

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

نوشگان

نشریه فصلی ایران و قلم

پاکستان
صنعت و ادبیات

جلد ششم
الیشاتر - تخفیس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا) جلد 6 حرف بش

نویسنده:

مصطفی درایتی

ناشر چاپی:

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹۲	فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا) جلد ۶ حرف بش
۹۲	مشخصات کتاب
۹۲	اشاره
۹۹	رموز و اختصارات
۱۰۷	آوانگاری و اختصارات
۱۱۰	بش
۱۱۰	اشاره
۱۱۲	• البشائر الالهية / كلام و اعتقادات / عربي
۱۱۲	• بشارات / كلام و اعتقادات / فارسی
۱۱۳	• بشارات / اخلاق / فارسی
۱۱۴	• بشارات الاشارات = شرح الاشارات / فلسفه / عربي
۱۱۷	• بشارات الأصول / اصول فقه / عربي
۱۱۷	• بشارات الأمة في مواليد الأئمة / كلام و اعتقادات / فارسی
۱۱۸	• بشارات الشيعة / كلام و اعتقادات / عربي
۱۱۹	• بشارات الشيعة (ترجمه) / كلام و اعتقادات / فارسی
۱۲۱	• البشارات الفقهية و دلائل الأحكام الفرعية / فقه، شعر / عربي
۱۲۱	• البشارات في شرح الاشارات / اصول فقه / عربي
۱۲۴	• بشارات كتب سابقه بر پیامبر اسلام (صلى الله عليه وآله وسلم) / كلام و اعتقادات / فارسی
۱۲۵	• بشارت / بهائیت / فارسی
۱۲۵	• بشارة الباكين و انيس الذاكرين / تاريخ معصومين / عربي
۱۲۷	• بشارة الشيعة / كلام و اعتقادات / عربي
۱۳۲	• بشارة الشيعة / كلام و اعتقادات / فارسی
۱۳۳	• بشارة الشيعة / تاريخ / فارسی
۱۳۴	• بشارة الشيعة و زجر النصاب / كلام و اعتقادات / عربي
۱۳۴	• بشارت ظهور / كلام و اعتقادات / فارسی
۱۳۴	۱۳۴

- البشارة لطلاب الاستخارة (ترجمه) / استخاره / فارسی ----- ۱۳۶
- بشارة المذنبين / كلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۳۷
- بشارة المذنبين / كلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۳۷
- بشارة المصطفى في اثبات المهدي المرتضى / كلام و اعتقادات / عربی ----- ۱۳۹
- بشارة المصطفى لشيعة المرتضى / حديث / عربی ----- ۱۳۹
- بشارة المصطفى لشيعة المرتضى (منتخب) / حديث / عربی ----- ۱۴۶
- بشارة المصطفى لشيعة المرتضى (منتخب) / حديث / عربی ----- ۱۴۶
- بشارة المصطفى لشيعة المرتضى (منتخب) / حديث / عربی ----- ۱۴۶
- بشارة المصطفى لشيعة المرتضى (منتخب) / حديث / عربی ----- ۱۴۷
- بشارة المؤمنین / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۴۸
- بشارة المهتدين في تفسير الحمد لله رب العالمين / تفسير / فارسی ----- ۱۴۹
- بشارت نامہ / فارسی ----- ۱۴۹
- بشارت نامہ / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۵۰
- البشارة و النذارة في تعبير الرؤيا و المراقبة / خوابگزاری-عربی ----- ۱۵۱
- بشارتيه / گوناگون / فارسی ----- ۱۵۳
- بشر و بشاشت / قيافه شناسی - فارسی ----- ۱۵۴
- بشرويه / جغرافيا، تاريخ ايران / فارسی ----- ۱۵۴
- بشرى اللبيب بذكر الحبيب / فضائل و مناقب / عربی ----- ۱۵۶
- بشرى الوصول الى اسرار علم الأصول / اصول فقه / عربی ----- ۱۵۷
- البشرى في انشاء الصلوات الباهرة / دعا / عربی ----- ۱۷۶
- بشير و نذير / دعا / عربی ----- ۱۷۶
- بصائر الأمور / فلسفه / فارسی ----- ۱۷۶
- بصائر الأوهام في سراير الارحام / طب / فارسی ----- ۱۷۷
- بصائر الايمان في تفسير القرآن = درة الصفا في تفسير ائمة الهدى / تفسير / عربی ----- ۱۷۸
- بصائر الدرجات / حديث / عربی ----- ۱۷۹
- بصائر الدرجات (مختصر) = منتخب بصائر الدرجات / حديث / عربی ----- ۱۹۲
- بصائر الدرجات (منتخب) / حديث / عربی ----- ۱۹۷

- بصائر الدين في ترجمة شرح منازل السائرين / عرفان و تصوف / فارسي ----- ١٩٧
- بصائر ذوى التميز فى الطائف القرآن العزيز / گوناگون / عربى ----- ١٩٨
- البصائر فى اختصار تنقيح المناظر / فيزيك / عربى ----- ٢٠٠
- البصائر فى الوجوه و النظائر / تفسير / فارسي ----- ٢٠١
- بصائر الموحدين / تاريخ معصومين / عربى ----- ٢٠٣
- البصائر النصيرية / منطق / عربى ----- ٢٠٣
- البصائر و الذخائر = بصائر القدماء و سرائر الحكماء = بصائر القدماء و بشائر الحكماء / ادبيات عربى ----- ٢٠٥
- بصائر يمينى = البصائر فى الوجوه و النظائر / تفسير / فارسي ----- ٢٠٦
- بصاىب البدين فى شرح خصائص الحسين عليه السلام / تاريخ معصومين / فارسي ----- ٢٠٩
- البصروية / صرف عربى ----- ٢١٠
- بصريه / صرف و نحو/ عربى ----- ٢١١
- بصيرت نامه = عبرت نامه = نصرت نامه / سفرنامه/ فارسي ----- ٢١١
- بصيرت نامه (ترجمه) / تاريخ / فارسي ----- ٢١٦
- بصيرى = النحو / نحو /عربى ----- ٢١٧
- بضاعة الايمان = بضاعة السلطان / كلام و اعتقادات / فارسي ----- ٢١٧
- بضاعة التجارين / فقه / فارسي ----- ٢١٨
- بضاعة الرابحة / كلام و اعتقادات / فارسي ----- ٢١٩
- بضاعة القاضى لاحتياجه اليه فى المستقبل الماضى / متفرقه / عربى ----- ٢٢٠
- بضاعة المبتدى = قرابادين رومى / طب / فارسي ----- ٢٢٠
- البضاعة المزجاة / حديث / عربى ----- ٢٢١
- بضاعت المزجاة / فقه / فارسي ----- ٢٢١
- بضاعت مزجاة / تاريخ ايران / فارسي ----- ٢٢٤
- بضاعة المزجاة / عربى ----- ٢٢٥
- بضاعة المزجاة فى تأويل الآيات / تفسير / فارسي ----- ٢٢٥
- البضاعة المزجيه فى اثبات وجود الكلى الطبيعى / منطق / عربى ----- ٢٢٦
- بطلان اختلاف النظرية و الضرورية باختلاف الأذهان العقلاء / فلسفه / عربى ----- ٢٢٨
- بطلان تناهى الابعاد / فلسفه، عرفان و تصوف / عربى ----- ٢٢٨
- بطلان تناهى الابعاد (ترجمه) / عرفان و تصوف / فارسي ----- ٢٢٩

- بطلان الخط / فلسفه / عربى ----- ٢٢٩
- بطلان طعن الأرمين على المجمع الخلكدونى المقدس و على تعليم القديس لاوس / كلام و اعتقادات، اديان و مذاهب / عربى ----- ٢٣١
- بطلان القول بتأثير الكواكب / هيئت / عربى ----- ٢٣١
- بطلان كون المفهوم للواجب / فلسفه ----- ٢٣١
- بطلان مذهب صوفيه / كلام و اعتقادات / فارسى ----- ٢٣٢
- بطلان نكاح المتعة / فقه / عربى ----- ٢٣٢
- بطون شانزده گانه / جفر / فارسى ----- ٢٣٣
- البطيوخ / طب / عربى ----- ٢٣٤
- البطيوخية (ارجوزة) / شعر / عربى ----- ٢٣٤
- بطيوخيه = شرح الدنيا مزرعة الآخرة / عرفان و تصوف / فارسى ----- ٢٣٥
- بعث / كلام و اعتقادات، امامت / عربى ----- ٢٣٧
- بعث و حشر حضرت فاطمه (عليها السلام) در قيامت / كلام و اعتقادات / فارسى ----- ٢٣٧
- بعد آفتاب (جدول) / هيئت / فارسى ----- ٢٣٧
- البعد فى الاجسام (رسالة) / فلسفه / عربى ----- ٢٣٨
- بعض آيات قرآن كريم (ترجمه) / كتاب آسمانى / فارسى ----- ٢٣٨
- بعض الحكماء اليونانيين و المليون (مختصر) / تراجم / عربى ----- ٢٣٩
- بعض الخطب الجليله للايام الشريفة / گوناگون / عربى ----- ٢٤٠
- بعض خواص آيات / علوم غريبه / فارسى ----- ٢٤٠
- بعض خواص القران / علوم قرآن / فارسى ----- ٢٤١
- بعض الفوائد البهية المتعلقة بالبيع الخيارية / فقه / عربى ----- ٢٤١
- بعض كلمات قرآن بترتيب سور (ترجمه) / تفسير / فارسى ----- ٢٤١
- بعد كواكب موافق زيچ فرنگى (جدول) / هيئت / فارسى ----- ٢٤٣
- بعض ما خلق الله فى الانسان (منظومة فى) طب و شعر / عربى ----- ٢٤٣
- بعض المسائل الأصولية المهمة / اصول فقه / عربى ----- ٢٤٣
- بعض المسائل الطبية / طب / فارسى ----- ٢٤٤
- بعض المسائل العرفانية / عرفان و تصوف / عربى ----- ٢٤٤
- بعضى از حالات نحوست آيات منافقين اهل ----- ٢٤٤
- بعضى از عبارات طب / طب / فارسى ----- ٢٤٤

- بغرانامه = ماجرای برنج و بغرا / ادبیات / فارسی ۲۴۵
- بغیة الأبرار / فقه / فارسی ۲۴۶
- بغیة الاریب فی اختصار التهذیب / رجال / عربی ۲۴۶
- بغیة الاریب فی وصال الحبيب / ادبیات / عربی ۲۴۷
- بغیة الالباء من معجم الأدباء / تراجم / عربی ۲۴۷
- بغیة الباحث عن جمل الموارث / فقه , شعر / عربی ۲۴۸
- بغیة الخاص و العام / فقه / عربی ۲۴۹
- بغیة الخاص و العام (ترجمه) / فقه / فارسی ۲۵۲
- بغیة الخبير فی قانون طلب الاكسیر / كیمیا / عربی ۲۵۳
- بغیة الرائد فیما تضمنه حدیث أم زرع من الفوائد / شرح حدیث / عربی ۲۵۵
- بغیة الراغب فی شرح مرشدة الطالب / حساب / عربی ۲۵۶
- بغیة الراغبین = احكام كثير الشك / فقه / عربی ۲۵۷
- بغیة الطالب / رجال / عربی ۲۵۸
- بغیة الطالب فی ایمان ابی طالب / كلام و اعتقادات / عربی ۲۵۸
- بغیة الطالب فی شرح المكاسب / فقه / عربی ۲۶۰
- بغیة الطالب فی معرفة الضمیر المطلوب / هیئت / عربی ۲۶۱
- بغیة الطالب فی معرفة المفروض و الواجب / فقه / عربی ۲۶۱
- بغیة الطالب فی معرفة المفروض و الواجب (ترجمه) / فقه / فارسی ۲۷۵
- بغیة الطالب فی معرفة المفروض و الواجب (ترجمه) / فقه / فارسی ۲۷۶
- بغیة الطالب فی معرفة المفروض و الواجب (ترجمه) / فقه / فارسی ۲۷۶
- بغیة الطالب فی معرفة المفروض و الواجب (ترجمه) / فقه / فارسی ۲۷۸
- بغیة الطالب فیمن رأى الامام الغائب = تذكرة الطالب فیمن رأى الامام الغائب / تاریخ / فارسی ۲۷۸
- بغیة الطالبین فی تعلیق القوانين / اصول فقه / عربی ۲۷۹
- بغیة الطالبین فی مناقب الخلفاء الراشدين (منتخب) / فضایل و مناقب / عربی ۲۷۹
- بغیة الطالبین لبيان المشايخ المحققين = الوریقات / تراجم / عربی ۲۸۱
- بغیة الطالبین لصحة طريقة المجتهدين / اصول فقه / عربی ۲۸۱
- بغیة الطالبین و حجة المطبیین / طب / عربی ۲۸۲
- بغیة الطلاب فی معرفة الأنساب / انساب / عربی ۲۸۲

- ٢٨٤ ----- بغية الطلب في تاريخ حلب = زبدة الحلب من تاريخ حلب / تاريخ / عربي
- ٢٨٥ ----- بغية الطلب في تاريخ حلب (مختصر) / تاريخ عربي
- ٢٨٦ ----- بغية العلماء و الرواة = ذيل رفع الإصر عن قضاة
- ٢٨٧ ----- مصر / تراجم / عربي
- ٢٨٨ ----- بغية الفحول في شرح زبدة الاصول / اصول فقه / عربي
- ٢٨٩ ----- بغية الفلاحين و الاشجار المثمرة و الرياحين / كشاورزی -عربي
- ٢٩٠ ----- بغية القارى المجيد من طلاب القرآن المجيد / علوم قرآن-عربي
- ٢٩٠ ----- بغية القاصد في مشكلات القواعد / حساب /عربي
- ٢٩١ ----- بغية المرتاح الى طلب الارباح / مواعظ / عربي
- ٢٩٢ ----- بغية المرید في الكشف عن أحوال الشيخ الشهيد / تراجم / عربي
- ٢٩٣ ----- بغية المرید و أنيس الفريد / انساب / عربي
- ٢٩٥ ----- بغية المستعجل / شعر، تاريخ / عربي
- ٢٩٥ ----- بغية المستفيد في أخبار مدينة زبيد / تاريخ / عربي
- ٢٩٦ ----- بغية المطالب على حاشية المكاسب / فقه / عربي
- ٢٩٨ ----- بغية الواعظ في الحكايات و المواعظ / آداب و سنن / عربي
- ٢٩٨ ----- بغية الوعاة في طبقات اللغويين و النحاة / رجال، تراجم / عربي
- ٢٩٩ ----- بقاء اجساد ائمه (عليهم السلام) در قبور (رساله) / متفرقه / عربي
- ٣٠١ ----- بقاء جثة الأنبياء و الأئمة (عليهم السلام) في قبورهم / كلام و اعتقادات / عربي
- ٣٠٢ ----- بقاء الصور النوعية و فنائها (مقاله في) / فلسفه / فارسی
- ٣٠٢ ----- البقاء على تقليد الميت / اصول فقه / عربي
- ٣٠٢ ----- البقاء على تقليد الميت / فقه / عربي
- ٣٠٤ ----- البقاء على تقليد الميت / فقه / عربي
- ٣٠٤ ----- البقاء على تقليد الميت / فقه / عربي
- ٣٠٥ ----- البقاء على تقليد الميت / فقه / عربي
- ٣٠٥ ----- البقاء على تقليد الميت / فقه / عربي
- ٣٠٥ ----- بقاء المواليذ / هيئت / فارسی
- ٣٠٧ ----- بقاء النفس / فلسفه / عربي
- ٣٠٧ ----- بقاء نفس / فلسفه / فارسی

- بقاء نفس انسانی / فلسفه / فارسی ۳۰۸
- بقاء النفس بعد خراب البدن = بقاء النفس الإنسانية = بقاء النفس بعد فناء الجسد = بقاء النفس بعد بوار البدن / فلسفه / عربی ۳۰۸
- الناطقة من الانسان / فلسفه / عربی ۳۱۶
- بقای نفس عاقله = جدائی جان و تن = بقای نفس ناطقه / فلسفه / فارسی ۳۱۶
- بقیة الأنساب من ذكر الأصحاب / تراجم / فارسی ۳۲۰
- بقیة دیوان / شعر / عربی ۳۲۱
- بقیة الله خير بعد الفناء في السير / عرفان و تصوف / عربی ۳۲۲
- بقیة النقیة / تراجم / فارسی ۳۲۲
- البقیع / تاریخ عربی ۳۲۳
- بقیه نقیه / شعر / فارسی ۳۲۳
- بكاء العالمين على مصاب الحسين عليه السلام / تاریخ / عربی ۳۲۶
- بكاء العين / تاریخ معصومين / فارسی ۳۲۶
- البكاء على الحسين (عليه السلام) / مرآة / عربی ۳۲۸
- البلاء / شعر / فارسی ۳۲۸
- بلاء و ابتلا / تاریخ معصومين / فارسی ۳۲۹
- بلايل القلائل / تفسير / فارسی ۳۲۹
- البلاغة / كيمياء / عربی ۳۳۱
- بلاغت / بلاغت / فارسی ۳۳۱
- بلاغت / ادبيات فارسی ۳۳۳
- بلاغت / بلاغت / فارسی ۳۳۳
- بلاغت / معانی بیان / فارسی ۳۳۴
- بلاغت / بلاغت / فارسی ۳۳۴
- بلاغت / بلاغت / فارسی ۳۳۵
- البلاغة / بلاغت / عربی ۳۳۶
- البلاغة / بلاغت / فارسی ۳۳۸
- بلاغت (مختصر) / بلاغت ۳۳۸
- البلاغة (منظومه) / شعر، بلاغت / عربی ۳۳۹
- البلاغة و المنطق / چند دانشی / عربی ۳۳۹

- البلاغ المبين (ترجمه) / كلام و اعتقادات / فارسی ٣٣٩
- البلاغ و النهاية فى التوحيد / كلام و اعتقادات / عربى ٣٤١
- بلبستان / ادبيات / فارسی ٣٤١
- بلبل الغرام الكاشف عن لسان الانسجام / شعر / عربى ٣٤٢
- بلبل نامه / شعر / فارسی ٣٤٣
- بلبل نامه / شعر / فارسی ٣٤٥
- بلبل و پروانه / شعر / فارسی ٣٤٤
- بلبلية (رساله) / ادبيات / تركى ٣٤٧
- بلخيه (رساله) / تراجم / فارسی ٣٤٧
- البلد الامين فى اصول الدين اكلام و اعتقادات، شعر عربى ٣٤٨
- البلد الامين و الدرع الحصين / دعا / عربى ٣٥٤
- البلد الامين (ترجمه) / دعا / فارسی ٣٤٣
- بلد الامين (ترجمه) / دعا / فارسی ٣٤٥
- البلدان (مختصر) / جغرافيا / عربى ٣٤٥
- بلغة أهل النظر فى معنى الثقل و الاصغر / حديث أعرابى ٣٤٦
- البلغة (ترجمه) / لغت / فارسی ٣٤٦
- بلغة الغواص فى الأكوان الى معنى الاخلاص فى معرفة الانسان / كلام و اعتقادات / عربى ٣٤٨
- البلغة فى البلاغة (منظومة فى) / بلاغت / عربى ٣٤٨
- البلغة المترجمة فى اللغة / لغت / عربى، فارسی ٣٤٨
- بلغة المحتاج فى مناسك الحاج / فقه / عربى ٣٧١
- بلغة المحدثين / رجال / عربى ٣٧١
- بلقيس و سليمان / شعر، تاريخ پیامبران / فارسی ٣٧٢
- بلوغ الآداب فى الطائف العتاب / ادبيات / عربى ٣٧٣
- بلوغ الامة للمحة الأئمة / رجال / عربى ٣٧٤
- بلوغ المآرب فى قص الشوارب / حديث / عربى ٣٧٤
- بلوغ المراد من فضل سيد العباد فى تخميس بانة سعاد / شعر / عربى ٣٧٥
- بلوغ المرام / عربى ٣٧٦
- بلوغ المرام فى تاريخ دولة مولانا الباشا بهرام / تاريخ / عربى ٣٧٧

- بلوغ المرام فی معرفهٔ اقسام العام / تقویم / عربی ۳۷۷
- بلوغ المرام من ادلهٔ الأحكام / حدیث / عربی ۳۷۸
- بلوغ المرام من سیرهٔ ابن هشام / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) - عربی ۳۷۸
- بلوغ و حریت / عرفان و تصوف / فارسی ۳۸۰
- بلوغ الوطر و محک النظر / علوم غریبه / عربی ۳۸۱
- بلوهر و بوداسف = یوز اسف و بلوهر / داستان / عربی ۳۸۱
- بلوهر و بوداسف = یوزاسف و بلوهر / داستان / فارسی ۳۸۲
- بلوهر و بوداسف = یوزاسف و بلوهر / داستان / فارسی ۳۸۳
- بلوهر و بوداسف = یوزاسف و بلوهر / داستان / فارسی ۳۸۶
- بلوهر و بوداسف = یوزاسف و بلوهر / داستان / فارسی ۳۸۷
- بناء الأفعال = التصریف صرف / عربی ۳۹۲
- بناء المقالة الفاطمیة فی نقض الرسالة العثمانیة / کلام ۳۹۴
- البنات الصغیرة / متفرقه / عربی ۳۹۸
- البنات الکبیرة / متفرقه / عربی ۳۹۸
- بناهای غریبه قدیم / جغرافیا / فارسی ۳۹۸
- بنای عالی و دیدنی سرهنگ آباد اردستان = چهل ستون / تاریخ ایران / فارسی ۳۹۹
- بنای مکه و بیت المقدس / جغرافیا / فارسی ۴۰۰
- بنیچاق معاملات و قبالات و نامه ها / اسناد / فارسی ۴۰۰
- بندهش آفرینش نامه = زند آگاهی / کلام و اعتقادات / فارسی ۴۰۱
- بندهشن / ادبیات / فارسی ۴۰۱
- بندهشن (بندی از) / ادبیات / فارسی ۴۰۱
- بندی از آقا محمد بیدآبادی / عرفان و تصوف / فارسی ۴۰۱
- بندی از ابوالعباس مستغفری / عربی ۴۰۱
- بندی از امام زین الدین ابی الحسن علی بن عبدالرحمن بن حیدر حلبی / کیمیا / عربی ۴۰۲
- بندی از خواجه طوسی به فارسی به روش اسماعیلی / کلام و اعتقادات / فارسی ۴۰۳
- بندی از سعدالدین کاشغری / شعر / فارسی ۴۰۳
- بندی برای محمد صادق / کلام و اعتقادات / فارسی ۴۰۳
- بندی در سهام / هیئت / فارسی ۴۰۴

- بندی در صحت مباحه / فقه / عربی ۴۰۴
- بندی در صفت حل / کیمیا / فارسی ۴۰۴
- بندی در عدد ماهها و ... / عربی ۴۰۵
- بندی در عمل / کیمیا / فارسی ۴۰۵
- بندی در معنی دلیل شرعی ۴۰۶
- بندی در مؤلفات شیخ حرعاملی ۴۰۶
- بندی منقول از صلوة بحار الانوار مجلسی / فقه / عربی ۴۰۶
- بندی منقول از طرائف سید بن طاووس و کتاب مطالب السؤل و عدد امامان ... با پاسخ آنها ۴۰۶
- بنگ و باده / شعر / ترکی ۴۰۷
- البنود = نبذة بنود / شعر / عربی ۴۰۸
- بنیان رفیع در احوال خواجه ربیع / تراجم / فارسی ۴۰۹
- البنیان المرصوص / اصول فقه / عربی ۴۱۰
- البنیان المرصوص / اصول فقه / عربی ۴۱۰
- البنیان المرصوص بالبراهین و النصوص / اصول فقه / عربی ۴۱۱
- بوادی اللطائف بوادی الطائف / تاریخ / عربی ۴۱۲
- البوارق / عرفان و تصوف / فارسی ۴۱۲
- البوارق / اصول فقه / عربی ۴۱۳
- البوارق / تاریخ / عربی ۴۱۴
- البوارق / کیمیا / عربی ۴۱۵
- بوارق الالماع فی الرد علی من یحرم السماع بالکتاب و السنه و الاجماع / فقه / عربی ۴۱۵
- البوارق الحیدریه / کلام و اعتقادات / عربی ۴۱۵
- البوارق الخاطفه = رد الصواعق المحرقه / کلام و اعتقادات / عربی ۴۱۷
- البوارق فی کشف معضلات الحقایق / اصول فقه / عربی ۴۱۸
- البوارق اللامعه الوارده علی الصواعق المحرقه / کلام و اعتقادات / عربی ۴۲۰
- البوارق المحسنیه / عربی ۴۲۰
- بوارق مشرقه در ترجمه الصواعق المحرقه / کلام و اعتقادات / فارسی ۴۲۱
- البوارق الملکوتیه = الطالبع و البوارق / عرفان و تصوف / عربی ۴۲۲
- البوارق الملکوتیه فی بیان الاسرار الجبروتیه / کلام و اعتقادات / عربی ۴۲۷

- بوارق موبقه / كلام و اعتقادات / فارسی ۴۲۷
- بوارق موبقه / كلام و اعتقادات / فارسی ۴۲۸
- البوارق النورية في اسرار الحقائق الظهورية / عرفان و تصوف / عربي ۴۲۹
- بواسير و نواسير = نواصير اطب / فارسی ۴۳۰
- بواطن الآيات / اخلاق / فارسی ۴۳۱
- بودجه پست عثمانی (مختصر) / اقتصاد / فارسی ۴۳۲
- بودجه موقوفاتی آستان قدس رضوی / تاریخ / فارسی ۴۳۲
- بود و نبود همه چیز ... / عربي، فارسی ۴۳۳
- بورق الحكماء / كيمياء / عربي ۴۳۳
- بوستان حشمت = حشمتية / شعر / فارسی ۴۳۳
- بوستان خیال = مطالع طالع / تراجم / فارسی ۴۳۵
- بوستان خیال = خورشید نامه / داستان / فارسی ۴۳۸
- بوستان خیال / شعر / فارسی ۴۴۲
- بوستان خیال / شعر / فارسی ۴۴۲
- بوستان خیال / تاریخ / فارسی ۴۴۳
- بوستان سعدی / شعر / فارسی ۴۴۳
- بوستان سعدی (ترجمه) / شعر، ادبیات / ترکی ۴۹۲
- بوستان سعدی (منتخب) / شعر / فارسی ۴۹۲
- بوستان الصناع = بساتین الخاقان / تراجم / فارسی ۴۹۲
- بوسه عذرا = كشف الاسرار و خسف الاشرار = بت رویین / داستان / فارسی ۴۹۴
- بو کالیسیس / متفرقه / عربي ۴۹۷
- البول / طب / عربي ۴۹۸
- البول / طب / عربي ۴۹۸
- البول / طب / عربي ۴۹۸
- بول و غائط (فصلی در شناختن) / طب / فارسی ۴۹۹
- بهاء التواریخ / تاریخ جهان / فارسی ۵۰۰
- بهائیت / بهائیت / فارسی ۵۰۱
- بهائیت / بهائیت / فارسی و عربي ۵۰۲

- بهائیت و عدد نوزده / بهائیت / فارسی ۵۰۴
- بهائیگری / تاریخ ایران / فارسی ۵۰۵
- بهار اغوان / شعر / فارسی ۵۰۶
- بهار بدخشان / تراجم / فارسی ۵۰۶
- بهار بی خزان = تذکره بهار بی خزان / تراجم / فارسی ۵۰۷
- بهار جاوید = جاوید بهار / شعر / فارسی ۵۰۸
- بهار دانش / داستان / فارسی ۵۰۹
- بهار دانش / داستان / فارسی ۵۱۸
- بهارستان / ادبیات فارسی ۵۱۸
- بهارستان / تاریخ / فارسی ۵۲۰
- بهارستان / متفرقه / فارسی ۵۲۰
- بهارستان / متفرقه / فارسی و عربی ۵۲۱
- بهارستان / تراجم / فارسی ۵۲۱
- بهارستان / ادبیات / فارسی ۵۲۳
- بهارستان / گوناگون / فارسی ۵۲۴
- بهارستان عرفان و تصوف / فارسی ۵۲۵
- بهارستان سخن / تراجم / فارسی ۵۲۵
- بهارستان علوم / چند دانشی / فارسی ۵۲۶
- بهار سخن / ادبیات فارسی ۵۲۶
- بهار عجم / لغت / فارسی ۵۲۸
- بهار معنی / نامه نگاری / فارسی ۵۲۸
- بهار نامه / ادبیات فارسی ۵۲۹
- بهار و خزان / شعر / فارسی ۵۲۹
- بهار و خزان / شعر، تاریخ معصومین / فارسی ۵۴۱
- بهار هجران / ادبیات فارسی ۵۴۱
- بهاریه / شعر / فارسی ۵۴۲
- بهاریه = خزان و بهار / شعر / فارسی ۵۴۳
- بهاریه / ادبیات / فارسی ۵۴۴

- ٥٤٧ ----- • بهاربه / شعر / فارسي
- ٥٤٧ ----- • بهاربه = مسمط در مدح عباس افندي / شعر / فارسي
- ٥٤٨ ----- • بهاربه / شعر / فارسي
- ٥٤٨ ----- • بهاربه / شعر / فارسي
- ٥٤٨ ----- • بهاگوترا (ترجمه) / كلام و اعتقادات / فارسي
- ٥٥٠ ----- • بهاگوت گيتا / اديان و مذاهب / فارسي
- ٥٥٠ ----- • البهجة / فقه، شعر / عربي
- ٥٥٠ ----- • البهجة / منطق، شعر عربي
- ٥٥١ ----- • بهجة الاحباب / شعر / فارسي
- ٥٥١ ----- • بهجة الاحباب و سرور الأصحاب = بهجة القلوب / كلام و اعتقادات / فارسي
- ٥٥٣ ----- • بهجة الاديب و مهجة الأريب / ادبيات عربي
- ٥٥٣ ----- • بهجة الارواح / تاريخ معصومين / عربي
- ٥٥٤ ----- • بهجة الارواح و فرحة الأشباح = بهجات الارواح و فرحات الاشباح / مواعظ / فارسي
- ٥٥٦ ----- • بهجة الاسرار و معدن الأنوار / تراجم / عربي
- ٥٥٧ ----- • بهجة الاسرار (ترجمه) / عرفان و تصوف / تركي
- ٥٥٩ ----- • بهجت افزا / داستان / فارسي
- ٥٥٩ ----- • بهجة الالباب في علم الاسطرلاب / اسطرلاب عربي
- ٥٥٩ ----- • بهجة الأمان / دعا / فارسي
- ٥٦٠ ----- • بهجة الانوار من حقيقة الاسرار / تفسير / عربي، فارسي
- ٥٦١ ----- • بهجة الاولياء / متفرقه / فارسي
- ٥٦٢ ----- • البهجة البهية في اللغة التركية / لغت / عربي به تركي
- ٥٦٣ ----- • بهجة التواريخ / تاريخ جهان / فارسي
- ٥٦٦ ----- • بهجة الجلساء في تعريف الخمسة أهل الكساء / فضائل و مناقب، شعر / عربي
- ٥٦٦ ----- • بهجة الجمال و محجة الكمال فيما يجب على الأئمة و العمال / اخلاق / عربي
- ٥٦٧ ----- • بهجة الحدائق في شرح كلمات كلام الله الناطق / شرح حديث / عربي
- ٥٧١ ----- • بهجة الخاطر و نزهه الناظر / لغت عربي
- ٥٧٣ ----- • بهجة الدارين في الامر بين الأمرين / فلسفه / عربي
- ٥٧٤ ----- • البهجة الرائقة في شرح الزهرة البارقة / لغت / عربي

- بهجة الراغب الى شرح بغية الطالب / فقه / عربى ٥٧٥
- بهجة الروح / اخلاق / فارسى ٥٧٦
- بهجت الروح و قوت الارواح = بهجة الأرواح / موسيقى / فارسى ٥٧٧
- تهران؛ ملك؛ شماره نسخه ١٦٤٨٠ ٥٧٩
- بهجة الروح (ترجمه) / موسيقى / انكليسى ٥٨٢
- بهجة الرؤساء در علاج امراض النساء / طب / فارسى ٥٨٣
- بهجة السنية فى شرح دعوه الجدلوتيه / دعا / عربى ٥٨٣
- بهجة الشعراء / تراجم / فارسى ٥٨٤
- بهجة الشعراء = گلهاى رنگارنگ / شعر / فارسى ٥٨٦
- بهجة الشيعة فى نصره الطريقة البهية / كلام و اعتقادات / عربى ٥٨٧
- بهجة الصفا / شرح حديث / عربى ٥٨٧
- بهجة الطالبين = شرح الكبرى فى المنطق / منطق / فارسى ٥٨٧
- بهجة العالم / جغرافيا / فارسى ٥٩٢
- بهجة الفتاوى / فقه / تركى ٥٩٢
- بهجة الفتاوى / فقه / عربى ٥٩٤
- البهجة فى المنطق / فلسفه / عربى ٥٩٥
- بهجة القلوب / كيميا / عربى ٥٩٥
- بهجت القلوب / فارسى ٥٩٧
- بهجة القلوب و سرور القواد / فقه / فارسى ٥٩٧
- بهجة القلوب و قوت الارواح / موسيقى / فارسى ٥٩٨
- بهجة القمر فى مدح خير البشر / شعر / عربى ٥٩٨
- بهجة اللغات فى تلخيص لهجة اللغات / لغت / تركى و عربى ٥٩٨
- بهجة المباحج فى تلخيص مباحج المهج فى مناهج الحجج / تاريخ معصومين / فارسى ٦٠٠
- بهجة المحافل فى السير و المعجزات و الشمائل / تاريخ پیامبر اکرم(صلى الله عليه وآله وسلم) / عربى ٦١١
- البهجة المرضية = منظومه فى اصول فقه / شعر، اصول فقه / عربى ٦١٢
- البهجة المرضية فى شرح الألفية = شرح الفية ابن ٦١٢
- البهجة المرضية فى شرح الألفية = سيوطى(ترجمه) / نحو / فارسى ٧٢٢
- البهجة المرضية فى شرح الألفية = سيوطى (ترجمه) / نحو / فارسى ٧٢٢

- بهجة المؤمنین / كلام و اعتقادات / فارسی ٧٢٣
- بهجة المؤمنین / تاريخ اسلام / فارسی ٧٢٣
- بهجة المهج في الصلوة على الحجج / دعا / عربی ٧٢٤
- بهجة المهج (منتخب) / دعا / عربی ٧٢٥
- بهجة الناظرین / حديث / عربی ٧٢٦
- بهجة الناظرین / امامت / فارسی و عربی ٧٢٦
- بهجة الناظرین و آيات المستدلین / كلام و اعتقادات / عربی ٧٢٧
- بهجت نامه / شعر / فارسی ٧٢٨
- بهجت نامه / شعر / فارسی كاشانی، اسدالله بن مهدی، ق ١٣ قمری ٧٢٩
- البهجة النظر في اثبات الوصية و الامامة للائمة الاثني عشر / حديث / عربی ٧٢٩
- البهجة الوردية / فقه / عربی ٧٣١
- البهجة الوفية في شرح الألفية / نحو عربی ٧٣٢
- البهجة الوفية لحجة المسائل الفقيهيه / اصول فقه / عربی ٧٣٢
- بهداشت / طب / عربی ٧٣٤
- بهداشت / طب / فارسی ٧٣٤
- بهداشت / طب / فارسی ٧٣٤
- بهداشت / طب / فارسی ٧٣٥
- بهدينان سنجان فارسی / شعر، تاريخ ايران / فارسی ٧٣٥
- بهدين بهمن اسفنديار / فارسی ٧٣٥
- بهر النصاب / تاريخ / فارسی ٧٣٦
- بهرامشاهيه = صلاتيه = تحفة الملوك / عرفان و تصوف / فارسی ٧٣٧
- بهرام گور / داستان / فارسی ٧٤٢
- بهرام نامه / شعر / فارسی ٧٤٢
- بهرام نامه = بهرام و گلندام / شعر / فارسی ٧٤٣
- بهرام نامه / شعر / فارسی ٧٤٣
- بهرام و بهروز - باغ ارم / داستان / فارسی ٧٤٣
- بهرام و بهروز = باغ ارم / شعر / فارسی ٧٤٤
- بهرام و بهروز / داستان / فارسی ٧٤٥

- بهرام و بهروز / داستان / فارسی ۷۴۶
- بهرام و بهروز / داستان / فارسی ۷۴۶
- بهرام و بهروز / داستان / فارسی ۷۴۶
- بهرام و گلندام / شعر / فارسی ۷۴۷
- بهرام و گلندام / داستان / فارسی ۷۵۰
- بهرام و گلندام (قصه شاه) / داستان / فارسی ۷۵۰
- بهروز و بهزاد / شعر، داستان / ترکی ۷۵۰
- بهشت نامه = نقل جنت / کلام و اعتقادات، شعر / ترکی ۷۵۱
- بهشت و دوزخ / عرفان و تصوف / فارسی ۷۵۲
- بهشت و دوزخ این عالم است = تأدیب الرجال / داستان / فارسی ۷۵۵
- بهشت و دوزخ و اسماء در کات آن / کلام و اعتقادات / فارسی ۷۵۶
- بهگوت پوران = سکنده بهگوت پوران = سری بهاگوت = سری بهگوت گیتا / داستان / فارسی ۷۵۶
- بهگوت پوران = سکنده بهگوت پوران = سری ۷۵۷
- بهمن ماه / فارسی ۷۵۸
- بهمن نامه = داستان بهمن پسر اسفند یار و کتایون ۷۵۸
- بهمن نامه / شعر، تاریخ هند / فارسی ۷۶۰
- بهمن نامه / کلام و اعتقادات / فارسی ۷۶۱
- بهمن و فرامرز / فارسی ۷۶۱
- بهمن و فرامرز / شعر / کردی ۷۶۲
- البهیمة الموطوءة / فقه / عربی ۷۶۲
- بیاد خدا و روز جزا / کلام و اعتقادات / فارسی ۷۶۳
- بیاض / ادبیات فارسی ۷۶۴
- بیاض / گوناگون / فارسی ۷۶۴
- بیاض / گوناگون / فارسی ۷۶۵
- بیاض / گوناگون / فارسی ۷۶۵
- بیاض / گوناگون / فارسی و عربی ۷۶۶
- بیاض / گوناگون / فارسی ۷۶۷
- بیاض / فارسی ۷۶۷

- بیاض / متفرقه / فارسی ۷۶۷
- بیاض / ادبیات / فارسی ۷۶۸
- بیاض / ادبیات فارسی ۷۶۸
- بیاض / متفرقه / فارسی ۷۷۰
- بیاض / دعا / فارسی ۷۷۰
- بیاض / دعا / فارسی ۷۷۱
- بیاض / گوناگون / فارسی ۷۷۱
- بیاض / متفرقه / فارسی و عربی ۷۷۱
- بیاض = جنگ شیخ فضل الله / گوناگون / عربی ۷۷۲
- بیاض / متفرقه / فارسی ۷۷۳
- بیاض / گوناگون / فارسی ۷۷۳
- بیاض / گوناگون / فارسی ۷۷۴
- بیاض / گوناگون / ترکی ۷۷۴
- البیاض = السفینه / گوناگون / عربی و فارسی ۷۷۵
- بیاض / دعا / عربی ۷۷۸
- بیاض / گوناگون / عربی ۷۷۹
- بیاض / گوناگون / عربی، فارسی ۷۸۰
- بیاض / گوناگون / فارسی ۷۸۵
- بیاض / فارسی و ترکی ۷۹۹
- بیاض ابراهیم / گوناگون / فارسی و عربی ۸۰۰
- بیاض ابراهیمی = سفینه النجات / کلام و اعتقادات / عربی، فارسی ۸۰۰
- بیاض ابراهیمی / متفرقه / فارسی ۸۰۴
- بیاض الله ویردی = جنگ / شعر / فارسی ۸۰۴
- بیاض خطوط / فارسی ۸۰۵
- بیاض خوشبویی / ادبیات / فارسی ۸۰۶
- بیاض ریاض = ریاض طبع / ادبیات / فارسی ۸۰۶
- بیاض کلان / کلام و اعتقادات / عربی ۸۰۷
- بیاض منتخب مرثیه حایری (۱) / شعر / فارسی ۸۰۷

- بیاض منتخب مرثیه حایری (۲) / شعر / فارسی ۸۰۹
- بیاض منتخب مرثیه حایری (۳) / شعر / فارسی ۸۰۹
- بیاض منتخب مرثیه حایری (۴) / شعر / فارسی ۸۱۰
- بیاض مصور / عکس ۸۱۰
- بیاض منشآت / ادبیات / فارسی ۸۱۱
- البیاض و السواد من خصائص حکم العباد فی نعت المرید و المراد / عرفان و تصوف / عربی ۸۱۱
- البیان / کیمیا / عربی ۸۱۲
- البیان / بهائیت / عربی ۸۱۴
- بیان / بهائیت / فارسی ۸۱۴
- البیان = بنیان البیان بهدایه الرحمن / بلاغت عربی ۸۱۸
- بیان (رساله در علم) / ادبیات / فارسی ۸۲۰
- بیان (منظومه در) / معانی بیان، شعر / عربی ۸۲۰
- البیان / بلاغت / عربی ۸۲۱
- البیان / فقه / عربی ۸۲۱
- بیان آسیا ؟ / فارسی ۸۲۱
- بیان آنکه حاضر بودن به از غایب شدن (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی ۸۲۲
- بیان آنکه در قیامت انبیا نفسی نفسی گویند (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی ۸۲۳
- بیان الآیات الناسخه / علوم قرآن / عربی ۸۲۳
- بیان ابنیه / اسناد / فارسی ۸۲۳
- البیانات / فلسفه / عربی ۸۲۴
- بیانات اهل شریعت / عرفان و تصوف / فارسی ۸۲۵
- بیانات شیبانی / مواظ / فارسی ۸۲۵
- بیانات شیخ فضل الله درباره مشروطیت / حکومت و سیاست / فارسی ۸۲۶
- بیان الإجماع علی منع الاجتماع علی بدعه الغناء و السماع / فقه / عربی ۸۲۶
- بیان الاحسان لأهل العرفان / عرفان و تصوف / فارسی ۸۲۸
- بیان احوال و هابیان / تاریخ / فارسی ۸۲۸
- بیان الادیان / ادیان و مذاهب / فارسی ۸۲۹
- بیان الاسرار = شرح مصباح الشریعة / شرح حدیث / فارسی ۸۳۱

- بيان الاسرار عرفان و تصوف / عربى ٨٣٦
- بيان اسرار الطالبين بتوفيق رب العالمين = بيان ٨٣٦
- بيان الأسرار للطالبين / عرفان و تصوف / عربى ٨٣٨
- بيان الأسفار الأربعة / عرفان و تصوف / عربى ٨٣٨
- بيان الأسفار الأربعة / عرفان و تصوف / عربى ٨٤٠
- بيان الاشكال فيما حكى عن المهدي من الأقوال / كلام و اعتقادات / عربى ٨٤٠
- بيان الاعتقاد فى ما يكثر اليه احتياج العباد / كلام و اعتقادات / عربى ٨٤١
- بيان اعداد / علوم غريبه / فارسى ٨٤٣
- بيان اقسام القضية المحصورة / منطق / عربى ٨٤٣
- بيان الفاظ كفر و موهم خطر / كلام و اعتقادات / عربى ٨٤٤
- بيان الامر بين الأمرين على ما هو عليه فى البين / كلام و اعتقادات / عربى ٨٤٤
- بيان الاوراد / دعا / فارسى ٨٤٥
- بيان الايمان / عرفان و تصوف / فارسى ٨٤٦
- بيان اينكه دليل فرض است (رساله در) / عرفان تصوف / فارسى ٨٤٦
- بيان البديع / بلاغت / فارسى ٨٤٧
- البيان البديع فى ابن بزيع / رجال / عربى ٨٤٩
- بيان بشارات كتب سابقه بر پیامبر اسلام (ص) / كلام و اعتقادات / فارسى ٨٤٩
- بيان بعضى حالات فرنگستان كه نتیجه آن منجر به جنگ شد / تاريخ / فارسى ٨٥٠
- بيان البيان فى شرح الاستعارة / بلاغت / عربى ٨٥٠
- بيان التذكرة و تبیان التبره = شرح التذكرة النصيرية / هيئت / عربى ٨٥٠
- بيان التنزيل / عرفان و تصوف / فارسى ٨٥٢
- بيان التواريخ و الكبائس / تاريخ / فارسى و عربى ٨٥٦
- بيان ثقل اكبر و اصغر گوناگون / عربى ٨٥٦
- بيان الثوق فى الجواهر الهيولانى / فلسفه / عربى ٨٥٦
- بيان الجعفرية / عربى ٨٥٦
- بيان حال الكافى (رسالة فى) / حديث / عربى ٨٥٧
- بيان حديث الطيننة (رسالة فى) / كلام و اعتقادات / عربى ٨٥٨
- بيان حديث «أن النظر الى الكعبة عبادة» / حديث / عربى ٨٥٨

- بيان حديث «خلع نعلي موسى» / شرح حديث / عربي ٨٥٩
- بيان حديث منقول از صفی الدين اشرح حديث /فارسی ٨٥٩
- بيان حرکت نقاط از میزان / فارسی ٨٥٩
- بيان الحق عرفان و تصوف / عربي ٨٦٠
- بيان الحق / متفرقه / عربي ٨٦١
- بيان الحق / كلام و اعتقادات / عربي ٨٦١
- بيان الحق / كلام و اعتقادات / فارسی ٨٦٢
- بيان الحق / فارسی ٨٦٤
- بيان الحقایق / عرفان و تصوف / فارسی ٨٦٤
- بيان حقایق احوال المصطفى / عرفان و تصوف / فارسی ٨٦٥
- بيان الحق بضمنا الصدق / فلسفه / عربي ٨٦٥
- بيان الحق في سيرة آية الله المطلق و كراماته / تراجم / فارسی ٨٦٩
- بيان الحق و الصدق المطلق / كلام و اعتقادات / فارسی ٨٦٩
- بيان الحق و تبیان الصدق / فقه / عربي ٨٧٠
- بيان الحق و لسان الصدق / منطق / عربي ٨٧٢
- بيان حقيقة التكليف و تبیان خصوصية من شرف بهذا التشريف / فلسفه / عربي ٨٧٣
- بيان خلود اهل جنه و النار / كلام و اعتقادات / عربي ٨٧٣
- بيان دزد / فارسی ٨٧٥
- بيان دعوى على بن ابيطالب (عليه السلام) الامامة و ظهور المعجزة على يده / تاريخ معصومين / عربي ٨٧٥
- بيان ذكر ا عرفان و تصوف / فارسی ٨٧٥
- بيان الذكر / عرفان و تصوف / فارسی ٨٧٦
- بيان ذكر سلسله نعمت اللهی / انساب / فارسی ٨٧٦
- بيان زیارت عاشورا / دعا / فارسی ٨٧٦
- بيان سر الخلقه و كشف سر الخلیقة / فلسفه / عربي ٨٧٨
- بيان السعادة في مقامات العبادة / تفسير / عربي ٨٧٩
- بيان السلوك / عرفان و تصوف / عربي ٨٨٠
- بيان السلوك / عرفان و تصوف / فارسی ٨٨١
- بيان السلوك الطريقة الى الله تعالى / عرفان و تصوف / عربي ٨٨١

- البيان الشافى فى حل احاديث كتاب الكافى / عربى ٨٨٢
- البيان الشافى و الدر الصافى المنتزع من البرهان الكافى / فقه / عربى ٨٨٢
- بيان شهر وجود / تركى ٨٨٤
- بيان الصناعات / علوم غريبه / فارسى ٨٨٤
- بيان الصناعات (منتخب) / كيميا / فارسى ٨٨٥
- بيان الصواب / كيميا / عربى ٨٨٥
- بيان الصواب / تراجم / فارسى ٨٨٧
- بيان الطب طب / فارسى ٨٨٨
- بيان طوائف الذين اعتقدوا بان فى المسيح طبيعة واحدة و اختلافهم بها / كلام و اعتقادات ٨٩٠
- بيان ظهور عناصر كه بافلاك عروج مى كنند (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسى ٨٩٠
- بيان العلم / عرفان و تصوف / عربى ٨٩٠
- بيان علم الطريقة / عرفان و تصوف / عربى ٨٩١
- البيان عن الفرق بين المعجزات و الكرامات و الحيل و الكهانة و السحر و النارنجات / متفرقه / عربى ٨٩٢
- بيان عوالم حس / عرفان و تصوف / عربى ٨٩٣
- بيان غراب / داستان / فارسى ٨٩٤
- البيان فى أخبار صاحب الزمان / حديث / عربى ٨٩٤
- البيان فى اسرار الطب للعيان طب / عربى ٨٩٦
- البيان فى اصول الفقه / اصول فقه / عربى ٨٩٧
- البيان فى الفقه / فقه / عربى ٨٩٧
- البيان فى بيان الروح و الابدان / فلسفه / عربى ٩١٧
- البيان فى بيان الروح و الايمان / كلام و اعتقادات / فارسى ٩١٧
- البيان فى شرح التبيان / كيميا / عربى ٩١٨
- البيان فى عد آى القرآن (منتخب) / علوم قرآن / عربى ٩١٨
- البيان فى علم الرمل / رمل / عربى ٩٢٠
- البيان فى نزول القرآن / تفسير / عربى ٩٢٠
- بيان قاعدة «اجمعت العصابة على تصحيح ما يصح عنهم» و تعيين اشخاصهم (رساله فى) / رجال / عربى ٩٢١
- بيان الكسور / رياضيات / عربى ٩٢١
- بيان كشف الالفاظ = الاصطلاحات الأصولية و ٩٢٣

- بیان «کن فی الدنيا کانک غریب» (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی ۹۲۴
- بیان کواکب ثوابت / ریاضیات / فارسی ۹۲۴
- بیان کیفیت رویه الله (رساله در) / کلام و اعتقادات / عربی ۹۲۴
- بیان لا اله الا الله / کلام و اعتقادات / فارسی ۹۲۵
- بیان لتوصل المطالب علی طریق اللب و القشر / عربی ۹۲۶
- البیان لحقیقه الايمان / کلام و اعتقادات / عربی ۹۲۶
- بیان ما اخفاه صاحب المكتسب (فصل فی) / کیمیا / فارسی ۹۲۷
- بیان ما لم یثبت فیهِ حدیث صحیح من الابواب / حدیث / عربی ۹۲۷
- بیان محمود = بیان المحمود / تراجم / فارسی ۹۲۹
- بیان المختصر فی شرح مختصر منتهی الوصول و الأمل فی علم الأصول و الجدل / اصول فقه / عربی ۹۳۲
- بیان المدمات / تجوید / عربی ۹۳۶
- بیان المذاهب / کلام و اعتقادات / عربی ۹۳۶
- بیان المذاهب / ادیان و مذاهب / عربی ۹۳۸
- بیان مراتب کمالات انسانی و بیان طریق التحصیل للکمالات / عرفان و تصوف / عربی ۹۳۸
- بیان مراد الاحسانی / کلام و اعتقادات / عربی ۹۳۹
- بیان مرض ناشی از خوردن گوشت خوک و جراحی نظامی / طب / فارسی ۹۴۰
- بیان المشكلات / قرائت / فارسی ۹۴۱
- بیان المشكلات علی المبتدئین من جهة التجوید فی القرآن المبین / تجوید / عربی ۹۴۲
- بیان مصقله قلب / عرفان و تصوف / ترکی ۹۴۴
- بیان المعراج الجسمانی / کلام و اعتقادات / عربی ۹۴۴
- بیان المقاصد من عقلیه اتراب القصائد / علوم قرآن / ۹۴۵
- بیان مقدمتین مهملتی البیان استعملها بلونیوس فی اواخر المقالة الأولى من المخروطات / ریاضیات / عربی ۹۴۵
- بیان مکاشفاتی که در مزار روزبهان رخ داده (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی ۹۴۶
- بیان منهج البیان و البقین / بهائیت / فارسی ۹۴۷
- بیان النجوم / هیئت / فارسی ۹۴۷
- بیان نظرات رمل / رمل / فارسی ۹۴۹
- بیان نظرهای عشق (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی ۹۴۹
- بیان نی / شعر / فارسی ۹۴۹

- بیان الواضح المشهود من فضايح النصارى و اليهود / كلام و اعتقادات / عربى ۹۵۰
- بیان الواقع = معادیه / كلام و اعتقادات / فارسى ۹۵۰
- بیان واقع / ادبيات / فارسى ۹۵۳
- البيان و التبيين / كيميا / عربى ۹۵۵
- البيان و التبيين / ادبيات عربى ۹۵۶
- البيان و التبيين = حل شكوك الرازى على كتب جالينوس / طب / عربى ۹۵۶
- بيان و بدیع / معانى بيان / فارسى ۹۵۹
- بيان وجود / عرفان و تصوف / عربى ۹۵۹
- بيان و عيان / عرفان و تصوف / فارسى ۹۵۹
- بيانى در باره شيخ عبد الغفار عرفان و تصوف، تراجم / فارسى ۹۶۰
- بيانيه / فلسفه / فارسى ۹۶۰
- بيانيه ها و شب نامه سياسى و جز آن / حكومت و سياست / فارسى ۹۶۱
- بى بى فاطمه / داستان / فارسى ۹۶۱
- بى بى فاطمه / شعر، داستان / فارسى ۹۶۱
- بيت الاحزان / گوناگون / فارسى ۹۶۳
- بيت الاحزان / فارسى ۹۶۳
- بيت الاحزان فى مصائب سادات الزمان الخمسة الطاهرة من ولد عدنان / تاريخ معصومين / فارسى ۹۶۳
- بيت الاحزان فى مصائب سيدة النسوان / تاريخ معصومين / عربى ۹۶۷
- بيت الصديق / تاريخ / عربى ۹۷۰
- بيت المعمور / آداب و سنن / فارسى ۹۷۱
- بيچ كنت بهاسكرا جارج (ترجمه) / رياضيات / فارسى ۹۷۲
- بيخ چينى = چوب چينى / طب / فارسى ۹۷۲
- بيخ چينى = چوب چينى = فوائد چوب / طب / فارسى ۹۷۸
- بيخ چينى / طب / فارسى ۹۸۲
- بيخ چينى = چوب چينى / طب / فارسى ۹۸۴
- بيخ چينى = چوب چينى / طب / فارسى ۹۸۴
- بيخ چينى = قهوه و چاى / طب / فارسى ۹۸۵
- بيدل / مقتل / فارسى ۹۸۶

- البیزرة / حیوان شناسی / عربی - - - - - ۹۸۷
- بیژن نامه / شعر و داستان / فارسی - - - - - ۹۸۸
- بیژن نامه / شعر، داستان / فارسی - - - - - ۹۸۸
- بیست باب / هیئت / فارسی - - - - - ۹۸۸
- بیست باب = احوال ارض و سماء (رساله در) / هیأت / فارسی - - - - - ۹۹۰
- بیست باب / هیئت / فارسی - - - - - ۹۹۲
- بیست باب تقویم / تقویم / فارسی - - - - - ۹۹۲
- بیست باب در اسطرلاب / ریاضیات، اسطرلاب / فارسی - - - - - ۹۹۳
- بیست باب در اسطرلاب / اسطرلاب / فارسی - - - - - ۹۹۴
- بیست باب در تقویم / تقویم / فارسی - - - - - ۹۹۵
- بیست باب در معرفت اسطرلاب / اسطرلاب / فارسی - - - - - ۱۰۰۸
- بیست باب منظوم / شعر، اسطرلاب / فارسی - - - - - ۱۰۵۱
- بیست فصل / هیئت / فارسی - - - - - ۱۰۵۲
- بیست کلمه / حکومت و سیاست / فارسی - - - - - ۱۰۵۲
- بیست نامه و سند / اسناد / فارسی - - - - - ۱۰۵۳
- بیست و پنج باب / هیئت / فارسی - - - - - ۱۰۵۳
- بیست و چهار مجلس / متفرقه / فارسی - - - - - ۱۰۵۵
- بیست و سه پند / مواعظ / فارسی - - - - - ۱۰۵۵
- بیست و شش مسئله / کلام و اعتقادات / فارسی - - - - - ۱۰۵۵
- بیست و نه کلمه = ترجمه منظوم کلمات قصار علی(علیه السلام) / شعر، حدیث / فارسی - - - - - ۱۰۵۶
- بیست و هشت باب / حیوان شناسی / فارسی - - - - - ۱۰۵۹
- بی سر نامه / شعر / فارسی - - - - - ۱۰۵۹
- بیضاء الناظرین فی تحقیق اصول فروع الدین / اصول فقه / عربی - - - - - ۱۰۶۲
- البیضاء فی حاشیة الزهراء / نحو شعر / عربی - - - - - ۱۰۶۲
- بیضاء للناظرین فی تذکرة الواعظین و الذاکرین / گوناگون / فارسی - - - - - ۱۰۶۴
- بیضة الاسلام = مختصر کنوز العبادات و الطاعات و رموز الواجبات و المهمات / عرفان و تصوف / عربی - - - - - ۱۰۶۵
- بیضة البیضاء / کلام و اعتقادات / عربی - - - - - ۱۰۶۵
- بیطارنامه / حیوان شناسی / فارسی - - - - - ۱۰۶۷

- بیطار نامه / حیوان شناسی / فارسی ۱۰۶۹
- بیطاری اسب / حیوان شناسی / فارسی ۱۰۷۰
- البيطرة / حیوان شناسی / عربی ۱۰۷۰
- البيطرة / حیوان شناسی / عربی ۱۰۷۰
- بیطره / حیوان شناسی / فارسی ۱۰۷۱
- البيع / فقه / عربی ۱۰۷۲
- بيع / فقه / فارسی ۱۰۷۳
- البيع / فقه / عربی ۱۰۷۳
- البيع / فقه / عربی ۱۰۷۴
- البيع = شرح شرايع الاسلام / فقه / عربی ۱۰۷۴
- البيع / فقه / عربی ۱۰۷۶
- البيع = شرح شرايع الاسلام / فقه / عربی ۱۰۷۶
- البيع / فقه / عربی ۱۰۷۹
- البيع / فقه / عربی ۱۰۸۰
- بيع / فقه / عربی ۱۰۸۰
- البيع / فقه / عربی ۱۰۸۱
- البيع / فقه / عربی ۱۰۸۲
- البيع / فقه / عربی ۱۰۸۳
- البيع / فقه / عربی ۱۰۸۳
- البيع / فقه / عربی ۱۰۸۳
- البيع / فقه / عربی ۱۰۸۳
- البيع / فقه / عربی ۱۰۸۵
- بيع / فقه / فارسی ۱۰۸۹
- بی عاران پاریس (ترجمه) / داستان / فارسی ۱۰۸۹
- البيع بشرط الخيار / فقه / عربی ۱۰۹۰
- البيع بشرط الخيار / فقه / عربی ۱۰۹۱
- بیعة الافاخم = شرح عهدنامه مالک اشتر / شرح حدیث / فارسی ۱۰۹۱
- بیعت نامه / عرفان و تصوف / فارسی ۱۰۹۲
- البيع الخیاری / فقه / عربی ۱۰۹۳

- بیع شرطی پس از زمان خیار / فقه / فارسی ۱۰۹۴
- البیع الفضولی / فقه / عربی ۱۰۹۴
- البیع الفضولی / فقه / عربی ۱۰۹۵
- البیع الفضولی / فقه / عربی ۱۰۹۶
- البیع الفضولی / فقه / عربی ۱۰۹۷
- البیع الفضولی / فقه / عربی ۱۰۹۷
- البیع المعاطات / فقه / عربی ۱۰۹۸
- بیع نامه / اسناد / فارسی ۱۰۹۸
- بیع نامه فروش قریه برزدجرد قهپایه / اسناد / فارسی و عربی ۱۱۰۰
- بیع نامه معاملات روستای آشنا خور / اسناد / فارسی ۱۱۰۰
- البیع و الخیارات (التقریرات) / فقه / عربی ۱۱۰۱
- البیع و الخیارات / فقه / عربی ۱۱۰۳
- البیع و الرهن / فقه / عربی ۱۱۰۳
- البیع و القضاء / فقه / عربی ۱۱۰۳
- بیع الوقف / فقه / عربی ۱۱۰۴
- بیع الوقف / اصول فقه / عربی ۱۱۰۴
- بیع الوقف / اصول فقه / عربی ۱۱۰۴
- البیقونیه فی مصطلح الحدیث / شعر، درایه، حدیث / عربی ۱۱۰۶
- بیمارنامه / علوم غریبه / فارسی ۱۱۰۶
- بیمارنامه / علوم غریبه / فارسی ۱۱۰۷
- بیمارنامه / متفرقه / فارسی ۱۱۰۷
- بیمارنامه دانیال نبی / طالع بینی / فارسی ۱۱۰۷
- بیمار و طبیب = مناظره بیمار و طبیب = قصیده بیمار و طبیب = مثنوی بیمار و طبیب = منظومه بیمار و ۱۱۰۸
- طبیب / شعر / فارسی ۱۱۰۹
- بیماری بدن / طب / فارسی ۱۱۱۳
- بیماری پوست / طب / فارسی ۱۱۱۳
- بیماری وبا / طب / فارسی ۱۱۱۴
- بیماریها و داروها / طب / فارسی ۱۱۱۴

- بیماریها و علاج آن / طب / فارسی ۱۱۱۵
- بیماریهای پرندگان / حیوان شناسی / فارسی ۱۱۱۶
- بیماریهای چشم و درمان آنها / طب / فارسی ۱۱۱۶
- بیماریهای سینه و شکم / طب / فارسی ۱۱۱۶
- بیماری های گوش و گلو و بینی / طب / فارسی ۱۱۱۷
- بیماریهای مفاصل و درمان آنها / طب / فارسی ۱۱۱۸
- بیم و امید / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۱۱۸
- بین السیدین / فقه / عربی ۱۱۱۸
- بینش غرض آفرینش / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۱۱۹
- بینوایان (ترجمه) / داستان / فارسی ۱۱۲۱
- بینوایان (ترجمه) / داستان / فارسی ۱۱۲۱
- البینه / کلام و اعتقادات / عربی ۱۱۲۲
- بینه / گوناگون / فارسی ۱۱۲۲
- بیوتات الشیعۀ / رجال / عربی ۱۱۲۴
- البیوتات العلویة / انساب / عربی ۱۱۲۴
- البیوع / فقه / عربی ۱۱۲۵
- بی وفائی دنیا = پند خسرو پرویز / شعر / فارسی ۱۱۲۵
- بیوگرافی اطباء و پزشکان اردستان / تراجم / فارسی ۱۱۲۵
- پ ۱۱۲۷
- پاپریه در موجزی از اقوال نحویه بزبان پارسیه (رساله) / نحو / فارسی ۱۱۲۷
- پاتو بیولوژی / طب / فارسی ۱۱۲۷
- پاتولوژی = خمسه ناصری / طب / فارسی ۱۱۲۷
- پاتولوژی = العلل و الأمراض = کتاب امراض اطب / فارسی ۱۱۲۸
- پاتولوژی - علم الأمراض = علل الأمراض / طب / فارسی ۱۱۳۶
- پاتولوژی = پاتولوژی (ترجمه) / طب / فارسی ۱۱۳۹
- پاتولوژی / طب / عربی ۱۱۳۹
- پاتولوژی / طب / فارسی ۱۱۴۰
- پادزهر / طب / فارسی ۱۱۴۳

- پادزهر (رساله در بیان) / طب / فارسی ----- ۱۱۴۴
- پادزهر / طب / فارسی ----- ۱۱۴۵
- پادزهرنامه گزین / طب / فارسی ----- ۱۱۴۵
- پادشاهان دهلی / تاریخ / فارسی ----- ۱۱۴۶
- پادشاه مصر و پسر آهنگر / شعر / فارسی ----- ۱۱۴۷
- پادشاه نامه = شاهجهان نامه / شعر، تاریخ هند / فارسی ----- ۱۱۴۸
- پادشاه نامه / تاریخ / فارسی ----- ۱۱۴۹
- پادشاه نامه / تاریخ / فارسی ----- ۱۱۵۰
- پادشاه نامه / تاریخ / فارسی ----- ۱۱۵۱
- پادشاه نامه لاهوری = شاه جهان نامه / تاریخ هند / فارسی ----- ۱۱۵۱
- پادشاهی طغا تیمور بن سودای کاون بن بابا کاون / تاریخ / فارسی ----- ۱۱۵۲
- پارسی نامه / دستور زبان فارسی ----- ۱۱۵۴
- پاره ای از مسائل عرفان / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۱۵۴
- پاس انفاس / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۱۵۵
- پاسخ / نامه نگاری / عربی ----- ۱۱۵۵
- پاسخ ابن سینا / پاسخ پرسش ها / عربی ----- ۱۱۵۷
- پاسخ ابوالسعود جلیبی / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۱۵۷
- پاسخ استفتاء / فقه / عربی ----- ۱۱۵۷
- پاسخ امیر المومنین علی (علیه السلام) به این سوال: کیف دفعکم عن هذا المقام / حدیث / عربی ----- ۱۱۵۸
- پاسخ امین الدین تبریزی / پاسخ پرسش ها / عربی ----- ۱۱۵۸
- پاسخ بدخواهان / فارسی ----- ۱۱۵۹
- پاسخ بعضی اخبار مشکله / کلام و اعتقادات / عربی ----- ۱۱۵۹
- پاسخ به پاسخ آقای جهاندار عضو حزب توده ایران / حکومت و سیاست / فارسی ----- ۱۱۶۰
- پاسخ به پرسش شیخ شرف الدین قونوی / فلسفه / فارسی ----- ۱۱۶۰
- پاسخ به پرسشهای کلامی / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۱۶۱
- پاسخ به پرسشهای هراسگانی / فلسفه، اخلاق / فارسی ----- ۱۱۶۳
- پاسخ به پزشکی / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۱۶۹
- پاسخ به جمعی از افاضل ابهر / فلسفه / فارسی ----- ۱۱۷۱

- پاسخ به چند سؤال / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۱۷۱
- پاسخ به حاکم لاهیجان / پاسخ پرسش ها ----- ۱۱۷۱
- پاسخ به دو پرسش / پاسخ پرسش ها / فارسی ----- ۱۱۷۲
- پاسخ به دوستی / پاسخ پرسشها ----- ۱۱۷۳
- پاسخ به رساله فراموشخانه / تاریخ ایران، حکومت و سیاست / فارسی ----- ۱۱۷۴
- پاسخ به سؤالات اهالی رشت / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۱۷۴
- پاسخ به سؤالات عباسقلی میرزا / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۱۷۵
- پاسخ به سؤال حاج آقا محمد قواینی درباره مؤلف جامع الاحادیث / پاسخ پرسش ها ----- ۱۱۷۵
- پاسخ به سؤالی از اسلامبول درباره طالع عقرب / پاسخ پرسش ها ----- ۱۱۷۶
- پاسخ به سؤالی درباره عمل به فتاوی کتب فقهی / فقه / عربی ----- ۱۱۷۶
- پاسخ به شبهات سلمان از سماء رحمن نازل / بهائیت / فارسی ----- ۱۱۷۶
- پاسخ به شبهه ای درباره رد شمس / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۱۷۷
- پاسخ به شبهه قائلین به وحدت وجود / فلسفه / عربی ----- ۱۱۷۷
- پاسخ به شیخیه / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۱۷۹
- پاسخ به عارف / فلسفه / عربی ----- ۱۱۸۰
- پاسخ به کسرویان / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۱۸۰
- پاسخ به محمد شفیع بن محمد مقیم کاشانی / فقه / فارسی ----- ۱۱۸۰
- پاسخ به محمد قاسم خراسانی / فلسفه / فارسی ----- ۱۱۸۲
- پاسخ به مسائل / پاسخ پرسش ها / فارسی ----- ۱۱۸۲
- پاسخ به ملا جلال دوانی / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۱۸۳
- پاسخ به مهذب الدین / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۱۸۳
- پاسخ به نامه امیر خسرو دهلوی / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۱۸۳
- پاسخ به نامه حاج محمد علی بن آقا عبدالواحد یزدی امام جمعه / پاسخ پرسش ها / فارسی ----- ۱۱۸۴
- پاسخ به نامه کاشانی / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۱۸۵
- پاسخ به هفت پرسش / پاسخ پرسش ها / فارسی ----- ۱۱۸۵
- پاسخ به هفت سؤال / پاسخ پرسش ها / فارسی ----- ۱۱۸۶
- پاسخ به یک ایرانی / فارسی ----- ۱۱۸۶
- پاسخ به یک نامه / نامه نگاری / عربی، فارسی ----- ۱۱۸۷

- پاسخ پرسش اهل مولتان = جواب پرسش اهل مولتان / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۱۸۸
- بهادرخان / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۱۸۹
- پاسخ پرسش حاج ملاحسین بن ملاعلی یزدی / پاسخ پرسش ها / عربی ۱۱۸۹
- پاسخ پرسشهای ارومی / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۱۸۹
- پاسخ پرسشهای اصلان خان / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۱۹۱
- پاسخ پرسشهای اعتقادی = اجوبه الاسئله / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۱۹۲
- پاسخ پرسشهای اعتقادی / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۱۹۵
- پاسخ پرسشهای اهل قفقاز / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۱۹۶
- پاسخ پرسشهای ترمذی / عرفان و تصوف، پاسخ پرسش ها ۱۱۹۷
- پاسخ پرسشهای حسین خان قونسول / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۱۹۷
- پاسخ پرسشهای شاه بخارا / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۱۹۸
- پاسخ پرسشهای عباد / عرفان و تصوف / عربی ۱۱۹۹
- پاسخ پرسشهای عرفانی / عرفان و تصوف / عربی ۱۲۰۰
- پاسخ پرسشهای محمد مهدی میرزا = غیبت / اخلاق، کلام و اعتقادات، پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۰۰
- پاسخ پرسشهای ملا زین العابدین کرمانی / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۰۲
- پاسخ پرسشهای میرزا اسحاق خان / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۰۲
- پاسخ پرسشهای میرزا کریم / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۰۳
- پاسخ پرسشهای نذر علی = ترجیح بلامرجح = الرسالة القمیة = القمیة = جواب المسائل القمیة / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۰۴
- پاسخ پرسشی از توحید / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۰۸
- پاسخ پرسش یکی از بزرگان / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۰۹
- پاسخ پسکوچ به نایب السلطنه / اسناد / فارسی ۱۲۰۹
- پاسخ تهرانی به داماد / فقه / عربی ۱۲۱۰
- پاسخ تیره سخنان / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۲۱۱
- پاسخ چند پرسش / پاسخ پرسش ها، عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۱۱
- پاسخ چند پرسش / پاسخ پرسش ها، کلام و اعتقادات / فارسی ۱۲۱۲
- پاسخ چند مسأله / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۱۲
- پاسخ حاجی بکتاش ولی پرسش ها / فارسی ۱۲۱۳
- پاسخ حقیقت / فارسی ۱۲۱۳

- پاسخ درباره کسی که ادعای وکالت صاحب الزمان را می کند / پاسخ پرسشها، کلام و اعتقادات ۱۲۱۴
- پاسخ دوازده پرسش / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۱۴
- پاسخ دوانی به ترکه / معانی بیان / عربی ۱۲۱۵
- پاسخ دو سؤال / کلام و اعتقادات / عربی ۱۲۱۵
- پاسخ رساله دربندی / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۲۱۵
- پاسخ رشتی / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۱۷
- پاسخ سلطان محمد به شاه عباس / اسناد / فارسی ۱۲۱۷
- پاسخ سنائی به سلطان سنجر = حکایت سلطان سنجر و حکیم سنائی / شعر / فارسی ۱۲۱۸
- پاسخ سؤالات / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۱۸
- پاسخ سؤال نظام الملک / نامه نگاری / عربی ۱۲۱۹
- پاسخ سه پرسش / تفسیر / عربی ۱۲۱۹
- پاسخ سه نامه / نامه نگاری / فارسی ۱۲۱۹
- پاسخ سید داماد در این مساله که زنا حق خداست یا خلق / کلام و اعتقادات / عربی ۱۲۲۰
- پاسخ سید محمد کاظم رشتی / پاسخ پرسش ها ۱۲۲۰
- پاسخ شاگردش / پاسخ پرسش ها ۱۲۲۰
- پاسخ شاه به پادشاه ترکستان / تاریخ ایران / فارسی ۱۲۲۱
- پاسخ شاه به محمودخان خواندگار روم / تاریخ ایران، ۱۲۲۱
- اسناد / فارسی ۱۲۲۲
- پاسخ شاه به محمودشاه افغان / تاریخ ایران، اسناد / فارسی ۱۲۲۲
- پاسخ شاه طهماسب به عبدالله خان اوزبک / اسناد / فارسی ۱۲۲۲
- پاسخ شیخ محمود افندی / فقه / ترکی ۱۲۲۲
- پاسخ شیرازیان به پرسش کرمانیان / فلسفه / فارسی ۱۲۲۳
- پاسخ طوسی به پرسش شمس الاسلام / فلسفه / عربی ۱۲۲۳
- پاسخ طوسی به پرسش کبشی / فلسفه / فارسی و عربی ۱۲۲۳
- پاسخ طوسی درباره سخن حنین و ابن سینا درباره نضح و بول / طب / عربی ۱۲۲۷
- پاسخ طوسی درباره مزاج اندامها / طب / عربی ۱۲۲۸
- پاسخ عاملی به پرسش طوسی از خسروشاهی / فلسفه / عربی ۱۲۲۹
- پاسخ عبد المومن خان به شاه عباس / اسناد / فارسی ۱۲۲۹

- پاسخ عبد المؤمن خان به شاه عباس / اسناد / فارسی ----- ۱۲۳۱
- پاسخ عبیدالله خان به شاه طهماسب / اسناد / فارسی ----- ۱۲۳۱
- پاسخ عزل نامه / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۲۳۱
- پاسخ عزیز الدین به سیاوش / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۲۳۱
- پاسخ عضدالدین / کلام و اعتقادات / عربی ----- ۱۲۳۲
- پاسخ عضدالدین به جاربردی / کلام و اعتقادات / عربی ----- ۱۲۳۲
- پاسخ غزالی به پرسشهای پیروان سنت / پاسخ پرسش ها / فارسی ----- ۱۲۳۳
- پاسخ غزالی به صدر الاسلام / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۲۳۴
- پاسخ فراهانی به فتحعلی شاه / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۲۳۴
- پاسخ قاضی شرف الدین / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۲۳۵
- پاسخ قاضی محمود به شیخ علی نقی نامه نگاری افارسی ----- ۱۲۳۵
- پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی ----- ۱۲۳۵
- پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی ----- ۱۲۳۶
- پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی ----- ۱۲۳۷
- پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی ----- ۱۲۳۷
- پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی ----- ۱۲۳۷
- پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی ----- ۱۲۳۸
- پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی ----- ۱۲۳۸
- پاسخ قصیده بال مرصع / ادبیات / فارسی ----- ۱۲۳۸
- پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی ----- ۱۲۳۹
- پاسخ قنبر به سؤال / متفرقه / عربی، فارسی ----- ۱۲۳۹
- پاسخ کامران بیک به شاه گیلان / اسناد / فارسی ----- ۱۲۴۰
- پاسخ محمد صادقا به نامه میرزا علی بیک درباره جعل فلسفی / فلسفه / فارسی ----- ۱۲۴۰
- پاسخ مصطفی علی شاه / نامه نگاری، شعر / فارسی ----- ۱۲۴۰
- پاسخ مقابی / کلام و اعتقادات / عربی ----- ۱۲۴۰
- پاسخ ملکشاه به عریضه خواجه نظام الملک نامه نگاری / فارسی ----- ۱۲۴۱
- پاسخ مولانا عبدالله درباره وضو گرفتن با آب غضبی / فقه ----- ۱۲۴۱
- پاسخ میرزا تقی کرمانی / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۲۴۱

- پاسخ میرزا زین العابدین طبیب / طب / عربی ۱۲۴۲-----
- پاسخ نامه / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۲۴۳
- پاسخ نامه / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۲۴۳
- پاسخ نامه ----- ۱۲۴۴
- پاسخ نامه امیر تیمور گورگان / تاریخ ایران اسناد / فارسی ----- ۱۲۴۴
- پاسخ نامه باب / بهائیت / فارسی ----- ۱۲۴۴
- پاسخ نامه شاه جهان از طرف شاه عباس / تاریخ ایران و اسناد / فارسی ----- ۱۲۴۶
- پاسخ نامه شاه عباس به عبدالمؤمن خان / اسناد / فارسی ----- ۱۲۴۶
- پاسخ نامه شیخ محمد بن نویسنده / عرفان و تصوف / عربی ----- ۱۲۴۶
- پاسخ نامه عبد المؤمن خان / اسناد / فارسی ----- ۱۲۴۷
- پاسخ نامه عبد المؤمن خان اوزبک / نامه نگاری، اسناد / فارسی ----- ۱۲۴۷
- پاسخ نامه ملا عبدالخالق / نامه نگاری، کلام و اعتقادات ----- ۱۲۴۷
- پاسخ نامه میرزا براری / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۲۴۹
- پاسخ نامه میرزا سید علی بروجردی / نامه نگاری، عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۲۴۹
- پاسخ نامه نجاشی / نامه نگاری / عربی ----- ۱۲۴۹
- پاسخ نامه والی بغداد به حضرت والا / نامه نگاری / فارسی ----- ۱۲۵۰
- پاسخ نامه یزدی / پاسخ پرسش ها / فارسی ----- ۱۲۵۰
- پاسخ و پرسش / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۲۵۲
- پاسخ و پرسش / عرفان و تصوف، پاسخ پرسش ها / فارسی ----- ۱۲۵۲
- پاسخ و پرسش / گوناگون / فارسی ----- ۱۲۵۳
- پاسخ و رد بر کسروی / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۲۵۳
- پاسخ و گفتار سبزواری / فلسفه / عربی ----- ۱۲۵۳
- پاسخهای سید کاظم رشتی (منتخب) / پاسخ پرسش ها / عربی ----- ۱۲۵۵
- پاسخهای همدانی / پاسخ پرسش ها / فارسی ----- ۱۲۵۵
- پاسخی از سلطان محمد پادشاه روم به شاه عباس / اسناد / فارسی ----- ۱۲۵۶
- پاکت‌های خالی سندهای امیر خان سردار / اسناد ----- ۱۲۵۶
- پاکجویی کسروی / فارسی ----- ۱۲۵۶
- پاکجویی / فارسی ----- ۱۲۵۶

- پاک کردن رنگها / صنعت / عربی ۱۲۵۷
- پاکی / فقه / فارسی ۱۲۵۸
- پانزده صلح نامه و اجاره نامه و بیع نامه / اسناد / فارسی ۱۲۵۸
- پایان نامه دکتری / ۱۲۵۸
- پایداری روان پس از مرگ = حال نفوس بعد از فساد تنها / فلسفه / فارسی جزوی ۱۲۵۸
- پتیت بوفن/ حیوان شناسی / فارسی ۱۲۶۲
- پختن حلوا / آشپزی / فارسی ۱۲۶۲
- پختن حلوا / آشپزی / فارسی ۱۲۶۲
- پختن شیرینی = تهیه انواع مربها و حلواها / آشپزی / فارسی ۱۲۶۴
- پختن طعام / آشپزی / فارسی ۱۲۶۴
- پدماوت (دیوان اشعار) / ادبیات / اردو ۱۲۶۴
- پدوماوت / شعر / پنجابی ۱۲۶۵
- پراکنده اولیاء / متفرقه / فارسی ۱۲۶۵
- پراکنده هایی در علم کیمیا و وصیت جلد کی / - ۱۲۶۷
- پرتو اندیشه / شعر / فارسی بقائی نائینی، جلال، ۱۲۸۷ شمسی ۱۲۶۷
- پرتو انوار / عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۶۷
- پرتونامه / عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۶۹
- پرچم / فارسی ۱۲۷۱
- پرده برانداخت و پردگی شناخت / عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۷۱
- پرده حجاب / عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۷۲
- پرستاری و خواهران پرستار / زبان فرانسه / فارسی ۱۲۷۳
- پرسش از خواجه نصیر / مواعظ / فارسی ۱۲۷۳
- پرسش از سعدی و پاسخ او / عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۷۴
- پرسش امیر مرتضی از سید نعمه الله کرمانی و ۱۲۷۴
- پاسخ او / عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۷۵
- پرسش بوذرجمهر از استادش / اخلاق / فارسی ۱۲۷۵
- پرسش زرتشت / شعر / فارسی ۱۲۷۵
- پرسش شیخ ابو علی / فقه / عربی ۱۲۷۶

- / عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۷۶
- پرسش کسری و پاسخ ارسطو / اخلاق / فارسی ۱۲۷۶
- پرسش مأمون از برادران بنی موسی درباره گردش کره زمین / ستاره شناسی / عربی ۱۲۷۷
- پرسش محمد ولی میرزا / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۷۸
- پرسش و پاسخ / پاسخ پرسش ها، اخلاق / فارسی ۱۲۷۸
- پرسش و پاسخ / فلسفه / فارسی ۱۲۷۹
- پرسش و پاسخ / فقه / فارسی ۱۲۷۹
- پرسش و پاسخ / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۸۰
- پرسش و پاسخ (سؤال و جواب) / فقه / فارسی ۱۲۸۱
- پرسش و پاسخ / فقه / عربی و فارسی ۱۲۸۲
- پرسش و پاسخ / فقه / فارسی ۱۲۸۲
- پرسش و پاسخ فارسی ۱۲۸۲
- پرسش و پاسخ / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۲۸۳
- پرسش و پاسخ / کلام و اعتقادات، پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۸۴
- پرسش و پاسخ / گوناگون / عربی ۱۲۸۵
- پرسش و پاسخ / گوناگون / فارسی ۱۲۸۵
- پرسش و پاسخ انوشیروان عادل و حکیم ابودرجمهر / اخلاق / فارسی ۱۲۹۰
- پرسش و پاسخ پادشاه روم و دختر قیصر با پادشاه روم / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۹۱
- پرسش و پاسخ (ترجمه پنج) / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۲۹۱
- پرسش و پاسخ در توحید / عرفان و تصوف / عربی ۱۲۹۱
- پرسش و پاسخ فقهی / فقه / فارسی ۱۲۹۲
- پرسش و پاسخ میان مرد صاحب‌دل با چنگ / عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۹۲
- پرسش و پاسخ نوشیروان و یونان / شعر، پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۹۲
- پرسشها و اشکالات / اصول فقه / فارسی ۱۲۹۴
- پرسش و پاسخها / گوناگون / فارسی ۱۲۹۴
- پرسشهای امیر حسینی / عرفان و تصوف / فارسی ۱۲۹۴
- پرسشهای سلیمان و پاسخ بدو / اخلاق / فارسی ۱۲۹۵
- پرسشهایی در طریقه علیم‌اللهی / پاسخ پرسش ها / فارسی ۱۲۹۵

- پرسشی از فخر المحققین محمد حلی و پاسخ او ۱۲۹۷
- پرکار التام / ریاضیات / عربی ۱۲۹۷
- پرکار القطوع (رساله من) / ریاضیات / عربی ۱۲۹۸
- پرگار = رساله در معرفت ساختن پرگار / ریاضیات / فارسی ۱۲۹۹
- پرگار متناسبه = طرز ساختن و موارد استعمال پرگار ریاضیات / فارسی ۱۳۰۰
- پرگار متناسبه / ریاضیات / فارسی ۱۳۰۰
- پرسس دو کنتی (ترجمه) / داستان / فارسی ۱۳۰۱
- پروانچه به خواجه امیر بیک / اسناد / فارسی ۱۳۰۱
- پروانچه خواندگار روم که به عثمان پاشا به شیروان نوشته است / اسناد / ترکی ۱۳۰۱
- پروانچه شاهرخ پادشاه / اسناد / فارسی ۱۳۰۲
- پروانچه قاضی عبدالله خوبی برای ملا محسن مذهب / نامه نگاری / فارسی ۱۳۰۳
- پروانچه کلیدداری آستانه رضوی برای امیر نظام الدین قاضی عبدالله / اسناد / فارسی ۱۳۰۳
- پروتکل سرخس / اسناد / فارسی ۱۳۰۳
- پروتکل شماره ۴ / اسناد / فارسی ۱۳۰۳
- پروتکل قانون نامه در باب حق تملک در ممالک عثمانی / قانون / فارسی ۱۳۰۴
- پرورده خیال / ادبیات / فارسی ۱۳۰۴
- پرورش دبیر و معلم در انگلستان و ایران / تعلیم و تربیت / انگلیسی ۱۳۰۶
- پرورش نطفه / طب / فارسی ۱۳۰۶
- پروگرام مدرسه مبارکه صنایع اصنعت / فارسی ۱۳۰۶
- پرهیز گاری از دیدگاه قرآن / اصول فقه / فارسی ۱۳۰۷
- پریخانه / ادبیات فارسی ۱۳۰۸
- پریشان = گلستان قآنی / ادبیات فارسی ۱۳۰۹
- پریشان نامه / کلام و اعتقادات، شعر / فارسی و لری ۱۳۱۴
- پریشان نامه / شعر / ترکی ۱۳۱۵
- پریشان نامه / ادبیات / فارسی ۱۳۱۶
- پری نامه / طالع بینی - فارسی ۱۳۱۷
- پزشکنامه / طب، شعر / فارسی ۱۳۱۷
- پزشکی نامه (منتخب) / طب / فارسی ۱۳۱۷

- پزشکی و دعا / طب، دعا / فارسی ۱۳۱۸
- پزشکی و کیمیایی / کیمیا، طب / فارسی ۱۳۱۸
- پژواک ابتذال / متفرقه / فارسی ۱۳۱۸
- پژوهشی در امامزاده سهل بن علی / جغرافیا / فارسی ۱۳۲۰
- پس از بیست سال / تاریخ / فارسی ۱۳۲۰
- پطر کبیر / تاریخ / فارسی ۱۳۲۱
- پلتیک انگلیس / حکومت و سیاست / فارسی ۱۳۲۱
- پنج آهنگ / متفرقه / فارسی ۱۳۲۲
- پنجانتترا / ادبیات ۱۳۲۲
- پنجاه باب سلطانی / اسطرلاب / فارسی ۱۳۲۳
- پنجاه خاصیت کیمیای سعادت / دعا / فارسی ۱۳۳۰
- پنجاه سال نفت ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۳۳۰
- پنجاه فرض / شعر / فارسی ۱۳۳۱
- پنجاه موعظه از تورات و انجیل / حدیث / فارسی ۱۳۳۱
- پنجاه موقف / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۳۳۳
- پنج بیت از ابوحنیفه / شعر / عربی ۱۳۳۵
- پنج تفضیح / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۳۳۵
- پنج تقریر / فلسفه / فارسی ۱۳۳۵
- پنج تن (جدول) / متفرقه ۱۳۳۶
- پنج رقعہ / ادبیات فارسی ۱۳۳۶
- پنج شأن / بهائیت / فارسی ۱۳۳۷
- پنج غزل در مدح فرخ خان حاکم کاشان / ادبیات / فارسی و عربی ۱۳۳۸
- پنج فصل = بحرانیہ / طب / فارسی ۱۳۳۹
- پنج کشتی / شعر / فارسی ۱۳۳۹
- پنج گنج / شعر / فارسی ۱۳۴۰
- پنج گنج / صرف / فارسی ۱۳۴۲
- پنج گنج = خمسه / شعر / فارسی ۱۳۴۲
- پنج گنج = خمسه / شعر / فارسی ۱۳۴۶

- ۱۳۴۷ پنج گنج / شعر / فارسی
- ۱۳۴۹ پنج گنج / شعر / فارسی
- ۱۳۴۹ پنج گنج / گوناگون / فارسی
- ۱۳۴۹ پنج گنج / کیمیا / فارسی و اردو
- ۱۳۵۰ پنج گنج / صرف / فارسی
- ۱۳۵۰ پنج گنج (گزیده) / شعر / فارسی
- ۱۳۵۰ پنج گنج (منتخب) / شعر / فارسی
- ۱۳۵۲ پنج منزل عارفان / عرفان و تصوف، شعر / فارسی
- ۱۳۵۲ پنج نامه / اسناد / فارسی
- ۱۳۵۲ پنجه آفتاب عالمتاب = پنجه خورشید / کلام و اعتقادات / فارسی
- ۱۳۵۴ پند / اخلاق / فارسی
- ۱۳۵۴ پند / شعر، اخلاق / فارسی
- ۱۳۵۵ پند ارسطو و بزرگمهر به فرزند خود / اخلاق / فارسی
- ۱۳۵۵ پندارها / فارسی
- ۱۳۵۵ پند افلاطون به اسکندر / اخلاق / فارسی
- ۱۳۵۶ پند بزرگمهر / اخلاق / فارسی
- ۱۳۵۶ پند به فرزند / مواظط، اخلاق / فارسی
- ۱۳۵۶ پند پیامبر به امت / اخلاق / فارسی
- ۱۳۵۷ پند عرفانی / عرفان و تصوف / فارسی
- ۱۳۵۸ پند فرزانه به فرزند / اخلاق / فارسی
- ۱۳۵۹ پندنامه = صد پند = نصایح لقمان = اندرزنامه / اخلاق / فارسی
- ۱۳۶۹ پندنامه / اخلاق / فارسی
- ۱۳۷۰ پندنامه / اخلاق / فارسی
- ۱۳۷۰ پندنامه = نصیحت نامه = نصایح خواجه عبدالله انصاری به خواجه نظام الملک طوسی / عرفان و تصوف، اخلاق / فارسی
- ۱۳۷۸ پندنامه = نصایح = ولدنامه = پسر نامه / شعر / فارسی
- ۱۳۸۶ پندنامه / اخلاق / فارسی
- ۱۳۸۷ پندنامه / اخلاق / فارسی
- ۱۳۸۷ پندنامه = نصیحت نامه / شعر / فارسی

- پندنامه / شعر، اخلاق / ترکی، عربی و فارسی ۱۳۹۰
- و پندنامه / اخلاق / فارسی ۱۳۹۰
- پندنامه / اخلاق / فارسی ۱۳۹۱
- پندنامه / اخلاق / فارسی ۱۳۹۱
- پندنامه = مثنوی عرفانی / شعر، اخلاق / فارسی ۱۳۹۳
- پندنامه / شعر، اخلاق / فارسی ۱۳۹۴
- پندنامه / اخلاق / فارسی ۱۳۹۴
- پندنامه / شعر، اخلاق / فارسی ۱۳۹۵
- پندنامه / شعر، اخلاق / فارسی ۱۳۹۶
- پندنامه / اخلاق / عربی و فارسی ۱۳۹۶
- پندنامه / اخلاق / فارسی ۱۳۹۷
- پندنامه انوشیروان = راحة الانسان / شعر / فارسی ۱۳۹۹
- پندنامه انوشیروان / اخلاق / فارسی ۱۴۰۰
- پندنامه انوشیروان / اخلاق / فارسی ۱۴۰۲
- پندنامه به مهادر فروخ برادر سلمان / اخلاق / عربی ۱۴۰۲
- پندنامه جهانگیری / عرفان و تصوف / فارسی ۱۴۰۲
- پندنامه غزالی برای شاه / اخلاق / فارسی ۱۴۰۳
- پند و اصول دین و عرفان / اخلاق / فارسی ۱۴۰۳
- پند و اندرز / اخلاق / فارسی ۱۴۰۴
- پند و اندرز / اخلاق / فارسی ۱۴۰۵
- پند و اندرز / مواظ / فارسی ۱۴۰۵
- پند و دعا / بهائیت / عربی، فارسی ۱۴۰۹
- پند و موعظه = هدایت نامه / اخلاق / فارسی ۱۴۰۹
- پنندهای اخلاقی = حکایات / اخلاق / فارسی ۱۴۱۰
- پنندهای ارسطو = اندرزنامه ارسطو / اخلاق / فارسی ۱۴۱۱
- پندیات شاه عبد السلام / اخلاق / فارسی ۱۴۱۱
- پورنامه / عرفان و تصوف، اخلاق / فارسی ۱۴۱۲
- پوزش نامه = داروی پوزش / کلام و اعتقادات / فارسی ۱۴۱۴

- پوشیدن جامه / شعر / فارسی ----- ۱۴۱۴
- پوشیدن لباس مذهب / فقه / فارسی ----- ۱۴۱۵
- پول، ارز و اعتبارات / اقتصاد / فارسی ----- ۱۴۱۵
- پولتیک ایران در عراقین / حکومت و سیاست / فارسی ----- ۱۴۱۶
- پولتیک خسروان و فرماندهان و صنایع آنان در الشکرداری و کشور گیری / فنون نظامی، حکومت و سیاست / فارسی ----- ۱۴۱۷
- پولتیک روس در ایران / حکومت و سیاست / فارسی ----- ۱۴۱۷
- پولتیک روس و انگلیس / حکومت و سیاست / فارسی ----- ۱۴۱۸
- پولتیکیهای دولتی / حکومت و سیاست / فارسی ----- ۱۴۱۸
- پهلا حصه / کلام و اعتقادات / اردو ----- ۱۴۲۲
- پیاده نظام / فنون نظامی / فارسی ----- ۱۴۲۳
- پیاله های دوازده گانه فقرا / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۴۲۳
- پیامبران اولوالعزم / تاریخ پیامبران / عربی ----- ۱۴۲۴
- پیامبران اولوالعزم / ادیان و مذاهب / فارسی ----- ۱۴۲۴
- پیامبران و امامان / تاریخ معصومین، تاریخ پیامبران / عربی ----- ۱۴۲۴
- پیامبر و امامان / تاریخ معصومین / فارسی ----- ۱۴۲۴
- پیامبری و پیشوائی / عرفان و تصوف / فارسی ----- ۱۴۲۴
- پیدا شدن حروف و خواص آن / هیئت / فارسی ----- ۱۴۲۶
- پیدا کردن سهام از زایچه = سهام السعادة / هیئت / فارسی ----- ۱۴۲۶
- پیدایش آمریکا / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۴۲۶
- پیدایش پزشکی و تحقیق در الهام و لذت عقلی / طب / فارسی ----- ۱۴۲۷
- پیدایش دیوان و برهمنان / داستان / فارسی ----- ۱۴۲۷
- پیدایش موسیقی / موسیقی / فارسی ----- ۱۴۲۷
- پیرامون ادبیات / ادبیات / فارسی ----- ۱۴۲۸
- پیرامون اسلام / کلام و اعتقادات / فارسی ----- ۱۴۲۹
- پیرامون اصلاحات / حکومت و سیاست / فارسی ----- ۱۴۲۹
- پیرامون جانوران / حیوان شناسی / فارسی ----- ۱۴۲۹
- پیرامون خرد / فارسی ----- ۱۴۳۰
- پیرامون رمان / ادبیات فارسی ----- ۱۴۳۰

- پیرامون روان / فارسی ۱۴۳۰
- پیرامون شعر و شاعری / ادبیات / فارسی ۱۴۳۰
- پیر مرتضی علی اردستانی / تراجم / فارسی ۱۴۳۱
- پیرنامه / عرفان و تصوف / فارسی ۱۴۳۲
- پیر و جوان = بهار و خزان = بهاربه / شعر / فارسی ۱۴۳۲
- پیر و جوان / شعر / فارسی ۱۴۴۵
- پیر و جوان / داستان / فارسی ۱۴۴۵
- پیروزی و مقاله نوروزی / ادبیات فارسی ۱۴۴۶
- پیبزی اردستانی / تراجم / فارسی ۱۴۴۷
- پیشاهنگ صاحب الزمان / متفرقه / فارسی ۱۴۴۷
- پیشگویی / علوم غریبه / فارسی ۱۴۴۸
- پیشگویی / پیشگویی / فارسی ۱۴۴۸
- پیشگوئیهای شاه نعمت الله ولی / شعر، پیشگویی / فارسی ۱۴۵۰
- پیش نویس یک نامه از قرن ۱۱ / نامه نگاری / فارسی ۱۴۵۱
- پیشنهاد کمیسیون مطالعات نظام / حکومت و سیاست / فارسی ۱۴۵۱
- پیشوایان چهارگانه اهل سنت / تراجم / فارسی ۱۴۵۱
- پیشوای بزرگوار امام نهم (علیه السلام) / تاریخ / فارسی ۱۴۵۳
- پیشه وران در ایران باستان / تاریخ ایران / فارسی ۱۴۵۳
- پیشی چیز بر هست = وجود و ماهیت / منطق، فلسفه / فارسی ۱۴۵۳
- پیکره روسای مدرسه سیاسی و دانشکده حقوق دانشگاه تهران / عکس ۱۴۵۴
- پیل و پشه / شعر / فارسی ۱۴۵۵
- پیمان بازرگانی / اسناد / فارسی ۱۴۵۶
- پیوستن قمر در بروج اثنی عشریه / هیئت / فارسی ۱۴۵۷
- پیوستن مشتری به زحل / هیئت / فارسی ۱۴۵۷
- پیوستن وجود جسمانی به وجود روحانی / فلسفه / فارسی ۱۴۵۷
- پیوند / کشاورزی / فارسی ۱۴۵۸
- پیوند حروف با ستارگان / هیئت / فارسی ۱۴۵۹

- ١٤٦١ اشارة
- ١٤٦٣ •تئاتر
- ١٤٦٣ •تئاتر / داستان / فارسی
- ١٤٦٣ •تئاتر کاترین هوارد / داستان / فارسی
- ١٤٦٣ •تئاتر کریم شیره / داستان / فارسی
- ١٤٦٤ •تئاتر گفتگوی شیخ شریعت با میرزا خلیل الله / هنر / فارسی
- ١٤٦٤ •تئودریخ / داستان / فارسی
- ١٤٦٥ •التانات و الیانات و الواوات و الهمزات من الکلمات القرآنیة / تجوید / عربی
- ١٤٦٥ •التاء فی قولنا «ذات القديم» / ادبیات عربی
- ١٤٦٦ •تابلوی دعای جوشن کبیر / مرفعات / عربی
- ١٤٦٦ •تابلوی نقاشی شاه عباس بزرگ / عکس
- ١٤٦٦ •تابیة الکاتب / ادبیات / فارسی
- ١٤٦٨ •التاتارخانیة = الفتاوی التاتارخانیة = زاد المسافر / فقه / عربی
- ١٤٦٩ •تأثر الاخیار / تاریخ معصومین / ترکی
- ١٤٦٩ •التأثیر / کیمیا / عربی
- ١٤٧١ •تأثیرات حروف جمل وقت حلول قمر به منازل (مقالی در) / دعا / فارسی
- ١٤٧١ •تأثیر الاسم الاعظم و تسخیر الکواکب و الارواح و العلویات / علوم غریبه / عربی
- ١٤٧١ •تأثیر الدعاء علی ترتیب الکواکب / هیئت / عربی
- ١٤٧١ •التاج / اخلاق / عربی
- ١٤٧٢ •تاج الاخبار و سراج الآثار / تاریخ جهان، تاریخ ایران / فارسی
- ١٤٧٣ •تاج التراجم / تراجم / عربی
- ١٤٧٤ •تاج التراجم فی تفسیر القرآن للأعاجم = تفسیر اسفرائینی / تفسیر / فارسی
- ١٤٨٠ •تاج التواریخ = خواجه تاریخی = تاریخ خواجه / تاریخ / ترکی
- ١٤٨١ •تاج التواریخ = تاریخ عثمانی / تاریخ / ترکی
- ١٤٨٣ •تاج الحکمة لاکمال النعمة / عرفان و تصوف / فارسی
- ١٤٨٣ •تاج الدرّة فی شرح قصیدة البردة / ادبیات عربی
- ١٤٨٤ •تاج دوازده ترک / عرفان و تصوف / فارسی
- ١٤٨٥ •تاج الرؤس و عز النفوس / لغت / فارسی

- تاجر و غلام / شعر / فارسی ۱۴۸۶
- تاج العروس الحاوی لتهذیب النفوس / اخلاق / عربی ۱۴۸۶
- تاج العروس و محلل الکعوب (ترجمه) / فقه / فارسی ۱۴۸۷
- تاج العقائد و معدن الفوائد / کلام و اعتقادات / عربی ۱۴۸۷
- تاج فرخی / شعر / فارسی ۱۴۸۹
- تاج القوائد / شعر / فارسی ۱۴۸۹
- تاج القصص = انیس المریدین و روضه المحبین تاریخ پیامبران / فارسی ۱۴۹۰
- تاج المآثر / تاریخ هند / فارسی ۱۴۹۲
- تاج المآثر (مختصر) / تاریخ اسلام / فارسی ۱۵۰۴
- تاج محل = احوال تاج بی بی بیگم ممتاز محل / تاریخ / فارسی ۱۵۰۶
- تاج المداخل / هیئت / عربی ۱۵۰۷
- تاج المدایح / تراجم / فارسی ۱۵۰۷
- تاج مرصع / کیمیا / فارسی ۱۵۱۰
- تاج المصادر = تهذیب الأسماء = تاج الاسامی / لغت / عربی به فارسی ۱۵۱۱
- تاج المصادر / لغت / عربی به ترکی ۱۵۱۹
- تاج المناقب فی فضائل الأئمة الاثنی عشر / کلام و ۱۵۱۹
- تاج الموالد / تاریخ معصومین / عربی ۱۵۲۱
- تاجنامه / عرفان و تصوف / فارسی ۱۵۲۴
- تاج نامه پیامبر / علوم غریبه، اسطراب / فارسی ۱۵۲۵
- التاج و خلقه المولود / کیمیا / عربی ۱۵۲۵
- تاج و هاج تارک دادار / تاریخ پادشاهان . فارسی و عربی ۱۵۲۵
- تاجیج نیران الاحزان = جامع الاحزان = مؤجج الاحزان فی وفات غریب خراسان / تاریخ معصومین / عربی ۱۵۲۷
- تاجیه / عرفان و تصوف / عربی ۱۵۲۸
- تاجیه / عرفان و تصوف / فارسی ۱۵۲۹
- تأخیر بیان الحاجة / اصول فقه / عربی ۱۵۲۹
- تأدیب الأطفال / داستان / فارسی ۱۵۳۰
- تأدیب البنات / تعلیم و تربیت / فارسی ۱۵۳۱
- تأدیب زنان / متفرقه / فارسی ۱۵۳۱

- تأديب النساء / اخلاق / فارسی ۱۵۳۲
- تأديب النسوان / ادبيات فارسی ۱۵۳۳
- تأديب الولد العاق / مواعظ / عربي ۱۵۳۴
- التاريخ / تاريخ / عربي ۱۵۳۴
- تاريخ / تاريخ / عربي ۱۵۳۶
- تاريخ / تاريخ / عربي ۱۵۳۷
- تاريخ / تاريخ / عربي ۱۵۳۷
- تاريخ / تاريخ / فارسی ۱۵۳۷
- تاريخ آدورسوس پاگنوس / تاريخ عربي ۱۵۴۴
- تاريخ آستانه عراق / جغرافيا / فارسی ۱۵۴۴
- تاريخ آسيای وسطی (ترجمه) / تاريخ جهان / فارسی ۱۵۴۵
- تاريخ آل برامکه / تاريخ / فارسی ۱۵۴۷
- تاريخ آل سلجوق / تاريخ / ترکی ۱۵۴۸
- تاريخ آل سلجوق / تاريخ / فارسی ۱۵۴۹
- تاريخ آل سلجوق / تاريخ / فارسی ۱۵۵۰
- تاريخ آل عبا / تاريخ معصومين / فارسی ۱۵۵۰
- تاريخ آل عثمان / تاريخ / ترکی ۱۵۵۰
- تاريخ آل عثمان / تاريخ / فارسی ۱۵۵۱
- تاريخ آل عثمان = فتح نامه / تاريخ / فارسی ۱۵۵۲
- تاريخ آل عثمان / تاريخ / عربي ۱۵۵۳
- تاريخ آل محمد / تاريخ معصومين / فارسی ۱۵۵۳
- تاريخ آل مظفر / تاريخ ايران / فارسی ۱۵۵۴
- تاريخ آل مظفر / تاريخ ايران / فارسی ۱۵۵۴
- تاريخ الائمه / تاريخ معصومين / عربي ۱۵۵۶
- تاريخ الائمه = حالات و کرامات چهارده معصوم / تاريخ معصومين / فارسی ۱۵۵۷
- تاريخ ائمه (عليه السلام) / تاريخ معصومين / عربي و فارسی ۱۵۵۸
- تاريخ ائمه (عليه السلام) / حديث، تاريخ معصومين / عربي ۱۵۵۹
- تاريخ ائمه (عليه السلام) / تاريخ معصومين / فارسی ۱۵۵۹

- تاریخ الائمه عليهم السلام = الموالي و الوفيات للائمة المعصومين عليهم السلام / تاريخ پیامبر اکرم(صلى الله عليه وآله وسلم) / عربى ۱۵۶۵
- تاريخ ائمه معصومين / تاريخ معصومين / عربى ۱۵۶۶
- تاريخ الأئمة المعصومين عليهم السلام / تاريخ معصومين / عربى ۱۵۶۶
- تاريخ ابن خلكان / تاريخ / عربى ۱۵۶۸
- تاريخ ابن الفرات / تاريخ عربى ۱۵۶۸
- تاريخ ابوالخير خانى / تاريخ جهان / فارسى ۱۵۶۹
- تاريخ ابوالخير خانى / تاريخ / فارسى ۱۵۷۰
- تاريخ ابى مسلم مرغزى من شرح شرف الدين على التبيان / تاريخ عربى ۱۵۷۱
- تاريخ احمد شاه درانى / تاريخ ايران / فارسى ۱۵۷۱
- تاريخ احمد شاه درانى / تاريخ ايران / فارسى ۱۵۷۳
- تاريخ احوال وليعهد نايب السلطنه / تاريخ / فارسى ۱۵۷۴
- تاريخ اخبارى و اصولى / تاريخ / فارسى ۱۵۷۴
- تاريخ ادب عربى / ادبيات / فارسى ۱۵۷۵
- تاريخ ادبيات / ادبيات فارسى ۱۵۷۶
- تاريخ ادبيات / ادبيات / فارسى ۱۵۷۶
- تاريخ ادبيات ايران = تاريخ شعراء / تاريخ / فارسى ۱۵۷۷
- تاريخ ادبيات ايران / ادبيات فارسى ۱۵۸۰
- تاريخ ادبيات ايران / ادبيات فارسى ۱۵۸۱
- تاريخ ادبيات ايران / ادبيات / فارسى ۱۵۸۲
- تاريخ ادبيات ايران / ادبيات / فارسى ۱۵۸۲
- تاريخ ادبيات ايران برون (ترجمه) / تاريخ ايران / فارسى ۱۵۸۲
- تاريخ ادبيات زبان فارسى / ادبيات / فارسى ۱۵۸۳
- تاريخ ادبيات عرب / ادبيات / فارسى ۱۵۸۳
- تاريخ ادوار مشروطيت در ايران (مختصر) / تاريخ ايران / فارسى ۱۵۸۳
- تاريخ الاديان / اديان و مذاهب / فارسى ۱۵۸۴
- تاريخ اديان و مذاهب قبل و بعد از اسلام (رساله در) / تاريخ / فارسى ۱۵۸۵
- تاريخ اربل = نباهة البلد الخامل بمن ورده من الأمائل / تاريخ عربى ۱۵۸۵
- تاريخ اردستان / جغرافيا / فارسى ۱۵۸۶

- تاریخ اروپا / تاریخ / فارسی ----- ۱۵۸۶
- تاریخ اروپا در قرن نوزدهم م. / تاریخ / فارسی ----- ۱۵۸۶
- تاریخ اروپا و روسیه / تاریخ / فارسی ----- ۱۵۸۸
- تاریخ اروپا و هندوستان / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۵۸۸
- تاریخ اروپای حاضر / تاریخ / فارسی ----- ۱۵۸۹
- تاریخ از آدم تا سال ۹۵۸ بطور سالشماری / تاریخ / فارسی ----- ۱۵۸۹
- تاریخ ازمنه قدیمه شرق و یونان و روم / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۵۸۹
- تاریخ اسپانیا و پرتقال / تاریخ / فارسی ----- ۱۵۹۰
- تاریخ استرالیا (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۵۹۰
- تاریخ اسکندر / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۵۹۱
- تاریخ اسکندر رومی (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۵۹۲
- تاریخ اسکندر مقدونی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۵۹۲
- تاریخ الاسلام / تاریخ / عربی ----- ۱۵۹۵
- تاریخ اسلام / تاریخ اسلام / فارسی ----- ۱۵۹۵
- تاریخ اسلام / تاریخ اسلام / فارسی ----- ۱۵۹۵
- تاریخ اسلام / تاریخ / عربی ----- ۱۵۹۶
- تاریخ اسلام / تاریخ اسلام / فارسی ----- ۱۵۹۷
- تاریخ اسلام (مختصر) / تاریخ / فارسی ----- ۱۶۰۲
- تاریخ اسلام (مختصر) / تاریخ / فارسی ----- ۱۶۰۲
- تاریخ اسلام و ایران / تاریخ / فارسی ----- ۱۶۰۳
- تاریخ الاسلام و طبقات مشاهیر الأعلام = تاریخ الاسلام للذهبی = تاریخ ذهبی / تاریخ اسلام / عربی ----- ۱۶۰۴
- تاریخ اشکانیان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۶۰۷
- تاریخ اصفهان = ترجمه محاسن اصفهان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۶۰۷
- تاریخ اصفهان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۶۰۸
- تاریخ اصفهان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۶۱۰
- تاریخ اصفهان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۶۱۰
- تاریخ اصفهان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۶۱۱
- تاریخ الاطباء / طب / عربی ----- ۱۶۱۳

- تاریخ افغانستان / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۱۳
- تاریخ افغانستان / تاریخ / فارسی ۱۶۱۴
- تاریخ افغانستان / تاریخ / فارسی ۱۶۱۴
- تاریخ اکبرشاه / تاریخ هند / فارسی ۱۶۱۵
- تاریخ اکبرشاه / تاریخ هند / فارسی ۱۶۱۶
- تاریخ اکبری = محمدمت نامه ایزدی = اکبرنامه = تاریخ اکبر شاهلی = آئین اکبری / تاریخ هند / فارسی ۱۶۱۶
- تاریخ اکتشاف آمریکا / تاریخ / فارسی ۱۶۳۰
- تاریخ اکتشافات / جغرافیا / فارسی ۱۶۳۰
- تاریخ اکراد / تاریخ ایران، تاریخ / فارسی ۱۶۳۱
- تاریخ الفی = تاریخ اکبری / تاریخ جهان / فارسی ۱۶۳۱
- تاریخ الکساندر اول امپراطور روس / تاریخ پادشاهان / فارسی ۱۶۴۱
- تاریخ امامان و شاهان و فیلسوفان / تاریخ عربی ۱۶۴۳
- تاریخ امام حسن مجتبی (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی ۱۶۴۳
- تاریخ امام حسین (علیه السلام) / تاریخ معصومین / عربی ۱۶۴۳
- تاریخ امام رضا (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی ۱۶۴۶
- تاریخ امپراطوران آلمان و پایهای رم / تاریخ / فارسی ۱۶۴۷
- تاریخ امپراطور نیکولا و وقایع سی سال سلطنت او / تاریخ / فارسی ۱۶۴۷
- تاریخ امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی ۱۶۴۸
- تاریخ الأمير يشبک الظاهري و رحلة من القاهرة الى آسيا الصغرى / تاریخ / عربی ۱۶۴۹
- تاریخ امین و مأمون / تاریخ / فارسی ۱۶۴۹
- تاریخ الأنبياء الأكابر و بيان أولى العزم منهم / تاریخ پیامبران / عربی ۱۶۴۹
- تاریخ انبياء / تاریخ پیامبران / ترکی ۱۶۵۱
- تاریخ انبياء / تاریخ پیامبران / فارسی ۱۶۵۱
- تاریخ انبياء / تاریخ پیامبران / فارسی ۱۶۵۲
- تاریخ انبياء / تاریخ / عربی ۱۶۵۲
- تاریخ انبياء و ائمه / تاریخ معصومین / فارسی ۱۶۵۳
- تاریخ انبياء و ائمه (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی ۱۶۵۴
- تاریخ انبياء و سلاطين / تاریخ پیامبران، تاریخ پادشاهان / فارسی ۱۶۵۴

- تاریخ انتقادی / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۵۷
- تاریخ انتقال شهور اولیای کرام / تراجم، تاریخ پیامبران / فارسی ۱۶۵۷
- تاریخ انطاکیه / تاریخ / عربی ۱۶۵۸
- تاریخ انقراض صفویه / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۵۸
- تاریخ انقلاب ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۵۹
- تاریخ انقلاب تبریز / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۶۰
- تاریخ انقلاب مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۶۰
- تاریخ انکشافات و اختراعات صنعت / فارسی ۱۶۶۱
- تاریخ انکشاف اوسترالی و معموریت آنجا / تاریخ / فارسی ۱۶۶۳
- تاریخ انکشاف کشاورزی / فرانسوی چای و مصرف آن در فرنگ ۱۶۶۳
- تاریخ انگلستان (ترجمه) / تاریخ / فارسی ۱۶۶۴
- تاریخ انگلیس (ترجمه) / تاریخ / فارسی ۱۶۶۴
- تاریخ اوده / تاریخ / فارسی و اردو ۱۶۶۶
- تاریخ اورنگ زیب / تاریخ هند / فارسی ۱۶۶۶
- تاریخ الاوصیاء / اخلاق / فارسی ۱۶۶۶
- تاریخ اولجایتو / تاریخ / فارسی ۱۶۶۷
- تاریخ أهل بیت علیهم السلام / تاریخ معصومین / عربی ۱۶۶۹
- تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۷۰
- تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۷۱
- تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۷۲
- تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۷۲
- تاریخ ایران / تاریخ / فارسی ۱۶۷۳
- تاریخ ایران / شعر، تاریخ ایران / فارسی ۱۶۷۳
- تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۷۳
- تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۷۴
- تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۷۵
- تاریخ ایران باستان / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۸۲
- تاریخ ایران باستان و اسکندر / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۸۲

- تاریخ ایران (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۸۳
- تاریخ ایران معینای اردوبادی / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۸۳
- تاریخ ایران و ایرانیان (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۸۵
- تاریخ ایران و جهان / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۸۵
- تاریخ ایران و خلفا / تاریخ / فارسی ۱۶۸۶
- تاریخ ایران و عربستان و روم / تاریخ جهان / فارسی ۱۶۸۶
- تاریخ ایل بختیاری / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۸۶
- تاریخ بابر شاه / تاریخ / ترکی، فارسی ۱۶۸۷
- تاریخ بابیان / تاریخ / فارسی ۱۶۸۸
- تاریخ بافق / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۸۸
- تاریخ بانک / اقتصاد / فارسی ۱۶۸۸
- تاریخ بایزید خواندگار روم / تاریخ / فارسی ۱۶۸۹
- تاریخ بجوی / تاریخ / ترکی ۱۶۸۹
- تاریخ بحر الانساب در شرح حال شیخ احمد جام / تراجم / فارسی ۱۶۸۹
- تاریخ البحرین و تراجم أعلامه = الذخائر فی جغرافیا البنادر و الجزائر / جغرافیا، تراجم / عربی ۱۶۹۰
- تاریخ بخارا (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۹۲
- تاریخ بخارا (تخلیص) / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۹۲
- تاریخ بخارا = مزارات بخارا = تاریخ ملازاده / تراجم، تاریخ ایران / فارسی ۱۶۹۴
- تاریخ بخارا (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۹۶
- تاریخ بخارا (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۹۷
- تاریخ بخارا (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ۱۶۹۷
- تاریخ بخارا - تاریخ بزرگان ۵۷۱ و تاریخ برامکه - اخبار برامکه = ترجمه تاریخ برامکه ۱۶۹۸
- تاریخ بزرگان عرب / تاریخ عربی ۱۶۹۹
- تاریخ بعد النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ اسلام / عربی ۱۷۰۰
- تاریخ بلده نور / تاریخ ایران / فارسی ۱۷۰۰
- تاریخ بلعمی = ترجمه تاریخ طبری = تاریخ نامه / تاریخ جهان / فارسی ۱۷۰۱
- تاریخ بلغراد / شعر / ترکی ۱۷۱۸
- تاریخ بلوای اصفهان / شعر، تاریخ ایران / فارسی ۱۷۱۹

- تاریخ بنادر خلیج فارس / جغرافیا / فارسی ----- ۱۷۱۹
- تاریخ بناکتی و تاریخ گزیده مستوفی / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۲۱
- تاریخ بنای آتشگاه و رهرام / شعر، تاریخ / فارسی ----- ۱۷۲۲
- تاریخ بنای خانقاه سلطان الب / شعر / فارسی و ترکی ----- ۱۷۲۲
- تاریخ بنای قلعه صالح آباد / شعر / فارسی ----- ۱۷۲۲
- تاریخ بنگاله / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۲۴
- تاریخ بوشهر / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۲۴
- تاریخ بهادرشاهی / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۲۴
- تاریخ بهارستان تهماسبی = جهانگشای نادری / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۲۵
- تاریخ بهرام میرزا صفوی / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۲۷
- تاریخ بی دروغ = ماجرای قتل ناصرالدین شاه / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۲۸
- تاریخ بیزمارک / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۲۹
- تاریخ بیست ساله نفت ایران / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۳۰
- تاریخ بیست و شش سال (ترجمه) / تاریخ / فارسی حکومت الکساندر دویم ----- ۱۷۳۰
- تاریخ بیهق / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۳۲
- تاریخ بیهقی = تاریخ ناصری = تاریخ آل سبکتکین = تاریخ مسعودی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۳۳
- تاریخ پادشاهان = تقویم تاریخ / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۳۹
- تاریخ پادشاهان انگلستان / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۱۷۴۰
- تاریخ پادشاهان ایران = تاریخ ایران = خلاصه التواریخ / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۴۰
- تاریخ پادشاهان ایران / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۴۲
- تاریخ پادشاهان عجم = مجمل التواریخ / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۴۴
- تاریخ پادشاهان عجم / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۴۵
- تاریخ پادشاهان عجم به سیاق / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۴۷
- تاریخ پادشاهان عجم (مختصر) / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۵۰
- تاریخ پادشاهان و امراء / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۵۰
- تاریخ پادشاهی طهماسب یکم / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۱۷۵۰
- تاریخ پچوی / تاریخ / ترکی ----- ۱۷۵۰
- تاریخ پرتقال / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۷۵۱

- تاریخ پرتقال (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۷۵۱
- تاریخ پسندیده / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۵۲
- تاریخ پطر کبیر / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۵۳
- تاریخ پطر کبیر / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۵۵
- تاریخ پنج سلطان عثمانی / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۵۵
- تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / عربی ----- ۱۷۵۵
- تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) = سیره المصطفی / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / فارسی ----- ۱۷۵۶
- تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبران / فارسی ----- ۱۷۵۷
- تاریخ پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله وسلم) / فارسی ----- ۱۷۵۷
- تاریخ پیامبر و ائمه (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی ----- ۱۷۵۸
- تاریخ پیامبران و اسلام / تاریخ پیامبران / فارسی ----- ۱۷۶۲
- تاریخ پیامبران و سلاطین / تاریخ ----- ۱۷۶۲
- تاریخ پیدا شدن سیب زمینی / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۶۳
- تاریخ پیدایش مشروطیت ایران به انقلاب طوس / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۶۳
- تاریخ پیش از هبوط آدم (علیه السلام) / تاریخ عمومی / فارسی ----- ۱۷۶۴
- تاریخ تأثر / متفرقه / فارسی ----- ۱۷۶۶
- تاریخ تاج محل / جغرافیا / فارسی ----- ۱۷۶۶
- تاریخ تازی / تاریخ / عربی ----- ۱۷۶۷
- تاریخ تبت = مسافرت نامه / سفرنامه / فارسی ----- ۱۷۶۷
- تاریخ تبریز / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۶۸
- تاریخ تبریز / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۷۰
- تاریخ تبریز = زلزله های تاریخی تبریز / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۷۰
- تاریخ تحولات اقتصادی ایران / اقتصاد / فارسی ----- ۱۷۷۱
- تاریخ ترک / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۷۱
- تاریخ ترکستان / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۷۲
- تاریخ ترکمانیه / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۷۲
- تاریخ ترکی (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۷۲
- تاریخ تمدن / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۷۴

- تاریخ تمدن جدید اروپا و ایران / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۷۴
- تاریخ تنباکو د تاریخ تحریم تنباکو = تاریخ الدخانیه / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۷۵
- تاریخ تنزل و خرابی دولت روم / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۷۷۷
- تاریخ تولد / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۷۷
- تاریخ تولد ام الائمه (علیهم السلام) / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۷۸
- تاریخ تهران / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۷۸
- تاریخ تیمور / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۷۹
- تاریخ تیمور / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۷۹
- تاریخ تیموری / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۷۹
- تاریخ تیموریان و مغول / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۸۰
- تاریخ تیموری (جهانگیری) / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۸۰
- تاریخ ثورة نجف اشرف / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۸۲
- تاریخ جاهلیت / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۸۳
- تاریخ جائس / تراجم / فارسی ----- ۱۷۸۳
- تاریخ (جدول) / تاریخ / ترکی، فارسی ----- ۱۷۸۵
- تاریخ جدید / تاریخ ایران، بهائیت / فارسی ----- ۱۷۸۵
- تاریخ جدید / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۸۶
- تاریخ جدید (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۸۷
- تاریخ جدید / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۸۸
- تاریخ جدید یزد / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۸۸
- تاریخ جرجان / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۹۲
- تاریخ جزری / تاریخ / عربی ----- ۱۷۹۲
- تاریخ جزیره قشم / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۹۴
- تاریخ جعفری / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۹۴
- تاریخ جلال الدین خوارزمشاه (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۹۵
- تاریخ جلوس سلاطین / شعر، تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۷۹۵
- تاریخ جنگ آلمان و فرانسه / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۹۵
- تاریخ جنگ استریا / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۷۹۷

- تاریخ جنگ ایران و ترک / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۹۷
- تاریخ جنگ بلوچستان / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۹۷
- تاریخ جنگ چین و قشون متحده ملل اروپا / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۹۸
- تاریخ جنگ روس و عثمانی / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۹۹
- تاریخ جنگ روس و عثمانی / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۹۹
- تاریخ جنگ روس و عثمانی (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۷۹۹
- تاریخ جنگ سودان / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۰۳
- تاریخ جنگ شرق اقصی / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۰۵
- تاریخ جنگ مشرق زمین / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۰۶
- تاریخ جنگهای ایران و روس / تاریخ ایران / ترکی، فارسی ----- ۱۸۰۶
- تاریخ جواهرات در ایران / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۰۷
- تاریخ جودت = تاریخ عثمانی / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۰۷
- تاریخ جوک = هر بنش نامه / داستان / فارسی ----- ۱۸۰۹
- تاریخ جوک / اخلاق / فارسی ----- ۱۸۱۰
- تاریخ جونپور / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۱۰
- تاریخ جهان / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۱۱
- تاریخ جهان / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۸۱۲
- تاریخ جهان / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۱۲
- تاریخ جهان آرا / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۸۱۳
- تاریخ جهان آرا = رطب اللسان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۸۱۴
- تاریخ جهان گشا = تاریخ جهانگشای = جهانگشای جویی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۸۲۱
- تاریخ جهانگشای نادری (منتخب) / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۳۱
- تاریخ جهانگیر = مقدمه ظفرنامه تیموری / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۸۳۳
- تاریخ جهانگیر شاهی = فرهنگ بدیع لغات جهانگیری / ادبیات فارسی ----- ۱۸۳۴
- تاریخ جهانگیری = نسخه زیبای جهانگیر/تاریخ/فارسی ----- ۱۸۳۵
- تاریخ چلبی / تاریخ / فارسی ----- ۱۸۳۶
- تاریخ چلبی برهان الدین در فتح قلعه «معن» / تاریخ ----- ۱۸۳۷
- تاریخچه د تاریخ عمومی / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۸۳۷

- تاریخچه احوال علماء و مشاهیر / تراجم / فارسی ۱۸۳۷
- تاریخ چهارده معصوم / تاریخ معصومین / فارسی ۱۸۳۹
- تاریخ چهارده معصوم / تاریخ معصومین / فارسی ۱۸۳۹
- تاریخ چهارده معصوم / تاریخ معصومین / عربی ۱۸۴۰
- تاریخ چهارده معصوم / تاریخ معصومین / فارسی ۱۸۴۰
- تاریخچه استفاده از چای و شکر در ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۴۳
- تاریخچه افکار سیاسی / تاریخ / فارسی ۱۸۴۳
- تاریخچه الماسهای بزرگ / طبیعیات / فارسی ۱۸۴۳
- تاریخچه جنگ ارامنه و مسلمانان قفقاز (ترجمه) / تاریخ / فارسی ۱۸۴۵
- تاریخچه خراسان / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۴۵
- تاریخچه خروج چرا کسه / تاریخ / عربی ۱۸۴۶
- تاریخچه دودمان قاجار / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۴۶
- تاریخچه مالیه ایران / اسناد / فارسی ۱۸۴۸
- تاریخچه مدرسه دارالفنون / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۴۸
- تاریخچه مشروطیت / تاریخ ایران / فارسی و عربی ۱۸۴۹
- تاریخچه مکه / تاریخ ۱۸۵۰
- تاریخچه منظوم عروسی شاه با فوزیه / شعر / فارسی ۱۸۵۰
- تاریخچه میرزا کوچک خان / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۵۱
- تاریخچه نادرشاه / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۵۱
- تاریخ چین / تاریخ / فارسی ۱۸۵۲
- تاریخ چین / تاریخ جهان / فارسی ۱۸۵۴
- تاریخ چین / تاریخ / فارسی ۱۸۵۴
- تاریخ چین / تاریخ / فارسی ۱۸۵۴
- تاریخ چین / تاریخ جهان / فارسی ۱۸۵۴
- تاریخ حجاج بن یوسف / تاریخ ۱۸۵۵
- تاریخ حسن بیک ترکمان / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۵۵
- تاریخ حضرت آدم (علیه السلام) / شعر، تاریخ پیامبران / فارسی ۱۸۵۶
- تاریخ حضرت آدم و پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبران / فارسی ۱۸۵۶

- تاریخ حضرت سید المرسلین و ائمه معصومین / تاریخ معصومین / فارسی ۱۸۵۷
- تاریخ حکماء = اخبار العلماء باخبار الحکماء / تراجم / عربی ۱۸۵۸
- تاریخ الحکماء / تراجم / عربی ۱۸۶۰
- تاریخ الحکماء / تراجم / عربی ۱۸۶۱
- تاریخ الحکماء / تراجم / عربی ۱۸۶۲
- تاریخ حکماء / تاریخ / عربی ۱۸۶۲
- تاریخ الحکماء / تراجم / فارسی ۱۸۶۲
- تاریخ الحکماء (ترجمه) / تراجم / فارسی ۱۸۶۴
- تاریخ حکما و علما / تراجم / فارسی ۱۸۶۷
- تاریخ حکمای طبپرستان / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۶۸
- تاریخ حکمرانان اردلان / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۶۸
- تاریخ حکومت تاتارها در قریم / تاریخ / فارسی ۱۸۶۹
- تاریخ حمله مغول به ایران / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۷۰
- تاریخ حمیدی - ترجمه شرح حال سلطان عبدالحمید ثانی / تاریخ / فارسی ۱۸۷۰
- تاریخ حیا / شعر / فارسی ۱۸۷۱
- تاریخ حیات لرد کلیو / تاریخ / فارسی ۱۸۷۲
- تاریخ حیات و ممات پادشاهان صفویه / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۷۳
- تاریخ حیدری = زبده التواریخ = مجمع التواریخ / تاریخ جهان / فارسی ۱۸۷۳
- تاریخ خاندان حکمت / تاریخ / فارسی ۱۸۷۵
- تاریخ خاندان مرعشی مازندرانی = مشجر سادات مرعشی / انساب / فارسی ۱۸۷۵
- تاریخ خانی / تاریخ / فارسی ۱۸۷۶
- تاریخ خراسان / تاریخ / فارسی ۱۸۷۸
- تاریخ خلافت امیر المؤمنین (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی ۱۸۷۸
- تاریخ خلفاء / تاریخ / فارسی ۱۸۷۸
- تاریخ الخلفاء / تاریخ / عربی ۱۸۷۸
- تاریخ الخلفاء / تاریخ / عربی ۱۸۸۱
- تاریخ الخلفاء / تاریخ / عربی ۱۸۸۱
- تاریخ خلفاء / تاریخ / فارسی ۱۸۸۱

- تاریخ الخلفاء و الائمة / تاریخ / عربی ۱۸۸۱
- تاریخ خلفای اسماعیلی مصر و قبروان / تاریخ / فارسی-عربی ۱۸۸۲
- تاریخ خلفای بنی امیه / تاریخ اسلام / فارسی ۱۸۸۲
- تاریخ خوارزم / تاریخ / عربی ۱۸۸۴
- تاریخ خوزستان / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۸۵
- تاریخ خوزستان مظهر الدوله / تاریخ / فارسی ۱۸۸۵
- تاریخ خوی / جغرافیا، تاریخ / فارسی ۱۸۸۵
- تاریخ خوی / تاریخ / فارسی ۱۸۸۷
- تاریخ خیرات = اصح التواریخ = احسن التواریخ / تاریخ جهان / فارسی ۱۸۸۷
- تاریخ دار الایمان قم / تاریخ ایران / فارسی ۱۸۸۸
- تاریخ دانشمندان گمنام / تراجم / فارسی ۱۸۹۰
- تاریخ دانی / تاریخ / فارسی ۱۸۹۱
- تاریخ دکن / تاریخ / فارسی ۱۸۹۱
- تاریخ دکن هند / تاریخ هند / فارسی ۱۸۹۳
- تاریخ دمشق / تاریخ / عربی ۱۸۹۳
- تاریخ دمشق (مختصر) / تاریخ / عربی ۱۸۹۴
- تاریخ دنباله / تاریخ / فارسی ۱۸۹۷
- تاریخ دنلی / تاریخ / فارسی ۱۸۹۷
- تاریخ دنلیان / تاریخ / فارسی ۱۸۹۹
- تاریخ دنیای قدیم از آغاز خلقت / تاریخ / فارسی ۱۸۹۹
- تاریخ دودمان دنلی / تاریخ / فارسی ۱۸۹۹
- تاریخ دول الاسلام علی الولاء و خلفاء الأمة و ملوکها و اعلامها / تاریخ / عربی ۱۹۰۰
- تاریخ دولت روم = تاریخ قیصره = تاریخ قیصر / تاریخ / فارسی ۱۹۰۰
- تاریخ دولت عثمانی = تاریخ سلاطین عثمانی = سلطان التواریخ / تاریخ / فارسی ۱۹۰۲
- تاریخ ذوالقرنین = تاریخ نامه خاقان = رساله صاحب قرانی / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۰۷
- تاریخ راجه های هندی / تاریخ هند / فارسی ۱۹۱۲
- تاریخ راشد / تاریخ / ترکی ۱۹۱۲
- تاریخ راقم = تاریخ راقمی = تاریخ سید راقم = تواریخ میر سید راقمی = تاریخ کثیره / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۱۳

- تاریخ راه آهن / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۱۵
- تاریخ رستم خان و عصر او / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۱۵
- تاریخ الرسل و الملوك / تاریخ / عربی ----- ۱۹۱۶
- تاریخ رشیدی (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۱۶
- تاریخ رضوی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۱۹
- تاریخ رفعتی / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۹۲۰
- تاریخ الرقة / تاریخ عربی ----- ۱۹۲۱
- تاریخ رم / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۲۲
- تاریخ روابط بین ایران و ونیز / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۲۲
- تاریخ روابط سیاسی افغانستان / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۲۳
- تاریخ روسیه / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۲۳
- تاریخ روسیه / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۲۵
- تاریخ روسیه / تاریخ / ترکی ----- ۱۹۲۵
- تاریخ روسیه / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۲۵
- تاریخ روسیه برای اطفال دبستان (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۲۶
- تاریخ روضة الصفاء (منتخب) / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۲۹
- تاریخ روضه تاج محل / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۲۹
- تاریخ روم / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۳۱
- تاریخ روم (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۳۱
- تاریخ روم (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۳۱
- تاریخ روم و شهریاران آن مرز و بوم / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۳۲
- تاریخ روم و قیاصره / تاریخ جهان / فارسی ----- ۱۹۳۲
- تاریخ رویان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۳۲
- تاریخ زردشت و قسمتی از زند / ادیان و مذاهب / فارسی ----- ۱۹۳۴
- تاریخ زفره / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۳۴
- تاریخ الزمان و سبب تفرق الناس فی البلدان / تاریخ / عربی ----- ۱۹۳۵
- تاریخ زمین / زمین شناسی / فارسی ----- ۱۹۳۵
- تاریخ زندگانی پیامبر اسلام و ائمه معصومین علیهم السلام / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۳۷

- تاریخ زندگانی فوبلاس (ترجمه) = ترجمه حیات فوبلاس / تراجم / فارسی ----- ۱۹۳۷
- تاریخ زندگی و مقاصد ارامنه / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۴۰
- تاریخ ژرمن و رم (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۴۰
- تاریخ ساختن بقعه امام رضا در سناباد طوس / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۴۱
- تاریخ سپه / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۴۲
- تاریخ سرحدات ترکیه و ایران / تاریخ، اسناد / فرانسوی ----- ۱۹۴۲
- تاریخ سرگذشت مسعودی = تاریخ مسعودی / سفرنامه / فارسی ----- ۱۹۴۲
- تاریخ سزار (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۴۳
- تاریخ سلاطین / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۴۵
- تاریخ سلاطین اسلامی در هند / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۴۵
- تاریخ سلاطین ایران / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۴۵
- تاریخ سلاطین ایران / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۴۵
- تاریخ سلاطین ترکمان = دیار بکریه / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۴۸
- تاریخ سلاطین روسیه (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۴۸
- تاریخ سلاطین روم / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۴۹
- تاریخ سلاطین روم (ترجمه) / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۱۹۴۹
- تاریخ سلاطین صفویه / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۱۹۵۰
- تاریخ سلاطین عثمانی / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۵۱
- تاریخ سلاطین عثمانی / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۱۹۵۱
- تاریخ سلاطین عجم = تاریخ ایران = پهلوی نامه ناصری / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۵۴
- تاریخ سلاطین گجرات / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۵۵
- تاریخ سلاطین مصر / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۵۵
- تاریخ سلاطین هند (مختصر) / تاریخ هند / فارسی ----- ۱۹۵۵
- تاریخ سلاطین هند و افغان / تاریخ هند / فارسی ----- ۱۹۵۷
- تاریخ سلانیکه = تاریخ سلطان سلیمان خان / تاریخ / ترکی ----- ۱۹۵۷
- تاریخ سلجوقیان کرمان - تاریخ کرمان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۵۸
- تاریخ سلطان = قصص الانبیاء / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۵۸
- تاریخ سلطان ابراهیم / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۵۹

- تاریخ سلطان حسین میرزا بایقرا / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۵۹
- تاریخ سلطان حسین میرزا بایقرا / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۶۱
- تاریخ سلطانی بن امام باقر علیه السلام / تاریخ / فارسی ۱۹۶۱
- تاریخ سلطان محمد قطب شاہ / تاریخ هند / فارسی ۱۹۶۱
- تاریخ سلطانی / تاریخ جهان / فارسی ۱۹۶۲
- تاریخ سلطانی = تاریخ قاجاریان / تاریخ جهان / فارسی ۱۹۶۴
- تاریخ سلطانی / تاریخ جهان / فارسی ۱۹۶۴
- تاریخ سلطانی / تاریخ / فارسی ۱۹۶۵
- تاریخ سلطنت مظفرالدین شاه قاجار / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۶۵
- تاریخ سمرقند / تاریخ / عربی ۱۹۶۶
- تاریخ سند = تاریخ معصومی / تاریخ / فارسی ۱۹۶۷
- تاریخ سنواتی = تاریخ منظوم / تاریخ / فارسی ۱۹۶۷
- تاریخ سنواتی / تاریخ / فارسی ۱۹۶۸
- تاریخ سنواتی اسلام / تاریخ اسلام / فارسی ۱۹۷۰
- تاریخ سنی ملوک الارض و الانبیاء / تاریخ / عربی ۱۹۷۰
- تاریخ سودان / تاریخ / فارسی ۱۹۷۱
- تاریخ سیاح / تاریخ / ترکی ۱۹۷۲
- تاریخ سیاسی اروپا / تاریخ / فارسی ۱۹۷۳
- تاریخ سیاسی ایران / تاریخ / فارسی ۱۹۷۳
- تاریخ سیاسی دوره رضاخان / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۷۳
- تاریخ سیاقی = سیاق التواریخ = تاریخ پادشاهان ایران - تاریخ پادشاهان عجم = تاریخ مجدول = تاریخ سنواتی = مجمل التواریخ = تاریخ تقویمی = تقویم التواریخ / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۷۴
- تاریخ سیاقی = تاریخ پادشاهان عجم = خلاصه التواریخ / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۷۶
- تاریخ سیاقی = سیاق التواریخ = تاریخ پادشاهان ایران - تاریخ پادشاهان عجم = تاریخ مجدول = تاریخ سنواتی = مجمل التواریخ = تاریخ تقویمی = تقویم التواریخ / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۷۶
- تاریخ سیره البرامکه / تاریخ / عربی ۱۹۸۸
- تاریخ سیستان / تاریخ ایران / عربی ۱۹۸۹
- تاریخ سیستان / شعر، تاریخ / فارسی ۱۹۸۹
- تاریخ سیستان / تاریخ ایران / فارسی ۱۹۸۹
- تاریخ سیکها / تاریخ هند-هندی ۱۹۹۱

- تاریخ شاپور (ترجمه) / داستان / فارسی ----- ۱۹۹۲
- تاریخ شارل دوازدهم / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۱۹۹۴
- تاریخ شارل و خرابی دولت روم / تاریخ / فارسی ----- ۱۹۹۴
- تاریخ شاه اسماعیل صفوی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۹۵
- تاریخ شاه اسماعیل صفوی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۹۶
- تاریخ شاه اسماعیل صفوی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۹۶
- تاریخ شاه اسماعیل صفوی / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۱۹۹۸
- تاریخ شاه اسماعیل و شاه تهماسب = ذیل حبیب السیر / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۹۸
- تاریخ شاهان عجم / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۱۹۹۹
- تاریخ شاهرخ / تاریخ ایران / فارسی ----- ۱۹۹۹
- تاریخ شاهزاده خانم بابلی = رمان ولتر / داستان / فارسی ----- ۲۰۰۰
- تاریخ شاه صفی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۰۱
- تاریخ شاه عباس دوم / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۰۰۳
- تاریخ شاه عباس صفوی / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۰۳
- تاریخ شاه عباس یکم / شعر، تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۰۴
- تاریخ شاه محمود / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۰۰۴
- تاریخ شاهی = تاریخ کرمان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۰۵
- تاریخ شاهیه نیشابوریه / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۰۷
- تاریخ شرق / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۰۷
- تاریخ شطرنج / متفرقه / عربی ----- ۲۰۰۸
- تاریخ شعرا / تراجم / فارسی ----- ۲۰۰۸
- تاریخ شمس العماره / شعر / فارسی ----- ۲۰۰۹
- تاریخ شمشیر خانی = دلگشای شمشیر خانی شاهنامه منثور = خلاصه شاهنامه / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۰۹
- تاریخ شوالیه دنکیشت (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۰۱۲
- التاريخ الشهابي و القمر المنير / تاریخ / عربی ----- ۲۰۱۳
- تاریخ شهداء اسلام / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۱۳
- تاریخ شهداء یزد / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۱۴
- تاریخ شهر بسطام / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۱۴

- تاریخ شهر قسطنطنیه و قیاصره (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۱۴
- تاریخ شهر مشهد / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۱۶
- تاریخ الشیخ رئیس ابی علی بن سینا (مختصر) / تاریخ / عربی ----- ۲۰۱۶
- تاریخ شیراز / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۱۶
- تاریخ صاحبقرانی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۱۶
- تاریخ صدر اسلام / تاریخ اسلام / فارسی ----- ۲۰۱۷
- تاریخ صد ساله ممالک فرنگستان / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۱۹
- تاریخ صفوی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۲۰
- تاریخ صفویه / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۲۱
- تاریخ صفویه / داستان / فارسی ----- ۲۰۲۱
- تاریخ صفویه / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۲۲
- تاریخ صفین = صفین / تاریخ اسلام / عربی ----- ۲۰۲۲
- تاریخ صنعاء (تاریخ الرازی) / تاریخ عربی ----- ۲۰۲۳
- تاریخ طب ایرانی / طب / انگلیسی ----- ۲۰۲۳
- تاریخ طبرستان = تاریخ ابن اسفندیار = تاریخ رویان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۲۳
- تاریخ طبرستان = تاریخ مازندران / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۲۷
- تاریخ طبرستان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۲۹
- تاریخ طبرستان و رویان و مازندران / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۲۹
- تاریخ طبری / تاریخ / عربی ----- ۲۰۳۳
- تاریخ طبری (ترجمه) / تاریخ / ترکی ----- ۲۰۳۴
- تاریخ طبری (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۳۴
- تاریخ طبری (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۲۰۳۴
- تاریخ طبیعی / طبیعیات / فارسی ----- ۲۰۳۵
- تاریخ طبیعی حیوان شناسی / حیوان شناسی / فارسی ----- ۲۰۳۶
- تاریخ طغیان اکراد / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۳۷
- تاریخ طلوع باب / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۳۸
- تاریخ طم وری / داستان / عربی ----- ۲۰۳۸
- تاریخ طوایف بنی اردلان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۰۴۰

- تاریخ طوس / تاریخ / عربی - - - - - ۲۰۴۱
- تاریخ طهماسب قلی خان / تاریخ ایران / فارسی - - - - - ۲۰۴۱
- تاریخ ظهور المنطق / منطق / عربی - - - - - ۲۰۴۱
- تاریخ عالم / تاریخ عمومی / فارسی - - - - - ۲۰۴۳
- تاریخ عالم / شعر، تاریخ / فارسی - - - - - ۲۰۴۴
- تاریخ عباسی = روزنامه ملاجلال / تاریخ ایران / فارسی - - - - - ۲۰۴۵
- تاریخ عباسیان / تاریخ / فارسی - - - - - ۲۰۴۶
- تاریخ عباسیان / تاریخ / فارسی - - - - - ۲۰۴۶
- التاریخ العبرانی = تاریخ الخلیفة / هیأت / عربی - - - - - ۲۰۴۶
- تاریخ عبرة لمن اعتبر / تاریخ ایران / فارسی - - - - - ۲۰۴۸
- تاریخ عبید الله غید / تاریخ / فارسی - - - - - ۲۰۵۰
- تاریخ عترت = سیرت معصومین / تاریخ معصومین / فارسی - - - - - ۲۰۵۱
- تاریخ عترت / تاریخ معصومین / فارسی - - - - - ۲۰۵۲
- تاریخ عثمان / تاریخ عربی - - - - - ۲۰۵۳
- تاریخ عثمانی (ترجمه) = تاریخ دولت علیه عثمانی / تاریخ / فارسی - - - - - ۲۰۵۳
- تاریخ عثمانی و صفوی و معاصران / تاریخ جهان / فارسی - - - - - ۲۰۵۷
- تاریخ عجم / تاریخ / فارسی - - - - - ۲۰۵۸
- تاریخ عرب / تاریخ / فارسی - - - - - ۲۰۵۸
- تاریخ عربستان / تاریخ / فارسی - - - - - ۲۰۵۸
- تاریخ عرب و عجم (منظوم) / شعر / فارسی - - - - - ۲۰۵۹
- تاریخ عرفا و حکما / تراجم / فارسی - - - - - ۲۰۵۹
- تاریخ عسگری عثمانی (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی - - - - - ۲۰۵۹
- تاریخ عصار / تراجم / عربی و فارسی - - - - - ۲۰۶۰
- تاریخ عضدی = خاقان نامه / تاریخ ایران / فارسی - - - - - ۲۰۶۰
- تاریخ علمای خراسان / تراجم / فارسی - - - - - ۲۰۶۴
- تاریخ علم حقوق / حقوق / فارسی - - - - - ۲۰۶۵
- تاریخ علوم محاربات / فنون نظامی / فارسی - - - - - ۲۰۶۵
- تاریخ عماد الدین ابوالفداء / تاریخ عربی - - - - - ۲۰۶۵

- تاریخ عمومی / تاریخ عمومی - فارسی ۲۰۶۷
- تاریخ عمومی / تاریخ عمومی / ترکی ۲۰۶۷
- تاریخ عمومی ایران و دنیا در قرن بیستم / تاریخ / فارسی ۲۰۶۸
- تاریخ عمومی معاصر / تاریخ / فارسی ۲۰۶۹
- تاریخ عهد باستان / تاریخ / فارسی ۲۰۷۰
- تاریخ عهد قاجار / تاریخ / فارسی ۲۰۷۰
- تاریخ غفاری = اندرز نامه / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۷۱
- تاریخ غوریان / تاریخ / فارسی ۲۰۷۲
- التاریخ الغیائی / تاریخ / عربی ۲۰۷۲
- تاریخ غیبت حضرت حجه(عجل الله تعالی علیه) / تاریخ معصومین / فارسی ۲۰۷۴
- تاریخ فارسی / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۷۵
- تاریخ فارسبان و نوروز و مهرگان / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۷۵
- تاریخ فال انبیاء / متفرقه / فارسی ۲۰۷۵
- تاریخ فتح انگروس / تاریخ / ترکی ۲۰۷۷
- تاریخ فتحعلی شاه = تاریخ قاجاریه / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۷۷
- تاریخ فتوح ابن اعثم کوفی (ترجمه) = ترجمه الفتوح = تاریخ احمد کوفی / تاریخ اسلام / فارسی ۲۰۷۸
- تاریخ فتوح ابن اعثم کوفی (ترجمه) / تاریخ اسلام / فارسی ۲۰۸۲
- تاریخ فتوح ابن اعثم کوفی (ترجمه) / تاریخ اسلام / فارسی ۲۰۸۴
- تاریخ فتوح الشام / تاریخ / عربی ۲۰۸۴
- تاریخ فتوح شام / تاریخ / فارسی ۲۰۸۴
- تاریخ فرانسه / تاریخ / فارسی ۲۰۸۴
- تاریخ فرانسه (ترجمه) / تاریخ / فارسی ۲۰۸۵
- تاریخ فرانسه / تاریخ / فارسی ۲۰۸۶
- تاریخ فرانسه و ممالک دیگر / تاریخ / فارسی ۲۰۸۶
- تاریخ فرخ آباد / تاریخ / فارسی ۲۰۸۶
- تاریخ فردریک (ترجمه) / تاریخ / فارسی ۲۰۸۷
- تاریخ فردریک کبیر پادشاه پروس / تراجم / فارسی ۲۰۸۷
- تاریخ فرس قدیم و تاریخ یزدگردی / ستاره شناسی، تاریخ ایران / فارسی ۲۰۸۹

- تاریخ فرسیه / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۸۹
- تاریخ فرقه بابیه / تاریخ / فارسی ۲۰۹۰
- تاریخ فرهنگ معاصر / تاریخ / فارسی ۲۰۹۰
- تاریخ فریدریک ثانی / تاریخ / فارسی ۲۰۹۰
- تاریخ فوت محمد شاه / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۰۹۲
- تاریخ فیروزشاهی / تاریخ هند / فارسی ۲۰۹۲
- تاریخ فیض بخش / تاریخ / فارسی ۲۰۹۳
- تاریخ فیل / تاریخ ۲۰۹۳
- تاریخ قاجار / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۹۴
- تاریخ قاجار / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۹۵
- تاریخ قاجار / تاریخ / فارسی ۲۰۹۵
- تاریخ قاجار / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۹۶
- تاریخ قاجاریان / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۹۷
- تاریخ قاجاریه / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۹۸
- تاریخ قاجاریه / تاریخ / فارسی ۲۰۹۸
- تاریخ قاجاریه = تاریخ سلطنت سلسله قاجاریه / تاریخ ایران / فارسی ۲۰۹۹
- تاریخ قائمه بانک / تاریخ / فارسی ۲۱۰۳
- تاریخ قبیچاق خانی / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۰۴
- تاریخ قترینه = تاریخ روسیه (کاترین دوم) = شرح حال کاترین دوم / تاریخ جهان / ترکی ۲۱۰۴
- تاریخ قرآن کریم / علوم قرآن / عربی ۲۱۰۶
- تاریخ قراباغ / تاریخ / ترکی ۲۱۰۶
- تاریخ قراباغ / تاریخ / فارسی ۲۱۰۷
- تاریخ قرون جدید / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۰۷
- تاریخ قرون جدید / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۰۹
- تاریخ قرون وسطی / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۰۹
- تاریخ قرون وسطی / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۱۰
- تاریخ قرون وسطی و ابتداء اعصار جدید / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۱۰
- تاریخ قرون وسطی یا جنگ صد ساله / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۱۱

- تاریخ قره چیان (ترجمه) / حدیث، تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۱۲
- خلفای عباسی / تاریخ عربی ----- ۲۱۱۲
- تاریخ فزلباشیان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۱۳
- تاریخ قم (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۱۳
- تاریخ قم / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۱۹
- تاریخ قوامی / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۲۰
- تاریخ قیاصره = کتاب قیاصره ناصره همایونی / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۲۲
- تاریخ قیاصره / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۲۳
- تاریخ کاشغر (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۲۴
- تاریخ کامبج / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۲۶
- تاریخ کبیر جعفری / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۲۷
- تاریخ کتاب «سیر العارفین» / متفرقه / عربی ----- ۲۱۲۷
- تاریخ کربلا / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۲۸
- تاریخ کربلا / شعر / فارسی ----- ۲۱۲۸
- تاریخ کربلا / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۲۸
- تاریخ کرد / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۲۸
- تاریخ کرد / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۳۰
- تاریخ کردستان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۳۰
- تاریخ کردستان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۳۱
- تاریخ کردستان ایران / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۳۱
- تاریخ کرمان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۳۲
- تاریخ کرمان / جغرافیا / فارسی ----- ۲۱۳۳
- تاریخ کرمان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۳۳
- تاریخ کرمان / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۳۴
- تاریخ کرید = جزیره کرت / جغرافیا، تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۳۴
- تاریخ کریمه / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۳۶
- تاریخ کشته شدن عمر خطاب / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۳۶
- تاریخ کشف آمریکا (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۳۷

- تاریخ کشمیر / تاریخ هند / هندی ۲۱۳۹
- تاریخ کشمیر / تاریخ / فارسی ۲۱۳۹
- تاریخ کشمیر (ترجمه) / تاریخ / فارسی ۲۱۴۰
- تاریخ کشمیر (ترجمه) / تاریخ هند / فارسی ۲۱۴۰
- تاریخ کشیک خانه هماپونی / تاریخ / فارسی ۲۱۴۲
- تاریخ کلده و آشور / تاریخ / فارسی ۲۱۴۳
- تاریخ کلکته / تاریخ هند / فارسی ۲۱۴۳
- التاريخ الكنایسی / تاریخ / عربی ۲۱۴۴
- تاریخ کوبند سنهکی / تاریخ / فارسی ۲۱۴۴
- تاریخ گزیده = شرفنامه / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۴۵
- تاریخ گزیده در «اهل التفسیر و الحدیث و الفقه و الحکمة و النجوم» (منتخب) / تاریخ ۲۱۵۵
- تاریخ گل / تاریخ / فارسی ۲۱۵۶
- تاریخ گیتی گشا / تاریخ ایران / فارسی ۲۱۵۶
- تاریخ گیلان / تاریخ ایران / فارسی ۲۱۶۱
- تاریخ گیلان / تاریخ ایران / فارسی ۲۱۶۲
- تاریخ گیوم امپراطور آلمان / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۱۶۳
- تاریخ لامه فلوریه / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۱۶۴
- تاریخ لطفعلی خان زند = تاریخ زندیه / تاریخ ایران / فارسی ۲۱۶۶
- تاریخ لوئی چهاردهم / تاریخ / فارسی ۲۱۶۸
- تاریخ لوئی چهاردهم / تاریخ / فارسی ۲۱۶۹
- تاریخ مجدول / تاریخ پادشاهان / عربی ۲۱۷۰
- تاریخ مجدول / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۷۰
- تاریخ محاربات حضرت محمد / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / فارسی ۲۱۷۱
- تاریخ محاربات فرانسه / تاریخ جهان / فارسی ۲۱۷۱
- تاریخ محمدی = تاریخ دوازده امام = تاریخ رشیدی = فهرست ائمه = تاریخ الاولاد الحضرة المصطفوی = معرفت نامه / تاریخ معصومین، شعر / فارسی ۲۱۷۳
- تاریخ محمدی (منظوم) / تاریخ پیامبران، شعر / فارسی ۲۱۷۵
- تاریخ محمود شاهی / تاریخ عمومی / فارسی ۲۱۷۵
- تاریخ مختار (منظوم) / شعر، داستان / فارسی ۲۱۷۵

- تاریخ مختصر / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۷۶
- تاریخ مختصر احزاب سیاسی، انقراض قاجاریه / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۷۶
- تاریخ مختصر ادبیات ایران / ادبیات / فارسی ----- ۲۱۷۷
- تاریخ مختصر اسلام / تاریخ اسلام / فارسی ----- ۲۱۷۸
- تاریخ مختصر اسلام / تاریخ اسلام / فارسی ----- ۲۱۷۸
- تاریخ مختصر بغداد / تاریخ / عربی ----- ۲۱۷۸
- تاریخ مختصر پطر و روسیه / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۷۹
- تاریخ مختصر جهان / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۷۹
- تاریخ مختصر دزفول / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۷۹
- تاریخ مختصر سلاطین قریم / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۸۰
- تاریخ المختصر المصنف / تاریخ عربی ----- ۲۱۸۱
- تاریخ مختصر ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۱۸۱
- تاریخ مختصر یونان / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۸۱
- تاریخ مدرسه جدید / شعر / فارسی ----- ۲۱۸۲
- تاریخ مدفونین بلخ و حالات سمرقند / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۸۲
- تاریخ مدینه الإسلام فی الذیل علی تاریخ الخطیب = ذیل تاریخ بغداد / تراجم / عربی ----- ۲۱۸۲
- تاریخ مدینه دمشق / تاریخ عربی ----- ۲۱۸۴
- تاریخ مراکش / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۱۹۱
- تاریخ مرشدان صفوی / تراجم / فارسی ----- ۲۱۹۳
- تاریخ مزدپرستی / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۹۴
- تاریخ مزدک / کلام و اعتقادات فارسی ----- ۲۱۹۴
- تاریخ مستور = تاریخ عهد پهلوی = تاریخ گمنام / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۹۵
- تاریخ مسعودی = عبرة الناظرین / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۱۹۶
- تاریخ مشایخ بنی کعب / تراجم ----- ۲۱۹۷
- تاریخ مشجر / تاریخ / عربی ----- ۲۱۹۸
- تاریخ مشروطه / تاریخ / فارسی ----- ۲۱۹۸
- تاریخ مشروطیت / شعر، تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۲۰۱
- تاریخ مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۲۰۱

- تاریخ مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۰۳
- تاریخ مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۰۳
- تاریخ مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۰۳
- تاریخ مشعشعیان = الرحلة المکیة / تاریخ ایران / عربی و فارسی ۲۲۰۴
- تاریخ مشعشعیان (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۰۵
- تاریخ مصر / تاریخ جهان / عربی ۲۲۰۷
- تاریخ مصر / تاریخ جهان / عربی ۲۲۰۸
- تاریخ مصر پس از بازگشت ناپلئون / تاریخ جهان / فارسی ۲۲۰۹
- تاریخ مصر (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی ۲۲۰۹
- تاریخ مصور / تاریخ / فارسی ۲۲۱۰
- تاریخ مظفری / تاریخ / فارسی ۲۲۱۰
- تاریخ مظفری / تاریخ / فارسی ۲۲۱۳
- تاریخ مظهر الدوله / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۱۳
- تاریخ معارف امامیه / کلام و اعتقادات / فارسی ۲۲۱۴
- تاریخ معارف جدید در ایران / تراجم / فارسی ۲۲۱۵
- تاریخ معارف و فرهنگی اردستان / تاریخ / فارسی ۲۲۱۵
- تاریخ معاصر / تاریخ / فارسی ۲۲۱۵
- تاریخ معاصر اروپا / تاریخ جهان / فارسی ۲۲۱۶
- تاریخ معاصر ایران / تاریخ عربی ۲۲۱۶
- تاریخ معاهدات قدیم / اسناد ۲۲۱۸
- تاریخ معجم / تاریخ ۲۲۱۸
- تاریخ معجم / تاریخ ۲۲۱۸
- تاریخ المعصومین = ارجوزة فی موالید الأئمة و وفیاتهم و مناقبهم / شعر، تاریخ معصومین / عربی ۲۲۱۹
- تاریخ المعصومین / تاریخ معصومین / عربی ۲۲۲۲
- تاریخ معصومین (علیهم السلام) / تاریخ معصومین / فارسی ۲۲۲۲
- تاریخ معصومین (علیهم السلام) / تاریخ معصومین / عربی ۲۲۲۳
- تاریخ معصومین (علیهم السلام) (جدول) / تاریخ معصومین / عربی ۲۲۲۶
- تاریخ مغول = ابتداء تاریخ مغول / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۲۷

- تاریخ مغول / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۲۹
- تاریخ مغول / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۲۹
- تاریخ مغولها (مغولستان و ترکستان) / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۲۹
- تاریخ مفصل مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۳۰
- تاریخ مقدس = ترجمه احوال حضرت ختمی مرتبت = سرگذشت پیامبر / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / فارسی ۲۲۳۰
- تاریخ مقدماتی ایران / تاریخ / فارسی ۲۲۳۲
- تاریخ مکاتبات علامی / نامه نگاری / فارسی ۲۲۳۳
- تاریخ مکه / تاریخ / عربی ۲۲۳۳
- تاریخ مکه / تراجم / عربی ۲۲۳۵
- تاریخ مکه / تاریخ عربی ۲۲۳۵
- تاریخ مکه / تاریخ / فارسی ۲۲۳۵
- تاریخ ملا کمال / تاریخ / فارسی ۲۲۳۶
- تاریخ ملک آرا = تاریخ قاجاریه / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۳۶
- تاریخ ملکزادگان تخمه خاقان مغفور = شجره نامه قاجار / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۳۸
- تاریخ الملک الظاهر / تاریخ / عربی ۲۲۳۹
- تاریخ ملل قدیمه مشرق / تاریخ / فارسی ۲۲۳۹
- تاریخ ملل قدیمه مشرق / تاریخ / فارسی ۲۲۴۱
- تاریخ ملوک اسلامی / تاریخ / ترکی ۲۲۴۱
- تاریخ ملوک ایران / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۴۲
- تاریخ ملوک عجم = کتاب تاریخ / تاریخ ایران / ترکی ۲۲۴۲
- تاریخ ملوک عجم / تاریخ / فارسی ۲۲۴۳
- تاریخ ملوک عجم / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۴۳
- تاریخ ملوک عجم = تاریخ الملوک و الأنبیاء / تاریخ / فارسی ۲۲۴۳
- تاریخ ملوک عجم و اولاد معصومین / تاریخ / فارسی ۲۲۴۴
- تاریخ ملوک قاجار / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۲۴۴
- تاریخ ملوک مصر / تاریخ پادشاهان / عربی ۲۲۴۶
- تاریخ الملوک و البلدان / جغرافیا، تاریخ / عربی ۲۲۴۶
- تاریخ مملکت ایران و سلطنت سلسله جلیله قاجاریه = تاریخ معاصر ایران / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۴۷

- تاریخ مملکت چین / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۲۴۸
- تاریخ مملکت «ساووا» و «بی یمن» / تاریخ / فارسی ----- ۲۲۴۹
- تاریخ مملکت هندوستان / تاریخ هند / فارسی ----- ۲۲۵۱
- تاریخ منتخب / تاریخ / ترکی ----- ۲۲۵۳
- تاریخ منظوم الهامی = مسعود نامه / تاریخ / فارسی ----- ۲۲۵۳
- تاریخ منظوم ائمه / شعر / فارسی ----- ۲۲۵۵
- تاریخ منظوم شاهان / تاریخ / فارسی ----- ۲۲۵۶
- تاریخ موالید اهل البیت = موالید الأئمة و انسابهم و وفیاتهم / تاریخ معصومین / عربی ----- ۲۲۵۸
- تاریخ موسیقی / موسیقی / فارسی ----- ۲۲۶۱
- تاریخ الموصل / تاریخ / عربی / ----- ۲۲۶۱
- تاریخ مهابهارت / تاریخ هند / فارسی ----- ۲۲۶۱
- تاریخ میافارقین / تاریخ / عربی ----- ۲۲۶۲
- تاریخ نائین = تذکره نائین / تاریخ / فارسی ----- ۲۲۶۲
- تاریخ ناپلئون / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۲۶۴
- تاریخ ناپلئون / تاریخ / فارسی ----- ۲۲۶۴
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۶۴
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۷۷
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۷۸
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۷۸
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۷۹
- تاریخ ناپلئون بناپارت = تاریخ ناپلئون (ترجمه) / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۷۹
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۸۰
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۸۰
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۸۰
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۸۱
- تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی ----- ۲۲۸۲
- تاریخ ناپلئون چهارم = ناپلیان چهار / تاریخ / فارسی ----- ۲۲۸۲
- تاریخ نادر شاه / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۲۸۳

- تاریخ نادرشاه / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۲۸۳
- تاریخ نادر شاه / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۲۸۳
- تاریخ نادر شاه افشار و کریم خان زند / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۲۸۴
- تاریخ نادر شاه (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۸۴
- تاریخ نادرشاهی = تاریخ چغتایی / تاریخ / فارسی ۲۲۸۷
- تاریخ نادری / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۸۹
- تاریخ ناصرالدین شاه / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۲۸۹
- تاریخ ناصری / تاریخ / فارسی ۲۲۹۰
- تاریخ نامه = ترجمه تاریخ طبری / تاریخ / فارسی ۲۲۹۰
- تاریخ نامه هرات = تاریخ ملوک کرت = تاریخ سیفی / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۹۲
- تاریخ نبوی / تاریخ اسلام / فارسی ۲۲۹۲
- تاریخ النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / عربی ۲۲۹۳
- تاریخ النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبر اکرم / فارسی ۲۲۹۳
- تاریخ نبیل زرنندی (مختصر) / بهائیت / فارسی ۲۲۹۳
- تاریخ نجف یا دانشگاه اسلامی / تاریخ / فارسی ۲۲۹۴
- تاریخ نخجیر ناصری / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۲۹۵
- تاریخ نژاد و صفات و کیلیه / داستان / فارسی ۲۲۹۵
- تاریخ النصرانی (فصل من کتاب) / ادیان و مذاهب عربی ۲۲۹۶
- تاریخ نظام شاهی = وقایع دکن / تاریخ هند / فارسی ۲۲۹۶
- تاریخ نظام و قشون = کیفیت لشکر نظام / فنون نظامی / فارسی ۲۲۹۷
- تاریخ (نگارستان منتخب) / تاریخ / فارسی ۲۲۹۸
- تاریخ نو / تاریخ ایران / فارسی ۲۲۹۸
- تاریخ نو / تاریخ / فارسی ۲۳۰۱
- تاریخ نیشابور / تاریخ ایران / فارسی ۲۳۰۱
- تاریخ نیک پی / تاریخ / فارسی ۲۳۰۲
- تاریخ نیکلادی اول / تاریخ پادشاهان / فارسی ۲۳۰۳
- تاریخ واسط جعفری / تاریخ / فارسی ۲۳۰۳
- التاریخ و اسماء المحدثین و کناهم / رجال / عربی ۲۳۰۴

- تاریخ واقدی / تاریخ / عربی ----- ۲۳۰۴
- تاریخ واقعه بغداد با کیفیت واقعه بغداد / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۰۵
- التاریخ و الاعتقادات / تاریخ عربی ----- ۲۳۰۶
- تاریخ و انساب مشجر / انساب / عربی ----- ۲۳۰۶
- تاریخ و ترجمه جغرافیای عراق / تاریخ و جغرافیا / فارسی ----- ۲۳۰۶
- تاریخ و جغرافی / تاریخ و جغرافیا / عربی ----- ۲۳۰۷
- تاریخ و جغرافیا / تاریخ و جغرافیا / فارسی ----- ۲۳۰۷
- تاریخ و جغرافیا / جغرافیا، تاریخ / فارسی ----- ۲۳۰۸
- تاریخ و جغرافیای آستان قدس رضوی / تاریخ و جغرافیا / فارسی ----- ۲۳۰۸
- تاریخ و جغرافیای حافظ ابرو / تاریخ و جغرافیا / فارسی ----- ۲۳۰۹
- تاریخ و جغرافیای سیلان / جغرافیا / فارسی ----- ۲۳۱۰
- تاریخ و جغرافیای کرمان = سالاریه = تاریخ کرمان / جغرافیا، تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۳۱۲
- تاریخ و جغرافیای کرمان / تاریخ ایران، جغرافیا / فارسی ----- ۲۳۱۴
- تاریخ و جغرافیای کرمان (ترجمه) / جغرافیا، تاریخ / فارسی ----- ۲۳۱۴
- تاریخ و جغرافیای هند / تاریخ هند / فارسی ----- ۲۳۱۷
- تاریخ و جغرافیای هندوستان = گزیده تعلیمات خرد افروز / جغرافیا / فارسی ----- ۲۳۱۷
- تاریخ و جغرافیای یونان / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۳۱۸
- تاریخ و الحکایات / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۱۹
- تاریخ و حکایات مذهبی / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۱۹
- تاریخ و روایت از بزرگان / داستان / فارسی ----- ۲۳۲۰
- تاریخ و روایت از بزرگان دین و غیره / گوناگون ----- ۲۳۲۰
- تاریخ ورود و خروج پست / تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۳۲۰
- تاریخ الوزراء / تراجم / فارسی ----- ۲۳۲۱
- تاریخ وزرا / تراجم / فارسی ----- ۲۳۲۱
- تاریخ الوزراء / تراجم، تاریخ ایران / فارسی ----- ۲۳۲۱
- تاریخ الیمن و أنسابه / شعر، تاریخ / عربی ----- ۲۳۲۲
- تاریخ و سالهای زاد و مرگ / تراجم / فارسی ----- ۲۳۲۲
- تاریخ و سیر / تاریخ معصومین / فارسی ----- ۲۳۲۳

- تاریخ و طبقات سلاطین ایران / تاریخ جهان / فارسی ----- ۲۳۲۴
- التاریخ و العلل / تاریخ / عربی ----- ۲۳۲۴
- تاریخ وفات / تاریخ / عربی ----- ۲۳۲۶
- تاریخ وفات / تاریخ / عربی و فارسی ----- ۲۳۲۶
- تاریخ وفات جمعی از علما و فضلا / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۲۷
- تاریخ وقایع بایری / تاریخ / ترکی، فارسی ----- ۲۳۲۸
- تاریخ ولادت ابراهیم / تاریخ / عربی ----- ۲۳۲۹
- تاریخ ولادت اکبرشاه / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۳۰
- تاریخ ولادت پیامبر و امامان / تاریخ معصومین / عربی ----- ۲۳۳۰
- تاریخ ولادت محمد میرزا / گوناگون / عربی ----- ۲۳۳۰
- تاریخ ولادت و شهادت ائمه معصومین(علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی ----- ۲۳۳۱
- تاریخ ولادت و وفات شیخ الاسلام احمد جام / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۳۱
- تاریخ و مقتل / تاریخ معصومین / فارسی ----- ۲۳۳۱
- تاریخ و مناقب امیر المؤمنین / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۳۱
- تاریخ و موقوفات آستان قدس رضوی / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۳۲
- تاریخ و نامه‌های بروج / هیئت ----- ۲۳۳۲
- تاریخ ویلیوم اول پادشاه پروس / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۳۴
- تاریخ هائری چهارم / داستان / فارسی ----- ۲۳۳۴
- تاریخ هرود توس (ترجمه) / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۳۵
- تاریخ هند = طبقات اکبری / تاریخ / فارسی ----- ۲۳۳۷
- تاریخ هند / تاریخ هند / اردو ----- ۲۳۳۷
- تاریخ هند / تاریخ هند / عربی ----- ۲۳۳۷
- تاریخ هند / تاریخ هند / فارسی ----- ۲۳۳۸
- تاریخ هند = تاریخ محمد شاه / تاریخ هند / فارسی ----- ۲۳۳۹
- تاریخ هند (ترجمه) / تاریخ هند / فارسی ----- ۲۳۴۰
- تاریخ هندوستان / تاریخ هند / فارسی ----- ۲۳۴۰
- تاریخ هندوستان = تاریخ پنجاب جغرافیای مملکت پنجاب / تاریخ هند / فارسی = تاریخ و ----- ۲۳۴۱
- تاریخ هندوستان / تاریخ هند / فارسی ----- ۲۳۴۳

- تاریخ هندوستان (تاریخ بنگال) / تاریخ هند / فارسی ۲۳۴۳
- تاریخ هندوستان (ترجمه) / تاریخ هند / فارسی ۲۳۴۳
- تاریخ هندوستان (ترجمه) / تاریخ هند / فارسی ۲۳۴۵
- تاریخیه (مطالب) / تاریخ / عربی ۲۳۴۵
- تاریخ یزد = تاریخ جعفری = تاریخ واسطی / تاریخ ایران / فارسی ۲۳۴۶
- تاریخ یزد / تاریخ ایران / فارسی ۲۳۴۷
- تاریخی (مطالب) / تاریخ / عربی ۲۳۴۷
- تاریخ یمن / تاریخ / عربی ۲۳۴۷
- تاریخ (الیمین منظومه فی) / تاریخ / عربی ۲۳۴۸
- تاریخ الیمینی = تاریخ عتبی = معجز الكتاب ومحرز الاداب/تاریخ/عربی ۲۳۴۸
- تاریخ یمینی (ترجمه) = ترجمه تاریخ عتبی / تاریخ ایران / فارسی ۲۳۵۵
- تاریخ یمینی (ترجمه) = ترجمه تاریخ عتبی / تاریخ ایران / فارسی ۲۳۶۸
- تاریخ یمینی (ترجمه) = ترجمه تاریخ عتبی / تاریخ ایران / فارسی ۲۳۶۹
- تاریخ یونان / تاریخ جهان / فارسی ۲۳۶۹
- تاریخ یونان (ترجمه) / تاریخ / فارسی ۲۳۷۱
- تاز کی = چراغ زمین = رساله در نجوم / هیأت - فارسی ۲۳۷۱
- تأسیسات / فقه / فارسی ۲۳۷۲
- تأسیسات اسلامی / کلام و اعتقادات / فارسی ۲۳۷۴
- تأسیس الاتقان و المئانه فی علل الکلی و المئانه / طب / عربی ۲۳۷۴
- تأسیس الاصول / اصول فقه / عربی ۲۳۷۴
- تأسیس الصحه فی شرح اللمحه / طب / عربی ۲۳۷۵
- تأسیس الصحه (منتخب) / طب / عربی ۲۳۷۵
- تأسیس القوافی / ادبیات فارسی ۲۳۷۷
- تاکتیک / فنون نظامی / فارسی ۲۳۷۷
- تاکتیک جنگ / فنون نظامی / فارسی ۲۳۷۸
- تاکتیک عملیات جنگی / فنون نظامی / فارسی ۲۳۷۸
- تأکید قاعده اسطاطکو در مورد محلهای متنازع فیہ میان دولت ایران و عثمانی / اسناد / فارسی ۲۳۷۹
- تألیف الاحادیث / گوناگون / عربی ۲۳۷۹

- تأليفه = تناسب تأليفى / هيأت / فارسى ٢٣٨٠
- تامه الحكمة لاكمال النعمة = تام الحكمة / عرفان و تصوف / فارسى ٢٣٨١
- التأملات / فقه / عربى ٢٣٨١
- تأملات رياض المسائل فقه / عربى ٢٣٨٢
- تأمليه = حاشية شرح الوقاية / فقه / عربى ٢٣٨٢
- التأمين فى الصلاة / فقه / عربى ٢٣٨٢
- تأويل آيات / عرفان و تصوف / عربى ٢٣٨٣
- تأويل الآيات / تفسير / عربى ٢٣٨٤
- تأويل الآيات الظاهرة فى فضائل العترة الطاهرة / فضائل و مناقب، تفسير / عربى ٢٣٨٤
- تأويل الآيات الظاهرة فى فضائل العترة الطاهرة (خلاصه) / تفسير، فضائل و مناقب / عربى ٢٣٩٤
- تأويل الآيات الظاهرة (منتخب) / علوم قرآن / عربى ٢٣٩٥
- تأويل الآيات الظاهرة فى فضائل العترة الطاهرة / فضائل و مناقب، تفسير / عربى ٢٣٩٥
- تأويل آيات قرآنى / تفسير / عربى ٢٣٩٦
- تأويل آيه امانت / تفسير / عربى ٢٣٩٦
- التأويلات = تأويل الآيات / تفسير / عربى ٢٣٩٧
- (التأويلات منتخب) / تفسير / عربى ٢٤٠٥
- التأويلات / تفسير / عربى ٢٤٠٥
- التأويلات / تفسير / عربى ٢٤٠٦
- التأويلات / تفسير / عربى ٢٤٠٦
- تأويلات القرآن = منتخب غرائب القرآن و رغائب الفرقان / تفسير / عربى ٢٤٠٨
- تأويلات مشكلات الاحاديث / حديث / فارسى ٢٤٠٨
- تأويلات و مكاشفات / تفسير / عربى ٢٤٠٨
- تأويل الأحاديث / خوابگزارى-عربى ٢٤٠٩
- تأويل الأحاديث / شرح حديث / عربى ٢٤١١
- تأويل اعمال وضو (بندى در) / فلسفه احكام / عربى ٢٤١١
- تاويل «فواجيا» در قرآن كريم / تفسير عربى ٢٤١١
- تأويل اكثر اهل الجنة البله / شرح حديث -فارسى ٢٤١٢
- تأويل بسم الله الرحمن الرحيم = حاشية تأويلات القرآن / فلسفه / عربى ٢٤١٢

- تأویل «جبل» در قرآن / تفسیر / عربی - ۲۴۱۴
- تأویل العرش و الكرسي / تفسیر ا عربی - ۲۴۱۵
- تأویل القرآن / علوم قرآن / عربی - ۲۴۱۵
- تأویل قراءات السبع / قرائت / عربی - ۲۴۱۶
- تأویل قصص الانبياء / داستان / عربی - ۲۴۱۷
- تأویل كلمات ابى بكر / حديث / عربی، فارسی - ۲۴۱۷
- تأویل كلمات و آيات قرآن / تفسیر / فارسی - ۲۴۱۸
- تأویل «لقد جائكم رسول من انفسكم» (رساله در) / تفسیر / فارسی - ۲۴۱۸
- تأویل مشكل القرآن / علوم قرآن / عربی - ۲۴۱۸
- تأویل و تحقیق / متفرقه / عربی - ۲۴۲۰
- التأهيل الغريب / ادبيات عربی - ۲۴۲۱
- تأهيل الغريب / ادبيات عربی - ۲۴۲۱
- تأييدات / شعر / فارسی - ۲۴۲۳
- تأييد الحق / كلام و اعتقادات / عربی - ۲۴۲۶
- تأييد سيد محمد حسن سلطان الواعظين كاشاني / گوناگون / فارسی - ۲۴۲۶
- تأييد المنه في السنة / عرفان و تصوف / عربی - ۲۴۲۷
- تب / طب / فارسی - ۲۴۲۷
- تب طب / فارسی - ۲۴۲۸
- التبادر (رسالة في) / اصول فقه / عربی - ۲۴۲۹
- التباعد بين البئر و البالوعة / فقه / عربی - ۲۴۲۹
- التباعد بين البئر و البالوعة / فقه / عربی - ۲۴۳۱
- تبدل رأى المجتهد / اصول فقه / عربی - ۲۴۳۱
- تبديل اكسير و معرفت كيميا / كيميا / فارسی - ۲۴۳۱
- تبرائيه (رساله) / كلام و اعتقادات / فارسی - ۲۴۳۱
- تبرانامه = الرسالة اللعنية / دعا / عربی - ۲۴۳۲
- التبر المذاب في بيان ترتيب الاصحاب / تاريخ معصومين / عربی - ۲۴۳۴
- تبصره / منطق / فارسی - ۲۴۳۷
- التبصرة / رياضيات / عربی - ۲۴۳۹

- ٢٤٤٠ •التبصرة / اخلاق / عربى
- ٢٤٤٠ •التبصرة / شعر / عربى
- ٢٤٤٠ •تبصرة الاخوان فى بيان اكبرية القرآن / كلام و اعتقادات / عربى
- ٢٤٤١ •تبصرة الادباء / ادبيات عربى و فارسى
- ٢٤٤٣ •تبصرة الادلة فى علم الكلام / كلام و اعتقادات / عربى
- ٢٤٤٣ •تبصره الأصول / كلام و اعتقادات / فارسى
- ٢٤٤٣ •تبصرة الاعياد سليمانى / دعا / فارسى
- ٢٤٤٤ •تبصرة أولى الألباب فى علم الحساب / رياضيات / فارسى
- ٢٤٤٤ •تبصرة البشر فى شرح الباب الحادى عشر / كلام و اعتقادات / فارسى
- ٢٤٤٦ •التبصرة الجليلة و التذكرة الحسامية فى المسائل المهمة الرضاعية / فقه / عربى
- ٢٤٤٧ •تبصرة الخواص / فقه / عربى
- ٢٤٤٧ •تبصرة الشعرا / ادبيات فارسى
- ٢٤٤٩ •تبصرة الشيعة / كلام و اعتقادات / فارسى
- ٢٤٤٩ •تبصرة الصائمين = تنبيه المخلصين / آداب و سنن / فارسى
- ٢٤٥١ •تبصرة الصالحين / فقه / عربى
- ٢٤٥١ •تبصرة الصبيان / نحو عربى
- ٢٤٥٢ •تبصرة العارفين و منهج السالكين / كلام و اعتقادات / فارسى
- ٢٤٥٣ •تبصرة العارفين فى شرح زيارة مولينا اميرالمؤمنين(عليه السلام) / شرح دعا / فارسى
- ٢٤٥٣ •تبصرة العجائب و مرآت الغرائب / گوناگون / فارسى
- ٢٤٥٤ •تبصرة العوام / گوناگون / فارسى
- ٢٤٥٤ •تبصرة العوام فى معرفة مقالات الأنام / اديان و مذاهب / فارسى
- ٢٤٧٠ •تبصرة العوام فى معرفة مقالات الأنام (ترجمه) / كلام و اعتقادات / عربى
- ٢٤٧٠ •تبصرة العوام (منتخب) / كلام و اعتقادات / فارسى
- ٢٤٧١ •تبصرة الفقهاء / فقه / عربى
- ٢٤٧٣ •التبصرة فى بيان اصطلاحات الصوفية / عرفان و تصوف
- ٢٤٧٣ •التبصرة فى الحساب / حساب / عربى
- ٢٤٧٣ •التبصرة فى الصرف = تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى اصرف عربى
- ٢٤٧٨ •التبصرة فى علم الهيئة / هيات عربى

- ٢٤٨٠التبصرة في الفقه و بيان اختلاف المذاهب على مذهب الشافعي / فقه / عربي
- ٢٤٨٠التبصرة في الكلام (ترجمه) / كلام و اعتقادات / عربي
- ٢٤٨٢التبصرة في الهيئة / هيئت / عربي
- ٢٤٨٢تبصرة القراء / تجويد / فارسي
- ٢٤٨٣تبصرة الكحالين / طب / فارسي
- ٢٤٨٥تبصرة المبتدى (المبتدئين) / فقه / عربي
- ٢٤٨٥تبصرة المبتدى في الهيئة / هيأت / عربي
- ٢٤٨٦تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى / نحو / عربي
- ٢٤٨٦تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى / مواظ / عربي
- ٢٤٨٨تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى / عرفان و تصوف / فارسي
- ٢٤٩٢تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى / تجويد / عربي
- ٢٤٩٢تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى / علوم قرآن، آداب و سنن / عربي
- ٢٤٩٤تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى / نحو عربي
- ٢٤٩٥تبصرة المتحيرين / عرفان و تصوف / فارسي
- ٢٤٩٥تبصرة المتذكر و تذكرة المتبصر / تفسير / عربي
- ٢٤٩٦تبصرة المتعلمين / ادبيات / فارسي
- ٢٤٩٧تبصرة المتعلمين في أحكام الدين / فقه / عربي
- ٢٥١٥تبصرة المتعلمين في أحكام الدين (ترجمه) / فقه / فارسي
- ٢٥١٦تبصرة المتعلمين في أحكام الدين (ترجمه) / فقه / فارسي
- ٢٥١٦تبصرة المتعلمين في أحكام الدين (ترجمه) / فقه / فارسي
- ٢٥١٩تبصرة المتعلمين منظوم / فقه، شعر / عربي
- ٢٥١٩تبصرة المتعلمين منظوم / فقه / عربي
- ٢٥٢٠تبصرة المتجهدين و قره عين العابدين / فقه / فارسي
- ٢٥٢١تبصرة المجتهدين في استظهار استار حجب اليقين / فقه / عربي
- ٢٥٢١تبصره محمديه / منطق / فارسي
- ٢٥٢٢تبصرة المذاكر و نزهة الناظر / تجويد / عربي
- ٢٥٢٣تبصرة المسافرين = سفرنامه = سوانح عمري / سفرنامه / فارسي
- ٢٥٢٤تبصرة المؤمنين / عرفان و تصوف / فارسي

- ٢٥٢٨ تبصرة المؤمنین / فقه / فارسی
- ٢٥٢٩ تبصرة الناظرین / ادبیات / فارسی
- ٢٥٢٩ تبصرة الناظرین / گوناگون / عربی
- ٢٥٢٩ تبصرة الناظرین فی كشف مدارك احكام فروع الدين / فقه / عربی
- ٢٥٣٠ تبصرة الناظرین و تذكرة الذاكرین / عرفان و تصوف / فارسی
- ٢٥٣٢ تبصرة الواعظین / عربی
- ٢٥٣٢ تبصرة الولی فی النص الجلی / حدیث / عربی
- ٢٥٣٢ تبصرة الولی فیمن رأى القائم المهدي / حدیث أعربی
- ٢٥٣٥ تبصیر الرحمن و تبصیر المنان ببعض ما یشیر الی اعجاز القرآن = تفسیر المہایمی / تفسیر / عربی
- ٢٥٣٦ تبعض البضع / فقه / عربی
- ٢٥٣٨ تبعية المأموم للامام فی السجود / فقه / عربی
- ٢٥٣٨ تبعية اهل البيت (عليه السلام) / كلام و اعتقادات / عربی
- ٢٥٣٩ تبعيد العلماء عن تقرب الأمراء / حكومت و سیاست / عربی
- ٢٥٣٩ تبكيك / كلام و اعتقادات / فارسی و عربی
- ٢٥٤٠ تبليغ مذهب بهائيت (مقاله در) / كلام و اعتقادات / فارسی
- ٢٥٤٠ التبيوب / كيمياء / عربی
- ٢٥٤١ تبويب الأمالی / حدیث / عربی
- ٢٥٤٢ تبويب خلاصة الأقوال / رجال / عربی
- ٢٥٤٤ تبها = حميات / طب / فارسی
- ٢٥٤٥ تبیان / اصول فقه / عربی
- ٢٥٤٥ تبیان / تفسیر / ترکی
- ٢٥٤٧ التبیان / تفسیر / عربی
- ٢٥٤٧ التبیان / هیئت / عربی
- ٢٥٤٧ تبیان الاصول / اصول فقه / عربی
- ٢٥٥٠ تبیان الأوقات / فقه / عربی
- ٢٥٥١ تبیان البیان فی قواعد القرآن / تجويد / فارسی
- ٢٥٥٣ تبیان التقويم فی علم التنجيم / هیئت فارسی
- ٢٥٥٣ تبیان الحق / اخلاق / فارسی

- ٢٥٥٤ تبيان الرموز / عرفان و تصوف / فارسي
- ٢٥٥٤ تبيان سليمانى = تفسير تبيان / تفسير / فارسي
- ٢٥٥٧ تبيان الطلاق / فقه / عرب
- ٢٥٥٧ تبيان عرفان طائفة المحقة و تبين انها الناجية فصل فى / كلام و اعتقادات / عربى
- ٢٥٥٩ تبيان العوام فى تجويد الكلام / تجويد / فارسي
- ٢٥٥٩ التبيان فى ... -عربى
- ٢٥٥٩ التبيان فى آداب حملة القرآن / علوم قرآن / عربى
- ٢٥٦٠ التبيان فى اعراب القرآن = املاء ما من به الرحمن من وجوه الاعراب و القراءات فى جميع القرآن = اعراب ابوالبقاء / علوم قرآن / عربى
- ٢٥٧١ التبيان فى بيان القرآن / تجويد / عربى
- ٢٥٧٤ التبيان فى بيان ما فى ليلة النصف من شعبان / اخلاق / عربى
- ٢٥٧٤ التبيان فى تفسير القرآن = التبيان الجامع لعلوم القرآن / تفسير / عربى
- ٢٥٨٦ --- التبيان فى تفسير القرآن (منتخب) = المنتخب من تفسير القرآن و النكت المستخرجة من كتاب التبيان = مختصر التبيان = التعليق على التبيان فى تفسير القرآن / تفسير / عربى
- ٢٥٨٩ التبيان فى تفسير القرآن / تفسير / عربى
- ٢٥٨٩ التبيان فى تفسير القرآن / تفسير / عربى
- ٢٥٩١ التبيان فى شرح الديوان = شرح ديوان متنبى / ادبيات / عربى
- ٢٥٩٢ التبيان فى شرح القاموس المألن من الجمان / لغت / عربى
- ٢٥٩٤ التبيان فى شرح زبدة الأصول / اصول فقه / عربى
- ٢٥٩٦ التبيان فى علم البيان المطلع على اعجاز القرآن /
- ٢٥٩٧ معانى بيان، علوم قرآن / عربى
- ٢٥٩٨ التبيان فى معانى القرآن / تفسير / عربى
- ٢٥٩٩ التبيان فى المعانى و البيان / بلاغت / عربى
- ٢٦٠٠ تبيان القواعد للحساب / رياضيات / عربى
- ٢٦٠١ تبيان القواعد النحوية فى شرح الهداية المهدية / نحو عربى
- ٢٦٠٢ تبيان القوانين / اصول فقه / فارسي و عربى
- ٢٦٠٢ تبيان الكبائر / حديث / عربى
- ٢٦٠٣ تبيان الكبائر (منتخب) / كلام و اعتقادات / عربى
- ٢٦٠٣ التبيان لأهل الإيمان و اصحاب الايقان / حديث / عربى
- ٢٦٠٤ تبيان اللغة / لغت / عربى به فارسي

- ٢٦٠٦التبيان لمبهمات القرآن / تفسير / عربي
- ٢٦٠٧تبيان اللمعة / فقه / عربي و فارسي
- ٢٦٠٧تبيان مقاصد التذكرة / هيأت / عربي
- ٢٦٠٨تبيان المسالك / عرفان و تصوف / عربي
- ٢٦٠٨تبييض الصحيفة في مناقب ابي حنيفة / تراجم / عربي
- ٢٦١٠التبييض و التصفير / كيميا / عربي
- ٢٦١١التبييض و التلميح (رسالة في) / كيميا / عربي
- ٢٦١١تبيين اسانيد من لا يحضره الفقيه = حاشية من لا يحضره الفقيه / رجال / عربي
- ٢٦١١تبيين الاسرار عرفان و تصوف / فارسي
- ٢٦١٢تبيين اوهام الفصيح / ادبيات عربي
- ٢٦١٣تبيين تركيب جمل / نحو / فارسي
- ٢٦١٣تبيين الحجر (رسالة في) / كيميا / عربي
- ٢٦١٣تبيين حدود خراسان / اسناد / فارسي
- ٢٦١٤تبيين الحقائق في شرح كنز الدقائق / فقه / عربي
- ٢٦١٦تبيين الحق في أجل الخلق / كلام و اعتقادات / عربي
- ٢٦١٦تبيين حقيقت / فارسي
- ٢٦١٧تبيين الرؤفة (فيما له من الضيافة) / ادبيات عربي
- ٢٦١٨تبيين العجب فيما ورد في فضل رجب = فضائل رجب / شرح حديث / عربي
- ٢٦١٨تبيين عهدنامه دولتين ايران و روس / اسناد / فارسي
- ٢٦١٩التبيين في انساب القرشيين / انساب / عربي
- ٢٦٢١التبيين في شرح المواعظ و البراهين = التبيين في تفسير القرآن المبين / تفسير / فارسي
- ٢٦٢٣تبيين كذب المفترى فيما نسب الى ابي الحسن الاشعري / تراجم / عربي
- ٢٦٢٣التبيين لاسماء المدلسين / رجال، تراجم / عربي
- ٢٦٢٥تبيين المحارم / اخلاق / عربي
- ٢٦٢٦تبيين المراد من شواهد الانتقاد / ادبيات عربي
- ٢٦٢٧تبيين مصادرة اقليدس في الخطوط المتوازية / رياضيات / عربي
- ٢٦٢٧التبيين و الاستدراك / كلام و اعتقادات / عربي
- ٢٦٢٩التبيينيات في الارث و التوريثات = البيئات في تحرير المواريث = البيئات في علم المواريث / فقه / عربي

- التبيينيات في الارث و التورينات = البينات في تحرير الموارث = البينات في علم الموارث / فقه / عربي - ٢٤٣٠
- تتمه / نحو / عربي - ٢٤٣٠
- تتمه اسكندرنامه / شعر / فارسي - ٢٤٣١
- تتمه البيان في تاريخ افغانستان (ترجمه) / تاريخ / فارسي - ٢٤٣١
- تتمه بيان «لقد جائكم رسول من انفسكم» (رساله در) / تفسير / فارسي - ٢٤٣١
- تتمه تاريخ فرشته / تاريخ هند / فارسي - ٢٤٣٢
- تتمه تاريخ نادر شاه / تاريخ ايران / فارسي - ٢٤٣٢
- تتمه تعليقه منهج المقال / رجال / عربي - ٢٤٣٤
- تتمه جامع الاخبار / حديث / عربي - ٢٤٣٤
- تتمه جواهر الكلمات في الصيغ العقود و الاقاعات / فقه / عربي - ٢٤٣٤
- تتمه الحاشية على ذخيرة المعاد / فقه / عربي - ٢٤٣٥
- تتمه الحواشي في إزالة الغواشي / كلام و اعتقادات / عربي - ٢٤٣٧
- تتمه داستان گرگسار بن چاچ / داستان / فارسي - ٢٤٣٨
- تتمه الدر المنثور / رجال / عربي - ٢٤٣٨
- تتمه الدر المنظومة / فقه / عربي - ٢٤٣٩
- تتمه الدر النجفية / فقه / عربي - ٢٤٣٩
- تتمه رساله حل الطلسم / كيميا / عربي - ٢٤٤٠
- تتمه السبيل / اصول فقه / عربي - ٢٤٤٠
- تتمه شرح الزوراء / فلسفه / عربي - ٢٤٤٢
- تتمه شرح «كن في الدنيا كانك غريب» (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسي - ٢٤٤٢
- تتمه شفاء الاوام / حديث / عربي - ٢٤٤٢
- تتمه صوان الحكمة / تراجم / عربي - ٢٤٤٣
- تتمه صوان الحكمة (مختصر) / تراجم / عربي - ٢٤٤٥
- التتمه في تواريخ الائمة / تاريخ معصومين / عربي - ٢٤٤٦
- تتمه قرايدين شفائي / طب / فارسي - ٢٤٤٦
- تتمه قرانات / هيات / فارسي - ٢٤٤٦
- تتمه قريبازين / طب / عربي - ٢٤٤٨
- تتمه كتاب البلغة / لغت عربي، فارسي - ٢٤٤٨

- ٢٦٤٨ تتممة كتاب مجمع الفصاحتين في فضائل امير المؤمنين / حديث / عربي
- ٢٦٤٩ تتممة كنز الحكمة / كيميا / عربي
- ٢٦٤٩ تتممة اللغات = فرهنگ لغات غريبه تاريخ و صاف / لغت / فارسي
- ٢٦٥٠ التتممة لمعرفة الأئمة = تتممة مناقب الائمة = اربع عشریات = تتممة الرسائل / شعر / عربي
- ٢٦٥١ تتممة الماء / كيميا / عربي
- ٢٦٥٢ تتممة مجمع المصائب في نواب الاطائب / تاريخ معصومين / عربي
- ٢٦٥٤ تتممة المختصر في اخبار البشر / تاريخ / عربي
- ٢٦٥٥ تتممة المنتهى في وقايع ايام الخلفا / تاريخ / فارسي
- ٢٦٥٦ تتممة يتيمة الدهر / تراجم / عربي
- ٢٦٥٧ تتممة الأدب في مجارى كلام العرب / لغت / عربي
- ٢٦٥٨ تتممة الافصاح في ترتيب الايضاح / رجال / عربي
- ٢٦٥٨ تتممة امل الأمل / تراجم / عربي
- ٢٦٦٠ تتممة جامع عباسى / فقه / فارسي
- ٢٦٦٧ تتممة الصرف الزنجاني صرف و نحو عربي
- ٢٦٦٧ تتممة الفوائد بسرد ابیات الشواهد = شرح شواهد قطر الندى / نحو / عربي
- ٢٦٦٩ تتممة الكر / فقه / عربي
- ٢٦٦٩ تتممة الكواكب الباهرة / فقه / عربي
- ٢٦٧٠ تتممة معتصم الشيعة في احكام الشريعة / فقه / عربي
- ٢٦٧١ تثبيت الامامة / كلام و اعتقادات / عربي
- ٢٦٧١ تثبيت الامامة / كلام و اعتقادات / عربي
- ٢٦٧٢ تثبيت دلائل النبوة / كلام و اعتقادات / عربي
- ٢٦٧٤ التثبيت عند التبييت = سؤال القبر (رجوزة) = فتنة المقبور = التبصرة / كلام و اعتقادات، شعر / عربي
- ٢٦٧٦ تثقيف التعريف بالمصطلح الشريف / انشاء / عربي
- ٢٦٧٨ التجارب و المنافع و الصناعات / فقه / عربي
- ٢٦٧٨ التجارب = عوارض العلل / طب / عربي
- ٢٦٧٩ تجارب الأمم في اخبار ملوك العرب و العجم / تاريخ جهان / فارسي
- ٢٦٨٠ تجارب الأمم و تعاقب الهمم / تاريخ عربي
- ٢٦٨٣ تجارب الإنسان و انوار الحكمة / اخلاق / فارسي

- ٢٦٨٥ تجارب الحكمة / طب / فارسی
- ٢٦٨٦ تجارب السلف / تاريخ جهان / فارسی
- ٢٦٩٣ تجارب شهريارى / كيميا / فارسی
- ٢٦٩٦ التجارب (فصل فى) / طب / فارسی
- ٢٦٩٧ التجارة / فقه / عربى
- ٢٦٩٨ تجارت / فقه / فارسی
- ٢٦٩٩ تجارت خانه هاى داخلى و خارجى بوشهر / اسناد
- ٢٧٠٠ تجارت سيد انبيا (صلى الله عليه وآله وسلم) / تاريخ معصومين / فارسی
- ٢٧٠٠ التجارة و البيع / فقه / عربى
- ٢٧٠١ التجارة و الرهن / فقه / عربى
- ٢٧٠١ تجارت و مكاسب / فقه / فارسی
- ٢٧٠٣ التجبير فى المعجم الكبير / حديث / عربى
- ٢٧٠٣ تجديد الإيمان / كلام و اعتقادات / عربى
- ٢٧٠٤ تجديد الدوارس و تحديد المدارس / فقه / عربى
- ٢٧٠٧ تجديد الوضوء / فقه / عربى
- ٢٧٠٨ تجرِبَةُ الاحرار و تسليَةُ الابرار / تاريخ ايران / فارسی
- ٢٧٠٩ تجرِبَةُ التجرِبَةُ / حيوان شناسى / فارسی
- ٢٧١٠ تجرِبَةُ دوستى و دشمنى (جدول) / تركى
- ٢٧١٠ تجرِبَةُ الرمل / رمل / فارسی
- ٢٧١١ تجرِبَةُ نامه / طب، شعر / فارسی
- ٢٧١١ تجرِبيات / طبيعيات / فارسی
- ٢٧١٢ تجرِبيات حكماى هندوستان به چند نسخه پزشكى / طب فارسی
- ٢٧١٢ تجرد النفس / فلسفه
- ٢٧١٢ تجرد نفس و كيفيت ادراك / فلسفه / فارسی
- ٢٧١٢ التجرى / فقه / عربى
- ٢٧١٣ التجرى / اصول فقه / عربى
- ٢٧١٣ التجريد / كيميا / عربى
- ٢٧١٥ التجريد / حديث / عربى

- التجريد = مسائل الحكمة = طبيعيات و الهيات = مشارق النور و مدارك السرور / فلسفه / عربى ٢٧١٦
- التجريد / تجويد / عربى ٢٧١٨
- التجريد / رياضيات / عربى ٢٧١٨
- تجريدات الغواشى و تشييدات الحواشى = حاشية الحاشية الدوائية الأخيرة / كلام و اعتقادات / عربى ٢٧١٩
- تجريد الاصول / اصول فقه / عربى ٢٧٢١
- تجريد الاصول فى احاديث الرسول = تجريد جامع الأصول لاحاديث الرسول / حديث / عربى ٢٧٢٤
- تجريد الاصول (مختصر) / اجتهاد و تقليد / عربى ٢٧٢٦
- تجريد الاعتقاد = تجريد العقائد = تجريد الكلام فى تحرير عقايد الاسلام / كلام و اعتقادات / عربى ٢٧٢٦
- تجريد الاعتقاد (با ترجمه منظوم) / كلام و اعتقادات / عربى و فارسى ٢٧٥٣
- تجريد الايام الشريفة / فقه / عربى ٢٧٥٤
- تجريد البيان فى تجويد القرآن / تجويد / عربى ٢٧٥٥
- تجريد الصارم الهندى / فقه / عربى ٢٧٥٥
- تجريد العقائد (منظوم) / كلام و اعتقادات / عربى ٢٧٥٦
- تجريد فى اعراب كلمة التوحيد / حديث / عربى ٢٧٥٦
- التجريد فى التجويد / تجويد / عربى ٢٧٥٦
- التجريد فى المحاسن و التفريد اعرابى ٢٧٥٨
- التجريد فى كلمة التوحيد / عرفان و تصوف / عربى ٢٧٥٨
- تجريد الكشف مع زيادة نكت لطاف / تفسير / عربى ٢٧٦١
- تجريد اللغات = كالنصاب / لغت / فارسى و تركى ٢٧٦٢
- التجريد لنفع العبيد = حاشية فتح الوهاب بشرح منهج الطلاب / فقه / عربى ٢٧٦٤
- تجريد المنطق / منطق / عربى ٢٧٦٥
- تجريد الميزان / منطق / عربى ٢٧٦٧
- تجريد نامه / شعر / فارسى ٢٧٦٨
- تجريد نسخة فى العروض / ادبيات عربى ٢٧٦٨
- تجريد و تفريد / عرفان و تصوف / فارسى ٢٧٦٩
- التجزى = تعليقه على مسئلة تجزى الاجتهاد / اصول فقه / عربى ٢٧٧٠
- تجزى / اصول فقه / عربى ٢٧٧١
- تجزیه الأمصار و تجزیه الاعصار = تاريخ و صاف = تجزیه الأمصار و ترجمه الاعصار / تاريخ ايران / فارسى ٢٧٧١

- التجزیه و التحلیل / شیمی / عربی ۲۸۰۸
- تجزیه و تحلیل در آمد ملی / اقتصاد / فارسی ۲۸۰۹
- التجزیه و التركيب صرف و نحو عربی ۲۸۰۹
- تجزیه و تركيب بسمله / نحو ۲۸۱۰
- تجزیه و تركيب چند سوره / ادبیات عربی ۲۸۱۰
- التجزى فى الاجتهاد / اصول فقه / عربی ۲۸۱۰
- التجزى فى الاجتهاد / اصول فقه / عربی ۲۸۱۲
- التجزى و امکانه / اصول فقه / عربی ۲۸۱۲
- التجلیات / عرفان و تصوف / عربی ۲۸۱۲
- تجلیات / ادبیات / فارسی ۲۸۱۵
- التجلیات / عرفان و تصوف / عربی ۲۸۱۷
- تجلیات اربعه از کتاب نور الهدایه / کلام و اعتقادات / فارسی ۲۸۱۷
- تجلیات رحمانی / عرفان و تصوف / فارسی ۲۸۱۸
- تجلیات عباسیه / فضائل و مناقب / فارسی ۲۸۱۸
- التجلیات و عرفان الذات و الصفات فى التوحید / عرفان و تصوف / فارسی ۲۸۲۰
- تجلی الاشراق = شرح شارع النجات / کلام و اعتقادات / فارسی ۲۸۲۰
- تجلی الاشراق = شرح رساله عرفانی طوسی / عرفان و تصوف / فارسی ۲۸۲۱
- تجلیه الأرواح بحقائق الانجاح / فلسفه / عربی ۲۸۲۲
- تجلی حضرت واجب بر کلیم الله (شرح کلام برخی اکابر در) / عرفان و تصوف / فارسی ۲۸۲۲
- تجلی حقیقت / تاریخ / فارسی ۲۸۲۳
- تجلی خداوند بر حضرت موسی علیه السلام = تجلی خداوند بر کوه طور / عرفان و تصوف / فارسی ۲۸۲۳
- تجلی فیض در اخلاق و عرفان / عرفان و تصوف / فارسی ۲۸۲۵
- تجلیل مستر ویلیام جاکسن / ۲۸۲۶
- تجلی نور = تذکره مشاهیر جونپور / تراجم / فارسی ۲۸۲۶
- تجنیسات / ادبیات عربی ۲۸۲۷
- تجنیسات / شعر / فارسی ۲۸۲۸
- تجنیسات (رساله) / عرفان و تصوف / فارسی ۲۸۲۸
- تجنیس اللغات = نصاب عبدالرحمان / لغت / عربی به فارسی ۲۸۲۸

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخنا) جلد 6 حرف بش

مشخصات کتاب

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: درایتی، مصطفی، 1334 -، گردآورنده

عنوان و نام پدیدآور: فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخنا) / به کوشش مصطفی درایتی.

مشخصات نشر: تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، 1391 -

مشخصات ظاهری: ج.

فروست: نسخه شناسی؛ 1

شابک: دوره: 9-271-466-964-978؛ ج. 6: 1-277-446-964-978

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

مندرجات: ج. 6. البشائر - تخییس.

موضوع: نسخه های خطی - ایران -- فهرستگان ها

شناسه افزوده: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

رده بندی کنگره: 1391 36 د 9 الف/Z6620

رده بندی دیویی: 11/310

شماره کتابشناسی ملی: 2596708

ویراستار دیجیتال: علیرضا حقانی فر

ص: 1

اشاره

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ص: 2

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی سران

فهرستگان

نسخه های خطی ایران (فنخا)

جلد ششم

البشائر - تخییس

به کوشش:

مصطفی درایتی

نسخه شناسی/1

ص: 3

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)

مؤلف: مصطفی درایتی | Derayatimostafa@yahoo.com

ویراستار: دکتر مجتبی درایتی

چاپ اول: 1391

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شمارگان: 1000 نسخه

مدیریت هماهنگی: عباسعلی علیزاده یزدی

مدیریت فنی و کامپیوتر: مهندس امین رشیدی، مهندس محبوبه درایتی

آماده سازی اطلاعات: علی علیزاده یزدی، حسین متدین طوسی

تقی چیت ساز یزدی، ابراهیم ملکی، عباسعلی علیزاده یزدی

تایپ و تصحیح: طاهره موسوی فر، سمیرا عابد پور، ملیحه فولادی، ملیحه اسلامی

طرح روی جلد: برگرفته از جلد نسخه خطی کلیات سعدی دوره صفوی

با شماره ثبت 19165 کتابخانه ملی

خوشنویسی روی جلد: مهدی فلاح

صفحه آرای: مهندس محبوبه درایتی

ناظر چاپ: نصرت ا... امیر آبادی

چاپ و صحافی: قلم قم

نشانی: تهران بزرگراه شهید حقانی (غرب به شرق)،

بعد از ایستگاه مترو، بلوار کتابخانه ملی

تلفن فروشگاه: 81623318-81623315-88941946 دورنگار: 88947496

وب گاه : www.nlai.ir | پست الکترونیک انتشارات:

Publication@nlai.ir

ص: 4

مركز الوثائق والمكتبة الوطنية في

الجمهورية الاسلامية الايرانية

الفهرس الموحد

للمخطوطات الايرانية

المجلد السادس

البشائر - تخيس

اعداد:

مصطفى الدرايتى

ص: 5

رموز و اختصارات

آتشی: مجموعه آقای سید علی آتشی در یزد

آثار ملی: کتابخانه آثار ملی کاشان

آغاز: برابر: آغاز برابر نمونه کتاب

آغاز و انجام برابر: آغاز و انجام برابر نمونه کتاب

احتمالا غیر همانند: در مورد نسخه های فاقد مؤلف به کار رفته است که نام مشترک دارند و ما به احتمال آنها را متفاوت می دانیم .

احتمالا همانند: در مورد نسخه های فاقد مؤلف به کار رفته که نام مشترک دارند ولی ما احتمال می دهیم برخی از آنها یک اثر است ولی مطمئن نیستیم.

احتمالا بعضا همانند: در مورد نسخه هایی به کار رفته که نام مؤلف آنها معلوم نیست ولی نام مشترک دارند و تعدادی نسخه به این نام معرفی شده است و برخی از آنها احتمال می رود یک کتاب باشند ولی مطمئن نیستیم .

ادبیات: با نام شهر تهران: کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد؛ با نام شهر اصفهان: دانشکده ادبیات دانشگاه اصفهان.

اصغرزاده: مجموعه اصغر زاده

الفبائی: فهرست الفبائی نسخه های خطی کتابخانه آستان قدس رضوی .

الهیات: با نام شهر تهران: کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد.

امام جمعه: کتابخانه امام جمعه زنجان

امام صادق: مدرسه امام صادق چالوس و مدرسه امام صادق قزوین و کتابخانه مؤسسه امام صادق قم و کتابخانه حوزه علمیه امام صادق اردکان یزد. که هر کدام با قرینه نام شهر قبل از آن قابل تشخیص است.

امام عصر: کتابخانه مدرسه امام عصر شیراز

امام هادی: کتابخانه عمومی امام هادی در مشهد

امیر کبیر: کتابخانه امیر کبیر در باغشاه فین

امیر المؤمنین: کتابخانه امیر المؤمنین بشرویه

انجام برابر: انجام برابر نمونه کتاب.

اندازه: اندازه صفحه.

اوراق عتیق: مجموعه ای به همین نام که به کوشش محمد حسین حکیم از طریق کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتشر شده است.

اهدائی ف: فهرست نسخه های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی، تالیف رضا استادی

اهدائی رهبر: مجموعه فهرس نسخه های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی که چندین جلد آن منتشر شده است.

بی تا: بدون تاریخ کتابت

بی کا: بدون کاتب.

پ: پشت

ص: 7

تا: تاریخ کتابت.

جا: محل کتابت

چهل ستون: مدرسه چهل ستون تهران

حجتیه: کتابخانه مدرسه حجتیه

حججی: کتابخانه آیه الله حججی نجف آباد

حقوق: دانشکده حقوق دانشگاه تهران

حوزه علمیه: حوزه علمیه آشتیان

خاتم الانبیاء: کتابخانه مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل

دائرة المعارف: کتابخانه مرکز دائرة المعارف بزرگ سلامی

دار الحدیث: کتابخانه مرکز دار الحدیث در قم

دانشگاه: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

د.ث: به معنای دفتر ثبت کتابخانه مجلس شورای اسلامی است.

دهگان: مجموعه ابراهیم دهگان اراک.

دیانی: کتابخانه شیخ محمد علی دیانی بیرجند

ذکاء، یحیی: مجموعه ذکاء یحیی

ر:رو

رایانه: رایانه کتابخانه ملی ایران و کتابخانه آستان قدس رضوی و در مواردی کتابخانه مسجد گوهرشاد. لازم به ذکر است که شماره بعد از آن در مورد کتابخانه ملی غیر قابل پیگیری است و منظور شماره صفحاتی است که متن پیاده شده فایل آن می باشد که در اختیار ماست و برای کنترل کار خود ما می باشد.

رضوی: کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

روضاتی: مجموعه شخصی سید احمد روضاتی

سپهسالار: کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار)

سریزدی: کتابخانه مسجد حظیره (سریزدی)

سعید نفیسی: نسخه های خطی مرحوم سعید نفیسی

سم: سانتیتر

سناف: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس سنا(که مجموعه آن به کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتقل شده است).

سلطنتی: کتابخانه کاخ گلستان (سلطنتی)

شاهچراغ: کتابخانه آستانه حضرت شاهچراغ شیراز

شیخ علی حیدر: مکتبه شیخ علی حیدر (مؤید)، این مجموعه شخصی که ظاهراً هنگام جنگ کویت توسط صاحب آن از کویت به ایران منتقل شده بود ابتدا در قم نگهداری می شد و بعد دچار مشکلاتی شد و معلوم نبود در چه محلی نگهداری می شود. آخرین اطلاع این است که این مجموعه به شهر مشهد و به آستان قدس رضوی انتقال یافته است و ضمن مجموعه اهدائی رهبری نگهداری می شود.

ص: صفحه

صادقیه: کتابخانه مدرسه فتحعلی بیگی (صادقیه) دامغان

طبسی: کتابخانه طبسی حائری در قم

عبدالعظیم: آستان مقدس حضرت عبدالعظیم در شهر ری

ص: 8

عکسی: این تعبیر دردو جا به کار رفته است: یکی در کنار شماره برخی از نسخه ها که به معنای آن است که نسخه، عکسی است و باید برای یافتن نسخه در کتابخانه معرفی شده، به عکسی بودن توجه شود؛ و دوم در معرفی مأخذ است که منظور فهرست عکسی آن کتابخانه می باشد.

علامه طباطبائی: کتابخانه علامه طباطبائی شیراز که نام شیراز در قبل از آن آمده است.

علامه طباطبائی: مکتبه علامه طباطبائی قم که نام شهر قم در قبل از آن آمده است.

علوم پزشکی: کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی تهران

عمومی ساری: کتابخانه عمومی ساری

عمومی: با کلمه قبل سمنان: کتابخانه عمومی سمنان

عمومی: با کلمه قبل مراغه: کتابخانه عمومی مراغه

غیر همانند: در مورد نسخه هایی که نام آنها یکی است ولی نسخه ها متفاوت است و به دلیل صرفه جویی و جلوگیری از تکرار، نام مکرر آنها حذف شده است.

ف: این رمز در مورد مأخذ به کار رفته است و هنگامی که برای یک کتابخانه فهرستی به نام همان کتابخانه به صورت مستقل منتشر شده باشد، نام مأخذ آن با رمز «ف» به معنای فهرست، به کار رفته است و اگر نام مأخذ با نام کتابخانه متفاوت باشد، نام مأخذ ذکر شده است.

فاضل: کتابخانه آیه الله فاضل خوانساری

فاضل قائینی: کتابخانه فاضل قائینی قم

فرهاد معتمد: مجموعه فرهاد معتمد

فرهنگ و هنر: کتابخانه فرهنگ و هنر مشهد

فرهنگ و ارشاد: کتابخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی کاشان

فیاض: مجموعه دکتر علی اکبر فیاض

فیضیه: کتابخانه مدرسه فیضیه قم

فیلمها: فهرست فیلم های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

قاضی طباطبائی: مجموعه محمد علی قاضی طباطبائی تبریز

قمر بنی هاشم: کتابخانه قمر بنی هاشم دامغان

کا: کاتب

کاتب - مؤلف: نسخه به خط مؤلف است.

کاظمینی: کتابخانه میرزا محمد کاظمینی

گ: برگ.

گلپایگانی: کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی .

گوهرشاد: کتابخانه مسجد جامع گوهرشاد.

مجلس: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

محدث ار موی مخ: فهرست مجموعه نسخه های خطی محدث ار موی، مخطوط

محمد هلال: کتابخانه امامزاده محمد هلال آران کاشان، مخطوط.

مختصر ف: فهرست مختصر نسخه های خطی مجلس شورای اسلامی که در سال 1387 منتشر شده است.

مخ: به معنای مخطوط بودن فهرست می باشد.

مدارک فرهنگی: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب

ص: 9

مدرسه غرب: کتابخانه مدرسه غرب همدان

مدرسی: کتابخانه سید محمد مدرسی در یزد

مرعشی: کتابخانه عمومی آیه الله العظمی مرعشی نجفی

مرکز احیاء: مرکز احیاء میراث اسلامی، قم.

مرکز مطالعات: کتابخانه پژوهشگاه علوم و تحقیقات اسلامی قم.

مروی: کتابخانه مدرسه مروی تهران

مسجد اعظم: کتابخانه مسجد اعظم قم

مطالعات فرهنگی: کتابخانه (پژوهشگاه) مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی

معصومیه: آستان مقدسه حضرت معصومه علیها سلام

مفتاح: مجموعه محمد حسین مفتاح

ملک: کتابخانه ملک

ملی: با نام قبلی تهران: کتابخانه ملی ایران؛ با نام قبلی شیراز: کتابخانه ملی شیراز؛ با نام قبلی تبریز: کتابخانه ملی تبریز.

مهدوی: مجموعه دکتر اصغر مهدوی

موزه ملی: کتابخانه موزه ملی ایران (موزه ایران باستان)

مؤسسه آیه الله بروجردی: مؤسسه حضرت آیه الله العظمی بروجردی.

مولوی: عبد المجید مولوی (قسمتی از این مجموعه به کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد منتقل شده است.)

مینوی: مجتبی مینوی

نجومی: مجموعه سید مرتضی نجومی

نسخه پژوهی: مجموعه ای با همین عنوان که چند شماره از آن از طرف کتابخانه مجلس شورای اسلامی و به کوشش ابوالفضل حافظیان منتشر شده است.

نشریه: نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

نک: این علامت به معنای «نگاه کنید» می باشد و در موارد ارجاع به کار رفته است . ارجاع دو گونه است: گاهی عنوان ارجاع داده شده کلا در جای دیگری که راهنمایی شده، ثبت شده است و گاهی قسمتی از عنوان ارجاعی در محل دیگری ثبت شده است که در واقع به معنای «نیز نگاه کنید» می باشد.

نواب: کتابخانه مدرسه نواب مشهد

نمازی: کتابخانه مدرسه نمازی خوی

نوربخش: کتابخانه نوربخش (خانقاه نعمت اللهی تهران)

وابسته به: این اصطلاح در جایی به کار رفته که کتاب معرفی شده به اثری دیگر وابسته است و بیشتر در مورد شرحها، حاشیه ها، تعلیقه ها، منتخبها، مختصرها، گزیده ها، و ترجمه ها به کار رفته است و نام کامل اثر اصلی، همراه با نام مؤلف آن معرفی شده است و در صورت نیاز می توانید به اثر اصلی مراجعه کنید.

وزیری: کتابخانه وزیری یزد

همانند: این کلمه در جایی به کار رفته، که اثر معرفی شده فاقد نام مؤلف است و چند نسخه از آن در کشور وجود دارد و به معنای آن است که نسخه ها یک اثر است.

ص: 10

آوانگاری و اختصارات

الف - آوانگاری کلمات و ترکیبات فارسی:

a	زَن	در کلمه	اَ
e	دل	در کلمه	اِ
o	گَم	در کلمه	اُ
ā	راه	در کلمه	آ
ū	سود	در کلمه	او
ī	بیرون	در کلمه	ای

۱. مصوت‌ها: در آوانگاری عناوین کتاب‌ها چند نکته هست که باید یادآوری شود:

۱- در آوانگاری فقط حروفی که تلفظ می‌شوند، ضبط می‌گردند. مثال: آداب الشریعه = *ādāb-oš šarī'a*

۲- عنوان کتاب‌های فارسی با تلفظ فارسی و عنوان کتاب‌های عربی با تلفظ عربی آوانگاری شده‌اند.

مثال: آداب صوفیه = *ādāb-e sūfiye*

آداب الصوفیه = *ādāb-uš šūfiya*

۲. صامت‌ها:

ء	همزه
b	ب
p	پ
t	ت، ط
s	ث، س، ص
j	ج
č	چ
h	ح، ه
x	خ
d	د
z	ذ، ز، ض، ظ
r	ر
ž	ز
š	ش
'	ع
q	غ، ق
f	ف
k	ک
g	گ
l	ل
m	م
n	ن
v	و
y	ی

۳- کلمات و ترکیباتی که از زبان‌های دیگر (از جمله عربی) به فارسی وارد گردیده، با تلفظ متداول در فارسی ضبط شده است.

مثال: اسطرلاب = *ostorlāb*

ابواب الجنان = *abvāb-ol jenān*

۴- چون در آوانگاری مقصود فقط نشان دادن تلفظ کلمات است، حروف اول عناوین مانند دیگر حروف کوچک نوشته شده است.

۵- برای آوانگاری کلماتی که بارها تکرار شده‌اند، از اختصار استفاده شده است.

t.	tarjuma(t) / tarjome	ترجمه
d.	dīvān / dīwān	دیوان
r.	risāla(t) / resāle	رساله
š.	šarḥ / šarḥ	شرح
k.	ketāb / kitāb	کتاب
mn.	montaxab / muntaxab	منتخب
mnz.	manzūma(t) / manzūme	منظومه
mx.	moxtasar / muxtašar	مختصر

در آوانگاری عناوین کتاب‌ها چند نکته هست که باید یادآوری شود:

1- در آوانگاری فقط حروفی که تلفظ می‌شوند، ضبط می‌گردند. مثال: آداب الشریعه = *adab-oš sara*

2- عنوان کتاب‌های فارسی با تلفظ فارسی و عنوان کتاب‌های عربی با تلفظ عربی آوانگاری شده‌اند.

مثال: آداب صوفیه adab-e sufiye

آداب الصوفیه = adab-us sufiya

۳- کلمات و ترکیباتی که از زبانهای دیگر (از جمله عربی) به فارسی وارد گردیده، با تلفظ متداول در فارسی ضبط شده است.

مثال: اسطرلاب = astorlab

ابواب الجنان = abvab-ol jenan

۴- چون در آوانگاری مقصود فقط نشان دادن تلفظ کلمات است، حروف اول عناوین مانند دیگر حروف کوچک نوشته شده است.

۵- برای آوانگاری کلماتی که بارها تکرار شده اند، از اختصار استفاده شده است.

الف - آوانگاری کلمات و ترکیبات فارسی:

۱. مصوت ها:

۲. صامت ها:

ص: 11

ب - آوانگاری کلمات و ترکیبات عربی:

۱. مصوت‌ها:

a	فتحه
i	کسره
u	ضمه
ā	آ
ū	او
ī	ای

۲. صامت‌ها:

ʾ	همزه	ḍ	ض
b	ب	ṭ	ط
t	ت	z	ظ
ṭ	ث	ʿ	ع
j	ج	ġ	غ
ḥ	ح	f	ف
x	خ	q	ق
d	د	k	ک
ḏ	ذ	l	ل
r	ر	m	م
z	ز	n	ن
s	س	h	ه
ṣ	ص	w	و
ṣ	ص	y	ی

ب - آوانگاری کلمات و ترکیبات عربی:

۱. مصوت‌ها:

۲. صامت‌ها:

ص: 12

بش

اشارة

ص: 13

• البشائر الالهية / كلام و اعتقادات / عربي

al-basa'ir-ul ilahiya

بخشی از کتابی است که شیخ صالح بن حسن المصری در احتجاج بر رد نصاری تصنیف کرده است در سال 618ق و مؤلف این مجموعه، آن را همراه با «فرق نصاری» آورده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 146/4

آغاز: قال المصنف المسألة العاشرة في البشائر الالهية بالتسمية المحمدية نذكر بعون الله تعالى في هذه المسألة ما نصت عليه الانبياء؛ انجام: يسجد له وبمجده مع لات و لابن وموس تكسبه و اخذه جامعة رسولية مقدسه و تعرف بعمودية واحدة لمغفرة الخطايا و يرتجي قيامه لاموات و الحياة الدائمة.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 5گی، 25 سطر، اندازه: 20×28سم [ف مخ: 1-274]

• بشارات / كلام و اعتقادات / فارسی

bešārāt

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1277-1333 قمری

(bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861-1915

تاریخ تألیف: ذیقعدہ 1311ق

کتابی مفصل شامل 1 «مقدمه» و 85 «بشارت»: مقدمه در مطلبی است کلی که اختصاص به دین معینی ندارد و در جمیع ادیان آسمانی ساری و جاری است؛ بشارت 2. در فصل هیجدهم سفر مثنی از تورات در آیه پانزدهم به بعد می گوید: خداوند خدایت از میان شما از برادرانت پیغمبریرا مثل من مبعوث می گرداند؛ 2. در فصل سی و سیم سفر مثنی می گوید: ای خدائیکه تجلی کردی از طور سینا؛ 3. در فصل هفدهم از سفر تکوین می گوید: که بعد از آنکه خداوند عالم جل شأنه بشارت داد به ابراهیم به تولد اسحاق ... ؛ 85- مرحوم مجلسی رحمة الله در کتاب عین الحیوة می فرماید که محمد بن یعقوب کلینی به اسناد معتبر از حضرت امام جعفر صادق (علیه السلام) روایت می کند که آن حضرت به شخصی از اصحاب خود می فرمود: می خواهی تورا خبر دهم که چگونه بود مسلمان شدن سلمان؛ خاتمه به اتفاق اهل عقل و نقل ادیان آسمانی حجت الهی باید کامل و ظاهر باشد. (وفادار مرادی)

آغاز: بسلمه. تبارک الذي نزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيرة .. أما بعد پس چون در این اوان بهجت اقتران ..

انجام: اذ هدیتنا و هب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب.

چاپ: اصفهان، 1330ق، سنگی، 663ص

[فهرستواره منزوی 152/9]

1. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: 229

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: نخودی کاهی، جلد: تیماج زرشکی، 288گ، 17 سطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 43]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6103

آغاز: برابر؛ انجام: بخش الحاقی: در صورتهای ایشان ورنک ایشان دگرگون شد، و قد وقع الفراغ من تألیف الملحقات ...

خط: نسخ، بی تا؛ تاریخ تولدی در دوشنبه 22 شعبان 1340؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 288گی، 17 سطر، اندازه: 10/5

17/5× سم [ف: 16-108]

• **بشارات / اخلاق / فارسی**

bešārāt

هفت مجلس است مشتمل بر بشاراتی اعتقادی و اخلاقی استفاده شده از آیات و روایات اهل بیت ((علیه السلام))، هر مجلس دارای خطبهای جداگانه و به آیه ای آغاز شده و دنباله تفسیر و شرح آن مطالب مناسب را می آورد، عناوین «مجالس» چنین است: 1. محاسبات

ص: 15

نفس؛ 2. محبت و عشق؛ 3. خلقت بدن انسان؛ 4. خوف و خشیت؛ 5. صفات اولیا؛ 6. معراج رسول خدا؛ 7. وظیفه علما و سلاطین و اغنیا و فقرا.

آغاز: الحمد لله المطلاع من اختار من عباده الابرار علی خفایا الاسرار ... بتوفیقات ربانی جل جلاله چند مجلس در این مجموعه جمع نمودم.

[فهرستواره منزوی 345/6]

مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه: 90

آغاز: برابر؛ انجام: از اصحاب پسندیده برگزیده که صبح می نمودند ژولیده مو و غبار آلود و بتحقیق بیتوته ...

هفت مجلس است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 70 گ، 16 سطر، اندازه: 19/5×12/5 سم [ف: 68]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 918

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-122]

• بشارات الاشارات = شرح الاشارات / فلسفه / عربی

bišārāt-ul išārāt = š-ul išārāt

؟ سمرقندی، محمد بن اشرف، قرن 7 قمری

samarqandī, mohammad ebn-e ašraf

وابسته به: الاشارات و التنبیها؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (370-428)

اهداء به: شرف الدین عبد الرحمن

تاریخ تألیف: اواخر ربیع الأول 680 ق افندی در ریاض العلماء (ص 325 ش 992 دانشگاه) در سرگذشت انوری می نویسد که البشارات فی شرح الاشارات او را در تبریز دیده ام (نیز الذریعه 111/3). در فهرست مجلس (54/2) آمده که ترجمه اشارات (منسوب به ابن سهلان ساوی) را گمان برده اند از انوری است. شرحی که اکنون می شناسیم چون در پایان ربیع الأول 680 ساخته شده است پیداست که از انوری ایبوردی شاعر نخواهد بود. در سده هفتم به جز طوسی چندین دانشمند شرح بر اشارات نوشته اند: 1. نجم الدین محمد بن عبدان ابن اللبودی حکیم دمشقی (-621)؛ 2. سیف الدین ابوالحسن علی آمدی (-631)؛ که شرحی دارد به نام «کشف التمیهاات فی شرح التنبیهاات»؛ 3. قاضی القضاة دمشق ابو حامد رفیع الدین عبد العزیز بن عبدالواحد بن عبدالهادی فلیمانی گیلی فقیه اصولی فیلسوف پزشک که در دمشق می زیسته و به دستور وزیر امین الدوله در ذیحجه 641 کشته شده است. او شرح اشارات خود را به نام ملک مظفر تقی الدین عمر بن ملک امجد بهرام شاه بن فرخشاه بن شهنشاه بن ایوب ساخته است (ابن ابی اصیبعه 171/2 و 235؛ معجم المؤلفین

169/4)، نام او در دیباچه تحفه سعديه هم آمده است؛ 4. نجم الدين احمد بن ابی بكر بن محمد نخجوانی مؤلف حل شكوك القانون در 651 و لباب المنطق که این کمونه در 679 از آن تلخیص کرده است و زبدة النقص و لباب الكشف در رد بر اشارات ابن سینا که این کمونه در رد آن در 679 النقاط الاعتراضات ساخته است؛ 5. کمال الدين علی بن سلیمان بحرانی که برای شاگرد خود کمال الدين ابن میثم بحرانی (-679) شرح اشارات ساخته است؛ 6. سراج الدين ابی الثناء محمود بن ابی بكر بن احمد ارموی (594-682)؛ 7. این کمونه عزالدوله ابوالرضا سعد بن نجم الدولة منصور بن سعد بن الحسن بن هبة الله بن کمونه اسرائیلی بغدادی حکیم ادیب (-683) شرح بر اشارات دارد به نام «شرح الأصول و الجمل من مهمات العلم و العمل» که برای پسر شمس الدين محمد صاحب دیوان نوشته است؛ 8. علامه حلی که سه شرح بر اشارات دارد؛ 9. بدر الدين محمد بن اسعد بن سلیمان یمانی شوشتری (-723) که حاشیه ای بر شرح اشارات طوسی دارد؛ 10. برهان الدين ابو الفضائل محمد بن محمد بن محمد نسفی محدث متکلم اصولی جدلی حنفی (600-687) که مؤلف «المقدمة البرهانية و الترحیحات» است. نسخه ما با نسخه شرح حکمة الاشراق قطب شیرازی به یک خط است و هر دو در یک مجلد بوده و اکنون جدا کرده اند و قطب هم شرح خود را در رجب 694 ساخته است پس مؤلف البشارات که این دو نسخه ما به خط او است نمی تواند برهان الدين نسفی باشد؛ 11. شمس الدين محمد بن اشرف (عبدالرحمن بن محمد بن محمود حسینی سمرقندی سنجاری (قرن 7 ق). این شمس الدين محمد بن اشرف حسینی سمرقندی «آداب البحث» خود را برای شرف الدين یا نجم الدين عبدالرحمن سمرقندی ساخته است پس شاید شارح (مؤلف بشارات الاشارات) او باشد چه این شرح هم به نام عبدالرحمن ساخته شده است. او در عمل تقویم کواکب ثابته جدول سال 645 یزدگردی (675ق) را می آورد، پس او پیش از این تاریخ باید متولد شده باشد و در این سال کمینه بایستی نزدیک به 25 یا 30 سال داشته باشد.

شارح در دیباچه می گوید که شروح دیگر اشارات یا دشوار است و یا گزیده و کوتاه و شرح من هم زوائد ندارد و هم فوایدی در آن هست و من در آن مواضعی را که خلاف شرع است نشان داده ام. او این شرح را چنانکه گفتیم به دستور عبدالرحمن یکی از فرمانروایان دانش پرور زمان خود ساخته است و عنوان در آن «قال اقول» است و پس از هر بندی شرح آن می آید و همه اشارات از منطقی و طبیعی و الهی در آن هست و در آن از شارح دیگری بنام یاد نکرده مگر در مسأله چهارم از نمط چهارم در شرح «اشارة لو التام ذات واجب الوجود» عبارتی با عنوان «قال بعض الشارحین» و «قال بعضهم» آورده که نخستین آن از طوسی و دومی آن از امام است و در شرح اشارات طوسی (سه صفحه مانده از نمط چهارم در چاپ سنگی) دیده می شود. در برگ 5 نمط 5 هم در شرح عبارت شیخ «اشارة کل حادث

فقد كان قبل وجوده» عبارتی از «بعض الشارحین» آورده که در شرح طوسی (برگ 6 پ همن نمط) دیده می شود. او در این دو جا بر طوسی و امام رد می کند. در داستان سلامان و آسال همان داستان دوم طوسی با عنوان «و ذکر الشیخ» آمده است. در فهرست اسعد طلس ص 204 ش 2815 بشارت الاشارات از محمد شفیع بن عبدالرشید حسنی که در 1077 شرح خود را نوشته است دانسته شده است. این نسخه به گواهی آغاز آن همین

کتاب ما است و محمد شفیع گویا نویسنده نسخه است.

نسخه ای از آن در سپهسالار (ش 1182) نسخ سده دهم در 162 برگ هست و از طبیعی است تا آخر درست مانند نسخه ما در آغاز و انجام مگر این که عبارت «و نشکر الله ... و آخر» را ندارد و نسخه در آن سهل المؤمنة خوانده شده و از عبدالرفیع جیلانی ولی پیدا است که از رفیع الدین گیلکی نخواهد بود. شماره 21 مورخ 989 (6/1) آستان قدس هم بشارت الاشارات است و تاریخ تألیف ندارد و فهرست نگار آن را نشناخته و از امام رازی پنداشته است. نسخه شماره 771 (169/4) این کتابخانه این شرح نیست و از امام رازی است و افتادگی و آشفتگی دارد و در آن رساله ای است منطقی که دانسته نشد از کیست. نگارنده هر دو نسخه را دیده ام. (محمد باقر حجتی)

آغاز: بسمله. رب انعمت فرد. الحمد لله الذي زين السننتنا بشكره و شرف قلوبنا بذكره و كمل عقولنا بفكره ... و بعد فان اربح ما يكتسب في الدنيا و انجح ما يدخر للاخرى هو الكمالات العلمية و الفضائل العلمية و انجحها العلمية لانها ايضا عملية بعمل القلب الذي هو اشرف الاشياء لا سيما البرهانية التي يفتح بها باب الحق و التحقيق و يفسح مجتهد الصدق و التصديق اذا العبرة في العلوم و المعارف باليقين و التسديد لا- بالظن و التقليد و كتاب الاشارات الذي صنفه الرئيس ابو على بن سينا رحمه الله من جملة الكتب المتداولة بين العلماء المتناولة عند العقلاء اجمع فيه خلاصة افكار القدماء و غاية آراء الحكماء بعبارات مرموزة و الفاظ مغموزة قد اعنتني بشرحه جمع من اعيان الافاضل و بذلوا و سعههم في تحقيقه و تنقيحه لكن كان بعض الشروح مشتملا على ضرب من التطويل و بعضها قاصرا عن حمد التكميل فسنح لي ان اكتب له شرحا حاويا للفوائد حاويا عن الزوائد مشير الى مواضع خلله و مواقع زلله لا سيما التي خالف الشرع المستقيم و الدين القويم فصرفت فيه برهة من الزمان و مدة من الأوان إلى أن وافق و وافى تشريف الاشارة ممن شرفه الله تعالى بالدولة و الاقبال و اعزه بالفضل و الافضال ... و هو الصاحب المعظم مفخر اكابر الأمم ... عمدة الدولة القاهرة عمدة الملة الزاهرة بقية الملك شرف الدنيا و الدين علاء الاسلام و المسلمين عبدالرحمن لا زالت ايام دولته مقرونة بالسعادات و اعوام قدمه مشحونة بالكرامات فكمل الكتاب و سمى ببشارت الاشارات و بالله التوفيق. صدر الكتاب قال احمد الله على حسن توفيقه ... و آله اقول هذه الخطبة مرتبة

على احوال النفس في طلب كمالاتها بحسب قوتي العلمية و العملية.

انجام: و يقال أذاع الخبر اذا افشاه. و هذا آخر ما اردنا من شرح هذا الكتاب و نشكر الله تعالى بما هداانا الى ما كنا آمليين اليه و الحمد لله رب العالمين وقع الفراغ من تأليفه او اخر ربيع الاول سنة ثمانين و ستمائة [نشریه 128 09]

1. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 47

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: آغاز رجب 688ق؛ تملک: رفیع الدین الحسینی با مهر ش؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج سرخ ضربی زرکوب، 106گ، 29 سطر (19×13)، قطع: وزیری، اندازه: 34×16/5 سم [ف: 472]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2792-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-290]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 38

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-51]

2. تهران؛ ملک، شماره نسخه: 4675/12

آغاز: برابر؛ انجام: و الحمد لله رب العالمین ... تم الكتاب بعون الله و حسن توفيقه

خط: نستعلیق بد، کا: محمود بن محمد علی نقاش طوسی، تا: 1111ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میسن قرمز، 124گ (180پ-304ر)،

اندازه: 26/5 × 14/2 سم [ف: 8-16]

• بشارات الأصول / اصول فقه / عربی

bišārāt-ul usūl

قطعه ای از کتاب می باشد مشتمل بر: مباحثی درباره الفاظ شبیه به مباحث نحوی و صرفی، تقلید، اشتراک، صحیح و اعم توسعه و تضییق.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5530

آغاز: بشارة سیأتي بيانا في محله أن بناءنا على بيان جملة من مهمات المقدمات

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 144گ، مختلف السطر، اندازه: 26/5 × 17/5 سم [ف: 14-297]

• بشارات الأمة في مواليد الأئمة / کلام و اعتقادات / فارسی

besarat-ol omma fi mavalid-el a'emme

کجوری، محمد بن اسماعیل، - 1353 قمری

(kajūrī, mohammad ebn-e esmā'īl (-1934)

در یک «مقدمه» در ده «بشارت» و چند «باب» هر یک ده بشارت و خاتمه در بشارت تولد مظفر الدین شاه، در کلام شیعی است.

این نسخه بشارت چهارم است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی مقوایی، 155 گ (53 ر - 207 پ)، 12 سطر (5×10)، اندازه: 14×21 سم [ف: 11-2447]

• **بشارات الشیعة / کلام و اعتقادات / عربی**

bišārāt-uš šī'a

خواجوی، محمد اسماعیل بن حسین، -1173 قمری

(xājāī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1760

تاریخ تألیف: از غره رمضان تا شوال 1155 ق

مطالبی که متعلق است به شیعه و بشارات و اشارات و نودهایی

که اختصاص بدانها دارد، در هشت فصل: 1. معنی الشیعة؛ 2. اختلاف مراتب الشیعة؛ 3. فضل الشیعة؛ 4. فی أن الشیعی شهید و إن مات علی فراشه؛ 5. قبول عبادة الشیعة؛ 6. فوائد حب آل محمد و ثمراته؛ 7. فی أن الشهادة بالتوحید لا تقبل الا من الشیعة؛ 8. فی أن الولاية أفضل ارکان الاسلام.

آغاز: بعد حمد من صیرنا من امة نبیه و شیعه علیه و أحبة ذریة ولیه الذین جعل مودتهم اجر الرسالة

انجام: واجعلني ممن ینتظم في سلك احبتهم بحقک علیهم و بحقهم علیک و من هنا انقطع الکلام.

چاپ: در مجموعه اولی از رسائل اعتقادیه مؤلف چاپ شده است.

[الذريعة 112/3 و 113]

شرح و حواشی:

۱- بشارات الشیعه (ترجمه)

۲- بشارة الشیعة؛ شریف، علی بن فتح الله (-11)

۳- بشارات الشیعه (ترجمه)؛ نجم آبادی، محمد ابراهیم بن محمد باقر (-13)

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1121

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 155ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 97گ، 19 سطر، اندازه: 8/5×15

سم [ف: 3-292]

2. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3676

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح؛ حواشی متفرقه ای به فارسی از عباس واعظ مازندرانی به سال 1307 آمده؛ جلد: تیماج قهوه ای روشن، 93گ، 21 سطر، اندازه: 15/5×21 سم [محدث ارموی مخ: 1-252]

3. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2977

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا؛ حاج میرزا محمد، تا: 1293ق؛ اهدایی: محمد جواد میرزائی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ رنگین عطف تیماج زرد، 190گ، 13 سطر (8×16)، اندازه: 13×22 سم [ف: 4-1492]

4. اصفهان، مکتبه الزهراء؛ شماره نسخه: 231

خط نسخ، بی کا، بی تا؛ 48گ، 25 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 141]

• بشارات الشیعه (ترجمه) / کلام و اعتقادات / فارسی

(.bišārāt-uš šī'a t)

نجم آبادی، محمد ابراهیم بن محمد باقر، ق 13 قمری

(najm-ābādī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad baqer (- 19c)

وابسته به: بشارات الشیعه؛ خواجه‌جوئی، محمد اسماعیل بن حسین (1173-)

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار

ترجمه «بشارات الشیعه» ملا اسماعیل خواجه‌جوئی است. کتاب حاضر در مدح مذهب شیعه و برتری آن است که در هشت «فصل» تنظیم و تهیه شده است.

آغاز: بسمله. لك الحمد يا من رفع درجات العلماء و فضل مدادهم على دماء الشهداء و بشر اتباع نبیه و شیعه ولیه بجزیل العطاء في يوم

[الذریعة 112/3 ؛ نسخه های منزوی 915/2 ؛ فهرستواره منزوی 201/9]

1. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 93-1/93

آغاز: برابر؛ انجام: نزاع نمی کنند در حق ایشان بلکه ایشان را دوست دارد. مؤلف گوید: اللهم ثبتني على ولايتهم و... الى يوم النشور
بمحمد و آل محمد (صلی الله علیه وآله وسلم) تم

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: شب 20 ربیع الثانی 1243ق؛ در برگ آخر طریقه ختم دعای «یا من تحل به عقد المکاره» به نقل از شیخ
حسین بن عبدالصمد برادرزاده شیخ بهایی؛ جلد: تیماج، قهوه ای، 164، 17 سطر، اندازه: 13×21سم [ف: 2-862]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 821

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي لبشر اوليائه بجنانه و ثوابه و انذر اعدائه بحجيمه و عقابه؛ انجام: حسب الامر اعليحضرت اقدس هميون
شهریاری تحریر شد في شهر رمضان المبارك کتبه غلامزاده حقیقی علینقی ابن محمد تقی نوری سنه 1280

خط: نستعلیق خفی، کا: علینقی بن محمد تقی نوری، تا: 1280ق؛ مجدول، کمند کشی زرین و رنگین، دو صفحه مذهب مرصع، یک
سرلوح مذهب مرصع ممتاز؛ کاغذ: فرنگی آبی رنگ، جلد: مقوای روکش تیماج لاکی ساده مجدول کمند کشی زرین، 254ص، 12
سطر، قطع: وزیری، اندازه: 14×22سم [ف: 1-83]

3. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 3188

آغاز: بسمله. لك الحمدیا من رفع درجات العلماء ... اما بعد این کتابی است موسوم به بشارة الشيعة از ... محمد اسمعیل مازندرانی
مشمول بر هشت فصل؛ انجام؛ و هر گاه سهو و نسیانی چشم پوشیده عفو فرمایند (تمام در یوم یکشنبه بیست و یکم شعبان ... سنه
1272)

محملاً از نجم آبادی است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 21 شعبان 1272ق؛ مهر: «یا ابا عبدالله 1272»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی
ضربی ترنجی مقوایی، 134 گی، 21 سطر (8×14/5)، اندازه: 21/5×14/5 سم [ف: 11-2146] 4. مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره
نسخه: 28

آغاز: برابر، انجام و شیعیان وی. پس من در جواب گفتم خدا با تو دشمنی کند

محملاً از همان نجم آبادی باشد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ سه تملک در طهران به تاریخ 1306 با مهر «علی
... محسن 1288» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 132 گ، 21 سطر، اندازه: 21/5 × 14/5
سم (مؤید: 3-569)

• البشارات الفقهية و دلائل الأحكام الفرعية / فقه، شعر / عربی

al-biṣārāt-ul fiqhīya wa dalā'il-ul ahkām-il far'īya

شور کی میبدی، حسین بن محمد، ق 14 قمری

(Šūrakī meybodī, hoseyn ebn-e mohammad (- 20c)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 248

آغاز: (کتاب الاجارة) بسمله، و الأصل في شرعية الاجارة ×× بعد الكتاب السنة الكبيرة / أما الكتاب قوله ارضعن *** لكم فأتوهن اجرهن؛
انجام: (کتاب الديات و المعظم قد اطلق الظمانا *** و اعتبر التفريط حيث كانا / استضعف الرواية المزبورة *** جمع من الاجلة الموقوة /
و لنختم الكلام في المنظومة *** في هذه البشارة الموسومة / و الحمد لله على الهداية *** لدينه في البدء و النهاية

از کتاب اجاره تا دیات ؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 23 شعبان 1336ق؛ کسب اجازات اجتهادی مؤلف از فقهای عصر بدین ترتیب:
1. اجازة آقا میرزا هاشم خوانساری چهار سوقي مورخ سوم رجب 1312، 2. اجازة آقا محمد تقی نجفی اصفهانی، 3. اجازة آقا محمد
علی بن محمد باقر مورخ شوال 1314، 4. اجازة آقا محمد باقر فشار کی

مورخ جمعه پانزدهم شعبان 1313؛ اهدائی: محمود مجد اردکانی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، 348 گ،
مختلف السطر، اندازه: 21×34 سم [ف: 1-244]

• البشارات في شرح الاشارات / اصول فقه / عربی

al-biṣārāt fī š.-il iṣārāt

کلباسی، ابوالمعالی بن محمد ابراهیم، 1247-1315 قمری

(1832 1898) (kalbāsī, ab-ol-ma'ālī ebn-e mohammad ebrāhīm)

وابسته به: اشارات الاصول؛ کرباسی، محمد ابراهیم بن محمد حسن (1180-1262)

کتاب شرحی است مزجی و تحقیقی با اضافات بسیار در سه جلد، بر «اشارات الاصول» والدش. سید مصطفی صفائی خوانساری در معرفی کتاب نگاشته است: «هذا الكتاب شرح على اشارات الأصول لوالده المعظم له ولكن لا بنحو الشروح المتعارفه بل في الحقيقة كتاب مستقل مشتمل على خلاصة ما في الاشارات مع اضافات تحقيقات له و تمامه في ثلاث مجلدات كبار». در بسیاری از مباحث اصل عبارات را نیورده و خلاصه به آن پرداخته است. تألیف

کتاب پس از 1280 پایان یافته است.

چاپ: طبع الجزء الأول منه.

[الذريعة 110/3]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7931

جلد سوم کتاب در ادله عقلیه؛ خط: نسخ، کان محمد باقر بن محمد حسن، تا: شنبه 4 ربیع الاول 1288ق؛ در چند جا حواشی از فرزند مؤلف جمال الدین؛ 303، 30 سطر، اندازه: 20×30سم [ف: 20-255]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7740

آغاز: الكلام في الأدلة العقلية مقدمة المراد بالدليل العقلي هنا هو ما يكشف عن امر شرعي فرعي فهو حكم عقلي يمكن التوصل به الى امر شرعي فرعي وربما يقال ان اخذ الحكم؛ انجام: و حجت عن الأجزاء والأتراك و تقطعت ايدي الخلان والاحباب و لم اتمكن من التوبة والاناة الى رب الارباب و ابتليت بما اثقل ظهري بالكسب والاكساب.

جلد سوم؛ خط: نسخ، کان محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: 1292ق؛ محشی به امضاء «منه عفی»؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، 286گ، 30 سطر، اندازه: 21×33/5سم [ف: 26-230]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21067

آغاز: بسمله، الكلام في الأدلة الشرعية و فيه مقاصد المقصد الأول في الكتاب مقدمة الكتاب مع اداة التعريف عرف النحاة بل غيرهم في كتاب سيبويه و بدونها؛ انجام: و للتقرير فيه وجه فكان على المستدل الشهيد الاستدلال به و الله العالم

جلد دوم و شامل مباحث ادله شرعيه؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: سید احمد صفایی خوانساری، بی تا، جان اصفهان؛ هدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره نخودی، جلد: مقوا، عطف و گوشه ها تیماج

خرمایی، 438گ، 19 سطر، اندازه: 17×21/5 سم [ف: 16-51] و [اهدائی ف: 65]

ص: 19

4. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6/11- 921/1

آغاز: بسمله. الكلام في الادلة العقلية مقدمة المراد بالدليل العقلي هنا هو ما يكشف عن امر شرعي فرعي فهو حكم عقلي؛ انجام: وفي بعض النسخ بالرسالة الذهبية في العلوم الطبية والظواهرات مضامين الرسالة تشهد بعد ودها عن المعصوم. والله العالم.

جلد سوم از ادله عقليه تا آخر كتاب؛ خط: نسخ، كا: استكتاب از نورالدين طباطبائي، بي تا؛ مصحح، با حواشي «منه عفى عنه» به خط عباس بن محمد جعفر در شوال 1308، 492گ، 26-27 سطر، اندازه: 22×32 سم [ف: 2-621]

5. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 6182

آغاز: الكلام في الأدلة الشرعية، وفيه مقاصد المقصد الأول في الكتاب مقدمة الكتاب مع أداة التعريف مصطلح في عرف النحاة؛ انجام: و حكم في التذكرة بأن من رأى الهلال في شهر رمضان وجب عليه الصوم سواء كان عدلاً.

نام مؤلف به استناد نسخه 21067 آستان قدس كه جلد دوم كتاب است ذكر شد؛ خط: نستعليق، بي كا، بي تا، افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 240گ، 20 سطر، اندازه: 17/5×21/5 سم [ف: 16-182]

6. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 7930

جلد دوم كتاب، و از بحث كتاب تا تقرير معصوم را دارد؛ خط: نسخ، بي كا، بي تا؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملك: مصطفى حسینی صفائی خونساری به تاریخ ذیقعده 1375 با مهر «مصطفى الحسيني» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز، 253گ، 30 سطر، اندازه: 20×30 سم [ف: 20-254]

• بشارات كتب سابقه بر پیامبر اسلام (صلى الله عليه وآله وسلم) / كلام و اعتقادات / فارسی

bešārāt-e kotob-e sābeqe bar payāmbār-e eslām

ابوالحسن بن مهدی، ق 14 قمری

(ab-ol-hasan ebn-e mahdī (- 20c)

تاریخ تألیف: 1301.

یازده آیه از کتب عهد عتیق بر بعثت پیامبر اکرم. از ابوالحسن بن مهدی که کتابی دیگر به نام «مشکاة الهدایة» داشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20792

آغاز: بسم الله و به تقی سبحان الذي اسرى بعبدہ ليلا، انجام: شب سه شنبه از شهر رجب عام 1301

خط: نستعليق، كاتب = مؤلف، تا: رجب 1301ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ كاخذ: نخودی، جلد: مقوا، 9گ، 13 سطر، قطع:

رقعی، اندازه: 14×21 [اهدائی ف: 129]

• **بشارت / بهائیت / فارسی**

bešārat

کتابی است که درباره رسالت دینی خود نوشته و با عنوان بشارت شروع شده و شامل دو «بشارت» است و مشتمل بر تقسیماتی نظیر آیات کتب مقدسه می باشد و در خاتمه نیز دعایی به عربی نوشته شده است. در این رساله نشانه هایی از بهائیت دیده می شود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15931

آغاز: بسمه الا منع الا بدع الا علی. یا اهل الولی انا نرینکم و السلام الی اهل الله؛ انجام: قدوس قدوس قدوس یا رب الارواح و النفوس و السلام الی اهل الله

خط: نستعلیق، بی ک، بی تا انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی. در برگ 18 نامه ای با عنوان «نخستین نامه دبستان امریکائیان» در مورد رد دین مسیحیت نوشته شده، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی یک لا مجدول، 24 گ، 16-18 سطر (9/5×14/5)، اندازه: 10/7 × 17/5 سم [رایانه]

• **بشارة الباکین و انیس الذاکرین / تاریخ معصومین / عربی**

bišārat-ul bākīn wa anīs-ud dākīrīn

تبریزی، حسین بن عبدالرزاق، ق 14 قمری

(tabrīzī, hoseyn ebn-e `abd-or-razzāq (- 20c)

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: 15 جمادی الثانی 1280ق

مجالسی است در مصائب اهل بیت رسول الله (صلی الله علیه وآله وسلم) خصوصاً حضرت سید الشهداء (علیه السلام) و اصحابش و در واقع خلاصه ای از کتاب دیگر مؤلف به نام «وسيلة الفردوس» می باشد، دارای یک مقدمه در وصایای نافع برای رثاء و بعضی از مواعظ و پنجاه «مجلس» و یک «خاتمه» در وصایایی از مؤلف.

آغاز: الحمد لله الذي غوصني في بحور المصائب و الاحزان الزرء سید اولاد الانس و الجان فاخرجت لآلی كلمات وصل بها إلى ...

انجام: و ادخلنا به في جنات النعيم و احشرونا في زمرة محمد و آله الطيبين الطاهرين برحمتك يا أرحم الراحمين. [الذريعة 101/26؛ الكرام البررة 397/1؛ ميراث شهاب سهش 3 و 151/4]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 367

آغاز: برابر؛ انجام: و كان قطعات كبدها قد أضحت في وجنتيها كالدراري و دماء قلبها قد غدت حالات ...

تا اواخر مجلس پانزدهم؛ خط: نسخ زیبا، بی کاه، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج مشکى، 79ص، 16 سطر،
اندازه: 14×18 سم [ف: 2-60]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 524

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-115]

2. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 11663

آغاز و انجام: برابر

ص: 20

خط: نسخ، کا: ملا زین العابدین بن مصطفی، تا: 1280ق؛ مصحح، مجدول، دارای کمند کشی؛ کاغذ: فرنگی به رنگ آبی، جلد: تیماج قهوه ای روشن مجدول ضربی، 184گ، 19 سطر (19×10)، اندازه: 17/5×27سم [ف: 34-35]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: 1281 ق [میراث شهاب: س 5ش 3 و 4-151]

4. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2548

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن مشهدی آقا ایروانی، تا: 14 رجب 1289ق؛ مصحح، محشی؛ در سه برگ آخر اشعاری از «حاجی چناران خویی»؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، 167، 17 سطر، اندازه: 18×14/5 سم (محدث ارموی مخ: 1-252)

• بشارة الشيعة / کلام و اعتقادات / عربی

bišārat-uš šī a

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، 1091-1006 قمری

(feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 1680

تاریخ تألیف: 1081ق

مطالب تحت عنوان «بشارت» ذکر شده و در ضمن چهل بشارت ثابت کرده که فرقه ناجیه از فرق اسلامیه که به موجب اخبار دینیّه با مژده بهشتی مستبشر هستند همانا منحصر به شیعه می باشد. تاریخ فراغت از تألیف 1081ق موافق جمله «بشارت من الله» می باشد.

آغاز: الحمد لله علی ما هدانا لمعرفة احسن القول و اتقنه ... اما بعد، فیقول ... هذا کتاب بشارة الشيعة اخرجہ الله علی لسانی

انجام: و عدد هذا الکلام تاریخ التصنيف و هو تاریخ لطیف و الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد و آله اجمعین

چاپ: تهران، سنگی، 1311ق، وزیری، 40ص (صص 116-155) [الذریعة 116/3 و 115/3؛ ریحانة الادب 369/4

؛ فهرست های خودنوشت فیض 147؛ مشار عربی، ص 127]

1. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 110/2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11 [ف: 3-28]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5819/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبد الغني بن معزالدين حسيني، تا حدود قرن 11؛ مصحح، محشی با نشان «منه سلمه الله و منه دام فيضه»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه ای، 69گ (47پ-115ر)، 13 سطر، اندازه: 12×19سم [ف: 15-206]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2200/11

بشارات کتب - بشارة الشيعة

آغاز: بسملة مما... افاده الفاضل الكاشاني في الرسالة المسماة بالبشارة حيث ذكر قوله سبحانه و الذين اجتنبوا الطاغوت آن؛ انجام: قال النبي (صلى الله عليه وآله وسلم)، في الحديث المتفق عليه بين العامة و الخاصة من مات ولم يعرف اما زمانه مات ميتة جاهلية و اضل ممن اتبع هواه بغير هدى من الله ان الله لا يهدي القوم الظالمين. بخشی از آن است؛ خط: نسخ، کا: علم الهدی، تا: رجب 1067ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج یک لا عنابی روشن، 11گ (200-190 پ حاشیه)، اندازه: 18×11/5سم [ف: 11-510]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16831/1

خط: نستعلیق، کا: محمد نبی، تا: اوایل جمادی الثاني 1082ق؛ از روی نسخه اصل، مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا با جدول کشی ضربی، 66گ (1پ-66)، اندازه: 10/5×15

سم [ف: 20-292] 5. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 730

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی الهدی، تا: 1083ق، جان کاشان؛ کاتب پسر مؤلف، از روی نسخه اصل خط والدش، با دستخط علم الهدی در آخرش که در محرم 1083 در کاشان تحریر کرده؛ تملک: حسن بن آقا اسماعیل و جانی بکم با مهر «جانی بکم» بیضوی؛ مهر: «عبده حسن» (بیضوی)، «محمد علم الهدی...» (بیضوی)، «جمال الدین» (بیضوی)، «المؤمن حي في الدارين» (مربع)؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، 1347ش؛ جلد: تیماج سرخ لولا دار، 70گی، 15 سطر، اندازه: 10×17سم [ف: 393]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 587

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-178]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 217عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-198]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19416

آغاز: برابر؛ انجام: هی بشارات من الله و عدد هذا الكلام... و آله اجمعین سنه 1090

خط: نسخ خفی، بی کا، تا: 1090ق؛ ضمیمہ نسخہ ش 19415؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، 13 سطر (15810)، قطع: رقعی،
اندازه: 13×19 سم (رایانہ)

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13425/2

آغاز: برابر؛ انجام: و لیس من ولایتنا علی شیء أن الله تبارک و تعالی ذات دین علامه ...

فقط 3 برگ آغازین؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: شرقی، 3 گ (79-81)، 20 سطر، اندازه: 1365 سم [ف: 34-61]

8. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 40

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج قهوه ای، 125 گ، 22-27 سطر، اندازه: 21/5×15 سم [ف: 1-22] و [نشریه: 5-13]

09 گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن، شماره نسخه: 59

ص: 21

انجام: الاقتحام في الهلكات و مثل قول امير المؤمنين قليل يكفي خير من كثير يطفى

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ واقف: حاجی عبد الکریم واعظ، 1133؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 56گ، 17 سطر، اندازه: $12/5 \times 18/5$ سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: 168]

10. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5657/7

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نشان «مقابله شده» و «بلغ»، دارای سرلوح نفیس مرصع و رنگارنگ، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 28گ (126پ-153پ)، 24 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 15-55]

11. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 7154/1

خط: نسخ، بی کا، تا: 5 صفر 1111ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی لایی، ابعاد متن: $7/5 \times 13/5$ ، قطع: بغلی، اندازه: 12×18 سم [ف: 16-467]

12. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1025/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابو تراب بن عبدالله زشکی، تا: 24 رمضان تا 22 رجب 1120ق؛ دارای بلاغ؛ مهر: «عبدہ الراجی رجبعلی» (بیضی)، حاج سید سعید کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی لایه ای، 61گی (1-61)، 16 سطر ($13/5 \times 7/5$)، اندازه: $12/5 \times 18$ سم آف: [3-1400]

13. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13442/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1122ق؛ به دستور نصیر الدین سلیمان بن محمد علم الهدی ابن فیض کاشانی از روی نسخه ای که به خط علم الهدی کتابت شده بوده، استنساخ گردیده، مصحح، محشی؛ مهر: «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی، نصیر الدین سلیمان» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، 67گ (39-105)، 17 سطر، اندازه: 6×13 سم [ف: 34-114]

14. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13425/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد جان، تا: 1136ق؛ مصحح، کاغذ: شرقی، 78گ (1-78)، 14 سطر، اندازه: 1376 سم [ف: 34-60]

15. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7887/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا فرج الله بن ابراهیم تبریزی، تا: 13 شعبان 1271ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 56گ (آپ-56ر)، 15 سطر، اندازه: 16/5×22 سم [ف: 22-310]

16. تهران؛ ملکی؛ شماره نسخه: 757

خط: نسخ، کان عبدالقدیر بن علی اصغر، تا: 1286ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه پارچه، 76گ، 15 سطر، اندازه: 19/5×12 سم [ف: 1-72]

17. تهران: فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: 37/1

خط: نسخ، کا: خلیفه محمد جواد، تا: ذیحجه 1286ق، جان کاشان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ابعاد متن: 8×17/5، اندازه: 15/5×24 سم [نشریه: 3-222]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23336

آغاز: برابر؛ انجام: قد تمت البشارات ... بمنه وجوده

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، 21 سطر (10×17)، اندازه: 17×21 سم [رایانه]

19. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23393

آغاز: برابر؛ انجام: بدل الله بالاهتداد بها ... في شهر ربيع الاول 1342.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1342ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 21 سطر (1689)، اندازه: 16×20 سم (رایانه)

20. مشهد، اصغر زاده؛ شماره نسخه: 3

بی کا، بی تا [نشریه: 7-769]

21. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 315

آغاز: برابر؛ انجام: بشاره؛ وكذلك من استمع الى قول يقولون أن من لم يكن على طريقة اهل البيت المطهرين من الرجس المعصومين

خط: نسخ، بی کا، تا: عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج قهوه ای، 90گی، 12 سطر [ف: 1-45]

22. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1931/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد سعید خروتی، بی تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 75 گ (48-122)، 16 سطر، اندازه: 10×15
سم [ف: 5-363]

23. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 571/1

خط: نسخ، کا: بهلول بن شیخ نصیر دستجردی، بی تا، کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 7 و 14 سطر (7/3 × 13/5)، اندازه: 14×19
سم [ف: 1-282]

• **بشارة الشيعة / کلام و اعتقادات / فارسی**

bišārat-uššī'a

شریف، علی بن فتح الله، ق 11 قمری

(Šarīf, "alī ebn-e fath-ol-lāh (- 17c

وابسته به: بشارات الشيعة؛ خواجه‌جوئی، محمد اسماعیل بن حسین (1173-)

رساله ای است در هشت فصل» در بیان معنی شیعه و مراتب آن و فضل شیعه و ... به احتمال قریب به یقین ترجمه «بشارات الشيعة»
مولی اسماعیل خاجویی است. پیش از این نیز ترجمه ای

ص: 22

از کتاب مذکور از نجم آبادی گذشت. در اول نسخه حاضر محمد حسین شریف غروی نوشته است که این کتاب را جدش به دستور فتحعلی شاه نگاشته و در الذریعة از «بشارات الشیعة» مولا علی بن فتح الله شریف نام برده شده است.

آغاز: بسمله فصل اول در معنی لفظ شیعه است بدانکه شیعه به حسب لغة بمعنی اتباع و اعوان و انصار است مأخوذ است از اشیاع

انجام: پس من در جواب گفتم چرا تو دشمنی کنی. بدرستیکه تو احمقی زیرا که مخاصمه در حق علی و شیعیان وی باشی می شود از جهل و غفلت والا ... بلکه ایشان را دوست دارد.

مؤلف گوید اللهم ثبتي ولايتهم و مؤلهم

[فهرستواره منزوی 153/9]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 646 ط

خط: نسخ، کا: محمد فاضل بن ابی القاسم نطنزی، تا: 1058 ق مختصر ف: [109]

2. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 1787-10/97

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی کا، بی تا، مصحح؛ یادداشتی از محمد حسین شریف غروی در 1295 که گوید: این کتاب بشارة الشیعة است که به دستور فتح علی شاه جد علامه ام آن را نوشته است؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 74 گ، 16-18 سطر، اندازه: 17/5 × 21/5 سم [ف: 2-621]

• بشارة الشیعة / تاریخ / فارسی

bišārat-uš šī'a

تاریخ تألیف: سه شنبه 10 ربیع الثانی 1201 ق

در حالات و فضائل و مناقب ائمه معصومین (علیه السلام) و اثبات امامت آنان، مشتمل بر چهارده «باب» که دوازده باب اول در حالات دوازده امام و باب سیزدهم در مطاعن مخالفان آن حضرات و باب چهاردهم در احتجاجات مذهبی. این کتاب درده جزء تألیف شده در چهار جلد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4413

آغاز: جزء هفتم از اجزاء عشره ... مطلب اول در بیان فضائل و مناقب زبده اصفیا و نور اتقیا

جلد چهارم و از جزء هفتم تا دهم می باشد مشتمل بر حالات حضرت امام رضا (علیه السلام) تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، کان محمد

اسماعیل بن میرزا علی خراسانی، تا: پنج شنبه 7 شعبان 1223ق؛ جلد: مقوایی عطف

تیماج قرمز، 605گ، 19 سطر، اندازه: 15×20سم [ف: 12-13]

• **بشارة الشيعة و زجر النصاب / كلام و اعتقادات / عربي**

bišārat-uš šī'a wa zajr-un naṣṣāb

خراسانی بیرجندی، علی اصغر بن حسن، ق 13 قمری

(xorāsānī bīrjandī salī asqar ebn-e hasan (- 19c

در اثبات امامت ائمه (علیهم السلام) و مثالب دشمنانشان، مشتمل بر یک مقدمه و چندین «فصل».

بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: 147

آغاز: الحمد لله الذي ابدع العقول و جعلها رسلا على كافة النفوس بالحق و الصدق و الصواب

خط: نسخ، کا: علی بن حسین، تا: پنج شنبه 4 رجب 1284ق؛ در هفت برگ آخر داستان طرماس بن عدی آمده؛ جلد: تیماج قهوه ای

بدون مقوا، 118گ، 15 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 113]

• **بشارت ظهور / كلام و اعتقادات / فارسی**

bešārat-e zohūr

گلپایگانی، ابوالفضل بن محمد، 1260-1337 قمری

(golpāyganī, ab-ol-fazl ebn-e mohammad (1844-1919

تاریخ تألیف: 1305ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16139

آغاز: بسمله بعد حمدالله على نعمه و آلائه؛ انجام: أنه هو العلي العزيز الغالب الجليل

خط: نسخ، کا: محمد مهدی گلپایگانی، تا: 1310ق، کاغذ: فستقی، جلد: میشن، 18 سطر (7×14)، اندازه: 12×19سم [رایانه]

• **البشارة لطلاب الاستخارة / استخاره / عربي**

al-bišāra li-ṭullāb-il istixāra

بحرانی، احمد بن صالح، 1075-1124 قمری

(bahrānī, ahmad ebn-e sāleh (1665-1712

تاریخ تألیف: چهارشنبه 17 جمادی الثانی 1100ق

رساله ای است در بیان فوائد استخاره و انواع آن و مواضع آن و اموری که باید رعایت نمود، مشتمل بر 12 «اشاره» و شش «باب» و «خاتمه»؛ الذریعة گوید: که او ساکن جهرم بوده و صاحب زهد و ورع و تقوی و آمر به معروف و ناهی از منکر و امامت جمعه و جماعت می کرده است. عناوین کتاب پس از اشارها چنین است: باب 1. کیفیت استخاره ذات الرقاع؛ باب 2. استخاره با رقعہ هایی که در گل پیچیده شده؛ 3. استخاره به دعاها بعد از نماز؛ 4. استخاره با تسبیح و سنگ ریزه؛ 5. استخاره به قرآن مجید؛ 6. استخاره بدعاها؛ خاتمه: در استحباب مشورت کردن است.

ص: 23

آغاز: الحمد لله الذي ما حار من استخاره ولاندم من استشاره ... اعلموا يا اخوان الحقيقة وخلان الطريقة ان الاستخاره امر مندوب اليه

[الذريعة 19/2 رقم 54 و 113/3 رقم 382]

شرح و حواشی: - البشارة لطلاب الاستخارة (ترجمه)

1. قم: مركز احياء؛ شماره نسخه: 2873

آغاز: برابر؛ انجام: و الحديث طويل أخذنا منه موضع الحاجة فمن أراد فليطلبه من مناقبين شهر آشوب.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، محشی از محمد هاشم؛ تملك: «محمد هاشم موسوی چهارسوقی» به سال 1275 با مهر محمد هاشم بن زین العابدین الموسوی «بیضوی»؛ مهر: «عبدہ زین العابدین الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای روشن بدون مقوا، 36گ، 15 سطر، اندازه: 17×11/5 سم [محدث ارموی

مخ: 1-253]

2. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1418/3

آغاز: برابر؛ انجام: قال مشاوره ذوي الراي و اتباعهم عنه عن عدة من أصحابنا عن علي بن اسباط عن عبدالملك بن سلحة عن السري بن خالد

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 32گ، 17 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف مخ: 1-274]

• البشارة لطلاب الاستخارة (ترجمه) / استخاره / فارسی

(.al-bišāra li-ṭullāb-il istixāra (t

وابسته به: البشارة لطلاب الاستخارة؛ بحرانی، احمد بن صالح (1075-1124)

ترجمه تحت اللفظی نیکویی است از کتاب «البشارة لطلاب الاستخارة»، مشتمل بر دوازده «اشاره کوتاه مقدمه مانند و شش «باب» و یک «خاتمه»، مشتمل بر آداب استخاره و انواع آن و بعضی از دعاها و گفته های علما راجع به استخاره. تاریخ تألیف کتاب البشارة در این ترجمه «چاشت چهارشنبه 29 ماه رجب 1090» است، اما تاریخ آن را الذريعة (113/3) «چهارشنبه هفدهم جمادی الثاني 1100» آورده و شاید تاریخ تحریری دیگر یا تاریخ کتابت نسخه ای باشد که مرحوم طهرانی دیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10122

آغاز: ستایش خدای را است که حیران نماند آنکه با او استخاره کرد و پشیمان نشد هر که با او مشاورت نمود؛ انجام: اینست که دعا کنند مؤلف را به آمرزش و رضوان خدا

خط: نستعلیق خوش، بی کاه، تا: شب پنج شنبه 20 رجب 1297ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، 82گ، 11 سطر، اندازه: 16/5×10 سم
[ف: 26-88]

• **بشارة المذنبين / كلام و اعتقادات / فارسی**

bešārat-ol moznebīn

قزوینی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق 13 قمری

(qazvīnī, 'abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad 'alī (- 19c

اهدا به: فتح علی شاه

در شرح و ترجمه یک صد فقره از آیات و احادیث شیعی اثنا عشری درباره رحمت الهی و آمرزش گناهان، در یک «مقدمه» و پنج «مقصد» و یک «خاتمه».

آغاز: الحمد لله الذي برحمانيته اعطى كل شيء حقه

انجام: و مشهور است در حدیث که نیست شفیعی نافع تر از توبه. تمام گردید رساله موسومه ببشارة المذنبين و الحمد لله و المنة له.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5932/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاه: علی مردان بن ملا محمد علی بیابانکی قزوینی، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، 21گ
(1پ-21پ)، 18 سطر (10×20)، قطع: رحلی، اندازه: 20×30 سم [ف: 16-159]

• **بشارة المذنبين / كلام و اعتقادات / فارسی**

bešārat-ol moznebīn

تویسرکانی، عبدالغفار بن محمد حسن، -1319 شمسی

(toyserkānī, "abd-ol-qaffār ebn-e mohammad hasan (1940

نویسنده در مناظره ای که با یکی از فضلا داشته بر این سخن که امیر المؤمنین (علیه السلام) هر شب هفتاد مرتبه از خوف الهی بیهوش می شد، نقد و ردی ایراد نموده و تفصیل مطلب را که خداوند به دلیل رحمانیت و بخشندگی خاص خود بر مؤمنین و پارسایان عذابی و قهری نازل نخواهد کرد، در این کتاب بیان نموده و در لابه لا از مناظرات و مباحثات خود با برخی علما شیخیه نیز یادى به میان آورده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... و بعد بدان واضع دین خدا حامل دین رسول اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) حافظ دین امیر المؤمنین و

اولاد طاهرين آن بزرگواران ...

انجام: لاقت برسم بمداد النور *** في صفحات من حدود الحور [فهرستواره منزوی 153/9]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7335

ص: 24

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: رمضان 1311ق؛ مجدول، دارای دو سرلوح عادی؛ جلد: تیماج مشکی، 116گی، 15 سطر، اندازه: 13×21/5سم [ف: 19-126]

2. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 875

آغاز: برابر؛ انجام: معانی بسیار می نماید.

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی تویسرکانی، تا: 1311ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: مخمل لاجوردی، 105گ، 15 سطر، اندازه: 13/5×22/1سم [ف: 2-57]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10570

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی تویسرکانی، تا: 1312ق؛ دارای دو سرلوح بسیار نفیس و هنری، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای ساده، 108گ، 15 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 1-33-108]

• بشارة المصطفی فی اثبات المهدی المرتجی / کلام و اعتقادات / عربی

bisarat-ul mustafa fi itbat-il mahdi-yil murtaja

اشراقی، ولی الله بن هاشم، ق 15 قمری

(ešrāqī, valī-ol-lāh ebn-e hāšem (- 21c

تاریخ تألیف: شب دهم شوال 1392ق

تاریخ امام منتظر مهدی موعود(علیه السلام) و احادیث پیامبر اکرم(صلی الله علیه و آله وسلم) درباره آن حضرت را از کتاب های اهل سنت گرد آورده و اعتراضات و شبهات را که پیرامون پاسخ می گوید.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 318/2

آغاز: الحمد لله الذي ارسل رسوله بالهدى ... و بعد فقد قال رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم) لعلی بن ابی طالب علیه السلام: یا علی اتق الضغائن

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف، سراب؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ 131ص (1-131) [عکسی ف: 1-376]

• بشارة المصطفی لشیعة المرتضی / حدیث / عربی

آملی، محمد بن ابی القاسم علی، ق 6 قمری

(āmolī, mohammad ebn-e abe-l-qāsem 'alī (- 12c

کتاب، مشتمل بر اخبار وارده در مقامات و منازل و فضایل شیعیان و مرتب بر هفده جزء است. ولی اکنون همه آن در دست نیست. آنچه از آن معرفی شده در چهار جزو و دارای 349 حدیث است و بخشی از آن با حذف اسانید. محدث نوری در مستدرک (3: 476) از طبری یاد نموده و گفته که از نسخه های «بشارة المصطفی» چهار جزء بیش ندیده ام با این که برخی از آن نسخهها که من دیده ام کهنه بود و گویا مجلسی هم چهار جزء بیشتر نداشت چه او خبری از آن نیاورد که در نسخه های ما نباشد نوری آن گاه استادان روایت طبری که به چهارده متن می رسد برمی شمرد که 11 تن آنها در این کتاب یاد شده و سه تا که در آن نیامده است عبارت اند از: ابی یقظان عمار بن یاسر و پسرش ابی القاسم سعد و شریف ابی عبدالله محمد بن علی بن عبدالرحمن علوی نگارنده التعازی. مؤلف درباره انگیزه تألیف چنین می نویسد: «... فان الذي حملني على عمل هذا الكتاب اني رأيت الخلق الكثير والجم الغفير يتسمون بالتشيع ولا يعرفونه و مرتبه و لا يؤدون حقوقه و حرمة ... تعمدت الى جمع مؤلف يشتمل على منزلة التشيع و الدرجات الشيعة و كرامة اولياء الائمة البررة على الله و مالهم عنده من المثوى و جزيل الجزاء في الجنان ... ولا اذكر فيه الا المسند من الاخبار عن المشايخ الكبار و الثقات الاخير ...»

آغاز: الحمد لله الواحد القهار الازلي الجبار العزيز الغفار الكريم الستار لا تدركه الأبصار ولا تحيط به الافكار ... اما بعد فان الذي حملني على عمل هذا الكتاب اني لما رأيت الخلق الكثير ... اما بعد فان الذي حملني على عمل هذا الكتاب اني لما رأيت الخلق الكثير و الجم الغفير يتسمون بالتشيع و لا يعرفونه و مرتبه ... تعمدت الى جمع مؤلف يشتمل على منزلة التشيع و درجات الشيعة و كرامات اولياء الائمة البررة على الله ... رسمته (و سميته) بكتاب بشارة المصطفی لشيعه المرتضى

چاپ: محمد حسن جواهری یازده جزء بشارة المصطفی را در چاپخانه حیدری نجف بسال 9-1368 از روی نسخه محموره و نسخه چهار جزئی با دیباچه ای در سرگذشت طبری به چاپ رساند.

[الذریعه 117/3 ؛ ذخائر التراث العربی 658/2 ؛ كشف الحجب 86؛ هدية العارفين 86/2]

شرح و حواشی:

۱- بشارة المصطفی الشيعه المرتضى (منتخب)

1. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2174

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه امیر المومنین علیه السلام -نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 6، در عصر مؤلف؛ مصحح، چند یادداشت نظر کردن در کتاب به سال 864، 894 و 616، یادداشت مطالعه محمد بن علی حدید حسینی؛ تملک: آقا میرزا، 420ص [عکسی ف:

[217-6

2. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 9384/6

منتخب؛ خط: نسخ، کا: علی بن مجدالدین بن حسن بن جلال حسینی، تا: قرن 11، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای، 13 گ (114 ر
126 پ)، 18 سطر، اندازه: 20×14 سم [ف: 30-103]

3. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 1049/1

ص: 25

در چهار جزو دارای 349 حدیث؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن حرعاملی، تا: شوال 1063ق؛ از روی نسخه محمد بن شیخ علی حر عم او؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن قهوه ای، 16 سطر [ف: 5-227]

4. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3176/1

آغاز: برابر؛ انجام: و لیسوا منها اولئک مصابیح الدجی اولئک مصابیح الدجی تم الجزء الرابع

خط: نسخ، کا: علی بن محمد مزروعی، تا: ربیع الاول 1088ق؛ تملک: یوسف بن محمد صالح با مهر بیضوی؛ 115گی، اندازه: 15×20سم [محدث ارموی مخ: 1-253]

5. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه: 34

خط: نسخ زیبا، کا: عبد علی بن رضی الدین علی بن ابی جامع عاملی حارثی، تا: 24 صفر 1090ق، جا: اصفهان؛ از روی نسخهای که به خط شیخ علی بن محمد بن حسن بن شیخ زین الدین شهید ثانی نگاشته شده، مجدول؛ تملک: میرزای قمی و یادداشت او مبنی بر این که این نسخه از کتب منهوبه والد مرحوم است که وی آن را در دست آخوند ملا محمد حسین بن حاجی ملا تقی کزازی دیده و شرح حال نموده و آخوند آن را به وی مفوض داشته است؛ جلد: تیماج مشکى ضربی، 159گ، 17 سطر [جنگ: 1-502]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 15318

خط: نسخ، بی کا، تا: 1096ق [الفبائی: 624]

7. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1957/3

آغاز: برابر

جزء اول تا پایان جزء چهارم؛ کا: حاجی لند وادی ابن فرامان دشتستانی، تا: قرن 13 کاغذ: ترمه و سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، 93 ص (199-291)، اندازه: 15×21سم [ف: 3-1106]

8. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 515

آغاز: برابر؛ انجام: و لیست الدنيا منهم و لیسوا منها اولئک مصابیح الدجی. تم الجزء الرابع من کتاب بشارة المصطفی لشیعة المرتضی تألیف الشیخ الفقیه الجلیل عماد الدین ابی جعفر محمد بن ابی القسم علی بن محمد بن علی الطنبری. و هذه الأربعة اجزاء من سبعة عشر جزءا من الكتاب. و کتب هذه النسخة بیده لنفسه محمد تقی جاجرمی عفی عنه بتاريخ اول شهر رجب. و الحمد لله وحده و صلی الله علی محمد و آله و سلم

4 جزء است؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی جاجرمی، بی تا، محمد تقی جاجرمی در یکم رجب آن را برای خودنوشت و می خواست الزام النواصب هم با آن باشد، در پشت نسخه ما نوشته است که این جزء یکم بشارة المصطفی طبری است و پس از آن در همین نسخه جزوهای دوم تا چهارم می آید و خود کتاب 17 جزو است چنانکه در پایان چهارمی هم خواهد آمد و با این رساله الزام نواصب بامامة

علی بن ابی طالب هم خواهد بود. همه اینها را محمد تقی جاجرمی نویسنده نسخه به خط خود به عربی نوشته است. ولی در نسخه ما آن رساله نیست و پیدا است که او به جزوهای دیگر کتاب دسترسی نداشت؛ تملک: محمد باقر حسینی در ربیع الثانی 1203 (با مهر او)، درویش محمد نجفی (با مهر)، جمال الدین محمد خوانساری کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکى، 114، 22 سطر (14×8)، اندازه: 18×12 سم [ف: 5-1179]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11195

آغاز: برابر؛ انجام: اولئک مصابیح الدجی اولئک مصابیح الدجی. جلد 1-4؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبدالعلی، تا: شوال 1210ق؛ به خط سه کاتب به نام های: محمد سعید بن عبدالعلی، تاریخ کتابت: شوال 1210، و احمد بن محمد طاهر، و محمد ابراهیم بن محمد باقر بن محمد حسین حسینی؛ واقف: محمد صالح علامه حائری، مرداد 1351، کاغذ: آبی و بعضا نخودی، جلد: تیماج آلبالویی، 163گی، 15 سطر، اندازه:

5/20×13/3 سم [ف: 14-120]

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 945/4

خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 6 جمادی الاول 1257ق؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میشن سیاه، 10گی (116-125)، 19 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 5-219]

11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7469

آغاز: برابر؛ انجام: اولئک مصابیح اولئک مصابیح الدجی.

جلد 1-4؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن زین العابدین ارموی، تا: 19 صفر 1352ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 131 گ، 19 سطر، اندازه: 21×19/4 سم [ف: 14-119]

12. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10043

خط: نسخ خوش، کا: عالم معاصر، سید مهدی رکن الدینی حسینی عزآبادی یزدی، تا: 21 صفر 1397ق؛ قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س 8 ش 2-16]

13. مشهد، شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 321

آغاز: برابر؛ انجام: حدثنا ابراهیم بن محمد الثقفي عن ابراهیم بن موسی ابن اخت الواقدي قال حدثنا أبو قتادة ... شامل اجزاء 1 و 2 و 3؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: چرم قرمز، 152گ، 17 سطر، اندازه: 12×23/5 سم [مؤید: 1-278]

14. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 17362

بی کا، بیتا [د.ث. مجلس]

15. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: 262/1

منتخب بشارة المصطفى و بدون سند می باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد باقر، بی تا، 6 گ (1-6)، 22 سطر (17×9)،
اندازه: 2014 سم [ف: 1-111]

16. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1623-عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: و ليسوا منها اولئك مصاييح الدجى اولئك مصاييح الدجى (چنين). تم الجزء الرابع من كتاب بشارة المصطفى و الحمد لله و حده و صلواته على سيدنا محمد و آله الطاهرين. تم الجزء الأول من كتاب البشارة و هو يشتمل على اربعة اجزاء ... و السلام.

ص: 26

جزء 4 مجلد یکم به پایان رسیده است: «تم الجزء الأول من كتاب بشارة المصطفى و هو يشتمل على اربعة اجزاء من جملة سبعة عشر جزء من اصل الكتابة»؛ خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ مقابله شده؛ 269 ص، 16 سطر (12/5×21)، اندازه: 30×21 سم [عکسی: 1-52]

17. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1932

آغاز: مشرک و المحب له مؤمن و المبغض له منافق و المقتضى الاثره لاحق؛ انجام: و بغیضك یغیضی و بعنض بفیض الله فطونی (کذا) لمن احبک

حاوی چهار جزء اول؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: فهرستی، در تیر 1310؛ کاغذ: آهاری نباتی فرنگی، جلد: تیماج خرمایی ضربی، 124 گ، 17 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف: 5-60]

18. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2542/1

آغاز: برابر؛ انجام: و عنه عن أبيه عن جده قال حدثنا ابو الحسن الفارسي قال حدثنا عبد الله. سه جزء اول کتاب؛ بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لا ضربی، 73 گ (2 پ-74)، ابعاد متن:

8×15، اندازه: 15×21 سم [ف: 12-437]

19. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3263

آغاز: برابر

چهار جزء؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ تملک: محمد باقر بن محمد تقی، محمد باقر بن محمد تقی موسوی، محمد حسین بن محمد صالح حسینی؛ جلد: دو رو تیماج رو مشکی پشت قرمز، 139، 17 سطر، اندازه: 22615 سم [ف: 9-52]

20. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6075/18

بخشی از آن با حذف اسانید؛ بی کا، بی تا، کاغذ: رنگارنگ سپاهانی، جلد: میسن لایی قهوه ای، 2 گ (55 پ-56 ر)، اندازه: 12/8×22/6 سم [ف: 9-135]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1024/4-طباطبائی

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمين اما بعد فهذا كتاب منتخب من بشارة المصطفى ... بحذف الاسناد قال دخل رسول الله ... وقال مارايتك اقبلت على؛ انجام: قال عليه السلام الامراء بالجور و العرب بالعصبية والد هاقين بالكبر و التجار بالخيانة و اهل الرساتيق بالجهالة و العلماء بالحسد تمت الرسالة الشريفة بحول الله و قوته منتخب؛ بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز یک لا، 28 ص (78-105)، قطع: رقعی، اندازه: 10/5×15 سم [ف: 23-311]

(.bisarat-ul mustafa li-ST'at-il murtada (mn

• بشارة المصطفى لشيعه المرتضى (منتخب) / حديث / عربى

وابسته به: بشارة المصطفى لشيعه المرتضى؛ آملی، محمد بن ابى القاسم على (6-)

تاریخ تألیف: پنج شنبه ذیقعدہ 983ق؛ محل تألیف: کربلا

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13377

آغاز: الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على اشرف المرسلين محمد و عترته الأئمة الطيبين الطاهرين و بعد فهذا كتاب منقول ... قال دخل رسول الله صلى الله عليه و آله مسرورة على على انجام: آنج بكارش نياید نگويد و آنج سنت است پسندہ بودش و پای از سنت بيرون ننهده و به بدعت مشغول نشود و اين آخر خطبه است و صلى الله ... عليهم اجمعين.

در این منتخب سند احاديث حذف شده و در پایان نسخه نیز بخشی از احاديث آخر کتاب در سه برگ به فارسى ترجمه شده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: پنج شنبه ذیقعدہ 983ق، جان کربلا؛ جلد: پارچه ای، عطف و حاشیه تیماج، 67 گ، 13 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف: 36-320]

• بشارة المصطفى لشيعه المرتضى (منتخب) / حديث / عربى

(mn) .bisarat-ul mustafa li-ST'at-il murtada

وابسته به: بشارة المصطفى الشيعه المرتضى؛ آملی، محمد بن ابى القاسم على (6-)

دامغان؛ صادقيه؛ شماره نسخه: 199/5

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فهذا كتاب منقول من بشارة المصطفى الشيعه المرتضى؛ انجام: كصاحب النيران لم يجد يحرقك من شرار فاده علقك من دخانه.

متفرقاتی است منتخب از کتاب بشارة المصطفى عماد الدين محمد طبرى با حذف اسانيد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 25 گ، اندازه: 10×16/5 سم [ف مخ: 228]

• بشارة المصطفى الشيعه المرتضى (منتخب) / حديث / عربى

(mn) .bišārat-ul mustafā li-šī'at-il murtadā

یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: 24/1

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... و بعد فهذا كتاب منقول من بشارة المصطفى الشيعه المرتضى صلوات الله عليهما بحذف الاسناد؛ انجام: و انفق الفضل من ماله و امسك الفضل من قوله وسعة السنة ولم يعدها إلى بدعة.

احادیث متفرقه ای از این کتاب به انتخاب کاتب آمده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی، عطف و گوشه ها تیماج قرمز،
218 گ، 21 سطر، اندازه: 15/5 × 21/5 سم (ف: 1-26)

• **بشارة المصطفى لشعبة المرتضى (منتخب) / حدیث / عربی**

(.bišārat-ul mustafā li-šī'at-il murtadā (mn

ص: 27

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 637/3

آغاز: من کتاب بشارة المصطفى ... بحذف الاسناد قال دخل رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) على على (عليه السلام) مسرورا؛ انجام: فاذا كان كيف يكون حال الشاة بين اسد و ذئب و تغلب و كلب يخاف على نفسه. خط: نسخ، كا: زين العابدين، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 16 گی (167-182)، اندازه: 12/5 × 18/5 سم [ف: 2-467]

• بشارة المؤمنین / عرفان و تصوف / فارسی

bešārat-ol mo'menīn

سلطانعلیشاه، سلطان محمد بن حیدر، 1327-1251 قمری

(soltān-alī-šāh, soltān-mohammad ebn-e heydar (1836 1909

تاریخ تألیف: 25 ربیع الاول 1325 ق

در اوصاف مؤمن و شیعه و فرق بین این دو و آیات و روایاتی که متضمن فضایل شیعه حضرت امیر المؤمنین (ع) می باشد با مطالبی راجع به ذکر و بعضی از آداب تصوف، مشتمل بر یک مقدمه و دوازده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان معنی شیعه؛ باب 1. مناقب مؤمن و شیعه؛ باب 2. بشارات به مؤمن؛ 3. اقسام مؤمن و شیعه؛ 4. اوصاف شیعه که مأخوذ از شعاع است؛ 5. ابتلاء مؤمن بأنواع بلیتها؛ 6. ولایات و مراتب آن و حقیقت آن؛ 7. حقیقت انبیا و اوصاف آن بزرگوار؛ 8. فضیلت ذکر که بتلقین صاحب اجازه باشد؛ 9. ذکر خفی و فضیلت آن؛ 10. بیان ذکر مصطلح صوفیه؛ 11. اوصافی که باید مؤمن بدان موصوف باشد؛ 12. بیان شریعت و طریقت و حقیقت؛ خاتمه: در احوال بعضی از بزرگان و اقوال مفیده.

آغاز: سپاس بیقیاس خداوندی را سزاست که نور بخش دلهای اولیاست و بشارت ده پیروان آنهاست

انجام: و دیگران را بفتنه و ضلالت انداخته و باعث بدنامی نکوکاران گردیده اند، هذا آخر ما اردت جمعه و تألیفه ...

چاپ: طهران، سنگی، 1328، رقعی، 353 ص

[فهرستواره منزوی 153/7]

1. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 6985

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كا: محمد بن محمد صالح بن ملا علی بیدختی، تا: دوشنبه 23 رجب 1325 ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 123 گ، 17 سطر، اندازه: 17×21/5 سم [ف: 18-158]

2. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1236

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: ابو تراب بن فضل الله بن محمد باقر کاشانی، تا: جمعه 17 ربیع الاول 1332ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، 146گ، 14 سطر، اندازه: 22617/5 سم [ف: 4-46]

• **بشارة المهتدين في تفسير الحمد لله رب العالمين / تفسير / فارسی**

bešārat-ol mohtadīn fī tafsīr-e al-hamd-o le-1-lāh-e rabb-el 'ālamīn

علی نقی بن محمد تقی، ق 13 قمری

(alī naqī ebn-e mohammad taqī (- 19c

تفسیر آیه ، «الحمد لله رب العالمین» را بنا به درخواست یکی از برادران ایمانی با استفاده از احادیث شریفه و بعضی از قواعد ریاضی مانند زبر و بینات، در یک «مقدمه» و دو «مقصد» نگاشته و هر مقصدی دارای یک «مطلب» و پنج «فصل» است. مقدمه: در بیان کتاب تکوین و تشریح؛ مقصد اول: در تفسیر ظاهری آیه؛ مقصد دوم: در تفسیر باطنی آیه.

آغاز: الحمد لله الاول و الاخر و الصلاة علی محمد و آله فی الباطن و الظاهر اما بعد چنین گوید بنده خاطی علی نقی ابن محمد تقی که این چند کلمه ای است در جواب یکی از برادران ایمانی

انجام: بجهت عدم علم و اطلاع بر تفاسیر علماء ابرار اخیار بر همین کلمات اکتفا نمودیم . فاعتبروا یا اولی الابصار

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3497/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن علی اکبر خوئی، تا: 1293ق، جان کربلا، خانه مرحوم سید (ظاهرة مراد سید کاظم رشتی باشد)؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، 47گ (1پ -47ر)، 15 سطر، اندازه: 17/5×12 سم [ف: 11-396]

2. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 18/107 - 3587/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن حاج محمد شریف، تا: دوشنبه 1294ق، جا: کربلا، جلد: پارچه، قرمز گل و بوته دار، 35، 19 سطر، اندازه: 20×14/5 سم [ف: 2-622]

• **بشارت نامه / فارسی**

bešārat-nāme

فضل الله حروفی، 740-796؟ قمری

(fazl-ol-lah-e horufi (1340-1394

از فضل الله استر آبادی. گویا از رفیعی است.

[نسخه های منزوی 1064؛ فهرستواره منزوی 300/10]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4598/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن لابی سیاه، 25 سطر، اندازه: 12/5×19/2 سم [ف: 7-438]

•بشارت نامه / عرفان و تصوف / فارسی

ص: 28

نسخه اصل: بادلان 224Land Or.؛ خط: نسخ، کا: درویش حسن، تا: جمعه پایان ربیع الثاني 886ق؛ 15 سطر [فیلمهاف: 1-552]

• البشارة و النذارة في تعبير الرؤيا و المراقبة / خوابگزاری-عربی

al-bišāra wa-n nidāra fī ta'bīr-ir ru'yā wa-l murāqiba

واعظ خرگوشی، عبدالملک بن محمد، 407 قمری

(1017) (vā'ez-e xargūšī, "abd-ol-malek ebn-e mohammad)

مختصری است از کتاب «تعبیر القادری» ابوسعید نصر بن یعقوب دینوری. دینوری کتابش را در سی «فصل» و هر فصلی در چند «باب» تنظیم نموده و خرگوشی در کتاب حاضر مطالب آن را در پنجاه و نه «باب» تلخیص و تنظیم نموده و در هر باب ابتدا روایاتی را که خود از اساتیدش درباره آن موضوع شنیده، ذکر نموده و پس از آن گفته های دینوری را با عنوان «قال الأستاذ ابوسعید» نقل می کند. مؤلف ابتدا خطبه ای برای کتاب خود انشاء نموده و بعد از آن فهرست مطالب کتاب را آورده. او در این کتاب از این اساتید روایت نقل کرده است: ابوبکر احمد بن حسین بن مهران مقری؛ أخبرنا أبو القاسم جعفر بن محمد بمصر؛ سمعت ابا الفضل احمد بن عمران هروی بمكة؛ أخبرنا ابوسعید عبدالله بن محمد بن عبدالوهاب رازی قال محمد بن ایوب رازی قال أخبرنا مسلم بن ابراهیم قال حدثنا هشام عن قتادة عن الحسن؛ أخبرنا أبو بكر محمد بن عبدالله بن قريش قال أخبرنا حسن بن سفيان قال حدثنا اسحاق بن ابراهیم بن مخلد الحنظلي قال حدثنا وهب بن جرير قال حدثنا أبي قال محمد بن اسحق قال حدثني محمد بن ابراهیم بن الحرث التميمي عن محمد بن عبدالله بن زيد الأنصاري عنه قال أتيت ...؛ أخبرنا عبد الله بن حامد الفقيه قال أخبرنا ابراهیم بن محمد هروی؛ أخبرنا ابو الحسن احمد بن محمد بن جميع الغسانی بالشام قال أخبرنا أبو محمد بن جعفر بن علي همداني؛ أخبرنا ابوعلی حامد بن محمد بن عبدالله الرفا قال أخبرنا محمد بن المغيرة؛ حدثنا محمد بن شاذان قال حدثني محمد بن سليمان عن حسن بن علا عن جشام بن محمد عن محمد بن مطيع المقدسي عن سعيد بن منصور عن ابن جريج عن عطاء قال رایت النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) في منام ...؟ أخبرنا وليد بن احمد زوزني؛ أخبرنا ابوسهل بشر بن احمد بن بشر الفقيه.

فهرست ابواب کتاب چنین است: 1. تأویل رؤیة العبد نفسه بين يدي ربه عز وجل في منامه؛ 2. رؤیة الانبياء والمرسلين؛ 3. رؤیة الملائكة (عليه السلام)؛ 4. رؤیة الصحابة والتابعين والصالحين؛ 5. تأویل سور القرآن؛ 6. تأویل رؤیة الاسلام؛ 7. تأویل السلام والمصافحة؛ 8. رؤیة الطهارة؛ 9. رؤیة الطهارة؛ 10. تأویل رؤیة الصلوة واركائها؛ 11. تأویل رؤیة المسجد والمحراب والمنارة ومجالس الذكر؛ 12. تأویل رؤیة الزكاة والصدقة والاطعام وزكاة الفطر؛ 13. تأویل الصوم والفطر؛ 14. الحج والعمرة والكعبة والحجر الأسود والمقام و زمزم و سائر ما يتعلق بالحج؛ 15. تأویل رؤیة الجهاد؛ 16. رؤیة الموت والأموات والمقابر والأكفان و ما يتصل به من البكاء والنوح وغيرهما؛ 17. رؤیة القيامة والحساب والميزان والصحائف والصراف و ما يتصل بذلك؛ 18. تأویل رؤیة جهنم؛ 19. الجنة و خزنتها و حورها و قصورها و انهارها و ثمارها؛ 20. تأویل رؤیة الجن والشیاطين؛ 21. رؤیة الناس الشيخ منهم والشاب والفتاة والعجوز والاطفال والمعروف والمجهول؛ 22. تأویل اختلاف الانسان و اعضائه واحدة واحدة على الترتيب؛ 23. الاشياء الخارجة من الانسان و

ساير الحيوان والاصوات والصفات؛ 24. اصوات الحيوان و كلامها؛ 25. الامراض والأوجاع والعاهات التي تلبوا على اعضاء الانسان؛ 26. المعالجات والأدوية والأشربة والحجامة والفصد؛ 27. الأطعمة والحلو واللحمان وما يتصل بها من السفره وغيرها؛ 28. مجالس الخمر وما فيها والعطر والضيافات والدعوات؛ 29. الكسوات واختلاف الوانها واجناسها؛ 30. السلاطين والملوك وحشمهم و اعوانهم و من يصحبهم؛ 31. الحرب وحالاتها والأسلحة وآلاتها والقتل والصلب والحبس واشباهه؛ 32. الصناعات واصحاب الحرف والعملة والفعلة؛ 33. الخيل والدواب وساير البهائم والانعام؛ 34. الوحش والسباع؛ 35. الطيور الوحشية والاهلية والمائية و صيد البحر ودوابه؛ 36. ادوات الصيد الشباك والفخاخ والشصوص والمصايد وقوس النبدق؛ 37. الهوام والحشرات ودواب الأرض؛ 38. تأويل السماء وما فيها وحوادثها؛ 39. الارض و جبالها و ترابها و بلادها و كل ما يتعلق بها؛ 40. الذهب والفضة والوان الحلى و الجواهر و ما يستخرج من المعادن؛ 41. البحر و احواله و السفينة والغرق والأنهار والآبار والمياه وظروفها؛ 42. رؤيا النار و ادواتها و ما اتصل بذلك؛ 43. الأشجار الغير المثمرة و ثمارها و البستان و الكرم و الربيع؛ 44. الحبوب و الزرع و الرياحين و البقول و الروضة و البطيخ و اشباههم؛ 45. القلم و النقش و الدواة و المداد و الورق و الكتابة و الشعر و ما أشبهه؛ 46. الصنم و اهل الملك الزايغة و الردة و ما أشبه ذلك؛ 47. السبط و الفرش و الستور و الأسرة و الشراع و ما أشبه ذلك؛ 48. ادوات الركبان و الفرسان؛ 49. اثاث البيت و الصناعات و الغزل و الجبال و قللها و شبهه؛ 50. النوم و الاستلقاء على القفا و الانتباه و العجوز و المرأة و الجارية؛ 51. العطش و الشرب و الري و الجوع و الاكل و المضغ و الطبخ؛ 52. تأويل انواع من البلايا مثل البأس؛ 53. رؤيا بعض الاضداد كالهبوط؛ 54. رؤيا النكاح؛ 55. رؤيا الحركات من السفر و الوثوب و المشي و غيرها؛ 56. انواع من المعاملات الجارية بين الناس؛ 57. رؤيا المخاصمات و المنازعات و ما يتصل بها من البغي و البغض و غيرها؛ 58. رؤيا انواع شتى لا يشاكل بعضها

بعضاً و مما فات ذكره في الابواب المتقدمة؛ 59. ذكر حكايات بعض الاصلحين.

آغاز: الحمد لله الذي جعل الليل لباس و النوم سباتا و جعل النهار نشورة و الحمد لله البدي السابق القوى الخالق الملى الرازق الوفي ... صلوات الله عليه وعلى آله الطيبين الطاهرين قال الأستاذ ابوسعده الواعظ ... اما بعد فانه لما كانت الرؤيا الصحيحة في الأصل مبنية على حقايق الاعمال ... قال الأستاذ ابوسعده رحمه الله فلما رأيت العلوم تتنوع انواع منها ما يقع في الدنيا و الدين ... و كان علم الرؤيا من العلوم النافعة دين و دنيا استخرت الله تعالى في جمع صدر منه سالكا نهج الاختصار مستعينا بالله ... قال الأستاذ رحمة الله عليه يحتاج الانسان الى اقامة آداب ليكون رؤياه اقرب الى الصحة فمنها أن يتعود الصدق في اقواله لما روي عن النبي ... وفي هذا القدر الذي صدرنا به كتابنا هذا غنية لمن تأملها و تدبر معانيها اذ لو بسطناه لادى ذلك الى الابرام و الملال.

[كشف الظنون 246/1؛ سزگين 670/1؛ قاهره 174/6]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12526

آغاز: برابر؛ انجام: الحكيم و راي كسرى زوال ملكه فصدقت رؤياه ... هذا المجرى في التأويل و اعتمد عليه ترشد ان شاء الله. خطبه مؤلف و قسمت هاى اول فهرست از نسخه ما افتاده و فهرست باب 52 تا 59 در آغاز نسخه حاضر موجود است. پس از آن مقدمه اى در اصول علم تعبير بيان نموده با اين سرآغاز: الحمد لله رب العالمين و صلواته على سيد المرسلين و على آله الطيبين و على اصحابه الكرام المنتجبين اعلم وفقك الله انما يحتاج اليه المبتدى ان تعلم أن جميع ما يرى في المنام على قسمين فقسم من الله تعالى و قسم من الشيطان»، اين مقدمه در نسخه حاضر تا برگ 20 پ ادامه یافته و پس از آن مؤلف شروع به مطالب كتاب نموده؛ بي كا، تا: قرن 98 در نسخه حاضر كتاب از [برگ 20] شروع و تا باب 58 ادامه مى يابد و باب 59 در اول نسخه صحافى شده است؛ مقابله شده؛ تملك محمد حسن بن عبدالرحيم علوى رضوى؛ كاغذ: سمرقندى، جلد: تيماج قهوه اى لولادار، 346گ، 19 سطر، اندازه: 17×24/5سم [ف: 36-49]

• بشارتیه / گوناگون / فارسى

bešāratīye

قائنى خراسانى، احمد بن محمد، ق 13 قمرى

(qāyenī norāsānī, ahmad ebn-e mohammad (- 19c

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 29351

آغاز: بسمله. منجى و موبد عقول دراك و مسائل سائلان ... هوش و ادراك حمد و سپاس بيقياس و؛ انجام: و رفع شده فشار قبر و سهولت آن و انيس و مونس در حين اموال و وحشتهاى.

خط: نستعليق جلى ممتاز، كا: حسين بن على گلبايجانى، تا: 1228ق؛ ضميمه نسخه ش 13×15؛ تملك: محمد اسماعيل؛ كاغذ: نباتى، جلد: تيماج، 16 سطر (2/6×10/5)، قطع: جانمازى، اندازه: 13×10سم [رايانه]

← بشاقش ماهی ← چار نام

← بشر کامل ← کوکب دری حجاز

• بشر و بشاشت / قیافه شناسی - فارسی

bešr va bešāšat

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 783/2

آغاز و ترش روئی از جمله افراد آذی است که در این دو آیت وافی هدایت نهی از آن واقع شده هر چند مناسب چنان بود که فقرات اعجاز آیات این کتاب مستطاب؛ انجام: ترش روئی ای خواجه گر کار تست ***گره بر جبین نیست بر کار تست. يستدل على كرم الرجل بحسن بشره و بذل بره. استدلال کرده می شود بر کریم بودن اصل مرد بخوبی گشاده روئی او و بخشش احسان او تم الباب الحادي عشر و يتلوه الثاني عشر انشاء الله تعالى في سنة

1117

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1117ق؛ 14ص(27-40)، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: 1445]

• بشرویه / جغرافیا، تاریخ ایران / فارسی

bošrūye

تهران؛ ملک، شماره نسخه: 4330/20

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [ف: 7-356]

د بشري الكئيب بلقاء الحبيب / حديث / عربي

bušra-1 ka'ib bi-liqā'-il habīb

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، 849-911 قمری

(soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506

وابسته به: شرح الصدور في شرح حال الموتى و القبور؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (849-911)

احادیثی است درباره احوال مرگ و آنچه مؤمن در این حال و در قبر می بیند، با نام منابع در آغاز هر حدیث و حذف اسناد آنها، مختصر از کتاب مفصلی است که مؤلف در احوال برزخ تألیف کرده بود.

آغاز: الحمد لله و كفى ... هذا جزء سميت به بشرى الكئيب بلقاء الحبيب لخفته من كتابي الكبير الذي أفته في أحوال البرزخ

انجام: اولاد المؤمنين في جبل في الجنة يكفلهم ابراهيم و سارة حتى يردهم الى آبائهم يوم القيامة

ص: 30

چاپ: قاهره، مطبعة دار احیاء الکتب العربیة، 1276 و 1329ق، 139ص، علی هامش کتاب شرح الصدور بشرح حال الموتی والقبور.

[کشف الظنون 246/1 ؛ معجم المطبوعات 1076/1 و 1081؛ ذخائر التراث العربی الاسلامی 591/1 ؛ بروکلیمان 2: 146، ذیل 2: 30-132؛ معجم المؤلفین 128/5]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1275/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، نوشته 1123؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف و دور تیماج فهوه ای با لولا، 47ص (1-47)، 17 سطر [سنا: ف: 2-205]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10173/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی، 19گ (52پ - 70پ)، اندازه: 20/5×13/5سم [ف: 26-128]

3. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1743/1

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجدول ساده؛ 23 ص (1-23) [عکسی ف: 5-198]

• بشری اللیب بذکر الحیب / فضایل و مناقب / عربی

bušra-1 labīb bi-dikr-il ḥabīb

ابن سید الناس، محمد بن محمد، 671-734 قمری

(ebn-e sayyed-on-nās, mohammad ebn-e mohammad (1273-1334

بیست و نه چکامه است به شماره حرف های الفباء عرب و قافیه هر چکامه یکی از آن حرف هاست و آنها را به همان ترتیب رده کرده است، چنانکه نخستین چکامه به قافیه همزه و آخرین آنها به قافیه یاء است. همه آنها در ستایش پیغمبر اسلام می باشد. در پایان برخی از آنها واژه های دشوار آن را گزارش نموده است. چاپ: قسمتی از آن در ستر السند، 144 ص، 1815م چاپ شده.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 160

آغاز: یا خلیلی لیلۃ الجوزاء *** ما احتبالی فی المقلة الحوراء؛ انجام: و ما اشرق البدر المنیر کحسنه *** و انی له ذاک الجمال محاکیا. آخر قصاید الکتب المسمی بشری اللیب بذکر الحیب خط: نسخ، بی کا، بی تا، نسخه بسیار گرانبها و سلطنتی، مصحح، مجدول،

مذهب؛ نسخه برای کتابخانه عالی مولویه امیریه کبیریه مخدومیه ناصریه بن فضل الله، اجازه به خط سراینده ابن سید الناس برای دارنده نسخه که یکی از امراء به نام محمد بن ابی محمد فضل الله (صاحب خزانه) و سه نفر دیگر به نام عبدالله بن ابراهیم و محمد بن محمد و محمد بن عبدالرحمان، و در آن مجلس خود امیر «بشری اللیب» را بلند خوانده و باقی شنیده اند. صورت اجازه این است: «سمع علی هذه القصاید من نظمی؛ قصاید الكتاب المسمى بشری اللیب بذکری الحبيب صلی الله علیه و علی آله و صحیه و سلم، بقراءة مالکها الجناب العالی المولوی الامیری العالی السیدی الناصری؛ محمد بن الجناب العالی الامیری الصلاحي ابن المعز الشریف. العالی المولوی الامامی العلامی ... یمین الملوک و السلاطین ابی محمد عبدالوهاب بن فضل الله العدوی العمري ضاعف الله شرفه و رحم سلفه؛ الجماعة السادة السيد الشيخ الامام تقی الدین ابو محمد عبدالله بن ابراهیم بن افتخار الحلبي، و الشيخ شمس الدین محمد بن محمد بن عبدالله المعروف بالواعظ و الشيخ الامام العلامة شمس الدین محمد بن عبدالرحمان بن علی بن الصائغ. و صح و ثبت في مجلس واحد يوم الأربعاء الثالث خلون من جمادى الآخرة سنة احدى و ثلاثين و سبع مائة. و اجزت لهم ما اروه و مالی من نظم و نثر. و كتب محمد بن محمد بن محمد بن احمد بن سید الناس ابوالفتح اليعمری الربعي سامحه الله تعالى. الحمد لله و صلی الله علی سید المرسلین محمد و علی آل محمد و صحبه و سلم تسليماً»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه تریاکی رنگ کهنه ضربی یک لا، 66گ، 13 سطر (8×18/5)، اندازه: 13×18 سم [ف: 2-6]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5013ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-122]

• بشری الوصول الی اسرار علم الأصول / اصول فقه / عربی

bušra-l wuṣūl ilā asrār-i 'ilm-il usūl

مامقانی، محمد حسن بن عبدالله، 1237-1323 قمری

(māmaqānī, mohammad hasan ebn-e 'abd-ol-lāh (1822 1905

تاریخ تألیف: یکشنبه 22 شوال 1282ق؛ محل تألیف: نجف این کتاب، تقریرات درس استادش شیخ انصاری و سید حسین تبریزی کوه کمری می باشد که آن را با نثری روان و شیرین و منسجم در هشت مجلد تألیف نموده است: 1. مباحث تعارض تا اوایل نواهی؛ 2. از آغاز بحث نهی از ضد تا آخر اجتماع امر و نهی؛ 3. از نهی در عبادات تا بناء عام که در سال 1276 ق از تألیف این بخش فارغ گردیده است؛ 4. از بناء العام علی الخاص و اجماع تا آخر شهرت که این قسمت را در روز یکشنبه 12 ربیع الثانی 1277 ق در نجف اشرف ساخته است؛ 5. مبحث قطع و ظن که در 1278 ق آن را ساخته؛ 6. بحث اصالت البرائة که در 1280 ق آن را تألیف نموده؛ 7. استصحاب تألیف 14 رجب 1281 ق؛ 8 اجتهاد و تقلید و تعادل و ترجیح که تاریخ فراغت از تألیف آن 1282 ق است. صاحب الذریعة می گوید: «مؤلف در این کتاب تصریح کرده که مراد او از استاد، سید حسین

کوهکمری متوفی سال 1299 ق می باشد و از برخی ثقات شنیده ام که این کتاب مرجع استادش در تدریس اواخر عمر او بود و بر این کتاب اعتماد داشته است زیرا این کتاب تقریر دروس سابق خود او بوده است».

آغاز: بسمله، وبه نستعین، الحمدلله الذي اسس اساس الدين و هداانا سبيل المهتدين والصلوة ... و بعد فيقول العبد الجاني القاني اسير الامال و الأمانى محمد حسن بن عبدالله المامقانى

[الذريعة 3/ 120؛ ریحانة الأدب 5/ 159؛ معجم مؤلفي الشيعة 382، شرح حال رجال ايران 5/ 228]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 804

آغاز: بسمله وبه نستعین. الحمدلله و سلام على عباده ... فيقول ... محمد حسن بن عبدالله المامقانى أن هذا هو الجزء الثالث من كتاب بشرى الوصول الى اسرار علم الاصول؛ انجام: هذا تمام الكلام في المسئلة و يتلوه الكلام في بناء العام على الخاص انشاء الله تعالى ... و قد اتفق الفراغ من تحريره ... محمد حسن بن عبدالله المامقانى جامع هذا الكتاب في النجف الأشرف على مشرفها الصلوة و السلام سنة 1276.

جزء سوم و از نهی در عبادات تا تخصیص عام به نیت؛ کاتب = مؤلف، تا: 1276ق، جا: نجف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 214گ، 21 سطر (9/5×15/5)، اندازه: 21×15سم [ف: 5-1662]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 805

آغاز: بسمله. وبه نستعین. الحمدلله و سلام على عباده ... فيقول ... محمد حسن بن عبدالله المامقانى ان هذا هو الجزء الرابع من كتاب بشرى الوصول الى اسرار علم الاصول؛ انجام: فلا بد من ملاحظة الادلة و التتبع و التأمل. و هذا مشى الكلام في هذا المقام و الحمدلله رب العالمين و يتلوه الكلام في حجيته القطع و الظن انشاء الله تعالى.

جزء چهارم است و از بناء عام بر خاص تا اجماع منقول؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یک شنبه 12 ربيع الثاني 1277ق، جان نجف؛ در 2 الف حاشیه «منه وفقه الله» دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 242گ، 20 سطر (9/5×15)، اندازه: 21×15سم [ف: 5-1663]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 807

آغاز: بسمله. وبه نستعین. الحمدلله و سلام على عباده ... فيقول ... محمد حسن بن عبدالله المامقانى ان هذا هو الجزء السابع من كتاب بشرى الوصول الى اسرار علم الاصول؛ انجام: و هذا منتهى الكلام في باب الاستصحاب و قد ساعدنا التوفيق على اتمامه ... بارض الغري ... في اليوم الرابع عشر من رجب المرجب من شهور سنة 1281 في النجف الاشرف و هذا هو الجزء السابع من تحرير ... محمد حسن بن عبدالله المامقانى و يتلوه الجزء الثامن في باب الاجتهاد و التقليد انشاء الله تعالى و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

جزء 7 و در استصحاب است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 14 رجب 1281ق، جا: نجف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 283گ، 20 سطر (9/5×15)، اندازه: 21×15سم [ف: 5-1663]

4. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: 3/3

بحث استصحاب؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 14 رجب 1281ق، جا: نجف؛ مؤلف در آخر آن چنین آورده است: «وقد من الله عز شأنه بالبحث و مراجعة الكتاب و تهذيبه و تصحيحه، و قد انتهى الى هذا المقام في شهر ثالث عن شهر ذي الحجة 1303»؛ محشی. [ف:

[18

5. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 808

آغاز: بسمله. و به نستعين. الحمدلله و سلام على عباده ... فيقول ... محمد حسن بن عبدالله المامقاني أن هذا هو الجزء الثامن كتاب بشرى الوصول الى اسرار علم الاصول؛ انجام: و لهذا يقدمه الفقهاء على الأصل. وليكن هذا آخر الكلام في هذا الكتاب المسمى ببشرى الوصول الى اسرار علم الأصول. بشرى فقدنا نجز الاقبال ما وعدا. و الحمدلله رب العالمين ... و قد وقع الفراغ منه المؤلفه ... محمد حسن بن عبدالله المامقاني في النجف الاشرف يوم الاحد ثاني و عشرين من شهر شوال المكرم من شهر سنة 1282 .

جزء 8 و در اجتهاد و تقليد و تعادل و تراحيح است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یکشنبه 22 شوال 1282ق، جا: نجف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 214گ، 20 سطر (15×9/5)، اندازه: 21×15سم [ف: 5-1664]

6. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 761

آغاز: جلد پنجم: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى جلد پنجم؛ کاتب = مؤلف، بی تا، 290گی، 19 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 1-33]

7. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 21717

آغاز: بسمله الحمدلله و سلام على عباده الذين اصطفى و بعد فيقول العبد الجاني

بخش 7 آن، در استصحاب؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، مهر: «ماشاء الله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظيم»؛ جلد: روغنی گل و بوته اندازی شده زرین، 22 سطر (18×8/5)، اندازه: 26×15/5سم [ف: 2-588]

8. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 1297

آغاز: بسمله و به نستعين. الحمد لله و سلام على عباده الذي اصطفى و بعد فيقول محمد حسن بن عبدالله المامقاني انا لما فرغنا من الكلام على مباحث الألفاظ و حررنا البحث عن الفعل و التقرير و الاجماع راينا البحث عن حال القطع و الظن و افردناه على حياله و ان كان على خلاف طريقة الاقدمين ... و جعلته الجزئ الخامس من كتاب بشرى الوصول الى اسرار علم الأصول

ص: 32

... اصل في القطع والظن؛ انجم: لكننا تقتفي في وضعه اثر القوم فناتي به في باب الاجتهاد و التقليد انشاء الله راجين ... أن يوفقنا لذلك ... ليكن هذا أخذ الكلام في المسئلة. قد اتفق الفراغ منها الجامع الكتاب محمد حسن بن عبدالله المامقاني في يوم الأحد السبعة و عشرين يوما خلون من شهر شوال المكرم من شهور سنة 1278 بالنجف

الاشرف زادها الله شرفا وعز او الحمد لله اولاً و آخراً.

خط: نسخ، كا: = مؤلف، تا: 1278ق، كاغذ: فرنكي، جلد: تيماج سرخ ضربي مقوايي، 167ك، 23 سطر (22×15/5)

(، اندازه: 18×11سم [ف: 7-2622])

9. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 802

آغاز: برابر؛ انجم: و لابد في اثبات ما زاد عن ذلك من الرجوع الى الادلة كما في الأمر عقيب الحظر فافهم.

جزء يكم و از تعارض عرف و لغت تا امر عقيب حطر؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، بي تا، كاغذ: فرنكي، جلد: تيماج سرخ ضربي مقوايي، 149، 21 سطر (16×9/5)، اندازه: 21×15سم [ف: 5-1661]

10. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 803

آغاز: بسمله. و به نستمد و نستعين. الحمدلله و سلام على عباده ... فيقول ... محمد حسن بن عبدالمامقاني أن هذا هو الجزء الثاني من كتاب بشرى الوصول الى اسرار علم الاصول؛ انجم: اذ ليس هناك عنوانان جمعهما المكلف بسوء اختياره في فرد.

جزء دوم و از مقدمه واجب تا اجتماع امر و نهى است؛ خط: نسخ، كاتب مؤلف، بي تا، كاغذ: فرنكي، جلد: تيماج سرخ ضربي مقوايي، 238 ك، 21 سطر (16×9/5)، اندازه: 21×15سم [ف: 5-1662]

11. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: 2445

آغاز: الحمدلله ... و بعد فيقول ... باب الاجتهاد و التقليد فينبغي قبل الاخذ في تحقيق المقام تقديم ما يفيد بصيرة في المطلوب؛ انجم: الا أن الظاهر المعبر عند العقلاء هو الدخول و لهذا يقدمه الفقهاء على الاصل وليكن هذا آخر الكلام

اجتهاد و تقليد؛ خط: نسخ، بي كا، تا: قرن 13؛ مصحح، محشى و بعضا با عنوان «لمحرره حسن بن احمد حسيني كاشاني»؛ جلد: تيماج قرمز ضربي، 176 ك، 20 سطر، اندازه: 15/5 × 21/5سم [محدث ارموى مخ: 1-254]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1116/2 - طباطبائي

آغاز: بسمله ... الحمد لله رب العالمين ... و بعد فيقول العبد محمد حسن ابن عبد الله المامقاني ... لما فرغنا ... لما فرغنا عن الكلام على مباحث الالفاظ ... و التقرير و الاجماع راينا التحدث عن حال القطع و الظن و افرده على حاله و ان كان على خلاف طريقه الاقدمين ... و جعلته الجزء الخامس من كتاب تشري الوصول؛ انجم: الثالث ما دل على أن القرآن نزل على سبعة أحرف كلها كاف شاف بل قد ادعي بعض العامة تواتر هذا الحديث

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز روشن، 96گ (141-236) [ف: 23-564]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14958

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 [مختصر ف: 109]

14. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2699

جلد سیزدهم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سرخ ضریبی، 239 گ، 20 سطر، اندازه: 21/1×15/6 سم [ف:]

15. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1598

در نهی در عبادات است؛ خط: نسخ، کا: سید محمد کاشی، تا: 1276ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سرخ نو، 200گ، 21 سطر، اندازه: 21/2 × 15/7 سم [ف: 1-72]

16. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11438

آغاز: باب المنطوق و المفهوم و هما وصفان للمدلول بحکم التبادر المویذ بملاحظة نظائرهما من المعنی؛ انجام: و ربما یوید هذا ما ذکره جماعة من أن ما نقل آحاد لیس بقرآن فلا بد من ملاحظة الأدلة و التتبع و التأمل

این جزء، بحث مفاهیم تا پایان بحث اجماع را دارا می باشد؛ خط: نسخ، کا: عبدالحکیم فرزند عبدالرحیم، بیدگلی کاشانی، تا: 3 محرم 1277ق، مصحح، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای روشن عطف تیماج قهوه ای تیره، 193گ، 29 سطر (11×22)، اندازه: 21×30 سم [ف: 29-62]

17. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: 3/1

بحث قطع و ظن؛ خط: نسخ، کا: محمد جواد بن شیخ حسین عصامی، تا: 1278ق؛ با علامت بلاغ دارد، در صفحه اول محمد موسوی نوشته که کتاب امانت آقای حجت (رحمه الله علیه) است. [ف: 18]

18. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 806

آغاز: بسمله. و به نستعین. رب یسر ولا تعسر علی. الحمد لله و سلام علی عباده... فیقول... محمد حسن بن عبدالله المامقانی آن هذا هو الجزء السادس من کتاب بشری الوصول الی اسرار علم الاصول؛ انجام: و هو الاقتصار فی الاجتناب علی ما علم بالتفصیل بقوله لاحتمال کون المعلوم بالاجمال (یک صفحه سفید گذارده شده).

جزء ششم و از اصل برائت تا اشتراط عمل به اصول به فحص در ادله است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1280ق، کاغذ: فرنگی، جلد: برنگ زرد، 237گ (گ آب - 237ب)، 21 سطر (9×15/5)، اندازه: 21/5 × 15/5 سم [ف: 5-1663]

19. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 2727

جزو ششم؛ خط: نسخ، کان محمد موجی شوشتری، تا: 1280ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سرخ ضریبی، 230 گ، 18 سطر، اندازه:
21/7×15/5 سم [ف: 1-72]

20. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 340

جلد ششم، تا اول بحث استصحاب؛ خط: نسخ، کا: علی بن حسن یاسین نجفی، تا: 1288ق؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج مشکی
سوخت با ترنج با سر، 20 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 167]

ص: 33

21. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7928

بی کا، تا: جمعه 18 ربیع الاول 1290ق؛ 299، 25 سطر، اندازه: 31×21سم [ف: 20-253]

22. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7318

آغاز: پس از سه سطر دیباچه (اصل النهی فی العبادات او المعاملات هل یقتضی ما تعلق به اختلافوا فیہ علی اقوال و قبل الخوض فی تحقیق الحق)؛ انجام: و بعد ذلك كله لا یخفی انه الا یترب علی هذا البحث ثمر.

جلد 3. شامل نهی در عبادات و معاملات، مفهوم و منطوق، عام و خاص تا مبحث (جواز تخصیص عام به نیت)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1291ق، تاریخ واقف: شهریور 1329؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج ضربی، 229، 19 سطر، اندازه: 21815سم [ف: 6-9]

23. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 414

جزء سوم تا ششم؛ بی کا، تا: 1291 ق [اوراق عتیق: 1-242]

24. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 341

آغاز: الحمد لله ... أما بعد فبقول العبد ... أصل من جملة الأصول أو الأدلة الشرعية أو العقلية أو الشرعية و العقلية الاستصحاب

جلد هفتم، شامل مبحث استصحاب و جلد هشتم از مبحث التقليد و الاجتهاد شروع می شود؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 19 جمادی الثانی 1292ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج باسر، لچکی مجدول با نقش گل و بوته، 23 سطر، اندازه: 26×15سم [ف: 168]

قم مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 788 نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-473]

25. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 16-1/16

آغاز: برابر؛ انجام: اذ لیس هناك عنوانان جمعهما المكلف بسوء اختياره في فرد هذا آخر الجزء الثاني من كتاب بشرى الوصول إلى أسرار علم الأصول ..

از اول کتاب تا آخر جزء ثانی شامل بحث تعارض العرف و اللغة تا اوایل نواهی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 9 ربیع الثانی 1292ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای سیر، 181 گ، 27 سطر، اندازه: 31×21سم [ف: 2-623]

26. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1402

آغاز: بسملة الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فبقول العبد الجانی ... اصل الأمر بالشی هل یقتضی وجوب؛ انجام: اذ لیس هناك عنوانان جمعهما المكلف بسوء اختياره في فرد.

جلد 2، مشتمل بر مباحث اوامر و نواهی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 19 محرم 1295ق؛ محشی با امضای «منه سلمه الله تعالی»؛

کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی عطف میسن سرخ، 23 سطر (16/5×10)، اندازه: 22×15/5 سم [ف: 4-1985]

27. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5715

جزو چهارم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 12 محرم 1297ق، جا: نجف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میسن سرخ ضربی، 226گ، 21 سطر، اندازه: 22×15/8 سم [ف: 1-73]

28. تهران، ملک، شماره نسخه: 1074

جزو هشتم، در باب اجتهاد و تقلید؛ خط: نسخ، کا: میرزا حسین کازرونی، تا: ربیع الأول 1298ق، در پشت ورق آخر آمده: اجرت این کتاب که بخط حقیر است هر جزوی تخمین چهارصد بیست است که تمام عبارت از سیزده هزار و دو بیست بیت تمام سی و سه جزوه از قرار هزاروی هفده قمری مجموع آن بیست و دو شنلگی و یک قمری وصول شد؛ کاغذ: فستقی، جلد: میسن سرخ ضربی نو، 161گ، 18 سطر، اندازه: 4/15 × 6/21 سم [ف: 1-72]

29. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 466-3/86

آغاز: بسمله حمدله و صلاة. و بعد فیقول العبد الجانی الفانی اسیر الإمال و الأمالی محمد حسن بن عبدالله المامقانی فی النجف الاشرف ای هذا هو الجزء الثاني من کتاب بشری الوصول؛ انجام: الا ان الظاهر المعبر عند العقلاء هو الدخول و لهذا يقدمه الفقهاء علی الأصل. ولیکن هذا آخر الکلام ... محمد و آله اجمعین الغر الميامین.

جزء ثانی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1298ق؛ جلد: مقوایی نازک با روکش کاغذی روغنی قهوه ای، 144گ، 23 سطر، اندازه: 5/20×16 سم [ف: 2-623]

30. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11949

آغاز: برابر؛ انجام: أو أن المراد بالقبول فیها هو القبول علی وجه أتم و أكمل من قبول أعمال غیر هم من المؤمنین لاختصاصهم بما لاحظ لغیرهم فیہ من الرتبة و الفضیلة، هذا تمام الکلام فی المسئلة.

جلد اول و دوم تا پایان بحث اجزاء؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 14؛ مصحح، خطبه کتاب توسط «محمد بن جعفر تبریزی» به سال 1316 ق در حاشیه برگ آغاز بعدا اضافه شده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی ضربی مجدول، 216گ، 29 سطر (21×11)، اندازه: 30×20 سم [ف: 30-244]

31. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 971

آغاز: الحمد لله الذي اسس اساس الدين و هदानا سبيل المهتدين والصلاة والسلام على رسوله نبي الرحمة

جلد ششم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14، از عصر مؤلف؛ در حاشیه تصحیح شده و کار مقابله آن را با نسخه مؤلف حسین بن احمد انبوهی کیانی غروی در روز یکشنبه پنجم رمضان 1317 به پایان برده، دارای چند حاشیه کوتاه است از شیخ عبدالله مامقانی (فرزند

مؤلف) و به خط وی؛ جلد: تیماج قرمز، 178گ، 28 سطر، اندازه: 21×31سم [ف: 3-189]

32. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 81-1/81

آغاز: بسمله. باب المطلق و المقید و فيه مقدمة و مقامات أما المقدمة ففي تعريف المطلق و قد عرفوه بتعريفات. الأول ما يستفاد من كلام الشهيد الثاني؛ انجام: لزم كون اعتبارها قبالا للاستصحاب الغوا و ينبغي التنبيه على أمور الأول أن الخروج عن الشيء و كما تضمنه

ص: 34

بحث مطلق و مقید و استحباب؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ با علامت بلاغ، مصحح، محشی به امضاء «منه وفقه الله» و «کذا افاد الاستاذ سلمه الله تعالی» و «اشار الى هذا المعنى سيدنا الاستاد دام مجده»؛ جلد: گالینگور، قهوه ای، 259 گ، 18 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 2-624]

33. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5536

آغاز: بسمله. الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى، و بعد فيقول محمد حسن بن عبدالله المامقاني لما فرغنا من الكلام على مباحث الالفاظ؛ انجام: على من يشاء من عباده و ليكن هذا آخر الكلام في المسئلة و قد اتفق الفراغ منها جامع الكتاب محمد حسن ... يوم الأحد سبعة و عشرين يوما خلون من شهر شوال المكرم 1278 في النجف الاشرف

جلد پنجم (قطع ظن)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، 244 گ، 22 سطر (25×9)، اندازه: 22×25 سم [ف: 16-424]

34. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 104-ج

جزء پنجم است و برابر است با نسخه شماره 1297 دانشگاه؛ خط: نسخ، کا: مهدی قمی، تا: قرن 14؛ حاج محمد حسین نسخه را از سید حسن استر آبادی به بهای 14 قران در 24 شعبان 1306 خریده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: قهوه ای ضربی مقوایی، 221 گ، 25 سطر (8×15/5)، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 259]

35. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9434

آغاز: پس از خطبه مختصر و نام مؤلف و کتاب: اصل في الاستصحاب و هو لغة اخذ الشي مصاحبا و منه قول الفقهاء لا يجوز استصحاب اجزاء ما لا يوكل لحمد في الصلوة؛ انجام: دون الاول و ما ذكرناه أولا هو المعول و هو منتهى الكلام في باب استصحاب و قد ساعدنا التوفيق على اتمامه من بركات سيدنا المستجن بارض الغري صلوات الله و سلامه عليه في سلخ رجب المرجب من شهر سنه 1301.

جلد هفتم، مبحث استصحاب؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی کا، تا: قرن 14؛ در ظهر برگ اول و درون جلد دو یادداشت درباره اوضاع اجتماعی و سیاسی در سال 1362 ق؛ واقف: خان بابا مشار، خرداد 1354، کاغذ: فرنگی حنایی، جلد: تیماج عنابی ضربی، 305، 16 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 16-52]

36. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9434/3

آغاز: اختلفوا في جواز اجتماع الأمر والنهي في شي الواحد و هذه من غوامض المسائل و الاكثر ذكروا هذه المسئلة في مباحث الأمر و النهي و ليس على ما ينبغي انجام: أن النسبة بين المعنيين المذكورين بحسب المفهوم هو التباين في نفسه.

مباحث اجتماع امر و نهی و احتمالا مجلد دوم و به ضبط حواشی کتاب با سه مقدمه شروع می شود: «الأولى في تحرير محل النزاع؛ الثاني في آن متعلق الأحكام هل هي الطبايع او الأفراد؛ الثالث في تأسيس الأصل في المقام»؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی حنایی، جلد: تیماج عنابی ضربی، 91 گ، 16 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 16-53]

37. قم، مرعشی؛ شماره نسخه: 10490

جلد 7، خط: نسخ، کا: حسین بن محمد علی نیکیچه ای، تا: 1300ق، جا: دهخوارقان تبریز؛ در همان سال در مشهد مقدس مقابله و تصحیح شده؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س ش 4-10490]

38. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3047

از نیمه نخستین است؛ خط: نسخ، کا: مهدی بن علی نجفی، تا: 1302، برای آقا سید احمد بن قوام الدین سید محسن سلطان آبادی؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سرخ ضریبی، 197گ، 27 سطر، اندازه: 20/7×30/5سم [ف: 1-72]

39. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: 3/2

جلد دوم کتاب و شامل بحث مقدمه واجب، امر به شیء، امر به امر، اجتماع امر و نهی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1303ق؛ با علامت بلاغ، مصحح [ف: 18]

40. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18240

آغاز: الدلیل و المدلول و دخول اغلب الفتاوی فی السنه؛ انجام: معرفه المنعم و صفاته تلك المعرفة و هي الخضوع خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالکریم بن حاجی مهدی جزئی، تا: 2 شوال 1305ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: آیه الله دادمهر، تیر 1371؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش گالینگور عطف و گوشه ها تیماج خرمایی، 192 گ، مختلف السطر، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 16-54]

41. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7320

آغاز: اصل فی القطع و الظن و قبل الأخذ فی تحقیق المقام ینبغی التنبیه علی شیئی یفید بصیرة فی الشروع؛ انجام: و قد بقی المقام التعرض للظن فی أصول الدین لکننا نقتفی فی وضعه اثر القوم فناتی به فی باب الاجتهاد و التقليد.

جلد 5، شامل مباحث قطع و ظن؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 7 ربیع الاول 1306ق؛ 212 گ، 19 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 6-9]

42. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1388

آغاز: بسملة الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فیقول العبد الجانی الفانی ... اصل فی القطع و الظن و قبل الاخذ و تحقیق المقام ینبغی التنبیه؛ انجام: و قد بقی فی المقام التعرض للظن فی اصول الدین لکننا نقتضی فی وضعه ... فانه المتفضل علی من یشاء و لیکن هذا آخر الکلام فی المسئله.

جلد پنجم مشتمل بر مباحث قطع و ظن؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین اصفهانی، تا: رجب 1306ق؛ استکتاب نصیر الدین؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج سرخ، 18 سطر (16×10)، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 4-1974]

43. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11686

آغاز: الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى وبعد فيقول العبد الجاني الفاني أسير الآمال والأمانى؛ انجم: إلا أن الظاهر المعتبر

ص: 35

عند العقلاء هو الدخول ولهذا يقدمه الفقهاء على الأصل وليكن هذا آخر الكلام في هذا الكتاب.

خط: نسخ خوش، كا: محمد علي فرزند ميرزا خليل، خوانساري، تا: 1 محرم 1307ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ مهر: «الوثاق بالله الغني محمد بن الحسن الحسيني» (مربع)؛ كاغذ: فرنگي، آهار مهره، جلد: تيماج زرشكي، ضربي، مجدول؛ 258 گ، 25 سطر (8/5×18/5)، اندازه: 26/5×15 سم [ف: 29-469]

44. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 11216

آغاز: برابر؛ انجام: ولا بد في اثبات ما زاد عن ذلك من الرجوع الى الادلة كما في الأمر عقيب الحظر فافهم

خط: نسخ زيبا، بي كا، تا: 1308ق؛ مصحح، مقابله شده با عبارت قوبلت مع نسخه الاصل، محشى؛ كاغذ: سمرقندی، آهار مهره، جلد: تيماج قرمز ضربي مجدول، 98 گ، 27 سطر (23713)، اندازه: 30/5×21 سم [ف: 28-312]

45. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1415

آغاز: بسملة الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى وبعد فيقول العبد الجاني ... اصل من جملة الأدلة العقلية اصل البرائه و قبل الاخذ؛ انجام: بضمنان صاحب المجره للدنيا هذا منتهى المقال في هذا المقام و يتلوه الكلام في الاستصحاب ...

جلد 6 شامل مبحث اصالة البرائه؛ خط: نسخ، كا: محمد هاشم بن محمد بشير، تا: شب 23 ربيع الاول 1309ق؛ كاغذ: زرد و سفيد، جلد: تيماج ضربي قهوه اي، 20 سطر (15×10/5)، اندازه: 21/5×16/5 سم [ف: 4-1996]

46. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 8807

خط: متن دعا نسخ معرب، كا: عبدالله بن محمد موسوي جزائري، تا: دوشنبه 6 جمادى الثاني 1310ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تيماج قرمز، 277 گ، 20 سطر، اندازه: 21/5×16 سم [ف: 7-23]

47. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 10485

جلد 4؛ خط: نسخ، كا: محمود بروجردي، تا: 1316ق؛ مصحح، مقابله شده با نسخه اصل توسط شيخ حسين بن احمد انبوهي كيانى

غروي به سال 1317ق؛ قطع: رحلى [ميراث شهاب: س ش 4-71]

48. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 10486

جلد 5 خط: نسخ، بي كا، تا: 1316ق؛ قطع: رحلى [ميراث شهاب: س ش 4-71]

49. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: 4477

آغاز: اصل لا خلاف في انه يجوز امر الامر مع جهله بانتفاء الشرط و انه يكون الأمر حينئذ مشروطا كما من النهاية الاجماع على ما ذكر؛

انجام: و قد عرفت ضعفه كما عرفت ضعف سائرا دلتهم فراجع و تدبر و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً

جزء اول و دوم و دارای مباحث: مفهوم شرط، اجتماع الامر و النهي في شيء واحد، الأمر بالشيء هل يقتضي وجوب ما لا يتم الا به، مبحث الضد؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد حسن رشتی گیلانی، تا: 5 محرم 1321ق (پایان جزء اول) شعبان 1320 (پایان کتاب)؛ مصحح؛ جلد: مقوایی ابر و باد عطف و گوشه ها تیماج مشکى، 181گ، 24 سطر، اندازه: $27/5 \times 19/5$ سم [محدث ارموی مخ: 1-254]

50. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8809

جلد هشتم کتاب در مباحث استصحاب و از پایان افتاده دارد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1323ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، 301گ، 20 سطر، اندازه: $21/5 \times 16$ سم [ف: 8-23]

51. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 19/83-3753/3

آغاز: بسم الله الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى وبعد فيقول العبد الجانى ... محمد حسن بن عبدالله المامقانى أن هذا هو الجزء الثالث من كتاب بشرى الوصول؛ انجام: بقى هاهنا أمر ينبغى التعرض له و هو ان الفاضل القمي يرى أن الأصل في الأمر الظاهري الشرعي هو الأجزاء ... اذا كان قد اتى به على وجه لا يوجد فيه خلل متيقن او متحمل.

جلد سوم؛ خط: نسخ، کا: میرزا محمد قمی، تا: چهارشنبه 4 جمادى الثانی 1330ق؛ افتادگی: انجام؛ محشى با امضای «منه ره»؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه ای، 40گ، 16 سطر، اندازه: 17×21 سم [ف: 2-623]

52. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 626

آغاز: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى

جلد پنجم شامل مباحث قطع و ظن؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1370ق، 206گ، 20 سطر، اندازه: 18×24 سم [ف: 1-33]

53. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8806

جلد پنجم، دارای مباحث قطع و ظن؛ خط: نسخ، بی کا، تا: در عصر مؤلف؛ مهر: کتابخانه شیخ محمد امین نجفی خوئی؛ جلد: تیماج قرمز، 275گ، 20 سطر، اندازه: $21/5 \times 16$ سم [ف: 6-23]

54. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8808

جلد هفتم، در استصحاب؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قرمز، 361، 20 سطر، اندازه: $21/5 \times 16$ سم [ف: 7-23]

55. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 9251/1

آغاز: اصل في التعارض و التعادل و الترجيح و قبل الأخذ في تحقيق المقام ينبغي تقديم امر؛ انجام: و لهذا يقدمه على الاصل و ليكن هذا

آخر الكلام في هذا الكتاب المسمى بشري الوصول الى اسرار علم الاصول

نسخه حاضر «اصل في التعارض و التعادل و التراجيح»؛ بي كا، بيتا؛ جلد: تيماج مشكى با ترنج و سرترنج زرین، 89گ (5پ - 93ر)،
اندازه: 16×22/5سم [ف: 30-35]

56. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر

بی کا، بی تا [نشریه: 7-513]

57. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

الجزء الرابع؛ بی کا، بی تا [تراثنا، س 18 ش 1 و 2-206]

58. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17547

ص: 36

جلد اول؛ بی کا، بی تا؛ برخی مجلدات به خط و تصحیح فرزند مؤلف شیخ عبد الله مامقانی است [د.ث. مجلس]

59. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17548

جلد دوم؛ بی کا، بی تا؛ برخی مجلدات به خط و تصحیح فرزند مؤلف شیخ عبد الله مامقانی است [د.ث. مجلس]

60. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17549

جلد سوم؛ بی کا، بی تا؛ برخی مجلدات به خط و تصحیح فرزند مؤلف شیخ عبد الله مامقانی است [د.ث. مجلس]

61. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17550

جلد چهارم؛ بی کا، بی تا؛ برخی مجلدات به خط و تصحیح فرزند مؤلف شیخ عبد الله مامقانی است [د.ث. مجلس]

62. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 36/78-7078

آغاز: بسملة الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى وبعد فيقول العبد الجاني الفاني اسير الامال ... اصل من جملة الأصول او الأدلة الشرعية او العقلية؛ انجام: دون الأول وما ذكرناه او هو المعلول وهذا منتهى الكلام في باب الاستصحاب ... هذا هو الجزء السابع ... ويتلوه الجزء الثامن في باب الاجتهاد اولا وآخرا و ظاهرا وباطنا

جزء سابع (بحث استصحاب)؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی با نشان «منه وفقه الله تعالى»، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول گرهی، 221، 20 سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 2-624]

63. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7319

آغاز: اصل في بناء العالم على الخاص لا يخفى أن العام والخاص اما ان يكونا متوافقين في الحكم؛ انجام: فلا بد من ملاحظة الأدلة والتتبع والتأمل.

جلد 4. بقیه مبحث عام و خاص (از مسئله حمل عام بر خاص تا آخر) مطلق و مقید، مجمل و مبین، اجماع و شهرت را دارد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 245گ، 19 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 6-9]

64. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7321

آغاز: اصل من جملة الأصول او الأدلة الشرعية او العقلية او الشرعية والعقلية الاستصحاب؛ انجام: و ما ذكرناه أولا هو المعول. جلد 7، در استصحاب؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، 227گ، 24 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 6-9]

65. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 336

جلد اول و از اول تا ابتدای مبحث مقدمه واجب را شامل است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکى ساده، 21 سطر، اندازه:

21×16 سم [ف: 167]

66. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 337

جلد دوم شامل بحث «وجوب مقدمه ضد» و «جواز الامر مع العلم بانتفاء الشرط»، اجتماع امر و نهی می باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج سرخ ضربی با ترنج با سر، 21 سطر، اندازه: 22×15 سم [ف: 167]

67. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 338

جلد سوم شامل بحث اقتضاء النهی للفساد و الاجزاء؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: مقوایی با روکش پارچه ای، 21 سطر، اندازه: 22×16 سم [ف: 167]

68. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 339

جلد پنجم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج سرخ ضربی با ترنج با سر جدول دار، 20 سطر، اندازه: 22×15 سم [ف: 167]

69. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7926

آغاز: برابر خط: نسخ، کان محمد آل بحر العلوم طباطبائی، بی تا؛ مصحح، با نشانی بلاغ؛ تملک: کاتب به تاریخ غره رمضان 1389 با مهر محمد بن محمد تقي الطباطبائی «(بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، 274 گ، 25 سطر، اندازه: 31×21 سم [ف: 20-252]

70. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7927

مباحث نواهی تا اجماع؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مانند جلد سابق؛ گ 299، 25 سطر، اندازه: 31×20 سم [ف: 20-253]

71. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 972

جلد هشتم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، مقابله حسین بن ابراهیم انبوهی کیانی غروی؛ تملک: محمد علی بن عبد الکریم تبریزی؛ جلد: تیماج قرمز، 173 گ، 28 سطر، اندازه: 31×21 سم [ف: 3-190]

72. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1151-7/51

آغاز: برابر، انجام: فالمتبادر من النهی عرفا بقرینة وقوعه عقیب الامر انما مجرد نفی الرجحان لا غیر ولا بد فی اثبات مازاد عن ذلك من الرجوع الى الادلة كما فی الأمر عقیب الحظر فافهم.

جزء اول از کتاب شامل مباحث الفاظ تا آخر اوامر؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز مجدول با ترنج و سر ترنج، 181 گ، 20 سطر، اندازه: 18×24/5 سم [ف: 2-623]

73. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 237/6-2/57

آغاز: بسمله و به نستعين الحمدلله و سلام على عباده الذين اصطفى و بعد فيقول العبد الجاني الفاني اسير الآمال و الأمالى محمد حسين بن عبدالله المامقاني؛ انجام: على وجه الكشف عن حكم الشارع و الا من جانب العقل بأن ينشأ و جوب اتباعه

جزء پنجم كتاب (بحث از حال قطع و ظن)؛ خط: نستعليق، بی کا، بی تا؛ 55گ، 19 سطر، اندازه: 18×24سم [ف: 2-623]

74. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 7929

جلد هفتم، از مباحث قطع و ظن تا پایان استصحاب؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 354، 25 سطر، اندازه: 21×31سم [ف: 20-254]

75. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 20

آغاز: حمدله ... انه لما من الله عز شأنه على بتقبيل عتبة ابي الائمة و سراج الامة ... وكان اعظمها قدرا واجلها خطرا علم الأصول الذي لا يتيسر الوصول الى حقيقته؛ انجام: فالمتبادر من النهى عرفا بقرنية وقوعه عقيب الامر انما هو مجرد نفى الرجحان لا غير ولا بد في اثبات ما زاد عن ذلك من الرجوع الى الادلة كما في الأمر عقيب الحظر فافهم.

ص: 37

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ ترنج و سر مجدول گرهی عطف تیماج زرشکی مجدول، 111گ،
26 سطر، اندازه: 21×30سم [ف مخ: 1-274]

76. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 21

آغاز: حمدله ... اصل النهی فی العبادات او المعاملات هل یقتضی فساد ما یتعلق به اختلفوا فیہ علی اقوال و قبل الخوض فی تحقیق الحق
لابد من تمهید مقدمات انجام: من القول باشتراك الفاظ العموم بین العموم و الخصوص و ارادا بالمخالفین القائلین بانحصار وضعها فی
العموم فتدبر و بعد ذلك كله لا يخفى أنه لا يترتب على هذا البحث ثمر.

جلد سوم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج سرخ ترنج و سر سبز با گل و بوته عطف تیماج زرشکی مذهب مجدول گرهی، 167گ،
26 سطر، اندازه: 21×31سم [ف مخ: 1-275]

77. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10222

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه میرزا ابوالفضل طهرانی؛ جلد: تیماج قرمز، 242گ، 21
سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 26-192]

78. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10223

جلد سوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه میرزا ابوالفضل طهرانی؛ جلد: تیماج قرمز، 191گ، 21
سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 26-192]

79. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10224

جلد چهارم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه میرزا ابوالفضل طهرانی؛ جلد: تیماج قرمز، 280گ، 21
سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 26-193]

80. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10225

جلد هشتم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه میرزا ابوالفضل طهرانی؛ جلد: تیماج قرمز، 296گ، 21
سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 26-193]

81. قم؛ زنجانی (آیه الله)؛ شماره نسخه: 14/2

جلد 6 (برائت)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ انجام در میانه اخباریان بر وجوب احتیاط افتاده؛ قطع: خشتی [چند نسخه - ف: 195]

82. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13173

آغاز: اصل لا خلاف فی انه يجوز امر الأمر مع جهله بانتفاء الشرط و انه يكون الأمر حينئذ مشروطا كما عن النهاية الاجماع على ما ذكر؛

انجام: ینفی احتمال العلم فیہ بالاصل بخلافه هنا وجود اطلاق السؤال المقتضی لمراعاة المطابقة هناك بخلاف هذا و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرين.

از مسئله «امر الامر مع جهله بانتفاء الشروط» تا آخر مباحث عام و خاص؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، 194 گ، 20-22 سطر، اندازه: 16×21/5 سم [ف: 36-264]

• البشري في انشاء الصلوات الباهرة / دعا / عربي

al-busra fi insa-is salawat-il bahira

امام الحرمین همدانی، محمد بن عبد الوهاب، -1303 قمری

(emām-ol-harameyn-e hamedānī, mohammad ebn-e abd-ol-vahhab (- 1886

تاریخ تألیف: 5 ربیع الثانی 1290ق

در فضیلت صلوات فرستادن بر پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام) و اثرات دعا و کیفیت فرستادن صلوات بر آنان به روش صلوات خواجه. [الذریعه 119/2 شماره 404]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2520

آغاز: الحمد لله الذي قرن بالصلوات نجح دعوات البشر و الصلاة و السلام علی شمس الهدایة و بر وجه الاثني عشر نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد سمیع بن حاج محمد ارومی، تا: قرن 13؛ 50ص [عکسی ف: 7-113]

• بشیر و نذیر / دعا / عربي

bašīr wa nadīr

این دفتر جلد دوم و در دوازده «باب» است و دعاهاى گوناگون به روش شیعیان در آن آمده است.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1183

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي جعل لاختلاف الليل و النهار و حركات الانجم و الكواكب و الظلم و الانوار عللا و فوائد و غايات لاتحصی ... فهذا مجلد الثاني من كتابنا المسمى بالبشير و النذير؛ انجام: اضعف الله اجره و ينعم به الميت و في رواية و ينعم بذلك.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، 330 گ، 25 سطر (17×12)، اندازه: 26×18 سم [ف: 6-2147]

• بصائر الأمور / فلسفه / فارسی

basā'er-ol omūr

آغاز: بانبياء عليهم السلام و بعضی مسمى ساخته اند؛ انجام: على مضایق ابواب الأرض ... و اذا دعيت ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 20 سطر (6×15)، اندازه: 12×22 سم [رایانه]

• بصائر الأوهام في سراير الارحام / طب / فارسی

basā'er-ol owhām fī sarāyer-el arhām

صدر یزدی، علی، ق 14 شمسی

(sadr-e yazdī, 'alī (- 20c)

اهداء به: ناصر الدین شاه قاجار

رساله کوتاهی است در تشریح رحم و امراض آن و درمان های بیماری های مربوط به آن.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 22/189 - 4469/1

آغاز: زبان تمجید و تحسین به ثنای جهان آفرین گشایم که از سلاطین قرین عنایت آیین تبارک الله احسن الخالقین خلقت جنین را در ارحام امهات بالمکین فرمود؛ انجام: بصیرة بسا باشد که احتیاج افتد به اسقاط ... دیگر آنکه بگیرند ابهل زراوند مد حرج ترمس صرف از هر یک مساوی دیگری.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج سبز مغز پسته ای، 20، 11 و 12 سطر، اندازه: 14×11سم [ف: 2-624]

• **بصائر الایمان فی تفسیر القرآن = درة الصفا فی تفسیر ائمة الهدی / تفسیر / عربی**

baṣā'ir-ul Īmān fī tafsīr-il qur'ān = durrat-uṣ Ṣafā fī tafsīr-i a'immat-il hudā

؟ دارابی، صبغة الله بن جعفر، ق 13 قمری

(dārābī, sebqat-ol-lāh ebn-e ja'far (- 19c

تفسیر مزجی روایی است شبیه به تفسیر صافی ظاهرا در سه مجلد. نسخه حاضر که مجلد اول آن می باشد تا سوره کهف را دارا بوده و یازدهم جمادی الأول 1260 در مشهد مقدس پایان یافته است. مجلد دوم کتاب تا سوره یس می باشد و از جلد سوم اطلاعی در دست نیست.

[الذریعه 123/3]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 119

آغاز نسخه تذکرة لنفسی و ذخرایوم ولات حین مناص فقری و فاقتی مستمسکا بحبل الله المتین العروة الوثقی؛ انجام: قال من کل شیء قال علیه السلام جل ربه فقال کیف قال علیه السلام الله اکبر من أن یوصف قد فرغت من

جلد اول، تا پایان سوره کهف را دارا می باشد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشتی در اشاره به اینکه نسخه به خط مؤلف است دیده می شود؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه ای، 287گ، 16 سطر، اندازه: 22×15سم [ف: 1-86]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 338

• بصائر الدرجات / حدیث / عربی

baṣā'ir-ud darajāt

صفار، محمد بن حسن، - 290 قمری

(904 - saffar, mohammad ebn-e hasan)

نگارنده از یاران امام عسکری و از محدثان بزرگ شیعی بوده است؛ این کتاب در 4 جزء (کتوری ص 87-ذریعه 3: 124) یا ده جزء (چاپ سنگی 1285 با نفس الرحمن نوری) می باشد. حر عاملی در فائده 4 پایان وسایل می نویسد که بصائر را دو نسخه کوچک (نسخه ما) و بزرگ (چاپی) است. مجلسی در بحار (1: 11) آن را از اصل های با ارزش برشمرد و گفت که کلینی و دیگران از آن آوردند. نسخه بزرگ با نفس الرحمن به چاپ رسیده است. در الذریعه از نسخه کوچکی یاد شده که در عنوان بابها با بزرگ یکی بوده ولی از چاپی نزدیک به صد و هفتاد حدیث کم داشت. در روضات (در سرگذشت قطب راوندی ص 301) درباره خرائج و جرائح دارد: «و هي تتضمن كثيرا من احادیث الارتقاء نظیر کتاب البصائر للشیخ محد بن الحسن الصفار» و درست هم هست چه بسیاری از خبرهای آن با مشرب قمیان نمی سازد و مانا به روش باطنیان و غالیان روایت شده و شاید بتوان گفت که در نسخه های آن دستی برده اند و بدین گونه به ما رسیده است. باز خوانساری (در سرگذشت بررسی ص 285) می گوید: «روش غلو و ارتقاء آنگاه آغاز گردید که آن دو راوی، تفسیر امام عسکری را ساختند یا تفسیر فرات بن ابراهیم دست به دست گشت با تفصیل فارس بن حاتم بن ماهویه قزوینی صوفی به دست مردم رسید بلکه از هنگامیکه خبرهای مفضل بن عمر جعفی و جابر بن یزید جعفی در میان شیعیان آشکار شده و پاره ای از آنها در بصائر صفار و مجالس شیخ و کشف الغمه و خرائج راوندی و فضائل شاذان و پسرش و دیگر کتاب های مناقب پارسی و تازی و تفسیرهای ارتقاعیان و اخباریان درج گردید. این دانشمندان و مانند آنها چون ابن بطریق در عمده و رضی در خصائص و ابن طاوس رضی الدین و گروهی از دانایان بحرین و قم هم بدین گونه سخنان پرداختند تا این که به رجب بررسی رسید که کتاب ها در این باره نوشت و پیروانش خود را کشفیان می نامند. تا رسید به شیخیان و پشت سریان پیرو شیخ احمد احسانی در برابر فقیهان و بالاسریان کربلا که گفتار احسانی را نمی پذیرفتند و این سخنان بود که مایه یاوه سرائیهای آورنده «بیان» و پیروان او شده است».

شیخ طوسی در فهرست (ص 44) می گوید که صفار را کتاب ها است و پرسش هایی نوشته و برای امام عسکری فرستاده بود و ابن الولید همه کتاب های او را روایت می کرده بجز این بصائر و روایت او از ابن ابی جید و دیگران بما رسید ولی حسین بن عبید الله از احمد بن محمد بن یحیی از پدر خود از صفار بصائر را برای ما روایت نمود. نجاشی (ص 251) از او بسیار ستوده و بسیار درستکارش دانست و از کتاب هایش «الرد علی الغلاة» نام برد. او می گوید که ابو الحسن علی اشعری قمی از ابن الولید همه کتاب هایش را بجز «بصائر» برای ما روایت کرده است و ابن شاذان از احمد بن محمد بن یحیی از پدرش همه آنها را با

بصائر روایت نموده است. از اینها بر می آید که ابن الولید ابو جعفر محمد بن احمد بن حسن قمی (-343) دانشمند ارجمند شیعی و عالم رجال از «بصائر» پرهیز می کرده است. (فهرست طوسی ص 156- رجال نجاشی ص 271) و گویا برای این بود که او خبرهایی نزدیک به غلو روایت نموده است. ابن داود و حلی او را در قسم دوم کتاب خود یاد کردند ولی از «جامع الروات» بر می آید که کلینی و علی بن حسین بن بابویه و سعد بن عبدالله و دیگران از او روایت کرده اند (رجال مامقانی 3: 103) در النقص (ص 651 و 653) هم گفتگویی بر سر درستکاری صفار شده است. (دانش پژوه)

اجزاء دهگانه و کلا شامل 188 «باب» عبارت است: از باب 1 تا آخر باب 24 جزء اول؛ جزء دوم اول باب 25 فی الاثمه انهم معدن العلم ... تا آخر باب 44، جزء سوم اول باب فی الاثمة انهم ورثوا علم آدم ... تا آخر باب 57؛ جزء چهارم اول باب 58 تا آخر باب 66؛ جزء پنجم از اول باب 67 تا آخر باب 87؛ جزء ششم از اول باب 88 تا آخر 105؛ جزء هفتم از اول باب 106 تا آخر باب 125؛ جزء هشتم از اول باب 126 تا آخر باب 143؛

جزء نهم از اول باب 144 تا آخر باب 166؛ جزء دهم از اول باب 167 تا آخر باب 188.

آغاز: بسملة باب في العلم ان طلبه فريضة على الناس محمد بن الحسن الصفار المعروف بمهزله عن ابراهيم بن هاشم ... قال رسول الله صلى الله عليه وآله طلب العلم فريضة

انجام: والله اني لاعرض اعمالهم على الله في كل يوم تم الجزء الرابع وبه تمام الكتاب والحمد لله

چاپ: کتابخانه مرعشی 1404ق؛ تهران، سنگی، 1285ق، رحلی

[الذريعة 124/3-125؛ معجم المطبوعات العربية في ايران، رفاعی 284؛ مشارع، ص 127]

شرح و حواشی:

1- بصائر الدرجات (مختصر) = منتخب بصائر الدرجات؛ حلی، حسن بن سلیمان (8-)

2- بصائر الدرجات (منتخب)

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1574

نسخه بسیار نفیس است؛ خط: نسخ معرب، کا: ابی نصر علی بن محمد بن الحسن بن ابی سعد الطیب، تا: غره صفر 591ق؛ مصحح، بعضی عبارت ها را به فارسی برگردانده اند، روی برگ اول یادداشتی است در علم درایه که حسین بن مصطفی بن حسین از روی خط جدش کمال الدین حسین نوشته؛ تملک: عز الدین ابو نصر بن محمود بن ابی نصر به تاریخ صفر 730، محمد علم الهدی (فرزند فیض کاشانی) به تاریخ 1085 و مهر «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضوی)، محمد بن جمال الدین محمد مشهور به بهاء الدین واعظ کاشانی و مهر دائری ناخوان وی، سید محمد رضوی به تاریخ ذیحجه 1170 و مهر «سید محمد الرضوی» (بیضوی) و اینکه شخصی کتاب را به فرزندش محمد قاسم به تاریخ شعبان 1171 بخشیده؛ مهر: «... الی الله ... عبدالکریم» (مربع)، «عبده الراجی یعقوب» (بیضوی)، مهر «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز،

203گی، 19 سطر، اندازه: 25×17سم [ف: 4-382]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2414

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 7-17]

2. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 655- طباطبائی

آغاز: برابر؛ انجام: سألونی ان تدعوا الله لهم فقال و الله اني لا عرض اعمالكم (زیر وصالی رفته) في كل يوم

خط: نسخ، کا: عباس بن علی بن احمد بن احمد عمیدی حسینی، تا: 927ق؛ تملک: عبدالباقی رضوی مورخ 1173 و مهرش؛ مهر: محمد علم الهدی، «یا محسن اغفر نصیر الدین محمد بن سلیمان عل الهدی»، «عبدہ مرتضی الحسین»، «الراجی محمد حسن الرضوی»، «الراجی محمد حسن الرضوی»، «عبدہ الراجی محمد بن محمد»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قرمز، 548گی، 17 سطر، اندازه: 18×13سم [ف: 24-405]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7884

انجام: لم يحلل لله حلالا و لم يحرم له حراما و انه من صلی و زکی و حج و اعتمر فعل ذلك كله بغير معرفة خط: نستعلیق، کا: تقی الدین محمد بن شرف الدین حسینی، تا: 26 محرم 975ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: بن لطفعلی تبریزی؛ جلد: تیماج مشکی، 123، 25 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 20-219]

4. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3677

انجام: قلت لأبي عبدالله قول الله اعملوا فسيرى الله عملكم ورسوله و المؤمنون ما المؤمنون

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، رو مقوایی، 151 گ، 16 سطر، اندازه: 21×15سم [محدث ارموی مخ: 1-256]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1009

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، به تاریخ محرم 1117 از اول تا آخر مطالعه شده، مقابله شده؛ تملک: نجفقلی و مهر «لا و لا یحزنون نجف قلی» (مربع)، محمد رضی بن محمد شفیع و مهر رضی» (مربع)؛ جلد: دورو تیماج سبز، 151 گ، 17 سطر، اندازه: 22×13/5سم [ف: 3-2013]

6. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4162

آغاز: برابر؛ انجام: قوما من موالیک سألونی أن تدعوا الله لهم فقال والله اني لا عرض اعمالهم على الله في كل يوم. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح؛ تملک: «محمد ابراهیم بن زین العابدین بن نصیر الدین طوسی»، «ملاعلی اکبر تعزیه خوان» با مهر «عبدہ الراجی علی اکبر» (بیضوی)، «محمد رضا بن محمد صفی حسینی کاشانی» با مهر «المتوکل علی الله الغنی محمدرضا الحسینی» (مربع)؛ جلد:

تیماج دورو لبه دار، روسبز، پشت قرمز،

ص: 40

177گ، 23 سطر، اندازه: 15/5×27سم [محدث ارموی مخ: 1-256]

7. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 1853/14

خط: نسخ، کا: محمد بن احمد بن حسین بن ابراهیم حامدی، تا: قرن 11؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ ضریبی زرکوب مقوایی، 25 سطر (24816)، اندازه: 18×27سم [ف: 8-448]

8. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: 34/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1043ق، جا: حیدر آباد؛ جلد: دورو تیماج رو قهوه ای پشت مشکی، 115گ (6پ-120پ)، 19 سطر، اندازه: 13×22/5سم [ف: 34]

9. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 40

تا انتهای جزء رابع؛ خط: نسخ، کا: طهماسب قلی، تا: 1050ق؛ مجدول، در برگ دوم جمله «عاریه لدی الاقل اسدالله» و سه یادداشت از «حسین النوری» و نام کتاب و عبارتی در اهمیت کتاب و مؤلف آن، دارای سرلوح زرین، مصحح، با علامت بلاغ «حسین بن محمد تقی المازندرانی» به این عبارت «بلغ مقابلة بعد المقابلة الأولى في عصر العاشر من التاسع المبارك في سنة 1278 و بین المقابلتين قریب من مائتين فسبحان من بیده ملکوت کل شیء و الیه ترجعون و انا الجانی حسین بن محمد تقی المازندرانی کتبه فی مشهد الحسین علیه السلام» که این علامت بلاغ در انتهای جزء ثانی و رابع نیز آمده، دارای حواشی از «حسین بن محسن تقی النوری»، در پایان جزء رابع امضای مقابله «نصیر الدین محمد بن محمد تقی اللاهیجی» با یادداشتی به عنوان «شیخ محمد»؛ تملك:

حسین بن محمد تقی المازندرانی» صاحب مستدرک الوسائل در سنه 1275 که نام وی پاک شده است، نصیر الدین محمد بن محمد تقی اللاهیجی» در 1085، «عباس بن حسن بن عباس البلاغی»، «حسین بن شیخ عباس»،

«محمد علی بن سید صالح الحکیم العاملی» در 1223، «حسین بن محمد تقی النوری الطبرسی» در نجف اشرف سال 1275 با مهر «قال محمد صلی الله علیه و آله حسین منی و انا من حسین» (مربع)، «علی بن صالح» در 1221؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد علی» (مستطیل)، «جزو کتابخانه ضیاء الدین النوری» (بیضوی بزرگ)؛ جلد: تیماج جگری ساده، بدون مقوا، 137، 17 سطر، اندازه: 13×19سم [ف: 1-32]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 522

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-114]

10. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 5326

نسخه از نیمه باب دوم برابر با سطر 16 صفحه نخستین چاپی آغاز شده و تا باب 189 را دارد. (عنوان باب سوم: العالم الذي من عرفه عرفه الله)؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف بن شیخ عبدالعلی، تا: 1054ق، کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج زرد ضریبی یک لای 30گ، 28 سطر، اندازه: 20×25سم [ف: 3-256]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3142/2

آغاز و انجام: برابر چهار جزئی؛ خط: نسخ، کا: نجم الدین بن یعقوب صیمری، تا: 1057ق، جان حیدر آباد پاکستان؛ کاغذ: فرنگی الوان کرم و آبی، جلد: تیماج عنابی مقوایی عطف تیماج تریاکی روشن، 80ص (254-175)، 21 سطر (19×9/5)، اندازه: 17/5 × 28/5 سم [ف: 14-258]

12. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 751

خط: نسخ، کا: خیر الله بن علی بن عبدالله جزایری کربلایی، تا: 12 رجب 1063ق؛ کاغذ: سپاهانی (نشریه: 2-139)

13. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1061/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن حرعاملی، تا: اواخر ربیع الأول 1064ق؛ از روی نسخه شیخ زین الدین شیخ محمد مورخ 1033 در پایان ربیع الاول سال 1064 برای خود نوشته، و در گ ارو 103 ر می نویسد: «الله ثقة عبده. کاتبه لنفسه: محمد بن الحسن الحر، نفعه الله به» با دو گونه مهر او؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج گلی ساده مقوایی، 108گ (1ب-102ب)، 17 سطر (7×11/5)، اندازه: 11/5 × 16/5 سم [ف: 11855]

14. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1852

این نسخه در 9 جزو است و بجز نوادر 187 باب دارد ولی در خود نسخه 188 باب است؛ خط: نسخ، کان محمد طالب جلیلی سپاهانی، تا: 1065ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی، در یکجا به خط «باقر موسوی» (باب 101)؛ مهر: «ابن حاجی حیدر 1063»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، 118، 25 سطر (5/12 × 22)، اندازه: 22×31 سم [ف: 8-447]

15. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه: 20/2

خط: نسخ، کا: نوروز بن اسماعیل معلم اصفهانی، تا: چهارشنبه غره رجب 1066ق؛ جلد: تیماج قرمز ضریبی، 81گی (143پ 223پ)، 22 سطر [جنگ: 1-497]

16. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 249

آغاز: برابر؛ انجام: عن ابی عبدالله علیه السلام قال لا تکذبوا بحديث أتاکم أحد فانکم لاتدرون لعله شيء من الحق فتکذبوا الله فوق عرشه. خط: نسخ، کا: محمد امین نجفی استر آبادی، تا: 14 صفر 1067ق؛ مصحح؛ وقفنامه کتاب به تاریخ محرم 1252؛ جلد: دو رو تیماج قهوه ای، 224گ، 19 سطر، اندازه: 17×25 سم [ف: 1-276]

17. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2134

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن الحسن نوری، تا: 11 شعبان 1068ق؛ مصحح، با حواشی «بهاء الحسینی عفی عنہ»، از روی نسخه ای به تاریخ 24 ذیقعدة 725 نگاشته که آن نسخه از روی نسخه ای به تاریخ 275 نقل کرده که بر روی آن خط جماعتی از علمای ری بوده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 266 گی، 12 سطر، اندازه: 18×11سم محدث [رموی منخ: 1-255]

18. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2549

خط: نستعلیق، کا: میرزا خان بن محمد باقر، تا: جمادی الثانی

ص: 41

1071ق؛ مصحح، یادداشتی در باره عقد نکاح؛ مهر: «شعاع» (بیضوی)، «الله اکبر» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، 118گ، 16 سطر، اندازه: $12/5 \times 18/5$ سم [محدث ارموی مخ: 1-256]

19. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 482

آغاز: برابر؛ انجام: لیس علی مثل ابي يحيى وقد كان لا يوسف من خدمته.

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: پنج شنبه 2 ذیقعده 1071ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: احمد طاهری، 1351/5/13؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 112گ، 15 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف: 1-75]

20. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3796

خط: نسخ، بی کا، تا: 1072-1073ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «الملك لله دلخل کتابخانه خصوصی داعی شد» (بیضوی)، «لاله الا الله الملك الحق المبين محمد حسين» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای لبه دار، 236گ، 12 سطر، اندازه: $12/5 \times 20$ سم [محدث ارموی مخ: 1-255]

21. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2052/1

جزویکم؛ خط: نسخ، کا: ملک حسین بن عنایة الله بن علی، تا: 7 محرم 1073ق؛ با بلاغ قرائت؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه ای، 14 سطر، اندازه: 9×16 سم [ف: 5-416]

22. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1957/2

خط: نسخ، کا: محمد تقی ساروی، تا: دهه سوم ماه پنجم 1078ق؛

کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه ای لبه دار، 22 سطر [ف: 5-400]

23. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3622/1

آغاز: باب في الأئمة انهم المتوسمون في الأرض و هم الذين ذكرهم الله في كتابه يعرفون الناس بسيماهم جزء چهارم؛ خط: نسخ، کا: عبدالمطلب بن غياث الدين محمد علائی، تا: دوشنبه 6 جمادی الاول 1078ق؛ محشی، یادداشتی در باره علماء شیعه؛ مهر: «محمد بن علی» (بیضوی)؛ 32گ (2پ - 33پ)، 16 سطر، اندازه: $10/5 \times 17$ سم [محدث ارموی مخ: 1-256]

24. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1020

خط: نسخ، کان عبد الصمد بن ابراهیم کوه زری، تا: 1078ق؛ جلد: تیماج زرد، 2 سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد: 229]

25. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2020

آغاز: جل و عز فمن اتبع هداي فلا يضل ولا يشقى قال من قال بالائمة و اتبع امرهم و لم يجز طاعتهم؛ انجام: و الله اني لا عرض اعمالهم على الله في كل يوم.

از اوایل جزء یکم تا پایان جزء چهارم؛ خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن ابراهیم کوه زری، تا: 7 ذیحجه 1078ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به حواشی با رمز «علم» و «اهم دام ظله»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای، 199، 12 سطر، اندازه: $19/5 \times 14/5$ سم [ف: 402-5]

26. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5749

خط: نسخ، کا: امیره بن ضیاء الدین، تا: یکشنبه 22 محرم 1080ق؛ مصحح، مقابله شده در سلخ ربیع الثانی 1080؛ وقفنامه کتاب به تاریخ شعبان 1247؛ جلد: تیماج قرمز، 113، 19 سطر، اندازه: $28/5 \times 17/5$ سم [ف: 140-15]

27. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2415

خط: نسخ، بی کا، تا: اوایل رجب 1083ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی سوخته ضربی، 439گ، 15 سطر، اندازه:

$13 \times 18/5$ سم [محدث ارموی مخ: 1-255]

28. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 1629

آغاز: برابر؛ انجام: فتکذوبه الله فوق عرشه قد کمل ... تم بالخیر خط: نسخ، بی کا، تا: 1085ق، کاغذ: نخودی، جلد: میشن، 22 سطر (9×16)، اندازه: 16×24 سم [الفبائی: 89]

29. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 2199-عکسی

آغاز: برابر، انجام: لعله شیئی من الحق فتکذبو الله فوق عرشه. انجامه نویسنده: قد کمل کتاب بصائر الدرجات بعون الله الملك المبین علی يد العبد المسکین محمد المدعو بنظام الدین.

نخستین باب در نسخه در دست «باب العالم و المتعلم» و واپسین آنها «باب عرض الأعمال» است؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد مدعوبه نظام الدین، تا: پنج شنبه 11 شعبان 1086ق؛ افتادگی: انجام؛ مقابله شده، محشی با نشانه «ق»؛ وقفنامه بر گروه شیخیان کرمان با امضای محمد بن کریم (قاجار) در کرمان با نشان مهر گرد ایشان؛ 324، 22 سطر ($18/5 \times 10/5$)، اندازه: 30×21 سم عکسی ف: 1-52]

30. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 672/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبد المطلب بن غیاث الدین علائی، تا: جمادی الثانی و رجب 1086ق؛ دارای علامات بلاغ، مصحح؛ تملک: محمد تقی شیرازی، حاج میرزا محب علی؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول گرهی، ترنج باسر، 125گ، 15 سطر، اندازه: 19×12 سم [مخ: 1-74]

31. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 573-4/43

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: 7 جمادی الثانی 1088ق؛ با سرلوح مزدوج مرصع، مجدول مذهب، مصحح، بلاغ از حکیم میر ضیاء الدین محمد 1182؛ جلد: تیماج مشکی دور و ضربی ترنج با سر، عطف تیماج قهوه ای، 147 گ، 15 سطر، اندازه: 17×25 سم [ف: 2-625]

32. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1630

خط: نسخ، کا: محمد مسیح تونی، تا: 1092 ق [الفبائی: 89]

33. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1933

آغاز: برابر؛ انجام: فتکذبالله فوق عرشه

خط: نسخ، کا: قاسم بن شاه محمود، تا: سه شنبه 17 ربیع الثانی 1092ق؛ واقف: نائینی، مرداد 1311؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، 236 گ، 21 سطر، اندازه:

ص: 42

16/5 × 24/5 سم [ف: 5-60]

34. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1255

آغاز: برابر

جزء اول تا چهارم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ وقفنامه کتاب با مهر؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 54گ، 27 سطر، اندازه:

15/5×25 سم [ف: 4-65]

35. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3864

انجام: یعقوب بن یزید عن موسی بن سلام عن محمد بن مغرق عن ابی الحسن الرضا علیه السلام أنه قال لنا عین ... خط: نستعلیق، بی کا،

تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 104گ، 21 سطر، اندازه: 13×24 سم محدث ارموی مخ: 1-

[256]

36. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7470

آغاز: برابر؛ انجام: لا تدرون لعله من الحق فتكذبوا الله فوق عرشه. جزء 1 تا 10؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ برخی از اوراق و اجزاء

نسخه ساقط و مابقی عبارتند از: ج 1 تا پایان ج 4 و بخشی از اول ج 5 و مقداری از آخر ج 9 و تمام جزء 10؛ کاغذ: نخودی آهار مهره،

جلد: تیماج عنابی، 129گ، 19 سطر، اندازه: 15×20/3 سم [ف: 14-120]

37. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 457

آغاز: برابر؛ انجام: تمت الأحادیث المرفقه الاقتناء الناشئه قلوبهم العمیه عیون صدورهم الصماء اذن قولهم المتعلقة و الحمد لله رب

العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: ترمه، جلد: ابره کاغذی، عطف تیماج

سرخ مقوایی لولا دار، 196گ، 23 سطر (20×15)، اندازه: 19/5×25 سم [ف: 7-384]

38. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5390

آغاز: برابر؛ انجام: فقال أبو جعفر علیه السلام اتدری ما یقول، قلت لا، قال یقول لتکفن عن ذکر عثمان اولاً سبن علیاً (علیه السلام) (قد تم

الجزء الثالث من کتاب بصائر الدرجات، بعون الله ...)

تنها سه جلد آن؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11-12؛ مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، 15 سطر (1468)، اندازه: 13×20 سم [ف: 16-]

[295]

39. یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه: 4

خط: نسخ، کا: سید محمد بن صفی الدین محمد، تا: پنج شنبه 21 ربیع الثانی 1103ق؛ قطع: ربعی آنشریه: 4-451]

40. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2005

آغاز: برابر؛ انجام: فانکم لا تدرن لعله شیئی من الحق فتکذبوا لله فوق عرشه. خط: نسخ، کا: سید مجد بن صفی الدین محمد، تا: 20 ربیع الثانی 1103 قبا کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی عطف و گوشه ها تیماج تریاکی، 221، 19 سطر (13×7/5)، اندازه: 19×12 سم [ف: 4-1125]

41. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11174/9

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کریم بن محمد باقر، حسینی [طیب تنکابنی]، تا: چهارشنبه 14 شعبان 1114 ق، جا: بیلاق؛ مجدول، مصحح، محشی و بیشتر از اصول کافی کلینی، صحاح و...، این نسخه حدود 20 سال قبل با تعدادی از نسخه های خطی نفیس دیگر از شهرستان بابل جهت این کتابخانه ایتباع شده؛ کاغذ: سمرقندی، 95 گ (90-184)، 16 سطر، اندازه: 18/5×10 سم [ف: 28-251]

42. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 406

باب العلم تا باب في الائمة؛ خط: نسخ، کان محمد جعفر بن ملاحاجی محمد کاتب، تا: جمادی الثانی 1125 ق؛ تملک: محمد رسول بن عبدالعزیز روز سه شنبه 25 ربیع الثانی 1236؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد مقوایی، 228 گ، 19 سطر (15×8)، اندازه: 22×14 سم [سنا: ف: 1-245]

43. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2535

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1 رمضان 1256 ق؛ مصحح؛ فاقد جلد، 140 گ، 12 سطر، اندازه: 13×20 سم [محدث ارموی مخ: 1-256]

44. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1253

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم شریف حسینی بارفروشی مازندرانی، تا: شنبه 22 ذیحجه 1259 ق؛ مصحح؛ مهر: محمد مهدی بن محمد باقر الموسوی (بیضی)، «عبدالوهاب بن محمد مهدی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 223 گی، 19 سطر، اندازه: 21/5×15 سم [ف: 55-] [4]

45. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6091

دارای هر چهار جزو؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد علی اصفهانی، تا: سه شنبه 4 رجب 1275 ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن عنابی لایی، 88 گ، 21 سطر، اندازه: 15/2×31 سم [ف: 1-73]

46. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 780

آغاز: برابر خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 1284 ق؛ مصحح، با توضیحاتی منقول از بحار الانوار و کافی، صحاح و مجمع و وافی؛ تملک: محمد حسین بن کاظم علوی فاطمی حسینی طباطبائی ملقب به سلطان القراء رئیس الحافظ و صدر الخطباء آستان قدس رضوی مورخ

ذیحجه 1322ق با مهر «محمد حسین حسینی سلطان القراء» (چهار گوش)؛ مهر: حاج سید سعید کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای، 252گ، 17 سطر (7×15)، اندازه: 14×19/5 سم [ف: 2-889]

47. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: 222

آغاز: برابر، انجام: عن ابی عبدالله (علیه السلام) قال لا تکذبوا بحدیث اتاکم أحد فانکم لا تدرن ... جزء دوم و سوم و چهارم؛ خط: نسخ جلی، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ مصحح، جلد: تیماج قهوه ای، 14 سطر، اندازه: 13/5 × 19/5 سم [ف: 153]

48. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 189

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: فی: 1289]

ص: 43

49. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 283

آغاز: علی من سواهم و اما ما ذكرت من اصحاب الميمنة فهم المومنون حقا؛ انجام: باب الأرض لا يخلو من الحجة وهم الأئمة، حدثنا أحمد بن محمد بن علی بن حکم عن ربيع بن محمد المسلمی بخش کوتاهی از این کتاب؛ خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تاب نوشته ای به تاریخ 18 ربیع الثانی 1287؛ فاقد جلد، 23 گ، 14 سطر، اندازه: 12×19 سم [ف: 1-253]

50. شیراز؛ موزه پارس؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نسخ، کا: عوده بن احمد مکی شافعی مربی کودکان در مسجد الحرام، بی تا، افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده؛ 48 گ (131-84)، اندازه: 16/5×23 سم [نسخه پژوهی: 1-59]

51. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28738

آغاز: في خلق الايران الاثمه عليهم و قلوبهم و ابدان الشيعة و قلوبهم احمد بن محمد عن الحسن؛ انجام: و لا اصغر من ذلك و لا اكبر الا في كتاب مبين ثم يقول و لا ينظر اليهم ليوم القيامة ... خط: نستعلیق جلی، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ وقف حضرت علی بن موسی الرضا(علیه السلام)؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف پارچه، مختلف السطر (1468)، قطع: رقعی، اندازه: 18/5×11 سم [رایانه]

52. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1652-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد الحسینی، بی تا؛ با وقفنامه مورخ 1289/1، وقف بر گروه شیخیان به تولیت محمد خان؛ 262 ص، 17 سطر (11/5×21)، اندازه: 21×31 سم [عکسی: 1-52]

53. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 26165

بی کا، بی تا، مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تألهی معین الدین [رایانه]

• بصائر الدرجات (مختصر) = منتخب بصائر الدرجات / حدیث / عربی

baṣā'ir-ud darajāṭ (muxtaṣar) = mn. baṣā'ir-ud darajāṭ

حلی، حسن بن سلیمان، ق 8 قمری

(hellī, hasan ebn-e soleymān (- 14c

مشمول است بر فضایل ائمه اطهار و فرمایشات آن بزرگواران درباره تسلیم و معنی آن، قضا و قدر، رجعت و عالم ذر و غیرها. وی بیشتر احادیث آن را از کتاب «مختصر بصائر الدرجات» تألیف سعد بن عبدالله بن ابی خلف اشعری قمی انتخاب نموده و اگر بعضا از منابع دیگر از جمله «القرائة» تألیف سیاری و همچنین از «ما نزل من القرآن في اهل البيت» نوشته محمد بن عباس، معاصر کلینی و دیگران نقل

نموده اسناد آنها را نیز ذکر کرده تا خواننده با اخبار «مختصر البصائر» اشتباه ننماید. برخی چنین پنداشته اند که مختصر مزبور نیز از تألیفات همین مؤلف یعنی شیخ عزالدین حلی است حال آنکه این تصور توهمی بیش نیست چه او خود در صفحه 27 همین نسخه (ش 8009 آستان قدس) می نویسد: «يقول العبد ... حسن بن سليمان أني قد رويت في معنى الرجعة احاديث من غير طريق سعد بن عبدالله مثبتها في هذه الأوراق ثم ارجع مارواه سعد بن عبدالله في كتاب مختصر البصائر.» (براتعلی غلامی مقدم)

گرچه نگارنده ریاض پنداشته که مختصر البصائر از قمی است و گزیده از بصائر الدرجات صفار ولی این سخن بر خلاف گفته طوسی و نجاشی و این شهر آشوب می باشد که همه آن را بصائر الدرجات» نامیده اند نه مختصر آن. آغاز: بسملة. نقلت من کتاب مختصر البصائر تألیف سعد بن عبدالله ابی خلف القمی رحمه الله عن محمد بن خالد البرقي عن محمد سنان أو غيره عن بشير الدهان عن حمران بن اعين انجم: ما لم ينزل به سلطانا وأن تقولوا على الله ما لا تعلمون فهذه الأمور هي من الفواحش داخلة في جملتها و لكنها اعظم الفواحش لانه ذكرها باسمائها و الله اعلم

چاپ: نجف، 1370ق، 228ص.

[الذريعة 182/20 و 124/3]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14757/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابدال بن درویش، تا: حدود قرن 11؛ مصحح، از سوی ابدال بن درویش مقيم نجف اشرف، مقابله و تصحيح و در حواشی، عبارت «بلغ مقابلة» تکرار شده، ترقیمه: «و بلغ الاعتبار و التصحيح على قدر الجهد و الطاقة من نسخة المنتسخ منها و الله اعلم انها غير اعتبارية بقلم افقر العباد و احوجهم الى رحمة ربه الغني ابدال بن درویش الخادم بالغري، عفی عنهما و لجميع المومنين بجاه النبي و اله الطاهرين و ذلك في يوم الجمعة لخمس خلون من شوال سنة 1074»، از جمله نسخه های کتابخانه سید ابوطالب موسوی میرزائی زنجانی است که بیشتر کتاب های کتابخانه شخصی ایشان در این کتابخانه نگهداری می شود؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکى ضربی با ترنج گل و بوته، 146 گ، 19 سطر (9×16/5)، اندازه: 15/5×26/5 سم [ف: 37-350]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:

8962/1 آغاز: برابر؛ انجام: و بعد علی الحسن و بعد الحسن الحجة اصطفانا الله و طهرنا و اويتنا ما لم يؤت احدا من العالمين و من کتاب محمد بن الحسن الصفار الموسوم ببصائر الدرجات باب في ائمة آل محمد صلوات الله عليهم فان حديثهم صعب مستصعب. رويت باسنادی عن محمد بن الحسن الصفار الخ. تمت و الحمد. انجامه: «و هذا المجلد اكثر من النصف تقريبا تتميمه بقلم العبد المسكين محمد بن زين العابدين الموسوي عفی عنهما» 3 از ابتدا تا آغاز باب في ائمة آل محمد(عليهم السلام). این نسخه حدود نیمی از کتاب را دارد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛

خریداری کتابخانه پیش از سال 1320ش؛ کاغذ: بخش قدیمی تر نخودی آهار مهره، و بخش جدید فرنگی، جلد: میشن زیتونی مجدول، 117گ (پ 1-117پ)، 13 و 23 سطر (18×9)، اندازه: 13/1×25/1 سم [ف: 29/1-483]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14967

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: منصور بن ولی، تا: 1074ق؛ مصحح، کاغذ: فرنگی، 236، 14 سطر (15×7/5)، اندازه: 21×15 سم [ف: 37-625]

4. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 923

خط: نسخ، بی کا، تا: 5 شنبه 17 ذیحجه 1075ق؛ قطع: وزیری رشت و همدان: ف: 1355

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4832

خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه 12 محرم 1077ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی تازه، 143گ، 12 سطر (13×9)، اندازه: 14×17 سم [ف: 14-3854]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1850

آغاز: برابر؛ انجام: و الحمدلله رب العالمین تمت ... 1079 خط: نسخ، بی کا، تا: 1079ق [الفبائی: 503]

7. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 657/1

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ روشن، بی کا، بی تا؛ مصحح، و تاریخ 1079 می باشد؛ مهر: «محمد باقر بن زین العابدین الموسوی» نگارنده روضات، «یا خیر النساء»؛ تملک: حسن بن محمد باقر تمامی جزائری و مهر او؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی زرکوب مقوایی، 157گ، 21 سطر (18×7)، اندازه: 22×12 سم [ف: 5-1573]

8. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3541/2

آغاز: برابر؛ انجام: و استغفرک علی کل ذنب و اسألك من کل خیر و استعید بک من کل بلاء و لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الاول 1086ق؛ مصحح، محشی؛ 204گ (65-268ر)، 18 سطر، اندازه: 25×15 سم [محدث ارموی مخ: 3-1406]

9. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه: 48

کا: غیاث الدین محمد بن محمد مهدی رضوی، تا: 29 ربیع الثانی 1087ق؛ مصحح، محشی [ف: 29]

10. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 142/2 - 1/142

آغاز: برابر؛ انجام: فسودته ایدی الکفار و من کان من شعائرهم یلثمه من أهل الشرك شعائرهم قال فقال عمر لا عیش فی أمة لیست فیها أبا الحسن (علیه السلام) خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ 68 گ، 15-19 سطر، اندازه: $12/5 \times 19/5$ سم [ف: 7-4219]

11. قم؛ مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 456/2

انجام: عن ابی عبدالله علیه السلام قال: لا یمین لولد مع والده ولا للمرأة مع زوجها ولا للمملوک ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح معمولی؛ جلد: مقوایی عطف پارچه مشکی، 10 گی (152 پ- 161 پ)، 15 سطر، اندازه: $17 \times 10/5$ سم [ف: 2-288]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8986/1

آغاز: آدم علیه السلام الا و فیها امام یهتدی به الی الله و هو حجة الله علی عباده فلا تقی الارض بغير امام حجة الله و هو حجة لل علی عباده ... باب الکرات و حالاتها و ما جاء فیها حدثنا محمد بن الحسین بن ابی الخطاب عن محمد بن سنان؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با بلاغ مقابله؛ خریداری از ارگانی؛ کاغذ: جنایی آهار مهره، جلد: مقوارویه کاغذ ابر و باد عطف و گوشه ها چرم قهوه ای، 126 گ (1 ر 126 ر)، 16 سطر ($7/5 \times 14$)، اندازه: $12/4 \times 19/7$ سم [ف: 29/1-564]

13. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3741

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ مصحح، محشی با عنوان «محمد تقی» که از شاگردان شیخ احسانی بوده؛ جلد: تیماج مشکی، 107 گ، 19 سطر، اندازه: $21/5 \times 15/5$ سم [محدث ارموی مخ: 3-1407]

14. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1907/1-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 26 شوال 1263 ق؛ 332 ص (2-333) عکسی ف: 1-349

15. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 34915

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: میرزا علی، تا: 22 جمادی الثانی 1307 ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت 1386؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: میشن عنایی ضربی، 104 گ، مختلف السطر، اندازه: 15×21 سم اهدائی رهبر: 2 اخبار 2-654

16. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 9894

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ خوش، کا: محمد جواد بن عبدالکریم تبریزی، تا: سه شنبه 15 رجب 1311 ق، جا: کربلا؛ ذیل صفحه پایانی خط محمد علی غروی اردبادی درباره نام و ارزش کتاب، و نیز پشت ورق اول نوشته عباسقلی واعظ چرندابی در همین زمینه؛ واقف: عباسعلی واعظ چرندابی، اسفند 1346؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، 128 گ، 17 سطر، اندازه: $15/2 \times 21$ سم [ف:

17. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 468

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن آقا موسوی، تا: 27 جمادی الثانی 1319ق؛ تملک: ریحان الله بن جعفر موسوی به تاریخ ربیع الثانی 1326 و مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 160گی، 12 سطر، اندازه: 20× 12/5سم
[ف:

ص: 45

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8009

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد حسین بن زین العابدین ارموی، تا: سه شنبه 5 ذیحجه 1348ق؛ با یک واسطه از نسخه محمد قاسم بن شجاع الدین نجفی مکتوب در 1079 استنساخ شده؛ کاغذ: نخودی، جلد: میثن عنابی، 111گ، 20 سطر، اندازه: 16×21/4سم [ف: 541-14]

19. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7132/3

آغاز: برابر؛ انجام: قال يكون بعد القايم اثني عشر مهديه من ولد الحسين و الله اعلم بحقيقة المقال و الحمد لله رب العالمين. تمت. بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای سوخت ترنج با سر با نقش گل و بوته، لولا دار، 52ص (325-376)، 30 سطر، اندازه: 18×30سم [ف: 25-143]

• بصائر الدرجات (منتخب) / حدیث / عربی

(.basa ir-ud darajat (mn

وابسته به: بصائر الدرجات صفار، محمد بن حسن (290-)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2319/2

آغاز: الحمد لله الأول بلا اول كان قبله و الاخر بلا اخر يكون بعده؛ انجام: و كان رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) من المتوسلين و انا بعده و الأئمة من ذريتي.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: اصفهانی و فرنگی و نخودی، جلد: الت رویی تیماج حنایی روشن، سجاف لبه ها و عطف تیماج تریاکی روشن مقوایی، 48گ (164-211پ)، اندازه: 19/5×12/5سم [ف: 33-12]

• بصائر الدين في ترجمة شرح منازل السائرين / عرفان و تصوف / فارسی

basā'er-od dīn fī tarjomat-e š.-e manāzel-es sā'erīn

حالی اردبیلی، محسن بن حسن علی، 1333-21250؟ شمسی

(hā'ī ardabīlī, mohsen ebn-e hasan `alī (1871-1954

به دستور: میرزا احمد موید الفقراء تبریزی

تأليف حاج ميرزا محسن عماد الفقراء خوشنویس ملا محسن علی اردبیلی [فهرستواره منزوی 153/7 با نام بصائر الدرجات]

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: 20

کاتب = مؤلف، تا: 10 شعبان 1356ق، جان اردبیل [نشریه: 5-210]

• بصائر ذوی التميز في الطائف القرآن العزيز / گوناگون / عربی

baṣā'ir-u dawi-t tamīz fī laṭā'if-il qur'ān-il 'azīz

فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، 729-817 قمری

(fīrūzābādī, mohammad ebn-e ya qūb (1329-1415

از مقدمه این کتاب این طور استفاده می شود که مؤلف قصد داشته به امر ابو العباس اسمعیل بن عباس بن علی بن داود بن یوسف موضوعات مختلف علوم را در شصت مقصد در این کتاب جمع کند و می گوید: او را مرتب بر یک «مقدمه» و شصت «مقصد» نمودم. سپس فهرست پنجاه و پنج مقصد را ذکر کرده و جای دیگر مقاصد خالی مانده و نیز مقصد اول را که در لطائف کتاب عزیز است مبتنی بر مقدماتی چند و 29 باب نموده بدین طریق که پس از ذکر معانی مختلف هر لغت آیاتی را از قرآن که متضمن آن لغت است به عنوان استشهاد نقل می کند و

گاهی هم از روایات استفاده شده، و یک باب هم که باب سی ام باشد در ذکر اسماء اولیاء و انبیاء و دشمنان ایشان که نامشان در قرآن مذکور است به مقصد اول اضافه شده است.

چنین است فهرست آن: المقدمة في تشويق العالم الى استزادة العلم؛ مقصد .. لطائف تفسير القرآن العظيم؛ 2. علم الحديث النبوی و توابعه؛ 3. علوم المعارف و الحقائق؛ 4. علم الفقه؛ 5. علم اصول الفقه؛ 6. علم الرجال ... 55. علم قوانین الکتابة. چهار مقصد دیگر در این نسخه ذکر نشده و مقداری از صفحه خالی مانده و پس از شش صفحه در ذکر مقدمه وارد مقصد اول شده و این مقصد را نیز مبتنی بر مقدماتی چند و بیست و نه باب به تعداد و ترتیب حروف تهجی مبوب می کند و پس از ذکر معنی و یا معانی مختلف هر لغت آیاتی را از قرآن که متضمن آن لغت است به استشهاد آورده و گاهی هم از روایات استفاده می نماید و گوید یک باب هم که باب سی ام باشد در ذکر اسماء انبیاء و اولیاء و دشمنان ایشان که نامشان در قرآن مذکور است به این مقصد اضافه می نمایم. در کتاب کشف الظنون (چاپ جدید صفحه 246) می نویسد این کتاب دو جلد است ولی با توجه به مقدمه کتاب که مؤلف قصد داشته در شصت موضوع مختلف وارد شده و تحقیق نماید احتمال داده می شود که این کتاب بیشتر از دو جلد میشده، و اگر مؤلف موفق به انجام آنچه را که وعده داده شده باشد می توان این کتاب را دایرة المعارفی دانست. چاپ: قاهرة، المجلس الاعلى للشؤون الإسلامية، تحقیق محمد علی النجار، الطبعة الأولى، الجزء الاول، 1964م، 578ص

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1192

آغاز: الحمد لله الذي وقف دون ادراك كنه عظمتة العلماء الراسخون؛ انجام: الباب الرابع و العشرون في الكلم المفتحة بحرف اللام ... و

لام الاستغاثة يا للمسلمين ... ولام التميز لانتهم.

این نسخه شامل مقدمه کتاب و مقدمه مقصد اول و 24 باب از

ص: 46

مقصد اول می باشد و از پایان افتاده است؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 389گ، 27 سطر (20×8)، اندازه: 17×27سم [رشت و همدان: ف: 1290]

• البصائر في اختصار تنقيح المناظر / فیزیک / عربی

al-basa'ir fi ixtiyar-i tangih-il manazir

فارسی، حسن بن علی، 668-718؟ قمری

(fārsī, hasan ebn-e 'alī) (1270-1319)

وابسته به: تنقيح المناظر الاولى (لدوی) الابصار و البصائر؛ فارسی، حسن بن علی (668-718)

«المناظر» اقلیدس به عربی ترجمه شد و خواجه نصیر طوسی آن را از نو تحریر نمود و ابن هیثم (-حدود 430) نیز آن را به نام المناظر و المرایا» در هفت مقالت مرتب کرد و کمال الدین ابوالخیر حسن بن علی بن الحسن فارسی شاگرد قطب الدین شیرازی (-710ق) به دستور استاد آن را شرح کرد و «تنقيح المناظر» نامید و خاتمه و ذیل و لواحق بر آن افزود. سپس خود مؤلف (ابو الخیر فارسی این شرح را کوتاه کرده «البصائر» نامیده است. وی در دیباچه البصائر گوید: چون «تنقيح المناظر لدوی الابصار و البصائر» را نگاشتم و به دست جمال الدین صاعد بن محمد بن مصدق سعیدی ترکستانی رسید و پسندید از من خواست که آن را از مآخذ تجرید و کوتاه سازم و من این مختصر را فراهم کرده «البصائر في اختصار تنقيح المناظر» نامیدم و آن در دو قسمت است: 1. مبادی؛ 2. مطالب. (علینقی منزوی) آغاز: بسملة الحمد لله الذي ابدع الخلايق بقدرته و اظهر الحقايق بحكمته ... و بعد فلما ساعد القدر انجام: و انما ذلك بتوفيق ولي الهداية و عصمته من الغواية في الدراية و الحمد لله اولاً و آخراً و صلواته على نبيه محمد و آله و صحبه اجمعين.

[الذريعة 4/467]

1. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 554

آغاز و انجام؛ برابر؛ کتب المصنف رحمه الله في آخر النسخة التي كانت بخطه: فرغ من تسويده العبد الضعيف، الحسن بن علی بن الحسن الفارسي رزقه الله تعالى علما نافعاً و عملاً مقبولاً، في شهر سنة ثمان و سبعمائة.

خط: نسخ، کا: حسین بن حسن شهنشاه سمنانی، تا: یک شنبه 27 ذيقعدة 731ق؛ از روی نسخه دیگر این نویسنده که آن را از روی خط مؤلف نوشته و بر وی تا مباحث انعکاس قرائت کرده بود رونویس کرده است. و نیز این نویسنده می نویسد، مرگ مصنف در بط = 19 ذيقعدة 718ق در پنجاه سالگی بود و بنابراین زایجه وی در 668ق بوده است، در پشت گ 1 در یک دائرة زرین با خطی زرین نوشته: «به رسم خزانه الوزير بن الوزير غياث الدين»؛ کاغذ: کلفت سمرقندی، جلد: تیماج زرد مقوایی ضربی، 79گ، 17 سطر، اندازه: 16×21سم [ف: 3-254]

2. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 306/14

بی کا، تا: قرن 11؛ دو صفحه پایان کتاب و از روی خط مؤلف با

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه ای، 37 گ، مختلف السطر، اندازه: 18×24/6 سم [ف: 8-47]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16819

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

← البصائر في الوجوه و النظائر ← بصائر یمنی

• البصائر في الوجوه و النظائر / تفسیر / فارسی

al-basā'er fe-l vojūh va-n nazā'yer

معینی، محمد بن حسین، 584 قمری

(mo'īnī, mohammad ebn-e hoseyn (-1189

یکی از آثار قدیمی و مهم فارسی است که در قرن ششم هجری به زبان فارسی پاک خراسان نوشته شده است. مؤلف در این کتاب مطالب را تحت عنوان «بصیره» یل «بصیره» آورده است و کتاب را بر حسب موضوع به فصولی تقسیم کرده است. رسم مؤلف این است که ابتدا کلمه را معنی کند و درباره اشتقاق و تصریف و معانی و وجوه مختلف آن بحثی عالمانه داشته باشد و اقوال علمای بزرگ سلف را بیاورد و اگر لازم است به اشعار و اقوال مشهور استناد کند و نشان دهد که این کلمه چند بار در قرآن آمده و در هر جا چه معنی داشته است. در آغاز هر باب آن فهرست کلمات آمده، درست مانند «الوجوه و النظائر في القرآن» یا «الزوائد و النظائر و فوائد البصائر في القرآن» از ابو عبدالله حسین بن محمد بن ابراهیم دامغانی، فقیه حنفی در گذشته 478 ق که به عربی است.

معینی کتابش را در مقدمه (بر اساس نسخه بایزید) «بصائر النظائر» خوانده است. نسخه بایزید در قیاس با نسخه آستانه در برخی از موارد مختصر است و ظاهراً کاتب از کتابت پاره ای از تفصیلات مکرر احتراز کرده و یا اینکه کتاب مزبور دو تحریر داشته و نسخه بایزید از روی تحریری مختصر تر کتابت شده است. برخی با اتکا به قول حاج خلیفه آن را از شیخ ظهیرالدین ابی جعفر محمد بن محمود النیشابوری دانسته اند که از رجال دوره بهرامشاه بوده و در سال 577 تألیف آن را به پایان رسانده است و به نام یمین الدوله بهرامشاه آن را «بصائر یمینی» خوانده است و در این مورد نیز شک و تردید دارند که چگونه پس از پایان زندگی بهرامشاه کتابی را به نام او کرده اند. اما بنا بر شواهد این کتاب غیر از کتاب نیشابوری است که به «بصائر یمینی» معروف است می باشد.

[رک: نامه آستان قدس شماره 2 و 3 دوره هفتم (26 و 27 مسلسل) ص 32 تا 33، مقاله آقای تقی بینش؛ آینده سال 8، ش 12، ص 919 تا 925؛ نامه آستان قدس. ش 2، دوره هفت ص 33]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1214

آغاز: بصيرة في القراءة و قرآن. بدانك قراءة و قرآن دو فصل است؛ انجام: بصيرة في اعلى. و اعلى در قرآن بر پنج وجه آید ... ای مؤمنان در غزو کاهلی مکنید و اندوه مدارید که قدر شما عالی تر و انتم الاعلون. از آنک.

این نسخه در دو مجلد و در دو شماره تجلید شده است ولی در واقع نسخهای واحد است که روی هم نصف اول کتاب بصائر را دربر می گیرد. نیمه اول؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عین الدوله بن عبدالله الرومی رازی، تا: محرم 610ق؛ گویا برخی اوراق جا به جا شده است؛ واقف: ابن خاتون، 1067؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه ای زرد اخری، 56گ، 19 سطر، اندازه: 20×26سم [ف: 1-412]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 826-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-22]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1215

آغاز: شما اعتقاد دارید که صفات حق از صفات خلق برتر و له المثل الأعلى. تسبیح کنید خداوندی را که او بقدر و قدرت از افهام و اوهام برتر؛ انجام: تم باب الشین به شرح الشفاعة و الصلوة علی نبینا ... بالاستطاعة و وقفنا للمطاعة. تم نصف الأول من کتاب البصائر فی الوجوه و النظائر ...

نیمه دوم، بقیه شماره 1214 که جداگانه تجلید شده؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عین الدوله بن عبدالله الرومی رازی، تا: 5 محرم 610ق، جان ساوه، در خانقاه ظهیر الدین معین الاسلام در محله علوانیه؛ کاتب نام خود و علت تألیف را چنین نگاشته است: «تم النصف الأول من کتاب البصائر فی وجوه و النظائر علی ید العبد الضعیف الراجی رحمة ربه و غفرانه محمد بن عین الدوله بن عبدالله الرومی ثم الرازی متع الله به صاحبه الصدر الامام الاجل الكبير العالم العابد المتقی رکن الدین شهاب الاسلام تاج الائمة فخر العلماء شرف المناظرین محمد بن عثمان بن محمد بن سعید الساوی یرحمهم الله تعالی بفضله و کرمه انه مجیب الدعوات»؛ نسخه از آن غیاثا الدین محمد بن روح الله منشی بوده است؛ واقف: ابن خاتون، 1067؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج سبز با عطف خرمائی، 56گ، 19 سطر، اندازه: 20×26سم [ف: 1-416]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1072-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-22]

← بصائر القدماء و بشائر الحکماء ← البصائر و الذخائر

← بصائر المستبصرین ← ابصار المستبصرین

• بصائر الموحدين / تاريخ معصومين / عربي

basa'ir-ul muwahhidin

حسينی زیدی، حسین بن محمد، ق 9 قمری

(hoseynī zeydī, hoseyn ebn-e mohammad (- 15c

اهدا به: میرزا محب الله فرزند خلیل الله

آن را به درخواست یاران در سرگذشت پیامبر و پیشوایان ساخته است. مقدمه آن در چهار فصل» و در سرگذشت پیامبر می باشد سپس دوازده «باب» است به نام دوازده پیشوای شیعی و سرگذشت فاطمه (علیها السلام) را در باب سوم گذارده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 586

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمد لله الذي لا يضل من هذاه و الايشقى من تولاه و لايسعد من اشقاه و لا يعز من عاداه ... فيقول ...

حسين بن محمد الزيدي الحسيني؛ انجام: و انا اسال الله لي ولكم أن تجعلنا من اتباعهم و لنختم بالصلوة على محمد و آل محمد و سلم تسليما كثيرا كثيرا (وقع الفراغ من تحريره و ترقيمه في ظهر يوم الخميس منتصف شهر محرم الحرام سنة أربع و تسعين و بعد الف 1094 من الهجرة النبوي على يد ... على قلى بن عزيزالله

اردكاني حامدا مصليا مسلما مستغفرا).

خط: نستعليق، كا: عليقلى بن عزيزالله اردكاني، تا: پنج شنبه نيمه محرم 1094 ق؛ كاخذ: ترمه، جلد: مقواى ته ميشن، 46 گ، 15 سطر (7×14)، اندازه: 18/5 × 11/5 سم [ف: 5-1189]

• البصائر النصيرية / منطق / عربي

al-baṣā'ir-un naṣīriya

ابن سهلان ساوى، عمر بن سهلان، - 450 قمری

(ebn-e sahlān-e sāvi, 'omar ebn-e sahlān (- 1059

اهدا به: نصير الدين محمود بن مظفر بن ابي توبه وزير سنجر (از محتشمان آن روز خراسان)

ظاهرا مؤلف موفق به اتمام اين كتاب نشده است. موجودى بخش مقدمه (در تعريف و موضوع و فايد منطق در 2 فصل) و دو مقاله (مفردات. قول شارح ضمن فصول) است. اين كتاب به حسن تبويب و روانى عبارت از كتب ممتاز اين رشته است و به اين جهت مورد توجه شيخ محمد عبده (مفتى معروف مصر) واقع شده است و بر آن تعاليقى نگاشته و به دستور وى چاپ و در برنامه درسى جامع الأزهر

قرار داده شد. (مهدی ولایی)

آغاز: بسمله، رب انعمت فرد اما بعد حمد الله المنعم بهدایتہ و الصلوہ علی محمد خیر خلقہ ...

چاپ: بیروت، دار الفکر اللبنانی: 1993م، با تعلیق محمد عبده؛ در 1891 م در لبنان، و در 1316 هـ در بولاق، با تعلیقات شیخ محمد عبده، چاپ شده است.

شرح و حواشی:

ص: 48

۱- الالهامات الحيدرية في شرح البصائر النصيرية؛ موسوی اصفهانی، محمد حسن (14-)

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 265

آغاز: برابر، انجام: افرايم الماء الذي تشربون افرايم النار الذي توقدون الآيات.

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 19 کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج زرد، ترنج ضربی مقوایی، 114 ، 23 سطر (8×16)، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 7-239]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 708 عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: وهذا القدر كاف في بيان المغالطات القياسيه واذ وعدنا بما وعدنا فلنختم كتابنا حامدين لله تعالى، مصلين على نبيه محمد خير خلقه و على آله و أصحابه.

نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A 3438 (فهرست خطی عربی طوپ قاپی 650/3)

کا: دیوانی، تا: اواخر محرم 886ق؛ 244گ، 15 سطر [عکسی ف: 2-192]

3. تهران؛ دانشگاه، شماره نسخه: 2755

خط: نسخ، کا: محمد رحيم برای رستم خان، تا: جمادی الثاني 1110ق؛ تملک: آقا سيد ميرزا ابوالقاسم پدر آقا سيد علی در 8 محرم 1291؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 138گ، 15 سطر (15×29/5)، اندازه: 23×38 سم [ف: 10-1618]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6501

آغاز: برابر، انجام: فلا نقيضه ولكنه فيه بالقوه. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ پنداشته می شود که این نسخه رونویس شده از نسخه چاپی است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، 87گ، 20 سطر، اندازه: 16×20 سم [ف: 11-437]

• البصائر و الذخائر = بصائر القدماء و سرائر الحكماء = بصائر القدماء و بشائر الحكماء / ادبيات عربي

al-basa'ir wa-d daxa'ir = basa'ir-ul_qudama' wa sara'ir-ul hukama' = basa'ir-ul qudama' wa basa'ir-ul 'hukama

ابوحيان توحيدى، على بن محمد، 310؟ - 414؟ قمری

(abū-hayyān-e towhīdī, 'alī ebn-e mohammad (923 1024

قال ياقوت (معجم الأدباء) «382/5): «كتاب البصائر وهو عشر مجلدات، كل مجلد له فاتحة و خاتمة.»

چاپ: اعداد نشره: عبدالرزاق محيي الدين، بغداد، مطبعة النجاح، 1954م، 244ص؛ دمشق، مكتبة اطلس و مطبعة الانشاء، تحقيق ابراهيم

الکیلائی، اربع اجزاء، 1383-1388ق

دیباچه چاپ 1373 قاهره - المخطوطات المصورة ص 431؛ مجمع العلمي العراقي 2/ 180-189

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 454-ف

نسخه اصل: فاتح ش 3695. جلد 1؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 4 جمادی الثاني 628ق [فیلمهاف: 1-291]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 455-ف نسخه اصل: فاتح ش 3696. جلد 2؛ خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه 26 جمادی الثاني 628ق [فیلمهاف: 1-291]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 456-ف نسخه اصل: فاتح ش 3697. جلد 3؛ خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه 10 جمادی الثاني 628ق [فیلمهاف: 1-291]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 457-ف

نسخه اصل: فاتح ش 3698. جلد 4، خط: نسخ، بی کا، تا: 2 ذیحجه 628ق؛ 91گ، 33 سطر [فیلمهاف: 1-291]

5. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 458-ف

نسخه اصل: فاتح ش 3699. جلد 5؛ خط: نستعلیق، کا: اشرف بن قاضی فاضل، تا: جمعه صفر 629ق [فیلمهاف: 1-291]

• بصائر یمنی = البصائر فی الوجوه و النظائر / تفسیر / فارسی

basā'er-e yamīnī = al-basā'er fe-l vojūh va-n nazāyer

نیشابوری، محمد بن محمود، قرن 6 قمری

(neyšābūrī, mohammad ebn-e mahmūd (120

مؤلف آن را پس از چهل سالگی گویا از روی تفسیر بزرگ چهل مجلدی خواجه امام محمود نیشابوری ساخته است، با سؤال و جواب و غیر از «البصائر فی الوجوه و النظائر» ابو الفضائل محمد بن حسین معینی است.

چاپ: جلد 1، این تفسیر به وسیله آقای دکتر علی رواقی در سال 1359 از سوی انتشارات بنیاد فرهنگ ایران به چاپ رسیده است.

1. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 810-ف و 830-ف

نسخه اصل: انجمن آسیایی بنگال کالج فورت و لیم ش 7Aa. از سوره 18 آیه 8 تا پایان سوره 34 با افتادگی ها؛ خط: نسخ، کا: سید الخطاط علی بن محمد بن احمد ادیب نیشابوری بخاری، تا: 685ق؛ 303، 19 سطر [فیلمهاف: 1-21]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3279-ف و 4184-ف

نسخه اصل: فاتح 301. از آیت «واتقوا الله أن الله سمیع علیهم» تا عنوان سورة الطلاق، مانند بخش دوم ش 302 فاتح مورخ 506 ادبیات 52/172 و 192)؛ خط: نسخ، کان محمد بن محمد بن محمد العمید الدین الخطیب، تا: 630ق [فیلمهاف: 2-113]

3. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3584

آغاز: و اندکی بخورد و باقی بدو داد تا او بخورد و تخته نبشته و شمشیر برهنه بدو داد ... و انا اخترتک فاستمع لما یوحی کرامت آن بود کی گفت؛ انجام: خواجه امام اجل مفسر مصنف این کتاب معین الدین ظهیر القضاة ناصر الحق ناصح الخلق ابو العلا

ص: 49

محمد بن الشيخ الأجل المفسر بيان الحق محمود بن ابى الحسن النيسابوري اكرمه الله بجواره گوید كى چون ماه رمضان سنه خمس و اربعين بپايان رسيد سخن ما در تفسير باخر انجاميد و آنج غرض ما بود بزود تر زمان تقرير پذيرفت جناك وسع بشرى بدان وفا كند هرج در صدر اين كتاب وعده كرده بوديم بونا پيوست آنرا آخر اين مجموعه كرديم و خداوند خود را بر خو منتهاى بى منتهى مى بينيم كى ما را توفيق ارزاني داشت و اسباب تيسير اين سعادت مهيا و ميسر گردانيد، و هو خير معين و نعم الوكيل و الحمد لله رب العالمين على اتمام كتابته يوم الخميس الرابع من جمادى الاولى سنة ثمان و ستماء على يد الغريب الكتيب ابى الخير محمد بن ابى بكر الخراساني التفتازاني غفر الله له و لوالديه و للمؤمنين و المؤمنات و صلى الله على خير البرية محمد و آله الطاهرين

از آيه 12 سوره طه (وانا اخترتك فاسمع لما يوحى) تا خاتمه قرآن كريم؛ خط: نسخ، كا: محمد بن ابى بكر خراسانى تفتازانى، تا: 680ق؛ جلد: چرمى ترياكى، 259 گ، 25 سطر، اندازه: 26×36سم [ف: 1-131 و 286]

تهران؛ مطالعات فرهنگى؛ شماره نسخه: ف14

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فهرستواره مینوی: 162]

4. شیراز؛ ثامنى، محمد رضا، شماره نسخه: 13

نیمه دوم قرآن؛ خط: نسخ، بى كا، تا: قرن 7؛ جلد: تیماج قرمز ضربى، اندازه: 16×24سم [اوراق عتيق: 1-268]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12251

آغاز: سپاس و ستايش مر خدای را عز و جل كه از جمله آفریدگان آدميان را برگزید و بمزيد عنایت خود مخصوص گردانید و ظاهر او را بحالت هر چه زیباتر بیاراست و باطن او را صحیفه اسرار خود؛ انجام: كه به تعریض و کنایت او را ماه شب چهارده خواند ... در حساب جمل طه چهارده باشد ای ما قرآن را بر تو نفرستادیم تا تورنج.

نسخه حاضر از سوره حمد تا اول سوره طه را شامل است؛ خط: نسخ، بى كا، تا قرن 18 جلد: تیماج، خرمايى، ترنج، مجدول، لچكى، الولادار، 266 گ، 25 سطر، اندازه: 35/5×25سم [ف: 35-246]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 36-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 11189. ج 3؛ خط: نسخ، بى كا، تا: 2 جمادى الثانى 779ق؛ 206گ [فیلمهاف: 1-21]

7. تهران؛ مطالعات فرهنگى؛ شماره نسخه: ف55

نسخه اصل: خاورشناسى لنینگراد C1409 (نشریه 33/8)؛ بى كا، بى تا [فهرستواره مینوی: -162]

8. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 812-ف و 813-ف

نسخه اصل: لیدن آکادمى لوگدونوباتاویا Cod Or. 280؛ خط: نسخ، بى كا، بیتا؛ 247گ [فیلمهاف: 1-22]

9. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 848-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 57. از آیه «انفروا خفافا و ثقالا» در سوره توبه تا الاسرار

خط: نسخ، بی کا، بی تا، 343گ، 13 سطر [فیلمهاف: 1-22]

10. تهران: مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 56

نسخه اصل: نسخه 1 بنیاد فرهنگی از سوره فاتحه است؛ خط: نسخ ریز و درشت خوش، بی کا، بی تا [فهرستواره مینوی: -162]

11. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 39 بخش 3 و 40 بخش 3

نسخه اصل: قونیه، موزه مولانا 64؛ بی کا، بی تا؛ 199گ (1-199) و 192گ (200-391) [ف: 95]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3608ف و 3609-ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمهاف: 2-196] 12

. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: عکس 3956 و 3957 و 3958 و 3959

نسخه اصل: موزه مولانا در قونیه 17. جلد 1؛ بی کا، بی تا؛ 387گ [فیلمهاف: 3-229]

• بصایب الیدین فی شرح خصائص الحسین علیه السلام / تاریخ معصومین / فارسی

basābes-ol yadayn fī š-e xasā'es-el hosayn 'alay-hes salām

یزدی، احمد بن حسن، - 1310؟ قمری

(yazdī, ahmad ebn-e hasan (- 1893

وابسته به: الخصائص الحسينية = خصائص الحسین علیه السلام و مزایا المظلوم؛ شوشتری، جعفر بن حسین (1230-13023)

شرحی است از احمد بن حسن یزدی واعظ زنده به سال 1288ق در سن 60 سالگی ساکن مشهد مقدس رضوی بر کتاب خصائص الحسین (علیه السلام) تألیف شیخ جعفر شوشتری (1303ق).

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 640

آغاز: بسملة نسالک اللهم بحق الحسین و اخیه و جدہ و ابیه ... اما بعد چنین گوید؛ انجام: پس اذیت آنجناب اعظم است از اذیت جمیع انبیاء زیرا که همه از شعاع و قطره از بحار نور او هستند.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: صیقلی، جلد: تیماج قهوه ای، 220 گ، 28 سطر (12/5 × 25/5)، اندازہ:
34×21سم [ف: 513]

• البصروية / صرف عربی

al-baṣrawīyya

مشمول بر مباحث علم صرف مانند مجرد و مزید، اعلال و ابدال، جامد و مشتق و ابواب افعال الخ.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3405/1

آغاز: بسمله، اعلم ان كلمات العرب لا تخلو عن ثلاثة أقسام؛ انجام: اقشعرر لا تقشعرر مقشعرر و مقشعرر

ص: 50

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی با امضای «12»؛ کاغذ: فرنگی شکر، جلد: تیماج زرشکی تیره مقوایی ضربی جداول و منگنه، عطف تیماج قهوه ای، 177گ، 7 سطر (7×11)، اندازه: 15×20/5 سم [ف: 15-211]

• **بصریه / صرف و نحو / عربی**

baṣrīyya

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23647

آغاز: هذا كتاب البریته فی علم البصریته بسم الله الرحمن الرحیم؛ انجام: خط حقیر فقیر سر تا پا گناه حسین علی شفیع علی بیک خط: نسخ، کا: حسین بن علی شفیع بیک، تا: 1256ق؛ کاغذ: نخودی، 14 سطر (6×12) [رایانه]

• **بصیرت نامه = عبرت نامه = نصرت نامه / سفرنامه / فارسی**

basīrat-nāme = 'ebrat-nāme = nosrat-nāme

مفتون دنبلی، عبدالرزاق بن نجفقلی، 1176-1243 قمری

(maftūn-e donballī, 'abd-or-razzāq ebn-e najaf-qolī (1763-1828

اهدا به: عباس میرزای نایب السلطنه.

ترجمه ای است از کار کشیش و جهانگرد لهستانی به نام کروسینسکی که 26 سال در اصفهان زیسته و گزارش

چیرگی افغانان و انجام کار سلطان حسین (1135 ق) را به زبان لاتین نوشته است. سپس ابراهیم نامی از درباریان عثمانی آن را به ترکی در آورده که به نام تاریخ سیاح، در بیان ظهور افغانیان و سبب انهدام صفویان، چاپ شده است. مترجم فارسی در دیباچه می افزاید: نسخه ای از تحریر ترکی آن از نظر ولیعهد ایران گذشته و به دستور او به فارسی در آمده است. نخست تاریخ کوتاهی از صفویان است، آن گاه شرح طوایف افغان، چیرگی افغانان، فرمانروایی اشرف، فرستادن محمد خان بلوچ به ایلچی گری به روم (به نوشته مؤلف، وی نیز همراه او روانه اسلامبول شده است). (احمد منزوی)

آغاز: 1: حمد و سپاس بیرون از ادراک و قیاس سزای ذات مقدس

2: در زمان سلطان حسین صفوی شخص سیاحی از ملت مسیحیه در عالم سیاحت به اصفهان آمده است

انجام: سیاح گوید که چون من از سیاحت بسیار و تحمل غربت بی شمار دلگیر شده بودم وقتیکه اشرف محمود خان بلوچ را به ایلچی گری بروم فرستاد بموافقت او روانه اسلامبول شدم

چاپ: با مقدمه محمد اسماعیل رضوانی، بررسیهای تاریخی، 8 (1352) ش 4: 247-318 و ش 5: 71-127؛ این کتاب نخستین بار در منتظم ناصری (ج 2 ص 240-279) به طبع رسیده و بار دوم نسخه مرحوم بیات با نسخه دیگری که در کتابخانه ملی ملک موجود

است و نسخه های محمد علی نجاتی بوسیله گلچین معانی مقابله و تصحیح شده و به تدریج در مجله سپاهان چاپ شده است.

[الذریعه 1083/9 و 213/15؛ فهرست مشترک پاکستان، اسلام آباد 1212/11؛ نسخه های منزوی 4044/6؛ مشار فارسی 349/3]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 362/2

آغاز: در زمان دولت شاه سلطان حسین صفوی موسوی سیاحی از ارامنه در اوقات سیاحت و صرف همت انجام: و تفنگچیان توپخانه را با توپخانه صاعقه بار محیط آن دریای خونخوار ساخت حکم محکم نافذ شد که از حملات کوه شکوه افغان بستوه نیابند و از جای حرکت نکنند

این رساله قسمتی از ترجمه عبرت نامه است. آنچه در اینجاست قلم اول ترجمه است زیرا در مقایسه آن با عبرت نامه موجود اختلاف فراوان در عبارات دیده می شود؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محتملا عبدالرزاق دنبلی، تا: قرن 13، جا: شاید تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی یک لا، 39ص (185-223)، 29 سطر کامل (18×10)، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 1-351]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3716

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه لایی، 79گ، 12 سطر، اندازه: 13/9×19/8

سم [ف: 3-555]

3. تهران؛ سپهسالار، شماره نسخه: 1516

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ تملك: اعتضاد السلطنه 1283 ق واقف: سپهسالار، 1297 ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج سبز تیره ضربی یک لا، 45گ، 18 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 3-419]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 355

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز مقوایی، 28گی، 18 سطر کامل (8×14/5)، اندازه: 16×21/5 سم [ف: 1-345]

5. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 460

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: دوشنبه 2 شوال 1277ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج زیتونی یک لا مجدول کناره ضربی، 52گ، 14 سطر (7×14/5)، اندازه: 13×21 سم [ف: 1-35]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2309

آغاز: برابر؛ انجام: برابر

خط: تحریری زیبا، بی کا، تا: پنج شنبه 15 جمادی الاول 1277ق؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره دار شکری، جلد: میشن
زرد ضربی بی مقوا، 137ص، 12 سطر، اندازه: $10/5 \times 18/5$ سم [ف: 265-6]

ص: 51

7. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: 305

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسن قاجار، تا: دوشنبه 20 ذیحجه 1279ق؛ یادداشت محمد حسین القمی در معرفی کتاب و نشان مهر «کتابخانه علمیه الاسلامیه میرزا محمد حسین قم صحن» (بیضی)؛ از کتاب های مرحوم ابراهیم دهگان؛ کاغذ: خط دار، جلد: چرم قهوه ای روشن، 64 گ، 13 سطر، قطع: خشتی اندازه: 17×21 سم [ف: 2-400]

8. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3807

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: عادل شاه میرزا بن جهانشاه قاجار، تا: 26 جمادی الثانی 1279ق، برای محمد حسین میرزا پسر حاجی همایون میرزا؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره آبی، جلد: میشن تریاکی لایی، 130 گ، اندازه: 14/4×22/4 سم [ف: 2-57]

9. اراک؛ بیات، عبدالحسین، شماره نسخه: 47

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1281ق، کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 60، 14 سطر، اندازه: 12/4×20/2 سم (نشریه: 6-89)

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3749

خط: شکسته نستعلیق، کا: زین العابدین شیرازی، تا: 14 شعبان 1281ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سیاه لایی، 114 گ، 16 سطر، اندازه: 11/3×17/6 سم [ف: 3-555]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8030

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: محرم 1281ق؛ یادداشتی از عبدالحسین بیات آمده؛ در حاشیه سودمند از جلال الدین همائی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 63، 14 سطر، اندازه: 20×12 سم [ف: 21-40]

12. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 731

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: سیامک میرزا ابن مرحوم حاجی همایون میرزا قاجار، تا: 20 رجب 1289ق؛ با سرلوحه مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 152 گ، 9 کامل سطر (6×12)، اندازه: 19×11/5 سم [ف: 2-254]

13. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 48

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلامحسین، تا: 23 شعبان 1294ق؛ بعضی مجدول، جای چند مینیاتور خالی دارد که یکی از آنها نقش شده؛ مهر: کاتب «عبد غلامحسین» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 95گ، 12 سطر، اندازه: 18×10/5 سم [ف: 1-59]

14. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4386

خط: نستعلیق، کا: شیخ مهدی، تا: 1296ق؛ تملک: محمد قمی (فیض) به تاریخ 1313؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 126گ، 9 سطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 11-388]

15. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37848

آغاز: برابر 1؛ انجام: آثار باقیه آنها. عمارت اشرف باره اشرف گویند این باره را شش ماه به اتمام رسانیده است.

خط: نسخ خوب، بی کا، تا: قرن 14؛ یادداشت امانت کتاب از سید ریحان الله در 6 ربیع الاول 1321ق توسط ابوالحسن، در پایان متن کتاب تاریخ 1134ق به خطی مغایر آمده که صحیح نیست؛ تملک: ریحان الله بن جعفر موسوی در 1323ق با مهر: «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضوی)؛ مهر: سید محمد باقر بروجردی؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: صنعتی نخودی آهار مهره، جلد: میسن عنابی مجدول، 109گ، 15 سطر، اندازه: 16/5 × 25/5 سم [اهدائی رهبر: 8-438]

16. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2751 و 4792-ف

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، 54گ، 16 سطر (21×12)، اندازه: 30×19 سم [ف: 10-1616] و [فیلمهاف: 3-107]

17. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3755/1

خط: نستعلیق، کان علی بن محمد حسین، تا: 26 ربیع الأول 1303ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میسن زرد سیر، 16 سطر، اندازه: 15/5×22/1 سم [ف: 7-35]

18. تهران، ادبیات، شماره نسخه: 107 - ج

آغاز: برابر 1؛ انجام: علی عادل شاه گذاشته بر تخت سلطنت جلوس نموده هر کس بقیه تاریخ را خواهد رجوع بتواریخ کبیر نماید خط: نستعلیق، کا: تقی بن حسین حسینی تفرشی نعمة اللهی ملقب بمحبعلی شاه، تا: شب پنجشنبه 5 محرم 1320ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 102گ، 13 سطر (10×15/5)، اندازه: 17/5 × 22/5 سم [ف: 1-125]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4785-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-106]

19. تهران، ملک، شماره نسخه: 1482/9

بی کا، بی تاب کاغذ: فرنگی، جلد: میسن یشمی، 15 سطر [ف: 5-275]

20. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1471

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر خط: نستعلیق خوش، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ مصحح، یادداشتی مربوط به دنبلی به تاریخ 1296؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 93 گ، 12 سطر، اندازه: 17×11 سم (ف: 4-307)

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13732

آغاز: برابر 2؛ انجام: چون سیاح مسیحی تألیفات تاریخ را به اتمام نرسانده کتاب ناقص و به اتمام نرفت حقیر فقیر خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا قهوه ای عطف تیماج، 59 گ، مختلف السطر، اندازه: 21×13 سم [ف: 37-260]

• بصیرت نامه (ترجمه) / تاریخ / فارسی

ص: 52

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18984

آغاز: بسمله بصیرت نامه در گذارش استیلائی افغان بر اصفهان؛ انجام: غریق رحمت نماید ... و عمر طولانی عنایت نماید از صمیم قلب

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1297ق؛ کاغذ: شکر، جلد: تیماج، 11 سطر (9×14)، اندازه: 11×17سم [رایانه]

صیرة الوقوف مشایخ الصدوق، نواظر الوقوف فی مشایخ الصدوق

• بصیری = النحو / نحو / عربی

baṣīrī = an-naḥw

قواعد علم نحو را در فصل هایی کوتاه با مثال هایی از آیات قرآن گزارش داده و در پایان نام «بصیری» بدان داده شده است.

آغاز: بسمله الحمد لله العلی العظیم الذي هدانا إلى الصراط المستقیم ... فصل فاعلم ایها المبتدء ارشدک الله تعالی مع السعادة فی

الدارین آن کلام العرب ینقسم علی ثلاثة أقسام

انجام: و تكون هذه النون مفتوحة ابدا كما تقدم فی اول الكتاب.

همانند:

۱. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 12951/3

آغاز و انجام: برابر

مشمول بر 61 فصل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1111ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 28گ (48-75)، اندازه: 18مشایخ

الصدوق 11سم [ف: 12-387]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4959/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 22گ (1پ-22ر) [ف: 13-156]

• بضاعة الايمان = بضاعة السلطان / کلام و اعتقادات / فارسی

bezā'at-ol Īmān = bezā'at-os soltān

اثری مفصل و مبسوط در بیان مسائل تاریخی و اعتقادی مورد اختلاف میان شیعه و اهل سنت که در یک «مقدمه» و چهار «فصل» و یک

«خاتمه» و یک «تذنیب» تنظیم شده است: مقدمه: ...؛ فصل 1. بیان اختلاف مذاهب (در سه باب)؛ 2. تعیین امامت (در چهار مطلب)؛ 3. مطاعن و انساب خلفای ثلاث و تابعین (در سه اشاره)؛ 4. احوال برخی صحابه که تغییر و تبدیل در احکام شرع کرده اند (در سه اعتبار)؛ خاتمه: در بیان برخی فروع ائمه اهل سنت که با کتاب و سنت مخالف است.

همانند:

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11563

آغاز: فصل اول: در بیان اختلاف مذاهب و در آن سه باب است، باب اول در بیان اختلاف در امامت، بدانکه بعد از رسول(صلی الله علیه وآله وسلم) اول اختلاف و افتراقی که افتاد؛ انجام: کفایت میکند آدمی ذیشعور را در تحصیل مرام و هدایت می کند طالب بی تعسف و ضاد را در طریق ایمان و اسلام.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول 1068ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور قهوه ای، 307، 17 سطر، اندازه: 15×24سم [ف: 33/2-180]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20744

آغاز: بسمله و به نستعین حمد اللهم علی هدایتنا الی صراطک؛ انجام: دارد طریق السلام و الله الموفق للصواب و الیه المرجع و الماب خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1077ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 16 سطر (1769)، اندازه: 14×23سم [رایانه]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1040

آغاز: حمد اللهم علی هدایتنا الی صراطک دارای مقدمه و چهار فصل و خاتمه و تذنیب. مؤلف شناخته نشد. احتمال دارد این کتاب، همان بضاعة الایمان باشد که در الذریعه (126/3) یاد شده است؛ بی کا، تا: 1226ق، به نظر می رسد نسخه قدیم تر باشد؛ مجدول زرین؛ 278گ، قطع: وزیري [اهدائی ف: 66]

• **بضاعة التاجرین / فقه / فارسی**

bezā'at-ot tājerīn

خوئی، مصطفی بن محمد، ق 13 قمری

(xū'ī, mostafā ben mohammad) (- 19c)

یزد؛ وزیري؛ شماره نسخه: 1078

آغاز: مشبوهه و متاجر منهیه و محرمة احتراز و اجتناب فرمود الخ، انجام: و متخلق باخلاق حمیده و سیر پسندیده باشد

خط: نسخ، بی کا، تا: 1235ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: شیخ محمد جواد علمیه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی تیماج ماشی،

152گ، 20 سطر (10×17)، اندازه: 20×14سم [ف: 3-846]

← بضاعة التجار ← آداب التجارة

• **بضاعة الرابحة / كلام و اعتقادات / فارسی**

bezā'at-or rābiha

قشلاقی، علی بن محمد صادق، ق 13 قمری

(qešlāqī, 'alī ebn-e mohammad sādeq (- 19c

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24999

ص: 53

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي هدانا الى الصراط المستقيم؛ انجام: جيد التاريخ و الحمد لله هو اهله و مستحقه ... سنة 1262

خط: نستعلیق خفی، کا: رجبعلی قارپور آبادی، تا: 1262ق؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: اسقاطی، 20 سطر (22×12)، قطع: وزیری بزرگ، اندازہ: 21×32سم [رایانہ]

← بضاعة السلطان ← بضاعة الايمان

• بضاعة القاضي لاحتياجه اليه في المستقبل الماضي / متفرقه / عربي

bidā' at-ul qādī li-ihṭiyāj-i-hi ilayh fi-l mustaqbal wa-l mādi

بروسوی، پیر محمد بن موسی، -982 قمری

(borūsavī, pīr mohammad ebn-e mūsā (- 1575

اثری در چگونگی سند (صک) نویسی شرعی که در محاکم دولت عثمانی آن عصر معمول بود، برای آسانی کار آنان که این فن را نمی دانند و در مقام قضاوت هستند. دارای نه «باب»: 1. بیان عنوان الصکوک؛ 2. فیما یکتب فی النکاح و الطلاق و نصب الوصی؛ 3. فیما یکتب فی العتاق و التدبیر و المكاتب؛ 4. فیما یکتب فی الاقرار و الایراء و الایجار؛ 5. فیما یکتب فی شهادة الشهود؛ 6. أنواع نقل الشهادة؛ 7. فیما یکتب فی الوقف و استبداله؛ 8. فیما یکتب فی الحكم بالدية و القصاص؛ 9. صور شتی .

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7508

خط: نسخ، کان ابراهیم بن احمد عجلونی زویانی شافعی، تا: دوشنبه سلخ ذیقعدہ 1152ق؛ تملك: سعید بن محمد یس، کریم بن ابوالقاسم لاهیجی با مهر «یا کریم» (بیضی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 52گ، 17 سطر، اندازہ: 11×16سم [ف: 19-308]

• بضاعة المبتدی = قرابادین رومی / طب / فارسی

bezā' at-ol mobtadī= qarābādīn-e rūmī

گزینہ ای است از کتابی به نام «بضاعة المبتدی».

[فهرستواره منزوی 3316/5]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1182/1

آغاز: بسمله از قرابادین رومی مسمی ببضاعة المبتدی که در روم بسیار معتبر است نقل می شود. ایدر و مالی یعنی ماء العسل بجهة تسکین عطش و علل بارده خصوصاً دماغیه و عصبانیه و مفاصلیه؛ انجام: دهن حب البان بجهة صمم و دوی و وجع الاذن ... و بجهة تلین کبد و طحال و تقنیح سدد آنها.

در نسخه موجود هشت برگگی از آن بیش بجای نمانده است؛ خط:

نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ راسته و چلیپا؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایه ای، 14 سطر (7×11/5)، اندازه: 16×11 سم [ف: 3-1638]

• البضاعة المزجاة / حدیث / عربی

al-bidaat-ul muzjat

محمد حسین بن قاریاغدی، ق 11 قمری

(mohammad hoseyn ebn-e qārlyāqadī (- 17c

شرح مفصلی است گویا در دو جلد بر روضه کافی با فهرستی درسی «باب» در آغاز کتاب که روایات روضه را به حسب موضوع آنها تنظیم کرده است. احادیث را با عناوین «متن» می آورد و با عناوین «شرح» از جهت سند و متن توضیح می دهد و جلد اول چهاردهم محرم 1098 به پایان رسیده است.

آغاز: الحمد لله الناشر في الخلق فضله و الباسط فيهم بالوجود يده نحمده على ما كان و نستعينه من امرنا على ما يكون

1. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر

کا: محمد طاهر بن علی اکبر زنگنه تبریزی، تا: 1100 ق [نشریه: 513-7]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7692

آغاز: برابر

جلد اول، خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد بن زین العابدین الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 255 گ، 25 سطر، اندازه: 19/5 × 29/5 سم [ف: 20-75]

• بضاعت المزجاة / فقه / فارسی

bezā'at-ol mozjāt

تنکابنی، محمد بن سلیمان، 1234-1302 قمری

(tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819-1885

رساله کوتاهی است در احکام میراث مشتمل بر سه «باب»: 1. اسباب ارث؛ 2. موانع ارث و حجب؛ 3. لواحق ارث. آغاز: پس از ستودن ذات حضرت کردگار و درود نامعدود بر روان حضرت احمد مختار و آل اطهار ... که چون مسائل فرائض و مواریث در غایت اغلاق و اشکال بود

انجام: و بعضی مسائل ارث اگر چه صریحا ذکر نشده است لیکن حکم آنها از احکامی که ذکر نمودیم استفاده می شود لهذا باختصار کوشیدیم.

1. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5822/7 - 29/162

آغاز: برابر، انجام: فصل دوم در میراث مجوس است و ایشان که مرافعه بکنند به سوی ما ... امید که عمل کنندگان را حضرت کردگار در روز شمار مستغرق رحمت و کرم خویش گرداند

ص: 54

بمحمد و آله صلی الله علی محمد و آله

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: پنج شنبه ربیع الثانی 1287ق؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی مجدول گرهی، 13گ، 23 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-625]

۲. چالوس؛ امام صادق شماره نسخه: 331/3

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: ابراهیم بن علی کلارستاقی، تا: 1269ق، جان مدرسه جناب مجتهد الزمانی آقا میرزا محمد؛ جلد: تیماج سیاه، 10گ، اندازه: 10×16 سم [ف: 214]

۳. چالوس؛ امام صادق شماره نسخه: 325/1

آغاز: برابر؛ انجام: ملا محمد هادی بن ملا محمد صالح مازندرانی صاحب ترجمه قرآن البته مؤمنین طلب مغفرت در اسحار برای این بزرگواران کرده ... و مایه افاضه فیوضات شود.

خط: نسخ نازیبا، بی کا، تا: 1288ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 15گ، اندازه: 11×18 سم [ف: 209]

۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 550/1

بی کا، تا: 1292ق؛ جلد: تیماج، اندازه: 11×18 سم [ف: 287]

۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 540/1

خط: نستعلیق، کا: مقصود علی بن حسین قلی کلاردشتی، تا: 1296ق؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: 12×18 سم [ف: 278]

۶. تهران؛ نوربخش، شماره نسخه: 556/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: قاسم بن علیا گل سناری، تا: 1296ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 53ص (40-92)، اندازه: 12×18 سم [ف: 2-201]

۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 52/2

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: 10 ربیع الاول 1298ق، جا؛ تهران، مدرسه مهد علیا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 10گ، اندازه: 18×23 سم [ف: 170]

۸. چالوس؛ امام صادق شماره نسخه: 662/2

کا: قنبر، تا: 1300ق؛ جلد: تیماج سیاه، 25گ، اندازه: 19611سم [ف: 321]

9. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8883/9

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: موسی پزشک تنکابنی، تا: 1340ق، جا: پیلاق لیمراء جلد: جلد مقوایی پارچه، 8گ (74-81ر)، اندازه: 16/5×22
سم [ف: 23-71]

10. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 564/1

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: 11×18 سم [ف: 304]

11. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 604/2

بی کا، بی تا، جلد: تیماج سیاه، اندازه: 11×17 سم [ف: 305]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17657 ض

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• بضاعت مزجاة / تاریخ ایران / فارسی

bezā'at-e mozjāt

جزایری شوشتری، عبدالحسین بن عزیز الله، ق 13 قمری

(jazzāyerī Šoštarī, 'abd-ol-hoseyn ebn-e 'azīz-ol-lāh (19c

اهدا به: محمد حسین میرزای حشمة الدوله حاکم دزفول تاریخ تألیف: 1246ق؛ محل تألیف: کرمان

در تاریخ خوزستان، در یک «مقدمه» (ذکر خوزستان و بلاد آن) و سه «فصل» (بقاع شوشتر، دزفول، احوال بند خاقانی).

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي جعل الأرض مسجداً لأولیائه

انجام: و آله اهل الفضائل و الافضال.

[فهرستواره منزوی 831/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 70 سرود

خط: نسخ ریز، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، قطع: خشتی (نشریه: 13-426)

2. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 3751

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: موسوی، عبدالحسین بن عبدالله، تا: قرن 13؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قرمز، 131، 14 سطر، اندازه:

15/2×20/9 سم [ف: 2-58]

• بضاعة المزجاة / عربی

bidā'at-ul muzjāt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17976

بی کا، بی تاب انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 246 گ، اندازه: 15/4×26/4

سم [رایانه]

• بضاعة المزجاة في تأويل الآيات / تفسیر / فارسی

bida'at-ul muzjat fi ta'wil-il ayat

شیرازی، محمد رضا بن ضیاء الدین، ق 13 قمری

(Šīrāzī, mohammad rezā ben zīyā' -od-dīn (- 19c

تاریخ تألیف: 1250 ق (شروع تألیف)

بنا به درخواست بعضی دوستان اشکالاتی که بر بعضی از آیات قرآن کریم شده را به ترتیب سور قرآنی پاسخ گفته و آن را در یک «مقدمه» و دو «فصل» و «خاتمه» تنظیم نموده است و تألیف آن را به یکی از سلاطین قاجار (که نامش خالی مانده) تقدیم کرده است.

آغاز: گوهر گران بهای حمد ولؤلؤ کثیر الصفاى ثنا خاصه ذات پاک یگانه ای است که از نتیجه کلک قدرت و اثر خامه [نسخه های منزوی

[8/1

ص: 55

1. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2438

آغاز: برابر، انجام: که معتبر است وجود امکانی و این مرتبه ظل مرتبه اولی که مرتبه واجبی است می باشد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه فضل الله نوری (مربع)؛ جلد: پارچه ای، عطف تیماج قرمز، 87گ، 17 سطر، اندازه: $21/5 \times 15/5$ سم [محدث ارموی مخ: 1-257]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 543

آغاز: برابر؛ انجام: تمام شد سوره ابراهیم و لله الحمد.

خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه 1 شعبان 1324ق؛ با یادداشت روز پنج شنبه یکم شعبان 1324؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ مقوایی، 237، 25 سطر (21×11)، اندازه: 20×31 سم [سنا: ف: 1-346]

• البضاعة المزجية في اثبات وجود الكلي الطبيعي / منطق / عربي

al-bidaat-ul muzjat fi itbat-i wujud-il kulli-yit tabi21

تنکابنی، ابوالحسن بن محمد هادی، -1286 قمری

(1870) (tonekābonī, abo-ol-hasan ebn-e mohammad hādī)

تاریخ تألیف: شب 15 ربیع الثانی 1255ق

افلاطون فیلسوف یونانی فلسفه خویش را بر پایه کلی طبیعی موجود که آن را مثال نامیده است نهاده و شاگرد وی ارسطاطالیس وجود کلی را انکار نموده افراد جزئی را موجود دانست و مسئله وجود کلی و مثال افلاطونی میان پیروان این دو فرزانه همواره مورد بحث و گفتگو بوده است. یکی از دانشمندان باختری به نام فرفورویوس (232 یا 233-304ق) در دیباچه ای که برای منطق ارسطو به نام ایساغوجی (ایساگو گه) یا مدخل نگاشته است در آغاز آن چنین گفت: «در باره اینکه جنس و نوع موجود واقعی مادی محسوس یا مجرد هستند یا جز مفهومی ذهنی بیش نیستند گفتگو نخواهیم کرد زیرا این مسئله ای است بسیار ژرف که بررسی دیگر و کاوش دامنه داری می خواهد». همین گفته فرفورویوس مایه این شد که از روزگار بوئسیوس فیلسوف و سیاسی روم و شارح کتاب های منطقی ارسطو (480-524) تا زمان تجدد (رنسانس) مسئله وجود کلی مورد اختلاف گردد و دانشمندان باختری به سه دسته بخش شوند: 1. واقعیان پیرو افلاطون، 2. اسمیها پیرو آنتیستنس، 3. نسوری های پیرو ارسطو. این عبارت فرفورویوس به دانشمندان خاوری نیز رسیده و آنها نیز به چنین بحثی پرداختند چنانکه ابوعلی بن زرعه نصرانی

(331-398) در کتاب «اغراض ارسطو طاليس المنطقيه» در آغاز معانی ایساغوجی می گوید: «والمطالب الصنعية في هذه الخمسة بان ينظر فيها هل هي موجودة ام ليست موجودة فان قوما قالوا لا وجود في الأمور الكلية. فان كانت موجودة فاما ان يون اجسامه او غير اجسام، وان كانت غير اجسام فهل هي مفارقة اصلا للمادة في الوجود و الوهم كالباري تبارك و تعالی، اولها تعلق بالمادة ضربا من التعلق و فرفورویوس يتجنب هذه باسرها، و يتسلم تسليمًا أن الصور في النفس موجودة ... و ذلك أنه ليس الصانع من الصانع أن يتكلم في موضوع

صناعته. يتسلمها تسليمًا من غير أن يبيح عنه». پیداست که ابوعلی در اینجا به گفتار فرفور یوس می نگرد و از اختلافی که در این مسئله میان دانشمندان هست بیگانه نیست. ابوعلی سینا در فصل 12 مقاله 1 فن 1 منطق شفا و دیگر نگارش های خویش از این مطلب سخن راند و در کتب حکما و متکلمان نیز در باره وجود کلی بحث شده و اشراقیان و صوفیان هم در برابر مشائیان به اعیان ثابت و ارباب انواع و مثل معلق قائل شدند. صدرالدین محمد شیرازی فیلسوف بزرگ در کتاب های خود به ویژه در اسفار (جلد 1 آغاز مرحله 4) از وجود کلی و مثل گفتگو نمود. چنانکه امام رازی در مباحث مشرقی در فصل 2 باب سوم کتاب در این باره سخن راند. درست می توان گفت بهترین کتابی که در این زمینه نوشته شده همین «البضاعة المزجية» است که دانشمند ابوالحسن بن محمد هادی حسینی تنکابنی آن را پرداخته است. این کتاب دارای یک «مقدمه» در 5 «کلمه» و دو «باب» است: 1. ابطال سخن مانعان در 20 «دلیل» و در دلیل یکم گوید که «کلی موجود، فرد خارجی نیست، تا ناگزیر شود که در چند جا باشد و صفهای گوناگون و ناسازگار پذیرد و در واحد نوعی هم چنین چیزی محال نیست» و در این جا به اعتراضی می نگرد که شیخ در فصل 1 مقاله 5 الهی شفا (ص 486-487 چاپی) و در رساله ای که درباره گفتار دانشمند همدانی نوشته است آورده و آن را رد می کند؛ باب 2. اثبات وجود کلی طبیعی در 40 «قاعده» که در این چهل قاعده بسیاری از مطالب مهم منطق و فلسفه را می آورد و آنها را دلیل وجود کلی می گیرد مانند: بدهت، ایجاب و سلب، تضایف، سبر و تقسیم، وجود، معرفت صدق، انتاج، تکرر اوسط، ترکیب ماهیت، غیر معلل بودن ذاتی و جز اینها و در پایان این باب بدلالی که دانشمندان آورده اند اشاره می کند.

بی هیچ گفتگو این نگارش را می توان از شاهکارهای دانشمندان ایران به شمار آورد. از گفته تنکابنی پیداست که وی این کتاب را در نزدیک به بیست روز پاکتویس نموده و بیشتر آن اندیشه خود او است.

تهران، دانشگاه شماره نسخه: 892/1

آغاز: بسملة لك الحمد ياذا المن و الجود و العلا ... فيقول ... ابن محمد هادی الحسينى ابوالحسن التنكابنى انه لما اشتهر في الألسن ان الحق عند المحققين هو وجود الكلى الطبيعى؛ انجام: فتدبر حتى تعلم ان ذات الجزء قد يتقدم. هذا آخر ما اردنا ايراده مع قلة البضاعة. و كان اكثره مما تفردت و عليك النظر بعين الانصاف

لابعين الاعتساف وقد وقع الفراغ من التأليف في ليلة الخميس والخامس عشر من شهر ربيع الثاني في سنة خمس وخمسين بعد المأتين و الألف في العتبات العاليات. و وقع الفراغ من الاستنساخ في يوم الأربعاء في خامسة شهر جمادى الأولى بيد مؤلفه ابى الحسن بن هادي الحسينى فى 1255. خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: 5 جمادى الاول 1255ق؛ دارى خط خوردگى؛ جلد: مقواى پارچه اى و گوشه ها و ته آن تيماج، 70گ، 22 سطر (9/5×15/5)، اندازه: 14×21سم [ف: 3-18]

• **بطلان اختلاف النظرية و الضرورية باختلاف الأذهان العقلاء / فلسفه / عربى**

buṭlān-u ixtilāf-in nazarīyya wa-d darūriyya bi-ixtilāf il adhān-il 'uqalā

q.l.d

شيروانى، محمد بن حسن، 1033-1098 قمرى

(šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624-1687

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:

7008/26 خط: نسخ، بى كا، بى تا؛ كاخذ: سپاهانى، جلد: تيماج آلبالوى ترنجى مقواى، 9گ (184پ-192پ)، 15 سطر (8×14)، قطع: ربعى، اندازه: 12×29سم [ف: 16-427]

• **بطلان تناهي الابعاد / فلسفه، عرفان و تصوف / عربى**

buṭlān-u tanāhi-l ab'ād

ميرزا بابا شيرازى، ابوالقاسم بن عبد النبي، 1212؟ - 1286 قمرى

(mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e 'abd-on-nabī (1798-1870

رساله در ابطال تناهى ابعاد به مسلک عرفا است که در پرسش فرزندش مجد الأشرف تأليف نموده و مذيّل است به تعليقات و اضافات و تتميماتى از فرزند مؤلف.

چاپ: ايران، سنگى، 1316، جيبى، 79ص (صص 1-79)

شروح و حواشى

1- تعليقات بر رساله بطلان تناهى ابعاد؛ مجد الاشرف، محمد بن ابوالقاسم (1246-1331)

2- بطلان تناهي الابعاد (ترجمه)؛ خوشنويس، احمد

۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 666

آغاز: یا من هو سیدی و مولائی و سندی و مقتدائی؛ انجام: و من جهله فقد جهل الله إلى آخرها

خط: نسخ، کا: عشقی ذہبی، تا: 1310ق؛ واقف: نائینی؛ 60گ، 17 سطر، اندازہ: 22816سم [ف: 4-113]

2. اراک؛ دہگان؛ شماره نسخه: 127/5

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله رب العالمین و العاقبة لأولیائہ المتقین و العذاب لاعدائہ العاصین ... اما بعد فیا قرۃ عینی؛ انجام: عن حمد و ثنائہ و شکرہ و الصلوۃ و السلام علیہم و علینا و علی عباد اللہ الصالحین الحکماء العرفاء المحققین و الاولیاء الربانیین و رحمۃ اللہ

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1340ق؛ کاغذ: کرم، جلد: کرم، 11گ (187-97پ)، قطع: وزیری کوچک، اندازہ: 13×21سم [ف: 140-1]

• بطلان تنہی الابعاد (ترجمہ) / عرفان و تصوف / فارسی

(.buṭlān-u tanāhi-l ab'ād t)

خوشنویس، احمد

xoŠnevīs, ahmad

وابسته به: بطلان تنہی الابعاد؛ میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبد النبي (1286-1212)

شیراز، خانقاہ احمدیہ؛ شماره نسخه: 62

بی کا، بی تا؛ نوشته با ماشین [نشریہ: 5-210]

• بطلان الخط / فلسفہ / عربی

'buṭlān-ul xala

گیلانی، علی بن فضل اللہ، ق 11 قمری

(gīlānī, 'alī ebn-e fazl-ol-lāh (- 17c)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید؛ قوشچی، علی بن محمد (-879ق)

تاریخ تألیف: «الغنی» = 1091ق

حاشیہ وردی است بر شرح تجرید قوشچی و ناظر بہ حاشیہ های دوانی و باغنوی بر آن.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي املاء الارض و السماء و ما بينهما ... و بعد فيقول ... علی بن فضل اللہ الجیلانی الفومنی الزاهدی، لما كانت

انجام: في كل الليل و النهار الى يوم التميز بين الأخبار و الأشرار. تمت الرسالة

1. تهران: ادبيات؛ شماره نسخه: 189/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 [ف: 3-32]

2. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 293/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 3 گ (10,8 پ)، 24 سطر (18/5 × 12/5)،

اندازه: 18/5×24 سم [ف: 198]

3. تهران، ملک، شماره نسخه: 4655/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا کر معلى خراسانی، تا: قرن 13؛ کاغذ: فستقی آبی،

ص: 57

12گ (پ 12-ر)، 22 سطر، اندازه: 14/6 × 18/5 سم [ف: 7-454]

**• بطلان طعن الأرمن على المجمع الخلكدونى المقدس و على تعليم القديس لاوس / كلام و اعتقادات، اديان و مذاهب /
عربى**

buṭlān-u ta'n-il arman 'ala-l majma'-il xalkidūnī-yil muqaddas wa 'alā ta'īlm-il qiddīs lāws

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7570/2

خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، 54گ (45-98)، 13 سطر (10/566)، قطع: ربعی، اندازه:
9/5×14/5 سم [ف: 16-632]

• بطلان القول بتأثير الكواكب / هیئت / عربى

buṭlān-ul qawl bi-ta'tīr-il kawā'ikib

قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، 1126؟ - 1208 قمری

(qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714 1794

تاریخ تألیف: شب یکشنبه 22 ربیع الأول 134ق در این رساله استدلال می شود بر اینکه کواکب هیچگونه تأثیری در زندگی بشر ندارند و آنچه را که منجمین می گویند درست نیست.

آغاز: الحمد لله الذي هو كل يوم في شأن ولا يشغله شأن عن شأن و صلى الله على حبيبه وخيرته من خلقه شمس فلک المجد ... و بعد
فيقول الفقير إلى الله الكريم حسين بن محمد ابراهيم

انجام: ثم قلت فاني افتتحت خروجي بصدقة فهذا خير لك من علم النجوم هذا آخر ما اردنا وقد فرغت من جمعها ليلة الأحد الثاني ... و
صلى الله على محمد المصطفى و آله الطاهرين

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3630/9 - 18/150

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 22 ربیع الاول 134ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 16گ، 15 سطر، اندازه: 12×18 سم [ف: 2-
626]

• بطلان كون المفهوم للواجب / فلسفه

butlan-u kawn-il mafhum li-l-wajib

احسائی، احمد بن زین الدین، 1166-1241 قمری

(ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753-1826

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ، شماره نسخه: 175/3 م

خط: نسخ، بی کا، تا: 1242ق؛ اندازه: 15×20/5سم [رشت و همدان: ف: 1207]

• **بطلان مذهب صوفیه / کلام و اعتقادات / فارسی**

botlān-e mazhab-e sūfīye

حسینی جنابذی، محمد بن اسماعیل، ق 12 قمری

(hoseynī jonābazī, mohammad ebn-e esmā'īl (- 180

رساله ای مختصر در ابطال و رد صوفیه است که در نهایت ایجاز نگارش یافته است.

آغاز: الحمد لله الذي هدانا و ارتقانا بالتوفيق و الالهام في مراتب المعارف الحقايق الى أعالي الدرجات.

[فهرستواره منزوی 154/7]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12165/5

آغاز: برابر؛ انجام: و ذم و ملامة و عقاب بر معاصی و غفلت و ضلالت لازم می آید و در افعال عباد قضاء حتمی و قدر لازمی مفهوم می گردد.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: یک شنبه 29 رمضان 1151ق؛ در انجام رساله 4 برگه افزودگی هایی از مؤلف در شب 18 رمضان سال 1951 در علم کلام همراه مطالبی از شرح تجرید العقائد آمده، این رساله در هامش کتاب گوهر مراد نگاشته شده؛ کاغذ: فرنگی، 3گ (180-182)، 30 سطر، اندازه: 31×6سم [ف: 30-662]

• **بطلان نکاح المتعة / فقه / عربی**

buṭlān-u nikāḥ-il mut'a

بخاری، عبدالکریم بن محمد حلیم، ق 13 قمری

(boxārī, 'abd-ol-karīm ebn-e mohammad halīm (- 19c

پاسخ به سؤالی است درباره متعه نکاح و متعه حج و این که آیا این دو حکم نسخ شده یا حکم آنها باقی است. مؤلف در این رساله سعی

می کند تا با استفاده از آیات و احادیث و اقوال صحابه و دانشمندان این حکم را منسوخ جلوه دهد و نکاح متعه را حرام بداند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1060/3

آغاز: الحمد لله الذي أنزل على عبده الكتاب ... و الصلاة و السلام الايمان الأکملان علی سیدنا محمد؛ انجام: و نستغفر مما بسطت به لسانک في حق أعدل أصحاب الرسول علیه و علی آله و أصحابه أفضل الصلاة و أكملها خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 10 گ (92-83 پ)، 17 سطر، اندازه: 15×23 سم [ف: 3-247]

• بطون شانزده گانه / جفر / فارسی

botūn-e Šānzdah-gāne

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3184/25

بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ آگ (131-131 پ) [ف: 6-269]

ص: 58

• البطيخ / طب / عربي

al-batix

اعمش، ابي على

a'maš, abī-'alī

در خواص پزشکی خربزه.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6188/8

آغاز: مسئله لابي على الأعمش، سئل عن البطيخ فقال البطيخ بارد رطب، فتعجب السائل من قوله، وذلك أنه كان حار المزاج؛ انجام: في معرفة طبع البطيخ و حل الشك فيه، وفي كيفية مضرته في الأبدان و البلدان والأسنان. و الحمد لله وحده

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: فستقی، جلد: میسن عنابی لایی، 17 سطر [ف: 9-224]

• البطيخية (ارجوزة) / شعر / عربي

(al-batixiya (urjuza

حسينی ميبدی، على بن محمد على، 1313 قمری

(hoseynī meybodī, 'alī ebn-e mohammad 'alī (- 1896

تاریخ تألیف: 28 صفر 1289ق؛ محل تألیف: کرمانشاه

ارجوزه ای است در هفتاد و نه بیت در منافع و خواص خربزه (بطيخ).

آغاز: اتحف شیء اصطفاه الفاكهي *** و اختار من باكورة الفواكه / حمد تلالا في رياض الألسنة *** لحضرة الله دوام الأزمنة

انجام: فالشكر لله على الختام *** ثم على عظام الأنعام / فانه الحامي حمى من شكره ** و ينصر العبد اذا ما نصره

شرح و حواشی:

1- شرح الأرجوزة البطيخية = شرح المنظومة البطيخية = الدرّة البهية؛ حسينی ميبدی، على بن محمد على (1313)

1. قم: مركز احیاء؛ شماره نسخه: 4069/17

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن 13؛ جلد: مقوایی عطف پارچه ای، 2گ (197-198ر)، اندازه: 11×15/5 سم [محدث ارموی مخ: 1-
[105

۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: 8/3

مشهد خط: نسخ خوش، کاه: جواد بن علی حسینی میبدی (فرزند ناظم)، تا: 1303ق، جان کرمانشاه؛ جلد: تیماج قهوه ای، 10ص
(265-274)، 10 سطر، اندازه: 22×17 سم [ف: 141]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: 8/3

همان نسخه بالا [ف: 1-31] قم مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2140/3 نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 6-185]

۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: 14/9 مشهد

آغاز: برابر

بی کاه، بی تا، جلد: تیماج سبز، 12ص (630-641)، اندازه: 21×35/5 سم [ف: 154]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: 14/9

همان نسخه بالا [ف: 1-43]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2135/9

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 6-173]

• بطیخیه = شرح الدنيا مزرعة الآخرة / عرفان و تصوف / فارسی

batīxiye = Š.-e ad-donyā mazra-t-ol āxara

خواجگی کاسانی، احمد بن جلال الدین، -949 قمری

(xājegī kāsanī, ahmad ebn-e jalāl-od-dīn (- 1543

رساله ای است کوتاه در عرفان به نثر و نظم. با شرح حدیث «الدنيا مزرعة الآخرة» آغاز می شود و خواننده را به یافتن مربی تشویق می کند. سپس زمین و تخم افشانی و شرایطی که زمین بهره بدهد را به تمثیل می آورد آنگاه به خربزه و خواصش می پردازد: «ای طالب صادق، مقصود از این همه که گفته شد حصول قوت است بر عبادت». سپس به عبادت ظاهری و باطنی و دیگر مسائل و اصطلاحات صوفیان می پردازد؛ با عناوین «ای طالب صادق».

آغاز: الحمد لله الذي أنزل على عبده الكتاب و لم يجعل له عوجا ... أما بعد قال النبي عليه الصلاة والسلام الدنيا مزرعة الآخرة بدان ای

انجام: به نور دیده محمود می توان دیدن به اشعه لمعات جمال حسن ایاز.

[دانشنامه ادب فارسی آسیای مرکزی 55/1؛ فهرست مشترک پاکستان 1321/3، فهرستواره منزوی

154/7؛ ازبکستان، تاشکند 528/2؛ تاجیکستان، دوشنبه 307/3 (2نسخه)]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 10560/12

آغاز: برابر؛ انجام: ترا بخشم تو بینم از آنکه دیده خواجو** سزای دیدن روی طرب فزای تو نبود

خط: نستعلیق هندی، کا: بابا گلکار، تا: قرن 10؛ مجدول؛ جلد: تیماج سرخ، 10گ (102-111ر)، 15 سطر، اندازه: 16×22سم

[ف: 33/1-99]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12537/7

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، کاغذ: شرقی، 10گ (55-46)، 17 سطر، اندازه: 9×18/5سم [ف: 31-592]

3. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 276/19-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: گنج بخش ش 1401 (گنج 669/2، 572)؛ خط:

ص: 59

نستعلیق تحریری، کا: محمد امین، تا: 1280ق؛ 10ص (195-204) [عکسی ف: 2-41]

به بظاہر انوری به شرح مشکلات اشعار فرخی

• **بعث / کلام و اعتقادات، امامت / عربی**

ba't

رساله مختصر و موجزی است در کیفیت بعث و نشر انسان از قبر.

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: 47/4

آغاز: بسمله، من کلام شیخ الشیوخ قطب العالم سر الله فی الأرض سعد الملة و الدین سلام الله علیه اعلم ان نعش الإنسان فی بنی آدم
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی، 27 سطر، اندازه: 15/5×21 سم [ف: 79]

• **بعث و حشر حضرت فاطمه (علیها السلام) در قیامت / کلام و اعتقادات / فارسی**

ba's va hašr-e hazrat-e fā'teme dar qīyāmat

؟ بلگرامی، قطب الدین بن ابراهیم، ق 11 قمری

(belegrāmī, qotb-od-dīn ebn-e ebrāhīm (- 17c

رساله مختصری در احوال قیامت، بعث و حشر حضرت فاطمه (سلام الله علیها) است که عنوان دقیق و مؤلف آن و حتی نسخه مشابه آن
به دست نیامد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 35740

آغاز: بسمله. در خبر است که فردا قیامت آما و صدقنا بی بی فاطمه (سلام الله علیها) از گور بیرون نه آید؛ انجام: و یکی غلام آزاد کرده
باشد بی ... و بی خبر در بهشت در آید بحرمت النبی و آله الأجداد و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق تحریری، کا: قطب الدین بن ابراهیم بن مبارک بلگرامی، تا: 1092ق، جا: رجبوره پر کنه شاه آباد؛ اهدایی: رهبری، بهمن
1384؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی اخرا، 5گ، 15 سطر، اندازه: 12×19 سم [اهدائی رهبر: 2 اخبار 1-174]

• **بعد آفتاب (جدول) / هیئت / فارسی**

(bo'd-e āftāb (jadval

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: 552/10

این نسخه اکنون با همین شماره در دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد است اما در فهرست این دانشکده این رساله در این مجموعه معرفی نشده است؛ بی کا، تا: قرن 13 [نشریه: 5-85]

← بعد حمد ← اصول و فروع دین (منظوم)

• **البعء فی الاجسام (رسالة) / فلسفه / عربی**

(.al-bu'd fi-1 ajśām (r

محقق جوربذی، شرف الدین

mohaqqeq-e jŪrbazī, Šaraf-od-dīn

آغاز: و اذ قد ثبت فی العلوم الحکمیة أن الجسم لیس مرکبا من جواهر فردة کما هو مذهب المتکلمین فالبعء الذی یحده فی الجسم اما ان یكون هو عین ماهیة الجسم و حقیقته او داخلا فیها انجام: کذلک المقدار و الحجم و الاتصال لا ینعدم بالکلیة بل یتکثر فهذا ایضا ملحق.

همدان؛ مدرسه غرب: شماره نسخه: 1187/82

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10 یا 11؛ با سرلوحهای زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، 5 گ (385 پ - 389 پ)، 24 سطر (10×20)، اندازه: 17×27 سم [رشت و همدان: ف: 1483]

• **بعض آیات قرآن کریم (ترجمه) / کتاب آسمانی / فارسی**

(.baz-e ayat-e qor'an-e karim (t

ندیم السلطان شیرازی، محمد خلیل بن محمد هاشم، ق 14 قمری

(nadīm-os-soltān-e šīrāzī, mohammad xalīlebn-e mohammad hāšem (- 20c

به آمر: ظل السلطان

مترجم بعضی از آیات قرآن را که مبتنی بر مصالح عموم و احکام و تهدید و وعید است بر سبیل اختصار ترجمه نموده است. از آیه «قل اللهم مالک الملک» از سوره آل عمران و شروع شده است.

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 1010

آغاز: چون نیت حضرت مستطاب اشرف؛ انجام: کسانی که کافر شدند و تجاوز کردند از طریق حق فاسد گردیده عمل ایشان و کسانی که ایمان آورده و عمل نیکو کرده اند

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: 7 رجب 1299ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش تیماج مشکی ریسہ دار ضربی،
34ص، 9 سطر (9×18)، اندازہ: 14×22سم [ف: 122]

• بعض الحکماء الیونانین و الملیین (مختصر) / تراجم / عربی

(ba'd-ul hukamā`-il yūnānīyān wa-l millīyān (muxtaṣar

از قطب الدین مصری تا طوسی

چاپ: دانش پژوه در فرهنگ ایران جلد 17

ص: 60

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1187-ف

نسخه اصل: اسکوریال مجموعه ش 653؛ خط: نسخ، کا: حسین بن حسن موقانی، تا: 849ق [فیلمهاف: 1-379]

2. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 312/2

بندی از «مختصر في ذكر بعض الحكماء و اليونانين و المليين»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1320ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 2گی (243-244ر)، 14 سطر (8×15)، اندازه: 14×22سم [ف: 214]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2506/2-ف

نسخه اصل: فرهنگ اصفهان، ش 2786. بندی از «مختصر في ذكر بعض الحكماء اليونانين و المليين»؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-706]

• بعض الخطب الجليلة للایام الشريفة / گوناگون / عربی

ba' -ul xutab-il jalīla li-l-ayyām-iš Šarīfa

این کتاب مشتمل بر مطالب و فوائد متفرقه ای است از قبیل: دعایی در طلب حاجات؛ مطالبی به نقل از حیاة الحیوان و مطالبی در ضبط البروج با جداول؛ معانی بعضی از لغات؛ چند روایت به خط احمد بن اسمعیل جزائری تذکرة برای شیخ محمد باقر؛ چند روایت و فائده؛ مطالبی به نقل از حلیة المتقین؛ ادعیه و مطالبی فلسفی؛ اشعار عمر بن عاص در مدح علی (علیه السلام)؛ شعری از متنی در مدح شجاع بن محمد طائی؛ شعری از ابوالحسن علی بن عبدالغنی فهری فروزانی؛ مطالب و احادیثی به نقل از عروة الوثقی، مشارق الانوار، امالی شیخ به خط حسن بن حسیدر بن ابی الحسن حسین عالمی در سال 1089 تذکرة برای شیخ محمد باقر؛ یادداشتی در خواندن دعاء في الليل؛ احادیث و مطالب متفرقه ای از کتب متفرقه و کتاب الامان ابن طاووس؛ اشعاری از میر نجات؛ مطالبی در تعارض ادله در باب نکاح و تحدید بعض ما تعم به البلوی؛ مطالبی متفرقه تألیف محمد علی بن محمد باقر اصفهانی حائری بهبهانی در عصر روز چهارشنبه الخمس الثاني من السدس الثالث من الربع الرابع من الثلث الثاني من النصف الأول من الخمس الثالث من العشر التاسع من العشر الثاني من الألف الثاني؛ مطالبی به نقل از شیخ طوسی، کلینی، ابن فهد، تفتازانی؛ روایاتی از ابن عباس و غیره، ابن جوزی، فقیه، وصیت لقمان به فرزندش، کتاب تاریخ ابن فارسی، علل الشرایع، کنوز المخفیه و الاسرار، کتاب الاقبال، رساله ای از مجلسی در شناخت مقدار کر، درهم و ... رساله ای در فوائد خواندن اسماء اعظم، اشعار و روایت و فوائد متفرقه.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 259/10

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، اندازه: 14×20/5 سم [ف: 1-235]

• بعض خواص آیات / علوم غریبه / فارسی

ba'z-e xavāss-e āyāt

دهدار عیانی، محمود بن محمد، ق 10 قمری

(dehdār-e 'ayānī, mahmūd ebn-e mohammad (- 16c

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29883

آغاز: بسمله، سپاس و ستایش خدایرا که بیافرید هر دو جهانرا و بیاراست بخورشید و ماه و ستاره آسمانرا؛ انجام: در کاغذ و بیوی خوش بیالاید البته مطلوب حاصل گردد. تم خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 [رایانه]

• بعض خواص القرآن / علوم قرآن / فارسی

ba'z-o xavass-el qorān -0XaVas

خواص یک یک سور قرانی از سوره فاتحه تا انتهای سوره ناس ذکر می شود و می گوید هر سوره چه خاصیتی دارد و ذکر هر سوره در مقام خود چه مشکلی را مرتفع می سازد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2706/22

آغاز: فسند کرها من کتاب الخواص الفاتحه هي شفاء من كل داء؛ انجام پایان: و من علقها علی طفل امن من الحن و الهوام بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک رو، 4ص (95-98)، 27 سطر (7/5×17)

، اندازه: 21/5×10سم [ف: 6-303]

• بعض الفوائد البهية المتعلقة بالبيع الخيرية / فقه / عربی

ba 'd-ul fawā'id-il bahīyyat-il mutī'alliqa bi-l-buyū'-il xīyārya

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، 1118-1205 قمری

(ebn-e vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer mohammad akmal (1707-1791

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11600/4

آغاز: احمده علی نواله مصلیا عل احمده و آله و صحبه التابعین الفلخ و قاله فیقول ... فائدة: یدل علی جواز بیع المشتري للمشتري بیع الشرط بالمعنی المتعارف؛ انجام: ثم طلقها وتزوج بها اخ لام كان للمرأة و ولدت منه ثلثة بین فصحت المسالة.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی، برخی فواد ادبی و عرفانی از شعرا و عرفاء پیشین؛ جلد: گالینگور با ترنج، 6گ (152ر - 157ر)، اندازه: 16×22سم [ف: 33/2-192]

• بعض کلمات قرآن بترتیب سور (ترجمه) / تفسیر / فارسی

(.ba'z-e kalamā-t-e qor'ān be-tartīb-e sovar (t

ص: 61

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2331/4

آغاز: بستای تو مرد، لا تحمد: مستای تو مرد؛

خط: نسخ، کا: محمد سعید بفرویی، بی تا، کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با کاغذ رنگین عطف و گوشه ها تیماج قرمز، 57 گ (37 - 93)، 16 سطر (14×8/5)، اندازه: 12/5 × 18/5 سم [ف: 4-1253]

• بعد کواکب موافق زیج فرنگی (جدول) / هیئت / فارسی

(bo'd-e kavākeb movāfeq-e zīj-e farangī (jadval

مشهد، الهیات، شماره نسخه: 555/6

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جان هندوستان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج لایه ای عنابی، 4ص، اندازه: 20/5×5 سم [ف: 1-514]

• بعض ما خلق الله في الانسان (منظومة في) طب و شعر / عربی

(bad-u ma xalaqa-l lah fi-l insan (manzumat-un f

راشد بن عمیره بن ثانی

rāšed ebn-e 'omayre bn-e sānī

ابن عمیره می گوید بر فکرم گذشت تا منظومه ای بسازم در بعض مخلوقات خدایی در انسان از اعضاء رئیسه ای که ذکر آنها واجب است و به خصوص شناخت آنها موجب شناخت امری می شود که فضل آدمی بر سایر موجودات است. این منظومه با بیت زیر آغاز می گردد: نظمت مقالا یبهج العین منظره *** بما قد حوی درا و لفظ مسطرا.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 851/4

آغاز: بسمله، قال العبد الفقیر الی الله تعالی راشد بن عمیره؛ انجام: نسخه: و بادر کل قرین بن قرینه

خط: نسخ، بی کا، تا: محتملا قرن 9، افتادگی: انجام کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج ماشی، ترنج و نیم ترنج کوبیده، 11ص (202-192)، 20 سطر (10×16/5)، اندازه: 20×14 سم [ف: 8-355]

← بعض مطالب النواصب ← نقض فضائح الروافض

• بعض المسائل الأصولية المهمة / اصول فقه / عربی

ba'd-ul masā'il-il uṣūlīyat-il muhimma

همدانی، محمد حسین بن محمد حسن، ق 14 قمری

(hamadānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad hasan (- 20c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10974/3

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س و ش 2-36]

• بعض المسائل الطیبة / طب / فارسی

ba'z-ol masā'el-el tebbīya

رساله ای است کوتاه دارای پنج فصل: «: مارگزیده، شناخت مجس، نشان صفرا، نشان سودا، نشان رطوبت، شناختن آب (=ادرار) مردم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14590/147

بی کا، تا: دوشنبه 24 ذیحجه 722ق؛ جلد: تیماج کرم قهوه ای، کص (633-634)، 41 سطر، اندازه: 19×32سم [ف: 41-100]

• بعض المسائل العرفانیة / عرفان و تصوف / عربی

ba'd-ul masā'il-il 'irfāniya

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10974/5

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، قطع: جیبی [میراث شهاب: س و ش 2-36]

(« بعض مفاتیح النجاة عباسی به مفاتیح النجاة عباسی (منتخب)

• بعضی از حالات نجوست آیات منافقین اهل

ba'zī az hālāt-e nohūsāt-e āyāt-e monāfeqīn-e ahl-e cu

bey

در چهارده «شعبه» و یک «خاتمه».

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 233/3

در چهارده شعبه و یک خاتمه؛ بی کا، تا: 17 رجب 1240ق؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: 11-932]

• بعضی از عبارات طب / طب / فارسی

یوسفی هروی، یوسف بن محمد، -966 قمری

(yūsofī heravī, yūsof ebn-e mohammad (- 1559

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: 574/16

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1260ق، کاغذ: ترمه، جلد: تیماج عنابی، قطع: وزیری نشریه: 5-94]

• **بفرنامه = ماجرای برنج و بغرا / ادبیات / فارسی**

boqrā-nāme = mājarā-ye berenj va boqrā

بسحاق اطعمه، احمد بن حلاج، -830 قمری

(boshāq-e at'ame, ahmad ebn-e hallāj (- 1427

به نثر و نظم. در برگزیده تفاخر میان خوراکی هاست. چاپ: در دیوان اطعمه، قسطنطنیه، 1303ق، ص 121-150 [الذریعه 9/135

«دیوان بسحاق اطعمه»]

ص: 62

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4925/8

آغاز: مزعفر خوران مطبخ فصاحت و کیپاداران سفره بلاغت ... اشارت چنین کرده اند ... بغرا چو این حدیث پریشان از او شنید *** دیوانه شد به خویش و گریبان همی درید؛ انجام: بدان که مراد از بغرا خمیر وجود آدمیست ... و اگر صد باب حکمت پیش نادان *** بخوانی آیدش بازیچه در گوش و الحمد لله رب العالمین. خط: نستعلیق، کا: احمد ابراهیم حسن خواجه شیرازی، تا: ربیع الاول 842ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن قهوه ای روشن، 26گ (99-125ر)، 11 سطر، اندازه: 14/8 × 22/7 سم [ف: 8-123]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 430/5-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-42]

• بغية الأبرار / فقه / فارسی

bugyat-ul abrār

حسینی، حسین بن محمد ابراهیم، ق 13 قمری

(hoseynī, hoseyne-bn-e mohammad ebrāhīm (- 19c)

رساله ای فتوایی در آداب تجارت و احکام شرعی آن، شامل یک «مقدمه» و چهارده «باب» و «خاتمه». شاید مؤلف همان «حسینا القزوینی» باشد.

قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: بعد الحمد و الصلاة علی النبی و آله ... این چند کلمه ایست که بر سبیل ایجاز و غایت استعجال بالتماس بعضی از اخوان دین کا: علی بن حسن، تا: 3 صفر 1244 ق [تراثنا: س 18 ش 1 و 2-206]

• بغية الاریب فی اختصار التهذیب / رجال / عربی

bugyat-ul arīb fī ixtiṣār-it tahdīb

بعلبکی، اسماعیل بن محمد، 720-786 قمری

(ba'labakī, esmā'īl ebn-e mohammad (1321-1385

وابسته به: تهذیب الکمال فی اسماء الرجال؛ حافظ مزی، یوسف بن عبدالرحمن (654-742)

مؤلف، کتاب «تهذیب الکمال» حافظ مزی را اختصار نموده است، لکن چیزی از رجال آن حذف نکرده است، آنچه حذف نموده عبارت است: از انساب مشهورترین و بعضی از نسب صاحب ترجمه، و جرح و تعدیل ها را نیز بطور مختصر ذکر می کند. آغاز: قال الفقیر الی

الله تعالى الضعيف اسماعيل بن محمد بن بردس البعلبي عفا الله عنه الحمد لله الذي جعل العلماء في الأمة. انجام: ام سلمة زوج النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) ... نجز الكتاب ولله الحمد والمنة، وصلى الله على سيدنا محمد و اله

قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 562 عكسى

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: طوپ قاپى - استانبول، ش. 461M؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: 779ق؛ مصحح، محشى؛ 574گ، 33 سطر (عكسى ف: 2-55)

• بغية الارب في وصال الحبيب / ادبيات / عربى

bugyat-ul arab fi wisal-il habib

كوازى، محمود بن ابراهيم

kovāzī, mahmūd-e-bn-e ebrāhīm

مقامه اى است ادبى در بيان عشق كه مؤلف آن را جهت خلاصى از پريشانى افكار خود نگاشته تا در سفر و حضر همراه وى باشد.

قم، مركز احياء؛ شماره نسخه: 2458

آغاز: الحمد لله الذي رفع مقامات العشاق و عرف علو هممهم فائت اجر الشهادة لمن قتل منهم ما بين معترك المهج و الاحداق نسخه اصل: كتابخانه اى در نجف اشرف؛ خط: نسخ معرب، كان عبدالله بن عيسى بن اسماعيل، تا: شب 7 ربيع الأول 1239ق؛ 54ص [عكسى ف: 7-71]

• بغية الالباء من معجم الأدباء / تراجم / عربى

'bugyat-ul alibba' min mu'jam-il udaba

وابسته به: معجم الأدباء = معجم اهل الادب = ارشاد الارب في معرفة الأديب؛ ياقوت حموى، ياقوت بن عبدالله (574-626) | به ترتيب حروف تهجى سرگذشت دانشمندان در آن آمده است.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 127-ج

آغاز: بسملة الحمد لله مبدىء الخلق و معيده و معطى الرشد و مفيده ... و بعد فانى تاملت كتاب معجم الأديب الذي ألفه ابو عبدالله ياقوت بن عبدالله الرومي نسبة الحموي مولدة البغدادى منشاء الحلوى وفاة ... فآثرت أن اختار مما يشتمل عليه ... و قصدت أن يكون مدخلا الى الكتاب المذكور ... و قد اختصرت هذا الكتاب ... و جعلته كالتذكرة لي اراجعه ... و سميته بغية الالباء من معجم الأدباء، انجام: و اشكو هموما منك كنت لقيتها. هذا آخر الجزء الأول من كتاب بغية الالباء المختصر من معجم الأدباء و يتلوه الثانى احمد بن يحيى بن علي في

شهر ربیع الآخر سنة 1285 خط: نسخ، کا: مسیح کمره ای، تا: در ربیع الثاني 1285ق؛ تملک: اعتضاد السلطنه در 1285؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی مقوایی، 68، 18 سطر (7/5×14/5)، اندازہ: 14/5×22 سم (ف: 259)

• بغية الباحث عن جمل الموارث / فقه , شعر / عربي

bugyat-ul bāhit 'an jumal-il mawārit

ابن متفنه، محمد بن علی، 497-577 قمری

(ebn-e motefannena, mohammad ebn-e 'alī (1104-1182

ص: 63

آغاز: بسمله. أول ما نستفتح المقالا** بذكر حمد ربنا تعالى چاپ: لندن، 1882م؛ الجزائر، 1896م؛ مشار عربی، ص 129، مصر، سنگی، 1281ق، رقعی، 9ص (صص 73-81)

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 5045/2-ف

نسخه اصل: بادلیان، شماره 33 Pocos کا: فخر سابقاتی، تا: جمعه 4 شوال 712ق [فیلمهاف: 3-126]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1359/12 عکسی

آغاز: برابر نسخه اصل: کتابخانه چستریتی، ش 3854؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 7ص (118-124)، 22 سطر [عکسی ف: 4-123]

3. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 186/6

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، لاگ (63-69)، اندازه: 18×11/5 سم (ف: 1-136)

• بغية الخاص و العام / فقه / عربی

bugyat-ul xās wa-l 'ām

کاظمی نجفی، محمد حسین بن هاشم، 1308-1224 قمری

(kāzemī najafī, mohammad hoseyn ebn-e hāšem (1809 1891

کتاب، متن فقهی است بی استدلال که استخراج از کتاب دیگرش موسوم به «هدایة الأنام» نموده که به ترتیب «شرائع الاسلام» مرتب شده است. قسم اول در عبادات است که مهمترین بخش آن صلاة است. عبادات آن دارای: 1. کتاب الظهار، 2. کتاب الکفارات، 3. کتاب الاملاء، 4. کتاب اللعان، 5. کتاب العتق، 6. کتاب التذییر، 7. کتاب المکاتبة، 8. کتاب الاقرار، 9. کتاب الجعالة، 10. کتاب الايمان، 11. کتاب النذر، 12. کتاب الصيد و الذباجة، 13. کتاب الاطعمة و الأشربة، 14. کتاب الغصب، 15. کتاب الشفعة، 16. کتاب احیاء الموات، 17. کتاب اللقطة. آغاز: الحمد لله رب العالمین... قد التمس منی بعض الاخوان الکرام تحریر رساله فی مسائل الحلال و الحرام. چاپ: بخش عبادات این کتاب در بمبئی 1297 چاپ شده [الذریعه 3/131]

شرح و حواشی:

1- بغية الخاص و العام (ترجمه)

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4304

آغاز: برابر؛ انجام: و لا یبعد فساده ایضاً بالبیع و نحوه من المحرمات فيه وان كان اتمامه ثم قضائه احوط. و الله اعلم و الحمد لله

جلد یکم: 1. کتاب الطهارة، 2. کتاب الصلاة، 3. کتاب الزکوة، 4. کتاب الصوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مهر: مؤلف «رق

الحسینی محمد حسین) و خط او، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 78گ، 19 سطر

(9/5×15/5)، اندازه: 14/5 × 19/5 سم [ف: 11-319]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4305

آغاز: کتاب البیع. بعد الحمد کتاب البیع و فيه فصول الاول فيما یکتسب به و هو اقسام؛ انجام: ایضا و أن یصلی رکعتی و یدعو بعد هما بان یقول: اللهم انی اریدان اتزوج فقدرلی من النساء اعفهن فرجا و احفظن لی فی نفسها و مالی و او سعهن رزقة خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ خط و مهر نگارنده در برگ یکم حاکی از مقابله نسخه

(الحسین بن محمد حسین) مورخ 1279 هست؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای 15×5/21، 129گ، 15 سطر (9×15)، اندازه: 15×21/5 سم [ف: 11-320]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 602/6

آغاز: برابر؛ انجام: و لا یبعد فسادہ ایضا بالبیع و نحوه من المحرمات فیہ و ان کان اتمامہ ثم قضائہ احوط و اللہ اعلم، و الحمد لله رب العالمین... قسم اول؛ خط: نسخ، کا: احمد بن صالح بن قاسم فحام اعرجی نجفی، تا: 8 شعبان 1273ق؛ با نسخه مصنف مقابله شده؛ مهر: «یا امام محمد باقر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز، 118گ (172پ-289پ)، اندازه: 10×14 سم [ف: 2-197]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9393

آغاز: برابر؛ انجام: بالبیع و نحوه من المحرمات فیہ و ان کان اتمامہ ثم قضائہ احوط و اللہ اعلم و الحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1281ق؛ مصحح؛ واقف؛ مرحوم شیخ قوام الاری، مهر 1344؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 102گ، 15 سطر، اندازه: 12×16 سم [ف: 20-64]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7471

آغاز: برابر؛ انجام: بالبیع و نحوه من المحرمات فیہ و ان کان اتمامہ ثم قضائہ احوط و اللہ اعلم و الحمد لله رب العالمین. خط: نسخ، کا: حسین، تا: 1294ق؛ مقابله شده؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج، 79گ، 17 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 20-63]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14466

آغاز: برابر؛ انجام: من المحرمات و ان کان اتمامہ ثم قضائہ احوط و اللہ اعلم و الحمد لله رب العالمین خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ با نسخه اصل مقابله شده، خط و مهر تأیید مؤلف، و نص خط: «نعم قد قبولت فلا بأستت بالعمل بها إن شاء الله تعالی»؛ مهر: «حسبی محمد و حسین» (مدور)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرم ضربی مجدول با ترنج و سرترنج لاک، 79گ، 17 سطر (9×14/5)، اندازه: 16×22 سم [ف: 36-436]

7. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4305

ص: 64

آغاز: کتاب الظهار لم اخالعک آنابل خالع زید و العوض علیه؛ انجام: و علیه نفقته مع مراجعة الحاكم فيها ايضا و الاحوط تعريفه كاشاة المزبورة. والله اعلم بحقائق الأمور.

خط: نسخ، کا: محمد علی بن میرزا خلیل خوانساری، تا: شنبه 22 ذیقعدہ 1304ق؛ از برگ 64 تا برگ 69 کتاب الفرائض و الموارث دیده می شود، در پایان کتاب چنین آمده «بلغ مقابلته علی نسخه الاصل انشاء الله تعالی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ لایی، 71گ، 18 سطر (10×15)، اندازه: 21×16/5 سم [ف: 1-12]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4306

آغاز: بعد البسمله. کتاب النکاح الذي هو العقد المخصوص وفيه فصول الأول في حكمه و آدابه؛ انجام: و ليس للزوج ان ياخذ منها اكثر مما اعطاها و الاحوط أن لا ياخذ منها المساوی له و أن لم یبعد جوازه علی کراهيته. دارای: 1. کتاب نکاح، 2. کتاب طلاق، 3. کتاب خلع و مبارات؛ خط: نسخ، کا: میرزا خلیل محمد علی خوانساری، تا: 13 ربیع الاول 1305ق؛ خط و مهر مؤلف «رق الحسین محمد حسین»؛ مصحح، با نسخه اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج سرخ یک لایی، 57گ، مختلف السطر، اندازه: 16×21/5 سم [ف: 12-2]

9. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر

بی کا، بی تا؛ مصحح با نسخه مؤلف، در تجلید قسم معاملات قبل قسم عبادات آمده؛ یادداشت مؤلف در برگ اول در شهادت به صحت عمل کتاب؛ مهر: مؤلف «رق الحسین محمد حسین» (بیضوی) [دلیل المخطوطات: 1-96]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2702

آغاز: برابر؛ انجام: و ان کان اتمامه ثم قضائه احوط ابواب طهارت و صلوة و زکوة و خمس و صوم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، سال 1309، کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه، 64گ، 21 سطر، اندازه: 22×15 سم [ف: 5-404]

• بغية الخاص و العام (ترجمه) / فقه / فارسی

(t .bugyat-ul xās wa-l ‘ām).

وابسته به: بغية الخاص و العام؛ کاظمی نجفی، محمد حسین بن هاشم (1224-1308) ترجمه ای است از کتاب «بغية الخاص و العام». اصل کتاب در دو قسم می باشد: عبادات، معاملات.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 132

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و اهل بیته الطاهیرین أما بعد فیقول الراجی عفور به الغفور، انجام: اعتکاف به بیع و غیر آن از آنچه حرام است در اعتکاف اگر چه اتمام و قضای آن احوط است و الله اعلم ترجمه قسم اول کتاب از مترجمی ناشناس می باشد و

از کتاب طهارت تا آخراعتکاف است؛ خط: نسخ جلی، کا: محمد رضا بن علی ویشلقی، تا: 8 رجب 1311ق، واقف ساجدی، فاقد جلد، 18 سطر، اندازه: 16×23/5سم [ف: 75]

• بغية الخبير في قانون طلب الاكسير / كيميا / عربى

bugyat-ul xabīr fī qānūn-i talab-il iksīr

جلد کی، علی بن ایدمر، -762 قمری

(jeldakī, 'alī ebn-e aydamor (- 1361

تاریخ تألیف: 9 صفر 740ق؛ محل تألیف: دمشق

مؤلف آن را برای دانشجویان و طلاب نوشته، در چگونگی طلب اکسیر و راه های دسترسی به این ماده است. مؤلف در آغاز کتاب از مدعیان دروغین این فن شکوه می نماید و آنها را جاهلانی می نامد که هیچ گاه به آن ماده رؤیایی دست نخواهند یافت. این کتاب در یک «مقدمه» و ده «فصل» و یک «خاتمه» تنظیم شده است: المقدمة: جدیر عن رام أشرف مطلب أن يكون سعيه أفضل من الأشياء من غير وجه؛ فصل 1. يجب على من رام أن يحاول معرفة حجر المكروم و خروج مافيه من القوة؛ 2. إذا ثبت عندك إمكان الصناعة و أنها حق؛ 3. الإكسير عند الفلاسفة هو جوهر 4. النار العنصرية مفسدة لما كوتته الطبيعة ...؛ 5. قد سبقنا من مادة الإكسير و صورته و غايته و خواصه و عوارضه ما فيه كفاية و مقنع 6. أن الذين دعا القوم إلى كتمان هذه الموهمية هو أنهم لو وضعوه كما وضعوا سائر علومهم من الطب 7. من عدل كتب القوم في طلب الإكسير فقد أضما عمره في الباطل؛ 8 أن رموز الحكماء في غاية الإغماض 9. يجب على من حاول فك رموز القوم أن يكون عالما بالطبائع 10. فإذا فعلت ذلك رجوت ذلك الإصابة و قلة الخطأ و أدعوا الله يفتح أبوابه عليك الخاتمه ... اعلم أنه كما فرض علينا في عقولنا إظهار هذا السر و بذله لمستحقه كذلك حرم علينا إفشائه للعامة. (سيد محمود مرعشى)

آغاز: بسمله، قال العبد الفقير إلى الله تعالى ايدير على بن ايدير الجلد كى ... باسمك اللهم ظهرت انواع المبدعات ... اما بعد فانى وضعت هذا الكتاب بمدينة دمشق عام اربعين و سبع مائة.

انجام: فلم تنله من كتبهم الا يشق الا نفس فالله بينى و بينك و كفى بالله وكيلا و لكن هذا آخر ما قصدنا ايراده من كتاب [أعيان الشيعة، ج 3، ص 517-518 و ص 127؛ اكتفاح القنوع مما هو مطبوع، ص 226؛ كشف الظنون: ج 1، ص 239؛ معجم المؤلفين 28/3]

1. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 10982

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 981ق؛ واقف: ایرانی مجرد، محمد؛ کاغذ: نخودی سرخی، جلد: تیماج ضربی، 21 سطر (13/5×20)، قطع:

وزیری بزرگ، اندازه: 20×27 سم [القبائی: 89]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11748/4

آغاز و انجام: برابر

خط شکسته نستعلیق و نسخ، کا: محمد حسین، متطب، تا: 6 ذی‌قعدة 1269ق، جان کرمانشاهان؛ مصحح، محشی، کاتب در پایان گوید این نسخه را همراه رساله قبلی که در دست مسافری از اهل حکمت در کرمانشاه بوده به طریق استعجال استنساخ نمودم؛ مهر: «محمد خاتم النبیین صلی الله علیه و آله و سلم (1286)

بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای تیره 22گ (113-134)، 18 سطر (5/5×12)، اندازه: 10/5×15 سم [ف: 29-531]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28244

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق خفی، کا: علی اصغر تهرانی، تا: 1277ق؛ کاغذ: نخودی سرخی، جلد: تیماج، 16 سطر (9×14)، قطع: بیاضی، اندازه: 17×11 سم [رایانه]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6231/4

آغاز و انجام: برابر خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی طیب نوری مازندرانی ابن محمدنبی، تا: 13 ربیع الثانی 1293ق، جان کرمانشاهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه ای، 11گ (39پ-49پ)، 17 سطر، اندازه: 11×18/1

سم [ف: 9-282] .. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 654/2

آغاز: برابر؛ انجام: و الحمد لله وحده ... و اتفق الفراغ من تصنیفه فی تاسع صفر سنة اربعین و سبعمائه و الحمد لله خط: نستعلیق، بی کا، تا: 22 صفر 1306ق؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، 8گ (15ر-22ر)، 20 سطر، اندازه: 22×14 سم (ف: 1-559)

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 717

آغاز: برابر خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 10گ، 21 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 2-456]

7. مشهد، الهیات؛ شماره نسخه: 20370/3

آغاز: فرجل یدعی الشعر و یقول أن الأوائل ذکروه و اثنوا علیه ... فوضعت هذا الكتاب قانونا للمستترشدين و علما منیرا للسالکین ... اما المقدمة فنقول جدیر بمن رام اشرف مطالب ان یكون سعیه افضل سعی بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا عطف و لبه میشن قهوه ای، اندازه: 12×16/5 سم [ف: 2-437]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10779

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [الفبائی: 89]

9. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 932/8

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای فاقد طبله اول،

25 گ (70-95)، 14 سطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 2-198]

• بغية الرائد فيما تضمنه حديث أم زرع من الفوائد / شرح حديث / عربي

bugyat-ur rā'id fi-mā tadamma-hu hadīt-u umm-i zar min-al fawa'id

قاضی عیاض، عیاض بن موسی، 476؟ - 544 قمری

(1084-1150) (qāzī eyāz, 'eyāz ebn-e mūsā)

در تفسیر و شرح حدیث أم زرع، داستان از این قرار است که یازده نفر از زنان در دوره جاهلیت با یکدیگر پیمان بسته بودند که تمام خصوصیات شوهرانشان را برای یکدیگر بدون کتمان هیچ مطلبی بیان کنند یکی از زنان «ام زرع» نام داشته و این حدیث به نام او مشهور است. این حدیث منقول در صحیح بخاری از نبی مکرم اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) است که خطاب به عایشه فرمود: «یا عایشه فانی کنت لک کابی زرع لأم زرع عنوان آن «فائدة، فائدة» ترتیب شده است: «الحديث و سياقة متنه مع اختلاف نقلته و زیادة بعضهم علی بعض فی سرده، علة اسناده و شرح غریبه و عویص اعرابه و معانی فصوله و ما يتعلق به من فقه و تنقدح منه من فائدة».

آغاز: قال الفقيه الاجل القاضي الحافظ ابو الفضل عیاض بن موسی بن عیاض

انجام: وعلى الله جل اسمه الاعتماد ... و صلواته على مصطفاه من خلقه محمد نبيه وعلى اله وسلامه كثيرا ...

چاپ: قاهره، محقق: صلاح الدین بن احمد الادلبی و محمد الحسن اجانف و محمد عبد السلام الشرفاوی، مکتبه ابن تیمیة، چاپ 2239 ص، 1982 م.

[وفیات الأعیان 483/3، كشف الظنون 248/1؛ هدية العارفين 805/1 بروكلمان 1/ (370) 456]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 232 عکسی

آغاز و انجام: برابر نسخه اصل: ظاهریه دمشق ش 8647 (الالبانی، فهرس الحدیث 375/1)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: احتمالا قرن 8؛ مصحح، با نشان بلاغ؛ مهر اهدائی ورثه امیر طاهر حسنی جزائری به دارالکتب الظاهریه؛

87 گ، 17 سطر [عکسی ف: 1-213]

قم: مركز مطالعات؛ شماره نسخه: 1041-عكسى

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 2-293]

• **بغية الراغب في شرح مرشدة الطالب / حساب / عربى**

buyyat-ur ragib fi S.-i mursidat-it talib

شنشورى، عبدالله بن محمد، 935-999 قمرى

(šanšūrī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1529-1591

برای شاگردان خود (دیباچه). متن از ابن الهائم است.

ص: 66

هران؛ ملك؛ شماره نسخه: 3437/3

آغاز: الحمد لله حق حمده ... و بعد فيقول ... عبدالله بن الشيخ العلامة بهاء الدين محمد الشنتوري؛ انجام: اوقسمه صحي و كسرا على صحيح و كسر ...

خط: نسخ و نستعليق، كا: بدر الدين محمد بن محمد مناشيري شافعي، بي تا؛ افتادگی: انجام كاغذ: پسته ای، جلد: رویه میشن سبز، 90گ (5پ-94پ)، 18 و 23 سطر، اندازه: 18×14 سم [ف: 415-6]

• بغية الراغبين = احكام كثير الشك / فقه / عربي

buḡyat-ur rāḡibīn = ahkām-u katīr-iš šakk

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، 757؟-841 قمری

(ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357 1438

تاریخ تألیف: 15 ذیحجه 818ق رساله ای مختصر که در آن احکام شخص کثیر الشک در نماز به همراه مختصر ادله و استدلالی بیان شده است. شامل یک «مقدمه» و «قاعدہ» شامل شش «باب» و «تکمیل»..

آغاز: الحمد لله المتعالی بوجوب وجوده عن الأضداد والانداد والمقدس لکماله الدال علی الصاحبته والوالد والاولاد الذي لا یدر که ... اما بعد فلما کان من اهم المهمات واولاها واجل المطالب واعلاها

انجام: اذا لم یکن من أولی الألباب المجتهدين فلیس المعصوم الا من عصمه الله عزوجل من عباده المؤمنین و مقربى حضرته المکرمین، تمت

1. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3051/6

آغاز: برابر؛ انجام: و ثانيهما أن الظن ترجح احد الطرفين اعني الطرف الوجود وطرف العدم في الدهر ترجيحا غير مانع من التبعض و بالاخير لخرج اعتقاد الجازم ...

نام مؤلف به استناد فهرست مدرسه نواب ص 168 ذکر شد؛ خط: نستعليق، كا: لطف الله بن أنوشروان، تا: قرن 10؛ مصحح، در لابه لای نسخه فواید فقهی در سؤال و جواب و احادیث و در ادامه نیز فوایدی از همان کاتب آمده؛ 2گ، 16 سطر، اندازه: 15×10 سم آف مخ: 1- [68

2. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: 2706/4

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد فهرست مدرسه نواب ص 168 ذکر شد؛ خط: نسخ، بی کا، تا قرن 12؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن آلبالویی لایی، 35 گ (49 پ-83ر)، 14 و 18 سطر، اندازه: 13×18/6 سم [ف: 6-96]

۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 188/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، بی تا، به شیوه هندی، در پشت صفحه اول این رساله آمده: «قد نظر فيه احقر الطلبة الى ربه المجيد محمد مکی بن محمد بن شمس الدین الحسن زین الدین من ذریة الشریف السعید الشریف شمس الدین محمد بن مکی المطلبی العاملی قدس سره، سنه 1172ق»؛ جلد: عنابی ضربی، 16ص (56 41)، 32 سطر [ف: 168]

• بغیة الطالب / رجال / عربی

bugyat-ut talib

اهدل، طاهر بن حسین، 914-998 قمری

(ahdal, tāher ebn-e hoseyn (1509-1590

کتاب مختصری است درباره انساب و اولاد امیر مؤمنان حضرت علی که از کتاب ابو زکریا یحیی بن ابوبکر عامری ضمن دو فصل « و یک «خاتمه» انتخاب و نگاشته شده است. در ایضاح المکنون (ج 1 ص 188) از محمد بن طاهر ابن بحر حسنی یمنی (1083ق) دانسته است ولی در نسخه عکسی مرعشی به نام اهدل تصریح شده است.

1. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: 115

آغاز: الحمد لله حمدا یوافی نعمه و یکافی مزیده و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله و صحبه الکرام؛ انجام: و انما اشتبهت علیه النزول هذه الشبهة و الله الموفق للصواب والیه الرغبة فی العفو و المآب ... و قد نسختها من نسخت من نسخة نسخت من نسخة نسخت تاریخها سنه ستة و اربعین و تسعمائة منقوله من خط السيد الفخار بن محمد بن فخار

خط: نسخ عربی، بی کا، تا: نیمه رجب 1092ق؛ تملک: علی بن شیخ صالح بن زین الدین احسائی؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 35 گ، 22 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 44]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1515/2

عکسی آغاز: بسمله. و به نستعن الحمد لله رب العالمین يقول العبد الفقیر الى کرم الله عزوجل الطاهرین حسین بن عبدالرحمن الأهدل أصلح الله سریرته و نور بصیرته امین الحمد لله الذي رفع أهل بیت محمد صلی الله علیه و آله و سلم اعلا المراتب خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ رکابه دار، مصحح؛ 20ص (7-26)، 25-29 سطر [عکسی ف: 4-426]

• بغیة الطالب في ايمان ابی طالب / کلام و اعتقادات / عربی

buyyat-ut talib fi Iman-i abi-talib

برزنجی، محمد بن عبدالرسول، 1040-1103 قمری

(barzanjī, mohammad ebn-e `abd-or-rasūl (1631-1692

در اثبات ایمان حضرت ابوطالب والد ماجد حضرت امیر

ص: 67

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم ملهم الصواب لذوي الألباب، الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فانا لما اثبتنا نجاة الوالدين الشريفين بالادلة الثابتة وروونا شبهات المعارضين ... في رسالة سمينها سداد الدين و سداد الدين احببنا أن تؤلف أخرى في أثبات نجاة عمه ابي طالب تتميما للفائدة؛ انجام: ختم الله لنا بالخير و الحسنی و فتح بنور منا العين الوسنا، امين.

خط: نسخ، كان محمد سعيد بن حسين قرشي كوكني مدني نقشبندی، تا: 28 جمادی الثاني 1101ق، جا: دمشق شام؛ صورت اجازة مؤلف به شيخ عبدالرحمن خطيب نقل شده و سپس برای تأکید اجازة، نسخه را مؤلف به خطيب هبه کرده است، بنابراین از صحه نظر مصنف گذشته است، خطيب مزبور نیز پس از استفادده آن را به نقيب سادات بعلبک اجازة روايت داده و نسخه را به جهت تحقق يافتن اجازة به او بخشیده است. این اجازة به خط خطيب در اواسط شعبان سال 1101 ثبت شده، اشعاری به فارسی به نظم کاتب آن و مالک نسخه لطفعلی بن محمد کاظم صدرالافاضل در اثبات ایمان ابوطالب(عليه السلام) و فهرستی مختصر از کتاب هایی که در ایمان حضرت ابوطالب تالیف شده و او در کتابخانه دارد؛ تملک: صدرالافاضل در رجب 1323؛ جلد: چرم قهوه ای، 18 گ، 25 سطر، اندازه: 14/9 × 20/5 سم [ف: 43-132]

• بغية الطالب في شرح المكاسب / فقه / عربي

bugyat-ut talib fi S.-il makasib

اشکوری، ابوالقاسم بن معصوم، 1325 قمری

(eškarī, ab-ol-qāsem ebn-e ma'sūm (-1907

وابسته به: المكاسب = المتاجر؛ انصاری، مرتضی بن محمد امين (1281-1214)

کتاب بغية الطالب في شرح المكاسب یا بغية المكاسب شرحی است بر کتاب مکاسب شيخ مرتضی بن محمد امين انصاری (قرن 13) نسخه حاضر مشتمل بر شرح کتاب بيع می باشد که پس از «جواهر العقول في شرح فرائد الاصول» خود ساخته است.

آغاز: بسمله و حمدله ... و بعد فيقول العبد ... ابوالقاسم الاشکوری ... بعد ما فرغت من تأليف جواهر العقول ... خطر بيالی ان اشرح کتاب المكاسب

چاپ: طهران، سنگی، 1322ق، رحلی، 381ص

[ريحانة الادب 1/134؛ نشریه 7/107؛ الذريعة 3/133 و 5/272 و 6/217؛ اعلام الشيعة 1/76؛ مشار عربي، ص

بخش بیع؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حاج شیخ علی اکبر نهاوندی، تا: 1310 و 1312ق [ف: 112]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3230

آغاز: برابر؛ انجام: وان كان الثمن كذا زائد على المعتاد.... فاحسن الأقوال قول الشهيد حشره الله مع الشهداء هذا آخر الجزء الثاني من بغية المكاسب خط: نسخ، بی کا، تا: 1313ق؛ کاغذ: فرنگی شکری و نخودی،

جلد: تیماج اناری ضربی مجدول مقوایی، 377گ، 20 سطر (9/5×14/7)، اندازه: 15×21/2سم [ف: 15-35]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 261 همان نسخه بالا [نشریه: 7-107]

• بغية الطالب في معرفة الضمير المطلوب / هیئت / عربی

bugyat-ut talib fi marifat-id damir-il matlab

ابو معشر فلکی، جعفر بن محمد، 172-272 قمری

(abū-ma'šar-e falakī, ja'far ebn-e mohammad (789-886)

در صفحه عنوان نسخه ما از ابا معشر فلکی دانسته شده و در پیشگویی ستاره شماران است از روی دوازده برج. آغاز: بسمله. الحمد لله الذي خلق الانسان من سلالة من طين... احسن الخالقين. القول على البرج الاول و هو برج الحمل و المريخ ناري وله من اشكال الرمل الجودلة قال الحكيم ابشرى ايها السائلة بشكل سعيد و رزق جديد و عمر مزيد مديد.

چاپ: مصر، چاپ سنگی، 1280ق؛ مصر، 1328 و 1332ق.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1222

آغاز: برابر انجام: مع الزوح فيروح دم النجاسة و يأتي دم النفاس ولا يأتي الاخير. خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ در 2 قرعه رمل جعفر صادق است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، 79گ (20پ - 79ر)، 15 سطر (10/5×17)، اندازه: 15/5×20سم [ف: 6-2441]

• بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب / فقه / عربی

bugyat-ut ṭālib fī ma'rifat-il mafrūd wa-l wājib

کاشف الغطاء، جعفر بن خضر، 1154-1228 قمری

(kasef-ol-qeta', ja'far ebn-e xezr (1742-1813)

رساله مختصر فتوایی است در دو مطلب: 1. اصول ایمان، 2. فروع دین، فقط احکام طهارت و صلاة. فرزند مؤلف شیخ حسن کاشف

الغطاء تکمله ای بر این رساله افزوده در احکام صوم و اعتکاف با عنوان «تکملة البغیة» که در بیشتر نسخه ها نیامده است. شیخ اسدالله دزفولی (-1237ق) آن را به فارسی ترجمه کرده و تحفة الراغب» نامیده و فرزند مؤلف شیخ موسی بن جعفر کاشف الغطاء آن را با عنوان «منية الراغب» شرح کرده است.

ص: 68

آغاز: بسملة الحمد لله الذي اسس قواعد الاحكام ورفع عالم الاسلام... و بعد فقد سألني جمع من الأتقياء... ان اكتب لهم رسالة محتوية على اصول الواجبات انجام: و يستحب الجبر عقيب كل مقصورة على استحبابه بعد كل فريضة يقول سبحان الله و الحمد لله ولا اله الا الله و الله اكبر مرة قبل التسبيح او بعده و الله ولي التوفيق و الحمد لله رب العالمين

[الذريعة 133/3 و 134 رقم 451؛ مكتبة امير المومنين 188/1]

شرح و حواشى:

1- تعليقة على بغية الطالب؛ كاظمى، اسدالله بن اسماعيل (1186-1237):

2- تحفة الراغب = ترجمه بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب؛ كاظمى، اسدالله بن اسماعيل (1186-1237) 3- منية الراغب في شرح بغية الطالب، كاشف الغطاء، موسى بن جعفر (1243-)

4- تكملة بغية الطالب؛ آل كاشف الغطاء، حسن بن جعفر (1301-1262)

5- بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب (ترجمه)؛ بهبهانى، محمود بن محمد على (1200-1271)

6- حاشية بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب؛ آل كاشف الغطاء، محمد رضا بن موسى (-1281)

7- بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب (ترجمه)

8- بهجة الراغب الى شرح بغية الطالب؛ ربيعى نجفى، محمد بن يونس

9- بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب (ترجمه)؛ خزائلى، جعفر

1. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ندارد

خط: نسخ، بى كا، تا: قرن 12؛ كاخذ: فستقى، جلد: ميشن سياه لايى، 166گ، 14 سطر، اندازه: 11/2×15/8 سم [ف:]

2. يزد؛ وزيرى؛ شماره نسخه: 1452/4

آغاز: برابر

خط: نستعليق، كا: محمد رشيد پسر محمد حكيم حسنى، تا: پنج شنبه 26 ذيحجه 1102ق، جان مكه؛ كاخذ: اصفهاني، 5گ (120 - 124)، 14 سطر (9/5×11)، اندازه: 10×14/5 سم [ف:] 3-963

3. بيرجند؛ ديانى؛ شماره نسخه: 163

خط: نسخ، بى كا، تا: قرن 13؛ جلد: تيماج مشكى بدون مقوا، 86گ، 16 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف:] 124

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 423-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 94گی، 13 سطر، اندازه: 15×10سم [ف: 24-280]

5. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 61/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی، با نسخه شیخ اسدالله مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 125گ، 17 سطر (7×13/5)، اندازه: 16×11سم [ف: 260]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19566

آغاز و انجام: برابر مشتمل بر سه مطلب به شرح ذیل: الف: فی أصول الإیمان، ب: فی احکام التقلید، ج: فی فروع الدین؛ خط: نسخ، بی کا، تا: نیمه دوم قرن 13؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج یک لا، 120گ، 10 سطر، اندازه: 15×10/5سم [اهدائی رهبر: 3-111]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 423 ط

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 [مختصر ف: 110]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15601

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ در صفحه اول این بیت کتابت شده: اشتراکج گردنا دانم چه خواهی کردنا*** در میان پنبه زار و پنبه خواهی خوردنا»؛ مهر: «عبدہ محمد باقر» (مربع)؛ جلد: چرم قهوه ای، 102گ، 16 سطر، اندازه: 16/4×11/2سم [ف: 43-182]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15300

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 [مختصر ف: 110]

10. مشهد؛ میبدی، شماره نسخه: 353

تکمله بغیه از شیخ حسن فرزند مؤلف با این نسخه ضمیمه شده و ناتمام است؛ خط: نسخ، کا: علی مختار بن میرزا حسین نجفی، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 113گ، 19 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 2-61]

11. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 195/2

آغاز: فالأقرب عدم اجراء الحکم علیها قبل تداولها و تعارفها ما لو تداولت عند بعض کفی ذلک فی جری الحکم عند الباقین؛ انجام: و ان

لم يسمعها الأجانب كما أفتى به الأصحاب ونقل عليه الاجماع و دلت عليه رواية قرب الاسناد خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، 158 گ (68-225 پ)، اندازه: 21×15/5 سم [ف: 1-137]

12. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1687/2

آغاز: بسمله، المطلب الثاني في فروع الدين؛ انجام: برابر

فاقد مقدمه است و موجودی از مطلب دوم تا پایان صلات مسافر می باشد؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: شکری آهار مهره، 38، 18-20 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف: 5-104]

13. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13854/1

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، ترقیمه: «تمت الصلوتية للشيخ على زيد... في غرة شعبان المعظم»، محشی با نشان «محمد حسن سلمه الله»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، 98 گ (آپ-98 پ)، 14 سطر، اندازه: 6×11 سم [ف: 35-200]

ص: 69

14. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15143/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید جعفر بن محمد جعفر حسینی، تا: قرن 13؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نشان «بلغ»؛ مهر: «عبدہ حسین بن محمد» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، 78 گ (1-78)، 12 سطر، اندازه: 14×10 سم [ف: 38-435]

15. مشهد: رضوی، شماره نسخه: 38060

آغاز: بسمله. المطلب الثاني في فروع الدين و اصولها خمسة الصلوة و الصوم و الزکوة؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ اهدائی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکى، 62 گ، 14 سطر، اندازه: 8/14×9/5 سم اهدائی رهبر: 3- [112]

16. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 3084

از اول طهارة تا آخر صلوة؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف بن حجی [حاجی علی محمد خراسانی الاصل، تا: قرن 13؛ به انضمام دو حدیث در اخبار ملاحم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، 123 ص، 11 سطر (7×11)، اندازه: 15×10 سم [ف: 1-192]

17. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2568

آغاز: برابر؛ انجام: فقی و جوب خروجها الى المنزل للاعتداد أو وجوب اعتدادها في المسجد مدة الاعتكاف قولان. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح توسط فرزند مؤلف «علی بن جعفر» و مهر نام وی «علی بن جعفر» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکى ضربی بدون مقوا، 169 گ، 13 سطر، اندازه: 5/10 × 5/15 سم [محدث ارموی مخ: 1-257]

18. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2675/2

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ مهر: «عبدہ الراجی محمد علی بن محمد حسین الواعظ» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکى بدون مقوا، 51 گ (32 پ-82 پ)، 17 سطر، اندازه: 5/14 × 5/19 سم [محدث ارموی مخ: 1-258]

19. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5317/1 - 26/197

آغاز: الازمان و الأيام أن يشركوني في صالح الدعاء و يستل الله ان يجزيني على تأليفها خير الجزاء و سميتها بغية الطالب في معرفة الفرض والواجب؛ انجام: ثانیها أن لا يكون من ... و یستثنی منه ما كان من الانسان او من حیوان صغیر لالحم فيه كالبق و الذباب.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکى، ضربی مجدول، 17، 18 سطر، اندازه: 15×11 سم [ف: 2-627]

20. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4588

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: عبد الله بن سید محمد رضا شیر، تا: چهارشنبه 19 ربیع الاول 1211 ق؛ مهر: نصرالله تقوی، عبدالله

بن سید محمد رضا شبر (کاتب)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یک لا قرمز، 62، 17 سطر (5/5×11)، اندازه: 9×14/5 سم [ف: 12-286]

21. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4213/1

آغاز: برابر؛ انجام: ففي وجوب خروجها الى المنزل للاعتداد أو وجوب اعتدادها في المسجد مدة الاعتكاف قولان. خط: نستعلیق، کا: فضلعلی بن درویش محمد تقی نوری نائینی، تا: ذیقعدہ 1211ق، جان اصفهان؛ مصحح، محشی با عنوان «میرزا ابوالقاسم قمی دام ظلہ»؛ وقفنامه کتاب از فضلعلی بن درویش محمد تقی نوری به سال 1226 با مهر «عبدہ الراجی فضلعلی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 43گ (پ-43)، 17 سطر، اندازه: 11/5 × 17/5 سم (محدث ارموی مخ: 1-258)

22. قم: مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: 1212 ق [تراثنا: س 18 ش 1 و 2-206]

23. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 602/1

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد بن تقی بن محمد مهدی هرنندی اصفهانی، تا: 20 جمادی الثانی 1214ق؛ مصحح، کتاب را ناسخ به اتفاق محمد علی ابن محمد محسن بن محمد باقر بن محمد مهدی هرنندی اصفهانی در نجف اشرف به تاریخ دوشنبه 18 ربیع الاول 1228 مقابله نموده اند؛ مهر: «المتوکل علی الله عبدالرحیم ابن محمد رضا الشریف» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، 47گ (3-149)، اندازه: 10×14 سم [ف: 1952]

24. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10351

خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه از جمادی الاول 1217ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 65گ، 15 سطر، اندازه: 11/5 × 15/5 سم [ف: 26-292]

25. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1539

خط: نسخ، کا: عبد الله بن أحمد خرداوي اجد حفصی بحرانی، تا: 20 ذیقعدہ 1217ق؛ ناسخ در پایان نسخه نام «النفحة القدسیة فی احکام الصلاة الیومیة» به این کتاب داده، مجدول؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 59، 15 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 4-339]

26. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27544

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: 1219ق؛ کاغذ: شکری سرخی، جلد: تیماج، 17 سطر (4/11×6/8)، قطع: رقعی، اندازه: 9/6×14/7 سم [رایانه]

27. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره 5/

کا: محمد علی بن محراب دستجردو کی، تا: جمعہ شوال 1219ق [تراثنا: س 2-48]

28. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5426/2

خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن احمد بن علی بحرانی، تا: 1219ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 62گ (61پ-122ر)، 15
سطر، اندازہ: 16×21/5 سم [ف: 14-211]

29. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 174/1

آغاز: برابر؛ انجام: و هكذا الحال بالنسبة الى جميع ما فيه قيل وقال وقد مرت الاشارة بالتفصيل وهو حسبي ونعم الوكيل.

ص: 70

خط: نسخ، کا: نور الدین بن ملا حسن، تا: سه شنبه 11 ربیع الاول 1221ق؛ جلد: مقوا، 75گ، 24 سطر [ف: 1-334]

30. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2484/2

کا: حسین بن عبد الباقي، تا: 1222ق؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی یک لایی، 56گ (68-123) اندازه: 14×9/5 سم [ف: 4-1312]

31. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر

کا: احمد بن محمد نبی بجستانی، تا: 1224قل تراثناس 13 ش 1-138 [ف: 138-1]

32. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6814/1 - 34/184

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: غره شعبان 1224ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 103گ، 14 سطر، اندازه: 6×15 سم [ف: 2-627]

33. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 490

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: محمد رحیم بن محمد سلیم لنکر کنانی، تا: 16 شوال 1226ق؛ مصحح؛ جلد: مقوای آبی عطف پارچه، 80گ، 12 سطر، اندازه: 16×10/5 سم [ف مخ: 1-74]

34. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3145/1 - 16/155

آغاز و انجام: برابر خط: تحریری، کا: ملا محمد صومعه سرایی از محال فومن گیلان، تا: 1226ق؛ مقوا مشکی عطف تیماج سرخ؛ 38، 16 سطر، اندازه: 16×11 سم [ف: 2-627]

35. قم؛ روحانی، مهدی؛ شماره نسخه: 13/1

خط: نسخ، کا: احمد بن سید حیدر... نورالدین الموسوی، تا: 1226ق؛ افتادگی؛ آغاز (برگ اول) [چند نسخه - ف: 447]

36. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1442

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: هاشم بن ملاحیدر، تا: 1226ق؛ 43گ، 14 سطر، اندازه: 20615 سم [ف: 1-33]

37. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5374/2

خط: نسخ، کا: علی، تا: 1227ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 63گ (23پ-85ر)، 17سطر [ف: 16-282]

38. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 5907

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: رجب 1232ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی یک لا، 60گ، 16 سطر، اندازه: $10/5 \times 16$ سم [ف: 3-256]

39. مشهد؛ الهیات، شماره نسخه: 39

آغاز: برابر؛ انجام: وقد مرت ان الاشارة اليه بالتفصيل وهو حسبی ونعم الوکیل تم هذا الكتاب

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن ملاگلطر قرجه داغی، تا: 8 ربیع الثانی 1235ق؛ مهر: کاتب «الواثق بالله الغنی عبده ابوالحسن قرجه داغی»؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 124 گ، 15 سطر ($4/5 \times 10/5$)، قطع: ربعی، اندازه:

$9/5 \times 15/5$ سم [ف: 1-22]

40. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 240/1-ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن احمد بن سلیمان حسینی حلبی، تا: پنج شنبه جمادی الأول 1235ق؛ شیخ موسی پسر مؤلف به این نسخه نگریسته و در هر کجا در فتوای در مخالفت مخالفت داشت نشان داد و در پایان به خط خود این نکته را نوشت؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 64گ (1پ-64ر)، 14 سطر (9×14)، اندازه: 15×21 سم [ف: 260]

41. مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: 39

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن ملاگلطر قرچه داغی، تا: ربیع الثانی 1235ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 15 سطر، قطع: ربعی [نشریه: 5-13]

42. اصفهان، مکتبه الزهراء؛ شماره نسخه: 29

آغاز: فی صالح الدعاء و یسئلوا الله أن یجزیته علی تألیفها خیر الجزاء

خط: نسخ، کا: محمد هاشم بن محمد حسین اصفهانی، تا: 1239ق؛ افتادگی: آغاز؛ 95 گ، 12 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف: 32]

43. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 13/204-2524

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رجبعلی بن محمد اصفهانی کربلائی، تا: 22 جمادی الثانی 1239ق، جان اصفهان؛ جلد: گالینگور آبی، 98 گ، 9-12

سطر، اندازه: 11×16 سم [ف: 2-627]

44. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4346

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1240ق؛ مصحح، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی شطرنجی آبی و سفید عطف و گوشه ها تیماج قهوه ای روشن، 58گ، 17 سطر (7×13)، اندازه: 11×16 سم [ف: 18-315]

45. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 252

از ابتداء طهارت تا آخر صلوة می باشد و پسر بزرگش شیخ حسن تکمله ای در احکام صوم و اعتکاف نوشته و بدان ملحق کرده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1242ق، مصحح. [ف: 28]

46. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 7448

کامل و پس از آن تکلمه آن نوشته شده؛ خط: نسخ، کا: سید عبدالوهاب بن ابوالقاسم حسینی، تا: چهارشنبه 1 ربیع الاول 1242ق؛ متن در 2پ-71 و تکمله در 72-123؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی مقوا، 12 سطر، اندازه: 10/5×15 سم [ف: 3-257]

47. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 636/1

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: غره شعبان 1243ق، مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 169ص، اندازه: 15×11 سم [ف: 344]

ص: 71

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 875/1

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-66]

48. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2009/1

خط: نسخ، کا: جعفر قلی بن عبدالعلی، تا: سه شنبه 14 صفر 1243ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 67گ (1پ-67ر)، 20 سطر، اندازه: 17×22سم [ف: 6-12]

49. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2463

نسخه اصل: کتابخانه در نجف اشرف. مشتمل بر تکمله ای است که فرزند مؤلف در صوم و اعتکاف بر کتاب نگاشته؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی حویزی، تا: جمعه آخر جمادی الثانی 1243ق؛ مجدول، دارای تعلیقاتی با رمز «م»؛ تملك: محمد حسن بن محمد صالح کبه به سال 1301؛ 296ص [عکسی ف: 7-75]

50. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5043/1

خط: نسخ، کا: علی اشرف مراغی، تا: 1243ق، نوشته از روی اصل مؤلف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای با جدول، 43گ (1ر - 43پ)، 18 سطر (6/5 × 12/5)، قطع: جیبی، اندازه: 11×16 سم [ف: 15-4095]

51. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6927

آغاز: برابر؛ انجام: ففی وجوب خروجها الی المنزل للاعتداد او وجوب اعتدادها فی المسجد مده الاعتکاف قولان

دارای تکمله فرزند مؤلف؛ خط: نسخ متوسط، کا: میرزا محمد بن علی اکبر، تا: سه شنبه 7 جمادی الاول 1246ق؛ مصحح؛ مهر: «الموکل علی الله عبده هدایت» (مربع)؛ خریداری شده از محمودی؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، یک لا، 113گ، 15 سطر (1177)، اندازه: 10/5×15 سم [رایانه]

52. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 37

بی کا، بی تا؛ در پشت ورق آخر کتاب تاریخ تولد نوزادی به سال 1246 نوشته شده [ف: 28]

53. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13514

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن رحیم نیری، تا: ربیع الثانی 1250ق؛ افتادگی؛ انجام؛ در همان سال در نجف اشرف تصحیح و مقابله شده؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 48گ، 20 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 20-64]

54. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14724/1

آغاز: برابر خط: نسخ مایل به نستعلیق، کا: حسین سبزواری، تا: یک شنبه 1251ق، جا: نجف اشرف؛ در آغاز نسخه مطلبی درباره قاعده عسر و حرج به نقل از بعضی تلامذه شیخ علی کاشف الغطاء (نجفی) ذکر شده، محشی به امضای «عبدالله»، امضای مقابله و تصریح به دقت در انجام مقابله شده، پایان «بلغ المقابلة الى هنا مع غاية الاحتياط»؛ یادداشتی فقهی به سال 1251، یادداشت انتقال کتاب به عبدالعزیز بن محمد شریف، مطلبی از محمود حنفی در «وقعة كربلاء»؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا ضربی گرهی، 160گ (4پ - 163ر)، 15 سطر، اندازه: $15/6 \times 10/5$ سم [ف: 41-180]

55. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 9/196 - 1646

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن عبد الکریم کو کدی گلپایگانی، تا: یک شنبه 9 صفر 1251ق؛ تملک: اسد الله بن سید احمد گلپایگانی با مهر وی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 91گ، 14 سطر، اندازه: $10/5 \times 15$ سم [ف: 2-626]

56. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10762/1

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1253ق؛ قطع: وزیري [میراث شهاب: س وش 2-34]

57. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18201

بی کا، تا: 1264ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $14/5 \times 20/4$ سم [رایانه]

58. چالوس؛ امام صادق شماره نسخه: 329

آغاز: برابر؛ انجام: هکذا الحال بالنسبة إلى جميع ما فيه قيل وقال وقد مرت اشارة بالتفصيل و هو حسبی و نعم الوکیل خط: نسخ، کان علی بن مختار، تا: 1265ق؛ جلد: تیماج سیاه، 41گ، 13 سطر (11×16) [ف: 42]

59. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2497

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد باقر، تا: سوال 1272ق؛ هدایی؛ وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی نرم، 59گ، 16 سطر (1165)، اندازه: $10 \times 15/5$ سم [ف: 4-1318]

60. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10777

خط: نسخ، بی کا، تا: 1319ق، مصحح: قطع: وزیري کوچک [میراث شهاب: س وش 2-5]

61. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13181

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 46گ، 20 سطر، اندازه: $14/5 \times 20/5$ سم [ف: 36-270]

62. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1694

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ با حواشی شیخ مرتضی انصاری به نشانی «م»؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 94گ، 15 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف: 5-89]

63. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: 599

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ بخش اول این رساله را که در اصول عقائد است ندارد [ف: 39]

64. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10441/1

کان ابوالحسن بن سید محمد نبی، تا: عصر مؤلف؛ مصحح، مقابله شده؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س 8 ش 4-69]

65. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8548/3 - 57/218

آغاز: کل ذلك مع الاعادة ولو بني على سبق سابق فقدمه ثم ظهر لاحقا او بالعكس صح على الاصح؛ انجام: برابر

ص: 72

خط: نسخ، کا: مرتضیٰ بن محمد زکی موسوی، در ایام طفولیت قبل از تکلیف نوشته، بی تا؛ افتادگی: آغاز، 64 ص (85-148)، 13 سطر، اندازه: 16×10 سم [ف: 2-627]

66. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 546

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 71 گ، 17 سطر، اندازه: 20×12 سم [ف مخ: 1-276]

67. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 516/1

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ بی کا، بی تا؛ جلد: گالینگور سرخ [ف: 1-403]

68. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6856/2

انجام: و من دخل علیه الوقت خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 44 گ (111-154 پ)، 18 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 3-257]

69. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9684

از طهارت تا اعتکاف؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ تملك: ریحان الله موسوی بتاریخ رجب 1319 با مهر

«العبد ریحان الله الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 145 گ، 13 سطر، اندازه: 5/10 × 5/15 سم [ف: 25-53]

70. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 15/221 - 2971/1

آغاز: برابر؛ انجام: ما يبطل الصلوة عمدا و سهوا و منه الحدث و استتبار القبلة ... و مع السهو و الغلط تصح الصلوة و يلزم في السهو بعدها سجود السهو و الاحوط

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول گرهی، 48 گ، 14 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-627]

• بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب (ترجمه) / فقه / فارسی

(t.bugyat-ut talib fi marifat-il mafrud wa-i wajib).

بهبهانی، محمود بن محمد علی، 1200-1271 قمری

(1786 1855) (behbahānī, mahmūd ebn-e mohammad 'ālī)

وابسته به: بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب؛ كاشف الغطاء، جعفر بن خضر (1154-1228)

به دستور: محمد علی میرزا قاجار

ترجمه تحت اللفظی نیکویی است از رساله «بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب» شیخ جعفر کاشف الغطاء نجفی.

مشهد؛ ميبدي؛ شماره نسخه: 159

آغاز: الحمد لله الذي فضل مداد العلماء على دماء الشهداء ... اما بعد از حمد و ثناء واجب الوجود و فياض الجود مبدع اشياء و خالق ارض و سماء؛ انجام: تا اوان ظهور صاحب العصر و الزمان عليه صلوات الرحمن محمد و آله سادات الانس و الجنان.

خط: نسخ، بی کا، تا: شوال 1225ق؛ جلد: تیماج مشکى ضربی، 109گ، 15 سطر، اندازه: 22×14سم [ف: 1-130]

• بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب (ترجمه) / فقه / فارسی

(t .bugyat-uṭ ṭālib fī ma'rifat-il mafrūd wa-l wājib)

شیخ علی، ق 13 قمری

(sayx ali (- 19c

گروهی از مسلمانان از آقا شیخ علی درباره مفروض و واجب سؤالی می کنند و او در پاسخ آنان این کتاب را در سه مطلب که شامل «ایمان؛ آداب؛ دینداری» و «تعیین فرائض اسلامی است» تألیف می نماید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 640

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي اسس قواعد الاحكام و رفع دعائم الاسلام و مميز لعباده الحلال من الحرام؛ انجام: و اما بعد از ایام مذکوره پس مرخص است در سفر کردن و کراحتی در آن نیست. تمت کتاب خط: نسخ، کاتب = مؤلف (ظاهر)، تا: قرن 13، جان محتملا آذربایجان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 136گ، 22 سطر (159)، اندازه: 21×15سم [ف: 2-147]

• بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب (ترجمه) / فقه / فارسی

(t .bugyat-uṭ ṭālib fī ma'rifat-il mafrūd wa-l wājib)

خزائیلی، جعفر

xazā'īlī, ja far

وابسته به: بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب كاشف الغطاء، جعفر بن خضر (1154-1228)

ترجمه ای است از کتاب «بغية الطالب في معرفة المفروض والواجب» شیخ جعفر کاشف الغطاء. گرچه این ترجمه در فهرست به جعفر خزائلی نسبت داده شده است، ولی آغاز و انجام آن بر آغاز و انجام ترجمه اسدالله بن اسماعیل کاظمی با عنوان «تحفة الراغب» منطبق است و احتمالاً همان است.

آغاز: الحمد لله الذي اسس قواعد الاحكام ... اما بعد سوال کردند جمعی از پرهیزکاران ... و مسمی گرانیدم آن را به بغية الطالب در شناختن مفروض و واجب

انجام: و جایز است که آن را قبل از تسبیح فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بگویند یا بعد از آن تمت الكتاب

[الذريعة 84/4]

خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه: 26

آغاز و انجام: برابر

ص: 73

خط: نسخ، بی کا، تا: 1230ق؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج مجدول، 90گ، 17 سطر، اندازه: 16×21سم

[اوراق عتیق: 1-130]

• بغیة الطالب في معرفة المفروض و الواجب (ترجمه) / فقه / فارسی

(t.buzyat-ut talib fi marifat-il mafraid wa-i wajib)

وابسته به: بغیة الطالب في معرفة المفروض و الواجب؛ کاشف الغطاء، جعفر بن خضر (1154-1228)

از چند ترجمه «بغیة الطالب» سراغ داریم که عبارت است از: تحفة الراغب از کاظمی، اسدالله بن اسماعیل (1186-1237) که مشهورترین آن است؛ ترجمه بهبهانی، محمود بن محمد علی (1200-1271)؛ و ترجمه ای از خزائلی، جعفر. نسخه های زیر در فهارس بدون نام مترجم و بدون ذکر آغاز و انجام معرفی شده اند و لذا تشخیص اینکه کدام ترجمه اند ممکن نشد.

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8919

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1 رجب 1224ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی کرد سیاه، 118گ، 13 سطر (6×10)، قطع: بغلی، اندازه: 8×10سم [ف: 17-250]

2. تبریز؛ قاضی طباطبائی، شماره نسخه: بدون شماره/1

بی کا، تا: 1242ق (نشریه: 7-519)

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15729

آغاز: چنانکه دیگران گمراه شدند و بلغزد پای او از طریق حق چنانکه دیگران؛ انجام: ما بین دو بعض از دو سوره و نه اکتفا کردن به بعض سوره و در خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، 63، 15 سطر (6×10/7)، اندازه: 10×15سم [رایانه]

• بغیة الطالب فیمن رأی الامام الغائب = تذکرة الطالب فیمن رأی الامام الغائب / تاریخ / فارسی

bugyat-ut talib fi-man ra'a imam-al ga'ib = tadhkirat-ut talib fi-man ra'a imam-al ga'ib

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، 1276-1352 قمری

(bīrjandī, mohammad bāger ebn-e mohammad hasan (1860-1934

چند «فصل» است در گزارش از آنان که از ولادت حضرت حجت (عجل الله تعالی فرجه) اطلاع داده یا آن حضرت را دیده اند، با مختصری از احوال آن جناب و احادیث و روایات مربوط به وی که به درخواست بعضی از برادران دینی تألیف شده است.

آغاز: الحمد لله الذي نور قلوبنا بمعرفة الامام الهمام القائم و الصمصام البتار المنتقم المحجوب عن ابصار الاغيار

چاپ: مشهد، 1342ق

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3413

آغاز: برابر؛ انجام: بسیار ز آنچه گفته شده از علائمش *** بنموده روی در سر باقی شتاب کن

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ با افزودگی هایی در حاشیه؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 80گ، مختلف السطر، اندازه: 11×16/5 سم [ف: 9-196]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3417/2

خط: نسخ، کا: محمد حسین چهکنندو کی، بی تا؛ بخط مؤلف تصحیح و اضافه شده؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 63گ (42پ - 104ر)، اندازه: 16/5×21 سم [ف: 9-202]

• بغية الطالبين في تعليق القوانين / اصول فقه / عربی

bugyat-ut talibin fi ta'liq-il qawanin

یزدی اردکانی، محمد رضا بن عبد الله، ق 14 قمری

(yazdī ārdakānī, mohammad rezā ebn-e 'abd-ol-lāh (20c

وابسته به: القوانين المحکمة في الأصول = قوانین الاصول؛ میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن (1151-1231)

شرحی است با عناوین «قوله قوله» بر کتاب «القوانين المحکمة» میرزای قمی.

اردکان یزد؛ امام صادق شماره نسخه: 304

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... قوله الباب الاول لما رتب القوانين على مقدمة و ابواب و خاتمة و شرع في ذكر الاول شرع في البواقي

نسخه حاضر جزء دوم و به روز دوشنبه از جمادی الاول 1282 تألیف آن پایان یافته است؛ خط: نسخ زیبا، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 273گ، مختلف السطر، اندازه: 11/5×18 سم [ف: 2-48]

• بغية الطالبين في مناقب الخلفاء الراشدين (منتخب) / فضائل و مناقب / عربی

(bugyat-ut talibin fi manāqib-il xulafā'-ir rāšidīn (mn

کنجی، محمد بن یوسف، -658 قمری

(kanjī, mohammad ebn-e yūsuf (- 1261

شامل بخش های مربوط به فضائل امیر المؤمنین

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8932/9

آغاز: من الجزء الثاني من كتاب بغية الطالبين في مناقب الخلفاء الراشدين للشيخ محمد بن يوسف بن محمد الشافعي عن الزبير عن سعيد القرشي قال كنا جلوسا عند سعيد بن المسيب؛ انجم:

ص: 74

اختلفوا فصار حزب ابليس. اخرجته في المستدرک ايضا وقال هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه.

خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: شنبه 18 شوال 852ق؛ در صفحه 39 جباعی نوشته: «حاشیة بخط ولد المصنف» که نشان می دهد نسخه مورد استفاده او یادداشت های پسر مؤلف را داشته است؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن بنفش، 11ص (38-48)، اندازه: 18/2×28 سم [ف: 29/1-382]

• بغية الطالبین لبيان المشايخ المحققین = الوریقات / تراجم / عربی

bugyat-uṭ ṭālibīn li-bayān-il mašāyix-il muhaqqiqīn = al-warīqāt

تخلی، احمد بن محمد، 1044؟ - 1130 قمری

(naxII, ahmad ebn-e mohammad (1635-1718

این رساله تذکره مشایخ صوفیه است و مؤلف آن بنا به تصریح خود، صاحب طریقه نقشبندیه است.

آغاز: الحمد لله الذي عز جلاله فلا تدرکه الأفهام و سما کماله فلا تحیط به الأوهام ...

چاپ: حیدرآباد، مطبعة دائرة المعارف النظامية، 84ص، 1328ق. [ایضاح المکنون 188/1]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1255 ط

آغاز: شرایع الملل السالفة بعد ما ابرق صیب الجهل و بعد فیقول العبد (مؤلف) قد سرح للخاطر العاقل ... أن أکر المشهورین المحققین من مشایخی؛ انجام: صلی الله علیه جل جلاله *** ما طاف بالبيت العتیق مکبر ... و کان تمام هذه الوریقات ... لا ارضی بواحدة حتی اضیف إليها الف آمینا.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی دو لایه با ترنج و نیم ترنج و لچک ضربی و حاشیه منگنه با نقش گل و بوته، 64 گی، 15 سطر، قطع: نیم خستی، اندازه: 12/5 × 27 سم [ف: 24/2-188]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11314/25

آغاز: و بعد قال أحمد بن محمد الشهير بالنخلي المكي قد سرح للخاطر العاقل و الفكر الذي هو عن الصواب حائل؛ انجام: من طریق الباطن لا من طریق الظاهر لان وفاة الشيخ با يزيد قبل وفاة الشيخ

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، آگ (270)، 20 سطر، اندازه: 10/5 × 15 سم [ف: 28-493]

• بغية الطالبین لصحة طريقة المجتهدين / اصول فقه / عربی

شیر، عبدالله بن محمد رضا، 1188؟ - 1242 قمری

(Šobbar, “abd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774-1827

این کتاب درباره مسائل مورد اختلاف بین علماء اخباری و اصولی و اثبات صحت طریقت علماء اصول است، دارای پنج «مبحث» و هر مبحث دارای چند «فصل» و «اصل» است: مبحث 1. کتاب (حجیت ظواهر کتاب)؛ 2. السنه؛ 3. الاجماع؛ 4. الأدلة العقلیه؛ 5. الاجتهاد و التقليد دارای 4 «فصل» و یک «اصل». در آن از کتاب منیه المحصلین خویش یاد می کند.

آغاز: بسمله و به نستعين، الحمد لله الذي نزه قلوب المجتهدين في معرفة احكامه من ظلمات الجهل والشبهات ... اما بعد فيقول قليل البضاعة هذه تحقيقات صافية و ترقيات شافية [الذريعة 135: 2 كشف الحجب: 87]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3972

آغاز: برابر؛ انجام: و اما الاخبار الا-خيرة التي ظاهرها الاطلاق الدالة على أن من لم يعرف شيئاً ... لاشي عليه و أن ما لا- يعلمون لا يؤاخذون عليه فيمكن حملها على الغافل او على من لم تبلغه الدعوة حتى لا- ينافي الأخبار السابقة خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح؛ مهر: «الواثق بالله الغني عبدالله الحسيني» (بيضوی و بزرگ)؛ کاغذ رنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، 226ص، 17 سطر، قطع: رقی، اندازه: 11/5 × 16/5 سم [ف: 10-2111]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1598/4

آغاز: برابر؛ انجام: فيمكن حملها على الغافل او على من لم تبلغه الدعوة حتى لا تنافي الاخبار السابقة. ا خط: نسخ، کا: محمد جعفر خورانی، تا: 1271ق؛ کاغذ: رنگی، جلد: مقوایی، تیماج تریاکی با ترنج و نیم ترنج لچکی ضربی کوبیده حاشیه منگنه، 175ص (269-443)، 19 سطر (15×10)، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 10-130]

• بغية الطالبين و حجة المطيبين / طب / عربي

bugyat-ut ṭālibīn wa hujjat-ul muṭabbibīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16131

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7؛ سطر، قطع: وزیري [د.ث. مجلس]

• بغية الطلاب في معرفة الأنساب / انساب / عربي

bugyat-ut ṭullāb fi ma'rifat-il ansāb

کتابی است در انساب سادات یمن که در صفحه عنوان، به نام فوق ثبت گردیده است. مؤلف در آغاز مطالبی در تاریخ انبیا از حضرت نوح

(علیه السلام) تا پیامبر خاتم (صلی الله علیه وآله وسلم) آورده و پس از آن با خطبه ای جدید، به ذکر نسب خاندان های سادات در یمن پرداخته است. آغاز بخش مذکور: «بسملة الحمد لله الذي فرق

ص: 75

بين الاضداد و دل على الخير و الرشاد و زجر عن الغي و الفساد و أكمل حجته على العباد». احتمالاً این کتاب شرح بر مشجری در انساب باشد، چنانکه در انجامة آمده: «تم المشجر المبارك صبيح يوم الجمعة لعله 5 ربيع الآخر سنة 1185 من الهجرة النبوية على شارعها أفضل الصلوة و التسليم...».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1239/3

آغاز: بسمله. و به العون و الثقة، الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله الطيبين الطاهرين و صحبه الراشدين المنتجبين و بعد فهذه نبذة منتقاة من التواريخ السالفة في معرفة الآبا و الأجداد... فأول ما نذكر نوح (عليه السلام)؛ انجاء: عمرو بن معوية المعروف سبأ، و الله سبحانه و تعالى أعلم و أحكم. تم المشجر المبارك... و الحمد لله أولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 73 ص (97-169)، 29 سطر [عکسی ف: 3-538]

• بغية الطلب في تاريخ حلب = زبدة الحلب من تاريخ حلب / تاريخ / عربی

bugyat-ut talab fi tarix-i halab = Zubdat-ul halab min tarix-i halab

ابن عدیم، عمر بن احمد، 588-660 قمری

(ebn-e 'adīm, 'omar ebn-e ahmad (1193-1262

کتاب مفصلی است در تاریخ حلب، به ترتیب حروف معجم. حاجی خلیفه و بروکلیمان، این کتاب را در ده مجلد، نوشته اند. سنگین در مقدمه ای که بر مجلد اول چاپ عکسی کتاب نوشته، احتمال می دهد که این تاریخ در سی یا چهل مجلد تألیف شده باشد و آنچه تا کنون از آن به دست آمده حدود ده مجلد است که شاید یک سوم کتاب باشد.

چاپ: دمشق، المعهد الفرنسي، الجزء الثالث، تحقیق سامی الدهان، الطبعة الأولى، 1968 م، 306 ص؛ مجلد اول این کتاب، به طور فاکسی میل از روی نسخه ایاصوفیا، به شماره 3036 توسط «معهد تاريخ العلوم العربية و الاسلامية» در 1406 هـ در فرانکفورت چاپ شده است.

[الاعلام زرکلی 40/5؛ معجم المؤلفین 275/7 و 276؛ کشف الظنون 249/1؛ ذخائر التراث العربی 179/1؛ بروکلیمان، ذیل 568/1؛ فهرست المخطوطات المصورة تاریخ 47/1 و 20/2 و 36/3]

شرح و حواشی: 1- بغية الطلب في تاريخ حلب (مختصر)

1. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1308

آغاز: الحسين بن عبدالله الخادم مولى الحسن بن عرفة بن يزيد العبدى رابط بعين زريدة مدة مديدة

نسخه اصل: کتابخانه احمد ثالث ترکیه 2925. جلد پنجم؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علم اقسماوی، تا: دوشنبه 26 ربيع الثاني 718 ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن محمد بن سابق حنفی به تاریخ چهارشنبه 19 ربيع الثاني 856؛ مهر وقف و امضای سلطان محمود

خان خادم حرمین شریفین؛ وقف نسخه بر خاتقاه ناصریه؛ 652ص [عکسی ف: 4-131]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 513 عکسی

آغاز: خالد بن الحرث بن ابی خالد قیس بن خلدة بن مخلد؛ انجام: التي دخلت قلبك برويتك ايانا في مسجد الجامع او كما قال.

نسخه اصل: سلطان احمد سوم-استانبول، بشماره A 2925/5 (فهرست خطی عربی طوپ قاپی 524/3). این نسخه از خالد بن الحرس شروع و به ترجمه دعلج بن احمد بن دعلج ختم می شود؛ خط: نسخ، بی کا، تا: احتمالا در نیمه اول قرن 19؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن محمد بن سابق حنفی به تاریخ 856ق؛ 344گ، 17 سطر

[عکسی ف: 2-13]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 589 عکسی

آغاز: احمد بن محمد بن متویة ابو جعفر المرور وذي المعروف بكا كو.؛ انجام: مسلم بن الحجاج يقول: ابو يعقوب اسحق بن منصور ...
سمع يحيى بن سعيد وابن عيينه و ابن ابی فديک و ابن نمير

نسخه اصل: از نسخه سلطان احمد ثالث استانبول، ش A. 2925/2 فهرست عربی طوپ قاپی 523/3). این نسخه، ظاهره جلد دوم، از ترجمه «احمد بن محمد متویة» شروع و تقریبا به آخر ترجمه «اسحق بن منصور المروزی» ختم می شود؛ خط: نسخ، بی کا، تا: احتمالا قرن 9؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ 300گ، 17 سطر

[عکسی ف: 2-78]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 147-ف

نسخه اصل: فیض الله افندی ش 1404. از سرگذشت حجاج بن هشام و حجاج بن یوسف تا پایان جزو 1؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛
افتادگی: انجام؛ [فیلمها ف: 1-291]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 263 بخش 3 و 264 بخش 3 همان نسخه بالا [ف: 132]

• بغية الطلب في تاريخ حلب (مختصر) / تاريخ عربي

(bugyat-ut talab fi tarix-i halab (muxtasar

وابسته به: بغية الطلب في تاريخ حلب = زبدة الحلب من تاريخ حلب؛ ابن عدیم، عمر بن احمد (588-660)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3630/4

خط: نسخ، کا: قاسم عبدالله، بی تا [ف: 7-7]

• **بغية العلماء و الرواة = ذيل رفع الإصر عن قضاة**

ص: 76

bugyat-ul 'ulamā' wa-r ruwāt = dayl-u raf*-il iṣr 'an qud'āt-i miṣr

سخاوی، محمد بن عبدالرحمن، 831-902 قمری

(saxāvī, mohammad ebn-e 'abd-or-rahmān (1428-1497

ذیل و تکمله ای است بر کتاب استادش احمد بن علی کنانی مشهور به «ابن حجر عسقلانی» (852ق) موسوم به «رفع الاصر عن قضاة مصر» که در آن شرح حال متولیان امر قضاوت در مصر از زمان فتح مصر به دست مسلمانان تا عصر ابن حجر به ترتیب طبقات سال ها و در هر طبقه، به ترتیب الفبا درج شده است. قابل ذکر است که ابن حجر، خود 22 سال صاحب منصب قضاوت بوده است. سخاوی در این ذیل، شرح حال 49 تن از کسانی را که پس از ابن حجر می زیستند یا معاصر با او بودند ولی نامشان در «رفع الاصر» نیامده یا این که اسمی از آنها به میان آمده ولی شرح حال تفصیلی شان بیان نشده آورده است و همان گونه که در پایان نسخه حاضر کاتب به نقل از خط وی آورده، این ذیل را «بغية العلماء و الرواة في الذيل على كتاب شيخي في القضاة» نامیده است. وی در ضمن شرح حال افراد، ترجمه فرزندان و بعضا پدران و اجدادشان را نیز بیان نموده و در مناسبت های گوناگون، مباحث نحوی، فقهی و مانند آنها را مطرح کرده و به بررسی اقوال علما پرداخته است. اسامی قضات مترجم در «ذیل رفع الاصر» عبارتند از: 1. برهان الدین ابراهیم ابن الدیری، 2. احمد ابراهیم کنانی عسقلانی، 3. احمد بن احمد انصاری خزوجی، 4. احمد بن احمد اسیوطی، 5. احمد بن عبدالله کنانی عسقلانی (ابن حجر)، 6. احمد بن محمد اذرعی، 9. احمد بن ناصر باعونی دمشقی، 10. احمد بن نصرالله کرمانی، 11. حسن بن علی حصنی حموی، 12. سعد بن محمد بن الدیری نابلسی، 13. زکریا بن محمد انصاری، 14. سلیمان بن ابی العزا ذرعی، 15. صالح بن عمر کنانی عسقلانی، 16. عبدالله بن شریک، 17. عبد القادر دمیری، 18. علی بن محمد آدمی، 19. علی بن محمود سلمی حموی، 20. علی بن محمد سخاوی، 21. علی بن یوسف مصری، 22. عمر بن ابی بکر محمد، 23. عمر بن عبدالوهاب، 24. عمر بن محمد رازی، 25. محمد بن احمد کحکاوی، 26. محمد بن احمد بساطی، 27. محمد بن احمد اسدی، 28. محمد بن احمد تنسی، 29. محمد بن احمد شافعی، 30. محمد بن اسحاق سلمی مناوی، 31. محمد بن ابی بکر مالکی، 32. محمد بن عبیدالله کریزی، 33. محمد بن عثمان کرادی، 34. محمد بن علی قایانی، 35. محمد بن عمار مصری، 36. محمد بن عمرو حلبی، 37. محمد بن عمر قاهری، 38. محمد بن ابی بکر سدرش، 39. محمد بن محمد مصری، 40. محمد بن محمد کنانی، 41. محمد بن محمد بن صافی، 42. محمد بن محمد شافعی، 43. محمد بن محمد بغدادی، 44. محمد بن محمد شافعی، 45. محمد بن محمد بن شهاب غازی، 46. محمد بن محمد حنفی، 47. محمود بن احمد عنتابی، 48. یحیی بن محمد عناوی، 49. محمد بن احمد احمد بن مزهد.

چاپ: قاهره، الدار المصرية للتأليف و الترجمة، محقق جوده هلال و محمد محمود صبيح، چاپ اول، 1385ق، 488040ص. کشف الظنون، ج 1، ص 909

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1003 عکسی

آغاز: بسملة قال سيدنا الحافظ العمدة خادم السنة النبوية شمس الدين ابو الخير محمد بن الشيخ العلامة عبد الرحمن بن ابى بكر المقرئ السخاوي المصري القاهري رحمه الله تعالى الحمد لله الحكيم العدل الشامل كلا من خلقه بالجود و الفضل ... و بعد فهذا جزء افردت فيه بالذكر من تأخر عن شيخنا من كبار القضاة بالقاهرة و مصر كذا من كان بزمه ممن لم يره بأصله مسطورة أو اثبته و لكن طوى أكثر خبره

لكونه لم يكن عنده مشهورة .. ورتبته

كأصله الترتيب المألوف على الحروف؛ انجام: ثم دفن بتربته و لم يلبث أن استقر ولده البدرى محمد في وظيفته و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم 3خط: نسخ، كان احمد بن ابى بكر نسفى مالكى، تا: سه شنبه 14 شوال 973ق؛ بلاغ مطالعه و قرائت به تاريخ 1038 ق در آخر نسخه؛ عبارت «وقف كتابخانه مدرسه محموديه» و مهر «وقف كتابخانه مدرسه محموديه في المدينة المنورة» (بيضوى)؛ 170ص، 27 سطر [عكسى ف: 3-18]

• بغية الفحول في شرح زبدة الاصول / اصول فقه / عربى

bugyat-ul fuhul fī Š.-i zubdat-il usŪl

برغانى قزوینى، عبدالوهاب بن محمد صالح - 1250 قمرى

(baraqānī qazvīnī, “abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad saleh (- 1835

وايسته به: زبدة الاصول؛ شيخ بهائى، محمد بن حسين (953-1030)

اهداء به: برای برادرش شيخ موسى

تاريخ تأليف: آغاز 1258 و پایان 5 شعبان 1258؛ محل تأليف: كربلا

شرحى است مزجى بر زبدة الاصول شيخ بهائى.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6215

آغاز: بسمله ... الحمد لله الذي وفقنا لعرف ريعان الشباب في الوصول الى الأصول ... اما بعد؛ فيقول عبد الوهاب رضوان الدين بن محمد صالح القزوينى ... اني لما رأيت اقبال الناس بكتاب «زبدة الاصول» و لاسيما اخى الشيخ موسى فاحببت ان اشرحها ... و سميته ببغية الفحول في شرح زبدة الاصول؛ انجام: بل طريق النجاة في الاخرى و الأولى ... في مشهد الحسين ... كما هو

ص: 77

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1258، جان کربلا؛ به گواهی تصحیح و خط زدگی و تغییرهای بسیار نسخه اصل است؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی، 202گ، 20 سطر، اندازه: 22×16/5 سم [ف: 3-257]

• بغية الفلاحين و الاشجار المثمرة و الرياحين / کشاورزی - عربی

bugyat-ul fallāhīn wa-l ašjār-ul mutmara wa-r rayāhīn

غسانی، عباس بن علی، -778 قمری

(qassānī, "abbās ebn-e 'alī (-1377

کتابی در باب زراعت و غرس گیاهان و فوائد و منافع و طبایع و مضار انواع میوه ها و طرق دفع آفات از آنها بر اساس مؤلفاتی از قبیل «الاشارة في العمارة» از تصانیف پدرش الملك المجاهد سيف الدين علی (-764) و «ملح الملاحة في معرفة الفلاحة» از تصانیف جدش الملك الأشرف [کذا في النسخة صريحا واضحا یعنی با اضافه

«جدي» به الملك الأشرف، ولی از مراجعه به کتب تواریخ معلوم می شود که این شخص في الواقع برادر جد مؤلف یعنی برادر الملك المؤيد یعنی عموی پدر مؤلف است، و او را نیز مانند عموم افراد و ملوک فاضل سلسله غسانی تألیفات متعددی است در موضوعات مختلف علوم از طب و نجوم و اسطرلاب و بیطاری و انساب و رجال و فنون ادب و غیره از جمله کتاب «المعتمد في الأدوية المفردة» [و «الفلاحة الرومية» و «الفلاحة النبطية» و غیره، و چنان که در ترجمه احوالش مسطور است او را به جز این کتاب تألیفات دیگری نیز بوده که طابع کتاب «العسجد المسبوك و الجوهر المحكوك في طبقات الخلفاء و الملوك» در مقدمه خود بدون این که ذکر این کتاب را به میان بیاورد آنها را تعداد نموده است. کتاب مشتمل است بر «مقدمه» و شانزده «باب» و «خاتمه»: مقدمه: در بیان مطالب متنوع و کلی در باب نباتات و بیان اقوال افلاطون و ارسطو و دیگران از اصحاب فلاحت؛ باب 1. الارضين و صفاتها و ما يستدل به علی جیدها و ردیها؛ 2. فیما يستمد به الارضون؛ 3. ذکر المیاه و ما يستدل به علیها و علامات المواضع التي يكون فيها؛ 4. اختیار الارض و اصلاحها؛ 5. اوقات الفلاحة و ما يحتاج اليه من امورها؛ 6. الزروع؛ 7. القطنی؛ 8. البقول و الخضروات؛ 9. البزور المتخذة لاصلاح الاطعمة؛ 10. الرياحين و ما شاكلها؛ 11. الأشجار المثمرة؛ 12. تسمیر الأشجار و اصلاحها بعد هدمها؛ 13. ترکیب الأشجار بعضها في بعض و ما يتركب منها و الاخبار عن معرفة الاقاليم السبعة و اهويتها و طبایعها؛ 14. الخواص؛ 15. دفع الآفات عن الزروع؛ 16. تحتوي علی خاتمة تشتمل علی فوائد شتی علی سبیل الاختصار.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22584

آغاز: بسملة الحمد لله حامی حوزة بلاده بملوك اجتباهم لحراسة عبادہ (بعد از هشت سطر) اما بعد فان قلم القدر اذا جرى بتأييد الله تعالى للعبد و اسعاده و خصه بتوفيقه و ارشاده الهمة اكتساب الامور و السجایا الحميدة و الزمه بالمزايا الشريفة المجيدة و انه لما تولاني الله تعالى بعين عنايته في اصداره و ايراده و حبانى من خفى الطافه باسداء طارق احسانه و تلاده و اتانى زمام ذلك كله فاذعن الى الاقبال باصحابه و انقياده و المطلب المطلوب من شكر سبيل احسانه السابع تأليف كتاب يكون جواهر معرفته ازين لعارفيه من جلاء العقود، انجام: و كل اقليم منسوب إلى كوكب من الكواكب السبعة بحيثما او جبهته التجربة على الأمر الأكثر الاقليم الأول لرحل.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1195ق؛ مجدول؛ واقف: حاج سید عبدالباقی آیت اللہی شیرازی، اسفند 1374؛ کاغذ: نخودی ضخیم، جلد: مقوا عطف و سجاف چرم و لہ دار، 27-35 سطر، اندازہ: 21×32سم [ف: 19-633]

• **بغية القارى المجيد من طلاب القرآن المجيد / علوم قرآن-عربی**

bugyat-ul qārī-yil majīd min ṭullāb-il qur'ān-il majīd

زبیدی، عبدالباقی بن عبداللہ، ق 11 قمری

(zobaydī, 'abd-ol-bāqī ebn-e 'abd-ol-lāh (- 17c

تاریخ تالیف: دوشنبہ 7 ذیقعدہ 1005ق عدد آیہ های قرآن و اختلافات ائمہ حجاز و عراق و شام در آن، مکی و مدنی بودن سوره ها، فواصل سور، عدد رکوعات و انواع وقف های قرآنی و دیگر مطالب را در این کتاب جمع آوری کرده است. مؤلف کتاب «الجامع المفید لطالب القرآن» امام مقری ابو محمد عبداللہ بن عمر بن ورد ہلالی مذہبی شافعی مقدسی را نیز در ضمن کتابش گزیدہ کردہ است.

[فہرست نسخہ های عربی لینیچی ص 87-88]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخہ: 449

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... و بعد فہذہ نبذۃ فی عدد آی القرآن و کلمہ و حروفہ و معرفۃ و قوفہ و خموسہ و عشورہ نسخہ اصل: کتابخانہ آکادمی لینیچی رم 47؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 25 ذیقعدہ 1185ق؛ مصحح، محشی؛ در برگی آخر اسامی قراء سبعہ مذکور در شاطیہ آمدہ؛ 245ص [عکسی ف: 2-44]

• **بغية القاصد في مشكلات القواعد / حساب / عربی**

bugyat-ul qasid fi muskilat-il qawaid

سربہاری، قاسم بن عبدالحق، ق 10 قمری

(sarbahārī, qāsem ebn-e 'abd-ol-haqq (- 16c

وابستہ بہ: قواعد الأحكام في معرفة (مسائل الحلال و الحرام؛ علامہ حلی، حسن بن یوسف (648-726)

ص: 78

تاریخ تألیف: یکشنبه 10 شوال 966ق؛ محل تألیف: اردبیل شرح و بسط مسائل حسابی مشکل کتاب «قواعد الأحکام» علامه حلی، تنظیم شده برای آنان که به قواعد مراجعه می کنند تا نیاز به مراجعه منابع مختلف نداشته باشند. بیشتر مسائل این کتاب مربوط به تقسیم ارث و حقوق وارثان می باشد و در پایان مسئله ای افزوده شده است در تکمیل

«مناسخات» خواجه نصیر الدین طوسی. در آغاز این کتاب سیزده «مقدمه» است دارای قواعد و فوائد در کلیات مسائل علم حساب که شناخت آنها در حل مشکلات ریاضی لازم می باشد.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1957

آغاز: الحمد لله الذي شرف نوع الانسان و خصه بفضيلتي العقل و النطق من بين الحيوان و جعلها ذريعة يتوصل بها إلى مآربه؛ انجام: هذا ما قاله السيد العلامة ... في كتابه الموسوم بالأنوار المضوية في الحكمة الشرعية.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا، تملک: علی بن نور الدین محمد غفاری کاشانی؛ مهر: «الراضی بقضاء الغني محمد جعفر الحسيني الرضوي» (بيضوي)، «العبد محمد جعفر الحسيني الرضوي» (مربع)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 172 گی، 19 سطر، اندازه: 11×15/5 سم [ف: 5-387]

• بغية المرتاح الى طلب الارباح / مواعظ / عربي

bugyat-ul murtāh ilā talab-il arbāh

زرندی، محمد بن یوسف، 693-750؟ قمری

(zarandī, mohammad ebn-e yūsuf (1294-1350

کتابی است مشتمل بر شرح چهل حدیث در مواعظ که مؤلف، اول تألیف آن را جهت نصیحت بعضی از سلاطین شروع نموده، لیکن برای اینکه فایده آن عام باشد آن را در نصیحت جمیع حکام و ولات مسلمین قرار داده است. مؤلف، احادیث را غالباً از «صحیح بخاری» و «مسلم» و «جامع ترمذی» آورده و اسناد خود را تا مؤلف هر کدام از این سه کتاب ذکر می کند. [کشف الظنون 1/250؛ معجم المؤلفین 12/124]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 930 عکسی

آغاز: الحمد لله المؤمن السلام ... و بعد يقول ابو عبدالله محمد بن يوسف بن الحسن بن محمود الزرندی ... سميتها: بغية المرتاح الى طلب الارباح في نصح السلاطين و ولاية المسلمين و الحكام الراغبين في الفلاح؛ انجام: فهذا آخر الأربعين و ما وشحتها به من طرف الآثار و الاشعار و حليتها به من الحكايات و الآداب و المواعظ و الاذكار .. و الحمد لله رب العالمين و صلوته على سيدنا محمد خاتم النبيين و على آله

نسخه اصل: چستریتی، ش 3823 (اربری، فهرست خطی عربی 22/4)؛ خط: نسخ، کا: شیخ محمد شمعی، تا: جمعه 22 ربیع الاول

842ق؛ مصحح، محشی؛ 126 گی، 23 سطر [عکسی ف: 2-410]

عودی جزینی، محمد بن علی، ق 10 قمری

(Ūdī jozaynī, mohammad ebn-e 'alī (- 16c)

زندگی نامه شهید ثانی از هنگام ولادت تا زمان شهادت است. مؤلف از شاگردان نزدیک شهید ثانی و پیوسته ملازم وی بوده است، متأسفانه بیشتر فصل های این کتاب از میان رفته، فقط بخشی اندکی از آن را نوه شهید ثانی، علی بن محمد بن حسن عاملی به دست آورده و در کتاب الدر المنصور، درج نموده و ترجمه جد خود حسن بن زین الدین و عده ای از علما را از خاندان شهید ثانی ضمیمه آن نموده است. دارای یک «مقدمه» و 10 «فصل» و «خاتمه» است: المقدمة: في وصفه بالكمال على الاطلاق و اشتمل عليه من مكارم الأخلاق؛ فصل 1. مولده و ما عقبه من ختم كتاب الله و ترتيب شروعه في تحصيل العلوم؛ 2. ظهور اجتهاده و تعداد مصنفاته؛ 3. تعداد أصحابه و فضلاء تلامذته؛ 4. ذكر أمره في الكتابة و ما له فيها من الآيات و محاسن الكرامات؛ 5. تعداد زوجاته و عدد اولاده؛ 6. محاسن الرسائل البليغة و الانشآت الفصيحة؛ 7. ذكر القوائد التي مدح بها في الزمان و من مدحه من أهل هذا الشأن؛ 8. ذكر ما عرض له من الاخويف؛ 9. مقتله و خاتمته أجملة، 10. اضطراب الاخبار في تحقيق الاحوال بعد أخذه من الحجاز الى الروم؛ الخاتمة: في المراثي و النذب و ما وقع بعد فقده من الكرب و بيان من رثاه. آغاز: الحمد لله رافع درجات العلماء ... و بعد فان احق ما اودع في الطروس و توجهت اليه النفوس من فن التواريخ المحفوظه و السير الملحوظة.

[الذريعة 136/3 و 137]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13168/4

آغاز: برابر؛ انجام: هذا و حزني عليهم لا انقضاء له *** حتى اراهم عيانا حينما نزلوا. و هذا آخر ما وجد من هذا التاريخ و الحمد لله اولاً و آخراً.

خط: نسخ، كا: مولى عبدالله افندى، تا: قرن 12؛ مصحح؛ تملك: « نصر الله بن حسين حسيني»؛ كاغذ: فرنگی آهار مهره، 29 گ (153 پ-181 پ)، 18 سطر، اندازه: 15 عن أحوال الشيخ الشهيد / 8/5 سم [ف: 328-33]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8965/2

آغاز: برابر؛ انجام: الفصل الثالث في ذكر اصحابه و فضلاء تلامذته الذي قراء و اعليه ... حسين بن الصايغ العاملي ادام الله توفيقه قراء عليه و سماع جملة نافعة من العلوم في المعقول و المنقول و الأدب و غير ذلك

خط: نسخ، كا: محمد بن علی بن ثابت حسینی، تا: 16 ذيقعدة

1110ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 37گی (80 پ-116پ)، 15 سطر (1266)، اندازه: 11/5×18/2 سم [ف: 29/1-488]

۳. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2836

آغاز: برابر؛ انجام: وکم رفعت مضافا للهوان کما *** خففت کل لیب مفرد علم خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن حاج محمد قاسمی جزائری، تا: 1111ق؛ مصحح، محشی، در چند برگ اول شرح حال بیضاوی با ایراداتی بر تفسیر وی و شرح حال مرحوم شیخ مفید و نقل بعضی مناظرات وی آمده و ظاهرا این کتاب بخشی از کتاب «ربیع الأبرار» کاتب باشد که در بیان احوال علماء و شعراء نگاشته است؛ وقفنامه ای با مهر «رب محمد نجنی بحق علی» (بیضوی) و «محمد علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 90گ، 19 سطر، اندازه: 12×20 سم [محدث ارموی مخ: 1-258]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4643/2

آغاز: برابر؛ انجام: و الصبر علی هذا المصاب و الاجر علیها. خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالله بن عنایت الله، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه سرخ گوشه ها و عطف تیماج مشکی، 42ص (56-15)، چلیپا (8×15)، اندازه: 19×10 سم [ف: 14-3578]

• بغية المرید و أنیس الفرید / انساب / عربی

bugyat-ul murīd wa 'anīs-ul farīd

حسنى یمانی، عامر بن محمد، 1135 قمری

(hasanī yamānī, tāmēr ebn-e mohammad (- 1723

تاریخ تألیف: 1126ق کتابی است درباره انساب ذریه سید علی بن محمد املحی بن علی رشید (-977ق) نگاشته و حوادث تا سال 1130ق را در آن آورده است و به خصوص تراجم آل امام منصور قاسم بن محمد (-1029ق) را مدنظر داشته است. در مصادر التراث الیمنی فی المتحف البریطانی (ص 104-105) درباره موضوع و محتوای این اثر چنین آمده است: «کتاب کما أثبت فی عنوانه فی ذریة و أنساب السید علی بن محمد بن علی الرشید الأملحی الحسینی و من نشأ معهم و عاصروهم من السادة و العلماء و الفضلاء و السید علی بن محمد بن علی بن الرشید الأملحی (من شام صعده) المتوفی سنة 977ه هوجد فرع من فروع الأئمة الذین کان أولهم حفید السید علی بن محمد، الامام المنصور بالله القاسم بن محمد الذي حکم سنة (1006-1029ه) و کان من نسله أئمة حکموا رغم الصراع مع الاتراک حتى زمن المؤلف و کتابته هذا التاريخ سنة 1126ه. كانت غاية المؤلف من وضع هذا الكتاب أن يذكر أنساب الفرع الهاشمي الذي ینتمی الیه لکنه فی حقیقة الأمر یحوی مادة كثيرة و هامة فی تاریخ الیمن فی هذه الحقبة المضطربة و غیر المعروفة تماما. و بالرغم من أن المؤلف ذکر أنه صنف الكتاب سنة 1126 هـ فانه قد ساق من الأخبار و الحوادث ما یعود إلى ما بعد هذا التاريخ كحصار «المهدی صاحب المواهب» ووفاته التي حددها فی الخامس من رمضان سنة 1130هـ و حوادث أخرى لعل آخرها فی 24 شعبان من نفس العام. و تناول فی المقدمة أهمية السلالة العلویة مشیرا الی اعتماده علی مصادر أربعة أساسیة هی (نور الانوار و منهج الأبرار للسید أحمد بن محمد بم علی الرضی) و (کتاب فخر الدین عبد الله بن علی المؤیدی المعروف بأبی علامة) و (عمدة الطالب فی أنساب أبی طالب للشریف ابن عنبه) و كذلك (ما کتبه الشریف المسهودی).

و أخذ في استعراض نسب سادة اليمن و بشكل خاص اولاد الامام القاسم بن ابراهيم الرسي (ت 246هـ). و هكذا تشكل الأنساب و سيرة من ذكرهم من الأئمة المعاصرين أمثال الامام يحيى شرف الدين (ت 965هـ) و بنه المطهر (ت 980هـ) و من تلاهم في القرن العاشر أو ما تلاه حتى 1126 هـ جوهر الكتاب و معظم مادته. و قد أضاف معلومات و أخبارا مفيدة عن سيرة المنصور بالله القاسم بن محمد و عرض أحداث عصره».

نسخه های خطی از این کتاب در کتابخانه های یمن فراوان است و استاد محمد بن محمد شعبی آنرا تحقیق کرده و استاد احمد بن محمد شامی تعلیقاتی بر آن نگاشته و قرار است در جده به چاپ برسد. «حافظیان»

آغاز: الحمد لله الذي هو على تغاير الأزمنة اله محمود، ... و بعد فانه لما طرق سمعي من بعض ابناء السادة الاعلام اهل الوقت يسأل عن نسب بعض اهله ...

انجام: فهم مشايخ العلوم و مرجع الحلوم و اليهم يرجع ... المهمات و يستنزل الخيرات و البركات ...

[ملحق البدر الطالع /110؛ فهرس مخطوطات بعض المكتبات الخاصة في اليمن 127 و 222؛ فهرس المخطوطات اليمنية لدار المخطوطات و المكتبة الغربية بالجامع الكبير 1433/2-1434؛ مؤلفات الزيدية 211/1؛ مصادر التراث

في المكتبات الخاصة في اليمن 517/1 و 232 و 166 و 571/2 و 633؛ مصادر التراث اليمني في المتحف البريطاني: 104-105؛ مصادر الفكر الاسلامي في اليمن 523-524]

1. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 644عكسى

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: موزه بریتانیا، ش. 3719Or (ریو، فهرست عربی همانجا/338)؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن اسماعیل بن محمد بن أحمد طشی، تا: پنج شنبه 5 صفر 1290ق؛ از روی نسخه مصنف، مصحح؛ 186 گ، 23 سطر [عکسی ف: 2-124]

2. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 1864

آغاز و انجام: برابر؛ و الى هنا انتهت النسخة المباركة المسما ببيغية المريد و انس الفريد.

نسخه اصل: در یکی از کتابخانه های یمن؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن علی بن عبدالعزیز ذماری زیدی، تا: جمعه 2 ذیقعه

1344ق؛ مجدول، بخشی از انجامه کاتب: «... نقلت هذه النسخة عن نسخة منقولة من الامام المزبورة بخط المصنف رحمه الله و اياى و ابابى ... بخط أفقر عباد الله تعالى اليه المعول في جميع مهاته عليه محمد بن على بن على بن عبدالعزيز الذماري بلدا و وطننا و العدلی اعتقادا و الزیدی مذهبا ...»، در آخر نسخه فايده اى درباره كرامات امام مهدي احمد بن يحيى و چند بيت به عربى؛ اين تصوير را عبدالله على مطهر ديلى به تاريخ 2 رمضان 1418 در دمار يمن به كتابخانه آيت الله مرعشى نجفى ره اهداء کرده؛ 532ص، 22 سطر [عكسى ف: 5-284]

۳. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 770عكسى

خط: نسخ، كا: محمد بن عبدالله بن على ملقب به حجازى زيدى، تا: جمعه 16 ربيع الاول 1395ق؛ مصحح، و با نسخه ام توسط كاتب وصفى الاسلام احمد بن يحيى بن احمد مقابله شده؛ 324گ، مختلف السطر [عكسى ف: 2-249]

• بغية المستعجل / شعر، تاريخ / عربى

bugyat-ul mustajal

على بن عبدالملك بن بصلا

alī ebn-e 'abd-ol-malek ebn-e baslā'

ارجوزه اى است در هفتاد و نه بيت در تاريخ خلفاى راشدين و بنى اميه و بنى العباس تا روزگار مستعصم عباسى و در آغاز آن اشاره اى است به نسب و تاريخ حضرت پيامبر اكرم (صلى الله عليه وآله وسلم). آغاز: الحمدلله و صلى الله *** على التهامي الذي اصطفاه / محمد و آله الأطهار *** و صحبه الأماجد الأخيار

1. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: 604/104

خط: نسخ، كا: شمس الدين محمد بن على بن حسن جباعى، تا: قرن 9، 3ص (381-383) [ف: 5-112]

2. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 12677/22

آغاز: برابر؛ انجام: ثم اتي من بعد المعتصم *** ادام امام بره منسجم. مبلغا في الا...

خط: نستعليق، بى كا، تا: قرن 12؛ مصحح، ركابه دار؛ كاغذ: شرقى، كگ (144-145)، 21 سطر، اندازه: 18×7سم [ف: 32-211]

۳. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 9885/1

آغاز: برابر؛ انجام: مبلغا في الامر اذ برتبته *** ما يشتهي مهنتا بدولته خط: نسخ و نستعليق، بى كا، بى تا، جلد: ترمه عطف گالينگور نيلى، 3گ (12-14پ)، اندازه: 17×8/5سم [ف: 25-183]

• بغية المستفيد في أخبار مدينة زبيد / تاريخ / عربى

ابن دبیع، عبدالرحمن بن علی، 866-944 قمری

(ebn-e dayba', 'abd-or-rahmān ebn-e 'alī (1462-1538

تاریخ شهر زبید از بلاد یمن است از ابتدای تأسیس آن تا اواخر قرن نهم هجری. در یک «مقدمه» و ده «باب»: المقدمة: في ذكر اليمن و فضله و اسلام اهله؛ باب 1. ذكر مدينة زبید و فضلها؛ 2. ذكر تملك بنی زیاد؛ 3. ذكر ملوك الحبشة باليمن من آل نجاح؛ 4. ذكر وزراء آل نجاح؛ 5. ذكر قيام السيد علي بن مهدي ... و زوال ملك الحبشة و انقضاء دولتهم؛ 6. ذكر دولة بنی ابوب و اول دخولهم اليمن؛ 7. ذكر دولة الملوك بنی رسول الغسانيين باليمن؛ 8 ذكر الدولة الغراء الطاهرية؛ 9. ذكر الدولة السعيدة المباركة الحميدة المنصورية؛ 10. ذكر دولة مولانا ... عامر ابن عبد الوهاب بن داود بن طاهر ..

آغاز: الحمد لله رب العالمين، الذي علمنا ما لم نكن به عالمين، و فهمنا علوم الأولين و الآخرين.

چاپ: در بون، 300ص، 1828م؛ صنعاء، محقق: عبدالله الحبشي، مركز الدراسات و البحوث اليمنی، 1979م، بیروت، دار العودة، 233ص، 1979م.

[بروكلمان 2(401) 527]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 796عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: و يجعل كلمة الملك باقية فيه، و في عقبه الى يوم الدين أمين أمين.

آمین آمین لا ارضی بواحدة - حتى اضيف اليها الف امين .

نسخه اصل: چستريتي، ش 3749 (اربری، فهرست خطی عربی 105/3)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11، در پایان تاریخ روز یکشنبه بیستم صفر 903 هـ ثبت شده که شاید تاریخ فراغت مؤلف، از تألیف باشد؛ 92گ، 23 سطر [عکسی ف: 2-272]

• بغية المطالب علی حاشية المكاسب / فقه / عربی

buḡyat-ul maṭālib 'alā hāšīyat-il makāсіб

موسوی قزوینی، محمد باقر بن محمد علی، ق 14 قمری

mūsavī qazvīnī, mohammad bāqer ebn-e mohammad al (- 20c

وابسته به: حاشية المكاسب؛ رشتی، حبیب الله بن محمد علی (1234-1312)

تاریخ تألیف: 1306 (جزء اول) و 1309 ق (جزء دوم)؛ محل تألیف: نجف اشرف

تقریرات درس استادش میرزا حبیب الله رشتی بر مکاسب شیخ انصاری را در کتاب حاضر در سه جزء گرد آورده است. مؤلف در دو جا به نام کتاب اشاره نموده است.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1752

آغاز: قوله مبادلة مال بمال، ما ذكره اللغويون كاکثر تعاريف الفقهاء مثل تملك عين بعوض و نقل الملك إلى غيره و انتقال عين مملوكة من شخص إلى غيره

ص: 81

نسخه اصل: کتابخانه خاندان مؤلف - قزوین؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1306ق، (پایان جزء اول)، 7 رمضان 1309 (پایان جزء دوم)؛ یادداشتی از مؤلف درباره کتاب حاضر با مهر «محمد باقر الموسوی» (بیضوی)؛ 779ص [عکسی ف: 5-207]

• بغية الواعظ في الحكایات و المواعظ / آداب و سنن / عربی

bugyat-ul wā'iz fi-l šikāyāt wa-l mawā'iz

ملاحنفی، ابوبکر بن محمد، ق13 قمری

(mollā hanafī, ābū-bakr ebn-e mohammad (- 19c)

کتابی است مفصل در مواعظ و حکایات و احادیث اهل سنت، که مؤلف، کتاب «مورد العذب» تألیف ابن جوزی (-597) را با افزودگیهایی گرد آورده است. و مشتمل بر 22 «فصل» می باشد، مؤلف صاحب کتاب «مختصر التبصرة ابن جوزی» و «حادي الأنام إلى دار السلام» نیز می باشد و در احساء در گذشته است.

[معجم المؤلفین 75/3]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12534

آغاز: الحمد لله الذي أيقظ قلوب العالمين بطاعته من سنة الغفلة و وفقهم للاستعداد ليوم المعاد، انجام: يا ربح الشمال قتلني قلب المشوق و لاشواقه تفجعي يا من أعماه الهوى فاستوى عنده

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی مجدول، 100گ، 15-16 سطر (12×19)، اندازه: 17×26سم [ف: 31-586]

• بغية الوعاة في طبقات اللغويين و النحاة / رجال، تراجم / عربی

bu8yat-ul wu'at fi tabaqat-il lugawiyin wa-n nuhat

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، 849-911 قمری

(soyūti, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506

تاریخ تألیف: 868ق

کتاب جامعی در شرح حال طبقات نحویان است، زیرا با مطالعه کتاب های تألیف شده مهمی چون «طبقات النحاه البصریین» نوشته ابوسعید سیرافی، «مراتب النحویین» از ابوطیب حلبی لغوی، «طبقات النحاة» تألیف ابوبکر محمد بن حسن زبیدی، «البلغة في طبقات ائمه اللغة» اثر قاضی مجدالدین فیروزآبادی او را اقتناع نساخت، لذا پس از مطالعه حدود سیصد جلد کتاب از تألیفات بزرگان بر این امر مبادرت کرد و این کتاب گرانسنگ را در شرح حال و بیوگرافی آنان نگاشت. نویسنده ابتدا به عنوان تیمن اسامی نحویان موسوم به محمد و

احمد را آورده و سپس به ترتیب حروف هجا به ترجمه سایر طبقات پرداخت که از زمان تألیف تا کنون مورد استفاده همگان است.

آغاز: الحمدلله خالق الوجود و معدمه و مانح الفضل و ملهمه ... اما بعد فانی منذ نشأت و انا نشوق إلى کتاب بجمع اخبار النحویین لمزید اختصاصی بهذا الفن اذ هو اول فنونی.

چاپ: القاهرة، مطبعة دار التألیف، تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم، 1965-64 م، در دو جزء، 6030607ص

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3004

خط: نسخ، کا: یحیی بن ابی النصر بن حامد، تا: پنج شنبه 19 ربیع الثانی 1025ق؛ تملک: شیخ خضر، محمد بن عیسی بن ابراهیم کورانی حسینی، حسن اصفهانی، تاریخ های تملک 16 صفر 1262 و 1255 و 1170 و 1037 دارد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی ضربی زرکوب مقوایی، 197گی، 31 سطر (20×12/5)، اندازه: 29×19سم [ف: 10-1932]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8583

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ تملکی به سال 1340ق با مهر «ابو عبدالله» (مربع) و مهر «من کتب ... عبدالله الزنجانی» (بیضوی بزرگ)؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج و لچکی دار، 212گی، 27 سطر، اندازه: 19×29/5سم [ف: 28-136]

3. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1561

خط: نسخ، کا: حسین بن محسن سپاهانی، تا: سه شنبه 14 ربیع الأول 1248ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی مقوایی ضربی، 278گ، 24 سطر، اندازه: 18×27سم [ف: 3-258]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10866

آغاز: برابر؛ انجام: و معجم الأدبا لیاقوت الحموی و النضار لابی حیان الی غیر ذلك من المعاجم و التعالیق التي لاتحصی و الله اسئل التوفیق لما یرضیه و الهدایة ... سنة احدي و سبعین و ثمانمایة خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه 10 شوال 1274ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن 1350؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج ماشی ضربی با ترنج و سر ترنج و لچکی، 217گ، 27 سطر، اندازه: 28×19سم [ف: 27-89]

← بقاء الآثار فی تکملة لیالی الاخبار ← فهرست لآلی الاخبار

• بقاء اجساد ائمه (علیهم السلام) در قبور (رساله) / متفرقه / عربی

(.baqā'-e ajsād-e a'emme dar qobūr (r

حسینی اصفهانی، محمد مهدی بن هدایت الله، 1218 1152 قمری

(hoseynī esfahānī, mohammad mahdī ebn-e hedāyat-ol lah (1740-1804

تاریخ تألیف: 1217 ق این رساله در «مطلع الشمس»، «نجوم السماء» و «اعیان الشیعه» که ترجمه مصنف را دارند یاد نشده.

ص: 82

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين، مسئله المشهور بين المتأخرين أن اجساد المعصومين عليهم الصلوات من رب العالمين في قبورهم الشريفه و نقل عن المفيد و الشيخ الكراچكى ان اجسادهم؛ انجام: و باقي الاثمه عليهم صلوات من ربهم و رحمته حرره بن هدايت الله محمد مهدي الحسينى الموسوى عفى عنهما في شهر شعبان، سنه 1212

بی کا، بی تا؛ 4 ص (208-211)، قطع: خشتی، اندازه: 22×16 سم [ف: 9-322]

• بقاء جنة الأنبياء و الأئمة (عليهم السلام) في قبورهم / كلام و اعتقادات / عربى

baqā'-ul juttat-il anbīyā' wa-l a'imma 'alay-him-us salam fi qubur-i-him

احسائي، احمد بن زين الدين، 1166-1241؟ قمرى

(ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753-1826

جواب سؤالاتى درباره «بقای اجساد امامان» در خاکجایشان و نیز اینکه آیا ایشان زائران را می بینند یا نه. آغاز: في اختلاف الروايات في بقاء اجسادهم (عليهم السلام) في القبر منها ما يدل على أن اجسادهم في حفرهم و منها ما يدل على انهم الايقون في قبورهم الأساعة او ثلاثة ايام. قال الشيخ (قدس سره) في الجواب و الذي اعرف و اعتقدان مدلول النوعين من الأخبار صحيحة انجام: اجسادهم في السماء و في قبورهم و حفرهم المعلومة التي تأتي إليها زوار شيعتهم المؤمنين. و صلى الله على محمد و آله الطاهرين.

[الذريعة 64/1]

1. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 22054

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله خراسانى، تا: قرن 13؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 21 سطر (18×12)، اندازه: 21×14 سم [رایانه]

2. تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 1670/7 -عکسی

آغاز و انجام: برابر قد وقع الفراغ في يوم الثالث صفر المظفر 1261 .

خط: نسخ خوش، کا: محمد رسول بن محمد حسن، تا: 3 صفر 1261ق؛ 3 ص (27-29) [عکسی ف: 1-53]

3. مشهد؛ شيخ على حيدر، شماره نسخه: 557/6

آغاز: الحمد لله ... انه قد بعث إلى الشيخ الأجل .. بمسائل يريد جوابها على حال؛ انجام: يعنى توجهها اليه و هذا انشاء الله تعالى مما لا اشكال فيه و الحمد لله رب العالمين

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 5 گ (188-192 پ)، 20 سطر، اندازہ: 15×20 سم [مؤید: 2-63]

• بقاء الصور النوعية و فنائها (مقالة في) / فلسفه / فارسی

(baqā'-u Ṣuwar-in naw'īya wa fanā'-u-hā (mq.-un fi

تهرانی رازی، قوام الدین محمد، 1093 قمری

(tehrānī rāzī, qavām-od-dīn mohammad (- 1682

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3901/11

آغاز: بدانکه این مسئله یعنی بقای صور نوعیه عناصر و عدم بقای آن مطمح انظار و مطرح افکار است؛ انجام: لهذا ناتمام و بی صورت است و الله اعلم میر قوام الدین محمد رحمه الله تعالی. خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن جدید الاسلام کشمیری، تا: قرن 11؛ پس ازین (ص 60) سه بند فلسفی است به عربی درباره معنی طبیعی و اثبات زمان و چهار گونه حرکت جز قسری آن دو تای نخستین از سماع طبیعی است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی، 3ص (57-59)، سطور چلیپا (17×9)، اندازہ: 14×22 سم [ف: 12-2890]

←البقاء علی تقلید المجتهد بعد موته ← البقاء علی تقلید المیت

• البقاء علی تقلید المیت / اصول فقه / عربی

al-baqā' 'alā taqlīd-il mayyit

یزدی، محمد تقی بن ایطالب، -1267 قمری

(yazdī, mohammad taqlī ebn-e abtāleb (- 1851

رساله وجوب بقاء بر تقلید مجتهد پیشین در حکم های خلافتی و جمع میان فتوای دو مجتهد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 900/3

آغاز: بسملة الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه و وصیه و بعد یقول ... محمد تقی بن ابی طالب الیزدی الاردکانی: الحق وجوب البقاء علی تقلید من قلده من المجتهدین فی الأحکام.؛ انجام: بل ربما یكون الظن مع من قلده فیما قلده فیہ فی بعض الاحیان او بعض الموارد خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 4 گ (120 الف -123 ب)؛ 25 سطر (18×14)، اندازہ: 22×17/5 سم [ف: 16965]

• البقاء علی تقلید المیت / فقه / عربی

al-baqā' 'alā taqlīd-il mayyit

عبد الغني بن محمد رضا، ق 13 قمری

(abd-ol-qanī ebn-e mohammad rezā (- 19c'

تاریخ تألیف: 19 ذیقعدہ 1283ق

رساله استدلالی است در این که اگر کسی از مجتهدی تقلید کند و پس از مرگش به دیگری رجوع کرده که بقاء بر تقلید را جایز می داند، در حال بقاء آیا می تواند در مسائلی که بدانها عمل

ص: 83

نکرده از مجتهد مرده تقلید کند؟

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5176/4

آغاز: السؤال اذا أخذ العامی عن مجتهد حال حیاته جملة من المسائل ولم يتفق أن يعمل بمقتضى ما أخذ منه؛ انجام: علیه و آله من الصلوات و التحیات ما یزید علی عدد القطر و الشجر و الاتحویه الفکر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، 6 گ (62-67 پ)، 17 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 13-381]

• البقاء علی تقلید المیت / فقه / عربی

al-baqā' alā taqlīd-il mayyit

قزوینی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق 13 قمری

(qazvīnī, 'abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad 'alā (- 19c

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:

5932/8 البقاء علی تقلید المجتهد بعد موته جایز ام لا، کاتب = مؤلف، تا:

جمادی الاول 1242 ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، 12 گی (198 پ-209 پ)، 18 سطر (10×20)، قطع: رحلی، اندازه: 20×30 سم [ف: 16-160]

• البقاء علی تقلید المیت / فقه / عربی

al-baqā' alā taqlīd-il mayyit

قمی، سید اسماعیل، ق 13 قمری

(qomi, seyyed esma'il (- 19c

در این رساله مختصر استدلال می شود بر اینکه می توان از مجتهدی که عامی از وی تقلید می کرده پس از مرگش نیز بر تقلید خود باقی بماند. این رساله در اثر پرسشی که پس از درگذشت میرزای قمی از مؤلف شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6052/4

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فنقول لما أبتلینا لقصورنا فی عصرنا هذا بالحرمان عن فیض ظهور الحجة الأصلية القائمة؛ انجام: بل کانت متحدثة فی عصر العلامة کما یظهر من تدوینها هو فی کتبه لا غیر، و الحمد لله أولا و آخرا و ظاهرا و باطنا .

خط: نسخ، کا: سید حسن بن میرزین العابدین ساکن قم، تا: 14 ربیع الثانی 1242ق؛ جلد: گالینگور مشکی، 12گ (63پ-74پ)،
اندازه: 14/5 × 10/5 سم [ف: 16-54]

• البقاء علی تقلید المیت / فقه / عربی

al-baqā' 'alā taqlīd-il mayyit

موسوی، محمد حسین بن محمد، ق 13 قمری

(mūsavī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad (- 19c

رساله استدلالی در باره مسأله تقلید میت است، مؤلف مسأله را به سه صورت طرح نموده که هر کدام از آنها مبتنی بر آراء گروهی از فقها است و سپس ادله هر گروه را بررسی و نقد کرده است؛ آن سه صورت عبارت است از: 1. حرمت بقاء بر تقلید میت؛ 2. وجوب بقاء بر تقلید میت؛ 3. تخییر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11327/1

آغاز: اعلم أن من المسائل المشهورة والفروع المتكررة الحاجة والذكر في مسألة البقاء على تقليد المجتهد الحي؛ انجام: ما يدل على جواز العدول في مسئلتنا مطلقا و حيث من الله على عبده الفقير المقر بالذنوب خط: نستعليق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، لاگ (1-7)، 24 سطر، اندازه: 17×11/5 سم [ف: 28-519]

• البقاء علی تقلید المیت / فقه / عربی

al-baqā' 'alā taqlīd-il mayyit

فائدة مكملة و شجرة مثمرة في هذه المسئلة ايضا.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه:

5932/10 کا: بیابانکی قزوینی، تا: 7 محرم 1243ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، 8گ (214-221پ)، 18 سطر (20×10)، قطع: رحلی، اندازه: 30×20 سم [ف: 16-161]

• بقاء الموالید / هیئت / فارسی

baqā'-ol mavāīd

رمال شیرازی، ناصر بن حیدر، ق 7 قمری

(rammāl šīrāzī, nāser ebn-e heydar (- 13c

تاریخ تألیف: 680ق

در سه «فصل»

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5632/7

آغاز: بسمله، الرسالة في بقا المواليد وفيه ثلاثة فصول، الفصل الاول في الهياج و معرفة القمر، قال ملك الحكما بطليموس صاحب المجسطی؛ انجام: جدول تعديل ايام است و بعبارت: «تم و كمل» پایان می پذیرد.

خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: 680ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: چرمی عنابی ضربی، 11ص (90-100)، اندازه: 15/5×21/8 سم [ف: 8-
[439

← بقاء النبي و الوصى بعد الموت في الأرض أو رفعهما إلى السماء (رسالة في) ← اثبات وجود الانبياء و الأوصياء في قبورهم ← بقاء النفس ← الرد على من قال «إن الانسان يفني بعد الموت»

ص: 84

← بقاء النفس ← بقاء النفس

← ازلیة النفس وبقائها ← النفس

• بقاء النفس / فلسفه / عربی

baqā'-un nafs

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، -667 قمری؟

(bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn - 1269)

در پابندگی روان

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 431/11

آغاز: النفس الدراکه تمنع أن تفسد بفساد البدن و تموت بموته.؛ انجام: و لیس بعد هذه الرتبة رتبة اخرى.

بی کا، بی تا؛ اص (152) [ف: 3-333]

• بقاء نفس / فلسفه / فارسی

baqā'-on nafs

امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی، -1367 قمری

(emam jome xuil, mohammad amin ebn-e yahya - 1948)

رساله ای است در بقاء نفس بعد از متلاشی شدن جسم که به درخواست عده ای از جوانان معاصر مؤلف تألیف شده است آغاز: و بعد در این اوان بعضی از جوانهای عصری که بفضل و ادب معهود و مشهود و آثار خیر و صلاح از پیشانی ایشان هویدا بود از اینجانب خواستند

[طبقات اعلام الشيعة (نقباء البشر) 182]

1. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 12228/10

آغاز: برابر؛ انجام: لکن در طرف فساد نمی توان این تصویر کرد زیرا که با فساد نفس بدنی باقی نیست بالاتفاق پس نمی توان این دو مرحله را قیاس بهمدیگر کرد پس نقص مزبور وارد نیست خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ بعد از این رساله، افزودگی هایی در موضوعات متنوع از جمله خطبه، نامه، عقدنامه، اشعار و مطالب متفرقه دیگر از برگ 64 تا 88 آمده است؛ کاغذ: فرنگی، 9گ (55-63)،

19 سطر، اندازه: 10×7سم اف: 31-48)

آغاز: برابر؛ انجام: پس فرد مزبور خیری است مجرد از وضع و خیر و قبول می کند صور عقلیه را

خط شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، نسخه مسوده رساله ارجاعی است؛ کاغذ: دفتری خط دار، جلد: تیماج سورمه ای ضربی با ترنج گل و بوته، 11 گ (107-97)، 20 سطر (18×10)، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 31-50]

• بقاء نفس انسانی / فلسفه / فارسی

baqā'-e nafs-e ensānī

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1405/4

آغاز: بسمله ... در دلایل بر بقای آنچه از انجیل بر می آید

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آلبالویی، 16 گ (164-179)، 15 سطر (13/5×6/5)، اندازه: 17×10/5 سم (ف: 3-951)

« بقاء النفس الإنسانية » بقاء النفس بعد خراب البدن

« بقاء النفس بعد بوار البدن » بقاء النفس بعد خراب البدن

• بقاء النفس بعد خراب البدن = بقاء النفس الإنسانية = بقاء النفس بعد فناء الجسد = بقاء النفس بعد بوار البدن / فلسفه / عربی

baqa'-un nafs ba'd-a xarab-il badan = baqa'-un nafs-il insānīyya

نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

به درخواست: موید الدین عرضی

این رساله به نام های «رساله در بقاء نفس انسانی» و «بقاء النفس بعد فناء الجسد» و «بقاء النفس بعد خراب البدن» و «بقاء النفس بعد بوار البدن» آمده است. خواجه رساله را به درخواست مؤید الدین عرضی که از همکاران وی در بستن رصد مراغه بوده، تألیف کرده است. نام این رساله را ابن شاکر در کتاب فوات الوفيات در فهرست مؤلفات خواجه یاد کرده است. مدرس رضوی از رساله ای با عنوان «رساله بقاء النفس» یاد می کند که با توجه به آغازی که نقل کرده، همین رساله است و چرا جدا دیده معلوم نیست.

آغاز: قال علامة العالم نصیر الملة و الدین رسم المولى العالم الفاضل (نسخه آستانه: رسم المولى الصدر الكبير) مؤید الدولة و الدین

نتيجة الحكماء الاكابر، قدوة المهندسين المدققين، ادام الله رفعتة و حرس بهجته _ ان اكتب شيئاً مما افاد الحكماء المحققون في بقاء النفس الإنسانية بعد بوار البدن فما وجدت بدا من امثال مرسومه وان كنت قليل البضاعة في هذه الصناعة ... فاقول: ان الموجودات تنقسم الى ما له وضع و الى ما لا- وضع له البتة و نعى بالوضع الكون في جهة من الجهات او حيز من الاحياز بحيث يمكن أن يشار الى الموصوف به اشارة حسية ...

انجام: فان قيل: لو كانت النفس مركبة من حال و محل كالجسم الجار عليها العدم قلنا: لا يجوز العدم ... الذي هو المحل و نحن نعني بالنفس ذلك الجزء دون ما يحل فيه فان النفس كما تقرر شيئ و يرتسم فيها كثير من الصور بحيث يحدث فيها و يزول

ص: 85

عنها و هي لا ينعدم بانعدامها و اذا ثبت أن النفس ليست بصورة البدن و لا يعرض حال فيه ولا بمركبه من حال و محل، ثبت أن الفناء لا يجوز عليها فهذا ما حضرني في الوقت مع اشتغال القلب مما استفدته من كلام العلماء في هذا الباب و الله اعلم بحقيقة الحال.

چاپ: به کوشش مرحوم حاج میرزا ابو عبدالله زنجانی (متوفی 1360ق)، با شرحی به نام رساله نفس ارسطو، 1342ق، 49ص؛ در نهایت تلخیص المحصل همراه با چند رساله دیگر خواجه نیز چاپ شده است؛ آقای زین العابدین کیا نژاد متن رساله و شرح آن را به فارسی نقل کرده و ابتدا در مجله جلوه و سپس مستق؟ به نام «بقاء روح پس از مرگ» در طهران طبع شده است.

[ذخائر التراث العربي الاسلامی 666/2؛ احوال و آثار خواجه مدرس رضوی 460؛ کشف الحجب 427]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6866/2

این رساله را آقای مدرس رضوی در احوال و آثار خواجه معرفی کرده اند و در فهرست نامی از آن برده نشده و به دلیل اهمیت آن اضافه گردید؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 754ق [ف:]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 195/155 - ف

نسخه اصل: حمدیه ش 1447؛ بی کا، تا: با تاریخ 755ق؛ در هامش است [فیلمها ف: 1-432]

۳. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 35/59 - 6879/20

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ جلد: تیماج قهوه ای، 3گ، 21 سطر، اندازه: 13×23سم [ف: 2-628]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14576/18

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ مصحح، کاغذ: شرقی، 4گ (188پ-191ر)، 20 سطر، اندازه: 7/5×15

سم [ف: 36-625]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14345/1

آغاز: برابر؛ انجام: فإن رآه خالية عن السهو و الخطأ، فذلك من يمين همته العالية و إلا فالعذر واضح مما ذكره و أختتم الكلام هنا و لله الحمد ملهم العقل و مفيد الخير خط: نستعلیق، کا: جلال بن محمود مططب، تا: 913ق؛ کاغذ: شرقی، 3گ (1-3)، 21 سطر، اندازه: 10×15سم [ف: 36-233]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10055/33

آغاز: برابر؛ انجام: و هو اعلم و احکم و العلم عنده و لا- يعلم الغیب الا هو... تم بالخیر خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛

مصصح؛ مجداول زرین و مرصع؛ جلد: تیماج قهوه ای، مجداول، عطف و حاشیه تیماج قرمز، 4ص (329-332)، اندازه: 11/5×23 سم
[ف: 71-32]

7. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: 237/28

بی کا، تا: قرن 11؛ قطع: ربعی [نشریه: 6-694]

8. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 3443/5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11، کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج زرد ضریبی مقوایی، 8گ (133 - 140)، 13 سطر (6×11)،
اندازه: 10×16 سم [ف: 11-2453]

9. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 3901/1

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن جدید الاسلام کشمیری، تا: قرن 11؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضریبی، 2 ص (1-2)، چلیپا
(9×17)، اندازه: 14×22 سم [ف: 12-2888]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5283/40

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ 3ص (99-99پ و 100ر) [ف: 16-191]

11. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1187/46

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ با سر لوحهای زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، 3گی (220-222پ)، 42 سطر (10×20)، اندازه:
17×27 سم [رشت و همدان: ف: 1474]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2938/20

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مهر قرمز، 5ص (140-144)، 20 سطر، قطع: رقعی، اندازه:
19×12 سم [ف: 10-358]

13. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 876/10

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: شب دوشنبه ربیع الاول 1036ق؛ گ (76ب تا 81 الف) [ف: 3-162]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1219/13

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، بی کا، تا: 1046ق، کاغذ: فرنگی نازک و کهنه، جلد: تیماج مشکی، 4ص (169-172)، 23 سطر، قطع: وزیری اندازه: 12/5 × 25 سم [ف: 4-146]

15. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5101/7

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد تقی (علامه مجلسی)، تا: 1057ق، جان اصفهان؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 4گ (61پ-64پ)، اندازه: 17×10 سم [ف: 13-305]

16. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6616/32

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1071ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 2گ (122پ-123پ)، 27 سطر (10×21)، قطع: رحلی، اندازه: 18×31 سم [ف: 16-311]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15536/15

آغاز: برابر خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حمید، تا با تاریخ 1089ق؛ جلد: تیماج کرم، عطف و لبه ها تیماج قهوه ای درون روکش کاغذی آبی، 5ص (151-155)، 14-19 سطر، اندازه:

ص: 86

15/8×20/8 سم [ف: 43-149]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 12024

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1092ق [الفبائی: 90]

19. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12084/2

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1092ق، دارای پیشانی؛ کاغذ: آهار مهره حنایی و شکری، جلد: تیماج خرمایی، 11 سطر، اندازه: 10×16سم [ف: 11-319]

20. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4050/21

آغاز: برابر؛ انجام: و اذا ثبت أن النفس ليست بصورة للبدن و الا عرض حال فيه و لایحکرتة من حال و محل ثبت أن الفناء لایجوز علیها البتة.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ فاقد جلد، 2گ (83پ-84پ)، اندازه: 12/5×19 سم [محدث ارموی مخ: 1-259]

21. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21264

آغاز: رساله في بقاء النفس لنصير الملل و الدين محمد بن الطوسی؛ انجام: محل واحد في زمان واحد من جهته واحده المضافان خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1102ق؛ اهدایی: رهبری، 1373؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 21 سطر (8×15) [رایانه]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1207

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: ذیحجه 1233ق؛ 3ص (84-86) [ف: 4-206]

23. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10048/1

خط: نستعلیق، کا: فرج الله بن هاشم حسینی علوی فاطمی، تا: ذیحجه 1293ق؛ قطع: جانمازی امیراث شهاب: س ش 2-17

24. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1780/9

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه بروجردی - کرمانشاه 119؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: با تاریخ 1295ق؛ 4ص (234-237) [عکسی ف: 5-241]

25. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 314/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد سعید حسینی حائری، تا: اواخر ربیع الثانی 1336ق، جلد: تیماج قهوه ای، مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، 5گ،
17 سطر، اندازه: 21×14سم [ف مخ: 1-75]

26. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10005/6

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی کا، تا: 1336ق؛ جلد: تیماج مشکی، 3ص (57 59)، 19-20 سطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 17-32]

27. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 151 13/15

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید اسدالله صفوی ماسالی مصطفوی، تا: 1363ق؛ کاغذ: فرنگی، 2گی (51-52)، 23 سطر، اندازه: 1468سم [ف:
[38-302]

28. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1924/6

آغاز و انجام: برابر؛ فلنعم المجلس الحالي المؤیدی ادام الله ایامه فیه، فان رآه خیالیا عن السو و الخطا فذلك من یمن همته العالیة و الا
فلنعدر ... مما ذكره ... الکلام عنها و لله الحمد ملهم العقل و مفیض الخیر و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله اجمعین الطیبین
الطاهرین (در روز جمعه که یوم بیماری بود تحریر افتاد، ربیع الاول 1310) خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1310ق؛ کاغذ: فرنگی
آبی، 8ص (72-79)، 14 سطر، قطع: نیم خشتی، اندازه: 13/5 × 20/5 سم [ف: 9-623]

29. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 871/22

خط: تعلیق، کا: محمد علی، تا: 1299 - 1301 ق؛ 4گ (161 الف تا 164ب) [ف: 3-162]

30. کرمانشاه؛ مدرسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 119/6 خط: نسخ خوب، کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، بی تا؛ جلد:
تیماج مشکی، 3گ (130 - 132پ)، 23 سطر، اندازه: 13/5 × 21/5 سم [ف: 94]

31. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 643/26

-ف نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش 2023؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ گ (147پ-149پ) [فیلمهاف: 1-518]

32. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3152/6

کا: مرتضیٰ موسوی خوانساری، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 6 گ (105-110)، 19 سطر (6×11/5)، اندازه: 18/5×11 سم [ف: 11-2108]

33. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 228/7

فرخ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته عطف و لبه تیماج قهوه ای، 4 ص (12-15)، قطع: رقعی، اندازه: 19/5 × 11/5 سم [ف: 208]

34. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 863/2

خط: شکسته تعلیق، بی کا، بی تا؛ وگ (وب تا برگ 17 الف). [ف: 3-161] 35. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه: 17/23 بی کا، بی تا [نشریه: 5-273]

36. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 680/9

بی کا، بی تا؛ 2 گ (2ع-63پ)، اندازه: 14/5 × 26/5 سم [ف: 2-526]

← بقاء النفس بعد فناء الجسد ← بقاء النفس بعد خراب البدن

← بقاء النفس الناطقة ← الجمل من الأدلة المحققة لبقاء النفس الناطقة

← بقاء النفس الناطقة (ترجمه) ← الجمل من الأدلة المحققة لبقاء النفس الناطقة (ترجمه)

ص: 87

baqā'-un nafs-in nāṭiqa min-al insān

ابن خمار، حسن بن سوار، 381-489 قمرى

(ebn-e xammār, hasan ebn-e savār (992-1097

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6906/2

آغاز: قال ان ارسطوطاليس لما قال في كتاب النفس في المقالة الأولى منه فاما العقل فيشبه أن يكون جوهر اما يكون في الشيء و الا يفسد فانه لو كان يفسد لكان حريا بذلك خاصة عن الكلال الذي يكون في الشيخوخة؛ انجام: و بما قلناه من صحة نظمها نتیجته وهي أن النفس الناطقة من الانسان غير فاسدة و ابدية و هو الذي اردنا بيانه.

کا: عبدالباقي تبریزی مولوی، بی تاب؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، عطف و دور ترمیمی، 8 گ (12-19 ر)، 17 سطر، اندازه: 17×10 سم [ف: 20-337]

← بقایا الأطياب في تيمة الكنى و الالقاب ← حدائق الشريعة في تراجم علماء الشيعة

• بقای نفس عاقله = جدائی جان و تن = بقای نفس ناطقه / فلسفه / فارسى

baqā'-ye nafs-e 'āqele = jodā'1-ye jān va tan = baqā'-ye nafs-e nāteqe

بابا افضل کاشانى، محمد بن حسين، -667؟ قمرى

(bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1269

گفتاری کوتاه است درباره نحوه جدایی انواع نفوس (نباتی، حیوانی و انسانی) از جسم، و اینکه چون نفس عاقله فاقد آلت است، با از بین رفتن آلت جسمانی نه خود نفس عاقله و نه فعلش باطل نمی گردد.

آغاز: بدان که جمله نفوس اعني نفوس نباتی و نفوس حیوانی و نفوس مردم همه جدايند از اجسام، جدایی عقلي، لکن هریکی را جدایی بگونه ای بود: اما نفس نباتی از جسم نبات جداست

انجام: چون آلت جسمانی باطل گردد و تباه، نفس عاقله نه خود باطل گردد و نه فعلش، و نه تباه شود. و لله الحمد حمد الشاکرين، الصلاة على محمد و آله الطاهرين اجمعين و سلم تسليما كثيرا.

چاپ: مصنفات افضل الدين محمد مرقى کاشانى، به تصحيح مجتبى مینوى و يحيى مهدوى (تهران، خوارزمى: 1366 (چاپ دوم)) (ص 622-623)

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4013/13

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به نام دو فایده از بابا افضل کاشی آمده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 7 کاغذ: سمرقندی، 3 گ (84 پ-86 ر)، اندازه: 16/568 سم [ف: 11-18]

2. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 145/16

حکمت شماره 6 چاپ شده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9 و 10؛ جلد: تیماج مشکی یک لا، قطع: وزیری (ف: 2-43)

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2401/16/1

آغاز: نفوس نباتی و حیوانی؛

خط: نستعلیق، کا: رضا بن موسی کشمیری، تا قرن 11، جان طوس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی، 28 سطر (19/5 × 13/5)، اندازه: 24/5 × 18 سم [ف: 9-1014]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4191/23

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11، کاغذ: ترمه، 2 گ (185 پ-186 ر)، 17 سطر، اندازه: 10/6

× 18/8 سم [ف: 7-248]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4191/2

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، 2 گ (30-31 ر)، 11 سطر، اندازه: 18/8 × 10/6

سم [ف: 7-243]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3982/22

در فهرست با عنوان «پایندگی نفس» آمده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهان شکری آهار مهره دار، جلد: تیماج قرمز، 4 ص (336-333)، 16 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 10 × 19 سم [ف: 10-2149]

7. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2401/19/1

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: رضا بن موسی کشمیری، تا: قرن 11، جا: طوس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، 28 سطر

[1015-9 سم] ف: 24/5×18، اندازہ: (19/5 × 13/5)

8. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 4585/7

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن سعدی لاهیجانی، تا: 1057ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن تابه تا قهوه ای و آلبالویی، 177

سطر، اندازہ: 13×20/1 سم [ف: 435-7]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5180/25

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1069ق؛ 2 گ (274-275) [ف: 330-15]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10124/11

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1221ق؛ 2 ص (75-76 متن و حاشیہ)، قطع: بیاضی، اندازہ: 11/5×23 سم [ف: 155-32]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2454/6/1

آغاز: برابر

ص: 88

خط: شکسته نستعلیق، کان محمد خان، تا: 1333ق، جا: طهران؛ کاغذ: فرنگی، خط دار (پستی)، جلد: مقوایی، رویه کاغذی عطف، و گوشه تیماج مشکی، از صفحه 235، 16 سطر (8×14/5)، اندازه: 11×18 سم [ف: 5-596]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5031/1

آغاز و انجام: برابر خ

ط: نسخ خوب، کا: محمد علی متخلص بعبرت نائینی، تا: دوشنبه 13 ذیقعدہ 1347ق، به دستور حاج سید نصرالله تقوی؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 2ص (2-3)، 18 سطر (8×16)، اندازه: 14×24 سم [ف: 14-336]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5031/13

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: محمد علی متخلص به عبرت نائینی، تا: دوشنبه 13 ذیقعدہ 1347ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 2ص (42-43)، 18 سطر (8×16)، اندازه: 14×22 سم [ف: 14-341]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4805/12

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قرمز، 49گ، اندازه: 16×29 سم [ف: 13-208]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1824/5

آغاز: برابر؛ انجام: و واجب شده باشد یکی از روی عمل که مجاهدت عبادت از آن است و دیگر از روی علم که تجرید عبارت از آن است و الله الموفق و المعین خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: آهار مهره شکری رنگ، جلد: تیماج قهوه ای، 22ص (206-227)، 15 سطر، قطع، رقعی، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 9-444]

16. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 623/4

بی کا، بی تا؛ 12 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 14/5 × 22 سم [ف: 2-383]

17. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 428/1

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا؛ 2گ (آپ-2ر) [ف: 3-330]

18. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 24/2

آغاز: برابر؛ انجام: وانکه به خود داناست انتهای همه اوست در انتهای موجودات. آن کیست که آگاه زمن و خود است *** بیزار زکفر ودین واز نیک و بد است / کارش نه چو عقل و نفس داد و ستد است *** آگاه بدو عقل و خود آگه به خود است خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای روشن مجدول عطف تیماج زرشکی مذهب، 3 گ، 27 سطر، اندازه: 18×28 سم [ف مخ: 1430-4]

19. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2912/46

بی کا، بی تا، آگ (144 ر) [ف: 5-461]

20. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5974/9

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، در فهرست با شماره 5975 و در ضمن عنوان «جواب مراسله شمس الدین و مسائل» آمده؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف و گوشه پارچه، آگ، اندازه: 26×43 سم [ف: 6-404]

21. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 226716/3

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد، اندازه: 18/5 × 28/5 سم [ف: 9-918]

22. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2267/6/14

شماره 6 چاپی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، در هامش جایی بین 11 پ-14 ر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی

گرد، اندازه: 18/5 × 28/5 سم [ف: 9-918]

23. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22497

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [رایانه]

← بقای نفس ناطقه ← بقای نفس عاقله

• بقية الأنساب من ذکر الأصحاب / تراجم / فارسی

baqiyat-ul ansab min dikr-il ashab

شیرازی، ابراهیم بن زین العابدین

šīrāzī, ebrāhīm ebn-e zayn-ol-ābedīn

تکلمه ای است بر کتاب «مرآة الأحوال» آقا احمد بن محمد علی بهبهانی کرمانشاهی، در احوال و تواریخ آل آقا (فرزندان وحید بهبهانی)

که ذکرشان در مرآة به اختصار رفته بود، مشتمل بر هشت «فصل» و یک «خاتمه» می باشد ولی در نسخه حاضر فقط این فصل ها آمده است: 1. ذکر احوال اولاد و احفاد آقا؛ 2. احوال مولانا آقا احمد؛ 3. احوال آقا محمد اسماعیل؛ 4. احوال آقا محمود بهبهانی؛ 5. احوال همشیره آقائی.

مشهد؛ میبدی: شماره نسخه: 189/1

آغاز: دل خسته اجل گشته سوخته گداخته دست شکسته پا از محافل دوستان کشیده بر خاک مذلت نشسته خط: نسخ، بی کا، بی تا، در حواشی صفحه ها استاد هادی ارفع کرمانشاهی یادداشت های تاریخی سودمندی نوشته؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 25 گ (پ1 - 25)، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 1-149]

• بقية ديوان / شعر / عربی

.baqāyyat-u d

محار، عمر بن مسعود، -711 قمری

(mahhār, 'omar ebn-e mas'ūd (- 1312

ص: 89

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1612/105 و 1612/108 -ف

نسخه اصل: نسخه ش 216 کتابخانه تقوی که اکنون در با شماره 4559 در کتابخانه مجلس شورا است بیشتر رساله های این مجموعه در فهرست مجلس معرفی نشده است و با عنوان جنگ یا دیوان آمده است؛ کا: عبدالحی، تا: 822ق، جان ماردین در شمال عراق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی [فیلمها ف: 1-623]

• بقية الله خير بعد الفناء في السير / عرفان و تصوف / عربی

baqīyyat-ul lāh xayr-un ba'd-al fanā' fi-s sayr

نابلسی، عبد الغنی بن اسماعیل، 1050-1143 قمری

(nābolosī, 'abd-ol-qanī ebn-e esmā'īl (1641-1731

تاریخ تألیف: 6 جمادی الاول 1124ق رساله ای است کوتاه در شرح ابیات پنج گانه مؤلف: «حروف المبانی و المعانی تنزهت *** مقاصدها التي لم تكن تقرى / فان رمت يا اولی سواک محققا ** علیک بک افهم منصفاً انک الاخری / و فوق مقام القصد للکل مقصد *** الیک اتی باعة اذا جنته شبرا / تحقق باثار الاواني مجانبا *** بروق المعانی فالعظیم بنا احری / علیک سلام الله یا طالب الهدی *** مدالدهر ما مالت غصون الحماسکرا. این رساله به درخواست برخی از دوستان سراینده نگاشته است.

آغاز: الحمدلله و سلام على عباده الذين اصطفى من اهل الصدق و الوفا ... اما بعد، فقد طلب مني بعض الاحبة الأعزة حفظه الله تعالى رب العزة أن شرح هذه الأبيات الخمسة

[ايضاح المکنون 191/1؛ هدية العارفين 590/1؛ معجم المؤلفين 271/5]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13704/9

آغاز: الحمدلله و سلام على عباده الذين اصطفى من اهل الصدق و الوفا ... اما بعد، فقد طلب مني بعض الاحبة الأعزة حفظه الله تعالى رب العزة أن شرح هذه الأبيات الخمسة؛ انجام: و الحمدلله على كل حال و صلى الله على سيدنا محمد و جميع الآل

خط: نسخ، کا: محیی الدین بن قاسم نبکی، تا: 1196ق؛ کاغذ: فرنگی، گ (110-115)، 25 سطر، اندازه: 8×15سم [ف: 34-630]

• بقية النقية / تراجم / فارسی

baqīyyat-on naqīyya

شیخ زاده فیاض نیمردانی، ق 10 قمری

(Šeyx-zāde fāyez-e nīmardānī (- 160

وابسته به: مجالس النفائس؛ امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کی چکنه (844-906)

تاریخ تألیف: 961ق

«تذکره مجالس النفائس» که به زبان ترکی جغتایی به قلم امیر علی شیر نوائی وزیر با تدبیر سلطان حسین میرزا بایقرا نوشته شده است تا کنون دو ترجمه فارسی از آن در دست بود که هر دو را آقای علی اصغر حکمت به چاپ رسانده است، ولی نسخه ما غیر از این دو است و دارای فزونی هایی است که در آن دو ترجمه نیست و مترجم نسخه ما شخصی به نام «شیخ زاده فایض نیمردانی» که کتابت نسخه هم به وسیله او انجام پذیرفته آن را به سال 961 هجری ترجمه و به نام «بقیة النقیة» معنون گردانیده است.

ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه: 224/1

آغاز: اگر چه این طرز سخن که مشتمل بر تذکره اکابر شعرای سابقه و محتوی بر ایرادا ماجد فضلاى سالفه تواند بود مخصوص است به غفران نصاب مرحمت انتساب امیر دولتشاه بن قاضی بختی شاه اسفراینی اما این امیر کبیر را طبع شریف بذکر اکابر این عصر و افاضل این دهر مبادرت نموده و چون لغت ترکی جبلی ذات آن حضرت بوده ... و اکثر اعزه اصحاب و بیشتر اجله احباب ازین فواید بعلت امر مذکور مایوس و مرحوم می نموده اند، سیما مترجم این مقاله و مسود این رساله اقل عبادالله جرما و اقویهم جرما الراجی بتوفیق السبحانی معرویه شیخ زاده فایض نیمردانی در حل معنی این لغات کوشیده و مبانی معانی آن را بعنوان فارسی با بعضی تصرفات بایراد رسانیده ... و تسمیه آن به «بقیة النقیة» مناسب نمود؛ انجام: الحمد لله علی الطاف نعمه و اصناف کرمه که خامه عنبر شمامه چنانچه در بدایت این رقم توفیق یافت همچنان بنهایت این کتابت تایید پذیرفت. قد تم کتابتی بعون الوهاب. ترجمه این کلام در تاریخ سنه 961 باختتام انجامید و هو الهادی الی سبیل الرشاد.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 10؛ کاغذ: سمرقندی، 36ص، 28 سطر (24×15) [نشریه: 6-631]

• البقیع / تاریخ عربی

“al-baqī

عبد الله

abd-ol-lah

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه:

259/2 خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: 11-934]

• بقیه نقیه / شعر / فارسی

baqiyye-ye naqiyye

امیر خسرو، خسرو بن محمود، 651-725 قمری

آغاز: از ورق منیر ماه و زورق مستنیر خورشید بدان نمونه تنویر فرمود که ارواح و اختران را آنجا رقم ادراک میان گسسته ... بقیه ایست نقیه
ز فیض طبع من این xx که چون طبایع افلاک محکم است و متین

ص: 90

1. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 883/1

آغاز: برابر؛ انجام آن یار کر وصل از او کم امید بود*** آمد ز سفر که خانه جاوید بود / از گرمی خور پوست روشن شده بود*** سک نیست که سلخ مه ز خورشید بود؟

با مقدمه مفصل منثور که در متن نگاشته شده است؛ خط: نستعلیق متوسط، کا: عبدالله کاتب اصفهانی، تا: 862ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای ابره میشن تیماج مشکی متن و یک حاشیه کتیبه ای ضربی طلاپوش گل برجسته، قطع: نیم ورقی، اندازه: 21×31سم [ف: 4-1025]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 392/3

خط: نستعلیق، کا: قطب شیرازی، تا: 894ق؛ مجدول، دارای 6 سر لوح و 9 سرفصل مذهب مرصع ممتاز؛ مهر: مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله محمد رضا الحسینی، ناصرالدین شاه قاجار 1274؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش میشن پشمی وسط ترنج و چهار سر ترنج و نیم ترنج و چهار لچکی و حاشیه منگنهای کار محمد باقر 1240، 19 سطر در متن 40 نیم سطر در حاشیه، قطع: وزیری، اندازه: 16×24سم [ف: 3-41]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4910/4

آغاز: برابر؛ انجام: بر گیر و اندر آب روان کن سفینه ها*** در پیش این سفینه که بر آب دیگرست / این بنده پروری که از باران رحمت*** در قعر بحر کرده شده در و گوهرست نسخه ما دیباچه منثور ندارد؛ خط: نستعلیق بسیار مغلوپ هند، بی کا، تا: قرن 10؛ واقف: نابینی؛ کاغذ: نخودی، 43 سطر (10/8×22) [ف: 7-675]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16221

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 [مختصر ف: 110]

5. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 401/6

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، دارای یادداشت هایی بدین شرح: «کلیات امیر خسرو دهلوی قطع بزرگ با سایر صفاین نسخ 1064 داخل عرض خزانه عامره شد»، «بتاریخ شهر شعبان 1097 داخل عرض خزانه شد»، «بتاریخ شهر ربیع الأول 1107 داخل عرض خزانه عامره شد»، «سنوات فوق الذکر مربوط به دوران پادشاهان صفوی است و جمع دار کتابخانه آقا مشفق نامی بوده است، یادداشت به این شرح «مطابق ثبت کتابچه کتابخانه مبارکه است با نشان امهار. حسین بن هدایت الله - محمد رضا الحسینی - مشیر السلطنه 1322»، مجدول، کمند کشی، یک سرلوح مذهب مرصع بسیار خوب، شامل 21 سرفصل مذهب مرصع به طرح های مختلف؛ مهر: عبده احمد، علی بن ایبطالب، محمود، ناصر الدین شاه؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی مجدول زرین، 25 سطر، قطع: نیم ورقی حجیم، اندازه: 18×30سم [ف: 3-52]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3680/7

نسبت خط و کتابت از بقیه و نقیه؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا

حسن کرمانی، تا: قرن 12 [ف: 7-19]

• بکاء العالمین علی مصاب الحسین علیه السلام / تاریخ / عربی

bukā'-ul 'ālamīn 'alā masāb-il husayn 'alay-hi-s-salām

کزازی، محمد رفیع بن عبدالمحمد، ق 14 قمری

(kazzāzī, mohammad rafi' ebn-e 'abd-ol-mohammad) (20c)

تاریخ تألیف: شب عید غدیر ذیحجه 1295ق

در تاریخ تولد تا شهادت امام حسین علیه السلام و مصائب ایشان مشتمل بر «مقدمه» و سه «باب» و «خاتمه». آغاز: الحمدلله الذي جعلنا من أمة خاتم الانبياء والمرسلين ففضلنا على سائر الأمم ومن علينا بأن جعلنا من شيعة علي بن ابيطالب».

[الذريعة 139/3]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16372 ض

بی کا، تا: قرن 13 [د.ث. مجلس]

2. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2776

آغاز: برابر؛ انجام: وطول الخلود فيها وصيرنا الى من يقبل المتقين آمين

خط: نسخ، بی کا، تا: در عصر مؤلف قرن 13؛ مصحح، محشی، در برگ آخر خوابی به نقل از مؤلف بسال 1295 و مصادر مؤلف آمده؛ تملك: «عباس مشهور به واعظ مازندرانی» در رمضان 1298 با مهر بیضوی نام وی؛ جلد: تیاج قرمز ضربی، 293، 22 سطر، اندازه: 21×14/5 سم (محدث ارموی مخ: 1-259)

• بکاء العین / تاریخ معصومین / فارسی

bokā'-ol 'ayn

موسوی، علی بن محمد رحیم، ق 14 قمری

(mūsavī, 'alī ebn-e mohammad rahīm) (- 20c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه دهه اول شوال 1303ق؛ محل تألیف: مشهد مقدس

در اسرار شهادت امام حسین (علیه السلام) و پاره ای از فضائل و مناقب آن حضرت به نظم و نثر و به روش عرفانی با شواهدی از احادیث و روایات. گویا این جزء قطعه ای از کتاب باشد و درباره امام حسن (علیه السلام) نیز جزئی دیگر بوده، و نامی که ذکر شد روی برگ اول به خطی نو نوشته شده است و باید تحقیق شود.

[فهرستواره منزوی 1562/3]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6582

آغاز: اللهم صل علی الحسین بن علی المظلوم ... حدیث از امام دوم شد تمام بیا بشنو اکنون نسیم امام؛ انجام: لا جرم از این جهت رفع صوت بیکاء و نحبیب و جهر قول در مرثیه و شهیق نزد

ص: 91

ذکر مصیبت و بلیت آنجناب واجب گردید

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، دارای اشعاری گویا از مؤلف و به خط وی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 130 گ، 9 سطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 17-158]

• البكاء علی الحسین (علیه السلام) / مرثی / عربی

al-bukā' 'ala-1 husayn

امیر حسن بن عبد النبي، ق 12 قمری

(amīr hasan-e-bn-e 'abd-on-nabī (- 18c

کتابی در بیان ثواب گریه و حزن بر مصایب امام حسین (علیه السلام) با استناد به روایات ائمه اطهار (علیه السلام) است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 36709

آغاز: بسمله. فی تفسیر القمی عن السجاد علیه السلام قال ایما مؤمن دمعت عیناه لقتل الحسین؛ انجام: فخرت السفینة اذا جرت تشق الماء مع صوت هذه الأحادیث

خط: نسخ، کا: محمد بن الهدی، تا: ربیع الأول 1133ق؛ ضمیمه: مذیل است به نه برگ در اخبار در مورد عاشورا؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج و دو سر ترنج و حواشی زنجیره ای ضربی، 78 گ، 16 سطر، اندازه: 14/5 × 20 سم [اهدائی رهبر: 2 اخبار 1-174]

← بکایه ← بابا آدم

← بکتاش نامه ← گلستان ارم

← بکر و تغلب ← حرب البسوس بین بکر و تغلب

• البلاء / شعر / فارسی

'al-balā

انجدانی، علی بن یعقوب، ق 14 قمری

(anjodānī, 'ali ebn-e ya qūb (- 20c

تاریخ تألیف: 1311 - 1313

دیوانی است آمیخته با مثنوی مولوی در مناقب حسین (علیه السلام) با پند و اندرز از حسن علی بن یعقوب انجدانی سلطان آبادی در صد «مجلس» با دیباچه های منثور و در پایان قصیده ای است درباره تیر خوردن ناصرالدین شاه و ستایش میرزا علی اصغر خان اتابک.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2883

آغاز: نیست ممکن را چو جز فقر و فنا *** خوش بود گفتن که لا احصی ثنا / در پس هر حمد حمدی مخفی است *** داند این راهر که راجانی صفی است؛ انجام: صدر را باشد صدراست مستدام *** لطف عامش شامل هر خاص و عام

خط: نستعلیق، کا: شفیع بن حاجی میرزا حسین قلی فراهانی، تا: 1313ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 238 گ، 14 سطر (8×14/5)، اندازه: 16/5×23 سم [ف: 10-1728]

• بلاء و ابتلا / تاریخ معصومین / فارسی

balā' va ebtelā

زنوزی، علی بن محمد حسن، ق 13 قمری

(- 19c) (zonāzī, 'alī ebn-e mohammad hasan)

درباره واقعه کربلا و حکمت آن.

[فهرستواره منزوی 1562/3]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2982/8

آغاز: بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده ... چنین گوید علی ... الخوئی مختصری است در معرفت بلاد [و] فواید بلاد و بیان محل بلاد و شرح احوال زمین کربلا و اهل بلاد و ذکر درجات ایشان؛ انجام: والله یهدی الی الصراط المستقیم.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 239 گ (1-239 هامش)، 20 سطر (9/5×17/5)، اندازه: 21/5×35 سم [ف: 10-1896]

• بلابل القلاقل / تفسیر / فارسی

balābel-ol qalāqel

واعظ حسنی، محمود بن محمد، ق 7 قمری

(- 13c) (vā'ez-e hasanī, mahmūd ebn-e mohammad)

ترجمه و تفسیر مختصری است به ترتیب سوره های قرآن کریم، برای آیه هایی که با لفظ «قل» شروع شده یا در آن این لفظ آمده است. در

پاره ای از آیات درباره مطالبی اعتقادی به روش شیعی نیز گفتگو شده و مشتمل بر رد و ایرادهایی می باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5440

آغاز: شکر و سپاس خدای را که ما را بواسطه قرآن مجید و کلام

حمید راه نمود و بمصقل أوامر و نواهی این آینه دل ما را بزدود؛ انجام: و از ناس بنجم مراد مقران اند و عطفه علی المعوذ منهم یدل علیه، و
الله اعلم و احکم ...

خط: نسخ، کا: ابوالمفاخر علی بن ابی المکارم محمود بن محمد ابی المکارم الحسنی الواعظ (فرزند مؤلف)، تا: سه شنبه 9 شوال 720
ق، جا: فاروق از کوره اصطخر؛ تملک: محمد بن حیدر، محمد بن محمد بن محمد حسنی معروف به جلال علائی ابن الطویل به تاریخ
جمادی الاول 724، و فرزندش مرتضی بن محمد بن محمد طویل

حسنی به تاریخ محرم 759، نصر الله حسنی حسینی، ابوالخیر محمد بن محمد بن محمد بن محمد حائری قاری به تاریخ ذیحجه 931؛
مهر: «لك البهاء كله» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 187، 25 سطر، اندازه: 15/5×23 سم [ف: 14-221]

ص: 92

• البلاغة / كيميا / عربي

al-ballā'a

جابر بن حيان، 120-198 قمری

(jāber ebn-e hayyān (739-814

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9011/13

آغاز: الحمد لله شكرا كما هو اهله نحمده حمدا ابدا و نحن نستله المزيد من فضله انه ولي ذلك و القادر عليه. و بعد فقد سبق لنا قبل كتابنا هذا اثنا عشر كتابة في الحيوان و في كتابنا هذا ايضا شىء من تدبير الحيوان على ايتلاف النسق في التدبير في ذلك و قد سميت كتابي هذا كتاب البلاغة و معناه بلاغة هذا التدبير الذي في هذا الكتاب و انا اشرح فيه طريق من ذكر الشعر و دبره و عما بها انجام: و استوفى في كل واحد من هذه فهذا آخر ما يتكلم به في هذا المعنى في هذه الكتب ان شاء الله عزوجل

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر 1288ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج عطف و سجاف تیماج مشکی، 2گ (46-47پ)، 19 سطر (8/5×14/5)، اندازه: 22/3×13/7سم

[ف: 613-29/2]

• بلاغت / بلاغت / فارسی

asās-ul fadi

قندزی، محمود بن محمد، ق9 قمری

(qondozi, mahmūd ebn-e mohammad (- 15c

کتاب مفصلی درباره فنون ثلاثه بلاغت و معایب کلام از قرن وق، تنظیم شده در دو «بحر»: 1. المحاسن؛ 2. بیان المعایب. کتاب تأثیر زیادی از «تلخیص المفتاح محمد بن عبدالرحمن بن عمر خطیب دمشق (-739ق) پذیرفته و در موارد متعددی هم از آن یاد کرده است. علاوه بر او این کسان هم یاد شده است: سکاکی، زمخشری، حریری، کافی، الشارع العلامة و العالم المحقق سعد الدین تفتازانی، بساطی، مولینا الامام معین الدین المعمارانی، رشیدی، شمس، الانصاری، شیخ عبدالله، ابوالفرج ساوی، فردوسی، عنصری، انوری، معزی، نظامس، خاقانی ثنائی، سعدی، سلمان، فرخی، خجندی، ملک الشرق شهید، و طواط، ظخیر فاریابی، بساطی، رودکی و جز آنها. از آن جا که چند برگ آغازین نسخه افتاده، نام و نشان کتاب و مؤلف در ابتدای نسخه نیست. اما نویسنده در برگ 165ر وپ در توضیح صنعت «اطراد» نام خودش را آورده است: «اطراد و آن آوردن اسماء ممدوح یا غیر ممدوحست و آباء او بر ترتیب ولادت چنانچ با سخولت و روانی همچو آب جاری باشد ... مثال دیگر: امیر محمد شاه قندزی برای من از قندز در سال احدی عشرین و ثمانمای (در

دهلی) قصیده ای ارسال فرموده اولش این است.

شعر: آن کوبه جاه چون پدر و پدر جد آمدست *** محمود بن محمد بن احمد آمدست. و من نیز برای او قصیده ای فرستادم مطلعش این است: شعر: دهان جود و سخاوت سپهر عز و علا *** محمد بن حمید بن احمد بن علا). نویسنده خود اشعاری هم در معما دارد و بدانها اشاره کرده و گفته: «و نیز معماهایی دارم که از آن دو گان نام و بیشتر از آن می خیزد و ابیات مهمل و مبهم نگشته و در گمان من این است که شاید کسی دیگر برین نوع نگفته باشد لعدم اسماع» (247-247 پ). از نام کتاب و مؤلف در منابع دیگر اطلاعی به دست نیامد و به نظر می رسد نسخه منحصر باشد. با شواهد فارسی و عربی فراوان. در نسخه این عناوین و مطالب دیده می شود: البحر الأول: في المحاسن، فصاحت، بلاغت، سلاست، جزالت، تشبیه، الحقیقة و المجاز، استعارات، تمثیل، الکنایة، تعریض، تلویح، اطباق، القول في علم البديع، وجوه معنوی، مطابقه (تضاد و طباق و تطبیق)، تزییح، تناسب، لزوم ما یلزم، تشابه الأطراف، ایهام تناسب، مشاکله، ارساد، عکس و تبدیل، رجوع، توریه، استخدام، لف و نشر، جمع و تفریق و تقسیم، مبالغه، مذهب کلامی، حسن تعلیل، تأکید المدح بما یشبه الذم، تأکید الذم بما یشبه المدح، استتباع، ادماج، محتمل الضدین، تجاهل العارف، تعجب، اطراد، قول به موجب، توفیر الدواعی، الثفات، سؤال، ترجمة اللفظ، تفسیر، تحمیل واقعه، ذوالمعنیین، ذو الوجهین، محسنات لفظیة، تجنیس، رد العجز علی الصدر، سجع، قافیه، موشح، اعنات، ردیف، براعت استهلال، اعتراض الکلام من قبل التمام، تنسیق الصفات، سیاقه الاعداد، ایراد المعطوفات، ارسال الامثال، امتناع، سهل ممتنع، مستزاد، مسمط، مصغر، ترجیع، لغز، معما، ملمع، متلون، مثلث، بساط، مربع، مدور، مسلسل، النظم و النثر معاً، مشجر، شعر اندر شعر، مجزو، متفرع، استدراک، مسطح، مجسم، مصرع، مصور، طرح، مقطع، موصل، متحلی، عاطل، خیفا، رقطا، حسن المطلع، حسن المختم، حسن تخلص، حسن طلب، حامل موقوف، مفتوح، مفلق، مخلی؛ البحر الثاني: في بیان المعایب، تنافر، غرابت، مخالفت قیاس، کراحت در سماع، ضعف تألیف، تعقید، کثرت تکرار، تتابع اضافات، فک اضافه، حشو و تطویل، افراط. انقطاع، اخلال، اسقاط، تشبیه، اقواء، اظهار، ایطاء، تحریک ساکن، تسکین متحرک، تشدید مخفف، تخفیف مشدد، توصیف، اکفاء، شایگان، سرقت و اخذ.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8820

آغاز: بالشنجرف لیکن فهرست الکتاب عند المطالعة: شعر: منگر کی تمام او دو بهرست xx بنگر که دو بهر او دو بهرست. و انا اسال الله النفع لجاهديه والنفع لجاحديه و بعون الله استعین و هو نعم المولی و المعین. [البح] ر الاول في المحاسن. بدانک قائل اشعار و راوی اوصاف را می باید تا در صنعت لفظ وجودت معنی بشتابد و از فصاحت و بلاغت و سلاست و جزالت دریابد و همة

به ارتفاع سخن مقصور دارد و از معایب آن کی موجب انحطاطست امتناع آورد؛ انجام: هیئات لا یاتی الزمان بمثله *** آن الزمان بمثله لبخیل. و قال أبو الطیب. شعر: اعدی الزمان سخاؤه فسخا به.

خط: نسخ تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 9، افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به عربی و فارسی با خطی کهن نزدیک به زمان کتابت نسخه، بنا بر برگ شماری کهن نسخه 12 برگ از آغاز کتاب افتاده، این یادداشت ها آمده است: گفته ای از شیخ الاسلام انصاری، کیفیت احتضار از قول محقق، روایتی از پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) کراحت بول در آب، معمای کلمه اجنه، معنای آیه أن الله لا یحب المرفین، دو حدیث پزشکی در درمان تب اور امام صادق (علیه السلام) و امام رضا (علیه السلام) چند دعا و حرز برای حاجات مختلف، روایتی از پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) فایده های منطقی، معنای کلمه قرآن و عمر؛ خریداری از باقر ترقی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره نازک، جلد: تیماج مشکی مجدول یک لا، 328 گ، 11 سطر (5/13)، اندازه: 11/5×21/4 سم [ف: 1-29-43]

• بلاغت / ادبیات فارسی

balāqat

عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد، 873-951 قمری؟

(esām-od-dīn-e esfarāyeni, ebrāhīm ebn-e mohammad (1469-1545

در «مقدمه» و چند ساقه».

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1998/6-ف

نسخه اصل: از اسکوپیه 64M.S.P. II چند نسخه از کتابخانه های یوگسلاوی؛ بی کا، تا: اواخر ربیع الثانی 1061ق؛ 21گ [فیلمهاف: 1-634]

• بلاغت / ادبیات فارسی

balāqat

شربتدار اصفهانی، ابراهیم بن محمد، ق 12 قمری

(šarbatdār-e esfahānī, ebrāhīm ebn-e mohammad (- 180

تاریخ تألیف: 14 جمادی الاول 1133ق

در سه مطلب: معانی در پنج «فصل»؛ بیان در سه «باب»؛ بدیع در دو «فصل».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3986/7

آغاز: حمدی که سزاوار درگاه خداوند جهان ... تواند بود ارفع از آن و عالی از تقریر بیان است؛ انجام: فتم مقاصدی بعون الملک المنان.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج

تریاقی مقوایی، 24ص (222-245)، 24 سطر (10×15)، اندازه: 15×20سم [ف: 12-2981]

• بلاغت / معانی بیان / فارسی

balāqat

موسوی شیرازی، محمد رضا، ق 13 قمری

(mūsavi širāzi, mohammad rezā (- 19c

در معانی و بیان و بدیع و آن را پس از «زبدة العلوم» نگاشته است. فارسی و عربی در هم می باشد و انشاء آن سخت بد است. نام نگارنده در دیباچه هست.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 7378/3

آغاز: الحمد لله رب ما تری و مالا تری من تحت الثری الی فوق الثریا؛ انجام: و معدوم النفع بعدم وجود آن شیئی و صلی الله علی ... الطاهرین ...

بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، 97گ (78پ - 174پ)، 16 سطر، اندازه: 17/5×12سم [ف: 3-259]

• بلاغت / بلاغت / فارسی

balāqat

فروغی، ابوالحسن، 1263-1338 شمسی

(foruqi, ab-ol-hasan (1884-1959

مباحثی است درباره معانی برگرفته از کتابی مفصل تر از همو.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10868/4

آغاز: خواهی در صورتی که خود یقین داری که راست می گوید، انجام و در این این آیه مبارکه و لو کان بهم خصاصة تتمیمی است که افاده مبالغه در احسان می نماید

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز؛ بنا بر برگ شماری نسخه، این رساله 53 صفحه از آغاز ندارد؛ جلد: مقوا،

22 گ (43-64 پ)، اندازه: 14×21/5 سم [ف: 20-445]

• بلاغت / بلاغت / فارسی

balāqat

تهرانی، محمد حسن بن عباسقلی، ق 14 قمری

(tehrānī, mohammad hasan ebn-e 'abbās-qolī (- 20c

رساله مختصری است درباره علم معانی و بیان و بدیع با قلمی روان و سلیس که مثال هایی از اشعار عربی و فارسی آورده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1260/1

آغاز: بسملة. الحمد لله رب العالمين و بعد پوشیده نیست که از آنگاه که تاج و تخت خسروی ... احمد شاه قاجار خلد الله ملکه و

ص: 94

دولته مباحی و مزین گردیده ... ادبیات هر لغت عبارت است از بعضی امور وجودی؛ انجام: مثال بحر جدید و قریب و مشاکل را از کتب مبسوطه باید جست.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 8 ربیع الثانی 1328ق؛ جلد: مقوا، 36گ، اندازه: 21×14سم [ف مخ: 3-1391]

• البلاغة / بلاغت / عربی

al-balāja

غیر همانند:

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1666/9

بخشی از کتابی و از تشبیهات آغاز می شود و می رسد به سرقت؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 4گ (44-47پ) [ف: 5-324]

2. مشهد، شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 184/1

آغاز: بعد الحمد و الثناء فهذه مختصر في علم البلاغة ألفتها من قواعد الأفكار؛ انجام: ان الشجاعة و المروة و الندى *** في قبة ضربت علی ابن الحشر

الفها علی ترتیب مختصر المعاني للتفتازانی؛ کاتب = مؤلف، تا: جمعه 26 ربیع الثانی 1339ق؛ جلد: چرم زرد، 25گ (1پ-25پ)، اندازه: 21×13/5سم [مؤید: 1-179]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1099

آغاز: بسمله هذه رسالة تخبر عن شأن البلاغة و أقسامها و تنطق برسوم شرايط الفصاحة و أحكامها يشتمل ألفاظها في المقالات علی الست الفصل الأول من المقالة الأولى في ذكر الصوت و التأليف تبارك من خلق هذا العالم كما وافق علمه؛ انجام: فاما اذا اتصلت بأوائلها و أوساطها فانها يكون علی هذا الرسم دائرة مقادير الحروف بأوائل الكلمات و أوساطها ... و حسن توفيقه برحمتك يا أرحم الراحمين.

نسخه اصل: کتابخانه چستریتی، ایرلند جنوبی، ش 3785. رساله مختصری است در علم بلاغت، شامل شش مقاله و هر مقاله در چهار فصل. مؤلف با استفاده از جدول ها و دواير به بیان اقسام بلاغت و شرايط فصاحت و احكام آن پرداخته است. عناوين مقالات و فصول: مقاله 1. فصل 1) ذكر الصوت و التأليف، 2) تركيب اللفظ، 3) الفرق بين الكلام و اللفظ، 4) الآلات و الأدوات، مقاله 2. فصل 1) ذكر العلامات و تسوية الأدوات علی حجة الميزان، 2) الأمثلة الدالة، 3) الأسماء و الأفعال، 4) موضوعات الكلام، مقاله 3. فصل 1) ذكر أصناف الكلام، 2) وصف البلاغة، 3) بلاغة اللسان، 4) أقسام العبارات، مقاله 4. فصل 1) ذكر حلاوة اللفظ، 2) استقامة المعنى، 3) وجوه الألفاظ و العبارات و المعاني، 4) أساس الكلام و قواعده و محيطه، مقاله 5. فصل 1) ذكر شرايط البلاغة، 2) أصناف البلاغة، 3) ألقاب البلاغة، 4) نظم السجع، مقاله 6. فصل 1) ذكر محاسن الكلام، 2) أنواع الألفاظ، 3) أنواع التشبيهات، 4) صور الحروف. نام رساله در صفحه عنوان نسخه «رسالة البلاغة المشجرة» درج شده و این رساله همراه با رساله «غرة الالفاظ و نزهة الإلحافظ» از محمد بن محمد کاتب سمرقندی در یک مجموعه قرار دارند. مؤلف رساله شناخته نشد. آربری مدعی شده که این نسخه در قرن ششم کتابت شده و

منحصر به فرد است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: گویا از قرن 6 و یا قرن 7؛ همراه با جداول و دوایر و اشکال هندسی؛ 62ص، 15 سطر [عکسی ف: 3-199]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3868/2

آغاز: الله اعناق الآمال من كل بلد سحيق يعفر في فناءه جباه الصيد.. و امثالاً له حين امر بتلخيص مستودعاته و تجریدها... و هو مرتب على مقدمة و فصلين؛ انجام: كانه عنى المصنف له لازالت امور العالمين منتظمة برايه و اقطار المشارق و المغرب منورة بروائه و الحمد حق حمده و الصلوة على نبيه محمد و آله الطيبين الطاهرين اجمعين فرغ من تحريره لنفسه و تحقيقه... محمد بن حسن بن محمد الحسيني المشتهر بالموصلی... في ربيع الاخر لسنة ست و سبعين و سبعمائة الهجرية.

در دو «فصل» است: علم معانی، با عنوانها «قانون» و «چهار «فن» و «نوع»، علم بیان در چهار «اصل»: تشبیه، مجاز، استعاره، کنایه، سپس علم بدیع است در دو قسم: معنوی و لفظی، رساله کوتاه و گزیده بسیار شیوایی است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن محمد حسینی موصلی، تان ربيع الثاني 776ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکى، 45گ (ور -53پ)، 9 سطر (9×7)، اندازه: 13×17سم [ف: 12-2847]

5. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 39/80-7700

آغاز: و لا یرد العامل و المقتضى فان قلت قد فسر كلمة بالحرف او حركة فلم يجعلها موصولة بل موصوفة؛ انجام: الا أن يقال المرادنا يكون العمدة فيما وضع له تقرير الفاعل على صفة فقط فيتجدان العبارة لاتساعد

حاشیه ای است بر متنی در معانی و بیان شامل مباحث متعدد، مباحث موجود: بحث الجمع، بحث مفعول مالم یسم فاعله، بحث المصدر، بحث تعدد الخبر، بحث معنی الشرط، اسم الإشارة، بحث الأصوات، بحث المركبات، بحث کنایات، المعرفة والنكرة، مبحث اسماء العدد، بحث المجموع، بحث جمع التکسیر و العلة، بحث المصدر، بحث اسم الفاعل، بحث اسم المفعول و بحث افعال الناقصة؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه ای، 24گ، 21 سطر، اندازه: 14×23سم [ف: 4-2026]

6. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 9258/31

فقط دیباجه کتاب است؛ خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ آگی (93 - 93ر) [مختصر ف: 658]

7. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 1235/2

عنوانها «فصل»ها و «قواعد»: الفصل الثاني في الاشتقاق، الفصل الثالث في رد العجز الفصل الرابع في القلب باز الفصل الثاني في

تضمنين المزدوج، الفصل الثالث في الترصيع، الركن الثالث ما يتعلق بالدلالة اللفظية، القاعدة الأولى في احكام الخبر وفيه ستة عشر فصلا، الفصل التاسع في ان حكم المبتدأ والخبر، القاعدة الثانية في الحقيقة والمجاز (14 فصل)، القاعدة الثالثة في التشبيه وفيه اربعة ابواب، القاعدة الرابعة في الاستعارة، القاعدة الخامسة (3 فصل)، الجملة الثانية في النظم (باب)، در پايان الباب الثالث في الفصل والوصل است (5 فصل). از دو سطر پيش از الفصل الثاني في الاشتقاق تا شش سطر پيش از الفصل الثاني في امثلة ما يترك العاطف لشدة اتصال احدى الجملتين موكدة للتي قبلها اوصفه لها؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز و مقوایی نو، 172 ص (17-188) [سنا: ف: 2-177]

• البلاغة / بلاغت / فارسی

al-balāga

غير همانند:

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6056/2

آغاز: روضه سیم در صنایعی که مرجع الیه آن الفاظ و معانی است؛ انجام: العام عبارت از آن است که متکلم تمام معانی کلام دیگری اخذ نماید به الفاظ آنکس ... و این عبارت از آنست. خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوای عطف تیماج حنایی، 39 گ (23-61 پ)، 20 سطر (18×9)، قطع: ربعی، اندازه: 23×15 سم [ف: 16-188]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5691

آغاز باشد مثال از قول فرزدق؛ بیت: و ما مثله في الناس ... معنی بیت آنست که نیست مثل ممدوح؛ انجام: و آن کلامی منظوم را گویند که هریک بیت آن منقسم شود

به شکل تقریرات است در علوم ادبی (بلاغت و بدیع) و شعرهای فارسی و عربی در آن آمده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، 73 گ، 13 سطر، اندازه: 17/1×10/8 سم [ف: 2-59]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8858/7

آغاز: ملک الشعرا استاد قوامی گنجه فرماید ترجمه اسامی الصناعات في طريق السحر و دقائق الشعر. حسن المطلع و الترصيع؛ انجام: نوع السادس نارد از خدمت تو بیرون سر×× و چه بشکافیش ز نیزه چو مار. قسم الثانی دشمنان را بهداوری و خلاف ×× با تقاضای گنبد دوار. دو برگی از کتابی در بلاغت که در انتهای نسخه صحافی شده است؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 1302 ق؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فرنگی حنایی آهار مهره، جلد: تیماج زیتونی مجدول، 2 گ (90-91 ر)، 15 سطر (13×7)، اندازه: 22×14 سم [ف: 1-29/159]

• بلاغت (مختصر) / بلاغت

(.balāqat mx)

قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 937/5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 19 جمادی الاول 1307ق؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، 4 گی، 15 سطر، اندازه: 10×17سم
[ف: 2-207]

• **البلاغه (منظومه) / شعر، بلاغت / عربی**

(.balaga (mnz

؟ حسینی قزوینی، محمد تقی

hoseynī qazvīnī, mohammad taqī

احتمالا از میر محمد تقی حسینی قزوینی باشد. آغاز: الحمد لله الذي أفصح عن ** سر البيان من بدائع المنن / أبهى أطائب التحيات على
** شمس الشمس في المعالي و العلى

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8277/5

آغاز: برابر؛ انجام: أو لتوقع انتقا الشرط بما ** يقلعه من أصله اذ علما خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا،
12گ (42پ-53پ)، اندازه: 15×20سم [ف: 21-238]

• **البلاغه و المنطق / چند دانشی / عربی**

al-balāga wa-l mantiq

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14971/4

چند فائده بلاغی و منطقی از میر سید شریف، میرزا جان شیرازی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 1911گ (119ر - 119پ) (مختصر ف:
[260]

• **البلاغ المبین (ترجمه) / کلام و اعتقادات / فارسی**

(.balag-ul mubin (t

رساله مختصر روانی است به طور گفتگوی «عبدالله بارمزی» در اثبات صانع. اصل عربی از علامه شیخ محمد جواد بلاغی، مترجم
شناخته نشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9412

آغاز: (پس از خطبه:) لسان حال و تمثیل مقال است عبدالله مرحله این نشأت ما را جمع نموده بمسافری.؛ انجام: که ستمکش چه شبی

داشت. بی کا، بی تا؛ واقف: حسین قوام لاری، مهر 1344، کاغذ: مشقی، 22 گ، اندازه: 20×13 سم [ف: 11-63]

ص: 96

← البلاغ المبين في اصول الدين ← البرهان المبين في اصول الدين

• البلاغ و النهاية في التوحيد / كلام و اعتقادات / عربي

al-balāj wa-n nihāya fi-t tawhīd

هادي المستجيبين، حمزة بن علي، -433 قمری

(hādī-yol-mostajībīn, hamzat-ebn-e `alī (- 1042

تاریخ تألیف: محرم 409ق

ابلاغ نامه ای است دینی که در آن مطالب توحیدی از قبیل دوری از کذب و تشویق به صدق، مطابق مذهب در روز همراه با دیگر اصول اعتقادی بیان شده و نیز بشارت هایی به موحدین دارد. این رساله را هادی المستجیبین در ماه محرم سال دوم از سالهای قائم الزمان (1409ق) از روی نسخه قائم الزمان بدون هرگونه تحریف و تبدیلی کتابت نموده است.

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 9086/9

آغاز: رساله البلاغ و النهاية في التوحيد الى كافة الموحدين المتبريين من التلحيد. تأليف عبد مولانا جل ذكره هلدی المستجيبين المنتقم من المشركين بسيف مولانا جل ذكره رفع نسختها الى الحضرة اللاهوتية بيده في شهر المحرم الثاني من سنينة المباركة نسخت عن قايم الزمان بغير تحريف ولا تبديل.. قد سمعتم معاشر الموحدين لمولانا سبحانه العابدين له وحده دون غيره الطالبين؛ انجام: و تجازي كل نفس بما كسبت و هم لا يظلمون. والحمد امولانا وحده لا شريك له و حسبنا للمولى و نعم النصير المعين و كتب نسختها في شهر المحرم الثاني من سنين عبد مولانا جل ذكره حمزة ابن علي ابن احمد هادي المستجيبين المنتقم من المشركين بسيف مولانا جل ذكره و شدة سلطانه وحده. تمت رساله البلاغ و النهاية بمحمد مولانا و منه.

خط: نسخ كهن معرب، بی كا، تا: قرن 7 كاغد: نخودی آهار مهره ضخیم، جلد: تیماج ضربی با ترنج و جدول های گره دار، 9گ (40ر - 48پ)، 13 سطر (10×15)، اندازه: 12/7×18/8 سم [ف: 29/2-728]

2. قم: مركز احیاء؛ شماره نسخه: 772/9

آغاز: توكلت على مولانا عال كل العلل و مبدع القديم و الأزل و ناسخ الشرايع و الملل سبحانه و تعالى عن مقالات السفل نسخه اصل: كتابخانه واتیکان -رم 909؛ خط: نسخ معرب درشت، بی كا، تا: قرن 12؛ 22گ (91-112)

[عكسی ف: 2-450]

• بلبستان / ادبیات / فارسی

bolbolestān

مانند گلستان و بوستان سعدی و بهارستان جامی و نگارستان کمال پاشا و سنبلستان شیخ شجاع است در شش جلد هر یک هشت «آینه».

[الذریعة 851/9]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1377 - ف

نسخه اصل: آکادمی علوم و هنرهای شهر زغرب (زاگرب) یوگسلاوی ش 1831C/DP؛ خط: نسخ، کا: مصطفی بن صالح نعیمی مستاری، تا: 1163ق؛ تملك: کاتب، تملکی دیگر در 1231؛ 50 گ [فیلمهاف: 1-22]

• بلب الغرام الکاشف عن لسان الانسجام / شعر / عربی

bulbul-ul garām-il kāšif 'an lisān-il insijām

فارسی دمشقی، عمر بن محمد

fārsī damešqī, "omar ebn-e mohammad

وابسته به: دیوان حاجری = دیوان حسام اربلی؛ حسام اربلی، عیسی بن سنجر (582-632ق)

گزیده دیوان امیر حسام الدین عیسی بن سنجر بن بهرام اربلی معروف به حاجری، گرد آوری عمر بن محمد بن عمر بن خواجه علی فارسی دمشقی. وی اشعار حاجری را به این هفت «بخش» (فصل) مرتب کرده: 1. مدح و غزل، 2. قصایدی که شاعر در زندان سروده، 3. مخمسات، 4. مفردات، 5. هجویات، 6. رباعیات، 7. موالیا. دیوان حاجری در 1280 در مصر چاپ شده. معجم المطبوعات 732؛ فهرست دارالکتب ظاهریه (شعر) 130؛ قاهره، (ذیل ۳ ج 2 چاپ 1934) 101 و 137 و 25/3 [

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5780/2

آغاز: الحمد لله المقدمس في ذاته ... و بعد فهذا، مما قاله الأمير الأجل ... عیسی بن سنجر ... المعروف بالحاجری فقال حرف الباء: في امان حللت ورجب *** ايها الراحل المقيم بقلبي؛ انجام: (رباعی) روح المحب الذي يهواك قد شابت *** رفقا بها مثل ذوب الشمع قد ذابت / و ذا المعنا ظنونه فيك قد خابت *** باغ الكسا و على الشمس اتكل غابت. تم المنتخب من ديوان الحاجری من الغزل

نسخه حاضر گزیده ای از بخش غزلیات و قصائد زندان (حبسیات) و مخمسات و رباعیات او است (هر چند نویسنده نسخه نوشته که تنها منتخب غزلیات است)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره دار، جلد: تیماج عنابی یک لا، 17 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 17×30 سم [ف: 17-214]

bolbol-name

عطار، محمد بن ابراهیم، 537؟ - 627؟ قمری

ص: 97

مثنوی است عرفانی در حدود 600 بیت، در آن رفتن مرغان نزد سلیمان و محاکمه و پیروزی بلبل در دادگاه و نصیحت او به مرغان آمده است. آغاز آن در نسخه ها گوناگون است

آغاز: قلم بردار راز دل بیان کن *** سر آغازش به نام غیب دان کن / خداوندی که جز وی کسی نباید *** که تا بر بندگان روزی فزاید

[الذریعة 127/19؛ نسخه های منزوی 2661/4 و 2660/4؛ فهرستواره منزوی 302/10-305]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 104/3 - ف

نسخه اصل: عاطف افندی ش 2241؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 4 ذیقعده 828ق؛ 16گ (446-461)، 23 سطر [فیلمهاف: 408-1]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5062/14

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 946ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ساغری سیاه، 55گ (666-720)، اندازه: 19/5×29/2 سم [ف: 4-663]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9615/2

آغاز: برابر؛ انجام: چوبگشایم بیک نکته زبان را xx به بندم نطق مرغ بوستان را

خط: نسخ، بی کا، تا: 146ق؛ جلد: تیماج مشکی، 10گ (55-64)، 24 سطر، اندازه: 21/5×16 سم [ف: 12-25]

4. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 4133/2

آغاز: برابر؛ انجام: اگر با من به گرد من کنی کار *** به ما ماند تا قیامت کار من زار / تو آن کن کز خداوندیت آید *** که از ما جز خطا و سهو ناید خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمعه 14 رمضان 978ق؛ مجدول؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، 60گ، 15 سطر، اندازه: 11×15 سم [ف مخ: 1-276]

5. تهران: نوربخش، شماره نسخه: 714/1

آغاز: برابر؛ انجام: زبند دست عقلش پای بگشای *** بفرق سر پی سر راه پیمای خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر کرکوی، تا: 1279ق، جان قسطنطنیه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 40ص (2-41)، 23 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 11×18 سم (نشریه: 13-86)

. قم، مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3777/1

آغاز: برابر؛ انجام: مرا با تو سخن اول زدا تست *** به آخر ماجرا اندر صفات است / زهی عطار خوش گفتاری باشی *** زعمر خویش برخوردار باشی خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول؛ جلد: پارچه، 13گ، 13 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف مخ: 1-276]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 443/4

آغاز: قلم بردار راز عیان کن *** سر آغازش بنام غیب دان کن

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ 50 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 21×34 سم [ف: 2-260]

8. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 618/3

بی کا، بی تا؛ قطع: خشتی (رشت و همدان: ف: 1418)

09 تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8167/1

آغاز: نکردم پند استادان فراموش *** مرا آن پند شد چون حلقه در گوش / ببر از من امید رستگاری *** بجز مردن دگر کاری نداری؛ انجام: چباک آخر بلندی راز پستی *** همی گویند بیهوده خرافات ... این چهار برگ ناقص پس از بررسی بسیار، شناسایی شد. از منظومه مزبور که از آن عطار نیشابوری نیست و از عطار دیگری نسخه های فراوانی باقی است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه گل دوزی شده ماشینی دارای عطف و لبه های تیماج سبز سیر با جدول گرهی ضربی، 4 گ (ار-پ)، اندازه: 14×21/3 سم [ف: 27/1-298]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1148/3

آغاز: 1- زبلبل نامه بیتی چند گویم جواب معرفت آمد بجویم 2 قلم بردار راز عیان کن سر آغازش بنام غیب دان کن 3- بنام خداوند بی چون و چند منزله دانش از تقطیع و پیوند بی کا، بی تا؛ 34 ص (799-832) [ف: 3-404]

• بلبل نامه / شعر / فارسی

bolbol-nāme

گیلانی پومنی، علی، ق 10 قمری

(gīlānī pūmanī, 'alī (- 16c)

در حلب در 1901 بیت به سال 957 ساخته است. دو قصیده و یک رباعی و چند بیت هم در نسخه هست.

آغاز: الحمد لرب الأرض و الافلاک *** خلاق وجود آدم از خاک (فهرستواره)

[فهرستواره 305/10]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2687-ف

نسخه اصل: دار الکتب المصریه 6 ادب فارسی م (65/ف/9249)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ با سرلوح زرین و جدول و طلاکاری؛ با

تملك 1151، در مهر گردی چنین آمده است: «مجلد دهم از کتب اشعار دیوان علی گیلانی پومنی در شهر حلب گفته شد در سال نهصد و پنجاه و هفت»؛ 38 گ، 15 سطر (2012) [فیلمها ف: 1-22]

• بلب و پروانه / شعر / فارسی

bolbol va parvāne

تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4724/3

ص: 98

آغاز: شبی بلبلی ز گلشن کرد پرواز *** بمحفل گشت با پروانه دمساز انجام: فنا شد از در دام هوس چند *** بشهد آلوده خود را چون مگس قند / براه عشق گامی چند بر گیر ** بجان از آتش پروانه در گیر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1251ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: شمیمز قهوه‌های عطف پارچه سبز، 3ص (12-14)، 15 سطر (9×15)، اندازه: 15×22سم [ف: 14-3669]

• بلبلیه (رساله) / ادبیات / ترکی

(.bolbolīye r)

فوادی، ق 11 قمری

(fo'adi (- 17c)

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 2922

آغاز: جان گلستانه گلد کده نظام *** بلبلیه دله اولدی الهام؛ انجام: جمالگ اوله نور گله اگه سین *** بو سریله انگ قیل آخرین خیر

خط: نستعلیق، کا: ظ: خود شاعر، تا: 1033ق؛ با جواب شیخ سنان در رد شیخ برمق و مثنوی «داعی» در یک مجلد؛ جلد: چرمی پوسیده، 35گ، 17-19 سطر، اندازه: 12×19/5 سم [ف: 2-718]

• بلخیه (رساله) / تراجم / فارسی

(.balxīye r)

اورسنجی، محمد صالح بن عبدالرحمن

orsanjī, mohammad sāleh ebn-e 'abd-or-rahmān

به دستور: عبدالمومن خان ابن عبدالله خان بهادر بن اسکندر خان سلطان مؤلف آن را در احوال اکابران بلخ ساخته است و همان هفتاد مشایخ بلخ است از محمد بن عبدالله علوی تا شیخ الاسلام یونس بن طاهر.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6557

آغاز: بسمله، حمد له ... اما بعد می گوید بنده گنه کار محمد صالح بن امیر عبدالرحمن بن شیخ خلیل الله اورسنجی البدخشی؛ انجام: و اگر بد باشم بدیشان بخشای و صلی الله علی خیر خلقه ... آمین.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، نستعلیق تاجیکی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، عطف تیماج زرد، 68گ، 13 سطر (10×16)، قطع: خشتی، اندازه: 17×22سم [ف: 16-297]

كشفي، جعفر بن ابى اسحاق، 1189-1267 قمرى

(kašfī, ja'far ebn-e abī-eshāq (1775-1851

وابسته به: اجابة المضطرين في بيان الأصول وفروع الدين؛ كشفي، جعفر بن ابى اسحاق (1189-1267) تاريخ تأليف: 1210ق؛ محل تأليف: نجف اشرف ارجوزه اى است كلامى كه مؤلف كتاب خود «اجابة المضطرين» را به نظم در آورده و در يك «مقدمه» در بداهة الوجود و پنج «فصل»: التوحيد، الصفات الثبوتية، النبوة، الائمة الاثني عشر، المعاد البرزخ با عنوان هاى «زبدة». در 496 بيت ساخته است.

آغاز: بسم القديم الملك العلام *** انا فتحناه عقدة الكلام ... بعد فهذا نخبة العقول ** و زبدة الكلام في الأصول / حررته في النجف الغرى *** مشرفا بالمرتضى على / سميته بالبلد الامين *** في البحث عن علم اصول الدين ... انجام: و الحمد لله على الاتمام ** حمدا يكون لازم الدوام / والختم في غبرى الغرى الغرا *** مرقد سرالله آى الكبرى

[الذريعة 144/3 رقم 494؛ ریحانة الادب 60/5؛ اعيان الشيعة 85/4]

شرح و حواشى:

1- الحصن الحصين في شرح البلد الامين؛ اصطهباناتى، ابوالحسن بن اسماعيل (1250-1338)

۱. يزد؛ وزيرى؛ شماره نسخه: 1453/2

آغاز: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی یک لایى نارنجی، مگ (60-64)، 13 سطر (7×11/5)، اندازه: 16610سم [ف: 3-963]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1021/5 - طباطبائی

آغاز: برابر؛ انجام: و بعدها يا ثابت الايمان *** لاتصغ للاوهام و الهذيان

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکى، 50ص (59-108)، 19 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 15×9سم [ف: 23-309]

۳. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 13107/4

آغاز: برابر؛ انجام: ليأخذ المظلوم من حقوقه *** من ظالميه و ذوي عقوقه / و من بظلم قتل الرجعة له *** لازمة حتى يتم أجله خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، محشى با نشان «منه»، افزودگی هاى در شرح «الحمد لله رب العالمين، فضيلت دعا و احاديث متفرقه» بعد

از انجام کاغذ: فرنگی، 12 گ (205 پ- 216 ر)، 18 سطر، اندازه: 12×6 سم [ف: 33-216]

4. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 689/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج قهوه ای، 22 گی / (77 پ- 98 ر)، ابعاد متن: 11×9، اندازه: 15×10 سم [ف: 2-330]

5. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4220/6

آغاز و انجام: برابر

ص: 99

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ تمامی اشعار بازینویس فارسی به خط نستعلیق، در چند برگ پایانی کتاب خطبه بدون الف امیر المؤمنین (علیه السلام) و چندین خطبه متفرقه و دوازده امامی آمده که تمامی بازینویس فارسی ترجمه شده؛ جلد: تیماج مشکى، 29 گ (245-217 ر)، 8 سطر، اندازه: 19×11/5 سم [محدث ارموی

مخ: 1-260]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6024/2

خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن محمد باقر اصفهانی، تا: 1222ق، جان نجف اشرف؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 29 گ (23 پ- 51 پ)، اندازه: 11×8 سم [ف: 16-22]

7. شیراز؛ علامه طباطبائی، شماره نسخه: 1723/4

خط: نسخ، بی کا، تا: 1227ق، 25 گ (69-93)، اندازه: 15×10 سم نسخه پژوهی: 3-173]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27566

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1231ق [رایانه]

9. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 2397/5

خط: نسخ، بی کا، تا: 1236ق؛ 11 گ (62 پ-72)، اندازه: 15×10 سم [ف: 3-124]

10. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه: بدون شماره/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: 1241ق؛ جلد: تیماج مشکى، 37 گ (29-65)، 12 سطر (6×10)، اندازه: 15×10 سم [میراث اسلامی: 8-461]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6686/1

خط: نسخ، کا: محمد بن علی اصغر مشهدی، تا: 1243ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 14 گ (1 پ-14 پ)، اندازه: 21×14/5 سم [ف: 17-245]

12. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 135/5

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کان علی نقی کاتب کازرونی، تا: محرم و صفر 1245ق؛ اهدایی: سید عباس نبویان؛ کاغذ: فرنگی، جلد:

مقوایی تیماج تریاک، 5، 27 سطر (20/5×12)، اندازه: 29×12 سم [ف: 1-175]

13. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 604/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی، تا: 24 صفر 1247ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 17 گ (1 پ-17 پ)، اندازه: 15×8/5 سم
[ف: 2-199]

14. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7287

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابو الحسن، تا: 1251ق؛ وگی، 18 سطر، اندازه: 20×12 سم [ف: 11-49]

15. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 7206/2

خط: نسخ و نستعلیق، کان محمد تقی یزدی، تا: 26 ربیع الثانی 1251ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضریبی مقوایی، 19 گ (16 پ-34 ر)، قطع: ربعی، اندازه: 16×11 سم [ف: 16-487]

16. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 623/2

آغاز و انجام: برابر

بیش از 300 بیت نیست؛ خط: نسخ، بی کا، تا: رمضان 1254ق؛ جلد: چرم زرد، 29 گ (68 پ-96 پ)، اندازه: 21×11/5 سم [مؤید:
2-133]

17. کرمانشاه؛ میبدی (خانندان)؛ شماره نسخه: 8/1

خط: نسخ، کا: هادی بن مهدی، تا: 20 ذیحجه 1255ق؛ جلد: تیماج مشکی، 16 گ (2 پ-17 ر)، 17 سطر، اندازه: 13×19/5 سم
[ف: 15]

18. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6637/3

خط: نسخ، کا: مهدی بن اسماعیل حسینی، تا: 1259ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 20 گ (71 ر-90 پ)، اندازه: 11×17/5 سم
[ف: 17-206]

19. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5200/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1261ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 26گ (1پ -26ر)، ابعاد متن: 12×6/5، قطع: ربعی، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 15-4148]

20. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12345/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه 9 جمادی الاول 1261ق؛ مصحح، ویت شعر از خوانساری نامی که در پاسخ رباعی ابن حجر که در رد امام زمان سروده است در آغاز وجود دارد؛ 20گ (48-67)، 14 سطر، اندازه: 12×6 سم [ف: 31-234]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 609/6

خط: نسخ، بی کا، تا: 1278ق؛ 30 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 28×16 سم [ف: 2-363]

22. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11488/2

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ خوش، کا: محمد تقی فرزند عبدالغفور، تا: 25 صفر 1279ق؛ مصحح، در پایان رساله چند بیت در مدح حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) از مؤلف آمده است؛ کاغذ: فرنگی نیلی، جلد: تیماج زرد، یک لا، 23گ (17-39)، 12 سطر (11×6)، اندازه: 10×17 سم [ف: 29-116]

23. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2754/10

خط: نستعلیق، کا: محمد بن زین العابدین الموسوی، تا: 18 صفر 1283ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 16گی (132پ 147ر)، اندازه: 11×15/5 سم [ف: 7-312]

24. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8262/14

آغاز و انجام: برابر

ص: 100

خط: نسخ، کا: احمد وقار شیرازی، تا: 1297ق؛ جلد: تیماج قرمز، مجدول گرهی زرین، 5گ (127 ر-131پ)، 26 سطر، اندازه: 21×35سم [ف: 27/2-39]

25. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14070/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: احمد بن حسن موسوی، تا: 23 صفر 1306ق؛ محشی با نشان «12»، در انجام عبارت «فرغ من تصحیفه کاتبه و مالکه احمد بن حسن الموسوي في لار اواخر شعبان المعظم سنة 1306» آمده؛ کاغذ: فرنگی، 42گ (130-171پ)، 11 سطر، اندازه: 12/5×6سم [ف: 35-566]

26. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 14/70-2620/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن نیستانی، تا: 3 جمادی الثانی 1320ق؛ جلد: مقوای سبز عطف پارچه، 13 گ، 20-21 سطر، اندازه: 22×18سم [ف: 2-629]

27. اصفهان؛ سید کشفی؛ شماره نسخه: 2 مجموعه بدون شماره 8

کا: سید روح الله کشفی، تا: 24 جمادی الثانی 1366ق [دلیل المخطوطات: 1-49]

28. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 18/178 - 3658/1

آغاز: برابر، انجام: کمثل تشویق أو التخويف *** فواجب هذا على اللطيف

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی، 7گ، 12 سطر، اندازه: 11×17سم [ف: 2-629]

29. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 127/6

خط: نسخ، بی کا، بی تا، در چند برگ آخر رساله منطق «سید جعفر کشفی» دوباره تکرار شده و همراه با مسوده یک قباله، در بین رسالات و کتب مطالب متفرقه ای آمده بدین شرح: قاعده شیخ نجم الدین در طریق سلوک إلى الله، اشعار، خصال کلب و تطبیق آن با مراتب عرفان، روایتی از پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) در سفارش به حضرت علی (علیه السلام) و یادداشتی در مخاطبه نفس، دعای مظلوم بر ظالم، تعویذات، مسوده قباله نکاح و ... مهر: «عبدہ الراجی نعمت الله بن محمد ...» (مربع)؛ جلد: تیماج سبز، بدون مقوا، اندازه: 10×14/5سم [ف: 1-92]

30. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4604/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی مجدول میان جداول بوته های ریشه ای، 11 گ (35-
25)، 14 سطر (8×14/5)، اندازه: 21/5×15 سم [ف: 19-246]

31. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2440/2

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اهدایی: حاج غلامحسین صالح زاده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 23 گ (18-40)، 12 سطر (6×12)،
اندازه: 17×10 سم [ف: 4-1294]

32. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1246/4

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ اندازه: 14×21 سم اف: 3-74

33. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13171/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکی، 21 گ (63 پ-83 ر)، 13 سطر [ف: 36-263]

34. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6289/3

انجام: الاتحاد هو بالضرورة *** ممتنع أعنی به صیوره خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 2 گ
(30-31 پ)، اندازه: 15/5×10 سم [ف: 16-261]

35. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7344/3

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 25 گ (89 ر-113 پ)، اندازه: 17×21 سم [ف: 19-144]

36. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4361/4

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 23 گ (79 پ-101 ر)، اندازه: 10/5×15 سم [ف: 11-359]

• البلد الامین و الدرع الحصین / دعا / عربی

al-balad-ul amīn wa-d dar-ul ḥaṣīn

کفعمی، ابراهیم بن علی، 840-905 قمری

(1437-1500) (kaf* amī, ebrāhīm ebn-e 'alī)

تاریخ تألیف: 20 شوال 868 ق

از منابع شیعی شامل ادعیه و اعمال و اوراد و اذکار و حرزها و تعویذها و استخاره‌ها و استغاثه‌ها و زیارت‌ها و دعاها سال و ماه و هفته و ساعات روز است. او چند تألیف در این موضوع دارد و این کتاب را پیش از کتاب معروف خود به نام «الجنة الواقية» معروف به مصباح نگاشته و از آن نیز بزرگ‌تر و مبسوط‌تر است چون همه آنچه در مصباح آمده را شامل می‌شود با زیاداتی از جمله دعاها صحیفه سجادیه و شرحی که بر آن نوشته و شرح اسماء الحسنی و محاسبة النفس و غیر اینها از دعاها مبسوط. مؤلف در تألیف این کتاب از 258 کتاب استفاده و نقل مطلب نموده اسامی آنها را پس از صحیفه سجادیه ذکر نموده است.

آغاز: بسمله، اللهم وفق لا کماله بمحمد و کرام آله من استعان بغير الله ذل الحمد لله الذي جعل الدعاء سلما نرتقي به اعلى المراتب و وسيلة إلى اقتناء غرر المحامد .. و بعد فهذا کتاب محتو علی عوذ و دعوات و تسابيح و زيارت انجام: من واطب علی قرائته بنية عقد اللسان انعقدت عنه جميع الألسن فلا يتكلم في حقة الا بخير و الحمد لله رب العالمين.

چاپ: تهران، 1383ق، سنگی؛ البلد الأمين، چاپ تهران، نشر مكتبة الصدوق

[الذريعة 143/3 ؛ ريحانة الادب: 69/5 ؛ مشار 131]

شرح و حواشی:

۱- البلد الامين (ترجمه)؛ کربلائی، داود بن محمد (-12)

ص: 101

1. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 1343

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول، با سرلوح و حاشیه سازی و طلاکاری و سه پیشانی؛ فرهاد میرزا آن را در 1293 به فرزندش عبدالعلی میرزا داده؛ مهر: «بند شاه ولایت عباس»؛ جلد: قلمدانی العابی زمینه مشکی با گل و بوته زرین درون سرخ زرکوب، قطع: اربعی [نشریه: 108-7]

2. تهران: مفتاح، شماره نسخه: 1342

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ مجدول زر و لاجورد، با سرلوح و طلاکاری، دو پیشانی و یک سرلوح دیگر در آغاز محاسبه النفس؛ جلد: سوخته زرکوب رحلی کوچک [نشریه: 108-7]

3. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 118

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ با سرلوح و حاشیه سازی، محشی با نشان «منه ره»؛ جلد: تیماج ضربی زرکوب ترنجی، قطع: وزیری [نشریه: 108-7]

4. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1356

آغاز: برابر، انجام: قوله ان رحمت الله قریب من المحسنین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم.

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 11؛ دارای یک سرلوح، مجدول کمند صفحات زرین و مشکی، معلق به حواشی

«ابن باقر رحمه الله - جوهری، مهج و ...» به کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، 21 سطر (15/568)، اندازه: 15/5×24 سم [ف: 4-1949]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4478/1

آغاز: برابر؛ انجام: وقل: الحمد لله الذي لم يتخذ ولدا و لم يكن له شريك في الملك و لم يكن له ولي من الذل و يكبره تكبيرا. ثم التهليل و الحمد لله. خط: نسخ، کا: بهاء الدین محمد، تا: قرن 11؛ دارای یک سرلوح، مجدول، محشی به علامت «منه»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج ضربی تریاکی با ترنج و اطراف

گل و بوته بزر، 377گ (1-1377)، 19 سطر (1978)، اندازه: 16/5 × 28/5 سم [ف: 12-156]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3028/1

خط: نسخ جلی، بی کا، تا: قرن 11، کاغذ: دولت آبادی شکری، جلد: تیماج مشکی مقوایی سوخت مذهب ترنج و نیم ترنج و لچک گل و بوته دار با زمینه طلائی مجدول به زر، 418گی (5پ - 422)، 20 سطر (9/5×18/5)، اندازه: 17×29 سم [ف: 14-140]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12363

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: محمد اسماعیل شیرازی بن تاج الدین حسن، تا: ذیقعدہ 1010ق؛ مجدول مرصع مذهب محرر، با سرلوح مزدوج مرصع با نقش گل و بوته مرصع مذهب؛ تملك: میرزا ابراهیم خان سهام الملک به تاریخ 1286؛ جلد: تیماج، مشکى، مجدول، با نقوش مذهب، 519گ، 19 سطر، اندازه: 24×14/5 سم [ف: 324-35]

8. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 13067

آغاز: برابر؛ انجام: ولا تأمني ولا يأمن مكر الله الا القوم الخاسرون، و الحمد لله رب العالمين.

خط: نسخ زیبا، کا: سرور بن عبدالله، تا: ربیع الاول 1038ق؛ از روی نسخه اصل به خط مؤلف بدون واسطه کتابت شده، دارای سر لوح مرصع، مجدول، با کمند طلائی و قرمز، مصحح، محشی، دارای شمسه های نقره ای؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده يحيى بن محمد» (مربع)، «محمد و العتره الطاهرة شفيح يحيى في الآخرة» (بيضى)، «ابن محمد شفيح يحيى» (بيضى)، «شريف محمد، شفيح محمد شفيح» (بيضى)؛ کاغذ: شرقى، جلد: تیماج قهوه ای ضربی عطف مشکى، 501گ، ابعاد متن: 18/5×9/5، اندازه: 16×27/5 سم [ف: 126-33]

9. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 7472

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن شیخ بهاء الدین، تا: سه شنبه 24 محرم 1082ق؛ تاریخ تصحیح و مقابله: شنبه 18 ربیع الاول همان سال، مجدول به تحریر و طلا و تحریر، صفحه اول دارای یک سرلوح؛ 554گ، 18 سطر، اندازه: 16×30 سم [ف: 216-6]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12414

آغاز: برابر

خط: نسخ معرب، کا: محمد بن محمد امین طالقانی، تا: 1084ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ به وسیله ابراهیم بن علی بن حسن بن محمد بن صالح مقابله و تصحیح شده؛ جلد: تیماج زیتونی ضربی شمسه مجدول، 323گی، 23 سطر، اندازه: 18/5×31 سم [ف: 369-35]

11. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 6952

آغاز: برابر؛ انجام: وآله الطيبين الطاهرين و حسبنا الله و نعم الوكيل.

تا آخر رساله (مقام الأسنى) را دارد؛ خط: نسخ، کا: حسن بن احمد بن علی، تا: اواسط رجب 1090ق، جا: مدرسه نظامیه شیراز؛ مصحح، مقابله شده با تاریخ ختم مقابله 1090، محشی، دارای یک سرلوح کوچک، صفحه اول و دوم مجدول به طلا و تحریر؛ واقف:

ملکزاده کوثر؛ 540گ، 19 سطر، اندازه: 18×11سم [ف: 217-6]

12. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11961

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ممتاز، کا: محمد مسیح فرزند محمد حسین، شریفی فسوی، تا: دوشنبه 19 رجب 1092ق؛ مصحح، محشی با نشان 120»، نام کتاب به اشتباه در داخل سرلوح، مصباح کفعمی نوشته شده، نسخه بسیار نفیس و خوش خط و خوش تذهیب، دارای یک سرلوح، مجدول، مذهب، دارای کمند زرین؛ دارای یک تملک به سال 1205ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج

ص: 102

قهوه ای، ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته زمینه طلائی عطف و مغزی تیماج قهوه ای روشن، 575گ، 17 سطر (23×11)، اندازه: 19×31سم [ف: 30-259]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 31 خوئی

آغاز و انجام: برابر

کا: شرف الدین کاتب جهرمی پسر شیخ محمد ابراهیم معلم، تا: 1098ق؛ تملک: ملک فرهاد میرزا؛ دارای کتبیبه مذهبی، مجدول، مذهب؛ کاغذ: بخارائی، جلد: ساغری سبز داری ترنج و گوشه و لچکی کنده و گل و بوته کاری شده با طلا، 898ص، 20 سطر، اندازه: 20×3/5سم [ف: 7-28]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14834

انجام: و باسمائك الذي اذا دعيت بها اجبت و اذا سئلت بها اعطيت خط: نسخ ممتاز، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح، محشی اکثر منقول از مؤلف؛ جلد: تیماج دورویه، رو مشکی درون قهوه ای، 331گی، 18 سطر، اندازه: 15×27/8سم [ف: 41-236]

15. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1581

خط: نسخ، بی کا، تا قرن 12؛ اندازه: 19×28سم (نسخه پژوهی: 2-119)

16. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 639

آغاز: مشکورة و نوافلنا مبرورة و قلوبنا بذکرک معمورة و نفوسنا بطاعتک مسرورة؛ انجام: برابر خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: اواخر قرن 12؛ نشانه «بلغ المقابله»؛ کاغذ: حنایی اصفهانی، جلد: پارچه عطف چرم قرمز، 399گ، 21 سطر (18×9/5)، اندازه: 26×19سم [ف: 2-543]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 30 خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صائم رازی، تا: 1102ق، به امر آخوند شرفا؛ محشی از مصنف با نشان «منه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج ضربی قرمز برگردان دار، 868ص، 21 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 20×33سم [ف: 7-28]

18. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12475/1

خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 3 محرم 1103ق؛ مجدول مرصع محرر؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و بوته مرصع مذهبی سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، لچکی، 419ص (419-1)، 19 سطر، اندازه: 19/5 × 11/5سم [ف: 35-430]

19. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6834-35/14

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: شیخ حسین، تا: 1103ق؛ مجدول محرر مذهب، دارای سرلوح مزدوج مذهب و مرصع، محشی با حواشی منه رها؛ جلد: روغنی دورو مجدول مذهب با نقش گل و بوته

الوان و پرنده، 425 گ، 21 سطر، اندازه: 19×31 سم [ف: 2-629]

20. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1165

آغاز: برابر؛ انجام: والحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد رسوله خاتم النبیین و سید المرسلین و علی آله النبیین و عترته الطاهرین وسلم تسلما کثیرا

خط: نسخ متوسط خفی، کا: اشرف بن معین الدین، تا: ذیقعدہ 1108ق، مجدول، یک سرلوح مذهب مرصع به طرح گنبد؛ مهر: علی اکبر بن حسین الحسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی، 822ص، 21 و 23 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 16×26 سم [ف: 1-85]

21. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10667

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: 1123ق، انجامه: «تم الكتاب بعون الملك الوهاب 1120»، مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»، در ابتدای نسخه آن را مصباح کفعمی از شیخ طوسی دانسته اند؛ تملک: نعمت الله احقاقی در 1348ق، یادداشت کتابخانه محمد کریم اشراق جهرم 1355؛ مهر: «رحمت الله» (بیضوی) و مهر: «لا اله الا الله ... العالمین» (بیضوی)، «شهربانو 1147» (بیضوی)؛ جلد: تیماج زیتونی، درون کاغذ ابر و باد، 348گ، 21 سطر (10/5 × 20/5)، اندازه: 18/5 × 29/5 سم [ف: 20-158]

22. مشهد، شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 80

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شاه محمود الحسینی، تا: سلخ جمادی الثانی 1125ق؛ دارای سرلوح مذهب؛ تملک: الحاج محمد معصوم؛ جلد: چرم مشکی طلاکاری شده و دارای نقش، 450 گ، 21 سطر، اندازه: 18/5 × 29/5 سم (مؤید: 3-641)

23. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7473

آغاز: برابر؛ انجام: و اله اجمعین خط: نسخ، کان علی بن کرم الله شهیر باسکندری، تا: سه شنبه شعبان 1126ق؛ این نسخه (فوائد الشریفه) و هم حواشی تعلیقی مؤلف را ندارد، نسخه را رمضان بن ابوالحسن در اواخر محرم 1217 تصحیح و مقابله کرده، دارای یک سرلوح، مجدول بتحریر و طلا و تحریر و طلا لاجورد؛ 426گ، 21 سطر، اندازه: 15×23 سم [ف: 6-217]

24. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1644- عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: و هي كز جاجة المصباح عند الاستبصاح و ذلك لعشرين بقين من شهر شوال ختم بالخير و الافاضل. خط: نسخ خوش
معرب، بی کا، بی تا؛ با تاریخ «قد طالعتہ 1182» (پایان)؛ با سرلوح بسیار زیبا، جدولبندی 5 راه، کمند 2 راه؛ وقفنامه کتاب با نشان مهر
چهار گوش 1243؛ 747ص، 23 سطر (10/5×20)، اندازه: 21×30سم [عکسی ف: 1-53]

25. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 600

بی کا، بی تاب با سرلوح و جدول های زرین؛ در سال 1997 محمد محسن شیرازی مشهور به آقا بابا ابن ملا ابو تراب تمام کتاب را به
خواسته علی قلی خان مقابله و اعراب گذاری کرده؛ جلد: روغنی

ص: 103

26. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13005

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ دارای سر لوح بسیار زیبای مرصع از دوره زندیه، دارای کتیبه مذهب، مجدول به طلا و لاجورد، دارای کمند طلا و مشکی و رکابه، محشی با نشان «منه رحمه الله، محمد رضا»، ترقیمه: «علی ید الفقیر... این حیدر، فتحعلی بروجردی»؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، جلد: ساغری مشکی ضربی با ترنج، سر ترنج و لچک گل و بوته و کتیبه های گل و بوته قهوه ای و طلایی، 492 گ، 21 سطر (6/5×17)، اندازه: 16×25 سم [ف: 18-33]

27. تهران؛ شهشانی، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: 1227 ق [میراث اسلامی: 5-604]

28. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 81

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مبین بن محمد رضی فراهانی، بی تا؛ با سر لوح مذهب، مصحح، محشی، در برگ اول یادداشتی به خط محمد رضائی استر آبادی، مهر: «محمد علی (1233) (مربع)؛ جلد: چرم سیاه نقشه دار، 427 گ، 21 سطر، اندازه: 19×30 سم (مؤید: 3-642)

29. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1168

آغاز: برابر؛ انجام: و لاجول ولا وقوة الا بالله العلی العظیم

مجموعه ای است از رساله بلدالامین و الدرع الحصین، صحیفه کامله سجادیه، ذکر فهرست مدارک و کتب فقهی و دینی، رساله محاسبه النفس اللوامة و تنبیه الروح النوامه؛ شرح رساله ابی الفتوح شهاب الدین السهروردی المقتول بحلب رحمة الله المسمی بکتاب الدعوات الأسماء؛ خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ مجدول مذهب، یک سر لوح مذهب مرصع؛ مهر: حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، ناصرالدین شاه کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی ساده وسط ترنج و دو سر ترنج و چهار لچکی ضربی جاسازی شده گل برجسته طلایی حاشیه مجدول دانه تسییحی زرین، 944 ص، 23 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 14×23/5 سم [ف: 1-87]

30. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 145

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: روغنی زمینه تریاکی، 416 گ، 21 سطر، اندازه: 17/5×26/2 سم [ف: 1-73]

31. تهران؛ ملک، شماره نسخه: 165

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ با سرلوح و دو جدولی؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری ضربی رنگی درون تیماج سرخ، 393گ، 21 سطر، اندازه: 16/7 × 28/5 سم [ف: 1-73]

32. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6075/35

بی کا، بی تاب کاغذ: رنگارنگ سپاهانی، جلد: میشن لایی قهوه‌ای مغزیدار [ف: 9-138]

33. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12654

خط: نسخ خوانا، بی کا، بی تا؛ محشی به امضاء «منه رحمه الله»؛ مهر: «محمد جواد» (بیضوی) متعلق به فرزند شیخ الاسلام فضل الله زنجانی، «حسنعلی اکبرنیا» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، سبز، عطف تیماج قهوه‌ای، 172گ، 19 سطر، اندازه: 14/5 × 25 سم [ف: 36-220]

• البلد الامین (ترجمه) / دعا / فارسی

(t al-balad-ul amīn).

کربلایی، داود بن محمد، ق 12 قمری

(- 18c (karbalail, davud ebn-e mohammad

وابسته به: البلد الامین و الدرع الحصین؛ کفعمی، ابراهیم بن علی (840-905)

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی

در الذریعه (ج 4) دو ترجمه دیگر از این کتاب نام برده که آن دو نیز به فرمان شاه سلطان حسین ترجمه شده. مترجم از فضلاء نیمه اول قرن 12 ق است. شیوه ترجمه: «کتاب که مسمی است به بلد الامین از تألیفات شیخ فاضل کامل عالم عامل خیر صالح متقی پارسا شیخ ابراهیم کفعمی رحمة الله علیه را بلغت فارسی ترجمه نماید از ورود فرمان لازم الاذعان اني القى الى كتاب كريم از زبان جان شنیده و حسب الامر الاعلی متوجه انفاذ فرمان و الانشان گردیده و برهنمونی هدایت بیغایت یهدی الله لنوره من یشاء بذل جهد خویشتن را مصروف نموده عبارت متن را تحت اللفظ ترجمه نموده و هر جا که محتاج به توضیح باشد در حاشیه مرقوم میشود بر موز منه و آنچه از حاشیه کتاب است بلغت فارسی ترجمه میشود و رمزش من الحاشیه است».

آغاز: الحمد لله الذي جعل العبادة وسيلة لنيل السعادة العظمى وذريعة لادراك الفوز الجهل في الاخرة.

[الذریعه 84/4؛ فهرستواره منزوی 201/7]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 34

آغاز: برابر؛ انجام: جزء اول: پس هر که نماز کند در شب اول ماه سی رکعت جلد اول از دو جلد کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب =

مؤلف، بی تا؛ محشی با نشان «منه» و «من الحاشیة» و مقصود از آن حاشیه کفعمی بر اصل عربی این کتاب می باشد؛ جلد: روغنی، 349گ، 20 سطر (11×17/5)، اندازه: 20×27/5سم [ف: 1-35]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 35

جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ محشی با نشان «منه» و «من الحاشیة» که مقصود حاشیه های نگارنده

کفعمی) بر اصل عربی است؛ جلد: روغنی و در حواشی آن حدیث و خبر نوشته شده، 414گ، 20 سطر (11×17/5)، اندازه: 19×27/5سم [ف: 1-36]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20268

ص: 104

آغاز: برابر؛ انجام: اگر چه در بسیاری مانند ریک بیابان باشد عاجز باشد و هر حاجتی که از حق تعالی طلب کند البته بر می آورد.

از آغاز کتاب تا اول عمل سنه؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، بی تا؛ متفرقاتی از کتب: منتخب طریحی و بحر المحبة غزالی و نورالانوار به خط سید هاشم بن محمد الموسوی در 20 شوال 1320؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373، کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج خرمایی، 207گ، 12 سطر، اندازه: 21×31سم [ف: 15-153]

4. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 3

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم. بلد امینی که عافیت و جمعیت خاطر را از تزلزل اختلال در پناه آرد؛ انجام: فراغ از تألیف این کتاب در بیستم ماه شوال از سال 868 هجری قمری واقع شده و چون به امر سلاطین العرب و العجم الخاقان السلطان بن السلطان بن السلطان و الخاقان بن الخاقان ابو النصر شاه سلطان حسین الصفوی الموسوی الحسینی بهادر خان این کتاب مستطاب بلغت فارسی در آمد و فراغ از آن در خاتمه شهر رجب المرجب از سال یکهزار و صد و بیست هجری موافق لفظ عایة الامال اتفاق افتاد.

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 1120ق؛ انتقالی از قصر بلور، مجدول، مذهب، کمند کشی با حواشی مذهب به طرح اسلیمی، یک سرلوح مذهب بطرح کنگره ای، یک کتیبه مذهب؛ کاغذ: ترمه متن و حاشیه شده غبار طلاپوش، جلد: چرمی ساغری ضربی مشکی با ترنج و دو سرترنج و چهار لچک ترنج ضربی متن طلائی، 884ص، 21 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 29/5×18سم [ف: 1-108]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 549/1

آغاز: برابر

کا: میرزا محمد تقی غضنفری خوانساری فرزند سید هاشم موسوی، تا: قرن 14؛ قطع: رحلی [اهدائی ف: 265]

• بلد الامین (ترجمه) / دعا / فارسی

(.balad-ul amīn (t

وابسته به: البلد الامین و الدرع الحصین؛ کفعمی، ابراهیم بن علی (840-905)

قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 305

نیمه دوم کتاب؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 11؛ ترجمه فارسی زیر نویس است، مصحح؛ تملك: جمال الدین طباطبائی به تاریخ 1323 با مهر بیضوی وی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 218گ، مختلف السطر، اندازه: 24/5 × 16/5سم [ف: 1-180]

• البلدان (مختصر) / جغرافیا / عربی

(al-buldān (muxtasar

ابن فقیه، احمد بن محمد، - 365 قمری

در اخبار بلدان و عجائب آنها و بیان خصوصیات جغرافیائی هر منطقه با اشاره به مختصری از آداب و رسوم آن منطقه، اصل این کتاب نیز از خود مؤلف است. چاپ: لیدن، 365 و 67، 1885م.

[الاعلام زرکلی 208/1]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2710

آغاز: قال قال الفضل بن يحيى الناس اربع طبقات الملوک قدمهم الاستحقاق و وزراء فضلهم الفطنة والرأي، انجام و مسلمون في اخلاق النصارى و اما اهل الشام فليس يعرفون.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، بعضی اوراق بازنویسی شده؛ جلد: تیماج مشکى، 332گ، 13 سطر [محدث ارموی مخ: 3-1407]

← البلغة ← الأقطاب القطبية

• بلغة أهل النظر في معنى الثقل و الاصغر / حديث أعرابي

balagat-u ahl-in nazar fi ma'na-t taqal wa-l aSgar

آل عصفور، محمد علی بن محمد نقی، 1289-1350 قمری

(āI-e "osfūr, mohammad 'alī ebn-e mohammad naqī (1872-1932

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 17971

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي شرف العلماء بالعلم، انجام: فيكون ايضا مظهر الصفات ... حرره محمد علی آل عصفور خط: نسخه تحریری، کاتب = مؤلف، تا: 1330ق؛ اهدایی: سازمان حج و اوقاف، آبان 1369؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، 131گ [رایانه]

• البلغة (ترجمه) / لغت / فارسی

(t .al-balaga

وابسته به: البلغة المترجمة في اللغة؛ کردی نیشابوری، یعقوب بن احمد (-474ق) ترجمه واژه های مشکل کتاب بلغه است.

تهران؛ ملک، شماره نسخه: 5839/1

آغاز: عجب مانند و فرا مردمان نماند که من نیکوام و مصر باو سنی یعنی شوهر او را زنی دیگر باشد؛ انجام: المشجرة تره دوع الكبائر فله یعنی رشه الشهرق جرخ. تمت مشکلات البلغة من

نسخة سقيمة بخط مولانا خاتم الطافي جمال

خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: میسن لایی قهوه ای، 4گ (1ر-4ر)، 17 سطر، اندازه: 14/2 × 18/7 سم [ف: 9-64]

• **بلغة النواص في الأکوان الی معنی الاخلاص فی معرفة الانسان / کلام و اعتقادات / عربی**

balagat-ul gawwās fi-l akwān ilā ma'na-l ixlās fi ma`rifat-il insān

قم؛ زنجانی (آیه الله)؛ شماره نسخه:

74/9 خط: نسخ، کا: محمد بن سلیمان مشتهر به مشتاق، تا: جمعه 1 ذیقعه 1030ق، جا: مشهد رضوی؛ قطع: وزیری [چند نسخه ف: 218]

← البلغة في اعتبار اذن الامام في شرعية صلاة الجمعة ← صلاة الجمعة

• **البلغة في البلاغة (منظومة في) / بلاغت / عربی**

(al-balaga fi-l balaga (mnz-un fi

سماوی، محمد بن محمد طاهر، 1292-1370 قمری

(samāvī, mohammad ebn-e mohammad tāher (1875 1951

ارجوزه ای است در 300 بیت در علوم بلاغت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15775/8

آغاز: الحمد لله الذي قد انعمنا ** و علم الانسان ما لم يعلم؛ انجام: وآله الأطهار خير آل * و صحبه معادن الكمال خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سلخ ربیع الثانی 1319ق، جان سماوه؛ جلد: تیماج فرنگی، 8گ (61ر-68پ)، 25 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف: 44-59]

← البلغة في الحكمة ← الأقطاب القطبية

• **البلغة المترجمة في اللغة / لغت / عربی، فارسی**

al-balagat-ul mutarjima fi-l luga

کردی نیشابوری، یعقوب بن احمد، -474 قمری

(kordī neyšābūrī, ya qūb ebn-e ahmad (- 1082

تاریخ تألیف: یکشنبه 2 ربیع الثانی 437ق در ترجمه لغات عربی به فارسی، مؤلف کتاب را در چهل «باب» تدوین نموده و هر باب

مشمتمل بر چند «فصل» می باشد، هر بابی دارای عنوان کلی بوده و در هر فصلی به ترجمه لغات مربوط به آن می پردازد. مؤلف گوید که چند سالی پیش از این آن را آغاز کرده بودم ولی گرفتاری ها نمی گذاشت تا این که به شیخ الامام قاضي القضاة ابو محمد عبدالله بن الحسين رحمة الله رسيدم و توانستم آن را به انجام برسانم.

چاپ: به تصحيح مجتبی مینوی، تهران، بنياد فرهنگ ایرانی، 1355

1. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ع 75

نسخه اصل: گوتا 824؛ بی کا، تا: 531 ق [فهرستواره مینوی: 162]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 535/1

آغاز: فصل في ذكر الراس وصفاته، الراس سر الاروس و الروس ج؛ انجام: و الله سبحانه حسبي و عليه توكلی و به حولي و منه توفیقي لما يزلف من رحمته بمنه ورافته ديباچه را ندارد و در فهرست باب ها آغاز می شود از «الباب السابع في ذكر الجماعات و القطع من اشياء مختلفة»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ مقوایی نو، 172ص (1-172)، 14 سطر (9×7)، اندازه: 11×16 سم [سنا: ف: 1-341]

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 76 (ع 166)

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فهرستواره مینوی: 162]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 114/1

بخش 3 نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 108]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3499/1

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-155]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 35/1

عکسی نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-37]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: -87ف

نسخه اصل: آماسیه بایزید ش 954. در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن حاجی رازی، تا: جمادی الثانی 654ق؛ 110 گ، 17 سطر [فیلمهاف: 1-23]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 54 بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: 97]

4. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ع 74

نسخه اصل: ایاصوفیا بایزید 954؛ بی کا، تا: 654ق [فهرستواره مینوی: 162]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3433/1 - ف

نسخه اصل: چستریتی 305 (71/3)؛ خط: نسخ، کا: عبدالملک بن ابراهیم بن عبدالرحمان قفالی، تا: 24 شوال 668ق؛ از روی اصل نوشته مؤلف و خوانده بر او و تصحیح شده [فیلمهاف: 2-142]

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 79/1 و ف 80/1

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فهرستواره مینوی: 183]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 56 بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا. البلغة است با تتمه کتاب البلغة از ابوالحسن علی بن احمد فنجکردی دارای 84 واژه و المصادر و مقدمة الأدوات هر دو از گمنام و هر چهار با برابره‌های فارسی است؛ تملک: نوح بن مصیص قاضی توصیه [ف: 97]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 386 بخش 3

ص: 106

نسخه اصل: چستر بیٹی 305 و 308 و 322 [ف: 156]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 792-ف

نسخه اصل: گوتا 531/1 (402)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 19 ربیع الاول 824ق؛ 77گ [فیلمهاف: 1-23]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 55بخش 3

همان نسخه بالا [ف: 97]

• بلغة المحتاج في مناسك الحاج / فقه / عربی

balagat-ul muhtaj fi manasik-il haj

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، 849-911 قمری

(soyūṭī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506

تاریخ تألیف: شب دوشنبه 18 جمادی الثانی 871ق در این رساله واجبات و مستحبات حج بیان شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22189

آغاز: بسمله، الحمد لله و الصلاة و السلام على رسول الله اذا وصل قاصد النسك الى الميقات حرم أن يجاوزه بغير احرام؛ انجام: وردنا سالمين عامين إلى ساعين (كذا) غانمين ... هذا آخر بلغة ... احدى و سبعين و ثمانمائة

خط: نسخ، کا: زکریا بن محمد شافعی، تا: قرن 11؛ نسخه توسط عبد الحمید بن حامد بن عسکری حسینی سامانی در کشمیر تصحیح و مقابله شده، مجلد، دارای کمنند به لاجورد؛ اهدایی: رهبری، فروردین 1374؛ کاغذ: نباتی آهاری، جلد: مقوا، 4گ، 24 سطر، اندازه:

16×25سم [اهدائی رهبر: 21/1-188]

• بلغة المحدثين / رجال / عربی

balagat-ul muhadditIn

بحرانی، سلیمان بن عبد الله، 1075؟-1121 قمری

(bahrānī, soleymān ebn-e 'abd-ol-lāh (1665-1710

تاریخ تألیف: 8 صفر 1112ق

مؤلف، پس از تألیف مقداری از کتاب «معراج اهل الکمال» خود، خواست کتابی بسیار مختصر درباره موثقین از رجال تألیف کند بدون

گفتگوهای مفصل و شامل ملخص آرائش تا کمکی باشد از برای کسانی که با حدیث سر و کار دارند.

آغاز: الحمد لله الذي جعل تفاوت مراتب الرجال و ارتقاء هم الی معارج الكمال علی قدر روایتهم.

انجام: و سیأتي بسط البحث فيه في ترجمته في حرف الباء من كتاب معراج اهل الكمال ...

چاپ: قم، 1412ق

[الذریعه 146/3 و 148 س 12]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4360/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، در عصر مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 41گی (210-250پ)، 12 سطر، اندازه: 10×15

سم [ف: 11-358]

2. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: 233/2

خط: نسخ، کا: حاجی بن شریف بهبهانی، تا: قرن 12، 34گ (86-53)، اندازه: 11×16سم [ف: 1-104]

3. شیراز؛ علامه طباطبائی، شماره نسخه: 648/1

خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد بن علی بن نوح بحرانی، تا: شوال 1115ق؛ مصحح؛ 13گی (1-13ر)، اندازه:

14/5 × 21/5سم [نسخه پژوهی: 3-111]

4. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه: 25/2

خط: نسخ، کا: سید ابوالقاسم (محرر) نجفی اصفهانی، تا: 1339ق؛ جلد: تیماج قرمز، 12گ (221-232)، 19-20 سطر، اندازه:

16/5×20/5 سم [ف: 13]

← بلقیس نامه ← سلیمان و بلقیس

← بلقیس و سلیمان ← سلیمان و بلقیس

• بلقیس و سلیمان / شعر، تاریخ پیامبران / فارسی

belqeys va soleymān

مثنوی درباره قصه سلیمان و داستان مور و ملخ و سیمرخ و هدهد و بارگاه بلقیس و نامه های متبادله میان آنان که به شعر در آمده و در آن از نورالدین جهانگیر پادشاه ستایش شده است.

[الذریعة 148/2 و 1201/9 و 404/9 و 227/12 ؛ فهرستواره منزوی 1562/3 و 306/10]

تهران، ملک، شماره نسخه: 5565/2

آغاز: در این گفتگو در قفل و بندست *** هزاران جان در این آتش سپندست؛ انجام: ز کاکل هر یکی دامی به راهی *** گرفته در شکنج زلف ماهی خط: نستعلیق، بی کا، تا: اواخر قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترمه سمرقندی نازک، جلد: میشن قهوه ای ضربی، 123گ (151ر-273پ)، 16 سطر، اندازه: 12/8×21/8 سم [ف: 8-422]

← بلوای هند ← شورش هندوستان

← بلوای هند و داستان خانم انگلیسی ← سرگذشت خانم انگلیسی در بلوای هندوستان

← البلوغ ← ما یعلم به البلوغ

• بلوغ الآداب فی الطائف العتاب / ادبیات / عربی

bulūg-ul ādāb fī latā'if-il 'itāb

مقری، محمد بن احمد، ق 10 قمری

(maqrī, mohammad ebn-e ahmad (- 16c

در یازده «فصل».

[المخطوطات المصورة 431/1]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 852/2

کاتب = مؤلف، تا: یک شنبه 18 محرم 997ق؛ مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میسن قهوه ای ضربی، 66گ (49پ-114ر)، 21 سطر، اندازه: 13/7×17/8 سم [ف: 5-210]

← بلوغ الارب ← الاستعارة

• بلوغ الامة للمحة الأئمة / رجال / عربی

bulug-ul umma li-lamhat-il a'imma

سماوی، محمد بن محمد طاهر، 1292-1370 قمری

(samāvī, mohammad ebn-e mohammad tāher (1875 1951

ارجوزه ای است در 150 بیت که شرح حال و نسب هر یک از چهارده معصوم (علیه السلام) را به اختصار در «لمحه» خاص آنان آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15775/10

آغاز: الحمد لله العظيم الأجد *** ثم الصلاة للنبي احمد؛ انجام: و برضاء الله عني من انا *** من من أنا حق اقول من انا

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 26 شعبان 1319ق؛ جلد: تیماج فرنگی، 4گ (74ر-77ر)، 25 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف: 44-59]

• بلوغ المآرب في قص الشوارب / حدیث / عربی

bulūg-ul ma'ārib fī qaṣs-i šawārib

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، 849-911 قمری

(soyūtī, `abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506

احادیث و روایت هایی که از حضرت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) درباره آداب گرفتن شارب، روایت شده در این رساله گرد

آورده شده است.

آغاز: الحمدلله وكفى... أخرج البخاري و مسلم عن ابن عمر عن النبي صلى الله عليه و سلم

انجام: قال رأيت عبدالله بن عمر قد احفى شاربته حتى كأنه قد نتفه.

چاپ: لاهور، مطبع محمدی، چاپ سنگی، مص، در ضمن رسائل سیوطی چاپ شده.

[الأوقاف العامة بغداد 587/1]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2343/8

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا بسیار مغلوط، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 2 گ (59-60ر)، 21 سطر،

اندازه: 16/5×23 سم [ف: 6-322]

• بلوغ المراد من فضل سيد العباد في تخميس بانة سعاد / شعر / عربي

bulūg-ul murād min fadi-i sayyid-il 'ibād fi taxmīs-i banat su'ad

اشرفی، خلیل

ašrafī, xalīl

وابسته به: قصیده بانة سعاد؛ کعب بن زهیر (26-)

مؤلف چندین بار به زیارت خانه خدا و مدینه مشرف شده است. در سفری به همراه امیر الحاج مصری به زیارت رفته و پس از زیارت قصد بازگشت داشته که امیر الحاج به وی اجازه مراجعت نداده، لهذا به تخمیس قصیده برده پرداخته و بعد از خوابی که پیامبر را دیده امیر الحاج اجازه داده است که باز گردند.

آغاز: الحمدلله بكل لسان بعدد عدد الأنفاس في جميع الاحيان حمدا يليق بجلال عظمتة كما اثنى على نفسه في التوراة و الانجيل و الفرقان... بانة سعاد فقلبي اليوم مبتول *** و فيه شوق الى الاحباب موصول / من وجدهم في طوى الأحشاء معلول *** قد زاد جبا فلا يلهيه تحويل - متيم اثرها لم يفد مكبول

[الأوقاف العامة 103/3]

۱. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: 15/4

آغاز: برابر، انجام: قد أخلصوا طاعة من نصر دينهم *** و ليس غل مقيم في صدورهم و ما لهم عن حياض الموت تهليل

خط: نسخ زیبا، کان ابراهیم بن عبدالرحمن ناسخ طرابلسی حنفی نزیل صالحیه دمشق، تا: قرن 9، جا: صالحیه دمشق؛ جلد: تیماج قهوه
ای سوخته ضربی، 6گ (70ر-75پ)، اندازه: 21×31/5سم [ف: 1-17]

2. یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه: 30/4

بی کا، بی تا، قطع: رحلی (نشریه: 4-456)

• بلوغ المرام / عربی

bulūg-ul marām

حنفی، ابوبکر علی بن عبدالله

hanafī, abū-bakr 'alī ebn-e 'abd-ol-lāh

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22178

آغاز: بسمله، الحمدلله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی؛ انجام: فاکلنا حتی و استوقنا انتهى سنه 1115

ص: 108

خط: نسخ، بی کا، تا: 1115ق [رایانه]

• بلوغ المرام في تاريخ دولة مولانا الباشا بهرام / تاريخ / عربي

bulūg-ul marām fi tāriḫ-i dawlat-i mawlā-nā al-bāšā

bahrām

مطیب، محمد بن یحیی، -990 قمری

(motayyeb, mohammad ebn-e yahyā (- 1582

تاریخ یمن در زمان حکمرانی عثمانی ها است که پاشا بهرام حاکم یمن از طرف حکومت عثمانی بود. مؤلف از علمای حنفی در زبید بوده و شرح حال فرزندش احمد بن محمد بن یحیی (متوفی 1028ق) در «خلاصة الأثر» (292/1) آمده است.

رساله حاضر در شش «باب» دارای فصول، حوادث سال های 977 تا 982ق را در بردارد و تتمهای در بیان بخشی از محاسن حاکم مذکور آورده است.

[الاعلام زرکلی 141/7؛ مصادر الفكر الاسلامي في اليمن 508]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1243/3

آغاز: بسملة. الحمد لله الذي اطلع انوار العدل و مهد احكامه و عمر قواعد الفضل و احكم نظامه و رفع منار الامن ... و بعد فهذا كتاب صغير الحجم بديع النظم عزيز الرسم قريب الفهم جمعت فيه تاريخ بعض ايام الدولة العثمانية باليمن المعمور و ما وقع به في تلك الايام من الفتح المشهور

بی کا، بی تا، 44ص (45-88)، 13 سطر [عکسی ف: 3-543]

• بلوغ المرام في معرفة اقسام العام / تقويم / عربي

bulūg-ul marām fi ma'rifat-i aqsām-il 'ām

تاریخ تألیف: 1069ق؛ محل تألیف: بصره

در علم تقویم و معرفت حساب سال که در زمان وزارت حسین پاشا علی پاشا ولد افراسیاب پاشا تألیف شده است، مشتمل بر یک «مقدمه»، 4 «فصل» و یک «خاتمه».

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 79/3

آغاز: الحمد لله وحده و صلى الله على من لاني بعده

کا: محمد فقیہ شریف بن شرافت پناه محمد لطیف نیریزی، بی تا؛ 16 گ (13-28)، اندازہ: 20×14 سم [نسخہ پڑوہی: 3-78]

• بلوغ المرام من ادلة الأحكام / حدیث / عربی

bulūg-ul marām min adillat-il 'ahkām

ابن حجر عسقلانی، احمد بن علی، 733-852 قمری

(ebn-e hajar-e 'asqalanī, ahmad ebn-e 'alī (1333-1449)

روایتی از پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) که در بیان احکام وارد شده گرد آورده و پس از نقل هر حدیث، هر یک از ائمه اهل سنت که آن را تخریح کرده اند بیان کرده و تضعیف یا تصحیح سندی آنان را نیز متذکر می شود. ترتیب این کتاب به روش کتب فقهی و در ابواب متعدد است.

آغاز: الحمد لله على نعمة الظاهرة و الباطنة قديمة و حديثة و الصلاة و السلام على نبیه و رسوله محمد و آله و صحبه الذين ساروا في نصره دینه.

چاپ: تحقیق رضوان محمد رضوان، بیروت، دار المتاب العربی؛ قاهره، مسطبعة السنة المحمدية، 1954 م، 278 ص، نشره: رضولن محمد رضوان؛ چاپ سنگی، لکنهو 1253 ق، چاپ سنگی لاهور 1888 م؛ هند 1312 م، التمدن الصناعیه 1320 ص 280.

[کشف الظنون 254/1؛ فهرست کتابهای عربی لینیچی ص 92-93؛ معجم المطبوعات 78/1-79؛ معجم المؤلفین 20/2]

شرح و حواشی:

1- منحة الكرام بشرح بلوغ المرام؛ ابن شاهین، یوسف بن شاهین (828-899)

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 304

آغاز: برابر

نسخه اصلی: کتابخانه آکادمی لینیچی - رم 50 روسی 351؛ خط: نسخ، بی کا، تا: احتمالاً قرن 12؛ در ابتدای نسخه منظومه ای در 33 بیت درباره توحید ثبت شده است؛ 294 ص [عکسی ف: 1-363]

• بلوغ المرام من سيرة ابن هشام / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) - عربی

bulūg-ul marām min sīrat-i ibn-i hišām

ابن حجة، تقی الدین بن علی، 767-837 قمری

(ebn-e hejja, taqi-yod-dīn ebn-e 'alī (1366-1434)

سال 1156، «محمد بن احمد» با مهر «عبدہ محمد» (بیضوی)؛ 522ص [عکسی ف: 5-46]

• بلوغ و حریت / عرفان و تصوف / فارسی

bolūq va horriyat

نسفی، عزیز الدین بن محمد، ق 7 قمری

(nasafī, "azīz-od-dīn ebn-e mohammad (- 13c

رساله نهم از مجموعه انسان کامل است. وی به بلوغ و حریت اهمیت ویژه ای می داده و کمال انسانی را در بلوغ و حریت می داند. با سربندهای «ای در ویش» در 3 «فصل» 1. معنی بلوغ و حریت؛ 2. بلوغ و حدیث آدمی؛ 3. خاتمه این رساله.

آغاز: حمد له. اما بعد چنین گوید ... از این بیچاره درخواست کردند که می باید در بلوغ و حریت رساله جمع کنید و بیان کنید که بلوغ و حریت چیست

انجام: و بلوغ عیان دیگران کرده اند، و ما نیز در جای های دیگر ذکر اینها کرده ایم. تکرار نکردیم. و الحمد لله رب العالمین.

چاپ: در کتاب الانسان الكامل، به تحقیق ماریژان موله (تهران، طهوری: 1379 (چاپ پنجم)

[نسخه های منزوی 1064/2؛ فهرستواره منزوی 155/7]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2958/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ جلد: تیماج سبز ضربی مقوایی درون سرخ، 4گی (155-158)، 21 سطر (18×9/5)، اندازه:

17×25 سم [ف: 10-1854]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4045/13

آغاز و انجام: برابر

در دو فصل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1075ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: رویه میشن سیاه، 18 سطر، اندازه: 15/7×22/2 سم [ف: 7-]

[168

3. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1316/14

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: شوال 1280ق، جا؛ تهران؛ مصحح اما پرغلط؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد:

مقوایی، 22گ (168-189 پ)، 15 سطر (8×15)، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 5-50]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8013/14

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: ربیع الثانی 1285ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 3گ (155-157)، 13 سطر، اندازه:

10/5 × 17/5 سم [ف: 19-21]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4949/12

آغاز: برابر؛ انجام: ای درویش غرض ما درین رساله بیان بلوغ و حریت آدمی بود بشرح گفته شد، و بیان بلوغ اسلام و ایمان و ایقان و عیان دیگران کرده اند ... الحمدلله ظاهر و باطنا و اولاً و آخراً

با دگرگونی هایی مطابق است با (ص 131-131) همان مجموعه چاپی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین الطیب الطهرانی (نجم الحكماء)، تا: 1314ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ یک لا، 2گ (58-59پ)، 15 سطر (9×15/5)، اندازه: 13×20/5 سم [ف: 14-216]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 994/14 - طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، 3ص (125-127)، قطع: وزیری، اندازه: 13/5 × 21/5 سم [ف: 23-286]

• بلوغ الوطر و محک النظر / علوم غریبه / عربی

bulug-ul watar wa mahak-un nazar

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 450/5

خط: نسخ عربی، بی کا، تا: قرن 12 نشریه: 2-118]

← بلوغیه ← فرق بلوغ کمال و کمال بلوغ

• بلوهر و بوداسف = یوز اسف و بلوهر / داستان / عربی

belūhar va būdāsaf = yūzāsaf va belūhar

شیخ صدوق، محمد بن علی، 311؟ - 381 قمری

(Šeyx-e sadūq, mohammad ebn-e 'alī (924-992

چاپ: ایران، سنگی، بدون کاتب، 1280، وزیری، 50ص

شرح و حواشی:

۱- بلوهر و بوداسف = یوزاسف و بلوهر؛ حسینی، محمد مسیح بن احمد (12-)

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 30/5

بی کا، تا: 17 محرم 1304 ق [رشت و همدان: ف: 1192]

• **بلوهر و بوداسف = یوزاسف و بلوهر / داستان / فارسی**

belūhar va būdāsaf = yūzāsaf va belūhar

نظام تبریزی، علی بن محمد، 740ق - 9 قمری

(nezām-e tabrizī, 'alī ebn-e mohammad (1340-15c

از نظام شنب غازانی شامی که در فهرس بیشتر به نام «داستان بوذاسف و بلوهر» شناخته شده است.

چاپ: تهران، نشر میراث مکتوب، به تصحیح محمد روشن، 1381ش

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4187

خط: نسخ، کان محمد بن محمد بن ابی طالب معروف به همام

ص: 110

طیب، تا: نیمه ذیقعدہ 810ق؛ کاغذ: کاغذ ترمہ، جلد: میٹن سیاہ ضربی، 123، 19 سطر، اندازہ: 13×16/3 سم [ف: 2-59]

• بلوہر و بوداسف = یوزاسف و بلوہر / داستان / فارسی

belūhar va būdāsaf = yūzāsaf va belūhar

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، 1037-1110 قمری

(majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628-1699

وابسته به: اکمال الدین و اتمام النعمة = کمال الدین و تمام النعمة في اثبات الغيبة و كشف الحيرة؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (381-311)

داستانی است برگرفته از تعالیم بودا در بدگویی از دنیا، این کتاب داستان آفرینش بودا پیامبر هندست که ایرانیان مضمون آن را از ہندیان اقتباس کرده اند و به نام های مختلف و زبانهای مختلف نگارش یافته است، ابن بابویه (-381 ه.ق.) در کتاب خود «اکمال الدین و اتمام النعمة»، آن را از محمد بن زکریای رازی (-311 ق.) می داند. مرحوم مجلسی در پایان جلد ہفدهم بحار الانوار عربی آن را آورده و سپس همان تحریر را خود به فارسی در آورده و در عین الحیات خود گنجانده است. آغاز: در کتاب کمال الدین و تمام النعمة به سند خود از محمد بن زکریا روایت کرده است که پادشاهی بود در ممالک ہندوستان با لشکر فراوان و مملکت وسیع و مہابت عظیم.

انجام: دیدہ بینا و گوش شنوا و زبان بہ حقایق و معارف گویا کرامت فرماید تا از این معارف و حکمت ها منتفع گردند. تمت.

[الذریعة 149/3 ؛ و الذریعة 128/4 ؛ نسخه های منزوی 3661/5 ؛ فہرست فارسی مشار 792/1]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1116/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی و مقوایی، 40ص (1-40)، ابعاد متن: 5×11، اندازہ: 16×28 سم [سنا: ف: 2-122]

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3932

آغاز: لآلی حمد و جواہر ثنا تحفہ بارگاہ جلال کبریا حکیمی کہ الواح ارواح قابلہ نوع بشر را کہ مظهر غرائب صنع قضا و قدر است

نسخہ حاضر در آغاز با دیگر نسخہ ہا متفاوت و مؤلف آن نیز عبداللہ بن محمد تقی بن مقصود علی مجلسی می باشد و در انجام با دیگر نسخہ ہا یکسان است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول، دارای سرلوح زرین؛ جلد: تیماج دورو، رو مشکی ضربی، پشت جگری سوختہ، 83گی، 14 سطر، اندازہ: 13/5×23 سم [محدث ارموی مخ: 1-261]

3. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 716/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 14 ربیع الثانی 1111ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ 57گ، 17 سطر، اندازه: 14/5×29سم [ف: 1-76]

4. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2844

خط: نستعلیق، کا؛ نلادوه ول بن کصکر، تا: پنج شنبه 27 جمادی الأول 1239ق؛ در برگ اول و آخر ادعیه ای به سال 1246؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 73گی، 15 سطر، اندازه: 12×19/5سم [محدث ارموی مخ: 1-261] 5. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 37595

آغاز: برابر؛ انجام: گوش شنوایی و دیده بینایی به همه امتان پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) کرامت فرماید بجاه محمد و آله الطیبین الطاهرین خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1257ق؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور سرخ، عطف و گوشه ها تیماج مشکی، 52گ (212پ-263ر)، 15 سطر، اندازه: 21×14سم [اهدائی رهبر: 8-484]

6. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2178/1

آغاز: تمثیل دوم در ذکر تمثیلاتی که مشتمل است بر توضیح عیبهای بسیار از دنیا و در این مقام قصه بلوهر و بوذاسف که مشتمل بر حکم شریفه، انجام: و زبان بحقایق و معارف گویا کرامت فرماید تا از این معارف و حکمتها منتفع گردند بمحمد و آله الطیبین

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن زین الدین بن محمد رضا تبریزی، تا: غره جمادی الثانی 1265ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 44گ (3-46پ)، 23 سطر، اندازه: 15×21/5سم [محدث ارموی مخ: 1-260]

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15845/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق کتابتی، کا: محمد شفیع بن محمد علی نجار، تان ذیحجه 1271ق، جان قریه فرار از توابع دارالسباط کلات نادری؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 128ص (127-254)، اندازه: 15×21/3سم [ف: 17-124]

8. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 110/2

آغاز: نسخه: بسمله ... این کتابیست از قصه یوزاسف و بلوهر که جناب مجلسی در کتاب؛ انجام: خود را از مرکب انداخت برای دو مرد پست بیقدر پس خط: شکسته نستعلیق متوسط، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی حنایی و شکری، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابره عطف تیماج حنایی، 23گ (96-118ر)، اندازه: 17×21/5سم [آف: 104]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16962

آغاز: هیچ بگوش او نرسیده بود و اما قوت عقل و صحت فهم و رای او بمرتبه ای بود که خلاقیت را در عجب و حیرت می افکن و پدر در حال او متردد بود؛ انجام: و امر کرد ... تا برای مدفن او مکانی بنا کند پس پای خویش بکشید و سر بجانب مغرب کرد و روی بمشرق و جان بداد. رحمه الله و برکاته علیه. و السلام.

ظاهرة غیر از ترجمه ای است که علامه مجلسی از این داستان در عین الحیات آورده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «عبد الجواد» (بیضی)؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه ای سفید و ته بندی چرم، 130 ص، 15 سطر (7×13)، اندازه: 13×19 سم [ف: 47/1-88]

10. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: گالینگور سرمه ای، اندازه: 14×21 سم [نشریه: 7-724]

11. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2127/3

آغاز: تمثیل دوم در ذکر تمثیلاتی که مشتمل است بر توضیح عیبهای بسیار از دنیا و در این مقام قصه بلوهر و بوداسف که مشتمل بر حکم شریفه؛ انجام؛ و هرگز او را جاهی و منزلتی در دنیا نبوده و هرگز مالک بهره ای از زمین نکشته پس ای پسر پادشاه دنیا را خانه خود بدان

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه جعفریه زهان؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن ابو تراب بمرودی، بی تا، افتادگی: انجام؛ 70 ص [418-349] [عکسی ف: 6-151]

12. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7480/3

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضریبی ترنجی مقوایی، 113 گ (221-333)، 15 سطر (9×15/5)، قطع: ربعی، اندازه: 14/5×21 سم [ف: 16-586]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 291/9

-فیروز بخشی از کتاب عین الحیات مجلسی است با عنوان: «تمثیل دهم در ذکر تمثیلاتی ... و در این مقام قصه بلوهر و بوداسف که مشتمل است بر حکم شریفه انبیا ...؟ بی کا، بی تا، کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 55 ص (164-218)، قطع: رحلی، اندازه: 22×35 سم [ف: 21-274]

14. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1557/6

آغاز: برابر؛ انجام: چون به نزدیک آمد چشمه دید در نهایت صفا و پاکیزگی و درختی مشاهده نمود در غایت نیکویی و رعنائی که هرگز به آن خوبی درخت ندیده بود و آن درخت شاخهای بسیار داشت و چون میوه.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ در پایان دو حکایت درباره ابوحنیفه و ابن جوزی مذکور است؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 15 گ، 23 سطر، اندازه: 9×19 سم (ف مخ: 1-277)

• بلوهر و بوداسف = یوزاسف و بلوهر / داستان / فارسی

وابسته به: بلوهر و بوداسف = یوزاسف و بلوهر؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (381-311)

مترجم می گوید: چون کتاب «اکمال الدین و اتمام النعمة» که از مؤلفات ... ابو جعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه قمی ممتاز بود از سایر کتب در رشاقت ترتیب و کثرت معانی و رسم الفاظ و ترکیب ... بنابراین لازم دانست که فصل مذکور را مشروع نماید به شرحی که آسان تر داند طریق وصول به جواهر نفیسه آن پس بعون الله سبحانه عنان عنایت را به جانب آن شرح معطوف ساخت». سپس او عبارات اکمال الدین را می آورد و ترجمه می کند و موضوع آن همان داستان بودای اسلامی شده است و در آن نشان داده می شود که چگونه بودا به حقیقت راه یافت.

آغاز: بسمله، حمدة لا لانه هو بالحمد حقیق اذ ارشدنا إلى رموز التدقیق

انجام: آن کسانی که جدا نشود از تو یکساعت در دنیا و آخرت بحق محمد و آل پاکش علیهم السلام

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2984

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: قرققای سلیمانی بن قرققای، تا: 1087ق، جا: قریه طقروود از توابع قم؛ محمد زمان بیک فرزند کاتب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، تیماج مشکی، ترنج و نیم ترنج، حواشی منگنه، 157گ، 15 سطر (18×9)، اندازه: 16×28/5سم [ف: 6-738]

• بلوهر و بوداسف = یوزاسف و بلوهر / داستان / فارسی

belūhar va būdāsaf = yūzāsaf va belūhar

ابن الندیم در الفهرست آن را زمره ترجمه های هندی به عربی و با عنوان های بوتاسف و بلوهر و بردانیه آورده است و می گوید که ابان بن عبدالحمید لاحقی آن را به نظم عربی در آورد. تعالیم بوداست در بدگویی از جهان و داستان هایی از فسق و فجور و ستم شاه هند.

چاپ: ایران، سنگی، 1280ق، وزیری، 50ص (صص 258-307) [فهرستواره منزوی 290/1؛ مشار فارسی، ج 1، ص 792]

نسخه ها همانند نیستند:

1. تهران: نوربخش: شماره نسخه: 49

آغاز: در ذکر تمثیلاتی چند که مشتمل بر توضیح عیبهای بسیار از دنیا؛ انجام: تا برای او مکانی بنا کنند و جان بداد و السلام. خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 9؛ مرحوم ذوالریاستین در پایان نسخه چنین نوشته است: «بسمه تعالی، این نسخه شریفه را فقیر در ده سال پیش، از مرحوم حاج میرزا محمد رضای صحاف به مبلغ 20 ریال ابتیاع نمودم و در این تاریخ آقای کلینی اخوی زاده آن مرحوم جلد

و اصلاح و صحافى نمودند. حرره العبد ذوالرياستين نعمة اللهى فى الثالث من شهر صفر الخير سنة 1363 هـ ق»، با سرلوح؛ مهر:
«عبدہ على اكبر»، «عبدہ محمد حسين»، «بنده آل

ص: 112

علی محمد حسین) 1071؛ کاغذ: الوان گوناگون، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 140ص، 16 سطر، اندازه: 21×12سم [ف: 1-60]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4108

آغاز: (سوخته) منی و از اعیان اهل مملکتی و از اشراف و اما جدی در پیش من چرا رسوا نمودی خود را و ضایع کردی و خوار نمودی اهل خود را و چه باعث شد ترا که متبع شدی اهل خسار و بطالت را تا خود را گردانیدی؛ انجام: مگر بایمان و عمل بخیرات و ترک شهوات پس فکر و تفکر مضحکه نماید ای ملک اشراف در آنچه استماع نمودید و فهم و درک کنید و اعتبار ...

از افسانه های کهن آمیخته با تعالیم بود؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 6 مجلس مینیاتور رنگارنگ زیبا، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سوخته، 15گ، 15 سطر (7/5×16/5)، اندازه: 21×13سم [ف: 11-104]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13443/6

آغاز: بسمله ... اما بعد قال الشيخ الجلیل ثقة الاسلام ابو جعفر محمد بن علی بن حسین بن موسی ... به ترجمه این حکایات طویله شریفه مشتمله بر لطایف حکم و امثال و نوادر علوم و اخبار در نسخه حاضر داستان بلوهر به نقل از کتاب «کمال الدین شیخ صدوق توسط محمد صالح بن حاج باقر قزوینی به فارسی ترجمه شده است؛ بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول و مذهب و شنگرف؛ جلد: گالینگور، سرخ عطف تیماج، 56ص (52-107)، اندازه: 32×20سم [ف: 36-378]

4. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 796/1

خط: نسخ، کا: عبد الوهاب ابن قاسم رازی، تا: 1031ق؛ سطر، اندازه: 18×12سم [ف: 3-129]

5. تهران، فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره/15

بی کا، تا: جمادی الثانی 1087ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی زرکوب مقوایی، ربعی، 18گی (در متن 121-38) [نشریه: 552-7]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3743/15 - ف

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الثانی 1087ق؛ افتادگی: آغاز؛

جلد: تیماج مشکی زرکوب مقوایی، 18گ (در متن 21-138)، قطع: ربعی [فیلمهاف: 2-238]

7. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 143 - ج

این داستان به روایت از ابن بابویه در این رساله فارسی آمده است در پایان آن هشت تمثیل است از اخبار شیعی. ترجمه فارسی سره این داستان از سید علی رضا ریحان از روی نوشته ابن بابویه و به نام بلوهر جداگانه در 1351 به چاپ رسیده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی سفید و کبود، جلد: تیماج عنابی، 61، 17 سطر (8/5×16/5)، اندازه: 22×15سم [ف: 1-231]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3854-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-270]

8. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4309

آغاز: بسمله. بعد از انشای محمد و ثنای نامتناهی ... بارگاه کبریا ... لوای مرحمت (در اینجا میان گی 1 و 2 افتاده) زمان و نوای دوران در زاویه عجز و ناتوانی نشاندی و بنان زبان بلاغت بیانش جواهر کلمات دلپذیر و سخنان بی نظیر در سلک عبارت آوردی؛ انجام: و تا بود قدم هست بسیر بلاد و هدایت عباد می فرمود. ای خوش کسی که در ره حق شد سبک عنان ** چون گرد گشت بر اثر رهروان روان. اللهم وجه وجه قلوبنا الی اقتراف عوارف اصفیانک و آوردنا منهل التوفیق و ثبت اقدامنا علی صراطک المستقیم و اختم لنا بخیر انک انت العزیز الحکیم. سبک این تحریر کمی کهن تر است و جز آنچه چاپ شده و شعرهای فارسی مانند شعر صائب در آن آمده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ کاغذ: سپاهانی کبود، جلد: تیماج سبز مقوایی تازه، 126، 13 سطر (7×12)، اندازه: 16×10 سم [ف: 13-3274]

9. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 42/2/2-5975

از عین الحیة مجلسی؛ خط: نسخ، کا: خداداد بن محمد علی دهنوی محمود آبادی بر خواری، تا: دوشنبه 23 شعبان 1227ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، 32 سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: 191]

10. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: 97/1

آغاز: بسمله. بعد از انشاء محمد و ثنای نامتناهی سزاوار بارگاه کبریایی پادشاهی که برقع الکبریاء ردائی متمکن گردید ... راویان روشن بیان چنین آورده اند که در ولایت هندوستان؛ انجام: تا بود بسیر بلاد و هدایت عباد می فرمود، بیت: ای خوش کسی که در ره حق شد سبک عنان *** چون گردگشت بر اثر ره روان روان ... انک انت العزیز الحکیم

در ابتدای نسخه آمده است: «کتاب بوذاسف و حکیم بلوهر گفته ملا مؤمن کرمانی»؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1236ق، جان کرمان؛ جلد: مقوا با روکش کاغذی قهوه ای، عطف و گوشه پارچه قرمز، 45 گ (1پ-45ر)، اندازه: 19×29 سم [ف: 149]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3201/9

آغاز: تمثیلی چند که پیشوایان دین در مذمت دنیا برای تنبیه غفلت زدگان ... در بیان آنکه هر چند آدمی دنیا مشغول میگردد خلاص از آن دشوار است؛ انجام: و زبان بحقایق و معارف گویا کرامت فرماید تا از این معارف و حکمتها منتفع گردند در حین گرفتاری و زمان فقیری.

این داستان را مجلسی در بحار و عین الحیات آورده و نسخه ما همان نوشته عین الحیة است. در آغاز تمثیلی چند در نکوهش دنیا در دو صفحه یاد شده و سپس دنباله آن داستان بلوهر و یوزاسف را می آورد؛ خط: نستعلیق، کان محمد صادق تفرشی، تا: 25 رجب 1241ق، جا؛ تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با عطف تیماج زرشکی، 2 ص (80-81)، قطع: رحلی، اندازه: 41×30 سم [ف: 10-782]

12. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 318

آغاز: بسمله باب سیوم در ذکر تمثیلات که مشتمل است بر توضیح عیبهای بسیار از دنیا

داستانی است مأخوذ از تعالیم بودا در مذمت دنیا. شیخ صدوق در اکمال، عربی آن را آورده است و علامه مجلسی در عین الحیات، فارسی آن را نیز ذکر کرده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1249ق؛ تملک: رحیم حسینی مورخ 1280 ه ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه ای، 96گ، 15 سطر (8/5×16/5)، اندازه: 14/5×24سم [ف: 1-265]

13. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 109/2 ح

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن کربلایی محمد علی، تا: 1266ق؛ جلد: چرمی، 23 سطر (12×23)، اندازه: 21/5×32/5سم رشت و همدان: [ف: 1204]

14. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 4785

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبد الصمد رضوی همدانی، تا: جمعه 3 شعبان 1271ق؛ قطع: ربعی رشت و همدان: [ف: 1244]

15. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2106

آغاز: حکایت یکی از اهل چهار محال با آنکه نزدیک به محال بود بدین نوع بیان حال میکرد که سالی در اصفهان چنان قحطی عظیم اتفاق افتاد که گدایان؛ انجام: نهان آمده در دل رنج گنج *** نیابد کس گنج نابرده رنج / تن آسائیت رنج بار آورد *** چه رنجش دهی گنج بار آورد خط: نستعلیق نازیبا، کا: محمد ولی میرزا، تا: 16 رجب 1322ق؛ جلد: مقوا اسلیمی، 155گ، 14 سطر، اندازه: 14×22سم [ف: 1-494]

16. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 3875

آغاز: و لیکن فرزند پسر نمی شد او را و جمیع فرزندان و دختر بودند و پیش از پادشاهی او امر دین در مملکت او شیوع تمام داشت و اهل دین بسیار بودند؛ انجام: پس وصیت کرد به او که قرایض الهی را در میان خود محافظت نمایند و از حق به باطل میل مکنید و امر فرمود که برای مدفن او عمارتی بسازند و سر خود را به جانب مغرب و پا را به جانب مشرق کرد و مرد

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی؛ آغاز؛ جلد: مقوا، 43گ، 23 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 1-277]

17. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8774/5 - 58/224

آغاز: بوداسف گفت که بشنیدن این مثل بسی مسرور گردیدم از این باب مثل دگر بیان فرمای خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی؛ آغاز؛ 27گ (75-91)، اندازه: 11×20سم [ف: 2-630]

18. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1393/3

آغاز: در ذکر تمثیلات که مشتمل است بر توضیح عیب های بسیار از دنیا و در این مقام؛ انجام: و دیده بینا به همه امتان پیغمبر صلی الله علیه و آله کرامت فرماید بجاه محمد و آله الطاهرین

قصه بلوهر حکیم با بوذاسف از داستان های قدیمی است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: معمولی، 53 گ (211 پ-263 ر)، اندازه: 21×14 سم (مؤید: 3-263)

← بما علیه ان شاء الله المعتمد ← تحفه الوالد

• بناء الأفعال = التصريف صرف / عربی

banā'-ul af'āl = at-taṣrīf

سی و پنج «باب» در صیغه های ثلاثی و رباعی از افعال و مزید فیه همراه با مثال ها و توضیح است.

آغاز: بسمله و به نستعین اعلم ان ابواب التصريف خمسة وثلاثون باثا ستة منها للثلاثي المجرد باب اول فعل يفعل موزونه نصر ينصر وعلامته ان يكون عين فعله مفتوحاً

انجام: و هذه الأقسام سبعة يجمعها هذا البيت: صحيح است و مثال است و مضاعف xx لفيف و ناقص و مهموز و اجوف. تم همانند:

1. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 4/3094 - 16/104

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1022ق؛ جلد: تیماج سرخ، 9 گ، 13 سطر، اندازه: 19×13 سم [ف: 2-943]

2. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1/3410

آغاز: برابر؛ انجام: و هو الذي كان فيه حرفان من حروف العلة و هو على ضربين الفيف المفروق و هو الذي كان في مقابلة عينه و لاميه حرفان من هذا الحروف نحو طوى و شوى

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا سبز، 16 گ، 7 سطر، اندازه: 20×16 سم [ف مخ: 3-1320]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3/6639

آغاز: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 3 جمادی الثاني 1238ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه های عطف تیماج قرمز، 10 گ (37-46 ر)، اندازه: 12×17 سم [ف: 17-207]

4. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 1/408

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان 1287ق، جان کر کوک؛ مصصح، محشی؛ جلد: مقوی، عطف تیماج قهوه ای سوخته، 6گ (1پ-6ر)،
اندازه: 14×21سم [ف: 2-102]

5. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 183/2 - ج

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: رجبعلی بن کربلائی کاظم کوسه لاری سفیداری، تا: سه شنبه 6 ربیع الأول 1300ق؛ محشی؛ 20گ
(19پ-38ر)، 7 سطر (14×9/5) [ف: 1-129]

6. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1/ 7753 - 52/93

آغاز: برابر

ص: 114

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 6گی، 14 و 15 سطر، اندازہ: 15×21سم [ف: 1-499]

7. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 52/93 – 7753/3

آغاز: برابر

بی کا، بی تا؛ 5گ، 21 سطر، اندازہ: 15×21سم [ف: 2-943]

8. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 55/96 – 8126/4

آغاز: برابر خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 6، 9-12 سطر، اندازہ: 13×20سم [ف: 2-944]

9. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 11/185 – 2085/3

آغاز: الحمد لله صرف قلوبنا بالعلم و العرفان و الصلوة و السلام على نبيه محمود المبعوث بالرحمة و الاحسان و على آله و اصحابه ذوالامن و الامان و بعد اعلم ان ابواب التصريف خمسة و ثلاثون بابا انجام: انصرینا فعل تعجب نفس متکلم مع الغیر معناسی تعجب پردم اندک ...

خط ثلث، بی کا، بی تا؛ در حواشی به ترکی ترجمه است؛ جلد: تیماج سوخت با ترنج با سر و نقش گل و بوته داخل و سرترنجهها و مذهب مجدول گرهی لولا دار، 24گ، 13 سطر، اندازہ: 11×17سم [ف: 2-944]

10. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 15/39 – 2799/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: گالینگور قهوه ای، وگ، 15 سطر، اندازہ: 15×23سم [ف: 2-943]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2314/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه ضربی مقوایی، وگ (77-85پ)، 13 سطر (1284/5)، اندازہ: 11×19سم [ف: 12-23]

• بناء المقالة الفاطمية في نقض الرسالة العثمانية / كلام

و اعتقادات / عربی utmāniyya 'il maqalat-il 'ir fi fatimiyya bana-ul r.-il naqd-

ابن طاوس، احمد بن موسی، 673؟ قمری

از ابوعثمان عمرو بن بحر جاحظ (150-255) دانشمند معتزلی کتابی به نام «کتاب العثمانیه» به یادگار مانده که در آن از سخنان شیعیان خرده گرفته است. مسعودی در مروج الذهب (253/3) و ابن ندیم در فهرست به همین نام (بخش چاپ نشده آن از نسخه چستریتی) و ابن ابی الحدید در شرح نهج البلاغه (253/3) از آن یاد کرده اند. ابو جعفر محمد بن عبدالله اسکافی سمرقندی (240) در زمان زندگی جاحظ در برابر آن کتاب «نقض العثمانیه» نوشته است و بندهایی از این نقض را ابن ابی الحدید آورده است. ابن ندیم در سرگذشت اسکافی از این کتاب یاد نموده ولی از کتاب «فضائل علی» او یاد کرده است. سید مرتضی در امالی (194/1) از عثمانیه یاد نکرده است و در شافی او و تلخیص طوسی از آن هم یادی از آن دیده نشد. خود جاحظ در حیوان (11/1) و در کتاب «المعرفة» (ص 261) از آن یاد کرده است. این هم گفته شود که ابن ندیم گذشته از «کتاب العثمانیه» از «کتاب الرد علی العثمانیه» همو نیز یاد نمود. پس می توان گفت که جاحظ به روشی که در تألیفات خود داشته و برای خوشایند هر گروهی کتاب می نوشته است به سود رافضیان از همین کتاب در آن کتاب دوم خود خرده گرفته است با اینکه از نقضی که اسکافی بر عثمانیه او نوشته چندان خوشش نیامده است. شیخ مفید بغدادی شیعی کتاب «الرد علی العثمانیه للجاحظ» دارد (نجاشی ص 284؛ الذریعه 192/10؛ فوائد رضویه). ابی احوص مصری متکلم (معالم ص

127؛ الذریعه 211/10) هم «الرد علی العثمانیه» دارد. ابن طاوس جمال الدین ابوالفضائل احمد بن موسی بن جعفر بن الطاوس فاطمی حسنی حلی فقیه اصولی ادیب (- 673) در نقض همین کتاب عثمانیه جاحظ «کتاب بناء المقالة الفاطمية في نقض الرسالة العثمانية» نوشته و حسن بن علی بن داود آن را نزدش خوانده و او بدو اجازه قرائت داده است. ابن طاووس در این کتاب، ضمن نقل گفته های جاحظ آنها را رد می کند. به جز این، 9 رد دیگر هم

بر کتاب جاحظ نوشته شده که مشخصات آنها در مقدمه چاپی بناء المقالة الفاطمية في نقض الرسالة العثمانية، تحقیق سید علی عدنان غریفی، قم، مؤسسه آل البيت، آمده است.

آغاز: بسمله. النازل علی الخواطف با کف الشوارق و اشهد ان لا اله الا الله شهادة يفتح بنیانها أبواب المغالقات

انجام: و يعتنق البيض الرقاق فكاهة *** كأن سفار المشر في الخرايد و کم لأمیر المؤمنین مناقبة *** علت غلت لا يطیبها المکايد

چاپ: بناء المقالة الفاطمية في نقض الرسالة العثمانية، تحقیق: سید علی عدنان غریفی، قم، مؤسسه آل البيت، 1411 ق

[الذریعه 150/3 و 395/21؛ هدیة العارفين 97/1؛ خاتمه مستدرک الوسائل: 433/2-437؛ به صورت مفصل و جامع در فهرست نسخه های خطی دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران: 261-279؛ حول تحقیق کتاب بناء المقالة الفاطمية في نقض الرسالة العثمانية، مجمع علمی عراقی 75/1 و 328/3]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 976-ف

نسخه اصل: اوقاف بغداد ش 6777 (فهرست اسعد اطلس ص 125)؛ کا: تقی الدین حسن بن علی بن داود علی شاگرد او، تا: شوال 665ق؛ با گواهی حاجی میرزا حسین بن محمد تقی نوری؛ 200گی [فیلمهاف: 1-291]

2. تهران: مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: 85/1

ص: 115

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ 16 سطر [ف: 97]

3. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 70-د

خط: نسخ، کا: حسین خادم کتابدار مشهد نجف، تا: محرم 1091ق؛ این نسخه نقص نسخه اصل بغداد را ندارد؛ تملك: مقبل بن حسن در کربلا در 8 شعبان 1189، محمد علی بن محمد باقر سپاهانی بهبهانی در 1211، محمد جعفر بن محمد علی در 1218، غلام رضا بن محمد صادق سمیعی کرمانشاهی در ربیع الثانی 1354؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 141گی، 15 سطر (7×12/5)، اندازه: 19×12/5 سم [ف: 261]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1375-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-291]

4. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: 277

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن شیخ محمد خادم حایری، تا: رمضان 1129ق؛ از نسخه مخطوط به قلم شاگرد مؤلف، حسن بن علی بن داود حلی محرر 665، نسخه مستسخ منه بر مؤلف قرائت شده و در ظهر آن اجازه مؤلف کتابت شده، در این نسخه اجازات و قراءات نسخه اصل استکتاب شده؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، 208 ص (1-208)، 12 سطر، اندازه: 16×10/5 سم [ف: 45]

5. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید مرتضی بن جواد بن اسمعیل نجومی کرمانشاهی، تا: 1385ق، جا: نجف اشرف؛ از روی نسخه ای که جواد بن شیخ عبد الحمید در سوم شعبان 1336 آن را از روی نسخه نفیسی که به خط حسن بن علی بن داود حلی صاحب رجال بوده و در شوال 665 از کتابت آن فراغت یافته نوشته است، نسخه ابن داود قبلا در کتابخانه مسجد مرجان بغداد بوده و بعدا به مکتبه الاوقاف العامة في بغداد منتقل شده است؛ 176ص، 20

سطر [دلیل المخطوطات: 1-219]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1616

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-46]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 463 عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-412]

• **البنات الصغیرة / متفرقه / عربی**

banāt-uṣ Ṣaḡīra

هادی المستجیبین، حمزة بن علی، -433 قمری

(hādī-yol-mostajībīn, hamzat-ebn-e 'alī (- 1042)

شکوه ای است از دختران جوانی که میثاق ولی الزمان را شنیده و سپس سر پیچی کرده اند. مؤلف از آنها تبری جسته و می گوید: چنانچه توبه کنند باب توبه تا هفتم ماه صفر باز بوده والا آنها ملعون هستند.

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1571/16

آغاز: توکلت علی مولانا الاله ... ایتها البنات الغافلات الناسیات للحقق المدعیات قد وعظتکم من الزمن الطویل نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم 913؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 12، 3ص (219-221) [عکسی ف: 4-413]

• **البنات الکبیرة / متفرقه / عربی**

banāt-ul kabīra

هادی المستجیبین، حمزة بن علی، -433 قمری

(hādī-yol-mostajībīn, hamzat-ebn-e 'alī (- 1042)

به مؤلف خبر رسیده که عده ای از دختران صالحه مؤمنه تحت تاثیر حرف های زندیق فاسقی قرار گرفته اند. در این نامه آنها را مورد بازخواست قرار داده و از آنها می خواهد به رساله «الاعذار و الانذار» و دیگر نامه هایی که قبلا ارسال داشته توجه کنند. هادی المستجیبین در پایان نامه را بر تمامی اهالی قصرین و مصرین حجت می داند.

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1571/15

آغاز: بلغنی ایتها البنات الصالحات المومنات الصینات ثبتکن الباری علی طاعة ولیه

سنه اصل: کتابخانه واتیکان - رم 913؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 12، 6ص (213-218) [عکسی ف: 4-412]

• **بناهای غریبه قدیم / جغرافیا / فارسی**

banāhā-ye qarībe-ye qadīm

اعتضاد السلطنه، علیقلی بن فتحعلی، 1298-21234 قمری

(e'tezād-os-saltane, 'alī-qolī ebn-e fath- alī (1819-1881

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6151/89

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ اص (271) [ف: 9-198]

و بنای بت پرستی و آغاز آتش پرستی / تاریخ / فارسی

banā-ye bot-parastī va āqāz-e ātaš-parasti

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2842/46

کا: ابوالقاسم وفا، تا: قرن 13 [ف: 6-134]

• بنای عالی و دیدنی سرهنگ آباد اردستان = چهل ستون / تاریخ ایران / فارسی

ص: 116

banā-ye 'āī va dīdanī-ye sarhang-ābād-e ardestān = Čhel-sotūn

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق 14 شمسی

(safi'i ardestani, morteza ebn-e ahmad (- 20c

تاریخ تألیف: دوشنبه 21 جمادی الثانی 1419 ق رساله ای است کوتاه در تاریخ و توصیف بنای عالی و دیدنی رؤسای سرهنگ آباد اردستان که چهل ستون نام دارد و در یکصد و نوزده سال پیش (از تاریخ تألیف این رساله) به صورت زیبایی ساخته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12697

آغاز: روستای سرهنگ آباد از توابع دهستان سفلاهی بخش زواره اردستان است، این روستا در منطقه کوهستانی و خوش آب و هوا؛ انجام: سید سرهنگ آبادی به سال 1335 هجری قمری در آن روستا وفات یافته است.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه 21 جمادی الثانی 1419 ق؛ مجدول؛ کاغذ: ایرانی جدید (دفتری خط دار)، جلد: مقوای زرد با روکش پلاستیک، 10 گ، 10 سطر (17 × 16)، اندازه: 17/5 × 22 سم [ف: 32-283]

• بنای مکه و بیت المقدس / جغرافیا / فارسی

banā-ye makke va beyt-ol-moqaddas

اعتضاد السلطنه، علیقلی بن فتحعلی، 1298-21234 قمری

(e'tezād-os-saltane, 'alī-qolī ebn-e fath-'alī (1819-1881

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6151/12

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 [ف: 9-195]

• بنچاق معاملات و قبالات و نامه ها / اسناد / فارسی

bončāq-e mo'āmelāt va qabālāt va nāme-hā

بنچاق معاملات و قبالات و نامه ها که جداگانه فهرست خواهد شد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8745

بی کا، بی تا [ف: 17-210]

← بندگی ← آداب بندگی

• **بندهش آفرینش نامه = زند آگاهی / کلام و اعتقادات / فارسی**

bondaheš-e āfarīneš-nāme = zand-āgāhī

1. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف5

چاپ فردیناند پوستی (F. Justi) در لایپزیک در 1868؛ بی کا بی تاب (ع 68 و 69) [فهرستواره مینوی: 163]

2. تهران: مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف4

پاریس 2043. S. P. (بلوشه 214/4 ش 227)؛ بی کا، بی تا [فهرستواره مینوی: 163]

• **بندهشن / ادبیات / فارسی**

bondahešn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1279/1-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Add. 22378 (ریو 51)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 16 سطر [فیلمهاف: 1-589]

• **بندهشن (بندی از) / ادبیات / فارسی**

(bondahešn (bandī az

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 914/5-ف

نسخه اصل: پاریس 1022. S. P. (پلوشه ش 209)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 15 سطر [فیلمهاف: 1-547]

• **بندی از آقا محمد بیدآبادی / عرفان و تصوف / فارسی**

...bandī az āqā mohammad-e bīd-ābādī

بید آبادی، محمد بن محمد رفیع، -1197 قمری

(bīd-ābādī, mohammad ebn-e mohammad rafi- (- 1783

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 267/23 حکمت

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ جلد: مقوا عطف تیماج، قطع: ربعی [ف: 2-58]

• **بندی از ابوالعباس مستغفری / عربی**

bandī az abo-l-'abbās-e mostaqferī

مستغفری، جعفر بن محمد، 350-432 قمری

(mostaqferī, ja'far ebn-e mohammad (962-1041

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 441/35 -ف

نسخه اصل: بایزید ولی الدین ش 1819؛ بی کا، تا: قرن 9. آگ (173) [فیلمهاف: 1-475]

• بندی از امام زین الدین ابی الحسن علی بن عبدالرحمن بن حیدر حلبی / کیمیا / عربی

bandī az emām zayn-od-dīn abe-l-hasan 'alī ebn-e 'abd-or-rahmān ebn-e heydar-e halabī

ص: 117

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 315/4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 [نشریه: 2-110]

• **بندی از خواجه طوسی به فارسی به روش اسماعیلی / کلام و اعتقادات / فارسی**

bandī az xāje-ye tūsī be fārsī be raveš-e esmā'īlī

نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

ضمن مجموعه ای که چند اثر منظوم و غیر منظوم اسماعیلی وجود دارد و هیچ توضیحی در فهرست راجع به این بند منقول از خواجه ندارد. جز اینکه معلوم نکرده که این فیلم از چه نسخه ای است. احتمالاً همان فواید کوتاه و یا عبارات منسوب به خواجه نصیر است که به روش اسماعیلیه نگاشته شده و به خواجه نصیر نسبت داده اند.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2835/6-ف

بی کا، بی تا، قطع: وزیری (فیلمهاف: 1-735)

• **بندی از سعدالدین کاشغری / شعر / فارسی**

bandī az sa'd-od-dīn-e kāšqarī

کاشغری، سعدالدین، -862 قمری

(kāšqarī, sa'd-od-dīn (- 1458

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 890/7

بی کا، بی تا، قطع: ربعی [نشریه: 7-262]

• **بندی برای محمد صادق / کلام و اعتقادات / فارسی**

bandī barāye mohammad sādeq

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری

(ebn-e ebrāhīm kermānī, mohammad karīm 1871- 1810)

پس از این رساله عرفانی یک فائده است و پس از شرح خطبه تطنجیه پاسخ سید حسن است و فائده ای از آقا علی.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6557/4

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن محمود ارموی، تا: 1299ق، جان کربلا؛ همراه آن یک رساله از زین العابدین بن محمد حسین کرمانی است که در 14 ذیحجه 1291 نوشته شده، کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 16 سطر، اندازه: $11/5 \times 19/5$ سم [ف: 5-45]

• **بندی در سهام / هیئت / فارسی**

bandī dar saḥām

ابو معشر فلکی، جعفر بن محمد، 172-272 قمری

(abū-ma Ṣar-e falakī, ja'far ebn-e mohammad (789-886

کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه: 77/6

بی کا، بی تا، نیم صفحه، قطع: ربعی [نشریه: 7-40]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3542/6-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-176]

• **بندی در صحت مباحثه / فقه / عربی**

bandī dar sehhat-e mobāye'e

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 8/14

از فاضل معاصر حاج محمد جعفر استرآبادی برگ 54؛ خط: نستعلیق، کا: سید صدرالدین عربی استرآبادی، بی تا؛ برگ 55 و 56 ادعیه؛ تملک: کاتب؛ کاغذ: نخودی رنگ، جلد: تیماج مشکی، گ (54-56)، 14-23 سطر، اندازه: $12 \times 17/5$ سم [ف: 21]

• **بندی در صفت حل / کیمیا / فارسی**

bandī dar sefat-e hal

میرفندرسکی، ابوالقاسم بن میرزا بزرگ، - 1050 قمری

(mīrfendereskī, ab-ol-qāsem ebn-e mīrẓā bozorg (1641

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 19323/8

بی کا، بی تا؛ مجدول به طلا و مشکی و آبی؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قهوه ای، اندازه: $13/5 \times 21/5$ سم [ف: 2-398]

• بندی در عدد ماهها و ... / عربی

... bandī dar `adad-e māh-hā va

مشهد؛ نواب، شماره نسخه: 6/10

خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل بن محمد مهدی مشهدی، تا: 1087ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دارای حواشی با نشان «عبدالنبی عفی عنه، منه رحمه الله...»، مصحح؛ جلد: مقوا عطف میسن مشکی، آگ (77 پ - 77 ر)، 16 سطر (9×15)، اندازه: 12×19 سم [ف: 16]

• بندی در عمل / کیمیا / فارسی

bandī dar `amal

بید آبادی، محمد بن محمد رفیع، -1197 قمری

ص: 118

(bīd-ābādī, mohammad ebn-e mohammad rafi" (- 1783

مشهد؛ الهیات، شماره نسخه: 19323/9

بی کا، بی تا، مجداول بطلا و مشکى و آبی، کاغذ ترمه؛ جلد: تیماج قهوه ای، اندازه: $13/5 \times 21/5$ سم [ف: 2-398]

• **بندی در معنی دلیل شرعی**

bandī dar ma'nī-ye dalīl-e Šar'ī

مشهد؛ نواب، شماره نسخه: 306/13

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جان کربلا- و نجف؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، اص، 21 سطر (16×10)، اندازه: 21×14 سم [ف: 264]

• **بندی در مؤلفات شیخ حر عاملی**

bandī dar mo'allafāt-e Šeyx horr-e 'āmelī

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 452/2

خط: نسخ و نستعلیق مختلف، کا: محمد فاضل بن محمد مشهدی، تا: 1078 و 1081ق؛ واقف: حاج محمد مهدی فراش حرم؛ جلد: تیماج لایه ای مشکى، اص [ف: 369]

• **بندی منقول از صلوة بحار الانوار مجلسی / فقه / عربی**

bandī manqūl az salāt-e behār-ol anvār-e majlesī

در مقدار انحراف شهرهای بزرگ از جهت قبله

مشهد، نواب؛ شماره نسخه: 133/3

خط: نسخ، کا: عبد الجواد بن محمد حسین بسطامی بیارجمندی، بی تا؛ کاتب خادم امام رضا (علیه السلام)؛ در پشت صفحه اول آمده: امانت فاضل بسطامی» با مهر او با سجع «المتوکل علی الله الغنی عبده نوروز علی» (بیضی)؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکى، 25 سطر (16×9)، اندازه: 16×21 سم [ف: 128]

• **بندی منقول از طرائف سید بن طاووس و کتاب مطالب السؤل و عدد امامان ... با پاسخ آنها**

bandī manqūl az tarā'ef-e seyyed ebn-e tāvūs va ketāb e matāleb-so'l- va 'adad-e emāmān ... bā pāsox-e ānhā

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ جلد: تیماج، 21 سطر (6/5×15) [ف: 37]

← بنگ و باده ← مناظره شراب و حشیش

• بنگ و باده / شعر / ترکی

bang va bāde

فضولی بغدادی، محمد بن سلیمان، 913-؟-976؟ قمری

(fozūlī baqdādī, mohammad ebn-e soleymān (1508 1569

آغاز: بنگ و باده جناب فضولی رحمة الله، بسم الله الرحمن الرحيم. ای ویرن بزم کاینانه نسق *** بوراخان جام عشقه نشأة

حق انجام: چون فضولی دورور بینم لقییم *** عجب اولماز گر اولماسا ادییم / وار امیدیم که عذریم اولا- قبول *** اولمیا بیله جزئیله
مسؤل. تم بالخیر و السلامه چاپ: به سال 1266 در تبریز و نیز در تاشکند چاپ گردیده است؛ ایران، سنگی، 1284، وزیری کوچک،
15ص

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1427/28

خط: نستعلیق، کا: امام قلی ایمانی غلام، تا: نیمه دوم قرن 11؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی متن و حاشیه، جلد: تیماج تریاکی ضربی
زرکوب مقوایی، 5گ (451-455ر)، 20 سطر (14×24)، اندازه: 18×32سم [ف: 8-101]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14665/2

آغاز: برابر

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج فیهو ای روشن ضربی، 19گی (25پ-43پ)، 12 سطر، اندازه: 18/5×11/7سم
[ف: 41-149]

3. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3225ر12

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، بی کا، بی تا؛ مهر: «هاشم بن شمس الدین الموسوی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، 6گی، 32-36 سطر، اندازه:
12/5×21 سم [ف: 1-132]

4. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 305

بی کا، بی تا [ف: 2-647]

5. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 307

بی کا، بی تا [ف: 2-647]

• **البنود = نبذة بنود / شعر / عربی**

al-bunūd = nubdat-u bunūd

موسوی جزائری، علی بن بالیل، ق 12 قمری

(mūsavī jazā'irī, 'alī ebn-e bālayl (- 18c)

کتابی ادبی - دینی است تشکیل شده از بندهای متعدد که تا بند یکصدم با عدد و از آن پس با حروف ابجد شماره خورده است در فهرست مرکز احیاء یکصد و پنجاه بند دانسته شده است).

ص: 119

مؤلف در دیباچه کتاب آن را در بحر رمل و در موضوعات غزل، مدح و توحید معرفی کرده است که هر بند آن چهل کلمه دارد. از این کتاب و مؤلف آن به نوشته مرحوم مشکاة در آغاز نسخه، در کشکول شیخ یوسف بحرانی ذکری آمده است. آقا بزرگ از دو تألیف دیگر علی بن بالیل به نام های «القلادة» و «المستطاب فی علم النحو» نام می برد که اولی را شیخ فتح الله کعبی (- 1130 ق) از معاصرین مؤلف شرح کرده است. همچنین از کتاب شعر دیگری از وی موسوم به «فلاند الغید» آگاهی داریم که در مرکز احیاء قم عکسی از آن به همراه نسخه دیگری از نبذة بنود وجود دارد. (جواد بشری)

آغاز: بسمله، الله احمد من خلق اللسان و علمه البیان و اصلی و اسلم علی افضل نوع الانسان محمد و آله کنوز العرفان و مظاهر اسرار الفرقان علیه و علیهم صلوات الرحمن ما تعاقب الملوان. و بعد فیقول المفتقر الی رحمة ربه الغنی علی بن بالیل الحسینی هذه نبذة بنود، نبذتها علی بحر الرمل غزلا و مدحا و توحیدا و عممت بالغزل توصیفا و تشبیا و تشوقا و نسیبا و قصرت المدح فیها علی النبی و آله صلوات الله علیهم أجمعین و علی القرآن العظیم و الذکر المبین مشیرا فی بعضه الی غالب غزوات النبی و سیره و بعض کراماته ... و جعلت التوحید بعون الملك الحمید كما یشتهی الراغب و یرید مشتلا علی اصول المسائل الکلامیة و ادلتها العقلیة و علی مسالة الحسن و القبح الأصولیة علی التبعية علی نهج الطائفة الأمامیة و نجد الفرقة الجعفریة من الشیعة الاثنی عشریة کثر الله اعدادهم و ... و قد وضعت کل بند منها علیاربعین کلمة اما بکلمة الروی او بدونها الا ما طغی البصر عنه اسما کان او فعلا او حرفا جاء لمعنی علی حرفین فصاعدا بانفراده کمن و الم وان وان و حتی ... مشیرا فی کل بند من بنود الغزل و المدح اما الی مسئلة علمیة أو صناعة بدیعیة او الی کل من الأمرین علی العیة

انجام: العقل فکفر سیدی ذنبی و کن لی عدة فی هذه الدار و فی الاخری و دخرا.

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8083/1

آغاز و انجام: برابر؛ [رقم:] تمت البنود بعون الملك المعبود ضحی يوم الاربعاء لست بقین من ربیع الثانی سنه 1201 الحادیة و المأتین بعد الألف من الهجرة بقلم العبد الجانی علی بن عبدالله بن حسین بن احمد بن جعفر بن علی البربوری البحرانی عفی عنهم اجمعین.

خط: نسخ، کا: علی بن عبدالله بن حسین بربری بحرانی، تا: چهارشنبه 24 ربیع الثانی 1201ق؛ رکابه دار، توضیحی به خط مرحوم مشکاة با خودکار آمده: 1- دو کتاب است. اول بنود للسید علی ابالیل برای شناسایی کتاب و مؤلف آن رجوع شود بکشکول شیخ یوسف بحرانی. صاحب ذریعه این کتاب را ندیده و مؤلف آن را شناخته است 2- دیوان شعری است که عجاله شناختم؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج حنایی سیر دارای جدول ساده ای در اطراف و ترنجی ضربی با نقوش گل و مرغ، 57 گ (1 پ - 57 پ)، 14 سطر، اندازه: 11/3×16/1 سم [ف: 27/1-149]

2. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1602/2

آغاز: برابر نسخه اصل: کتابخانه سید هادی آل بالیل - قم؛ خط: نسخ، کان رضا بن صالح بن ابراهیم بن اسماعیل بن محمود بن ابراهیم بن علی بالیل موسوی، تا: 11 جمادی الاول 1346ق؛ 23 ص (85 107) [عکسی ف: 5-7]

← بنیان البیان بهدایة الرحمن ← البیان

• بنیان رفیع در احوال خواجه ربیع / تراجم / فارسی

*bonyān-e rafi' dar ahvāl-e xāje rabī

نهاوندی، علی اکبر بن محمد حسین، 1292-1369 قمری

(nahāvandī, 'alī akbar ebn-e mohammad hoseyn (1875 1950

تاریخ تألیف: 1341

چاپ: مشار فارسی، ج 1، ص 195؛ تهران، سنگی، 1348ق، وزیری بزرگ (خشتی)، 324ص

قم؛ حجّتیہ؛ شماره نسخه: 540

کاتب = مؤلف، بی تا [ف: 3]

• البنیان المرصوص / اصول فقه / عربی

al-bunyan-ul marsus

استر آبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، 1198-1263 قمری

(estarābādī, mohammad ja'far ebn-e sayf-od-dīn (1784 1847

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27625

آغاز: بسملة الحمد لله على بذل نعمة و الصلوة و السلام على رسوله ... فيقول العبد الواثق بلطف الله؛ انجام: التي هي نافع في المنقول بل
و المعقول و الصلوة و السلام ... سنة 1261

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد حسن کاشانی ارانی، تا: 1261ق، ضمیمه نسخه ش 27263 [رایانه]

• البنیان المرصوص / اصول فقه / عربی

bunyan-ul marṣūṣ

استر آبادی، علی بن محمد جعفر، 1242-1315 قمری

(estarābādī, 'alī ebn-e mohammad ja'far (1827-1898

ص: 120

تاریخ تألیف: «الغارس» = 1292

مختصری است مقدمه مانند برای قواعد اصول فقه تا طالب آن در علم اصول بینا باشد، استفاده شده از گفته های پدرش و با الفاظ وی، در پنج «مطلب»: 1. تعریف علم الاصول؛ 2. معرفه موضوعه؛ 3. معرفه محمول ذلك الموضوع؛ 4. معرفه فائده؛ 5. بیان مدرکه.

آغاز: الحمد لله على بذل نعمته و الصلاة والسلام على رسوله محمد و عترته، أما بعد فيقول العبد الواثق ... سيف الدين علي بن محمد جعفر الاسترآبادى ... ان هذه رسالة سمعت مطالبها عن والدي العلامة دام ظلّه ... و سميتها البنیان المرصوص في بيان مقدمات الشروع في علم الاصول بالخصوص ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4023/7

آغاز: برابر؛ انجام: و كان ذلك بتأييد المؤيد الغارس في عام يسير اليه وصفه المعنوي و هو غارس ...

خط: نسخ، کا: آقا بابا بن محمد مهدی شهمیرزادی، تا: 1255ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج قهوه ای، 9گ (72-80ر)، 25 سطر، اندازه: 20×30سم [ف: 11-26]

3. تبریز؛ قاضی طباطبائی، شماره نسخه: بدون شماره 6

بی کا، بی تا [نشریه: 7-517]

4. تهران، حقوق، شماره نسخه: 23/2-ب

آغاز: برابر؛ انجام: وضعی و تکلیفی و کل منهما

تا نیمه مطلب یکم بیشتر نوشته نشده؛ بی کا، بی تا؛ 100گ (227-326پ) [ف: 279]

• البنیان المرصوص بالبراهین و النصوص / اصول فقه / عربی

al-bunyan-ul marsus bi-1-barahin wa-n nusus

اخباری، محمد بن عبد النبى، 1178-1232 قمری

(axbārī, mohammad ebn-e 'abd-on-nabī (1765-1817

تاریخ تألیف: چهارشنبه 22 رمضان 1229؛ محل تألیف: مقابر قریش [الذریعه 152/3]

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: 374/1

آغاز: بسمله، الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى و بهد فهذه ميزان الهدى و مقباس التقى المسمى بالبنیان خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد بن احمد عرصی، تا: 1242ق، جان بندر بوشهر؛ 12گ (1-12)، اندازه: 15×21سم [ف: 1-121]

تاریخ تألیف: 1024ق

نویسنده می گوید چون به ایام اقامت در مکه مقدر شد که پس از مدتی توقف در آنجا به طائف نیز سری بزنم و از آثار نبویه و مشهوره طائف و بقاع متبرکه آنجا زیارتی کنم به خصوص زیارت سیدنا عبدالله بن عباس و کسانی از صحابه که بدانجا مدفونند چون سعادت دیدار این سرزمین دست داد در قریه السلامه اقامت گزیدم و وقت خوش کردم و بر آن شدم بعضی از مشاهدات خود را که از واردات بود به قلم در آورم و تقدیم برادران دینی خود کنم. او سپس بدون مراعات و ترتیب آیات و احادیث چندی را بر حسب موقعیت حال خود تفسیر می کند و هر نوبت کلام خود را با «بسم الله الرحمن الرحیم» می آغازد. از بحث او بر می آید که او را مشرب عارفان و صوفیان بوده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1404/7

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله؛ انجام: من وجه تخصیصها بالذکر فتامل و الله اعلم

خط: نسخ، بی کا، تا: محتم قرن 11؛ کاغذ: سمرقندی و ترمه جلد: تیماج تریاکی کوبیده عطف پارچه مشکی، 25ص (335 311)، 21 سطر (9×13/5)، اندازه: 14×19/5 سم [ف: 9-421]

• البوارق / عرفان و تصوف / فارسی

al-bawāriq

خواجگی شیرازی، محمد بن احمد، ق 10 قمری

(xājagī-ye šīrāzī, mohammad ebn-e ahmad (- 16c)

این رساله شامل سی «بارقه» است: 1. محبت و عشق، 2. شریعت و طریقت و حقیقت، 3. حقیقت و وقت، 4. مقام، 5. حال، 6. خواطر، 7. وارد، 8. نفس النفس، 9. شاهد، 10. نفس، ... 15. قرب و بعد، ... 20. هیبت و انس، ... 25. لوایح و لوامع و طالع، ... 30. سماع و رقص. در صفحه سوم آمده است: «فقیری حقیر غریقی کریبی **ضعیفی نحیفی حریفی غریبی / ملقب بشمس و محمد بنام ***علم خواجگی اهل دل را غلام»

مشهد، الهیات، شماره نسخه: 21979

آغاز: بسمله یا رب یا ربه باسمک ابتدی ***بک اقتدی و بنور وجهک اهتدی ... آغاز کرده شد کتاب بواریق بعد اتمام کتاب طوارق بنام تو ای دارنده جهان؛ انجام: که خود را بر تو میندم بسالوسی و زراقی تمت کتبه حسن آقا خادم الفقراء غلام محمد یوسف حسینی بتاریخ بیست و دوم ماه ربیع الاول سنه یکهزار و شصت و دو.

خط: نستعلیق، کا: غلام محمد یوسف حسینی، تا: 22 ربیع الثانی 1062ق؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا با روکش پارچه ای، 50گ، 17

سطر (8/5×15)، اندازہ: 13/5 × 22/5 سم [ف: 2-647]

• البوارق / اصول فقہ / عربی

ص: 121

(bārforūšī māzandarānī, mohammad ebn-e moqīm (1782-1865)

کتابی استدلالی و نسبتاً مفصل در قواعدی از اصول فقه مشوب با مبادی کلامی و فلسفی، در چند «بارقه» است که این عناوین در این نسخه دیده می شود: 2. الحسن و القبح العقلین؛ 2. فی آن الحسن و القبح ذاتیان؛ 4. التلازم بین حکم العقل و الشرع؛ 5. فی أن أفعال الله تعالی معللة بالاعراض؛ 6. فی أنه لا يجوز خلو واقعة عن حکم من الأحكام؛ 7. فی أن الأصل فی الاشیاء الاباحة؛ 8. أصالة البراءة؛ 9. حجیة المظنة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3437/1

آغاز: تفصیلاً و لو بطریق القاء الوصول لاستنباط الفروع فکل من العقل و العلم حجة مطلقاً انجام: بارقه فی حجیة المظنة و أن سیدنا ارکانها و أطلنا أصالة حرمتها فی تقلید المیت

خط: نستعلیق نازیبا، کا: یعقوب بن مقیم بارفروشی مازندرانی بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای، 44گ (1ر -44پ)، اندازه: 22×17سم [ف: 9-222]

• البوارق / تاریخ / عربی

حسینی قمی، محمد مهدی، قمری

hoseynī qomī, mohammad mahdī

رساله ای است در فضیلت قم و تاریخ مختصری از بقعه دخت موسی و احادیثی که در فضیلت قم رسیده است. در آن آمده: «هذه جملة أحادیث فی فضیلة بلدة قم و اهلها علی ما نقلها مولانا محمد باقر فی بحار الانوار و غیره فی کتابهم، فقال جامع الاحادیث محمد مهدی الحسينی القمي رحمه الله تعالی.»

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطيبين الطاهرين

انجام: القبة المقدسه ثلاثة قبور قبر الست فاطمه عليها السلام و قبر ام محمد و قبر ام اسحق جارية محمد بن موسی رحمهم الله

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4927/1

آغاز و انجام: برابر خط ثلث، کا: علی اکبر، تا: 1275ق؛ مجلد؛ کاغذ؛ فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 46گی، ابعاد متن:

20×13/5، اندازه: 25×20 سم [ف: 14-153]

2. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1852

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ خوب، کا: علی اکبر فیض، تا: 1289ق؛ برای تقدیم به شاهزاده اعتضادالسلطنه وزیر علوم آن عصر نوشته شده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، 21ص، 10 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 21/5×18 سم [ف: 1-221]

3. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 2038/5

بی کا، بی تا، اندازه: 11×17 سم [ف: 2-170]

• البوارق / کیمیا / عربی

al-bawāriq

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4117/2

آغاز: کتاب البوارق للحکیم سباح بن یوشع). بسمله. قال الحکیم سباح اعلم یابنی ان اول ما یظهر لك بارقة التین فی ساعة ترکیبه.؟ انجام: فاطرح فیہ الاکسیر.

بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی گرد و عطف قهوه ای، وگ (آپ-17پ)، 19 سطر (8×13)، اندازه: 11×18 سم [ف: 13-3095]

• بوارق الالماع فی الرد علی من یحرم السماع بالکتاب و السنة و الاجماع / فقه / عربی

"bawariq-ul alma fi-r radd 'ala man yuharrim-u-s samā' bi-l-k. wa-s sunna wa-l ijma

طوسی، احمد بن محمد، ق6 قمری

(- 12c) (tūs, ahmad ebn-e mohammad

چاپ: چاپ جمس رویسن (J. Robson) در 1938 در لندن با دیباچه انگلیسی.

[راهنمای کتاب 6/17؛ احمد مجاهد در مجموعه آثار فارسی احمد غزالی ص 538 و دیباچه سماع و فتوت همین طوسی)

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4461/2-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-50]

• البوارق الحیدریة / کلام و اعتقادات / عربی

شاهرودی خراسانی، محمد علی بن محمد کاظم، - 1293 قمری

(šāhrūdī xorāsānī, mohammad Salī ebn-e mohammad kazem (- 1876

تاریخ تالیف: سه شنبه دهه دوم محرم 1265 ق

کتابی درباره پاره ای از عقاید در توحید و نبوت و امامت به روش علمای فلسفه و کلام با اشاره به احادیث و روایات اهل بیت (علیه السلام)، و اثبات اینکه معصومین علت ایجاد می باشند، دارای یک «مقدمه» و چند «بارق» و یک «خاتمه».

آغاز: الحمد لله جاعل الامکان لتمکین الاعیان من الاکوان و منزل

ص: 122

ماء الجود من سحائب الكرم ارض الامكان

انجام: كما انهم ملعونون بلسانك و لسان أنبيائك في كل صحيفة و عذبهم بأشد العذاب

[الذريعة 153/3]

۱. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: 134/2

انجام: وفي الاية يا ايها النبي انا ارسلناك شاهدا و مبشرا و نذيرا و لاريب انهم نور الاول.

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ 32گی (49پ - 80پ)، اندازه: 15/5×20 سم [ف: 104]

2. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1916/1

آغاز و انجام: برابر؛ و قد فرغ ... محمد علی الخراسانی من تألیفه و تسویده سنة 1265.

خط: نستعلیق، کاء: آقا کوچک پسر ملا علی میقاتی شاهرودی، تا: جمعه 15 ربیع الاول 1276ق؛ واقف: آقای غیاثی، 1337، کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن یک لا قهوه ای، 37گ، 19 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 22/5 × 16/5 سم [چهار کتابخانه مشهد: 5-

[302]

۳. مرعشی؛ شماره نسخه: 8803/2

خط: نسخ، کاء: عبد الحسین بن محمد امین شرارة، بی تا؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، 236گی، 19 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 23-5]

4. مرعشی؛ شماره نسخه: 2834/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کاء، بی تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 29گ (183ر-211پ)، اندازه: 14×20 سم [ف: 8-39]

• البوارق الخاطفة = رد الصواعق المحرقة / کلام و اعتقادات / عربی

al-bawāriq-ul xāṭifa

وابسته به: الصواعق المحرقة علی اهل الرفض و الزندقة؛ ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد (909-973)

این کتاب از مؤلفات تحقیقی و مفصل در امامت و احتجاج ورد بر کتاب «الصواعق المحرقة» ابن حجر هیثمی است. مطالب با عنوان «قال اقول» آمده است. وی در دیباچه این کتاب آورده که نواده قاضی نورالله مرعشی صاحب «احقاق الحق» است. به روایت الذریعة (3: 154 و 14: 238) مؤلف این کتاب نواده دختری قاضی نورالله و ظاهر نامش سید علی بن سید علاء الدوله ابن سید ضیاء الدین نورالله است. مؤلف از فضلاء امامیه در نیمه دوم قرن 11ق مقیم هند و مؤلف کتابی فارسی در علم کلام به نام «شوارق» است.

أغاز: الحمدلله الذي أمطر على ابن حجر حجارة العذاب و طرقة بفضيس العقاب؛ انجام: فخر هنالك المبطلون و يومئذ فليفرح المؤمنون.

خط: نستعليق، بي كا، بي تا، كاخذ: آهاری نخودی، جلد: تیماج، 473گ، 15 و 17 سطر، اندازه: 15×23سم [ف: 11-49]

• البوارق في كشف معضلات الحقائق / اصول فقه / عربى

al-bawāriq fī kašf-i mu'dalāt-il ḥaqāyiq

هزار جریبی، محمد حسین بن محمد علی، 1235ق 13 قمری

(hezār-jarībī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad 'alī (1820-19c

وابسته به: عوائد الايام من مهمات ادلة الأحكام؛ نراقی، احمد بن محمد مهدی (12451185)

تاریخ تألیف: آخر شعبان 1275ق

کتاب رد و نقدی است بر دو مبحث: «حجیت ظن مطلق و تداخل اسباب» از کتاب «عوائد الايام» ملا احمد نراقی. وی بعد از خطبه کتاب می نویسد: «اما بعد فيقول الغريق في بحار المعاصى محمد حسين بن محمد على النجفي المشتهر الابفى الأصقاع و الاقاصي و المدعو بنواب لدى الاعادى و الاحباب ان من سوانح الزمان اني وقعت من بلدة الأصفهان نحواً من خمسة عشر سنين ببلاد الجيهان اعاذنا الله من شر سفله هذه الأيام ... فيبينما اطالع كتاب العوايد ... للطود العلم الباذخ ... الحاج ملا احمد الاكمل الأمجد الأوحد النراقى ... حيثما اختار مذهبا في اغلب الموارد ... ركنين جليلين من القواعد ... من تلك العوايد احدهما مسألة حجية الظن المطلق الحق المحقق فاختر الظن الخاص الذي لا يذهب اليه الفاضل المحقق و جاوز الحد في الاستدلال و الرد بما يرد على كل سطر من اسطره الف ايراد لما استقصى احزاب من الاصحاب كفخر الشيعه ... الأكمل الأجل من أن يمدحه مثلي المحقق التستري ادام الله ايام افادته ... في رسالة منفردة في هذه المسئلة ما يليق عليه الاعتماد ... و يثبت منه حجية الظن المطلق ... الذي عليه مدار استنباط الاحكام و ثانيها مسئله عدم تداخل الاسباب الذي قل ما تعرض فضلا أن يستوفي تحقيقه الأصحاب الفحول في كتب الفقه و الأصول ... و كان الحق في نظري القاصر و الراجح في فكري العليل الفاتر عدم تداخل الاسباب بل عدم تصور التداخل اصلا و صاحب العوايد تبعا لوالده العلامة و المحقق الخوانسارى نورالله مراقدهم اصر على القول بالتداخل».

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 9667

أغاز: الحمدلله على مواهبه العظيمة التي لا تحصى و مننه الجسميه اللتي في غاية القصى الذي هيا لنا اسباب الوصول؛ انجام: صاحب النور المشارق البارق و المحيط بجميع السوابق و اللواحق و الحمدلله اولاً و اخرها و باطناً

خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: 1275ق؛ واقف: خان بابا مشار،

اردیبهشت 1346؛ کاغذ: فرنگی شکر، جلد: میشن خرمایی، 143گ، 21 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 16-54]

• البوارق الالامعة الواردة على الصواعق المحرقة / كلام و اعتقادات / عربی

Şawā'iq-il al-bawāriq-ul lāmi-at-il wārida 'ala-ş muḥriqa

نیر بروجردی، علی اصغر بن علی اکبر، 1231-1300 قمری

(nayyer-e borūjerdī, 'alī asqar ebn-e 'alī akbar (1816 1883

وابسته به: الصواعق المحرقة على اهل الرفض و الزندقة؛ ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد (909-973)

مؤلف بعد از تألیف دیگرش به نام «سیف الشیعة» که در همین موضوع و به زبان فارسی بوده، نگاشته است. به شبهاات دانشمندان اهل تسنن و ابن حجر در صواعق محرقة پاسخ می دهد و امامت امیر مؤمنان را با احادیث مورد قبول اهل تسنن اثبات می کند.

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 739

کاتب = مؤلف، بی تا، 400گ، قطع: خشتی [ف: 79]

• البوارق المحسنية / عربی

al-bawāriq-ul muḥsinīyya

ابن ابی جمهور، محمد بن علی، 838؟ - 906؟ قمری

(ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e 'alī (1435-1501

شرح «الدرة المستخرجة» است و هر دو از ابن ابی جمهور.

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 874/4

بی کا، تا: 890ق؛ از روی نسخه مؤلف؛ 73گ، قطع: رقعی [ف: 321]

و بوارق مشرقة و صواعق محرقة / كلام و اعتقادات / فارسی

bawariq-un musriqa wa Sawaiq-un muḥriqa

تقریشی، حسن، ق 12 قمری

(tafrīšī, hasan (- 180

مؤلف طبق ادعایش عقاید و طریقی را که خودش حق می پنداشته تحت عنوان «بارقه» و مسلک حکمای متألهین را تحت عنوان «صاعقه» آورده و رد کرده است. عمده همت مصنف رد فلاسفه و حکمت متعالیه و قایلین به اصالت وجود و اشتراکی معنوی آن می باشد. آغاز: الحمدلله رب العالمین. و. و بعد این رساله ای است در تحقیق معرفت توحید اهل دین و تقضیح اوهام و جهالات معاندین.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 711/7

آغاز: برابر؛ انجام: و به اعتبار صافی صادق و شهود صحیح صریح عالم شی واحد بسیطی است و مستند است به جاعل واحد بسیطی و الحمدلله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله.

خط: نستعلیق، کا: سمیع بن غلام علی قمی، تا: 1124ق، در حیات مؤلف، جان اصفهان؛ در اول نسخه مطلبی از مولانا عبدالرشید در وحدت وجود و بیان آن؛ جلد: تیماج مشکی، 31ص (138 - 168)، اندازه: 14×22 سم [ف: 385]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1552/7

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 4-376]

• بوارق مشرقه در ترجمه الصواعق المحرقة / کلام و اعتقادات / فارسی

bavāreq-e mošreqe dar t.-ye as-savā'eq-ol mohreqa

حصاری لاهوری، محمد عوض، ق 12 قمری

(hesārī lāhūrī, mohammad 'avaz (- 18c

وابسته به: الصواعق المحرقة علی اهل الرفض و الزندقة؛ ابن حجر هیشمی، احمد بن محمد (909-973)

به دستور: قلندر خان

تاریخ تألیف: جمعه 9 شعبان 1134ق

ترجمه و شرح مانندی است بر کتاب «الصواعق المحرقة» ابن حجر هیشمی (974). در آغاز آن بعضی از فرق شیعه و عقاید آنان را بیان کرده است. این ترجمه و شرح به طور مزجی نگاشته شده و اصل عربی در آن نیز آمده است. آغاز: محامده حمیده مرحمیدی را که بشوارق مشرقه هدایت خود صدور اهل حق را گنجینه راز ساخته

انجام: بود سال هجرت خیر الأنام ×× یکهزار و یکصد و سی و چهار [فهرستواره منزوی 392/9]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6493

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبد الرحمن بن ملا ولی محمد لاہوری، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مجدول، دارای سر لوح رنگین؛ جلد: گالینگور قہوہ
ای، 407 گ، 25 سطر، اندازہ: 17/5×30 سم [ف: 17-84]

• البوارق الملکوتیة = الطالیع و البوارق / عرفان و تصوف / عربی

al-bawāriq-ul malakūtīya = at-talāyi' wa-l bawāriq

قاضی سعید قمی، محمد سعید بن محمد مفید، 1103 1049 قمری

ص: 124

تاریخ تألیف: 21 رجب 1095ق؛ محل تألیف: اصفهان

مقصود این رساله اثبات وجود صوری است برای موجودات هر یکی از عوالم: عقلی. مثالی و مادی، که متناسب حقیقت آن موجود می باشند و آن صورت های حقیقی امثال و اشباحی در عوالم نازله دارند. این رساله بخشی از مجموعه اربعینیات قاضی سعید قمی می باشد و قمی آن را در آغاز 1095 آغاز کرد دیباچه) و در روز یکشنبه سوم صفر 1102 در این مجموعه گذارده است و مشتمل بر 6 «طلیعه» و هر طلیعه متضمن چندین «بارقه» است: طلیعه 1. فیما یلقى الیک بلسان المحصلین من الحكماء الالهیین؛ 2. فیما یشرق من صبح القدم انواره فیلوح علی هیاکل اصحاب الهمم آثاره؛ 3. فیما ینکشف من اسرار العارفین؛ 4. فیما یلقى الیک بلسان اهل الله من خلص

شیعة امیر المؤمنین؛ 5. فیما یلقى الی روعه بهذا البیان من تصویر الحقائق بالصور البر زخية؛ 6. فیما یلقى من علل التکالیف الواقعة فی الأدیان.

آغاز: الرسالة العاشرة رسالة الطلائع و البوارق فی تحقیق أن لكل حقيقة من الحقائق الامکانية صورة و ان احسنها الصورة الانسانية بسمله. اما بعد الحمد لله واهب العلم و الصور و الصلوة علی خیر البشر و آله خیر اهل البدو و الحضر فالفقیر الی الله الغنی و المتمسک بحبل النبی و الوصی محمد المدعو بسعید الشریف القمی ... یقول نحن نرید فی هذه المقالة ... ان نبیین حقيقة ما فتح لنا فی الاستفتاح من علم خمس و تسعین من الألف الثاني فی بلدة اصبهان ... من أن لكل موجود سواء كان فی العالم العقلی او المثالی او الكونی صورة یقتضیها حقیقته و تطلبه ذاته ... و بالحرى أن نسیمها بالبوارق الملكوتية حیث ما نیها من انوار الهیة تستقدمها طلائع نوریه.

انجام: و لنختم الكلام ... و الحمد لله. اتفق النقل الی هذه المجموعة یوم الاحد ثالث شهر صفر ... سنة الف و مائة و اثنین حامد مصلیة علی ید مصنفه ... محمد المدعو بسعید القاضی جعله الله من اهله و اعطاه مناه فی نفسه و اولاده و اخوانه و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهر و باطناً.

[الذریعة 1: 436، 15: 178، 26: 109؛ مقدمه آقای مشکوة بر کلید بهشت بر چاپ 1315 ص ک- کز]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21623

آغاز: برابر؛ انجام: بان الساعه هی رجوع کل شی و مصیر کل ضوء ... الا الی الله تصیر الامور

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1100ق؛ اهدایی: رهبری، 1373؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 18 گی، 38 سطر [رایانه]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5761/8

آغاز و انجام: برابر

خط شکسته نستعلیق، کان محمد علی بن مظفر حسین، تا: 1197ق، کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز، 18 گ (28 پ 45ر)، 25 سطر، اندازه: 15/6×21/4 سم [ف: 9-27]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15/1 خونی

آغاز: وفي نعمة باقية و تقرب منه مرتبة من تمسك بحبل المقربين، انجام: بارقة أن الشيخ الرئيس مشائبة الاسلام... وقد تفردنا با ثبات هذا المطلب... بعد الجهادية قوة بها.

شماره بازیابی با توجه به ص

262 و ص 437 اصلاح شد؛ بی کا تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج بدون مقوا، 36 ص (335-370)، قطع: خستی، اندازه: 21×15 سم [ف: 7-29]

4. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 965/2

آغاز: برابر؛ انجام: بل الكل هناك في الكل مضمر، فالنفس في عالمها مشتملة على كل الأشياء. خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن 13، گ 4 (84-87 پ) [ف: 2-220]

5. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 1207/31

آغاز: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، 33 ص (293-325) [ف: 4 جدید-24]

6. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 178/3

خط: نستعلیق، کا: هزار جریبی، تا: 1202 ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: 11-930]

7. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 971/10

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن فانی پسر حاج عبدالرسول حسینی زنوزی، تا: صفر 1206 ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج تریاکی ضربی، 18 سطر (7×11)، اندازه: 11×15/5 سم [ف: 6-2134]

8. همدان؛ مدرسه غرب، شماره نسخه: 646/18

رساله دهم؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد باقر بن سر خوش افشار، تا: شوال 1217 ق؛ 51 ص (452-502)، قطع: ربعی رشت و همدان: ف: 1427

9. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3661/8

خط: شکسته نستعلیق، کا: کاظم بن عنایت الله، تا: پنج شنبه 18 ربیع الثانی 1220 ق، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 22 گ (39 پ - 60 ر)، 14 سطر (9×15) [ف: 12-2672]

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1687/6

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن علی اصغر موسوی هزار جریبی، تا: 1251ق [ف: 5-333]

11. تهران: مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: 80/2

آغاز: برابر؛ انجام: وعدناک من الجواب فان فیما ذکرنا فصل الخطاب و الله اعلم بالصواب والحمد لله علی ما هداانا لدینه و جعلنا من الموقنین بتوحیده... و الصراط المستقیم

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم لنکرانی، تا: 1253ق، جان اصفهان؛ در یک صفحه به خط شکسته خوش از مولانا خلیل قزوینی سوال

ص: 125

و جوابی در منطق نوشته شده؛ کاغذ: زرد نازک آهار زرده، جلد: تیماج قهوه بی نرم، 33 گ (47 پ-79 ر)، 15 سطر (5/1286)، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 68]

12. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2342/4

بی کا، تا: پنج شنبه 9 صفر 1259 ق، جا: قزوین؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن لایی قهوه ای، 59 گ (62 ر - 120 پ)، 18 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 5-469]

13. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 652/5

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم، تا: 1348 ق، کاغذ: فرنگی سبز، جلد: مقوایی عطف میسن، 57 گ (46 پ - 102 ر)، 19 سطر (7/5×16/5)، اندازه: 20×13 سم [ف: 348]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 438/5-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-189]

14. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12390/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان ابی القاسم بن محمد بن ابراهیم بن صادق بن ابی طالب حسینی رازی لواسانی، تا: 19 محرم 1350 ق؛ کاغذ: فرنگی، 31 گ (78-48)، 23 سطر، اندازه: 16×10 سم [ف: 31-326]

15. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 910

آغاز: برابر؛ انجام: فی مدرسۀ رضویه قم صانها الله من التصادم (28 جمادی الثانی - 1352) 26 مهر باستانی (1312)

خط: نسخ متوسط، بی کا، تا: 28 جمادی الثانی 1312 1352 ق، جا: قم، مدرسۀ رضویه؛ کاغذ: شکری، جلد: پارچه مشکی و مقوا، 306 ص، 11 سطر، اندازه: 18×11 سم [فهرست عراقی: 1-288]

16. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1783

آغاز: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 28 جمادی الثانی 1352 ق، جا: قم مدرسۀ رضویه، به دستور حاج سید علم الهدی نقوی؛ 154 گ، 11 سطر، اندازه: 18×12 سم [ف: 1-34]

17. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20804

آغاز: برابر؛ انجام: هاجرها الف التحیه و الثناء خط: نسخ، بی کا، تا: 1353ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، 37گ، 14 سطر (6×11)، اندازه: 17×10 سم [رایانه]

18. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره 10

بی کا، بی تا [نشریه: 7-520]

البوارق الملکوتیة فی بیان الاسرار الجبروتیة / کلام واعتقادات / عربی

al-bawāriq-ul malakūtīya fi bayān-il asrār-il jabarūtīya

حسینی، موسی بن فضل الله، ق 13 قمری

(hoseynī, mūsā ebn-e fazl-ol-lāh (- 19c

در یک «مقدمه» و چند «مقصد» در کلام شیعی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3544/5

آغاز: احمد و اشکر الله ذي المن الجسيم و الطول العظيم؛ انجام: ولا يناطحم الهمام

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قرمز، 11 و 20 و 24 سطر، اندازه: 18/1×22/8 سم [ف: 6-480]

• بوارق موبقه / کلام و اعتقادات / فارسی

bavāreq-e mūbeqa

سلطان العلماء، محمد بن دلدار علی، 1199-1284 قمری

(soltān-ol-“olamā”, mohammad ebn-e deldār ‘alī (1785 1868

وابسته به: تحفه اثنی عشریه = نصیحة المؤمنین و فضیحة الشیاطین؛ دهلوی، عبدالعزیز بن احمد (1159-1239) در رد باب هفتم «تحفه اثنی عشریه» شاه عبدالعزیز دهلوی است، در مسأله امامت نگاشته است.

آغاز: بسملة الحمد لله على اكمال الدين و اتمام النعمة و ... العباد باقتضاء اهل البيت عن

انجام: و هرگز رقبه خود را از رقبه تقلید به در نمی آرند (کذا) ... اللهم وال من والاهم. عاد من عاداهم

چاپ: لکهنو، چاپ سنگی

[فهرستواره منزوی 155/9 که تاریخ تألیف را به خطا 1319 دانسته است.]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18661

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1267ق؛ محشی؛ مهر: کتابخانه ناصریه لکهنو قسم دوم کتب وقف کرده علامه حامد حسین صاحب ره؛ تملک: میر حامد حسین؛ واقف: علامه حامد حسین؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با عطف و گوشه تیماج، 124 گ، 25 سطر (13×24)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: 22×33 سم [رایانه]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24466

آغاز: برابر؛ انجام: وسیعلم الذین ظلموا أي منقلب یتقلبون ... و الصلاة والسلام سنه 1282 خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا، کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با عطف و گوشه تیماج برون جلد مقوای رنگی با عطف و گوشه تیماج خرمایی، 19 سطر (11×21)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: 19×29/4 سم [رایانه]

• بوارق موبقه / کلام و اعتقادات / فارسی

bavāreq-e mūbeqah

ص: 126

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18662

آغاز: بسمله قال الناصب عليه ما عليه فقوله تعالى وعد الله الذين آمنوا انجاء: فله الحمد كما هو اهله و الصلوه على محمد وآله الطيبين
الطاهرين ... سنه عشر بعد الألف

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1219ق؛ کاغذ: حنایی، 17 سطر (10×17)، اندازه: 26818 سم [رایانه]

البوارق النورية في اسرار الحقائق الظهورية / عرفان و تصوف / عربی

al-bawāriq-un nūrīyya fi asrār-ul ḥaqā'iq-iz Zuhūrīya

قتالی، عبدالحمید بن معین الدین محمد، ق 12 قمری

(- 18c) (qetālī, 'abd-ol-hamīd ebn-e mo'īn-od-dīn mohammad

در توحید و جهان و ارواح و نفوس و قیامت و ذکر و نماز، به روش عرفانی در هشت «بارقه» هر یک چند «لامعه»: بارقه 1. بیان الوجود و تنزلاته و تحقیق عالم اللاهوت و فوائد شتی فیما یتعلق به و فیہ لوامع؛ 2. الاسماء و الصفات؛ 3. بیان عالم الملكوت و المثل و بیان النفس الناطقه و الروح المنفوخ؛ 4. بیان الطبیعة الكلية و الهیولی و الصورة و الزمان و المكان و الحركة و السكون؛ 5. بیان عالم الشهادة المسمى بعالم الناسوت و عالم الملك؛ 6. المعاد و حشر الأجساد و بیان جزاء الأعمال ثویا و عقابا و بیان الجنة و النار؛ 7. اشغال الفقراء و اعمالهم و اسكابهم؛ 8 فیما یظهر للسالک فی حال المراقبة من الانوار و غیرها. در آن از ارسطو و محمد نوربخش و جیلی و شیخ اکبریا ابن العربی که ماخذ عمدہ اوست و صدر المحققین فی شرح الأصول و شیخ بهائی و از اثولجیا نقل شده است.

آغاز: الحمد لله الذي تجلی عن هوية غيب ذاته إلى أحديته المطلقة بعلمه الأزلي المكنون العليم الذي راي ذاته المقدسة مستورة بسواتر العظمة و الكبرياء فاحب ان يظهر و يعرف فابدع بفيضه الاقدس اعيان الاشياء ... و بعد فهذه نکات عرفانية و اسرار ايقانية و معارف ذوقية.

[كشف الحجب 89، الذريعة 3: 154]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3403

آغاز: الحمد لله الذي تجلی عن هوية غيب ذاته الى أحديته المطلقة بعلمه الأزلي المكنون؛ انجاء: فالاحدية الواجبية منشأ الوجود المطلق و الواحدية الأسمائية اله العالم وجود مهية..

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور آبی، 99گی، 15 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف: 9-187]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18663

آغاز: برابر؛ انجاء: بفضل الله وعونه و الحمد لله اولاً و آخر ... و سلم تسليماً كثيراً

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 17 سطر (1578)، اندازه: 16×26 سم [رایانه]

آغاز: برابر؛ انجام: الله العالم وجود او ماهية (گویا ناتمام)

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوای عطف تیماج سرخ، 84گی (20 برگ سفید)، 19 سطر (14×25)، قطع: رحلی، اندازه: 19/5×31 سم [ف: 17-23]

← بواسیر «درمان بواسیر

← بواسیر ← مرهم برای دفع بواسیر

← بواسیر ← مجل العسیر فی اقسام و علل البواسیر

← بواسیر ← معالجه بواسیر

• بواسیر و نواسیر = نواسیر اطب / فارسی

نظام استر آبادی، -921 قمری

bavāsīr va navāsīr = navāsīr

(nezām-e estarābādī (- 1516

نویسنده می گوید یکی از دوستان صاحب کمال از من خواست تا درباره بواسیر و نواسیر مطلبی نویسم من بنا به درخواست او کتاب را در ده «فصل» بدین شرح پرداختم: 1. رسم بواسیر و نواسیر و ریح بواسیر و شقاق؛ 2. اسباب این امراض چهار گانه؛ 3. اصناف این امراض چهار گانه؛ 4. علامات این امراض چهار گانه؛ 5. معالجات این امراض

چهار گانه به تصرفات داخلی؛ 6. معالجات این امراض چهار گانه به تصرفات خارجی؛ 7. تنقیه مقعد بر سبیل اجمالی از اورام و اسبرخاء و خروج مقعد و خارش مقعد؛ فصل 8 چیزهایی که واجبست که از آن احتراز نماید درین امراض مذکوره؛ 9. ادویه مفرده که تعلق باین امراض داشته باشد؛ 10. مرکبات که تعلق به این امراض داشته باشد.

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي ابدع بفضله في الانسان عجائب

انجام پایان: انبوه از رصاص ... والله اعلم بالصواب

[فهرستواره منزوی 3317/5]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2515/1

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: میر محمد رحیم حسینی، تا: 1341ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج قرمز یک لا، 83ص (1-83)، 14 سطر
(14/5×6/5)، اندازه: 21/5×12سم [ف: 6-17]

•بواطن الآيات / اخلاق / فارسی

bavāten-ol āyāt

مجالسی است که برای واعظان و اهل منبر تنظیم شده و در هر مجلس آیه ای عنوان می شود و درباره آن سخن می گوید. در پایان یکی از
مجالس تاریخ بیستم شوال 1288 دیده می شود.

ص: 127

نامی که ذکر شد بر فراز صفحه اول با خطی جز خط اصل نوشته است. گویا مؤلف شیخ محمد جواد واعظ ملقب به سیف الشریعه و صدر الواعظین باشد که نام کتاب های کتابخانه اش روی برگی قبل از کتاب آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2195

آغاز: اللهم طهرنی من الدنس و الاقدار و صیرنی فیہ من الکائنات الأقدار ... اولاً بدانکه هر کس این دعا را بخواند؛ انجام: اما در مجلسی دیگر تا حکایت رفتن مادر وهب به میدان تا شهادت وهب را ... تا آخر حکایت والسلام تمام شد.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ مهر: «شعاع» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 244گ، مختلف السطر، اندازه: 30×19/5 سم [ف: 6-189]

• بودجه پست عثمانی (مختصر) / اقتصاد / فارسی

(mx) (būdje-ye post-e `osmānī)

عارف منشی، محمد، ق 14 قمری

(āref-e monšī, mohammad (- 20c`

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9452/12

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1 ربیع الاول 1301ق؛ 7ص (1497 - 1503) [مختصر ف: 334]

و بودجه کل موقوفاتی آستان قدس رضوی (در سال 1334 خورشیدی) / تاریخ / فارسی

(būdje-ye koll-e mowqūfātī-ye āstān-e qods-e razavī (dar sāl-e 1334 xoršīdī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23992

آغاز: بسمله بسمه تعالی محضر مبارک مقام منبع تولیت؛ انجام: حضرت عباس (س) سرداب مقدس حضرت قائم شریفی حسینی، محمد؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 1375ق؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا [رایانه]

• بودجه موقوفاتی آستان قدس رضوی / تاریخ / فارسی

būdje-ye mowqūfātī-ye āstān-e qods-e razavī

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22556

آغاز: بسمله بودجه موقوفاتی قابل مصرف انجام: بودجه کل آستان قدس ارائه گردد

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1373ق، جا: مشهد؛ کاغذ: شکری، جلد: مخمل، اندازه: 45×32سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22557

آغاز: بسمله تعالی محضر مبارک مقام منیع تولیت عظمی؛ انجام: تولیت عظمی آستان قدس رضوی بمصرف برسد خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1374ق، جا: مشهد؛ کاغذ: شکری، جلد: مخمل، 6 سطر، اندازه: 45×33سم [رایانه]

• بود و نبود همه چیز ... / عربی، فارسی

... būd va nabūd-e hame Āz

کیا گیلانی، احمد بن محمد، ق 10 قمری

(- 16c) (kīyā' gīlānī, ahmad ebn-e mohammad)

تاریخ تألیف: ذیحجه 1056

رساله ای در این که بود و نبود همه چیز در یک ساعت است و آن هم پایه همه اعداد بی نهایت است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1142/18

خط: نسخ، بی کا، تا: 1160ق؛ 4گ (66-69)، [ف: 5-238]

• بوق الحکماء / کیمیا / عربی

'bawraq-ul ḥukamā

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2296/7

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: اصفهانی، نخودی، جلد: مقوایی، رویه تیماج حنایی، دور آن ضربی فشاری، جدول و گل بوته ریز، اص (82پ)، 7 سطر (6×12)، اندازه: 17/5×11سم [ف: 11-744]

• بوستان حشمت = حشمتیه / شعر / فارسی

būstān-e hešmat = hešmatīye

حشمت، محمد شریف، ق 14 قمری

(hešmat, mohammad Šarīf (- 20c)

اهداء به: ناصر الدین شاه قاجار

تقلید بسیار ضعیفی از بوستان سعدی و سبک و شیوه های آن است که خود ناظم از این هم‌اوردی نابرابر، پوزش خواسته است.

آغاز: بنام حکیم که زد ز ابتدا ***ز کلک مشیت رقم ماسوی / توانای بیمثل و شبه و نظیر ***که بر کفر و اسلام شد دستگیر انجام: عدوی
تو در آتش قهر حق *** بسوزد چو از نار گلخن ورق [فهرستواره منزوی 366/10]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11919/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: یکشنبه 6 جمادی الثانی 1303ق؛ بر فراز برگ آغاز نوشته: «این مسوده است و تصحیح نشده است»؛ کاغذ:

ص: 128

بوستان خیال = مطالع طالع / تراجم / فارسی

ابدال رومی، بکتاش قلی، ق 10 قمری

būstān-e xīyāl = matāle' -e tāle

(abdāl-e rūmī, baktāš-qolī (- 160

تاریخ تألیف: 950ق

تذکره ای است با دیباچه ای به نثر و ده بیتی از خود او و سپس شعرهای شاعران در توحید و نعت پیامبر و ستایش امامان شیعی آنگاه آغاز غزلها است از هر شاعری به ترتیب تهجی از الف تا یاء و این کتاب برای سنجیدن سبک های شاعران با یکدیگر سودمند است. نام شاعرانی که شعرهای آنها در بسیاری از جاهای این کتاب آمده است: حرف الف: ابدال، ابن حسام، آتشی، ادهم، آذر بیگدلی، اسیری، اصلان، اصلی، آفاق، افسری، آگاهی، الهامی، الهی، امامی، امینی، انسی، انوری، اوحدی، آهی، اهلی؛ حرف ب: بابر، باقی، باطنی، بدخشی، بساطی، بنائی، بیخودی، بیضائی، بیکسی، بصیری؛ حرف ت: تقی، تمنا؛ حرف ج: جدائی، جامی، جانقلی بیک، جانی، چاکری، جدائی، جمالی، جلالی؛ حرف ح: حاتمی، حالی، حافظ، حاصل، حسن حسام، حسین حسینی، حسبی، حریف میر حزنی، حکیمی، حلمی، حیدر، حیدری، حیرتی، حمید حمیدی، حیوانی، سلطان حسین میرزا؛ حرف خ: خاتم، خاقانی، خاکی، خرمنی، خسرو، خسروک، خطایی، خلقی، خلیائی امیر محمد صالح، خواجه کرمانی؛ حرف دال: دائمی، داعی، دوائی، دوری، دهکی، دیوانه؛ حرف ذال: ذهنی، ذکری؛ حرف ر: رامی، راهب، رحمانی، رحمی، میرزا رضا قلی، رفیق، رموزی، روحی، ریاضی؛ حرف ز: زلالی، زمانی، زلفی؛ حرف سین: ساغری، سائری، سالیلی، سامی، سپاهی، سعدی، سبب، سقا، سلمان، سلیمان، سلمی، سلیمی، سهیلی، سها، سودا، سید، سیر کی، سیفی؛ حرف شین: شانی، شاهی، شرف الدین، شرفجهان، شربتی، شعوری، شگری، شکیبی، شوقانی، شوقی، شوریده، شوخی، شهودی، شهیدی، شهرتی، شیدا، شیخی، شمس؛ حرف صاد: صاغری، صافی، صالح، صالحی، صامت، صانعی، صباحی، صبوخی، صدقی، صنعی، صنفی، صهبا؛ حرف ضاد: ضمیری، ضیائی، ضیف؛ حرف ط: طالب، طاهر، طاهر، طیب اصفهانی، طراز، طفیلی، طوطی، طوسی، طوفان، طلوعی؛ حرف ظ: ظاهر، ظاهری، ظلمی؛ حرف عین: عادل، عارف، عابد، عالم، عارض اصفهانی، عاشق، عادت، عبدی، عبدالله، عرجی، عرفی، عراقی، عذری، عشقی، عصمت، عطار، علی عماد، عوری، عیانی، عاجزی؛ حرف غین: غربتی، غریبی، غباری، غیرت، غزالی، غلامی، غیاث؛ حرف فا: فارغی، فانی، فخری، فدائی، فراقی، فردی، فریدون، فضلی، فغانی، فکری، بودجه پست - بوستان خیال، فگاری، فهمی، فیضی، حرف قاف: قابل، امیر قاسم، قادری، قابلی، قانع، قبولی، قبطی، قنادی، قدسی، قدیمی، قضائی، قلانی، قلندر، قهاری؛ حرف کاف و گاف: کاتبی، کاتب، کابلی، کامی، کافی، کبودی، کاسبی، گدائی، گذاری، کریمی، کرمی، گلخنی، گلشنی، کلیم، کوکب؛ حرف لام: لسانی، لطف الله، لطفی؛ حرف میم: محتشم، محرمی، مجرمی، محبی، محیط، درویش مجید، میرزا محمد، مسیح، میر مشتاق، مقبل، مقیاس، مونس اصفهانی، موسی، میر حاج میرزا ملک، میر علی، مومن میرزا، مایللی، مانعی، مردمی، مزار، مشکی، مسکین، مهری، آ محمد باقر، مسعود، مراد، مسلمی، محتتی، میرم؛ حرف ن نادر، نارنجی، ناصحی، ناصر، نامی، نباتی، نجومی، نحوی، نرگسی، نزاری، نسیمی، نصرالله، نشاط، نقاش، نقدی، نظمی، نعیمی، نثاری، نیازی، نیازی احمد میرزا صفوی، نظیری، نهانی نوایی، نویدی؛ حرف واو: واحد، واحدی، واقفی، واهب، واصلی، وحشی، وصفی، وصلی، وفائی؛ حرف ها: هاتف هادی، هاشمی، هجری، همام، همتی، همایون، هلاکی، هلال، هلالی؛ حرف می: یادگار، یارگی، یاری، یتیمی، یحیی،

یقینی یعقوب. این تذکره را عده ای اشتباها به سلطان محمد فخری هراتی نسبت داده اند که تذکره ای به همین نام دارد اما تذکره وی غیر از این کتاب می باشد. آغاز: 1: بسمله. بعد از حمد و سپاس و شکر بی قیاس حضرت مهیمن متعال که منطبق اهل قیاس ... 2: هو المستعان. بسمله و. بعد از وظایف حضرت وهاب علی الاطلاق و لطایف مدح سلطان مقدسان آفاق این حقیر ... بکتاش قلی ابدال رومی نموده می آمد که این مجموعه که او را بوستان خیال نام نهادند سپهریست پر از کواکب ابکار معانی ... بخاطر رسیده مرا این خیال *** که اشعار چندی ز اهل کمال / کنم از سر صدق و اخلاص جمع *** فروغی دهم هر یکی را چو شمع / نهم نام آن بوستان خیال *** برم تحفه ای نزد ارباب حال انجام: هر چیز که زیر فلک از زشت و نکوست *** یکذره اگر میل دلت جانب اوست / از پرتو تو خورشید جمالش دوری *** آن ذره حجابست میان تو و دوست

چاپ: به کوشش محمد علی کوشا 1376 شمسی

نسخه های منزوی 8/4x26 ، 52/25؛ تاریخ تذکره های فارسی 421/1؛ [فهرستواره منزوی 1856/3 و 366/10] ۱. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: 5/2

خط: نستعلیق، کا: پیر محمد کاتب، تا: 977ق؛ دنباله مقدمه اش ساقط است؛ با یک سرلوح، کاتب در این نسخه نام شعرا را ننوشته؛ جلد: چرمی، قطع: وزیری [نشریه: 6-66]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7046

آغاز: در آمد به خاطر ما این خیال *** که نظمی کنم جمع ز ارباب حال / کنم جمع از صدق و اخلاص جمع *** که باشد بیزم

ص: 129

بزرگان چو شمع؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: اواخر محرم 982ق؛ فاقد دیباچه منشور مؤلف، مجدول مذهب، دارای کتیبه مرصع مذهب؛ تملک: حسن بن حسین موسوی کاشانی به تاریخ 1130؛ جلد: تیماج قهوه‌های ضربی ترنج با سر با نقش گل و بوته، 66گ، 12 سطر، اندازه: 17/5×12 سم [ف: 25-52]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3446

آغاز: نثار مرقد و مشهد معطر حضرت شاه ولایت و پناه اهل هدایت و عمده اهل فصاحت و زبده اهل بلاغت امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب و ائمه معصومین باد؛ انجام: ظالم ار عادل نباشد خویش را ایمن مباش ***ز اصل فطرت سنگ را بالقوه اش مضمهر ست / بار کش گر نیستی میکوش در ضعف بدن ***زانکه از بار گران آسوده است لاغرست خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز (برگ اول) و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج سیاه مجدول گرهی، 75گ، 15 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف مخ: 1-280]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7084/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای ترنجی مقوایی، 19گ (9-27ر)، 14 سطر

(6/5×12/5)، قطع: ربعی، اندازه: 13×19/5 سم [ف: 16-447]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5335/1

آغاز: برابر 1؛ انجام: یا دیده بجای اوست یا خود او است. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 23 جمادی الثانی 1084ق، تاریخ «جویند ز بیگتش قلی آبدالم» (1016) دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقواگرد تیماج سرخ، 65گ (1پ-65ر)، 15 سطر (11×18/5)، اندازه: 13×19 سم [ف: 15-4207]

6. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4199/1

آغاز: برابر 2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه رجب 1225ق، جا: سپاهان، به خواهش دوستی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی عطف قهوه ای، 103گ (1-103)، 20 سطر (1487)، اندازه: 14×20 سم [ف: 13-3168]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7687/1

آغاز: برابر 1

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل سمنانی، تا: 5 ربیع الثانی 1274ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول پشت جلد اسلیمی، 104ص (1-104)، 21 سطر، اندازه: 20×14/5 سم [ف: 26-182]

آغاز: بسمله. فایض گشته نثار مرق رو مشهد معطر شاه ولایت ... چنین گوید حقیر بی بضاعت و کم استطاعت ... و ... خواجه نظامی: بسم الله الرحمن الرحيم هست کلید در گنج حکیم؛ انجام: . حیرتی: جفا بسیار شد یاران وفا بسیار بایستی ** جفایت هم خوش است اما نه این مقدار بایستی

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: چرمی، 17گ، 14 سطر، اندازه: 14×19/5 سم [ف: 3-1273]

9. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2523/10

آغاز: برابر 1؛ انجام: سخن دان با فهم زیبا بود

خط: نسخ، کا: مذهب شاعر، بی تا؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 4 ص (579-582)، 10 سطر (5/10 × 5/15)، اندازه: 22×15/5 سم [ف: 9-1321]

• بوستان خیال = خورشید نامه / داستان / فارسی

būstān-e xīyāl = xoršīd nāme

خیال گجراتی، محمد تقی بن محمد غوث، -1173 قمری؟

(xīyāl-e gojrātī, mohammad taqī ebn-e mohammad qaws (- 1760)

تاریخ تألیف: 1169 ق؛ محل تألیف: مرشد آباد هند

کتابی است مفصل (17 جلد) در داستان ها و افسانه ها و دارای چند «گلستان» و هر گلستان خود چند «گلشن». نام چند تن از قهرمانان این داستان: شاهزاد معز الدین (شاهزاده ای که کتاب را بنام او نوشته) حکیم قیطاس، اقبال شاه، طاقی شاه، اشبوط، ضرون، ملکه گلعدار، نوبهار، آذر شاه، اسب شاه، مرطوب شاه، صار منکوس، ملکه سرو سهی، حکیم اخشیخان، سلطان اسماعیل، امیر نظام الدین، امیر ناصر الدین یکه تاز، خواجه شمس القمرین وزیر و امیر کبیر جهان سالار و خواجه شمس الدین. فراهم آورند این داستان گاه شیوه خالص داستان سرایی را ترک گفته و پاره ای از اطلاعات علمی، نجومی و تاریخی و جغرافی را با داستان می آمیزد و می کوشد که کار از بیهوده گی و خیالی بودن محض خارج گردد. مؤلف خود در اواخر گلستان دوم به این نکته اشارت دارد. نویسنده این داستان از رموز حمزه نیز یاد می کند: «این قدر که قلمی شد ... تحریر اسامی چندی پیش نیست قصه خوان مربوط فی الجملة هم آن را ضبط می تواند کرد تا در مجالس جهت اظهار کمال، او را بکار آید و این قدر را مستمع هم با وجود عدم شوق به امثال هذا می تواند شنید و یاد گرفتن این اسامی چندان اشکال ندارد چه در رموز قصه حمزه بعضی از اسماء طولانی را ذکر کرده اند و قصه خانان آن را به حافظه سپرده اند و می گویند مانند سهلان بن سهل ازدها چشم کرگدن پیشانی، مناره گردن.» داستان سرا اشعاری نیز از خویشان و از دیگران در داستان گنجانیده از جمله شاعرانی که نام آنان در این داستان آمده: نظامی، و مولوی است. (عبدالحسین حائری)

چاپ: بخش هایی از آن به سال 1309 ق در بمبئی هند و 1336 ق در لاهور و سال 1964 م در پیشاور و اندکی از آن نیز در مجله ایران

زمین (سال دوم و سوم، 1362-1363هـ) چاپ شده است.

[الذریعة 156/3 ؛ دانشنامه جهان اسلام 549/4 ؛ نسخه های منزوی 3742/5 ؛

ص: 130

آغاز: حمدی که اگر تمام دریای روی زمین مرکب شود و جمیع شاخهای درختان ربیع مسکون قلمها گردد به تحریر آن وفا نکنند اگر کار را شروع در مطلب بر خود آسان سازیم بتحریر باقی قصه که در آخر گلشن دوم از گلستان اول از کتاب بوستان خیال به این روش زیب و زینت بخشیده اند میان روان شدن شاهزاده نامدار معزالدین فلک اقتدار بجناب ملک ظهورستان و کتخدائی آن شاهزاده عالی شأن با ناطقه را روشن بیان و مواصلات عاشقان با معشوقان.

آغاز بخش دوم: به نام خدایی که از مشیت خاک *** پدید آورد گوهر تابناک / به آن گوهر از لطف بی انتها *** فروغ خرد را نماید عطا. و بعد از حمد و سپاس حضرت ملک غلام و دعای از دیاد عمر و دولت و بقای سلطنت پادشاه اسلام محمدشاه پادشاه غازی خلدالله ملکه سلطانه. و از دیاد عمر و دولت و اقبال نواب محمد اسحاق بهادر که حق تعالی مع بردران. مدارج رفعت و شوکت ترقی دارد شروع در دفتر سوم بهار دوم که معز نامه نام دارد نموده شد ذکر فرستادن شاهزاده معز الدین ابوالمکارم ایلچی گری بجناب شهر فردوس و جبل اعلی نزد ابو عامر و ابو حاکم سابق برین رقم کرده کلک بلاغت آئین شده که آن شهریار بعد از تناول نمودن ثمره الفهم به تصفیه قلب مشغول است و بعد از آنکه از آنکار پرداخت شروع به خواندن کسب حکمت از تصانیف حضرت ادریس و اعفاذیمون مصری نمود.؛ انجام: بر پایان بخش اول: لمؤلفه: چو آلوده گردیده این داستان *** به احوال ناپاک آن ملحدان / شد آلوده این قصه محتشم *** به مذکور این خارودشت ستم / همان به که سازم سخن مختصر *** و گر هم نویسم نویسم ز سر / غرض چون ز جمشید کردم کلام *** کنم ختم گلزار در این مقام راوی گوید که چون سر رشته سخن بذكر جمشید کشید و این چند داستان به مذکور آن پلید آلوده گردید باید که گلزار اول از گلشن دوم از گلستان اول از کتاب بوستان خیال در اینجا ختم نمایم و از داستان صاحب قران نقاب از چهره شاهد مقصود در گذار دیگر برگشایم چنانکه باقی قصه پر غصه این پلید یعنی جمشید نیز در ضمن داستان های صاحب قران گیتی ستان یعنی شاهزاده معز الدین کامران مذکور خواهد شد و این گلزار مشتمل است بر ذکر رفتن صاحب قرآن به جبل الصفا- تا در جشن نوروز نشستن و تهیه خواندن لوح کردن و چون سخن به این مقام خواهد کشید بهار اول از کتاب بوستان خیال با تمام خواهد رسید.

پایان کتاب: چون خواندن لوح و طلسم بیضا متضمن خواندن کتاب شاهنامه بزرگ یعنی تاریخ الاعظم است گلدسته بند این گلای رنگین یعنی مسود این اوراق - محمد تقی الجعفری الحسینی المتخلص به خیال است در این مقام ختم نماید و نقاب از چهره گلر خان مضامین باقیه در گلستان دوم و بهار سوم بر گشاید و خواندن لوح طلسم بیضا را مقدمه آن کتاب تاریخ الاعظم سازد و تتمه احوال خیر مآل صاحب قرآن اکبر را در ضمن قصه صاحب قرآن اعظم بیان کند به این ترتیب که بعد هر چند داستان از این افسانه شیرین داستانی از این قصه رنگین نیز بر صفحه بیان خواهد کشید و خاطر دوستان را از تماشای گلهای تمام این بوستان خورمی (کذا) و تازگی خواهد بخشید و این گلستانرا مسمی بمعز نامه گردید امید که عزیز دلها گردد و گلستان دیگر چون بفرصت روزگار با تمام رسد بنام خورشید نامه علم شهرت بر افرازد و الله الموفق علی الاتمام.

دو بخش از کتاب معز نامه یا بوستان خیال است. بخش نخست (برگ 1-228 ب) گلشن دوم از گلستان اول و بخش دوم (برگ 229 الف تا آخر نسخه) گلشن یا دفتر سوم گلستان اول و پایان گلستان اول (که بهار دوم نیز هست) خواهد بود؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ دارای دو سر لوح مرصع و مذهب، مجدول مذهب، یادداشتی از محمد باقر بن محمد رحیم تبریزی مورخ 1164؛ کاغذ: خان بالغ آهار مهره، جلد: تیماج قهوه قرمز با سجاف

تیماج، 1086ص، 21 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 27×46سم [ف: 10-2112]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13673

آغاز: آغاز سطر دویم از جلد چهاردهم که مشتمل است بر دو فصل و مخبر بر احوال صاحبقران اعظم و متعلقان آنشهریار مکرم بوصال رسیدن ... راویان اخبار و ناقلان آثار ... سلطان فلک رخس شاهزاده خورشید تاج بخش؛ انجام: رفتن صاحب قران اعظم با حکیم بزرگ و صاحب قران اصغر با حکیم بزرگ ... در اندک زمانی آنرا نیز با تمام رسانیده ... و سلامتی

این نسخه، سطر دوم از جلد چهاردهم است مشتمل بر دو فصل در احوال صاحبقران اعظم و متعلقان وی و در چند مورد به شاهنامه بزرگ نامیده شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشکئی، عطف: تیماج مشکئی، 306گ، 23 سطر (18×25)، اندازه: 24×30/5سم [ف: 34-572]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3865/1-ف

نسخه اصل: دیوان هند ش 2442؛ خط: نستعلیق، کا: ملاعبدالقادر بن عبدالله عرف براجی، تا: دوشنبه 23 ذیحجه 1203ق، جان دارالارشاد قادری قلعه اسلام آباد (فیلمهاف: 2-272)

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 32904

آغاز: چنین کردم هر چند که در اول چیزها به خطر من رسید که به مجرد خوابی چگونه دیده و دانسته خود را در مهلکه اندازم؛ انجام: رنگین سیاق را چنان مناسب بود که این جلد را همین جا ... جلد دویم را که تمامی ... احوال صاحبقران ... شاهزاده ... الدین ... زیب و زینت بخشید. و التوفیق من الله الملك المجید تمام شد جلد اول خورشید نامه

ص: 131

نسخه حاضر جلد دوم کتاب در احوال صاحبقران اعظم خورشید تاجبخش است که خورشید نامه نام گرفته است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه 7 ربیع الاول 1212ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، بهمن 1384؛ کاغذ: هندی نخودی لمینه شده، جلد: تیماج فرنگی زیتونی، زرکوب، 167گ، 16 سطر، اندازه: 28×24/5 سم [اهدائی رهبر: 8-485]

5. قم؛ فاضل قاینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

شامل جلد اول مسمی به «معز نامه» و جلد دوم مسمی به «گلستان فی تاریخ صاحب قران الأكبر شاه زاده معزالدین»؛ بیکا: نوروز علی خان کیا، تا: 1270 (تراثنا: س 13 ش 1-138)

6. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 410-3/30

آغاز: بسمله بنام خدایی که از مشّت خاک*** پدید آورد گوهر تابناک / بآن گوهر از لطف بی انتها*** فروغ خور را نماید عطا ... بعد از سپاس حضرت ملک العلام و نعت و درود بر سید انام بر اهل بیت کرام علیهم الصلوٰة و السلام و دعا از؛ انجام: محمد تقی الجعفری الحسینی المتخلص بخيال را چنان بخاطر گذشت که گلستان اول را از کتاب بوستان خیال در این مقام ختم نماید و نقاب از چهره گل رخان مضامین باقیه در گلستان دویم و بهار سوم که عبارت از بهار دویم بر گشاید ... و تتمه احوال خیر ... صاحبقران اکبر را در ضمن قصه صاحبقران اعظم بیان کند، لمنه و کریمه. گلستان اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: عطف و گوشه تیماج قهوه ای، پارچه سرخ، 370گ، 15 سطر، اندازه: 15×24/5 سم [ف: 2-632]

• بوستان خیال / شعر / فارسی

būstān-e xīyāl

ابیاتی است انتخاب شده از دوران و مثنوی های شاعران فارسی گوی، تنظیم شده به ترتیب حروف قوافی آنها از حروف الف تا یاء ابیات محمد الهی و ثنای رسالت پناهی که در آغاز مجموعه آمده و حدود یک هزار و پانصد بیت می باشد.

آغاز: بعد از وظایف حمد و سپاس و شکر بی قیاس حضرت مهیمن متعال که منطق اهل قیل و قال و محققان علوم و افضال. انجام: ز هجر روی تو چندان که می کنم زاری ×× تو با وصال خودی جانا فراغی داری

مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 398

آغاز: بعد از وظایف حمد و سپاس و شکر بی قیاس حضرت مهیمن متعال که منطق اهل قیل و قال و محققان علوم و افضال؛ انجام: ز هجر روی تو چندان که می کنم زاری × تو با وصال خودی جانا فراغی داری

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 10؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، 56گ، 13 سطر، اندازه: 24/5×15 سم [ف: 2-93]

• بوستان خیال / شعر / فارسی

būstān-e xīyāl

تک بیتی هایی است به ترتیب حروف قافیه ها، گرد آورده شده برای مسابقه شعری، از حرف الف تا حرف یاء.

مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 445/1

آغاز: نصیحت می کنم هر شب دل دیوانه خود را *** که با هر کس مگو از بیخودی افسانه خود را

خط: نستعلیق، بی کاف، تا: قرن 11؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج زرشکی سوخته ضربی، 58 گ (اپ-58 پ)، 14 سطر، اندازه: 19×10/5 سم [ف: 2-125]

بوستان خیال / تاریخ / فارسی

būstān-e xiyāī

از آغاز داستان رسیدن سلطان با خواتین و شاهزادگان با فرقیه و آراستن جشن تولد شاه زاده اسماعیل.

مشهد؛ ادبیات، شماره نسخه: 47 فرخ

آغاز: بسمله تبارک الذی جعل فی السماء بروجاً و جعل ... زینده کلامی که کلمات رنگینش گلگونه رخسار شاهد سخن ... از اینجا می توان دانست که محمد رفیع واعظ که شهر بند ادراک ذاتش

خط: نستعلیق به شیوه هندی، بی کاف، بی تا، کاغذ: نخودی رنگ، جلد: تیماج قرمز، 639 ص، 17 سطر (16×25/5)، قطع: رحلی اندازه: 23/5×32 سم [ف: 15]

بوستان سعدی / شعر / فارسی

būstān-e sa'dī

سعدی، مصلح بن عبدالله، -691؟ قمری

(sa'dī, mosleh ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1293

تاریخ تألیف: 655ق

مثنوی بسیار معروف و یکی از بهترین نمونه شعر اخلاقی فارسی در قرن هفتم در بحر تقارب در 4023 بیت که در ده «باب» سروده شده: 1. عدل و تدبیر؛ 2. احسان؛ 3. عشق و دلباختگی؛ 4. فروتنی؛ 5. رضا؛ 6. قناعت؛ 7. تربیت؛ 8. شکر؛ 4. توبه؛ 10. مناجات. تاریخ سرودن بوستان را سعدی در این بیت به سال 655 آورده: «از هجرت فزون بود پنجاه و پنج *** که پرور شد این نام بردار گنج»

آغاز: به نام خداوند جان آفرین *** حکیم سخن بر زبان آفرین انجام: بضاعت نیاوردم الا امید *** خدایا ز عفوم مکن نا امید چاپ: مشار فارسی 794/1 (نشانی 55 چاپ): تهران، سنگی،

1322ق، رحلی، 75ص (کلیات سعدی: صص 76-150)؛ بمبئی، سنگی، 1323، وزیری بزرگ، 90ص

[دنا 535/2 (218 نسخه)؛ الذریعة 445/9 و 155/3؛ نسخه های منزوی 1861/3؛ فهرست مشترک پاکستان

262/7-286؛ الأوقاف العامة موصل 154/4؛ فهرستواره منزوی 309/10]

شرح و حواشی:

1- شرح بوستان؛ سروری، مصطفی بن شعبان (897-969)

2- شرح بوستان؛ عبدالصمد بن کمال الدین (11-)

3- شرح بوستان؛ سودی، محمد (1000-)

4- شرح بوستان؛ شمعی برزینی، مصطفی (1000-)

5- فرهنگ لغات بوستان سعدی

6- شرح بوستان؛ هانسوی، عبد الواسع

7- بوستان سعدی (منتخب)

8- شرح بوستان

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2571/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: قرن 18 کاغذ: متن سمرقندی، حاشیه ترمه اصفهانی، جلد: میشن سیاه، ترنج و سرترنج و لچکی سوخت گل و پرند الوان، 203گ (209-411)، 21 سطر، اندازه: 11/5 × 17 سم [ف: 8-286]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2570/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: قرن 18 کاغذ: سمرقندی سوراخ سوراخ شده، جلد: تیماج قهوه ای، 154گ (144-297)، 27 سطر، اندازه: 11/5 × 19/5 سم [ف: 8-282]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11709

عکسی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 8 [مختصر ف: 111]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4185/2-ف

نسخه اصل: بنیاد مارتین بودمر Boedemer در ژنو؛ خط: نسخ، کان عبدالصمد بن محمد بن محمود بن خلیفه بن عبد السلام بیضاوی،
تا: صفر 720 ق [فیلمها ف: 3-28]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 67-عکسی

نسخه اصل: از کتابخانه دیوان هند؛ بی کا، تا: 721 ق (نشریه: 2-271)

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 66-عکسی

نسخه اصل: از کتابخانه دیوان هند؛ بی کا، تا: 728 ق (نشریه: 2-271)

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10246

خط: نستعلیق، کا: میر علی، تا: قرن 9 [الفبائی: 90]

8. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1206/26

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا، استانبول ترکیه 4792؛ خط: نسخ، کا: اسعد بن علی بن محمد کاتب، تا: قرن وق؛ 180 ص (132-311)
در حاشیه [عکسی ف: 4-25]

9. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4700

خط: نستعلیق، کا: سلطان علی مشهدی، تا: قرن 9، مجدول به طلا؛ کاغذ: کاغذ متن ترمه حاشیه خطایی رنگارنگ، جلد: روغنی تشعیر
با پشت معرق، 127 گ، 12 سطر، اندازه: $16/1 \times 23/2$ سم ف: 2-59]

10. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 944

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: سلطان محمد نور، تا: محتملا قرن 19 مجدول، مذهب، با سرلوح؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مشکی
مقوایی، 53 گ، 19 سطر (11×17)، اندازه: $24/5 \times 17/5$ سم [ف: 2-485]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8167/19

آغاز: شنیدم که در وقت نزع روان***بهرمز چنین گفت نوشیروان / که خاطر نگهدار درویش باش***ته در بند آسایش خویش باش؛ انجام:
خدا را که مانند و انباز و جفت ×× ندارد شنیدی که ترسا جگفت [= چه گفت] / رهایی نیابد کس از دست کس ×× گرفتار را چراه صبرست
وبس

این منتخب شامل حکایاتی از ابواب مختلف کتاب است که بدون اشاره به عنوان یا موضوع ابواب به دنبال هم آمده است؛ خط: نستعلیق،
بی کا، تا: نیمه نخست قرن 9؛ دارای کتیبه ای مرصع و مذهب، دارای گل و بوته ها و اسلیمی های زرین؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه
گل دوزی شده ماشینی دارای عطف و لبه های تیماج سبز سیر با جدول گرهی ضربی، 4گ (118ر-121ر)، اندازه: 14×21/3سم [ف:
306- 27/1]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2572/6

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: 805ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن زرشکی با ترنج و سرتنج منگنه، 220گ (150-369)، 19
سطر، اندازه: 8×14/5سم [ف: 8-291]

13. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 883/8

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، کا: عبدالله کاتب اصفهانی، تا: 862ق، جان اصفهان موضع جورتان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای ابره میشن
تیماج مشکی متن و یک حاشیه کتیبه ای ضربی طلاپوش گل برجسته، قطع: نیم ورقی، اندازه: 21×31سم [ف: 4-1028]

14. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2702-ف

نسخه اصل: در الکتب المصریه ش 22 ادب فارسی؛ خط: نستعلیق، کا: سلطان علی کاتب هروی، تا: اواخر رجب 893ق؛ آراسته به
نقش های هندسی رنگارنگ، با سرلوح زرین و رنگین زیبا، مجدول، با شش مینیاتور از کمال الدین بهزاد هروی مورخ 893-894 با رقم
«عمل العبد بهزاد» در چهار تایی آنها، تذهیب از یاری هروی است، در پایان در یک برگ از شعرها خمسه نظامی گنجوی است نوشته
محمد کاتب کرمانی؛ مهر: شاه عباس؛

ص: 133

55گ، 23 سطر (17×21) [فیلمهاف: 1-23]

15. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: 20

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: کشوری، تا: 896ق؛ کاتب از شعرای قرن نهم و صاحب ترجمه است. [نشریه: 1-10]

16. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: 24

آغاز و انجام: برابر

به ضمیمه گلستان؛ خط: نسخ، کا: شمس الدین شیرازی، تا: نیمه دوم قرن 10؛ قسمت الحاقی به خط منعم الدین اوحدی (نشریه: 1-10)

17. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5618

خط: نستعلیق خوش، کا: امیر کاتب شیرازی، تا: قرن 10؛ با یک سرلوح طلا، دو صفحه تذهیب، مجدول، مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: ضربی و داخل معرق طلاپوش لبه دار، 166گ، 12 سطر، اندازه: 14×22/7سم [ف: 2-59]

18. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4859

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دو مجلس تصویر رنگین دار، با دو سرلوح زرین؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی، 143 گ، 15 سطر (8×16)، اندازه: 15×23سم [ف: 14-3881]

19. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1298

خط: نستعلیق، کا: عبدی بن شیخ مرشد کاتب (نیشابوری)، تا: قرن 10؛ مجدول، با سرلوح، دارای نه مجلس تصویر

کاغذ: متن سفید، جلد: سوخت قهوه ای منقوش، درون تیماج آلبالویی زرکوب، 180 گ، 12 سطر (4×10)، اندازه: 10×18سم [سنا: فی: 2-215]

20. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4456

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق دودانگ استادانه، کا: عمادالحسنی، تا: اواخر قرن 10؛ مجدول، دارای سرلوح زیبا، پشت سرلوح چنین نوشته است: این کتاب که پنجاه و دو ورقست، سوای یک ورق از خطوط خوب قبله کتاب عماد الحسنی است. العبد علیمحمد لواسانی 1261»، و این شخص میرزا علیمحمد صفای لواسانی است، یادداشت میرزا لطفعلی صدرالافاضل شیرازی متخلص به دانش و متوفی 1350 ق در تعریف نسخه به تاریخ 1335؛ واقف: نایینی؛

کاغذ: ضخیم، جلد: تیماج مشکى، 50گ، 21 سطر چهار ستونى (21×11/5)، اندازه: 22×35سم [ف: 7-219]

21. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3259

آغاز: اتابک محمد شه نیک بخت ×× خداوند تاج و خداوند تخت / جوان و جوان بخت روشن ضمیر *** بدولت جوان و بتدبیر پیر؛ انجام: نگویم بزرگی و جاهم بیخس *** فرومانده گی و ... بیخس / اگر باری اندک زلل داند *** بنا بخردی شهره گرداندم خط: نستعلیق کهنه، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز (دو برگ)؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و با سر مجدول گرهی، 149 گ، 149 سطر، اندازه: 21×13سم [ف مخ: 1-279]

22. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 459

گزیده ای است از بوستان سعدی؛ خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 10؛ در حاشیه آراسته با گل و بوته، با یک سرلوح؛ کاغذ: رنگارنگ، جلد: تیماج سبز مقوایی ضربی زرکوب، 23گ، 11 سطر (8×4)، اندازه: 23×15سم [ف: 5-658]

23. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7881-39/261

آغاز: جوانمرد شاطر زمین بوسه داد *** ملک را ثنا گفت و تمکین نهاد / بدو گفت ای شاه با داد و هوش *** از این در سخنهای حاتم بنوش؛ انجام: زن بیخرد بر در و بام و کوی *** همی کرد فریاد و می گفت شوی / بدو گفت مرد ای زن تلخ روی *** تو گفتی که آزار ایشان مجوی

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ جلد: مقوای عطف گالینگور قهوه ای، 104، 15 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-631]

24. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9227

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ با پیشانی زرین و لاجوردی، مجدول؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سر ترنج زرکوب، 146گ، 15 سطر (12×6/5)، قطع: بغلی، اندازه: 11×17 سم [ف: 17-325]

25. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9280

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول زر و لا-جورد، با پیشانی زرین و رنگین، از آن سلیم در 1201؛ وقف مدرسه سیف الله از غازی حاج آوریوس بک؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکى زرکوب مقوایی با لولا، 143 گ، 15 سطر (13×6)، قطع: ربعی، اندازه: 23×14سم [ف: 17-339]

26. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 637

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 905ق؛ تملك: حاج حافظ افندی؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، 128گ، 15 سطر، اندازه: 11/5 × 16/5سم [ف:

27. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2164

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق زیبا و استوار، کا: میرعلی سلطانی، تا: 907ق، جا: هرات؛ پنج مجلس مینیاتور آب و رنگ بسیار خوب، دارای کتیبه، به خط ثلث بسیار عالی رقم رفته: «به رسم کتابخانه خاقان العادل الاکرم عبدالله بهادر خان في 970»، دارای تصاویر به عنوان اشعار بوستان، مجدول، بعضی از صفحات چند لچکی مذهب میناسازی برای تفکیک ابیات؛ کاغذ: ختائی غبار زرافشان، 364ص، 12 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 17×25سم [ف: 3-504]

28. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5939

خط: نستعلیق، کا: سلطانعلی مشهدی، تا: یک شنبه 10 رجب 914ق؛ دو صفحه اول مذهب، مجدول، عناوین روی زمینه طلا؛

ص: 134

تملك: لطف علی بن محمد کاظم صدرالافاضل مورخ 1311؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سیاہ ضربی، 146گ، 15 سطر، اندازہ: 16/8×24/6

سم [ف: 2-60] 29. تہران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4268

خط: نستعلیق، کا: حاجی عزالدین، تا: 917ق؛ با سرلوح زر و لاجورد و شنگرف، مجدول، کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی زرین ترنجی مقوایی درون قہوہ ای، 124گ، 14 سطر (6×13)، اندازہ: 12×21سم [ف: 13-3238]

30. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 268

خط: نستعلیق، کا: سلطان محمد خندان، تا: 920ق؛ مجدول زر و لاجورد، با یک مجلس تصویر آبرنگ مینیاتور کار ہرات، دو صفحہ آغاز متن و حاشیہ مذہب و مرصع بسیار زیبا کار ہرات با گل و بوته و جدول زر و لاجورد و دو صفحہ آخر آراستہ؛ مہر: حبیب اللہ؛ نسخہ مہدی بیانی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی ضربی مقوایی نو، 150گ، 15 سطر (7×15)، اندازہ: 15×24سم [سنا: ف: 1-130]

تہران؛ بیانی، مہدی (دکتر)؛ شماره نسخه: 21

ہمان نسخہ بالا [نشریہ: 1-10]

31. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15953

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالرشید دیلمی، تا: ربیع الثانی 920ق؛ مجدول، دارای سرلوح مزدوج شرفہ دار پر کار، دو صفحہ اول تشعیر سازی با گل و برگ طلائی، محشی بہ حواشی و تفسیر و معانی اشعار؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شہریور 1367؛ کاغذ نباتی، جلد: تیماج زرشکی ضربی، 143گ، 15 سطر، اندازہ: 14/3×23/8سم [ف: 17-32]

32. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16080

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 920ق؛ مجدول بہ زر تحریردار و سیاہی، دارای سرلوح منقش و مذہب؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شہریور 1367؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن دار چینی، 180گ، 12 سطر، اندازہ: 12/5×20سم [ف: 17-34]

33. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4109

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کان محمد القوام کاتب، تا: 921ق؛ با یک سرلوح زرین، محشی بہ زبان ترکی کہ برخی لغات را ترجمہ کردہ؛ مہر:

«الراجی علی اصغر»، «محمد قاسم»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکئی، 131گ، اندازه: 12×18 سم [ف: 11-104]

34. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 190

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: شاه محمود نیشابوری (زنده در 972 تا 989)، تا: 923ق (نزدیک به بیست سالگی)؛ مجدول زر و لاجورد، دارای حاشیه سازی و بوته اندازی زرین و آراسته و مرصع کاغذ: سفید، متن سمرقندی و حاشیه دولت آبادی، جلد: میشن عنابی با ترنج و سرترنج، گوشه و کناره سوخت، زمینه فیروزه ای، 46گ، 14 سطر (6×13)، اندازه: 14×24 سم [سنا: ف: 92-1]

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)، شماره نسخه: 22

همان نسخه بالا [نشریه: 1-10]

35. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 106

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: عطار شیرازی، که گویا به مرشد عطار شیرازی نامبردار بوده و از صوفیان بنام سده دهم است، تا: 930ق؛ با سرلوح بسیار خوب، مجدول، مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: سوخته سیاه طلاکوب، 180 گ، 12 سطر (7×15)، اندازه: 12×19/5 سم [ف: 2-10]

36. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1032/4-ف

نسخه اصل: بادلیان اوزلی 125 (1619 و 2249 و 1960 و 728 و 1609 و 986)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: شوال 936ق، جان سبزواری؛ [فیلمها: ف: 1-559]

37. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2211/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: رمضان 143ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: مخمل بنفش، 15 سطر (9×19)، اندازه: 14×22 سم [ف: 9-889]

38. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2281

آغاز: برابر؛ انجام: جزین کاعتماد بیاری تست *** امیدم بامر ز گاری تست

خط: نستعلیق، کا: عبدالله، تا: 951ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، تریاکی، ترنج و نیم ترنج، کوبیده، مقوایی، 151گ، 14 سطر (6/5×13)، اندازه: 13×22 سم [ف: 5-400]

39. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1067

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 951ق؛ افتادگی: آغاز؛ در زیر بعضی از اشعار ترجمه لغات به ترکی شده؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج
مشکی سوخت ضربی و مقوایی زرکوب با لولا، 100گ، 17 سطر (6×15)، اندازه: 12×23سم [سنا: ف: 2-112]

40. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8107

خط: نستعلیق، کا: حیدر حسینی سبزواری، تا: 951ق؛ مجدول مذهب، حاشیه سازی شده به زر؛ تملك: احمد بن میر محمد علی در
ذیحجه 1252؛ مهر: علی خان بهادر در 1216؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مخمل به زر آراسته گرداگرد و عطف تیماج قهوه ای زرکوب
مقوایی، 175 گ، 12 سطر (8×13/5)، قطع: ربعی، اندازه: 15×24سم [ف: 17-32]

41. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5072

آغاز و انجام: برابر

گویا گزیده ای است از آن؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: شاه محمود خوشنویس، تا: 952ق؛ با یک سرلوح زیبا، مجدول؛ کاغذ:

ص: 135

سپاهانی، جلد: ترمه و مغزی تیماج قهوه ای، 20 گ، 12 سطر (6×13)، اندازه: 11/5 × 18/5 سم [ف: 15-32]

42. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10282

آغاز و انجام: برابر

دویست و پنجاه بیت است از بوستان؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمود بن سلطانعلی، تا: 954ق؛ دارای سرلوح مذهب مرصع کتیبه دار، مجدول به زر و لاجورد، دارای کتیبه بازویندی، سه صفحه آخر دارای لچکی های متناظر و مختلف النقش؛ کاغذ: متن خانبالغ نخودی و الوان آهار مهره، حاشیه الوان، جلد: تیماج عنابی با ترنج زری، 25گ، اندازه: 14/5×22 سم [ف: 9-87]

43. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2362

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن اسحق، تا: 156ق، جا: قسطنطنیه؛ سرلوحه مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج مقوایی، 141گ، 15 سطر (6×12)، اندازه: 10/5×18 سم [ف: 5-484]

44. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1381

خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 957ق، تذهیب محمود مذهب هروی در 957 در مکه، مجدول زر و لاجورد و شنگرف؛ مهر: منصور السلطنه؛ کاغذ: سفید، جلد: روغنی بوته قلمکار، عطف و دور تیماج، 147گ، 13 سطر (7×13)، اندازه: 20×12 سم [سنا: ف: 2-240]

45. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10294/2

آغاز و انجام: برابر

چهارصد و هشتاد و نه بیت است از بوستان سعدی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بهرام، تا: 958ق؛ کاغذ: نخودی رنگ ضخیم، جلد: ضربی زری، 11 سطر، اندازه: 13/5 × 20/5 سم [ف: 9-326]

مشهد، صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره/2

همان نسخه بالا [نشریه: 7-560]

46. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10469

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: صفر 959ق؛ با سرلوح زرین مرصع، مجدول مذهب؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میشن ضربی

برجسته زرکوب مزین به ترنج و گل و برگ های اسلیمی دارای بالک (پاکتی)، 153گ، 14 سطر، اندازه: 12×20/5سم [ف: 88-9]

47. قم، گلپایگانی، شماره نسخه: 676-4/146

آغاز: برابر، انجام: بضاعت نیاوردم الا امید***خدایا ز عفو مکن نا امید / الهی گناه مرا از کرم***ببخشی به الطاف از بیش و کم

خط: تعلیق، کا: ولی بن فرهاد، تا: 959ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح مرصع، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 135 گ، 15 سطر، اندازه: 12×19/5سم [ف: 2-630]

48. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2197

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میر حسین حسینی کاتب سلطانی، تا: 961ق؛ چهار مجلس مینیاتور آب و رنگ بسیار عالی، مجدول زرین، دو صفحه اول متن و حاشیه مذهب مرصع ممتاز سبک کار هرات، این نسخه در ضبط کتابخانه سلاطین تیموری هندوستان بوده و نشان امهار چند کتابدار ذکر با سنوات مختلف نمایان است، دارای یادداشتی از جهانگیر شاه به خط خود او «الله اکبر صبح پانزدهم بهمن ماه سنه 1 موافق بیست و هفتم رمضان سنه 1014 داخل کتابخانه این نیازمند درگاه الهی شد. محرره نور الدین جهانگیر بن اکبر پادشاه غازی». (حرره صاحب قران ثانی)، در سنوات 1282 و 1322 داخل کتابخانه مبارکه و از عرض گذشته است؛ کاغذ: سمرقندی نخودی رنگ، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی وسط ترنج و دو سرترنج و چهار گوشه زمینه چهره ای رنگ ضربی گل و اسلیمی برجسته طلائی، 314ص، 14 سطر، قطع: وزیری متوسط، اندازه: 14×23/4سم [ف: 3-508]

49. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 261

این نسخه در فهرست با عنوان کلیات سعدی معرفی شده است؛ خط: نستعلیق، کان شاه محمود کاتب، تا: 1 ذیقعد 963ق؛ مجدول، با طلااندازی و مرصع؛ با یادداشت خریداری 1349 و یادداشت شادروان بیانی در وصف نسخه است، با مهر مهدی، «1366»؛ کاغذ: سفید بخارایی، جلد: تیماج مشکی، عطف و گوشه و درون تیماج تریاکی یک لایی، 162، 17 سطر (8×15)، اندازه: 15×25سم [سنا: ف: 1-128]

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)، شماره نسخه: 23

همان نسخه بالا [نشریه: 1-10]

50. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10297/1

آغاز: یکی غله مرداد مه توده کرد***زیمار دی خاطر آسوده کرد؛ انجام: کمال همشین در من اثر کرد***و گرنه من همان خاکم که هستم

منتخب؛ خط: نستعلیق ممتاز، کا: کمال الدین حسین حسینی هروی، تا: رجب 966ق؛ مجدول بزر و لاجورد و تحریر؛ کاغذ: نخودی

آهار مهره، جلد: تیماج، اندازه: 16×26/5 سم [ف: 9-324]

51. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 674

آغاز و انجام: برابر

منتخبی است از بوستان؛ خط: نستعلیق، کا: علی، تا: شعبان 968ق؛ مجدول زرین، دارای 23 سرفصل مذهب مرصع ممتاز، 20 لچکی مذهب مرصع ممتاز، یک سرلوح مذهب مرصع مزدوج ممتاز؛ تملک: محمد ولی میرزا ابن فتحعلیشاه قاجار در سال 1235ق و مهر وی به نام «محمد ولی»؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران 1329؛ کاغذ: متن نخودی رنگ زرافشان حواشی الوان افشان، جلد: مقوای روکش میشن مشکی ترنج سازی و حاشیه کتیبه سازی ضربی طلاپوش بند رومی، 46ص، 11 سطر، قطع:

ص: 136

وزیری متوسط، اندازه: 24×15/9 سم [ف: 3-524]

52. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 902

خط: نستعلیق، کا: محیی، تا: رمضان 970ق؛ مجدول، حاشیه رنگارنگ زرپاشی شده، حاشیه با گل و بوته، با سرلوح زرین؛ 22گ، قطع: ربعی آنشویه: 7-108]

53. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14095

آغاز: برابر؛ انجام: حقیقت سراپیست آراسته*** هوا و هوس گرد برخاسته / نینی که جایی که برخاست گرد*** نه بیند نظر گرچه بیناست
مرد

گزیده ای از بوستان؛ کا: میرعلی، تا: ذیقعدہ 970ق؛ دارای یک سرلوح مرصع زیبا، آغاز هر مثنوی در کتیبه های مذهب و مرصع، مجدول، دارای کمند کشی؛ مهر: «علی بن محمد آقاسی» (بیضی)؛ تملک: عباسقلی خان سردار، مهدی بیانی در احوال و آثار خوش نویسان آخرین تاریخی را که برای درگذشت میر علی هروی آورده سال 976ق می باشد و صحیح تر را 951ق می داند لذا احتمال اینکه کاتب میرعلی هروی معروف باشد به نظر نمی رسد؛ کاغذ: شرقی، نوع جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج طلایی در وسط و سرترنج عطف و حاشیه ها تیماج قهوه ای، 24گ، 10 سطر (7×12/5)، اندازه: 18×11 سم [ف: 35-605]

54. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19033

کا: محمد بن علاء الدین، تا: 975ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 14/3 × 22/1 سم [رایانه]

55. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2491

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کان علی الکاتب، تا: 977ق، جا: هراة؛ صفحات اول و دوم تمام صفحه مذهب، مجدول؛ کاغذ: خطائی، جلد: روغنی، بوم تریاکی، گل و بوته نقاشی مقوایی، 171 گ، 12 سطر کامل (8×14)، اندازه: 17/5 × 27/5 سم [ف: 5-664]

56. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2394

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 986ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 155گ، 12 سطر (7×13)، اندازه: 20×12 سم [ف: 5-510]

57. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2246

آغاز: کریم السخایا جمیل الشیم*** بنی الورا یا شفیع الامم / امام رسل پیشوای سیبل*** امین خدا مهبط جبرئیل؛ انجام: جز این کاعتمادم

بیاری تست *** امیدم بآمرزکاری تست / بضاعت نیاوردم الا امید*** خدایا زعفروم مکن نا امید کان محمد ابو الوفای مشهدی، تا: سلخ محرم 986ق؛ افتادگی: آغاز (یکی دو برگ)؛ مجدول سبز و زر و سیاه؛ مهر: «عبدہ محمد بن ابوالحسن» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و با سر لچکی و مجدول، 123، 14 سطر، اندازه: 12×21 سم [ف مخ: 1-278]

58. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 390

آغاز و انجام: برابر

منتخبی از اشعار بوستان سعدی؛ خط: نستعلیق عالی، کا: شاه قاسم کاتب، تا: رمضان 996ق؛ مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح به طرح محرابی مذهب مرصع خوب، یادداشت معمول زمان ورود به کتابخانه شاهنشاهی فتحعلیشاه قاجار در تاریخ 1222، یادداشت معمول از عرض گذشتی به حضور ناصرالدین شاه قاجار به تاریخ 1282؛ مهر: «لا اله الا الله الملك و الحق المبين ابو الحسن 1190)، «قوام الدین محمد بن محمد علی الحسینی 1145»، «مشیر السلطنة 1322»، «ناصرالدین شاه قاجار 1274»؛ کاغذ: متن و حاشیه قطعه سازی الوان غبار زرافشان، جلد: مقوای روکش زرین گجراتی گلدار گل بهی رنگ حاشیه سجاف چرم لاک، 38ص، 12 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 16/8×26 سم [سلطنتی ف: 3-526]

59. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5961/3

خط: نستعلیق خوش، کا: عبد الوهاب بن ابو المکارم حجازی، تا: محرم 999ق؛ کاغذ: ختائی، جلد: میسن سبز، 14 سطر [ف: 9-112]

60. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4153

آغاز: برابر؛ انجام: هزاران درود و هزاران سلام*** ز ما بر محمد علیه السلام. (تمت الكتاب علی يد عبدالواحد المشهدی)؛ آغاز کتابتم بانجام رسید*** جان از غم و اندیشه بارام رسید / این نامه که نام صاحبش باقی باد*** المنة لله که با تمام رسید خط: نستعلیق زیبا، کا: عبد الواحد مشهدی، تا: قرن 11؛ با یک سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد طلاکوب، 306گ، 14 سطر (6/5×13)، اندازه: 13×20 سم [ف: 11-156]

61. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2664/5

آغاز: که نتواند از پادشه عذر خواست.؛ انجام: برابر خط: نستعلیق کتابتی، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول کمند زر و سیاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ترنج و سر ترنج منگنه، 185گ (261-445)، 30 نیم سطر (11×20)، اندازه: 17×28/5 سم [ف: 8-416]

62. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 58/43-8593

آغاز: برابر

کامل؛ خط: تعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ 147گ، 14 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-631]

63. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6364

خط شکسته نستعلیق، کا: محمد شفیع حسینی، تا: قرن 11؛ مجدول، با کمند زر و مشکی؛ کاغذ: کاغذ متن ترمه اصفهانی، جلد: سبز جدید، 101گ، 17 سطر، اندازه: 11×17/4 سم [ف: 2-60]

64. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 810/3 - 5/100

آغاز شد ستم چون دهانت ناپدیدار *** بفرما یک ... قلم بر نامه چون دید اشکبارش *** کمر بست از برای انجام: یکی گفت از نیان ملک را نهان *** که ای حلقه در گوش حکمت جهان / پسندیدگان در بزرگی رسند *** ز ما بندگان چه آمد پسند

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول

ص: 137

مذهب؛ جلد: تیماج قهوه ای، ضربی مجدول طاقدار، 38، 12-14 سطر، اندازه: 22×13/5 سم [ف: 2-631]

65. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12013

آغاز: کریم السخایا (کذا) جمیل الشیم نبی البرایا شفیع الأمم؛ انجام: برابر؛ هزاران درود و هزاران سلام زما بر محمد علیه السلام تمت.
خط: نستعلیق خوش، کا: میر محمد علی کاتب، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز (5 صفحه)؛ مجدول، دارای کمند، با یک سرلوح منقش و مذهب؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد 1361؛ کاغذ: حنایی کمرنگ، جلد: تیماج عنابی روغنی ضربی دارای یک ترنج و دو سر ترنج زرین جدول بندی به طلا، 177گ، 12 سطر، اندازه: 23/3×14/5 سم [ف: 17-33]

66. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4457

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق

خوش، بی کا، تا: اوایل قرن 11؛ دارای سرلوح متوسط، دو صفحه اول بین السطور طلائندی دندان موشی، مجدول؛ واقف: نایینی. [رقم و تاریخ آخر نسخه نونویس و ساختگی است با عبارت ذیل: «در مشهد انور حسب الامر الاقدس الاعلی خلدالله السلطنة السنيه سمت تحریر یافت، بقلم داعی دولت کاتب الحضرة سلطان علی المشهدی فی الرابع و العشرین من شوال المکرم سنة اربعین و الف من الهجرة المیمونه». و در ذیل رقم مزبور این دو بیت با شنگرف و به خط نستعلیق خوش از همان جاعل رقم ساز مسطورست که: «حضور تو ای صدرشاه جهان*** علی اصغر قدس پاک جان / شهنشہ سلیمان و تو آصفش*** صفا مور و این بوستان ارمغان. و مراد از علی اصغر قدسی میرزا علی اصغر خان اتابک متخلص به قدسی مقتول در 1327 ق است و صفا که ناظم قطعه و جاعل رقم است میرزا علیمحمد صفای لواسانی خطاط مشهور نیمه دوم قرن سیزدهم در گذشته به سال 1299 ق و مدفون در جوار مرقد حرن بن یزید ریاحی است که بوستان نوشته دیگری را با جعل رقم سلطانعلی مشهدی به اتابک اهداء کرده و از شتابزدگی یا بی اطلاعی تاریخ کتابت بوستان را 1040 یعنی یکصد و بیست و یکسال پس از زمان سلطانعلی گذارده. چه سلطانعلی مشهدی به ضبط حبیب السیر و سایر تواریخ و تذکرات عصری در 919 هجری وفات یافته است، کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج عنابی، 138، 14 سطر (9×19/7)، اندازه: 27×17/5 سم [ف: 7-218]

67. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8118

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول زر و لاجورد، با سرلوح؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور، 154گ، 14 سطر (9×4)، اندازه: 14×8/5 سم [ف: 17-34]

68. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10021

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز تیره لایی، بغلی، 129گ، 14 سطر (7×12)، اندازه: 12×17 سم [ف: 17-526]

69. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 40

گزیده؛ خط: نستعلیق، کا: بابا شاه سپاهانی (گویا)، تا: 15 ربیع الاول 1000ق (نشریه: 2-64)

70. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 622

بی کا، تا: قرن 11؛ با سرلوح زرین؛ سطر، قطع: رقصی [اهدائی ف: 67]

71. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 388

آغاز: برابر؛ انجام: عجب داری ار شرم آید زمن *** که شرم همی آید از خویشتن / بخندان که یوسف بلا دید و بند *** چو حکمتش قوی گشت و قدرش بلند

خط: نستعلیق ممتاز، بی کا، تا: احتمالاً قرن 11ق؛ افتادگی: انجام (چند ورق)؛ مجدول، مذهب، کمنددار زرین، یک سرلوح مذهب مرصع عالی، بین اشعار مذهب به گل و پیچکهای ریشه ای زرین، کتیبه های بازوبندی دو طرف مذهب مرصع؛ یادداشت معموله زمان ورود به کتابخانه شاهنشاهی فتحعلیشاه قاجار به تاریخ 1232؛ مهر: «عبدالله الوهاب الموسوی»، «لیس بکاف عبده عبدالوهاب الموسوی»، «ناصرالدین شاه قاجار 1274»، «حسین بن هدایت الله» «محمد رضا الحسینی» «مشیر السلطنه 1322»؛ کاغذ: خانباغ نخودی رنگ، جلد: (فقط یک پاره) مقوای روکش چرم ساغری مشکی حاشیه زنجیره طلائی. اندرون: تیماج عنابی حاشیه کتیبه ای بازوبندی بند رومی سوخت تحریر گل و بوته مشکی، 339، 12 سطر، قطع: وزیری، اندازه: $17 \times 26/5$ سم [ف: 3-512]

72. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: 177/5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11، نسخه در زمانی که افغانها محاصره کرده بودند در 1067 خوانده شده؛ قطع: رحلی بزرگ [نشریه: 4-407]

73. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8934

خط: نستعلیق هندی، کا: ابوالقاسم بن محمد بن قاسم، تا: 7 شعبان 1001ق، جان جونپور در دارالکتب یوسف آلائی بگی؛ افتادگی: آغاز؛ سه ستونی در پهنای صفحه کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی لایی بالولا، بغلی کلفت، 419گ، ابعاد متن: 9×6 ، اندازه: 15×9 سم [ف: 17-254]

74. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7766

خط: نستعلیق خوش، کا: خوش نظر علی خان فاریضی، تا: دهه سوم محرم 1010ق؛ با سرلوح زرین و رنگارنگ، مجدول زرو لاجورد و شنگرف کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، 55گ، 23 سطر (11×19)، قطع: وزیری، اندازه: 3×19 سم [ف: 16-693]

75. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1138/8

آغاز: کریما ببخشای بر حال ما *** که هستیم اسیر کمند بلا؛ انجام: منه دل بر این دیر نا پایدار *** ز سعدی همین یک سخن گوشدار

بی کا، تا: 1010ق، 84ص (85-168) [ف: 3-397]

ص: 138

76. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 399

آغاز و انجام: برابر؛ در کتابخانه نواب کامیاب خانی عالیشاهی منبع الاحسانی صورت تحریر یافت غره شهر صفر 1014. کتبه شاه قاسم غفر ذنوبه و ستر عیوبه.

قسمت اول کتاب از اول تا صفحه 119 نونویس و تزئینات آن جدیدتر از اصل کتاب است؛ خط: نستعلیق جلی ممتاز، کا: شاه قاسم، تا: صفر 1014ق؛ مجدول، کمند کشی زرین، صفحه اول یک سرلوح مذهب مرصع بسیار خوب؛ مهر: «ناصرالدین شاه قاجار» «مشیر السلطنه 1322»، «محمد رضا الحسینی»، «حسین بن هدایت الله»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روغنی بوم طلائی گل و بوته میناسازی. یک حاشیه زمینه مشکی زنجیره طلائی. (اندرون: گلی رنگ ساده)، 296ص، 13 سطر، قطع: نیم ورقی، اندازه: 18/5×29 سم [ف: 3-516]

77. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15831

آغاز: و گر در دهد یک صلاهی کرم***عزازیل گوید نصیبی برم؛ انجام: برابر خط: نستعلیق ممتاز، کا: سلطان محمد نور، تا: 1022ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای سوخت دورو، 202گ، 10 سطر، اندازه: 12×18 سم [ف: 44-89]

78. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2016/22-ف

انجام: برابر

نسخه اصل: آغاز و انجام چند نسخه از کتابخانه های یوگسلاوی؛ بی کا، تا: رجب بن موسی 1028ق [فیلمهاف: 1-637]

79. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24294

آغاز: دگر بنده چابک نیاید بکار***عزیزش ندارد خداوندگار؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: 10 رمضان 1034ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج، 13 سطر (14×8/8)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 16×21 سم [رایانه]

80. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2466/3

(گزیده است)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 14 ربیع الاول 1045ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی زرکوب مقوایی با الولا، 87ص (47-133)، ابعاد متن: 14×24، اندازه: 19×32 سم [ف: 9-1234]

81. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 19858

آغاز: بسمله بنام جهاندار جان آفرین

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن زرین رقم، تا: 29 رمضان 1049ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور، 201گ، 11 سطر (7×12)، اندازه: 11×18 سم [رایانه]

82. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2086

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق نازیبا، کا: حسین بن ابراهیم، تا: 1052ق، جان شهر سرای» مدرسه خسروییکی؛ مجدول، محشی؛ جلد: مقوا با روکش اسلیمی با عطف تیماج سیاه، 130 گ، 17 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف مخ: 1-278]

83. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 235/9

خط: نستعلیق، کا: مقصود علی شیرازی، تا: 1070ق؛ نقاشی آب و رنگ، در حواشی کتیبه ای مذهب، اشعاری از صبا در مدیح فتحعلیشاه قاجار: جمشید تاجبخش شهنشاه کامکار × عنوان

فرخجسته و دیوان احتشام / ... / فرمود تا مصوری از سلک بندگان*** بنگارد این دو جلد بدان کلک نغز کار / افکنده سر بمحفلشان زد صبا رقم*** زینده مجلس شعرای بزرگوار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوای روغنی که در هر پاره مجلد مجلس تصویری از شعرا و عرفان جامی، سنائی، مولانا سعدی، حافظ، انوری ایبوردی، کمال اسمعیل، نظامی، فردوسی، خاقانی، مولانا ملای روم، شیخ سعدی، قطع: وزیری، اندازه: 19×31/5 سم [ف: 3-572]

84. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1427/2

خط: نستعلیق، کا: امام قلی ایمان غلام، تا: محرم 1074ق، خط شریف. مجدول زر و لاجورد؛ کاغذ: سپاهانی متن و حاشیه، جلد: تیماج تریاک ضربی زرکوب مقوایی، 50گی (37-86)، 20 سطر (14×24)، اندازه: 18×22 سم [ف: 8-100]

85. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 23/153-4633

آغاز: به امرش وجود از عدم نقش بست*** که بازش چنین کردی از نیست هست / اگر ره به کتم عدم در نبرد*** از آنجا به صحرای محشر ببرد؛ انجام: در خاتمت کتاب گوید بیا تا بر آریم کامی ز دل ... که جرم آید از بندگان در وجود. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، 138، 14 سطر، اندازه: 14×19 سم [ف: 2-631]

86. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4860

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: کاغذ ترمه هندی، جلد: میشن آلبالویی سیر ضربی، 118گ، 15 سطر، اندازه: 11/7×20 سم [ف: 2-59]

87. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 140 - ج

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی متن و حاشیه، جلد: روغنی مقوایی عطف تیماج مشکی،

133گ، 15 سطر (8×14/5)، اندازه: 21/5×13سم [ف: 1-47]

88. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، اندازه: 10/5×14 سم (نشریه: 7-724)

89. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 22/73 - 4353/2

آغاز: برابر؛ انجام: برابر؛ الهی گناه مرا از کرم ** بخشی به الطاف از بیش و کم

خط: نستعلیق شکسته، بی ک، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج مشکی، 173گ، 12 سطر، اندازه: 2014سم [ف: 2-631]

90. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9205

ص: 139

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول به زر و مشکی، دارای سر لوح مختصر؛ جلد: مقوایی عطف و حاشیه ها تیماج قهوه ای،
145گ، 15 سطر، اندازه: $10 \times 14/5$ سم [ف: 7-24]

91. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20030

آغاز: برابر، انجام و اجعل قدره و ضاعف درجه بحق الحق و النبي المطلق خط: نستعلیق، کا: محمد بن هدایت الله لاهوری، تا: قرن 12؛
کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 15 سطر (7×16)، اندازه: 9×20 سم [رایانه]

92. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 5948-71/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ با ده تصویر انسانی و جز آن به زر آراسته؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، با جدول زرین،
130گ، 15 سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: 84]

93. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2998

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول شنگرف و زر و لاجورد، سرلوح زرین و آراسته رنگارنگی کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: روغنی
با گل و بوته بسیار زیبا درون سرخ، 118گ، 11 سطر (1578)، اندازه: $20/5 \times 14/5$ سم [ف: 10-1920]

94. تهران؛ مفتاح، شماره نسخه: 916

گزیده است؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 12؛ جدول زر و لاجورد، با پیشانی زرین؛ 129 گ، قطع: ربعی [نشریه: 7-108]

95. قم، مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 270

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن یوسف، تا: ذیحجه 1127ق؛ محشی با نشان «س» که سودی می باشد؛ جلد: مقوا عطف پلاستیک، 202گ،
مختلف السطر، اندازه: 16×22 سم [ف مخ: 1-278]

96. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 4947/2

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1169ق؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: روغنی گل و بوته زمینه زرد، 11 سطر، اندازه:
 14×23 سم [ف: 8-141]

97. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2051

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای، 197گ، 11 سطر، قطع: ربعی، اندازه: $17/5 \times 14/5$ سم [ف: 5-430]

98. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا، شماره نسخه: 49

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 111، 12 سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: 53]

99. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1714/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی نباتی رنگ، جلد: مقوای روغنی بوم حنایی طلایی منقش به گل و برگ های تزئینی الوان در حاشیه باریک بوم مشکی دانه تسیحی زرین بینهما یک حاشیه زمینه عنابی ریسه گل مینا، قطع: وزیری، اندازه: $24/5 \times 15$ سم [ف: 3-598]

100. تهران؛ سلطنتی، شماره نسخه: 384/10

خط: شکسته نستعلیق خفی خوش، کا: میر محمد محسن اصفهانی ابن محمد محسن حسنی، تا: قرن 13

کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روغنی بوم مرغشی قهوه ای سوخته منقش و مذهب به گل و برگ های الوان، قطع: وزیری، اندازه: $25/5 \times 15$ سم [ف: 3-538]

101. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6172

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ترنجی مقوایی، 154گی، 12 سطر (1468)، قطع: ربعی، اندازه: 13×21 سم [ف: 16-211]

102. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 17/226-3346

آغاز: ای نفس خرم باد صبا*** از بریار آمده ای مرحبا / قافله شب پوشنیدی زروز*** مرغ سلیمان چه خبر از سنا؛ انجام: بامدادان تا به شب رویت نپوش*** تا پوشانی جمال آفتاب / سعدیا گر دربرش خواهی چو چنگ*** گوشمالت خورد باید چون رباب
بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای ضریبی مجدول گرهی، 125گ، 8 سطر، قطع: بیاض رقی، اندازه: 1767 سم [ف: 2-632]

103. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5471

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای، 71گ، 15 سطر، اندازه: $17/8 \times 26/6$ سم [ف: 2-59]

104. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15212

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1200ق؛ کاغذ: شکری آهاری، جلد: میسن زرشکی، 80گ، 15 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 17-]
[34]

105. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10670

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ چهار ستونی، دارای سرلوح مذهب مرصع عمل مذهبان شیراز، حواشی دو صفحه اول و دوم دارای گل و بوته به شیوه اسلیمی، مجدول بزر، دارای تحریر و کمند؛ جلد: روغنی دورو، 74گ، 13 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 20×30سم [ف: 9-90]

106. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10896/8

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول به زر و لاجورد و شنگرف؛ جلد: روغنی دورو، با ترنج و سرترنج و لچکی و جدول، با کتیبه بازوبندی دور تا دور آن، درون کتیبه غزلی از حافظ نوشته شده با تاریخ: «در یوم چهارشنبه هشتم شهر جمادی الاخری مطابق اودئیل فی سنة 1257» در هر دو دفه جلد. در دفه اول این غزل حافظ نوشته شده: سرو بالا بلند خوش رفتار *** دلبر نازنین دل رخسار. و در دفه دوم این غزل: دل شوق لب ت مدام

ص: 140

دارد*** یا رب ز لبت چه کام دارد، عطف تیماج تریاکی، 57گ (105-49 ر)، مختلف السطر، اندازه: 16×28/5 سم [ف: 20-472]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 1093

همان نسخه بالا [نشریه: 7-108]

107. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 10928/1

آغاز: برابر؛ انجام: حکایت در معنی تواضع نیکمردان. شنیدم که فرزانه ای حق پرست به گریبان گرفتش یکی رند مست / از آن تیره دل مرد صافی درون*** قفا خورد و سر بر نکرد از نگون» خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: وسط و انجام؛ مجدول به زر و مشکی، باسر لوح مزدوج مذهب مرصع زیبا، دو صفحه اول حاشیه ها با نقش های گل و بوته اسلیمی؛ 21گ، 11 سطر (12×6/5)، اندازه: 10×17/5 سم [ف: 20-505]

108. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10392/6

مقالات منتخب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: اوایل قرن 13؛ قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س 8 ش 4-61]

109. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2314/2

آغاز: برابر؛ انجام: گر عاقل هشیاری وز دل خبرداری*** تا آدمیت گویم ورنه کم از انعامی.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مصدر است به: 1- منشآت شامل: نامه نگاری عرفانی و پاسخ آن، تهنیت نامه و جواب آن در رد استهزای میرزا محمد علی، 2- اشعار پراکنده اخلاقی درباره عاقبت هرکار، در ظهور رشد در کتمان راز، در ریاضت و غیره، آغاز موجود: «بدریا در منافع بیشمار است*** اگر خواهی سلامت بر کنار است»، 3- حکایات و لطائف، 4- مطالب متفرقه کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، رویه گالینگور، عطف و گوشه تیماج قهوه ای سوخت، اندازه: 20/13×5 سم [ف: 5-675]

110. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا، شماره نسخه: 52

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1215ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 11گ، 12 سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: 54]

111. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 144/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 17 ذیقعد 1217ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی، 91گ (1ر-91پ)، 11 سطر (11×7/5)، اندازه: 14/5×21 سم [ف: 246]

112. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 912/1

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی کا، تا: 1219ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی تازه ساز قهوه ای زرکوب، 141گی (گی ار-141پ)،
15 سطر (8×16)، اندازه: 21/5 × 15/5 سم [ف: 2-29]

113. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18696

بی کا، تا: 1224ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 154گ، اندازه: 21/7 × 15/7 سم [رایانه]

114. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26641

آغاز: نه گردنکشان را بگیرد به فور؛ انجام: عیب مکن ... بنویس به یادگار و بگذار

خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: 1227ق؛ افتادگی؛ آغاز کاغذ: شکری، جلد: تیماج برون تیماج مشکی، 15 سطر (12/5×18)، قطع:
وزیری کوچک، اندازه: 19/5 × 13/5 سم [رایانه]

115. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: 70/2

آغاز: طمع کرد در مال بازرگان ×× بلا ریخت بر جان بیچارگان .. (حکایت) یکی بر سر شاخه بن می برید ×× خداوند بستان نگه کرد و
دید؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، کان محمد صالح بن ملا عبدالله سیاوشانی قمی، تا: 1228ق؛ افتادگی؛ آغاز؛ جلد: گالینگور قهوه ای عطف تیماج،
70گ، 15 سطر، اندازه: 15×20/5 سم [ف مخ:-22]

116. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 178/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه 21 شعبان 1229ق؛ در حاشیه کتاب؛ جلد: گالینگور، دارای سرلوحه رنگین، فواصل و گوشه ها تزینی
[ف: 1-197]

117. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 340

خط: شکسته نستعلیق درشت، بی کا، تا: 17 جمادی الثانی 1230ق، برای عباس بیک؛ مجدول، با یک سرلوح، صفحه پایان حاشیه
سازی شده؛ کاغذ: فرنگی کلفت، جلد: روغنی گل و بوته، زمینه سرخ، درون روغنی گل و بوته زمینه قهوه ای، 175 گ، 12 سطر، اندازه:
19×29 سم [ف: 3-260]

118. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17318

کا: سید محمد علی، تا: 1231ق؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی؛ اندازه: 12/6×20 سم [رایانه]

119. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4808/2

خط شکسته نستعلیق خوش، کا: سید محمد صادق، تا: 1233ق؛ در حاشیه؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: ساغری سیاه ضریبی ترنجدار گل و بوته الوان، 14 سطر، اندازه: $19/9 \times 31/6$ سم [ف: 8-99]

120. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18250

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالغفار بن عبدالوهاب تفرشی، تا: 1234ق؛ مجدول؛ واقف: آیه الله دادمهر، تیرماه 1371؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضریبی، 82گ، 15 سطر، اندازه: $14/5 \times 19/5$ سم [ف: 17-35]

121. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1725/10

خط: شکسته نستعلیق و ثلث، کا: اسمعیل، تا: 1235ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی، قطع: وزیری، اندازه: $15/5 \times 24/5$ سم [ف: 3-600]

122. تهران؛ نوریخس، شماره نسخه: 633

بوستان؛ خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: 1237ق؛ افتادگی؛ آغاز؛ کاغذ: فرنگی، 141 گ، 15 سطر، قطع: رقعی، اندازه: $20/15 \times 5$ سم [نشریه: 13-28]

ص: 141

123. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3672

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: ذی‌عده 1237ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح مذهب و زیبا؛ چند فقره یادداشت تاریخ تولد به تاریخ های 1241 و 1246 و 1250؛ مهر: «عبدہ حسن الحسینی»، «یا حسین مظلوم ادر کنی»؛ جلد: روغنی گل و بوته اعلا، 163گ، 12 سطر، اندازه: $13 \times 19/5$ سم [ف: 1-134]

124. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 259ب

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1241ق، قطع: نیم خشتی باریک رشت و همدان: [ف: 1095]

125. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14206/2

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: شوال 1241ق؛ حواشی چلیپایی؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: شکری آهاری، جلد: تیماج قهوه ای، 144گ، 15 سطر، اندازه: $14/3 \times 20/8$ سم [ف: 17-363]

126. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 239/4

خط: نستعلیق ممتاز، کا: زین العابدین ابن حاج محمد جعفر شیرازی، تا: 1242ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی، قطع: وزیری، اندازه: 16×26 سم [ف: 3-584]

127. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10527/7

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1245ق؛ جلد: مقوایی ضربی عطف تیماج قرمز، 67گ (246-312پ)، 19 سطر، اندازه: $16/5 \times 29/5$ سم [ف: 20-27]

128. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5067/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن آقا عبدالرضای قزوینی، تا: 1247ق، جان دار العلم شیراز من محلات حیدری خانه؛ کاغذ: فستقی آبی، جلد: میشن سبز رنگ رفته، 147گ (1پ-147پ)، 23 سطر، اندازه: $19/3 \times 32/3$ سم [ف: 8-182]

129. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 3/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: ابن مرحوم ابوالحسن، تا: شنبه 22 ذیحجه 1247ق، جا: اصفهان؛ جلد: روغنی با زمینه زرین، گل های الوان و جداول زرین، 70گ (41پ-110ر متن و حاشیه)، 10 سطر، اندازه: 18×5/30سم [ف: 1-11] 130

. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29167

آغاز: کسی ره سوی گنج قارون نبرد*** و گر ره برد باز بیرون نبرد خط: نستعلیق جلی، بی کا، تا: 1247ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، 11 سطر (7/5×13/5)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 14×5/20سم [رایانه]

131. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2750

آغاز: وگر خشم گیرد بکردار زشت*** چه باز آمدی ماجری در نوشت؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1250ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 176گ، 12 سطر کامل (7/5×12)، اندازه: 11/1 × 17/8 سم [ف: 6-361]

132. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4541

خط: نستعلیق، کا: محمد علی گونابادی (جنابدی)، تا: رمضان 1251ق، در برگهای 1 و 2 و آخرین تاریخ کتابت آمده، خط در برگ های دیگر کهن تر و از قرن 9 و 10 شاید باشد، مجدول، با سرلوح زیبا؛ کاغذ: سپاهانی متن نخودی حاشیه زرد، جلد: روغنی زمینه قهوه ای و آراسته بگل و بوته زرین درون سرخ، 150گ، 14 سطر (7×14)، اندازه: 21×12سم [ف: 13-3487]

133. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 730

آغاز: بگفت آنچه بشنید از سر گذشت*** بنفرت ز دیگر کسان در گذشت / در اندیشه دل با ملک رای زد*** که دستور ملک اینچنین را نبرد؛ انجام: هزاران درود و هزاران سلام xx ز ما بر محمد علیه السلام / هزاران درود و هزاران هزار*** ز ما بر علی صاحب ذوالفقار. شامل حکایات، نصایح، مواعظ، و مناجات؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 21 رجب 1252ق، برای عادل آقا علی بابا؛ افتادگی: آغاز (33 صفحه)؛ فاقد جلد، 66گ، 14 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 2-20]

134. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 733

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه 9 جمادی الاول 1253ق؛ اصل نسخه از قرن دهم می باشد و برخی از برگ های آن به این تاریخ بازنویسی شده، بخش قدیمی نسخه متن و حاشیه شده با برگ های الوان و برخی از آنها با نقش گل و بوته اسلیمی در حاشیه، صفحات قدیمی مجدول به آبی و زر و مشکی و شنگرف و فیروزه ای، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 133گ، 15 سطر، اندازه: 19×12سم [ف: 2-560]

135. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 460

خط: نستعلیق، کان علی محمد شیرازی، تا: رجب 1253ق، جان شیراز؛ صفحات چهار ستونی و چلیپا؛ کاغذ: فرنگی سرخ، جلد: ترمه
یک لا درون تیماج مشکی، 70گ، 13 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 3-260]

136. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 58/84-8634

آغاز: برابر خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: 1255ق؛ 132گ، 15 سطر، اندازه: 21×13 سم [ف: 2-631]

137. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: فیلم

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته زیبا، بی کا، تا: 24 ربیع الأول 1257ق؛ یادداشت سلطانی که «این خط آقا میرزا محمود خلیلی است ... که به

ص: 142

تصدیق استادان بهتر از درویش نوشته)، در کلیات (برگ 35 پ- 113 پ) متن و سپس هامش. [ف: 1-36]

138. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 23680

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: عباس علی بن سید میسر، تا: 11 ذیقعدہ 1257ق، جا: بلده قمر نکر؛ دارای یک سرلوح زرین، در حواشی دو صفحه اول گل و بوته اندازی شده، مجدول، کمند مشکی؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف و گوشه میشن مشکی با خط کشی زرین، 147گ، 15 سطر (6/5×17/5)، اندازه: 15/5×23/5 سم [ف: 3-967]

139. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18837

بخشهایی از بوستان؛ کا: میر علی کاتب، تا: 1258ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 12/9×21 سم [رایانه]

140. خوانسار؛ فاضل، شماره نسخه: 408

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن ملا عبدالشکور، تا: جمادی الاول 1259ق؛ مهر: «یا علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی عطف پارچه ای مشکی، 69گ، 16 سطر، اندازه: 14/5×20/5 سم [ف: 2-86]

141. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5547

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد باقر یزدی، تا: 1260ق، جا: یزد؛ مجدول مذهب، دارای یک سرلوح مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه جلد: میشن قهوه ای، 140گ، 14 سطر، اندازه: 14/2×21/5 سم [ف: 2-59]

142. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 383/10

خط: شکسته نستعلیق خفی خوش، کا: سید علی شیرازی، تا: 1261ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روکش چرم ساغری قهوه ای با گل ترنج و لچک ترنج و حاشیه مذهب، 21 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 18/5×28 سم [ف: 3-535]

143. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1431

آغاز: دو کونش یکی قطره در بحر علم ×× گنه بیند و پرده پوشد بحلم

خط: نستعلیق، کا: علی محمد، تا: چهارشنبه رجب 1263ق؛ افتادگی؛ آغاز؛ اهدایی؛ وزیری؛ جلد: مقوایی کاغذ ابری، 184گ، 11 سطر (5/5×10)، اندازه: 10/5×15 سم [ف: 3-958]

144. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3380/2

آغاز پیش ما رسم شکستن نبود عهد و وفا را؛ انجام: صد جای دگر میوه شیرینی بر رسیده است

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد جعفر بن محمد هادی، تا: 1264ق؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: تیماج مشکئی، 28 ص (49-76)، 18 سطر (15×8)، اندازه: 13/5 × 21/5 سم [ف: 5-1633]

145. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 562

خط: نستعلیق شکسته، کا: آقا خان، تا: چهارشنبه 8 شوال 1267ق، برای شیخ محمد جعفر بحرینی؛ تملک: شریف الدوله عبدالحسین بن محمد جعفر بن محمد حسن بن محمد بن بهاء الدین بحرینی؛ 90گ، اندازه: 20×31 سم [ف: 3-13]

146. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 385/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1268ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روغنی بوم گل ماشی منقش به گل و غنچه و پروانه و بلبل و سنبل یک حاشیه زمینه لاکه نقطه نشان سفیداب حاشیه دیگر زمینه مشکئی ریسه برگ پرتاووسی زرین، 20 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 16×25 سم [ف: 3-541]

147. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه: 25 بخش یکم

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 11 جمادی الثانی 1271ق؛ مهر: «عبدہ ابراهیم» (بیضی)، «الله» (چهارگوش)؛ واقف: مرحوم علی اکبر ادیب؛ کاغذ: لیمویی، جلد: تیماج قهوه ای با لایه مقوا، 73گ، مختلف السطر، قطع: وزیری، اندازه: 15×23 سم [ف: 65]

148. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 85

خط: نستعلیق، بی کا، تا: غره جمادی الثانی 1271ق؛ در اوراق پایانی کتاب اشعار مفصلی از سعدی و بعضا از حافظ، نور علی شاه، کمال الدین اسماعیل ملقب به خلاق المعانی، مولوی، و مغربی و تاریخ تولدی به سال 1285؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 182گ، 15 سطر، اندازه: 17×10/5 سم [ف: 1-89]

149. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 345/10

از اول چند برگگی بیش ندارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ با یادداشت مورخ 1272ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوای عطف پارچه، 6گ (92-97)، 17 سطر (17/5×8/5)، اندازه: 15×24 سم [ف: 1-286]

150. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17673

کا: آقا میرزا سید محمد، تا: 1273ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 104گ، اندازه: 12/3×21/8

سم [رایانه]

151. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4458

آغاز: بنام خداوند جان آفرین.؛ انجام: خدایا بعفوم مکن ناامید. خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: 2 شعبان 1274ق؛ دارای سرلوح متوسط، مجدول و زر افشان، دو صفحه اول بین السطور طلااندازی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج عنابی، 148گ، 12 سطر (6/5×14/8)، اندازه: 21/27×13/5 سم [ف: 7-220]

152. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 69

آغاز: کریم السخایا جمیل الشیم** نبی الوری یا شفیع الأمم؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کربلایی احمد مراغی، تا: 1275ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، 76گ، 9 سطر، اندازه: 15×19 سم [ف: 17]

153. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18795

بی کا، تا: 1276ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 381ص، اندازه: 12×20/4 سم [رایانه]

ص: 143

154. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1008/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن میرزا محمد تفرشی، تا: چهارشنبه 8 رمضان 1277ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 143گ (1پ-143پ)، 15 سطر، اندازه: 17×22 سم [مؤید: 3-24]

155. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 1148

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 24 رجب 1278ق؛ محشی؛ قطع: رحلی نشریه: 7-108]

156. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 11472

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1294ق؛ دارای سرلوح مرصع مذهب، سه کتیبه بازوبندی، دو صفحه اول و دوم مذهب متناظر، مجدول، مذهب، حاشیه گل و بوته به شیوه اسلیمی، دارای تحریر و کمند؛ واقف: عبدالحسین کشکولی؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: میشن ضربی، 165گ، 13 سطر، اندازه: 14×23 سم [ف: 9-91]

157. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 729

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی قلی شریف اردکانی، تا: پنج شنبه 16 صفر 1297ق، جهت ملا محمد جعفر بن حاجی محمد اردکانی؛ دارای سرلوح رنگین با حاشیه سازی گل و بوته به نقش اسلیمی، مجدول، محشی، در برگ پایانی یک بیت شعر فارسی به خط حیدر علی شیرازی به سال 1335؛ جلد: مقوایی با نقش ترنج و لچکی، عطف تیماج قهوه ای، 165گ، 13 سطر، اندازه: 13×22 سم [ف: 2-557]

158. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8173/19

آغاز: یکی ماه رخسار با فر و جاه ***تفر نمود از غلامی سیاه / کناره نمود آن بت بوالعجب *** بمانند روز از سیاهی شب؛ انجام: . من و تو سیاه و اگر روشنیم *** همه از گلستان یک گلشنیم

حکایت = قطعه شعر مثنوی. در عنوانش نوشته: «حکایت گویا از شیخ باشد»؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: صحبت الله خان ملقب به دبیر همایون، تا: آغاز قرن 14؛ راسته و چلیپا، دارای رکابه؛ کاغذ: نازک کاهی شکننده، جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 2ص (38-39)، اندازه: 13/4×21 سم [ف: 1-27/323]

159. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 8862

(گزیده است)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: وزیر، 32گ، 19 سطر (7/5×20)، قطع: وزیری، اندازه: 13×25 سم [ف: 17-237]

160. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 57/9

فیروز اشعار پراکنده از بوستان؛ خط: نستعلیق، کا: میر سید علی تفرشی الشکر نویس ملقب به موثق لشکر، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 2ص (127-128)، قطع: نیم خستی، اندازه: $12/5 \times 20/5$ سم [ف: 21-204]

161. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6839

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: هاشم قراگوزلو، تا: 2 جمادی الاول 1324ق؛ واقف: درة السلطنه ملکزاده کوثر، آبان 1326؛ کاغذ: سفید فرنگی با افشان اکلیل، جلد: تیماج قهوه ای، 183 گ، 14 سطر (9×16)، اندازه: $16 \times 22/8$ سم [ف: 7-220]

162. قم، گلپایگانی شماره نسخه: 16/70-3060

آغاز: تولای مردان این پاکی بوم*** بر انگیختم خاطر از شام و روم / دریغ آمدم زین همه بوستان*** تهی دست رفتن بسوی دوستان؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: کاتب بخش نونویس سید هاشم حکیم ابن حاجی سید محمد، تا: قرن 13؛ دو صفحه آخر نونویس در صفر 1324ق؛ مجدول مذهب؛ جلد: مقوا، 92گ، 15 سطر، اندازه: 13×22 سم [ف: 2-631]

163. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2690

آغاز: کریمای ببخشای بر حال ما xx که هستیم اسیر کمند بلای انجام: منه دل بر این دیر نا پایدار xx سعیدی همین یک سخن گوشدار خط: نستعلیق، کا: علی نقی شریف شیرازی، تا: 1327ق؛ امضاء نقی دانش ضیاء لشکر پشت برگ اول، مجدول، مذهب، کمند زر و لاجورد، با سرلوح مذهب مرصع کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: ترمه سفید عطف و حاشیه تیماج قرمز، 23ص، 10 سطر (6/5×12)، اندازه: 11/5 × 18/5 سم [ف: 8-460]

164. تهران؛ دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گر کانی؛ شماره نسخه: 129/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 6 محرم 1330ق؛ قطع: ربعی نشریه: 5-643

165. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2263

آغاز و انجام: برابر؛ هو الاول و الاخر و الظاهر والباطن. چون همواره بندگان ثریا مکان مهر سپهر عقل و کیاست بدر منیر فهم و فراست ... میرزا ابراهیم خان قوام الملک پنجم ادام الله تعالی ... باین بنده قلیل البضاعه ... علی نقی الشریف ابن المرحوم میرزا یوسف مذهب باشی اطاب الله ثراه اشارتی فرمود تا باستساخ

این نامه نامی و نسخه گرانی خامه گشایم و اتمامش را از خدای جهان مسئلت نمایم لهذا انگشت قبول بردیده هشتم و در مدت هفت ماهش نوشتم الحمدلله علی الاختتام ... فیشهر جمادی الأولى سینه 1341

خط: نستعلیق عالی، کا: علی نقی الشریف ابن میرزا یوسف مذهب باشی، تا: 1341ق؛ مذهب (محمود مذهب باشی 1342)، تاریخ

ورود به کتابخانه سلطنتی تیر ماه 1350، دو صفحه اول دارای حواشی گلکاری زرین با تحریر مشکی و مذهب و مرصع است با ترنجهای بسیار زیبای الوان، بین السطور این دو صفحه طلااندازی است، با سرلوح مذهب مرصع ممتاز سبک کار شیراز؛ کاغذ: ترمه آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم مشکی مذهب به شاخه و پیچک و گل و برگهای طلایی خوشه انگور وسط ترنج

ص: 144

و چهار گوشه زمینه تریاکی منقش و مذهب به گل و بوته و مرغ (اندرون: بوم مشکى وسط یک شاخه گل زنبق زرین در زیر ساقه گل به رنگ آبی و به خط نستعلیق چنین رقم رفته است «حسب الأمر حضرت مستطاب اجل اشرف آفای قوام الملک ابد ظلّه تعالی» و در همین موضع در پاره دوم چنین رقم رفته است «رقم احقر داعیان محمود مذهب باشی سنه 1342»)، 318ص، 14 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 25/5×16 سم [ف: 3-510]

166. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14587

خط: نستعلیق زیبا، کا: علی نقی شریف سعدی شیرازی، تا: 1345ق؛ مجدول، مذهب؛ جلد: روغنی ممتاز حاشیه دار و قاب سازی شده به نقوش گیاهی، درون روغنی ساده با جدول طلائی، عطف تیماج قهوه ای، 161گ، 14 سطر، اندازه: 16/4×23/3 سم [ف: 41-64]

167. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8166/3

آغاز: در آن روز گر قول گویند و فعل *** اولوالعزم را جان بیارد بدل / بجایی که دهشت خوردند انبیاء (کذا)*** ز عذر گناهان چه داری بیا؛ انجام: برابر از بوستان، اوراق پراکنده ای در این نسخه موجود است که جایجا شده است. فهرست بخش های موجود: چهار صفحه از باب نهم (11ر-12پ)، سه صفحه از پایان باب هفتم با سرآغاز: مبین دلفریش چو حور بهشت / کزان روی دیگر چو دیوست زشت (16-113ر)، باب هشتم در شکر حق (16ر)، باب هفتم در توبه و استغفار (23ر)، حدیث سید المرسلین و خاتم النبیین محمد (29ر)، سبب تألیف کتاب (29پ)، فهرست کتاب بنظم (630ر)، در مدح اتابک (31)، باب اول در عدل و انصاف و تدبیر جهانداری (132)، باب دوم در احسان (142)، چند برگ پراکنده از باب عشق و جوانی، باب چهارم اندر تواضع بود (65پ)، باب هفتم اندر گزارش تربیت (8ر)، باب دهم در مناجات (97ر) تا پایان برگ 99پ به این خاتمه: «کس از من سیه نامه تر دیده نیست» که مصرع دوم آن در برگ ار دیده می شود: «که هیچم فعال پسندیده نیست»؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: رمضان؛ افتادگی: آغاز؛ 90گ (1ر و 11ر - 99پ)، 21 سطر، اندازه: 11/8×19 سم [ف: 1-296]

168. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 139/9 بخش 3 و 138/9 بخش 3

نسخه اصل: دانشگاه بمبئی؛ بی کا، بی تا [ف: 111]

169. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 389

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خفی خوش، بی کا، بی تا، به خطی خوش و با تزئینات زیبا، یادداشتی است بدین شرح «کتاب بوستان سعدی خط شکسته به خط درویش عبدالمجید یا خط میرزا کوچک شیرازی در عرض کتابخانه مبار که گذشت ملاحظه شد»، مجدول، مذهب، کمند کشی، حواشی مذهب به گل و بوته های زرین با دندان موشی، یک سرلوح مذهب مرصع ممتاز به طرح محراب، در هر صفحه سه لچک مذهب مرصع؛ مهر: «ناصرالدین شاه قاجار 1274»، مشیرالسلطنه 1322؛ کاغذ: فرنگی الوان آهار مهره، جلد: تیماج دولابنایی سجاد حاشیه مشکى، 184ص، 13 سطر در متن و 22 نیم سطر در حواشی، قطع: ربعی، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 3-514]

170. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2189

آغاز و انجام: برابر؛ آغاز ترجمه ترکی کلمات حضرت امیر المومنین علیه السلام. غضبك عن الحق مقحة ... دایم تیلکان عیش و طرب ناخوشتور*** نوش ایلامکان رنج و تعب ناخوشتورا ایمن اویوبان بو عالم پر شرار*** قیل خوابکهنکنی بخشی راق پستر ارا

کامل؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا این نسخه بسیار زیبا و خوش خط و نگار، با شش مجلس مینیاتور ممتاز، 16 صفحه از کلمات علی بن ابیطالب با ترجمه منظوم ترکی به خط نستعلیق و قدیم تر از خط متن بوستان، متن صفحات حلکاری زرین و حواشی تشعیر سازی و مذهب بسیار عالی، مجدول، حواشی تماما تشعیر سازی و حلکاری و مذهب، دارای کتیبه های دو طرف مذهب مرصع، در میان هر صفحه شش سطر از آغاز بوستان نگارش یافته، در صفحات آخر بوستان بین ابیات در چند موضع لچکی های مذهب مرصع بسیار زیبا و ممتاز نقش، به سال های 1282 و 1322 به ترتیب از عرض کتابخانه ناصری و مظفری گذشته؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: مقوای روغنی بوم تریاکی رنگ زرک منقش و مذهب به گل و بوته الوان وسط ترنج و دو سر ترنج تصویر نقاشی آب و رنگ نیم تنه یک زن جوان و در میان دو سر ترنج تصویر نقاشی پرنده در حاشیه زمینه تریاکی دانه تسییحی زرین و بینهما یک حاشیه زمینه مشکی ریسه گل و برگ منقش و مذهب، 337ص، 12 سطر، قطع: وزیری حجیم، اندازه: 20/1×30 سم [ف: 3-501]

171. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2167

آغاز: برابر؛ انجام: سراینده خود می نگردد خموش*** ولیکن نه هر وقت باز است گوش / نه مرد سماست شهوت پرست*** کز آواز خوش خفته خیزد نه مست

کتبه العبد شاه محمود النیشابوری غفر الله ذنوبه. تم

منتخبی است از بوستان؛ خط: نستعلیق، کا: شاه محمود نیشابوری، بی تا؛ مجدول زرین، با سرلوح، یک سرفصل مذهب مرصع ممتاز کار هرات، دارای سه مجلس مینیاتور آب و رنگ ممتاز منقش و مزین است به سبک کار هرات و به شیوه عمل بهزاد، به سال های 1232 و 1282 و 1322 به ترتیب از عرض کتابخانه مبارکه فتحعلیشاه، ناصر الدین شاه و مظفرالدین شاه قاجار گذشته، نشان نام و القاب فتحعلیشاه در ترنج تزئینی؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار، میرزا مهدیخان نادری؛ کاغذ: بخارائی نخودی رنگ، جلد: مقوای ابره زری پشت گلی، 20، 10 سطر، قطع: نیم ربعی، اندازه: 10/2×16 سم [ف: 3-506]

ص: 145

172. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2174/10

خط: نستعلیق زیبا، کا: عبدالله بن شیخ رشید کاتب شیرازی، بی تا 17 سطر به راست و 12 نیم سطر به طریق مورب کتابت شده؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی الولادار ضربی طلاپوش گل برجسته، قطع: وزیری حجیم، اندازه: $15/8 \times 25$ سم [ف: 3-556]

173. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2172/10

خط: نستعلیق خوب، بی کا، بی تا، کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی وسط سه گل ترنج و حاشیه مذهب، قطع: وزیری متوسط حجیم، اندازه: $24/5 \times 14$ سم [ف: 3-593]

174. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه: بدون شماره 3/

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-575]

175. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19123

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $21/7 \times 12/4$ سم [رایانه]

176. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19020

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $22/5 \times 14/5$ سم [رایانه]

177. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17932

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $139 \times 22/8$ سم [رایانه]

178. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1636/5

منتخب بوستان سعدی؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، اندازه: 11×18 سم [نسخه پژوهی: 3-157]

179. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19110

کا: مالک، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $15 \times 24/3$ سم [رایانه]

180. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18913

بخشی از بوستان سعدی؛ بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 106گ، اندازه: 12/1

$17/5 \times$ سم [رایانه]

181. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19809

بخشی از بوستان؛ بی کا، بی تا، خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

182. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25597

بی کا، بی تا، خریداری از امان الله (رایانه)

183. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15763

آغاز: گرفتم که خود خدمتی کرده نه پیوسته اقطاع او خورده؛ انجام: چه حکمت ضرورت بود کاب روی *** بریزند باری برین خاک کوی بخشی از بوستان سعدی؛ خط: نستعلیق متوسط، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: دولت آبادی، جلد: میسن قهوه ای تیره یک لا، 21 گ (1 پ-21)، 12-13 سطر (12×6/5)، اندازه: 17×10/5 سم [رایانه]

184. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 16852

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 144 گ، اندازه: 14/3×23/3 سم [رایانه]

185. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 585

آغاز: ز مغرور دنیا ره دین مخواه *** خدا بینی از خویشان بین مخواه / گرت جاه باید مکن چون خسان *** به چشم حقارت نگه در کسان؛ انجام: قیامت که بازار مینو نهند *** منازل به اعمال نیکو دهند / بضاعات چندان که آری بری *** و گر مفلسی شرمساری بری. از اواسط باب اول تا آغاز باب دهم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد جواد کمال، بی تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ به خط جدید تاریخ چهارشنبه 3 شعبان 1207 درج شده است، مجدول، مصحح، در ابتدای نسخه چند برگگی از مناجات نامه خواجه عبدالله انصاری درج شده؛ جلد: گالینگور آبی، 102 گ، 12 سطر، اندازه: 14/5 × 10/5 سم [ف: 1-76]

186. تهران، ملی، شماره نسخه: 18760

کا: میر محمد، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 130 گ، اندازه: 15×24/1 سم [رایانه]

187. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 60 ب

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ خط: نستعلیق تازه؛

جلد: مقوا، 137 گ، 14 سطر (15×8)، اندازه: 19/5 × 14/5 سم [رشت و همدان: ف: 1095]

188. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1709

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، ناقص؛ سطر، قطع: خشتی کوچک رشت و همدان: ف: 1244]

189. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18834

تمام مجدول به طلا، نسبتا کهنه، خوش خط؛ بی کا، بیتا (د.ث. مجلس)

190. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17567

خط: نستعلیق ریز، بی کا، بی تا؛ مجدول، دارای یک سرلوح [د.ث. مجلس]

191. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19005

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $14/7 \times 23/5$ سم [رایانه]

192. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 291/24 - فیروز

بی کا، بی تا؛ نسخه ای ناتمام کاغذ: مختلف آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 32 ص (666-697)، قطع: رحلی، اندازه: 22×35 سم [ف:

21-278]

193. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3921/8

بخشی است از بوستان سعدی با این عنوان «در گوشه نشینی از ایذاء خلق»؛ بی کا، بی تا؛ کاغذ: شکری و سفید، جلد: تیماج مشکی،

3 ص (70-72)، قطع: رقعی، اندازه: $12/5 \times 19$ سم [ف: 10-1972]

ص: 146

194. مشهد؛ ادبیات، شماره نسخه: 83 فرخ

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، مجدول، مذهب، ستون بندی و کمند کشی، دارای سرلوح مرصع زمینه طلا، بین کمند و جدول صفحات اول و دوم گل و بوته اندازی شده با طلا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج عنابی با جدول و حاشیه طلا، 127 گ، 14 سطر (6/5×16)، قطع: پستی، اندازه: 14×23/5 سم [ف: 15]

195. بشرویه؛ امیر المؤمنین؛ شماره نسخه: 154

آغاز: که را ماند سیم و زر و گنج و مال *** بس از وی بچندی نشد پایمال / وز آن کس که خیری بماند روان *** دمادم رسد رحمتش بر روان؛ انجام: که آن هر دو فعل زمیند و زشت *** بود دور از آن هر دو فرخ سرشت / او گر شرمست از دیده ناظر ست *** نه بی بصر غیب دان حاضر ست

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مذهب؛ جلد: مقوای لایی با عطف پارچه، 93، 14 سطر، اندازه: 12×20 سم [ف مخ]

196. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 337/2

بی کا، بی تا، یک سرلوح زر و شنگرف و لاجورد؛ 120 گ (94 پ- 13 ر) [ف: 3-260]

197. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3036

آغاز: برابر؛ انجام: آخرین حکایت از باب دوم «شنیدم که مستی زتاب نبید الخ» خط: نسخ تعلیق، بی کا، بی تا، مجدول، مذهب، دارای سرلوح مذهب و زیبا؛ جلد: چرمی سرخ زرکوب، 118 گ، 18 سطر، اندازه: 14×10 سم [ف: 1-133]

198. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7891/2

آغاز: برابر؛ انجام: گرفتار در دست آن کینه توز *** همین گفت با خود بزاری و سوز خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ بی کا، بی تا، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 66 گ (72 پ- 137 پ)، 17 سطر، اندازه: 16/5 × 25/5 سم [ف: 26-371]

199. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14199/5

منتخب؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ بی کا، بی تا، جلد: مقوایی، قهوه ای، عطف پارچه، 2 گ (64 ر- 65 ر)، اندازه: 13/5×24 سم [ف: 38-273]

200. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13959/2

بخشی از کتاب؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج دورو قهوه ای سوخت ترنج با سر مذهب مجدول گرهی، 44 گ (حواشی برگهای 39-82 ر) [ف: 37-557]

201. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1606/2-ف

بی کا، بی تا؛ درهامش و پایان نسخه [فیلمهاف: 1-615]

202. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2816/4

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، 22 گ (38-59)، 37 سطر (20×35)، اندازه: 41×24 سم [ف: 4-1439]

203. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3226/2

انجام: تهیدست و امیدوار آدمم.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی؛ انجام؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی کبود، جلد: کاغذ قرمز، 80 گ (56-135)، اندازه: 21×15/5 سم [ف: 5-1579]

204. کاشان، فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه: 31

بی کا، بیتا؛ افتادگی؛ انجام؛ 86 گ، 14 سطر، اندازه: 14/5×21/5 سم [ف: 41]

205. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2743

آغاز و انجام: برابر

دارای مقدمه و تعدادی از حکایات آن است؛ خط: نستعلیق، کا؛ محتملاً میر عماد حسینی (خوشنویس معروف)، بی تا؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: متن دولت آبادی حاشیه فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز سجاف تیماج تریاکی یک لا، 18 گ، 12 سطر، اندازه: 23×14 سم [ف: 6-353]

206. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 399/3

بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای سوخت زر کوب مقوایی، 61 گ (62 پ - 122 پ)، 14 سطر، اندازه: 26×18 سم [ف: 3-260]

207. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3998

آغاز: خجل باز گردیدن آغاز کرد*** که شرم آمدش بحث آن باز کرد / شنید از درون عارف آواز پای *** بلا گفت بر درچه پای در آی؛ انجام: نوشتم ندارم زحالم خبر*** که عمرم چه باشد چه آید به سر / الهی هر آن کس که این خط نوشت*** تو او را رسانی به باغ بهشت از باب چهارم تا پایان؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مصحح، جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 68، 17 سطر، اندازه: 22×14 سم [ف منخ: 1-279]

208. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3848

آغاز: وگر ره به کتم عدم در برد***وز آنجا به صحرای محشر برد / جهان متفق بر اللهیش***فرو مانده در کنه ماهیتش؛ انجام: جز آن اعتمادم به یاری تست***امیدم به آمرزگاری تست / بضاعت نیاوردم الا امید***خدایا زعفوم مکن نا امید خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، 113گ، 16 سطر، اندازه: 14×20سم [ف مخ: 1-279]

209. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1177

آغاز و انجام: برابر

قسمتی از بوستان؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالله حسینی، بی تا، جلد: تیماج زرد بدون مقوا، مجدول، 79گ، 12 سطر، اندازه: 21×12سم
آف مخ: 1-278]

210. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11473

آغاز: برابر؛ انجام: تودانی ضمیر نهان بستگان*** تو مرهم نهی بر

ص: 147

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام (48 بیت از آخر افتادگی دارد)؛ دارای سرلوح مذهب، دو صفحه اول و دوم طلا اندازی دندان موشی، حاشیه دو صفحه مزبور دارای گل و بوته به شیوه اسلیمی، مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: نباتی خوش قلم آهار مهره، جلد: پارچه ای، 162گ، 13 سطر، اندازه: 13×12/5 سم [ف: 9-89]

211. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10569

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قوام شیرازی، بی تا، سرلوح مذهب مرصع بسیار عالی، دو صفحه اول و دوم دارای تشعیر، دارای کتیبه با زمینه زرین، مجدول؛ کاغذ: آهار مهره زرافشان، جلد: دوروی ضربی بوم طلا، 170گ، قطع: وزیری، اندازه: 14×234 سم [ف: 9-90]

212. تهران: مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 41

آغاز: برابر؛ انجام: دلم می دهد وقت وقت این امید*** که حق شرم دارد زموی سفید خط: نستعلیق متوسط، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی مایل به حنایی، جلد: کاغذی، 144گ، 15 سطر (1468)، اندازه: 13/5×18/5 سم [ف: 40]

213. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 7773/2

آغاز: و گر ره به کتم عدم در برد*** و ز آنجا به صحرای محشر برد / جهان متفق بر اللهیتش*** فرو مانده در کنه ماهیتش؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ [ف: 26-257]

214. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2345/2

آغاز: و گر ره به کتم عدم در برد*** و ز آنجا به صحرای محشر برد / جهان متفق بر اللهیتش*** فرو مانده در کنه ماهیتش؛ انجام برابر

منتخب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ [ف: 8-57]

215. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13934/31

بخشی از آن؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی کا، بی تا؛ 4گ (83-86پ) [ف: 37-523]

216. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 297/1

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الکتاب بعون الله حرره ... محمود الکاتب 952

بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ در حاشیه گلستان آمده [ف: 2-172]

آغاز: آغاز بوستان: بنام خداوند جان آفرین***حکیم سخن در زبان آفرین... آغاز تحفة الملوک: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله. اما بعد این رساله مشتمل است بر آنکه حکما از کتب قدما اختیار کرده اند و فواید بسیار در ضمن هر حرفی معلوم می شود... آغاز مناجات خواجه عبدالله انصاری: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله اجمعین. بعد از حمد باری و نعت سید المرسلین ندیم حضرت باری خواجه عبدالله انصاری نور قبره می فرماید؛ انجام: پایان بوستان: بضاعت نیاوردم الا امید خدایا زعفروم مکن ناامید. پایان نسخه: در آنکه چهار چیز اصل سعادت دو جهانی و مراد ادب جاودانی است فرمان بردن خدا و رسول خشنودی پدر و مادر خدمت علما شفقت بر خلق خدا...

منتخبی از بوستان سعدی و مناجات خواجه عبدالله انصاری و تحفة الملوک؛ خط: نستعلیق عالی، بی کا، بی تا؛ مجدول زرین و رنگین، 57 سه سرلوح مذهب مرصع مزدوج بسیار خوب، به سال های 1232 و 1282 به ترتیب از عرض کتابخانه مبارکه فتحعلیشاه و ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه قاجار گذشته؛ مهر ناصرالدین شاه قاجار و نام و القاب فتحعلیشاه قاجار؛ کاغذ: قطعه متن و حاشیه. متن نخودی غبار زرافشان. حواشی نی، جلد: مقوای روغنی بوم مشکی مذهب به شاخه و برگ مو وسط ترنج و دو سرترنج زمینه عنابی منقش به گل و برگ های الوان، 70ص، 5-12 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 15×23/5سم [ف: 3-528]

آغاز و انجام: برابر

کامل و پاکیزه؛ خط شکسته نستعلیق خوب، بی کا، بی تاب مجدول، مذهب، کمند کشی زرین، دو صفحه اول دارای حواشی مذهب منقش به اسلیمی و پیچک و گل های زرین و الوان، یک سرلوح مذهب مرصع مزدوج بسیار خوب، به سنوات 1282 و 1322 به ترتیب از عرض کتابخانه مبارکه گذشته؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم آهار مهره کشیده، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی وسط ترنج دو سر ترنج و چهار لچکی ضربی طلایی گل برجسته، 275 ص، 14 سطر، قطع: وزیری متوسط، اندازه: 14/5 × 23/5سم [ف: 3-518]

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی کا، بی تا؛ مجدول، بعضی از صفحات منقش به گل و برگ و طیور، یک سرلوح مذهب مرصع ممتاز، در سال 1235 به ضبط کتابخانه محمود میرزا فرزند فتحعلیشاه قاجار در آمده، خط ناصرالدین شاه قاجار: «شب دوشنبه این کتاب را آقا محراب خواجه آورده و به قیمت پانزده تومان خریده شد فی شهر صفر المظفر سنه 1267 در دارالخلافه طهران؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار، «حسین بن هدایت الله»، «رضا الحسینی»، مشیر السلطنه»؛ کاغذ: متن سمرقندی زرافشان حاشیه قطعه الوان منقش، جلد: مقوای روغنی بوم قهوه ای مرغشی منقش به گل و برگهای الوان تزئینی با دو حاشیه زمینه مشکی دانه تسییحی زرین، 254ص، 12 سطر، قطع: وزیری حجیم، اندازه: 17×28سم [ف: 3-520]

آغاز و انجام: برابر

منتخب؛ خط: نستعلیق خوب، کا: شاه محمود نیشابوری، تا: ربیع الاول؛ مجدول، یک سرلوح مزدوج مذهب مرصع بسیار خوب؛ فاقد صفحات 96 و 97 و 154 و 155 می باشد و به جای آنها چهار صفحه مجدول زرین بیاض

است، در سال 1322 از عرض کتابخانه گذشته به سجع مهر «مشیر السلطنة»، در آن آمده: «هو المالك بالاستحقاق. کتاب بوستان شیخ سعدی علیه الرحمه بخط شاه محمود نیشابوری در دارالخلافه طهران به مبلغ سی تومان اشرفی محمد شاهی ابتیاع گردید و داخل کتابخانه شد بتاريخ دوم شهر ذي الحجه 1264 حرره الداعي. سجع مهر فخر الأطباء»؛ کاغذ: متن کاغذ سمرقندی. حاشیه دولت آبادی الوان، جلد: مقوای روکش تیماج حنایی رنگ وسط ترنج دو سرترنج چهار لچک ترنج کاغذ طلائی ضربی، 354ص، 12 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 22×14 سم [ف: 3-522]

221. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: 134/18

آغاز: برابر

افزون بر 320 بیت؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: لیمویی، جلد: مقوا با رویه نایلون صورتی، 16ص (321-336)، اندازه: 10×19 سم [ف: 1-153]

222. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: 134/23

آغاز: سپاس و حمد بی پایان خدا را*** که صنعتش در وجود آورد ما را اشعاری از بوستان؛ بی کا، بی تا، کاغذ: لیمویی، جلد: مقوا با رویه نایلون صورتی، 27ص (متن و حاشیه 496-522)، اندازه: 10×19 سم [ف: 1-155]

223. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28606

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی، بی کا، بی تا، دارای کتیبه و سرلوح مرصع و مزدوج، مجدول، دارای کمنده به لاجورد؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب مزین به حاشیه گلبرگی زرکوب، 13 سطر (26/2×14)، قطع: رحلی کوچک، اندازه: 22×22/2×36/2 سم [رایانه]

224. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27767

آغاز: برابر؛ انجام گرفتم که دزدان طهور کنند ببازوی مردی شکم پر کنم

خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا، افتادگی؛ انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: مشمع، 12 سطر (7×13/5)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [رایانه]

آغاز: برابر؛ انجام: امیدم به آمرزگاری تست خط: نستعلیق خفی، بی کاه، بی تا، تملك: امیر زاهدی علی محمد بن محمد بن اسماعیل؛ کاغذ: نخودی سرخی، جلد: تیماج زرکوب عنابی دارای ترنج و سرترنج، مختلف السطر، قطع:

وزیری، اندازه: 17/5 × 25 سم [رایانه]

• بوستان سعدی (ترجمه) / شعر، ادبیات / ترکی

(.būstān-e sa'dī (t

وابسته به: بوستان سعدی، سعدی، مصلح بن عبدالله (-691ق)

ترجمه ترکی یکی از دانشمندان ترک.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19063

بی کاه، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 18/2 × 10/8 سم [رایانه]

• بوستان سعدی (منتخب) / شعر / فارسی

(.būstān-e sa'dī (mn

ذوالقدر، خلیل، ق 11 قمری

(Z0-1-qadr, Xalil - 17c

وابسته به: بوستان سعدی؛ سعدی، مصلح بن عبدالله (-691ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8948/69

آغاز: به نام خداوند جان آفرین × حکیم سخن در زبان آفرین / خداوند بخشنده دستگیر ×× کریم خطابخش پوزش پذیر؛ انجام: محال است گر سر برین در نهی ×× که باز آیدت دست حاجت تهی خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: 1054ق، جا: احمد آباد گجرات؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، اندازه جدول: 23/5 × 10/5، 8 گ (356 پ - 363 پ)، اندازه: 14/4 × 26/4 سم [ف: 445-29/1]

• بوستان الصنایع = بساتین الخاقان / تراجم / فارسی

būstān-os sanāye = basātīn-ol xāqān

(šohre qājār, ‘alī-rezā ebn-e fath-‘alī-šāh (1804-190

بخشی از تذکره مفصل «بساتین الخاقانیه» است که در پنج بخش تألیف شده و مشتمل بر احوال و آثار شاعران قصیده سرا قدیم و جدید تا عصر مؤلف می باشد. عناوین هر یک از بخش های پنج گانه «بساتین الخاقانیه» چنین است: 1. بستان العشاق، در ذکر غزل سرایان؛ 2. بستان البدایع، در ذکر قطعه گویان؛ 3. بستان الفضائل، در ذکر قصیده سرایان؛ 4. بستان المعارف، در ذکر مثنوی سرایان؛ 5. بستان الصنایع، در ذکر رباعی سرایان.

در این بخش شرح حال یکصد و سی تن از قصیده سرایان قدیم و جدید به ترتیب حروف آغاز نام یا شهرت آنان آمده پس از آن قصاید آنان به ترتیب حروف قوافی نقل می شود.

آغاز: بسمله، سخن آفرینی را سپاس درخور است که از آفرینش یک سخن بدو حرف چهارده دفتر ارض و سما

انجام: در هستی خویش گر نمائی جزوی** خود را همه جا نظر کنی کل کردی

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 59

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بد، بی کا، تا؛ دوشنبه ربیع الثانی 1250 ق، جا؛ تهران؛ آخر نسخه: «تمام شد جلد بوستان السنایع (کذا) جلد دوم بساطین (کذا) الخاقان بعون الله الملك المنان در روز دوشنبه دوازدهم شهر ربیع الثانی سنه 1250»، با سرلوح؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: روغنی، نقاشی گل و بوته، مجدول زر، بوم سیاه، مقوایی، 218 گ، 12 سطر (21×11/5)، اندازه: 20×29/5 سم [ف: 1-50]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1851-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-23]

2. مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 498

آغاز: باب الألف، افسر-نام شریفش محمدرضا میرزا بطن و صلیه مهین برادر و سرور حقیر است

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ از عصر مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه ای، 560 گ، مختلف السطر، اندازه: 34×21 سم [ف: 2-165]

← بوستان قاسمی ← نیستان

• بوسه عذرا = کشف الاسرار و خسف الاشرار = بت روین / داستان / فارسی

būse-ye `azrā = kašf-ol asrār va xasf-ol ašrār = bot-e rūyīn

حائری صدرالمعالی، حسین بن رضا، - 1336 قمری

(hā'erī sadr-ol-ma'ālī, hoseyn ebn-e rezā (- 1918

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار (1264-1313 ق) و میرزا علی اصغر امین السلطان صدر اعظم (1275-1325)

این داستان (رمان) به قلم دانشمند انگلیسی «مسیو رنلدز» می باشد، زندگانی اشرافی و سیاسی بعضی از مناطق اروپا تشریح شده، و در هند به واسطه اداره روزنامه «امپریال پایپ» به هندی ترجمه شده و از آن لغت به فارسی برگردانده شده است. در دو جلد می باشد، اول در پنجاه و سه باب، دوم در پنجاه و سه فصل. مترجم در ابتدا می نویسد: «و از صنف نگارنده های مشار الیهم است مسیور نلدز انگلیسی ... و از مآثر انیقه و مسطورات بدیعه او یکی حکایتی است که به عنوان بت روین یا بوسه عذرا نگاشته است. این حکایت ... در هندوستان در اداره روزنامه امپریال پایپ که متعلق است به سید رجبعلی شاه از انگلیسی به هندی ترجمه شده داعی دولت ابد آیت قاهره سید حسین شیرازی مترجم روزنامجات و کتب هندوستان که به شرف عضویت دارالترجمه خاصه همایونی مفتخر است آن را از هندی به فارسی ترجمه کرد تا تقدیم آستان ... ناصرالدین شاه قاجار خلدالله ملکه و دولته نماید. امید که نزدیکان آن بارگاه ... خاصه شخص اول ایشان

... میرزا علی اصغر خان امین السلطان وزیر اعظم مدظله العالی به عین رضا و عنایت در آن بیند. چه مالکان کرامت و مردمان خیر خواه نیک بینند. این کتاب چهار جلد است و جلد اول آن مشتمل بر بیست و هفت باب ..»

آغاز: بعد از ادای ستایش و ثنا و عرض نیایش و دعا محرر این سطور معروض ... باب اول در جنگل، داستان ما از ماه ژوئیه سال هزار و چهارصد و سی و پنج.

چاپ: و به نام «بوسه عذرا» مکرر در ایران چاپ شده است

[نسخه های منزوی 3737/5؛ مشار فارسی 798/1؛ فهرستواره منزوی 459/1]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 13189

آغاز: برابر؛ انجام: کلوریا و انجیلا هم مهمیز بر مرکب زدند و در همین حال باز کلوریا آهی از دل بر کشیده گفت او از آن من است مال من است مراست

جلد اول و شامل پنجاه و سه باب است. در ابتدای آن مقدمه ای به قلم مترجم در چهار صفحه و پس از آن فهرست مطالب جلد اول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شوال 1307ق؛ با سرلوح زیبای مرصع مذهب با نقش گل و بوته، مجدول مذهب مرصع محرر، دارای چنین تصویر؛ جلد: تیماج مشکی، شمسه مجدول مذهب،

266 گ، 19 سطر چهار ستونی، اندازه: 34 ← 21 سم [ف: 36-276]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6016

آغاز: برابر

جلد اول و مشتمل بر پنجاه و سه باب؛ خط: نستعلیق زیبا، کان محمد بن حاجی محمد قلی قزوینی آشوری، تا: ذیحجه 1311ق؛ مجدول، با سر لوحه های زیبا؛ جلد: تیماج مشکی، 245 گ، 18 سطر، اندازه: 21 × 34/5 سم [ف: 16-15]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6017

جلد دوم دارای پنجاه و سه فصل؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد حسین ادیب اصفهانی ملقب به ذکاء الملک، تا: ذیحجه 1312ق؛ مجدول، دارای سرلوح زیبا؛ جلد: تیماج مشکی، 251 گ، 18 سطر، اندازه: 21 × 34/5 سم [ف: 16-16]

4. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 791

آغاز: جلد دوم: فصل اول در باب مهمانخانه، چون خسرو خاور یعنی آفتاب ضیا کستر آهنگ باختر کرده جلد دوم؛ خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: 6 ربیع الأول 1315ق؛ مجدول، دارای سر لوح رنگین، چند تصویر قلمی از نسخه چاپی اصل انگلیسی، روی برگ اول کتاب را به آقای روحی بتاریخ سوم آذر 1312 تقدیم داشته اند؛ جلد: تیماج مشکی ضربی نفیس، 253 گ، 19 سطر، اندازه: 22 × 35 سم [ف: 2-]

آغاز: فصل اول در باب مهمانخانه، چون خسرو خاور یعنی آفتاب ضیا گستر آهنگ باختر کرده در تپه های مغربی میل افول نمود

ص: 150

سواران نیز به مهمانخانه؛ انجام: کتات تمام شد و مشک ناب او را ختام گشت گوینده لب بست و خاموش نشست. أبعد سلیمی

مطلب و مرام*** و غیر هواها لوعة و غرام خط: نستعلیق زیبا، بی کا، بی تا، در پایان نسخه ابراهیم نوری اظهار نظر نموده که این نسخه به خط میرزا رضای کلهر است و به سرعت کتابت نموده، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، دو صفحه اول طلااندازی دندان موشی و گل های مذهب، مجدول مذهب مرصع محرر، دارای چند تصویر؛ جلد: تیماج مشکی شمسه مجدول مذهب، 258 گ، 18 سطر، اندازه: 20×34 سم [ف: 36-276]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10867/15

آغاز: بعد از ادای ستایش و ثنا بر بلغای سخن سرا که جمال قصص و روایات را به زیور مضامین رنگین و عبارات شیرین آرایش می دهند

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، جلد: مقوا، 24 گ، مختلف السطر، اندازه: 23×36/5 سم [ف: 20-443]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7973

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، بی تا؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج مشکی، 293 گ، 19 سطر، اندازه: 21×34 سم [ف: 20-300]

• بو کالیسیس / متفرقه / عربی

būkālīsīs

یوحنا، ق 1 میلادی

(yūhannā (- 1c

مقاله ای از یکی از حواریان حضرت عیسی (علیه السلام) درباره وقایع آینده است که از مطبوعات فرنگ نقل شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 146/5

آغاز: جلیان یسوع المسیح الذي اعطاء الله ليعلم عبیده مالذي يحب ان يكون سريعاً اوسمه وارسله على یدی ملکه لعبدہ یوحنا الذي شهد بکلمة الله؛ انجام: هذه النبوة يسقط الله نصيبه من سفر الحياة ومن المدينة المقدسة ومن المكتوب في هذا السفر يقول الشاهد بهذه نعم انی آتی سریعاً تعالی یا رب یسوع نعمه ربنا یسوع المسیح معکم جميعکم امین

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ فائده ای در فهرست تورات و ملحقات آن در ص 68؛ جلد: تیماج قهوه ای، 6 گ، 26 سطر، اندازه:

28×20 سم آف مخ: 1-281

← بول ← پاسخ طوسی درباره سخن حنین و ابن سینا درباره نضح و بول

← البول ← المسائل

← البول ← تفسير كتاب البول

← البول ← القارورة

• البول / طب / عربي

al-bawl

حنين بن اسحاق، 194-260 قمری

(honayn ebn-e eshāq (811-875

حنين بن اسحق مترجم معروف دوران ترجمه از کتب بقراط و جالینوس مطالبی چند درباره بول فراهم آورده و به صورت سؤال و جواب در این کتاب گرد هم عرضه کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1142/3

آغاز: بسمله و رب يسر، معانی استخراجها حنين بن اسحق؛ انجام علی ما ذا يدل البول الغليظ الذي يرسب.

خط: نسخ، بی ک، تا: محتملا قرن 19 کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، رویه کاغذی فرنگی، گل و بوته دار، سجاف کاغذ طلائی، عطف چرمی، 5ص (121-125)، 27 سطر (12/5×19)، اندازه: 25×18سم [ف: 9-133]

• البول / طب / عربي

al-bawl

ابن سینا، حسین بن عبد الله، 370؟-428 قمری

(ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038

تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه: 22/8

بی ک، بی تا [نشریه: 7-687]

• البول / طب / عربي

al-bawl

داستان جالینوس است به عیسی و سخن او پس از نگارش منافع الاعضاء.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 692/6

آغاز: اعلم أن البول الطبيعي الا ترجی و ربما زادت صفر ته قليلا او خفت و مالت الى البياض؛ انجام: فان خرج رقيقا و بقي على حاله دل على ضعف الطبيعة و قو، الفصل والله اعلم

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 19 کاغذ: دولت آبادی، جلد: قهوه ای ضربی لبه دار، کگ (162 پ-163 ر)، اندازه:

8/6×16/9 سم [ف: 5-153]

• بول و غائط (فصلی در شناختن) / طب / فارسی

(bowl va qāyet (faslī dar šenāxtan-e

شامل مباحثی کوتاه درباره ضمادها و طلایی ها و سفوف و ... بخشی از کتابی می ماند.

ص: 151

ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: 181

آغاز: بسمله بول و غابط بدان که بر دو گونه است و بر دو گواه طیب است؛ انجام: و حب سازند مقداری نخودی نخود

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ بدون جلد؛ کاغذ: آهار مهره، 8گ، 13 سطر (15/579)، اندازه: 21615 سم [ف: 139]

• بهاء التواریخ / تاریخ جهان / فارسی

bahā'-ot tavārīx

قاجار، محمد ولی بن فتحعلی، ق 13 قمری

(qājār, mohammad vall̄ ebn-e fath-ālī (- 19c

اهدا به: ناصر الدین شاه

تاریخ تألیف: 1275 ق

تألیفی مبتنی بر کتب تاریخ و تفسیر عربی و فارسی است. آغاز: جلد 1: آن خیر کلمة بیتدا بها الکلام ... اما بعد بر اصحاب بینش و ارباب دانش پوشیده نیست ...

جلد 2: ذکر بعضی از معایب و مثالب معاویه و عمرو عاص... و قرب پنج هزار آدمی را در زیر گرفت بالصواب جلد 3: السنة الاولى این سال را سنة الهجرية گویند ...

جلد 5: چهره آرای افکار ابکار اولوالبصار .. حمد خداوندی است ...

[فهرستواره منزوی 568/1]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4152

آغاز: برابر 5: انجام: دشمنانت را به بالین خار و در پای خار.

جلد پنجم (قسمتی)؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه 8 محرم 1276 ق، «در سنه ناقصه هجریه غرنو در ضحووی شهر 5 تحریر به اینجا رسید»، ؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه ای

روشن، 212 گی، 30 سطر، اندازه: 23/1×38 سم [ف: 2-61]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4153

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای روشن، 380 گ، 29 سطر، اندازه: 22/6

35/1×سم [ف: 2-61]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4178

از ابتدا تا فصل هشتم و در وصایای افلاطون؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: ساغری سبز ضربی،
407گ، 31 سطر، اندازه: 21/1 × 34/5 سم [ف: 2-61]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4151

آغاز: برابر 3؛ انجام: و به حسب ارث حکم دیه خنثی نیز چنین است ... و به نستعین.

جلد سوم؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالله فراهانی، تا: 1272ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای ضربی، مجدول،
247گ، 27 سطر، اندازه: 22/3 × 34/8 سم [ف: 2-60]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4149

آغاز: برابر 1؛ انجام: حریص گرداناد، انه لطیف مجیب.

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: آقا بابا بن ملا مهدی شه میرزادی، تا: دوشنبه 8 محرم 1276 ق، به دستور بهاءالدوله؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره
فرنگی، جلد: میشن نارنجی سیر مجدول، 527گ، 31 سطر، اندازه: 23 × 35/5 سم [ف: 2-60]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4150

آغاز: برابر 2

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: آقا بابا شه میرزادی، تا: 21 جمادی الاول 1276ق؛ تملک: بهاءالدوله؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد:
میشن نارنجی سیر، 568گ، 31 سطر، اندازه: 22/2 × 34/7 سم [ف: 1-60]

• بهائیت / بهائیت / فارسی

bahā'iyat

؟ بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، 1233-1309 قمری

(bahā'-ol-lāh, hoseyn- alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 1892

1. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 2025/3

آغاز: بسم ربنا العلی الاعلی. ای مؤمن مهاجر عطش و ظمأغفلت را از سلسبیل قدس

بندهایی به فارسی بابی کا، بی تا به 32گی، اندازه: 8×13 سم [ف: 3-169]

2. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 2025/4

آغاز: بسم ربنا المقتدر علی ما کان و ما یکون. جوهر جواهر حمد و حقیقت

بندی به فارسی؛ بی کا، بی تا، 6گ، اندازه: 8×13 سم [ف: 3-169]

• بهائیت / بهائیت / فارسی و عربی

bahā'iyat

ظاهرة غیر همانند: 1. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 313

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد صادق جرفاد قانی، تا: رمضان 1267ق؛ مجدول؛ فاقد

جلد، 168گ، مختلف السطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 1-279]

2. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 13/190-2510

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، جلد: مقوایا روکش پارچه

مخمل، 60گ، مختلف السطر، اندازه: 9×16 سم [ف: 6-3297]

3. تهران؛ فیاض: شماره نسخه: 111

بهائی (رساله) (ابن ذئب)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1319ق (نشریه: [7-697])

ص: 152

4. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 11/207-2107

بی کا، بی تا؛ 47 گ، 12-14 سطر، اندازه: 16×10 سم [ف: 6-3297]

5. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 37/147-7357

آغاز: بسمله فی جواب من سئل عن تفسیر سورة الحمد الحمد لله المتقدس عن نعت الموجودات؛ انجام: وما هو بظلام للعباد و کفی به ولیا انه علی کل شیء قدیرا... و الحمد لله رب العالمین

خط: نسخ، بی کا، تا: 1308 ق، جلد: تیماج قهوه ای مجدول با ترنج و سرترنج، 191 گ، 15 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 6-3297]

6. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: 126

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي بامرہ تجلجلت اللاهوتیات بکینونیاتها بها إليها فاجتمعت المجتمعات و افتقرت المفترقات؛ انجام: سبیل الله فی حقہ بان شئت قلته علی صراط مستقیم.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کم نقطه؛ جلد: تیماج سرخ، 235 گ، 15 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 190]

7. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17151

ادعیه بهائیت؛ بی کا، بی تا، خریداری از امرالله صفری؛ سطر، اندازه: 15×21/9 سم [رایانه] 8. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 6627-33/177

آغاز: هو الله تعالی شأنه الذکر و البیان الحمد لله الذي انزل الایات و اظهر البینات و انطق ام الكتاب؛ انجام: انه معه و یؤیده بالحق و انه علی کل شیء قدیر و البهاء علیکم.

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ جلد: تیماج مشکئی، 110 گ، 13 سطر، اندازه: 10/5×17/5 سم [ف: 6-3297]

9. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6948

آغاز: هو الله تعالی شأنه العزیز در خصوص شخص معروف به باب و حقیقت احوال این طایفه روایات مختلفه و تفصیل متبانیه در السن و افواه ناس و صحایف تاریخ و اوراق حوادث ایران و؛ انجام: با وجود این شهرت میان خلق به چنین تقمیتی کشف شدند لکن حال مدتی است که عدالت پادشاهی رادع و مانع است و کسی جسارت چنین تعدیات عظیم نتواند. انجامه: «بنده فانی و محتاج فضل و عنایت حضرت رحمانی علی اکبر روحانی میلانی باستنساخ این کتاب مبارکه سیا سیه نائل آمد سنه 1326 شمسی»

مقاله شخصی سیاح که در تفصیل قضیه باب نوشته؛ خط: شکسته نستعلیق تحریری خوش، کا: علی اکبر روحانی، تا: 1326 ق، حسب خواهش فرزند کاتب (فواد روحانی 1286-1382)؛ مصحح، خریداری از جعفر خادم؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی مقوایی، در عطف جداول و عنوان اثر به زر، ضربی، 71 گ، 14 سطر (9×4/2)، اندازه: 10/5×17/5 سم [رایانه]

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6119/3

آغاز: هو الله تعالى. نسئل الله بان يبعث احدا من عباده و ينقطعه عن الامكان و يزين قلبه بطراز القوة... و يمشي مسرعا الى مقر السلطان و اذ اورد مقر سريره ينزل في الخان و لا يعاشر مع احد. و اذ ظهرت طلايع السلطنة يرفع الكتاب. و يقول قد ارسل من لدي المسجون... و يسرع الى مقر الفداء؛ انجام؛ و نسئل الله أن يجعلك ناصرا لامره. و تختار لهم ما تختاره لنفسك انه لهو المقتدر المتعالي المهيمن القيوم

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی رنگارنگ، جلد: میشن قهوه ای، 23 گ (21 پ-43 پ)، اندازه: 12/6 × 20 سم [ف: 9-179]

11. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 6121/7

آغاز: بنام خداوند یکتا عز توحیده قلم اعلى لا زال سراسم احبای خود متحرک و جاری است؛ انجام: حرکت لسان الله الملك العزيز العليم لتسكن في نفسك و تفرج في ذاتك و تكون من الصابرين و المتوكلين

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: حبیب الله ازغندی، تا: 1296 ق؛ کاغذ: فرنگی سفید و صورتی و سبز و آبی، جلد: میشن قرمز، 12 گ (102 پ-113 پ)، 15 سطر، اندازه: 13/4 × 21/2 سم [ف: 9-182]

12. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه: 39

بی کا، بی تا [نشریه: 7-567]

13. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3647

آغاز: اوست ظاهر و هویدا-جمیع عالم بظهور حق جل جلاله موعود بوده اند و کتب قبل بر این مطلب بلند اعلى شاهد و گواه؛ انجام: الا انهم من الراسخين الحمدلله رب العالمين

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 215 گ، 14 سطر (11×5/5)، اندازه: 14×9 سم [ف: 5-1735]

• بهائیت و عدد نوزده / بهائیت / فارسی

bahā'iyat va 'adad-e nūzdah

رساله ای راجع به مسلمانان، توبه نامه باب و عدد نوزده. مؤلف که احتمالا گرد آورنده این مجموعه است در این رساله راجع به مسلمانان، توبه نامه، باب و عدد نوزده که عدد مقدس بهائیان است بحث نموده و از مسلمانان به زشتی یاد کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6573

آغاز: راجع به مسلمان حضرت محمد باقر میفرماید: ارتد الناس بعد رسول الله الا ثلاثه او اربعة یعنی که انجام: و زمام امور بکلی بکف میرزا تقی خان امیر کبیر افتاد و آن ملعون بالاخره حکم قتل حضرت را داد

خط: نسخ، بی کاه، تا: 1320ق؛ منتخب کتاب ایقان «جواهر الاسرار في معارج الأسفار» حسینعلی بن میرزا بزرگ بهاء الله؛ کاغذ: کاغذی دفتری خطدار، جلد: مقوایی با روکش کاغذی نقشدار نارنجی تیره و روشن، عطف پارچه مشکی، 141گ، 23 سطر (18×14/5)، اندازه: 17×21/5 سم [رایانه]

•بہائیگری / تاریخ ایران / فارسی

bahā'īgarī

ص: 153

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تاریخ تألیف: 1323 شمسی

چاپ: مشار فارسی 801/1 (4 چاپ)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/10-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-99]

← بهادر شاه نامه ← جنگ نامه

← بهادر شاه نامه ← تاریخ بهادرشاهی

• بهار اغوان / شعر / فارسی

bahār-e aqvān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2946/1-ف

نسخه اصل: بادلیان 2666، 27Pers (فهرست 46/3)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-743]

• بهار بدخشان / تراجم / فارسی

bahār-e badaxšān

حسینی بدخشی، عبدالکریم خان بن ایشان، ق14 قمری

(hoseynī badaxšī, "abd-ol-karīm xān ebn-e īšān (- 20c

تاریخ تألیف: 1302ق

تذکره شعراء است به ترتیب تهجی از امیر تا واصف.

[تاریخ تذکره های فارسی 126]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6559

آغاز: تحائف نیازاتی که ارجاعش به جز درگاه الطاف دستگاه جناب بی نیازی مرجع دیگری نیست؛ انجام: واصف، میسزد درین درباه

خدمتی نکردم لیک / اجر بی شمارم داد.

نیمه تمام خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، عطف پارچه، 200گ، 16 سطر (7×16)، قطع: خشتی، اندازه: 21×7سم [ف: 16-297]

• بهار بی خزان = تذکره بهار بی خزان / تراجم / فارسی

bahār-e bī xazān = tazkere-ye bahār-e bī xazān

کاکوری، احمد حسین بن عبدالحسیب، 1285؟ قمری

(kākūrī, ahmad hoseyn ben 'abd-ol-hasīb (- 1869

تذکره شعرای ریخته گوی شبه قاره است، در دیباچه می گوید: «... احمد حسین متخلص به سحر در مذاق شعر طبع پریشان ساخته و خاطر شکفته و خندان را به حسن پرستی های گلر خان معنی تازه افروخته ... اکنون که جرعه کشی های صهبای این مذاق ... می خواست که کتابی بطور تذکره شعرای ریخته گویان ترتیب داده دلی خالی کند، فرصت وقت دست نمی داد و بتالیفات تذکره فارسی همت مصروف داشت، چون صورت اختتامش حسب دلخواه جلوه گر شد این تذکره لطیف را که همچو اشعار رنگین خود روکش عبارات بهار بی خزان نام نهاده به تألیفش پرداخت و هر قدر اشعار شعرا که دم تحریر تذکره بیاد داشت داخل تذکره ساخت و فصلی جداگانه در خاتمه کتاب برای ذکر اشعار شعرای باقی ماندگان که نام و تخلص ایشان بلا ترتیب حروف تهجی باشد افزود ...»

چاپ: این تذکره در سالهای 1388 و 1389 ق به چاپ رسیده است و در آن چهارده بیت غزل مؤلف به زبان اردو به یادگار مانده است.

[دانشنامه ادب فارسی 1360/4؛ فهرستواره منزوی 1857/3]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1750

آغاز: بسمله. تجلی افروزیهای طور سینای خیال به ثنای اعجاز پرواز نیست که دمسازان سرو نفس از یمن افضالش با صیح صفا پرست دعوی دلگرمی دارند

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره 11 (ردیف 103). بخشی از ابتدای نسخه را در بر دارد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ 15ص، 10-15 سطر [عکسی ف: 1965]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1751

آغاز: ای بیمروت تو نهین آتاغش آجاتاهی اکثر

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره 11 (ردیف 103). این تصویر ادامه تصویر شماره 1750 است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا؛ مجدول، متن خط خوردگی دارد؛ 80ص، 15 سطر [عکسی ف: 198-5]

bahār-e jāvīd = jāvīd-e bahār

منیر لاهوری، منیر بن عبد المجید، 1054-1019 قمری

(monīr-e lāhūrī, monīr ebn-e 'abd-ol-majīd (1611-1645

مثنوی است در وصف کشمیر و بهار کشمیر، در آن شاه پور میرزا اعتقاد خان (د 1060 ق / 1650م) فرزند میرزا غیاث بیگ اعتماد الدوله را ستایش کرده است. با این گونه سربندها: مناجات، نعت، سبب تألیف، وصف کشمیر، وصف شهر، وصف نگار بازدار، وصف کمانگر ماهرو، وصف بت نجار، بت بزاز، ساربان، نگار مرده شوی، بت سقا، مناظره کشمیر و سبزان کشمیر، سرمای کشمیر، خانه های چوبین کشمیر، مناظره باد و باران، آلات ساز و آهنگ، هوای کشمیر، زمین کشمیر، کوه پیر پنجال، کوه ماران و بسیار موضوع های دیگر از کشمیر.

چاپ: در «شعراى كشمير» چاپ شده است.

[مشترک پاکستان 40/7 (2نسخه)؛ شعراى كشمير 1465/3-1546]

ص: 154

آغاز: الهی بلبل گلشن پرستم *** گل گلزار نغمه، ده به دستم؛ انجام: سخن راز و شکفته روی امید *** «بهار» ش نام کردم لیک «جاوید»

نسخه اصل: گنج بخش، ش 1123 (گنج 1552/3)؛ خط: نستعلیق خوش، کا: قاضی صدرالدین محمد، تا: قرن 11؛ در «کلیات» او؛
43گ (94-52) [عکسی ف: 2-42]

بهار دانش / داستان / فارسی

bahār-e dāneš

کنبو لاهوری، عنایت الله، 1017-1082 قمری

(kambū lāhūrī, 'enāyat-ol-lāh (1609-1672

هدا به: شهاب الدین محمد ثانی شاه جهان پادشاه گورکانی هند تاریخ تألیف: 1061ق

داستانی است عاشقانه و ادبی با نثری پر از استعاره و کنایه و تقریبا مسجع. موضوع آن معاشقه جهاندار شاه و بهره ور (مهروار) بانو بر اساس حکایات قدیم هندی می باشد که به تقلید از عیار دانش که تحریری از کلیله و دمنه است. ترتیب داده شده، مؤلف در حین سیر طبیعی داستان، افسانه های متعددی در پند و اندرزهایی از قبیل «بیوفایی زنان، کارهای سترگ را بی خوض آزمودن خطاست، دشمن را حقیر نتوان شمرد ...» نقل کرده است. رساله به دیباچه مولانا محمد صالح برادر و شاگرد مؤلف ابتدا می شود. چنانکه می گوید: «بر آن سر است که تحریر دیباچه این سواد اعظم قبول اقبال که خرد معنی پرور به بهار دانش موسوم ساخته ... پرورده حسن اعتقاد خاک راه آل محمد صالح که با آن جوهر پاک نسبت هم گوهری و شاگردی دارد. به زبان انگلیسی و آلمانی و فرانسوی ترجمه شده و حسنعلی عزت در زمان تیپو صاحب، آن را به رشته نظم کشیده است.

آغاز: دیباچه: بسمله فاتحه کتاب مستطاب آفرینش که پیرایه صحیفه ذاتش و بینش حمد خداوند خرد بخش سخن آفرین صورت برای معنی ایجاد و تکوین است ... متن: پیرایه ده دیباچه سخن، حمد حکیمی است که ملک معنی را به وساطت تیغ ناطقه مسخر معشر بشر گردانید ...

انجام: سیه کاری مکن چون خامه خویش *** بشنو از چشم پر خون نامه خویش / زبان را گوشمال خاموشی ده *** که هست از برده کوی خاموشی به

چاپ: در هند به سال 1261 و پس از آن بارها چاپ شده است؛ کانپور، سنگی، وزیری، 450ص؛ بمبئی، 1293ق، 288ص

[نسخه های منزوی 3533/5؛ فهرست مشترک پاکستان 1007/7 و 1007/6؛ الذریعة 158/3؛ مشار فارسی

803/1؛ فهرستواره منزوی 292/1]

۱. مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 137

آغاز: همه از صنع تو مکان و مکین همه در امر تو زمان و زمین خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: 903ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول 206گی،
18 سطر، اندازه: 28617سم [ف: 1-116]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 21207 بی کا، تا: قرن 11؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7693

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1091ق؛ مجدول، دارای سر لوح رنگین؛ جلد: تیماج قهوه ای، 206گ، 19 سطر، اندازه: 15/5×28/5 سم
[ف: 20-75]

4. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 16075

آغاز: کیفیت شرایف صفات چنان گرهی بر زبان نیفتاده که شرح انجام: در همه کوی و مملکت آوازه در افتاد مرد و زن اهل برزن.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام (از اواسط حدود 35 صفحه و از انتها یک سوم کتاب ساقط شده)؛ واگذاری بنیاد
مستضعفان در شهریور 1367؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، 179گ، 14 سطر، اندازه: 13/5×20 سم [ف: 17-36]

5. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 458

آغاز: برابر؛ انجام: خار و خاشاک، ز بد کف ...

خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرنهای 11-12؛ با واژه نامه ای در پایان، آغاز موجود: «... حیرت فرو رفته به صنعتهای رنگارنگ صانع»؛
جلد: مقوای عطف پارچه، 223گ، 15 سطر (17×19)، اندازه: 15×24 سم [ف: 1-36]

6. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 42

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12، به شیوه هندی؛ 191، 16 و 18 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 1-23]

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4175

آغاز: برابر؛ انجام: جهان فضل و هنر بهنگام آرایش ابن نوآیین پیکر از مفلسی نقد معانی بمنزله. (ده سطر از خاتمه نسخه ما افتاده است).
خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 12؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: کاهی، جلد: چرمی قهوه ای، 171، 23 سطر (12/5 × 27/5)، اندازه:
18/5×34 سم [ف: 7-23]

8. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3991

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ افتادگی: آغاز و انجام (از پایان سه عنوان کم دارد)؛ مجدول؛ یادداشت 12 ذیقعه 129

(1209) و 24 ربیع الثانی 1303 با مهر مصطفی 115؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز ضربی مقوایی، 240گ، 21 سطر (10×21)،

اندازه: 15×26سم [ف: 12-2984]

9. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 29/1355795

آغاز: بیت: هیچ کس از مبداء فیاض بی قسمت نماند*** از در صاحب سخا سائل نگردد بی نصیب. تمثیل: شدم روزی ز بهر سیر

ص: 155

در باغ***گلی دیدم شگفته در گلستان؛ انجام: نوشیروان در غضب شد و گفت نه پنداری که من او را در حالتی که متشکل به اشکال مختلفه می گردید نمی شناختم و حقیقت شعبده بازی او بر من ظاهر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: مقوا، 32گ، 15 سطر، اندازه: 19×12 سم [ف: 2-634]

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1973

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 (سنه 160 جلوس)؛ تملك: علی اصغر حسینی در 1299؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: عطف و گوشه میشن سیاه رویه ابری فرنگی، 279 گ، 19 سطر، اندازه: 16/3×26/8 سم [ف: 2-61]

11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10235

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: شنبه 2 محرم 1115 ق؛ مجدول دارای کمند، دارای سرلوح، صفحات اول و دوم تمام مرصع و بین السطور طلااندازی، اطراف تصاویر پر کار، با شانزده تصویر رنگی زیبا به سبک هندی؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی دو رویه مزین به شمسه و لچک ترنج های زرین زمینه مشکی عطف: تیماج عنابی، 359 گ، 14 سطر، اندازه: 16×29 سم [ف: 9-92]

12. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3997

خط: نستعلیق، کا: غلام رسول پسر حافظ عبدالرحیم، تا: 2 رجب 1120 ق، زمان محمد شاه غاری؛ مجدول، سه عنوان «نقش بستن بهر و ربانو...» و «بسر آمدن جام عمر جهاندار...» و «فاتحه کتاب معنی...» افزوده دارد؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، 261 گ، 17 سطر (9×19)، اندازه: 15×24 سم [ف: 12-2988]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7900

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ غلام محی الدین ساکن حیدرآباد، تا: 11 رمضان 1176 ق؛ تملك: محمد کریم بن علی اکبر بن فضل الله سلطان بن محمد سلطان، اهداء نسخه توسط کاتب به ابوالقاسم به تاریخ 1177؛ جلد: تیماج سرخ، سوخت، 162 گ، 15 سطر، اندازه: 13/5×24

سم [ف: 26-379]

14. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12316

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد 1361؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج خرمایی سیر، 226 گ، 15 سطر، اندازه: 29/5×20 سم [ف: 17-35]

15. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16462

آغاز: برابر؛ انجام: در انجمن سامی یار دانسته اسباب نعمت و آلات را مشگری فراهم. خط شکسته نستعلیق به شیوه هندی، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام (حدود یک سوم کتاب از انتها ساقط شده)؛ مجدول؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور 1367؛ کاغذ: حنایی موریانه خورده شدید، جلد: مقوایی، 240گ، 13 سطر، اندازه: $13 \times 23/5$ سم [ف: 17-36]

16. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 35/12-6832

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ دارای تملکی به تاریخ 1287 ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج و سرترنج، 140 گ، 19 سطر، اندازه: 21×33 سم [ف: 2-633]

17. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17005

کا: محمد نصیر الدین بن شیخ محمود ابن عبد الواحد صدیقی، تا: قرن 13؛ خریداری از بیژن پاینده آزاد؛ اندازه: $31/5 \times 17/6$ سم [رایانه]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 35476

انجام: آغاز تحرک سلسله شناسای صورت بهره ... اگر سلطان کشور گشای دل و سپهدار

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت 1386؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای سوخته مجدول زر کوب، 269گی، 16 سطر، اندازه: $24/5 \times 16$ سم [اهدائی رهبر: 8-487]

19. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 35054

آغاز و انجام: برابر

خط نستعلیق، بی کا، تا: 10 ربیع الثانی 1206ق؛ مجدول، با سرلوح مزدوج مذهب؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت 1386؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای روشن مجدول زرکوب، 353گ، 16 سطر، اندازه: $25 \times 11/5$ سم [اهدائی رهبر: 8-486]

20. تهران، مجلس، شماره نسخه: 7849

آغاز: برابر متن؛ انجام: برابر فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: بیده کس چند مشهور به همل، تا: شنبه 30 ذیقعده 1217ق، جا: پیشاور؛ جلد: تیماج قهوه ای، 370 گ، 15 سطر، اندازه: 22×14 سم [ف: 26-331]

21. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15016/7

آغاز: برابر؛ انجام: دو چیز حاصل عمر است نام نیک و ثواب***ازین دو ورگذاری کل من علیها فان

خط: نستعلیق، کا: عبد الصمد بن حاجی علی شیروانی، تا: 22 رمضان 1227ق، محشی، مصحح، دارای مثنوی میرزا عبداللطیف اصفهانی در هجو میرزا آقای دفتر و مدت پادشاهی پادشاهان در انجام؛ مهر: «عبدہ الراجی محمد» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، 166گ (130-295)، 17-19 سطر، اندازه: 12×16سم [ف: 38-52]

22. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6844

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد علی بن محمد مهدی هاشمی سمنانی، تا: 1232ق؛ مصحح، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج

ص: 156

یشمی، مقوایی، دارای ترنج و سرترنج با نقش گل و بوته، مجدول، میان جداول بوته های ریشه ای ضربی، 218گ، 17 سطر (21×12)، اندازه: 21×30/7 سم [رایانه]

23. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12642

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: یحیی حسینی تفرشی الاصل گیلانی المسکن، تا: دوشنبه 14 ذی قعدة 1246ق؛ مجدول محرر؛ جلد: ساغری، مشکی، 103گ، 25 سطر، اندازه: 23×19/5 سم [ف: 36-204]

24. قم؛ گلپایگانی، شماره نسخه: 1699-10/9

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب شبیه ساز تهرانی متخلص به عزیز، ابن ابوطالب بن کربلانی اسماعیل بن محب علی تهرانی، تا: 1249ق؛ جلد: تیماج قهوه ای سیر، 149گ، 21 سطر، اندازه: 21/5×34/5 سم [ف: 2-633]

25. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3104

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 28 شوال 1261ق، جان شیراز؛ سرلوح بزرگ و ممتاز، مجدول؛ جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی، 263گ، 17 سطر، اندازه: 20×29 سم [ف مخ: 1-281]

26. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4798-24/98

آغاز: برابر؛ انجام: لطف کلامش دلپذیر و حلاوت معانی اش دامن گیر لاجرم به نگارش آن پرداخته بعون الله و توفیقه در احسن زمان و اسعد اوان سمت اختتام یافت. خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن حاجی محمد جعفر تاجر کاشانی، تا: جمعه 28 ذیحجه 1270ق، جان کاشان؛ جلد: تیماج قهوه ای روشن ضربی مجدول گرهی مذهب، 283گ، 15 سطر، اندازه: 22×13 سم [ف: 2-634]

27. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2225

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری معمول هندوستان، بی کا، تا: 6 ذی قعدة 1281ق؛ کاغذ: هندی نازک و کلفت شکری آهار مهره معمول هندوستان، جلد: تیماج سبز داغ کرده، 596ص، 17 سطر، اندازه: 25×16 سم [ف: 6-182]

28. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز و انجام: برابر؛ تمت تمام شد شمشیر جان فرسای؟ کاتب الکتاب مسمی بهار دانش عنایت محمد ناصر صدر امین گذر علی آبادی کوتوالی بلده فرخنده ساز حرآباد (حدآباد؟) در عهد او بتاریخ بیست و هفتم ماه ربیع الثانی سنه 1283 بروز پنج شنبه بوقت سه بهر ساعت سعید شرف اتمام رسانید.

خط: شکسته نستعلیق هندی، کا: عنایت محمد ناصر صدر امینی، تا: پنج شنبه 27 ربیع الثانی 1283ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز [نشریه: 7-724]

29. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 7607

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ناصر صدر امین، تا: 1284ق؛ محشی؛ مهر: «حسن عاطفی»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی، روکش تیماج سبز، مجدول، 3برگ (36، 33، 293)، 11، 13، 14 و 18 سطر (17/5 × 10/5)، اندازه: 14/5 × 22/8 سم [رایانه]

30. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27217

بی کا، بی تا، خریداری از رضا میدانی [رایانه]

31. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27185

بی کا، بی تا، خریداری از رضا میدانی [رایانه]

32. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27197

بی کا، بی تا، خریداری از رضا میدانی [رایانه]

33. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6108

آغاز: برابر؛ انجام: آن کل گرفته بی تحمل لا جرعه در پای ریخت آن طناز زمزمه ساز بیاده ناز غارت که ... خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: هندی نخودی و فرنگی نخودی، 77گ، 18 و 20 سطر (21813 و 19612/5 و 21613)، اندازه: 23615 سم [رایانه]

34. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 41

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ 70گ، مختلف السطر، اندازه: 17 × 25 سم [ف: 1-23]

35. تهران؛ وزارت امور خارجه، شماره نسخه: 2-18

بی کا، بی تا؛ خطی به خط دستنویس ناخوش «عبدالرزاق بن شیخ عبدالله قریشی» در «سنه احمد شاهی» تحریر شده؛ جلد: مقوایی سبز،

627ص، اندازه: 17×29سم [ف: 131]

36. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: 2-20

بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی قرمز شطرنجی، اندازه: 19×30سم [ف: 132]

37. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17868

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 82گ، اندازه: 13/1 × 1/7 2سم [رایانه]

38. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28619

آغاز: آنست که ازین و ادعیه سر نهی کتی بل تقدیری که از گروه نسوان باشد پیرامونش نکرد زیرا که اهل؛ انجام: وقع و وقار است و نادانه او وسیله عزت و اعتبار

خط: نستعلیق جلی، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، 17 سطر (8×17/7)، قطع: وزیری، اندازه: 19/2 × 26/5سم [رایانه]

39. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9604

آغاز: برابر؛ انجام: سر اطاعت بر خط تسلیم نهاده چون سایه به دنبال شاه شد سیل صلح را پذیره گشت و بقیه عمر از میکده مراد و خم خانه امید باده پیمای.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام چند صفحه؛ محشی؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت 1346؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 289گ، 17 سطر، اندازه: 13×23سم

ص: 157

[ف: 9-91]

40. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 15/38 - 2798/3

آغاز: برابر؛ انجام: [عنوان:] رسیدن سنگ تفرقه از این آبگون حصار بر آبگینه جمعیت آن دو بیدل ... و از آن بی دل پرسید که بدین شکل و شمایل که در چاه زرخدانت یوسف کنعانی با آرزو زندانی می شود و در پیش

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا سرخ، عطف و گوشه پارچه، 86 گ (70-155 پ)، 15 سطر، اندازه: 16×23 سم [ف: 2-634]

41. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6195/3 - ف

نسخه اصل: ش 315 کتابخانه گنج بخش؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: 209-3]

42. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 676

آغاز: دیباج پیرایه ده دیباجه سخن حمد حکیمی است که ملک معنی را بوساطت تیغ ناطقه مسخر معشر بشر گردانیده

خط: نستعلیق درشت خط، کان محمد اسحق متوطن بلخ، بی تا؛ دارای یک سرلوح؛ 630 گ، 11 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 22×34 سم [ف: 2-428]

• بهار دانش / داستان / فارسی

bahār-e dāneš

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 990 - ف

نسخه اصل: بادلیان از نسخه های فارسی موسسه هندوستان شماره 14 در اکسفورد، فهرست بادلیان ج 3 ش 2835. باب دهم از بهار دانش در احوال شعرا؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: 1-23]

• بهارستان / ادبیات فارسی

bahārestān

جامی، عبدالرحمن بن احمد، 817-898 قمری

(jami, abd-or-rahman ebn-e ahmad (1415-1493

اهدا به: برای فرزندش ضیاء الدین یوسف و به نام سلطان حسین میرزای بایقرا

اثر مشهور ادبی است که به اسلوب گلستان سعدی، برای فرزندش ضیاء الدین یوسف و به نام سلطان حسین میرزای بایقرا نوشته. عبدالرحمان جامی می گوید چون به فرزندم ضیاء الدین یوسف زبان و ادب فارسی می آموختم کتاب گلستان مورد بحث ما بود این کتاب دلکش آنچنان بر ما اثر گذاشت که به خاطر رسید: تبرکا بانفاسه الشریفه و تبعاً لاشعاره اللطیفه ورقی چند بر آن اسلوب ساخته شده و جزوی چند بر آن منوال پرداخته گردد لذا این بهارستان را به دوره سلطان حسین تیموری در هشت روضه پرداختم. فهرست «روضه» های کتاب چنین

است: 1. نثر ریاحین جیده از بساتین دور بینان راه هدایت و صدرنشینان بارگاه ولایت؛ 2. تشریح شقایق دقایق حکم؛ 3. بیان شکفتن شکوفه های باغستان حکومت و ایالت که متضمن میوه های نصف و عدالتست؛ 4. وصف میوه بخشی درختان باغستان جود و کرم، 5. تقریر رقت حال بلبلان چمن عشق و محبت؛ 6. وزیدن نسائم ملاطفات و روایح مطایبات که غنچه البها را بخنداند؛ 7. داستان مرغان قافیه سنج سراستان سخنوری و طوطیان غزل سرای شکرستان نظم گستری؛ 8 حکایتی چند از زبان احوال بی زبانان که خردمندان و نکته سنجان امثال آن وضع کرده اند. گزارش ترکی آن به نام «هدایة العرفان» در سال 1252 ق در استانبول به چاپ رسیده است.

آغاز: چو مرغ ذی بالی ز آغاز*** نه از نیروی حمد آید پرواز ... اما بعد، نموده می شود چون در این وقت دلپسند فرزند ارجمند ضیاء الدین یوسف ...

انجام: بوقتی شد آخر که تاریخ هجرت*** شود نهصد از هشت بروی فزایی

چاپ: مشار فارسی، ج 1، صص 804-805؛ دهلی، سنگی، 1327ق/1909م، وزیری، 108ص؛ گانپور، 1321 ق. 1903م، چاپ دوم، وزیری، 124+2صص؛ طهران، سنگی، 1311 چاپ اول، رقی، 14+171صص

[دنا 545/2 (50 نسخه)؛ مثنوی هفت اورنگ جامی مقدمه از مرتضی مدرس گیلانی؛ نسخه های منزوی 3535/5؛ الذریعة 188/9، 110/26؛ هدیة العارفین 534/1؛ فهرستواره منزوی 1857/3]

شرح و حواشی: 1- شرح بهارستان؛ شمعی برزینی، مصطفی (-1000)

2- دیباچه در وصف بهارستان؛ جامی آشتیانی، علی اصغر (-14)

3- شرح بهارستان

1. تهران، ملک، شماره نسخه: 4795/24

آغاز: برابر؛ انجام: و بر این به مهر تازه بدل شده است، و دشمنی قدیم بدوستی جدید ...

نسخه در روضه هشتم افتاده است؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: 895ق؛ افتادگی: انجام کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قهوه ای روشن، 21گ (419پ439پ)، 31 سطر، اندازه: 25/2×34 سم [ف: 8-98]

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، کا: حسن بن حاجی صالح الجورلوی، تا: قرن 10؛ مجدول، بخشی به ترکی، یادداشت هایی از مرگ سلطان محمود خان (16 ربیع الثانی

1255) و تخت نشینی سلطان عبدالحمید خان بن سلطان محمد خان (1255ق) که نشان می دهد در این تاریخ نسخه در عثمانی بوده است؛ مهر: «بنده خدا حسین» (دایره)؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه ای تند سوخته با ضرب

ص: 158

طلایی، 73 گ، 17 سطر (6×11/5)، اندازه: 17×11/5 سم [ف: 1-36]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2805

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملاً قرن 10؛ مجدول؛ در پشت صفحه اول آمد: «واقعه ناظمه و هو الفقیر الجامی»؛ کاغذ: متن بخارائی، حاشیه فرنگی، جلد: مقوایی، رویه قلمدانی ریخته، عطف تیماج قهوه ای، 98 گ، 17 سطر (7/5×12)، اندازه: 14/5×21 سم [ف: 6-423]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27620

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی ممتاز، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول، با سرلوح ساده؛ تملك: وصی بنده خواجه محمد؛ کاغذ: نخودی سرخی، جلد: تیماج ضربی با ترنج و سرترنج و حاشیه زنجیره ای، 13 سطر (8/5×15)، قطع: وزیری، اندازه: 16×24/7 سم (رایانه)

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7120

آغاز: برابر؛ انجام: چوبه بینی ز آشنا عیبی*** گربه بیگانگان نگوئی به خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ مجدول به زر و مشکی و لاجورد، دارای سرلوح بی ارزش؛ جلد: تیماج قهوه ای، 106 گ، 12 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف: 18-274]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4795/24

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه ای ضربی، 21 گ (419 پ - 439 پ)، 31 سطر، اندازه: 25/2×34 سم [ف: 3-633]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5997/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه ای سیر ضربی پشت معرق، 27 سطر [ف: 3-634]

8. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 313/18

خط: نستعلیق، کا: خواجه خواوند بن میرک، تا: قرن 10؛ مجدول دارای یک شمسه مذهب مرصع ممتاز، دارای 16 سرلوح مذهب مرصع بسیار عالی، یازده 11 ترنج پروانه ای و سروی شکل مذهب مرصع بسیار عالی، دو صفحه مذهب مرصع بسیار، هفت صفحه از آغاز این کلیات شامل فهرست و اعلام کتاب نفحات الانس و نام عرفا و صوفیانی که در این کتاب از احوالات آنان بحث رفته است و همچنین نام 34 نفر از زنان عارفه و شاعره از جمله رابعه عدویه - فاطمه بنت المثنی فاطمه نیشابوریه و ..، یادداشتی است به خط مرتضی قاجار ولد اسکندر میرزا ابن نائب السلطنة عباس میرزا که درباره حادثه وحشتناک زلزله شهر اسلامبول در ششم محرم الحرام سال 1312 شرح وافی نوشته اظهار می دارد که از تعداد سی هزار نفوس ایرانی مقیم شهر اسلامبول فقط یک طفل هنگام رفتن به مکتب بر اثر فرو ریختن دیوار

کشته شده و بقیه سالم هستند. نویسنده برای اثبات یادداشت خود عین عبارات روزنامه اختر چاپ اسلامبول را نقل و می نویسد (روز سه شنبه پیش طرف ظهری در این شهر پایتخت بزرگی زلزله بسیار سخت و هولناکی بوقوع رسیده موجب بسی خرابیها شد ... اصناف بازار از کسبه و تجار تماما از هول جان دکان و مکازه های خودشان را باز گذاشته فرار کردند حتی صرافان مملکت نیز نقود موجوده خودشان را بی صاحب گذاشته گریختند ...) تحریر فی شانزدهم شهر صفر المظفر 1312 کتبه الاحقیر مرتضی کتابدار بندگان حضرت اقدس ارفع والا ولیعهد سلطان مظفر الدین میرزا ارواحنا فدا بتاریخ فوق تحریر شد التماس دعا دارم؛ مهر: ولیعهدی مظفرالدین شاه قاجار «بر مملکت ناصری ولیعهد بر رایت نصر حق مظفر -1282 نقش شیر و خورشید و شمشیر»، «بروز قیامت بلرزد جسد - محمد بفریاد جعفر رسد 1165»؛ کاغذ: بخارائی نباتی رنگ، جلد: مقوای روکش تیماج زیتونی مجدول منگنهای زرین، قطع: رحلی، 23 و 19 سطر، اندازه: 35×43 سم [ف: 3-235]

9. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 315/14

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ دارای شرحی است به این مضمون که به موجب دستور فتحعلیشاه قاجار میرزا محمد شفیع صدر اعظم مربی و معلم شاهزاده محمود میرزا کتاب حاضر را به جهت شاهزاده مزبور در تاریخ ذیحجه 1230 ضبط نموده با سجع مهر محمود میرزا ... «چون طالع خسروی است مسعود / محمود آمد صفات محمود 1217»، دو صفحه مذهب، و در وسط هر یک ترنج خورشیدی مذهب مرصع عالی، مجدول، مذهب، سرآغاز رساله ها و مثنوی ها روی هم 20 سرلوح مذهب مرصع عالی؛ مهر: مشیر السلطنه 1322)، ناصر الدین شاه قاجار 1274؛ کاغذ: بخارائی شکری رنگ، جلد: مقوای روکش میشن تریاکی که متن و حاشیه تمامی ضربی گل برجسته طلایی، 25 و 27 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 35/5×25 سم [ف: 3-240]

10. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4597/3-ف

نسخه اصل: آلمان 3459

0r Oct؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1 ذیحجه قرن 10 فیلمهاف: 3-76]

11. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 585

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9 و 10؛ مجدول زر و لاجورد؛ قطع: اربعی. [نشریه: 7-108]

12. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 16995

بی کا، تا: 908ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 10گ، اندازه: 20×12 سم [رایانه]

13. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3307

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 18 شعبان 918ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ضربی زرکوب ترنجی، 91گ، 13 سطر (11/5×7/5)، اندازه: 17×11 سم [ف: 11-2293]

14. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4862

خط: نستعلیق، کا: عل بن عیسیٰ معروف بہ قنبرعلیٰ یانیه وی، تا: صفر 972ق؛ تملک احمد بن مصطفیٰ؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا،
94، 15 سطر (7×11)، اندازہ: 10×15 سم [ف: 14-3883]

15. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1687-9/237

ص: 159

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه اواسط ربیع الثانی 980ق؛ مجدول مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌های مجدول با ترنج و سر ترنج، 139 گ،
11 سطر، اندازه: $8/5 \times 12/5$ سم [ف: 2-635]

16. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 572

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عثمان، تا: 10 صفر 986ق؛ دارای سرلوح، ؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میسن لایی قهوه ای، 110 گ، 13
سطر، اندازه: $17 \times 10/3$ سم [ف: 2-61]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4796-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-107]

17. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15978

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: افضل، تا: 987ق؛ مجدول، دارای سرلوح مذهب مزدوج؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور 1367؛ کاغذ:
حنایی کمرنگ، جلد: تیماج، 103 گ، 12 سطر، اندازه: $9/4 \times 17$ سم [ف: 17-37]

18. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9955

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 94 گ، 17 سطر، اندازه: $17/5 \times 10$ سم [ف: 25-231]

19. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 663

انجام: در انبان و زبانش در طلب نان یک شبه جنبان

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوایی فرسوده عطف و دور تیماج قهوه ای، 120 گ، 15 سطر، اندازه:
 10×18 سم [ف: 2-514]

20. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14334

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رضوان بن عبد الله، تا: 1004ق؛ مذیل است به ترجیع بندهایی ناقص از شاعران متعدد بدین شرح: منسوب به حافظ
(نامش چند مورد آمده است با این مطلع: «ای داده بیاد دوستداری»، شیخ سعدی: «ای سرو بلند قامت دوست»، امیر قاسم: «ای عشق
عالم سوز بی غم»، «ای ذروه لامکان مکانت»، «ای زمینت آسمان عالم بالا- شد»، «ما مریدان کوی خماریم»، «ماییم کشیده داغ

شاهی»، مولانا جلال الدین رومی: «محرمی کن که راه بگذارم*** پرده از روی کار بر دارم»، شیخ فضل الله: «داریم نشان بی نشانی*** دانیم زبان بی زبانی»، او حدی: «در خرابات عاشقان کویست»، «تا بکنون پرده نشین بود یار»، «در میکده با حریف قلاش»، ابدال: «این کیست که در میان جانست». آغاز ترجیع بندها: «ای داده بباد دوستداری*** اینست وفا و عهد و یاری»، انجام موجود: «بگشا ز دلم انا الحق عشق 88 تا کشته شوم بدار منصور»، 108گی مربوط به بهارستان + 73 گ مربوط به ترجیع بندها؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوایی

با عطف و گوشه میشن، 181 گی، 11 سطر، اندازه: 12/6×18 سم [ف: 17-38]

21. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 119

کا: شاه محمد بن فخر الدین علی شهابی، تا: 1004ق، مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب کوچک؛ اهدایی: مرحوم حاجی محمد علی بادامچی. [ف: 149]

22. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4459

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ترک، کان علی بن منصور، تا: جمادی الثانی 1007ق؛ لغات در حواشی به ترکی، مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری، جلد: پارچه ای عطف و گوشه چرمی، 131گ، 13 سطر (5/3×11/3)، اندازه: 17/5 × 11/2 سم [ف: 7-220]

23. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 372

خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن حسین محرم، تا: 1010ق؛ مصحح، محشی، چند بیت شعر از «کمال یاشارزاده افندی»؛ مهر: «عبده حسام الدین» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، 80گ، 17 سطر، اندازه: 19/5 × 12/5 سم [ف: 2-63]

24. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3100/2

آغاز: برابر؛ انجام: محمد و آله البررة الکرام.

خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: 1020ق؛ با سرلوح ضربی از طلا و لاجورد و زنگار و برنج؛ کاغذ: امیری شکری آهار مهره، جلد: میشن سیاه داغ دار، 84ص (117-200)، 23 سطر، قطع: خستی اندازه: 18/5×11 سم [ف: 10-651]

25. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12757

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق عالی، کا: حسن بن محمد یکشهری، تا: 1030ق؛ به خط استاد حسن بن محمد یکشهری، دارای سر لوح مرصع عالی، بازوبندی و کنگره ای شکل در بالای آن، مجدول مذهب، با خطوط مزدوج، صفحات زرافشان، صفحه پایانی دارای تذهیب روی زمینه طلائی و لاجورد با خطوط اسلیمی، به نظر می رسد این نسخه در ترکیه و با دست خوشنویسی ترک، منسوب به «یکی شهر» کتابت و

تذهیب شده؛ کاغذ: شرقی، جلد: دورو، برون تیماج زرشکی با ترنج و سر ترنج و لچک طلائی، مجدول، عطف و لبه ها تیماج مشکی،
98گ، 13 سطر، اندازه: 13/5×17 سم [ف: 1-427-32]

26. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2016/50-ف

نسخه اصل: آغاز و انجام چند نسخه از کتابخانه های یوگسلاوی؛ کا: سلیمان حسن سوخته، تا: نیمه های شوال 1031ق، جا: شهر سرای
در قهوه قولاغوز [فیلمها ف: 1-640]

27. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1342416

آغاز: سید الطایفه جنید قدس الله سره میگوید حکایات المشایخ جند من جنود الله

منتخب؛ خط: نستعلیق و شکسته و نسخ و تعلیق، بی کا، تا: 1071 1077؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، 12ص (104-92)،
اندازه: 15×27/6 سم [ف: 17-408]

ص: 160

28. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 45

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: سپاهانی [نشریه: 11-885]

29. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 276/4 - عکسی

نسخه اصل: گنج بخش، ش 5398 (گنج 1256/3)؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1120ق؛ 70گ (82-151) [عکسی ف: 2-43]

30. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1/136 - 136

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول، 76گ، 15 سطر، اندازه: 12×20سم [ف: 2-634]

31. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9381/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جلد: تیماج مشکی، 83گ (1پ-83پ)، 13 سطر، اندازه: 15/5 × 10/5 سم [ف: 30-101]

32. تهران، دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: 94

خط: نستعلیق، کا: مرتضی قلی، تا: 1214ق؛ قطع: ربعی [نشریه: 5-619]

33. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4614/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شکر الله اردلانی سنندجی، تا: 1231ق، برای میرزا معصوم طیب اصفهانی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد:

چرمی ضربی روشن قهوه ای، ابعاد متن: 11/5×23، اندازه: 31/2 × 21/5 سم [ف: 7-671]

34. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: 269/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 15 رجب 1240ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: 3-405]

35. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2722

خط: نسخ، بی کا، تا: 1283ق؛ مالک: اعتضاد 1283ق؛ واقف: سپهسالار، 1297ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج یک لا ضربی،

70گ، 18 سطر (7×15)، اندازه: 14×22سم [ف: 3-261]

36. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 197/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الثانی 1288ق؛ کاغذ: فرنگی و کاهی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 48گ (17پ-64ر)، 17 سطر (14×9)، اندازه: 22×14سم [ف: 180]

37. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 2047

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول 1297ق؛ مجدول؛ جلد: گل مرغ، برگها آبی رنگ، 117گ، اندازه: 17×10/5 سم [ف: 13-3]

38. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 237/2 - ج

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1356ق؛ 78گ (22پ-99پ)؛ کاغذ: فرنگی، 17 سطر (17×8/5) [ف: 1-47]

39. تهران؛ دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: 108/1

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، قطع: ربعی [نشریه: 5-640]

40. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 677

آغاز: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی کا، بی تا، 62گ، 19 سطر، قطع: وزیری اندازه: 22×15/5 سم [ف: 2-428]

41. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13646/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج سرخ، 39گ (127پ-165پ)، 23 سطر، اندازه: 24/5×14/5 سم [ف: 37-175]

42. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2950/3

بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 68گ (1270-337پ)، 19 سطر، اندازه: 12×19 سم [ف:

3-261]

43. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7/114-1214

آغاز: برابر؛ انجام: مطایبه: شاعری پیش طیب رفت و گفت چیزی در دل من ... وخنکی آن به بیرون سرایت می کرد و چون از دل خود

بیرون دادی خلاص یافتی (قطعه) چه شعر هست آنکه نامشی چون زندان

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، 28گ، 18-20 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 2-635]

44. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 56/153-8303

آغاز: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 80، 15 سطر، اندازه: 19×11 سم [ف: 2-635]

45. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4493/56

الروضة الخامسة في تقرير رقة الحال . در دنبال آن روضه ششم کتاب؛ کا: محمد جعفر شیرازی، بی تا، کاغذ: الوان، جلد: چرمی ماشی
ضربی معرق، 21ص (873-893)، اندازه: 14/5 × 23/5 سم [ف: 7-597]

46. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20059

بی کا، بی تا، خریداری از مهر دخت همایی [رایانه]

47. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 20061

بی کا، بی تا، خریداری از مهر دخت همایی [رایانه]

48. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1955

آغاز: برابر؛ انجام: امید بکارم اخلاق مطالعه کنندگان آنکه بر خللی مطلع شوند بذیل عفو و اغماز پوشند. چون به بینی ز آشنا عیبی***گر
به بیگانگان نگوئی به / زانکه در کیش آخر اندیشان***عیب پوشی ز عیب جوئی به. مشقه الفقیر الحقییر حسن بیچاره.

خط: نستعلیق متوسط، کا: حسن بیچاره، تا: بنظر می رسد که احتمالاً در اوائل قرن دهم هجری قمری کتابت انجام گرفته؛ جلد ساز ملا
بابائی به سال 1210 هجری قمری، مجدول زرین، یک کتیبه مذهب کار هرات؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای روکش تیماج گل ماشی
وسط یک گل ترنج و دو سر ترنج ضربی زمینه آلبالوئی رنگ، اندرون کاغذ زیتونی رنگ، 121، 15 سطر،

ص: 161

قطع: وزیری، اندازه: 17×24/7 سم [ف: 7-153]

49. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 314/26

خط: نستعلیق، کا: ظهوری، بی تا؛ کاغذ: بخارائی شگری رنگ، جلد: مقوای روکش تیماج لاکمی وسط ترنج دو سر ترنج و چهار لچک
منگنهای، قطع: رحلی حجیم، اندازه: 36×26 سم [ف: 3-249]

• بهارستان / تاریخ / فارسی

bahārestan

کشمیری، ذوالفقار، ق 13 قمری

(kešmīrī, zolfaqār (- 19c

مؤلف پس از آنکه نامه ای را که روز بیستم جمادی الثانی مطابق با هیجدهم اردیبهشت ماه به رضاقلی خان نامی که گویا همان رضاقلی خان هدایت امیر الشعراء باشد نوشته نقل کرده است (و از آن نامه چنین بر می آید که در نیمه دوم قرن سیزدهم می زیسته است) کتاب خود را در پنج قسمت درباره زردشت و مزدک و مانی و بانو سجاح و مسلمه کاست کار (در نسخه: مسیله) و پس از آن خاتمه ای درباره ام تمیم نوشته و به جز عبارات عربی که نقل کرده همه کتاب را به فارسی سره پرداخته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2789/1

آغاز: ستایش بهینه بیرون از؛ انجام: گذشته از بیش هیچ دم نزد.

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ تملک: مرحوم فرهاد میرزا معتمد الدوله؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره کرده، جلد: میشن سیاه داغ کرده، 59 ص (59-1)، 13 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 21×17 سم [ف: 10-39]

• بهارستان / متفرقه / فارسی

bahārestān

قائم مقام فراهانی، علی اکبر بن علی، 1269-1329 قمری

(qā'em maqām-e farāhānī, "alī akbar ebn-e 'alī (1853 1911

کتابی مانند گلستان سعدی است ولی داستان هایی از حوادث زمان خود مؤلف در آن آمده است؛ دارای چهار فصل: 1. محافل پادشاهان؛ 2. فضل درویشان، 3. محامد اخلاق و عواید حکمت؛ 4. لوازم تربیت و مراسم صحبت

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2524

آغاز: بمزید امعان و شرط تائق نظری باید که حق سبحانه و تعالی بحسن صنع و یمن قدرت بساط افلاک بر آورد؛ انجام: خاتمة الكتاب بشکر و منت باری ... و در چشم دشمنان خار نماید عربیه فالحمد

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ اصل مؤلف و خط خوردگی دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 103 گ، 12 سطر (14×8)، اندازه: 14×22/5 سم [ف: 9-1323]

• بهارستان / متفرقه / فارسی و عربی

bahārestān

قائم مقام فراهانی، علی اکبر بن علی، 1269-1329 قمری

(1853 1911) qā'em maqām-e farāhānī, 'alī akbar ebn-e 'alī

منتخباتی است از کتاب های عربی و فارسی در چند فصل که آنچه به نظر مؤلف جالب و مفید بوده جمع کرده با عین عبارت های آنها. در یکی از نظمها تاریخ 1275 دیده می شود و عناوین فصول چنین است: فصل: فی بدایع التفاسیر و ما يتعلق بذلك؛ فصل: فی الملتقطات من الرواشح السماویة؛ فصل: فی الأخبار و الأحادیث؛ فصل: فی الأدعیة و المأثورة؛ فصل: فی المنشورات البلغیة الفائقة؛ فصل: فی اللغة العربیة و الفارسیة؛ فصل: فی ابیات المعانی و الأغاز و الأحاجی؛ فصل: فی مسائل متفرقة من علوم مختلفة؛ فصل: فی المحاضرات و الأجوبة الحسنة؛ فصل: فی اشعار فارسیة و عربیة مستحسنة؛ فصل: فیما ترجم من الأشعار العربیة بالفارسیة؛ فصل: فی نوادر تاریخیة و فوائد

جغرافیة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7556

آغاز: الحمد لله علی نواله و الصلاة علی محمد و آله، و بعد فهذه نبذة من اللباب احتویتها مما رویتها عن افاضل الأصحاب

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، در حاشیه مطالبی افزوده شده و بعضی از آنها به خط دیگران؛ جلد: تیماج قرمز، 279 گ، مختلف السطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 19-362]

• بهارستان / تراجم / فارسی

bahārestān

آیتی قاننی، شیخ محمد حسین، 1310-1397 قمری

(1893-1977) āyatī qā'enī, šeyx mohammad hoseyn

تذکره شعرای قاین است که اشعار 37 شاعر قاینی را در آن آورده است. این کتاب به نام بهارستان چاپ شده ولی در این نسخه از این نام

نشانی نیست. نام، اشعار و سرگذشت این شعراء آمده: بوذرجمهر قاینی، ابوبکر قهپایی، کوشککی قاینی، حکیم ابو نصر محمد قاینی، هلال قاینی، نزاری قهستانی، حکیم شیونی، جلال الدین یوسف، ولی دشت بیاضی، سید علی واعظ قاینی، نورالله اسفراینی، سید محمد نوریخس، سید جعفر قاینی، ابن حسام، شاه اسحق ولی، خواجه آصفی، ملا بلال شاخنی عبد اللطیف بیرجندی، منشی بمرودی، زرین قلم بمرودی،

ص: 162

صبحی بیرجندی، اشراق بیرجندی، دانش بمرودی، درویش قاینی، فروغ بیرجندی، طوفان بیرجندی، شهاب سیستانی، سید ابو تراب، شیخ محمد هادی، سید اسماعیل سید دانی قاینی، وحشی بیرجندی، شیخ عبدالحسین واعظ، راغب بیرجندی، خیام بیرجندی، مؤلف، میرزا حبیب الله خراسانی، محمد باقر پدر مؤلف.

آغاز: رب یسر ولا تعسر. تذکره شعرای قائنات در خشنده تر دری که از صدف بلاغت سفته ... گردد سپاس حکیمی است ... که خرد و عقل را در ممالک وجود بسلطنت و جهاننداری برگماشته

چاپ: تهران، 1327ش، 393ص به نام بهارستان

[دنا 546/2؛ مشار 238؛ فهرستواره منزوی 1857/3 و 2031/3]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3012

آغاز: لناسخ النسخة. ز آب زر هر چند استیفا کنی *** حق وصفش کی تو استقصا کنی / زنگ قاین را نموده بر طرف *** منبع فیض است و کانی از شرف. للشیخ عبدالحسین دام مجده: این تذکره مجموعه فضل و هنر است *** گنجی است که پر ز در و لعل و گهر است / ابنای وطن سزد بدو فخر کنند *** اما صدف حیف موجز و مختصر است. رب یسر ولا تعسر. تذکره شعرای قائنات در خشنده تر دری که از صدف بلاغت سفته ... گردد سپاس حکیمی است ... که خرد و عقل را در ممالک وجود بسلطنت و جهاننداری برگماشته؛ انجام: قامش خم بمثل چون پر کار آمد (لقد صار هذا آخر ما آورد و افاد جناب المستطاب المؤلف ... و زلل از خویش دلریش مدفوع نکرده ... والسلام).

خط: نسخ، کا: موسی بن کربلایی میرزا عبدالجواد چهکندولی، تا: 24 جمادی الاول 1331ق؛ نسخه دومی است که او نوشته است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضریبی مقوایی، 51گ، 20 سطر (8/5×14/5)، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 10-1949]

• بهارستان / ادبیات / فارسی

bahārestān

عبدالغنی بن فیض الله

abd-ol-qanī ebn-e feyz-ol-lāh

وابسته به: گلستان سعدی؛ سعدی، مصلح بن عبدالله (-691) اهداء به: میر نور الدین

شرحی است بر لغات مشکله دیباچه و هشت باب «گلستان» شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی که نخست عبارتی از آن را آورده سپس به شرح هر یک از واژه ها پرداخته است و در آن از کتاب قاموس، صراح، تاج، موید الفضلاء، کشف اللغات، کنز اللغات، الطایف اللغات، مدار الافاضل، فرهنگ شیخ ابراهیم فاروقی، دستور الاخوان، رشیدی، تحفة السعادات و غیره بهره برده است. این شرح به خواهش برخی از عزیزان نگاشته شده است.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2023/1

آغاز: سپاس و ستایش مر مالک ملکی را که بنان لطفش گلستان چرخ نیلوفری را به ریاحین و ازهار و سیارات بیاراست نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش - پاکستان 1419؛ خط: نستعلیق، کان محمد عظیم بن غلام خلیل قوم نجار، تا: پنج شنبه 15 محرم 1272ق؛ 88ص (5-92) [عکسی ف: 6-40]

• بهارستان / گوناگون / فارسی

bahārestan

کلهر کرمانشاهی، محمد یوسف

kalhor-e kermānšāhī, mohammad yūsof

در دیباچه نام کتاب و مؤلف یاد شده و دارد «رساله نشأت مسمی به بهارستان» در چهار «خیابان» است: 1. خطبه های عید، تسخیر سلیمانیه و کوی، ایان عاشورا، دیباچه بحر الالفاظ میرزا صادق، دیباچه نکاح منه؛ 2. انهزام علی پاشا وزیر بغداد، عریضه فتح نامه مشهد، مقدس، عریضه نایب الثانی در پاسخ فتحنامه، عریضه همودر وصل خلعت سلطانی، نیز او در پاسخ فتحنامه قلعه، عریضه بنواب شاهزاده محمود، دو عریضه بحسن خان نواب، رقمی در فرستادن قشون بجناب وزیر بغداد؛ 3. در مکاتیب که نخست چندین دیباچه است سپس در باب یکی از شعرای عبدالرحمن پاشا در فتح حرمین شریفین بوزیر بغداد، در فتح روسیه، به برادر گرامی میرزا نامی، به مخدوم آقا محمد اسماعیل، به میرزا محمد تقی؛ 4. رقعات به میرزا محمد تقی و محمد علی خن و میرزا رضای دبیر و حسن خان بابا خان و معتمد الدوله، درباره شکستن دست حصرت باز نوشته شد، رقعہ میرزا عبدالرسول، به میرزا محمد رضا، بملاعلی نوری، بوالی کردستان، محمد ولیخان، به صدراعظم، به محمد حسین خان، بخ محمد جعفر نواب، و شش نامه دیگر که دیوانی است و مخاطب در نسخه سفید مانده، سپس چهل نامه دیگر و اشعار فارسی است برخی با تخلص نشاط و گویا دنباله این رساله است و همه نامه ها به فارسی.

تهران، ادبیات، شماره نسخه: 31-د

آغاز: نامه آغاز نسخه: این لآلی چند است بدستگیری غواص خامه از عمان فکر بر کنار آمد (گویا دیباچه ماندنی بر این رساله است). آغاز رساله: بسمله. دیباچه دیوان بیاض فصاحت طبعان نکته سنج و کلید زبان نکته سنجانی ازلی گنج سخن یافته رنج مطلع رنگین ستایش باد و آفرین ناظم منظومه آسمان و زمین است

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، 137، 14 سطر (15×79)، اندازه:

ص: 163

• بهارستان عرفان و تصوف / فارسی

Bahārestān

در زمان مؤلف «اخلاق محسنی» کاشفی بسیار رونق داشته، مؤلف به دستور شاه عباس مشغول ترتیب آن بوده که بنای شاه بر آن می شود تا بابتی در عشق و عاشقی بر آن بیفزاید، لذا مؤلف رساله حاضر را در این موضوع نگاشته و در آن به حکایات و اشعاری از قدما و معاصرین خود هم چون: نظیری، فیضی، صائب، عرفی، سحابی و اشعاری از خود با تخلص «راضی» استشهاد نموده است. نام کتاب به دست نیامد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8765

آغاز: حمد بی حد خالق افلاک را ***آنکه عشق آموخت مستی خاک را. بر بیدار دلان خبردار و دقیقه شناسان هشیار پوشیده نخواهد بود که سلاطین نامدار که بدایع و دایع عاطفت کردگار و سایه لطف و مرحمت خالق لیل و نهارند؛ انجام: آفتاب معرفت را نقل نیست *** مشرق او غیر جان عقل نیست / خاصه خورشید کمالی کان سرست *** روز و شب کردار او روشنگر است

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول، دارای سرلوح؛ مهر: «حسن علی خان بهادر جنگ ...» (مربع بزرگ)؛ جلد: گالینگور قرمز، 73 گ، 14 سطر، اندازه: 19/5×12 سم [ف: 28-248]

← بهارستان تهماسبی ← تاریخ بهارستان تهماسبی

• بهارستان سخن / تراجم / فارسی

bahārestān-e soxan

اورنگ آبادی، میر عبدالرزاق، 1111-1171 قمری

(owrangābādī, mīr 'abd-or-razzāq (1700-1758

تاریخ تألیف: 1160 ق تذکره یک صد و بیست و دو تن از شعرای بزرگ فارسی زبان است با نمونه هایی از اشعار برگزیده آنان؛ این کتاب پس از کتاب دیگر مؤلف «موائد الفوائد» تألیف شده است. دارای 1 «مقدمه» در 12

«فصل» در کلام منظوم و عروض و قافیه و بلاغت و خط و املا و دستور لغت فارسی، فصل 12 در احوال سراینندگان است که به 5 «طبقه» و 1 «خاتمه» بخشبندی شده است: طبقه 1. از فردوسی تا خواجه، 18 تن، 2. از سلمان ساوجی تا نظام استر آبادی، 17 تن، 3. از بنائی تا نوعی خوششانی، 22 تن، 4. میرزا جعفر آصفخان تا سلیم تهرانی، 23 تن، 5. از حکم سرمدی کاشانی تا محمد نعیم نصرت، 41 تن؛ خاتمه، در سراینندگان دکن همروزگار نگارنده. آن را در 1160 ق به پایان برد و پس از مرگش فرزندان او میر عبدالحی خان صمصام الملك متخلص به صارم در آن دست برد و کامل ساخت و تاریخ انجام کار فرزند 1192 ق بوده است.

آغاز: طراوت بهارستان سخن به آبیاری ستایش حرف آفرینی است که عندلیب ناطقه را به ترانه خوشنوائی سخن مترنم ساخت انجام: راحت بیجا سراسر رنج بود ** پائی چون خوابید صاحب بستر است

چاپ: مدراس، 1958م، با مقدمه فارسی و انگلیسی چاپ شده [دنا 546/2؛ فهرستواره منزوی 1858/3]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4026

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غوث محیی الدین بن احمد ابو تراب بن محمد حسین ابن نجم الدین حسن بن مولوی محمد حسین قادری، تا: پنج شنبه 2 جمادی الاول 1248ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور قهوه ای، 130 گ، 21 سطر، اندازه: 30×19 سم [ف: 11-30]

بهارستان علوم / چند دانشی / فارسی

bahārestān-e 'olūm

طالقانی، محمد تقی قطب، ق 12 قمری

(- 180) (tāleqānī, mohammad taqī qotb)

اهداء به: میرزا محمد باقر حسینی

کتابی است در کلیات علوم شامل سه «باب» در صرف و نحو و منطق و یک «خاتمه» در اشیاء متفرقه. مؤلف تصریح می کند که این کتاب را در زمان شاه سلطان حسین به نام میرزا محمد باقر حسینی حسینی که از علمای روحانی زمان بوده است پرداخته است. مؤلف در این کتاب برخی از اشعار فارسی خود را آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2187

آغاز: الحمد لله الذي خلق ماسواه بقدرته الكامله؛ انجام: بهارستان علمش نام دادم.

خط: نسخ تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1117ق؛ پایان آن رقم کرده: قد فرغ ... مؤلفها الفقیر ... محمد تقی الطالقانی ... سنه 1117 .. کاغذ: امیری شکری آهار مهره، جلد: میشن تریاکی، 211ص، 15 سطر، اندازه: 12×18/5 سم آف: 6-151]

← بهارستان معتمدی ← مدایح معتمديه

بهار سخن / ادبیات فارسی

bahār-e soxan

کنبو لاهوری، محمد صالح، ق 11 قمری

(kanbū lāhūrī, mohammad sāleh (- 17c

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2619/7

ص: 164

آغاز: گویند مولاناء سوادى که سواد سخنش سرمه دیده اولی الابصار است از سواد احمد آباد خاسته؛ انجام: باین گویى وفا نکند

دو بند نثر است از آن؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 8 جمادى الاول 1140ق، جان دولت خانه میرزا عیسی خان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 3ص (467-469)، 20 سطر (7×17)، اندازه: 13×24سم [ف: 9-1489]

• بهار عجم / لغت / فارسی

bahār-e 'ajam

بهار، پیک چند، ق 12 قمری

(bahār, peyk Čand (- 180

تاریخ تألیف: «یادگار حقیر فقیر بهار» = 1149ق

در این فرهنگ که به ترتیب آغاز لغات در دو جلد تنظیم شده، واژه ها و الفاظ فارسی با شواهد شعری نسبتاً زیاد از شاعران فصیح فارسی قدیم و متأخر، گزارش داده شده است. مؤلف هنگامی که 53 سال از عمرش گذشته بود، به نگارش این فرهنگ پرداخت و از شیخ علی حزین گیلانی در سر آغاز آن با تجلیل به عنوان استادی یاد نموده است.

آغاز: سپاس و ستایش داننده را که هر یکی از افراد انسان را باندازه استعداد بشریف دانش و فرهنگ شرف اختصاص بخشید چاپ: کانپور، سنگی، 1316ق/1898م، چاپ اول، وزیری بزرگ، 406ص

[دنا 546/2؛ مشار فارسی، ج 2، ص 1901]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1472-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا. Or. 2590؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 11 رمضان 1251ق؛ 14اگ [فیلمهاف: 1-23]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5063

آغاز: برابر؛ انجام: دیل زبان دیلمز نمیدانی دلر چشمش حذر کنند

جلد اول کتاب و تا حرف دال می باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 562گ، 19 سطر، اندازه: 22×35سم [ف: 13-259]

• بهار معنی / نامه نگاری / فارسی

bahār-e ma'nī

اندرجیت منشی، ق 12 قمری

مکاتیب و منشآت اندرجیت دهر هندی متوطن قصبه بکودر که مدتی در لاهور سمت منشیگری محمد عالم خان را داشته و در اصل این نسخه را ضمیمه غزلیات خود کرده بوده است.

[دنا 546/2]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7133

آغاز: بسمله، جوهر تیغ زبانهای نغمه طرازان انجمن صورت و فروغ آینه دل‌های پرده شناسان خلوتکده معنی؛ انجام: بدست‌یاری خامه اعجاز رقم از گلستان تفکر چیده برشته عبارت دلاویز و استعارت لطافت.

فقط شامل منشآت؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کاء، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، 83 گ، 13 سطر (8×14)، اندازه: 11/8×18/4 سم [ف: 7-221]

• بهار نامه / ادبیات فارسی

bahār-nāme

وصاف الحضرة، عبدالله بن فضل الله، 663-730 قمری

(vassāf-ol-hazra, "abd-ol-lāh ebn-e fazl-ol-lāh (1265 1330

آغاز: الحمد لله الذي يعيد الخضرة في العود اليابس من بعد فوتها و بآثار رحمته يحيي الأرض بعد موتها يزين عرصات العالم بانوار انوار الربيع و يهيج البلابل من لواعج اشواق الورد البديع ... اما بعد بر عاقله عقلاي عالم پوشيده نماند که هر موجودی وحدانیت موجد را بنیتی وافی و مقیاسی کافی و دلیلی قاطع و برهانی ساطع است

چاپ: با تحقیق علیرضا قوجه زاده، در میراث بهارستان، دفتر دوم، صص 121-154، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، 1388 ش

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 112/5 - ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 2620؛ خط: نستعلیق، بی‌کاء، تا: 874ق؛ 27گ (64-90)، 12 سطر [فیلمهاف: 1-411]

← بهار و خزان ← پیر و جوان

• بهار و خزان / شعر / فارسی

bahār va xazān

مجتهد بروجردی، اسدالله بن زین العابدین، ق 13 قمری

منظومه ای است در 99 بیت

آغاز: دلا برخیز کا یام بهار است*** ترشچهای ابر از هر کنار است اصلا زن ای صبا یوسف رخان را*** صلاهی عام زن پیر و جوان را

انجام: خزان بگذشت سالک لب فرویند*** دل عشاق را بگذار خورسند

[دنا 547/2 ؛ فهرستواره 376/10]

ص: 165

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15577/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی 1294ق؛ جلد: چرم قهوه ای روشن ضریبی ترنج و سر ترنج دار، 4 گ (9 - 12ر)، 15 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 43-171]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6196/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن آخوند ملازین العابدین بروجردی ملقب به شمس العلماء، تا: جمادی الاول 1314ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: قهوه ای لایی، آگ (8پور)، 25 سطر، اندازه: 17/7×10/8 سم [ف: 9-245]

• بهار و خزان / شعر، تاریخ معصومین / فارسی

bahār va xazān

خوانساری، احمد بن محمد رضا، -1323 قمری

(xānsārī, ahmad ebn-e mohammad rezā (- 1905

در سوگواری و منقبت خاندان پیامبر آمیخته با داستان یوسف و زلیخا. در آغاز نسخه ما آمده: «المجلد الثالث من مجلدات تذکره المصائب فی المناقب و المصائب من آل ابی طالب و هو الموسوم بالفارسیه بهار و خزان من مؤلفات و الممتلكات اقل الذرات احمد بن محمد رضا خوانساری المتخلص بمنظور» آغاز: حمد بیحمد مرخدا ای را سزاست ** کویری از صفات ناسزا است / خالقی کز کاف و نون کرده عیان ** سطح ارض و طارم هفت آسمان

انجام: فرس (?) بود سازم بیان آن داستان ** از برای عاشقان صادقان

[دنا 547/2؛ فهرستواره منزوی 1563/3 و 377/10؛ الذریعه 1111/9]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2841

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مجدول؛ تاریخ تولد 1283 و 1286 در صفحه عنوان کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 48گ، 15 سطر (15×7/5)، اندازه: 20/5×13 سم [ف: 10-1685]

• بهار هجران / ادبیات فارسی

اختر هو گلوی، محمد صادق خان، ق 13 قمری

(axtar hūglavy, mohammad sādeq xān (- 19c

از «مخزن الجواهر» و انشائی به نام «هفت اختر» و «نور الانشاء» و آفتاب عالم تاب» او یاد شده است. در آغاز نام مؤلف و عنوان سوگ جنگ متخلص به حسین شاه جهان نوری و شاه غلام اعظم محمدی افل پسر شاه اجمل الله آبادی ستایش شده است. در دو تقریظ و ستایش که از آن کرده اند (نسخه ما) دو ماده تاریخ دیده می شود: 1. دیدمش چو بهار هجران گفت حسین سال تصنیف «ماه اوج اختر» (1357)؛ 2. گزینی تاریخ ترتیش رقم کن افضلًا*** ای بود قایم بهار هجران صادقی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8012

آغاز: بسمله، چیدن گل خیر از بهارستان و ثنای نخل بند حدیقه کون و مکان که ذاتش چون بوی گل در پرده نمک نهران به صفاتش گلشن طراز میر مکی بزم امکان انجام: امید از فیض و امتنان نخل بند حدایق امکان آنست که گلستان باطن ارباب ذوق ازین بهار هجران قضاوت پذیرد و بوستان دل اصحاب شوق از نسیم فرح افزایش طراوت گیر باد بحرمة سیدنا محمد الذی نور وجهه تجلیات الجمال و الحمد لله العزیز المتعال.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور عطف تیماج قهوه ای زرکوب نو، 51گ، 15 سطر (18×8/5)، قطع: ربعی، اندازه: 20×12سم [ف: 7-17]

← بهاریات ← مشابهات

← بهاریه ← پیر و جوان

• بهاریه / شعر / فارسی

bahārīye

مختاری غزنوی، عثمان بن عمر، 474-554؟ قمری

(moxtārī qaznavī, 'osmān ebn-e 'omar (1082-1160

آغاز: بهار آمد و گل ز گلبن دمید*** دگر تا به بلبل چه خواهد رسید انجام: مبر نام من گفتمی ای نامور*** بیادم نماندست حرفی دگر

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10921/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز متوسط، کا: فرج الله، تا: 1292ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: دورویه، روگل و بوته رنگ و روغنی، داخل گل و برگهای اسلیمی بر روی زمینه لاکی، 12 سطر، اندازه: 12 × 8 سم [9-259]

• بهاریه = خزان و بهار / شعر / فارسی

bahārīye = xazān va bahār

ظهوری ترشیزی، نورالدین محمد، -1026؟ قمری

(zohūrī toršīzī, nūr-od-dīn mohammad (- 1617

آغاز: شوق هر کس را که در راه طلب سر می دهد***گر در آید اول از پا آخرش سر می دهد

انجام: (ظهوری) زحد می برد گفتگو***موفق با تمام گفتار باد/ بیا ساقی ای تلخ شیرین زبان***بخال لبم مهر نه بر دهان / که

ص: 166

گردد بحرفت سخنها تمام***چو در آخر نامه از و السلام

[دنا 547/2؛ فهرستواره منزوی 379/10]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5167

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1081ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سیاه، 107گ، 19 سطر (6/5×19)، اندازه: 11/5 × 23/5 سم [ف: 15-304]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10921/8

آغاز: بهار است و بی میحرامست زیست*** بر احوال زهاد باید گریست؛ انجام: اگر چشم زاهد نمی بود شور*** بمیخانه می بردم اورا بزور

خط: نستعلیق ریز متوسط، کا: فرج الله، تا: 1292ق، کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: دورویه، روگل و بوته رنگ و روغنی، 12 سطر، اندازه: 8×12 سم [ف: 9-260]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3814/6

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 18ص (169-186)، 14 سطر (9×17)، اندازه: 17×22 سم [ف: 12 2795]

• بهاریه / ادبیات / فارسی

bahārīye

محقق خوانساری، حسین بن محمد، 1099-1016 قمری

(mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 1688

فقره ای چند در تعریف بهار. آغاز: باز این چه جوانی و جمال است جهان را*** زین حال که نوگشت زمین را و زمان را. الحمدلله و المنه که این جان غمدیده سرد و گرم روزگار کشیده... که مدتی مدید... از بیداد شحنه دی چله نشین زاویه محنت و زندانی تنگنای مشقت گردیده بودند... درین ایام سعادت فرجام که مرغان صبا... آوازه نزول اجلال نوروز سلطانی در شش جهت در افکندند.

انجام: با عطر فروشی شاخ نسرین اگر کسی از عود قماری دم زند باخته است و در هوای فرح بخش این چنین هر کز باده خواری پرهیز نماید ساخته است. بیت: حاشا که من بموسم گل ترک می میکنم*** من لاف عقل میزنم این کار کی کنم (تم)

[دنا 547/2 (3 نسخه)؛ نسخه های منزوی 3538/5 که مؤلف آقا حسینا ذکر - شده؛ محقق خوانساری شرح حال و آثار ص 148-152]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13443/56

آغاز: برابر بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول مذهب؛ جلد: گالینگور، سرخ عطف

تیماج، 3ص (309-311)، اندازه: 32820سم [ف: 36-384]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8982/10

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ سطور چلیپا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره نازک، جلد: تیماج دورو، بیرون قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج سجاف مشکی عطف میشن قهوه ای، 3گ (170 ر 172 پ)، اندازه: 13×22/2 سم [ف: 29/1-550]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8908/6

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج هشت ضلعی در وسط و جدول یک لا با مهر صحاف درون ترنج به نقش: «الهی بحق نبی و ولی / نظر کن سوی محمد علی (1171)»، 5ص (42-46)، سطور چلیپا (2066)، قطع: بیاضی، اندازه: 9×24/5 سم [ف: 29/1-294]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6710/30

خط: نستعلیق، کا: نصیر الدین محمد رضوی، تا: بین سال های 1064 تا 1096ق؛ 3ص (148-150) [ف: 16-339]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1356/28

ض نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 4-176]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9609ض

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مورب سطر، اندازه: 15/5×23 سم [ف: 12-31]

6. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2454/13

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: تحسین، تا: 24 جمادی الاول 1101ق، جان دارابگرد شیراز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی گرد مشکی، 2ص (126-127)، 25 سطر (21/5 × 10/5)، اندازه: 24/5×14 سم [ف: 9-1189]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5865/9

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: ترمه، 15 سطر، قطع: بیاض رقعی، اندازه: $7/5 \times 14/5$ سم [ف: 9-84]

8. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2465/2/10

بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج روغنی زرین با گل و بوته گرد، 4 ص (106-109)، 29 سطر ($9/5 \times 20/5$)، اندازه: $18/5 \times 32$ سم [ف: 9-1215]

9. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1997/16

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف میشن، 2 گ (76ر75پ)، 15 سطر ($9/5 \times 17$)، اندازه: $15 \times 24/5$ سم [ف: 8-609]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3455/9

آغاز: برابر

قسمتهای این نوشته پس و پیش است. در فهرست بدون نام مؤلف و با عنوان «منشآت» آمده؛ بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج یک لا قرمز، 15 ص (13-27)، قطع: بیاضی، اندازه: $15/5 \times 33$ سم [ف: 8-609]

ص: 167

• بهاریه / شعر / فارسی

bahārīye

بیدل دهلوی، عبدالقادر بن عبد الخالق، 1054-1133 قمری

(bīdel-e dehlavī, 'abd-ol-qāder ebn-e 'abd-ol-xāleq (1645-1721

آغاز: بیار باده که در صید گاه عالم هوش***بهار می رسد از موج گل کمند بدوش

دنا 547/2؛ فهرستواره منزوی 379/10 [

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14209/208

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 11؛ جلد: پارچه ای، سرخ، اص (534)، 21 سطر، اندازه: 34821سم [ف: 38-303]

• بهاریه = مسمط در مدح عباس افندی / شعر / فارسی

bahārīye = mosammat dar madh-e 'abbās afandī

نعیم سدهی، محمد، 1272-1334 قمری

(na'īm-e sadehī, mohammad (1856-1916

در این «مسمط مخمس» 41 بندی ابیاتی در وصف فصل بهار و دوران شکوفایی مجدد درختان و گیاهان آمده و در ادامه به مدح عبدالبهاء عباس افندی فرزند ارشد میرزا حسینعلی ملقب به بهاء الله رهبر فرقه بهائیان پرداخته است. سراینده خود یکی از بهائیان بوده است.

چاپ: دیوان سراینده در 1345 ق در بمبئی هند به چاپ رسیده [نسخه های منزوی 1756/2؛ مؤلفین کتب چاپی فارسی و عربی:

[636/6

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13805/10

آغاز: فر جوانی گرفت طفل رضیع بهار***لب ز لبن شست باز شکوفه شیر خوار / باز درختان شدند بارور و باردار***سر نهان هر چه داشت کرد عیان روزگار - تو کوئی امروز شد سر خدا آشکار؛ انجام: نعیم وصف حبیب برای احباب گفت ** چو بین الاحباب بود تسقط الآداب گفت / ولی بتوصیف حق هر چه ز هر باب گفت ** بعجز ما للتراب ورب الأرباب گفت بنده کجا پی برد بذات پروردگار

خط: شکسته نستعلیق، کا: سید الحکماء ابن حاجی میرزا علیمحمد حسینی لاریجانی، تا: غره صفر 1323ق، جا: طهران؛ در آغاز نسخه چنین آمده «بهاریه مسمط میرزا نعیم در مدح عباس افندی گفته همچو مسموع گردید»، پس از پایان مسمط در برگی عبارتی در مدح مدیر مالیه ورامین به خط کاتب نسخه (سید الحکماء لاریجانی)

در 18 ربیع الثانی 1328 و نیز عبارتی از کلام وثوق الدین درباره معتضدالملک در باغ شمران که «بفرموده آقا میر سید حسن خان و در حضور ... مالیه ورامین، افخم الملک آقا میرزا غلام رضا خان در 26 حوت 1336 ق در شهر ورامین» از سوی کاتب (سید الحکماء لاریجانی) آمده، همچنین پنج بیت از رشیدالدین وطواط با این مطلع آمده است: «درین برف و سرما دو چیز است لایق *** شراب مروق رفیق موافق»؛ کاغذ: فرنگی، 3گ (70-72پ)، 21 سطر، اندازه: 15×7/5 سم [ف: 35-38]

• بهاریه / شعر / فارسی

bahārīye

در ذکر اشیاء خداوند، عالمیان را.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10921/6

آغاز: بازم اندر سر هوایی دیگر است *** بازنایم را نوای دیگر است؛ انجام: ذات حق خود را صفاتش دور نیست *** دور آن چشمی کورا نور نیست

خط: نستعلیق ریز متوسط، کا: فرج الله، تا: 1292ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: دورویه، رو گل و بوته رنگ و روغنی، 12 سطر، اندازه: 12×8 سم [ف: 9-259]

• بهاریه / شعر / فارسی

bahārīye

این شعر هم که قصیده ای در وصف بهار است، گویا از همان سراینده منظومه قبلی [لیلی و مجنون که ناشناس است] باشد، زیرا در عنوان آن نوشته: «وله بهاریه، مجهول القائله». اشعار دیگری نیز از همو در ادامه آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8173/99

آغاز: بهار آمد که از گلبن همی بانگ هزار آید *** بهر ساعت خروش مرغ زار از مرغزار آید

خط: شکسته نستعلیق، کا: صحبت الله خان ملقب به دبیر همایون، تا: آغاز قرن 14؛ راسته و چلیپا، دارای رکابه؛ کاغذ: نازک کاهی شکننده، جلد: تیماج قهوه ای دارای دوردیف جدول ساده در اطراف، 2ص (265-266)، اندازه: 21×13/4 سم [ف: 27/1-346]

• بهاگوترا (ترجمه) / کلام و اعتقادات / فارسی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24702

آغاز: بسمله هنگامیکه راجه مرجهت نه دفتر از جمله؛ انجام: به اتمام رسید. نویسنده را نیست فردا امید

خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: قرن 12 کاغذ: نخودی سرخی، جلد: تیماج فرنگی، سطور چلیپایی تلفیقی (8/5×18)، قطع:

ص: 168

وزیری کوچک، اندازه: 13/3×21

سم [رایانه]

• بها گوت گیتا / ادیان و مذاهب / فارسی

bahā gūt gītā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27766

آغاز: گفت که ای راجه ... بخاطر آوردند که او تار برای دور کردن ... زمین نمودیم؛ انجام: کماندار خواهند بود دنیا و ظفر و حکومت جاوید و عدل آنجا خواهد بود ... او یکتا دکایتی و کوبند خاطر باشد

خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 16 سطر (11×20)، قطع: وزیری، اندازه: 22/5×15 سم [رایانه]

← البههانیة ← اجوبة مسائل البههانی

← بهجات الارواح وفرحات الاشباح ← بهجة الارواح وفرحة الاشباح

• البهجة / فقه، شعر / عربی

al-bahja

عراقی، محمد

erāqī, mohammad

کتابی است مختصر در فقه که به صورت منظوم آورده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1230

آغاز: فصل في العقد و مقدماته: یندب للمحتاج ذي التأهب*** ان ینکح الولود ذات النسب؛ انجام: قلت وعن حجة الاسلام روی*** لایحصل العتق بدون آن نوی.

از باب نکاح تا عتق؛ خط: نسخ، کا: علی، تا: 1298ق؛ مهر: محمد حسن 1286» (مربع)؛ جلد: تیماج فهوه ای مجدول، 79 گ، 12 سطر، اندازه: 14×23 سم [ف مخ: 1-281]

• البهجة / منطق، شعر عربی

از: صالح. منظومه ای است در دو بیست و نه بیت و دارای غلط های ادبی و وزنی، در قواعد کلی علم منطق.

مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 230/1

آغاز: الحمد لله على نعمائه*** والشكر لله على آلائه / ثم الصلاة على احمد المختار*** و آله المنتخب الأبرار؛ انجام: ثم نصلی بالرسول المصطفى*** و آله الاثني عشر و المرتضى خط: نستعليق، بی کا، تا: غره محرم 1218ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 36گ (8پ - ر43)، اندازه: 17×11 سم [ف: 1-181]

• بهجة الاحباب / شعر / فارسی

bahjat-ol ahbāb

خاموش یزدی، میرزا علیخان، 1379 قمری

(xāmūš-e yazdī, mīrzā 'alī-xan (- 1960

مشتمل بر قصایدی است که اغلب مختوم به ماده تاریخ می باشد.

[دنا 547/2؛ فهرستواره منزوی 380/10]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9564

آغاز: منت و حمد و سپاس ایزد یکتا*** داور دانای بی معاون و همتا؛ انجام: خاموش به یادگار تاریخ سرود*** آرامگهش مینوی بادرگاه است خط شکسته نستعلیق، تحریری، کاتب = مؤلف، تا: 1377ق؛ واقف: میرزا علی خاموش، مرداد 1345ش؛ جلد: مقوایی با عطف تیماج قهوه ای، 134گ، مختلف السطر، اندازه: 21/5×17 سم [ف: 9-93]

• بهجة الاحباب و سرور الأصحاب = بهجة القلوب / کلام و اعتقادات / فارسی

bahjat-ol ahbāb va sorūr-ol ashāb = bahjat-ol qolūb

ثقفی، علی بن محمد، ق 13 قمری

(saqafi, 'alī ebn-e mohammad (- 19c

ترجمه و شرحی است بر منظومه غدیریة امیر محمد تقی حسینی که در اثبات امامت حضرت علی (علیه السلام) سروده است. اصل این منظومه به عربی است و شارح با آوردن یک بیت به ترجمه فارسی آن می پردازد و در اندک مواردی شرح مختصر نیز می دهد. این شرح را شارح در حال حیات ناظم نوشته است. وی در آغاز گوید: «امر فرمود استاد معظم و مولای مفخم ... امیر محمد تقی الحسینی ... که

این ذره بيمقدار علی بن محمد تقی ... ترجمه نموده شود منظومه موسومه به مبار که به زبان فارسی که تا هر فارسی زبانی نیز از او بهره ور گردد و چون این نسخه شریف در نزد احباب محبوب و مزید سرور و مبهج قلوب ایشان گردیده بود لهذا مسمی به بهجة القلوب گردیده».

آغاز: قصیده: الحمد لله و لا سواه*** فلا اله مطلقا الا هو .. شرح: الحمد لله و الصلوة ... و بعد چنین گوید احوج ... بسوی پروردگار خفی علی بن محمد تقی ... بنام خداوند بخشاینده وجود بهمه اشیاء

انجام: انکاره انتقال سید الرسل*** وقوله يهدو و يهجر الرجل. انکار نمود موت پیغمبر را تا اینکه ... و نسبت حجر و هذیان داد به پیغمبر

[دنا 547/2 ؛ مجلس 102/9 با عنوان «بهجة القلوب» که تحریر دیگری است از رساله با اندکی تغییراتی در بعضی موارد؛ فهرستواره منزوی 155/9 و 381/10]

ص: 169

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13882/2

آغاز: آغاز منظومه: الحمد لله ولا سواه***قلا اله مطلقا الا هو / اخترع الاعالم بانتظام*** منظمة باكمل النظام. آغاز: الحمد لله و كفى و سلام على عباده الذين اصطفى اما بعد امر فرمود استاد اعظم و مولای افخم تحرير علما و صنديد فضلا شيخ جليل امير محمد تقى الحسينى ادام الله افضاله بالنبي والوصى به ذره بى مقدار و فقير خاكسار ... که ترجمه نموده منظومه مرسومه مبارکه را که رشحه ای از فیوضات خامه مشکین ختامه آن جناب بود؛ انجام: انجام منظومه: بلمحة من الولايات ختم***حق حقایق الهدایات وتم / و انما اودعت في الكتاب***هدى و ذكرى لاولى الباب. انجام: و هذا بصائر من ربكم و هدى و رحمة لقوم يؤمنون الحمد لله مصليا على رسول الله و آله الى الله ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم

خط: نسخ، کا: ابو تراب حسینی، تا: چهارشنبه 24 ربیع الثانی 1257ق؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 30گ (72پ-101پ) [ف: 458-37]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2745/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: گوناگون، جلد: تیماج عنابی مقوایی، 16ص (201-216)، قطع: خشتی، اندازه: 18×22/5سم [ف: 102-9]

• بهجة الاديب و مهجة الأریب / ادبیات عربی

bahjat-ul adīb wa muhjat-ul arīb

در دو «باب»: 1. منشورات، 2. منظومات، هریک در چندین «فصل». جز «بهجة الأریب في الكتاب العزیز الغریب» علاء الدین ابوالحسن علی بن عثمان بن ابراهیم ماردینی (- 750ق) است.

[بروکلمان 64/2، ذیل 68/2؛ دنا 548/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5479

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي انزل الكتاب و علمنا الحكم و الاداب حمدا يوصل الى المرام ... اما بعد فلما كان في الأدب فائقا على سایر المطالب واقعا منها موقع البدر من الكواكب؛ انجام: و لولا كونكم في الناس كانوا هذاء كالکلام بلا مغار.

خط: نسخ، کا: احمد وقار فرزند وصال شیرازی، تا: ذیحجه 1277ق؛ با کمند و جدول، با سرلوح زرین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه روغنی ترنج دار با گل و بوته درون گل نرگس، 375گ، 19 سطر، اندازه: 13×21/4سم [ف: 1-74]

← بهجة الأرواح ← بهجت الروح و قوت الأرواح

• بهجة الارواح / تاریخ معصومین / عربی

بحرانی، محمد بن عبدالله، ق 12 قمری

(bahrānī, mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh (- 180

اخباری است در میلاد امام حسین (علیه السلام) و مختصری در شجره طیبه ایشان و ذکر بعضی کرامات و معجزات و فضایل ایشان با حذف بیشتر سلسله اسانید و در عنوان «قال صاحب الحدیث» و قال الراوی» با ذکر اشعاری در مدح حضرت در جای جای مطالب کتاب. نام مؤلف در کتاب نیامده، لکن به قرینه شباهت سبک نگارش کتاب به نظر می رسد مؤلف کتاب همان ابو العزیز محمد خطی نویسنده دو نسخه دیگر این مجموعه باشد. نام این کتاب در منابع ذکر نشده است لکن در ذیل کتب محمد خطی کتابی با موضوعی یکسان به نام «مولد الحسین (علیه السلام) آمده است که شاید همین نسخه حاضر باشد، لکن آغاز این نسخه در الذریعه (2: 209) علیرغم مشابهت در بعضی کلمات با آغاز این نسخه تفاوت دارد. صاحب الذریعه در طبقات (ق. 12، ص. 666) و (الذریعه 23: 275) به نسخه ای تحریر 1194 و 1195 ق. اشاره می کند که در آن کتاب های «مولد الزهرا» و «مولد الحسین» و «مولد الحسن» یا «منیته الطالب» و «مولد الحجة» یا «الذخیره» از همین مؤلف و احادیث دیگری همچون حدیث «معراج النبی» آمده است. همچنین از کتاب «مولد الامیر» نوشته همین مؤلف در کتابخانه اردوبادی نام می برد.

[دنا 548/2؛ الذریعه 209/2 و 275/23؛ طبقات اعلام الشیعه (ق. 13 ص. 666)؛ معجم ما کتب عن الرسول (98/8)]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6209

آغاز: هذا مولد الامام الطاهر ... الحسين بن علي ابی طالب ... بسملة. الحمد لله القديم فلا يقال منى كان العظيم فلا يحويه مكان المنزه عن الحدوث و الامكان احمد حمدا يملاء الميزان و صلى الله؛ انجام: و هذا خرما و ردناه و اردنا اثباته ... على التمام و الكمال و نستغفر الله عن الزيادة و النقصان و السهو و الغلط و النسيان انه غفور منان ... و صلى الله على محمد و آله الطيبين الطاهرين الى يوم الجزاء و الدين و قد وقف ...

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: مقوایی، روکش کاغذی منقوش، 39 گ (120-158 پ)، 12 سطر (15/5×13/5)، اندازه: 20/5 × 16/5 سم [رایانه]

• بهجة الارواح و فرحة الأشباح = بهجات الارواح و فرحات الاشباح / مواعظ / فارسی

bahjat-ul arwāḥ wa farḥat-ul ašbāh = bahjāt-ul arwāḥ wa farahāt-ul ašbāh

نصیر الاسلام، محمد علی بن حسین، ق 14 قمری

(nsīr-ol-eslām, mohammad 'alī ebn-e hoseyn (- 20c

تاریخ تألیف: 22 جمادی الثانی 1346 ق (جلد دوم)

جنگی است منبری که به هنگام روضه خوانی و وعظ به کار

ص: 170

می رفته مطالب در مواعظ و نصایح و احادیث و مرثیه و اشعاری از خود او به صورت جدا. بعضی از آنها تحت عنوان «بهجة الأرواح» و عده ای تحت عنوان «فرحة الأشباح».

[دنا 548/2؛ فهرستواره منزوی 155/9]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1133

آغاز: چنانچه حضرت صادق در مکالمه با زندیق می فرماید ... آغاز: بسمله حمدله و بعد چون بعون الله الملك العلام از تألیف جلد اول بهجات الارواح و فرحات الاشباح فراغت حاصل آمد شروع رفت در تألیف جلد ثانی؛ انجام: و دیگر آیات از این قبیل والحمدلله رب العالمین تمام شد.

جلد دوم؛ خط: نستعلیق پست، کاتب = مؤلف، تا: 22 جمادی الثانی 1346ق؛ افتادگی: آغاز؛ بیاضی شکل؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه ای لایه ای، 19-20 سطر (16/5 × 11/5)، قطع: بیاض رقی، اندازه: 16/5 × 21 سم [ف: 3-1575]

مشهد، گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1033

آغاز: بسمله حماله بعد چنین گوید روسیاه بنده ملک علام میرزا محمد علی الشهیر بنصیر الاسلام؛ انجام: بهمین علامت آن گوسفند نتاج میدهد.

جلد اول؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1307ق؛ یادداشت صورت حساب نصیر الاسلام با حبیب الله بلوریان طبسی مورخ 28 رمضان 1346ق الی اول 1307 شمسی، با مهر «بلوریان طبسی» (بادامی)؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج عنابی لایه ای دوستون 25 سطر، قطع: بیاض رقی، اندازه: 18 × 21 سم [ف: 3-1413]

• بهجة الاسرار و معدن الأنوار / تراجم / عربی

bahjat-ul asrār wa ma`dan-ul anwār

ابن جهضم، علی بن یوسف، 644؟-713 قمری

(ebn-e jahzam, 'alī-e bn-e yūsuf (644-713

در مناقب گروهی از اقطاب و بزرگان صوفیه به روش روایتی با سلسله اسناد، مشتمل بر چهل و یک «باب» که باب اول آن در مناقب شیخ عبدالقادر گیلانی است که بیش از نیمی از کتاب را در بر گرفته و باب آخر در مناقب امام احمد بن حنبل می باشد. این کتاب بنا بگفته کشف الظنون 256/1 نزدیک سال 660 تألیف شده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله و بالله التفتح، باب العون بابداء محامد الله کلها ... و بعد سئلت ان اجمع ما وقع لي من قول شيخنا شيخ الاسلام ... عبد القادر الجيلي ... رسميته بهجة الاسرار و معدن الانوار

چاپ: مصر، 1301 ق و 238ص، 1304 ق.

1. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 43-ج

آغاز: برابر؛ انجام: و هو کتاب بهجة الاسرار و معدن الأنوار في مناقب سيدى الابرار ... محيى عبدالقادر الجبلى ... جمع ... على بن حريز بن معضاد بن فضل الشافعي .. و لهم اجمعين تم الكتاب بعون الوهاب ... آمين

سرگذشت جبلى است كه فصل نخستين آن بايد باشد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی با برگردان، 225گ، 17 سطر (9/5×17)، اندازه: 15×25 سم [ف: 280]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7238

آغاز: برابر؛ انجام: ثم قال و الشيخ عبدالقادر حسرة لمن لم يره رضي الله عنه و أرضاه.

خط: نسخ، کا: حبيب الله بن نصر الله قاضى، تا: پنج شنبه از جمادى الاول 1002ق؛ مجدول جلد: تیماج قهوه ای، 331گ، 19 سطر، اندازه: 16×24/5 سم [ف: 39-19]

• بهجة الاسرار (ترجمه) / عرفان و تصوف / ترکی

(.bahjat-ul asrār t)

ادرنوی، حسین بن حسن، ق 11 قمری

(adernavī, hoseyn ebn-e hasan (- 170)

وابسته به: بهجة الاسرار و معدن الأنوار؛ ابن جهضم، على بن يوسف (644-713ق) اهداء به: سلطان محمد خان بن مراد خان عثمانی و وزیرش حسن پاشا

بیوگرافی و مناقب شیخ عبدالقادر گیلانی، گرفته شده از کتاب بهجة الاسرار» با افزودگی های لازم از مترجم. این کتاب مشتمل بر یازده فصل» است: فصل: في ذكر نسب الشيخ و ولادته وصفاته؛ فصل: في ذكر بدنه؛ فصل: في أخذه الخرقه؛ فصل: في ذكر خلواته و تقیده و مجاهداته؛ فصل: في ذكر اخبار المشايخ عنه؛ فصل: في ذكر من حنا رأسه من المشايخ؛ فصل: في ذكر تعظيم الأولياء له؛ فصل: في ذكر طريق الشيخ؛ فصل: في ذكر اولاده و مشايخ عصره؛ فصل: في ذكر نساء عارفات؛ فصل: في ذكر كلمات أخبر بها الشيخ.

[دنا 548/2؛ فهرستواره منزوی 142/7]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2859

آغاز: بحرینک بر قطره سیله عصاة مؤمنین مغفور او لمشدر و دخی آل عظام و اولاد و اصحاب؛ انجام: قل لهم اتبعوني أهدكم سبيل الرشاد اتصل ثم انقطع ثم اتصل ثم أوصل خط: نسخ معرب، کا: عمر وصفی خلوتی از میری، تا: رمضان 1276ق؛ افتادگی:

آغاز؛ مجدول، پس از کتاب چند برگ در فضائل و عروج شیخ عبدالقادر؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 297گ، 15 سطر، اندازه:
15×20سم [ف: 8-62]

ص: 171

• بهجت افزا / داستان / فارسی

bahjat-afzā

جربادقانی، محمد مهدی

jorbādqānī, mohammad mahdī

داستان عاشقی بدیع الزمان نیشابوری و پری زاد دختر پادشاه چین است. آغاز: طلوع صبح عبارات حکایات بهجة افزای نشاط ...

[فهرستواره منزوی 293/1]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2903

آغاز: طلوع صبح عبارات حکایات بهجة افزای نشاط؛ انجام: مصاحبان مشکل به شکل اصلی گشته در اطراف ... خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن لایی سیاه، 65گ، 19 سطر، اندازه: 10/7×20/8 سم [ف: 2-62]

• بهجة الالباب في علم الاسطرلاب / اسطرلاب / عربی

bahjat-ul albab fi ilm-il usturlab

؟ ابراهیم افندی،

ebrāhīm afandī

گویا از ابراهیم افندی یا عبدالحلیم قیساری سلیمان زاده در یک مقدمه و هیجده «باب» و «خاتمه».

[بروکلمان ذیل 487/2 و 1017/2 و 1021/40]

شرح و حواشی:

1- نضرة اللباب فی شرح بهجة الالباب في علم الاسطرلاب؛ حمیدی، محمد بن علی

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1577/3

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن ابی الخیر، تا: با تاریخ 1277 و 1278ق؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میشن لایی سیاه، 19 سطر [ف: 5-298]

• بهجة الأمان / دعا / فارسی

bahjat-ol amān

در دعاهایی کوتاه که در کتاب های معتبر آمده و بعضی از تعقیبات نمازهای پنج گانه و اوراد و ختوماتی که برای رفع گرفتاری ها انجام داده می شوند در بیست و هفت «وسیله» و یک خاتمه): 1. بعضی ادعیه به جهت قضا حوائج؛ 2. بعضی ادعیه به جهت توسعه رزق؛ 3. بعضی ادعیه به جهت قضای دین و قرض؛ 4. استکشاف هموم و غموم و کروب؛ 5. توبه و رد مظالم عباد؛ 6. طلب عافیت؛ 7. دفع اعدای و ظالمین؛ 8 دفع خوف از اعداء و گرفتاری ها؛ 9. دفع شر سلاطین؛ 10. استخلاص مسجون و محبوس؛ 11. استعاذه از شر شیاطین و جن؛ 12. اصابت عین؛ 13. دفع ضرر و ابطال اثر سحر؛ 14. حفظ و حراست و استکفاء؛ 15.

دفع سیاع و هوام و حشرات موزیه؛ 16. ادعیه شبها و هنگام خواب و نوافل شب؛ 17. ادعیه صبح و شام و ساعت های روز؛ 18. تعقیبات مشتر که نمازهای یومیه؛ 19. سجده شکر و تعقیبات نماز صبح؛ 20. تعقیبات فریضه ظهر؛ 21. تعقیبات فریضه عصر؛ 22. تعقیبات فریضه مغرب؛ 23. تعقیبات فریضه عشا؛ 24. اسماء حسنی و زیارات ائمه هدی؛ 25. استشفای به تربت و ادعیه مرضی؛ 26. طریقه و ادعیه استخاره؛ 27. خاتمه: در ادعیه و فوائد متفرقه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10588/4

آغاز: الحمد لله و الصلاة علی عباده الذین اصطفی و بعد این رساله ایست مسمی ببهجة الأمان در ایراد بعضی از ادعیه

از این کتاب فقط چهار برگ اول در این نسخه آمده؛ بی کا، تا: 1266ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 4گ (113پ - 116پ)، اندازه: 16/5×10 سم [ف: 27-62]

• بهجة الانوار من حقیقة الاسرار / تفسیر / عربی، فارسی

bahjat-ul anwār min haqīqat-il asrār

سقسینی، سلیمان بن داود، ق 6 قمری

(saqsīnī, soleymān ebn-e dāvūd (- 12c

عنوان «مجلس و حکایه» دارد و در مجلس ها از ابوالعلاء حامد بن ادیس قاضی بلغاری از میمون بن محمد بن معتمد مکحولی نسفی و از ابوبکر محمد بن عبدالله سرخستگی روایت شده است، مجلس های وعظ عارفانه است و آیات هم در آن تفسیر شده و پر است از اخبار، نام کتاب در دیباچه دیده می شود و در پایان بدان نام «زهرة الرياض» داده شده است. به عربی است و در آن عبارت فارسی از «فقیه» دیده می شود.

شرح و حواشی:

۱- زهرة الرياض و نزهة القلوب المراض؛ سقسینی، سلیمان بن داود (6-

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 6823/1

خط: نسخ، کان حسن بن محمد طالقانی، تا: چهارشنبه پایان جمادی الاول 1028ق، جان بندر مچلی پتن؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج

قهوه ای مقوایی، 23 سطر (8×17)، قطع: ربعی، اندازه: 25×14 سم [ف: 16-370]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12673

آغاز: بسمله نقل من کتاب بهجة الانوار من خفياہ الاسرار؛ انجام: من الظالمين ببعيد ... ميرزا بابای انجدانی ...

خط: نسخ، بی کاء، تا: 1236ق؛ کاغذ: الوان، جلد: میشن، 16 سطر (15×12)، اندازه: 16×20 سم [رایانه]

• بهجة الاولياء / متفرقه / فارسی

'bahjat-ul owlīyā

ص: 172

الماسی، محمد تقی بن کاظم، 1089-1159 قمری

(almāsī, mohammad taqī ebn-e kāzem (1678-1746

شرح دیدار شرفیاب شدگان به محضر امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) را در یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه» برگزار نموده است.

آغاز: الحمدلله الذي وفق بعض عباده الاضاء الشرف لقاء خاتم الاوصياء وبقية خلفاء سيد الانبياء وحجة الله ونوره في الارض و السماء و اظهر على بعضهم من معجزاته و اياته

انجام: چون نضله نزد سعد بن ابی وقاص آمد کیفیت حال را باز گفت سعد به آن کوه رفت هر چند جست و جوی و تک و پوی نمود و بانکی نماز گفت دیگر از زریب خبری نشیند و اثری ندید

[الذريعة 160/3 ؛ فهرستواره منزوی 2032/3 و 155/9 ؛ ريحانة الادب 168/1]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 637

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، خط خوردگی دارد، مصحح؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 145 گ، مختلف السطر، اندازه: 13×20 سم [ف مخ: 1-282]

•البهجة البهية في اللغة التركية / لغت / عربی به ترکی

bahjat-ul bahiyya fi-1 lugat-it turkiyya

لغت نامه ای است که مؤلف به سبک «فقه اللغة» ثعالبی در یک مقدمه» و ده «باب» و «خاتمه» ای گرد آورده و در هر باب اسماء اصناف را ذکر کرده و در زیر آن به ترکی ترجمه نموده است: المقدمة: في ذكر اسماء الله تعالى و الانبياء و الملائكة و ما يناسب ذلك في الوجودات و المعادن و غير ذلك؛ باب 1. اسماء الآدميين و الاقارب و الاعضاء؛ باب 2. المآكل و المشارب و الفواكه و غير ذلك؛ 3. اسماء الملابس الموافقة للرجال و النساء؛ 4. اسماء اله البيت و اله البحر و ما يناسب ذلك؛ 5. اسماء الحيوانات من المركوب و الوحوش و الهموم و غير ذلك؛ 6. اسماء الالوان و الصفات؛ 7. اسماء الطيور الأهلية و البرية؛ 8 اسماء العدد و ترتيبه في الكلام؛ 9. الافعال الماضية و المضارعة و الامر و الفاظ التي تدخل في الكلام و يحتاج المتكلم اليها؛ 10. اسماء ارباب الوظائف و الصفاع و الاسماء المتقاربة في الألفاظ المختلفة في المعنى و الكلام المركب الخاتمة: في الأسماء المترتبة بين اللسان العربي و اللسان التركي و هي الاسماء المشهورة.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7963/1

آغاز: الحمدلله الذي خلق الخلق على غير مثال و جعل على الوان المختلفة و الاشكال و افهم اهل كل لسان بمقال ... و بعد فهذه ترجمان قد عنيت لجمعه في اللغة التركية؛ انجام: على هذا القياس ... في ساير الأسماء الصنایع تذكر اسم صنفه و تزيد عليه الجيم و الياء

في جميع الأسماء.

خط: نسخ تحریری، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور قهوه ای عطف تیماج، 63، 15 سطر، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف]:
[442-26]

• بهجة التواریخ / تاریخ جهان / فارسی

bahjat-ot tavārīx

زکی، شکرالله بن احمد، -894 قمری

(zakī, Šokr-ol-lāh ebn-e ahmad (- 1489

اهدا به: سلطان محمد بن مراد خان عثمانی

تاریخ تألیف: 841 یا 861 یا 852 ق

تاریخ عمومی است آمیخته به مطالبی از دانش های مختلف، مشتمل بر سیزده «باب» و بعضی از آنها دارای چند «فصل: باب .. بیان آفرینش جهان، در 2 «گفتار»، یکم به گفته اهل تفسیر و حدیث، دوم از گفتار حکماء در چهارده «فصل» و دوازده مقالت» در جهان شناسی و جغرافیا و مردم شناسی؛ باب 2. تواریخ بعضی مشاهیر انبیا؛ 3. نسب پیامبر گرامی اسلام؛ 4. میلاد و احوال آن حضرت در هفت فصل؛ 5. ازواج و خویشان آن حضرت؛ 6. حالات عشره مبشره؛ 7. حالات بعضی از صحابه؛ 8 حالات ائمه مذاهب و بعضی امامان دیگر؛ 9. مشاهیر مشایخ طبقات؛ 10. تاریخ مشاهیر حکما یونان و سایر ادیان؛ 11. تواریخ پادشاهان پیش از اسلام؛ 12. تاریخ خلفای بنی امیه و عباسیه و علویه؛ 13. تواریخ سلاطین آل عثمان.

آغاز: 1. الحمد لله الذي برأ كل شيء ثم ارعاه و ذرأ كل حي ثم افناه ... اما بعد عرضه می دارد بنده ضعیف فقیر ... شکرالله بن الامام الاعز الأكرم شهاب الدین احمد ...

2: بسمله، این کتاب را از تفاسیر کلام رب العالمین جل جلاله و عم نواله و از کتب سته احادیث نبوی ...

[دنا 548/2 (نسخه)؛ نسخه های منزوی 4098/6-4099 (8 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 568/1؛ کشف الظنون 257/1؛ مشترک پاکستان 1349/11؛ استوری 91/1، 1168؛ برگل، فارسی 519/2؛ حاجی خلیفه

257/1؛ بودلیان 23/1 ش 34؛ ازبکستان، تاشکند 22/6 (2 نسخه)؛ مغنسیا 413؛ توپکاپی 39/1 (2 نسخه)]

1. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 240-عکسی

آغاز: برابر 1؛ انجام: خطا و خلل ظاهر گردد به ذیل عقو پوشند، و در آنچه قابل اصلاح است به اصلاح کوشند ... نسخه اصل: بودلیان، ش 628 (مارش) (بودلیان 26/1 ش 34)؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی تا؛ 227 گ، 17 سطر عکسی ف: 2-43]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1005-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-24]

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1643

ص: 173

آغاز: برابر 1

نسخه اصل: کتابخانه شخصی ایران؛ خط: نستعلیق، بی کا، تان 861ق (آن گونه که در آغاز کتاب ثبت شده ولی تاریخ پایان نسخه به علت سیاه بودن کاغذ واضح نیست)؛ مجدول؛ 627ص عکسی ف: 5-86]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3487ع و 3488-6 و 3767-ف

نسخه اصل: موزه آسیایی آکادمی علوم شوروی، لنینگراد OrC785 (رزن 9)؛ خط: نسخ، کا: فرهاد بن شیر مرد خواجه، تا: پنجشنبه 13 ربیع الثانی 938ق؛ 220گی [فیلمها ف: 1-24 و 2-245]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [نشریه: 3-100]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3862-ف

نسخه اصل: ترکیه با شماره 115؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی یحیی بن ولی بن تلمیذ حاجی حسین بن عبدالحی، تا: محرم 939ق فیلمها ف: 2-272]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 376

آغاز: برابر 2؛ انجام: و هر آنچه قلیل صلاح است باصلاح کوشند و الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه

خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن سفر بلغرادی، تا: شوال 964ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای و دور آن تیماج سبز، مقوایی با ترنج کوئیده، 183، 17 سطر (15×10)، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 1-364]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3862

آغاز: برابر 2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن قرمز مغزی میشن سبز، 370گ، 15 سطر، اندازه: 15/3×22 سم [ف: 2-62]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7289

آغاز: برابر 1؛ انجام: المخصوص بعناية الملك الرحمن سلطان محمد خان بن مراد خان اقدام نمود بر آن ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، نزدیک به عصر مؤلف، مجدول، دارای دو تقریظ بر کتاب؛ جلد: تیماج قهوه ای، 313گ، 13 سطر، اندازه: 12/5 × 17/5 سم [ف: 19-76]

• بهجة الجساء في تعريف الخمسة أهل الكساء / فضائل و مناقب شعر / عربي

'bahjat-ul julasā' fi ta'rīf-il xamsat-i 'ahl-il kasā

موصلي، خضر بن عطاء الله، -1007 قمری

(mūselī, xezr ebn-e 'atā'-ol-lāh (- 1599

اهداء به : حسن بن محمد ابی نمی

تاریخ تألیف: یک شنبه 13 شوال 996ق

از جوزه ای است بیش از 1150 بیت در فضایل و مناقب پنج تن اهل کساء (پیامبر اکرم، فاطمه زهرا، امیر مؤمنان، امام حسن و حضرت سید الشهداء علیهم صلوات الله).

آغاز: الحمد لله الذي اجتباني *** بحب اهل البيت واصطفاني / لان اكون مادحاً و خادماً xx لهم وفيهم ناثرة و ناظم

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 358/1

آغاز: برابر

نسخه اصلی: کتابخانه سید محمد علی روضاتی اصفهان؛ خط: نسخ، کا: احتمالاً علی عصامی، بی تا، دارای تقریظ منظوم قاضی علی بن جارالله ظهیری حنفی در 60 بیت به تاریخ شوال 996، تقریظ علی عصامی (؟) در 12 بیت، شیخ محمد نهنسی مصری شافعی نقشبندی به تاریخ دوشنبه 19 شوال 996 در 65 بیت؛ 102ص (4-105) [عکسی ف: 1-416]

• بهجة الجمال و محجة الكمال فيما يجب على الأئمة و العمال / اخلاق / عربي

bahjat-ul jamāl wa maḥajjat-ul kamāl fi-mā yajib-u 'ala-l 'a'immat-i wa-l 'ummāl

بهران، محمد بن یحیی، 888-957 قمری

(bahrān, mohammad ebn-e yahyā (1484-1550

کتابی اخلاقی مشتمل بر ذکر آیات و اخباری در تشویق والیان به رعایت آن و دارای هشت «باب»: 1. ذکر آیات من محکم القرآن؛ 2. بعض ما ورد من الأحادیث النبویة؛ 3. الاخلاق و الآداب التي لها مزيد اختصاص باهل الولايات؛ 4. طرف من احوال الرسول و کریم اخلاقه؛ 5. طرف من اخبار الخلفاء الراشدين؛ 6. طرف من مقامات العلماء و الحكماء عند الخلفاء و الامراء؛ 7. ذکر قصص و حکم و آداب متنوعه؛ 8 بعض ما ورد في حق الامام علی الرعية

[دنا 549/2؛ مؤلفات الزیدية 220/1؛ اعلام المؤلفین الزیدية ص 1019]

آغاز: الحمد لله الذي جعل ائمة الحق لدين الاسلام قوامه و الفرائد قلائد الاحكام و مصالح الانام نظام نسخه اصل: كتابخانه واتيكان - رم
1159؛ خط: نسخ، كا: هادى بن عبدالله بن داود بن محمد بن صلاح بن داود (كاتب تمامى نسب خود را تا امام هادى الى الحق يحيى بن
الحسين آورده است)، تا: با تاريخ 1047ق؛ 57ص (101-157)

[عكسى ف: 5-27]

• بهجة الحدائق في شرح كلمات كلام الله الناطق / شرح حديث / عربى

bahjat-ul ḥadā'iq fī š.-i kalamāt-i kalām-il lāh-in nāṭiq

گلستانه اصفهانى، محمد بن ابى تراب، - 1110 قمرى

(golestāne esfahānī, mohammad ebn-e abī torāb (1699

ص: 174

وابسته به: نهج البلاغة؛ شریف الرضی، محمد بن حسین (359-406)

تاریخ تألیف: 28 رمضان 1092ق

مؤلف دو شرح بر «نهج البلاغه» دارد: کبیر، موسوم به «حدائق الحقایق» و صغیر به نام «بهجة الحدائق». کتاب حدائق را تا «فی ذم البصرة و اهلها» به طور مفصل پیش برد، احساس کرد که این شرح مورد استفاده همگان نیست لذا این شرح را به طور اختصار نگاشت. نویسنده ابتدا بندی از متن را با عناوین «اصل» آورده و سپس با عناوین «شرح» به توضیح و بیان مطالب مهم آن پرداخته است.

آغاز: بسم الله الذي ابلج نهج البلاغة مناهج البلاغ ليكون للمستبصرين ... اما بعد فيقول المرتجى صنع ربه و غفرانه علاء الدين محمد بن ابى تراب

[دنا 549/2 نسخه ها با حدائق الحقایق او که شرح مفصل اوست متأسفانه خلط شده؛ الذریعة 161/3؛ مکتبة امیر المؤمنین 427/2]

1. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 77

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ نسخه از فخر الدین نزد صدرالمحققین امانت بوده است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج

سرخ مقوایی، 23 سطر (17/5×11) [ف: 752]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6139

آغاز: برابر، انجام: و لعل الأول اظهر لفظ و الشفق بالتحريك الخوف، و ارعدت الأسماع لزيه الداعي إلى فصل الخطاب و مقايضة الجزاء و النكال و العقاب و نوال الثواب .

خط: نسخ، بی کا، تا: 1111ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری مشکى، 195، 14 سطر، اندازه: 16/3×24/2 سم [ف: 1-74]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2379

آغاز: برابر، انجام: تم الشطر الأول من كتاب بهجة الحدائق في شرح كلمات كلام الله الناطق ... يا ارحم الراحمين فقط «شطر اول» را که در 19 ربیع الاول 1092 تألیف شده؛ خط: نسخ، کا: ملا حاجی محمد بن ملا علی حسن، تا: رجب 1136ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن لایی تریاکى، 220گ، 24 سطر، اندازه: 17/8×23/9 سم [ف: 1-74]

4. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2200

آغاز: برابر؛ انجام: قبح الله المصقله فعل فعل الساده و فرفر العبيد تم الشطر الأول من كتاب ... خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12ق؛ مصحح، محشی با عنوان الراقمه جعفر؛ تملکی بدون نام با مهر «مرتضى بن آصف الحسينى» (بیضوى)؛ 231، 22 سطر، اندازه:

18×25 سم محدث ارموى مخ: ف: 1-261]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19715

آغاز: باب المختار من كتب امير المومنين عليه السلام و رسائله الى اعدائه و امراء بلاده؛ انجام: و المراد الفصح و الشذوذ النفر و المراد عدم الاطلاع عليه قد اتفق الفراغ من تأليف كتاب بهجة الحدائق ... و تعاقبت الشهور و الاعوام خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ جلد: بیرون و درون میسن قهوه ای لبه دار، 130 گ، 23 سطر، اندازه: 17×24 سم. [ف: 26 - 140]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13762

آغاز: برابر؛ انجام: قد ذكرها الشارح عبد الحميد بن ابى الحديد فيشرح قوله (عليه السلام) قبح الله مصقلة فعل فعل السادة و فر فرار العبيد تم الشطر الأول من كتاب بهجة الحدائق از آغاز كتاب تا خطبه «ومن كلام له و قد ارسل رجلا ن اصحابه يعلم له علم قوم منجند الكوفه ... فقال بعد لهم كما بعدت ثمود» را شامل است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 16 جمادى الاول 1288 ق؛ مهر: «محمد حسين گلستانه» (بيضوی)؛ جلد: تیماج سرخ سوخت ترنج با سر با نقش گل مجدول گرهی، 241 گ، 23 سطر، اندازه: 19×30 سم [ف: 37-301]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6005

بخش اول؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ابراهیم عامری سبزواری چشمی، بی تا؛ روی برگ اول وقفنامه کتاب و اینکه بانی صحافی آن محمد باقر بن محمد حسن بیرجندی به تاریخ رجب 1351 بوده، دیده می شود؛ جلد: تیماج سبز، 256 گ، 25 سطر، اندازه: 18×23/5 سم [ف: 16-7]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9137

آغاز: احصاؤها بثمان ميسور قريب التناول لا يعدمه احد لعمومه الوارد مع قلة العوائق عن الوصول الى واحد من أفراده خط: نسخ، بی کا، تا: در عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، کار مقابله آن توسط علاء الدین محمد بن سلیمان بسطامی به سال 1102 پایان یافته؛ جلد: تیماج مشکى، 229، 29 سطر، اندازه: 19/5 × 29/5 سم [ف: 23-271]

9. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [نشریه: 7-532]

10. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 5312

آغاز: الحمد لله ولي الألاء و كاشف الضراء ... اما بعد فهذه الجزء الثاني من كتاب بهجة الحدائق؛ انجام: و الشذوذ النفر المراد عدم الاطلاع عليها قد اتفق الفراغ من تأليف كتاب بهجة الحدائق

جزء دوم، خط: نسخ، کان محمد صادق بن محمد علی کاتب، بی تا؛ کاغذ: اصفهانی نازک، جلد: تیماج دورنگ، 491 ص، 23 سطر (17×11)، اندازه: 19×25 سم [ف: 1-192]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1089

آغاز: برابر؛ انجام: و بها سمیت شرط السلطان لانهم جعلوا الانفسهم علامات يعرفون بها كذا قال أبو عبيد و حکى عن بعض.

قسمت اول؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ تملك: محمد ابن رضی الدین هروی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز،

ص: 175

270 گ، 26 سطر، اندازه: 19×28 سم [ف: 3-266]

12. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1847

قسم اول؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، 237 گ، 25 سطر، اندازه: 18/5×24 سم [ف: 5-232]

• بهجة خاطر و نزهة الناظر / لغت عربی

bahjat-ul xatir wa nuzhat-un nazir

بحرانی، یحیی بن حسین، ق 10 قمری

(- 160) (bahrānī, yahyā ebn-e hoseyn)

تاریخ تألیف: ربیع الأول 967ق

رساله ای است مختصر در فرق بین کلماتی که در معنی ظاهره مترادف اند ولی با یکدیگر متفاوت اند و ممکن است مورد اشتباه واقع گردند. پاره ای از فرقها که در این رساله ذکر شده فرق های اصطلاحی است نه لغوی، و مجموع واژه های ذکر شده در این رساله چهار صد واژه می باشد. این رساله را «الفرق بین الكلمتين» و «الفروق اللغوية» نیز نامیده اند.

آغاز: بسمله حمدله ... فهذه رسالة في الفرق بين الكلمتين المتقاربتين في المعنى و المشبهتين فيه معنى و صنعتها ... فيقول و بالله التوفيق الفرق بين التسمية و البسملة أن البسملة علم على ... الفرق بين الحمد و الشكر و الشكر ان الحمد لا يكون الا باللسان [دنا 550/2 (6) نسخه]

1. قم؛ استادی، رضا، شماره نسخه: نامعلوم

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الأول 967ق؛ 30 گ، 21 سطر، اندازه: 15×20 سم [صد و شصت نسخه: 8

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1463/13

آغاز: برابر؛ انجام: الفرق بین الاسف و الغضب ان الاسف اشد الغضب، قال تعالی فلما آسفونا انتقمنا ..

خط: نستعلیق، کا: علاء الدین محمد بن حسین حافظ قاری، تا: شعبان 965ق؛ جلد: تیماج سبز، 8 گ (94-101 پ)، اندازه: 8/5×17 سم [ف: 4-297]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7831

آغاز: برابر؛ انجام: و یرفع ماضیه الجملة اربعمائه فرق و الحمد لله رب العالمین.

در فهرست به نام الفرق بین الكلمتين آمده است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: غره جمادی الاول 1085ق؛ کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد:

چرمی ضربی، 24گ، 17 سطر (5×11/7)، اندازه: 10/6×18/2 سم [ف: 13-59]

قم مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 243

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-277]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3050/6

آغاز: برابر؛ انجام: و منذ تجر ما مضی من الزمان و منذ تجر حاضر الزمان و یرفع ماضیه

در فهرست با عنوان «الفرق اللغویة» و ناشناس؛ خط: نسخ، بی کا، تان 1131ق؛ 23گ (71-93پ)، 17 سطر، اندازه: 17/5×11 سم [ف: 8-270]

5. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 232/6

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-263]

6. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 252/2

آغاز: الفرق بین المحال بالضم والمحال بالفتح ان المحال بالضم هو المستعمل في الكتب وبالفتح بعمنی لاشک؛ انجام: هو سؤال عن الشخص تمام شد ایاک ابوک ایبک لالولی یعنی نه صاحب من.

در فهرست ناشناس، خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1215ق؛ مصحح، جلد: تیماج مشکى عطف پارچه ای، 4گ،

اندازه: 16×21 سم [ف مخ: 141]

7. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 5184/2

آغاز: برابر؛ انجام: و الفرق بین مذومند آن مذمبني على السكون ... و منذ جر ما مضی من الزمان و حاضره (و منذ) تجر الزمان الحاضر و یرفع ماضیه .. الجملة اربعمأة مأة فرق . و الحمد لله رب ... المعصومين فقد تم هذه الفرق على يد كلاب (؟) ائمة المعصومين حسين بن حيدر ... في شهر محرم الحرام 1132.

در فهرست ناشناس و با عنوان فروق اللغویة؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1132ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکى مقوایی، 18گ، (253-271)، 21 سطر، اندازه: 14/5×24 سم [ف: 5-368]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2796/6

آغاز: برابر؛ انجام: الفرق بین آن و أن فالأولى تعرف بنصب الفعل المضارع و الثانية بجزمه.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 29گ (143پ-171 ر)، اندازه: 12×19 سم

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 235/6

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-267]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17538ض

در فهرست ناشناس، بی کا، بیتا (د.ث)

• بهجة الدارين في الامر بين الأمرين / فلسفه / عربی

bahjat-ud dārayn fi-l amr bayn-al amrayn

قمی، محمد طاهر بن محمد حسین، -1098 قمری

(1687 qomī, mohammad tāher ebn-e mohammad hoseyn)

تاریخ تألیف: ذی‌عده 1055ق؛ محل تألیف: قم

پیرامون جبر و تفویض و دو شبهه مشکل فلسفی ترجیح بلامرجح و تخلف معلول از علت تامه، در یک «مقدمه» و دو «فصل» و یک «خاتمه»، با نقل بسیاری از گفته‌های فلاسفه و دانشمندان علم کلام. آغاز: الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا بلطفه على

ص: 176

أوضح طرق الدين و عصمنا من اتباع آراء المجادلين ... اما بعد، فهذا رسالة وجيزه في ابطال الجبر و التفويض و اثبات الأمر بين الأمرين ... صنفها .. محمد طاهر بن محمد حسين و سماها بهجة الدارين في الأمر بين الأمرين ... انجم: ولا ريب في أنها متواترة تواترة معنوية فيما ادعيناه و دلالتها صريحة فيما اخترناه، الحمد لله رب العالمين.

[دنا 550/2 (5 نسخه)؛ الذريعة 162/3؛ فهرستواره 2610/4 «اوزان شرعيه»]

1. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 6290/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق، كا: محمد على، تا: پنج شنبه اواسط جمادى الاول 1072ق، جان ابهر؛ جلد: تيماج قهوه اى، 24گ (آپ -24پ)،
اندازه: 10/5×15 سم [ف: 16-262]

2. مشهد؛ مرتضوى؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر كا: محمد شفيح بن ناد على قمى، تا: جمادى الثانى 1086ق؛ 78ص (214-291) [ف مخ:-37]

قم: مركز احياء؛ شماره نسخه: 2578/2

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسى ف: 7-168]

3. تهران؛ علوم پزشكى؛ شماره نسخه: 277/15

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كان محمد كاظم حمامى پسر استاد ميرزاى اصفهانى، تا: سه شنبه 27 ذيحجه 1111ق؛ 82ص (379-460، 17 سطر،
اندازه: 12×18 سم (نشریه: 3-354)

4. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 1980/1 -عكسى

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بى كا، تا: شنبه 27 صفر 1316ق؛ 88ص (2-89) عكسى ف: 1-54]

•البهجة الراققة في شرح الزهرة البارقة / لغت / عربى

bahjat-ur rā`iqa fi š.-iz zuhrat-il bāriqa

امام الحرمین همدانى، محمد بن عبدالوهاب، -1303 قمرى

وابسته به: الزهرة البارقة؛ أمام الحرمين همدانی، محمد بن عبدالوهاب (-1303)

گزارش ارجوزه خود اوست در لغت عربی که در 1281 ق سروده بود. این ارجوزه در 1 «مقدمه» و 7 «باب» و هر باب در چند «فصل» است: مقدمه در حد لغت و لفظ و جز آن؛ باب 1. وضع ارکانه؛ 2. المعارف الراجعة الى اللغة من حيث الاسناد؛ 3. المعارف الراجعة الى اللغة من حيث الالفاظ؛ 4. المعارف الراجعة الى اللغة من حيث المعنى؛ 5. المعارف الراجعة الى اللغة من حيث لطائفها؛ 6. فيما يرجع الى حفظ اللغة و ضبط مفاريدها؛ 7. فيما يرجع الى رجال اللغة.

[الذريعة 73/12 «الزهرة البارقة»؛ دنا 550/2]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 2019/2 -عكسى

آغاز: آغاز مقدمه: اللفظ عرفا صوت احتوى على ... الحمد لله الذي علمنا حقايق اللغات و الهمنا دقايق البلاغات، و الصلاة ... اما بعد، فيقول الفقير إلى رحمة ربه الودود محمد بن تاج الحاج عبدالوهاب الهمداني المعروف بين أصحابه به ابن داود؛ انجام: مما سيتلى عليك مفصلا انشاء الله. فهذه مقاصد هي مسايل هذا العلم.

خط: نستعليق شكسته تحریری، بی کا، تا: 13 یا آغاز 14 ق؛ افتادگی: انجام؛ 62 ص (32-93) [عكسى ف: 1-54]

• بهجة الراغب الى شرح بغية الطالب / فقه / عربي

bahjat-ur ragib ilas.-i buggyat-it talib

ربيعى نجفى، محمد بن يونس

rabī najaī, mohammad ebn-e yūnos

وابسته به: بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب؛ كاشف الغطاء، جعفر بن خضر (1154-1228)

شرحی مزجی و استدلالی بر کتاب «بغية الطالب في معرفة المفروض و الواجب» شيخ جعفر كاشف الغطاء است. این شرح با عناوين «قال قال» برگزار گردیده و در زمان حیات كاشف الغطاء نگاشته شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7416

آغاز: الحمد لله الذي جعل الكتاب حجة للانام و مرجعا للخاص و العام، انجام: قال المنصف فالمتصل بالكر بمجرد زوال التغير لانه متى زال التغير حكمت المادة.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی تا، تقریظ مرحوم کاشف الغطاء تقریظی به این عبارت: «لقد اجاد و افاد و جاء بما فوق المراد السالك اوضح سبيل الرشاد الموفق لتأييد و السداد الطاهر المطهر صاحب المحل الازهر و المقام الأنور في شرحه لرسالة الاقل الاحقر الجنيجاوي المسمى لصغر قدره بجعفر فيا له من شرح قد اوضح مبهماتہا و ابرز غوامض مشکلاتہا مع لفظ كالدر النضيد و جواهر معان وقعت موقع القلادة من الجيد نفع الله به الطالبين و عم نفعه بجمع المؤمنين آمين»؛ جلد: مقوا، 41 گ، 21 سطر، اندازہ: 15/5 × 21/5 سم آف: 25-397]

• بهجة الروح / اخلاق / فارسی

bahjat-or rūh

روحي نیشابوری

rūhī neyšābūrī

ص: 177

آغاز: فصلی چند از کتاب بهجة الروح مولانا روحی نیشابوری مرقوم می شود. فصل اول در بیان سلوک بزرگی بی حسب و نسب و خودبینی و خودپسند و مقید به صدرنشینی؛ انجام: به غایة الغایة کریه و رکیک می باشد. زنهار بدان سلوک اندر عالم *** تا ننشینی در پس زانوی ندم / زنهار سلوک آن چنان کن که به دهر *** فارغ باشی زمحنت و غصه و غم

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن علی بن اسماعیل کرکی، تا: قرن 11؛ پس از برگ 13 برگ یا برگهایی از دفتر افتاده و در برگ 14 چند حدیث و چند بیت از سید حمیری است که گردآورنده این جنگ می گوید از خط جد خویش شیخ علی نقل کرده، قطعه ای از حکیم رکنا و نیز یک صفحه از یکی از منشآت است با این آغاز: بارقه توفیق ازلی و شعشعه هدایت لم یزلی که چراغ افروز خاطر قدسی مناظر است؛ کاغذ: اصفهانی آبی و زرد، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و نیم ترنج گل و بوته دار و آب طلایی، قطع: نیم خستی، اندازه: 23/5×14 سم (نشریه: 13-246)

• بهجت الروح و قوت الارواح = بهجة الأرواح / موسیقی / فارسی

bahjat-or rūh va qovvat-ol arvāh = bahjat-ol arvāh

جرجانی، عبد المؤمن بن صفی الدین، ق 5 قمری؟

(jorjānī, 'abd-ol-mo'men ebn-e safī-od-dīn (-11c

نگارنده آن در دیباچه «عبد المؤمن بن صفی الدین بن اعز الدین بن محی الدین بن نعمة بن قابوس بن وشمگیر جرجانی» یاد شده که این نامه را برای محمود غزنوی (388-421) به نام «بهجة الأرواح» نوشته است. از خود نامه گذشته، از سبک پیداست که پس از آن روزگار نگاشته شده چه در آن از عطار نیشابوری (-617) یاد می شود و از «منطق الطیر» او می آورد و از شیخ العارفین نجم الدین صاحب فصوص روحانی نام می برد. نگارنده از امام فخر الدین طاوس هروی و کتابش به نام «تهجی موسیقی» و از فرزند خود ضیاء الدین محمد یوسف و سعد الدین محیی آبادی و شمس الدین کازرونی و میر فخر الدین و اسحاق موصلی و سید حسین اخلاطی یاد کرده و همه را از استادان این هنر دانسته و همچنین از شیخ رئیس و غلام سلطان ملکشاه یاد کرده و در خاتمه بیتی به عربی از ارزقی شاعر آورده است و می گوید که باید این هنر را از بازاریان و پیشه وران و نادان ها و فقیهان و واعظان و زنان و غلامان درم خریده و احمقان مخنث و قرآن خوانان بد و مکاریان و قاضیان دور داشت و در پایان می گوید که این دانشمندان افزار موسیقی و طرب بساختند: افلاطون و ارسطو و جالینوس و بوعلی و اسحاق موصلی و ابن طائی و محمد امین طاوس. پیداست که نامه از صفی الدین عبد المؤمن بن یوسف بن فاخر بلخی ارموی آذربایگانی (613-693) نیست. (دانش پژوه)

دکتر خانلری در پیشگفتار چاپی این کتاب می نویسد: «روزگار نگارش آن شناخته نیست، شاید از سده 10 یا 11 ق باشد. نام نگارنده و ممدوح آن هر دو ساختگی است» و سپس پیوندی میان این رساله و «رساله موسیقی خواجه عبدالرحمان غزنوی از سده دهم نشان می دهد. در تأیید مطلب چند نکته اهمیت دارد: 1. تاریخ فوت قابوس (-403ق) و تاریخ فوت سلطان محمود (422ق) است و اینکه عقب پنجم قابوس

قبل از سال 422 ق دست به تألیف کتاب بزند، غیر قابل قبول است؛ 2. نثر فارسی متن کتاب، به هیچ وجه با نثر فارسی رایج در زمان غزنویان و بلکه بعد از آن، مطابقت ندارد؛ 3. جو اجتماعی زمان در عصر صفویه، احتمالاً مؤلف را بر آن داشته تا تصنیف این کتاب را، مانند گناهی، به گذشتگان نسبت دهد! این کتاب ظاهراً از زبان عربی و یونانی به فارسی برگردانیده شده است. رساله ای است در علم موسیقی و دارای یک «مقدمه» و 10 «باب» و «خاتمه»: مقدمه: در آنکه هر مقامی از چه استخراج کرده اند؛ باب 1. مبداء این علم؛ 2. اقاول بعضی از حکماء؛ 3. نسبت این علم به وجود انسان؛ 4. نسبت این علم به کواکب سبعة؛ 5. بخور اصول حرکات؛ 6. بیان این علم فی النظم؛ 7. ترکیب پرده به حسب میر عطارد؛ 8. مناسبت هر چه که نغمه گوید؛ 9. بیان اینکه هر پرده چند با تکه بود؛ 10. سلوک صاحب این علم با عامه؛ خاتمه: در نسبت پرده ها به کواکب و عناصر و فصول اربعة.

آغاز: الحمد لله رب العالمين و الصلوة والسلام على خير خلقه مظهر لطف حقه محمد و آله الطاهرين أما بعد فهذه رسالة شريفة و جيزة الباهرة في العلوم الأدوار من قول الحكماء الفلاسفة بدلائل المرضية المطبوعة يعنى این رساله ایست بزرگ قلیل اللفظ کثیر المعنی متبهر در علم موسیقی از کلام حکماء یونان ... اما بعد قال العبد الفقير ... عبد المؤمن بن صفی الدین بن عزالدین بن قابوس و شمگیر

چاپ: به تصحیح و مقدمه هل. رابینو دی برگو ماله، تهران، سلسله انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، 1346

[دنا 550/2 (26 نسخه)؛ الذریعة 162/3]

1. تهران: مجلس شورا؛ شماره نسخه: 4854/2

آغاز: برابر؛ انجام: باب در بیان ادوات و آلات طرب که هر کس از حکما کدام آلت طرب ساخته فی غرة شهر ربیع الثانی سنة ستة و اربعین و الف.

خط: نستعلیق، کا: عین علی، تا: 1046ق؛ دارای 6 شکل و یک جدول از انتها، مقام های موسیقی را در این اشعار شرح داده است و در پایان نام 12 مقام از مقام های موسیقی ذکر گردیده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 24ص (60-84)، 14 سطر (12×6/5)، اندازه: 18×12سم [ف: 13-292]

ص: 178

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11507

آغاز: برابر؛ انجام: بی زمزمه عشق نخواهم بودن ×× تا دم زدن نفس مرا خواهد بود

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: شعبان 1079ق؛ مصحح، دو شکل نجومی مدور، خانه خانه و مجدول، بعد از برگهای 15 و 18 افتادگی دارد؛ مهر: «یا شفیع ... محشر» (بیضی)، «عمل دست محمد صالح» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه ای، 24گ، 11 سطر (9×12/5)، قطع: ، اندازه: 13×18سم [ف: 29-145]

3. تهران؛ مجلس شورا؛ شماره نسخه: 1515/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز ضربی و مقوایی، 44ص (1-44)، 17 سطر [سنا: ف: 2-311]

4. تهران؛ مجلس شورا، شماره نسخه: 93/3

سرود خط: نسخ، بی کا، تا: 1236ق (نشریه: 13-432)

5. تهران؛ ملی ایران، شماره نسخه: 2712/1

آغاز: برابر؛ انجام: شش آواز و بیست و چهار بحر اصول است خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1238ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز یک لا، 29گ، 11 سطر (8×15)، اندازه: 15/5×22سم [ف: 6-320]

• تهران؛ ملک؛ شماره نسخه 16480

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1259ق؛ کاغذ: ، کاغذ فستقی، جلد: لایی پارچه، 14 برگ، 20 سطر، اندازه: 15/2×20سم [ف: 2-63]

7. مشهد؛ آستان قدس رضوی؛ شماره نسخه: 10941/1

آغاز: برابر؛ انجام: این دایره از قول حکما در بیان دوازده مقام و بیست و چهار شعبه و چهل و هشت گوشه و شش آوازه و بیست چهار بحر اصول است.

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1270ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی روشن، جلد: تیماج خرمایی، 15 سطر، قطع: ، اندازه: 16×25سم [ف: 18-114]

8. مشهد؛ آستان قدس رضوی؛ شماره نسخه: 12271

آغاز: برابر؛ انجام: تاقوت دم زدن مرا خواهد بود ... ذیحجه الحرام سنه 1297 خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1279ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، 12 سطر (1679)، قطع: ، اندازه: 14×20سم (الفبائی: 91)

9. تهران؛ ملی ایران؛ شماره نسخه: 2148/1

آغاز: برابر؛ انجام: این دایره از قول حکماء در بیان دوازده مقام و بیست و چهار شعبه و چهل و هشت گوشه شش او از بیست و چهار بحر اصول است خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1279ق، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه کاغذی عطف و گوشه تیماج قهوه ای، 43ص، 12 سطر (9×15)، اندازه: 21/5×15سم [ف: 5-202]

10. تهران؛ ملی ایران، شماره نسخه: 2307/4

آغاز: برابر؛ انجام: مخالف مغلوب مرکب و بیات همایون و نهفت نوروز عرب نوروز عجم خط: نسخ و نستعلیق، کا: کا: زین العابدین ابن احمد تبریزی، تا: 1282ق، کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مقوایی، 34ص، 14 سطر (9×15/5)، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 5-428]

11. تهران، دانشگاه تهران؛ شماره نسخه: 199/3

آغاز: برابر؛ انجام: بوسلیک، حسینی، حجاز، نوا، کوچک، بزرگ، رهاوی. تمت الرسالة بعون الملک الوهاب.؛ خط: نستعلیق، کا: کا: محمد علی، تا: 1287ق؛ در پایان دارد این دائرة از قول حکما در بیان دوازده مقام و بیست و چهار شعبه و هشت گوشه و شش اداره و بیست و چهار بحر اصول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد مقوایی تازه، 78گ، 12 سطر (7/5×14)، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 4-839]

12. تهران؛ سپهسالار (شهید مطهری)؛ شماره نسخه: 698

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1295ق؛ تصویر چند آلت موسیقی و یک دائرة مقام های موسیقی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج، 29گ (2پ - 30ر)، 14 سطر، اندازه: 11×18سم [ف: 3-262]

13. تهران؛ مجلس شورا؛ شماره نسخه: 378/1

خط: نسخ، کا: رایبندی گوماله، تا: قرن 14؛ در دو مجلد که برای چاپ آماده کرده بوده است؛ کاغذ: آبی خط دار، جلد: گالینگور، 38برگ، 23 سطر 16×27 سطر، قطع:، اندازه: 31719سم [سنا: ف: 1-216]

تهران؛ دانشگاه تهران شماره نسخه: 6011-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها: ف: 2-237]

تهران؛ کتابخانه (پژوهشگاه) مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 6 و 7

همان نسخه بالا [فهرستواره مینوی: 163]

14. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 494/5

آغاز: و بعد چنین گوید (نام مؤلف) که چون طبع سلطان السلاطین سلطان محمود غزنوی را راغب و مایل بعلم شریف موسیقی دید؛ انجام: و هر گاه استادان خواسته باشند آزمایش کنند و قوت و قدرت یکدیگر معلوم کنند از آن معلوم کنند و السلام علی من اتبع الهدی

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن مشکی، 38 ص (239-277)، 19 سطر، اندازه:

14×21/6 سم [ف: 5-45]

تهران؛ دانشگاه تهران، شماره نسخه: 3011/5-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-781]

15. مشهد؛ آستان قدس رضوی؛ شماره نسخه: 12243/4

آغاز: برابر؛ انجام: ویست و چهار بحر اصول است

خط: نسخ و نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: اسدالله منجم دودانگه هزار جریبی، تا: رجب 1306 ق، جان تهران واقف: سید جلال الدین
تهرانی، مرداد 1361، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی، 24 ص (85-108)، 17 سطر، اندازه: $14/5 \times 21/5$ سم [ف: 17-479]

16. تهران، دانشگاه تهران؛ شماره نسخه: 5869/1

خط: نستعلیق، کا: کا: معز سجادی، تا: 1314 ق، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 10 سطر (16×11)، قطع: ربعی

[ف: 16-115]

ص: 179

17. تهران؛ مجلس شورا؛ شماره نسخه: 3455/302

آغاز: برابر؛ انجام: نوروز عرب نوروز عجم ... تمت الرساله 16 جمادی الاول سنه 1139 بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج یک لا قرمز، 2 گ (439-440)، قطع: بیاضی، اندازه: 15/5×33 سم [ف: 10-1381]

18. تهران؛ باقر رقت (ترقی)؛ شماره نسخه: بدون شماره/1

بی کا، بی تا؛ از زبان تازی و یونانی به لفظ مسلسل فارسی نقل کردم ... و به ده باب و مقدمه و خاتمه پرداختم (میراث اسلامی: 5-625)

19. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6193/12

آغاز: برابر؛ انجام: و چهل و هشت گوشه و شش آوازه و بیست و چهار بحر اصول است (سپس یک دایره)

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه ای، 17 گ (188 پ 205 پ)، 17 سطر، اندازه: 12×17/3 سم [ف: 9-241]

20. تهران؛ سپهسالار شهید مطهری؛ شماره نسخه: 2869/5

آغاز: برابر؛ انجام: نوروز عرب. نوروز عجم. شهناز. بی زمزمه عشق نخواهم بودن × تا دمزدن نفس مرا خواهد بود در فهرست ناشناس آمده؛ بی کا، بی تا؛ در حاشیه صفحه نخستین اعتضاد السلطنه درباره ساختگی بودن این کتاب سخنانی دارد؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز زerkوب مقوایی، 22 گ (179-158 پ)، 12 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 3-261]

21. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 833/1

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه ای نو، 22 گ (1 پ-23 پ)، 12 سطر، اندازه: 15/6 × 21/7 سم [ف: 5-204]

• بهجة الروح (ترجمه) / موسیقی / انگلیسی

(.bahjat-or rūh t)

جرجانی، عبد المؤمن بن صفی الدین، ق 5 قمری

(jorjānī, `abd-ol-mo`men ebn-e safī-od-dīn (- 11c

مترجم: رایینو، یاسنت لویی 1877-1950 میلادی

وابسته به: بهجت الروح و قوت الأرواح = بهجة الأرواح جرجانی، عبد المؤمن بن صفی الدین (قرن 5 قمری) از رایینو در 1943

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 378/2

خط: نسخ، کا: رایینودی گوماله، بی تا؛ دیباچه آن در آغاز چاپ تهران ترجمه شده است؛ کاغذ سفید، جلد: مخمل قهوه ای مقوایی، 75گ، 36 سطر (18×31)، اندازه: 20×33سم [سنا: ف: 1-216]

• بهجة الرؤساء در علاج امراض النساء / طب / فارسی

'bahjat-or ro'asā' dar 'alāz-e amrāz-e nesā

باید ترجمه باشد از بهجة الرؤساء في علاج امراض النساء احمد افندي بن حسن بن علی رشیدی حکیم مصری (-1282 ق) که در بولاق در 1260 به چاپ رسیده است؛ مشتمل است بر: فصل اول، در بیان امراض فرج، مشتمل بر پنج مقاله: مقاله 1. امراض شفرین کبیرین در ده مبحث: (1) عدم شفرین کبیرین، (2) التصاق شفرین کبیرین، (3) جروح شفرین کبیرین، (4) کوبیده شدن شفرین کبیرین، (5) التهاب شفرین کبیرین، (6) ادویماء شفرین کبیرین (قسمتی از استسقاء موضعی)، (8) اکیاس شفرین کبیرین، (9) اورام لیفیه شفرین کبیرین، (10) دوالی شفرین کبیرین؛ مقاله 2. امراض شفرین صغیرین در چهار «مبحث»: (1) طول مفرط شفرین صغیرین، (2) التصاق شفرین صغیرین، (3) التهاب شفرین صغیرین، (4) اورام فطریه در شفرین صغیرین؛ مقاله 3. امراض بظر، در سه «مبحث»: (1) طول بظر بافراط، (2) التهاب بظر، (3) سرطان بظر؛ مقاله 4. امراض مجرای بول در دو «مبحث»: (1) انسداد مجرای بول، (2) سرطان ابتدای مجرای بول؛ مقاله 5. امراض عامه بر جمیع اجزاء فرج در چهار «مبحث»: (1) حمزه فرج، (2) حکه فرج، (3) قروح اکاله زهریه در فرج، (4) تولدات زهریه در فرج؛ فصل ثانی در بیان امراض مهبل در نه مقاله: مقاله 1. عیوب متکونه در مهبل در پنج «مبحث»: (1) ضیق مهبل خلقا و یا بر سیل عرض (بقیه را ناقص است).

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: 54

آغاز: چون تما شد جمع نمودن و نوشتن این کتاب و تصحیح و پاکیزگی آن نامیده شد بهجة الروسا در علاج امراض النساء؛ انجام: جدول است و آخرین کلمه آن: «سمیت و تریاقیست» می باشد.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ بیست و هشت کتاب در جدول طلا و آبی؛ 264 ص، 23 سطر، اندازه: 20×32سم [نشریه: 3-303]

• بهجة السنية في شرح دعوه الججلوتيه / دعا / عربی

bahjat-us sanlyya fī ṣ.-i da'wat-il juljulwtlyih

اخلاطی، حسین بن علی، ق 9 قمری

(axlātī, hoseyn ebn-e 'alī (- 15c

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16148

آغاز: بسمله هذه بهجة السنية في شرح دعوه الججلوتية؛ انجام: هذا بيان الدعوه مع شرح كل بيت على حدته بشرحه و منافعه

خط: نسخ، کان محمد وسیم، تا: قرن 13؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، اندازہ: 2013 سم [رایانہ]

• بهجة الشعراء / تراجم / فارسی

'bahjat-oš šo'arā

اسرار تبریزی، محمد کاظم بن محمد، 1265-1315 قمری

ص: 180

تاریخ تألیف: بین سالهای 1294-1299ق.

شرح اشعار و زندگی سرایندگان بذله گو و شوخ طبعان آذربایجان که به پیروی از «تذکره یخچالیه» میرزا محمد علی ندیم اصفهانی تألیف شده است. با آن که بیشتر این شعرا اشعار فارسی هم دارند اما «نگارنده این کتاب مبارک بنای این مجموعه را بر ترکی نهاده است. مؤلف بر آن بوده که از شعرای معاصر خود یاد کند: «و مخفی نماند هر شاعری که نگارنده کتاب در این مجموعه مبارک نام برده از شعرای معاصرین ماست. بدین معنی که همه اینها در عهد دولت قاجاریه ظهور نموده اند و شعرایی که در عهد ماضیه هم تخلص شعرای معاصرین ماست خواهم نمود». از این رو مؤلف بسیاری از کسانی که از آنها یاد کرده را دیده و سروده هایشان را از خودشان گرفته است. مثلا در شرح حال راغب می نویسد: «در حقیقه الأمر نگارنده این کتاب مبارک که عمرم به مرحله سی چهار رسیده و با بسیار از صاحبان ذوق ملاقات و مباحثه نموده ام». نام شعرای این تذکره چنین است: آتشی مراغه ای؟ ارشاد، کربلایی علی؛ اسماعیل؛ افسر اردوبادی، میرزا عبدالله؛ اعمی؛ اشکرین، کربلایی حسینی؛ باقر دلاک؛ بلبل، کربلایی تقی دلال؛ پروانه، آخوند ملا تقی؛ بینوا؛ پرغم، میرزا احمد تبریزی؛ تالانندی مرنندی؛ توپچی؛ ثاقب اهری؛ جودی، آخوند ملا-ستار روضه خوان؛ جرتاب، صادق؛ حلیم هروی خلخال، غفار؛ حسن سرابی؛ حقیر مرنندی، حاجی میرزا عبدالغفار ماهوت فروش؛ خلیفه سرابی، محمد؛ خادم عطار؛ خیام ثانی؛ دلسوز تبریزی، کربلایی محمد امین؛ درویش بلبل؛ دلریش، کربلایی عسکر جورابچی؛ دلگیر، کربلایی محمد عطار؛ ذکری، کربلایی نجف بازارچی؛ راجی، حاجی ابوالحسن متوفی؛ ربیعی، میرزا عبدالعلی میانه ای؛ راغب اهری، میرزا موسی اهری؛ رضا صراف؛ زهدی، کربلایی نوروز سبزی فروش؛ سرمست، آقا میرزا باقر کفوری؛ سمطوری، سنتوری؛ سید نقاش، سید محسن سلطان؛ ساقی قصه خوان؛ سروری، کربلایی شکرالله؛ شکری، کربلایی کریم حکم آبادی؛ ساعی، میرزا ابوالقاسم؛ شاهد کودوشچی، کربلایی حسین بابا؛ شکوهی، کربلایی مهدی آینه ساز؛ شیدا، لطف الله؛ شاکر تبریزی؛ شیخ علی اکبر؛ شایق ذاکر؛ شهباز تبریزی؛ صابری؛ صبوری، آقا میر عباس متوفی 1293ق؛ صفا، سید حسن؛ ضیاء، کربلایی آقا عرقچین فروش پسر ملا محمد علی؛ طغرا، مهدی حسین پسر محمد علی جورابچی؛ طلوعی، میرزا عبدالرسل؛ طالب محزون، ابوطالب؛ ظهوری، علی شهیر به عطار؛ عبقری، کربلایی رحیم امیر خیزی؛ عاجز مرنندی، حاجی میرزا یوسف؛ غمدل دلمقانی؛ غشی چایچی؛ فدوی، ملا مهر علی؛ فنای خوبی، میرزا عبدالرسول؛ فارغ؛ فاخر، مهدی احمد آقا بزاز؛ فیاض؛ قدسی، ملا محمد تقی مکتبدار؛ قصیر؛ قمری، میرزا محمد تقی؛ گلشن، حسین آقا ارموی؛ گنجی خوبی، میرزا محمد صادق؛ کاشف؛ لعلی، آقا علی ایروانی تبریزی؛ لاطف، مهدی عسکر؛ مظطر، آقا میر یحیی؛ میر خوبی فرزند میرزا عبدالرسول فنا؛ موبد، کربلایی اسماعیل عرقچین فروش؛ مهجور، کربلایی عبدالعی آهنگر؛ مجمر، میرزا محمد علی؛ ملا کریم میرزا جبار؛ مظلوم، کربلایی ابراهیم؛ نباتی؛ ناجی؛ ناطق؛ هوشین؛ واقف، مهدی محمد علی میناگر؛ یوسف پالوده پز [تاریخ تذکره های فارسی، ج 1، ص 130 - 136 (همین نسخه را دیده است)]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9174

آغاز: سعادت ابدی و دیباجه کرامات سرمدی پادشاهی راست که طوطی ناطقه انسانی را در محاذات تکلم به ادای انمن البیان السحرة؛ انجام: زهر بادی چو کاهی گر بورزی ** اگر کوهی به کاهی در نیرزی / سخن این بود دیگر جمله تزویر ** تو خواهی رد کن خواهی که در گیر.

خط: نستعلیق، کا: حسن حسینی، تا: 10 صفر 1299ق، جا: طهران؛ نسخه مغلوط است، مطالبی از کتاب به خط جعفر سلطان القزایی و

چند سطر به لاتین، مصحح، این نوشته ها گاهی استحسانی و ذوقی در رد و قبول برخی ابیات است و گاهی اضافاتی درباره مطالب متن، در مواردی هم اشتباهات مؤلف بر شمرده شده است (مثلا- در وجه تسمیه تخلص عبقری در ص 126 یا ص 9 و 19)، نویسنده این یادداشت ها مشخص نیست اما در یک جا تاریخ 1301 ق را پای نوشته های خود گذارده است (ص 17 و 21)؛ خریداری از جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: صنعتی شکری، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج و جدول عطف چرمی، 102 گ، 12 سطر (9×15/5)، اندازه: 16/7×22 سم [ف: 29/2

[835-

• بهجة الشعراء = گل‌های رنگارنگ / شعر / فارسی

bahjat-oš šo'arā' = gol-hā-ye rangārang گزیده سروده هایی، بیشتر از فردوسی و نظامی گنجوی، سنایی و سعدی، سپس مجموعه سروده های تذکره گونه، کاری به مانند تذکره اسحاق بیگ عذری بیگدلی (مشترک 1065/1) و بوستان خیال فخری هروی (مشترک 2056/12).

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 171

آغاز: بسمله، حمدله، صلوات. اما بعد، به موجب حکم همایون ... به داد و به دانش به تاج و به تخت *** به فر و به مهر و به رای و به بخت؛ انجام: ای سنگدل صیاد من تا چند بر یاد قفس *** سر زیر بال خود کشم در گوشه گلزارها

در دیباچه ای الحاقی و به خامه دیگر که به اصالت و درستی آن نمی توان اعتماد کرد، آمده که این مجموعه را علی اصغر متخلص به ملک الشعراء، به دستور شاه عباس صفوی، از کتاب ها برگزیده، بهجت الشعراء و گل‌های رنگارنگ نامیده است؛ خط:

ص: 181

نستعلیق تحریری، کا: دوم داعی تبریزی، تا: پنج شنبه 2 رمضان 1240ق؛ با یادداشتی مورخ 1244 ق که نشان می دهد دارنده نسخه در خدمت فریدون میرزا و بهمن میرزا شاهزادگان قاجار بوده؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: مقوا ابری، گوشه و عطف تیماج قهوه ای، 124گ، 15 سطر (8/5×14/5)، اندازه: 20/5×14/5 سم [ف: 1-37]

• بهجة الشيعة في نصرۃ الطريقة البهية / كلام و اعتقادات / عربي

bahjat-us Sla fi nusrat-it tariqat-il bahiyya

اصول دین پنج گانه را با استدلال مختصر و استفاده از آیات و احادیث رابا استدلال مختصر و استفاده از آیات و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) نگاشته و بحث امامت را با تفصیل بیشتری بررسی کرده و در این بحث فقط از احادیث اهل سنت روایاتی آورده تا حجت بر همه مسلمانان تمام باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6415

آغاز: انموذجا لذلك العلم و احترز عن الاطناب بنلا یمل الاحباب سوی مبحث الولاية؛ انجام: و ما فيها من انواع النعمة و النعمة و غیر ذلك و يجب الاعتقاد.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، گویا نسخه ای که در دست بوده افتادگی هایی داشته که در نسخه ها سرایت کرده است؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه ای، 106گ، 21 سطر، اندازه: 13×20/5 سم [ف: 17-22]

• بهجة الصفا / شرح حدیث / عربي

bahjat-uş Şafa

محمد هادي بن محمد مهدی، قمری

mohammad hādī ebn-e mohammad mahdī

وابسته به: کتاب من لا یحضره الفقیه = من لا یحضره الفقیه شیخ صدوق، محمد بن علی (311-381)

شرح مزجی است بر کتاب «من لا یحضره الفقیه» شیخ صدوق.

تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه: 23

آغاز: الحمد لله المتعالی عن صفات المخلوقین المنزه عن نعوت الناعتین؛ انجام: اربعة اشهر لم اصل نافلة فقال لیس علیک قضا أن المریض لیس كالصحيح كلما غلب الله علیه فالله اولی بالعدر فيه جلد اول تا نیمه کتاب صلوة، از انجام ناتمام مانده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 190گ، 19 سطر، اندازه: 13×29 سم [اوراق عتیق: 1-90]

• بهجة الطالبین = شرح الكبرى في المنطق / منطق / فارسی

وابسته به: کبری در منطق - الرسالة الكبرى في المنطق؛ جرجانی، علی بن محمد (740-816)

شرح مختصری است با عناوین «قوله - قوله» بر رساله «کبری» میر سید شریف گرگانی که به خواهش بعضی از دوستانش تألیف شده و توضیحی با نقل اختلاف نظرها در بعضی از مسائل و ذکر شقوق و انواع آنچه را که مؤلف از مطالب بدانها اشارت دارد آغاز: بسمله الحمد لله الذي جعل المنطق آلة لابرار ما يعلم و صير العقل ... این کلمات کلماتی است متعلق به رساله کبری به خواهش بعضی ... سمیته بالبهجة الطالبین ... قوله بدانکه آدمی

انجام: و اما از وضع احد الجزئین لازم نمی آید رفع دیگری زیرا که اجتماع هر دو با هم صحیح است

چاپ: در هامش کبری في المنطق در سال 1317 چاپ سنگی شده.

[دنا 552/2 (22 نسخه)؛ نسخه های منزوی 1493/2]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1384/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی نرم، 45گ، ابعاد متن: 1086، اندازه: 10×14 سم
[ف: 3-944]

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1808/1

آغاز: برابر خط: نسخ، کا: حسین بن محمد تبریزی، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 24گ (1پ - 24پ)، 17 سطر، اندازه: 15×5×21 سم [ف: 5-227]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1706

خط: نستعلیق، کا: عبد المجید، تا: 1235ق؛ کاغذ: کاغذ فستقی آبی، جلد: میشن سیاه لایی، 46گ، 11 سطر، اندازه: 10/6×16/6 سم
[ف: 2-63]

4. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3320/2

کا: سید ابوالقاسم فرزند سید سامع نصر آبادی یزدی، تا: 1243ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، 32 (26-57)، اندازه: 9×13 سم
[ف: 5-1614]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5559

خط: نسخ، بی کا، تا: 27 جمادی الاول 1244ق؛ کاغذ: کبود، جلد: تیماج مشکی، 86گ، 12 سطر (6×11)، قطع: بغلی، اندازه: 9×15 سم (ف: 16-35)

4. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1469/3

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم شریف پسر حاج محمد علی یزدی، تا: 1257ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، 40ص (113-)

ص: 182

152، 16 سطر (6×11)، اندازه: 10×14/5 سم [ف: 3-967]

7. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 38/197-7577

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا رفیع بن محمد جعفر، تا: چهارشنبه جمادی الاول 1262ق؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه ای، 43گ، 16 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-635]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7297/3

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن قربانعلی بروجنی قهفر چی، تا: شنبه 17 رجب 1273ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 44گ (141پ-184ر)، اندازه: 17×11 سم [ف: 19-89]

9. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 450/1

آغاز: برابر؛ انجام: و از وضع تالی رفع مقدم از وضع تالی وضع مقدم

خط: نستعلیق پخته، کا: محمد تقی بن ملا ملک قاضی عسکر، تا: 1280ق؛ 40گ (1پ-40پ) [ف: 1-37]

10. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6808

انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1281ق؛ مصحح، کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی یک لا مجدول میان جداول بوته های ریشه ای، 93گ (33-125)، 8 سطر (115)، اندازه: 10×15 سم [رایانه]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2813/5

آغاز و انجام برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن عبدالرحیم خلخالی، تا: دوشنبه محرم 1287ق، جان زنجان مدرسه سید؛ جلد: تیماج قهوه ای، 23گ (105-127ر)، اندازه: 21/5×17 سم [ف: 8-16]

12. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1317

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حیران، تا: ربیع الثانی 1296ق؛ جلد: تیماج سبز، 69گ، 9 سطر (6×11)، اندازه: 11×17 سم [ف: 3-926]

13. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان، شماره نسخه: 134/1

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن ملامقدس بن محمد حسن بن عبدالنعیم زهانی، تا: پنج شنبه ذیقعده 1306ق، جا: قائن، مدرسه جعفریه؛ جلد: گالینگور مشکی، 34گ (3پ - 36پ)، اندازه: 11/5 × 19 سم [ف: 103]

14. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 198

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: 27 شعبان 1318ق؛ 40گ، قطع: بیاض رقعی (چند نسخه - ف: 345)

15. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 166/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: دبیر اعلم، تا: 27 رمضان 1341ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه قرمز، 24گ، 25 سطر، اندازه: 11 × 17/5 سم [ف: 1-235]

16. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 4048/1

بی کا، بی تا [نشریه: 13-358]

17. تهران؛ شهشهرانی، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: محمد حسینی یزدی، بی تا [میراث اسلامی: 5-596]

18. تهران؛ شهشهرانی، حسین، شماره نسخه: بدون شماره

کان محمد حسینی یزدی، بی تا [میراث اسلامی: 5-596]

19. تهران؛ شهشهرانی، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-606]

20. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: 49/2

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ابوالحسن مجومردی، بی تا؛

18گ (71پ-88پ)، اندازه: 17 × 22 سم [ف: 1-46]

21. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 508/3

بی کا، بی تا، قطع: خشتی (مروی: فی: 283)

22. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1136

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ واقف: نائینی؛ 31 گ، 19 سطر، اندازه: 13×24 سم [ف: 4-368]

• بهجة العالم / جغرافیا / فارسی

bahjat-ol 'ālam

مهارت اصفهانی، 1124 قمری

(mahārat-e esfahānī (- 1712

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1020/1

خط: نستعلیق، کا: غلام علی بیک امیر بیک، بی تا، کاغذ: ترمه جلد: میسن آلبالویی [ف: 5-223]

2. تهران، مرکز فرهنگی خراسان شماره نسخه: 69 عکسی

خط: نستعلیق روشن، کا: محمد امین بک، بی تا؛ 248 گ [جنگ: 4451]

• بهجة الفتاوی / فقه / ترکی

bahjat-ul fatāwā

افندی یکیشهری، عبدالله

afandī-ye yekīšahrī, 'abd-ol-lāh

تاریخ تألیف: گویا فراهم آمده 1130 تا 1134

کتابی فتاوی به صورت سوال و جواب است. مؤلف ابتدا به سؤالات اعتقادی و سپس به مسائل فقهی به ترتیب ابواب فقه عامه پاسخ داده است از زین الدین صدر العلماء ناصر الشریعة ابوالفضل عبدالله افندی یکیشهری مفتی عثمانیه، تحریر و ترتیب محمد فقهی عینی از اعتقادات تا میراث. (دانش پژوه)

آغاز: الحمد لله الذي احکم احکام الشرع على احسن الترتيب و جعل علماء الشريعة

[دنا 552/2 (3 نسخه)؛ ايضاح المكنون: ج 1 ص 202؛ قرطاي 310؛ الأوقاف

ص: 183

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 38530

آغاز: برابر؛ انجام: ایتمد کلرینی آخره تقویضدن عمر وی منعه قاسور اولومی جواب: اولماز

خط: نستعلیق، کا: حسن بن مصطفی روسجقی، تا: جمعه اواخر ربیع الثانی 1164ق، صفحه نخست مجدول به زر و تحریر، در حاشیه مصادر مطلب را با عبارت عربی نوشته؛ علامت وقف و مهر «محمد حسین» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 271گ، 35سطر، اندازه: 18×16/5 سم [اهدائی رهبر: 3-113]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1504

همان نسخه بالا [مؤید: 3-404]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 9120

خط: نستعلیق ترک، بی کا، تا: 21 ربیع الاول 1206ق، جا: کوی مدینه العشاق؛ تملک: سید مصطفی پسر ولی الدین ایچی ایلی در رمضان 1256؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی، 341گ، 21 سطر (7×15/5)، قطع: ربعی، اندازه: 21×14سم [ف: 17-298]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9127

خط: نستعلیق ترک، کا: سیف الله بن علی بن ابراهیم بن علی کمال ار کری روم ایلی نایب شهر خعیله، تا: 10 محرم 1218ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، محشی؛ تملک: عبدالرحمن راتب در 1222؛ کاغذ: استانبولی، فاقد جلد، 319، 25 سطر (9/5 × 17/5)، اندازه: 29×15سم [ف: 17-299]

• بهجة الفناوی / فقه / عربی

bahjat-ul fatāwā

تاریخ تألیف: 1166ق

تصحیحها و ارجاع مسانلها الی مأخذها و تعیین اسامی الکتب المرجوع الیهها مع بیان ابوابها و فصولها کما فعله شیخ الاسلام و مفتی الانام عبدالله المفتی بمساعدة فقهاء جهبذة کانه فهرست مطالبها. نام آن در آغاز فهرست آمده است و در دیباچه، متن در 1166 به بیاض آمده است، در دیباچه آمده است: «اردت ان ارد المسائل الی مأخذها و اعین اسامی الکتب مع ابوابها و فصولها».. ممکن است متن عربی کار عبدالله افندی باشد که در بالا معرفی شد.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9449

خط: نسخ، کا: سید محمد امین بن سید عمر ایوبی، تا: 25 جمادی الاول 1182ق؛ مجدول، با پیشانی زرین و رنگین؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج قهوه ای زرکوب ترنجی مقوایی بالولا، 165گی، 23 سطر (7/5×15/5)، قطع: ربعی، اندازه: 13×20سم [ف: 17-371]

• البهجة في المنطق / فلسفه / عربی

al-bahja fi-1 mantiq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، 370؟-428 قمری

(ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e “abd-ol-lāh (981-1038

یا چنانکه بر حاشیه صفحه نوشته شده است البهجة الطالعة» خلاصه ای کوتاه در 9 «باب» منطق است. مهدوی آن را ندیده و تنها از ارگین و فتواتی نقل کرده است. در منابع قدیمی معرفی آثار شیخ نیامده است.

آغاز: بسملة. خیر المبادي مازین بالحمد لواهب القوة علی حمده، و الصلاة علی نبیه محمد و آله. الکلام فی هذا الکتاب یشتمل علی معرفة المنطق ... و اقسامه تسعة: ایساغوجی، قاطیغوریاس ... الشعر

انجام: یقول الخطیب فی التعظیم: هو اول من فعل و ما اکثر ما فعل ... یقول کأني بعث یوسف بثمان بخص، و دلت علی المسیح بثلاثین درهما. و قد ذکرنا کلیات الكتب السبعة (التسعة) فلنختم الكتاب

[دنا 570/2؛ مهدوی ص 53 ش 41]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2441/9

خط: نستعلیق، کان عبد الرشید، تا: چهارشنبه 14 صفر 1052ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی زرکوب بیرون و درون، 14ص (106-119)، 25 سطر (8/5×18)، اندازه: 15×24/5 سم [ف: 9-1120]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2222/6

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: سه شنبه 19 ذیحجه 1310ق، کاغذ: فرنگی، زرد، 14گ (پ 29-42 پ)، 17 سطر [ف: 11-580]

← بهجة القلوب ← بهجة الاحباب و سرور الأصحاب

• بهجة القلوب / کیمیا / عربی

bahjat-ol qolūb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15937/10

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام الاتمان على محمد و آله الطاهرين اما بعد انا ذكرنا لك المطلب في كشف الاسرار؛ انجام: ان تجرية الاكسير من اليسير الى الكثير لا بالعكس فانه امر عسير و الله يصير كل عسير يسير.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ رکابه دارد؛ جلد: مقوا عطف پارچه، 31 ص (539-569)، 17 سطر، اندازه: 22/5×14 سم [ف: 44-144]

ص: 184

کتابی مفصل است در مورد انتقال پیکر مردگان به اماکن و مشاهد مقدسه، و بنا به تقاضای برخی از مؤمنین، دوستان و طلاب نگاشته شده. وی در مقدمه چنین آورده است: «هر چند این اقل سادات از روی احتیاط راه ترجیح مسائل علیه دینیه را بر خود مسدود ساخته و طریقه تقلید را پیش نهاد خود گردانیده اما چون مسئول ایشان مد الله عمر هم بسر حد کمال رسیده لازم دانسته که در این مسئله جلیله و بعضی از متفرعات جزیه آن به قدر الوسع جد و جهد نموده آنچه راجح آمده در سلک تحریر در آورده تا آنکه همگی آنام از خاص و عام از آن بهره مند گردند...». این رساله در 6 «فصل» و «خاتمه» ساخته شده: فصل 1. بدانکه علامه حلی رحمه الله در منتهی فرموده اند... 2. آنکه اخبارات و حکایات چند از ثقات بما رسیده 3. آنکه در سلف و خلف متقدمین و متأخرین دین مبین 4. آنکه حدیثی که از حضرت رسول (صلی الله علیه وآله وسلم) 5. باید دانسته شود آنکه از جمله اموری که 6. آنکه از جمله چیزهایی که منشأ دارد...؟ خاتمه: چون در دیباچه این رساله عرض شد که... وی در پایان نسخه، فهرست کتاب ها و منابعی را که از آنها سود جسته و نیز فهرست نام عالمان را آورده و از تمام آنها با عبارت «اعلی الله مقاماتهم و نور الله ضرایحهم» یاد کرده، چون: علامه مجلسی (1110ق)، میرزا ابوالقاسم قمی «میرزای قمی» (- 1231ق)، ملا مهدی نراقی (- 1209ق)، شهید ثالث، مسودات والد علامه اش، میر محمد اسماعیل جد علامه اش، میر محمد صادق برادر بزرگش (البته از او در متن با عبارت «دام عزه و عمره» یاد کرده) و دیگران. وی شعر نیز می سروده است. نامی از او و کتابش در منابع موجود یافت نگردید.

آغاز: الحمد لله الذي ارشدنا طريق الرشاد و هدانا سبيل الإرشاد... اما بعد، پس بدرستی که بعضی از مؤمنین و برخی از مسلمین... از این بنده خاکسار... خواهش نمودند که چون درباره نقل نعش اموات بسوی مشاهد مقدسه و امکنه متبرکه بین الأنام من الخواص و لعوام سخنها مذکور گردیده؛ انجام: بعد حمد خدا و شکر جلی*** بر محمد درود لم یزلی / نعت بی حد و مدح بی پایان*** بر علی و آل پاک علی.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 15 رجب 1233ق؛ محشی با نشان منه و منه عفی عنه»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی
ضربی با ترنج و لچک، 92، 14-15 سطر (12×6)، اندازه: 11/5×18/5 سم [ف: 38-260]

• بهجة القلوب و قوت الارواح / موسیقی / فارسی

bahjat-ol qolūb va qovvat-ol arvāh

شیرازی، عبدالحسین بن مهدی

Šīrāzī, ‘abd-ol-hoseyn ebn-e mahdī

گرفته از رساله ساختگی به نام صفی الدین در موسیقی. دنا 553/2

؛ نسخه های منزوی [3888]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6/2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ مهر: محمد ابراهیم حسینی؛ محشی؛ کاغذ: سفید و آبی، جلد: تیماج حنایی یک لایی، 82ص (113-32)، 16 سطر (15×8)، اندازه: 20×16 سم [سنا: ف: 1-3]

• بهجة القمر في مدح خير البشر / شعر / عربی

bahjat-ul qamar fī madh-i xayr-il baŠar

مقری، احمد بن اسماعیل، ق 8 قمری

(maqarrī, ahmad ebn-e esmā’īl (- 14c

این دیوان با تخلص «المقری» مشتمل بر چند مخمس و مسدس و قصاید و دوبیتی می باشد در مدح حضرت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) و چند شعری در فضائل اهل بیت (علیه السلام). در زندگینامه ابن المقری گفته اند که دیوانی در مدح حضرت رسول دارد و باید تحقیق شود که این مجموعه دیوان هموست یا مقری دیگری است. این دیوان دارای دیباچه منشوری است.

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 409

آغاز: قلبی بحب رسول الله مجبول*** و خاطری بمدیح فیه مجبول / مولی به نالنا عزو تفضیل*** مدح الرسول لنا تاج و اکلیل*** و حبنا نهجه السامی هو السول خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ فقط نیم صفحه آخر دیباچه منشور آن موجود است؛ جلد: تیماج مشکی، 100گ، 12 سطر، اندازه: 21×15/5 سم [ف: 2-11]

• بهجة اللغات في تلخیص لهجة اللغات / لغت / ترکی و عربی

شیخ الاسلام رومی، محمد اسعد بن اسماعیل، -1166 قمری

(Šayx-ol-eslām rŭmī, mohammad as'ad ebn-e esmā'īl (1753

اهداء به: محمود خان بن مصطفی بن محمد (1143-1168) تلخیصی است از لهجه اللغات مؤلف که آن را به جهت سلطان محمود خان تألیف کرده و شامل منتخبی از لغات و معانی الفاظ فارسی و ترکی و عربی به ترتیب حروف تهجی است.

آغاز: بسمله سبحان من انطق مستحل السن اللمس ...

چاپ: استانبول، 1216

[بلوشه 1352S؛ قرطای 2104 تا 2110؛ عثمانلی مؤلفاری 1: 238؛ ایضاح المکنون 222/1؛ دنا 553/2]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 8218

آغاز: برابر؛ انجام: ناظرافیه یخرج الطیبات من فیه بعون الاله.

خط: نسخ به شیوه ترکی عثمانی، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول تملک: احمد صادق زیور کاتب حالت افندی به تاریخ 1229ق، عبدالحلیم بن احمد بن محمود؛ جلد: تیماج یشمی، سوخت، ترنج، 318گ، 13 سطر، اندازه: 27/5 × 16/5 سم [ف: 27/2-16]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 135

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ به شیوه ترکی، کا: عثمان بن احمد، بی تا؛ مجدول، یک سرلوح مذهب مرصع به سبک ترکی، به سال های 1282 و 1322 به ترتیب از عرض

کتابخانه مبارکه گذشته؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ تملک: سلیمان سالم افندی به تاریخ 1189ق، یوسف

پاشا در 1200؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روغنی بوم قهوه ای سوخته زرک منقش به گل و بته الوان در حاشیه زمینه مشکی دانه تسییحی زرین، 637ص، 19 سطر، قطع: وزیری متوسط، اندازه: 17×26 سم [ف: 7-155]

← بهجة اللغة ← لغت اتراکیه

• بهجة المباح في تلخیص مباح المهج في مناهج الحجج / تاریخ معصومین / فارسی

bahjat-ul mabāhij fī talxīṣ-i mabāhij-il muhaj fi manāhij-il ḥujaj

شیعی سبزواری، حسن بن حسین، 795 قمری

(šī'ī sabzevārī, hasan ebn-e hoseyn (- 1393

وابسته به مباحث المهج في مناهج الحجج؛ بیهقی نیشابوری کیدری، محمد بن حسین (6-)

اهدا به: خواجه نظام الدین یحیی بن شمس الدین حیدر کرانی (753-759)

این کتاب ترجمه و خلاصه «مباحث المهج» قطب الدین کیدری و در سیره و مناقب و غزوات و معجزات پیغمبر اکرم و خاندان عصمت (علیهم السلام) است و مترجم بر آن اخبار و مطالبی افزوده است. کتاب مرتب بر 44 «فصل» است: فصل اول: «فی ولادة النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) روایت است از امام محمد باقر علیه السلام خازن علم نبوی و مبین حقایق دینی از پدرش و از جدش صلی الله علیه و آله فرمود من و برادرم علی علیه السلام از یک نوریم در حضرت عنایت الهی الخ»؛ فصل آخر کتاب راجع به حضرت صاحب الامر (عجل الله تعالی فرجه) است: «فصل الرابع و الأربعون فی ذکر طرف من صفاته و منازله روایت کرد محمد بن عبدالله الجعفری الحمیری از پدرش الخ».

مؤلف خود در مقدمه گوید که مدتی بخاطر داشته که در فضایل ائمه (علیهم السلام) کتابی گرد آورد و چون به کتاب «مباحث المهج» تألیف قطب الدین بن حسین کیدری پی برده، کتاب خود را بنا بر آن ترتیب داده است. نام این کتاب، در کشف الحجب و الاستار (ص 90 و ص 557) «مباحث المنهج» ضبط شده ولی چون مؤلف، کتاب خود را به پیروی از آن کتاب اصل بهجة المباحث نامیده است پیداست که ضبط «مباحث المهج» درست است و مؤلف کشف الحجب و الاستار به شبهه رفته است. در نام مؤلف «مباحث المهج» اینکه مؤلف آن کتاب، قطب الدین کیدری است یا کندری، صاحب روضات الجنات» سخنی مبسوط دارد و پس از نقل ادله هر دو نظر، خود کیدری (با یاء) را ترجیح داده و اقرب به صواب دانسته است. نسخه های بهجة المباحث در آغاز و انجام، تعداد فصل ها و حتی تعبیرات و کلمات، بسیار مختلف و متفاوت اند.

آغاز: بسمله. و به نستعین حمد بی حد و ثنای بی عد آن خدای را که رواق معلق آسمان برافراشته و برداشته حکمت او است و این بسیط هامون و بساط نیلگون باز کشیده و آرمیده صنعت اوست ... مدتی بود که در خاطر این ضعیف ابو سعید حسن بن حسین شیعی سبزواری ... میگوید که در فضائل و معجزات سید الانبیاء و اهل بیتش ع کتابی جمع کند و کثرت عیال و اشغال مانع میشد که اتفاق افتاد که مطلع شد بر کتابی درین فن که مشتمل بود بر عذر (?) فواید که شیخ الإمام علامه علماء الکرام قطب الدین و الاسلام محمد بن الحسن بن الحسن الکندری ... تصنیف کرده بود و آنرا مباحث المهج نام کرده از خدای توفیق خواست تا آنچه خلاصه آن بود از آن جمله که شبهه را مجال در وی محال بود اختیار کرد و از مکررات اجتناب نمود الا آنچه غرض از تکرار وی اظهار آن بود و این کتاب را بهجة المباحث نام نهاد و مفصل گردانید. آغاز منظوم: الهی از دل من بند بردار xx مرا در بند چون و چند مگذار / الهی ساز آسان مشکلم را*** نما راهی به ملک جام دلم را

انجام: ویرا بنواخت و آن نسخه در جهان فاش شد و الحمدلله رب العالمین.

[الذریعة 163/3 و 46/19؛ روضات الجنات، ص 170 و 171 این کتاب را به

نام بهجة المناهج في تلخیص کتاب مناهج البهجة ضبط کرده است؛ نسخه های منزوی 4420/6؛ ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری، بریگل 553/1؛ فهرستواره منزوی 1563/3؛ معجم التراث الکلامی 93/2؛ دنا 553/2-554 (با دو عنوان)

شرح و حواشی:

۱- کتیب معجزات = نظم بهجة المباحج، حیرتی تونی (-962)

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12208/2

آغاز: برابر؛ انجام: چون همه حاضر شدند، بالشی از برای رضا (علیه السلام) گذاشتند و او بر آن نشست آنگه فرمود. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ در حاشیه کتاب خلاصة الأخبار (نسخه قبلی) نوشته شد و در اوایل نسخه، افتادگی بسیار دارد ولی از حیث متن، بسیار دقیق و صحیح تر از نسخه های موجود می باشد؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 137 گ (1-137)، 50 سطر (16×31)، اندازه: 22/5×37 سم [ف: 20-31]

2. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: 269

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ هبه این نسخه توسط محمد باقر بن محمد حسینی به خواهرش، همراه با یک مهر به تاریخ 1231 آمده؛ 368 گ، اندازه: 24/5 × 19/5 سم [ف: 1-14]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14911

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 [مختصر ف: 112]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 558

خط: نستعلیق، کا: محمدرضا بن شمس الدین علی مداح تونی، تا: سه شنبه نیمه ذیقعدة 903ق؛ مجدول، مذهب، با سرلوح، در آن آمده: «از بابت اموال آقا محرم که بتاريخ 26 شهر ربیع الثانی سنه 1105 داخل عرض شده؛ مهر محمد علی مورخ 1030»؛ کاغذ: سفید دولت آبادی، جلد: تیماج سبز مقوایی نو، 213 گ، 23 سطر (9×17)، اندازه: 16×26 سم [سنا: ف: 1-352]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 968

آغاز: زده بودند درو جمع کرد این کتابرا بهجة المباحج نام نهاد و مفصل گردید و ما توفیقی الا بالله علیه؛ انجام: برابر خط: نسخ خوش، کا: امین بن حسن بن امین شعرانی، تا: 20 رمضان 935ق؛ افتادگی: آغاز (برابر با گی ارش 603 و نزدیک به یک صفحه از دیباچه را ندارد)؛ مجدول زرین؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، 99 گ، 24 سطر (5×19)، اندازه: 10×15 سم [ف: 5-1192]

6. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 773

آغاز: فهرست کتاب بهجت المناهج و هو خمس و اربعون فصلا انجام: تمام شد کتاب بجهت المناهج در فضائل و معجزات سید الانبیاء و اهل بیثش علیه و علیهم ... في يوم الاحد بیست و هفتم شهر جمادی الاول سنه احدی و خمسين و تسعمائه علی يد العبد الضعیف

.... جمال الدين المشهور بحسين الفخار

خط: نسخ خوش، کا: جمال الدين مشهور به حسين الفخار، تا: 27 جمادی الاول 951ق؛ مجدول مذهب، دو صفحه تماما مذهب مرصع ممتاز، دو ترنج لوزی دور کنگره مذهب، یادداشت: «بتاریخ شهر ربیع الاول سنه 1963 در دارالسلطنه اصفهان کمترین خلاق بدیع الزمان ترکمان این کتاب را ایتاع نمود»؛ مهر: المذنب بدیع الزمان»،

«کتابخانه دولت علیه ایران 1329 شمسی»؛ کاغذ: بغدادی نخودی رنگ، جلد: مقوای روکش تیماج گلی رنگ ساده وسط گل هشت پر و طرفین و چهار گوشه جلد شش گل کوچک منگنهای زراندود با یک حاشیه، 986ص، 17 سطر،

قطع: وزیری، اندازه: 19×30سم [ف: 1-89]

7. تهران: مروی؛ شماره نسخه: 435

آغاز: برابر

کا: غیاث الدین بن علاء الدین بن شمس الدین، تا: 973ق؛ 388گ، قطع: وزیری [ف: 80]

8. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 7449

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام (در فصل 45 افتاده)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ترنجی مقوایی، 783ص، 17 سطر (11×16)، قطع: خشتی، اندازه: 17/5 × 23/5 سم [ف: 16-575]

9. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7177/5

بندی از آن؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد ضریبی لایی، 8گ (40-47پ)،

اندازه: 17×10 سم [ف: 16-475]

10. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9423

انجام: و علی بن موسی بده خرگواران بر کنار آن مدفونست.

خط: نستعلیق، بی کا، تا قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح: جلد: تیماج مشکی، 217گ، 21 سطر، اندازه: 18×27/5 سم [ف: 24-193]

11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9836

آغاز: برابر؛ انجام: و زنان به سیرت مردان شوند و زنا و ربا آشکارا شود و دانشمندان دروغ زن

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 11؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت 1346؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوای عطف و گوشه

میشن قهوه ای، 272 گی، 19 سطر، اندازه: 24816 سم [ف: 141-26]

12. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1848

آغاز: خادمان خانه را چیزی دادم تا تمکین آن دادند که جائی باشم که می بینم آن را که حجر بر جای خود نهد

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید سعید طباطبایی، 1332؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، 304 گ، 19 سطر، اندازه: 16×30 سم [ف: 5-254]

13. تهران: مهدوی؛ شماره نسخه: 170

خط: نستعلیق، کا: کوچهر روحی کسوری، تا: قرن 11 و 12؛

ص: 187

کاغذ: سپاهانی (نشریه: 2-64)

14. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 8864/6

آغاز: من بهجة المباحج. ابوالفضل شبانی (کذا) روایت کرد که از عمار یاسر و ابورافع شنیدم که گفتند چون رسول می خواست که هجرت کند؛ انجام: و ترا بهشت بود خالص. گفتم بهشت بهتر است پس دست بر چشمم بود همچنان شد که بودم. تمت والسلام

بخش کوتاهی از کتاب است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: میشن عنابی مجدول یک لا، 5 گ (8 پ-12)، ابعاد متن: $8/6 \times 17/3$ ، اندازه: $15/6 \times 27/9$ سم [ف: 29/1-168]

15. تهران: ملک، شماره نسخه: 1395

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن گنابادی، تا: 1028ق؛ با سرلوح، مجدول به طلا کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سیاه ضربی، 20، 308، سطر، اندازه: 18×30 سم [ف: 2-63]

16. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4443

آغاز: رسول در زیر درختی فرود آمد و موزه بکشید و چون خواست که موزه در پوشید؛ انجام: برابر

خط: نسخ، کا: بهبود علی بن عطاء الله خبر شانی، تا: 7 محرم 1047ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای، 326گ، 17 سطر، اندازه: $18/5 \times 22/5$ سم [ف: 12-37]

17. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2336

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر حسینی، تا: 1 جمادی الثانی 1051ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و حاشیه زنجیره ای زرین [ف: 5-690]

18. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5656

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: 1057ق؛ در سه برگ اضافی قبل از آغاز نوشته هایی است و از جمله یکی از کلبعلی نوری است مورخ 1099؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی قهوه ای با سجاف عطف، 860ص، 16 سطر، قطع: خشتی، اندازه: $20/57 \times 13/5$ سم [ف:

112-17]

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی صفوی موسوی حسینی، تا: شنبه 3 ذیحجه 1090ق، جا: اردبیل؛ مصحح؛ مهر بیضی در پشت برگ
آغازین با عبارت «چون حک و اصلاح بی شمار درین نسخه واقع شده بود، دوباره نسخه مذکوره قلم زده شده به تاریخ شب دوشنبه سنه
1099 به اتمام رسید و آزار و مشقت بسیار کشید تا واضح شد» [ف: 37-452]

20. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 5327

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، 303، 19 سطر، اندازه:
20×29 سم [ف: 3-262]

21. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14066

آغاز: گوسفندان وی می گردید و ایشان را همی چرانید.؛ انجام: مامل را تسلیم نکنیم مگر بنشانهای (کذا) می شناخته ایم از سیدنا حسن
(علیه السلام). خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز (20 ورق) و انجام (6 ورق)؛ یک چهارم نیز کسر نویسی شده؛ واقف:
فاضل خان، 1065؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، 214گ، 19 سطر، اندازه: 22×17/2 سم [ف: 14-121]

22. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 394

آغاز: برابر خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج لایه ای مشکی، 55گ، 17 سطر
(17×8)، اندازه: 23×13 سم [ف: 1-326]

23. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8010

آغاز: برابر؛ انجام: و باشارت و فرمان الهی ... [وصالی شده کند انشاء الله تعالی. تمت الكتاب بعون الملك الوهاب و صلی الله علی خیر
خلقه محمد و آله اجمعین الطاهرین برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12؛ دارای رکابه، یکی از مالکان نسخه به خط جدید روی صفحه عنوان نوشته: «چون اسم این
کتاب مجهول بود و من نمی دانستم بصلاح خود اسم این کتاب را مفتاح المناقب علی بن علی طالب علیه الصلوة و السلام نهادم»؛ جلد:
تیماج مقوایی با عطف چرم قهوه ای، 261گ، 19 سطر، اندازه: 23/8×17/2 سم [ف: 1-26-27]

24. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 411

بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ افتادگی: انجام [اوراق عتیق: 1-242]

25. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 18867

آغاز: برابر؛ انجام: و چون از واقعه فارغ شد من نور فاطمه را در شکم خود یافتم و اما کیفیت ولادت آنحضرت و معجزاتی که در آن وقت ظاهر شد در ابواب دیگر احوال و معجزات آنحضرت بیان خواهد شد ...

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن خسرو، تا: محرم 1101ق؛ نسخه حاضر از آغاز تا ولادت حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام) را دارد و پس از آن تفسیر بعضی از سوره های کوچک قرآن کریم آمده است که از تفسیر خلاصة المنهج نقل شده است وسیله ابراهیم بن خسرو متخلص به راقم در محرم 1101ق، یادداشت مورخ 12 رمضان 1145ق؛ جلد: سوخته ضربی عطف میشن قهوه ای، 122گ (218+97)، 17 و 22 و 25 سطر، اندازه: 18×26/5 سم [ف: 2-276]

26. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: با تاریخ 1170ق؛ افتادگی: انجام؛ دارای یادداشت هایی

ص: 188

که قدیمی ترین آنها تاریخ یکشنبه 19 ذیحجه 1170 را دارد [دلیل المخطوطات: 1-220]

27. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: 7

آغاز: حضرة الهی پیش از آنکه آدم را آفرید بچهارده هزار سال چون حق تعالی آدم را بیافرید... فصل في ذكر من آیاته و دلایله (ص) روایت است از آمنه بنت ابی سعد السهمی که گفت چون ابوطالب؛ انجام: ظهور کند انشاء الله تعالی و تقدس). تمت الكتاب

خط: نسخ، کا: طاهر بن میر حاج بن علاء الدین بن امیر... بن فصیح الدین بن علاء الدین حسینی ابهری جی اصفهان، تا: چهارشنبه 8 صفر 1176ق، جا: جی اصفهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکى با ترنج و سر ترنج، عطف پارچه، 220گ، 19 سطر، اندازه: 17/5×24 سم [ف: 24]

28. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6002-30/72

آغاز: هو غنی لا یفتقر... فصل في ذكر طرف من آیاته و دلایله دوائیست از آمنه بنت ابی سعید السهمی که گفت جرف ابوطالب در نوبت نخستین که از شام باز آمد، انجام: فصل في ولادت امام الثاني عشر حجة الله خلقه... آواز داد و گفت یا عمه ویرا فراگیر و به نزد پدرش بر بس اورا پیش وی بردم و بردست از «فصل في ذكر طرف من آیاته و دلایله» تا «فصل في ولادت الامام الثاني عشر حجة الله على خلقه كلمة الباقية لديه و الموعود باستخلافه في ارضه»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، سرخ، عطف طوسی، 249گ، 19 سطر، اندازه: 17×23 سم [ف: 2-636]

29. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 208

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ دارای یک سرلوح کمکار؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فستقی و حنایی، جلد: مقوا با روکش مشمع سرخ عطف و گوشه پارچه قهوه ای، 332گ، 18 سطر (20/5 × 12/5)، اندازه: 25/5×17 سم [ف: 1-179]

30. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1461

آغاز: آغاز کلام از آفریدن حضرت محمد(صلی الله علیه و آله وسلم) عندلیبان بوستان غرائب حکایات؛ انجام: چونکه بدین پایه رساندی کلام xx به که کنم ختم سخن و السلام. تم. خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه 12 جمادی الثاني 1237ق؛ افتادگی: آغاز کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه مشکى، 23 سطر (9/5×15/5)، اندازه: 22×16 سم [ف: 4-2032]

31. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6213

خط: نستعلیق، کان محمد حسین بن محمد تقلیسی، تا: شوال 1238ق، بخواش ملک محمد سلطان ولد خداداد سلطان؛ تملك: ریحان الله بن جعفر موسوی به تاریخ دوم ذیحجه 1320 با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکى، 223، 22 سطر، اندازه: 5/30×19 سم [ف: 16-208]

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ درشت، بی کا، بی تا؛ مجدول، با سرلوح زیبا؛ تملك: معتمد الملك پسر محمد قاسمخان قاجار در تهران به سال 1254؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج زرد مقوایی، 413گ، 18 سطر (16×29/5)، اندازه: 37/5×23سم [ف: 11915]

33. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 180

آغاز: برابر؛ انجام: که امام بر حق را باور نکنند پس آن مرد عمانی عمود جهل من بر دست وی گوید معجز داود می خواهم فراری نماید گوید جادویی

خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام (چند برگ)؛ واقف: عبدالجبار بن حاجی علی محمد خوئی، غره رجب 1254؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، مجدول گرهی، 429گ، 21 سطر، اندازه: 15×25سم [ف: 1-150]

34. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1241

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1258ق؛ از میان چند برگ کسر دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 24 سطر (13/5×21/5)، اندازه: 21×30سم [ف: 4-1870]

35. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1940

آغاز: بسمله. و امت تو برخیزد گفتم چه نامی گفتم محمود گفتم بچه کار آمده گفت بتزویج النور گفت آمده ام تا نوری را بنوری دهی؛ انجام: قایم قیام کند دست بر سر بندگان نهد ... پرسید که برج آسمان چند است گفت دوازده، گفت به حقیقت می دانستم .. تمام شد کتاب مناقب ائمه علیهم السلام.

در فهرست جدید به خطا «مباهج المهج» کیدری دانسته شده؛ خط: تحریری، بی کا، تا: یک شنبه غره ذیقعد 1271ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصصح، رکابه دار؛ جلد: تیماج مشکی عطف زرشکی ترنج و سر مجدول، 56ص، 16 سطر، اندازه: 17×21سم [ف مخ: 4-1678]

قم، مرعشی؛ شماره نسخه: 1608

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-15]

36. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1934

آغاز: برابر؛ انجام: سلم تسلیمان دائما ایدا خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ واقف: نائینی، مرداد 1311؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، 274گ، 19 سطر، اندازه: 24/5×15/5سم [ف: 5-61]

37. مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه: 4

بی کا، بی تا [نشریه: 7-769]

38. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2271

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ مصحح، در صحیفه اول تذهیب ممتازی از طلا و لاجورد و شنگرف، مجدول، مذهب؛ کاغذ: سمرقندی
شکری، جلد: تیماج سرمه ای طلا کوبی، 588ص، 23

ص: 189

سطر، اندازه: 17/5 × 26/5 سم [ف: 6-226]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 862

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-51]

39. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 1155-ف

نسخه اصل: بادلیان 21 و ینفیلد، خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 321، 19 سطر [فیلمهاف: 1-24]

← بهجة المجالس و نزهة المجالس ← دیوان ارجانی

• بهجة المحافل في السير و المعجزات و الشمائل / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / عربی

bahjat-ul mahāfil fi-s sayr wa-l mu'jizāt wa-š šamā'il

عامری، یحیی بن ابی بکر، 816-893 قمری

(āmerī, yahyā ebn-e abī-bakr (1414-1488'

تاریخ تألیف: 14 شعبان 855ق

کتاب مختصری است مشتمل بر سیره، و شمایل و فضایل پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم). در سه «قسم» و هر قسم دارای چند «باب»: 1. تلخیص سیره (صلی الله علیه وآله وسلم)... در شش باب؛ 2. اسمائه الکریمه... و معجزاته و با هر آیاته، در چهار باب؛ 3. شمایل و فضائل و اقوال و افعاله فی جمیع احواله، در سه باب.

آغاز: الحمد لله الواحد البر الرحیم الفاطر الصمد العلیم الذی بعث محمدا (صلی الله علیه وآله وسلم) بالحنفیه السمحة والذین القویم... و بعد فان من اجل ما ینبغی معرفته و تعریفه و...

چاپ: السعودیه، دار المنهاج، تحقیق انور بن ابی بکر الشیخی، الطبعة الأولى، 1430

[دنا 554/2 (2 نسخه)؛ کشف الظنون 258/1؛ بروکلیمان، ذیل 225/2؛ مخطوطات المصورة کویت، احمد سعید 260/1؛ سرکیس 1261/2 با عنوان بهجة المحافل و بغية الأمثال في تلخیص السير و المعجزات و الشمائل»]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 700 عکسی

آغاز: الواحد البر التواب، و صلی الله علی سیدنا محمد الذی... و ابصر به بعد العمی؛ انجام: قال المؤلف کان الله له: وهنا... الکلام علی الوجه الذی شرطناه... انه هو الرب المعبود لا رب سواه ولا معبود الا اياه.

نسخه اصل: چستریتی، ش 4382 (اربری، فهرست خطی عربی 119/5). تمام کتاب، الا اینکه مختصری از خطبه آن افتاده؛ خط: نسخ،

بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ 301 گ، 19 سطر [عکسی ف: 2-184]

2. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 14126

آغاز: برابر؛ انجام: انه هو الرب المعبود و الاله المقصود لأرب سواه و لا معبود الا اياه و هو حسبی و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم. خط: نستعلیق، کا: محمد بركت الله لكهنوی فرنگی محلی، بی تا؛ بعضی از عبارات خط خورده؛ جلد: تیماج، قهوه ای، عطف گالینگور، 277 گی، 19 سطر، اندازه: 16/5

× 25/5 سم [ف: 38-161]

← البهجة المرتضوية في شرح الدرّة البهية ← شرح الدرّة البهية

← بهجة المصطفى ← اشرف الانشاء

• البهجة المرضية = منظومه في اصول فقه / شعر، اصول فقه / عربی

al-bahjat-ul mardiyya = manzumat-un fi usul-i fiqh

آرانی کاشانی، علی بن حسن

ārānī kāšānī, "alī ebn-e hasan

منظومه ای در اصول فقه و شامل بر 521 بیت است که در مقدمه البهجة المرضية نامیده اش. در الذریعه گفته که نامش «الدرّة البهية» است و خود او با نام «الغرة الجلیة» آن را شرح کرده است و محتملاً نام آن را از این شعر او برداشت کرده: «و بعد هذه درة بهیه ***للطالبین بهجة مرضية». ولی به قرینه نهایت آن باید نامش «البهجة المرضية» باشد.

آغاز: يقول راجي الرب ذي الاحسان***على بن الحسن الآرانی

[الذریعه 459/1؛ مكتبة امير المومنين 84/1]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18378 ض

بی کا، تا: قرن 13 [د.ث. مجلس]

• البهجة المرضية في شرح الألفية = شرح الفية ابن

مالک = شرح الخلاصة في النحو / نحو / عربی

al-bahjat-ul mardiyya fi š.-il alfiya = š.-u alfīyyat-i ibn i mālik = š.-u al-xulāṣa fi-n naḥw

وابسته به: الخلاصة في النحو = الفية ابن مالک = الألفية في النحو؛ ابن مالک، محمد بن عبدالله (600-672)

شرح مزجی مختصر مشهوری است بر «الفية ابن مالک محمد بن عبدالله جیانی طائی است. این شرح را مؤلف خود «البهجة المرضية في شرح الألفية» نامیده و میان طلاب و دانشجویان به مناسبت اشتهاار مؤلف و شارح، به نام «سیوطی» مشهور گردیده و از شروح مزجی بسیار مفید می باشد و از بدو تألیف تاکنون تدریس و تعلیم آن معمول و بر آن حواشی متعدد نوشته شده است.

آغاز: بسمله، احمد اللهم على نعمك و الاثك و اصلى و اسلم على محمد خاتم انبيائك و على آله و صحبه و التابعين الى يوم لقائك ... اما بعد، فهذا شرح لطيف مزجته بالفية ابن مالک انجام: وقد قال ابن عباس رضي الله عنه ما اوتى عالم علما الا و هو شاب فالحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

... اللهم صل على سيدنا محمد عبدك ورسولك النبي الأمي وعلى آله ... كما باركت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم في العالمين انك حميد مجيد و اختتم لنا و اصلح لنا شأننا كله و افعل باخواننا و سائر المسلمين و الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله اجمعين.

چاپ: مکرر در ایران و مصر و هندوستان چاپ شده است؛ تبریز، سنگی، 1292ق، وزیرى، 255ص؛ 1311ق، 271ص؛ ایران، 1293ق، ایران، بی ناشر، 1286ق، 257ص؛ 1304ق، رحلی؛ 1287ق؛ تهران، 1264ق، خشتی

[دنا 554/2 (580 نسخه)؛ كشف الظنون 151/1- 155 و 259/1؛ مشار عربی 134؛ ریحانة الادب 149/3- 151؛ معجم المطبوعات 1076]

شرح و حواشی:

1- شرح شواهد البهجة المرضية؛ سيوطي، عبدالرحمن بن ابى با (849-911)

2- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ قزويني، محمد بن مبارك (966-)

3- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية = التعليقات الصالحة على شرح الألفية؛ احسائي، محمد صالح بن ابراهيم (11-)

4- شرح شواهد البهجة المرضية = شواهد سيوطي؛ اردبيلي، نظام الدين بن احمد (12-)

5- ميزان الأدب في قواعد العرب؛ قزويني، محمد يحيى بن محمد شفيع (12-)

6- شرح شواهد البهجة المرضية = شرح شواهد السيوطي؛ طبسي، محمود بن غلام على (12-)

7- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ جيلاني، محمد رفيع بن فرج (1160-)

8- شرح شواهد البهجة المرضية في شرح الألفية = الشواهد الضيائية بفروبي؛ يزدي، محمد باقر بن محمد حسين (13-)

9- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ حسيني تنكابني، محمد هاشم بن محمد حسين (13-)

10- واضح المشكلات؛ سبزواري، محمد رضا (13-)

11- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ يزدي، محمد صادق بن محمد (13-)

12- شرح شواهد البهجة المرضية = شواهد السيوطي؛ کرمانی، ابراهيم بن ابراهيم (13-)

13- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ قزويني، ميرزا يحيى (13-)

14- سر الصناعة؛ ابوالمخلد محمد بن يحيى (13-)

- 15- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ يزدى، على اكبر بن عبدالكريم (-13)
- 16- شرح الفية ابن مالك؛ لاهيجانى، ابو تراب بن محمد (-13)
- 17- اللطائف الأبية في شرح الألفية؛ لاهيجانى، ابو تراب بن محمد (-13)
- 18- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ كرامناهى، ابوالحسن بن حسين (-13)
- 19- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ كرامناهى، محمد محسن بن محمد سميع (-1223)
- 20- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ ابوطالب اصفهانى (-1237)
- 21- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ هرندى، محمد بن محمد على (-1243)
- 22- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ جيلانى، محمد رفيع بن رفيع (-1245)
- 23- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ شفتى بيد آبادى، محمد باقر بن محمد نقى (1175-1260)
- 24- الحلية اللامعة للبهجة المرضية = شرح بهجة المرضية؛ شفتى بيد آبادى، محمد باقر بن محمد نقى (1175-1260)
- 25- شرح البهجة المرضية في شرح الألفية؛ بناء يزدى، على اكبر بن عبدالكريم (-1285)
- 26- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ سبزوارى، هادى بن مهدى (1212-1289)
- 27- جامع الشواهد؛ مجتهد، عبد الحسين بن اصغر (-14)
- 28- شواهد البهجة المرضية؛ رضوى همدانى، حسين بن عبد الصمد (-14)
- 29- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ هرندى، عبدالعلى (1222-1306)
- 30- المختصر النكت في شرح البهجة المرضية؛ فاضل گروسى، عبد الحسين (1259-1374)
- 31- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ بهارى همدانى، محمد باقر بن محمد جعفر (1277-1333)
- 32- شرح البهجة المرضية في شرح الألفية؛ بههانى ارگانى، محمود بن احمد (-15)
- 33- شرح سيوطى
- 34- شرح شواهد البهجة المرضية = شرح شواهد السيوطى
- 35- شرح البهجة المرضية في شرح الألفية

36- شرح شواهد البهجة المرضية

37- شرح شواهد البهجة المرضية

38- شرح البهجة المرضية في شرح الألفية؛ محمد بن الحاج

39- حاشية بهجة المرضية

40- حاشية حكيم على السيوطي

41- حاشية ابو طالب على السيوطي

62- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية

43- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ سيد ابوالقاسم

44- حاشية البهجة المرضية في شرح الألفية؛ سامنى ملايرى، قاسم

45- البهجة المرضية في شرح الألفية = سيوطى (ترجمه)

46- تعليقات بهجة المرضية

ص: 191

47- تعلیقه علی البهجة المرضیة فی شرح الألفية

48- شواهد البهجة المرضیة

1. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه: 61

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مصحح، محشی، برگ انجام نونویس علی اکبر ولد آخوند ملاحمد خطیب تونی است در 21 صفر 1337؛ یادداشت وقف بر مدرسه بلده تون مورخ 1180؛ 120گ، 22 سطر، قطع: ربعی [چند نسخه -ف: 12]

2. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: 124

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: خشتی چهار کتابخانه مشهدف: 6]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 31

آغاز: احدها ... اسهل من حذف كل الثاني هي اخر العقل؛ انجام: و عدم تعرضه لتخصصها بالاوزان و المختصه بها عند تفصيل الاوزان
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، تیماج مشکی، 30گ، 19 سطر (7×12/5)،
اندازه: 16/5 × 10/5 سم [ف: 7-33]

4. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1273

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی، 155گ، ابعاد متن: 9×13، اندازه: 17/5×11 سم
[ف: 3-913]

5. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: 195

آغاز: قصی ای الا بعد من غوامض المسائل فیصر واضحا بلفظ موجز

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 170، 14 سطر، اندازه: 11/5×18 سم
[کتابخانه های قائن: ف: 168]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15585

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ محشی؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 137گ، 15 سطر، اندازه: 12×18/3 سم [ف: 12-32]

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15578

آغاز: اتصاله بها قد کاد من طول البلا ان یمسحا؛ انجام: ای علامه من علاماته اما وزنه او زیاد ته کتبع مثال نخلی من البیع اصله.

از اواخر قسم سوم از نواسخ تا اواسط باب ابدال؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی منقول از ابن مصنف و شواهد سیوطی؛ کاغذ: حنایی و شکری، جلد: تیماج مشکی یک لا، 98 گ، 15 سطر، اندازه: $14 \times 19/5$ سم [ف: 12-32]

8. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 3184

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ محشی؛ مهر: «عبده محمد سنجر الحسینی» (بادامی)، «عبده سنجر الحسینی 1106» (مربع)؛ واقف: از سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، 135 ص، 15 سطر، قطع: اربعی، اندازه: $11 \times 15/5$ سم [ف: 2-339]

9. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1036

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ با حواشی «ابن المصنف» و دیگران؛

16 سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهدف: 230]

10. مشهد، گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1861

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 19 سطر، قطع: وزیری [چهار کتابخانه مشهدف: 230]

11. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2036

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد مؤمن حسینی از غدی، تا: قرن 11؛ محشی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج سوخت قهوه ای ضربی با ترنج و سر ترنج، 150 گ، 14 و 16 سطر، اندازه: 18×12 سم [ف: 5-416]

12. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7475

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1021ق؛ محشی به زبان فارسی و عربی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج مشکی ساده گوشه چرم، 152 گ، 15 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 12-24]

13. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15655

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: محرم 1027ق؛ محشی منقول از میرزا ابوطالب و ترکیب خالد و شواهد عینی؛ واقف: محمد مطهر، دی 1366؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 252 گ، 12 سطر (5×11)، اندازه: $21/2 \times 14$ سم [ف: 12-31]

14. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 679

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان شاه هارون بن میر شاه حسین حسینی، تا: شوال 1061ق، جا: مدرسه مهر خواسقان؛ جلد: تیماج زرشکی، 148 گ،
اندازه: 19×12 سم [ف مخ: 1-283]

15. قم؛ طبعی؛ شماره نسخه: 223

آغاز: قال في شرح الكافية والمراد سكوت المتكلم وقيل السامع ... وخرج به مالا يفيد كان قام مثلاً؛ انجام: برابر خط: نسخ، کان محمد
کاظم بن حسین هزار جریبی، تا: ذی‌عده 1063ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 154 گ، 12 سطر، اندازه: 19612 سم
[ف مخ: 1-76]

16. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: 174

خط: نسخ نازیبا، کا: موسی بن عبد الله بن خمیس بن داود جزایری، تا: 20 ربیع الثانی 1069ق؛ 17 سطر، اندازه:

19×11/5 سم [ف: 119]

17. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 295

خط: نسخ، بی کا، تا: 1070ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج دورو، رو قهوه ای ضربی سوخته، 152، 16 سطر، اندازه:
21×14/5 سم [ف: 2-41]

ص: 192

18. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: 129

بی کا، تا: 24 شوال 1080ق (نشریه: 5-210)

19. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3620

خط: نسخ، کا: محمد هاشم، تا: 1082ق، جان مشهد مقدس؛ مصحح، محشی با نشانه های «شواهد»، «ابن عقیل»، «مکودی»، شرح التسهیل»، «ابن المصنف»، «خالد»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج مقوایی، 139گ، 16 سطر، ابعاد متن: $12/5 \times 6/5$ ، اندازه: $11/5 \times 18$ سم [ف: 16-203]

20. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4311/1 - 22/31

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 8 جمادی الثانی 1083ق؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، 89گ، 23 سطر، اندازه: 17×24 سم [ف: 2-638]

21. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5529 - 27/199

آغاز: وخرج به ما لایفید کان قام مثلاً و استثنی منه فی شرح التسهیل نقلاً عن سیبویه و غیره؛ انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی طبسی، تا: ذیحجه 1086ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به نقل از ترکیب خالد و التصریح؛ جلد: مقوا، 120گ، 15 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف: 2-642]

22. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 735

خط: نسخ، کا: قاضی سلطان محمد تقی ازغدی، تا: 7 صفر 1086ق؛ اندازه: $17/5 \times 11/5$ سم (نسخه پژوهی: 2-119)

23. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 668/1

بی کا، تا: 1092ق؛ قطع: خشتی [ف: 291]

24. قم؛ حجّتیّه؛ شماره نسخه: 582

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1095ق [ف: 39]

25. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه: 82/1

بی کا، تا: قرن 12؛ قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد: 40]

26. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 158

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 19 سطر (7×16) [ف: 752]

27. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 396

آغاز: برابر؛ انجام: فی قوله انه ليس بمبنى لعدم الشبه ولا معرب لعدم تغيير حركته.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مجدول مذهب، محشی؛ واقف: آیت الله مرعشی نجفی؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، 98گ، 13 سطر، اندازه: 14×21سم [ف: 1-78]

28. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 446

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، ؛ محشی با نشان «تصریح، مطول، خالد، شرح مواقف، شرح رضی، شواهد، زکریا، فوائد، ابن ناظم، ابن عقیل، شرح موصل، شیخ زین العابدین، شیخ الاسلام، شرح صد، شواهد عینی، ابی طالب، صمدیه، متوسط، توضیح»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 118، 17 سطر (7×11/5)، اندازه: 15×21سم [ف: 477]

29. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1784

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، 180 گ، 13 سطر (9×14) [ف: 3-1054]

30. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 7771-39/151

آغاز: وقال في حديث رواه الطبرانی ان الله اختار خلقه ... المستكملين الشرفا بفتح الشين بانتسابهم اليه؛ انجام: فقل فيه معدی بخلاف المبني من المكسورها كمرضى والمعتل اللام

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوای سفید عطف گالینگور، 128گ، 15 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 2-644]

31. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4744-24/44

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول گرهی، 91گ، 19 سطر، اندازه: 16×26سم [ف: 2-638]

32. قم، گلپایگانی شماره نسخه: 6709-34/79

آغاز: برابر؛ انجام: قبل اربعة اصول كيبصور فاصلان و هكذا همزة ميم يكونان زاندى آن سبقا ثلاثة فقط خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 12؛

افتادگی: انجام؛ محشی منقول از «شرح التسهیل» و دیگر شروح؛ جلد: تیماج مشکی، 100گ، 13 سطر، اندازه: 17×21سم [ف: 2-]
[641]

33. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: 187

آغاز: الدین محمد بن عبدالله بن مالک الطائی الاندلسی الجیانی الشافعی؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا قرن 12؛ مصحح، محشی؛
تملك: عبدالحسین» به سال 1123؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 155گ، مختلف السطر، اندازه: 12×19سم [ف مخ: 24]

34. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 272 صدر

آغاز: الرحمن الرحیم و زید وصه بمعنی طلب سکوت ما و مسلمات و حینند و کل و جوار. وقف صدر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛
افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 115گ، 19 سطر، اندازه: 14×21سم [ف: 3-262]

35. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 6638/2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، 88گ (47پ-134)، 21 سطر، اندازه: 14/5×21سم [ف: 3-266]

36. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 6724/2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ 68گ (129-196پ) [ف: 3-266]

37. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 407

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مشمع لاجوردی عطف و گوشه
پارچه، 180گ، 18 سطر (15/5×6/5)، اندازه: 12/5 × 22/5سم

ص: 193

38. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 989

کامل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، توسط محمد حسن بن ملاحسین سبزواری کسر نویسی شده؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای، 14 سطر (6/5 × 12/5)، اندازه: 12×18 سم [ف: 3-1356]

39. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14441

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکى، 123گ، 16 سطر، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 12-31]

40. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 3941

آغاز: مالک ای اصفه بالجمیل تعظیما له؛ انجام و ماضیین او مضارعین تلفیهما ای الشرط و جزاءه و محل الماضی.. از حدود سطر هفتم از ابتدای کتاب تا اواخر فصل مربوط به عوامل جزم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام تاریخ وقف: فروردین 1395؛ کاغذ: فستقی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی ساده، 111گ، مختلف السطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 12-28]

41. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15699

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج، 270 گ، 8 سطر، اندازه: 14/2 × 27 سم [ف: 12-32]

42. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 601

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکى، 168گ، 20 سطر (1577)، اندازه: 13×22 سم [ف: 2-233]

43. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: 225

آغاز: او هنا بفتح الهاء و تشدید النون؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: ذیحجه 1100ق؛ افتادگی: آغاز (از مبحث موصولات شروع می شود)؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج خرمایی خوب، 103ص (1-103)، 18 سطر، اندازه: 16/5×10 سم [ف: 47]

44. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 919

آغاز: برابر؛ انجام: علی خیر نبی ارسله، ای ارسله الی الناس الیدعوهم ... خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ تملك: «مرتضى موسوی»؛

کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکى، 175 گ، 15 سطر (15×19)، اندازه: 20/5×15 سم [ف: 2-756]

45. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6263

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمداقبر، تا اواخر قرن 12؛ محشى؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج، 111، 17 سطر، اندازه: 15×21/2 سم [ف: 12-25]

46. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10326

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ محشى منقول از شرح تصریح و شرح جامی و شرح ابن عقیل و میرشاهین شاه و غیره؛ واقف: حاذقی، آبان 1349؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه، 189 گ، 14 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف: 12-25]

47. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6627

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: اواخر قرن 12؛ محشى منقول از شیخ بهائی و شرح تصریح و خفري و جامی و ابن عقیل و شرح شرح جامی؛ واقف: میر سیف الدین ترابی، آذر 1323؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکى ضربی، 117 گ، 17 سطر، اندازه: 15×26 سم [ف: 12-24]

48. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9995

آغاز: برابر؛ انجام: وفي القسم الاول بحث هل يلحق بما

تا اوایل باب اماله؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ محشى؛ واقف: دکتر شمس الدین جزائری. تاریخ وقف: شهر یور 1348؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا عطف و گوشه چرم، 90 گ، 20 سطر، اندازه: 12×23 سم [ف: 12-26]

49. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11882

آغاز: متفقي اللفظ بزيادة الف او ياء و نون في آخره؛ انجام: و كان السابق أو السكون عارض كرويه مخفف رؤيه وقوى مخفف. خط: نسخ، بی کا، تا: اواسط قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تاریخ وقف: بهمن 1359، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج یک لا، 103 گ، 15 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 12-27]

50. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14750

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا قرن 12؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی بسیار، 87 گ، 20 سطر، اندازه: 20×14 سم [ف: 12-29]

51. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14964

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 143 گ، 13 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 12-29]

52. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2062

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: حدود قرن 12؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، محشی؛ تملک: «ملک عبدالله العرج العقیدی»؛ کاغذ: نخودی، اصفهانی، جلد: مقوایی، بارویه کاغذ آبی و ته گالینگور، 92 گ، 23 سطر، اندازه: 10×16 سم [ف: 11-217]

53. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7993

ص: 194

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه، خالد، توضیح، شواهد»؛ کاغذ: سپاهانی، فاقد جلد، 136گ،
15 سطر (7×11/5)، قطع: ربعی، اندازه: 2/5×14/5 سم [ف: 16-758]

54. تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 1138/2

انجام: ملفوظ به او مقدر، لا لم ابتداء ... خط: نسخ پخته، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ 32گ (18ر-49پ) [ف: 2-30]

55. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: 143

آغاز: بقوله يعين المسمى و هو فصل يخرج النكرات؛ انجام: فصل طا مفعول ثان تا افتعال مفعول اول اقوى رد بمعنی

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ بدون جلد؛ کاغذ: آهار مهره، 315 ص، 15 سطر (6×14)، اندازه:
6/5×14 سم [ف: 113]

56. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه: 64

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف در فهرست ذکر نشده که به استناد آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 113گ،
16 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 72]

57. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: 248

آغاز: و منفصل فأشار إلى الأول بقوله و ذو اتصال منه ما كان غير مستقل بنفسه و هو الذي لا يصلح لأن يتدأ به و لا يصلح لأن يلي أي
وقع بعد؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 9 شوال 1100ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با امضاهاى «ابن عقيل»، «من الدرّة المضيئة»، «قاضى زكريا»، «مكودى»،
«من الرضى»، «محمد حسين قارى» و «ابن نظام»؛ جلد: گالینگور، 115گ، 17 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف: 137]

58. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: 25

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد صالح، تا: 14 جمادى الثانی 1104ق؛ واقف: ملا مراد علی، شوال 1304؛ 7 سطر، قطع: رقعی،
اندازه: 7×13 سم (تراثنا: س ش 1-77)

59. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16991

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد صالح، تا: 1104ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 16 سطر (6×13)، اندازه: 12×19 سم [رایانه]

60. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 231

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد علی بن امر علی قوزین نظام قوز، تان چهارشنبه 7 شوال 1107ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 305گ، 14 سطر، اندازه: 14×20سم [ف مخ: 24]

61. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22949

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محب علی قاینی، تا: 1108ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، 15 سطر (6×13)، اندازه: 18×11سم [رایانه]

62. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4475

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن خلیفه محمد بن محمد مقیم اهری، تا: 1114ق؛ مصحح، محشی با امضای «12»، خالد، محمد جعفر، ابن المصنف و...؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی مجدول ضربی، 130گ، 17 سطر (7×14)، اندازه: 21×14/5سم [ف: 19-90]

63. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 22514

خط: نسخ، کا: علی اصغر بن محمد حسین سبزواری، تا: 1116ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: حسن بن کربلانی محمد شریف سبزواری در ربیع الثانی 1156ق؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه ای، 18 سطر (7/5×14/5)، اندازه: 21×13سم [ف: 2-711]

64. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: 14

خط: نسخ زیبا، کا: علی اصغر بن حسین سبزواری، تا: 1116ق؛ قطع: ربعی [نشریه: 5-591]

65. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 94

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد یعقوب، تا: 17 محرم 1119ق؛ واقف: حاج میرزا یوسف (حکیم باشی آستان قدس رضوی)، 1312ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 124گ، 18 سطر (8×16)، اندازه: 24×15سم [ف: 100]

66. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 188/1

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد تقی بن مقدمی، تا: صفر 1120ق؛ محشی با نشانه شواهد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی

مقوایی، 122 گ (پ 1-122 پ)، 17 سطر (14×7/5)، اندازه: 19×14/5 سم [ف: 725]

67. کرمانشاه؛ میدی (خاندان)؛ شماره نسخه: 11

خط: نسخ، بی کا، تا: 1122ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 95 گی، 17 سطر، اندازه: 18×12 سم [ف: 17]

68. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6704

خط: نسخ، کا: محمد جعفر طالقانی، تا: 1122ق، جا: بلده سید محله از محال تنکابن؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آبی و نخودی، جلد: تیماج قهوه ای یک لا مجدول ضربی، 115 گ، ابعاد متن: 17×13، اندازه: 18×21/5 سم [رایانه]

69. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6857

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ابراهیم عامری سبزواری چشمی، تا: ذیحجه 1123ق، محمد سلیم خادم آن را مقابلت نمود، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی کناره، 134، 16 سطر، اندازه: 24×17 سم [ف: 3-266]

70. تهران، ملی؛ شماره نسخه: 4692

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اصغر بن ملا حسن سبزواری، تا: 1123ق؛

ص: 195

مهر: احمد علوی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی با ترنج و سر ترنج، 140 گ، 16 سطر (8×14)، اندازه: 14×20/5 سم [ف: 19-362]

71. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3366

خط: نسخ، بی کا، تا: 1126ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی یک لا ضربی مجدول، 183 گ، 13 سطر (8/5×13/5)، اندازه: 22×16 سم [ف: 15-176]

72. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4383/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کان یحیی بن ملاعلی اکبر لاهیجانی، تا: 1127ق، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای روشن، مقوایی، دارای ترنج و سرترنج با نقش گل و بوته مجدول، 73ص (حاشیه 4-76)، اندازه: 26×16 سم [ف: 18-358]

73. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11604

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: معصوم بن جعفر حسینی، تا: چهارشنبه 29 رمضان 1127ق، جا: قریه جوارده؛ مصحح، محشی از تصریح و «ابن مصنف»؛ واقف: اشکوری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 194، 120 سطر (6×12)، اندازه: 21×15 سم [ف: 10-34]

74. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2561/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلطان احمد بن حاجی محمد بقمچی، تا: 19 ذیقعدہ 1131ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: «ملا حسین بن ابو تراب» به سال 1255؛ یادداشتی در سال 1258 در مدرسه آقا بابا خان با مهر «عبدہ عبدالوہاب» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی مجدول 93 گ (1پ-93پ)، 19 سطر، اندازه: 18×12 سم [محدث ار موی مخ: 1-262]

75. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 202

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: مهدیقلمی، تا: 1131ق؛ محشی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی، 108 گ، 18 سطر (8×20)، اندازه: 26×13 سم [ف: 1-172]

76. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8250

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: قاسم بن فتاح، تا: 1131ق؛ کاغذ: حنایی روشن، جلد: پارچه، 133گ، 16 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 12-]
[27]

77. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 338

آغاز: بتبلیغه فان امر بذلک فرسول أيضا و لفظه بالتشديد من النبوة؛ انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن ملا علی محمد، تا: 2 ذیحجه 1159ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به نقل از شرح ابن ناظم و ابن عقیل؛ جلد:
تیماج قهوه ای مجدول، 119، 18 سطر، اندازه: 18×13/5سم [ف: 1-77]

78. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: عبد علی بن محمد بن حسن بن رمضان العطار، تا: 11 شعبان 1172ق [دلیل المخطوطات: 1-220]

79. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 584

کان محمد علی بن محمد یوسف مازندرانی، تا: 1176ق؛ قطع: خستی [ف: 80]

80. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2503/1

خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن محمد عقیل فومنی، تا: 1178ق؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، 39گ
(1پ-39)، اندازه: 17×22سم [ف: 12-366]

81. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1251

خط: نستعلیق، کان عبد الله بن حسین شریف، تا: 1183ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: 1291]

82. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5871-29/211

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن زین العابدین شریف نیریزی، تا: جمعه 27 رمضان 1188ق، 125گ، 13 سطر، اندازه: 10×14سم
[ف: 2-638]

83. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4676-23/196

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن عبدالله، تا: غره ربیع الاول 1193ق، جا: هرات؛ جلد: تیماج مشکى، 181گ، 13 سطر، اندازه: 10×16سم [ف: 2-]
[640]

84. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3848

آغاز: اصفه بالجميل تعظيما له؛ انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق زیبا، کان محمد صالح بن امیر ابوطالب حسینی، تا: 1193ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ محشی با نشان ابن المنصف، شرح و بی نشان؛ تاریخ وفات سید محمد ابراهیم شب سه شنبه 19 جمادی الثانی 1267؛ کاغذ: نخودی اصفهانی، جلد: مقوا، رویه شومیز قهوه ای، ته تیماج سرخ، 167گ، 12 سطر (5/5×10/5)، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 17-84]

85. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: 62

خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه از ذیحجه 1193ق؛ افتادگی: آغاز؛ 104گ، 17 سطر (7×13)، اندازه: 11/5×17 سم [ف: 1-15]

86. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: 157

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن نظر علی همدانی، تا: 1193ق [ف: 39]

87. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6271

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: نادعلی مازندرانی، تا: 1193ق، جان اصفهان، مدرسه نواب مستطاب حاجی محمد خان؛ مصحح، محشی با نشان های «شرح، تصریح، شواهد، منه، خالد، صحاح»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: گالینگور مشکى، مقوایی، 84گ، 17 سطر (8×14)، اندازه: 13/5×20/5 سم [رایانه]

ص: 196

88. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 142

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعدہ 1194ق؛ مصحح، محشی با امضای «المحرره حسن بن علی» و از دیگر شروح الفیه؛ واقف: علی حمیدی، 1338/3/5؛ جلد: تیماج مصنوعی قهوه ای ترنجدار، 126، 13 سطر، اندازه: 17×22سم [ف: 1-78]

89. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 5س

خط: نسخ خوش، کا: محمد جعفر بن محمد تنکابنی، تا: 1194ق؛ اندازه: 17×21/5سم [رشت و همدان: ف: 1095]

90. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 608/2

خط: نسخ جلی، کا: ابوالقاسم بن شیخ صدر الدین بن ابی علی تنکابنی، تا: رمضان 1196ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 15 سطر، اندازه: 16×22سم [ف: 307]

91. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 592/2

انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: حسن بن نقد علی، تا: شعبان 1196ق؛ افتادگی: آغاز؛ آغاز در دیباچه افتاده: «یهدی من یشاء الی صراط مستقیم»؛ فاقد جلد، 101گ (84پ-184پ)، 18 سطر (14×17/5)، اندازه: 16×22سم [ف: 2-30]

92. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 339

خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 24 صفر 1197ق؛ مجدول مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، 103گ، 18 سطر، اندازه: 16/5×22سم [ف: 1-245]

93. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 610

بی کا، بی تا؛ مهر: «عبدہ عبد العالی الموسوی 1178» (مربع)؛ جلد: تیماج [ف: 42]

94. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1600

خط: نستعلیق، کا: لطفعلی بن محمد مازندرانی، تا: 1199ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی از شریف حسینی و چلبی و جز آنها؛ کاغذ: سپاهانی زرد، جلد: تیماج مشکی، 129، 16 سطر (5/5×11/5)، اندازه: 16/5×10سم [ف: 8-197]

95. قائن، فرهنگ و ارشاد اسلامی قائن، شماره نسخه: 12

آغاز: قیل انه لاسف له فی ذلك كالشبهه الوضع بان یكون الاسم؛ انجام: ای بغیر مرة یحصل لبعضهم و ذلك لا یحصل الا بما فعل خط:

نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوایی، 130 گ، 15 سطر، اندازه: 21×12 سم [کتابخانه های قائن: ف: 219]

96. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 212 - ج

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ضربی مقوایی، 167 گ، 13 سطر (10×5)، اندازه: 15×21 سم [ف: 1-48]

97. تهران: نوربخش، شماره نسخه: 861

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12-13؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آبی البهجة المرضية 197 رنگی ضخیم، جلد: تیماج مشکی، 82 گ، 18 سطر، قطع: خستی، اندازه: 21×17 سم [نشریه: 13-228]

98. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4009

آغاز: مضافه الی غیر یاء المتکلم بالو او و الالف؛ انجام: هل حروف الشرط آن ولو و اما لها صدر الکلام

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا، رویه ابری گلگون، 103 گ (7ر - 101پ)، 5 سطر (9×7)، اندازه: 11×18/5 سم [ف: 17-304]

99. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3484

خط: نسخ، بی کا، تا: 1200ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی، یک لا، ضربی، مجدول، 109 گ، 16 سطر (8/5×13/5)، اندازه: 21×14/5 سم [ف: 15-292]

100. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4579 - 23/99

آغاز: برابر؛ انجام: والعلم احکینه من بعد من وحذفها - ان عربیت من عاطف بها اقترن فقد لمن قال جاء زید من زید ولمن قال رأیت.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوای سبز و کرم عطف تیماج مشکی، 103 گ، 15 سطر، اندازه: 21×18 سم [ف: 2-641]

101. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7754 - 39/134

آغاز: الساکنین و کانت فتحة للخفة... و الرفع و النصب اجعلن اعرابا لاسم نحو ان زید قائم و فعل مضارع نحو یقوم و لن اهابا؛ انجام: فان کان فیها لابنصرف فبان یكون قبلهما اکثر من حرفین فان کان قبلهما حرفان ثانیها

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوای سفید عطف گالینگور، 96 گ، 14 سطر، اندازه: 21×17 سم [ف: 2-643]

102. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 11/206-2106

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، جلد: تیماج قهوه ای، 111 گ، 15 سطر، اندازه: 11×16 سم [ف: 2-640]

103. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 37/70 - 7280/1

آغاز: برابر، انجام: او خبره مسنده لذی خبر نحو زید ضارب عمرو کان فلیس محبا... آن زید مکرم عمرو خط: نسخ، کا: محمد علی حسینی، تا: قرن 13؛ محش؛ مهر: کاتب عبده محمد علی الحسینی 1260» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، 80 گ، 13 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 2-640]

104. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 37/100 - 7310/1

آغاز: برابر؛ انجام: از تشکر وزاد فی التسهیل اسم فعل الأمر کنزال و ابو حیان فی الارتشاف اسم فعل

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول با ترنج و سرترنج، 15 گ، 14 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-641]

ص: 197

105. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 4180-21/100

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی عطف گالینگور قهوه ای، 184گ، 11 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 2-637]

106. قم، گلپایگانی شماره نسخه: 6706-34/76

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، 104، 15 سطر، اندازه: 21×16سم [ف: 2-638]

107. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 168

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی ضربی بدون مقوا، 165گ، 19 سطر، اندازه: 21×11/5سم [ف مخ: 24]

108. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 218

آغاز: وهو مبنی لشبهه بالحرف في الوضع على حرف واحد ونا ایضا إسم لانه یسند الیه؛ انجام: أن لاتلحقه تاء التأنیث لا ماتلحقه من الصفات کارمل و هو الفقیر ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی بعضا از محمد علی وفقه الله؛ از موقوفات «شیخ محمدرضا خدایی»؛ جلد: تیماج مشکی عطف قهوه ای ترمیم شده، 148گ، مختلف السطر، اندازه: 14×20/5سم [ف مخ: 24]

109. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه: 8

آغاز: برابر؛ انجام: هذا ما ظهر لي في شرح هذا البيت ولم ار من يتعرض لذلك فاحمد الله و اشكره.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 107گی، 16 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 17/5×22سم [ف مخ]

110. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 154

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ واقف: ملا اسحاق رباطی، 1288؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، 78گ، مختلف السطر، اندازه: 21×16سم [ف مخ: 23]

111. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4206/1 - 21/126

آغاز: برابر؛ انجام: كذلك الهاء من خليته ونحوه في اتصال... اتصالا اختار تبعا لجماعة منهم الرياني اذا خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 14 گ، 21 سطر، اندازه: 20×15 سم [ف: 2-640]

112. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 30/87-6017

آغاز: برابر؛ انجام: هذا باب جمع التکسیر و هو كما يؤخذ من الطافية ما ظهر... مع فاعل بكسرة نحو كاهل و كواهل و فاعل صفة المؤمنة نحو حايض و حوايض و صفة ما لا يعقل نحو.

از اول تا باب جمع تکسیر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ محشی به امضاء «کاتب» و «محمد باقر» به تاریخ 1317؛ 109 گ، 17 سطر، اندازه: 21×17 سم [ف: 2-641]

113. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 30/79-6009/1

آغاز: سیبویه لانه طالب له و قيل بالابتداء لانه اقتضاهما فعمل فيهما... و الخبر هو الجزء المتم الفائدة مع مبتداء غير الوصف كالله؛ انجام: و الالف المبدلة محذوفة لالتقاء الساكنين بخلاف الساكن الالف كغلبان و نزوان واليا المشددة كغنوى و علوى و صح عين و مصدر على فعل بفتح العين.

از بحث «مبتدا و خبر» تا «اعلال»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قسمت های مشکل در بین سطور ترجمه و شرح شده؛ جلد: مقوا، عطف گالینگور قهوه ای، 90 گ، 17 سطر، اندازه: 23×18 سم [ف: 2-643]

114. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 12/36-2146

آغاز: بالجمیل تعظیما له و اداء لبعض ما يحسب له والمراد ايجاده الا لاخبار انه سيوجد مصليا بعد الحمد ای داعيا بالصلوة أي الرحمة على النبي هو انسان؛ انجام: و شد فیما استوفی شروط الادغام مثل... و اذا كان المثلان یاء ین لازما تحریک ثانیهما نحو حی فایه افکک و ادغم ای یجوز ذلك خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 185، 14 سطر، اندازه: 23×14 سم [ف: 2-643]

115. قم؛ گلپایگانی، شماره نسخه: 53/106-7896

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، 133 گ، 14 سطر، اندازه: 21×14 سم [ف: 2-639]

116. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 40 ب

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: 20×14 سم رشت و همدان: ف: 1095

117. تهران، عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 209

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرتضیٰ قلی بن محمد زنوزی، تا: قرن 13؛ محشی؛ جلد: گالینگور مشکی مجدول با ترنج و لچکی ضریبی، 91 گ، 17 سطر، اندازه: $20 \times 29/5$ سم [ف: 1-79]

118. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 417

آغاز: برابر؛ انجام: فحذفت اللام قلنا و ابنم هو ابن فزیدت.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ واقف: شیخ هادی اسکویی حائری، جلد: تیماج مشکی، 128 گ، 16 سطر، اندازه: $12/5 \times 21/5$ سم [ف: 1-79]

119. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1077

نسخه کامل؛ خط: نسخ، کا: علی بن عبدالعظیم، تا: قرن 13؛ محشی؛ مهر تملک: «یا ابا عبدالله»، «عبده میرزا عبدالله»، «غلام علی ابراهیم»، «محمد و علی ادرکنی»؛ اهدایی: علی رضا وثوق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، 151 گ، 11 سطر (9×15)، اندازه: 16×21 سم [ف: 3-846]

120. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1209

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ اهدایی: اخوان مصلائی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 105 گ، 18 سطر (9×15).

ص: 198

اندازه: 13×18 سم [ف: 3-896]

121. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2729/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن قهوه ای سیر، 19 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 6-104]

122. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه: 96

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ دارای متفرقات به تاریخ 1202؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 87 گ، مختلف السطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 91]

123. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1874

آغاز: عدتها الف بیت اوالفان بناء علی انه کل سطر بیت؛ انجام: و افتح وضم و اکسر من فعل ثلاثي مع فتح اوله نحو ضرب

خط: نسخ، بی کا، تا قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: حاج غلام حسین صالح زاده؛ کاغذ: کبود آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی، 147 گ، 21 سطر (16×9/5)، اندازه: 13×20 سم [ف: 3-1081]

124. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2929/3

تا نزدیک به پایان کنایات؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: پسته ای، جلد: مشکی لایی، 96 گ (33 پ-128 پ)، 16 سطر، اندازه: 15×22/6 سم [ف: 6-166]

125. قم؛ حجّتیّه؛ شماره نسخه: 415/2

بی کا، تا: قرن 13 [ف: 106]

126. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 297

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، 149 گ، 15 سطر، اندازه: 14×21/5 سم [ف: 2-44]

127. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25485

آغاز: و الملحق به بعکس ذاک ای بعکس نون الجمع؛ انجام: متجر با اواخر العبارة و خیر ما قیل و دل ...

خط: نسخ خفی، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: شکری سرخی، جلد: تیماج یکلا، 13 سطر (14×9)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [رایانه]

128. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25793

آغاز: الموصولات الحرقية و ضعيفه في الكافية؛ انجام: بعد القلب في الياء الاخرى ...

خط: نستعليق خفی، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا، 14 سطر (6/5×14)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 14×21 سم [رایانه]

129. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19135

آغاز: برابر؛ انجام: انك انت الغفور الرحيم.... و احسن اليهما و اليه

خط: نستعليق خفی، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج ضربی، 13 سطر (8/5×14)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 14/5×21 سم [رایانه]

130. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27188

آغاز: برابر؛ انجام: مخمس و عشار و معشر و اجاز الكوفين و الزجاج قياسا... و سباع و مسيح و ثمان

خط: نسخ خفی، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی قهوه ای و دارای ترنج و دو سرترنج با نقش گل و بوته، 17 سطر (15/5 × 10/5)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 15×21 سم [رایانه]

131. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13248

از اوائل باب نکره و معرفه تا اواسط مبحث مفعول مطلق؛ خط: نستعليق جلی، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه، 62 گ، 12 سطر، اندازه: 9/8×16 سم [ف: 12-28]

132. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9715

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: اوایل قرن 13؛ محشی؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت 1346؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشکی یک لا، 138، 14 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 12-26]

133. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11694

آغاز: برابر، انجام: ظلت بفتح الظاء فظلت بکسرهما في ظللت بفتحها و کسر لام الاولى الماضي.

خط: نسخ، بی کا، تا: اواسط قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: سید کاظم عصار، دی 1354، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 111 گ، مختلف السطر، اندازه: 14×20 سم [ف: 12-26]

134. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14589

آغاز: برابر؛ انجام: ولیکن زوجك او منصوبا نحو والذین.

خط: نسخ جلی، بی کا، تا: نیمه قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: شکری و حنایی، جلد: مقوا، 92، 15 سطر، اندازه: 5×15/20 سم [ف: 12-23]

135. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: 136

انجام: كما في الصحاح قال الاسم

از اول تا باب ادغام و ابدال؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ کاغذ: فستقی آهار مهره فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج خرمایی و گوشه ها مشکی، 217 گ، 11 سطر، اندازه: 5×15/20 سم [ف: 48]

136. کرمانشاه؛ مدرسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 52

آغاز: ای غیر ما ذکر معرفته و هی مضمیر کهم و اسم اشاره نحو ذی و علم نحو دهند.

خط: نستعلیق، کا: عبدالنبی، تا: دوشنبه 30 ذیقعدہ قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی بعضی از آنها به تاریخ 1225؛ 160 گ، 11 سطر، اندازه: 5×17/22 سم [ف: 44]

137. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 701

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ فاقد جلد، 82 گ، 15 سطر (7×14)، اندازه: 21×12 سم [ف: 2-343]

138. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14495

آغاز: برابر؛ انجام: فلا تقل فيه بصاری تمتنع العرب في استعمالهم و

ص: 199

خط: نسخ، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 110،
17 سطر، اندازہ: 15×22 سم [ف: 12-30]

139. مشہد؛ مدرسہ آیۃ اللہ خوئی؛ شماره نسخه: 110

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ مهر: «الواثق باللہ عبدہ عطاء اللہ» (بیضوی)، جلد: تیماج مشکی عطف و حواشی تیماج قہوہ
ای، 113 گ، 14 سطر، اندازہ: 15×22 سم [ف: 71]

140. قائن؛ مدرسہ جعفریہ؛ شماره نسخه: 101

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ در برگ آخر مناجاتی از امام علی (علیہ السلام) بہ خط «معصوم بن رضی حسینی» در 23 شعبان
1333 با مهر وی «معصوم بن رضی الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، 173 گ، 10 سطر، اندازہ: 15×22 سم [کتابخانہ ہای
قائن: ف:]

141. قائن؛ مدرسہ جعفریہ؛ شماره نسخه: 127

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، محشی؛ وقف کتاب از «عبد اللہ ساقدری»، در جمادی الاول 1292 و وقف کتاب از «سید
محمد علی صدیقی» و تاریخ تولدی بہ سال 1340، در برگ آخر مناظرہ ی رأس الجالوت با امام رضا علیہ السلام بہ خط «محمد علی بن
میرزا مصطفی بن میرزا صادق خان نوربخش قائی خراسانی» بہ امر ملا محمد حسین در سال 1257؛ جلد: تیماج مشکی، 133 گ، 14
سطر، اندازہ: 16/5×21 سم [کتابخانہ ہای قائن: ف:]

142. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 312

آغاز: الرحمن الرحیم قال محمد هو الشیخ الامام ابو عبد اللہ جمال الدین محمد ابن عبد اللہ ابن مالک الطائی الاندلسی الجیانی الشافعی؛
انجام: قال اختاره اللہ تعالیٰ یقال فلان خیره اللہ من خلقه و قدس اللہ کمال هذا الشرح المجرّد موشحا من التحف و التنقیح بالوشی

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از «التصریح»؛ جلد: تیماج قہوہ ای، باروکش

کاغذ آبی، 134 گ، 14 سطر، اندازہ: 15×21 سم [ف مخ: 1-76]

143. تہران؛ سپہسالار؛ شماره نسخه: 6854

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 166 گ، 14 سطر، اندازہ:

16/5×22 سم [ف: 3-266]

144. تہران؛ سپہسالار؛ شماره نسخه: 6855

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی فرسوده مقوایی، 140 گ، 15 سطر، اندازہ: 15×21 سم [ف: 3-266]

145. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2494

آغاز: برابر؛ انجام: الأول فان كان خارجة بان كان الاستثناء من موجب فما بعده كذلك ...

بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 65 گ، 15 سطر، اندازہ: 13×21 سم [ف مخ: 1-284]

146. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2222

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج سبز، 121 گ، 15 سطر، اندازہ: 16×21 سم [ف مخ: 1-284]

147. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 344

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: بدون جلد، 161 گ، 14 سطر، اندازہ: 15×20 سم [ف: 1-248]

148. تهران: مروی؛ شماره نسخه: 775

بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: خشتی [ف: 80]

149. تهران: مروی؛ شماره نسخه: 795

بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: خشتی [ف: 80]

150. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 482/1

کر آغاز: برابر؛ انجام: تتمه: تبدل الجملة من الجملة نحو أمد کم ... انتم تقتلون و هل يقاس عليه أو يفتقر على السماع البصريون و المصنف على الثاني و الكوفيون عن الأول و أما من يمنعه سماعة و قياسا ... على ذلك لأنه ... خط: نسخ مایل به ثلث، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشانهای «ترکیب خالد، حاجی سید محمد باقر رشتی الاصل اصفهانی المسکن و ..»؛ تملك: «محمد حسین» با تاریخ 1289 ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای تیره، 40 گ (آپ - 40 پ)، 15 سطر (8×11/5)، قطع: خشتی، اندازہ: 16×22 سم [ف: 2-40/281]

151. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23928

آغاز: برابر؛ انجام: برحمتك يا ارحم الراحمين و اغفرلنا يا رب

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 14

سטר (1367)، اندازه: 21614 سم (رایانه)

152. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18131

آغاز: برابر؛ انجام: موحشا من التحقیق و القبیح ... هذا الفن بعون

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 15 سطر (8×15)، اندازه: 14×22 سم [رایانه]

153. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21013

آغاز: برابر، انجام: و صلی الله علی محمد و علی آله و صحبه و سلم

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور، 20 سطر (8×15)، اندازه: 14×20 سم [رایانه]

154. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2134

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ جلد: میشن یک لای قهوه ای [ف: 5-516]

155. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27267

ص: 200

آغاز: برابر؛ انجام: الدوايق استعملنا الكفر فيما اذ ما الليل ... وقد قال ابن عباس ما ارني عالم العلماء ... علي سيدنا محمد (صلى الله عليه وآله وسلم)

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 [رایانه]

156. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 565

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: سپاهانی (نشریه: 11-885)

157. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا، شماره نسخه: 74

خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن علی نقی حسینی، تا: قرن 13؛ فاقد جلد، 155گ، 11 سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: 74]

158. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا، شماره نسخه: 21

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 فاقد جلد، 53گ، 21 سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: 27]

159. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار، شماره نسخه: 770

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، محشی بعضا با عنوان « حرره عبد الوهاب 1289»، یادداشتی حدیثی در فضیلت عید غدیر به خط عبد الوهاب بن محمد مهدی موسوی به سال 1288 و یک رباعی به سال 1263، یادداشتی حدیثی به سال 1291 و یک بیت شعر فارسی به خط زین العابدین بن عبد الوهاب موسوی به سال 1303؛ مهر: «عبد الوهاب بن محمد مهدی الموسوی» (بیضوی)؛ اهدایی: سید علی نجف آبادی؛ جلد: بدون جلد، 93، 20 سطر، اندازه: 21×16سم [ف: 3-574]

160. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه: 32

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کان عبد الرحیم، تا قرن 13؛ مصحح، محشی، یادداشت درباره فرق بین صفت و نعت، حدیثی به نقل از فاضل مترجم مازندرانی رحمة الله، و بندی درباره فعل مضارع چند بیت عربی، چندین یادداشت امانت و سایل و صورت آنها مربوط به روزهای مختلف سال های 1265 و 1264 ق به خط سیاق؛ تملک: میرزا کلبعلی خلف مرحوم میرزا نظر علی با مهر: «کلبعلی» (بیضوی)؛ مهر: «عبده الراجی فضل الله 1234» (بیضوی)؛ واقف: شیخ حسن علمی زنجانی، جلد: تیماج قهوه ای، جدول دار، 109گ، 17 سطر [ف: 54]

161. اصفهان؛ مکتبه الزهراء؛ شماره نسخه: 123

آغاز: صفة و صلة و حالا و خبرا تقول ركب رجل جاء نى هذا الذى ركب

کا: کاتب ابن طالب، تا: جمعه 25 شعبان 1200ق؛ افتادگی: آغاز؛ 167گ، 16 سطر، اندازه: 15×11سم [ف: 81]

162. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 68

انجام: اذا وقع خامسا عزل بمعنى حذف كقولك في المعتدي

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ 94 گ، 12 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف: 18]

163. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 72

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «عبدہ ابو تراب

الحسنی الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول با ترنج و سرترنج، 40 گ، 14 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 18]

164. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: 113

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، 240 ص، 15 سطر (16×10)، اندازه: 16×22 سم [ف: 92]

165. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7639/2

بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، 27 گ (27-53)، 12 سطر (11×15)، اندازه: 17×22/5 سم [ف: 16-662]

166. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8514

آغاز: منهم بنی هاشم ثم اختار بنی هاشم فاخترنی فلم ازل خیاره من خیار و علی آله ای أقاربه المؤمنین من بنی هاشم و المطلب؛ انجام:

مصلیة و مسلما علی محمد خیر نبی ارسلای ارسله الی الناس لیدعوهم إلی

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 95 گ، مختلف السطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 80-28]

167. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 681

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، 80 گ، مختلف السطر، اندازه: 20×33/5 سم [ف: 2-500]

168. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: 25

آغاز: شرح الکلام ما يتألف منه و هو الکلم الثلاث کلامنا معاشر النحویین؛ انجام: و ربما نقصت حرف أو زدت حرفا فحسبه الغیبی

اخلاط ..

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، عطف تیماج قرمز، 124گ،
14 سطر، اندازہ: 21/5×15 سم [ف: 1-27]

169. قم: مؤسسہ آیۃ اللہ بروجردی؛ شماره نسخه: 592

آغاز: اعرابا و بناء و ما يعرف به ذواتها صحة و اعتلالا

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، 102گی، 11 سطر، اندازہ: 21/5×17 سم [ف:
2-373]

170. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 361/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ 147گ (1-147ر)، اندازہ: 21/5×15 سم [ف: 3-101]

171. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 490

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ 193گ، اندازہ: 24/5 × 14/5 سم [ف: 3-14]

172. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 505

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ 154گ، اندازہ: 20×14 سم [ف: 3-14]

173. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 1969

ص: 201

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: $16/5 \times 21$ سم [ف: 3-14]

174. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 3197

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: 1201ق؛ محشی از میرزا ابوطالب و کتاب تصریح و جامع الشواهد و ابن عقیل و چلبی و بدون امضاء؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، 127، 16 سطر، قطع: خستی، اندازه: $15/5 \times 22$ سم [ف: 2-338]

175. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: 57

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: حسینعلی بن لطفعلی مازندرانی نوری، تا: 1203ق، جان شیراز؛ جلد: تیماج قهوه ای، 128گ، 14 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف مخ]

176. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 536/2

خط: نسخ و نستعلیق، کا: رمضانعلی ملقب به اسحاق، تا: با تاریخ 1203، جلد: تیماج مشکی، 55گ (54-108پ)، اندازه: $16 \times 20/5$ سم [ف: 2-411]

177. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 25-الف/245

انجام: قد فرغت هذا الكتاب تراب اقدام المومنین ابن محمد علی تبریزی صادق فی شهر ربیع الثانی سنه 1205 خط: نسخ، کان صادق ابن محمد علی تبریزی، تا: ربیع الثانی 1205ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی کلفت سفید، جلد: مقوا با تیماج قهوه ای، 112، 16 سطر (8×13)، اندازه: 15×20 سم [ف: 1-220]

178. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22786

آغاز: مالک الطائی الاندلسی الجبانی الشافعی؛ انجام: الطیبین الطاهرین فی شهر رمضان المعظم سنه 1205

خط: نسخ، بی کا، تا: 1205ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 13 سطر (10×15)، اندازه: 15×20 سم [رایانه]

179. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27108

آغاز: برابر؛ انجام: و من العلم العمل و جعلنا الله و ایاکم من الراسخین فی الامرین ... بنبیه خیر البریه اجمعین و اله و عترته الطاهرین تمت 1206

خط: نسخ خفی، بی کا، تا: 1206ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 16 سطر ($13/5 \times 8$)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: $14/5 \times 21$ سم

180. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2368

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد رضا، تا: رجب 1206ق؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، 122گ، 19 سطر (6×16)، اندازه: 18/5×9/5 سم [ف: 4-1266]

181. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 816

خط: نسخ، بی کا، تا: 1207ق؛ 107گ، 17 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 1-34]

182. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 3196

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن محمد شریف، تا: 1207ق؛ محشی از جامع الشواهد؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی آبی رنگ، جلد: تیماج، 182ص، 15 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 16/5×21 سم [ف: 2-338]

183. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 3170

آغاز: قال في شرح الكافية والمراد سكوت المتكلم وقيل السامع... و خرج به ما لا يفيد كان قام مثلاً؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1208ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج تریاکی سوخته یک لا دارای جدول و منگنه ضربی، 216گ، 10 12 سطر (7×12)، اندازه: 20/5 × 14/5 سم [ف: 14-285]

184. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 207

آغاز: سبقت الی وضع کتابه وتدم عصره حائز أي جامع تفضيلاً التفضيل السابق شرعاً و عرفاً

خط: نسخ، بی کا، تا: غره ربیع الثانی 1208ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ استکتاب شخصی است با مهر «عبدہ ابوالحسن» (مربع)، محشی؛ 123 گ، 19 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف مخ: 24]

185. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 382

آغاز: الالیت مبطل اعمالاً لزوال اختصاصها بالاسماء کقولہ تعالیٰ انما الله اله واحد

خط: نسخ خوانا، بی کا، تا: چهارشنبه 12 جمادی الثانی 1209ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ فاقد جلد؛ 71گ، 19 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف: 1-329]

186. قم؛ دارالحديث؛ شماره نسخه: 386

انجام: في وصف لمذكر عاقل على فاعل معتل اللام نحو رام و قاص ذو اطراد فعله بضممة مفتحة كرماء

خط: نسخ، بی کا، تا: 1209ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج عنابی سوخت، با ترنج با سر، مجدول گرھی، 180 گ،
12 سطر، اندازه: 10×16سم [ف: 138]

187. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر، انجام: و صلی علی محمد و آله اجمعین آمین.

خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: سه شنبه 17 جمادی الثانی 1210ق؛ جلد: ضربی ساده، 14گ، 18 سطر (7×14)، اندازه: 12×14سم
میراث اسلامی: 8-434]

188. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 5-56شا

انجام: تمت هذه الرسالة الموسومة بشرح سیوطی ...

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالصمد حسینی، تا: یکشنبه 27 صفر 1210ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، 148گ،
13 سطر (6/5×10/5)، اندازه: 15×20سم [ف: 1-52]

189. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1205

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن محمد، تا: سه شنبه 29 رجب 1210ق، جان خوی، مدرسه فخریه؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و

ص: 202

سر، مجدول، 198گ، 14 سطر، اندازه: 20×14سم [ف مخ: 1-283]

190. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 2024

خط: نسخ خوب، کان موسی الرضا بن ملا احمد، تا: سه شنبه 17 ربیع الاول 1211ق؛ محشی با نشانهای «تصریح»، «ض»، «ص»؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 118گ، 17 سطر (9×16/5)، اندازه: 30×20سم [ف: 11-103]

191. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 164

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن تقی کدو غندی، تا: 28 صفر 1211ق، جان تربت حیدریه؛ جلد: تیماج مشکی، 104گ، مختلف السطر، اندازه: 15×21/5سم [ف مخ: 23]

192. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 4300

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1212ق؛ مصحح، محشی با امضای «شواهد، نظام الدین و...»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی سفید که روی آن مطالبی نوشته شده، عطف پارچه ای سرمه ای، 172گ، 13 سطر (7×12/5)، اندازه: 15/5 × 20/5سم [ف: 18-264]

193. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 528

آغاز: بقاء الفاعل سواء كانت المتکلم ام مخاطب ام مخاطبة نحو فعلت و بقاء التأنيث الساکنة نحو انت؛ انجام: برابر خط ثلث، کا: حسین بن صفر، تا: 1212ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «عبدہ الراجی محمد کاظم الموسوی» (بیضوی)، «المتوکل علی الله عبدہ ابوالقاسم» (بیضوی)، «هو العلی الاکبر» (بیضوی)، «محمد حسین» (مربع)؛ تملک: محمد حسن بن ابوالقاسم؛ جلد: تیماج مشکی، 219گ، مختلف السطر (8/5×13)، اندازه: 19×14/5سم [ف: 2-146]

194. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18180

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم عقیلی، تا: 1212ق؛ کاغذ: فستقی، 15 سطر (10×15) [رایانه]

195. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 229/1

خط: نسخ، کان محمد طاهر بن ملا علی اکبر سیری، تا: سه شنبه 8 ربیع الاول 1213 ق [ف: 3-36]

196. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 848/1 خط نستعلیق، بی کا، تا: 1214ق؛ اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 3-117]

197. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: 202/1

خط: نسخ، کا: رحیم بن عبدالکریم بن عبدالرحیم، تا: سه شنبه 11 ذیقعدہ 1214ق، جا: رشت؛ 184گ (1پ-184)، 14 سطر [ف: 138]

198. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18075

آغاز: برابر؛ انجام: تجاوز الله تعالى عن زلامه .. عليه وآله وسلم

خط: نسخ، بی کا، تا: 1215ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 15 سطر (7×13)، اندازه: 13×20 سم [رایانه]

199. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 3846

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن دوست محمد، تا: محرم 1215ق؛ محشی اکثر منقول از شرح تصریح و شرح ابن ناظم؛ واقف: حاج سید محمد، 1309، کاغذ: نخودی، جلد: پارچه، 134گ، 12 سطر، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 12-24]

200. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه: 45/1

آغاز: و مختص و هو علی قسمین مختص بالاسماء نحو فی و مختص بالافعال نحو لم و الفعل ینقسم الی ثلاثة اقسام ماض و مضارع و امر و ذکر المصنف علاماتها مقدمة المضارع؛ انجام: برابر خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد صادق، تا: 1216ق؛ افتادگی: آغاز؛ 138گ (1-138ر)، 17 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف مخ]

201. قم؛ حجتی؛ شماره نسخه: 355

خط: نسخ، بی کا، تا: 1216 ق [ف: 39]

202. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19113

آغاز: برابر؛ انجام: و الفا مفتوحة فیها جمعا فعلا اسما کان او صفتة خط: نسخ خفی، بی کا، تا: 1217ق؛ افتادگی: انجام کاغذ: فستقی، جلد: تیماج ضربی، 17 سطر (9/5×15/5)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 15×21/5 سم [رایانه]

203. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 208

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن کربلا علی عسکرده ملائی، تا: غره ذیقعدہ 1217ق، جان استر آباد، مدرسه دارالشفاء؛ محشی؛ تملک: ملا

محمد تقی بن کربلایی آقا بابا دامغانی» در رجب 1314؛ 113 گ، 15 سطر، اندازه: 21×17 سم [ف مخ: 24]

204. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: 79/6

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیحجه 1217ق؛ جلد: گالینگور سرخ با عطف و گوشه تیماج قهوه ای، 76 گ، اندازه: 21×15 سم [ف مخ]

205. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 600/2

خط: نسخ، کا: باقر بن محمد تونی، تا: 1217ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه ای، 101 گ (21-121)، 15 سطر (14×9)، اندازه: 21×16 سم [ف: 2-718]

206. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14907

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یوسف بن محمد شریف، تا: محرم 1217ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: حنایی، 108 گ، 20 سطر، اندازه: 27/5 × 15/8 سم [ف: 12-25]

207. تهران: حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 70/1

آغاز و انجام: برابر

ص: 203

خط: نسخ، کا: عز الدین بن مشہدی قربانعلی دارہ کاشفی، تا: 24 رمضان 1217ق؛ جلد: تیماج مشکى مجدول گرہی، 200گ (1ر-
200پ)، 13 سطر، اندازہ: 21×16/5 سم [ف: 17]

208. مشہد؛ نواب؛ شماره نسخه: 527/1

آغاز: بالفعل من وجهين و عله ابن الحاجب في أماليه بان السبه الواحد بالحرف؛ انجام: برابر

خط: نسخ، کا: معصوم میمندی، تا: جمادی الاول 1217ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی، فاقد جلد، 92گ، 15 سطر (15×10)، اندازہ:
17×21/5 سم [ف: 435]

209. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27258

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد قلی، تا: 1218 ق [رایانہ]

210. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27128

بی کا، تا: 1218ق؛ خریداری از آزیٹا نامجو [رایانہ]

211. مشہد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 755/2

خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 19 ذيقعدہ 1218ق؛ محشی؛ کاغذ: آبی و نخودی رنگ، جلد: تیماج لایہ ای قہوہ ای، 18 سطر
(7×14/5)، اندازہ: 5×20/5 سم [ف: 2-864]

212. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 2-578/س

خط: نسخ، کا: عبد الله بن غلامعلی، تا: پنج شنبه 22 شعبان 1218ق، جا: اصطهبانات، مدرسه ملا علی شاه؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی
شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکى، 150گ، 14 سطر (5/10×7/5)، اندازہ: 5×20 سم [ف: 2-166]

213. مشہد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 628

خط: نستعلیق، کا: ابو تراب محمد بن صدرالدین فیضی مدعو بہ محمد فیضی، تا: پنج شنبه غره ذيقعدہ 1219ق؛ مصحح؛ جلد: عادی،
139، 11 سطر، اندازہ: 15×22 سم (مؤید: 1382)

214. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18167

بی کا، تا: 1219ق؛ محشی با نشان «شیخ رفیع» و غیره [د.ث. مجلس]

215. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 613

خط: نسخ خوب، بی کا، تان ربیع الثانی 1220ق؛ دارای علامات بلاغ، مصحح؛ مهر: «یا ارفع من کل رفیع» (بیضی)؛ جلد: مقوا، عطف و حاشیه تیماج، 130 گ، 16 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 1-521]

216. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 43

خط: نسخ، کا: ملاحسین جیغانی، تا: ربیع الاول 1220ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 95 گ، 16 سطر، اندازه: 16×20 سم [ف: 1-24]

217. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11788

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محسن فرزند عبدالرحیم، تا: 1220ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «الراجی علی بن حسین بن محمد الحسینی» (بیضی)، یا علی بن الحسین» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 102 گ، 19 سطر (8×14)، اندازه: 15×20 سم [ف: 29-595]

218. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2645

خط: نسخ، بی کا، تا: ذیقعه 1221ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه لایی، 154 گ، 16 سطر، اندازه: 15/5 × 20/7 سم [ف: 1-75]

219. قم؛ حجّتیہ؛ شماره نسخه: 260/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1221ق [ف: 102]

220. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8309

آغاز: برابر؛ انجام: لقد جاء کم رسل ربنا بالحق ... کثر کثیرا

خط: نسخ و نستعلیق، کا: یحیی بن محمد کازرونی، تا: 1221ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی سوخت، ترنج با سر، مجدول، 114، 16 سطر، اندازه: 15/5 × 218 سم [ف: 27/2-59]

221. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3414

خط: نسخ، کا: محمد علی بن عبدالکریم، تا: 1222ق؛ مصحح تملک: محمد جواد بن میر زین العابدین؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی مقوایی لبه ها تیماج زرشکی ضربی ترنج و سر ترنج لچک عطف تیماج سبز، 169 گ، 15 سطر (6×11)، اندازه: 12/5×18 سم [ف: 15-227]

222. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 56/32-8182

آغاز: برابر از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمد قلی بن حسین، تا: 25 محرم 1222ق، 133 گ، 17 سطر، اندازه: 15×27 سم [ف: 2-]

223. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 224/1

آغاز: محمد بن عبدالله بن مالک الطائی الاندلسی الجیانی الشافعی أحمد ربي الله خير مالك؛ انجام: خبر مؤخر وجوبا عن الذي حال كونه مبتدأ قبل استقر وسوغ ذلك.

تا اخبار به الذي وفروعه؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن ملا قربانعلی هزار جریبی ساکن چهار دانگه، تا: شنبه 27 ذیقعده 1223ق، جا: مدرسه سعید آباد؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «یا امام محمد باقر» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 120گ، اندازه: 15/5×21 سم [ف مخ: 25]

224. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3364

خط: نسخ، کا: صفر علی بن ناد علی فتح آبادی، تا: 1223ق؛ مصحح، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی ضربی، 146گ، 15 سطر (7×12/5)، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 15-174]

225. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 113/1

انجام: تم هذا الشرح المسمى البهجة المرضيه كا المشهور بالسيوطي ...

خط: نسخ، کا: قاسم، تا: جمعه آخر ربیع الاول 1223ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نازک سفید، 106گ، 19 سطر، اندازه: 7/5×14 سم [ف: 1-98]

226. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 510

ص: 204

خط: نسخ، کا: شرف الدین علی ابن مرحوم محمد حسن جهرمی، تا: دوشنبه 23 جمادی الثانی 1223ق؛ محشی؛ 132 گ، اندازه: 15/5 × 19/5 سم [ف: 3-14]

227. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 3193

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1224ق؛ افتادگی: انجام، اصل این نسخه ظاهراً در قرن یازدهم نگارش یافته، چند ورق از اول و آخر آن افتاده به سال 1224 آن را نوشته اند، محشی از شرح تسهیل و ابن ناظم و ابن عقیل و ابوطالب و انموذج و کشف و رضی و تصریح و اشباه و نظائر و غیر از اینها؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، 136 ص، 15 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 16 × 12 سم [ف: 2-340]

228. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14467

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: 1224ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج مشککی یک لا، 147 گ، 14 و 15 سطر، اندازه: 14/5 × 20 سم [ف: 12-30]

229. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 1942/3

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1225ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 245 ص (132-376)، 16 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 21 × 15 سم [ف: 9-660]

230. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5289/1 - 26/169

آغاز: قد خصص الفعل بان ینجز ما فلا یجزم الاسم لامتناع دخول عامله علیه فارفع بضم وانصبین فتحا وجرا؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه 7 جمادی الثانی 1225ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوای لایی عطف پارچه ای، 136، 16 سطر، اندازه: 11 × 17 سم [ف: 2-642]

231. قم، گلپایگانی شماره نسخه: 4998/1 - 25/88

آغاز: کلامنا لفظ مفید کاستقم *** واسم وفعل ثم حرف الکلم. ماليس بلفظ من الدوال الأربع کالاشارة والخط و غیره؛ انجام: برابر خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه از ذیقعه 1225ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای ضریبی جدول دار، 114 گ، 16 سطر، اندازه: 21 × 17 سم [ف: 2-642]

232. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 828

خط: نستعلیق، کا: محمد نبی بن مشهدی ربیع اشتهاردی، تا: 1225ق، 104، 16 سطر، اندازه: 22 × 17 سم [ف: 1-34]

233. قم، گلپایگانی شماره نسخه: 2231 - 12/121

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه دهه سوم ربیع الاول 1226ق؛ با علامت بلاغ؛ جلد: مقوا عطف تیماج سبز، 231 گ، 11 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 2-637]

234. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 29/31-5691

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن عبدعلی هزار جریبی ساکن قریه کلیم، تا: 1226ق؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول گرهی، 114، 20 سطر، اندازه: 27×13 سم [ف: 2-638]

235. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16985

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1226ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 19 سطر (7×15)، اندازه: 14×20 سم [رایانه]

236. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 107-ش/413

انجام: برابر خط: نسخ، کان محسن بن عبدالرحیم لاری، تا: 1226؛ جا: شیراز قریه دشتک از محال ابرج؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، 114، 17 سطر (6/5×12/5)، اندازه:

13/5×19/5 سم [ف: 2-12]

237. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7334

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1227ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: نو، 75، 14 سطر (10×14)، قطع: خستی، اندازه:

22×17 سم [ف: 16-515]

238. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 5944-75/3/4

خط: نسخ، کا: محمد بن صادق خروکی فاروجی، تا: 1227ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی عطف تریاکی، 19 سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: 196]

239. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26649

آغاز: برابر؛ انجام: ابن المرحوم المغفور محمد المنشی الکرمانی خط: نسخ خفی، کا: ابن محمد منشی کرمانی، تا: 1227ق، کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، 15 سطر (20/5×16)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 21×16 سم [رایانه]

240. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 267

کامل؛ خط: نسخ، کا: حیدر علی بن ملا سبز علی، تا: 1 ذیقعدہ 1227ق؛ جلد: مقوا، 151گ، 17 سطر [ف: 1-47] 241. مشهد؛
مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 108

خط: نسخ، بی کا، تا: 8 جمادی الاول 1227ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکى، 121گ، 13 سطر، اندازه:
21×15سم [ف: 71]

242. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 215

کامل؛ خط: نسخ، کا: احمد بن صالح، تا: محرم 1228ق، جا: قریه کله زرده مدرسه «افضل الفضلاء و اعلم العلماء شیخ الشیوخی شیخ
عبد الصمد»؛ محشی؛ جلد: تیماج با مقوا، 120گ، 12 سطر [ف: 1-47]

243. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28631

آغاز: برابر؛ انجام: فلیس بالسانن شیئا له فقداتی المصنف فی ...

ص: 205

خط: نستعلیق جلی، بی کا، تا: 1228ق؛ وقف حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) کتابخانه شخصی احمد شاهد؛ کاغذ: فستقی جلد: تیماج، 17 سطر (6×9×14/2)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 19×14/5 سم [رایانه]

244. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3009/1

خط: نسخ، بی کا، تا: 1228ق؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن سیاه، 15 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 6-188]

245. تهران، عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 657/7

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه 1228ق، جا: قزوین، مدرسه پیغمبریه؛ 113گ، 15 سطر، اندازه: 15/5×21 سم [ف: 1-78]

246. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 102

خط: نسخ، کا: عبدالحی بن سید عبدالرحمن، تا: 3 رجب 1229ق؛ محشی با نشانه «محمد علی، تصریح، شواهد نظام الدین، مطول»؛ مهر: کاتب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه بی ضربی مقوایی، 17 سطر (7/5×14) [ف: 752]

247. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 131

خط: نسخ، کا: حسینعلی دلازیانی پسر کربلائی مراغ، تا: 1229ق، جا: مدرسه صادق خان سمنانی؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: تیماج مشکی، 15 سطر (8×12/5) [ف: 752]

248. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3454

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن علی اکبر بواناتی سوریه ای، تا: 1229ق؛ مجدول؛ مهر تملک: نجفعلی حسینی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی جداول و منگنه، 99گ، 19 سطر (7×13)، اندازه: 20/5×14 سم [ف: 15-168]

249. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 366

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابو طالب بن ملا محمد قری، تا: یکشنبه 24 ربیع الثانی 1229ق، جا: شیراز، مدرسه بابلیه؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف پارچه قرمز، 130گ، 18 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 1-477]

250. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 3845

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1229ق؛ محشی؛ واقف: تاج ماه بیگم، 1262ق؛ کاغذ: شکری، جلد: پارچه، 110گ، 15

سطر (2/5×6/2)، اندازه: 13/5×20/5 سم [ف: 12-22]

251. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 768

آغاز: برابر؛ انجام: وصلی الله علی محمد و آله اجمعین آمین یا رب العالمین

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن ابراهیم خان رودی، تا: 20 جمادی الثانی 1229ق، کاغذ نخودی؛ جلد: تیماج لایه ای مشکی، 141،
16 سطر (5/5×12)، قطع: ربعی، اندازه: 17/5×11 سم [ف: 1-23]

252. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 739

خط: نسخ، کا: ابن محمد کنگی، تا: رجب 1229ق؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی
لایه ای، 20 سطر (8×14/5)، اندازه: 2014 سم [ف: 2-851]

253. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 620/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الثانی 1229ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 136 (25-160)، 12 سطر (9/5×13/5)،
اندازه: 16/5×21 سم [ف: 2-734]

254. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2314

انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میر اسمعیل بن میر علی حسینی ابرند آبادی، تان شوال 1230ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ مصحح، محشی؛ مهر: کاتب
«عبدہ الراجی محمد اسمعیل الحسینی» (بیضی)، «عبدہ المذنب محمد باقر» (مربع)، «جعفر قلی خان» (بیضی)؛ 164 گ، 16 سطر،
اندازه: 14×20 سم [ف مخ: 1-283]

255. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12648

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: سید محمد قیری، تا: پنج شنبه 9 جمادی الاول 1230ق، جان شیراز، مدرسه خانیه؛ محشی؛ واقف: حسین کی
استوان، آبان 1348؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 117 گ، 19 سطر، اندازه: 20/5×14 سم [ف: 12-23]

256. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15221

آغاز: بمعنی ظن نحو ضعیف النکایة اعداءه یخال الفرار.. انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1230ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن ضربی، 148 گ، 17 سطر، اندازه: 10/17×

257. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4351/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1230ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی سوخته یک لا، 80گی (پ1-80پ)،
21 و 23 سطر (9/5×15 و 9/5×15/5)، اندازه: 20/5×15 سم [ف: 18-321]

258. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: 257

خط: نسخ، کا: خلیل بن سبز علی دماوندی، تا: 1230ق [ف: 39]

259. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: 158

خط: نسخ، بی کا، تا: 1230ق [ف: 39]

260. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 252/1

خط: نسخ، کا: محمد علی بن شیر علی، تا: جمعه 12 رمضان 1230ق؛ مصحح، محشی برخی با عنوان «محمد حسین شیرازی»؛ جلد:
تیماج قرمز، 131گ (پ2-132 پ)، اندازه:

ص: 206

15/5 × 21/5 سم [ف: 1-192]

261. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 458/1

خط: نسخ، کا: محمد علی پسر شیر علی، تا: 12 رمضان 1230ق، برای فرزندش علی محمد؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: 11-948]

262. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: 103/2

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن حسن جلیانی، تا: یکشنبه 8 محرم 1231ق، جا: مشهد، مدرسه نواب؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 105گ (94-198پ)، 17 سطر، اندازه: 21×16/5 سم [ف: 83]

263. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 625/1

خط: نستعلیق، کا: عبد الله بن مهدی نوری دونایی، تا: 1231ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، اندازه: 22×15 سم [ف: 303]

264. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1024

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1231ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی (آبی)، جلد: مقوایی، کاغذی، عطف تیماج زرد، 110 گ، 16 سطر کامل (14×9)، اندازه: 14/5 × 20 سم [ف: 9-24]

265. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2028/1

آغاز: لغیره كجمله الصلة و الجزاء و اسم و فعل حرف الكلم التي يتالف منها الكلام

خط: نسخ، بی کا، تا: 1231ق؛ افتادگی؛ آغاز؛ اهدایی؛ شیخ محمد طاهری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، 78گ (78-1)، 18 سطر (14×9)، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 4-1133]

266. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 53

خط: نسخ، بی کا، تا: 1231ق (چند نسخه -ف: 314)

267. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 829

خط: نسخ، بی کا، تا: 1231ق؛ 131 گ، 15 سطر، اندازه: 21×14 سم [ف: 1-34]

268. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5394

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن عبدالباقی حسینی اصفهانی، تا: پنج شنبه 5 محرم 1231ق؛ محشی از ابو طالب در عصر وی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 165 گ، 15 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 14-183]

269. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 859

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابن کھف حاجی محمد علی زین العابدین، تا: 1232ق؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، 80گ، 18 سطر (16×9/5) [ف: 2-719]

270. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1426

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: جمعه 25 رجب 1232ق؛ قطع: ربعی رشت و همدان: ف: 1291]

271. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3634/3

خط: نسخ، کان عبد الوهاب، تا: 1232ق؛ مصحح، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه ضربی با ترنج و سرترنج با گل و بوته یک لا، 113گی (11پ-123)، 15 و 16 سطر (8×12/5)، اندازه: 20/5×14/5سم [ف: 16-224]

272. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 4334-22/54

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملک محمد بن کربلانی محمد علی ساکن تفرش، تا: سه شنبه از ذیقعده 1232ق؛ جلد: تیماج مشکی، ضربی مجدول 169گ، 14 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 2-638]

273. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16986

آغاز: بسمله قال محمد هو الشيخ الامام ابو عبدالله جمال الدین؛ انجام: جرها الف سلام و تحيته في ... سنه 1232 خط: نسخ، کا: محمد علی تودرواری، تا: 1232ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، 15 سطر (9×15)، اندازه: 2014سم [رایانه]

274. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 4196-21/116

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن نصیر سمیرانی (سمیرمی)، تا: 19 رجب 1233ق، جا: دار السطنه اصفهان؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول 206گ، 12 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 2-637]

275. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4010

آغاز: لرفعه رتبه النبي على غيره من الخلق؛ انجام: اتفق الفراغ من تحريره للعبد المحتاج إلى رحمة ربه ...

خط: نسخ، كان محمد باقر موسوی، تا: 1233ق؛ محشی با نشان ها آب، محمود موسوی، ابن عقیل؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: سمت راست؛ چرم عنابی سمت چپ: تیماج قهوه ای ته چرم سیاه، 131گ، 17 سطر (7/6×13/5)، اندازه: 19×13سم [ف: 17-305]

276. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2061

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان 1233ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج زرشکی، 162گ، 14 سطر، اندازه: 21×15سم [ف مخ: 1-284]

277. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13372

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الاول 1234ق؛ محشی؛ واقف: شیخ محمد معصومی، آذر 1362؛ کاغذ: الوان فستقی، جلد: تیماج، 100گ، 16 سطر، اندازه: 21×14/5سم [ف: 12-28]

278. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 97/1

خط: نسخ، کان محمد رحیم بن محمد مراغی، تا: 23 ربیع الأول 1234ق؛ محشی؛ تملک: رضا الموسوی به تاریخ نهم محرم 1299؛ جلد: تیماج مشکی، 101گ (1پ - 101ر)، اندازه: 18/5 × 26/5سم [ف: 77]

279. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 419

خط: نسخ، کا: سید هادی بن میر محمد صادق حسینی رامشه، تا: 10 جمادی الاول 1234ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، 97گ، 15 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 2-342]

ص: 207

280. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 337

کا: محمد اسماعیل نوری، تا: 1234ق، جا: ساکن قریه یالورود؛ [ف: 42]

281. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28673

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1235ق [رایانه]

282. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان، شماره نسخه: 133/2

خط: نسخ، کا: عبدالله بن ملاحسن قائی سرایانی، تا: 19 شوال 1235ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 63گ (64پ-126پ)،
اندازه: 15/5×21 سم [ف: 103]

283. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 17680

آغاز: برابر؛؛ انجام: در روز 5شنبه در مدرسه امام حسن عسکری در حجره ملا محمد حیدر فرائی سنه 1235 تمام کننده را خط: نستعلیق،
کا: محمد حسن بن مهدی افرائی، تا: 1235ق؛ کاغذ: الوان، جلد: اسقاطی، 15 سطر (8×13)، اندازه: 16×21 سم [رایانه]

284. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 8097

خط: نسخ، کا: علی رضا بن ملا عبدالله، تا: 1235ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی مقوا، 89گ، ابعاد متن (6/5×17)،
اندازه: 27×14/5 سم [ف: 3-267]

285. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 57/105-8435

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1235ق، 150گ، 14 سطر، اندازه: 13×21 سم [ف: 2-640]

286. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 56/75-8225

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه 5 صفر 1235ق، 135 گ، 15-17 سطر، اندازه: 18×22 سم [ف: 2-639]

287. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15656/3

تا اوائل باب ابدال را بیشتر ندارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1236ق؛ محشی؛ اندازه: 16/5×21 سم [ف: 12-423]

288. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: 4-1

خط: نسخ خوش، کان أبو الحسن ابن علیرضا شهر بابکی (که به قول خود طلبه بوده)، بی تا، صفحه اول و دوم با حاشیه مذهب جدول بندی شده، محشی، با خط دستنویس به سال 1236ق؛ تملک: مرتضی فرزند محمد حسن در 1297ق؛ رکن الدین آشتیانی آن را به کتابخانه وزارت امور خارجه اهداء کرده؛ جلد: چرمی به رنگ سیاه [ف: 45]

289. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 403

خط: نستعلیق، کا: ملک محمد نوری ابن محمد کیا، تا: پنج شنبه از ذیحجه 1236ق؛ فاقد جلد؛ 75گ، مختلف السطر، اندازه: 16×20سم [ف: 1-340]

290. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 688

خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن حاج محمد علی نخجوانی، تا: 18 صفر 1236ق؛ محشی؛ 97گ، اندازه: 17/5×27سم [ف: 3-14]

291. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: 46

آغاز: أي أصفه بالجميل تعظیمه له واداء لبعض ما يجب له

خط: نستعلیق، کا: سید عبد العاصی هاشمی، تا: محرم 1236ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ تملکی با مهر «محمد رضا» (مربع) و مهر «یا امام زین العابدین» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، عطف تیماج قرمز، 156گ، 15 سطر، اندازه: 22615سم [ف: 1-44]

292. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10014/1

خط: نستعلیق ریز، کا: محمد علی بن محمد جعفر، تا: پنج شنبه پایان رمضان 1236ق، جا: مدرسه سید احمد کزازی؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ربعی، 19 سطر (9×16)، قطع: ربعی، اندازه: 15×20سم [ف: 17-525]

293. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27339

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غلامحسین الویری، تا: 1236ق. [رایانه]

294. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 57/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد رفیع نویسی، تا: محرم 1236ق، جان همدان؛ مصحح، محشی به نقل از «شرح شواهد» «عبدالحکیم» و

... جلد: تیماج قهوه ای مجدول گرهی، 98گ (1پ-98پ)، 15 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 18]

295. تهران، وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: 5731

انجام: قد اتفق الفراغ عن تسويد هذه الرسالة الوافية بحل مشكلات الألفية في صبح يوم الاثنين العشرين من شهر محرم الحرام من شهر سنة ست و ثلاثين و مأتين بعد الألف المصطفوية عليه الف الثناء و التحية في سنة 1236 على يد الاضعف الاحقر إلى رحمة الله الملك المنان اقل الطلاب تراب نعال المحصلين بل لاشيء في الحقيقة ابوالحسن ابن عليرضا الشهر بابكي خط: نسخ، كا: ابو الحسن بن عليرضا شهر بابكي، تا: دوشنبه 20 محرم 1236ق؛ محشى منقوله از ملا جلال و شواهد عيني و غيره؛ جلد: تیماج مشكى، 162گ، 14 سطر، اندازه: 14/5×20

سم [نشریه: 1-7]

296. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: 26

خط: نسخ، بی کا، تا: شوال 1237ق؛ کاغذ: فرنگی، 15 سطر (9×14) (تراثا: س ش 1-77)

297. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16988

آغاز: برابر؛ انجام: لأشجر نیست ... لأشجر ... تمت الكتاب بعون الملك الوهاب.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1237ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، 16 سطر (10×15)، اندازه: 17×21سم [رایانه]

298. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 147

آغاز و انجام: برابر

ص: 208

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن مشہدی جعفر مراغی، تا: 1237ق؛ جلد: تیماج قہوہ ای با ترنج، 118گ، 21 سطر، اندازہ: 28×19سم [ف: 18]

299. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 564 طباطبائی

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن حاجی علی، تا: 1237ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آہار مہرہ، جلد: تیماج مشکی، 138، 14 سطر، اندازہ: 15×20/5 سم [ف: 24-359]

300. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16989

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1237ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج، 15 سطر (8×14)، اندازہ: 20×14سم [رایانہ]

301. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 418

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1237ق؛ محشی از شرح ابن عقیل؛ جلد: مقوا با روکش کاغذی قرمز عطف تیماج قہوہ ای، 107گ، 20 سطر، اندازہ: 17×29سم [ف مخ: 1-75]

302. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2054

آغاز: برابر؛ انجام: هذا الذي فاق نظام الدر والجوهر لاتعد حرفا منه او كلمة وللجياب بل أظهر وروض الذهن اذا شكل يبدوا بافكار لا تبدر فليس بالشاين شيئا ... و حسبنا الله ونعم الوكيل ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد امین وزوانی، تا: جمادی الثانی 1237ق؛ مصحح، محشی؛ یادداشتی از علی اکبر بن آقا حسین در 1278ق؛ جلد: تیماج سرخ، 117گ، 15 سطر، اندازہ: 15×20سم [ف مخ: 1-284]

303. تہران؛ سپہسالار؛ شماره نسخه: 3194

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن میر ذوالفقار کرمی، تا: 1238ق؛ کاغذ نسخه ساخت سال 1815م می باشد؛ واقف: سپہسالار؛ کاغذ: فرنگی آبی رنگ، جلد: تیماج، 96ص، 18 سطر، قطع: خشتی اندازہ: 16/5×12 سم [ف: 2-339]

304. خوانسار، فاضل؛ شماره نسخه: 375

خط: چاپی، کا: علی بن احمد موسوی، تا: 1238ق؛ مصحح، محشی با عبارت «باستعانة استادی ملا رمضان حفظه الله»؛ جلد: تیماج مشکی عطف پارچه ای، 172گ، 14 سطر، اندازہ: 20/5×16سم [ف: 2-65]

305. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14468

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان غفار ابن سلطان احمد، تا: 1238ق، ؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج
مشکی یک لا، 158گ، 15 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 30-12]

306. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3011

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: میر علی اصغر موسوی، تا: 1238ق؛ مصحح، محشی با امضای حکیم؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج
مشکی، یک لا ضربی مجدول، عطف تیماج مشکی، 81گ، 20 سطر (8×14/5)، اندازه: 14/7 × 20/7 سم [ف: 14-120]

307. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 962

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: ابن محمد علی محمد باقر، تا: دوشنبه 28 رمضان 1238ق، جا: یکی حجره های مدرسه فاضلخان؛ محشی؛
کاغذ: فستقی سفید و آبی، جلد: تیماج مشکی مجدول یک لای 162، 17 سطر (10/5 × 14/5)، اندازه: 21×16سم [ف: 2-30]

308. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7346

خط: نسخ، کا: ملا محمد حسین بن آقا محمد باقر بن حاجی قاسم، تا: 13 رجب 1238ق، برای محمد مهدی بن استاد زمان مسکر؛
کاغذ: فرنگی، جلد: نو، 137گ، 14 سطر (9×14)، قطع: خشتی، اندازه: 18×21/5 سم [ف: 16-516]

309. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7240

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن کربلایی ابراهیم زیاتی، تا: سه شنبه 28 ربیع الثانی 1239ق، جا: استر آباد؛ با یادداشت 27 ذیحجه 1279؛
کاغذ: فرنگی، جلد: نو، 88گ، 14 سطر (6×13)، قطع: ربعی، اندازه: 22×16سم [ف: 16-496]

310. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7653

خط: نسخ، بی کا، تا: 1239ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 85گ، 13 سطر (1489)، اندازه: 21×16سم [ف: 16-
666]

311. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8138/1 - 55/108

آغاز: برابر

كامل؛ خط: نسخ، كا: بهرامعلی بن احمد علی قرنچاهی، تا: جمادی الثاني 1239ق؛ 114گ، 15 و 21 سطر، اندازه: 21×17سم [ف]:
[639-2]

312. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 52/111-7771

آغاز: برابر

خط: نسخ، كا: محمد جعفر ولد مرحوم ملا عیسی افشار ساكن بلده هرات، تا: 27 شوال 1240ق؛ 105گ، 18-20-21 سطر، اندازه:
20×14 سم [ف]: [639-2]

313. كاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: 192

آغاز: ص قال محمد هو ابن مالك *** احمد ربي الله خير مالك ... ش الكلام المصطلح عليه عند النحويين عبارة عن اللفظ المفيد فائدة
يحسن السكوت عليها فاللفظ جنس يشتمل؛ انجام: فاحمد الله مصليا على *** محمد خير نبي ارسلنا / وآله الغر الكرام البررة xx و صحبه
المنتجبين الخيرة

كامل؛ خط: نستعليق، كا: سيد صادق بن محمد كاشاني، تا: 20 ربيع الثاني 1240ق، جا: كاشان، مدرسه حاجي ميرزا جاني؛ مصحح،

ص: 209

محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول ضربی، 225 گ، 15 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف مخ]

314. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1447

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابراهیم بن سید کریم موسوی، تا: 1240ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی روشن، مقوایی با ترنج و نیم ترنج کوبیده، 142 گ، 16 سطر کامل (7×13)، اندازه: 15×20/5 سم [ف: 9-478]

315. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 16

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن میر اسدالله مراغی، تا: پنج شنبه 29 جمادی الثانی 1240ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبدہ حسن 1263» (بیضی)؛ تملک: شهاب الدین بن رضی الحسینی الخلیجالی که این نسخه را همراه با کتاب جامی که در مجلد واحد بوده در دوشنبه 24 ربیع الثانی 1297 به چهارده شاهی سفید در تبریز خریداری کرده؛ جلد: تیماج، قهوه ای، مجدول، 80 گ، 20 سطر، اندازه: 19×29 سم [ف: 1-24]

316. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8847/2 - 59/67

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد همدانی، تا: جمعه 29 ذیقعده 1240ق، جان کرمانشاهان، مدرسه شاهزاده والا؛ 96 گ (145-50)، 18 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-640]

317. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 671

بی کا، تا: 1240ق، قطع: خشتی [ف: 80]

318. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 104

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمود، تا: 10 رجب 1241ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد تقی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، 90 گ، 19 سطر، اندازه: 15×20/5 سم [ف: 1-79]

319. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 17257

آغاز: فدل علی انها نزع منها ذالك ... البته وفي؛ انجام: اولو الالباب لما له ... صلی الله علی محمد و آله اجمعین انك انت الغفور الرحیم
خط: نسخ، بی کا، تا: 1241ق؛ کاغذ: ابی، جلد: تیماج ضربی، اندازه: 2015 سم [رایانه]

320. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه: 436

خط: نسخ، كا: عبدالرحمن بن على اصغر، تا: 1241ق، 107گ، 18 سطر، اندازه: 14×27سم [ف: 1-34]

321. اردكان يزد؛ امام صادق شماره نسخه: 204

خط: نسخ، كا: على بن غلامرضا احمد آبادى، تا: 23 رجب 1242ق؛ مصحح، محشى؛ يادداشت متفرقه به سال 1282؛ جلد: تيماج مشكى، 113گ، 15 سطر، اندازه: 21×14/5سم [ف: 1-198]

322. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 236

كامل؛ خط: نسخ، كا: اسدالله بن زين العابدين، تا: 3 ربيع الاول 1242ق، جان قزوین، مدرسه جديد دار السلطنه؛ فاقد جلد، 120گ، 16 سطر [ف: 1-47]

323. بابل؛ خاتم الانبياء؛ شماره نسخه: 167

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كا: محمد مقيم بن مشهدى زين العابدين، تا: صفر 1242ق؛ جلد: تيماج سوخت، 13 سطر، اندازه: 16×12سم [ف: 1-116]

324. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 27381

آغاز: برابر، انجام و رزقنا بفضلله وجوده سعاده الدارين بحق محمد خير البريه و اله اجمعين و عترت الطاهرين خط: نسخ، كا: ابوالقاسم بن استاد على تقى خياط، تا: 1242ق [رايانه]

325. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1772-عكسى

آغاز: برابر؛ انجام: يلوح الخط في القرطاس دهره. و كاتبه رميم في الترابى. محمد مهدى غفر ذنوبه و ستر عيوبه سنة 1242 في شهر جمادى الثانى (مهر).

خط: نسخ ثلث، كا: محمد مهدى، تا: جمادى الثانى 1242ق؛ تملك: محمد صادق 139، 331ص، 16 سطر (17×11)، اندازه: 30×21سم [عكسى ف: 1-54]

326. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 621

بى كا، تا: 1242ق؛ جلد: تيماج [ف: 42]

327. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 619

كا: عزيز الله بن محمد، تا: 1242ق؛ جلد: تيماج [ف: 42]

328. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 613

کا: شفیع بن محمد، تا: 1243ق؛ جلد: تیماج [ف: 42]

329. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 621

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملاصادق نیشابوری، تا: 1243ق؛ کاغذ: فستقی جلد: تیماج مشکی، 132گ، 15 سطر (9×14/5)، اندازه: 14/5×9/5 سم [ف: 500]

330. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11275

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد سلیم بن احمد تنکابنی، تا: 1243ق؛ جلد: گالینور قهوه ای، 46 گ، 15 سطر، اندازه: 16×23 سم [ف: 33/2 - 59]

331. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1044

بی کا، تا: 1243ق، قطع: خشتی اهدائی ف: 67]

332. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21459

آغاز: برابر؛ انجام: فی شهر ذی الحجه الحرام فی سنه 1243 فی البوات

خط: نسخ، بی کا، تا: ذیحجه 1243ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 17 سطر (11×7)، اندازه: 20×14 سم [رایانه] 333. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1056/2

خط: نستعلیق تحریری، کا: حسن بن محمد محسن، تا: 25 ذیقعدہ

ص: 210

1243ق؛ با یادداشت صاحب الذریعه که نسخه به خامه عمویش محمد حسن بن حاج محسن تهرانی (د 1250ق) می باشد؛ اهدایی:
علینقی منزوی؛ 118گ (54پ - 171پ) [ف: 2-30]

334. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 14853

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1243ق؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: شکرآهار مهره، جلد: تیماج
مشکی، 86گ، 19 سطر، اندازه: 16×29/5 سم [ف: 12-29]

335. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 674/2

آغاز و انجام: برابر

خط نستعلیق، کا: عسکر، تا: شنبه 3 جمادی الثانی 1243ق؛ مصحح، محشی؛ 124گ، 14 سطر، اندازه: 15×20/5 سم [ف: 1-78]

336. مشهد؛ مدرسه خیرات خان، شماره نسخه: بدون شماره

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا صادق ولد حسین علی نیشابوری، تا: 1243ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج مشکی، 130گ، 15 سطر (8/5×14/5)،
(قطع: خشتی، اندازه: 21×15 سم [رشت و همدان: ف: 1724])

337. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1789

آغاز: برابر؛ انجام: فی ابان الشباب و تمیز عند صدور الالباب (کذا فی النسخه).

خط: نسخ، بی کا، تا: 1243ق، جان مسجد امام حسن عسکری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میسن تریاکی با ترنج و نیم ترنج، 172گ،
14 سطر (7×13)، اندازه: 20×14 سم [ف: 10-372]

338. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5603 - 28/23

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد علی سیچانی ابن محمد شفیع آقاجانی، تان غره رجب 1243ق؛ جلد: تیماج عطف تیماج مشکی ترنج و سرترنج و
لچکی سوخت مجدول گرهی، 85گ، 21 سطر، اندازه: 34×20 سم [ف: 2-638]

339. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4973/2 - 25/63

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن کربلائی هاشم بروجنی، تا: دوشنبه 11 ذیقعده 1243ق؛ جلد: مقوای لائی، 113گ، 19 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 2-638]

340. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 709/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید حسن برون آبادی، تا: 1244ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ 91گی (7پ-197)، 14 سطر، اندازه: 21×17/5سم [ف: 1-78]

341. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1210

کامل؛ خط: نسخ، کان محمد علی بندر آبادی، تا: 22 جمادی الاول 1244ق؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکى، 123، 15 سطر (9×13)، اندازه: 20×13سم [ف: 3-896]

342. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: 100

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: فتحعلی بن علی عسکر، تا: 1244ق؛ تملك: محمد حسین جلیلی در 1329؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی، 130 گ، 15 سطر، اندازه: 21×14/5سم [ف: 46]

343. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 3195

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن حسین کزازی، تا: 1244ق؛ محشی از ابن عقیل و ابن ناظم و خالد ازهری و جامی و بدون امضاء؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، 99ص، 17 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 21/5 × 15/5سم [ف: 2-339]

344. خوانسار؛ مدرسه علوی، شماره نسخه: بدون شماره

خط: نسخ درشت، کا: ابن محمد تقی، علی اکبر، تا: 1244ق؛ 117گ، 13 و 18 سطر، اندازه: 20×14سم [آینه پژوهش: سال 4ش 22-99]

345. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 877

خط: نسخ، بی کا، تا: شوال 1245ق؛ جلد: تیماج مشکى، 158گ، 11 سطر، اندازه: 28/5 × 18/5سم [میراث اسلامی: دفتر دهم - 762]

346. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: 57

خط: نسخ، کا: احمد بن حاجی اسماعیل خراسانی قاتنی، تا: شوال 1245ق، جا؛ تهران، مدرسه مادرشاه؛ وقفنامه کتاب از کاتب به سال 1248؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 131، 16 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 47]

347. قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 370

خط: نسخ، کا: محمد بن شهباز بروجردی، تا: 11 ذیقعدہ 1245ق؛ مصحح، یادداشتی نحوی و خط محمد باقر بن ابوطالب همدانی به تاریخ 1256؛ جلد: تیماج قهوه ای، 119گ، 19 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 1-222]

348. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12711/4

کامل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: شوال 1245ق؛ کاغذ: شکری آهاری، جلد: مقوا، 21 سطر، اندازه: 15×20/5
سم [ف: 12-350]

349. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: 67

خط: نسخ، بی کا، تا: 1245ق؛ قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد - ف: 6]

350. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 2469

خط: نسخ، کا: محمد هادی، تا: 7 محرم 1246ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ اندازه: 14/5×20 سم [ف: 3-14]

351. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 295/2

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمدرضا کجوری، تا: 1247ق؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: 17×21سم [ف: 206]

352. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 80

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 10 ربیع الثانی 1247ق؛ محشی؛

ص: 211

جلد: تیماج قهوه ای، 199گ، مختلف السطر، اندازه: 17/5×11/5 سم [ف: 68]

353. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25490

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، کا: محمد بن محمد رضائی روغنی، تا: 1247ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 14 سطر (8×14)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 14/5×21 سم [رایانه]

354. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29442

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی خوش، بی کا، تا: 1247ق؛ اهدایی: حاج شیخ محمد باقر سروقد رضوی؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج مزین به جداول خط کشی، 13 سطر (10/4×15)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 20×14/6 سم [رایانه]

355. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3628

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1247ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «یا علی» (خشتی)، دبیرستان ملی محمدیه قم؛ کاغذ: فرنگی شگری، جلد: تیماج تریاکی ضربی جداول حاشیه ای با بوته های ریشه ای یک لا، 120گ، 15 سطر (7/5×13)، اندازه: 20/5×15 سم [ف: 16-216]

356. قائن، مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: 73

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد بن میرزا حسن، تا: 1247ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: «محمد باقر بن ملا عبدالنبي روضه خوان» در سال 1250، «محمد رضا بن میرزا ابوالقاسم طباطبائی» با مهر «محمد رضا الطباطبائی» (بیضی)؛ واقف: محمد ابراهیم بن حاجی ملا محمد حسن واقعی، 5 رجب 1361، بر طلاب مدرسه؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، 122گ، 15 سطر، اندازه: 15×21 سم [کتابخانه های قائن: ف:]

357. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 195

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، در صفحه اول سؤال و جوابی به نظم از رضاعی تونی در باره شعر خواجه حافظ که می گوید: «کشتی شکستگانیم ای باد شرطه برخیز» و چند بیت شعر عربی و فارسی دیگر، نوشته ای از علی الدامغانی به تاریخ 1247؛ مهر: «ورفعناه مکانا علیا» (مربع)؛ جلد: تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر، با نقش گل و بوته، مجدول گرهی، 167گ، 14 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 165-1]

358. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 910/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علی عسکر، تا: یک شنبه جمادی الثانی 1248ق؛ مجدول؛ مهر: «محمد حسین بن علی عسکر»
(مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای، مجدول گره ای، 161گ، اندازه: 20×11سم آف مخ: 1-283]

359. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: 61

آغاز: من الاعراب المحلي هو الكلمة بتمامها كانا وانت ... البيان لرب لكونه اوضح من المتبوع او بدل ... تقدم عليهم اعرب بحسب
العوامل؛ انجام؛ و هذا آخر ما ارادنا في هذا المختصر و الحمد لله وكفى و صورة مؤلفة فتح الله ... وافق الفراغ منه

خط: نسخ، کا: علی بن ملا عبدالله نیکنانی، تا: 6 رمضان 1248ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: کربلایی سید حسن خوشخوان بر مدرسه
بشرویه، در 12 جمادی الاول 1390 ق جلد: تیماج حنایی، 145گ، 22 سطر، اندازه: 15×21/5سم [ف مخ]

360. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 4261

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ خوش، کا: محمد حسن تبریزی، تا: 1248ق، جا شیراز، مدرسه منصوریه؛ مصحح، محشی با امضای سید
محمد باقر، سید علیخان، ابن ناظم و ... کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی دارای ترنج و دو سر ترنج با نقش گل و بوته و
جدول و منگنه ضربی، 219گ، 15 سطر (6×15)، اندازه: 22×15سم [ف: 18-221]

361. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 14/136-2686

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد بن محمد حسن بروجنی، تا: 8 محرم 1248ق؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج و سرترنج و جدول
گرهی، 114، 14-15 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 2-637]

362. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 372

خط: نسخ، کان محمد رضا بن میر زین العابدین موسوی، تا: چهارشنبه 3 ربیع الاول 1248ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبد محمد
حسین الطباطبائی» (بیضوی)، «عبد محمد حسین» (شکل مرغ)، «عبد محمد علی»؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، 147گ، 17 سطر،
اندازه: 15×21/5سم [ف: 2-265]

363. تهران: دانشگاه، شماره نسخه: 6946

خط: نسخ، کان آخوند ملا علی زرنند کی، تا: 1248ق؛ محشی؛ مهر: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج
مشکی مقوایی، 168گ، 15 سطر (8×14)، قطع: ربعی، اندازه: 22×10سم [ف: 16-407]

364. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه: 8

خط: نسخ، بی کا، تا: یک شنبه 18 صفر 1249ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: میرزا بابا موسوی حسنی طباطبائی ابن سید محمد شفیع با مهر

«میرزا بابا الموسوی» (بیضی) در ذیقعدہ 1298 ق در حسینیه حاجی قوام الملک؛ جلد: تیماج مشکى ضربی، قطع: رقعی [اوراق عتیق:

[268-1

365. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: 106

آغاز: الدین محمد بن عبدالله بن مالک الطائی الاندلسی الجیانی الشافعی؛ انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد تقی بن کربلائی محمد حسین بن حاجی محمد، تا: 1249ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ 140گ، 14 سطر، اندازه: 15×20/5سم، مخ: 24]

ص: 212

366. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 737

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد کاظم بواناتی، تا: 15 ربیع الثانی 1249ق؛ محشی؛ اندازه: 20×15سم (نسخه پژوهی: 2-119)

367. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: 28

خط: نسخ، کا: رجبعلی بن صفر شیرازی، تا: ذیحجه 1250ق؛ محشی، این نسخه را کاتب برای مطالعه خودش نوشته؛ 159گ، 13 سطر
(12/5 × 6/5)، اندازه: 14×21سم [ف: 1-14]

368. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 6س خط: نسخ، بی کا، تا: 1250ق؛ اندازه: 21/5 × 15/5سم [رشت و همدان: ف:
1095]

369. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 35/19-6839

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن موسوی، تا: پنج شنبه جمادی الثانی 1250ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، 105گ، 13 سطر، اندازه:
19×30سم [ف: 2-639]

370. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 606/1

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: 1250ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سیاه، 17 سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 315]

371. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3723

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد قدیم ایروانی، تا: 1251ق؛ مصحح، محشی با نشانه های «ابن عقیل، ابن الحاج، میرزا رفیع، ابن ناظم،
ملا محسن، جامی، عصام، قاسم و شواهد»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی ضربی با ترنج و سرترنج با گل و بوته جداول حاشیه
ای با بوته های ریشه ای مقوایی، 126 گ، 15 سطر (8×15)، اندازه: 17×23سم [ف: 16-338]

372. قم، مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2305

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد طاهر بن محمد حسین، تا: 1251ق؛ مهر: «صح محمد حسین» (قطره ای شکل)؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و
با سر مجدول گرهی، 175گ، 14 سطر، اندازه: 15×21سم [ف مخ: 1-283]

373. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 58/17-8567

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1251ق، 127گ، 14 سطر، اندازه: 17×27سم [ف: 2-640]

374. قم؛ معصومیہ؛ شماره نسخه: 678

خط ثلث، کا: علی اکبر بن کربلائی یحیی، تا: 16 رمضان 1251ق؛ محشی؛ مهر: «هو العلی الاکبر» (بیضوی)، «محمد الشریف» (مربع)؛ تملک: علی اکبر بن محمد صادق 1297؛ جلد: تیماج مشکی، 94گی، 15 سطر (1578)، اندازه: 21×15سم [ف: 2-319]

375. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26280

آغاز: اول بگوید الحمد لله الذي لا يبقى ... اصلي على هذا الميت اوجوبه قربة إلى الله. انجام: و سل ربنا بالحق اللهم و صلى الله على محمد و آله اجمعين و الحمد لله رب العالمين سنة 1252 خط: نسخ خفی، بی کا، تا: 1252ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی جلد: تیماج مشکی، 14 سطر (13×18)، قطع: وزیری، اندازه: 5×16/20سم [رایانه]

376. تهران: حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 41

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه 1 ربیع الاول 1252ق؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 150گ، 12 سطر، اندازه: 17/5 × 21/5سم [ف: 18]

377. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 145

آغاز: برابر

انجام: من صلصال كالفخار ... بلطفه الرضية. خط: نسخ، کا: علی اکبر بن ملا عبدالله ابوالمکارم هونجانی، تا: 7 ربیع الثانی 1252ق، کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج زرد مقوایی، 552ص، 16 سطر، اندازه: 21×16سم [ف: 1-165]

378. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 864

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی کا، تا: غره ذیحجه 1253ق؛ محشی؛ کاغذ: آبی و مغز پسته ای، جلد: روغنی، 107گ، 14 سطر (11×16)، اندازه: 21×14/5سم [ف: 2-30]

379. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7674

خط: نسخ، کا: علی رضا بن ملا رستم علی ساو شکلائی دو دانگهای در ساو شکلا، تا: 1253ق، جا: ساو شکلا؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 132، 15 سطر (7×11)، قطع: ربعی، اندازه: 20×15سم [ف: 16-668]

380. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2296

خط: نسخ، بی کا، تا: 1253ق، جا: نو آباد عشق آباد؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن آلبالوی، 104گ، 22 سطر، اندازه:

15×20/9 سم [ف: 1-75]

381. بشرویه؛ امیر المؤمنین، شماره نسخه: 44

آغاز: برابر؛ انجام: و الجوهر لا تعد صرفا مه او کلمة و للخبیثات به اظهر و روض الذهن انا مشکل و بالانکار خط: نسخ، کا: ملا حمزه بن کربلایی ابوالحسن بن ملا محمد اسماعیل بشروی، تا: جمعه 28 ذیحجه 1254ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوای لایی بالبه تیماج قهوه ای، 16، 17 سطر، اندازه: 17×21 سم [ف مخ]

382. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7889

خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 17 ربیع الثانی 1254ق، بی کا کاتب برای فرزندش میرزا محمد نوشته؛ جلد: تیماج قهوه ای، 93گ، 20 سطر، اندازه: 12×20 سم [ف: 26-370]

383. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3130

خط: نسخ، کا: حسن بن ابوطالب خراسانی، تا: 1255ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی سوخته مقوایی عطف پارچه ای سرخابی، 128گ، 17 سطر (7×13/5)، اندازه:

ص: 213

15×23/5 سم [ف: 14-246]

384. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7283-37173

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 6 ذیحجه 1255ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج زرین، 176، 16 سطر، اندازه:

22×15 سم [ف: 2-639]

385. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3273

خط: نسخ، بی کا، تا: رجب 1255ق؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج تریاکی عطف تیماج زرد، 183، 12

سطر (1166/5)، اندازه: 13×19 سم [ف: 5-1596]

386. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 406

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد قاسم خوانساری، تا: 1255ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «میرزا آقا بن محمد رضا» (بیضوی)، «الواثق بالله

الغنی عبده مبین» (بیضوی)؛ یادگاری محمد علی بن محمود رضوی خوانساری و مهر «لا- حول ولا قوة إل بالله استغفر الله» (مربع

بزرگ)؛ تملک: «ملا محمد باقر بن ملا حسین خوانساری»؛ جلد: تیماج قرمز جگری، 82گ، 21 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف]

387. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 70

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان عزیز الله بن اسمعیل بیک خرقانی رودکی، تا: جمادی الاول 1255ق؛ جلد: روغنی و سوخت با ترنج وسط، 112گ،

18 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 18]

388. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 284

کامل؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 3 صفر 1256ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 120گ، 13 سطر [ف: 1-47]

389. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 743

انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1256ق؛ محشی؛ جلد: مقوا با کاغذ ساغری، 138گ، 14 سطر، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 2-329]

390. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5972

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج میرزا آقاسی، تا: 1256ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 290ص، 12 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 21×16سم [ف: 17-353]

391. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7484

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا آقا ولد میرزا احمد قراباغی، تا: 1257ق؛ جلد: تیماج قرمز، 154گ، 13 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 25-454]

392. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 14/64-2614

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن میرزا مصطفی بن میرزا صادق، تا: دوشنبه 15 ربیع الثانی 1257ق؛ جلد: گالینگور قهوه ای، 111گ، 14 سطر، اندازه: 23×15سم [ف: 2-640]

393. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1056

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بروجنی اصفهانی، تا: غره صفر 1257 ق تارجم 1258، جا: اصفهان، مدرسه چهار باغ؛ مصحح، محشی بعضی آنها از شیخ رفیع گیلانی، چند یادداشت با مهر عبده علی مردان «بیضوی» و «حسن بن ... علی» «بیضوی»، جلد: تیماج مشک، 250گ، 11 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 3-288]

394. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16828

آغاز: و المفرد الجامد فارغ و ان یشق؛ انجام: اللهم اغفرلی و لوالدی و لجميع المومنین ... رمضانعلی محمد علی شهیر باقابابا ساکن فروشان من ق

خط: نسخ، کا: محمد علی بن رمضانعلی آقا بابا، تا: 1257ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 14 سطر (15×9)، اندازه: 21×14سم [رایانه]

395. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه: 157

خط: نسخ، کا: سید عبد الحمید بن سید حسین بن سید نقی، تا: 1257ق، جلد: مقوایی با روکش تیماج مشک، 169گ، 13 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 153]

396. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24979

آغاز: برابر؛ انجام: یعنی میان الف و همزه ... سنه 1258 خط: نسخ خفی، بی کا، تا: 1258ق؛ المكتبة الخاصة للسید کمال الدین الموسوی المرتضوی؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج، 19 سطر (16×10)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 21×14/5سم [رایانه]

397. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2888/1

خط: نسخ، کان محمد ابراهیم خوانساری، تا: 1259ق؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن قهوه ای ضریبی مقوایی، 158گی (18پ-175ر)،
28 سطر، اندازه: 11/7 × 21/5 سم [ف: 6-158]

398. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2245

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 10 ربیع الاول 1259ق؛ محشی با نشان عقیل»، «ابن عقیل»، «عبدالغفار» «شواهد»، «المحرره 1262 و
1263»، «محمود الکرمانی 1263»؛ مهر: «ابن حسن الموسوی» (چهار گوش)؛ کاغذ: فرنگی سپید شکری، جلد: تیماج زرد یک لا با
جدول ضریبی، 147گی، 16 سطر [ف: 11-633]

399. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1031

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن آقا میرزا علی رضا، تا: 1259ق؛ افتادگی: آغاز؛ سه برگ پایان از شواهد اشعار سیوطی تألیف نظام الدین بن
احمد اردبیلی دیده می شود؛ اهدائی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی تیماج تریاکی، 173 گ، 15 سطر (14×8)، اندازه:
15×21 سم [ف: 3-828]

400. همدان؛ همراه، رضا، شماره نسخه: 5

خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الاول 1259ق؛ مهر: علی اکبر»؛ کاغذ: فرنگی، اندازه: 15×21 سم [رشت و همدان: ف: 1688]

ص: 214

401. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه: 23

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباسعلی بن محمد، تا: 1259ق؛ جلد: تیماج مشکی با روکش پلاستیک، 101 گ، 14 سطر، قطع: خستی اندازه: 17×21/5 سم [ف مخ]

402. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 297/2

خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه 6 جمادی الثانی 1259ق؛ محشی؛ 108 گ (18-125 پ)، اندازه: 21×15/5 سم [ف: 1-211]

403. تهران: حوزه آستان حضرت عبدالعظیم، شماره نسخه: 63

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد باقر حسنی حسینی، تا: پنج شنبه 6 محرم 1260ق؛ چند تاریخ مربوط به حکومت قاجاریان ثبت شده از جمله وفات عباس میرزا در مشهد به سال یازدهم جمادی الاولى 1249 و صدارت میرزا آقا خان در 25 محرم 1269، وفات محمد خان امیر نظام در 26 رمضان 1257 و ... جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج و سرترنج، 79 گ، 18 سطر، اندازه: 19×31 سم [ف: 18]

404. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: 198

خط: نستعلیق، کا: محمد علی سولدهی، تا: 1260ق، واقف: اسدالله مازندرانی نوری، غره شعبان 1262ق؛ جلد: تیماج تیماج قهوه ای، 14 سطر، اندازه: 21×16 سم [ف: 137]

405. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1378

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد، تا: ربیع الثانی 1260ق؛ هدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، 171 گ، 15 سطر (5×7/5)، اندازه: 14×9 سم [ف: 3-943]

406. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24045

آغاز: برابر؛ انجام: باری بیادگار بماند خط سیاه خط: نسخ، کا: ابراهیم بن هاشم ادراکی، تا: 1261ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، 15 سطر (1767)، اندازه: 22×17 سم [رایانه]

407. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3104

خط: نسخ، بی کا، تا: شوال 1261ق؛ محشی با نشانه «زکریا» و «مرادی» و «میرزا ابوطالب» و «از هری» و «سید علی خان»؛ مهر تملك «محمد باقر»؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج مشکی درون کاغذ چهره ای، 120 گ، 15 سطر (5×13/5)، اندازه: 22×17 سم [ف: 5-1533]

408. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 40

خط: نسخ، کا: گماشته سر کار آقا غلامرضا، تا: دوشنبه 1261ق؛ تملک: میرزا علی با مهر سیف الله الحسینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 167گ، 15 سطر (8×15)، اندازه: 21/5×15سم [ف: 477]

409. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 2822

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: محمد تقی دزفولی، تا: 1261ق؛ جلد: چرمی ضربی نرم، 72گ، 19 سطر، اندازه: 13×22سم [ف: 844-2]

410. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4205/1 - 21/125

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدرضا بن حاجی قاسم خوانساری، تا: دوشنبه و ذیقعه 1261ق؛ جلد: تیماج مشکی ضربی جدولدار، 70گ، 19 سطر، اندازه: 20×15سم [ف: 638-2]

411. تهران: حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 42

خط: نسخ، کا: محمد قدیر بن ملا عبدالرحیم سولقانی، تا: جمادی الاول 1261ق؛ محشی به نقل از شروح الفیه؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول با ترنج و سرترنج، 195گ، 12 سطر، اندازه: 13/5×22سم [ف: 18]

412. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 339/1

خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: 1261ق؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، 14 سطر، اندازه: 18×21سم [ف: 220]

413. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه: 4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: شعبان 1261ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد باقر» (بیضوی)، «محمد علی الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: قهوه ای با ترنج و سرترنج ضربی، 146گ، 19 سطر، اندازه: 21/5×15/5سم [ف: 28]

414. قم؛ فاضل قاینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: 1261ق [تراثنا: س 13 ش 1-138]

415. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 69

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم، تا: 1261ق، جا: بار فروشی مدرسه گلشن؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضریبی، 99گ، 17 سطر (15×9)، اندازه: 17×21/5سم [ف: 80]

416. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 824

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: مرتضی بین مصطفی بن علی اکبر بن حاجی عسکر بن صاروخان خویی، تا: دوشنبه 25 محرم 1261ق؛ جلد: تیماج مشکی ضریبی، 156گ، 15 سطر، اندازه: 15/5 × 21/5سم میراث اسلامی: دفتر نهم -85]

417. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نسخ درشت، کا: ابن حسین، محمد موسوی، تا: 1262ق؛ 118گ، 15 سطر، اندازه: 15×20/5سم [آینه پژوهش: سال 4ش 22-99]

418. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 12/117 - 2227/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رمضانعلی بن محمد مهدی (کاتب قسمتی از نسخه)، تا: پنج شنبه 19 ربیع الثانی 1262ق، 210گ، 12 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 2-637]

419. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 13/30 - 2350

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حسن حسینی، تا: رمضان 1262ق؛

ص: 215

غزلی از حاج میرزا عبدالرحیم ششدهی فسائی حسینی متخلص به عشرت، تاریخ فوت ملا احمد اردبیلی و آقا سید ابراهیم بهبهانی در 1262 از مرض وبا، قطعه ای در جلوی فتحعلی شاه قاجار از فتحعلی صبا، قطعه ای در تاریخ فوت حاجی علی اکبر نایب الصدر؛ جلد: طبله رو تیماج مجدول گرهی ضربی طبله پشت مقوا عطف مشمای قهوه ای، 154 گ، 14 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-637]

420. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2736

خط: نسخ، کا: میرزا محمد ابراهیم محمود کردار، تا: 1262ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: گالینگور مقوایی عطف تیماج سر مه ای، 199، 14 سطر (7×16)، اندازه: 15×26 سم [ف: 13-200]

421. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18291

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شعبان علی سلطان آبادی، تا: 1262ق؛ کاغذ: شکری، 14 سطر (9×15) [رایانه]

422. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: 159

خط: نسخ، بی کا، تا: 1262ق [ف: 39]

423. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2504

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا محمد حسینی، تا: محرم 1262ق؛ جلد:

تیماج سیاه، 174 گ، 14 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف مخ: 1-283]

424. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8425/1 - 57/95

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن عباس کازرونی، تا: جمادی الاول 1262ق، 90 گ (1-90)، 19 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-639]

425. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29312

آغاز: برابر؛ انجام: من الالف كبويع و باء الساكنة مفردة في غير جميع كموس ...

خط: نستعلیق جلی ممتاز، بی کا، تا: 1263ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ الوان، جلد: گالینگور مزین به عطف و گوشه قهوه‌ای سوخته، 21 سطر (16/7×10)، قطع: وزیری، اندازه: 19×23 سم [رایانه]

426. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 12816

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ صفحه آخر نونویس و به خط نسخ و مورخ به سال 1263؛ محشی؛ واقف: حسین کی استوان، آبان 1348؛ کاغذ: شگری، جلد: مقوا، 134 گ، 17 سطر، اندازه: $11 \times 18/5$ سم [ف: 12-23]

427. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 461

خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الثانی 1263ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: یا علی ادرکنی «(بیضوی)، جلد: تیماج مشکی بدون مقوا و فرسوده، 104 گ، 17 سطر، اندازه: 17×21 سم [ف: 2-368]

428. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: یوسف بن احمد لکانی، تا: 1263 ق [مخطوطات دزفول: -11]

429. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 11606

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد قاسم خوانساری، تا: جمادی الثانی 1264ق، مجدول، مصحح، محشی با امضای

«تصریح»؛ تملک 17 شعبان 1289ق؛ واقف: اشکوری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مجدول با ترنج و سرترنج و لچک، 96 گ، 20 سطر (8×14)، اندازه: $21/5 \times 15$ سم [ف: 12-34]

430. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18163

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد نبی بن کل محمد استرآبادی، تا: 1264ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 11 سطر (8×14)، اندازه: 17×23 سم [رایانه]

431. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1919

کامل؛ خط: نسخ، کا: علی بن ابوالحسن یزدی، تا: محرم 1264ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، 153، 16 سطر ($6/5 \times 13$)، اندازه: 14×21 سم [ف: 3-1095]

432. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3821

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الثانی 1264ق؛ اهدایی: میرزا علی شریعتی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، 167 گ، مختلف

السطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 5-1809]

433. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3432/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1264ق؛ محشی از ابوطالب اصفهانی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی با ترنج و سرترنج مجدول، 110گ، 15 سطر (9/5×17)، اندازه:

31/5×21 سم [ف: 15-247]

434. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3910/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: 1264ق؛ محشی با نشان «شواهد»، اندکی به صورت نقاشی طغرا و سروی، گل و بوته دارد؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوارویه تیماج سرخ، 66گی (3-68پ)، 17 سطر (10/7×19/2)، اندازه: 18/5 × 26/5 سم [ف: 17-161]

435. شیراز؛ مدرسه حکیم؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نسخ، کا: آقا بابا موسوی، تا: 7 ربیع الاول 1264ق؛ اندازه: 15×21 سم [نسخه پژوهی: 1-44]

436. قم؛ گلپایگانی، شماره نسخه: 25/158-5068

آغاز: اقتضی تعجبا سواء کان بصیغه ما افعله و افعیل به ام لا میز ناصب“ کا کرم؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 10 شعبان 1264ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، 111گ، 14 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 2-642]

437. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 811

ص: 216

آغاز: کجد کل الجد و بعض کما فی الکافیة نحو ضربته بعض الضرب؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1264ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: اخوان مصلائی؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی عطف پارچه آبی کمرنگ لفاف کاغذ سفید، 151گ، 12 سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 2-689]

438. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 822

آغاز: برابر؛ انجام: و آله الکرام البررة و صحبه المنتخبین الخیره.

خط: نسخ، کا: غلامحسین بن حاج ملا کریم، تا: 1265ق؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: تیماج ماشی مقوایی عطف تیماج قرمز و مشکی، 166گ، 12 سطر (10×15) [ف: 2-698]

439. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4176-21/96

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدباقر بن اسدالله حسینی، تا: شنبه 10 صفر 1265ق، جان قریه وزیا مخواست از توابع لنجان؛ جلد: تیماج سرخ ضربی سوخت مجدول گرهی با ترنج و سرترنج عطف پارچه مشکی، 122گ، 15 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 2-637]

440. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1861/2

خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 1265ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن تریاکی نو، 96گ (62ر-157پ)، 17 سطر، اندازه: 18×23سم [ف: 5-390]

441. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 159

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن فرج، تا: 1265ق؛ جلد: تیماج سیاه، 127، 17 سطر، اندازه: 21×31سم [ف: 18]

442. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 335

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن مختار، تا: 1265ق [ف: 42]

443. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 556/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی کا، تا: 1266ق؛ محشی؛ 155گ (پ 155-پ)، اندازه: 21×16سم [ف: 2-30]

444. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2706

خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: 1266ق؛ محشی؛ مهر: «و افوض امری الی الله عبده ابو القاسم»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، 140گ، 16 سطر (8/5×15/5)،

اندازه: 17×21/5سم [ف: 4-1397]

445. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 1-س/39

آغاز: برابر

خط: نسخ، کان محمد رضا بن محمد رونیزی، تا: پنج شنبه 27 شوال 1266ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوا با تیماج مشکی، 164گ، 14 سطر (6/5×12)، اندازه: 15×21/5سم [ف: 1-39]

446. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 286-ج

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن ابی القاسم گلپایگانی، تا: 1 جمادی الثانی 1266ق، جان سپاهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، 123، 16 سطر (8×13)، اندازه: 21×14سم [ف: 281]

447. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1/1164

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یعقوب بن حاج ابراهیم، بروجردی، تا: 28 محرم 1266ق؛ مصحح، محشی؛ 69 (1-69)، 20 سطر، اندازه: 9×13/5سم [ف: 28-233]

448. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 154

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1266ق؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 138، 16 سطر [ف: 1-46]

449. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8459

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد رضا کرکی (منسوب به کرکر از محال مرنند)، تا: 1266ق؛ محشی؛ واقف: شیخ غلامعلی فالقی، آذر 1332، کاغذ: حنایی و مقداری، جلد: تیماج دار چینی، 150گ، 15 سطر، اندازه: 4/21×16/5

450. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 337

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد خان موسوی هزار جریبی، تا: 1266ق، جا: بارفروش مدرسه حاجی ابراهیم تقلیسی؛ مصحح؛ مهر: «عبدالله الراجی محمد الموسوی 1265» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکى، ترنج باسر، مجدول گره ای، 125گ، مختلف السطر، اندازه: 18×23سم [ف مخ: 1-282]

451. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: 313/2

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد علی مازندرانی ساکن شوبکلا ملقب به لقب کیل، تا: 1266ق؛ محشی از ملا- ولی الله مازندرانی؛ جلد: تیماج، 14 سطر، اندازه: 17×22سم [ف: 223]

452. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2300

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: لطفعلی بن محمد کریم، تا: 1267ق، جا: قزوین مدرسه جدید؛ مهر: کاتب «لطف نظر الهی لطف علی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 109گ، مختلف السطر، اندازه: 15×22سم [ف مخ: 1-283]

453. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5654-28/74

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی محمد بن حاجی احمد اشتهاردی، تا: غره محرم 1267ق؛ جلد: مقوایی لایی مشکى، 104گی، 17 سطر، اندازه: 17×22سم [ف: 2-638]

454. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 30003

آغاز: برابر؛ انجام: والسلام علی من اتبع الهدی ... بحق محمد و علی و فاطمه و الحسن و الحسین

خط: نسخ، بی کا، تا: 1267ق [رایانه]

455. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 746

خط: نسخ، بی کا، تا: یک شنبه 22 محرم 1267ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: شیخ علی اصغر؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 176 گ،
13 سطر، اندازه: $15 \times 21/5$ سم [ف: 2-568]

456. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 623

کا: رجب علی بن محمد صادق، تا: 1267ق؛ جلد: تیماج [ف: 42]

457. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 620

کا: محمد ولی ملقب به نور، تا: 1267ق، جا: قریه پیمط؛ جلد: تیماج [ف: 42]

458. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: 27

خط: نسخ، کا: حسن بن ملا محمد خانی، تا: رجب 1268ق؛ واقف: محمد حسین صدر الحفاظ، ذیحجه 1285ق؛ 16 سطر (15×10)
[تراثنا: س ش 1-77]

459. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28142

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: ملا میرزاخان، تا: 1268ق [رایانه]

460. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: 132/1

آغاز: الدین محمد بن عبدالله بن مالک الطائی الاندلسی الجیانی الشافعی؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: سلخ ذیقعد 1268ق، برای ملا- علی اکبر بن کربلایی قاسم دامغانی؛ جلد: تیماج قهوه ای سوخته، 102 گ،
مختلف السطر، اندازه: $21 \times 15/5$ سم [ف مخ: 23]

461. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: 210

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد بن کربلایی ابراهیم یزدی، تا: پنج شنبه 23 ربیع الثانی 1269ق، جا: مدرسه حاجی ابراهیم
بارفروش؛ جلد: تیماج قهوه ای روشن ضربی، 169 گ، مختلف السطر، اندازه: $18 \times 22/5$ سم [ف مخ: 24]

462. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1456

خط: نسخ، کا: رضا حسینی، تا: 1269ق؛ افتادگی: آغاز؛ 160 گ، 14 سطر، اندازه: 21×13 سم [ف: 1-35]

463. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 75/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1269ق؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول گرهی، 88گ (81پ-168ر)، 15 سطر، اندازه: 16×21/5سم [ف: 19]

464. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20829

بی کا، تا: 1269ق؛ خریداری از محمد حسن نخعی مازندرانی [رایانه]

465. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 622

کان محمد نبی بن ملا مهدی رودکی الاصل، تا: 1271ق، جان تنکابن، مدرسه سلیمانیه؛ جلد: تیماج [ف: 42]

466. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 299

خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه 3 ذیقعده 1271ق؛ مصحح، محشی، مقداری از رساله کبری در منطق به خط زین العابدین بن کربلایی عزیز خندابی به سال 1271 آمده؛ کاغذ: الوان، فاقد جلد، 224گ، 20 سطر، اندازه: 16×20/5سم [ف: 2-24]

467. قم؛ حجّتیّه؛ شماره نسخه: 242

خط: نسخ، بی کا، تا: 1271 ق [ف: 39]

468. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 338

بی کا، بی تا؛ واقف: عبدالمناف بن یونس ساکن الیت کلارستاق، در 1271ق؛ مهر: «عبدہ الراجی عبدالجبار» (بیضوی)؛ جلد: تیماج [ف: 42]

469. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4262

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن حاجی علی اکبر شاهرودی، تا: 1271ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی نخودی ساده، عطف تیماج مشکی، 137گ، اندازه: 22×18سم [ف: 18-222]

470. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8848/1 - 59/68

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1271ق؛ 84گ (1-84)، 17 سطر، اندازه: 21×12سم [ف: 2-640]

471. قم، مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 563/2

خط: نسخ، کا: عباس بن حسن دامغانی، تا: شعبان 1272ق؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج با سر با نقش گل و بوته مجدول 91گ (47پ-137پ)، 15 سطر، اندازه: 21×16سم [ف: 1-483]

472. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 13/31-2351

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و ثلث، کا: محمد بن حسن حسینی اصفهانی، تا: شوال 1272ق؛ جلد: تیماج قهوه ای با جدول خطی و گرهی و ترنج و سرترنج ضربی، 116، 17 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 2-637]

473. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3148

خط: نسخ، کا: محمد بن علی، تا: 1272ق؛ اهدایی: رسولیان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، 155گ، 14 سطر (12×6/5)، اندازه: 19×14سم [ف: 5-1550]

474. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11615

آغاز: برابر؛ انجام: فان التئوین اذا انفتح ما قبل ما تقلب الفا و اذا ظهر و انکسر تحذف نحو اصبت خیرا او اصابنی خیرا و ختموا الخیر

خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه 21 شوال 1274ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: اشکوری، 1371ش؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، با ترنج و سرترنج و لچک و مجدول، 296گ، 18 سطر (8×13/5)، اندازه: 22×16سم [ف: 17-34]

475. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 54/96-8006

آغاز: برابر

ص: 218

خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه محرم 1275ق؛ محشی؛ 132گ، 14-17 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 2-639]

476. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2174

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد بن ابوالقاسم حسینی قزوینی، تا: 25 ربیع الثانی 1275ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول 115گ، 18 سطر، اندازه: 15×22سم [ف مخ: 1-284]

477. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3971

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی قلی بن محمد تقی نوری، تا: 7 شعبان 1277ق، جان خرم آباد فیلی؛ محشی با نشان

«محمد، ابن الحاج، عبدالله»، دارای شعری فارسی در ستایش نور علیشاه و شعری عربی از جرجانی در ستایش الفیه؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: جلد مقوا، رویه تیماج مشکی با جدول ضربی، 236 گ، 9-10 سطر (7/5×13/5 و 7/5×15)، اندازه: 14/5×21سم [ف: 17-257]

478. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8566

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1277ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج مشکی مقوایی فرسوده، 173گ، 14 سطر (8×14)، قطع: ربعی، اندازه: 14×21سم [ف: 17-162]

479. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 226

بی کا، تا: 1277ق [ف: 42]

480. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 34/78-6708

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالصلاح محمد تقی بن مولانا محمد رضا گلپایگانی، تا: جمعه 13 رمضان 1278ق؛ مصحح، محشی با امضای «محمد تقی عفی عنه» و «ط و ه» و حواشی دیگر؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول با ترنج و سرترنج، 142 گ، 14 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 2-639]

481. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه: 18

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد اسماعیل مازندرانی، تاغره محرم 1279ق؛ جلد: تیماج مشکى، باروکش پلاستیک، 95گ، 16 سطر، قطع: خشتى، اندازه: $17/5 \times 21/5$ سم [ف مخ]

482. فردوس؛ مکتب مفید؛ شماره نسخه: 7

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن میرزا عبدالکریم تونى، تا: 28 ذیقعدہ 1279ق؛ در برگ اول کتاب نوشته شده این کتاب مستطاب حق و مال آقا شیخ علی اصغر وقف مدرسه حبیبیه تون»؛ جلد: تیماج مشکى، 157گ، 17 سطر، اندازه: $12/5 \times 22/5$ سم [ف مخ]

483. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2220/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد حسن بن علی اکبر، تا: پنج شنبه رجب 1279ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکى، 128گ، 12-14 سطر، اندازه: $17 \times 21/5$ سم [ف: 5-593]

484. تهران؛ مدرسه معمارباشى؛ شماره نسخه: 61

آغاز: برابر؛ انجام: بل خصاصة ای بغیر فقر یحصل لبعضهم و ذلك لا یحصل

خط: نسخ، بی کا، بی تاب افتادگی: انجام؛ مصحح، محشى؛ تملك محمد حسین تهرانى در 1280 ق؛ مهر: «عبدالرزاق بن عبد اللطیف ...» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سیاه، جدول دار، 117گ، 21 سطر [ف: 67]

485. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: 287

خط: نسخ، کا: محمد علی بن قدرة علی، تا: ذیقعدہ 1281ق، جان سمنان؛ 13 و 14 سطر (16×15)، اندازه: 16×21 سم [تراثنا: س ش 117-3]

486. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4585-23/105

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علی حسینی، تا: 23 ذیقعدہ 1282ق؛ جلد: تیماج مشکى، 126، 17 سطر، اندازه:

15×21 سم [ف: 2-638]

487. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 368

خط: نسخ، کا: عبد الحسین بن ملا محمد حسن هزار جریبی المسکن من قریه چرکست، تا: پنج شنبه 1283ق، جا: مدرسه مطلب خان؛

محشی؛ فاقد جلد؛ 125گ، 15 سطر، اندازه:

22617سم [ف: 1-319] 488. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه: 46

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد جعفر، تا: ربیع الثانی 1283ق، جا: بلده تون؛ جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی، 205گ، 19 21 سطر، اندازه: 12×22سم [ف مخ]

489. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 617

کا: محمد هادی نوری، تا: 1283ق؛ جلد: تیماج [ف: 42]

490. تهران، ملک، شماره نسخه: 2270/1

خط: نستعلیق، کا: غلامرضا بن میرزا عبدالنبی، تا: 1289ق، جا: مدرسه زهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه لایی، 14 سطر [ف: 5-456]

491. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 193/2

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن علی اصغر گلپایگانی، تا: 27 جمادی الثانی 1290ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، 61گ (45پ-105ر)، اندازه: 18×22سم [ف: 1-223]

492. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 618

کا: حسن بن حسین کلارنکائی، تا: 1292ق؛ جلد: تیماج [ف: 42]

493. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9074/1

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن حیدر دهنوی، تا: قرن 14؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 109گ (اپ-109پ)، اندازه: 21/5×15سم [ف: 23-227]

494. دامغان؛ صادقیه، شماره نسخه: 221

ص: 219

آغاز: من بنی هاشم وقال في حديث رواه الطبرانی ان الله اختار خله فاختر منهم؛ انجام: رساله الزیدان الذین بلغت من الزیدین الیهم رساله العمرون التي

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 یا 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: آقا میر حسین طباطبائی حسن آبادی؛ جلد: تیماج مشکى بدون مقوا، 87گ، 19 سطر، اندازه: 15×21سم [ف مخ: 25]

495. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1763

خط: نسخ، کا: ابو طالب بن ملا عبدالحمید، تا: 19 ربیع الاول 1306ق؛ مهر تملك: «الراجي ابو طالب بن عبدالحمید»؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی با تیماج مشکى ضربی، 191گ، 14 سطر (6×10/5)، اندازه: 15×21سم [ف: 3-1047]

496. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18514

آغاز: بسملة الحمدلله على انعمما و علم الانسان ما لم يعلم؛ انجام: و لم احد فيه دلالة و افيا و مدعي الاجماع ليس كافيا خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد تقی آل عصفور، تا: 1324ق؛ افتادگی: انجام؛ ابعاد متن: 10×15؛ کاغذ: فرنگی [رایانه]

497. اصفهان، دانشگاه، شماره نسخه: 264

خط: نسخ، بی کا، تا: 1325ق؛ کاغذ: آبی [نشریه: 11-885]

498. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6856/1

خط: نسخ، کا: باقر بن امام قلی نهاوندی، تا: 22 صفر 1327ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 108گ (2-109پ)، 18 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 3-266]

499. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 59/222-9002

آغاز: برابر خط: نسخ، کا: محمود موسوی، تا: 1328ق (تاریخ کتابت دو برگ جدیدتر آخر)؛ 225گ، 10 و 12 سطر، اندازه: 10×15سم [ف: 2-640]

500. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 21/94-4174

آغاز: والمراد سكوت المتكلم وقيل السامع وقيل كليهما وخرج به مالا يفيد كان تام مثلا واستثنى منه في شرح التسهيل نقلا عن سيبويه؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1334ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی مجدول گرهی، 166گ، 11 سطر، اندازه: 12×21سم [ف: 2-642]

501. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 253

خط: نسخ، کا: میرزا ابراهیم بن محمد حسین اردکانی، تا: جمعہ 25 جمادی الثانی 1342ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: کاتب بہ سال 1343؛ اهدایی: ورثہ امام زادہ؛ جلد: تیماج مشکئی، 132، 18 سطر، اندازہ: 12/5×19 سم [ف: 2-6]

502. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2667

انجام: اللهم صل علی سیدنا محمد عبد .

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفہانی، فاقد جلد، 140 گ، 13 سطر (1489)، اندازہ: 13×20 سم [ف: 4-1383]

503. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2629

نسخہ کامل؛ خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن ملا محمد قاسم، بی تا؛ محشی؛ مهر: «بسم الله الرحمن الرحيم»؛ اهدایی: حسین مصباحی؛ کاغذ: اصفہانی، جلد: بدون جلد، 100 گ، 20 سطر (15×10)، اندازہ: 21/5×15 سم [ف: 4-1369]

504. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2610/5

بی کا، بی تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: کبود اصفہانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ عنابی ابری عطف تیماج عنابی، اندازہ: 18×23 سم [ف: 4-1363]

505. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2997/1

آغاز: و ایہا مبتداء اول؛ انجام: آن وثوب و ثياب.

بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفہانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ سبز عطف تیماج قرمز، 31 گ (1-31)، 17 سطر (7×13/5)، اندازہ: 15×21 سم [ف: 4-1499]

506. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25464

آغاز: برابر؛ انجام: فیکرہ اجتماع الأمثال ففعل بہ ما ذکر ... خط: نسخ خفی، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: شومیز، 20 سطر (5×12/5)، قطع: وزیری کوچک، اندازہ: 15×21 سم [رایانہ]

507. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28838

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، بی کا، بی تا، کاغذ: فستقی، جلد: ندارد، 15 سطر (10/5×14/7)، قطع: وزیری کوچک، اندازہ: 16/5×21 سم (رایانہ

[

508. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16992

آغاز: ای عطایا من فضله و فسرہ ای زائده؛ انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد عامری فیروزآبادی، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، 16 سطر (5×12)، اندازه: 16×9 سم [رایانه]

509. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3722

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کالنگور تریاکی عطف تیماج قرمز درون کاغذ زرد، 156 گ، 13 سطر (9×15/5)، اندازه: 16×22 سم [ف: 5-1763]

510. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1694

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن رجبعلی، بی تا؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، 122 گ، 15 سطر (1378)، اندازه: 14/5×21 سم [ف: 3-1023]

511. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3632

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، 123، 14 سطر (9×14)، اندازه: 15×20 سم [ف: 5-1730]

512. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2396

آغاز: ما کان عاجله.؛ انجام: موجودك فیجوز اسکان.

ص: 220

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، دارای کمند؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی روکش کاغذ قهوه ای عطف تیماج عنابی، 128 گ، 12 سطر (11/5×6/5)، اندازه: 20/5×15 سم [ف: 4-1278]

513. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2441

انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با کاغذ رنگین عطف تیماج تریاکی، 133 گ، 17 سطر (6/5×12)، اندازه: 9/5×15 سم [ف: 4-1295]

514. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3358

آغاز: اویاء و نون مکسوره فی آخره؛ انجام: من لفظ افتعل و الحال واو سلامت

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف پارچه سفید، 199، 11 سطر (8×13)، اندازه: 13×19 سم [ف: 5-1626]

515. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3376

آغاز: برابر؛ انجام: نحو ثلثها حجما

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف و گوشه ها تیماج قرمز، 145 گ، 12 سطر (8×11)، اندازه: 15×20 سم [ف: 5-1632]

516. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3178

آغاز: فی التسهیل لکن لا مطلقا؛ انجام: و تصحب اللام الواسط بین الاسم

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از میرزا ابوطالب و شمینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، 53 گ، 12 سطر (10/5×5/5)، اندازه: 17/5×11 سم [ف: 5-1561]

517. قم؛ حجتی؛ شماره نسخه: 394

بی کا، بی تا [ف: 39]

518. قم؛ حجتی؛ شماره نسخه: 580

بی کا، بی تا [ف: 39]

519. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3794

آغاز: ابن مالک الطائى الاندلسى الجيانى الشافعى احمد ربي الله خير مالک، اى اصفه بالجميل تعظيما له؛ انجام: اذا صغرته نحو قضى في تصغير قذا و هو ما يسقط في.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: دفه رویی: تیماج سیاه ضربی مقوایی دفه پشتی: مقوا با روکش پارچه ای زیتونی، 156 گ، 15 سطر (5/5×14/5)، اندازه: 14×20/5 سم [ف: 16-448]

520. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 311

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ 125 گ، 16-17 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 14×8 سم [ف: 2-182]

521. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4220

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی با امضای «علی ره، عقیل سنه 1221، سید محمد، ابن عقیل و...»؛ یادداشتی مبنی بر وقف کتاب از طرف احمد بن مصطفی بن مشهدی مهدی و به تاریخ 1270 ق...؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، مقوایی، دارای ترنج و شش سرترنج با نقش گل و بوته و جدول و منگنه، 155 گ، 16 سطر (6/5×14)، اندازه: 21×12/5 سم [ف: 18-171]

522. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3732/4

آغاز: برابر؛ انجام: وقد يجاوز سبعا بناء كفر عبد انه وقال بعضهم و لغيرها لقولهم كزید بان.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج قهوه ای سوخته ضربی مقوایی، 115 گ (101 پ-215 پ)، 16 سطر (16×)، اندازه: 21×16 سم [ف: 16-353]

523. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1708

خط: نسخ، بی کا، بی تا، 146 گ، 16 سطر، اندازه: 19×10 سم [ف: 1-35]

524. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 155

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: بیاض رقیعی [رشت و همدان: ف: 1291]

525. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 54

خط: نسخ، بی کا، بی تا [چند نسخه سف: 314]

526. قم؛ مدرسه رضویه، شماره نسخه: 48/4

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: الوان، وگ (180-72)، 14 سطر، قطع: ربعی [چند نسخه -ف: 48]

527. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1262

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: 1291]

528. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 815

بی کا، بی تا [ف: 1-34]

529. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 819

بی کا، بی تا [ف: 1-34]

530. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 826

بی کا، بی تا [ف: 1-34]

531. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 827

بی کا، بی تا [ف: 1-34]

532. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 891

بی کا، بی تا [ف: 1-35]

533. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 940

بی کا، بی تا [ف: 1-35]

534. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 946

بی کا، بی تا [ف: 1-35]

535. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1305

خط: نسخ، بی کا، بی تا، 101 گ، 18 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 1-35]

536. قم؛ فیضیہ؛ شماره نسخه: 1306

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن رجبعلی، بی تا، 116 گ، 14 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 1-34]

537. قم؛ فیضیہ؛ شماره نسخه: 1307

بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ سطر [ف: 1-35]

538. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 12/110-2220

آغاز: اذا صار با دخال همزة التعديّة عليهما ارى واعلما نحو اذ پريكهم الله في منامك قليلا و لو اريكهم كثيرة لفشلتهم و اعلم؛ انجام: يا سيد طالع هذا الذي فاق نظام الدر و الجوهر لاتعد حرفا منه ... و روض الذهن اذا مشكل يبدو و بالانكار لابندر فليس بالشائن ...

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا عطف پارچه، 100 گ، 17 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 2-643]

539. قم، گلپایگانی، شماره نسخه: 54/107-8017

آغاز: من النبأ اي الخبر، لأن النبي مخبر عن الله تعالى و المراد به نبينا محمد صلى الله عليه و آله المصطفى المختار از اول كتاب تا شرح «ومثله برة للمبرة ×× كذا فجار علم للفجرة»؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ 114 گ، 16 سطر، اندازه:

14×21 سم [ف: 2-644]

540. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: 308

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج مشکی حاشیه تیماج قهوه ای، 144 گی، 15 سطر، اندازه:

12/5 × 18/5 سم [ف مخ]

541. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 10/96-1786

آغاز: اذا دعا بدء نفسه وله في درجات الآخرة ... هذا باب شرح الكلام وشرح ما يتألف منه الكلام وهو الكلم الثلاث. كلامنا ای معاشر النحويين لفظ؛ انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ محشی از «ابوطالب»، «حکیم» و دیگران؛ جلد: تیماج قهوه ای مایل به مشکی،

شمسه، مجدول گرهی، 108 گ، 17 سطر، اندازه: 21/5×17 سم [ف: 2-642]

542. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 53/93-7883

آغاز: و المطلب «المستكملین شرفا» بفتح الشین بانتسابهم الیه

خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 5 ذیقعدہ، فی حین فوت سلطان ایران محمد شاه قاجار؛ افتادگی: آغاز، 73گ، 20-25 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-643]

543. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 20/138 - 4018/2

آغاز: برابر؛ انجام: ولم ار من تعرض لذلك فاحمد الله واشكره ... علی محمد خیر نبی ارسال ای ارساله الله ... غیر من یستثنی من الصحابة بمنزلة الفرس.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول گرهی، 75گ، 24 سطر، اندازه: 20×14 سم [ف: 2-640]

544. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 36/31 - 7031/2

آغاز: برابر؛ انجام: و کذا مطلق فاء الی مفتوحها و مکسورها مع الفتح العین فعلاء اخذ انحو جفناء وظرفاء و نفساء خط: نسخ خفی، بی کا، بی تاب افتادگی: انجام؛ به صورت چلیپایی در حاشیه؛ محشی؛ جلد: گالینگور مشکی،

56گ، اندازه: 19×30 سم [ف: 2-641]

545. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 380

آغاز: و شبه ذین و به عشرونا ×× الواو عالمون علیونا؛ انجام: اعتلت نحو عین فهو عاین و عور فهو عاور و الاعلال اعطاء الکلمة حکمها

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ فاقد جلد؛ 93گ، 15 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 1-328]

546. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 10321

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اندازه: 13×21 سم [رشت و همدان: ف: 1606]

547. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 162

آغاز: نسخه: قد ركب زيد كما تقول رجل يركب جاعني الى اخره و كانت فتحه؛ انجام: نسخه: نحو زال الشمس و لایلی العامل بالنصب ای لا يقع بعده معمول الخبر سواء تقدم الخبر علی الاسم

خط: نستعلیق، شکسته نستعلیق، تحریری، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به امضاء «حاجی محمد علی سلمه الله»؛

76گ، 18 سطر، اندازه: 17×28 سم [ف: 1-133]

548. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 631

خط: نسخ خوب، بی کا، بی تا، فاقد جلد، 134 گ، 15 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 1-537]

549. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: 5

آغاز: رب فجرت مضمرة بعد بل و هو قليل نحو بل بلد ملا الا

کام؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی و فستقی 71 گ، 17 سطر، قطع: ربعی رشت و همدان: ف: 1724

550. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 527

بخشی از باب مضاف و مضاف الیه تا باب تحذیر؛ خط: نسخ خوب، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی قهوه ای ضربی مجدول، 33 گ،

18 سطر، اندازه: 22×17 سم [ف: 1-453]

551. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 3216

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مهر تملك: «ابوالقاسم ارحی الحسینی»؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج تریاکی روشن مقوایی ضربی ترنج و

دو سرترنج مذهب جداول و منگنه دارد، 117 گ، 15 سطر (8/5×13)، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 15-23]

552. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4032

آغاز: برابر؛ انجام: و لقد جاءت رسل ربنا (افتاده برگ 168 پ)

ص: 222

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی با نشان: «مکروی، شرح، شواهد، نظام»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا ته چرم قهوه ای، 169گ، 15 سطر (7/5×14/5)، اندازه: 20/14×5 سم (ف: 17-327)

553. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4260

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و نسخ خوش؛ مصحح، محشی با امضای عبدالله، ابن ناظم، شرح جامی و ... کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، مقوایی، 183، 15 سطر (6×14)، اندازه: 20/5×15 سم [ف: 18-220]

554. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4106

آغاز و تقدم عصره حائزای جامع تفضیلا لتفضیل السابق شرعا و عرفا و هو ایض هو مستوجب لجمیلا علیه لانتفاعی بما الفه و اقتدائی به؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی دارای ترنج و سرترنج و بوته های ریشه ای ضربی، 161گ، 16 سطر (7×14)، اندازه: 13×21 سم [ف: 12-18]

555. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4107

آغاز: فاختر منهم بنی آدم ثم اختار بنی آدم فاختر منهم العرب ثم اختار العرب فاختر منهم قریش ثم اختار قریشا، انجام: فرما خالفت الشراح فی بیان حکم او تاویل او تعلیل فحسبه من لا اطلاع له و لا فهم سهوا او عدولا عن سبیل و ما درای آنا فعلنا ذلك عمدا لامر مهم جلیل

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 96گ، 19 سطر (7/5×16)، اندازه: 13/5×20/3 سم [ف: 13-18]

556. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3352/1

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قهوه ای روشن مقوایی ضربی دارای ترنج و دو سر ترنج لچک و جداول، 154، 16 سطر (10×14)، اندازه: 21/5×17 سم [ف: 15-163]

557. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3112

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی یک لا جداول، 101گ، 18 سطر (2087/5)، اندازه: 20×14 سم [ف: 14-236]

558. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3445

آغاز: کسرا علی اصل التقاء الساکنین و ذو الضم نحو حیث و انما ضم تشبیها لها؛ انجام: کما هو بوبو لظاہر و وعوعا بمعنی صوت او تصدیرت الو او بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی، روکش کالینگور قہوہ ای، عطف تیماج قرمز، 121 گ، 14 سطر (8×14)، اندازہ: 15×21 سم [ف: 15-259]

559. تہران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3482

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، محشی با امضای «عقیل»؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج قہوہ ای روشن یک لا، 135 گ، 15 سطر (7/5×14)، اندازہ: 16×20 سم [ف: 15-290]

560. تہران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3457

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قہوہ ای مقوایی ضربی با ترنج و سر ترنج جداول، 149 گ، 15 سطر (985)، اندازہ: 15/5 × 10/5 سم [ف: 15-270]

561. تہران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3460

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفہانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، مقوایی، عطف تیماج قہوہ ای، 162 گ، 15 سطر (7×13)، اندازہ: 12×18 سم [ف: 15-272]

562. تہران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2453

آغاز: برابر؛ انجام: فصل فی الحذف فامرا و مضارع من معتل الفاء... فی ظللت بفتحها و کسر اللام الأولى.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، محشی از میرزا ابوطالب اصفہانی و برخی با امضای «ملا محسن، رضی الدین، محمد غفر اللہ له، و برخی دیگر بنقل از «حاشیہ» خطایی و «تصریح» از ہری»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: بدون جلد، عطف تیماج مشکی، 185 گ، 12 سطر کامل (6×11)، اندازہ: 20×15 سم [ف: 12-271]

563. تہران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3018/1

کان محمد بن عباس، بی تا، کاغذ: اصفہانی نخودی، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی با ترنج و نیم ترنج و منگنہ، 101 ص (3-103)، اندازہ: 12/5×24 سم [ف: 14-129]

564. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 59/37-8817

آغاز: أن تخاطب باسمها و اخرن ذا اي اللقب آن سواہ صحبا و المراد به الاسم کما وجد فی بعض النسخ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 126 گ، 15 سطر، اندازہ: 17×22 سم [ف: 2-644]

565. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 56/128 - 8278/4

آغاز: برابر

از اول تا شرح «بالباء استعن وعد عوض الصق xx و مثل مع و من وعن بها انطق»؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ 80 گ (59-138)، 16 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-641]

566. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8248-56/98

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام یک برگ؛ 110 گ، 19 سطر، اندازه: 11×21 سم [ف: 2-641]

567. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: 168

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکى، 16 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 117]

568. بابل، خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: 186/6

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکى، مختلف السطر،

ص: 223

اندازه: 20×13 سم [ف: 129]

569. مشهد؛ الهیات، شماره نسخه: 44

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای، 183 گ، 14 و 15 سطر، اندازه: 21×16 سم [ف: 1-24]

570. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 45

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 145 گ، 13 سطر، اندازه: 18×22/5 سم [ف: 1-24]

571. فردوس؛ مدرسه حبیبه؛ شماره نسخه: 66

آغاز: کانت فی الأصل مبتدا و خیرة و فع و فاعلا فتحکی کزید منطلق و تابط شرا و منه ما بمزج رکبا بان اخذ اسمان و جعللا اسما واحدة و نزل ثانيهما من الأول منزلة تاء؛ انجام: ثم قال ملتفتا من التكلم الى الغيبة احصى هو فعل بمعنى جمع مختصرة يكسر الصاد من الكافية الشافية خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ 121 گ، 15 سطر، اندازه: 22×14 سم [ف مخ]

572. قوچان مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه: 48/1

آغاز: برابر؛ انجام: و وزن فعلى بفتحيتين اسما كان نحو بردپی شهر بد بدمشق او مصدر

از اول کتاب تا بحث باب عدد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکى، 103 گ (1 پ-103 ر)، 15 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف مخ]

573. فردوس؛ قائم؛ شماره نسخه: 13/1

آغاز: برابر؛ انجام: يعود الضمير على متاخر لانه متقدم في الرتبة و ذلك نحو خاف ربه عمر و شد تقديم الفاعل اذ اتصل به خط: نسخ، بی کا، بی تا، مصحح؛ جلد: مقوای لایی با روکش پلاستیک آبی، 83 گ (1-83)، 15 سطر، اندازه: 21×16 سم [ف مخ]

574. تبریز؛ مدرسه ولیعصر تبریز؛ شماره نسخه: 12

آغاز: يقضي بهبات ای عطایا من فضله و افره ای زانده؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکى، 209 گ، 10 سطر، اندازه: 31×16/5 سم [ف:]

575. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 310/2

آغاز: بسمله احمد اللهم على نعمك و آلائك واصلی و اسلم على محمد خاتم انبيائك و على آله ... و بعد فهذا شرح لطيف مزجته بالفية ابن مالك؛ انجام: الخيرة بفتح اليا و يجوز التسكين كما في الصحاح قال ... و قد من الله تعالى ... خط: نستعليق، بی کا، بی تا؛ محشی از ابن عقيل و «التصريح»؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول با ترنج و سر ترنج سوخت، 154 گ، 15 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف مخ: 1-75]

576. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1411

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکى، مجدول، ترنج با سر، 129، 16 سطر، اندازه: $8/5 \times 17$ سم [ف مخ: 1-283]

577. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 3192

آغاز: برابر

شرح کلمه و آله الغر تا جمله و «يجوز أن يكون»؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، 196ص، 13 سطر، قطع: خشتی، اندازه: $15/5 \times 22$ سم [ف: 2-340]

578. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 3191

آغاز: بما ذكر وقيد التسهيل اللحم و هو قريب الزوج؛ انجام: اذا ما الليل جن متحرية او جز العبارة

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، 106ص، 17 سطر، قطع: خشتی، اندازه: $15/5 \times 21$ سم [ف: 2-340]

579. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 3190

آغاز: برابر؛ انجام: مع ما ضاها هما ككوز و كيزان و تاج و تيجان و قل في غيرهما كغزال و غزلان و فعالان بفتحة فسكون

تا اواخر مبحث جمع تكثير؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی به امضاء سید محمد و از این ناظم و جامی و غیره؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، 64ص، 19 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 17×23 سم [ف: 2-340]

580. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 272 صدر

آغاز: الرحمن الرحيم وزيد وصه بمعنى طلب سكوت ما و مسلمات و حينئذ و كل و جوار

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز، کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، 114، 19 سطر، قطع: خشتی، اندازه: $14/5 \times 21$ سم [ف: 2-341]

581. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 4054

آغاز: برابر؛ انجام: فقل فيه معدى بخلاف المبنى من فعل مكسورها كمرضى و المعتل اللام بالياء كمر مى كذاك ذا وجهين التصحيح والاعلال.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، 124 گ، 17 سطر، اندازه: 18×22 سم [ف مخ: 1-]

582. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 135

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 107گ، 16 سطر، اندازه: $14/5 \times 20/5$ سم [ف: 1-155]

583. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 58/82-8632

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام (یک برگ)، 136 گ، 14 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 2-641]

584. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 45 فیاض

خط: نسخ، کا: عبدالواحد بن غلام علی جزایری، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 23 سطر (7×18)، اندازه: $12/5 \times 24/5$ سم [ف: 16]

585. اصفهان؛ مکتبه الزهراء؛ شماره نسخه: 217

ص: 224

خط: نسخ روشن، بی کا، بی تا؛ 147 گ، 12 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 135]

586. اصفهان؛ مکتبۃ الزهراء؛ شماره نسخه: 72

انجام: و الواحد اذکرنا سبأ للجمع إن لم یشابه واحدة.

خط: نسخ متوسط، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ 176 گ، 15 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 55]

587. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15460

آغاز: فی الکافیہ لان القول جنس قریب؛ انجام: و هو الفصل المضارع قل

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، 21 سطر (4×13)، اندازه: 22×16 سم [الفبائی: 624]

588. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 40

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج وسط لچکی و لولادار، 121 گ، 15 سطر، اندازه: 21×14 سم [ف: 18]

589. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 135

آغاز: برابر؛ انجام: الی یوم الدین برحمتک یا أرحم الراحمین.

خط: نستعلیق، کا: حسین، تا: شنبه 10 رجب؛ محشی؛ جلد: چرم مشکی، 114، 15 سطر، اندازه: 16×21/5 سم (مؤید: 1-131)

590. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: 2-72

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی تبریزی، بی تا، در ابتدای کتاب دستنوشته ای از سال 1271 هجری قمری موجود است که مالکیت کتاب را از آن «میرزا انور» اعلام می کند؛ مهر: «عبده میرزا انور»، «زین العابدین بن محمد علی»؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه ای منقوش، 84 گ، اندازه: 19×12 سم [ف: 56]

591. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12808

آغاز: برابر؛ انجام: لقد جاءت رسل ربنا بالحق و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم تسلیم کثیرا

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 16 سطر (8×16)، اندازه: 20×13 سم [الفبائی: 91]

592. تهران؛ نوربخش، شماره نسخه: 571

آغاز: الحمد لله على نعمك و آلائك؛ انجام: هو نهو عن المنكر فصل و واو ياء محرکه.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام کاغذ: ایرانی، جلد: مقوایی، 240ص، 16 سطر، اندازه: 12×19/5سم [ف: 2-221]

593. تهران: نوریخس؛ شماره نسخه: 499

آغاز: برابر؛ انجام: الخبر المقدم على المبتدء و هو مالها التأنیث من حذف و قلب.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی، مقوایی، 326ص، 12 سطر، اندازه: 22×15سم [ف: 171-2]

594. تهران: نوریخس؛ شماره نسخه: 316

آغاز: قریشا و اصطفی عن قریش بنی هاشم؛ انجام: بتضعیف الباء هذا باب الاماله.

آغاز خطبه افتاده و تا باب اماله را دارد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 171ص، 21 سطر، اندازه: 22×16سم [ف: 2-55]

595. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28679

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا [رایانه]

596. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16990

آغاز: برابر؛ انجام: اسم منادی لیخلص ... او یعین ولا مشقه خفصا اعرابا

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 15 سطر (10×15)، اندازه: 21×16سم [رایانه]

597. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24034

آغاز: برابر؛ انجام: من العرب سما الجاء بالعصر ... للنقل

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ابعاد متن: 15×10، اندازه: 21×17سم [رایانه]

598. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16326

آغاز: برابر؛ انجام: و أن لا یكون الكلمه على اوزان

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام کاغذ: نخودی، جلد: میسن، 15 سطر (7×15)، اندازہ: 12×21 سم [رایانہ]

599. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15958

آغاز: برابر؛ انجام: وصلى الله على محمد وآله الطيبين ... برحمتك يا ارحم الراحمين

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: میسن، 19 سطر (9×15)، اندازہ: 15×20 سم [رایانہ]

600. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16987

آغاز: الکلام و ما يتالف منه كلامنا لفظ مفيد؛ انجام: او حديثا ... انما يكون اذا غير

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 19 سطر (13×18)، اندازہ: 16×22 سم [رایانہ]

401. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16900

آغاز: بعد الحمد ای راعنا بالصلوه ای الرحمه؛ انجام: اذا ذكرت فلاجذب اهيا و اول ذا

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: الوان، 14 سطر (6×12) [رایانہ]

602. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15579

آغاز: اتصاله بها قد كاد من طول البلاء؛ انجام: اما وزنه او زیادته ... من البيع اصله تبع

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 15 سطر (7×15)، اندازہ: 15×20 سم [رایانہ]

603. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16893

آغاز: و انا قمت و لا یقدح فی ذاك وجودما؛ انجام: علی محمد صل علی خیر نبی ارسلای لمن ارسله

ص: 225

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 15 سطر (8×13)، اندازہ: 15×21 سم [رایانہ]

404. مشہد؛ نواب؛ شماره نسخه: 109/3

آغاز: برابر؛ انجام: و ما تعریف لما اخبر عنه ههنا قد حتما فلا يخبر عما لا يقبل.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فستقی و نخودی رنگ، جلد: تیماج قہوہ ای، 90 گ (59-148)، 14 سطر، اندازہ: 17×20/5 سم [ف:

110]

605. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 614

بی کا، بی تا، جلد: تیماج [ف: 42]

606. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 615

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [ف: 42]

607. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 616

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [ف: 42]

608. قم، دار الحدیث؛ شماره نسخه: 240

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بهاء الدین موسوی اصفہانی، بی تا؛ جلد: گالینگور، 120 گ، 15 سطر، اندازہ: 15×21 سم [ف: 138]

609. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 611

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [ف: 42]

610. چالوس؛ امام صادق، شماره نسخه: 612

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [ف: 42]

611. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 624

کان محمد قاسم بن ہاشم خاری آدد کلائی من محال جلال از رک، بی تا؛ جلد: تیماج [ف: 42]

612. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 626

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [ف: 42]

613. مشهد؛ مدرسہ باقریہ؛ شماره نسخه: 28

خط: نسخ، کا: محمد تقی ابن ملا محمد عامری فیروزآبادی،

بی تا؛ کاغذ: فرنگی، 16 سطر (5/5×12)، اندازہ: 10×17 سم (تراثا: س ش 1-78)

614. مشهد؛ مدرسہ باقریہ؛ شماره نسخه: 29

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 15 سطر [تراثا: س ش 1-78]

615. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20830

بی کا، بی تا، خریداری از محمد حسن نخعی مازندرانی [رایانہ]

616. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27126

بی کا، بی تا؛ خریداری از آزیتا نامجو [رایانہ]

617، چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 277/1

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، اندازہ: 15×21 سم [ف: 200]

618. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 7103

آغاز: برابر؛ انجام: لبعضهم ان الوقف علیها با النون و هو الذي احيل اليه ...

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ در انتهای این نسخه 8 برگ از شرح شواهد البهجة المرضیه از نظام الدین بن احمد اردبیلی آمده (انجام رساله دوم): «و این نیز نوعست از مبتداء سر بنا و نجم قد افناء فمنا»؛ خریداری از صفر پور؛ کاغذ: فرنگی، فستقی الوان، 113 گ، 15 سطر (8×14)، اندازہ: 15×21/5 سم [رایانہ]

619. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4855

آغاز: أنه خير معين. قال الناظم. بسمله، قال محمد هو ... احمد ربی الله خير مالک ای اصفه بالجلیل تعظیما له و اداء لبعض ما يجب اله؛ انجام: اذا كان افعال مفضلا به کون في الحال ای کون في الحال ... مفردا انفع من عمر و معا.

تا اوایل باب الحال؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشککی یک لایی ضربی مجداول میان جداول با بوته های ریسہ ای، 76 گ (1-76 پ)، 11-15 سطر (7/5-8×15-16)، اندازہ: 15×21 سم (رایانہ)

620. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25815

بی کا، بی تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

621. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25945

بی کا، بی تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

622. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25949

بی کا، بی تا، خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

623. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19679

کا: ابن شمس الدین، بی تا، خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

624. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6821

آغاز: برابر؛ انجام: وفي جزم ای مجزوم من المضارع و شبه الجزم و هو الامر تخیر بین الفلك و الادغام ..

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی قهوه ای، عطف و سجاف تیماج زرشکی، 130، 18 و 19 سطر (7×13)، اندازه: 15/5×22 سم [رایانه]

625. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 26262

بی کا، بی تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

626. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25692

بی کا، بی تا؛ خریداری از توحید صفر پورقادی [رایانه]

627. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6067

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی با نشانهای خالد، تصریح، عقیل، ابن الناظم، شمنی، جرجانی، شواهد، حاشیه، جامی، مغنی) و جز آن، یادداشت ها و فواید و اشعاری با عنوان «مخاطبا للنفس لمحرره»؛ مهر: «... الله الغنی عبده حسنعلی» (بیضوی)، «.. صاحب طاهر علی» (خشتی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی ضربی دارای ترنج و سرترنج

با نقش گل و بوته و جداول حاشیه ای با بوته های ریشه ای، 136، 14 و 15 سطر (14×8/5 و 761)، اندازه: 22×17 سم [رایانه]

628. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17213

بی کا، بی تا، خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]

629. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20824

بی کا، بی تا، خریداری از هادی معرفت [رایانه]

630. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 598/2

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: 22×18 سم [ف: 319]

• البهجة المرضية في شرح الألفية = سیوطی (ترجمه) / نحو / فارسی

(t al-bahjat-ul mardiyya fi S.-il alfiya = suyuti)

وابسته به: البهجة المرضية في شرح الألفية = شرح الفية ابن مالك = شرح الخلاصة في النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (849-

911)

ترجمه ای است تحت اللفظی بر «البهجة المرضية» جلال الدین سیوطی

قم، ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه: 14/1

آغاز: أحمد اللهم على نعمك وآلائك وأصلى وأسلم على محمد خاتم أنبيائك ... چونکه در حدیث نبوی وارد شده است؛ انجام: بکت عینی الیسری فلما زجرتها.. یعنی گریست چشم چپ من زمانی که زجر دادم من آن چشم را از جهل.

خط: نسخ مغلوط، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، اندازه: 10×15 سم [ف: 38]

• البهجة المرضية في شرح الألفية = سیوطی (ترجمه) / نحو / فارسی

(t al-bahjat-ul mardiyya fi Š.-il alfiya=suyūtī)

وابسته به: البهجة المرضية في شرح الألفية = شرح الفية ابن مالك = شرح الخلاصة في النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (911-

849)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15569/6

آغاز: بسمله احمد اللهم على نعمك والآئك ... یعنی حمد میکنم من تو را بار پروردگارا بر نعمت های ظاهری دنیوی تو و بر نعمت های

باطنی اخروی تو؛ انجام: از جمله جاهائیکه حذف خبر واجب است در وقتیکه واقع بشود بعد از او بتحقیق معین بکند.

خط: نستعلیق شکسته، کا: ملا عبدالکریم بن ملا علی محمد قزوینی، تا: 1314ق؛ افتادگی: انجام کاغذ: حنایی فرنگی، جلد: مقوا، 29گ (118-146)، اندازه: 17/5×21/7 سم [ف: 12-418]

• بهجة المؤمنین / کلام و اعتقادات / فارسی

bahjat-ol mo'menīn

سیف الله بن کربلایی حاجی آقا

sayf-ol-lāh ebn-e karbalais hājī āgā

کتاب مشتمل بر پنج «باب» است: 1. وصف پیغمبر و آفرینش نور آن بزرگوار و...؛ 2. شناختن نفس و آنچه برای تربیت او لازم است؛ 3. بیان علم و عمل به آن؛ 4. آداب نماز و اطاعت؛ 5. ذکر علامت های آخر زمانه و قیامت. مؤلف درباره هر یک از موضوعات از آیات و روایات سود برده و ترجمه روایات و آیات را با نثری ادبی و روان برگزار کرده است.

قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 529

آغاز: الحمد لله الذي من علينا بكرامته و اصطفينا لدينه و أمانته و احمده على آلائه؛ انجام: اما اهل بهشت در تنعم و ناز و نعمت و حور غلمان جاویدان باشند جهت پنج روز زحمت عبادت و بیچنان فیض بی نهایت فایز

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج با سر، مجدول، 137، 17 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 1-454]

• بهجة المؤمنین / تاریخ اسلام / فارسی

bahjat-ol mo'menīn

نائینی، عبدالرحیم

(-) nā'īnī, 'abd-or-rahīm

منظومه مفصلی است در تاریخ مختار و وقایع و جنگ های وی و چگونگی انتقام مختار از قاتلان حضرت سیدالشهداء (علیه السلام). آغاز: بنام خداوند حی قدیر*** حکیم و علیم و سمیع و بصیر / سبب ساز خلاق جان آفرین*** زمین آفرین آسمان آفرین انجام: پس از جنگ بسیار آن کینه ور*** شد از رزم عبد الملک در سقر / پس از کشتن مصعب نابکار*** حجاج بن یوسف سگ کین شعار

[فهرستواره منزوی 1563/3؛ که همین نسخه را معرفی نموده است]

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 28/12-5592

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکى، ضربی جدول دار، 97، 20 سطر چهار ستونی، اندازه:
34×22سم [ف: 2-644]

• بهجة المهج في الصلوة على الحجج / دعا / عربی

bahjat-ul muhaj fi-s salat ala-1 hujaj

ص: 227

علم الهدى، محمد بن محسن، 1039-1115 قمرى

(alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630-1704'

آغاز: اللهم يامن حسرت عن ادراك سبحات جماله ظروف عيون الناظرين.

[دنا 570/2]

شرح و حواشى:

١- بهجة المهج (منتخب): علم الهدى، محمد بن محسن (1039-1115)

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7028/3

آغاز: برابر؛ انجام: وفي كل طرفة عين و رجعة بصر وفي كل حين محمد المدعو علم الهدى ... ببلدة قاسان المعروفة بدار المؤمنين سبحان ربك رب العزة عما يصفون و سلام على المرسلين و الحمد لله رب العالمين

خط: نسخ، بى كا، تا: قرن 13؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج مشكى، 67ص (66-132)، 15 سطر، اندازه: 12×20سم [ف: 25-37]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2720/1

آغاز: برابر؛ انجام: سبحان ربك رب العزة عما يصفون و سلام على المرسلين و الحمد لله رب العالمين.

خط: نسخ، بى كا، بى تا؛ مؤلف چنين نوشته: «كتاب بهجة المهج في الصلوة على الحجج من املاء الفقير إلى الله في كل موطن و كل منهج محمد المدعو علم الهدى عصمه الله من الزلل و الزلج و عجل له الفرج باقامه العوج و سلامة الفلج»؛ كاغذ: فرنگى، جلد: تیماج مشكى دارای عطف دامن، 61ص (1-61)، 15 سطر، قطع: رقى، اندازه: 20/13×5سم [ف: 9-44]

• بهجة المهج (منتخب) / دعا / عربى

(.bahjat-ul muhaj (mn

علم الهدى، محمد بن محسن، 1039-1115 قمرى

(alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630-1704'

وابسته به: بهجة المهج في الصلوة على الحجج، علم الهدى، محمد بن محسن (1039-1115)

تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: 2596/10

آغاز: مما التقطه في بعض تأليفاته تجاوز الله عن سيئاته و رجح كفة حسناته، بسمله، اللهم يا اجود من رفعت اليه ايدى السائلين و يا اكرم؛

انجام: و سلام علی المرسلین، و الحمد لله رب العالمین

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن قرمز زرکوب مقوایی، 4 گ (67ر - 70ر)، 15 سطر، اندازه: 20×13 سم [ف: 66-6]

• بهجة الناظرین / حدیث / عربی

bahjat-un nā'irīn

کرمانشاهی، محمد حسین بن محمد محسن، ق 13 قمری

(kermānšāhī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad mohsen (- 19c

تاریخ تألیف: 7 جمادی الثانی 1260 ق

احادیث و روایات متفرقه ای است، بیشتر در پند و اندرز که بدون ترتیب مخصوص گرد آوری شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3907

آغاز: من ألقا رسول الله صلى الله عليه وآله الوجيزة التي لم يسبق اليها، اليد العليا خير من اليد السفلي؛ انجام: الرابع جراتك على المعاصي بقدر صبرك على النار، قد فرغت من تسويد هذه الرسالة ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ محشی؛ تملک: حاج ضیاء الدین بن محمد مهدی بن محمد تقی بن محمد مهدی بن ملا محمد محسن بن ملا سمیع بن ملا حسین بن علم الهدی بن ملا محسن فیض کاشانی به تاریخ 20 ذیحجه 1362؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه ای، 155 گ، مختلف السطر، اندازه: 11/5 × 17/5 سم [ف: 10-286]

• بهجة الناظرین / امامت / فارسی و عربی

bahjat-un nā'irīn

خوئی، مصطفی بن مرتضی، 1295-1370 قمری

(xūli, mostafā ben mortezā (1878-1951

تاریخ تألیف: 20 جمادی الاول 1339 ق جلد سوم از کتاب مفصل مؤلف است در فضائل اهل بیت (علیه السلام)، این کتاب در فضائل حضرت امیر(علیه السلام) و مشتمل بر یک «مقدمه» و «خاتمه» و پنج «باب» است. مؤلف در این کتاب با استفاده از منابع شیعه و عامه، افضیلت حضرت امیر(علیه السلام) را در موارد مختلف به اثبات رسانیده است.

قم، دار الحدیث، شماره نسخه: 204

آغاز: الحمد لله الذي عرف نفسه لعباده بآثار و ملا بأسباب معرفته أقطار أرضه وسمائه و قطع عذر الجاحدين لتوحيده ... و بعد ميگويد اقل
عبادالله؛ انجام: سعدی گفته: مجلس تمام گشت و بآخر رسید عمر ** ما همچنان در اول وصف تو مانده ایم

مجلد سوم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 20 جمادی الاول 1339ق؛ جلد: تیماج مشکى، 268گ، 17 سطر، اندازه: 17×22سم
[ف: 105]

• بهجة الناظرين و آیات المستدلين / كلام و اعتقادات / عربى

bahjat-un nāzirīn wa āyāt-ul mustadillīn

ص: 228

کرمی، مرعی بن یوسف، -1033 قمری

(karamī, mar'ī ebn-e yūsof (- 1624

گزیده مرعی بن یوسف مقدسی حنبلی، با انداختن حکایت ها و روایت ها، در دیباچه آمده «زیده کتاب المسمى بسیر الشام» و در ص ع آمده «الرقية من العين و النظرة و فوائد في الطب و منافع الأصناف العطرية باسانيد صحيحة عن رسول الله». عوبدها است با مطالب طبي خبری نبوی با اسناد.

[دنا 570/2؛ ایضاح المکنون 1: 203؛ برو کلمن 2: 103 و 369 و ذیل 2: 457 و 496]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1279

آغاز: بعد بسمله و حمد ... و بعد فيقول احقر الوری و اذل الفقراء مرعی بن یوسف المقدسی الحنبلی اعلم ان من اجل العلوم في القدر و الشان و اعظمها في السر و البرهان علم النظر و الاستدلال و التفكير في قدر الكبير؛ انجام: و أن يفتح به اعينا و قلوبا غلغا و اذا ناصحا امين و الحمد لله رب العالمين.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه شعبان 1022ق، جان جامع ازهر؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ و مقوایی، 275گ، 21 سطر (9×14)، اندازه: 14×21 سم [سنا: فی: 2-208]

• بهجت نامه / شعر / فارسی

bahjat-nāme

شعری اصفهانی، طاهر بن زین الدین، 1214-1274 قمری؟

(šé' rī ye-esfahānī, tāher ebn-e reyn-od-dīn (1800-1858

منظومه مذهبی در شش دفتر اثر میرزا طاهر اصفهانی متخلص به شعری که آخرش در تعزیت ناصرالدین شاه و شرح سفر نور و کجور سراینده است. آغاز: سپاس گویمت ای خالق زمین و زمان*** بود زرنج دو کون از تو ام امید امان انجام: شعری اگر بر آینه شعرت رقم کنند *** زبید اگر نهند به لوح زر آینه

[دنا 571/2؛ فهرستواره منزوی 1563/3]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4685

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: رجب 1303ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن زرد، 146گ، 48 سطر، اندازه: 17/5 × 25/5 سم [ف: 2-64]

(kāšānī, asad-ol-lāh ebn-e mahdī (- 19c

دفتر سوم بهجت نامه شعرا می باشد. مثنوی است که درباره ازدواج خانم النبیین (صلی الله علیه وآله وسلم) با ام المومنین صدیقه صغری و خدیجه کبری سروده شده است. ابتداء آن در حمد خدا و نعت پیغمبر و مدح علی بن ابی طالب و بعد ساقی نامه و از صفحه 7 به بعد آغاز داستان خدیجه کبری است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1917

آغاز: بنام خداوند لیل و نهار*** که چشمه زخارا گل آرد زخار؛ انجام: سخن با تو ماندار چه ام نا تمام*** ولی قصه کوتاه کنم و السلام

دفتر سوم؛ خط: نستعلیق، کا: ابن ناظم محمود کاشانی، تا: 1298ق، حاجی میرزا شفیع؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 89گ، 15 سطر (7/5×15)، اندازه: 15×22سم [ف: 4-369]

• البهجة النظر في اثبات الوصية و الامامة للأئمة الاثني عشر / حديث / عربي

al-bahjat-un naḥar fi itbāt-il waṣīya wa-l imāma li-l a'immat-il itnā 'aṣar

بحرانی، هاشم بن سلیمان، -1107؟ قمری

(bahrānī, hāṣem ebn-e soleymān (- 1696

اهداء به: ابوالمظفر محمد امیناء نامی تاریخ تألیف: 11 جمادی الاول 1099 ق

کتابی در کلام و در بیان نصوص وارده در امامت ائمه هدی (علیه السلام) است و مختصر و مأخوذ از کتاب «حلیه الابرار» و بر آن احادیث و مطالبی افزوده. مشتمل بر شانزده «فصل»: 1. «فی نص الله جل جلاله علی الأئمة (علیه السلام) امام بعد امام»؛ 2. فی نص الله جل جلاله علی الأئمة (علیهم السلام) علی أن یودی کل سابق الی لاحقه الوصایه و الامامة»؛ 3. «فی النص من رسول الله صلی الله علیه و آله علا الأئمة الاثني عشر (علیهم السلام) بالوصایه و الامامة من طریق الخاصة و العامه»؛ 4. «فی نص رسول الله صلی الله علیه و آله علی ابن ابی طالب امیر المؤمنین بالوصایه و الامامة»؛ 5. «فی نص امیر المؤمنین (علیه السلام) علی ابنه الحسن (علیه السلام) بالوصایه و الامامة»؛ 6. «فی نص الحسن (علیه السلام) علی اخیه الحسین (علیه السلام) بالوصایه و الامامة»؛ 7. «فی نص الحسین (علیه السلام) علی ابنه علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) بالوصایه و الامامة»؛ 8. «فی نص زین العابدین علی ابنه محمد بن علی الباقر بالوصایه و الامامة»؛ 9. «فی نص الباقر (علیه السلام) علی ابنه جعفر الصادق (علیه السلام) بالوصایه و الامامة»؛ 10. «فی نص الصادق (علیه السلام) علی ابنه موسی کاظم (علیه السلام) بالوصایه و الامامة»؛ 11. «فی نص کاظم (علیه السلام) علی ابنه علی بن موسی الرضا (علیه السلام) بالوصایه و الامامة»؛ 12. «فی نص الرضا (علیه السلام) علی ابنه محمد بن علی الجواد بالوصایه و الامامة»؛ 13. «فی نص الجواد علی ابنه علی بن محمد الهادی (علیه السلام) بالوصایه و الامامة»؛ 14. «فی نص الهادی (علیه السلام) علی ابنه الحسن بن

على العسكري (عليه السلام) بالوصاية و الامامة»؛ 15. «في نص الحسن العسكري على ابنه محمد بن الحسن القائم المهدي المنتظر بالوصاية و الامامة»؛ 16. «في نص

رسول الله صلى الله عليه و آله على القائم المهدي (عجل الله تعالى عليه) آخر الزمان امام هدى العصر و الأوان و البشارة به من رسول الله ص من طرق العامة».

[اروضات الجنات و ناقلين از آن اين كتاب را به نام بهجة المرضيه ضبط کرده اند]

1. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 6748

آغاز: الحمد لله الذي جعل الأئمة الاثني عشر و صياء الرسول؛ انجام: و قد عملت كتابا في جملة فيمن راى القايم

(عجل الله تعالى عليه) و سميته بتبصرة الولي فيمن راى القايم المهدي (عليه السلام)

خط: نسخ، كا: محمد بن يوسف بن احمد بن صالح نجيل جمبرى بحراني، تا: ذبحه 1011ق؛ مجدول، شيخ على بن سليمان بحريني اين نسخه را با نسخه اصل مقابله نموده و گاهى مقابله و تصحيح در حضور مؤلف بوده در تاريخ: 7 جمادى الثاني 1102؛ واقف: نائينى، 1311؛ كاخذ: آهار مهره نباتى فرنگى، جلد: مقوا با روکش پارچه، عطف و گوشه ها تيماج قهوه اى، 52گ، 23 سطر، اندازه: 16×22سم [ف: 5-62]

2. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 112/3

آغاز: الحمد لله الذي من اعتصم به فقد هدى الى صراط مستقيم و امنه من الزلل؛ انجام: الرابع و الأربعون و الخامس و الاربعون تقدمت في الخطبه في اول الكتاب

خط: نسخ، بى كا، بى تا؛ جلد: پارچه، 27 ص (93-119)، قطع: رحلى [رشت و همدان: ف: 1375]

• البهجة الوردية / فقه / عربى

al-bahjat-ul wardīyya

ابن وردى، عمر بن مظفر، 691-749 قمرى

(ebn-e vardī, 'omar ebn-e mozaffar (1293-1349

وابسته به: الحاوى؛ قزوینى، عبدالغفار بن عبدالکريم (665) تاريخ تأليف: 730ق

كتاب حاوي الصغیر نجم الدين قزوینى را در بیشتر از 5000 بيت به مناسبت خوابى كه پیغمبر را در آن دیده به نظم آورده است.

چاپ: قاهره، مطبعة ابى زيد الحجرية، 236ص، 1311ق؛ دار احیاء الكتب العربية، 235ص، 1351ق.

شرح و حواشی:

1- النهجة المرضية في شرح البهجة الوردية؛ ابن عراقی، احمد بن عبدالرحيم (762-826)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8800

آغاز: قال الفقير عمر بن الوردی *** الحمد لله اتم الحمد؛ انجام: و الآل و الصحب بهذا اختتم *** نظمي و الله تعالى اعلم

خط: نسخ معرب، کا: محمد بن احمد بن سليمان انصاری مشهور به خطيب داريا، تا: چهارشنبه 10 شوال 768ق؛ مصحح، امضای تصحيح و مقابله کتاب از کاتب به اتفاق شيخ شمس الدين طرابلسی با نسخه مؤلف، دو امضای بلاغ به سال 860 و 861ق، محشی به نقل از نسخه مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف و دور تیماج مشکي، 228، 12 سطر، اندازه: 13×18 سم [ف: 28-274]

• البهجة الوفية في شرح الألفية / نحو عربي

al-bahjat-ul wafiyya fī š.-il alfīya

غزی عامری، محمد بن محمد، 904-984 قمری

(1499 1577 qazzālī "āmerī, mohammad ebn-e mohammad)

وايسته به: الخلاصة في النحو = الفية ابن مالک = الألفية في النحو؛ ابن مالک، محمد بن عبدالله (600-672) شرح منظوم مزجي است بر ارجوزه (الفية ابن مالک با همان بحر جز در حدود ده هزار بيت. در كشف الظنون (153/1) می گوید که شارح سه شرح بر الفیه نگاشته شرحی به نثر و دو شرح به نظم و گمان می رود که شرح حاضر، شرح مفصل منظوم وی باشد.

آغاز: قال محمد هو ابن الغزی *** مرتجی الرضوان من ذي العز / الحمد لله الذي وفق من *** نحی به نحو الخلاصة و من

[دنا 570/2؛ الأوقاف العامة الموصلی 178/3]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2578

آغاز: برابر؛ انجام: لعدم الورد و المبرد *** یقیسه و ثالث اذ یرد / فهو بمعنی ذی کذا و هو طعم *** و لبن و نهر منه نظم

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ یادداشت های مختلف و تاریخ تولدهای 1175-1179؛ جلد: تیماج قهوه ای، 177 گ، 25 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف: 7-168]

• البهجة الوفية لجة المسائل الفقيهيه / اصول فقه / عربي

al-bahjat-ul wafiyya li-hujjat-il masā'il-il fiqhīyya

(āī-e 'osfūr, mohammad Salī ebn-e mohammad naqī (1872-1932

منظومه مختصرى در عمده مباحث اصول و برخى عناوين آن عبارت است از: «الكلام في موضوع الاصول، في مبحث الألفاظ، القول في المبادئ اللغوية، في المشترك و احكامه، الكلام في الحقيقة و المجاز، الكلام في حجيته الكتاب و عدم حجيته ظواهره، الكلام في تحريف الكتاب و عدمه، القول في الاجماع، في أن العقل يحكم بالانشاء و الامضاء، في العمل بالخبر

ص: 230

الضعيف، في الخاص، في جواز التقليد». ناظم در مقدمه درباره كتاب نگاشته است: «فهذه ارجوزة الاصول - و غاية المقصود و المامول؛ تكشف عن بدائع المعاني - بابلغ التوضيح و البيان؛ موفيا بالجمع و المحصول ... مستوفيا مقاصد الاصول». كتاب ناتمام و در مرحله اوليه تأليف مانده است.

[دنا 570/2]

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 18514

آغاز: بسمله، الحمد لله على ما انعمنا - و علم الانسان ما لم يعلم؛ انجام: نسخه: و لم اجد فيه دليلا و افيا - و مدعى الاجماع ليس كافيا
خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: 1324ق؛ واقف: توسط سازمان حج و اوقاف از موقوفه آل عصفور، آبان 1369؛ کاغذ: فرنگی حنایی،
18گ، 10 سطر، اندازه: 16/5×20/8 سم [ف: 16-56]

← بهداشت ← حمیات

• بهداشت / طب / عربی

behdāšt

می گویند که مأمون به بختیشوع طیب نوشت و از او خواست تا مختصری در امهات امور صحی برای او مطلب نویسد. بختیشوع در جواب این رساله را پرداخت و در مقدمه آن مأمون را از کثرت در چهار امر منع کرد: کثرة نوم؛ کثرة اكل، کثرة كلام، کثرة جماع و سپس اطعمه و اشربه و ادویه مضره را بیان می دارد و بعد اعمال غیر بهداشتی را برشمرد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1603/4

آغاز: بسمله ذكرو و الله اعلم و احکم أن المأمون كتب الى بختيشوع؛ انجام: من لحم الجمل مع البصل مغمي عليه يزيد في الباه فافهم ذلك و الله اعلم خط: نسخ، کا: احمد بن حمدان جزائری، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکى یک لا، 2ص (109-110)،
18 سطر (9×14/5)، اندازه: 20×14 سم [ف: 10-140]

• بهداشت / طب / فارسی

behdāšt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16528

بی کا، تا: قرن 13 [د.ث. مجلس]

• بهداشت / طب / فارسی

در حفظ صحت و بهداشت و خواص خوردنی‌ها و نیمه دوم رساله در نسخه ما که خاتمه است و در بیان طبیعت و منفعت و مضرت و دفع مضرت از طعام‌ها و شرابها و بوی‌ها و لباس‌ها و آنچه بدان محتاج است در جدول است و بسیار لطیف.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2893/3

آغاز: در موضعی معین حرارت زیاد شود که هوا کند یا مخالف مزاج فصل بود؛ انجام: قولنج آرد... بعسل خورند

خط: نستعلیق، کا: عباسعلی بن مشهدی زین العابدین صدقیانی، تا: 13 شعبان 1242ق؛ افتادگی: آغاز؛ تاریخ روز چهارشنبه ذیقعده 1242 در میانه رساله پیش از جدول‌ها دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، 50گ (234-283)، 12 سطر (6/5×14)، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 10-1738]

• بهداشت / طب / فارسی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11925

آغاز: حفظاً لصحه علمی است که بوسیله اجرای قوانین؛ انجام: نتایج بسیار خوبی داده است جزوه درسی در طب؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: مریم میرهادی، تا: 1358ق، کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، 17 سطر (11×17)، اندازه: 16×20 سم [الفبائی: 91]

• بهدینان سنجان فارسی / شعر، تاریخ ایران / فارسی

داستان زردشتیان است که از ایران به هند آمده‌اند. به نظم فارسی.

[فهرستواره منزوی 831/2]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1393/1-ف و 1291/1-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا. Add. 24413 (ریو 50)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: 1179ق، 13 سطر [فیلمهاف: 1-598 و 590]

• بهدین بهمن اسفندیار / فارسی

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17586

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 68گ، اندازه: $19/5 \times 30/6$ سم [رایانه]

• بهر النصاب / تاریخ / فارسی

bahr-on nesāb

ص: 231

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین توپچی افشار بن شهریار خان، تا: 16 صفر 1316ق؛ توضیح اینکه کتاب را در این نسخه به نام «کنز الانساب و بحر المصاب» نامیده است و ظاهراً اسم صحیح همین است زیرا اسم معروف معنی نمی دهد. در آخر این نسخه چند برگ به عنوان ملحقات ضمیمه شده است، که درباره سادات آمروهه هندوستان است، در آخر نسخه کتاب را به سید مرتضی علم الهدی منسوب می داند، مجدول؛ مهر: «محمد حسین 1309» بیضوی؛ جلد: تیماج مشکی، 90 گ، 13 سطر، اندازه: 20×12/5 سم [مؤید: 3-280]

• بهرامشاهی = صلاتیه = تحفة الملوك / عرفان و تصوف / فارسی

bahrām-šāhīye = salātīye = tohfāt-ol molūk

همدانی، علی بن محمد، 714-786 قمری

(hamadānī, 'alī ebn-e mohammad (1315-1385

گفتاری است عرفانی به نثر آمیخته به نظم، نخست منازل شش گانه سفر انسان را بر می شمارد: صلب پدر، رحم مادر، دنیا، الحد، عرصات، بهشت یا دوزخ، سپس دو اصل «التعظیم لأمر الله و الشفقة علی خلق الله» را گزارش می کند. آن گاه اسرار نماز و تأویل عرفانی از آیه های سوره فاتحه و پند و اندرز با عناوین «ای عزیز». آن را به بزرگی که نام وی در متن نیامده است نوشته و در پاسخ درخواست وی. جز آنکه از یادداشت هایی که در سرآغاز و یا در کناره های نسخه ها آمده به دست می آید، وی بهرام بدخشانی یا شیخ محمد شاه فرزند سلطان خان (بدخشان) می باشد و ما می دانیم بهرام شاه حاکم بلخ و بدخشان بوده است و همدانی «ذخیره الملوك» و «واردات خود را برای او نگاشته است و نامه هایی برای او نوشته است. (احمد منزوی)

آغاز: بسمله. رب انعمت فزد انك علی كل شیء قدیر. تا مهندسان کارگاه تقدیر نقوش صور الوان بر صفحات الواح وجود می نگارند، و خازنان خزانه ... ای عزیز بدان که ایزد تعالی نوع انسان را را سفری سفری بینهایت و راهی خطر ناک بی غایت تعیین کرده

انجام: و فرودتر از این مقام به هیچ مقامی نیست مگر مقام اهل دوزخ أعاذنا الله منه بفضلہ و رحمته انه قریب مجیب و الحمد لله وحده و السلام علی من اتبع الهدی.

چاپ: به کوشش محمد ریاض، در مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران (سال 21، شماره 1، تیر 1353، ص 44-51)

[دنا 571/2 (20 نسخه)؛ نسخه های منزوی 1065/2 و ج 2/1 ص 1014 (13 نسخه)؛ احوال میر سید علی همدانی 128-129؛ مکتبه امیر المؤمنین 103/1؛ فهرستواره منزوی 156/7؛ مشترک پاکستان 1323/1]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8253/4

خط: نستعلیق، کا: علی بن فخر الدین بن علی حسینی سبزواری خراسانی، تا: اواسط ذیقعد 868ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 8 گ (77 پ 84-)، اندازه: 13×18 سم [ف: 21-211]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4250/23

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوذر بن عبدالله سبزواری، تا: 107ق، جان مشهد؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن سیاه ضربی، گ (360ر - 366ر)، 21 سطر، اندازه: 17×24/8 سم [ف: 7-300]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6276/4

آغاز و انجام: برابر در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: رکن الدین بن سید علی شهدیان حسینی، تا: 974ق؛ کاغذ: ترمه ختائی، جلد: میشن قهوه ای، گ (46-52پ)، 18 سطر [ف: 9-303]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4274/19

آغاز: برابر؛ انجام: دیگر نیست مگر مقام اهل دوزخ... علی من اتبع الهدی. چند جمله از میانه و از انجام بزیر وصالی رفته.

در خطرات سفر انسانی، و منازل شش گانه آن؛ خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن سرخ تیره ضربی، 25 سطر، اندازه: 14/7 × 25/5 سم [ف: 7-319]

5. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7426/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 14گ (1-14)، 15 سطر (7×11)، قطع: بغلی، اندازه: 18/5 × 11/5 سم [ف: 16-557]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7410/21

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسینی، تا: 1044ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه ای، 4گ (96-99پ)، اندازه: 24614 سم [ف: 19-223]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5180/33

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1069ق؛ 65ص (327-391) [ف: 15-335]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11619/8

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن، بالانکابی جیلانی، تا: قرن 12؛ مصحح، افزودگی هایی شامل حدیث و اشعار منقول از کشکول شیخ بهایی و جامع الأخبار و کتاب شواهد و غیره؛ کاغذ: فرنگی، 5 گ (53-57)، 22 سطر، اندازه: 15×6 سم [ف: 369-29]

9. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3597/11

آغاز: برابر؛ انجام: و أخرجنا من تيه الحيرة و ظلمات الغفلة بفضلہ و رحمته انه قريب مجيب

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح؛ 5 گ (163 پ-167 پ)، 16 سطر، اندازه: 19/5×14 سم [محدث ارموی مخ: 1-262]

ص: 232

10. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1623/4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12، 11 گ (127 پ-137 ر) [نسخه پژوهی: 3-155]

11. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 210/6 - عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: گنج بخش، 5417 (گنج 660/2)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12؛ 22 ص (187-208)

[عکسی ف: 2-43]

12. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4412/14

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی، مگ (209-206 ر)، 20 سطر، اندازه: 21/5×5 سم [محدث ارموی مخ:

[1-263]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 631/8

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1268 ق؛ کاغذ: الوان، 15 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 20/5×12 سم [ف: 2-392]

14. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5944

آغاز: برابر؛ انجام: ونحمد الله وحده والسلام علی من اتبع الهدی.

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: شنبه 28 ذیحجه 1304 ق؛ پس از این ضمن چهار برگ نیز نگارشی است از وی در پند و موعظت که

کاتب تمام نکرده است، آغاز آن: «حمد و سپاس پروردگاری را که حقایق اثمار ارواح قدسی را در اشجار اشباع انس بکمال رسانید»؛

واقف: نائینی؛ 11 گ، 15 سطر [ف: 6-427]

15. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7724/14

کا: مهدی، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 5 گ (202 ر - 206 ر)، اندازه: 21×32 سم [ف: 20-115]

16. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4195/3

آغاز: برابر؛ انجام: راضی باش و الا صابر باش. کان محمد شفیع بن حاج محمد سعید قراگوزلو، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای

تیره، 10 گ (22-31)، 16 سطر (7×16)، اندازه: 13×21 سم [ف: 13-3164]

17. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5881/1

آغاز: برابر؛ انجام؛ و اخرجنا من تیه الحیره و الظلمات الغفلة و رحمة (کذ) انه قریب مجیب و الحمد لله وحده.

نام مؤلف به قرینه آغاز ذکر شد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ 5 گ، 23 سطر، اندازه: 26×43 سم [ف: 6-422]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2253/6-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-658]

18. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1396/3

خط شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: پسته ای، جلد: میشن سرخ [ف: 5-262]

19. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 964/4

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 16 ص (323-338) [عکسی ف: 3-191]

20. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 928

آغاز: برابر؛ انجام؛ و اخرجنا من تیه الحیرت

در فهرست با عنوان «مکتوب برای شیخ محمد شاه فرزند سلطان» ثبت شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، مذهب؛ واقف: نائینی؛ 8 گ، 25 سطر، اندازه: 14×24 سم [ف: 6-474]

21. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4736/67

آغاز: برابر؛ انجام؛ و اخرجنا من تیه الظلمة و الحیره بفضلہ و رحمته انه قریب مجیب برحمتک یا ارحم الراحمین.

بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، عص (331-337)، چلیپا سطر (23×9)، اندازه: 13×26 سم [ف: 14-3699]

22. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7902/7

آغاز: برابر؛ انجام؛ حضرت صمدیت ... توفیق طاعات و خیرات رفیق حال همگنان کناد بلطفه و کرمه انه قریب مجیب و الحمد لله وحده و السلام علی من اتبع الهدی

در فهرست «مشارب الأذواق» معرفی شده ولی آغاز و انجام با بهرامشاهیه هماهنگ است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل روضه ای، بی
تاب کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی غضربی مقوایی با پوشه مخمل، 10 گ (151-160 پ)، 12 سطر (6×12/5)، اندازه:
11/5×20 سم [ف: 16-729]

23. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 10528/1

آغاز: برابر؛ انجام: مثل العالم بامر الله كمثل السراج يحرق نفسه و يضيء لغيره نقل من آداب المتعلمين.

در فهرست مؤلف به اشتباه عزیز الدین نسفی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، خطوط چلیپا؛ جلد: تیماج سیاه ساده، 14 گ ()
113-26 پ)، اندازه: 12×17 سم (ف: 1-33-78)

• بهرام گور / داستان / فارسی

bahrām-e gūr

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25576

بی کا، بی تا [رایانه]

← بهرام نامه ← هفت پیکر

← بهرام نامه ← آسمان هشتم

• بهرام نامه / شعر / فارسی

bahrām-nāme

شهاب ترشیزی، میرزا عبد الله خان، 1215 قمری؟

(šahāb-e toršīzī, mīrzā “abd-ol-lāh xān (- 1801

در دیباچه دیوان او (نسخه 321 مجلس) ضمن فهرستی از نگارشات خود نام بهرام نامه را آورده است. داستان باز آمدن بهرام است از یمن
و پادشاهی او و عشق کنیزک چینی با دختر

ص: 233

پادشاه فرنگ. آغاز در دیباچه و انجام در خاتمت کتاب و تاریخ نظم آن افتاده است. نسخه حدود 2350 بیت دارد.

[الذریعة 553/9 ؛ دنا 572/2 ؛ فهرستواره منزوی 384/10]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4709/1 آغاز: (به زیر وصالی رفته است) ...***که عاجز بود پیش موری ضعیف؛ انجام: ترا بر ... از جای خواب *** بر نددت بسوی لحد با شتاب

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میسن قهوه ای، 80 گ (1-80 پ)، اندازه: 17/2×26/2 سم [ف: 8-59]

• بهرام نامه = بهرام و گلندام / شعر / فارسی

bahrām-nāme = bahrām va golandām

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:

58/2 خط: نستعلیق بد، بی کا، تا: قرن 11 نشریه: 1-16]

• بهرام نامه / شعر / فارسی

bahram-name

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7619/3

آغاز: گوهر افروز گنج خانه راز*** گنج گوهر چنین گشاید باز / کاسمان را ترازوی دو سر است*** در یکی سنگ در یکی گهر است؛ انجام: گفت بر سر خواجه ای دارم کریم ** هستم از انعام او غرق نعیم / خوان پر از نام خانه اش پر گندم است ** قحط نان از خانمان او کم است خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن کربلائی حاجی محمد جامعی، تا: 1242ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 43 گ (111-153)، 20 سطر (14×25)، قطع: رحلی، اندازه: 21×33 سم [ف: 16-656]

• بهرام و بهروز - باغ ارم / داستان / فارسی

bahram va behruz = baq-e eram

سنایی، مجدود بن آدم، 473؟ - 525؟ قمری

(sanā'ī, majdūd ebn-e ādam (1081-1132)

همان که منسوب به سنایی غزنوی شده و یکی از مثنوی های «ستهای او به حساب آمده است ولی استاد مدرس رضوی آن را از امامی هروی دانسته و می نویسد: شاید برای این به سنایی نسبت داده شده، که در آن تضمینی از «حدیقه» او آورده شده است، که در آن نام

سنایی آمده است: «با بدان کم کن آشنایی را به گوش کن گفته ی سنایی را». نفیسی آن را از علی شیر بنایی هروی، از قرن نهم می داند، که نخست خیالی و سپس بنایی

تخلص کرده است. که آن را به نام سلطان یعقوب آن قویلو ساخته است و می افزاید هنگامی آن را سروده که هنوز «حالی» تخلص می کرده است و به علت شباهت تخلص منسوب به سنایی شده است. مثنوی ست فلسفی، در داستان بهرام و بهروز که در آن «بهروز» نماینده نیکی و «بهرام» نماینده بدی است به نام «باغ ارم» که به نام «بهرام و بهروز» شهرت یافته: «نام او شد نهال باغ ارم*** تا که روشن کند چراغ ارم». (احمد منزوی) آغاز: 1. ای وجود تو اصل کل وجود*** هستی و بوده ای و خواهی بود / ملك الملك جل سلطانه*** خالق الخلق عم برهانه 2. اینچنین گفت راوی همه دان*** که بعهد قدیم در همدان

[دنا 572/2؛ فهرستواره منزوی 385/10]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3036/2

آغاز: برابر 2

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: محتملا قرن 11؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج مشکی ساده، 29 گ (19-47)، 15 سطر (15×6/5)، اندازه: 11/5×21 سم [ف: 6-834]

2. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه: بدون شماره

سنائی (؟)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1073ق؛ با سرلوح، مجدول زرین، با هفت مجلس تصویر [نشریه: 5-328]

• بهرام و بهروز = باغ ارم / شعر / فارسی

bahrām va behrūz=bāq-e eram

بنائی، کمال الدین بن محمد، -918 قمری

(banā'ī, kamāl-od-dīn ebn-e mohammad (- 1513

این مثنوی شامل مسائل اخلاقی و تربیتی بوده اخلاق حمیده و کردار نیک را ستایش و خلق بد و رفتار ناشایسته را مذمت و محکوم می نماید.

چاپ: چاپ سنگی تاشکند

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5188/1-ف

نسخه اصل: چاپ سنگی تاشکند؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمنان حاجی بن عبدالوهاب، تا: 1326ق [فیلمهاف: 3-141]

مجموعه حکایات و داستان هایی به شیوه داستان در داستان و سبک قصه پردازی کلیله و دمنه است. یا عناوین «حکایت - حکایت».

[منزوی 3662/5-3689؛ مشترک پاکستان 1318/6؛ دنا 572/2-573 (که چند روایت دیگر از این داستان معرفی شده)]

آغاز: هو العليم. در کتب اصحاب تواریخ مسطور است و در صحایف ارباب حکایات منقول که وقتی در حدود طبرستان دو برادر بودند مشهور به کیاست و مذکور به فراست و موصوف به کثرت مال و معروف به بسیاری ملک؛ انجام می گفتی کع چون بهوزارت رسی و مرا پای دار بینی باید که در استخلاص من سعی ننمائی. اکنون یقین دانستی که ثمره علم و در این منصبی ارجمند است و نتیجه جهل و غوایت دار بلند. والسلام علی من اتبع الهدی و ترک اللالة و القوی.

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ پس از آن فایده ای درباره بهترین علم (24ر)، و من مضحکات عبید زاکانی (24ر)، اشعار مرحوم میرزا عبدالوهاب علیه الرحمه (25ر حاشیه)؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: میشن عنابی مجدول یک لا، 8گ (16پ-23ر)، ابعاد متن: 8/6×17/3، اندازه: 15/6×27/9 سم [ف: 168-29/1]

• بهرام و بهروز / داستان / فارسی

bahrām va behrūz

در آخر جلد اول تاریخ روضة الصفا آمده است که دو برادر به حدود طبرستان بودند در کمال عقل و بینش برادر بزرگتر را دختری بود جوهر نام و برادر کهنتر را دو پسر بود یکی صالح و دیگری طالح؛ طالح را نام بهروز بود و طالح را نام بهرام. بهروز با پاکان نشستی و بهرام با ناپاکان در آمیختی این دو برادر را سر آن که با دختر عموی خود جوهر ازدواج کنند. این ازدواج داستانش به درازا کشید و آن در روضة الصفا مفصل آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2087/3

آغاز: در کتب اصحاب تواریخ مسطور است؛ انجام: بیراهین قاطعه در مقابله سابقه اثبات نموده اید، انشاء الله تعالی خط: نسخ، کا: محمد سعید قاجار آغچه قوینلو، تا: محتملا قرن 12، جا: قلعه ایروان کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، قرمز، مقوایی، 15ص، 35 سطر کامل (12/5 × 23/5)، اندازه: 21×32 سم [ف: 101-5]

• بهرام و بهروز / داستان / فارسی

bahrām va behrūz

وقار.

شیراز، وصال (دکتر)؛ شماره نسخه: 4

وقار؛ بی کا، تا: قرن 14 [نشریه: 290-5]

• بهرام و بهروز / داستان / فارسی

bahrām va behrūz

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19006

بی کا، بی تاب انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 21×13/5 سم [رایانه]

← بهرام و گلندام ← بهرام نامه

• بهرام و گلندام / شعر / فارسی

bahrām va golangām

کاتبی ترشیزی، محمد بن عبد الله، -838 قمری

(kātebī toršīzī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 1435

یکی دیگر از مثنوی های عاشقانه و ادیبانه کاتبی است بر وزن خسرو شیرین نظامی در 2450 بیت مشتمل بر یک «مقدمه» منظوم در سبب تألیف و نظم اشعار و مختصری در شرح احوال شاعر که چگونه پیری را در خواب دیده و طوماری که داستان بهرام و گلندام بر آن نوشته شده بوده، بدو داده است این مقدمه 68 بیت است. موضوع داستان، بهرام پسر کشور پادشاه روم است که در شکار گلندام دختر پادشاه چین را می بیند و بدو دل می بازد و در راه رسیدن به او با بهزاد پسر پادشاه بلغار می جنگد و بالاخره پس از سالها به سر بردن با گلندام در چین، به روم برمی گردد و پادشاه روم می شود.

آغاز: 1. ابتدا کردم به نام آن الهی 2. چو سلطان گوش بر تدبیر او کرد 88 هزاران آفرین بر آن نکو کرد

[دنا 572/2 (نسخه)؛ الذریعة 165/3 و 130/19؛ کشف الظنون 256/1؛ نسخه های منزوی 2672/4؛ فهرست مشترک پاکستان 498/7؛ مشار فارسی 824/1؛ فهرستواره منزوی 392/10]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 304/2

خط: نستعلیق

چلیپا، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: رنگارنگ، جلد: تیماج مشکی مقوایی گرد تریاکی، 12 ص (46-57)، 16 سطر 4

ستونی (2073)، اندازه: 25×13 سم [سنا: ف: 1-152]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2617 آغاز: بملک روم شاهی بود باداد 88 در ایامش

دل اهل جهان شاد، انجام: بتاریخ عرب گشتست مشهور xx که شد از کعبه خطم روئی دور (کذا) 2350 بیت؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ بدون مقدمه منظوم و از پایان ناقص کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه، 281 ص، 14 سطر (11×16/5)،

اندازه: 21×17 سم [ف: 8-360]

آغاز: بجست از جای خود آن شیر خونریز***چه باد آشفته شد چون آتش تیز؛ انجام: بزد یکدست دیگر بر کمر بند*** بخواند از جان و دل
نام خداوند خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح

جلد: مقوایی عطف پارچه ای، 63گ، 15 سطر، اندازه: 21/5×15سم [ف: 2-122]

4. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 868/2

خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ قطع: خشتی [نشریه: 7-260]

5. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 352

آغاز: سپر چون تیزی شه یافت 67 چه ابر از باد سر تا پای بشکافت؛ انجام: در آرایش فراز بام سنجاب*** شهنشده دیده وقت صبح در خواب. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ فاقد جلد، 64گ، 11 سطر، اندازه: 11×18سم [ف: 1-253]

6. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 175/2

آغاز: الا ای آفتاب راه دانش***؛ انجام: گهی بالشگر روم و مهندس** بروح افزا نهاده بزم مجلس خط: نستعلیق، کا: ملا رضا بن ملا ابو طالب رشتی نزیل کو مین از قرای دار السلطنه قزوین، تا: 20 جمادی الثانی 1260ق؛ جلد: تیماج، 82گ، 15 سطر [ف: 1-333]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2616

آغاز: برابر 2؛ انجام: زیاد مرگ ایشانرا خبر نیست*** حکایت را بی پایان بسر نیست / بکردم نام در دفتر مجدد*** امین الدین لقب نام محمد

خط: شکسته نستعلیق بدخط، کا: محمد حسین سیل سپر، تا: ربیع الثانی 1276ق؛ یادداشت ملک الشعرا بهار روی برگ اول؛ مهر: احمد حسینی، محمد حسین ناصح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ترنج و سر ترنج منگنه، 140ص، 17-22 سطر (9×15)، اندازه: 17×11سم [ف: 8-358]

8. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 420

آغاز: برون آورد یک گوهر ز درجی** درخشان گشت رخسار چه برجی خط: نستعلیق نازیبا، بی کا، تا: شنبه غره جمادی الثانی 1282ق، برای ملک محسن؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی، 134، 10 سطر، اندازه: 9/5×15سم [ف: 2-109]

9. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4587

آغاز: ... بود با داد*** در ایامش دل خلق جهان شاد؛ انجام: دماغم را به معنی تازه داری** حدیثم را بلند آوازه داری ... چهار سرور*** علی و فاطمه شبیر و شبر خط: نستعلیق، کان اسماعیل بن ابراهیم، تا: ذیحجه 1293ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن سیاه، 105گ، 12 سطر، اندازه: 11/3×18/3سم [ف: 2-64]

10. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6034

خط: نستعلیق، کا: اسلام بن حاجی حبیب الله، تا: دوشنبه 1311ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، 125گ، 13

سطر (15 × 10)، قطع: خشتی، اندازه: 20 × 15 سم [ف: 16-184]

11. تهران؛ خاکپور، اسد الله (خاندان)؛ شماره نسخه: 3

بی کا، بی تا [نشریه: 7-566] 12. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 13/118-2438

آغاز: مشرف شد به نطق آدم به افلاک*** و گرنه هست حیوان نیست از خاک / سخن بالاتر از عرش مجید است*** در گنج معانی را کلید است؛ انجام چنین گفتا به او کان شاه سرور*** که عهدم بود از دادار داور / که گر بینم دگر دیدار بهرام*** نگیرم یک زمان بر تخت آرام خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، ضربی، با نقش گل و بوته، 92، 15 سطر، اندازه: 13 × 19 سم [ف: 2-645]

• بهرام و گلندام / داستان / فارسی

bahrām va golandām

داستان به شکار رفتن آن دو و بی اعتنایی گلندام به بهرام و خشم بهرام و دوباره بخشیدن و شادمانی ایشان.

[فهرستواره منزوی 295/1]

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 811/3 م

بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: فی: 1231]

• بهرام و گلندام (قصه شاه) / داستان / فارسی

(bahrām va golandām (qesse-ye šāh

تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: 5

بی کا، تا: قرن 11 و 12، ش 1736 نشریه: 4-338]

← بهرامیه ← هشت بهشت

• بهروز و بهزاد / شعر، داستان / ترکی

behrūz va behzād

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 60/108 - 9168/3

آغاز: بوسوزیله واری قبرستانه اول *** زاری قیلور اونده قالدی دللول / انه سسی تیرن قوجوین دلفکار *** اغلرایدی حسرتیله زار

منظومه مفصلی است در داستان بهروز و بهزاد؛ خط: نستعلیق، بی کاء، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 25 گ (26-50)، 15 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-645]

• بهشت نامه = نقل جنت / کلام و اعتقادات، شعر / ترکی

behešt-nāme = naql-e jannat

نقل جنت و دوزخ و صراط و میزان بیان آمد به شعر ترکی از

ص: 236

آغاز: یوردی کهنه در بو کهنه دوردن ***کاه سرفرازا به درگاه سرنگون؛ انجام: اولدی تمام جنگ علی شباب *** دیدی کیم و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، کا: قاسم پسر سوندوک افاقیناق اوجاق اوغلی، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی لایی، 43 گ (37 - 79 ر)، 14 سطر (6×14/5)، قطع: ربعی [ف: 17-273]

← بهشت ← دوزخ جنت و نار

• بهشت و دوزخ / عرفان و تصوف / فارسی

behešt va dūzax

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق 7 قمری

(nasafī, 'azīz-od-dīn ebn-e mohammad (- 13c

در بیان حقیقت بهشت و دوزخ و خوشی و ناخوشی و بهشت آدم و حوا به روش عرفانی با عنوان «ای درویش» در 6 (5) فصل: 1. بهشت و دوزخ حالی آدم و حوا؛ 2. درهای دوزخ و درهای بهشت؛ 3. مراتب دوزخ و بهشت؛ 4. آدم و حوا؛ 5. در بیان درخت؛ 6. بهشت نهم که بعضی خبر می دهند و ما از آن بی خبریم.

آغاز: بسمله، حمدله، صلوات. چنین گوید اضعف ضعفا... که جماعت درویشان... از این بیچاره درخواست کردند که می باید که در بهشت و دوزخ رساله ای جمع کنید و بیان کنید که حقیقت بهشت و دوزخ چیست و حقیقت خوشی و ناخوشی چیست

انجام: که موافق مصلحت و ناموافق مصلحت وی بود؟ «عسی ان تکرهوا شیئا... و هو شر لکم». و الحمد لله رب العالمین

چاپ: در کتاب الانسان الکامل، به تحقیق ماریژان موله (تهران، طهوری: 1379 (چاپ پنجم)

[دنا 573/2 (11 نسخه)؛ فهرست مشترک پاکستان 1323/3؛ نسخه های منزوی 1066/2؛ فهرستواره منزوی 157/7]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 762/9

آغاز: برابر؛ انجام: آن الله یرزق من یشاء بغیر حساب اینست بهشت نهم.

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای ترنج و نیم ترنج مقوایی لولادار، 8 ص (466 - 473)، 17 سطر (9×13)، اندازه: 17/5×12 سم [ف: 2-287]

2. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 538/8

آغاز: برابر؛ انجام: از برکت صحبت دانا یافت. تمام شد منزل چهارم اهل تصوف ...

بهرام و گلندام - بهشت و دوزخ 237 خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: قرن 11؛ گزیده مطالب چاپ شده

است؛ آگ (44 پ - 50 پ) [ف: 1-92]

3. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1344/3

انجام: و بندگان محتاج خود عنایت فرماید و ارزانی دارد. خط: نسخ، بی کا، تا: 1070ق؛ این نسخه اندکی جدایی دارد؛ 10ص (262-272) [ف: 5-]

4. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:

1316/24 آغاز: برابر؛ انجام: و چون دانش بیشتر است باین سبب است.

خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: شوال 1280ق، جان تهران؛ با این که تصحیح شده پر است از غلط؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: مقوایی، 5 گ (223-227)، 15 سطر (15×8)، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 5-52]

5. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1316/4

آغاز: برابر؛ انجام: مواخذ باشد. حسنات ابرار سیئات المقربین و صلی الله علی محمد وآله.

خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: شوال 1280ق، جا: تهران؛ سه فصل است و انجام آن چنین است: «و بندگان محتاج خود عنایت فرماید و ارزانی دارد»؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: مقوایی، 6 گ (43-48ر)، 15 سطر (15×8)، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 5-48]

6. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 405/10

آغاز: برابر، انجام: تمام شد منزل چهارم و اصل تصوف در این منزل اند و الله اعلم بالصواب خط: تعلیق، کا: احمد بن عبدالعلی بیک بیوک آبادی همدانی، تا: زمستان 1283ق، 6 گ (106-111ر) [ف: 3-445]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8013/4

آغاز: برابر؛ انجام: یا یک حرکت نه از سر حضور کرده اید مؤاخذه باشد حسنات ابرار سیئات المقربین

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: ربیع الثانی 1285ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 5 گ (32-36پ)، 13 سطر، اندازه: 10/5 × 17/5 سم ف: [14-21]

8. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4949/22

آغاز: برابر؛ انجام: ایدرویش هر بهشت که آخر تراست دانش آن بهشت بیشتر است و الحمدلله رب العالمین

این گفتار با دگرگونی هایی در (ص 293-309) همان مجموعه چاپی آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین طیب طهرانی (نجم الحکماء)، تا: 1314ق؛ کاتب در مقدمه رساله می نویسد که در رساله در بیان بهشت و دوزخ در مسوده اوراق دیده که مطالبشان با هم متفاوت بوده است لهذا هر دو رساله را نوشته است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ یک لا، 3 گ (76-78ر)، 15 سطر (9×15/5)، اندازه: 20/13×5 سم [ف: 14-221]

9. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4949/23

ص: 237

آغاز: برابر؛ انجام: زیرا که حسنات الابرار سیات المقربین است. قد تمت ... محمد جواد بن محمد حسین الطهرانی فی دارالخلافة طهران فی سنة 1314.

این تحریر دیگری است از رساله قبل (22) با تغییراتی در متن و فصول که در (ص 293-309) مجموعه چاپی آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین طبیب طهرانی (نجم الحکماء)، تا: 1314ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ یک لا، 3گ (78-80ر)، 15 سطر (9×15/5)، اندازه: 20/13×5سم [ف: 14-221]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 994/24- طباطبائی

خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب از صفحه 146 تا آخر خطبه کوتاه رساله ها؛ کاغذ: فرنگی، 3ص (145-147)، قطع: وزیری، اندازه: 21/5 × 13/5 سم [ف: 23-289]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 994/4- طباطبائی

آغاز: برابر؛ انجام: تا به جایی میرسد که همیشه حاضر باید بود و یک نفس غایب نباید باشد و اگر یک طرفه العین غائب گردد ... مؤاخذ باشد. حسنات الابرار سیات المقربین.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، 5ص (31-35)، قطع: وزیری، اندازه: 21/5 × 13/5 سم [ف: 23-281]

=

• بهشت و دوزخ این عالم است = تأدیب الرجال / داستان / فارسی

behešt va dūzax in 'ālam ast = ta'dīb-or rejāl

گرگی، والی بن سهراب، ق 13 قمری

(gorjī, vālī ebn-e sohrāb (- 19c

اهداء به: ناصرالدین شاه. نویسنده می گوید در این روزگار که زمام شاهی به کف ناصرالدین شاه و وزارت در ید امین السلطان است برای آنکه باقیات صالحاتی از خود به جا گذارده باشم تا هر که بعد از من بر آن نظر افکند آن را نیکو یابد این کتاب را در حکایتی از جهنم و بهشت و زحمت و راحت به رشته تحریر کشیدم و امید است که صاحبان عقول را نیز مفید افتد. او سپس به تعریف و خواص بهشت و جهنم می پردازد. نویسنده، که ظاهراً از ریزه خوران دربار بوده است، در این رساله قصد آن دارد که بگوید بهشت و دوزخ مشهور بین مردمان نعمت و نکبتی است که در این عالم روی می نماید. اگر بدین جهان غرق در نکبت بودی به دوزخی و اگر مستغرق در نعمت بودی به بهشتی. او این نوشته را وسیله گدایی خود قرار می دهد و به اواخر کتاب از فقر خود می نالد و از شاه وقت تقاضای احسان و پاداش می کند.

آغاز: بسمله، محبوبی را سپاس که طایر قیاس بر مطلع جمالش نپرد انجام: خداوند جان همه را تصدیق وجود مبارک فرماید بحق محمد و

اله محمد(صلی الله علیه وآله وسلم) امین رب العالمین

[دنا 573/2؛ فهرستواره منزوی 299/1]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 448

آغاز: برابر؛ انجام: بحق نبی مطلق خداوند وجود مبارک قبله عالم را محافظت فرمایند

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن 13، جان محتملا تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز یک لا، 34گ، 8 سطر کامل (7×13)، اندازه: 14×22 سم [ف: 1-435]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2773

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: گرجی، والی بن سهراب، تا: قرن 13، جان طهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یک لا تریاکی، 38گ، 8 سطر کامل (7/5×13)، اندازه: 12×20 سم [ف: 6-395]

• بهشت و دوزخ و اسماء در کات آن / کلام و اعتقادات / فارسی

behest va dūzax va asmā'-e darakāt-e ān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2842/104

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالقاسم وفا، تا: قرن 13؛ 2ص (194 193 در هامش) [ف: 6-137]

• بهگوت پوران = سکنده بهگوت پوران = سری بهگوت = سری بهگوت گیتا / داستان / فارسی

behagwata pūrān = sekanda behagwata pūrān = serī behāgwata = serī behagwata gītā

فیضی، ابو الفیض بن مبارک، 954-1004 قمری

(feyzī, ab-ol-feyz ebn-e mobārak (1548-1596

ترجمه فارسی ابوالفیض بن مبارک فیضی از افسانه های هندی چاپ: دیوان هند چاپ جیپو در 1908

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1215-ف

نسخه اصل: بادلیان 74d؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 315، 15 سطر [فیلمهاف: 1-24]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1766ف

نسخه اصل: دیوان هند چاپ جیو در 1908؛ بی کا، بی تا، 36 گ [فیلمهاف: 1-24]

• بهگوت پوران = سکنده بهگوت پوران = سری

بهاگوت = سری بهگوت گیتا / داستان / فارسی

behagwata pūrān = sekanda behagwata pūrān = serī behāgwata = serī behagwata gītā

علامی، ابو الفضل بن مبارک، 958؟ - 1011؟ قمری

ص: 238

(allāmī, ab-ol-fazl ebn-e mobārak (1551-1603)

از افسانه های هندویی، از متون دینی هندوان، درباره مترجم آن از سانسکریت سخن است: از ابوالفضل علامی (د 1011ق/ 1603م) با داراشکوه (1024-1069ق) نک: پیشگفتار چاپ او پائیشاد. تاریخچه: 251 «بهگود گیتا» که می گوید بدون تردید از علامی می باشد. در چند «اسکنند» و بخش های کوچکتر. (احمد منزوی)

چاپ: چاپ شده

[نسخه های منزوی 3662/5 «بهگوت پوران»؛ مشترک پاکستان 2139/2 بخگوت گیتا» همانجا 2164 «سری بهاگوت: بهکواد کیتا» همانجا، 1318 بخگوت پوران» 2139 «بخگوت گیتا»، همانجا 46/5 علامی و منشآت او، همانجا 802/1 داراشکوه؛ صفا 1585/3، 1768، 2080 داراشکوه]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 45/1 - عکسی

آغاز: سری کرشن حبوسها، اسکنده یازدهم، از «سری بهاگوت» روزی سری کرشن حبو بخاطر آوردند که او تار برای درو کردن بار زمینه انجام: راجه بر بجهت از آن روز که سری کرشن حبورفتند دهرم دست بماند. تمام شد اسکنده اکادس. نسخه اصل: بودلیان، ش 1317 (بودلیان 813) نسخه در دست اسکنده 11 می باشد؛ خط: نستعلیق تحریری آمیخته به شکسته به شیوه هندوستان، بی کا، تا: قرن 12؛ 37گ (2-38پ) [عکسی ف: 2-44] تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1229/1 - ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-582]

← بهگود گیتا ← مهابهارت

• بهمن ماه / فارسی

bahman māh

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

در 1323.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/12 - 4754 - ف

بی کا، بی تا [فیلمها ف: 3-99]

• بهمن نامه = داستان بهمن پسر اسفند یار و کتایون

bahman-nāme = dāstān-e bahman pesar-e esfandiyār va katāyān va lūlū

ایران‌شاه بن ابی‌الخیر، ق 5 قمری

(īrān-šāh ebn-e ab-el-xayr (- 11c

اهدا به: محمد بن ملک شاه

تاریخ تألیف: 995ق

در داستان پادشاهی بهمن پسر اسفندیار و کتایون و لولو و مرگ رستم و کینه کشی بهمن از خاندان او.

آغاز: چنین گفت دهقان موبد نژاد*** که بر ما در داستان برگشاد

انجام چنین است رسم سرای کهن*** که بهمن شد و ماندش ایدر سخن

چاپ: بمبئی، 1325ق، بدون نام سراینده

[دنا 573/2 (6 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 831/2 و 395/10]

1. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: 4/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: 885ق؛ جلد: روغنی کم کار متوسط، قطع: رحلی نشریه: 6-66]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 739-ف

نسخه اصل: پاریس 500. S. P.؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ 354گ، 15 سطر فیلمهاف: 1-24]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 746-ف

نسخه اصل: پاریس 377. P.؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ 135گ، 21 سطر [فیلمهاف: 1-24]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1591-ف

نسخه اصل: چاپ سنگی بمبئی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، در مطبع فیض رسان به کوشش رستم پور بهرام سروش تقتی و رستم پور شاور خسرو تقتی و موبد خدابخش خسرو مهربان از روی نسخه بندر سورت مورخ 1085 (240 سال پیش از چاپ) و نسخه ای که در

ایران بوده است در روز سروش ایزد بهمن ماه 1276 یزدگردی برابر با 15 جمادی الاول 1325 هجری و 27 جون 1907 م، 522ص،
قطع: وزیری [فیلمهاف: 1-24]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2414 و 2086-ف

آغاز: در خانه را بند کردند باز*** بیامد پس آن دختر دلنواز / بباغ و سرای پدر بزمگاه*** بیار است مانند آن جایگاه انجام: بیخشد گناهدش
بخواهشگری*** کز و مهتری آید و سروری / اگر روز بهمن بما تم نشست*** یکی هفته با سوک رستم نشست خط: نستعلیق، بی کا، تا:
قرن 11 و 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 224 گ، 17 سطر (20×9)، اندازه:
15×26 سم [ف: 9-1044] و [فیلمهاف: 1-25]

• بهمن نامه / شعر، تاریخ هند / فارسی

bahman-nāme

آذری طوسی، حمزة بن علی، 784-866 قمری

(āzarī tūsī, hamzat-ebn-e 'alī (1383-1462

در تاریخ پادشاهان بهمنی به نظم و تا داستان همایون را سروده و پس از او نظیری که جز نظیری نیشابوری است و از مردمان

ص: 239

مشهد بوده (زنده 865ق)، «بهمن نامه» او را دنبال کرده (نقیسی 798/2)، و پس از او سانعی که از سراینندگان دربار محمد شاه بهمنی دکن بود بخشی از بهمن نامه را سروده است. (احمد منزوی، احمد)

مقدمه نویسان بر تصحیح دیوان آذری معتقدند که این اشعار از آذری اسفراینی نیست و نسخه ای تا به حال از بهمن نامه او معرفی نشده است. آغاز: سپاس از خدا ایزد رهنمای ** که از کاف و نون کرد گیتی به پای یکی کش نه یار و نها انبار بود ...

[فهرستواره منزوی 1148/2 و 395/10؛ مقدمه دیوان آذری اسفراینی ص شصت و دو تا شصت و سه دنا 574/2]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 1879/3

ف نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 2780؛ کا: محمد بن سعید بن سعد حافظ قاری، تا: صفر 800ق [فیلمهاف: 1-738]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1213/3

نسخه اصل: بادلیان 2544، C. 26؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-581]

• بهمن نامه / کلام و اعتقادات / فارسی

bahman-nāme

انوشیروان پوران مرزبان، ق 11 قمری

(anošīravān pūrān-e marzbān (- 170

تاریخ تألیف: 1036ق منظومه ای است در عقاید زرتشتیان که شاعر برای بهمن نامی که در هند ساکن بوده است سروده است. آغاز: پرسید زرتشت از غیبدان *** که ای دادگستر خدای جهان انجام: انوشیروان کرد این را به نظم *** که خلقان بخوانند و یا بند بزم دنا 574/2؛ فهرستواره

[395/10

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13842/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1036ق؛ جلد: مقوایی ابی عطف پارچه، 4گ (آپ-4ر)، 18 سطر [ف: 37-403]

• بهمن و فرامرز / فارسی

bahman va farāmarz

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9951/3

آغاز: بنام خدایی که جز آن خدا *** پرستیدن کس نباشد روا؛ خط: نستعلیق ناخوانا، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 8 گ (21ر-28)، 15 سطر، اندازه: 17×21/5سم [ف: 31-147]

• بهمن و فرامز / شعر / کردی

bahman va farāmaz

کندوله ای، اسماس

خان، ق 13 قمری

(kandule 11, esmas xan (- 19c)

مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 267

آغاز: سرداران واتن بنده فرمانیم *** تو قصاب قصد ایمه قربانیم؛ انجام: هر چه موا چون اطاعت کرین *** بلکم مالتان و دست باورین خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور سبز، 48 گ، 11 سطر، اندازه: 12/5 × 20/5 سم (ف: 2-20)

• البهیمة الموطوءة / فقه / عربی

al-bahīmat-ul mawṭū'a

بارفروشی مازندرانی، حمزه، ق 13 قمری

(bārforūšī māzandarānī, hamze (- 19c)

تاریخ تألیف: دهه اول رمضان 1280 ق، محل تألیف: نجف اشرف

رساله فقهی و استدلالی مشتمل بر احکام متعلق به حیوانات حلال گوشت که انسانی آنها را وطی می کند، در دو «مقام»: اول موضوع مسئله، و دوم احکام آن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5379/4

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... أما بعد فهذه رسالة في مسألة البهيمه الموطوءة كتبها أقل الطلاب منزلا، انجام: و الصلاة والسلام على محمد و آله ما تهب الرياح من الشمال الجنوب

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج قرمز، 26 گ (541-516 ر)، اندازه: 14×20 سم [ف: 14-168]

be-yād-e xodā va rŭz-e jazā

کجوری، شمس الدین بن مهدی

kajŭrī, Šams-od dīn ben mahdī

مؤلف معتقد است که در قرن حاضر عدم اعتقاد به مبدأ و معاد سبب تمامی فسادها و تبه کاری و ستمگری و خونریزی ها است، لذا کتاب حاضر را در این موضوع نگاشته و آن را در سه «مطلب» تنظیم نموده است: 1. امور مربوط به ذات حق و صفات آن، مشتمل بر 25 «فصل»؛ 2. امور مربوط به نبوت عامه و خاصه، مشتمل بر 8

«فصل»؛ 3. اثبات معاد جسمانی و روحانی، مشتمل بر 14 «فصل».

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2764

آغاز: خداوند را ستایش سزااست که جان آفرید و کام جهان و

ص: 240

جهانیان را از جان آغاز فرمود و سراسر جهان و جهانیان را از شکوفه های رنگارنگ ماهیت به گل هستی آرایش داد نسخه اصل: کتابخانه خاندان مؤلف - چالوس؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ 198 ص [عکسی ف: 7-357]

← بیاض ← اشعار

← بیاض ← جنگی

← بیاض ← دخل و خرج (رساله)

← بیاض ← سفینه نظم و نثر

← البیاض ← السفینة

← بیاض ← غزلیات صائب (منتخب)

• بیاض / ادبیات فارسی

bayāz

انصاری، عبدالله بن محمد، 396-481 قمری

(ansārī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006-1089

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7200

آغاز: هو الله بموقف عرض تقدس تلامذه حضور ما هر النور؛ انجام: از اینکه نقش بتی در جهان نکو شبعد خط: نستعلیق شکسته، کا: دبیر محمد حسین (ظاهرا)، بی تا؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [رایانه]

• بیاض / گوناگون / فارسی

bayāz

تاج الدین وزیر، احمد بن محمد، ق 8 قمری

(tāj-od-dīn vazīr, ahmad ebn-e mohammad (- 14c

منشآت و شعرهای بزرگان است و خط بسیاری از دانشمندان همزمان او که در آن صاحب اعظم خوانده شده است در آن هست و به خواهش و مطالبی در آن نوشته اند. این جنگ در شیراز گردآوری شده است.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 587

کاتب = مؤلف، تا: 782ق؛ به چندین خط، خط ساعد بن محمد بن ساعد مورخ 20 رمضان 782 و حسن حسینی آملی مورخ شعبان 782 در آن هست و همه مجموعه به خط نستعلیق از همین تاریخ هاست، عنوان جمع: معین الدین جنید واعظ، سید شریف جرجانی و قطب الدین محمد فالی و غیاث الدین لطف الله ابرقوهی و غیاث الدین منصور مهدی و شرف الدین زاهد قیری و عمادالدین قزوینی و دیگران در آن هست و یکی از رسائل آن غرائب الاخبار و نوادر الآثار منشی الممالک جمال الدین حاجی است، این مجموعه سود مند یکی از شاهکارهای زبان فارسی در آن است. منشآت جلال الدین فریدون عکاشه و رساله ربیعیه او در ستایش جلال الدین مسعود اینجوی و فتح نامه اصفهان مورخ 17 ذیحجه 768 از جمال الدین حاجی منشی الممالک و ملمع ناصرالدین به خطیب در ستایش سلطان شبلی و شعرهای ابوسعید بهادر و عمید الملك و عزالدین مطهر و شاه شجاع و خواجه حافظ. خط شهاب الدین بن شمس الدین محمد شهاب در آن هست. دکتر قاسم غنی سوادى از این جنگ برداشته و در بحث در آثار و افکار و احوال حافظ جلد یکم ص یز، لد ریال سح 9، 2 و ... مطالبی از آن آورده است؛ قطع: وزیری نشریه: 11-885]

اصفهان، شهرداری؛ شماره نسخه: 3

همان نسخه بالا [نشریه: 4-470]

• بیاض / گوناگون / فارسی

bayāz

محتشم، علی بن احمد، 996 قمری

(mohtašam, 'alī ebn-e ahmad (- 1588)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7476

آغاز: بسمله باز این چه شورش است که در خلق عالم است؛ انجام: رضای جد من رضای اوست میدانم

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ابعاد متن: 181، اندازه: 8×6سم [رایانه]

• بیاض / گوناگون / فارسی

bayāz

واعظ قزوینی، محمد رفیع بن فتح الله، 1027-1089 قمری

(vā ez-e qazvīnī, mohammad rafi' ebn-e fath-ol-lāh (1618-1678)

اهواز؛ دانشگاه اهواز؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-588]

حسینی خاتون آبادی، محمد باقر بن اسماعیل، 1127 1070 قمری

(hoseynī xātūn-ābādī, mohammad bāqer ebn-e esmā'īl (1660-1715

مجموعه ای است حاوی پنج بند از دوازده بند محتشم کاشانی و دیوان مقبل و زیارت عاشورا و ادعیه متفرقه.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3263

آغاز: هر جا که بود آهوئی از دشت پا کشید ** هر جا که بود

ص: 241

طایری از آشیان فتاد؛ انجام: این مختصری بود از تعقیبات مختصره مشترکه و مخصوصه که مطابق فرمان همایون اشرف اعلی سمت تحریر یافت و الحمدلله و الصلوة علی رسول الله و آله حجج الله فرغ من تحریره مؤلفه الراجی عفوره الغنی الغافر ابن میر اسمعیل الحسینی الخاتون آبادی محمد باقر حشر هما الله تعالی مع ائمتها لیلة الجمعة عاشر شهر الله المبارک سنة خمس عشر و مائة بعد الالف الهجرية علی مهاجرها و آله الف صلوة و تحية

خط: نسخ تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1115ق؛ مجدول، مذهب، مؤلف در مقدمه تعقیبات گوید: «و بعد چون امر اشرف اعلی و فرمان عالم مطیع جهان پیما شرف صدور یافت که داعی دوام دولت قاهره محمد باقر بن اسمعیل الحسینی الخاتون آبادی...»؛ جلد: چرمی تریاکی، 147گ، 14 سطر، اندازه: 10/5 × 20/5 سم [ف: 1-140]

• بیاض / گوناگون / فارسی

bayāz

مراد آبادی، محمد انور بن محمد خان، -1151 قمری

(morād-ābādī, mohammad anvar ebn-e mohammad xān (- 1739

به نثر و نظم فارسی، گویا همان یک دل مراد آبادی محمد انور الدین پسر شیخ محمد خان در گذشته 1151 است. [الذریعة 1315/9]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4052/2-ف

نسخه اصل: از پاکستان؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: 3-9]

• بیاض / فارسی

bayāz

بید آبادی، محمد بن محمد رفیع، -1197 قمری

(bīd-ābādī, mohammad ebn-e mohammad rafī' (- 1783

اهواز، دانشگاه اهواز؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-588]

• بیاض / متفرقه / فارسی

bayāz

لواسانی، ابوطالب، ق 12 قمری

(lavāsānī, abū-tāleb (- 180

مشمتم بر نسخه های پزشکی و ادعیه وارده در این باب، حکایات، اشعاری از: میرزا همت، وحشی، محتشم، نظام استرآبادی، اشرف، کلیم، زلالی، جامی، سعدی، عراقی، قدسی، ملای روم، ابو سعید ابوالخیر، امیر خسرو دهلوی، مهری عرب، نظیری، عارض اصفهانی، رفیق، عاشق، مجنون جندقی، مختصری از تحفة الملوک در طب، طریقه ختم دعای یا من یحل به عقد المکاره، فصلی در محاوره و شرایط آن و حکایاتی درباره آن، منشئاتی از مؤلف و دیگران، نصایحی از مؤلف که به مطایبه بیان نموده، چندین معما، شرح دعای اعظم، فصلی در بیان اویه ای که مخصوص مو (شعر) و لطافت پوست بدن و صورت و رفع برص و ...

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 430

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، سه برگ پایانی به خط عبدالوهاب حسینی به سال 1260 نگاشته شده، مؤلف در برخی از مطالب اشاره کرده است که آغاز تحصیل را در تبریز بوده و سپس به اصفهان رفته و در برخی از مطالب به سال 1130 اشاره دارد؛ فاقد جلد، 191گ، مختلف السطر، اندازه: 21×10سم [ف: 2-349]

• بیاض / ادبیات / فارسی

bayāz

ساقی خراسانی، محمد زمان بن کلبعلی خان، 1286 قمری

(saqi xorasani, mohammad zaman ebn-e kalb-ali xan (- 1870

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4483

آغاز: من درین شیوه از وی افزونم؛ انجام: و دو عالم بگسل پیوندش ... وی باشد و وی باشد وی

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ کاغذ: ای، جلد: تیماج، ابعاد متن: 1468، اندازه: 1879 سم [رایانه]

• بیاض / ادبیات فارسی

bayāz

هدایت، رضاقلی بن محمد هادی، 1215-1288 قمری

(hedāyat, rezā qolī ebn-e mohammad hādī (1801-1871

کتاب شامل مطالب مختلف از جمله فواید گوناگون درباره خط و شعر و احجار و حیوانات، فصلی از مثنوی بحر الحقائق هدایت، اشعاری از مسعود سعد سلمان، عماد غزنوی، هدایت و ... مثنویات هدایت در وصف شیراز، منشورات هدایت به شیوه نشاط اصفهانی و غیره می باشد.

آغاز: بسمله علیه یتوکل و به نستعین رساله موسوم به انیس العاشقین ای عشق تو چون محیط و کل فلک؛ انجام: و از عقاید داهیه قوم کتاب خود را انباشته توضیح این معنی کتابی خواهد جداگانه این مایه تنبیه اینجا کافی است

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، تملک: «لطفعلی بن محمد کاظم تبریزی» با تاریخ رجب 1322 با مهر وی «عبدہ الراجی لطفعلی»؛ مهر: «رضاقلی» (بیضوی)؛ کاغذ: فرنگی حنایی و نخودی، جلد: تیماج یک لایی قهوه ای روشن، 148 گ، اندازه: 19/5×10/5 سم [ف: 2]

• بیاض / متفرقه / فارسی

bayāz

پزشک سپاهانی، محمد رضا بن رجبعلی، ق 13 قمری

(pezešk-e sepāhānī, mohammad rezā ebn-e rajab-'alī (19c

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15754

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد رضا بن رجبعلی، تا: 1205 ق؛ جلد: تیماج فرنگی، 119 گ، مختلف السطر، اندازه:

14/5×22 سم [ف: 44-45]

• بیاض / دعا / فارسی

bayāz

دهقی، محمد علی بن ابراهیم، ق 13 قمری

(dehaqī, mohammad 'alī ebn-e ebrāhīm (- 19c

مشمول بر: چندین زیارت امیر المؤمنین (علیه السلام)، فضیلت مسجد کوفه و اعمال آن، فضیلت مسجد سهله و اعمال آن، زیارات سید الشهداء (علیه السلام)، زیارت حضرت عباس (ع)، زیارت عاشوراء، زیارت اربعین، کیفیت زیارت امام حسین (علیه السلام) در ماههای رجب و شعبان و رمضان، زیارت کاظمین (علیه السلام)، زیارت امام رضا (علیه السلام)، زیارت امام علی النقی و امام حسن عسکری (علیه السلام)، زیارت صاحب الزمان (علیه السلام)، زیارت جامعه. مؤلف این بیاض را از «تحفة الزائر» مرحوم مجلسی انتخاب نموده است.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 697

خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، تا: 1261 ق؛ دارای سرلوح زرین، مجدول به اکلیل و مشکى؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی بدون مقوا، 192 گ، 6 سطر، اندازه: 7×15 سم [ف: 2-537]

bayāz

• بیاض / دعا / فارسی

طالقانی قزوینی، محمد جعفر بن محمد حسن، ق 13 قمری

(tāleqānī qazvīnī, mohammad ja'far ebn-e mohammad hasan (- 19c)

مشمول بر: سوره انعام، سوره نبأ، سوره فتح، سوره واقعه، سوره ملک، سوره الرحمن، سوره جمعه، دعای کمیل، دعای جوشن کبیر، برخی از دعاهای صحیفه سجادیه، دوازده امام خواجه، دعای صباح، دعای عدیله کبیر، عدیله صغیره، دعاهای شبها و روزهای ماه مبارک رمضان، دعای توبه و اعمال آن، دعای نماز میت، دعای قاموس، آداب نماز عیدین.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 696

خط: نسخ معرب، کان محمد جعفر بن محمد حسن طالقانی قزوینی، تا: 22 رجب 1249ق، جا: منزل شیخ علی رضا؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 163 گی، 12 سطر، اندازه: 18×7/5 سم [ف: 2-537]

• بیاض / گوناگون / فارسی

bayāz

گریان شهبازی، محمد حسین بن عبدالله، ق 13 قمری

(geryān-e šahrābī, mohammad hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (- 19c)

شامل: 1. دیوان اشعار گریان: مدح و منقبت و مرثیه معصومین. ستایشنامه هایی از بزرگان هم عصر خود به خصوص مصطفی قلی خان سهام السلطنه؛ 2. چند مجلس روضه، اشعاری از شعرای مختلف؛ 3. غزلها و شعرهایی از محتشم (12 بند و مرثیه او ندارد)

تهران؛ رجائی زفره ای، محمد حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا میراث اسلامی: 10-748]

• بیاض / متفرقه / فارسی و عربی

bayāz

رضوی خوانساری، زین العابدین بن حسن

razavī xānsārī, zayn-ol-'ābedīn ebn-e hasan

مجالس پراکنده ای است در موضوعات مختلف دینی و در ضمن آن رساله «شهاب الأخبار» قاضی قضاعی آمده است.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 27 ذیقعدہ 1293ق؛ توسط مؤلف تصحیح شده است؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج مشکی، 228گ،
مختلف السطر، اندازه: 18×12 سم [ف: 2-375]

• بیاض = جنگ شیخ فضل الله / گوناگون / عربی

bayāz = jong-e šeyx fazl-ol-lāh

نوری، فضل الله بن عباس، 1259-1327 قمری

(nuri, fazl-ol-lah ebn-e abbas (1843-1909

بیاضی است که در آن داستان‌ها و کراماتی که از علمای بزرگ شنیده، گرد آورده است. بیشتر حکایات این دفتر مربوط به

ملافتحعلی سلطان آبادی و بحر العلوم است که در سال های 1288 و 1289 و 1299 در نجف شنیده است و به مناسبت خلسه میرداماد و داستانی درباره ملا محمد تقی مجلسی را به نقل از «مرآة العقول» علامه مجلسی آورده است و داستان هایی نیز درباره سید محمد باقر قزوینی و علی شوشتری دارد. این مجموعه از جهت این که جامعش شیخ فضل الله نوری است و داستان ها و کرامات مطرح شده در آن صیغه معنوی جذابی دارد، قابل توجه و ارزشمند است. چاپ: به صورت عکسی در پیام بهارستان ش 4 به چاپ رسیده.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9377

آغاز: بسمله. الحمد لمن ازاح عن ابصار احبائه غشاوة الظلمة و تجلی لعارفيه بانواره القدسية؛ انجام: اللهم العن عمر ثم ابابکر عمر ثم عثمان و عمر لعن الله عمر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرائی؛ جلد: تیماج سرخ، 65گ، مختلف السطر، اندازه: 19×9/5 سم [ف: 30-99]

• بیاض / متفرقه / فارسی

bayāz

اصطهباناتی، محمد رضا بن ابو الحسن، قی 14 قمری

(estahbānātī, mohammad rezā ebn-e ab-ol-hasan (- 20c)

مشمول بر: ترجمه قصیده فرزدق به نظم، اشعاری در وقایع کربلا، یادداشتی منشور در فضیلت امام حسن مجتبی

(علیه السلام) به خط مؤلف به سال 1348، گفتگوی علامه دربندی با اهل تسنن به خط مؤلف سال 1348، یادداشتی در اخلاط اربعه، تقسیم خواب به شیطان و رحمانی، در خلقت جماد و نبات و حیوان و انسان، اشعاری عربی از امام حسین (علیه السلام) با ترجمه فارسی آن، مقداری از خطبه حضرت زهراء سلام الله علیها با ترجمه فارسی، نکاتی تفسیری، مطالبی به نقل از عدد السنة در ذکر سلطنت طالوت و قتل جالوت و تابوت سکینه به خط زین العابدین بن حاج حسن باقرزاده جهرمی کویتی به سال 1351، حکایت غدیر خم و فضیلت این روز، زندان مختار و اقسام زندان ها، حکایات و یادداشت های اخلاقی با استفاده از برخی سوره ها و آیات قرآنی، رباعیات بابا طاهر کتابت سال 1346، القاب ائمه (علیهم السلام)، چندین خطبه پراکنده به خط سید حسن موسوی نائینی به سال 1352، حکایت حضرت خدیجه، چندین دعای متفرقه.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 740

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 308گ، مختلف السطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 2-565]

• بیاض / گوناگون / فارسی

احتمالا به سفارش یا برای خوش آمد عبدالرضا خان شامل

گلچینی از اشعار محمد حسن خان فرزند نصر الله خان، قضایی، سعدی، جلالی، عرفی، عاشق، اختر، محرم، عطار، مولانا راهوری که در مواردی اشعار غیر مشهور اما جالبی انتخاب شده است. به عنوان نمونه در صدر صفحه 113 آمده: «خواجه آورد از برای اهل مجلس خربزه *** تلخ بود و ترش بود و سست بود و بی مزه / تلخ چون شام فراق و ترش چون روی رقیب *** سست چون عهد بنان»، چون پند ناصح بی مزه. در صفحه چهارده آمده: «حسب الفرموده عالیجاه ... عبدالرضا خان تحریر شد». همچنین در صفحه 23 یک رباعی در مدح وی آمده است: «آنی تو که پیوسته در این توده خاک *** آنی تو که همواره در اوج افلاک / از نعل سمنندت بفرغان است سمک *** وز بیم سنانت بگریز است سماک». دیگر مطالب در این جنگ: نسخه برای درمان عقرب گزیدگی؛ نسخه برای در خواب دیدن افراد و پرسیدن سؤال و پاسخ دریافت کردن (در ذیل این نسخه بر تجربه کردن و دروغ بودن آن تأکید شده است)؛ پیر و جوان اثر میرزا نصیر پزشکی اصفهانی؛ یادداشتی توهین آمیزی نیز نسبت به افراد نامرد با تاریخ 21 جمادی الثانی سال 1338.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16915

آغاز: از حوت چون رود بحمل جرم آفتاب باید کشید از رخ بنت العنب نقاب. انجام: ز هجر یار بدانگونه زار بگرستم که نی بناله درافتاد و چنگ شد بخروش.

خط: شکسته، بی کا، تا: شعبان 1292ق؛ بیشتر این بیاض به خط شکسته خفی با عیار عالی و در مواضعی ممتاز کتابت شده و در آن نمونه های خطوط دیگر هم وجود دارد، مجدول؛ مهر: «این علی اکبر محمد صادق» (بیضی)؛ جلد: چرمی، 8 سطر (11×5)، اندازه: 14×7/5 سم [ف: 47/1-28]

• بیاض / گوناگون / فارسی

bayāz

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23729

بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: تیماج ضربی، ابعاد متن: 14×7، اندازه: 18×10 سم [رایانه]

• بیاض / گوناگون / ترکی

bayāz

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14711

آغاز: تعجیم که عروسان چرا کنند فغان؛ انجام: کم کورسید رقیامه ... طویه کنما فی ترک ایدروی

ص: 244

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، اندازہ: 21×11سم [رایانہ]

• البیاض = السفینة / گوناگون / عربی و فارسی

al-bayād = as-safīna

دارای بندهایی بیشتر به نثر عربی و اندکی فارسی و نظم های عربی و اندکی فارسی. چنین است بندهایی که به خط تازه تری در آن آمده:

1- نثر اللثالی؛ طبرسی، فضل بن حسن؛ 2- القصیدة؛ ابن فارض، عمر بن علی؛ 3- قصیده میمیه؛ نصیر اصفهانی، محمد بن عبدالله؛ 4- قصیده لامیه؛ نصیر اصفهانی، محمد بن عبدالله؛ 5 سه بیت به قافیه؛ نصیر اصفهانی، محمد بن عبدالله، 6- قصیده نونیه؛ نصیر اصفهانی، محمد بن عبد الله؛ 7- قصیده یائیه؛ نصیر اصفهانی، محمد بن عبدالله. پس از این بندهای منثور است به خط کهن 754 بدین گونه:

الطواسین (18ر)، فصول لابن العمید البعض اهل نیشابور، ما یجری مجری الامثال من کلام شمس المعالی قابوس الوشمگیر، مارای عبدالمک بن مروان فی قبة عظیمة مما کتب علیها و علی القبر من نظم و نثر من کلمات مسجعة مقفاة تشتمل علی الحكم و الآداب بترتیب الحروف، کلمات قصار من الزهاد و العلماء و المتصوفة و الحكماء اليونانین و الرسول، کلام عشرة من الحكماء اجتمعوا عهد الاسکندر، کتب بعض البلغا و خطبهم، کلام ابی العلاء الحسین بن سهلویه الکاتب، الجاحظ، ابو حیان، وصیة ارسطو للاسکندر، امیروس الشاعر، وصیة لأفلاطون فی تأدیب الأحداث، کلام رسول ارسطاطالیس عند الاسکندر، آداب ابن المقفع و وصایاه، کلام ابی نصر الفارابی، وصایا العامری و آدابه، خبر و دعاء، کلمات الموبذ و الحكماء و الجاحظ و العامری و السجستانی، و غیرهم، مستخرج من کتاب برء الساعة لمحمد بن زکریا، فوائد ملتقطات من کلام الحكماء الأربعة المتقدمین: فیثاغورث و سقراط و افلاطون و ارسطوطالیس، اربعون اسما من اسماء الله تعالی و لكل اسم منها خاصیة، نسخة کتاب للشیخ ابی سعید بن ابی الخیر الی الشیخ الرئیس ابی علی بن سینا فی السلوک، کلام الشیخ رئیس ابی علی بن سینا حین شرب الشراب قال مناجاة وقت ضحوة: اللهم لیس شریک ...، فوائد من کتاب الأعیاء، کلام بطلمیوس، رسالة لابن سینا الی الکلیا ابی جعفر محمد بن الحسین بن محمد بن المرزبان، آداب العزلة من احياء العلوم، مختارات من کتاب نثر الدرر تصنیف الامام منصور بن الحسین الآبی، نکت و نوادر للفلاسفة، نوادر للفرس، مواظ للزهاد، رسالة عرفانیة فی فصول: بسمک اللهم لا اله غیرک عز ثناؤک و تبارک کبریاؤک ... فهذه سوانح غیبیة و مواهب عینیة سخت من موهبة الکمال علی مذاق الوقت و الحال تذکرة لأهل العیان تبصرة لأهل البیان ... فصل الحقیقه رؤیة لأرویه عیان کشف لا کشف مشاهدة الامواضعة (به خط نسخ کهن ریزتر در دو صفحه)، المختارات من ربیع الابرار، من دعوات افلاطن، من ربیع الابرار، مختارات من نوادر الفلاسفة، الخطبة الموقنة علی بروایة علی بن محمد بن ابی الحسن علی بن عبدالصمد بن محمد التیمی السبزواری عن ابیه عن ابیه عن ابی البرکات علی بن الحسین الخوزی عن ابی جعفر محمد بن علی بن بابویه القمی عن الجلودی عن محمد بن زکریا الجوهری، من کلام فخر الدین الرازی فی التفسیر، ما کتب الرازی الی السید صدرالدین علی بن ناصر الحسینی السرخسی المقیم بنیشابور، خطبة افلاطون الحکیم الالهی التي ذکرها ابوبشر النوفلی فی نوادر الحكماء اليونانین، فصول لابی منصور الحلاج، وصیت نامه حکیمی که پسر خود را گفتم، من وصایا افلاطون، مواظ مشتملة علی تزکیة النفس و تحذیرها من الأخلاق الردیة مستخرجة من کلام الحکیم افلاطون کلها علی طریق مخاطبة مع نفسه (معادلة النفس هر مس نیمه فصل 2)، اثنی عشرة کلمة من التوریه کتبها کعب الأحبار و علقها من عنقه و کان ينظر کل یوم فیها ثلاث مرات، النمط التاسع فی مقامات العارفين مع شرح الطوسی، ایضا مع شرح الرازی، سئوال و جواب فی المزاج للکاتبی و الطوسی، رسالة الشیخ ابی علی ابن سینا فی النفس و المعاد فی سبعة فصول، فائدة من کتاب شرح عیون الحکمة، رسالة للشیخ الرئیس ابی علی ابن سینا قدس الله ضریحه الی بعض اخوانه ینصحه «لو طرق للعاقل الی صروف المعروف عن المعارف ... (فیه حجج عشرة) .. بفضله و احسانه» (مهدوی ش 43)، قال دلربا حواردستانی (?) سمعت هذا الدعاء من رتن ابن فیروز الهندی الاصل الساکن بهرسه (?) سر ندیب، فی منزل العسکر للشیخ الرئیس، دعاء الصباح لعلی (علیه السلام)، العهد لابن سینا (مهدوی ش 92/1)، فصل وجد بخط الرئیس: «لیس

يصح أن يقال لما تشاكرت الأجسام في الجسمية واقترنت بانها تتحرك بالارادة أولا تتحرك فلها اختلاف بمبدء هو النفس ...»، القول في النفس المختصر من كتاب ارسطو وفلاطن و سائر الفلاسفة لابي سف يعقوب بن اسحق الكندي، رسالة العشق لابن سينا (نوشته فتح الله كاتبى قزوینی در قلعه «قلالة البندر» در 754) معاذلة النفس هر مس المثلث بالحكمظ و الفضيلة يعني انه يعرف الاشياء و يعرف ما يعرف به الأشياء و يعرف أنه يعرفها (13 فصل)، من فوائد الشيخ الرئيس رحمه الله «و بعد فان اكمل الناس عقلا و اصوبهم را يا ... من سحن نظره لنفسه و عمل لمثواه في رسمه ... و لاحكم النافعة و المعارف الناصعة و الحمدلله رب العالمين» (يك صفحه)، عهد بخط المأمون بن هارون لعلی بن موسی بن جعفر رولی عهدہ یوم الاثنین لسبع خلون من شهر رمضان سنة احدى و مأتین، خط الرضا (عليه السلام) في جوابه في رمضان سنة احدى و مأتین مع شهادة الشهود، دعاء لعلی (عليه السلام)، ندبة لزين العابدين برواية محمد بن علی بن دقاق، فصل اخذ من جاويدان خرد، فوائد من تاريخ الكماء، تفسير سورة الدهر (به عربی و ادبی و كلامی از آیه 17 تا آیه 21 و آغاز و انجام افتاده) شعرهای این سرایندگان در آن هست به خط كهن: ابو جعفر، ابو العتاهية، يحيى بن معاذ، حسين بن منصور حلاج، احمد بن

خلف، معنيد الدين ابوالمحاسن، علي (عليه السلام)، ابن المعتز، القسم، ابولاحسن علي بن عبد العزيز گرگانی، ابن سعيد رستمی، ابن عباس ضبي، ابودلف خزر جي، ابوالفياض سعد بن احمد الطبري، الشريف ابن الحسن الموسوي، ابن محمد بن احمد الخازن، المعري، ابوالفرج الساوي، ابوبكر بن شذونه الفارسي، ابوبكر هبة الله بن الحسن الشيرازي المعروف بابن العلاف، القاضي ابوالحسن علي بن عبدالعزيز، صديق لابن خلاد القاضي الرامهرمزي في رثاء، القاضي ابو الحسن علي بن عبدالعزيز، ابوهاشم العلوي الطبري، ابوتمام، البحري، المأمون، ابوالفتح البستي، انشاء الرضا عليه السلام للمأمون، بشر بن حازم، الأفوه الازدي، اسود بن يعفر، حاتم الطائي، افيون التفليسي، ليبد، كعب بن زهير حسان بن ثابت، الشماخ، الحاسر، ابن مباله، ابونواس، مسلم بن الوليد، العيساي، محمود الوراق، الباهلي، ابوسعد المخزومي، دعبل الخزاعي، علي بن الجهم، اشيع السلمی، ابن ابي فتن، يزيد بن محمد المهلبی، ابن طباطبا العلوي، منصور العقيه، ابن بسام، كشاجم، ابو اسحق الصلدي، ابن نباتة، ابوطالب المأموني، ابوبكر الخوارزمي، ابن لنگگ البصري، ابو اسحق السلامي، السيد الرضي، جمال الدين ياقوت الكاتب، الجوهری، المبرد، افضل الدين الماهابادي، الملك فنا خسرو، الوزير المغربي، شهاب الدين المقتول، ابن نوح النصراني، ابن هرمة، قصيدة وجدت في خزنة المأمون سميت باليتيمة الحكيمية، ابوالحسن علي بن محمد التهامي، ابو فراس، دعاء عن الصادق، فرعون التميمي، موسى بن عبد الله، مالك بن دينار، ابن الرومي، افضل الدين، الامام الكبير العلامة زين العابدين سيد الائمة محمد بن ابي نصر في مرضه الذي توفي فيه في التوسل بالائمة الاثني عشر و المناجاة، الشيخ كما لالدين البحراني، ابن المبارك، السيد كمال الدين ابو الحسن علي بن محمد، علي بن محمد، علي بن ابي منصور الفراهاني البرزبادي، الكاظم (عليه السلام)، ابراهيم الخواص، الامام السعيد قطب الدين الراوندي، الشافعي، محمد بن علي ابن [الحسن بن علي بن ابي طالب، المفيد القاشاني، ابن نباتة السعدي، الباخرزي، الحلاج، الحبشي، حميد الدين البلخي، ابوبكر الخباز الامي، ابو اسحق الصابي، ابوفراس، حميد الدين البلخي، السيد مجدالدين، السري الكندي الرفاء، كامل الدين اللباني، بكر النطاح التهامي، شهاب الدين ابو الشرف الجربادقاني، العباس بن الأحنف، ابوبكر الشبلي، الخشيشي، ابن دوست، المكالي، الميكالي، علي بن ابي منصور الفراهاني، احمد الغزالي، ابونصر الفارابي، ابي عبدالله محمد بن الخفيف، الجنيد البغدادي، قاضي نظام الدين، ابن سينا، ابن سمكة القمي و ابن العميد و مفاوضتهما، عزالدولة ابن كمونه، ابوعلی الرودباري، محمد الجنيد، ابو يزيد البسطامي، ابو محمد عبدالله الخوارزمي، فاطمه (عليه السلام)، عائشه، مجنون العامري، ابو علي بن الرشيد، عزالدين الكاشي، ابن المقبل، مؤيد بن اميل، ابي حنيفه، محبي الدين ابن العربي، ابو سعيد المخزومي، العباس البكري، القاضي عبدالعزيز الجرجاني، عمرو بن معدی كرب، بندار رازی: بشهر ری بمنبر بر یکی روج ** همی گت واعظی زین هرزه لایی / که هفت اعضای مردم روز محشر ** ده بر کردهای خود گواهی / زنی بر بانه می زد دست و میگفت ** و سه ژاژا که ته آن روج خایی؛ الحاجری، یونس بن خلیل، ابن سنائی الملک (ایندو بخت نستعلیق ریز تازه)، مولی جلال الدین، اوحد الدین الکرمانی، خواجه افضل الدین کاشی، جارالله العالمه، لمولای فخر الدین، الصاحب، بیتان للحکیم ابي العباس اللوکرى و قد أمر أن یکتب علی قبره، حسین بن علی بن ابي طالب، ابو احمد عبید الله بن عبدالله بن طاهر (به خط نستعلیق ریز تازه)، بهاء زهیر (به نسخ دیگر و تازه تر)، الشیخ الكامل جمال الدین الکیلی و جوابه (شعر عربی)، شمس المعالی قابوس الوشمگیر، عین القضاة، المهلبی، بشار، ابن حمامه، احمد، القاضي، ابو عینیة، عبید الله، الباخرزی، الصالح، ابن طباطبا، الشیخ العارف نجم الدین اسرائیل بن خضر بن اسرائیل الشیبانی، الصاحب شمس الدین الی ابنه بهاء الدین (شعر فارسی)، خواجه بهاء الدین (سعدی)، المرتضی، ابوالشبل البغدادی، یزید بن معاویة، ابوالحسن الاخفش النحوی (این چهار تا به خط نستعلیق ریز تازه تر)، زهیر المصری، مرتضی بن احمد المکی، القاضي الأرجانی، الکافی العماني، ابي الحسن البلخي، الاستاد اسماعیل، السری، ابوالفرج البیغاء ابن الفارض، احمد القاینی، ابو علی العثماني، عمر بن عبدالله بن ابي ربيعه، حسین بن ضحاک، الجنید، رشید الدین الوطواط، الصابی، ابي الحسن علی بن حمزة الاندلسي الضریر، ابو سعد بن یرقم، الاستاذ ابو غالب القمی، المتنبی، عمر بن ابي ربيعه، ابي وردی، البهاء السنجاری، ابي جعفر الفیروز آبادی، اثیر الدین الأبهري، السيد عماد الدین، لو کرى دعويدار. (دانش پژوه)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 591

خط: نسخ، کا: فتح الله کاتبی قزوینی، تا: 754ق، جا: قلاة بندر؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ نستعلیق قرن 12؛ با یادداشت روز یکشنبه شوال 1282؛ کاغذ: فرنگی و سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، 295گ، قطع: بیاضی [نشریه: 2-139]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1542-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-291]

• بیاض / دعا / عربی

Bayāz

مشمول بر دعای جوشن کبیر و جوشن صغیر .

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 732

خط: نسخ معرب زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ دارای سرلوح زرین و رنگین با حاشیه سازی گل و بوته به نقش اسلیمی، مجدول؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 54 گ، 11 سطر، اندازه: 21/5×12 سم

ص: 246

• بیاض / گوناگون / عربی

bayāz

غیر همانند:

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 6825

در این بیاض مطالبی بدین عناوین آمده است: اشعاری از: ابن السکیت، صلاح الدین صفدی، عنتره بن شداد عبسی، غزی، فرزددق، منازی، ابن سینا، کعب بن زهیر، ابوبکر، عبدالله بن زبیری سهمی، عمرو بن حارث بن مضاض جرهمی، مهلهل، شریف رضی، عمارة الیمن، ابوالعباس تغلب، نجدی، زین العابدین بکری، ابوالحسن علی بن محمد تهامی، سید سلیمان کاتب حموی، شیخ صادق خراط، محیی الدین عربی، شیخ عبد الغنی، قاضی محیی الدین بن کمال الدین، ابن المعتز، احمد عنایانی، نجم الدین ابوالغنائم محمد بن علی بن المعلم، احمد بن ابی القاسم خلوف، تلغفری، ابراهیم چلبی سفر جلانی، مبرد، شیخ عبدالسلام، منجک پاشا، وزیر ابواسحاق ابراهیم بن ابی الفتح بن خفاجه، باحرانی، ابوالبحر، حجازی، مضریه المعلمی، ابواحمد بن ابی بکر کاتب، بنت العرنس، ابوعبدالله شمس الدین محمد بن احمد بن جابر اندلسی، قاضی ناصر الدین، ابن الوردی، ابن زقاعه، شیخ برهان الدین قیراطی، ابن لولو ذهبی، فیومی، ابوعباده بحتری، نصرالله بن الخازن، ابن منصور، ابو عثمان الناظم، ابو نواس، علی بن الهجم، دیک الجن، ابو عبدالله خلیع شامی، امیه بن ابی الصلت اندلسی، ابوبکر عطار، عمرو بن کلثوم، عمرو بن معدیکرب، کمال الدین شهرزوری، ابن الهباریه، ابن وکیع، جریر بن عبد المسیح، ابن قول، ظافر الحداد، شهاب الدین محمود، محمد بن تمیم، ابوعط سنندی، محبوبه طغرانی، سیف الدین بن المشد، صابی، ابو عبدالله حسین بن احمد بن حجاج، ابن سودان، ابی العلاء معری، ابومدین، ابن الدمینه، لیبید بن ابی ربیعہ بن عامر بن مالک بن جعفر بن کلاب بن ربیعہ، نواجی، ابن ادهم، ابن جابر اندلسی، عبدالقادر گیلانی، اصیغ بن محمد قرطبی، ابوالهیفاء، ابن النقیب. و نیز مطالب و فوائد پراکنده ای به نثر از ابوالعباس مبرد، ارسطو، یحیی بن خالد برمکی، کتاب روض الانف، احمد ابن الجوزی و نامه ای از محمد طیلونی مصری به قاضی عمر مغربی و فوائدی پزشکی آمده است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح؛ تملک: جعفر السلطان القرائی؛ مهر: کتابخانه «سلطان القرائی»؛ جلد: تیماج

مشکی بدون مقوا، 25 سطر [ف: 20-287]

2. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 423

در بر گیرنده ادعیه متفرقه مشهوره؛ بی کا، تا: قرن 11 و 13 [اوراق عتیق: 1-242]

3. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1493

شامل تفسیر قرآن، حدیث و ادعیه؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 123 گ، اندازه: 18x12/5 سم (نسخه پژوهی: 2-120)

4. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 375

مجموعه ای از اشعار، مطالب دینی و تاریخی به عربی، جامع آن ظاهره از علمای عامه است. این جنگ در خور تأمل و واریسی بیشتر است؟ بی کا، بی تا [اوراق عتیق: 1-242]

• بیاض / گوناگون / عربی، فارسی

bayāz

غیر همانند:

1. تهران: مجلس، شماره نسخه: 15866

آغاز: جعفر عن قول الله سيطوقون ما بخلوا به يوم القيمة قال ما من عبد يمنع زكوة؛ انجام: و این هر دو بهم جمع شوند اینست که ما نه دین نه دنیا داریم ...

کشکولی است بیاضی شکل شامل فواید پراکنده در موضوعات مختلف بیشتر به نثر عربی و گاهی به فارسی و اندکی به نظم فارسی یا عربی. عناوین برخی از مندرجات: نقل از خط شهید اول که در آخرش آمده: «و کتب الفقیر إلى عفور به الغني محمد باقر بن محمد تقی عفی الله عن جرائمهما بمحمد و آله». تفسیر آیه

ربنا آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وفنا عذاب النار، زیارت کاظمین (علیه السلام)، زیارت عسکریین، زیارت رجبیه، زیارت امام حسین (علیه السلام) در شب و روز عرفه، زیارت العلماء، زیارت حضرت معصومه (علیها السلام)، به نقل از تحفة الزائر، زیارت هفتم امام حسین (علیه السلام)، نقلی از مصباح الشریعه، نقلی از کشکول ابیاتی از محتشم، ابیاتی با امضای «المحرره احمد» روایات و حکایات مختلف، کلمات حکما، ابیاتی از شیخ بهایی، ابیاتی از ملا نظام استرآبادی، نامه غزالی به نظام الملک، فایده ای با عنوان «من خط جدی رحمه الله» نقلی از التلویحات، ابیاتی از قاضی میر حسین یزدی، نقلی از کتاب ورام، ابیاتی از دیوان منسوب به امیرالمؤمنین، ابیاتی از امیر خسرو، نقلی از مکارم الاخلاق، ابیاتی از سعدی و عطار و حسن دهلوی و مولوی و درویش علی؛ خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج فرنگی، 167گ، 18 سطر، اندازه: 19×9 سم [ف: 44-105]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 433

مشمول بر دعاهایی بدین عناوین: دعای مجیر، دعای بزوبند اما حسن (علیه السلام)، شرح دعای مجیر، دوازده امام خواجه، طریقه نماز خسوف و کسوف و نماز میت، احکام ستاره سکز یولدوز از ماه های ترکی، طریقه ذبح گوسفند برای بیمار و عقیقه، دعای گندم، دعای تربت امام حسین (علیه السلام)، دفع شر جن و انس، برخی از دعاها جهت بیماری، چند طلسم پراکنده، دعای عدلیه، ادعیه شبهای ماه رمضان، آداب قربانی نمودن، اعمال نوروز، دعاهای ایام هفته، تعقیبات نمازها، رؤیت هلال، اسناد مهر نبوت، دعای نادعلی، شرح دعای ماه مبارک رمضان، شرح دعای قدح، حرز

ص: 247

امام رضا(علیه السلام) دعای طیر اخضر و متفرقاتی دیگر، خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 125گ، مختلف السطر، اندازه: 7×17 سم [ف: 2-350]

۳. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 432

خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه 28 صفر 1263ق، جهت سید حسینعلی بن عیدی بابا حیدری؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 160گ، 9 سطر، اندازه: 7×16 سم [ف: 2-350]

4. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 134

آغاز: 1- ادعیه بالا حسان إلى الفقراء ذکرکم بالجنة الماوی. 2 رمل -باب رمل مقدار صد بیست (کذا) عدد سنگ یا نخود یا هر چه باشد در کیسه کند.؛ انجام: 1- ادعیه علی ابن موسی الرضا علیه السلام ورحمة الله وبرکاته؛ 2- رمل -که در نوشتن این دو اسم بخواند با سلام دائم و السلام.

شامل: 1- دعاهاى مختلف 2- خطبة البيان حضرت امیر المؤمنین(علیه السلام) 3- زیارت نامه 4- مطالبی در علم رمل؛ خط: نسخ و نستعلیق؛ جلد: مقوا با کاغذ لاکى، 91 بگ، عدد سطور و اندازه نوشته مختلف، اندازه: 21811 سم [ف: 1-260]

5. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 138

آغاز: بسمله - یس و القرآن الحکیم این بیاض کوچک که برگهایش نامرتب صحافی شده شامل سوره یسن و مقداری اشعار فارسی و تعدادی دعا و طلسم است و چون بدون ترتیب صحافی شده آخر آن معلوم نشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ چند جدول طلسمی؛ کاغذ: آبی، جلد: مقوا با کاغذ آبی، 256ص، مختلف السطر، اندازه:

8×11/5 سم [ف: 1-260]

6. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 139

آغاز: هو الله تعالى شأنه العزیز - نسخه جات ملاعبدا (کذا) بسمله - قانون مداومت این ختم این چنین است: ؛ انجام: س ع ف ص ق ر ش ت ث خ.

این بیاض شامل مقداری ادعیه و طلسمات و جداول است برای بر آمدن حاجات و دفع بلیات. مقداری هم اشعار فارسی دارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با پارچه سبز، 96گ، عدد سطور و اندازه نوشته مختلف، اندازه: 10×21/5 سم [ف: 1-261]

7. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 179 آغاز: 1- صلوات الله علیه و آله فرمود. 2- لطائف الله في اسمائه اجتمعت.؛ انجام: 1- بر او اعتماد کلی داشته و امیر المؤمنین. 2 یکی از دواتر است.

شامل چند حرز است با نه دایره و مقداری اشعار عربی؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: سفید مهره خورده، جلد: مقوا با پارچه سبز، 8گ،

مختلف السطر، اندازه: 10×19/5 سم [ف: 1-267]

8. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 153

شامل دعا‌های گوناگون است با مقداری اشعار فارسی و مطالب دیگر؛ خط: نستعلیق بد و نسخ، بی‌ک، بی‌تا، کاغذ: سفید کثیف، جلد: مقوا با کاغذ لاک‌ی، 76گ، مختلف السطر، اندازه: 8×12 سم [ف: 1-266]

9. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 685

آغاز: بسمله یا لال اله الا الله انت رب العالمین؛ انجام: ولیکن ایستادن او بر جنابت تأثیر نمی‌کند پادشاه و نه رعیت. گویا جامع این بیاض سید ابوالقاسم حسینی باشد، شامل دعاها، اگر کسی را کار بسته باشد و تدبیر آن نداند ... پیدا کردن جواب مجهول از طریق جفر، رساله در صناعت کوریه، صفت حلال نافع جهت جراحی، من کلام هر مس، من اعمال میرزا محمد صالح بن میرزا محمد مقیم اصفهانی سلمه الله. تدابیری چند، رساله روم الی او تاسیه، از محمد زکریا، شیخ مصری. رساله از سید بن طاووس در استخاره کردن از قرآن، در فال گیری، صفت تکلیس جسد، صفت آب زاج، اکسیر، صفت ماء الحاد، در تخمیر روح، وصیت پیرامون اکسیر، صفت ماء الحیوة، ماء الشب، عمل روغن ... جدول استخراج حروف اسامی به عمل رمل خواجه نصیر، بندی منقول از شیخ بهایی، در کیمیا به نظم و نثر. عمل استاد حسن حداد اصفهانی، عمل میرزا دروغگو کرمانی، رساله در علم معید فارسی، دستور شنگرف، کبریت احمر و ...؛ خط: نستعلیق راسته و چلیپا، بی‌ک، تا: قرن 12؛ تملک: محمد بن حسن کرمانی در جمعه 17 رجب 1231ق؛ فاقد جلد، 111گ، اندازه: 11×22 سم [ف: 541]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11711

آغاز: ذکر عن سیدی العربی الفشتالی؛ انجام: بینهما تشابها کثیرا و الله اعلم خط: نسخ شکسته، بی‌ک، بی‌تا، کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 23 سطر (11×21)، اندازه: 22×11 سم (الفبائی: 92)

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16913

شامل: 1- گلچینی از اشعار سعدی (ص 1-4) و (24-27پ). کتابت خفی در هر صفحه حدود چهل تا شصت بیت؛ 2- شق القمر از ترکه اصفهانی؛ 3- معنی ساعت از ترکه اصفهانی؛ 4- در خواص حروف و کلمات؛ 5- دیوان ابو تراب بیک کاشانی؛ 6 دیوان بابا افضل کاشانی از بابا افضل کاشانی؛ 7- دیوان انوری ابیوردی؛ 8- دیوان سعدی شیرازی؛ 9- دیوان حکیم شفائی اصفهانی؛ 11- معنی «انا نقطه التي تحت الماء = شرح حدیث نقطه» از ترکه اصفهانی؛ 12 فایده در حواس و ادراک با اشاره به نظرات صائن الدین علی ترکه اصفهانی (23 پ)؛ 13- اشعار؛ 14 السیر الی الله؛ 15 الاعتقادات = مختصر فی علم الکلام از محقق حلی؛ 16- قواعد العقاید از نصیر الدین طوسی؛ 17- رساله اعتقادات خواجه نصیر (41پ)؛ 18- لغزی به اسم قمر (42 ر)؛ 19- مطالب پراکنده اعتقادی ادبی فلسفی و عرفانی بصورت جنگی (42 پ -45ر)؛ 20- قضا و قدر (رساله در تفسیر) (45 پ)؛ 21- حکایتی از یک مدینه فاضله (46 ر)؛ 22- عرفانی (رساله)؛ 23- خطبه ای از نهج البلاغه (48 پ)؛ 24- فایده در تعریف

تصوف (48 پ)؛ 25- مطالب متفرقه عرفانی از جمله مطلبی منقول از جامع الاسرار سیر حیدر آملی (49 ر)؛ 26- عرفانی (رساله)؛ 27- فصل فی رسوم العشق و حدوده (50 پ)؛ 28- فی المطایبات و الاجوبه المسکته (جواب های دندان شکن) (51 ر 55)؛ 29- روش پیدا کردن دزد (55 ر)؛ 30- چند حدیث منقول از کتب فقهی (55 پ)؛ 31- مطایباتی منقول از اصمعی و دیگر اعراب (56 پ) - 58 پ)؛ 32- گفتارهای عرفانی (59 ر- 65 پ)؛ 33- گفتارهای کلامی عقیدتی (66 پ- 67 پ)؛ 34- گفتارهای عرفانی منقول از بابا افضل کاشانی (68 ر)؛ 35- گفتاری کلامی از خواجه نصیر (68 ر)؛ 36- گفتاری درباره عبادت منقول از المفاحص صابن الدین ترکه اصفهانی (68 پ)؛ 37- گفتارهایی از ابن الدین ترکه اصفهانی در موضوع دانش و ... (69 ر 69 پ)؛ 38- ترجمه فارسی وصایای ذهبیه از فیثاغورس (70 ر که در 115 پ نیز تکرار شده) (شاید همان ترانه زرین فیثاغورس باشد که در فهرستواره مجموعه مشکوه جلد 1 صفحه 303 طی شماره (15/1035) مجموعه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران معرفی شده است)؛ 39- داستانها، حکمت ها، احادیث، و فوایدی در کیمیا عقاید و مطالب پراکنده دیگر (70 ر- 74 ر)؛ 40- اشعاری عربی از ابن منجم واعظ (74 پ)؛ 41 بخشی از نصیحه الملوک غزالی (75 ر- 79 پ)؛ 42- بخشی از کتاب السلوک (80 ر- 81 ر)؛ 43- ترجمه حدیثی مفصل از حضر رسول در خصوص آنچه مسلمانان در زندگانی روزمره باید رعایت کنند. (81 پ)؛ 44- وجه تخلف مخالفین از بیعت حضرت امیر المؤمنین (82 پ)؛ 45- منقولاتی از فتوحات ابن عربی در معجزات پیامبران و وحدت وجود (82 پ)؛ 46- فصلی در اهمیت محبت و جماعت (84 ر- 84 پ)؛ 47- گزیده ای از جواهر التفسیر ملا حسین کاشفی (85 ر- 86 پ)؛ 48- حدیثی از حضرت رسول (87 ر)؛ 49- کلمات قصار و دیگر احادیث از امیر المؤمنین (87 پ)؛ 50- شرح الأربعین (احتمالا از بهایی) (88 ر- 96 پ)؛ 51- گفتارهای فلسفی و عرفانی و اعتقادی (97 ر- 113 پ)؛ 52- سؤالاتی که شخصی در هرات از ابن الدین ترکه نموده و او جواب فرموده (114 ر- 114 پ)؛ 53- ترجمه فارسی وصایای ذهبیه از فیثاغورس (115 پ که در 70 ر نیز پیشتر آمده بود)؛ 54- فصل در حب یحبهم و یحبونه (116 ر)؛ 55- فایده در نفخ و نفخت من روحی (116 پ)؛ 56- بخشی از تلویحات شهاب الدین سهروردی (117 ر- 118 ر)؛ 57- المرآشد؛ 58- معنی احسان (رساله در)؛ 59- روایاتی از امیر المؤمنین (ع) و پیامبر اکرم (ص) (119 پ - 120 ر)؛ 60- جبر و اختیار از حسینی دشتکی؛ 60- گزیده هایی از آثار غزالی از جمله کتاب الاربعین (در مورد تصقیل و تنویر و تعدیل قلب)، و ... (121 ر- 121 پ)؛ 61- اصول الدین از علی بن موسی (ع) امام هشتم؛ 62- انواع علوم ادبیه (برگرفته از نفایس الفنون) (123 ر)؛ 63- الکلام فی الطبیعة الأطمعة والأشربة و الروائح و الالبسة و منافعها و مضارها و دفع المضار علی الاجمال (123 ر 125)؛ 64- اصطلاحات الطب (فصل فی) (131 پ- 125 ر)؛ 65- اصطلاحات علم النجوم (فصل فی) (131

- 133 پ)؛ 66- لمعه فی ... علم الخط العربی (134 ر- 136 پ)؛ 67- مصطلحات علم الکلام (137 ر- 139 پ)؛ 68- معرفت ایام و اسابیع (140 پ - 140 ر)؛ 69- احادیث امامیه (141 ر- 141 پ)؛ 70- الامامة = النصیریه فی الامامة از نصیر الدین طوسی؛ 71- القطب و المنطقه از صدرالدین شیرازی؛ 72- الجمع بین کلام النبی و قول الوصی و بین آیتین از علامه حلی، حسن بن یوسف؛ 73- روایاتی منقول از ربیع الشیعه سید بن طاوس و دیگر منابع (148 ر)؛ 74- تحریم النظر (قاعده فی)؛ 75- نکته درباره شش همسر پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) منقول از تفسیر کشف زمخشری (148 پ)؛ 76- احقاق الحق و اذهان الباطل از شوشتری، نورالله بن شرف الدین؛ 77- چند حدیث نبوی (153 ر)؛ 78- حدیث علوی منقول از قوت القلوب فی خلقه مثوبات و عقوبات (153)؛ 79- الأحادیث القدسیة منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول؛ 80- مناجاتی از حضرت امیر منقول از جواهر (153 پ)؛ 81- گلچینی از احادیث امامیه منقول از کشف الغمه اربلی، کتاب المعیشه، من لا یحضر، محاضرات راغب اصفهانی، ارشاد شیخ مفید، زیارات سید بن طاوس (154 ر- 155 پ)؛ 82- کلمات قصار امیر المؤمنین (157 ر- 161 پ)؛ 83- منتخبی از صحیفه سجادیه (162 ر)؛ 84- چند گلاک حکیمانه منقول از سقراط، افلاطون و دیگران (162 ر)؛ 85- الأدب الوجیز للولد الصغیر (ترجمه) از نصیرالدین طوسی؛ 87- تقدیم العقل علی النفس از ترکه اصفهانی؛ 88- شرح رساله تجلی ذاتی از ترکه اصفهانی؛ 89- خصائص عدد الاربعین از ترکه اصفهانی؛ 90- مهر

النبوة (رساله في) از ترکه اصفهانی؛ 91- الرسالة الانزالية از ترکه اصفهانی؛ 92- البائية (رساله ...) از ترکه اصفهانی؛ 93- مبداء و معاد (رساله) از ترکه اصفهانی؛ 94- احادیث؛ 95- وصایاء الرسول (222 ر- 224 ر)؛ 96- اشعار؛ بی کا، بی تا، 227 گ، اندازه: 17×30 سم [ف: انت 19-47/1]

12. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 258

مشمول بر: معراج نامه پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) به نثر، دوازده بند محتشم، ادعیه و طلسمات مختلف. اشعاری از سعدی، هاتف، جامی، صاحب خان، و دیگران؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد اسماعیل، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 102 گ، مختلف و چلیپا سطر، اندازه: $16/5 \times 9/5$ سم [ف: 1-224]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6572

مشمول بر فوائد پراکنده ای در پزشکی با استفاده از کتاب های این فن. نام این اشخاص در آن دیده می شود: حکیم عمادالدین محمود، قلانسی، میرزا شریف طبیب، احمد بن حکیم سلمان، میرزا عبدالله طبیب، میرزا علی نقل، میرزا عبدالمطلب برادر زاده شیخ الاسلام ورامینی، ابوالفتح شیرازی، میرزا نعمت الله، حکیم محمد رضا، محمد صادق طبیب، حکیم سلمان جد مؤلف، محمد

ص: 249

محسن، ابو مسلم، حکیم محمد باقر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ق 12 یا اوائل قرن 13 سطرها چلیپا و راسته؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 32گ، مختلف السطر، اندازه: 22×12/5 سم [ف: 20-133]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15944

آغاز: ولی حضرت یزدان امیر عالم امکان*** فلک جاه و ملک دربان خدم چرخ و حشم اختریاضی است شامل مطالب گوناگون به نظم و نثر فارسی و عربی، از جمله: ایاتی در معما، مناجات منظوم منسوب به امام سجاد(علیه السلام)، متنی به نظم و نثر فارسی آمیخته با آیات قرآنی که طرفین آن افتاده و ناقص است، خواص سوره ها، دوازده بند محتشم کاشانی در مرثیه امام حسین (علیه السلام)، فایده ای عربی در طریق حق در ریاضت از شیخ ادام الله ظلّه (احتمالا شیخ احمد احسای)؟ (تاریخ کتابت این فایده، پنج شنبه 19 رجب 1244 ه در قم) احادیث و ادعیه شیعی، قصیده عربی ملا- جامی، خطبه نکاح، جواب مکتوب میرزا بوطالب، مرثیه معروف دعبل خزاعی، مرثیه عربی از سید مهدی نجفی، صلوات بر چهارده معصوم(علیهم السلام)، بیات فارسی در مدح حضرت امیر(علیه السلام) و ... ، خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1244ق، جا: قم؛ مهر: «احمد بن محمد» (بادامی)، «عبدالغفور 1220» (مضلع)، «یا تی من بعدی اسمہ احمد» (مربع)؛ جلد: تیماج فرنگی، 71گ، مختلف السطر، اندازه: 10/5 × 21/5 سم [ف: 44-149]

15. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 778

چند شعر عربی و فارسی، تعدادی نامه و عریضه و چند حدیث؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 7 شوال 1286ق؛ 33گ، اندازه: 18×11 سم [ف: 3-14]

16. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 305

مشمتمل بر مطالب تاریخی، اشعار فارسی و عربی، روایات مختلف، مصائب ائمه (علیهم السلام) و نقل قضایایی از کاتب نسخه، ادعیه متفرقه مطالب تفسیری و متفرقاتی دیگر؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ در پشت جلد رو نام «روضه خوان ملا احمد بن ملا غلامرضا» آمده که شاید جامع بیاض باشد؛ جلد: تیماج قهوه ای سوخته بدون مقوا، 94گ، مختلف و چلیپا سطر، اندازه: 10/5 × 17/5 سم [ف: 2-27]

17. اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره

بیاض مجدول در دعا؛ بی کا، بی تا [نشریه: 7-796]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11390

آغاز: بسمله دخل المسجد قریبا من الصبح؛ انجام: در یز مگاه قتل عجیب آرمیده

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: شکری، جلد: میشن، ابعاد متن: 16×8؛ اندازه: 18×11 سم [رایانه]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 291/42-فیروز

آغاز: بسمله. در دشت نامه مقطرات جویبار خامه گل کاری تحریر حمد بهار آفرین

سفینه منشآت و منقولات پراکنده است با دیباچه ای متکلفانه؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: مختلف آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 32 (1186-1155)، قطع: رحلی، اندازه: 35×22 سم [ف: 21-282]

2. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 501

مشمول بر اشعاری از: سعدی، میرزا نصر، آذر، محرم، محتشم، سائل، عاشق، جامی، ندیم، مشتاق، وحشی، مخدوم، قاضی شریف، نظیری، حکم قآنی، وصال؛ خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 11 یا 12؛ مجلد: تیماج دورو مجدول بدون مقوا، 126 گ، چلیپا و راسته سطر، اندازه: 10×19 سم [ف: 2-391]

3. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: 231

در شرح وقایع کربلا و شهادت حضرت سید الشهداء (علیه السلام)؛ بی کا، تا: قرن 12 [اوراق عتیق: 1-242]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10557

آغاز: از گیل قابضتر و لذیذتر از کویج [کذا، کریج است و درجه دویم سرد و خشک است و به جهت اقسام اسهال خصوصا اسهال صفاوی نافع و بطی الهضم و نفاخ و بعد از هضم شدن مقوی معده]. آغاز یکی از فصول: «فصل در ادویه مفرده مشهوره مستعمله. آبار. سرب سوخته است و طریق احراق آن آن است که آن را بزده کرده به آب نمک دو سه مرتبه بجوشانند و در کفچه آهنین بر آتش بگذارند؛ انجام: در درجه اول گرم و خشک و آن چه از درخت بلوط به هم رسد سرد و خشک و مجموع با قوت قابضه و محلله و ملینه و مفتح سده رحم و مدر حیض و مٹوم فوی خصوصا با شراب و مقوی باه و مفرح

از: میرزا معز. کتاب مختصری است در فواید پزشکی خوردنی ها و دواها. با این فصول: [فصل در میوه ها]، فصل در بقول و حبوب (23ر)، فصل در منافع و امزجه و خواص گوشتها (50)، فصل در امزجه و خواص شیرها (51ر)، فصل در ادویه مفرده مشهوره مستعمله (54ر). آن چه به عنوان نام کتاب و مؤلف آمد بر گرفته از یادداشت ابتدای نسخه در گوشه بالای سمت چپ صفحه عنوان است که نوشته اند: «بیاضی کتاب میرزا معز»، و همچنین در عطف آمده است: «کتاب میرزا معز در طب». ولی به یقین نمی توان آن را درست دانست چه در مطالعه کتاب از نام و نشان مؤلف اطلاعی به دست نیامد. فقط می دانیم که خود طبابت می کرده و برخی از تجربیاتش را جا به جا ذکر کرده است (برای نمونه 59پ) از کتاب تذکره (14) ابن رضوان (18پ) و بغدادی (69ر) نام برده و در 44 هم نام «بستانی» را به ترکی و اصفهانی نوشته است: «بستانی صعب تر است و کوهی او را به ترکی ککلیک و در اصفهان اویشم گویند»؛ خط: نستعلیق، بی کا تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: دکتر حافظ

فرمانفرمائیان، دی 1369؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و لچکی ضربی مجدول زرین، 105گ، 12 سطر (21×12/5)، اندازه: 18×27سم [ف: 18-20]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15754

جنگی مطالب متفرقه است. (تاریخی، شعر، علوم غریبه)؛ خط:

تحریری، بی کا، تا: قرن 12 [مختصر ف: 242]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15404

آغاز: واقعه اهل بیت کرام رفتن از شام به مدینه: روایتست که گشتند اهل بیت کرام ***بسان خیل کواکب روانه چون از شام / قد خمیده و پای پیاده زین عباد ***هلال وار بسوی مدینه روی نهاد، انجام: در آن مقام نزد حضرت قادر *** برای داد ز جلاباب نور پس ظاهر بیاض اشعار مرثی؛ خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: احتمالاً قرن 12 اشعار مرثی و وقایع جانسوز کربلا و اسارت زنان حرم و رفتن آنها از شام به مدینه؛ جلد: چرم قهوه ای روشن ضربی ترنج و سر ترنج دار، 71گ، 12 سطر، اندازه: 12/3×23/3 سم [ف: 43-72]

7. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3421

بیاضی است با جلد چرمی تریاکی شامل صورت حسابهای روانه و تاریخ تولدها از تاریخ 1192ق الی 1239ق و چند زایچه تولد؛ بی کا، بی تا؛ مهر: «افوض امری الی الله الجلی عبده ایاز علی 1163» [ف: 1-138]

8. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 611

مشمتمل بر اشعاری از: هلالی، قوامی، نقلی از حکما در انواع مصیبت؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 10 ذیحجه 1179ق، به فرموده موسی سلطان (پایان اشعار قوامی)، 4 گ، چلیپا سطر، اندازه: 9×18/5 سم [ف: 2-474]

9. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 732

طلسمات و اشعار فارسی از جمله اشترنامه جناب قدوة العارفین مرحوم حاج محمد حسین که احتمالاً حاج محمد حسین ذوالریاستین متخلص به حسینی و مؤلف خمسه حسینی است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 13، 75گی، اندازه: 12×21 سم [ف: 3-14]

10. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: 112

مشمتمل بر اشعاری از قصاب کاشی، دعای روزهای هفته از صحیفه سجادیه، دعای جوشن صغیر و برخی از ادعیه روزهای ماه مبارک رمضان؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 34گ، مختلف السطر، اندازه: 8×16/5 سم [ف: 98]

11. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 431

خط: نسخ نازیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: الوان، فاقد جلد، 131گ، مختلف السطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 2-349]

مشمول بر اشعاری در مدایح و مراثی ائمه معصومین (علیهم السلام) خصوصاً وقایع کربلا و اهل بیت امام حسین

(علیه السلام) معنی برخی از اشعار حافظ، حل برخی از معنیات، نکات تاریخی و تفسیری و شرح برخی از احادیث، اشعاری از انوری، عطار، دعبل خزاعی، لسان الملک، سعدی و نجمی، مجالس پراکنده، برخی از خطبه ها از انشای مؤلف، برخی از ادعیه متفرقه و...؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح؛ فاقد جلد، 142 گ، راسته و چلیپا سطر، اندازه: 22×12 سم [ف: 2-379]

مشمول بر سوره یس و ملک و اخلاص، اعمال رجب و شعبان و رمضان که خلاصه ای از زادالمعاد مرحوم مجلسی است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، لته پشت افتاده، 102 گ، 11 سطر، اندازه: 20×9/5 سم [ف: 2-380]

مشمول بر ادعیه متفرقه و طلسمات و اشعاری از: مترجم، اوحدی، ضیغم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ اشعار ضیغم به خط ناظم؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 101 گ، مختلف السطر، اندازه: 5/12×7 سم [ف: 109]

آغاز: ز عشقت دیده نمناک دیرم*** ز هجرت سینه غمناک دیرم از میرزا مهدی که نامش در (گ 4) آمده؛ دارای: «رباعیت نوریه به سیاق باباطاهر»؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ به خامه محمد امین مازندرانی 1230 ق (گ اپ -4) نسخه های پزشکی، طلسمات، عزایم، سیماب، دعا، خواص جانوران (گ 34 پ - 47 پ) درمان گزیدگی، مجربات جناب کوثر علی شاه همدانی (گ 58) فائده از جناب حاجی محمد جعفر همدانی (گ 71 ر) مرثیه کربلا؛ با یادداشت 1230 و 1252 ق؛ مهر: «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (چهار گوش)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا، مجدول، 98 گ، مختلف السطر، اندازه: 5/15×7 سم [ف: 2-30]

شامل مطالبی در علم اعداد و حروف و جفر و خواص آیات و سوره قرآن کریم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ در یکی از صفحات تاریخ وفات «شریعتمدار مقتدی الانام ملاذ الاسلام، عمدة العلماء العاملين، سند الفقهاء الراشدين، زين العارفين و نور حديقة اهل اليقين، كاشف الرسوم، و الرموز آفای بحر العلوم فروشانی در شب جمعه ليله ثالث شهر رمضان المبارك 1309» ذکر شده؛ جلد: مقوایی، 47 گ، مختلف السطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: 75]

شامل برخی احادیث و اشعار مصیبت و غیره؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکی یک لا، 126 گ، 16 سطر، اندازه: 11/5×21/5 سم [ف: 148]

مشمول بر: مثنوی چاه وصال سند، قضا و قدر محمد قلی سلیمی خلد برین وحشی، قضا و قدر کلیم، قضا و قدر حکیم رکن،

ص: 251

نرجس دان ذبیحی، اشعاری از حافظ، جامی، محتشم، برهمن، مشتاق، نظیری نیشابوری؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد رحیم، تا: 25 جمادی الثانی 1200ق، سطرها چلیپا و راسته، مصحح؛ مهر: «زد دست به دامان محمد، حسین» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکى، 66گ، مختلف السطر، اندازه: 11/5×22 سم [ف: 28-51]

19. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6923

آغاز: این نسخه از تجربیات حکمای قدیم است که منتخب شده است که صاحبان ادراک ناخوشی را بشناسد و دوا را در این نسخه پیدا کرده علاج کنند؛ انجام: خاکسترش را گرفته سیر را بکوبد در سرکه ممزوج کرده مثل حنا خمیر کرده در سر بندد نزله را ساکت کند مجرب است در صفت گیاهان و طریق علاج بیماری ها بدان با استفاده از تجربیات حکمای قدیم، در چندین باب و فصل بدون شماره؛ خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مشکى، 93گ، 12 سطر، اندازه: 12×21 سم [ف: 20-346]

20. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 374

مجموعه ای از اشعار، ادعیه و به جز آن؛ بی کا، تا: قرن 13 [اوراق عتیق: 1-242]

21. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15835

آغاز: در مدح و منقبت حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام؛ انجام: جوانان ساز پند پیر دانا را

بیاض در مدایح معصومین (علیهم السلام)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: نخودی، اندازه: 11×22 سم [رایانه]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15894

آغاز: حضرت فرمود ای سکینه فاطمه بیمار است و سفر کربلا مشقت بسیار دارد ای سکینه بهتر که ندانی ماندن فاطمه در مدینه بهتر است؛ انجام: کسی بجز تو غم بیکسی نمی خواند xx بلی غریب که درد غریب می داند بیاضی است از نوع آنکه مداحان و مرثیه خوانان برای مجالس روضه خوانی گرد می آوردند. شامل مصائب و مراثی ائمه اطهار (علیهم السلام) به خصوص سیدالشهداء به نظم و نثر فارسی. این نسخه در قرن 13 ق گرد آمده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ رکابه دار؛ جلد: تیماج قهوه ای، 116گ، 22 سطر، اندازه: 21/5×12 سم [ف: 44-119]

23. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11424

مجموعه ای از اشعار، سرودها و منظومات معروف فارسی (از جمله مثنوی ایاز محمود) به همراه برخی بیانات کوتاه نثر مانند: در بیان اخکام فصد، معرفت تقویم، طالع نامه و برخی ادعیه و حرزهای ماثوره است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ سطور چلیپا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 180 گ [ف: 33/2-122]

24. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11551

آغاز: دیباچه؛ سبحان الله این چه ساحر است که جمله (؟) جادو نگاه مسخر اویند و چه سخن گستر است که تمامی سخنوران فصیح

زبان با او در گفتگو مجموعه ای از مرسلات، اشعار و منظومات از شاعران معاصر و غیر آن که در یک دفتر گردآوری شده است. عناوین برخی قطعات: مراسله به یکی از احباب، دیباچه نکاح نواب حسین قلیخان قاجار، قصیده مدح علی (علیه السلام) و امام رضا (علیه السلام) و امام حسن (علیه السلام) از صباحی، قصیده مدح علی (علیه السلام) انوری، قصیده مدح علی (علیه السلام) از شکوهی، ماده تاریخ ضریح امیرالمومنین (علیه السلام) از صباحی، چند فرمان از شاه، صورت استشهاد میرزا اسماعیل در خصوص اسب، نحو نگارش قباله جات شرعی، مدح رسول اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) از میرزا طوفان، ماده تاریخ زفاف میرزا ابوالفتح خان و ... خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1215ق، سطور چلیپا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 127گ، اندازه: 11×22سم [ف: 33/2-176]

25. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1500/2

آغاز: نام پیغمبران این است یا [...] محمد بن عبدالله بن المطلب؛ انجام: و رهنمایی از جانب خدای تعالی لازم است که در میان خلق باشد خط: نستعلیق، بی کا، تا: 23 جمادی الاول 1256ق، جان خانه عباسعلی؛ خطوط سیاه؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، آگ، 12 سطر، اندازه: 8/5×17سم [ف مخ: 1-286]

26. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: 226

آغاز: اسباب کدخدایی و جو کندن و عمارت و زراعت کردن و درخت نشانیدن؛ انجام: اگر پا برهنه میان پایین بکشد خوب شود انشاء الله تعالی مشتمل بر نسخه های طبی، طلسمات، اختیارات ایام و متفرقاتی دیگر؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز؛ 65گ، مختلف السطر، اندازه: 8×17سم [ف مخ: 26]

27. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16214

آغاز: از سخنان عباس سیلاب اشک از دیدهای مبارک روان کرد؛ انجام: این کرب بلا یک پسری بود مرا. نسخه ای است مشتمل بر نوحه و مرثیه و شرح وقایع عاشورا و داستان هایی در پند و اندرز از صدر اسلام؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ماه 1367؛ کاغذ: نخودی و آبی، جلد: اسقاطی، 135 گ، مختلف السطر، اندازه: 20/9/5×5سم [ف: 17-60]

28. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: 35

بیشتر حساب و کتاب های شخصی است به روش سیاقی و اکثر اوراق آن سفید مانده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 178گ، مختلف السطر، اندازه: 16/5×21سم کتابخانه های گلپایگان: ف: 147

29. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 422

شامل اشعار فارسی، فواید سور قرآنی، ادعیه و به جز اینها؛ بی کا، تا: قرن 13 و 14 [اوراق عتیق: 1-242]

ص: 252

30. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 424

شامل اشعار فارسی، نسخه ناتمام؛ بی کا، تا: قرن 14 [اوراق عتیق: 1-242]

31. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 425

در مرآتی حضرت سید الشهداء(علیه السلام) و شامل اشعار و اخبار متفرقه؛ بی کا، تا: قرن 14 [اوراق عتیق: 1-242]

32. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 688

آغاز: الملك القديم الحمید ذو العرش المجید، انجام: و الحق حروف ابجد... نسخه ای است بدون اول و آخر که گویا متعلق به افسونگری بوده شامل ختم ها و عمل ملاحیدر و غیره، برخی طلسم ها؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج لایه ای عنابی، 115، 13 سطر (6×12) [ف: 542]

33. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: 97

مشمول بر چندین انشاء با عناوین: عریضه، تغزیت نامه، وصیت نامه، مصالحه، نامچه، وکالت نامه به سال 1242، مصالحه نامهای به سال 1250، اقرار نامه، اجاره دادن گوسفند، مهر نامه، قباله مزرعه و آب، استفتاءات، شراکت نامه، چندین مهر نامه و دیگر عقود و ایقاعات شرعی، طریقه ختم سوره یس و متفرقاتی دیگر؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: از سال 1226 تا 1327ق؛ چلیپا یا راسته؛ جلد: آبی رنگ، 52گ، مختلف السطر، اندازه: 21×10/5 سم [ف: 81]

34. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: 24

مشمول بر متفرقاتی بدین عناوین: دعای قرثیا و طریقه خواندن آن، ساعات خوب و بد و احکام طوابع، برخی از طلسمات و نسخه های پزشکی در دفع برخی از حشرات و گزندگان، خواص برخی از آیات و ادعیه خواص سوره های قرآن و...؛ خط: نسخ، کان محمد جعفر بن محمد مهدی بن محمد جعفر کاشانی، تا: دوشنبه 4 جمادی الاول 1327ق؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 210گ، مختلف السطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 28]

35. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 649

مشمول بر اشعاری از: انوری، خاقانی، عنصری، فتحعلی شاه، حافظ، عبدالوهاب خان معتمدالدوله، نشاط، قآنی، فروغی، سعدی، حیرت؛ خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 13 شوال 1334ق، جا: منزل حسن خان، به اتفاق امان الله (برگ 35)، احمد (برگ 47) اسدالله لنکرانی (برگ 62)؛ دارای سرلوح رنگین، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 63گ، چلیپا سطر، اندازه: 12/5×8/5 سم [ف: 2-499]

36. کاشان، عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: 83

مشمول بر اسامی شاگردان مدرسه سرداریه، اشعاری فارسی از حداد به سال 1338، سرباز، بیدل، جوهری، وصال، کوثر، مبکی، ادیب،

جودی، ملا محمود نراقی به سال 1339، ذاکر به سال 1340 و 1341، چندین مجلس

پراکنده و چند نامه و مراسله و متفرقاتی دیگر؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1341ق؛ برخی از اشعار به خط علی بن جعفر، به سال 1338 تا 1341؛ راسته یا چلیپا؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 27گ، مختلف

السطر، اندازه: $16/5 \times 20/5$ سم [ف: 73]

37. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 150

شامل: 1- مقداری دستوره‌های طبی است در ساختن داروها و معجونها، 2- مقداری اشعار فارسی، 3- دعاها و طلسمات؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب کاغذ: آبی و نخودی، جلد: مقوا با کاغذ سبز، 144ص، مختلف السطر، اندازه: 11×21 سم [ف: 1-265]

38. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 154

این بیاضی است که اوراق آن نامرتب و پس و پیش صحافی شده و شامل قسمتی از یک رساله طبی است به ضمیمه ادعیه و طلسماتی برای دفع امراض و بر آمدن حاجات؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: آبی کثیف، جلد: مقوا با کاغذ سبز، 56ص، مختلف السطر، اندازه: $11/5 \times 21$ سم [ف: 1-266]

39. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 160

این بیاض شامل مقداری ادعیه و طلسمات و مطالب مختلف دیگر است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با کاغذ سبز، 26گ، مختلف السطر، اندازه: $11/5 \times 21$ سم [ف: 1-267]

40. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 217

در بعضی از صفحات آن ادعیه و مطالب متفرقه و طلسم با مرکب و جوهر و مداد نوشته شده؛ خط: مختلف، بی کا، بی تا، کاغذ: سفید کثیف، جلد: مقوا با کاغذ سبز، 228گ، عدد سطور و اندازه نوشته مختلف، اندازه: 8×14 سم [ف: 1-267]

41. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 284

این بیاض شامل خواص بعضی ادویه و تعدادی ادعیه و طلسمات است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، نوع خط: نستعلیق معمولی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با کاغذ سبز، 115ص، مختلف السطر، اندازه: $8/5 \times 15/5$ سم [ف: 1-268]

42. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: 49

صورت حساب و کتابهای شخصی است به سال 1298 تا 1320؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب مهر: محمد ناصح (گلابی شکل)؛ کاغذ الوان، جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 210گ، مختلف السطر [ف: 49]

43. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8625

حکمت و عرفان؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا [الفبائی: 92]

44. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 18882

خط نستعلیق، بی کا، بی تا؛ به طور چلیپا؛ جلد: تیماج لایه ای عنابی، 206گ، 12 سطر (8×12)، اندازه: 11×16/5 سم [ف: 2-293]

45. تهران؛ رجائی زفره ای، محمد حسن شماره نسخه: بدون شماره

زیارت نامه، مرثیه هایی از شایق، شبان، کفاش، محمر، جودی ... مقام موسیقی چند بانگ است: عقدنامه، چند مرثیه دیگر. چند نفر

ص: 253

در سال 1278 قمری و اندکی قبل و سالهای بعد ان مطالبی دارند و به خصوص ملا محمد علی بن حاج محمد اسماعیل زفره ای (فوت 1346 یا 1350 قمری)؛ بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 10-749]

46. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3446

آغاز: و اهل المغفره؛ انجام: مادر چرا گلویت وای

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی عطف تیماج قرمز، 76گ، مختلف السطر، اندازه: $6/5 \times 15/5$ سم [ف: 5-1657]

47. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3493

مشمول بر دعا و طلسمات و طالعنامه و احکام سال های ترکی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مهر: «عبدہ میرزا حسین»؛ اهدایی: استاد محمد حسین جعفری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 229گ، مختلف السطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 5-1673]

48. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13697

آغاز: علی محمد و آله اجمعین مخترع این حکایت؛ انجام: بهر چه مقدور باشد

خط: نسخ شکسته، بی کا، بی تا، کاغذ: فستقی، جلد: تیماج، اندازه: 19×10 سم [رایانه]

49. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13707

آغاز: میرزا شاه حسین نبود گریز از یکدگر؛ انجام: و كذلك نجی المومنین

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ابعاد متن: 1566، اندازه: 17×7 سم [رایانه]

50. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13750

آغاز: حین فطر السموات و الارض؛ انجام: برحمتک یا ارحم الراحمین

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ابعاد متن: 13×6 ، اندازه: 17×7 سم [رایانه]

51. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13749

آغاز: مرویست که چون اهل بیت را انجام: حرمت جسده علی النار بی کا، بی تا، کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، مختلف السطر، اندازه: 20×9 سم [رایانه]

52. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6548

آغاز: سبجانک یا لا اله الا انت کل شی؛ انجام: کجاست منزل اصلی و در کجاست مقر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: الوان، جلد: پارچه ای، ابعاد متن: 12×18 ؛ اندازه: 22×16 سم [رایانه]

53. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4516

آغاز: صاحب احسانا خدایت صاحب احسان کند؛ انجام: (صفحه ماقبل آخر) قول غزل به ساز

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، اندازه: 11×15 سم [رایانه]

54. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12439

آغاز: خانه امیر کبیر گردید در بین راه سائله، انجام: آخر ای کافر بر تو مهمانیم بی کا، بی تا؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج، مختلف السطر

(9×19)، اندازه: 11×21 سم [رایانه]

55. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13197

آغاز: مه نیشان شیخون کرد گوئی بر مه کانون؛ انجام: ز آتش فکرت جز ز زر خرد را مگداز

ناظم: ناصر خسرو و محدود بن آدم سنایی؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، کاغذ: نباتی، جلد: میشن، 24 سطر (5×12)، اندازه:

7×14 سم [رایانه]

56. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10396

آغاز: گوزنی بس قوی بنیاد باید؛ انجام: که برخورد ارباد از زندگی بیاض اشعار؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و

انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ابعاد متن: 8×11 ؛ اندازه: 6×16 سم [رایانه]

57. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26531

آغاز: حسین حسین شهید کربلا حسین؛ انجام: دل کاتب از این معنی خراب است

شامل مرثی و نوحه؛ خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، فاقد جلد، مختلف السطر، قطع: رقعی، اندازه: $18/2 \times 11/3$ سم

[رایانه]

58. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15941

آغاز: شام شد خورشید خاور طیلسان بر سر کشید * زهره در خنیاگری از چهره برقع بر کشید؛ انجام: در آستان تو هر کس رسید مطلب

یافت * کی رواست که من نا امید بر گردم بیاضی است شامل اشعاری در مدایح و مرثی حضرت معصومین (علیهم السلام) از شعرای

مختلف همچون محتشم، جوهری و دیگران به مانند آنچه روضه خوانان برای مجالس خود تهیه می کنند؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن

13 و 14؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه ای، 117گ، چلیپایی سطر، اندازه: 8×16/5 سم [ف: 44-148]

59. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28518

آغاز: شیر خدا و صفدر میدان و بحر جود؛ انجام: که اگر قصبه اطلس ... منستبان من چه ... شد

بیاض نظم و نثر؛ خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، مختلف السطر، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 26/5 × 11/2 سم [رایانه]

40. تهران، مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: 128 عکسی

بیاض تاریخی شامل قراردادها و عهدنامه های دولت ایران و انگلستان در مورد طایفه افغان، صنایع کشتی سازی در سواحل خلیج فارسی، نکاتی در مورد اکراد ایرانی که به روم می رفتند

ص: 254

• بیاض / فارسی و ترکی

bayāz

غیر همانند:

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 9387

آغاز پیش واقعه من کلام مشفق، نرچکمش کوردن عالمده بنت مرتضا زینب

بیاضی است که روضه خوانی برای مجالس مرثیه و عزاداری سید الشهداء گرد آورده است. در ابتدا وقایع و مصایب را به نثر بیان می کند و سپس اشعار مناسب با آن را می آورد. اشعار ترکی نوعاً از سروده های این چند شاعر است: مشفق، میرفتاح مراغی، تائب و محزون خویی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: صفر 1227ق؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 93گی، مختلف السطر، اندازه: 21×10سم [ف: 30-105]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10882

آغاز: الصداع هرگاه در مقدم سر و طرف پیشانی بوده باشد از زیادتی خون است. علاج آن است که دفع خون نمایند به حجامت؛ انجام: بر راه رفتن باشد به شرطی که سایر اعضا را سوای از پا تا زانو نشوید بیاض اشعار و طلسمات و ادعیه و نسخه های پزشکی است که بدون ترتیب خاصی کتابت شده اند. برگ های 43-44ر «برء الساعه» محمد بن زکریای رازی به فارسی، برگ های 44-53ر بخش هایی از بخیه دوم و سوم کتاب خرقة مرتضی قلی خان شاملو. با این شعر در وصف آن: طبی که لباس جان بیمارانت xx آن خرقة مرتضی قلی سلطان است. آغاز: «صف فرزجه. کندر گلنار جاد شیر مرمی زاج سفید، از هر یکی کوفته با آب برگ». انجام: «جهت اعاده شهوت بی عدیل است. نخود سیاه قوی تر از سفید است. اشعار به فارسی و ترکی و از این شعر است: شاه عباس، صایبا، عرفی، نسیمی، خلیل بیگی شروانی، قصاب، فیاض، شاهدا، ظهوری، نواب مستطاب علیقلی خان سلمه الله، نظیری، ترجیع بند میرزاقلی میلی، میرزا کافی، عادل، افسری ملا میر حسین واعظ، حافظ، شاه نعمت الله؛ خط: نستعلیق و تحریری، کا: حسین خان لایق، تا: قرن 13؛ سطور معمولی و چلیپا، مجدول، یادداشت های تولد در 1292 و 1294 و 1330ق و تاریخ وفات در 1293ق و تاریخ سفر گیلان در 1293ق؛ مهر: «عبده محمد تقی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی یک لا، بیاض، 56گ، مختلف السطر، اندازه: 19×9سم [ف: 20-458]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2415

آغاز: نوحه، کربلا- یا کربلا- یا کربلا.. انجام: این نعمت بی پایان از ما به تو ارزانیست. شامل اشعار ترکی و فارسی در مصائب آل عبا (علیهم السلام)؛ خط: نستعلیق تحریری زشت، بی کا، تا: قرن 14؛ نسخه نامرتب و بی آغاز و انجام است؛ کاغذ: نخودی بیاضی، جلد: میشن یک لای قهوه ای، 85گ، مختلف السطر، اندازه: 11×17سم [ف: 5-743]

آغاز: نوحه؛ یا کربلا هل تنظري، هذا حسين هذا حسين؛ انجام: اولیدیم دیرنده جان قرداش کیم اکلشوب یاشین اوسته. مجموعه ای است به نظم و نثر به زبان ترکی و فارسی و عربی مشتمل بر مصایب از زبان حال ائمه (علیهم السلام) و وقایع کوتاه به نثر از جمله: واقعه ابراهیم، واقعه سلمان و یهودی، واقعه پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و یهودی، واقعه خواب دیدن اعرابی، واقعه امام زین العابدین (علیهم السلام) که مؤلف آن معلوم نشد. منتهی در یک رباعی نام «حسن» ذکر گردیده است که احتمال دارد ناظم چندی از اشعار باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: نخودی، 83 گ، مختلف السطر، اندازه: $10/8 \times 17/5$ سم [ف: 17-60]

• **بیاض ابراهیم / گوناگون / فارسی و عربی**

bayāz-e ebrāhīm

رازی، ابراهیم، ق 11 قمری

(rāzī, ebrāhīm (- 17c

مجموعه ای است شامل مطالب و رسائل مختلف اغلب فلسفی و عرفانی که به درخواست محمد ابراهیم رازی نوشته شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10029

خط: نستعلیق، کا: مختلف، تا: قرن 11، جلد: تیماج جگری، ترنج و سر ترنج طلایی، 215 گ، مختلف السطر [ف: 32-36]

• **بیاض ابراهیمی = سفینه النجات / کلام و اعتقادات / عربی، فارسی**

bayāz-e ebrāhīmī = safīnat-un nijāt

ابراهیم خان بن علی مراد خان، ق 12 قمری

(ebrāhīm xān ben 'alī morād xān (- 18c

احادیثی که از پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) در حق امیر المؤمنین (علیه السلام) و اهل بیت ایشان در صحاح سته اهل سنت آمده، در این کتاب گرد شده است. مجموع گفته های شیخ آقا بزرگ تهرانی و سید اعجاز حسین در موارد این کتاب چنین است که: امیر ابراهیم خان بن علی مرادخان، والی کشمیر از طرف اورنگ زیب عالمگیر شاه سلطان هند (1118 ق یا کمی پیش از آن)، در سال 1116 ق گروهی از علما را نزد خود فراخواند تا آنها از 30/000 کتابی که وی گرد کرده، مجموعه بزرگی در مناقب اهل بیت تألیف کنند. از میان این گروه جز یک نفری که سید اعجاز حسین از او یاد کرده کسی را نمی شناسیم: عبدالحمید سامانی که «حسن الخط و جيد الضبط» بوده و بیاض جداگانه ای برگزیده از صحیح بخاری و مسلم و شفا در مناقب از آن او

کتابخانه پدر سید اعجاز به خط خودش موجود بوده است. همچنین وی نسخه ای از احقاق الحق را با نشان تصحیح و مقابله و حواشی این عبد الحمید سامانی در خزانه کتب آیت الله فی العالمین (?) رویت کرده بود. بنا به نقل کتابی در امامت، که پیش از 1257 ق به فارسی از بیاض ابراهیم گزیده شده است، کار تألیف

5 جلد تا سال 1133 ق پایان گرفت. و از آن به بعد ادامه کار به واسطه فتنه بزرگی که در همان سال در کشمیر روی داد، و در پی آن 1670 تن از شیعیان کشته شدند و کتاب های بسیاری از آنها سوزانده شد، متوقف ماند.

ولی صاحب کشف الحجب و الاستار تعداد مجلدات تدوین شده را 7 جلد نقل می کند، بدین ترتیب: 1- در آن چه که به ابوبکر تعلق دارد. با آغاز: «قد كفر الروافض و الخوارج بوجه»؛ 2- در آن چه که به عمر تعلق دارد. با آغاز: «الحديث الثانی و الثلاثون. اخرج الخطيب عن انس ان النبي صل الله عليه و آله قال عنوان صحيفة المؤمن حب علي بن ابي طالب»؛ 3- در آن چه که به عثمان تعلق دارد، با آغاز: «قد كفر الروافض و الخوارج بوجه»؛ 4- در آن چه که به عایشه تعلق دارد. با آغاز: «فائدة: قال ابن أبي شيبة و البخاری و ابن مردويه عن زيد بن وهب في قوله تعالى فقاتلوا ائمة الكفر»؛ 5- در آن چه که به معاویه تعلق دارد. با آغاز: «قال البيهقي في كتابه دلائل النبوة في باب ما روی في اخباره»؛ 6- در آن چه که به امیرالمؤمنین و امامت و فضائلش و حسن و حسین و دیگر ائمه علیهم السلام تعلق دارد، با آغاز: «الحمد لله الذي هدانا صراطه المستقيم و نجانا بسفينته عن الهلاك العظيم». که نسخه حاضر ما همین جلد است. آقا بزرگ احتمال داده این قسمت جلد اول بوده باشد؛ 7- در آن چه که به فروع دین تعلق دارد. با آغاز: «يجوز القنوت في الصلاة مطلقا».

نسخه هایی هم که آقا بزرگ از آنها اطلاع یافته، چنین اند: 1- کتابخانه راجه سید محمد مهدی در فیض آباد؛

2- کتابخانه شیخ علی اکبر نهاوندی در مشهد. بر روی آن آمده جلد هفتم کتاب است و با حدیث امر النبي صل الله عليه و آله بقتل ذي الثدية آغاز می شود. به خط محمد عباس در سه شنبه 27 جمادی الثانی 1235 ق؛ 3- کتابخانه آستان قدس رضوی، جلد دوم کتاب مطابق آن چه کشف الحجب آورده. با مقدمه مفصلی از عبدالرحیم بن حسن خراسانی در وصف کتاب، و ققی در 1207 ق. علاوه بر اینها دو گزیده نیز از این اثر تحریر شده: یکی کتابی در امامت، تألیف پس از 1257 ق که در بالا- از آن یاد کردیم (برای اطلاعات بیشتر رک: الذریعة: 166/3)

و 111/11)؛ و دیگری از سید محمد عباس بن علی اکبر موسوی شوشتری (1306 ق) که مطالب مربوط به آتش زدن مصاحف به دست عثمان را با عنوان «الشعلة الجواله» گزیده کرده است. (محمد حسین حکیم)

[الذریعة: 166/3-168 و 199/12؛ کشف الحجب و الاستار: 90-91؛ اعیان الشیعة: 196/2؛ فهرستواره منزوی

[156/9

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18667

آغاز: بسملة الحديث الثانی و الثلاثون اخرج الخطيب عن انس؛ انجام: ما تقول انت في ذلك قال غداء و عشاء فاخذ بذلك عمر جلد 2-3؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا [رایانه]

2. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: 83

آغاز: الحمد لله الذي هدانا صراطه المستقيم و نجانا بسفينته عن هلاك العظيم و اتم علينا نعمته ... اما بعد فاعلم ايها الاخ في الدين ارشد ك الله تعالى طريق الصالحين؛ انجام: انها لا توجد الا في اكابر العارفين الأئمة الوارثين فهؤلاء هم شيعة على أهل بيته.

اسم كتاب به اين صورت آمده است: «الجزء الأول مودة القربى من السن التقوى»؛ خط: نسخ، بي كا، تا: 7 ربيع الثاني 1144ق؛ مصحح، محشى، محمد هاشم نسخه را به قدر طاقت مقابله کرده؛ تملك: محمد بن عبدالنبي نيشابورى؛ مهر: «صلى على محمد» بيضوى؛ جلد: تيماج قهوه اى با روکش پارچه اى قرمز، 255 گ، 17 سطر [ف: 93]

۳. مشهد رضوى؛ شماره نسخه: 22332

آغاز: روضه الاحباب لجمال الدين المحدث؛ انجام: و انكحتك يا حسين الرباب بنت امرء القيس تمت

جلد 2؛ خط: نسخ، بي كا، تا: قرن 13؛ افتادگى: آغاز؛ كاغذ: نخودى، جلد: اسقاطى، 22 سطر (10×21)، اندازه: 17×28 سم [رايانه]

4. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 19046

آغاز: بياض ابراهيم جلد ثالث مطاعى عثمان بن عفان ... بسمله. قد كفروا الروافض و الخوارج؛ انجام: انفسهم في سبيل الله اولئك هم الصادقون.

جلد 3؛ خط: نسخ خفى، بي كا، تا: قرن 13؛ كاغذ: نخودى، جلد: مقوابة عطف و گوشه تيماج، 13 سطر (9×17/5)، قطع: خشتى اندازه: 19×25 سم [رايانه]

5. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 22342

آغاز: بسمله قد كفر الروافض و الخوارج بوجه الاول؛ انجام: بغير مدح سرائيم مدعا نبود خالق السواد و البياض من وزير على خط: نستعليق، كان وزير على، تا: قرن 13؛ كاغذ: نخودى، جلد: مقوا، ابعاد متن: 23×21؛ اندازه: 20×33 سم [رايانه]

6. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 22296

آغاز: قد كفر الروافض و الخوارج بوجه الاول؛ انجام: في فضل انقياد الحيوانات لاميرالمومنين عليه الصلوة و السلام خط: نسخ، بي كا، تا: 1263ق؛ كاغذ: نخودى، جلد: مقوا، 22 سطر (10×18)، اندازه: 16×26 سم [رايانه]

7. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 18541

آغاز: بسمله، قد كفر الروافض و الخوارج بوجه الاول أن القدح في اكابر الصحابة الذين يشهد بهم القران؛ انجام: فخرج من مرو الى نيشابور و نظام الملك بها يومئذ فاكرمه و عظمته ثم عاد إلى

مرو مستقرا علی مذهب الشافعی و صنف کتابا کثیرة تمت تمام شد ... سنه 1270

خط: نستعلیق، کا: وزیر علی، تا: 1270ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

08 مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28592

آغاز: قال البیهقی فی کتابه دلائل النبوة فی باب ماروی فی اخباره صلعم الرجل الذی وصف بالا جهاد، انجام: یذکرونه بارجلهم و یقولون باین الحیض اطمعت ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب [رایانه]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24592

آغاز: حدیث امر نمودن ... قال البیهقی فی کتابه دلائل النبوة؛ انجام: و هی نازلة فی حق المشرکین ... فی ضرب المثل. تمت بالخیر

خط: نسخ خفی، بی کا، بی تا، مقابله شده به تاریخ 20 جمادی الاول 1130 از روی نسخه میرزا محمد احسان؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا با عطف و گوشه تیماج. برون مقوای ماشی با عطف و گوشه تیماج خرماپی، 26 سطر (11×12/5)، قطع: وزیری، اندازه: 18/5×26/7 سم [رایانه]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24470

آغاز: مقاصد جامع الأصول فرع اول از فصل خامس؛ انجام: و یقولون باین الحیض ... فی رؤیة. خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ کتابخانه ناصریه الکنو قسم اول کتب وقف کرده بهادر محمد قلیخان؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا منقش رنگی با عطف و گوشه تیماج، 15-16 سطر (22×12)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: 21×31 سم [رایانه]

11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24468

آغاز: بسمله قال الشیخ الامام الزاهد الکبیر قوام الدین نظام الاسلام؛ انجام: فقال أخبرني عن عمر فقال انه افضل من ... لانه یزانی رفیقا. جلد 1 (مطاعن ابی بکر)؛ خط: نسخ و نستعلیق خفی، بی کا، بی تا؛ واقف: میر سید علی؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوای پشمی با عطف و گوشه تیماج قهوه ای، 16 سطر (10/5×22)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: 17×31 سم [رایانه]

12. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28482

آغاز: بسمله، الحدیث الثانی و الثلاثون اخرج الخطیب و قال الشیخ محمد یعقوب صرفی فی الأربعین؛ انجام: صفر بند کردن صفده ای او ثقه و شدة 12 صراح

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا [رایانه]

13. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28425

آغاز: بسملة الحمد لله الذي هدانا لهذا لتصدق نبيه الكريم وارشادنا الى اتباع دينه القويم و الصلوة و السلام على سيد المرسلين ... المطهرة الصادقة المصدقة؛ انجام: عن يوم المقادير يوم ... بربكم وقد سمعتك يقول خبئه اشهد ان لا اله الا الله و أن محمد رسول الله

خط: نستعليق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

14. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28065

آغاز: اليه لترك كثيرا مما هو عليه وقد رحمه انا غضب على رجل اراني الرضا عنه؛ انجام: عنه ای اخي من سقاك فقال و ما تريد اليه اترید ان تقتله قال نعم قال لئن كان خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با عطف و گوشه تیماج [رایانه]

• بیاض ابراهیمی / متفرقه / فارسی

bayāz-e ebrāhīmī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25317

آغاز: بسملة حديث امر نمودن حضرت صلی الله علیه و آله؛ انجام: في حق المشركين من كتاب الأسفل في ضرب المثل (كذا) خط: نسخ، بی کا، تا: 1235ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

← بیاض ادبی ← جنگ شعر و نثر

← بیاض ادعیه ← ادعیه

← بیاض اشعار ← اشعار

• بیاض الله ویردی = جنگ / شعر / فارسی

bayāz-e al-lāh-vīradī = jong

گل احمد بن محمد، ق 11 قمری

(gol ahmad ebn-e mohammad (- 17c

تاریخ تألیف: 1075ق این کتاب را گل احمد بن محمد بامر الله ویردی بن کدخدا امام وردی گرد آورده است و شامل اشعاری از عرفی، حافظ، صائب و ... و چند مثنوی و ساقی نامه، رساله در طب، رساله حسنیه، اشعاری در انوری و ... است.

مشهد؛ ادبیات، شماره نسخه: 180 فرخ

خط: نستعليق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 240گ، 21 سطر (18×10)، قطع: مصری، اندازه: 17×25سم (ف):

bayāz-e xotūt

سلطان العلماء، محمد بن دلدار علی، 1199-1284 قمری

(soltān-ol-'olamā', mohammad ebn-e deldār 'alī (1785 1868

ص: 257

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28412

آغاز: زیوق الأحباب الكرام نخبة الأصدقاء الفخام الالجمی اللودعی سلحه الله تعالى بعد سلام؛ انجام: تا خال برون اجازات یحه بر چنین امور مطلع نساخته

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زر کوب، مختلف السطر (5×10/5 / 30)، قطع: بیاضی، اندازه: 17/4×36/3 سم [رایانه]

• بیاض خوشبویی / ادبیات / فارسی

bayāz-e xošbūyī

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5828/1 - ف

نسخه اصل: از دیوان هند. در هفده «فصل»؛ کا: خاکسار محمد اعظم، تا: 6 شعبان 1091 ق [فیلمهاف: 3-184]

← بیاض در طب فارسی ← طبی

• بیاض ریاض = ریاض طبع / ادبیات / فارسی

“bayāz-e rīyāz = rīyāz-e tab

تاریخ تألیف: 1090 ق

از بنده هوادار اسکندر. مشتمل بر منشئات و اشعار بزرگان و جمع شده از آثار بزرگان ادب و دارای بخشی از اکبر نامه ابوالفضل بن مبارک و مکاتبات صغیر وی. آداب کتابت و نامه نگاری با سرآغاز: «اما بعد بدانکه کاتب باید که تعریف هر کس مناسب حال او ایراد کند» و مشتمل بر هشت «قسم»، منتخباتی از بدایع الانشاء، انتخاب انوار سهیلی، منتخباتی از معارج النبوة فی مدارج الفتوة از مسکین فراهی، مکتوبات شیخ یحیی منیری و متفرقاتی دیگر.

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 34

آغاز: دیباچه بیاض ریاض طبع *** چون گشت نوشد این بیاضی چو ریاض / کرده قلمم سجده شکر فیاض *** از لطف ریاض طبع نامش کردم؛ انجام: و این دو گانه علی حده که یادگار این گداست وظیفه خود سازد و بعد از نماز خفتن پیش از وتر بگزارد از بنده هوادار اسکندر.

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ خطوط چلیپا و راسته؛ جلد: گالینگور قهو ای، 227 گ، مختلف السطر، اندازه: 17×29/5 سم [ف: 1-45]

← بیاض شعر ← مجمع العرفان

← بیاض شعر ← اشعار

← بیاض علامه مجلسی ← الخطب للجمعة

• بیاض کلان / کلام و اعتقادات / عربی

bayāz-e kalān

کنتوری، حامد حسین بن محمد قلی، 1246-1306 قمری

(kantūrī, hāmed hoseyn ebn-e mohammad qolī) (1831 1889)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28085

آغاز: روز دوشنبه 17 ذی حجه سنه اثنی و سبعین ... وفات خواجه نصیر بود؛ انجام: و انما تزوج (صلی الله علیه وآله وسلم) عائشه بمکه و قال ... هذا الحدیث کذب خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، مختلف السطر (14×27/5)، قطع: سلطانی، اندازه: 26/5×28/8 سم [رایانه]

• بیاض منتخب مرثیه حایری (1) / شعر / فارسی

bayāz-e montaxab-e marsīye hāyeri

حائری حسینی، ق 14 قمری

(hā' erī hoseynī (- 20c)

مرثیه هایی در مصیبت حضرت رسول، امام علی، حضرت زهرا، امام حسن، امام سجاد، امام صادق، امام کاظم، حضرت رضا و اهل بیت و یاران امام حسین (علیه السلام) از مرثیه سرایان مختلف از جمله ذاکر، شیدا، ریاض، عاصی، صالحی، خانف، صامت، سرخوش، عائد، صامت، احمد، نادب، سماک، فائق، مذب، محبی، سراج، مجرم، خادم

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17014

آغاز: یوم دوشنبه شروع شد یوم 10 ذالقعده الحرام 1341. التماس دعا که انشاء الله عاقبت بخیر باشیم و ممت بر حسب آل محمد (صلی الله علیه وآله وسلم) باشد. در هر حال بنده را فراموش نخواهید کرد وقت ذکر مصیبت خامس آل عبا. راقم حایری. (ص 216) (البته گرچه این آغازه را نوشته اما در ص 239 نیز به تاریخ قدیمی تر 1340 به قلم حایری بر می خوریم. مادرش لیلا با علی گفتا ... زین سفر بگذری.؛ انجام: مرثیه حضرت رسول: شورشی اندر جهان بر پاست شور محشر است. کاتب = مؤلف، تا: 1338-1341ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در صفحات 216، 239، 271، 318 و 326 به نام کاتب اصلی بر می خوریم. هم چنین به خط کاتب دیگر مرثیه معدودی در این جنگ نوشته شده که یکی از آن ها تاریخ سوم جمادی الثانی 1339 و نهم جمادی الثانی 1340 را دارد و کاتب سومی به نام علی اصغر بلور فروش در تاریخ 1338 از خوانندگان التماس دعا نموده است که حایری بیاض را به سفارش او نوشته است. بخش

عمده این بیاض و تمام سه بیاض بعدی معرفی شده در این

ص: 258

فهرست به خط خاصی ما بین نسخ و کوفی مغربی نوشته شده که دارای ویژگی های خاصی است که در کمتر نمونه ای دیده شده و آن را از نظر رسم الخطی جالب توجه می کند از جمله سرکش های کاف به صورت نیم دایره کوچکی است، و دوایر حروف حالت شکسته و مثلثی شکل دارد، نقطه های دو تایی به شکل هفت کوچکی است و حرف «ر» شبیه «ی» و حرف «ز» شبیه «ذ» و در پایان کلمات «ت» به صورت «5» نوشته شده است، الف ها و لام ها از حد معمول بلندتر نوشته شده، همچنین یای نشانه اضافه در اکثر موارد به کلمه بعدی وصل شده است و برخی دندانها به الف و یا لام شباهت دارد، مد الف ها با یک نقطه مشخص شده و تصحیف در نقطه گذاری حروف آن فراوان دیده می شود، و او عطف نیز در بسیاری از مواضع حذف گردیده است. غلط در املائی کلمات هم کم نیست، گویی کاتب به زبان فارسی تسلط کافی نداشته و از روی نسخه هم نمی نوشته یعنی از شنیده به

کاغذ منتقل می نموده یا شاید هم تعمد داشته در مواضعی رمز گونه بنویسد؛ مالک: احتمالا حایری این بیاض را مثل نسخه بعدی برای میرزا علی اصغر بلور فروش - که به خط او نیز چند مرثیه در این بیاض موجود است - نوشته است؛ جلد: چرم قهوه ای سوخته، 388ص، اندازه: 17×10 سم [ف: 47/1-143]

• بیاض منتخب مرثیه حایری (2) / شعر / فارسی

bayāz-e montaxab-e marsīye hāyerī

حائری حسینی، ق 14 قمری

(hā'erī hoseynī - 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17015

آغاز: بگفت زینب چنین *** بصد نوا یا علی / بجانب کربلا نظر نما یا علی؛ انجام: وای بر من که این حسین من است *** چاک چاک ز تیغ تمام تن است.

کاتب = مؤلف، تا: 1335ق؛ با امضای کاتب با نشان «اقل الخاطی»، شبیه جنگی قبلی با سروده های برخی از همان مرثیه سراها و دیگرانی چون: ناظم، آغاز: «بسم الله. کیف اقول ملکی، و الملك لله الواحد القهار. غرض از این تحریر این بیاض مخصوص میرزا علی اصغر بلور فروش بتاریخ سیم شهر ذالقعده الحرام سنه 1225 [یا احتمالا 1335] بنظاره این اقل دعا گوینان خادم الحرمین اقل الخاطی»؛ انجامه ها: ص 89 که در پایان مرثیه احتمالا خطاب به سفارش دهنده یا مالک نسخه نوشته: «آشیش قدر این بیاض را بدان» و در صفحه 108 هم تکرار کرده «.. قدر بدان بار دوم عرض شد» در ص 168 نوشته «جناب آشیخ با دقت بخوانید التماس دعا دارم اقل الخاطی». در ص 176 نوشته: «التماس دعا دارم از شما. دعا بفرما. و السلام علیکم. اقل الخاطی». صفحه 266: «عزیز من قدر بدان. گفتم رفتم»؛ مالک: میرزا علی اصغر بلور فروش؛ جلد: چرم قهوه ای، 276ص، اندازه: 10×16 سم بیاض [ف: 47/1-145]

• بیاض منتخب مرثیه حایری (3) / شعر / فارسی

bayāz-e montaxab-e marsīye hāyer

حائری حسینی، ق 14 قمری

برخی از مرثیه سراهای این بیاض: شوقی (که بیشتر مراثی این دفتر از اوست)، ذاکر، گلرخ، نادب، خادم، سراج، ناظم، صامت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17016

آغاز: قاسم ای نوگل گلزار حسن یابن أخی؛ انجام: انجامه ها: التماس دعا دارم. حایری (ص 16)؛ «تمت یوم 7 ج 2 (جمادی الثانی) سنه 1334. حایری» (27)؛ «تمت بعون الله الملك الوهاب، اقل الخاطی حایری» (ص 51)؛ «یوم 22 ج 2 سنه 1334، کاتب اقل الخاطی الحایری مقیم طهران» (ص 91)؛ «حایری قلمی گردید» (ص 103) کاتب = مؤلف، تا: 1334ق، جا: تهران؛ یادداشت تملک: «بسمه تعالی. کیف اقول ملکی و الملك الله الواحد القهار. اما بعد تصریحا عرضه میدارم این یک جلد بیاض شیشم که مشتمل بر مرثیه خاص آل عبا، المسمات بمنتخب از مال خاص خالص این دعی می باشد بتاریخ یوم غره شهر جمادی الثانی سنه 1334 در دارالخلافة طهران و انه الجانی اقل الذاکرین خادم الحرمین الحایری»؛ جلد: چرم قهوه ای، 378ص، اندازه: 20×12سم [ف: 145-47/1]

• **بیاض منتخب مرثیه حایری (4) / شعر / فارسی**

bayāz-e montaxab-e marsīye hāyerī

حائری حسینی، ق 14 قمری

(hā' erī-ye hoseynī - 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17017

آغاز: بسر شوری ز سودای بلای کربلا دارم xx بدل داغی ز مرگ قاسم نو کدخدا دارم؛ انجام: انجامه: «التماس دعا دارم در حیا و در ماه در هر وقت ... الحقیق اقل الخاطی حایری» (ص 33)؛ «التماس دعا دارم سنه سنه 1346» (ص 177) بی کا، تا: 1346ق؛ یادداشت و تملیک: «بسمه تعالی. کیف اقول ملکی و الملك الله الواحد القهار. مختنفی نماید این یک جلد بیاض مسماه به جنگ راجع حاجی علی اصغر بلور فروش در تحت نظر یاه این جانب می باشد. بتاریخ یوم 17 ج 2 سنه 1346 اقل الخاطی حایری»؛ جلد: چرم قهوه ای، 378ص، اندازه: 10×17سم [ف: 146-47/1]

• **بیاض مصور / عکس**

ص: 259

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19613

بی کا، بی تا؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

← بیاض مکالمه شاه تهماسب ← مقالات

• **بیاض منشآت / ادبیات / فارسی**

bayāz-e monšā'āt

کاشانی، شهاب الدین علی، 11 ق 12 قمری

(kāšānī, šahāb-od dīn 'alī (170-180

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16814

آغاز: بتاریخ سند 1030 مولانا حسن حکم باخراج مرحوم؛ انجام: نظیر قمصر سازند زیاده تصدیع نمی دهد و السلام علیکم و قلبی یدیکم

خط: مختلف، کاتب = مؤلف، تا: 1260 ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

• **البیاض و السواد من خصائص حکم العباد فی نعت المرید و المراد / عرفان و تصوف / عربی**

al-bayād wa-s sawād min xaṣā'iṣ-i hukm-il 'ibād fi na't-il murīd wa-l murād

سیرجانی، علی بن حسن

sīrjānī, 'alī ebn-e hasan

کتاب در هفتاد و سه «باب» تنظیم شده و از آنچه که راجع به تصوف و عرفان است بحث می کند، و حالات و مراتب و اخلاق و آداب و عقاید و صفات پسندیده صوفیان را می آورد، و چگونگی خرقه و مشاهده و سماع و وجد و دیگر چیزها که از خصائص اهل عرفان است توصیف می نماید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 117

آغاز: الحمد لله الذي منه بدو الكل و قيامها و عليه كفايتها و اليه مصيرها ... جميع في هذا الكتاب أبواب من حكم قوم قل في الناس

عددها؛ انجام: ما نفوس نعوتها نعت روح *** طهرت بالمجاهدات الشديد / أفتني هذه مسائل قوم *** كل عبد أحبهم فسعيد

خط: نسخ، کا: ابو محمد علی بن محمد بن محمد بن علی ملقب بعماد و خطیب در سیرجان (نوه مؤلف)، تا: عید شوال 746ق، به جهت نقیب محمود بن محمود حسینی؛ با خط مؤلف مقابله شده؛ تملک: ابوالمعالی علاء الدین حسین بن محمد شریف، ابوالحسن به تاریخ 1077، عبدالرحمن بن محمود؛ مهر: «العبد رضي الله عن المؤمنین» (بیضوی)، «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملك الحق المبين محسن» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 141گی، 23 سطر، اندازه: 13/5×20 سم [ف: 141-1]

← بیان ← علم بیان

← البيان ← البيان والتبيان

• البيان / کیمیا / عربی

al-bayan

جابر بن حیان، 120-198؟ قمری

(jāber ebn-e hayyān (739-814

در کیمیا که در آن از ترتیب کتاب های خود یاد نموده و بیان های گوناگون را می آورد. در این کتاب معانی گوناگون واژه «بیان» از نظر دستوری، منطقی و فقهی آمده است. غیر از کتابی است با همین نام از او که در کتاب السبعون او قرار دارد. چاپ: ضمن مجموعه رساله های یازده گانه او، بمبئی، 1892م

آغاز: الحمد لله الذي بيانه اهتدى المهتدون و بعد له نجا المؤمنون و صلى الله على نبيه ... اعلم انه لا بد لنا في ترتيب هذه الكتاب كما بينا، أن ندرج الى كل واحد منها تدريجا

انجام: في قران القوس، فاعلم ذلك و قد اتينا على ما في البيان. فليكن آخر الكتاب انشاء الله تعالى. تم كتاب البيان بحمد الله و عونته و حسن توفيقه و صلواته على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم تسليمًا كثير

[دنا 481/8 (کتاب البيان)؛ الذريعة 175/3؛ معجم المؤلفين 105/3؛ ريحانة الأدب 108/5]

1. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1988/13 - عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: 1054ق؛ 7ص (141-147) [عکسی ف: 1-55]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6206/18

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی، جلد: میسن قہوہ ای، مص (355-358)، 23 سطر، اندازہ: 18×29 سم [ف: 9-259]

۳. مشہد؛ رضوی، شماره نسخه: 10884/15

آغاز: برابر؛ انجام: واستوفینا وجوه الکلم فی الحجر بحسب ما قصدنا الیہ هو لایق بکتابنا خط: نستعلیق خفی شکستہ، کا: علی اکبر، تا: 1266ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، 16 سطر (17×13)، قطع: خستی اندازہ: 22×17 سم [رایانہ]

4. تہران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 491/27

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جا: حیدرآباد؛ در 149 پ-151 پ سخنانی

ص: 260

است از جابر و محمد بن زکریا و بقراط و طغرائی در کیمیا، با آغاز: «قال جابر ... اعلم أن تكليس الفضة على وجوه كثيرة» و انجام «هذا اسهل التدابير في الرصاص»؛ 3 گ (147-149 پ) [ف: 4-1033]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17246

بی کا، بی تا، خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]

• البیان / بهائیت / عربی

al-bayān

باب، علی محمد بن محمد رضا، 21236-1266 قمری

(bāb, "alī mohammad ebn-e mohammad rezā (1821 1850)

با عنوان «الواحد الاول یا هو ... الواحد الحادی من بعد العشره».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7159/5

آغاز: الواحد الاول یا هو بسم الله الأمنع الأقدس انا الله لا اله الا اناوان مادونی خلقی قل آن یا خلقی ایای فاعبدون؛ انجام: يوم القيمة عند الله لتتجون. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج عنابی لایی، 16 سطر (5/5 × 10/5)، قطع: بغلی، اندازه: 15×10سم [ف: 16-469]

• بیان / بهائیت / فارسی

bayān

باب، علی محمد بن محمد رضا، 1236؟-1266 قمری

(bāb, "alī mohammad ebn-e mohammad rezā (1821 1850)

محل تألیف: ماکو در عقاید بابیه در 9 واحد که هر واحد شامل ابوابی است؛ و تفسیری است از «بیان» عربی که با بیان آن را کتاب آسمانی می پندارند.

آغاز: بسم الله الا منع الاقدس، تسبیح و تقدیس بساط قدس عز مجد سلطانی را لایق که لم یزل ولا یزال بوجود کینونیت ذات خود بوده و هست

انجام: و اگر در آن روز هستی خواهی دید که کل ماهیان بحر بیان به آن ماء زنده ولی از آن محتجب و لتطهرن انفسکم علی حق ما انتم علیه مقتدرون

چاپ: چاپ شده.

[دنا 578/2 (10 نسخه)؛ نسخه های منزوی 1753/2؛ فهرستواره منزوی 158/7]

شرح و حواشی:

1- شرح بیان

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8858

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 18 سطر (1186)، اندازه: 17611 سم (القبائی: 92)

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6117

آغاز و بسم الله الامنع الاقدس؛ انجام: ما اتم علیه مقتدون. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: کاغذ آبی فرنگی، جلد: میسن تریاکی،

233، 19 سطر، اندازه: 13/2 × 20/5 سم [ف: 2-64]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14621

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: حدود قرن 13؛ دارای سرلوح زیبای مرصع، با زمینه طلا و لاجورد، حواشی در برگ آغازین

مرصع و رنگین، بین سطور با طلا دندان موشی شده، مجدول مذهب، با کمند طلایی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول

مطلا، 207 گ، 18 سطر (12/5 × 6/5)، اندازه: 13 × 20 سم (ف: 37-43)

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22656

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: شکری، جلد: اسقاطی، 28 سطر (8 × 19)، اندازه: 16 × 27 سم [رایانه]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 910

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: دکتر عطاء الله؛ کاغذ: سفید، جلد: گالینگور، عطف تیماج مشکی ضربی زرکوب،

245 گ، 19 سطر (7 × 14)، اندازه: 10 × 14 سم آسنا: فی:

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 558 ط

آغاز: بسم السبحان المنیع اللمیع بدیعا الهی انت؛ انجام: و تقدس آثارک عما انت ... و انک صادق بصیر . بخش الواح و مناجات؛ خط:

نستعلیق شکسته، کا: مطرز الرضوان، تا: 9 ربیع الاول 1272 ق؛ در روی برگ اول آمده: «هذه كلمات ناجی بها عبد الله لاهل البیان

مطرز الرضوان في سنه 1272؛ مهر: مطرز الرضوان»؛ جلد: تیماج سرمه ای یک لا، 333ص، 12-13 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف]:
[25- 24/3]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3778/1 ف

پاریس S. P. 1070 (بلوشه 129/1 ش 164 و 204/4 ش 2255):

بی کا، تا: 1279ق، 284گ (1-284پ) [فیلمهاف: 2-247]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6750

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1289ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 19 سطر (7×15)، اندازه: 13×22 سم [الفبائی: 92]

9. تهران، دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گر کانی؛ شماره نسخه: 4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ قطع: ربعی (نشریه: 5-619)

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5710

آغاز: الباب المذكور في بيان أن العباد ... جوهر این باب آنکه

ص: 261

سالکین سبیل ایمان. انجام: نعمة الوراق في سدرۃ المنتهی فسبحان ربنا الأعلى. بخشی است از بیان (نسخه مفصل)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ در فهرست رایانه ای مؤلف را میرزا حسینعلی نوری دانسته؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ ضربی عطف قهوه ای، 224ص، 13 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 12×19سم [ف: 17-165]

11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23674

آغاز: برابر؛ انجام: بقاء الله توزقون و لدیہ عفرون ... 1317 خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1317ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 19 سطر (8×18)، اندازه: 12×20سم [رایانه]

12. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه: 96

بی کا، تا: 1320ق [نشریه: 5-341]

13. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23386

آغاز: برابر؛ انجام: فی یوم چهارشنبه سیزدهم شهر جمادی الأول سنه 1346

خط: نسخ، بی کا، تا: 1346ق، کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 20 سطر (11×17)، اندازه: 16×20سم (رایانه)

14. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23682

آغاز: بسملة الله الأمنع الاقدس تسبح و تقدس؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، 18 سطر (6×12)، اندازه: 10×17سم [رایانه]

15. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18383/3

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی مجموعه نوازی؛ اندازه: 13×21سم [رایانه]

16. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23256

آغاز: بسملة الله الأمنع الاقدس تسبیح و تقدیس بساط؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه ای، 20 سطر (11×16)، اندازه: 18×20سم [رایانه]

17. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 71

آغاز: اوست اول ... یظهروه الله و اوست اول من آمن بمن ظهر و اوست شیء واحد ... و بعد مخفی نباشد بر ناظر این کلمات که خداوند خلق قرآن را عبور فرمود؛ انجام: و اگر در آنروز هستی خواهی دید که کل مامیان بحریمان بان ماء زنده ولی از آن محتجب و لتظهرن انفسکم علی حق ما انتم علیه مقتدرون

خط: نستعلیق خوش، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی مایل به حنایی، جلد: مقوایی روکش تیماج تریاکی، 146، 17 سطر

(9/5×14/5)، اندازه: 20/5×15 سم [ف: 65]

18. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3733/2

آغاز: قیامت آن چه کرده باطل نگردانی به زیارت نفوس ایشان تأثیر نکرده باطل می شود آن چه کرده ای و همچنین در قرآن مبین و اخذ ثمره و حکم کن و محتجب مشوا از مبدء الوجود؛ انجام: در هر حال باید مراقب باشد که اگر ابتهاج نیاورد نفس را هم محزون نگردند و اگر نفسی نفسی را قدر ذکر شیئی حایل شود بر آن حدود الهیه [...] می آید زیرا که هیچ عمل مثل این نبوده و نیست نزد خداوند در شدت

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا، 27 گ، مختلف السطر، اندازه: 18×22 سم [ف مخ: 1-289]

19. یزد؛ فرمند، محمد علی؛ شماره نسخه: 2

کا: غلامعلی رئیس شیرازی، بی تا [نشریه: 4-463]

• البیان = بیان البیان بهدایة الرحمن / بلاغت عربی

11

al-bayān = bunyān-ul bayān bi-hidāyat-ir raḥmān

رستمی، ابوبکر، ق 13 قمری

(rostaṁī, ābū-bakr (- 19c

کتاب مختصری است در بیان اصول علم بیان و موضوعات اربعه آن از تشبیه و مجاز و کنایه و تعریض. سپس اقسام هر یک از این چهار موضوع به خصوص تشبیه را بیان نموده است.

آغاز: الحمد لمن لیس ابتداء الهیته آیسا و الشکر لمن آیس انتهاء الوهیته لیسا و الصلاة و السلام علی من عمت بعثته جن و انس علم البیان اصول و قواعد تتعلق باظهار المراد و بیان للمعنی الواحد بتراکیب بعضها اوضح دلالة علیه من بعض انجام: کقولک لمن اذاک -: اذ تاتینی فستعرف جزاء الايذاء، و انت تريد المخاطب وغيره لكن المخاطب مراد من نفس اللفظ، وغيره من سوقه و خارج من الكلام.

[دنا 578/2 (6 نسخه)]

1. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1053/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 11 گ (1پ-11ر)، اسطر، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 3-286]

2. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2191/2

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه مرکز احیاء جلد 286/3 تعیین شد؛ کا محمد شریف سنندجی، تا: 1223ق، جا: قریه اکری تاس (من قری قصبه ساوج بلاغ)؛ محشی با امضای «عبدالحکیم، منه، حق چلبی، عبدالرحیم زیارتی، میراز جان»؛ جلد: تیماج زرشکی با گوشه و با عطف پارچه، گ، 14 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف مخ: 1-287]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17176

خط: نسخ، بی کا، تا: 1291 ق [د.ث. مجلس]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16051/3

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب در فهرست «الاستعارة في علم البيان» است که همراه نام مؤلف به استناد نسخه مرکز احیاء میراث جلد

286/3 تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: موسی بن عیسی، تا: 1320ق، جا: مسجد احمر در بلده ساوجبلاغ؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوای عطف و گوشه چرم، 13 گ، 10 سطر، اندازه: 15/8×22/1 سم [ف: 12-500]

ص: 262

5. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 114/2

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب در فهرست «بنیان البیان بهدایة الرحمن» آمده که همراه نام مؤلف به استناد نسخه مرکز احیاء میراث جلد 286/3 تعیین شد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکی ضربی دارای ترنج، 3 گ (3ر-5پ)، اندازه: 21/5×17 سم [ف: 1-138]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3831/7

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه مرکز احیاء میراث جلد 286/3 تعیین شد؛ خط: نسخ، کان محمد صادق، بی تا؛ محشی با نشان «من تقریر الاستاد لکاتبه الحقیق الفقیق محمد صادق، منه ص، محمد صادق، عبدالحکیم، مطول» و در پایان بیشتر آنها جمله «آه من الموت و حالاته و عذابه» دارد؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، 10 گ (46پ-55ر)، 11 سطر (6×12/5)، اندازه: 15×21 سم [ف: 17-64]

• بیان (رساله در علم) / ادبیات / فارسی

(bayān (r. dar `elm-e

تهرانی، جواد، ق 14 قمری

(tehrānī, javād (- 20c

تاریخ تألیف: 5 محرم 1343 ق مؤلف محصل کلاس سوم علوم سیاسی است که در مدت پنج روز این جزوه را نوشته است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 775

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 5 محرم 1343 ق؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 65 گ، 14 سطر (7×13)، اندازه: 17×10/5 سم [ف: 17]

• بیان (منظومه در) / معانی بیان، شعر / عربی

(bayān (manzūme dar

ملا محمد علی

mollā mohammad `alī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17417 ض

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

مؤلف این کتاب بدان عقیده است که باید علم بیان را آموخت تا بتوان به استدلال صحیح و احتجاج با دیگران پرداخت، چه اینکه شناخت مقدمات استدلالی متوقف است به شناخت دقائق ادبی استدلال کننده تا بتوان حق را از ناحق تشخیص داد. در این بخش کتاب، علم معانی و بدیع بررسی شده با نکاتی کلامی و عقلی و گویا بخشی از «مفتاح العلوم» سکاکی است.

قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 112

آغاز: الکلام فی تکملة علم المعانی و هی تتبع خواص تراکیب الکلام فی الاستدلال .. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 18 مصحح، روی برگ اول کتاب را از علامه حلی دانسته اند و باید تحقیق دقیق شود؛ تملک: جمال الدین کربلانی و فرزندش علاء الدین علی بن جمال الدین کربلانی؛ جلد: تیماج قهوه ای روشن، 58 گ، 19 سطر، اندازه: 16×23/5 سم [ف: 1-74]

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 297/3

فقط مبحث ارث است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عزالدین بن عبد علی بن اسماعیل جزائری، تا: 1097ق، مصحح؛ 16 گ (138 - 153)، اندازه: 13/5 23/5 × سم [نسخه پژوهی: 3-89]

و بیان آداب المبتدی / عرفان و تصوف / فارسی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26320

آغاز: بسمله. حمد له، الذي ... دقائق العرفان؛ انجام: چو شمع ز آتش عشق تو جان گدازانند.

خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا؛ من متکلمات العبد الاقل امیر الزاهدی ... من متکلمات العبد الاقل الراجی عفوره الصمد علی محمد بن محمد بن اسماعیل عفی عنهم؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی زرکوب دارای ترنج و سرترنج، 25 سطر (11×18/3)، قطع: وزیری، اندازه: 17/5×25 سم [رایانه]

رساله ای است در بیان آسیا و طریق گردش و استعمال آن.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1982/1

آغاز: حمد خداوندی را جلت عظمته ... اما بعد مختصری است در بیان آسیا

خط: نستعلیق، بی کاه، بی تا، 3گ، 23 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 3-159]

• بیان آنکه حاضر بودن به از غایب شدن (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی

(bayān-e ān-ke hāzer būdan beh az qāyeb Šodan (r. dar

ص: 263

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883؟ قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/25

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13؛ 2 ص (641-642) [مختصر ف: 114]

• بیان آنکه در قیامت انبیا نفسی نفسی گویند (رساله در) عرفان و تصوف / فارسی

(bayān an-ke dar qiyāmat anbiyā nafasī nafasī gūyand (r. dar

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883؟ قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/29

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13؛ 1 ص (647) [مختصر ف: 114]

• بیان الآيات الناسخة / علوم قرآن / عربی

bayān-ul āyāt-in nāsixa

قاجار، علی اصغر بن سنجر، -1377 قمری

(qājār, ‘alī asqar ebn-e sanjar (- 1958

آیات ناسخ و منسوخ را در دو «قسم» جمع کرده است: 1. آنچه در احادیث شیعه آمده؛ 2. آنچه در احادیث اهل سنت آمده. در ابتدا در مقدمه ای معنای نسخ را بیان می کند، سپس آیات در قسم اول و پس از آن آیات در قسم دوم را می آورد، و به دنبال هر آیه احادیث دال بر آن موضوع را با تحقیقاتی از خودش با عنوان «اقول» می آورد. این رساله گرچه مختصر است جامع است.

کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: فيه تعريف النسخ و امکان وقوعه في احكام الله تعالى و بيان الآيات الناسخة، فائدة النسخ رفع الحكم الثابت في الزمان السابق و از الله كاتب = مؤلف، بی تا [تراثنا: س ش 4-26]

• بیان ابنیه / اسناد / فارسی

bayān-e abniye

در این رساله ابتدا وقف نامه شاهزاده حسام السلطنه محمد تقی شاه قاجار هشتمین پسر فتحعلی شاه و فرمانروای دارالسرور بروجرد است. در روضه الصفای ناصری (پایان جلد 9) در آنجا که از شاهزادگان یاد می شود نام او به میان می آید. از این رساله بر می آید که او سودای پادشاهی در سر می پخت و از این رو است که مؤلف او را شاه می خواند، پس از وقف نامه ساختمان های شاهانه که این شاهزاده در بروجرد ساخته است در آن یاد شده بدین گونه: میدان، تالار، دیوان خانه، دفتر خانه، باغ جنت، برج اسد، تالار بهشت امین، تالار خلدبرین، شمس العماره، قصورحور، عمارت دلگشا، عمارت فرح بخش خلوت قدیم، زین خانه خاصه، خفوت سمت شاه نشین، تالار دیوان خانه، خلوت سمت شمالی، عمارت خواجه سرایان، ناظر خانه و شربت خانه و آشپزخانه، حمام قدیم، حمام جدید، چار حوض، چاه منبع، انبار غله و غیره، جته خانه، قورخانه، باغات و عمارات دارالسرور، قصر خقان تپه غربی شاه، بیدستان غربی تپه، عمارت نشاط قلعه بحرین. در آن از لطایف المدایح رساله که به نام شاه و در وصف عمارتها و باغ ها نوشته شده یاد می شود. در صفحه عنوان نسخه ما کتاب به نام بالا خوانده شده است.

تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 153 -ج

آغاز: الحمد لله الذي وقف على خلوص بعض الضمائر... بسملة شاهد كلامي که مشاطه کلک فصاحتش در افاده معنی بدیعه هر هفت گروه؛ انجام؛ ورعایا و برایا گوار باد برب العباد... تحریر فی شهر ربیع الاول 1237 خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الاول 1237ق؛ مجداول؛ کاغذ؛ فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی گرداگرد و عطف تیماج سبز، 44گ، 10 سطر (13×7/5)، اندازه: 14×21سم [ف: 1-49]

← بیانات ← رساله البیان

• البیانات / فلسفه / عربی

al-bayānāt

اسعد، عبدالله، ق 10 قمری

(as ad, 'abd-ol-lāh (- 16c

تاریخ تألیف: سه شنبه شوال 945؛ محل تألیف: رشت رساله های فلسفی است در بیان وجود و اقسام آن و با اشاره به اثبات واجب تعالی با دلایل فلسفی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1641 - 9/191

آغاز: فی بساط عدالته الی یوم اراد... و یأمر بقرائته حتی یتبین تفاوت آراء العلماء و تهافت انظار نقص الحکماء... آن کتابی هذا یسمى بالبیانات... و اعلم ان مفهوم الوجود المطلق لیس معنی مصدریة یرادف الی کون و الحصول؛ انجام: کالاجسام العنصریة خاصیة الافاضة من غیر ایضا وبها ولنکن مختصرین بهذا القدر من بیان الاحوال الأخریة فی هذا المختصر حامدین لله و مصلین علی

ص: 264

نبیه و ولیه افضل البشر و آله ... فان الحق احق بان يتبع و اليق بان ينصح و انا المؤلف عبدالله المشهور باسعد ... خط: نستعلیق، کا: عزالدین محمد حسن بن محمد علی استرآبادی نجفی حائری انصاری، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 61گ، 16 سطر، اندازه: 11×15/5 سم [ف: 2-653]

• بیانات اهل شریعت / عرفان و تصوف / فارسی

bayānāt-e ahl-e Šarī'at

مختصری است مشتمل بر چند «فصل» و «مقدمه» از بیانات و سخنان اهل شریعت و اهل حکمت و اهل وحدت در شناسایی عالم کبیر و مبدء و معاد و ارواح و مقامات آن ها و جز آن.

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 745/7

آغاز: بدان که مرکب چهار آمدند و تهجی بیست هشت و کلمه سه دور این هیچ سخن نیست که مفردات ملک و ملکوت بیست هشت می باشد؛ انجام: لایزال عبدي يتقرب إلي بالنوافل حتى احببته فاذا احببته كنت سمعه الذي يسمع به وبصره الذي يبصر به و يده التي يبطش بها و رجله التي يمشي بها و مؤید این حدیث نیز این حدیث مبارک است العبودية جوهره كنهها الربوبية

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، فوایدی در کلمات لطیفه در توحید، طریقه حکمت، در شناختن نفس، قوای نفسانی؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 14گ، 23 سطر، اندازه: 21×13 سم [ف مخ: 1-286]

• بیانات شیبانی / مواعظ / فارسی

bayānāt-e Šeybānī

کاشانی، فتح الله بن محمد کاظم، ق 14 قمری

(kāšānī, fath-ol-lāh ebn-e mohammad kāzem (- 20c)

به دستور: مظفر الدین شاه قاجار خطابه های ادبی است که مؤلف به سبک «مقامات حمیدی» و

حریری» در دوازده «مقامه» انشاء و ایراد نموده مقامه 1. تطبیق این عصر مبارک به عهد ملك عادل کسری بن قباد در بیان برخی کلمات انبیا و حکما؛ 2. بیان برخی کلمات تورات به روشی که بعضی از ائمه اسلام (ع) تفسیر فرموده؛ 3. مقالات پیر فرزانه معتکف آستان قدس مرتضوی؛ 4. مقالات درویش معتکف مسجد سهله؛ 5. مقالات پیر مرد ملاح کنار دریای نجف؛ 6. مقالات مجوس نو مسلمان؛ 7. مقالات مرد مدنی؛ 8 مقالات ساربان شوشتری؛ 9. ذکر اکرام و احسان خسرو صاحبقران خلد الله ملکه به توسط وزیر دربار امین سلطان دام اجلاله؛ 10. نصیحت فرزند خود نورعلی؛ 11. مکارم اخلاق شاهنشاه؛ 12. ختم عنوان. مؤلف از تألیفات دیگر خود بدین ترتیب نام برده است: خطاب فرخ، مقالات، جواهر مخزون، لآلی مکنون، درج درر، گنج گوهر، فتح و ظفر، مسعود نامه،

کامرانیه، زبده الآثار، یوسفیه، نصایح منظومه، شرف الملوک و دیوان اشعار. آغاز: عنوان کتاب بیانات شیبانی. هو الله تعالی. بسمله، حمد

و سپاس بی قیاس و ثنا و ستایش بی آرایش و درود نامعدود آفریننده را سزا است که بن و بود او را چنانکه اوست نتوان دانست. سر وحدت در نیابد هیچ کس***حیرت آمد حاصل دانا و بس. انجام: تا سخن پارسی در میان است در زبانها جاری و در زمانها ساری بلکه از لغتی به لغتی دیگر ترجمه ها خواهد شد. [دنا 579/2]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 480

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (ظاهرة)، تا: قرن 13؛ با سرلوح زر و آبی، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، فلفل نمکی، جلد: ابره تافته سبز مقوایی، 188 گ، 15 سطر (8×15/5)، اندازه: 22×13/5 سم [ف: 1-462]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7689

آغاز و انجام: برابر خط نستعلیق شکسته، بی کا، بی تاب بی کا، بی تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: پارچه قرمز، 163 گ، 15 سطر، اندازه: 22×13 سم [ف: 26-184]

• بیانات شیخ فضل الله درباره مشروطیت / حکومت و سیاست / فارسی

bayānāt-e Šeyx fazl-ol-lāh darbāre-ye mašrūtiyat

نوری، فضل الله بن عباس، 1259-1327 قمری

(nuri, fazl-ol-lah ebn-e abbas (1843-1909

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17794

نسخه چاپی منحصر به فرد؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• بیان الإجماع علی منع الاجتماع علی بدعة الغناء و السماع / فقه / عربی

bayān-ul ijmā' alā man '-il ijtimā' 'alā bid'at-il ġinā' wa-s samā

بقاعی، ابراهیم بن عمر، 809؟-885 قمری

(beqā'ī, ebrāhīm ebn-e 'omar (1407-1481

دارای چند «فصل» و «باب». مؤلف مطالب خود را ذیل عنوان «مطالب» به طریق سؤال مطرح و پاسخ داده است.

[دنا 579/2]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: در 3464

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم و به ثقتی، الحمد لله الذي جعل

ص: 265

اولیاء يستمعون القول فيبتعون أحسنه و خذل اعداه فتبعوا السواد فكانت طريقتهم اقبح شيئي و احسنه و اشهد ان لا اله الا الله؛ انجام: و حسبنا الله و نعم الوكيل، هذا آخر ما اورده من كتاب الاجماع على منع الاجتماع في بدعة الغنا و السماع، قد تم و لله الحمد قال ذلك جامعه سيدنا و مولانا الشيخ الإمام العالم العلامة الحافظ المتقن ناصر السنة و قامع البدعة ابي الحسن الشيخ برهان الدين البقاعي الشافعي رحمه الله تعالى رحمة واسعة و اعاد من بركاته علينا و على المسلمين آمين بمحمد و آله آمين و كان الفراغ من نسخ هذا الكتاب المبارك في نهار الخميس ثالث عشرى شهر رجب الفرد الاصب المبارك من شهور سنة سبعة و اربعين و الف من الهجرة النبوية على صاحبها افضل الصلوة و ازكى السلام و لله الحمد و المنة خط: نسخ، بی کا، تا: رجب 1047ق؛ جلد: مقوا با ته چرمی، 64گ، 25 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 1-143]

• بیان الاحسان لأهل العرفان / عرفان و تصوف / فارسی

bayān-ol ehsān le-ahl-el 'erfān

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، 659-736 قمری

(alā' -od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262-1336'

تاریخ تألیف: شب دوشنبه 19 رمضان 713ق در یک شنبه 13 ذیقعده 712ق در شهر مدینه به او الهام شده است که آن را برای فرزند خود محسن الدین بنگارد و به این نام بنامد. دارای چهار فصل است. 1. آلهی؛ 2. نبوت؛ 3. ولایت؛ 4. وضع الرسالة.

آغاز: سپاس نامتناهی پادشاهی را که به علم ازلی کل لطیف انانیت دارد. اما بعد چون به حکم قد علم کل اناس ... فرزند عزیز ابوالموهب محسن الدین محمد را از راه تعارف در ترکستان روحا با این بیچاره

[دنا 579/2؛ الذریعة 175/3؛ فهرستواره منزوی 158/7]

1. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 2844/7

آغاز: برابر؛ انجام: بفضلہ العظیم غیر الممنون ... و جعله من العلماء صورة خط الشيخ ... و تعین نکنند و الله الموفق ... بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی، 52گ (270-321پ)، 15 سطر، اندازه: 9×17سم [ف: 3-268]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5525/1-ف

بی کا، بی تا، 52ص (78-129) [فیلمهاف: 3-165]

← بیان احکام الاخره ← مسئله فی احکام الاخره

• بیان احوال و هابیان / تاریخ / فارسی

bayān-e ahvāl-e vahhābeeyān

(qodsī, 'abbās-qolī ebn-e mlrżā mohammad-e sānī (19c

تاریخ تألیف: 1253ق؛ محل تألیف: تفلیس ترجمه بخش وهابیان از جلد نهم کتاب لغات الفنون است. در ابتدا آورده است: «در مجلد نهم کتاب لغات الفنون روسی که بهترین مصنفات این طایفه به اهتمام مشترک حالا تألیف می سازند، بیان احوال وهابیان را خواندم که بسیاری از سیاحان انگلیس و فرنگی در مصر و عربستان فراهم آورده اند، چون این مقدمه غریبه بیان مجملی از اوضاع عربستان و اظهار بعضی از عقاید اسلام به سیاق تحریر آورد، پی می کند و هم چند گاهی پیش از این در مجلس شریف خدایگانی مورد فیوض ربانی

جامع فضایل انسانی اخ العلوم و ابوالمعانی المجتهد عبد الفتاح الطباطبائی مد الله ظله العالی صحبتی رفته بود، فلهمذا نوشته مذکوره را به زبان فارسی ترجمه نمودم که اهالی دیار ما نیز به احوال و عقاید آن طایفه اطلاعی بهم رسانند. امید از اهل کمال و اصحاب مقال آنکه اگر در سیاق ترجمه و بط عبارت نقصانی ملاحظه کنند، آن را به قلت استعداد و ضیق مجال حقیر حمل نموده، اصلاح فرمایند. بیت: پوشیدن عیب دگر خصلت خوبست *** وین خلعت فاخر همه را ستر عیوبست. در 21 ذی حجه سنه 1253 مطابق 6 مارت سنه 1838 مسیحیه در دارالسرور تفلیس ترجمه نمود عباسقلی بن میرزا محمد خان باکویی مذهب وهابی را که چند گاهی پیش از این، انقلابات دینیه در میان اعراب و آوازه شهرت در اکثر اقلیم افکنده بود».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1585 عکسی

آغاز: در مجلد نهم کتاب لغات الفنون روسی ... بیان احوال وهابیان ... شیخ محمد در سنه 1691 مسیحیه؛ انجام: حالا مذهب وهابی در دیار یمن و عمان مجددا قوت می یابد، چنان که بسیاری از سپاه محمد علی پاشا را در سال گذشته در یمن و حجاز ایشان تلف کرده اند. نسخه اصل: آکادمی علوم جمهوری آذربایجان، باکو، شماره b-2482؛ خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن 13، 25ص، 15 سطر عکسی [ف: 4-537]

• بیان ادیان / ادیان و مذاهب / فارسی

bayān-ol adyān

رازی علوی، محمد بن حسین، ق 5 قمری

(rāzī a'lavī, mohammad ebn-e hoseyn (- 11c

تاریخ تألیف: 485ق

متن کوتاهی است در شرح ادیان و مذاهب اسلامی و کهن ترین کتاب فارسی در زمینه ملل و نحل است که اکنون در دسترس

می باشد، مؤلف آن را در پنج «باب» نگاشته: 1. اعتقاد اکثر خلق به صانع عزوجل؛ 2. بیان مذهب هایی که پیش از اسلام داشته اند؛ 3. بیان حدیث حضرت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم)؛ 4. باین مذهب های اسلامی؛ 5. یاد کردن حکایات و نوادر گروهی که دعوی های باطل کرده اند.

آغاز: سپاس و ستایش آفرید کاری راست، جلت قدرته که ما را بذات خویش شناس کرد و راه معرفت و شناخت خویش بر دل های ما پیدا کردانید.

انجام: و این ملحدان فاسق و فاجر و کذاب و دشمن خدا و حضرات ائمه اند و در کفر ایشان شکی نیست، و الله اعلم

چاپ: به کوشش عباس اقبال از روی چاپ شفر، که از روی نسخه پاریس بوده و باب پنجم را نداشته چاپ شده، سپس باب پنجم آن را آقای دانش پژوه از روی نسخه آقای مهدوی در فرهنگ ایران زمین چاپ کرده اند؛ هاشم رضی با توجه به چاپ اقبال و افزوده هایی در سال 1342 ش آن را چاپ کرد.

[دنا 580/2 (9 نسخه)؛ نسخه های منزوی 1722؛ فهرستواره منزوی 2033/3 و 156/9]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9286

آغاز: برابر؛ انجام: هر گاه که من بر «جولا مکان بر گذشتی فرا بیکدیگر بودند و گفتندی.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9، افتادگی: انجام؛ تملك: اسماعیل با مهر «بنده آل محمد اسماعیل» (بیضوی)؛ جلد: تیماج زرد بدون مقوا، 70 گ، 13 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف: 24-72]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 849/7

نسخه اصل: پاریس 1356 S. P.؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 877ق؛ 17 سطر [فیلمهاف: 1-542]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13037/1

آغاز: برابر؛ انجام: و اکنون از ایزد تعالی می خواهیم تا ما را براه راست نگاهدارد و از خذلان معصوم دارد، فانه جواد کریم، تم الباب الرابع من کتاب بیان الادیان. شامل چهار باب است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «محمد ابراهیم» (بیضی)، «العبد المذنب محمد 1230 (بیضی)، «المهدی من هدیت» (مربع)؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، 37 گ، 5 سطر، اندازه: 11/5 × 17/5 سم اف: 33-77]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10137/6

آغاز: برابر؛ انجام: و با مردم به شمشیر می گفت.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مهر: «الوائق بالله الغنی علاء الدین بن منصور الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج کرم رنگ با عطف و گوشه تیماج مشکی، عص (127-132)، اندازه: 20/5×13/5 سم [ف: 32-175]

5. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7108/2

تا سبعمیه و در پایان آمده که «نسخه همین بود ان شاء الله توفیق رفیق شود بدست آورده تمام کنیم»؛ خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد بن محمد تقی همدانی، تا: یک شنبه صفر 15 (=1005)ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ لایی، 19ص، 16 سطر (863/5)

و (17×7)، قطع: ربعی، اندازه: 19×12/5 سم [ف: 16-456]

6. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: 35/4

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن الخطیب، تا: 1040ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 9گ (40-48پ)، 14 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 28]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3525/4 - ف

نسخه اصل: نسخه آقای بنی آدم. با باب پنجم و کامل ولی دیباچه ای ندارد. با آنچه چاپ شده مختلف است از جمله نامی از احسن الکبار در آن نیست ولی به جای آن مطالب بیشتری دارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 28 ربیع الثانی 1063ق، قطع: رحلی [فیلمهاف: 2-161]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23739

آغاز: بیان الادیان 485 هجریه ... کتاب بیان الادیان؛ انجام: تمام شد در شهر صفر 1376 اصغر الموسوی غفر له خط: نستعلیق تحریری، کا: اصغر موسوی، تا: قرن 14؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا [رایانه]

9. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1/10510

خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا، قطع: وزیری [میراث شهاب: س 8 ش 4-49]

10. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3935/2 - ف

نسخه اصل: مجلس؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-284]

• بیان الاسرار = شرح مصباح الشریعة / شرح حدیث / فارسی

bayān-ol asrār = š.-e mesbāh-oš šarī'a

زاهدی، حسین بن ابدال، ق 11 قمری

(zāhedī, hoseyn ebn-e abdāl (- 17c

چهل باب از کتاب «مصباح الشريعة و مفتاح الحقيقة» که منسوب به امام صادق (عليه السلام) و مشتمل بر صد باب در موضوعات مختلف اخلاقی و اعتقادی می باشد را انتخاب و ترجمه و شرح کرده است. وی «مصباح الشريعة» را از سخنان امام صادق (عليه السلام) و گرد آوری شهید ثانی معرفی نموده و در این مورد چنین می نگارد: «اما بعد بر سالکان عارف و عارفان موحد پوشیده نماناد که مضمون حدیث الشريعة اقوالی و الطريقة افعالی و الحقيقة احوالی بر عالمیان ظاهر است بناء علی هذا حضرت امام الناطق ... جعفر الصادق علیه السلام در صدد و تبیین وی در آمده معانی او را به عبارات مختلفه و اشارات لایقه بیان فرموده ... و شیخ زین الدین المشهور بشهید ثانی توفیق تألیف آن یافته به

مصباح الشریعه و مفتاح الحقیقه موسوم گردانیده اند و کمترین بی بضاعت شیخ حسین زاهدی ... چهل باب از ابواب که به سرحد اناث رسیده است و محتاج الیه سالکان است ابراز نموده به عبارات فارسی و الفاظ قریب به فهم شرح نماید و در ذیل هر باب آنچه از مشایخ عظام بالاصالة و یا بالمشافهة معلوم او شده باشد بنابر مصلحت وقت معروض نموده آید ...». ابواب آن عبارت است از: معرفت، رضا، افتتاح الصلوة، صوم، حج، جهاد و ریاضت، اقتدا، توبه، ذکر، عزلت، صمت، نوم، زهد، تقوی، صدق، ورع، اخلاص، توکل، تقویض، یقین، حب الله، شوق، راحت، حسن خلق، غض البصر، تکلیف، اخذ و عطایا، حزن، بر الوالدین، آفة العلماء، معرفة الجمیل، مدح و ثناء، طمع، فساد، وسوسه، صفة الدین، حسد، خوف و رجاء و حقیقة العبودیة. وی نخست تمام متن یک باب را نقل می کند و با عنوان شرح به ترجمه آن و سپس با عنوان «بیان» به تفسیر و توضیح و نقل سخنان دیگران و روایات دیگر می پردازد. پس از پایان شرح و بیان چهل باب خاتمه ای در بیان مبدأ و معاد نهاده که ناقص است و ظاهراً بیش از این تألیف نشده است. آغاز: حمد و ثنای که مقربان ملاء اعلی و منشیان عالم بالا و خلوت نشینان خطه غیرا نسخه ای از ادای آن عاجز آیند ... اما بعد سالکان و عارفان موحد پوشیده نماند که مضمون حدیث الشریعة اقوالی و الطریقه احوالی و الحقیقه حالی بر عالمیان ظاهر است بناء علی هذا حضرت امام ناطق ... جعفر الصادق (علیه السلام) در صدد تبیین وی در آمده و معانی او را با عبارات مختلفه و اشارات لایحه بیان فرموده اند و فتح الباب خزائن او نموده و اعظم الموحدین و قطب المجتهدین شیخ زین الدین المشهور شهید ثانی توفیق تألیف یافته ...

[دنا 580/2 (11 نسخه)؛ نسخه های منزوی 1066؛ رجوع شود به مقدمه آقای محدث بر شرح عبد الرزاق گیلانی بر مصباح الشریعه که با کوشش و تعلیقات ایشان چاپ شده و نیز لغت نامه دهخدا: زاهدی - شیخ حسین؛ الذریعه 115/26؛ فهرستواره منزوی 158/7]

1. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 295

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1016ق؛ یادداشتی درباره کتاب و مؤلف که مؤلف مصباح الشریعه را شهید ثانی دانسته، در برگی پایانی یادداشتی در باره تاریخ کتابت از محمد در رمضان 1339؛ جلد: تیماج قرمز، 140گ، 15 سطر، اندازه: 19×12 سم [ف: 1-216]

2. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 430

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1016ق؛ کاغذ: سپاهانی (نشریه: 11-905)

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8650

آغاز: برابر؛ انجام؛ اگر چه هست عیان از فروع او ذرات ... خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ واقف: سید علی اصغر اصغر زاده موسوی، اردیبهشت 1338، کاغذ: نباتی آهاری، جلد: تیماج مشگی ضربی با ترنج و سرترنج، 134 گ، 15 سطر، اندازه: 21×14 سم [ف: 14-122]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4093

آغاز: افتاده در دیباچه: و لکن الله رمی و مشار الیه و ما ینطق ... و معتمد علیه ابن هو الا وحی یوحی ... شاهابجها ... (پاره شده) وز معجزه جان دشمنان را خستی؛ انجام: بحق الحق و النبی المطلق. یا رب بکرم فعل بدم پنهان کن ** رنج سكرات بر تنم آسان کن (دیباچه و پایان) و شعر او هم در آن هست (ص 28)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، 136، 14 سطر (6×14)، اندازه: 17×11 سم [ف: 13-3071]

خط: نستعلیق، بی کا، تا: صفر 1249ق؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن سیاه، 18 سطر، اندازه: 23×14سم [ف: 5-420]

آغاز: برابر؛ آغاز خاتمه: خاتمه در بیان مبدأ و معاد انسان موافق مذهب اهل شریعت و طریقت؛ انجام پایان شرح: خواجه علی صفوی: دین میطلبی ز راه حق دور مشو*** وز بهر جهان غافل و مغرور مشو / نور دو جهان طلب ز طاعت میکن*** در راه تو ظلمت است بی نور مشو. پایان نسخه: و شکی نیست هر که ذات واحد را محیط شناسد بمجموع مظاهره

خط: نستعلیق تحریری، کا: ابراهیم بن زین العابدین اصفهانی نعمة اللہی، تا: 1290ق؛ کاتب در دنباله خاتمه بدون اشاره به تمام شدن و یا نشدن کتاب شرحی جالب توجه و مشتمل بر نکات تاریخی نوشته که عینا (با اغلاطی که دارد) نقل کرده می شود: «گر بهم بر زده بینی خط من عیب مکن*** که مرا محنت ایام بهم بر زده است. در حالت بیحالی و افسردگی (!..!) تمام از ناملایمات ایام بخصوص از باب بلیه عام که درین سال میشود (!) کم نام بر تمام اهل ایران واقع گردید و قحط عظیم رخ نمود که هیچ بینندهای نبیند انشاء الله تعالی که نصف ممالک ایران از درد جوع مردند و نصف از نصف دیگر که ربع باشد بممالک فرنگستان و اروپا و انگلستان و روم و روس و افغانستان و طایفه ترکمانیه رفتند و بسیار دیگر بمرض حسبه (!) که اشد از طاعون بود مردند و در دارالخلافه طهران که مقرر سلطنت عظمی (!) بود در کوچه و بازار از مرده پشته ها و در خارج شهر قبرستان کوه و تلها و مناره ها بلند شده بود از بی کفایتی صدراعظم جدید ایران که میرزا حسین خان و مشیرالدوله قزوینی اصل است لیکن تمام ناس بقدر قوه هر یک نگاه داری و دفن و کفن اموات کردند بخصوص از رجال دولت و گرانی جنس در دارالخلافه بحدی شد که گندم خرواری پنجاه تومان و جو خرواری چل تومان شد لکن (!) قلیل ایامی که گندم و آردیکه از آهک و گچ و زرت و بعضی چیزهای دیگر در آن بود از حاجی ترخان و سایر ممالک روسیه آوردند همین قدر بود که هر کس از آن نان خورد جان بدر نبرد و مرد بخصوص فقرائی که از بلاد متعدده بدربار معدلت مدار پناه

آورده بودند و از جانب دولت نگاهداری میکردند و از تمام تجار و متمولین پوله اعانت هواله (!) بودند بقدر صد هزار تومان پول اعانت فرستادند لیکن از این آرد و نان و آش در تمام مهمان خانه های دولتی روزی اقلا یکهزار نفر جان از ورطه دنیا بصاحل (!) آخرت میبرد و در سایر ولایات از قبیل خراسان و اصفهان و قم و کاشان و همدان کار مردم از گوشت حیوانات گذشت و بخوردن گوشت اطفال و اموات کشانید باری دریچه (!) حالتی با آنکه الله الحمد اسباب معیشت و گذران آماده و دلخواه (!) بود از افسردگی (!) ابنای جنس مشغول به تحریر این رساله شدم و شبها را اوقات صرف نویساندن یکهزار و دو بیست و نود هجری رخ نمود و گرانی بارزانی مبدل شد بقسمی که هیچکس تصور نمیکرد که باند که زمان این نعمت حاصل شود بلکه در چند سال دیگر محال میدانستند و الحال گندم خرواری چهار تومان و جو دو تومان و سایر حبوبات بهمین قیاس است و اینک پادشاه جمجاه ناصرالدین شاه روانه تماشا خانه های فرنگستان و اصلا مبول (!) باشد و در بیست و دوم شهر حال که صفر المظفر 1290 میباشد نقل مکان بقریه کند (!) و در چهاردهم شعر ربیع الاول اخبار دولتی نموده اند که در انزلی گیلان وارد کشتی بخار شده از سمت آرسیه مهمان دولتین میباشند و با اعتماد خود ششماه صفر (!) دو ساله میکنند تا چه مقدر شده باشد حرره اقل سادات حسینی ابراهیم بن زین العابدین اصفهانی (!) نعمت اللہی فی لیل سه شنبه شانزدهم شهر مذکور من شهر 1290؛ کاغذ: فرنگی رگه دار و چهار خانه، جلد: مخملی بنفش داغ کرده، 359 ص (1 359)، مختلف السطر، قطع: نیم خشتی، اندازه: 5×13/20 سم (ف: 483-10]

7. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: 132

آغاز: و من جزا می دهم به روزه، پس روزه داشتن؛ انجام: پس بر شما باد دوری از منافق صوری و همواره.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی رنگ، جلد: مقوا با روکش کاغذ ابری عطف مشمع، 16 سطر (8×18)، اندازه: 19×12/5 سم [ف: 107]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7180

آغاز: برابر؛ انجام: من آن کرم کز من مسکین آمد ×× آنچه از کرم و فضل تو آید آن کن خط: نسخ، کان محمد رضا ویشلقی، تا: 29 ربیع الثانی 1310 ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای، 112 گ، 17 سطر، اندازه: 20×13 سم [ف: 18-317]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9275

آغاز: برابر؛ انجام: اگر چه هست عیان از فروغ او ذرات ... ملتمس دعای خیر است فی سنه 1318

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد رضا، تا: 1318 ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه ای، 18 سطر (7×15) [الفبائی: 92]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 14781

آغاز: برابر؛ انجام: واو است از عبادت نمودن تو و دعای تو و بدرستی که خوانده است ترا

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [الفبائی: 524]

11. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4057/103

آغاز: برابر؛ انجام: و این آواره بیدای سرگردانی را باخلاص بارشاد فرمایند. زبان حقایق ترجمان بطعن ورد او نگشایند خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج محمد زمان بن کلبعلی مططب خراسانی، بی تا، کاغذ: قورخانه، جلد: میسن قهوه ای ضربی، 15 گ (175-189ر)، اندازه: 19×23/5سم [ف: 7-192]

• بیان الاسرار عرفان و تصوف / عربی

bayān-ul asrār

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17723 ض

بی کا، بی تا (د.ث. مجلس)

• بیان اسرار الطالبین بتوفیق رب العالمین = بیان

الاسرار للطالبین / عرفان و تصوف / عربی

bayān-u asrār-it ṭālibīn bi-tawfīq-i rabb-il 'ālamīn = bayan-ul asrar li-t-talibin

؟ کورانی، یوسف بن عبدالله، -768 قمری

(kūrānī, yūsof ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1367

همان که برخی از محمد بن احمد مرسی (-460ق) دانسته اند. در تشویق به تصفیه باطن تا انسان به مقام حقیقت بتواند رسیدن و بیان اعمال و عبادات ظاهر شریعتی و باطن حقیقتی و بعضی آداب مخصوص اهل حق و حقیقت به روش اهل تصوف و عرفان همراه با نقل بعضی از روایات و گفته های بزرگان عرفا در بیست و چهار فصل» به عدد حروف «لا اله الا الله محمد رسول الله» و ساعت های شبانه روز: فصل 1. بیان رجوع الانسان الى وطنه الاصلی؛ 2. رد الانسان الى اسفل السافلین؛ 3. حوانیت الأرواح في الجسد؛ 4. بیان عدد العلوم؛ 5. بیان التوبة والتلقین؛ 6. بیان اهل التصوف؛ 7. بیان الاذکار؛ 8 شرائط الذکر؛ 9. روية الله تعالى؛ 10. الحجب الظلمانية و النورانية؛ 11. بیان السعادة و الشقاوة؛ 12. الفقر و التسمية بالصوفية؛ 13. الطهارة الباطنة و الظاهرة؛ 14. صلاة الشريعة و الطريقة؛ 15. طهارة المعرفة في عالم التجريد؛ 16. زكاة الشريعة و الطريقة؛ 17. صوم الشريعة و الطريقة؛ 18. حج الشريعة و الطريقة؛ 19. الوجد و الصفاء؛ 20. الخلوة و العزلة؛ 21. اوراد الخلوات؛ 22. الوقعات في المنام و السنة؛ 23. بیان اهل التصوف (فرقهم)؛ 24. الخاتمة. آغاز: بسملة. الحمد لله القادر العليم الفاطر الحكيم الجواد الكريم الرب الرحيم منزل الذكر الحكيم وبعده فالعلم أن العلم اشرف منقلبة و اجل مرتبة و ابهى مفخرة و اربح متجرة به يتوسل إلى توحيد رب العالمين

انجام: علمک کاف عن المقال و کرمک کاف عن السؤال صل علی سید المرسلین و آله اجمعین و اغفر لنا و لوالدینا و للمسلمین تمت
الرسالة الشریفة بتوفیق الله و سمیت بیان الاسرار و الاسماء التسعة و هذا اصول الاسماء و لا نهاية لفروعها و الله اعلم

[دنا 580/2 (5 نسخه)؛ الأوقاف العامة موصل 104/2]

1. تهران: ملک، شماره نسخه: 4194/1

آغاز: برابر

انجام: بالنبی العربی و آله الاخیار. یوم الجمعة الآخر من شهر ذی القعدة فی سنة تاریخ ثمان و ثمانین بعد الالف بی کا، تا: آخر ذیقعه
1088ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن یک لا یشمی، 60گ (آپ-60پ)، 14 سطر، اندازه: 10/1×16/2 سم [ف: 7-253]

2. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1623/1

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، 58گ (1-58) [نسخه پژوهی: 3-154]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 195/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: یک شنبه صفر 1127ق؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 24گ (57پ - 80پ)، 21 سطر، اندازه: 15/5×22 سم
[ف: 1-226]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10872/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد قزقز عجلونی، تا: جمعه 25 شعبان 1274ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 32گ (ور-40پ)، 21 سطر،
اندازه: 14×20 سم [ف: 27-293]

5. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 750

آغاز: بسمله. قوله تعالی ثم اورثنا الكتاب الذین اصطفینا من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه و منهم مقتصد ... اما بعد فلما خلق الله تعالی روح
محمد علیه السلام اولاً من نوره كما قال الله تعالی خلقت روح محمد صلی الله علیه و سلم من نوری؛ انجام: برابر

نسخه حاضر خطبه کتاب را ندارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ فاقد جلد، 30گ، 16 سطر، اندازه: 22×17 سم [ف: 2-31]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11711/3

آغاز: برابر

در فهرست با دو عنوان «رساله در عرفان» و «بیان الاسرار» آمده و ناشناس و آنچه از آغاز رساله اول و انجام رساله دوم نقل کرده، آغاز و انجام این رساله است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ واقف: یحیی معرفت، 1365، 35 گ (15-49)، 23 سطر، اندازه: 15×8 سم [ف: 51-34]

← بیان الاسرار للطالبین ← بیان اسرار الطالبین بتوفیق رب العالمین

• بیان الأسرار للطالبین / عرفان و تصوف / عربی

bayān-ul asrār li-t-tālibīn

رساله عرفانی کوتاهی است در چند «فصل»: 1. بیان اهل تصوف که 12 گروه اند؛ 2. صفاتی که شایسته است سالک متصف بدان باشد.

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 678/2

آغاز: فصل فی بیان اهل التصوف و هم اثنی عشر نفرة أحدهم سنیون وهم الذین أفعالهم و أقوالهم موافقة للشريعة و الطريقة و هم أهل السنة و الجماعة؛ انجام: یا راحم المذنبین علمک کاف عن المقال و کرمک کاف عن السؤال و صلی الله علی سیدنا محمد و آله أجمعین فاغفر لنا و لوالدینا و للمسلمین أجمعین. تمت الرسالة الشریفة بتوفیق الله و سمیت بیان الأسرار للطالبین.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1270ق؛ 4 گ (5-18)، 14 سطر، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 1-80]

← بیان الاسرار للطالبین و الأسماء التسعة للتصفیة ← بیان اسرار الطالبین بتوفیق رب العالمین

• بیان الأسفار الأربعة / عرفان و تصوف / عربی

bayān-ul asfār-il arba'a

قمشه ای، محمد رضا بن ابوالقاسم، 1241-1306 قمری

(1826 1889) qomšē-7, mohammad rezā ebn-e ab-ol-qāsem

وایسته به: الحکمة المتعالیة فی الأسفار الأربعة العقلیة = اسفار اربعة صدر الدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (979-1050) رساله عرفانی فلسفی درباره معنی اسفار اربعة، که هنگام تدریس «اسفار» ملاصدرا نگاشته است.

آغاز: الحمد لمن لیس فی الوجود الا هو السبحان المنزه عن النقص و الشین حمدا مقسدا عن المین و الرین

انجام: هذا ما استفدت من ملاحظة کلمات القوم و تتبع مباحث الكتاب

1. قم: مركز احياء؛ شماره نسخه: 1490/7

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعليق، كا: احمد بن محمد رضا بن فرج الله زنجاني، تا: 1319-1344ق؛ جلد: مقوايي عطف تيماج قرمز، 3گ (53ر - 55ر)، اندازه: 11×18 سم [ف: 4-336]

2. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: 3مجموعه بدون شماره

آغاز: اعلم أن السفر هو الحركة عن الموطن او الموقف متوجها الى المقصد بطي المراحل وقطع المنازل؛ انجام: برابر كا: محمود بن أبي الفضائل الحسيني، تا: دوشنبه 23 ربيع الثاني

ص: 270

1347ق، جا: نجف [دليل المخطوطات: 1-154]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5759/3

آغاز: هذا ما كتبه الاستاد ... محمد رضا الأصفهاني بداية شروعه مباحثة الاسفار. بسمله. السفر هو الحركة من الموطن او الموقف متوجها الى المقصد؛ انجام: برابر خط: نستعليق ريز، كا: محمود بن ملاصالح بروجردى شاگرد آقا محمد رضای قمشه ای، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن لیمویی ضربی، 21 سطر، اندازه: 13/6×21/8

سم [ف: 9-23]

• بیان الأسفار الأربعة / عرفان و تصوف / عربی

bayān-ul asfār-il arba a

زنجانی، احمد بن محمد رضا، ق 14 قمری

(- 20c (zanjānī, ahmad ebn-e mohammad rezā

وابسته به: الحكمة المتعالية في الأسفار الأربعة العقلية = اسفار اربعة؛ صدرالدين شيرازى، محمد بن ابراهيم (979-1050) مانند رساله سابق به گونه ديگر که زنجانی از استاد خود شنیده و به عنوان تعليق بر «اسفار» ملا صدرا نگاشته شده است.

[دنا 581/2]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1490/8

آغاز: في بيان الأسفار الأربعة كما سمعتها من الاستاد واضبطها، السفر الأول من الخلق إلى الحق؛ انجام: وفقنا الله و اياك للسیر في بعض مراتب الأسفار التي يمكن لأمثالنا السیر فيها

خط: نسخ و نستعليق، كا: احمد بن محمد رضا بن فرج الله زنجانی، تا: 1319-1344ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 2گ (55ر - 56ر)، اندازه: 18611سم [ف: 4-336]

• بیان الاشكال فيما حكي عن المهدي من الأقوال / كلام و اعتقادات / عربی

bayān-ul iškāl fi-mā hakā 'an-il mahdī min-al aqwāl

قاسمی، حمیدان بن یحیی، ق 6 قمری

(- 12c (qāsemī, hamīdān ebn-e yahyā

پاسخی است از نسبت هایى که به الامام المهدي لدين الله حسين بن القاسم عياني داده اند. در این رساله بعضی از گفته های وی را نقل

کرده و طی فصولی چند در آنها بحث می کند و همه گونه نسبتها را با آوردن اقوال وی رد می کند.

[دنا 581/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7407/10

آغاز: أما بعد حمدالله تعالى على جزیل آلائه و صلواته على النبي محمد خاتم أنبيائه و على السابقين و المقتصدین من أنبائه؛ انجام: فان الله سبحانه لم يجعل حججه خيرة فاسدة و كتابة مفردة ليس معه من ذرية الرسول معين.

خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن حسین الداعی، تا: 1336ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 7گ (150-156ر)، اندازه: 17×25سم [ف: 19-

[207]

← بیان اعتقاد ← اعتقادات

← بیان اعتقادات اهل سنت ← عقائد النسفی (ترجمه)

• بیان الاعتقاد في ما يكثر اليه احتياج العباد / كلام و اعتقادات / عربی

bayān-ul i'tiqād fi mā yakṭir ilay-h iḥtīyāj-ul 'ibād

عامری، یحیی بن ابی بکر، 816-893 قمری

(āmerī, yahyā ebn-e abī-bakr (1414-1488'

مصنف بعد از آنکه رساله ای به فارسی در بیان اعتقاد تألیف کرده بود به خواهش جمعی کتاب حاضر را در بیان عقاید به عربی جهت سهولت حفظ برای مبتدئین پرداخته و بیشتر آن گرفته شده از آثار ابوحنیفه و اصحاب وی بدون اظهار نظری از خود مؤلف است و آن را در سه «باب» قرار داده: 1. مسائل الاعتقاد سی و دو فصل؛ 2. مسائل الفاظ الکفر و کلمات الارتداد ده فصل؛ 3. مسائل کتاب الاستحسان مما یكثر اليها احتياج العباد شش فصل. آغاز: الحمد لله المتوحد بازلی الوجود والذات و المتفرد بقدم النعوت و الصفات ذاته منزه عن التغير و اختلاف الحالات. [دنا 581/2 (3 نسخه)]

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 612/2

آغاز: برابر؛ انجام: آن نقش خاتم رسول الله كان ثلاثة اسطر الاول محمد و الثاني رسول و الثالث الله و كان نقش خاتم علی بن ابی طالب رضي الله عنه الملك لله تم المختصر في بيان الاعتقاد.

خط: نسخ، بی کا، تا: 886ق؛ مهر: «محمد امین صلاحی» (کروی)؛ تملک: حسین الأديب اغریبوزی با مهر «عبدہ حسین» (مکعبی)؛ از موقوفات رمضانیه واقف: آقا ابراهیم، 1230؛ جلد: تیماج روغنی، پشت جلد اسلیمی، 35 گ، 19 سطر، اندازه: 13×18 سم [ف:

[324]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 442/2

عکسی نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-393]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 895/2

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-94]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8416

آغاز: برابر؛ انجام: و من أنکر آیه من آیات القرآن أو استهزأ بها.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 8گ، اندازه: 22×16سم [ف: 15-22]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18276 ض

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

ص: 271

bayān-e a' dād

در بیان اعداد و وفق و روش آنها و نهادن الواح به طریقی که استادان این فن گفته اند، به طوریکه همه بتوانند از این علم استفاده کنند نه به روش رمز و اشاره چنانچه معمول استادان سابق بوده، با عنوان «ضابطه - ضابطه»..

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 19/110 - 3780/10

آغاز: بسمله، الحمد لله لم یزل ولا یزال ولا یتغیر عن الحال الی الحال ... این رساله ایست در بیان اعداد و وفق و روش آن و نهادن الواح به طریقی که استادان این علم فرموده اند؛ انجام: واگر سه باشد در خانه یازدهم و اگر دو باشد در خانه شانزدهم و اگر یک باشد در خانه بیست و یکم و صورت شکل این است والله اعلم بالصواب. خط: نسخ، بی کا، تا: 24 ذیقعدہ 1288ق؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه ای، 5 گ، 20 سطر، اندازه: 13/5×21

سم [ف: 2-649]

← بیان افعال الحرارة و البرودة و خواصها و کیفیت تولد البیاض و السواد و سائر الالوان ← مکاتبات الکاتبی و الطوسی (الحرار و البرودة)

bayān-u aqsām-il qadīyyat-il maḥṣūra

آمدی، محمد

āmedī, mohammad

رساله ای است، در بیان اقسام قضیه محصوره از مباحث منطق، مؤلف ضمن نقل نظریات دیگران، به شرح آن پرداخته است. آغاز: بسمله، یقول الفقیر محمد الآمدی: ان القضية أما علی ثلاثة اقسام: حقیقیة و خارجیة و ذهنیة، كما ذهب سید المحققین منهم الشریف الجرجانی، او علی قسمین، بان یکون الحقیقة أعم منها و لا یوجد بها قسم آخر.

[دنا 581/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14638/13

آغاز: برابر؛ انجام: و أن الخارجیة سواء كانت کلیة او جزئیة موجبة أو سالبة أعم من وجه من الذهنیة سواء كانت کلیة او جزئیة موجبة أو سالبة، هذه جدولہ ... خط: نسخ، کا: اسماعیل حلبی، تا: نیمه دوم قرن 12؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره زده، 6 گ (87-92ر)، 27 سطر، اندازه: 1687 سم [ف: 81-37]

← بیان اقطاب ← قطبیه

• بیان الفاظ کفر و موهم خطر / کلام و اعتقادات / عربی

bayān-e alfāz-e kofr va mūhem-e xatar

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 152/4 - ف

نسخه اصل: حسین چلبی ش 1184؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 756ق [فیلمهاف: 1-420]

• بیان الامر بین الأمرین علی ما هو علیه فی البین / کلام و اعتقادات / عربی

bayān-ul amr bayn-al amrayn 'alā mā huwa 'alay-h fi-1 bayn

مراغی، حسن بن عبدالرحیم، -1300 قمری

(marāqī, hasan ebn-e 'abd-or-rahīm (-1883

رساله ای در موضوع جبر و تفویض که مفصل تر از رساله دیگر مؤلف می باشد که چند سطر از آغاز هر دو رساله یکی است. آغاز: بسمله، الحمد لله الواحد بالتوحيد الحاجز بين البحرين و الرب العادل بالامر بين الأمرين. اقول لابد في بيان المراد بحيث يطمئن الفؤاد ... منها ما ورد عن ابي الحسن على بن محمد العسكري عليهما السلام في تفسير الجبر و التفويض ... انجام: فقال عليه السلام لو قلت غير هذا الضربت الذي فيه عينك و لقد كتبنا في بيان سر الخلقة و كشف ستر الخليفة ما يثبت به حقيقة سر الحكمة و سريره المعرفة فمن اراد ذلك فليرجع اليه فانه ام العلوم و الأسرار ... كتبه بالتائيد والسديد من الأئمة الأطهار ... و انا العبد ...

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5159/1

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان جبر و اختیار آمده است که به استناد فهرست مرعشی 418/38 تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1259ق، 10گ (پ-10ر)، 14 سطر (8×16) [ف: 15-240]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15136/6

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، 6گ (19-24)، 20 سطر، اندازه: 8×16سم [ف: 38-418]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2027/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: رستم بن بیجن، تا: 1259ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 10گ (پ 27-136)، 15 سطر، اندازه: 13/5 ×

20سم [ف: 6-33]

• بیان الاوراد / دعا / فارسی

bayān-ol awrād

نوری برزنجی، احمد، -1325 قمری

ص: 272

در فضیلت و فواید بعضی از سوره و آیات قرآنی و بعضی از اوارد کوتاه.

آغاز: بسم الله و الحمد لله و الصلاة و السلام على رسول الله، برادران نزد صوفیه و فخر رازی حدیث هست. انجام: لهذا بسیار می خواهند برای حفظ از آن آلام بیغایت عقبی مشتتها بکشیم. [دنا 581/2, فهرستواره منزوی 159/7]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9348/4

آغاز: بسم الله و الحمد لله و الصلاة و السلام على رسول الله، برادران نزد صوفیه و فخر رازی حدیث هست؛ انجام: لهذا بسیار می خواهند برای حفظ از آن آلام بیغایت عقبی مشتتها بکشیم.

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: ابراهیم بن حاج فیض الله سندجی، تا: شنبه 8 ذیقعه 1312ق؛ جلد: مقوایی عطف و حواشی تیماج قهوه ای، 17گ (77-93پ)، 15 سطر، اندازه: 5/16 × 5/20 سم [ف: 1389-24]

← بیان اوزان شرعی ← اوزان شرعیه

• بیان الایمان / عرفان و تصوف / فارسی

bayān-ol Īmān

تألیف میر نعمت الله در تطبیق احکام شریعت به آداب طریقت.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 67/9

انجام: چنگ در گفته یزدان و پیامبر زن و رو*** کانچه قرآن نبود جمله فسونست و هوس / اول و آخر قرآن ز چه با آمد و سین*** یعنی اندر ره دین رهبر تو قرآن و بس... تمت الرساله بتاریخ شهر ذیقعه الحرام 1083 در قصبه طیبه بهشت نشان ماهان حسب الامر ملازمان ذی شان نواب مستطاب فکلجناب مرتضوی انتساب مستغنی الالقاب مرتضی ممالک اسلام و مقتدای طوایف انام قطب فلک سیادت و نجابت و مهر سپهر هدایت و نقابت الشریف بتشریفات الطاف اله ثمره شجره سید نورالدین نعمت الله میرزای خدایگانی میرزا شاه ابوالمهدی اید الله ظلالة العالی مرقوم گردید. بنده زاده دولتخواه محمد هادی. خط: شکسته نستعلیق عالی، کا: محمد هادی بن محمد صادق ماهانی، تا: ذیقعه 1083ق، جان ماهان؛ کاغذ: ترمه بسیار نازک و ظریف اصفهانی، جلد: تیماج یک لا تریاکی، 12 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 18×10/5 سم [ف: 493-7]

← بیان اینکه انسان مرکب است از ده لطیفه ← ده لطیفه

• بیان اینکه دلیل فرض است (رساله در) / عرفان تصوف / فارسی

(bayān-e Īn-ke dalīl farz ast (r. dar

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883 قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/32

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13؛ 2ص (649-648) [مختصر ف: 115]

• بیان البدیع / بلاغت / فارسی

“bayān-ol badī

فندرسکی استر آبادی، ابوطالب بن میرزا بیگ، -1100 قمری

(fendereskī estarābādī, abū-tāleb ebn-e mīrzā beyg (1689

کتاب در علم بیان و بدیع شامل یک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه: در تعریف علم بیان و علم بدیع؛ مقاله 1. تشبیه و استعاره و کنایه دارای چند فصل؛ مقاله 2. محسنات کلام (فن بدیع)؛ خاتمه: در سرقات شعری و مسائل نزدیک به این. آغاز: بسمله، افتتاح بیان بدیع روشن ... چراغ دودمان امامت ... سلطان سلیمان پادشاه الصفوی الموسوی ... اما بعد چنین گوید ... ابوطالب بن میرزا بیگ الموسوی الفندرسکی که این رسالهای است مختصر موسوم به «بیان بدیع» در بیان اقسام تشبیه و استعاره و کنایه و آنچه کلام را به حسب معنی حسن بخشد که محسنات معنوی گویند و آنچه به حسب لفظ حسن بخشد که محسنات لفظی گویند. در ضمن یک مقدمه و دو مقاله و یک خاتمه...

[الذریعة 178/3 ؛ دنا 581/2 ؛ ریحانة الادب 232/3 ؛ روضات الجنات 114؛ کنی و القاب 31]

1. تهران؛ ملکی؛ شماره نسخه: 1685

آغاز: برابر؛ انجام: در مصنفات خویش گوید ... اللهم كما جعلت ... فانك الاول و انت المنتهى.

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1099ق؛ با سرلوح، مجدول مذهب، دارای یادداشت عرض 1105، 18 شوال 1127 و 16 ربیع الثانی 1115؛ تملک: سید مرتضی موسوی؛ کاغذ: کاغذ ترمه سمرقندی، جلد: پارچه قهوه ای، 170 ، 11 سطر، اندازه: 12/4×19 سم [ف: 65-2]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5980/1

آغاز: برابر؛ انجام: عن تشییب الضلال بالرشاد و اختم عاقبة أمورنا بالحسنى فانك الاول و انت المنتهى ... تحریرا بتاريخ ... سنه 1114، بگوید که با رحم الراحمین بیامرز ذنب نویسنده

خط: نستعلیق خوش، کان ابوطالب بن ملک جابر انصاری غوریانی، تا: 1113ق، کاغذ: اصفهانی شکری در دو نوع جلد:

تیماج سرخ ضربی، 144ص (2-145)، 17 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 17-356]

• **البيان البدیع فی ابن بزیع / رجال / عربی**

al-bayān-ul badī' fī ibn-i bazī

صدر، حسن بن هادی، 1272-1354 قمری

(sadr, hasan ebn-e hādī (1856-1935

تاریخ تألیف: 15 صفر 1338ق؛ محل تألیف: کاظمین این رساله در این است که محمد بن اسماعیل که در صدر پاره ای از روایت های کافی آمده محمد بن بزیع می باشد نه بر مکی پابندقی. رساله پس از هشت «مقدمه کوتاه دارای دو «مقام» است: (دلیل اینکه این شخص ابن بزیع می باشد، دلیل اینکه کس دیگر نیست). دو وجه الحاقی بر این رساله از مؤلف برای شیخ علی زاهد قمی فرستاده شده و وی آنها را در پایان این نسخه افزوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10109/2

آغاز: الحمد لله الهادي لما اختلف فيه من الحق و الصلاة على خير الخلق محمد و آله ائمة الحق اما بعد فيقول العبد الراجي فضل ربه؛
انجام: في بلد الكاظمين على مشرفها من الصلاة و السلام ما يملأ الخافقين و يقربه العالمين

خط: نسخ، کان محمد کاظم بن احمد بن محمد جعفر موسوی جزائری، تا: 1360ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 42گ (17پ-58)، اندازه: 31×10سم [ف: 26-76]

• **بیان بشارات کتب سابقه بر پیامبر اسلام (ص) / کلام و اعتقادات / فارسی**

bayān-e bešārāt-e kotob-e sābeqe bar payāmbār-e

eslām

ابوالحسن بن مهدی

ab-ol-hasan ben mahdī

تاریخ تألیف: 1301 ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20792

آغاز: بسم الله و به ثقتی سبحان الذي اسرى بعبيده ليلا؛ انجام: شب سه شنبه از شهر رجب عام 1301 خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛
کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 13 سطر (15×7)، اندازه: 21×14سم [رایانه]

• بیان بعضی حالات فرنگستان که نتیجه آن منجر به جنگ شد / تاریخ / فارسی

bayān-e ba'zī hālāt-e farangestān ke natīje-ye ān monjar be jang šod

ملکم، 1326-1249 قمری

(malkam (1834-1908

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13545/2

آغاز: بیان حالاتی که سبب جنگ فرانسه و پروس شد. سابقاً پولیطیک دول متفقہ آلمانی؛ انجام: تفصیل آن به کتابچہ علاحدہ لازم دارد و خارج از مقصود بود معروض نگردید خط شکستہ نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج یشمی مجدول، 12 گ (56 پ-67 پ)، 14 سطر، اندازہ: 21×15 سم [ف: 37-42]

• بیان البیان فی شرح الاستعارة / بلاغت / عربی

bayān-ul bayān fī š.-il isti'āra

ممودی، محمود، ق 13 قمری

(mamūdī, mahmūd (- 19

شرح مختصر و مزجی است بر «رسالة الاستعارة» ملا ابوبکر میر روستمی هواری (قرن 13 ق). آغاز: بسملة اللہم یسر لنا ما نرید من نظم هذا الشرح فی سلك الاختتام و انعم علينا بنعمة التوفيق على الإتمام، الحمد لله الذي رشح كلامه بر رائع لطائف البیان انجام: و المعنى المعرض المقصود من اللفظ سياقا فهو نفى الاسلام عن الموزي المعين و هذا آخر ما يسر الله تعالى بمنه و لطفه

[دنا 582/2؛ مخطوطات مكتبة الاوقاف المركزية في السلیمانیة 181/5 و 182]

قم، مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 686/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: حسن لاجل (عنایت گیان) سروری کاکہ عنایة، تا: ربیع الأول 1339 ق؛ جلد: مقوا، عطف و گوشہ تیماج سرخ، 27 گ (1 پ-27 پ)، 15 سطر، اندازہ: 21×17 سم [ف: 1-585]

← بیان بیماریها ← علاج الامراض

← بیان التبیان و احتجاج موازین ← دیوان

• بیان التذكرة و بیان التبصرة = شرح التذكرة النصيرية / هیئت / عربی

bayān-ut tadhkira wa tibyān-ut tabṣira = Š.-ut tadhkirat-in naṣīriyya

وابسته به: التذكرة النصيرية = تذكره نصيره؛ نصيرالدين طوسی،

محمد بن محمد (597-672) شرح مزجی نسبتاً مفصلي است بر كتاب «التذكرة» خواجه نصير الدين محمد بن حسن طوسی (672) كه
چون شارح دانشجویان و

ص: 274

آموزگاران را مشغول به حل معضلات و مشکلات این کتاب دیده و نیز بعضی از وی شرحی بر این کتاب خواسته بودند، تصمیم گرفته شرحی با حذف اغلب برهان های هندسی که در مجسطی مذکور است با لفظی آسان و بدون تطویل بیان کند و آن را به همان ترتیب اصل کتاب در چهار «باب» که هر یک دارای «فصولی» است مرتب گردانیده و شرح نموده است. این شرح با هیچیک از شروح تذکره مانند شرح عبدالعلی بیرجندی و شرح شمس الدین محمد خفری موسوم به تکملة تطبیق نمی کند. ولی محتمل است مؤلف آن نظام اعرج نیشابوری (730ق) باشد.

آغاز: الحمد لله الذي خلق السماء متحركة على القطب والمحور والارض ساكنة على شكل الكرة المدورة وصير نور القمر مستفاداً من ضوء الشمس الأزهر.

[دنا 582/2]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 1514

آغاز: برابر؛ انجام: قطعت کلامی علی ذلك حامدا لله ومصليا علی. تا... سنة ثمان وعشرين وسبعمائة هجرية. خط: نسخ کهن، کا: زین الدین یوسف بن حمزه، تا: 819ق؛ کاغذ: ایرانی ضخیم، جلد: تیماج مشکى، 231ص، 21 سطر، قطع: وزیرى، اندازه: 21×12سم [ف: 4-223]

2. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1064

آغاز: برابر نسخه اصلی: کتابخانه شخصی قم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، محشی، در صفحه اول نام کتاب با عنوان «شرح تذکره خواجه نصیر الدین طوسی» و امانت «سید علی محمد» نزد عبد الله حسینی؛ 261ص [عکسی ف: 3-323]

• بیان التنزیل / عرفان و تصوف / فارسی

bayān-ot tanzīl

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق 7 قمری

(nasafī, azīz-od-dīn ebn-e mohammad (- 13c)

در دیباچه می نویسد: دوستان از من خواستند که کتابی جمع کنی که بزرگ تر از کتاب تنزیل باشد و خردتر از کشف الحقایق که تنزیل بسیار مختصر و معانی وی را در نمی توانیم یافتن و کشف الحقایق به غایت مطول و من این کتاب را در ده اصل ساختم و نام بیان التنزیل نهادم: 1. معرفت خدا؛ 2. معرفت عالم اصل؛ 3. معرفت ملک؛ 4. معرفت انسان؛ 5. معرفت نبی و ولی؛ 6. معرفت شریعت و صاحب طریقت و حقیقت این شش اصل را در ولایت ماوراء النهر در شهر نسف که ولایت مؤلف است نگاشته؛ 7. معرفت معجزه و کرامت؛ 8. معرفت وحی و الهام؛ 9. معرفت حیات؛ 10. معرفت معاد؛ 11. معرفت شریعت و طریقت و حقیقت و ایمان و اسلام و احسان؛ 12. معرفت عبارت (عبادت) و شرایط آن و ارکان آن (این اصل بدون شرح است)؛ 13. معرفت معاملات و شرایط و ارکان آن مؤلف گوید: این دو اصل را بعد از ما برادر ما نویسد و سبب نوشتن و نانوشتن آنست که علم من علم وی است و اخلاق من اخلاق وی ... ؛ 14.

معرفت سلوک و شرایط و ارکان آن؛ 15. معرفت خدمت و عزلت و صحبت؛ 16. معرفت بالغ و حر؛ 17. معرفت تقوی؛ 18. معرفت شکر و صبر و رضا؛ 19. معرفت قضا و قدر؛ 20. بیان آنکه مقصود ازین توجه اصل چه بود. در آخر کتاب آمده است این ده اصل در خراسان در ولایت بخیر آباد بر سر تربت شیخ سعدی الدین حموی تمام چنانکه معلوم گردید در آغاز و در آخر اشاره به ده اصل کرده است و عملاً دارای 20 اصل است که در هر اصل چند فصل می باشد.

آغاز: بنام خدائی که بود و هست و خواهد بود. حمد و سپاس بیغایت خدایر است جل جلاله و تعالی کبریا ... چون کتاب تنزیل بر اصحاب عرض کرده اند گفتند ما را کتاب تنزیل تمام نمیشود از جهت آنکه الفاظ وی اندک و معانی وی بسیار باین سبب این کتاب نوشته شد تا کتاب تنزیل را شرح باشد و این کتاب را بیان التنزیل نام نهاده آمده انجام: چون به مبداء خود رسید بازگشت او به مبداء عام خواهد بود.

چاپ: چاپ شده

[دنا 582/2 (10 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 159/7]

1. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 4196/2

آغاز: برابر؛ انجام: کار سالک آنست که از خلق کران گیرد و عزلت اختیار کند که در چنین وقت ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1017ق؛ کاغذ: ترمه بیاضی، جلد: رویه میشن یک لا آلبالوئی، 26گ (16-41ر)، 25 سطر، اندازه: 14/6 × 25/7 سم [ف: 255-7]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10039/3

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: مقصود مسعود فشار ترکمان، تا: 1256-1257ق؛ جلد: تیماج ضربی با ترنج با سر مجدول، 63ص (141-203)، اندازه: 15×21/5 سم [ف: 54-32]

3. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 1152-ف

نسخه اصل: بادلیان 35e؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه 13 محرم 1265ق؛ 99، 15 سطر [فیلمهای دانشگاه تهران-ف: 1-25]

4. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4136/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 59گ (201پ-259)، 15 سطر (12×17/5)، اندازه: 18×29 سم [ف: 11-134]

5. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 10304/3

ص: 275

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بیتا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 44ص (125-82)، اندازه: $20/5 \times 14$ سم [ف: 32-311]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10367/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 34ص (98-65)، 16 سطر، اندازه: $18/5 \times 10/5$ سم [ف: 32-347]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 405/2

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی ضربی، 17 سطر ($7/5 \times 12$)، اندازه: 11×17 سم [ف: 3-416]

8. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4050-ف نسخه اصل: ابراهیم دوزن ولی الدین 1767؛ بی کا، بی تا [فیلمها

ف: 3-8]

9. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5529/4

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی ضربی لایی، 64گ (164-227)، 19 سطر (146)، اندازه:

14×20 سم [ف: 16-29]

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4010/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: پسته ای، جلد: میشن قرمز، 15 سطر، اندازه: $13 \times 20/7$ سم [ف: 7-145]

11. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1342/9

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 32گ، اندازه: 15×20 سم [ف: 3-84]

12. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 21972

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب کاغذ: هندی، جلد: مقوای عطف و گوشه تیماج قهوه ای، 87گ، 17 سطر ($16/5 \times 8/5$)، اندازه:

14×23/5 سم [ف: 2-639]

• بیان التواریخ و الكبائس / تاریخ / فارسی و عربی

bayān-ut tawārīx wa-l kabā'is

محمد حسن بن محمد علی، ق 13 قمری

(mohammad hasan ebn-e mohammad 'alī (- 19

[دنا 582/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 79/3

کاتب = مؤلف، تا: سه شنبه 5 صفر 1227ق؛ فیلم آن در دانشگاه تهران به شماره 3370 موجود است؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی
ضربی و مقوایی، 15ص (26-40)، 21-25 سطر (159)، اندازه: 16×25 سم [سنا: ف: 1-41]

← بیان توحید ← اسرار التوحید

• بیان ثقل اکبر و اصغر گوناگون / عربی

bayān-e seqī-e akbar va asqar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22044

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فيقول؛ انجام: ولعنة الله على اعدائهم اجمعين خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ:
نخودی، جلد: مقوا، 21 سطر (15×10)، اندازه: 14×21 سم [رایانه]

• بیان الثوق في الجواهر الهیولائی / فلسفه / عربی

bayān-ut tawq fi-l jawāhir-il hayūlā'ī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23806

آغاز: بسملة و به نستعين اما بعد فاني لحفاظتي على الأدب مع؛ انجام: فهذا ... مضاعف الكمالات العقلية خط: نستعليق تحریری، بی کا،
تا: قرن 11؛ کاغذ: حنایی، جلد: اسقاطی، 19 سطر (13×8)، اندازه: 13×19 سم [رایانه]

• بیان الجعفریة / عربی

bayān-ul ja'farīyya

تهرانی، محمد جواد

tehrānī, mohammad javād

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

کاتب = مؤلف، بی تا [میراث شهاب: س ش 3 و 4-149]

← بیان جوهر الثمین ← جواهر الاجسام السماویة

• بیان حال الکافی (رسالة في) / حدیث / عربی

(bayan-u hal-il kafi (r. fi

آقابزرگ طهرانی، محمد محسن، 1293-1389 قمری

(āqa-bozorg-e tehrānī, mohammad mohsen (1876-1969

وابسته به: الکافی؛ کلینی، محمد بن یعقوب (-329ق) تاریخ تألیف: شنبه 25 ذیقعده 1374ق؛ محل تألیف: نجف

اشرف (در منزلش) شیخ عباسقلی واعظ چرندابی نامه ای به مؤلف نوشته و از وی پرسیده که آیا در کتاب کافی روایات ضعیف وجود دارد یا خیر؟ و در صورت وجود، چرا کلینی کتاب را به سفراء اربعه، که معاصر وی بودند نشان نداده تا روایات ضعیف را بیرون آورند؟ مؤلف با استفاده از خاتمه مستدرک استادش نوری که

ص: 276

فایده چهارم از فواید دوازده گانه آن به بیان حال کافی اختصاص دارد، در مقام پاسخ بر آمده است.

تهران؛ مجلس، شماره نسخه: 15818/2

آغاز: بسمله. و به ثقتی و اعتصامی الحمد لولیه و الصلاة علی سیدنا محمد نبیه و علی المعصومین الاثنی عشر اوصیاء نبیه و بعد فقد کتب الی العالم الفاضل الخطیب البارع؛ انجام: هذا ما خطر فی نظری القاصر عاجلا عصمنا الله من الزلزل و الحمد لله أولا و آخرة و کتبه فی السبت الخامس و العشرين من ذی القعدة ... آقا بزرگ الطهرانی عفی الله عنه.

نسخه حاضر با ماشین تایپ شده است؛ خط: نستعلیق، کان محسن بن علی مشهور به آقا بزرگ طهرانی، تا: 1327 و 1328 ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 4 گ (137 - 40)، 19 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 44-80]

← بیان حجیة الشهرة (رسالة فی) ← حجیة الشهرة

بیان حدیث الطینة (رسالة فی) / کلام و اعتقادات / عربی

(bayān-u hadīt-i at-tīna (r.-un fi

ایروانی، مصطفی رساله ای در کیفیت جمع بین احادیث طینت و مسأله اختیار در آدمی.

īravānī, mostafa

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 829/3

آغاز: الحمد لله الملك المختار و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد و آله الاطهار؛ انجام: فالالتماس منك دعوة الخیر فی حق ذلك الغیر فانه قریب مجیب و السلام

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: چرم مشکی، 5 گ (73 پ-77 پ)، مختلف السطر، اندازه: 10×15 سم (مؤید: 2-271)

بیان حدیث «ان النظر الی الكعبة عبادة» / حدیث / عربی

«bayān-u hadīt-i «inna-n nazar ila-1 ka'ba 'ibāda

خواجهوی، محمد اسماعیل بن حسین، -1173 قمری

(xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1760

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6475/5

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن ابی الحسن حسینی، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 10 گ (91-100)، 15 سطر (6×10)، قطع: جیبی، اندازه: 10×15 سم [ف: 16-273]

• بیان حدیث «خلع نعلی موسی» / شرح حدیث / عربی

«bayān-u hadīt-i «xala'-a na'lay mūsā

خواجوی، محمد اسماعیل بن حسین، -1173 قمری

(xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1760

از کتاب کمال الدین و تمام النعمة ابی بابویه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6475/1

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن ابی الحسن حسینی، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 4 گ (1-4)، 15 سطر (6×10)، قطع: جیبی، اندازه: 10×15 سم [ف: 16-273]

• بیان حدیث منقول از صفی الدین اشرح حدیث / فارسی

bayān-e hadīs-e manqūl az safi-yod-dīn

خواجوی، محمد اسماعیل بن حسین، -1173 قمری

(xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1760

توضیح حدیثی است که از ملا محمدباقر مجلسی درباره شیخ صفی نقل شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6475/2

خط: نستعلیق، کان ابوالقاسم بن ابی الحسن حسینی، تا: ذیحجه 1268 قبا کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 42 گ (7-48)، 15 سطر (1086)، قطع: جیبی، اندازه: 10×15 سم [ف: 16-273]

• بیان حرکت نقاط از میزان / فارسی

bayān-e harekat noqāt az mīzān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10684/13

آغاز: ببايد دانست که نقاط چون از میزان حرکت کند به کجا می رود دست راست یا دست چپ تا محلی که منتهی شود و این چنان است که؛ انجام: هر نقطه که به آن جا رسد سرنگون می شود در آن جا می شود خط: نسخ، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی یک لا، آگ (32)، 15-21 سطر (15/5×12)، اندازه: 20/17×5 سم [ف: 188-20]

← بیان الحروف ← المقدمة في بيان الحروف

• بیان الحق عرفان و تصوف / عربی

bayān-ul ḥaqq

خبوشانی، محمد بن محمد، ق 8 قمری

(xabūšānī, mohammad ebn-e mohammad (- 14c

تاریخ تألیف: سه شنبه 13 صفر 778ق؛ محل تألیف: یزد اثری از محمد بن محمد خبوشانی مشتهر به شمس خراسانی به نام «بیان الحق»
«لیطابق اسمه مسماه». با سربندهای «باب» و

ص: 277

«فصل» هابی: 1. مقدمات الإیمان؛ 2. الحقيقة؛ 3. متعلقاته. باب یکم در 4 «فصل»: فصل 1. در معنای لغوی ایمان ... 4. در اقسام تصدیق. در انجامه نگارنده تاریخ به پایان رسیدن سه شنبه 13 صفر 778 (ثمان و سبعین و سبعمائة) در شهر یزد آمده است. پس طبیعی است که نگارنده جز حاج محمد خوبشانی نوربخشی قرن 9ق (نقیسی 610/1) می باشد.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 2005/2-عکسی

آغاز: الحمد لله الذي يسبح له السماوات السبع و الارض و من فيهن بافصح لسان ... و بعد، فان اضعف عباد الله و احوجهم إلى غفرانه محمد بن محمد الخبوشانی اصلح الله شأنه؛ انجام: ما ذكرنا في باب المومن به. و الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على خير الانام محمد و آله الطيبين و عترته الطاهرين و اصحابه المنتجبين ... وقع الفراغ من تأليف الكتاب ... على يدي اضعف عباد الله ... محمد بن محمد الخبوشانی المشتهر بشمس الخراسانی، ضمن يوم الثلاثاء الثالث من صفر ختم بالخير و الظفر لسنة ثمان و سبعين و سبعمائة بمدينة يزد. و فرغت من كتابته بعده بخمسة ايام. و سلم تسليمًا كثيرًا ...

خط: تحریری شکسته، بی کا، تا: قرن 9 یا قرن 10؛ 76ص (125 200) [عکسی ف: 1-55]

• بیان الحق / متفرقه / عربی

bayān-ul haqq

حسینی علوی، محمد اشرف بن عبد الحسیب 145ق

hoseynī a'lavī cmohammad ašraf ebn-e 'abd-ol-hasīb

در یک «مقدمه» و یک «بیان» در پاسخ پرسش مولانا علی نقی از شیراز درباره لعن بر ابوحنیفه و نمازی که او ساخته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5894/5

آغاز: بسمله. بعد حمد الله على جزیل آلاله و نعمائه ... چنین گوید ... احمد بن زین العابدین عاملی که بعضی از اخوان الصفاء و خلان الوفاء ... مولانا علیاً نقیاً مفاوضه گرامی باین مخلص نوشته؛ انجام: و بیم ضرر بسیار است که ان الثمرة تنبلی عن الشجرة و الحمد لله حق حمده و الصلاة على و أهله.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، غص، 24 سطر (8×15)، قطع: ربعی، اندازه: 20×12سم [ف: 16-136]

• بیان الحق / کلام و اعتقادات / عربی

bayān-ul haqq

شیخ الاسلام اصطهباناتی، احمد، -1254 قمری

این کتاب دارای دو «مقصد» است: در مقصد اول قصیده میمیه محی الدین بن عربی را شرح داده و گفته این شرح را جناب آقای ذوالریاستین از من خواسته و از نامه او یاد می کند آنگاه گوید که این قصیده در کتاب «ینایع الموده» از عنقای مغرب شیخ عربی درباره حضرت مهدی نقل شده و ما از آن کتاب نقل می کنیم. در مقصد دوم به اثبات مهدویت خاصه پرداخته و بر سخنان بایان و بهائیان اعتراض و خورده گیری بسیار نموده است. آغاز: عینان عینان لم یکتبهما قلم ... هم کلمة الحمد

[دنا 583/2؛ الذریعه 179/3]

1. تهران: نوربخش؛ شماره نسخه: 134

آغاز: برابر؛ انجام: الاقی به الرحمان عند وفاتی.

خط: نسخ، بی کا، تا: ذیحجه 1342ق؛ تقریظ مرحوم سید ابوالحسن اصفهانی مرجع شیعیان به خط و مهر او؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 470ص، 12 سطر، اندازه: 17×22سم [ف: 1-159]

2. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 7477

آغاز: برابر؛ انجام: و اللعنه علی اعدائهم اعداء ... فی ذی الحجه الحرام 1345

خط: نسخ، کا: محمد موسوی اصفهانی، تا: 1345ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 22 سطر (17×9)، اندازه: 13×21سم [الفبائی: 93]

3. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 43/3

آغاز: برابر؛ انجام: و انها قالت ... و غیر ذلك هذا فی اوائل الحال و اما فی الحال فلا تسئل عن الحال و بالجمله. کا: ذوالریاستین، عبدالحسین، بیتا؛ افتادگی: انجام؛ تقریظی از مرحوم سید ابوالحسن اصفهانی مرجع شیعیان آن زمان درباره این کتاب در تاریخ جمادی الثانی 1347؛ کاغذ: فرنگی شطرنجی سفید، جلد: مقوایی، 164ص (280-443)، اندازه: 17×22سم [ف: 1-54]

• بیان الحق / کلام و اعتقادات / فارسی

bayan-ul haqq

فارسی، محمد علی بن عبدعلی، ق 13 قمری

(fārsī, mohammad 'alī ebn-e 'abd-e--alī (- 19c

تاریخ تألیف: 16 جمادی الاول 1269ق

کتاب «الشیخیه» تألیف عبد الصاحب الدوانی (-1263 ق) که در پاسخ سؤالات شیخ عبدالرحیم و بیان مسائل مهم کلامی و اعتقادی

شیخیه نگاشته شده است. مترجم رساله حاضر را در ترجمه آن برای استفاده فارسی زبانان نگاشت. آغاز: بسملة الحمد لله الذي ازاح
العلل في التكليف و سوى التوفيق بين الضعيف و الشريف مكن اداء المامور و سهل سبيل اجتناب المحذور و الصلاة و السلام على
وسائط الكائنات و علل الممكنات

انجام: و العن أعدائهم و مخالفهم و غاصبي حقوقهم و موالى

ص: 278

اعدائهم و معادی اولیاء هم ابد الابدین و دهر الداهرین و السلام خیر ختام و افضل کلام

[دنا 583/2؛ فهرستواره منزوی 157/9]

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2408

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 16 جمادی الاول 1269ق؛ دارای خط خوردگی و قلم زدگی است؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 128گ، 24 سطر، اندازه: 16×22سم [ف مخ: 1-287]

• بیان الحق / فارسی

bayān-ul haqq

تهرانی، محمد جواد

tehrānī, mohammad javā

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره جلد او 2؛ کاتب = مؤلف، بی تا [میراث شهاب: س 5 ش 3 و 4-149]

• بیان الحقایق / عرفان و تصوف / فارسی

bayān-ol haqqāyeq

رشیدالدین فضل الله همدانی، 648؟ - 718 قمری

(rašīd-od-dīn fazl-ol-lāh-e hamadānī) (1251-1319)

رشید همدانی فهرست جامع تصنیفات خود را با ذکر ابواب و فصول پرداخته است که به انضمام برخی نسخ خطی آثار او دیده می شود. (از جمله رجوع کنید به لطایف الحقایق، نسخه ملک،

که آقای غلامرضا طاهر آن را به هنگام چاپ آن کتاب در مجلد دوم صص 4-21 گذاشته است. یکی از نگارش های او که در آن فهرست نام برده و جزئیات آن را شرح داده، بیان الحقایق است مشتمل بر هفده رساله بدین شرح: 1. سؤال سلطان؛ 2. نصیحت سلطان؛ 3. سؤالات علماء؛ 4. تفسیر آیه «ولو شئنا الأتینا»؛ 5. تفسیر «و لو علم الله فیهم خیرا»؛ 6. تفسیر سوره انا انزلناه؛ 7. حقیقت الوان و تفسیر آیه الله نور السموات و الأرض؛ 8 حروف و تحقیق مباحث آن؛ 9. فواید زیارت تربت بزرگان؛ 10. نصیحت اخوان؛ 11. تحقیق سبب جدری؛ 12. بیان حرارت و انواع آن؛ 13. دوام خلود در بهشت و دوزخ؛ 14. بیان حقیقت خرقة و مناسبت نسبت به امیر المؤمنین کرم الله وجهه؛ 15. شرح حدیث أنا مدینة العلم و علی بابها؛ 16. شرح معقول و منقول؛ 17. ناسخ و منسوخ. این فهرست بر اساس نوشته خود رشیدالدین همدانی است در فهرست «کتاب جامع التصانیف رشیدی» به آن توجه داده شده است. از بیان الحق جز این نسخه که از

محتوای آن گزارشی نیامده، نسخه دیگری معرفی نشده جز آنچه مربوط به رساله نهم این رساله بوده و آقای مایل هروی آن را در «مجموعه رسائل خطی فارسی» دفتر دوم به چاپ رسانده است.

حجم این تنها نسخه که فیلم آن در دانشگاه تهران است نشان می دهد که نسبتاً مفصل است و ممکن است همه مباحث را در بر گیرد. چاپ: بخشی از آن که رساله نهم این رساله است در «مجموعه رسائل خطی فارسی» دفتر دوم، زمستان 1368، با تحقیق مایل هروی چاپ شده است. ark: مقدمه مایل هروی بر تصحیح قسمتی از این رساله در مجموعه رسائل خطی فارسی»، دفتر دوم، بنیاد پژوهش های آستان قدس رضوی، بهار 1368ش]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 568-ف

نسخه اصل: قلیچ علی پاشا ش 853؛ خط: نسخ، کا: محمد بن سید اسفراینی، تا: چهارشنبه 24 ربیع الاول 711ق؛ 524ص، 21 سطر
فیلمهاف: 1-292]

• بیان حقایق احوال المصطفی / عرفان و تصوف / فارسی

bayan-u haqayiq-i ahwal-al-mustafa

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883؟ قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

دارای: رسائل منثور و منظوم جمالی اردستانی در 7 بخش، مصباح الأرواح، احکام المحبین، نهاية الحکمة، بداية المحبة هداية المعرفة، فتح الأبواب، شرح الواصلین، مهر قلوب، سپس قدرت نامه، نصرت نامه و فرصت نامه و مرآة الحبيب است و چند رساله دیگر و رباعی عرفانی، سپس رباعیاتی در شرح شعری از افضل الدین کاشانی به نام صفوة اهل التحقيق و رباعیات و قصیده و یک مثنوی در شرح آثار اردستانی. چاپ: عمده این رسائل جدا جدا در ضمن رسائل پیر جمال اردستانی چاپ شده است.

[دنا 583/2؛ فهرستواره 304/10]

شرح و حواشی:

1- فتح الابواب و حقیقة الاداب؛ جمالی اردستانی، جمال الدین محمد (814-883)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1321-ف

نسخه اصل: پاریس 813. S. P.

(بلوشه 1757)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 853گ، 21 سطر [فیلمهاف: 1-594]

• بیان الحق بضمن الصدق / فلسفه / عربی

bayan-ul haqq bi-diman-is sidq

الو کرى، فضل بن محمد، -464 قمرى

(lawkarī, fazl ebn-e mohammad (- 1072

اهداه: آستان صدر اعظم روزگار خویش این کتاب مانند شفای ابوعلی سینا موسوعه ای فلسفی است که

ص: 279

مؤلف آن را به آستان صدر اعظم روزگار خویش ارمغان داد. بیشتر مطالب آن برگرفته از متون فارابی، ابن سینا و بهمنیار است. گاهی فصلی یا فصولی از متون ابن سینا یا فیلسوفی دیگر را گرفته و آن را بدون این که شرح یا تلخیص کند - با همان عنوان - فصلی از کتاب خود قرار داده است. وی در ایجاد ارتباط و انسجام بین مطالب تلفیقی از خود آن چنان مهارتی نشان می دهد که فقط از راه تسلط تزلزل بر آثار ابن سینا می توان عبارت های وی را تجزیه و تحلیل کرد و مآخذ و منبع اصلی هر یک را مشخص ساخت؛ از باب مثال در موضعی دو سطر از

کتاب النجاة و پنج سطر از کتاب الاشارات و التنبیها و بیست سطر از کتاب منطق المشرقین و نیم صفحه از کتاب الشفاء و قسمتی از التحصیل را در یک موضوع نقل و مرتب کرده و از آنها فصلی ساخته است و از این قبیل نقل و اقتباس در کار الوکری و کتاب «بیان الحق» او بسیار است. مرحوم دانش پژوه در معرفی «بیان الحق» آن را در پنج بخش دانسته است بدین ترتیب: 1. منطق، در نه فن و 38 مقاله و درست برابر شفا است مگر در برخی جاها؛ 2. طبیعی، که مانند منطق دراز تر از بخش های دیگر و در هشت فن و 35 مقاله و گزیده ای است از شفا و به روش آن؛ 3. الهی، در یک فن و ده مقاله و 54 فصل. در دیباچه آن می گوید که الهی دو بخش است یکی مابعد الطبیعه و علم کلی و دیگر علم الربوبیه و اثالوجیا؛ 4 خدانشناسی که در آن از دانایی و توانایی و بخشایش خدا و یکی بودن آفریده او الواحد لا یصدر عنه الا الواحد) و از روان شناسی عقلی و رستاخیز گفتگو نموده و چنانکه خود در آغاز گفته است در اینجا رازها را آشکار بداشت و این بخش را به نام «الرسالة الملحقة بعلم الربوبية» خوانده است؛ 5. الفصول المنتخبة من رسالة الأخلاق، که در آن گزیده ای از اخلاق و تدبیر منزل و سیاست را در پنج باب آورده است. اما استاد عبدالحسین حایری در معرفی بیان الحق می نویسد: «دارای سه بخش (جزء) است: منطق، طبیعی، الهی و جزء سوم خود دارای چهار بخش است (دو جزء و دو ملحق) بدن ترتیب: بخش اول: الهیات یا مابعد الطبیعة بالمعنی الاعم، این بخش دارای هفت مقاله است در 41 فصل و مؤلف خود فهرست فصل های این بخش را در آغاز یاد می کند؛ بخش دوم: کتاب الربوبية المسمى اثالوجيا - الهی بالمعنی الأخص، این بخش سه مقاله است در 21 فصل و فهرست فصل ها را مؤلف در آغاز این بخش آورده است؛ بخش سوم: الرسالة الملحقة بعلم الربوبية، دارای چهار باب و هر باب دارای چند فصل: باب 1. صفات باری در یازده فصل، 2. عقول در نه فصل، 3. نفوس در هشت فصل، 4. ولایت و نبوت دارای چهارده فصل؛ بخش چهارم: رسالة ملحقة في الأخلاق = فصول منتخبة من رسالة الأخلاق، دارای پنج باب و هر باب در چند فصل. (حافظیان)

آغاز: الحمد لله رب العالمین. علیه اتوکل و به استعین و من وجوده استمد. الصلوة و السلام علی خیر خلقه سید الانبیاء و المرسلین و علی آلہ و أصحابه الأکرمین صلوة دائمة. و بعد فان افضل العلوم ما یمکن منه تحصیل یقین و الاعتماد فیه علی الحجج و البراهین و هی العلوم الحکمیة الالهیة وصفها الله تعالی بقوله ... و الله الهادی إلى الصواب و الوافی من الشک و الارتیاب و سمیته بیان الحق و لسان الصدق و رتبه علی الطرفين. الطرف الأول فی المنطق و یترتب علی ابواب: الباب الأول فی المقدمات و هی ثلاثة المقدمة الأولى فی الحاجة إلى المنطق

انجام: و استقصائها علی اللسان و اما متعین و هو المستعار و المشبه به و الرتبة لا ترکیب علی حروفها بل بما یقترن به من ... و لما کان صرف العناية إلى العلوم الحقیقیة أولى اقتصر من القول فی الشعر علی هذا القدر و الله الموفق و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد خاتم النبیین و آلہ و صحبه اجمعین. چاپ: تهران، محقق: ابراهیم دیباجی، المعهد العالی العالمی للفکر و الحضارة الإسلامية، مجموعة الفکر الاسلامی (2)، 464ص بهم و ص، 1414ق. [دنا 583/2 (6 نسخه)]

آغاز: بسمله هذه جمل و فصول منتخبة من علم الاخلاق يشتمل على اكتساب فضائل النفس الإنسانية و الاجتناب عن رذائلها؛ انجام: آنچه که در نسخه ما خوانده میشود در مبحث دل و محبت: «في ثلاثة احدها في المبدء وفي المنتهى و فيما بينهما و اتفاق الرأى في المبدأ خط: نسخ خوش، کا: عثمان بن محمد بن عثمان شهر آبادی، تا: نیمه ربیع الثانی 601ق، جان اصفهان؛ مصحح؛ در دو جا (87ر و 171پ) از تاریخ های (15ع 2) و (روز پنج شنبه 28 رمضان) همین سال یاد می کند؛ تملك: هبة الله یزدان بخش فرزند بدرالدین پسر آدم به سال 831، فضل الله پسر محمد حسینی در 987، عبدالله پسر شیخ محمد اردکانی یزدی در 1017 با مهر؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج ضربی، 223گ، 29 سطر (15×26)، اندازه: 19/5×31 سم [ف: 3-162] و [فیلمهاف: 1-292]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1862

بخش منطق؛ نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-280]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1863

بخش فلسفه؛ نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-283]

2. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 695

آغاز و انجام: برابر؛ فرغ من تتمه تعلیقه عبده یعقوب النحیف الراجی الی رحمة الله تعالی ابن شیخ عثمان ساکن قصبه سوده اللهم اغفر لقارته و لکاتبه و لمن نظر فیه و لجميع المؤمنین و المؤمنات و المسلمین و المسلمات الاحیاء و الأموات و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المأب تم فی التاریخ الخامس العشرة من شهر جمیدی الاولی فی سنة خمس و تسعون و تسعمائة

ص: 280

از آغاز الهیات تا آخر کتاب اخلاق بند 58 فصول مدنیه در عنوان فصل العدل اذ لا يكون في تسمية الخيرات ...» و می رسد به عبارت «و الجور هو أن يخرج عن يده قسمة من» و دو نیمه بند از نسخه دانشگاه بیشتر دارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ محشی با نشان «ش»؛ تملک: فاضل تونی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، 86 گ، 21 سطر (13/5×8/5)، اندازه: 14×19/5 سم [ف: 477]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2824-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-292]

۳. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 3941/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی مهره مشکری، جلد: تیماج قرمز، 79 ص (1-79)، 13-19 سطر، قطع: نیم خستی، اندازه: 20×13 سم [ف: 10-2069]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5683/1-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-176]

• بیان الحق فی سیرة آیه الله المطلق و کراماته / تراجم / فارسی

bayān-ol haqq fi sīrat-e āyat-el-lāh-el motlaq va karāmāt-e-h

محمد بن حمزه، ق 14 قمری

(mohammad ebn-e hamze (- 20c)

رساله ای است در احوال آیه الله فقید مرحوم آقا سید ابوالحسن اصفهانی تألیف شیخ محمد بن حمزه که آخوند بیسواد بود و خیلی بد نوشته است. آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی افضل الانبیاء. انجام: و اگر چیز دیگر هم بنظم رسید بعدها خواهم ذکر کرد. [دنا 583/2؛ فهرستواره منزوی 2033/3]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7478

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی افضل الانبیاء؛ انجام: و اگر چیز دیگر هم بنظم رسید بعدها خواهم ذکر کرد. خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 17 ذیقعد 1352 ق، کاغذ: سفید فرنگی، جلد: مقوایی، وگ، مختلف السطر (12×16/5)، اندازه:

22×17/5 سم [ف: 7-24]

• بیان الحق و الصدق المطلق / کلام و اعتقادات / فارسی

bayān-ol haqq va-s sidq-el motlaq

فخرالاسلام، محمد صادق، - 1330 قمری

(faxr-ol-eslām, mohammad sādeq (- 1912

در حقانیت دین اسلام و قرآن و رد یهود و نصاری. کتاب در ده مجلدست و مجلدات اول و چهارم طبع شده است.

چاپ: طهران، سنگی، بی ناشر، 1322ق، وزیری، 346ص؛ تهران، سنگی، 1324، 6+670صص

[الذریعة 3/180؛ دنا 2/583؛ فهرستواره منزوی 9/157؛ مشار فارسی، ج 1، ص 833]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 635

جلد دوم؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1320ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه کاغذ ابری فرنگی، 201گ، 16 سطر، اندازه: 14×21/3سم [ف: 2-65]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 636

دنباله جلد دوم؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1321ق، کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: رویه کاغذ ابری فرنگی، 446گ، 16 سطر، اندازه: 13/8×21/3سم [ف: 2-65]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1102

جلد چهارم؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1323ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی مغز پسته ای، جلد: ساغری عطف و گوشه میشن، 455گ، 16 سطر، اندازه: 13/7×21/2سم [ف: 2-65]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18872 ض

بی کا، بیتا (د.ث. مجلس]

• بیان الحق و تبیان الصدق / فقه / عربی

bayān-ul haqq wa tibyān-uṣ ṣidq

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین، -1054 قمری

(alavī āmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-ābedīn (- 1645'

رساله ای است در بیان انواع وقف و اقسام موقوف علیهم و بیان حکم وقف با انقراض موقوف علیهم. بحث در این است که اگر کسی اموال خویش را به اولاد ذکور نسلا بعد نسل وقف نماید و به اولاد اناث چیزی ندهد بعد از انقراض اولاد ذکور، اموال به اناث صلبی واقف، تعلق خواهد گرفت و پس از انقراض آنان اولاد ذکوری که با واقف نزدیکترند نسبت به اموال وقفی حق اولویت پیدا می کنند. منظور از اقرب

اولاد ذكور به واقف نوه های دختری او هستند که از اولاد ذکور برادر نزدیکترند و با وجود آنها نوبت به دیگران نمی رسد و اگر اولاد ذکور
اناث منقرض شوند اموال، از آن اقرب اناث خواهد بود. (براتعلی غلامی مقدم)

[دنا 583/2؛ الذریعة 179/3]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2259

آغاز: بسمله، بالحکیم العلیم صدر کتاب النظام حمدالله الملك العلام؛ انجام: فما لکم کیف تجهلون تمت الرسالة الموسومة ببيان الحق
وتبيان الصدق ... خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح؛ واقف: ابن خاتون، 1067؛

ص: 281

کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، رویه پارچه، 76گ، 12 سطر، اندازه: 20×13سم [ف: 21/1-197]

تهران؛ دانشگاه، شماره نسخه: 3358/1

في نسخة اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 2-129]

2. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1961

آغاز: صدر کتاب النظام حمد الله الملك العلام و الصلوة على سودة الا نام محمد و عترته مصابيح؛ انجام: انتهت الصورة الوقفية بعينها و الله يحق الحق و يهدي للسبيل. خط: نسخ، كان محمد محسن بن مير محمد سعيد حسيني، تا: 1048ق؛ گي، 15 سطر، اندازه: 19×12سم [ف: 1-36]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 988/2-طباطبائي

آغاز: في رساله بيان الحق و تبيان الصدق الاجل السيد احمد ... صهر السيد الداماد وضعها لبيان حكم مسئله متعلقه بالوقف ... ورد عن الشعبي قال كنت عند الحجاج فاتي يحيى بن يعمر فقيه خراسان من بلخ مكبلا بالحديد؛ انجام پایان: فتحير الرجل فسئل الحسن (عليه السلام)... عن فقال شفع ... و هو الفرد هو الذي لاشريك له خط: نستعليق متوسط، كا: سيد محمد صادق طباطبائي، بي تا؛ كاتب نيای اهداء كنده اين مجموعه اهدائي است، كه نسخه به وسيله نوه او سيد محمد صادق طباطبائي رئيس مجلس شورای ملی به كتابخانه مجلس اهداء شد؛ كاغذ: فرنگي، جلد: تيماج قرمز، 3ص (29-31)، قطع: رقعي، اندازه: 18×11سم [ف: 23-264]

• بيان الحق و لسان الصدق / منطق / عربي

bayān-ul ḥaqq wa lisān-uṣ ṣidq

سراج الدين ارموى، محمود بن ابى بكر، 594-682 قمرى

(serāj-od-dīn-e ormavī, mahmūd ebn-e abī-bakr (1198 1284

[دنا 583/2؛ فهرس معهد المخطوطات 202/1]

1. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: 2843

خط: نسخ، كا: يعقوب بن عثمان، تا: جمادى الاول 195ق، جان قصبه سودره؛ كاغذ: ترمه، جلد: ميشن سرخ، 197گ، 23 سطر، اندازه: 11/14×6/21سم [ف: 1-75]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2828-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-292]

مقدمه پنجم در موضوع علم منطق؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10 یا 11، با سرلوحهای زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، گ (201 پ 202)، 24 سطر (10×20)، اندازه: 17×27 سم [رشت و همدان: ف: 1473]

• بیان حقیقة تکلیف و تبیان خصوصیه من شرف بهذا التشریف / فلسفه / عربی

bayān-u ḥaqīqat-it taklīf wa tibyān-u xuṣūṣīyyat-in min šaraf-i bi-hāda-t tašrīf

مراغی، حسن بن عبدالرحیم، -1300 قمری

(marāqī, hasan ebn-e 'abd-or-rahīm (- 1883

تاریخ تألیف: 1259 ق در این کتاب تکلیف را به دو قسم تکوینی و تشریحی تقسیم نموده و از دید فلسفی در آنها بحث می کند و تمام موجودات را در تکلیف تکوینی شریک دانسته و انسان را به تکلیف تکوینی مخصوص می داند و در این موضوع از گفته های ابن سینا استفاده نموده است. آغاز: الحمد لله الذي خلق العباد و اقدرهم على طاعته و أتم لهم الحجج بالعقول ... اما بعد، فینبغی أن یعلم أن لا ریب فیان کلما یدرک فهو شیء و الالم یدرک ... انجام: و الشرع ظهور النبوة و عیانها و الكون ظهور الولاية و بیانها فصلی الله على الأول بیانة و الاخر عیانة و الباطن سلطان و سائر اولی الامر و الحکم نصة و تبیان

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15136/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، گ (11-15)، 20 سطر، اندازه: 16×8 سم [ف: 38-415]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2027/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کان رستم بن بیجن، تا: 1259 ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، گ (12-19)، 15 سطر، اندازه: 13/5×20 سم [ف: 6-32]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 884/3 این نسخه در فهرست معرفی نشده است و به استناد جلد 415/38 ذکر شد؛ بی کا، بی تا؛ 3 ص (79-81) [ف: 3-76]

← بیان حواس ← حواس

• بیان خلود اهل جنة و النار / کلام و اعتقادات / عربی

bayān-e xolūd-e ahl-e jannat va nār

احسائي، احمد بن زين الدين، 1166-1241 قمرى؟

(ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753-1826

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 22047

آغاز: بسمله اعلم انه قد ثبت كما قررنا في بعض؛ انجام: و دهر الداهرين بسم الله الرحمن الرحيم خط: نسخ، کا: عبدالله خراسانى، تا:
قرن 13؛ کاغذ: نخ، جلد:

ص: 282

مقوا، 21 سطر (18×12)، اندازه: 14×21 سم [رایانه]

← بیان خودش ← بیان حواس

• بیان دزد / فارسی

bayān-e dozd

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10684/10

آغاز: فایده در بیان دزد. بدان ای عزیز من که عاقل کامل به گرد پیدا کردن دزد نگردد چرا که چون دانستی که فلان دزد است؛ انجام: و شکل دزد را از اول سر او باشد و 2 گردن تا آخر که پای اوست. و الله اعلم بالصواب خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی یک لا، 2 گ (30 پ - 31)، 15-21 سطر (12×15/5)، اندازه: 17×20/5 سم [ف: 187-20]

• بیان دعوی علی بن ابیطالب (علیه السلام) و ظهور المعجزة علی یده / تاریخ معصومین / عربی

bayān-u da'wī-yi 'alī ibn-i abī-ṭālib al-imāma wa

Zuhūr-al mu'jiza 'alā yad-ih

در معجزات حضرت علی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6101/23

آغاز: قال و دعواه الإمامة و ظهور المعجزة ... و دفع الصخرة و قلع باب الخيبر و كلام الحيتان؛ انجام: بسملة. هذا حديث يونس النبي (عليه السلام) مع اهل نينوى. و اول الانبياء آدم (عليه السلام) و قد خلقه الله من طين خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن شجاع الدين نجفی، بی تا، جان اصفهان؛ جلد: میشن زرد لایبی، 33 سطر [ف: 9-160]

• بیان ذکر ا عرفان و تصوف / فارسی

bayān-e zekr

مظفر علیشاه الهی، 1207-1300 قمری

(mozaffar 'alī-šāh-e elāhī (1793-1883

تهران؛ الهیات، شماره نسخه: 171/7

بی کا، بیتا [ف: 17]

• بیان الذکر / عرفان و تصوف / فارسی

bayān-ud dīkr

رساله ای در بیان ذکر و مراتب حال، بیان وخامت انکار و مضرت انکار، در چگونگی منکرات، بیان حکم تکلم به شطحیات المشایخ، بیان مراتب الذکر شامة الإنکار علی الأولیاء، بیان رقص الصوفیة، بیان شرائط صحة الفناء، بیان ذکر و مواجید المرید، بیان کتب ابن العربی، اثبات کرامات، تاویل قول حلاج، اذکار، کرامات شیوخ با ذکر نام آنها، پس از آن شطحیات.

همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه: 27/7

بی کا، بی تا؛ کاغذ: استانبولی، قطع: رقعی (رشت و همدان: ف: 1683)

• بیان ذکر سلسله نعمت الهی / انساب / فارسی

bayān-e zekr-e selsele-ye ne'mat-ol-lāhī

مظفر علیشاه کرمانی، محمد تقی بن محمد کاظم، 1150-1215

قمری

(mozaffar-alī-šāh-e kermānī, mohammad taqī ebn-e mohammad kāzem (1738-1801

صورت اجازه علی شاه به حاج محمد حسین شیخ رکن الدین است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 171/7

خط: نستعلیق، کان جمال الدین بن حاج محمد هادی شهیر به حاجی بابا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکى مقوایی، اص (195)، اندازه: 14×20/5 سم [ف: 253]

← بیان رموز حی یقظان ← شرح قصة حی بن یقظان

← بیان رموز حی یقظان ← خاصیت آحاد اشکال در اعداد اوفاق

• بیان زیارت عاشورا / دعا / فارسی

bayān-e zīyārat-e 'āšūrā

محلاتی، عبدالحسین بن علی، 1270-1323 قمری

(mahallātī, 'abd-ol-hoseyn ebn-e 'alī (1854-1905

رساله ای است در بیان خصوصیات و فضیلت زیارت عاشورا. مؤلف هر دو روایت «علقمه» و «صفوان» را از نقطه نظرهای مختلف مورد بررسی قرار داده و نسخه های گوناگون را بررسی نموده و راه اصلی را بیان می کند و آنگاه کیفیت صحیح این زیارت را مطرح می سازد. [دنا 584/2؛ فهرستواره 565/7]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11546

آغاز: مختصری است در بیان زیارت عاشورا، چون این عمل شریف چنانکه از نص؛ انجام: در این مختصر مجال تفصیل آنها نیست هر که خواهد رجوع کند به رساله فاضل. خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ مصحح، کاغذ: فرنگی کلاسیک، جلد: تیماج زرشکی ضربی مجدول یک لا، گ، 17 سطر (7/5×15/5)، اندازه: 11×18 سم [ف: 29-220]

ص: 283

• بیان سر الخلقه و كشف سر الخلیقه / فلسفه / عربی

bayān-u sirr-il xilqa wa kašf-u sirr-il xalīqa

مراغی، حسن بن عبدالرحیم، -1300 قمری

(marāqī, hasan ebn-e 'abd-or-rahīm (- 1883

اهدایه: مؤید الدوله

گفتار کوتاه فلسفی است در بیان سر خلقت خلق و حقیقت نقطه علم و راز نور معرفت.

آغاز: الحمد لله الذي لا من شيء كان ولا من شيء خلق الامكان ... اما بعد، فقد اشار الى الامير الاجل الافخم الاعظم ... ان ابين من سر الخلقه ما يجوز بيانه انجام: فيجفل عنه الأبدال اجفال الغنم و الحيوان لكنه يمدهم و يوقفهم للقبول و الاذعان صلى الله عليه و آبائه و ابناؤه و شيعته و اتباعه مادام العلم و الامكان و الهياكل و الأعيان.

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 476/2

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ محشی با نشان «منه، منه ایده الله»؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی یک

لایی، 14ص (171-184)، 16 سطر (8×14)، اندازه: 13×20سم [سنا: ف: 1-277]

2. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 780/7

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالرحیم مراغی، تا: 1259ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، عص (95-100)، 19 سطر (8×18)، اندازه: 15/5 × 26/5سم [ف: 8-282]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2027/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: رستم بن بیجن، تا: 1259ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 11گ (پ-11پ)، 15 سطر، اندازه: 13/5×20سم [ف: 6-32]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15136/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، گ (6-11)، 20 سطر، اندازه: 8×16 سم [ف: 38-413]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10189/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان رستم بن بیجن؟ مراغی، بی تا؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، مجدول، 15 ص (105-119)،
16 سطر، اندازه: 13×21 سم [ف: 228-32]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 884/3

آغاز: برابر؛ انجام: فصلی الله علی الأول بیانا و الاخر عیانة و سلم علی الظاهر کیانا و الباطن سلطان و سائر اولی الامر و الحکم نسا و
تبیان .

نام کتاب در فهرست «مختصر سرالخلقة» آمده که به استناد جلد 414/38

تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، کان محمد علی بن احمد قراچه داغی، بی تا، جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، گ (76 پ - 81 پ)، 16
سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 76-3]

• بیان السعادة في مقامات العبادة / تفسیر / عربی

bayān-us s'āda fi maqāmāt-il 'ibāda

سلطانعلیشاه، سلطانمحمد بن حیدر، 1251-1327 قمری

(soltān-'alī-šāh, soltān-mohammad ebn-e heydar (1836 1909

تاریخ تألیف: 14 صفر 1311 ق

تفسیر مزجی عرفانی مختصری است و بنا به گفته مؤلف متضمن الطایف اشارات کتاب مقدس و تلویحات اخبار حضرات معصومین
علیهم السلام که در هیچ کتاب و تألیفی نیامده است با چهارده فصل در آغاز کتاب درباره علم و جهل و شرافت علم و خساست جهل و
فضیلت قرآن کریم و آداب تلاوت آن و چگونگی تفسیر و دارندگان این علم و کیفیت نزول قرآن کریم و جز اینها. راجع به این تفسیر و
انتساب آن به گنابادی به الذریعه (181/3) و مقدمه چاپ حروفی بیان السعادة» رجوع کنید.

آغاز: الحمد لله الذي أنزل على عبده الكتاب و لم يجعله عوجا ... الذي تجلى على ذاته بذاته فتنزه عن مجانسة مخلوقاته.

چاپ: چهار جلد، تهران، انتشارات دانشگاه تهران: 1385 ق؛ (ج 2): [تهران]، سنگی، 1314، رحلی، 451+330+6 صص [الذریعة
181/3؛ نسخه های منزوی 8/1؛ دنا 584/2]

1- حاشیه بیان السعادة؛ کیوان قزوینی، عباسعلی (1317-1240)

1. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 313 و عکسی 933

آغاز: برابر؛ انجام: الحمدلله علی توفیقه للتدبر فی کتابه و التفکر فی احادیث خلفائه.

خط: چاپ سنگی، کا: عبدالخالق بن میرزا رضا لنجانی، تا: 1314ق؛ در چاپخانه سید رضا چاپ شده است، محشی از مؤلف و بخط وی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 394گ، 37 سطر، اندازه: 21/5×34 سم [ف: 1-417] و [عکسی ف: 3-140]

2. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 604

آغاز: برابر؛ انجام: افتتح بالم هو ذلك الكتاب اخبرت به موسى عليه السلام ومن بعده من الأنبياء وهم اخبروا بنى اسرائيل انى سأنزل عليك يا محمد باعتبار ان القران هو الكتاب الجامع لصور جميع شئون تلك الحقايق و هذا الخبر يدل على جعل ذلك الكتاب خبر الالم وقد سبق مقدمه تا آیه اول سوره بقره را دارد؛ خط: نسخ جلی، بی کا، بی تاب؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای مجداول، 76 ، 14 سطر، اندازه: 13×21 سم [ف مخ: 1-288]

• بیان السلوك / عرفان و تصوف / عربی

bayān-us sulūk

رشتی، کاظم بن قاسم، 1259-1212 قمری

(raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798-1843

[دنا 2/584]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5874/1

خط: نسخ، کا: غلام علی کرمانی، تا: 4 صفر 1263ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی ترنجی مقوایی، 14 سطر (1576)،
قطع: ربعی، اندازه: 16×21سم [ف: 16-117]

• بیان السلوک / عرفان و تصوف / فارسی

bayān-os solūk

سرهندي، محمد اعظم بن سيف الدين

sarhendī, mohammad a'zam ben sayf-od-dīn

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14307/5

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... بدان ارشد ک الله تعالى که ابتدا، معامله این بد (کذا) بزرگواران بذكر قلب و طریق ذکر آنست که طالب
را باید که چشم بسته؛ انجام: و مولای حضرت محمد اعظم بن حضرت سيف الدين سرهندي قدسنا الله سرهما العزيز»

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: فرنگی، 3گ (104-106)، 13 سطر، اندازه: 7×11سم [ف: 36-148]

• بیان السلوک الطريقة الى الله تعالى / عرفان و تصوف / عربی

bayān-us suluk-it tariqa ila-1 lah ta'ala

رساله مختصر عرفانی است در بیان طریق سیر الى الله از نظر عرفانی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13149/9

آغاز: اعلم ان الطريق إلى الله تعالى الذين سلكت عليها الخاصة من المؤمنين الطالبين نجاتهم و من العامة اللذين شغلوا انفسهم؛ انجام: و
إذا غلبت القوى الروحانية بظهور محبة العقبي نزل خاطر الملك في صورة طاعة بمصاحبة محبة الآخرة، تمت.

خط: نسخ، کا: محمد بن حصار بک «لکی»، تا: 855ق، جا: فلک آباد؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، آگ (46پ-47ر)، مجموعه 33 سطر،

اندازه: 14×9/5 سم [ف: 287-33]

• **البيان الشافي في حل احاديث كتاب الكافي / عربي**

al-bayān-uš šāfi fi ḥall-i aḥādīt-i k.-il kāfi

شرح كتاب عقل و جهل و توحيد و حجت الكافي شيخ كليني است. گویا توضیحات و تعلیقات استادش علی خان تبریزی هندی است. نیاز به بررسی بیشتری دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10357

جلد 1؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 10 ذیحجه 1138ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی دارای ترنج با سر، عطف و حاشیه تیماج قرمز، 416گ، 23 سطر، اندازه: 21×34سم [ف: 32-339]

• **البيان الشافي و الدر الصافي المنتزع من البرهان الكافي / فقه / عربي**

al-bayan-us safi wa-d durr-us safi al-muntaza min-al burhān-il kāfi

حمدی، یحیی بن احمد، -875 قمری

(hamdī, yahyā ebn-e ahmad (- 1471

فقه استدلالی مفصلی است با عناوین «فرع مسأله» و در هر مسأله، آراء ائمه زیدیه را به نحو اختصار مطرح کرده و سپس اجتهادات و نظرات خود را ضمیمه نموده است. این کتاب مشتمل بر دو مجلد بوده و مورد اعتماد علمای زیدیه است.

آغاز: جلد اول: الحمد لله رب العالمین فاطر السموات و الارضین و رازق الخلق اجمعین الذي خضع لعزته المتكبرون ... اما بعد فان طلب العلم اشرف المطالب و كسبه المكاسب ... فجمعت هذا الكتاب ... و سميته «البيان الشافي المنتزع من البرهان الكافي». ثم اني اقدم مسائل محتاج إلى معرفتها في بيان حال المجتهد و المقلد و ما يتعلق بها مسألة، المجتهد هو ...

آغاز جلد دوم: كتاب الشركه، هي بكسر الشين اسم للحالة التي تقع الشركة عليها كشركة العنان و نحوها

[مؤلفات الزيدية 224/1 ؛ اعلام المؤلفين الزيدية ص 705؛ دنا 584/2]

1. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 5312

آغاز: برابر 1؛ انجام: مسئله، و اربعة لا يبرون و لو شرطو اليه و هم الطيب المتعاطي كما هو و البايع من ضمان المبيع قبل تسليمه و البايع من العيوب حملة عند الهادي كما مر و المرتهن رهنا صحيحة فلا يصح ابرانه من ضمان الرهن آن ابرى من عينه صار امانة، نجز الجزء الأول من كتاب البيان و الحمد لله رب العالمين.

جزء اول، از ابتدای مسائل اجتهاد و تقلید تا آخر کتاب الاجارات؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 19 صورت اجازه نامه علی بن زید بن حسن برای شمس الدین احمد بن علی بن عثمان السامی جهت نقل کتاب مزبور و همچنین «تذکره الفقه» و «کواکب النیره» که این دو کتاب نیز از تألیفات ابن المظفر می باشد نوشته شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی سیاه ضربی، 540ص، 27 سطر (13/5×21)، اندازه: 20×30سم [ف: 1-195]

2. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1578

آغاز: برابر 2

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم 970. جلد دوم؛ خط: نسخ، کان عوض بن صالح بن سعید آنسی سلفی ملاحی زیدی، تا: 13 رمضان 1062ق؛ محشی، کاتب به عنایت محمد بن عبد السلام بن

ص: 285

محمد بن عز الدين بن علي سلفی نوشته، و همو محمد بن عبد السلام با نسخه ای صحیح و قدیمی مقابله کرده به تاریخ پنج شنبه از محرم 1064، همو در پایان سماعی نگاشته بدین عبارت: «تم سماع هذا الكتاب المبارك على سيدي السند العلامة شرف الاسلام الحسين بن محمد التهامي... بتاريخ جمادى الاخرى سنة است و ستين و الف (1066)، كتبه الفقير الى كرم الله تعالى محمد بن عبد السلام بن محمد السفلي»، یادداشت متفرقه و نام کتاب و مؤلف ابیاتی در مدح کتاب به سال 1062؛ تملك: «محمد بن عبد السلام بن محمد سلفی»، «علی بن محمد احمد بن عبد الرحمن بن احمد بن اسماعیل بن ابراهیم بن مهدی محمد بن مهدی احمد بن حسین بن امیر المومنین المنصور بالله قاسم بن محمد، 408ص [عکسی ف: 4-433]

← بیان الشریعة و الحقیقة ← الفرق بین علم الشریعة و الحقیقة

• بیان شهر وجود / ترکی

bayān-e Šahr-e vojūd

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10941/7

بی کا، تا: اواخر قرن 12، جا: ترکیه عثمانی؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س وش 2-41]

• بیان الصناعات / علوم غریبه / فارسی

bayān-os sanā'āt

تفلیسی، حبیب بن ابراهیم، ق 7 قمری

(tafīlī, hobayš ebn-e ebrāhīm (- 13c)

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم سپاس و شکر خدايِرا که بیافرید هر دو عالم و اختیار کرد از همه جانوران مردم را و از خرد و دانش وی را بهره داد چاپ: با تصحیح ایرج افشار، فرهنگ ایران زمین، 5: ص 279-457

[دنا 584/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره اب

خط: نستعلیق، بی کا، تا: نیمه دوم قرن 9 [میراث شهاب: س ش 1-38-2]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 403-ف و 24-عکس

نسخه اصل: ایا صوفیا ش 3574؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الاول 884ق، جا: قسطنطنیه؛ 102گ، 13 سطر [فیلمها ف: 1-25] و [فیلمها ف: 3-219]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1329 و 2773-ف

آغاز: برابر؛ انجام: اگر ریوند چینی را بکوبند و در آب ریزند و سرش را مهر کنند چون روز دیگر شود سرش را بکشایند و اندر کوزه دیگر ریزند همچون شرابی صاف بیرون آید اگر مردار سنگ را کوفته در سر که ریزند در حال شراب شود.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ افتادگی: وسط وانجام؛ مجدول زرین؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای ضری، 21گ، 15 سطر (7/5×14/5)، اندازه: 12/5 × 19/5 سم [ف: 8-6] و [فیلمها ف: 1-25]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29874

آغاز: برابر

انجام: و بعضی گفته اند که بحروفی این سه در سه را پر کند که مجربست و آزموده است و الله اعلم بالصواب و الله المرجع و الماب. سنه 1086 خط: نستعلیق جلی، بی کا، تا: 1086ق، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 24 سطر (6/5×16/8)، قطع: بیاضی، اندازه: 9/6×21 سم [رایانه]

• بیان الصناعات (منتخب) / کیمیا / فارسی

(.bayān-os sanā'āt (mn

گزیده ای است از فواید کتاب بیان الصناعات در کیمیا.

[دنا 585/2؛ هدیه العارفین: 263/1]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12683/2

آغاز فصل بدانک اصل علم صناعت فی نفس الامر مشکل و نایافت است و کسانی که می کنند اکثر آنها تلویح باشد یا ترکیب.؛ انجام: مقداری سرب با قلعی بگدازند نرمی و سبکی از وی بید و گران و سخت گردد.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: نیمه قرن 10؛ مصحح، محشی، رکابه دار، 3 برگ مطالبی در کیمیا به نقل از جابر بن حیان و دیگران در انجام آمده؛ کاغذ: شرقی، 5ص (14-18)، 24 سطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 32-251]

• بیان الصواب / کیمیا / عربی

bayān-uṣ Ṣawāb

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری

(ebn-e ebrāhīm kermānī, mohammad karām 1871- 1810)

رساله ای است که مؤلف در آن طریق حق را در علم کیمیا با رمز، بیان نموده است. او بنا داشته کتابش را در چند باب تنظیم نماید ولی موفق به تألیف بیش از چند فصل از باب اول نگردیده، عنوان این فصل ها عبارتند از: در بیان تدابیر: ذهب، فضه، نحاس، حديد، رصاص، قلعي، خار صيني و نفوس.

آغاز: بسملة. الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى. وبعد، يقول العبد الأثيم كريم بن ابراهيم أن هذه رسالة شريفة و عجالة لطيفة في العلم المكنون

انجام: و جميع ما سواه تمثيلات و تشبيهات لهذه الطريقة المستقيمة و الله يهدي من يشاء إلى صراط المستقيم

ص: 286

[دنا 585/2؛ فهرست کتب مشایخ عظام 237/2]

1. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 5/6

خط: نسخ پخته، بی کا، تا: پایان قرن 13، 26 گ (54 پ - 79 ر) [ف: 1-37]

2. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1468/3

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، 11 گ (129-139)، اندازه: $18/5 \times 29/5$ سم [نسخه پژوهی: 3-149]

3. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 2/6

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: یوسف شیرازی، تا: شنبه 16 ربیع الاول 1281 ق؛ 36 (100-135 ر) [ف: 1-37]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 10729

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: 1283 ق، به نام شیخ حسنعلی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه و عطف و گوشه تیماج، 18 سطر (8×15/5)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: $13 \times 20/5$ سم [الفبائی: 93]

5. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 190/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج، زیتونی، 38 گ (14 ر 51 ر)، 12 سطر، اندازه: 15×24 سم [ف: 1-158]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3301/9

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میسن قهوه ای، 20 گ (178 پ - 197 پ)، 16 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 6-364]

(bahā-od-dīn, mohammad ebn-e sa'īd (- 20c)

نویسنده می گوید: «غرض از ترتیب این کلمات و تمتق این عبارات آن است که در این ایام محنت فرجام به نظر رسید کتابی غیر مستطاب از فضائل مآب آقای میرزا محمد تنکابنی ختم الله له بالخیر که در تاریخ احوال علمای قدیم و جدید نگاشته و آن را قصص العلماء موسوم ساخته و در طی آن کتاب شرحی از احوال مشایخ ما (= مقصود مشایخ شیخیه) اجل الله شانهم و انار برهانیم و شید ارکانهم مندرج گردانده و به خبرهای اراجیف و اکاذیب چندی که هیچ محل قبول ارباب عقل و رزانت و محط نظر صاحبان علم و متانت نیست در آنجا مذکور ساخت و نسبت های رکیک و نهایت سوء آداب را در آن تألیف ابراز داشت ..»، من چون چنین دیدم خورد و خواب را بر خود حرام یافتم و بر آن شدم که جواب او گویم. پس او در ضمن یک «مقدمه» و چند «فصل» جواب او را می دهد.

[دنا 585/2]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2938/2

بآخر نسخه از 186 تا ظهر برگ 192 شرح عبارت «حسنات الابرار سیئات المقربین» می آید؛ کا: آقا مرتضی، تا: اواخر 1306ق؛ کاغذ: فرنگی (الوان)، جلد: تیماج مشکی مقوایی عطف تیماج مشکی، 75ص (112-186)، 16 سطر (7×13/5)، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 6-686]

← بیان طاعات و عبادات ← موعظت

• بیان الطب طب / فارسی

bayān-ot tebb

تقلیسی، حبیب بن ابراهیم، ق 7 قمری

(taflīṣī, hobayṣ ebn-e ebrāhīm (- 13c)

مؤلف آن را پس از بیان الصناعات» در بیست «باب» نگاشته. علت تألیف را سه چیز بیان می کند: 1. بهر آنکه مردمان از او منفعت و راحت یابند؛ 2. آنکه توشه جام و روان بود به امر باری تعالی؛ 3. آنکه از من یادگار بماند. آغاز: بسمله شکر و سپاس مر خدایرا که آفریننده زمین و آسمان است ... چنین گوید ... که چون از تصنیف کتاب بیان الصناعات انجام: وباب بسریشد و حب کند و هنگام حاجت دو درم بکار دارد و از طعام های سرد پرهیز کند و به شیرینی رغبت نماید طب علمی و عملی است. [نسخه های منزوی 483/1؛ دنا 585/2؛ فهرستواره منزوی 3323/5]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6920

آغاز: قول پیغمبر است صلی الله علیه و سلم العلم علما علم الابدان و علم الادیان فرمود علم دو است؛ انجام: و در بستری سبز نگاه دارد و سر وقت ... به ناشتا بخور نافع بود نسخه سوزنجان خراسانی ... از هر یک مثقالی خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مصحح، تملکی با مهر مربع که کتاب را از میرزا محمد علی اصفهانی ساکن دهکرد خریده؛ جلد: مقوایی با روکش ابر و باد، عطف و گوشه ها تیماج قهوه ای سوخته، 168، 17 سطر، اندازه: 26×17/5 سم [ف: 20-345]

2. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 2883/1 - 15/123

آغاز: بسمله بدانکه دانستن علم طب از ضروریات است که مداوا برای حفظ صحت بدن از جمله ملزومات است که طاعت بتوان به جای آوردن؛ انجام: خوردن ابرو صنم - سبیش چون بنک بود

ص: 287

علامت‌ش سخت گران شود ... و غذا شور بای چرب خورد تا شفا یابد. خوردن خطبه کتاب تحریر نشده؛ خط: نستعلیق، بی‌ک، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه ای، 50 گ، 16-15

سطر، اندازه: 21616 سم [ف: 2-650]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5235/1 - 26/115

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌ک، تا قرن 13، جلد: تیماج قهوه ای سوخت با ترنج

با سر، مجدول، 121 گ، 15 سطر، اندازه: 18×21 سم [ف: 2-650]

4. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 826

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی‌ک، تا: 1275 ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی یک لا ضربی، 231 گ، 10 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 3-269]

• بیان طوائف الذین اعتقدوا بان فی المسیح طبیعة واحدة و اختلافهم بها / کلام و اعتقادات

bayān-u ṭawā'if-il ladīn-a i'taqadū bi-ana-na fi-1 masīḥ tabiat-an wahida Wa ixtilaf-i-him bi-ha

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7570/3

خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن 12 کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، 6 گ (99-104)، 13 سطر (6×10/5)، قطع: ربعی، اندازه: 9/5×14/5 سم [ف: 126-632]

• بیان ظهور عناصر که با فلاک عروج می‌کنند (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی

(bayān-e zohūr-e 'anāsor ke be-afāk 'orāj mī-konand (r. dar

رساله عرفانی است در این که از ظهور عناصر انسان کامل به ظهور می‌آید.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 571/4

خط: نستعلیق، بی‌ک، بی‌تا، کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 11 گ (پ 18-28)، 16 سطر (10×5/5)، اندازه: 9/5×19 سم [ف: 333]

• بیان العلم / عرفان و تصوف / عربی

حکیم ترمذی، محمد بن علی، - 320؟ قمری

(hakīm-e termezī, mohammad ebn-e `alī (- 933

وی متهم به مخالفت با فقیهان و علوم رسمی روزگار و معتقد به کشف بوده است و به این اتهام از شهر خود ترمذ رانده شده است. رساله در دست در دفاع از علم و اندیشه های خود اوست آغاز: رب اعني برحمتك. حمد له. صلاة. قال ابو عبدالله محمد بن علی الترمذی (رحمه الله عليه). اما بعد فانك ذكرت اقواما نسبوا الى رفض العلم و تضييعه و ذكرت أن العلم انما هو هذا الفقه و به يطاع الله ...

انجام: و لهم في الآخرة عذاب عظيم فكيف بقطاع طريق الآخرة و مسلبيهم أديانهم نجز كتاب بيان العلم بحمد الله و عونہ.

[ازركلی 272/6 چند تاریخ برای زندگی او و نام چند کارش؛ معجم المؤلفین 315/10؛ سرکیس، معجم 633/1 که او را از قرن 13 دانسته؛ دنا 585/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 293/2 - ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: راشد افندی ش 1571؛ خط: نسخ، بی کاء، تا: 593ق؛ در مجموعه رساله های او 1. ریاضة النفس، 2. بیان العلم، 3. مسایل في النية و غيرها، 4. جواب کتاب من ری، 5. الاکیاس و المغترین، 6. اجوبة المسائل، 7. الفرق بین الآیات و الکرما؛ 13گ (12ر 24)، 19 سطر [فیلمهاف: 1-451]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 124/2 - عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا

• بیان علم الطريقة / عرفان و تصوف / عربی

bayan-u ilm-it tariqa

قراچه داغی، محمد علی بن احمد، - 1310 قمری

(qarāḥe-dāqī, mohammad `alī ebn-e ahmad (- 1893

رساله ای کوتاه در اصول عقاید دینی به روش عرفان شیعی که در یک «مقدمه» و رکن توحید نبوت امامت و معاد تدوین شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10709/4

آغاز: بسمله و بعد فقد قال تعالی و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون ما ايرد منهم في رزق و ما اريد ان يطعمون؛ انجام: فكذلك صورة

كاتب = مؤلف، بى تا، جلد: تيماج، 78ص (152-229)، مختلف السطر، اندازه: 17×22سم [ف: 33/1-186]

• البيان عن الفرق بين المعجزات و الكرامات و الحيل و الكهانة و السحر و النارنجات / متفرقه / عربى

al-bayān 'an-il farq bayn-al mu'jizāt wa-l karāmāt wa-l hīyal wa-l kahāna wa-s siḥr wa-n nāranjāt

باقلانى، محمد بن طيب، 338-403 قمرى

(bāqellānī, mohammad ebn-e tayyeb (950-1013

چاپ: منشورات جامعة الحكمة في بغداد، طبع في بيروت بالكانوليكية، 1958، نشره رتشرد يوسف مكارثى، مقدمة 12-36

ص: 288

+ النص 1-108ص، تعليقات اضافية 109-136 + الفهارس 137 180، مع مقدمة انكليزية

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5494/2-ف

نسخه اصل: دانشگاه توبینگن MaVI 93؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-161]

• بیان عوالم حس / عرفان و تصوف / عربی

bayān-e 'avālem-e hes

نوربخش خراسانی، محمد بن محمد، 795-869 قمری

(nūrbaxd-e xorāsānī, mohammad ebn-e mohammad (1393-1465

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4057/155

خط: شکسته نستعلیق، کان محمد زمان بن کلبعلی متطبیب خراسانی، تا: قرن 13؛ اص (293 ر) [ف: 7-196]

و بیان عوالم غیب / عرفان و تصوف / ترکی

bayān-e 'avālem-e qeyb

صبحی، احمد بن محمد، -1057

(sabūhī, ahmad ebn-e mohammad (- 1057

رساله مختصری در بیان عوالم غیب، یعنی عالم ملکوت و عالم ناسوت است. این اثر در نسخه به «صبحی دده» نسبت داده شده است، در کتب تراجم، تنها فرد مذکور به «صبحی دده» مشهور است که ثبت گردید، لیکن در میان آثار وی، اثری با عنوان یاد شده گزارش نشده است؛ ممکن است بخشی از اختیارات مثنوی باشد که در شرح مثنوی معنوی ملای روم نوشته شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 510/16

آغاز: بیان عوالم غیب که آکه حضرات خمس الهیه دیرلر که مبدأ انواع انسان و مصدر جمیع کون و مکاندر یعنی حضرت عندیة که مبدأ تقینات و مرجع مکوناتدر بو مرتبه؛ انجام: ناسوته اول اماکن اصلیه دن سیر نزول ایلروینه اول حضراته طوعا و یاکرها عروج ایتر فطوبی لمن رجع بمحبة و اختیار قبل الرجوع الاضطراري لأن حب الوطن من الإیمان

خط: نسخ تحریری نزدیک به نستعلیق، بی کا، تا: اواخر قرن 12 یا اوایل قرن 13؛ محشی به عربی و ترکی با لهجه عثمانی با نشان های کذاقال شیخی حجابی افندی، تذکره صدر قنوی» در شرایط نقشبندیه و جز آن؛ کاغذ: فرنگی نخودی نازک، گ (47پ - 48ر)، 20 سطر، اندازه: 9/5×16/5 سم [ف: 40/2-347]

• بیان غراب / داستان / فارسی

bayān-e qorāb

رجبعلی بیگ بن فاضل بیگ، ق 13 قمری

(19c -) alī beyk ebn-e fāzel beyk (rajab-

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28000

آغاز: بسمه حمد بیحد و ثنای بیعد مر خالقی را رواست که از قدرت کامله او زمین و آسمان و جن و انسان و طیور؛ انجام: ار سه داد بلا مسکین گفت های نوجوان جان داد در مرض طحال

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

← بیان الغیب عن لسان الغیب ← لسان الغیب عن لسان الغیب

← بیان الفرقة الناجية ← الفرقة الناجية

• البیان فی أخبار صاحب الزمان / حدیث / عربی

al-bayan fi axbar-i sahib-iz zaman

کنجی، محمد بن یوسف، -658 قمری

(1261 -) kanjī, mohammad ebn-e yūsof

اهداء به: غیث الدوله (رضی امیر المؤمنین) روایات و احادیثی که درباره حضرت مهدی موعود (عجل الله تعالی) از

طریق اهل سنت وارد شده مشتمل بر بیست و پنج «باب: الباب الأول فی ذکر خروجه فی الآخر الزمان ..، الباب الخامس والعشرون فی الدلالة علی جواز بقاء المهدي علیه السلام مذ غيبته ولا امتناع فی بقاءه بدلیل عیسی و الیاس و خضر.

آغاز: أما بعد حمدالله الذي هو فاتحة كل كتاب و خاتمة كل خطاب

انجام: و اذا كان بقاء الدجال ممكنا على الوجه المذكور من غير أحد يقوم بطعامه و شرابه فكذلك المهدي صلوات الله و سلامه عليه هذا آخر ابواب الكتاب.

چاپ: تبریز، سنگی، 1323-1324، خشتی، 47ص؛ دارالسلطنه اصفهان، سنگی، 1352، رحلی، 15ص؛ و اخیرا به تحقیق حسینی جلالی در قم چاپ شده.

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7042/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1284ق؛ جلد: تیماج مشکی، 19 سطر، اندازه: $21/5 \times 15$ سم [ف: 25-49]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 33201

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد خلیل بن محمد هاشم شیرازی، تا: 20 ذیحجه 1307ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن 1384؛ کاغذ: آهار مهره نباتی،

جلد: میشن عنابی، 22گ، 21 سطر، اندازه: $21/5 \times 21$ سم [اهدائی رهبر: 2 اخبار 1-176]

ص: 289

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2553/3

آغاز: برابر؛ انجام: و اذا كان بقاء الدجال ممكنا على الوجه المذكور من غير أحد يقوم بطعامه وشرابه فما المانع من بقاء المهدي.

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد جعفر همدانی بهاری، تا: رجب 1308ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، 18گ (122ر - 139)، 19 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 7-136]

• البيان في اسرار الطب للعيان طب / عربي

al-bayān fi asrār-it tibb li-1-'iyān

حموی، محمد بن احمد، ق 9 قمری

(hemavī, mohammad ebn-e ahmad (- 15c

اهدا به: ابو المنصور یوسف بن عمر بن علی بن الرسول

تاریخ تألیف: شنبه 11 ذیقعدہ 808ق

در پنج «مقاله» ساخته و هر مقاله دارای چند «فصل» می باشد. آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم، و به نستعين و صلواته على سيدنا محمد خير البشر، قال العبد الفقير الى رحمة ربه محمد بن احمد بن علي الحموي المتطبب الحمد لله الأول بلا بداية و الآخر بلا نهاية

[برو کلمان 2: 1030ش 29]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3610

آغاز: برابر؛ انجام: فيكون من افراط الأسباب المذكورة لفساد الحضم

آخر کتاب ناقص و تا اواسط مقاله چهارم می باشد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ به قرار اظهار خود مؤلف در مقدمه ظاهره برای خزانه ملک مظفر ثانی، تقی الدین محمود از ملوک ایوبی حماة تحریر یافته؛ جلد: چرمی تریاکی، 188 ، 27-29 سطر، اندازه:

19×25سم [ف: 1-144]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9 و 10؛ مقابله شده با نسخه اصل؛ تملك: عثمان ابن الشيخ ابراهيم الحلوى القحطاني الشافعي، احمد بن يحيى بن اسمعيل بن العباس بن علي ابن داود بن يوسف بن عمر بن علي، ابن حاج احمد طيب، قاسم بن محمد علي در 1111؛ کاغذ:

سفید، جلد: تیماج زرد مقوایی، 337گ، 25 سطر (19×12)، اندازه: 18×25سم [سنا: ف: 1-9]

3. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 4547

آغاز: برابر، انجام و شربة الى مثقالين بماء الصول و الله اعلم تمت المقالة الخامسة و بتمامها تم الكتاب. خط: نسخ، كا: احمد بن محمد بن طافر غسانی، تا: شنبه 24 صفر 996ق؛ مقابله شده؛ كاغذ: فستقي استانبولي، جلد: ميشن قهوه ای ضربي، 302گ، 33 سطر، اندازه: 19/7×29/4 سم [ف: 1-76]

4. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه: 4

كا: احمد بن عبدالرحيم بن عبدالله بكيكى، تا: چهارشنبه 22 ذیحجه 1127ق، برای محی الدین بن حسین بن علی مجاهد [نشریه: 5-271]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22317

آغاز: برابر؛ انجام: الأصول و الله تعالى اعلم و احکم ... آمین

خط: نسخ، بی کا، تا: 1209ق؛ كاغذ: شكري، جلد: مقوا، 29 سطر (16×24)، اندازه: 30×21سم (رایانه)

• البيان في اصول الفقه / اصول فقه / عربي

al-bayan fi usul-il fiqh

بهلولي يمانی، جعفر بن احمد، -573 قمری

(bohlūlī yamānī, ja'far ebn-e ahmad (- 1178

شرحی مفصلي است بر ادله كتاب «عيون المسائل» حاكم جمشى با تفصيل بيشر.

[دنا 586/2]

قم: مركز احياء؛ شماره نسخه: 1224/2

آغاز: الحمد لله القاهر سلطانه الباهر برهانه و صلاته على محمد نبيه الذي هو من الشرف عنوانه و من الدين سيفه و سنانه نسخه اصل: كتابخانه واتيكان-رم 1165؛ خط: نسخ نازيبا، بی کا، تا: چهارشنبه آخر رجب 564ق، جا: مسجد سباع؛ مصحح 257ص (31559) [عكسی ف: 4-49]

• البيان في الفقه / فقه / عربي

al-bayān fi-ī fiqh

شهيد اول، محمد بن مكی، 734-786 قمری

(Šahīd-e avval, mohammad ebn-e makkī (1334-1385

از كتب معتبر فقهي شيعي است كه مؤلف موفق به اتمام آن نگردیده است. جناب آقاي رضا مختاری در كتاب الشهيد الاول حياته و آثاره (145-147) درباره این اثر چنین آورده است:

«البيان، هو كتاب في الفقه مختصر خال من الاستدلال، مشتمل على كثير من الأقوال جمع فيه من بين سهولة العبارة و متانتها و خرج منه كتب الطهارة و الصلاة و الزكاة و الخمس و شيء يسير من الصوم؛ و استشهد الشهيد قدس سره قبل إتمامه، و نسخه الموجودة كلها ناقصة ... و اعلم أن الشيخ محمد رضا شمس الدين قال: "فرغ منه مؤلفه في غرة الشعبان 763 هـ"؛ و لم أقف على مستنده و الظاهر أنه سهو، فان الشهيد كان حية إلى عام 786 هو من المستبعد جدا أن يترك الشهيد إتمام مصنفه لمدة تربو على ثلاثة و عشرين عاما، بل يترك فصلا شرع فيه دون أن يتمها هذا بالاضافة إلى قرائن أخرى منها عدم ذكره في إجازته لابن نجدة، الصادرة عام 770 هو عدم ذكره أيضا في إجازته لابن الخازن، الصادرة عام 786 هو منها أن الشهيد أشار في البيان إلى كتابه الذكرى مرارة كما تقدم، و من المعلوم أنه ألف الذكرى في

ص: 290

أواخر عمره الشريف».

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمين حمدا يستدرا خلاف كرمه و يستمطر شاييب نعمه حمدا يكون لنا في الاخرة نهجا صنيعا الى اممه وفي الدنيا حصنا منيعا من نعمه ... اما بعد فان الأدلة العقلية و النقلية متطابقة على شرف العلوم ...

انجام: الفصل الثاني في الامسك وفيه مطالب الأول فيما يمسك عنه و هو اقسام الاول الابتلاء يجب (هذا آخر ما وجدناه بخط المصنف)

چاپ: اين كتاب نخستين بار به سال 1319 ق در تهران و بار ديگر همراه برخی تعليقات و حواشی در سال 1322 ق به صورت سنگی و نیز با تحقيق محقق فرزانه محمد الحسون به سال 1411 ق همراه فهرست های متعدد و مقدمه در 406 ص در قم به چاپ رسیده است.

[دنا 586/2 (78 نسخه)؛ الذريعة 174/3 و 128/13؛ كشف الحجب: 91؛ معجم المطبوعات العربية في ايران 472] شرح و حواشی:

1- رمز کاربردى نام برخی کتب فقه؛ منعل قمی، علی بن علی (-10)

2- حاشية البيان؛ أملى، عطاء الله بن مسیح (-10)

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13358

آغاز: هدية معه و الدعاه و يرغبى التوبة و يذكرهن بالوصية في التوبة ... الحكم الثاني التمسيل و اول الناس به اولادهم؛ انجام: و يجوز البناء الا مع الخروج عن الموالاة و لو ارتد في اثنائه فكذلك و في المبسوط يستأنف و لو ارتد ... ناتمام. خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: قرن 19 افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه ای، 34 گ، 17 سطر (12×8)، اندازه: 18×13 سم [ف: 622-33]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15082

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9 [مختصر ف: 114]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2750/1

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ کهن، بی کا، تا: سه شنبه 29 ربیع الاول 122ق، در پایان رساله دفتر تاریخ کتابت را 722 نوشته و سپس روی شماره 700 خط کشیده و پس از آن شماره 800 را نوشته است؛ کاغذ: سفید کهنه، جلد: مقوایی با عطف تیماج، 224 ص (2-225)، 20 و 21 سطر، اندازه: 18×14 سم [ف: 9-124]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14245

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علی، تا: چهارشنبه 16 ذیحجه 835ق؛ از روی نسخه اصل که بیشتر آن توسط شیخ زین الدین بر مصنف قرائت شده، مصحح، اختلافات کتاب دروس با این کتاب در حاشیه تذکر داده شده، با حواشی از فخر الدین و شیخ حسن و مؤلف؛ در حاشیه

مقصد ثانی از کتاب الزکاة چنین آمده: «حاشیة من منقولة من مقروءة علیه هكذا، الى هنا انتهى قراءة الشيخ زين الدين علي المصنف رحمهما الله؟ تملك: اسمعيل الموسوي البهبهانی در نجف اشرف در 1273؛ جلد: تیماج، مشکى، ضربى، ترنج باسر، مجدول گرهى، 105گ، 19 سطر، اندازه: 18×12/5 سم [ف: 38-356]

5. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 67/2

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن حر عاملی، تا: 18 صفر 143ق؛ محشى؛ اجازه قرائتی که احمد بن محمد بن علی بن خاتون به تاریخ روز یک شنبه 12 ذیقعدة 907 نوشته؛ جلد: تیماج قهوه ای، 143گ (28پ - 170ر)، اندازه: 18×13 سم [ف: 1-78]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2547

آغاز: برابر، انجام: الا مع رخاوة الارض فالشق افضل و وصفه على الأرض

از ابتدای طهارت تا دفن میت؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن علی بن احمد کشدیش، تا: 149ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ابن خاتون، 1067؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای سوخت، 20گ، 17 سطر، اندازه: 18×13 سم [ف: 1-195]

7. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 12608

آغاز: كالمعمامة و الخف الا لضرورة و لا يضر روالها و التقية مسوغة و لو دارت التقية بين المسح على الخف و غسل الرجلين و جب الغسل؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن عزالدین جرجانی، تا: 860ق، جان کرک، واقع در لبنان؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، مقابله شده همزمان با سال کتابت نسخه با عبارت: «تمت قراءة مقابله بعون الله تعالى و تبارک في اواسط شهر رمضان المبارك سنة ستين فثمانمأة في بلدة المعروفة...»؛ وقف نامه نسخه به خط برادران حسین موسوی میرزائی و ابوطالب موسوی میرزائی به سال 1359ق؛ تملك: افضل حسینی و شیخ محمد علی به سال 1292ق، ملا محمد جعفر؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوای عطف تیماج قهوه ای لبه ها تیماج قهوه ای و مشکى، 137گ، 15 سطر (12×9)، اندازه: 18×13 سم [ف: 24-32]

8. تهران، مجلس؛ شماره نسخه: 7114

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عماد بن علی استرآبادی، تا: سه شنبه 5 شعبان 861ق؛ تملك: محمد رضا حسینی کاشانی بن امیر محمد صفی با مهر مربع، سید محمد بن جمال الدین حسینی مازندرانی، محمد صادق بن ملا حسین گیلانی؛ جلد: تیماج مشکى، 49گ، 27 سطر، اندازه: 17/5 × 26/5 سم [ف: 25-126]

9. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2766

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن 10؛ مصحح، محشی، چند یادداشت متفرقه در خرید و فروش بعضی از املاک بعضاً به خط «علی بن

ص: 291

محمد بن الحرث» به سال 991 و «مرشد بن ماحد خیقانی» به سال 1012 و شهادت «اسماعیل بن محمد» و «حسن بن علی» و «محمود بن جمعه صیمری» و «علی بن محمد آل ابو حسام» و «محمد بن حاجی حمد بن صالح» و «خسیس بن فرج الله صیمری» و «علی بن عبدالله بن ذیاب» به این معامله؛ تملک: عبدالکریم بن محمد الحسینی، «حیدر بن جمال الدین»، «غیاث الدین محمد سلمانی خادم عززی»، «علی بن محمد ثقفی»؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 159 گ، 18 سطر، اندازه: 14×21/5 سم [محدث ارموی مخ: 1-263]

10. قم؛ گلیایگانی؛ شماره نسخه: 6549-33/99

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مصحح، با علامت بلاغ قرائت، محشی؛ دارای اطلاعاتی درباره خاندان عبدالقادر بن حسین علی بن رزی مربوط به قرن 12، در آخر نسخه فوایدی از جمله به نقل از خط خواجه شمس الدین محمد بن معلی دام ظلّه؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه ای لولا دار، 135 گ، 17 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 2-652]

11. قزوین؛ امام صادق شماره نسخه: 479

آغاز: برابر؛ انجام: و عدم الفائدة في ذلك اختصاصه لهذين النوعين و أما المعادل الظاهرة و الباطنة فاشتبهتا من الأنفال بعض الاصحاب و الوجه انه للمسلمين، كتاب الصوم.

از کتاب الطهارة تا ابتدای کتاب الصوم؛ خط: نسخ کهن، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج ملا عبد الوهاب قزوینی، در شوال 1242 ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج با سر و مجدول، 195، 15 سطر [ف: 1-48]

12. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 127

انجام: و لوقال یا یحیی خذ الكتاب بقوة و قصد القراءة مع الافهام جاز.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ محشی، روی برگ اول سه تملک است بی نام و به تاریخ 1016 و 1199 و 1229؛ جلد: تیماج زرد بدون مقوا، 97 گ، 15 سطر، اندازه: 20×15 سم [ف: 1-149]

13. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5354

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نسخه مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 144 گ، مختلف السطر، اندازه: 13×17/5 سم [ف: 14-137]

14. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2256

آغاز: هذه الأسباب بنية الوجوب او الندب؛ انجام: كان جائزة بشرط اجتماع صفات الحكم فيهم و يستحب توفير بني فاطمة خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، 102 گ، 19 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 1-196]

15. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13853

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شهاب بن کلیب نسبی نجفی، تا: قرن 10؛ واقف: فاضل خان، 1065؛ کاغذ: نخودی، جلد: میسن مشکی، 79 گ، مختلف السطر، اندازه: 15/2×20/6 سم [ف: 21/1-194]

16. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9613

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ دارای دو نوع بلاغ؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت 1346؛ کاغذ: متن حنایی و حواشی شگری، جلد: میسن مشکی، 198 گ، 13-16 سطر، اندازه: 20/7 × 15/3 سم [ف: 21/1-191]

17. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 31731

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن سلق، تا: پنج شنبه 2 ذیحجه 912ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن 1383، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای سوخت، 91 گ، 24 سطر، اندازه: 25×14/5 سم اهدائی [رهبر: 3-113]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21473

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شمس بن شیخ علی مشهور به معلم، تا: جمعه 6 صفر 913ق؛ مذیل به مبحث مواریث از حبل المتین شیخ بهایی در چهار برگ؛ تملک: شجاع بن علی حسینی؛ وقف نامه حاج محمد حسن خراسانی؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف و گوشه میسن قهوه ای، 112 گ، 19 سطر، اندازه: 16/5×24 سم [اهدائی رهبر: 3-114]

19. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23602

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد کمانگر استر آبادی، تا: چهارشنبه اواسط رجب 919ق؛ کاتب نسخه را دوبار با دو شخصیت از فحول فقها تصحیح و مقابله نموده و آنها مبارک آنان در پایان نسخه مشهود است. یکی از جناب شیخ حسن بن ابی جامع عاملی در یک شنبه هفدهم محرم 921 که شیخ حر عاملی درباره ایشان فرموده است: «کان فاض؟ فقیها صالحه صدوقه معاصره للشهید الثانی»، و دیگری از محقق عالی قدر شیخ علی بن عبدالعالی کر کی معروف به محقق ثانی در پنجم محرم 923 که مرحوم شیخ حر نیز او را چنین می ستاید: «الشیخ الجلیل علی بن عبدالعالی العاملي الكر کی أمره في الثقة و العلم و الفضل و جلاله القدر و عظم الشأن و كثرة التحقيق أشهر من أن يذكر و مصنفاة كثيرة مشهورة ... روی عنه فضلاء عصره و منهم الشیخ علی بن عبدالعالی العاملي المیسی، و رأیت إجازته له، و کان

حسن الخط»، محشی، مذیل به «رساله لمعه» در تجوید؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر 1375 کاغذ: نخودی آهار مهره، 121 گ، 19
سطر، اندازه: 15×21/5 سم [ف: 21/1-190]

20. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 3055

خط: نسخ کهن، کا: صالح بن عبدالله بن شیخ احمد سعدی، تا:

ص: 292

924ق؛ محشی با امضاء «مها»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی ضربی سوخته قرمز، 332ص، 15 سطر (8×12)، اندازه: 15×21سم
[ف: 1-194]

21. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 1800

خط: نسخ، کا: شیخ علی منشار، تا: یک شنبه 28 ربیع الاول 131ق؛ مقابله و تصحیح شده در روز دوشنبه 26 جمادی الثانی 932،
کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی بالولا، 162گ، 17 سطر (9×12)، اندازه: 14×19سم [ف: 8-372]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 20/10070

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عطاء الله بن مسیح آملی (شاگرد محقق کرکی)، تا: شوال 933ق؛ 8لاص (256پ - 333ر)، اندازه: 12×16سم
[ف: 32-94]

23. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1677

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محروم بن یوسف اوالی، تا: 140ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 123، 19 سطر، اندازه:
12×16سم [ف: 5-72]

24. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 787

آغاز و انجام: برابر؛ الی هنا انتهى خطه قدس روحه وفرغ من تعلیقة لنفسه في غرة شهر شعبان المعظم احد شهور سنة ثلاث و ستين و
تسعمائة من الهجرة النبوية على مشرفها افضل الصلوة و اكمل التحیات.

خط: نسخ، کان محمد صالح بن احمد بن جلال الدين محمد پیشوا، تا: 17 ربیع الثانی 952ق؛ در گ ار دارد: «الواثق بالله الغني عبده
یحیی» و نیز: «من منن ذي المنن ... بن مقل بن حسن في النجف الأشرف في الرابع و العشرين من رجب الفرد سنة 1188» یک کلمه
خوانده نمیشود) و «بیان شهید اول قیمت 5 قروش» و

کتاب بیان في فقه الامامية من مصنفات سيدنا و سندنا شيخ الشيعة محمد بن مکی الشهيد رحمه الله تعالى» و «بسم الله خير الأسماء قد
صار في ملكي حرره الاقل في سنة 1320»؛ مهر: صدرالدين عفی عنه» (گرد)، «عبده یحیی بن محمود 1296»، «بنصر الله القديم لم یزل
دخل في نوبة شيخ العراقيين ...» (زمینه سرخ) با شماره 1082،

موروثی قدیم) (چهارگوش)، «یحیی 1310»؛ تملک: کاتب در 953، حسین بن حیدر حسینی کرکی در سپاهان، سلیمان بن احمد بن
جلال الدين محمد بن شريف رکن الدين علی بن جلال الدين محمد ... شفروه سپاهانی با مهر کوچک و گرد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد:
تیماج مشکی ضربی، 178گ، 14 سطر (7×10/5)، اندازه: 12×17/5سم [ف: 5-1792]

25. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه: 79

کان ابوالقاسم بن سلطان محمد بن محمد بن حاجی محمد اصفهانی، تا: جمعه 10 شوال 956ق؛ مقابله شده با نسخه ای درست از آغاز تا انجام وسیله اقل العباد محمد علی بن حاجی محمد تبریزی (یادداشت پایان نسخه) گویا در قرن 11 و 12، 14، 15 سطر، قطع: ربعی چند نسخه ف: [13]

26. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 457/2

خط: نسخ نازیبا، کا: نصر الله بن برقع طرفی، تا: غره شعبان 963ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، 95گ (108پ-202پ)، 23 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 2-60]

27. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14173

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم مهدی، تا: چهارشنبه 18 ربیع الثانی 1963ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 165 برگ، 14 سطر، اندازه: 13×19/2سم [ف: 1/1-189]

28. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6676/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن یوسف بن سعید اوالی مقشاعی، تا: 963ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 135گ (2پ-136پ)، 17 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 17-238]

29. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26134

آغاز: برابر؛ انجام: الی هیئنا انتهی کلام المصنف روح الله روحه ... سنه 967

خط: نستعلیق ممتاز، کا: بهلول بن تاج الدین، تا: 967ق؛ تملک: مسیح بن احمد رضوی؛ کاغذ: حنایی آهاری، جلد: تیماج، 15 سطر (7×11)، قطع: رقی، اندازه: 12/5×19سم [رایانه]

30. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2255

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید هاشم بن سلیمان بن علی حسینی بحرانی، تا: 2 ذیقعدة 967ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، 188گ، 15 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 1/1-193]

31. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8431/2

خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد بن لطف اللہ مشہور بہ شاہ ملا حافظ قاری، تا: 17 شعبان 968ق، جا: اصفہانی؛ جلد: مقوایی
عطف تیماج قہوہ ای، 54گ (82پ-135ر)، 27 سطر، اندازہ: 18×24/5سم [ف: 22-25]

32. تہران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1324

خط: نسخ، کا: خضر بن ہاشم بن محمد بن منصور بن احمد بن باقر بن حاتم بن شہاب سعدی معروف بہ مشورب، تا: 15 رمضان
969ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میسن قہوہ ای، 73گ، 31 سطر، اندازہ: 30/3×21/5سم [ف: 1-75]

33. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9415/1

خط: نستعلیق، کا: محمود بن صدر الدین محمد سمنانی، تا: یک شنبہ 23 رجب 973ق، جا: مشہد مقدس؛ جلد: تیماج قہوہ ای،
55گ (1پ-55ر)، اندازہ: 18×24/5سم [ف: 24-187]

34. مشہد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2258

آغاز و انجام: برابر

ص: 293

خط: نسخ، کا: حسن بن حسین حسینی، تا: 16 رمضان 974ق؛ محشی؛ واقف: خواجه شیر احمد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 199گی، 15 سطر، اندازه: 17×11سم [ف: 193-21/1]

35. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6051

خط: نسخ، کا: حسین بن مراد علی بن یادگار رازی، تا: چهارشنبه 23 ربیع الاول 974ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «ذکری» و عد؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 168گ، 16 سطر، اندازه: 20×13سم [ف: 268-3]

36. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2773

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن عبد الحسین حصری، تا: سه شنبه از ربیع الثانی 976ق؛ مصحح؛ تملك: «حسن بن ... حاج علی کاظمی» به سال 1223، «حسن بن سید محسن»، «حسین بن حسن عاملی»؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی بدون مقوا عطف تیماج مشکی، 121 گ، مختلف السطر،

اندازه: 21×15سم [محدث ارموی مخ: -263]

37. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29744

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حسن بن علی بن محفوظ حسینی، تا: 977ق؛ ضمیمه نسخه ش 17158، انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در مهر 1368؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میسن قهوه ای ضربی با ترنج و سر ترنج و لچکی، 215گ، 27 سطر، اندازه: 21×30سم [ف: 21/1-195]

38. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 949/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مراد بن ناصر بن حسین، تا: محرم 977ق؛ اهدایی: شیخ احمد شریعت عقدایی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی عطف و دوره تیماج تریاکی، 138، 17 سطر (9×14)، اندازه: 19×14سم [ف: 2-779]

39. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14413

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان شاه علی حسینی، تا: چهارشنبه آخر ذیقعدہ 978ق؛ مذیل است به «الخلل فی الصلاة» ظاهرا از محقق کرکی، محشی با رمز «علم»، مصحح؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: نخودی، جلد: قهوه ای روشن، 127گ، 20 سطر، اندازه: 20×15سم [ف: 21/1-191]

آغاز و انجام: برابر از اول تا کتاب الصوم الفصل الثاني في الامساك؛ خط: نسخ،

کا: زین العابدین بن امیر، تا: پنج شنبه 23 ذیقعده 980ق؛ تملک: علی اصغر موسوی به تاریخ 1285 با مهر وی؛ مهر: «افوض امری الی الله الغنی رفیع الدین محمد موسوی حسینی 1300» (کروی)؛ جلد: تیماج دورو قرمز ضربی با ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول لولادار، 118گ، 17 سطر، اندازه: $17/5 \times 12$ سم [ف: 26-203]

41. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 715/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن علی بن حسین بن خزعل حسینی بحرانی نجفی، تا: جمعه 9 جمادی الثانی 988ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ 100گ، 19 سطر، اندازه: $25/5 \times 18/5$ سم [ف: 1-79]

42. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2257

آغاز: برابر؛ انجام: و منع ابن ادریس من المساواة و لو تقدم المأموم بطلت ایتمامه

خط: نسخ، بی کا، تا: اوایل قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: امیر جبرئیل، 1037؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای سوخت، 119گ، 15 سطر، اندازه: 13×18 سم [ف: 1-196]

43. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15192

آغاز: برابر؛ انجام: لروایة زرارة عن الباقر علیه السلام و یحمل علی

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «ح ع مدظله العالی»؛ واقف: حسین کی استوان، آبان 1369 کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش گالینگور، 61گ، 21 سطر، اندازه: $21/5 \times 13/1$ سم [ف: 1-194]

44. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15780

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی اغلب با رمز «خل»؛ واقف: استاد محمود شهابی، آبان 1366؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج روشن، 162گ، 12 سطر، اندازه: $16 \times 21/2$ سم [ف: 1-195]

45. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10925

انجام: و لو تعینا وجوب السورة جاز أن یقرا ماعدا السجدة و لو جهر ... خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با نشان بلاغ، وقف نامه کتاب به خط ملا محمد تقی مجلسی اصفهانی؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 82گ، 19 سطر، اندازه:

15×21 سم [ف: 27-336]

46. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10647

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد جعفر بن محمد باقر بن علی اکبر حسینی استرآبادی؛ جلد: تیماج
قرمز بدون مقوا، 130گ، 15 سطر، اندازه: 20×13/5 سم [ف: 27-104]

47. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 4/151-681

آغاز و انجام: برابر

شامل کتاب های طهارت، صلاة، زکوة، خمس و مقداری از صوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، جلد: تیماج قهوه ای،
166گ، 15 سطر، اندازه: 19×13 سم [ف: 2-652]

48. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 776/2

آغاز: الطهارة و هي تطلق على النزاهة من الادناس و على رفع

ص: 294

الخبث و على كل واحد من الوضوء و الغسل و التيمم؛ انجام: و لو فعله الانسان لم يأثم به غير انه ليس من فضيلة الاذان خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ 80 گ (18ر-97پ)، اندازه: 14×20 سم [ف: 3-580]

49. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1011

آغاز: برابر؛ انجام: و من حصول شرط الصحة و زوال المانع بالغسل. قال الشيخ في المبسوط النية.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ تملك: محمد شفیع موسوی با مهر او «الواثق بالله القوی محمد شفیع الموسوی» (چهار گوشه)؛ مهر: حاج سید سعید کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی دار لولایی، 14 سطر (8×11/5)، اندازه: 13×18 سم [ف: 3-1381]

50. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4447

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ نسخه را از ابوالقاسم موسوی در روز شنبه 13 ربیع الاول 1277 خریده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 155 گ، 19 سطر (5×11)، اندازه: 10×18 سم [ف: 13-3406]

51. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1219

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ از روی نسخه سال 784 که به خط اسماعیل بن حسن بن علی بن راشد بن محمد هجری بوده کتابت شده، مصحح؛ تملك: عبدالواسع بن میرزا عبدالکریم حسینی؛ اندازه: 12×24 سم [نسخه پژوهی: 2-120]

52. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20747

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن حسین بن سلیمان، تا: 16 شعبان 1003 ق؛ مصحح، مقابله شده، دارای دو نوع بلاغ، محشی سید ماجد بحرانی با جمله دعایی «دام ظلّه»، احتمالاً یکی از بلاغها متعلق به ایشان باشد؛ تملك: صالح بن عبدالکریم بحرانی مورخ 1039؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف و گوشه تیماج قرمز، 202 گ، 21 سطر، اندازه: 20/5×15 سم [اهدائی رهبر: 3-114]

53. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1968/2

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن حسین، تا: چهارشنبه 5 شعبان 1023 ق؛ 166 گ (20-185)، 19 سطر، اندازه: 10×20 سم [ف: 3-157]

54. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدون شماره

کان عبد الله بن صفی الدین محمد بن عبد الله نوری، تا: 1023 ق دلیل المخطوطات: 1-96

55. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3483/3

خط: نسخ، کا: عبدالمهدی بن حسین بن عبدالحسین بن ابی سمیط سمیطی بحرینی شیرازی، تا: 19 جمادی الثانی 1035ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 102گ (143پ-244ر)، اندازه: 19×25/5 سم [ف: 9-281]

56. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11701

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن مظفر بن حسن بن محمد بن مخزوم کوری، تا: چهارشنبه 9 رجب 1037ق؛ دارای بلاغ، معلق به حواشی شیخ یوسف بحرانی؛ واقف: سید کاظم عصار، دی 1354؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، 210گ، 13 سطر، اندازه: 19×15/2 سم [ف: 192-21/1]

57. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 98

آغاز: برابر؛ انجام: محتدا یوم خامس عشرین شهر ذی القعدة المبارک سنه و سبعین و ثمانماته. خط: نسخ، کا: محمد علی بن مهر علی، تا: 1041ق، جا: قریه السین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز لولادار مقوایی، 170گ، 12 سطر (7×11/5)، اندازه: 19×12/5 سم [ف: 7-89]

58. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1178

خط: نسخ، کا: محمد قاسم، تا: 1045ق؛ تملک: پروانه بن الله قلی در 21039؛ 197گ، 12 سطر، اندازه: 19×15 سم [ف: 1-35]

59. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 223

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: یکشنبه 17 جمادی الثانی 1049ق؛ محشی؛ کاغذ: شکرری رنگ، جلد: تیماج قهوه ای، 161گ، 17 سطر (7×14/5)، اندازه: 14×25 سم [ف: 1-192]

60. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 3050

خط: نسخ، کان محمد بن علی حسینی، تا: 23 ذیقعدة 1060ق؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: تیماج سیاه، 263، 18 سطر (14×9)، اندازه: 14×20 سم [ف: 1-194]

61. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 859

آغاز: و ترک الکسوفین عمدا مع الاستیعاب و المولود حین ولادته و الاستقساء از آغاز کتاب تا بحث معادن الخمس؛ خط: نسخ، بی کا، تا: یک شنبه از رجب 1070ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، تملک: شیخ قاسم بن صالح به سال 1091؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز،

126گ، مختلف السطر، اندازه: 21×15سم [ف: 3-645]

62. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 3474

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: محمد طالب بن محمد تقی جوقانی قهپایی، تا: 1072ق؛ مجدول، یادداشتی از محمد حسن بن عبدالغفار؛ تملک: تقی حسینی روندی مورخ 1074؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز حواشی تیماج مشکى، 248ص، 19 سطر، قطع: نیم خستی، اندازه: 22×12/5سم [ف: 10-1433]

63. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3697

خط: نسخ، بی کا، تا: رجب 1081ق؛ تملک: «عبدالله بن حاجی اسماعیل حاجی نجفی»، «عبد العال بن محمد مقیم فریدنی خوانساری»، «شاهرخ استر آبادی» با مهر «عبداله الراجی شاهرخ» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکى بدون مقوا، 66گ، 23 سطر، اندازه:

ص: 295

17×25/5 سم [محدث ارموی مخ: -264]

64. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7892-53/102

آغاز: و بالعکس و روی تحویله بعد صعود المنبر و قال جماعة يحوله ثلث مرات تقألاً... المقصد الثالث في الجماعة و فصوله ثلاثة الأولى يستحب في الفريضة موكداً؛ از «صلاة الاستسقاء» تا الفصل الثاني في الامساك از كتاب الصوم؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 1 صفر 1085ق؛ افتادگی: آغاز؛ 27گ، 25 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 2-653]

65. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1566

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن صفر کمال هرجی، تا: جمعه 14 رجب 1098ق، جا: حله ابی اصیبع از حالات بحرین؛ مهر: «ابراهیم بن عبدالله الموسوی» (چهار گوش)؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، 15 سطر (8×13)، اندازه: 14×20 سم [ف: 4-2119]

66. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 119-1/119

آغاز: علما الخاصة و النظر في اطراف خمسة. الطرف الأول في ما تشرع له لا ريب في توقو استباحة الصلوة وان كانت ندبة و الطواف الواجب خاصة؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: حسین بن حسن حسینی حسنی؛ جلد: تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول 171گ، 13-15 سطر، اندازه: 15/5×20/5 سم [ف: 2-652]

67. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4578-23/98

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج مشکى لولادار، 151گ، 14 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-652]

68. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13801

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شیخ اسماعیل بن عبدالوهاب بن سعید خراسانی هندی، تا: قرن 12، جا: برهانپور در هند؛ مصحح، محشی، از روی نسخه ای که کاتب آن «اسکندر بن عابد بن خلیفه رومی» بوده، کتابت گردیده؛ تملک: «محمد رسول بن عبدالعزیز» در ذیحجه سال 1234 ق با مهر «محمد رسول الله»، «محمد...»، همراه «أفوض أمري إلى الله عبده محمد جعفر 1116»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی باروکش لاکى و ترنج گل و بوته، عطف و حاشیه تیماج مشکى مجدول به زرد، 170، 19 سطر (5×13)، اندازه: 18/5×10 سم [ف: 11-35]

69. یزد؛ وزیرى؛ شماره نسخه: 1029

آغاز: الخلاف ثم الرمان ثم شجر رطب طول كل واحدة قدر عظم الذراع؛ انجام: ففی وجوب اخراج فطرته علی الوارث و جهان مبنیان علی انتقال. خط: نسخ، بی کا، تا قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، 212 گ، 14 سطر (7/5×12)، اندازه: 15/5×21 سم [ف: 3-827]

70. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 692/2

آغاز: وافعال الحج الباقية والمذي والمدى التقبيل بشهوة ومس الفرج ومع الاغسال المستحبة والخروج بلل مشته بعد الاستنجاء للمتوضی قبله؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 28 رجب 1219ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای ترنج و سر، مجدول گرهی، 132 گ، اندازه: 14×19 سم [ف مخ: 1-289]

71. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10098/5

خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عباس کرز کانی بحرانی، تا: 1282ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری (میراث شهاب: س ش 2-22)

72. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11692

آغاز: الكثيرة الدم على الغسل وكذا دخول المساجد وقراءة العزائم والجوار في المسجدين الاعظمين و التيمم بدلا من الوضوء والغسل؛ انجام: برابر شامل: طهارت، صلاة، زکات، خمس و بخشی از صوم؛ خط: نسخ، کا: علی بن ابراهیم، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، مصحح، با علامت بلاغ، کاغذ: آبدیده، جلد: تیماج مشکى، 153 گ، 17 سطر (8/5×14)، اندازه: 21/5 × 15/5 سم [ف: 34-44]

73. قم؛ گلیایگانی؛ شماره نسخه: 7/188-1288

آغاز: كتاب الطهارة وهي تطلق على النزاهة من الادناس، وعلى رفع الخبث وعلى كل واحد من الوضوء والغسل و التيمم ... الطرف الأول فيما يشرع له؛ انجام: كتاب الصوم و هو لغة: الامساك المطلق و شرعا: إما الامساك ... از كتاب الطهارة تا اول كتاب الصوم، خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، جلد: روغنی، سرخ ضربی با ترنج با سر و مزین به گلهای الوان با حواشی تیماج مشکى و ضربی گرهی، عطف سرخ، 217 گ، 12-15 سطر، اندازه: 17/5×14 سم [ف: 2-653]

74. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4588

خط: نسخ، کا: علی بن عبد الله جزائری، تا: 6 رجب، جا: قریه اسفته از توابع اصفهان؛ مصحح؛ تملك: محمد مهدی حسنی حسینی و مهر «الواثق بالله الغني محمد مهدي الحسيني الحسيني» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 83 گ، 23 سطر، اندازه: 25/5×19 سم [ف: 12-159]

75. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2973

آغاز: برابر؛ انجام: ولوعین آخر شعبان لنذر مثلا ظهرانه من رمضان وحب هنا فيه التعيين لرمضان لیتیمز منه. مشتمل بر کتب طهارت،

صلوات، زکات، خمس و روزها خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی دولایی مجدول با ترنج و
دوسر ترنج زر و شنگرف، 159گ، 17 سطر (6×12)، اندازه: 11/5×19 سم [ف: 14-83]

76. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3335

آغاز: برابر؛ انجام: ولو عین آخر شعبان لنذر مثلاً ثم ظهر انه من

ص: 296

رمضان و جب هنا فيه التعيين ليتميز منه از كتاب طهارت تا پايان صوم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای سوخته ضربی جداول و منگنه، 163 گ، 16 سطر (7/5×12/5)، اندازه:

14/5 × 20/5 سم [ف: 15-146]

77. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 405/1 - طباطبائی

انجام: او عاملتک او سلمتک هذه البستان لتعمل فيه مدة كذا. بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار شده، جلد: مقوای سفید عطف و گوشه میشن مشکی، 174 گ (1-174 پ)، 15 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 20×15 سم [ف: 22-158]

78. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7403

از ابتدا کتاب تا بحث «الركن الثاني في الامساك» از كتاب الصوم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جزو کتابخانه شیخ فضل الله نوری با مهر کتابخانه وی؛ تملك: محمد جعفر بن صفر خان قراگوزلو در اصفهان به تاریخ 1201؛ جلد: تیماج قهوه ای سوخت، ترنج با سر لولا دار، 129 گ، 19 سطر، اندازه: 14/5×25 سم [ف: 25-384]

• البيان في بيان الروح و الابدان / فلسفه / عربی

al-bayān fī bayān-ir rūḥ wa-l abdān

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، 370؟ - 428 قمری

(ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038

رساله ای در روح متعلق به بدن؛ منسوب به ابن سینا.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 168/13

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، [نشریه: 7-226]

• البيان في بيان الروح و الايمان / کلام و اعتقادات / فارسی

al-bayān fī bayān-er rūḥ va-līmān

در این رساله سه نظریه درباره روح را یاد می کند: جسم، جسمانی، نه جسم و نه جسمانی. در پایان نسخه دارد، «من رساله البيان في بيان الروح و ايمان» که تعبیری درست نیست گویا بخشی از رساله ای بدین نام بوده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3936/16 آغاز: بسمله، در بیان روحی که متعلق است به بدن و تعریف حقیقت آن بیاید دانست؛ انجام: و نقل صریح بر آن دلالت ندارد، تم بالخیر رساله البيان في بيان الروح و الايمان خط: نسخ تحریری، کا: مهدی بن احمد لاهجی، بی تا،

کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا، رویه تیماج سرخ، اطرافش گل بوته فشاری با دو جدول، گ (143 ر - 144 ر)، 17 سطر (7/5×15)،
(، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 17-210])

• البيان في شرح التبيان / كيميا / عربی

قمری، محمد، ق 5 قمری

al-bayān fī š.-it tībān

(qomrī, mohammad (- 11c

در اکسیر و دارای سه «مقدمه».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3191/1

آغاز: بسمله، الحمد لله خالق السبحان و اله الديان، ذوالمن و الاحسان و الصلوة و السلام ... اما بعد اعلم ايها الاخ لما قال الله تعالى في محكم كتابه و منزل خطابه الذين يكتزون الذهب و الفضة؛ انجام: فاحفظ بما القيت اليك من هذه الوصايا و حسبنا الله و نعم الوكيل لا رب غيره و هورب العرش العظيم و صلى الله على خير خلقه محمد و آله الطاهرين

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: پسته ای، جلد: میسن قرمز، 48 گ (آپ-48 پ)، 17 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 6-280]

• البيان في عد آي القرآن (منتخب) / علوم قرآن / عربی

(.al-bayān fī 'idd-i āy-il qur'ān (mn

دانی، عثمان بن سعید، 444-371 قمری

(dānī, 'osmān ebn-e sa'īd (982-1053

رساله ای است بسیار مفصل مشتمل بر چندین «باب» در شمارش سوره ها، آیات، کلمات، حروف و اجزای قرآن و نظائر سورهها و آیات و سوره های مدنی و مکی و نیز اخبار وارده در شمارش آیات. گزیده ای است از کتاب «البيان» دانی که شامل چند «باب» می باشد: 1. باب ذکر المنزل من القرآن بمكة و المدينة؛ 2. باب ذکر عدد سور القرآن و آیه و حروفه و خمسه و عشوره علی عدد اهل المدينة؛ 3. باب ذکر عدد آی کل سورة في العددين المذكورين؛ 4. باب النظائر من السور في العددين و في احدهما دون الآخر؛ 5. باب ذکر اجزاء القرآن (الانصاف، الاثلاث، الأرباع، الأخماس ... اعشار)؛ 6. باب ذکر اجزاء سبعة و عشرين؛ 7. باب ذکر اجزاء ستين. (نسخه کامل این کتاب به شماره 22279 مورخ 847ق در مکتبه الازهر و میکروفیلم آن در آستان قدس رضوی به شماره 26380 موجود است) چاپ: رساله به تحقیق غانم قدوری حمد ناصری در مرکز مخطوطات و تراث کویت (1414ق.) و نیز در مرکز اطلاعات و مدارک اسلامی (1386ش.) به چاپ رسیده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 40084/5

آغاز: باب ذكر منزل من القرآن بمكه و المنزل منه بالمدينة حدثنا احمد قال؛ انجام: و جزء خمسة عشرين رأس كل اربعة اجزاء منها فاعلمه
و بالله التوفيق ... العلى العظيم.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اهدایی: رهبری، دی 1380؛ کاغذ: نخودی آهار مهره لمینه شده، جلد: تیماج سبز فرنگی با حواشی

ص: 297

زرکوب زاهدائی رهبر: (علوم قرآن -335)

• **البيان في علم الرمل / رمل / عربي**

al-bayān fi 'ilm-ir raml

رساله ای با عنوان های «فصل»، «باب» و برخی از باب ها با خطبه ای جداگانه آغاز می شود.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6375

آغاز: بسمله، و له التوفيق والعون و صلى الله على محمد وآله. الحمد لله و صلواته على سيدنا محمد وآله و صحبه. كتاب البيان في علم الرمل سأل من أوامره كالعروض الدينية جمع فيما بين العلم والنبه؛ انجام: فهو لديه. والله اعلم واحكم و صلى الله على سيدنا محمد و على آله وسلم ولا حول ولا قوة الا بالله العلي

العظيم.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1054ق؛ گویا نوشته دارنده نسخه محمد قاسم ابو کری در 14 رجب 1054؛ کاغذ: فستقی جلد: میشن قهوه ای، 148گ، 22 سطر، اندازه: 15/8×21/8 سم [ف: 1-76]

• **البيان في نزول القرآن / تفسير / عربي**

al-bayān fī nuzūl-il Qur'ān

نسوی، محمد بن علی

nasavī, mohammad ebn-e 'alī

کتابی برگرفته از تفسیر اسماعیل بن زیاد شامی، با عنوان «قوله - قوله»، در اسباب نزول آیات قرآن به ترتیب سوره ها، با اشاره به عدد سوره ها و کلمات و حروف آنها و بیان ناسخ و منسوخ و داستان های کوتاه و نقل بعضی از اخبار غریبه.

آغاز: الحمد لله الخالق البديع البصير السميع ذي العز المنيع والطول الواسع والمجد الرفيع وغافر الذنب القطيع

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2608

آغاز: برابر، انجام: فبراً النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) عند ذلك من وجعه وقام كأنما نشط من عقال ونزلت خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملك: علی بن محمد علی الحافظ، محمد الحبشی القادری، محمد مسیح بن محمد باقر الطیب، ابی بکر بن محمد بن محمد بن فهد بن عبدالله، ابوبکر عبدالله بن احمد ابن الحسن بن علی الخالدي الاقلیدی؛

جلد: تیماج قهوه ای، 145گ، 34 سطر، اندازه: 17×25 سم [ف: 7-190]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 687

نسخه اصل: همان نسخه [عکسی ف: 2-316]

تهران، دانشگاه شماره نسخه: 5215-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-143]

• بیان قاعده «اجمعت العصابة علی تصحیح ما یصح عنهم» و تعیین اشخاصهم (رسالة فی) / رجال / عربی

bayān-u qā'idat-i «ajma'at-il 'iṣāba 'alā tashīḥ-i mā yaṣihh-a 'an-hum» wa ta'yīn-i aṣṣāṣ-i-him (r.-
(un fi

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، 1177 1244 قمری

(ārānī kāšānī, mohammad 'alī ebn-e mohammad hasan (1764-1829

رساله‌های تحقیقی است درباره قول کشی درباره جماعتی از راویان اخبار: «اجمعت العصابة علی تصحیح ما یصح عنهم» و بیان اختلاف و نظرات علماء در این باره. آغاز: بسم الله... فیقول الغریق... أن من المهمات عطف عنان الهمة نحو تحقیق قول

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 225/14

آغاز: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه 27 شعبان 1207ق؛ جلد: تیماج قرمز ضربی ترنج و سرترنج دار با لچکی، عطف تیماج شتری، 21گ (113-133)، اندازه: 15×21سم [ف: 1-182]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 567/15

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-159]

← بیان القافیہ ← ترجمان القوافی

• بیان کسور / ریاضیات / عربی

bayān-ul kusūr

دارندی، محمد بن عمر، -1152 قمری

(dārāndī, mohammad ebn-e 'omar (- 1740

رساله ای است در بحث کسور دارای یک «مقدمه» و «مقصد»: المقدمة: در سه فصل، (1) اقسام الكسور، (2) بیان مخارج الكسور، (3)

معرفة بسط الكسور؛ المقصد: في معرفة ضرب الكسور. سال درگذشت مؤلف در برخی منابع 1140ق آمده که نادرست است، زیرا در پایان همین رساله، شاگرد وی به تاریخ دقیق درگذشت استاد خویش (1152ق) تصریح نموده است. زدنا 589/2؛ هدیة العارفين 342/2

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14638/11

آغاز: قال الشيخ... في توضیح بحث الكسور: هذه مشتملة على مقدمة و مقصد و في المقدمة، ثلاث فصول، فصل في اقسام الكسر، اعلم ان الكسر اما؛ انجم: و أقسم الأول على الثاني يخرج واحد و سبعة أثمان و هو... اعني حاصل ضرب اثنين و ربع في نصف و ثلث و قس على ذلك ما شئت من امثاله ...

خط: نسخ، كا: اسماعيل حلبی، تا: نیمه دوم قرن 12؛ ترقیمه: «وقد

ص: 298

مات مؤلف هذه الأوراق و هو استاذنا و استاذ الكل، مولانا محمد الدرندی رحمه الله تعالى و جعل الجنة مثواه، في الساعة الثانية و الربع من الليلة الخامسة و العشرين، من ذي القعدة و هي ليلة و هي ليلة الثلاثاء، التي هي من الرابع عشر من شباط من السنة التي هي من سنی اثنين و خمسين بعد المائة و الف، على يد اسماعيل الحلبي (...) كاخذ: فرنگی آهار مهره، 4 گ (70 پ-73 ر)، 27 سطر، اندازه: 1687 سم [ف: 37-79]

• بیان كشف الالفاظ = الاصطلاحات الأصولية و

الفقهية / اصول فقه / عربی

bayān-u kašf-il alfāz = al-istilāḥāt-ul uṣūlīya wa-l

fiqhīya

آبذی، احمد بن محمد، 800-860 قمری

(ābzī, ahmad ebn-e mohammad (1398-1456

رساله مختصری در بیان معانی الفاظ مستعمله در متون فقهی است که فقها از آن الفاظ در بیان احکام شرعی استفاده می نمایند. مؤلف این رساله در فهرست نسخه های خطی کتابخانه ظاهریه، شناخته نشده، از سوی دیگر در فهرست اوقاف سلیمانیه عراق، از حسن بن عمار شرنبلانی (- 1069 هـ) دانسته شده، البته این انتساب به دلیل تاریخ کتابت نسخه مرعشی (حدود 960 ق) نمی تواند صحیح باشد. آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین، و العاقبة للمتقین و الصلاة و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین، لابد للفقیه من معرفة الألفاظ المستعملة التي تجري علی السن الفقهاء انجام: و خبر الآحاد و هو نقل واحد عن واحد و هو لم يدخل في حد الاشتهار، و حکمه یوجب العمل دون العلم و لهذا، لا یكون حجة في المسائل الاعتقادية، و الحمد لله ...

[فهرس المخطوطات المصورة الموجودة بمكتبة المخطوطات بجامعة الكويت 271/1 ؛ فهرس مخطوطات مكتبة الاوقاف المركزية في السلیمانية 233/1 ؛ معجم المؤلفین 150/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14643/7

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاخذ: شرقی، 4 گ (57 پ-60 ر)، 25 سطر، اندازه: 13/5 × 18/5 سم [ف: 37-92]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 36396

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن شیخ سعید، تا: 1083 ق؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاخذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکى یک لا با حواشی زنجیره ای ضربی، 6 گ، 15 سطر، اندازه: 14×19/5 سم [اهدائی رهبر: 3-69]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 427/2

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ بی کا، بی تا؛ جلد: چرم مشکی، 6گ (71پ-76پ)، 19 سطر، اندازه: 14×19/5 سم (مؤید: 1-345)

• بیان «کن فی الدنيا کانک غریب» (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی

(bayān-u «kun fi-d dunyā ka-anna-ka garīb» (r. dar

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883 قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/37

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13؛ 2ص (654-655) [مختصر ف: 115]

• بیان کواکب ثوابت / ریاضیات / فارسی

bayān-e kavākeb-e savābet

رمال، حیدر بن محمد، ق 7 قمری

(rammāl, heydar ebn-e mohammad (- 13c

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2632/5

آغاز: در بیا کواکب ثوابت بدان که 1022 برصد یافته اند؛ انجام: شصت و نه هزار و چهارصد ... شانزده و الله اعلم خط: نسخ، بی کا، تا:

680ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی رایانه]

← بیان کیفیت القیاس و کیفیت الاستدلال ← انالوطیقا الأولى (مختصر)

• بیان کیفیت رویه الله (رساله در) / کلام و اعتقادات / عربی

(bayān-e kayfīyat-i ru'yat-ul lāh (r. F7

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، 1118 1205 قمری

ebn-e

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18510

آغاز: بسمله و به ثقتي الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين؛ انجام: فنسئل الهدايه و العصمه .. الحمد لله اولاً و
آخرًا تمت الرساله الشريفه خط: نستعليق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج، 27 سطر (16×13)، اندازه: 16×21 سم [رایانه]

• بیان لا اله الا الله / کلام و اعتقادات / فارسی

ص: 299

bayān-e lā elāh-a ella-1 lāh

علاء الدوله سمناى، احمد بن محمد، 659-736 قمرى؟

(alā'-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262-1336

منقول از كتاب فتح المبين او.

مشهد؛ الهيأت؛ شماره نسخه: 694/10

آغاز: بسمله حضرت عارف حقانى كمال الملة والدين شيخ علاء الدولة السمنانى در رساله فتح المبين چنين فرموده اند كه شرط پنجم دوام ذكر لا اله الا الله است؛ انجام: كه نمى خواهم هيچ چيز را مگر خداى را جل جلاله

خط: نسخ و نستعليق، بى كا، بى تا؛ كاغذ فرنگى و فستقى؛ جلد: تيماج عنابى، 2گ، اندازه: $13/5 \times 22/5$ سم [ف: 1-536]

• بيان لتوصل المطالب على طريق اللب و القشر / عربى

bayān-un li-tawaṣṣul-il maṭālib 'alā ṭarīq-il lub-i wa-l qiṣr

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10841/4

آغاز: التوصل الى المطالب النظرية و المعارف الأصولية اما بطريق الفكر و هو مسلك المتكلمين و المشائين او بالرياضة و هو طريق الصوفية و الاشرافين. مثل الفريقين كمثل الاعمى و الأعمى و البصير و السميع هل يستويان؛ انجام: و لذلك وقع فيه الاختلاف العظيم. و لقد در العارف الرومى بحيث يقول: پای استدلاليان چوبين بود***پای چوبين سخت بى تمكين بود اگر كسى از عقل با تمكين بدى***فخر رازى رازدار دين بدى. و لله در الفخر الرازى

حيث يقول: نهاية اقدم العقول عقل*** و غاية سعى العالمين ضلال / لم يستفد يحثنا طول عمرنا*** سوى أن جمعنا فيه قيل و قال

خط: نسخ، بى كا، بى تا؛ جلد: تيماج مشكى يك لا ضربى، با ترنج و سرترنج، عطف تيماج قهوه اى، اص (5ر)، ابعاد متن: 2079، قطع: بياضى، اندازه: $12 \times 24/5$ سم [ف: 20-377]

• البيان لحقيقة الايمان / كلام و اعتقادات / عربى

al-bayān li-ḥaqīqat-il īmān

بهارى همدانى، محمد باقر بن محمد جعفر، 1277 1333 قمرى

(bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861-1915

رساله اى در بيان حقيقت ايمان است داراى «مقدمه» و 8 «فصل» و يك «خاتمه»: فصل 1. معنى الايمان لغة، و فيه مقامان؛ 2. الايمان

الشرعی؛ 3. جملة من حجج بعض هذه الأقوال و بعضها فيها على وجه الاختصار؛ 4. امور لها مزيد ارتباط على المذهب المختار و بیان المراد من التصديق القلبي المعتبر فيه او في غيره؛ .. ان الايمان بعد الايقاف به حيث يدخل العبد في المؤمنین هل يقبل الزيادة و النقصان ام لا ؛ 6. بیان الكفر نعوذ بالله منه؛ 7. في انه هل يكفر المؤمن ام لا؛ 8 بیان معنى الاسلام خاتمه: فيها امور.

[دنا 589/2 ؛ الذريعة 173/3 ؛ معجم المؤلفين 92/9]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12326

آغاز: الحمد لله الذي خلق الانسان و علمه البيان و هداه الى حقيقة الايمان و الصلاة و السلام على المبعوث بخير الأديان؛ انجام: ينبغي التنبيه عليها و ايضاها الا انه يمنعنا عنها الشواغل و المشاغل خط: نستعليق، كاتب = مؤلف، تا: نیمه جمادى الاول 1310ق، جان نجف اشرف

کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، 75گ، 19 سطر (15/5×10)، اندازه: 17×22سم [ف: 31-205]

← بیان لطائف آية الكرسي ← تفسير آية الكرسي

• بیان ما اخفاه صاحب المكتسب (فصل في) / کیمیا / فارسی

(bayān-o mā axfā-ho sāheb-el moktasab (fasl-on fi

آنچه را که صاحب کتاب «المكتسب في زراعة الذهب» شيخ ابوالقاسم محمد سيمای عراقی در کتاب خود نیاورده مؤلف به گونه ای مجمل در این فصل گرد آورده است.

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 936/17

آغاز: فصل في بيان ما اخفاه صاحب المكتسب از آنجمله آن است که صاحب مكتسب اظهار کرده است جزوی از هیولی مقوم صورت اکسیر و اخفا کرده است بقیه اجزا را

نسخه اصل: کتابخانه نمازی خوی 546

[در فهرست نمازی این قسمت فهرست نشده؛ خط: نستعليق، کا: محمد رحيم بن حاجی رضی خوئی، بی تا؛ 13ص (338-350) [عکسی ف: 3-151]

• بیان ما لم یثبت فيه حدیث صحیح من الابواب / حدیث / عربی

bayan-u ma lam yutbit fi-hi hadit-un sahih-un min-al abwāb

فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، 729-817 قمری

احادیثی را که از نظر مؤلف جعلی یا منسوب به روایان است یا نیاز به توضیح دارد تحت عناوین «باب باب» آورده است. ابواب آن عبارتند از: باب الایمان، باب کلام الله، باب خلق الملائکه،

ص: 300

باب طلب العلم، باب فضائل الصديق ابوبکر، باب فضائل علی ... آغاز: بسملة. الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد خاتم النبیین وعلی آله وأصحابه أجمعین. هذه اشارة الى ابواب روى فيها أحاديث و لم یصح شیء عند جهابذة علماء الحديث في غاية الاختصار لكنها تشتمل علی علوم شتى في نهاية الاكثار باب الايمان ما اشتهر فيه كالايمان قول و عمل.

انجام: و مذمة العلماء الذين یمشون الى السلطان و مسامحة العلماء و زيارة الملائكة قبور العلماء لم یثبت في ذلك شیء و الله اعلم و صلی الله علی محمد و آله و سلم.

1. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1032/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا، 5گ، 19 سطر، اندازه: 21×12/5 سم [ف مخ: 1-290]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1386/12 عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، ش 1702؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجدول، رکابه دار؛ 5 ص (272-276) [عکسی ف: 4-179]

← بیان المحمود ← بیان محمود

• بیان محمود = بیان المحمود / تراجم / فارسی

bayān-e mahmūd = bayān-ol mahmūd

محمود میرزا قاجار، 1214-1271 قمری

(mahmūd mīrzā qājār (1800-1855

اهدا به: فتح علی شاه قاجار

تاریخ تألیف: 1240 ق

تذکره گونه ای است شامل یک «مقدمه» و دو «قسمت»: مقدمه در ذکر مؤلف و سبب تألیف و مدح شاهنشاه؛ قسمت اول در ذکر احوال سیصد تن از شعرای معاصر و به ترتیب حروف تهجی؛ قسمت دوم انتخاب ابیات غزلی شعرای مذکور در فهرست کتاب با منظور داشتن حروف اول و آخر به طریقی که جوانان را در مشاعره به کار آید، و این قسمت مشتمل است بر یکصد و هشتاد «باب»: 1. باب الف از ردیف الف: اشک را قاصد کویش

کنم ای ناله بمان***زانکه صد بار برفتی اثری نیست ترا؛ 2. باب با از ردیف الف: بیک نگاه تو دادیم هر چه باد اباد***جهان فانی و عقبای جاودانی را؛ و به همین ترتیب است تا باب یاء ردیف یاء: یکبار نخواندند و گفتند کجایی*** تا چند توان رفتن ناخوانده بجایی. در صدر هر باب اول شعر پدر خود «خاقان» را آورده و بعد ترتیب حروف را رعایت کرده است. نخستین شاعر مندرج در فهرست الفبایی احمد علی میرزا» برادر مؤلف است، و آخرین شاعر «یوسف گرجی». در فهرست مزبور بعضی از شعرا را فقط به نام و تخلص و مولد و موطن مذکور داشته است و برخی را تا حدود بیست سطر شرح حال نگاشته است. (گلچین معانی) محمود میرزا تمام آثار خود را در یک مجلد به نام «مجمع محمودی» جمع کرده و نسخه آن شامل سفینه محمود، منتخب محمود، گلشن محمود، مخزن محمود، نقل مجلس، سنبلستان، پرورده خیال، مقصود جهان، تذکره السلاطین، محمود نامه، رساله در رؤیای صادقه، نصائح المسعود، درر المحمود و بیان محمود می باشد.

آغاز: بیان محمود در ستایش خداوند معبود سبحان التحدید و الحدود و ستایش شایان بر واجب الوجود اقدس عن وصف التکثر و الشهود از ممکن محال خواهد بود.

انجام: زد به تاریخش رقم کلک همایون سپهر*** کاین بیان از هر زبان محمود چون چارم کتاب / در جهان چندان بماند شاه کز غیبی سروش*** هر زمان آید ندای ذلک یوم الحساب چاپ: مشار فارسی: 3038

[الذریعة: 42/20 و 177/26 ؛ دنا 589/2 (8 نسخه)؛ تاریخ تذکره های فارسی ص 137؛ فهرستواره منزوی 1858/3]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12833

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ تملک با این عبارت:

کتاب مستطاب جنگ اشعار ملک مخصوص این بنده درگاه آسمان جاه غلامحسین خان کاشانی نسخه ای است خاصه اعلیحضرت ناصر الدین شاه قاجار خلد الله ملکه و دولته، تحریرة فی دوشنبه 23 شهر صفر المظفر 1298 در جاجرود که یکی از شکار گاه های مخصوص همایونی است، هزار و دویست و نود و هشت» با مهر «عبد غلام حسین بن هاشم الغفاری» (بیضی) و مهر «أفوض أمری إلى الله عبده غلام حسین الغفاری» (مربع) و مهر «أمان الله» (مربع کوچک)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی با گل و برگ با زمینه طلایی و مجدول به طلایی مشکی عطف: تیماج قهوه ای، 112 گ، 20 سطر (9/5×20/5)، اندازه: 15×26/5 سم [ف: 32-584]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4460

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، در پایان قطعه ای است از میرزا محمد تقی لسان الملک کاشی متخلص به سپهر صاحب کتاب عظیم ناسخ التواریخ متضمن ماده تاریخ که این است: «زد بتاریخش رقم کلکی همایون سپهر*** کاین بیان از هر زبان محمود چون چارم کتاب». علیرضا میرزای شهره (برادر مؤلف) در تذکره بستان العشاق که جلد اول از مجلدات خمسه بساتین الخاقانیه است، در ترجمه میرزا ابوالحسن خان امید نهایندی می نویسند: چندی در خدمت مطاع مکرم محمود میرزا بمنصب ندیمی مفتخر، تذکره بیان محمود را ایشان جمع نموده و ترتیب

واقف: نائینی؛ کاغذ: نخودی فرنگی آهار مهره، جلد: چرمی ضربی، 191 گ، 12 سطر (18×10)، اندازه: 18×29/5 سم [ف: 7-24]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4461

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد کاظم، تا: 5 شوال 1244 ق؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: روغنی زمینه مشکی و در وسط ترنج اکلیلی، 199، 16 سطر (157)، اندازه: 13/2 × 21/8 سم [ف: 7-26]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10377

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1244 ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، کتیبه دار، مجدول، دارای تحریر و کمند؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوایی با روکش مشمایی و عطف چرمی، 135 گ، 16 سطر، اندازه: 17/5 × 26/5 سم [ف: 9-47]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6098

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1245 ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تریاکی ضربی لایی، 262 گ، 16 سطر (1578)، قطع: ربعی، اندازه: 13×20 سم [ف: 16-197]

6. تبریز؛ ادبیات، شماره نسخه: 2

بی کا، تا: 2142 ق [نشریه: 4-323]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 895

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوب، بی کا، بی تا؛ با سرلوح کوچک، اطراف دو صفحه اول نسخه تذهیب، مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: روغنی دو رو گل و بوته و نرگس، 143 گ، 15 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 11/5 × 18/5 سم [ف: 3-138]

8. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3665

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره، جلد: روغنی زمینه نارنجی و گل و بوته، 176 گ، 13 سطر، اندازه: 12/1×19/4 سم [ف: 2-66]

اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن، 674-749 قمری

(esfahānī, mahmūd ebn-e `abd-or-rahmān (1276-1349

وابسته به: مختصر المنتهی = مختصر الاصول = مختصر ابن حاجب؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (570-646)

شرحی است با عناوین «قال اقول» (که با دو حرف ص-ش متمایز شده است) بر «مختصر منتهی السؤل و الأمل فی علم الاصول و الجدل» ابن حاجب. شارح بعد از خطبه می نویسد: «فتصدیت کان اشرحه شرحا تبین حقایقه و توضیح دقایقه و بذلک من اللفظ صعابه و یکشف عن وجه المعانی نقابه مقتصدا غیر مختصر اختصارا یودی الی الاخلاص و لا- مطنبا اطنابا یفضی الی الاملال ساعیا فی حل مشکلاته و فتح معضلاته و تقریر معاقده و تحریر قواعد و ادفع الشبهات الواردة علی مقاصده». این شرح، یکی از هفت شرح است که کرمانی در شرح خویش بر مختصر (= النقود و الردود) از آن بهره برده و در مقدمه آن کتاب از آن یاد می کند. در شرح مبادی منطقی به تفصیل گراییده و مسائل قضایا و انواع قیاس تا مغالطات را به ترتیب و مشروح آورده و از اشارات شیخ یاد می کند در پاره ای از مسائل اصولی به عقاید علماء شیعه اشارت دارد. اصفهانی در دیباجه تصریح می کند به اینکه این شرح را «بیان المختصر» نام نهاده و به دستور وقت رشید الدین (که با تکریم بسیار از او یاد می کند) تقدیم داشته است. بروکلیمان از شرح اصفهانی بر مختصر تنها یک نسخه (نسخه جامع زیتونه تونس) یاد می کند.

آغاز: الحمد لله الذي اظهر بدایع مصنوعاته علی أحسن النظام ... اما بعد فقد تطابق قاضي العقل و هو لا یبدل و لا یعزل ... علی ان ارجح المطالب ... هو العلم لانه عمل القلب .. و بما ضعف فيه من الكتب ... مختصر منتهی الوصول و الأمل فی علمي الأول و الجدل ... فتصدیت لان اشرحه شرحا تبین حقایقه و یوضح دقایقه. غیر مختصر اختصارا تودی الی الاخلاص ... ساعیا فی حل مشکلاته ... و تقریر ماقده و تحریر قواعد ... و اسمیه بیان المختصر و اخدم به خزانه من خصه الله بالسعادات المتظافره. و هو المولی الصاحب المعظم ... سلطان وزراء العالم ... رشید الحق و الدنيا والدين ... و ارجوان یلاحظه بعین الرضا ... وها انا اشرع فی المقصود ... قوله و ینحصر. ای المختصر لا الوصول لان هذه القسمة قسمة للكل الی اجزائه و المبادی علی الوجه الذي ذكره لا یكون باقسامها من أجزاء الأصول. انجام: و فیما ذكرنا من الجهات المفردة ارشاد لما یتركب منها و الحمد لله الذي وفقنا لاتمامه حمدا یوازی مزید افضاله و انعامه.

[فهرس المخطوطات المصورة 242/1؛ بروکلیمان: ذیل یکم: 537؛ کشف الظنون: 1855 و 1857؛ دنا 589/2 (7 نسخه)]

1. قم؛ استادی، رضا، شماره نسخه: 16787

آغاز: العلوم الخارج عن العلم و لم احدان الحكم؛ انجام: أن يكون الحكم خارجا عن التصديق لان ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 18 کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی، 25 سطر (13×19)، اندازه: 18×27 سم [رایانه]

2. قم؛ حجثیه؛ شماره نسخه: 648

انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 8 افتادگی: آغاز [ف: 39]

۳. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 3983

آغاز و انجام: برابر

ص: 302

خط: نسخ و تعلیق و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 18 این نسخه ظاهرا در زندگی مؤلف کتابت شده و شاید اصلاحات و قلم خوردگی های موجود در پاره ای از صفحات با دست و یا نظر خود او انجام یافته، در چند حاشیه - که به قلم کهن و شاید به خط کاتب متن است - چنین آمده «قال الشارح دام ظلّه» و در یکی از دو یادداشت موجود بر یک برگ اضافی اول نسخه چنین آمده: «قال افضل المحققين مولا عضد الدين أطل الله بقاه لا بد من مستلزم للمطلوب والالم ينتقل الذهن منه اليه ..» (بنابر این یادداشت این نسخه پیش از سال 756 که سال در گذشت عضد الدین است نوشته شده)، محشی از شرح علامه حلی با نشان «حلی» و از شروع دیگری با نشان: «عض»، «قب» (یا ق ق ب) و جز اینها که برخی از آنها از نجم الدین سعید سعدی است که او از صدرالدین حدیثی نقل می کند، در یکی از این حواشی از امالی مصنف (ابن حاجب) یاد شده؛ تملک: سید محمد هاشم موسوی خوانساری؛ کاغذ: ضخیم شکری، جلد: تیماج قهوه ای، 410ص، 29 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 16×15سم [ف: 10-2149]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13979

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالفضل بن ابی علی بن هارون خشکرودی، تا: سه شنبه 7 محرم 741ق، جان مدرسه مستنصریه بغداد؛ محشی به حواشی شارح و دیگران با رموز «ق. هخ» و حواشی تصحیحی، و در آخر رمضان همان سال در مدرسه صادقیه شرقی بغداد توسط کاتب تصحیح شده، در برگ ضمیمه صدر نسخه ایباتی از ابوالاسود دئلی «یعیبونها عندی و لا عیب عندها سوی أن فی العینین بعض التأخیر ..» و ابو حفص شطرنجی مولا مهدی با آغاز: «حمدت الهی اذ بلیت بحبها علی حول یغنی عن النظر الشزر نظرت الیها و الرقیب مخالفی نظرت الیه فاسترحت من العذر» و حسین بن داود جعفری: «حرام علی عینی اصابت مقاتلی باسمهما من مهجتی ما استحلت ...» و ایباتی درباره ظهور ابومسلم در خراسان از نصر بن سیار لیشی امیر خراسان به مروان بن محمد و بیان منازعه امیر خراسان با جدیع بن علی الازدی الکرمانی و حبس نمودن وی و شمه ای از ترجمه جدیع کرمانی؛ تملک: جلال بن عبدالله تمیمی انصاری در ذیقعد 978؛ واقف: فاضل خان، در 1363 به کتابخانه رسیده؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج مشکلی ضربی، 189، 29 سطر، اندازه: 24×16سم [ف: 16-56]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2486

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ نزدیک به تعلیق، کا: علی بن محمد بن حسن بسطامی شافعی، تا: جمعه 18 ربیع الثانی 759ق؛ محشی؛ تملک: عیسی بن علی بن سیف صیمری، مسعود بن یوسف بن محمد بحرانی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن قهوه ای لبه دار، 289گ، 28 سطر، اندازه: 17/2 × 25/5سم [ف: 1-77]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2907

آغاز: و متعلق العلم اما ان یکون قائما بذاته؛ انجام: اما اذا کان حلیا یجوز توافق

این نسخه قبلا در جلد دوم فهرست آستان قدس با عنوان «شرح مختصر» بدون نام شارح معرفی شده، کاتب چند برگ اول کتاب را استنساخ نموده و تا اواسط مبحث اجماع را نگاشته؛ خط: نستعلیق خوانا، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ واقف: ملا

موسی گیلانی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میسن مشکی، 112 گ، 19 سطر، اندازه: 17×27/5 سم [ف: 16-58]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1199

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: او حد بن امیر احمد، بی تا؛ مصحح، دارای علامت بلاغ و مقابله با نسخه اصل، اجازه ای که مؤلف به جهت شخصی به تاریخ 24 ربیع الثانی 724 نوشته؛ تملک: احمد ابن محتشم الحسینی به تاریخ 1253 در ارزنة الروم با مهر «عبدہ الراجی احمد الحسینی» (بیضوی)، یحیی بن نورالدین محمد لاهیجی، محمد حسین بن محمد صالح الحسینی المحسنی الخسروشاهی به تاریخ رجب 95؛ امانت حاج میرزا احمد ساوجی نزد محمد رضا؛ جلد: دو رو تیماج قهوه ای ضربی، 223 گ، 27 سطر، اندازه: 24×16 سم [ف: 3-365]

• بیان المادات / تجوید / عربی

bayān-ul maddāt

پیر سروی، حسین بن حامد

pīr sarvī, hoseyn ebn-e hāmed

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 303/13

به نظم و نثر؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمود نصیر طوسی، تا: قرن 8 [ف: 5-15]

• بیان المذاهب / کلام و اعتقادات / عربی

bayān-ul madāhib

نسفی، عمر بن محمد، 461-537 قمری

(nasafī, 'omar ebn-e mohammad (1070-1143

رساله ای است در باب فرق و مذاهب گوناگون اسلامی برگرفته از حدیث نبوی معروف که فرموده اند: یهود به هفتاد و یک فرقه تبدیل شدن و نصارا بر هفتاد و دو فرقه و مسلمانان بر هفتاد و سه فرقه تقسیم خواهند شد، مؤلف با شمارش این فرقه ها و توضیح اندکی در خصوص عقاید برخی از آنان به بحث پرداخته است. جز آن است که در فرهنگ ایران زمین (4: 159) آمده است.

آغاز: روی عن ابی هریره و عایشة و جماعة من الصحابة رضی الله عنهم عن النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) انه قال افترت اليهود علی احدی و سبعین فرقة کلهم فی النار الا واحدة و ستفترق أمتی علی ثلث و سبعین فرقة

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 1267/3

آغاز: برابر؛ انجام: فان اردت الدلائل فعليك بكتاب الملكل و النحل فهذا اقسام المليين و اما غير المليين فكثيرة منال الله تعالى الوفاة على الاسلام و ان يحشرنا مع اهل الكرام بحرمة ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف و دور تیماج تریاکی، 4ص (17-20)، 23 سطر [سنا: ف: 2-198]

2. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 13154/2

آغاز: برابر؛ انجام: و اما المباح فاستوي طرفاه یخیر بین فعله و تركه و اما الحرام ما في فعله عتاب و عقاب و اما المكروه ما تركه اولی من اتيانه و اما الادب ما فعله ثواب و ليس في تركه عتاب هكذا نقل من شمس الدين

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، 2گ (17 و 18)، 18 سطر، اندازه: 13/5×6/5 سم [ف: 33-293]

• بیان المذاهب / ادیان و مذاهب / عربی

bayān-ul madāhib

شیخ الاسلام دامغانی، محمد بن حسین، ق 13 قمری

(Šayx-ol-eslām dāmqānī, mohammad ebn-e hoseyn (19c

در بیان ملل و نحل و فرق مختلف اسلامی که به درخواست کسی آن را در یک مقدمه و هشت «باب» و «خاتمه» جمع آوری نموده است.

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 200/1

آغاز: الحمد لله الهادي للعباد إلى سبل السلام و مبلغهم بارسال الرسل الى غايته المرام و الصلاة و السلام على مبلغ أحكامه؛ انجام: و النائله في المروة الى ان كسرهما النبي في عام الفتح للمكة و ختم الله عواقب امورنا بالخير و السعادة أنه خير موفق و معين خط: نستعليق، كاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ مصحح؛ واقف: شیخ الاسلام دامغانی، 1271ق؛ جلد: تیماج کرمی بدون مقوا، 22گ، مختلف السطر، اندازه: 11×17 سم [ف مخ: 27]

• بیان مراتب کمالات انسانی و بیان طریق التحصیل للکمالات / عرفان و تصوف / عربی

bayān-u marātib-i kamālāt-i insānī wa bayān-i ṭarīq-it tahsīl li-l-kamālāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، 370؟ - 428 قمری

آغاز: حمدله. صلاة. وبعد، آن حقيقة الانسان متحصلة من جوهرين احدهما كثيف جسماني و هو الهيكل الانساني [فهرست مصنفات ابن سينا، مهدوی: 262؛ دنا 590/2]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5283/77

و آغاز: برابر

خط نستعلیق، بی کا، تا: 1094ق؛ 2گ (202-203ر) [ف: 16-201]

2. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 293/55

آغاز: برابر؛ انجام: فاجتهد ان تصویر اهل ذلك خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 3گ (169پ - 171ر)، 24 سطر (12/5 × 18/5)، اندازه: 18/5 × 24 سم [ف: 202]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4655/15

آغاز: برابر

انجام: و لاتشرحها العبارة. فاجتهد ان تصویر اهل ذلك خط: نستعلیق، کا: کر معلی خراسانی، تا: قرن 13؛ کاغذ: فستقی آبی، 3گ (119-121ر)، 22 سطر، اندازه: 18/5 × 14/6 سم [ف: 7-457]

بیان مراد الاحسانی / کلام و اعتقادات / عربی

bayān-u murād-il aḥsā'ī

قزوینی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق 13 قمری

(qazvīnī, 'abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad 'alī (- 19c

مؤلف می گوید: وقتی رساله منسوب به شیخ احمد احسانی در شرح حدیث مربوط به پوسیده شدن بدن اموات در زیر زمین بعد از دفن منتشر شد بسیاری از طلاب و اهل علم از آن معنایی فهمیدند که با مبانی و عقاید وی سازگار نبود ولی من چون مبانی وی را می شناختم رساله را با آن منافی ندیدم پس این رساله را در توضیح آن نگاشتم.

قزوین، امام صادق؛ شماره نسخه: 480/10

آغاز: بسملة نحمد اللهم یحیی و یمیت و یحیی ... و بعد فبقول ... انه لما ظهر الرسالة المنسوبة إلى الشيخ الاعظم و المولی الأکرم ... فی جواب السؤال عن حقيقة معنی الحديث الذي رواه

کاتب = مؤلف، بی تا؛ جلد: گالینگور سیاه، 10 گ [ف: 1-392]

• بیان مرض ناشی از خوردن گوشت خوک و جراحی نظامی / طب / فارسی

bayān-e maraz-e nāšī az خوردن گوشت خوک و جراحی نظامی / طب / فارسی

طیب، باقر، ق 14 قمری

(tabīb, bāqer (- 20c

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: 1300 ق

از میرزا سید باقر طیب و دکتر آلبو. قسمت اول کتاب که از مرض «طرشین» بحث می کند، یعنی مرضی که از خوردن گوشت خوک پیدا می شود، در دو فصل به وسیله میرزا سید باقر

ص: 304

طیب به رشته تحریر کشیده شده است. قسمت دوم در جراحی نظامی است و حاوی جراحی اندام های انسانی و کمک به مجروحین نظامی و جراحی های فوری در مواقع غیر عادی است که به قلم دکتر ابو و میرزا سید باقر می باشد. این کتاب در دوشنبه 5 ربیع الاول 1305 ق در میدان مشق، روزسان، به ناصرالدین شاه تقدیم گردیده است. (انوار)

آغاز: بسمله، آن احق ما یفتح به الکلام حمدالله الملك العلام الذي اشرفت بانوار قدسه خواطر اولی الفکر و اضانت بمصالح الله بصائر اولی العبر صانعی که بقلم قدرت بر لوح فطرت نسخه وجود نقوش موجودات بنگاشت

انجام: که در تمام مدتی که جهت خروج آن قطعات لازم است یعنی دو سه ماه و گاهی بیشتر در سطح حلمه باقی مانند

[دنا 2/590؛ فهرستواره منزوی 3399/5 و 3561/5]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 313

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمود عراقی، تا: ظاهرة 1305ق، جا: طهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مخمل سبز، گل و بوته ضریبی، مقوایی، 113گ، 12 سطر کامل (7×125)، اندازه: 14/5 × 22/5 سم [ف: 1-304]

• بیان مشکلات / قرائت / فارسی

bayān-ol moškelāt

حسینی قاری، محمد علی بن محمد اسماعیل، ق 13 قمری

(hoseynī qārī, mohammad 'alī ebn-e mohammad esma'il (- 19c

در بیان واژه های مغلق و دشوار قرآن، به ترتیب سوره های قرآن از «بقره» تا پایین. آغاز: بسمله. الحمدلله الذي سهل لنا اداء الحروف من المخرج ... و بعد نظر بخواش بعضی ... محمد علی بن محمد اسماعیل الحسيني المشتهر بالقاری ... چند کلمه از قرائت و قواعد آن بطریق اختصار نوشته شده بود مسمی بتحفة القراء ... لهذا بذکر و بیان آنها که اشکل و اصعب ... بود پرداختم ... و مسمی نمودم آن را به بیان مشکلات ...

انجام: بکسر میم قرات می شود. و الحمدلله اولاً و آخراً و الصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد ...

[دنا 2/590]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2611/15

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: پنج شنبه 9 محرم 1286ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی، 10ص (341-350)، 19 سطر (6/5 × 13/5)،
(، اندازه: 18×11سم [ف: 9-1472]

2. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 809/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1291-1310ق، 8گ (114 ر 121) [ف: 2-31]

• بیان مشکلات علی المبتدئین من جهة التجويد في القرآن المبين / تجويد / عربی

bayān-ul muškilāt 'ala-l mubtadi'īn min jahat-it tajwid

fi-l qur'ān-il mubīn

بوری نکهده وی، محمد بن حسن، ق 12 قمری

(būrī nakde-vī, mohammad ebn-e hasan (- 180

رساله ای در بیان احکام نون ساکنه و تنوین و قواعد متعلق به آن، همراه شواهدی از آیات و امثله است که در چند فصل نگارش یافته است. از این اثر نسخه هایی در کتابخانه راشد افندی در قیصری، دارالکتب ظاهریه در دمشق، کتابخانه ملی از میر، کتابخانه رمضان اوغلو (ضمن کتابخانه ملی آدانا) کتابخانه دولتی (سلطنتی) برلین، مکتبه الاوقاف العامه موصل و غیر آنها موجود است. باید افزود که رساله ای با عنوان «مرشدة المشتغلین فی أحكام النون الساکنة و التنوین» تألیف محمد بن سالم طبلاوی ازهری (- 966ق) هست که علاوه بر اتحاد موضوع در آغاز نسخه نیز با اثر مورد بحث تشابه دارد.

آغاز: بسملة، الحمد لله الذي جعلنا من التالين بكتابة الذي أورثه من اصطفاه من عباده و احبابه نستله بفضلله و منه جزيل ثوابه و صلاته و سلامه على خير خلقه محمد و آله و أصحابه أجمعين، و بعد فقد شرعت في كتابة نکات يسيرات في بيان معرفة الممدودات و المقصورات التي في كتاب الله ذي المتين و الانعامات و أضيف إليها إنشاء الله تعالى فوائد مهمات أمرني به بعض الأعزة على المتردين إلى فأجبتة مستعينا بالملك العليم ... وسميته بيان المشكلات على المبتدئين من جهة التجويد في القرآن المبين ... أقول معتصم بالله تعالى

انجام: هذا اعتقاد باطل نعوذ بالله من ذلك فنبغي لهذا القائل ... انتهى و الحمد لله على الإتمام و الصلوة و السلام على رسوله خير الأنام

[الأوقاف العامة 186/1 از ملا حسين اسكندر رومی متوفی حدود 1084 دانسته شده]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 418/6 کر

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: یکشنبه در صفر قرن 12؛ مصحح، در انجام در برگی فوائدی همچون: نوح علیه السلام نخستین ناسخ شرایع است و

قبل از وی تزویج خالات و اخوات و عمات حرام نبوده، لطیفه ای در مناظره ابوحنیفه با یک معتزلی به نقل از شرح وصیة

ص: 305

الامام الاعظم، نیز مناقب ابوحنیفه به نقل از ابوسماک که گوید در پیشانی، دست راست، دست چپ و شکم آیاتی دیدم نوشته شده به نقل از شرح الأخبار، ابیاتی به عربی با مطلع: «سلام من الرحمن بحق جنابکم***فإن سلامی لایلیق بالکم»، نیز حدیثی منسوب به حضرت امیر المؤمنین (علیه السلام) آمده که نویسنده بخش هایی از آن را به غلط نوشته است: «قال علی کرم الله وجهه: طوبی لمن کان عیثه ککلب لأن للکلب عشرة خصال، الأول لیس له قدر عند الناس و الثاني فقیر لیس له مال و الثالث الأرض کلها له بساط و الرابع أكثر أوقاتہ جائعة و الخامس ... [إذا] ضرب صاحبه لا یتربک صاحبه و السادس حفص! صاحبه و يأخذه عدوه و السابع ... لا ینام فی اللیل و الثامن أكثر عمره السکوة! و التاسع راض بما یدفع صاحبه من الأطعمة و العاشر إذا مات لم یتربک شیئا ... فالمؤمن أحق بهذا الحال ..»، در پایان یک برگ الحاق شده که در واقع برگ نخست رساله‌های ترکی با لهجه عثمانی با عنوان ترتیب کتاب سؤال بنا از مؤلفی ناشناخته با آغاز «بسملة س: باب الغننه نیه دیرلر قویه دیرلر؛ س: اصطلاحده کتابک مشتمل اولدیغی بر طائفه الفاظه دیرلر، س: صرف لغنده نیه دیرلر؛ ج: تغیره دیرلر یعنی بر شیئی بوزمغه دیرلر ..) کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، 16گی (150-165پ)، 17 سطر، اندازه: 7/5×15 سم ف: [70- 40/2]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3762

آغاز: برابر؛ انجام: و فی هذا الکلام ما یغنی عن التطویل انتهى و الحمد لله علی التمام و الصلوة و السلام علی رسوله خیر الأنام و آله و صحبه اجمعین.

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 19گ، 17 سطر (7×13)، اندازه: 16×16سم [ف: 12-2753]

• بیان مصقله قلب / عرفان و تصوف / ترکی

bayan-e mesqale-ye qalb

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2818/7

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا [ف: 6-119]

• بیان المعراج الجسمانی / کلام و اعتقادات / عربی

bayān-ul mi'raj-ul jismānī

رشتی، کاظم بن قاسم، 1212-1259 قمری

(raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798-1843

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22055

آغاز: بسمله الحمد لله ... فیقول العبد الجانی و الاسیر الفانی؛ انجام و المرجع الی الله و دهر الداهیرین تمت

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 21 سطر

(12×18)، اندازہ: 14×21 سم [رایانہ]

← بیان معنی الغناء و اللہو (رسالة في) ← الغناء و اللہو

• بیان المقاصد من عقلية اتراب القوائد / علوم قرآن /

فارسی

bayān-ol maqāsed men 'aqlīyat-e atrāb-el qasā'ed

حسین بن عثمان، ق 10 قمری

(hoseyn ebn-e 'osmān (- 16c

اختصاری است از کتاب «عقد الفرائد في شرح عقلية اتراب القوائد» خود او که شرح بر قصیدہ شاطیہ می باشد، در این شرح یک یا چند بیت از قصیدہ با عنوانین «قوله» آورده شده و به اختصار گزارش می شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10196/2

آغاز: الحمد لله الذي جعل محمد المصطفى عقلية كل قبائل ... اما بعد بدان ای سالک طریق صواب رزقك الله حسن المعاش و الماب؛ انجام: یعنی اصل آن است که هر آنچه بسر خود کلمه ایست آنرا پیوسته بمقابل .. خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکى، 48گی

(278پ-325پ)، اندازہ:

12×20/5 سم [ف: 26-161]

← بیان مقدار السنة و تعیین الايام الالهية ← السنة السرمدية و الايام الربوبية

• بیان مقدمتین مهملتی البیان استعملها ابونیس فی اواخر المقالة الأولى من المخروطات / ریاضیات / عربی

muqaddamatayn-a muhmalatay-il bayān bayān-u ista' mala-hā iblūnīyūs fī awāxir-il maqālat-il ulā min
al maxrūtāt

عقیلی، موسی بن یونس، 551-639 قمری

(aqlī, mūsā ben yūnos (1157-1242'

وابسته به: مخروطات؛ ابلونیوس نجار

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 670/17-ف

نسخه اصل: مانیسا گنل ش 1706؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 699ق، جا: تبریز؛ گ (255-256ر)، 18 سطر [فیلمهاف: 1-522]

• بیان مکاشفاتی که در مزار روزبهان رخ داده (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی

bayān-e mokāšefātī ke dar mazār-e rūzbehān rox dāde

(r. dar)

ص: 306

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883؟ قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/18

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج سبز با ترنج و سرترنج زرین، 21 سطر [ف: 30-74]

• بیان منهج البیان و الیقین / بهائیت / فارسی

bayān-o menhaj-el bayān va-l yaqīn

عبدالبهاء، عباس بن حسینعلی، 1260-1340 قمری

(abd-ol-bahā, "abbās ebn-e hoseyn--alī (1844-1922

در این اثر افکار و عقاید بهائیان در نه واحد نوشته شده که هر واحد نیز مشتمل بر چند «باب» می باشد این کتاب در پشت صفحه آغازین آن به عباس افندی معروف به عبدالبهاء پسر ارشد حسینعلی بهاء نسبت داده شده ولی در ذیل آثار وی در کتاب های تراجم احوال و نیز در منابع دیگر نشانی از این اثر نیافتیم.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6574

آغاز: بسم الله ... تسبیح و تقدیس بساط قدس عز محد سلطانی را لایق مه لم یزل و لایزال بوجود کینو نیست ذات خود بوده؛ انجام: چنانچه در ظهور بیان دیدی و اگر در آن روز هستی خواهی دید که کل ماهیان بحر بیان به آن ماء زتنده ولی از آن محتجب و لنظران انفسکم علی حق ما اتم علیه مقتدرون خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: علی محمد بن محمد حسین اصفهانی، بی تا؛ مصحح، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای روشن، مقوایی، 138، 19 سطر (8×14)، اندازه: 15×20/3 سم [رایانه]

• بیان النجوم / هیئت / فارسی

bayān-un nujām

تفلیسی، حبیب بن ابراهیم، ق 7 قمری

(taflīśī, hobayš ebn-e ebrāhīm (- 13c

مؤلف آورده است: «چون از تصنیف کتاب تلخیص علل قرآن پرداختم نگاه کردم به کتاب هایی که به پارسی در علم نجوم هر کسی ساخته اند. کتابی ندیدم که اندرو علم هیئت افلاک زمن و صفت بروج و منازل و معرفت احوال ستارگان ثابته و متحیره و دلیل های دایره افق و استخراج موالیه و سهام و دانستن علم اصطراب ازین جمله به طریق اختصار درو جمع باشد چنانکه آموزیده را اندرین علم کفایت بود و به کتاب های دیگر محتاج نباشد پس چون بدین طریق که گفتیم کتاب ها پیارسی نیافتیم صواب دیدم که کتابی بسازم مختصر در علم

نجوم از هر چیزی که یاد کرده شد بر طریق اعجاز اند و جمع کنم چنانکه هر که آن را بخواند و فهم کند از خواندن بسیار کتاب های بزرگ مستغنی شود و فایدها ازو بحاصل آید». کتاب حاضر در نه «باب» و فصل های بی شمار به شرح زیر آمده است: باب 1. اندر دانستن هیاه افلاک و دایره معدل النهار؛ 2. اندر دانستن احوال هیئه زمین و دریاها و منازل؛ 3. اندر دانستن احوال بروج و دلیل ها؛ 4. اندر احوال بروج و ستارگان و دلیل ها، 5. اندر احوال ستارگان متحیره؛ 6. اندر احوال فلک و دلیل ها؛ 7. اندر طالع مولودها گرفتن؛ 8. اندر سهام و دلیل هایش؛ 9. معرفت اسطرلاب. سایر تألیفات مؤلف بدین قرار است: القوافی، تقویم الأدویة المفردة، تلخیص علل القرآن، صحة الابدان، قانون الأدب في ضبط كلمات العرب فارسی، کامل التعبير، مدخل إلى علم النجوم، ملحمة دانیال و

[دنا 590/2؛ كشف الظنون (1: 262)، فهرستواره (4: 2828)، هدية العارفين (1: 263)]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 7042

آغاز: بسمله رب تمم بالخیر سپاس خدای را که یگانگی صفت و جمله مصنوعات مسخر قدرت اوست ... بدانکه علم نجوم علمی شریفست و بزرگوار است و دانش این علم نزد فضلا؛ انجام: چیزی افزون آید بحساب هر پنج درج را ثلث ساعت گیرد و دو درج و نیم را سدس ساعت ان شالله تعالی و هو حسبی و کافی. انجامه: «و فرغ من نسخ هذا الكتاب في يوم الاحد سادس من شهر ذوالقعد سنه خمسة و خمسين سبعمائه من يد الضعيف المذنب الخيف سليمان بن محمد بن احمد المعروف بصايغ الغريب في المدينة دارالملک اقسراء گلستان المعروف ...

خط: نسخ کهن، کان سلیمان بن محمد بن احمد معروف به صایغ، تا: یک شنبه 6 ذیقعد 755ق، جا: اقسراء گلستان؛ محشی، در پشت اولین برگ کتاب و نام تعدادی از گیاهان دارویی و نیز مطلبی از چند تن از علما همچون سلطان العارفين بایزید بسطامی و ... به ترکی، در ادامه این رساله از پشت برگ 106 رساله هایی با عناوین مؤامره تقویم کید بزیج معتبر سنجرى، تقویم کید بزیج علائی، طریق عمل منازل بدین جدول، استخراج ساعات روز بروز، استخراج ارتفاعات روز بروز، فصل در دیدن ماه نو، اتصالات کواکب، معرفة منازل قمر، روز بروز، فصل در دیدن ماه نو، اتصالات کواکب، معرفة منازل قمر، اسماء تعلق آتش، اسماء تعلق خاک، اسماء تعلق هوا، اسماء تعلق آب، باب در آتشی در بیان طبیعت، باب در بیان طبیعت خاکی، باب در بیان طبیعت باد، باب در بیان طبیعت آب تا برگ 111 آمده؛ کاغذ: بخارائی آهار و مهره، جلد: مقوایی روکش کاغذ کرم رنگ دارای حاشیه تیماج سیاه رنگ، ترنج منقوش، عطف تیماج قهوه ای، 106گ، 23 سطر (15×10)، اندازه: 21×14سم [رایانه]

ص: 307

• بیان نظرات رمل / رمل / فارسی

bayān-e nazarāt-e raml

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10684/4

آغاز: بدان که نظرات بر پنج نوع است: 1. تثلیث که تمام دوستی است 2. تسدیس که نیم دوستی است 3. ترییع که نیم دشمنی است؛ انجام: و میان 1 و 4 ترییع ایمن است و بیان 1 و 10 ایسر. این است بیان نظرات رمل

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی یک لا، اص (24پ)، 15-21 سطر (12×15/5)، اندازه: 17×5/20 سم [ف: 186-20]

• بیان نظرهای عشق (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی

(bayān-e nazar-hā-ye 'ešq (r. dar

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883 قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/34

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13؛ اص (650- همان) [مختصر ف: 116]

← بیان نفس ← نفس

← بیان نقطه التوحید و بیان خطه التفریة ← التوحید

• بیان نی / شعر / فارسی

bayān-e ney

با اقتباس از مثنوی به همین وزن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6115/2

آغاز: بشنواز نی مشنواز نی گفته اند*** گوهر بحر معانی سفته اند؛ انجام: در طریق

عاشقان جان فشان*** گفته ام من آشکارا و نهان

بی کا، بی تا، کاغذ: کبود سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 22 گ (26-47ر)، 12 سطر (13×6)، قطع: جیبی، اندازه: 18×11 سم

[ف: 16-200]

• بیان الواضح المشهود من فضايح النصارى و اليهود / كلام و اعتقادات / عربى

bayān-ul wādhīh-il mashhūd min fadayih-in nasara wa-1 yahūd

صالح بن حسين

sāleh ebn-e hoseyn

کتابی در ده «مسئله» در بیان ابطال اعتقادات یهود و نصاری و اثبات نبوت خاتم الانبیاء (صلی الله علیه وآله وسلم) به نقل فرازهایی از کتاب های آنان، گرفته شده از کتابش «تخجیل من حرف التوراة و الانجیل» که به دستور یکی از امامان (گویا امامان اسماعیلیه) تألیف شده است. عناوین مسائل: 1. اثبات عبودیه مسیح بنص الانجیل الصریح؛ 2. اثبات نبوته بنصوص کتابه؛ 3. تأویل الظواهر التي غلط به الکافر؛ 4. تناقض الاناجیل المؤدیة بالتحریف و التبديل؛ .. في أن المسيح ما قتل و ما صلب؛ 6. أجوبة مسکة عن اسئلة مبهتة؛ 7. ابطال الاتحاد الذي يدعيه أهل الإلحاد؛ 8. الإبانة عن تناقض الامانة؛ 9 بیان فضايح النصارى و اليهود؛ 10. البشائر الالهية بالتسمية المحمدية.

[دنا 591/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5945

آغاز: الحمد لله الموجود الذي لا يسبقه وجود المعبود الذي لا يقلقه جحود الواحد الذي لا يندرج في معدود؛ انجم: و المشىء على الماء المغرق و دخول النار المحرق و الأخذ من الغيب ...

خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه نوروز از ربیع الأول 1026ق، جان حیدر آباد؛ وقف نامه کتاب با مهر «پیرو آل علی عاقبتش محمود است» (بیضوی) و «الوائق بعناية الملك الودود عبده عبدالرحيم بن داود» (بیضوی) و «المتمسک بربه الودود کلب عتبة آل النبي محمود» (بیضوی) و «المتوکل علی الله الغني جبرئيل الحسيني» (دايره)؛ جلد: مقوایی عطف تیماج فهوه ای، 83گ، 15 سطر، اندازه: 13/5 × 22/5 سم [ف: 15-328]

• بیان الواقع = معادية / كلام و اعتقادات / فارسى

bayān-ol wāq'e = ma'ādīye

شريف شیرازی، ق 9 قمری

(Šarīf Šīrāzī (- 15c)

اهدا به: وزیر زین الدین شیخ علی

رساله مبسوطی است در معاد و اثبات جسمانی بودن آن، بر اساس عقل و نقل. در این رساله، عقاید و افکار بسیاری از حکما و فلاسفه نقد و بررسی شده و مناقشاتی با محیی الدین عربی دارد. در این رساله از آثار فضل الله حروفی مقتول مانند جاودان نامه، محبت نامه و غیر اینها بسیار نقل شده است و در لابه لای کتاب از سید نعمه الله ولی، استاد خالو سراج (مقیم شیراز و رفیق مؤلف)، سید نظام الدین احمد

شیرازی و از استادش مولانا ابوبکر طیب نام برده شده و در صلوات بر پیامبر همانند اهل سنت عمل کرده است؛ همچنین روایت زیادی از طرفین، اهل سنت و شیعه و اشعار عرفانی، از خود مؤلف و از «فضل الله» که «نعیمی» تخلص می کرده آورده شده است. در اثنای آن از کتاب ها، سخنان و اشعار بزرگانی چون شیخ مفید، ناصر خسرو، افضل الدین کاشی، شهاب الدین سهروردی، خواجه نصیر

طوسی، قونوی و ... استشهد کرده است. از نام کامل مؤلف، آگاهی نیافتیم، مگر تخلص شعری و و موطن و روزگار زندگی او که معاصر با سید محمد بن میر سید شریف جرجانی بوده و از او نقل می کند: «روزی امیر محمد سید شریف الرحمة در حلقه درس، در شیراز نقلی از سید شریف ...»، «بر آر آه جگر سوز آتشین چو «شریف»» که سوزد آنچه حجابست از حمل تا «حوت». بخشی از عناوین موجود عبارت است: هذه مقدمة في تعداد المذاهب في المعاد الجسماني؛ هذه رسالة لصورة تنوعاتهم و وسيلة في الاحاطة لمخترعاتهم؛ هذه اختلافات المقالات في المسالة المنامات؛ هذه مبدا الانتقال الى عالم المعاد و البحث عنه بحكم العود؛ هذه صورة نفس الاختلاف في النفس بين الاختلاف و الاسلاف؛ هذه صورة الافادة في مسالة الإعادة؛ هذه مسطورة مستورة عن فهم كثير من الرجال على قول من قال: أن المنام حضرة الخيال؛ هذه نية حكمية في تاسيس قواعد العقائد النبوية في مسالة المعاد و تعيين المعاد؛ هذه بقية من المسالة (...). في بيان الكلمة على الروح بالمطابقة؛ هذه خاتمة لفظلكة المباحث الماضية التي ذكرت في بيان النفوس الغاضية و الأرواح المتعمة في العشية الراضية.

حروفیان در آثار موجود در باره آنان اعم از کتب ویژه مقالات دائرة المعارف ها و هنگام یاد آثار آنان، در فهرست ها به همان عنوان روزگار تیمور لنگ، و به تعبیر بهتر، با همان اتهام بی دینی، الحاد، غلو، اباحه محارم و تاویل معتقدات بر اساس دانش ویژه ای از حروف که «فضل الله» بدعت آن را نهاده است، معرفی شده و می شوند؛ لکن، آثار موجود از حروفیان، خصوصاً این کتاب، چنین اتهامات را تأیید نمی کند، بلکه گرایش بیشتر مؤلف را در امر معاد، به ظاهر آیات و احادیث نسبت به آرا و عقاید حکما نشان می دهد. با این حساب، این فرقه مخترع تاویل بر اساس حروف هستند و نه پدید آوران تعبیرات عرفانی و شطحیات، بلکه ویژگی اینان، در تعرض به حکومت است، آن هم حکومت تیمور و اعوان او و سوء استفاده آنهایی که خصومت دیرینه ای با شیعه از سویی و با صوفیه و عرفا، از سوی دیگر داشته اند، باعث آن شده که این گروه، پیوسته با نشانی هایی از کفر و زندقه به مردم معرفی شوند.

آغاز: بسمله و به نستعين حمد حميد و شكر مجيد مرآن مبدی معید را که مبدء و معاد سالکان مسالک معرفت مولی و سایرین طریق مدارک ممالک معنی را مخصوص بصورت مخصوص نفخت فیه من روجی

انجام: از برای خروج از ورطه قهر قادر علام و دخول در حظیره الطف مالک دار السلام. بلبل گلزار و حدت گشت همچو گل شکفت *** هر که این اوراق همچون برگ گل خندان کرد/ هر که از زین گونه نبود اعتقاد اندر معاد*** گر همه خود بو علی سیناست بی شک خبط کرد. تمت الكتاب معادية.

[فهرست متون حروفیه ص 80 و 105؛ نسخه های منزوی 1068/2؛ لغت نامه دهخدا، «حروفیان»: العراق بین الاحتلالین 246/2؛ کشف الظنون 651 650/1؛ فهرستواره منزوی

87/6 و 160/7 بدون نام مؤلف؛ دنا 591/2 (6 نسخه)]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11096

آغاز: منجم آنست که اجساد محشور نمی شوند گفتیم مر ایشان هر دو را که اگر قول شما خواست من هیچ خاسر نیستیم؛ انجام: چنان که یازده که می گوئی یکیست پس اضافه یکی ده کردی و دوازده اضافه دواست باده

خط: نستعلیق و ثلث، بی کا، تا: قرن 9، جان شرقی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، حواشی موجود غالباً رساله هایی هستند که به علت

پراکندگی برگ ها، قابل شناسائی نیست ولی احتمالاً از حروفیه می باشند؛ کاغذ: شرقی، جلد: روغنی و لاکی گل بوته دار، عطف تیماج قهوه ای، 82گ، 15 سطر (7/5 × 11/5)، اندازه: 18×13 سم [ف: 28-146]

2. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2985 آغاز: ای بسا کافر شده از عقل خویش ×× هیچ دیدی کافر از دیوانگی. قال الله تعالی و یحسبون انهم یحسنون صنعا و آدم و انبیاء می باید که واضح ادیان و ملل بوده باشند؛ انجام: برابر نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: درویش علی دوست بن مقصود خویی، تا: 23 ربیع الثانی 971ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سیاه ترنج و با سر لچکی، 129گ، 14 سطر، اندازه: 16×12 سم [ف مخ: 1-291]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10142

آغاز: در تشخیص پیکر زیبای ... خود ساخت که من احب؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاید محمد صالح، تا: رجب 971ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ مهر «عبدہ محمد صالح» (بیضوی)؛ جلد: تیماج زیتونی مجدول، 126، 16 سطر، اندازه: 15×8/5 سم [ف: 32-176]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4596/2

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 979ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: ساغری کاغذی آلبالویی، 21 سطر، اندازه: 19/3×12/4 سم [ف: 7-438]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7553/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1072ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 110گ

(11-120ر)، 19 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 19-357]

6. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1636-9/186

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مشهدی علی، تا: جمعه 3 رمضان 1209 یا

1259؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 119گ، 15 سطر، اندازه: 10/5×15/5 سم [ف: 2-651]

• بیان واقع / ادبیات / فارسی

کشمیری، عبدالکریم بن عاقبت محمود

kešmīrī, 'abd-ol-karīm ebn-e āqebāt mahmūd

مشهد رضوی؛ شماره نسخه: 24701

آغاز: بسملة الحمد لله الذي علم الانسان ما لم يعلم... و بعد بنده حقير سراپا... بواسطه توطن؛ انجام: روی توجه سمعت دارالسلطنة لاهور آورد.

خط: نستعلیق، بی کاف، بی تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج [رایانه]

← بیان واقعه ← الواقعة الحقانیة

← بیان واقعه امیر تیمور ← واقعه امیر تیمور

← البیان و الانشاء ← اساس الاقتباس

• البیان و التبیان / کیمیا / عربی

al-bayān wa-t tibyān

جابر بن حیان، 120-198؟ قمری

(jāber ebn-e hayyān (739-814

مقاله هفتادم از کتاب «السبعون» اوست. این کتاب غیر از کتاب «البیان» او می باشد که در ضمن مجموعه رساله های یازده گانه او چاپ شده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین قد سبق لنا هذا تسعة و ستون کتابة کل کتاب منها فی فن من فنون الصناعة و نحن نذكر فی کتابنا هذا و هو السبعون و هو تمام کتبنا هذه الأشياء من تفاسیر التدايیر المذكورة فی کتابنا هذه فنبء من ذلك بالحيوان

[دنا 481/8 (کتاب البیان)؛ سزگین، تاریخ نگارشهای عربی 4: 282]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3467/53

آغاز: برابر؛ انجام: اصفنا الیه امر الجنس الأخيرین لیستکمل

خط: نستعلیق

چلیپا، بی کا، تا: قرن 11 کاغذ: ترمہ، جلد: رویہ میشن یک لا قرمز، 3گ (78-80ر)، اندازہ: 15/6×23/2 سم [ف: 6-452]

2. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9011/67

آغاز: برابر؛ انجام: فعلی من هو اعلم منه بحفظ ما فيها من معنی م اعمل بما فيها فوالله لقد قربت ما فيها تقريبا كثيرة و ينبغي ان استاده بدرسة لها النصب بها بدرسه ما يجب ان شاء الله عزوجل. انجامه: تمت المقالة السبعون بحمدالله ونعمه و هي آخرها و صلى الله على سيدنا محمد نبيه و على آله و سلم تسليما كثيرا دائما ابدا في شهر صفر من سنة 1288. لعمرك ان جابر غير واو ***باقول تبرهن للعقول / و اعمال مشرفة غوال ***مصححة الرواية و النقول / فلم ينكر جلالتها لبله ***سوى ذى ظلمة سفه جهول / و كيف يسوع دفع ضعيف رأى *** و سبان الانام مع الكهول / نقول بان جابر نعم واو ***لما ملا الجبال مع السهول

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر 1288ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرتنج، 3گ (151-153 ر)، 19 سطر (14/5×8/5)، اندازہ: 13/7×22/3 سم [ف: 29/2-620]

• البيان و التبیین / ادبیات عربی

al-bayān wa-t tabyīn

جاحظ، عمرو بن بحر، 150-255 قمری

(jāhez, 'amr ebn-e bahr (768-780

چاپ: طبع مع شرح غریب الفاظه لحسن الفاکهانی والشیخ الزهری الغمراوی، جزء 1، المطبوعات العلمیة، 1311ق، و جزء 2، 1312 و 1313ق. الأوقاف العامة موصل 238/2

[

1. تہران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 551-فی

نسخه اصل: اسعد افندی ش 3883؛ خط: نسخ، کا: حیدرة حسن دمشقی سراج، تا: ربیع الثانی 453ق؛ 127گ، 15 سطر [فیلمها ف: نادا 1-292]

2. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8932/27

منتخب البیان و التبیین. شامل ابیاتی کہ عبدالله بن کثیر سہمی و خالد بن عبدالله قسری از امیر المؤمنین شنیدہ بودند؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: شنبہ 18 شوال 852ق؛ در حاشیہ آن نوشتہ شدہ: «بخط ابن مکی حاشیہ»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن بنفش، اص (74)، اندازہ: 18/2×28 سم [ف: 29/1-385]

• البيان و التبیین = حل شکوک الرازی علی کتب جالینوس / طب / عربی

زهر الایادی، زهر بن عبدالملک، 525 قمری

(zahr-ol-ayādī, zahr ebn-e 'abd-ol-malek (- 1132

وابسته به: الشکوک علی جالینوس؛ رازی، محمد بن زکریا (313251ق)

در میان تألیفات عدیده محمد بن زکریا رازی کتابی وجود دارد موسوم به «شکوک»، که موضوع آن اساس، اختصاص دارد به ذکر خطاها و تناقضات اقوال و آراء جالینوس طبیب در خصوص مباحث و مسائل مربوط به طب و فلسفه و الهیات و علوم طبیعی که بعدها یکی از مشاهیر علما و اطبای اندلس دفع و حل همه این شکوک را بر کتب جالینوس به عهده گرفت و کتاب خاص مستقلی در رد آن تألیف کرد که معروف است به حل شکوک رازی. در مقدمه این کتاب ابوالعلا می گوید که من مصنفات رازی را که همگی حاکی از وفور علم و قوت فهم و

ص: 310

کثرت مطالعه او در خصوص مسائل و مباحث فلسفی و علمی است دیده ام اما این کتاب را که سراسر مملو از افک و سفسطه و قول زور است ابدا گمان نمی کنم ریخته قلم او باشد و ظن غالب من آن است که به قلم یکی از سوفسطائیه است که خواسته است با انتساب آن به رازی او را در بین مردم بی اعتبار کند (به همین جهت اقوال او را در همه مواضع با «قال السوفسطائی» نقل می کند) و مؤید بر صحت ظن من همانا اظهار شکر و قدردانی او نسبت به جالینوس است در مفتتح کتاب که با سایر مطالب آن که همگی طعن و اعتراض و رد بر او و تخطئه اوست ابدا نمی سازد و به فرض قبول صحت انتساب آن به رازی باید چنین فرض کرد که او لابد این کتاب را یا تألیف کرده که هنوز به غور مطالب کتب جالینوس و دقائق و رموز علم منطوق که فی الواقع میزان معانی و ممیز متناصر از متناصر است نرسیده و یا این که موقعی دست به تألیف آن زده که از علم طب به صنعت کیمیا توجه نموده و به سبب تأثیر روایح زرنیخ و کبریت و این قبیل مواد در مغز و دماغ او فساد و خللی راه یافته بوده است و پس از تمهید این مقدمه منتهی قدری مفصل تر شروع می کند به شرح و بسط تمام به نقل یکایک اقوال سوفسطائی معترض تحت عنوان «مسئله» و رد و نقض و نقد آنها ذیل عبارت «قال ابو العلاء بن زهر» در دو سفر به قرار تفصیل ذیل: سفر اول مشتمل بر شکوک کتاب البرهان در دوازده مسئله، منافع الاعضا ایضا در دوازده مسئله، آراء بقراط و افلاطون در پنج مسئله، القوى الطبيعية در هشت مسئله، الأسطقسات و طبیعة الانسان در دو مسئله، کتاب المزاج در دو مسئله؛ سفر دوم شامل شکوک ادویه مفرده در پانزده مسئله، کتاب المیامر در دو مسئله، کتاب قاطاجانس در یک مسئله، کتاب حيلة البرء در دو مسئله، کتاب اعضاء الالمة در بیست و یک مسئله، کتاب العلل و الاعراض در یک مسئله، کتاب البحران در دو مسئله، کتاب الصناعة الصغيرة در یک مسئله، کتاب تدبیر الأصحاء در دو مسئله، کتاب اغلوقن در سه مسئله، کتاب الذبول در چهار مسئله، کتاب المرة السوداء در یک مسئله، کتاب حركات العضل در یک مسئله، کتاب فی أن قوى النفس تابعة لمزاج البدن در سه مسئله، کتاب المنی در چهار مسئله، کتاب الاغذیة در یک مسئله، کتاب الفصول در 3 مسئله. (غلامعلی عرفانیان)

[دنا 591/2؛ بروکلمان 486/1 و ذیل 889/1]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13997

خط: نسخ، بی کا، تا: اواخر قرن 6 کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکى دورو با ترنج و حاشیه ضربی، 79 گ، 29 سطر، اندازه: 16×24 سم [ف: 19-167]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13998

آغاز: بسملة الحمد لله الذي أتقن كل شئ؛ انجام: و احسانا الينا خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7 کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 29 سطر (12×19)، اندازه: 16×24 سم [الفبائی: 93]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3269-ف

نسخه اصل: نواب ش 7 طب (فاضلیه ص 238)؛ خط: نسخ کهن، بی کا، بی تا، در ص ع آمده: «شرح شکوک الرازی علی السسته عشر لجالینوس تصنیف ابوالعلاء ابن زهر» و «کتاب الانتصار الجالینوس تصنیف ابوالعلاء بن زهر علی ما أخذ علیه فی جمیع کتبه» و «داخل عرض کتابخانه مدرسه فاضل خان شد به تاریخ شهر شوال 1273»، «به تاریخ دهم شهر ذی قعدة سنة 1087 عرض دیده شد»؛ مهر: صدیق الملک، جبرئیل 1053، محمد عقیلی، عبدالمنعم بن عبد القاهر بن ابی الاسرائیلی المتطبب یبق بالله عزوجل»؛ تملک: محمد بن علی متطبب در شیراز، عرض سال 12 با مهر محمد تقی و نام شرف متطبب و اینکه کتاب از حکیم جبرئیل بوده و تحویل شاه محمد شده

و در 28 رمضان 38؛ کاغذ: سفید، جلد داخل سختیان سیاه، 79گ، 29 سطر، قطع: وزیری

[فیلمهاف: 2-111]

• بیان و بدیع / معانی بیان / فارسی

bayān va badī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18531

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 18/5×31/2 سم [رایانه]

• بیان وجود / عرفان و تصوف / عربی

bayān-e vojūd

قمشه ای، محمد رضا بن ابوالقاسم، 1241-1306 قمری

(1826 1889) qomšē-ī, mohammad rezā ebn-e ab-ol-qāsem

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2986/25 ف

نسخه اصل: نسخه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ بی کا، تا: با تاریخ 1350ق؛ 2 ص (200-201)، قطع: ربعی [فیلمهاف: 1-752]

• بیان و عیان / عرفان و تصوف / فارسی

bayān va 'ayān

مشمول بر پنج «لوح» در معرفت حق تعالی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 631/15

آغاز: سپاس بی قیاس معبود مطلق راست خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1268ق؛ کاغذ: الوان، 15 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 20/5×12 سم

[ف: 2-393]

ص: 311

← البيان الهادي الى حال المهدي (مختصر) ← رسالة البيان الهادي الى حال المهدي

(مختصر)

• **بیانی در باره شیخ عبد الغفار عرفان و تصوف، تراجم / فارسی**

bayānī darbāre-ye Šeyx ‘abd-ol-qaffar

اشقري، تاج الدين محمود

ašqarī, tāj-od-dīn mahmūd

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4057/67

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن 13 [ف: 7-188]

• **بیانیه / فلسفه / فارسی**

bayāniye

کرمانی، محمد حسین بن محمد صادق، ق 13 قمری

(kermānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad sādeq (- 19c

تاریخ تألیف: 1279ق

نام رساله و نگارنده (بی نسبت) و تاریخ نگارش در انجامه آمده است. در دیباچه می گوید: در مجلس حاج میرزا قاسم خان، در کرمان، مسأله دشواری به میان آمد، چون وقت تنگ بود، بر این شدیم که پاسخ آن را در یک گفتاری بنویسم. نخست پرسش را می آورد و سپس با 1 «مقدمه» و 2 «فصل» به آن پاسخ می دهد. مسأله چنین است «شخص کوچک و پست چگونه معرفت پیدا می کند به حال شخصی عالی و بزرگ»: شناخت سلطان و بزرگان و خداوند و ارزش یابی شناخت. (احمد منزوی)

آغاز: حمد مخصوص خداوندی ست که پرورنده عالمیان است، و درود غیر محدود شایسته پیغمبری ست. بعد، چون سوال فرمود از این ضعیف ...

انجام: و کتابی مفصل تر در مطالب حکمتی و میزان هر چیز در شرع و دین بحول الله نوشته ام و حاضر است و این رساله مسمی است به بیانیه وصلی الله علی محمد و آله الطاهیرین. قد کتبه و صنفه العاصی محمد حسین بن محمد صادق 1297

[دنا 1/2 59؛ فهرستواره منزوی 88/6]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1987/1 - عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته خوش، کاتب = مؤلف، تا: 1297ق؛ این رساله همراه است با «مناقب النساء» در یک مجموعه؛ 70ص (2-71) [عکسی ف: 1-55]

• **بیانیه ها و شب نامه سیاسی و جز آن / حکومت و سیاست / فارسی**

bayāniye-hā va šab-nāme-ye sīyāsī va joz ān

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7060-عکس

نسخه اصل: مجلس شماره دفتر 6501/267؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-276]

• **بی بی فاطمه / داستان / فارسی**

bī bī fāteme

داستانی است که برای پرورش دینی و فضایل اخلاقی نگاشته شده است.

[مشترک پاکستان 1080/6 (4 نسخه)، 1319 و 1399/8 (2 نسخه) و 350/10، 351 و 1659/12؛ فهرستواره 297/1 «بی بی فاطمه»]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 202/15-عکسی

آغاز: رساله حضرت بی بی فاطمه زهرا (رض). در خبر است که فردای قیامت، آما و صدقنا، جمله از خلاق از گور بیرون آیند، بعده فرمان حضرت عزت در رسد که ای جبرئیل که کسی در قبر مانده است یا نه ... جبرئیل گوید؛ انجام: رسول فرماید که رضای من این است که از سر خون پسران خود باز آی و بدل خون ایشان امر امتان بنخواه. فاطمه گوید ... تمت ...

نسخه اصل: گنج بخش، ش 745 (گنج 2088/4)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ عص (215-220) [عکسی ف: 2-44]

• **بی بی فاطمه / شعر، داستان / فارسی**

bī-bī fāteme

داستانی فرح بخش و دینی. اشعاری است در بیان داستان عروسی حضرت فاطمه زهرا (س). در فهرست دانشگاه تهران شماره 9596 (ضمن مجموعه است) از بیدلی یا آذر بیگدلی دانسته شده است. همین سرآغاز در نسخه ای در کتابخانه گلپایگانی به شماره 170/59

هست که در ضمن مجموعه اشعاری است.

آغاز: آمدن زنان قریش خدمت پیغمبر و بردن فاطمه به عروسی باز بطرف چمن از سرنوبهار*** آنچه به دل غنچه داشت کرد همه آشکار
انجام: هست امید گدا آنکه به روز جزا*** دست بگیرد مرا حیدر دلدل سوار

[فهرست مشترک پاکستان 1389/8 ؛ فهرست دانشگاه تهران 418/17 ؛ فهرستواره منزوی

297/1 ؛ فهرست گلپایگانی 1238/3]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 668/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کاف، تا: چهارشنبه 12 جمادی الاول 1351ق؛ آگ، 13 سطر، اندازه: 19×10 سم [ف مخ: 1-88]

ص: 312

• بیت الاحزان / گوناگون / فارسی

beyt-ol ahzan

بروجردی طهرانی، محمد حسین، ق 13 قمری

(borūjerdī tehrānī, mohammad hoseyn (- 19c

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27194

آغاز: بسمله حمدله چون تراب اقدام علماء و مومنین و تبعیان ائمه طاهرین و خادم شرعیت؛ انجام: و میگفت کاش بزرگان بنی امیه حاضر میبودند و میدیدند که من انتقام ایشانرا

خط: نسخ خفی، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ در انتهای نسخه 20 برگ به نام تعبیر نامه با چاپ سنگی آمده است؛ کاغذ: آبی، جلد: میشن، 18 سطر (10/5×15)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 20/5 × 16/5 سم [رایانه]

• بیت الاحزان / فارسی

beyt-ol ahzān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16284

بی کا، تا: 1267ق، قطع: وزیری (د.ث. مجلس]

• بیت الاحزان في مصائب سادات الزمان الخمسة الطاهرة من ولد عدنان / تاریخ معصومین / فارسی

bayt-ul ahzan fi masa'ib-is sadat-iz zaman-il xamsat-it

ṭāhira min wuld-i 'adnān

یزدی، عبدالخالق بن عبد الرحیم، -1268 قمری

(yazdī, "abd-ol-xāleq ebn-e 'abd-or-rahīm (- 1852

تاریخ تألیف: نیمه دوم قرن 13 مؤلف بعد از آن که مقتل عربی خود موسوم به «مصائب المعصومین» را نگاشت برای استفاده فارسی زبان ها این کتاب را تألیف نمود و آن را در پنج عزاخانه در مصائب خمسة النجبا تنظیم کرده است. هر عزاخانه مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «مجلس» است: عزاخانه 1. شهادت سید انبیاء(صلی الله علیه وآله وسلم)؛ 2. بیان احوال شهادت سیده نساء عالمیان حضرت فاطمه زهراء (سلام الله علیها)؛ 3. بیان امیر مؤمنان(علیه السلام)؛ 4. بیان احوال قره العین مصطفی حضرت امام حسن مجتبی(علیه السلام)؛ 5. بیان احوال حضرت امام حسین (علیه السلام).

در الذریعه نام کتاب حاضر چنین درج گردیده است: «بیت ال-حزان فی مصایب سادات الزمان الخمسة الطاهرة من ولد عدنان».
(حافظیان)

آغاز: الحمد لله الذي اعظم بلايا الانبياء والمرسلين و احسن رزايا الأوصياء المكرمين ... و بعد، چنین گوید بنده عاصی ... عبدالخالق

انجام: و بشارت باد ترا که چیزی چند مخصوص تو و شیعیان تو و دوستان تو گردانیده که به هیچ کس نداده، امیر المؤمنین این بشارت شنید بسجده در آمد و شکر الهی را بجا آورد. چاپ: تبریز، 1275ق، سنگی؛ دارالخلافة طهران، سنگی، 1286، 1+410صص

[دنا 592/2 (9 نسخه)؛ الذریعة 185/3؛ ریحانة الأدب 389/6؛ مشار فارسی 838/1 و 247؛ مشترک پاکستان 338/10؛ نشانی 3 نسخه؛ فهرستواره منزوی 1564/3]

۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 345

آغاز: برابر؛ انجام: بید مصنف عاصی بانجام رسيد اللهم اجعله خالصا لوجهك الكريم ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول 1264ق، جا: مشهد مقدس؛ مصحح، مقابله شده در 1269ق؛ مهر: کاتب «عبد الوائق عبد الخالق» (بیضی) و «عبدالخالق» (چهارگوش)؛ واقف: یزدی، عبدالخالق بن عبدالرحیم، جمادی الثاني 1263ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج قهوه ای، 348، 25 سطر (8/5×17)، اندازه: 27×15سم [ف: 290]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27593

آغاز: برابر، انجام: از دشمن کشیدن و سخنان درشت از سنگدلان شنیدن بیشتر از آن آه که خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج ضربی قهوه ای و دارای ترنج و دو سر ترنج با نقش گل و بوته و حاشیه زنجیره ای، 28 سطر (9×19)، قطع: وزیری، اندازه: 14×24سم [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14661

آغاز: بسمله و در جمله خدمات دیگر ملائکه این بود؛ انجام: الحمد لله رب العالمین ... عطا فرمود سنه 1266

مؤلف از رایانه آستان قدس؛ خط: نسخ، کا: سید علی عربشاهی، تا: 1266ق، جان هرات؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، 19 سطر (11×16)، اندازه: 16×21سم [الفبائی: 93]

4. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: 72

آغاز: بسمله ... السلام علیکم یا امة محمد صلی الله علیه و آله و رحمة الله و بركاته .. سبحان الذي اسماؤه لاتعد و آلاؤه لاتحصی پاک و منزّه است خداوندی که اسامی مقدسه او را نتوان احصاء نمود؛ انجام می فرمود ای پسر برادر کاش مرده بودم و تو را به این حل مشاهده نمی کردم و ما الله بغافل عما يعمل الظالمون.

شامل پنجاه مجلس از کتاب؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان نسخه چنین آمده است: «مصباح النجاة،

ملا اسماعیل خاجویی»، با علامت بلاغ مقابله؛ جلد: تیماج سرخ مجدول گرھی با ترنج و سرترنج، 246گ، 19 سطر، اندازه:

22×15سم [ف: 117]

5. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 1950/2-11/50

آغاز: مقدمه در فهرست آیات و احادیث و مطالب در مجالس آن نوشته ام تا هر کس که خواهد که بر آنها مطلع شود؛ انجام: مؤلف

ص: 313

گوید نمیدانم چگونه شد ناله ها و زاری های ملانکه در آن وقتی که در روز عاشورا ... فقال یا محمد بشر الزائرین له بعد مماته پس جبرئیل عرض کرد ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول گرهی ضربی، 93 گ، 24 سطر، اندازه: 614×25 سم [ف: 2-654]

6. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 616

آغاز: برابر؛ انجام: ای حر دل خوش دار که ما هم از عقب سر می رسیم به جهت این کلام خروش ...

خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا تیماج قهوه ای پوشانده عطف تیماج مشکی، 164 گ، 25 سطر (24×12)، اندازه: 20×34 سم [ف: 2-31]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1/12150

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، کاغذ: فرنگی، 106 گ (1-106)، 22 سطر، اندازه:

9/5×15/5 سم [ف: 30-630]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17019

آغاز: مجلس اول در احتضار رسول خدا صلی الله علیه و آله. السلام علیکم یا امه محمد (صلی الله علیه و آله وسلم) ... و بعد سبحان الذی؛ انجام: و بهمراه سایرین اسیران بردند. ولا تحسبن الله غافلا عما يعمل الظالمون

نسخه بدون طلیعه و دیباچه و تحمیدیه، مستقیماً با مجلس اول شروع می شود و مجلس مجلس ادامه می یابد تا مجلس چهل و نهم. این نسخه با نسخه چاپ شده این اثر تفاوت هایی دارد و گویا تحریر نخستین آن باشد چرا که اثر چاپ شده از عبدالخالق یزدی «بیت الاحزان فی مصائب سادات الزمان الخمسه الطاهره من ولد عدنان» مفصل تر و تا هشتاد و دو مجلس ادامه می یابد. عبارت های مجالس متناظر نیز با هم اندکی تفاوت دارد؛ خط: نسخ خوب، کا: ابراهیم بن ملا صفر، تا: 10 ربیع الثانی 1264 ق، برای حاج محمد رضا؛ دارای چند یادداشت و حاشیه: حاشیه مفصل بر مطالبی در مورد حضرت ابا عبدالله الحسین که در صفحات 216-285 این نسخه نوشته شده، به قلم مالک نسخه حاج میرزا ابوطالب رهبری زنجانی که از علما و شخصیت های صدر مشروطه بوده و خط و قلم خوشی داشته است، یادداشت خرید نسخه از حاجی محمد کاظم صراف به تاریخ 1332 با امضای ابوطالب زنجانی، یادداشت تقدیم نسخه از سوی میرزا ابوطالب رهبری به حاجی میرزا احمد که از علمای وقت بوده به تاریخ 1331/9/12، یادداشتی با تاریخ 1317/6/14 در خصوص عقاید شریعت سنگلجی در خصوص انکار معاد و رد آن از سوی ابوطالب رهبری زنجانی با استناد به عقاید دیروزیان و امروزیان از تمدن باستانی تا دانشمندان علوم نوین با ذکر نام، یادداشت دیگری به تاریخ 1343 با امضای ابوطالب رهبری زنجانی در خصوص حضور عده ای از علمای زنجان در مجلس مؤسسان برای دادن رأی به پادشاهی رضاخان، و ابراز نگرانی نگارنده از این اتفاق، درج دوربانی از شیخ نجم

الدین کبری و یک رباعی عرفانی از خود نویسنده (ابوطالب زنجانی به تاریخ 1336 به این شرح: «ای من بفدای آن که محبوب من است» ×× وز دیده ندانم ز چه محبوب من است نی نی دائم حسن جمالش پیداست ×× محجوبی او ز چشم معیوب من است»، ابیاتی فارسی از احزن اردبیلی؛ تملک: ابوطالب زنجانی با تاریخ 1333؛ جلد: 150-47/1]

9. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه: 4

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 190 گ، 21 سطر، اندازه: 17/5×29 سم [ف: 6]

10. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 230

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ برگها در هم و نسخه ناتمام است؛ جلد: گالینگور قهوه ای، 205 گ، 23 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 122]

11. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 12/130-2240

آغاز: برابر انجام: و دختران و عیال اشکبار بعد از اسیری کوفه و شام روانه مدینه طیبه شدند و سיעلم الذین ظلموا أي منقلب ینقلبون. مجلس دویم در شهید کردن آن حضرت است به زهر.

خط: نستعلیق شکسته و ثلث، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: ساغری مشکی مجدول ضریبی (خطی و گرهی)، 119، 19-20 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 2-654]

• بیت الاحزان في مصائب سيدة النسوان / تاریخ معصومین / عربی

bayt-ul ahzan fi masa'ib-i sayyidat-in niswan

قمی، عباس بن محمد رضا، 1319-1254 شمسی

(1875-1940) (qomī, "abbās ebn-e mohammad rezā)

رساله ای کوتاه در احوالات و برخی از مناقب و مصائب فاطمه زهر است و آنچه پس از رحلت پدر بر او گذشته است، مستند به احادیث اهل بیت و مصادر تاریخی است، شامل چهار «باب» و یک «خاتمه»: 1. ولادتها و اسمائها و کناها؛ 2. فضلها و جلالتها؛ 3. اخبار السقیفه؛ 4. کثرة حزنها و بکائها علی اییها؛ خاتمه: فی وفاتها علیه السلام.

آغاز: بسمله، الحمد لله ناصر المظلومین .. و بعد فیقول ... هذه رسالة مختصرة في ذكر احوال سيدة نساء العالمین و بضعة خاتم النبیین و ام الائمة الطاهرين اطهر النساء

انجام: و مرضت مرضا شديدا و لم تدع احدا من آذاها يدخل عليها الخ. تم الكتاب.

چاپ: با تحقیق باقر قربانی زرین، تهران، مؤسسه نبأ، 1314ق؛ طهران، سنگی، 1363ق، خشتی، 86ص

ص: 314

[دنا 592/2 (8 نسخه)؛ الذریعة 185/3؛ ریحانة الادب 318/3؛ رجال ایران 215/2؛ مشار عربی، ص 138]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14916/2

آغاز: برابر؛ انجام: وصل علی البتول الطاهرة، إلى قوله فاطمة بنت رسولک و بضعة لحمه و صمیم قلبه و فلذة كبده و التحية منك له و التحفة و في هذا الاعتزال

باب نخست کتاب؛ خط: نسخ، بی کا، تا: حدود قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع شطرنجی قهوه ای، 3 گ (22 پ-24)، 19 سطر (اندازه: 7/5×14/5)، 16×23 سم [ف: 37-559]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 36042

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ محشی از مؤلف، اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: میشن قهوه ای با مهر [صحافی مروی مشهد] روی طبله اول مجدول، 91 گ، 18 سطر، اندازه: 14×21/5 سم [اهدائی رهبر: 8-171]

3. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 29/170-5830

آغاز: برابر، انجام: قال لما استوثق الأمر الأبى بكر و نزل من السقيفة على الصفة التي نزلها تكلم عمرو بن العاص ... و يستره من بعضهم في رسول الله صلى الله عليه و آله.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ جلد: کاغذی، 35 گ، 13 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-655]

4. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1979

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ یادداشت مؤلف با این عبارت: «از کتب احقر عباس قمی است بدست آقای آقا مصطفی قمی» و قبل از آن نیز این یادداشت است: «از کتب احقر عباس قمی است نزد احقر علی القمی»؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: میشن یک لا قهوه ای، 51 گ، 20 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 21×12/5 سم [ف: 5-362]

5. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1915

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محسن بن ابو القاسم سبزواری، تا: سه شنبه 4 محرم 1351 ق؛ واقف: ظاهره اشرف زاده سبزواری، 1351، کاغذ: فرنگی خط دار، 33 گ، 17-28 سطر، قطع: خشتی کوچک، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 5-302]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6161

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبد الله موسوی اشتهاودی، تا: سلخ ربيع الأول 1352ق؛ افتادگی: انجام؛ تقریضی شعری از میرزا فضل الله آل داود معروف به بدایع نگار بخط کاتب نسخه؛ جلد: تیماج قهوه ای، 89گ، 16 سطر، اندازه: 23616/5 سم [ف: 16-158]

7. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 7678

خط: نسخ، کا: محمد بن عبد الله نقوی فامینی، تا: 27 ربيع الثاني 1359ق؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: فی: 1291]

8. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 291

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: چرم قرمز، 91گ، 18 سطر، اندازه: 21/5×14 سم [مؤید: 1-258]

9. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 5824-163/4

خط: نسخ، کا: مصطفی بن احمد حسینی تهرانی مشهدی، تا: 27 رمضان؛ با تقریض میرزا فضل الله آل بدایع نگار، با اجازه مؤلف به نویسنده نسخه در 1346، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 233گ، 12 سطر، قطع: جیبی [آستانه قم: 84]

← بیت الشرف ← مسالك النهج في مناسك الحج

• بیت الصديق / تاريخ / عربی

bayt-uṣ Ṣiddīq

بکری، محمد توفیق، 1870-1932 میلادی

(bakrī, mohammad towfīq (1870-1932

شرح زندگانی اولاد و احفاد ابو بکر است که در مصر و جاهای دیگر سکونت داشته اند، در نه «باب»: 1. توصیف خاندان بکری در مصر؛ 2. نسب نامه آنها؛ 3. احوال آنان تا ابو بکر؛ 4. احوال آنانکه در مصر هستند؛ 5. احوال اجداد مؤلف تا حضرت امام حسن (علیه السلام)؛ 6. احوال اجداد مؤلف تا عمر بن الخطاب؛ 7. وظائف رسمی که به خاندان بکری تعلق دارد؛ 8. تکیه ها و خانقاه های منسوب به بکریها؛ 9. برنامه های دینی که تعلق به این خاندان دارد. چاپ: مطبوعات المؤید، 416ص، 1323 ق.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1022

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فهذا كتاب جمعنا منظومه و نظمنا منشوره من كتب كثيرة و أسفار عديدة؛ انجام: و أعزله حرمة

الاسلام بجاهه المنيع عليه الصلاة والسلام وآله وصحبه بدور التمام. خط: نسخ زيبا، بي كا، بي تا؛ جلد: پارچه سبز، 218گ، 19 سطر،
اندازه: 27×19سم [ف: 3-217]

← بيت القصيد و در الفريد ← مجموعه اشعار

← بيت المال ← احوال بيت المال

• بيت المعمور / آداب و سنن / فارسی

beyt-ol ma'mūr

مشهدی، محمد اشرف بن پير محمد،

mashadī, mohammad ašraf ebn-e pīr mohammad

ص: 315

آغاز: پس بپرستید مرا و فرمود که بخواهند مرا تا اجابت شما نمایم؛ انجام: نماز فاطمه (علیه السلام) مفضل بن عمر از حضرت صادق (علیه السلام) روایت کرده که خط: مختلف، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: حنایی اصفهانی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، 322 گ، 15 سطر (9/5×18/5)، اندازه: 23/5×14/5 سم [ف: 2-528]

← بیت المقدس ← بنای مکه و بیت المقدس

• بیخ کنت بهاسکرا جارج (ترجمه) / ریاضیات / فارسی

رشیدی، عطاء الله بن احمد، ق 11 قمری

(- 17c) (rašīdī, 'atā'-ol-lāh ebn-e ahmad)

در جبر و مقابله.

[نسخه های منزوی 151]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5129ف

نسخه اصل: مونیخ 345؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-135]

← بیخ چینی ← چوب چینی

• بیخ چینی = چوب چینی / طب / فارسی

bāx-e čīnī = čūb-e čīnī

عماد الدین شیرازی، محمود بن مسعود، -984 قمری

(emād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e mas'ūd (- 1577)

اهداء به: شاه سلیمان الزمانی

تاریخ تألیف: 954ق؛ محل تألیف: هندوستان

رساله ای مختصر در خواص و آثار چوب چینی، دارای یک «مقدمه» و چند «فصل» و

«تنبیه» (فصل ها در نسخه ها یکسان نیست و ممکن است چند تحریر باشد): مقدمه: در پیدایش بیخ چینی؛ فصل 1. تحقیق طبیعت او؛
2. منافع او؛ 3. شرایط خوردن او؛ 4. مقدمات خوردن؛ 5. ترتیب خوردن؛ 6. استعمال این بیخ بغير طریق مذکور.

آغاز: 1. بسملة الحمد لله على نعمائه .. و بعد این رساله ای است مختصر و مقاله ای است معتبر در امور متعلقه به بیخ چینی که حسب الامر نواب جهانبانی

2: سپاس و ستایش

آفریدگاری را که انسان را به شرف نطق ... انجام: مهارت حاصل نیاید و الله الموفق للصواب.

[دنا 593/2 (21 نسخه)؛ الذریعة 310/5 و 2231/3؛ نسخه های منزوی 415/1 (6 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 3826/5 «چوب چینی»؛ مشترک پاکستان 395/1، 419 (1 نسخه) 655؛ استوری، پزشکی 242 «رساله در بیان خواص و منفعات چوب چینی» در 9 «باب»، همانجا 243 «رساله بیخ چینی» در «مقدمه» و 6 «فصل» همانجا 102 «رساله بیخ چینی»]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8246/6

انجام: فصل در استعمال این بیخ به غیر طریق مذکور ... «سطر پنجم» و تسدید آن کمتر دیگر یافتند. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 10 گ (77 پ-86 پ)، 19 سطر (5/5×11)، اندازه: 8/5×14 سم [ف: 86-17]

2. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 6307/2

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر کا؛ پزشک علی رضا بن حسن بن مسعود طبیب (برادر زاده عمادالدین مؤلف رساله)، تا: 977ق؛ کاغذ: دولت آبادی شکری رنگ، جلد: مقوا با روکش

کاغذ موجی با زمینه آبی، 84 ص (132-49)، 15 سطر، قطع: خشتی کوچک، اندازه:

13/5 × 20/5 سم [ف: 19-289]

3. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5138/119

آغاز: برابر 1؛ انجام: و بدترین اوقات آن زمانی است که برودة هوا کشف مسلم نماید و شاید که ظاهر عقلی مقتضی آنست که اسنان بی کا، تا: قرن 11، 3 گ (476-478) [ف: 15-189]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3887/13

آغاز: از خز از بیرون آوردند زیرا که دوی امراض بیخ چینی و این دردمند بی نوا آرزو داشتم که طبیعی ... خبر رسانید که جوانی ... از طرف فرنگی آمده؛ انجام: باز خورد و شربت میانه روز و غذا به دستور

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج یک لا مشکی، جلد کوتاهتر از کتاب است، دور آن گل بوته فشاری، 2 گ (71-72 پ)، 12 سطر، اندازه: 13/7 × 19/2 سم [ف: 17-140]

5. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6710/23

آغاز: بسملة. الحمد لله الذي اودع الشفاء في الدواء ... اما بعد اين رساله ايست معتبر در امور متعلقه به بيخ چيني

خط: نستعليق ريز، كا: نصير الدين محمد رضوى شاگرد آقا حسين خوانسارى، تا: بين سال هاى 1064 الى 1096؛ مصحح، محشى
كاغذ: سپاهانى، جلد: تيماج حنايى مقوايى درون سرخ بالولا، 3 گ (69 پ - 71 پ)، 42 سطر (13×23)، قطع: رحلى، اندازه:
20×31 سم [ف: 16-339]

قم مركز احياء؛ شماره نسخه: 1356/22

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسى ف: 4-174]

6. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2451/4

آغاز: برابر 1؛ انجام: و بقول و نمك و آب و غير از نان بى نمك و برنج و مرغ بى نمك بخورند و شربت

ص: 316

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ 19 گ، 12 سطر، اندازه: 10×22 سم آف مخ: 2-653]

7. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:

197/13 بی کا، تا جمعه 23 صفر 1007ق؛ 6گ (167-172ر) [نشریه: 3-15]

8. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 576/3

بی کا، تا: با تاریخ 1010؛ جلد: تیماج مشکی، 11گ (49پ - 59پ)، اندازه: 14×21/5 سم [ف: 2-445]

9. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: 287/3

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: صفر 1027ق؛ 39ص (209-247)، 14 سطر، اندازه: 10×16 سم [نشریه: 3-361]

10. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2563/1

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد تقی بن جمال الدین کرمانی، تا: 1037ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین زیبا؛ جلد: تیماج مشکی،

109گ (1پ-19ر)، 15 سطر، اندازه: 11/5×19

سم [ف: 7-147]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11867/4

آغاز: أما بعد چنین گوید محرر این رساله و مقرر این مقاله خادم الحکما ... باید نوشت که قریب؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا:

پنج شنبه 2 رمضان 1038ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، 11گ (98-108)، 18 سطر، اندازه: 8×16/5 سم [ف: 30-137] 12.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24138

آغاز: بسملة الحمدلله على انعامه العميم و الصلوها انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1059ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، اندازه:

11×18 سم [رایانه]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6678/3

خط: نستعلیق، کا: تقی الدین محمد موسوی، تا: پنج شنبه 22 جمادی الاول 1089ق، زمانی که به اتفاق میرزا شاه ابوالمهدی عازم

عبتات بوده در کرمانشاهان کتابت شده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 11گ (69-79پ)، اندازه: 11/5×19 سم [ف: 20-197]

14. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5093

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی کا، تا: قرن 12؛ مذیل است به ادعیه ایام هفته منقول از صحیفه سجادیه در سه ورق، منتخباتی در نه اصل به زبان فارسی در قلع آثاری که بر لباس و کاغذ مانده منقول از رساله ای که کندی در این خصوص نوشته بوده در یک ورق، رساله فارسی بلافاصله بعد از آن در مبحث وجود از کمال الدین عبدالرزاق کاشی ایضا در یک ورق، آغاز رساله اخیر: بدان که وجود واجب وجود مطلق است اعنی وجود من حیث هو»، انجام: «پس هیچ چیز از عدم بوجود نیاید و وجود بعدم نشود»؛ واقف: آقا زین العابدین، 1166؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه، 8 گ، 17 سطر، اندازه: 12×19/8 سم [ف: 19-220]

15. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 115/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 یا 12؛ یادداشتی درباره کتاب به سال 1105؛ 21 گ (30-50)، 15 سطر، اندازه: 18/5 × 10/5 سم [ف: 1-110]

16. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 431/6-عکسی

آغاز: بسمله. پوشیده نماند که این بیخ چینی که در این تاریخ مردم بدان اطلاع یافته اند نسخه اصل: موزه بریتانیا، ش 19619؛ خط: نستعلیق پخته، بی کا،

تا: 21 جمادی الثانی 1103ق، 31ص (491-521)، 15 سطر [عکسی ف: 2-90]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 694/6-ف

همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-524]

17. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5217/4

در یک مقدمه و چند فصل و تنبیه؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1114ق؛ با عنوان «لراقمه زاهد» مورخ 1114؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی ساده، 9 گ (7-15 پ)، قطع: ربعی، اندازه: 15×22 سم [ف: 15-4157]

18. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2760/2

آغاز: فصل در شرایط خوردن چوب چینی است، اما شروط منقسم است بدو قسم یکی آنکه متعلق است به نفس این بیخ، دویم آنکه متعلق است با استعمال آن؛ انجام: استعمال چند چیز باید کرد که موافق صحت و غرض مطلوب باشد و رافع این چنین غائلها کند تنها بخشی از رساله؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 5 گ، 18 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف مخ: 2-653]

19. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4453/10

آغاز: طریقه آشامیدن بیخ چینی از حکیم محمد باقر قمی. چنین است که هر روز دو مثقال خط: نستعلیق، کا: حسین بن علیمحمد رشتی، تا: 1226ق، جان طهران؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میشن سیاه، 3 گ (98-100ر)، اندازه: 21/7 × 14/6 سم [ف: 7-408]

20. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 299/3

خط: نستعلیق، کان مرتضی بن میرزا جعفر، تا: 1287-1288ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 18گ (108پ -125پ)، اندازه:
11×17/5 سم [ف: 163]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6536/4

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج دورو بدون مقوا، رو قهوه ای ضربی ترنج و سرترنج دار، 7گ (68پ -74)، اندازه:
12×21/5 سم [ف: 20-110]

22. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7565/3

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 27گ (38-64)، 18 سطر ()
13/5×4/5)، قطع: بغلی، اندازه: 18/568 سم [ف: 16-630]

23. تهران: لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 197/13

ص: 317

• بیخ چینی = چوب چینی = فوائد چوب / طب / فارسی

bāx-e ċīnī= ċūb-e ċīnī= favā'ed-e ċūb

علاء طیب، نورالله، ق 10 قمری

(alā -e tabīb, nūr-ol-lāh (- 16c'

تاریخ تألیف: 944 ق مؤلف در مقدمه می گوید: نزدیک بیست سال در هند بودم و با دانشمندان آنجا درباره بیخ چینی گفتگوها کرده ام. تا اینکه پزشکی ارسطو نام که از فرنگ آمده بود، در این باره سخنانی گفت که در اینجا می آورم. شاید مؤلف حکیم علاء تبریزی، پزشک روزگار شاه طهماسب صفوی (930-984 ق) باشد. این رساله را سروری به ترکی ترجمه کرده است.

آغاز: بسم الله. اما بعد چنین گوید محرر این رساله و مقرر این مقاله خادم الحکماء نور الله المشهور بعلاء که قریب بیست سال در هند گذرانیدم و با حکماء آنجا در قواعد بیخ چینی می گفتم حکماء روشن ضمیر و محققان صاحب تجربه

انجام: و در اثنای وداع گفت باید که خورنده چوب چینی در آن ایام از یاد حق غافل نشود و صلوات بسیار بر پیغمبر و آل فرستد و در اذکار و تقوی و طهارت کوشد تا ببرکت آن الله تعالی شفاء تمام کرامت فرماید و صلی الله علی محمد و آل الطاهرین اجمعین

[دنا 593/2 (21 نسخه)؛ الذریعة 330/16 و 309/5-310؛ نسخه های منزوی 400/1؛ فهرستواره منزوی: 3828/5؛ مشترک پاکستان 419/1]

1. تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 216/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 10؛ 3 گ (340-342)، 27 سطر، اندازه: 15×21/5 سم [ف: 1-81]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5138/120

آغاز: فصل در استعمال این بیخ بغیر از طریق مذکور که بعضی چوب چینی را جوشانده خشک میکنند و میکوبند و داخل حلوائی از دو روغن میکنند و میخورند؛ انجام: تا یکمن و نیم آب بماند هر شب بهمان وزن نیمه بسوزانند و دیک را فرو گیرند و بعد از نماز صبح سه پیاله قهوه آب گرم آترا بطریق قهوه بیاشامند

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 [ف: 15-190]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6225

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ ضمیمه رساله، نسخه های نادر پزشکی است از پزشکان بزرگ قدیم تا عهد صفوی (ص 11 158)؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج مشککی یک لا سجاف قهوه ای، 158ص، مختلف السطر، قطع: خشتی، اندازه: 13×22سم [ف: 201-19]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 172/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه های یک لا، 3 ص (283-285)، 12 سطر (7×13)، اندازه: 19×14 سم [سنا: ف: 1-85]

5. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: 239/5

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين اما بعد چنین گوید مفسر این رساله؛ انجام: شفا یابد انشاء الله

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 11، 3ص (86-88)، 22-30 سطر، اندازه: 24/5×19

سم (نشریه: 3-333)

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19385

آغاز: چنین گوید محرر این رساله و مقرر این مقاله، انجام: انشاءالله تعالی بسن شباب خواهد رسید و یکبار دیگر جوانی از سر گرفته بعیش و عشرت مشغول

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: نباتی، جلد: پارچه ای [رایانه]

7. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 15/2 ل

آغاز: برابر؛ انجام: اینها ادوات و مسائل ظاهری بیش نیستند تمت الرسالة في رجب عشر و الف (1010)

خط: نستعلیق، کا: علی بن فتح الله خالصری، تا: رجب 1010ق؛ قطع: وزیری (رشت و همدان: ف: 1188)

8. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 6954

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، بی کا، تا: 1040ق؛ مصحح، محشی؛ خریداری از مشیری؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی دامن دار، دارای ترنج و سرترنج با نقش گل و بوته مجداول ضربی عطف تیماج مشککی، گ (176-179 پ)، 17 سطر (1385)، اندازه: 19×10 سم [رایانه]

9. تهران: دانشگاه، شماره نسخه: 9457/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 کاغذ: سپاہانی، جلد: تیماج تریاکی الابی، 68 گ (3 پ - 70 ر)، 17 سطر (9×16)، قطع: ربعی، اندازہ: 17×24 سم [ف: 17-373]

10. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 336/3

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 [نشریہ: 7-233]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3977/1

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق چلیبا، بی کا، تا: قرن 12؛ پیش

از این رسالہ یادداشت های طبی است و در پایان دارد: « تمت الرسالہ الدہنیہ - یا - ذہبیہ) و بندی در پزشکی نجومی هست: فصد یا دارو خوردن در ایام ہفتہ و سپس لغات طبی هست؛ کاغذ: اصفہانی نخودی، جلد: جلد مقوارویہ تیماج سبز تیرہ، 2 گ (3 پ - 4 ر)، چلیبا سطر، اندازہ: 14/5×24 سم [ف: 17-264]

12. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 707/2

ص: 318

آغاز: برابر؛ انجام: باید که خورنده بیخ چینی در آن ایام از یاد حضرت پروردگار جل جلاله غافل نشود و صلوات بسیار بر حضرت رسالت (علیه السلام) فرستد و در اوراد و اذکار و تقوا و طارت دین کوشند تا به برکت انشای الله تعالی شفای تمام یابند. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ این رساله در میان نسخه اختیارات بدیعی درج شده؛ 3گ (174 پ - 176 ر)، چلیپایی سطر، اندازه: 12/5×19 سم [ف: 1-81]

13. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 694/7-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش. Add. 19619 (ریو 843)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1103ق؛ 3گ (1262-264)، 15 سطر [فیلمهاف: 1-524]

14. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4444/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، 4ص [ف: 7-402]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6645/19

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول، در حاشیه به چلیپا کتابت شده؛ جلد: تیماج تریاکی ترنج و سرترنج دار ضربی، 6گ حاشیه 196-201)، 18 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 20-173]

16. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1563/4 و عکسی 1148/5

آغاز: اما بعد ... قریب بیست سال در هند بودم و با حکمای آنجا در هر باب سخن در منافع چوب چینی در ظلمات؛ انجام: با نیم سیر شیر خام و از ترشی و باید پرهیز کند.

خط: نستعلیق، کا: میرزا حبیب الله علوی، تا: چهارشنبه 22 صفر 1340ق، جان حیدر آباد؛ از روی نسخه مورخ جمادی الاول 1085؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، 15گ (135 - 49 پ)، اندازه: 19×23 سم [ف: 4-374] و [عکسی ف: 3-312]

17. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 460/6

آغاز: برابر خط: نستعلیق ریز، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ 178گ، 21 سطر

[ف: 4-725] 18. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4186/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 4گ (59-62 ر هاشم)، 22 سطر (14810)، اندازه: 15×19 سم [ف: 13-3154]

19. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 152/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، در حاشیه نگاشته شده؛ جلد: تیماج مشکی ترنج و سر، 4 گ، اندازه: 19×29 سم [ف مخ: 1-292]

20. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7936/7

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 2 گ (215 پ-216 پ)، اندازه: 20×31/5 سم [ف: 20-269]

21. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15731

آغاز: برابر؛ انجام: جوشیده است ضبط نماید و چون بیست روز بیخ چینی 319 بگذرد در بیست روز دیگر آن تلف را بکار ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: میسن قهوه ای تیره مقوایی، دور جلد زنجیره ای به زر، 2 ص (32-33)، 24

سطر (20/5 × 12/5)، اندازه: 23×14/5 سم [رایانه]

22. تهران؛ مفتاح، شماره نسخه: 328/1

خط: نستعلیق

چلیپا، بی کا، بی تا [نشریه: 7-233]

• **بیخ چینی / طب / فارسی**

bīx-e Čīnī

مسعود بن عبدالله

mas'ūd ebn-e 'abd-ol-lāh

رساله مختصری است در بیان خواص و فواید چوپ چینی که در یک «مقدمه»، هفت

«فصل» و یک «خاتمه»: فصل 1. خاصیت بیخ چینی؛ 2. کیفیت و کمیت بیخ چینی؛ 3. کیفیت پختن بیخ چینی؛ 4. استعمال و خوردن

دارو؛ 5. اوقات خوردن دارو؛ 6. غذا و شربت؛ 7. شناختن دارو. آغاز: بسمله، شکر و سپاس خالقی را که از بیخ گیاهی سوختگان آتش

سوزان را شفا می دهد و از شاخ و برگ درختان دوی دردمندان ببلائی امراض ... بنده کمترین مظفر الدین مسعود بن معز الدین عبدالله

قریب نه سال ببلائی آتشک گرفتار بود [نسخه های منزوی 400/1؛ دنا 594/2]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6954

آغاز: برابر؛ انجام: اگر گوشت فربه با مرغ فربه باشد چربی آن بس است و اگر احتیاج به روغن باشد مسکه ناگداخته کنند که گداخته نمک در رود و اگر شربتی میل شود ...

تا اواسط فصل ششم؛ خط: نستعلیق متوسط، بی کا، تا: 1040ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ خریداری از مشیری؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی دامن دار، دارای ترنج و سرترنج با نقش گل و بوته مجدول ضربی، 5 گ (179 پ - 183 پ)، 17 سطر (13×5)، اندازه: 19×10 سم [رایانه]

2. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 152/4

آغاز: برابر؛ انجام: و یک حصه از چهار حصه یکدرم و چون وزن درهم و مثقال طبی ظاهر شد وزن رطل و من باقی اوزان طبی ظاهر می شود

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، در حاشیه نگاشته شده؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر، 9 گ، اندازه: 29×19 سم [ف مخ: 1-292]

3. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4186/2

آغاز: برابر؛ انجام: شربتی از شفاخانه الهی نصیب او شده و الله اعلم. خط: نسخ، بی کا، بی تا، در متن نسخه (57 پ - 60 پ) هفت فصل است و باید از همین رساله بیخ چینی باشد، در هامش گ 59 ر هم آمده «قبل از این آنچه در مقدمه چوب چینی بر حاشیه نوشته شده

ص: 319

موخر است بر آنچه در ذیل نوشته می شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 3 گ (57 پ-59 ر هامش)، 22 سطر (15×9)، اندازه: 21×15 سم [ف: 13-3154]

• بیخ چینی = چوب چینی طب / فارسی

bīx-e Čīnī = ČŪb-e Čīnī

رساله ای در خواص چوب چینی و روش مصرف آن در درمان بیماری های گوناگون از مقدمه رساله بر می آید که مؤلف از پزشکان عصر صفوی بوده است؛ در دیباچه می گوید: چون در باره بیخ چینی کتابی کامل نبود ... و نیز داستان فالج حرم شاه اسماعیل را آورده و در فصل 2 از رساله «افیون» خود نام می برد. در باره گیاه بیخ چینی است از پزشکی و طبیعی در 8 «فصل»: 1. طبیعت آن؛ 2. منافع آن؛ 3. موارد استعمال آن؛ 4. شرایط خوردن آن؛ 5. بیان مزاجها در خوردن آن؛ 6. مقدمات خوردن آن؛ 7. ترتیب زدودن زیان آن؛ 8 چگونگی استعمال آن جز آنچه گذشت. (منزوی، احمد)

آغاز: بسمله در خواص بیخی که معروف است به چوب چینی و طریق معالجه و استعمال آن بدانکه چوب چینی تا چند وقت پیش از این معروف نبود و در کتب طبی ذکر آن نشده و در اوائل طلوع آفتاب منیر ... سلاطین صفوی مردم را اطلاع بر آن حاصل گردید انجام: ودو دفعه طنج چینیرا بقدر یک فنجان تخمین یک مثقال او را جوشانیده باید داد و لهذا تعیین مدت استعمال آن نمی توان کرد.

[دنا 594/2 ؛ فهرستواره منزوی 3797/5]

همانند: 1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 6161/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر اسکندر همدانی، تا: 1250ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، 10ص (235-244)، 17 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 31×20/5 سم [ف: 19-155]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12935/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1261ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمعی سورمه ای با مقوا، عطف: تیماج سورمه ای، 4 گ (147-ر-150)، سطور چلیپا (7/5×15/5)، اندازه:

[ف: 32-813]

• بیخ چینی = چوب چینی طب / فارسی

bīx-e Čīnī = ČŪb-e Čīnī

غیر همانند:

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 492/24

آداب بیخ چینی خوردن؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ 4ص (193-190 هامش) [ف: 5-42]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1/10210

آغاز: این مختصری است در فواید بیخ چینی از برای صحت دردمندان و مستمندان و عاجزان منقول از حکما؛ انجام: و انار شیرین و به شیرینی میل نماید اندکی شاید

بیست فائده از فواید بیخ چینی را شمرده پس از آن آداب جلاب خوردن را در دو دهه بیان می کند؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ جلد: مقوایی عطف تیماج سبز، 2گ (2-3)، 20 سطر، اندازه: 19×12سم [ف: 26-175]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 667/1

آغاز: الحمدلله علی نعمائه.. اما بعد مقدمه پوشیده نماند که این بیخ در این تاریخ مردم بر آن اطلاع و از استعمال آن انتفاع یافته اند، انجام: و اگر تمام منافع نیابد بعضی از آنها لا محاله

حاصل شود انشاء الله تعالی

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شوال 1103ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 25گ (3پ-27ر)، اندازه: 17×11سم [ف: 2-260]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 47/5

سرود خط: نسخ، کا: رضاقلی بن کربلایی اوجاق قلی، تا: با تاریخ 1240 ق [نشریه: 13-420]

5. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 4722/4

آغاز: فصل اول طبیعت بیخ چینی در ... حکمای فرنگی مذکور نیست اما بنا بر آنکه حضرت مغفور مسرور جالینوس زمانه حکیم عماد الدین بن محمود طبیب در رساله خود آورده ... و از جالینوس زمانه حکیم کمال الدین حسین شیرازی هم نقل می فرمود که طبیعتا گرم است؛ انجام: پس از نضح ماده و لطیف شدن خون فصد باید کرد اگر بدن بسیار ضعیف باشد و تاب مسهل نداشته باشد یا آنکه ماده فرض بسیار نباشد احتیاج نیست بمسهل.

در یازده «فصل»: فصل اول: طبیعت بیخ چینی در ... حکمای فرنگی مذکور نیست، فصل دوم: بدان که چوب چینی را رطوبت فضل بسیار است، فصل سوم: منفعت بیخ چینی در مرض آتشک کهنه ... خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، قطع: ربعی [رشت و همدان:

ف: 1534]

• **بیخ چینی = قهوه و چای / طب / فارسی**

رساله ای در سه «باب» .

شیراز؛ عینی (دکتر)؛ شماره نسخه: 15/2

بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام [نشریه: 5-276]

• بیدل / مقتل / فارسی

ص: 320

بیدل رودباری، قربان بن رمضان، ق 13 قمری

(bīdel-e rūdbārī, qorbān ebn-e ramazān (- 19c

کتابی متوسط در احوال و تاریخ و مصائب اهل بیت عصمت (علیه السلام) که در قصص العلماء برای مؤلف به جهت آن کتاب کرامتی نقل نموده است. در فهرستواره منزوی از این اثر «کتاب بیدل» و فهرست مجلس به «سی مجلس» یاد شده ولی آغاز آن با این رساله سازگار نیست ولی در الذریعه که از آن به «بیدل» یاد کرده آغازش همین گونه است که در اینجا آمده است، استوری نیز آن را «ماتمکده» شمرده در حالی که ماتمکده آغازش با آغاز فهرستواره یکسان است. (طیار مراغی)

چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 91

آغاز: نحمدک یا من نور قلوبنا بنور الایمان و شرح صدورنا بمحبة من نزل علیه الفرقان و طهر جناننا بولاية اولیائه .. نظم: بی مهر حسین بن مقصد دل نرسی؛ انجام: ایشان را بثوابهای جزیل تسلی بخشید و از روضهای مقدسه بیرون آورد و به همراه خود بخانه برد و مشغول عزاداری گردید و بعد از آن کسی خانواده پیغمبر را خرم و شادان ندید

خط: نستعلیق نازیبا، بی کا، تا: 1280ق؛ مهر: «عبده علی اصغر» بیضی؛ واقف: واقف

حسنعلی، 1209؛ جلد: گالینگور آبی، 125گ، 29 سطر، اندازه: 22×33سم [ف: 43]

← البئر ← احکام ماء البئر

← البئر ← احکام البئر

• البیزرة / حیوان شناسی / عربی

al-bayzara

فاطمی، بازیار عزیز بالله، ق 4 قمری

(fātemī, bāzyār 'azīz-on-be-l-lāh (- 10c

علم بیزرة، علمی است که درباره پرنندگان گوشتخوار و راه نگاهداری و نیرو و ضعف آنها بر صید و تیمار داری آن گفتگو می کند (دهخدا، لغتنامه 518/10). در قدیم الایام شکار با این گونه پرنندگان رایج بوده مخصوصا در دربار سلاطین و خلفا از اهمیت بر خوردار بوده است، تا آنجا که اشخاصی که در این علم تبحر داشتند دارای منزلت خاصی در دربار می شدند. این گونه اشخاص را «بازیار» می نامیدند. از جمله آنان بازیار العزیز بالله خلیفه فاطمی بوده، که به نوشته «محمد کرد علی» احتمالا- نام وی «ابی عبدالله الحسن بن الحسن بن الحسن» بوده که این کتاب را برای خلیفه فاطمی تألیف نموده است.

چاپ: با تحقیقات «محمد کرد علی» در 1371 هـ توسط مجمع اللغة العربية در دمشق چاپ شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1967 عکسی

آغاز: الحمد لله الذي له في كل لطيف من قدرته معجز يتفكر فيه، و خفي من صنعه يتنبه و يدل عليه؛ انجام: و قد وصينا بما فيه الصلاح لمن انتهى اليه و عمل به و بالله نستعين و عليه نتوكل، تم الكتاب ... و سلم تسليمًا. نسخه اصل: چستريتي، ش 3831 (اربري، فهرست خطي عربي 24/4)؛ خط: نسخ كهن، بي كا، تا: احتمالاً قرن 14؛ تملك: حاج محمد بن احمد مغربي به تاريخ 1208ق؛ بعد از كتاب فوائدي در زمينه مطالب كتاب كه شايد از مؤلف باشد در چهار برگ؛ 154گ، 13 سطر [عكسي ف: 2-448]

• بیژن نامه / شعر و داستان / فارسی

bīžan-nāme

[فهرستواره منزوی 832/2]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1500/1 و 2581-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا. Or. 2946؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا

[فیلمهاف: 1-607] و [فیلمهاف: 1-25]

• بیژن نامه / شعر، داستان / فارسی

bīžan-nāme

[فهرستواره منزوی 832/2]

تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 1209ف

نسخه اصل: بادلیان. 14e؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-25]

← بیست باب ← اسطراب کروی

← بیست باب ← الاسطراب

← بیست باب ← الربع المجیب

• بیست باب / هیئت / فارسی

bīst bāb dar estextrāj-e zamīr

در استخراج طالع و بروج، و آن از روی مسائل قصرانی باید ساخته شده باشد (منزوی 248) بدین گونه: 1. وجه خطا در مسائل؛ 2. اندیشه کردن؛ 3. پاپیدن و بقاء دلیل مسأله؛ 4. از یک

طالع چند کس را سخن شاید گفتن؛ 5. بیرون آوردن مستولی به رساله؛ 6. جودت و ردائت و روا گشتن حاجات؛ 7. استخراج وقت بر آمدن؛ 8 حکم راندن از طالع؛ 9. برج دوم؛ 10. برج سوم در سه فصل؛ 11. برج چهارم دو فصل؛ 12. برج پنجم سه فصل؛ 13. برج ششم سه فصل؛ 14. برج هفتم هفت فصل؛ 15. برج هشتم دو فصل؛ 16. برج نهم سه فصل؛ 17. برج دهم سه فصل؛ 18. برج یازدهم دو فصل؛ 19. برج دوازدهم دو فصل؛ 20. خبی سه فصل. در باب دوم می گوید: «خواجه ابوریحان این

ص: 321

را تار کست»، در باب چهارم: «و هر مس گفته است که بر نسق توالی بروج سخن باید گفتن»، در باب پنجم می گوید: «و این آن است که بطمیموس فرمود و استادان برین بیشتر اعتماد کنند»، در باب ششم می گوید: «استادان استاد محض (کذا) ابوالحسن علی السفیری رساله کرده است در استخراج ضمیر بغایت اختصار و آنچه بکار باید بجای آوردن ضمیر اندرو نهاده، پس فصلی دو از آنچه او گفته بعینه درین گفتیم»

آغاز: بسمله، این عمل سخت نیکو طرفه است، و اندرین نوع کتاب وافر تصنیف کرده اند، از همه مشبع مسایل قصرانی است که هر چه بافت جمع کرد، و هر فصلی از چند وجه بگوید، اما من هم برین اقتصار و سبکی بروم، چه این کتاب قصرانی مقصود او ضمیر است مفرد. ازین کتاب بجملگی فروتر بود. و بضرورت آن بر اقتصار نتوانم گفت، و بدانکه خواص و عوام را بدین صنعت میل بسیار بود، که چون از نهاد دل و اندیشه خبر دهد شوقی خیزد عجب مانند، و چون از طالع ولادت در مانند بضرورت رجوع ضمیر کنند، و آنرا به بیست باب نهادم

انجام: اینست دلیلها برج و طالع و الله اعلم بالصواب

[دنا 594/2]

همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8279

آغاز و انجام: برابر

خطبه و دیباچه ندارد. مؤلف کتاب را در بیست باب آورده و بعضی از ابواب به دو یا سه فصل تفصیل یافته است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوایی، 14 گ، 16 سطر (7×14)، اندازه: 13/3×20/8 سم [ف: 8-51]

2. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 428/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1222ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 10 گ (2عر - 71ر)، 21 سطر (8×14)، اندازه: 14×20 سم [ف: 298]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1674/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1278ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میسن قهوه ای لایی، 10 گ (134پ - 143ر)، 21 سطر، اندازه: 14×25 سم [ف: 5-331]

• بیست باب = احوال ارض و سماء (رساله در) / هیات / فارسی

رساله ای است در اخترشناسی که در بیست باب از سوی فردی ناشناخته نگاشته شده است علی رغم بررسی فراوان در منابع و مصادر موجود به نام نویسنده آن دسترسی نیافتیم مرحوم «میرزا عبدالله افندی» صاحب ریاض العلماء در برگ نخست همین نسخه چنین نگاشته شده است علی رغم بررسی فراوان در منابع و مصادر موجود به نام نویسنده دسترسی حاصل نشد. مرحوم میرزا عبدالله افندی» صاحب ریاض العلماء در برگ نخست همین نسخه چنین نگاشته است: «شاید تألیف بعضی از علمای عصر ملوک خوارزم» و نیز ادبیات به کار رفته و سبک دستور زبان آن این نظر را تایید می نماید البته نیاز به بررسی بیشتر دارد نیز همو در آغاز اثر آورده که نسخه ای از این رساله نیز در مدرسه فاضل خان مشهد (فاضلیه) ضمن مجموعه ای موجود می باشد لیکن در فهرست منتشر شده و دست نوشته مدرسه فاضلیه چنین نسخه ای یافت نگردید البته مجموعه ای در آنجا موجود است که نسخه ای از رساله بیست باب را نیز دارد لیکن مؤلف آن خواجه نصیر الدین طوسی

(رحمه الله علیه) است. ابواب این رساله چنین است: 1. اندر پدید کردن برهان آنکه فلک مدور است نه مسطح و نه مثلث و نه مربع ... 2. اندر پدید کردن آنکه زمین مدور است ... 3. اندر پدید کردن چند بخش کردن فلک؛ 4. اندر پدید کردن آنکه فلک معدل النهار و فلک البروج .. 5. اندر پدید کردن شمار و ستاره های فلک؛ 6. اندر پدید کردن مساحت زمین؛ 7. اندر پدید کردن صورت زمین و اقلیم ها؛ 8. اندر پدید کردن شهرها که اندر هر اقلیم افتاده است؛ 9. اندر پدید کردن شهرها که چرا بهری سردسیر است و بهری گرم سیر ... 10. اندر پدید کردن صورت هر فلکی ... 11. اندر پدید کردن روش همه سیاره ها سایره و ثابته که هر روز یا هر ساعتی یا هر ماهی یا هر سالی چند درجه بروند ... 12. اندر پدید کردن آنکه روی زمین تا آفتاب و ماه ... چند میل است ... 13. اندر پدید کردن دایره فلک همه ستاره ها که چند میل است ... 14. اندر پدید کردن مساحت آفتاب و ماه همه ستاره ها که هر یکی چندند ... 15. اندر پدید کردن آنکه چرا ماه هرگاه بآفتاب نزدیکتر باشد روشنایی او کمتر پیدا بود ... 16. اندر پدید کردن هر گاه که ارتفاع آفتاب نگریم چگونه کنیم تا بدانیم که بکدام شهر هنوز روز بر نیامده و بکدام شهر ارتفاع چند بوده باشد؛ 17. اندر پدید کردن آنکه چگونه است که آفتاب منکسف شود .. 18. اندر پدید کردن آنکه سبب جسوف ماه چیست و چگونه ... 19. اندر پدید کردن آنکه چرا گاه بود که ماه مقابله آفتاب بود ... 20. اندر پدید کردن رجعت و استقامت همه ستاره ها و علت آن

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13813/1

آغاز: الحمد لله مستحق الحمد و ولیه و صلی الله علی محمد عبده و نبيه: آغاز کردیم بفرخی و فیروزی و بختیاری و روزگار گزیده و اختر خجسته ... و بنیاد این نامه بر بیست باب نهادیم؛ انجام: و علت این از آن پدید کردیم تا چنان دانیم هرگز هیچ ستاره ایستاده نباشد و راجع نبود ولیکن بدیدار جسم همی چنین نماید و الله أعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، محشی، برگ آغازین نسخه دستخط مرحوم میرزا عبداللہ افندی ابن عیسی تبریزی اصفہانی (در گذشتہ بعد 1120 هـ) صاحب کتاب ریاض العلماء و حیاض الفضلاء چنین آمده است: «رسالہ فارسی در احوال ارض و سما و میائل جلیلہ در علم ہیأت مشتملہ بر بیست باب و مؤلف آن معلوم نیست و شاید تألیف بعضی علمای عصر ملوک خوارزم باشد فلاحظ و نسخہ مغلوط است و یک نسخہ سقیمہ از این رسالہ در مجموعہ ای هست کہ در کتابخانہ مدرسہ فاضلخان در مشهد مقدس می باشد»، در زیر عبارات مذکور دستخط مرحوم آیت اللہ مرعشی نجفی (رحمہ اللہ علیہ) چنین آمده است «هذا خط ملینا المیرزا عبداللہ افندی صاحب ریاض العلماء» و نیز دستخط ایشان «أرسلت إلى صاحب الذریعة»؛ کاغذ: شرقی، 39 گ (1 پ - 39 پ)، 17 سطر، اندازہ: 8×14 سم [ف: 35-71]

• بیست باب / ہیئت / فارسی

bāst bāb

تہران؛ شہشہانی، حسین؛ شمارہ نسخہ: بدون شمارہ

بی کا، تا: 1230 ق [میراث اسلامی: 5-596]

← بیست باب تشریح ← تشریح

• بیست باب تقویم / تقویم / فارسی

bāst bāb-e taqīm

قائمی، محمد بن سلطان

qa'eni, mohammad ebn-e soltan

رسالہ مختصری است در معرفت تقویم مشتمل بر «مقدمہ» و بیست «باب»: مقدمہ در حساب جمل؛ باب 1. ارقام ایام ہفتہ؛ 2. تاریخ عربی و اسم ماہ ہای ایشان؛ 3. تاریخ رومی؛ 4. تاریخ فارسی؛ 5. تاریخ ملکی؛ 6. معرفت کواکب؛ ... 18. بیان و احوال روزہا؛ 19. معرفت اصول کہ در اختیارات ضروریست؛ 20. اشیاء متفرقہ.

آغاز: الحمد لله الذي خلق الفلك الدوار والكواكب السيار اما بعد این مختصری است در معرفت تقویم و مدخلی است در صناعت تنجیم، تألیف اقل ... قطب الدین ابن سلطان محمد قائمی، مشتمل بر مقدمہ و بیست باب

انجام: و کوكب در حد خود و در وجه خود بقوت بود و جدول وجوه

[دنا 595/2؛ الذریعة 188/3؛ نسخہ ہای منزوی 274/1؛ فہرستوارہ منزوی 2835/4]

1. تہران؛ سپہسالار؛ شمارہ نسخہ: 525/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1025ق؛ کاغذ: اصفهانی زرد، جلد: تیماج سرخ مقوایی ضربی زرکوب، 22گ (103-124ر)، 17 سطر،
اندازه: 19×9 سم [ف: 3-271]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9729/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد علی بن آقا علی رایانی، تا: 1084ق؛ جلد: تیماج زرد بدون مقوا، 13گ (107-119ر)، اندازه: 18×11/5 سم
[ف: 25-82]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15886

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین، تا: پنج شنبه 10 جمادی الأول 1198ق؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛
16گ، 15-17 سطر (11/3 × 16/5)، اندازه: 19614 سم [رایانه]

4. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 17456

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

← بیست باب در اسطرلاب ← اسطرلاب

← بیست باب در اسطرلاب ← اسطرلاب شمالی و جنوبی

• **بیست باب در اسطرلاب / ریاضیات، اسطرلاب / فارسی**

bāst bāb dar ostorlāb

جعفر اسطرلابی

ja far-e ostorlābī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6114

آغاز: بسملة الحمد لله حق حمده و الصلوه على نبیه محمد و آله؛ انجام: که خط قبله راست باشد و الله اعلم بالصواب خط: نسخ، بی کا،
تا: قرن 19 مجدول، دارای سرترنج و کتیبه، پیشانی مذهب؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 17 سطر (5×11)، اندازه: 15←10 سم
(الفبائی: 94)

همانندی نامعلوم:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5436

آغاز: معدل النهار گویند و صغری را مدار رأس السرطان خوانند؛ انجام: و این قدر که نوشته شد درین مختصر کفایت بود، و کسی را که طبع مستقیم و خاطری سلیم بود و برین اطلاع یابد، بر حل اعمال بسیار که درین مختصر ذکر نکرده ام مطلع شود، و باید باضعاف آن فایده نیابد، والله اعلم، وقد نقله الفقير إلى الله الغني محمد بن سديد الطيب الكازروني في اواخر شعبان سنة ثلاث و

ص: 323

در آن آمده است که: «و آنج بعد از بود، اول وقت عصر بود بمذهب امام اعظم شافعی رضی الله عنه، و سوم آخر وقت اختیار عصر باشد، و بروی نوشته بود آخر اوقات العصر، و آن از بهر اول وقت نماز عصر بود بمذهب امام اعظم ابی حنیفه رحمه الله ... و انواع دیگر اسطرلاب مثل هلالی و صدفی و زورقی و کری و صلیبی و غیرها در بعضی رسوم و خطوط و شکل مخالف این باشد که گفته آمد، حالیا آنها را ترک کرده شد، بسبب آن که میان مردم مشهور و مستعمل نیست، اگر باری سبحانه و تعالی توفیق دهد معرفتی دیگر نوشته آید که مشتمل بود بر جمیع انواع، انه الموفق والمعین»؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن سدید کازرونی، تا: اواخر شعبان 773ق؛ افتادگی: آغاز؛ در آخر سی و یک سطر به عربی در معرفت قبله به خط همان کاتب که آغاز و انجامش این است: آغاز: «ایضا منقول من خطه: فی معرفت سمت القبلة من الكتاب الكبير في معرفة الاسطرلاب لابي الحسين عبدالرحمن بن عمر المعروف بالصوفي، اذا اردت ذلك فخذ فصل مابين طول بلد کک و طول مکة»، انجام: «فلما كان طول و عرض تبريز اكثر من طول و عرض مکة قسمت مکة فيما بين خط نصف النهار و المغرب هذا المعدله، وبالله التوفيق»؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه ای، 8 گ، 27 سطر (1977)، قطع: بیاض رقی، اندازه: $9/4 \times 21/5$ سم [ف: 8-53]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 916/1-ف

نسخه اصل: پاریس P. 169 (بلوشه 772)؛ خط: نستعلیق، بی کا بی تا؛ 20 سطر [فیلمهاف: 1-548]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6492/3

آغاز: گذشته از روز و اگر چیزی باقی ماند که کمتر از پانزده باشد در چهار ضرب کند آنچه بر آید دقایق باشد ضم کند با ساعات که آن ساعات و دقایق باشد گذشته از روز؛ انجام: و کسی را که طبع مستقیم و خاطر سلیم باشد و برین اطلاع یابد بر حل اعمال بسیار که در این مختصر ذکر نکرده ام مطلع گردد و به اضعاف آن فواید.

بیست باب و یک خاتمه مختصر است. در اسطرلاب که این عناوین در آن دیده می شود: 5. معرفت قوس النهار و قوس اللیل، 6. معرفت ساعات از طالع و طالع از ساعات، 7. معرفت طالع تحویل سال آینده، 8. تسویة البیوت، 9. معرفت آنچه گذشته باشد از ساعات روز، 10. معرفت طلوع کواکب و غروبشان، 11. معرفت مطالع بروج در خط استوا و بلدان مایله، 12. معرفت اجزای بروج از مطالع؛ 13. معرفت میل آفتاب از معدل النهار، 14. معرفت عرض بلد و طولش، 15. معرفت خط نصف النهار و سمت قبله، 16. معرفت وقت نماز ظهر و عصر، 17. دانستن طلوع صبح روز به روز، 18. دانستن عرض نهری یا مسافتی بر زمین که مانعی مساحت او و میان ماسح حایل باشد، 19. معرفت عمق چاه، 20. معرفت طول مناره یا دیواری یا عمود کوهی، خاتمه: در امتحان اسطرلاب؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ مصحح جلد: تیماج قهوه ای ضربی ترنج و سرترنج دار ضربی، 5 گ (123-127 پ)، اندازه: $18 \times 23/5$ سم [ف: 20-70]

• بیست باب در تقویم / تقویم / فارسی

bīst bāb dar taqīm

بیرجندی، عبدالعلی بن محمد، -934 قمری

تاریخ تألیف: جمادی الاول 83ق

رساله ای در تقویم در بیست «باب»: 1. معرفت حساب جمل؛ 2. معرفت ایام و اسابیع و تواریخ مشهوره؛ 3. معرفت بروج و کواکب؛ 4. معرفت مسیرات کواکب؛ 5. معرفت میل آفتاب؛ 6. معرفت ساعات و غایت ارتفاع؛ 7. معرفت نظر و تناظر؛ 8. معرفت شرف و هبوط کواکب؛ 9. معرفت طالع اجتماع و استقبال؛ 10. نطاقات و ظهور نطاقات و ظهور و خفاء؛ 11. معرفت انتقال قمر؛ 12. معرفت منازل قمر و ساعات شب؛ 13. معرفت اوقات صلوات و ارتفاع سمت قبله؛ 14. معرفت تاریخ خطائیان؛ 15. معرفت زوایدی که در تقویم بیارند؛ 16. معرفت احوال بروج؛ 17. معرفت خطوط کواکب؛ 18. معرفت بیوت دوازده گانه؛ 19. معرفت احوال انظار و آنچه بدان ماند؛ 20. معرفت اصولی که در اختیارات به کار آید.

آغاز: بسمله اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم تام مشتمل بر بیست باب اول در معرفت حساب جمل و نجوم ایشان اعداد را از جهت سهولت به ارقام حروف بیست و هشت گانه که به ترتیب ابجد است

انجام این قدر در معرفت اختیارات اینجا و زیادت از این به تطویل مقتضی است. تمت الرسالة

چاپ: کتاب مکرر چاپ شده است

[دنا 595/2 (57 نسخه)؛ نسخه های منزوی 247/1؛ الذریعة 188/3؛ مشار فارسی 843/1؛ نشانی 5 چاپ؛ مشترک پاکستان 247/1؛ فهرستواره منزوی 2833/4]

شرح و حواشی:

1- شرح بیست باب در معرفت تقویم = شرح بیست باب = شرح بیست باب؛ بیرجندی گنابادی، مظفر بن محمد قاسم (970-1031)

2- معرفت تقویم؛ بسطامی، حسین بن اسماعیل (-13)

3- شرح بیست باب (منتخب)؛ بسطامی، اسماعیل

1. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 32/8

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، تا: صفر 954ق؛ جلد: تیماج قهوه ای با روکش

قرمز پارچه ای، 16 گ (58 پ-73 ر)، 19 سطر، اندازه: 18×11 سم (مؤید: 3-576)

2. قم؛ استادی، رضا، شماره نسخه: 18668

آغاز: برابر؛ انجام: سال مفروض و مدخل آن سال را به تواریخ مشهور و تاریخ خطا بیارند خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: حنایی، 15 سطر (7×11)، اندازه: 14×20 سم

[رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5247

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: سرکه ای، جلد: پارچه ای، 16 گ، 20 سطر (9×13)، اندازه: 12/3×17/8 سم [ف: 8-50]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12856

آغاز: و نون مفرد را بدین صورت انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ گواهی نامه کمال الدین حسین واعظ کاشفی بر درستی جام ساعتی اختراعی محمد حافظ مخترع اصفهانی (صاحب کتاب نتیجه الدولة). این نامه ناقص است، پنج نامه از محمد حافظ مخترع اصفهانی (اولین نامه ناقص الأول است)، نامه تقریظی واعظ کاشفی بر آثار علمی محمد حافظ مخترع اصفهانی، تقریظ نامه امیر اختیار الدین بن غیاث الدین العریضی قاضی هرات بر رساله حل متشابهات تألیفی محمد حافظ مخترع اصفهانی؛ واقف: حسین کی استوانه کاغذ: حنایی روشن، جلد: مقوا عطف پارچه، 28 گ، 17 سطر، اندازه: 17/5 × 11/5 سم (ف: 18-23)

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 688/14

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن یشمی، 15 گ (203 پ-217 ر)، اندازه: 12/8×18/4 سم [ف: 5-150]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2633/1

آغاز: همیشه منقوط سازند و با وجیم و زوایا را نقطه نهند؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 148 ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: بخارائی و اصفهانی، جلد: تیماج، قهوه ای یک لا، 43 ص (431)، 12 و 20 سطر کامل (7/5×13)، اندازه: 18/5×12 سم [ف: 6-189]

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5242/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 27 ربیع الثانی 971 ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه ای، 18 ص (65-82)، 20 سطر (12/2 × 16/5)، اندازه: 16/9×24/2 سم [ف: 8-372]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5252/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 971ق؛ کاغذ: حنایی آهاری، جلد: مقوارویه پارچه، 20 سطر (16/5 × 12/2)، قطع: وزیری اندازه: 16/9×24/2 سم [رایانه]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5245

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مومن، تا: 975ق، جا: قانن؛ کاغذ: نخودی، 1 سطر (12×17)، اندازه: 17×24 سم [الفبائی: 94]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16094

آغاز و طلوع مرکز آفتاب و بساعات شفق زمان ما بین غروب مراکز آفتاب .. باب چهاردهم در معرفت تاریخ خطائیان حکماء خطا شبانروز را بدو ازده؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: موسی به علی در روز پنج شنبه 10 رجب 1128 ق با مهر «بحق النبی و الولی الطف بموسی بن علی 1127» (مضلع)؛ جلد: گالینگور قهوه ای، 8، 20 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف: 44-246]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 16/12680

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: اواخر قرن 11؛ محشی با نشان «منه»، رکابه دار؛ کاغذ: فرنگی، 14گی (144-157)، 17 سطر، اندازه: 7×13 سم [ف: 32-242]

12. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 199/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کمال الدین بن محمد افضل یزدی، تا: یک شنبه دوم شوال قرن 11؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، 17گ (32ر - 48پ)، اندازه: 18/5×12 سم [ف: 1-290]

13. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1083/5

آغاز: برابر؛ انجام: بارقام هندسی و در جدول دوم

تا مقداری از باب چهاردهم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ مهر: حاج سید سعید؛

جلد: تیماج لایه ای سبز، 10 گ (79-88)، 23 سطر (13×5/5)، اندازه: 10×17/5 سم [ف: 3-1495]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 791/1

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن علاءالدوله شریف رازی، تا: یک شنبه 9 صفر 1006ق؛ تملك: محمد طاهر بن محمد طیب در 20 ربیع الثانی 1132؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی ضربی و مقوایی با ترنج، 38ص (1-38)، 61 سطر (13×5)، اندازه: 10×18 سم [سنا: ف: 2-61]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 406/1

همان نسخه بالا [نشریه: 7-238]

15. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1260/2

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین محمد بن همایون شاه طالقانی، تا: 24 رمضان 1023ق؛ اندازه: 9×15/5 سم [نسخه پژوهی: 3-143]

16. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 525/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شوال 1025ق؛ با تاریخ 1027 و 1025، دارای اشکال؛ کاغذ: اصفهانی زرد رنگ، جلد: تیماج سرخ مقوایی ضربی زرکوب، 34 گ (66-99)، 17 سطر، اندازه: 9×19 سم [ف: 3-272]

17. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14704/12

ص: 325

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا جان بن امام قلی مروی، تا: ربیع الأول 1052ق؛ محشی؛ مجدول، افزودگی هایی در تقویم، معرفت سمت قبله، صور اقالیم سبعه، با اشکال هندسی و جداول حروف و حساب سیاق؛ کاغذ: شرقی، 16گ (146-161ر)، 21 سطر، اندازه: 18/5×8/5

سم [ف: 37-227]

18. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1637/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن علی بن اسماعیل بن عبدالعالی، تا: 1058ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیما تریاکی مجدول کوبیده یک لای 49ص (82-130)، 14 سطر (6×12/5)، اندازه: 12/5 × 19/5 سم [ف: 10-211]

19. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6809/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1077ق، جا: برهانپور، دارای اشکال هندسی، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای سوخته ضربی ترنج و سرترنج و لچکیدار، 17گ (130 - 146پ)، 17 سطر، اندازه: 14/5×25 سم [ف: 20-274]

20. مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1475

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الاول 1084ق؛ جلد: تیماج مشکی، 182گ، 16 سطر، اندازه:

19/5 × 10/5 سم (مؤید: 3-385)

21. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 302/1 - ج

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن محمد باقر فندرسکی، تا: چهارشنبه 8 جمادی الثانی 1084ق؛ دارای اشعاری به فارسی درباره منازل ماه: «شر طین زن بمیر هم در آن سال ... هر آنچه یاد کرده در نوایح» گویا از طوسی باشد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 35گ (1پ-35)، ابعاد متن: 7/5×14، اندازه: 12/5×19 سم [ف: 23]

22. شیراز؛ علامه طباطبائی، شماره نسخه: 549/2

خط: نسخ، کا: علی رضا، تا: 1087ق، اندازه: 14/5×10 سم (نسخه پژوهی: 3-106)

23. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 789/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: سلخ ذیقعدہ 1091ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج لایه ای قهوه ای، 14گ، 18 سطر (7×13/5)، قطع: ربعی، اندازه: 13×18 سم [ف: 1-413]

24. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: 5/3

در فهرست گویا از طوسی؟؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: شمیم، 17 سطر (7×13)، اندازه: 12×19 سم [نشریه: 3-216]

25. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2836/2

آغاز: برابر، انجام: پس اگر ظهور یا خفا مشرقی باشد بر بالای آن ق نویسند و اگر مغربی باشد و در بعضی تقاویم ظهور و خفا بعضی ثواب مشهوره را نویسند و به جای ظهور و خفا طلوع و سقوط نویسند اما رویت هلال تا اواسط دهم را در بردارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ 12گ، 13 سطر، اندازه: 11×16 سم [ف مخ: 1-293]

26. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5435

آغاز و انجام: برابر

خط شکسته نستعلیق، کا: محمود طهرانی، تا: قرن 12؛ محشی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سرکه ای آهار مهره، جلد: پارچه ای، 10گ، 19 سطر (7×12/5)، اندازه: 12/5×19 سم [ف: 8-51]

27. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 6942/1

خط: نستعلیق، کا: مرتضی قلی، تا: 1157ق؛ مجدول؛ اشکال هندسی، محشی؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه ای، 25گ (پ1) - 25ر)، اندازه: 13×24/5 سم [ف: 20-356]

28. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1950/1

آغاز: برابر؛ انجام: باید که قمر در برج ارض باشد متصل به کوکبه که در شرف باشد یا در برج هواء و زحل باید که توی حال باشد این قدر در معرفت اختیارات اینجا کافی است. خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه شوال 1199ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 16، 17 سطر، اندازه: 16×23 سم [ف مخ: 1-293]

29. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 162/6

آغاز: بسمله. اما بعد، این مختصری است در معرفت تقویم نام مشتمل بر بیست باب. باب اول در معرفت حساب جمل اهل حساب نجوم؛ انجام: در معرفت اختیارات اینجا کافی است و زیاده بر این موجب تطویل. تم بالخیر.

خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ 17گ (369پ 385پ) [ف: 1-38]

30. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2307/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، 20 گ (2 پ-21 ر)، 19 سطر (5×10)، اندازه: 15/5×11 سم [ف: 9-942]

31. قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه: 21

آغاز و در عقرب بیست و نه روز و ده ساعت و در قوس بیست و نه روز و دوازده ساعت تقریباً و در جدی بیست و نه روز و دوازده ساعت؛ انجام: یا در عاشر یا شرق خود بود و باید که زحل صالح الحال باشد و حذر باید کرد از اتصال زحل به کوکبی خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دارای اشکال هندسی، مجداول، مصحح، با تاریخ تولدهایی به سال 1206، 1212، 1214 آمده؛ جلد: تیماج قرمز، رو افتاده، 125 گ، 14 سطر، اندازه: 15×20/5 سم [کتابخانه های قائن: ف: 196]

32. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 13/172 - 2492/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، جلد: تیماج مشکی عطف گالینگور قهوه ای، 68، 7 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف: 2-657]

33. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18422 ض

ص: 326

بی کا، تا: قرن 13 [د.ث. مجلس]

34. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 1602/4

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: 1219ق؛ کاغذ: فرنگی (الوان)، جلد: تیماج مشکی یک لا حاشیه منگنه ضربی مجدول ضربی، 33ص (142-174)، 20 سطر کامل (11×14/5)، اندازه: 20/5 × 14/5

سم [ف: 10-134]

35. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف 396/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عباس ابن محمد ازغدی، تا: 1220ق؛ 36گ، 11 سطر، اندازه: 6/5×12

سم [ف: 1-372]

36. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2177/3

انجام و در بعض ظهور و خفا بعض ثوابت مشهوره را بنویسند و بجای

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد تقی بن ملا سلطان محمد، تا: ذیحجه 1231ق؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: مختلف، جلد: مقوایی روکش کاغذ سبز عطف پارچه سبز، 9گ (64-72)، اندازه: 10×20سم [ف: 4-1192]

37. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 287/1

ب خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1234ق؛ دارای اشکال؛ جلد: چرمی سوخته، 11 سطر (6×10/5)، اندازه: 18×33سم [رشت و همدان: ف: 1215]

38. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 643/3

آغاز: برابر؛ انجام: باید که قمر در برج ارضی باشد متصل بکو کبی که در شرف باشد یا در برج هوایی و زحل باید که قوی حال باشد

خط: نستعلیق نازیبا، کا: تقی، تا: سه شنبه 26 جمادی الاول 1237ق؛ کاغذ: برنگ آبی، جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 37گ (47-83)، اندازه: 11×15سم [ف: 2-242]

39. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4768

خط: نستعلیق، کا: کریم بن محمد، تا: 15 ربیع الثانی 1240ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی ترنجی، 38گ، 12 سطر (6×12)، اندازه: 17×11 سم [ف: 14-3816]

40. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 737/5

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین خراسانی قرمیسینی، تا: 29 صفر 1241ق؛ جلد: تیماج سبز، 20گ (123 پ-142 پ)، اندازه: 14×21 سم [ف: 2-333]

41. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6839/1 خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم تویسرگانی، تا: شنبه 24 ذیقعدہ 1254ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 18گ (اپ-18 ر) [ف: 18-32]

42. مشهد، شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 619/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن ملامحمد علی ارومچی، تا: 13 محرم 1259ق؛ محشی؛ جلد: چرم زرد، 29گ (33-61 پ)، 11 سطر، اندازه: 21/5×15 سم (مؤید: 2-129)

43. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1044/1

آغاز: ایاز، حریران، تموز، آب، ایلول، ؛ انجام: و اگر صلاح حال قمر نشود

خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: 1265ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف چرم قرمز، 29گ (1-29)، 17 سطر (14/5×4/5)، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 3-832]

44. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7841/2

خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف، تا: جمادی الاول 1269ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 15گ (53 پ-67 ر)، اندازه: 21/5×13 سم [ف: 188-20]

45. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 26

آغاز: هوز حطی کلمن ... وضع کرده اند و طریق وضع آن چنان است که از الف تا ط را به ترتیب ارقام آحاد گیرند؛ انجام: بعلا مت روز یا شب پس علامات ساعات و دقائق گذشته از اول روز یا اول شب.

خط: نسخ، کا: سید حسن بن محمد نجف آبادی اصفهانی، تا: غره جمادی الثانی 1285ق، جان نجف آباد (در دکان)؛ افتادگی: آغاز؛ فاقد جلد، 84گ، 8 سطر، اندازه: 7/5×13 سم [ف: 1-33]

46. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 799/2

آغاز: باب دوم در احکام نظرات کواکب سبعة سیاره

تنها باب دوم است مشتمل بر هفت فصل؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی نخودی رنگ، جلد: گالینگور قرمز،
گ (63-70)، 26 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 17×22 سم

[نشریه: 13-175]

47. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: 289/2

خط: نستعلیق، کا: علی بن کربلانی قارداشخان صفی آبادی، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، 14 سطر (9/5×5/5)، اندازه: 10/5 × 14/5 سم
[تراثنا: اس عش 3-118]

48. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 28/2

آغاز: این مختصریست در معرفت مشتمل بر بیست باب، باب اول: در معرفت حساب جمل، اهل نجوم اعداد را جهت سهولت به ارقام
حروف بیست و هشتگانه لغت عرب؛ انجام: و همچنین اگر دو کوکب بکوکب ثالث متصل بمنزله اتصال کوکب اول باشد. خط: نسخ،
بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ فاقد ندارد، 27 گ (26 پ-52 ر)، اندازه: 11/5 × 16/5 سم [ف: 1-43]

49. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9248/1

آغاز: از روزهای هفته نام اول هر ماهی بر جانب دست راست آنجا که اول ماه بود بنویسد خط: نستعلیق، بی کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛
افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 12 گ (1 ر-12 پ)، 19 سطر، اندازه: 10×17/5 سم [ف: 24-43]

ص: 327

50. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6/159 - 1069/7

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، دارای فایده ای است در معرفت ستاره ای چند از ثوابت که بر اسطرلاب ها ثبت کنند؛ 26 گ، 16 سطر،
اندازه: $17/5 \times 10/5$ سم [ف: 2-657]

51. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 15/114 - 2854/2

آغاز: کوکب دیگر از آن تاریکتر همه از قدر ثالث بر این صورت. عین النور و بعضی آن را تشبیه کرده اند به صورت هفت از ارقام؛ انجام:
زیرا که این وضع علامت قتل عام باشد و نعوذ بالله من هذا پس این مقولات بر دعا ختم کردیم

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی؛ آغاز؛ جلد: مقوا با روکش پارچه عطف تیماج قهوه ای، 65 گ، 21 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف: 2-657]

52. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12949/3

آغاز: و پنج شبه و جمعه، انجام: احتیاج چندان بدان نیست والله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی؛ آغاز؛ تاریخ تحریر: 123 (کذا)؛ کاغذ: فستقی فرنگی، جلد: مقوا عطف و گوشه ها قهوه ای تند،
اندازه: $21/5 \times 17$ سم [ف: 18-141]

53. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2570/3

آغاز: برابر؛ انجام: اما رسیدن بدلائل اصلی چنان بود که چون ... بدلائل چند که در زایچه بوده باشد و در تقویم طلوع منازل را در صفحه
یمنی در میان اتصالات

تا پایان دوازدهم؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 14 گ، 15 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف مخ: 1-293]

54. مشهد؛ ادبیات، شماره نسخه: 7 فرخ

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج عنابی لایه ای، 24 گ، 16 سطر ($12 \times 5/5$)، قطع: جیبی، اندازه: $12/5 \times 19$ سم [ف: 18]

55. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6040/2

آغاز: برابر؛ انجام: بعلا مت روز یا شب پس علامات ساعات و دقائق گذشته از اول روز یا اول شب.

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی کا، بی تا، دارای اشکال نجومی و هندسی؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی یک لا،
31 ص (128-158)، 9 سطر، قطع: رقعی، اندازه:

10/5 × 14/5 سم [ف: 19-31]

56. تبریز؛ محقق (آقای)؛ شماره نسخه: 11/1

در فهرست ناشناس آمده؛ بی کا، بی تا [آشربه: 4-332]

57. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3072/1

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: میسن سیاه، 16 سطر، اندازه: 19611 سم [ف: 6-199]

58. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3152/1

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق و شکسته

نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن لایی آلبالویی سیر، 10 و 19 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف: 6-247]

59. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3-س/486/2

آغاز: برابر، انجام: بهمان ترتیب که مذکور شد و لامحه در آن ماه که بعد از آن باشد باز چنان شود که مبدء.

بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ این نسخه تقریباً تکرار نسخه شماره 396 ف ملی می باشد منتهی مفصل تر است و اضافاتی دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با تیماج قهوه ای سیر، 78 ص، 17 سطر (7/5×15/5)، اندازه: 21/5×15 سم [ف: 2-82]

60. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 660/3

آغاز: سیوم تاریخ فرس قدیمست و آن را تاریخ یزدجردی نیز گویند ... باب سیوم در معرفت بروج و کواکب و تقاویم ایشان دور فلک را دوازده؛ انجام: باب بیستم در معرفت اصولی در اختیارات به کار آید ... قمر در برج قامت باشد بغیر از عقرب یا در یکی از خانهای عطارد. شامل باب سوم تا بیستم؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ مصحح، محشی؛ واقف: آیت الله مرعشی نجفی، 16 گ، 14 سطر، اندازه: 19/5 × 12/5 سم [ف: 1-83]

• بیست باب در معرفت اسطرلاب / اسطرلاب / فارسی

bīst bāb dar ma'refat-e ostarlāb

نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

یکی از کتاب های مشهور و مختصر در این فن در شناخت اسطرلاب و چگونگی عمل به آن، که گزیده ای از صد باب مؤلف است. مؤلف نامی بر آن ننهاده و چون این رساله بر بیست «باب» مرتب شده، بدین نام مشهور گشته است. 1. القاب و خطوط و دایره اسطرلاب؛ 2. معرفت ارتفاع گرفتن از آفتاب و ستارگان؛ 3. معرفت طالع از ارتفاع درجه آفتاب را از منطقه طلب باید کرد؛ 4. معرفت ارتفاع از طالع این باب عکس باب پیشین است؛ 5. معرفت دایره و ساعات مستوی و معوج؛ 6. معرفت میل آفتاب و غایت ارتفاع؛ 7. معرفت مطالع بروج به خط استواء؛ 8. معرفت خانه های دوازده گانه؛ 9. معرفت ساعات صبح و شفق؛ 10. معرفت استخراج ظل از ارتفاع و ارتفاع از ظل؛ 11. معرفت طالع سال مستقبل از طالع سال ماضی چون طالع سال ماضی علوم بود؛ 12. معرفت عرض بلد و تحقیق آن؛ 13. معرفت طالع وقت در شهری که آن را صفحه جداگانه نبود؛ 14. معرفت ارتفاع قطب فلک البروج؛ 15. معرفت سمت از ارتفاع و ارتفاع از سمت اسطرلاب؛ 16. معرفت تقویم؛ 17. معرفت بالای اشخاص مرتفع از زمین و پهنای رودهای؛ 18. معرفت عمل کردن بر صحیفه آفاقی؛ 19. معرفت امتحان خطوط اسطرلاب؛ 20. معرفت ستارگان چند از ثوابت که بر اسطرلاب ها ثبت کنند

از جهت ارتفاع گرفتن به شب.

آغاز: الحمد لله حمد الشاکرین و صلوته ... بسمله ... و بعد این مختصری است در معرفت اسطرلاب مشتمل بر بیست باب. باب اول در القاب آلات و خطوط و دوائر اسطرلاب آنچه علاقه دروی است حلقه بود و آنچه حلقه در ویست عروه، و آن بلندی که عروه بر او بود آنرا کرسی خوانند و آنچه کرسی وی بود و بر صفایح و غیر آن مشتمل باشد آن را حجره و ام خوانند و صفحها در حجره بود و بر روی صفیحا صفیحه مشبک بود و آن را عنکبوت و شبکه خوانند و دائره که بر روی حجره بود بسیصد و شصت قسمت کنند و ابتدا از خطی کنند که بر کرسی بگذرد

انجام: و بر بیشتر اسطرلابها این کواکب نقش کنند و هر که اینها را بشناسد چنان که در آن اشتباه نیفتد او را در این باب کفایت باشد این است تمامی سخن در معرفت اسطرلاب. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

چاپ: این کتاب به کوشش آقای مدرس رضوی به سال 1335 شمسی به چاپ رسیده است؛ تهران، 1316، خشتی، 19ص، صص 148-173؛ تهران، سنگی، 1319، خشتی، 18ص

[دنا 597/2 (242 نسخه)؛ الذریعة 187/3؛ کشف الظنون: 264/1؛ فهرستواره منزوی: 2829/4؛ مشترک پاکستان 243/1؛ آثار و احوال خواجه، چاپ دوم، ص 414؛ الاسطرلاب گورگیس عواد: 160؛ نسخه های منزوی 1: 244؛ مشار فارسی، ج 1، صص 842-8430 شرح و حواشی:

1- مطلع الانوار = شرح بیست باب؛ نظامی بسطامی، فصیح بن عبدالکریم (9-)

2- مفتاح بیست باب؛ کیا جرجانی، شمس المعالی محمد (9-)

3- شرح بیست باب در اسطرلاب؛ حسینی، امیر نظام الدین بن حیب الله (9-)

4- شرح بیست باب در اسطرلاب؛ کوبنانی، ابواسحاق (886-)

5- شرح بیست باب؛ بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (934-)

6- شرح بیست باب در اسطرلاب؛ الهی اردبیلی، حسین بن عبد الحق (870-950)

7- شرح بیست باب

8- شرح بیست باب؛ کرمانی، علاء الدین بن محمود

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3219/2

از باب چهارم؛ خط: نسخ، بی کاه، تا: دوشنبه 20 ربیع الثانی 786ق، جا: حله؛ با اجازه قرائت و روایت از عبدالمهدی بن ابی عبدالله محمد بن شکر الله به بدیع الدین محمد بن شیخ حاجی هندو بن محمد بن محمود ضحاک خراسانی هروی در 18 جمادی الثانی 786، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میسن سبز، 11 سطر، اندازه: 16×8 سم [ف: 6-306]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12615/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9؛ مصحح، رکابه دار؛ کاغذ: شرقی نخودی، 20 گ (13-32)، 21 سطر، اندازه: 11×5 سم [ف: 32-33]

3. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1200/4

انجام: برابر

کا: حسن بن محمد بن حسن او مینی، تا: ربیع الثانی 813ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، 20 گ، ابعاد متن: 14×7، اندازه: 12×10 سم [ف: 3-894]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: 172/4

همان نسخه بالا [نشریه: 4-406]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1278/1

خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: جمعه 9 ج 817ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه ای ضربی و مقوایی با ترنج زرکوب، 50 ص (1-50)، 17 سطر [سنا: ف: 2-207]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8021/3

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد بن حسن جرجانی، تا: شنبه 12 ذیحجه 827ق، جان یزد، مدرسه حافظیه؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک، جلد: تیماج قهوه ای، 28 گ (48 پ-75ر)، 15 سطر،

اندازه: 17×10 سم [ف: 21-33]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3261/1

خط: نسخ، کا: غیاث الدین ابو سعید المتطب، تا: 144ق؛ مصحح، مدرس رضوی این نسخه را برای تصحیح خود برگزیده؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سبز یشمی، 21 سطر، اندازه:

15×23/5 سم [ف: 6-339]

7. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 452

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الثانی 855ق؛ افتادگی: آغاز [نشریه: 7-109]

8. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 112/1 ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 2620؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 874ق؛ 23 گ (2-24)، 12 سطر [فیلمهاف: 1-410]

9. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 305/4

خط: نستعلیق، کان جمال الدین بن جلال الدین سروی، تا: یک شنبه 11 رمضان 875ق؛ جلد: تیماج مشکی ضبی، پشت افتاده، 16 گ (85-100ر)، اندازه: 18×12/5 سم [ف: 2-49]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14114

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلواته علی محمد و آله اجمعین این مختصریست در معرفت اسطرلاب از استاذ الدنیا علامه العالم نصیرالدین طوسی؛ انجام: قامت خویش بران افرابند ارتفاع شخص بود... والله اعلم بالصواب.

دارای دیباچه مختصر از کاتب است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ ضمیمه: «فصلی در معرفت بالاء اشخاص مرتفع از زمین بی اسطرلاب»، جدول، دارای کتیبه بازوبندی کوچک نقش آن:

ص: 329

(بسم الله تیمنا بذکره)؛ واقف: فاضل خان کاغذ: حنایی، جلد: میسن مشکی، 17 سطر [ف: 18-21]

11. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 47

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9-10؛ کاغذ: ترمه و فرنگی، جلد: تیماج لایه ای قهوه ای، 41 گ، 14 سطر (4×11)، قطع: ربعی، اندازه: 8×16/5 سم [ف: 1-25]

12. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9016/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سلیمان موسوی، تا: قرن 10؛ کاغذ: شرقی سمرقندی (نخودی، جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 20 گ (1 پ-20 پ)، 15 سطر، اندازه: 12/5×3/20 سم [ف: 23-170]

13. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12021/1

آغاز: برابر؛ انجام: وقامت خویش بران افزایش ارتقاء شخص بود و الله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 902ق؛ یادداشتی است از عبدالرحمن بن علی بن موید بن الشیخ پیر علی بن سیاوش در روز جمعه یازدهم ربیع الثانی 902 به محروسه قسطنطنیه؛ کاغذ: حنایی بغدادی، جلد: تیماج مشکی، 16-17 سطر، اندازه: 12/5×18 سم [ف: 10-194]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 766/1-طباطبائی

آغاز: قسم کرده باشند آنرا اجزاء ارتقاء خوانند و باشد که هر دو ربع را قسمت کرده باشند و بر ربعی از دو ربع که در شیب بود اجزاء رطل نقش کرده باشند

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 906ق؛ افتادگی: آغاز (مقدمه و بخشی از باب اول افتاده)، کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماج نیلی دارای ترنج و نیم ترنج ضربی، 17ص (1-17)، 15 و 28 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 12/5×18 سم [ف: 23-49]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1363

خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان 934ق؛ با یادداشت مولانا خلیل الله منجم؛ تملك: محمد رضوی در 1174؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه ای ضربی و مقوایی نو، 20 گ، 19 سطر (7×11)، اندازه: 12×19 سم [سنا: ف: 2-236]

تهران؛ مفتاح، شماره نسخه: 412

همان نسخه بالا [نشریه: 7-109]

16. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 32/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: درویش علی بن درویش محمود، تا: 15 جمادی الثانی 156ق؛ جلد: تیماج قهوه ای با روکش قرمز پارچه ای، 18گ (16پ-33ر)، 19 سطر، اندازه: 18×11 سم (مؤید: 3-574)

17. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13215/1

آغاز: بسیار بود از آن جمله سر دایره متوازی بود که مرکز هر سه مرکز صفیحه بود آنچه در میان باشد مدار اُس الحمل و المیزان؛ انجام: و آن دایره بود که به نقطه تقاطع افق مشرق و مدار رأس الحمل گذشته باشد، اگر مطالع آفتاب ...

نام مؤلف به استناد کتاب شناسی شیخ بهائی 648 تغییر یافت؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: لطف الله بن أنوشروان، تا: 970ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، کاغذ: شرقی، آگ (1ر-7پ)، 17 سطر، اندازه: 14/5×8 سم [ف: 33-401]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5242/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: جلال الدین محمد، تا: 15 ربیع الاول 971ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه بی، 18ص (1-18)، 20 سطر (2/12 × 2/16/5)، اندازه: 24/2×16/9

سم [ف: 8-371]

19. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13106/2

آغاز: اجزای ساعات شب بود و بر وجهی دیگر نظیر درجه آفتاب را یعنی درجه مقابل او بر خطی نهند از خطوط ساعات؛ انجام: برابر

از باب به بعد آغاز می گردد؛ خط: نستعلیق، کا: محمدی بن حسینی مازندرانی، تا: رجب 995ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی، عطف تیماج قهوه ای، 15گ (38پ-52پ)، 18 سطر، اندازه: 5/5×11/5 سم [ف: 33-212]

20. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 4/1

آغاز: برابر؛ انجام: بر بیشتر اسطرلابهای این کواکب را نقش کنند خط نستعلیق پخته، بی کا، تا: 996ق؛ 23گ (آپ-23 ر) [ف: 1-38]

21. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2788/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 36ص (143-178) [ف: 10-1640]

22. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3437/4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: پسته ای، جلد: رویه میشن سبز، 22 گ (95-116ر)، 18 و 23 سطر، اندازه: 18×14 سم [ف]:
[6-416]

23. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1566/5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن زرد لایی، 2 ص، 14 سطر [ف]: 5-292]

24. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1413

آغاز: این مختصریست در معرفت اسطرلاب از تضایف مولانا سلطان الحکماء؛ انجام: بالا آن شخص بودیم تم الکتاب فی علم
الاسطرلاب. خط: نستعلیق، کا: محمد بدیع بن محمد اکبر الجویمندی، تا: قرن 11؛ دارای جداول نجومی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج،
قرمز،

یک لا، 66 گ، 12 سطر (11×6)، اندازه: 18×12 سم [ف]: 3-470]

25. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3176/2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن لایی قرمز، 34 گ (16 پ-49 پ)، 12 سطر، اندازه: 29×13 سم [ف]: 6-257]

ص: 330

26. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 242/4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 16 گ (127 پ - 142 ر)، 21 سطر (14×7)، اندازه: 12/5 × 19/5 سم [ف: 264]

27. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8299/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: قاسم بن محمد حسین رشتی، تا: قرن 11؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: دورو تیماج رو قهوه ای پشت مشکی، 22 گ (116 پ - 137 پ)، 15 سطر، اندازه: 13×19/5 سم [ف: 21-260]

28. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2/12740

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: میشنی دار چینی کم رنگ، اندازه: 13/4 × 22/5 سم [ف: 18-134]

29. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1083/3

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ محشی، مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج لایه ای سبز، 23 گ (49-71)، 17 سطر (12×6/5)، اندازه:

10×17/5 سم [ف: 3-1494]

30. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5391/10

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10-11؛ محشی با نشانه «1 ه ع»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، 18 گ (17 پ - 34 ر)، 18 سطر (14/5×8)، اندازه: 13/5×20 سم [ف: 16-298]

31. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 13/170 - 2490/2

آغاز: برابر؛ انجام: که کمتر از سی مانده باشد اگر مانده باشد در چهار ضرب کنی و مبلغ را بر آن عدد و رقم افزائیم که نگاه داشته ایم و هفت

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ جلد: تیماج مشکی سوخت با ترنج با سر، 22 گ، 15 سطر، اندازه: 12×19 سم [ف: 2-656]

32. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2398

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ محشی با امضای «محمد باقر»؛ تملک: سید اسدالله موسوی طبرسی در 1310 ق با مهر «اسدالله الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سیاه، 21 گ، 18 سطر، اندازه: 19×10 سم [ف مخ: 1-294]

33. تهران، ملک، شماره نسخه: 3110

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11، کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز لایی، 20، 18 سطر، اندازه:

19/3×12/9 سم [ف: 2-66]

34. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 237/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 [نشریه: 7-237]

35. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10934/2

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: نیمه دوم قرن 11؛ قطع: جانمازی

میراث شهاب: س و ش 2-39. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 65/2

بی کا، تا: قرن دهم یا قرن 11؛ جلد: تیماج قهوه ای سوخته بدون مقوا، 10 گ (27 پ-36 ر)، اندازه: 18612/5 سم [ف: 1-58]

37. تهران، مجلس؛ شماره نسخه: 6797/5

آغاز: و ذنب الدجاجة خوانند و بعد از حجره چند ستاره در روشنی به یکدیگر نزدیک

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ دارای اشکال هندسی، مصحح، جلد: تیماج مشکی، 27 گ (137 پ-163 پ)، اندازه: 18×12/5 سم [ف: 20-266]

38. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6529/30

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا عطف، 30 گ (22-1 ر)، اندازه: 16/5×8/5 سم [ف: 104-20]

39. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 496/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: غره رمضان 1007ق؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه ها تیماج مشکی، 29گ (65پ-93ر)، اندازه: 10×18سم
[ف: 2-114]

40. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 12984

کا: مبارک

جونپوری، تا: 1011ق [الفبائی: 93]

41. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1354/3

ط آغاز: بسمله. باب در معرفت ستاره چند که در اصطراب نقش کنند از جهة ارتفاع گرفتن شب؛ انجام: برابر

فقط باب بیست آن است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: معزالدین محمد بن مظفر حسین امامی، تا: 1016ق؛ جلد: تیماج عنابی با ترنج با سر، ضربی مجدول لولادار، 2ص (87-88)، 19 سطر، اندازه: 10×17 سم [ف: 24/3-85]

42. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: الف-12

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: شوال 1018ق، اهدایی: آقایان محمد و حسینعلی الهی؛ کاغذ کاهی صیقلی سفید تیره، جلد: مقوای ساغری مشکی، 42ص، 22 سطر (12×4/5)، اندازه: 10×19 سم [ف: 64]

43. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10195/8

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر بن کامران تبریزی، تا: 1020ق؛ جلد: تیماج مشکی، 12گ (52ر63)، اندازه: 13×20 سم [ف: 158-26]

44. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1260/3

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین محمد بن همایون شاه طالقانی، تا: 24 رمضان 1023ق؛ اندازه: 9×15/5 سم (نسخه پژوهی: 3-143)

45. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7112/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: محرم 1023ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد:

ص: 331

تیماج لایبی، 19 گ (2پ-20)، 19-21 سطر (8×13)، قطع: ربعی، اندازه: 18/5 × 12/5

سم [ف: 16-457]

46. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 246/2

خط: نستعلیق، کا: نظام الدین بن احمد بفروئی، تا: اوایل رمضان 1033ق؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی لبه دار، 18 گ (37-54ر)،

اندازه: 13×20 سم [ف: 1-231]

47. تهران، ادبیات، شماره نسخه: 272

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد طاهر طباطبائی، تا: 16 ذیحجه 1038ق، برای خودش [ف: 3-12]

48. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5241

آغاز: برابر؛ انجام: او را درینباب کفایت باشد خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: جمادی الاول 1041ق، جان مشهد؛ به طرز چلیپا؛

کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی، آگ، 24 سطر (11/3×20)، اندازه: 17×25/2 سم [ف: 8-50]

49. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 769/4 - طباطبائی

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن حاجی محمدرضا تاجر اصفهانی، تا: 1043ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، 34ص (116-

83)، 18 سطر، قطع: رقی باریک و بلند، اندازه: 8×17 سم [ف: 23-56]

50. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 33-ش/504/2

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک شنبه 18 ربیع الثانی 1050ق؛ کاغذ: نخودی قدیمی، جلد: مقوا با تیماج قهوه ای سیر، 39گ، 11 سطر

(6/5 × 11/5)، اندازه: 12/5×20 سم [ف: 2-102]

51. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 696/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد محسن بن محمد حسین سلیمی مازندرانی تا: 1055ق، کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، 32گ (81پ

-112پ)، 15 سطر، اندازه: 8×16 سم [ف: 2-291]

52. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 494/2

خط: نستعلیق زیبا، کا: شمس الدین محمد بن محمد حسین، تا: سه شنبه غره جمادی الثانی 1063ق، جان مدرسه شیخ الاسلام؛ جلد: تیماج قهوه ای سوخته ضربی، 31گ (23پ-53پ)، اندازه: 17×11/5 سم [ف: 2-359]

53. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 392/1

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1065ق؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی و لبه میشن قهوه ای، 23گ (1-23)، 19 سطر (4/5×16/5) [ف: 1-324]

54. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15726/1

آغاز: برابر؛ انجام: آنچه برون آید بالای آن تشخیص مجهول باشد.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1066ق؛ محشی با امضای «عبد»، یادداشت «لطفعلی صدرالافاضل» که نام رساله های این مجموعه را نوشته و فائده ای در اسامی دانشمندانی که پسوند «زاده» دارند آورده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 21گ (3پ-23پ)، 18 سطر، اندازه:

13×19/5 سم [ف: 27-44]

55. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27240

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: 1068ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: میشن، 15 سطر (6×14/5)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 12×21/5 سم [رایانه]

56. زنجان؛ اخوان زنجانی - جلیل؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا:نورا، تا: 1070ق، به دستور میرزا اسماعیل [میراث اسلامی: 5-618]

57. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 874/4

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 1073ق، جا: حیدر آباد؛ مهر: محمد بن محمد ... و الحسینی «(چهار گوش)»؛ 22گ (گ 51پ - 72پ)، 17 سطر، اندازه: 7×13/5 سم [ف: 2-31]

58. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4781

انجام: برابر

خط: نستعلیق بد، کا: محمود بن علی حاجی حسن طبسی، تا: اواسط صفر 1074ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، 38گ،

12-16 سطر (6×12)، اندازه: 17×11 سم [ف: 13-176]

59. همدان؛ کمالی؛ شماره نسخه: 7/2

کا: لاریجانی، تا: چهارشنبه 1076ق، جا: اشرف [نشریه: 5-386]

60. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3024/2

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: شماخی (ماوراء ارس)، تا: 1084ق؛ دارای اشکال نجومی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میشن عنابی نوسازی، 24ص (39-62)، 13 سطر (8×14)، اندازه: 18/5 × 12/5 سم [ف: 6-802]

61. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 93/2 - د

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: 1086ق، 47گ (75-121ر) [ف: 1-50]

62. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 734

خط: نسخ خوش، کا: ابن امیر عبدالکریم محمد محسن حسینی، تا: 25 جمادی الثانی 1086ق؛ محشی؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه» (بیضی)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 19گ، 17 سطر (7×15)، اندازه: 13×19 سم [ف: 2-31]

63. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 700/1

خط: نستعلیق درشت خط، کا: حسین بن موسی، تا: 1086ق، جان کاستل بروسه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، 18گ (3پ-20پ)، 25 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 3-270]

64. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 425/2

خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 1088ق؛ با اشکال هندسی؛ جلد:

ص: 332

تیماج مشکی ساده، 19 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 213]

65. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1333/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد نصیر، تا: ربیع الاول 1091ق؛ از موقوفات حاج محمد رضانی؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه» (بیضوی)؛
جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 24 گ، 15 سطر، اندازه: 19×13 سم [ف مخ: 1-293]

66. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3511/2

بی کا، تا: 1091ق، جان آستارا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 27ص (22-48)، 21 سطر (5×11)، اندازه:
16×10 سم [ف: 12-2516]

67. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3186/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم حسینی تبریزی، تا: محرم 1091ق؛ تملک: روح الامین حسین بن سید محمد بن روح الامین بن شمس الدین
محمد حسینی مختاری؛ کاغذ: اصفهانی دو نوع، جلد: تیماج زرد، 13ص (1-13)، 13-14 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 18×12 سم
[ف: 10-768]

68. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18257

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد رازی، تا: 1092ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 20 سطر (5×12)، اندازه: 19×10 سم [رایانه]

69. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 1202/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد جعفر بن محمد طبسی، تا: 1094ق؛ با جدول؛ جلد: چرمی، ابعاد متن: 1387، اندازه: 19612 سم
[رشت و همدان: ف: 1234]

70. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29095

آغاز: و بر ظهر اسطرلاب یعنی پشت حجره دو خط مستقیم متقاطع بزوایا قائمه کشیده باشند یکی؛ انجام: برابر

خط: نسخ جلی، بی کا، تا: 1095ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: احتجاج السلطنه، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مزین به ترنج و حواشی زنجیره

ای ضربی، 15 سطر (7×13/5)، قطع: رقعی، اندازه: 12/5×18/8 سم [رایانه]

71. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2976/2

آغاز: برابر؛ انجام: کف الخضیب بر بیشتر اسطرلابها این کواکب نقش کنند هر که اینها را شناسد چنانکه در آن اشتباه نیفتد او را این باب.
خط: نستعلیق، کان ملایوسف پسر ملاحسن زاهدانی گیلانی، تا: 1096ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ یک لا، 11 سطر، اندازه: 11×16 سم [ف: 10-424]

72. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1296/3 خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، 13 گ (160-172)، 19 سطر (9×16)، اندازه: 13×20/5 سم [ف: 3-920]

تهران؛ دانشگاه، شماره نسخه: 2514/3 - ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-708]

73. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2634/1

آغاز: آنرا فرس گویند و حلقه کنه در زیر فرس بود تا فرس از سطح عنکبوت مرتفع شده باشد. انجام: در کمال سهولت و آسانی است و این رساله بر لفظ سهولت و آسانی سمت اختتام یافت. تمت الكتاب بعون الملك الوهاب

نام مؤلف به استناد کتاب شناسی شیخ بهائی 648 تغییر یافت؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 12؛ حاوی اشکال نجومی و هندسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 55ص (1-55)، 12 سطر (6/5×11)، اندازه: 17×11/5 سم [ف: 6-192]

74. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3143/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میشن لایی سیاه، 17 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف: 6-244]

75. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3959/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی گرد سبز، 16 گ (51 پ - 66ر با حواشی)، 10 سطر (7×15)، اندازه: 14×21 سم [ف: 12-2956]

76. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9219/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12، کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، 33 گ (آپ - 33)، قطع: ربعی [ف: 17-324]

77. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: 156/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ قطع: ربعی [نشریه: 4-400]

78. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8570

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه ای، 23 گ، 12-13 سطر (10×12/5)، اندازه: 15/3×21/4 سم
[ف: 8-49]

79. اصفهان، دانشگاه، شماره نسخه: 96/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: سپاهانی [نشریه: 11-925]

80. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2339/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، محشی؛ 15 گ، 17 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف مخ: 1-294]

81. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 933/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن شیخ عبد اللطیف، تا: قرن 12؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی لایه ای، 26 گ (43-68)، 18 سطر (5×12/5)، اندازه: 10×18/5 سم [ف: 3-1279]

82. قم، مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2381/2

ص: 333

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، 40 گ، 15 سطر، اندازه: 20×13 سم [ف مخ: 1-294]

83. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 7386/1

خط: نسخ، کان ملا محمد طاهر، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 27 گ (3 پ 29 ر)، اندازه: 11×15 سم [ف: 3-271]

84. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5437

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12؛ محشی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه بی، 16 گ، مختلف السطر، اندازه: 7/24×7/12 سم [ف: 8-48]

85. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5438

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ واقف: عماد فهرستی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه ای، 7، 15 سطر (8/5×14)، اندازه: 8/18×2/13 سم [ف: 8-48]

86. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5439

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ واقف: حاج وزیر وظایف؛ کاغذ: کاغذ شکری آهار مهره، جلد: پارچه ای، 18 گ، مختلف السطر، اندازه: 3/17×5/9 سم [ف: 8-49]

87. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: 440/1

آغاز: برابر؛ انجام: میان طلوع صبح و طلوع شمس همچنین نظیر درجه آفتاب از اول تا اواسط باب نهم؛ خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: قرن 12؛ 10 ص (1-10)، 17 سطر [ف: 271]

88. تهران: مفتاح، شماره نسخه: 387/2

خط: نسخ، بی کا، تا: 17 ربیع الاول 1101ق، جا: نجف [نشریه: 7-236]

89. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 710/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1101ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 24 گ (155-178)، 15 سطر (8×16)، اندازه: 5/20×15 سم

[ف: 369]

90. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 888/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حبیب، تا: 1104ق؛ 16گ (1پ - 16پ) [ف: 4-841]

91. یزد: وزیری؛ شماره نسخه: 3594/2

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد سعید، تا: شوال 1108ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج مشکی ضربی عطف تیماج قرمز، 25ص (20-44)، 16 سطر (7×12)، اندازه:

12/5 × 18/5 سم [ف: 5-1713]

92. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8/68 - 1358/6

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جبرئیل، تا: 1109ق، جا: تون؛ محشی از یزدی و بیرجندی و دیگران؛ جلد: تیماج مشکی، 26گ، 21 سطر، اندازه: 12×25سم [ف: 2-656]

93. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 503/3

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد رفیع دیهو کی طبسی گیلکی، تا: سلخ صفر 1115ق، جا: اصفهان؛ وقف شهید؛ جلد: تیماج قهوه ای ساده، 38ص، اندازه: 12×18سم [ف: 259]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 893/3

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-88]

94. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3384/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1117ق؛ مصحح، محشی؛ تملك: محمدنقی حسینی خلیفه در سلخ ذیحجه 1117؛ مهر: «الراجی محمد صادق الحسینی» (مربع)؛ 38گ، 12 سطر، اندازه: 11×17سم [ف مخ: 1-294]

95. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 520/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 10 ربیع الثانی 1118ق؛ دارای ضمیمه ای به فارسی در یک صفحه راجع به تعیین افق اصفهان با مهر «عبد احمد الطیب»؛ تملك: احمد بن عبد القادر طیب در جمعه 23 ذی قعدة 1150 با مهری از او؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 15 سطر ($6/5 \times 12/5$)، قطع: ربعی، اندازه: 11×17 سم [ف: 1-459]

96. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12208/3

آغاز و انجام: برابر؛ تمت کتاب بیست باب اسطرلاب ... و چون بیست ستاره دیگر مولانا عبد العلی البیرجندی در شرح علاوه نموده که در اکثر اوقات احتیاج باو می شود بنابراین هر چهل ستاره را با مواضع شان و عروض و غیره در جدول درج نموده شد.

خط شکسته نستعلیق، کا: شریف رشتی، تا: 1118ق؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج یشمی، اندازه: $17/2 \times 23$ سم [ف: 10-100]

97. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2480/1 ف

بی کا، تا: 1123ق [فیلمهاف: 1-701]

98. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 399

خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 1 شعبان 1124ق، جا: اصفهان؛ قطع: ربعی [نشریه: 7-108] 99. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2518/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1126ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، قرمز، مقوایی، 39 ص (129-167)، 21 سطر کامل (8×15)، اندازه: $21/5 \times 14$ سم [ف: 6-22]

100. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 436/1

ص: 334

خط: نستعلیق، کا: حکیم باشی، تا: شنبه ربیع الاول 1132ق؛ قطع: ربعی [نشریه: 7-239] 101. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6076/2

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: 1155ق؛ کاغذ: اصفهانی سفید آهار دار، جلد: گالینگور مشکی عطف تیماج قهوه ای، 39ص (102) 140)، 14 سطر، قطع: رقعی، اندازه: $17/5 \times 10/5$ سم [ف: 19-62]

102. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1143/1

خط: نستعلیق خوش، کا: علی اصغر تفریسی، تا: 1157ق، برای ملا محمود خراسانی؛ 11 سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد - ف: 74]

103. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6342/1

خط: نستعلیق، کا: تاروی وردی، تا: 1167ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: یماج قرمز بدون مقوا، 15 سطر [ف: 19-366]

104. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6342/3

آغاز: بسمله انتخاب چند بابی از علم اسطرلاب از کتاب خواجه نصیر طوسی ... کرده میشود باب در معرفت دائره؛ انجام: بیاید گردانید و تأمل کردن تا کدام جزء بر علامت افتد درجه تقویم آفتاب بود در آن روز.

شش باب است گزیده از رساله بیست باب، بدین ترتیب: 1. در معرفت دائره و ساعات مستوی و معوجه (در اصل: باب 3)، 2. مطالع البروج (در اصل: باب 15)، 3. معرفت عرض

بلد و تحقیقات آن (در اصل: 8)، 4. طالع وقت در شهری که او را صفیحه نباشد، 5. معرفت سمت از ارتفاع، 6. معرفت تقویم آفتاب؛ خط: نستعلیق، کا: تاروی وردی، تا: 1167ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 11ص (48-58)، 15 سطر، قطع: خستی، اندازه: $13/5 \times 20$ سم [ف: 19-366]

105. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3761/1

خط: نسخ، کا: محمد بن حاج طالب

طاهر آبادی، تا: 1182ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد یک لا، 69ص (2-70)، 17

سطر، قطع: رقعی، اندازه: 9×17 سم [ف: 10-1743]

106. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15852

آغاز: النقطتين تعريف کرده اما مصنف در تحرير خود چنين فرموده که هر نقطه برو فرض کنند؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: محمد صادق الامامی سنه 1189؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: ساغری قهوه ای یک لا، 76گ، 23 سطر (13×4/8)، اندازه: 18×9/3 سم [رایانه]

107. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 490/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه 17 شوال 1191ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 54گ (19پ-72پ)، 15 سطر (7×14/5)، اندازه: 21×13/5 سم [ف: 312]

108. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: 1192؛ شیخ محمد باقر رونقی در مدرسه سلطانیه

(چهارباغ) در اصفهان در 27 صفر 1994 آن را تصحیح و مقابله کرده. [نشریه: 7-532] 109. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1/12709

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: دوشنبه 27 صفر 1196ق؛ کاغذ: آهاری شکری، اندازه:

14/5×9/5 سم [ف: 18-130]

110. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22984

آغاز و انجام برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ واقف: حاج سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند 1374، کاغذ: فرنگی آهاری نخودی، جلد: تیماج خرمایی، 28گی، 14 سطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 18-22]

111. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: 41/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد بن حسام الدین، تا: قرن 13؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج ضربی خرمایی، 21ص (1-21)، 15 سطر، اندازه: 20×13 سم [ف: 227]

112. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5246

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ واقف: تاجماه بیگم، 1262 ق کاغذ سفید فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه ای، 19، 17 سطر (6×13/3)،
(اندازه: 14/8×21/3 سم [ف: 8-50])

113. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: 136

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 30 گ، 17 سطر، اندازه: 10×18 سم [ف: 90]

114. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 361/3 - 2/181

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ 24 گ، 15 سطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 2-656]

115. تهران: لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 41/3

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 جلد: کاغذی، قطع: ربعی [نشریه: 3-35]

116. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 405/8

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 نشریه: 7-238

117. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14724/16

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد، حضرت واجب الوجودی را که ذهن انسان و عقل ایشان را قوت داد ... و بعد بدان ای عزیز عارف، این مختصری است در علم اسطرلاب، مشتمل بر بیست باب؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: حدود قرن 13؛ مصحح، محشی با نشان

ع رحمه الله، عبدالعلی، س«؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، 10 گ (273 پ-282 ر)، 25 سطر، اندازه: 14×9 سم [ف: 37-283]

ص: 335

118. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 13/2

سرود خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، قطع: رقعی (نشریه: 13-408)

119. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 3707/4

بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 45ص (175-219)، 6 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 11×16سم [ف: 10-1680]

120. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 539/4-طباطبائی

خط: نستعلیق متوسط، بی کا، تا: قرن 13؛ به جای سجع مهر مالک مجموعه محمد بن صادق الحسینی الطباطبائی (که در همه نسخ مجموعه طباطبائی به چشم می خورد) این بیت نوشته شده: «هذا الكتاب مال عبد مذنب***بالسم النبي المصطفى قد سميا»؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار دار، جلد: تیماج قرمز، 11گ (84-94ر)، قطع: رقعی بزرگ، اندازه: 15×21سم [ف: 22-250]

121. تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 162/2

آغاز: ... ربع که در شیب بود، اجزاء ظل؛ انجام: ضرب کنند و قامت خویش بر آن افزایشند. تم بالخیر و السعادة خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ 18گ (330-347پ) [ف: 1-38]

122. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5077/18

آغاز: برابر؛ انجام: چون سرخ شد شنجرف مزبور را میان آن ریخته بهم بزنند و بدمد تا خوب قرمز رنگ شقایق نعمان خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ 14گ (81پ-)

94ر) [ف: 15-44]

123. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1453/1

آغاز: بسمله و به نستعین بدان ای حافظ که این مختصریست در بیان؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، یک لا، 46ص، 17 سطر (5×10/5)، اندازه: 10/5×15سم [ف: 3-510]

124. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4567

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ محشی از شرح بیرجندی و جز آن؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی، 20گ، سطور چلیپا (14×9)، اندازه: 15×21سم [ف: 13-3505]

125. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 317

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج قرمز، 28گ، 12 سطر، اندازه: 16×10سم [ف: 2-37]

126. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2103

آغاز: برابر؛ انجام: پس اگر کسی زیاده ازین خواهد با کتب این علم رجوع کند و السلام علی من اتبع الهدی

خط: نسخ، بی کا، تا: محتملا قرن 13؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز یک لا، 90گ، 12 سطر (104)، اندازه: 16×9سم [ف: 5-116]

127. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1369/3

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج تریاکی، 14 سطر (10/5×5/5)، اندازه: 15×10سم [ف: 3-940]

128. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3118/1

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن حاج عبدالرضا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن لایی پشمی، 15گ (پ-15پ)، 19 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 6-231]

129. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1727/2

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد صادق بن محمد کاظم خوینی، تا: شوال 1212ق؛ اندازه:

10×14/5 سم (نسخه پژوهی: 3-174)

130. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6553/2

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان، تا: شنبه 15 صفر 1216ق، جهت نصرالله خانانوری خواجه؛ جلد: تیماج مشکی، 18گ (39ر - 56پ)، اندازه: 11×17/5سم [ف: 20-124]

131. تهران، ادبیات، شماره نسخه: 207/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1218ق [ف: 3-12]

132. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6099/1

خط: نستعلیق، کان محمد صادق بن حاجی حسنعلی کابلی، تا: جمعه 22 ذیحجه 1222ق؛ در میانه باب یکم افتاده؛ دارای جدول های

نجومی؛ جلد: میثن سیاه لایی، 23 گ (1-123)، 14 سطر، اندازه: 13×9 سم [ف: 9-150]

133. تهران؛ الهیات، شماره نسخه: 190/3

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی حسینی، تا: محرم 1224ق، جان مشهد، مدرسه نواب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی،
14 گ (52-65)، 19 سطر (8/5×15/5)، اندازه: 22/5×15/5 سم [ف: 177]

134. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3470/2

آغاز و انجام: برابر

شامل هشت باب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1225ق؛ کاغذ: فرنگی نیلی، جلد: چرمی ضربی، 62 گ، 11 سطر، اندازه: 20/5 × 16/5
سم [ف: 2-773]

135. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 3877/3

خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابی جعفر طبرسی، تا: 1225ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 3 گ (24-26 پ)، اندازه:
11×22 سم [ف: 3-271]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5034/3 ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-125]

136. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 957/5

بی کا، تا: 1227ق، 15 گ (105-119 پ) [ف: 3-271]

137. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1084/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر 1233ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، بوم سبز، مقوایی، 207 گ، 19 سطر (8×13/5)، اندازه: 14/5 ×
21 سم [ف: 3-102]

ص: 336

138. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12408/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد، تا: 1234ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: ساغری قهوه ای، ضریبی مجدول، 69گ (67 - 135)، 9 سطر، اندازه: $15 \times 10/5$ سم [ف: 31-366]

139. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: 43/2

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن ابوالقاسم بن علی اشرف بن قاسم بن صالح اثنا عشری اصفهانی یزدی، تا: پنج شنبه 26 شعبان 1235ق؛ جلد: گالینگور سرمه ای، عطف تیماج قرمز، 13گ (116پ-128پ)، اندازه: 14×21 سم [ف: 1-43]

140. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1709/2

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: 1236ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 21ص (147-167)، 21 سطر (9×15)، اندازه: $21/5 \times 15/5$ سم [ف: 10-301]

141. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 359/1

خط: نسخ، کا: محمد رضا، تا: 15 ربیع الاول 1237 ق [ف: 3-58]

142. مشهد: رضوی، شماره نسخه: 12023/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1237ق، کاغذ: نباتی، جلد: تیماج یک لا، اندازه: 21×15 سم [ف: 10-192]

143. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12033

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1238ق؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج، 15 سطر (10×16)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 15×21 سم [الفبائی: 93]

144. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1774/2

آغاز: بسمله، حمد له أما بعد بدان که این مختصری است در معرفت اسطرلاب از تصانیف محقق الحقایق؛ انجام: و مکان شطایای کواکب بطریقی که مشهور است ثبت نمایند.

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 10 رمضان 1239ق؛ واقف: سید سعید طباطبایی، 1332، کاغذ: شکرآه مهره، جلد: تیماج یک
لا مشکی، قطع: جیبی، اندازه: $9/5 \times 14/5$

سم [ف: 5-194]

145. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5718/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نصر الله نوری، تا: 1243ق؛ جلد: میسن سیاه، 27 گ (85 پ-11 ر)، 14 سطر، اندازه: $21/5 \times 15/3$ سم [ف: 8-
480]

146. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5001/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اب المصطفوی بن احمد بن عبد الله بن محمد فسوی، تا: دوشنبه ذیقعدہ 1243ق؛ دارای کمند زرین و مشکی، مجدول؛
کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی با حاشیه زرین، آگ (195-پ189 ر)، 28 سطر ($16/5 \times 10$)، اندازه: $14/5 \times 21$ سم [ف: 14-297]

147. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10938/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 1245ق؛ کاغذ: شکرآه فرنگی، جلد: تیماج ماشی، 14 سطر [ف: 18-113]

148. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28249

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: 1245ق؛ واقف: حاج آقا محمد ایرانی، 1350، کاغذ: نباتی فرنگی، جلد: تیماج ماشی، 14 سطر
(10×15)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: $14/5 \times 21$ سم [رایانه]

149. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2962/5

خط: نسخ، بی کا، تا: 1246ق؛ کاغذ: پسته ای و آبی، جلد: میسن لایی پشمی، 16 گ (110 پ-125 پ)، اندازه: 16×21 سم [ف: 6-
173]

150. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 559/2

آغاز: بسمله حمدله اما بعد این مختصریست در معرفت اسطرلاب از تصانیف استاد علامه خط: نسخ، کان أبو القاسم بن محمد محسن

کاخکی گنابادی، تا: شنبه 21 شعبان 1247ق؛ افتادگی: انجام؛ ناقص الآخر که بوسیله حسن بن محمد بن عبدالغنی طبسی متطبب معروف به مجد الأطباء در ربیع الأول 1340 هق. کسر نویسی شده؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی لایه ای، 28گ (76-49)، 14 سطر (8×14)، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 2-668]

151. تهران: نوربخش؛ شماره نسخه: 300

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه 8 ربیع الثانی 1247ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی یک لا، 59ص، 13 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-37]

152. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 10629/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حیدرقلی، تا: سه شنبه 19 شعبان 1249ق؛ 64گ (54پ-117ر)، 9 سطر (6×11)، اندازه: 10/5×15 سم [ف: 20-93]

153. مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 412/2

خط: نسخ، بی کا، تا: 1250ق؛ 12گ (13پ-124)، 21 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-102]

154. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10403/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن محمد کریم بغایری، تا: 15 جمادی الثانی 1250ق؛ کاغذ: مختلف، جلد: چرمی ضربی، 44 ص (1-44)، اندازه: 10/5 × 15/5 سم [ف: 8-423]

155. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 558/4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الثانی 1253ق، جا: مشهد؛ جلد: تیماج مشکی، 18 سطر ()

اندازه: 14/5×22 سم [ف: 1-380]

ص: 337

156. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14889/4

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1253ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج گل و بوته، 21گ (81پ
101-ر)، 14 سطر (8×14/5)، اندازه: 14/5

× 21/5 سم [ف: 37-526]

157. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24495

آغاز: بسمله ... بعد فبقول مختصری است در معرفت اسطرلاب؛ انجام: برابر خط: نسخ خفی، بی کا، تا: 1255ق؛ ضمیمه نسخه ش
14494؛ کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور سبز با عطف و گوشه تیماج سبز تیره دارای خطوط زرین زنجیره ای، 19 سطر (9/8×20)، قطع:
وزیری بزرگ، اندازه: 17/9 × 27/5 سم [رایانه]

158. تهران، عبد العظیم؛ شماره نسخه: 692/4

آغاز: برابر؛ انجام: و اگر زمان ساختن او قریب باشد شناختن باین طریق در کمال سهولت است و الله عالم بحقایق الاشیاء و فاعل ما
یشاء. خط: نستعلیق، بی کا، تا: سلخ صفر 1256ق؛ 23گ، 15 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 1-82]

159. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9042/1

خط: نسخ، کان تبریزی، تا: شنبه 11 صفر 1257ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، 19گ (1-19ر)، 15 سطر (9×15)، قطع: ربعی، اندازه:
22×15 سم [ف: 17-280]

160. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 577/10

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: رجبعلی بن کربلائی ابی عبدالله نقنه ای، تا: جمعه 5 شعبان 1259ق؛ محشی؛ مهر: حاج سید سعید کاغذ: فرنگی
آهار مهره، جلد: تیماج مشکی لایه ای، 15گ (92-106)، 23 سطر (9×15)، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 2-686]

161. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 368/8

آغاز: برابر؛ انجام: ربعی از آن شرقی شمالی و ربعی غربی جنوبی و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب خط: نستعلیق، کا: محمود
کر کانی قمی، تا: سه شنبه 1260ق، جان بروجرد، مدرسه صوفیان؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ سوخت مجدول با ترنج عطف تیماج
سرخ لولادار، 13، 19 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف مخ: 1-88]

162. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 33/116 - 6566/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1261ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکى مجدول با ترنج و سرترنج، 17گ، 21 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 2-]
[656]

163. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 416/8

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد جعفر بن مشهدى ابوالقاسم تبریزی، تان 1263ق؛ جلد: تیماج سوخت قهوه ای مجدول با ترنج با سر، 15گ
(171پ-185ر)، 15-17 سطر (9/5×14/5)

، اندازه: 15/5×21/5 سم [ف: 2-28]

164. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1213/2 - 7/113

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 19 ربیع الثانی 1263ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 9گ، 27 سطر، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 2-656]

165. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9517/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جواد بن صادق یزدی، تا: ذیقعه 1265ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکى بدون مقوا، 30گ (آپ -
30پ)، 15 سطر، اندازه: 10/5 × 17 سم [ف: 24-271]

166. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1/8

آغاز: برابر؛ انجام: بر بیشتر اسطرلابهای این کواکب را نقش کنند خط: نسخ پخته، بی کا، تا: ذیحجه 1268ق؛ 16گ (117پ - 132
پ) [ف: 1-38]

167. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11716/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1269ق؛ جلد: مقوایی باروکش کاغذی سرمه ای و عطف پارچه ای سبز، 75گ (65ر - 139ر)، 14 سطر
(14×7)، اندازه: 22×17 سم [ف: 34-54]

168. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15923

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن میرزا ولی تفرشی، تا: جمعه شعبان 1270ق، به خواهش میرزا حسن حکیم؛ محشی با نشان «منه»، انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، 17گ، 5-19 سطر (17×11/5)، اندازه: 17/5 × 21/5 سم [رایانه]

169. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11336/10

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه جمادی الثانی 1271ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آبی، مورخ 1853 میلادی، 14گ (64-78)، 19 سطر، اندازه: 16×9/5 سم [ف: 28-552]

170. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 5676/3

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: 1275ق؛ بدیع الملک در عصر روز یکشنبه 6 صفر 1276 نزد میرزا محمد جعفر صفاهانی خوانده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج گلی لایی، 11 سطر (965)، قطع: ربعی، اندازه: 14×20 سم [ف: 16-64]

171. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5918/2

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن حاجی محمد ابراهیم قمی، تا: چهارشنبه 29 رجب 1276ق، جان اصفهان، مدرسه جده کوچک؛

ص: 338

کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 16 سطر

(1386)، قطع: جیبی، اندازه: 16811 سم [ف: 16-152]

172. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3117/7

خط شکسته نستعلیق و نسخ، بی کا، تا: سلخ شعبان 1277ق؛ کاغذ: فرنگی آهار و مهره، جلد: میسن قهوه ای ضربی، 20 گ (24پ -

61ر)، 16 سطر، اندازه: 22×17 سم [ف: 6-229]

173. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6983

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1279ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای روشن یک لا مجدول ضربی،

20 گ (45پ - 64پ)، 13 سطر (8×13/5)، اندازه: 6/3×21 سم [رایانه]

174. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1015/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد باقر کاشانی، تا: 1279ق؛ کاغذ: سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 14 گ (2پ -

15پ)، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 3-207]

175. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5440

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد همدانی، تا: 15 ذیقعدة 1279ق؛ واقف: حاج عماد فهرستی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه

ای، 30 گ، 15 سطر (11/5×5)، اندازه:

11×17/8 سم [ف: 8-49]

176. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1103/10

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پست، بی کا، تا: 1281ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ جلد: تیماج قهوه ای لایه ای، 18 گ (98-115)، اندازه: 17/5×11

سم [ف: 3-1523]

177. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12167/9

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: صالح حسینی، تا: 1284ق، جان مدرسه صادق خان کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج ماشی، اندازه: $10/3 \times 17/2$ سم [ف: 10-89]

178. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 751/1

انجام: برابر هفده باب آن برابر «بیست باب» طوسی است، سپس باب 19. در معرفت طالع وقت، 21. در تسویة البیوت، 22. در معرفت کجی و راستی اسطرلاب 23. در بیان ستاره ای

چند از ثوابت؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالوهاب نراقی، تا: 1284ق؛ گ (12 ر 18) [ف: 2-31]

179. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5584/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 1284ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی یک لا ضربی، 37ص (2-38)، 14 سطر، قطع: خشتی، اندازه: $21/5 \times 16$ سم [ف: 17-43]

180. تهران، ملک، شماره نسخه: 1592/3

خط: نستعلیق، کا: عبدالشکور مرندی، تا: 12 جمادی الاول 1284ق، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میسن سیاه، 17 سطر [ف: 300-5]

181. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: 148/11

آغاز: برابر

کا: علی حسینی یزدی میبدی، تا: 1283-1287، جا: کرمانشاه؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 13 گ (170-182ر)، اندازه: $14/5 \times 19/5$ سم [ف: 111]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2305/11

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 6-352]

182. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 31/150 - 6270/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1298ق؛ جلد: تیماج مشکی سوخت ترنج با سر، 36 گ، 15 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 2-656]

183. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10732/3

آغاز و انجام: برابر

خط: مختلف، کا: محمد علی بن حسن بن حاج عبدالقادر تبریزی، تا: دهه سوم صفر 1303ق؛ کاغذ: فرنگی آهاری حنایی، جلد: تیماج سبز، اندازه: $15/5 \times 21/5$ سم [ف: 11-367]

184. تهران: مهدوی؛ شماره نسخه: 282/25

خط: نسخ، کان محمد طاهر بن ولی محمد طیب مشهدی، تا: 1309ق، کاغذ: ترمه، 12ص (199-210) [نشریه: 2-106]

185. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12297/16

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد طاهر مشهدی، تا: 1309ق، جان مشهد؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج ضربی زرکوب ترنج دار، 18ص (184-201)، 31 سطر، اندازه: $20/2 \times 33/1$ سم [ف: 10-247]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 486/17 - عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا

186. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 3/6

آغاز: برابر؛ انجام: بر بیشتر اسطرلابهای این کواکب را نقش کنند خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، کا: میرزا محمد بن شیخ الاسلام بهبهانی (سلطانی)، تا: جمادی الاول 1309ق، جان شیراز؛ 8گ (262-269ر) [ف: 1-38]

187. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 121/2 حکمت

خط: نسخ، کان محمد حسن بن شیخ صادق لاهیجانی، تا: یکشنبه 18 شوال 1309ق؛ جلد: تیماج سرخ ضربی منگنه مقوایی، قطع: ربعی [ف: 2-42]

188. تهران: نوربخش؛ شماره نسخه: 610/4

ص: 339

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرزا احمد بن میر فتح خادمباشی، تا: 1312ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نارنجی، یک
لا، 41ص (88-128)، 14 و 16 سطر، اندازه: $17/5 \times 22$ سم [ف: 2-257]

189. اصفهان، مکتبه الزهراء؛ شماره نسخه: 222/4

خط: نسخ عالی، بی کا، تا: 1313ق؛ 14گ، 24 سطر، اندازه: $15 \times 26/5$ سم [ف: 138] 190. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4026
خط شکسته نستعلیق، کا: محمد حسن تیریزی، تا: جمادی الثانی 1316ق؛ با سرلوح، مجدول؛ تملک: هادی بن مهدی موسوی در
1337، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی درون بنفش، 27، 11 سطر (9×15)، اندازه: 15×23 سم [ف: 13-3016]

191. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18310

بی کا، تا: 1325ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 24گ، اندازه: $30/5 \times 20/5$ سم [رایانه]

192. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 99/4

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن فتحعلی بن حاج محمد باقر ارغندی ترشیزی، تا: 1339ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی،
21گ (140پ - 160ر)، 17 سطر (9/5×16/5)، اندازه: $23/5 \times 15$ سم [ف: 154]

193. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2040/3

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، اصفهانی، جلد: مقوایی، رویه تیماج مشکی، 21گ (106-126 پ)، 19 سطر (5×13/5)، اندازه:
 9×18 سم [ف: 11-143]

194. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3080/4

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی روشن مقوایی، دامن دار ضربی مجدول ترنج و دو سرترنج، 23گ (70-92)،
ابعاد متن: 8×15 ، اندازه: $17 \times 23/5$ سم [ف: 14-203]

195. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2576/1

آغاز: برابر؛ انجام و یکی از آن کوکب روشن تر بود و آن را نرفکه گویند و چون فکه بمیان آسمان رسد. بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام کاغذ:
فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای سوخته، عطف تیماج تریاکی روشن یک لا، 19گ (1پ-19پ)، اندازه: $17/5 \times 11/5$ سم [ف: 12-

196. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1233/9

بی کا، بی تا؛ 41ص (273-313) [ف: 5-498]

197. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4059/3

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن قربانعلی مازندرانی بارفروشی، بی تا؛ جان: تهران؛ در زمان فتحعلی شاه؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج تریاکی ضربی، 36 (95-130)، 14 سطر (1286)، اندازه: 11×18سم (ف: 13-3043)

198. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: 166/3

خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه 25 جمادی الثانی، 18گ (68-85پ)، اندازه: 10×15سم [ف: 126]

199. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3086/5

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی مقوایی عطف سرخ، 32گ (193-224)، 21 سطر (9×16)، اندازه: 21/5×16سم [ف: 11-2032]

200. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 775/1-ف

نسخه اصل: پاریس P. 169 (بلوشه 722)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 22 سطر [فیلمهاف: 1-538]

201. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1006/3-ف

نسخه اصل: با دلیان (1507. 683 Marsh)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-553]

202. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7362/3

آغاز: مدار رأس الحمل و المیزان باشد و آنچه بیرون بود مدار رأس الجدی و آنچه در اندرون بود؛ انجام: باب بیستم در معرفت سیاره ای چند ثابت که بر اسطرلاب ها ثبت کنند.

خط: تحریری، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج آبی، 16گ (242-257پ) [ف: 25-348]

203. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 372/2 ف

آغاز: برابر؛ انجام: دو ستاره دیگر باریکتر بر مثال خط مستقیم باشد و عوام آنرا شاهین ترازو خوانند آن ستاره روش نسر طایر بود و کوبی دیگر از جانب مشرق کا: احتمالا نواب (بسمل)، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 18گ، 14 سطر، اندازه: 7×11سم [ف: 1-352]

204. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 148/2 - 1/148

آغاز: وسط السماء خوانند و خط دیگر را خط مشرق و مغرب و دایره ای که بر کشیده باشند بدین خطها به چهار قسم متساوی شود و ربعی را از دو؛ انجام: برابر از ما قبل «باب دوم در معرفت ارتفاع گرفتن از آفتاب و ستاره» تا آخر؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح: 34 گ، 15 سطر، اندازه: 13×19/5 سم [ف: 2-656]

205. قم؛ گلپایگانی، شماره نسخه: 2/336 - 2/156

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مصحح: 20 گ، 14-17 سطر، اندازه: 14/5×20 سم [ف: 2-655]

206. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5/1892 - 2/1020

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مصحح: 29 گ، 10 سطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 2-656] 207. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 12/105 - 3/2215

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: ساغری مشکی عطف

ص: 340

تیماج، 15 گ، 19 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 2-656]

208. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1079/3 - 6/169

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، دارای علامات بلاغ، مصحح؛ دارای جداول نجومی؛ 18 گ، 19 سطر، اندازه: 13×18 سم [ف: 2-656]

209. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3072/3

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: میسن سیاه، 16 سطر، اندازه: 11×19 سم [ف: 6-200]

210. تهران؛ ملک، شماره نسخه: 3093/3

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن لایی تریاکی، 29 گ (58 پ-86 پ)، 12 سطر، اندازه: 12×18 سم [ف:

6-210]

211. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1056/3

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی تیماج آلبالویی، 14 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف: 3-837]

212. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1232/1

بی کا، بی تا، کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکلی، 23 گ (1-23)، 17 سطر (6×13/5)، اندازه: 10×17 سم [ف: 3-901]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2464/1 ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-698]

213. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3208/1

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: میسن تریاکی، 18 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 6-300]

214. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3214/1

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: دولت آبادی، جلد: رویه کاغذ مغزی میسن قهوه ای، 15 سطر، اندازه: 15×16 سم [ف: 6-302]

215. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 65/4

خط: نسخ، بی کا، بی تا، دارای اشکال هندسی؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 34 گ (80 پ-113 ر)، اندازه: 11/5×20 سم [ف: 1-]
[56]

216. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3402/4

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد ربیع سمنانی، بی تا؛ کاغذ: پسته ای، جلد: رویه میشن سیاه ضربی مجدول، 13 گ (77 پ-)
89 پ) [ف: 6-397]

217. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3382/3

خط: نسخ، بی کا، بی تا، مهر «الله، محمد، علی» (بیضی)؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه ای تازه، 15 گ (15 پ-29 ر)، 16 سطر،
اندازه: 26×20 سم [ف: 6-388]

218. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 685/13

بی کا، بی تا، کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف و گوشه تیماج مشکی، 15 ص (319-333) [سنا: ف: 2-30]

219. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 206/7

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 16 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 20×14 سم [ف: 2-116]

220. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25676

بی کا، بی تا، خریداری از احمد اقبالیان [رایانه]

221. اصفهان؛ شهرداری اصفهان، شماره نسخه: 18/2

بی کا، بیتا (نشریه: 5-310)

222. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 63/2

سرود خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی شکری رنگ، قطع: وزیری [نشریه: 13-425]

223. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه: 38/4

آغاز و انجام: برابر

کان محمد کاظم بن ملا محمد حسین خوینی، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، عطف مشکی، 14 گ (91 پ-104 پ) [ف: 67]

224. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 257/1

آغاز: برابر، انجام آن را اسطرلاب مسمت خوانند. تا باب هفتم را دارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 20 ص (2-21)، 14

و 16 سطر، اندازه: 19610 سم [ف: 2-8]

225. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8670

خط: نستعلیق، کا: غلام رضا، بی تا [الفبائی: 94]

226. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 12802

بی کا، بی تا [الفبائی: 94]

227. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 5864/3

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آلبالویی ضربی لایی، 12 سطر (7×12)، قطع: بغلی، اندازه: 10×15 سم [ف: 16-113]

228. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6221/2

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 18 سطر (11×15)، قطع: ربعی، اندازه: 22×19 سم [ف: 16-221]

229. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 9460/1

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 16 گ (پ 1-16)، 21 سطر (12×5/5)، قطع: ربعی، اندازه: 12×21 سم [ف: 17-374]

230. قم: مرکز مطالعات، شماره نسخه: 883

آغاز: و اگر مرکز کو کب تحت الارض بود قوسی را که میان او اوفق واقع شود انحطاط او گویند؛ انجام: و کواکب طایر آنچه داخل صورت است هفته اند و آنچه خارجست دو و بعد از آن بر مجره چند کو کب در روشنی به یکدیگر نزدیک برمی آید بر صورت شتری خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی به امضای «منه مد ظله»؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی مجدول فاقد طبله دوم، 97 گ، 17 سطر، اندازه: 17/5×12 سم [ف: 2-145]

231. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 462/1

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد بن محمد رضا، بی تا [نشریه: 2-118]

232. تهران؛ لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 41/3

بی کا، بی تا [نشریه: 3-6]

233. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11981/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن ابوالمعالی علم الهدی حسینی انجویی، بیتا؛ 24 گ، 17-18 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 12×19/5 سم [ف: 10-218]

234. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 659/3

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن عبدالرحیم خان حسینی، بی تا، جلد: تیماج سوخت با نقش ترنج با سر، لچکی و نقش گل و بوته مذهب داخل آنها، 32 گ (35-66 پ)، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-295]

235. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11507/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: میثنی خرمایی، 14 سطر، اندازه: 20/3×13/5 سم [ف: 18-122]

236. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3772/10

آغاز: بسمله. حمداله... این نسخه مشتمل است بر بیست باب، باب اول در القاب آلات و خطوط و دوایر اسطرلاب آنچه علامه دروی است حلقه بود؛ انجام: پس با این تعریفات بیست و یک کوکب وصف کرده... و آن عین الثور است، عیوق، ید الجوز الیمنی، رجل الجوز الیسری شعر الصور الیمنیه، شعر الشامیه، الغمیضا، رأس التوام المقدم، رأس التوام المؤخر، قلب الاسد، فرد، صرفه... ردف، کف الخضیب

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه ای، 7 گ، 20 سطر، اندازه: 26×22 سم [ف مخ: 1-294]

237. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2925/6

بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 32 ص (85-116)، 20 سطر، اندازه: 18×25/5 سم [ف: 3-271]

238. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 698/2

بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج، 28 گ (31 پ- 58 پ)، 14 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 3-270]

239. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 659/3

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکئی، 24 گ (103 پ- 126 پ)، اندازه: 11×15 سم [ف: 2-322]

240. مشهد: الھیات؛ شماره نسخه: 452/4

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج لایه ای مشکئی، 19 سطر (16×10)، اندازه: 18×22 سم [ف: 1-405]

241. تهران: مجلس، شماره نسخه: 6823/3

خط: نسخ نازیبا، کا: ابراهیم بن سلمان حسینی، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج عنابی ضربی ترنج و سرترنج دار، عطف تیماج قرمز، 20 گ

(74 پ- 93 پ)، اندازه: 12×19 سم [ف: 20-286]

242. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6750/5

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی، عطف و گوشه ها تیماج قهوه ای، 12 گ (181-192 ر)، اندازه: 16/5×22 سم [ف: 20-20]

[236]

243. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6590/4

انجام: و اسطرلاب می گردانند چنانکه پهلوی اسطرلاب به آفتاب بود تا سایه. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای اشکال

هندسی؛ جلد: تیماج مشکئی، 10 گ (71-80 پ)، 15 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف: 20-141]

244. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 864/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 22 گ (آپ 22)، 19 سطر، اندازه:

12/5 × 17/5 سم (میراث اسلامی: دفتر دهم - 759)

245. قم؛ استادی، رضا، شماره نسخه: 9156

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی، بی کا، بی تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: شومیز، 12 سطر 9/5×15/5، قطع: وزیری، اندازه: 15/2×23 سم [رایانه]

246. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24827

خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ ضمیمه نسخه ش 24826؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با عطف و گوشه تیماج، 13 سطر (13×7)، قطع: رقعی، اندازه: 20×12 سم [رایانه]

• بیست باب منظوم / شعر، اسطرلاب / فارسی

bīst bāb-e manzūm

وابسته به: بیست باب در معرفت اسطرلاب؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (597-672ق) تاریخ تألیف: 1104ق؛ محل تألیف: اصفهان مؤلف بیست باب اسطرلاب خواجه نصیر طوسی به نظم در آورده است. سراینده پس از نخستین ابیات خطبه و دیباچه چنین گوید: «بعد حمد خدا و نعت رسول *** میشود عرض نزد اهل قبول / کز برای معونت طلاب *** نظم کردم به فن اسطرلاب / بیست باب محقق طوسی *** خواجه فیلسوف قدوسی / ... در صفاهان مقام اهل کمال *** بهزار و چهار صد از سال / نظمش آمد ز اتفاق صواب ×× بعدد (بیست باب اسطرلاب) / حفظش آسان بر آن پسندیده *** که ببندد ز عیب آن دیده.» (عبدالحسین حائری) آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم *** عروه و ثقای کتاب کریم / حمد مرصانع توانا را *** مهر و ماه آفرین دانا را ... رفع سمکها فسواها *** اخرج ماءها و مرعاها / تا کند حسن بی مثال ظهور *** ساخت آینه دل پر نور / ساخت در سینه دل چو اسطرلاب

*** تا شود صاحبش دقایق یاب

انجام: این کواکب همین کنند اثبات*** خاصه در اکثر سطرلابات / هر که اینرا شناخت از تحقیق*** هست کافی و بالله التوفیق

همانند:

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 766/11 - طباطبائی

انجام: برابر

بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماج نیلی دارای ترنج و نیم ترنج ضربی، 119ص (85-203- حاشیه)، 15 و 28 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 18×12/5 سم

[ف: 23-54]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3761/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حاج طالب طاهر آبادی، تا: 1182ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد یک لا، 45ص (77-121)، 17 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 17×9 سم [ف: 10-1743]

← بیست فصل ← معرفت تقویم

← بیست فصل ← دین کابچاو

• **بیست فصل / هیئت / فارسی**

b1st fasl

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3086/2

آغاز: مانند سی فصل طوسی؛ انجام: وحکم همه خانه ها در سعادت ونحوست موافق آنست که ذکر شد و الله اعلم بالصواب. خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی مقوایی عطف سرخ، 10گ (36-45)، 21 سطر (16×9)، اندازه: 16×21/5 سم [ف:

11-2032]

• **بیست کلمه / حکومت و سیاست / فارسی**

b1st kalame

رساله مختصری است «مبنی بر بیست کلمه که سلاطین عدالت آئین را از مطالعه آن فوائد کلی است و در خاتمه مواعظ خواجه عبدالله انصاری به نظام الملک آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2/15980

آغاز: بسمله. حضرت حکیمی را حمد و رواست که نفوس ناطقه را بزبور عقل آراست و از آن بعد بندگی خواست و تحیات لایعد و لا یحصی بر خلاصه موجودات که ایجاد عالم طفیل ذات فایض البرکات و آل اطهار اوست صلوات الله علیه و علیهم اجمعین. اما بعد بدانکه این مختصر محتویست بر ... کلمه اول آنکه هر که را از چاکران خود انجام: پانزدهم معاهدت بی مناقضت شانزدهم مرادوت بغیر کلفت.

خط: نستعلیق خوش، کا: سید بهاء الدین حسین ولد مقرب الخاقان آقا میرزا سید رضی مستوفی، تا: 27 ربیع الثانی 1312ق، جا: قریه جهره از توابع بلوک خنج از محال فارس؛ رکابه دار؛ جلد: تیماج سرخ، 8گ (13پ-20ر)، 11 سطر، اندازه: 18×11سم [ف: 44-169]

• بیست نامه و سند / اسناد / فارسی

bīst nāme va sanad

شامل: 1-7. هفت طغرنامه درباره میرزا محمد حکیم باشی در 1198 و میرزا احمد علی مستوفی؛ 8-10. سه صورت تلگراف؛ 11. صورت جمع و خرج مالیات ٹیلان ٹیل میرزا محمد حکیم باشی در 1299، با مهر جلال الدوله در یک برگ؛ 12-18. هشت

طغرنامه از وزارت مالیه و به آن در 1309، 19. مصالحه نامه خیرالله پیراشکفتی پسر حاجی فتح الله و حاجی میرزا محمد حکیم باشی همه روستای پیراشکفت را با دویست و هشت تومان در 1295؛ 20. رونوشت سند مالکیت و تصرف میرزا محمد حکیم باشی و پسرانش میرزا احمد علی خان حشمة الممالک و حاج میرزا احمد علی خان حشمة الممالک و حاج میرزا ابراهیم اعتماد الاسلام چند روستا را در 1318 با سیاهه آنها.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9177/4

بی کا، بی تا [ف: 17-310]

• بیست و پنج باب / هیئت / فارسی

bīst va panj bāb

مؤلف در مقدمه می گوید که در عصر یزدگرد ساسانی چهل کتاب در نجوم از علمای شرق و غرب به فارسی ترجمه شد و امهات آنها در بیست و پنج باب محور گرد آوری شد که در این رساله در بیست و پنج «باب» تنظیم شده است: باب اول اندر صفت نهاد جهان وافی پیش از خلق.

آغاز: برای حکمتی آفرید، هیچ چیزی بی حکمت نیست و خدای عز و جل را منزه دانی و بچیزی مشغول ندانی و معلوم گردانی که اندر آفرینش آسمانها و زمین ها خدای را حکمتی بود؛ انجام: چون مریخ اندر برج بادی بود دلیل کند بر بادهای آشفته و آفت درختان و گرمی و تباهیتا باب شانزدهم را در بردارد؛ خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ دارای جداول نجومی؛ 34 گ، 22 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف مخ: 1-296]

← بیست و پنج میدان ← صحت الفرس

• بیست و چهار مجلس / متفرقه / فارسی

bāst-o Čahār majles

تبریزی، زمان

tabrīzī, zamān

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18259

آغاز: که آنحضرت وداع حیات و قطع زندگی خود، انجام: من الشاهدین و الشاکرین ... این کتاب ششم ماه صفر ... سنه 1158 بی کا، تا: 1158ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: اسقاطی [رایانه]

• بیست و سه پند / مواعظ / فارسی

bāst va se pand

بزرگمهر

bozorgmehr

در این رساله بیست و سه پند از بوذرجمهر منقول است که به قول نویسنده انوشیروان آنها را به زر نوشته و در صندوق زرین نهاده و قفل زرین بر آن زده است. این بیست و سه اندرز بیشتر در آداب و روش تهذیب نفس انسانی است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 574/4

آغاز: بسمله، اما بعد چنین روایت کرده اند دانایان اخبار که اهل روزگار پیشین را رسم و قاعده چنان بودی که هیچ امری را؛ انجام: و با بیمروت آمیزش منماید که هر که مروت ندارد ایمان ندارد. خط: نسخ، بی کا، تا: محتملا قرن 13؛ کاغذ: فرنگی (فستقی)، جلد: ابره پارچه مشکی مقوایی، 9ص، 15 سطر (7×13/5)، اندازه: 14×21/5سم [ف: 2-72]

• بیست و شش مسئله / کلام و اعتقادات / فارسی

bāst -o Šeš mas'ale

26 مسئله که واجب است اهل تسنن آن را بدانند عبارتند از: اصول دین 5 تا، فروع 5، ارکان اسلام 5 تا، ارکان ایمان 6 تا و احکام اسلام 5 تا است و همگی به اختصار توضیح داده شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 7602

آغاز: بسمله. بیست و شش مسئله که در مذهب اهل تسنن واجب است همه کس آنها را بدانند و به اهل و عیال و همسایه خود بگوید

اینست که اصل دین پنجست و فرع دین نیز پنجست؛ انجام: پنج احکام اسلام واجب و حرام و سنت مکروه و مباحست ... تمت شد در حالت عجز و پریشانی روز کار آه صد آه از موت.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1302 یا 1032ق؛ کاغذ: نخود فرنگی، جلد: تیماج یک لا، عص (142-147)، 12-14 سطر (15×10)، اندازه: 17×11سم [رایانه]

← بیست و نه باب ← ادویه مفرده

• بیست و نه کلمه = ترجمه منظوم کلمات قصار علی (علیه السلام) / شعر، حدیث / فارسی

bāst va nuh kalame = t.-ye manzūm-e kalamāt-e qesār-e

ālī

اسدی

asadī

متن از جاحظ، ترجمه منظوم بیست و نه کلمه از کلمات قصار حضرت علی (علیه السلام) است به ترتیب حروف تهجی. در هر حرف یک سخن و هر یک سخن با دو بیت گزارش شده است. آغاز: قال علی (علیه السلام) بهترین سخن ز من بشنو *** هست نام خدای عزوجل / آن که بی نام تو نخواهد شد *** مشکل کارت ای برادر حل ... اشرف العبادۃ الاخلاص و الشهادة / همچو خورشید اگر شرف خواهی *** آن شرف در عبادت خاص است / چون زبانت شود شهادت گوی *** پس دلت را کمال اخلاص است انجام: اسدی توبه کن که ناظر تو *** مطلع بر گناه خواهد بود / بر بدو نیک تو بروز حساب *** بی تردد گواه خواهد بود

[دنا 603/2 (7 نسخه)؛ الذریعه 71/9؛ نسخه های منزوی 14/2؛ فهرستگان حدیث 134/3]

[135-

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 9048/8

آغاز و انجام: برابر

مقدمه آغاز کتاب را ندارد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 935ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی؛ 4 گ (239 پ- 242 ر)، 17 سطر (12×7/5)، اندازه: 12/2 × 18/6 سم [ف: 29/2-669]

2. تهران، ملک، شماره نسخه: 4275/18

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کان محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: 1081ق؛ با یک سرلوح و دو پیشانی، جدول و کمنند به زر؛ کاغذ: نوعی
ترمه، جلد: رویه روغنی گل و بوته زمینه قهوه ای، 2گ (87-88 پ، هامش)، 19 سطر، اندازه: 16/8×24/7 سم [ف: 7-326]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2188/36

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: 1085ق؛ صفحه اول دیوان الحسین (علیه
السلام)، دارای سرلوح مزدوج مذهب مرصع، با یک سرلوح کوچک، دارای کمنند؛ واقف: محمد حسام واعظی، 1397 کاغذ: نخودی
آهار مهره، جلد: بیرون تیماج ساده و درون تیماج با حاشیه عنابی مزین به

ص: 344

شاخه های گل زرین، اندازه: 17×27 سم [ف: 5655]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 164/6

کا: محمد افضل پسر قیصر علی تفرشی، تا: ربیع الثانی 1098ق؛ کاغذ: آهار مهره سفید، جلد: تیماج قهوه یک لا، 25 سطر (14×5)،
اندازه: 10×18 سم [ف: 2-230]

5. تهران؛ نوریخس؛ شماره نسخه: 133/5

آغاز: برابر؛ انجام: تشنگی مال سخت تر است از تشنگی آب.

کا: اسماعیل بن هلال، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 51ص (178-228)، اندازه: 13/5×20/5 سم [ف:
1-157]

6. تهران؛ ملک، شماره نسخه: 4379/27

آغاز و انجام: برابر

کان محمد تقی بن حسین خاتون آبادی اصفهانی، بی تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری سیاه ضربی، 3گ (92پ-94ر، هامش)، اندازه:
21/1×35/2 سم [ف: 7-373]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2398/35

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی درون سرخ زرکوب، ص (410-416)، 20 سطر (12×20)، اندازه: 16/5×25
سم [ف: 9-1009]

8. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 12/82 - 2192/3

آغاز: برابر؛ انجام: زدن چشم و زشتی گفتار*** راندن شهوت و خطای زبان / یا الهابی رضایت گر زبان و چشم و دل*** زشت گوید یا
ببیند یا رود جای مهل خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای با جدول و ترنج و سرترنج ضربی، 17گ، 13 سطر،
اندازه: 14×22 سم [ف: 5-2784]

9. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 565

آغاز: برابر؛ انجام: این گناهان که یاد خواهم کرد*** یا رب از ما به فضل در گذران / زدن چشم و زشتی گفتار*** راندن شهوت و خطای
زبان بی کا، بی تا؛ مجدول زر و لاجورد و شنگرف؛ قطع: ربعی [نشریه: 7-120]

bāst va hašt bāb

در اسب شناسی و فرس نامه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:

3015/12 آغاز: بسمله. حمدله. این نسخه ایست از گفتار ارستطاليس حکيم که جمع کرده است در وصف اسبان و نیک و بد و هنرها و الوان و علامات هر یک و دردها و بیماریها و درمانهای ایشان این نسخه را تألیف کرده از برای ذوالقرنین که اسکندر رومی خوانند و از

دست یکی از نزدیکان پادشاه بدست من افتاد ... و این موسومست به «بیست و هشت باب»؛ انجام: و بسیار رنجهها حاصل شود والله اعلم. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 89 گ (202-290)، 18 سطر (7/5×19)

، اندازه: 21810/5 سم [ف: 10-1955]

به بیست و هشت کلمه « وصیت حکما

bī-sar-nāme

عطار، محمد بن ابراهیم، 537؟ - 627؟ قمری

(attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143-1230

در انتساب این رساله به عطار نیشابوری تردید وجود دارد و برخی این را به عطار تونی نسبت داده اند. ترجیع بندی است در نه بند حدود دو بیست بیت در مناجات به درگاه خداوند متعال و توحید به طریق عرفان و تصوف. بند ترجیع آن این است: «من خدایم من خدایم من خدا xx فارغم از کبر و کینه وز هوا / سر بی سرنامه را پیدا کنم xx عاشقان را در جهان شیدا کنم».

آغاز: من به غیر تو نبینم در جهان***قادرا پروردگارا جاودان / من تو را دانم تو را دانم تو را***خود تو را کی غیر باشد ای خدا

انجام: هر که او خود را فنا کلی شناخت [ساخت / نساخت]***اندر آن جائی بقائی کل بساخت [/ یافت / نیافت] چاپ: تهران، 1352ق، باهتمام میر کمالی خوانساری، رقعی،

54ص، با کتاب ارواح شاه نعمت الله در یک جلد؛ در لکهنو و کانپور به صورت سنگی؛ به تصحیح احمد خوشنویس (عماد)، با چند اثر دیگر از عطار، تهران، انتشارات سنائی، 1362 [دنا 604/2؛ فهرستواره منزوی 408/10 که معتقد است از عطار تونی است؛ الذریعه 131/19 «مثنوی بیسر نامه» از عطار نیشابوری دانسته؛ اعلام 1468/2 عطار تونی؛ نسخه های منزوی 2675/4: «بیسر نامه» از نیشابوری دانسته (نشانی 14 نسخه)؛ مشترک پاکستان

609/7: از تونی دانسته (36 نسخه)؛ مشار 849/1 از نیشابوری دانسته نشانی 5 چاپ]

1. تهران: مفتح؛ شماره نسخه: 575/3

خط نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول زر و لاجورد [نشریه: 7-211]

2. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: 196/2

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ 5 ص (664-668)، 23 سطر، اندازه: 16×24/5 سم (نشریه: 3-329)

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10392/23

خط: نستعلیق، بی کا، تا: اوایل قرن 13؛ قطع: رفعی بزرگ [میراث شهاب: س ش 4-61]

ص: 345

4. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1017/4

آغاز: برابر، انجام: نه هیچ دیده بدیده، نه هیچ گوش شنیده.

در فهرست به عطار تونی نسبت داده؛ خط نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ 7گ (113پ-119پ) [ف: 2-31]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4604/4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، 10ص (35-44)، 15 سطر (8×14)، اندازه: 15×22سم
[ف: 14-3536]

6. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2708/6

آغاز: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1213ق؛ اهدایی: نواب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، 8گ (100-107)، اندازه:
10/5×14 سم [ف: 4-1399]

7. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9686/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ترک، کا: سید عبدالصمد عصمت فرزند سید ولی زاده سلیم، تا: شوال 1250ق؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج قهوه ای
زرکوب مقوایی با لولا، بغلی، 6گ (2پ-7پ)، 19 سطر (7×13)، اندازه: 11×17 سم [ف: 17-451]

8. تهران؛ نوربخش، شماره نسخه: 22/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالباقی، تا: 1255ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج زرد مقوایی، 16ص (288-303)، 15 سطر، اندازه:
12×21 سم [ف: 1-30]

9. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 502/6

آغاز: من خدایم من خدایم من خدا؛ انجام: عاشقان را در فغان شیدا کنم خط: نستعلیق هندی، کا: سید عبد الجبار قادری، تا: 1269ق؛
مجدول، کمنددار مشکی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج عنابی ضربی، 10گ، 13 سطر (9×15)، اندازه: 14×22 سم [ف: 1-462]

10. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: 25/2

آغاز: برابر؛ انجام: من خدایم من خدایم من خدا***فارغم از کبر و کینه وز ریا خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1296ق؛ مجدول؛ کاغذ:
زرد آهار زرده، جلد: گالینگور ضربی، 35گ (3پ-37ر)، 15 سطر (8/3×18)، اندازه: 12/5×23 سم [ف: 23]

11. همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه: 30/1

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14 [نشریه: 5-376]

12. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4806

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: یک شنبه 5 صفر 1313ق؛ تملک: حسین حسینی نعمت اللهی به تاریخ ذیقعدہ 1349؛ اهدائی: سالک طریقت سر کار مصطفی خان؛ کاغذ: سبز رنگ، جلد: مقوای عطف پارچه قهوه ای، 9گ، 13 سطر، اندازه: 21×12/5 سم [ف: 13-7]

13. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8325/3 - 56/175

آغاز: برابر 1 خط شکسته، بی کا، بی تا، آگ (149-155)، 17 سطر، اندازه: 19×11 سم [ف: 2-667]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 443/6

آغاز: برابر 1

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ 50 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 34×21 سم [ف: 2-260]

• بیضاء الناظرین فی تحقیق اصول فروع الدین / اصول فقه / عربی

bayda-un nazirin fi tahqiq-i usul-i foru-id din

[دنا 604/2]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1336

آغاز: القول فی العموم والخصوص وفيه مقدمة و مطالب؛ انجام: المطلب الثالث عشر فی ترک الاستفصال ...

المطلب الرابع عشر از میرزای قمی نام می برد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ 77گ، 18 سطر، اندازه: 15×12 سم [ف: 1-36]

• البیضاء فی حاشیة الزهراء / نحو شعر / عربی

`al-baydā` fi ḥāshiyat-iz zahrā

شرحی است بر منظومه مسمی به الزهراء که عبارت باشد از یک قصیده لامیه مطول مفصل هشتصد و اند بیستی در بحر طویل (قافیه متدارک) که قائل در آن کافیه ابن حاجب را در نحو به رشته نظم در آورده است و آن که در حدود نیم قرنی پس از ابن حاجب یعنی بعد از سال 646 که سال وفات اوست سروده شده پس از «وافیه فی نظم الکافیه» هر دو از ابن حاجب ظاهراً بل قطعه قدیم ترین منظومه ای

است (آن هم به صورت قصیده) که از کافیه صورت گرفته است. اینک برای نمونه چند بیت از آن: بدأت بحمدلله ذي الجود والالی 78 و شکر العطايا السابغات علی الولا. و منها: و سميتها الزهراء فاسلك بنورها*** ليهدي في وادی الجهالة مشعلا عليك بها يا طالب العلم إنها*** نسایم روض فاح مسك و مندلا. و منها: ولا تك ممن يحسد الفضل أهله*** و يكرم جهاً و يحرم فضلا / ولا تعترض من غير فكر معاندا*** فتغوى من الفهم السقيم و تغفلا- / و یارب وفقني علی العمل الذي*** تحب و ترضى كنت مرجى و مؤثلا / ولا تحزني فيما تعاطيت نظمه*** وحرک لسانی بالصواب تفضلا / ولا تخذلني يا الهی و سیدی*** إليك رجائی مستعینا مؤملا. و منها: وصل علی المهدي إلى الحق داعية*** لناظمها بالعفو ينحو من الصلا / ثمانمات عدها مع نيف*** و ان كان سهو فاعف عنه و افضلا.

آغاز: وقال عليه السلام رحم الله امرا اصلح من لسانه و روى عن شيخين لبعض اعراب القرآن احب ... من تعليم بعضه ... و كتب الى ابي موسى الأشعري خذ ... بالعربية فانها تزيد في العقل و تثبت بالمروة؛ انجام: فاني الفتها على سبيل السرعة من غير ان اطالع جمعة غفيرة من الكتب النحوية و العفو عند كرام الناس مأمول.

خط: نسخ، كا: عبدالصمد بن نصر الله بن عبدالصمد، تا: شنبه 21 جمادى الثاني 720ق؛ افتادگی: آغاز (سه ورق)؛ این ابیات از اواخر نسخه است: «معما: خلیلان ممنوعان من كل لذة***بیبتان طول الدهر یعتنقان / اذا اعتنقا كانا على الاهل حارسا*** و عند طلوع الفجر یفترقان. معما: ثلاثة أحرف سلبت فوادى*** و سلبن السهادي على الرقاد / فاول حاتم و تمام یمن*** و اوسطهن حرف من سعاد / سلام الله كل صباح يوم*** على من عنده قلبی و روحی / و أن لقاء الميمون عندي***فتوح في فتوح / العلم تاج للفتی***العقل طوق من ذهب / الصدق نور واضح*** و الكذب نار ملتهب / جمال الفتی علم و حلم و حکمة*** و ما حازها الا النفوس الكوامل»؛ واقف: ابن خاتون، 1067ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، 208گ، 21 سطر، قطع: بیاض رقعی، اندازه: 16×11/53 سم [ف: 12-33]

• بیضاء للناظرین فی تذکرة الواعظین و الذاکرین / گوناگون / فارسی

li-n-nāzirīn fī tadrīrat-il wā'izīn wa-d

baydā'-un dākirīn

منتجی زنجانی، محمد تقی بن اسدالله، 1388 قمری

(montajābī zanjānī, mohammad taqī ebn-e asad-ol-lāh (1968

کتابی است فراهم آمده برای اهل وعظ و منبر، مشتمل بر مواعظ و بیان آداب و سنن اسلامی و تاریخ معصومین (علیهم السلام) در پنج جلد و هر جلد دارای چندین «مجلس» که با ذکر مصایب امام حسین (علیه السلام) و شهادت آن حضرت ختم می شود: جلد 1. فضائل و مناقب حضرات معصومین و بعضی از غزوات؛ 2. ولادت و شهادت چهارده معصوم و پاره ای از حالات و معجزات آنها و تاریخ بعضی انبیا و اصحاب کبار؛ 3. بعضی خطب امیر المومنین و دعاهاى سید الساجدین و مواعظ و نصایح دیگر و فضائل نماز و زکات و عقاب تارک آنها؛ 4. خروج حضرت سید الشهداء از مدینه منوره تا ورود اهل بیت به آنجا؛ 5. مواعظ و فضائل. این تقسیم که در آغاز جلد دوم کتاب آمده با دقت در تمام مجلدات رعایت نشده و بیشتر مجلدات در 114 مجلس به شماره سوره های قرآن می باشد.

[دنا 604/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10578

جلد اول و شب عید اضحی 1350 به پایان رسیده؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1350، تقریظی از سید مرتضی حسینی جعفری به تاریخ 9 محرم 1365؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه ای، 492گ، مختلف السطر، اندازه: 20×13 سم [ف: 27-56]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10579

جلد دوم در پانزدهم ربیع الاول 1352 آغاز و سوم شعبان 1363 به پایان رسیده؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1363؛ تقریظی از سید مرتضی حسینی جعفری بتاریخ 9 محرم 1365؛ جلد: تیماج قهوه ای، 543گ، مختلف السطر، اندازه: 13×20سم [ف: 57-27]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10580

جلد چهارم و در پایان خاتمه ای بر آن افزوده شده است در پاره ای از ادعیه و نمازهای مستحبی و اشعار عربی و فارسی و ترکی؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، تقریظی از سید مرتضی حسینی جعفری به تاریخ 9 محرم 1365؛ جلد: تیماج قهوه ای، 614گ، 16 سطر، اندازه: 17×10/5سم [ف: 58-27]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10581

جلد پنجم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، تقریظی از سید مرتضی حسینی جعفری به تاریخ 9 محرم 1365؛ جلد: تیماج قهوه ای، 461گ، 15 سطر، اندازه: 17×10/5سم [ف: 58-27]

• بیضة الاسلام = مختصر كنوز العبادات و الطاعات و رموز الواجبات و المهمات / عرفان و تصوف / عربی

baydat-ul islām = muxtaṣṣar-u kunūz-il 'ibādāt wa-t tā'āt wa rumūz-il wājibāt wa-l muhimmāt

زین العابدین بن محمد علی

zayn-ol-'ābedīn ebn-e mohammad 'alī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18458

بی کا، تا: 1307 ق [دث. مجلس]

• بیضة البيضاء / کلام و اعتقادات / عربی

"baydat-ul bayda

بافق، محمد حکیم بن عبد الله، ق 11 قمری

(bāfqī, mohammad hakām ebn-e 'abd-ol-lāh (- 17c

رساله ای مختصر و فلسفی در اصول دین و اثبات بعضی از مسائل اعتقادی دیگر چون حدوث و قدم و حسن و قبح و جبر و اختیار و جز اینها.

[دنا 605/2]

قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 3966/2

آغاز: بيضة البيضاء للعقل الحكيم ... الحمد لله الحق المعبود على

ص: 347

أعلى غاية الكمال ونهاية أقصى الجمال، انجام: اختيار المتقابلين في وقت واحد بالشرطين على السواء بحكم عقل تمام ذى الاراء خط:
نسخ زيبا، بى كا، بى تا؛ جلد: تیماج قرمز، 3 گ (18-20 پ)، 17 سطر، اندازه: 14×23/5 سم [ف: 10-348]

← بيطار نامه ← معرفة الخيل

• بيطارنامه / حيوان شناسى / فارسى

baytār-nāme

بيگدلى، عباسقلی، ق 11 قمری

(bīgdellī, “abbās-qolī (- 17c

اهدا به: شاه عباس ثانی صفوی (1043-1078 ق) تاریخ تألیف: رمضان 1070 ق کتابی در بیان اوصاف اسب و بيطاری و علامات امراض و کیفیت و طرق علاج آنها، که از متنی ترکی ترجمه نموده؛ دارای یک «دییاجه» و چهار «باب» و یک «خاتمه»: باب اول: در وصف اسبان و چگونه بودن رنگ و نگاه داشتن ایشان به طریق متقدمان، در ده «فصل»: 1) در باب اسبان، 2) لون اسب که چگونه به کار آید، 3) نگاه داشتن اسب، 4) حفظ اسبان از رهگذر جو و کاه و علف، 5) نگاه داشتن اسب در فصل زمستان، 6) محافظت کردن پشت اسب که ریش نشود و کوفت نیابد، 7) فربه کردن اسب، 8) هرگاه خواهند اسب را از خامی به در آرند، 9) بدان که هرگاه سپاهی در روز مصاف، 10) سواری کردن و تازیانه زدن؛ باب دوم: در اسباب علت و امراض و علاج ایشان؛ باب سیم: در شناختن بدی و عیب و هنر اسبان، مشتمل بر هشت فصل: 1) شناختن نیکی و بدی اسب، 2) شناختن خجستگی اسب، 3) شناختن شبکوری، 4) شناختن اسب اعمش، 5) شناختن اصمی و ابکمی اسب، 6) شناختن چپ دستی اسب، 7) شناختن اسب ارجل، 8) سیاه کردن سفیدی دست و پای اسب؛ باب چهارم: در خاصیت دماغ و دل و غیره اعضای اسب و استعمال نمودن آن به طریق حکمت؛ خاتمه: در نصایح استعمال و به موقع رسانیدن آن.

آغاز: سپاس بی قیاس لایق خالقی است که محبان آگاه و مخلصان درگاه را به اشاره بشارت اولئک هم المقربون بنوازد و به آرایش در خور قاهری است که طاغیان گمراه و بنده تباه را به آتش تقید یلعنهم الله بگدازد و کریمی که طلعت هر موجود از آثار اوست. سنایش کی شود یارا میسر*** چرا احصی ثنا گوید پیمبر

انجام: و از همه سرمایه جز نابود و ذخیره دربار ندارد پرده پوشی با همه بینائی کار دیده دوربین حقیقت گزین است. پرده های چشم خود بر خویش می پوشم که نیست XX عیب پوش مردمان جز دیده بینای من

چاپ: ضمن گنجینه بهارستان، علوم و فنون -3، فرسنامه -1 مسلسل 16، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، 1387 ش، با تصحیح سپیده کوتی

[دنا 605/2 (10 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 3805/5]

1. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 15

آغاز: برابر

خط نسخ، بی کا، تا: شعبان 1111ق؛ 26ص؛ قطع: ربعی [نشریه: 6-639]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2781

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 7-371]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18080 ض

بی کا، تا: قرن 13 [د.ث. مجلس]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 47/3

سرود خط: نسخ، کا: رضاقلی بن کربلایی اوجاق قلی، تا: با تاریخ 1240 ق (نشریه: 13-420)

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6280/1

خط: شکسته، بی کا، تا: 1257ق، جا: صحرای مال امیر بختیاری؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، 99ص (2-100)، وسط، قطع: خستی،

اندازه: 14×22 سم [ف: 19-258]

5. تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 30/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: رمضان 1258ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی روشن، یک لا لبه منگنه دار، ابعاد متن:

12×6/5، 156ص (1-156) اندازه: 11×17 سم [ف: 61]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3574/1-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 2-190]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10937/2

آغاز: برابر؛ انجام: پباشند خون بایستد و الله اعلم

خط: نستعلیق، بی کا، تا: غره رمضان 1266ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 39، 15 سطر، اندازه: 21×12 سم

[ف: 19-619]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18082

مؤلف در مقدمه نام خود را نیاورده و همین قدر گوید که در زمان اسکندر ذو القرنین در اسبان وی، وبا افتاد و ارسطاطالیس حکیم در آنجا حاضر بود و چون خبر طاعون به او رسید این کتاب را تصنیف کرد و به خدمت اسکندر فرستاد. به نظر این کتاب از روی کتاب دیگری که از زمان های قدیم رایج بوده است تألیف شده و شاید ترجمه باشد و سبک انشاء به قرن نهم می ماند.

[فهرستواره منزوی 3798/5]

ص: 348

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2163

آغاز: الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين؛ انجام: و اگر صحت یافت فنعم المراد انشاء الله تعالى. خط: تحریری متوسط، بی کا، تا: 1225ق؛ کاتب در آغاز نسخه نوشته: «کتاب بیطار نامه من تصانیف حکیم اعظم ارسطاطاليس رحمة الله عليه»؛ کاغذ: فرنگی آسمانی کلفت آهار مهره، جلد: میشن زرشکی پر رنگ داغ دار، 103ص، 10-11 سطر، اندازه: 18/5×23

سم [ف: 6-131]

• بیطاری اسب / حیوان شناسی / فارسی

baytārī-ye asb

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2831/4

بندی از بیطاری اسب؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 2 گ (82-83ر) [ف: 6-130]

• البیطرة / حیوان شناسی / عربی

al-baytara

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 195/124 ف

نسخه اصل: حمدیه ش 1447. با عنوان «باب»؛ بی کا، تا: با تاریخ 755ق؛ در هامش [فیلمهاف: 1-430]

• البیطرة / حیوان شناسی / عربی

al-baytara

در شناسایی و درمان اسبان و دیگر چهارپایان و در آغاز آمده که از منابع فارسی گرفته شده است.

آغاز: بسمله. عونک یا معین علی اتمام هذه الرسالة المنقولة عن كتب علماء فارس في ذكر علاجات الداب مع سائر الحيوانات من الإبل و البقرة و الغنم یسمونه بالبیطرة. صفة الدابة التي ایستین.

انجام: للداية الذي متوفیها و اذا رأیت انشاء فان دل علی شویها. و بالله التوفیق و المستعان، و علیه توکلی

[دنا 605/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5276/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 69 گ 8 (168-175ر)، 30 سطر (20×12) [ف: 16-96]

← بیطره ← فرسنامه

← بیطره ← اسب نامه

• بیطره / حیوان شناسی / فارسی

baytare

همانندی نامعلوم:

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2160/2

آغاز: فی علم البیطرة. بسملة. این مختصریست در علم بیطره یعنی علم بیماریهای چهارپایان و درین نه بیماری ستوران یاد خواهیم کرد؛ انجام: و افسوس این است: یاسا سما ... الا خسارا

در نه «فصل»؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 19 کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی ضربی زرکوب مقوایی، 3 گ (107-109ر)، 5 سطر (7×9)، اندازه: 9/5×14 سم [ف: 9-852]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 24/20-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Add. 27261؛ مختصر در علم بیطار؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9 [فیلمها ف: 1-402]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 254/5-فی

نسخه اصل: اوپورسیتته ش 1418؛ بی کا، تا: چهارشنبه 17 صفر 814ق؛ در هامش [فیلمها ف: 1-444]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 481/4

آغاز: سپاس و ستایش پادشاهی را سزاست ... و بعد این رساله‌های است مختصر در بیان محامد و دمایم و معالجات امراض اسب و این مشتمل است بر شش فصل. خط حاجی ابراهیم کندی

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد مومن، تا: شنبه ربیع الثانی 1216ق، جا: قریه رنگ سار گسکر گیلان در منزل حاج ابراهیم وزیر کاغذ: فستقی آبی، جلد: میشن لایی مشکی، 11 سطر [ف: 5-35]

5. تهران علوم پزشکی؛ شماره نسخه: 250/8

آغاز: در معالجات امراض چهار پایان انجام و باید آن رشته به قدر محکم باشد که در کشیدن گسیخته نشود و اگر اسب

گویا بندیست از کتابی و عنوان «باب چهارم در معالجه امراض باطنی، باب ششم در معالجه جوشش و خارش و سکنه، باب دوم در معالجه امراض ختن و سینه» هم دارد؛ خط: تحریری، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 12ص (415-426)، 19-21 سطر

(13/5 × 12/5)، اندازه: 16/5×21 سم [نشریه: 3-339]

← البیع ← احکام البیع

• البیع / فقه / عربی

“al-bay

حسینی نائینی، محمد بن محمد باقر، 1080؟ - 1140؟ قمری

(hoseynī nā'īnī, mohammad ebn-e mohammad bā'qer (1670-1728

تاریخ تألیف: شب 28 ربیع الاول 1128؛ محل تألیف: جعفر آباد

ص: 349

اصفهان رساله ای در تعارض حق مشتری و بایع، دارای دو «عین» و چهار «تنبيه». نام رساله مشخص نیست (شاید نام این رساله «عین التحقيق» باشد).

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3382/1

آغاز: غیره و قد علم بذلك أن حصر السببية لضرر البائع في نفسه كما في الروضة و المسالك مستدرک ضائع؛ انجام: إلى أن سقانا الله رحيق الحق من عين التحقيق و هदानا إلى الصدق المحقق بنور التوفيق خط: نستعليق، کا: مختاری، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی پارچه، 7گ (1-7)، اندازه: 17×21/5سم [ف: 9-158]

• بیع / فقه / فارسی

'bey

آباده ای، محمد جعفر بن محمد صفی، 1280 قمری

(abadell, mohammad jafar ebn-e mohammad safi (1864

رساله ای در مسائل بیع و تجارت، تحت عناوین «مسألة، مسألة» به شکل فتوایی و با اشاره مختصر به دلایل آورده است مؤلف شاگرد حجة الاسلام شفتی است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3846

آغاز: الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و الصلاة و السلام على خير خلقه محمد و آله اجمعين اما بعد غريق لجه معصيت و خاسر دنیا و آخرت ... عرض می نماید خدمت برادران ایمانی؛ انجام: و هم چنین شرط نشده باشد در حین عقد ایصال به مشتری و ظاهر این است که فرق نیست میان آن که ضمیمه متاع باشد یا نقد و میان آن که آن ضمیمه متحد باشد یا متعدد و میان آن که قصد بایع یا مشتری یا هر دو تعلق به ضمیمه فقط گرفته باشد یا به ابق و ضمیمه یا بلا قصد از هر دو خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، 72، 20 سطر، اندازه: 21←16سم [ف مخ: 1-296]

• البیع / فقه / عربی

al-bay

عرب خوانساری، محمود، ق 13 قمری

(arab xānsārī, mahmūd (- 19c

تاریخ تألیف: شنبه 28 ربیع الاول 1260ق

تقریرات درس فقه مرحوم حجت است.

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: 30

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم ... في البيع، مقدمة في تعريفه اعلم ان الاعلام (قدهم) قد ذكروا له

خط: نستعليق، كاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح [ف: 35]

• البيع / فقه / عربی

“al-bay

(gīlānī qazvīnī, ‘abd-ol-karīm (- 19c

گیلانی قزوینی، عبدالکریم، ق 13 قمری کتاب فقهی استدلالی متوسطی است با نقل اقوال بعضی از فقها با عناوین «مسئله مسئله». نام مؤلف از وقف نامه ای است که بر

فراز برگ اول فرزندش سید جمال الدین قزوینی نوشته است. احتمال می رود که قزوینی تمام یا بعضی از ابواب فقهی دیگر را نیز نوشته باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2045

آغاز: کتاب البيع و هو علی ما یستفاد من کلام کثیر من الفقهاء نقل عین مملوکه من شخص إلى غیره بعوض معین؛ انجام: و منها آن مالا مالیه له کحبة الحنطة أو شعیر أو نحو هما فالظاهر تعلق حق الاختصاص به.

خط: نسخ، كاتب = مؤلف، بی تا؛ وقف نامه کتاب به تاریخ پنجم شعبان 1309؛ مهر: «جمال الدین ابن عبد الکریم الرضوی» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکى بدون مقوا، 74 گ، 22 سطر، اندازه: 21 ← 17 سم [ف: 6-55]

• البيع = شرح شرایع الاسلام / فقه / عربی

al-bay’ = š.-u šarāyi’-il islām

نجم آبادی، حسن بن ابراهیم، ق 13 قمری

(najm-ābādī, hasan ebn-e ebrāhīm (- 19c

وابسته به شرایع الاسلام في مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (676602) گزارشی بر کتاب بیع «شرایع» (فصل دوم تجارت تا فصل پنجم در احکام) است.

[الذریعه 191/3]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8289

آغاز: الفصل الثاني مما مر عليه كتاب التجارة في عقد البيع و شروطه و آدابه؛ انجام: و منها ما نقل عن المجلس قدس روحه نام كتاب و مؤلف به استناد فهرست مختصر مجلس 642 ذكر شده است. به انضمام خلل الصلاة و فروع صوم؛ خط: تحریری، كاتب = مؤلف، تا: احتمالاً قرن 12-13؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 201گ، مختلف السطر، اندازه: 17×23سم [ف: 27/2-52]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 726

آغاز: بسملة. الحمد لله رب العالمين .. قال ره (الفصل الثاني) مما بني عليه كتاب التجارة (في عقد البيع و شروطه و آدابه. أما العقد

ص: 350

فهو اللفظ الدال على انشاء نقل الملك من مالك الى آخر بعوض معلوم... و يقوم مقام اللفظ الاشارة مع العذر) شرح هذا المقام يحتاج الى الكلام في جهات؛ انجام: (و اما القول في اقسام العيوب...) يعلم زواله سريعا... فلو فرض أن مقتضى خلقه شئى او ينتفع به مقدارا معلوما فتقصان منفعة فردمنه عن ذلك عليه سواء كان ذلك الأمر داخل او لأمر خارجى - هذا اخر ما وجد من تصنيف المرحوم... آقا حسن الطهراني النجم آبادى... وقد وقع الفراغ من نسخه و تنميقة ليلة الخميس لثمان بقين من جمادى الأولى ليلة تحويل الشمس الى الحمل في المشهد المشرف المرتضوى حامدا مصليا راجيا من الناظرين فيه أن يدعو الى بالخير من شهور سنة 1301. خط: نسخ، بى كا، تا: پنج شنبه (نوروز) 22 جمادى الأول 1301 ق، جا: نجف؛ فضل الله نوري كه نسخه را داشته بود در ار نوشته كه اين كتاب البيع» از آقا حسن طهرانى نجم آبادى مى باشد؛ كاغذ: فرنگى، جلد: تيماج سرخ ضربى مقوايى، 121 گ، 25 سطر (17×10)، اندازه: 22×12/5 سم [ف: 5-1938]

• البيع / فقه / عربى

al-bay

چابلقى بروجردى، رضا بن على محمد، - 1310 شمسى

(čābalaqlī borūjerdī, rezā ebn-e `alī mohammad (- 1931

کتابى در بيع و احكام مربوط به آن و مرتب شده در چند «فصل» با عناوين «قول»: الفصل الأول: له من بيان انواع التجارة و اقسامها و ما يتعلق بها، الفصل الثانى: و شرايط و آدابه العقد هو اللفظ الدال على نقل الملك من مالك الى آخر بعوض معلوم.

اراك؛ دهگان؛ شماره نسخه: 163

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على اشرف بريته محمد و آله الطيبة الطاهرين، القول في البيع و احكامه قال؛ انجام: الوكالة موقوف على بقاء الأذن و انه لا يبقى وكالة بعد ارتفاع الاذن بالعزل... جلد دوم؛ خط: نسخ خوش، كا: ميرزا احمد بديعى، تا: قرن 14؛ افتادگى: انجام؛ داراى تعليقاتى از كاتب، داراى نشان «بلاغ»؛ از كتاب هاى مرحوم ابراهيم دهگان؛ كاغذ: وزيرى، جلد: تيماج قهوه اى ضربى مجدول، 293، 18 سطر، قطع: وزيرى، اندازه: 23×15 سم [ف: 1-212]

• البيع = شرح شرايع الاسلام / فقه / عربى

al-bay' = š.-u šarāyi'-il islām

تهرانى نجفى، هادى بن محمد امين، - 1321 قمرى

(tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn (- 1903

وابسته به شرايع الاسلام في مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلى، جعفر بن حسن (602-676) شرح مبسوطى است بر كتاب بيع «شرايع الاسلام» كه ناتمام مانده است از آغاز كتاب البيع است تا مسئله مقبوض به عقد فاسد. دور نيست اين كتاب يکى از بخش هاى كتاب «ودائع النبوة» يا «ذخائر النبوة» مؤلف باشد. آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين و لعنة الله

على اعدائهم اجمعين ابد الأبدین و بعد فيقول المسكين المستكين محمد هادی ابن محمد امين حشرهما الله مع الأئمة المعصومين سلام الله عليهم أن هذه جملة مما خطر بالبال في كشف الغطا عما اشار اليه الاساطين قدس الله اسرارهم انجام: قال فما تريد من الرجل قال اريد كراتتي فقد حبسه على خمسة يوما فقال لي ما صنعت بالبعلة قلت رجعتة تسليما چاپ: تهران، سنگی، بی ناشر، 1320ق، وزیری، 1+167صص

[دنا 606/2، الذريعة 131/13؛ مشار عربي، ص 988]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1950/2

آغاز و انجام: برابر

كتاب التجارة؛ خط: شكسته نستعليق، بی كا، تا: قرن 13؛ كاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با عطف از تیماج قرمز، 79 صص (306-384)، 19 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 9-661]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2717/2

آغاز و انجام: برابر

تجارت؛ خط: نسخ، بی كا، تا: قرن 13 كاغذ: فرنگی سفید، جلد: مشکی تیماج، 201 صص (226-426)، 19 سطر، قطع: خشتی اندازه: 15×20 سم [ف: 9-38]

3. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 16/57-3047

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، كا: محمود بن اسماعیل اصفهانی، تا: قرن 13؛ مصحح: تملك: عبدالستار ایروانی؛ جلد: تیماج سرخ ضربی با ترنج با سر و جدول، 84 گ، 23-25 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف: 5-2600]

4. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 7744

آغاز: بسمله، في أمور الدنيا والدين انه خير معين ... و بعد فيقول المسكين؛ انجام: برابر مشتمل بر «الفصل الثاني في عقد البيع و شروطه و آدابه» از كتاب التجارة؛ خط: نسخ، بی كا، تا: قرن 14؛ كاغذ: شكري، جلد: تیماج عنابی ضربی مزین به ترنج و سرترنج، 62 گ، 24 سطر، اندازه: 10×21 سم [ف: 20-285]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9138/1

آغاز و انجام: برابر

ابواب المعاملات؛ خط: نسخ، كا: احمد حرائی عراقی، تا: شعبان 1315ق؛ مصحح، با علامت بلغ، محشی به امضای «منه دام ظلّه»؛

ابتدای نسخه مهر کتابخانه پیمان در خیابان خواجه نصیر در مراغه 1310؛ کاغذ: فرنگی شگری، جلد: میشن عنابی ضربی، با ترنج و سرترنج زرین مجدول، 69گ (3پ-71ر)، 25 سطر (11/5×21)،

ص: 351

اندازه: 20/6×31/9 سم [ف: 29/2-797]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14898/1

آغاز: بسمله، الفصل الثاني في ما بيني عليه كتاب التجارة في بيان العقد، هو البيع وشروطه وآدابه و اعلم ان العقد عبارة عن جعل الشيع اذا عقد؛ انجام: برابر خط: شكسته نستعليق، كا: حسن بن عباس آقا، تا: محرم 1315ق؛ مصحح، محشى؛ كاغذ: فرنگى، 75گ، 21 سطر، اندازه: 8/5×16/5 سم [ف: 37-536]

7. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2205/1

آغاز و انجام: برابر

بخش تجارة؛ خط: نسخ، كا: محمود بروجردى، تا: 1316ق؛ مصحح؛ جلد: تيماج سرخ با ترنج و با سر مجدول، 106گ، 19 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف مخ: 3-1215]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17276 ض

بى كا، بيتا [د.ث. مجلس]

9. خوى؛ نمازى؛ شماره نسخه: 278/1

آغاز: برابر؛ انجام: لمطلق الشروط يحتمل عدم صلوح الصلح يجعلها لما فيه من الاستقلال والحمد لله تعالى عز اسمه.

كتاب البيع؛ خط: نسخ، بى كا، بى تا، محشى از مؤلف به لفظ «منه ادام اله ظله»؛ واقف: ساجدى؛ جلد: تيماج سرخ ضربى با ترنج با سر، 21 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 140]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2753/2

آغاز: برابر؛ انجام: وقد روى الشيخ قدس سره في الصحيح عن ابى و لاد قال اكرتيت بغلا الى قصر بنى هبيرة ذاهبا و جائيا بكذا و كذا الخبر خط: نستعليق، بى كا، بى تا، كاغذ: فرنگى، جلد: مقوايى کنار و عطف آن چرم مشكى، 85ص (83-167)، 19 سطر، قطع: خشتى اندازه: 15/5×21/3 سم [ف: 9-138]

• البيع / فقه / عربى

'al-bay

تبريزى، صادق بن محمد، - 1351 قمرى

(tabrīzī, sādēq ebn-e mohammad (- 1933

گویا قطعه ای از کتاب باشد که در این نسخه آمده و مشتمل بر احکام شرائط عوضین و غرر می باشد و مخصوصا پیرامون نظریات شیخ مرتضی انصاری در کتاب مکاسب وی گفتگو می نماید.

مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 53/2

آغاز: ومن شرائط العوضین العلم بهما والمراد به حالة العوضین لا الشخصین

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 32 گ (39 پ - 70 ر)، اندازه: 15×21 سم [ف: 33]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1524/2

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 4-342]

• البیع / فقه / عربی

“al-bay

خوانساری نجفی، موسی بن محمد، - 1322 شمسی

(- 1943) (xānsārī-ye najafī, mūsā ben mohammad)

تقریرات بحث بیع قسمت خیارات استادش مرحوم نائینی را به رشته تحریر آورده است و مرحوم سید محمد حجت در صفحه اول کتاب به این مطلب اشاره کرده است.

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: 32

خط: نسخ، بی کا، بی تا، استکتاب سید محمد حجت؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: 36]

• بیع / فقه / عربی

bey

میلانی، محمد هادی، 1274-1353 شمسی

(1895-1974) (mlānī, mohammad hādī)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10198/1

کا: آیت الله میرزا فتاح شهیدی تبریزی، تا: 1354ق؛ مصحح و بسیار نفیس، مطالب قلم خوردگی دارد، برگها پراکنندگی دارد. [میراث شهاب: س ش 4-65]

خميني، مصطفى بن روح الله، 1309-1356 شمسي

(xomeynī, mostafā ebn-e rūh-ol-lāh (1930-1977

از جمله تألیفات فقهی مرحوم حاج آقا مصطفی خمینی، دوره‌های در فقه است که جلدهایی از آن به نام تحریرات في الفقه به چاپ رسیده است: 1. طهارت، 2. الواجبات في الصلاة، 3. الخلل في الصلاة، 4. الصوم، 5. كتاب البيع، از ابتداء تا مبحث تعاقب الايدى در دو جلد، 6. كتاب الخيارات، جلدهای سوم و چهارم. همچنین بخشی از كتاب البيع به عنوان ولاية الفقيه به چاپ رسیده است و المكاسب المحترمة و تتمه كتاب البيع و جلد اول و دوم از كتاب الخيارات از این دوره، مفقود شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1231 عكسی

آغاز: نسخه: ثالثها ما استظهره العلامة المحشي اليزدي (قدس سره) فقل أن الوجه في جواز رجوع السابق إلى اللاحق انه السبب في ضمانه؛ انجام: وقد تقرر في محله ان الحق هو المراجعة الى العام مطلقا فليتدبر جدا.

ص: 352

نسخه اصل: در کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی موجود است. در نسخه بخشی از کتاب البیع را در بر دارد و برخی از مباحث موجود در آن، چنین است: فی رجوع السابق إلى اللاحق، حول ما اذا رجعت العين قهقري الى اليد الأولى، حول بعض مسائل تعاقب الايادی، حول شبهات مسألة بيع المملوك مع ملك غيره، حول شبهة تخلف العقد عن القصد، حول اثبات عدم الفرق بين ما يملك و ما لا يملك، صور مسألة من باع نصف الدار، حول مقتضى القاعدة في ولاية الأب و الجد، حول مسألة ضمان الآباء و الأجداد، حول كيفية حكومة الاسلام و انحائها، حول المقدمة اللازمة لمسألة ولاية الفقيه، حول الأصل اللازم رعايته في مسألة ولاية الفقيه، حول عويصة في مسألة جعل الولاية العامة عقلا، حول الاخبار المستدل بها على ولاية الفقيه، حول الاخبار المستدل بها لحكومة الاسلام، حول التوقيع الرفيع و بعض الاخبار الاخر، حول الآيات المستدل بها لحكومة الاسلام، حول التوقيع الرفيع و بعض الاخبار الاخر، حول الآيات المستدل بها على حكومة الفقيه، حول اسناد بعض ما يستدل به على ولاية الفقيه، شبهة على الحكومة الاسلامية و حلها، ملخص البحث و ثمرة مسألة الولاية، حول مسألة مزاحمة فقيه لفقير آخر، حول وجه بطلان بيع ما لا يصح التکسب به شرعا، حول حقيقة البيع و ما يتوجه الى القوم، حول اقسام الارضين و احكامها، حول مالکية الامام الانفال و الأراضي الموات، حکم التصرف في العامرة و التملك بالحيازة، احياء الارض المعطلة و حکمه، حکم الأرض الخراجية و ... چنانکه گفتیم کتاب البیع ایشان که به همت مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، در سال 1376 ش، در دو جلد به چاپ رسیده، از ابتدای بیع تا بخشی از مبحث تعاقب الأیدی را در بردارد و در پایان آن آمده است: «هذا آخر ما عثرنا عليه مما سطره پراع العلامة المحقق الشهيد طاب ثراه» و در مقدمه تحریرات في الأصول مطرح شده که تتمه کتاب البیع مفقود است، این در حالی است که نسخه حاضر دقیقا ادامه بخش چاپ شده از کتاب البیع است و مباحث آن تا حکم اراضی خراجیه ادامه دارد. البته چنانکه آوردیم بحث ولایت فقیه از همین بخش، به صورت کتابی مستقل به چاپ رسیده است؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ متن خط خوردگی دارد، مطابق شماره گذاری مؤلف، این نسخه از صفحه 521 شروع و به صفحه 840 ختم می شود؛ 320ص، 13 سطر [عکسی ف: 3-526]

• البیع / فقه / عربی

al-bay

حسینی اصفهانی، حسین بن رضا، ق 14 قمری

(hoseynī esfahānī, hoseyn ebn-e rezā (- 20c

وابسته به: المکاسب = المتاجر؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (1281-1214)

مباحث استدلالی مفصل و پراکنده ای است از احکام بیع که بیشتر آنها ناتمام مانده است. پاره ای از این مباحث به عنوان حاشیه بر کتاب مکاسب شیخ مرتضی انصاری می باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5469/1

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... کتاب البیع و الکلام فيه يقع تارة في ماهيته و تارة في شرائطه خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: روز نوروز از ذیحجه 1320ق؛ جلد: مقوایی عطف

تیماج قهوه ای، 195گ (اپ-195پ)، مختلف السطر، اندازه: 17×21/5سم [ف: 14-254]

• البیع / فقه / عربی

'al-bay

خوئی، صادق، ق 14 قمری

(xl'i, sadeq - 20c)

تقریرات فقهی درس مرحوم سید محمد حجت (قد) است از ابتدای «بیع» تا «فی الانداز للظروف و تحقیق المطلب فی».

قم، حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: 29

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم ... کتاب البیع قد عرفه الاعلام (رضوان الله تعالى عليه) بتعريف كثيرة حيث عرفه بعض بأنه مبادلة مال بمال خط: نستعليق، کا: محمد تبریزی قراچه داغی، تا: 25 ربیع الاول 1360ق؛ مصحح، در صفحه چهلم تاریخ 5 شعبان 1357 مشهود است [ف: 35]

• البیع / فقه / عربی

al-bay

زنجانى، احمد بن محمد رضا، ق 14 قمری

(zanjānī, ahmad ebn-e mohammad rezā (- 20c)

تاریخ تألیف: 23 شعبان 1319ق تقریرات درس استادش میرزا عبد الله (هنگامی که استاد یک سال در زنجان اقامت داشت و به تدریس اشتغال می ورزید) است در معنی بیع و معاوضة یا عناوین «فائدة - قاعدة» و گویا تقریر یازده جلسه بحث استاد باشد و درسها ناتمام مانده است.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1490/1

آغاز: الحمد لله الذي أمرنا بالعلم والعمل الصالح .. وبعد الكلام في المتاجر، الملك عبارة عما يحصل من تبديل المال بالمال خط: نسخ و نستعليق، کا: احمد بن محمد رضا بن فرج الله زنجانى، تا: 1319-1344ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 22 گ (2پ - 23پ)، اندازه: 18×11 سم (ف: 4-332)

• البیع / فقه / عربی

(al-bay* (taqrīrāt-e sayyid muḥammad-e hojjat

فاضل همدانی، یحیی بن علی اکبر، ق 14 قمری

تقریرات درس فقه استادش مرحوم سید محمد حجت (قدس سره) است.

1. قم؛ حجت کوه کمری؛ شماره نسخه: 33

ظاهرة جلد اول کتاب البیع وی باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا [ف: 36]

2. قم؛ حجت کوه کمری؛ شماره نسخه: 49/2

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا [ف: 49]

3. قم؛ حجت کوه کمری؛ شماره نسخه: 31

جلد دوم و از بحث «شروط متعاقدين» تا بیع «مایملک وما لایملک»؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح [ف: 36]

• البیع / فقه / عربی

al-bay

غیر همانند:

1. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3525

آغاز: الفصل الثاني مما بني عليه التجارة في بيان عقد هو البيع و شروطه و آدابه و اعلم ان العقد؛ انجام: قال فما تريد من الرجل قال ارید کراسي فقد حبسه على خمسة عشر يوما

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ با خط خوردگی و اضافات؛ جلد: تیماج قرمز، 234، 9 سطر، اندازه: 21/5×15 سم
[محدث ارموی مخ: 3-1124]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1795

آغاز: في عقد البيع و آدابه، البیع لغة عبارة عن مبادلة مال بمال كما عن الفيومي في المصباح المنير؛ انجام: و آن اختل احد القيود لزمت و هل يدخلها خيار الشرط الأقرب ذلك و اما الكلام في العقود الجائزة فلايبعد.

فقه استدلالی مفصلی است از احکام بیع تا خیارات، ولی پاره ای از مباحث ناتمام و صفحه ها سفید مانده است. گویا این کتاب تقریرات درس شیخ مرتضی انصاری باشد، زیرا در برگ اول جمله «نظرت فيه» و مهر ایشان دیده می شود؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح، در صفحه اول خط شیخ انصاری دیده می شود؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 209 گ، مختلف السطر، اندازه: 15×18/5 سم

[ف: 5-181]

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي هدانا على المصالح و المفاسد الاصلاح امورنا في الدين و الاخرة و الصلاة على من أروشنا على الاعمال الصحيحة المورثة للتجارة النافعة و السعادة الأبدية و على آله اهل الشرف و الكرام. كتاب البيع و اعلم ان المسائل المبحوث؛ انجام: و الاجماع المحكية عن جماعة من الماهرين المتقنين و الحمد لله اولاً و آخراً و انه لا اله الا الله اللهم بحق من حقه عليك عظيم ان تغفر الخطاء و التقصير وان تجعله ذخيرة لمؤلفه الفقر و نصيبه فيما سياتى فانك خير معين و نصير و صلى الله على محمد و آله الطاهرين.

البيع و لواحقه. بعد از مؤلف رياض است چه او از رياض نقل قول می کند؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، بی تا؛ با حواشی زیادی به خط مؤلف و قلم زدگی در کتاب، دو صفحه اخير درباره اراضی موات؛ کاغذ: نستعلیق شکسته، جلد: مقوایی ته چرم، 439گ، 21 سطر (18/5 × 11/5)، اندازه: 12/5 × 16/5 سم [نشریه: 7-788]

4. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 59/6

فياض شرحی است تحت عنوان «قوله»؛ بی کا، تا: 18 ذيقعه 1090ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج مشکى، اندازه: 12×18 سم [ف: 194]

5. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2299/1

آغاز: الحمد لله ... اما بعد فقد التمس مني قرة الناظر و سرور الخاطر ... السيد هادی ان اكتب رسالة مشتملة على بيان احكام البيع لتمييز صحيحه من فاسده و لازمه من جايزه ... و رتبها على مقامات الأول، في عقد البيع؛ انجام: رابعها: لا يسقط خيار الرد بالتصرف في الثمن قطعة لا ابتناء الخيار على التصرف في الثمن و ثبوت الرد له في المدة المعينه اذا رده او رد مثله

در احكام بيع و متاجر که به صورت استدلالی و به خواهش سیدهادی تألیف و تنظیم شده است. تا پایان بحث خيار (مقام هجدهم) را دربردارد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و با سر و مجدول گرهی، 18گ، 23 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف مخ: 1-296]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3861/3

آغاز: كتاب البيع و هو في الأصل، كما في المصباح مبادله مال بمال؛ انجام: البحث الثاني في المعاطات في الايقاعات و الحق عدم جريانه لوجوه مذكوره في كتب القوم

تقرير یکی از شاگردان شیخ مرتضی انصاری است که بخشی از آن به دستور مؤلف جداگانه نوشته شده است و باقی را خود مؤلف با خط بد خود نوشته است. در حاشیه برگ 100 پ نوشته شده است: «و شیخنا المرتضی»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا، رویه تیماج مشکى، در میان ترنج با دو نیم ترنج بالا و پائین کناره گل و بوته منگنه ضربی، 8گ (139 - 46پ)، 18 سطر چلیپا (7/5 × 14)، اندازه:

15×21 سم [ف: 17-97]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10993/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: رقی (میراث شهاب: س وش 2-34)

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10993/5

القول فیما یدخل فی البیع؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: رقی [میراث شهاب: س وش 2-34]

9. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 504/1

ص: 354

بی کا، تا: 1292ق؛ قطع: وزیری [ف: 282]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13487

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب البیع فلیعلم أولاً أن الفقهاء قد قسموا الفقه الى عبادات و غیر عبادات ثم العبادات قد یفسر بما یتوقف صحتها علی قصد القرية؛ انجام: مما یتكون فی نظر العرف من الآلات المتعارفة لانشاء المعنی العقدی به

در این کتاب به آراء بزرگانی چون شیخ طوسی، شهیدین، محقق کرکی، شیخ جعفر کاشف الغطاء، شیخ مرتضی، صاحب جواهر، سیدنا الاستاد و شیخ الاستاد استناد می نماید. منظور از دو نفر اخیر احتمالاً مرحوم سید کاظم یزدی و آخوند خراسانی (رحمه الله) باشند؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، عطف و گوشه میشن زرشکی، 72، 18 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف: 21/1-198]

11. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 31/90 - 6210/2

آغاز: بسمله و به نستعین و نتوسل بمحمد و آله ... و هو یشتمل علی مقدمة و مسائل فی تعریف البیع اعلم ان العقد بحسب اللغة جعل الشی ذی عقدة و عقد الجعل جعله كذلك؛ انجام: بحسب اللغة بل غرضه تفسیر المعاطات المتداولة فی ایدي الناس الذین یعتقدون كونها بیعة و قال تمت.

احتمالاً- بخشی از «ودایع النبوة» ملا هادی طهرانی است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ مجدول با ترنج و سرترنج، 28گ، 19 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 2-658]

12. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 31/44 - 6164/1

آغاز: بسمله فی بیان عقد البیع و شرائطه و آدابه و فیہ ثلاثة أقوال الأول فی عقد البیع الذی لیس المراد به ههنا معناه المصدري الذی هو؛ انجام: أحدها فی ثمن رقبتهای مع اعسار مولاها ... ثانیها اذا خبت علی غیر مولاها. الی هنا وجد من شرحها بخطه ثم جف قلمه فاغفر اللهم له و احشره مع محمد و آله الاخبار علیه و علیهم صلوات الله الملك الجبار.

شرح مزجی است بر متنی در فقه امامیه، به صورت استدلالی و با نقل ادله و اقوال و بررسی آنها، این شرح ناقص مانده و ناسخ در پایان آورد است: «الی هنا وجد من شرحها بخطه ثم جف قلمه»؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی، 43گ، 19 سطر، اندازه:

17×21 سم [ف: 2-658]

13. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9248/2

آغاز: مسألة. اذا تعدد سبب الناقل للعین و المنفعة مدة معينة؛ انجام: و حققناه بین الاسباب فاضبط و اغتتم.

من تحریرات میرزا علی رضا در بیع - در حاشیه - (22 ص) تاریخ تحریر 1276ق؛ خط: نسخ، کا: عبدالوهاب تربتی، تا: 1253ق؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج مشکئی، 22، 21 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 20-208]

14. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: 31/2

آغاز: قاعدة اعلم أن كون المملوكية شرط في المبيع بلا خلاف فيه و عليه الاجماع؛ انجام: من جانب ذلك الباقي القاعده في المجلس باختیاره. گویا شرح یا حاشیه ای باشد بر یکی از متون فقهی، عنوان در هامش چنین است «في بيان صحة بيع بيوت مكة» و در متن آمده:

قوله وفي بيوت مكة تردد و المروى المنع اختلف كلمات الاصحاب في صحة بيع بيوت مكة؛ خط: نسخ، بی کا، بی تاب کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی، 66 گ، 23 سطر (9×15)، قطع: خشتی، اندازه: 15×21 سم [رشت و همدان: فی: 1781]

15. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18467

کتاب البيع و...؛ بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 143 گ، اندازه:

17/2 × 21/5 سم [رایانه]

16. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 9861/1

آغاز: الحمد لله رب العالمين الصلوة والسلام على خير خلقه محمد ... اما بعد فاعلم أن تحقيق الكلام في تنقيح ما هو المرام و المقصود في كتاب البيع؛ انجام: و الودیعة و العین المستاجر و الشیء الغایب و المغصوب اذا كان البایع قادرا على انتزاعه فما لا يظهر له مانع مع وجود ... في المقام تأمل جدا.

تقریرات؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ اندازه: 17×22 سم [رشت و همدان: ف: 1581]

• **بیع / فقه / فارسی**

“bey

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1819/7

تکه ای است در بیع؛ خط: نسخ، بی کا، تا: شوال 1342 ق [ف: 5-374]

• **بی عاران پاریس (ترجمه) / داستان / فارسی**

(t .bī-ārān-e pārls)

ترجمه ای به است از رمان «بی عاران پاریس» یوسفون دو ترای است. [الذریعة 194/3؛ مشار فارسی 561/1]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3864

آغاز: پس از آن که کنت دو مرانژی در زیر زمین قصر روشن نوار محبوس گردید و یک روز تمام با دهان روزه دار سرتاسر آن ظلمتکده هولناک بسر برد؛ انجام: شهود قرار گذاشتند که فاصله بین دو حریف رزم آزماسی قدم باشد و در پیش آمدن چند قدم نیز آزاد باشند به

اشاره و اجازه رئیس شهود آقای دو گسکین دو قدم جلو آمده وسط دو ابروی باکسیم را نشان کرده آتش داد خط: نستعلیق، بی کا، بی تا،
جلد: مقوا، 56گ، 19 سطر، اندازه: 22×17سم [ف مخ: 1-402]

• البیع بشرط الخيار / فقه / عربی

ص: 355

تکابنی، محمد بن سلیمان، 1234-1302 قمری

(tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819-1885

تاریخ تألیف: 7 ربیع الثانی 1283ق؛ محل تألیف: تهران

رساله استدلالی است، در این که اگر فروشنده ای شرط خیار نماید تا مدت معینی در حالی که خریدار در آن مدت مقداری از قیمت فروخته شده را برگرداند، آیا این شرط صحیح است یا فاسد؟

آغاز: نحمد الله و نشهد ان لا اله الا هو و ان خاتم السفراء محمد بن عبدالله حبیبه و نجیبه و صفیه و نصلی و نسلم علی ذلك السفیر.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1013/2 و عکسی 2536/2

آغاز: برابر؛ انجام: هذا آخر الكلام فيما يتعلق بالمرام كتبها علی وجه الاستعجال مع كسالة البال و اغتشاش الحال.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 6 گ (هر - 10ر)، اندازه: 13/5

× 21/5 سم [ف: 3-236] و [عکسی ف: 7-128]

• البیع بشرط الخیار / فقه / عربی

al-bay bi-sart-il xiyar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2/11310

آغاز: بسملة الحمد لله و الصلوة علیهم محمد و آله اللهم اهدنا لما اختلف فيه من الحق؛ انجام: و عدم التصلع من اصوله ولا حول و لا قوة و ههنا نجس عنان البراعة حامدين لله مصلين علی رسوله

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 10؛ اهدایی: کتابخانه آیت الله شیخ محمد صالح علامه حائری، تیر 1351؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج مشکلی، 15 سطر (6/5×11)، قطع: خستی، اندازه: 11×17 سم [رایانه]

• بیعة الافاخم = شرح عهدنامه مالک اشتر / شرح حدیث / فارسی

bey'at-ol afāxem = Š.-e ahd-nāme-ye mālek-e aŠtar

رشتی، علی بن محمد، ق 13 قمری

(raŠtī, 'alī ebn-e mohammad (- 19c

وابسته به عهد نامه مالک اشتر؛ منسوب به علی بن ابی طالب (علیه السلام)، امام اول

(40-)

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار و برای محمد میرزا شاه والی رشت تاریخ تألیف: 1234 ق [مطابق «بیان عهد امیر کل تمام شده»] شرح مفصلی است بر عهدنامه حضرت علی

(علیه السلام) به مالک اشتر. آغاز: حمد و شکر و مدح بی قیاسی که شاهباز بلند پرواز عقول عالیه ... اما بعد چون حکمت بالغه الوهیت و غایت موهبت ربوبیت اقتضای افاضه جود

انجام: علیهم صلوات المصلین ابدالآبدین و اذ قد بلغ الکلام الی الله و الهیم فلا معدل و لامتجاوز فلنقطع الکلام علیه حامدین و مصلین و مسلمین قد تمت ... دست افتاده گیر

[دنا 609/2؛ نسخه های منزوی 1551/2؛ فهرستواره منزوی 346/6 نام مؤلف علی فرزند میرزا احمد]

1. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 230 رف

آغاز: برابر؛ انجام: لا براز ملابسة و مخالطه ارباب ظلمت و اهل حجابست و در آن انعکاس ظلمت فی الجملة بر حدود حقیقت نازله عابد.

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13، جا: طهران؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز مقوایی، 414گ، 18 سطر (9/5×17/5)، اندازه: 16×25 سم [ف: 1-236]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13542

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد باقر اصفهانی، تا: پنج شنبه 12 جمادی الثانی 1227ق؛ مصحح، محشی به امضاء «منه عفی عنها»؛ جلد: روغنی زمینه مشکی ترنج با سر با نقش گل و پرند و زمینه زرین، جدول زرین، 395گ، 17 سطر، اندازه: 18×29 سم [ف: 37-39]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 137 سرود

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن حاج محمد خلیل استر آبادی، تا: 1239ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره نخودی، جلد: تیماج مشکی، قطع: رحلی [نشریه: 13-443]

• بیعت نامه / عرفان و تصوف / فارسی

bey-at-nāme

نعمة الله ولي، نعمة الله بن عبد الله، 730؟-834 قمری

(ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330-1431

[دنا 2/609؛ فهرستواره منزوی 161/7]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 149/26

خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن 12؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، اص (165)، 20 سطر (7×13)، اندازه: 11×18 سم [سنا:
ف: 1-75]

• البیع الخیاری / فقه / عربی

al-bay-ul xiyārī

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1290/17

بی ک، بی تا؛ 15 گ، اندازه: 14×21 سم [ف: 3-76]

ص: 356

• بیع شرطی پس از زمان خیار / فقه / فارسی

bey'-e Šartī pas az zamān-e xiyār

زواره ای اصفهانی، حسین بن مرتضی، ق 13 قمری

(zavvāre-ī esfahānī, hoseyn ebn-e morteza (- 19c

تاریخ تألیف: 20 ذیقعدہ 1270 ق پاسخ استدلالی است در سه «مقام» همراه با نقل بعضی از گفته های فقها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10855/2

آغاز: الحمد لله الذي جعل الحكومة لخيار العباد ... سوال هر گاه زید ملکی یا خانه را بعمر و بفروشد بمبايعه شرطیه؛ انجام و تم بفکری
الناقص مع قلة الاسباب و الصلاة و السلام على محمد و آله الانجاب

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 3 گ (9-12 پ)، اندازه: 11/5×19 سم [ف: 27-
[270

• البيع الفضولی / فقه / عربی

al-bay-ul fudull

آقامحمد علی کرمانشاهی، 1144-1216 قمری

(āqā-mohammad 'alī kermānšāhī (1732-1802

رساله فقهی و استدلالی است در بیع فضولی در دو «فصل»: 1. در بحث از اصل مسئله؛ 2. در فروع متعلقه به بیع فضولی.

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على اشرف الأنبياء و المرسلين و عترته الغر الميامين و بعد فهذه الرسالة عويصة
تتعلق بمسئلة البيع الفضولى افردها بالذکر لکثرة ما فيها من الفروع الغامضة و عظیم ما يترتب عليها من الأحكام المعضلة و قد بسطت
الكلام في استدلال فيها اثباتا و نفيها بما لا مزيد عليه و قد خلت مصنفتا أصحابنا رضوان الله عليهم ... من معظمها

1. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 19299/2

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن میرزا احمد اصفهانی مشهور به عقدائی، تا: دوشنبه 17 شعبان 1273 ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد:
تیماج عنابی ضربی، 31 گ، 21 سطر (8/5×13/5)، اندازه: 15×20/5 سم [ف: 2-366]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3192/3

آغاز: برابر؛ انجام: و بیعه الا خیر یدل علی عدم الرضا بالاول فتدبر، هذا آخر ما أوردناه من مسائل الفضولی

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 42 گ (234-275ر)، 18 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 8-414]

• البیع الفضولی / فقه / عربی

al-bay'ul fudūī

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، 1151-1231 قمری

(mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739-1816

رساله مختصر و کوتاهی است در بیع فضولی دارای چند «مقصد» و «مطلب». چاپ: دارالخلافة طهران، سنگی، بی ناشر، 1319ق، رحلی، 23ص (جوامع الرسائل: صص 538-560) ریحانة الأدب: 71/6 [

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13238/5

آغاز: الفصل الثاني في البيع وفيه مقاصد الأول في حقيقته و شرائطه وفيه مطالب، الاول البيع، هو النقل المعهود لا خصوص الايجاب و القبول؛ انجام: و لا-كنهم اشترطوا في ذلك شرطين اولهما عدم علمه بالقيمة حين البيع سواء تمكن من معرفتها بالتوفيق أم لا وسواء كان البائع ايضا جاهلا به او عالما.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، 15 گ (154-168 پ)، 29 سطر، اندازه: 10/5 × 15/5 سم [ف: 33-452]

2. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 646/20

خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه جمادی الثاني 1214ق؛ 22 ص (540-519)، قطع: ربعی رشت و همدان: ف: 1427 [

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9290/1

آغاز: سؤال هل يصح بيع الفضولی ام لا ... جواب استقصاء الكلام في هذا المرام لا يسعه المجال لكن نذكر كثيرة من أحكام الفضولی؛ انجام: و هو في الحقيقة في قوة وصية جديدة إلى كل لفظ دل عليه و الامضاء من جهتها و لا ينحصر في لفظ مخصوص و هو كما ذكره. خط: نسخ، کا: محمد حسن پودنی سمیرمی، تا: از عصر مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، 29 گ (پ-29 پ)، 21 سطر، اندازه: 21/5 × 5 سم [ف: 24-75]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9305/1

خط: نسخ، بی کا، تا: از عصر مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، 26 گ (پ-26 ر)، 21 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 24-99]

al-bay'-ul fudūlī

عسکری، محمد حسن بن هدایت الله، 1211-1280 قمری

(askarī, mohammad hasan ebn-e hedāyat-ol-lāh (1797 1864'

به دستور: حجة الاسلام رشتی

از سید میرزا عسکری، محمد حسن بن میرزا هدایت الله بن میرزا

ص: 357

محمد مهدي شهيد حسيني مشهدي.

آغاز: بسمله حمدله وبعد فيقول الفقير الى ربه الغني ابن هداية الله الحسيني محمد حسن المدعو بالعسكري ان هذه رسالة في آن الفعل يكفي في اللفظ في اجازة البيع الفضولي ام لا وهذه ما وعدنا ها في اول رسالة قراءة خلف الامام التي التمس منى بهما السيد السند و المآثر و المفآخر مولينا حاجى سيد محمد باقر مدظله و كثيرا ما احببت ان احزر مسألة بيع المعاطاة و الفضولى اولاً و احزر هذه ثانيا لكثرة الارتباط بينها و بينهما لكن لما طال الزمان في تأخير ما التمس منى بسبب العوائق التي حررتها في رسالة قراءة خلف الامام لا ينبغي ان اشتغل الى تحرير هما فيزداد طولاً إلى طول.

.. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه: 158/2

كان محمود بن حسين هروى، تا: يك شنبه 28 شوال 1260ق، جا: مشهد [نشریه: 6-349] 2. مشهد؛ الهيات؛ شماره نسخه: 23687/2

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، كان عبد المطلب، تا: محرم 1261ق، جا: مشهد مقدس؛ كاغد: فرنگی؛ جلد: تیماج قهوه ای لایه ای، 14گ (64-77)، 17 سطر (8/5×14/5)، اندازه: 14×21سم [ف: 3-973]

• البيع الفضولی / فقه / عربی

al-bay-ul fudālī

قمی، محمد صادق، ق 13 قمری

(qomī, mohammad sādēq (- 19c

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6745/13 - 34/115

آغاز: بحث الفضولی مفتاح لابد في كل من البایع او المشتري أن يكون مالكا او ولي اجبارية كالاب و الجد له او اختياري) كالوصى و الوكيل و المأذون؛ انجام: و يمكن الجواب عنه اولاً بضعف السند مع عدم الجابر له كيف و الاجماع كما سمعت على خلافه اذ لم اظفر في جواز الرجوع الى الفضولي في غير ما حصل في مقابله نفع للمشتري غير المستدل المزبور

خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: 1261ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با حواشی «منه»؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، 10گ، 24 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 2-659]

• البيع الفضولی / فقه / عربی

al-bay-ul fudull

بروجردی، محمد رحیم بن محمد، 1309 قمری

(borūjerdī, mohammad rahīm ebn-e mohammad) (- 1892)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5849

آغاز: پس از خطبه: أما بعد فقد التمسنى بعض اعاظم اصحابى في تصنيفي رسالة مبسوطه في بيع الفضولى و كان ذلك عند قرائته مع جماعة من الفضلاء عندى تلك المسئلة؛ انجام: و استفادة ذلك من كلام ابن عباس لا يخلو عن نظر بل منع خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا، افتادگی: انجام؛ واقف: منتجب الدین رحیمی، 1317ش؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، 12 گ، 22 سطر، اندازه: 17/5×21 سم [ف: 5-497]

• البیع المعاطات / فقه / عربی

al-bay-ul mu'atat

رضوی، محمد علی بن صادق، 1239-1311 قمری

(razavī, mohammad 'alī ebn-e sādeq) (1824-1894)

آغاز: بسمله، بیع المعاطات قد اختلف الاصحاب في المعاطات بقصد البیع فقال بعضهم انه بیع صحیح.

مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 6739

آغاز: برابر؛ انجام: و علی هذا لاثمرة للنزاع في انها بیع جایز و اباحة محضه.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام کاغذ: شکری،

جلد: مقوا با روکش پارچه، 49 گ، 23 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 20-65] و [ف: 5-497]

• بیع نامه / اسناد / فارسی

bey' nāme

غیر همانند:

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8890/3

چند نمونه بیع نامه؛ بی کا، تا: قرن 9، کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میسن قهوه ای، با ترنج و سرترنج زیتونی، مجدول گرهی، آگ (7ر-

7پ)، ابعاد متن: 17/5 × 10/5 ، اندازه: 23/3614/6 سم [ف: 1/29-244]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8903/2

مورخ 10 محرم 1256 ق برای خرید چهار راس اسب مادیان با قلون و یک عدد قنلج؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 10 محرم 1256 ق؛ مهر: «الواثق الله الغنی عبده نقی 124» (مستطیل)؛ کاغذ: فرنگی نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی ساده یک لا، اص (8)، اندازه: $14/3 \times 20/1$ سم [ف: 29/1-272]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8968/42

مربوط به خرید و فروش مزرعه خانیه در آشتیان از توابع دارالمؤمنین قم در 1255 ق؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: اوایل قرن 14؛ کاغذ: نخودی فرنگی و فستقی، جلد: چرم قهوه ای ضربی با ترنج منقش به گل و مرغ؛ اص (373)، اندازه:

ص: 358

• **بیع نامه فروش قریه برزدجرد قهپایه / اسناد / فارسی و عربی**

bey'-nāme-ye forūš-e qarye-ye barazdjerd-e qohpāye

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11743

خریدار: مولی عبدالوهاب بن عالیجناب. فروشنده: مولی عبدالصمد زاهدی؛ خط: نسخ، کا: شیخ علی بن اشرف بن شیخ علی، تا: 5 ذیحجه 897ق؛ آگ، اندازه: 16×93سم [ف: 59-34]

• **بیع نامه معاملات روستای آشنا خور / اسناد / فارسی**

bey' name mo'āmelāt-e rūstāye āšenā xor

1. تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 73

آغاز: آغاز: بسمله - منظور از نگارش این اوراق شرح معاملات قریه آشنا خور؛ انجام پایان کتاب: کتبه العبد المحقیر الجانی ... فی الخامس من شهر شعبان المعظم من شهر سنة ثمان و سبعین و ما تین بعد الف.

در این نسخه شرح انتقالات شرعی این املاک آمده و از صفحه 1 تا اوایل صفحه 15 شرح معاملات و بعد از اوایل صفحه 15 تا 30 محاسبات قریه مزبور با اعداد سیاقی ثبت شده است همچنین در سه صفحه پایان کتاب سه شخص: آخوند ملا زین العابدین و آقا میرزا محمدرضا و سومی با مهر ابوالقاسم، صحت این معاملات را تصدیق کرده اند؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: 1278ق؛ بخش محاسبات به خط سیاق، با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج تریاکی روشن، یک لایی، 33ص، 8 سطر (9/5×16/5)، اندازه: 14/5×22 سم [ف: 114]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3585-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 2-191]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11302

آغاز: منظور از نگارش این اوراق، شرح معاملات قریه آشنا خور، من قری و بلوک سر لک بختیاری است؛ انجام: و قبالات آنها در نهایت اعتبار و صحت است و حقیر هم مهر نموده ام و صورت آنها در همین کتابخانه ثبت است

شرح مسیر توارث و معامله روستای «آشنا خور» از روستاهای سر لک بختیاری که به تایید تنی چند از شخصیت های وقت رسیده است؛ خط: شکسته و سیاق، بی کا، تا: 5 شعبان 1278ق؛ مجدول دارای کمند، چند تقریظ از: آخوند ملا زین العابدین گلپایگانی، میرزا محمد رضا گلپایگانی، میرزا ابوالقاسم گلپایگانی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج شکلاتی یک لا، 16گ، 12 سطر (8×15)، اندازه: 20/5813 سم [ف: 457-28]

همدانی، رضا بن محمد هادی، 1241-1322 قمری

(hamadānī, rezā ebn-e mohammad hādī (1826-1904

تقریرات بیع مرحوم آیت الله میرزا محمد حسن شیرازی (1312 ق) است که از سوی مرحوم آیت الله حاج آقا رضا همدانی، مؤلف مصباح الفقیه تحریر شده است.

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمین ... کتاب البیع قبل الشروع فی المقصود لابد من بیان معنی البیع و انه هل للشارع او المتشرعه فی اصطلاح خاص ... فنقول الظاهر انه مستعمل عند الشارع و المتشرعه فی معناء العرفی و لا اصطلاح لهما فی

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14928/4

آغاز: بسملة، الکلام فی شروط المتعاقدين منها البلوغ و اعتباره فی صحة العقد، مما لا اشکال فیہ بل لا خلاف، كما صرح به بعضهم فیبطل بیع الصبی و سایر عقود؛ انجام: و توهم جریان استصحاب الجواز فی صورة الشک، مدفوع بعدم احراز موضوع المستصحب، الاحتمال اختصاصه بالصورة المذكورة، كما لا یخفی ... ناتمام.

بخش اندکی از آن است؛ خط شکسته نستعلیق، کا: عبدالکریم بن مهدی گزی اصفهانی، تا: اواخر قرن 13، جان نجف اشرف؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ؛ فرنگی، جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته، 14 گ (1376-389)، 20 سطر، اندازه: 15/5×21

سم [ف: 37-580]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15228

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [مختصر ف: 298]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15194

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 13 و قرن 14 [مختصر ف: 194]

4. مشهد، رضوی؛ شماره نسخه: 8855

آغاز: برابر؛ انجام: ولكن المسألة بعد محتاجة إلى مزيد تأمل فليتأمل.

از ابتدای کتاب بیع تا انتهای مبحث خیارات؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ واقف: آقای حاج قطب المحدثین، بهمن 1338؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن زرشکی، 210 گ، 19 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف: 20-168]

آغاز: برابر؛ انجام: ثم ان جعل التصرف في البيع ايضا كاشفا عن الرضاء بالمعيوب لا يخلو عن نظر و لو لبعد العلم بالعيب ايضا لو لم يعلم عدم جواز الارش فتامل انشاء الله تعالى. كاتبه عبد المجيد الحسينى.

ترتيب مطالب كتاب از اين قرار است: تعريف بيع، معاطات، لزوم تقدم ايجاب، لزوم تنجيز در عقد، قاعده ضمان، الكلام في شروط المتعاقدين، عقد فضولى (كه بسيار مفصل است) .. خيارات تا خيار عيب؛ خط: نسخ، كا: سيد محمد طباطبائى و عبد المجيد

حسینی، بی تا، دارای حواشی مؤلف که کاتب در بسیاری از موارد آن را در متن داخل کرده و خود این کار را توضیح داده است، چند برگ از اوایل کتاب به قلم سید محمد طباطبائی (پدر اهداء کننده مجموعه است و او خود در ذیل صفحه 158 می نویسد: «و الحمد لله كما هو اهله و مستحقه... فرغ من تسويده العبد... محمد بن صادق الحسيني الطباطبائي في بلدة سامراء... 28 شعبان 1390 و النسخة المنقول عنها كان غير مقرو غلطا اسئل الاغماض من الناظرين و الاستغفار لي و لوالدي و لمن يتعلق بي»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، 244گ (59ر - 302)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 21/5 × 14/5 سم

[ف: 22-157]

• البیع و الخيارات / فقه / عربی

al-bay' wa-l xiyārāt

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: 34

و نیز در آخر کتاب مزارعه و کتاب قضاء و حدود و شهادت بتاریخ اول رجب 1333 مکتوب است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 22 صفر 1334ق؛ در چند برگ آخر بحث منجزات مریض به خط مرحوم سید محمد حجت ناقص آمده، در صفحه اول مرحوم حجت چنین تعبیر کرده اند: بیع و الخيارات من مصنفات بعض الأجلاء و در همان صفحه توضیحاتی از مرحوم سید حسن حجت درباره کتاب و مؤلف آن مشهود است، محشی، و نیز در آخر کتاب مزارعه و کتاب قضاء و حدود و شهادت به تاریخ اول

رجب 1333 مکتوب است [ف: 37]

• البیع و الرهن / فقه / عربی

al-bay wa-r rahn

شرح کتابی است با عناوین «قوله اقول» و پاره ای از مباحث با عنوان شرح نیست. قطعه هایی از این کتاب ناتمام مانده و در نسخه با کلمه «ساقط» بدین نکته اشاره شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7938/2

آغاز: الحمد لله رب العالمين... كتاب البيع قبل الشروع في المقصود لابد من بيان معنى البيع

خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه 22 شوال، جلد: تیماج قهوه ای، 136گ (10ر 145)، اندازه: 21×31 سم [ف: 20-278]

• البیع و القضاء / فقه / عربی

al-bay waal qada

تاریخ تألیف: 17 جمادی الاول 1389ق دو بحث استدلالی است در تعریف و بعضی مسائل بیع، قضاء.

قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 89

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 17 جمادی الاول 1389ق؛ 22گ، مختلف السطر، اندازه: 18×22سم [ف: 73]

• بیع الوقف / فقه / عربی

bay'-ul waqf

قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، 1208-21126 قمری

(qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714 1794

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 789/2

آغاز: الحمد لله الذي وقف عقول العقلاء عن معرفة حقيقة ذاته و كماله و حبس احلام الازكيا، عن نيل حقائق صفات جلاله و جهاله؛
انجام: و على القول الآخر فلاريب في حجرة فيحمل على عدم تحصيل الاذن من سيده و الله تعالى يعلم حقائق الاحكام و حججه عليهم
السلام. خط: نسخ، كا: محمد شفيع بن عبد الحميد حسيني، بي تا؛ مصحح 15گی (14پ-28ر)، اندازه: 15×21سم [ف: 3-590]

• بیع الوقف / اصول فقه / عربی

bay'-ul waqf

صافی گلپایگانی، محمد جواد بن عباس، -1378 قمری

(safi golpaygani, mohammad javad ebn-e abbas (1959

رساله ای است در جواز بیع وقف و عدم جواز آن با استفاده از دروس و اقوال اساتیدش و ذکر اموری چند در مقدمه و پارهای از روایات.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1011/7

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... في بيع الوقف و قبل الشروع في اصل المقصود ينبغي تمهيد امور الاول انه لا اشكال في أن مقتضى
الأصل عدم جواز بيع الوقف؛ نسخه اصل کتابخانه شیخ لطف الله صافی قم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ 1315ق، 23
ص (175-197) [عکسی ف: 3-263]

• بیع الوقف / اصول فقه / عربی

bay-ul waqf

صافی گلپایگانی، ابو القاسم بن عباس، ق 14 قمری

تاریخ تألیف: 28 جمادی الثانی 1317ق رساله ای است در جواز بیع وقف و عدم آن و بررسی اقوال در مسأله و آوردن نظرات اساتیدش در این بحث با اشاره به ادله هر یک ورد و ایراد بسیار.

ص: 360

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1014/1

آغاز: فی بیع الوقف اختلفوا فی انه هل يجوز بیع الوقف ام لا علی اقوال یرتقی الی اربعین قولاً و عد بعضهم الاقوال فی المسألة اثنی عشر قوه نسخه اصل: شیخ لطف الله صافی - قم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14، 51 ص (1-51) [عکسی ف: 3-266]

• البیوقنیة فی مصطلح الحدیث / شعر، درایه، حدیث / عربی

al-biyqūniyya fi mustalah-il ḥadīth

بیقونی، طه بن محمد، - 1080 قمری

(beyqūnī, tāhā ebn-e mohammad (- 1670

منظومه ای است در 34 بیت در مصطلحات علم حدیث. آغاز: ابدا بالحمد مصلیا علی *** محمد خیر نبی ارسلنا / و ذی من اقسام الحدیث عده *** وکل واحد اتی وحده انجام: و قد أتت کالجوهر المکنون *** سمیتها منظومة البیقونی / فوق الثلاثین بأربع ات *** اقسامها تمت بخیر ختمت چاپ: مصر، 1273 و 1276 و 1297 و 1302 و 1306 و 1322 ق؛ سنگی، 1281 ق، رقعی، 3 ص (صص 70-72)

[دنا 609/2؛ دلیل مؤلفات الحدیث الشریف المطبوعة 41/1؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، الحدیث النبوی و علومه 314/1؛ الأوقاف العامة بغداد 309/1؛ بروکلیمان ذیل 419/2؛ مشار عربی، ص 922]

شرح و حواشی:

1- تلقیح الفکر بشرح منظومة؛ الاثر حموی، احمد بن محمد (-1098)

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1248/11

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یحیی بن صالح بن حسین بن علی سراجی صنعایی

ایمنی، تا: 5 جمادی الثاني 1395 ق، 2 ص (80-81)، 13 سطر [عکسی ف: 3-556]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13877/3

آغاز و انجام: برابر خط: مغربی، بی کا، بی تا، جلد: مقوا، عطف تیماج سرخ، 2 گ (53-54 پ)، 19 سطر، اندازه: 17×11/5 سم [ف: 37-450]

• بیماریارنامه / علوم غریبه / فارسی

در بیان دریافت کردن حال بیمار با حساب کردن عدد نام بیمار و مادرش به ابجد کبیر و عدد روزهای هفته.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7914/15

خط: نستعلیق راسته و چلیپا، کا: غلام حیدر، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور مشکی مقوایی عطف و گوشه تیماج سرخ، آگ (267-
1267 پ)، 14 سطر (6/5×12)، قطع: ربعی، اندازه: 19×12/5 سم [ف: 16-736]

•بیمارنامه / علوم غریبه / فارسی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7914/16

نقش مکرم که در گلوی بیمار می اندازند؛ خط: نستعلیق راسته و چلیپا، کا: غلام حیدر، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور مشکی مقوایی عطف و گوشه تیماج سرخ، اص (هامش 1267)، 14 سطر (6/5×12)، قطع: ربعی، اندازه: 19×12/5 سم [ف: 16-736]

•بیمارنامه / متفرقه / فارسی

شامل بیمارنامه و طالع نامه است که غالباً با ادعیه و طلسمات همراه می باشد.

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 226/1

آغاز: ثور ماده جوزا نر بود سرطان ماده اسد نر بود؛ انجام: انما امره اذا ارادله شیئا أن یقول له.

خط: نستعلیق بد، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ به نظر می رسد که از سه رساله جداگانه بوده ولی در اینجا با هم صحافی شده اند؛ جلد: مقوا با کاغذ سبز، 32ص، اندازه:

11/5 × 18/5 سم [ف: 1-250]

•بیمارنامه دانیال نبی / طالع بینی / فارسی

در طالع بینی بیماران، چه روزی بیمار شده و سرنوشت آن چه خواهد شد؛ در دوازده «باب».

قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 1008/1

آغاز: بسمله، بدانکه این رساله ای است در دانستن حال بیمار که آن بیمار چه روز بیمار شده است؛ انجام: اگر پنج بماند بیم بود و اگر شش بماند تقویت باید کرد و اگر هفت ماند بیم بود و الله يعلم.

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل همدانی، تا: 1042ق؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی مجدول، 19گ (1پ-19پ)، 11 سطر، اندازه: 16×8سم [ف: 2-267]

←بیمار و طیب ← داستان شبلی در بغداد

•بیمار و طیب = مناظره بیمار و طیب = قصیده بیمار و طیب = مثنوی بیمار و طیب = منظومه بیمار و

ص: 361

bīmār va tabl̄b = monāzere-ye bīmār va tabl̄b = qasīde ye bīmār va tabl̄b = masnavī-ye bīmār va tabl̄b

قاضی شریف آملی، 956؟ قمری

(qāzī šarīf-e āmolī (- 1550

مثنوی عاشقانه بیمار و طیب در حدود 90 بیت با تخلص «شریف» است. نام سراینده در فهرست ها به صورت های «قاضی شریف، سلیم شریف، ملا محمد شریف، قاضی شریف تبریزی، ملا محمد شریف آملی، جامی، وحشی بافقی، شریف آملی، شریف اصفهانی و ...» آمده است. استاد منزوی در فهرستواره کتابهای فارسی (ج 10، ص 414) درباره سراینده می گوید: «وی بایستی همان شریف ثانی، سید علی پس دختر میر سید شریف جرجانی باشد که قاضی بوده و در جنگ چالدران کشته شده است؛ وی پدر شریفی شیرازی بوده که به هند رفته و در 944ق در گذشته است». (حسین متقی)

آغاز سوی ویرانه ام آمد سحری جلوه کنان*** بهر پرسیدن بیمار خود آن سروروان / زلف و خالش زپی مرغ دلم دانه و دام*** ابرو و غمزه به صید افکنی ام تیر و کمان / جیب تا دامنش از زلف پر از مشک و ختن*** گوش تا گردنش آویزه پر از لعل چکان

انجام: سخت سودای من و یار گره گشته «شریف»*** من گران جانم و ابروی کجش سخت کمان چاپ: با تصحیح نیکی ایوبی زاده، ضمن گنجینه بهارستان، ادبیات فارسی-2 (شعر)، مسلسل 9، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلام، بهار 1384 ش

[دنا 610/2 (21 نسخه)؛ الذریعه 519/9-520؛ مشترک پاکستان 681/7؛ نسخه های منزوی 2675/4؛ ادبیات 63/2، که نادرست از جامی دانسته؛ فهرستواره منزوی 414/10]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 390/22

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سفید، اندازه: 21×12سم [سنا: ف: 1-231]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4719/36

آغاز و انجام:

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن سیاه ضربی، گ (46-47ر)، اندازه: 28/2×17/2سم [ف: 8-71]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5014/7

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: پسته ای، جلد: پارچه مشکی مغزی میشن قهوه ای، اص (43)، 15 سطر، اندازه: 20/5×15/6سم [ف: 8-167]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2666/8

90 بیت؛ خط: شکسته خوش، کا: فضل الله، تا: 1171ق؛ در چهار ستون چلیپا، مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، آگ (426-420)، ابعاد متن: 16×9، اندازه: 14×22 سم [ف: 8-426]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14181/47

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن محمد، تا: 14 صفر 1192ق، جان شیراز، آستانه شاهچراغ؛ جلد: تیماج، قهوه ای، 3 گ (172 ر - 174 پ)، قطع: بیاضی، اندازه: 20×10 سم [ف: 38-238]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 432/18

کر آغاز: برابر؛ انجام: ای تو سر دفتر حلقه جو یا جهان*** سو چون فاخته در حلقه زلفت حیران خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: نیمه قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مذهب، کمند کشی؛ کاغذ: ترمه نازک سبز مغز پسته ای، 4 گ (95-98 پ)، 12 سطر، اندازه:

8×13/5 سم [ف: 40/2-137]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4974/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [ف: 8-152]

8. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4676/9

آغاز: برابر؛ انجام: خواندم این تازه غزل را بنوایی در باغ xx چاک زد غنچه گریبان و گل آمد بفرغان خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن زرد سیر مجدول، 4 گ (141 پ-144 پ)، 15 سطر، اندازه: 16/5×16 سم [ف: 8-20]

9. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 172/20

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ دارای غزلهایی از: شرر، عاشق، هاتف، فیض کاشانی، جامی، مجمر، میرزا ابوالحسن یغمای جندقی، قانع، رباعیات یغما، غزل های حافظ، قابل، فتحعلی شاه، بلاک (?)، آقا محمد زرگر، وفا، کاغذ: فرنگی، جلد: مینا کاری با گل و بوته های سبز و شنگرف و زرین و مشکی و عطف میشن، 2 گ (183 پ-184 پ)، 15 سطر (

8/5×14/5)، اندازه: 29/5×18/5 سم [ف: 138]

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5091/11

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 27 جمادی الثانی 1233ق؛ کاغذ: نوعی ترمہ، جلد: روغنی گل و بوته درون گل نرگس، 8 سطر، اندازہ: 13/6
20/8 سم [ف: 8-203]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9467/109

خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: 1241ق؛ 20 گ (201-220 ر) [مختصر ف: 713]

12. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 10057/6

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1246ق؛ 4 ص (52-55)، 13 سطر، اندازہ: 15/5×20 سم [ف: 32-77]

13. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 791/3

ص: 362

خط: نستعلیق، کا: سرخوش هروی، تا: 1262ق؛ گ (10پ-13پ)؛ گ (10پ-13پ) [ف: 2-32]

14. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4899/9

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1262ق، جا: یزد؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میسن آلبالویی، گ (69ر-72پ)، 12 سطر، اندازه:

11/9×19/2 سم [ف: 8-117]

15. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 187/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، کا: محمد باقر منشی مشهور به ندیم، تا: 1273ق؛ گ (197پ-199پ) [ف: 1-38]

16. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 349/7

حکمت در فهرست از جامی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 27 صفر 1289ق؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی اف: 2-63

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8173/160

آغاز: برابر؛ انجام: گفت گفتمی تو که عیار نیم پس این چیست*** که چنین وقت بدادت به چنین حیلہ نشان

خط: شکسته نستعلیق، کا: صحبت الله خان ملقب به دبیر همایون، تا: آغاز قرن 14؛ راسته و چلیپا، رکابہ دار؛ کاغذ: نازک کاهی

شکننده، جلد: تیماج قهوه ای دارای دوردیف جدول ساده، 3ص (578-576)، اندازه: 13/4×21 سم [ف: 1-27/363]

18. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18523 ض

منظومه؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

19. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7878/4

خط: نستعلیق، کا: محمد یحیی سیستانی، بی تا؛ مجداول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 15 سطر (8×15)، قطع: ربعی،

اندازه: 16×26/5 سم [ف: 16-723]

20. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13463/63 حاشیه

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ بی کاتب؛ جلد: تیماج، مشکی سوخت ترنج با سر و لچکی زرین لولادار، ص (397-403)، اندازه:

16×27/5 سم [ف: 36-415]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14183/19

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول زرین و محرر؛ جلد: تیماج دورو مشکی عطف و حاشیه تیماج قهوه ای، کگی (55 پ - 56 پ)، سطور چلیپا، قطع: بیاضی، اندازه: 22×11 سم [ف: 38-243]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2675/18

آغاز و انجام: برابر 95 بیت؛ کا: محمد علی شیرازی، بی تا، مجدول الوان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 4 گ (662-665)، ابعاد متن: 29×17، اندازه: 21/5×33/5 سم [ف: 8-440]

23. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2329/66

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی الوان، جلد: میسن قهوه ای ترنج و نیم ترنج و سر ترنج ضربی، 3 گ (688-690)، 16 سطر (7×14)، اندازه: 21/5×13/5 سم [ف: 8-33]

• بیماری بدن / طب / فارسی

bīmārī-ye badan

رساله در بیماریها و آفت های اندام ها از سر تا به پا. گرفته شده از ذخیره خوارزمشاهی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 492/25

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: رویه میسن ضربی قرمز، پشت معرق قدیمی، 40 ص (194-233) هامش)، 18 سطر، اندازه: 12/2×20/7 سم [ف: 5-42]

• بیماری پوست / طب / فارسی

bīmārī-ye pūst

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11920

آغاز: امراض جلدی از روی معرفت؛ انجام: هر چه زودتر بایستی اقدام شود

جزوه درسی؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: مریم میرهادی، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میسن، ابعاد متن: 1379 اندازه: 17×10 سم [الفبائی: 94]

← بیماری وبا ← معالجه مرض وبا (رساله)

• بیماری وبا / طب / فارسی

bīmārī-ye vabā

رساله بسیار مختصری است در پزشکی عمومی است برای جلوگیری از طاعون و وبا، آمیخته به مطالبی عرفانی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7424/3

آغاز: اللهم لا تشمت اعدائي بدائي واجعل القرآن العظيم شفائي ... چون دأب و عادت فقرا یعنی کافه اطباء انجام: شراب و مفرح تسلیم آن مفرح که اولیا سازند، و صلی الله علی السید السند الشفیع فی یوم المحشر.

کا: سید محمد حسینی نوربخشی، بی تا، جلد: تیماج مشکى، 2 گ (368 پ-369 پ)، اندازه: 17/5×25 سم (ف: 19-236)

• بیماریها و داروها / طب / فارسی

bīmārī-hā va dārū-hā

همانندی نامعلوم:

ص: 363

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18654

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 94 گ، اندازه: $22/5 \times 17$ سم

[رایانه]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18106

نسخه ای ناقص؛ بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $12/3$

$\times 19$ سم [رایانه]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18124

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $19/8 \times 8/6$ سم [رایانه]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18828

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 199 گ، اندازه: $10/5 \times 15$ سم [رایانه]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18987

در بیماریها و درمان به نظم و نشر؛ بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 77 گ، اندازه: $11/8 \times 18/1$ سم [رایانه]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18888

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 100 گ، اندازه: $18/8 \times 24/1$

سم [رایانه]

7. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18085

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $9/5 \times 15$ سم [رایانه]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18866

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 24 گ، اندازه: $13/2 \times 20/7$

سم [رایانه]

bīmārī-hā va 'alāj-e ān

نقیسی، علی اکبر بن محمد حسن، 1263-1343 قمری

(nafīsī, 'alī akbar ebn-e mohammad hasan (1847-1925

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18423

کاتب = مؤلف، تا: 1307ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی مجموعه نوازی؛ 349گ، اندازه: 17دسم [رایانه]

•بیماریهای پرندگان / حیوان شناسی / فارسی

bīmārī-hā-ye parandegān

[فهرستواره منزوی 3794/5 با عنوان «بازنامه»]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1760/2

آغاز: پوشیده نماند که علمای این صنعت و فضلالی این علم بسیار قلیلند خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ وگ (78-86)، اندازه: 10×16سم

[ف: 3-129]

←بیماریهای چشم و درمان آنها ← امراض چشم

•بیماریهای چشم و درمان آنها / طب / فارسی

bīmārī-hā-ye ĉešm va darmān-e ānhā

شاید از مقاله نهم «نور العیون» یا از «الأغراض» یا «ذخیره» گرفته شده باشد.

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: 250/6

بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ 16ص (380-365) [نشریه: 3-339]

←بیماریهای زنان ← امراض نساء

•بیماریهای سینه و شکم / طب / فارسی

bīmārī-hā-ye sīne va šekam

گویا از کتاب های شاگردان دارالفنون باشد در بیماری های سینه و شکم و کیفیت علاج آنها را بنابر قواعد پزشکی جدید؛ در دو «مقاله»

دارای فصول: مقاله اول: در اجزاء قواعد در انسان صحیح؛ مقاله دوم: در بیان اجزاء عمل اسکل.

آغاز: الحمد لله رب العالمين .. اما بعد اين رساله ايست در بيان قواعد جديد كه اهل فرنگستان در امراض صدرى و بطنى اختراع نموده اند
انجام: و به چه وضع در رحم قرار دارد و به چه طريق متولد خواهد شد

[دنا 611/2؛ فهرستواره منزوى 3325/5]

قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 3/10180

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعليق، بى كا، تا: اوایل قرن 14؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، آگ (115 پ - 121 ر)، اندازه: 21/5×13 سم [ف: 26-
[144]

•بیماری های گوش و گلو و بینی / طب / فارسی

bīmārī-hā-ye gūš va galū va bīnī

۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 11930

آغاز: بینی عضو مهمی است در مرض شناسی؛ انجام: (لاتین) جزوات درسی؛ خط: نستعليق تحریری، کا: مریم میر هادی، بى تاب
کاغذ: فرنگی، جلد: میشن ضربی، 15 سطر (9×12)، اندازه: 9×16 سم [الفبائی: 94]

2. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 11932

آغاز: گلو یا حلق، حنجره، لوزتین؛ انجام: اگر تو مر روی ... باشد جزوات درسی؛ خط: نستعليق تحریری، کا: مریم میر هادی، بى تاب
کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 18 سطر (17×12)، اندازه: 13×21 سم

ص: 364

• بیماریهای مفاصل و درمان آنها / طب / فارسی

bīmārī-hā-ye mafāsel va darmān-e ānhā

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3337/10

آغاز: اضمده اوجاع مفاصل حلبه در سرکه و عسل بجوشانند تا مهرا شود.؛ انجام: بر آن ورم مینهند یا می مالند نافع آید. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، 5 گ (184-188)، 27 سطر (9×14/5)، اندازه: 12/5×18 سم [ف: 11-2322]

• بیم و امید / کلام و اعتقادات / فارسی

bīm va omīd

شهابی، محمود، 1365-1282 شمسی

(Šahābī, mahmūd (1903-1986

1. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 25444

نوشته های پراکنده (17)؛ کاتب = مؤلف، بی تا، خریداری از کیومرث محمودی [رایانه]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25443

رساله بیم و امید؛ کاتب = مؤلف، بی تا، خریداری از کیومرث محمودی [رایانه]

←البینات فی تحریر الموارث ←التبیینات فی الارث و التورثات

←البینات فی علم الموارث ←التبیینات فی الارث و التورثات

• بین السیدین / فقه / عربی

bayn-us sayyidayn

زنجانی، احمد بن عنایت الله، 1393-1308 قمری

(zanjānī, ahmad ebn-e 'enāyat-ol-lāh (1891-1973

کتابی است در نقل موارد اختلاف در نظر و فتوا میان دو فقیه مشهور مرحوم سید محمد کاظم یزدی در عروه و مرحوم سید ابوالحسن اصفهانی در حاشیه آن. مؤلف ضمن نقل دلایل طرفین، حق در مسأله به نظر خود بیان کرده است. کتاب در دو جزء است که هر دو در

یک مجلد گذارده شده است. جزء نخست از آغاز تا پایان حج در آغاز رجب 1380 و جزء دوم تا پایان در عید قربان 1388 پایان یافته است.

قم؛ زنجانی (آیه الله)؛ شماره نسخه: 130

آغاز: بسمله. حمدله. و بعد لما كان كتاب العروة الوثقى كتابا شريفا وسفرا منيفا لم يعمل في الفقه مثله في الجامعة و سهولة العبارة الفه السيد السند العلامة التي انتهت اليه رئاسة الفرقة المحقة مولانا السيد محمد كاظم اليزدي اعلى الله مقامه لعمل مقلديه به و حيث انه احسن تأليف لهذا الغرض استحسنة الفقهاء الذين صاروا مرجعا بعده و علقوا عليه حواشى فيما خالف انظاهم الشريفة نظره الشريف ليعمل به من يقلدهم مع مراعات الحواشى، و ممن علق

عليه مولانا العلامة الذي انتهت اليه ايضا رئاسة الفرقة المحقة السيد ابو الحسن الأصفهاني قدس سره فاجبت أن اجمع موارد اختلاف) انظارهما في اوراق خاصة مشيرا الى دليل كل منهما مع بيان ما هو الحق في نظري القاصر لعله ينتفع به بعض طلبة العلم و لذا نقلت عبارتهما و لكن عبارة المتن نقلتها بالمعنى ملخصا لها مقتصر على محال الحاجة منها و اما عبارة الحاشية نقلتها بعين العبارة التي برزت من قلمه الشريف فصار هذا هو ما بين يديك آن شئت سمه بين السيدين ... الحمد لله على نعمه

خط: نسخ، كاتب = مؤلف، بي تا؛ قطع: وزيري [چند نسخه سف: 244]

• بینش غرض آفرینش / کلام و اعتقادات / فارسی

bīneš-e qaraz-e āfarīneš

فاضل هندی، محمد بن حسن، 1062-1137 قمری

(fāzel-e hendī, mohammad ebn-e hasan (1652-1725

سند اهداء به: شاه سلطان حسين صفوى تاريخ تأليف: يك شنبه 7 شعبان 1115 ق رساله مختصرى است به صورت «سؤال جواب»، در اصول اعتقادات مشتمل بر توحيد و مختصرى در نبوت و معاد و امامت و نقض بر عامه. آغاز: حمد و سپاس بى قياس حكيمى را سزااست كه قطره اى از بحر وجودش مجموع كونين است و دو مصراع يك باب از قدرتش همگى نشأتين. انجام و چگونه حكم به اجماع بر مسأله مى كنيد با مخالفت ايشان و السلام على من اتبع الهدى. چاپ: دو بار چاپ شده: نخست به كوشش سيد جواد مدرس يزدي و بار ديگر از سوى رسول جعفریان به ضميمه زندگينامه مؤلف به سال 1374 شمسی در اصفهان

[دنا 611/2]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 49

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد هادی ابن محمد زمان گلپایگانی، تا: 19 ذیحجه 1116 ق؛ مجدول؛ واقف: نادرشاه افشار، 1145 ق؛ کاغذ:

شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی یک لا، 58گ، 12 سطر، اندازه: 18×12سم [ف: 1-55]

2. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه: بدون شماره 1

آغاز: برابر؛ انجام: لعنة الله على من امتطى الجمل و غوی و اقتعد غارب الهوی.

ص: 365

خط شکسته نستعلیق، کا: محمد سامع ابن محمد نصیر، تا: 6 ذیحجه 1136ق؛ جلد: تیماج تریاکی، 15گ (151)، 21 سطر
(11×18)، قطع: بیاضی، اندازه: 21×11/5 سم (میراث اسلامی: 8-457)

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14881/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1150ق، مجدول، مذهب؛ کاغذ: شرقی، 26گ (129ر-154ر)، سطور چلیپا، اندازه: 19×12/5 سم [ف]:
[514-37]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10647/3

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1217ق؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج خرمایی، 22 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف]:
[330-11]

5. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4063/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ یادداشت از جمال الدین موسوی در اصفهان و تاریخ 11 رجب 1234؛ جلد: تیماج مشکی
ضربی، 41گ (اپ-41پ)، 15 سطر، اندازه: 15×10 سم [محدث ارموی مخ: 1-264]

← بی نظیر و بدر منیر ← بدر منیر و بی نظیر

← بینوایان ← داستان ژان والژان

• بینوایان (ترجمه) / داستان / فارسی

(.bīnavāyān t)

تهران، مجلس، شماره نسخه: 16877

چاپ نشده؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• بینوایان (ترجمه) / داستان / فارسی

(.bīnavāyān t)

مترجم: شیخ ابراهیم زنجانی، ق 14 قمری

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17365

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• البینه / کلام و اعتقادات / عربی

al-bayyina

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری

(kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm 1871- 1810)

تاریخ تألیف: شب شنبه 25 جمادی الثانی 1278 ق کتابی در چند «فصل» در توحید و نبوت و چگونگی اجتهاد و استنباط احکام از آیات و روایات

آغاز: الحمدلله الذي هدانا للاسلام و أكرمنا بالايمن و عرفنا الحق الذي عنه يؤفكون و النبأ العظيم الذي هم فيه مختلفون انجام: و ان أردت التفضيل فعليك بسائر كتبنا الأصولية ففيها غنية و كفاية و بلاغ اريحانة الادب [51/5]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8/1 1330

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ مصحح، در پایان دو صفحه مطالبی از کاظم بن قاسم حسینی رشتی «سید کاظم رشتی معروف» متوفی به سال 1259 ق در رابطه با مصنفات حاج کریم خان بن ابراهیم خان کرمانی آمده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج، 6 گ (299-334)، 17 سطر (14×8)، اندازه: 14/5×22 سم [ف: 28-541]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 45/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1290 ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 57 گ (17-73)، 14 سطر، اندازه: 10×17 سم [ف: 1-57]

3. یزد؛ وزیري؛ شماره نسخه: 1413/4

بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 42 گ (78-37)، ابعاد متن: 12×6، اندازه: 10×17 سم [ف: 3-953]

• بینه / گوناگون / فارسی

تاریخ تألیف: 1250ق؛ محل تألیف: مشهد مقدس مطالب مختلفی است در پنج «مقاله» در اخلاق، اقوال عرفا و حکما، اصل و نسب خلفای ثلاثه مقاله ای از کتاب شرح زیارة در کفر و فسق خلفای ثلاثه که مراسله علمای ماوراء النهر به مشهد مقدس و جواب آن و نیز مکتوب غزالی در پاسخ به عین القضاة نیز در آن آمده است و مقاله در مبدأ و معاد و وحدت وجود می باشد. مؤلف می گوید: در اوقاتی که در آستانه علی بن موسی الرضا بودم می دیدم که مردمان چه ناله ها می کنند و چه دعاها می نمایند که اگر خیلی کمتر از آن را از انسانی بخواهند آنا دعای آنها مستجاب می شود در حالی که خدا بالاتر است ولی به هیچ یک جواب نمی دهد و همین طور سایر اعمال مذهبی که می نمایند هیچکدام حاصلی ندارد و در این سرگردان بودم و علت عدم استجابت را پرسا تا آنکه دانستم دعای واقعی از دل ما بر نمی آید و ما را به دعای واقعی دسترسی نیست پس بر آن شدم که بینم چگونه می توان به حق دست یافت و او را بندگی نمود. او بعد از این قول مباحثی در معرفت حق و بندگی و جبر و تفویض و نفس اماره و طبیعت و ارسال رسل و مقام

یقین و اظهار مرتبه یقین و بروز کرامات و سبب آنها و نیز در ارشاد پیر و مرید و در ارادت بر پیر و اطاعت از پیرو فرق میان اثر حق و باطل و در احتیاج به مرشد و در حقیقت طریقت و در ظهور نور در قلب و در احوالات پیرو علما و در علم و عالم و در اینکه علم عبارت از چیست و در اوصاف علمای ظار و در مذمت دنیا می گوید.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین ... در اوقاتی که در آستانه مبارک که علی بن موسی الرضا علیه التحیه و الثناء معتکف و مجاور بودم شبی از شبها به خیالم رسید

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1615/3

آغاز: برابر؛ انجام: که ایشان چگونه بندگی نموده اند و بچه مقامات و کرامات رسیده اند. کا: احمد مهندس، تا: 1263ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج تریاکی با ترنج و نیم ترنج، 70ص (203-272)، 24 سطر (7×13/5)، اندازه: 17×10/5 سم [ف: 10-159]

2. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 934

آغاز: برابر، انجام: لیکن با تربیت و ریاضت ترقی حاصل می شود و نطق هم کرامت دیگر است که در حیوان نیست پس وجود همان یک وجود است تجلی به صفت فعل از باطن به ظاهر و از غیب به شهادت دارد وحدت به کثرت دارد خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم سعدی، تا: 1 ذیحجه؛ تملك: شمس الدین فدائی؛ جلد: گالینگور مشکی عطف پارچه مشکی، 176گ، 14 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف مخ: 1-297]

• بیوات الشیعة / رجال / عربی

buyūtāt-uš šī'a

قم؛ مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 581/2

آغاز: من ارفع بیوت الشیعة بنیانا ... ابو ارفع مولی رسول الله خط: نسخ، کا: حاج احمد بن علی اکبر خادمی بروجردی، تا: پنج شنبه 19 ربیع الاول 1352ق، جلد: تیماج زرد، 46گ (174-129 ر)، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 2-364]

• البیوات العلویة / انساب / عربی

al-buyūtāt-ul "alawīyya

قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 581/3

آغاز: الحمد لله الذي خلق من الماء بشرا خط: نسخ، کا: حاج احمد بن علی اکبر خادمی بروجردی، تا: 5 شوال 1352ق؛ جلد: تیماج زرد، 96گ (175پ-270ر)، اندازه: 17/5×22

سم [ف: 2-364]

← من بیوت الرمل ← الرمل

• البیوع / فقه / عربی

al-buyūt

کاظمی نجفی، محمد ابراهیم بن قاسم

kāzemī najafi, mohammad ebrāhīm ebn-e qāsem

مؤلف می گوید پس از آنکه از تحریر ابواب «کتاب طهارة و کتاب صلاة و کتاب زکوة و کتاب صیام و کتاب حج و کتاب مزار و کتاب جهاد و کتاب دیون و کتاب شهادات و کتاب قضایا و الاحکام» فراغت یافتم زمان آن رسید که به کتاب مکاسب و کتاب بیوع پردازم. مؤلف که در آخر قاسم بن محمد کاظمی معرفی شده می گوید کتاب نکاح دنبال این مجلد خواهد آمد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4436

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله و بعد فیقول المتوسل بالخمسة و بینهم ... محمد بن القاسم الکاظمی الشهیر بمحمد ابراهیم؛ انجام: تم کتاب البیوع الذی عقد الشیخ ... علی ید جامعه اقل الاقلین القاسم بن محمد الکاظمی نزیل النجف علی مشرفه صلوات و یتلوه کتاب النکاح کما ذکره الشیخ. خط: نسخ، کا: خلف بارمانی، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی ماشی، 297گ، 25 سطر، اندازه: 21×35سم [ف: 121-12]

• بی وفائی دنیا = پند خسرو پرویز / شعر / فارسی

bī-vafā'ī-ye donyā = pand-e xosro parvīz

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9425/22

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد علی خواجهئی، تا: 1216ق؛ آگ (772) [مختصر ف: 632]

• بیوگرافی اطباء و پزشکان اردستان / تراجم / فارسی

bīogrāfi-ye atebbā' va pezeškān-e ardestān

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق 14 شمسی

(Šafī'ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad (- 20c)

شرح حال گروهی از طبیبان و پزشکان اردستان از قرن هشتم تا عصر مؤلف در پنج «بخش»: 1. طبای قدیمی؛ 2. اردستانی هایی که از دارالفنون و دانشگاه تهران و خارج کشور تا سال 1330ش فارغ التحصیل شده اند؛ 3. بانوان پیشگام در تحصیل علوم پزشکی؛ 4.

دانشجوی ممتاز پزشکی؛ 5. طبیبان سنتی. در پایان یاد خیری است از چند پزشک.

ص: 367

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10554

این نسخه بخش اول کتاب و در تهران به تاریخ خرداد ماه 1373 تحریر شده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: خرداد 1373 ش، جا: تهران؛ جلد: گالینگور سبز، 71 گ، مختلف السطر، اندازه: 21×30 سم [ف: 27-39]

← بیولوژی ← معرفة الحياة

پ

• پاپریه در موجزی از اقوال نحویه بزبان پارسیه (رساله) / نحو / فارسی

(.pāperīye dar mūjezī az aqvāl-e nahvīye be-zabān-e pārsīye (r

طوسی، علی بن محمد تقی

tūsī, 'alī ebn-e mohammad taqi

اهداء به: مظفر الدین ولی عهد در یک «مقدمه» و پنج «باب» به روش پرسش و پاسخ و به فارسی بسیار بد و عرب منش .

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3246

آغاز: بسمله. حمد منزه از ادراک و قیاس ملیک غربی مثالی را سزاست؛ انجام: تا از نوشتندگان سلسبیل و العافین عن الناس شمرده شوند بفضل الله وجوده علی عبادہ تم بالخیر فی شهر ذی الحجہ سنة 1292 خط: نسخ، بی کا، تا: ذیحجه 1292ق؛ مجدول، خط مورخ شعبان 1304؛ مهر: یحیی خان مشیر الدوله وزیر امور خارجه دولت ایران که می نویسد به فرزندم میرزا حسین آقا محمد الملک بخشیدم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 40 گ، 12 سطر (6/5×12)، اندازه: 17×11 سم [ف: 11-2205]

• پاتو بیولوژی / طب / فارسی

pāto-bīoloží

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25472

بی کا، بی تا؛ خریداری از سهیلا چاره دار [رایانه]

← پاتولوژی ← شفائیه

← پاتولوژی ← علم الأمراض

• پاتولوژی = خمسه ناصری / طب / فارسی

طیب قوچانی، میرزا نصرت، ق 14 قمری

(tabīb-e qūčānī, mīrzā nosrat) (- 20c)

اهدا به: ناصر الدین شاه

در اصول علم و عمل طب جدید در یک «مقدمه» و شش مقاله: مقدمه در فضیلت علم طب و تشریح و معالجات و نکات لازم؛ مقاله 1. علم انساج و تولید جنین، در دو فصل؛ فقره 2. تشریح بدن انسانی، شامل هشت فصل؛ فقره 3. فیزیولوژی؛ فقره 4. معالجه امراض مشتمل بر دوازده فصل که دو فصل آن بدون شماره گذاری است. چنین معلوم می شود که ترجمه گونه است زیرا در اواخر فصل هفتم از فقره چهارم آمده: «مترجم در مریضخانه دولتی ایران چندین نفر مریض حمه چشم را دیده ام که بکلی کور شده اند...» آغاز: حمد بی پایان و ثنای فراوان سزاوار حکیمی است جلالت و عظمت شانه که دست حکمتش تن موجودات را به تشریف وجود آراسته ... [دنا 616/2؛ فهرستواره منزوی 3326/5]

1. همدان، دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 144

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: پنج شنبه 12 جمادی الثانی 1316ق؛ قبل از کتاب فهرست و بیوگرافی مؤلف آمده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 335گ، 20 سطر، اندازه: 21×13/5 سم [ف: 74]

2. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 406

آغاز: کرمش از دوا مستغنی اند و رنجوران بیمارستان رحمتش از شفای بی نیاز... کمترین در عهد جوانی ترک وطن مألوف نموده در این خطه مینو نشان مسکن گرفتم به بینوای ساختم و با بی برگی بسر بردم، مدت سی سال در این مدرسه خالی از وسوسه تحصیل نمودم... در این اواخر بخیال افتادم که نسخه از ماحصل تحصیلهای خود از طب جدید که معمول به اطبای بزرگوار این روزگار است

خط: نسخ، کان صادق طیب دامغانی الاصل تهرانی المسکن، تا: 1314ق، فقره دوم در شنبه 12 ربیع الاول 1314 ق در عهد مظفرالدین شاه و فقره چهارم در 1316ق؛ یادداشتی به خط مؤلف که کاتب نسخه سید صادق حافظ الصحه تمام آن را بر مؤلف خوانده و مؤلف به او اجازه طبابت داده است مورخ 14 جمادی الأول 1317ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج قهوه ای، 274گ، 19 سطر (18/5×10)، اندازه: 22×15 سم [ف: 2-514]

• پاتولوژی = العلل و الأمراض = کتاب امراض اطب / فارسی

pātoložī = al-'elal va-l amrāz=k.-e amrāz

کریزل، 1811-1872 میلادی

(kerizel (1811-1872

مترجم: علی آبادی، میرزا رضا ق 14 قمری

تاریخ تألیف: 1318ق

ص: 368

چند ترجمه از کار کریزل فرانسوی معرفی شده که ترجمه علی آبادی و تنکابنی معروف است و از کسان دیگری به صورت نامشخص نامبرده شده که بیشتر باید از دانش آموختگان دارالفنون باشند. نسخه ها نیز به جهت شباهت سر آغازها اختلاط دارد. کتابی است در بیان تقسیم و اسباب و علامات و رفتار و دوام و نکس و عود امراض مشتمل بر ده «کتاب»: در حمیات، در امراض حاصله از تغییرات ترکیب خون، در اورام، در اقسام نرف الدم، در ترشحات مرضی، در امراض حاصله از سموم، در امراض حاصله از تغییر تغذیه است، در امراض حاصله از تغییر آلات و حصول اشیاء غیر طبیعی در بدن، در امراض عصبانی، در امراض مخصوصه به هر آلت و هر عضو.

آغاز 1: بسمله. اما بعد بدانکه علم بطبایع امراض

علمی است که شناخته می شود از او اعمال بدن انسانی در حالت مرض، چنانکه علم باعمال بدن حیوان علمی است که شناخته می شود

آغاز 2: بسمله پاتولوژی علمی است که در او گفتگو می شود از حال بدن انسان از حیث مرض همینکه در فیزیولوژی گفتگو می شود از احوالات بدن انسان و حالت صحت

[دنا 615/2 (16 نسخه)؛ نسخه های منزوی 485/1؛ فهرستواره منزوی: 3326/5 و 3591/5؛ کتاب شناسی نسخ خطی پزشکی ایران: 42؛ مکتبه امیر المؤمنین 131/1]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9578

آغاز: برابر 1

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق، کان علی اکبر متطبب علی آبادی، تا: 19 جمادی الاول 1033ق [این تاریخ نباید صحیح باشد چون با تاریخ ترجمه ناهماهنگ است؛ در انجام نسخه می رسد به نضج پری کارد یعنی غشاء مجلل قلب،

کتاب 1 قسم اول از اقسام امراض در حمیات تا پایان مجلد پنجم است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، خشتی، 465گ، 16 سطر (9/5×17/5)، اندازه: 21/5 × 16/5 سم [ف: 17-413]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6134

جلد یکم کتاب؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی سفید کار، جلد: تیماج قهوه ای، 717ص، 19 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 16×22/5 سم [ف: 19-126]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2777

آغاز: برابر 1؛ انجام: ولی از تجربه معلوم گشته است که یک طریق مخصوص جهت امراض علمی است. در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملا-اواخر قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 333گ، 20 سطر کامل (9/5×16/5)، اندازه: 13/5×21

سم [ف: 6-398]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5203

آغاز: برابر 1؛ انجام: سبب اصلی او را یافت خواهد نمود و چون از جمیع تغییرات دم کم شدن.

خط: نستعلیق مخلوط بشکسته کم اعجام، بی کا، تا: قرن 13؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن 1396، کاغذ: نخودی فرنگی آهاری، جلد: تیماج، 362گ، 17 سطر، اندازه: 17/4×24

سم [ف: 19-69]

5. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4111

آغاز: برابر 1؛ انجام: بخودی خود جذب شود. قد تم المجلد الأول من كتاب العلل و الأمراض في يوم الاثین (18 رجب 1291 بید ... این کتاب شانزده هزار و دویست و پنجاه الی چهار صد بیت کتابت دارد)

جلد یکم؛ خط: نستعلیق، کان عبد الوهاب بن میرزا محمد حسن وقایع نگار شیرازی، تا: دوشنبه 18 رجب 1291ق؛ دو فهرست یکی به فرانسه و دیگری به فارسی در آغاز دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، 404گ، 18 سطر (9×15)، اندازه: 16×22سم [ف: 11-107]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7479

آغاز: برابر 1؛ انجام: مثال دویم بعکس می باشد

خط: نسخ، کا: ابراهیم اصفهانی، تا: 5 ربیع الاول 1293ق؛ کاغذ: شکری آهاری، جلد: تیماج قهوه ای، 435گ، 15 سطر، اندازه: 16×21سم [ف: 19-68]

6. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3338

آغاز: برابر 1؛ انجام: زیرا که از افتادن اسکار مورث بروز نرف الدم شود و چون اغلب این مرض بلغمی مزاج ... و مبتلی گردند استعمال مقویه و اغذیه مقویه و شراب کهنه کهنه و غیره نافعست خط: نستعلیق، بی کا، تا: 3 ربیع الاول 1297ق، حسب فرمایش آقا میرزا علی آقا حکیم باشی حضرت ولیعهد؛ مصحح، یادداشتی از علی بن علی بن حسن بن رحیم بن رضی متطبب در 1297 ق با مهر عبده علی «(بیضوی)؛ مهر: «الراجی علی بن علینقی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج بزرگ زیبا مجدول، 378گ، 14 و 15 سطر، اندازه: 17×22سم [ف مخ: 1-298]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7642

آغاز: برابر 1؛ انجام: مورث اختناق گردد و خطر زیاد است و چون هنو موتراکس

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شوال 1297ق، (پایان کتاب سوم)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 255گ، مختلف السطر، اندازه: 17×21/5سم [ف: 20-44]

9. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10449/1

خط: نستعلیق، کا: تقی بن ملا کاظم لاهیجانی، تا: سه شنبه غره ذیحجه 1298 ق، برای مقرب الخاقان حاج میرزا حبیب الله حکیم
باشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 458 گ (1پ-458ر)، 14 سطر، اندازه: 17×21/5 سم [ف: 26-369]

10. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 8230

آغاز: بسمله، الكتاب السادس من كتب العشره من كتاب العلل و المراض في الأمراض الحاصله من السموم امراض سمی امراضی

ص: 369

هستند که منتج شوند بواسطه دخول چیزی در بدن از هر یک از مجازی؛ انجام: و استحمام در ماء فاتر و قلیایی و گوگردی نمایند و نیز نافع است حمام بخار و دوش

در نسخه نامی از مترجم نیامده و به علت عدم دسترسی به نسخه ای کامل از این کتاب، معلوم نشد ترجمه میرزا رضا پزشک فرانسوی مسلمان شده است یا سید حسن تنکابنی؛ کتاب ششم مشتمل بر امراض حاصله از سموم می باشد؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: یوسف بن محمود، تا: یکشنبه 17 جمادی الاول 1298ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی مجدول ضربی، 83گ (3-86)، 18 سطر (11×15/5)، اندازه: 17/5 × 22/5 سم [رایانه]

11. تهران: عبد العظیم؛ شماره نسخه: 661/7

آغاز: برابر 2 انجام: بعض این علامات میل دارند که با یکدیگر بروز نمایند بواسطه این ...

بخش اندکی از کتاب را در بردارد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ 8گ، 22 سطر، اندازه: 13×20/5 سم [ف: 1-85]

12. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5844/2 - 29/184

آغاز: برابر 2؛ انجام: بروز این حمی در سن و دو سالگی تا 45 سال به ندرت عارض می شود ... ولیکن نوشته اند که پسرها با استعداد این مرض بر دختران و مزجه قویه بیشتر مستعدند اما خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج

قهوه ای، 17گ، 24 سطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 2-661]

13. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 483

آغاز: برابر 2؛ انجام: گاهی دیگر چندین سال طول می کشد ولی اغلب از 9 الی 15 ماه طول مرض است چنین مینماید که مرگ منتهی الیه اوست خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: از اوایل قرن 14؛ اهدایی: دکتر معتمد ریاضی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی،

481گ، 20 سطر، اندازه: 22×14 سم [ف: 1-423]

14. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: نامعلوم

آغاز: این جلد مشتمل بر پنج مقاله. مقاله اول که عبارت از مقاله ششم از مقالات عشره هر دو جلد است، دران پوازن ها یعنی معالجه سمومات و امراض سمیه، و مشتمل است بر مقدمه و چهار باب اما مقدمه در تعریف عمومی مسموم؛ انجام: مرض سیفلیس مزاجی است که در آلات تناسل به صورت و سیر آبله بروز می نماید و مخصوص است به یکی از بلاد اروپ و ارض جدید و لهذا در اینجا ایراد آن را نمودیم. نیمه دوم است؛ خط: نستعلیق، کا: عباس قلی خان قاجار قزوینی طبیب، تا: 16 ذیقعد 1303ق؛ جلد: چرمی، 24ص، 24 سطر (12×9)، اندازه: 17/5 × 22/5 سم (رشت و همدان: ف: 1095)

15. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 58/39 - 8589

آغاز: فهرست: جنس ششم از امراض در امراض حاصله از اثر سمومات. سموم و تعریف آن. آغاز: بسمله، جنس ششم از امراض در

امراض از اثر سمومات. امراض حاصله از اثر سموم امراضی هستند که عارض شوند به واسطه دخول اجزاء؛ از اول جنس ششم تا آخر جنس هشتم

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1306ق، 166گ، 19 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 2-660]

16. قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 277

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: علی محمد حسینی، تا: 1308 ق، به درخواست سید احمد حکیم باشی؛ تملکی بدون نام به تاریخ 1300؛ جلد: تیماج مشکی، 307گ، مختلف السطر، اندازه: 16×21/5 سم [ف: 1-159]

17. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1279

آغاز: در حمیات. پاتولوژی ترجمه میرزا علی رضا. بسمله پات لژی *patologie* علمی است که در او گفتگو می کنند از احوال بدن انسان در حالت مرض مثل اینکه در فیزیولوژی گفتگو می کنند از حالت بدن انسان در حالت صحت؛ انجام: ذات الجنب مزمن. خارج نمودن نفس که رطوبت خارج می شود... که زودتر علاج گردد. این کتاب در کمال عجله و اختلال حواس در حین درس خواندن قلمی شد. روز پنجشنبه چهاردهم شهر ذیحجه این اعمال یدی ذات الجنب مزمن را در خدمت میرزا سید حسین خان نظام الحکما و جمعی از شاگردان بودیم که این اعمال یدی را کردند چونکه مریض ضعیف طاقت نداشت آن روز بقدر سه چار ک ریم آمد. حرر عبدالله طیب 1318 خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1318ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد مقوایی، 188گ، 15 سطر (20×11)، اندازه: 21×27 سم [ف: 7-2622]

18. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4112

آغاز: برابر 1؛ انجام: و ذات الجنب مرکب با ذات الریه است، باید در صدد رفع آنها کوشید. که کار بخودی خود جذب شود

جلد 1؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13-14؛ در آخر فهرستی دیگر به زبان و خط فرانسه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، 524گ، 17 سطر (16×9)، اندازه: 16/5 × 21/5 سم [ف: 11-108]

19. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2523

آغاز: نوع پنجم از امراض در تفسیر ترشحات طبیعی، در ترشحات مرض: این امراض عبارتند از عللی که موصوف بودند به یکی از رطوبات طبیعی یا از بروز ترشحاتی اتفاقی بدون اینکه هیچ علتی در آلت مترشح نمودار گردند؛ انجام: اشتباهی در تشخیص بهم رسد باید صبر نمود تا از وسایط دیگر بلکه تمیز دهند [...] تمیز داده نشوند که آنها ثبوراتی هستند دانه ای و مملو، علی العجاله تمام شد بعون الملک المنان

نوع پنجم تا هشتم؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمود، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج عالی و بزرگ مجدول گرهی، 317گ، 15 سطر، اندازه: 18×22 سم [ف: 1-298]

20. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10450

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، مهر: «بهمن رهنما» (بیضوی)؛ جلد: تیماج نیلی، 315 گ، 17 سطر، اندازه: $15 \times 21/5$ سم [ف] مخ: 26-370]

• پاتولوژی - علم الأمراض = علل الأمراض / طب / فارسی

pātoložī = al-'elal va-l amrāz = k.-e amrāz

کریزل، 1811-1872 میلادی

(kerizel 1811-1872)

مترجم: تنکابنی، حسن بن ابی الحسن ق 13 قمری

ترجمه کتابی از کریزل فرانسوی به قلم سید حسن تنکابنی، کتابی جامع است در شناخت امراض انسان (پاتولوژی) با شیوهای نو و مؤلف بر خلاف پزشکان پیشین که بیماری ها را به ترتیب حروف الفبا و یا به ترتیب اندام بیان می کردند، تمام را به ده جنس، بخش

کرده بدین ترتیب: 1. تبها، 2. بیماری های ناشی از تغییر (اختلال) خون، 3. اورام، 4. نرف الدم، 5. ترشحات، 6. مسمومیتها، 7. بیماریهای ناشی از تغییر تغذیه به اعضا، 8 تغییر پذیرفتن آلات (اختلالات در اعضا داخلی بدن)، 9. امراض عصبانی، 10. بیماری های خاص هر یک از اندام و اعضا بدن. این کتاب در دوران ناصر الدین شاه قاجار دوبار ترجمه شده: یک بار به دست دکتر رضا (ظاهرا همان مسیوریشارد ژول فرانسوی (1816-1891) که در خدمت دربار محمد شاه و ناصر الدین شاه بوده و پس از پذیرفتن کیش اسلام، میرزا رضا خان نام یافت). بار دیگر به دست سید حسن بن ابی الحسن تنکابنی یکی از پزشکان عصر قاجار. ترجمه دکتر رضا در 1318 انجام شده اما تاریخ دقیق ترجمه تنکابنی و تقدم و تأخر هر یک از دیگری دانسته نیست.

آغاز: بسمله. الحمدلله و الصلاة علی رسول الله وعلی آله آل الله. اما بعد علم بطبایع أمراض علمی است که شناخته میشود از او احوال بدن انسان در حالت مرض ...

[نسخه های منزوی 568/1؛ فهرستواره منزوی 3592/5]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1519

آغاز: برابر؛ انجام: رنج و ایذاهای مریض از بخار.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ با مهر و امضای مؤلف (ص 639) و با فهرست در آغاز، در پایان یادداشتی است از حسن طبیب (مؤلف) که در دو ساعت به ظهر روز پنج شنبه 28 محرم 1293 در بند دیلم کنار نزد «جناب آقا» افسرده نشسته بود چون چهار ماهی بود که از تهران آگاهی نداشته است. همچنین می نویسد که در 13 رمضان 1298 در بروجرد و در 2 ذیقعد 1312 در کردستان بوده ام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 247 گ، 18 سطر (159)، اندازه: $22 \times 16/5$ سم [ف: 8-153]

2. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 15/59-2819

آغاز: برابر؛ انجام: و مریض باید ادرار در مثانه نگاه ندارد که مثانه متسع شود و اگر منع در خروج ادرار باشد چندین دفعه در او میل زنند و وقتی که فقط در حفظ صحت رفع مرض ... و نظرون و ترابنیین استعمال نماید

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 13، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، 310 گ، 15 سطر، اندازه: 22×17 سم [ف: 5-2920]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1971

آغاز: برابر؛ انجام: باید در علاج این امراض کوشید که بخار بخودی خود جذب شود. خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 1291ق؛ کاغذ: شگری آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای، 372گ، 17 سطر، اندازه: 21×17 سم [ف: 5-356]

4. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 38/223 - 7603/1

آغاز: برابر؛ انجام: واز برای اسهال ادویه اخیونی خواه از دهان و خواه اماله به کار برند با تدبیر قافات تمام شد کتاب حمیات جلد اول، خط: نستعلیق، کا: موسی، تا: غره ربیع الاول 1294ق؛ جلد: مقوای عطف گالینگور، 90 گ، 13 سطر، اندازه: 14×10 سم [ف: 2-661]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6298

شامل جنس 6-8 (سموم، امراض تغییر اغذیه - تبدل انساج)؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین تفرشی، تا: 1295ق؛ نام فرانسوی بیماری ها نیز گاه ثبت شده مقاله 4 ناقص است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 494ص، 17 سطر، قطع: خستی، اندازه: 22×17 سم [ف: 19-277]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 325-فیروز

بخش دوم است از ترجمه کتاب علل و امراض شامل جنس 6-8

خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالکریم اشکوری گیلانی، تا: 1296ق؛ کاغذ: فرنگی رنگین، جلد: تیماج یشمی با عطف و گوشه، 410ص، 19 سطر، قطع: خستی، اندازه: 46/21×18/5

سم [ف: 20-21]

7. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 233 جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: رمضان 1296ق؛ مالک کتاب خود را لعنت می کند اگر به کسی کتاب به عاریت دهد و این لعنت نامه را در تاریخ ربیع الاول 1302 نوشته؛ جلد: تیماج سبز، 177، 17 سطر، اندازه: 20×15 سم [ف: 123]

8. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 10/102 - 1792

آغاز: برابر؛ انجام: و چون زیاده از خوصله مریضه خون خارج شود بواسطه معالجات مذکوره در کتاب چهارم در مبحث نرف الدم و حمی او را مسدود نمایند.

خط: نسخ، كان محمد كاظم کرمانشاهی حسب الامر آقا میرزا اسماعیل حافظ الصحة، تا: شنبه 16 جمادی الثاني 1296ق؛ جلد:
تیماج قهوه ای، 104گ، 15 سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 5-2919]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6297

ص: 371

جلد اول شامل چهار جنس (یا مقاله) 1. حمیات، 2. تغییر ترکیبات خون، 3. اورام، 4. نرف الدم (و مقاله آخر ناقص است)؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: اوایل قرن قرن 14 یا اواخر 13؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، 432ص، قطع: خشتی اندازه: 17/5 × 22/5 سم [ف: 19-275]

10. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 15/144-2904

آغاز: بسمله در ناخویشهای مخصوص به آلات هاضمه در نبت اسنان و عوارضی که بروز می نماید در این وقت. خروج دندان در اطفال از پنج الی دوازده ماه بعد از تولد؛ انجام: واکتفا به استعمال آبهای گوگردی از داخل و در مدت هفته دو سه حمام گوگردی به کار برده و گاه گاهی مسهل برقی تجویز نموده اند تمت الكتاب بعون الملك الوهاب.

جنس دهم از امراض مخصوصه به آلات هاضمه تا امراض مخصوصه به جلد؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین، تا: جمعه 17 ذیقعده 1302ق؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول ضربی، 70گ، 17 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 2-661]

11. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 51/14-7554

آغاز: جلد دوم از پاتولوژی موسیو کریزل، مقاله سادسه در امراض حاصل از سموم جلد دوم، مقاله سادسه و سابعه؛ خط: تحریری، بی کا، بی تاب 234، 22 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 22×36 سم [ف: 2-660]

• پاتولوژی = پاتولوژی (ترجمه) / طب / فارسی

(.pātoložī = pātoložī t)

از سیدرضا، به نام ناصرالدین شاه (1264-1313ق/1848-1895م) و مظفر الدین میرزا ولیعهد، از زبان فرانسوی به فارسی در آورده است. در دیباچه از نگارنده متن نام نبرده است. «از تصرفاتی که مترجم در این رساله نموده» سخن رفته است. با سربندهای «فصل»: 1. در امراض عمومی، 2. حمیات، 3. امراض مجاری تنفسی، 4. امراض مجاری تغذیه، 5. امراض دماغ و اعصاب، 6. امراض جلدی، 7. فن ترکیب ادویه.

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 767

آغاز: بسمله. الحمدلله الذي جعلنا من أمة محمد خير المرسلين و شيعه علي... اما بعد در این اعصار خجسته آثار که ممالک محروسه ایران؛ انجام: رفع جرب بلکه در اکزیمای مزمن و حادهم مجرب است. تمام شد پاتولوژی مختصر روز جمعه (6 محرم 1316ق). خط: نستعلیق شکسته تحریری، کا: جلیل طبیب، تا: 6 محرم 1316ق، کاغذ: فرنگی صورتی، جلد: مقوایی تیماج قهوه ای روشن پوشانیده مجدول، 226گ، 14 سطر (8×15/5)، اندازه:

20/5×12/5 سم [ف: 2-33]

• پاتولوژی / طب / عربی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18503

نسخه نادر؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• پاتولوژی / طب / فارسی

ترجمه هایی است که مترجم آن مشخص نشده است و ممکن است یکی از ترجمه های شناخته شده باشد و یا جز اینها.

1. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 22

آغاز: علم به طبالع و معالجه، پاتولوژی علمی است که شناخته می شود از احوال بدن انسان خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛
افتادگی: انجام (دو سه برگ) نشریه: 11-885] 2. قم؛ گلیایگانی؛ شماره نسخه: 11/128-2028

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین ... این رساله ای است در تقسیم امراض. بدانکه
قسمت امراض را اگر چه به دلخواهی که منظور است نتوان نمود؛ انجام: شک نیست علاوه بر آنکه اهل آن بلد علامات مخصوص دارند که
دلیل از برای آنها نیست مگر تاثیر هوای آن بلد

رساله پزشکی است ترجمه شده از زبان خارج به فارسی در دو «مقاله» و هر مقاله چند «باب»؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا:
1274ق؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول خطی و گرهی ضربی، 204گ، 19 سطر، اندازه: 21817سم [ف: 2-659]

۳. تهران؛ دانشگاه، شماره نسخه: 4603/1

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد این رساله ایست در علم امراض بطور عموم که بزبان فرانسه «پات الژی ژن رال» نامند و مشتمل است بر
مقدمه و سه باب؛ انجام: که بفرانسه پرویز گویند تمام شد در روز شنبه ششم ربیع المولود سنه 1277.

گویا تقریر درس با ترجمه کتابی است از «حکیم پولاک»؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1277ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی
ترنجی مقوایی، 41ص (1-41)، 19 سطر (15×6)، اندازه: 22×11 سم [ف: 14-3535]

4. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 174

جلد اول، خط: نستعلیق، کا: نصرت خراسانی (نصرت الملک قوچانی)، تا: شعبان 1286ق؛ جلد: تیماج سبز، 213گ، 19 سطر،
اندازه: 21×14/5 سم [ف: 87]

5. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 157

جلد دوم و گویا خمسه ناصری باشد؛ خط: نستعلیق، کان نصرت طیب قوچانی «نصرت الملک»، تا: سه شنبه 16 ربیع الاول 1293ق؛
جلد: تیماج سبز، 216گ، 20 سطر، اندازه:

15/5×21 سم

ص: 372

همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 201

خط: نستعلیق، کا: نصر طیب (نصرت الملک)، تا: 1294ق؛ جلد: تیماج سبز، 261گ، مختلف السطر، اندازه: $15/5 \times 21/5$ سم [ف: 105]

6. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 119

آغاز: علم به طبایع و معالجه امراض پاتولوژی علمی است که شناخته می شود از احوال بدن انسان در حالت مرض؛ انجام: بواسطه مجذوب شدن رطوبت غشاء لحمانی اغشیه لحمانی جمیع بدن هزال یابد جمیع ترشحات بدن چه طبیعی و چه طبیعی کم یا بکی ظاهرا یکی از ترجمه های کتاب کریزل فرانسوی است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 441گ، 17 سطر، اندازه: $16/5 \times 22/5$ سم [ف: 1-90]

7. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 144/4-8354

در دستورات طبی احوال بدن انسان، از کتابهای دارالفنون باید باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 578گ، 17 سطر، قطع: خستی [آستانه قم: 84]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27274

آغاز: دهم در امراض مخصوصه هر آلت و عضوی، جنس اول در جسمیات اگرچه بعضی از انجام: که عفونت رطوبت را برده و تغییری در آلت داده بقسمی که زودتر علاج گردد ... سنه 1311

خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: 1311ق؛ کاغذ: شکر، جلد: مقوابع طف و گوشه پارچه، 15 سطر ($7/5 \times 15$)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: $20/5 \times 13$ سم [رایانه]

9. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 191

جلد دوم کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 10 صفر (پایان کتاب سوم)؛ هر بخشی از این جلد دارای فهرست جداگانه می باشد؛ جلد: تیماج سبز، 312، 15 سطر، اندازه: $16/5 \times 21$ سم [ف: 98]

10. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18245

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: $20/5 \times 16/5$

سم [رایانه]

بی کا، بی تا [نشریه: 7-520]

← پادزهر ← فادزهر

• پادزهر / طب / فارسی

pādzahr

عماد الدین شیرازی، محمود بن مسعود، -984؟ قمری

(emād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e mas'ūd (- 1577'

گویا نسخه ها با هم جدایی دارند. در نسخه دایرة المعارف آمده: پادزهر جسمی است کانی و از ایران (فارس) می آورند و فادزهر گاواز ولایت تلنگانه (هند) می آورند». چند جا از نوس شاهی» یاد می کند که در پزشکی است و خواص دارویی سنگ های گرانبها و برخی خوراکی ها را در بر دارد. در آن آمده: «اقل العباد محمود گوید». (منزوی، احمد) آغاز: رساله فادزهر، بسمله و سلام علی عباده الذین اصطفی، در معالجات بقراطی آورده که از فارس چیزی می آورند که آن را حجر التیس می نامند.

[فهرستواره منزوی 3327/5؛ استوری، پزشکی 243 «رساله در پادزهر»]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8246/3

آغاز: برابر؛ انجام: و گویند به وزن آن موم و به وزن آن زیت بود و الله اعلم و احکم

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 3گ (62پ - 64پ)، 19 سطر (11×5/5)، اندازه: 8/5×14 سم [ف: 17-86]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6112/9

بخشی از آن رساله است منقول از خط عمادالدین؛ بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: اصفهانی آهار و مهره، جلد: تیماج قرمز یک لا، 5ص (583-587)، قطع: نیم خشتی، اندازه: 21/5 × 12/5 سم [ف: 19-103]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 694/8 - ف

آغاز: برابر، انجام: و گویند به وزن آن موم و به وزن آن زیت بود و الله اعلم و احکم.

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 19619 (ریو 843)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1103ق؛ 17گ (264پ - 280)، 15 سطر [فیلمها ف: 1-525]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 431/8-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-46]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7565/5

آغاز طریق خوردن فادزهر و شناختن آن منقول از خط حکیم کمال الدین حسین قدس الله روحه بدانکه بهتر فادزهر شبانکاره است و فادزهر هیدی خوب نیست؛ انجام: و بعد از فراغ آن حرارت و اضطراب عظیم پیدا شد و الله اعلم بالصواب. خط: نستعلیق، کا: کمال الدین حسین، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 5گ (65-69)، 18 سطر

(13/5×4/5)، قطع: بغلی، اندازه: 8×18/5 سم [ف: 16-630]

• پادزهر (رساله در بیان) / طب / فارسی

(pādzahr (r. dar bayān

جیلانی، حسن

jīlānī, hasan

رساله در یک «مقدمه» و سه مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان شرافة اعلم طب؛ مقاله 1. بیان شرافت پادزهر و خواص آن؛ مقاله 2. منافع و مضار پادزهر؛ مقاله 3. بیان طرق شرب آن؛

ص: 373

خاتمه: در بیان ورد آن فصول اربعه و شب و روز.

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصوة و السلام علی محمد و اله اجمعین قال النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) أن الحکمه لتنزل من السماء.

انجام: بهذ العبارة ایشان شاکر و کمتر

[دنا 617/2؛ فهرستواره منزوی 3327/5]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2769/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید محمد حسینی، تا: 1050ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج یک لا تریاکی، 23 ص (1-23)، 17 سطر کامل (9×14)، اندازه: 18×11سم [ف: 6-382]

• پادزهر / طب / فارسی

pādzahr

در فواید پزشکی پادزهر و چگونگی به دست آوردن و استعمال آن، در پنج «فصل»: 1. بیان ماهیت آن؛ 2. کیفیت امتحان آن؛ 3. منافع آن؛ 4. کیفیت استعمال آن؛ 5. ذکر نسخ فادزهر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7936/8

آغاز: باب در اموری که متعلق بفادزهر است که حجر التیس نامند و در او پنج فصل است؛ انجام و در سه صباح بپوشند که نافع است. بی کا، بی تا، آگ (216پ-217پ)، اندازه: 20×31/5سم [ف: 20-269]

← پادزهر نامه ← تحفه خانیه

• پادزهرنامه گزین / طب / فارسی

pādzahr-nāme-ye gozīn

کاشانی، محمد تقی بن محمد هاشم، 1256-1319 قمری

(1840-1902) (kāšānī, mohammad taqī ebn-e mohammad hāšem)

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار (1264-1313ق) نویسنده در مقدمه می گوید: این کتاب از پادزهر نامه مهین خلاصه شده است. شامل: 1. لغت های غیر مشهور در این رساله؛ 2. بخش زهرها. در بخش لغت های غیر مشهور، لغات مندرج در رساله بر حسب حروف الفباء

مرتب شده است. در بخش زهرها انواع زهرها و نشانه های آنها و پادزهرهای لازم در مقابل هر زهر آمده است. (عبدالله انوار)

آغاز: بسمله، حمدة لمن ليس لاوليته ابتداء و لا لأزليته انتهاء و الصلوة والسلام على اشرف الانبياء و على عمه سيد الأوصياء و على آله و عترته افضل النقباء و الأصفياء و بعد چنین گوید: بنده در گاه عرض اکتناه حضرت اقدس همایون شاهنشاهی ناصر الدین غازی روحی و روح العالمین فداه لا زال سیفه قاطعا و امره نافذا ابن محمد هاشم بن محمد حسین الانصاری محمد تقی الطیب الکاشی مترجم مجمع الصحه دار الخلافه طهران که دار الشورای حفظ صحت مملکت ایران است چون چندی گذشت که مشغول به تصنیف و تالیف کتاب پادزهر نامه مهین بود و هر مرضی را که سبب بروز آن یکی از اقسام شرنگها بود بر وجه اکمل در آنجا یاد کردم شایسته چنان دیدم که مختصری از آن کتاب بیرون آورده رساله جداگانه شود که هر کس بتواند آن را فهمید و همه مردمان از آن توانند بهره مند شد لهذا این مختصر رساله را مرتب نموده امراض و زهرهای غیر مشهور و علاجهای مختلفه را که در پادزهر نامه مهین گفته شده بود ترک کردم و آن را پاد زهر نامه گزین نامیدم و برخی از لغتهایی که معروف همه کس نبود پس از دیباچه یاد نمودم تا فهمیدن عبارات این رساله آسان شود و الله الموفق و المعین.

انجام: باید آن بخش را پس از گذاردن مرهم با پارچه پیچید تا آنکه از کژی و بدشکلی دور ماند.

[دنا 2/61621؛ فهرستواره منزوی 3328/5]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 597

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، شکری، جلد: تیماج آبی، گل و بوته زر، کوبیده مقوایی، 82 گ، 11 سطر (8×13)، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 2-105]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 151-فیروز

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ کاغذ: آهار مهره شکری رنگ، جلد: تیماج قهوه ای روشن، 86 ص، 11 سطر، قطع: نیم خستی، اندازه: 15×43 سم [ف: 21-21]

• پادشاهان دهلی / تاریخ / فارسی

pādešāhān-e dehlī

درباره پادشاهان دهلی از شهاب الدین غوری تا بابر و کرسی نامه صاحب قران امیر تیمور گورکان و نام پادشاهان و پیغمبر از آدم تا بوبیان و نام پادشاهان مغول و افغان.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1338/41-ف

نسخه اصل: بادلیان 69Add اوزلی (ش 1241)؛ بی کا، بی تا

[فیلمهاف: 1-585]

• پادشاه مصر و پسر آهنگر / شعر / فارسی

pādešāh-e mesr va pesar-e āhangar

شعله گلپایگانی، محمد، ق 12 قمری

ص: 374

مثنوی کوتاهی است در داستان پادشاه مصر و حکایت پسر آهنگر. در پایان نسخه حاضر، تاریخ تألیف کتاب 10 جمادی الثانی 988 ذکر شده است.

[دنا 617/2]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4724/3 - 24/24

آغاز: به نام آنکه جان را زندگی داد*** بقا را سرخط پابندگی داد / خداوندی که جانها داده اوست*** بلندی ها همه افتاده اوست؛ انجام: به حمد الله که بر مطلب رسیدم*** گل باغ وصال هر دو چیدم / خداوندا جمیع شیعیان را*** محبان علی و خاندان را خط: تحریری، بی کا، بی تا، جلد: گالینگور سبز عطف و گوشه تیماج نارنجی، 5گ، 25 سطر، اندازه: 29×20 سم [ف: 2-662]

← پادشاه نامه ← جنگ نامه

← پادشاه نامه ← ظفرنامه شاه جهانی

• پادشاه نامه = شاهجهان نامه / شعر، تاریخ هند / فارسی

pādešāh-nāme = šāh-jahān-name

کلیم کاشانی، - 1061؟ قمری

(kalīm-e kāšānī (- 1651

منظومه ای قریب پانزده هزار بیت در فتوحات شاه جهان پادشاه هند است. دنباله «ظفرنامه شاهجهانی» استادش قدسی مشهدی است و در بر گیرنده ده سال نخستین پادشاهی اوست و بیشتر پادشاه نامه» امینای قزوینی که به نثر بوده، مایه این مثنوی است.

شهنشاه نامه» نیز گفته شده (مقدمه دیوان کلیم چاپ حسین پرتو

بیضائی، تهران، 1336). (احمد منزوی) آغاز: به نام خدایی که از شوق جود xx دو عالم عطا کرد وسایل نبود [فهرستواره منزوی 1282/2

[

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4701

آغاز: به خود یک دم ار وا گذارد ترا*** ... دود از جان بر آرد ترا؛ انجام: خبر هم ز اموال آن تیره روز*** گرفتی بماندی اگر چند روز

خط: نستعلیق، بی کا، تا: اواخر قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میسن قهوه ای ضربی، 421گ، 17

سطر، اندازه: 21×17/5 سم [ف: 2-68]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4699-ف

نسخه اصل: دیوان هند 1367؛ خط: نستعلیق، کا: سید قاسم، تا: سه شنبه 24 رمضان 1082 ق [فیلمهاف: 3-89]

• پادشاه نامه / تاریخ / فارسی

pādešāh-nāme

قزوینی، محمد امین بن ابوالحسن، ق 11 قمری

(qazvīnī, mohammad amīn ebn-e ab-ol-hasan (- 17c

کتابی در تاریخ ده ساله نخستین شاهی شاهجهان پادشاه (1037 1068 ق) است که در بیستمین سال پادشاهی او، در یک «مقدمه» و یک «مقاله» و یک «خاتمه» نگاشته است. مقدمه در زایش و شاهزادگی او، مقاله در تاجگذاری و ده ساله نخستین پادشاهی او، خاتمه در مشایخ و دانشمندان و سرایندگان روزگار او. (احمد منزوی)

آغاز: طراوت چمن الفاظ و تازگی گلشن معانی به شبنم حمد بهار پیرایی ست

[دنا 617/2؛ نسخه های منزوی 4590؛ تاریخ تذکره های فارسی 489/2]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27876

آغاز: برابر، انجام: وب قله قدرت بر صفحه حال آن حضرت که بهترین شاه شاهان را قطعه بود کلک ید اللهی را

فقط دو برگ اول کتاب است که به اشتباه در آغاز عالم آرای عباسی صحافی شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 24 جمادی الثانی 1202 ق، جا: لاهور، حسب فرمایش بهادر خان والد صفدر خان؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، دی 1380؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: تیماج فرنگی سرخ مجدول زر کوب، 2 گ (1 پ - آپ)، 17 سطر، اندازه: 10×19/5 سم

[اهدائی رهبر: 8-364]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6224-ف

نسخه اصل: کتابخانه عمومی پنجاب 235؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول 1256 ق [فیلمهاف: 3-211]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15560

آغاز: وقایع راجع کرده به ترتیب جلد دوم پردازد، فرد: من هم انگشت هادم بقبولش بر چشم xx دیده چون شمع هنوزم بسر انگشت نگر؛ انجام: توبه نمودن حضرت شاه بلند اقبلا از شرب خمر... افعال حسنه و اعمال صالحه فرصت جود در فهرست تفصیلی ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ کاهی، جلد: چرم قهوه ای روشن ضربی ترنج دار، 192 گ، 19 سطر،

اندازه: 19×26سم [ف: 163-43]

• پادشاه نامه / تاریخ / فارسی

pādešāh-nāme

علاء الملك فاضل خان

alā'-ol-molk fāzel xān'

نویسنده، معاصر شاه جهان پادشاه هندوستان بوده و وقایع آن روزگار را نوشته است.

تهران، مرکز فرهنگی خراسان شماره نسخه: بدون شماره عکسی

ص: 375

• پادشاه نامه / تاریخ / فارسی

pādešāh-nāme

کتابی دارای سه «گفتار» و یک «فصل». در آخر دیباچه در سبب تألیف آورده است: «و از گفتارها گفتار صدق و سودمند را گزیده تر یافتیم از سخن دروغ و گفتار ناسودمند و از سخن سودمند آن شریفتر بود که سودش به شریفترین مردم رسد از آن سخن سودمند که سودش به فرومایگان مردم رسد و شریفترین مردم سروران و شاهان بودند و چون این مراتب را بشناختیم

خواستیم که یادگاری سازیم از بهترین سخن راست و گفتار سودمند برای بهترین صنفی از اصناف مردم ... و دستوری ساختیم سر جمله مکارم اخلاق که شاهان را بکارست تا صورت نامه را برابر دیده دارند».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 621/14

آغاز: آغاز گفتاران کنیم که آغاز و انجام هر کردار از و بدوست و ستاینده باشیم وی را چون از وی نیکویی شناس شدیم مشتمل بر سه گفتار و یک فصل؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ قطع: رحلی، اندازه: 31×19سم [ف: 2-378]

• پادشاه نامه لاهوری = شاه جهان نامه / تاریخ هند / فارسی

pādešāh-nāme-ye lāhūrī = šāh-jahān-nāme

لاهوری، عبدالحمید، 1065 قمری

(lāhūrī, "abd-ol-hamīd (- 1655)

تاریخ تألیف: 1058 ق

مؤلف از «پادشاه نامه نگاران تیموریان هند است که پس از محمدامین «امینا»ی قزوینی به این کار گماشته شده است. در تاریخ و سرگذشت ابوالمظفر شهاب الدین محمد شاهجهان (1067-1037 ق)، از آغاز پادشاهی او در 1037 ق تا 20 سال پادشاهی او، در 2 «دور»: ده ساله نخستین و ده ساله دومین. با مقدمه ای کوتاه در پدران شاه و دنباله ای در سرگذشت پیران و دانشمندان و پزشکان و سرایندگان دربار شاهجهان در 1058 جلالی به انجام رسیده است. در این کتاب رویدادهای روزگار شاهزادگی و ده ساله نخست پادشاهی او از «پادشاهنامه» امینای قزوینی گرفته شده است و چون عبدالحمید لاهوری در 1065 ق در گذشت، شاگرد او محمد وارث جای او را گرفت و ده ساله واپسین شاهجهان را این یکی به روش استاد خود ساخت. (احمد منزوی)

آغاز دوره 1: نگارین کلامی که گزارش آن دامن سامعه را جواهر آگین کند

دوره 2: سپاس والا اساس دادار کار ساز و کردگار بی نیاز

انجام: بر مفارق جهانیان مبسوط و ممدود باد

چاپ: در کلکته در سه جلد به سال های 1866-1873

[دنا 617/2 (4 نسخه)؛ استوری 6/1-575؛ فهرستواره منزوی 1152/2؛ الذریعه 14/13 «شاهجهان نامه»؛ نسخه های منزوی 4590/6 (21 نسخه)؛ مشترک پاکستان 440/10 (14 نسخه)؛ تاریخ تذکره ها 490/2]

1. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 153-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: گنج بخش ش 486 (گنج 2027/4)؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 10؛ منقش، با چاپ بنگاله 1867م جدایی هایی دارد و کمی مفصل تر است، در دو مجلد: 1- گ 1-281، 2- 282-562؛ 562 گ [عکسی ف: 2-46]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6194/2-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-208]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4101

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد صالح، تا: اواخر قرن 11؛ دارای یک سرلوح مذهب، ؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قهوه ای سیر مغزی دار، 423گ، 15 سطر، اندازه: 16/8×28/1

سم [ف: 2-67]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7774

از «ذکر سطوع نیر جاه و جلال و طلوع کوکب دولت و اقبال یعنی ولادت ... چراغ افروز دومان گورکانی شاه جوان بخت» تا سرگذشت شیدا؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: هندی، جلد: تازه، 174 گ، 25 سطر (29×14)، قطع: رحلی، اندازه: 20×37سم [ف: 16-695]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1919-ف

نسخه اصل: دیوان هند ش 317 ات 325؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-25]

← پادشاه و حیات ← حکایت پادشاه و گزیدن لب حیات، همسرش

• پادشاهی طغا تیمور بن سودای کاون بن بابا کاون / تاریخ / فارسی

pādešāhī-ye toqā teymūr ebn-e sūdā-ye kāvan ebn-e bābā kāvan

حافظ ابرو، عبدالله بن لطف الله، 763؟-834؟ قمری

(hāfez abrū, “abd-ol-lāh ebn-e lotf-ol-lāh (1362-1431

بخش بندی نشده، با سریندهای «ذکر»: ذکر کشته شدن پادشاه

طغا تیمور، پادشاهی امیر ولی هندو، محاربه امیر ولی با سلطان اویس، جنگ امیر ولی با سید عماد و عاقبت کار او ... واپسین سرزند: ذکر وفات صاحبقرانی.

[فهرستواره منزوی 833/2 «پادشاهی ...»؛ مشار فارسی 948/1 «پنج رساله تاریخی» که نخستین آنها همین رساله است.]

ص: 376

آغاز: بعد از وفات سلطان سعید ابوسعید انارالله برهانه، و در ایام هرج و مرج در هر گوشه ای متغلبی رایت استبداد بر افراشت؛ انجام: و راستکاری سبب رستکاری دانند. ایزد تعالی جله را توفیق رفیق گرداند. بحمد و آله الطاهرین اجمعین. تمت

نسخه اصل: ملک ش 4164 (ملک 222/7) [رساله های این مجموعه در فهرست اصل و این فهرست عکسی به صورت متفاوت فهرست شده اند؛ خط: نسخ پخته، کا: ابن محمد مهدی آقا بابا شهمیرزادی، تا: رمضان 1271ق؛ 52ص (223-274) [عکسی ف: 2-46]

• پارسی نامه / دستور زبان فارسی

pārsī-nāme

ساغر اصفهانی، محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل، 1302 قمری

(ebn-e ebrāhīm sāqar-e esfahānī, mohammad mohammad esmā'īl (- 1885

دستور زبان فارسی را به طور مختصر در چند بخش بیان نموده است. فهرست مطالب: آغاز اول: در عذر به هم آمیختن سخنان و الفاظ پارسی و تازی است؛ آغاز دوم: در پیدایش زبان پارسی و زمان آن است؛ آغاز سوم: در گزارش جا به جا شدن و پیوستن حرف های پارسی است به یکدیگر؛ آغاز چهارم: در بیان اصل سخن و نام اصل سخن است که در زبان تازی مصدر و اسم مصدر است؛ گفتار 1. در نگارش سخنان گذشته است که عرب آن را ماضی گوید؛ گفتار 2. در آینده است که عرب آن را مستقبل و مضارع گوید؛ گفتار 3. در بیان کننده است که آن را اسم فاعل گویند؛ گفتار 4. در کرده شده است که آن را اسم مفعول نامند؛ گفتار 5. در فرمودن است که امر باشد؛ گفتار 6 در باز داشتن است کسی را از کاری که عرب آن را نمی گوید؛ گفتار 7. در نیست کردن است که نفی گویند؛ گفتار 8 در انکار کردن است و آن را جحد گویند؛ گفتار 9. در طلب آگاهی و فهمیدن است که به زبان عرب آن را استفهام گویند؛ مطلب اول: در قواعد صرف؛ مطلب دوم: در قانون نحو.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13171/1

آغاز: رب اشرح لي صدري ويسر لي ... نخستین آغاز نگارش این سخن و آرایش گذارش نو و کهن در هر زبان و در هر زمان سپاس و ستایش و پرستش و نیایش؛ انجام: و خطایی اگر رفته عفو نمایند که فنون علوم به مرور و دهور و تدریج زمان محکم و مضبوط و بی عیب و مبسوط شده است و الله المستعان و رجائی منه الغفران.

خط: نسخ، کان محمد جعفر بن میرزا احمد عقدائی، تا: پنج شنبه 15 ربیع الاول 1297ق؛ جلد: تیماج مشکى، 59گ (1پ-59پ)، 13 سطر [ف: 261-36]

• پاره ای از مسائل عارفان / عرفان و تصوف / فارسی

pāre-ī az masā'el-e 'ārefān

اصفهانی، نصرالله بن محمد رضا، ق 14 قمری

(esfahānī, nasr-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (- 20c

تاریخ تألیف: 1301 ق نویسنده از عارفان و صوفیان بوده است پس از حمد خدا و نعت پیغمبر پاره ای از عقاید صوفیان را چون «شناخت پیر» و «رؤیت حق به چشم دل» را پیش کشیده و با استفاده از آیات قرآنی و احادیث تعبیرات دینی برای آنها کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2432

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و اله و أصحابه اجمعین هذا الكتاب؛ انجام: و هو السميع البصیر نعم المولی و نعم النصیر اغفرانک ربنا و الیک المصیر خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1301ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، قرمز، مقوایی، 122گ، 16 سطر (10 × 15/5)، اندازه: 21 × 16/5 سم [ف: 5-572]

← پازند ← متون پازند

← پاس انفاس ← طریق خواجگان

• پاس انفاس / عرفان و تصوف / فارسی

pās-e anfās

دهلوی، فریدالدین مسعود بن سلمان، 665؟ قمری

(dehlavī, farīd-od-dīn mas-ūd ebn-e salmān (- 1267

رساله ای است در بیان تحولات قلب و عرفان و معرفت آن.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1375/2

آغاز: الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلاة و السلام؛ انجام: استاد تو عشق است چو آنجا برسی *** او خود بزبان حال گوید چه کسی خط: نستعلیق، کا: محمد سلطان بابر قادی پشاور، تا: 19 شعبان 1279ق؛ جلد: معمولی، 7گ (19ر25)، 13 سطر، اندازه: 23 × 14/5 سم [مؤید: 3-311]

• پاسخ / نامه نگاری / عربی

pāsox

کمال اصفهانی، اسماعیل بن محمد، 568؟ - 635 قمری

(kamāl-e esfahānī, esmā'īl ebn-e mohammad (1173 1238

پاسخ کمال اصفهانی به یکی از صواحب عظام.

ص: 377

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 195/20 - ف

نسخه اصل: حمیدیه ش 1447؛ بی کا، تا: با تاریخ 775ق [فیلمهاف: 1-423]

• پاسخ ابن سینا / پاسخ پرسش ها / عربی

pāsox-e ebn-e sīnā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، 370؟ - 428 قمری

(ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038

توضیحی از آن گزارش نشده است.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1187/17

آغاز: وصل کتاب الشیخ اطال الله بقائه و ادام تاییده و تمهیده و نعمته دالا علی سلامته و علی ما خالص الیه من البهجة؛ انجام: و مجالا فیما بعد ذلك غیر ضیق و معرفة بما لا اعرفه بلغه و الله اعلم و احکم. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10 یا 11؛ با سر لوح های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، 2 گ (105 پ - 106)، 24 سطر (10×20)، اندازه: 17×27 سم [رشت و همدان: ف: 1469]

• پاسخ ابوالسعود چلبی / عرفان و تصوف / فارسی

pāsox-e ab-os-so'ūd-e Čalabī

چلبی، ابو السعود، ق 10 قمری

(Čalabī, ab-os-so'ūd (- 16c

درباره اهل طریقت و تعریف شریعت در زمان سلطان مرادخان در 986.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3774/11 - ف و 3773/11 - ف

نسخه اصل: پاریس . P . 1769S (بلوشه 106/4 ش 2149).

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 986ق [فیلمهاف: 2-247]

← پاسخ ارسطو به اسکندر ← الحدود

← پاسخ استرآبادی به عاملی ← جواب مسائل ظهیری

• پاسخ استفتاء / فقه / عربی

دزفولی، محمد طاهر، -1315 قمری

(dezfūlī, mohammad tāher (- 1898

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1245/2

آغاز: مسئله استفتاها بعض طلب العلوم من جناب استاذن الاكرم... الشيخ محمد طاهر صوره السؤال ما يقول العلماء رضوان الله عليهم في المسافر... هل له الخروج في اول العشرات؛ انجام: اذ لا اقامة بعد الوصول ولا قصد مع الدهول ولكن بعد في ذلك للنظر

مجال وللشعر مقال والله العالم بحقايق الاحوال

بی کا، بی تا؛ 2ص (34-35) [سنا: ف: 2-180]

پاسخ امیر المومنین علی (علیه السلام) به این سوال: کیف دفعکم عن هذا المقام / حدیث / عربی

pāsox-e amīr-al-mo'menīn 'alī be in soāl: kayfa dafa'a kum 'an hāda-l maqām

نقل از شرح ابن ابی الحدید در شرح این قطعه از نهج البلاغه «و من کلام له لبعض اصحابه و قد سئله کیف دفعکم عن هذا المقام و قد کنتم احق بها». در این بخش زوجات و فرزندان آن حضرت را به شرح یاد می کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1131/3 - طباطبائی

بی کا، بی تا، 2ص (17-18) [ف: 23-575]

پاسخ امین الدین تبریزی / پاسخ پرسش ها / عربی

pāsox-e amīn-od-dīn-e tabrizī

حاج بله تبریزی، امین الدین، - 720 قمری

(hāj bale tabrizī, amīn-od-dīn (- 1321

پاسخ دیگری است به سؤال عضد الدین ایچی از امین الدین تبریزی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1231/47 - طباطبائی

آغاز: أن قیل ما وجه تخصیص الضمیر بالعبد علی تقدیر تعلق من مثله بفاتوا مع تجویز کونه له و للمنزل علی تقدیر تعلقه بالسوره قلنا الجواب یقتضی مقدمتین؛ انجام: فیکون القسم الرابع فاسدا علی الوجهین و الله اعلم و احکم

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماج قهوه ای تیره، اص (130)،
قطع: وزیری، اندازه: 19×26 سم [ف: 23-832]

• پاسخ بدخواهان / فارسی

pāsox-e badxāhān

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تاریخ تألیف: 1323

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/30-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-100]

• پاسخ بعضی اخبار مشکله / کلام و اعتقادات / عربی

pāsox-e ba'zī axbār-e moškele

چنین می نمایاند که سؤال کننده برخی از اخبار مشکله ای

که

ص: 378

سید کاظم رشتی (-1259ق)، در آثارش آورده ندانسته است و از یکی از شاگردان سید در زمان حیات سید از معنی آنها پرسیده و او جواب داده است. در برگ ششم آمده: «قال سلمه الله ما معنى كلام مولينا جناب الحاج السيد كاظم سلمه الله في رسالة السلوك والان انت بيده محفوظ المراتب في كل العوالم ... اقول المراد من الدرّة البيضاء.»

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 22729

خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ فرنگی آهار مهره؛ جلد: تیماج عنابی لایه ای، 30گ، 14 سطر (5/5×11)، اندازه: 11×15 سم [ف: 3-864]

← پاسخ به اعتراضات ← الاعتقادية

← پاسخ به پادری ← اثبات نبوت خاصه

• پاسخ به پاسخ آقای جهاندار عضو حزب توده ایران / حکومت و سیاست / فارسی

pāsox be pāsox-e ādā-ye jahāndār 'ozv-e hezb-e tūde ye īrān

آزاد، ق 13 قمری

(azad - 19c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/5-4754-ف

بی کاه، بی تا [فیلمهاف: 3-102]

• پاسخ به پرسش شیخ شرف الدین قونوی / فلسفه / فارسی

pāsox be porseš-e šeyx šaraf-od-dīn-e qūnavī

شیخ صدرالدین

šayx sadr-od-dīn

پرسش از شیخ شرف الدین قونوی پاسخ از شیخ صدرالدین، درباره اینکه از کجا آمده ایم و به کجا می رویم و ما الحاصل؟

آغاز: گویند شیخ شرف الدین قونوی از شیخ صدر الدین قدس سرهما پرسید که من این الی این و ما الحاصل فی البین یعنی درین که موجودیم اول کجا بودیم انجام: که چنین انتظار استعداد او را نیز باطل کند و امت را محقق و زاد و توشه را نیست گرداند ... و انه ولی الخیرات و مفیض السعادات [فهرستواره منزوی 91/6]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4942/32

آغاز: گویند شیخ شرف الدین قونیوی از شیخ صدرالدین قدس سرهما پرسید که من این الی این و ما الحاصل فی البین یعنی درین که موجودیم اول کجا بودیم؛ انجام: که چنین انتظار استعداد او را نیز باطل کند و امت را محقق و زاد و توشه را نیست گرداند ... و انه ولی الخیرات و مفیض السعادات خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج کبود، 2 گ (96-97)، ابعاد متن: 12×22، اندازه: 14×24 سم [ف: 14-186]

← پاسخ به پرسش عبد الوهاب (نشاط) ← رد صوفیان

• پاسخ به پرسشهای کلامی / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox be porseš-hā-ye kalāmī

نوری، علی بن جمشید، 1246 قمری

(nūrī, 'alī ebn-e jamšīd (- 1831

پاسخ به 35 پرسش

گوناگون است که به مباحث گوناگون کلامی و فلسفی می پردازد. در الذریعه از این رساله با نام های گوناگون یاد کرده در جلد دوم (ص 85) با نام «الاسئلة السلطانية» آمده که پرسش ها را از فتحعلی شاه و پاسخ ها را از حکیم نوری دانسته است؛ در جلد 5 ص

210) با عنوان جوابات سلطان آقا محمد خان» که پرسش ها را از آقا محمد خان قاجار فرض نموده است؛ در جلد 12 ص 246) با عنوان سؤال و جواب» که در حاشیه کشف الفوائد علامه حلی چاپ شده که تقریباً یک سوم از این نگاشته است. برخی پرسش ها را از میرزای قمی دانسته اند که با توجه به مضمون عامیانه برخی پرسش ها این انتساب بسیار بعید است. پرسش ها عبارت است از: 1. تجرد نفس؛ 2. جایگاه روح نسبت به بدن؛ 3. چگونگی ورود حضرت ادریس و عیسی به بهشت با بدن جسمانی یا غیر آن؛ 4. چگونگی بدن میت و صدق و کذب اخبار میت؛ 5. فنای بهشت و دوزخ؛ 6. سبب تسمیه حواریون حضرت عیسی؛ 7. حقیقت خواب؛ 8. خلقت بالفعل بهشت و دوزخ؛ 9. خوردن و آشامیدن و ازدواج بهشتیان؛ 10. مرا از قالب مثالی و 11. جبر و اختیار؛ 12. دلیل بر نبوت خاصه در مناظره با نصارا؛ 13. خلقت روح و علم بدان؛ 14. جایگاه بهشت دنیا؛ 15. عذاب قبر؛ 16. صدقه و دعا رافع اجل محتوم است؟؛ 17. ملائکه و بیان ذکوریت و انانیت آنها؛ 18. علت سرخی آسمان و 190 تجرد روح؛ 20. ارتباط روح و بدن؛ 21. قالب مثالی و پرسش از معراج جسمانی؛ 22. جایگاه بهشت و دوزخ حقیقی؛ 23. چگونگی حضور پیامبر و ائمه در نزد محتضر؛ 24. خلقت روح و تفصیل ائمه بر یکدیگر؛ 25. تاثیر لعن بر اشقیاء و صلوات بر اولیاء؛ 26. شرح فقره ای از دعای کمیل؛ 27. رجعت، سؤال قبر، لوح محفوظ و محو و اثبات؛ 28. قضای الهی؛ 29. علم حق در عالم ذر؛ 30. فوت پیامبران و اولیاء؛ 31. حقیقت خواب و اخبار میت؛ 32. جبر و اختیار؛ 33. پرسش از حدیث قرب نوافل و انتساب تردد به خداوند؛ 34. تأویل ابیاتی از شیخ بهائی و ملای روم؛ 35. علم

امام و تنافی آن با وقوع در تهلکه بویژه در اخبار حضرت رضا و حضرت علی علیه السلام. آغاز: سوال علمای امامیه و فقهای اثنی عشریه رضی الله عنهم چه میفرمایند در این مسئله شرعیه که آیا روح انسانی مجرد است یا مادی برای او فانی شدن هست یا نه اگر بفرمایند مجرد است و فانی نمیشود چه میفرمایند در خصوص آیه شریفه کل شیء هالک الاوجه انجام: بحلاوت بچشم زهر که شاهد ساقی است ×× به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست. تا پا از دایره قسمت سراسر رحمت پر حکمت حق بیرون نهادیر خودسری و خود رائیکه محض و بال است برزخ خود نگشاده باشند. در دایره قسمت ما نقطه تسلیمیم لطف آنچه تو اندیشی حکم آنچه تو فرمائی. در باب بلا نسبت ببعض لا تلقوا فرمودند و نسبت ببعض دیگر در سارعوا بر رخ تمنای ایشان گشودند در حق او مدح در حق تو ذم و در حق او شهادت و در حق تو سم فافهم. رضا بداده بده وز جبین گره بگشا ×× که بر من و تو در اختیار نگشاد است. مجمل و ملخص سخن اینست که عصمت مانع از ارتکاب معاصی است و السلام

چاپ: به کوشش حامد ناجی اصفهانی، در گنجینه بهارستان، حکمت (1) (تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی: 1379)

[دنا 618/2؛ فهرستواره منزوی 93/6 و 160/6 با عنوان «روح»]

1. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4213/3

آغاز: برابر؛ انجام: و خلافت حضرت رسالت بعد از رحلت آن حضرت منحصر به حضرت علی بن ابی طالب است پس خلافت حقه بلافصل خاصه و حق اوست.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کان فضلعلی بن درویش محمد تقی نوری، تا: رمضان 1211ق، جان اصفهان؛ مصحح؛ مهر: کاتب «عبدہ الراجی فضلعلی» (بیضوی)، العبد المذنب فضلعلی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 19گ (55پ-73ر)، 15 سطر، اندازه: 11/5 × 17/5 سم [محدث ارموی مخ: 1-43]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3783/9

آغاز: سؤال در احادیث هست که وقت سكرات موت پیغمبر ... و ائمه هدی و جبرئیل ... بنزد میت حاضر میشوند؛ انجام: عصمت مانع از ارتکاب مناهی است و السلام و الاکرام.

از سؤال 23 تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن میرزا مهدی نوری، تا: 1243ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، 30ص (93-122)، 18 سطر (7×12)، اندازه: 17×10 سم [ف: 12-2771]

3. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 899/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حاج محمد خلیل فرزند محمد حسین قاینی، تا: ربیع الثانی 1277ق؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی کاغذ ابری عطف پارچه مشکی، 28گ، 16 سطر (9×15)، اندازه: 13×23 سم [ف: 2-742]

4. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 19283/1

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ به طور چلیپا؛ جلد: مشمع مشکی، 47گ، 13 و 14 سطر (7×12)، اندازه: 10×17 سم [ف: 2-347]

5. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1143/3

آغاز: برابر نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. تا سؤال و جواب دوازدهم؛ بی کا، بی تا؛ 8گ، اندازه: 10×15 سم [ف: 3-59]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1719/16

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ تحریری، بی کا، بی تا، کاغذ: نازک اصفهانی، جلد: تیماج قرمز سیر، 26ص (343-368)، قطع: خشتی، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 9-262]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 909/15

آغاز: لك الحمد اللهم ملهم الصواب و علی نبیک الأواب الصلاة المستجاب و السلام المستطاب و علی اتباعه من الآل و الاصحاب نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ تذکر 1: در فهرست این شماره بازیابی آمده است اما عکس حاضر مطابق با نسخه شمار 1719 مجلس است. تذکر 2: این نسخه در فهرست که با عنوان «اجوبة المسائل» معرفی شده است در واقع در ابتدای خود رساله دیگری را دارد از جلال الدین دوانی در شرح بیت حافظ «پیر ما گفت خطا...» و آغازی که فهرست نگار ذکر کرده است آغاز همان رساله دوانی است. لازم به تذکر است این تفکیک در فهرست مجلس (9: 262) که اصل نسخه در آنجا معرفی شده است به درستی انجام شده است. [عکسی ف: 3-115]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2871/1

آغاز: برابر؛ انجام: ویکفیک لیان اوصافه لقبه بالنوری (چهاردهم شهر جمادی الثاني يوم الاحد سنة 1247)

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن آقا میرزا محمد حسین پسر میرزا عبدالغنی طیب کرمانی، بی تا، کاغذ: فرنگی کبود و سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 24گ (2پ-25ر) [ف: 10-1715]

• پاسخ به پرسشهای هراسکانی / فلسفه، اخلاق / فارسی

pāsox be porseš-hā-ye harāskānī

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، -667؟ قمری

(bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1269

منتخب یا منتخب الدین هر اسکانی که از شاگردان و پیروان بابا افضل کاشانی بوده است چون از استاد دور شده بود یازده پرسش در عرفان و اخلاق از استاد کرد و پاسخ خواست و این باز پسین سخنانی بود که بابا به نگارش در آورد تا اینکه در گذشت و از مرق برای هر اسکانی فرستادند و گفتگوی 7 و 8

آن درباره گفته های غزالی است در کیمیای سعادت که در آنجا آمده که خدا در این جهان دانستنی و در آن جهان دیدنی ولی نه با دیدار این جهانی و همین را مردم نپسندیدند و گوینده را بدکیش خواندند. هر اسکانی از استاد که کیمیای سعادت را گزین نموده بود می خواهد روشنش سازد. در همین جا است که هراسکانی از استاد تفسیر چند آیه و خبری را می خواهد و او می گوید سخنی را که بر زبان من نرفته تفسیر گفتن گراف است مگر اینکه من آنچه از این سخنان دریافتم بر گویم. (دانش پژوه) آغاز: سؤال: آدمی چون از مادر می زاید طالع او همی گیرند و بران حساب هست و سعد و نحس و رنج و راحت بیرون می آورند انجام: و هر چه از حاجت وقت بر گذشت جمله ناسزا و ناشایست شمر و دران سعی کردن ضایع کردن عمر خود دان. این جوابها آخر سخن خواجه بود. چون به جوار رحمت حق پیوست از مرق به منتجب الدین هراسکانی فرستادند که سائل بود.

چاپ: در مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: 1366 (چاپ دوم) (صص 717-728)

[فهرستواره منزوی 6: 93]

1. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 145/15

حکمت خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9 و 10؛ جلد: تیماج مشکى یک لا، قطع: وزیرى [ف: 2-43]

2. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 3456/8

آغاز: منتخب اشکالی چند که از شخصی سؤال کرد و او جواب آنها نوشت و این سخنهای آخر سخن او بود تا بجوار ایزدی پیوست. سؤال نماید؛ انجام: جواب به سؤال 3: همچنین نفس بهیمی و سبعی تا سحر نفس انسانی باشد نباشد و هیچ سبع بد بیند مردم بهیمة طبع و سبع خواهد بود.

پس از سؤال سه در دفتر حاضر سؤال 10 و با نسخه چاپی متفاوت است. اینک آغاز سؤال 10 (که در این دفتر شماره 4 هست): رقعہ از آن او دعاگوی مولانا روز و شب مرید و هواخواه است اما عاجز و بیخبر بازمانده است از آنکه هوی بر خرد مستولی شد و پای ... سؤال آخر در این دفتر همان هفتم مجموعه مصنفات است در معنی روح؛ انجام سؤال 7: تلك أمة قد خلت لها ما كسبت و لکم ما كسبتم و لاتسالون عما كانوا يعملون

بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: سمرقندی نباتی رنگ، جلد: مقوایی آبی رنگ با عطف گالینگور قهوه ای و گوشه های مشکى، 15ص (189-175)، قطع: نیم خشتی، اندازه: 13×23سم [ف: 10-1388]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3982/13

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ با نسخه چاپ شده در مجموعه مصنفات اختلافات بسیار دارد؛ کاغذ: اصفهان شکری آهار مهره، پاسخ به پرسشها 381 جلد: تیماج قرمز، 21ص (291-311)، 16 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 10×19سم [ف: 10-2146]

4. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 4191/18

آغاز: برابر؛ انجام: و فایده بار ندهد. تلك أمة قد حلت لها ما كسبت در نسخه هشت پرسش و پاسخ دیده شد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، گ (173-178 پ)، 17 سطر، اندازه: 10/6×18/8 سم [ف: 7-247]

5. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 242/53

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، وگ

(227-235 ر)، 24-33 سطر (22×12)، اندازه: 27×17/5 سم [ف: 147]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2581/6

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ علی بن محمود کاتب، تا: دوشنبه 26 شوال 1062 ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آبی ضربی مقوایی، 18 ص

(226-209)، 14 سطر (12/5×5/5)، اندازه: 10×17/5 سم [ف: 9-1382]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5180/23

آغاز: برابر، انجام: و چون خرد غالب شد ارزوهای تن و کام و مراد وی کم شوند و مغلوب کردند تنها 5 پرسش و پاسخ است؛ خط:

نستعلیق، بی کا، تا: 1069 ق؛ گ (271-273) [ف: 15-329]

8. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 428/2

آغاز: برابر، انجام: و از جهان نام گذشتگان بردن خاصه جز پند و فائده بار ندهد تلك أمة قد حلت ... عما كانوا يعملون

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1083 ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد ساده، 4 گی (10 ب تا 14 ب)، 17 سطر

(12/5×5)، اندازه: 17×12 سم [ف: 3-192]

9. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3030/3

آغاز: منتخب اشکالی چند که از او شخصی سوال؛ انجام: چنانکه روشن شده است بر علماء و مردم بگفته بنموده تمام شد سخن در میان

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن امیر محمد قاسم حسینی، تا: 1153 ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، عطف میشن مشکی، عص

(43-38)، 16 سطر کامل (6/5×13)، اندازه: 16/5×11/5 سم [ف: 6-813]

10. تهران: حقوق؛ شماره نسخه: 72/10-ب

به ترتیب چاپی نیست؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن حاجی ملا عبدالغنی تفرشی، تا: 1294 ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ

مقوایی، 4 گ (131-134 ر)، 19 سطر (10/5×19)

، اندازه: $18/5 \times 29/5$ سم [ف: 23]

11. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 431/7

ص: 381

خط: تعلیق، کان محمد علی، تا: 1302ق، جان تهران، مدرسه سپهسالار تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، وگی (132-124)، 14 سطر (6×12/5)، اندازه: 10/5×18 سم [ف: 3-193]

12. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2454/6/11

خط شکسته نستعلیق، کا: محمد خان، تا: 1333ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 16 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 5965]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5031/22

آغاز: برابر؛ انجام: لمع المحسنین. این جوابها آخر سخن خواجه بود چون بجوار رحمت حق پیوست از مرق بمنتجب الدین هر اسکانی فرستادند، که سؤال کرده بود.

و السلام علی اهل السلام خط: نسخ خوب، کا: محمد علی متخلص بعبرت نائینی، تا: دوشنبه 13 ذیقعه 1347ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 13ص (62-70پ)، 18 سطر (8×16)، اندازه: 14×22 سم [ف: 14-345]

14. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2912/28

آغاز: برابر؛ انجام: از مجاهدت مبارک تر نیست. و الذین جاهدوا... المحسنین (برابر ص

721 مصنفات) این جوابها آخر سخن خواهد بود. چون به جوار حق پیوست. از مرق به منتجب الدین هر اسکانی فرستادند که سایل بود (ص 728 مصنفات)

بی کا، بی تاب ترتیب پرسش و پاسخها در نسخه ما مانند دیگر نسخه ها با چاپی یکی نیست؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، 2گ (137-138 پ)، 30 سطر، اندازه: 21×35 سم [ف: 3-284]

15. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 24/7

آغاز: برابر؛ انجام: و بگریزید و دور شوید از هر چه به خود بد می شناسید که از مجاهده مبارک ترین است قال تعالی و الذین جاهدوا فینا لنهذینهم سبلنا... و این جوابها آخر سخن خواجه بود چون به جوار حق پیوست

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای روشن مجدول عطف تیماج زرشکی مذهب، 8گ، 27 سطر، اندازه: 18×28 سم [ف مخ: 1-299]

16. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2267/7/3

بندها در این نامه در مقایسه با چاپی بدین ترتیب آمده است: 1، 2، 9، 7، 8، 5، 10، 4، خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد، 4گ (19پ - 22پ)، اندازه:

18/5 × 28/5 سم [ف: 9-919]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1919/4

آغاز: سؤال چون خواهند که خرد بر هوا مستولی باشد چه عمل باید کرد و بر چه طریق زندگانی باید کرد پیوسته. جواب هوا آرزوی کارهای ناپاینده بود و چون بسیار شوند؛ انجام: و چون خرد غالب شد آرزوهای تن و کام و مراد وی کم و شود و مغلوب گردد.

سوال دهم چاپی را دارد؛ بی کا، بی تا؛ کاغذ: اصفهان نخودی، جلد: مقوای مشکی با عطف از کالینگور آبی، اص (40)، چیلپا سطر، قطع: بیاضی، اندازه: $13/6 \times 25$ سم [ف: 618-9]

18. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 851/11

بی کا، بی تا؛ قطع: رقعی [ف: 315]

19. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3903/10

تا نیمه پرسش و پاسخ هشتم همان شماره پنجم چاپی در 1721 خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: پارچه ترمه ای مقوایی، 7ص (28-34)، 17 سطر (8×14)، اندازه: 13×20 سم [ف: 2892-12]

20. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4805/11

آغاز: برابر؛ انجام و دور شوید از هر چه بخود بد میشناسید ... جوابها از سخن خواجه بود چون بجوار حق پیوست.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قرمز، ص (48-46)، اندازه: 16×29 سم [ف: 207-13]

21. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5974/3

آغاز: و من مکاتبه کلماتی چند از اقلام مبارک آن خلاصه احباء عصر نو باوه بوستان خرد و اتاه من فضلہ؛ انجام: ساعات شب روز خویشان را به مجاهده مستغرق گرداند تا بر جاده که از ازل سوی ابد است مستقیم گردد انشاء الله تعالی و الذین جاهده اقینا النهدینهم سبلنا و ان الله لمع المحسنین.

در مجموعه مختصریست شامل بر تعدادی از افادات بابا افضل کاشانی: 1- پاسخ به نامه شیخ شمس الدین (به شماره 5974 ثبت شده) 2- گفتاری در توحید 3- پرسش و پاسخ از طالع موالید 4 باز پرسش و پاسخ از طالع موالید 5- پاسخ و پرسش از هوای نفس 6- در بقاء روح 7- غلبه بر هوای نفس 8- گفتاری حکمتی در تقسیم موجودات 9- گفتاری در نفس. که از شماره سه تا هفت به پاسخ پرسشهای هراسگانی مربوط می شود و شماره نه مربوط به فایده جدائی روح از تن است؛ خط: نستعلیق متوسط، بی کا، بی تا، در فهرست با شماره 5975 آمده است. بطور چلیپا؛ مجداول به طلا و تحریر؛ واقف: نائینی؛ آگ، اندازه: 26×43 سم [ف: 404-6]

پاسخ به پزشکی / عرفان و تصوف / فارسی

نوربخش خراسانی، محمد بن محمد، 795-869 قمری

(nūrbaxs-e xorāsānī, mohammad ebn-e mohammad (1393-1465

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 413/24-ف

نسخه اصل: ایاصوفیاش 4795؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 855ق؛ 4گ (230-233)، 14 سطر [فیلمهاف: 1-413]

ص: 382

• پاسخ به جمعی از افاضل ابهر / فلسفه / فارسی

pāsox be jam'ī az afāzel-e abhar

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، 979-1050 قمری

(sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 1641

این رساله، پاسخی است که ملاصدرا به جمعی از افاضل ابهر در خصوص یک مسئله حکمتی داده است. اصل جواب به عربی است ولی بعد از آن شرحی به فارسی در توضیح مطلب داده شده است.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 54-الف/2/492

آغاز: بسمله - کتب بعض الأفاضل من سكان الأبهري الى جدی العارف العلامة رفع الله قدره و اعلى مقامه ليسأله عن هذه المسئلة؛ انجام: وهو يوم لقاء الله و كان في هذا المعنى ما قاله العارف الشيرازي اين جان عاريت که به «حافظ» سپرده دوست. خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا با تیماج سرخ، 4ص، 17 سطر (16×9)، اندازه: 15×22 سم [ف: 2-90]

• پاسخ به چند سؤال / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox be cand so'āl

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1239 1319 قمری

(hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824-1902

تاریخ تألیف: دوشنبه 23 محرم 1278 ق

رساله کوتاهی است در پاسخ به چند سؤال اعتقادی از جمله: 1. معنی اینکه حضرات ائمه علل اربع هستند؛ 2. معبود حضرات چه چیز است مخاطب در قرائت حضرات ایاک نعبد کیست؛ 3. ایشان با خداوند عالم متحدند یا مغایر هستند؛ 4. معرفت امام زمان که از اصول مذهب است چیست مراد از امام زمان؛ 5. علل اربع مرکب اند یا بسیط.

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 602/17

آغاز: حمدله ... و بعد این چند کلمه ای است در جواب چند مسئله که بعضی سؤال کرده بودند ... سؤال معنی این که حضرات ائمه علل اربع هستند چه چیز است؟؛ انجام و همچنین در سایر اسباب و مسببات آن ها و ذات مقدس او رطوبت و چربی و گرمی و سایر اسباب و آلات نیست. و السلام علی من اتبع الهدی. خط: نسخ، کا؛ احمد بن ابی القاسم مازندرانی، تا: 1298 ق؛ 6 گ، 15 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 1-85]

• پاسخ به حاکم لاهیجان / پاسخ پرسش ها

شیخ بهائی، محمد بن حسین، 953-1030 قمری

(šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547-1621

تهران؛ شهشهرانی، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: 1098ق [میراث اسلامی: 5-603]

• پاسخ به دو پرسش / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox be do porseš

تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین، -1321 قمری

(tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn (- 1903

پاسخ به دو پرسش است که شخصی درباره دو شبهه از شبهات شیخیه از مؤلف پرسیده و وی آنها را پاسخ گفته است: 1. المعرفة فرع ادراکی المعروف؛ 2- کلام کرمانی در ارشاد که امام غائب به کار مردم نمی خورد و احتیاج به امام حی حاضر معصوم دارند.

آغاز: حجة الاسلاما ... چه می فرمائید در جواب این دو شبهه که بعضی از اشخاص در ذهن بعضی از عوام مرکوز نموده اند انجام این مجملی است از احوال دشمنان دین و تفصیل را در رساله بیان کردیم

1. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4265/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج قهوه ای، 10گ (178پ-187ر)، 23 سطر، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [محدث ارموی مخ: 1-264]

2. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4307

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اکبر بن فیض الله بدررنجبر، تا: 11 جمادی الاول 1314ق، جا: کربلا؛ از روی نسخه عبدالعلی آقا برادر میرزا صادق شاگرد مؤلف به تاریخ دوشنبه 11 جمادی الاول 1314 در کربلا نگاشته، 20/4/4 جهت کتابخانه محدث؛ جلد: مقوایی، عطف پارچه ای، 12گ، مختلف السطر، اندازه: 17/5×22 سم [محدث ارموی مخ: 1-265]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3135/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن حسین غروی، تا: چهارشنبه 16 ربیع الثانی 1322ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، 10گ (152پ-161ر)، 22
سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 8-364]

• پاسخ به دوستی / پاسخ پرسشها

... pāsox be dūstī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری

ص: 383

(ebn-e ebrāhīm kermānī, mohammad karīm 1871 1810)

تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 81/3 - د

پاسخ به دوستی درباره گرفتاری قوم لوط و رهیدن خاندان او در آن شهر؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی
ضربی، 18 گ (28 پ-45 پ)، 14 سطر

[1-293 (ف: 6/5×12/5)

• پاسخ به رساله فراموشخانه / تاریخ ایران، حکومت و سیاست / فارسی

pāsox be r.-ye farāmūš-xāne

وابسته به: فراموشخانه = اسرار فراموش خانه؛ ملکم (1249-1326 ق) گویا از علی منشی تبریزی در خرده گیری از آن رساله.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3257/6

آغاز: جوابی است که یکنفر از اهل تبریز بکتابچه فراموشخانه نوشته است بسم الله و الحمد لله و الصلوة علی محمد و آله در این تاریخ
کتابچه ای از میرزا ملکم در باب فراموشخانه بنظر رسید که بیکی از علماء نوشته.؛ انجام: و تخلف از قول او را بی کا، بی تا، افتادگی:
انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، وگ (172-180)، 13 سطر (9×16/5)، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 11-2214]

• پاسخ به سؤالات اهالی رشت / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox be so'ālāt-e ahālī-ye rašt

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1319 1239 قمری

(hamadānī Šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824-1902

تاریخ تألیف: 15 ذیحجه 1298 ق

پاسخ به چند سؤال است درباره عقاید شیخیه و اظهاراتی که همدانی در مجالس درس نموده و مورد سؤال عده ای از اهالی رشت واقع
شده است.

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 602/19

آغاز: الحمد لله و سلام علی الذین اصطفی و اللعنة علی من سلک سبیل الروی و بعد چون بعضی از برادران دینی ... از محال رشت
بعضی سؤالات فرموده بودند. سؤال در یکی از مجالس درس فرموده اید که انداختن سنگ به هوا؛ انجام: اما از برای غیر علقا که اعتنایی
نیست و از برای آن ها خود را به زحمت نمی اندازیم و الحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، 4 گ، 15 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 1-87]

پاسخ به سؤالات عباسقلی میرزا / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox be so'ālāt-e 'abbās-qolī mīrzā

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1319 1239 قمری

(hamadānī Šayxī, mohammad bāger ebn-e mohammad ja'far (1824-1902

تاریخ تألیف: پنج شنبه 7 ذیحجه 1297 ق شاهزاده عباسقلی میرزا سؤالی نموده درباره آیه شریفه «ان الذین آمنوا و الذین هادوا والنصارى و الصابئین من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحا فلهم أجرهم عند ربهم ... » و اینکه خلفای مسیحی جلفای اصفهان ادعا کرده اند که: طبق آیه مذکور، ما ایمان به خدا داریم و از اهل فلاح هستیم شما چرا ما را کافر و مخلد در نار می دانید؛ ، مؤلف در این رساله به این شبهه پاسخ داده است.

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 602/11

آغاز: الحمد لله و سلام علی الذین اصطفی و بعد ون سر کار نواب مستطاب اشرف امجد والا شاهزاده عباس قلی میرزا ... مرا امر فرموده بودند به جواب مختصری به زبان فارسی از برای فرمایشی.؛ انجام: شما نمی توانید او را بشناسید و تکلیف ما لا یطاق از برای احدی نیست والسلام علیکم ورحمة الله .. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، با علامت بلاغ؛ 10 گ، 15 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 1-87]

پاسخ به سؤال حاج آقا محمد قوانینی درباره مؤلف جامع الاحادیث / پاسخ پرسش ها

pāsox be so'āl-e hāj āqā mohammad-e qavānīnī darbāre-ye mo'allef-e jāme'-ol ahādīs

طباطبائی بروجردی، محمد حسین، 1340-1253 شمسی

(tabātabā'ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874-1961

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21135

کا: سید مصطفی صفائی خوانساری، تا: 1368 ق؛ اص، قطع: وزیری اهدائی ف: 336]

← پاسخ به سؤال حسین بن عبدالقادر بحرانی درباره فناء فی الله ← البحرانیة

← پاسخ به سؤال درباره معلول ← اجوبة مسائل محمد مهدی بن شفیع استرآبادی

← پاسخ به سؤال ملا علی اصغر ← شرح خطبة البيان

• پاسخ به سؤالی از اسلامبول درباره طالع عقرب / پاسخ پرسش ها

pāsox be so'ālī az eslāmbool darbāre-ye tāle -e aqrab

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9043/17

خط: نستعلیق شکسته تحریری، کا: جامع، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی ضربی با ترنج و سر ترنج و جدول گرهی یک لا، 2 گ (64-65)، اندازه: 10/6×15/9 سم [ف: 29/2-659]

• پاسخ به سؤالی درباره عمل به فتاوی کتب فقهی / فقه / عربی

pāsox be so'ālī darbāre-ye `amal be fatāwā-ye kotob-e feqhī

حر عاملی، محمد بن حسن، 1104-1033 قمری

(horr-e `āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624-1693

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9671/2

آغاز: بسمله. الحمد لله على فضاله و الصلوة و السلام على محمد و آله و بعد فقد سأل بعض فضلاء الصلحاء عن له معرفة بالعربية هل يجوز له أن يعمل بما يفهمه من فتاوى الكتب الفقهية ام يجب عليه أن يعمل بما يفهمه من احاديث الكتب الأربعة و نحوها من الكتب المعتمدة و الجواب و بالله التوفيق انه ينبغي للانسان؛ انجام: بكتاب واحد معتمد لكن يعمل بما فيه من الحديث الصريح و الله ولى التوفيق خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمان، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، آگ (31 - 31پ)، 25 سطر، اندازه: 12/5 × 26 سم [ف: 44-31]

• پاسخ به شبهات سلمان از سماء رحمن نازل / بهائیت / فارسی

pāsox be šobahāt-e salmān az samā` rahmān nāzel

بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، 1309-1233 قمری

(bahā`-ol-āh, hoseyn-ālī ebn-e mīrāzā bozorg (1818 1892

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14567/2

آغاز: السلیمان از شهر جان بنسایم قدس رحمن بر اهل اکوان و امکان مرور نما و بقدم استقامت؛ انجام: و البهاء علیک یا سلمان و علی الذین ما باعوا کلمات الله بتوهمات مردود. خط: نستعلیق ریز، بی کا، تا: قرن 13، جلد: تیماج یشمی، وگ (43-51 پ)، 18 سطر،

اندازه: 13/3×21 سم [ف: 41-52]

← پاسخ به شبهات نبوت ← رساله کلامی

• پاسخ به شبهه ای درباره رد شمس / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox be Šobhe-ī darbāre-ye radd-e Šams

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1319 1239 قمری

(hamadānī Šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824-1902

تاریخ تألیف: شنبه 13 ذی‌قعدة 1290ق؛ محل تألیف: کربلا مؤلف گوید: چون بعضی از اکابر دولت ایران معاشرت دارند با بعضی از منافقین که ظاهراً اظهار تشیع می کنند و باطنا از نصاری بدترند و ایشان به خیال خودشان ایرادی وارد آورده اند بر رد شمس از برای حضرت امیر المؤمنین (علیه السلام)، و آن جناب عبارات ایشان را فرستاده و جوابی خواسته اند، پس آن عبارات را ذکر می کنم و جواب آن را عرض می کنم.

آغاز: حمدله. وصلی الله علی محمد و آله الطاهرین ... و بعد چنین گوید بنده خاکسار خاسر ابن محمد جعفر، محمد باقر ... که چون بعضی از اکابر دولت ایران معاشرت دارند با بعضی از منافقین.

انجام: و همین قدر بیان از برای صاحبان شعور و متدینان بی غرض و منظور کافی است و صلی الله ... و چون در سفر کتاب همراه نبود از ذکر کردن اصل حدیث و بعضی از واقعات این قضیه محروم شدم تمام شد.

[فهرستواره منزوی 366/9]

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 602/8

آغاز: حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ... و بعد چنین گوید بنده خاکسار خاسر ابن محمد جعفر، محمد باقر ... که چون بعضی از اکابر دولت ایران معاشرت دارند با بعضی از منافقین؛ انجام: و همین قدر بیان از برای صاحبان شعور و متدینان بی غرض و منظور کافی است و صلی الله ... و چون در سفر کتاب همراه نبود از ذکر کردن اصل حدیث و بعضی از واقعات این قضیه محروم شدم تمام شد. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ با علامت بلاغ؛ 6 گ، 15 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 1-89]

• پاسخ به شبهه قائلین به وحدت وجود / فلسفه / عربی

pāsox be Šobhe-ye qā'elīn be vahdat-e vojūd

تنکابنی، محمد بن عبد الفتاح، 1124-1040 قمری؟

tonekābonī, mohammad ebn-e 'abd-ol-fattāh (1631

در نظریه قائلان به وحدت وجود، قول به وحدت از آنجا ناشی می شود که وجود ممکنات را با اعتباری می گرفت یا اصیل در اعتباری. اعتباری مخالف در بداهت می شد و در شق ثانی اثبات وحدت می گشت. محمد بن عبد الفتاح بر این قول ایراد گرفته است که فرق است بین امور اختراعی و امور اعتباری. در اختراعی این قول صحیح است ولی در اعتباری لازم نیست که وجود اعتبار صرف باشد بلکه از آنچه منشاء انتزاع دارد اگر وجودی اخذ و اعتبار شود بدون آنکه آن امر صرف اختراع ذهن باشد باز اعتباری است پس با این قید دیگر مسأله اعتباری مخالف با بداهت نیست. نویسنده پس از این ایراد خود به پاسخ برمی خیزد و مسأله امکان را در وجود با امکان در ماهیت فرق می گذارد و سپس به سایر مسائل می پردازد. (انوار)

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله رب العالمین و الصلوه علی سیدنا و افضل الانبیاء المرسلین محمد و آله الطیبین الطاهرین قوله.

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1889/12

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله رب العالمین و الصلوه علی سیدنا و افضل الانبیاء المرسلین محمد و آله الطیبین الطاهرین قوله؛ انجام: علی العوارض الاعتباریه النفس الامریه ینصدق

خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد شفیع، تا: 1121ق، جان اصفهان، خاتون آباد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی یک لا، 29ص (167-195)، 15 سطر (7×13)، اندازه: 17/5×12 سم [ف: 10-540]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19517

بی کا، بی تا؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]

• پاسخ به شیخیه / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox be Šeyxīye

رساله ای است در جواب یکی از پیروان فرقه شیخیه که مدعی بود کامل ناطق در هر عصری باید یکی باشد و همه باید از او پیروی کنند، اما مؤلف معتقد است که در هر عصری ممکن است یک نفر باشد یا متعدد باشد و با مقدمه کوتاهی در اثبات نبوت پیامبر و امامت حضرت علی (ع) و یازده امام بعد از ایشان، بحث را خطاب به شیعیان اثنی عشری ادامه می دهد که متأسفانه از اینجا به بعد از انجام افتادگی دارد که بدین ترتیب معلوم نشد مؤلف از علمای شیخیه است که در این رابطه نظری دیگر دارد یا از مخالفان شیخیه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6956

آغاز: بسمله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین چون در این شبها در مجلسی اتفاق افتاد حاضر بودم شخصی مدعی این بود که کامل ناطق در هر عصری باید منحصر بفرد باشد و زیاده از یک نفر جایز نیست و استدلالش این بود که ضرورت مذهب شیخیه این است که انجام: پس احتیاج به ابطال فرقی که غیر که غیر از اثنا عشری هستند نیست چرا که خداوند باطل کرده باینکه حق نیستند و عجاله حال هم روی سخن با آن جماعت هم نیست روی سخن با شیعه اثنی عشری است

خط: نستعلیق تحریری بد و ناخوش، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ خریداری از مشیری؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای
یک لا مجدول میان جداول بوته های ریشه ای ضربی، 4گی (104پ - 107پ)، 20 سطر (7×16)، اندازه: 11×17/8 سم [رایانه]

• پاسخ به عارف / فلسفه / عربی

pāsox be 'āref

سبزواری، هادی بن مهدی، 1289-1212 قمری

(sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798-1872

اسماعیل متخلص به عارف از استاد خویش ملا- هادی (گویا حاج ملا هادی سبزواری) درباره زندگی کنونی صاحب الزمان و مطالب
دیگر پرسیده و وی بدان پاسخ گفته است و در آن از فیض یاد می کند.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2992/1

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا ... و بعد فيقول اسماعيل المتخلص بعارف ملتصا عن الاستاد ... مولانا الهادي؛ انجام:
فمن رفعه يلزم وضعه ... خط: نستعلیق، کا: حسن بن نصر الله، بی تا، کاتب گویا شاگرد ملا هادی سبزواری است؛ کاغذ: فرنگی، جلد:
مقوا، 27گ (آپ - 27ر)، 17 سطر، اندازه: 11/5×22 سم [ف: 3-279]

• پاسخ به کسرویانی / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox be kasravīyān

دعوتی، میر ابوالفتح، ق 14 قمری

(da'vatī, mīr ab-ol-fath (- 20c

از میر ابوالفتح دعوتی با مقدمه ناصر مکارم شیرازی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/12 - 4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-102]

• پاسخ به محمد شفیق بن محمد مقیم کاشانی / فقه / فارسی

pasox be mohammad safi ebn-e mohammad moqim-e kāšānī

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، 1091-1006 قمری

(feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 1680

رساله ای است بسیار کوتاه، در پاسخ پرسش میرزا محمد شفیع بن محمد مقیم کاشانی، از نجاست و حرمت عصیر عنبی و تمری. این رساله، ظاهراً در آثار فیض، ثبت نشده است. میرزا محمد شفیع، شاگرد فیض و نوه ملاصدرا و صاحب کتاب انیس الأسفار و جلیس الابرار است و نخبه فیض را، در همین مجموعه، در سال 1081 ق مقابله و تصحیح کرده. وی تا سال 1120 ق در قید حیات بوده است.

[الذریعة 452/2؛ ریحانة الادب 369/4]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13429/2

آغاز: رقیمه کریمه قره العینی میرزا محمد شفیع و فقه الله لما یحب و یرضی رسید و بر مضمون آن مطلع گردید از نجاست و حرمت عصیر عنبی و تمری سؤال نموده بودند، انجام: تا محتاج به تحلیل شود بکم آمدن و العلم عند الله

خط: نستعلیق، کا: ظاهراً: محمد شفیع بن محمد مقیم، کاشانی، تا: قرن 11؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشعی مشکى، عطف: تیماج مشکى، آگ (120)، 19 سطر (8×13)، اندازه: 11×9 سم [ف: 34-76]

• پاسخ به محمد قاسم خراسانی / فلسفه / فارسی

pāsox be mohammad qāsem-e xorāsānī

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، 1006-1091 قمری

(feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 1680

تاریخ تألیف: رجب 1087 ق پاسخ به نامه یکی از دوستان خراسانی مسأله مولانا محمد قاسم درباره مسئله اشتراک لفظی یا معنوی و وجود و صفات.

[الذریعة 193/5]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 364/16

کا: علی بن احمد رشتی، بی تا، جان یزد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 19 سطر، قطع: جیبی [نشریه: 2-179]

• پاسخ به مسائل / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox be masā'el

شیخ بهائی، محمد بن حسین، 953-1030 قمری

(šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547-1621

جواب مسائلی که به نظر بندگان اشرف به دفعات از مجتهد عصر شیخ بهاء الدین علیه الرحمة سؤال فرموده نزدیک به آنچه که در نسخه سپهسالار (276/3 ش 8150/3، با عنوان: اجوبة مسائل شاه عباس) آمده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7013/11

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی الایی، 3 گ (41 پ-43 پ)، 21 سطر (9×15)، قطع: ربعی، اندازه: 14×20 سم [ف: 16-429]

• پاسخ به ملا جلال دوانی / نامه نگاری / فارسی

pāsox be mollā jalāl-e davvānī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4171/31

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 [ف: 7-226]

• پاسخ به مهذب الدین / نامه نگاری / فارسی

pāsox be mohazzab-od-dīn

عزیز الدین عدیل

azīz-od-dīn 'odayl'

پاسخ عزیز الدین عدیل به مهذب الدین فهرجی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 195/25 ف

نسخه اصل: حمیدیه ش

1447؛ بی کا، تا: با تاریخ 755 ق [فیلمهاف: 1-423]

• پاسخ به نامه امیر خسرو دهلوی / نامه نگاری / فارسی

pāsox be nāme-ye amīr xosro dehlavī

باوردی، شعبان، ق 8 قمری

(bāvardī, Šaobān (- 140

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9466/120

خط: نستعلیق، کا: نظام الدین احمد بن خواجه محمد علی اخی مازندرانی، تا 24 ذیحجه 1039ق، 5 ص (250-254) [مختصر ف:

[119

• پاسخ به نامه حاج محمد علی بن آقا عبدالواحد یزدی امام جمعه / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox be nāme-ye hāj mohammad `alī ebn-e ācā “abd ol-vāhed-e yazdī emām jom'e

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2815/22

آغاز: صورت کتابتی که مخدوم مطاع حاج محمد علی خلف المرحوم آقا عبدالواحد الیزدی امام جمعه ... آغاز پاسخ: بسمله و الحمد لله و سلام علی عباده ... که طالب صادق ... منال پیدا کرد؛ انجام: و الاعتساف فی الأمور الدنیا و الدین بحق آل طه و پس سلام الله علیهم اجمعین آمین خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میشن لایی سیاه، 6 گ (143 پ-148 پ)، 21 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 6-116]

ص: 387

• پاسخ به نامه کاشانی / نامه نگاری / فارسی

pāsox be nāme-ye kāšānī

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، 659-736 قمری

(alā'-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262-1336)

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3654/17

خط: نسخ، کا: علی عسکر بن مؤمن تولمی، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی ترنجی مقوایی، 3 گ (47 پ 149)، 29 سطر
(23×12) [ف: 12-2664]

• پاسخ به هفت پرسش / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox be haft porses

تبریزی، عبدالرحیم بن ولی محمد

tabrīzī, 'abd-or-rahīm ebn-e valī mohammad

تاریخ تألیف: 1258 ق

یکی از اهالی قراбаغ در باب برخی مسائل اعتقادی از آخوند ملا محمد ممقانی سؤالاتی نموده که ایشان به جهت اشتغال به تدارک سفر و سایر مشاغل پاسخ به این سؤالات را به مؤلف محول کرده است.

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد بنده خاکسار عبد الرحیم بن ولی محمد التبریزی بر صفحه ضمائر صافییه برادران صافی طویت می نگارد که یکی از طالبان عرفان از ... زنجان ... مسائل چند ... عنوان کرده و حل آنها را از جناب ... الآخوند الملا محمد الممقانی در خواسته بود و آنجناب ... بعهدہ این خاکسار واگذار فرمودند

[فهرستواره منزوی 160/9]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10298/4

آغاز: برابر؛ انجام: و این فقیر در شرح کتاب مشارق الانوار ... ربیع المولود سنه 1258

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1258 ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، مجدول، 47 ص (153-199)، 16-28 سطر، اندازه: 20/5×12 سم
[ف: 32-308]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3072/6

آغاز: برابر؛ انجام: و آنچه ذکر شد برای اهل معرفت و بصیرت کافی است و السلام... و الحمد لله رب العالمین [العالمین]

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 23 گ (200-222)، 17 سطر (7×125)، اندازه: 12/5×20 سم [ف: 11-2017]

• پاسخ به هفت سؤال / پاسخ پرسشی ها / فارسی

pāsox be haft so'āl

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1319 1239 قمری

(hamadānī Šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824-1902

مؤلف مسائل مزبور را یکایک طرح کرده و پاسخ گفته موضوع این سوالات نیز عقائد شیخیه است.

آغاز: چنین گوید این خاکسار تبه روزگار محمد باقر عفالله عنه که در این اوان محنت اقتران مسائلی چند رسید از بعضی از اعظم و اعیان که پایه شرافت ظاهر و باطن ایشان بیش از آن بود که در بیان آید پس مبادرت در امتثال فرمایش ایشان نمودم هر یکی از مسائل را مصدر ساخته جواب را تلو آن عرض میکنم

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2769/6

آغاز: برابر؛ انجام: کتبه تراب اقدام المومنین اقل العباد المکرمین صلوات الله علیهم أجمعین فی یوم اتب أحد عشر شهر رمضان المبارک من شهور سنه 1296. انا لله و انا الیه راجعون و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین و صلی الله علی محمد و آله الطاهیرین

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن علی اصغر، تا: 1297ق؛ کاغذ: فرنگی آهاردار، جلد: تیماج قهوه ای کمرنگی، 33 (193-225)، 16 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 10×18 سم [ف: 9-193]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29598

آغاز: برابر؛ انجام: واری القلوب عن الحججه فی العمل و لقد عجبتم... و السلام علی من اتبع الهدی

در فهرست با نام «جواب مسائل و شبهات». نام کتاب با توجه به آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق تحریری، کان ابوالقاسم، تا: 1297ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج ضربی مزین به جداول خط کشی و حواشی زنجیره ای ضربی، 57 گ، 12-13 سطر، اندازه: 10/3×16/3

سم [رایانه]

• پاسخ به یک ایرانی / فارسی

pāsox be yek īrānī

جهاندار، ق 14 قمری

(jahāndār (- 20c

از جهاندار عضو حزب توده ایران، 1324.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/6-4754

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-102]

• پاسخ به یک نامه / نامه نگاری / عربی، فارسی

pāsox be yek nāme

نویسنده پاسخ یکی از صاحب منصبان حکومت (گویا) قاجاریه است. این نامه پاسخی است به نامه درخواست پاداش برای کتابی که مسائل عرضه کرده است. نویسنده این نامه در پاسخ

ص: 388

درخواست آن شخص در ضمن نامه خود چنین نوشته است: حضرت صاحب رقعہ کہ خود را در عقل و ادراک از اوج افلاک برتر شمارد همان بہتر کہ از کتاب خود بہ جواب حقیر کفایت کند و مکتوب مرسل را مکتوم و مہمل گذارد تا ارباب نظر از مطالعہ آن بہ معاتبہ برنخیزند و ہر دو از لوم لاوم در امان مانیم سبحان اللہ اگر این مرد عزیز را عقل و تمیز بودی چگونہ از چون من کہ ارجح فلسفی علی نفسی و حسی علی قلبی و عینی و فضتی علی مہجتی آمل کرم می شد و سائل درم می گشت و العجب ثم العجب ... بندہ حقیر کہ در جرکہ عمال ممالک محسوبم و در حضرت نائب السلطنت بجای عمل منسوب است

کہ از دربار والا بہ درگاہ اعلیٰ مامور گشتہ سهام چند در عمدہ الأنام دارم کہ ضروری چند نمرہ فرق جواب فرستم یا بر رقعہ مجہولی صرہ معلوم فشانم ...»

تہران؛ مجلس؛ شماره نسخہ: 1783/11

آغاز: جاء الكتاب نجائل روح و ريحان و مراحتہ مما حوبل نكت البراعه و البلاغۃ و الفصاحه جمعت صحيفتك الشريفة بالكتابه بين اللطافة و الظرافة؛ انجام: و حالتكم و عرفت مكنون مقاتلكم و الله خير ختام خط: شكسته نستعليق، كا: محمد حسين بن اسماعيل بن حسين تفرشی، بی تا، جلد: تیماج مشکى، 2ص (612-613)، 19 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 16×12سم [ف: 9-286]

• پاسخ پرسش اهل مولتان = جواب پرسش اهل مولتان / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox-e porseš-e ahl-e mūltān = javāb-e porseš-e ahl-e mūltān

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، 1006-1091 قمری

(1598 1680 feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza)

پاسخ پرسش صوفیان اهل مولتان است کہ می پرسند از دلیل بر حقیقت مذهب شیعه و جواز سب بعض صحابه چیست. این پرسش توسط عبدالسلام تاجر اصفهانی بہ فیض تقدیم شدہ است.

آغاز: اما بعد غرض از این نوشته بیان آنست کہ طایفہ ای از صوفیان شہر مولتان کہ از خانوادہ مشایخ کبار آن بلاد بودند مکتوبی بہ شخصی از قوم خودشان عبد السلام نام کہ در شہر اصفهان بتجارت مشغول بود فرستادہ بودند ... الحمد لله و سلام علی عبادہ ... اما بعد طالبان راه حق باید بدانند کہ براهین عقلیہ انجام: و این سخنان را بمشافہہ بیان توان نمود و بنوشتن بیش از این نتوان و العلم عند الله

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخہ: 82/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: حدود قرن 11؛ برای محمد ہادی بن شاه مرتضی ثانی ابن محمد مؤمن کاشانی نوحہ برادر فیض کاشانی و در حیات فیض کتابت شدہ و دستخط وی در آغاز مجموعہ آمدہ، مصحح، کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکى، 4گ (38پ - 41پ)، 18 سطر، اندازه: 10×19سم [ف: 1-101]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21237

آغاز: برابر؛ انجام: و الصلوة على رسول الله و اهل بيت رسول الله صلى الله عليه و آله

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1340ق، کاغذ: نخودی، جلد: مقوا [رایانه]

• بهادرخان / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e porseš-e bahādor-xān

اسلمی هندی، محمد سعید، ق 13 قمری

(aslamī hendī, mohammad sa'id (- 19c

پاسخ پرسشی است در موضوع شفاعت پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم)، این پرسش در اطراف گفته های خود اسلمی در کتاب «سفینة النجاة» می باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 650/2

آغاز: سؤال نواب مستطاب سراج الامراء عظیم جاه بهادر ادام الله اقباله و أحسن الله حاله و مآله؛ انجام: وامعان نظر ضروری است و آن عزیز الوجود است، و الله يقول الحق وهو يهدي السبيل

خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 7 ذیحجه 1255ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 15 گ (هر -19ر)، 11 سطر، اندازه: 10×16سم [ف: 2-
[247

• پاسخ پرسش حاج ملاحسین بن ملاعلی یزدی / پاسخ پرسش ها / عربی

pāsox-e porses-e hāj mollā-hoseyn ebn-e mollā- alī

yazdī

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 604/3

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالحسین ماهانی، تا: 18 رمضان 1272ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی، 33 گ (54پ-86پ)، 18 سطر (14×9/5)، اندازه: 21/5×16سم [ف: 553]

← پاسخ پرسشهای آقا رضا شش انگشتی ← پاسخ پرسشهای اعتقادی

• پاسخ پرسشهای ارومی / پاسخ پرسش ها / فارسی

پاسخ های استدلالی است با شواهدی از آیات و احادیث بر پرسش های آخوند ملا عباسقلی امجد ارومی که به صورت متن و شرح نگاشته شده درباره: صفات الهی، معنی تفویض، تفسیر آیه «الخبیثات للخبیثین» و آیه «و لا یجعل الله للكافرين علی المومنین سبیلاً» سعادت و شقاوت. بعضی فرازهای پاسخ عربی است.

آغاز: احمد کی یا من یستجیب لدعوة الداعین و یجیب لمسئلة السائلین و اصللی و اسلم علی نبیه و رسوله محمد الذی جعله رحمة للعالمین؛ انجام: و اذکر بدعاء الخیر حین مطالعتها و الله خلیفتی و هو خالقی و رازقی و حمیتی و محیی و بیده حشری و نشری خط: نستعلیق، کا: ارومی، بی تا، مجدول؛ جلد: مقوایی عطف و حواشی تیماج مشکى، 28 گ (2پ-29پ)، اندازه: 13×21 سم [ف: 27-394]

• پاسخ پرسشهای اصلا ن خان / پاسخ پرسش ها / فارسی

پنج پرسش است از امیر اصلا ن خان همدانی درباره روح و بدن انسان پس از مرگ وی، و نظر حاج کریم خان و آنچه در کتاب ارشاد العوام» خود درباره این موضوع گفته است. پاسخ ها در این رساله نسبتاً مختصر و مؤلف گفته های پدر را تأیید و تثبیت می کند.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... عالیجاه سعادت همراه مخدوم مکرم و مطاع مفخم مقرب الحضرة العلیة وصاحب المکارم السنية انجام: بلکه دهنه آتش کشیده است تا به این دنیا و هر کس در حد خود می ایستد و همین قدر در جواب کافی است..

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد سنقری، تا: رمضان 1302ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 80گ، 16 سطر، اندازه: 11×18سم [ف: 293-1]

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 850/1

خط: نستعلیق، کان محمد بن جواد قزوینی طهرانی، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 20گ (1پ-20ر)، اندازه: 11×17/5سم [ف: 3-62]

• پاسخ پرسشهای اعتقادی = اجوبه الاسئله / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e porseš-hā-ye e'teqādī= ajvebat-ol as'ela

میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبد النبي، 1212؟ - 1286 قمری

(mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e 'abd-on-nabī (1798-1870)

مشمتمل بر دوازده پرسش و پاسخ در معارف و اعتقادات: صلوات بر خاندان عصمت مکمل آن ذوات قدسیه است یا مکمل صلوات فرستنده؛ معنی حدیث قصر صلوة؛ ابدان عنصری حجج الهیه؛ وجه تسمیه امام هشتم به قبله هفتم؛ تهالك سالک؛ معنی

حدیث «كنت کنزاً مخفياً» اخوت پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) با امیر مؤمنان و اخوت دادن اصحاب با یکدیگر اختلاف نظر عرفاء با شیخ احمد احسانی در علت العلل اشیاء؛ آخرین مقام صاحب ولایت جزئیه؛ ادوار در لسان شریعت و عرفاء؛ معنی حدیث شریف «انا و علی ابو هذه الأمة» و هم منظومه عربی در مسئله «ربط حادث به قدیم» که پنداشته نام آن «منهاج الهدی» باشد. در آن از قوائم الانوار و طوابع الاسرار و تباشیر الحکمه یا تحفه ناصریه او یاد شده است.

آغاز: الحمد لولیه مبدأ خلقه و منشأ لواء رحمته و آخر دعوی اهل حبه و الصلوة ... اما بعد فاعلم ایها الولد الحنان البار الشفیق المستمسک بزمام التوفیق

انجام: بقوله صلی الله علیه و آله علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل او کافضل و تفصیل این مطلب شریف را در کتاب مذکور طلب فرمایند تمت اجوبه الاسئلة بتوفیق الله.

[دنا 621/2؛ فهرستواره منزوی 39/7 (1 نسخه) و 160/9]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9405

آغاز: برابر؛ انجام: و سموها بمنهاج الهدی للعلم تکمیلاً تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: ذیحجه 1282ق؛ واقف: شمس الدین پرویزی؛ کاغذ: فستقی، 34گ، 16 سطر، اندازه: 11×18سم [ف: 11-10]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11024

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الاول 1284ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 11 سطر (5×10)، اندازہ: 17×10 سم [الفبائی: 21]

۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 531/3

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: ربیع الاول 1284ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قہوہ ای، 27 گ [ف: 277]

ص: 390

4. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1818

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 14، در پایان این نسخه قصیده ای از جلال الدین و چکامه ای از عشقی افزوده شده، گویا در مدح میرزا ابوالقاسم ذهبی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 49گ، 15 سطر، اندازه: 12/5×20 سم [ف: 5-237]

5. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 618/8

آغاز و انجام: برابر

مؤلف در فهرست شناسایی نشده که با توجه به آغاز آن تعیین گردید؛ خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: اسماعیل راثی، تا: 1310ق، کاغذ: آبی و خاکستری، جلد: مقوا با تیماج قهوه ای،

51ص، 19 سطر (9×17)، اندازه: 13×21 سم [ف: 2-319]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10634/2

آغاز: برابر؛ انجام: علما امتی کاتبیاء بنی اسرائیل او افضل، تفصیل این مطلب شریف عزیز را در کتاب قوائم الانوار طلب فرمایید.

خط: نستعلیق، کا: محمدرضا و یشتعلی، تا: 25 محرم 1319ق؛ جلد: مقوا، 45ص (73-117)، اندازه: 12×21 سم [ف: 1-33/140]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7354/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حاج محسن مدرس خوشنویس بن ملا حسنعلی اردبیلی ملقب به عماد الفقراء، تا: 1362ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 18گ (18ر35پ)، 19 سطر، اندازه: 22×15 سم [ف: 19-154]

8. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1476/1

آغاز: برابر؛ انجام: زیرا که در ظهور ایشان از این دو نور مبارک با این امت مرحومه مساوق و همدوشند پس انبیا و رسل نیز دو پدر هستند..

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن ملا محمد مازندرانی، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 33گ (1پ-33پ)، اندازه: 17/5×11 سم [ف: 4-312]

9. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3887/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محسن موسوی سپاهانی، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضریبی، 39 گ (123 پ - 161)، 14 سطر (9×13)، اندازہ: 21×13 سم [ف: 12-2874]

• پاسخ پرسشهای اعتقادی / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox-e porseš-hā-ye e'teqādī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری

(kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871

تاریخ تألیف: اواسط صفر 1293 ق مؤلف که خود را منتسب به طباطبا معرفی می کند، می گوید: «بعضی از اکابر سؤالاتی برای جناب قبلگاه فرستاد و چون ایشان فرصت پاسخگویی بدانها را نداشت، من از زبان ایشان جواب عرض می کنم» و این مختصر مشتمل بر سؤالات رسیده و پاسخ های طباطبایی است و در موضوعات مختلف عقاید شیخیه در آن بیان شده است. (حافظیان)

آغاز: حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و رهطه المخلصین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین. و بعد چنین گوید العبد المنتمی الی الطباطبا من آل عبا که جناب قبلگاه بعض الحواج و المعتمرین فرمایش فرمودند که بعضی از اکابر ...

چاپ: تبریز، سنگی، 1335، خشتی، 18 ص

1. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5/198 - 908/1

آغاز: برابر؛ انجام: هر کافر و منافقی والانصاف افضل الاوصاف کائنة ما کانت وبالغته ما بلغت تمام شد جواب این سؤالات نام مؤلف به قرینه آغاز و کتاب شناسی ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کان صادق نراقی سلطانی، تا: شنبه 4 ربیع الثانی 1293 ق؛ مصحح؛ جلد: پارچه، قهوه ای، ضریبی، مجدول، 26 گ، 14 سطر، اندازہ: 17×11 سم [ف: 4-2335]

2. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 277/2

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا علی مؤذن، تا: 1294 ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 17 گ (9-25 ر)، اندازہ: 5/10×17 سم [ف: 146]

3. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 602/9

آغاز: برابر؛ انجام: و به بی انصافی کافر و منافق شده و می شود هر کافر و منافقی و الانصاف افضل الاوصاف کائنة ما کانت وبالغته ما بلغت.

تمام شد جواب این سؤالات ... نام مؤلف در فهرست محمد طباطبائی آمده است؛ خط: نسخ، کان محمد بن احمد مازندرانی، تا: 13 محرم 1298 ق، علامت بلاغ دارد؛ 21 گ (71 ر 91)، 15 سطر، اندازہ: 18×11 سم [ف: 1-86]

4. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2967/3

آغاز: برابر؛ انجام: کافر و منافق شده هر کافر و منافقی و الانصاف افضل الاوصاف کائنة ما کانت و بالغة ما بلغت تمام شد جواب این سئولات.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد رضا نائینی، تا: 1304ق؛ 21گی، 14 سطر، اندازه: 10×18 سم [ف مخ: 3-1118]

5. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 200/4

آغاز: برابر

در فهرست به نام «پاسخ پرسشهای آقا رضا شش انگشتی» آمده است؛ کا: عبدالحسین بن عزیز بن حسن بن منصور همدانی، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای ساغری، 17گ (70پ-86پ)، اندازه: 11×18 سم [ف: 1-148]

• پاسخ پرسشهای اهل قفقاز / پاسخ پرسشها / فارسی

ص: 391

مامقانی، حسین بن محمد، ق 13 قمری

(māmaqānī, hoseyn ebn-e mohammad (- 19c

پاسخ های استدلالی بر نه پرسش است درباره: آیا نبوت مقارن خلقت حضرت پیامبر بود، خبث در ابتدای خلقت بوده یا بعد قبول شده، سگ و خنزیر از آغاز خلقت نجس بوده اند، مشیت با چه چیز خلق شده، معنی امام حاضر است و ناظر، وجود حضرت امیر در جاهای مختلف در یک وقت، حضرت جبرئیل و سوال از امیر (علیه السلام)، علم حضرت امیر به این که سائل خاتم جبرئیل است، بخشایش گناهان عزاداران امام حسین (علیه السلام).

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 357/5

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... بعضی از طالبین حق و یقین و جمعی از محبین و موالین از اهل قفقازیه در باب چند مسئله دینی؛ انجام: و در زمره اصحاب آنجناب محشور فرموده در دار رضوان خود ساکن گرداند، اللهم ارزقنی شفاعة الحسین علیه السلام. خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر قراچه داغی، تا: 1290ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 62گ (59پ - 120پ)، اندازه: 19×12 سم [ف: 1-467]

• پاسخ پرسشهای ترمذی / عرفان و تصوف، پاسخ پرسش ها

pāsox-e porseš-hā-ye termezī

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبد الله، 730؟ - 834 قمری

(ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330-1431

در آغاز از صد و پنج پرسش او و پاسخ ابن العربی (مقدمه ختم الاولیاء چاپ عثمان یحیی) یاد شده آنگاه به چند پرسش: منازل اولیاء، ختم الاولیاء، مقام الاولیاء، وحی، خلق الله فی الظلمة، صفة آدم، پاسخ داده شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4262/12

خط: نستعلیق، کا: میر غلام محی الدین، تا: 4 شوال 1109ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه ای ضربی، 6گ (91-96ر)، اندازه: 25×17 سم [ف: 4-672]

• پاسخ پرسشهای حسین خان قونسول / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e porseš-hā-ye hoseyn-xān-e qonsū l

کرمانی، محمد بن محمد کریم، 1263-1324 قمری

تاریخ تألیف: یک شنبه 26 ربیع الثانی 1309 ق دو پرسش است از حاج میرزا حسین خان قونسول ایران درباره

اینکه: با وجود ثبوت لوح محفوظ مقصود از «انشاءالله» چیست بساط قدیم چگونه بلوث حدوث ملطخ می شود؟ کرمانی به تفصیل به روش مخصوص شیخیه پاسخ گفته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8767/4

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... چندی پیش از این رقیمه کریمه عنبر شمیمه زیارت شد؛ انجام: و همین قدرها هم در جواب این مسئله کافی است انشاءالله. خط: نسخ، کان محمود بن غلامعلی اصفهانی، تا: 1309ق، جان کرمان، مدرسه ابراهیم خان؛ جلد: تیماج قرمز، 13 (184 ر - 196 پ)، اندازه: 20/15×5 سم [ف: 22-302]

• پاسخ پرسشهای شاه بخارا / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e porseš-hā-ye šāh-e boxārā

دهلوی، عبدالعزیز بن احمد، 1159-1239 قمری

(dehlavī, 'abd-ol-'azīz ebn-e ahmad (1746-1824

پاسخ ده پرسش پادشاه بخارا است که غالباً فقهی و عقیدتی می باشد. اما مسائل: 1. طریق اسلام فرقه امامیه، 2- قصاص قتل آنکه سب صحابه کند، 3- تفضیل الشیخین، 4- امامت تفضیلیه، 5- سب مروان و معاویه، 6- رفع یدین، 7- تحصیل علم منطوق و زبان، 8- استماع غنا، 9- نکاح خنثی، 10- تحقیق حدیث متعه.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... سؤال اول آنکه فرقه امامیه که فی زماننا مذهب ایشان مروج است چاپ: با عنوان «جوابات سؤالات عشره شاه بخارا» همراه «وسيلة النجات» مؤلف چاپ شده است.

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 34929

آغاز: برابر؛ انجام: مطلقاً ممنوع نیست زیرا که آله عذاب قوم نوح علیه السلام آب طوفان بود در نسخه حاضر به جای سؤال دهم چنین آمده: «کل دخان حرام»

حدیث نیست؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1231ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت 1386؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج ماشی فرنگی، وگ، 15 سطر، اندازه: 14×22 سم [اهدائی رهبر: 3-190]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 524/1

آغاز: برابر؛ انجام: گفت که پیغمبر خدا ما را امر کردند که امام را جواب سلام بدهیم و با همدیگر محبت داریم و یکی بر دیگری سلام

گوید خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمن، تا: 27 محرم 1273ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 13گ (1پ-13ر)، 11 سطر، اندازه: 17×11سم [ف: 2-127]

• پاسخ پرسشهای عباد / عرفان و تصوف / عربی

pāsox-e porseš-hā-ye 'abbād

ص: 392

پاسخ چند پرسش است که عبدالرحمان بن عبدالله عباد تقدیم نموده است، این پاسخ ها عرفانی و در موضوع معنی «لا اله الا الله» و معنی حضور و کشف و حالات سماع و علم بچیزی و رؤیا و جز اینها بحث می کند، این پاسخ ها در چند «فصل» تنظیم شده و دارای مقدمه ای است در فائده پرسش، در آخر قصیده الامیه ابن عید روس را شرح مینماید. گمان می رود که این کتاب از ابو محمد عبدالله علوی حسنی باشد.

آغاز: الحمد لله الذي لا يخيّب من أمله و لا يرد من سأله و لا يقطع من وصله و لا يبخس من عامله و لا يسلب من شكره

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 455/3

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 23 گ (58-80)، مختلف السطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 2-58]

• پاسخ پرسشهای عرفانی / عرفان و تصوف / عربی

pāsox-e porseš-hā-ye 'erfānī

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 3875/5

آغاز: بسمله. الحمد لله حمد الشاکرین ... سألت رحمک الله و ايانا، هذه الاسئلة و نحن انشاء الله نجيب عن بعضها ... ما الفرق بين الفترة و الوقعة ... (جواب سفید) و بالله التوفيق و الفترة في الأعمال؛ انجام: عن شأن الشيخ و حقيقة تحت الأجوبة. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، کناره حنایی، 4 گ (47-50 پ)، 16 سطر، اندازه: 12/5

× 18/5 سم [ف: 3-278]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1603/5-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-614]

← پاسخ پرسشهای کاشی ← تشکیک در ذاتی

• پاسخ پرسشهای محمد مهدی میرزا = غیبت / اخلاق، کلام و اعتقادات، پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e porseš-hā-ye mohammad mahdī mīrzā = qeybat

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1319 1239 قمری

(hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824-1902

به خواهش: نواب والا محمد مهدی میرزا

چهار پرسش است راجع به احکام غیبت نمودن بدین قرار: چند حدیث راجع به غیبت، معنی غیبت، در غیبت عنوان واجب و مستحب و

مکروه و مباح و حرام می آید یا نه، کفاره غیبت. در گلپایگانی تعداد پرسش ها 5 و در مجلس 6 پرسش دانسته شده است. مؤلف پاسخ این پرسش ها را ضمن «فصل» نوشته است. این رساله در نسخه مرعشی و دانشگاه تهران از محمد کریم بن ابراهیم کرمانی (1225-1288 ق) دانسته شده است. همچنین در نسخه مجلس و گلپایگانی موضوع آن غیبت ولی عصر دانسته شده است نه غیبت به معنای اخلاقی. قراین دلالت بر آن دارد که این رساله در سال 1290 ق نگاشته شده است و نسخهای پیش از این تاریخ از آن موجود نیست که اگر این تاریخ تألیف درست باشد انتساب آن به کرمانی منتفی است. آغاز: الحمدلله رب العالمین... و بعد چون در این اوان سعادت اقتران رقیمه کریمه بجهت افتخار این خاکسار از مصدر جلال و جمال و منبع فوال... محمد مهدی میرزا لازال محمدا کاسمه محمود کصفته صادر گشته فرمایشات ایشان را مصدر و مقدم داشته و جواب آن را متأخر نگاشت آغاز نام محمد مهدی میرزا: بسمله حمد و سپاس بی قیاس خداوندی را سزاست که پیغمبر عربی... و بعد چون دوستدار اولیاء آغاز مطالب رساله: عرض می شود که چون از برای این مسئله شئون و شعب است... فصل در معنی غیبت است انجام: و بهمین قدر در این مختصر اکتفا می کنم چرا که از برای طالبان حق کافی است.

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 45/3

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از محمد کریم بن ابراهیم کرمانی دانسته شده است. چهار پرسش؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1290ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 18گ (75پ - 92ر)، 14 سطر، اندازه: 10×17سم [ف: 1-57]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2769/4

آغاز و انجام: برابر، و فارغ شدم از نوشتن پنجشنبه بیست و هشتم شهر جمادی الاخره از شهر سنه 1290 حامد مصلیة مستغفرة تمت. پاسخ به شش سؤال در شش فصل؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن علی اصغر، تا: 1297ق؛ کاغذ: فرنگی آهاری، جلد: تیماج قهوه ای، 32ص (113-145)، 16 سطر، اندازه: 10×18سم [ف: 9-191]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3572/1

آغاز: برابر؛ انجام: و فارغ شد از نوشتن آن بتاريخ یوم سه شنبه بیست و هفتم شعبان... 1295... مستغفرا. در فهرست از محمد کریم بن ابراهیم کرمانی دانسته شده است؛ خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر کاشانی لاجوردی، تا: 1313ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 38ص (1-38)، 15 سطر (6×13)، اندازه: 11×18سم [ف: 12-2588]

4. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1043/14 - 6/133

آغاز و انجام: برابر

ص: 393

در 5 فصل؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کاه، بی تا، 17، 16 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 4-2109]

← پاسخ پرسشهای ملا خلیل قزوینی ← طریق حقه

پاسخ پرسشهای ملا زین العابدین کرمانی / پاسخ پرسشها / فارسی

pāsox-e porseš-hā-ye mollā zayn-ol-ābedīn-e kermānī

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1319 1239 قمری

(hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824-1902

بیست و نه پرسش و جوابها بسیار کوتاه می باشد، درباره مسائل اعتقادی و بعضی از مطالب متعلق به روابط بین همدانی و حاج کریم خان.

همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 277/4

آغاز: سؤالات آخوند ملا زین العابدین بعرض اقدس عالی می رساند ... که از عتبات عالیات آمده ام بهمدان

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن حیدر، تا: 1295ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 13گ (133-145 ر)، اندازه: 17×10/5 سم [ف: 147]

پاسخ پرسشهای میرزا اسحاق خان / پاسخ پرسشها / فارسی

pāsox-e porseš-hā-ye mīrzā eshāq xān

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1319 1239 قمری

(hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824-1902

تاریخ تألیف: چهارشنبه اواسط جمادی الاول 1295ق پاسخ به سؤالات میرزا اسحاق خان است با عناوین «قال سلمه الله اقول» در موضوعات مذهبی. پاسخها مفصل و در تثبیت مبانی شیخیه و مخصوصاً رکن رابع می باشد که میرزا اسحاق یزدی از یزد فرستاده و همدانی به آنها جواب می گوید.

آغاز: الحمد لله الذي هدانا للاسلام ووقفنا بالوصول الى دلائله بالتمام باقامة الدليل و انارة البرهان ... اما بعد فقد جئنا كتاب كريم و خطاب جسيم من بعض الاعاظم .. الميرزا اسحق خان

انجام: در یک بلد یک مطلب را بگویند و اگر احیانا در بلادی متباعد واقع شدند و باید چیزی گفت خواهند گفت و صلی الله علی محمد و آله الطیبین و اولیائهم المکرمین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین و قد تم.

1. قم؛ زنجانی (آیه الله)؛ شماره نسخه: 97/2

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه همخوانی آغاز نسخه با نسخه دانشگاه بوعلی تعیین شد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: بیاض رقعی (چند نسخه - ف: 232]

2. تهران، عبد العظیم؛ شماره نسخه: 601/2

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه همخوانی آغاز نسخه با نسخه دانشگاه بوعلی تعیین شد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه اواسط جمادی الاول 1265ق؛ 74گ، 16 سطر، اندازه: $10/5 \times 17/5$ سم [ف: 1-185]

3. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 277/6

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن حیدر، تا: 1295ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 75گ (163پ - 237پ)، اندازه: $10/5 \times 17$ سم [ف: 148]

4. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه: 39/1

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه همخوانی آغاز نسخه با نسخه دانشگاه بوعلی ص 148 تعیین شد؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: ابراهیم بن علی اصغر، تا: محرم 1296ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 79گ (1پ - 79ر)، 16 سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: 122]

• پاسخ پرسشهای میرزا کریم / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e porseš-hā-ye mīrzā karīm

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1239-1319 قمری

(hamadānī Šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jafar (1824-1902

تاریخ تألیف: جمعه 5 جمادی الثانی 1292ق

بیشتر این پرسش ها که چهارده پرسش است مربوط به سلوک شخص همدانی و اعتراض بر بعضی از خصوصیات دینی و اخلاقی وی می باشد.

همدان؛ دانشگاه بوعلی، شماره نسخه: 277/5

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... در این اوان محنت اقتران تعلیقهای از کرمان از بعضی اخوان رسید خط: نستعلیق، کا: یوسف بن حیدر،
تا: 1295ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 17گ (145-161ر)، اندازه: 17× 10/5 سم [ف: 148]

• پاسخ پرسشهای نذر علی = ترجیح بلامرجح = الرسالة القمية = القمية = جواب المسائل القمية / پاسخ پرسشها / فارسی

pāsox-e porseš-hā-ye nazr 'alī = tarjīh-e be-la-morajjeh = ar-r.-ol qommīya = al-qommīya = javāb-ol
masā'el el qommīya

ص: 394

قزوینی، خلیل بن غازی، 1001-1089 قمری

(qazvīnī, xalīl ebn-e qāzī) (1593-1678)

تاریخ تألیف: قرن 11

پاسخ به چند پرسش شخصی به نام نذر علی است و ایشان به اختصار جواب آنها را گفته که سه سؤال پرسیده: ترجیح بی مرجح و تخلف معلول از علت و توقف علم بر فکر حتی در انبیا و اولیاء. مؤلف بیشتر به توضیح «ترجیح بلا مرجح» پرداخته و قائل به جواز آن شده و همچنین «تخلف معلول از علت» را قبول کرده است و جایز می داند.

آغاز: بسمله عرضه داشت کمترین نذر علی بر لوح عرض مینگارد که بنده را قوت مطالعه حاشیه عده که عالیحضرت مخدومی نوشته اند نیست استدعا آنکه شفقت نموده در تحت مسایل معروضه ذیل شرح فارسی که فهم کمترین در یابد قلمی نماید اول آنکه جمعی مذکور می سازند که خدا ترجیح بلا مرجح را جایز می دانند ... الثقة بالله وحده تبارک و تعالی بدای ای برادر اید ک الله تعالی که توضیح این بمقدمه و مسأله می شود انجام: و در کافی مذکور است و ما در شافی ذکر کرده ایم شرح آنها را و دفع کرده ایم خیالات مخالف آنها را لایعلم الغیب الا الله تمت

[ریحانة الأدب 450/4؛ الذریعة 230/5 «جوابات المسائل القمیه» و 144/11؛ دنا 622/2، دنا 1032/3 «1» نسخه با عنوان جواب المسائل»؛ فهرستواره منزوی 158/6 و 160/9]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 206/6- طباطبائی

آغاز: از فضیلت پناه ملا خلیل قزوینی پرسیدند آن که خدام قائلند به تخلف معلول از علت تامه توجه نموده حقیقت آن را توضیح نمایند الثقة بالله وحده و جل قدرته بدان ای برادر توضیح این مقدمه در دو مقدمه و یک مسئله می شود مقدمه اولی در بیان معنی تخلف معلول از علت؛ انجام: ما در کتاب شافی در شرح باب بداء تفصیل این را ذکر کرده ایم می فهمد آن را کسی که خواهد.

بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج قهوه ای سیر عطف و حاشیه تیماج قرمز، 5 گ (30-34 پ)، قطع: رقعی، اندازه: 13×22 سم [ف: 22-74]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6/11520

آغاز و انجام: برابر خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالعظیم فرزند عاشور، تبریزی، تا: قرن 11؛ مصحح؛ مهر: «عبدۀ أروج» (مربع)، «محمد میثم شرع 1217» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، 8 گ (116-123)، 17 سطر، اندازه: 1467 سم [ف: 29-166]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10708/6

آغاز: از فضیلت پناه ملا خلیل قزوینی پرسیدند آن که خدام قائلند به تخلف معلول از علت تامه توجه نموده حقیقت آن را توضیح نمایند. الثقة بالله وحده و جل قدرته بدان ای برادر، توضیح این مقدمه در دو مقدمه و یک مسئله می شود مقدمه اولی در بیان معنی تخلف معلول از علت؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ جلد: تیماج قهوه ای، 8 ص

(108-115)، اندازه: 20×12 سم [ف: 33/1-183]

4. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 6543/13

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: کرم الله بن عطاء، تا: دوشنبه 18 شوال 1083ق، جا: مکه؛ جلد: تیماج قرمز عطف و حاشیه تیماج سبز، 3گ (80پ-182)، اندازه: 36/5×23 سم [ف: 17-126]

5. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 592/18

خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن عبدالنبی نصیری، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، لاگ (223-229پ)، قطع: خشتی [نشریه: 2-126]

6. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 35/33-22

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1102ق؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج دورو، 5گ، 25 سطر، اندازه: 15/5×29 سم [ف: 4-2027]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4076/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رضا بن محمد هاشم منجدین جی، تا: 25 ذیحجه 1124ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 8گ (2پور)، اندازه: 17/5×12 سم [ف: 11-81]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23480

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1126ق [رایانه]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15432

آغاز و انجام: برابر

مشمول بر پنج مساله؛ خط: نستعلیق، کا: نصیر، تا: قرن 13؛ مصحح، با امضای «بلغ المقابلة»؛ جلد: تیماج یشمی، 18، 12 سطر، اندازه: 21/4 × 10/7 سم [ف: 43-87]

10. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9562/2

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد رضا اصفهانی مشهور به ارباب، تا: 1257ق؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه ای، 7گ (181-75)، 16 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 24-304]

11. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5865/3

خط: نستعلیق، کا: علی بن اسد بیک فراش خلوت ناصر الدین شاه، تا: 19 صفر 1287ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 15گ (67-81)، 15 سطر (6×14)، قطع: ربعی، اندازه: 21×14سم [ف: 16-113]

12. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23456

آغاز: تحقیق معنی ترجیح بلا مرجع؛ انجام: لا یعلم الغیب الا هو.

خط: نسخ، بی کا، بی تا

[رایانه]

ص: 395

13. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4668/9

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای زرکوب مقوایی با لولا، 20 ص (440-459)، 19 سطر (4×11)،
اندازه: 17×9 سم [ف: 14-3618]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9516/4

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد رضا بن میر عبدالله حسینی دریاباری، بی تا؛

جلد: تیماج قهوه ای، وگ (155-163 پ)، 23 سطر، اندازه: 14×19/5 سم [ف: 30-188] 15. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه:
766/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج زرشکی، 14 گ، 17 سطر، اندازه: 19×10 سم [ف مخ: 4-1533]

16. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 749/15

بی کا، بی تا، کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی، 6 گ (168-173 ر)، اندازه: 12×18/5 سم [ف: 380]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1207/5

آغاز: سؤال در جواز ترجیح بلا مرجح جواب بدان ای برادر اید ک الله تعالی توضیح؛ انجام: برابر

بی کا، بی تا؛ 9 ص (38-46) [ف: 5-501]

18. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2799/22

بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 5 ص (160-164)، 21-34 سطر و برخی چلیپا، اندازه: 38×24 سم
اف: 3-283]

• پاسخ پرسشی از توحید / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e porsešī az towhīd

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری

(kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm 1871- 1810)

پاسخ پرسش یکی از اعیان نظام است درباره جمله «من سأل عن التوحيد فهو جاهل و من اجاب فهو مشرك و من يعرف فهو ملحد و من لا يعرف فهو كافر»..

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 200/7

آغاز: الحمدلله و بعد این کلمه ای چند در جواب یکی از برادران دینی که به اشاره یکی از اعیان عظام سؤال نموده عرض می کنم
کا: عبد الحسين بن عزيز بن حسن بن منصور همدانی، تا: 10 رجب 1304ق؛ جلد: تیماج قهوه ای ساغری، 5 گ (180-184ر)،
اندازه: 11×18 سم [ف: 1-149]

• پاسخ پرسش یکی از بزرگان / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e porseš-e yekī az bozorgān

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، -736؟ قمری

(abd-or-razzāq-e kāšī, 'abd-or-razzāq ebn-e ahmad (1336'

به درخواست: مولانا محمود فضل آغاز: بسمله، حق - تعالی - بالهام تحقیق حجاب تقلید از ضمائر همگان مرفوع گرداناد و بانعام توفیق
غطاء تلبیس از بصائر سالکان مکشوف ... موجب تحریر این کلمات آن بود که در بعضی از محاورات یاران و دوستان ثابت قدم سلسله
اطناب سخن بدان کشید که بزرگی از بزرگان روزگار انجام: این امانت جز بأهل آن نسپاری و این سر از عوام نگه داری. إن الله یأمرکم أن
تؤدوا الأمانات إلى أهلها الله نعماً یعظکم به إن الله کان سمیعاً بصیراً چاپ: در مجموعه رسائل و مصنفات کاشانی (تهران، میراث
مکتوب)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 14/6

آغاز: برابر؛ انجام: و از غوغای عوام و جهال نگهداری و الله اعلم بالصواب آغاز شباهت تامی به رساله یوحناویه دارد؛ خط: نسخ، کا:
محمد عرب، تا: 3 ذیحجه 1037ق، برای آخوندی خود در قرن 12؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مقوایی، 4 گ (381-384ر)،

اندازه: 13×27/5 سم [ف: 152]

• پاسخ پسکوویچ به نایب السلطنه / اسناد / فارسی

pāsox-e peskovič be nāyeb-os-sāltane

تهران، ملک، شماره نسخه: 3682/6

خط: شکسته نستعلیق ریز، بی کا، تا: قرن 13 [ف: 7-23]

pāsox-e tehrānī be dāmād

شیخ العراقین، عبد الحسین بن علی، -1286 قمری

(Šayx-ol-'erāqayn, 'abd-ol-hoseyn ebn-e 'alī (- 1870

آقا میرزا سید صالح داماد عرب تهرانی (- 1330) از شیخ العراقین، سؤالی از وکالت در طلاق ضمن عقد لازم پرسیده و او پاسخ داده است.

[دنا 623/2 ؛ مستدرک 30877؛ ریحانة الادب 2: 401 و 75]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 770/1

آغاز: بسمله. السؤال: هل القائل بان وقوع الوكالة في ضمن العقد اللازم يوجب عدم انعزال الوكيل بالعزم وعدم صحة العزل يقول

ص: 396

بالتفصیل ... الجواب: بسم الله تعالى. نعم يمكن الفرق بين الطلاق وغيره؛ انجام: اذ لاتعقل النيابة عن الميت. فتأمل. انتهى كلامه اطال الله بقائه. خط: نسخ ریز و درشت، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 3 گ (گ کب -5 ب)، 21 سطر (9×16)، اندازه: 22×16 سم [ف: 5-1798]

• پاسخ تیره سخنان / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox-e tīreh soxanān

بروجردی، بیان الحق، ق 14 قمری

(borūjerdī, bayān-ol haqq (- 20c

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25806

آغاز: بسمله. در پاسخ از خورده گیریهای این مرد بی خرد (کذا)؛ انجام: با خلافت اسلامی می کردند و پاسخ آن 191

جلد 2؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1324ق، کاغذ: شکری، جلد: مقوا (رایانه) 2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25749

آغاز: بسمله. د. گفتار است گفتار نخستین در رنگهائیکه بعد از پیغمبر؛ انجام: آشتی بدهد و بیان هوده آن

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: مشقی، جلد: گالینگور با عطف و گوشه تیماج

[رایانه]

• پاسخ چند پرسش / پاسخ پرسش ها، عرفان و تصوف / فارسی

pāsox-e cand porseš

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، 730؟ -834 قمری

(ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330-1431

شامل 12 سؤال که در مسائل مختلف تصوف از او کرده اند و وی پاسخ نوشته است. آغاز: سؤال ما الانسان الجواب طائفه گفته اند که مسمای انسان لطیفه ایست ربانی .. انجام: قبول عارفان و عاشقان باد، بمحمد و آله الامجاد.

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3067/87

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1265ق؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی نازک شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، کص (

412-408)، 25 سطر، قطع: وزیری، اندازه: $14/5 \times 23/5$ سم [ف: 610-10]

2. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 18/15

آغاز و انجام: برابر

کا: دکتر جواد نوربخش، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، وص (488-496)، اندازه: $17/5 \times 21/5$ سم [ف: 1-26]

• پاسخ چند پرسش / پاسخ پرسش ها، کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox-e Čand porses

کرمانی، محمد قاسم بن کریم، ق 14 قمری

(kermānī, mohammad qāsem ebn-e karīm (- 20c

تاریخ تألیف: عصر سه شنبه 22 شوال 1294ق پاسخ چند پرسش اعتقادی است پیرامون مرام شیخیه و اعتقاد آنها نسبت به رکن رابع و مشایخ خود که بعضی از برادران ایمانی از حاج کریم خان پرسیده و وی پاسخ را به فرزندش واگذار کرده است.

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 202/1

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... چون یکی از دوستان ایقانی و برادران ایمانی سوالی چند نموده بود؛ انجام: و از این جهت ما فارغ البال تقلید می کنیم و همین قدر در این مقام کافی است

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد ابراهیم، تا: ذیحجه 1296ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 39گ (2پ-40ر)، اندازه: $17/5 \times 11$ سم [ف: 1-292]

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 850/2

خط: نستعلیق، کا: محمد بن جواد قزوینی طهرانی، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 29گ (21-149)، اندازه: $17/5 \times 11$ سم [ف: 3-62]

• پاسخ چند مسأله / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e cand mas'ale

رشتی، کاظم بن قاسم، 1212-1259 قمری

(raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798-1843

در معنی قاب قوسین و جز آن.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 559/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی حاشیه سبز، 16 گ (20 پ-35 ر)، 15 سطر (6/5×12)،
اندازه: 17×10/5 سم [ف: 328]

• پاسخ حاجی بکتاش ولی پرسش ها / فارسی

pāsox-e hājī baktāš valī

hājī baktāš valī

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 199/3 بخش 3 و 200/3 بخش 3

بی کا، بی تا [ف: 124]

• پاسخ حقیقت / فارسی

ص: 397

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

گویا گفتاری از پیمان چاپ 1 در 1323 و چاپ 2 در 1342. چاپ: چاپ 2 در 1342.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/31-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-100]

• پاسخ درباره کسی که ادعای وکالت صاحب الزمان را می کند / پاسخ پرسشها، کلام و اعتقادات

pāsox darbāre-ye kasī ke eddeśā-ye vekālat-e sāheb-oz zamān rā mī-konad

احسائی، احمد بن زین الدین، 1166-1241 قمری

(ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753-1826

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1018616

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اندازه: 21×13 سم [رشت و همدان: فی: 1593]

• پاسخ دوازده پرسش / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e davāzdah porseš

تابنده، سلطان حسین، 1293-1371 شمسی

(tābande, soltān hoseyn (1914-1992

پرسش های دانشجویی کرمانشاهی است درباره بعضی آیات و روایات و عقیده و روش صوفیان و پاسخ ها بسیار کوتاه و گذرا می باشد و راجع به آیات به تفاسیر حواله شده است.

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: 487

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، گویا به خط تابنده، در این نسخه مقدمه ای از جناب میبدی

(مؤسس کتابخانه) و عکس تابنده و عکس حاج شیخ مرتضی اردکانی افزوده شده است؛ جلد: کالینگور مشکی، 12، مکی، 12گ،

مختلف السطر، اندازه: 21×29/5 سم [ف: 2-158]

• پاسخ دوانی به ترکه / معانی بیان / عربی

pāsox-e davvānī be torke

دوانی، محمد بن اسعد، 830-908 قمری

(davvānī, mohammad ebn-e as'ad (1427-1503

مؤلف به شبهه ای که جمال الدین ترکه درباره حاشیه مطول تفتازانی یاد کرده است پاسخ می دهد.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2919/9

آغاز: بسمله. ربنا افتح بیننا ... ذکر خاتمة المحققین التفتازانی آن اختصاص جنس الحمد بالله تعالی یستلزم اختصاص جمیع المحامد

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی کناره مشکی، 11 گ (22 ز-32 پ)، 29 سطر، اندازه: 24×35 سم [ف: 3-278]

• پاسخ دو سؤال / کلام و اعتقادات / عربی

pāsox-e do so'āl

احسائی، احمد بن زین الدین، 1241-1966 قمری

(ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753-1826

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26619

آغاز: بسمله ... حمد له ... اما بعد فبقول انه قد ارسل الی بعض الاخوان؛ انجام: لانه قال محدث غیر مخلوق و غیر ازلی مع الله تعالی ذکره، انجامه: 26619 و الضیق الوقت

خط: نسخ، کا: موسوی، یحیی بن محسن، تا: قرن 13؛ وقف مؤبد و حبس مخلد نمودند، جمادی الثانی سنه 1319؛ جلد: تیماج برون جلد تیماج خرمایی، 14 سطر (6/5×16)، قطع: رقعی، اندازه: 10/5×16 سم [رایانه]

• پاسخ رساله دربندی / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox-e r.-ye darbandī

استرآبادی، محمد ابراهیم بن محمد خلیل، ق 13 قمری

(estārābādī, mohammad ebrāhīm xalīl (- 19c

مؤلف می گوید در بندی رساله ای درباره تقویت کیش نصرانیان نوشته و به گیلان فرستاده بود که دانشمندان گیلانی اگر بتوانند آن را پاسخ گویند ولی دانشمندان آن دیار به جهت کمال وضوح بطلان آن کیش درصدد پاسخ گویی برنیامدند و مردم مسلمان ولایت حاجی طرخان خواستار پاسخ رساله شدند لذا این بنده به نوشتن پاسخ آن پرداختم و برادر ایمانی من آمیرزا مهدی مقدس نوری مرا در اینکار تشویق و ترغیب نمودند. وی نیز گوید کتابی که من در پاسخ در بندی تهیه نمودم مفصل بود ولی به راهنمایی همین نوری مذکور آن را مختصر نمود که به نظر ناصرالدین شاه برسانند و سپس به چاپ آن اقدام نمایند. وی در مقدمه از میرزا آقاخان صدراعظم یاد می کند.

[فهرستواره منزوی 159/9]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2905/5

آغاز: بعد از حمد و ثنا و سپاس یگانه بی همتا و درود بی نهایت بر روان پاک انبیا و اولیاء بر صاحبان عقول صافیة و ادراکات عالیة مخفی و مستور نماند که چون در زمان ... ناصرالدین شاه ... جماعت اسلامیان که در ولایت حاجی طرخان سکنی دارند رساله

ص: 398

را که مرتد منفر دربندی در تقویت طریقه نصاری نوشته است بمت ولایت گیلان ارسال نموده که جوابی نوشته؛ انجام: و سابقا مذکور شد که در تورات مذکور است که از بنی اسرائیل پیغمبری مثل موسی نخواهد آمد و ایضا عیسی فرموده است که رئیس جهان خواهد آمد و مانند آنها از آنچه مذکور شد سابقا و انصا در کتابهای انبیای سلف مذکور است که آن پیغمبر موعود دوازده امیر از او حاصل شود و از عیسی فرزندی حاصل نشد که امیر یاغیر امیر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی یک لا، 33ص (444-476)، 15 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 12×19/6 سم [ف: 10-302]

• پاسخ رشتی / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e raštī

رشتی، علی بن محمد، ق 13 قمری

(raštī, 'alī ebn-e mohammad (- 19c)

مؤلف در آغاز این با روش عرفان شیخی از صوفیان نکوهیده و دشنام ها به آنها داده سپس به این پرسش پاسخ می دهد که اگر دختر را برای صغیری در نود و نه سال عقد ببندند و دختر پس از آن پسر را نپسندد آیا می توان با رعایت صرفه پسر مدت را بخشید یا نه؟ این را حاج محمد حسن معروف از میرزا ابوالقاسم هم پرسیده بود و پاسخ گرفت. مولی محمد تقی هم بدان پاسخی داده است. رشتی در این میانه می خواهد داوری کند و از آن بر می آید که محمد جعفر نجفی می گوید که می توان مدت را بخشید ولی حاجی محمد ابراهیم کرباسی این بخشش را ناروا می داند. رشتی در آغاز آن می گوید که من در نگارش هایم تصوف را تباه ساختم به ویژه در گزارشی که در 15 هزار بیت برای سفارش نامه امیر مؤمنان برای اشتر نوشته ام و نیز در رشحات علویه درباره شبهه آکل و مأکول و در منتخب الرشحات و در فاتحه الکتاب که گزارشی است بر نامه شیخ احمد احسانی به خود من. این نامه از گی 13 پ نسخه ما فارسی می شود و پیش از آن به تازی است نام رشتی هم در آن یاد شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 865

آغاز: بسملة. الحمد لله رب العالمين و الصلوة على محمد و آله الطيبين الطاهرين لا سيما وزيره و اخيه ... على امير المؤمنين الذي هو منه كالضوء من الضوء؛ انجام: و يبدلوا السيئات بالحسنات و الصلوة و السلام على محمد و على و آلهما وقد بلغ الى هنا بميسور النظر ظاهرا اولاً و آخراً (كتبه العبد ... محمد حسين ابن عبدالله بامر صاحب المعظم اللهم وفقه ... بجاه محمد و عترته الطاهرة).

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عبدالله، بی تا، به دستور صاحب المعظم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، 63 گ (آپ-60)، 18 سطر (6×9/5)، اندازه:

10×14/5 سم [ف: 5-1799]

• پاسخ سلطان محمد به شاه عباس / اسناد / فارسی

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/7

آغاز: عالیحضرت گردون سطوت، خورشید طلعت، جمشید فطنت که همراه ذوالفقار خان فرستاده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک لا، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم [ف: 7-93]

پاسخ سنائی به سلطان سنجر = حکایت سلطان سنجر و حکیم سنائی / شعر / فارسی

pāsox-e sanā'ī be soltān sanjar = hekāyat-e soltān sanjar va hakām sanā'ī

سنایی، مجدود بن آدم، 473؟ - 525؟ قمری

(sanā'ī, majdūd ebn-e ādam (1081-1132

قصیده است در پرسش از مذهب حق و پاسخ سنایی

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6053/60

آغاز: کار عاشق نیست از دل مهر دل بر داشتن خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن لایی زرد سیر، 100گ (65-164پ)، اندازه:

10×24/2 سم [ف: 9-128]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14689/5

آغاز: کار عاقل نیست در دل مهر دلبر داشتن ** جان نگین مهر مهر شاخ بی بر داشتن یا می گوید: گر همی خواهی که مهتر را بود مهر قبول ** مهر حیدر بایدت با جان برابر داشتن خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: شب یک شنبه 30 جمادی الثانی 1310ق، جا: دارالسلطنه قزوین؛ کاغذ: خط دار، جلد: تیماج قهوه ای روشن ضربی، 3گی (96-98ر)، 15 سطر، اندازه: 13/5 × 20/7 سم [ف: 16041]

پاسخ سؤالات / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e so'ālāt

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2004/3

آغاز: دیگر رافلک اسمش گویند و آسمان دیگر رافلک الزهره و آسمان دیگر رافلک العطار؛ انجام: و آسمان دیگر رافلک المریخ گویند. در جواب سؤالات متفرقه؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری

عطف تیماج قرمز، 16 گ، اندازه: 14×20 سم [ف: 4-1124]

← پاسخ سؤال درباره امر به معروف و نهی از منکر ← اجوبه مسائل محمد مهدی بن شفیع استر آبادی

← پاسخ سؤال سید حسین بن سید عبدالقادر بحرانی ← البحرانیة

• پاسخ سؤال نظام الملک / نامه نگاری / عربی

pāsox-e so'āl-e nezām-ol-molk

غزالی، محمد بن محمد، 450-505 قمری

(qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059-1112

پاسخ کوتاهی است از غزالی به نظام الملک که در این پاسخ وعظ گونه، غزالی مردم دنیا را به سه گروه تقسیم می کند: 1. العوام: الذين قصرُوا نظرهم على العاجل من الدنيا؛ 2. الخواص: المرجحون الآخرة؛ 3. الأخص: هم الذين علموا أن كل شيء فوقه شيء.

[هدية العارفين 79/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12589/20

آغاز: هذا الجواب من الغزالي من طوس إلى الوزير السعيد نظام الملك لكل وجهة هو موليتها فاستبقوا الخيرات، اعلم أن الخلق في توجههم إلى ما هو قبلتهم ثلاث طوائف إحديها العوام؛ انجم: والطريق إلى الله تعالى من بغداد و من طوس و من كل الواضع واحد ليس بعضها أقرب من بعض وأسأل الله تعالى أن يوقظ من نوم الغفلة لينظر في يومه لغده قبل أن يخرج الأمر من يده، و السلام خط: شكسته نستعليق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: شرقی، آگ (59)، سطور چلیبا، اندازه: 14×10/5 سم [ف: 31-690]

• پاسخ سه پرسشی / تفسیر / عربی

pāsox-e se porseš

نخست شرحی است درباره آیه «و ما انزل علی الملکین» دومی در تفسیر آیه «ربنا انی اسكنت ذرینی بواد غیر ذی بیتک المحرم» در شرح بیتک المحرم، سومی آیه افک.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2182/16

خط: شکسته نستعليق، بی کا، تا: قرن 11، 3 گ (155 پ-157 ر) [ف: 5-444]

• پاسخ سه نامه / نامه نگاری / فارسی

pāsox-e se nāme

تهران؛ الهیات، شماره نسخه: 32/2

۱-نامه محمد صادق خان، 2- پاسخ ملا محمد جواد اردبیلی، 3 پاسخ به همین اردبیلی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ در برگ 28 اشعار فارسی در مصایب اهل بیت از آخوند ملا اسماعیل؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، گ (24-30)، 16 سطر (16×7/5)، اندازه: 22/5 × 12/5 سم [ف: 221]

• پاسخ سید داماد در این مساله که زنا حق خداست یا خلق / کلام و اعتقادات / عربی

pāsox-e seyyed-e dāmād dar īn masale ke zenā haqq-e xodāst yā xalq

میرداماد، محمد باقر بن محمد، -1041؟ قمری

(mīrdāmād, mohammad bāger ebn-e mohammad (1632

تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 7550/14

خط: نستعلیق چلیپا، کا: محمد بن ابی الفتح تنکابنی، تا: قرن 11؛ راسته و چلیپا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، اص (48)، 28 سطر (10/5 × 20/5)، قطع: وزیری، اندازه: 16/5×28 سم [ف: 16-624]

• پاسخ سید محمد کاظم رشتی / پاسخ پرسش ها

pāsox-e seyyed mohammad kāzem-e raštī

رشتی، کاظم بن قاسم، 1212-1259 قمری

(raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798-1843

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 1261/10

خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد همدانی، تا: دوشنبه 15 شوال 1268ق، در تابستان در خانه ملک آرای یک سال و نیم گذشته از فرمان روایی سیف الله میرزا؛ قطع: ربعی آنشویه: 7-274]

• پاسخ شاگردش / پاسخ پرسش ها

pāsox-e šāgerd-aš

غزالی، محمد بن محمد، 450-505 قمری

(qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059-1112

تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره/2

رساله غزالی در پاسخ شاگردش؛ بی کا، بی تا [نشریه: 7-539]

• پاسخ شاه به پادشاه ترکستان / تاریخ ایران / فارسی

pāsox-e šāh be pādešāh-e torkestān

تهران؛ ملک، شماره نسخه: 4318/16

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [ف: 7-341]

• پاسخ شاه به محمودخان خواندگار روم / تاریخ ایران،

ص: 400

pāsox-e šāh be mahmūd-xan xāndegār-e rūm

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4318/15

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [ف: 7-341]

• پاسخ شاه به محمود شاه افغان / تاریخ ایران، اسناد / فارسی

pāsox-e šāh be mahmūd-šāh-e afqān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4318/21

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [ف: 7-341]

• پاسخ شاه طهماسب به عیدالله خان اوزبک / اسناد / فارسی

pāsox-e šāh tahmāsb be `obeyd-ol-lāh-xān-e ozbek

طهماسب صفوی اول، شاه ایران، 984-919 قمری

(tahmāsb-e safavī-ye avval, šāh-e īrān (1514-1577

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/13

آغاز: مکتوب بدایع املائی، غرایب انشائی که از قلم شکسته رقم خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک
لا، 4گ (50-53پ)، 22 سطر، اندازه:

13×24/4 سم [ف: 7-94]

← پاسخ شبهات پادری ← رد پادری

• پاسخ شیخ محمود افندی / فقه / ترکی

pāsox-e šeyx mahmūd afandī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2818/2

آغاز: بسمله، بعد السلام آنها اولنوب اعلام اولنوب که طریق حق اعز طرق و اشرف سبل اولمغین برسالک؛ انجام: بودر بوندن غیرى
حقیقته یول اولماز، و الله اعلم بالصواب خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: پسته ای، جلد: کاغذ ساغری سیاه فرنگی، 3گ

(105-107 پ)، 19 سطر، اندازه: 13×18 سم [ف: 6-118]

• پاسخ شیرازیان به پرسش کرمانیان / فلسفه / فارسی

pāsox-e šīrāzīyān be porseš-e kermānīyān

درباره ایمان، و از رهگذر فلسفی در آن گفتگو شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2919/7

آغاز: علماء اسلام و فضلاء انام چه فرمایند در این مناظره که درویشی سؤال کرد که ایمان موجود است یا معدوم

خط: نسخ، بی کا، بی تا، از روی خط دوانی نوشته شده؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سرخ ضربی، مقوایی کناره مشکی، کگی (20 پ - 21 پ)، 29 سطر، اندازه: 24×35 سم [ف: 3-280]

• پاسخ طوسی به پرسش شمس الاسلام / فلسفه / عربی

pāsox-e tūsī be porseš-e šams-ol-eslām

نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 672-597 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

چاپ: در سال 1335 خ در سه گفتار خواجه طوسی (296 انتشارات دانشگاه) چاپ شده

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:

1257/31 کا: ساروی، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی ته آن گلی، 39 گ (129 ر - 167 ر)، 26 سطر (9×15)، اندازه: 14×20 سم [ف: 7-2675]

• پاسخ طوسی به پرسش کیشی / فلسفه / فارسی و عربی

pāsox-e tūsī be porseš-e kīšī

نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 672-597 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

شمس الدین محمد کیشی از معاصران خواجه و خواجه نصیر مراسلاتی به فارسی دارد و این یکی از نامه های اوست که از اصفهان به خواجه نگاشته است. از مفاد دیباچه نامه کیشی بر می آید که مواصلات و مراسلات وی با خواجه با این نامه آغاز شده، زیرا که پیش از ذکر

سؤال نخستین گوید «سه مسئله القاء میفتد تا ابتداء مواصلت از استفاده علمی عاطل نماند». کیشی پاسخ سه مسئله را که در این نامه مفصل نوشته از خواجه خواسته: 1. شیخ رئیس روح رسته ... فرق میان موجه معدوله و سالبه بسیطه بیان کرده 2. شیخ به برهان ثابت کرده است که صور نوعی بسائط نزد امتزاج باقی اند، پس لازم آید که مواد ایشان همچنان که در حالت انفراد متحصّل الوجود بوده اند به صورت نوعی در حالت امتزاج متقوم الوجود باشند ... ؛ 3. وجود خاص که حاصل است مر جوهر مفارق را که بدان وجود موجود است در عین خود همان است که خود بدان معقول است ... و این شک را بزیادت ملاحظه مخصوص نمایند. خواجه پس از نقل سؤالات کیشی یکایک آنها را پاسخ گفته است. آغاز: کتبه الاستاد ... شمس الملة و الدین .. الكیشی ... حین کان باسفهان إلی ... الطوسی پرتو خورشید ضمیر منیر مخدوم ... که سبب اهتداء سالکان طریقت.. است ... بواسطه دریچهای حواس بر محبوسان چهار دیوار طبایع فیاض باد ... سه مسئله القاء میافتد تا ابتدا مواصلت از غایت انکه استفادت علمی است

عاطل نماند ...

(آغاز پاسخ خواجه به سؤال کیشی): تا ذکر مناقب و فضائل ذات شریف و نفس نفیس خداوند ملک الحکماء و العلماء سید الاکابر ... مفخر ایران ادام میامن ایامه و حصل جوامع مرامه بمسامع دعاگوی مخلص او محمد الطوسی رسیده است مرید صادق بل محب و عاشق شده است ... سؤال اول فرموده است: که شیخ رئیس فرق میان موجه معدوله و سالبه بسیطه آن کرده است

انجام: (انجام نامه کیشی به خواجه): از کمال فضل و تمام افضال مخدومی بدیع نباشد. توقع آن است که این تصدیع را تحمل فرماید و خادم داعی را از جمله مستفیدان شمرد و مجامع خاطر را ملازم حضرت علیا زاده الله علاء داند حق تعالی از همه مکاره حارس و در همه مطالب معین باد بمنه و سعة لطفه و جوده.

(انجام پاسخ خواجه): اینست آنچه برین سئوالها در خاطر آمد انشالله که پسندیده باشد و اگر بمعاودت محتاج باشد توقع است که اعلام فرماید ... فیما بعد اگر خدای تعالی فراغتی کرامت کند آن خدمت بجای آورده شود ان شاء الله و هو ولی التوفیق و ملهم التحقیق. کامرانی و شادمانی و حصول امانی میسر باد با بقاء جاودانی و صلواته علی سیدنا محمد و آله .. الطاهرین

چاپ: در احوال و آثار خواجه مدرس رضوی؛ نیز در اجوبة المسائل النصیریة (تهران، پژوهشگاه علوم انسانی: 1383)، به اهتمام عبدالله نورانی

[دنا 624/2 (8 نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- نامه کیشی به خواجه؛ کیشی، شمس الدین محمد بن احمد (615-695)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2377/8

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 965ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ عنابی عطف تیماج قرمز، 4گ (104-108)، اندازه:

13×19 سم [ف: 4-1269]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4681/15

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد قاسم بن بهزاد، تا: قرن 11 کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن زرد سیر، 2گ (42-43پ)، اندازه:

16/6×25/2 سم [ف: 8-25]

۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1187/52

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10 یا 11؛ با سرلوحهای زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، گ (234-237)، 24 سطر (10×20)، اندازه: 17×27 سم [رشت و همدان: ف: 1476]

4. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه: 17/18

بی کا، تا: 1056ق، جا: اصفهان [نشریه: 5-273]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 286/18

آغاز: جواب له: تا ذکر مناقب و فضایل ذات شریف و نفس نفیس خدام ملک الحکماء و العلماء سید الأكابر و الفضلاء قدوة المبرزين و المحققين کاشف أسرار المتقدمين و المتأخرين شمس الملة و الدين أفضل و مفخر ایران؛ آدام الله میامن آیامه و حصل جوامع مرامه بمسامع، دعاگوی مخلص او محمد الطوسی رسیده است؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقد علی فراهانی ورامینی، تا: 1072ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: دورو تیماج، برون مشکی، درون زرشکی، گ (52پ-54ر)، 27 سطر، اندازه: 18×27/5 سم

[میراث شهاب: 42-122]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1035/26

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: شهاب الدین علی حسینی دیباجی، تا: با تاریخ 1099ق، جان کرمان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی طلاکوب، 4ص (239-242)، سطور چلیپا (20×11/4)، اندازه: 25×15/5 سم [ف: 3-189]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1830/27

آغاز: تا ذکر مناقب و فضائل ذات شریف و نفس نفیس خداوند ملک الحکماء و العلماء سید الاکابر ... مفخر ایران آدام میامن آیامه و حصل جوامع مرامه بمسامع دعاگوی مخلص او محمد الطوسی رسیده است مرید صادق بل محبت و عاشق شده است ... سؤال اول فرموده است: که شیخ رئیس فرق میان موجه معدوله و سالبه بسیطه آن کرده است؛ انجام: برابر این نسخه فقط قسمت پاسخ خواه طوسی است؛ کا: محمد میر حسین استرآبادی، بی تا، متن سؤال های کیشی را که خواه نقل کرده با آنچه ما در نامه کیشی می بینیم متفاوت است و نیز نسخه ما با نسخه ای که استاد مدرس رضوی هر سه سؤال را نقل کرده اند، به طوری که از ذیل سخنان ایشان پیداست مرجع ایشان در این باب یکی جنگی است حاوی رسائل متفرقه و این دو نامه متعلق به کتابخانه ملک (تهران) و دیگری مجموعه ای در کتابخانه مجلس جزء کتب مرحوم تنکابنی، نسخه حاضر نیز جزء مجموعه ای است از کتب تنکابنی بنابراین با ایشان سئوالات را از نسخه ملک نقل کرده اند یا در کتب تنکابنی نسخه متعدد است و نگارنده هنوز از آن اطلاع ندارد؛ 7ص (156-162) [ف: 9-466]

8. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 364/26

کان علی بن احمد رشتی، بی تا، جان یزد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 19 سطر، قطع: جیبی [نشریه: 2-179]

← پاسخ طوسی درباره تنفس ← الاسئلة والأجوبة (امین الدوله)

• پاسخ طوسی درباره سخن حنین و ابن سینا درباره نضج و بول / طب / عربی

ص: 402

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

پرسیده اند که چرا شیخ رئیس در قانون درباره بول سخنی گفت که با گفتار حنین در کتاب المسائل نمی سازد و گویا خواجه طوسی است که بدان پاسخ گفته است.

آغاز: قال حنین في المسائل «ان النضج يفعل في صبغ البول او الاثم في قوامه» وقال الشيخ الرئيس في الفصل الثالث من التعليم الثالث في قام البول «... يعلم أن صبغا ليس عن نضج»... كيف يرى الراي العالي في دفع هذا الاشكال... ولرأيه مزيد السموم... الجواب اقول كل واحد من الصبغ والقوام قد يكونان طبيعيين.

انجام: و ليس بين الكلامين تناقض فهذا ما عندي فيه. و الله اعلم چاپ: در ضمن اجوبة المسائل النصيرية، به اهتمام عبدالله نورانی، 1383 ش، چاپ شده است.

[دنا 625/2]

تهران دانشگاه؛ شماره نسخه: 1079/8

آغاز و انجام: برابر

طوسی در اینجا مانند گفتار دیگر خود (ش 1079/12) درباره علت ها و معلولها به روش ریاضی گفتگو نمود. پیش از این در همین دفتر (1079) پاسخی است از طوسی درباره گفتار شیخ (1079/7) و همه اینها می رساند که پاسخ دهنده باید همو باشد به ویژه آنکه شماره های 1 تا 4 همین دفتر هم سخنان خواجه می باشد. گویا اینها همان گفتگوهای دبیران و طوسی است که شیرازی از آنها بهره برده و در دیباچه شرح کلیات یاد نمود. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 2ص (20-21) [ف: 4-725]

• پاسخ طوسی درباره مزاج اندامها / طب / عربی

pāsox-e tūsī darbāre-ye mezāj-e andām-hā

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

شیخ رئیس در فصل 2 تعلیم 3 در مزاج اندام ها از قانون چهار دلیل برای خشکتری بودن مواز استخوان آورد و دانشمندی (گویا دبیران کاتبی) این را از خواجه می پرسد و او پاسخ می دهد و می خواهد که او بدان بنگرد و اندیشه خویش را بر گوید. آغاز: سؤال بعض الأفاضل من... الطوسی... استدلال الشيخ الرئيس... في الفصل الثاني من التعليم الثالث في امزجة الاعضاء... أن ينعم بيان هذه الشبه... پاسخ طوسی: وقف الداعی و المخلص علی هذا السؤال و اجاب عنه.. أما في الاستدلال فمعلوم أن الدم السوداني انجام: فهذا ما

حضرني فيه و لينعم النظر في ذلك و يخبر بما يخطر بباله على ذلك انشالله و هو ولي التوفيق. چاپ: ضمن اجوبة المسائل النصيرية،
عبدالله نوراني، 1383 ش

[دنا 625/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1079/2

آغاز و انجام: برابر

خط: تعليق، بی کا، بی تابه در دنبال آن گفتاری است درباره «نشف» که در سخن شیخ در اینجا آمده و آنها پرسش و پاسخ گونه

است و نیز درباره «مخ» ص 6؛ 3 ص (4-6) [ف: 3-185]

• پاسخ عاملی به پرسش طوسی از خسروشاهی / فلسفه / عربی

pāsox-e 'āmelī be porseš-e tūsī az Xosrošāhī

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین، -1054 قمری

'alavī 'āmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-'ābedīn (- 1645)

مؤلف شاگرد و شوهر دختر میرداماد است که به دستور محمد صالح کرامی به سه پرسشی که خواجه طوسی از خسروشاهی کرده بود
پاسخ گفت و در آن از شرح اشارت طوسی (نمط 5 فصل زمان) و مقاله 2 الهی شفا (بحث عقل و نفس) و تعلیقات ابن سینا و تعلیقات
خود بر جواهر و اعراض تجرید یاد نموده است.

[دنا 625/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1079/29

آغاز: بسملة الحمد لله على الائه ... فيقول ... احمد بن زين العابدین (بریده شده) انه لما صدر عن منبع زلال الافاضل ... مولانا محمد
الصالح الكرامی .. مخلصه الداعي يتصدى للجواب عن الأسئلة التي ارسلها نصير ... (بریده شده) إلى ... شمس الدين [ابو] محمد
الخسروشاهی .. الأولى لما امتنع وجود حركة من غير أن يكون على حد معين من السرعة و البطوء؛ انجام: فان الفاعل الواحد قد يفعل
بسبب اختلاف امور عقليه او عدميه افعالا كثيرة. خط: تعليق، بی کا، بی تا، (ص 178-181). [ف: 3-189]

• پاسخ عبد المومن خان به شاه عباس / اسناد / فارسی

pāsox-e 'abd-ol-mo'men xān be šāh 'abbās

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/15

آغاز: نامه محبت فزون و مراسله مودت نمون که مبنی بر اصلاح جانبین خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه
ای یک لا، 2 گ (54-55 پ)، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم [ف: 7-94]

ص: 403

• پاسخ عبد المؤمن خان به شاه عباس / اسناد / فارسی

pāsox-e 'abd-ol-mo'men xān be šāh 'abbās

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/16

آغاز: عالیجناب، سلطنت پناه

همراه امامقلی بیگ؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک لا، 2 گ (55-56ر)، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم [ف: 7-94]

• پاسخ عبیدالله خان به شاه طهماسب / اسناد / فارسی

pāsox-e 'obeyd-ol-lāh xān be šāh tahmāsb

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/12

آغاز: نامه نامی و صحیفه گرامی که از جانب سلطنت و نصفت خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک لا، 10 گ (41-50ر)، 22 سطر، اندازه:

13×24/4 سم [ف: 7-94]

• پاسخ عزل نامه / نامه نگاری / فارسی

pāsox-e 'azl-nāme

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5996/28

از قاضی قیر به مولانا علی نقی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1098 یا 1100 ق؛ 3 صص (104-106) [ف: 17-373]

• پاسخ عزیز الدین به سیاوش / عرفان و تصوف / فارسی

pāsox-e 'azīz-od-dīn be sīyāvāš

نسفی، عزیز الدین بن محمد، ق 7 قمری

(nasafī, 'azīz-od-dīn ebn-e mohammad (- 13c

فردی به نام سیاوش، پرسش هایی عرفانی از سید عزیزالدین نموده و او پاسخ گفته است. آغاز سؤال: آیا داننده رمز معانی ** که در سر حقیقی راز دانی انجام جواب: سیاوش از درت دریوزه دارد ** کرم فرما بلفظ درفشانی انجام سؤال: آیا داننده سر معانی ** بگویم با تو من

اسرار جانی انجام جواب: بیان از سید عزت پدید است ** همه دم می کند این درفشانی

[دنا 625/2؛ فهرستواره منزوی 134/7]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6553/9

بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سرخ حنایی یک لا، آگ (57-58 ر)، 17 سطر، اندازه: 12×23/5 سم [ف: 3-282]

پاسخ عضدالدین / کلام و اعتقادات / عربی

pāsox-e 'azod-od-dīn

عضد الدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد، 700؟ - 756 قمری

(azod-od-dīn-e lājī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1301 1356'

پاسخ به اعتراضی است که خود او طرح کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1231/48 - طباطبائی

آغاز: هذا الجواب لعضد الدین حشره الله مع من احبه اذا كان الضمير عايدة الى المنزل و من صلة فاتوا

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماج قهوه ای تیره، اص (131 ر)،
قطع: وزیری، اندازه: 19×26 سم [ف: 23-833]

پاسخ عضدالدین به جاربردی / کلام و اعتقادات / عربی

pāsox-e 'azod-od-dīn be jārbardī

عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد، 700؟ - 756 قمری

(azod-od-dīn-e lājī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1301 1356'

مؤلف اعتراض جاربردی را با ده وجه پاسخ گفته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1231/44 - طباطبائی

آغاز: ثم كتبه عضدالدین علی الجواب للجاربردی اقول و اعوذ بالله من الخطاء و الخطل ... الكلام على هذا الجواب من وجوه عشرة الاول
انه كلام يمجح الاسماع و ينفر عنه الطباع ككلمات المبرسم غير منظوم و كهن يان المحموم ليس له مفهوم؛ انجام: فاقبل النصيحة و اتق

الفضيحه ولا ترجع بعد إلى مثل هذا فانه عارفي الاعقاب و نار يوم الحساب خط: نسخ، كا: شيخ محمد علي بن محمود تبريز، تا: قرن
11؛ كاغد: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماج قهوه ای، 2 گ (129-128 پ)، قطع: وزیری، اندازه: 26×19 سم [ف: 23-831]

← پاسخ علوی به استر آبادی ← نجاست خمر

• پاسخ غزالی به پرسشهای پیروان سنت / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e qazzālī be porsēš-hā-ye peyrovan-e sonnat

غزالی، محمد بن محمد، 450-505 قمری

(qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059-1112

در سال 503 تنی چند از پیروان ابو حنیفه و مالک و شافعی چون دیدند غزالی (405-505) در «المنحول» از ابوحنیفه بدگفت و به

ص: 404

پیروی صوفیان و فیلسوفان سخنانی بیاورد گردهم آمده و از « مشکوة الانوار » و « کیمیای سعادت » این گفتارها: « لا اله الا الله توحید العوام » و « لا اله الا هو توحید الخواص » و

« الله هو النور » و « روان مردمی در اینجهان بیگانه استو شیفته جهان بالا » و « افشاء سر الربوبیة کفر » را در آورده و گفته اند از اینجا چه می خواهی، و در اینکه خدا را به روشنی مانند ساختی مجوس شدی و درباره روان آنچه گفتی به ترسایان و فیلسوفان نزدیک گشتی. آنها این سخنان را به شاه (محمد سلجوقی 498-511) رساندند غزالی که در این هنگام پنجاه و سه سال داشت و گوشه گزیده بود به دستور او ناگزیر به لشکرگاه طوس رفته و به همه خرده گیری ها پاسخ داد و به دانشمندان طوس گفت که در معقولات تنها برهان می پذیرم و در شرعیات پیرو کسی نیستم و قرآن را به کار می بندم. شاه همین که پنندهای غزالی را بشنود و سخنان او را استوار بدید نوازش نمود و به دشمنانش ارجی نهاد.

چاپ: این گفتگو در « فضائل الأنام من رسائل حجة الاسلام » چاپ هند دیده می شود.

[دنا 625/2؛ فهرستواره منزوی 89/6]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 340/2

خط: تعلیق، بی کاء، تا: 1260ق؛ تملک و مهر: محمد باقر پسر ابراهیم حسینی لواسانی رازی تهرانی، شیخ العراقین؛ کاغذ: ترمه سمرقندی رنگارنگ، جلد: تیماج ضربی، 11گ (گ 27 ب 37)، 15 سطر (7×14)، اندازه: 20/5 × 12/5 سم [ف: 3-190]

• پاسخ غزالی به صدر الاسلام / نامه نگاری / فارسی

pāsox-e qazzālī be sadr-ol-eslām

غزالی، محمد بن محمد، 450-505 قمری

(qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059-1112

به صدر الاسلام در نپذیرفتن تدریس در نظامیه

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 1430/3

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن 10 [نشریه: 7-280]

• پاسخ فراهانی به فتحعلی شاه / تاریخ ایران / فارسی

pāsox-e farāhānī be fath-‘alī šāh

قائم مقام، ابوالقاسم بن عیسی، 1193-1251 قمری

(qā'em-maqām, ab-ol-qāsem ebn-e 'īsā (1779-1836

تاریخ تألیف: 1227ق پاسخ ابوالقاسم قائم مقام فراهانی است به فتحعلیشاه در چهار فصل « آغاز: بسمله و حمدله، داعی بی ریب ریا و سعادت جوی نشأتین اولی و اخری انجام: والمطاع امره الاعلی و السلام علیکم ورحمة الله برکاته

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 110/2 - د

آغاز: بسمله و حمدله، داعی بی ریب ریا و سعادت جوی نشأتین اولی و اخری؛ انجام: والمطاع امره الاعلی و السلام علیکم ورحمة الله برکاته خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ (31 پ-53 پ) [ف: 1-51]

• پاسخ قاضی شرف الدین / نامه نگاری / فارسی

pāsox-e qāzī Šaraf-od-dīn

مجدالدین بغدادی، محمد، 544؟ - 607 قمری

(majd-od-dīn-e baqdādī, mohammad (1150-1211

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 462/32 (آ) - 463/32 (ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش 1589؛ بی کا، تا: با تاریخ 754ق؛ آگ (418-418 پ) [فیلمهاف: 1-481]

• پاسخ قاضی محمود به شیخ علی نقی نامه نگاری افارسی

pāsox-e qāzī mahmūd be Šeyx 'alī naql

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4671/60

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 [ف: 8-9]

• پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی

pāsox-e qasīde-ye bāl-e morassa

انوری، محمد بن محمد، 585؟ قمری

anvarī, mohammad ebn-e mohammad (- 1190) an

وابسته به: قصیده نونیه = قصیده بال مرصع؛ فاخر رازی، ابوالمفاخر (6)

تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 9596/8

آغاز: صبح زر افشان چو دید درج عقیق یمن*** ریخت ز صندوق رخ شده در عدن بی کا، بی تا [ف: 17-416]

• پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی

pāsox-e qasīde-ye bāl-e morassa

خواجوی کرمانی، محمود بن علی، 689-753 قمری

(xājū-ye kermānī, mahmūd ebn-e `alī (1291-1353

وابسته به: قصیده نونیه = قصیده بال مرصع؛ فاخر رازی، ابوالمفاخر (6)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9596/5

آغاز: قرطه زر چاک زد لعبت سیمین بدن*** اشک ملمع فشانند شمع مرصع لگن

ص: 405

بی کا، بی تا [ف: 17-416]

• پاسخ قصیدہ بال مرصع / شعر / فارسی

ایبوردی، سودایی، 853-قمری

'pāsox-e qasīde-ye bāī-e morassa

(abīvardī, sowdāī (- 1450

وابسته به: قصیدہ نونیه = قصیدہ بال مرصع؛ فاخر رازی، ابوالمفاخر (6)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9596/6

بی کا، بی تا [ف: 17-416]

• پاسخ قصیدہ بال مرصع / شعر / فارسی

pāsox-e qasīde-ye bāī-e morassa

ابن حسام، محمد بن حسام الدین، 875؟ قمری

(ebn-e hosām, mohammad ebn-e hosām-od-dīn (- 1471

وابسته به: قصیدہ نونیه = قصیدہ بال مرصع؛ فاخر رازی، ابوالمفاخر (6)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9596/7

بی کا، بی تا [ف: 17-416]

• پاسخ قصیدہ بال مرصع / شعر / فارسی

pāsox-e qasīde-ye bāī-e morassa

ہلالی جغتایی، بدر الدین، -935؟ قمری

(helāī joqatāyī, badr-od-dīn (- 1529

وابسته به: قصیدہ نونیه = قصیدہ بال ابوالمفاخر (6)

مرصع؛ فاخر رازی،

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9596/9

آغاز: تخت مرصع گرفت شاه ملمع بدن ***جیب مرقع درید شاهد گل پیرهن

بی کا، بی تا [ف: 17-416]

• پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی

"pāsox-e qasīde-ye bāl-e morassa

اطحمة، نظام الدین احمد

athame, nezām-od-dīn ahmad

وابسته به: قصیده نونیه = قصیده بال مرصع؛ فاخر رازی،

ابوالمفاخر (6)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9596/14

آغاز: قلیه شامی کشید صبح ملمع بدن ***هاون زرینه گرفت مطبخی سیم تن بی کا، بی تا [ف: 17-416]

• پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی

pāsox-e qasīde-ye bāl-e morassa

خاوری قزوینی، آقا معصوم

xavari qazvini, aqa masum

وابسته به: قصیده نونیه = قصیده بال مرصع؛ فاخر رازی، ابوالمفاخر (6)

تهران؛ دانشگاه، شماره نسخه: 9596/11

آغاز: خسرو خاور چو کند جوشن زرین زتن ***گشته پلگینه پوش سحنه دیر کهن بی کا، بی تا [ف: 17-416]

• پاسخ قصیده بال مرصع / ادبیات / فارسی

'pāsox-e qasīde-ye bāl-e morassa

شوقی نراقی

وابسته به: قصیده نونیه = قصیده بال مرصع؛ فاخر رازی، ابوالمفاخر (6)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9596/10

آغاز: مشعب گیتی فروز صبح چو شد شعله زن***داد جهان را فروغ شمع لکن؟ بی کا، بی تا [ف: 17-416]

• پاسخ قصیده بال مرصع / شعر / فارسی

pāsox-e qasīde-ye bāl-e morassa

کاشی، رسول

kāšī, rasul

وابسته به: قصیده نونیه = قصیده بال مرصع فاخر رازی، ابوالمفاخر (6)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9596/12

آغاز: رفت و در آشیان طوطی شکر شکن***جلوگه زاغ شد عرضه این نه چمن بی کا، بی تا [ف: 17-416]

• پاسخ قنبر به سؤال / متفرقه / عربی، فارسی

pāsox-e qanbar be so'āl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1202/62 - طباطبائی

ص: 406

آغاز: در کتاب رجال کشی مسطور است از قنبر پرسیدند که مولی و غلام کیستی در جواب گفت: انا مولی من ضرب بسیفین خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ اص (59) [ف: 23-733]

← پاسخ قونوی به طوسی ← الرسالة الهادیة

• پاسخ کامران بیک به شاه گیلان / اسناد / فارسی

pāsox-e kāmrān beyk be šāh-e gīlān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/22

آغاز: مکتوب شریف اعلیحضرت سلطنت پناهی عالیجاهی خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک لا، گ (63-64)، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم [ف: 7-95]

← پاسخ کسروی ← مفتاح بیان

• پاسخ محمد صادقا به نامه میرزا علی بیک درباره جعل فلسفی / فلسفه / فارسی

pāsox-e mohammad sādeqā be nāme-ye mīrzā 'alī beyk darbāre-ye ja'l-e falsafī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1631/9-ف

نسخه اصل: مجلس 12909 (221)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-624]

• پاسخ مصطفی علی شاه / نامه نگاری، شعر / فارسی

pāsox-e mostafā' alī šāh

پاسخ به نامه آقا میرزا هادی قدرت علی شاه صدر ثانی هر دو به

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5056/5

خط: نستعلیق، کا: غلامحسین عباداللهی، تا: سه شنبه 1 محرم 1342ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، گ (160) ر - 165پ)، 17 سطر (15/5×7/5)، قطع: ربعی، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 15-4099]

• پاسخ مقابی / کلام و اعتقادات / عربی

pāsox-e maqābī

مقابی بحرانی، محمد بن علی، ق 12 قمری

پاسخ سؤالی است در باره عذاب قبر.

[دنا 626/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 695/2

آغاز: بسملة الحمدلله رب العالمين... فيقول شيخنا الشيخ محمد بن علي البحراني أنه قد وردت علي من بعض منكري عذاب القبر مسألة اراد الجواب عنها فلما وردت عليه هذه الرسالة استحسناها فاذعن بالحق بعد الانكار؛ انجام: كالكفار يخلد لهم خدالي النار التي خلقها الله في المشرق وفيها كمل كفاية و الله ولي الهداية. و الحمدلله رب العالمين. خط: نسخ، كا: بازياری، تا: نزدیک 169ق؛ دنبال آن (درگی 372پ - 1377) رساله ای است در سرگذشت چهارده معصوم در 14 «باب»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکى كهنه ضربى مقوايى، وگى (364پ - 372پ)، 17 سطر (11×17)، اندازه: 19×21سم [ف: 3-546]

← پاسخ ملا علی نوری ← مسائل احتیاط

• پاسخ ملکشاہ به عریضه خواجه نظام الملک نامه نگاری / فارسی

pāsox-e malek-šāh be 'arīze-ye xāje nezām-ol-molk

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3455/138

بی کا، بی تا [ف: 10-1349]

• پاسخ مولانا عبدالله در باره وضو گرفتن با آب غصبی / فقه

pāsox-e mowlānā 'abd-ol-lāh darbāre-ye vozū gereftan bā āb-e qasbī

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 1424/7

به پرسشی که نویسنده نسخه از او شنیده بود؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن مقصود علی طالقانی، بی تاب محشی؛ قطع: ربعی [نشریه: 279-7]

• پاسخ میرزا تقی کرمانی / نامه نگاری / فارسی

کرمانی، میرزا تقی، ق 13 قمری

(pāsox-e mīrzā taqī-ye kermānī m X-e kermānī, mīrzā taqī (- 19c

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1481/12

کان محمد رفیع طبسی، بی تا، در 280 تا 281 پ تعریف عشق و ایمان است و سرگذشت پادشاهان روزگار پیامبر به فارسی [ف: 273-
[5

• پاسخ میرزا زین العابدین طیب / طب / عربی

pāsox-e mīrzā zayn-ol-ābedīn-e tabīb

ص: 407

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری

(ebn-e ebrāhīm kermānī, mohammad karīm 1871- 1810)

تاریخ تألیف: 20 جمادی الثانی 1265ق در شرح عبارات قانون «ان فی النبض طبیعة موسیقاریه»، در پاسخ سؤال میرزا زین العابدین طیب.

[فهرست مشایخ ص 502؛ دنا 626/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 28/2

سرود خط شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1264ق (نشریه: 13-414)

• پاسخ نامه / عرفان و تصوف / فارسی

pāsox-e nāme

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، 659-736 قمری

(alā' -od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262-1336'

در آن به شیخ محیی الدین عربی تاخته است.

[نسخه های منزوی 1431؛ دنا 626/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4190/14

آغاز: بزرگان دین و روندگان راه یقین باتفاق گفته اند از معرفت خود برخوردار کسی یابد که دارای طیب لقمه و صدق لهجه ... باشد، چون هر دو مفقود است از این طامات و ترهات چه مقصود؛ انجام: دریغ باشد که در این قیال و قال که مثمر جدال است با زمانی، و السلام علی من اتبع الهدی. کان محمد بن غیاث الدین النوربخشی، تا: 876ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یشمی لایی، 4گ (115پ-118پ)، 15 سطر، اندازه: 13/2×17/6 سم [ف: 7-241]

• پاسخ نامه / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox-e nāme

عصار، محمد بن محمود، 21264-1356 قمری

(assār, mohammad ebn-e mahmūd (1848-1937'

تاریخ تألیف: شب 7 ربیع الثانی 1233 ق در بیان 21 مسئله از مسائل دینی و اعتقادی است که در پاسخ پرسش از آنها تألیف نموده است.

[دنا 626/2]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 362

آغاز: فدایت شوم رقیمه کریمه و رسیده جمیل؛ انجام: یارب دعای خسته دلان مستجاب کن خط: نستعلیق و شکسته، کاتب = مؤلف، تا: شب 7 ربیع الثانی 1333 ق؛ واقف: محمد عصار؛ 163 گ، مختلف السطر، اندازه: 18×23 سم [ف: 4-37]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11691

آغاز: بسمله فدایت شوم رقیمه کریمه و رسیده جمیل؛ انجام: نبرده از من آشفته ضعیف سبق خط: نستعلیق تحریری، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 22 سطر (21×12)، اندازه: 7×27 سم [الفبائی: 95]

• پاسخ نامه

pāsox-e nāme

پاسخ آن بسیار دراز و مفصل، در فهرست (ص 81) آمده است: رساله ملازمین العابدین نجف آبادی و جواب آن).

تهران دانشگاه؛ شماره نسخه: 3989/2-ف

نسخه اصل: دانشگاه کمبریج. 7 (64f)؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: 2 290]

• پاسخ نامه امیر تیمور گورگان / تاریخ ایران اسناد / فارسی

pāsox-e nāme-ye amīr teymūr-e gūrgān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4341/21

خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر ولد میر محمد محسن زکی حسینی، تا: قرن 13، جان محمد آباد بیدر [ف: 7-361]

• پاسخ نامه باب / بهائیت / فارسی

pāsox-e nāme-ye bāb

باب، علی محمد بن محمد رضا، 1236؟ - 1266 قمری

(bāb, "alī mohammad ebn-e mohammad rezā (1821 1850

در پاسخ اینکه چرا از برادر بزرگ خود میرزا یحیی صبح ازل که سرور گروه بهائیان بوده است برگشتید و همه در اسلامبول انجمن کردید و او را عزل نمودید و حروف علیین به سجین مبدل شد. نکات بسیاری درباره این گروه دارد و پیداست که نزاع رهبران آنها بر سر ریاست بوده است. نام آن در فهارس گوناگون آمده است. آغاز: هوالمجیب. نامه آن جناب بین یدی العرش حاضر و بر مقرانه لا یعرف بما سواه و ما فیه بلحاظ الله ملحوظ آمد

[نسخه های منزوی 1733]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4230 و 4994-ف

آغاز: برابر؛ انجام: الناظر الکریم بتاریخ سلخ شهر شعبان المعظم قلمی شد سنه 1297

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف؛ مذهب؛ کاغذ: فرنگی،

ص: 408

جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 128 گ، 12 سطر (10×5)، اندازه: 17×11سم [ف: 13-3204] و [فیلمهاف: 3-121]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4989

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-120]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14567/1

آغاز: برابر؛ انجام: و انك انت الغفور الرحيم المعطي العزيز الباذل الناصر الكريم. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج یشمی، 43گ (1پ-43پ)، 18 سطر، اندازه:

21×13/3 سم [ف: 41-52]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 672

آغاز: برابر؛ انجام: و انك انت الغفور الرحيم المعطي العزيز الباذل الناصر الكريم. خط: نسخ، كان محمد كاظم بن ملا محمد باقر، تا: جمعه 21 شعبان 1291ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قرمز مقوایی، 92گ، 15 سطر کامل (5/5×12)، اندازه: 17×11سم [ف: 2-173]

• پاسخ نامه شاه جهان از طرف شاه عباس / تاریخ ایران و اسناد / فارسی

pāsox-e nāme-ye šāh jahān az taraf-e šāh 'abbās

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4341/27

خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر ولد میر محمد محسن زکی حسینی، تا: قرن 13، جان محمد آباد بیدر [ف: 7-361]

• پاسخ نامه شاه عباس به عبدالؤمن خان / اسناد / فارسی

pāsox-e nāme-ye šāh 'abbās be "abd-ol-mo'men xān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9571/3

بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سیاه لایی، ربعی، 5گ (86-90پ)، 15 سطر (12×8)، اندازه: 18×14سم [ف: 17 - 409]

• پاسخ نامه شیخ محمد بن نویسنده / عرفان و تصوف / عربی

pāsox-e nāme-ye šeyx mohammad be nevīsande

نامه ای است در پاسخ نامه ای از شیخ محمد بن نویسند در الطایف و نکات عرفانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12062/2

آغاز: مخلص نوازی و پرسش حالات و اظهار دل بستگی و موالات که حضرت ملاذ مخدوم محب الدین و الدین شیخ محمد حماه الله لحفظه

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج، مشکی، 4ص (10-13)، 14 سطر، اندازه: 10/5

× 16/5 سم [ف: 35-74]

• پاسخ نامه عبد المؤمن خان / اسناد / فارسی

pāsox-e nāme-ye 'abd-ol-mo'men xān

عباس صفوی، شاه ایران، 978-1038 قمری

'(1571-1629) šāh-e Irān, (abbās-e safavī)

که همراه امامقلی بیک فرستاده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/17

آغاز: بسمله، و من یتوکل علی الله فهو حسبه ... خطاب عتاب آمیز و صحیفه شور انگیز خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک لا، 2 گ (6هر -57)، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم [ف: 7-94]

• پاسخ نامه عبد المؤمن خان اوزبک / نامه نگاری، اسناد / فارسی

pāsox-e nāme-ye 'abd-ol-mo'men-xan-e ozbek

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4341/19

اسکندر بیگ منشی در مجلس پادشاه ایستاده مسوده نمود؛ خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر ولد میر محمد محسن زکی حسینی، تا: قرن 13، جان محمد آباد بیدر [ف: 7-361]

← پاسخ نامه ملا عبدالخالق ← جواب مسائل الملا عبدالخالق الیزدی

• پاسخ نامه ملا عبدالخالق / نامه نگاری، کلام و اعتقادات

pāsox-e nāme-ye mollā 'abd-ol-xāleq

؟ کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری

(ebn-e ebrāhīm kermānī, mohammad karīm 1871- 1810)

پاسخ نامه ملا عبدالخالق که بابی شده و دونامه به نگارنده این پاسخ که گویا همان حاج کریم خان باشد نوشته بود و او نامه نخست را در چهار هزار بیت پاسخ داده و این که در نسخه ماست پاسخ نامه دوم است. پاسخ گو، وی را از پیروی باب برحذر می دارد و به گفته خود این نامه را به منظور «اتمام حجت» برای وی می نگارد.

قم؛ حجتیة؛ شماره نسخه: 337/5

خط: نسخ، بی کا، تا: 1262ق، جا: ماهان کرمان؛ سطر، قطع: خشتی [ف: 105]

ص: 409

• پاسخ نامه میرزا براری / نامه نگاری / فارسی

pāsox-e nāme-ye mīrzā barārī

در تاریخ نامه میرزا براری (محمد براری امی پسر محمد ...) که کتاب عشره و کتاب مجمل مفصل از تألیفات خویش را برای نویسنده این نامه فرستاده است. دنباله نامه از این مجموعه افتاده و نام نویسنده را ندارد. در این نامه آمده است: «کتاب مستطابی که مسمی به عقول عشره گردیده صادر است نادر ... جلد دوم که موسوم به مجمل مفصل شد مفصل این مجمل است». این دو بیت را که می گوید «مناسب مقام به خاطر مستهام رسیده بود» درباره کتاب عشره آورده است: از تو آباد شد جهان سخن*** به سر معنی و به جان سخن / زاده طبع عیسوی نفست*** خلف الصدق خاندان سخن / جز خیال تو در صف معنی*** که تواند کشد کمان سخن

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 328/4 - فیروز

آغاز: نامه: حواب نامه میرزا براری بعد از تمهید قوافل اخلاص ... گرامی نامه عطوفت شمامه با دو جلد کتاب حکمت آمیز تقریظ کتاب عقول عشره و مجمل مفصل؛ کا: سید علی، بی تا؛ جلد: تیماج سیاه یک لا، 1 گ (17)، قطع: بیاض رقعی، اندازه: 12×24 سم [ف: 21-295]

• پاسخ نامه میرزا سید علی بروجردی / نامه نگاری، عرفان و تصوف / فارسی

pāsox-e nāme-ye mīrzā seyzed 'alī-ye borūjerdī

درویش شیرازی، محمد هاشم بن اسماعیل، 1110؟ - 1199 قمری

(darvīš-e šīrāzī, mohammad hāšem ebn-e esmā'īl (1699 1785

درباره درویشی

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 930/6

آغاز: جواب مراسله میرزا سید علی بروجردی که ... آقا محمد هاشم درویش ... نوشته اند: سلام علیک ای نژاد رسول ... الحمدلله الذي انزل الكتاب ... سلامی که روایح عنبرین فوایح آن؛ انجام: به صفت درویشان حقیقت نشان متصف سازد، درویشی به صفات است نه قول، السلام علیکم و علی من اتبع الهدی بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میشن قهوه ای، 12 گ (183-194) در متن و هامش)، اندازه: 15×21 سم [ف: 5-217]

• پاسخ نامه نجاشی / نامه نگاری / عربی

pāsox-e nāme-ye najāšī

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، - 40 قمری

(mansū b be) 'alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval (- 661)

توسط امیر المؤمنین (علیه السلام) به امر پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم).

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 604/73

خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: قرن 9 [ف: 5-110]

• پاسخ نامه والی بغداد به حضرت والا / نامه نگاری / فارسی

pāsox-e nāme vālī baqdād be hazrat-e vālā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5056/10

مورخ محرم 1246؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ 2 گ (ور -10)، 16 سطر، اندازه: 30/7 × 20/1 سم [ف: 8-179]

• پاسخ نامه یزدی / پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox-e nāme-ye yezdī

اخباری، محمد بن عبد النبی، 1178-1232؟ قمری

(axbārī, mohammad ebn-e 'abd-on-nabī (1765-1817

از مقدمه رساله معلوم می شود که حاج محمد علی بن عبدالواحد یزدی امام جمعه یزد این نامه را برای کسی یا از طرف کسی که از او خواسته است را به میرزا محمد اخباری نوشته و از او خواسته است تا دلیل حکم به لزوم جهر در تسبیحات اربعه (در رکعات 3 و 4 از نمازهای یومیه) را که خلاف مشهور و روش علماء و مجتهدان است، بیان دارد. نویسنده نامه (حاج محمدعلی) ادله قائلان بوجوب اخفات را نیز نقل کرده و خواسته است اخباری درباره آنها نیز نظر بدهد. میرزا محمد اخباری که در آن زمان در سفر بافق بوده در جواب پیش از این که به رد دلیل های او و اثبات مقصود خود پردازد، می گوید: اگر با پاسخ هایی که در این نامه داده شده موافقت دارید، زهی وفاق و اگر آنها را کافی نمی دانید، پس از بازگشت از سفر، به ملاقات من بیایند تا بتفصیل سخن بگویم. عین عبارت اوست: «اگر منظور استیفاء کلام در این مرام باشد حقیر عنقریب عازم تخفیف تصدیقات دوستان بافق است، از باب الحکمة ضالة المؤمن اگر در ضمن صله اخوت ایمانی و خلت روحانی طلب ضاله خود فرمایند، دور از شیوه مرضیه نخواهد بود. نشان گم شده خود بجوز خرد و بزرگ ×× سراغ یوسف خود کن زبنده و آزاد. و گویا حقیر بیست و هفتم روانه باشم بشرط الاستخاره و له الحکم.» (عبدالحسین حائری)

انجام: آتش بشکوه در دل اندوهگین مزن *** حسنت سرشته نفس آتشین مزن / ترسم که نازنین دلت اندوهگین شود *** پس بر غباز خاطر ما آتشین مزن

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2797/4

آغاز: نامه سؤال: بذروه عرض مقدس عالم میرساند احقر داعی

ص: 410

محمدعلی که در این اوان مذکور شد که ملازمان سامی، بنایشان در رکعت آخر مغرب و دو رکعت آخر عشاء در تسبیحات آنها اخفات است و چون مخلص حقیر میخواهد که در عملیات بدون دلیل و برهان اقدام نکرده باشد... آغاز پاسخ: بسمله، الحمدلله و سلام علی عباد، گر طالب صادقی ز نایاب منال پیدا گردد و آن عقده که بسته است و هست و با خیال هم و اگر «... مخدما: سئوالی کن زمن امروز تا غوغا بشهر افتد***» که اعجاز فلانی کرد گویا بی زبانی را در خصوص جهر تسبیحات استفسار دلیل فرموده اند... حقیر اول آنچه در خصوص ادله سر کار در نظر داشت عرض میکند و آخر آنچه در این خصوص دیده و بر آن اعتماد است؛ انجام: برابر خط: نسخ متوسط، کا: محمد ابراهیم طبعی خراسانی، تا: 1223ق؛ در صدر نسخه نوشته شده: «صورت کتابتیکه مخدوم مطاع حاجی محمد علی خلف المرحوم آقا عبدالواحد الیزدی امام جمعه و جماعة خاکسار نوشته»؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: میشن خرمایی بی مقوا، وص (155-163)، 23 سطر، قطع: خشتی اندازه: 15×21سم [ف: 10-70]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7156/4

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی، گر طالب صادق ز نایاب منال پیدا گردد؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 12 گ (58 پ - 69 پ)، اندازه: 14×21سم [ف: 18-299]

• پاسخ و پرسش / عرفان و تصوف / فارسی

pāsox va porseš

چشتی، عبدالرحیم

Čaštī, 'abd-or-rahīm

گویا از: شه عبدالرحیم چشتی مرید امین الدین، محمد حسینی، علی میران باشد. در مقدمه چنین آمده: الوف دعوات و صنوف تحیات از شاه عبدالرحیم که خاک آستانه محمد حسینی، امین الدین علی میران قدس الله سره است به کرم قبول فرماید.

[دنا 627/2؛ فهرستواره منزوی 164/7]

تهران؛ نوربخش، شماره نسخه: 304/4

آغاز: مکتوب چهارم. خود را شناسد و خدا را شناسد؛ انجام: همت مردان دل همین است که بیعت نفس را کردن. خط: مختلف، کا: نصیر الدین محمد، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترکی، جلد: تیماج سرخ مقوایی دارای حاشیه و ترنج، 11ص (192-202)، اندازه: 15×25سم [ف: 2-47]

• پاسخ و پرسش / عرفان و تصوف، پاسخ پرسش ها / فارسی

pāsox va porseš

آقامحمد علی کرمانشاهی، 1144-1216 قمری

(āqā-mohammad 'alī kermānšāhī (1732-1802

پاسخ پرسش هایی است که از او کرده اند.

[فهرستواره 398/7]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6558/2

آغاز: بسمله. حمدله ... سؤال در معنی قول رسول خدای حسین منی و انا من حسین؛ انجام: بقوة و کن من الشاکرین.

خط: نسخ، کا: محمد رضای شیرازی، تا: 20 رجب 1258ق، 6 گ (40-35 ر) [ف: 5-19]

• پاسخ و پرسش / گوناگون / فارسی

pāsox va porseš

کوثر همدانی، علی نقی بن محمد رضا، -1296 قمری؟

(kosar-e hamedānī, 'alī naqī ebn-e mohammad rezā (1879

سؤال و جواب از مسائل متفرقه است و در مجلسی که به دستور عزالدوله عبدالصمد میرزا و با حضور حاج محمد کریم خان کرمانی تشکیل شده بود تقریر یافته است.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 66

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد معروض میدارد؛ انجام: غیر این منطق لبی بگشا دمی. خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، بی تا، کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج پشمی یک لا، 100، 10 سطر، اندازه: 16×21/5 سم [ف: 1-98]

• پاسخ و رد بر کسروی / کلام و اعتقادات / فارسی

pāsox va rad bar kasravī

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/7-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-102]

• پاسخ و گفتار سبزواری / فلسفه / عربی

pāsox va goftār-e sabzevārī

سبزواری، هادی بن مهدی، 1289-1212 قمری

در این گفتار پاسخها و سخنانی است از فیلسوف سبزواری درباره ازل، جهان مثالی، هستی، حدیث طینت و حدیث های دیگر که نویسنده نسخه (فیروز کوهی) آورده و چنین بر می آید که از شاگردان او بوده و در زندگی استاد این سخنان را گرد آورده است. در بند آخرین شعرهای فارسی دیده می شود و بند پیش از آن به فارسی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 324/3

ص: 411

آغاز: قال الشارح ره في شرح رسالة العلم للعلامة الكاشي ... وقال استادنا ... زبدة متالفة الاسلام الهادي الى دار السلام؛ انجام: وبين القلة و الكثرة المدلول عليها بلفظ قديما فعل كما بين الادبار خط: تعليق و نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ وگ (120 ر 129 پ). [ف: 178-3]

• پاسخهای سید کاظم رشتی (منتخب) / پاسخ پرسش ها / عربی

(pāsox-hā-ye seyzed kāzem-e raštī (mn

رشتی، کاظم بن قاسم، 1259-1212 قمری

(raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798-1843

گزیده ای است از پاسخ های سید کاظم رشتی

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 184/5 - ج

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد فهذه خمسة مسائل انتخبها من اجوبة مسائل السيد كاظم الرشتي سلمه الله تعالى؛ انجام: مع اني ما تركت شيئا منها و السلام کا: مهدی بن زین العابدین، بی تا، گ (54 - 59 پ) [ف: 352]

← پاسخهای کرکی ← اجوبة المسائل

pāsox-hā-ye hamadānī

• پاسخهای همدانی / پاسخ پرسش ها / فارسی

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، 1319 1239 قمری

(hamadānī Šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824-1902

پاسخ در برابر پرسشی است که پیروان کتاب کرده و از قرآن و غیبت امام خرده گرفته بودند.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 932

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمين ... اما بعد چنین گوید این بنده خاکسار محمد باقر ... که در این اوان محنت اقتران سئوالاتی چند رسید از بعضی از اشکالات که رفع آنها را خواسته پس عنوان سئولات را سؤال و عنوان جوابها را جواب قرار داده؛ انجام: ورد شمس و شق قمر هدایت نکردند فما تغن الآيات و النذر عن قوم لا يؤمنون ... و لعنة الله على اعدائهم اجمعين قد تم في الثاني عشر من شهر ذي القعدة الحرام من شهر سنة 1299 حامد مصليہ مستغفرا (تمت)

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1299ق؛ همانند نسخه اصل است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد تازه، 22 گ، 6 سطر (14×6)، اندازه:

17/5×11 سم [ف: 6-2151]

← پاسخ همدانی برای قزوینی ← الواحد لا یصدر عنه الا الواحد

• **پاسخی از سلطان محمد پادشاه روم به شاه عباس / اسناد / فارسی**

pāsoxī az soltan mohammad pādešāh-e rūm be šāh

abbas

تهران؛ ملکی؛ شماره نسخه: 975/8

آغاز: منت خدای را که به تایید ذوالمنن

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک لایی، 3 گ (42 پ-44 ر)، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم [ف:

7-93]

← پاتولوژی (ترجمه) ← پاتولوژی

• **پاکتهای خالی سندهای امیر خان سردار / اسناد**

pākat-hā-ye xāī-ye sanad-hā-ye amīr-xān sardār

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9138

بی کا، بی تا [ف: 17-301]

• **پاکجویی کسروی / فارسی**

pākjū'i-ye kasravī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/8-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-102]

• **پاکجویی / فارسی**

pākxū'ī

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/13-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-99]

• پاک کردن رنگها / صنعت / عربی

pāk-kardan-e rang-hā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1202/20-طباطبائی

آغاز: في قلع الاصباغ يقلع السواد بغسله بماء الأترج؛ قلع آثار دستور علمی و تجربی پاک کردن انواع رنگها و لکه ها؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ 32گ [ف: 23-721]

ص: 412

pāki

رساله در پاکی به روش پرسش و پاسخ.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9298/2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی لایی، 42 گ (175-216 پ)، 10 سطر (5/5×10/5)، قطع: بغلی، اندازه: 9×14/5 سم [ف: 17-342]

• پانزده صلح نامه و اجاره نامه و بیع نامه / اسناد / فارسی

pānzdah solh-nāme va ejāre-nāme va bey'-nāme

شامل: 1- صلح نامه (1310 ق) (1308 ق) دو صلح نامه است که به یکدیگر منضم شده است؛ 2- بیع نامه (1288 ق)؛ 3- دو بیع نامه منضم به هم (1301 ق) (1300 ق)؛ 4- بیع نامه (1310 ق)؛ 5- بیع نامه (1246 ق)؛ 6- بیع نامه (1313 ق)؛ 7- صلح نامه (1317 ق)؛ 8- اجاره نامه (1208 ق)؛ 9- بیع نامه (1313 ق)؛ 10 اجاره نامه (1310 ق)؛ 11- بیع نامه (1312 ق)؛ 12- صلح نامه (1249 ق)؛ 13- بیع نامه (1315 ق)؛ 14- بیع نامه (1313 ق)؛ 15 صلح نامه (1283 ق).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11781

بی کا، بی تا؛ 15 گ [ف: 31-66]

← پانصد رباعی (سفینه تبریز) ← خلاصه الاشعار

• پایان نامه دکتری /

pāyān-nāme-ye doktorī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5184-ف

دور سوم سیما کوبان حافظی چاپ 1975 پاریس به نام yazd face a la modernisation بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-141]

• پایداری روان پس از مرگ = حال نفوس بعد از فساد تنها / فلسفه / فارسی جزوی

pāydarī-ye ravān pas az marg = hāl-e nofūs-e jozvī bad az fesād-e tan-hā

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، -667؟ قمری

در اینکه نفس درک کننده کلیات و جزئیات است و از آنجا که درک کلیات به وسیله آلتی صورت نمی پذیرد، از بین رفتن تن یابندگی کلی از بین نمی رود، در حالی که درک جزئیات با آلت جزئی و محسوس ممکن می شود و لذا با از بین رفتن جسم این گونه ادراک نیز از بین می رود. آغاز: موجودات یا کلی اند یا جزوی؛ و نفس یا متصرف امور کلی بود بهمگی خود، یا متصرف امور جزوی بجملگی انجام: که نیز آسیب هیچ تغییری بوی نیبوندد و زوال و فساد نپذیرد. تلك الجنة التي نورث من عبادنا كان تقيا في مقعد صدق عند مليك مقتدر. چاپ: در مصنفات افضل الدين محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: 1366 (چاپ دوم) ص 641-643)

[دنا 628/2 (11 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 89/6]

1. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 145/17

حکمت خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9 و 10؛ جلد: تیماج مشکى یک لا، قطع: وزیرى [ف: 2-43]

2. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1215/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ 2 ص (80-81) [ف: 5-461]

3. تهران، ملک، شماره نسخه: 4191/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11، کاغذ: ترمه، 2 گ (31پ-32پ)، 17 سطر، اندازه: 10/6×18/8 سم [ف: 7-243]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2401/16/3

خط: نستعلیق، کا: رضا بن موسی کشمیری، تا قرن 11، جان طوس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی، 28 سطر (19/5×13/5)، اندازه: 24/5×18 سم [ف: 9-1015]

5. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2401/19/2

خط: نستعلیق، کا: رضا بن موسی کشمیری، تا قرن 11، جان طوس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، 28 سطر (19/5×13/5)، اندازه: 24/5×18 سم [ف: 9-1015]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4942/33

آغاز: برابر؛ انجام: که وجود ضروری و ذاتی اوست باقیماند و این یافت مستدام گردد و تمام نشود... که نیز آسیبی بوی راه نیاید و السلام

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج کبود، اص

(97ر)، ابعاد متن: 21×12، اندازه: 24×14سم [ف: 14-186]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5180/24

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1069ق؛ 2گ (273-274) [ف: 15-330]

8. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 428/1

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی کا، تا: 1083ق؛ 2گ (2-3ر) [ف: 3-327]

9. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4868/7

آغاز و انجام: برابر

ص: 413

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج مقوایی مشکی، 34 گ، 27 سطر، اندازه: 14×5/25 سم [ف: 13-309]

10. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 431/6

خط: تعلیق، کا: محمد علی، تا: 1302ق؛ 2 گ (122-123 پ) [ف: 3-327]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2454/6/3

خط شکسته نستعلیق، کان محمد خان، تا: 1333ق، جا؛ تهران؛ کاغذ:

فرنگی، جلد: مقوایی، 16 سطر، اندازه: 18×11 سم (ف: 5-596)

12. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5031/2

آغاز: برابر؛ انجام: عند ملک مقتدر... شخص جزوی بحقیقت کلی وجود آرد و داننده معنی... و حکم کننده مرصدق این گفتار خط: نسخ خوب، کان محمد علی متخلص به عبرت نائینی، تا: دوشنبه ذیقعدہ 1347ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 3ص (53)، 18 سطر (8×16)، اندازه: 22×14 سم [ف: 14-337]

13. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2267/6/4

شماره 17 چاپی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد، اندازه: 18/5 × 28/5 سم [ف: 9-918]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4805/13

آغاز: برابر؛ انجام: شخص کلی بحقیقت کلی وجود دارد و داننده معنی این کلمه نه شخص جزئی بود بلکه حقیقت کلیست داننده این و حکم کننده بر صدق این گفتار خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قرمز، آگ (49-49)، اندازه: 29×16 سم [ف: 13-208]

15. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2912/36

بی کا، بی تا، آگ (140 پ) [ف: 5-460]

16. تهران: نوربخش؛ شماره نسخه: 573/7

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی، مقوایی، 3ص (268-270)، 17 سطر، اندازه: 19×12 سم [ف: 2-224]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3456/29

آغاز: برابر؛ انجام: آخرین: و سخاوت تبع شجاعت و جواز داشتن دنیا اینست اصول سیاست و اخلاق که گفته شد و السلام و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهیرین بی کا، بی تا، کاغذ: سمرقندی نباتی رنگ، جلد: مقوایی آبی رنگ با عطف گالینگور قهوه ای و گوشه های مشکی، 3ص (246-248)، قطع: نیم خشتی، اندازه: 13×23سم [ف: 10-1392]

• پتیت بوفن / حیوان شناسی / فارسی

petīt būfan

کتابی در شناخت انواع حیوانات اهلی و وحشی و خصایص و ویژگی های زندگی هر یک از آنها، فراهم آمده برای مبتدیان و آنان که می خواهند کلیاتی از این علم بدانند، ترجمه شده از کتاب های اروپایی است؛ مشتمل بر 12 طبقه و هر طبقه دارای ابواب و فصول و شعب: طبقه 1. پستانداران، دارای دوازده باب؛ 2. انواع طیور، دارای شش باب؛ 3. حیوانات فقری، دارای سه باب؛ 4. حیوانات باتراسین، دارای چهار طبقه؛ 5. انواع ماهیها، دارای ده شعبه؛ 6. حیوانات ذو مفاصل، دارای دو شعبه؛ 7. حیوانات وحشی، دارای دو شعبه؛ 8. حیوانات ریه دار، دارای دو شعبه؛ 9. حشرات ذره بینی، دارای پنج شعبه؛ 10. حیوانات بدون استخوان، دارای چهار شعبه؛ 11. حیوانات نباتی، دارای چهار شعبه؛ 12. حیوانات آبی ذره بینی.

[دنا 628/2؛ فهرستواره منزوی 3799/5]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5668

آغاز: بعد از آنکه تلامیذ ما مشغول به تحصیل و مطالعه تاریخ طبیعی شوند از وضع تکوین حیوانات و وظایف اعمال آنها؛ انجام: و انسان را بانفرد که امر به ستایش و بندگی خالق یکتا و معبود حقیقی شده است. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 173گ، 17 سطر، اندازه: 13×21سم [ف: 15-67]

• پختن حلوا / آشپزی / فارسی

poxtan-e halvā

تهران؛ ملک، شماره نسخه: 492/32

آغاز: حمدله ... این رساله ایست در بیان پختن حلواها که مصالح آن بوزن در آمده و در پختن تجربه نموده؛ انجام: و در ظرفی پهن کنند تا خشک شود خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: رویه میشن ضربی قرمز، پشت معرق قدیمی، 22ص (364-385 هامش)، 18 سطر، اندازه: 12/2 × 20/7سم [ف: 5-43]

• پختن حلوا / آشپزی / فارسی

poxtan-e halvā

روش تهیه چند نوع حلوا در رساله حاضر گرد آمده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد این رساله ای است در پختن حلواها که مصالح آن به وزن در آمده و تجربه نموده اند؛ انجام: و مغز پسته و مغز بادام مقشر بر آن ریزند و بر هم زنند و در ظرفی پهن کنند تا خشک شود. خط: نستعلیق زیبا، بی ک، تا: قرن 13: مجدول؛ جلد: تیماج تریاکی ترنج و سرترنج دار ضربی، 6گ (144پ-149پ)، 18

سطر، اندازه: 21×14 سم [ف: 20-171]

• پختن شیرینی = تهیه انواع مرباها و حلواها / آشپزی / فارسی

poxtan-e Šīrīnī = tahīye-ye anvā'-e morabbā-hā va halvā-hā

چند فصل است از کتابی (شاید فصل 7 و 8 و 9 و 10) در تهیه مرباها و حلواها و پروده ها ... مانند: (در فصل هفتم): مرباء بالنگ، پروردن نارنج و آلوی بخارا و تمره‌ندی، مربای انار، مربای هلبله کابلی، مربای زنجبیل، پروردن سیر در عسل و زعفران؛ (در فصل هشتم): حلوی صابونی، حلوی عنبر، حلوی کلاج و لوزینه؛ (در فصل نهم): انواع حلوی عسل؛ (در فصل دهم): حلوی دوشابی، زلوبیا، حلوی سوهانی، حلوی ارده، حلوی ترک، چاپ: به کوشش مهبانو علیزاده، در میراث بهارستان، دفتر دوم، صص 787-824، تهران، 1388 ش، کتابخانه مجلس شورای اسلامی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 838/6-طباطبائی

آغاز: فصل در مرباها و آن انواع است. نوع اول در پروردن بالنگ؛ انجام: حلوی حلبه دوشاب دومن و حلبه شیرین کرده بروریزد و پخته سازد ... و به آب صافی نشوید و به ظرفی کند و بنهد و دستمال نم کرده بر وی اندازد تا برود و بکار برد

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام

کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکى، 15 ص (358-372)، 19 سطر، قطع: وزیرى، اندازه: 29×16/5 سم [ف: 23-133]

• پختن طعام / آشپزی / فارسی

poxtan-e ta'ām

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 492/31

انجام: و بیرون آرند و با عسل بخورند [تمام شد] کتاب طبخ نامه خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: رویه میشن ضربی قرمز، پشت معرق قدیمی، 15 ص (349-363 هامش)، 18 سطر، اندازه: 12/2 × 20/7 سم [ف: 5-43]

• پدماوت (دیوان اشعار) / ادبیات / اردو

(padmāvat (d.-e aš'ār

جایسی، ملک محمد، 906-996 قمری

(jāīsī, malek mohammad (1501-1588

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24672

آغاز: بسمله، آوایک کرتارو جهنه جنود سه (کذا)؛ انجام: کاری رام جوادی ... کی کهنی مارهی خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 [رایانه
[

• پدوماوت / شعر / پنجابی

padomāvat

جایسی، ملک محمد، 906-996 قمری

(jāīsī, malek mohammad (1501-1588

داستان راجه های هند است. در این منظومه داستان پدماوت از راجه های هند به تفصیل توصیف شده است.

[مشترک پاکستان 2144/4؛ موزه سالار 706/3؛ فهرستواره 418/10]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 11/64-1964

آغاز: بسمله. در توحید باری تعالی عز اسمہ: سنورون آدایک کر تارو*** جن جیو دینہہ کینہہ سنسارو؛ انجام: سیت بند کیلاس
سمیرو*** گیون الکہ پور جهان کبیر و / پتن پور گھر گھرنہ ہیر پھری سینسار*** ہیرت کھون نہ پیوملا نا کوئی ملا انہار خط: نستعلیق،
بی کا، بی تا؛ با سرلوح مزدوج مرصع جلد: مقواقرمز و مشکی عطف پارچہ، 251گ، 13 سطر، اندازہ: 17×25سم [ف: 2-663]

• پراکنده اولیاء / متفرقه / فارسی

parākande-ye owlīyā

اولیاء، حسین بن اسماعیل، 1265-1311 شمسی

(owlīyā', hoseyn ebn-e esma'il (1886-1932

مجموعه ای است متفرقه در پنج جلد.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7290

آغاز: ستایش و پرستش مردات خالقی را انجام و حشرنا فی زمرته و تحت لوائه آمین یا رب العالمین ... رجب المرجب 1347/ق جلد 1؛
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1347-1349ق، کاغذ: فرنگی، جلد: ساغری، ابعاد متن: 13×25، اندازہ: 20×32سم [الفبائی: 95]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7291

آغاز: الحمد لله رب العالمین؛ انجام: انعام را در مطلق مواشی استعمال میکند ... شهر صفر المصفر سنہ 1349 جلد 2؛ خط: نسخ،
کاتب مؤلف، تا: 1349-1351ق، کاغذ: شگری،

جلد: میهن، ابعاد متن: 26815، اندازه: 22×35سم [الفبائی: 95]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7292

آغاز: الحمد لله رب العالمین؛ انجام: که باو ایمان نیاورده است ... رمضان المبارک سنه 1349

ص: 415

جلد 3؛ خط: نسخ، کاتب=مؤلف، تا: 1349-1351ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میسن، ابعاد متن: 15×25، اندازه: 22×34سم (الفبائی): [95]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7293

آغاز: الحمدلله رب العالمین، انجام: و بحر العلم المتلاطم . چنین بود 1013 جلد 4، خط: نسخ، کاتب=مؤلف، تا: 1349 - 1350ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ابعاد متن: 23814، اندازه: 22×35سم [الفبائی: 95]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7294

آغاز: الحمدلله رب العالمین؛ انجام: بملاقات نجس نجس میشود جلد5؛ خط: نسخ، کاتب مؤلف، تا: 1349-1351ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ابعاد متن: 14×24، اندازه: 22×34سم (الفبائی: 95)

← پراکنده ها ← متفرقات

• پراکنده هایی در علم کیمیا و وصیت جلد کی / -

parākande-hā-ī dar 'elm-e kīmīyā va vasīyyat-e jaldakī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6792/6

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1104ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ در جلد: تیماج مشکی، 2گ (141 - 42ر)، اندازه: 15×21/5سم (ف): [261-20]

partow-e andīše

• پرتو اندیشه / شعر / فارسی بقائی نائینی، جلال، 1287 شمسی

قطعات شعرهای اوست با عنوان های گوناگون

(- baqa'i na ini, jalal (1908

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5714-ف

نسخه اصل: نسخه خود او؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: 3-177]

• پرتو انوار / عرفان و تصوف / فارسی

partow-e anvār

تاریخ تألیف: 11 محرم 1221ق؛ محل تألیف: کربلا کتابی است کلامی مرتب بر پنج «لمعه»: 1. اشاره به فرط ظهور نور هستی حق و عدم خفای جناب واجب مطلق الا من حیث النقص و القصور من الخلق؛ 2. اثبات صفات و بیان بودن صفات کمالیه عین ذات؛ 3. بیان احتیاج به سفرا و امنای حضرت اله و اثبات نبوت جناب رسالت و ختمی پناه؛ 4. بیان احتیاج به وجود امام برای نوع انسان از خواص و عوام ... 5. اثبات معاد و حشر نفوس و اجساد و ... آغاز: سبحانک یا الهی لا احصى ثناء علیک ... در آغاز حمد تو ای ذوالجلال، جواهر حمد و سپاس و ظواهر

[دنا 629/2؛ فهرستواره منزوی 164/7]

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 571/1

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1233ق؛ 113گ (1-113)، اندازه: 17×22 سم [ف: 3-110]

2. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 2895/1

آغاز: برابر؛ انجام: و تحية حامد مصلیة و السلام خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1262ق، کاغذ: پسته ای، جلد: میشن تریاکی، 17 سطر، اندازه: 20×14 سم [ف: 6-159]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1578

آغاز: لمعات انوارش کوه هستی فرو ریخته، ساکنان صوامع قدس از شهود اشعه لوامع جمال باکمالش پیوسته بی هوشند ... اما بعد بر صفحه توصیف چنین نگارش می دهد فرسوده بادیه عجز و نادانی، حسین بن محمد جیلانی؛ انجام: یا عیب و نقص آن را به آستین عفو و اغماض پوشند که انسان مساوق سهو و نسیان و غبار آلود حدوث و امکان است و قد وقع الفراغ من تألیفه فی مشهد سید الشهداء علیه و علی آبائه الف الف تحية و سلام. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 11 محرم 1321ق، جان کربلا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سیاه بدون مقوا، 98گ، مختلف السطر، اندازه: 20×13/5 سم [ف مخ: 1-298]

4. همدان؛ مدرسه غرب: شماره نسخه: 2558

آغاز: تا نه نظر بر قدش انداختند*** قائمه عرش نیفراختند / قامت طوبی ز قدش سایه ایست*** سدره ز کاخ شرفش پایه ایست ... و سلام نا معدود بر آل طاهرین و عترت طیبین او باد ... اما بعد بر صفحه ترصیف چنین نگارش می دهد فرسوده بادیه عجز و نادانی حسین بن محمد بشیر جیلانی بشر هما الله الرحمن بالمغفرة ... لهذا آن را مرسوم بر پرتو انوار ساخت و مطالب آن در سلک پنج المعه انسلاک و انتظام یافت؛ انجام: بلکه کلام کلیم مشتمل است بر معانی ظاهره و باطنه و باطن آن نیز مشتمل است بر بطون بسیار کما ورد فی الأخبار و الاثار و الحمد لله العلی الغفار علی ختم الرسالة المرسومة به پرتو انوار و الصلوة و السلام

خط: شکسته نستعلیق، بی کما، بیتا؛ قطع: بیاضی رشت و همدان: ف: 1244]

• پرتونامه / عرفان و تصوف / فارسی

partow-nāme

؟ سهروردی، یحیی بن حبش، 549؟ - 587؟ قمری

(sohravardī, yahyā ebn-e hebaš (1155-1192

اهدا به: رکن الدین سلیمان‌شاه بن عز الدین قلیج ارسلان بن مسعود

به شهاب الدین یحیی سهروردی نسبت داده شده. مؤلف

ص: 416

می گوید: آن را به حکم ملک عادل عالم مؤید رکن الدین سلیمان شاه بن سلطان عزالدین و الدین قلیج ارسلان بن مسعود ساختم و نامش، پرتو نامه سلیمان شاهی کرده آمد. رکن الدین سلیمان شاه از 597 تا 600 ق سلطنت کرده است (لین پول، 137) پس بایستی این کتاب، میان همان سال ها تألیف شده باشد، بنابراین نسبت آن به شهاب الدین یحیی سهروردی (587-549 ق) دچار تردید می شود. البته در دو چاپ انجام شده از آن نام این پادشاه نیامده است. ساخته شده در 10 «فصل»: 1. شرح بعضی اصطلاحات و تعریف جسم و بعضی احوال او؛ 2. نهایت محدود و مکان و اشارتی به کون و فاسد؛ 3. استبصار؛ 4. قوای نفس؛ 5. ذات واجب الوجود و صفاتش؛ 6. فعل واجب الوجود؛ 7. غایت ترتیب وجود؛ 8 اسباب حوادث، خیر و شر، و قضا و قدر؛ 9. بقای نفس و سعادت و شقاوت و مانند آن؛ 10. نبوات و مقامات و مانند آن.

آغاز: بدانکه این مختصریست که ساخته شده بحکم اشارت بعضی از محبان فضیلت و نامش پر تو نامه» کرده آمد. و بعضی مواضع که اصطلاحات علماء مشائین در آنجا صعوبتی داشت تا مفصی بود بتطویل اصطلاحی نزدیکتر کردیم. انجام: و أجعل الفتوه حلیتنا و الأشراق سبیلنا. والحمد لله أولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و صل علی نبیک محمد و آله و صحبه اجمعین.

چاپ: مجموعه مصنفات شیخ اشراق، جلد سوم، تصحیح و تحشیه و مقدمه سید حسین نصر (تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی: 1380 (چاپ سوم)

[دنا 629/2؛ فهرستواره منزوی 89/6]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8225/6

خط: نسخ، کا: صدرالدین محمد بن ابراهیم بن یحیی شیرازی، تا: شوال 1006 ق، جا: قزوین؛ کاغذ: سپاهانی، فاقد جلد، 40 ص (142 پ-181 ر)، 15 سطر (10×4/5)، قطع: ربعی، اندازه: 17×9/5 سم [ف: 17-61]

2. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 55/4

آغاز: برابر؛ انجام: و خواب و الهام او به کمال رسد. و الله اعلم و من الله التوفیق ... در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق پخته، کا: عبدالغنی حسینی تفرشی، تا: 1006 ق، جا: دارالسلطنه قزوین؛ 19 گ (29 پ-47 ر) [ف: 1-39]

3. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 6616/17

خط: نسخ، کا: احمد سروی، تا: 1071 ق؛ افتادگی: انجام کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 16 گ (47 پ-62 پ)، 27 سطر (21×10)، قطع: رحلی، اندازه: 31×18 سم [ف: 16-310]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5865/5

خط: نستعلیق، کا: علی بن اسد بیگ فراش خلوت ناصر الدین شاه، تا: صفر 1287 ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 65 گ (120-184)، 15 سطر (14×6)، قطع: ربعی، اندازه: 21×14 سم [ف: 16-113]

5. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: 91/6

آغاز: این مختصری است که ساخته شد به حکم اشارت ملک عادل عالم مؤید الدین رکن الدین سلیمان‌شاه خط: نستعلیق، کا: شاه محمد بن محمد زمان میبیدی، بیتا؛ مصحح؛ جلد: تیماج دور و بدون مقوار و قهوه ای ضربی، پشت و دور قرمز، 27 گ (120 پ-146 ر)، 18 سطر، اندازه: 19×12 سم [ف: 1-76]

5. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1257/36

آغاز: برابر؛ انجام؛ و جماعتی از حکیمان روشن روان ... و نور عالم در نیمه فصل نهم پایان می یابد؛ بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی به آن گلی، 14 گ (190 ر-203 پ)، 26 سطر (14×20)، اندازه: 9×15 سم [ف: 7-2676]

• پرچم / فارسی

parĉam

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/14-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-99]

• پرده برانداخت و پردگی شناخت / عرفان و تصوف / فارسی

parde bar-andāxt va pardegī šenāxt

عین القضاة، عبد الله بن محمد، 492-525 قمری

(ayn-ol-qozāt, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1100 1132'

رساله عرفانی مختصری است در اصول طریقت و تقسیم علم به دو قسم اعتقادی و عملی که هر کدام در ضمن چندین «فصل» توضیح داده شده اند.

[مشترک پاکستان 1328/3؛ فهرستواره منزوی 164/7]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2013

آغاز: اقرب طرق طریق توحید است هر که از ابتداء علم توحید را رفیق خود ساخت شیطان که تعمیر عالم کفر و وجود یاد فرموده نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی پاکستان 2134؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 49 ص [عکسی ف: 6-29]

ص: 417

انصاری، عبدالله بن محمد، 396-481 قمری

(ansārī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006-1089

به نظم و نثر.

آغاز: الحمد لله رب العالمين و الصلوة على خير خلقه محمد و

آله اجمعين. اما بعد اين مختصریست از مقولات قدوة المحققين ... خواجه عبدالله انصاری ... بدانکه خدای تعالی این جهان را محل اسرار گردانیده و ودیعت هر سری به مکنونات رسانیده

انجام: الهی به لطف ما را دستگیر و پایدار و دل در قرب گرم و جان در انتظار و در پیش حجاب بسیار الهی حجابها از راه بردار و ما را به ما مگذار برحمتك يا عزيز يا غفار.

چاپ: در مجموعه رسائل فارسی خواجه عبدالله انصاری، ج 2 (تهران، انتشارات توس، 1377 (چاپ دوم))، با تحقیق محمد سرور مولایی

[فهرستواره منزوی 165/7]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 617/4 - ف

نسخه اصل: شهید علی پاشا ش 1383؛ کا: درویش حیدر قلی، تا: 906ق؛ با شعر فارسی؛ 2گ (117-118)، 11 سطر [فیلمها ف: 513-1]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5138/127

آغاز و انجام: برابر

با عنوان «مقولات». نام رساله با توجه به آغاز آن تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ آگ (507) [ف: 15-194]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 64/1 - فیروز

آغاز: برابر؛ انجام: عذر بسیار خواستن بی مروتی است عذر ناقبول کردن بی فتوتی است تمام شد رساله ندیم حضرت باری خواجه انصاری الموسوم به پرده حجاب در دار السلطنه اصفهان. کتبه ابو الحسن ابن سید محمد الحسینی. سنه 1134

در فهرست با عنوان «مقولات». نام رساله با توجه به آغاز آن تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: ابو الحسن بن سید محمد، تا: 1134ق، جان

اصفهان؛ فقراتی از الهی نامه خواجه نیز در اواخر این نسخه دیده می شود. تفاوت های دیگر نیز با نسخه چاپ وحید دارد، کاتب نسخه در رقم خویش از این رساله با نام پرده حجاب یاد می کند، در حواشی صفحات یک فقره حاشیه است از کاتب نسخه و شعری به خط محمد علی؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز یک لا، 41ص (2-43)، 9 سطر، قطع: نیم خشتی، اندازه: 20713سم [ف: 21-216]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2/14190

آغاز و انجام: برابر

نام رساله با توجه به آغاز و انجام آن تعیین شد؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی کا، تا: رجب 1272ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن خرمایی ضربی، 17 سطر، اندازه: 21/3x16سم [ف: 17-87]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4102/4-ف

نسخه اصل: دانشگاه بمبئی بی کا، بیتا [فیلمهاف: 3-15]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 139/4بخش 3 و 138/4بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا، 12گ (59-70) [ف: 111]

← پرسپکتیو ← مفتاح الناظرین

• پرستاری و خواهران پرستار / زبان فرانسه / فارسی

parastārī va xāharān-e parastār

شروین، محمود، 1289 شمسی

(-Šervīn, mahmūd (1910

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11274

حروفچینی؛ بی کا، تا: قرن 14 [مختصر ف: 119]

← پرسش از خواجه طوسی ← اسئلة قاضي القضاة هرات

• پرسش از خواجه نصیر / مواعظ / فارسی

porseš az xāje nasīr

نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

بندی بدین گونه «از خواجه نصیر طوسی رحمه الله پرسیدند که چه فرمایی در حق دنیا؟ گفت: چگویم در حق چیزی که با محنت بدست آرند ... در خانه اگر کس است یک حرف بس است»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7043/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز ضریبی مقوایی، 3 ص، 71 سطر (4×12)، قطع: بیاضی، اندازه: 9×19 سم [ف: 16-437]

• پرسش از سعدی و پاسخ او / عرفان و تصوف / فارسی

porseš az sa'dī va pāsox-e ū

سعد الدین نطنزی، ق 7 قمری

(sa'd-od-dīn-e natanzī (- 13c

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 195/152 - ف

نسخه اصل: حمدیه ش 1447. پرسش او از ملک الحکماء سعدی شیرازی و پاسخ او؛ بی کا، تا: با تاریخ 755ق؛ در هامش است. [فیلمهاف: 1-432]

• پرسش امیر مرتضی از سید نعمه الله کرمانی و

ص: 418

• پاسخ او / عرفان و تصوف / فارسی

porseš-e amīr morteza az seyyed ne'mat-ol-lāh-e kermānī va pāsox-e ū

نعمة الله ولي، نعمة الله بن عبد الله، 730؟ - 834 قمری

(ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e "abd-ol-lāh (1330-1431

پرسش امیر مرتضی از سید نعمت الله [کرمانی و پاسخ او هر دو به نظم فارسی در نه بیت است.

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 531/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: سفید ترمه، جلد: مشکی مقوایی عطف تیماج قهوه ای، اص (90پ)، 23 سطر (9×6)، اندازه:

17×26/5 سم [سنا: ف: 1-335]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3497/2 - ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها: ف: 2-153]

2. تهران؛ ملک، شماره نسخه: 4262/70

خط: نستعلیق، کا: میر غلام محی الدین، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه ای ضربی، آگ (363پ)، اندازه: 17×25 سم [ف

4-677]

• پرسش بوذرجمهر از استادش / اخلاق / فارسی

porseš-e būzarjomehr az ostād-aš

بزرگمهر

bozorgmehr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9466/176

به نقل از نگارستان معین الدین جوینی؛ خط: نستعلیق، کا: نظام الدین احمد طیب غفاری مازندرانی، تا: صفر 1040ق؛ اص (372 -

همان) [مختصر: ف: 119]

• پرسش زرتشت / شعر / فارسی

porseš-e zartošt

پرسش زرتشت از جهت یوزد اثر کر و برش نوم و پاسخ یزدان از فر کرد نهم از روایت بهمن پونجیه

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13741/3

آغاز: پرسید زرتشت از غیبدان*** که ای دادگستر خدای جهان / بخوهم که دانم همه رازها*** یکایک بگویم همه خلق را؛ انجام: اگر نام کاتب بخواهی بدان*** انوشیروان پوران مرزبان / انوشیروان کرد این را به نظم*** که خلقان بخوانند یا بند بزم خط: نسخ، کا: فریدون بن مرزبان، تا: 11 بهمن ماه الهی 996 یزدجرد بن شهریار سنه 1036ق؛ جلد: پارچه ای (برزنت) مشکی عطف و گوشته تیماج، 6گ (131-1316) [ف: 37-272]

• پرسش شیخ ابو علی / فقه / عربی

porseš-e Šeyx abū- alī

پرسشی است که شیخ ابو علی پرسیده و پاسخی در اینجا دیده نمی شود: «صورة ما استفتاء عنی الحبر الوفی الشیخ ابو علی وفقه الله تعالی: هو الحكم العدل. ما قول مدعية الاقتصار على العمل بالاخبار في الخبر الوارد عن الصادق ع في امره ليس لها الأقميص ولها مولود فيبول عليها و قوله .. تغسل القميص في اليوم مرة فهل يقتصرون على امرء ام يعمون الحكم ... و مع فقده يجب الوقوف على ظاهره انتهى صورة الخط».

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 922/18

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی مقوایی، 2گ (154پ -155ر)، 17 سطر (14×9)، اندازه: 15×21/5سم [ف: 5-1692]

• عرفان و تصوف / فارسی

porses-e erfani

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 472/6

ف- نسخه اصل: ملت افندی علی امیری ش 1017؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 855ق؛ 2گی (27ر -28پ) [فیلمهاف: 1-487]

• پرسش کسری و پاسخ ارسطو / اخلاق / فارسی

porses-e kasrā va pāsox-e arastā

از ناشناسی که پس از دیباچه کوتاه آن می گوید: این رساله در پرسش شاه کسری و پاسخ ارسطو در بر گیرنده شرایطی چند که بزرگان را بدان حاجت و منفعت می یابند. (احمد منزوی)

فهرستواره منزوی 421/10 [

خ آغاز: بسمله تبارک و تعالی. بدانکه این رساله ایست که پادشاه کسری سوال کرد از حکیم ارسطو در باب شرایطی چند که بزرگان را بدان حاجت و منفعت می یابند بنابراین نظم شد تا بفهم نزدیک تر آید. بدان ای هنرمند نیکوسیر 88 که ... خیری رسانی از شر / که در دوری کسری که او شاه بود***زهر نیک و بد جانش آگاه بود / مر او را اگر زحمتی رخ نمود*** که آسان طریق علاجش نبود؛ انجام: زنی کر نژاید ز فرزند هیچ*** مر او را مبین آرزو به هیچ / بشوره زمین تخم آدم مکار*** که شوره زمین ناورد هیچ بار

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن 13 [رشت و همدان: ف: 1204]

• پرسش مأمون از برادران بنی موسی درباره گردش کره زمین / ستاره شناسی / عربی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8825/26

خط: نستعلیق، کا: سید محمد طباطبایی طبیب یزدی، تا: با تاریخ 1286ق، جا: در الخلافه تهران؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشین قهوه ای مجدول، آگ (104ر)، اندازه:

22×35/3 سم [ف: 29/1-60]

پرسش محمد ولی میرزا / پاسخ پرسش ها / فارسی

porseš-e mohammad valī mīrzā

پرسش محمد ولی میرزا و پاسخ او از آقا ابو محمد مشهدی، پسر شیخ حسین عاملی. نام پرسش کننده در نسخه سفید مانده است. هفت نامه است و در هر یک چند پرسش و پاسخ

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3240/12

آغاز: بسمله، در بیان سئوالاتی که سر کار نواب مستطاب ... از جناب آقا ابو محمد مشهدی فرموده اند ... سئوال چه می فرمایند آیا طالع جلوس ولایت را هم طالع تحویل می باشد، که شمس وقتی که برسد بموضع وقت جلوس؛ انجام: بر موضع کسوف و خسوف و غیره. تمت، هو المستعان خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ کاغذ: پسته ای، جلد: رویه میشن سیاه ضربی، وگ (208ر-216پ)، 21 سطر، اندازه: 21/5×15/4 سم [ف: 6-323]

← پرسش و پاسخ ← اسکندریه

← پرسش و پاسخ ← لعان

← پرسش و پاسخ ← فالنامه

← پرسش و پاسخ ← اجوبة المسائل

← پرسش و پاسخ ← علت آفرینش

← پرسش و پاسخ ← مناظره میرزا یوسف علی

پرسش و پاسخ / پاسخ پرسش ها، اخلاق / فارسی

porseš va pāsox

غزالی، محمد بن محمد، 450-505 قمری

(qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059-1112

نامه از پادشاهی به حجة الاسلام غزالی که از او طلب نصیحت می کند و چون این نامه به حضرت رسید حسب الالتماس این چند اوراق را نوشته بدو فرستاد. با عنوان های «ای عزیز» و «فصل».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5893/3

آغاز: بسمله. دو کلمه یکی از ملوک جهان بحضرت خواجه انام محمد غزالی نوشته و از او طلب نصیحت کرده آغاز نامه دوم: بسمله. حمدله.

والصلاة والسلام على محمد وآله اجمعين، اما بعد بدان و آگاه باش ای عزیز روزگار حال تو از دو وجه بیرون نیست. یا اینست که از زمره گرویدگان و معتقدان؛ انجام: کای عزیز روزگار و ای گزیده پروردگار، التماس که از ما کردی اگر از سر صدق و رغبت است زینهار الف زینهار که از هفته یک روز ... بندگی خدای کنی ... خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعدہ 1103ق، کاغذ: فستقی، جلد: کاغذ ابری فرنگی عطف و گوشه میشن قهوه ای، 13 سطر [ف: 9-91]

• پرسش و پاسخ / فلسفه / فارسی

porseš va pāsox

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، -667 قمری؟

(bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1269

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22496

آغاز: لفظ توحید را چون مترجم کنند به لغت؛ انجام: عندملیک مقتدر من فوائده قدس سره خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [رایانه]

• پرسش و پاسخ / فقه / فارسی

porseš va pāsox

؟ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، 1037-1110 قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī

(1628-1699)

رساله ای است فقهی به شیوه سؤال و جواب، منسوب به ملا محمد باقر مجلسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4903/20

آغاز: بسمله. هذه اسئلة ينسب الي بعض الأذكياء و اجوبة ينسب الي مولينا محمد باقر بن محمد تقى سؤال: آب چاه بملاقات نجاست نجس ميشود يا نه؟ جواب: نجس ميشود؛ انجام: موجب كفر نميشود اما جز ايت بر خدای و ائمه هدى عليهم السلام است. تمت تحريرة في شهر ذيقعدة سنة مائة و تسع بعد الألف من الهجرة النبوية خط: نستعليق، كا: محمد مؤمن بن علينقى باكى، تا: ذيقعدة 1109ق، جا: اصفهان؛ كاخذ: سپاهانى، جلد: تيماج سرخ يك لاي 5گ (188ر-192پ)، 48 سطر (9×23)، اندازه: 14/5×30 سم [ف: 14-127]

• پرسش و پاسخ / پاسخ پرسش ها / فارسی

ص: 420

دهلوی، عبد العزیز بن احمد، 1159-1239 قمری

(dehlavī, 'abd-ol-'azīz ebn-e ahmad (1746-1824

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 524/2

آغاز: سؤال اول چه میفرمایند علمای اهل سنت کثرهم الله تعالی در باب تعزیه داری و ساختن قبور و ضرایح؛ انجام: و ذلك في اليوم السابع أو الرابع عشر أو الحادي والعشرون ويحلق رأس المولود ويتصدق بوزنه ورقاً

بیست و نه پرسش و پاسخ کوتاه است در موضوعات فقهی و اعتقادی و فلسفی که دهلوی بجهت شخصی نگاشته است، و در آخر متفرقاتی است که گویا کاتب نسخه اضافه نموده است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمن، تا: 27 محرم 1273ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 63گ (13-75)، 11 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-128]

2. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1375/1

آغاز: بعد حمد رب العالمین و نعت سید المرسلینی صلوات الله علیه و آله؛ انجام: ملک کونین و مکان بر درت ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء و الله اعلم بالصواب

سؤال و جوابهایی در امور فقهی است که در سال 1229 شخصی از اطراف بنارس هند به شاه جهان آباد آمده و این سؤالات را از عبد العزیز دهلوی نموده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سلطان بابری قادری پیشاوری، تا: 19 شعبان 1279ق؛ جلد: معمولی، 19گ (1-19)، 13 سطر، اندازه: 14/5×23 سم (مؤید: 3-310)

• پرسش و پاسخ (سؤال و جواب) / فقه / فارسی

(porseš va pāsox-e (so'āl va javāb

انصاری، مرتضی بن محمد امین، 1214-1281 قمری

(ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800-1865

رساله صورت سؤالات و جواب های شیخ است در مسائل عملیه مبتلا به مکلف که توسط محمد یوسف استر آبادی گردآوری شده است. چاپ: دارالخلافة طهران، سنگی، 1271، خشتی، بدون شماره صفحه

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37634

آغاز: بسمله. حمدله چنین گوید احقر عبادالله فقیر مضطر ... محمد یوسف استر آبادی حائری ... که علاوه بر اجابت التماس جمعی از اخلاء؛ انجام: تا این ناخوشی از او بر طرف شود و الله العالم تمام شد کتاب رساله حاج شیخ مرتضی

خط: نستعلیق خوش، کا: محمدرضا بن محمد علی شیرازی، تا: قرن 13؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386 کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج، 142، 10 سطر، اندازه: 21/5 × 15/5 سم

[زاهدائی رهبر: 3-114]

• پرسش و پاسخ / فقه / عربی و فارسی

porseš va pāsox

حائری، محمد بن محمد ابراهیم، ق 13 قمری

(hā'erī, mohammad ebn-e mohammad ebrāhīm (- 19c)

پرسش و پاسخ هایی است فقهی پراکنده به فارسی یا عربی بعضی به طور مختصر و بعضی به طور استدلالی مفصل.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 174

آغاز: مسئله ربا حرام است یعنی معامله نمودن در مکیل و موزون با زیاداتی از یک طرف حرام است؛ انجام: و یلزم ایضا الحکم بفسق کل من الاشخاص العاصین و عدم جواز الاقتداء بهم و عدم جواز قبول شهادتهم.

خط: نستعلیق نازیبا، بی کا، بی تا، 122 گ، مختلف السطر، اندازه: 21×17 سم [ف: 1-190]

• پرسش و پاسخ / فقه / فارسی

porseš va pāsox

تنکابنی، محمد بن سلیمان، 1302-1234 قمری

(tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819-1885

رساله مختصری در پاسخ سؤالاتی است که «سید محمد هاشم تنکابنی» از دارالخلافة طهران برای وی فرستاده است.

چالوس؛ امام صادق، شماره نسخه: 426/3

آغاز: ستایش و سپاس بی قیاس سزای حکیم علیم علام عالم است که مبدع و خالق عالم است و درود غیر معدود بر روان احمد و امام معصوم مسعود باد و بعد؛ انجام: چه این تکلیف نماز خواننده بترسد یا نه و اگر این شخص بترسد و غالب مردمان ترسند نماز برای آن لازم نیست بی کا، تا: جمادی الاول 1301 ق؛ جلد: تیماج، اندازه: 17×11 سم [ف: 239]

• پرسش و پاسخ فارسی

porseš va pāsox

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

در سال 1324

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/15-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-99]

• پرسش و پاسخ / کلام و اعتقادات / فارسی

ص: 421

شیخ الاسلام رشتی، حسن بن مرتضی، ق 14 قمری

(šeyx-ol-eslām-e raštī, hasan ebn-e morteza (- 20c)

غیر همانند:

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 159/2

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد این بنده راجی رحمة ربه حسن بن مغفور مبرور حاج شیخ مرتضی حلی معروف برشتی؛ انجام: و در خاطر و خیال خود این گونه حرفهای بی معنی راه نده و السلام.

پاسخ از پرسش هایی است راجع به بعضی از مسائل اعتقادی که از مؤلف نموده اند و بنا به گفته الذریعه 31/13 به نام رکن الدین محمد تقی میرزا برادر ناصرالدین شاه قاجار در ایام حکومتش در مشهد مقدس به سال 1299 نوشته است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ جلد: تیماج سبز، 28گ (236پ-263ر)، 20 سطر، اندازه: 16×21سم [ف: 1-179]

2. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 20/1

آغاز: الحمدلله الذي خلق العقل ابتداء نقطة للامكان و خط منه تمام ما في الأزمنة و الدهور و الاكوان؛ انجام: و بیان این کلیه دلیل از برای صدق آن مثال سنگ و چقماق است.

پاسخ پرسشی است در چگونگی عقل بالتفاوت نزد اشخاص؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 10 شوال 1308ق؛ جلد: مقوایی ابر و باد، عطف تیماج قهوه‌های، وگ (آپوپ)، 11 سطر، اندازه:

10×15 سم [ف: 1-28]

3. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 20/2

آغاز: الحمدلله علی اهداء عباده و اولیائه ... اما بعد این مطالب سؤال شده را از بادکوبه خدمت جناب معارف آداب حقایق نصاب؛ انجام: ربنا اغفرلنا و اسرفنا فی امرنا و ثبت اقدامنا و انصرنا علی القوم الکافرین.

پاسخ پرسشی است که اهالی بادکوبه از حاج محمد جعفر بادکوبه ای نموده اند و وی پاسخ آن را به مؤلف سپرده است. سؤال در مورد پیامبر و ائمه (علیهم السلام) می باشد که زمان شروع پیامبری و علامت پیغمبری و بیان معجزه ای از آن حضرات و تفصیل آنان بر سائر پیامبران و خواب و حیات آنان بعد از فوت می باشد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: یکشنبه 8 شوال 1308ق؛ جلد: مقوایی ابر و باد، عطف تیماج قهوه ای، 10گ (10پ-19پ)، 11 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف: 1-28]

درباره روح و مراتب ائمه و روز الست و جز اینها.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1814/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: پسته ای، جلد: میسن قهوه ای، 20 سطر [ف: 5-373]

• پرسش و پاسخ / گوناگون / عربی

غیر همانند:

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 457/1

آغاز: الثلاثة فهو المطلوب و هو الذي نسميه بالروح؛ انجام: و أما ذلك الموجود و ماهيته لا يعلمه الا الله سبحانه و تعالی

پرسش و پاسخ های پراکنده ای است در موضوعات مختلف فقهی و گاهی اعتقادی که از علامه حلی و فرزندش فخر المحققین شده است، پاسخ ها نسبتا مفصل و استدلالی می باشد؛ خط: نسخ نازیبا، کان نصر الله بن برقع طرفی، تا: غره شعبان 963ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قرمز، 105گ (1ر105پ)، 23 سطر، اندازه: 20×14سم [ف: 2-59]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6115/5

آغاز: سئل أحد من الطلاب من مسألة استفهامات القرآن. بسملة. الحمد لله الذي ابدع جوهریات ذوات اهل انشاء ... و بعد لما سئل احد من الطلاب؛ انجام: سبحان الله رب العرش عما يصفون، و السلام على المرسلين، و الحمد لله رب العالمين خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: میسن قهوه ای، 44گ (20ر63)، 19 سطر [ف: 9-171]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2865

پرسش این کمونه از طوسی و پاسخ او؛ بی کا، بی تاب؛ 3گ (39پ - 41پ) [سنا: ف: 1-146]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 770/44 - طباطبائی

آغاز: ان قلت ما اسم ام موسى عليه السلام قلت الروایات في ذلك مختلفه درباره چند حدیث مشکل. چند پرسش است و از آن جمله از حدیث «الحمام یوم و یوم لا ...» با عنوان سؤال و جواب و یا آن قلت و قلت؛ بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 210گ (حاشیه)، 19، 20 و 27 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 21×10سم [ف: 23-71]

• پرسش و پاسخ / گوناگون / فارسی

غیر همانند:

1. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4236

آغاز: زیر سایه شاخها همی نشینند چون بید و زیتون و نی و مانده آن زیرا که ایشانرا فرموده آمد که نشینید زیر بامهای خانه و سایه شاخ را
دارید تا یادگار باشد از سایه ایزدی؛ انجام: و صواب

ص: 422

آنست که اندر جدول نهیم همچنانکه بروج را و کواکب را کردیم و جنس از جنس جدا تا یافتن آن بجستن و اندر یافتنش بدانستن آسانتر باشد ان شاء الله تعالی.

پرسش هایی است در مسائل نجومی با پاسخ آنها و در آن مفصل به تشریح اسطرلاب پرداخته و جدولهای بسیاری درباره نجوم و اختیارات ایام آورده و در آغاز مفصلاً به اعیاد پارسیان و ایام سال ایشان پرداخته و متن آن از پارسی سده ششم یا هفتم می باشد که چون آغاز و انجام کتاب افتاده معلوم نشد که چیست؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 8 افتادگی: آغاز و انجام؛ دارای اشکال هندسی، مصحح؛ تملک با مهر «یاعلی الاعلی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 63، 18 سطر، اندازه: 13×18/5 سم

[محدث ارموی مخ: 1-266]

2. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 107/1

پرسش و پاسخ میان مردی صاحب دل و چنگ و اجزای چنگ؛ خط: نسخ، کا: شیخ محمود، تا: 864ق، جا: شیراز؛ برای ابوالفتح پسر بوداق بهادر خان پسر جهانشاه پسر قره یوسف ترکمان قرقوینلو نقل شده است. گردآورنده حسام محمد رشید خوارزمی است از قرن 8 و 9. از روی نسخه ش 134 چستر بیته (64/2) [نشریه: 6-681]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13842/33

آغاز: مشرفه مهرداد و شریف سلاطع لطیف خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1036ق؛ جلد: مقوایی آبی عطف پارچه، 4گ (228-231پ)، 18 سطر [ف: 37-407]

4. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2950/82

آغاز: شرطین.

سؤال کردی از برآمدن کار بدان عدد صفحات و سطور بشمار نیست کردی از جای بجای نقل کردن بشارت باد که مبار کست؛ انجام: نیست کردی از بهر شرکت عاقبت خیر و خوبی بایی.

درباره 24 منزل ماه. برای هر منزلی پنج سطر در ده بند که بند یکم سطر یکم «سؤال کردی ... بشمار» است و آغاز دیگر بندها نیست کردی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، 5گ (477-481)، ابعاد متن: 22×11، اندازه:

15/5×26/5 سم [ف: 10-1844]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1597/3

درباره خبر «لو علم ابوذر.»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 [ف:

6. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2032/3

آغاز: ما قول الأئمة رحمهم الله تعالى در اینکه مسلمین دیار هند و بنگاله ظرف های پر از اطعمه و فواکه گوناگون را در ایام معدوده نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش - پاکستان 3148. بعضی از اهل هند و بنگاله بر ظروف غذا و میوه فاتحه و دیگر آیات قرآنی خوانده و ثوابش را بر اموات می بخشند. سپس صدقه داده آن ماکولات را می خورند، آیا این کار جائز است؟ و نیز سؤالاتی از این قبیل و نیز جواز روغن مالیدن بر بدن به چه صورت است؟ شخصی به روش اهل سنت بدین سؤالات پاسخ گفته و عده ای نیز آن را تایید کرده اند؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 27 ذیقعده 1256ق؛ وص (174-182) [عکسی ف: 6-50]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4061

آغاز: این مختصر رساله ایست در سئوال و جواب که انتخاب شده است از عقاید عملیات دین عیسویان و مبتنی است بر پانزده فصل؛ انجام: و بدینواسطه با وجود عنایت الهی حیات جاودانی را دریابند. تاریخ فراغت از تحریر مطابق سنه مسیحی سال 1846 بود در بیان عقاید و عملیات عیسویان (جماعت کاتولیک). از کشیش استپانوس کاتلیک بن آراطون بن کشیش یوحنا، ساکن جولاهه دارالسلطنه اصفهان، که آن را برای کودکانه در مدرسه وی تحصیل می کرده اند نگاشته، و در 1846 میلادی به پایان برده است: دارای 15 «فصل» که 5 فصل افزوده شده، در بیان: 1. نشان عیسویان، 2. آنچه لازمست بر عیسویان که بدانند، 3. معنی اسرار، 4. دین، باقی معنی اسرار دین، 5. عملیات و بیان ده حکم الهی، 6. احکام کلیسا، 7. مناجاتیات، 8. دعایی که آنرا سلام ملائکتی می گویند، 9. توجه بحباب مریم و عزت صورتها، 10. هفت اسرار مقدس متعارف در کلیسای مقدس، 11. فضایل نیکو نیاها، 12. عطایای روح القدس و سعادت مندیهها، 13. کارهای رحمت، 14. گناههای کبیره و معالجه آنها، 15. چهار چیز واپسین (افزوده شده): عمل اعتقاد، عمل امید، عمل محبت، عمل پشیمانی، عمل توبه؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1262ق؛ با سرلوح که تصویر کشیشی است در محراب که کتابی را می نمایاند، سؤال و جوابها «س» و «ج»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نخودی، 116گ، 9 سطر (6×13)، اندازه: 17×11سم [ف: 11-59]

8. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 869/1

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمين ... قد ارسل الى جناب العالم ... الشيخ محمد بن المرحوم الشيخ امام الدين الكردستاني ... بمسائل معضلة وقد امرني ... ان اجيب عنها بلسان الفرس؛ انجام: و در اینجا بهمین قدر اکتفا میشود. در این که نمی شود بهشت و دوزخ همیشگی و نامتناهی باشند و آن را محمد بن شیخ امام الدین کردستانی پرسیده و پاسخ گرفت؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 15 ربیع الثانی 1272ق، 34گ (پ 34-ر) [ف: 3-546]

9. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 872

آغاز: فرموده بودند و جواب آن فی هذه الرسالة على سبيل الاقتصار عرض شد ... بسملة. التقديس لجلالك اللهم يا قدوس يا باري العقول والنفوس ... از آنجا که قلب منیر انور خاطر خطیر اطهر شاهنشاه جمجاه؛ انجام: مظهر قدوس اشرف است. و الله عالم بسر اير الامور. هذا ما كتبه على ما أمرت به واسئل الله أن يجعله مقبولاً في حضرته ...

پاسخی است درباره تأویل آیه شریفه «خلق السماوات و الأرض

في ستة ايام» و آيه «و وعدنا موسى ثلاثين ليلة و اتمناها بعشر ...» و اينكه چگونه جهان را در شش روز آفريد و افاضه تورات بر موسی را در چهل روز. از نگاهشته های روزگار ناصری (1264 1313 ق). پاسخی عرفانی، به شیوه کهن آن روزی؛ خط: ثلث، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز؛ فاقد جلد، 20، 11 سطر (16×10/5)، اندازه: 15×11 سم [ف: 2-33]

10. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 14865/13

آغاز: بسمله تیمنا و تبرکا این جواب و سؤال که در زمان دولت شاه درویش خصال شاه عباس صفوی موسوی حسینی در وقتی که عبدالمؤمن خان ... سلطان ماوراء النهر و ترکستان مشهد مقدس را محاصره داشت ...

همانست که در مجالس المؤمنین قاضی نورالله چاپ شده است.؛ خط: شکسته، نستعلیق، کا: احمد بن آقا حیدر خوانساری، بی تا؛ جلد: تیماج ضربی نیلی، 15 سطر (15×8)، اندازه: 20×12/5 سم [ف: 2-172]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 151

این مجموعه دارای دو قسمت است که به دو خط روی دو نوع کاغذ نوشته شده و در صحافی با هم جلد شده است. در قسمت اول پرسش هایی است بیشتر فقهی که از گروهی از دانشمندان شده و به نام آنها تصریح می کند، و پس از آن پاسخی که داده شده عینا می آورد، و بنا به عقیده حضرت آیه الله مرعشی مؤلف از دانشمندان بزرگ و از شاگردان حاج سید محمد باقر گیلانی می باشد. نام پاسخگویان به قسمت اول: سید محمد مجاهد طباطبائی، ملا محمد تقی برغانی، ملا محمد صالح برغانی، میرزا ابوطالب قمی، میرزا علی رضا طاهری قمی، آقا محمود پسر صاحب مقام، سید نصر الله استر آبادی، ملا ابو الحسن طهرانی، ملا محمد کاظم مازندرانی هزار جریبی، ملا محمد تقی مازندرانی حاج ملا حسین یزدی، شریف العلماء مازندرانی، ملا محمد جعفر استر آبادی، ملا اسماعیل کاشی معروف به عرب، ملا محمد بن ملا احمد نراقی، شیخ علی بن جعفر کاشف الغطاء، شیخ عبدالله مامقانی، ملا احمد تجریشی، حاج ملا رفیع گیلانی، حاج میرزا مهدی رشتی، آقا محمد مهدی کرباسی، حاج سید تقی قزوینی، سید صدرالدین عاملی اصفهانی، سید اسماعیل بهبهانی طهرانی. در قسمت دوم بیشتر پرسش ها از معنی پاره ای از روایت هاست. پرسش ها در متن نوشته شده و پاسخ ها در حاشیه، و بسیاری از پرسش ها بدون پاسخ مانده است، و بنا به عقیده آیه الله مرعشی پرسش ها از بعضی معاصرین شیخ احمد بن اسماعیل جزائری صاحب آیات الاحکام می باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب تملک: ریحان الله بن جعفر موسوی و تاریخ 13 شعبان 1322 و مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضوی)؛ در حاشیه برگ 62 گواهی است به اجتهاد میرزا محمد تقی نوری با مهر «جلال الدین الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 211 گ، مختلف السطر، اندازه: 21×14 سم [ف: 1-172]

12. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 869/2

آغاز: بسمهل. الحمدلله رب العالمین ... انه قد ارسل الی ... جناب الشیخ یوسف بن الشیخ محمد حسن الکردی ... بمسائل مشکله؛ انجام: و بدا در آن راهبر نیست و ممتنع است وقوع بدا در آن.

در این که «ام الکتاب» چیست و پرسش شیخ یوسف بن شیخ محمد حسن کردی در کرمان این پاسخ به نگارش در آمد و نگارنده در دومی و سومی و چهارمی این پاسخ ها می گوید که به درخواست پر سندگان به پارسی نوشتنم و گرنه مطلب های علمی را به پارسی دشوار توان نوشت؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، 14 گ (35 پ-48 پ) [ف: 3-547]

آغاز: بسملة الحمدلله رب العالمين ... چنین (سفید است که در ساعتی میمون و زمانی برکت مشحون که در گوشه انزوا غنوده بودم.؛ انجام: تعلیقه سامی در ششم ماه ذی حجه بحقیق رسید ... و اینک صبح هشتم است که با وجود اشتغال بمشاغل عدیده انجام یافت بقلم مصنفش در سه هزار و دویست و هفتاد هجری حامد او لاقوة الا بالله العلی العظیم درباره چند مسئله از کلام و فقه و پرسش امان الله خان دوم فرمانروای کردستان که در 1270 پاسخ داده شد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 25 گ (49 پ-73 پ) [ف: 3-547]

آغاز: بسملة الحمدلله رب العالمين ... چنین گوید بنده ... (سفید است که در بهترین از منه و خوشترین آونه وارد شد؛ انجام: فارغ شدم از تحریر این اجوبه در شب ششم شهر ربیع الثانی سنه 1272 هزار و دویست و هفتاد و دو هجری حامدا مصلیا مستغفرا.

در کلام؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، دو برگ بریده است؛ 26 گ (74 پ-99 ر) [ف: 3-547] 15. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 869/5

آغاز: بسملة الحمدلله رب العالمين ... انه قد اتانی جناب الحاج المعظم ... الحاج محمد صادق بمسائل من اصبهان؛ انجام: فارغ شد از تسوید این اوراق مصنفش ... (سفید است) ابراهیم در عصر یوم الثلثا هشتم شهر شوال سنه هزار و دویست و هفتاد هجری حامدا مصلیا مستغفرا. در پاسخ پرسش سپاهانیان درباره قرآن که حاج محمد صادق آورده بود؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 29 گ (100-128 پ) [ف: 3-547]

پرسش و پاسخ انوشیروان عادل و حکیم ابوذر جمهر / اخلاق / فارسی

va hakām ādel anūšīravān porseš va pāsox-e abūzarjomehr

بزرگمهر

bozorgmehr

ص: 424

خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: اوایل رجب 1098ق، جا: قریه دوزال قراجه داغ؛ کاغذ: نخودی آهار مهر؛ جلد: میشن قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج و جدول، اص (219)، اندازه: $16/1 \times 27/8$ سم [ف: 127-29/1]

• پرسش و پاسخ پادشاه روم و دختر قیصر با پادشاه روم / پاسخ پرسش ها / فارسی

porseš va pāsox-e pādešāh-e rūm va doxtar-e qeysar bā pādešāh-e rūm

چهار پرسش پادشاه روم است و پرسش دختر قیصر و بحث آنها با پادشاه عراق به تفصیل با چند پرسش و پاسخ دیگر و همه ریاضی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5186/2

آغاز: سؤال اول که پادشاه روم از پادشاه عراق نمود. سلطان جلال دولت و دین شاه شرق و غرب ***پیوسته باد دولت و جاه و جلال تو؛ انجام: و آنکه ده و دو روز آمد وزن خطیر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 935ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 8گ (4پ-11ر)، 15 سطر ($8/5 \times 12/5$)، قطع: ربعی، اندازه: $18/5 \times 13$ سم [ف: 4141-15]

• پرسش و پاسخ (ترجمه پنج) / کلام و اعتقادات / فارسی

(porseš va pāsox (t.-ye panj

رساله حاوی پنج پرسشی است که در راه میان مکه و مدینه از تاج الدین اسنوی شده و او پاسخ داده. در نسخه نام صریحی از مترجم نیست فقط در دیباچه خود را از مریدان عبدالسلام کاموسی معرفی نموده و هم به مترجمی کتاب عوارف المعارف سهرودی شناسانیده. کشف الظنون مترجمین فارسی آن کتاب را یکی به نام ظهیر الدین عبدالرحمن بن علی شیرازی و دیگری را به اسم شیخ عزالدین محمود بن علی کاشانی نظنزی یاد کرده و در آخر نسخه هم مسطور است: «تمام شد این رساله علی ید العبد الفقیر احمد بن محمد حاجی کاموسی فی تاریخ محرم سنه سبعمائه» پنج پرسش این است: 1. تعریف و ماهیت نفس؛ 2. تعریف دل و حقیقت او؛ 3. حد سر چیست؛ 4. فرق نفس و روح و دل؛ 5. رتبت سر و روح

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5916

آغاز: پس از تسمیه و تحمید: بدانک این ضعیف لهیف اسیف بنده خدا و محب رسول و اهل بیت رسول؛ انجام: از بهر قصور ادراک آفریدگان و نیز از بهر استبقاء ایمان اهل زمان و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: کاموسی، احمد بن محمد، تا: محرم 700ق؛ کاغذ: نخودی، 19 و 20 سطر، اندازه: 10×20 سم [ف: 4-44]

• پرسش و پاسخ در توحید / عرفان و تصوف / عربی

porseš va pāsox dar towhīd

کورانی، یوسف بن عبد الله، -768 قمری

(kūrānī, yūsof ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1367

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3773/5 ف و 3774/5 ف

نسخه اصل: پاریس. P. 1769S. (بلوشه 106/4 ش 2149)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 986ق [فیلمهاف: 2-247]

• پرسش و پاسخ فقهی / فقه / فارسی

porseš va pāsox-e feqhī

خواجوی، محمد اسماعیل بن حسین، -1173 قمری

(xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1760

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1606/30

خط: نسخ، کان محمد کاظم پسر میرزا محمد، تا: 1274ق، جان اصفهان، مدرسه جده؛ 3گ (298-300ر) [ف: 5-306]

• پرسش و پاسخ میان مرد صاحب‌دل با چنگ / عرفان و تصوف / فارسی

porseš va pāsox mīyān-e mard-e sāhebdel bā čang

کمال‌الدین مراغی

kamāl-od-dīn-e marāqī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6471/4

آغاز: اصحاب حقیقت و فراست و ارباب طریقت و کیاست آورده اند که وقتی صاحب‌دلی بی حاصلی را دید که از بهر رونق بزم معاشران چنگی می ساخت؛ انجام: مرد صاحب دل چون این مقالت استماع کرد با دیده پر آب و جگر از غم کباب قصد وداع کرد و برفت و از این درد هم چون داغ بنفت. خط: نستعلیق، کا: لطف الله، بی تا، مجدول؛ در کتاب شکل حیوانات و گیاهان و حبوبات ترسیم شده و از این جهت حائز اهمیت است؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی ترنج و سرترنج دار بالچکی، 3گ (1302-304ر)، 27 سطر، اندازه: 25/5 × 35/5سم ف: 20-49]

• پرسش و پاسخ نوشیروان و یونان / شعر، پاسخ پرسش ها / فارسی

porseš va pāsox-e nūšīrvān va yūnān

به نظم فارسی.

ص: 425

تهران؛ دانشگاه شماره نسخه: 1391/7-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش. Add.24413؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: 12 ذیقعدہ -15 خرداد 1179ق، به دستور میجر مالکم [فیلمها ف: 1-590]

← پرسش و پاسخهای اعتقادی ← عقائد

← پرسش و جواب ← سؤال و جواب

• پرسشها و اشکالات / اصول فقه / فارسی

porseš-hā va eškālāt

طواری یزدی، عباس بن محمد، ق 15 قمری

(tavārī yazdī, "abbās-e bn-e mohammad (- 21c

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3994

بی کا، بیتا (نشریه: 13-353)

• پرسش و پاسخها / گوناگون / فارسی

porseš-hā va pāsox-hā

تعدادی پرسش و پاسخ در موضوعات مختلف از جمله راجع به فصل ها و کواکب، حیوانات، مسائل دینی و مذهبی، تولد و وفات پیامبران و امامان و ... با عناوین «اگر پرسند» می باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 5610

آغاز: بسمله. اگر پرسند که فایده این چهار فصل چیست بگو که فایده هر یک از این چهار فصل بسیار است؛ انجام: بمقدار گناه عذاب کشند و آنگاه از جهنم نجات یافته به بهشت داخل شوند خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، روکش کاغذ، عطف پارچه، 86ص (47-132)، 16 سطر (9×15)، اندازه: 21×16سم [رایانه]

← پرسشها و پاسخها از بزرگمهر ← ظفرنامه

• پرسشهای امیر حسینی / عرفان و تصوف / فارسی

porseš-hā-ye amīr hoseynī

(Šabestarī, mahmūd ebn-e 'abd-ol-karīm (1289-1321

17 پرسش عرفانی امیر حسین بن عالم هروی (زنده در 729ق) از شیخ محمود شبستری است که شبستری چند بیتی در پاسخ او سرود و پس از مدتی به دستور بهاء الدین یعقوب تبریزی بر تعداد ابیات افزود و منظومه گلشن راز را ساخت. این قسمت سؤال و جواب های اولیه این دو نفر است. (حکیم)

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8841/32

آغاز: آغاز سؤال: زاهل دانش و ارباب معنی *** سؤالی دارم اندر باب معنی از اسرار حقیقت مشکلی چند *** بگویم در حضور هر خردمندی ... آغاز جواب: جواب ابیات سید حسنی سادات که شیخ محمود شبستری علیمها الرحمة: بزرگی از بزرگان خراسان *** زمان پرسید مشکلهای آسان؛ انجام: که صاحب دولتی راهی نماید *** به همت بندها را برگشاید / جوابی گفته شد نی بیش و نی کم *** سخن را ختم کن و الله اعلم. انجام سؤال: سخنهای حسینی حسب حالست *** زبهر امتحانش این سؤال است. انجامه: به تاریخ دهم شعبان المعظم سنه 1108 روز دوشنبه به خط جمال الدین محمد در قندهار اتمام یافت و الحمدلله حق حمده کتاب ... (بقیه در وصالی و پارگی از بین رفته است) «خط: نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: 10 شعبان 1108ق، جا: قندهار، کاغذ: چند نوع بیشتر شرقی نخودی آهار مهره، جلد: میشین مشکی ساده عطف چرم قهوه ای، اص (227)، اندازه: 22/3 × 34/9 سم [ف: 29/1-91]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5124/7

آغاز: زاهل دانش و ارباب معنی *** سؤالی دارم اندر باب معنی؛ انجام: جوابی گفته شد نه بیش و نه کم *** بدینجا ختم شد و الله اعلم در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 27 محرم 1252ق، جان کاشان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز ضربی مقوایی، 4گ (144-147پ)، ابعاد متن: (8×15/5)، اندازه: 13×21 سم [ف: 15-4120]

• پرسشهای سلیمان و پاسخ بدو / اخلاق / فارسی

porseš-hā-ye soleymān va pāsox bedū

در حکمت از حکماء و پرسش های سلیمان و پاسخ بدو درباره سترونی زن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7565/8

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، 3گ (76-78)، 18 سطر (4/5 × 13/5)، قطع: بغلی، اندازه: 8×18/5 سم [ف: 16-630]

• پرسشهایی در طریقه علیم الهی / پاسخ پرسش ها / فارسی

porseš-hā-ī dar tarīq-e 'alīm-ol-lāhī

اسلمی ہندی، محمد سعید، ق 13 قمری

(aslāmī hendī, mohammad sa'īd (- 19c

چهل و هفت پرسش است راجع به طریقہ میر احمد شاہ علیم اللہی؛ در این پرسش های عرفانی گویا اسلمی می خواهد طریقہ علیم اللہی را رد کند و نادرست شمرد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 650 /3

ص: 426

آغاز: حامد الله تعالى و مصلية على رسوله ... أما بعد این سؤالاتیست چند از شبهات ناپسند؛ انجام: شفیع اهل الكبائر و الاثام و علی آله و أصحابه اولى الفضل و الاحترام خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 7 ذیحجه 1255ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 19گ (21ر - 39ر)، 11سطر، اندازه: 10×16سم [ف: 2-248]

• پرشی از فخر المحققین محمد حلّی و پاسخ او

درباره برتری علی ع بر دیگر پیامبران / کلام و اعتقادات

porseŠī az faxr-ol-mohaqqeīn mohammad-e hellī va pāsox-e ū darbāre-ye bartarī-ye 'alī" bar dīgar payāambarān

فخر المحققین، محمد بن حسن، 682-771 قمری

(faxr-ol-mohaqqeīn, mohammad ebn-e hasan (1284 -1370

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 135/6

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9 نشریه: 7-230]

• پر کار التام / ریاضیات / عربی

parkār-ut tām

ابوسهل کوهی، ویجن بن رستم، 405؟ قمری

(abū-sahl-e kūlī, vayjan ebn-e rostan (- 1015

مشمول است بر دو «مقاله» و 25 شکل هندسی: 1. البرهان علی انه یمکن بهذا البرکار رسم الخطوط القیاسیة؛ 2. علم رسم احمد الخطوط التي ذكرناها علی وضع معلوم». . آغاز: بسمله، قال ابوسهل ... بن رستم القوهي هذا كتاب في الالة التي سميناها البرکار التام وهو مقالتان چاپ: مجلة معهد المخطوطات، محقق: احمد سعید الدمرداش، جلد 22، جزء 1، ص 321-343، 1395ق. التراث العربي العلمي از قدری طوغان 249-251؛ ابن القفطی 130]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11521/10

آغاز: پس از بسمله: المقالة الأولى منها في البرهان علی انه یمکن بهذا البرکار رسم الخطوط القیاسیة اعني المستقیمة؛ انجام: و خط ترتیبه مساویة لزاویة المعلومة و ذلك ما أردنا أن نبین.

تمت المقالة الثانية من كتاب ابی سهل القوهي في البرکار التام وهي آخر الكتاب و الحمد لله رب العالمین. خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: ساغری مشکى ضربی دارای ترنج و دو سر ترنج و چهار ابرو و حاشیه قلمدانی، اندازه:

19×12 سم [ف: 18-129]

2. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 805/1

آغاز: برابر

کا: میرزا عبدالله منجم، تا: قرن 13؛ 22 گ، قطع: رقعی [ف: 310]

3. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: 117/9

بی کا، تا: دهه سوم ذیحجه 1263 ق، جان اصفهان، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 17 سطر (13×7/5)، اندازه: 21×15 سم (نشریه: 3-228)

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6092/6

آغاز: برابر؛ انجام: و هو آخر الكتاب.

پایان رقم کا: بدون تغییر در عبارت بعبارت فارسی مسطور شد ... در دارالخلافة تهران با تمام رسید. خط: نسخ، کا: اسدالله منجم مازندرانی هزار جریبی، تا: 1310 ق؛ کاغذ: فرنگی نباتی تیره ضخیم، جلد: تیماج عنابی ضربی، 119 ص (10-128)، 16 سطر، اندازه:

15×22/5 سم [ف: 19-75]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12087/5

آغاز: برابر؛ انجام: خطوط فصول مشتركة للسطح المخروطی وای سطح کان

خط: شکسته، کا: میرزا عبدالله طبری، بی تا، دارای اشکال نجومی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، اندازه: 21/2×15 سم [ف: 10-163]

• پرکار القطوع (رسالة من) / ریاضیات / عربی

(parkār-ul quṭū' (r.-un min

اثیر الدین ابهری، مفضل بن عمر، - 660؟ قمری

(asīr-od-dīn-e abharī, mofazzal ebn-e 'omar (- 1262

اثیر الدین ابهری آن را از حاصل بحثی که حین قرائت «رسالة الپرکار التام» بر شیخ کمال الدین بن یونس پیش آمد نگاشته است.

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 670/12-ف

نسخه اصل: مانيسا گنل ش 1706؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 699ق، جا: تبریز؛ گ (234-238ر)، 18 سطر [فیلمهاف: 1-522]

2. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 68/6

بخش 2

خط: تعلیق، کا: قطب الدین محمود بن مصلح متطبب، بی تا [ف: 81]

• پرگار = رساله در معرفت ساختن پرگار / ریاضیات / فارسی

pargār=r. dar ma'refat-e sāxtan-e pargār

یزدی، محمد رضا بن محمد هاشم، ق 13 قمری

(yazdi, mohammad reza ebn-e mohammad_hasem (- 19c

دارای یک «مقدمه» و ده «فصل». . آغاز: الحمد لله الذي خلق السموات والارضين. و الصلوة والسلام على موازين القسط محمد وعترته الطاهرين. سيما الأربعة المتناسبة اصحاب الأحياء و خير الموازين و بعد میگوید احقر عباد الله الهادی محمد رضا بن محمد هاشم الیزدی که این رساله

ص: 427

ایست در معرفت ساختن پر کار متناسبه انجام: خط اظلال را و آنرا با پر کار متعارف بصد و بیست قسم متساوی کنیم. تم الکتاب بعون الملک الوهاب

[فهرستواره منزوی 2619/4]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3210/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1262ق، کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، 13گ، 19سطر، اندازه: 21×14/5 سم [ف: 2-760]

← پرگار اربعه متناسبه ← رفیعیه

← پرگار متناسبه ← تشریح الاعمال

• **پرگار متناسبه = طرز ساختن و موارد استعمال پرگار ریاضیات / فارسی**

pargār-e motanāsebe = tarz-e sāxtan va mavāred-e este māl-e pargār

طیب، خلیل

tabīb, xalīl

ترجمه از فرانسه به فارسی توسط میرزا خلیل که در طهران معلم طب و ریاضی بوده، ترجمه شده است. شامل دو «فصل»: 1. طرز ساختن پر کار؛ 2. قواعد اعمال پر کار متناسبه.

آغاز: رساله در طرز ساختن پر کار متناسبه یکی از اسباب و آلات ریاضی است. انجام: وزن مواد مختلفه را در یک قدم و یک ابهام مکعب آوردیم.

[فهرستواره منزوی 2619/4]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4388

آغاز: رساله در طرز ساختن پر کار متناسبه یکی از اسباب و آلات ریاضی است؛ انجام: وزن مواد مختلفه را در یک قدم و یک ابهام مکعب آوردیم.

خط: نسخ، کا: اسد الله منجم (شاگرد مترجم)، تا: سه شنبه 9 جمادی الثانی 1308ق، جا: طهران؛ جلد: تیماج قهوه ای، 76گ، 18 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 11-389]

• **پرگار متناسبه / ریاضیات / فارسی**

مختصری است در طریقه ساختن پرگار متناسبه و موارد استعمال آن.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12233/3

آغاز: پرگار متناسبه یکی از آلات ریاضی است و وجه تسمیه آن اینست که بجهت تعیین نسبت و مقادیر متحد الأجناس بکار میرود؛ انجام: که وزن آن چنانچه سوال شده بود 15 لیور است

خط: نسخ، کا: اسدالله منجم دودانگه هزار جریبی، تا: 1319ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج، 52ص (77-128)، 18 سطر، اندازه: 14/5 × 21/5 سم [ف: 10-98]

• پرنسی دو کنتی (ترجمه) / داستان / فارسی

(.peranses dokontī t)

مترجم: حشمت السلطان، محمد علی بن رکن الدوله، -1334 قمری

hešmat-os-soltān, mohammad 'alī ebn-e rokn-od-dowle

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18407

کاتب = مترجم، بی تا [د.ث. مجلس]

• پروانچه به خواجه امیر بیک / اسناد / فارسی

parvānčē be xāje amīr beyk

طهماسب صفوی اول، شاه ایران، 984-919 قمری

(tahmāsb-e safavī-ye avval, šāh-e īrān (1514-1577

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/116

آغاز: فرمان همایون شد آنکه خواجه امیر بیک بدانند که جمعی از مردم خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک لا، 2 گ (104ر105)، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم [ف: 7-105]

• پروانچه خواندگار روم که به عثمان پاشا به شیروان نوشته است / اسناد / ترکی

parvānčē-ye xāndegār-e rūm ke be 'osmān pāšā be šīrvān nevešte ast

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/38

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک لایی، گ (86 پ - 87 پ)، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم
[ف: 7-96]

• پروانچه شاهرخ پادشاه / اسناد / فارسی

parvānčē-ye šāhrox-e pādešāh

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/107

آغاز: ملک سلطان عزیز به همه جهت بدانند که ملک سلطان محمود عرضه داشت به پایه سریر اعلیٰ فرستاد

ص: 428

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک لایی، گ (194 پ-195 پ)، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم
[ف: 104-7]

• پروانچه قاضی عبدالله خوبی برای ملا محسن مذهب / نامه نگاری / فارسی

abd-ol-lah-e xull baraye_molla parvane-ye qazi mohsen-e mazahheb

تهران؛ ملکی؛ شماره نسخه: 975/40

آغاز: چون لوح پرداز صفایح ابداع و صفحه طراز صحایف ایجاد خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای یک
لا، گ (89-90 ر)، 22 سطر، اندازه:

13×24/4 سم [ف: 97-7]

• پروانچه کلیدداری آستانه رضوی برای امیر نظام الدین قاضی عبدالله / اسناد / فارسی

parvānčē-ye kelīd-dārī-ye āstāne-ye razavī barāye amīr nezām-od-dīn qāzī ‘abd-ol-lāh

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 975/117

آغاز: فرمان همایون شرف نفاذ یافت آنکه چون حضرت خداوند کریم خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، رویه میشن قهوه ای
یک لا، گ (105-105 ر)، 22 سطر، اندازه: 13×24/4 سم [ف: 106-7]

• پروتکل سرخسی / اسناد / فارسی

porotokol-e saraxs

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4326/38

آغاز: بنا بعهدنامه منعده فیما بین دولتین.. روسیه و ایران در 27 ماه ... مطابق 23 ذیقعدہ 1310؛ انجام: امضاء محمد صادق قاجار امین
نظام در چهار فصل، مورخ 27 ذیحجه 1311؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ارقام سیاق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن سبز،
گ (132-133 ر)، اندازه: 25×21/9 سم [ف: 352-7]

• پروتکل شماره 4 / اسناد / فارسی

protokol-e Šomāre-ye 4

تهران، ملک، شماره نسخه: 4326/39

آغاز: بنا بر تعلیقات مطابقت موصوله بموکل؛ انجام: تا اوایل جوزا طول میکشد.

در دو فصل، مورخ 2 محرم 1312؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ارقام سیاقه؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن سبز، اص (233ر)، اندازه: 25×21/9 سم [ف: 7-352]

• پروتکل قانون نامه در باب حق تملک در ممالک عثمانی / قانون / فارسی

protokol-e qānūn-nāme dar bāb-e haqq-e tamallok dar mamālek-e 'osmānī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9452/87

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14، 5ص (1941-1945) مختصر [ف: 119]

• پرورده خیال / ادبیات / فارسی

parvarde-ye xiyāl

محمود میرزا قاجار، 1214-1271؟ قمری

(mahmūd mīrzā qājār (1800-1855

هدا به: تاج الدوله از بانوان درباری تاریخ تألیف: 1241ق نویسنده می گوید روزی یکی از زنهای فتحعلی شاه که از فاضلان زمان بود از من خواست که رساله‌های تألیف نمایم و «در وی جمع باشد چندین نامه که همه نوشتجات و مراسلات عاشقانه و معشوقانه باشد». من هم قلم به دست گرفتم و این رساله پرداختم. رساله ای است به نظم و نثر شامل یک «مقدمه» و ده «باب»، که نه باب آن هر یک مشتمل است بر پنج نامه از عاشق به معشوق در حالات مختلف و باب دهم در خاتمه کتاب است. فهرست باب های آن: 1. عشق و اشتداد محبت در پنج «نامه»: اشتعال نایره فراق، شبان تنهایی، بی تابی در محبت، غمخواری و بیکسی، طلب مرگ از کثرت اندوه؛ 2. مهاجرت مطلوب در پنج «نامه»: سرزنش رقیبان، شرح حال خود با معشوق، فغان و زاری و حسرت و بی قراری، اینکه هرگز خبری و پیکی از تو نرسید، شرح حال خود به باد صبا؛ 3. گله گزاری از معشوق در پنج «نامه»: اینکه چرا مرا به شکار نبردی، اینکه چرا جواب نامه ام ننوشتی، چرا فلاطون را نوازش کردی و مرا [نوازش نکردی و بر من ننگریدی، چرا احوال مرا نپرسیدی، چرا به تماشای باغ رفتی و مرا نبردی؛ 4. تعریف ایام وصل و تأسف از آن روزها در پنج «نامه»: راز گزاری های خود به معشوق در آن روزها، اینکه با هم به باغ و بستان می رفتیم، از گفته من بیرون نبود، چرا مرا دیدی که چنین و چنانم چرا مفارقت کردی، حسرت که خوشا وقتی که چنین و چنان بودیم؛ 5. بیماری معشوق، در پنج «نامه»: رسیدن خبر بیماری و مغموم شدن، اینکه خدا درد تو را نصیب من کناد، چرا از عناب لب و بنفشه سر زلف مرا دوا نمیکنی، مناجات می کنم با خدا از برای طلب

ص: 429

شفای تو، شکر گزاری که معشوق شفا یافته؛ 6. رسیدن خبر بیماری عاشق، در پنج نامه: اینکه ترا گفتند فلان بیمار است احوال نپرسیدی، اینکه بر زبردستان رحم کن، در وصیت ها که من ازین رنج جان نبرم و بعد از من چنین و چنان کن؛ 7. در اینکه شب ها به کوی تو پنهان می آیم، در پنج «نامه»: اینکه غیر از من شکایت می کرد و تو گوش میدادی، راز مرا از برای دیگری می گفتی، با فلان در عیش بودی و از من غافل بودی، چیزی به تو داده بودم دیدم که به غیر می نمودی، مرا در بزم خواندی و التفات نکردی؛ 8 یار تازه گرفتن معشوق، در پنج نامه: اینکه یار نوت مبارک باد، شکایت از بیوفائی، اینکه خدمت دیرین مرا فراموش کردی، در حضور من با یار نو نوازش های لطف آمیز کردی، در انعام و بخشش با یار نو؛ 9. نوازش عاشق، در پنج نامه: در شکر گزاری از رأفت ها و احوال پرسسی، شکر گزاری که مدعی را خوار کردم، فردا به باغ می روم تو هم بیا، 10- در خاتمه کتاب و بیان اینکه به این سیاق مامور بودم.

آغاز: پرورده خیال نازک خیالان و نتیجه نکته دانیهای خردمندان حمد و مدح قادر بیچو نیست.

انجام: همچنانکه نعمت دنیا را برو تمام کرد، نعمت آخرت را برو تمام نماید.

[دنا 634/2]

۱. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 4462

آغاز و انجام: برابر

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 16 محرم 1241ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 40گ، 14 سطر (8×15)، اندازه: 20/14×5 سم [ف: 7-227]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2705

آغاز: برابر؛ انجام: که هستی را نمی بینم بقائی. خط: شکسته نستعلیق، کا: نجفعلی نهاوندی، تا: 1243ق، جا: خرم آباد؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، قرمز، یک لائی،

54گ، 11 سطر (5×9)، اندازه: 15×9 سم [ف: 6-286]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2684/2

آغاز: برابر؛ انجام: و گرنه مرا بتماشای گل و لاله احتیاج نیست. تا آخر باب نهم دارد؛ بی کا، تا: 1246ق؛ افتادگی: انجام کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: تیماج قهوه ای ترنج و سر ترنج و گوشه ضریبی، 48گ (208-255)، 15-17 سطر (7×15)، اندازه: 15×21 سم [ف: 8-452]

4. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 245/2

حکمت خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1288ق؛ جلد: تیماج سرخ مجدول مقوایی، قطع: بیاض رقیعی [ف: 2-53]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4700

آغاز و انجام: برابر

خط شکسته نستعلیق، کا: غلامحسین سالک، تا: ربیع الاول 1299ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی مقوایی گرد و عطف قهوه ای، 83گ، 7 سطر (4×8)، اندازه: 14×8سم [ف: 14-3644]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6680

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج یشمی یک لا مجدول، ضربی، 21گ (5-25پ)، 28-22 سطر (10×20 و 11×21)، اندازه: 11/5

× 21/5 سم [رایانه]

• پرورش دبیر و معلم در انگلستان و ایران / تعلیم و تربیت / انگلیسی

parvareš-e dabīr va mo'allem dar engelestān va īrān

قاضی، قاسم

qāzī, qāsem

پایان نامه است به انگلیسی به نام:

The Training and Supply of Teachers in England and Iran with Special Reference to Primary School Education.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3166ف

نسخه اصل: از روی اصل؛ بی کا، بی تا؛ 310ص [فیلمهاف: 2-88]

• پرورش نطفه / طب / فارسی

parvareš-e notfe

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1059/8-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-562]

• پروگرام مدرسه مبارکه صنایع اصنعت / فارسی

'porogrām-e madrese-ye mobārake-ye sanāye

آغاز: پروگرام مطالب و طبقات عملی مدرسه مبارکه صنایع پروگرام عملی صافی خانه؛ انجام: ممتاز باید بسازد. تألیف: 1299 شمسی. در این کتاب برنامه کامل مدرسه صنایع آمده است: 1. عمل صافی خانه، 2. عمل آهنگر خانه، 3. عمل ریختن خانه، 4. عمل صنایعخانه خشبیه، 5. شعبه خاتم سازی، 6. شعبه خراطی، 7. شعبه منبت کاری؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1299ش، جا: طهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه ای مقوایی قرمز، گ، 14 سطر (14×17)، اندازه: 25/5×17سم [ف: 3-40]

• پرهیز گاری از دیدگاه قرآن / اصول فقه / فارسی

parhīzgarī az dīdgāh-e qor'ān

طواری یزدی، عباس بن محمد، ق 15 قمری

ص: 430

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 4229

کاتب = مؤلف، تا: 1409ق [نشریه: 13-378]

پریخانه / ادبیات فارسی

parī-xāne

طغرای مشهدی، -1100 قمری

(toqrā-ye mashadī (- 1689

در وصف شاه عباس دوم (1052-1077 ق) به نثر آمیخته به نظم. آغاز: پریخانه طغرا. چون بنام خدیو ایران زمین تازگی رقم بنا گردید در قصر شهر سبابه جهت بلقیس ... ای راقم فرد رزق چه صبح و چه شام ** طراح وجود خلق چه خاص و چه عام ...

[دنا 634/2 (6 نسخه)؛ نسخه های منزوی 3539/5 (4 نسخه)؛ مشترک پاکستان 161/5 (6 نسخه)؛ شعرای کشمیر 746/2]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3679/9

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه نازک، جلد: میشن سیاه لایی، 15 سطر [ف: 4-661]

2. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 769/16

آغاز: برابر؛ انجام: ای تازه مرقدی سراپا زینت ** از چشم بد کسان میساز گزند خط: نستعلیق پخته تحریری، بی کا، تا: قرن 12، 14 گ
[132 پ- 145 ر] [ف: 2-34]

3. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 200/25 -عکسی

نسخه اصل: گنج، ش 2086 در فهرست نیامده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12 [عکسی ف: 2-47]

4. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 5861/27 -ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره 874/9 فارسی؛ کا؛ ظهیرای تفرشی، تا: چهارشنبه 1245ق [فیلمهاف: 3-188]

5. تهران: بانکی پور؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-627]

6. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 110/1

آغاز: برابر؛ انجام آن تازه مرقع سرا پا زینت *** از چشم بد کسان مبیناد گزند حدود 240 بیت نوشته دارد و نسخه مجلس آن را ندارد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج سرخ مقوایی زرکوب کهنه، 15 سطر (10×19)، اندازه: 18×29/5 سم [ف: 2-196]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3215/12

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، با سرلوح، مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی یک لا، 10 ص (116-125)، 32 سطر (27×9)، اندازه: 16×32/5 سم [ف: 10-795]

• پریشان = گلستان قآنی / ادبیات فارسی

pariśān = golestān-e qānī

قآنی، حبیب الله بن محمد علی، 1270-1223 قمری؟

(1808-1854) qā'ānī, habīb-ol-lāh ebn-e mohammad 'ali

اهداء به محمد شاه قاجار (1250-1264)

تاریخ تألیف: 20 رجب 1252

به روش «گلستان» سعدی، دارای نثری روان و شیرین آمیخته با نظمی شیوا. در انشاء، پیرو سبک گلستان سعدی است ولی رعایت فصول و ابواب در آن نشده و تابع نظم و ترتیبی نیست چنان که می گوید: در این کتاب پریشان نبینی از ترتیب **عجب مدار که چون نام خود، پریشان است.

آغاز: توانا خدایی که بیخودان بزم محبت، گاهی مست قدرت اویند و گاهی هست رحمت او ... بیت: جنبش مژگان دلیل جنبش جان است *** جنبش جان چیست، پیک قدرت یزدان انجام: هر که از این غم بدلش پرتویست *** در نظرش ملک دو عالم یکی است / یارب از اینغم دل من شاد کن *** وزغم دنیا دلم آزاد کن

چاپ: تهران، 8-1327 شمسی؛ هند، سنگی، 1288، وزیری بزرگ، 12208 صص؛ طهران، سنگی، 1271، جیبی، 180+1 صص

[نسخه های منزوی 3540/5؛ الذریعة 197/3؛ دنا 634/2 (27 نسخه)]

1. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 404

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، 60 گ، 12 سطر، اندازه: 21×15/5 سم [ف: 2-84]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2609/2

آغاز: برابر؛ انجام: چوروستایی خر کز برای صره زر xx رود بمسجد و بر سقف دیده وقف کند خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج سیاه، 49 گ (430-478)، 20 سطر متن (14 نیم سطر حاشیه سطر)، اندازه: 13x22 سم [ف: 8-346]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14978

آغاز: برابر؛ انجام: که امردی از آمارد که در معصیت و نافرمانی تالی شیطان مارد بود. خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، 1405 هق؛ کاغذ: حنایی کمرنگ، جلد: میشن دار چینی، 90، 10-12 سطر، اندازه: 10/3 × 16/6 سم [ف: 17-61]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10760

آغاز: برابر؛ انجام: تیره و تفته، همچو ساک شود، لا-جرم هر چه در جهان. خط: نستعلیق شکسته خوش، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ افتادگی: انجام (حدود 100 برگ)؛ واقف: مرحوم حاج آقا محمد ایرانی

ص: 431

مجرد، بهمن 1350؛ کاغذ: الوان، جلد: پارچه ای خاکی، 45گ، 15 سطر، اندازه: 20/5×12سم [ف: 17-62]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13281/3

آغاز: حکمتش نهانست و از هر غنچه هزار گلشن ابداعش عیان، در هر قطره هزار نیل رحمتش نهفته و در پشه هزار پیل غضبش خفته، برهر وجودی قاهر است. انجام: ولی صد شکر یزدان را که ترسند *** خداوندان دولت از زبانت / تو خود از کس مکن پروا که نبود *** زیانت تا بسر آید زمانت

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضریبی مجدول با ترنج و سر ترنج گل و بوته، 31گ (136پ - 166پ)، 25 سطر (22×13)، اندازه: 20/5×30سم [ف: 33-503]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5944/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضریبی لایی، 15 سطر (1378)، قطع: ربعی، اندازه: 21815سم [ف: 16-163]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4704/1

آغاز: برابر؛ انجام: هر که از این غم بدش پرتویست * در نظرش ملک دو عالم جویست خط: نستعلیق، کا: ابن محمد محمد کاظم، تا: 1262ق؛ تاریخ فوت میرزا محمد علی مشیر الملک 1261 به شعر؛ یادداشت تملک به تاریخ 1273؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قرمز مقوایی، 57ص (1-57)، 14 سطر (16×8)، اندازه: 29/5×18سم [ف: 13-86]

8. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 75/1

فرخ منتخبی از دیوان؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 14 محرم 1264ق؛ کاغذ فرنگی آهار مهره؛ جلد: تیماج سبز، 17 سطر (13×7)، قطع: پستی، اندازه: 20/5×13سم [ف: 198]

9. تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 334/3

آغاز: برابر؛ انجام: تن تو پوست است و جان تو مغز * مغزت ار آرزوست بکن پوست

خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: 1271ق؛ 55گ (84پ - 138ر) [ف: 1-39]

10. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 373/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی رشتی، تا: 12 صفر 1275ق؛ در نظم ابیات حروف آخر به ترتیب حروف الفبا رعایت شده؛ جلد: تیماج قهوه ای روشن روغنی ضریبی، 30گ (1پ - 30ر)، 21 سطر متن (42 سطر حاشیه)، اندازه: 22×14سم [ف: 1-354]

11. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 848/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: حاج احمد شریف شیرازی (که به جای نام احمد رقم 53 نهاده)، تا: 1283ق، کاغذ: فرنگی آبی و زرد و سفید، جلد: تیماج قرمز روشن، 51گ (1-51)، قطع: خشتی، اندازه: 20×14 سم (نشریه: 13-214)

12. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 16846

کان علی اکبر کرکانی، تا: 1286ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 298گ، اندازه: 16/5×22/3 سم [رایانه]

13. تهران؛ دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: 89/3

خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: چهارشنبه 19 ربیع الاول 1286ق؛ قطع: بغلی [نشریه: 5-639] 14. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6001

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ با سرلوح زرین، مجدول زر و لاجورد؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 108گ، 12 سطر (8×13)، قطع: ربعی، اندازه: 20×12 سم [ف: 16-176]

15. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 799/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14 [نشریه: 7-212]

16. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 3118/3

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای عطف و گوشه تیماج سرخ، 26گ (164-189)، 20 سطر (8×16)، اندازه: 27×19 سم [ف: 11-2072]

17. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 29/73 - 5733/2

آغاز: برابر؛ انجام: دیده حق شناس اگر دارید لب ببندید یا اولوا الابصار فتبارک الله احسن الخالقین که به امری این همه خلق کرد که به عمری تحریرش ندانند

خط: نستعلیق چلیپایی در حاشیه، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ 47گ، 9 سطر، اندازه: 19×24 سم [ف: 2-663]

18. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 130

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمدرضا بن محمد مهدی ضرابی تهرانی مشهور به میرزا آقا، تا: 21 ربیع الثانی 1307ق؛ دارای سرلوح رنگین ضعیف، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 43گ، 19 سطر، اندازه: 33/5×21 سم [ف: 1-95]

19. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7

خط: نستعلیق، کا: میرزا آقا محمد رضا پسر آقا محمد مهدی ضرابی تهرانی، تا: 21 ربیع الثانی 1307ق، کاغذ: سپاهانی [نشریه: 885-
[11

20. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه: 9

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ مصحح؛ قطع: وزیری [اوراق عتیق: 1-268]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17546 ض

قسمتی از آن؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18579

نسخه خوش خط؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

23. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25652

ص: 432

بی کا، بی تا، همراه با قطعات، خریداری از عبدالمجید فرائی [رایانه]

24. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1101/4

آغاز: برابر؛ انجام: حکایت علوی زاده را یاد دارم که که ظلمتی داشت گلگون... با قدحی باده بیالین علوی زاده رفتم ساق و ساعدش مالش دادم تا سر از بالش برداشت.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 54گ (101پ-154پ) [ف: 6-2152]

25. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 2624/1

بی کا، بی تا؛ 32گ (1-32) [ف: 1-351]

26. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 160

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ دنبال آن نامه ای از نواب وزیر علوم است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی زرکوب، 54گ (4پ-57ر)، 18 سطر، اندازه: 16×22سم [ف: 3-288]

27. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 66

آغاز: برابر؛ انجام: کلیه فتح الباب القصه روزی باده و قلاش در بستند و به عشرت نشستند لختی نگذشت که... با کمال عجز و

خط: نستعلیق خوب، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ دارای تفریظی به خط همدانی متخلص به ریاضی، کاغذ: فرنگی مایل به حنایی، جلد: تیماج ضربی مجدول قهوه ای، 40گ، 18 سطر (8×16)، اندازه: 20/5×14سم [ف: 61]

28. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8/112 - 1402/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 110گ، 14 سطر، اندازه: 22/5×14/5سم [ف: 2-663]

← پریشان نامه ← دیوان ملا پریشان

← پریشان نامه ← رمل

پریشان نامه / کلام و اعتقادات، شعر / فارسی و لری

parīšān-nāme

؟ پریشان قراگزلو، مرتضی قلی بیک، ق 13 قمری

منظومه ای است در اعتقادات به شیوه سیر و سلوک که به بحر مختصر سروده شده است.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: 18

آغاز: من ز بسم الله من ز بسم الله***ابتداء حکم من ز بسم الله؛ انجام: کس باعث قتل امامل*** [جای مصراع خالی است]

بی کا، تا: احتمالاً قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ اشعار دوستونی، از کتاب های مرحوم ابراهیم دهگان؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوای نازک، 16، 12 سطر، قطع: نیمه رقعی، اندازه: 17×11 سم [ف: 1-31]

• پریشان نامه / شعر / ترکی

parīšān-nāme

ملانی، یوسف

mollā ī, yūsof

منظومه ای است در معارف دینی و اخلاق و عرفان اسلامی و فضائل و مناقب اهل بیت مخصوصاً حضرت امیر المؤمنین (علیه السلام).

آغاز: من ز بسم الله من ز بسم الله*** ابتدا میکنم من ز بسم الله / پریشان نامه ذکر تکم الله*** نه آراء هر کس پی فنا فی الله

[دنا 635/2]

1. تهران، ادبیات، شماره نسخه: 82 - ج

آغاز: برابر؛ انجام: بسا پی تنبیه هر صاحب شعور علی الی الله تصویر الامور خط: نستعلیق، کا: یحیی، تا: 23 صفر 1316ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای عطف پارچه، 21 گ، 16 سطر (7×16)، اندازه: 22/5×17 سم [ف: 1-52]

۲. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

کان نصر الله سعدوند، تا: 12 ربیع الثانی 1344 ق، به طلب من میرزا رحیم مساح باشی [تراثنا: س کش 4-26]

۳. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [دلیل المخطوطات: 1-220]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9799/1

آغاز: دست ید قدرت قلم پیغمبر*** سوی الله مطلق خطوط و دفتر انجام: پس معنای آیه چنش و قیاس ***الکاظمین الغیظ و العافین عن الناس

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکى، 33گ (1-33ر)، اندازه: 13×21سم [ف: 25-129]

• پریشان نامه / ادبیات / فارسی

parīšān-nāme

نامه ای است طنز آمیز که بعضی از حروف کلمات آن را تبدیل به حروف دیگر نموده چون کلمه وصول که تبدیل به «وئول» شده و انگیزه نگارش این بند نامه ای است که مریضی تحریر نموده و به جای «قربانت شوم» غربانت شوم نوشته بود احتمالاً این پریشان گویی ها نیز از حجة الاسلام نیر است.

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 495/2

آغاز: احوالات است که یک نفر ناخوش صاحب کمال حرف قاف را با غین نوشته بود یعنی لفظ قربانت شوم غربانت شوم برشته تحریر آورده بود خط: نستعلیق، کا: علی آقا بن علی اکبر شعار تبریزی مشهور به

ص: 433

مسگر اوف، تا: ذیحجه 1321ق؛ 4گ (31-134)، اندازه: 19× 11/5 سم [ف: 2-113]

• پری نامه / طالع بینی - فارسی

parī-name

قم: مرکز مطالعات، شماره نسخه: 963/4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: مقوا سفید عطف پارچه، 13 سطر، اندازه: 16× 11 سم [ف: 2-228]

• پزشکنامه / طب، شعر / فارسی

pezešk-nāme

قصیده ای است در 70 بیت که شاعری خراسانی مسکن به

تعریض مردم زمان و خطاب به پزشکان شاه در تهران می کند. آغاز: ای طیبیان پیشگاه حضور*** ای بدانش علاج هر رنجور انجام: از تن و جان خسته مردم به این بلا را خدا نماید کم

[فهرستواره منزوی 3328/5]

مشهد: الهیات، شماره نسخه: 552/9

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 15 سطر (5/5×12)، قطع: ربعی، اندازه: 17/5× 10 سم [ف: 1-501]

← پزشکی ← طبی

← پزشکی ← منظومه طبی

← پزشکی ← مجربات

← پزشکی ← کفایه منصوری

← پزشکی تازه کیمیائی ← کیمیای طبی

← پزشکی تازه کیمیائی ← طب جدید کیمیای

• پزشکی نامه (منتخب) / طب / فارسی

گزیده هایی است از کتاب «پزشکی نامه» ناظم الاطبا علی اکبر خان نفیسی. در آغازین این اثر مقدمه مختصری در مورد مؤلف

و زمان تألیف آن نیز نوشته شده است. چاپ: متن کامل این کتاب به سال 1317 ق در تهران به چاپ سنگی رسیده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6805

آغاز: پزشکی نامه در علم دواسازی ادویه قدیمیه و جدیدیه و ماهیت و خواص و ترکیبات و مقادیر شربت و مصالح و طریق استعمال آنها در امراض ذکر نموده؛ انجام: همین قدرها کافی است مختصر دانستن اوزان زیاده بر این باید رجوع به کتاب های

طبیب دواسازی بشود خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای روشن مقوایی، وگ (244-252پ)، 10 سطر (9×6)، اندازه: 9/2×11/4 سم [رایانه]

• پزشکی و دعا / طب، دعا / فارسی

pezeškī va do ā

همدان؛ مدرسه غرب، شماره نسخه: 7702/11

آغاز: در علاج کوفت این دوا مجرب است طوطیا هندی، هلیله سیاه، مویز بی دانه اینها کوفته حب نموده؛ انجام: به عرض می رساند که مخلص را چیزی ضرور شده که رنگی او چون خال بتان است چهره از آن دلبران است محرم بزم خوبان است ... نام نامیش ارزان است باقی ایام بکام دوستان است، نه طاقت وصلت مرا تاب در هجران تو ... بسی خوشنودی آمد بسویم قاصدش گویا*** که غیر از نامه حرفی از زبان یار هم دارد / نگذاشتمت که پای بر خاک نهی*** خاک قدمت بدیده برداشتمی پزشکی و دعا؛ خط شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: 1576]

• پزشکی و کیمیایی / کیمیا، طب / فارسی

pezeškī va kīmīyāyī

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 651ر

آغاز: آهنین بگدازند و با گوگرد بیامیزند پس بندقی سازند سرکه با خود دارد عجایب بیند و اگر پیه او در خود مانند دد و دام نزدیک وی نتوانند شد و اگر بر دست و پای مانند سر ما بار دارد .. باب اول اندر موامره کتاب و دلایل مزاجها بدانکه آن کسانی که درین باب قوی تر باشند و درین کار حریص تر مردمی باشند که گندم گون و به سرخی زند و گوشت اندامهای ایشان تازه باشد؛ انجام: اگر در زیر آب رود علاج زن کنند که خطا از زن است دامی را بدانند وانگه تجربه به او دیه کنند و السلام تمت هذه النسخة الشریفه. خط: نستعلیق، بی کا، تا؛ گویا در رجب 1072ق؛ افتادگی: آغاز؛ 74گ، قطع: نیم خشتی باریک [رشت و همدان: ف: 1125]

• پژواک ابتدال / متفرقه / فارسی

pežvāk-e ebtezāl

مایل هروی، نجیب، 1329 - شمسی

(- māyel heravī, najīb (1950

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11916

آغاز: بنام خدا ... در جهان کمند ملت‌هایی که انجام: 1359

ص: 434

هجری شمسی در مشهد رضوی خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: 1359ش، جا: مشهد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، ابعاد متن: 14×17؛ اندازه: 16×22سم (الفبائی: 95)

• پژوهشی در امامزاده سهل بن علی / جغرافیا / فارسی

pažūhešī dar emāzāde sahl ebn-e 'alī

عباسی، حجت الله، ق 14 قمری

(abbāsī, hojjat-ol-lāh (- 20c)

تاریخ تألیف: شهریور 1374ش رساله مختصری است همانند پایان نامه های دانشجویی که در آن تحقیقاتی درباره زیارتگاه سهل بن علی ارائه شده است. زیارتگاه سهل واقع در شهر آستانه، از توابع شهرستان سربند در 40 کیلومتری جنوب غربی اراک، مدفن چهار تن از امامزادگان است: 1. سهل بن علی، 2. طالب بن علی، 3. جعفر بن علی، 4. فضل بن جعفر. درباره آستانه امامزاده سهل بن علی پیش از این نیز رساله هایی نگاشته اند، همچون رساله ای از افضل الملک غلام حسین شیرازی (- 1348ق) که نسخه ای از آن به شماره «9452» در کتابخانه مجلس موجود است و رساله های دیگر از سید محمد صادق فراهانی که به شماره «9450» در همان

کتابخانه نگهداری می شود. مهندس عباسی در این رساله با استفاده از منابع تاریخی، کتاب های انساب و اطلاعات محلی و افواهی، دیدگاه های مختلف درباره شجره نسب سهل بن علی را مورد بررسی قرار داده و گزارشی از بنای امامزاده و بازسازی آن در دوره های مختلف ارائه داده است. همچنین درباره بناهای وابسته به زیارتگاه سهل، همچون بقعه طالب بن علی، جعفر بن علی، فضل بن جعفر، پیر اسماعیل، طرغان ترک و آقا پیر، مطالبی آورده است. کرامت های امامزاده های آستانه و مراسم های مذهبی، ملی و منطقه ای، بازارهای اطراف زیارتگاه، وضعیت صنایع و اقتصاد مردم منطقه، از دیگر مباحث این رساله است. کمیسیون پژوهشی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مرکزی که این رساله تایپ شده را تکثیر کرده، پیش گفتاری بر رساله نوشته است. تنظیم این اثر در شهریور 1374 به انجام رسیده و فهرست مطالب در ابتدای آن درج شده و پانویست ها در آخر رساله آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1284 عکسی

آغاز: زیارتگاه سهل بن علی (علیه السلام) و سایر زیارتگاه های شهر آستانه علی رغم سابقه دیرینه و کهن مذهبی و تاریخی؛ انجام: کارکردهای مهم زیارتگاه مقدس سهل بن علی (علیه السلام) در توسعه بخش های مختلف شهر آستانه توجه به این موارد ضروری است. بی کا، بی تا، جزوه تایپ شده است که اداره ارشاد استان مرکزی در شهریور 1374 آن را تکثیر کرده؛ 46، 27 سطر [عکسی ف: پری نامه - پلتیک 3-638 435]

• پی از بیست سال / تاریخ / فارسی

pas az bīst sāl

دوما، آکساندر، 1802-1870 میلادی

مترجم: محمد طاهر قاجار 1250-1317 قمری تاریخ تألیف: 1306 ه.ق این کتاب همان کتاب «بیست سال بعد» است که محمد طاهر میرزا در جلد دوم سه تفنگدار نوید ترجمه آن را داد و در آن وقایع قرن هفدهم میلادی فرانسه به صورت داستان آمده است.

1. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 1625

آغاز: بسمله، قسمت اول از کتاب پس از بیست سال، فصل اول ... ریشلیو کاردینال. در یکی از اطاقهای کاردینال؛ انجام: و حال آنکه تقصیر او از شماها کمتر نبود پس از گفتن این سخنان از اطاق بیرون آمد خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1306ق، جا: دارالسلطنه تبریز (محملاً)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با گل و بوته زر مقوایی، 94گ، 19 سطر (13×24)، اندازه: 22×35سم [ف: 4-108]

2. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 1626

آغاز: بیرون رفت و از پله ها در کمال آرامی پائین آمد ... که حاضر و آماده است؛ انجام: از برای من داشته باش زیرا کسی چه می داند که آخر چه خواهد شد

جلد دوم، حاوی بقیه کتاب «پس از بیست سال است که الکساندر دوما آن را نوشته و در حقیقت جلد چهارم کتاب سه تفنگدار می باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 19 رمضان 1307ق، جا: دارالسلطنه تبریز؛ کاغذ: فرنگی، 194، 19 سطر (13×24)، اندازه: 22×35سم [ف: 4-109]

← پسر نامه ← پندنامه

← پسند الاحرار ← کلیات میر مختوم نیشابوری

• پتر کبیر / تاریخ / فارسی

petr-e kabīr

تهران: ملی؛ شماره نسخه: 19793

بی کا، بی تا؛ خریداری از مریم ادیس پور [رایانه]

• پلتیک انگلیس / حکومت و سیاست / فارسی

poletīk-e engellīs

در این کشورهای کتاب سیاست بازی های دولت انگلیس با دیگر خارجی از جمله آلمان، فرانسه، افغانستان، مراکش،

مصر، جزیره هاتی، سودان، هند و ترکیه را در دوازده «فصل» توضیح می دهد. در پایان کتاب نگارنده بنا به درخواست ظل السلطان تاریخچه مقداری از مدارس علمیه اصفهان را در 18 «باب» توضیح می دهد.

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)، شماره نسخه: 1074

آغاز: به تحقیق تحفه فرستاده است به ستودن و ثنا؛ انجام: میرزا باقر از اعیان شهر بوده است

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ اهدایی: اکبر مسعود، 1344ش؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج قهوه ای ضریبی، 86ص، 17 سطر، اندازه: 12×30سم [ف: 166]

• پنج آهنگ / متفرقه / فارسی

panj āhang

غالب دهلوی، اسدالله بن عبد الله، 1212-1286 قمری

(qāleb-e dehlavī, asad-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1798 1870

منشآت است که به مناسبت های گوناگون ساخته و میرزا علی بخش خان رنجور فرزند الهی بخش خان آنها را به اضافه دستور نامه نگاری در پنج «آهنگ» گرد آورده است: 1. القاب و آداب و مراتب متعلقه آن؛ 2. مصادر و مصطلحات و لغات فارسی؛ 3. اشعار مکتوبی منتخب از دیوان غالب؛ 4. خطب و کتب و تقاریظ و عبارات متفرقه؛ 5. مکاتبات. چاپ: حیدر آباد دکن، 1328ق، سنگی، رقعی، 152ص

[دنا 636/2؛ مشار فارسی 124/1]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3185

آغاز: بعد تقدیم نیایش داد جهان آفرین و تمهید ستایش حضرت سید المرسلین. افتاده: آمدند و آن گرم و سرد روزگار نادیده و بی سعی و تلاش بدولت رسیده را برنگ خود آوردند؛ انجام: و هر ساز آهنگ دیگر دارد از دیده و دانست دیگران چشم پوشند و در افزون آگاهی خویش کوشند خط: نستعلیق، کا: سرفراز علی، تا: 24 رجب 1278ق، جان مقام بنارس؛ به دستور میرزا محمد سعید الله صاحب؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 187گ، 13 سطر، اندازه: 15×23سم [ف: 407-8]

• پنجانترا / ادبیات

panjāntarā

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 366بخش 3 و 367بخش 3

تأثیر آن در ادب و فلکلر از بنفی Benfey ترجمه Dean S Fasnsler. چاپ 1859 عکس نسخه ماشینی؛ بی کا، بی تا [ف: 154]

رکن الدین آملی، رکن الدین بن اشرف، 800-9 قمری

(rokn-o-dīn-e āmolī, rokn-o-dīn ebn-e ašraf (1398-15c

اهدا به: ابوالقاسم بابر بهادر بن بایسنقر بن شاهرخ بن تیمور گورکان تاریخ تألیف: 6 ربیع الثانی 140ق؛ محل تألیف: دار السلطنه هرات در دو «مقاله» و 50 «باب»، در اسطرلاب و استخراج تقویم. مؤلف در دیباچه از چند کار پیشینیان در اسطرلاب نام می برد و می نویسد که خود چند اسطرلاب تمام و غیر تمام جهت امرا و سلاطین ساخت و کره فلک را با اسطرلاب کری و ربع مجیب و مقنطرات و اسطرلاب مسطح به طریقه اختراع ... نوشت و زیج مفتاح الاعمال را به رصد مراغه و افق شیراز تصنیف کرد ... و مدت بیست سال است که رساله کره مرکب و زیج مذکور به اتمام رسیده است. سپس از سفر خود به هند و اینکه از محنت آباد رهایی یافته و آنگاه از سفر به کرمان و دولت آباد هرات یاد می کند. فهرست مقالات و بابها: مقاله یکم، در ذکر مسائل و اعمال اسطرلاب بر صفایح بلاد، در سی و هشت «باب»: 1. تعریف القاب آلات و خطوط و دوائر اسطرلاب، ... 5. معرفت ارتفاع کواکب از طالع وقت، ... 10. استخراج تقویم قمر و زحل و مشتری، ... 15. معرفت تسیرات، ... 20. بیان ساعات مستوی و معوج و اجزای آن، ... 25. معرفت درجات طلوع و غروب و مطالع کواکب به بلد، ... 30. معرفت ارتفاع قطب فلک البروج و جهات آن، ... 35. معرفت خط نصف النهار و سمت قبله و مساحت آن، ... 38. معرفت پهنای رود و خندق؛ مقاله دوم، در ذکر مسائل و اعمال گذشته بر صحیفه آفاقی، در دوازده «باب»: .. سبب وضع صحیفه آفاقی، ... 5. معرفت طالع از دایره ساعات، .. 10. معرفت طلوع و غروب معکوس و مقدمات آن، ... 12. معرفت بعضی از کواکب ثابته از جهت ارتفاع گرفتن. (احمد منزوی) آغاز: بسمله، و به ثقی است و ثنای بی عد حضرت واجب التعظیمی راجل جلاله که آسمان ... اما بعد چنین گوید محرر این رساله و مقرر این مقاله افقر عباد الله الولی رکن الدین بن شرف الدین الحسینی الآملی. انجام: هم توان شناخت چنانکه در اشتباه نیفتد و جدول اینست و الله اعلم بحقایق الموجودات.

[الذریعة 198/3 ؛ نسخه های منزوی 249/1 (13 نسخه)؛ مشترک پاکستان 251/1 ؛ فهرستواره منزوی 2837/4 ؛ دنا 636/2 (32

نسخه)]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3228/3

خط: نسخ، کا: احمد بن محمود بن مجدالدین حسینی، بی تا، جا: هرات؛ آغاز تازه نویس و پایان مورخ شنبه 12 رجب 1861 جلد: میشن لایی قهوه ای، 14 سطر، اندازه: $12/3 \times 20/3$ سم [ف: 6-310]

2. تهران: باقر رقت (ترقی)؛ شماره نسخه: بدون شماره/1

بی کا، تا: قرن 9 [میراث اسلامی: 5-625]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9016/3

خط: نستعلیق، کا: سلیمان موسوی، تا: قرن 10؛ جلد: تیماج مشکى، 54 گ (77-130 پ)، 15 سطر، اندازه: $20/5 \times 12/5$ سم [ف: 23-170]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 766/5 - طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماج نیلی دارای ترنج و نیم ترنج ضربی، 26 ص (109-134)، 15 و 28 سطر، قطع: رقعی، اندازه: $12/5 \times 18$ سم [ف: 23-51]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6042

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 یا اوایل 11 ق؛ کاغذ: شکری ضخیم، جلد: تیماج مشکى، 17 سطر، اندازه: 13×29 سم [ف: 19]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1395

آغاز: اسطرلاب و بلندی اشخاص مرتفع که بمسقط الحجر آن توان رسیدن بی اسطرلاب و آفتاب، مقاله دوم: انجام: برابر دارای مقاله دوم است که دوازده باب می باشد؛ خط: نستعلیق، کان سالک الدین محمد بن مؤید حموی، تا: شنبه 6 شعبان 982 ق؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه ای که از نسخه اصل نوشته شده بود؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 65 گ، 17 سطر، اندازه: $16 \times 11/5$ سم [ف: 4-168]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3082

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن آلبالویی، 102 گ، 17 سطر، اندازه: $13 \times 19/2$ سم [ف: 68-2]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5248

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ تملک: محمد امین بن محمد علی استرآبادی در ذیقعدہ 1097؛ از 1196 تا 1289 هشت نوبت داخل عرض شده است؛ واقف: نادرشاه افشار، 1145؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: پارچه بی، 51، 16 سطر (7×13/5)، اندازه: 15/9 × 24/5 سم [ف: 8-54]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5427/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج یک لا آلبالویی، 17 سطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 16-332]

10. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 566

پنج آهنگ - پنجاه باب 437

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11، 116 گ، اندازه: 13×17/5 سم [نسخه پژوهی: 2-120] 11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5441

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: رجب 1058ق، در آغاز نه صفحه تتمه رساله ای است در تقویم کواکب مشتمل بر دوازده جلوه، آغاز موجود: «متحیره متحرکست و حرکت او در اعلی بخلاف توالی اسرع از حرکت حامل نیست»، انجام: «و از وسط هر اقلیمی تا طرفش ربع الاول اول و آخر آخر»، و از صفحه دهم پنجاه باب سلطانی شروع می شود؛ واقف: حاج عماد فهرستی، تیر 1310؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه ای، 84گی*، 15 سطر)

(7×14/4)، اندازه: 13×20/7 سم [ف: 8-56]

12. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 83

خط: نستعلیق خوب، کا: محسن صوفی تبریزی، تا: 1072ق [ف: 216]

13. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5748/2

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: اسدالله مشهور بامیر بیک بن مرتضی حسینی سلامی عریضی، تا: چهارشنبه 9 شعبان 1076ق، جان کازرون؛ دارای جدول نجومی؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن لایی تریاکی، 16 سطر [ف: 9-18]

14. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 22/157 - 4437/2

آغاز: برابر؛ انجام: معلوم شد که از چه علت صبح کاذب بر این وجه ظاهر می شود و سبب استتالت نیز از آنجا معلوم شد ... عرض تراکم ظلمت زیادت شود والله اعلم خط: نستعلیق، بی کا، تا: 17 رمضان 1079ق؛ جلد: مقوای کرم عطف پارچه، 81گ، 15 سطر، اندازه: 12×19 سم [ف: 2-665]

15. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 843/1

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کان محمد حسن بن رفیع الدین عسگری رضوی، تا: 1088ق؛ دارای جداول نجومی؛ مهر: حاج سید سعید؛
جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 17 سطر (8×15)، اندازه: 12/5 × 19 سم [ف: 3-1144]

16. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12709/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: آهاری شکری، اندازه: 14/5 × 9/5

سم [ف: 18-131]

17. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3959/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ با حواشی وابکنوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی گرد سبز، 49 گ (2ر-50ر)، 10 سطر
(7×15)، اندازه: 14×21 سم [ف: 12-2956]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12208/4

آغاز: بسمله، حمدله، أما بعد چون پاره اعمال محتاج الیه را مولانا نصیر الدین طوسی در بیست باب بیان فرموده بود؛ انجام: و طلوع

ص: 437

و غروب کواکب بحرکت خاصه باشد نه بحرکت یومی والسلام علی من اتبع الهدی

این رساله که قسمتی از آنست فقط آن فقراتی را شامل است که ملا عبدالعلی بیرجندی در شرح خود بر بیست باب خواجه متعرض ذکر آنها شده و بشرح آنها پرداخته است؛ خط: نستعلیق شکسته، کان شریف رشتی، تا: 1118ق، کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج پشمی، اندازه: 17/2×23 سم [ف: 10-100]

19. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12208/3

آغاز: بسمله. حمدله، اما بعد چون پاره اعمال محتاج الیه را مولانا نصیر الدین طوسی در بیست باب بیان فرموده بود؛ انجام: و طلوع و غروب کواکب به حرکت خاصه باشد نه به حرکت یومی و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق شکسته، کا: رشتی، شریف، تا: 1118ق، متن: خفی؛ ممتاز، نستعلیق شکسته؛ برخی اشکال نجومی به سنگرف، ضمیمه نسخه شماره 12208؛ کاغذ: شکری، فرنگی، جلد: گالینگور، 19 سطر (8/5×15/5)، اندازه: 17/2×23 سم [رایانه]

20. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 225/2

خط: نسخ، کا: محمد شفیع هروی، تا: 10 رمضان 1137ق؛ جلد: تیماج قرمز ضربی عطف قهوه ای، 32گ (171-202ر)، اندازه: 19/5×29 سم [ف: 1-175]

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 321/2

همان نسخه بالا (نشریه: 11-940)

21. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 1-408/1پ

آغاز: مثل استیعاب ابوریحان و کامل فرغانی و مطولات که مولانا شمس الدین مصنف زیج سلطانی در اعمال اسطرلاب نوشته است مطالعه کرده؛ انجام: هم توان شناخت چنانچه در اشتباه نیفتد و آن جدول این است تمت الرساله فی یوم الأربعاء سادس شهر محرم الحرام سنه 1163. المذنب محمد امین ابن مرحوم حاجی فرج الله شوشتری.

خط: نستعلیق، کا: محمد امین ابن حاجی فرج الله شوشتری، تا: چهارشنبه 6 محرم 1163ق، جان هرات؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ دارای جدول؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج قهوه ای سیر، 34ص، 23 سطر (8/5×14/5)، اندازه: 14/5×19

سم [ف: 2-6]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1663

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-110]

22. شیراز؛ وصال (دکتر)؛ شماره نسخه: 6

بی کا، تا: ربیع الأول 1180ق (نشریہ: 5-290)

23. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6679/5

آغاز: باب ہجدهم در معرفت مطالع البروج ببلد و بہ خط استواء و بہ فلک مستقیم محسوب من اول الجدي

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، عطف پارچہ ای خاکستری، 40گ (8ہر-97)، اندازہ: $20/5 \times 12$ سم
[ف: 20-198]

24. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6483/1

آغاز: تمسک بہ این آیہ کردہ ان فی خلق السموات ... و مقرر است کہ ثمرہ این علوم بعد از وسیلہ بہ معرفت اللہ احکام و معرفت اوقات
است .

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 یا 13؛ افتادگی: آغاز؛ دارای اشکال هندسی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج زرشکی، 58گ (2ر-59)،
اندازہ: $15/5 \times 22$ سم [ف: 20-58]

25. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 2215/4 - 12/105

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد معبر کرمانی، تا: 14 جمادی الثانی 1231ق؛ جلد: ساغری مشکی عطف تیماج، 57گ، 19 سطر، اندازہ:
 16×21 سم [ف: 2-665]

26. تہران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 51/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری مخلوط بہ شکستہ، کان محمد تقی بن محمد ہاشم بن محمد حسین کاشانی (پزشک عصر ناصری)، تا: 27 شعبان 1236ق؛ 54گ (62پ-115پ)
[ف: 1-40]

27. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 776/2 - طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان محمد تقی بن محمد ہاشم بن محمد حسین کاشانی (پزشک عصر ناصری)، تا: 29 شعبان 1272ق؛ کاغذ: فرنگی آہار
مہرہ، جلد: تیماج مشکی، 26ص (14-39)، 13 سطر، قطع: خستی، اندازہ: 16×22 سم [ف: 23-83]

28. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 642/8

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1283ق؛ قطع: رحلی، اندازه: 19×27سم [ف: 2-409]

29. تهران، ملک، شماره نسخه: 3375/2

خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الاول 1293 ق، برای میرزا رحمت الله؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: میسن قهوه ای ضربی، 19 سطر، اندازه:

13×23سم [ف: 6-387]

30. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5445/5

آغاز: باب سی و پنجم در معرفت خط النهار؛ انجام: از سبب اختلاف ذراع و اصابع است چنانچه در معینه مذکور است و الله اعلم

باب سی و پنجم از پنجاه باب اوست؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی گنجوی تبریزی، بی تا، دارای صورت دایره جهت یابی بنا بر افق

مکه، کاغذ: فرنگی، جلد: میسن، 2گ (126-127)، اندازه: 21×15سم [ف: 16-347]

31. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3382/5

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: رویه میسن قهوه ای تازه، 44گ (31پ-74پ)، 16 سطر، اندازه: 26×20سم [ف: 6-

389]

ص: 438

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ؛ لواحق آن عبارت است: الف-نکاتی چند از شخصی عطاء الله نام در مباحث نجومی در چهار صفحه، بسواد مکتوب مولانا عبدالرحمن جامی در عزانامه مرحوم خواجه قطب الدین که چون مختصر است عینا نقل می شود: باسمه سبحانه. رفت آنکه یگانه بود در عالم خویش***گاه از غم او گریم و گاه از غم خویش / شد یاد ده ماتم من ماتم او***هم ماتم او دارم و هم ماتم خویش. هر عزیزی کی ازین نشیمن فنا رخت بندد و برفتگان عالم بقا پیوندد وظیفه آگاهان آنست که از حاوی وی عبرتی گیرند و پیش از موت طبیعی بموت داترای بیمرند چه از مرگ بمرگ توان رسد و از فنا بقا توان پیوست. سرمایه راه عشق در دست ای دل***خوش آنکه بدرده نور دست ای دل / مردی کن و از هستی خود پاک بمیر*** تا مرد نمردست نه مردست ای دل. معلوم نیست که مدت حیات چند خواهد بود و از آن ترا چه پسند خواهند نمود هر روز را روز آخر شمار و روز آخر چنان دار که بنا بایست نیامیزی که چنانچه روی برخیزی. کم شود زامل فراخ میدان***هر دم که رسد دم پسین دان / دل پاک کن از وجود محدث***زیرا که کما تموت تبعث / روی همه در ره بقا باد***وز هر چه خدا نه، دل جدا باد. والسلام والاکرام، جبحتی در باب حروف و خواص آن در یک صفحه منقول از فتوحات مکیه؛ کاغذ: حنایی بغدادی، جلد: تیماج مشکی، 16-17 سطر، اندازه: 18×12/5 سم [ف: 10-194]

33. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 503/1

خط: نستعلیق ترک، بی کا، بی تا آنشریه: 2-120]

• پنجاه خاصیت کیمیای سعادت / دعا / فارسی

panjāh xāsīyat-e kīmīyā-ye sa'ādat

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9807

به روایت از پیامبر، دعا است و افسون و جادو؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول، در پایان طریق حاجات شیخ معروف کرخی است که سلطان الاولیاء شیخ نظام الدین آزموده است؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، 56 ص، 10 سطر (6×11)، قطع: بغلی، اندازه: 15×9 سم [ف: 17-487]

• پنجاه سال نفت ایران / تاریخ ایران / فارسی

panjāh sāl naft-e īrān

فاتح، مصطفی

fateh, mostafa

[مشار 953]

نسخه اصل: چاپ شرکت سهامی چهره در 1335، ج 1، بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-14]

• پنجاه فرض / شعر / فارسی

panjāh farz

لطفی، ق 8 قمری

(lotfi - 14c)

تاریخ تألیف: 747ق مثنوی کوتاهی است در بیان پنجاه فریضه ای که بر هر مسلمان واجب و لازم است. در آخر گوید: هفتصد و چل رفته بود و هفت سال *** او وفات سید صاحب کمال / نا که شد منظوم این عقده گهر *** معنی بسیار و لفظ مختصر

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13835/6

آغاز: بعد حمد خالق و نعت رسول *** بشنو از لطفی و از جان کن قبول / هست بر هر مؤمنی پنجاه فرض *** جمله را حالی نمایم بر تو عرض؛ انجام: بر همه رحمت کن و بر بنده هم *** زانکه غفاری و بخشاینده هم / هر که سازد بر من مسکین دعا *** رحم کن بر وی تو در روز جزا خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه‌های مجدول، 3گ (63-65 ر)، 15 سطر [ف: 37-393]

• پنجاه موعظه از تورات و انجیل / حدیث / فارسی

panjāh mo'eze az towrāt va enjāl

منسوب به علی بن ابی طالب (علیه السلام)، امام اول، - 40 قمری

(mansūb be) 'alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval (- 661)

پنجاه موعظه بروایت امیر المومنین (علیه السلام) از تورات و انجیل است

که گفته شده آن حضرت انتخاب و به عربی نقل کرده است. رساله حاضر ترجمه فارسی آن است که مترجمان آن شناخته نشده است. آغاز: بسمله. پنجاه موعظه که حضرت امیر از توریة و انجیل جمع نموده. حمدله اما بعد بدانکه از کلام امیر المومنین علی بن ابی طالب (علیه السلام) که از تورات و انجیل آنحضرت جمع نموده و این پنجاه موعظه است که حق تعالی بفرزند آدم نموده است. موعظه اول: عجب دارم از کسیکه یقین داند مردن را پس چگونه ...

[دنا 637/2]

آغاز: برابر؛ انجام: بر عذاب ایشان بر بالای عذاب، و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، کا: ابوالحسن حسینی، تا: با تاریخ 1190ق؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میشن سیاه، 27 سطر، اندازه: 20×30سم [ف: 5-445]

2. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1582/1

ص: 439

آغاز: بسمله حمدله اما بعد بدانکه این رساله ایست از کلام معجز نظام حضرت امیر المؤمنین ... که از تورات و انجیل جمع نموده ... موعظه اول پروردگار عالم می فرماید که ای فرزند آدم؛ انجام: داستان حاتم اصم است. و اوجاع روحانی خلاصی یابی بعون الله تعالی.

فارسی همان احادیث قدسی معروف است که چاپ شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایه ای، 18 گ (1-18)، 22 سطر (9×16)، اندازه: 15×20 سم [ف: 4-2131]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 790/2

آغاز: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول 1249ق؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج مشکی لایه ای، 29 گ (28-56)، 13 سطر (7×14)، اندازه: 5×13/20 سم [ف: 2-900]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6457/4

خط: شکسته، بی کا، تا: چهارشنبه آخر رجب 1284ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن قرمز، 23 گ (19ر-41پ)، 12 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 9-404]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1243/3

حدیث قدسی (ترجمه)، پنجاه موعظه است از تورات و انجیل و گردآوری علی (علیه السلام) به فارسی؛ خط: نسخ، کا: اسمعیل الدزفولی، تا: 1304ق؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف تیماج سبز تیره، 101ص (128-228) [سنا: ف: 2-179]

6. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2047/3

آغاز: بسمله، یا ارحم الراحمین الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... بدان که رساله ای است از کلام حضرت ... این پنجاه موعظه را از تورات و انجیل ضبط نمودند که مؤمنان و شفیعان آن سرور مستفیض شوند؛ انجام: اول آن که گناه تو پوشیده است از مردمان. موجودی تا فصل سی و هفتم می باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، 12 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 5-426]

• پنجاه موقف / کلام و اعتقادات / فارسی

panjāh mü qef

مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، 1003؟ - 1070 قمری

(majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd 'alī) (1595 1660)

ترجمه و شرح دو حدیث است که مرحوم کلینی در کافی شریف به نقل از امام صادق (علیه السلام) درباره مواقف قیامت روایت کرده است. آغاز: بسمله ثقة الاسلام و رئیس المحدثین محمد بن یعقوب کلینی رضی الله عنه روایت کرده است بسندی که معتبر است از حضرت جعفر صادق علیه السلام که آن حضرت فرمودند که هر که خواهد که چنین شود که آنچه از جناب اقدس الهی انجام: بطمع

دوزخ بجای آورد مزدوری کرده باشد چنانکه گفته اند: تو بندگی چو گدایان به شرط مزد مکن*** که دوست خود روش بنده پروری داند.
تمت ترجمه الحدیث

[دنا 637/2-638؛ فهرستگان حدیث 468/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8912/4

آغاز: و روایت کرده است در صحیح از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه که فرمودند که از حضرت سید المرسلین صلی الله علیه و اله سوال کردند از تفسیر آیه کریمه ... یوم نحشر المتقین إلى الرحمن و فدا؛ انجام: ولیکن حدیثی بدین جمعیت ندیده ام. می باید که عرب عربی را حفظ کند و عجم این شرح را تا سبب ازدیاد شوق ایشان گردد به بهشت و همچنین حدیث سابق را که در پنجاه موقفت می باید که حفظ نمایند تا سبب خوف ایشان باشد از عقوبات الهی و فی نفسه خوف و رجا مطلوبیست هر چند مطلوب نیست که بنده عبادات و طاعات را از جهة خوف جهنم و طمع بهشت به جا آورد. تو بندگی چو گدایان به شرط مزد مکن** که دوست خود روش بنده پروری داند. مترجم هذین الحدیثین الشرفین العالم الفاضل الصالح قدوة المحدثین المغفور مولانا محمد تقی المجلسی تغمده الله بغفرانه. خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ چلیپا و معمولی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: زیتونی مقوایی ضربی با ترنج و سرترنج مجدول عطف چرم قهوه ای، 9ص

(173-181)، اندازه: 8/9×14/3 سم [ف: 29/1-309]

2. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 2915/5

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رساله اعتقاد» آمده؛ بی کا، تا: محتملا قرن 13؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوایی، تیماج مشکی، ترنج و نیم ترنج کوبیده، 7ص (158-164)، 21 سطر کامل (18×7/5)، اندازه: 12/5×24 سم [ف: 6-638]

3. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 537/3

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: 7 رجب 1235ق، بخواش برادرش محمد ظاهر شاطر خباز، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی عطف میشن سرخ، 15 سطر (9/5×15/5)، اندازه: 21/5×15 سم [ف: 2-643]

4. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1138/2

آغاز: بسمله حمدله بدانکه محمد بن یعقوب کلینی رضی روایت کرده است؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1250ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایه ای، 12 سطر (7×13)، اندازه:

ص: 440

17×11/5 سم [ف: 3-1582]

5. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 430/5

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکى، ضربى، مجدول گرھى، 6 گ، 20 سطر، اندازه: 20/5×12/5 سم
[ف مخ: 1-114]

← پنج باب ← صحیفه عدلیه

• پنج بیت از ابوحنیفه / شعر / عربی

panj beyt az abū-hanīfe

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15948/4

خط: نسخ، بی کا، تا: ق 12 و 13؛ جلد: مقوا عطف پارچه، آگ (13ر)، 14 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 44-151]

• پنج تفضیح / کلام و اعتقادات / فارسی

panj tafzīh

اهدا به: نصیر الدین حیدر سلیمانجہ تاریخ تألیف: 1253 ق یکی از عامه در اثر ریاضات بعضی مردم را اغوا می کرده و اخباراتی می
نموده است و به کمک آن به ترویج مذهب سنی می پرداخته است. مصنف این کتاب را به پنج قسمت تقسیم نموده و در هر قسمت یکی
از اصول دین پنج گانه را طبق عقیده عامه بیان نموده و بطلان آن را روشن کرده است. هر یک از پنج تفضیح» به چند تذلیل قسمت شده
است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1180

آغاز: الحمد لله الملك الجبر القهار خالق الجنة و النار محرک الارض و السماء؛ انجام: و على المرتضى و الائمة الطاهرين من آله و لعن
الله اعدائهم اجمعين الى يوم الدين خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1253 ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 59 گ، 11 سطر، اندازه:
13×21 سم (مؤید: 3-153)

• پنج تقریر / فلسفه / فارسی

panj taqrīr

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، -667؟ قمری

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 16/4

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل حسینی، تا پایان ذیحجه 1391ق؛ قطع: ربعی [نشریه: 6-673]

• پنج تن (جدول) / متفرقه

(panj tan (jadval

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 378/8-طباطبائی

جدولی است از هر طرف ده خانه دارد و در آن نام پنج تن (= خمسه آل عبا) پر شده است؛ کا: زین العابدین بن حاج علیرضا، تا: 1076ق؛ افزودگی: خواص

بعضی آیات، آزادنامه

قنبر؛ تملك: کاتب؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سیاه، آگ (13ر)، قطع: ربعی، اندازه: 13×18/5 سم آف: 22-132]

• پنج رقعہ / ادبیات فارسی

panj-e roq'e

واضح ساوجی، مبارک الله بن اسحاق، -1128 قمری

(vāzeh-e sāvajī, mobārak-ol-lāh ebn-e eshāq (- 1716

مجموعه رقعات و منشآت است از واضح ساوجی که به غلط به ظهوری ترشیزی نسبت داده اند. شامل شش «نامه»: 1. شهید تبسم ایست عشوه خون بها، 2. فرقنامه یا آب از فرق گذشته، 3. زیبا عروس دولت را از روز 4. قربانی چشم بسته عید قربان ... 5. پشت بدیوار شش کدورت، 6. در اظهار مسکنت چشم افکنده نگاه آشنا. در بعضی از نسخ پنج رقعہ می باشد که بدین نام مشهور شده است. پنج رقعہ ای است که مؤلف برای نشان دادن توانایی نویسندگی خود نوشته است. در فهرست مشار جلد اول صفحه 949 هشت چاپ از آن معرفی کرده که شش چاپ آن را زیر این نام و دو چاپ را به نام ظهوری آورده است. چاپ: مشار فارسی؛ ج 1، ص 9149-950 گانپور؛ سنگی؛ 1889م (چاپ یازدهم)؛ وزیری؛ ص 48

[مشترک پاکستان 282/5؛ نسخه های منزوی 3540/5]

1. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 7045

آغاز: شهید تبسم ایست عشوه ی خون بها، مقتول رنگین مطلب شیرین مدعا؛ انجام: در خیال وصال آن تونگر کنج حسن محو

تماشاست، نگاه گرسنه چشمم سر خیل یکجهان نادیده گذاشت. خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 دارای سرلوح، مجدول یادداشت مالکیت کتاب بدین مضمون «هذا الكتاب جهانگشای خاقانی و در اوست انشاءات و رقعه جات و معروف و مشتمل است بر هفت داستان و بسمه تعالی من عواری الدهر لدی الجانی عبدالرزاق بن علیرضا اصفهانی الحابی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: روکش تیماج سیاه رنگ نقوش لوزی جدول حاشیه ای، 31 گ، 14 سطر (16×9)، اندازه: 20×13/6 سم [رایانه]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6152/2_ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-203]

• پنج شأن / بهائیت / فارسی

ص: 441

باب، علی محمد بن محمد رضا، 1236؟ - 1266 قمری

(bāb, `alī mohammad ebn-e mohammad rezā (1821 1850

آغاز: بسم الله الأعلم الأعلم. تسبیح و تقدیس ذات قیوم لم یزلی را سزاوار بوده و هست که لم یزل به استجلال استقلال ذات مقدس خود بوده چاپ: چاپ شده

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10786/5

آغاز: برابر؛ انجام: از معرفت حروف حی و کل ما یتفرع علی الدین فی البیان و الله یختص بفضلك من یشاء انه هو الوهاب الکریم

بخش هایی از کتاب پنج شأن است که در حاشیه جای آنها در نسخه چاپی مشخص شده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14، جلد: تیماج عنابی مجدول، 23 گ (64 پ-86 پ)، 19 سطر)

[326-20] 8×14/5، اندازه: 13×22 سم [ف: 20-326]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10786/10

آغاز: برابر؛ انجام: و مستغنی از هر شیء و کل مفتقر بوده اند بر او و خواهند بود و اوست غنی متعال بخشهایی از کتاب پنج شأن است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج عنابی مجدول، 11 گی (96-106 پ)، 19 سطر (8×14/5)، اندازه: 13×22 سم [ف: 20-328]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23673

آغاز: بسمله الله اله الا- الله اني انا الله لا الا الا انا الاله؛ انجام: طوبی الهم وللذین هم بمثلهم یستحکون خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1336 ق، کاغذ: فرنگی، 17 سطر (11×16)، اندازه: 20617 سم [رایانه]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23669

آغاز: بسمله، أنا الله اله الا انا الاله بسم الله؛ انجام: رب العزة عما یصفون و سلام علی المرسلین

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: شکری، 19 سطر (7×14)، اندازه: 13×21 سم [رایانه]

• پنج غزل در مدح فروخ خان حاکم کاشان / ادبیات / فارسی و عربی

panj qazal dar madh-e farrox-xān hākem-e kāšān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 11047/1

آغاز: به جز خدای که یکتا شده است و بی همتا*** هر آن چه همت مر او را بود دویی دوره انجام: بگو چو رفت ز هجر نبی دو ششصد و شصت*** فتاد ظل ظلیل تو بر سر کاشان / هزار سال بمانی به جاه و دولت و مال*** ولی دقیقه هر سال تو هزاران سال

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ آگ، 58 سطر (9×60/5)، اندازه: 12×82/5 سم [ف: 20-593]

• پنج فصل = بحرانیه / طب / فارسی

panj fasl = bohrānīye

شفائی، محمود بن محمد، ق 11 قمری

(- 17c) (šafāī, mahmūd ebn-e mohammad)

در 5 «فصل»: 1. سبب ایام بحران و تحقیق ادوار آن ... 2. ترسیم دواير و انقسام فلک و ... 3. تحقیق ایام واقع في الواسط؛ 4. شدت و ضعف بحران؛ 5. تحقیق ابتدای بیماری.

[فهرستواره منزوی 3329/5]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 14857/2

آغاز: بسمله بدان ایدک الله بعلم الابدان که آدمی را صحت بدن که اتم نعم الهیست ... (پس از تمام شدن 5 فصل) که این رساله هم تمام میشود رساله دیگری در 6 برگ ضمیمه دارد که مکمل پنج فصل میباشد ... آغاز ضمیمه: یا وهاب چون دأب اطبا آنست که مباحث نکس و نقاهت را بعد از مبحث بحران تحقیق و تبیین مینمایند از این جهت چند کلمه در تنقیح هر یک از آنها خط: نستعلیق خوش، کا: اسماعیل بن محمد مهدی جرفاد قانی، تا: قرن 11؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج عنابی، 18 گ، 12 سطر (12×4/5)، اندازه: 19×11 سم [ف: 2-160]

• پنج کشتی / شعر / فارسی

panj keštī

تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 200

آغاز: جواهر سنج عمان عنایت*** کهن مشاطه بزم روایت؛ اشعاری است در بیان برخی از معجزات امیر مومنان علی (علیه السلام)؛

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1297ق، 22 گ، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه - ف: 346]

← پنج گنج ← اشعار

← پنج گنج ← نظامی گنجوی

← پنج گنج ← اکسیر اعظم

← پنج گنج ← خمسه حسینی

← پنج گنج ← خمسه خواجو

← پنج گنج ← خمسه (خسرو دهلوی)

• پنج گنج / شعر / فارسی

panj ganj

حسینی هروی، امیر حسین بن امیر عالم، 671-717 قمری؟

ص: 442

تاریخ تألیف: 707ق پنج قصیده است در موضوعات مختلف اعتقادی

آغاز: 1-مراز عالم توفیق مژده می رسد اهلا *** برانم زورق تحقیق بسم الله مجریها؛ 2- رفت روز نشاط و عیش و سرور *** وقت عذر آمد ایها المغرور؛ 3- طلب ای سالکان راه وفا xx طرب ای ساکنان ملک بقا؛ 4- چو تقدیر و قسمت خدا می کند *** مگو آن چه کرد این چرا می کند؛ 5- ای ترا از روز فطرت با بنی آدم خطاب *** چند باشی همچو حیوان در هوای خورد و خواب

[شرح حال و آثار امیر حسینی غوری هروی از مایل هروی ص 53؛ فهرستواره 457/10]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8167/17

آغاز: برابر، انجام: جز بیان راه معنی هر چه یاد آری خطاست *** جز برای قوت دین هر چه گویی ناصواب / هان حسینی، نیمه مست عمر خود را دم مده *** شرط نبود کاهلی چون می کند همره شتاب

خط: نستعلیق، بی کا، تا: نیمه نخست قرن 9؛ دارای کتیبه ای مرصع و مذهب، جلد: مقوایی با روکش پارچه گل دوزی شده ماشینی عطف و لبه های تیماج سبز سیر با جدول گرهی ضربی، 6گ (102پ-107ر)، اندازه: 14x21/3سم [ف: 27/1-305]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1/2-عکس

آغاز: برابر نسخه اصل: ایا صوفیا، ش 4792؛ خط: نسخ، کا: اسعد بن احمد بن محمد کاتب، تا: 816ق، جان شیراز [فیلمهاف: 3-215]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1206/1

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا؛ 11ص (1-12)[عکسی ف: 4-15]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1164/2

آغاز: برابر

از آخر یک یا دو برگه افتاده و ایتک در حدود 270 بیت است؛ خط نستعلیق، بی کا، تا: 824ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: بالغ، 17ص (81-97)، 17 سطر، قطع: بغلی، اندازه: 15x9 سم [ف: 3-443]

4. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 220/6

حکمت خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جلد: تیماج سرخ مقوایی، قطع: ربعی [ف: 2-52] 5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 574/2

از گنج دوم دارد تا پنجم (11ر-16پ)؛ بی کا، بی تا؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه ای ضربی مقوایی زرکوب با ترنج، 11ص

(22-32)، 21 سطر (6×16)، اندازه: 21×12 سم [سنا: ف: 1-364]

• پنج گنج / صرف / فارسی

panj ganj

اودهی، سراج الدین عثمان، -773 قمری

(owdehī, serāj-od dīn 'osmān (- 1372

رساله ای است در صرف شامل پنج «باب» و هر باب دارای پنج

فصل: «(تنها دو باب در نسخه دیده می شود) باب 1. در شناختن مجاری صرف افعال و اسماء؛ باب 2. در شناختن اجناس افعال و اسماء و حروف آن. چاپ: این رساله در کانپور به چاپ رسیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15705/1

آغاز: بسملة الحمد لله على ما خلق الانسان و انطق له اللسان بكلمات مولفة من لغات مختلفة ... بدانکه این کتابی است مبوب و مفصل در تصریف سخن عرب که جمله وی پنج باب است و مضمون هر باب بر پنج فصل است و نام وی پنج گنج است و؛ انجام: و صیب الکل و قطف الشعر، تمام شد نسخه پنج گنج عرف تصریف

خط: نستعلیق، کا: غلام معین الحق انصاری چشتی قدوسی، بی تا؛ رکابه دار؛ جلد: مقوارویه کاغذ عطف تیماج، 37 گ (آپ 37 پ)، 15 سطر، اندازه: 21/5×16 سم [ف: 12-44]

• پنج گنج = خمسه / شعر / فارسی

panj ganj = xamse

جامی، عبدالرحمن بن احمد، 817-898 قمری

(jāmī, "abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415-1493

پنج مثنوی از هفت مثنوی موسوم به «هفت اورنگ» جامی که برخی از نویسندگان، این پنج مثنوی را جداگانه نوشته اند و به نام

پنج گنج» موسوم گردیده است و آنها عبارتند از: تحفة الأحرار، سبحة الأبرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون و خردنامه اسکندری. جامی دو مثنوی دیگر دارد به نامهای سلسله الذهب و سلامان و ایسال که با این پنج به نام «هفت اورنگ» شناخته می شود. آغاز: 1- تحفة الاحرار؛ آغاز دیباچه: بسملة حامدة لمن جعل جنان كل عارف ... آغاز مثنوی: بسم الله الرحمن الرحيم*** هست صلاى سر خوان کریم؛ 2- سبحة الابرار: آغاز دیباچه: المننة الله که بخون گر خفتم به یک چند چو غنچه عاقبت بشکفتم؛ آغاز مثنوی: ابتدای بسم الله الرحمن الرحيم*** المتوالی الاحسان؛ 3- یوسف و زلیخا: الهی غنچه امید بگشای*** گلی از روضه جاوید بنمای؛ 4- لیلی و مجنون:

ای خاک تو تاج سربلندان***مجنون تو عقل هوشمندان؛ 5- خردنامه اسکندری: الهی کمال الهی تراست *** جمال جهان پادشاهی
تراست انجام: 1- مهر نه خاتمه این خطاب*** شد رقم خاتم تم الكتاب؛ 2- انجام: ختم الله لنا بالحسنى*** و هو مولانا نعم المولى؛ 3
زبان را گوشمال خامشی ده*** که هست از هر چه گویی

ص: 443

خامشی به ؛ 4- پاکان به نیاز صبحگاهان***آمزشی از خدای خواهان؛ 5- که تا پنبه از گوش دل بر کشیم 88 همه گوش گردیم و دم در کشیم

چاپ: مکرر چاپ شده است.

[دنا 638/2؛ فهرستواره منزوی 428/10]

1. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 322

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر 1؛ بسر حد اتمام رسیده شد و در رشته انتظام کشیده آمد این مهرهای خراشیده از صدف و خذف تراشیده هر چند چون عقد لولو آبدار گردن بند سروران و گوشوار هنرپروران را نشاید امید است که سبچه وار دست آویز از پای افتادگان و انشگت نمای سررشته از دست دادگان با تمام و انتظام این سبچه در ماه تسبیح و شهر تراویح منتظم در سلک شهور سنه ست و ثمانین و ثمانماه لازال مبار کا علی کل فیه اتفاق افتاد و الحمدلله الکریم الجواد و صلوات علی محمد و آله خیر العباد و السلم تسلیم کثیرا

مرکب است از پنج مثنوی عبدالرحمن جامی بدین شرح: مثنوی سبحة الابرار با مقدمه منثور، یوسف وزلیخا، لیلی و مجنون، اسکندرنامه، تحفة الأحرار با مقدمه منثور که خارج از متن در حاشیه نوشته شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 886ق؛ مجدول با 5 سرلوح کتیبه ای مرصع سبک هرات، مجدول مذهب؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران 1329، «وفي الكتاب له اسمعيل 1118»؛ کاغذ: سمرقندی نخودی رنگ، جلد: مقوای روکش تیماج قهوه ای لولادار وسط ترنج دو نیم ترنج چهار لچک ترنج ضریبی، 422ص، 19 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 17×24سم [ف: 3-178]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 323

آغاز و انجام: برابر شامل تحفة الأحرار، سبحة الأبرار، یوسف وزلیخا، لیلی و مجنون و خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: قرن 10ق؛ مجدول، به دارای 5 سرلوح کتیبه ای مرصع ممتاز به سبک هرات؛ این نسخه نفیس و یگانه که جامع نمونه های بسیار عالی و ارزنده خط، مینیاتور، تجلید، تذهیب از استادان بنام اوایل قرن دهم هجری است؛ مهر: حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، مشیر السلطنه 1322، ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: بخارائی، جلد: مقوای روکش تیماج سرمه ای حاشیه مذهب گل دار، 379، 21 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 16×24سم [ف: 3-176]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 269

بابا شاه اصفهانی پاره ای از این مثنوی ها را برگزیده و در این دفتر نوشته؛ خط: نستعلیق، کا: بابا شاه اصفهانی، تا: قرن 10؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: «یا مهدی لمن هدیت» از محمد مهدی استرآبادی منشی نادر شاه؛ خریداری میرزا محمد علی پسر حکیم یوسف قزوینی در 25 ذیقعد 1145؛ کاغذ: سفید دولت آبادی افشان حاشیه کشمیری نارنجی، جلد: ساغری مشکی دایره زرکوب زنجیره طلاکاری ضریبی مقوایی با ترنج و نیم ترنج با لولا، 11گ، 8 سطر (4×8)، اندازه: 17×11 سم [سنا: ف: 1-130]

4. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 709

آغاز: قبله همت خدای شناس *** هست بر نعمت خدای سپاس / خاصه بر نعمتی که دیر بقاست *** در جهان تا جهان بجاست بجاست ... اما بعد این پنج مثنوی است نمودار پنج گنج. نی نی پنجه ای است از گنجهای اسرار گوهر سنج اول تحفة الأحرار که چون انگشت ابهام از آن پنجه سر حلقه افتاده ... دوم سبحة الأبرار که سبحة وار بنکتهای وحدت اشارت نمایست ... سوم یوسف و زلیخا که چون انگشت وسطی از همه سر بلند تر است ... چهارم لیلی و مجنون که چون بن صر از میان برکنار است ... پنجم خردنامه اسکندری که چون خنصر عقد پنجم را مقحطستم است؛ انجام: برابر پنج گنج شامل: تحفة الأحرار، سبحة الأبرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون و خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق رقاع عالی، کا: علی حسینی هروی، تا: 928ق؛ افتادگی: آغاز؛ این نسخه نفیس و یگانه که جامع نمونه های بسیار عالی و ارزنده خط، مینیاتور، تجلید، تذهیب از استادان بنام اوایل قرن دهم هجری است، سلطان محمد شاهی، حیدر علی خواهرزاده استاد بهزاد، قاسم علی چهره گشای، مظفر علی برادرزاده استاد بهزاد، مقصود شاگرد استاد بهزاد، ضمن مثنوی های مزبور در مواضع مناسب اشعار را با طرح و نقش مینیاتورهای بسیار زیبا صد چندان گویا تر جلوه داده اند. این نسخه به امر سلطان حسین بایقرا به وسیله استادان وقت تهیه و تنظیم گردیده، مجدول و کمند کشی زرین و فیروزه ای، حواشی تماما مذهب و تشعیر سازی، دارای چهار کتیبه مذهب مرصع مزدوج به خط رقاع، دارای 4 سرلوح مذهب مرصع مزدوج ممتاز، دارای ده مجلس مینیاتور ممتاز؛ کاغذ: متن و حاشیه. متن بخارائی نخودی غبار زرافشان، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی قابسازی وسط ترنج دو سرترنج و لچکی هایی در گوشه و متن سوخت تحریر طلاپوش با گل و برگها و اسلیمی های بند رومی برجسته، 405، 20 سطر در دو بیت کتابت شده است، قطع: نیم ورقی حجیم، اندازه: $23/5 \times 34/2$ سم [ف: 3-172]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3097

شامل: تحفة الأحرار، سبحة الأبرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون و خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، کا: محمود بن نظام، تا: 137ق، مجدول، مذهب، دارای 4 سرلوح مذهب؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج با ترنج و چلیپای مذهب، 382ص، 21 سطر (در 4 ستون)، قطع: وزیری، اندازه: 18×28 سم [ف: 10/2 - 648]

6. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1411

شامل: تحفة الأحرار، سبحة الأبرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون و خردنامه اسکندری؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی، تا: 11 رجب 1229ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج ضربی دار قهوه ای،

ص: 444

17 سطر (11×15)، اندازه: 17×22 سم [ف: 4-1992]

7. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 459ف

نسخه اصل: فاتح ش 3744. شامل: تحفة الأحرار، سبحة الأبرار، يوسف و زليخا، لیلی و مجنون و خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 182گ، 20 سطر [فیلمهاف: 1-25]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18949

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 213گ، اندازه: 15/7×22

سم [رایانه]

• پنج گنج = خمسه / شعر / فارسی

panj ganj = xamse

روح الامین، محمد امین، 1047-971 قمری

(rūh-ol-amīn, mohammad amīn (1564-1638

اهداء به محمد قلی قطب شاه (989-1002ق) پنج مثنوی به تقلید از خمسه نظامی: 1. خسرو و شیرین، 2. مطمح الانظار؛ 3. لیلی و مجنون، 4. آسمان هشتم (بهرام نامه)، 5-جواهر نامه که دیده نشده است. آغاز: آغاز 1: ای روان آفرین دل آرای *** وی خرد را به

خویش راهنمای آغاز 2: ای روان آفرین گردون ساز *** وی غنی از شریک و از انباز

[فهرستواره منزوی 436/1]

1. تهران؛ دانشسرای

عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب

گرکانی؛ شماره نسخه: 116

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ با سرلوح، مجدول؛ هر یکی با مقدمه ای به نثر؛ گویا پنجمی را نسروده است؛ قطع: رحلی [نشریه: 5-619]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3222-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-102]

آغاز: مطمح الانظار: مقدمه منشور: ای از تو چراغ آفرینش روشن*** وز خرمن تو چرخ بود یک ... (پارگی) / با روح امین قرین شده آتش عشق*** خواهم که زند بدان جمالت دامن / مشرق زبان را به نور خورشید حمد خدای بی زوال*** چون رشک خاور ساختم ندای و اذکروا الله». آغاز منظومه: بسم الله الرحمن الرحيم*** مطلع آیات کلام حکیم / فاتح گنج سخن آمد نخست*** هر چه نه با اوست نباشد درست. خسرو و شیرین: مقدمه: ای

بسته به دست جود توقط کمر*** وای مکرمت نهاده تاجش بر سر ... خطیب زبان را بر منبر دهان عصای بیان به دست*** دادم و خود در پای منبر ذاکرانه نشسته به او گفتم». منظومه: خداوندنا به عشقم راه بنمای*** دری بر رویم از تأیید بگشای / زبانم را شهادت گوی خود کن*** رخم را از دو عالم سوی خود کن.

لیلی و مجنون: ای قادر بی شریک و انباز*** خاک از تو شده سپهر اعجاز / ای نام تو مطلع هر امید*** سرلوح کتاب تست خورشید. آسمان هشتم (بهرامنامه): ای روان آفرین دل آرای*** وی خرد را بخویش راهنمای / ای سبب ساز و کار ساز همه*** وی روانبخش و دلنواز همه؛ انجام: مطمح الأنظار: بار خدایا زره عدل و داد*** خاطر ناظم کن از عشق شاد / عفو کنش جرم که شرمنده است*** مرده به تن لیک به دل زنده است. خسرو و شیرین: منظومه: درود از حد برون آن پاک بنیاد به اولاد عظامش هم فرستاد-بزد بر مخزن اسرار پس چنگ*** چو باطن ظاهرش گردید یکرنگ. لیلی و مجنون: غم راز دلم جدا مینداز*** در بر رخ من ز شوق کن باز / بفشان به سرم ز ذوق گردی*** بر درد دلم فزای دردی. آسمان هشتم (بهرامنامه): بار الها به حق چار کتاب*** که کلام تو نشان شدست خطاب / که کتاب مرا عزیز نما*** به سر دست شه نمایش جا / مکنش خار پیش ناکس و

*کس*** سخن این جا رسید و کردم بس

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مذهب و نفیس، با کتیبه های زرین، مجدول، با 6 سرلوح مذهب و مرصع نفیس، رکابه دار، جزوها برگی؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرای؛ خریداری از جعفر سلطان القرای در آذر 1348ش؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: روغنی با نقوش گل و بوته در متن و حاشیه با زمینه سبز مجدول عطف تیماج مشکی، 306گ، 23 سطر (9×17/8)، اندازه: 15×28/2 سم [ف: 844-29/2]

3. تهران؛ دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب

گرکانی؛ شماره نسخه: 116/4

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، قطع: رحلی [نشریه: 5-619]

• پنج گنج / شعر / فارسی

panj ganj

منزوی، سدید الدین، 1107ق - 12 قمری

پنج منظومه در ستاره شناسی و به قول خود ناظم پنج گنج است در پنج مطلب: «بود گنج اول بدانش بهار*** ز احوال مولود آئینه وار دوم گنج این نسخه دل نشین*** بود نقش راز نفس را نگین / سیم گنج معیار دانش عیار*** ز علم قیافه بود راز دار / بود چارمی گنج دانش نورد*** ز اسرار خط کف دست مرد / بود گنج پنجم باسلوب پنج*** ز احکام دانشوری راز سنج آغاز: پنج گنج، حمد، بسم الله الرحمن الرحیم: کنم حمد رب السموات را به نماینده نور و ظلمات را

انجام: الهی بپاکان درگاه تو*** بمردان رو کرده در راه تو / باین نسخه زیوری از قبول*** باعزاز آل کرام رسول

[فهرستواره منزوی 2837/4]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3426

ص: 445

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1157ق، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 31گ، 15 سطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 1-151]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3084/2-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-62]

• پنج گنج / شعر / فارسی

panj ganj

نامی اصفهانی، محمد صادق، -1204 قمری

(nāmī esfahānī, mohammad sādeq (- 1790

چهار مثنوی به تقلید و اوزان پنج گنج نظامی شامل: خسرو شیرین، لیلی و مجنون، درج گهر، وامق و عذراء سروده و ظاهره به نظم پنجمی موفق نگردیده و چهارمی نیز ناقص مانده است. [دنا 639/2]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3594

خط: نسخ تعلیق، کا: ظاهره خود شاعر، بی تا، تملک: غلامحسین بن محمد حسنخان به تاریخ 1313ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سوخته 16×25، 214گ، متن 12 (حاشیه 11 سطر)، اندازه: 25×16 سم [ف: 1-154]

• پنج گنج / گوناگون / فارسی

panj ganj

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6176/3-ف

ش 178، گنج بخش. نام حق یا مقدمة الصلاة یافته منظوم: شرف بخارایی، کریمایا نصیحة الملوك سعدی، پندنامه عطار، رساله فقهی قاضی قطب (منزوی 365 و 1833)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-205]

• پنج گنج / کیمیا / فارسی و اردو

panj ganj

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10991/1

آغاز: بسمله. حمد بیحد و ثنای بیعد مر قیومی را که عجز عقول در باب آدم از ادراک کنه؛ انجام: یکی بر سیصد دیگر طرح شود عمل

المعمول شد تمت الكتاب باب اول از حميد الدين فاكوري و باب دوم از كيان ناتھه جو كى و باب سوم از شيخ سليمان و باب چهارم از ميران سيد هاشم و باب پنجم از ميران سيد طيب اودهى مى باشد ضمنا در آغاز رساله به اين نكته اشاره شده كه اين رساله به پنج احباب و پنج احباب و پنج طبقه مشهور است؛ خط: نستعليق، بى كا، بى تا؛ ضميمه نسخه ش 10991؛ اهدائى: مرحوم حاج آقا محمد ايرانى، 1350، كاغذ: نخودى، جلد: ميشن، 10 سطر (6/5×12)، قطع: بياضى، اندازه: 16/5×10 سم [رايانه]

• پنج گنج / صرف / فارسى

panj ganj

تاريخ تأليف: احتمالاً قرن 8 احتمالاً از سراج الدين عثمان (سراج الدين بن عثمان اودهى اولوى (-773ق). صفى الدين بن نصير الدين دهلوى، در ديپاچه دستور المبتدى خود كه در 819 ق نوشته است، از اين كتاب كه به فرزندش ابوالمكارم اسماعيل آموخته، ياد مى كند. اين سابقه كابرده درسى اين كتاب را نشان مى دهد، در 5 «باب» و هر باب در 5 «فصل».

[مشترک پاکستان 2575/13: نشانی و نسخه، 2577/13: تکمله و شرح؛ مشار فارسى 951/1: نشانی 6چ]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 49/1

آغاز: بسملة. الحمدلله على ما خلق الانسان و انطق له اللسان بكلمات مؤتلفة ... اين كتاب است تصريف سخن عرب و جمله وى پنج باب است و مضمون هر باب پنج فصل است و نام وى پنج گنج است؛ انجام: اعتور و اجتور ... و استصوب ... و صيب البلد. تمت الكتاب پنج گنج خط: نستعليق پخته، بى كا، تا: 1056ق؛ 77گ (پ-49 و 127-1120 ر) [ف: 1-40]

• پنج گنج (گزیده) / شعر / فارسى

(panj ganj (gozīde

اهلى شيرازى، محمد بن يوسف، 858-942 قمرى

(ahlī šīrāzī, mohammad ebn-e yūsof (1454-1536

وابسته به: خمسه نظامى گنجوى = پنج گنج؛ نظامى، الياس بن يوسف (530-614) با ديپاچه اى به نثر كه مى نويسد سى چهل سال است از شعرهاى خوب بر مى گزينم و اينك از خمسه نظامى 1400 بيت برگزيدم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2950/31

بى كا، تا: نيمه هاى ربيع الثانى 1058ق، جان سرخه سمنان [ف: 10 1837]

• پنج گنج (منتخب) / شعر / فارسى

(panj ganj (mn

وابسته به: خمسه نظامی گنجوی = پنج گنج نظامی، الیاس بن یوسف (530-614) پنج گنج نظامی گنجوی در هزار بیت.

ص: 446

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2466/16

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی زرکوب مقوایی با لولا، 11ص (541-551)، ابعاد متن: 14×24، اندازه: 19×32سم [ف: 9-1234]

• پنج منزل عارفان / عرفان و تصوف، شعر / فارسی

panj manzel-e 'ārefān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2571/36

آغاز: گوش

کن آب عارف صاحب کمال*** پنج منزل از زبان اهل حال

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا [ف: 6-53]

• پنج نامه / اسناد / فارسی

panj-nāme

محمد شاه قاجار

mohammad šāh-e qājār

از محمد شاه قاجار به تاج الدوله طاوس خانم اصفهانی همسر فتح علی شاه قاجار درباره سیف الدوله سلطان محمد میرزا فرزند او که محمدشاه در آن وی را به احترام «والده مهربان» خوانده است چون همسر نیای او بوده است یکی از آنها مورخ 9 ذیحجه 1253 و یکی مورخ 1 محرم 1254 و یکی مورخ رجب 1254 و یکی مورخ ربیع الأول 1254، با مهر محمد شاه در برخی از آنها. راهنمای کتاب 9: 705 تا 708 و 924

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9554

کاتب = مؤلف، تا: قرن 13، 5گ [ف: 17-404]

• پنجه آفتاب عالمتاب = پنجه خورشید / کلام و اعتقادات / فارسی

panje-ye āstāb-e 'ālam-tāb = panje-ye xoršīd

بافق، محمد حکیم بن عبد الله، ق 11 قمری

اهدا به: میرزا بدیعا محمد رضوی متولی روضه مطهره رضوی تاریخ تألیف: نوروز 1090ق در بیان پنج مسئله اختلافی عقلی است: 1. دانستن کنه ذات انسان؛ 2. دانستن حدوث کنه ذات و طبیعت عالم امکان؛ 3. دانستن کمال قدرت و اختیار؛ 4. دانستن حسن و قبح اشیاء؛ 5. دانستن وحدت وجود و مسئله فقهیه نماز جمعه در عصر غیبت و خاتمه در بیان اسرار آفرینش است. تمام عبارت و جملات کتاب به روی و قافیه حرف «الف» انشاء شده است. آغاز: 1: بسمله پنجه خورشید کمال علیم ... امل بعد استدعای نماید ذره خاکسار و بنده کم مقدار از علماء خدام و فضلاء کبار که در افاده بیان نمایند ...

2: لوح عطایای علی عظیم - فیض هدایای علیم و حکیم الحمدلله الواهب للعطایا العظیم

انجام: حقه دل سر بمهر پنجه مهر علی است / پنجه خورشید حق حلال مشکل می شود

[دنا 639/2؛ فهرستواره منزوی 94/6]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 514

آغاز: برابر 2؛ انجام: بنوعی باشد مستلزم اجماع جمع علماء خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رمضان 1088ق؛ پس از این ضمن 26 صفحه مطالبی است راجع به عقاید و غیره از مؤلف

که آن را ملحق به رساله نموده است، مجدول، مذهب، دارای دو سرلوح مذهب؛ واقف: نادرشاه، 1145، 71 گ، 14 سطر، اندازه: 12×21 سم [ف: 4-37]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18333

آغاز: بسمله، خیر اساسی ز اصول علیم؛ انجام: صلوات الله و سلامه علیهم فی درجه العلیا. خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1088ق؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ابعاد متن: 1378، اندازه: 12×20 سم [رایانه]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10125/1

آغاز: برابر

1؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1082ق؛ جلد: تیماج زرد، ترنج با سر زرین، طبله دار، 50 ص (1-50)، 17 سطر، اندازه: 13×19/5 سم [ف: 32-158]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17300 ض

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

← پنجه خورشید ← پنجه آفتاب عالمتاب

• پند / اخلاق / فارسی

pand

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2457/9 - فی

نسخه اصل: کتابخانه وزیری جامع یزد، ش 5293. نیمه دوم آن؛

بی کا، تا: پنج شنبه 27 ربیع الثانی 982ق [فیلمهاف: 1-697]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2457/11 - ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا. نیمه دوم آن، مانند رساله شماره و همین مجموعه فیلمهاف: 1-697]

• پند / شعر، اخلاق / فارسی

pand

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4734/3

ص: 447

منظومه بدیهه یمینه در پند است؛ کا: محمد احمد کرخی، تا: 1290ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی زمینه سبز با گل و بوته سرخ و زرد و زرین و عطف تیماج سرخ، 13ص (257-269)، 11 سطر (6×11)، اندازه: 17×11 سم [ف: 14-3688]

• **پند ارسطو و بزرگمهر به فرزند خود / اخلاق / فارسی**

pand-e arastū va bozorgmehr be farzand-e xod

ارسطو، 384-322؟ قبل میلاد

(arasti (-384-322

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 541/3

خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالعلی نشریه: 2-121]

کرمانی، تا: شوال 1301 ق

• **پندارها / فارسی**

pendār-hā

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

در 1322.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/16-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-99]

• **پند افلاطون به اسکندر / اخلاق / فارسی**

pand-e aflātūn be eskandar

افلاطون، 427؟ -347؟ قبل میلاد

(aflatin (-427-347

خطبه افلاطون خطاب به اسکندر است و نکوهش پادشاهان فارسی به عربی، باید همان باشد که به ارسطو نسبت داده اند. چاپ: مشار فارسی، ج 5، ص 5221؛ دارالسلطنه تبریز، سنگی، 1302ق، وزیری؛ 1318ق، ص

صص 336-342؛ 1327ق، خشتی، 11ص (صص 140-150)، در هامش شرح نهج البلاغة قاضی تبریزی

1. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 541/2 خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالعلی

کرمانی، تا: شوال 1301ق

نشریه: 2-121 [2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 807/6

بی کا، بی تا؛ 2گ (61پ-62ر) [ف: 5-188]

← پند اهل دانش و هوش به زبان گربه و موش ← جواهر العقول فی مناظره الفار و السنور

• پند بزرگمهر / اخلاق / فارسی

pand-e bozorgmehr

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4116/5

آغاز: ابوذر جمهر حکیم فرموده است: از استاد خود شنیدم که از خدا چه بخواهم که همه نیکیها خواسته باشم؟ گفت: تندرستی و ایمان؛ انجام: گفتم: عاقبت را چه بهتر؟ گفت: خوشنودی خدای. خط نستعلیق، بی کام، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 3گ (130پ-132 پ)، 15 سطر (7×13)، اندازه: 21×13سم [ف: 13-3095]

• پند به فرزند / مواعظ، اخلاق / فارسی

pand be farzand

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1396/26

آغاز: حمد و سپاس بی قیاس و درود بی حد و نهایت ... این رساله ای است که این فقیر حقیر به جهت فرزند در سلک تحریر آورده ... ای فرزند غرض ازین نوشته این است که معلوم تو شود که در حیات عالیه است ... ای فرزند بدان که پیش از این که پا به عرصه این بساط بگذاری خط شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا [ف: 5-263]

• پند پیامبر به امت / اخلاق / فارسی

pand-e payāmbār be ommat

بندی به فارسی در پند پیامبر به امت که در خواب و بیداری او بدو گفته بود بدین گونه: «این نامه از مدینه مصطفی است (صلی الله علیه وآله وسلم) به جمله مسلمانان ... باید که این نامه را به شهرهای مسلمانان ببرند تا هر کس سوا بد گیرند. این نامه را بدیدم بر کف دست من نهاده ... این نامه نوشته شد در روز آدینه وقت الضحی فی عشر جمیدی الأولى سنة ستین وستمائه علی ید ... علی بن محمد بن علی

العجدوانی غفر الله له ... الراحمین.»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1501/5

خط: نسخ، بی کا، تا: 710ق؛ کاغذ: سفید سمرقندی، جلد: تیماج قهوه ای و مقوایی زرکوب با لولا، ص 2 (62-63) [سنا: ف: 2-
[303

← پند خسرو پرویز ← بی وفائی دنیا

پند عرفانی / عرفان و تصوف / فارسی

pand-e 'erfānī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8870/6

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق امام جمعه بروجرد، تا: 1271ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی و فستقی مهره کشی شده، جلد:

ص: 448

• پند فرزانه به فرزند / اخلاق / فارسی

pand-e farzāne be farzand

در این گفتار فرزانه ای به فرزند خود اندرز می دهد و باید از متاخران باشد. آغاز: این وصیت نامه حکیمی است که پسر خود را گفت: بدان ای فرزند که خالقی است که ترا و همه خلق را مرجع با او است. انجام: مرگ را باید آر و در هر چه باشی خدایرا فرو مگذار. تمت الوصیة و الحمدلله اولاً و آخراً.

[دنا 640/2؛ فهرستواره منزوی 352/6]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1035/17

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: ناصر الدین حسین بن نورالدین محمد کرمانی، تا: 1097ق، جان کرمان؛ در دنبال 5 بیت است از فارابی: نظرت بنور العقل (الله) اول نظرة***فغبت عن الاكوان و ارتفع اللبس او ما زال قلبی لانذا بجالكم 88 و حضرتكم حتى فنت فيكم النفس زيتونة الفكر الصحيح اصولها*** مباركة أوراقها الصدق و القدس / فروحی زیتی و الخال زجاجتی*** و عقلی مصباحی و مشكاته الحس / فصار بكم لیلی نهارا و ظلمتی***ضیاء و لاحت من***جنابكم (خیامكم) الشمس، و شش بیت از حسین منصور حلاج ره: قل لآخوانی روانی میتا*** فرثونی و بکوالی حزنا / اتخالونی بانی میت*** لست ذاک المیت و الله انا / انا فی الصورة هذا بدنی*** کان لسی و قمیصی زمنا / انا کنز و حجابی طلسم*** من تراب فتتحی للفتنا / أنا عصفور و هذا قفصی*** کان سجنا فالفت السجنا / اشکر الله الذی سرحنی*** و بنی لی فی المعاد و لنا؛ و سه بیت از شیخ رئیس ره: لو كنت تعلم كلما علم الوری 77 حقا لكنت صديق كل العالم / لكن جهلت فصار عند كل من*** یهوی خلاف هواك لیس بعالم / و العقل اضحی ضاحكا متعجبا*** مما تقول و انت شبه النائم، و دو بیت از ابی العباس لو کری که دستور داده بر سنگ آرامگاهش بنویسند: الجسم یبلی اذا طال الزمان به*** و النفس تبقى و هذا غاية الناس لاتیأسن عن النفس التي بقیت*** أن كنت عن جسمك البالي علی باس؛ و دو بیت از عضدالدوله: و قالوا افق عن لذة اللهو و الصبی 87 و قد لاح شیب فی دجاک عجیب / فقلت اخلائی درونی و لذتی*** فان الكری عند الصباح بطیب، و دو بیت از گمنام: «لغیره فی هذا المعنی»، و قائلة خل التصایب لاهله*** فان الصبا بعد المشیب جنون / فقلت لها کفی عن اللوم و اقصری*** لذیذ الكری عند الصباح یكون؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکى ضربی طلاکوب، 1ص (163)، اندازه: 25×15/5 سم [ف: 3-653]

← پند نامه ← سیف الملوک و بدیع الجمال

← پندنامه ← نصایح

← پندنامه ← کتاب شاه نوشیروان عادل

← پندنامه ← وصیت

← پند نامه ← کلیات سعدی

← پندنامه ← پند فرزانه به فرزند

← پندنامه ← نصیحت نامه

← پند نامه ← دستور الوزاره

← پندنامه ← نصایح و موعظه و پند

← پندنامه ← داستان دخمه نوشیروان

← پندنامه ← کریمه

• پندنامه = صد پند = نصایح لقمان = اندرزنامه / اخلاق / فارسی

pand-nāme = sad pand = nasāyeh-e loqmān = andarz nāme

لقمان

loqmān

پندهایی منسوب به لقمان حکیم که به فرزندش با عنوان «ای پسر داده است. نسخه های آن از جهت آغاز و اندازه و محتوا با هم دگرگونی دارد.

آغاز: بسمله این پند و نصایح لقمان حکیم است که پسر خود را ... ای فرزند خدای عزوجل را بشناس و هر چه از پند و اندرز و نصیحت گویی نخست خود بدان کار کن

انجام و کاری که بخواهی کردن مگو چون وعده کنی زود وفا کن. هیچ کس را مترسان تا ایمن شوی ان شاء الله.

چاپ: این رساله به دو نام «صد پند» و «نصایح لقمان» به چاپ رسیده است؛ کانپور، سنگی، 1275، وزیری بزرگ، عص، صص 7-12؛ کانپور، سنگی، 1323، وزیری، 5 ص (صص 84 88)؛ ایران، سنگی، 1315، جیبی، 5 ص (صص 91-95)؛ ایران، سنگی، 1302، جیبی، 6+1 صص (با احادیث قدسی: صص 90-95)

[نسخه های منزوی 1641/2 ؛ الذریعة 26/15 ، 470/3 ؛ به عنوان تحفة الملوک و 26/15 ؛ مشترک پاکستان 2374/4 ؛ فهرستواره منزوی 515/6 ؛ در دنا پراکنده شده 644/2 (17 نسخه) با عنوان «پندنامه» و 109/7 (6 نسخه) با عنوان «صد پند» و 706/10 (15 نسخه) با عنوان «نصایح لقمان»؛ مشار فارسی، ج 3، صص 3377-3378]

شرح و حواشی:

1- تحفة الأمراء؛ مقبول طفیلی (13)

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2654/11

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ اص (73پ) [ف: 6-86]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9004/22

ص: 449

آغاز: در اخبار آمده است که لقمان حکیم پسر خود را بدین چند کلمه پند میداد که یاد گیرد و بدان کار کند و خردمند و زیرک گردد؛ انجام: بر دوستی زنان اعتماد مکن. ناشمرده بکار مبر. از غیبت کسان یاد مکن.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میسن قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج مجدول 1گ (238-238ر)، ابعاد متن: 2079/5، اندازه:

23/18 13/2 سم [ف: 29/2-601]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 740/13-ف

نسخه اصل: پاریس. P. 125S. (بلوشه 151)؛ خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: 1052-1057ق [فیلمهاف: 1-533]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8948/13

خط: نستعلیق شکسته، کا: خلیل ذوالقدر، تا: با تاریخ 1053ق، جان احمد آباد گجرات؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 1گ (113ر)، ابعاد متن:

23/5 × 10/5، اندازه: 14/4×26/4 سم [ف: 29/1-439]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9457

آغاز: برابر؛ انجام: بقضای الهی رضا ده بتعظیم سلطان غره مشو

خط: نستعلیق، کا: علی حسینی، تا: 1097ق؛ مجدول مذهب، دارای سرلوح مذهب مرصع، دارای سه تصویر مینیاتوری، رکابه دار؛ جلد: تیماج مشکی ترنج دار، 5گ، 8 سطر، اندازه:

14×21 سم [ف: 30-146]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8852/29

خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: اوایل رجب 1098ق، جا: قریه دوزال قراجه داغ؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میسن قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج و جدول، اص (221)، اندازه: 16/1×27/8 سم [ف: 29/1-127]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4341/2

آغاز: بدان که این چند پند سودمند است که لقمان حکیم به پسر خود وصیت کرده، و فرموده که هر که این سخنان را یاد گیرد ... ای پسر خدای عزوجل را بشناس بوحدانیت؛ انجام: اسراف در هیچ کار مکن تا ذلیل و خوار نگردی. انشاء الله تعالی ... خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر ولد میر محمد محسن زکی حسینی، تا: 91-119، جان محمد آباد بیدر؛ جدول و کمند بندی شده، محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن آلبالویی، 1گ (25-25ر) متن و سپس هامش، 13 سطر، اندازه: 22/3×34 سم [ف: 7-357]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 34/2-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-183]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11069/4

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد این صد پند دل‌بند سودمند لقمان حکیم است؛ انجام: با صالحان صحبت داشتن پیوسته با وضو بودن خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، ضمیمه نسخه ش 11069؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: میشن [رایانه]

9. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 1090/2

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: ربعی [نشریه: 7-267]

10. تهران؛ نوربخش، شماره نسخه: 867/15

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای کرم رنگ عطف تیماج قرمز، 3گ (71-73ر)، قطع: جیبی اندازه: 19/5×9 سم (نشریه: 13-241)

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16144 ض

بی کا، تا: قرن 13 [د.ث. مجلس]

12. تهران، ملک، شماره نسخه: 5396/5

آغاز: برابر، انجام: 99 فروتن باش، 100 زندگانی کن بخدای عزوجل بصدق. بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سبز، 3گ (82پ-84پ)، 9 سطر، اندازه: 10/8 × 17/8 سم [ف: 8-329]

13. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 2167/3

آغاز: بسمله، الحمدلله ... این چند پند سودمند دل‌پسند است؛ انجام: برابر خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جان اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، 2ص، 11 سطر)

اندازه: 15×21 سم [ف: 5-237]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 508/2-طباطبائی

بی کا، تا: قرن 13، کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز یک لای

1گ (9در-60ر)، قطع: رقعی، اندازه: 8×16 سم [ف: 22-204]

15. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 36/144 - 7144/1

آغاز: برابر؛ انجام: دل گفت مرا علم لدنی هوس است ** بر کوی به من اگر تو را دست رس است / گفتم که الف گفت دگر هیچ مگوی **
در خانه اگر کس است یک حرف بس است خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن حسینی تبریزی، تا: شنبه 15 جمادی الأول 1215ق؛ جلد:
تیماج مشکى، 4 گ، 12 سطر، اندازه: 17×20سم [ف: 2-666]

16. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 476/3

ط خط: نسخ، بی کا، تا: 1231ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 2ص (198-199)، 17 سطر، اندازه:
15×21سم [ف: 3-19-24]

17. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 29412

آغاز: بسمله، أما بعد این صد پند دلبنده سودمند است که لقمان حکیم پسر خود را وصیت کرده و فرموده؛ انجام: لقمه خود را بردار و نیک
بجای و فرو بر و السلام علی من اتبع الهدی. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1237ق؛ ضمیمه نسخه ش 16098؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج
ضربی مزین به جدول خط کشی و حواشی زنجیره ای [رایانه]

18. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1872/3

انجام: کسی که علم را بخود می بندد عالم نیست

ص: 450

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: ربیع الأول 1253ق، کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، 11ص (25-35)، اندازه: 20×16سم [ف]:
[1080-3]

19. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4890/1 - 24/190

آغاز: بسمله بسند معتبر از حضرت صادق (علیه السلام) منقولست که فرمود بخدا قسم خدا حکمت را بلقمان نداد برای انجام: آنچه نمی دانی از علما بادگیر و آنچه دانستی بمردم یاد ده. قدری از نصایح لقمان تمت

خط: تحریری، کا: علی نقی موسی آبادی، تا: 1267ق؛ جلد: تیماج مشکی، 23گ، 11 سطر، اندازه: 16×11سم [ف]: 8-4795

20. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1236/2

آغاز: پندیات لقمان، بسمله، الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة علیخیر خلقه و مظهر حقه و معدن سره محمد و اله و عترته و أصحابه اجمعین! اما بعد این چند دلپسند است؛ انجام: در خانه اگر کس است یک حرف بس است.

حاوی نصایح چندی است از لقمان حکیم به فرزند خود. معروف است که «لقمان حکیم فرزند خود را وصیت کرده فرموده است که هر که این سخنان را یاد گیرد و بدان عمل نماید خردمند و زیرک گردد.»؛ خط: نستعلیق بسیار خوش، کا: حکیم شیرازی بن وصال شیرازی، تا: 1269ق؛ کاغذ: متن دولت آبادی، حاشیه فرنگی آهار مهره، جلد: رنگ و رغن، بوم سیاه، ترنج داخل گل و بوته زر و شنجرف و لاجورد و سبز، 9 سطر، اندازه: 22×14سم

[ف]: 3-289

21. تهران، ملک، شماره نسخه: 526/3

آغاز: بسمله. حمدله. اما بعد بدانکه این صد پندی است که لقمان حکیم با پسر خود کرده است و فرموده است؛ انجام: طعام گرم بنفس سرد مکن، دست در کاسه میفشان.

خط: نستعلیق، کا: سید حسن حسینی متخلص به ثریا، تا: 1271ق؛ کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میسن قهوه ای، 7ص (43-49)، 15 سطر، اندازه: 17/3×11/1سم [ف]: 5-59

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 26/3-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف]: 2-183

22. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1970/2

آغاز: صد پند لقمان. بسمله. حمدله. این صد پند سودمند که حضرت لقمان پسر خود را ... وصیت کرده قبله الکتاب ملا میر علی ... صورت کتابت آن باین ترتیب بجهت یادگار نوشته. ای پسر خدای ... را بشناس.؛ انجام: و نجات بخشنده هر بنده (کتابه ... هدایت الله شیرازی فی شهر رجب 1285).

خط: نستعلیق، کا: ہدایت اللہ شیرازی، تا: رجب 1285ق؛ کاغذ: سپاہانی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، 4 گ (140پ-143پ)، 9 سطر (5×10)، اندازہ: 17×11 سم [ف: 8-583]

23. قم؛ معصومیہ؛ شماره نسخه: 478/3

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... اما بعد این پند دلپسند لقمان حکیم است که مر پسر خود وصیت فرموده؛ انجام: بدانکه میان فرق آدمیان و بهایم بدین ادب است، سخن بسیار است لیکن در خانه اگر کسی است یک حرف بس است.

خط: نستعلیق، کا: اسد اللہ تنکابنی، تا: 27 صفر 1286ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، ضربی، لاگ (66-72پ)، 11 سطر (6×13)، اندازہ: 11×18 سم [ف: 2-86]

24. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8899/5

آغاز: در اخبار آمده است که لقمان حکیم مر پسر خود را وصیت کرده است بدین کلمات که هر که این کلمات را یاد گیرد؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سیف الدین بن شمس الدین، تا: 21 شعبان 1291ق، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای مجداول 4گی (79-82ر)، 12 سطر)

اندازه: 12/9×19/3 سم [ف: 1-265-29]

25. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 298/5 - فیروز

آغاز: برابر

خط شکسته نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن زین العابدین اصفهانی، تا: 1294ق؛ کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: مخمل بنفش با ترنج، 4ص (289-292)، 12 سطر، قطع: خشتی، اندازہ: 13/5×21 سم [ف: 21-285]

26. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15614/8

آغاز: برابر؛ انجام: سعادت دنیا و آخرت در صحبت دانا شناس از نادان دامن درکش

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1295؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج ضربی ساده پسته ای، 7ص (219-225)، اندازہ: 18/2 × 11/4 سم [ف: 43-192]

27. تهران؛ نوربخش، شماره نسخه: 707/2

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمين ... اما بعد این است صد پند دلبند سودمند که حضرت لقمان حکیم فرزند خود را وصیت؛ انجام:

طعام بسیار مخور که دل سیاه کند و از عبادت باز دارد تمت ... حرره ... رضاقلی ادیب شیرازی

خط: نستعلیق، کا: رضاقلی ادیب شیرازی، تا: 1296ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش قرمز مجدول با کاغذ طلایی عطف پارچه سبز، 8 گ (7-14)، 6 سطر، قطع: رقعی، اندازه:

16/5×10 سم (نشریه: 81-13)

28. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 334

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محسن، تا: یکشنبه 25 شعبان 1300ق؛ مجدول، مذهب، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 4، 8 سطر، اندازه: 10×16 سم [ف: 1-437]

27. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 541/1 خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالعلی کرمانی، تا: شوال 1301 ق

[نشریه: 2-121]

ص: 451

29. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 57/17-فیروز

کا: میر سید علی تفرشی لشکر نویس ملقب به موثق لشکر، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 2ص (138-1390)، قطع: نیم خشتی، اندازه: $20/5 \times 12/5$ سم [ف: 21-206]

30. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 610/3

آغاز: در اخبار آمده است که لقمان حکیم مر پسر خود را وصیت کرده بدین کلمات که هر که این کلمات را یاد گیرد و بدین کار کند خردمند و زیرک گردد، ای پسر خدای عزوجل را بشناس؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ پس از رساله قطعه ای از «نصایح الملوک» درج شده؛ مگ (19 پ - 22 ر)، 11 سطر، اندازه: $21/5 \times 15$ سم [ف: 2-647]

31. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13848/2

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین این صد پند سودمند که حضرت لقمان پسر خود را بارتکاب آن وصیت کرده؛ انجام: و اوست رستگاری دهنده و نجات بخشنده

هر بنده. خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد تقی بن محمد حسن شیرازی، تا: 24 ذیقعه 1307ق؛ کاغذ: فرنگی، نوع جلد: تیماج زرشکی مجدول ضربی، اص (81 ر 82 پ)، 12 سطر ($13/5 \times 6/5$)، اندازه: $18611/5$ سم [ف: 35-195]

32. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8995/6

آغاز: الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی خبر خلقه محمد و آله اجمعین. اما بعد این چند کلمه ای است به غایت مفید و سودمند که لقمان حکیم پر خود را وصیت فرموده است در باب پند و نصیحت ...

اول آن که ای پسر خدای عز و جل را بشناس؛ انجام: برابر شامل صد نصیحت؛ خط: نستعلیق خوب، کا: محمد بن حاجی محمد قلی قزوینی اشوری، تا: با تاریخ 1311ق؛ کاغذ: فرنگی نازک حنایی و نخودی آهار مهره، جلد: گالینگور مشکی، عطف چرم با نقوش زرین طلاکوب. آستر بدرقه کاغذ ابر و باد مرمری. قطر: $4/4$ ، 4ص (730 - 733)، 18 سطر ($23/5 \times 12/5$)، اندازه: $20/23 \times 32/3$ سم [ف: 29/1-580]

33. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره/7

خط: نستعلیق خوش، کا: حسین بن ابی تراب حسینی، بی تا؛ 16ص [نشریه: 7-754]

34. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3889/1

آغاز: الحمد لله رب العالمین و السلام علی سید الأنبیاء و المرسلین محمد و آله اجمعین اما بعد در اخبار آمده است که لقمان حکیم پسر خود را وصیت می کرد به این کلمات؛ انجام: طعام تنها مخور که بدترین خلق باشی آب بسیار در میان طعام مخور سخن بسیار است در خانه کس است یک حرف بس است خط: نستعلیق، بی کا، تا: رمضان، جلد: مقو، آپ -80، 8گ، 7 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف مخ: 13-19]

35. تهران، ملک، شماره نسخه: 5083/2

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین... این صد پند سودمندست که لقمان حکیم پسر خود را وصیت فرموده؛ انجام: برابر خط: نستعلیق خوش، بی کا، بی تا؛ جلد: میشن قهوه ای روشن ضربی، 5 گ (16-20 پ)، 14 سطر، اندازه:

18/2×28/3 سم [ف: 8-189]

36. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 19- فیروز

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد؛ انجام: و تنها مخور که بدترین مردم باشی کتبه العبد الحقیر عبدالکریم. خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم، بی تا، دارای کتیبه مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی شگری روشن، جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 22 ص، 6 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 17×10 سم [ف: 21-133]

37. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4116/4 و 2720-ف

آغاز: بعضی از نصایح لقمان حکیم است که پسر خود را وصیت فرموده است. ای فرزند خدای... را بشناس؛ انجام: و هر چه بکار نیاید نیاموز.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 4 گ (127-130 ر)، 15 سطر (7×13)، اندازه: 13×21 سم [ف: 13-3094] و [فیلمها ف: 1-136]

38. تهران، حقوق، شماره نسخه: 111/26-ب

خط: نستعلیق ریز و چلیپا؛ بی کا، بی تا؛ 2 گ (341-342 پ) [ف: 24]

39. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4607/5

آغاز: پندیات لقمان علیه الرحمة. بسمله. این صد پندیست که لقمان حکیم علیه الرحمة پسر خود را وصیت فرمود؛ انجام: و توکل بخود تا در دست عارضه عصیان در نمائی.

خط: نستعلیق، کا: تقی حسینی، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یک لایی خط کشی شده زرد، 4 گ (76-79 ر و پ)، 17 سطر، اندازه: 22614/3 سم [ف: 12-319]

40. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1338/44 و 1236/44 ف

نسخه اصل: بادلیان 69 Add. اوزلی (ش-1241)؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: 1-585]

41. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 11/26 - ب

بی کا، بی تا؛ 2 گ (1341 - 342) [ف: 449]

• پندنامه / اخلاق / فارسی

pand-nāme

مارکوس اورلیوس، 121-180 میلادی

(mārkūs oreliūs (121-180

مترجم: طالبوف، عبدالرحیم بن ابو طالب 1250-1329 قمری

ص: 452

تاریخ تألیف: آغاز 25 شعبان 1310 ق

از مارکوس اورلیوس قیصر و امپراطور روم است و طالب اف میرزا عبدالرحیم بن ابی طالب نجار زاده تبریزی برای ولیعهد از روسی به فارسی در آورده و دوازده فصل در آن هست هر یک چند بند.

آغاز: افاده مخصوصه مخفی نماند که تاثیر وقوف کلام تنها مایه فصاحت و بلاغت آن نیست ... چاپ: در تهران دوبار چاپ شده؛ استانبول، 1310 ق مشار 278؛ الذریعة 199/3؛ [دنا 640/2؛ فهرستواره منزوی 355/6]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5006

آغاز: برابر؛ انجام: مملو از رحمت و برکات است. تمام شد پندنامه قیصر. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقو، 89 گ، 12 سطر (16×10/5)، قطع: خشتی، اندازه: 22×17 سم [ف: 4083-15]

2. شیراز؛ شاهچراغ، شماره نسخه: 649

بی کا، تا: سه شنبه 22 صفر 1328 ق (شروع کتابت)؛ نسخه به آقای محمد مهدی تقدیم شده؛ 68 گ، اندازه: 16×21/5 سم [ف: 3-15]

• پندنامه / اخلاق / فارسی

pand-nāme

محمود غزنوی، شاه ایران، 360؟ - 421 قمری

(mahmūd-e qaznavī, šāh-e īrān (972-1031

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 888/6 - ف

خط: نستعلیق، کا: زمان رضاقلی خان بهار، بی تا، 15 سطر [فیلمهاف: 1-545]

• پندنامه = نصیحت نامه = نصایح خواجه عبدالله انصاری به خواجه نظام الملک طوسی / عرفان و تصوف، اخلاق / فارسی

pand-nāme = nasīhat-nāme = nasāyeh-e xāje 'abd-ol lāh-e ansārī be xāje nezām-ol-molk-e tūsī

انصاری، عبد الله بن محمد، 396-481 قمری

(ansārī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006-1089

از نصیحت های خواجه عبدالله انصاری به خواجه نظام الملک طوسی می باشد. نسخه های این نصیحت نامه در آغاز و بندها گوناگون است.

آغاز: در رعایت دلها کوش و عذر بنیوش و عیب مردم پیوش و دین بدنیا مفروش یا نظام هر که ده خصلت شعار خود سازد در دنیا و آخرت کار خود سازد. با خدای خود به صدق، با خلق به انصاف، با نفس خود به قهر، با درویشان به لطف، با بزرگان به خدمت، با خردان به شفقت با دوستان به نصیحت، با دشمنان به حلم، با جاهلان به خاموشی، با عالمان به تواضع ... الی آخر. دنا 641/2 (34 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 670/6]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 441/7-ف

نسخه اصل: نسخه اصل: بایزید ولی الدین ش 1819؛ بی کا، تا: قرن 9؛ افتادگی: انجام؛ آگ (48) [فیلمهاف: 1-473]

2. تهران، ذکاء، یحیی؛ شماره نسخه: 24

آغاز: نصیحت پیر هرات نور قبره مر نظام الملک طوسی را. هر که ده خصلت شعار خود سازد؛ انجام: الهی اگر خارم از بوستانم اگر گلم در نظر دوستانم

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد محسن هروی خوشنویس، تا: قرن 10؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی متن و حاشیه، جلد: تیماج مشکی سوخت با لچک و ترنج (نشریه: 3-140)

3. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 492/34

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ 96 (334-429 هامش) [ف: 43-5]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11573/4

آغاز: برابر؛ انجام: الهی بحق آنکه ترا حاجت نیست رحمت کن بر آنکه او را حاجت نیست.

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 10؛ با سر لوح زیبای مذهب، کتیبه مکتب خراسان، مجدول، وقف نامه «محمد علی» که این نسخه را بر فرزندش خواجه عبدالله وقف کرده است به سال 1235 ق همراه مهر «عبداله الراجی محمد علی» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، 6 گ (34-39)، 15 سطر، اندازه: 7×12 سم [ف: 29-273]

5. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1822

آغاز: برابر، انجام: سعادت دنیا و آخرت در دست دانا دان از نادان دامن در کش انشاء الله توفیق رفیق باشد.

آغاز نسخه با پندنامه خواجه عبدالله انصاری مطابقت دارد بنابراین آنچه در فهرست به نام نصایح لقمان آمده صحیح نیست، حاوی بعضی از سخنان و نصایح و مواعظ اخلاقی از خواجه نظام الملک طوسی است؛ خط: نستعلیق ممتاز، کا: علی سلطانی، تا: 135ق، جان بخارا؛ مجدول، با کتیبه مذهب زمینه لاجوردی بسیار عالی طرح کار هرات؛ مهر: علی اکبر بن الحسینی، محمد رضا الحسینی، منشی الممالک، حسین بن هدایت الله، مشیر السلطنه؛

کاغذ: متن و حاشیه شده متن خانبالغ نخودی رنگ حواشی اصفهان، جلد: مقوای روکش چرم مشکی ساغری مجدول کمند دار زرین،

18، 7 سطر، قطع: ربعی، اندازه: $12/5 \times 19/5$ سم [ف: 7-764]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 547/4

آغاز: فرزند با حق بصدق باشد با خلق بانتصاف با نفس خود؛ انجام: و کار دنیا من در مسجد آب دهن مینداز

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن قهوه ای

ص: 453

مقوایی، 4ص (98-101)، اندازه: $9/8 \times 18/7$ سم [ف: 5-66]

7. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2596/3

آغاز: برابر؛ انجام: از نادان دامن در کش ان شاء الله تعالی حق سبحانه و تعالی توفیق رفیق گرداند بحرمة محمد و آله الامجاد

خط: نستعلیق، کا: عنایت الله، تا: 1086ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای، 3ص (278-280)، 15 سطر (8×17)، اندازه:

$12/5 \times 24$ سم [ف: 9-1440]

8. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 603/3 - ف

نسخه اصل: نافذ پاشا ش 1059؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: ربیع الاول 1087ق، 2گ (180-181) [فیلمهاف: 1-509]

9. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7598/4

خط: نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: 1092ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 2گ (19-20)، 17

سطر ($18/5 \times 11$)، قطع: ربعی، اندازه: $19/5 \times 24$

سم [ف: 16-647]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8841/116

آغاز: خواجه عبدالله انصاری رحمة الله علیه می فرماید که عاشق خدا باش نه بسته هوا. نقل است که روز جزا پرسیده شوند هر چه

مستوجب آن باشند

از سخنان خواجه عبدالله انصاری؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: پنج شنبه 20 شوال 1117ق، جا: مشهد

مقدس؛ کاغذ: چند نوع بیشتر شرقی نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی عطف جرم قهوه ای، اص (702)، اندازه: $22/3 \times 34/9$ سم

[ف: 105-29/1]

11. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7534/11

خط: نستعلیق، کا: قزوینی کلوسجودی، محمد معصوم، تا: 1164ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای زرکوب ترنجی سوخت

مقوایی، 13 سطر (6×13)، قطع: بغلی، اندازه: 9×16 سم [ف: 16-613]

12. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1399

آغاز: برابر؛ انجام: من سگ صفت و سنگدل از همت تو*نومیدنیم که سنگ و سگ را باراست. خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن

13؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز یک لا، 14گ، 10 سطر ($10/5 \times 6$)، اندازه: 12×19 سم [ف: 3-458]

13. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 798/1

آغاز: برابر؛ انجام: گذشتن از خود رسیدن به حق دان

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی شکری رنگی آهار مهره، جلد: تیماج سبز، 4گی (1-4)، 6 و 16 سطر، قطع: جیبی،
اندازه: 15 × 21/5 سم [نشریه: 13-173]

14. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2212/1

بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز زرکوب مقوایی، 5گ (2پوپ)، اندازه: 13 × 12 سم (ف: 9-889)

15. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16417

آغاز: برابر؛ انجام: خجل و شرمسار کردی توفیق و رفیق باد. خط: نستعلیق و شکسته خوش، کا: معصوم بن محمد گرمودی، تا 1240ق؛
اوراق دارای کمند، مجدول؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور 1367؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج ماشی یک لا جدول بندی
به زر، 46گ [ف: 17-527]

16. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5795/6

آغاز: دنیا همه تلخ است بسان زهره*** خصمی است که در جگر نشاند دهره خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن حاجی تراب شیرازی، تا:
1239 1240؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 14گ (134-147ر)، اندازه: 10/5 × 16/5 سم [ف: 15-182]

17. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4482/1

آغاز: نصایح عبدالله انصاری. بسمله. و به نستعین، این چند کلمه ایست از نصایح و اشعار ندیم بارگاه حضرت جباری خواجه عبدالله
انصاری ... رباعی: ای ز دردت خستگان را بوی درمان آمده*** یاد تو مر عاشقان را مونس جان آمده ... الهی دلی ده که در کار تو جان
بازیم و جانی ده که کار آن جهان سازیم؛ انجام: فرقه بی گبر و فرو و زمره دل ساده اند. این نسخه سخنهای خوش دلخواه است، پیوسته
نصیب آگاه است. خط: نستعلیق، بی کا، تا: دو شنبه 18 جمادی الاول 1242ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، 14گ (1پ -
14ر)، 12 سطر (7 × 13)، اندازه: 21 × 15 سم [ف: 13-3430]

18. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13868/2

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد پیر هراتی عبدالله انصاری قدس سره میفرماید هر که این ده خصلت را شعار خود سازد در دنیا و
آخرت کار خود سازد؛ انجام: الهی عمر بر باد کردم و بر تن خود بیداد کردم الهی تو عمر طویل بده قائم آل محمد صلی الله علیه و آله
ظهور فرماید آمین یا رب العالمین تم

خط: نسخ، بی کا، تا: 11 رجب 1251ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، 4گ (69پ-73پ) [ف: 37-435]

19. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 11343/12

آغاز: نصایح عبدالله انصاری. بسمله. و به نستعین، این چند کلمه ایست از نصایح و اشعار ندیم بارگاه حضرت جباری خواجه عبدالله انصاری... رباعی: ای ز دردت خستگان را بوی درمان آمده****یاد تو مر عاشقان را مونس جان آمده... الهی دلی ده که در کار تو جان بازیم و جانی ده که کار آن جهان سازیم؛ انجام: فرقه بی گبر و فرو و زمره دل ساده اند. این نسخه سخنهای خوش دلخواه است، پیوسته نصیب آگاه است.

نصایح و رباعیات؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمعه محرم 1255ق، گ (47ر-49پ) [مختصر ف: 860]

20. مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1070/4

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی نبیه محمد صلی الله

ص: 454

علیه و آله؛ انجام: فرقه ای بی کبر و فر و فرقه ای دل ساده اند خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن احمد کتابفروش، تا: 1269ق، جان مدرسه
اکبری لاهیجان؛ جلد: تیماج قهوه ای، 9گ (45-53)، اندازه: 16/5 × 22/5 سم [مؤید: 3-74]

21. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13738

آغاز: برابر؛ انجام: بتعظیم سلطان غره مشوبد کس پیش او مگوی بقضا رضا ده. خط: نستعلیق خوش جلی، کا: عبدالله حسینی، تا:
1286ق؛ مصدر به ترجمه چهل حدیث جامی (817-898ق) مجدول، دارای سرلوح منقش و مذهب، دارای کمنده؛ واقف: محمود
قهرمانی، تیر 1363؛ 7گ، اندازه: 14×21/3 سم [ف: 17-63]

22. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 5917/2

خط: نستعلیق، کا: رضای قاجار، تا: 10 رجب 1298ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، عطف تیماج تریاکی، 12 سطر (7×12)، قطع:
جیبی، اندازه: 16×12 سم [ف: 16-152]

23. همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه: 40/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14 [نشریه: 5-377]

24. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23705

آغاز: بیک چشم از تو قانع نیستم؛ انجام: مادر خاک تیره و شما در خواب غفلت

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [رایانه]

25. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2785/7

آغاز: الهی چون توانستم ندانستم و چون دانستم نتوانستم ای اهل جاه بیزار و بمسجد بی گاه انجام این مذهب خواجه عبدالله انصاریست
دنیا را اگر دوست میداری بده تا بماند و اگر دشمنم میداری بده تا نماند.

بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی شکر رنگ، جلد: تیماج خرمائی طلاکوب، 3ص (59-61)، 23 سطر، قطع: نیم خستی، اندازه: 19×12/5
سم [ف: 10-28]

26. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 483/10

ف آغاز: اذا دخل عنده قال: دل کوش و عیب پوش خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مراد ملاش 1796، 9گ (245-253) فیلمها ف: 1-
[491]

27. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1146/3 ف

نسخه اصل: بادلیان 2691 (e37 و 268 و 2681)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-570]

28. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1236/39 ف و 1338/39-ف

نسخه اصل: بادلیان 69 Add. اوزلی (ش 1241)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-585]

29. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: 361/2

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد این سخنانیست که حضرت قطب الأوتاد الشیخ الکبیر ... در هر بابی فرموده اند تا هر کس از سخنی در خور مشرب خود بهره گیرد فی حق أهل الدنيا و احوالنا، رباعی: دنیا همه تلخست بسان زهره*** خصمیت که در جگر نشانده دهره / آنکس که ازو گرفت امروز نصیب*** فردا ز بتول حق ندارد بهره. ای درویش بدانکه دنیان جهان غرورست و شهرستان شرور است عنا آن غر پیشه است؛ انجام: بنهجی سؤال کردند که درویشی کدامست فرموده درویشی خاکبست پخته آبکی برو ریخته نه کف پا را از و دردی ونه پشت پا را از او گردی. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج سیاه، 25گ، 14 سطر، اندازه: 14×9 سم [ف مخ]

30. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 694/79

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ فرنگی و فستقی؛ جلد: تیماج عنابی، 3ص، اندازه:

13/5 × 22/5 سم [ف: 1-549]

31. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2523/5

آغاز: برابر؛ انجام: از نادان دامن درکش خط: نسخ، کا: مذب شاعر، بی تا؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 3ص (51-53)، 10 سطر (10/5 × 15/5)، اندازه:

15/5 × 22 سم [ف: 9-1320]

32. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 887/10

آغاز: نسخه: بسمله، شیخ بنظام الملک نوشته است: که ای عزیز زندگی تو وقتی از مرگ به بود که تا به یازده خصلت مخصوص گردی.. انجام: علم آن بود که حق سبحانه و تعالی در دل بنده مومن ریزد.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 6گ (95-100)، 17 سطر، اندازه: 18×12 سم [ف: 2-151]

33. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 13875/7

آغاز: اذا دخل عنده قال: دل کوش و عیب پوش

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 2گ (36پ-37ر) [ف: 37-443]

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، اص (34)، 15 سطر (8/5×15)، قطع: بغلی، اندازه: 10/5×18 سم [ف: 16-631]

• پندنامه = نصایح = ولدنامه = پسر نامه / شعر / فارسی

pand-nāme = nasāyeh = valad-nāme = pesar-nāme

عطار، محمد بن ابراهیم، 537؟ - 627؟ قمری

(attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143-1230`

منظومه اخلاقی است بر وزن مثنوی مولانا اثر مشهور شیخ فرید الدین محمد عطار نیشابوری که در حدود 850 بیت است و بیش از هر کتاب دیگر عطار به طبع رسیده و به عربی و ترکی و هندی نیز ترجمه شده است. نام این منظومه در برخی نسخه ها «ولدنامه» است، ولی به این نام معروف نیست، امین احمد رازی نیز در تذکره هفت اقلیم «ولدنامه» ذکر کرده و حاجی خلیفه در کشف الظنون «پسر نامه» نوشته است. اختیار این نام از آنجاست

ص: 455

که در این مثنوی ایبات زیادی خطاب به پسر وجود دارد و عطار هم در سایر منظومات خویش از آن نامی نبرده است. از این رو بعضی «ولدنامه» نوشته اند و برخی «پسر نامه» ولی آنچه معروف است «پندنامه» است. در این مثنوی هم عطار مانند سایر مثنوی های خود به مدح خلفای سه گانه و ستایش ابوحنیفه و شافعی پرداخته و تسنن خود را ثابت کرده است، ولی ناشران به منظور این که وی را شیعه وانمود سازند ایبات مزبور را حذف کرده اند. ایبات محذوفه این است که در دنبال نعت سید المرسلین آمده است: آنکه شد یارش ابابکر و عمر *** از سر انگشت او شق شد قمر / آن یکی او را رفیق غار بود *** و آندگر لشکر کش ابرار بود / صاحبش بودند عثمان و علی *** بهر او گشتند در عالم ولی / آن یکی کان حیا و حلم بود *** و آندگر باب مدینه علم بود / آن رسول حق که خیر الناس بود *** عم پاکش حمزه و عباس بود. در مناقب ائمه دین رضوان الله علیهم اجمعین: آن امامانیکه کردند اجتهاد *** رحمت حق بر روان جمله باد / بوحنیفه بود امام اصفیا *** آن سراج امتان مصطفی / باد فضل حق قرین جان او *** شاد بادا روح شاگردان او / صاحبش بویوسف القاضی شده *** وز محمد ذوالمنن راضی شده / شافعی ادريس و مالک با زفر *** یافت زیشان دین احمد زیب و فر / روحشان در صدر جنت شاد باد *** قصر دین از علمشان آباد باد. در فصل تفرید و تجرید تخلص خود را تلویح چنین آورده است: هر که گرد کوره انگشت گشت *** جامه از دودش سیاه و زشت گشت / وانکه با عطار می گردد قریب *** او همی یابد ز بوی خوش نصیب. (گلچین معانی)

عنوان های آن عبارتند از: در منقبت ائمه، در عذر گناه، در مذمت نفس اماره، در سبب نجات، در بیان فضیلت ذکر، در بیان سلوک با مردم، در بیان علامات مدبری، در بیان احتراز کردن از چهار چیز.

آغاز 1: حمد بیحد مر خدای پاک را *** آنکه ایمان داد مشت خاک را / آنکه در آدم دمید او روح را *** داد از طوفان نجات او نوح را

2. ابتدا کردم بنام کردگار *** خالق خلق از صغار و کبار انجام: 1. گر بخوانی ور برای بنده ایم *** هر چه حکم تست از آن خرسنده ایم / رحمت حق باد بر روح آن کسی *** کین نصایح را بخواند او بسی

2. هر که اینها را بداند عاقل است *** و آنکه اینها کار بندد کامل است / در جوار انبیا دار السلام *** همنشین اولیا باشد مدام چون ندارم در دو عالم جز تو کس *** هم تو میباشی مرا فریاد رس

چاپ: ایران، سنگی، بدون تاریخ، وزیری، صص 147-184؛ کانپور، سنگی، 1323، وزیری، 84 صص (صص 1-84)

[نسخه های منزوی 2697/4 و 3277 و 270؛ الذریعة 200/3؛ فهرستواره منزوی 463/10]

شرح و حواشی:

1- سعادت نامه؛ شمعى برزینی، مصطفی (-1000) 2- پندنامه (ترجمه)

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1004/21 ف

نسخه اصل: بادلیان Land Or. 224؛ خط: نسخ، کا: درویش حسن، تا: جمعه پایان ربیع الثانی 886ق؛ 15 سطر [فیلمهاف: 1-553]

2. تهران، مفتاح؛ شماره نسخه: 575/5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول [نشریه: 7-211]

3. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: 55/2

خط: تعلیق، کا: امر الله بن حاج شیخ اویس نخجوانی، تا: 901ق [نشریه: 1-15]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2599/7

آغاز: برابر 2؛ انجام: هر که آرد این وصیتها بجای*** در دو عالم راحتش بخشد خدایا خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی بوم نارنجی با گل کوب الوان، 18گ (739-756)، 25 سطر، اندازه: 21812/5 سم [ف: 8-336]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9282/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا عطف پارچه، 46گ (12پ-57پ)، 9 سطر (8×4/5)، قطع: بغلی، اندازه: 10×14 سم [ف: 17-339]

6. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2613/2

آغاز: گر بهر چوبی کنی دندان خلال ** بینوا گردی و افتی در و بالا- انجام: هر که آرد این وصیتها بجای ** در دو عالم راحتش بخشد خدای

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ کنار و عطف تریاکی درون تریاکی، 47ص (1-47)، 11 سطر (6×13)، اندازه: 17×11 سم [ف: 9-1474]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5972

خط: نستعلیق بسیار خوش، بی کا، تا: 1048ق؛ که عماد الکتاب در سال 1342 آن را از میر عماد نشناخته است و یادداشت دیگری را باطل کرده، به علت آنکه بیست سال پس از میر عماد کتابت شده، مجدول، با یک سرلوح مذهب؛ تملک: آقا میرزا محمد گلپایگانی با مهر «محمد البهائی مورخ 1295» (بیضی)؛ کاغذ: کاغذ دولت آبادی، جلد: میشن قرمز، 31گ، 10 سطر، اندازه: 17/4×26 سم [ف: 2-68]

8. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9805

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی ترنجی مقوایی، 40گ، 11 سطر (5/5×11)، قطع: بغلی، اندازه: 10×17 سم [ف: 17-486]

9. شیراز؛ بنیاد فارس شناسی؛ شماره نسخه: 16/4

آغاز: برابر 1

ص: 456

در فهرست نام مؤلف نیامده و به استناد آغاز آن تعیین گردید؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ در آغاز آمده: «کتاب نصایح الولد مولانای روحی علیه الرحمه»؛ 29 گ (43-71 پ)، اندازه: 15/5×28/5 سم [ف: 33]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1149/5

آغاز: برابر 2

در حدود هشتصد بیت می باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1126ق؛ 17ص (275-291) [ف: 3-405]

11. تهران؛ نوریخس؛ شماره نسخه: 685/2

آغاز: برابر 1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مهر: مرحوم ذوالریاستین مورخ 1355ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 36 گ (31-66 پ)، قطع: رقعی، اندازه: 11×18 سم (نشریه: 13-65)

12. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9665

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ کاغذ: استانبولی، فاقد جلد، 23 گ، 24 سطر (10×16/5)، قطع: ربعی، اندازه: 16×23 سم [ف: 17-447]

13. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6395

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن سیاه، 32 گ، 14 سطر، اندازه: 13×21/3 سم [ف: 2-69]

14. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5396/4

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 2

بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سبز، 44 گ (39 ر 82)، 9 سطر، اندازه:

10/8×17/8 سم [ف: 8-328]

15. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9628/6

خط: نستعلیق، کا؛ ملا شریف پسر محمد کریم مزاری، تا: 18 جمادی الاول 1223ق، جا: هند هزاری بلخ؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، 20 گ (64 پ-83 پ)، 13 سطر (16×7/5)، قطع: ربعی، اندازه: 24814 سم [ف: 17-439]

16. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4561

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 1

خط: نستعلیق، کا: احمد حامد مشهور به نظیف زاده، تا: اواسط کاتب و تاریخ وفات او که 1248 بوده آمده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه مشکی مقوایی، 27، 18 سطر (6×14)، اندازه: 11/5×20 سم [ف: 12-252]

17. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2580/9

انجام: پند گیرند این نصیحت را بجان*** در دو عالم راحتی بخشد بدان / ورنیاری این نصیحت را بجای*** دور مانی بیکشی نواز خدای خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1238ق؛ کاغذ: فرنگی پوسیده، جلد: تیماج، مشکی، مقوایی، 47ص (177-223)، 17 سطر کامل (7×14)، اندازه: 15/5×21 سم [ف: 6-109]

18. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1335

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 1

خط: نسخ، کا: سید احمد معروف به خواجه موسی نکاتی، تا: 1242ق، جا: قصبه یوزغادی؛ مجدول؛ محشی؛ جلد: معمولی، 33گ، 15 سطر، اندازه: 15×20 سم (مؤید: 3-276)

19. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9686/2

خط: نستعلیق ترک، کا: سید عبدالصمد عصمت فرزند سید ولی زاده سلیم، تا: چهارشنبه 23 شوال 1250ق؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج قهوه ای زرکوب مقوایی با لولا، 22گ (11پ-32پ)، 19 سطر (7×13)، قطع: بغلی، اندازه: 11×17 سم [ف: 17-451]

20. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5022

آغاز: آنکه در آدم دمید او روح را*** داد از طوفان نجات او نوح را انجام: هر که آرد این وصیت ها بجای*** در دو عالم راحتش بخشد خدایا خط: شکسته نستعلیق، کا: لاجوردی، شکرالله بن حسن، تا: غره جمادی الاول 1271ق، جا: تهران؛ افتادگی: آغاز (بیت اول) و انجام (سیزده بیت)؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: فرنگی الوان و آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 36گ، 12 سطر (6×12/4)، اندازه: 11/30×19/7 سم [ف: 7-228]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14706/1

آغاز: برابر 1

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1295ق؛ با سرلوح ظریف و زیبا، مذهب، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج سبز یشمی، 53گ، 11 سطر، اندازه: 12/3×19/8 سم [ف: 16841]

22. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5271

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 1

خط: نستعلیق، کا: محمد جواد، تا: 27 شوال 1297ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قرمز لایی و مجدول، 42گ، 11 سطر، اندازه: 14/7×22/4

سم [ف: 2-68]

23. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16423

آغاز: برابر 1؛ انجام: الهی عاقبت محمود گردان خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1298ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج ضربی، 11 سطر (7×12)، اندازه: 13×21 سم [رایانه]

24. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 15/215 - 2975/7

آغاز: برابر 1؛ انجام: چون ندارم در دو عالم جز تو بس *** هم تو می باشی مرا فریاد رس / هر که خواند دعا طمع دارم *** زانکه من بنده گنه کارم خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: 28 رمضان 1303ق؛ جلد: مقوا مشکی روغنی با ترنج و سرترنج با جدول زر، 8، 19 سطر،

اندازه: 17×11 سم [ف: 2-667]

25. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4170

خط: نستعلیق، کان درویش محمد ابراهیم بهلول ذهبی پسر آقا

ص: 457

آقا کربلایی علی صحاف تبریزی؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، 65 گ، 7 سطر (7×11)، اندازه: 11×17 سم [ف]:
[3137-13]

26. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3/15980

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 2

خط: نستعلیق خوش، کا: سید بهاء الدین حسین ولد مقرب الخاقان آقا میرزا سید رضی مستوفی، تا: 27 ربیع الثانی 1312 ق، جا: قریه
جهره از توابع بلوک خنج از محال فارس؛ رکابه دار؛ جلد: تیماج سرخ، 45 گ (21 پ-65 پ)، 11 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف]: 44-
[169]

27. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 5892/4

آغاز: برابر 1؛ انجام: این مبارک نامه را کردم تمام*** بعد از آن دیگر نگویم، والسلام / هر که آرد این وصیتها بجای 78 در دو عالم
رحمتش بخشد خدایا خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد نجار التجار، تا: 1316 ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: کاغذ سبز ضربی، 18 سطر [ف]: 9-
[90]

28. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2607/2

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 650 بیت؛ خط: نستعلیق، کا: محسن فرزند ملا حسینعلی خوشنویس، تا: 1335 ق، کاغذ: فرنگی، جلد:
تیماج قهوه ای، ترنج و سرترنج و لچکی منگنه، 70 گی (97-166)، 12 سطر، اندازه: 12/5×6/5 سم [ف]: 8-344

29. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: 484/2

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تاب راسته و چلیپا؛ قطع: خشتی [ف]: 110

30. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13835/19

آغاز: برابر 1؛ انجام: هر که این نسخه کند تکرار*** با دل و جان در آورد از کار

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 29 گ (86 پ-114 ر)، 16 سطر [ف]: 37-395

31. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13389/2

آغاز: برابر 1؛ انجام: شاد گر داری درون خسته را*** باز یابی جست درب بسته را / هر که دارد این وصیت ها بجای*** در دو عالم راحتش
بخشد خدایا خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: مقوایی، قهوه ای، عطف تیماج، 30 گ (75 ر-104 ر)، 15 سطر [ف]: 36-323

32. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 819/4

آغاز: برابر 2؛ انجام: آنکه در آدم دمید او روح را *** داد از طوفان نجات او نوح را خط: نسخ، کا: یحیی، بی تا؛ یادداشتی از یحیی حسینی قندهاری مورخ 18 محرم 0033؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی با تیماج قرمز، 21 گ (89-109)، اندازه: 17×22 سم [ف: 2-696]

33. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4/150 - 680/1

خط نستعلیق، بی کا، بی تاب 34 گ (1 پ-34)، 13 سطر [ف: 2-667]

34. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 8265

آغاز: مطابق نسخه 8262 ملی؛ انجام: منزلت دور است و بارت بس گران ** کوششی کن پس نمان از دیگران در تطبیق با نسخه چاپ سنگی شماره 6-6714 ایات برگ آخر این اثر مربوط به بند «در بیان فقر» است که در نیمه اول نسخه آمده؛ خط: نستعلیق بد، بی کا، بی تا، افتادگی؛ انجام: کاغذ: هندی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی سبز، عطف تیماج سرمه ای، 8 گ (18-25 پ)، 13 و 14 سطر (19810-18)، اندازه: 15/5×22/8 سم [رایانه]

35. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17553

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 34 گ، اندازه: 10/4×20/1

سم [رایانه]

36. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 8262

آغاز: برابر 1؛ انجام: کین همه درها به نظم آورده است *** غوطه ها در بحر معنی خورده است. انجامه: تمام شد نسخه شیخ عطار بروز جمعه بوقت چاشت در قریه رامور. خط: نستعلیق بد، بی کا، بی تا، جا: قریه را مور؛ خریداری از بهزاد زارع؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی سبز، عطف پارچه سرمه ای، 29 گ (22-50)، 15 سطر (10×19/5) اندازه: 13/5×238 سم [رایانه]

37. تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 63/2

آغاز: بسمله ذکر شیخ فریدالدین عطار علیه الرحمه و هو محمد؛ انجام: برابر 1

در آغاز دارای مقدمه ای است در احوال شیخ فریدالدین به نثر (از صفحه 69 مجموعه تا اوایل صفحه 78)، بعد از آن پندنامه عطار می آید؛ کا: علی اکبر، بی تا، کاغذ: فرنگی الوان، جلد: مقوایی رویه کاغذی الوان عطف تیماج تریاکی، 91 ص (159-69)، 11 سطر (8×14)، اندازه: 21/5 × 13/5 سم [ف: 103]

38. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 56/175 - 8325/2

آغاز: برابر 1

خط: شکسته، بی کا، بی تا؛ 29 گ (120-148)، 17 سطر، اندازه: 11×19 سم [ف: 2-667]

39. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 26/3

کا: علی اکبر، بی تا [نشریه: 3-7]

40. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7331/3

بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: نو، 33گ (32ز-64پ)، 16 سطر (8×15)، قطع: بغلی، اندازه: 12×19 سم [ف: 16-514]

• پندنامه / اخلاق / فارسی

pand-nāme

عبید زاکانی، عبید الله، -772 قمری

(obeyd-e zākānī, 'obeyd-ol-lāh (- 1371

در 7 «باب»

ص: 458

آغاز: شکر و سپاس خالقی را که کثرت مخلوقات بر وحدانیت او دلیلی واضح و برهانی ساطع است.

[فهرستواره منزوی 349/6 آغاز از آنجا]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 129/26-ف

نسخه اصل: ایاصوفیاش 4795؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 855ق؛ 2گ (241-242)، 14 سطر [فیلمهاف: 1-413]

2. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 542/2

خط: نستعلیق، کا: حاج سید احمد لاهیجانی، تا: 1315ق، جان همدان؛ کاغذ: فرنگی سفید و کبود و نخودی، جلد: تیماج کرمی
زرکوب مقوایی، 4گ (17-20ر)، 17 سطر (6/5×13)

(، اندازه: 17/5×10/5 سم [ف: 321])

• پندنامه / اخلاق / فارسی

pand-nāme

شاشی، یحیی بن حسین، ق 8 قمری

(šāšī, yahyā ben hoseyn (- 14c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4595/2-ف

نسخه اصل: آلمان 2132

Or Quart؛ کاتب = مؤلف، تا: پنج شنبه

10 جمادی الثانی 736ق؛ 25گ [فیلمهاف: 3-76]

• پندنامه = نصیحت نامه / شعر / فارسی

pand-nāme = naslhat-nāme

جامی، عبدالرحمن بن احمد، 817-898 قمری

(jāmī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415-1493)

قطعه ای است شامل 94 بیت و برخی نسخه ها 98 بیت در اندرز به فرزند خود که در پایان «یوسف وزلیخا»ی اوست.

آغاز: بسمله تولا الله ای فرزانه فرزند*** نگهدار تو باد از بد خداوند / زهر پندت دهاد آن بهره مندی*** که وقت حاجت آن را کار بندی /
مرا هفتاد شد سال و ترا هفت*** ترا اقبال می آید مرارت

انجام: همان به کاندترین دیر مجازی*** کند فضل خدایت کارسازی

[دنا 644/2؛ فهرستواره 462/10]

1. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 5978

خط: نستعلیق خوش، کا: میر عماد، تا: 1008ق، راسته چلیپا به صورت مرقع، با سرلوح مذهب و مجدول و هامش زرافشان؛ جلد: معرق
طلا پوش ممتاز، 13گ، اندازه: 13×21/9سم [ف: 2-69]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2203

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ با سرلوح، مجدول، مذهب؛ کاغذ: متن کاغذ خان بالغ
شکری آهار مهره، جلد: میشن خرمایی تیره، 11ص، 10 سطر، اندازه: 16×24/5سم [ف: 6-163]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2557

آغاز و انجام: برابر

98 بیت؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر خان قاجار، تا: قرن 13؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب مرصع؛ یادداشت نصر الملک مبنی
بر اینکه نسخه متعلق به کامران میرزا نایب السلطنه بوده، به تاریخ 1340، کاغذ، مقوای فرنگی متن سفید و حاشیه آبی زرفشان، جلد:
روغنی بوم زرشکی با گل کوکب و پرنده، 101ص، 10 سطر (14×7/5)، اندازه: 20×12سم [ف: 8-261]

4. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 500

آغاز و انجام: برابر؛ مشق کرد از روی خط استاد الكل في الكل میر عماد الحسنی خانه زاد حقیقی علینقی 1270

خط: نستعلیق بسیار خوب، کا: علینقی، تا: 1270ق؛ مجدول مذهب، کمنددار زرین، یک سرلوح مذهب مرصع مزدوج ممتاز؛ مهر:
حسین بن هدایت الله، رضا الحسینی، مشیرالسلطنه 1322؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره دولا، جلد: مقوای دولا روکش تیماج گلی رنگ
مجدول کمنددار با ترنج و دو سر ترنج و چهار لچکی مذهب، وص، 12 سطر، قطع: وزیر، اندازه: 26×15/9سم [ف: 3-260]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2202

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، کا: محمد باقر خان ولد مرحوم حاجی بیگلر بیگی، بی تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح متوسط؛ یادداشت مالک در تاریخ 7 صفر 1285؛ کاغذ: متن کاغذ فرنگی آبی و حاشیه کاغذ فرنگی پشت گلی آهار، جلد: میسن آلبالویی داغ دار، وص، 11 سطر، اندازه:

19/5813 سم [ف: 6-163]

6. تهران، ملک، شماره نسخه: 5365

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد باقر خان قاجار، تا: 1304ق؛ با یک سرلوح مذهب، مجدول با کمند؛ کاغذ: کاغذ متن ترمه و حاشیه ترمه ختایی، جلد: میسن قهوه ای مغزی یشمی، 7گ، 9 سطر، اندازه: $16/2 \times 23/5$ سم [ف: 2-69]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7977

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کان محمد باقر قاجار، تا: 1321ق؛ با سرلوح، مجدول زر و لاجورد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 4 گ، 10 سطر ($9/5 \times 15/5$)، قطع: ربعی، اندازه: $13 \times 19/5$ سم [ف: 16-753]

8. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 962/2

آغاز: برابر؛ انجام: بحمد الله که بر رغم زمانه***به پایان آمد این دلکش فسانه

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین محمد شفیع، بی تا؛ 5ص، 15 سطر،

ص: 459

• پندنامه / شعر، اخلاق / ترکی، عربی و فارسی

pand-nāme

نابی رهاوی، یوسف بن عبدالله، -1124 قمری

(nābī rahāvī, yūsof ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1712

با آن که متن اصلی به زبان ترکی است سرفصل ها و مطلع هر فصل در این نسخه معمولاً به زبان فارسی آمده است، ابیات فارسی همه حالت خطایی دارد و به نظر می رسد این منظومه را خطاب به فرزند خود سروده است. نمونه: ای چراغ طرب افروز امل *** هبه حضرت حق عزوجل / ای سهی سرو خیابان شهود *** نو خرامنده بستان وجود / ای نهال چمن افروز ادب *** ای فرح بخش دل و دیده آب. مؤلف که متولد روهای ترکیه است و مدتی را در ادرنه استانبول سپری نموده به شرح احوال خویش در این منظومه اشاره می کند و سپس مضامین دینی و اخلاقی می پردازد با این سرفصل ها: شکرنامه نابی افندی با خدای متعال جل شانته بدادن پسر، دعانامه و مدح برای پسر خویش و تعریف حسب حال، تعریف پنج ارکان اسلام و فضایلش بالتمام، اولاً تعریف فضائل کلمه شهادت، ثانیاً تعریف فضائل وضوء و شروط صلاه، ... در بیان فضیلت زکوة اموال، در بیان فضیلت علم شریف، در بیان صفت علم شریف، در بیان مح استنبول، در بیان ستایش نظر احسن الوجه بچشم اعتبار، در بیان مذمت سؤال، در بیان ترهیت هزل و فرح، در بیان حق نوازش همسایگان، در بیان حسن اخلاق، در بیان ترهیب من الحیل، در بیان تحریر از رمل، در بیان تحریر شرب خمر می، در بیان تحریر آرایش، در بیان تحریر از اعیان، در بیان تحریر من الذنب، در بیان ترغیب تماشای صنع باری، در بیان فی حق نظم و اشعار، در بیان ستایش صبر و تأنی، در بیان ستایش زاعت و منع، در مذمت اسراف و مدح اعتدال، در بیان تحریر قسام نائی، در مذمت لعب ولهو، در بیان ترهیب از قضا در، در بیان مذمت کیمیا بدبخت، حکایت شوت، در مذمت سخن چین، در بیان طیب حاذق، در بیان دعا و ختم کتاب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16918

آغاز: دو شنوب عالمه قالیچه خاک *** اوستنه دوند تپ قباب افلاکی؛ انجام: چون ابو الخیر توندلی نامک *** خیر ایده حضرت حق انجامک.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه 1137ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه ای، 75گ، ابعاد متن: 7×11، اندازه: 10×17 سم [ف: 47/1

[31-

• و پندنامه / اخلاق / فارسی

pand-nāme

رشتی، کاظم بن قاسم، 1212-1259 قمری

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9965/9

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، 19 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف: 11-365]

• پندنامه / اخلاق / فارسی

pand-nāme

جهانگیر میرزا، 1269-21222 قمری

(jahāngīr mīrzā (1807-1853

مجموعه ای است از مواعظ و نصایح اخلاقی و حکیمانه در دوازده «پند» که هر پندی شامل یک حکایت می باشد. آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی خیر خلقه

است چند که بقلم شکسته بسته بطریق نصیحت و پند در سلک تحریر کشیده شده امید آنکه مطالعه نمایندگان را بهجتی افزایش و بصیرتی روی نماید و طلب مغفرتی برای مؤلف حاصل آید

[دنا 644/2]

1. قم: فیضیه؛ شماره نسخه: 1937/2

آغاز: برابر خط: نستعلیق، کا: حاج آقا سر کشیک آستانه قم، تا: 1289ق؛ یادداشت از علی اکبر فیض بر برگ آغاز: «این رساله پندنامه از نواب امیرزاده جهانگیر میرزای اعمی خلف مرحوم شاهزاده مینو و ساده عباس میرزای نایب السلطنه برادر پادشاه جنت آرامگاه محمد شاه که هم آن پادشاه چشم عالم بین او را حدقه بر کنده بود در ایام توقف در دار الایمان قم بر نگاشته بودند. چون خالی از مزه نبود آن را به خط مرحوم مبرور حاجی آقا سر کشیک سر کار فیض آثار نویسانیدم و انا العبد الاقل آلانم الخاسر علی اکبر متولی مزار خاقان خلد مکان فتحعلیشاه فی شهر رجب 128)»؛ 56گ، اندازه: 11×17 سم [ف: 3-152]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 887

آغاز: برابر؛ انجام: پند دوازدهم در موعظه و نصیحت و نظر نمودن بمأل احوال خود چون ادیب فاضل بدیع الزمان همدانی را در مقامات خود درین باب مقاله مذکور بود و بسیار پسندیده آمد لهذا بطریق ترجمه ... بآن اکتفا نمودیم ... الی آخر. خط: شکسته نستعلیق خفی خوش، کا: علیمحمد متخلص بحکیم، تا: رجب 1290ق، جا: قم، کاغذ: فرنگی لبه طلائی، جلد: تیماج دولا سورمه ای و لاک، 136، 10 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 15×22/8 سم [ف: 7-181]

• پندنامه / اخلاق / فارسی

قاری، عبدالرحمن، ق 13 قمری

(qārī, 'abd-or-rahmān (- 19c

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29555

آغاز: در بیان پند و نصیحت یکی بینی که او مست غرورست یکی مست جوانی پست دو روز پست؛ انجام: بکاهی نگران است از آن سبب زرد است

خط: نستعلیق جلی، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش 16276؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف و گوشه تیماج مزین به ترنج و دو سرترنج و حواشی زنجیره ای ضربی، [رایانه]

• پندنامه = مثنوی عرفانی / شعر، اخلاق / فارسی

pand-nāme = masnavī-ye 'erfānī

مدهوش گلپایگانی، محمد صادق بن فتحعلی، ق 13 قمری

madhūš-e golpāygānī, mohammad sādeq ebn-e fath

(ali (- 19c

مثنوی عرفانی، در چهار «باب»: 1. المتقابلات؛ 2. التنبیها؛ 3. مراتب العشق؛ 4. الصفات المحمودة. آغاز: بسمله آغاز همه کارها *** بلکه کلید همه اسرارها / چون در رحمت بر خم باز به *** زن پسم از حمله آغاز به

[دنا 644/2؛ نسخه های منزوی 3134/4؛ فهرستواره منزوی 489/10]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5056/30

آغاز: برابر، انجام: چون خود بطمع در احتیاجند *** پیوسته بنخلق در لجاجند

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: رمضان 1248ق؛ کاغذ: فستقی جلد: میشن قهوه ای، 30گ (109پ-138)، 16 سطر، اندازه: 20/1 × 30/7سم [ف: 8-181]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7174/2

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1264ق، بی کاتب؛ جلد: تیماج قهوه ای، 24گ (30-53رپ)، 20 سطر، اندازه: 21×30سم [ف: 25-179]

• پندنامه / شعر، اخلاق / فارسی

pand-nāme

افسر، محمد هاشم بن نورالله، 1257-1319 شمسی

(afsar, mohammad hāšem (1878-1940

آغاز: پند نامه افسر. انتخاب دوست: روزگار جوانی بیازمای کسان *** بین فرشته خصالند یا که دیو و ددند

[دنا 645/2؛ فهرستواره منزوی 461/10]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 5104

آغاز: برابر؛ انجام: تا هست این خرافات بر عقل حکم فرما *** افسر بساحت حق کی میتوان رسیدن قطعات اوست؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، کاغذ: فرنگی سبز، جلد: مقوا ابره مخمل سبز، 15ص، 18 سطر (8×16)، قطع: ربعی، اندازه: 22×13/5 سم [ف: 15-4113]

2. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: الف-10

آغاز: برابر؛ انجام: جز آب تمیز بهر شستن مپسند *** خواهی تو اگر خوب در آئی از آب

بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ در مقدمه نسخه شرح احوال شاهزاده افسر میرزا نقل از تذکره عبرت نوشته شده است و متن آن پندنامه و منظوم است و گویا آخر آن ناقص باشد. در ظهر صفحه عنوان نوشته شده است «بسمله تعالی حسب الامر حضرت اقدس و الا شاهزاده افسر دام اقباله برای استفاده عموم از طرف حضرت معظم له تقدیم قرائتخانه نادری گردید بتاريخ نیمه رجب المرجب 1350 امضاء 10/9/4»؛ کاغذ کاهی صیقلی سفید تیره، جلد: مقوای ساغری، 15، 20 سطر (7×12)، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 81]

• پندنامه / اخلاق / فارسی

pand-nāme

آصف بن برخیا

āsef ebn-e barxīyā

از آصف بن برخیا مر فرزند خویش را.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7902/11

آغاز: بسمله. چنین آورده اند که آصف ابن برخیا مر فرزند خویش را پند میداد و نصیحت می کرد؛ انجام: و بهر چیز از دوستان حاجت می خواهد خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی غضربی مقوایی با پوشه، 3 گ (191-193ر)، 12 سطر (6×12/5)، اندازه: 20×11/5 سم [ف: 16-730]

• پندنامه / شعر، اخلاق / فارسی

pand-nāme

امان الله

amān-ol-lāh

منظومه ای است از وصایای انوشیروان خسرو ایران همان که بوذرجمهر حکیم وزیر بود را در 23 کنگره گرد آورده است. آغاز: یکی پادشه بودنوشیروان***جهان دار ودانا روشن روان / یکی تاج بودش عجب شاهوار***نمودی به خلق جهان روزبار انجام نمودم به تو جمنی بدها***ده تا در نمای تو درید ما

ص: 461

بدین پندنامه نگه کن مدام ***بدو کار کن روز و شب والسلام

[نسخه های منزوی 2696/4 ؛ الذریعة 199/3 ؛ دنا 645/2 ؛ فهرستواره 461/10]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1390/2

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش 1672 (فهرست ریو 776/2)؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ادیب القاضي، تا: 25 شوال 1185ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، 22گ (21پ-42ر)، 11 سطر، اندازه: 16×10/5 سم [ف: 4-164]

2. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 3777/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ جلد: پارچه، 10 گ، 13 سطر، اندازه: 19713 سم [ف مخ: 1-301]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 288/2-ف

نسخه اصل: راشد افندی ش 1281؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 12 سطر [فیلمهاف: 1-450]

• پندنامه / شعر، اخلاق / فارسی

pand-nāme

ملافیروز فروغ دهر تاسپان دستور داراب

mollā fīrūz forūq-e dahr tāspān dastūr-e dārāb

حکایت شاه نظام و مسأله نظام و مماله دین، به کوشش سیروس آذرمی فرزند تیرانداز خدا مراد حسینی سلطانی، به نظم فارسی. چاپ: چاپ چاپخانه بمبئی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4147-ف

نسخه اصل: چاپ چاپخانه بمبئی؛ بی کا، تا: اورمزد شهریور 1388 یا 1 ژانویه 194 ؛ 258ص [فیلمهاف: 3-21]

• پندنامه / اخلاق / عربی و فارسی

pand-nāme

چهار رشته نگارشی است در موعظه و سلوک: اول نامه ای است عربی که حجة الاسلام ابو حامد محمد غزالی به شیخ ابوالفتح احمد بن

سلامة لدممی نگاشته و با نام «و عظیمه» دارای چند نسخه است و ضمن رسائل غزالی چاپ شده، آغاز آن: «قال الشيخ رحمه الله لقد بلغني على لسان من اثق با من حسن سيرة الشيخ الامام الزاهد حرس الله توفيقه و تشميره في مهم دينه ما قوي رغبتني في مواخاته في الله رجاء لما وعد الله عباده «المتحابين فيه»، انجام آن «و انا على هذا الاعتقاد عليه احبى و عليه اموت و عليه ابعث حيا انشاء الله تعالى و الحمد لوليه و الصلوة على نبيه محمد و آله و أصحابه اجمعين»؛ دوم مقالی است عربی در فقر و مکاید و غرور نفس از شهاب الدین سهروردی، که نسخه از آن با عنوان العرفان» در مدرسه سپهسالار است و به شیخ اشراق نسبت داده شده، آغاز مقال: «قال الشيخ الشيوخ شهاب الحق والدين السهروردی رضی الله عنه سألني بعض اصدقائي وفقهم الله عزوجل عن شرح الفقر و مکاید النفس و غرورها فقلت طفت بعض الدنيا و جربت الأمور و ركبت العظام و صحبت الرجال» انجام: «و المواخاة مع ابناء الدنيا و كثرة المریدين و زیارت النسوان»؛ سوم گفتاری است عربی در آثار بد مناظره. جملات آغاز آن: «اعلم أن المناظرة الموضوعة لقصد الغلبة و اظهار الفضل و التشرف عند الناس و قصد المباهاة و للماراة و استمالة وجوه الناس هي منبع الأخلاق المذمومة» در آخر این مقال نوشته شده: «نقل هذا من خط نقل من خط ملك العلماء عمادالدين میان (كذ) سعدالله»؛ چهارم رساله ای در آداب سلوک از عبدالرحمان جامی عارف و شاعر نامی که با نام های «طریق خواجگان = نوریه = سررشته = پاس انفاس = طریق صوفیان = طریق توجه خواجه ها = شرایط ذکر = نقشبندیه = طریق واجب در معنی حضور» نسخه بسیار دارد. آغاز آن: «سر رشته دولت ای برادر بكف آر × وین عمر گرامی بخسارت مگذار».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 3514

آغاز: قال الشيخ رحمه الله لقد بلغني على لسان من اثق به من حسن سيرة الشيخ الامام الزاهد حرس الله توفيقه و تشميره في مهم دينه ما قوي رغبتني في مواخاته في الله رجاء لما وعد الله عباده المتحابين فيه»؛ انجام: و وجدان حلاوت عظیمه بر آن مرتب.

خط: نستعلیق، کا: عبد الحكيم (دو مقاله اول)، بی تا؛ واقف: خواجه شیراحمد؛ 8گ، مختلف السطر، اندازه: 24×14سم [ف: 6-395]

• پندنامه / اخلاق / فارسی

pand-nāme

غير همانند:

1. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: 268/3

آغاز: در پندنامه خواجه نصیرالدین طوسی علیه الرحمه می فرماید که خود را بشناس و خدای خود را بشناس؛ انجام: هر که دو درم زعفران بخورد چندان بخندد که بیهوش شود

همان که در پایان اخلاق ناصری دیده می شود؛ خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 13، 8ص (132-139)، 13 سطر (9×8/5)، اندازه: 21×15سم (نشریه: 3-347)

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2/10790

آغاز: داور داد آفرین کسری را زرین افسری بود بسنگ پنجاه من گوهر آذین ده پهلوی و بر هر پهلوی آن بند؛ انجام: آن جهان را بدین جهان

ده (پهلوی) است دارای پندها و اندرزهای اخلاقی کوتاه منسوب به یکی از افسران کسری انوشیروان و بیشتر آنها درباره چگونگی مردم داری و نگهبانی اجتماع به کار آید؛ خط: نستعلیق خوش، کا: صدر الشعراء، تا: دوشنبه 25 جمادی الاول 1290ق؛ مجدول به

زر و شنگرف و لاجورد؛ جلد: تیماج قهوه ای، گ (10 پ - 13 پ)، اندازه: 34/5 × 22

سم [ف: 206-27]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5083/10

آغاز: نصیحتی که یکی از اکابر بفرزند خود کرده است. بسمله. ای فرزند خدای را بشناس، و از خدا بترس و سخن باندازه

خط: نستعلیق خوش، بی کا، بی تا؛ سپس بندهایی است به نظم و نثر در همین زمینه از کتاب هایی گوناگون؛ جلد: میسن قهوه ای روشن
ضربی، 10 گ (51 پ - 60 پ)، 14 سطر، اندازه: 18/2 × 28/3 سم [ف: 8-191]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20965

بی کا، بی تا، خریداری از امرالله صفری [رایانه]

5. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3866

آغاز: و علیه السلام ظاهر شد؛ انجام: آنحضرت صبر نمود تا آنکه خلافت مشتمل بر چهل اشراق. در تمام عناوین مجالس، آیه «و استعینوا بالصبر و الصلاة» دارد؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر «یا امام حسین»؛ اهدایی: حاج شیخ علی اکبر مهریزی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، 154 گ، 11 سطر (15×11)

(، اندازه: 17×22 سم [ف: 5-1826])

6. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3804/7

آغاز: همی خواهم که من از نوک خامه xx نگارم صورت این پندنامه خط: نسخ مایل به نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف و گوشه ها تیماج قرمز، 8 ص (76-69)، ابعاد متن: 10×15، اندازه: 17×21 سم [ف: 5-1802]

7. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 867/21

پندهایی عارفانه؛ بی کا، بی تا، کاغذ: آبی رنگ، 3 ص (268-270)، 14 سطر (12×6/5)، اندازه: 5×17/10 سم [ف: 2-728]

8. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 887/8

آغاز: بسمله، حمد له فرموده است که رستگاری آدم در آن است که به اندرون بیدار باشید و به بیرون نیکو کار؛ انجام: فرمود که رحم مبرید و حق به مستحق رسانید و همت بر کسب آخرت موصوف دارید. پنندهای اخلاقی و فلسفی آمیخته به عرفان است برای طی طریق عبودیت و کمال؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، گ (89-94)، 17 سطر، اندازه: 12×18 سم [ف: 2-150]

• پندنامه انوشیروان = راحة الانسان / شعر / فارسی

بدیع بلخی، ق 4 قمری

به گفته هدایت در «مجمع الفصح» از محمد فرزند محمود بدایعی بلخی (قرن 4ق) و به نوشته نفیسی در مجله مهر نمی تواند از وی باشد زیرا سراینده، سرودهای از عنصری (سده 5 ق) را در کار خود آورده است. در هشتاد بند با سریندهای: مرگ را فراموش نکنید، دنیا را به نادانی مگذرانید، با اندوه کسان شاد مشوید، بر ریخته و سوخته غم مخورید، از بلای کسان عبرت گیرید، در کارها مدارا کنید، با کسی ستیزه و لجاج مکنید و ... و هر عنوان با 4 بیت همراه است.

چاپ: تهران، 1312 خورشیدی، سربی. در پاریس 1883 میلادی، شارل شفر آن را به نام «راحة الانسان» چاپ کرده است. این چاپ مقدمه ای به نثر دارد که در آن سراینده نام خود را «شریف» یاد کرده است. به گفته نفیسی، شاید «شریف مجلدی گرگانی» باشد.

[فهرستواره 492/10]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 710/15-ف

آغاز: دیباچه: شکر و سپاس آفریدگار هر دو جهان را به اضعاف ریگ بیابان و قطره های باران ... گفته آمد این کتاب ره توفیق خداوند اندر شرف مردمان و لفظ حکیمان و کتاب بزرگان و وصیت دانایان ... آغاز: سپاس از خداوند چرخ بلند xx که در دل نگنجد ازو چون و چند / جهان آفرین کردگار سپهر***فروزنده پیکر ماه و مهر

[نسخه اصل: موزه بریتانیا 5321.Or. نام مؤلف به استناد فهرستواره منزوی 492/10 تعیین شد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 801ق، جان ابرقوه؛ 20 سطر فیلمهاف: 1-526]

• پندنامه انوشیروان / اخلاق / فارسی

pand-nāme-ye anūšīravān

[فهرستواره منزوی 348/6]

همانند: 1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 137/14590

آغاز: چنین گویند کی نوشروان عادل را تاجی بود خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 25 جمادی الثانی 721ق؛ جلد: تیماج کرم قهوه ای، 3ص (624-626)، 41 سطر، اندازه:

32x19[سم ف: 41-99]

2. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2343/5

آغاز: چنین گویند که کسری انوشیروان عادل را تاجی بود و دوازده کنگره داشت و بر هر یکی پندی و نصیحتی بنبشته و هر هفته آن تاج بر

سر نهادی نسخه اصل: کتابخانه ملی بریتانیا لندن 5321. در 12 کنگره؛ بی کا، تا: 101ق، جان ابرقوه؛ مجدول؛ مصحح؛ 6ص (172-
177) [عکسی ف: 6-442]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7902/10

آغاز: پندنامه انوشیروان عادل، بسمله، خداوند اخبار چنین گوید

ص: 463

که انوشیروان عادل را تاجی بود از زر سرخ مکمل کرده به جواهر قیمتی و آن تاج را بیست و دو گوشه بود، بر هر گوشه ای چند کلمه ای از حکمت نوشته؛ انجام: و هیچ توانگری نیست چون خود سندی و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل روضه ای، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی غضربی مقوایی با پوشه مخمل، 8 گ (192-185 ر)، 12 سطر (6×12/5)، اندازه: 20×11/5 سم [ف: 730-16]

• پندنامه انوشیروان / اخلاق / فارسی

pand-nāme-ye anūšīravān

این کتاب در لابه لای خواب نامه واقع شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13522/3

آغاز: در روزگار انوشیروان عادل هیچ چیز عزیزتر از حکمت نبود و هیچکس بزرگتر از حکیمان؛ انجام: کار به اخلاص کن و حیل و قلب و دغل رها کن تارستگار شوی خط: نسخ، بی تا، بی تا؛ مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج آبی، 7 گ (8-14 ر)، 17 سطر، اندازه: 19×23/5 سم [ف: 37-23]

← پندنامه بزرگمهر ← ظفرنامه

• پندنامه به مهادر فروخ برادر سلمان / اخلاق / عربی

pand-nāme be mahāzar farrūx barādar-e salmān

محمد (ص)، پیامبر اسلام، 53 قبل هجرت

(570 mohammad, payāmbār-e eslām -)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5090/5

بی تا، بی تا؛ 3 ص (27-29 ر) [ف: 15-55]

• پندنامه جهانگیری / عرفان و تصوف / فارسی

pand-nāme-ye jahāngīrī

شاید از میر اشرف جهانگیری سمنانی (-808ق) و یا برگرفته از کارهای او باشد. که عبارات آغاز نسخه این گمان را تقویت می کند. برای نمونه و نشانی: با خداوندان نعمت کینه مورزید، از سلطان بر حذر باشید، با پادشاهان اگر چه نزدیک باشید دوری نمایید، هر که پادشاه نیست کامران نیست، هر که را فرزند نیست دل خوش نیست، هر که این هر سه نیست، هیچ غم نیست. در پایان «لطائف اشرفی» که

حالات و گفته های همان جهانگیری سمنانی را در بردارد (مشترک 3/1834) چند اثر کوتاه او آمده است. یکی هم به نام «حجة الذاکرین» معروف به «نصیحت نامه» و نسخه ما می تواند تحریری از همین کار سمنانی باشد. (احمد منزوی)

[الذریعه 270/23 «موعظه جهانگیری»؛ نسخه های منزوی 1696/2 «موعظه جهانگیری»؛ مشترک پاکستان 2660/4 «پندنامه جهانگیری»، همانجا 1834/3 «لطائف اشرفی»؛ نشریه

190/8 نسخه بنیاد خاورشناسی فرهنگستان تقلیس، که در آنجا نیز نام مؤلف نیامده است؛ فهرستواره منزوی 353/6]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 749/2

آغاز: پندنامه جهانگیری، شرح دستخط خاص شریف مبارک به مریدان بر آن لطف نمودیم که فرزندان کامکار و مریدان اخلاص شعار راجو کی بر آن لطف نمودیم که فرزندان کامکار و مریدان اخلاص شعار راجو کی به جو کی رسانند، که مضمون این را دستور العمل روزگار خود ساخته سرمایه سعادت جاوید داند. اینت بدانید که هر کسی ناپایدار است؛ انجام: سوگند دروغ نخورید این جهانرا. خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن 12، گ (73-74) [ف: 2-34]

← پندنامه داذبه ← الأدب الوجیز للولد الصغیر (ترجمه)

• پندنامه غزالی برای شاه / اخلاق / فارسی

pand-nāme-ye qazzālī barāye šāh

غزالی، محمد بن محمد، 450-505 قمری

(qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059-1112

چاپ: در 1311 شمسی در تهران در 46 ص بغلی به چاپ رسید.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2166/7

بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف میشن، 10 گ (144-153)، اندازه:

5×15/20 سم [ف: 9-863]

← پند نامه لقمان ← صد پند

← پندنامه منظوم ← نصیحت حکماء

← پند نامه یحیوی ← اندرز نامه

• پند و اصول دین و عرفان / اخلاق / فارسی

pand va osŪl-e dīn va “erfān

در پند و اصول دین و عرفان.

همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه: 38/2

بندهایی از چند رساله فارسی؛ بی کا، بی تا [نشریه: 5-377]

• پند و اندرز / اخلاق / فارسی

pand va andarz

تبریزی فراهانی، محمد بن ابراهیم، ق 12 قمری

(tabrīzī farāhānī, mohammad ebn-e ebrāhīm (- 20c

تاریخ تألیف: جمعه 22 ربیع الثانی 1175 ق

ص: 464

قطعه ای به نثر در پند و اندرز از محمد بن ابراهیم تبریزی فراهانی که به درخواست میرزا سید محمد نوشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14148/30

کاتب = مؤلف، تا: 22 ربیع الثانی 1175ق؛ 5 گ (108-112ر)؛ افتادگی: انجام [ف: 38-186]

• پند و اندرز / اخلاق / فارسی

pand va andarz

اصفهانی، محمد شریف بن عبدالحسین

esfahānī, mohammad Šarīf ebn-e 'abd-ol-hoseyn

رساله ای در آداب دینی و پند و اندرز، گرفته شده از آیات و احادیث اهل بیت علیهم السلام و حکایات تاریخی با اشعاری مناسب موضوعات. در چند «باب» است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8924/4

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این رساله ایست در باب پند و نصیحت و موعظه و اشعار ملوک و حکایات و روایات چند؛ انجام: عواقب امور جمیع مسلمین را بر وفق رضای خود گرداند بمحمد و آلہ الامجاد.

خط: نستعلیق، کا: احمد بن فتح ایروانی قزوینی، تا: 1267ق، به دستور ولی اسدالله خان بن نجفقلی خان ایروانی؛ جلد: تیماج مشکى، 26گی * (65-90پ)، 21 سطر، اندازه: 35×21سم [ف: 100-23]

• پند و اندرز / مواعظ / فارسی

pand va andarz

غیر همانند:

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7598/21

پندی از علی (علیه السلام) به فارسی و پندی از حکیمی و سخنی از انوشیروان و گفتار صوفیان درباره جن به عربی و نقلی از کشکول بهایی و از تفسیر کبیر؛ خط: نستعلیق

چلیپا، بی کا، تا: 1092ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکى ضربی مقوایی، 3 گ (96-98)، 17 سطر (11×18/5)، قطع: ربعی، اندازه: 19/5×24 سم [ف: 648-16]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15408/5

آغاز: از لقمان حکیم برسیدند که از آدمیان داناتر کیست گفت: انکی از مخالفت روزگار دلتنگ نشود؛ انجام: بایزید بسطامی فرمود که تفسیر قرآن چهار چیز است ... و مادر و بدر را خوشنود کردن

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: احتمالا قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی ترنج و سر ترنج دار، 4گ (46پ-49پ)، 13 و 15 سطر، اندازه: 13×17/7 سم [ف: 43-75]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 901/31- طباطبائی

آغاز: من کلام بعض العرفاء. تقوی آنست که در قیامت هیچکس دامن تو نگیرد و جوانمردی آن که تو دامن هیچ کس نگیری مضمون رساله بیان این نکته است که: فریب دنیا خود فریبی و از خود فریب خوردن است. نویسنده این شعر را از ظهوری در تأیید گفتار خود آورده و نیز سخنی از بابا افضل کاشی می آورد. شعر ظهوری این است: چه رحم است بر حال آن ناشکیب*** که می بایدش خوردن از خود فریب؛ خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و نیم ترنج طلایی و با نقاشی گل و بوته، 233 گ، قطع: وزیری، اندازه: 15/5×25 سم [ف: 23-213]

4. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1769/2

آغاز: و من عمره الله ستین سنة فقد اعذر الیه فی عمره، اگر نه آنستی که سینه عمر آن خلاصه عصر عمره الله بالطفاه؛ انجام: و الطاف هر روز بر فزون بمنه و فضل.

پند و اندرزهای اخلاقی و عرفانی است که برای بزرگی نگاشته شده با تضمین بعضی آیات و احادیث کوتاه، به نثر ادبی و ابیاتی فارسی و عربی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: غره محرم 1089ق؛ افتادگی: آغاز، جلد: تیماج قهوه ای، 10گ (54-63پ)، اندازه: 12×18 سم [ف: 5-183]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5341/7

سخنان نصیحت آمیز است. نامبوب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمعه 9 شوال 1182ق؛ کاغذ: فرنگی [ف: 16-253]

6. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 46پ

آغاز: بسمله، کردگاری را بنده و پروردگاری را پرستنده ایم که از آشکاری و ظهور از دیده ها ناپدید و مستور است و از زیاد نزدیکی این همه دور است؛ انجام: معلوم گردد گاهی زمانه را

چنین جوانهای با دانش و تیرهای در ترکش بوده است.

در آن این بیت ها آمده است: سحر گهان چو غراب شب شبه پیکر*** ز روی بیضه بیضا به باختر زد پر از در در آمد ماهی به جلوه طاوس*** به خنده مهر فزا و به غمزه جان پرور ... / چنانکه شادی جانها بود به خلعت جود*** شوند حافظ جانش همی شبیر و شبیر. نظم: از دست فتاده در خلاق همه شور*** درویش و توانگر در پیشش عور؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13، مجدول، مذهب، با سر لوح؛ کاغذ: آهار مهره، قطع: ربعی [رشت

اوهمدان: ف: 1096]

7. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: 67/2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضریبی، 13 سطر (7/5×13)، اندازه: 18/5×12 سم (نشریه: 3-
[223

8. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 574/18

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1255ق؛ جلد: تیماج عنابی، 9ص، 21 سطر (21/5 × 10/5)، اندازه: 14/5×25 سم [ف: 1-522]
ص: 465

آغاز: نصایحی که تمیم... بدانکه تمیم گفت از مصطفی (صلی الله علیه وآله وسلم) شنیدم؛ انجام و طعام که به جهت ایشان می فرستند بدیشان می رسد و بدان فرح و شادی می کنند.

در آغاز این رساله که دارای 26 عنوان پند می باشد نام تیمم بن حبیب یاد شده و رساله را بدو نسبت داده است که وی از پیامبر شنیده و نقل نموده است؛ بی کا، تا: 1265ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشککی یک لا، 6ص (358-363)، 15 سطر، اندازه: 17×21سم [ف: 1-80]

10. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 985/3-طباطبائی

آغاز: شخصی پسر خود را پند گفت که هیچ از سخنان رنگین و دلاویز ناصحان در تو اثر نمیکند؛ انجام پایان: لابد باید یکی حکیمی حاذق***مملکتی را که شد مزاج پریشان

پند و حکایتی است برداشته شده از سخنان سعدی در گلستان و شعر و نثری از ابن یمین و غیره بر آن افزوده شده است؛ بی کا، تا: 1333ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، جلد: تیماج قهوه ای رنگی، 3ص (15-17)، قطع: رقعی، اندازه: 11×17سم [ف: 23-259]

11. تهران: مهدوی؛ شماره نسخه: جنگ 482

بی کا، بیتا (نشریه: 2-79)

12. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف 392/2

آغاز: بدانکه این چند سودمند دلبنده است که لقمان حکیم به پسر خود وصیت کرد؛ انجام: پس اگر صورت را بدینند باید که سیرت را بد نکند تا دویدی در او جمع نشود-تمام شد شامل چند اندرز و روایت است؛ بی کا، بی تا، 14، 16 سطر [ف: 1-369]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15576

آغاز: بسمله. درس اول. روزی بود که روز نبود جز روز آفرین احدی نبود؛ انجام: اگر من عالم بشوم برای پدرم رحمت ایدی هم و اگر جاهل نمایم... ایدی هم

شامل نود و نه درس که احتمالاً صد درس بوده که آخرین درس افتاده و هر درس شامل ده پند می باشد که مؤلف آنها را خطاب به خودش نوشته است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، نسخه فاقد جلد می باشد و اوراق ابتدا و انتها نسخه جدا شده است؛ کاغذ: فرنگی شکری، 51گ، 11 سطر (8/5×16/5)، اندازه: 17×21سم [رایانه]

14. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13662

خط: نسخ، بی کا، بی تا [الفبائی: 96]

15. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1343/2

رساله در نقل و گفتگویی به عنوان پند و اندرز، بین اویس قرنی و راهبی از رهبانان؛ بی کا، بی تا؛ کاغذ: سفید - آبی، جلد: میثن مشگی و مقوا، قطع: خستی، اندازه: 16/5×21

سم [فهرست عراقی: 1-447]

16. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17919

کتابی در پند و حکمت؛ بی کا، بی تا، انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه:

14/7×21/9 سم (رایانه)

17. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18132

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 157گ، اندازه: 14/5×21

سم [رایانه]

• پند و دعا / بهائیت / عربی، فارسی

pand va do'ā

ابتدا در این قسمت پندی است به فارسی و در آن خطاب است به اینکه جز در محل صدق در محل دیگر نباید نظر کرد و عاشقانه باید کوشید بعد دعایی به عربی است که از خداوند نصرت و یاری می جوید چه دنیا را پر فتنه می بیند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1545/40

آغاز: اول سخن دوست این است ای بلبل معنوی، انجام: وانک علی کل شیء رقیبا. بی کا، تا: 1277ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، رویه کاغذی گل و بوته رنگی، عطف تیماج مشکی، 2ص (397-398)، 19 سطر کامل (8×14)، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 10-66]

← پند و موعظه ← اخلاق

• پند و موعظه = هدایت نامه / اخلاق / فارسی

pand va mo'eze = hedāyat-nāme

نورعلیشاه، محمد علی بن عبدالحسین، 1160؟ - 1212 قمری

alī ebn-e 'abd-ol-hoseyn

(nūr-'alī-šāh, mohammad (1747-1798

گفتاری کوتاه در پند و اندرز. شاید هدایت نامه نامیده شده باشد. در آن آمده است: «این هدایت نامه ای است از کلب آستان

[فهرستواره منزوی 351/6]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1158/7

خط: نسخ، کا: محمد علی بن سید عرب حسینی، تا: 1231ق؛ 11ص (312-322) [ف: 3-432]

• پندهای اخلاقی = حکایات / اخلاق / فارسی

pand-hā-ye axlāqī = hekāyāt

حکایات و داستانهایی از زندگی پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و اولیای دین همراه با آیات و روایات .

مشهد، گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2421

ص: 466

آغاز: چون از جهت ایمان بر همه کس سابق بود سبقتکم بالاسلام لا جرم ولایتش بر همه کس واجب گرداند؛ انجام فاطمه عرض کرد که ابتا مرد اعرابی بر در خانه ایستاده.

مؤلف و عنوان نسخه نامعلوم است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فستقی، جلد: مقوا، 87گ، 11-13 سطر، اندازه: 15×19/6 سم [ف: 5-747]

• پندهای ارسطو = اندرزنامه ارسطو / اخلاق / فارسی

pand-hā-ye arastū = andarz-nāme-ye arastā

ارسطو، 322-384؟ قبل میلاد

(arastu (-384-322

[نسخه های منزوی 1552/5؛ که در آن دو نسخه در مجلس معرفی شده است]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13777/9

کان محمد کاظم، تا: 20 ربیع الاول 1114ق، چلیپایی؛ مجدول زرین و مشکی؛ جلد: گالینگور مشکی، 3ص (43-45) [ف: 37-315]

← پندهای پنج گنج ← خلاصه خمسه نظامی

• پندیات شاه عبدالسلام / اخلاق / فارسی

pandīyāt-e šāh `abd-os-salām

از «شاه عبدالسلام شاه مستنصر بالله امام زمان صلوات الله علیه»

که بایستی اسماعیلی باشد. پندهای است با دید اسماعیلی، بخشبندی نشده.

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 18/8 -عکسی

آغاز: اللهم یا مولانا... پندیات شاه عبدالسلام شاه مستنصر بالله امام زمان صلوات الله علیه. خداوند زمین و زمان حضرت مولانا می فرمایند، که مؤمن آن است که حال واجبات را رسانید، رزق و روزی او را؛ انجام: و خنده کم کند، دایم خدایرا یاد. نسخه اصل: نزد شادروان استاد محمد تقی مدرس رضوی بوده؛

خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ 4ص (149-152) [عکسی ف: 2-47]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2835/7

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمهاف: 1-735]

← پوران سری بها کوت ← سری (شری) بها کوت

• پورنامه / عرفان و تصوف، اخلاق / فارسی

pūr-nāmeh

تفرشی خسروی، محمد علی بن اسماعیل، ق 14 قمری

(200 - tafrešī xosravī, mohammad 'alī ebn-e esmā'īl)

کتاب ویژه ای در توصیه های اخلاقی و عرفانی است با عناوین «ای پورمن» و «ای یگانه پورمن» و «ای فرزند». در نوشتن کتاب املای مخصوصی به کار رفته و فاصله گذاری های خاصی هم بین جملات و کلمات لحاظ شده است. وی در کتاب خود ادعاهای عجیب و گاه گزافی می کند و از رسیدن خود به حقیقت محمدی و عرش سخن می گوید. (حکیم، محمد حسین)

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10921

آغاز: مقدس اس گوهر فروزاننده. ای آگاهی بخش دل‌های روشن رو آوردم و توسل جستیم در وسعت رحمانیت و حفظ ستر تو پس پناه ده مرا از تنگی و کسالت خلق؛ انجام: گوش فراده که از مطلب دور افتادیم. ای فرزند صاحب سر باش تا معدن وحی گردی. لب فرو بند و دم نگاهدار

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ در ابتدای نسخه چنین نوشته اند: این کتاب پورنامه است فرموده سیدنا و مولانا و حبیبنا و قره عیوننا روحی و روح العالمین فداه جناب حاجی علوی صلوتنا و سلامه و علیک متوالیه. علی العجالة بر حسب جزو پانزده جزو می باشد فی 138؛ جلد: گالینگور توسی، عطف تیماج مشکى، 128 گ، 9 سطر (7×11/5)، اندازه: 11/5 × 18/5 سم [ف: 20-498]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10941

آغاز: که مرکز آب است و مدتی هم در آن جا صبر و دوام لازم است تا خمیره نضج یابد پس می خرامی به سوی حیوان غیر ناطق که انسان است؛ انجام: دنیا را آب گرفت من و تو هنوز خشک لب و تشنه جگر ماندیم و به این واسطه نه ثمری از درخت عمر و نه نباتی از ارض وجود می روید

ترتیب صفحات به هم خورده مثلا برگ اول کتاب به جای برگ 25 قرار گرفته و برگ های قسمت های پایانی مربوط به ابتدای نسخه است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با خط خوردگی و افزودگی فراوان در متن و حاشیه. احتمالا به خط مؤلف این نسخه پیش نویس کتاب است، بالای برخی صفحات نوشته اند: «صحیح است»؛ 27 گ، 18 سطر (9×16/5)، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 20-529]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10945

آغاز: مقدس است گوهر فروزاننده. مفرح و منزه باد هواهای هیاکل نورانی و قوائم زبر جدی پس از آن که فرمان رسید این بود که چه بسیار عالی و بلند است غرفات فردوس و چه بسیار صاف و روشن و روح پرور است هواهای آن؛ انجام: و قدرت و اختیاری بر کام و نفس خود نداده ام احدی را جز بر کام و نفس ایمنی یافتگان با درایت

این شماره شامل دو نسخه پیش نویس و پاکنویس کتاب است که با هم آمیخته شده اند؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ خط خوردگی و افزودگی در متن و حاشیه دارد؛ 255گی، 9 سطر (7×11/5)، اندازه: 18×11سم [ف: 20-521]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10946

آغاز: خوشا شمار یافتگان به عدالت قدسی. خوشا حال کسانی

ص: 467

که یافتند بخشش و عطایای قدس عظیم را اگر چه بوده باشد کفی آب یا قرصی نان؛ انجام: بی شرمانه ژاژ و یاهوه آغازیدند حتی رنگ نمودند دست و صورت خود را از خون حضرتی می فرمایند آیا چه گرفته است ای قوم

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در حاشیه بعضی صفحات نوشته اند: «مقابله شد» یا «تا اینجا مقابله شد»؛ 40گ، 11 سطر (8/5×14/5)، اندازه: 13/5×22

سم [ف: 20-531]

5. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 10945/12

آغاز: زیرا هوا گرفته ای از بحرهای سبز و دریاها روشنند. ابرهای اردی رحمت بلند گردیده و رعدها و برقههای متواتر جهان را ملامع؛ انجام: چگونه اختیار می نمایند بازرگانان خدمت و خربندگی ستوران را از ورود در غرفات امن و بالش آسایش همانا

بخش کوتاهی از کتاب است. جدا شده از نسخه هایی که پیشتر ذکرشان گذشت؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ 6گی (32-37پ) [ف: 20-541]*

• پوزش نامه = داروی پوزش / کلام و اعتقادات / فارسی

puzes-name = daru-ye puzes

رضوی، حسن، ق 14 قمری

(razavī, hasan (- 20c)

مؤلف که از عالمان هندی ساکن قم بوده در رساله حاضر اعتقادات و مسایل دینی را به زبان ساده بیان نموده است. او در این رساله از مشکلات مسلمانان و ضعف اعتقادات دینی گله می کند و رساله حاضر را در جبران آن ضعفها نگاشته و به همین دلیل نام آن را پوزش نامه نهاده است.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 16/65-3055

آغاز: بسمله. بار الها سپاس و ستایش تو را سزد که هر ممکن را از نیستی به هستی و هر هستی را به لباس رسایش آراستی و درود بی پایان ... و پیشوایان دوازده گانه؛ انجام: و ما از اشاره به آنها جهت اختصار خود داری نمودیم تا ملال خواطر خواننده نباشد و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: گالینگور سرخ (دفتر سیمی)، 64 گ، 19 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 4-1784]

• پوشیدن جامه / شعر / فارسی

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8653/3

آغاز: به حکمت چون رقم کردم به جامه***نوشتم حکمتی از بهر جامه؛ انجام: که تا آن جامه نو در برت هست***بباشی شاد و زیبایی دهد دست منظومه ای در 11 بیت؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 10 شعبان 1295ق؛ جلد: مقوا، اص (109پ)، قطع: ربعی اف: [187-17]

• پوشیدن لباس مذهب / فقه / فارسی

pūšīdan-e lebās-e mozzhab

نوری تهرانی، محمد رضا بن محمد اسماعیل

nūrī tehrānī, mohammad rezā ben mohammad esmā'īl

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24855

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي تذهب الممکنات بتذهیب الوجود؛ انجام: والسلام علی من اتبع الهدی. تمام شد. کامل؛ خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا، کتابخانه: یا حفیظ کتابخانه ناصریه لکهنو... قسم دوم کتب وقف کرده علامه حامد حسین صاحب کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا، 17 سطر (7×14/5)، قطع: رقعی، اندازه: 11/5×18 سم [رایانه]

• پول، ارز و اعتبارات / اقتصاد / فارسی

pūl, arz va e'tebārāt

داد بخش، محمد، ق 14 قمری

(dādbaxš, mohammad (- 20c

تاریخ تألیف: 1348ق در این کتاب مباحث مختلفی در علم اقتصاد با استفاده از درس دکتر مشکوة مورد بررسی قرار گرفته است، مطالب بدین شرح است: 1. پول و ارز و اعتبار؛ 2. قیمت؛ 3. حسابداری؛ 4. نظامها و بنیانهای اقتصادی؛ 5. اقتصاد خاور میانه با 6. اقتصاد اجتماعی؛ 7. حقوق جزای عمومی.

[دنا 647/2]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 433

آغاز: پول یک نهاد تاریخی است که نقش اساسی آن همیشه یکی بوده و لیکن با گذشت زمان تحت اشکال گوناگون نمایان شده است ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، دارای جداول و نقشه های مختلف؛ کاغذ: خط دار معمولی، جلد: مقوایی، 156 گ، مختلف
السطر، اندازه: 28×20 سم [ف: 2-100]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1154

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-439]

← پولتیک ایران ← پولتیکهای دولتی

• پولتیک ایران در عراقین / حکومت و سیاست / فارسی

poletik-e Irān dar 'erāqayn

ص: 468

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، 1259-1313 قمری

(e'temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e "ālī (1843-1896

تاریخ تألیف: محرم 1309 ق شامل مطالب: لزوم انتظامات مقتضیه در اعطای تذکره مرور به مسافری در نقاط سرحدیه عراق و
اخطارات متنوعه راجعه به وجوب اعطای نظم و قراری به جهة حجاج و زوار انتظامات بحریه و نهریه در خلیج فارس و توابع.

[دنا 647/2؛ فهرستواره منزوی 355/6]

تهران: وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: 6289

آغاز: یکی از اعمال مفیده و اجراءات نافعه برای دولت علیه ایران التزام یک مسلک و پولیتیک مخصوص است که در اقطار حجاز و عراق
عرب مجری گردد، انجام و این حسن حال و سعادات جاویدی را حائز و دارا شدند. فدوی محمد حسن خط: شکسته نستعلیق خوش، بی
کا، بی تا؛ جلد: مخمل سبز، 14 گ، قطع: خشتی آنشویه: 2-259]

• پولیتیک خسروان و فرماندهان و صنایع آنان در الشکرداری و کشور گیری / فنون نظامی، حکومت و سیاست / فارسی

poletīk-e xosravān va farmāndehān va sanāye'-e ānān dar laškardārī va kešvar-gīrī

خلج، محمود، ق 13 قمری

(xalaj, mahmūd (- 19c

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار تاریخ تألیف: 1287 ق نویسنده که از محصلین ایرانی در فرانسه بوده با مساعدت وزیر مختار ایران از
امپراطور فرانسه اجازه تحصیل در رشته نظام می گیرد و شش سال در این قسمت تحصیل می کند. او چون به ایران می آید این کتاب را که
حاوی آداب مملکت داری و حفظ قشون و شیوه فرمانروایان اروپایی، به خصوص شیوه لشگر کشی ناپلئون است به رشته تحریر در می
آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 636

آغاز: این صنعت بر دو قسمت منقسم است که در آن دو قسمت کتب متعدد نوشته شده است؛ انجام: با پولیتیک و نیرنگهای سایر دول
بتفصیل بعرض خواهد رساند کتاب پنجم پولیتیک خسروان و صفت فرماندهان کل. خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1287 ق،
جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز یک لا، 48 گ، 13 سطر (11/5 × 16/5)، اندازه: 21×17 سم [ف: 2-144]

• پولیتیک روس در ایران / حکومت و سیاست / فارسی

poletīk-e rūs dar īrān

ملکم، 1249-1326 قمری

(malkam (1834-1908

گفتاری است در مورد رقابت های دول روس تزاری و انگلیس در ایران و هند.

[دنا 647/2 ؛ فهرستواره منزوی 355/6]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5154/15

آغاز: در مذاکره و تحقیق پولتیک روس و انگلیس در ایران یکی از مسائل لطیفه بین المللی نزدیک می شویم؛ انجام: و قدرتی داده باشد بر اینکه بتواند کوشش قوی دلیرانه برای رفع ظلم و تحصیل حریت و آزادی بنمایند خط شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا 7گ (173-179پ)

[ف: 15-229]

• پولتیک روس و انگلیس / حکومت و سیاست / فارسی

poletīk-e rūs va engellīs

ملکم، 1326-1249 قمری

(malkam (1834-1908

[نسخه های منزوی 1555/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13604/6

خط شکسته نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: شوال 1306ق؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول

گرهی، 3گ (93-95پ)، 15 سطر، اندازه: 17×22سم [ف: 37-119]

• پولتیکهای دولتی / حکومت و سیاست / فارسی

poletīk-hā-ye dowlatī

ملکم، 1326-1249 قمری

(malkam (1834-1908

از رسائل مؤثر و معروف میرزا ملکم خان ناظم الدوله ارمنی، از رجال مشهور عصر ناصری است.

آغاز: پولتیک ایران چیست؟ کشتی دولت کجا می رود؟ در این دریای حوادث از برای ما خطری هست یا نیست؟ اگر هست تدارک ما چیست؟

انجام: ولی می ترسم پولتیک دول بخصوص کفایت بعضی از وزرای ما مرا مهلت ندهد و آخر الأمر مجبور بشوم که طرح خود را در آرزوی اعتبارات مذکوره دفن کنم.

چاپ: در کلیات او در بمبئی، صص 148-200

[دنا 647/2 با عنوان پولتیک ایران و 648/2 با عنوان « پولتیکهای دولتی»؛ نسخه های منزوی 1556/2 ؛ اصول تمدن 125؛ مشار فارسی 1277؛ کلیات ملکم 125؛ فهرستواره منزوی 355/6]

ص: 469

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 867/3

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، کاغذ: فرنگی، جلد: میسن لایی قهوه ای نو، 14 سطر [ف: 5-212]

2. تهران؛ مجلس: شماره نسخه: 8080/5

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 14 محرم 1290ق، جان فونسولگری تفلیس؛ جلد: مقوایی محکم با روکش تیماج عنابی دارای ترنج ضربی با طرح گل و مرغ و سرترنج مجدول عطف نسخه تیماج قهوه ای، 40گ (100-139 ر)، 13 سطر، اندازه: $12/5 \times 19/5$ سم [ف: 144-27/1]

3. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 932

خط: نستعلیق، کا: علی قلی گماشته، تا: 1297ق، که توسط میرزا یوسف خان مستشار الوزاره به یار محمد خان ایلخانی بجنورد تقدیم شده؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میسن قرمز، 43گ، 14 سطر، اندازه: $15/5 \times 22/7$ سم [ف: 2-70]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2998/1

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: شوال 1297 ق [ف: 1866]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3784/2

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی منشی کوچک تفرشی، تا: 1297ق [ف: 7-38]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1539/4

تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14 [ف: 5-286]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8230/6

انجام: با وصف این اولیای دولت بقیه دارد

خط: نستعلیق، کا: میرزا هادی خان، تا: قرن 14؛ این عبارت آمده: کلیه این اوراق خط فرزندی میرزا هادی خان است جز چند صفحه بتاریخ 23 ذیقعده الحرام 1323»، مصحح؛ جلد: گالینگور قرمز و عطف و گوشه تیماج قهوه ای، 9گ (96-104)، 15 سطر، اندازه: $14/5 \times 22/5$ سم [ف: 20-27/2]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 149/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: ابو تراب طباطبائی، تا: 1301 ق، جا: تبریز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، مقوایی ضربی، 45ص
(103-147)، 16 سطر (18×9/5)، اندازه: 25×16/5 سم [ف: 1-147]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5154/6

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: 18 شوال 1304 ق؛ 21 گ (52 پ-72 پ) [ف: 15-225]

10. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه: 3/1

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1306 ق [نشریه: 6-593]

11. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه: 3/5

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1306 ق [نشریه: 6-593]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13604/1

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: 5 جمادی الثانی 1306 ق؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول گرهی، 39 گ (1 پ-39 پ)، 15
سطر، اندازه: 22×17 سم [ف: 37-118]

13. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10849/2

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، تحریری، بی کا، تا: 29 صفر 1318 ق، جان گنبد قابوس؛ جلد: تیماج قهوه ای، جدول دار، 21 گ (55 پ-
75 ر)، اندازه: 11×18/5 سم [ف: 20-416]

14. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2455/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1323 ق [ف: 6-19]

15. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه: 13/6 بخش یکم

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مرتضی ابن مرحوم میرزا صادق، تا: جمعه صفر 1328 ق؛ کاغذ: خارجی، 33 گ (96-128 پ)، قطع: خستی اندازه:

33×18 سم [ف: 42]

16. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3257/7

بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای عطف تیماج تریاکی، 62 گ (181-242)، 13 سطر)

(9×16/5)، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 11-2214]

17. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 2643

3 آغاز: برابر، انجام: اولیای دولت انگلیس بر اینحالت ایران کاملاً واقف هستند و در باطن بهتر از همه کس میدانند که توسل ما باسباب خارجه حاصلی نخواهد داشت مگر تعجیل قصد روس، بعد از وزرای ما از این خط: شکسته، بی کا، بی تا، هیچ نوع آرایش و یادداشت ندارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای 59 گ، 14-15 سطر، اندازه: 18×12/5 سم [ف: 2-487]

18. تبریز؛ ملی، شماره نسخه: 3563/2

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی سفید و سبز، جلد: مقوای 18 گ [ف: 3-1232]

19. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 246/4

م خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جان رشت؛ جلد: مقوایی، 91 گ (156-246)، 14 سطر

(9×17/5)، اندازه: 13×22 سم [رشت و همدان: ف: 1215]

• پهلای حصه / کلام و اعتقادات / اردو

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28586

آغاز: بسمله، کهای ده مننه لادن حس سی ابنی خدای صادق و عادل کی حمد و ستایش کردن او کهناسی اتنی؛ انجام: مباحثه کی متعلق ت این کیا لکھون زیاده نیاز محرره 22 تمت.

ص: 470

خط: نستعلیق جلی، بی کا، تا: 1292ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف و گوشه پارچه، 16 سطر (12×23/3)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: 19/8×31/3 سم [رایانه]

← پهلوی ← لغة البهلوي

← پهلوی نامه ← شاه نامه نوبخت

← پهلوی نامه ناصری ← تاریخ سلاطین عجم

• پیاده نظام / فنون نظامی / فارسی

pīyāde-nezām

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8373/1

چاپ سنگی 1268 با تصاویر؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 52ص، 28 سطر (11×24)، قطع: رحلی [ف]:
[17-124]

• پیاله های دوازده گانه فقرا / عرفان و تصوف / فارسی

pīyāle-hā-ye davāzdah-gāne-ye foqarā

در باره قدرت نور، آسمان، زمین، عشق، عقل، شریعت، طریقت، حقیقت، عهد، مرشد، با گواه آوردن آیتی از قرآن برای هر یک.

[فهرستواره منزوی 167/7]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4666/12

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ گزیده ای از کیمیای سعادت غزالی در (167-171)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز
ضربی ترنجی، 297ص (171-467)، 21 سطر (8×20)، اندازه: 10×22 سم [ف]: 14-3614]

← پیامبر ← اخبار مولد النبي (صلی الله علیه وآله وسلم)

← پیامبر ← احوال حضرت رسول (صلی الله علیه وآله وسلم) (منتخب)

← پیامبر ← اخبار نبوی

← پیامبر ← تاریخ النبي (صلی الله علیه وآله وسلم)

← پیامبر ← احوالات پیامبر

← پیامبر اکرم ← احوال پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم)

• پیامبران اولوالعزم / تاریخ پیامبران / عربی

payāmbārān-e olo-1-azm

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8825/14

پیامبران اولوالعزم و اختلاف آرا در ذکر اسامیشان؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمد طباطبایی طیب یزدی، تا: با تاریخ 1301ق، جا؛ تهران؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشین قهوه ای مجدول، 2گ (62-63ر)، اندازه: 22×35/3سم [ف: 85-29/1]

• پیامبران اولوالعزم / ادیان و مذاهب / فارسی

payambarān-e olo-1-azm

این رساله در معرفی و مشخصات پیامبران اولوالعزم با کتب آسمانی آنان با روایاتی از آن کتب.

اراک، دهگان، شماره نسخه: 135/15

آغاز: بسمله، بدانکه خداوند عالم و پادشاه بنی آدم کتابها که فرستاده است از جهت پیغمبران؛ انجام: صد و بیست و چهار نقطه نبوت را دریافته باشد.... و هو الموفق المعین خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ کاغذ: نخودی آسمانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 3گ (540-542ر)، قطع: وزیری، اندازه: 15×22سم [ف: 1-159]

• پیامبران و امامان / تاریخ معصومین، تاریخ پیامبران / عربی

payāmbārān va emāmān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1626/2

خط: نسخ، بی کا، تا: 856ق [ف: 5-312]

• پیامبر و امامان / تاریخ معصومین / فارسی

payāmbār va emāmān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17712

درباره پیامبر و ائمه؛ بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 219گ، اندازه: 21/7 × 32/8 سم [رایانه]

• پیامبری و پیشوائی / عرفان و تصوف / فارسی

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق 7 قمری

(nasafī, 'azīz-od-dīn ebn-e mohammad (- 13c

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 40 5/5

آغاز: بسمله و حمد اما بعد چنین گوید شیخ عزیز بن محمد نسفی طاب ثراه که جماعت درویشان از این بیچاره التماس کردند که در نبوت و ولایت و وحی و الهام و خواب راست رساله جمع کن؛ انجام: اگر قدر نعمت بدانی توانی که آن نعمت را بغنیمت داری و الحمد لله رب العالمین. خط: تعلیق، کا: احمد بن عبدالعلی بیک بیوک آبادی همدانی، تا: زمستان 1283ق؛ 4گ (88-91رپ) [ف: 3-

[444

ص: 471

• پیدا شدن حروف و خواص آن / هیئت / فارسی

peydā šodan-e horūf va xavas-e ān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6469/9

آغاز: مقالات ارسطو در پیدا شدن حروف و در خواص او، و بلیناس حکیم گوید از اجتماع انقلاب در مواضع مخصوص متولد شد روحانیات مدبرات سالم که ایشان را احداث و معطیات گویند؛ انجام: و در تکثیر و شمار در می آید زیرا که اگر آن را تکثیر کنند حروف مکرر شود و معلوم نگردد که از نام طالبست یا مطلوب و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی با روکش ابر و باد و سر طبل دار، عطف و دور تیماج قهوه ای، وگ (61-69 پ)، اندازه: 14/5 × 24/5 سم [ف: 20-47]

• پیدا کردن سهام از زایچه = سهام السعادة / هیئت / فارسی

peydā kardan-e sahām az zāyche = sahām-os sa'āda

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 409/1 - طباطبائی

آغاز: بسمله طریق پیدا کردن سهام آن است که نظر کنند در صورت زایچه تحویل سال یا طالع موجود بخشی از کتابی (ظاهرا) در احکام نجوم درباره طریق استخراج سهم السعادة و سهم الغیب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی زرد و آبی، جلد: تیماج سر مه ای، 2 گ (2 پ-3 پ)، 14 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 16×21 سم [ف: 22-163]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6919/5

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول ضربی، کگی (36-37 پ)، اندازه: 13×21 سم [ف: 20-344]

• پیدایش آمریکا / تاریخ جهان / فارسی

peydāyes-e āmrīkā

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تاریخ تألیف: 1324.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/17 - 4754-ف

بی کا، بی تا فیلمها [ف: 3-99]

• پیدایش پزشکی و تحقیق در الهام و لذت عقلی / طب / فارسی

peydāyes-e pezeškī va taḥqīq dar elhām va lezzat-e 'aqlī

نظام الدین گیلانی، احمد بن محمد، -1059 قمری

(nezām-od-dīn-e gīlānī, ahmad ebn-e mohammad (1649

دارای سه «فصل». در پایان آمده «چنانکه امیر کل امیر در کتاب مستطاب نهج البلاغه که فقیر آن را ترجمه به فارسی کرده و شرح عربی نموده است».

[فهرستواره منزوی 3329/5]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3223/5

خط: نستعلیق

خوش، بی کا، تا: آغاز قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی آراسته عطف تیماج مشکی، لاگ (56-62)، 18 سطر (6/5×14)، اندازه: 12×19 سم [ف: 11-2183]

• پیدایش دیوان و برهمنان / داستان / فارسی

peydāyes-e dīvan va berahmanān

از افسانه های هند است.

[فهرستواره منزوی 410/1]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2597/1

آغاز: بدانکه چون تقدیر خدای تعالی نوبت دیوان در عالم رسانید و دیوان را پدید آورد اول دیو که آفریده شد مارچ نام بود؛ انجام ایشان این نوع در مذهب خویش درست گرفته و روا داشته اند و آن باطل است

خط: نستعلیق، کا: محمود بن خضر حسینی بخاری، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی گرد و عطف سرخ، 17ص (4-20)، 25 سطر (6×15)، اندازه: 9×18 سم [ف: 9-1444]

• پیدایش موسیقی / موسیقی / فارسی

peydāyes-e mūsīqi

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4583/3

آغاز: بدانکه در پیدا شدن علم موسیقی اختلافاست؛ انجام: راست للمفارج، تمت الكتاب. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میهن سبز لائی، 15 سطر، اندازه:

13/8×21/2 سم [ف: 7-434]

← پیدایش ینگى دنيا ← كشف امریکا

پیرامون ادبیات / ادبیات / فارسی

pīrāmūn-e adabīyāt

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تاریخ تألیف: 1323ق

ص: 472

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/32-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-100]

• پیرامون اسلام / کلام و اعتقادات / فارسی

pīrāmūn-e eslām

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

در سال های: 1320 و 1323 و 1332.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/33-4754-ف

بی کا، بی تا (فیلمهاف: 3-100]

• پیرامون اصلاحات / حکومت و سیاست / فارسی

pīrāmūn-e eslāhāt

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/34-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-100]

• پیرامون جانوران / حیوان شناسی / فارسی

pīrāmūn-e jānevarān

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی تاریخ تألیف: 1324

(kasravī, ahmad (1890-1945

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/35-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-100]

• پیرامون خرد / فارسی

pīrāmūn-e xerad

، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تاریخ تألیف: 1322.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/36-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-100]

• پیرامون رمان / ادبیات فارسی

pīrāmūn-e romān

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/37-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-100]

• پیرامون روان / فارسی

pīrāmūn-e ravān

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تاریخ تألیف: 1324.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/38-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-100]

• پیرامون شعر و شاعری / ادبیات / فارسی

pīrāmūn-e še' r va šā' erī

کسروی، احمد، 1269-1324 شمسی

(kasravī, ahmad (1890-1945

تاریخ تألیف: 1325

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4752/39-4754-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-100]

پیر مرتضی علی اردستانی / تراجم / فارسی

pīr morteza 'alī ardestānī

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق 14 شمسی

(Šafī'ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad (- 20c

تاریخ تألیف: 17 شوال 1423ق؛ محل تألیف: تهران رساله کوتاهی است در شرح زندگانی پیر مرتضی علی اردستانی که یکی از عارفان قرن نهم هجری بوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3/15290

آغاز: دوران حیات پیر مرتضی علی با قسمتی از زمان امیر تیمور گورکانی «ف-807ق» و با سلطنت امیر شاهرخ میرزا تیمور «850-807ق» و جانشینان او مقارن بوده است؛ انجام: در پایان، توفیق روز افزون برادرم مهدی شفیی اردستانی و فرزندم مهندس محمود رضا شفیی اردستانی را که داوطلبانه هزینه های تایپ و تکثیر این شرح حال را تقبل نموده اند از خداوند بزرگ خواهانم. بار دیگر فرصت را غنیمت می شمارم و از محققان و پژوهشگران ارجمند استدعا دارم که برای پربار شدن این شرح حال، نگارنده را از مراحم و أطفاف خویش محروم نکنند و با ارسال مطالب تحقیقی خود درباره پیر مرتضی علی، این

خدمتگذار کوچک و دوستدار فرهنگی اردستان را جهت کمال بخشیدن به کاری که کرده است یاری فرمایند.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1423ق؛ ترقیمه: «اول دی ماه

ص: 473

سال یکهزار و سیصد و هشتاد و یک خورشیدی برابر با هفدهم شوال یکهزار و چهار صد و بیست و سه هجری قمری، تهران، کوی نصر، خیابان 15، پلاک 51، طبقه اول، کد پستی 14476، مرتضی شفیعی اردستانی؛ مجدول مشکی؛ کاغذ: جدید، گ (30-36)،

21-23 سطر، اندازه: 19×29 سم [ف: 810-38]

• پیرنامه / عرفان و تصوف / فارسی

pīr-nāme

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبد الله، 730؟-834 قمری

(ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330-1431

آغاز: ای سالک راه حق تو را هرگاه این درد دین و محبت پیدا شود انجام: که هفتاد دو فرقه امت محمد صلی ا... شده اند همه باطل است.

[دنا 649/2؛ فهرستواره 167/7]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 149/25

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، 3ص (163-165)، 20 سطر (7×13)، اندازه: 11×18 سم [سنا: ف: 1-75]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16591/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد جعفر، تا: 1237ق؛ کاغذ: آبی و شکری فرنگی، جلد: مقوایی، 5ص (9-13)، اندازه: 13/5×20/7 سم [ف: 17-432]

• پیر و جوان = بهار و خزان = بهاریه / شعر / فارسی

pīr va javān = bahār va xazān = bahārīye

نصیر اصفهانی، محمد بن عبد الله، -1191 قمری

(nasīr-e esfahānī, mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1777

یکی از مثنویات مشهور میرزا نصیر در 202 بیت است که آن را بهار و خزان» نیز گفته اند. از وصف بهار آغاز می شود. ظاهراً دوبار تحریر شده است. آغاز: شبی با نوجوانی گفت پیری *** کهن دردی کشی صافی ضمیری / چو خم صاحبدلی روشن روانی *** درین دیر کهن پیر مغانی انجام: اگر دست علی دست خدا نیست *** چرا دست دگر مشکل گشا نیست / به حق جویان حق را رهنما اوست *** ز

کار اهل دل مشکل گشا اوست چاپ: بمبئی، سنگی، 1318، رقعی، 15ص؛ تهران، سنگی، 1338، جیبی، 34ص؛ ایران، سنگی، 1325، جیبی، 27ص (صص 8-34)؛ به کوشش مهدی ولانی، نامه آستان قدس، ج ۲ ش 2: 59-62.

[دنا 649/2 (62 نسخه)؛ نسخه های منزوی 2700/4؛ مشترک پاکستان 11398؛ مشار 239/1؛ فرهنگ سخنوران 355، الذریعة 158/3 و 1197/9 و 132/19؛ فهرستواره منزوی 497/10 و 497/9-500]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4932/11

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، جلد: روغنی، 6گ (133ر-138پ)، اندازه:

15/6×22/8 سم [ف: 8-134]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16652/3

آغاز: برابر؛ انجام: زویرانیش ویران است ایران. خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: کشمیر، نخودی و آبی و حنایی، جلد: میشن دار چینی، 15-17 سطر، اندازه: 10/3×20/3 سم [ف: 17-68]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16652/4

آغاز: برابر؛ انجام: هزاران رحمت حق بر سلامش*** بروباد [و] بر اصحاب کرامش خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: کشمیر، نخودی و آبی و حنایی، جلد: میشن دار چینی، 15-17 سطر، اندازه: 10/3×3 / 20 سم [ف: 17-68]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4719/37

آغاز: برابر؛ انجام: کتابش معجز روشن بیان را*** وصیش حاکم مطلق جهان را

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12، حسب الخواش دوست معنوی برسوم یادگار قلمی شد 1207؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن سیاه ضریبی، 2گ (65پ-66پ)، اندازه: 17/2×28/2 سم [ف: 8-71]

5. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 566/2

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1190ق [نشریه: 7-247]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14181/31

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن محمد، تا: 14 صفر 1192ق، جان شیراز، آستانه شاهچراغ؛ جلد: تیماج، قهوه ای، 5گ (103ر -

107پ)، قطع: بیاضی، اندازه: 20×10سم [ف: 38-236]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13399/6

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج فهوه ای، آگ (15پ-21ر) [ف: 36-334]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3512/4

آغاز: برابر

کا: سید محمد رضوی قمی، تا: قرن 13، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یشمی، 6ص (28-33)، قطع: خشتی، اندازه: 15×21/5سم

ص: 474

[ف: 10-1464]

9. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1230/2

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محتملا از اولاد وصال، تا: قرن 13، جان شیراز؛ کاغذ: فرنگی، الوان، جلد: تیماج قرمز مقوایی، 22 سطر (5×14/5)، اندازه: 12/5 × 20/5 سم [ف: 3-280]

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5130/1

آغاز: برابر؛ انجام: کتابش معجز .. بیان را (!)*** و صیش حاکم مطلق جهان را

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میسن قهوه ای لایی، 10 گ (اپ-10ر)، 12 سطر، اندازه: 10/8 × 17 سم [ف: 8-221]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9102/2

آغاز: برابر؛ انجام: عیان نور خدایی از جبینش*** برون دست خدا از آستینش خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی یک لا مجدول 8 گ (132 - 39 پ)، 11 سطر (12×6/5)، اندازه: 10/4×16/2 سم [ف: 29/2-761]

12. تهران؛ مفتاح، شماره نسخه: 866/6

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول زر و لاجورد، قطع: بیاضی ربعی [نشریه: 1357]

13. شیراز؛ بنیاد فارس شناسی؛ شماره نسخه: 65/5

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کان محمد کاظم بن محمد متخلص به ناظم، تا: قرن 13، 7 گ (106ر-112پ)، اندازه: 20×14 سم [ف: 88]

14. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4581/2

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13

کاغذ: پسته ای، جلد: میسن تریاکی لایی، 15 سطر، اندازه: 14/8×20/6 سم [ف: 7-434]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8012/2

خط: شکسته نستعلیق بد خط، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول، دارای رکابه؛ مهر: «کتابخانه باقر ترقی»؛ جلد: مقوایی ساده بدون روکش با عطف تیماج قهوه ای، 8گ (1ر-8پ)

هامش)، اندازه: 19/9×30/1 سم [ف: 27/1-33]

16. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 591

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: رمضان قرن 13؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ زرکوب، 22گ، ابعاد متن: 10×5/5، اندازه: 8/5×15 سم [ف: 121]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 43/10

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول زر؛ کاغذ: سفید و زرد و آبی و صورتی، جلد: تیماج قهوه ای، گرد تیماج زرد، 11ص (244-254)، 10-20 سطر (9×4)، قطع: بیاضی، اندازه: 7×15 سم [سنا: ف: 1-24]

18. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3077/2

آغاز: برابر؛ انجام: که در علم نبی دانای هر راز ×× ربانش راز حق را نکته پرداز خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، با سرلوح، مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج مشکی، 37گ (91-127)، 10 سطر (8×4)، اندازه: 12×17 سم (ف: 6-875)

19. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5992/5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، 14 سطر (1266)، قطع: بغلی، اندازه: 17×11 سم [ف: 16-175]

20. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4988/4

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1202ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن، 6گ (62-67)، 12 سطر، اندازه: 13/8 × 21/5 سم [ف: 8-154]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3/13410

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد ملازم، تا: ذیحجه 1219ق، جان قزوین؛ مجدول؛ جلد: پارچه، پشت جلد و عطف تیماج قهوه ای، گ

(89پ-94پ)، 16 سطر [ف: 348-36]

22. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4808/4

خط شکسته نستعلیق خوش، کا: سید محمد صادق، تا: 1233ق؛ در حاشیه کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: ساغری سیاه ضربی ترنجدار گل و بوته الوان، 14 سطر، اندازه: 19/9 × 31/6 سم [ف: 8-99]

23. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19066

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، کا: علی محمد نوری، تا: 1233ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب؛ کاغذ: نخودی، جلد: مشمع، 11 سطر (18×10)، قطع: وزیری، اندازه: 16×25 سم [رایانه]

24. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 1243/1

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1235ق؛ در متن و هامش، مجدول [نشریه: 7-273]

25. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13158/19

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: محمد ولی، تا: 1235ق؛ مجدول مذهب مرصع؛ جلد: تیماج قرمز، 17 گ (153-169ر) [ف: 36]

26. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9467/108

خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: 1241ق؛ 5 گ (197پ-201) [مختصر ف: 713]

27. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8990/19

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 13 ذیقعه 1243ق؛ کاغذ: فرنگی

ص: 475

نخودی آهار مهره، جلد: مخملی بنفش با نقوش فرنگی و جدول درون کاغذ ابرو باد، 16ص

(40-25 حاشیه)، سطور چلیپا (19×11/5)، اندازه: 13/9 × 21/5 سم [ف: 29/1-571]

28. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 456/6

آغاز: برابر انجام: چنان زد بر بساطش پشت پایي *** که هر خاشاک او افتاد جایی

خط شکسته خوش، بی کا، تا: 1250ق؛ 3گ (68پ - 70پ) [ف: 1-40]

29. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8978

آغاز: برابر؛ انجام: خموشی به در این سر بسته دار است *** سخن کوتاه کن احسان دراز است.

خط: شکسته نستعلیق عالی، کا: میرزا سید علی نیاز شیرازی، تا: 6 جمادی الاول 1254ق؛ سطور چلیپا، مذهب؛ دارای 34 قطعه (به شکل مرقع صحافی شده)؛ واقف: علی اصغر حکمت، مهر 1340؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوای ماشی جدول بندی به زر، ابعاد متن:

675، اندازه: 13×19/7 سم [ف: 17-64]

30. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 732/5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه 14 جمادی الثانی 1254ق. با چهار سر لوح با یک ترنج مجدول زر و لاجورد؛ قطع: ربعی [نشریه: 7-

[255]

31. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9061/4

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: مهدی بن محمد شیرازی متخلص به صابر برای مهر علی خان نوری، تا: با تاریخ 1256ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 6گ (160پ - 165پ)، 21 سطر (7/3×15/9)، اندازه: 11/9×20/7 سم [ف: 29/2-687]

32. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 90/5

خط: نستعلیق، کان محمد کاظم ابن محمد، تا: 1256ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز مقوایی، 13ص (161-173)، 18 سطر

(8×15)، اندازه: 15×20 سم [سنا: ف: 1-49]

33. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: 11/3

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق بدخط، بی کا، تا: 1257ق (نشریه: 11-953)

34. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5364/2

آغاز: برابر، انجام: چه خوش گفت این سخن را نکته دانی *** سخن گو عارفی شیرین زبانی بی کا، تا: ذیقعدہ 1259ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: ترمه مغزی میشن قهوه ای، 10گ

(103پ - 112پ)، 14 سطر، اندازه: 12×19 سم [ف: 8-312]

35. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4899/8

آغاز: برابر

حدود 230 بیت، گویا نسبت به برخی از نسخه ها افزودگی هایی دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1262ق، جان یزد؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن آلبالویی، وگ (60-68پ)، 12 سطر، اندازه: 11/9×19/2 سم [ف: 8-117]

36. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1601/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد رضا بن ضیاء الدین، تا: شعبان 1266ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: دو رو روغنی دارای نقاشی 11گ (55-65ر)، 10 سطر، اندازه: 10×16/5

سم [ف: 5-6]

37. همدان؛ دانشگاه بوعلی، شماره نسخه: 336/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه 7 رمضان 1278ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 5گ (131 - 35پ)، 16 سطر [ف: 180]

38. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4716/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: صادق شیرازی، تا: 1281ق؛ مجدول زر و شنگرف

کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی، 26ص (97-122)، 9 سطر (5×9)، اندازه: 10×16 سم [ف: 14-3663]

39. شیراز؛ میر (دکتر)؛ شماره نسخه: 22/4

بی کا، تا: 1282ق؛ با تتمه وصال [نشریه: 5-284]

40. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16915ض بی کا، تا: شعبان 1292ق، 8 سطر (5×11)، اندازه: 7/5×14 سم [ف: 28-47/1]

41. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 17/146-3366

آغاز: برابر؛ انجام: چراغ افروز راه اهل بینش *** محمد شمع بزم آفرینش کتابش معجز روشن بیان را *** وصیتش حاکم مطلق جهان را
خط: شکسته نستعلیق، کا: فضل الله بن یوسف مذهب باشی شیرازی، تا: شعبان 1292ق؛ مجدول مذهب؛ جلد: مقوا طلائی با عطف
تیماج قرمز، 10، 11 سطر، اندازه: 10×14سم

[ف: 2-668]

42. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10921/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز متوسط، کا: فرج الله، تا: 1292ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: دورویه، رو گل و بوته رنگ و روغنی، 12 سطر،
اندازه: 8×12سم [ف: 9-259]

43. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 15577/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1294ق؛ جلد: چرم قهوه ای روشن ضربی ترنج و سرترنج دار، 8گ (1ر-8پ)، 15 سطر، اندازه: 11×18سم
[ف: 43-170]

44. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2762

آغاز: برابر؛ انجام: بتاریخ شهر ذي الحجه الحرام سنه توشقان ئیل حاجی خان 1300 خط: نستعلیق، کا: احمد کنک بن نجفعلی، تا:
ذیحجه 1300ق؛ مجدول لاجورد و قرمز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی پارچه آبی، 15گ، 8 سطر (5/6×12/5)، اندازه: 17×10/5سم
[ف: 6-370]

45. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8173/1

ص: 476

انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: صحبت الله خان ملقب به دبیر همایون، تا: آغاز قرن 14؛ راسته و چلیپا، دارای رکابه؛ کاغذ: نازک کاهی، جلد: تیماج قهوه ای، 8ص (1-8)، اندازه: 21×13/4 سم [ف: 27/1-317]

46. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5177

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ سطور چلیپا، صفحات زرین؛ کاغذ: کاغذ ترمه اصفهانی، جلد: میشن قرمز لایی، 13گ، 8 سطر، اندازه: 5/4×9/1 سم [ف: 70-2]

47. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5118

خط: شکسته، نستعلیق، کا: صادق شیرازی، تا: سلخ صفر 1313ق؛ مجدول با کمند اکلیل؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن پشمی، 11 گ، 12 سطر، اندازه: 11/2×18/2

سم [ف: 70-2]

48. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6196/4

آغاز: برابر؛ انجام: عیان نور خدایی از جبین اش***از اوروشن جهان آفرینش

خط: شکسته نستعلیق، کا: فضل الله بن آخوند ملازین العابدین بروجردی ملقب به شمس

العلماء، تا: محرم 1315ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: قهوه ای لایی، 3گ (9-پ11ر)، 25 سطر، اندازه: 10/8×17/7 سم [ف: 9-245]

49. مشهد، رضوی؛ شماره نسخه: 12246

آغاز: برابر؛ انجام: هزاران رحمت حق***بر او باد و بر اولاد کرامش

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: عبدالله حسینی، تا: ربیع الأول 1319ق؛ مجدول، دارای سرلوح مزدوج مذهب، دارای کمند؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد 1361؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی سبز ماشی با عطف و گوشه میشن، 19 گ، 8 سطر، اندازه:

11/5×5/5 سم [ف: 17-63]

50. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: 27

خط: نستعلیق خوش، کان محمد حسن، تا: رجب 1319ق؛ مجدول به زر و مشکي؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 16گ، 10 سطر، اندازه: 20/14/5×5 سم [ف: 21]

51. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5606/1

حدود 200 بیت؛ خط: نستعلیق، کا: محمود بن محمد علی، تا: 1321ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میسن سیاه ضربی، 10گ، 11 سطر،
اندازه: 18×22/5 سم [ف: 8-433]

52. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5179

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: شوال 1324ق، برای تقدیم به خبیر الدوله، رئیس تلگرافخانه؛ با سرلوح، مذهب، مجدول با کمند؛ کاغذ:
کاغذ ترمه، جلد: میسن قرمز ضربی، 17گ، 10 سطر، اندازه: 16/5×10 سم [ف: 2-70]

53. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4501/1 آغاز: برابر، انجام: زما نتواند او را کس ثنا گفت ×× که در تعریف او حق لافتی گفت / هزاران
رحمت حق با سلامش *** بر او بادا بر اولاد گرامش خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: رمضان 1329ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج
مشکی ضربی مقوایی، 13گ (1-13)، 11 سطر (6×11)، اندازه: 17×11 سم [ف: 13-3450]

54. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13463/39 حاشیه

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکی سوخت ترنج با سر و لچکی زرین لولادار، 18ص (290-307)، اندازه: 16×27/5 سم
[ف: 36-413]

55. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4307/5

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی قهوه ای عطف تیماج سرخ، 6گ (33-38)، 16 سطر، اندازه: 17/5×25 سم [ف:
434-38]

56. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14309/11

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج، قهوه ای، 8گ (49-56)، 15 سطر، اندازه: 13×21 سم [ف: 38-440]

57. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6/83 - 993/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 7، 18 سطر، اندازه: 13/5 × 20/5 سم [ف: 2-668]

58. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 872/5

آغاز: برابر؛ انجام: کلید گنج حق در پرده اوست *** قضا بازو قدر سرپنجه اوست / عیان نور خدائی از جنابش *** برون دست خدا از آستینش خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، در ادامه، مثنوی دیگری در 172 بیت با مطلع «آتشی می بینم ای یاران زدور...» و نیز چند غزل و رباعی از نشاط اصفهانی، در این نسخه از مثنوی طیب با عنوان «بهاریات» یاد شده؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، مجدول گرهی، 3گ، 26 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف مخ: 4-1685]

59. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8344/3

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول، چلیپا و دو ستونی؛ کاغذ: فرنگی الوان و آهار مهره، جلد: تیماج یک لا، 8 سطر (8/9×5)، اندازه: 7/8×14 سم [ف: 7-223]

60. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8/112 - 1402/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 8گ، اندازه: 22/5 × 14/5 سم [ف: 2-668]

61. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3/113 - 493/3

آغاز و انجام: برابر

خط نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 5گ (109-113ر)، 13 سطر [ف: 2-668]

ص: 477

62. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5085/37

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: میسن سیاه ضربی، 3 گ (133 - 35) متن و هامش دوم، 16 سطر، اندازه: $17/3 \times 28/6$ سم [ف]:
[196-8]

63. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2675/12

آغاز و انجام: برابر

183 بیت؛ کا: محمد علی شیرازی، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 7 گ (634-640)، اندازه متن: 17×29 ، اندازه: $21/5 \times 33/5$ سم [ف]: 8-440

64. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 807م

آغاز: برابر

خط: شکسته خوش، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، 27، 8 سطر ($11/5 \times 6/5$)، اندازه: $18/5 \times 11/5$ سم [رشت و همدان: ف: 1096]

65. شیراز؛ عینی (دکتر)؛ شماره نسخه: 2

آغاز: برابر

بی کا، بی تا؛ قطع: بیاضی [نشریه: 2755]

66. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7719/7

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، جلد: مقوا، 15 سطر، اندازه: $14/5 \times 21$ سم [ف: 26-210]

67. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 515/2

بی کا، بی تا؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی [نشریه: 11-949]

68. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره/1

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، بی تا، مجدول مذهب، قطعه آذر در عروسی ابوالفتح خان، اشعاری از جامی و سعدی، چندین غزل

از محتشم، بحر طویل سید علی مهری عرب، قصیده موشح از عبد اللطیف بن علی واعظ، زیارت نامه و اشعار و مطالب متفرقه، نویسنده قسمتی «رافع» نامی است که قصیده ای نیز سروده؛ جلد: گالینگور آبی، اندازه: 10×19/5 سم (نشریه: 7-755)

• پیر و جوان / شعر / فارسی

pīr va javān

فقیر اصطهباناتی، علی، 1256؟ - 1310 شمسی

(faqr-e estahbānātī, "ālī (1877-1931

[دنا 651/2؛ فهرستواره 497/10]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8227 آغاز: ای به جوانی شده پیر از جهان *** گوش کن افسانه پیر و جوان / ای شده از پیر و جوان فقیر *** در پی علم و هنر از پند پیر / از تو جهان تا ابد آباد باد *** جان فقیر از هنر شاد باد؛ انجام: طبع وی از کلک چو شهپر زاغ *** سر بردار منگر طاوس باغ خط: نستعلیق، کا: علی محمد معینی فرزند معین الشریعة

اصطهباناتی، تا: 1347ق؛ مجدول سرخ؛ در پایان آن آمده است

اصل آن در رمضان 1349 به طبع رسیده و کمیاب است مطابق بهمن ماه 1309

«خورشیدی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 32گ، 10 سطر (9×13)، قطع: جیبی، اندازه: 11/5

× 17/5 سم [ف: 17-62]

• پیر و جوان / داستان / فارسی

pīr va javān

ناصر الدین قاجار، شاه ایران، 1247-1313 قمری

(nāser-od-dīn-e qājār, šāh-e īrān (1832-1896

تاریخ تألیف: 1289 ق ناصرالدین شاه بر اثر خواندن رمان های فرنگی بر آن می شود تا خود رمانی بنویسد و در این نسخه او رمانی به طرز رمان نویسان فرنگی در مدح بهار و توصیف فصول دیگر می نویسد و ضمناً حکایتی راجع به پیر و جوان می آورد که حاکی از علاقه مندی او به خواندن رمان های فرنگی است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 492

آغاز: هو الله تعالی. تفصیلی است در درک بهار نوشته می شود با اینکه طبایع ناس مختلف است و هر یک بوضع و طور و قسمی درک

بهار می کنند؛ انجام: پیر گفت همین جا مسکن بلکه مدفن من است بزیر آرید مرا با مستحفظ کمک کرده پیر را بزمین گذاشته وداع کرده رفتم بمنزل خود خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالکریم منشی طهرانی، تا: 4 ربیع الثانی 1289ق، جا: طهران؛ با سرلوح، مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی، لب طلائی، جلد: مخمل بنفش با گل و بته ضربی مقوایی، با شیر و خورشید و تاج فلزی ملحق به آن، 35گ، 9 سطر (6×11)، اندازه: 14×21سم [ف: 1-472]

← پیروز نامه ← ظفر نامه

← پیروزی نامه ← ظفر نامه

• پیروزی و مقاله نوروزی / ادبیات فارسی

pīrūzī v maqāle novrūzī

نجاتی نیشابوری، محمود بن عمر، -728 قمری

(nejātī neyšābūrī, mahmūd ebn-e 'omar (- 1328

وابسته به: صنایع الاسحار في بدايع الاشعار = القصيدة المصنوعة = بدايع الاسحار في صنایع الاشعار = بدیعیه منظوم = قصیده قوامیه؛ قوامی گنجوی (576) رساله شرح قصیده بدیعیه قوامی گنجوی است و ظاهرا از محمود نجاتی نیشابوری. آقای بهروز ایمانی در مقدمه ای که بر تصحیح این رساله نگاشته، نسبت آن، به نجاتی نیشابوری را نفی می کند. چاپ: چاپ شده

ص: 478

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6102/2

آغاز: این قصیده است که افصح المتکلمین... جمال المله و الدین قوامی گنجه ای گفته و آنرا صنایع الاسحار... نام کرده. ترجیع: ای فلک راهوای قدر تو بار x* وی ملک را ثنای صدر تو کار؛

انجام: چنانکه صاحب قصیده ادا کرد و این حواشی از کتب متقدمان و متأخران استنباط نمود بازای هر بیت مسطور گردانید. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی با سجاف عطف و حواشی با تیماج قهوه ای، 36ص (40-75)، قطع: نیم خشتی، اندازه: 12/5 × 19/5 سم [ف: 19-86]

• **پیزی اردستانی / تراجم / فارسی**

pīzarī-ye ardestānī

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق 14 شمسی

(Šafi'i ardestānī, morteza ebn-e ahmad (- 20c)

تاریخ تألیف: 25 دی 1383 ش؛ محل تألیف: تهران

رساله کوتاهی است در شرح حال حسن بن حسین بن عسکر اردستانی متخلص به پیزی. آقای شفیی در کتاب سخنوران اردستان نیز از وی نام برده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15290/10

آغاز: حسن بن حسین بن عسکر از مردم محله راه میان شهر اردستان است که از اواخر سلطنت محمد شاه تا اواخر سلطنت ناصرالدین شاه قاجار در آن محله می زیسته؛ انجام: پیزی در اواخر سلطنت ناصرالدین شاه فوت نموده و در قبرستان محله راه میان اردستان به خاک سپرده شده است.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، جا: تهران؛ ترقیمه: «تهران، کوی نصر...، مرتضی شفیی اردستانی، 1382/10/25 خورشیدی»؛ کاغذ: جدید، 2 گ (65-66)، 22 سطر، اندازه: 19×28 سم [ف: 815-38]

• **پشاهنگ صاحب الزمان / متفرقه / فارسی**

pīšāhang-e sāheb-oz-zamān

بنارش، یوسف

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11725

آغاز: اعوذبالله بسمله. الحمدلله رب العالمین؛ انجام: زندگانی خود را خوش و خرم سازد ... باید در راه خدا. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 20 سطر (18×16)، اندازه: 17×21 سم [الفبائی: 96]

• پیشگویی / علوم غریبه / فارسی

pīšgūī

بزرگمهر

bozorgmehr

در پیشگویی و اختربینی به درخواست انوشیروان.

[فهرستواره 2844/4-2845]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9049/5

آغاز: شکر و سپاس بی قیاس حضرت پادشاهی را که ذات انسانی را مدرک جمیع علوم و مصرعات گردانیده ... این کلمات عجایب از برای قرار بدن نوشیروان عادل ابوذر جمهر انشاء فرموده بو و معنی آن که مردم هر چه در دست یا در دل نشان کنند از روی کواکب پیدا کرده است. فلک اعظم: آهن برنج روی ارزیر مسی سیم سرب زر؛ انجام: ای ز روی تو نور برده قمر 88 چه نهان می کنی بگویم پسریر / ای مه عید عالم ابرویت *** در کف دست هست دارویت خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج منقش و جدول؛ 6 گ (79 پ-84 پ)، 12 سطر (6/5×13/5)، اندازه: 11/9×19 سم [ف: 29/2-671]

• پیشگویی / پیشگویی / فارسی

pīšgūī

غیر همانند:

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2653/2

آغاز و السادس و الثاني عشر يحصل من السابع و الثامن و الثالث عشر و الرابع عشر، انجام: فیه شکل نحس فاحکم علی سوء عقیده
یک سلسله مطالب نجومی آمده مطالبی که برای پیش گویی حوادث آتی و اطلاع بر خفایای امور لازم است به قول نویسنده با این کتاب و استفادات از این مسائل نجومی ما می توانیم پی به بسیاری از مطالب خفیه بریم و از حال مردمان و امور مخفیه آگاهی یابیم؛ خط: نسخ،

کان محمد طاهرین مرحوم بن علی اکبر تبریزی، تا: محتملاً قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مشکی یک لا،
80ص (285-365)، 21 سطر (9×19)، اندازه: 26/5×16 سم [ف: 6-216]

2. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 99/9

آغاز: هرگاه خواهند که از وفق از اوفاق سال بر حال خود یا کسی اطلاع یابد که در این سال؛ انجام: و بما جری به القلم من عند الله و بلا
حول ولا قوة الا بالله

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن فتحعلی بن حاج محمد باقر ارغندی ترشیزی، تا: 1339ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز

ص: 479

مقوایی، 4 گ (201-204)، 17 سطر (9/5×16/5)، اندازه: 15×23/5 سم [ف: 155]

۳. تهران، مجلس؛ شماره نسخه: 9049/6

آغاز: اول: ای زلف سیاه تو چو زنجیر *** لعل لب تو چو شکر شیر / شیرینی شکر تو دارد *** در دست گرفته تو انجیر؛ انجام: سی و یکم:
دل از سر سوز درد بلبل *** می گفت به باغ از غم گل / پر شد چمن از فغان بلبل *** در دست گرفته ای تو سنبل

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج منقش و جدول، 5 گ
(84-88 پ)، 12 سطر (13/5×6/5)، اندازه: 19×11/9 سم [ف: 29/2-672]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17978

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 14/5×21/6 سم [رایانه]

• پیشگوئیهای شاه نعمت الله ولی / شعر، پیشگویی / فارسی

pišgū'ī-hā-ye šāh ne'mat-ol-lāh-e valī

نعمه الله ولی، نعمه الله بن عبد الله، 730؟ - 834 قمری

(ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330-1431

پیش گویی حوادث است در بیش از 50 بیت فارسی آغاز: قدرت کردگار می بینم ×× حالت روزگار می بینم انجام: نعمه الله نشسته در
کنجی *** از همه بر کنار می بینم

1. قم؛ گلپایگانی، شماره نسخه: 24/79-4779/3

آغاز: ای عزیزان شور و غوغا در جهان خواهد گرفت *** کلفت و غم در دل پیر و جوان خواهد گرفت / شرم ناموس از خلاق خواهد
شدن *** پس نفاقی در میان مردمان خواهد گرفت؛ انجام: خوش گلستان خرم خندان *** همه در فصل چار می بینم / ای خوشا حال
دوستانش را *** که در آن روزگار می بینم خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: کاغذ کرمی، 3 گ، اندازه: 17×23 سم [ف: 2-669]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14190/5

بی کا، تا: قرن 12؛ 2 گ (19-20 ر) [ف: 38-252]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4724/8

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1251 ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: شمیم قهوه ای عطف پارچه سبز، 3 ص (47-49)، 15 سطر (9×15)، اندازه:

4. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: 15/2

آغاز: قدرت کردگار می بینم*** حالت روزگار می بینم. جنگ: ملهمه شاه نعمت الله: ای عزیزان شور و غوغا در جهان خواهد گرفت*** فتنه و غم از زمین تا آسمان خواهد گرفت؛ انجام: برابر

بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا، عطف تیماج سرخ، آگ (93-93 پ)، اندازه: 22×14 سم [ف: 34]

• پیش نویس یک نامه از قرن 11 / نامه نگاری / فارسی

pīš-nevīs-e yek nāme az qarn-ell

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9480/17

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ اص (113 همان) [مختصر ف: 121]

• پیشنهاد کمیسیون مطالعات نظام / حکومت و سیاست / فارسی

pīšnahād-e komīsiyon-e motāle'āt-e nezām

طرح آئین نامه تشکیلات نظامی ایران است پیشنهاد شده به وسیله انجمنی انگلیسی و ایرانی. این انجمن با ریاست عباس میرزا سالار لشکر و عضویت: عبدالحمید خان غفاری سردار منصور، عباس قلی خان مدحت الممالک سردار، کلنل فضل الله خان منشی، کلنل عزیز الله خان ژاندارمری، دکتر مهدی خان ملک زاده، زمان خان از نظمیه، ژنرال دیکسن، ژنرال هادویس، ژنرال لامنت، کلنل فوریسکتو، کلنل فریزر، کلنل دیسکام، کلنل هواپیما تشکیل شد. در مقدمه (پیش از ذکر اسامی اعضاء کمیسیون) چنین آمده: «کمیسیون مطالعات نظام جهت تدوین را پرت خود، بدوا اوضاع کنونی ایران را در مد نظر گذرانیده و نظرات خود را در پنج فصل» به قرار ذیل شرح نموده است: مخاطرات داخلی و خارجی ایران. قوای نظامی موجود. قوانین و تشکیلات و سائل ارتباطیه و محصولات مملکت. وضعیت مالی در قسمتی که به قوای نظامی مربوط است. در فصل 6 کمیسیون نقشه ای برای تشکیلات قشون ایران موافق احتیاجات نظامی مطرح نموده در فصل هفتم عملیاتی را که باید شروع نمود تا نایل به تشکیلات موافق فصل 6 بشود پیشنهاد می شود.». در این دفتر نام شاه قاجار و تاریخ تشکیل انجمن و انجام یافتن مطالعات و تدوین این دفتر یاد نشده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 295-فیروز

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: اواخر قرن 13 یا اوایل قرن 14؛ درجات نظامی و تقسیماتی در آن نوشته شده، کاغذ: فرنگی خط دار سفید، جلد: شمیم، 148 ص، 27 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 21×33/5 سم [ف: 21-22]

• پیشوایان چهارگانه اهل سنت / تراجم / فارسی

pīšvāyān-e ċāhār-gāne-ye ahl-e sonnat

(Šahābī, mahmūd (1903–1986

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25420

نوشته های پراکنده (3)؛ کاتب = مؤلف، بی تا؛ خریداری از

کیومرث محمودی [رایانه]

• پیشوای بزرگوار امام نهم (علیه السلام) / تاریخ / فارسی

pīšvā-ye bozorgvār emām-e nohom

تهیه شده توسط صندوق پس انداز بانک ملی ایران.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12446

آغاز: بسمله، قال تاسع الائمة عليه آلاف الثناء والتحية ... نهمین پیشوای دین مبین؛ انجام: وصلى الله على محمد وآله الطاهرين، بخط
حمد نجفی زنجانی خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسین امیرخانی و احمد زنجانی، تا: 1353ق، جا: تهران، کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع، 16
سطر (30×43)، اندازه: 34×49 سم [الفبائی: 96]

• پیشه وران در ایران باستان / تاریخ ایران / فارسی

pīše-varān dar īrān-e bāstān

پورداد، ابراهیم، 1264-1347 شمسی

(pārdāvūd, ebrāhīm dāvod (1885–1968

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19195

کا: ابراهیم پورداد، بی تا، 6گ، اندازه: 21×33 سم [رایانه]

• پیشی چیز بر هست = وجود و ماهیت / منطق، فلسفه / فارسی

pīšī-ye ċīz bar hast = vojūd va māhīyat

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، -667؟ قمری

(bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1269

در باب تفاوت معنای الفاظ «چیز» («شیء») و «هست» («موجود») و اینکه معنی لفظ چیز عامتر از معنی لفظ موجود است.

آغاز: بدانکه نخست لفظی که معنی وی بر همه معانی عام بود لفظ چیز و هست و موجود است. انجام: و نخست ترین چیزی که نادانستها را بوی توان یافت معنی لفظ شیء بود، و چون نخستین معلوم نبود باز پسین را نتوان دانست. و السلام. چاپ: در مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: 1366 (چاپ دوم)) (صص 647-652) [نسخه های منزوی 863]

1. تهران، ملک، شماره نسخه: 4191/21

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، 3 گ (181 ر - 183 پ)، 17 سطر، اندازه: 10/6×18/8 سم [ف: 7-249]

2. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5031/9

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: محمد علی متخلص به عبرت نائینی، تا: دوشنبه 13 ذی قعدة 1347 ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 5 ص (12-16)، 18 سطر (8×16)، اندازه: 14×22 سم [ف: 14-340]

3. تهران: دانشگاه، شماره نسخه: 2267/6/11

شماره 22 چاپی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ در هامش جایی بین اپور، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد، اندازه: 18/5×28/5 سم [ف: 9-918]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 428

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا؛ 3 گ (8ر10) [ف: 3-328]

5. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2912/47

بی کا، بی تا؛ آگ (144ر) [ف: 5-461]

• پیکره روسای مدرسه سیاسی و دانشکده حقوق دانشگاه تهران / عکس

peykare-ye ro'asā-ye madrese-ye sīyāsī va dāneškade ye hoqūq-e dānešgāh-e tehrān

عبارت از: 1- عبدالحسین شیبانی رئیس مدرسه علوم سیاسی (1299 - 1290)؛ 2- محمد علی فروغی ذکاء الملک رئیس مدرسه سیاسی (1287-1289)؛ 3- علی پرتو اعظم رئیس مدرسه عالی علوم سیاسی (1289-1290)؛ 4- مصطفی عدل منصور السلطنه

(1320-1321)؛ 5- میرزا عبدالکریم محقق الدوله؛ 6- دکتر قاسم زاده (10 آذر 1321 خ - 1323 خ)؛ 7- عبدالحمید زنگنه (1325-1329)؛ 8- علی اکبر دهخدا (1299-1320)؛ 9- محمد مظاهر صدیق حضرت (چند روزی در 1321)؛ 10- حسن افشار (1342-1342)؛ 11- موسی عمید (1330-1342)؛ 12- حسن پیرنیا رئیس مدرسه سیاسی (آذر 1278-1283)؛ 13- حسین پیرنیا (1283-1287)؛ 14- محمد علی هدایتی (1345 خ-1347)؛ 15- عکس دسته جمعی یازده نفر: مخبر الدوله و ممتاز الدوله و دیگران.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6928-عکس

بی کا، بیتا (فیلمهاف: 3-265)

• پیل و پشه / شعر / فارسی

pīl va paše

ص: 481

قصیده ای است نونیه در 62 بیت در مدح امیر مؤمنان حضرت علی بن ابیطالب (علیه السلام) با عنوان «پیل و پشه» و در واقع، آن حضرت وصفات بزرگ او را به پیل و مابقی را به پشه نموده. در بیشترین مصرعها، کلمه پیل و پشه به کار رفته، «علی پیل مهابت که پشه غضبش *** چو پای شکسته است پیل را گردن / بمدحت تو شها پیل و پشه گویانند xx منم که مانده چو پیل و چه پشه ام الکن / تو زنده پیلی و من بنده کشوری پشه xx چو پیل پشه بر این سایه ضعیف افکن». در فرهنگ سخنوران از فردی به نام کشوری اردوبادی یا رودباری قزوینی از شاعران قرن دهم هجری و نعمت الله کشوری دیلمقانی یاد شده است. [الذریعة 911/9 و 912؛ فرهنگ سخنوران 485؛ نسخه های منزوی 2491/3 و 2492]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13499/12

آغاز: تم چو پشه ضعیف است و پیل مرگ دمن *** چون پیل کرده بدین ... ضعف بدن؛ انجام: تو زنده پیلی و من بنده کشوری پشه *** چو پیل پشه بر این سایه ضعیف افکن خط: شکسته نستعلیق، کا؛ محمد معین بن عبدالرزاق کاشانی، تا: نیمه نخست قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، 3 گ (44-46)، 12 سطر، اندازه: 7×17 سم [ف: 34-246]

پیمان بازرگانی / اسناد / فارسی

peymān-e bāzargānī

سندهای 1908 تا 1715 و سندهای سال 1808، با فهرست آنها، در آن تاریخ 1323 دیده می شود.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4519-ف

نسخه اصل: مونیخ 234 (فهرست اوامر 3/1 ص 82)؛ بی کا، بی تا؛ 55 گ [فیلمهاف: 3-67]

← پیمان بازرگانی درباره ورشکستگی اتباع ایران و روس ← عهدنامه ایران و روس (قرارنامه افلاس)

← پیمان بازرگانی میان ایران و روس ← عهدنامه ایران و روس

← پیمان ترکمانچای ← عهدنامه ترکمانچای

← پیمان تشریفات سفیران ایران و روس ← عهدنامه ایران و روس (تشریفات)

← پیمان چین با انگلیس و فرانسه ← عهدنامه چین با انگلیس و فرانسه

← پیمان گلستان ← عهدنامه گلستان

← پیمان نادرشاه و سلطان محمود عثمانی ← عهدنامه ایران و عثمانی (میان نادرشاه و سلطان محمود)

← پیمان نامه پلژیک در استانبول ← عهدنامه بلژیک در استانبول

• پیوستن قمر در بروج اثنی عشریه / هیئت / فارسی

peyvastan-e qamar dar borūj-e esnā 'ašariye

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3223/3

خط: نسخ، بی کا، تا: 1110 ق [ف: 6-308]

• پیوستن مشتری به زحل / هیئت / فارسی

peyvastan-e moštarī be zohal

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 850/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9، کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی یک لا، 7ص

(70-64)، ابعاد متن: 7×11، اندازه: 13×18 سم [سنا: ف: 2-75]

• پیوستن وجود جسمانی به وجود روحانی / فلسفه / فارسی

peyvastan-e vojūd-e jesmānī be vojūd-e rowhānī

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، -667؟ قمری

(bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1269

گفتاری کوتاه در باب اینکه چگونه موجود با طی مراتب جسم، طبع، نفس و عقل به وجود روحانی می پیوندد. آغاز: موجود یا آگه بود یا نه. آنچه نه آگه بود پایه جسم است و مرتبه طبع انجام: وجود جسمانی پوشیده برخیزد و بوجود روحانی روشن پیوندد و پیدا شود. والسلام علی من اتبع الهدی. چاپ: در مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی:

1366 (چاپ دوم) (ص 638)

[دنا 652/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2267/6/13

شماره 14 چاپی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد، در هامش جایی بین 11 پ-14، اندازه: 1875×

• پیوند / کشاورزی / فارسی

peyvand

فلاح، حسن

fallāh, hasan

از میرزا حسن فلاح است، وی آن را در فرانسه به خواهش باغبان های ایرانی نگاشته است. او از پیوند و اقسام آن مفصل

ص: 482

بحث می کند و ضمن ارائه تصاویری از انواع مختلف پیوند آنها را نشان می دهد. آغاز: شاخ بی بر اگر همه طوبی است*** به بریدش به میوه پیوندید. حمد بی حد احدی را سزا است که ریاحین بدن را ...

انجام: چنانچه اغلب اوقات اتفاق می افتد

[دنا 652/2؛ فهرستواره منزوی 3800/5]

1. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2857

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شوال 1284ق؛ تملك: اعتضادالسلطنه در 1284 ق، کاغذ: فرنگی نازک رنگارنگ، جلد: مقوا، 17گ، 19 سطر، اندازه: 13×21سم [ف: 3-289]

2. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2858/8

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 157گ (15ر-171پ)، 21 سطر، اندازه: 17×26سم [ف: 3-289]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1553/8

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ حاوی پیکره های از تنه درختان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز با گل و بوته زر کوبیده مقوایی، 19ص (268-286)، 23 سطر کامل (23×12)، اندازه:

21/5×34/5 سم [ف: 4-50]

• پیوند حروف با ستارگان / هیئت / فارسی

peyvand-e horūf bā setāregān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 807/6

در جدول؛ بی کا، بی تا [ف: 5-188]

ص: 483

ت

اشارة

ص: 485

• تئاتر

• تئاتر / داستان / فارسی

te'ātr

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8738/3

حاجی آقا و فریدون پسر بزرگ او و جمشید پسر کوچک او و نوروز سیاه و نوکر او و فروردین و گل چهره و ناصر خان ارباب گل چهره؛ خط: نستعلیق، کا: گویا خط نفیسی، تا: قرن 14؛ شش صفحه به انگلیسی نوشته شده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 10 گ، 22 سطر (14×18)، قطع: خشتی، اندازه: 17×21/5 سم [ف: 17 - 208]

• تئاتر کاترین هوارد / داستان / فارسی

te'ātr-e kātrīn havārd

مترجم: اعتصامی، یوسف، 1253 - 1316 شمسی

eftesāmī, yūsof

در پنج پرده یا فصل با ترجمه شعرهای انگلیسی آن به شعر فارسی، داستان مربوط به دربار هانری هشتم است در سال 1542.

[دنا 655/2؛ رجال ایران 493/4]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7530

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 73 گ، 16 سطر (9/5×15)، قطع: ربعی، اندازه: 21×13 سم [ف: 16 - 612]

• تئاتر کریم شیره / داستان / فارسی

te'ātr-e karīm šīre

نمایش نامه ای است انتقادی از وضع دولت وقت. در عهد ناصرالدین شاه نوشته شده است. [دنا 655/2؛ فهرستواره منزوی 298/1]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3019

آغاز: بسمله، شرحی از بدبختی اهالی ایران و مجمعی از سختی و زبونی این ممالک ویران بجهة عبرت و اطلاع مطالعه کنندگان در لباس قصه و طرز طیاطر فرنگیان در چند مجلس قلمی گردید، اسامی اجزای مجلس شاه وزیر مخصوص، امین الدوله، انجام: به بینید ایران چگونه ویران و ایرانیان چه قسم پریشان و بی سامان نگاه بکنند و از این صدر اعظم بازیها را یاد بگیرند. گر ملکی این است در این روزگار

من بتو ویرانه دهم صد هزار، فی شهر جمادی الاول سنه 1310

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1310ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سرخ، 54گ، 10 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 1 - 310]

• تئاتر گفتگوی شیخ شریعت با میرزا خلیل الله / هنر / فارسی

te'ātr-e goftogū-ye šeyx šarī at bā mīrzā xalīl-ol-lāh

داستان گفتگویی است که بین شیخ محمد تقی ملقب به شیخ شریعت با میرزا خلیل طلبه در مدرسه اتفاق افتاده و به صورت که در فرنگستان به عنوان تئاتر معروف است، تنظیم شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9654

آغاز: حکما و دانایان فرنگستان چون خواهند حکایتی را بیان نمایند که در طبایع انزجاری حاصل نشده آن مطلب هم چنانچه بایست بررسی منکشف شود؛ انجام: تا وقتی که بخواهند بحقیقت رسیدگی شود. این زمان بگذار تا وقت دگر خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، 77گ، 12 سطر، اندازه: 15×21/5 سم [ف: 31 - 35]

• تئودریخ / داستان / فارسی

te'odrix

ص: 487

1. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2909

آغاز: فصل بیست و سوم چندین روز به طول انجامید تا اینکه ملکه ما تا سوین تا قادر گردید که از زیر بار حزیان واز خوابهای بدی که در بین بی هوشی در جلو نظرش؛ انجام: طوطیا نالان می گفت: برادر شجاع و قوی پنجه ام را به تزویر کشتند خوب تعریف کن که واقعه از چه قرار بود از فصل 23 تا 29؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ عناوین سیاه؛ جلد: مشمای سرمه ای، 48گ، 18 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف مخ: 1-317]

2. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2936

آغاز فصل پنجم: پر واضح است برای تسریع [...] خیال باطنیش (سه ته گوس) در دربار (مرادنا) بودنش و شهر (رخ) را عجالتا ترک نمودنش واجب تر واصلح تر بود؛ انجام: ملکه گفت پس از این قرار می خواهید مرا سلطنت فولتا تا شناسید ... فراموش نموده و انکار داری که من دختر ولی نعمت (ته اوردیخ) می باشم. از فصل تا دهم جلد دوم و از فصل اول تا سوم جلد سوم کتاب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ خط خوردگی و قلم زدگی در صفحات؛ جلد: مشمای آبی، 73گ، مختلف السطر، اندازه: 17×10 سم [ف مخ: 1-317]

• التائات و الیائات و الواوات و الهمزات من الکلمات القرآنیة / تجوید / عربی

at-tā'āt wa-l yā'āt wa-l wāwāt wa-l hamazāt min-al kalamāt-il qur'āniya

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7458/1

مانند نعمت و کلمت، أخشونی و اتباعونی و ...؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکى زرکوب ترنجی مقوایی، 11گ (1-11، 15 سطر (9/4)، قطع: بغلی، اندازه: 15×9 سم [ف: 16-577]

• التاء في قولنا «ذات القديم» / ادبیات عربی

«at-tā' fi qawl-i-nā» (dāt-ul qadīm

علم الهدی، علی بن حسین، 355 - 436 قمری

‘(alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045

در مورد «تا» در کلمه ذات باری جل اسمه از نظر ادبی بحث می کند و می گوید که این «تا» در جمیع حالات اعم از مذکر و مؤنث و معدومات و اعراض به کار می رود و برای تأیث نیست. آغاز: سنل رضی الله تعالی» عن التاء في قولنا ذات القديم تعالی في قولهم صفات الذات الباری، فقيل هل التاء في ذات للتأیث كقولنا جائني امرأة ذات جمال. انجام: فلو لم تكن للتأیث لما اختلفت مع التذكير ولا تخالف المذكور و المؤنث في الوصف بانه ذات علی ما بيناه و الله أعلم بالصواب. چاپ: ضمن مسائل المرتضی، در بیروت به چاپ رسیده است.

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12923/29

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: شرقی، گ (77-پ78)، 13 سطر، اندازه: 10/5×15 سم [ف: 32 - 764]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 24/11340

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، گ (176 و 177)، 12 سطر، اندازه: 16/5×12 سم [ف: 28 - 574]

←التائیه فی التصوف ← القصیده التائیه

• تابلوی دعای جوشن کبیر / مرقات / عربی

tāblo-ye do 'ā-ye jowšān kabīr

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8432/3

تابلوی دعای جوشن کبیر در صد فصل به نسخ مشکوی و شنگرف و لاجورد و زعفرانی و اکلیل در روی پوست باقاب 5747، در جدول با چهار دایره و خانه های دارای رقم؛ بی کا، بی تا [ف: 17 - 134]

• تابلوی نقاشی شاه عباس بزرگ / عکس

tāblo-ye naqqāš-e šāh 'abbās-e bozorg

تابلوی نقاشی شاه عباس بزرگ، از روی قصر چهل ستون، کارخاچاطوریان.

اصفهان؛ موزه کلیسای ارمنیان در جلفا؛ شماره نسخه: 3

بی کا، بی تا [نشریه: 5 - 323]

• تابیة الکاتب / ادبیات / فارسی

tābīyat-ol kāteb

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225 - 1288 قمری

(ebn-e ebrāhīm kermānī, mohammad karīm 1871 - 1810)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15159

آغاز: بسمله، ستایش خدایرا سزاست که پروردگار جهانیان است؛ انجام: و از برای او در نزد پروردگار جلوه نور. خط: نسخ، کا:
محمد هادی بن محمد تقی کوسوی، تا: 1260ق

ص: 488

• التاتارخانية = الفتاوى التاتارخانية = زاد المسافر / فقه / عربي

al-fatāwa-t tātārxānīya = zād-ul at-tātārxānīya musāfir =

عالم بن علاء حنفی اندریتی، ق 8 قمری

(ālam-e-bn-e 'alā' hanafi-ye andarīti (- 14c'

کتابی است مبسوط شامل تمامی مباحث فقهی در چندین جلد بزرگ که مسائل فقهی را به روش ابواب هدایه به طور بسیار مفصل با ذکر اقوال مؤلفان فقه گرد آورده است. مطالب آن برگرفته از کتاب مسایل «المحیط البرهانی فی الفقه النعمانی» و الذخيرة البرهانية» تألیف برهان الدین محمود بن احمد بخاری حنفی (-616 ه.ق.) و «الفتاوی الظهيرية» نوشته ظهيرالدین ابوبکر محمد بن احمد قاضی بخاری حنفی (-619 ه.ق.) و الفتاوی الخانية» را و ... است و مؤلف برای هر کدام رمزی قرار داده و در مآخذ دیگر عنوان آنها را آورده است. آغاز: نحمد ربنا علی ما أسبغ علينا من العطاء وأسبل من الغطاء وهدانا الى منهج السواء ودعانا الى المحجة البيضاء.

[دنا 655/2؛ الأوقاف العامة موصل 170/2؛ الاوقاف العامة بغداد 497/1 خزانه مفتی 51/5 و 91/5]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13995

آغاز: برابر

انجام: القعدة الأخيرة في حقهما و منك هذه الصلوة يصير ... بالعلم يهتدي و الله اعلم بالصواب ... و يتلوه كتاب الزكوة. از اول كتاب الطهارة تا كتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9؛ مصحح، مجدول؛ کاغذ: شرقی، نوع جلد: تیماج زرشکی مجدول با ترنج و سرتنج و لچک، 500 گی، 25 سطر (21 × 11)، اندازه: 15/5 × 27/5 سم [ف: 35 - 454]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18870

آغاز: بسمله، كتاب المزارعة و المعاملة هذا الكتاب يشتمل على ستة و عشرين فصلا انجام: و أن تبين انه انثي يوحد منه (كذا) ما يتان و خمسون و الله اعلم از ابتدای كتاب المزارعة و المعاملة» تا انتهای كتاب الخنثی؛ خط: نسخ، کا: ابوالبركات بن يعقوب بن ابراهيم، تا: دوشنبه 22 ربیع الاول 974ق؛ مجدول، مصحح؛ اهدایی: رهبری، فروردین 1372؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه ای، 384گ، 29 سطر، اندازه: 31 × 22 سم [ف: 21/1 - 199]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1416

آغاز: برابر؛ انجام: و قال الشيخ الامام الفقيه ... هذا على احدى الروایتين عن علمائنا فأما على الرواية الأخرى السجدتان للثانية.

جلد اول، تا احكام نماز جمعه؛ خط: نسخ نازیبا، بی کا، بی تا؛ التائات - التأثير 489 افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 401گ، 23 سطر، اندازه: 27 × 17 سم [ف: 4 - 202]

• تأثر الاخيار / تاريخ معصومين / ترکی

ta'assor-ol axyār

اسیری، حاج علی

asīrī, hāj 'alī

کتابی در مقتل حضرت ابا عبدالله الحسین (علیه السلام) و شهادت اهل بیت و یاران آن حضرت، بیشتر آن گرفته شده از مقتل ابو مخنف و لهوف سید ابن طاوس (که در کتاب مصرع طاوسی نامیده شده) و روضة الشهداء کاشفی و بعضی از تواریخ و تفاسیر معتبر دیگر با نکات مختصری که خود مؤلف استفاده کرده است. در آغاز آن نه «باب» در مصایب بعضی انبیاء از حضرت آدم تا خاتم (علیه السلام) افزوده شده و اشعاری از خود مؤلف با تخلص «اسیر» دارد.

[دنا 656/2]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1051

آغاز: الحمد لله الذي خلق الانسان في أحسن تقويم ... و ثنای لایعد ولا یحصی اول معبود واجب الوجود بارگاهش سزاوار جلد اول کتاب و دارای نه باب آغاز و چند فصل در شهادت عبیده بن حارث و حمزه و جعفر طیار و ابراهیم فرزند پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم)؛ خط: رقعی، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مهر: مؤلف «علی» (دائری)؛ جلد: مقوائی عطف

تیماج مشکى، 74 گ، 13 سطر، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 3 - 284]

• التأثیر / کیمیا / عربی

at-ta'tīr

جابر بن حیان، 120 - 198 ؟ قمری

(jāber ebn-e hayyān (739 - 814

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9011/44

آغاز: الحمد لله رب العالمين و صلى الله ... للمتقين و سلم. قد تقدم لنا قبل كتابي هذا ثلاثة كتب في التفسير لما مضى من كتب هذه السبعين و قد سرحت في هذه الثلاثة المتقدمة شيئاً من امر الماء و الدهن و انا اتمم باقى ما يحتاج اليه الماء و الدهن من التدبير فاعمل به انجام: و يؤخذ الوصل فيما بين القرعة و بين القضببان و يحكم ثم يقطر كذلك. خط: نسخ، بی کا، تا: صفر 1288 ق؛ افتادگی: انجام؛ مقاله 45 نوشته نشده؛ کاغذ: فرنگی شکرى آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 3 گ (109-111 ر)، 19 سطر

(8/5×14/5)، اندازه: 13/7×22/3 سم [ف: 29/2 - 617]

• تأثیرات حروف جمل وقت حلول قمر به منازل (مقالی در) / دعا / فارسی

(ta'sīrāt-e horūf-e jomal vaqt-e holūl-e qamar be manāzel (maqālī dar

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 246/4

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ این مقاله در هاشم رساله سوم آمده؛ جلد: تیماج عنایی، اص، اندازه: 16/5×25 سم
[ف: 1-214]

• تأثیر الاسم الاعظم و تسخیر الكواكب و الارواح و العلویات / علوم غریبه / عربی

ta'tīr-ul ism-il a'zam wa tasxīr-ul kawākib wa-l arwāḥ wa-l ulwīyāt

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7477/2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکى لایى، 40 گ (141-180)، 14 سطر (6/5×12)، قطع: ربعی،
اندازه: 12/5×19 سم [ف: 16-585]

• تأثیر الدعاء علی ترتیب الكواكب / هیئت / عربی

ala tartīb-il kawakib ta'sir-ud du'a

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19258

آغاز: بسمله. قال هذا اسعد الله من المسائل ... علی الروحانیین؛ انجام: والحمد لله رب العالمین و الصلاة علی رسوله محمد و آله
الطیبین الطاهرین. کامل؛ خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: قرن 12؛ ضمیمه نسخه ش 5504؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با رویه پارچه، 14
سطر (7/5×18/5)، قطع: رقعی، اندازه: 12/5×19 سم [رایانه]

← تأثیر کسوف ← احکام کسوف

• التاج / اخلاق / عربی

at-tāj

جاحظ، عمرو بن بحر، 150-255 قمری

(jāhez, 'amr ebn-e bahr (768-870

اهداء به: امیر فتح بن خاقان مولی امیر المؤمنین

این کتاب به نام «التاج في أخلاق المملوك» نیز خوانده شده و در آن وجوب تعظیم ملوک و شاهان و طریقه برخورد مردم با ملوک و نیز طریق برخورد با پادشاهان با مردم آمده است. مؤلف آن را بعد از کتابی که در «اخلاق الفتيان و فضایل اهل البطالة» نوشته بوده تنظیم کرده است. دارای چهار «باب» که در هر باب حکایات مناسب با آن آورده شده است.

آغاز: الحمد لله الذي له ما في السماوات وما في الأرض وله الحمد في الآخرة وهو الحكيم الخبير احمده على تتابع الآية و تواتر نعمائه و ترادف مننه.

چاپ: مصر، محقق: علامه احمد زکی باشا، جزئی 1، رقم 520.

[دنا 656/2؛ ذخائر التراث العربي الاسلامی 432/1]

1. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1031/3

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه احمد ثالث، ترکیه ش 2417؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 19 158 ص [عکسی ف: 3-289]

2. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 269/4 بخش 3 و 73/3 بخش 2

نسخه اصل: در موزه طوقیو سرای (قرطای 8219)؛ بی کا، بی تا [ف: 134 و 82]

• تاج الاخبار و سراج الآثار / تاریخ جهان، تاریخ ایران / فارسی

tāj-ol axbār va serāj-ol āsār

شیرازی، محمد حسین بن علیرضا، ق 13 قمری

(-190) (šīrāzī, mohammad hoseyn-e-bn-e 'alī-rezā)

اهدا به: فتح علی شاه قاجار

در تاریخ عمومی ایران از پیامبران تا سال 1245 ق است، در 1 «فاتحه» و 2 «مقاله» و 33 «فصل» و 1 «خاتمه» ساخته شده است. آغاز: فهرست صحایف کتب و اسفار و عنوان مکاتیب سیر و اخبار حمد و ثنای پروردگاری است

[دنا 656/2؛ فهرستواره منزوی 569/1]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4083

آغاز: برابر؛ انجام: سنه 1245 ... است بسمت سردار آباد نزول نموده بودند ... (نانوشته)

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن مشکی، 287 گ، 17 سطر، اندازہ: 17×23/2 سم [ف: 2-71]

← تاج الاسامی ← تہذیب الأسماء

← تاج الاسامی ← تاج المصادر

← تاج الاشعار ← سلوة الشیعة

• تاج التراجیم / تراجم / عربی

tāj-ut tarājem

ابن قطلوبغا، قاسم بن قطلوبغا، 802-879 قمری

(ebn-o qotlūbaqā, qāsem-e-bn-e qotlūbaqā (1400-1475

برگزیده «طبقات الحنفیة» مقریزی در شرح حال علمای حنفی مذہبی است کہ تألیفی داشته اند. آن را در زمان حیات مقریزی

ص: 490

(845ق) نوشته همان گونه که خود در مقدمه اشاره کرده است: لما وقتت علی تذکرة شیخنا الامام ... شهاب الدین احمد بن علی عبد القادر بن محمد المقریزی امتع الله بحیاته ... رأیت ما کتبه من تراجم الأئمة الحنفية فاحببت ان الحق بكل اسم ما تیسر الی من تراجم من یسمى به منهم علی نحو ما قصد من الاقتصار علی ما ذکر من له تصنیف حیا لاتباعه و صبرا لقصر باعی». در این کتاب شرح حال حدود 330 تن از علمای حنفی آمده است. چاپ: بغداد، مکتبه المثنی، 1962م، نقلت عن الطبعة الأروبية؛ دمشق، دار القلم، تحقیق محمد رمضان یوسف، 1992م

[الأوقاف العامة موصل 211/2؛ كشف الظنون 269/1؛ فهرست المخطوطات المصورة، قاهره، جزء 2، قسم 4، ص 72؛ فهرس دار الكتب قاهره 116/1؛ دایرة المعارف بزرگ اسلامی 482/4؛ فهرست ظاهریه، تاریخ، 92/2-93]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 34770

آغاز: الحمد لله تعالی و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فیقول الامام العالم الحافظ العلامة ابو الفضل قاسم بن؛ انجم الهاشمی عبد المطلب. الوالجی عبد الرشید. الیزدی مسعود بن الحسین.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت 1386؛ کاغذ: کشمیری حنایی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای مجدول زرکوب، 46گ (56-101پ)، 17 سطر، اندازه: 20×11/5 سم [اهدائی رهبر: 8-172]

• تاج التراجم في تفسير القرآن للأعاجم = تفسير اسفرايني / تفسير / فارسی

tāj-ot tarājem fi tafsīr-el qor'ān le-l-a'ājem = tafsīr-e esfarāyenī

اسفراینی، شهنور بن طاهر، - 471 قمری

(esfarāyenī, Šahfūr-e-bn-e tāher (-1079

ترجمه و تفسیری است به نثر فارسی کهن که در آغاز هر سوره به مکی و مدنی بودن سوره، تعداد آیات، کلمات، حروف و اختلاف قرائت آن اشاره نموده و سپس حدیثی در ثواب قرائت سوره آورده است. مفسر در این در تفسیر، بیشتر بر اخبار تکیه می کند و در برخی موارد حکایات تاریخی نیز بدان افزوده است. پیش از آغاز به تفسیر 4 «فصل» دارد: 1. فضیلت ترجمه کردن قرآن و وجوب آن در برخی از احوال؛ 2. اعتقاد اهل سنت و جماعت در اصول دیانت؛ 3. معانی اسمای خدای؛ 4. بیان ترجمه برخی از صفات وی. در بعضی از قسمت ها مطالب را در حدود دو یا چندین برابر آیات تفسیر و شرح کرده اند و از ذکر اخبار عامی و کیفیت عبارات و مطالب تأیید می شود که مؤلف از علماء عامه است.

آغاز: الحمد لله الذي خلق السموات والأرض ... سپاس و ستایش مر خدای را که آن خدای جل جلاله بیافرید

انجام: و الجن و از هر دو به خداوند سبحانه و تعالی باید گروید و استعانت بوی کردن واللہ تعالی ولی الصواب والعصمة من کل بلاء و بدعه و الحمد لله رب العالمین

چاپ: با تصحیح نجیب مایل هروی و علی اکبر الهی خراسانی در سال 1374، میراث مکتوب

[کشف الظنون 268/1؛ هدیة العارفین 430/1؛ استوری (1) 1190/3؛ نسخه های منزوی

9/1 (7 نسخه)؛ دنا 656/2 (43 نسخه)؛ مشترک پاکستان 12/1 (1 نسخه)]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1056 ف و 1057 ف

نسخه اصل: فاتح. نیمه دوم، از سوره 28 تا سوره 114؛ خط: نسخ، کا: ابو منصور مظفر بن احمد بن حمدان، تا: 20 ذیحجه 506 ق؛
127 گ (1-127) [فیلمهاف: 1-27]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1651 ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه غازی خسرو بیک در سرای (سراویو) در یوگسلاوی ش 389

(فهرست کتابخانه غازی خسرو بیک در سرای از قاسم دویراچا، ص 229 شماره 389). جلد 3 و در پایان آن آمده «یتلوها الرابعة»؛ خط:
نسخ درشت، کا: ابراهیم بن عثمان نلهیجی سکلی، تا: پنج شنبه پایان ربیع الثانی 579 ق؛ 547 گ [فیلمهاف: 1-27]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 102 - عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: 2-49]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 14 و 15 بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا. از آیه 102 سوره اعراف [ف: 93]

3. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 229 - عکسی

نسخه اصل: گنج بخش ش 525 (گنج 8/1). در چهار مجلد، تا میانه های سوره یوسف را دارد؛ خط: ثلث، بی کا، تا: قرن 6 و 7 افتادگی؛
آغاز؛ 564 گ [عکسی ف: 2-49]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 333

از میانه قرآن است و آشفته؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 6 و 7؛ با ترجمه فارسی زیر متن به نستعلیق، کاغذ: سفید، جلد: روغنی
با گل و بوته رنگارنگ زمینه سرخ، 148 گ، 21-16 سطر (23×13)، اندازه: 30×20 سم [سنا: ف: 1-169]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3277 ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا. 11018Or. از سوره ق تا نصر؛ بی کا، تا: قرن 7، 426 ص

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 21 و 22 و 23 بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا گویا از سده ششم (فهرست و مردیت اونس ص 2) [ف: 94]

6. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 151-عکسی

آغاز: من الناس فمن تبعني فانه مني؛ انجام: خدای عز و جل ... نسخه اصل: گنج بخش ش 13809 هنوز فهرست نشده. در دو

ص: 491

مجلد، از آیه 36 سوره 14 (ابراهیم) تا آیه 21 سوره 23 (المؤمنون)؛ خط: نسخ و ثلث، بی کا، تا: قرن 7 و 8 [عکسی ف: 2-49]

7. تهران؛ دانشگاه شماره نسخه: 77-ف

نسخه اصل: موزه قونیه ش 232. از حجرات تا آخر؛ خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 748ق؛ با یادداشت عروسی خواهر عزیزه ستیره مسعوده خاتون در روز دوشنبه رجب 777؛ تملک: امین الدین... ابی الرشید مسعود بن ابی بکر دویی کتابگو؛ وقف جماعت خانه درویشان حضرت مولانا؛ 560ص [فیلمهاف: 1-26]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 25 تا 28 بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: 94]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14017

آغاز: ولا توتوا السفهاء چنانچه یاد کردیم و بدانکه مردی که ویرا رفاعه خواندندی فرمان یافت اندر وقت مصطفی صلی الله علیه و سلم؛ انجام: مقاتل گوید فریشتگان خدای عزوجل بر صراط بیستند و با ایشان... آتشین و نگذردند که کافران بر صراط گذر کنند این است که همی گوید «إن ربک لبالمرصاد»

آغاز آن چند آیه از سوره نساء و بعد سوره لقمان تا نمل و بعد از سوره مائده تا سوره نور و سپس از سوره عبس تا بخشی از سوره فجر را دارد؛ خط: نسخ و ثلث، بی کا، تا: قرن 8 افتادگی؛ آغاز و انجام؛ محشی شاید پشتو با نشان های «12»، «حسینی» و «مولانا

حسین»، مجدول طلائی، در بیشتر برگها شمسه های طلائی و الاجوردی؛ کاغذ: شرقی؛ نوع جلد: تیماج زیتونی با ترنج و سرترنج طلائی، عطف: تیماج زرشکی، 495گ، ابعاد متن: 15/5×21، مختلف السطر، اندازه: 33/5×23سم [ف: 35-482]

9. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2578-ف

نسخه اصل: نسخه آقای دکتر مهدی بیانی ش 45. از میانه قرآن است و نسخه آشفته ای است از مقابله با نسخه ش 232 موزه قونیه (فیلم 77ع 2095-7) دریافتم که این کتاب است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 8 و 9 [فیلمهاف: 1-27]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 18 بخش 3 نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: 93]

10. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2019

آغاز: جلد الثانی من تفسیر الاسفرائینی. این سوره مکی است و نود و هشت آیت است مگر در عدد اسمعیل که نود و هفت است و کلماتش هزار و صد و شصت و دو است؛ انجام: برابر جلد دوم، مشتمل بر تفسیر از سوره مریم تا آخر قرآن؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9، دارای یک سرلوح خیلی خوب و نود و شش سر سوره ظریف می باشد که اسامی سور بر آنها نوشته شده، مجدول به طلا و زنگار و شنگرف؛ تملک: اعتضادالسلطنه، 1273؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: ساغری ضربی طلائی، 366ص، 23 سطر،

قطع: رحلی، اندازه: 34×22سم [ف: 1-79]

11. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 745-ف

نسخه اصل: پاریس 12 p. (بلوشه ش 26). آخر سوره 9 و 10 تا 13 و آغاز سوره 14؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، تاریخ وقف: 906ق
[فیلمهاف: 1-26]

12. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 17 بخش 3

نسخه اصل: قونیه. از مریم تا پایان قرآن؛ کا: حبیب الله اصفهانی،

تا: 143ق، جا: بغداد [ف: 93]

13. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 1002ف

نسخه اصل: بادلیان Marsh 169 (اوری شماره 20). چنان که استوری می نویسد نسخه با دلایان نیمه دوم قرآن است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 947ق؛ 547گ، 23 سطر [فیلمهاف: 1-27]

14. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 864-ف

نسخه اصل: بادلیان Marsh 168. جلد 2، از سوره 19 تا پایان؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حبیب الله بن جمال الدین اصفهانی، تا: 947ق؛ 633ص، 23 سطر [فیلمهاف: 1-27]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 20 بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 94]

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ع 184 تا 187

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 163]

15. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 1001-ف

نسخه اصل: بادلیان Marsh 168. جلد 1 (اوری ش 19)؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حبیب الله بن جمال الدین اصفهانی، تا: محرم 148ق، جا: بغداد؛ 708ص، 23 سطر [فیلمهاف: 1-27]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 19 بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: 94] تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ع 184 تا 187 نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف:

16. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ش3

از حجر تا حج. هفت یک چهارم؛ خط: نستعلیق ریز، بی کا، تا: قرن 11، 117گ، 23 سطر، قطع: وزیری [ف: 189]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18858

از سوره مریم تا صافات؛ بی کا، بی تا؛ نسبتا کهنه [د.ث. مجلس]

18. تهران، دانشگاه شماره نسخه: 347-ف

نسخه اصل: احمد پاشا در افیون قره حصار Abyon Ged. Ahm ش 133. از انعام تا یونس؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ ؛ 227گ، 16 سطر [فیلمهاف: 1-26]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 16 بخش 3 و 24 بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: 93 و 94]

19. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3278-ف

نسخه اصل: ملافیض الله ش 61. از انفال تا آخر؛ بی کا، بی تاب وقف شیخ الاسلام فیض الله افندی در 1112 [فیلمهاف: 2-113]

20. تهران، مینوی، شماره نسخه: 29 تا 34 بخش 3

نسخه اصل: فیض الله ملت 61 (1622) در شش بخش؛ بی کا، بیتا؛ برگ های 652 و 654 و 956 و 658 و 660 و 662 و 664 از

ص: 492

پایان یوسف و آغاز رعد افتاده است؛ 1624گ [ف: 95]

21. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 173-عکسی

نسخه اصل: پاکستان، پیشاور میرداد خان افغان در دو مجلد، از سوره «مریم» آغاز می شود؛ خط: نسخ و ثلث، بی کا، بی تا؛ با رسم الخط کهن (چ=ج، گ=ک ..)، ترجمه ها چلیپا؛ 471گ [عکسی ف: 2-49]

22. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 171-عکسی

نسخه اصل: در پیشاور پاکستان میر داد خان افغان. دنباله شماره پیشین تا «الناس»، در دو مجلد؛ خط: نسخ و ثلث، بی کا، بی تا؟ 515ص (472-986) [عکسی ف: 2-49]

23. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 63-ف

نسخه اصل: موزه قونیه ش 115. از انعام تا حجرات؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 524ص [فیلمهاف: 1-26]

24. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 35 بخش 3

نسخه اصل: گوتا. آیه 20 مریم (19) تا میان 27 زمر (39) با افتادگی آیه 95 طه (20) تا آیه 68 انبیا (21) و آیه 12 تا 39 سبا (34)؛ بی کا، بی تا، 366گ (1-366) [ف: 95]

• تاج التواریخ = خواجه تاریخی = تاریخ خواجه / تاریخ / ترکی

tāj-ot tavārīx = xāje tārīxī = tārīx-e xāje

سعدالدین، محمد بن حسن، 1008-2943 قمری

(sa'd-od-dīn, mohammad ebn-e hasan (1537-1600

وابسته به: مرآة الادوار و مرآة الاخيار، لاری انصاری، محمد بن صلاح (-979) تاج التواریخ که به «تاریخ خواجه» و «خواجه تاریخی» مشهور شده، تلخیصی از کتاب دهم از کتاب «مرآة الأدوار و مرقات الأخبار» مصلح الدین لاری است، باب های یکم تا نهم آن را هم او ترجمه کرده و کتابی است جدا. این کتاب تاریخ عثمانی هاست از ابتدای دولت شان تا آخر عصر سلطان سلیم (926ق). حاجی خلیفه در «کشف الظنون» می نویسد: «هو تاریخ ترکی مشهور لخص فيه تواریخ آل عثمان بانشاء لطیف و کتب من أول الدولة إلى آخر عصر السلطان سلیم القديم و روی ممن انتمی الیه انه سوده الی زمانه لکنه لم یخرج سوی ما هو المتداول» به نوشته عثمانلی مؤلفاری، مؤلف در این کتاب، ضمن نگارش وقایع اتفاقیه عصر هر پادشاه، به شرح حال علما و مشایخ هر عصر نیز توجه کرده و ترجمه آنان را آورده است. نسخه های متعددی از تاج التواریخ در آذربایجان، ترکیه و مصر موجود است. این کتاب به زبان ایتالیایی ترجمه شده و در سالهای 1646م و 1652م در وین و مادرید به چاپ رسیده است.

چاپ: استانبول، 1279 و 1280ق

[عثمانلی مؤلفلری: 66/3-67؛ فهرس المخطوطات التركية العثمانية: 90/1-91؛ فهرس المطبوعات التركية العثمانية: 348/2؛ فهرست نسخه های خطی تاریخ و جغرافی در کتابخانه های استانبول: 242-251؛ فهرست نسخه های خطی ترکی کتابخانه موزه طوپ قابی سرای استانبول: 211/1-212؛ کشف الظنون: 269/1؛ هدیه العارفین: 264/2؛ دنا 658/2؛ فهرستواره منزوی 569/1]

۱. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه: 238

کا: درویش احمد کاتب، تا: نیمه های جمادی الثانی 1013ق، جا؛ مصر؛ مجدول زر و لاجورد [نشریه: 5-342]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1187 عکسی و 1624 عکسی

آغاز: بیان کیفیت لطلوع آل عثمان و بیان اصو و فروع این شجره طیه سلطنت جهانبانی و ذکر مآثر و مفاخر صدرنشینان بخت سلطانی آبدالله هذه الدولة بمراسم سلامی؛ انجام: و گزیده علمای روم و مریمی ارباب فهوم مولانا لطفی بر تاریخ لطیفی دمشدر تاریخ: هست تاریخ بهترین او را*** نورالله قبره نورا 86

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی علوم آذربایجان، باکو، شم 236C فهرست کتابهای خطی شرقی در آکادمی علوم آذربایجان: 33/1)؛ خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ 604ص، 21 سطر [عکسی ف: 3-448 و ف: 365]

• تاج التواریخ = تاریخ عثمانی / تاریخ / ترکی

tāj-ot tavārīx = tārīx-e 'osmānī

افندی، محمد راشد، ق 12 قمری

(afandī, mohammad rāšed (-18c

اهداء به: سلطان احمد بن سلطان محمد خان غازی تاریخ سلطان احمد خان بن سلطان محمد خان غازی از سلاطین آل عثمان تألیف محمد راشد افندی است به ترتیب سنوات به نام سلطان مذکور و شامل وقایع سال هزار و صد و شانزده هجری قمری تا وقایع و حوادث سال هزار و صد و سی و چهار می باشد.

[دنا 658/2]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1793

آغاز: آغاز فهرست: نشر مراسله های دعوت-جلوس احمد خان علیه الرحمه و الغفران. آغاز تاریخ: ای خامه مهمساز سر مصلحت اول*** مدحتگر کارخانه منقبت اول ... سخن نقص علیک احسن القصص منوالی او زره دیباج باف دیباچه تحقیقی اولوب محرم اسرار اخبار؛ انجام: همان خداوند کار ساز حضر تلی بویله بر پادشاه عظمت پناه قدر آگاه دام محفوظة ... تمت بالخیر قلم اینجا بشکست.

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، بی تا؛ پشت صفحه اول نوشته شده: تاریخ رومی ترکی عثمانی پیشکش نواب اسمعیل میرزا امیر اخور در کرج بتاریخ جمادی الثانی 1296»، مجدول، یک سرلوح مذهب مرصع کار عثمانی؛ کاغذ: ترکی، جلد: مقوای روکش چرم قهوه ای با

ترنج و سرترنج و گل و برگ برجسته، 1273 ص، 31 سطر، قطع: وزیری باریک، اندازه: 18×32 سم [ف: 5-292]

ص: 493

• تاج الحكمة لاكمال النعمة / عرفان و تصوف / فارسی

tāj-ol hekma le-ekmāl-en ne'ma

در آن از ملا محراب گیلانی در اصفهان و سید محمد مهدی بحر العلوم بروجردی و شیخ جعفر نجفی و شیخ احمد احسائی و آقا محمد هاشمای شیرازی و شیخ عبیدالله کرد و پیشگوی قطب و میرزا فضل الله منشی خاوری و میرزا شفیع نوری و صدراعظم فتح علی شاه یاد شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 475

آغاز: بسمله. به ثقتی. چون همواره حق تعالی از بدو خلقت آدمی و عالم واقعی و اشیاء مکانیه جهت معرفت و شناسائی خود؛ انجام: نام نهادم او را به مقدمه تام الحكمة لاكمال النعمة، وفقني الله و اياكم بالثبات في الصراط المستقيم بحوله و قوته.

خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن 13؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی یک لا، 33 گ، 21 سطر (8×14)، اندازه: 21×5 سم [سنا: ف: 1-276]

• تاج الدرّة في شرح قصيدة البردة / ادبیات عربی

tāj-ud durra fī š.-i qaṣīdat-il burda

رومی، محمود بن احمد، ق 9 قمری

(rūmī, mahmūd-e-bn-e ahmad (-15c

وابسته به: الكواكب الدرية في مدرح خير البرية = قصيدة البردة = برده میمیه؛ بوصیری، محمد بن سعید (608-696ق) اهدا به: شمس الدین علی بن مختار حسینی

سال تألیف: 837ق

در شرح قصیده برده. در کشف الظنون و ذیل آن و فهرست بروکلیمان و الذریعه از چنین شرحی یاد نشده است. در آن این عنوانها به چشم می خورد: «اللغة»، «الصرف»، «الاعراب» و «المعنی». شارح در پایان سیزده بیتی را که در برخی از شروح آمده است آورده و شرح کرده با اینکه آنها را از ملحقات دانسته است نه از ناظم قصیده برده.

آغاز: بسمله. نحمد الله كما حمد لذاته بالمحامد المتكاثرة المتوافرة و نوحده كما شهد لنفسه بالوحدانية الظاهرة القاهرة .. و بعد فيقول ... محمود بن احمد بن مصطفى بن ابراهيم الصوفي المدعو ببدر الدين الرومي ... لما دعاني داعي الوداد الى التلقي بسعادة الانقياد بامثال أمر ... شمس الحق والدين علي ابن المختار الحسيني ... في اوان اشتغاله بمطالعة القصيدة المعروفة بالبردة ... بان املي لها شرحا ... و سميته بتاج الدرّة في شرح قصيدة البردة.

انجام: و ليقبل معذرتي آخرًا كما سبق اولًا الحمد لله على الاتمام و على رسوله افضل التحية و السلام و آله الكرام. و لست اري كسب

الدراهم نافعی** اذا لم يكن لي في المكارم مكسب / ولي همة لا تطلب المال للغنى*** ولكنها من المودة تطلب

[دنا 658/2]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 3538/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: امیر محمد بن نصر الله بن حسین مزینانی، تا: صفر 843ق؛ از روی نسخه مؤلف، تمام آن بر مؤلف قرائت شده و قرائت در رمضان همان سال پایان پذیرفته؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، اص (82)، 15 سطر (7×11)، اندازه: 12×18 سم [ف:

12-2557]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5149

آغاز: در دیباجه: علی الصرف و النحو مشیرا الی بعض مزیای علم البلاغة مع ذکر حاصل معنی البيت ... و سمیته بتاج الدرّة فی شرح قصیده البردة؛ انجام: برابر؛ قد فرغ المصنف من تجرید هذا الشرح فی شهور سنة سبع و ثلثین و ثمانمائة. وقد فرغ الكاتب ... مجدالدین بن شرف الدین الأصفهانی عن تحریر هذه النسخة الشریفة المنقولة عن نسخة هي منقولة عن نسخة المصنف رحمه و قرأت علی المصنف من اولها الی آخرها فی شهر صفر سنة سبع و اربعین تسعمائة (تراشیدنند و «سبعمائه کردند).

خط: نسخ ریز، کا: مجدالدین بن شرف الدین اصفهانی، تا: صفر 947ق؛ افتادگی: آغاز؛ با یک واسطه از روی نسخه مؤلف نگاشته شده، محشی با نشان «م، ص، ش»؛ در دارالسلطنه اصفهان خریداری شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه ای، 71 گ، 19 سطر (10×14)،

اندازه: 14×19/5 سم [ف: 15-4126]

3. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 205/1

آغاز: لها شرحا یوضح ما فیها من حقائق معانی اللغة و دقائق علم الصرف و النحو مشیرا الی بعض مزیای علم البلاغة

خط: نسخ، کا: ی، بی تا، افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکى، عطف تیماج قرمز، رو افتاده، 90 گ (1-90ر)، اندازه: 15×21 سم [ف:

1-189]

•تاج دوازده ترک / عرفان و تصوف / فارسی

tāj-e davāzdah tarak

برای هر یک از دوازده ترک کلاه درویشان تأویلی کرده است.

[دنا 658/2؛ فهرستواره منزوی 168/7]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4006/4

آغاز: بسمله. اما بعد، در بیان تاج دوازده ترک، بدان ای درویش که تاج دوازده ترک را طلب 999 دوازده ترک است و دوازده طلب فی المثل در آسمان بروج دوازده است؛ انجام: تاج سرما بر سرفارغ شود، از دردسر هر دو سر. تم بالخیر و السلام. بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی و آهار مهره و فستقی، 3 گ (88پ-90ر)، اندازه: 3×13/5/20 سم [ف: 7-142]

• تاج الرؤس و عز النفوس / لغت / فارسی

tāj-or ro'ūs va ez-on nofūs

ص: 494

بقال قیصری، احمد بن اسحاق، ق 7 قمری

(baqqāī-e qeysarī, ahmad-e-bn-e eshāq (-13c

فرهنگ فارسی است در پنج «باب»: باب نخستین در اسماء ذوات است و دیگر باب ها باید در افعال و حروف و متصرفات آنها باشد. مؤلف می گوید چون دیدم که کسی قواعدی برای زبان های جز عربی نهاد شده است من این کتاب را نوشتم و قواعدی بهتر و خوب تر از آنچه که برای عربی نهاده شده است در آن آورده ام.

[دنا 658/2]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2016/10-ف

نسخه اصل: آغاز و انجام چند نسخه از کتابخانه های یوگسلاوی؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-636]

• تاجر و غلام / شعر / فارسی

tājer va qolām

ذوالریاستین، عبدالحسین، 1251-1332 شمسی

(zo-r-rīyāsatayn, "abd-ol-hoseyn (1872-1953

سال تالیف: 1348 ق مثنوی تاجر و غلام، وی داستانی از تاجری با غلامش مطابق اوضاع و احوال روزگار خود به شعر ساخته است.

[فهرستواره منزوی 502/10]

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 74

آغاز: دارم از دور زمان یک قصه ای؛ انجام: زامر حق مونس بگفت این سرگذشت. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 22ص، 14 سطر، اندازه: 14×21/5سم [ف: 1-104]

• تاج العروس الحاوی لتهدیب النفوس / اخلاق / عربی

tāj-ul 'urūs-il ḥāwī li-tahdīb-in nufūs

ابن عطاء الله اسکندری، احمد بن محمد، -709 قمری

(ebn-e ahmad eskandarī, "atā' -ol-lāh-e ebn-e mohammad (-1310

پند و اندرزهایی است عرفانی با شواهدی از آیات قرآنی و احادیث نبوی و گفته های اقطاب و بزرگان عرفا و اساتید مولف. آغاز: الحمد لله

رب العالمين ... ايها العبد اطلب التوبة من الله في كل وقت فان الله قد ندبك اليها. چاپ: مطبوعات شرف، 1304ق؛ مطبوعات عثمان عبد الرازق، مصر، 47ص، 1305ق. كشف الظنون 1/269؛ معجم المطبوعات 1/184؛ الاعلام 1/222؛ الأوقاف العامة موصل [289/2

تاج الحكمة - تاج العقائد 495

قم، مركز احياء؛ شماره نسخه: 3222/4

وعكسى آغاز: برابر؛ انجام: فتحقت عظمة الاسرار كيف تخفى و انت الظاهر كيف تغيب و أنت الرقيب الحاضر. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح؛ 39گ (72-110پ)، 21 سطر، اندازه: 21×15سم [محدث ارموى مخ: 1-269] و [عكسى ف: 6-213]

← تاج العروس و قمع النفوس ← تاج العروس الحاوى لتهذيب النفوس

• تاج العروس و محلل الكعوب (ترجمه) / فقه / فارسى

(t.āj-ul 'urūs wa muhallil-ul ku'ūb)

رساله ای است در شرایط و مسائل عقد ازدواج که اصل عربی آن از شیخ موسی بن حیدر علی بن ولی بن فیروز اردبیلی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11694/2

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمين ... این مختصریست از ترجمه تاج العروس و محلل الكعوب و آن مشتمل است بر یک مقدمه و چند فصل ام مقدمه بدانکه اجراء عقد بی معرفت انشاء باطل است؛ انجام: امیر المومنین در وقت تزویج نمودن یکی از زنان بنی عبدالمطلب این خطبه را انشاء فرمودند الحمد لله العزيز الجبار ... ثم اوصيكم بتقوى الله فانها وصية الله في الماضين و الغابرين خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، در حاشیه شرح شده، اوراق کتاب به هم ریخته است؛ 71گ، 15 سطر، اندازه: 9×14/5سم [ف: 34-45]

• تاج العقائد و معدن الفوائد / كلام و اعتقادات / عربى

tāj-ul 'aqā'id wa ma`dan-ul fawā'id

قرشى، على بن محمد بن الوليد، -612 قمرى

(qorašī, 'alī ebn-e mohammad ebn-el valīd (-1216

کتابی در اعتقادات به روش مذهب باطنی اسماعیلی، در توحید و نبوت و امامت با بحث های مربوط به امور اعتقادی از معاد و آجال و جز اینها، این کتاب به درخواست شخصی که نامش نیامده، ساخته شده است.

[دنا 658/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6845

آغاز: الحمد لله الذي كحل بأثمد محبته مقل العارفين وأبصر بنور هدايته نواظر المهتمدين؛ انجام: وقلع جرثومة الشيطان و سلم تسليمًا و
حسبنا الله و نعم الوكيل نعم المولى و نعم النصير

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 182گ، مختلف السطر، اندازه: 12×19 سم [ف: 18-40]

ص: 495

• تاج فرخی / شعر / فارسی

tāj-e farroxi

نواب، محمد یوسف، -1281 قمری

(navvāb, mohammad yūsof (-1865

مجموعه دیوان اشعار نواب محمد یوسف علی خان صاحب بهادر است و نام دیوان تاریخ تدوین و کتابت آن است.

آغاز: نباشد چون منی در ملک هستی کامل و یکتا*** ذلیق و ارشد و از کن طلیق و عاقل و دانا

چاپ: به همین نام دیوانی از کلبعلی خان فرخی تاجی قزوینی در 1323 ق در تهران چاپ شده است.

[دنا 658/2؛ فهرستواره 503/10]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4797

آغاز: برابر؛ انجام: تا بود اتصال جسم و روان*** نشود رنج و کلفت هجران

خط: نستعلیق جلی، کا: محمد کریم الله، تا: 1294ق؛ دارای دو سرلوح مذهب، مجداول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: مشمع قرمز،

124گ، 9 سطر، اندازه: 35/2 × 24/3 سم [ف: 2-72]

• تاج القوائد / شعر / فارسی

taj-ul qasa'd

عالی شیرازی، محمد، -1121 قمری

(ālī-ye šīrāzī, mohammad (-1710

قصیده ای است در 80 بیت، در ستایش حضرت علی (علیه السلام). در پایان آن گوید: «و این همه حسن و بیان، دارم از الطاف «خان»

... تا وطن آنجناب شیراز شد.» (احمد منزوی)

چاپ: بمبئی، سنگی، 1287ق، رحلی (مطرح الانظار: صص 294-297)

[مشترک پاکستان 254/5 نعمتخان و نام کارهایش به تفصیل، همانجا 1003/8 «دیوان عالی»؛ فهرستواره منزوی 1446/2 نعمت خان؛

مشار فارسی 2383/2 دیوان نعمتخان عالی» (نشانی 3 چاپ)]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4341/30

آغاز: سینه من گلشنی است، خاک خیابان او***هر الفی در فراق، سرو نمایان او؛ انجام: تا که فضای جهان عرصه جولان بود*** باد فلک همچو گوی در خم چوگان او

قصیده ای است از او؛ خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر ولد میر محمد محسن زکی حسینی، تا: 1219ق، جان محمد آباد بیدر؛ مگ (137پ-140پ) [ف: 7-361]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 34/21-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-49]

• تاج القصص = انیس المریدین و روضة المحبین تاریخ پیامبران / فارسی

tāj-ol qesas = anīs-ol morīdīn va rawzat-ol mohebbīn

ارفنجی بخارائی، محمود بن حسن، ق 5 قمری

(arfanjī boxārāli, mahmūd ebn-e hasan (-11c

سال تألیف: 475ق؛ محل تألیف: بلخ متن اصلی آن از ابوالقاسم محمود فرزند حسن جیهانی است که در شهر بلخ به سال 475ق، داستان یوسف را در 40 «مجلس» برای شاگردان خود ساخته است. این متن را شاگردش ابونصر ارفنجی تحریر و «مطول تر و مشبع تر» کرده است و در جای تاریخی خود، در «تاج القصص» که داستان های سرتاسری قرآن است جای داده است. نسخه های «تاج القصص» معمولاً حاوی این داستان نیز هستند. (منزوی، احمد)

نام مؤلف در منابع و بالاخص در فهرستواره منزوی مشوش ضبط شده در جلد 1556/3 «جیهانی، ابوالقاسم محمود ارفنجی» ابو نصر (زنده 685/1082) که که احتمالاً همان 475ق است» و در جلد 298/1 «ابو نصر احمد بن محمد بن نصر بخارائی ارفنجی» و استاد او را «ابوالقاسم محمود جیهانی» دانسته است. نام کتاب و موضوع آن با کتابی دیگر به نام «انیس المریدین و شمس المجالسین» تشابه دارد که برخی آن را از خواجه عبدالله انصاری دانسته اند با این که اشعاری از سعدی در آن است ولی نیازمند تطبیق کامل است. در فهرست فیلم ها (532/1) کتابی به نام «تنبیه المریدین» بدون هیچ توضیحی معرفی شده و مؤلف را ابونصر احمد بن محمد حدادی دانسته که به نظر می رسد همین مؤلف است گرچه درباره کتاب و موضوع آن هیچ نیامده ولی محتمل است که کتاب هم همین باشد. در همین فهرست (154/1) در معرفی «تاج القصص» که از همین مؤلف دانسته شده، نام او امام محمد مراد بن نصر بخاری ثبت شده است.

[نسخه های منزوی 10/1 و 4422/6، کتاب نامه بزرگ قرآن کریم 1187/4؛ بر گل 109/1؛ استوری 159/1؛ فهرستواره منزوی 298/1 و 1566/3 (از بخارائی ارفنجی- جیهانی - محمود بن حسن دانسته)، 283/1 (از ابوالقاسم محمود جیهانی دانسته است)؛ دنا [658/2

1. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 180-عکسی

آغاز: الحمد لله الذي توحد بالملكوت و تعزز بالجبروت و هو الذي لا يموت ... سپاس و ستایش برآستی آفرین بتمامی مر خداوند جهان

نسخه اصل: گنج بخش ش 8073 (مشترک، 14/1)؛ خط: نسخ خوش، کا: عبدالکریم، تا: 24 ربیع الثانی 991ق؛ در دو مجلد؛ 511ص
[عکسی ف: 2-50]

2. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 170-عکسی

نسخه اصل: گنج بخش ش 8074 (مشترک 14/1)؛ خط: نسخ خوش، کا: عبدالکریم، تا: 24 ربیع الثانی 991ق؛ در دو مجلد؛ 530ص
(1042-512) [عکسی ف: 2-50]

ص: 496

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 190-عکسی

نسخه اصل: گنج بخش ش 9434 (مشترک، 926/6). آغاز در آفرینش و پایان در خاتمه چند سطر افتاده؛ خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ در دو مجلد؛ 712ص [عکسی ف: 2-50]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9779

آغاز: قال الشيخ الامام ... شاگردان از من درخواستند تا ایشان را در قصه یوسف علیه السلام تصنیفی سازم؛ انجام: اینجا گفت آن الله اشتری من المؤمنین

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، 151گ، 23 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 25-117]

5. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1254-ف

بادلیان 193 اوزلی (342)؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 288گ، 23 سطر (فیلمهاف: 1-27) تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 21-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-50]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 877-ف

نسخه اصل: بادلیان Bodl Or 649. به نام تاج القصص امام محمد مراد بن نصر بخاری؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 120گ، 18 سطر [فیلمهاف: 1-154]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14227

آغاز: صلوة الله و سلامه علیهم اجمعین بدان که هیچ درجتی و منزلتی و رتبتی نیست چنان که نیکو درجه آدم صفی را برد علیه السلام چنان که خدای تعالی فرمود؛ انجام: معجزه- روزی رسول .. باهلی در آمد سنگی بر رسول علیه السلام سلام گفت و گفت ... حالی مرا از سنگ های دوزخ نگرداند رسول علیه السلام بر وی دعا ...

دیباچه مصنف را فاقد است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی عطف گالینگور، 367گ، 26 سطر، اندازه: 16×27سم [ف: 38-336]

← تاج اللغة و صحاح العربیة ← صحاح اللغة

• تاج المآثر / تاریخ هند / فارسی

taj-ul ma'atir

اهدا به: محمد بن حسام و ایبک سلطانی تاریخ تألیف: اندکی پیش از 602 این اثر به جهت موقعیت نویسنده در دربار شاهان هند و دسترسی وی به اطلاعات صحیح، منبعی در خور اعتبار از دوره شاهان دهلی به شمار می آید. «تاج المآثر» در میان آثار کهن از جهت اشمال بر سروده های عربی و فارسی، به ویژه از سرایندگان برجسته پیش از قرن هشتم هجری، مانند عنصری، مسعود سعد سلمان، سنایی، منوچهری، خاقانی، فخر گرگانی و رابعه بلخی، کم مانند و ارزشمند است و مورد استفاده مؤلفان تاریخ الفی، طبقات اکبری، منتخب التواریخ، آئین اکبری و تاریخ فرشته قرار گرفته است. مرحوم ملک الشعرا بهار در کتاب «سبک شناسی» خود (ج ۳ ص 107-111) راجع به شیوه نثر آن بحثی مستوفی دارد. عباسقلی سپهر این کتاب را تحریر و تلخیص کرده است. فهرستی از مهم ترین عناوین آن: حضور تاج الدین در کرمان؛ مراجعت تاریخ الدین به دهلی؛ حرکت او به قلعه کول و بنارس در سنه 590ق؛ استخلاص حصن کول؛ جنگ بنارس؛ حرکت به طرف کول و تقویض ولایت آنجا به حسام آغاییک؛ فتح اجمیر، دفعه دوم، سنه 589ق؛ فتح نهنگر؛ تقویض ایالت نهنگر، به بهاء الدین طغرل فتح کالیور؛ جنگ بهرواله سنه 591ق؛ فتح کالینجر؛ ذکر نام شمس الدین؛ تقویض قلعه کالنجر به هژیر الدین حسین ارنب؛ ذکر مراجعت سلطان السلاطین از خوارزم سنه 600ق؛ ذکر شهادت معز الدین محمد بن سام؛ ذکر مرتب شدن امرای اطراف و مسلم شدن ممالک هند و سند؛ ذکر وفات سلطان سعید قطب الدین؛ جلوس شمس الدین (بخاری قطب الدین) سنه 607ق؛ شکست حشم غزنین و گرفتار آمدن تاج الدین کرمانی؛ جنگ انهزام ناصر الدین و فتح کو پیور؛ ذکر ایالت لاهور باسم خداوند زاده ناصر الدین سنه 612ق؛ ذکر توقیر و تبجیل سادات و استدلال به آیه تطهیر و مدح ائمه؛ فصل، در محاسن این کتاب.

آغاز: حمد و سپاس بی قیاس کی قدم شهسوار عقل دو اسبه بسر حمد عد و احصاء آن نرسد و چشم و هم دروین صورت حصر و شمار آن در آئینه خیال بخواب نه بیند ...

انجام: پرید المرء أن يعطی مناه***ویابی الله الا ما یشأ

[دنا 659/2 - 660 (50 نسخه)؛ الذریعة 207/3 و 216/7 و 131/3؛ نسخه های منزوی 4593/6؛ استوری 494/1 و 1310/1؛ کشف الظنون 269/1 و ص 211؛ سبک شناسی، بهار 283/2؛ فهرستواره منزوی 1155/2-1156]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 169-ف

نسخه اصل: فیض الله افندی ش

1402؛ خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الاول 694ق؛ 320گ، 21 سطر [فیلمهاف: 1-27]

2. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 2002/2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 8 و 9؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 72گ (162-91)، 15 سطر، اندازه: 11×7 سم [ف: 3-164]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 114ف و 115ف

نسخه اصل: ایاصوفیا 2747 و 2748؛ خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن جلال جمالی، تا: 716ق؛ 254گ، 23 سطر [فیلمهاف: 1-27]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 235

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، کا: محمد داود فلکی، تا: 1 شعبان 726ق؛ مصحح، واژه های دشوار در کرانه گزارش شده؛ تملک: حسین

ص: 497

پسر علی پسر الیاس حسینی (مجدالدین استرآبادی)، پسر هندو پسر محمود شاه پسر عبدالله پسر محمد بافقی در محرم 818 نورالله بن محمد شریف الحمیدی در 983؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج حنایی، 222گ، 26 سطر (17×11)، اندازه: 17×23/5 سم [ف: 2-514]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 271

خط: نسخ تحریری، کا: محمد علی بن احمد جوینی، تا: 10 شوال 729ق، جان کرمان؛ در ص ع سه بیت شعر فارسی خواجه طوسی؛ در پایان چند بیت فارسی است یکی به خط عمادالدین محمد بن احمد الشهید، با یادداشت 27 شوال 857 در مرغزار ... به خط محمد بن نظام الدین شهیدی و دیگری مورخ روز چهارشنبه 5 ربیع الأول 858؛ تملک: محمد بن مبارک شاه منشی شوشتری، ابوالوفاء حسن جوینی؛ مهر: مصطفی، بیان السلطنه، کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکى ضربی با ترنج و نیم ترنج، 291گ، 21 سطر (20×13)، اندازه: 26×18 سم [سنا: ف: 1-131]

6. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 484

آغاز: برابر، انجام: و الحمد لله علی افضاله و نواله و حسنا الله و نعم الوکیل. کتبه العبد احقر عبد العبد الحسين ... في 4 رمضان 748. خط: نسخ، کا: عبدالحسین، تا: 4 رمضان 748ق؛ در 1297 از ورثه مرحوم طهماسب میرزا موید الدوله خریداری شده و داخل کتابخانه موزه سرکاری گشته و در سال 1322 از عرض

گذشته است؛ کاغذ: کشمیری نخودی رنگ، جلد: مقوای روکش چرم قهوه ای با ترنج ضربی، 641ص، 25 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 23/5×16 سم [ف: 5-39]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3897

خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الثانی 754ق؛ محشی، مجدول، مذهب، یادداشت علی بن محمد بخاری در صفر 763؛ تملک: محمود بن احمد بن حیدر، یادداشت تملک در رمضان 824 در شیراز؛ کاغذ: کاغذ ختایی، جلد: میشن آلبالویی، 183، 25 سطر، اندازه: 4/32×15/9 سم [ف: 2-72]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2020

آغاز: برابر؛ انجام: و جواب من با هر غرابی که از آن جانب آمده است یا ویلتا اعجزت أن أكفر مثل هذا الغراب و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب و الیه التفویض انه لبصیر بالعباد.

خط: نسخ، بی کا، تا: محتم قرن 9، تملک: ام الكتاب بنت مولانا قریب در 1006ق، کاغذ: بخارایی، جلد: مقوایی عطف تیماج سیاه، 217 گ، 18 سطر (5/14×20/5)، اندازه: 19/1×27/5 سم [ف: 5-19]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8556

خط: نستعلیق، کان نظام بن رضی نقاشی، تا: دوشنبه 10 رجب 828ق؛ مجدول، دارای سرلوح مرصع و مذهب، دارای کتیبه ای مرصع، دو مجلس نقاشی آبرنگ زرین سبک تیموری، یادداشتی از مهدوی که به سال 1301 ق مخبر الدوله کتاب را به وی هدیه

داده، در هفت برگ پایانی انشای ادیبانه ای به نام ضیاء القلوب با اشعاری از کاتب با تخلص «نظام» در چگونگی کتابت کتاب و اهدای آن به غیاث الدین و پدرش نورالدین آمده، یادداشتی از رضا قلی هدایت به سال 1270ق؛ مهر: «هو العلی عبده رضا قلی» (مربع)، «رضا قلی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 828گ، 21 سطر، اندازه: 17×25 سم [ف: 28-113]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8557

خط: نسخ مایل به نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9 و 10؛ مصحح، محشی، مجدول، دارای سرلوح مذهب مرصع؛ تملک: عبدالحسین بن محمد بن حسن؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی عبده محمد زمان الصفوی 994» (دائری)؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 371گ، 19 سطر، اندازه: 14/5×24 سم [ف: 113-28]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5823

آغاز: یکاد یصیب الشئی من قبل رمیه و یمسکه فی سهمه المرسل الرد و ینفذه فی العقد وهو اضیق من الشعرة السوداء فی اللیلة السوداء؛ انجام: و داغ حسرت بر دل نقاشان روم و صورتگران چین مینهاد زعم القبیح انه کعداره حسنا ... من ققاء لسانه

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج زرد ضربی، 360، 21 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 16/5×25 سم [ف: 17-240]

12. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 86 - ج

انجام: بسادانا کزین سرمایہ سازید ×× عروس طبع را پیرایه سازند / نگاری گردد آن بر روی ایام ×× که از جیش خجل گردند ایام. و الحمد لله علی افضاله و نوراله ... و السلام علی من اتبع الهدی خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9 و 10؛ یادداشت مورخ 1264 فرهاد میرزا در تهران؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، 405گ، 17 سطر (16×12)، اندازه: 18×22 سم [ف: 1-55]

13. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7882

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول، با سرلوح مختصر؛ جلد: تیماج قرمز، 282گ، 19 سطر، اندازه: 14/5×23 سم [ف: 20-217]

14. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1070

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: ابوسعید بن حسن حسینی، تا: 1000ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج ضربی، 331گ، 15 سطر (1889)، اندازه: 31/5×19 سم [ف: 3-88]

15. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3620

خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی ک، تا: قرن 10 و 11؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ گرد
مشکی، 178، 22 سطر (9×20)، اندازه: 14×24 سم [ف: 12-2622]

ص: 498

16. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2530

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: محتملاً قرن 11؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، 145گ، 25 سطر، اندازه: 15×24سم [ف: 6-38]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8869/18

آغاز: برابر

تنها دیباچه کتاب که از انجام ناقص است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای مجدول، اص (368)، اندازه: 13/1 × 24/3 سم [ف: 186-29/1]

18. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 236

خط: نستعلیق ترک، کا: سید شرف الدین بن سید طاهر حسینی الالوی، تا: آغاز ربیع الثانی 1010ق، جا: دمشق؛ کاغذ: بغدادی [نشریه: 65-2]

19. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 501

آغاز: برابر؛ انجام: در بهترین زمانی و خوشترین اوانی تمام شد کتابت کتاب تاج المأثر علی یدا ضعف العباد و احقر العباد الوائق بلطفه الصمدي محمد بن احمد التونی در روز شنبه نهم رجب المرجب سنه اثنی عشر و الف من هجرة البنیویه و الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه محمد و وصیه علی و آله اجمعین الطیبین الطاهرین المعصومین.

خط: نسخ، کا: محمود بن احمد تونی، تا: 1012ق؛ مجدول، یک سرلوح مذهب سبک اصفهان؛ مهر: «عیسی ربک مقاما محمودا»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش چرم تریاکی با طرح گل و بوته و انواع حیوانات به طرز مشبک کاری درون جلد، 434ص، 24 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 16/5×25 سم [ف: 40-5]

20. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4176

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: غیاث الدین محمود، تا: پنج شنبه 26 ذیقعدہ 1019ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ کاهی، جلد: تیماج بنفش، 211، 22 سطر (19×8/5)، اندازه: 17×30/2

سم [ف: 27-7]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 220

آغاز: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1041ق؛ 213، 20 سطر، قطع: رحلی اندازه: 25×14سم [ف: 2-124]

22. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1506

خط: نستعلیق، کان محمد مقیم بن عزیز بیگ سرور رشتی، تا: 1057ق، برای محمد شریف؛ مجدول، با یک سرلوح کوچک تملک: اعتضاد 1273ق. واقف: سپهسالار، 1297؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 156 گ، 21 سطر، اندازه: 31×19سم [ف: 3-290]

23. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1625

آغاز: برابر؛ انجام: بسا دانا کزین سرمایه سازد*** عروس طبع را پروانه سازد

نسخه اصل: انستیتوی نسخ خطی آکادمی علوم جمهوری آذربایجان در باکو، نسخه شماره M-252؛ خط: نستعلیق شکسته، کان محمد مقیم بن عزیز بیگ سردار، تا: 1075ق؛ از روی نسخه مورخ 803ق، مجدول، یک سرلوح مزدوج مذهب، مصحح؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: ساغری، 307ص، 20 سطر [عکسی ف: 365]

24. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8603

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، 169 گ، 25 سطر (19×9)، اندازه: 24×15سم [ف: 17-173]

25. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4779

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای عطف تیماج مشکی، 151 گ، 12 سطر (10×6)، اندازه: 17×10سم [ف: 14-3824]

26. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8462

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 (نیمه نخستین)؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، 144 گ، 19 سطر (17×8)، اندازه: 23×13سم [ف: 17-140]

27. شیراز؛ بنیاد فارس شناسی؛ شماره نسخه: 12

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 13 جلد: تیماج سرخ، 114 گ، 21 سطر (11/5 × 19/5)، اندازه: 28×18/5سم [ف: 29]

28. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4127

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: ساغری سیاه ضربی طلائی، 239، 15 سطر، اندازه: 21×5/30 سم [ف: 2-72]

29. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8314

آغاز: برابر

انجام: و خوندن تجاوزیف ... لبان شیره خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: احتمالاً قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، 142گ، 17 سطر، اندازه: 25/5×15 سم [ف: 61-27/2]

30. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3864

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالرزاق، تا: یکشنبه 1 رمضان 1207ق؛ کاغذ: کاغذ قورخانه ای، جلد: پارچه مغزی میشن پشمی، 200گ، 16 سطر، اندازه: 21/9×14/4 سم [ف: 2-72]

31. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3292

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: آخر ربیع الثانی 1232ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، 207گ، 16 سطر، اندازه: 22×16 سم [ف: 1-159]

32. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4177

آغاز و انجام: برابر

ص: 499

خط: نسخ، کا: محمد بن سبز علی اصفهانی، تا: 15 محرم 1235ق؛ واقف:نائینی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج بنفش، 200گ،
20 سطر (6×14/5)، اندازه: 16×21/3سم [ف: 7-27]

33. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1119

آغاز: برابر؛ انجام: و الحمدلله علی افضاله و نواله و صلی الہ علی نبینا محمد و الہ و حسبنا اللہ و نعم الوکیل

خط: نسخ، کا: ابن محمد باقر خوسکاراتی، تا: رمضان 1235ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم
مشکی با ترنج و نیم ترنج و گل بوته نقاشی، 216گ، 23 سطر (11×21)، اندازه: 30×20سم [ف: 3-139]

34. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 214-فیروز

خط: نسخ و نستعلیق، کا: موسی بهشتی، تا: 1255ق؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم و
لچکی مذهب، 492ص، 21 سطر، قطع: نیم خستی، اندازه: 16×27/5سم [ف: 21-23]

35. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8212

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: عبد الحسین بن عبدالوهاب، تا: چهارشنبه 28 رمضان 1261 ق، به درخواست میرزا ابوالحسن خان؛ جلد: تیماج
مشکی، 315گ، 17 سطر، اندازه: 19×29سم

[ف: 14- 27/2]

36. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11055

آغاز: شکم کوه پر پشم است و پشت دشت پر مرم، لبس الشتاء من الجلید جلودا؛ انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: نظر علی بن محمد تقی زهرانی، تا: رمضان 1264ق، حسب امر نایب الصدر؛ افتادگی: آغاز محشی؛
کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 207گ، 15 سطر (11×22/5)، اندازه: 32×21سم [ف: 28-80]

37. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8319

آغاز: شکسته و هماء روحانیت در پرتو خورشید الوهیت؛ انجام: برابر

خط: نسخ چلیپا، بی کا، تا: 1266ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، 178گ، 17 سطر، اندازه: 21/5×15سم [ف: 27/2-63]

38. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5071

خط: نسخ و نستعلیق، کا: موسی بن علی بن سلیمان بهشتی، تا: پایان جمادی الاول 1266ق؛ در دیباچه آن قصیده عینیه ابن سینا را

گذارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، 234، 15 سطر (10×18/5)، قطع: وزیری، اندازه: 28×18/5 سم [ف: 15-4103]

39. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: 192

خط: نسخ، بی کا، تا: 15 ربیع الثانی 1266ق؛ جلد: تیماج کبود ضربی مقوایی، رحلی

[نشریه: 3-7]

40. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 3817

خط: شکسته، نستعلیق، کا: جلال الدین قزوینی، تا: ربیع الأول 1271ق، جا: قریه ورگیل رودبار قزوین؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میسن لای پی شمی، 169گ، 19 سطر، اندازه: 21/7×16/2 سم [ف: 2-72]

41. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 108-ب

آغاز و انجام: برابر خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1282ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرکوب، 168، 17 سطر (20×12)، اندازه: 27×19 سم [ف: 1-55]

42. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1323/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن ابراهیم، تا: 1282ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 383ص، 25 سطر (5/10 × 5/22)، اندازه: 720 32/5 سم [ف: 3-385]

43. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8463

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 8 ربیع الثانی 1285ق (نیمه دوم)؛ کاغذ: فرنگی رنگارنگی آهار مهره، جلد: تیماج سرخ ضربی ترنجی مقوایی، 271گ، 11 سطر (12×7)، قطع: ربعی [ف: 17-140]

44. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه: 15

خط: نستعلیق، کا: میرزا صادق خان مشار دیوان، تا: 1285ق؛ با تصحیحات و تفاسیر لغات از حاجی میرزا علی ولد یادداشت کننده: میرزا حسن انصاری، مورخ 1324، یادداشت صلح کتب به اولاد و مهر صدر الأدباء [نشریه: 6-594]

45. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1911

آغاز: برابر

خط شکسته نستعلیق و نسخ، کا: امین الله المحرر، تا: شنبه 22 شوال 1287ق؛ مجدول، دو کتیبه، یک نیم ترنج لچکی مذهب مختصر

هند، این نسخه به سال های 1282 و 1322 به ترتیب از عرض گذشته؛ مهر: میرزا محمود، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روکش چرم لاکه رنگ، 510ص، 19 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 17×31سم [ف: 5-42]

46. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1815

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول 1310ق؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سر، مجدول، 167گ، 19 سطر، اندازه: 18×27سم [ف مخ: 1-301]

47. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3201/15

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: تفرشی، بیتا؛ در حاشیه و متن، راسته و چلیپا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با عطف تیماج زرشکی، 99ص (206-304)، قطع: رحلی، اندازه: 30×41سم (ف: 10-784)

48. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 205-ف

نسخه اصل: رئیس الکتاب ش 601؛ بی کا، بی تا؛ 210گ [فیلمهاف: 1-27]

49. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13875/18

ص: 500

بخش هایی منتخب از این کتاب، با این موضوعات: في صفت، الليل، گرما، سحابو رعد و برق و مطر، الصيف و الحرارة، المغنى، الصبح، طلوع شمس، الربيع والرياحين و الازهار، خريف، روضه، رمح، القمه، عطارد، شمس، زهره، مریخ، مشتری، در بیان محاسن کتاب تاج المآثر؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه تیماج قهوه ای، 20 گ (72 پ-91 ر) [ف: 37-445]

50. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 483

آغاز: نه دست مهندس فکر و نظر بد لعن کبریا و علا آوردند و نه پای طلب سیاح وهم و خیال بساحت عز و جلال او راه یابند؛ انجام: و روی آینه مقرون از زنگ و غبار خطر سیاه و تاریک دید و راه خلاص و نجات ضیق من بیاض المیم و صدر البیسم یافت و بیدیهة رای بی اعمال فکرت دانست که در میدان جنگ تاب مقاومت ندارد ... از ابتدا و انتهای نسخه صفحاتی ساقط است.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، یک نیم ترنج لچکی مذهب مختصر به سبک هند، بسال های 1282 و 1322 به ترتیب از عرض گذشته؛ مهر: میرزا محمود، ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: کشمیری ضخیم نخودی، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکى با ترنج و سرترنج و شاخ و برگ زرین، 465 ص، 20 سطر، قطع: وزیری کوچک، اندازه: 23616 سم [ف: 36-5]

51. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1303/1

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا [ف: 24/2-201]

52. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه: 5

بی کا، بی تا [نشریه: 7-566]

• تاج المآثر (مختصر) / تاریخ اسلام / فارسی

(taj-ul ma'atir (muxtasar

سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی، 1268-1342 قمری

(sepehr-e kāšānī, "abbās-qolī ebn-e mohammad taqī (1852-1924

وابسته به: تاج المآثر؛ نظامی نیشابوری، حسن بن محمد (-626) اهدا به: مظفرالدین شاه تاریخ تألیف: 1314 ق

مؤلف پس از تلخیص تاریخ اکبری در 1312، بر حسب فرمان مظفر الدین به تحریر تاج المآثر حسن نظامی (تاریخ سلسله غوریان) پرداخت و در مدت هیجده روز آن را به پایان رسانید و (مانند کتاب سابق) انگشتی برلیان دیگری پاداش گرفت. در آغاز این تلخیص، تاریخچه کوتاه و مختصری از حالات فرمانروایان غور به نقل از مراصد الاطلاع یاقوت حموی ثبت کرده است. سپهر پیش از آغاز در پیشگفتار تحریر تاج المآثر گفتاری به مناسبت تلخیص این کتاب و کتاب اکبر نامه دارد و در این گفتار شیوه خود را در تلخیص تاج المآثر و نیز ارزش ادبی آن کتاب را باز می کند. اینک بخشی از سخن او: «بفرمود کتاب ... تاج المآثر را که از تألیفات ... ادیب جامع ... شیخ

حسن نظامی نیشابوری و محتوی بر مجاری ایام ... بعضی از سلاطین غور است که در پاره ای از صفحات هندوستان ... بوده و در سال شش صد و دوازده هجری نگارش آن شروع شده و در مراسم عدل و داد ... و رموز مملکت داری و رعیت نوازی و رسوم رزم و بزم ... و طرق معرفت و توحید ... و بلاغت و انشاء پرداززی و سخن سازی را نمودار ساخته و سخن خود را در آن اندراج داده بعباراتی روشن و آشکار در حیز تحریر و اختصار ... و از اشعار فصاحت آثار مسطوره اش نیز آنچه شاهد مطلوب ... رقم بدارد تا مطالب تاریخی آن که در بحار درر الفاظ بدیعه ... و تلفیقات انیقه و تمیقات رشیکه مستغرق افتاده چون گوهر از صدف و لعل از کان بیرون آرد تا اهل مطالعت را بدون زحمت و تعطیل وقت و ذهاب فرصت بچنگ آید ... در مدت هیجده روز ... فراغت یافت».

آغاز: آغاز مقدمه: بسمله بیان عزیمت ابوالمظفر معز الدین محمد بن سام ... به فتح ممالک هندوستان بنده خداوند ماه و مهر چاکر شاهنشاه تابنده چهر عباسقلی سپهر که حسب الامر به .. خلاصه ... کتاب مستطاب. تاج المآثر مامور و مفاخر است از نخست به مختصری از حالات فرمانگذاران غور اشارت می نهد.

آغاز تلخیص: اکنون بخواست خدای قادر به خلاصه تاج المآثر شروع میشود بیان حرکت موکب معزالدین ابوالمظفر محمد بن سام بن حسین بعز و اجمیر جهانیان به مشاهدت و معاینت دریافته اند که تا ممالک جهان بعز سلطنت سلطان السلاطین ... ناصر امیر المؤمنین زیب و آیین بگرفته ملک و ملت را پایه جاه و جلال و عز و اقبال بر تارک کیوان جای داده. [دنا 660/2؛ فهرستواره منزوی 835/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5759/2

آغاز: برابر؛ انجام: فلک خواند مدیح او چو گیرد جام در مجلس ** ملک سوزد سپند او چو بازد گوی در میدان آگهی از مشتری بازد بدولت گوی و چوگان را ** گهی از ماه نو سازد بهمت گوی را چوگان. لله الحمد و المنة که در نیمه روز جمعه بیست و پنجم شهر شعبان سال یکهزار و سیصد و چهارده ... که چهل و هشت روز بعید نوروز ... امانده است این کمتر بنده ... عباسقلی سپهر بر حسب فرمان ... مظفر الدین پادشاه قاجار ... از نگارش خلاصه کتاب المآثر فراغت یافت و چنین کتابی بلاغت آیت را ... به آنطور که از مصدر سلطنت اشارت یافت در چنین مدتی قلیل که اغلب اوقاتش به دیگر مشاغل ... میگذشت در حیز اختصار در آورد بیشتر اشعار شاهوارش را که از فصحای شعراء عجم است ... و پاره ای مضامین ... مؤلف را مرقوم ... نمود.

خط شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: 1314ق؛ کاغذ: فرنگی

ص: 501

شکری، جلد: تیماج سبز ضربی، 89ص (296-384)، 25 سطر، اندازه: 22×35سم

[ف: 17-197]

← تاج محل ← تاریخ روضه تاج محل

• تاج محل = احوال تاج بی بی بیگم ممتاز محل / تاریخ / فارسی

tāj mahal = ahvāl-e tāj bī bī beygom momtāz mahal

زندگی نامه بانوی ایرانی شاهجهان و تاریخ ساختمان خاکجایش که نام خود او «تاج محل» نامیده شد، و اینکه مصالح ساختمان از کجا آورده شد، هزینه آن و معماران: امانت خان طغرانوویس شیرازی، محمد حنیف، استاد عیسی محمد شریف، اسماعیل خان گنبدساز ساکن روم، محمد خان خوشنویس ساکن بغداد، موهن لال ساکن روم، منون لال ساکن لاهور و ناموران دیگر و هزینه های ساختمان. (احمد منزوی)

[نسخه های منزوی 3637/6-3938؛ فهرستواره منزوی 175/1-176؛ مشترک پاکستان

39/10 و 1235/11]

1. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 314/2-عکسی

آغاز: بسمله. خلاصه احوال بانو بیگم مخاطب به ممتار محل عرف تاج بی بی، اهلیت شاهجهان پادشاه غازی و بنت نواب آصف خان وزیر و پسر زاده نواب اعتماد الدوله بودند. و احوال سکندره و قلعه اکبر آباد و دیگر موتی مسجد که در قلعه آگره است؛ انجام: و کرایه های هر یک رقم سنگ که از هر ملک آمده بود (شمار سیاقی). تمت. تمام شد.

نسخه اصل: گنج بخش، ش 373 (مشترک 39/6)؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 12، 54گ عکسی [ف: 2-50]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24458

آغاز: آورده اند که شاه جهان پادشاه غازی کشور ستانی عالیجاه بلند آرام گاه فیاض زمانی غریب پرور مستمندان ... از بیک مصاحب چهار پسر داشتند یکی داراشکوه پسر کلان ولی عهد سلطان دویم شاه شجاع فرزند دلبند جگر پیوند؛ انجام: میزان کل مبلغهای مصروفه روضه منوره (اعداد به سیاق)

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 15 شوال 1251ق (= 3 فوریه 1836م)؛ پیش از شروع کتاب این عبارت نوشته شده: «خلاصه احوال بانو بیگم عرف تاج بی بی مخاطب به ممتاز محل بنت نواب آصف خان ولد نواب اعتماد الدوله برادر زاده نور بیگم اهلیه شاه جهان پادشاه غازی بن جهانگیر شاه بن اکبر شاه»؛ اهدایی: رهبری، اسفند 1376؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش کاغذ ابر و باد، 89گ، 9 سطر، اندازه: 15/5 × 29/5سم

[اهدائی رهبر: 8-365]

حکیم شریفی، محمد بن عبدالله، ق 7 قمری

(hakīm-e Šarīfī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (-130

اهدا به: تاج الدین سپهسالار معتزین طاهر

کتابی است در علم نجوم که اقول علمای اوایل را در سه «مقاله» و هر مقاله در 18 «باب» مجموعه 54 باب آورده است. به نام مؤلف و کتاب در مقدمه تصریح شده است و در آغاز فهرست ابواب کتاب را آورده است: مقاله اولی باب اول فی تحمید علم النجوم و بیان الرخصة فی تعلیمه؛ باب هجدهم فی معرفة خواص الكواكب السيارة؛ مقاله ثانیه باب اول فی معرفة سبب وضع البيوت و مواضع الشرف و الهبوط؛ باب هجدهم فی معرفة ارباب الايام و الساعات؛ مقاله ثالثه باب اول فی معرفة الطوالع و الاوتاد و دلالات البيوت؛ باب هجدهم فی معرفة شرايط السائل و المسئول.... گویا شریفی کتاب را به فارسی نگاشته و فرد دیگری آن را تعریب کرده است. تعریب این اثر توسط غیاثی نامی در سال 879 یاد شده که ممکن همین نسخه باشد.

[مخطوطات الفلك و التنجيم في المتحف العراقي ص 26]

قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 6813/1 - 34/183

آغاز: بسملة الحمد لله الملك الجبار العزيز الغفار الكريم الستار... وبعد قال الشيخ الحكيم ابو جعفر محمد بن عبدالله الشريفي... و جعلنا بناء هذا الكتاب على ثلاث مقالات كل مقالة ثمانية عشر بابا... و سميناهما تاج المداخل؛ انجام: فهو خمسة فكان سبعة فوافق المحفوظ الاول فعلمنا أن العمل صحيح و الله اعلم بالغيب و احكم. خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 21 جمادی الثاني 1259ق؛ مصحح؛ مهر: الواثق بالله عبدالرزاق بن علي رضا بيضوي؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، 119گ، 14 سطر، اندازه: 15×11 سم [ف: 2-673]

طغرای مشهدی، -1100 قمری

(toqrā-ye mashadī (-1689

نثر آمیخته به نظم در ستایش شاهزاده مراد بخش (م 1657/1068) پسر شاه جهان است. (احمد منزوی)

آغاز: چون این نسخه زیب لویح شده - مخاطب به تاج المدايح شده... سرخی روی قلم به نگارش ثنای شهنشاهی است که تاجداران

انجام: رو بهر جانب که آرد در بهارستان... صد هزارش بلبل طغرا لقب همراه باد.

چاپ: در چاپ نولکشور 1885م از مجموعه رسایل او ص 89 74 جای دارد؛ گانپور، سنگی، 1266ق، وزیرى بزرگ، 16ص (رسائل
طغرا: صص 74-89)؛ لکهنو، سنگی، 1281، وزیرى بزرگ، 16ص

ص: 502

[دنا 660/2 (9 نسخه)؛ نسخه های منزوی 3541/5 (12 نسخه)؛ مشترک پاکستان 162/5 (20 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 2035/3]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10171/4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1039ق؛ 12ص

(185-196)، اندازه: $11/5 \times 17/5$ سم [ف: 32-204]

2. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 750/2

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن 12؛ 9گ (18پ-26پ) [ف: 36-2]

3. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 769/3

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12، 14گ (27-40پ) [ف: 2-36]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3679/5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: ترمه نازک، جلد: میشن سیاه لایی، 15 سطر [ف: 4-661]

5. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 200/3-عکسی

نسخه اصل: گنج بخش، ش 2086 (گنج، 1257/3)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12، 19ص (50-68) [عکسی ف: 2-50]

6. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 258/2-عکسی

نسخه اصل: کتابخانه شخصی میرداد خان افغان در پيشاور پاکستان؛ خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن 12، 9گ (12-20) [عکسی ف: 2-50]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15114/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، 17گ (33-49)، 12 سطر، اندازه: 6×12 سم [ف: 38-319]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15274/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح: کاغذ: شرقی، گ 7 (41-47)، 19 سطر، اندازه:

10×17/5 سم [ف: 38-779]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3296/5/1

آغاز: برابر؛ انجام: از طفیل نسبت نامش نشان را مزده باد. خط شکسته نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: هندی شکری، جلد: مقوای چینی با عطف از تیماج مشکى، 84 ص (109-192)، 13 سطر، قطع: نیم خستی، اندازه: 23/5×14 سم [ف: 10-943]

10. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 5861/2-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره 9/874 فارسی؛ کا ظهیرای تفرشی، تا: چهارشنبه 1245 ق [فیلمهاف: 3-187]

11. تهران: بانکی پور؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-627]

12. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 110/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج سرخ زرکوب، (9-پ)، 15 سطر (10×19/5)، اندازه: 29/5×18 سم [ف: 2-196]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3215/3

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، با سرلوح، مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی یک لا، 3 ص (34-36)، 32 سطر (9×27)، اندازه: 16×32/5 سم [ف: 10-794]

• تاج مرصع / کیمیا / فارسی

tāj-e morassa

تنکلو شاه کبیر تبریزی

tanaklū šāh kabīr-e tabrizī

نسخه در دست تنها یک برگ آن را دارد: باب در عمل کمر زر.

[دنا 660/2؛ فهرستواره منزوی 3943/5]

آغاز: بسمله. و به نستعین. این است تنقیه زیبق با نوشادر و تصعید کردن زیبق با نوشادر و جسد زر و جدا کردن دوروح از هم ... در شمس و قمر.

یک عمل در شمس و یک عمل در قمر؛ انجام: و نوری و لطافتی و صفایی در وی ... خط: نسخ پخته، بی کا، تا: 1271ق؛ آگ (71-ر-71پ) [ف: 1-41]

• تاج المصادر = تهذیب الأسماء = تاج الاسامی / لغت / عربی به فارسی

tāj-ul maṣādir = tahdīb-ul asmā' = tāj-ul asāmī

بیهقی، احمد بن علی، 470-؟-544 قمری

(beyhaqī, ahmad ebn-e `alī (1078-1150

واژه نامه ای است شامل مصادر زبان عربی و معانی فارسی آن در دو بخش: 1. مصادر ثلاثی مجرد، در شش «باب»؛ 2. مصادر ثلاثی مزید. در هر باب نخست به ذکر مصادر صحیح و سالم سپس مصادر مضاعف و معلول پرداخته و همه کلمات بر حسب ترتیب تهجی از حرف آخر مصادر نگاشته شده است. تحریر کامل شده مصادر ابو عبدالله حسین بن احمد زوزنی (-486ق) است. بیهقی بدون این که از مصادر زوزنی نام برد، مطالب بسیاری بر آن افزوده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین حمداً یفوق حمد الشاکرین نحمده علی السراء والضراء و نشکره ... اما بعد فان هذه مصادر هذبت فارسیتها و عرضت علی اللکتب الائمة عربیتها

انجام: و الصحیح أن الطمأنینه اسم اقیم مقام المصدر الأقبینان الاکبثنان الاقستنن سخت تاریک شدن شب و اقسأن الرجل کبر و عسا الاکبثنان واهم آمدن.

چاپ: بمبئی، سنگی، 1301-1302، رقعی، 229+3صص؛ به تصحیح و با پیش گفتاری از هادی عالم زاده (تهران، 1366 ش)، 2 جلد، 118ص

[دنا 660/2 (47 نسخه)؛ الذریعة 207/3؛ نسخه های منزوی 1965/3 (22 نسخه)؛ عالم زاده، پیش گفتار تاج المصادر؛ فرهنگنامه ها 48-49؛ کشف الظنون 1: 269؛ لغت نامه دهخدا 7/3؛ مجمل فصیحی 242/2]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2344-ف

نسخه اصل: لالا اسماعیل ش 643 (یا 443)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه شوال 536ق؛ 272گ [فیلمهاف: 1-28]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 57بخش 3

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 97]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 209 ط

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7 [مختصر ف: 123]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 209- طباطبائی

آغاز: الغابر یجلب. الحلب چیزی با خویشان؛ انجام: فی الحدیث ما از لجف ما تنحی و ما تباعد

خط: نسخ کهن، بی کا، تا: قرن 7؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: خانباغ، جلد: تیماج مشکی، 171، 23 سطر، قطع: وزیری اندازه: 15×22/5سم [ف: 24-150]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 3649

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: حدود اوایل قرن 7؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی، اواسط قرن 12؛ کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد: چرمی، 332گ، 19 سطر (22×12/7)، اندازه: 20×31/1سم [ف: 13-17]

5. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 52

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: شمس الدین محمد بن علی کاشغری، تا: صفر 603ق؛ تملک: علی بن حسن ابن جبریل ... ملقب به شمس در 615ق، محمد علی بن عمر بن محمود ... الملقب به سیف خطیب در 692ق، جمال الدین بن پیر محمد اردستانی در 1047ق، محمد رشید مازندرانی در 1052ق با نشان مهر او، محمد علی بن محمد نصیر اردستانی در 1069ق؛ مهر: «لا-اله الا-الله الملك الغني

عزالدين بن ... الحسيني) (دايره)؛ كاغذ: حنایي ضخيم، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه ای، 191گ، 25 سطر (14/5 × 23/5)، اندازه: 23×30سم

[ف: 1-41]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6859-عکس

نسخه اصل: بادلیان 1835 (283 اوسلی)؛ خط: نستعلیق، کا: محمود بن مسعود، تا: 15 رجب 661ق؛ از روی اصل مصنف، مقابله شده؛ خریداری روز یکشنبه 24 شوال 692، 199

، 30 سطر (فیلمهاف: 3-263)

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 329بخش 3 نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: 143]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 12 بخش 2

نسخه اصل: الأزهر 191 در فهرست چنین آمده اما مشخصات آن با همان نسخه اصل بالا مطابقت دارد [ف: 64]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 627-ف

نسخه اصل: طرخان والده ش 312؛ خط: نسخ، کا: مسعود بن محمد بن عمر ملقب به برهان اند کانی، تا: 27 شوال 663ق، جان خجند؛ 199گ، 28 سطر [فیلمهاف: 1-26]

8. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8767

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 18 افتادگی: انجام کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، 175گ، 16 سطر (13×23)، اندازه: 27×23سم [ف: 17-217]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 3689

آغاز: بسمله، باب الأفعال، هو مما زیدت الهمزه في اوله، ب، الأتراب توانگر شدن؛ انجام: الا کویلال، کوتاه شدن.

نیمه دوم کتابست از باب افعال تا آخر؛ خط: نسخ، بی کا، تا: حدود اواخر قرن 68 واقف: نادرشاه افشار، 1145ق، کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد: چرمی، 82گ، 23 سطر (13×20)، اندازه: 18/7×25 سم [ف: 13-17]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1105

خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 7 و 8 تملک: محمد علی اسلامی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی یک لا، 227گ، 25 سطر (12×21)، اندازه: 15×26 سم [سنا: ف: 2-119]

11. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8518

خط: تعلیق، بی کا، تا: قرن 7 و 8 افتادگی؛ انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ترنجی، 54گ، 17 سطر (11×15)، اندازه: 17×25سم [ف: 17-151]

12. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 401

آغاز: يفعل و يفعل العتبان بر سه قوائم رفتن اشتر و به یک پای جستن مردم... العذب باز داشتن از کاری خط: نسخ، کا: علی بن محمد الشیخ، تا: شنبه 8 شوال 705ق، جان مشهد؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «عالمًا بحالی علیک نکالی و انا الفقیر مسعود بن عبدالله الحسنی» (بیضوی)؛ 250گ، 20 سطر، اندازه: 18×26/5سم [ف: 2-286]

13. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 482-ف

نسخه اصل: مرادملاش 1724؛ خط: نسخ، کا: صالح بن یعقوب، تا: پنج شنبه 18 ذیحجه 708ق، جا: جامع مطربی؛ 145گ، 27 سطر [فیلمهاف: 1-28]

14. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 348

بی کا، تا: 751ق، جان هرات [اوراق عتیق: 1-242]

15. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 177

خط: نسخ، کا: محمد پسر عمر پسر محمد پسر عمر حافظ، تا: جمعه 1 شعبان 847ق؛ مصحح، مقابله شده در رمضان همان سال، محشی با نشان «خ»، محمد رضا یزدی فهرستی در شوال 1244ق

ص: 504

بر آن نوشته؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج حنایی، 172 گ، 23 سطر (21×12)، اندازه:

17/5×26 سم [ف: 2-335]

16. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 849

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد صوفی، تا: 848ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، 212 گ، 25 سطر، قطع: وزیری،

اندازه: 17×27/1 سم [ف: 3-81]

17. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6697 و 2466 ف

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن خلیفه بن یونس، تا: 3 ذیقعده 849ق؛ مقابله کرده عبدالعلی بن محمد بن حسین بیرجندی (در ربیع الاول

904، مصحح، بندی به عربی به خط نسخ از عبدالحق بن بهاء الدین جعفر قاینی که در روستای پژد بیرجند در روز سه شنبه 7 شوال 895

نوشته؛ تملک: عقیلی 1089؛ مهر: محمد علی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، 181 گ، 21 سطر (19×11)، قطع: وزیری،

اندازه: 16×25 سم [ف: 16-335] و [فیلمهاف: 1-28]

یزد؛ علوم، شیخ علی؛ شماره نسخه: 9

همان نسخه بالا [نشریه: 4-437]

18. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8666

خط: نسخ، کا: نورالله بن نعمه الله حسینی، تا: سه شنبه 24 ربیع الثانی 911ق، جان هرات؛ مصحح، محشی از بهار در 1316ق،

یادداشت های پراکنده لغوی و صرف و اشعاری فارسی و عربی از سعدی و امام زین العابدین و خواجه یوسف بخاری و ابوحامد غزالی و

ماده تاریخ وفات ملا حسنعلی، وقف نامه کتاب از محمد اسماعیل بن شمس الدین محمد حسینی متطبب در 1276ق، تاریخ وفات

ملا محمد مؤمن بن زین العابدین بن ملک عزالدین بن عبد المؤمن؛ تملک: عبدالوهاب با مهر «پیرو دین نبی عبدالوهاب 1142» (مربع)،

ابن الله قلی (که نام وی پاک شده) که کتاب را خواجه محبتا به وی هبه نموده به سال 1036ق؛ مهر: المتوکل علی الله عبده محمد علی

1184» (مربع)، «العبد محمد اسماعیل الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 187 گ، 25 سطر، اندازه:

23/5×17

سم [ف: 28-195]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 275-بهار

همان نسخه بالا نشریه: 5-659]

19. یزد؛ علوم، شیخ علی؛ شماره نسخه: 10

خط: نسخ، بی کا، تا: میانه های ربیع الاول 957ق؛ قطع: وزیری [نشریه: 4-437]

20. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 188/1

خط: نستعلیق، کا: شکرالله بن ظهیر الاسلام شیرازی، تا: یک شنبه 2 رمضان 970ق؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه ای، 242گ
(3-244)، 25 سطر، اندازه: 15×24/5سم [ف: 1-178]

21. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 7480

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج عنابی، 221گ، 17 و 18 سطر (10×14/4)، اندازه: 15×20/9سم
[ف: 13-16]

22. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 289

انجام: و منه الحدیث لتغلقة ای لتوجه. وفي حدیث آخر ...

خط: نسخ پخته، بی کا، تا: قرن 11؛ تملك: حیدر قلی بن محمد خان کابلی 17 ربیع الاول 1339 (که همان سردار کابلی است)؛ مهر:
«عبده ... کاظم رضا» (بیضی)؛ کاغذ: حنایی روشن، جلد: تیماج عنابی یک لا، 111گ، 22 سطر (7/5×17/5)، اندازه: 14×23سم
[ف: 1-41]

23. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 647

خط: نسخ پخته، بی کا، تا: قرن 11؛ مهر: «غلام حسین»؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا تیماج مشکی پوشانیده مجدول، 178گ، 21 سطر
(11/5×19)، اندازه: 16×27سم [ف: 2-36]

24. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 18805

بی کا، تا: 1005ق [د.ث. مجلس]

25. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5212/2

ف کا: شیخ محمود پتنهای، تا: 22 جمادی الاول 1040ق؛ 230 ص (187-416) [فیلمهاف: 3-142]

26. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3465

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1051ق؛ تملك: شریف الپژوالی در 1249؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 182گ، 22
سطر (7/5×18)، اندازه: 13×25سم [ف: 15-276]

27. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 313/1

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد رزه، تا: 1 شعبان 1072ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: عطف و گوشه میشن رویه ساغری فرنگی، 18 سطر، اندازه: $24/5 \times 19/5$ سم [ف: 5-17]

28. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 11/69-1969

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد شریف بن ابو الحسن ساوجبلاغی، تا: سه شنبه 15 ذیقعدہ 1079ق؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج ضربی، 221گ، 21 سطر، اندازه: 24×20 سم [ف: 2-674]

29. تهران؛ خاکپور، اسد الله (خانندان)؛ شماره نسخه: 6

بی کا، تا: 1084ق [نشریه: 7-566]

30. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 227

آغاز: برابر؛ انجام: الأصمیلال سخت شدن و بهم درشدن ... تم الكتاب

خط: نسخ، کا: رفیع الدین علی بن محمد سعید جنابذی، تا: قرن 12؛ جلد: روغنی با ترنج و سرترنج و نقش گل و بوته، 274گ، 14 سطر، اندازه: 10×17 سم [ف مخ: 1-89]

31. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1445/2-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 1763 (بلوشه 342/4 ش 2416)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-21]

32. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4297-ف

ص: 505

نسخه اصل: پاریس 1764 S. P. (بلوشه 342/4 ش 2416)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-43]

33. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: 146

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سبز تیره ضربی [نشریه: 3-7]

34. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 462

آغاز: الحمدلله المحمود بجميع الاوصاف و الاسماء الممدوح در فهرست ناشناس؛ بی کا، بی تا؛ مجدول، 308 گ، 19 سطر، اندازه: 16/5×26 سم [سناف: 2-272]

35. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7934

آغاز: دوختن (الشطور) دور شدن (الشطر) به دو نیم کردن الشطارة) در بدی دور در شدن و فعل لغة فیها و (شطر بصر الرجل شطرا و شطورا) و هو الذي كانه ينظر اليك و الى آخر؛ انجام؛ و بهم در انجمن نشستن (التهادی) ... رفتن یکدیگر، هدیه فرستادن

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا بنفش، 252 گ، 23 سطر، اندازه: 24/5 × 12/5 سم [ف: 26-414]

36. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2828

آغاز: الأخذ، گرفتن؛ انجام: المسبوت المیت لمسحوت الجایع.

خط: نسخ تحریری، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ آبی عطف تیماج عنابی، 38، 15 سطر (15/5)، اندازه: 13×24 سم [ف: 4-1443]

37. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 327-ف

نسخه اصل: یوسف آغاش 4078؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 179، 15 سطر [فیلمهاف: 1-28]

38. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2353-ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی آنکارا، ش دفتر 2-4708/1 ش ترتیب 156؛ بی کا، بی تا، 412 ص [فیلمهاف: 1-28]

39. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7480

آغاز: بسمله، و به افتتاح الحمدلله رب العالمین.؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 18 سطر (10×14)، اندازه: 14×21 سم [رایانه]

40. اصفهان؛ مکتبه الزهراء؛ شماره نسخه: 42

کامل؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ امضای عاریه کتاب به سال 1031؛ وقف کتاب به تاریخ 1285؛ 204 گ، 20 سطر [ف: 39]

41. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2273

آغاز: منها یطمس معا العطاس؛ انجام: الشتی زمستان.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، 143، 15 سطر (8×12/5)، اندازه: 18/5×12 سم [ف: 4-1227]

42. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 417/1

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، چند برگی نونویس علی بن کربلانی عبدالله تورانی؛ اشعار فارسی کلیم همدانی و جامی و سید احمد هاتف اصفهانی و طفیلی لاهیجی و شعرای دیگر؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن لایی مشکی، 120 گ، 18 سطر، اندازه: 12×18 سم [ف: 255]

43. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4998-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-121]

44. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17042

بی کا، بی تا، خریداری از عبدالله مسعودی؛ اندازه: 17×23/6 سم [رایانه]

45. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 3649

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ابعاد متن: 13×22، اندازه: 19×31 سم (رایانه)

• تاج المصادر / لغت / عربی به ترکی

tāj-ul maṣādir

تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: 6

بی کا، تا: 1120 ق؛ ش 213. [نشریه: 4-338]

• تاج المناقب فی فضائل الأئمة الاثني عشر / کلام و

اعتقادات، فضائل و مناقب، تاریخ معصومین / فارسی

tāj-ol manāqeb fi fazāyel-el 'emmat-el esnā 'aṣar

الهی اردبیلی، حسین بن عبد الحق، 870-950؟ قمری

(elāhī ardabīlī, hoseyn ebn-e 'abd-ol-haqq (1466-1544

اهدا به: شاه اسماعیل صفوی (905-930ق)

کتابی است در شرح مناقب و وصف مراتب و بیان کرامات و ذکر معجزات و مقامات و فضایل حسبی و شمایل نسبی دوازده امام علیهم السلام در 12 «جوهر».

. آغاز: بسمله - پاکا پروردگاری که نقاب رخسار کمال او نیست مگر کثرت نور و حبذا کردگاری که حجاب انوار حسن و جمال او نیست بغیر از شدت ظهور رباعی ای گشته بذات خود هویدا چون نور

انجام: هریک از شما هشت پاره خورده باشید پس مهمان از نه پاره تو یک پاره خورده باشد از پانزده پاره هفت پاره پس او را هفت درهم باشد و ترا یکی

[دنا 662/2 (4 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 1566/3]

1. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه: 20/13

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: معین شیرازی، تا: 909ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج

مشکی مجدول، 66گ (509پ-574ر)، اندازه: 25×18سم [ف مخ

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4275/29

آغاز و انجام: برابر

ص: 506

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: 1081ق؛ با یک سرلوح و دو پیشانی، مجدول، کمند به زر؛ کاغذ: نوعی
ترمه، جلد: رویه روغنی گل و بوته زمینه قهوه ای، 56گ (106-161 ر)، 19 سطر، اندازه: 16/8×24/7 سم [ف: 7-328]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2188/43

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: معزالدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: 1085ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب مرصع، یک کتیبه
منقش، مجدول؛ واقف: محمد حسام واعظی، 1397؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج ساده، 24 سطر، اندازه: 27×17 سم

[ف: 5-567]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4379/42

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد تقی بن حسین خاتون آبادی اصفهانی، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: ساغری سیاه ضربی، 83گ (178پ - 260ر)، متن و هامش،
سطر، اندازه: 21/1 × 35/2 سم [ف: 7-377]

5. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2398/5

آغاز: برابر؛ انجام: آنچه تکذیب کرده اند از حالت ارباب رشاد و اصحاب سداد و الله اعلم بحقیقة احوال العباد و الختم بالصلوات علی
محمد و آله و عترته الی یوم التناد (در پایان حل مسئله ریاضی است از علی در چند سطر بفارسی)

بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 84ص (135-218)، 20 سطر (2012)، اندازه: 16/5×25 سم [ف: 9-
1000]

• تاج الموالید / تاریخ معصومین / عربی

tāj-ul mawālīd

طبرسی، فضل بن حسن، 548-2468؟ قمری

(tabarsī, fazl ebn-e hasan (1076-1154

این کتاب به دو نفر نسبت داده شده است: طبرسی، فضل بن حسن صاحب مجمع البیان و طبرسی، احمد بن علی (- 620؟) صاحب
کتاب الاحتجاج. مرحوم شیخ آغا بزرگ انتساب به فضل بن حسن را ترجیح می دهد (الذریعة 208/3 و 209). فهرستن گار مرعشی
انتساب به فضل بن حسن را نادرست می داند. تاریخ زندگی و انتساب ائمه طاهرین است در یک

مقدمه» و چهارده «باب»، هر باب به نام مبارک یکی از چهارده معصوم و هر بابی در پنج فصل» آمده است: 1. الاسماء و الألقاب؛ 2. وقت الولادة؛ 3. مبلغ العمر و بیان مقدار ما صحب بعضهم بعضا؛ 4. وقت الوفاة و الاشارة الى سببها و تعيين مواضع القبور؛ 5. ذكر عدد الاولاد و امهاتهم.

آغاز: الحمد لله حق حمده و الصلاة على خير خلقه محمد و اهل بيته الطيبين الاخبار الذين اذهب الله عنهم الرجس و طهرهم تطهيرة و بعد: لما رأيت رغبات جماعية من اخواننا حازهم الله الى عمل مختصر في ذكر مولد النبي و مواليد الائمة

چاپ: قم، انتشارات کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی، 1406ق، به صورت تصویری؛ بیروت، دار القاری، 1422ق، ضمن مجموعه نفیسه فی تاریخ الائمة

[دنا 662/2 با انتساب به دو نفر]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22663

آغاز: برابر؛ انجام: برحمتك يا ارحم الراحمين خط: نسخ، بی کا، تا: 804ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضریبی، 11 سطر (16×10)، اندازه: 16×25 سم [رایانه]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3/12890

آغاز: برابر؛ انجام: الفصل الخامس في ذكر ولد و اما الولد الصاحب الزمان فقد وردت الروايات عنهم بانه يولد له الأولاد و غير ممتنع أن يكون له في الوقت اهل و ولد و جازي أن يكون ذلك بعد خروجه و في ايام دولته و لا قطع على أحد الأمرين و الله اعلم ... و هو حسبنا و نعم الوكيل.

خط: نسخ زيبا، بی کا، تا: 1392ق؛ مقابله شده «قد قابلت مع النسخة التي كانت عندي بقدر الامكان و الطاقة الا ما زاغ عند النظر و حنا عنه البصر في يوم عاشوراء سنة 1088 ثمان و ثمانين بعد الألف في قصبة قرميسين المعروف بكرمانشاهان صانها الله من الحدثان و أنا الاقل ابن جابر محمد غفر الله ذنوبهما»؛ کاغذ: فرنگی زرد، 40 گ (43 پ-82 ر)، 12 سطر، اندازه: 6×9/5 سم [ف: 32-688]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13369

آغاز: برابر؛ انجام: قد وينا بما وعدنا في اول هذا المختصر من تضمين كل فصل ما يليق به و الاشارة الى شيء من النكت و الطرف على وجه الاجمال و تجنبا في ذلك الاهمال و لم تأت بشيء من الأسانيد فيه طلبا للاختصار ... تمت.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مقابله شده با عبارت «قد قابليت مع النسخة التي كانت عندي بقدر الامكان و الطاقة الا ما زاغ عنه و حساً عنه البصر في يوم عاشوراء سنة ثمان و ثمانين بعد الألف في قصبة قرميسين المعروف بكرمانشاهان صانها الله من الحدثان و أنا اقل الاقلين ابن جابر محمد»، نسخه موجود با نسخه دیگر مرعشی در یک زمان و از سوی یک فرد در کرمانشاه مقابله شده؛ کاغذ: شرقی، جلد: میشن نخودی ضریبی مجدول، 94، 9 سطر (11×4/5)، اندازه: 9/5×16 سم [ف: 33-640]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 48/1

آغاز: برابر؛ انجام: من أهل بيته و الحمد لله وحده و صلوه على سيدنا محمد و آله قد تم بالخير. خط: نسخ، بی ک، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم تریاکی با گل و بوته، 57ص (1-57)، 16 سطر (6/5×12)، اندازه: 17/5×11 سم [ف: 7-47]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5889/1

آغاز: برابر

ص: 507

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن حاج ابراهیم، تا: شنبه 15 ذیحجه 1254ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ترنجی زرکوب مقوایی،
27گ (2-28ر)، 15 سطر (14×6)، قطع: بغلی، اندازه: 21×15سم [ف: 16-132]

• تاجنامه / عرفان و تصوف / فارسی

tāj-nāme

نعمة الله ولي، نعمة الله بن عبد الله، 730؟-834 قمری

(ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330-1431

گفتاری است در خصوص دوازده ترک کلاه درویشان. آغاز: الحمد لله على كل حال و الصلوة والسلام ... على احسن مقال. بیت: تاج
سر عارفان آگاه ×× فرزند رسول نعمة الله انجام: هر که او گشت نعمة اللهی.

[دنا 662/2؛ فهرستواره منزوی 168/7]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10119/88

خط: نسخ ریز، کا: عباس بن محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: 1264ق؛ 2ص

(485-486)، 29 سطر، اندازه: 32×19/5 سم [ف: 32-150]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 530

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی همدانی، تا: سلخ رمضان 1264ق؛ جلد: گالینور مشکی، 2گ (239-240)، 29 سطر،

اندازه: 28/5×40سم [الفبائی: 97]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 40/86 عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 3-1317]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3067/85

آغاز و انجام: برابر

خط شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1265ق، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی نازک شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 2ص (

403-404)، 25 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 14/5×23/5 سم [ف: 10-609]

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، بی تا؛ 33 سطر (9×20)، اندازه: 13×24 سم [سنا: فی: 1-212]

• تاج نامه پیامبر / علوم غریبه، اسطرلاب / فارسی

tāj-nāme-ye payāmbār

تاج نامه پیامبر و همه آفریدگان که هر که با خود دارد از همه آسیب ها به دور باشد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 842/2

خط: نسخ، بی کا، تا: حدود 960ق؛ 2 گ [ف: 5-203]

• التاج و خلقة المولود / کیمیا / عربی

at-tāj wa xilqat-ul mawlūd

قبطی، ماریه بنت ساما، ق 3 میلادی

(-3c) (qebtī, māriya bent-e sāmā)

کیفیت خلق و زاد و ولد از دید کیمیاگران در این رساله توسط ماریه برای شاگردانش توضیح داده شده است.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2007/11

آغاز: قالت ماریه لتلامیذها: اعلموا أن الأب والأم هما علة كل منتوج فالاب یولد ما جعل فی طبعه و الام تقبل ذلك نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی پاکستان 1991؛ خط: نسخ، کا: محمود حمدی، بی تا؛ 4 حص (158-161) [عکسی ف: 6-18]

• تاج و هاج تارک دادار / تاریخ پادشاهان . فارسی و عربی

tāj va hāj-e tārak-e dādār

نائینی، محمد هادی بن محمد شریف، 1250

(-nā'īnī, mohammad hādī ebn-e mohammad šarīf) (1250)

رساله ای است در شرح حالات محمد شاه قاجار به انشائی مقید و مصنوع منظوم و منثور. مؤلف تاریخ جلوس محمد شاه قاجار را که در سال 1250 ق که با حساب ابجد مطابق کلمه (ظهور الحق) بوده است با اسم «تاج و هاج تارک دادار» مطابقت داده و رساله مورد بحث را که در مدح و ذکر احوال محمد شاه است به همین نام نامیده است.

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي بعث محمد ارحمته للعالمين ... و بعد تحریر کشان رسائل قضا و قدر صفایح صفحات و سطور طروس هفت دفتر را بذکر ماثراً فاخره و مفاخر ظاهره و مدایح لایحه و مناقب واضحه خسرو نامدار و شهریار کیهان مدار بدین دستور بلیغ بیاراسته مشتری بلاغت بیان بر هفتم پایه منبر آسمان بافشای انشای مدایحش بر خواسته است ... بنده وضعی ضعیف ابن محمد هادی النائینی محمد الشریف هداه الله تعالی ... بر طبق تاریخی که ظهور الحق مطابق یافته است تاج و هاج تارک دادار مسماست بسطر شطری و شرح بسرخی وسعت سعی بر افراخت؛ انجام المحرره فحکم العدل قد عادا وای الجود قدبا داو صار الدهر مطواعة و هذعانا و مشقادا.

خط: نستعلیق جلی و خفی، بی ک، بی تا؛ مجدول، کمند، دارای یک سرلوح مذهب مرصع، محشی؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم گل ماشی منقش به گل و بوته، 132، 10 سطر، اندازه: 14/5 × 20 سم [ف: 7-185]

• تاجیح نیران الاحزان = جامع الاحزان = مؤجج الاحزان فی وفات غریب خراسان / تاریخ معصومین / عربی

ta'jīj-u niyarān-il aḥzān = jāmi' -ul aḥzān = mu'ajjaj-ul aḥzān fī wafāt-i garīb-i xurāsān

اوالی، عبدالرضا بن محمد، ق 12 قمری

(-18c) (avāī, 'abd-or-rezā ebn-e mohammad)

رساله مختصری است در تاریخ وفات حضرت امام علی بن موسی الرضا(علیه السلام) که به درخواست یکی از دوستانش نگاشته است. وی در دیباچه توضیح می دهد که بعد از جستجو در کتب و اقوال گذشتگان، روایات و احادیث پراکنده در کتاب های گوناگون را به صورت این تألیف کنار هم گرد آورده است. مؤلف در این کتاب به وقایع بعد از وفات امام موسی کاظم(علیه السلام) و به امامت رسیدن امام رضا(علیه السلام) و مرگ هارون الرشید و حرکت امام به طوس و کیفیت برخورد مأمون با ایشان و داستان اقامه نماز عید قربان و چگونگی مسمومیت و شهادت امام به دست مأمون و به اشعار ابونواس و قصیده تائیه دعبل خزاعی و اشعاری دیگر اشاره کرده است.

آغاز: بسملة الحمدلله الذي زين اقطار ابوع السماوات والارضين بمصابيح انوار الائمة الطاهرين ... وبعد فقد سألتني بعض اخواني ...
أولف كتاب يتضمن وفات سيدنا ... الامام علي بن موسى الرضا ... وانا عبده عبدالرضا ناصر بن محمد الاولي نسل محمد الموالي ..
المسومة بتاجيح نيران الاحزان

انجام: و ما الله بغافل عما يعمل الظالمون وهذا ما انتهى الينا من خبر وفات سيدنا و مولانا و امامنا علي ابن موسى الرضا(عليه السلام)
علي التمام و الكمال و نستغفر الله عن الزيادة و النقصان و السهو و الغلط و النسيان انه غفور منان و الحمدلله حق حمده و الصلوة و
السلام علي من نبي بعده محمد و آله الطاهرين.

[دنا 662/2 (7 نسخه)؛ الذريعة 209/3 و 247/23؛ نام دوم؛ اعلام 1332/2؛ مکتبه امير المؤمنين 444/4]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 15025/2

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ 56 گ (170 پ - 226) [مختصر ف: 123]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2421

آغاز: بسملة، الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام علي محمد و اله اجمعين و لعنة الله علي اعدائهم و مخالفهم؛ انجام: سيعلم
الذين ظلموا اي منقلب ينقلبون و الحمدلله رب العالمين خط: نستعليق خوش، بی کا، تا: قرن 13؛ با سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی،
جلد: تیماج ماشی یک لا، 60 گ، 11 سطر (10×5/5)، اندازه: 10×15 سم [ف: 5-563]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 17941

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، بی کا، تا: شعبان 1244 ق؛ واگذاری سازمان حج تاجنامه - تأخیر 509 و اوقاف در آبان 1369؛ کاغذ: حنایی، 81 گ،

12 سطر، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 14-587]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6207

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1325ق؛ تملک: بی بی خدیجه؛ کاغذ: فرنگی شکری، 37گ (66-102پ)، 19-21 سطر (18×11/5 و 12×18/5)، اندازه: 18×23/7 سم [رایانه]

5. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1621/2 - عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: السلام عليك يا من قتل بالسم ظلما واعتدى. السلام عليك يا من لم يخالط الدناسة و الردى. اشهد يا مولاي.

خط: نسخ پخته، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ 118ص (119-236) [عکسی ف: 1-385]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17168

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

7. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 469/4

آغاز: برابر؛ انجام: دعبل و بعد ذلك تقدم على جدي رسول الله صلى الله عليه وآله داية ثلاثة بيضاء مشرقة وجوههم بالنور تحتها رجال بيض الوجوه

خط: نسخ، بی کا، بی تا افتادگی: انجام؛ 17گ، 14 سطر، اندازه: 21/5×15/5 سم [ف منخ: 1-92]

• تاجیه / عرفان و تصوف / عربی

tājīye

عثمانی، تاج الدین بن زکریا، - 1050 قمری

(-1641 'osmānī, tāj-od-dīn ebn-e zakaryžā

مشهد، الهیات، شماره نسخه: 14822/4

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه اجمعين اعلم وفقنا الله تعالى و اياك آن معتقد السادة النقشبندية قدس الله تعالى، ارواحهم هو معتقد... فصل طريق الوصول الى الله

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج عنابی لولایی، وگ، 19 سطر، قطع: پستی [ف: 2-123]

• تاجیه / عرفان و تصوف / فارسی

tājīye

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 149/13

سید عزت؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، 2 ص (75-76)، 20 سطر (7×13)، اندازه:

11×18 سم [سنا: ف: 1-74]

• تأخیر بیان الحاجة / اصول فقه / عربی

ص: 509

مدرس یزدی، محمد بن مرتضی، -1323 قمری

(modarres-e yazdī, mohammad ebn-e mortazā (-1905

وابسته به: معالم الأصول = معالم الدین و ملاذ المجتهدین؛ عاملی، حسن بن زین الدین (959-1011)

شرح نسبتاً مفصلاً است با عناوین «قال اقول» بر عبارت مرحوم صاحب معالم: «انا لا نتصور مانعة من التأخير سوى ما تخيله الخصم من قبح الخطاب معه ..»

آغاز: بسملة. الحمد لله و صلى الله على محمد و آله الطاهرين قوله رحمه الله أنا لا نتصور مانعا ... اقول و كأن صاحب المعالم عليه الرحمه تمسك في جواز تدخير بيان المجمل عن وقت الخطاب انجام: الى ان يحصل لنا مجال لتحقيقه و الحمد لله اولاً و آخراً.

[دنا 663/2]

یزد؛ مدرسسی؛ شماره نسخه: بدون شماره 3/

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13 ق؛ جلد: مقوایی، وگ (102-110)، 24 سطر (9×15)، اندازه: 18×11 سم [میراث اسلامی: 8-456]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1940/3

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-367]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1758/3

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-213]

• تأدیبات الأطفال / داستان / فارسی

ta'dib-ol atfal

مازندرانی، محمود بن یوسف، ق 13 قمری

(mazandarani, mahmud ebn-e yusuf (-19c

حکایت های اخلاقی است. گویا جر «تعلیم الاطفال» اوست. آغاز: بر آینه ضمیر هوشمندان روزگار ظاهر و آشکارست که خواطر

اطفال. انجام و همیشه مادر خودش را راضی نگاه میدارد. چاپ: تهران، 1293ق، سنگی.

[دنا 663/2 ؛ فهرستواره منزوی 299/1 و 356/6]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8140/5

آغاز و انجام: برابر خط: شکسته نستعلیق، کا: علیمحمد کرمانی، تا: 2 جمادی الثانی 1270ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 22ص، اندازه: 11×17/3 سم [ف: 7-786]

2. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3412

آغاز: برابر؛ انجام: «و در دست شستن سبقت نکنند بر دیگران» و بعد بعضی از نصایح لقمان حکیم را آورده و با عبارات «... تمام شد کتاب تأدیبات الأطفال و ملحقات آن بعون الله تعالی و حسن توفیقه فی شهر رجب المرجب سنه 1317 محمود منشی رموز» کتاب خود را خاتمه داده است

خط: نسخ، کا: محمد باقر شیرازی، تا: رجب 1317ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سرخ، 103گ، 12سطر، اندازه: 11×18سم ف: 1- [187]

• تأدیبات البنات / تعلیم و تربیت / فارسی

ta'dīb-ol banāt

کتاب درسی سال چهارم و پنجم مدارس دخترانه بوده در 35 (یا 98) درس که به اختصار برگزار شده است.

آغاز: بسمله. 1- تأدیبات البنات از اهم ضروریات است 2- تأدیبات یعنی تربیت کردن دختران به آدابی که در خور و شأن است 3- دختران هر ملت را باید تربیت نمود به آداب آن ملت انجام: دختر که با رخت چرکین به مدرسه نمی رود چگونه با کتاب کهنه و مندرس به مدرسه می رود. اعتبار دختر در این است که گر همه لباسهایش مندرس است اسباب درسش نظیف است [فهرستواره منزوی 356/6]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3962

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی کا، بی تا، 19گ، 12 سطر، اندازه: 11×17سم [ف مخ: 1-302]

← تأدیبات الرجال ← بهشت و دوزخ این عالم است

• تأدیبات زنان / متفرقه / فارسی

ta'dīb-e zanān

بندی است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای ضریبی مقوایی، 12ص (193-204)، 14 سطر (9×15)،
اندازه: 14×22سم [ف: 12-2968]

تأدیب النساء / اخلاق / فارسی

ta'dīb-on nesā'

جوپاری، محمد علی بن علینقی، ق 14 قمری

(jūpārī, mohammad 'alī ebn-e 'alī-naqī (-20c)

رساله ای است در آداب و رفتار زنان توأم با طنز مشتمل بر یک مقدمه و ده «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در سبب تألیف کتاب؛ فصل
1. سلوک زن و رفتار زن؛ 2. حفظ زبان؛ 3. گله کردن؛ 4. قهر کردن؛ 5. راه رفتن؛ 6. آداب غذا خوردن؛ 7. پاکیزه داشتن تمام بدن و
استعمال بعضی عطریات؛ 8 آداب

ص: 510

لباس پوشیدن؛ 9. آداب خوابیدن؛ 10. آداب صبح از خواب بیدار شدن؛ خاتمه در خطبه نکاح علی السبیل المزاح. مؤلف در مقدمه می گوید میرزا محمد حسن بن مهدیقلی بن عباس میرزا اوراقی چند در مسوده داشت و به من داد و من با حکایاتی مناسب فصول و تصرفاتی این رساله را تالیف نمودم وی در لابه لای کتاب اشعاری با عنوان لمؤلفه سروده و آن را نگاهشته است. عناوین فصول آن شباهت تام به رساله «تادیب النسوان» عبید زاکانی دارد و باید تطبیق شود که همان است یا خیر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14165

آغاز: یارب به سنای خود سخن سازم کن ... حمد و سپاس معبودی را سزاست که قامت قابلیت انسان را به کسوت بشریت آراست؛ انجام: ای داد ای بیداد که نمی رفتم از یاد ... ملتفت باشی که ... خوب خورد شد تمت. کان محمد ... طباطبایی، تا: پنج شنبه 20 رجب 1304ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی مجدول ضربی، 60، 12 سطر (14×7/5)، اندازه: 21×13سم [ف: 35-741]

• تادیب النسوان / ادبیات فارسی

ta'dīb-on nesvān

عبید زاکانی، عبید الله، -772 قمری

(obeyd-e zākānī, obeyd-ol-lāh (-1371'

از کتب ظریفانه و طنز گونه در آداب و اخلاق زنان، در ده «صل»: 1. سلوک زن و رفتار زن؛ 2. حفظ زبان؛ 3. گله کردن؛ 4. قهر کردن؛ 5. راه رفتن و حرکات در محبت؛ 6. آداب غذا خوردن، 7. پاکیزه داشتن بدن و استعمال بعضی از عطریات؛ 8 آداب لباس پوشیدن؛ 9. آداب خوابیدن؛ 10. آداب صبح از خواب بیدار شدن. (حکیم)

آغاز: معشوق را سپاس در خور که بی شائبه غرض او بی احتمال مقصود محض پدید آوری ...

انجام: من آنچه شرط بلاغت با تو میگویم * تو خواه از سخنم پند گیر و خواه ملال چاپ: گویا در 1309 ش چاپ سنگی شده است.

[نسخه های منزوی 1881؛ فهرستواره منزوی 356/6؛ الذریعة 311/3؛ دنا 663/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8826

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ خریداری از اسماعیل قوام شهیدی؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی عطف میشن زیتونی، 27، 12 سطر (10×18/5)، اندازه: 24×17/2سم [ف: 64-29/1]

2. تهران، ملک شماره نسخه: 585

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: آسیہ دختر حسین حسینی، تا: 2 شعبان 1313ق؛ مهر: عفت السلطنہ؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن قہوہ ای، 41گ، 10 سطر، اندازہ: 13/9 × 21/2 سم [ف: 2-73]

3. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2812/12

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 25 خرداد 1317ش؛ جلد: گالینگور قہوہ ای، 61ص (217-277)، 14 سطر، قطع: رقعی، اندازہ: 13×5/20 سم [ف: 10-101]

4. تہران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5634/12-ف

نسخہ اصل: همان نسخہ بالا [فیلمہا ف: 3-172]

• تادیب الولد العاق / مواظ / عربی

ta'dīb-ul walad-il 'āq

سموقی، علی بن احمد، ق 5 قمری

(-11c sammūqī, 'alī ebn-e ahmad)

نصایحی است دینی اخلاقی کہ مؤلف بہ فرزند گمراہ خود نمودہ و او را بہ سلوک طریق موحدین ترغیب می نماید.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 782/8

آغاز: بسم الإله العالم بسریر الخلق الفاضح لضمیر من دلس علی اهل الحق من الوالد الحنین الشفیق

نسخہ اصل: کتابخانہ واتیکان - رم 912؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 12؛ 10گ (99-108) [عکسی ف: 2-466]

• التاريخ / تاریخ / عربی

at-tārīx

ابوزرعہ، عبدالرحمن بن عمرو، -280؟ قمری

(-894 abū-zorīa, "abd-or-rahmān ebn-e 'amr)

مشمول بر حوادثی از تاریخ اسلام در قرن های اول و دوم هجری است. ابوزرعہ در این کتاب از سیرہ پیامبر (صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم) آغاز کردہ و از تاریخ زندگی خلفا و شرح وقایع زمان آنان بہ تفصیل سخن گفتہ و از دورہ خلافت امام علی (علیہ السلام)، تنہا بہ

شرح جنگهای جمل و صفین بسنده کرده و آن گاه به ذکر نام خلفای بنی امیه با قید تاریخ خلافت هر یک و به اختصار به بعضی حوادث زمان آنان و نام خلفای بنی عباس تا زمان هارون الرشید پرداخته است. (حافظیان)

چاپ: در دو جلد، به کوشش شکرالله بن نعمت الله قوچانی، دمشق، 1400ق؛ بخش مربوط به فضات دمشق آن، ذیل کتاب فضاة دمشق ابن طولون، به کوشش صلاح الدین منجد منتشر شده است.

[معجم المؤلفین 163/5؛ مجلة معهد المخطوطات 65/2 تا 67، الأعلام 320/3 تاریخ نگارش های عربی 429/1-430؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی 491/5 -

ص: 511

492؛ دليل مؤلفات الحديث الشريف المطبوعة 158/1؛ سير أعلام النبلاء 316-311/13؛ فهرس مخطوطات كلية الآداب في جامعة بغداد 154؛ الفهرس الشامل للتراث العربي الاسلامي المخطوط، الحديث النبوي 705/2 و 1451/3؛ نوادر المخطوطات العربية في مكنتبات تركيا 241/1-242

1. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 1634

آغاز: لا اله الا الله عدة للقاء الله الرحمن الرحيم لا حول ولا قوة الا بالله العظيم، أول كتاب التاريخ ذكر مولد النبي صلى الله عليه أخبرنا أبو محمد عبدالله بن محمد بن سعيد البزاز قال أخبرنا أبو الميمون عبدالرحمن بن عبدالله بن عمر بن راشد الجبلي فيما قرى عليه وأنا أسمع، قال: حدثنا أبو زرعه عبدالرحمن بن عبدالله بن عمر و بن عبدالله بن صفوان النصري ... عن أبي اسحق عن سعيد بن جبير عن ابن عباس قال ولد النبي صلى الله عليه وسلم يوم الفيل؛ انجم: سمع على بن الحسن بن شقيق يقول اسم أبي حمزة السكري محمد بن ميمون، آخر الجزء الأول من أجزاء أبي زرعة و يتلوا هذا أول الجزء الثاني من أجزاء أبي زرعة و أوله من أخبار عبد الله بن ...

نسخه اصل: كتابخانه بايزيد در تركيه، شماره 1047. جزء اول؛ خط: نسخ كهن، كا: عبدالله بن احمد بن حسن نيشابورى، تا: قبل از 401ق؛ دارای چند یادداشت سماع در آخر نسخه از جمله: سمع كتاب التاريخ لأبي زرعه عبدالرحمن بن عمر و وهو عشره أجزاء ابو عبدالله احمد بن على و أبو الحسن و ابواسحق على بن ابراهيم النيسابوران بقراء محمد بن محمد بن عبدالله الشاشى و كان الفراغ في ذي القعدة سنة احدي و أربع مائه و كتب عبد الله بن محمد بن سعيد بيده في تاريخه و الحمد لله»، «سمع الجزء الأول من التاريخ و هو تاريخ أبو زرعة من الشيخ ابو محمد عبدالعزيز بن أحمد ... الصوفي أصحاب هذا الجز وهم عبدالله أبو الحسن و عبدالرحمن ... بقراء الشيخ علا في مسجد الجامع و ذلك في ذوالحجه من سنة ست و خمسين و أربعمائة ...»، «سمع الجزء الأول من التاريخ و هو تاريخ أبي زرعة على الشيخ أبي الحسن عبدالرحمن بن الحسن محمد الحفای (?) رضي الله عنه ابنه ابوالبيان موسى و ابو الحسن على بن الحسن الكفانى ... كاتب الأسماء عبدالرحمن بن احمد بن على بن صابر السلمي في يوم الجمعة و يوم السبت النصف من شهر ربيع الآخر من سنة أربع و تسعين و أربع مائة في المسجد الجامع بدمشق ..»، «سمع الجزء الأول من التاريخ و هو تاريخ أبي زرعة على الشيخ الأمين الفقيه جمالاً منى أبي محمد هبة الله بن أحمد بن محمد الكفانى رضى الله عنه مع المعارضة بكتابه الذي كان نسخه أبي محمد عبد العزيز بن أحمد الكنانى (?) فيه ذكر سماعه منه ... أحدهما في ذي القعدة سنة تسع و خمسين و أربعمائة و الأخرى في شعبان من سنة ثلث و ستين و اربعمائة الشيوخ أبو المكارم عبدالواحد بن محمد بن المسلم بن هلال و ... كاتب الأسماء عبدالرحمن بن أحمد في ذي القعدة سنة تسع و خمسمائة و سمع جميع هذا الجزء مع الجماعة الشيخ أبو المفضل محمد بن محمد بن المسلم بن هلال في التاريخ»؛ 39ص، 19 سطر [عكسى ف: 5-54]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4257-ف

نسخه اصل: استانبول فاتح 4210 (فهرست ص 241). جزو يكم، در ده جزو و 25 مطلب؛ بی كا، بی تا [فیلمها ف: 3-38]

• تاریخ / تاریخ / عربی

tārīx

سماهیجی، عبدالله بن صالح، 1135-21076 قمری

مؤلف احتمالاً عبدالله بن صالح سماهیجی می باشد. کتاب در بیان عجایب و غرایبی است که در میان ملت های گذشته اتفاق افتاده و دارای یک «مقدمه» و شش «فصل» می باشد.

[دنا 663/2]

شیراز؛ امام عصر شماره نسخه: 392/1

آغاز: الحمد لله القديم الملك العظيم ابتدع الأشياء ... هذه كلمات قد جمعها فيما وقفت عليه من الاخبار من الأمم السالفة والقرون الماضية قد تضمنت العجائب ونظمت بالغرایب خط: نسخ، کان محمد صالح بن اسماعیل طباطبائی، تا: 1240ق؛ 16گ (1-16ر)، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 1-123]

• تاریخ / تاریخ / عربی

tārix

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: 72

از «حدیث الهبوط» تا «خروج یاجوج و ماجوج»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 21 سطر (13×22)، اندازه: 20/5×28 سم [نشریه: 3-158]

• تاریخ / تاریخ / عربی

tārīx

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1162/24

ف نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی. مجموعه المسائل المتفرقة في تواریخ؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، 20 سطر [فیلمها ف: 1-575]

• تاریخ / تاریخ / فارسی

tārīx

غیر همانند:

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 693

آغاز: موجود: من بر مدار عزرائیل گفتم به آن خدای که تو مرا

ص: 512

بدو سوگند ... و یک قبضه خاک بر گرفت ... انی اعلم ما لا تعلمون؛ انجام: و در آن منزل دیری بود محکم رای ایشان بر آن قرار گرفت که دیر را پناه خود سازند که اگر کسی

مؤلف ناشناخته (نظیر تاریخ گزیده یا لب التواریخ)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیر؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با پارچه آبی، 20 سطر

(14×18)، اندازه: 19×24/5 سم [ف: 2-591]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5138/149

آغاز: بتاریخ روز جمعه دوم ماه ربیع الاول سنه ثلاث وستین و تسعمائة در ظاهر فصبه کلانور از اعمال لاهور به اتفاق بیرام خان خانان و امرا و اعیان که در ملازمت ایشان حسب الحکم همایون پادشاه متوجه دفع اسکندر افغان شده بودند بر تخت سلطنت جلوس نموده؛ انجام: بتاریخ یکهزار و هفت کسری روز چهارشنبه دوازدهم شهر جمادی الثانی هزار و چهارده اکبر شاه در اگر بجوار رحمت ایزدی پیوست و در شکندره دو گروهی اکنده مدفون گردید. تمت تمام شد

ذکر مجملی از وقایع جلوس اکبر شاه تا زمان مرگ او از تاریخ منتخب میرزا حسن خاکی نامبوب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11، 13 گ (614-626) [ف: 15-207]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14178

آغاز: اسکانی نیست اردشیری است فرزند اردشیر را نیاید کشتن و هم در زمان آلت خود را برید و در حقه کرد؛ انجام: و اقبال او را دست داده بود و می گفت ای مقربان ملاء اعلی بدانید که من از اهل بیت محمدم مرویست ...

تاریخ کوتاهی است همچون تاریخ حبیب السیر خواند میر که در آن به تاریخ پادشاهان ایران (اردشیر، شاپور، هرمز، بهرام و فیروز)، ملوک یمن (اصحاب اخدود، دوس بن ثعلبان، اصحاب رس، اصحاب کهف و سیف ذی یزن) پرداخته سپس تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) با عناوین «فصل - فصل»: فصل 1. نسب پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)، فصل 2. فرزندان عبدالمطلب، فصل 3. تزویج آمنه ... و در انجام تاریخ خلفا و برخی از صحابه را آورده است. مؤلف در آغاز کتاب از سیره ابن اسحق بسیار نقل نموده و به سیر الملوک نظام الملک، کتاب فقیه، مفتاح الجنان و ابوالقاسم نصر آبادی اشاره نموده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، نوع جلد: مقوایی سبز با ترنج و سرترنج، 269 گ، 15 سطر (10×17)، اندازه: 16×23/5 سم [ف: 35-753]

4. یزد؛ وزیر؛ شماره نسخه: 3728/4

آغاز: موجود: مدت سلطنت سنه 8 ماه وفات سنه 742؛ انجام: سلطان سلیم بن سلطان سلیمان جلوسش بر تخت سنه 926

خط: نستعلیق، کا: محمود بن هدایت الله الشریف، تا: محرم 1016 ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ چهره عطف پارچه مشکی، 12 ص (20-32)، اندازه: 16×23 سم [ف: 5-1766]

5. شیراز؛ بنیاد فارس شناسی؛ شماره نسخه: 19

آغاز: حمد و ثنا مرحضرت واجب الوجودی را که وجود با نهایت از عدم هر چه هست تاحد پادشاهی اوست؛ انجام: تیمور در خزانه بگشاد و با عیان لشکر داد هر یکی را ده چندان داد و فرمود بیرون شکار نکنند چنان کردند و خطبه و سکه بنام خود و بعد تمام در مغرب تا روم بگرفت و تمامت ملک هندوستان را در ضبط آورد و پادشاه صاحب قران گشت و الله اعلم احکم.

از تاریخی عمومی انبیاء (علیه السلام) شروع و سپس به گزارش اجمالی پادشاهان پرداخته و تا سال 565 قمری را گزارش کرده است. ظاهراً عنوان اصلی کتاب «قسم» و عنوان فرعی «باب» است: باب دوم از قسم اول: در معجزات انبیاء، باب سوم از قسم اول: در ذکر اولیاء و انبیاء قدس ارواحهم، باب چهارم: در ذکر ملوک عجم و عرب و سایر در تواریخ دولیشان. نویسنده از اهل سنت و شیعیان را روافض خوانده است؛ خط: نستعلیق، کا: جهجو ولد مولانا محمد قریشی سمنانی، تا: رجب 1027ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای، 142گ، 19 سطر (9/5×19)، اندازه: 16×26سم [ف: 34]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4903/5

آغاز: بسمله. بچرخ تا اثر مهر و ماه بود *** نگین سلیمان بدست شاه بود از راستی بجبین هر که نام شه نوشت *** رخس چو مهر خراشیده و سیاه بود / سجع نگین. پادشاه قلمرو بنیان نام خداوندی سزاست که فرمانروایی ملک سلیمان ... و بعد بر جواهر شناسان عین الیقین؛ انجام: و ستاره طالع ارجمند این زیبای مسند سروری و دارای مملکت ذره پروری از توفیقات حضرت ذوالجلال و توجهات پادشاه بیهمال در فلکی کامیابی در این سپهر مقضی المرامی نشأتین ..

به نام شاه سلطان حسین صفوی و وزیر آصف رأی ارسطو تدبیر او. منشآت است به نظم و نثر با این عنوانها: تاریخ میرزا ابراهیم مجلس نویس، تاریخ میرزا وزیر، تاریخ میرزا ربیع، در تعریف مستوفی خاصه، در تعریف عمارت محمد قلیخان تفنگچی، در خرابی سیلاب (نوشته شده در سال 1110) تاریخ فوت مولانا محمد باقر (1110)، و جز آنها؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن علینقی باکی، تا: قرن 12، جان اصفهان؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت و ماده تاریخ مرگ محمد باقر مجلسی در 1110 [از جهان رفت رهنمای جهان 1110] جالب توجه است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ یک لا، 18ص (43-60ر)، 48 سطر (9×23)، اندازه: 14/5×30 سم [ف: 14-118]

7. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 259

در تاریخ و در بر گیرنده حکایات؛ بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام [اوراق عتیق: 1-249]

8. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1624

آغاز: جلوس امنافیس در مملکت مصر، سه هزار و نهصد و سی و یک سال بعد از هبوط آدم بود، امنافیس پسر رمسس میامم است

ص: 513

مبدا را هبوط آدم (ع) قرار داده و وقایع را به اعتبار وقوعشان بعد از هبوط آدم (علیه السلام) ذکر کرده و بیشتر زمان جلوس پادشاهان را گفته است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: $17 \times 21/5$ سم [نسخه پژوهی: 2-120]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3144

آغاز: جلد دوم تاریخ جنگ چین و قشون... فصل اول در باب محاصره شهر پکن اخبار غیر صحیح زیاد طبع و نشر شده؛ انجام: دیدم ایام تابستان من ضایع نشد جنگ فیما بین چین و قشون متحده را تماشا کردم تمام شد جلد دوم تاریخ جنگ چین و قشون ملل متحد بخش دوم کتاب تاریخ جنگ چین و ملل متحد در 1900 میلادی برابر با 1318 ق این بخش دارای 67 «فصل» است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی پسته ای، جلد: ماهوتی مقوایی، 180 ص، 16 سطر، قطع: رحلی، اندازه: $29 \times 17/5$ سم [ف: 716-10]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27029

آغاز: بسمله، اما بعد در کتاب استظهار چنین روایت میکند؛ انجام: بعد از حریق گرفتار نمود جماع ثانی را بر ایشان خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1235 ق، کاغذ: فستقی، جلد:

اسقاطی، 14 سطر ($6 \times 12/5$) [رایانه]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11220

خط: نستعلیق تحریری، کا: گویا عبدالحسین هژیر، تا: قرن 14 [مختصر ف: 124]

12. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3552/1

آغاز: حالت سواری اشاره کردند؛ انجام: بر روی تخت خود نشسته بود و عروسی داشت

خط: نستعلیق، کا: محمدرحیم، تا: 1308 ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، 91 ص (1-91)، ابعاد متن: 8×15 ، اندازه: 18×11 سم [ف: 5-1694]

13. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 270/2

از نویسندگان شیعی؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی و اصفهانی، 100 گی (99-198 پ)، 16 سطر (7×13)، اندازه: 20×13 سم [ف: 270]

14. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 201

شاید قطعه ای از تاریخ و صاف باشد؛ بی کا، بی تا [چند نسخه - ف: 346]

15. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17030

جزوه تاریخ - کتاب درسی، بی کا، بی تا، خریداری از بیژن پاینده آزاد [رایانه]

16. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25514

بی کا، بی تا؛ خریداری از میرداد خان [رایانه]

17. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2867/5

آغاز: و این باد بی نیازی هیچ چیز ما را برقرار خود نمی گذارد؛ انجام: در ماندگان کنون ز که خواهند یاوری.

بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ هدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ قهوه ای عطف تیماج عنابی، 28 گ (78-105)، اندازه: 23×36 سم [ف: 4-1455]

18. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18930

کان محمد حسن، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 19×28 سم

[رایانه]

19. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18766

نسخه ای در تاریخ؛ بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 12/5×19 سم [رایانه]

20. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 19319/4

آغاز: ذکر اول مخلوقات الهی و بیان توفیق میان احادیث رسالت پناهی متون کتب سیر مشحونست باین خبر که جابر انصاری رضی الله عنه روزی

تاریخ جامع و گزینه ای است که کاتب آن را به آخر نرسانده است و بدون دیباچه می باشد، در شش «مقاله»: 1. ذکر مخلوقات الهی و آفرینش آسمانها و زمین ها و تاریخ پیامبران از حضرت آدم تا حضرت خاتم، 2. ذکر حکما، 3. نانویس، 4. ذکر حالات و غزوات حضرت رسول (صلی الله علیه وآله وسلم) که در این مقاله اشاره اجمالی به غدیر خم می کند، 5. ذکر خلفاء راشدین و ائمه اثنی عشر (علیه السلام) و جنگهای صفین، خوارج، شهادت امام حسین (علیه السلام)، خروج مختار و ... می کند، 6. ذکر خلفاء بنی امیه و گفتار در بیان حکومت معاویه بن ابی سفیان تا ذکر سلطنت هشام بن عبدالملک را دارد. در این تاریخ از کتابهای روضة الصفاء و روضة الاحباب، تاریخ جعفری، تاریخ حافظ ابرو، تاریخ گزیده یاد شده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: حنایی و فستقی و نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، 30-33 سطر (6×17)، اندازه: 19/5×9 سم [ف: 2-385]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5434/14

منقولاتی از تاریخ ابن هلال که بنام شاه شجاع آل مظفر نوشته اند و دنبالش فوائدی از سعدی و جواب ملا محمد رستمدراری به دانشمندان

ماوراء النهر؛ بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای یک لای

5گ (225-229ر)، اندازه: 21815سم [ف: 16-337]

22. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24296

آغاز: در اصفهان بودند و باز روی به سبزوار نهادند و مردمان سبزوار آن را رعایت بسیار کردند؛ انجام: از دنیا سفر کرد و به

جوار حق پیوست بعد از پانصد ... خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فستقی، جلد: اسقاطی، 14-16
سطر، قطع: وزیری، اندازه: 21/5×18 سم [رایانه]

23. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 22803

آغاز: اما بعد چنین گوید راوی حکایات گذشته انجام: زهی وجود تو بر صنع کردگار گواه

ص: 514

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، 17 سطر (9×16)، اندازه: 15×24 سم [رایانه]

24. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 22420

آغاز: باب احتیاج نهم، رعایت قربا و فقرا؛ انجام: خداوند تعالی میان من و آن کار حایل پدید آورد.

تاریخ = سلطانهها و خلفاء؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: نباتی، جلد: اسقاطی، 23 سطر (13×22)، اندازه: 14×27 سم [رایانه]

25. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 4151

آغاز: ذکر مجملی از وقایع پادشاهی داراب؛ انجام: و چون حسن دلبران (ناقص)

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، کاغذ: شکری، جلد: پارچه ای، 15 سطر (9×15)، اندازه: 15×20 سم [رایانه]

• تاریخ آدورسوس پاگنوس / تاریخ عربی

tārīx-e ādaversūs pāgnūs

آدورسوس پاگنوس (Adaversus Pagnus) از پاولوس اوروسیوس یا هر وشیوش (Paulus Orosius) مورخ اسپانیایی زنده در قرن 4 و 5 میلادی ترجمه از لاتین به عربی (دیباچه طبقات الأطباء و الحكماء ابن جلجل ص کط).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1371 -ف

نسخه اصل: دانشگاه کلمبیا در نیویورک ش 712H1898 X893؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 259 گ، 26 سطر

[فیلمهاف: 1-292]

• تاریخ آستانه عراق / جغرافیا / فارسی

tārīx-e āstāne-ye `arāq

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، 1259-1313 قمری

(alī ebn-e e'temād-os-saltane, mohammad hasan (1843-1896)

اهداء به: ناصر الدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: 1305 ق.

رساله ای مفصل در جغرافیای آستانه (= فعلا- از دهستان های اراک است) و تاریخ آن بحث می شود و نیز از اقوال دیگران درباره این دهکده شرح مجملی می آید. ظاهرا نگارنده آن محمد حسن خان اعتماد السلطنه رئیس دارالترجمه ناصر است که به امر ناصرالدین شاه

دست به تحریر آن زده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 279

آغاز: بسمه تبارک و تعالی. چون امر جهانمطاع همایون اعلیحضرت قویشوکت شاهنشاه صاحبقران روحنا و روح العالمین فداه شرف صدور یافت؛ انجام: این آب تا ده پانزده روز بهمین شدت جریان داشته بعد کم کم رو بانتقاص می گذارد و بیک سنگ و نیم سنگ میرسد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: رجب 1305ق، جا: تهران؛ آخر نسخه: «خانه زاد بی مقدار محمد حسن مترجم رجب 1305ق»؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فلقل نمکی، جلد: کاغذی قرمز مذهب، 12 گ، 10 سطر (16/5 × 11/5)، اندازه: 18×26/5 سم [ف: 1-272]

• تاریخ آسیای وسطی (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی

(.tārīx-e āsīyā-ye vostā (t

؟ آشتیانی، محمد حسن بن یوسف، ق 14 قمری و سرتیپ میرزا احمد خان ق 14 قمری

(āštīyānī, mohammad hasan ebn-e yūsuf (-20c

تاریخ تألیف: 1321ق کتاب تألیف فرنیسیس هنری اسکرین و ادوارد دنیس راس معلمین زبان فارسی در العلوم لندن (اصل کتاب به زبان انگلیسی در سال 1899م مطابق با 1317 قمری طبع شده)، مشتمل بر جلد اول و دوم. ترجمه جلد اول این کتاب توسط محمد حسن بن یوسف آشتیانی (پیشخدمت سرکاری و یاور توپخانه) به امر ظل السلطان در ربیع الثانی 1321 انجام شده (صفحه 143 کتاب) و جلد دوم آن نیز به امر ظل السلطان به وسیله میرزا احمد خان سرتیپ مترجم مخصوص وی در ذیحجه 1320 ترجمه گشته است (صفحه 239 کتاب). در جلد اول از تاریخ ترکستان روسیه و سلسله خان های آسیای وسطی از زمان باستان بحث می شود و در بیست و نه «فصل» خاتمه می یابد و در جلد دوم از تاریخ و شرح احوال بلاد و ممالک آسیای مرکزی در ضمن یازده «فصل» و دو «لاحقه» گفتگو می شود.

آغاز: جلد اول: فصل اول زمانهای سلف تاموت اسکندر تاریخ آسیای وسطی تاریخ اصل آدمیان است

جلد دوم: فصل اول ایجاد روسیه در از مننه سالفه و در تمادی قرون و سنواتی که احوال و وقایع آن در صفحات تاریخ عالم پوشیده و نامرئی است

انجام: جلد دوم: هنگام فتح فرعانه ریاست قراولان پیش رو با من بود و در هشتاد و یک به ریاست دسته قشون از ترکستان به معاونت جنرال اسکوبلف رفته

[دنا 665/2؛ فهرستواره منزوی 835/2]

1. اصفهان؛ صرام الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 919

آغاز: برابر جلد دوم؛ انجام: برابر جلد دوم

جلد دوم و سه فصل از جلد اول. مترجم علاوه بر ترجمه جلد دوم سه فصل از جلد اول را (26-29) نیز ترجمه کرده و بدین لحاظ عبارات فصول سه گانه این شماره با جملات جلد اول مذکور مختصر اختلافی دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا احمد خان سرتیپ (محملاً مترجم)، تا: ذیحجه 1320ق؛ کاغذ: فرنگی

ص: 515

نازک، جلد: مقوائی با روکش کاغذ الوان، عطف تیماج قرمز، 242ص، 15 سطر (14×20)، اندازه: 17×22سم [ف: 54]

۲. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 918

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: دیگر چیزی که داریم این است به منشأ سلطنتی که مقدر شد باول درجه اشتهار در تاریخ آسیای وسطی گوید
بزند

جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: آشتیانی، محمد حسن بن یوسف (مترجم)، تا: ربیع الثانی 1321ق، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با
روکش کاغذ الوان، 158ص، 12 سطر، اندازه:

14×19سم [ف: 53]

۳. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 917

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: برابر جلد دوم

خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد حسینی، تا: 1321ق (جلد اول) و محرم 1323 (جلد دوم)؛ دارای سرلوح مذهب بسیار عالی؛ کاغذ:
فرنگی شمعی نخودی، جلد: مقوایی با روکش تیماج قرمز با ترنج و سر ترنج، 339ص، 17 سطر (19×10)، اندازه: 18×23سم [ف: 52]

• تاریخ آل برامکه / تاریخ / فارسی

tārīx-e āl-e barāmakeh

نام چهار سلسله پادشاهی که او مدعی است از تبار برامکه اند چنین است: طبقه 1. تا قباد برمک، ایشان چهار نفرند؛ طبقه 2. اخشیدیه،
در تاریخ جهان نما دولت اخشیدیه را به معنی ملک الملوک مرقوم کرده اند. ایشان هشت نفر پشت بر پشت به سلطنت مصر و شام و
کردستانان یزدان پرستان را داشتند. یکصد و پنجاه سال حکمران بوده به آل ایوب دیالمه معاصر بوده اند. بعد باز به شام و درزی را نصرت
داشته تا در سال پانصد و شانزده برقرار بوده اند. بعد از آن به دیار بکر آمدند به قلعه پرودین ادر سکنا کرده اند. سلاطین پرویان مشهور
است تا به ارض آذربایجان حکمرانی کرده اند؛ طبقه 3. پرویان می باشد که نژاد جعفر شمس الملک ابن ملک عیسی پدر او ملقب به
ابابکر کرد که سلطان صلاح الدین باشد. ایشان را شمسکانلو اردشیر گویند. سیزده نفر می باشند. مدت ملک ایشان دوست و چهارده
سال بود در کردستانات و آذربایجان و دیار بکر و بعضی از ارمن حکمران بوده اند. به جهت مأمّن قلعه دنبال بوده و به قلعه پرو سکنا
داشتند و ایل اکراد دنبلی منسوب به ایشان است؛ طبقه 4. از برمکیان دولت اخشید مشهور شمسگاه نلو و پرویان دنبلیان امیرانلو که از
ملک امیر احمد ملقب به عزالدین این طرف امرای اکراد دنبلی مشهور شدند به جهت فخریت و زیادتی قبایل ... این طبقه امرای دنبلیان
دوازده نفر پشت بر پشت به جای پدران خود ... در تمامی کردستانات و آذربایجان و بعضی از ارمن منصب سرداری و سپهداری و
بیگلربیگی گری و والی گری داشته اند. مدت ملک ایشان سیصد و پنجاه و دو سال تمام بود. آخرین امیری که از ویاد شده امیر حسین
خان است که هفتاد هزار تومان خرج عمارت عسکرین نمود و پس از 14 سال حکمرانی در سن 35 سالگی در 1211 ق وفات یافت.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10956/4

آغاز: خلاصه تاریخ پادشاهان عجم، در ذکر آل برامکه که بعد از دولت اسلام سلطنت کرده و وزارت و حکمرانی نموده از ابتدای خلیفه ثانی الی تاریخ چنانچه گفته اند. این سلسله برامکه چهار طبقه می باشند چهل پشت در مدت هزار و دوست و دوام؛ انجام: و بعد از آن امیر پسرش شریف بک همان تیولات را مالک شده. بعد آقا محمد پسر شریف بک، بعد جناب فتحعلی خان ملک الشعراء، حال سرکار محمود خان مالک می باشند. سلسله عظیمی شده اند و السلام

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ یک یا دو برگگی از این رساله بین برگهای 50 و 51 افتاده است. برگ 48 هم اضافی است و ارتباطی بدان ندارد؛ 34گ (18پ-39 و 44ر-5هر)،

ابعاد متن: 8/5×14، اندازه: 11/5×18 سم [ف: 20-546]

← تاریخ آل برمک ← اخبار برمکیان

← تاریخ آل سبکتکین ← تاریخ بیهقی

← تاریخ آل سلجوق ← العراضة في الحکایة السلجوقیة

• تاریخ آل سلجوق / تاریخ / ترکی

tārīx-e āl-e saljūq

یازجی زاده، علی، ق 9 قمری

(yāzjī-zāde, 'ālī (-15c)

تاریخ تألیف: 827 ق در روزگار سلطان مراد (834-855) آن را «آغوزنامه» یا «مغول نامه» یا «سلجوق نامه» هم خوانده اند. [فهرست فلمینگ 77/1 ش 101]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5849ف

نسخه اصل: روان کو شکوه 1390 (قرطای 616)؛ بی کا، بی تا؛ مانند ف 5846. [فیلمهاف: 3-186]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5846 نسخه اصل: روان کوشکو 1391 (قرطای 615)؛ بی کا، بی تا [فیلمهای دانشگاه تهران-ف: 3-186]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5850ف

نسخه اصل: توپینگن 1823 Or Quart؛ بی کا، بی تا، مانند ف 5849 [فیلمهاف: 3-187]

• تاریخ آل سلجوق / تاریخ / فارسی

tārīx-e āl-e saljūq

اهدا به: علاء الدین کیقباد (696-700)

ص: 516

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1069ف

نسخه اصل: پاریس. P. 1556S. در تاریخ سلجوقیان روم بسیار کوتاه و کوچک؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 39گ، 26 سطر [فیلمهاف: 28-1]

• تاریخ آل سلجوق / تاریخ / فارسی

tārīx-e āl-e saljūq

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 658ف

گویا کتابخانه سی، شماره آن باید 31 باشد. گویا گزیده ای است از الاوامر العلائیه فی الأوامر العلائیه ابن بیبی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با یادداشت 1120؛ 82گ، 15 سطر [فیلمهاف: 28-1]

• تاریخ آل عبا / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e āl-e 'abā

مصطفی بن محمد علی

mostafā ben mohammad 'ālī

در زندگانی حضرت پیامبر اکرم و حضرت زهرا و امیر المؤمنین و امام حسن و امام حسین (علیه السلام) را در پنج «مطلب» و هر کدام دارای «مقدمه» و چهار «باب» و «خاتمه». بیشتر روایت ها با متن عربی آنها آورده شده است.

[دنا 665/2؛ فهرستواره منزوی 1567/3]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2324

آغاز: الحمدلله رب العالمین... این مختصری است و منتخب از کتب معتبره در فضائل و مناقب خمسة النجباء النقباء؛ انجام نسیبک من آسی یناجیک طیفه*** و لیس لمن تحت التراب نصیب.

مقداری از حالات امام حسن و تمام حالات امام حسین در این نسخه نیامده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 192، 15 سطر، اندازه: 22×17سم [ف: 6-303]

• تاریخ آل عثمان / تاریخ / ترکی

woman

tārīx-e āl-e 'osmān

اهداء به: سلطان سلیمان

سال نامه و کرونولوژی فرمان روایان عثمانی است با یاد کردن فرزندان و وزیران و کارهای آنان. از سرگذشت پیامبران آغاز می شود و می رسد به 15 ربیع الاول 974؛ به نام تاریخ کچوک نشانچی و نشانچی تاریخی و جریده جدید و تواریخ رمضان زاده هم خوانده می شود و او از خود به نام کمینه یاد می کند. در آغاز آن تاریخ پیامبران است.

[دنا 665/2؛ فهرست کتابخانه بنیاد مردم آسیا در مسکوش 8 تا 11 و 1397/1 قرطای 2889/3 - فلوگل 20207-بلوشه 59S]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 614

از فصل سابع در احوال و لید بن یزید تا فصل 27 در احوال ملک صالح، جلد سوم؛ خط: نستعلیق ترک، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی ضربی با ترنج، 81 گ، 31 سطر (14×23)، اندازه: 20×29 سم [سنا: ف: 1-397]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 611

آغاز: مالک الملک لاشریک لک وحده لا اله الا هو خط: نستعلیق ترک، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول؛ یادداشت محمد درویش المشتهر به تفنگچی باشی؛ مهر: محمد حسین بن سلیمان؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی با ترنج، 180 گ، 17 سطر (7×13)، اندازه: 21×12 سم [سنا: ف: 1-396]

• تاریخ آل عثمان / تاریخ / فارسی

tārīx-e āl-e 'osmān

اسدالله، ق 10 قمری

(asad-ol-lah (-16c

هنگامی که مؤلف در روم به اجبار اقامت داشت، تاریخی برای سلاطین عثمانی ها دید که با عباراتی سست نگاشته شده بود، بر آن شد که این تاریخ را با عبارت های نیگوبنگارد. این تاریخ بسیار مختصر و تا حالات سلطان سلیم خان عثمانی را دارد. (احمد اشکوری)

آغاز: بسمله، حمد و سپاس و ستایش پادشاهی را سزاست که سلاطین جهان

انجام: در سرای سرور با عظمت موفور و شوکت غیر محصور نزول اجلال فرموده. الله أعلم.

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2010/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین ابن آقا جمال الدین حسینی شیرازی، تا: 1030ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: ساغری سیاه، 64ص، 17 سطر (9×17)، اندازه: 16/5×25 سم [ف: 5-11]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5281/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ امین الدین نصیر الدین محمد خفر کی، بی تا سطرها چلیپا، مجدول؛ جلد: تیماج مشکى، 11گ (51-61ر)، اندازه: 19×30 سم [ف: 14-66]

• تاریخ آل عثمان = فتح نامه / تاریخ / فارسی

tārīx-e āl-e 'osmān = fath-nāme

ص: 517

منشی، علی بن ملوک

monŠī, 'alī ebn-e molūk

برای محمد فاتح درباره فتوحات محمد (چهارم) بن مراد.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 124 بخش 3

نسخه اصل: دار الکتب المصریة 38-م تاریخ فارسی. در فهرست طرازی (1653) به نام فتح نامه یا ظفرنامه (فیلمها 28/1 به نام تاریخ آل عثمان)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 48، 9 سطر [ف: 109]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6876/4-عکس و 98

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-263 و ف: 1-28]

• تاریخ آل عثمان / تاریخ / عربی

tārīx-e āl-e 'osmān

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 923 عکسی

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد: فهذا كلام اجمالی في تواریخ السلاطین العثمانیة المتحلین بالعدالة العمریة. انجام: قلت هذا الفتحه تاریخ ابد الله عمر فاتحها

نسخه اصل: امانت خزینه سی (طوپ قاپی) ش. 1586H. (فهرست خطی عربی طوپ قاپی)

475/3). تاریخ کوتاهی است درباره سلسله سلاطین عثمانی از آغاز مهاجرت این طایفه به سرزمین آناتولی تا حوادث سال 884ق به طور بسیار مختصر؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سلخ شوال 962ق؛ 28گ، 11 سطر [عکسی ف: 2-404]

← تاریخ آل محمد ← تشریح و محاکمه در تاریخ آل محمد علیهم السلام

• تاریخ آل محمد / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e āl-e mohammad

فاضل، سید یوسف

fāzel, seyyed yūsof

تاریخ مفصل حضرات معصومین علیهم السلام را که بیشتر مورخین مهمل داشته در این کتاب بازگو نموده و در آغاز فضائل و مناقب اهل

بیت را از کتابهای علمای اهل سنت نقل کرده تا منزلت آنان آشکار گردد. باید در چند مجلد باشد. آغاز: بر عموم واضح و معلوم است که محبت و مودت خانواده عصمت و طهارت کما آنکه با افراد امت فرض و واجب است.

[دنا 666/2؛ فهرستواره منزوی 1567/3]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7598

آغاز: برابر این دفتر جزء اول کتاب و مشتمل بر پاره ای از فضائل می باشد؛

خط: نستعلیق و نسخ، بی ک، بی تا؛ شاید بخط مؤلف؛ برگها یک رو نوشته شده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 116 گ، 21 سطر، اندازه: 22×17 سم [ف: 19-410]

← تاریخ آل مظفر ← مواهب الهی

• تاریخ آل مظفر / تاریخ ایران فارسی

tārīx-e āl-e mozaffar

حافظ ابرو، عبد الله بن لطف الله، 763؟ - 834؟ قمری

(hāfez abrū, "abd-ol-lāh ebn-e lotf-ol-lāh (1362-1431

بایستی بخشی از «مجمع التواریخ» او باشد. در دنیا چه نسخه ملک می گوید: این اوراق مشتمل است بر احوال و اوضاع آل مظفر که مدت شش سال در فارس و بعض عراق و کرمان فرمانروایی کردند. در دیباچه از شاه روزگار که بایستی شاه رخ باشد- و تاریخ نگارش یادی نکرده است. نامبوب، با سربندهای «ذکر»: ذکر نسب آل مظفر، ذکر توجه محمد مظفر به اردوی اولجایتو، منازعت عضدالدین یزدی و میر محمد مظفر ... «منزوی، احمد» آغاز: شکر و سپاس صانعی را که به کرم عمیم و نعم جسمیم از خزانه ... اما بعد چنین گوید ... عبدالله بن لطف الله المدعو به حافظ ابرو ...

[دنا 666/2؛ فهرستواره منزوی 837/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4164/3

آغاز: برابر؛ انجام: تا چشم زدیم بر هم، آثار نماند. آنچه از اخبار و آثار آل مظفر بتقریر ناقلان معتبر و راویان معتمد معلوم و مفهوم گشت به عبارتی که خاطر عقیم و طبع سقیم. خط: نسخ، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: 18 شعبان 1271ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: ساغری سیاه، 27 ص (170-196)، 43 سطر، اندازه: 26/5 × 41/9 سم [ف: 7-222] تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 440/3-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-50]

• تاریخ آل مظفر / تاریخ ایران / فارسی

کتبی، محمود، ق 9 قمری

tārīx-e āl-e mozaffar

(kotobī, mahmūd (-15c

وابسته به مواهب الهی = تاریخ آل مظفر = تاریخ مظفری = تاریخ معینی؛ معین الدین یزدی، علی بن محمد (-789) تاریخ تألیف: 823 ق
گزیده ای است از مواهب الهی معین الدین یزدی و کتبی آن را میان کتاب 4 و 5 تاریخ گزیده مستوفی قزوینی گذارده است. آغاز: بسمله.
و به نستعین در ذکر پادشاهان آل مظفر هفت تن بودند ... مولانا افضل سعید مغفور مولانا معین الدین یزدی ...

ص: 518

بعضی از تاریخ ایشان تألیف فرموده ... در تاریخ شهور سنه ثلث و عشرين و ثمانمائة که بنده ... محمود کتبی ... بر حسب اشاره علیه بسعدت کتاب تاریخ گزیده که ... حمدالله مستوفی ساخته و پرداخته مشرف شد ... تاریخ آل مظفر را ... داخل این نسخه میباید گردانید.

انجام: ملک خداست ثابت و باقی و بعد از ان *** آثار خیر و نام نکو و دگر هبا است. بعد ازین تتمه تاریخ گزیده قزوینی است که در قلم میآمد ... و علیه التکلان

چاپ: در دنبال تاریخ گزیده، لندن، 1910، ص 613-755؛ تهران، 1335، 126

[دنا 666/2؛ فهرستواره منزوی 837/2]

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 135-ج

آغاز و انجام: برابر

دیباچه نسخه ما در چاپ لندن نیامده است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 12 صفر 1325ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، 84گ، 19 سطر (15×8/5)، اندازه: 23×14/5

سم [ف: 24]

← تاریخ الائمة ← الهدایة به تاریخ ائمه به تاریخ چهارده معصوم

• تاریخ الائمة / تاریخ معصومین / عربی

tārīx-ul a'imma

ابن ابی الثلج، محمد بن احمد، -325 قمری

(-938) (ebn-e abe-s-salj, mohammad ebn-e ahmad)

تاریخ مختصر رسول الله (صلی الله علیه وآله وسلم) و ائمه طاهرین و اولاد شریف آن بزرگواران است که در ضمن آن اسامی مادران ائمه و القاب آنان و ابواب رسول الله و ائمه طاهرین بیان شده است.

آغاز: أخبرنا الامام الفاضل العلامة محب الدين ابو عبدالله محمد بن محمود بن الحسن بن النجار البغدادي المحدث بالمدرسة الشريفة المستنصرية قال: أخبرنا المشايخ الثلاثة ابو عبدالله محمد بن عبد الواحد بن الفاخر القرشي

چاپ: قم، انتشارات بصیرتی، ضمن مجموعه نفیسه؛ تبریز، توسط شهید محمد علی قاضی طباطبائی؛ ضمن مجموعه به صورت تصویری از سوی کتابخانه آیت الله المرعشی؛ بیروت، 1422ق

[الذريعة: 218/3]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1/12890

آغاز: برابر؛ انجام: قتل العباس و عثمان و جعفر و عبدالله الاکبر مع الحسين و قتل يوم المختار ليلة الدار و کان مع مصعب بن الزبير فقال مصعب يا له فتح لو لا قتل و ليس بشيء تم الكتاب بحول الله و قوته.

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: شعبان 1393ق؛ محشی با علامت «ع، م، ق»؛ کاغذ: فرنگی زرد، 18گ (5پ - 22ر)، 12 سطر، اندازه: 6×19/5 سم [ف: 686-32]

2. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره 2/

بی کا، بی تا [نشریه: 521-7]

• تاریخ الائمة = حالات و کرامات چهارده معصوم / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-ol a'emme = hālāt va kerāmāt-e Čahārdah ma'sūm

علوی، محمد بن تقی، ق 11 قمری

(alavī, mohammad ebn-e taqi (-17c'

اهدا به: شاه طهماسب (930-984ق)

در چهارده یا سیزده «باب».

آغاز: بسمله، الحمد لمن فضل العالمین بمحبة نبیه محمد ... بیت: حمدی و شکرى تا ابد مر خالق لوح و قلم ...

انجام: بر تو و احباب تو باد اتمام، خلصنا الله تعالى من نوائب الزمن ... بعون الملك العلام. [فهرستواره منزوی 1567/3]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3731

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 998ق؛ مجدول، با سر لوح دارد؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز، 112گ، 12 سطر، اندازه: 12/6×20/8 سم [ف: 205-2]

2. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 7531/3

آغاز: برابر؛ انجام: و خطوب الاعوام بحرمة محمد ... بعون الملك العلام سنه 998. بی کا، بی تا؛ از روی نسخه 998ق نوشته شده؛ 76گ (345پ - 420پ) [ف: 292-3]

خراسکانی، محمد شفیع، ق 13 قمری

(xarāskānī, mohammad šafi' (-190

رساله مفصلی است در تاریخ ائمه مشتمل بر چند «فصل» و هر فصل در چند «مجلس»؛ احوال سیدالشهدا (علیه السلام) مفصل است و پس از آن شهادت امام سجاد و امام باقر و امام صادق و امام موسی بن جعفر (علیه السلام) بیان شده پس از آن مجلسی در وفات حضرت معصومه (علیه السلام) در قم و در پایان کیفیت شفاعت حضرت فاطمه در قیامت بیان شده است. مؤلف در اثنای کتاب اشعار زیادی در نوحه و مرثیه می آورد که گویا سروده خود اوست.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5393-27/63

آغاز: تاخت و گفت من بهشت را اختیار کردم و دست

ص: 519

بر سر گذاشت و گفت اللهم اليك تبت فتبت على فقد اربع؛ انجام: اياشمر حسين من كو، عابد بیمار در تب آزار، باغل وزنجیر، یاران، خفته به بستر، اياشمر حسين من كو. تمت خط: نسخ، كا: كريم بن قاسم سبحانی برای سيد محمدباقر كليشادی، تا: 1243ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکى، 315 گ، 14 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-676]

• تاریخ ائمه (عليه السلام) / حدیث، تاریخ معصومین / عربی

tārīx-e a'emme

به نقل از برخی منابع چون: النصوص، کتاب سلیم بن قیس هلالی، کشف الغمه و سیر الائمة (عليهم السلام)، به تاریخ زندگی، به امامت رسیدن و معجزات ائمه اطهار (عليهم السلام) پرداخته است، به علت افتادگی برگهای آغاز و انجام، به نام کتاب و مؤلف آن دست نیامد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14724/32

آغاز: قد روی منقذ بن ابتهع الاسدی، كنت واحدا من الليالي في

خدمة على (عليه السلام) و نصف شعبان، و قد ركب على بغل و كان ذاهبا بحسب مهم؛ انجام: و من معجزاته (عليه السلام) في بعض كتب المعبرة، قد روی ابو حمزة الثمالي قال: كنت في طرق ما بين مكة و المدينة في خدمته (عليه السلام) فاذا رايت كلبا مسارعا اليه ... فاذا رايت الكلب طائرا الى السماء. گزیده ای از تاریخ ائمه طاهرين (عليه السلام) است که با نقل احادیث از طریق شیعه و اهل سنت. از زندگی امیر المومنین علی (عليه السلام) آغاز و تا حضرت امام صادق (عليه السلام) پایان می گیرد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: حدود قرن 13؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، 15 گ (1355 - 369 پ)، 25 سطر، اندازه: 9×14 سم [ف: 37-294]

• تاریخ ائمه (عليه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e a'emme

غیر همانند: 1. مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 516/2

آغاز: واعقاب اولاد ایشان و مقابر و مشاهد هریک در این اوراق؛ انجام: نام او منصور بن عبدالرحمان بن قاسم بن اسحاق بن عبدالله بن موسی بن جعفر الصادق علیهما السلام رساله ای در بیان تاریخ معصومین (عليه السلام) و اولادشان، در ابتدای آن ذکر شده است مطالب آن منقول از نسخه ای است که در مسجد الاقصی به خط موسی بن جعفر بن ابی جعفر بن هارون وجود داشت و در سال 339 از روی نسخه ای در دارالنقابة در مدینه به خط شریف بن جعفر بن محمد بن حسن بن ابی البرکات مدنی تألیف کرده است؛ خط: نستعلیق، کا: أمة الفاطمة شهربانو دخت ملاخدابخش، تا: 1030ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم زرد، 14 گ (131 - 44ر)، اندازه: 10×17/5 سم [مؤید: 2-18]

2. شیراز؛ مدرسه منصوریه؛ شماره نسخه: بدون شماره

شامل: باب 2. جفای قریش و سایر کفر با حضرت سید ابرار، 3. وفات حضرت سید مرسلین (صلی الله علیه وآله وسلم)، 4. بعضی حالات حضرت فاطمه زهرا (عليها السلام) از ولادت تا زمان وفات، 5. طرفی از اخبار حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (عليه

السلام) از زمان ولادت تا هنگام شهادت، 6. فضائل حضرت امام حسن (علیه السلام) و بعضی احوالات وی از ولادت تا شهادت، 7. مناقب امیر المؤمنین (؟) حسین (علیه السلام) ...، 8 شهادت مسلم بن عقیل بن ابی طالب و شهادت بعضی از فرزندان او...، 9. رسیدن امیر المؤمنین حسین (علیه السلام) (؟) به کربلا- و محاربه کردن ...؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 170گ، اندازه: 14×23سم [نسخه پژوهی: 1-50]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27154

آغاز: آن مور و دوسداران نخود و طلع آن منضود و آنحضرت جمیع فرموده میان اشتات؛ انجام: از صفات دانستیم علی الجملة که کراین آیات را وجوه صحیحه است بخلاف ... خط: نستعلیق خفی، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، 21 سطر (12/5×23)، اندازه: 27/5 × 16/7 سم [رایانه]

4. قم؛ گلیپگانی؛ شماره نسخه: 23/132-4612

آغاز: نهروان گویند نزول کردند و چون خبر خار جیان و آمدن لشکر نهروان معلوم امیر المؤمنین شد در حال پای مبارک در رکاب ... نقل است که عاصم از وی بر مرکب تیز گام کوه اندام؛ انجام: یک بار به عنف در آمدند سردابه ای بود در آنجا پر از آب و بر کنار آن ... در کمال خوبی در آن صفا به نماز مشغول بود و اصلا التفات نشده ... و به قدرت الهی در آب فرو رفت ... از این اندیشه در گذشتیم و گفتیم بخشی از کتابی است در تاریخ، این بخش در تاریخ ائمه دوازده گانه امامیه است. مؤلف ابتدا توضیح کوتاهی درباره تاریخ ائمه آورده و پس از آن معجزات ائمه را با عنوان «و از آن جمله است» می آورد. مؤلف تصریح می کند که مقصود وی از تألیف این کتاب ذکر کرامات و خوارق عادات ائمه (علیه السلام) است. در آن از خواجه محمد پارسا مطلبی را نقل نموده است. عنوان بخش های آن چنین است: ذکر اخبار حیدر کرار از زمان ولادت تا هنگام شهادت، ذکر امام حسن (علیه السلام)، ذکر امام حسین (علیه السلام)، ذکر آدم آعبا پسر سید الشهدا علی بن الحسین زین العابدین علیه الصلوة و السلام، ذکر امام محمد باقر، ذکر امام دین و مدار و مقتداء مغارب و مشارق حضرت امام جعفر صادق (علیه السلام)، ذکر امام موسی کاظم، ذکر سید ثقلین و مقتداء مشرقین علی بن موسی الرضا (علیه السلام)، ذکر امام محمد تقی، ذکر امام تمام علی نقی (علیه السلام)، ذکر امام حسن عسکری، ذکر امام مهدی. این کتاب در قرن دهم تألیف شده و مؤلف از عارفان ماوراء النهر می باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 51گ، 17 سطر، اندازه: 12×20سم [ف: 2-677]

5. قم: مرکز مطالعات، شماره نسخه: 454/7

ص: 520

تاریخ ائمه (جدول)؛ خط: نسخ، کان علی بن صالح بن یوسف بحرانی، تا: 14 جمادی الثانی 1223ق؛ جلد: تیماج مشکى، 4گ (205-208ر)، اندازه: 21×15سم [ف: 1-381]

6. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 6616

مختصرى است در ذکر نام و سال ولادت و وفات و نام اولاد و ... خط: نسخ، کا: علیمراد بن علی محمد، تا: 1225ق؛ اندازه: 15×10 سم [نسخه پژوهی: 3-74]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14481/3

آغاز: سپاس متواتر خدایا که هر یک از آحاد موجودات و افراد مخلوقات ... بدانکه اگر چه حضرت خیر البشر و ائمه اثنا عشر در عالم ظاهر از انبیای سابق مؤخرند؛ انجام: چه صلوات بر محمد و آل محمد در حجاب نمیمانند و در معرض قبول می افتد ... ببخشی بدیع جمع حضار یا رب ** تو بر عاصیان گنه کار یکسر / الهی ببخشی به بیچاره جامی ** تو بر بندگان دگر روز محشر. رساله مفصلی است در تاریخ، فضایل، معجزات و شرح حالات ائمه (علیه السلام) که مؤلف به شیوه پند و اندرز و خطابه تحریر و از ذکر منابع و مآخذ خودداری نموده است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: چهارشنبه 26 شوال 1242ق، جان کرمانشاهان؛ جلد: تیماج مشکى با ترنج با سر، 78گ (146پ-223ر)، 22 سطر، اندازه: 22×16سم [ف: 38-634]

8. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3177-16/187

آغاز: بسمله ابن بابویه روایت کرده است از عبدالله بن مسعود و کلینی در کتاب طرف و شیخ ابوالحسن بکری در کتاب انوار که در تاریخ ولادت سید ابرار؛ انجام: در کشف الغمه از صادق (علیه السلام) روایت کرده اند که عمر آن جناب پنجاه و هفت سال بود و بعد از پدر بزرگوارش پنجاه و پنج سال زندگانی کرد و الله اعلم بیاضی است که در آن تاریخ ائمه

(علیهم السلام) به صورت منبری تحریر شده است؛ خط: تحریری، کا: سید طیب و بعد سید محمد حسن حسینی مطالبی را اضافه نموده است، تا: 1264ق؛ جلد: تیماج مشکى، 146، 25-27 سطر، اندازه: 23×12سم [ف: 2-674]

9. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4600-23/120

آغاز: به ضرب تیغ آبدار شهید شود و در وقت رفتن رخساره مبارکش از خون او سرخ خواهد شد ... بسمله نحمدک یا من اعظم مصیبتنا بمصیبة صاحب الاحزان و الاشجان و سید ولد عدنان؛ انجام: و آل رسول الله تسبی نساؤهم و من حولهن استر یهتک و الخدر زنان اهل بیت پیغمبر را اسیر کردند و پرده های ایشان را دریدند و خیمه های ایشان را آتش. مقتلی است به نظم و نثر در مرثی ائمه (علیهم السلام) مشتمل بر چند «مجلس» که نسخه حاضر تا مجلس هشتم را دارد، مؤلف در اول هر مجلس خطبه ای ایراد می کند. اوراق نسخه در صحافی جابجا شده و عنوان مجالس موجود چنین است: 1. وفات حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)، 2. وفات خیر النساء فاطمه زهراء (علیه السلام)، 3. ذکر شهادت سید اوصیاء، 4. شهادت امام حسن مجتبی، 5. رفتن خامس آل تاریخ ائمه 521 عبا جناب سید الشهداء از مدینه به مکه و ...؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا با روکش پارچه کرم، 111،

17 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 2-678]

آغاز: از مسجد بیرون آمده به انتقام ابو جهل روان شد چون به در خانه ابو جهل رسید آن ملعون نشسته بود و جمعی از اشراف عرب باوی بودند و کمانی در دست حمزه بود؛ انجام: و نیزه از دست اسد بیفتاد و خواست که تیغ برکشد و دستش کار نکرد و بعد از آن ازرق بنی هاشم در آمد و به یک ضربت تیغ کار اسد تمام کرد اما عبد الله. رساله مفصلی است در تاریخ آل کسا (پیامبر، فاطمه، علی، حسن و حسین علیهم السلام) بدون فصول و ابوابی، مؤلف مطالب را به صورت داستانی و مناسب عامه مردم آورده و از ذکر مآخذ خودداری نموده است. او در اثنا ابیاتی به فارسی می آورد که گویا سروده خود وی هستند؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج با سر، 177 گ، 15 سطر، اندازه: 20×15 سم [ف: 2-676]

آغاز: گریستن بر حسین و اهل او نقل می گردد و در آنروز ماتمی بر پاشد که بیان کردنی نیست آری ثواب گریستن بر حسین علیه السلام. مجلس دوازدهم در شهادت حضرت عباس (علیه السلام) بسملة الحمد لله الذي اعظم؛ انجام: به زیارت پیغمبر آمد و او را تهنیت داد و خبر کشته شدن حسین (علیه السلام) را در کربلا باو دادند و او را تعزیت دادند و قدری از خاک کربلا مجالسی است در مقتل و تاریخ ائمه، خصوصا حضرت سید الشهداء (علیه السلام) به نظم و نثر که در نسخه حاضر هیچده «مجلس» آن درج شده است. در آغاز هر مجلس مؤلف خطبه ای می آورد و پس از آورد مطالب را ذکر می کند؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، 95، 20 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف: 2-678]

آغاز: که حجت نزد کسی نماند و جمعی را همراه کرد که بدرقه باشند تا بمأمنی برسند و چون دعبل، انجام: انیس به کسی اش بود ناله های سحر*** به غیر ناله نباشد کس آشنای غریب / به درد جوهری خسته مرگ درمان است*** به مرگ چاره شود درد بی دوا غریب. بیاضی است که در آن داستان هایی در مورد ائمه (علیه السلام) به نقل از مصادر مختلف که نامشان در اول هر داستان ذکر گردیده جمع آوری و تحریر شده است در آن داستان هایی درباره کسانی که امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) را ملاقات نموده اند به نقل از مآخذ آمده است؛ خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه ای، 156 گ، 14 سطر، اندازه: 22×15 سم [ف: 2-675]

آغاز: شدم یک نیمه از آن بریده بودند و ستون چرخ چاهی کرده بودند بعد از آن یکی آمد که امیرزا می خواند یعنی عبدالله زیاد لعنة الله عليه چون به نزدیک در کوشک رسیدم... روایت است از ابن عباس که رسول(صلی الله علیه وآله وسلم)؛ انجام: وهم بدین اسناد از ابی عبدالله البلخی از محمد بن صالح بن علی بن محمد بن قنبر الکبیر مولا الرضا(علیه السلام) که گفت صاحب الامر بیرون آمد بر جعفر الکذوب از موضعی که وی ندانست آنگاه که وی در میراث منازعت

رساله مفصلی است در تاریخ ائمه(علیهم السلام)، مشتمل بر چند «باب» (12 یا 14) و هر باب در چند «فصل»، مؤلف در هر باب ابتدا تولد هر امام را ذکر و سپس معجزات، ازدواج، اولاد، مدت حیات و امامت، زیارت و وداع را ذکر نموده است. این کتاب غیر از تذکرة الائمة، جلاء العیون و راحة الأرواح شیعی سبزواری است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 209گ، 17 سطر، اندازه: 14×23سم [ف: 2-677]

14. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 203

آغاز: خود معزول می ساختند و تمکین پیغمبری ایشان نمی نمودند و نقصی به پیغمبری ایشان نداشت و نقصانی به مرتبه و حال ایشان نمی رسید؛ انجام: پس ناچار است که امت متفرق شوند به فرق مختلفه و از همه البتة ناجی و رستگار یک فرقه ...

در شرح حال مختصری از معصومین(علیهم السلام) با استفاده از کتب عامه و خاصه. نسخه حاضر از امام نهم تا امام دوازدهم علیهم السلام را دارا است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 120گ، 15 سطر، اندازه: 13×15سم [ف: 1-143]

15. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 16/212-3202

آغاز: سینه اش شکافته شد در آن وقت فریاد برآورد ادرکنی پابن رسول الله روایت صدوق آن حضرت خود به زودی به بالین آن بزرگوار رسانید در حالتی که خون از انجام: مروی است در بحار حدیثی که خلاصه اش این است که در مدینه زلزله در قبرستان بقیع رسید در عهد عمر بن خطاب ... و دعا کردند که آن زلزله ساکن شود زیادتر می شد تا آنکه

بیاضی است متفرقه از آن یکی از واعظان که در آن مطالبی در تاریخ ائمه(علیهم السلام) و حکایاتی در پند و اندرز تحریر نموده است؛ خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکى، 86گ، 17-18 سطر، اندازه: 11×18سم [ف: 2-675]

16. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 29/99-5759

آغاز: و مرا چنین پدرزنی نیست و زوجه مثل دخترم فاطمه بتو داده و مرا چنین زنی نیست ... معجزه در کتاب روضة الواعظین مسطور که پیغمبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و آله فرمود حلقه در بهشت از طلاست؛ انجام: از طرایف امور آنکه اهل سنت را عقیده آن است که اولی الامر که حق تعالی کافه عباد را ... و پادشاه اوزبک و سایر خلفای جورند باریک الله آفرین بر علمای اسلام ... ولم یعرف امام زمانه مات میته جاهلیة و چون

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام جلد: مقوای سفید عطف گالینگور قهوه ای، 119گ، 19 سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 2-675]

آغاز: بستر دنی است آنچه بنکاشته ایم *** بفکندنی است آنچه بر داشته ایم / سودا بوده است آنچه پنداشته ایم *** دردا که به هرزه عمر بگذاشته ایم؛ انجام: با سوز دل سینه سوزان رفتند *** مانند گل از صحن گلستان رفتند / رفتند رفیقان همه از جا بر خیز *** ... بیاضی است متعلق به یکی از مداحان و ذاکرین اهل بیت (علیهم السلام) او در این جنگ مطالبی را به نظم و نثر در تاریخ و مرثیه و مدح ائمه (علیهم السلام) تحریر نموده است؛ خط: نسخ و نستعلیق و تحریری، بی کا، تا: قرن 14؛ جلد: ساغری سرخ مجدول ضربی، 96 گ، 20-22 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 2-647]

18. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2937/1

آغاز: الحمد لله علی نواله و الصلوة علی محمد و آله و بعد فهذا مختصر یشتمل علی ذکر معرفة اسماء الائمة الاثني عشر و اسماء آبائهم و امهاتهم و تاریخ موالیدهم و مبلغ اعمارهم ... الامام الاول اسمه علی کنیته ابوالحسن و ابو تراب اسم الیه ابوطالب؛ انجام: الامام الثاني عشر اسمه محمد کنیته ابوالقاسم الحجة المهدي القائم ... نقش خاتمه العلم عند الله لا يعلم الغیب الا الله قبره حیث الله تعالی تمت.

در بیان اجمالی از تاریخ و مشخصات هر یک از ائمه دوازده گانه در کنار آن حاشیه هایی با نشان «من اخری» نوشته شده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، 3 صص (64)، 12 سطر، اندازه: 19×25/5 سم [ف: 10-346]

19. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14441

آغاز: که ناکثین و قاسطین و مارقین اند چنانچه آنحضرت خود فرمودند که أنا دابة الأرض یعنی همچنانکه دابة الأرض باعث امتیاز مسلمانانست از کفار؛ انجام: گفت این پسر آن امام رافضیان حسن بن علیست که بابن الرضا مشهور است ... از اهل مجلس کسی گفت حال او.

رساله مفصلی است در تاریخ امامان دوازده گانه (علیه السلام). نسخه حاضر از زندگانی حضرت علی (علیه السلام) تا زندگانی امام حسن عسکری (علیه السلام) را شامل است. مؤلف شرح حال هر امام را با عنوان «ذکر امام ...» آورده و در تاریخ حضرت امیر (علیه السلام) آیات و روایات وارده در فضایل آن حضرت را از منابع اهل سنت به طور مفصل نقل نموده است. هم چنین در اثنای مطالب، اشعاری از شاعران فارسی زبان بدون ذکر نام شاعر می آورد. مؤلف عبارت های عربی متن را با لفظ «یعنی» به فارسی ترجمه کرده است. در آن مطالبی از «فصل الخطاب» خواجه پارسا، «تاریخ الخلفاء» سیوطی، «مجالس المؤمنین» قاضی نورالله شوشتری با لفظ «نورالله مرقده» و شعری از شیخ آذری نقل شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی الوان، عطف گالینگور، قهوه ای،

ص: 522

آغاز: شکر و سپاس و حمد بی قیاس مر آن خدای را عزوجل که انبیاء را واسطه گردانید ... و بعد این رساله ای است مشتمل بر احوال حضرت رسالت پناه علیه افضل الصلوات و اکمال التحیات و احوال هر یک از ائمه دین

در فهرست با عنوان «رساله ای در امامت» آمده است. رساله مختصری است در تاریخ ائمه اطهار (علیه السلام) مشتمل بر چهارده «باب» و هر باب مشتمل بر شش فصل، «نسخه حاضر فقط سه باب اول آن را شامل است: 1. احوال پیغمبر ما (صلی الله علیه وآله وسلم)، 2. احوال فاطمه زهرا (سلام الله علیه)، 3. احوال امیر المؤمنین (علیه السلام)؛ خط: نسخ تحریری، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 14ص (229-242)، 17 سطر، اندازه: 19×9/5سم [ف: 35-285]

21. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7762-39/142

آغاز: یا جابر آن که اول بانگی کرد شکایت کرد از جفت خود که سه روز بود که او غایب بود گفتم جفت خود را حاضر کن رفت و آورد گفتم؛ انجام: دوستی من و تولای من و سخن آن مرد شنیدم چون بدان رسیدی لب بجنبانندی و دیدم آنچه قطعه ای از کتابی است در تاریخ معصومین (علیهم السلام) این بند شامل شرح حال و معجزات امام حسن مجتبی (علیه السلام) تا امام صادق (علیه السلام) است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه ای، 33گ، 14 سطر، اندازه: 21×11سم [ف: 2-683]

22. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25630

بی کا، بی تا؛ خریداری از امان الله [رایانه]

• تاریخ الأئمة عليهم السلام = الموالید و الوفيات للأئمة المعصومین عليهم السلام / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / عربی

tārīx-ul a'imma 'alay-him-us-salām = al-mawālid wa-l wafayāt li-l-a'imat-il ma'sūmīn 'alay-him-us-salām

تاریخ تألیف: 1092ق

کتابی است در بیان تواریخ و موالید اهل البيت (علیه السلام) در 12 «نجم» و هر نجم در 5 «فصل». در آغاز نسخه به خطی جدید نوشته شده نجم اللامع و در انجام (هامش) نیز به خطی نسبتاً جدید نوشته شده «المؤلف الفاضل الكانل المحقق میرزا محمد الاخباري الخراساني النيسابوري و هذه الرسالة المسمى بنجم اللامع بخط يده الشريفة المباركة رضي الله تعالى عنه» که به هیچ وجه نمی تواند صحیح باشد زیرا قتل میرزا محمد اخباری در سال 1232 ق رخ داده است و جالب اینکه جاعلی سال 1092 ق را در انجام نسخه با قلم جدیدتر دست برده و 1192 ق کرده است غافل از اینکه متن درون نسخه بر تاریخ 1092 ق گواهی دارد و تردیدی در آن وجود ندارد. در این کتاب از آثاری چون الکافی کلینی، مجموع الرائق سید هبة الله موسوی، کتاب الموالید ابن الخشاب، الارشاد مفید، صفوة الصفوة، کشف الغمه

و نیز از سرور اهل ایمان فی علائم ظهور صاحب الزمان سید بهاء الدین نیلی نجفی

(استاد ابن فهد حلّی) که از مصادر بحار الانوار بوده است و کسان دیگر چون ابن طلحه شافعی (7 الف) سود جسته است. عناوین دوازده گانه این اثر عبارتند از: نجم 1. ذکر الإمام أمير المؤمنين صلوات الله عليه؛ 2. ذکر الامام الثاني (عليه السلام) 12. ذکر الامام الثاني عشر بخش مربوط به حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه) به تفصیل آمده و در آن به علائم ظهور بیشتر پرداخته و در ادامه خطبه حجة الوداع و خطبه البیان نیز آمده است. متأسفانه علی رغم بررسی بسیار در مصادر به آگاهی های بیشتری دسترسی نیافتیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13838/1

آغاز: خليل الله على نبينا وعليهما السلام و أئمة آمنه بنت وهب ... (2) النجم تا أول في ذكر الإمام الأول أمير المؤمنين صلوات الله عليه جمسة فصول الفصل الاول في اسمه و كنيته و لقبه ... هو أول أئمة المؤمنين و؛ انجام: و أندر الناس يوم يأتيهم العذاب و العذاب

ظهور قائمنا المتغيب لأنه عذاب على الكفارين و شفاء و رحمة للمؤمنين و يظهر وله من العمر أربعون عاما و يمكث في القوم ثمانون عاما و قيل لهم سلام سلام تم على يد مؤلفه حامد لله و مصلي على رسوله و آله.

خط: نستعليق، کاتب = مؤلف، تا: 1092ق؛ افتادگی: آغاز (یک یا دو برگ)؛ احتمال این که نسخه خط مؤلف باشد بسیار است، مصحح، 18 بیت از اشعار بابا فغانی آمده با مطلع: «چمن شکفت و جهان پر ز سوسن و سمن است*** بصد هزار زبان روزگار در سخن است»، در انجام قصیده ای یائیه به عربی در مدح اهل البيت (عليهم السلام) آمده با این مطلع: «سلام بالبکور و بالعشی*** علی ترع حوی قبر النبي»؛ کاغذ: فرنگی، 30 گ (2ر-31ر)، 18 سطر، اندازه: 15×8/5 سم [ف: 35-150]

• تاریخ ائمه معصومین / تاریخ معصومین / عربی

tārīx-e a'emme ma'sūmīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29215

آغاز: و یا آنکه بر دیگری همچنان یکی ره بنفرین کشاید نهان؛ انجام: بدانچه آن مرا هست در شر همی یکی از باب موسی بن جعفر همی ... خط: نستعلیق جلی، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، 23 سطر (17×14) [رایانه]

• تاریخ الأئمة المعصومین عليهم السلام / تاریخ معصومین / عربی

tārīx-ul a'immat-il ma'sūmīn 'alay-him-us-salām

طباطبائی بروجردی، محمد بن عبد الکریم، ق 12 قمری

ص: 523

تاریخ تألیف: شوال 126ق

رساله در تاریخ وفات، موالید و همچنین انساب پیامبر و اهل بیت که مورخین در آنها اختلاف بسیار دارند و چگونگی جمع بین آنها و تمیز صحیح و ناصحیح از نقل ها و گفته ها با اشاره به مجملی از احوال آن حضرات.

آغاز: اعلم أرشد الله تعالى إلى طريق الحق أنه لا بد في كمال المعرفة بحال النبي و الأوصياء من بعده معرفة أنسابهم و موالیدهم و تواریخ وفاتهم ...

[الذريعة 218/3 و 2108/16؛ دنا 667/2؛ طبقات اعلام الشيعة (قرن 12ق): 645]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12997/3

آغاز: برابر؛ انجام: كما يظهر لمن راجع الرواية ثم يقول القيامة القيامة فيحدث فيها ما يحدث عصمنا الله و سایر المؤمنین من أهوالها آخر ما أردنا إيراده في هذه الرسالة الوجيزة.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1279ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه عفی عنه»، «منه طاب ثراه» که از خود مؤلف نقل گردیده (استثناث یک مورد در «برگ 82») در حاشیه عبارت «... يذكر المصنف دام ظله» آمده که قطعا منقول از عبارت نسخه مؤلف می باشد چه آنکه این نسخه به طور قطع و یقین بعد از درگذشت مؤلف که متوفای قبل از سال 1168ق است، نگاشته شده، در آغاز یک فائده مختصر در شرح حدیث «إن الله تعالى قسم الشهوة عشر اجزاء، تسعة في النساء و واحدة في الرجال و لولا ما جعل الله فيهن من الحياء لكان لكل رجل تسعة نسوة...» آمده، در انجام دو برگ «95-94پ» فوادی در فضائل حضرت فاطمه به نقل از من لایحضره الفقیه شیخ صدوق توضیحی درباره حدیث معروف: «آن شره رمضان لا ینقصی أبدا...» و نیز تفسیری مختصر از آیه شریفه فانطلقا حتی إذا أتیا اهل قرية ..» از سوره کهف، همچنین مطلبی درباره حدیث «من مات يوم الخميس بعد زوال الشمس إلى يوم الجمعة...» آمده؛ کاغذ: فرنگی، 22گ (73-94ر)، 17 سطر (7/5×14/5)، اندازه: 21/5×13 سم [ف: 32-969]

2. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 164/2

آغاز: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: موسی بن محمد خوانساری، تا: 1323ق؛ مصحح، محشی با عبارت «منه ره»؛ جلد: تیماج قرمز مجدول، 26گ (76-101)، اندازه: 16×22 سم [ف: 1-142]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 707/2

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-347]

3. قم؛ مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 99/2

آغاز: برابر؛ انجام: ثم تقوم القيامة فيحدث فيها ما يحدث، عصمنا الله و سائر المومنين من أهوالها و خطراتها ...

خط: نسخ، كا: احمد بن على اكبر بروجردى (حاج احمد خادمى)، تا: 1351ق، به دستور آية الله حاج آقا حسين طباطبائى بروجردى؛
جلد: تیماج مشكى، 19 گ (55 پ-73 ر)، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 1-65]

← تاريخ ابراهيمى ← تحفة التواريخ

← تاريخ ابن اسفنديار ← تاريخ طبرستان

← تاريخ ابن حيان ← ثقات

• تاريخ ابن خلكان / تاريخ / عربى

tārīx-e ebn-e xallekān

ابن خلكان، احمد بن محمد، 608-681 قمرى

(ebn-e xallekān, ahmad ebn-e mohammad (1212-1283

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5273

آغاز: قالو وقد شنو عليه غارة أصلاب جودام قضاء ديون؛ انجام من متزع اعضايه المير الصافي انشاء الله

خط: نسخ، كا: محمد بن ... سليمان، تا: سه شنبه محرم 756ق؛ بايك ابروزرين؛ 146 گى [ف: 16-93]

• تاريخ ابن الفرات / تاريخ عربى

tārīx-e ebn-el forāt

ابن الفرات، محمد بن عبدالرحيم، 735-807 قمرى في

(ebn-ol forāt, mohammad ebn-e 'abd-or-rahīm (1335 1405

تاريخ مفصل خلفا و پادشاهان است در شش جلد و به ترتيب سال ها، و در آن به شرح حال افراد نيز مى پردازد.

چاپ: البصرة، دار الطباعة الحديثة، تحقيق حسين محمد الشماع، 1969-1970م

[كشف الطنون 279/1؛ فهرست كتابهاى عربى واتيكان 69/1؛ اعلام 201 200/6؛ ذخائر التراث العربى 202/1-203؛ دنا 668/2]

قم: مركز احياء؛ شماره نسخه: 1255

آغاز: و الوجه القلبي و ذلك في يوم الجمعة عاشر شهر ربيع الخرم من هذه السنة كتب السلطان الملك صالح

نسخه اصل: كتابخانه واتيكان -رم 726. جلد دوم از حوادث سال 639 تا 659 می باشد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9، افتادگی: آغاز؛
مصصح، از صفحه 305 تا آخر نسخه دیگری به همین کتابت بوده که در کتابخانه واتیکان به یک شماره تبدیل شده اند، لذا انتهای صفحه
304 ناقص است؛ 584ص [عکسی ف: 4-80]

• تاریخ ابوالخیر خانی / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e ab-ol-xayr-e xānī

ص: 524

(-160 kŪhestānī, mas'ūd ebn-e 'osmān)

اهدا به: ابوالغازی عبد اللطیف بهادر خان اوزبک (947-959ق) ابوالخیر خان پسر دولت شیخ اوغلان فرزند ابراهیم سلطان از نوادگان جوجی فرزند چنگیز مغول است، که کتاب به روزگار او پایان می یابد. کتاب بخشبندی درستی ندارد: از تاریخ پیامبران و آدم آغاز می شود، سپس پیامبر اسلام، آنگاه طبقه یکم در چهار خلیفه و دوازده امام، طبقه دوم خاندان امویان، سوم عباسیان، پادشاهان ایران باستان از کیومرث تا یزدگرد، صفاریان، سامانیان، غزنویان، سلجوقیان، چنگیز (احمد منزوی)

آغاز: جواهر حمد و سپاس بیقیاس که شهنسوار عقل به سر حد

[استوری 110/1 ؛ فهرستواره منزوی 570/1 ؛ بر گل، فارسی 570/2 ؛ نسخه های منزوی 4100/6 (5 نسخه)؛ مشترک پاکستان 1350/11 ؛ دنا 668/2]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 71-عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: موزه بریتانیا 26188؛ خط: نستعلیق پخته، کا: محمد شریف، تا: قرن 11، جا: دهلی؛ در 4 مجلد: 1-(گ 1-90)، 2 (گ 91-180)، آغاز: «و طراوت ها ابری نماند»، 3-(گ 181-270)، آغاز: «آزرد با کلید خزاین به نواب»، 4-(گ 271-365)، آغاز: «کین شیری بود غران» (عکس)؛ 365گ، 18 سطر [عکسی ف: 2-51]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1399-ف

همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-29]

• تاریخ ابوالخیر خانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e ab-ol-xayr-e xānī

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 925

آغاز: نائره جنگ و جدال را به امر ملک متعال بر افروختند؛ انجام: کاشغر نسبت بدشت قبیچاق و قلمان و مغولستان شباهتی به شهرها دارد و کم حاصل اما اهل قناعت و خداوندان سامان را مامنی است

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ هدایی: خاندان مسعود میرزا (صارم الدوله) در سال 1344؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذ الوان و عطف تیماج زرد، 163گ، 12 سطر، اندازه: 18×23سم [ف: 58]

به تاریخ ابو الفداء «المختصر فی تاریخ اخبار البشر

• تاریخ ابی مسلم مرغزی من شرح شرف الدین علی التیبان / تاریخ عربی

tārīx-u abī-muslim-i margzī min š.-i šāraf-id-dīn 'ala-t tibyan

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 462/53 (آ) - 463/53

(ب)ف نسخه اصل: کوپرولوش 1589؛ بی کا، تا: با تاریخ 754ق؛ در هامش، 2 گ (101 پ - 102 پ) [فیلمهاف: 1-483]

• تاریخ احمد شاه درانی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e ahmad šāh-e dorrānī

حائری صدرالمعالی، حسین بن رضا، -1336 قمری

(hā'erī sadr-ol-mā'ālī, hoseyn ebn-e rezā (-1918

اهدا به: ناصر الدین شاه تاریخ تألیف: 1303 ق ترجمه از هندی، او در دارالترجمه خاصه همایونی بود و دیده بود که این کتاب را از هندی به فارسی در آورده اند ولی به هندی مانده تر است و او دوباره آن را به فارسی ترجمه کرده است. در وقایع سلطنت احمد شاه صد و زانی درانی پادشاه افغانستان تا سلطنت شاه شجاع بن تیمور شاه و مجملی در

جغرافیا و اسامی منازل و معابر مملکت افغان و احوال ترکستان.

آغاز: بسمله، افغان ز قضا کم کن گر شد پله در آنی *** هم سلطنت افغان هم دولت درانی / در کار که امکان چون کار به تقدیر است *** صد حشمت درانی گردد بله در آنی اگر مملکت هند است در ناحیه افغان *** ایمن نتوان بودن از لطمه ویرانی ... تاریخ احمد شاه درانی بسمله تبالک و تعالی آنچه از اخبار اسلاف و سیر متقدمین معلوم می شود قیس عبدالرشید نامی بوده

[دنا 668/2؛ فهرستواره منزوی 837/2]

1. تهران: ملک، شماره نسخه: 4157

آغاز: برابر؛ انجام: همه صاحب حسن و جمال می شوند.

خط: نستعلیق خوش، کان هدایت الله منشی، تا: قرن 14؛ کاغذ: کاغذ فرنگی فلفل نمکی و آبی، جلد: میشن قرمز با دو سرلوح مذهب، 136، 14 سطر، اندازه: 20/2×32/4 سم [ف: 2-73]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 62/1

آغاز: برابر؛ انجام: و گاهگاه که فراغتی بافته نظم می سرود ابکار افکار و اشعار آبدارش با اساتید سلف همسری داشت

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد صادق تویسرکانی، تا: دوشنبه 28 ذیحجه 1303ق، جا: تهران، با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی

آبی، جلد: مخمل آبی ضربی، 195 گ، 15 سطر (18×10/2)، اندازه: 30×19 سم [ف: 1-52]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1849-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-29]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6574

آغاز: برابر؛ انجام: و زنان آنها بر خلاف مردان ایشان همه صاحب حسن و جمال می شوند. خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاجی محمد قلی قزوینی عاشوری،

ص: 525

تا: جمعه غدیر 1303ق، جا: دارالترجمه خاصه همایونی؛ تقدیم به موتمن السلطان میرزا اسماعیل خان امین الملک در شوال 1303،
مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ با گل و بوته، 409ص، 14 سطر (20×11)، اندازه: 21×31سم [ف: 16-300]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3927

آغاز: برابر؛ انجام: همه صاحب حسن و جمال می شوند.

خط: نستعلیق، کان محمد صادق تویسرکانی، تا: 1 محرم 1304ق، در «دارالترجمه خاصه»، مجدول به اکلیل؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی،
جلد: میشن قرمز با سرلوح تذهیب، 195 گ، 15 سطر، اندازه: 29/5 × 18/9 سم [ف: 2-73]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 221

آغاز: افغان ز قضا کم کن گر شد پله درآنی هم سلطنت افغان هم دولت درانی

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1305ق؛ 190 گ، 15 سطر، اندازه: 16×28سم [ف: 2-124]

6. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2295

آغاز: برابر؛ انجام: فتحعلی خان و جعفر علیخان در قندوز و حصار کولاب و غیره بسیار بودند ... تمت بعون الله بید اقل الكتاب محمد بن
حاج محمد قلی القزوینی الاشوری فی غره شهر شوال المکرم سنه 1319.

حاوی نسب خانواده احمد شاه درانی، در بیان تسخیر خراسان بوسیله نادرشاه آغاز سلطنت احمد شاه درانی، ذکر توجه احمد درانی
بطرف هندوستان، ذکر مختصری در احوال ترکستان و مطالبی راجع به شهرها و بلاد مشرق ایران است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج
محمد قلی قزوینی آشوری، تا: 1319ق؛ مجدول زرین، با دو سرلوح مذهب منقش کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوای روکش مخمل
گلی رنگی، 285ص، 9 سطر، اندازه: 21/5×35/3

سم [ف: 5-6]

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13410

آغاز: برابر؛ انجام: خود را محفوظ میداشتند ... محرم الحرام سنه 1320 هجری قمری

خط: نستعلیق، کا: محمد قزوینی، تا: 1320ق، کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، 17 سطر (24×13)، اندازه: 20×31سم [الفبائی: -97]

• تاریخ احمد شاه درانی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e ahmad šāh-e dorrānī

شرح حال احمد شاه درانی، از قوم افغان که نادرشاه افشار پس از فتح قندهار و دهلی او را به مازندران تبعید کرد و او پس از قتل نادر به

قندهار بازگشت و به سلطنت رسید.

تهران، مرکز فرهنگی خراسان شماره نسخه: 9 عکسی

بی کا، بی تا؛ 75 گ [جنگ: 1-445]

← تاریخ احمد شاهی ← احمد شاه نامه

← تاریخ احمد کوفی ← تاریخ فتوح ابن اعثم کوفی (ترجمه)

← تاریخ احمد کوفی ← تاریخ قرون وسطی

• تاریخ احوال ولیعهد نایب السلطنه / تاریخ / فارسی

tārīx-e ahvāl-e valī'ahd nāyeb-os-sāltane

انصاری، مسعود بن عبدالرحیم، 1265-1205 قمری

(ansārī, mas ūd ebn-e 'abd-or-rahīm (1791-1849

تاریخ جنگ های ایران و روس است، مؤلف بعد از قتل الکساندر سرگیویچ گریبایدوف سفیر فوق العاده دولت روسیه در ایران به همراه هیئتی برای عذرخواهی عازم دربار روسیه گردید این سفر ده ماه و پانزده روز به طول انجامید. رساله حاضر گویا بخشی از یادداشت های آن سفر است. در آغاز رساله آمده: « در ذکر خصومتی که فیما بین دولت ... در ایام سفارت چنانکه سبق ذکر یافت». از این عبارت استفاده می شود که این رساله جزئی از کتاب بزرگ تری بوده و همچنین مؤلف نیز مدتی عنوان سفیر داشته است. در این رساله وقایع جنگ های ایران روس از آغاز حرکت علما از عراق و شروع جنگ تا سال های 1260 ق ذکر شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13984/1

آغاز: در ذکر خصومتی که فیما بین دولت ابد مدت قاهره و دولت بهیه روس اتفاق افتاده یرملوف که از جانب دولت روسیه به حکومت گرجستان؛ انجام: نواب امیرزاده عزم معاودت کرد پسکویچ و دیگر بزرگان روسیه نواب را تا منزل مشایعت کردند انواع حلویات و مریبات و انجای فواکه

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 121ص (2-122) [ف: 37-579]

• تاریخ اخباری و اصولی / تاریخ / فارسی

tārīx-e axbārī va osūlī

مدرس گیلانی، مرتضی بن شعبان، ق 14 قمری

(modarres-e gīlānī, morteza ebn-e Ša' bān (-20c

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16647

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• تاریخ ادب عربی / ادبیات / فارسی

tārīx-e adab-e 'arabī

اقبال آشتیانی، عباس، 1276-1334 شمسی

(eqbāl-e āštīyānī, "abbās (1897-1955

وجیزه ای است در تاریخ ادبیات عرب که ظاهراً تقریرات درسی بوده است و از بحث ریشه تاریخ و ادب و خصایص لغت عرب

ص: 526

و شعرای دوره جاهلیت شروع و به تقسیم قبائل عرب به اسماعیلیه و غساسنه و منذره و آل کنده ختم می شود. به نظر می رسد که از تألیفات عباس اقبال آشتیانی باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13402

آغاز: قبل از تحصیل و تعلم هر فنی باید آنرا شناخت؛ انجام: اهمیت غساسنه و منذره را ندارند آخرین پادشاه سلسله ایشان امرء القیس معروف است. تاریخ متوسط تألیف عباسقلیخان اقبال.

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ واقف: میرزا اسدالله فاضلی موسوی سبزواری، تیر 1362؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه ای قهوه ای، 43گ، 19-21 سطر، اندازه: 10/5×17/3 سم [ف: 17-64]

• تاریخ ادبیات / ادبیات فارسی

tārīx-e adabīyāt

تدین، محمد حسین، ق 14 قمری

(tadayyon, mohammad hoseyn (-20c)

تاریخ متوسطی است در ادبیات فارسی و درس های استاد بدیع الزمان فروزانفر در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران سال سوم که مؤلف آنها را جمع آوری کرده و چهار دوره ادبیات را مورد بحث و بررسی قرار می دهد: دوره 1، دوره عرب و علوم اسلامی؛ 2. از صفاریان تا عصر غزنوی؛ 3. سلجوقیان؛ 4. مغول.

[دنا 668/2]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 328

آغاز: تعریفات ادبیات لفظی است مجعول که قدما آنرا بهیچ وجه استعمال نکرده اند و این کلمه هم از جهت لفظ غلط است و هم از حیث معنی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، جلد: مقوایی مشکی ضریبی، عطف پارچه ای قهوه ای، 148گ، 20 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 2-37]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 347

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-407]

• تاریخ ادبیات / ادبیات فارسی

میرهادی، مریم، 1295 میلادی

(-mīrhādī, maryam (1295

جزوه درسی در تاریخ ادبیات فارسی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11923

آغاز: فصل اول تعریف ادب و ادبیات قبل از شروع به تاریخ ایران لازم است؛ انجام: به شهریاری و فیروزی ارجمیدبچر تاریخ احمد شاه - تاریخ ادبیات 527 خط: شکسته نستعلیق، کا: مریم میرهادی، بی تا، جلد: میشن، 19 سطر (8×12)، اندازه: 13×20 سم [الفبائی: 97]

• تاریخ ادبیات ایران = تاریخ شعراء / تاریخ / فارسی

'tārīx-e adabīyāt-e īrān = tārīx-e šō'arā

امیر خیزی، اسماعیل بن محمد تقی، 1255-1344 شمسی

(amīr-xīzī, esmā'īl ebn-e mohammad taqī (1876-1965

یک دوره تاریخ ادبیات و به خصوص شعر ایران است در چند مجلد، مؤلف از نظر تاریخی چند دوره برای ادبیات ایران تعریف کرده و در هر دوره، مقدمه ای کوتاه و سپس اسامی شاعران و شمه ای از شرح حال و نمونه ای از اشعارشان را می آورد. بخش های شش گانه کتاب: 1. ادبیات دوره سامانی، در پنج فصل؛ 2. ادبیات در دوره غزنوی، در چهار فصل؛ 3. احوال ادبیات فارسی در دوره سلجوقی و خوارزمشاهی، در پنج فصل؛ 4. ادبیات ایران در دوره مغول، در چهار فصل؛ 5. احوال ادبیات ایران در دوره صفوی، در چهار فصل؛ 6- ادبیات ایران در دوره افشاریه و زندیه و قاجاریه و مشروطیت، در چهار فصل. گویا امیر خیزی این مطالب را برای تدریس در دوره متوسطه آماده کرده است.

آغاز: بسم الله تعالی تاریخ ادبیات ایران. برای اینکه بتوانیم بطور تحقیق از کیفیت تاریخ ادبی ایران مطلع باشیم لازم است که نخست در خصوص زبان هایی که تا امروز در ایران با آنها تکلم شده آشنایی پیدا کنیم

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 9844

آغاز: پنجم دوره صفویه و زندیه تا ابتدای تاسیس دولت قاجاریه (1210-905) ابتلای چند صد ساله چنگیزیان و تیموریان اثرات خود را راجع؛ انجام: هر چند بجهت لاغرش میدارم xx از یک سخن فضول فربه گردد.

دوره پنجم (صفویه و زندیه تا ابتدای تاسیس دولت قاجاریه 1210 905)؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج

مشکی، 171 گ، 20 سطر، اندازه: 18×22 سم [ف: 31-110]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9846

آغاز: ناصر خسرو حکیم ناصر بن خسرو بن حارث القبادیانی البلخی مکننا به ابومعین

و از ناصر خسرو تا جعفر برمکی و در نیمه دوم نسخه، یادداشت های پراکنده امیر خیزی است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن

14؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، 45گ، مختلف السطر، اندازه: $17/5 \times 21/5$ سم [ف: 31-111]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9847

آغاز: عصر صفاریان و سامانیان تا زمان غزنویان. این دوره شروع می شود از سال 253 یعنی از زمان جلوس یعقوب بن لیث صفاری

ص: 527

و منتهی می شود به ابتدای تاسیس دولت غزنوی 366؛ انجام: هر یک اطلاع صحیح درست نیست بهمین قدر قناعت شد

عصر صفاریان و سامانیان تا زمان غزنویان؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، 20 گ، 19 سطر، اندازه: 13/5×20 سم [ف: 111-31]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9848

آغاز: قسمت هشتم، ادبیات ایران در دوره خوارزمشاهیان. در سنه 490 امیر داد بگی انجام: کمتر نیست و شیخ سعدی را در غزلیات خود بدانها نظر بوده است. قسمت هشتم

(خوارزمشاهیان) است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ تملک: حسینعلی سلطان زاده پسیان؛ مهر: «حاجی اسماعیل امیرخیزی»؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، 44 گ،

19 سطر، اندازه: 17/5 × 21/5 سم [ف: 111-31]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9849

آغاز: برابر؛ انجام: آن صافی که چون بکف دست بر نهی * کف از قدح ندانی نی از قدح نبید. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، 78 گ، 20 سطر، اندازه: 21/5×17 سم [ف: 111-31]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9850

آغاز: تاریخ ادبیات ایران در عهد مغول. احوال مملکت ایران هنگام حمله مغول مملکت ایران و عموم ممالک اسلامی حال خوشی نداشت؛ انجام: بیان می کند چنان که بعد از این می گوئیم اکثر طرق تمثیلات را برای

عهد مغول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، 100 گ، 20 سطر، اندازه: 17×21 سم [ف: 112-31]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9851

آغاز: مقدمه، تاریخ ادبیات ایران را از سالهای گذشته از قدیم ترین ادوار تاریخی تا دوره مغول خوانده و از چگونگی اوضاع و احوال ادبا در این ادوار آگاهی یافته ایم؛ انجام: خطرهای بزرگی هستند که هر کدام به تنهایی برای ناچیز و فاسد کردن زبان ملی کافی می باشند

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، 20 گ، 19 سطر، اندازه: 13/5 × 20/5 سم [ف: 112-31]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9852

آغاز: تاریخ شعراء 3- عصر غزنویان و سلجوقیان تا غلبه مغول 617-366

ادبیات ایران در دوره سلطنت سامانیان نضج و جریان یافته در زمان سلاطین غزنوی بالخاصه در زمان حکمرانی سلطان محمود یمین الدوله

از عصر غزنویان و سلجوقیان تا غلبه مغول (366-617)؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ در چند صفحه آخر نسخه به انگلیسی مطالبی درج شده، متن خط خوردگی دارد؛ جلد: تیماج مشکى، 51، 20 سطر، اندازه: 13×21 سم [ف: 31-112]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9853

آغاز: بسمله. تاریخ شعراء. ابن یمین فریومدی: امیر فخرالدین محمود معروف به ابن یمین بن امیر یمین الدین طغرایی یکی از چراغهای فروزانی است که در دوره تاریک استیلای مغول روشن شده است

از ابن یمین فریومدی تا جامی و پس از آن دوره صفویه و افشاریه و زندیه تا ابتدای قاجاریه را در بردارد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ رکابه دار؛ جلد: تیماج فرنگی مشکى، 54 گ، 19 سطر، اندازه: 17×21 سم [ف: 31-113]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9855

آغاز: برابر

بخشی از مقدمه کتاب؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج فرنگی مشکى، 48 گ، 23 سطر، اندازه: 5×13/20 سم [ف: 31-113]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9856

آغاز: برابر؛ انجام: تمام شد جزوه تاریخ شعرای سال چهارم ادبی بخشی از مقدمه کتاب را شامل است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج فرنگی مشکى، 58 گ، 19 سطر، اندازه: 13/5×20 سم [ف: 31-113]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9860

آغاز قرن دویم و سیم ابایزید بسطامی طیفور بن عیسی بن سروشان القوسی البسطامی یکی از عرفای عالیقدر بود

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج مشک فرنگی، 323 گ، 21 سطر، اندازه: 19×25 سم [ف: 31-115]

13. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9858

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 5 بهمن 1389 ش؛ متن خط خوردگی دارد؛ جلد: تیماج فرنگی مشکى، 253، 16 سطر، اندازه: 15/5×20 سم [ف: 31-114]

• تاریخ ادبیات ایران / ادبیات فارسی

tārīx-e adabīyāt-e īrān

نقیسی، سعید، 1345-1274 شمسی

(nafisI, said (1895-1966

برای سال پنجم دبیرستان از سعید نقیسی، گزیده نثر و نظم فارسی است (ملحقات).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9117

خط: شکسته نستعلیق اصل، بی کاه، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، 125 گ، 22 سطر (19×25)، اندازه: 21×27 سم [ف: 17-297]

• تاریخ ادبیات ایران / ادبیات فارسی

tārīx-e adabīyāt-e īrān

کتابی است در تاریخ ادبیات ایران که ابتدا درباره کلمه تاریخ،

ص: 528

ادب، تقسیم ادب و تاریخ عرب و عربستان توضیح می دهد و بعد از آن اصل کتاب شروع می شود که شامل مقدمه و تقسیم تاریخ ادبی ایران به دو قسمت، قسمت اول دور قبل از اسلام که شامل خط هخامنشی، زبان، خط، معماری، نقاشی، موسیقی، شعر، کتب و علوم دوره ساسانیان و قسمت دوم دوره بعد از اسلام که شامل سقوط دولت ساسانی و تشکیل سلسله های ایران و تشکیل خط و زبان جدید فارسی است و همچنین علما و دانشمندان دوره اول تا قرن 4ق را معرفی کرده و بعد از آن به سلسله صفویه و افشاریه می پردازد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15769

آغاز: بنام ایزد یکتا. تاریخ ادبیات ایران بعد از اسلام. کلمه تاریخ قبل از شروع در مقصود بر خواننده لازم است که معنی؛ انجام: که در حفظ استقلال خراسان بکوشد و با شاهرخ در دفع دشمنان او یاری کند. خاتمه.

خط: شکسته نستعلیق، کا: حسنعلی رفیعا، تا: قرن 14؛ اهدایی: خانواده رفیعا، 1376؛ کاغذ: دفتری خط دار، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی، 60، 25 سطر (22/5 × 16/3)، اندازه:

21×26/3 سم [رایانه]

• تاریخ ادبیات ایران / ادبیات / فارسی

tarix-e adabiyat-e iran

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18285

دستنوشته ای در تاریخ ادبیات ایران؛ بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 104گ، اندازه: 21×29/2 سم رایانه

• تاریخ ادبیات ایران / ادبیات / فارسی

tārīx-e adabīyāt-e īrān

ادبیات طاهریان و صفاریان تا سامانیان را مشتمل است. جزوه درسی یکی از دانشجویان ادبیات فارسی است.

قم، مسجد اعظم، شماره نسخه: 4076/3

آغاز: مؤسس این سلسله طاهر بن حسین ... که در 159 هجری متولد گردید و در سنه 207 وفات یافت. ظاهرا اصلا ایرانی بود؛ انجام: اسد بن سامان چهار پسر داشت: نوح و احمد و یحیی و الیاس. چون فتنه رافع بن لیث در خراسان به پا شد و مأمون با پدرش هارون به خراسان آمد.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 18گ (75-92پ)، اندازه: 18×22 سم [ف مخ: 1-302]

• تاریخ ادبیات ایران برون (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(t. tāriḫ-e adabīyāt-e īrān-e berawn)

حکمت، علی اصغر، 1271-1359 شمسی

(hekmat, 'alī asqar (1892-1980)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9130

جلد سوم؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، 57ص، اندازه: 22×36سم [ف: 17-300]

• تاریخ ادبیات زبان فارسی / ادبیات / فارسی

tāriḫ-e adabīyāt-e zabān-e fārsī

اقبال آشتیانی، عباس، 1276-1334 شمسی

(eqbāl-e āštīyānī, 'abbās (1897-1955

تاریخ تألیف: 1338ق از عباس بن محمد علی اقبال آشتیانی است که در 1338ش بدان می پرداخت و می خواست در سه جلد آن را بنویسد.

تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 93-ج

نسخه ما جلد نخستین و از زمان کهن است تا 431 و در پایان از غضایری رازی یاد کرده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، با حواشی خود اقبال، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 469گ، 13 سطر (9/5×15/5)، اندازه: 13×20سم [ف: 1-56]

• تاریخ ادبیات عرب / ادبیات / فارسی

tāriḫ-e adabīyāt-e 'arab

با مقدمه ای در صنعت شعر و اصطلاحات آن آغاز می شود.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1274

آغاز: بدء الشعر الصحیح -وشعری که روایتش صحیح است؛ انجام: وقتی خلیفه شد او را کاتب خود کرد خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: گالینگور مشکی، 80گ، مختلف السطر، اندازه: 22/5×15سم (ف مخ: 1-302)

• تاریخ ادوار مشروطیت در ایران (مختصر) / تاریخ ایران / فارسی

(t. tāriḫ-e advār-e mašrūtiyāt dar īrān (mx

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7034-عکس

چاپ کاوه در برلین در 1337؛ بی کا، بی تا؛ 95ص [فیلمهاف: 3-274]

• تاریخ الادیان / ادیان و مذاهب / فارسی

tārīx-ol adyān

دانیال خان، ق 13 قمری

ص: 529

تاریخ ملل و نحل قبل از اسلام است، شامل دو جلد. نسخه حاضر جلد دوم کتاب است در چند «فصل». فهرست فصول آن چنین است: 1. تاریخ زرتشت؛ 2. تاریخ برهما؛ 3. تاریخ بودا؛ 4. تاریخ خونک فوتسو یا کنفوسیوس شارع چینی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7775

آغاز: دین زرتشت پاکیش مازدیسنی، بنام یزدان مهربان، زردشت یا زرتشت اسم پیشوای پارسیان است که هم یزدان پرست و زردشتی نام دارند؛ انجام: و عدد اهل چین را چهار صد میلیون نفوس گفته اند از این جمله 259 میلیون تابع کنفوسیوس اند.

خط: نسخ، کا: حبیب الله خان، تا: ربیع الاول 1331ق؛ برای احتشام الدوله سردار؛ با چهار تصویر سیاه قلم از بودا و برهما و کنفوسیوس و زردشت؛ جلد: تیماج سرخ مجدول، 107گ، 24 سطر، اندازه: 22×35/5سم [ف: 26-259]

• تاریخ ادیان و مذاهب قبل و بعد از اسلام (رساله در) / تاریخ / فارسی

(tārīx-e adyān va mazāheb qabl va ba'd az eslām (r. dar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25563

آغاز: بسمله. تاریخ ادیان و مذاهب قبل از اسلام و بعد از اسلام؛ انجام: ما همجنان در اول وصف تو مانده ایم

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، صورت خط اجازه نامه اجتهاد به واقف در پایان آمده؛ کاغذ: شکری؛ مشقی، جلد: مشمع، 12 سطر (خط: 8/5×12/3)، قطع: خستی، اندازه: 9/5×15/5سم [رایانه]

• تاریخ اربل = نباهة البلد الخامل بمن ورده من الأمائل / تاریخ عربی

tārīx-u arbil = nabāhat-ul balad-il xāmil bi-man warada-hu min-al amātil

ابن مستوفی، مبارک بن احمد، 564-637 قمری

(ebn-e mostawfi, mobārak ebn-e ahmad (1169-1240

کتاب نسبت مفصلی است در چهار جزء در شرح احوال بزرگان و اخبار و صلحاء و محدثین که به اربل وارد شده اند به ترتیب اسماء.

چاپ: بغداد، محقق: سامی الصفار، وزارة الثقافة و الاعلام و بیروت، المركز العربي للطباعة و النشر، 1980م.

[بروکلمان، ذیل 496/1]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 778عکسی

آغاز: الفصل الثاني في ذكر الأختيار الصلحاء والمحدثين والمنتسبين بهم، انا ذاكر في هذا الباب المنقطعين إلى الزهادة والموسومين بالعدالة والمعروفين بالرواية؛ انجام: ابن المكبر ابوالحسن على ... المقدسي البغدادي ... ورد اربل غير مرة و آخرها في رجب من سنة ثمان وعشرين و ستمايه و سافر فيه ثم وردها في رجب من سنة ثلاثين و ستمايه لما هو عليه. نسخه اصل: چستريتي، ش 4098 (اربري، فهرست خطی عربی 31/5). جزء دوم کتاب، با شرح حال زهاد و عرفا آغاز می شود؛ خط: نسخ، بی کا، تا: شوال 641ق؛ مصحح؛ 231گ، 19 سطر [عکسی ف: 2-256]

• تاریخ اردستان / جغرافیا / فارسی

tārīx-e ardestān

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق 14 شمسی

(Šafī' ardestānī, morteza ebn-e ahmad (-20c

تاریخ تألیف: 1365 ش؛ محل تألیف: تهران شامل اوضاع جغرافیایی و اماکن باستانی و شرح حال امامزادگان و عرفا و حکما و فلاسفه و اطبا و وزرا و معاریف و ریاضیدانان اردستان و حومه آن شهر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6775

آغاز: سبحان خالقی که صفاتش ز کبریا *** بر خاک عجز میفکند عقل انبیا خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای، 99گ، مختلف السطر، اندازه: 20/5 × 29سم [ف: 17-319]

• تاریخ اروپا / تاریخ / فارسی

tārīx-e orūpā

در تاریخ کشورهای اروپایی و روابط فیما بین در قرن هفدهم میلادی.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1970

آغاز: تشکیل حکومت مقتدر در فرانسه: (1603-1660) از مرگ الیزابت ملکه انگلستان 1603 تا صلح میرنه 1660 یعنی کمتر از 60 سال سیاست اروپا بلکه سیاست جهان؛ انجام: با تمام این تفصیل انگلیس در تمام مراحل مستعمراتی و بازرگانی از آنهایی که در میان هلندیها ... استفاده کرده اساس را بر روی آن بنا نموده بازرگانان انگلیسی تقلید از هلندیها در صورت امکان جلو افتادن از آنها بود

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، مجدول؛ جلد: تیماج زرشکی عطف پارچه مجدول، 101گ، 18 سطر، اندازه: 18×22سم [ف مخ: 1-314]

• تاریخ اروپا در قرن نوزدهم م. / تاریخ / فارسی

مشمول بر چهار «باب»: 1. مشتمل بر چند «فصل»: 1) حاوی جنگ ایران و روس در فتحعلی شاه، 2) رابطه عثمانی با همسایه و روابط دول بزرگ همسایه عثمانی، 3) رابطه عثمانی با روسیه در اواخر قرن نوزدهم میلادی، 4) بقیه روابط عثمانی با دول همسایه؛ 2. در چهار فصل: 1) اوضاع روسیه در قرن نوزدهم، 2) مسأله شرقی، 3) وضع انگلیس و روسیه و اطیش و مجارستان و فرانسه، 4) وضع عثمانی و دول همسایه در اواسط قرن نوزدهم؛ 3. در سه فصل: 1) (در متن به دست نیامد)، 2) درباره تصمیمات روسیه درباره باعالی و عکس العمل دول بزرگ درباره این تصمیمات، 3) جنگ روسیه و عثمانی؛ 4 فصل اول حاوی جنگی روسیه و عثمانی و عملیات فرانسویان و انگلیس ها.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2330

آغاز: بسمله، اجمال مطالب جلوس نیکلا عصیان عسکریه؛ انجام: و اروپا بعد از چهل سال صلح عمومی دوباره مبتلا ببلای عظیمی گردید

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جا: طهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ماشی مقوایی، 161گ، 17 سطر (15×9)، اندازه: 22×17 سم [ف: 5-450]

• تاریخ اروپا و روسیه / تاریخ / فارسی

tārīx-e orūpā va rūsiye

شرح مختصری درباره کشورهای اروپایی و روسیه و چگونگی تشکیل آن کشورها

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1241

آغاز: بسم الله تعالی. در شرح مملکت فرانسه و کیفیت آن. لفظ فرانسه مشتق است از فرانک انجام: خط تلگراف 500 فرسنگ. 1 متر تقدورن و طول و غیره مثل فرانسه است ولی به عوض فرانک، (حلی) معروف است

خط: نستعلیق و تحریری، بی کا، بی تا، مطلب ناتمام؛ جلد: مقوا، 123گ، مختلف السطر، اندازه: 20×12 سم [ف مخ: 1-303]

• تاریخ اروپا و هندوستان / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e orūpā va hendūstān

گزیده ای است از ترجمه تاریخ اروپا و اندکی از تاریخ هند، اصل تاریخ به زبان انگلیسی بوده و کاپیتان جوناتان (جوناه تهران) اسکوت بهادر آن را به زبان فارسی برگردانده، مؤلف رساله

حاضر گزیده ای از آن را آورده است، شامل احوال خلیفه پاپا، نورالدین محمد جهانگیر، محمد اورنگ زیب و دیگران و به سال 1198ق در سفر بنگاله در منزل راج محل بنا به فرمایش مستر جان به پایان برده است در آغاز نسخه با خطی غیر خط متن به عنوان (تاریخ سکهان) یا سیکها آمده و ظاهره ارتباطی با این موضوع ندارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13664/1

آغاز: بحمد و تصلی و تسلیم، اما بعد، بر مطالعه کنندگان این رساله که ترجمه کتب تاریخ انگریزیست و اهل صاحب ترجمه صاحب و الأماقب ... کپتان جونانهان اسکوت بهادر دام اقباله است که در فارسی نموده و محرر این سطور از آن ترجمه نقل کرده پوشیده نماند که بعضی از آن؛ انجام: قدم جرأت پیش نهادند چنانچه نیز ظاهر است و احتیاج بیان ندارد

خط: نستعلیق، کا: دیال سنگه (سکه)، تا: 26 جمادی الاول 1233ق، جا: کانپور هند؛ مصحح، دارای سرلوح، مجدول، ظاهره مقابله شده؛ تاریخ تملکی به سال 1271؛ کاغذ: شرقی، 38گ (1-38)، 13 سطر، اندازه: 9×17 سم [ف: 34-559]

• تاریخ اروپای حاضر / تاریخ / فارسی

tārīx-e orūpā-ye hāzer

مختصری است در تاریخ معاصر اروپا از انقلاب فرانسه تا شکست ناپلئون و قضایای دیگر.

قم، مسجد اعظم، شماره نسخه: 747/12

آغاز: در اثر تبلیغات مذهبی و تفسیر عقاید از استبداد اطاعت به پاپ ملاحظه نمودیم که وسائل ترویج ... فراهم گردد؛ انجام: اولین ملاقات در روی رودخانه، 25 ژوئن در ... 20 روز ملاقات دوستانه ... شاه پروس را ... رفتار شاه پروس را به طور واضح نفهمیده اند خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: مقوا، عطف تیماج زرشکی، 62گ، اندازه: 2016سم [ف مخ: 1-303]

• تاریخ از آدم تا سال 958 بطور سالشماری / تاریخ / فارسی

tarix az adam ta sal-e 958 be-towr-e sal-Somari

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1236/4 و 1338/4 - ف

نسخه اصل: بادلیان. Add. 69 اوزلی (ش 1241)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-582]

• تاریخ از مننه قدیمه شرق و یونان و روم / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e azman-e qadīme-ye Šarq va yūnān va rūm

یک دوره تاریخ مفصل مصر کلد و آشور و بنی اسرائیل و جغرافیای آن نواحی را به دست می دهد و در آن از جغرافیا و تاریخ یونان و روم نیز به تفصیل سخن رفته و علاوه بر آن حاوی

ص: 531

مباحثی چند از اوضاع اجتماعی این کشورهاست.

آغاز: از منہ قدیمه شرق-یونان-روم، فصل اور مصریها و مذهب آنها، مصر و نیل. مصر در زاویه شمال شرقی افریقا واقع و مجاور است.
[فهرستواره منزوی 571/1]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1027

آغاز: برابر؛ انجام: در پول، نوموس ارئوس (طلا)، 26057. کا: نستعلیق نسبة خوش، تا: قرن 14؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذ قرمز
عطف پارچه سیاه، 298گ، 15 سطر (17/5×10)، اندازه: 17×22 سم [ف: 3-32]

• تاریخ اسپانیا و پرتقال / تاریخ / فارسی

tārīx-e espānīyā va porteqāl

گروسی، عیسی، ق 13 قمری

(garrūsī, 'īsā (-19c)

اهداء به: ناصرالدین شاه

تاریخ تألیف: 1301 ق تاریخ و جغرافیای اسپانیا و پرتقال است و در آن نویسنده بعد از بحث در مطالب جغرافیایی این دو ناحیه به تاریخ شاهان این دو ناحیه می پردازد و پادشاهان آن دو کشور را شرح می دهد تا به سلطنت شارل چهارم (حدود قرن نوزدهم) می رسد. این کتاب در دو جلد تدوین شده است: 1. از ابتدای کتاب تا سلطنت شارل دوم؛ 2. از اواسط سلطنت شارل دوم تا شاهی شارل چهارم

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1777

آغاز: جلد اول قدیمی ها در زمان قدیم مکان این دو مملکت را شبه جزیره؛ انجام: (جلد دوم) و نقشه آمالش را نقطه مرکزیه از همینجا قرار بدهد جلد اول و دوم؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1310ق؛ با سرلوح گل و بوته زر، مجدول، در صفحه اول به خط ناصرالدین شاه آمده: «تماما ملاحظه شده»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز، 58گ، 15 سطر (22×11)، اندازه: 21×33 سم اف: [235-4]

• تاریخ استرالیا (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(.tārīx-e ostorālīyā t

شرح و توصیفی است از وضعیت جغرافیایی و تاریخی استرالیا و و تفصیل شناسایی و مهاجرت و تصرف آن سرزمین به وسیله هلندی ها، پرتغالی ها و انگلیس ها از سال 1601 تا سال 1888 میلادی که در شانزده فصل «نگاشته شده است. این کتاب از زبان اصلی انگلیسی به فارسی ترجمه شده نام مترجم و مصنف و کاتب مشخص نیست.

آغاز: هو الله تعالى بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على خير خلقه محمد و آله رب العالمين و الصلوة و السلام على خير خلقه محمد و آله اجمعين. اما بعد در بيان انكشاف اوسترالی و معموریت آنجا. فصل اول. در بيان وضع اوسترالی و امتداد وسعت آن مملكت و فرق این اقلیم با سایر اقلیم کره ارض و آب و هوای آنجا؛ انجام: لهذا بر حسب ظاهر اوسترالی باز هم مدتی مهاجر انگلیسی باقی خواهد ماند و السلم قد تمت خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوای روکش چرم لاکى رنگ، 213ص، 20 سطر، اندازه: 20/8×33 سم [ف: 5-12]

• تاریخ اسکندر / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e eskandar

حكيم بالک حکيم باشی

hakīm bālak hakīm-bāšī

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار ترجمه تاریخ اسکندر و شرح فتوحات اوست که به دستور ناصرالدین شاه قاجار از کتاب تاریخ مسیو (زالن) یونانی به فارسی ترجمه و کتابت شده است. آغاز: فصل اول در بیان تولد اسکندر و آتش گرفتن بقعه خدای دیانا) در (افروز) در روز تولدی وی و قابلیت و استعداد و کیاست او از بچگی در هر چیز و در بیان معلم شدن حکیم ارسطو بجهة تربیت او آرام نمودن اسکندر اسبی را که (بربو کفالوس) موسوم بود ... اسکندر سیصد و پنجاه و شش سال پیش از تولد حضرت عیسی علیه السلام متولد شد انجام: بالجمله بعد از مرگ اسکندر نزاع و جدال بزرگی میان رجال دولت و ارکان ملت و سران سپاه و سرکردگان واقع گردید که کرا ولیعهد نمایند و منازعه که درین باب اتفاق افتاده است در کتاب دیگر برشته تحریر و تألیف خواهد آمد ... بتاریخ پنجم شهر ربیع اول 1273. [فهرستواره منزوی 2/840]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 922

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رضاقلی تاریخ نویس، تا: 5 ربیع الاول 1273ق؛ به سال های 1282 و 1322 به ترتیب از عرض کتابخانه مبارکه گذشته؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: مقوای روغنی مشکی منقش به گل و بوته الوان، 209ص، 15 سطر، اندازه: 18×26 سم [ف: 5-16]

ص: 532

• تاریخ اسکندر رومی (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(t.ārīx-e eskandar-e rūmī)

حسین بن نظام السلطنة

hoseyn ebn-e nezām-os-saltane

جز آنچه که در فهرست مشار (295) آمده است، ترجمه ای هم در تهران در 1282ق به چاپ رسیده است. آغاز: تاریخ اسکندر، طفولیت اسکندر، تمام عالم میدانند اسکندر سلطان ماسدوان یکی از فاتحین بزرگ زمان قدیم بوده است. انجام: اسکندر کسی است که فواید و نیکبهایش بر ضرر و بدبهایش تفاوت دارد. انتها. استوری 171/1 و 430؛ فهرستواره منزوی 840/2

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5654

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1 ربیع الأول 1313ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی زرکوب و مقوایی، 63ص، 9 سطر (6×13)، اندازه: 17×10 سم [ف: 16-59]

• تاریخ اسکندر مقدونی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e eskandar-e maqdūnī

کامل، جیمز

kamel, jeymz

به امر: عباس میرزای نایب السلطنة تاریخ تألیف: 1228ق تاریخی است به ترجمه جمز کامل انگلیسی از نزدیکان شاهزاده عباس میرزا که در مقدمه می نویسد: «غرض از تسوید این اوراق آن است که در تاریخ هزار و هشتصد و سیزده عیسوی مطابق سال هزار و دویست و بیست و هشت هجری اوقا تیکه صحنه آذربایجان در فر وجود میمنت نشان نواب مستطاب ... شاهزاده جوانبخت در دریای خسروی عباس ... همیشه خاطر ملکوت ناظر اقدسش متعلق بر این بود که در اوضاع و اطوار گذشته و آینده روزگار مستحضر دارد. وقایعی که اتفاق افتاده باشد مطلع باشند. این بنده کمترین جمز و کامل انگلیسی که از جمله خاکساران سرکار و در سلک جان نثاران شاهزاده اعظم الشان ... بود و تاریخی که مشتمل بر احوال و اوضاع اسکندر بود بعضی دیگر بلغت انگلیسی مرقوم و در میان اهل ایران متداول نبود، بر آن گردید که تاریخ مزبور را بلغت فارسی ترجمه و بنظر فیض منظر گماشته، باعث اطلاع و استحضار خاطر مبارک گردیده شود. چون تاریخ مبسوطی که مبنی بر گزارش مفصل احوال اسکندر بوده باشد در دست نبود. در نوشتن وقایع همه جارسم ایجاز و اختصار را مرعی داشته». (مایل هروی)

آغاز: کتاب فتوحات اسکندر مشهور به ذي القرنين: الحمدالله

تاریخ اسپانیا - تاریخ اسکندر 533 رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و اله اجمعین و بعد غرض

انجام: والی مدتهای مدید هیچ تزلزلی در عقیده هیچ یک از رعایا و برایا بظهور نرسید

چاپ: تهران، سنگی، 1263ق؛ ایران، سنگی، 1315، جیبی 119ص

[مشترک پاکستان 1448/11؛ دنا 670/2 (7 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 839/2 و 1040/2؛ مشار 1029/1 (4 چاپ)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10534

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: الوان آبی فرنگی، جلد: میشن یک لا، 52گ، اندازه: 32820سم [ف: 9-14]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1234/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن محمد ابراهیم کاشانی، تا: غره محرم 1260ق، جا: طهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی ترنج و نیم ترنج، 15 سطر (8×14)، اندازه: 14×22سم [ف: 3-286]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3679/3-19/9

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن نصر الله خان مشهور به سیف الله خان خوانساری، تا: پنج شنبه 24 ربیع الاول 1266ق، بنا به درخواست اسدالله خان؛ مجدول مشکى؛ جلد: تیماج مشکى، 32گ، 25 سطر، اندازه: 30×21سم [ف: 2-679]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 282/1-فیروز

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1299ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، 43ص (2-44)، 25 سطر، اندازه: 21×34/5سم [ف: 21-270]

5. تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 103/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: فضل الله بن عبدالله خراسانی، تا: چهارشنبه 23 رجب 1303ق؛ 61گ (224پ-284ر) [ف: 1-41]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1680/1

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: خلیل الله قرگوزلو، تا: 1309ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی (فلفل نمکی)، جلد: تیماج مشکی با گل و بوته، 35ص (1-35)، 25 سطر (13/5 × 24/5)، اندازه: 20/5×33 سم [ف: 4-155]

7. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2278/3

آغاز و انجام: برابر

خط شکسته نستعلیق خوش، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی، 89ص، 200 سطر (15/5×7/5)، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 5-398]

ص: 533

• تاریخ اسلام / تاریخ / عربی

tārīx-ul islām

آنقره وی، عثمان دده، - 1200 قمری

(ānqarah vī, 'osmān dada (-1786

تاریخ عام مختصری است از عصر حضرت پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) تا دولت سلطان مراد خان عثمانی تاریخ صدر الاسلام را مفصل تر و تاریخ عصور متأخره را بسیار مختصر می آورد. در نام کتاب و انتساب آن به عثمان دده تردید است و این دو موضوع را حضرت آیت الله مرعشی روی برگ اول کتاب مرقوم فرموده اند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 956

آغاز: فادر کوهم و رکبوهم و اردفوهم علی خیلهم و ردوالابل و الم ... واحده من لقاچه صلی الله علیه و سلم؛ انجام: و توفی اثنتین و ثمانین و تسعمائة و تولى ولده السلطان مراد خان نصره الله في التاريخ و الله أعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب

خط: رقعی، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی کالینگور، 256گی، 26 سطر، اندازه: 14×5/20سم [ف: 3-144]

• تاریخ اسلام / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e eslām

مؤیدالدوله، عبد الصمد بن طهماسب میرزا، ق 14 قمری

(mo'ayyed-od-dowle, 'abd-os-samad ebn-e tahmāsb mīrā (-20c

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10008

بخش سوم؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: یک شنبه 18 شوال 1330ق؛ این نسخه را ظاهراً برای چاپ سنگی در همان سال آماده کرده بودند؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س ش 2-18]

• تاریخ اسلام / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e eslām

طباطبائی، محمد صادق

tabātabā'ī, mohammad sādeq

ترجمه سید محمد صادق طباطبائی به فارسی از ترکی از آلمانی.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9607

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای عطف پارچه، 34 گ، 18 سطر (19×11)، اندازه: 20×13 سم [ف: 434-17]

• تاریخ اسلام / تاریخ / عربی

tārīx-e eslām

غیر همانند: 1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 208

آغاز: و انا كذلك قالت فما يمنعك من ذلك قال اخاف ان تمنع؛ انجام: و ليس للمغاربة من طبقه لا من ... و لا من متاخریهم بل هو الشعر.

این کتاب که صدر و ذیل آن افتاده از خلافت الواثق بن المعتصم شروع می شود و تا حوادث حدود چهارصد بعد از هجرت می آید و در آن به غیر از تاریخ خلفا شرح حال بزرگان و وزیران و ادیبان و نویسندگان عالم اسلام همگی آمده است و نیز از اقوام و شاهانی که بر بغداد دست یافته اند ذکری رفته است و علاوه بر آن در آن از شکل اقامه عدالت و رعایت حقوق مردمان به زمان خلفاء و وزیران آنها وصف زیادی شده است؛ خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن 8 افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی ابره کاغذی سفید، 200 گ، 20 سطر (11×18/5)، اندازه: 14/5×21/5 سم [ف: 178-7]

2. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1664

آغاز: الموطن العاشر ... من قدوم عدی بن حاتم و بعث ابی موسی الاشعری و معاذ بن جبل الی الیمن

تاریخ زندگی پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) و خلفاء بعد از ایشان، ظاهره مرتب بر 11 «موطن» و یک «خاتمه»: الموطن العاشر: فی حوادث السنة العاشرة، الموطن الحادي عشر: فی وقائع السنة الحادية عشر، الخاتمة: و بها فصلان، الفصل الأول: من رفقائه (صلی الله علیه وآله وسلم) و حرسه و خدمه و من كان يضرب الأعناق بين يديه و ...، الفصل الثاني: فی ذكر الخلفاء الراشدين و خلفاء بني امية و العباسين. در پایان ذکر خلافت امیر المومنین علی (علیه السلام) آمده: «ذكر الائمة الاثني عشر من اولاده علی طریق الاختصار، اولهم علی بن ابی طالب (رضی الله عنه) و قد سبق ذكره، الثاني حسن ...» و پس از ذکر نام دوازده امام و بیان بسیار مختصری از حیاتشان روایات مختلفی از اهل سنت در مورد ظهور امام زمان (عجل الله تعالی علیه) بیان کرده است و در انجام آمده: «وفي سنة اثنتين وعشرين و تسعمائة انتقل ملك مصر الی ملوک بنی عثمان فاول من ملكهم منهم و هو عاشرهم السلطان سلیم بن سلطان ابا یزید بن السلطان محمد ... آخرین سلطانی که نام برده، سلطان مراد خان پسر سلطان سلیم (-982ق) است؛ خط: نسخ، کان محمد رزق شبولی شافعی، تا: یک شنبه 29 شعبان 1062ق؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: 21×30 سم

[نسخه پژوهی: 2-120]

۳. تهران، دانشگاه شماره نسخه: 1199ف

نسخه اصل: برلین 3361 . Or. Oct . از سرگذشت آدم تا گشوده شدن مصر به دست عمر خطاب با جغرافیای کشورهای و پاره ای از عجایب و غرایب دریاها و جزیره ها و جز آنها؛ خط: نسخ، بی کا، بیتا؛ 170 ، 16 سطر [فیلمهاف: 1-293]

• تاریخ اسلام / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e eslām

ص: 534

غیر همانند:

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 529/11

تاریخ پیامبر و خلفاء و ائمه شیعه تا عضدالدوله. رساله مانندی است. در آن آمده در خلافت فاروق اعظم به مرتبه ای قوت و شوکت اسلام شده گویند سی و شش هزار شهر و قصبه مفتوح شد و چهار هزار کنشت خراب گشت و بجای آن مسجد و منابر بنا شد. مؤلف آن باید از سنیان دوازده امامی باشد؛ بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی ضربی مقوایی با ترنج، 10ص (227-236)، ابعاد متن: 8×13، اندازه: 15×23 سم [سنا: ف]:

[328-1

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4150

آغاز: که پاره ای از پیغمبر باشند و خدای عزوجل؛ انجام: نباید این سخن معزالدوله را معقول قطعه ای در تاریخ ائمه و خلفای عصر ایشان؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز [القبائی: 97]

3. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 464

نخستین عنوان آن «ذکر شعیب» است و می رسد به عنوان «جلال الدین منکبرنی» و در همین جا از جنگ سیف الدین و ملک هرات در رجب 918 یاد می شود؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: 11-885]

4. تهران؛ نوربخش، شماره نسخه: 19

آغاز: راویان اخبار هدایت آثار چنین روایت کرده اند که روزی سید عالم پیشوای بنی آدم محمد مصطفی ... باصحابه کبار در مسجد نشسته وعظ می فرمودند؛ انجام: که این سوار که بود که اکنون آمد؟ امیر گفت: پیغمبر است.

در آن از جنگ ها و دلاوری های حضرت علی و دیگر سرداران صدر اسلام یاد شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی یک لا، 64ص، 16 سطر، اندازه: 14/5×22 سم [ف: 1-27]

5. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1822

برخی از فهرست مطالب پس از اسامی و معرفی آباء و اجداد نبی اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) چنین است: گفتار در بیان بشارت کتب آسمانی و اشارت سعادت‌مندان در جهانی به لغت و وصف حضرت خاتم الانبیاء علیه التحیه و السلام، ذکر رسیدن تبع به مکه مشرفه و مدینه محترمه و فایز شدن او به دولت ایمان قبل از بعثت سال های فراوان، ذکر ابو عامر راهب و استماع نمودن آواز جنیان اقوال وهن و کاذب، ذکر صور انبیاء علیهم السلام، ذکر بعضی حکایات و روایات که قبل از تولد محفل نشین قافله سالار انبیاء علیهم الصلوات و السلام به ثبوت پیوسته، گفتار در میلاد با صفای آن شفیع روز معاد و بیان بعضی حوادث که در آن شب دست داد، شمه ای از غرائب که آمنه و غیر او در شب ولادت مشاهده کردند، گفتار در معنی تسویه البیوت و تصور از آنچه طالع همایون آن محبوب حضرت حی لا یموت ...، ذکر کفایت شر مستهزئان و رسیدن مهم ایشان به خسران و زیان، ذکر وفات ابوطالب و موت خدیجه کبری رضی الله عنها، ذکر

رفتن حضرت نبوی صلوات الله وسلامه عليه به طائف ... ذکر عروج حضرت مقدس نبوی بر معارج قدس ...؛ خط: نستعلیق عالی، بی کا، تا: اواخر قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول دارای کمند؛ واقف: سید سعید طباطبایی، 1332، کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوارویه گالینگور دار چینی، 163گ، 30 سطر، اندازه: 26/5×41 سم [ف: 5-234]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4719/61

آغاز: لمعه اول. در احوال حضرت خاتم الأنبياء عليه التحية و الثنا. نسب شریفش بدین موجب است: محمد بن عبدالله؛ انجام: و این اول غیبت کبری است.

گفتاری کوتاه است در دو «لمعه»: لمعه یکم نسب و سرگذشت پیامبر از جنگ هایش تا وفات، لمعه دوم در سرگذشت امامان تا غیبت کبری؛ خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1234ق، جان طهران، مدرسه صدر اعظم کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن سیاه، 2گی (158ر159پ)، اندازه: 17/2×28/2 سم [ف: 8-75]

7. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 11/126-2026

آغاز: به سند معتبر از جناب صادق (علیه السلام) روایت شده است که چون حضرت رسول خدا از آمنه متولد شد؛ انجام: ناگهان چشم فکندند به آن صحن سرا***هر دو دیدند که شد نور محمد پیدا / مضطرب گشته دویدند بزورید و کد *** تا رسیدند بر فاطمه بنت اسد تاریخ عمومی است از صدر اسلام شامل داستان هایی از زندگی حضرت علی (علیه السلام) و حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و دیگر امامان که بدون سند و مآخذ برای استفاده عامه مردم تحریر شده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 24 ذیحجه 1262ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در دو برگ اشعاری از حاج سلیمان صباحی کاشی تحریر شده؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، 164گ، 15 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-679]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11391

آغاز و در حوالی شهر سوس جنگی دیگری کرده باز غالب شد؛ انجام: سنه سیصد و پنجاه فوت عبد الرحمن الناصر لدین الله اموی خلیفه اسپانیول مختصری است در تاریخ اسلام از سال 62 تا سال 350ق بر اسلوب تاریخ نویسانی همچون طبری، احتمال می رود که از آثار زمان قاجار باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج شکلاتی، 35 گ، 13 سطر (12×16)، اندازه: 17×22/5 سم [ف: 28-656]

9. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 495

تازگی ها به نگارش در آمده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی نشریه: 11-885

10. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 525

تازه است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی [نشریه:

11. اصفهان، دانشگاه، شماره نسخه: 526

در آن از مقام فرهاد میرزا و مجمع النورین و جز اینها آورده شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14 [نشریه: 885-11]

12. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 513/2

تازه است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: 11-949]

13. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 129/4 - 1/129

آغاز: شکایت می کنم غم و اندوه خود را به خدای ما این ضحاک اگر نه این بودی به اندک زمانی پریشان می ساختم جمع شما را ونرم می کردم گردنهای شما را ابوبکر، انجام: اگر نه چنین بودی نمی گذاشتم احدی را از اعدای رسول و آنان که منافق بودند به رسول خدای ونمی گذاشتم یکی از منکران ولایه خود را و هر آینه بخشی از کتابی است که به تاریخ اسلام اختصاص داشته، در این بخش وقایع بعد از ارتحال نبی اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و جریان انتخاب خلیفه و تهاجم به بیت حضرت امیر (علیه السلام) درج شده؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ 21 گ، 17 سطر، اندازه: 21×13 سم [ف: 2-680]

14. اصفهان؛ شهرداری اصفهان، شماره نسخه: 2

آغاز: نخستین عنوان: فرستادن آن جناب بار دیگر جمعی از اصحاب را به رفاقت جعفر طیار ... و از آن جمله بد جعفر نامور*** از انش فرستاد خیر البشر؛ انجام: باز پسین عنوان: آخرین وداع سید انبیاء اهل بیت را و سپردن اسرار ربانی به شاه اولیاء و رحلت فرمودن از عالم فانی بسردای جاودانی. پس آل عبا را به حسن خطاب*** طلب کرد بهر وداع آن جناب. مثنوی است؛ بی کا، بی تا [نشریه: 5-308]

15. تهران؛ نوریخس؛ شماره نسخه: 358

آغاز: گذشت امام تفصیل مآثر ایشان این است که والد خجسته آثار فرخنده اطوار محمد؛ انجام: واجب بود که دست به آمین برآورند. کتابی است با عنوان «ذکرذکر» و در آن سرگذشت بزرگان اسلام از روز تولد تا هنگام وفات آمده است. پایان نسخه افتاده و تا در گذشت حضرت علی (علیه السلام) را دارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج یشمی با ترنج، 918، 14 سطر، اندازه: 18×29 سم [ف: 2-85]

16. تهران؛ ملی، شماره نسخه: 19940

بی کا، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

17. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20777

به نظم؛ بی کا، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 15/8×24/4 سم [رایانه]

آغاز: و میانه حرب خبر وفات ابوبکر و خلافت عمر خطاب و عزل خالد ولید رسید و امارت ابوعبیده جراح پوشیده داشتند تا لشکر اسلام مظفر شد و رومیان بعد از قتل بسیار منهزم شدند بعد از فتح، خبر آشکارا کردند لشکر بفرمان عمر خطاب و در امر ابو عبیده جراح در آمدند؛ انجام: و از جانب حضرت امیر المؤمنین علی (علیه السلام) عبدالله عباس، شامیان راضی نشدند و گفتند او عمزاده تست و بقرابت نگرد ابو موسی اشعری قرار افتاد چون او حاضر نبود تا مدت ششماه وعده حکمین معین شد و از همدیگر بر گشتند مرتضی علی بکوفه رفت و معاویه بشام چون وعده منقضی شد عمر و عاص و ابو موسی اشعری ... بخشی است از تاریخ خلفای اسلام و در آن قسمتی از تاریخ روزگار ابوبکر تا حضرت علی (علیه السلام) یاد شده است؛ بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی؛ گوناگون، جلد: تیماج مشکى یک لا، 18 ص (51-68)، قطع: وزیری، اندازه: 12/5×22 سم [ف: 10-272]

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی مجموعه نوازی؛ 104 گ، اندازه: 20/16×3 سم [رایانه]

آغاز: و بقولی این واقعه عظمی در اوایل ربیع الاول سنه مزبوره و بعقیده حمدالله در صفر سنه 49 روی داده انجام: سید علی شوشتری ولد میر اسدالله شوشتری بود که چندین سال در خدمت شاه ...

تاریخ مختصری است از دولت ها و رویدادهای کشورهای اسلامی با ذکر بعضی از بزرگان دولتی و علمی. در حالات سلطان مراد خان عثمان حالت تحریر کتاب را سال 1095 ثبت کرده است. این کتاب بنا به نوشته رضاقلی خان هدایت روی برگ اول نسخه از یکی از سادات مرعشی مازندران است. فهرست اجمالی کتاب جز حالات ائمه (علیه السلام) که در آغاز آن آمده، چنین است: ذکر مجملی از احوالات و حکومت و ایام سلطنت بنی امیه، بیان وقایع زمان خلافت بنی عباس، شرفا و حکام مکه معظمه، بعضی از سلاطین معاصر بنی العباس، ذکر مجملی از اخبار سلاطین ولایت ملتستان، مجملی از احوالات سلاطین کجرات، مجملی از احوال سلاطین مالوه و مانند، مجملی از احوالات سلاطین دکن، مجملی از ذکر سلاطین جونپور، مجملی از احوال ملوک دیلم، مجملی از احوالات سلاطین سلاجقه، ظهور اقاصره آل عثمان؛ اسامی جمعی از ولات موصل، بعضی از حکام مصر طولونیه اند، فرمانفرمایان طبقه اسماعیلیه، ابتداء دولت حسن الصباح الحمیری، سلاطین جبل که مشهورند بگاو پاره، مجملی از ملوک مازندران، ذکر بعضی از سلاطین اندلس، ذکر بعضی از حکام و ولایت افریقیه، ذکر حکام و ولات مصر از آل ایوب، ذکر بعضی از حکام سیستان و نیمروز، در مبادی احوال ملوک خوارزم،

مختاری از احوال ترک و تاتار، مختاری از ملوک طوایف، مجملی از احوال ملوک قراقوینلو و آق قوینلو، مختاری از احوالات سلاطین نامدار صفویه؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ چند یادداشت از رضاقلی خان هدایت به تاریخ 1276 با مهر «رضاقلی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 255گ، 17 سطر، اندازه: 16×27سم [ف: 15-144]

22. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3830/2-ف

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-254]

23. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 281/1

بخشی از یک کتاب تاریخ. یکی از عناوینش این است: «فصل ثانی در بیان کیفیت خلافت و حالات واقعات و حروب و غزوات حضرت امیر المومنین با حزب ناکثین و قاسطین و مارقین...»؛ بی کا، بی تا [چند نسخه -ف: 370]

24. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2997/2

آغاز: فرمود که در ذیل آنچه نوشته شده؛ انجام: که آری ای عزیزان این خود چه باشد. مشتمل است بر احوالات عمر و عثمان و حضرت علی (علیه السلام)؛ بی کا، بی تاب افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ سبز، ابعاد متن: 9×15، اندازه: 15×21سم [ف: 4-1499]

25. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27084

آغاز: جامع از اسماع آن لذت دیگر یابد و هر چند پیگر دلکش موزون در لباس پاکیزه ... جلوه گر آید؛ انجام: گفت که همان لحظه بگفتن این کلمات مشغول شدم ... هرگز از من زابل نشد از او پرسیدند که در لیلۃ الهی ترک آن نکردی خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: حنایی، جلد: مقوای عطف پارچه، 25 سطر (15×24)، قطع: سلطانی، اندازه: 23/5 × 33/5 سم [رایانه]

← تاریخ الاسلام للذهبی ← تاریخ الاسلام و طبقات مشاهیر الأعلام

• تاریخ اسلام (مختصر) / تاریخ / فارسی

(.tārīx-e eslām (mx

تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 225

آغاز: عربستان شبه جزیره بزرگی است به مساحت تقریباً

تاریخ اسلام نگارش دکتر فیاض را بانو هاشمیان نژاد کوتاه کرده؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 40گ، قطع: ربعی [چند نسخه -ف: 354]

• تاریخ اسلام (مختصر) / تاریخ / فارسی

آغاز: جزیره العرب یا عربستان فلاتی است مسطح؛ انجام: مروان که آخرین خلفای بنی امیه است ملقب به حمار می باشد خلاصه ای از تاریخ اسلام تا پایان حکومت بنی امیه؛ بی کا، بی تا؛ 20 گ، 17 سطر، اندازه: 16×20 سم [ف: 3-15]

• تاریخ اسلام و ایران / تاریخ / فارسی

tārīx-e eslām va īrān

غیر همانند:

1. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 39/113-7733

آغاز: جوار و دوستی که پدرش با اونگ خان او را اعزاز و احترام نموده فرزند می خواند و چند مرتبه او را بر سر مخالفان فرستاده ظفر یافت؛ انجام: شنبه 4 شعبان داخل مشهد شدند و خیابان و آب میان خیابان مشهد و صحن آستانه کتابی است در تاریخ صدر اسلام و پس از آن احوال سلاطین ایران تا اواخر قرن 11 هجری، در ابتدای شرح حال هر یک از سلاطین یا بیان حوادث تاریخ حادثه را درج می کند و مباحث موجود در نسخه از حوادث سال 35 ق تا 1061 ق را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ برگهای نسخه جابجا شده؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه ای، 111 گ، 15 سطر، اندازه: 13×21 سم [ف: 2-681]

2. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 38/94-7474

آغاز: الغرض چون این امر بسعی مالک اشتر و سرکردگی اشعث بن قیس شد بعضی از اهل کوفه ... مخفی نیست که در ابتدا و انتها جنگ صفین اختلاف است که چند وقت بود عبدالله در حبیب السیر آورده که؛ انجام: وروس بسیار اسیر وقتیل و سالهای دراز وقرنها گذشت که روسیه یاد ایران زمین و تسخیر آن نکردند لقد کان فی قصصهم عبرة لأولی الباب کتاب مفصلی است در تاریخ اسلام و ایران تألیف یکی از مورخین قرن 13 هجری، به دلیل افتادگی آغاز نسخه نام مؤلف به دست نیامد، نسخه حاضر از جنگ صفین را در بردارد، در بیان تاریخ خلفا و سلاطین به مسائل اجتماعی و حوادث عجیبی که در آن اعصار اتفاق افتاده اشاره می کند و شمه ای از صفات سلاطین را بیان می نماید تاریخ ایران را تا اوایل قرن یازدهم و سلطنت شاه عباس می آورد و در اواخر کتاب متن مصالحه نامچه ای را که به تاریخ 1247 نگاشته آورده است مصالحه مذکور فیما بین حشمت الدوله و آقا محمد جعفر مجتهد است در مورد مزارع دار الدوله کرمانشاهان. مؤلف از روضة الصفا و حبیب السیر مطالبی نقل می کند؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول با ترنج و سرترنج، 367 گ، 19 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 2-680]

3. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 4173/1

آغاز: عربستان شبه جزیره ای است که از جنوب به خلیج عدن و

تنگه باب المندب و اقیانوس هند و از مشرق به بحر عمان؛ انجام: اشرف افغان در این موقع با کمال درایت و زیر کی کارها را انجام داد و قبل از هر چیز مدعیان خود را از قبیل الیاس که یکی از دوستان محمود بود.

احتمالا یکی از دست نوشته های دانشجویان است که مختصره تاریخ اسلام و ورود آن به ایران و ایران اسلامی را بررسی کرده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 119 گ (1-119 پ)، 25 سطر، اندازه: 27×20 سم [ف مخ: 303-1]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7507/13

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی کبود و سفید، جلد: مقوا عطف تریاکی، 2 گ (73-74)، 18 سطر (10×25)، قطع: خشتی اندازه: 15×22 سم [ف: 16-600]

5. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7507/13

با عنوان باب دوم بیان احوال خاقان اوزبک و مغول؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی کبود و سفید، جلد: مقوا عطف تریاکی، 2 گ (73-74)، 18 سطر (10×25)، اندازه: 22×15 سم [ف: 16-600]

• تاریخ الاسلام و طبقات مشاهیر الأعلام = تاریخ الاسلام للذهبی = تاریخ ذهبی / تاریخ اسلام / عربی

tārīx-ul islām wa tabaqāt-u mašāhīr-il a'lām = tārīx-ul islām li-d-dahabī = tārīx-i dahabī

ذهبی، محمد بن احمد، 673-748 قمری

(zahabī, mohammad ebn-e ahmad (1275-1348

کتاب مفصلی است در تاریخ اسلام، به ترتیب سنوات از سال اول هجری تا آخر سال 700 ق. مؤلف کتاب را به 70 طبقه تقسیم کرده و هر طبقه را در 10 سال قرار داده است و اسامی هر طبقه را به ترتیب حروف هجاء مرتب کرده است. مؤلف چند بار این کتاب را مختصر کرده است. تجزیه کتاب به حسب نسخ موجود آن متفاوت است. حاجی خلیفه آن را در دوازده مجلد و کحاله آن را در بیست و یک مجلد نوشته است. پس از وی دیگران کار او را دنبال کرده ذیل هایی برای آن ساخته اند.

چاپ: قاهره، مکتبه القدسی، 1954 م، الجزء الخامس، نشره: حسام الدین القدسی، 352 ص

[دنا 672/2 (10 نسخه)؛ کشف الظنون 295/1؛ معجم المؤلفین 289/8؛ معجم المطبوعات 901/1 «دول الاسلام»؛ پیشگفتار چ «تهذیب الکمال فی اسماء الرجال» از بشار عواد معروف]

شرح و حواشی:

1- تاریخ دول الاسلام علی الولاء و خلفاء الامة و ملوکها و اعلامها؛ ذهبی، محمد بن احمد (673-748)

2- غربال الزمان المفتوح بسید ولد؛ عدنان عامری، عبدالله

1. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 67-عکسی

آغاز: المجلد الثاني عشر من كتاب تاريخ الاسلام تالیف محمد بن احمد بن عثمان الذهبي. من هذه الطبقة (3صفحة بعد). بسملة الطبقة السادسة و الثلاثون. سنة احدى و خمسين و ثلاثمائة. احمد بن محمد بن خلیج البغدادی نزیل مصر، و واپسین کس: محمد بن ابی موسی عیسی بن احمد بن موسی بن محمد بن ابراهیم ... الهاشمی است نسخه اصل: ایاصوفیا، ش 2008. جلد 12، طبقه 36، از سال 35 ق؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن 18 در 3 مجلد عکس؛ 279 گ، 19 سطر [عکسی ف: 2-51]

تهران، دانشگاه شماره نسخه: 422-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-292]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 624عکسی و 625عکسی

آغاز: الطبقة الحادية و الأربعون، ذکر سنة احدى و أربعمايه و من توفي فيها. احمد بن عبدالملك بن هاشم ... الاشيبلى المالکی؛ انجام: اسماعیل ... ابو غالب الاسکافی النحوی نسخه اصل: ایاصوفیا - استانبول، ش 3009. مشتمل است بر ذکر حوادث و وفیات از ابتدای سال 401 تا مقداری از سال 450 ق؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف (ظاهرة)، بی تا، افتادگی: انجام؛ روی صفحه عنوان «المجلد الحادی عشر» ثبت شده، مصحح، محشی؛ 247 گ، مختلف السطر [عکسی ف: 2-108 و 109]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9521

آغاز: بسملة. حوادث سنة احدى و خمسين و خمسمائة قدم في اواخر سنة خمسين الى بغداد السلطان سليمان شاه بن محمد بن ملكشاه؛ انجام: مات قبل الستمائة آخر الطبقة و لله الحمد اولاً و آخراً

مجلد دوم از سال 551 تا 586 سپس طبقه 59 از احمد تا قاضی خان و طبقه 6 از احمد تا یوسف؛ خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 4 شوال 1061 ق؛ مجدول، رکابه دار، دارای چند یادداشت تملک به تاریخ های 1100 و 1127 و 1240، چند یادداشت تاریخ تولد به تاریخ های 1339-1344؛ جلد: مقوای رویه پارچه سبز عطف تیماج آبی، 237 گ، 25 سطر، اندازه: 20×29 سم [ف: 30-192]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7004-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-271]

4. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 1051/2-عکسی و 1052/2-عکسی

آغاز: واشتهروا حج معادلا للنفی احمد العز مکان یمشی كثيرا لطلب السماع في الاماکن؛ انجام: محمد الشیخ جمال الدین الساجی الزاهد شیخ الطائفة القلندریة قدم دمشق و ... ثم أن الساجی حلق وجهه و راسه فابطل علی ذلك حاله.

بخش بسیار کوتاهی از تاریخ الاسلام از سال 555 به بعد تا سال 592ق؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اهدایی: آقای

حاج محمد کلاهی؛ جلد: گالینگور مشکی، 9گ (6-14)، 25 سطر، اندازه:

ص: 538

23×18سم [ف: 2-301]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3799-ف

نسخه اصل: پاریس A. F. 1214؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-250]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 698-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Add. 23280؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 190گ، 23 سطر

[فیلمهاف: 1-293]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 700-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 250. از سال 451-490 (این هم باید از ذهبی باشد)؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم بن محمد نیلی،

بی تا؛ افتادگی: انجام [فیلمهاف: 1-293]

• تاریخ اشکانیان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e aškānīyān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27381

بی کا، بی تا؛ انتقالی از مبادلات در تاریخ 87/3/25 [رایانه]

← تاریخ اصفهان ← محاسن اصفهان

• تاریخ اصفهان = ترجمه محاسن اصفهان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e esfahān = t.-ye mahāsen-e esfahān

آوی، حسین بن محمد، ق 8 قمری

(-14c) (āvī, hoseyn ebn-e mohammad)

وابسته به محاسن اصفهان = تاریخ اصفهان؛ مافروخی، مفضل بن سعد (5-) اهدا به: وزیر غیاث الدین محمد بن رشید الدین فضل الله تاریخ تألیف: 729ق؛ محل تألیف: اصفهان ترجمه ای است با افزودگی هایی، در 8 «ذکر»: 1. وصف اصفهان به اجمال؛ 2. وصف اصفهان و نواحی به تفصیل؛ 3. حدیث گاو خانی و نوادر نواحی اصفهان؛ 4. محاسن داخلی و خارجی شهر؛ 5. بزرگانی که از آن شهر بیرون آمده اند؛ 6. وصف اصفهان و اهل آن؛ 7. صفت فصول آن شهر؛ 8. وصف مصلی و کوهچه و نام ابدال و بزرگان آن سامان. (احمد منزوی) آغاز: شکر این غم خوارگی بهر دعای دولت***نسخه دارد زهی از طرز حسان یافته / گر اجازت باشد از حضرت فرو خواند

دعا*** رسم آمین در پیش از لطف یزدان یافته انجام: مبارزان طریقت که نفس بشکستند *** بزور بازوی تقوی و للحروب رجال. چاپ: تهران، به کوشش عباس اقبال آشتیانی، 1338 ش، 5+168 ص.

[دنا 672/2؛ فهرستواره منزوی 930/2]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5023ف

نسخه اصل: انجمن آسیایی همایونی P. 180؛ بی کا، تا: 884ق [فیلمهاف: 3-124]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11505

آغاز: عرب را که تو دیدی بر ما دوش *** امروز همانست عجم وار بر آمد؛ انجام: فمل حل جلیس یشی رحالها*** و آنسی ..

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: ظهیر جرادقانی (کلپایگانی)، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح با رمز 12 و 25 مهر: عبده صادق (1178)، (مربع)؛ کاغذ: سمرقندی تحریری، جلد: تیماج قهوه ای یک لا، 81گ، 18 سطر (6×13)، اندازه: 10×17سم [ف: 29-143]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12205

آغاز: اما بعد چنین گوید محرر این کلمات و مقرر این ملکات؛ انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: شوال 1279ق، جا؛ تهران؛ افتادگی: آغاز [الفبائی: 499-]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1749

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ از زمان مترجم و تا س اس 145 چاپی را دارد و یک صفحه نونویس است؛ کاغذ: سمرقندی، 170، 15 سطر (14/5×7/5)، اندازه: 14×23سم [ف: 8-272]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1543

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قرمز ضربی طلائی، 134

، 12 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 4-345]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2267

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 71گ، 20 سطر، اندازه: 12/5×19سم [ف: 6-252]

• تاریخ اصفهان / تاریخ ایران / فارسی

تاریخ تألیف: 1266 ق تاریخ رویداد شورش اصفهان در سال 1266 ق است که همان سال نگاشته است و سفرنامه مانندی است به اصفهان که برای بررسی شورش آن از سوی سپهدار از تهران رفته بود و از 14 رمضان 1266 ق تا 18 محرم را دارد. (احمد منزوی) آغاز: پس از بدرود سر کار سپهدار کثیر الاقتدار از دارالخلافه طهران و ورود فین کاشان اعیان دارالسلطنه اصفهان کم و بیش ... روان آمدند ... انجام: بتاریخ 1266 صورت اتمام پذیرفت.

[دنا 672/2 ؛ فهرستواره منزوی 840/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3726

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1266ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای، 46 گ، 9 سطر، اندازه: 11/2×17/6 سم [ف: 74-2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5081ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-131]

• تاریخ اصفهان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e esfahān

ارباب اصفهانی، محمد مهدی بن محمد رضا، 1234 1314 قمری

(arbāb-e esfahānī, mohammad mahdī ebn-e mohammad reza (1819-1897

شیراز؛ بغیری، عبدالرزاق: شماره نسخه: بدون شماره

خط: شکسته، کا: علی اکبر حسینی تفرشی، تا: رمضان 1330ق میراث اسلامی: 5-567]

• تاریخ اصفهان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e esfahān

جابری انصاری، حسن بن علی، 1287-1376 قمری

(jāberī ansārī, hasan ebn-e `alī (1870-1957

چاپ: اصفهان، سنگی، 1333ق، خشتی، 2+163صص

[دنا 673/2؛ فهرستواره منزوی 840/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6705

خط: نسخ، بی کا، بی تا، نسخه چاپ سنگی کتاب است که مؤلف به تاریخ ذیحجه 1337 به شیخ محمد علی (معلم) حبیب آبادی اهداء نموده و او حواشی نیکویی به خط خود بر آن نوشته و در دوازدهم ذیقعد 1353 نسخه را به کار گذاردن کتابخانه میرزا عبد الرزاق خان سر تیپ مهندس بخشیده است. صفحه ها در دو بخش بالا تاریخ اصفهان و پائین تاریخ عمومی سنواتی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 107گ، 19 سطر، اندازه: 16/5×21/5 سم [ف: 17-263]

• تاریخ اصفهان / تاریخ ایران / فارسی

فخرالادباء اصفهانی، حیدر علی بن محمد مهدی، ق 14 قمری

(faxr-ol-odabā' esfahānī, heydar 'alī ebn-e mohammad mahdī (-20c)

اهداء به: صارم الدوله و فرزند ظل السلطان

تاریخی مختصر و کلی است در باب اصفهان که در قرن چهاردهم تألیف شده است. تاریخ تالیف آن را 1342 (ملک) و 1353 (فرهنگ ایران زمین) هم نوشته اند.

آغاز: بسمله، الحمد و الصلوة در سال 1345 هجری این بنده بيمقدار حیدر علی بن محمد مهدی اصفهانی ملقب به ندیم الملک رساله مختصری در تاریخ شهر اصفهان که از بلاد اصفهانی ملقب به ندیم الملک رساله مختصری در تاریخ شهر اصفهان که از بلاد معظم قدیمه ایران است نوشته مشتمل بر اصول و مهمات تاریخی و شرح ابنیه قدیمه ایران است

انجام: ولی نهایت مورد تکریم و احترام سلسله صفویه است و متعلق است به هشت قرن قبل

چاپ: به کوشش ایرج افشار، در فرهنگ ایران زمین، 12: 145-173

[دنا 673/2؛ فهرستواره منزوی 840/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18543

کاتب = مؤلف، تا: قرن 14 [د.ث. مجلس]

2. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11465

کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی 1340ق [نشریه: 3155]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15949

آغاز: برابر؛ انجام و اینک از صاحبان خط در اصفهان کسی باقی نیست.

و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول 1344ق؛ رکابه دار؛ جلد: مقوارویه مخمل بنفش 10/5 × 17/5 سم [ف: 44-

4. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 990

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول 1345ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش کاغذ الوان، 66ص، 11 سطر
(13×7)، اندازه: 11×17 سم [ف: 110]

5. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 203

آغاز: این بنده بی مقدار حیدر علی بن محمد مهدی اصفهانی تاریخ مختصری در شرح اصفهان که از بلاد مهمه قدیمه ایران است نوشته، مشتمل بر مطالب عمده تاریخی و ابنیه قدیمی مهمه بطور ایجاز و اختصار و رعایت مدرک، امید است نزد ارباب خرد مقبول افتد خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ با یادداشت اهداء نسخه به ابوالقاسم خان سعید از مؤلف؛ 27گ، قطع: ربعی [چند نسخه سف: 346]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3713

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: شمیز، 32گ، 15 سطر، اندازه: 9/17×4/11 سم [ف: 2-74]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2028ف

ص: 540

نسخه اصل: کتابخانه حسین ثقفی اعزاز پسر دکتر خلیل خان اعلم الدوله؛ کا: حسین مرندی، تا: 10 مهر 1314ش، به دستور صورت
اسرافیل فرمانروای سپاهان؛ از روی خط مؤلف؛ 62ص [فیلمها فی 1-29]

← تاریخ الاصمعی ← نهایی الأرب فی أخبار الفرس و العرب

• تاریخ الاطباء / طب / عربي

'tārīx-ul aṭibbā

حنین بن اسحاق، 194-260 قمری

(honayn ebn-e eshāq (811-875

گویا از حنین.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3649/6-ف

بی کا، بی تا [فیلمها ف: 2-210]

← تاریخ اعظمی ← وقایع کشمیر

← تاریخ اعظمی ← وقایع شورش شیخ عبید الله

← تاریخ افضل ← المضاف الی بدایع الأزمان فی وقایع کرمان

• تاریخ افغانستان / تاریخ ایران / فارسی

اعتضاد السلطنه، علیقلی بن فتحعلی، 1234-1298؟ قمری

tārīx-e afqānestān

(e tezād-os-saltane, 'alī-qolī ebn-e fath-'ali (1819-1881

نویسنده که ناظر حوادث هرات در زمان صدارت میرزا آقا خان نوری بوده و جدا شدن هرات از ایران را دیده این کتاب را نوشته است.

چاپ: تهران، 1273ق، چاپ سنگی؛ به کوشش هاشم محدث، تهران، 1365ش، تحت نام «تاریخ وقایع و سوانح افغانستان»

[دنا 673/2؛ فهرستواره منزوی 841/2 و 915/2]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1277/5

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ 23 سطر [ف: 5-254]

2. تهران، مرکز فرهنگی خراسان شماره نسخه: 25 عکسی

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه علیگر هند؛ بی کا، بی تا؛ 75 گ

[جنگی: 1-448]

• تاریخ افغانستان / تاریخ / فارسی

tārīx-e afqānestān

بارکزائی، عبدالرحمان بن محمد افضل، ق 13 قمری

(19c) (bārkaẓā ī, abd-or-rahmān ebn-e mohammad afzal) نویسنده که از شاهان افغانستان و پسر محمد افضل خان و پدر حبیب الله می باشد، این کتاب را (یعنی جلد دوم تاریخ افغانستان را می پردازد و با مسأله تعیین ولیعهد و جانشین خود آغاز سخن می کند و بعد به مسائل داخلی و ترقیاتی که افغانستان باید بکند می پردازد و از کارخانه ها و وسایل تمدنی که باید افغانها در مملکت خود ایجاد کنند صحبت می نماید سپس از روابط خارجی افغانستان و قشون های انگلیس و روس سخن می گوید. در بین قسمت های این تاریخ فصلی است راجع به وضع زندگانی خود امیر عبدالرحمن خان که بسیار جالب توجه است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2981

آغاز: فصل اول: در باب جانشین امیر افغانستان بتخت کابل؛ انجام: و فتح با انگلیسها خواهد بود چنانچه همیشه در هر جنگ بزرگی که دولت انگلیس با دولت روس و فرانسه با سایر دشمنان نموده است فتح با مشار الیها بوده است.

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ملقب به نبیل خانی، تا: 1321ق، جا: تبریز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میسن تریاکی، 178گ، 14 سطر (12×15)، اندازه: 17×21سم [ف: 6-733]

• تاریخ افغانستان / تاریخ / فارسی

tārīx-e afqānestān

غیر همانند: 1. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 1465

آغاز: بسمله. افغانستان مملکتی است وسیع و با تحدید مردم یورپ طول آن از سوی مشرق به طرف مغرب هزار میل مسافت است؛ انجام: از قبل امیر دوست محمد خان به حضرت دارالخلافة آمد، و شاهنشاه امیر. (ناقص است)

تاریخ این کشور را پس از آمدن انگلیس ها و گریختن دوست محمد خان و رسیدن کهن دل خان به تهران. ترجمه ای است از انگلیسی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی نازک آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، 36گ، 17 سطر، اندازه:

25×33/5 سم [ف: 3-292]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19915

بی کا، تا: 1331ق؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 622/1

در ذکر سلطنت احمدشاه و تیمور شاه و شاه زمان و شاه محمود و غیره؛ بی کا، بی تا؛ اندازه: 16×21/5 سم [ف: 2-381]

← تاریخ افغانی ← بدایع الاخبار

• تاریخ اکبرشاه / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e akbar-šāh

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 551

ص: 541

آغاز: سخن تازه سازم بنام خدای***که نامش به معنی بود رهنمای؛ انجام: نظام سخن از کلام تو باد*** طراز معانی به نام تو باد

از سال 17 تا 47 پادشاهی اوست؛ خط: نستعلیق، بی‌کاه، تا: قرن 11؛ مجدول، با سرلوح زرین؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: 11-885]

• تاریخ اکبرشاه / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e akbar-šāh

تاریخچه ای است در زندگی جلال الدین محمد اکبرشاه هندی نوه بابر شاه از دودمان امیر تیمور کورگانی که در اوایل قرن یازدهم هجری قمری در هندوستان سلطنت می‌کرده است. شرح سوانح زندگی و وقایع و حوادث سلطنت اکبرشاه است از بدو طفولیت تا فتح

(قلعه سورت) که مفصلاً به توصیف آمده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2253

آغاز: آنان آرامی شعف دست فکرت از دامن هودج کبریا کوتاه داشته تشنه لب و آبله پای هزاران جوش و خروش فرو خورده مهر خاموشی بر لب نهاده اند... آسمان جلوه زمین و نگین*** صاحب عقل کل جلال الدین / نور خورشید ذات و ظل اله*** گوهر تاج و بخت اکبر شاه؛ انجام: آنچه بر زبان قلم می‌آید و بر صفحه بیان رقم می‌پذیرد روز بروز بسمع همایون میرسد دست آویز آفرین روز افزون و نوازش گوناگون میگردد و سعادت‌مند بنده که خدمت او پسند شاهنشاه افتد... بتاریخ شهر جمادی الأول سال یکهزار و دویت و سی هشت هجری نبوی صلی الله علیه و اله و سلم مطابق یونت نیل خیریت دلیل در دارالخلافة طهران صانها اله من طوارق الحدثان ...

خط: نستعلیق، بی‌کاه، تا: 1238ق؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ مجدول، یک سرلوح مذهب مرصع بسیار خوب، دارای دوازده مجلس نقاشی آب و رنگی شیوه کار هند، نام نقاشان: لعل، هند کوالیاری، هم چپو چهره نامی مسکین، سینگر، کریمدد افغان، طرح جکن عمل السیر، طرح بساؤل عمل چهره. از کتب مسروقه و اکتشافی است که نظمیه وقت کشف دوباره کتابخانه عودت داده؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران 1329؛ کاغذ: ختایی ضخیم حنایی، جلد: مقوای روکش چرمی تریاکی با ترنج و حواشی طرح کتبی ای، 666ص، 25 سطر، قطع: تیموری حجیم، اندازه: 36/5×26/5سم [ف: 5-22]

← تاریخ اکبر شاهی ← تاریخ اکبری

← تاریخ اکبر شاهی ← مرآت الصرف

← تاریخ اکبری ← تاریخ الفی

• تاریخ اکبری = محمدت نامه ایزدی = اکبرنامه = تاریخ اکبر شاهی = آئین اکبری / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e akbarī = mahmadat-nāme-ye izadī = akbar nāme = tārīx-e akbar-šāhī-āyīn-e akbarī

علامی، ابوالفضل بن مبارک، 958؟ - 1011؟ قمری

تاریخ تألیف: 1004ق

مؤلف برادر ابو الفیض فیضی شاعر است. تاریخ مفصل و سال شمار دوران سلطنت جلال الدین اکبر شاه باری گورکانی (1014-963 ق) است، در یک «مقدمه» و سه «دفتر»: 1. ولادت اکبر شاه و زایچه و طالع او و ذکر دایگان وی و نیز تاریخ اجداد او؛ 2. تاریخ اکبر شاه از جلوس (936ق) تا اواسط سال هفدهم پادشاهی (979ق)؛ 3. تاریخ وقایع از سال 980ق تا سال 47 پادشاهی اکبر شاه (1010ق). تألیف کتاب در 982ق آغاز و جلد دوم آن در شعبان 1004ق پایان یافته است. پس از آن مؤلف تا سال 1010 ق به تحریر جلد سوم اشتغال داشت اما در این زمان با قتل او کار نگارش کتاب ناتمام می ماند. برخی از محققان آیین اکبری را جلد آخر اکبرنامه دانسته اند. ولی این نظر درست نیست و آیین اکبری اثر مستقل و جداگانه و دائرة المعارف گونه ای است که ابوالفضل علامی آن را در شرح نهادها و آیین های دوران اکبر شاه و دربار او در 1006ق تألیف کرده است. (حافظیان و حکیم)

آغاز: بسمله، الله اکبر این چه دریائست ژرف و شناختنی شگرف که حقیقت پذیران دقیقه رس و روشن ضمیران صبح نفس که باریک بینان جدول آفرینش و پرگار کشان لوحه دانش و بینشند

[آغاز قسمت دوم: جلوس مقدس حضرت شاهنشاهی بر اورنگ فرماندهی جهانبانی سلسله انتظام کارگاه آفرینش که مظاهر حقیقت نمای شهود شواهد قدرت واجب الوجود است وابسته بفرمانروایی بزرگ نهادی باید که بار عالم و عالمیان را ببازوی تأیید الهی بر سر تواند گرفت] انجام: قسمت اول: الحمدلله که ذکر این سلسله رفیعه ... انتظام یافت و بنگارش این فهرست رفعت و عنوان دولت ذره هوا سرشت ابوالفضل سعادت پذیر شد. کلکم که سرش زبان غیب است *** گنجینه گشای کان غیب است / زانکس که نگه کند بتمکین *** انصاف طلب کنم نه تحسین / این نامه سزای آفرین باد *** انشاء الله که اینچنین باد. قسمت دوم: باین جنبش کلک گردون خرام *** به پایان برم این گرامی کلام.

چاپ: - کلکته، 1877 تا 1886م، سربی، وزیری؛ لکنهو، 1310ق، سنگی؛ لکنهو، 1331ق، سنگی؛ دهلی، به اهتمام میر سید احمد خان بهادر، 1272ق، قطع بزرگ؛ لکنهو، 1882م

[دنا 673/2 (49 نسخه)؛ الذریعة 276/2؛ نسخه های منزوی 4570/6؛ فهرستواره منزوی

1131/2-1133؛ مشترک پاکستان 402/10؛ دائرة المعارف]

ص: 542

شرح و حواشی:

1- دیباچه تاریخ اکبری = دیباچه اکبر نامه؛ علامی، ابوالفضل بن مبارک (958-1011) 2- مختصر مظفری = تحریر و تلخیص تاریخ اکبری؛ سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی (1268-1342)

1. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1490

آغاز: درین هنگام که عشرت ابتسام، که موکب مقدس شاهنشاهی؛ انجام: تمام شد دفتر تاریخ اکبر نامه در سنه 40 جلوس والا. نظام سخن از کلام توباد $\times\times$ طراز معانسی بنام توباد جلد سوم و چهارم، از سال سیزدهم الهی آغاز و به سال 47=1010ق آن پایان می یابد؛ خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول، یک سرلوح؛ تملك: اعتضاد السلطنه در 1293ق؛ واقف: سپهسالار، 1297ق؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، 343گ، 25 سطر، اندازه: 20 \times 34سم [ف: 3-294]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3952

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن قهوه ای، 333گ، 19 سطر، اندازه: 16/6 \times 28/3 سم [ف: 2-74]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8527

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ یادداشتی از عباس قلی سپهر که کتاب را از فرزندش لسان السلطنه به سال 1325 ق در تهران خریده؛ مهر: «مشیر افخم» (بیضوی)، «هو مشیر افخم وزیر تألیفات»، «بنده آل محمد اسماعیل» (بیضوی)، «از جان و دل هستم غلام علی» (بیضوی)، «عبد محمد علی» (مربع)، «به روز قیامت بلرزد جسد محمد بفریاد حسن رسد» (مربع)، «عبده الراجی غلام علی» (بیضوی)، «بنده آل محمد یوسف» (مربع)، «منتظر لطف الهی یوسف» (مربع)، «شرف یافت نامم ز نام محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج سبز ضربی با ترنج و سرترنج، 283گ، 21 سطر، اندازه: 13 \times 23سم [ف: 28-85]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8628

آغاز: و بالجمله بعد فراغ از مراسم سپاس گذاری این عطیه کبری روز اسفندار پنجم بهر ماه الهی موافق چهارشنبه نهم جمادی الاولی نهضت موکب شاهنشاهی شد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: کتابخانه سعید نفیسی؛ مهر: «ابوالقاسم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 520، 21 سطر، اندازه: 27 \times 15/5 سم [ف: 28-171]

5. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگی؛ شماره نسخه: 830 الف

جلد 2؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا عطف پارچه، 261گ، 21 سطر، اندازه: 9/4 \times 19 سم]

رشت و همدان: ف: 1092]

6. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 11

تاریخ اکبر شاه - تاریخ اکبرشاهی 543 آغاز: (نسخه از تولد همایون آغاز می شود): ... بدایع حضرت جهانبانی؛ انجام: در سال دهم جلوس اکبر افتاده است): ...

سطوت موکب والا روی به فرار آورده ... خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج یشمی، 235 گ، 22 سطر (10×19)، اندازه: 18/5×28 سم [ف: 1-24]

7. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 288

تا سال 48 الهی را داراست؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 222 گ، 29 سطر، اندازه: 26/5 × 21/5

سم [ف: 1-211]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10262

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

خط: نستعلیق متوسط، بی کا، تا: احتمالاً قرن 11؛ چند تاریخ تملک، منجمله: «تاریخ اکبری در اصفهان ابتیاع گردید و ملحق به کتابخانه سرکار نواب مستطاب اشرف امجد والا احتشام الدوله شد.» و «هو. دخل فی نوبتی و انا العبد العاصی فرهاد بن ولیعهد طاب ثراه بالبیع الشرعی فی 18 شهر جمادی الآخرة سنه 1279 هجری»؛ کاغذ: حنایی سمرقندی، جلد: میسن عنابی ضربی عطف خرمایی، 379 گ، 22 سطر، اندازه: 23×34 سم [ف: 8-9]

9. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14280

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت اول خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم مشکی، 174 گ، 21 سطر (14/5×25)، اندازه: 22×33 سم [ف: 109-36]

10. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2038

خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه 9 جمادی الثانی 1016 ق؛ تملک: صفی قلی فرمانروای پیشین ایروان در جمادی الاول 1086؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی، 293 گ، 23 سطر (11×19/5)، اندازه: 19×23 سم [ف: 8-656]

11. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 121

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

خط: نستعلیق، کا: امین الدین محمد پسر نظام الدین احمد پسر ضیاء الدین خلیل اللہ، تا: 1020ق، جان ہند؛ مجدول، چند زایجہ مانند زایجہ محمد ہاشم در 26 جمادی الاول 1176 و نیز چند برادر او در تاریخ های بعد از او؛ تملک: محمد ہاشم پسر میر محمد رضی؛ کاغذ: ترمہ نخدی، جلد: تیماج مشکئی، 335گ، 23 سطر (10×20)، اندازہ: 27×16سم [ف: 2-517]

12. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخہ: 110ت

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: رجب 1021ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، 789ص، 25 سطر (20×12)، قطع: وزیری، اندازہ: 27×18سم [رشت و ہمدان: ف: 1092]

13. تہران؛ مجلس؛ شماره نسخہ: 217

آغاز: برابر

ص: 543

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1023ق؛ 413، 25 سطر، اندازه: 12/5×23 سم [ف: 2-122]

14. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1581

آغاز: سر اعظم و خدمت زحل و وجه در سبحان مریخ و نه مشتری و آذر جان و مست بعد مریخ و اثنا عشر با قمر؛ انجام: برابر قسمت دوم جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی قطب الدین، تا: چهارشنبه 3 ذیحجه 1025ق، جان اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج با سر، 904گ، 20 سطر، اندازه: 18×30 سم [ف مخ: 1-196]

15. تهران: ادبیات، شماره نسخه: 138 - ب

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن سید محمد شاه حسینی شوشتری، تا: پنج شنبه شعبان 1032ق؛ خط حاج زین العابدین بن اسکندر شیروانی سیاح مورخ 1225 در پایان هست (به گواهی قزوینی)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: پارچه ای عطف تیماج سرخ، 324گ، 23

سطر (10×21)، اندازه: 19/5×33 سم [ف: 1-57]

16. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4172

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت اول جلد اول؛ خط: نسخ، کا: امین الدین محمد کرمانی، تا: رجب 1034ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 250 گ، 19 سطر (11×17)، اندازه: 25/5×18 سم [ف: 7-10]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3553

آغاز: خواب سعادت احتجاب که خلوتخانه غیب عبارت از آنست مشاهده فرمودند که حق سبحانه و تعالی خلقی؛ انجام: برابر قسمت دوم

خط: نستعلیق، کا: میر حبیب بن میر حاتم گیلانی لاهیجی، تا: ربیع الاول 1037ق؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشت از استاد جلال الدین همایی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج نارنجی، 594ص، 24 سطر، اندازه: 18×29 سم [ف: 10-1513]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11251

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1041ق؛ مجدول؛ واقف: علامه حائری؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن ضربی، 607گ، 16 سطر، اندازه: 26/5×17 سم [ف: 9-9]

19. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 124

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

خط: نستعلیق، کا: صدرای بن ملا خلیل لاهیجی، تا: یک شنبه 4 ذیحجه 1042ق؛ توضیح: در دفاتر اموالی کتابخانه ملی این نسخه به

اشتباه محامد ایزدی» ثبت شده است؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی، 525 گی*، 15 سطر (11×17/5)، اندازه:

29×18 سم [ف: 1-116]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1959 ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا (فیلمها ف: 1-16)

20. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1488

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1048 ق؛ یک سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، 387 گ، 21 سطر، اندازه: 31×18 سم
[ف: 3-293]

21. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 159

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1054 ق، کاغذ: متن کاغذ اصفهانی و مقدمه کاغذ فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 522 گ، 17 سطر (17×9)،
اندازه: 24×16/5 سم [ف: 1-164]

22. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4377

خط: نستعلیق، کا: قوام الدین بن خلیفه کازرونی، تا: ذیحجه 1056 ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز طلاکوب، 351 گ، 25
سطر، اندازه: 20×30/5 سم [ف: 2-74]

23. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 12

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

خط: نستعلیق خوش، کا: مرتضی قلیخان درانی، تا: رمضان 1077 ق، به خواهش امیرزاده اعظم افخم اکرم؛ کاغذ: نخودی، جلد:
گالینگور ضربی، 384 گ، 25 سطر (21/5×9/5)، اندازه: 17×31/5 سم [ف: 1-24]

24. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8945/38

آغاز: برابر؛ انجام: از رموز نکات عالی اشارات این اسم بدیع خبر دار گشته از فیض سعادت و کرامات مسمی بهره مند گردند.

مقدمه کتاب؛ خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 20 شعبان 1085 ق، جا: قزوین؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: گالینگور بنفش،
12 ص (307-318)، اندازه: 27/8×15/6 سم [ف: 1-29/427]

25. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1488 مکرر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 6 ذیحجه 1095ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه سفید سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، 347گ، 23 سطر، اندازه: 18×27سم [ف: 3-294]

26. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 58 - ب

خط: نسخ، کا: محمد بن اسد الله، تا: چهارشنبه 17 محرم 1098ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای، 340گ، 22 سطر (2010)، اندازه: 31×18سم [ف: 1-56]

27. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 247-فیروز

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ دارای نوشته ای از محمد مومن ایشک آقاسی محتوی نقل رویای عجیب مورخ یکهزار و سیصد و اندی؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: تیماج قرمز ترنج دار، 654ص، 23 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 29×18سم [ف: 12-21]

28. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4328

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قهوه ای، 330گ، 25 سطر، اندازه: 32/3×20/7سم [ف: 2-74]

29. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 170

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

ص: 544

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، 476گ، 20 سطر (18×9)، قطع: رحلی اندازه: 17/5×29 سم [ف: 19]

30. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2706

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: هندی، جلد: تیماج حنایی، 176گ، 20 سطر (2011)، اندازه: 17/5×27/5 سم [ف: 10-1585]

31. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9470

آغاز: در اختیار این طالع سعادت مطالع بدایع لطایف ملحوظ شده؛ انجام: از گلخن بیم و بستانچه امید و تا پشگاه بستگی و نزهت جای
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ رکابه دار؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، 233گ، 23 سطر، اندازه: 15/5×25 سم [ف: 30-158]

32. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3942

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کاغذ فستقی سفید، جلد: میشن قهوه ای، 280گ، 21 سطر، اندازه: 16×29/1 سم [ف: 2-74]

33. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 28285

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، مجدول؛ اهدایی: رهبری، تیر 1381؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای مجدول زرکوب، 501گ، 23 سطر، اندازه: 16/5 × 33/5 سم [اهدائی رهبر: 8-259]

34. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 35364

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول، اهدایی: رهبری، اردیبهشت 1386؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه ای مجدول زرکوب، 486گ، 19 سطر، اندازه: 16/5×32

سم [اهدائی رهبر: 8-360]

35. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 35358

آغاز: چون حقیقت حال به مسامع اقبال رسید بر خلاف فهم های ناقص زمانیان؛ انجام: مسافران ابد را سیبل قافله چیست ** اگر جنازه آن

رهنمای کل بگذشت جلد سوم. ادامه نسخه 35364؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 2 جمادی الاول قرن 12؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت 1386؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای مجدول زرکوب، 492گ، 18 سطر، اندازه: $15/5 \times 31/5$ سم [اهدائی رهبر: 8-361]

36. تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 136

آغاز: بعد از دو سال و چهار ماه تعبیر رویای صدق پیرای بظهور پیوست تبارک الله و هی اسم سامی و طلسم گرامی؛ انجام: پایه دولت در رکاب سعادت آورده توسن شیر صد آهو خرا مرا در نخجیر گاه جلوه دادند.

تاریخ اکبرشاهی 545 تاریخ هند و سلسله گورکانیان هند پرداخته است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 12؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مقوایی با ترنج و نیم ترنج، 378ص، 27 سطر (25×15)، اندازه: $24 \times 36/5$ سم [ف: 170]

37. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16220

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن محمد اکبر جنابذی، تا: قرن 12 [رایانه]

38. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4074

آغاز: چون مرکز این خانه این جور است و صاحبش در دوم ... به تدبیراتی که در مال؛ انجام: وقلاوز مقصود پدیدار آمد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

39. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28439

آغاز: اگرچه در قوس است اما به حسست تسویة البیوت به خانه ششم نثار سعادت جاوید می کند؛ انجام: و بر بالای ساباط منازل دلگشا ساخته شد و آن حضرت پیش از اتمام آن دوست دیگر در همان جا بوده خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1381؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: تیماج فرنگی زرشکی با نقش گل و بوته، 274گ، 16 سطر، اندازه:

13×22 سم [اهدائی رهبر: 8-361]

40. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 31755

آغاز: برابر؛ انجام: و به دست خود تیشه بر پای خود می زد این جا بزرگان دینی را بسیار خطا می افتند.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح مزدوج و مرصع، مجدول، دارای دوربای از خواجه میر درد و میر حسین؛ اهدایی: رهبری، بهمن 1383؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای زرکوب، 161گ، 25 سطر، اندازه: $19/5 \times 27$ سم

[اهدائی رهبر: 8-361]

41. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14841

آغاز: برابر؛ انجام: بیست و دویم ذی قعدة سنة سبع و تسعين و تسعمائة کابل محل نزول رایات جلال گشت حکیم همام و میر صدر جهان که به ایلچی گری به ماوراء النهر ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: حدود قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع قهوه ای عطف تیماج قهوه ای، 253 گ، 21 سطر (11×23/5)، اندازه: 16/5×28 سم [ف: 37-450]

42. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 20

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن ملا محمد حسین دماوندی، تا: دهه سوم 1107 ق؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: سپاهانی آهار مهره [نشریه: 886-11]

43. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 82

آغاز: بدر آسمان قدر پایه عزت این سلسله از حنیض افلاک تصاعد نموده دیگر از راست کیشان درست اندیش معلوم شده

ص: 545

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن ملا محمد حسین دماوندی، تان دهه آخر ربیع الاول 1107ق، جهت احمد بیگ غلام سرکار عالی؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای، 408گ، 18 سطر، اندازه: 20×29سم [ف: 1-69]

44. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 8299

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 11 ذیقعدہ 1117ق، پنجاه و یکمین سال اورنگ زیب؛ مجدول؛ کاغذ: ہندی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، 487 گ، 21 سطر، اندازه: 17×29سم [ف: 3-181]

45. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 3159

آغاز: صورت زایچه طالع جلوس اقدس نقش پذیر پر کار صدق و رقم آرای خامه سداد ساختن از لوازم وقت است تا بینا دلانرا مستوجب مزید روشنائی کرد و کوتاہ بینانرا چشم دوربین؛ انجام مرا چون هاتف دل دیده دمساز ×× برآورد از زبان همت آواز / بہار نوبر آر از چشمہ نوش ×× سخن را ... تازہ در گوش.

از ابتدا تا پایان دفتر دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: رجب 1117ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 240گ، 16 سطر، اندازه: 16×25سم [ف مخ: 1-196]

46. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7293

آغاز: سلسلہ انتظام کارگاہ آفرینش کہ مظاهر حقیقت نمایی شہود و شواہد قدرت واجب الوجود است؛ انجام: برابر قسمت دوم

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: غلام محی الدین، تا: 15 ذیقعدہ 1153ق؛ تملک: شیخ محمد حسین؛ جلد: تیماج مشکی، 365 گ، 18 سطر، اندازه: 13×26سم [ف: 25-285]

47. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4378

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمہ، جلد: میسن قهوه ای، 341گ، 23 سطر، اندازه: 33720/5سم [ف: 2-74]

48. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28399

آغاز: چہلم سال الہی دو ہزار و ہفتصد و سی و ہفت قصبہ از صد و پنج سر کار در فلم رو بود چون جمع دہ سالہ قرار گفت ... آن را دوازده بخش بر ساخت و ہر یک را صوبہ نام نہاد؛ انجام: و از الیاس قبض و از خضر بسط خوانند

بخش جغرافیای آن (دفتر سوم و مفصلترین بخش کتاب) شامل معرفی این دوازده صوبہ ہند (بخش) است: اللہ آباد، آگرہ، اودہ، اجمیر، احمد آباد، بہار، بنگالہ، دہلی، کابل، لاہور، ملتان و مالوہ؛ خط: نستعلیق، کا: سید نجف علی غلام جناب پاک مرتضی علی، تا: 1239ق؛ اہدائی: رہبری، تیر 1381؛ کاغذ: کشمیری نخودی آہار مہرہ، جلد: مقواروہہ مشمع آبی عطف تیماج سرخ، 103گ، 17 سطر، اندازه: 15×23/5سم [اہدائی رہبر: 8-355]

49. یزد؛ آصف پور؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا؛ جلد اول از آخر ناقص و دوم و سیم از اول و آخر ناقص است؛ مجدول

[نشریه: 7-711]

50. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27937

آغاز: بادشاه باشد که نواب بیرم خان بهادرلو خود را از آن سلسله می گوید و حیدر سلطان شیانی مع فرزندان انجام و میان کرباسی طبسی و بالا مثقالی اصفهانی که درین ایام اتمام داده عرض نمود ترتیب دهند و ملاحظه.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، دی 1380؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی زرشکی زرکوب، 157 گ، 15 سطر، اندازه: $23/5 \times 14/5$ سم [اهدائی رهبر: 8-362]

51. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20907

بی کا، بی تا؛ خریداری از علی اکبر سلطانی [رایانه]

52. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27266

بی کا، بی تا، خریداری از رضا میدانی [رایانه]

53. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 4045

آغاز: نیکوست حال ما به هوای خیال کل. از آن باز که افراد انسانی در بازار حدوث و چارسوی کون پیکار آر شده اند ارباب عقیدت که باطن ایشان به نیت خیر آراسته؛ انجام: نیک بسیجی و خوب کرداری را به جستجوی بخت و یاوری اقبال از آشوب خود بینی و ورطه ریا بر کناره دارند.

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، 69 گ، 20 سطر، اندازه: 13×24 سم [ف مخ: 1-196]

54. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7466

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

دو جلد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول مذهب مرصع، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع جلد: تیماج دورو سوخت شمسه، 342 گ، 23 سطر، اندازه: 18×30 سم [ف: 25-439]

55. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: 28

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، 21 سطر (22×12/5)، اندازه: 18×31 سم [نشریه: 3-149]

56. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13636

آغاز: برابر؛ انجام: حضرت به دولت و سعادت از خانه زین فرود آمده روی باز بر زمین جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ با سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج سرخ، 433 گ، 17 سطر، اندازه: 24/5×15 سم [ف: 37-162]

57. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3706

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت اول تاریخ پادشاهان هند مشتمل بر دو قسمت. نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، 401 گ، 22 سطر (11×19) [ف: 5-1756]

58. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3707

آغاز: گرفت در هر کس؛ انجام: گروه گروه مردم کامیاب

ص: 546

آمدند و نثارها بر افشانند

جلد سوم کتاب؛ خط: نستعلیق، بی کا، بیتا؛ افتادگی: آغاز و انجام، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی حنایی، جلد: مقوایی با تیماج قرمز، 392گ، 19 سطر (25×12)، اندازه: 15×29سم [ف: 5-1757]

59. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5283

آغاز: برابر؛ انجام: برابر قسمت دوم

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، تملک: میر عبدالله کشمیری؛ جلد: مقوایی عطف پارچه قرمز، 348گ، 25 سطر، اندازه: 16×28سم [ف: 14-70]

• تاریخ اکتشاف آمریکا / تاریخ / فارسی

tārīx-e ektešāf-e āmrīkā

فلك المعالی، محمد حسین، ق 14 قمری

(falak-ol- ma'ālī, mohammad hoseyn (-20c

به امر: میرزا فتح الله خان بیگلر بیکی (امیر تومان)

تاریخ تألیف: 1313؛ محل تألیف: رشت

ترجمه از متن عربی پطرس افندی الیاس شحاده لبنانی در زمان ناصرالدین شاه قاجار، در یک «مقدمه» و یازده فصل.

[دنا 675/2؛ استوری 428 و 1160]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 422

آغاز: بسمله. تذکره ستایش بی منتهی و تأدیہ نیایش لا تحصی حضرت واجب الوجودی را سزاست که کتابخانه ممکنات؛ انجام: در بدبختی و حرف و خطر و عدم مساعدت اهل زمان با او این است عاقبت کار هر شخص (انتهی)

خط: نستعلیق خوش، کا: عیسی بن جواد، تا: جمعه 7 ربیع الثانی 1313ق، جان رشت؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 114گ، 13 سطر (8×15/5)، اندازه: 20×14/5سم [ف: 20]

• تاریخ اکتشافات / جغرافیا / فارسی

tārīx-e ektešāf

مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 15913

آغاز: بسمله کره ارض که مادر آن مسکون هستیم؛ انجام: و هو ولیهم بما كانوا یعلمون و هو الله لا اله الا هو

خط: نستعلیق تحریری، کا: بهاء الدین، تا: 1349ق؛ کاغذ: مشقی، جلد: تیماج، 20 سطر (9×17)، اندازه: 21813سم [رایانه]

• تاریخ اکراد / تاریخ ایران، تاریخ / فارسی

tārīx-e akrād

تاریخ تألیف: غره ربیع الأول 1299ق؛ محل تألیف: تبریز

از: نظیری؛ تاریخ مختصری از شورش شیخ عبیدالله کرد و جنگ دو ساله او با اهالی ارومیه و بناب و اطراف زنجان و ساوجبلاغ و میان دو آب اطراف مراغه، می باشد که مؤلف از جمله محصورین در این جنگ بوده و نظیری تخلص دارد (عهد کل را از نظیری بشنوید).

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9777

آغاز: حمد و ثنا خداوندی را سزاوار است که آفرینش کل ممکنات در ید قدرت اوست و شکر بیحد از قیاس خالق را سزاوار است؛ انجام: و این تاریخ اکراد را بنده درگاه علی در دارالسلطنه تبریز

از: نظیری؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 75گ، 10 سطر، اندازه: 20/5×16/5 سم [ف: 25-115]

← تاریخ اکراد اردلان و بابان ← سیر الاکراد

← تاریخ الاکراد ← شرفنامه

• تاریخ الفی = تاریخ اکبری / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e alfī = tārīx-e akbarī

تتوی، احمد بن نصر الله، 996؟ قمری

(tatavī, ahmad ebn-e nasr-ol-lāh (-1588

تاریخ تألیف: از 993ق

کار گروهی از دانشمندان روزگار اکبرشاه. اکبر شاه (963 1014 ق) در سال 993ق به گروهی دستور می دهد که تاریخ عمومی از اسلام تا سال 1000ق را بنگارند. نقیب خان، میرغیاث علی فرزند عبداللطیف قزوینی (-1023ق) و قاضی احمد تتوی کشته در لاهور به سال 996ق/1588م) و میر شاه فتح الله شیرازی (-997ق/1589م)، تاریخ دو ساله نخستین پس از مرگ پیامبر را نوشتند. حکیم همام فرزند عبدالرزاق گیلانی (1004ق/1596م) و حاجی ابراهیم سرهندی (-994ق/1586م) و خواجه میرزا نظام الدین احمد نگارنده «طبقات

اکبر شاهی» و عبدالقادر بدوانی و جز آنان تاریخ 3 تا 35 پس از مرگ پیامبر را نگاشتند. قاضی زاده احمد تتوی (996ق) از سال 36 تا غازان خان را در دو جلد به تنهایی نگاشت و از غازان خان تا سال 997ق را آصف خان میرزا قوام الدین جعفر بیگ قزوینی (1021ق/1612م) نگاشت. (احمد منزوی)

ثبت نسخه ها به نام احمد تتوی از باب کثرت نقش او نسبت به دیگران است.

آغاز: 1. بسمله. تمامترین نعمتهای یزدانی و بهترین عنایتهای سبحانی مر بندگانرا نهادن زمام اختیار ایشان را در قبضه اقتدار پادشاهی عادل عاقل با انصاف است ... حکم کرده شد که رؤس مسائل عقلی مذاهب و ملل مختلفه را ارباب لغات بزبان یکدیگر ترجمه کنند و گلستان مسائل نقلی را ... از خار دست نشان متعصبان پاک سازند . بعد از جمع ما یحتاج فن تاریخ از کتب معتبره ... بفضیلت دستگاه مرحوم حکیم احمد حکم شده که

ص: 547

تاریخی از ابتداء رحلت ... مشتمل بر تحقیق احوال جمیع اطراف و اکناف عالم لغایت حال در قلم آورده بموجب فرمان در عرض سه سال تاریخی مبسوط لغایت احوال غازان خان نوشته بود و بحسب تقدیر حکیم مذکور بر دست یکی از امر ازادگان ایل و الوس در شب پانزدهم صفر 996 هجری زخم خورده قاتل خود را شناخت کشنده خود را کشته دید جان فدای عدالت عادل حقیقی کرده در گذشت و بنده درگاه از خاک برداشته این درگاه باین خدمت مأمور شد و توفیق اتمام از ملک علام میکنند انشا الله اثر اجابت بزودی ظاهر شود. 2. بسمله، آغاز کتاب در بیان اموری که واقع شد در سال اول رحلت خاتم النبیین (صلی الله علیه وآله وسلم) نقل است که چون حضرت خاتم النبیین رحلت فرمودند اهل بیت آغاز گریه و زاری کردند و مردمی که در مسجد بودند چون او از اهل بیت شنیدند اضطراب و افغان در میان ایشان افتاد و سراسیمه و حیران شدند و گویا اجسادی بودند بی ارواح و عقول ایشان بر طرف شده بود و بعضی از سخن گفتن باز ماندند مثل عثمان عفان و بعضی بفساد گرفتار شدند انجام: وقایع سال نهصد و هشتاد و چهارم از هجرت پیغمبر صلی الله علیه و اله موافق سال بیست و دوم الهی آنچه در ایران در این سال سانح شده اینست که در اوائل صفر این سال شاه طهماسب پهلوی بر بستر ناتوانی نهاد و در ایام بی حضوری هم چنان به سرانجام امور ملک و مال مشغول مینمود و چون بواسطه مرور شهر و سنین در عیار زر رایج ایران نقصان پیدا شده بود در این ایام اکثر اکابر و اعیان ممالک ایران را به مجلس حاضر میساخت و در باب زرهای تا تمام عیار و شکستن نوعی که به تجار و ... نقصانی عاید نشود مشورت میکرد ... سید عبدالله خان بخان جهان فرستادند که سبب خوشحالی و تحرک او بر جنگ گردد و در وقت رخصت سید عبدالله خان بر زبان الهام بیان گذشت که خبر فتح ولایت بنگاله باینجا خواهی آورد و همچنان شد و بعد از رفتن سید عبدالله خان دیگر باره خبر رسید که چون مظفر خان عازم بنگاله شد ... نوازش بسیار یافت و فرحت خان و فرهنگ خان پسرش و قراطاق خان که جاگیر داران حدود بودند با کجر جنگ بی صرفه کرده کشته شدند و در آن صوبه فتنه بلند شد ...

[تاریخ نظم و نثر در ایران و در زبان فارسی تا پایان قرن دهم هجری از سعید نفیسی، ص 356-357؛ الذریعة 1/288؛ دنا 2/675 (33) نسخه؛ نسخه های منزوی 6/4100-4102 (37 نسخه)؛ مشترک پاکستان 10/115 (2 نسخه دیگر)؛ فهرستواره منزوی 1/571

«تاریخ الفی»]

شرح و حواشی:

1- احسن القصص؛ تتوی، احمد بن نصرالله (-996)

2- احسن القصص و دافع الغصص = حشمت شاهی؛ شریف حائری،

احمد بن ابوالفتح (13)

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 356 - فیروز

جلد اول است، از حوادث روز دهم جنگ صفین تا سال 588 از رحلت پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فرنگی نازک، جلد: تیماج زرد، 1294 ص، 30 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 36×23 سم [ف: 21-

23

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9445

آغاز: بسمله. وقایع سال ششصد و یکم از رحلت حضرت خیر البشر صلوات الله علیه و آله در اوایل این سال چنگیز خان ساجوقه بهادرا با یکتومان لشکر مفعول؛ انجام: از پشت اسب برداشته پیش زین خرد بنشانید

از وقایع سال ششصد و یکم از رحلت پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) تا وقایع سال ششصد و نود و نهم از رحلت پیامبر؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول، کمند کشی شده، دارای سرلوح مذهب، رکابه دار؛ جلد: مقوا با رویه مشمع مشکی عطف تیماج مشکی، 263، 17 سطر، اندازه: 22×33 سم [مختصر ف: 30-133]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5854

آغاز: برابر

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ در چهار جلد: 1) 539 گ، از 573 تا 984، آغاز افتاده، 2) 277 گ، از 288 تا 550، 3) 450 گ، از 1 تا 287، 4) 535، از 1 تا 571؛ جلد 1 و 2 گالینگور مشکی زرکوب، جلد 3 و 4 تیماج سرخ ضربی ترنجی، قطع: رحلی [ف: 16-107]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 7-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-51]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8967

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ رکابه دار، با این یادداشت ها: یادداشت معرفی مؤلفان کتاب بدین صورت: «یا هو، مولانا احمد قاضی زاده تتوی تاریخ الفی را که ابتدای او رحلت حضرت رسول است تا سنه 684 نوشت و به دست یکی از امر ازادگان مقتول گردید و بعد از قتل او اکبر شاه هندی اتمام این تاریخ را در عهده اتمام آصف خان هندی که از ملازمان شاه مذکور بود گذاشت و او تا سنه 987 نوشت»، یادداشتی از عزالدوله عبدالصمد خان در 4 شعبان 1345 ق که نوشته: «بسیار خوب تاریخی است»، یادداشت دیگری از او در شعبان 1307 ق در طهران؛ مهر: «طرازنده بارگاه قضا» (مستطیل بزرگ)، مهر برج شاهی محمدرضا که در سال 1246 ضبط کتابخانه مبارکه گردید؛ خریداری از احتشام نصیری؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 486 گ، 50 سطر (18/5×34)، اندازه: 25×42/3 سم [ف: 29/1-493]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4702

آغاز: نسخه ایست از کلمات اکابر دین و بعضی از ملوک و سلاطین که از تواریخ الفیه اکبری نوشته شده. بسمله در سنه سی و نه از رحلت جناب رسول ... که حضرت امام حسن ... بدرجه

ص: 548

رفیعه شهادت رسیدند و وجه شهادت آن جناب را چنین تصریح نموده اند، انجام: صد و سی نهم از رحلت سید بشر در این سال

عباس بن محمد ... بعد از فوت ابو عمر عیسی آن بخشی را. حوادث سال های 39 و 135 است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛
افتادگی: انجام

کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ گرد و عطف قهوه ای، 425گ، 17 سطر (9×13)، اندازه: 17×11سم [ف: 14-3647]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8220

جلد سوم، از سال 701 تا 994؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج مشکی، 479گ، 21 سطر، اندازه: 33×21سم [ف: 21-186]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8221

جلد دوم، سال های 401 تا 700؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج مشکی، 343گ، 21 سطر، اندازه: 33×21سم [ف: 21-187]

8. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 5/1

از رحلت تا 55 هجری؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 با سرلوح با گل و بوته زرین؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج کبود ضربی مقوایی،
543گ، 30 سطر (5/14 × 5/25)، اندازه:

35×21سم [ف: 20]

9. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 5/2

سال 552 تا 984ق؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج

کبود ضربی، 527گ، 30 سطر (5/14 × 5/25)، اندازه: 35×21سم [ف: 20]

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4375

جلد اول تا سال 500 هجری؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: قرن 13، برای سلطان حسن میرزا؛ کاغذ: فرنگی
آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای، 334، 38 سطر، اندازه: 36822/3سم [ف: 2-75]

11. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4376

جلد دوم از سال 501 تا سلطنت شاه اسمعیل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن سیاه ضربی، 701گ،
34 سطر، اندازه: 18×5/30سم [ف: 2-75]

آغاز: برابر 2؛ انجام پایان سال 398 در تاریخ این کثیر آورده که بعد از فوت حاجب سعید جماعتی. بر سر قبر او رفته ... و چون شب بمنزل آمدند عجزه که نوحه خوان بود در خواب دید که شخصی ... از قبر حاجب سعید بیرون آمده ... و گرز بآن پیره زن حواله کرد. زن ... از خواب بیدار شد و دیگر از نوحه گری توبه کرد. (و در سال سیصد و نود و نهم) از رحلت فقط یک سوم کتاب را در بر دارد یعنی از سال یکم مرگ پیغمبر تا سال سیصد و نود و نیم، دیباچه را ندارد، از سال یکم آغاز شده، پایان نیز ندارد و سیزده سطر از سال 399 را نوشته و باقیمانده را که در صفحه پسین بوده در این جلد جا نداده است؛

خط: نسخ، بی کا، تا: گویا 1238ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ سفید آهار مهره فرنگی، جلد: روغنی زرد و سرخ، 413گ، 31 سطر (14×25)، اندازه: 32×20سم [ف: 2-520]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 40-عکسی و 413-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-52]

13. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4079

آغاز: بسمله جلد ثانی از کتاب تاریخ الفی در ذکر وقایع سال پانصد و یکم از رحلت خیر البشر علیه؛ انجام: داود افغان را جمیعہ تما با خود جمع کرده تاده

خط: نسخ، کا: احمد، تا: 1238ق، جان کرمانشاهان؛ افتادگی: انجام [الفبائی: 64]

14. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4078

آغاز: برابر 2؛ انجام: بعضی از آمار خود مقرر نمود تمام شد ... ثانی عشر شعبان المعظم من شهر سنه 1238

خط: نسخ، کا: احمد، تا: 1238ق، جان کرمانشاهان [الفبائی: 64]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 222

آغاز: برابر 2

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1244ق؛ 609گ، 34 سطر، اندازه: 25×12سم [ف: 2-125] 16. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 1740

آغاز: برابر 2؛ انجام: آن کوهستانرا بجا گیر بعضی امراء خود داد و السلام من فضله العمیم و لطفه الجسیم

جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: احمد بن ابوالفتح شریف حائری اصفهانی، تا: 1245ق، جان کرمان؛ مهر: ناصرالدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، 34 سطر (10×23)، اندازه: 18×31سم [ف: 4-201]

17. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 904

آغاز: برابر

2؛ انجام: شاه قصد فارس کند از بغداد به اصفهان آمد و از وقایع ایشان آنکه یحیی بن عثم بن مغربی جلد اول؛ خط: نسخ، کا: احمد بن ابوالفتح اصفهانی، تا: 1246ق، جان کرمانشاه؛ 1252ص، 28 سطر (12×22)، اندازه: 31×19سم [ف: 42]

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 1379

همان نسخه بالا [نشریه: 5-316]

18. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 905

آغاز: بسمله، وقایع سال پانصد و یکم از رحلت سید بشر علیه و آله التحیه من الملك الاکبر؛ انجام: برابر جلد دوم، خط: نسخ، کا: احمد بن ابوالفتح اصفهانی، تا: جمادی الثانی 1246ق، جان کرمانشاه؛ 1406ص، 34 سطر (23×10)،

اندازه: 31×18سم [عمومی اصفهان (فرهنگ سابق): فی: 1-19]

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 1280

همان نسخه بالا [نشریه: 5-316]

19. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 10929

ص: 549

آغاز: بسمله. ذکر وقایع سال پانصد و یکم از رحلت سید بشر علیه و آله التحیه من الملک الأكبر. در اوایل اینسال سلطان سنجر لشکرهای خراسان را جمع آورده بخاطر بهرام شاه بن مسعود شاه غزنوی متوجه غزنه شد؛ انجام: برابر

جلد 2، از سال 501 رحلت یعنی از عزم سلطان سنجر برای حمله به غزنین و جنگ با ارسلا نشاه را تا سال 982 هجری مطابق با 972 رحلت مقارن با پنجاه و چهارمین سال سلطنت شاه طهماسب صفوی (930-984)؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 1261ق؛ قبل از آغاز کتاب آمده است: «در روز سه شنبه پانزدهم شهر جمادی الاول یکهزار و دویست و نود و چهار هجری مطابق سال خیریت مال او دئیل سر کار مستطاب اشرف والا شاهزاده بهمن میرزا این جلد دوم کتاب تاریخ الفی را بنواب غلام شاه میرزا بخشیدند که ملک مخصوص او باشد و علی الدوام مطالعه و مذاکره نماید والسلام 1294».) در پایان آمده است: «حسب الحکم نواب اشرف ارفع والا صاحب اختیار کل ممالک آذربایجان بهمن میرزا حرسه الله که ولیعهد مغفور نایب السلطنه العلیه عباس میرزا ابن سلطان فتحعلیشاه قاجار طاب الله ثراه را بهمین فرزند و پادشاه جمجاه انجم سپاه محمد شاه غازی خلد الله ملکه را کهین برادر است بتاریخ سنه هزار و دویست و شصت و یک هجری که در دارالسلطنه تبریز تشریف داشتند استنساخ جلد ثانی این نسخه شریفه که موسوم بتاریخ الفی است انجام پذیرفت و بتصحیح جمعی از فضلاء بقدر وسع بصحت پیوسته داخل کتابخانه مبارکه گردید والسلام».) دارای کمند، مجدول؛ واقف: محمد بریمانی، خرداد 1351؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی ضریبی، 496گ، 33 سطر، اندازه: 33×20سم [ف: 9-16]

20. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1550

جلد اول، از آغاز مرگ پیامبر تا سرگذشت طغتکین؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1266ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ ضریبی مقوایی، 511گ، 30 سطر، اندازه: 22×35سم [ف: 3-293]

21. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1233

آغاز: برابر 1؛ انجام: (سال 784) چنانکه دو روز دکان و بازارها بسته ماند و روز سیم سلطان فرمود تا منادی کردند که مردم بحال خود باشند (بتاریخ شهر محرم الحرام پیچی نیل سنه 1314 بجهت تقدیم کتابخانه بندگان جناب مستطاب اجل اکرم افخم آقای (پاک کردند) مد ظله العالی بید اقل بندگان میرزا حیدر علی بن مرحوم آقا میرزا زین العابدین علی آبادی طاب ثراه تحریر شد.

از آغاز تا رویدادهای 722 (سلطان ابوسعید)؛ خط: نستعلیق خوش، کا: میرزا حیدر علی بن آقا میرزا زین العابدین علی آبادی، تا: 1314 ق، برای تقدیم به کتابخانه جناب مستطاب اجل اکرم (پاک کرده اند). با سرلوح و جدولبندی چند راه؛ مجدول، یک سرلوح آراسته و رنگارنگ؛ کاغذ: ترمه آهار مهره، جلد: مقوای مشکی ته میشن، 270گ، 15 سطر (22×14/5)، اندازه: 22×30سم [ف: 6-2446]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 5-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-52]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3589

آغاز: بسمله، جلد ثانی از تاریخ الفی وقایع سنه 401 از رحلت حضرت خیر البشر (صلی الله علیه وآله وسلم) که در اوایل این سال سلطان سنجر بن سلطان ملک شاه سلجوقی؛ انجام: چون خزانه را تسلیم چنگیز خان کرد از نزد وی مرخص شد و بملازمت التاخان

رفت. جهة تقديم كتاب خانه مبار كه حضرت مستطاب اجل اكرم افخم آقاي سعد الملك روحنا فداه بيد اقل العباد بهاء الدين على آبادي اتمام پذيرفت في شهر صفر المظفر سنه 1313.

جلد دوم، شامل وقايع تاريخي سال هاي 501 تا 601ق؛ خط: نستعليق خوب، كا: بهاء الدين على آبادي، تا: 1331ق؛ اين نسخه را براي كتابخانه سعدالملك نوشته، يك سرلوح مذهب، با نقاشي با آب طلا و لاجورد، مجدول؛ كاغذ: شكري رنگ فرنگي نازك، جلد: گالينگور مشكي عطف تيماج، 412ص، 15 سطر، اندازه: 22×29/5سم [ف: 10-1558]

23. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 223

جلد دوم، در اخبار و سوانح دوره سلاطين مغول تا ايام سلطنت شاه طهماسب صفوي، از سال 687 تا سال 936 رحلت؛ خط: نستعليق، بي كا، بي تا، افتادگي: آغاز و انجام؛ 475، 25 سطر، اندازه: 11×22/5سم [ف: 2-125]

24. تهران؛ سلطنتي؛ شماره نسخه: 594

آغاز: برابر 2؛ انجام: سال چهار صد و نود و نهم از رحلت سيد بشر عليه واله التحيه من الملك الاكبر از جمله وقايع اينسال آنكه چون سلطان محمد از ياغي شدن ايلغاري و اتابك طغتكين و اتفاق ايشان با فرنگ خبر يافت صاحب همدان امير بر سق بن برسق راه سپهسالار لشگر گردانیده بجنگ ايلغاري و اتابك طغتكين فرستاد ... و از جمله وقايع اينسال آنكه فرنگيان شهر دفينه كه از شهرهاي ولايت شام بود از دست عمال و نواب اتابك طغتكين گرفته بواسطه ... از سال اول رحلت تا سال نهصد و هشتاد و سه بعد از رحلت است؛ خط: نسخ، بي كا، بي تا؛ از كتب مرحومه مهد علياست و به سال 1322 ق از عرض

كتابخانه مبار كه گذشته، مجدول، مذهب، يك سرلوح مذهب مرصع كاغذ: ترمه اصفهاني آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم طلائی منقش به گل و بوته الوان با تزيينات، 687ص، 41 سطر، اندازه: 29/5 × 42/5 سم [ف: 5-25]

25. تهران؛ سلطنتي؛ شماره نسخه: 595

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نسخ تحريري، بي كا، بي تا؛ مجدول، مذهب، يك سرلوح مذهب مرصع كاغذ: ترمه اصفهاني آهار مهره، جلد: مقوای وكش چرم پشت گلي رنگ، 1407ص، 41 سطر، اندازه:

28/7×42/5سم [ف: 5-28]

26. تهران؛ سلطنتي، شماره نسخه: 596

ص: 550

آغاز: وقایع سال چهارصد و نود و نهم از رحلت سید البشر (صلی الله علیه وآله وسلم) من ملك الاكبر از جمله وقایع این سال آنکه چون سلطان محمد از یاغی شدن ایلغاری و اتابک طغتكین و اتفاق ایشان با فرنگ

خبر یافت؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجدول، مذهب، یک سرلوح مذهب مرصع کاغذ: ترمه اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم طلائی منقش به گل و بوته الوان با تزیینات، 787ص، 42 سطر، اندازه: 30×42سم [ف: 5-30]

27. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1229

آغاز: و گفت از رسول خدا... شنیده که فرمود والی این امر قریش اند سعد گفت آری زید بن ثابت انصاری برخاست (سال یکم)؛ انجام: پس امام حسین علیه السلام فرمود سبحان الله بنده مؤمن پیش حضرت حق... عزیزتر است از آنکه روح او را در حوصله مرغ سبز کند ای یونس هر گاه قبض روح مؤمن شد خدای تعالی او را در قالبی از سال وفات، سال 11 هجری تا 49 هجری؛ خط: نستعلیق، بی کا بی تا؛ کاغذ: فرنگی کلفت، جلد: تیماج سرخ ضربی، 370گی، 11 سطر (17×11)، اندازه: 19/5×25 سم [ف: 6-2442]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 1-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-52]

28. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1230

آغاز: در قالبی مثل این قالب در می آورد پس میخورند و مینوشند

(دنباله شماره پیش، درباره سال 26)؛ انجام: ذکر وقایع سال چهل و یکم از رحلت... و وظیفه آنکه بقول جمعی سفها که طالب فتنه اند عمل نمایند و السلام امام حسین علیه السلام در جواب نوشت. جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا 344گ، 11 سطر (17×11)، اندازه: 19/5×25 سم [ف: 6-2445]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 2-عکسی و 382-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-52]

29. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1231

آغاز: و خصومت افتد تا او فارغ البال باشد مروان گفت والله یا سعید که تو بهتری از من پس مروان از سعید عذر خواسته باز گشت (سال 43)؛ انجام: و علی بن عیسی را که قبل از این بمدتی مدید از ایالت دیار خراسان عزل شده باز بامارت آن دیار نصب فرمود و از آنجا باز بجانب بغداد مراجعت نمود و چون (سرگذشت رشید)

درون جلد دارد که آغاز این جلد دنباله سرگذشت معاویه است و صحاف جابجا کرده و باید به جلد رحلت تا 39 پیوست شود و سپس تا سال 77 را ندارد و از 78 دارد تا پایان خلافت هرون؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 320گ، 11 سطر (17×11)، اندازه: 19/5×25

سم [ف: 6-2445]

30. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1232

آغاز: و برای او استمالت نامه فرستد و او را بموقف خلافت طلب دارد باین عنوان که باو نویسد که ای برادر بوجود توجهت تمشیت مهات خلافت و انتظام امور مملکت ... احتیاج تمام است (داستان امین و مأمون)؛ انجام: ذکر سلطنت منصور بن نوح بن نصر بن احمد سامانی و البتکین در غزنین مستقل گشت و در محرم اینسال (سال 340 مرگ پیامبر).

از دنباله سرگذشت معاویه آغاز می شود تا پایان کار هارون الرشید؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 364گ، 11 سطر (18×11)، اندازه: 19/5×24 سم [ف: 6-2445]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 3-عکسی و 4-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-52]

31. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1234

آغاز: وقایع سنه هشتصد از رحلت خیر البشر .. صاحبقران گیتی استان در دوازدهم محرم از آب سند عبور نمود؛ انجام: از رحلت حضرت خیر البشر ... میرزا سلطان ابوسعید پادشاه ایران امیر احمد برلاس را بفارس در گزین و امیر فرمان شیخ را بیزد و امیر حاجی یساولرا بابر قوه و اسکندر رکابدار را بقم تعیین نمود ... و پسران امیر علی شکر با او نیز بیوفائی کرده در همدان او را بقتل آوردند را میرزاده حسین علی (بجهت تقدیم کتابخانه حضرت مستطاب اجل اکرم افخم آقای ... (پاک شده) روحی فداه بیداخل چاکران عباس بن ابو الحسن منشی باشی علی آبادی سمت تحریر یافت فی شهر شعبان سنه 1313) خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول، با سرلوح آراسته با کاغذ: فرنگی کلفت، جلد: تیماج سرخ ضربی گرد آن مشکی و مقوائی، 232 گ، 15 سطر (22×14/5)، اندازه: 22×30 سم [ف: 6-2446]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 6-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-52]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4330ف

نسخه اصل: نسخه های بالا (دانشگاه 1229-1234) [فیلمها ف: 3-46]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 414-عکسی

نسخه اصل: نسخه های بالا [عکسی ف: 2-52]

•تاریخ الکساندر اول امپراطور روس / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e aleksānder-e avval emperātūr-e rūš

مترجم: ماردروس ق 19 میلادی ترجمه: 8 ذیقعه 1283 ق در زمان ناصرالدین شاه قاجار یک دوره تاریخ روسیه به فارسی ترجمه شد که جلد چهارم آن این کتاب است. در این کتاب به طور مفصل شرح حال الکساندر اول امپراطور معروف روسیه از زمان خردسالی تا آخرین روزهای زندگی او آمده است. ترجمه آن سلیس و خالی از اغلاق می باشد ولی متن فارسی آن از اغلاط املائی بر کنار نیست.

ص: 551

آغاز: تاریخ جدید. باب پنجم، شرح حال الکساندر اول. ذکر خدمات الکساندر اول، نمره 96 در روز دوازدهم ماه مارت فی سنه 1801 هنگامی که الکساندر به تخت روسیه برقرار گردید؛ انجام: که تدبیر عظیم پتر کبیر و مساعی کاتارینای دویم و الکساندر بحد تکمیل رسد خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: جمعه 8 ذیقعده 1283ق، جان تهران؛ کاغذ: فرنگی لب طلائی، جلد: تیماج سیاه با گل و بته زر، 224گ، 11 سطر (8×14)، اندازه: 15×22سم [ف: 1-458]

• تاریخ امامان و شاهان و فیلسوفان / تاریخ عربی

tārīx-e emāmān va šāhān va filsūfān

در دو «باب»:

1. دوازده امام، 2. پادشاهان و فیلسوفان. پادشاهان هند را از تاریخ اکبری نقل کرده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1525

آغاز: بسمله. بر دقیقه شناسان دفاتر معرفت کردگار ... پوشیده نماناد که در اول این کتاب سمت گزارش یافته که دنیا مقرر طوایف؛ انجام: محمد خان رابع بن ابراهیم خان به تاریخ سنه 1058 به سلطنت رسیده و مدت سلطنت و ارتحال او و سلاطین بعد چون معلوم نتوانست نمود، لذا به همین اکتفا نمود. در سلخ ذیقعده 1122 به اتمام رسید. و موقع است که ... یاد بنمائید.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه 1 ربیع الثانی 1228ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی یک لا، 159گ، 19 سطر، اندازه: 20×29سم [ف: 3-294]

• تاریخ امام حسن مجتبی (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e emām hasan-e mojtabā

رساله مختصری در شرح زندگانی امام ابو محمد حسن بن علی (علیه السلام) شامل صلح آن حضرت تا شهادت است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11617/10

آغاز: شافیه بیان حسب و نسب و جلالت خود فرمود و در ضمن آن مفاخرتها گفت؛ انجام: بر پشت جنازه آنحضرت پای برهنه می آمدند و میکریستند و روایت کرده است. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: مقوایی سفید، 28گ (49-76)، 17 سطر (15/5×9/5)، اندازه: 15/5×20/5 سم [ف: 29-362]

• تاریخ امام حسین (علیه السلام) / تاریخ معصومین / عربی

غیر همانند:

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 26027

بی کا، بی تا، خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

2. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 16/227-3217

آغاز: برو بریز ز مرگم به فرق خاک سیاه *** اجل رسید ان لا اله الا الله / همان امین خداوند مهربان است این *** یقین بدان ملک الموت قبض جان است این؛ انجام: پرسید یکی ز من که تصدیق تو چیست *** این هست علی و آن عمر حق با کیست / گفتم به جواب من یقین دانم و بس *** این شیر خداست عمر ندانم کیست به نقل از عین البکاء بروجردی و محرق القلوب نراقی و دیگران به نظم و نثر؛ خط: نسخ، کا: براتعلی بن نوروز علی، تا: پنج شنبه 27 جمادی الثانی 1255ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکى، 165گ، 15 سطر، اندازه: 10×22 سم [ف: 2-691]

3. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 253

آغاز: حضرت فاطمه فرمود تا حسین و حسن علیهما السلام را بخواند و گفت ای جانان مادر؛ انجام: مرا هست جانی که کردم فدا *** در این را برای رضای خدا متفرقاتی است در تاریخ امام حسین (علیه السلام) و وقایع کربلا و دارای اشعار بسیار؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 59گ، مختلف السطر، اندازه: 16/5 × 21/5 سم [ف مخ: 169]

4. گلپایگانی؛ شماره نسخه: 15/69-2829

آغاز: حضرت رسالت پناه (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمود که حق تعالی را ملکی هست که در دلائل می گویند و او ... ده هزار بال داشت و از میان هر بالی تا بال دیگر؛ انجام: فصل در بیان آنچه از غرائب معجزات بعد از شهادت آن حضرت به ظهور آمد ... حضرت صادق علیه السلام عرض کردم که من حاضر می شدم در مانند جلاء العیون علامه مجلسی ولی غیر از آن، مؤلف این رساله را در چند (فصل) قرار داده که در نسخه ها تا فصل شانزدهم موجود است. مؤلف در این رساله وقایع کربلا و عاشورا را به تفصیل بیان نموده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکى با ترنج و سرترنج مجدول، 116گ، 21 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-683]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13759/6

آغاز: حمد و ثناء مخصوص شاهنشاهی است که در دار دنیا و دوستانش مقهور؛ انجام: غبار سرخی پیدا شد ... عذاب الهی بر زمین نازل می شود آه او ایلا مؤلف برای منبرهای خود تهیه نموده است؛ بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 19گ (45-63ر) [ف: 37-294]

. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14375

آغاز: هیچ قربتی در سفر و همنشینی در حضر برابر ذکر و شکر او نیست دوم اذا وقعت في بلية فاستعن بالله اگر ببلائی درمانی و عافیت از تو کناره گیرد؛ انجام: در کنز الغرایب آورده که مهتر و

ص: 552

بهتر و بزرگتر همه یاران دوزخ مایست او را شدید گویند ... محاربان کوفه و شام که در آن معرکه حاضر بوده اند. مقتلی است در شرح حال و وقایع اهل بیت (علیهم السلام) خصوصاً وقایع جان‌گداز کربلا. مؤلف کتابش را در چند باب ترتیب داده و در آغاز آن، از ابتلائات پیامبران قبل از اسلام شمه‌ای بیان نموده و بعد از آن اندکی از مصایب حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام) ذکر نموده و پس از آن وقایع کربلا را مفصل به صورت مقتل، بدون ذکر مأخذ بیان نموده است. مؤلف در اثنای کتاب مکرر اشعاری به فارسی از شاعران ذکر می‌کند؛ خط: نستعلیق، بی‌ک، بی‌تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ بی‌ک، بی‌تا، جلد: تیماج قهوه‌ای، 218گ، 16 سطر، اندازه: 19×23 سم [ف: 38-505]

7. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17579

واقعات و حالات شهادت امام حسن؛ بی‌ک، بی‌تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 33719/9 سم [رایانه]

• تاریخ امام رضا (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e emām rezā

مؤلف می‌گوید: محمد حسین خان اظهار نمود که همیشه در سویدای خاطر برادرم مرحوم علی رضا خان بود که به سعی وی کتابی به لغت فارسی در ذکر احوال و معجزات و مدت عمر و کیفیت شهادت و محل دفن امام رضا (علیه السلام) به نحوی که در اخبار و آثار معتبره وارد شده، تألیف شود تا آنکه آن مرحوم داعی حق را لیبیک گفت و خان از من خواست تا کتاب مذکور را بنگارم و من این کتاب را در 15 «فصل» نگاشتم. غالباً از قدما چون ابن شهر آشوب، مفید، اربلی، راوندی ... و کتب آنان نقل می‌کند و در موارد اندکی با عنوان «مؤلف گوید» توضیحی مختصر می‌آورد. عنوان «فصل»ها چنین است: 1. احوال والده آن حضرت و کیفیت ولادت و اسم و لقب و کنیت و نقش خاتم آن جناب؛ 2. نصوصی که بر امامت آن حضرت به خصوص وارد شده است؛ 3. معجزات و غرایب حالاتی که از آن سرور اهل سعادت مشاهده شده است در دو بیان؛ 4. محاسن اوصاف و مکارم اخلاق و جوامع سنن و آداب و خصال آن برگزیده خداوند متعال؛ 5. مجملی از احوال آن حضرت از وقت ولادت تا زمان شهادت و مدت عمر؛ 6. احوال آن حضرت در زمان هارون؛ 7. معجزات و احوالی که در حال رفتن آن حضرت به جانب خراسان اتفاق افتاد؛ 8. ورود آن حضرت به مرو و ملاقات با مأمون و تکلیف نمودن مأمون آن جناب را به قبول ولایت عهد؛ 9. آنچه در میان آن حضرت و مأمون بعد از ولایت عهد واقع شد؛ 10. احتجاجاتی که مأمون خود برای تقرب به آن حضرت با مخالفان می‌کرد؛ 11. خروج آن حضرت به نماز عید و طلب باران و غیر آن به خواهش مأمون؛ 12. اموری چند که ذکر آن در این مقام مناسب است؛ 13. اخباریکه از رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) و ائمه طاهرین (علیه السلام) در خصوص شهید شدن آن حضرت تاریخ امامان - تاریخ امپراطور 553 وارد شده است؛ 14. کیفیت شهادت آن حضرت؛ 15. ذکر ازواج و اولاد و اخوان و اصحاب و اقارب آن جناب؛ خاتمه در ذکر معجزات و کراماتی که در نزد ضریح مقدس به ظهور رسیده است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 684

آغاز: مخادیم لازم التکریم یعنی ثمره شجره رفعت و عظمت و نور حدیقه مردمی و مکرمت.. محمد حسین خان ... اظهار نمود که همیشه در سویدای ... تألیف این کتاب بهمان نحو که در خاطر غفران مآب مخمر و مصور بوده است نمود و مشتمل است بر پانزده فصل؛ انجام: قلنق تاش می‌گفتند و او با جمع دیگر در آنجا بودند و آن کیسه را کسی از من دزدید و من ملتفت نبودم و چون خط: نستعلیق، بی‌ک، تا:

قرن 13؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه) و انجام؛ مصحح، خط خوردگی دارد؛ 122گ، 14 سطر، اندازه: 21×15سم [ف مخ: 1-90]

• تاریخ امپراتوران آلمان و پاپهای رم / تاریخ / فارسی

tārīx-e emperātūrān-e ālmān va pāp-hā-ye rom

ولتر، فرانسوا ماری آروئه دو 1694-1778 میلادی

(volter, ferānswā mārī āro'e do (1694-1778

ترجمه ای از فرانسوی به فارسی از کتاب ولتر، نویسنده و شاعر معروف فرانسه، است. این ترجمه تا وقایع سال 1964 میلادی رسیده و ناتمام مانده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 224

آغاز: پس از سپاس و ستایش خداوند جهان و جهانیان و درود خاتم پیغمبران خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 108گ، 108 سطر، قطع: رحلی اندازه: 26×15/5سم [ف: 2-126]

• تاریخ امپراتور نیکولا و وقایع سی سال سلطنت او / تاریخ / فارسی

tārīx-e emperātūr nīkolā va vaqāye '-e sāl sāl saltanat-e ū

مترجم: ریشار خان، یوسف 1868-1935 میلادی تاریخ ترجمه: 1275ق مترجم: موسیوریشار خان فرانسوی با تصحیح دوستعلی خان معیر الممالک. این کتاب قسمتی از تاریخ روسیه است، در چند فصل: 1. از تولد گران دوک نیکولا تا مکتوب او به خلیفه مسکو؛ 2. از تفصیل حالات و امپراطوری الکسندر تا بروز اغتشاش در مسکو؛ 3. از رسیدن میشل به شهر پطر تا توبه و اطاعت سربازان یاغی؛ 4. از گرفتن پرنس تروید سکائی تا گرفتن بزرگان اغتشاش در ولایات؛ 5. از حرمت داشتن اهالی سفارتخانه تا انتقال جنازه امپراطور؛ 6. از آمدن دوک ولین تان

ص: 553

به شهر پطر تا اخراج بلد شدن مفسدین، 7. از آمدن چند نفر مشخصین به شهر پطر تا تهیه و تدارک جنگ؛ 8 از اعاده جنگ ایران تا صدور دستخط؛ 9. از اعلام جنگ به دولت عثمانلو تا فتح لشکر فرانسه در ولایت پلاستر؛ 10. از اعاده جنگ تا ناخوش شدن امپراطور؛ 11. از رفتن سفیر روم به پطر تا وفات یافتن گران دوک قسطنطنی؛ 12. از نزول بلا در ولایت ورشو تا بستن عهد نامه پنهانی دولت عثمانلو با دولت روس؛ 13. از اغتشاش جدید در مملکت له تا سفر نیکولا بدول خارجه؛ 14. از پیدا شدن بلائی هولناک تا ظلم دولت روس به ملت کاتولیک؛ 15. از امور شرقی تا کم کردن لشکر؛ 16. از جواب و سؤال دولت روس با پاپ تا توجه امپراطور بامپراطریس؛ 17. از اغتشاش ماه فوریه در پاریس تا سال بیست و پنجم جلوس امپراطور؛ 18. از ایام بخت برگشتگی امپراطور نیکولا تا اعلام نامه چهار دولت و نامه کنت نسل ورد جواب دولت انگلیس؛ 19. از دورویی دولت روس تا جنگ در شهر الم؛ 20. از غروب کردن کوکب بخت امپراطور نیکولا تا وفات یافتن امپراطور نیکولا؛ 21. در اوصاف امپراطور نیکولا. در این کتاب بیش از بیست و یک فصل دیده نشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 145

آغاز: پس از فهرست فصل اول: مورخ می گوید بتاریخ سیزدهم ماه دسامبر 1553 عیسوی مطابق سنه 1961 انجام: مختصر گویم مردان بزرگ نمی میرند تمت (تم) الکتاب بعون الملک الوهاب سنه 1275

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1275ق، جا: تهران؛ محشی، به خط ناصرالدین شاه چنین آمده: «ترجمه تاریخ نیکولای امپراطور روس مرحوم است که داده بودیم موسیو ریشار فرانسوی ملقب به میرزا رضا ترجمه کند به توسط دوستعلی خان معیر الممالک روز چهارشنبه 14 شهر جمادی الثانی (الثانیة) بحضور آوردند یونت نیل سنه 1275 در طهران»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز مجدول زر ضربی، 401گ، 17 سطر (9/5×17/5)، اندازه: 17×24/3سم [ف: 1-139]

• تاریخ امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e amīr-al-mo'menīn 'alī

جمال حسینی، عطاء الله بن فضل الله، - 930؟ قمری

(jamāl hoseynī, 'atā'-ol-lāh ebn-e fazl-ol-lāh (-1524

تاریخ مختصری است در زندگانی امیر مؤمنان علی (علیه السلام) با استفاده از کتب تاریخی نظیر فتوح ابن اعثم و مستقصی.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 717/4

آغاز: فرموده از این خطب جلیل از ایشان هر دو لابد است پس مالک اشتر و حکیم بن جبلة به نزد هر دو رفتند و گفتند؛ انجام: التقی المنتجب الولی المعرب سلیل عبد المطلب و سید العجم و العرب صلی الله علیه و سلم کثیرا پس از ... فرود آمد و امر خط: نسخ، کا: امیر محمد معصوم بن میر ابوالخان حسینی کر مرودی، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ 75گ (121 ر 195پ)، اندازه: 30720سم [ف: 3-533]

← تاریخ امیر تیمور گورکان ← سعادت نامه

← تاريخ اميرى ← كاخ كيوانى

• تاريخ الأمير يشبك الظاهري و رحلة من القاهرة الى آسيا الصغرى / تاريخ / عربى

tārīx-ul amīr yašbak az-zāhirī wa raḥla min-al qāhira ilā āsīyā aš-Ṣuḡrā

مؤمنى، محمد بن بهادر، ق 9 قمرى

(mo'menī, mohammad ebn-e bahādor (-15c

[فهرس المخطوطات المصورة (معهد المخطوطات العربية)، التاريخ 1/76]

قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 1227/2

آغاز: بسملة. الحمد لله الذي نصر عباده المؤمنين وأيدهم بكلمة التقوى و جعلهم .. أما بعد فلما كان نهار الاثنين العاشر من شهر شوال سنة خمس و سبعين و ثمان مائة توجه المقر الأشرف الكريم العالي الأميري الكبيرى ... يشبك الظاهري ثم الأشرفي؛ انجم: و جمع بعض المتأخرين سيرته في مجلد كبير الى آخر أيام ولده شاه رخ الذي طال مدته الى سنة 850 اللهم اختم لنا بخير و للمسلمين آمين و الحمد لله وحده ...

خط: نسخ، بي كا، بي تا؛ 107ص (107-213)، 12 سطر [عكسى ف: 3-522]

• تاريخ امين و مأمون / تاريخ / فارسى

tārīx-e amīn va ma'mūn

قاجار، عبدالحسين بن مؤيد الدوله

qājār, 'abd-ol-hoseyn ebn-e mo'ayyed-od-dowle

اهداء به: به نام ميرزا عبدالوهاب خان جلال الملك

تهران؛ دانشسرای عالی - کتابخانه ميرزا عبدالعظيم خان قريب گرکانى؛ شماره نسخه: 31

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، قطع: خشتى [نشریه: 5-619]

• تاريخ الأنبياء الأکابر و بيان أولي العزم منهم / تاريخ پیامبران / عربى

tārīx-ul 'anbīyā'-il akābir wa bayān-u uli-1-azm-i min hum

ابن وزير، عبدالباسط بن خليل، 844-920 قمرى

(ebn-e vazīr, 'abdolbāset ebn-e xalīl (1441-1515

رساله مختصری است در تاریخ پیامبران، در مقدمه گوید: «هذه لطيفة مختصرة ظريفة مباركة شريفة تشتمل على تاريخ ما بين الأنبياء الأكبر من المدد و السنين و الأعوام و بيان اولى العزم منهم ... جمعتهما من كلام العلماء الأعلام و الاثمة في هذا الشأن من آدم الى نبينا محمد عليهما الصلاة و السلام». . دكتر محمد كمال الدين عزالدين اين رساله را تحقيق و آماده چاپ کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1249/2

آغاز: بسمله. قال العبد الفقير إلى الله تعالى الحفي عبدالباسط بن خليل الحنفي عنه عفى أما بعد حمدالله تعالى على جزیل نواله ... آدم صفي الله (عليه السلام)، هو أبو البشر و يكنى أبو محمد و أبو صالح أيضا؛ انجام: الكريم من النقص هذا آخر ما فتح الله تعالى به من الكلام في هذا المقام و السلام خط: نسخ معرب، بی کا، بی تا؛ 17ص (29-45)، 9 سطر [عكسی ف: 3-560]

• تاریخ انبیاء / تاریخ پیامبران / ترکی

tārīx-e anbīyā

امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه، 844-906 قمری

(amīr 'alī-šīr-e navā'ī, 'alī-šīr ebn-e kīčakne (1441 1501

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4088

آغاز: بسمله کنون وقت است کز کلک سخن گوی؛ انجام: شیوه

خفیه تقدیر دن مستبعد خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 23 سطر

(7×15)، اندازه: 14×23 سم [الفبائی: -98]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11923

خط: شکسته نستعلیق، کا: مریم میرهادی، بی تا [الفبائی: 98]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3582/17

آغاز: بسمله. آدم صلوات الله عليه خلقتی آدم نینک کنیتی ابوالبشر در انجام: نو شیروان عادلین وزیر ایردی آتینک سوزلرلاریدین دور ... چون انبیا علیه السلام سوزی و عباد و حکما تاریخی علی الاجمال مذکور بولدی ایمدی عجم ملوک ذکریکا شروع قیلای ... خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: ابریشمی و ترمه، جلد: چرمی سیاه و باسمة منقش، 25گ، اندازه: 23/5×34 سم [ف: 3-1111]

• تاریخ انبیاء / تاریخ پیامبران / فارسی

تاریخ امیرالمؤمنین - تاریخ انبیاء شیرازی، محمد حسین بن فخرالدین، ق 14 قمری

(Šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e faxr-od-dīn (-20c

گزیده ای از تاریخ پیامبران از حضرت آدم تا وقایع سال 35 بعد از هجرت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) ظاهراً برگرفته از ناسخ التواریخ.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 105

آغاز: تشخیص مساحت زمین و قسمت ارض ربع مسکون فسحت زمین از کران تا کران صد و نود و شش ملیان میل در میل بود خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ از کتاب های عبدالحسین سینتا؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، 248گ، مختلف السطر، اندازه: 17×11/5 سم [ف: 1-82]

• تاریخ انبیاء / تاریخ پیامبران / فارسی

همانندی نامعلوم 1. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 25863

بی کا، بی تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20721

بی کا، بی تا، خریداری از پروین محمودیان [رایانه]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17463

تاریخ انبیاء؛ بی کا، بی تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: 13/2×21/4 سم [رایانه]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20814

بی کا، بی تا، خریداری از قربان بالا زاده [رایانه]

• تاریخ انبیاء / تاریخ / عربی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 17873

آغاز: الحمد لله الذي انبت الخلق نباتا وجعلهم حياء؛ انجام: يدفن الى جنب قبر نبينا محمد برحمتك يا ارحك الراحيم احاديث خلف
عنوان شناسه)، تا احوال ذوالقرنين؛ خط: نسخ، كا: عبدالوهاب بن ابراهيم، تا: 1259ق؛ كاخذ: شكرى، جلد: اسقاطى، 14 سطر
(10×17)، اندازه: 15×23 سم [رايانه]

← تاريخ انبياء و اوصياء و ملوك ايران ← تاريخ انبياء و سلاطين

• تاريخ انبياء و ائمه / تاريخ معصومين / فارسى

tārīx-e anbīyā' va a'emme

نسائى، حسن بن حسن، 1237-1316 قمرى

(fasā'ī, hasan ebn-e hasan (1822-1899

ص: 555

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16993

آغاز: بوحدانیتک عما یلیق بذاتک مما؛ انجام: البته که تو را خواهد کشت اما آنکه

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، 25 سطر (12×22)، اندازه: 18×30 سم [رایانه]

• تاریخ انبیاء و ائمه (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e anbīyā' va a'emme

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29179

آغاز: بسمله، حمد له، بدان ای فرزند صالح که آنکه حضرت عزت جل و جلاله و عظم نواله وقع شانه فرمود: انجام: امام دوازدهم محمد بن حسن العسکر کنیت او مولانا ابوالقاسم المهدی مولو سامره.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف پارچه ابعاد متن: 7/5×15/5، اندازه: 13×20/8 سم [رایانه]

← تاریخ انبیاء و پادشاهان ← تحفه سلیمانی

• تاریخ انبیاء و سلاطین / تاریخ پیامبران، تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e anbīyā' va salātīn

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 492/22

آغاز: حمدله ... اما بعد این کتابیست در ذکر مجملی از احوال پیغمبران که نام ایشان در قرآن و حدیث صریحا آمده است؛ انجام: طبقه آق قوینلو بنهایت انجامید

تاریخ عمومی ایران است و تا شاه اسمعیل می رسد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا قرن 10؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن قرمز، 125ص (128-4 هامش)، 18 سطر، اندازه: 20/7 × 12/2 سم [ف: 5-42]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5746

آغاز: که گفت رب لاتذر علی الأرض ... طوفان فرستاد و نوح با این هشتاد تن در کشتی نشستند؛ انجام: پادشاه مغفور ابوسعید ... در حال حیات اریاخان را ولی عهد خود گردانند و الله اعلم بالصواب.

زمان سلطان محمد خدا بنده و سلطان ابوسعید گورگانی، قسم دوم آن در ملوک فرس و مشاهیر انبیاء است، در چند طبقه تا می رسد به طایفه هشتم مغول از قسم چهارم در ذکر سلاطین معاصر بنی عباس؛ خط: نستعلیق، کا: کمترین مریدان حضرت شاه محیی الدین بنده الدین (?)، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور، 38گ، 15 سطر (6×16)، قطع: بغلی، اندازه: 11×18 سم [ف: 11]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4178

آغاز: حضرت ابو البشر علیه السلام، ابوالبشر لقب شریفش صفی الله است؛ انجام: پاکویه از اقلیم پنجم است هوایش بگرمی مایل است. در این کتاب فاتحه و خاتمه ای وجود ندارد و از آخر هم دنباله مطلب ناتمام مانده است، به همین جهت مؤلف شناخته نمی شود. تاریخی است مختصر که از احوال آدم ابوالبشر آغاز شده و به وقایع زمان شاه عباس ثانی تا سال 1067 ق پایان می پذیرد، و در آخر لاحقه ای دارد مشتمل بر جغرافیای ربع مسکون در سه صفحه با یک صفحه نقشه اقلیم سبعة که در اصل کروی بوده. مؤلف این کتاب تاریخ صفویه و بالاخص تاریخ شاه عباس ثانی را که

خود معاصر وی بوده است به تفصیل بیشتر نوشته و وقایع سنواتی زمان او را از شب جمعه شانزدهم صفر 1052 که در کاشان جلوس کرده است تا ربیع الأول 1067 به قلم آورده، نیمی از آن پاره شده و از میان رفته است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: نیمه دوم قرن 11؛ تملک: مرحوم تقی دانش تهرانی (مستشار اعظم) که در 1347 ق، مالک این نسخه بوده نوشته است که خط شفیعاست. و خطاست چه کاتب این نسخه را نمی توان در شمار خوشنویسان آورد تا به شفیعا چه رسد؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج خرمایی، 42گ، مختلف السطر، اندازه: 24/8×37 سم [ف: 7-28]

4. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 6645/17

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این کتابی است در ذکر مجملی از احوال پیغمبران که نام ایشان در قرآن و حدیث صریحا آمده است؛ انجام و در سنه عشرين و تسعمائة بار دیگر آمده آنجا به دست لشکر ظفر اثر به قتل رسید و دولت طبقه آق قویلو به نهایت انجامید. خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول، در حاشیه به چلیپا؛ جلد: تیماج تریاکی با ترنج و سرترنج، 130ص (حاشیه 1-130)،

18 سطر، اندازه: 21614 سم [ف: 20-173]

5. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3126

آغاز: و همین عین جبر است. جواب گوئیم که جبر نیست بلکه عین اختیار است؛ انجام: و اما احوال بعضی از پادشاهان عرب و اهل جاهلیت انشاء الله تعالی در کتاب احوال رسول خدا محمد مصطفی مذکور خواهد شد

تألیف 1258 قمری؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الاول 1259 ق؛ افتادگی: آغاز کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری 295گ، 19 سطر (10×15/5)، اندازه: 15×21 سم [ف: 5-1541]

6. اصفهان: شهرداری اصفهان، شماره نسخه: 3

در ذکر شمه ای از اخبار سید المرسلین است و می رسد به تاریخ اهل بیت و امویان و عباسیان و سپس ذکر ملوک و سلاطین که در زمان خلفای بنی عباس در ممالک اسلام سلطنت می نمودند، عنوان «ذکر شعب» دارد و می رسد به عنوان «جلال الدین منکبرنی» و «حکومت آل صفویه در میان اکراد»؛ بی کا، بی تا

تاریخ انتقادی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e enteqādī

رساله که ابتدایی ناقص دارد با انتقاد به شیوه حکومتی شاه

ظاهرة تمامی شاهان قاجار تا زمان نویسنده شروع می شود که اکثرا از او با عنوان «ریاست کلیه» یاد می کند. عمده انتقادات نویسنده به جز شخص شاه متوجه متولیان امور اقتصادی از جمله مستوفیان است. وی به توصیف جامعه ای می پردازد که مردمش از تفاوت عمل و شرایط نابسامان اقتصادی که ظلم عمال دولت ناشی می شد به جان آمده اند. اما از آنجا که شخص شاه یا همان ریاست کلیه واکنشی از خود نشان نمی دهد، او را هم شریک می دانند. او همچنین به دو گروه به شدت حمله می کند که عبارت از عمال ظالم و مستبد دولتی به همراه علمای درباری هستند که هر دو یکسره در خدمت منافع شاه و دربار قدم بر می دارند. این رساله یکی از رساله های مهم انتقادی عصر قاجار است که می تواند از جمله آثاری تلقی شود که باعث پیدایش اندیشه مشروطه خواهانه در ایران گردید.

آغاز: که اگر در رفع ظلم و بدعت جدید که ضرر آن به ملت و دولت ایران می رسد خلق را ناچار می کند که برای اموال و واولاد خود غارتی ها به وصایت انتخاب کنند

انجام: وجود این جانورها اختیار را از ید قدرت پادشاه بیرون برده اطمینان مالی و جانی را از جمیع خلق ایران سلب کرده است.

چاپ: با تصحیح دکتر میترا مهر آبادی، گنجینه بهارستان، تاریخ 2 (قاجار)، مسلسل 12، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، 1384ش

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 781

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: آبی خط دار، جلد: تیماج قهوه ای، 62، 9 سطر (19×4)، اندازه: 18×12سم [سنا: ف: 2-59]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 511

همان نسخه بالا [نشریه: 7-109]

تاریخ انتقال شهور اولیای کرام / تراجم، تاریخ پیامبران / فارسی

tārīx-e enteqāl-e šohūr-e owlīyā-ye kerām

نجیب خان، محمد

najīb xān, mohammad

تصنیف محمد نجیب خان (آغاز نسخه) در ص آمده «کتاب فاتحه از آدم ع تا ختم الانبیاء حضرت رسول (ص س) و همه اولیاء الله و اصفیاء الله و اتقیاء الله و جمیع شهیدان و عارفان و اصلاان و عالمان و زاهدان زمان که تصنیف محمد نجیب ... مرحوم ...». در آن کسانی که در روزهای ماه های عربی از 1 ربیع الاول سال 1 (محمد) تا 30 صفر سال 30 (شیخ احمد کابلی و مسور) در گذشته اند بر شمرده شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8041

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ مهر: «میرزا بیک اسیر ولد میرزا اکرم»؛ کاغذ: هندی، 72، 15 سطر (6×14)، اندازه: 10×18 سم [ف: 14-17]

• تاریخ انطاکیه / تاریخ / عربی

tārīx-e antākīye

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3630/5

خط: نسخ، کا: قاسم عبدالله، بی تا [ف: 7-7]

• تاریخ انقراض صفویه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e enqerāz-e safavīye

ابراهیم بن علیرضا

ebrāhīm ebn-e 'alī-rezā

اصل کتاب تألیف یک سیاح مسیحی است که از عصر سلطان سلیمان تا ورود اشرف افغان به اصفهان بیست و شش سال در اصفهان بوده است. کتاب او به استانبول می رسد و از زبان انگلیسی به ترکی ترجمه می شود و به نام نصرت نامه چاپ می شود. بعد در ایران در سال 1274 توسط عبدالرزاق بن نجفعلی از ترکی به فارسی ترجمه می شود. در نهایت سید ابراهیم آن ترجمه را بازنویسی می کند و به فارسی فصیح برگردانده می شود.

مشهد، شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1098

آغاز: حمد و سپاس بیرون از ادراک و هم و قیاس سزای ذات مقدس خداوندی است؛ انجام: عمارت اشرف باره اشرف گویند این باره را شش ماه با تمام رسانیده است

خط: نسخ، بی کا، تا: 1134ق؛ تملك: سید ریحان الله بن جعفر موسوی در 1323 با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضوی)؛ مهر: سید محمد باقر بروجرودی؛ در آخر نوشته ای به تاریخ 1321؛ جلد: تیماج گلی، 110گ، 15 سطر، اندازه: 16/5 × 25/5 سم [مؤید:

تاریخ نیکویی است درباره بیداری ایرانیان و نهضت ملی آنان در سال های اخیر و بیان علل و عواملی که این جنبش را به وجود

ص: 557

آورد، با بعضی از اسناد و مدارک مربوط به عصر ناصری و پس از آن. ترجمه ای است از کتابی خارجی و در بسیاری از فرازها به مانند مقدمه کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» ناظم الاسلام محمد بن علی کرمانی (1337) می باشد، مشتمل بر ده «فصل»: 1. سید جمال الدین نخستین هواخواه اتحاد اسلام؛ 2. امتیاز تنباکو و نتایج آن؛ 3. کشته شدن ناصر الدین شاه؛ 4. مظفر الدین شاه و اعطای مشروطیت؛ 5. محمد علی شاه و قانون اساسی؛ 6. معاهده دولتین روس و انگلیس؛ 7. به هم خوردن مجلس اول؛ 8. وقایع تبریز؛ 9. سقوط تبریز و هیجان ایالات؛ 10. غلبه بیت و خلع محمد علی

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8860

آغاز: فصل اول سید جمال الدین ... مؤلف

گوید در تابستان 1902 میلادی زمانی که دارالعلم کمبریج بقدم هیئت هواخواهان توسعه مدارس

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: گالینگور مشکی، 149 گ، مختلف السطر، اندازه: 22×14 سم [ف: 23-45]

• تاریخ انقلاب تبریز / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e enqelāb-e tabriz

ویجویه، محمد باقر

veyjūye, mohammad bāqer

خلاصه ای است از تاریخ انقلاب تبریز و مبارزه مشروطه طلبان سردار ملی، سالار ملی) با مستبدین، مربوط به 1325-1326، به گفته نویسندگان: در طول این چهار ماه جنگ و آشوب، سیصد هزار تومان مخارج دعوا شده و چهار هزار و سیصد و دو توپ شلیک گردیده و تحقیق چهار هزار نفر از طرفین کشته شدند و علاوه گرسنگی و گرانی و ... سرانجام قصیه به پیروزی مشروطه طلبان و مردم در ذیحجه 1326 خاتمه یافت، نویسندگان که شاهد وقایع و حوادث حساس و پر آشوب بوده با نگارش ساده و روان خود تصویر صحیح و دقیقی از انقلاب مردم ارائه داده است، به ویژه حقایق از شجاعت، اتحاد، میهن پرستی، وحدت و یکپارچگی مسلمین و آیات عظام و دیگر طبقات را در آن ولایت روشن ساخته است.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: 99

آغاز: همه روزه خیالشان فاسد و مملکت ایران را بکلی نا امن نمودند؛ انجام: الفاظ غیر مرغوب را درجه قبول نخواهند گذاشت و نکته نخواهند گرفت

خط: تحریری، بی کا، تا: احتمالاً قرن 14؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ از کتاب های مرحوم ابراهیم دهگانه کاغذ سفید خط دار، جلد: مقوایی با رویه نایلون صورتی، 126 گ، مختلف السطر، اندازه: 24×15 سم [ف: 1-110]

• تاریخ انقلاب مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی

تاریخ مفصلی است با تکیه بر کتاب های تاریخی و اسناد و یادداشت های تاریخی برخی از افراد در زمامداری سلاطین قاجار و چگونگی سقوط و علل آن و اوضاع سیاسی دوران قاجاریه و بیان عهدنامه ها و جنگ های واقعه در آن ایام و بررسی اوضاع کلی مملکت ایران و آنچه موجب انقلاب مشروطه شد. این کتاب در چند فصل مفصل تنظیم شده که عناوین آنها در آغاز هر جلد آمده است.

[دنا 678/2؛ فهرستواره منزوی 902/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8710

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ مصحح، با افزودگی ها در حاشیه؛ جلد: تیماج قهوه ای، 306گ، مختلف السطر، اندازه: 21/5 × 35سم [ف: 218-28]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8711

جلد دوم، از فصل هفتم تا فصل دهم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج قهوه ای، 329گ، مختلف السطر، اندازه: 21/5 × 35سم [ف: 218-28]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8712

جلد سوم، از فصل 11 تا فصل 18؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج قهوه ای، 367گ، مختلف السطر، اندازه: 21/5 × 35سم [ف: 218-28]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8709

جلد چهارم، از سال 1293 تا 1332ق و کودتای ایران؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14، جلد: تیماج قهوه ای، 348گ، مختلف السطر، اندازه: 21/5 × 35سم [ف: 218-28]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8713

جلد پنجم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ در چند برگ آغازین مقدمه مؤلف که باید در جلد اول باشد؛ جلد: تیماج قهوه ای، 351گ، اندازه: 21/5 × 35سم [ف: 219-28]

در این کتاب به تفصیل از اختراعات زمان نویسنده سخن رفته که از جمله آن اختراع بالون به سال 1781م و ساختن ویلون است. علاوه بر اختراعات، این کتاب حاوی انکشافات جغرافیایی متعدد و اطلاعات زیادی در کشاورزی مدرن است و مجموعه

کتابی است حاوی اطلاعات جالب توجهی درباره مطالب علمی و مفید زمان نگارش آن. در این کتاب اسما فرانسوی اختراعات مقابل نام کلمه فارسی آنها آمده است.

[دنا 678/2؛ فهرستواره منزوی 3800/5]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 465

آغاز: هو الله تعالی شأنه. این کتاب موسوم بتاریخ انکشافات و اختراعات که بفرانسه ... موسوم است ترجمه خانه زاد دولت جاوید آیت قاهره منوچهر است؛ انجام: و در قرن هجدهم متداول شد این ساز غالباً در تماشا خانها استعمال میشد. تمت بالخير و السعادة

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13، جا: تهران؛ سرفصل ها با لاتین؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز، 48 گ، 18 سطر (13×8)، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 1-450]

• تاریخ انکشاف اوسترالی و معموریت آنجا / تاریخ / فارسی

tārīx-e enkešāf-e ostorālī va ma'mūrīyat-e ānjā

تاریخ تألیف: 1306ق/1989م

ترجمه «کمترین غلام جان نثار، انتوان». نام کتاب و نگارنده و تاریخ در صفحه عنوان به خامه کاتب آمده است. از کارهای روزگار ناصری است. در 16 «فصل»: 1. بیان وضع و امتداد و وسعت آن کشور و فرق میان این اقلیم با دیگر اقلیم ها؛ 2. بیان انکشاف اول استرالیا؛ 3. بیان انتظام سیدنی؛ 4. بیان زمستان اول که در سیدنی ملاحظه شد؛ 5. بیان تأخیر در رسیدن مدد و آذوقه از اروپا... 10. بیان کار کنی و دولت‌مندی مهاجران ... ؛ 16. بیان حالت اهالی مملکت استرالیا از جمله بومی ها و مقصران نفی بلد.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 100

آغاز: هو الله تعالی، انکشاف اوسترالی و معموریت آنجا. فصل اول. در بیان وضع اوسترالی؛ انجام: اوسترالی باز هم مدتی مهاجر انگلیس باقی خواهد ماند

خط: نسخ پخته، بی کا، تا: 1306ق؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج قرمز مجدول، 158 گ، 15 سطر (24×12)، اندازه: 33×721 سم [ف: 1-42]

• تاریخ انکشاف کشاورزی / فرانسوی جای و مصرف آن در فرنگ

tārīx-e enkešāf-e čāy va masraf ān dar farang

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9453/17

برگی از یک روزنامه ابی کا، بی تا؛ اص (2839) [مختصر ف: 124]

• تاریخ انگلستان (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(.tārīx-e engelestān t)

صحافباشی، اسماعیل بن ابراهیم، ق 13 قمری

(sahhāfbāšī, esmā'īl ebn-e ebrāhīm (-190

تألیف لئونهارد اسکمیز، ترجمه میرزا اسماعیل پسر ابراهیم صحاف باشی شاگرد دارالفنون، از آغاز تا پادشاهی ملکه ویکتوریا در دوازده فصل « و یک «خاتمه»: 1. برتان در ابوابجمعی نورمان؛ 2. زمان هتپار کی تا زمان ایجاد انگلستان در تحت سلطنت اکبرت؛ 3. از جلوس اکبرت تا زمان تسخیر نورمان؛ 4. زمان سلاطین نورمان؛ 5. زمان سلاطین پلاننا جنست؛ 6. زمان سلاطین پلاننا جنست؛ 7. زمان سلاطین لانکاستر؛ 8. زمان سلسله یورک؛ 9. زمان سلسله استوارت؛ 10. زمان سلسله استوارت؛ 11. ایضا زمان سلسله استوارت؛ 12. زمان سلسله هانور؛ این کتاب به زمان ملکه ویکتوریا از انگلیسی به فارسی ترجمه شده است.

[استوری 429/1؛ دنا 678/2]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 72

آغاز: بسمله، طراز عنوان هر دفتر و دیوان حمد یزدان پاکی است جلت قدرته که نه او را آغاز است و نه انجام و آغاز صحیفه هر بیان شکر پادشاهی علت کلمته؛ انجام: در عهد سلطنت ویکتوریا گینا موقوف شد فلورین نقره که دو شیلنگی باشد با پول سه پنی رایج گردید و بجای پنی و نیم پنیهای مسی قدیمی و زین پول مفرق (=مفرغ) قشنگتر و سبکتر رواج یافت.

خط: نستعلیق شکسته خوش، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مخمل سبز، 174، 18 سطر (11×20/3)، اندازه: 20×30 سم [ف: 1-62]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1905 ف

همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-29]

• تاریخ انگلیس (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(.tārīx-e engellīs t)

شیخ رضا اخوی حاج محسن خان، ق 13 قمری

(Šeyx rezā axavī-ye hāj mohsen xān (-196

تاریخ دولت انگلیس و حوادث ایام آن دولت از زمان تسلط رومیها تا سال 1815م که سال شکست ناپلئون بناپارت می باشد. گرچه حوادث موجود در آن به نحو مختصر آمده ولی همین حوادث مختصر از مطالب مهم تاریخ انگلیس است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 300

آغاز: ترجمه: هو الله الملك المنان. حمد بیحد و ثنای بیعد مر خداوندیرا سزاست که از صنع قدرتش جهانی فانی و عالمی باقی و از قلم همت و مشیتش بمجرد صفحه؛ انجام: بامیدی چند از

ص: 559

آنجا که بر حسب عنایات و ترقیات هریک از آنها که پیوسته باعمال و ضایعات مرتکب و متحمل بوده و منتهای عنایات را مرعی دارد

خط: نستعلیق، کا: شیخ رضا اخوی حاج حسن خان، تا: قرن 13، جان محتملاً" تهران، با سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی، لب طلایی، جلد: تیماج بنفش، گل و بته زر، 89گ، 12 سطر (8×14)، اندازه: 16×22/5 سم [ف: 1-293]

• تاریخ اوده / تاریخ / فارسی و اردو

tārīx-e ūde

تاریخ منطقه اوده در شمال شبه قاره هندوستان و نوابان آن منطقه است که به دو زبان فارسی و اردو نوشته شده و نام مؤلف آن به دست نیامد.

[دنا 678/2؛ فهرستواره منزوی 1160/2؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی 418-417/10]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27834

آغاز: سزاوار حمد و ثنا خالق ارض و سما جل و اعلیٰ صانع بیچون و چرا خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، دی 1380، کاغذ: حنایی، 160گ، 15 سطر، اندازه: 29×20/5 سم [اهدائی رهبر: 8-366]

• تاریخ اورنگ زیب / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e owrang zīb

نخستین عنوان «متوجه شدن اورنگ زیب سمت دکن جهت تنبه مخالفان درین ضمن هرج و مرج واقع شدن در بنگاله» و باز پسین عنوان «مسلط شد مهابت جنگ بر صوبه بنگاله و بهار ... است.

[دنا 678/2؛ فهرستواره منزوی 1160/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5410

آغاز: حاتم جود مسیح اخلاق داور انجم سپاه اسپهبد آسمان خرگاه هلاکت رکاب مشتری طلعت بدر قباب بهرام صولت فلک جاه؛ انجام: و خان مذکور را به نیابت آنجا مقرر ساخت و از مهم فارغ البال شده به سیر و شکار پرداخت و در سنه یک هزار و یک صد و شصت و دو هجری به مرض استسقاء رحلت نمود و سراج الدوله به مسند نظامت جانشین او شد به تاریخ بیست و دوم شهر شوال سنه 1200 مطابق سی و دوم ماه ساتون سنه 1229 ... بنگاله تحریر یافت.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی سبز، جلد: تیماج، 90گ، 15 سطر (8/5×16/5)، اندازه: 14/5×21 سم [ف: 16-3]

• تاریخ الاوصیاء / اخلاق / فارسی

نویسنده که از منشیان دربار فتحعلی شاه قاجار است چون به دربار محمد شاه راه می یابد این کتاب را به امر محمد شاه قاجار در اخلاق در پنج «صحیفه» نگاشته است: 1. حکمت، مشتمل بر یک «مقدمه» و چهار «باب»: مقدمه: در مناجات، باب اول: در سیر و عادات پیغمبر اسلام، باب دوم: در ذکر احوال و اعمال صالحه جمعی از صحابه، باب سیم: در ذکر قصص و حکایات جمعی که علو منزلت آنها بواسطه دانش بوده است، باب چهارم: در ذکر احوال وزراء و خاصان درگاه حضرت ظل الهی؛ 2. شجاعت؛ 3. عفت؛ 4. عدالت؛ 5. حکایات ظریف و تمثیلات

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1866

آغاز: بسمله، سپاس و ستایش آنرا که بستودن سزاست و بر بخشش و بخشودن توانا؛ انجام: بر درش خسروان خراج گذار*** همه افرنج و روم باج گذار خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13، جا: طهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ مهر: ناصرالدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 231، 17 سطر (12×23)، اندازه: 20×33/5 سم [ف: 4-327]

← تاریخ الاولاد الحضرة المصطفوی ← تاریخ محمدی

• تاریخ اولجاتیو / تاریخ / فارسی

tārīx-e oljāytā

؟ کاشانی، عبدالله بن علی، -738 قمری

(kāšānī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'alī (-1338

تاریخ تألیف: 703-716 ق تاریخ اولجاتیو غیاث الدین سلطان محمد خدابنده .

[دنا 678/2؛ استوری 267/1 و 1272؛ بلوشه ش 450]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 117/3

ف نسخه اصل: ایاصوفیا ش 3019؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن حسین ساناق هروی، تا: 752ق؛ 67ص (68-134)، 25 سطر [فیلمها ف: 1-411]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره

همان نسخه بالا [نشریه: 3-100]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 763-ف

نسخه اصل: پاریس 1419 .

S. P؛ خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن حضرت قلی تبریزی، تا: 1 جمادی الاول؛ 162گ، 17 سطر [فیلمهاف: 1-29]

ص: 560

جهضمی، نصر بن علی، -250 قمری

(-865) (jahzamī, nasr ebn-e 'alī)

روایاتی است در تاریخ ولادت و وفات و انساب و اسما و کناء و القاب و قبور ائمه (علیه السلام) که نصر بن علی جهضمی از امام رضا (علیه السلام) پرسیده و آن حضرت به طور مختصر بدان پاسخ گفته اند. به روایت: محب الدین محمد بن محمود بن حسن بن نجار بغدادی. آغاز: بسمله: أخبرنا الامام الفاضل العلامة محب الدین ابو عبد الله محمد بن محمود بن الحسن بن النجار البغدادي المحدث بالمدرسة الشريفة المستنصرية قال أخبرنا المشايخ الثلاثة ابو عبد الله محمد بن عبد الواحد ابن الفاخر القرشي و ابو ماجد محمد بن حامد بن عبد المنعم بن عزيز الواعظ و ابو محمد اسعد بن احمد ابن حامد الثقفي اجازة قالوا جميعا اخبرنا ابو منصور عبد الرحيم بن محمد بن احمد بن الشرايبي الشيرازي اذنا قال أخبرنا ابو مسعود احمد بن محمد بن عبدالعزيز بن شاذان الجبلي بخطه قال أخبرني ابو علي احمد بن محمد بن علي العمادي النسوي بنساء قرانة عليه اخبرنا ابو العباس احمد بن ابراهيم بن علي الكندي بمكة سنة خمسين و ثلاثمائة أخبرنا ابو بكر محمد بن احمد بن محمد بن عبد الله بن اسمعيل المعروف بابن ابي الثلج حدثني عتبة بن سعد بن كنانة عن احمد بن محمد الفار ثاني عن نصر بن علي الجهظمي قال سئلت أبا الحسن علي بن موسى الرضا انجام: و هي الكلمة التي الزمها الله فمن احبه فقد احبني و من ابغضه فقد ابغضني فبشره بذلك.

چاپ کتاب در قم ضمن مجموعه نفیسه» و در تبریز توسط شهید محمد علی قاضی طباطبائی چاپ شده، با تحقیق استاد سید محمد رضا حسینی جلالی، ضمن سلسله مصادر بحار الانوار چاپ شده

[دنا 678/2 (1 نسخه)]

1. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3372/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح از عبدالله بن محمود شوشتری؛ 3 گ (92-94 پ)، 27 سطر، اندازه: 18/5 × 24/5 سم [محدث ارموی مخ: 1-269]

2. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 1143/1

آغاز: برابر؛ انجام: ثم بطل الباب. ولد أمير المؤمنين (عليه السلام) ... وفي رواية قتل يوم صفين وليس بشئ. تم الكتاب.

خط: نسخ، کان علی بن عبدالله جزایری، تا: پنج شنبه 17 صفر 1026 ق، جا: قریه طیب آباد در زمان شاه عباس حسینی؛ 6ص (1-6)، 27 سطر [عکسی ف: 3-298]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24864

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1283ق؛ اهدایی: رهبری، اسفند 1386؛ کاغذ: نخودی فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای عطف تیماج قهوه ای، 7گ، 17 سطر، اندازه: 10×15 سم [اهدائی رهبر: 2 اخبار 1-176]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2119/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان حسن، تا: 6 ربیع الاول 1319ق؛ از روی نسخه حاجی نوری مورخ 8 شوال 1279؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی عطف قهوه ای، 4گ (5-ر)، 23 سطر (10×19/5)، اندازه: 25/5×18 سم [ف: 8-758]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15716/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای، 9گ (21پ - 29ر)، 14 سطر، اندازه: 11×16 سم [ف: 19-44]

← تاریخ ایام مسار الشیعه و عمالها من القرب فی الشریعة ← مسار الشیعة فی التواریخ الشرعیة عن الأئمة المهديّة

← تاریخ ایران ← تاریخ سلاطین عجم

← تاریخ ایران ← تاریخ پادشاهان ایران

• تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān

بر کشاطی، محمود بن آقاخان، ق 12 قمری

(barksati, mahmud ebn-e aqaxan (-18c)

از محمود شیرازی نقاش پسر آقا خان بر کشاطی بهارلو است در وقایع زمان خود او با تصویر معاصران تصویر خود او هم در این نسخه که به خط او است هست پدرش نوکر فرمانفرمای فارس بوده است. پاسخ شاه سلیم به شاه عباس دوم در ربیع الأول 1170 در آن دیده می شود.

[فهرستواره منزوی 846/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2517

آغاز: حضرت امام رضا ... بجلوه ظهور بطور ظاهر آمد؛ انجام: مدرسه سید میرزا محمد بست نشسته بودند با 49 تصویر کار خود او؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، 139 گ، 12 سطر (12×18)، اندازه: 21/5×17 سم [ف: 9-1309]

• تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān

هروی، عبدالرحیم بن حسینعلی، 1286 قمری

(heravī, 'abd-or-rahīm ebn-e hoseyn--alī (-1870

تاریخ تألیف: 1283-1284 ق جلد یکم در تاریخ ایران پیش از اسلام بر حسب طبقات و

ص: 561

سال های پس از هبوط آدم و تاریخ اسلام تا عروج پیامبر. مؤلف در آن از «ناسخ التواریخ» خرده گیری نموده است، او مؤلف طرائف الحکمه» است. وعده داده که جلد دوم پس از هجرت را بیاورد.

آغاز: بسمله. ذکر عقیده متقدمین مورخین در امتداد زمان و مدار ستاره گان آسمان. مردم عجم که در مملکت ایران زمین از این پیش سکون داشته اند

[دنا 679/2؛ فهرستواره منزوی 846/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2729

آغاز: برابر انجام: وقایع بعد از هجرت را در جلد ثانی باختصار نگارش خواهد شد انشاء الله تعالی هذا آخر المجلد الأول (قد تمت بید مؤلفه ... ابن حسینعلی عبدالرحیم فی حادی عشر شهر ربیع من شهر سنة 1284)

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، محشی از خود مؤلف؛ خط حسین قلی بن دیوان بیگی در برگ 177 ر هست؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 200گمی، 27 سطر (14 × 21/5)، اندازه: 5 × 20/20 سم [ف: 10-1602]

• تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān

دولت آبادی، یحیی، 1318-1241 شمسی

(dowlat-ābādī, yahyā (1862-1939

مقدمه: سابقه احوال ایرانیان، اخلاق و عادات ایرانیان.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 14 بخش 2

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعه 1328ق؛ 23ص [ف: 86]

• تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān

اقبال آشتیانی، عباس، 1334-1276 شمسی

(eqbāl-e āštīyānī, “abbās (1897-1955

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5434

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: فرنگی شطرنجی جلد: گالینگور، 263 گ، اندازه: 22×28/5 سم [ف: 16-8]

• تاریخ ایران / تاریخ / فارسی

tārīx-e īrān

عرب باغی، حسین بن نصر الله، 1294-1369 قمری

(arab bāqī, hoseyn (1877-1950'

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16620

آغاز: درس اول بسمله و به نستعین، تاریخ چه گونه چیز است؛

انجام: سه روز و سه شب کشید و سردار ایران کشته و درفش گویان بدست اعراب افتاد خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 1357 ق؛
کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 14 سطر (7×13)، اندازه: 10×17 سم [رایانه]

• تاریخ ایران / شعر، تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān

حکیم، میرزا تقی، ق 14 قمری

(hakīm, mīrzā taqī (-20c

تاریخ تألیف: 1306 ق تاریخ مختصر ایران از آفرینش تا کشته شدن الب ارسلان سلجوقی. آغاز: به نام جهاندار کل جهان *** بنام
خداوند کون و مکان انجام: بسی شاعران گفته شعر و غزل *** به هر رنگ و هر بوی و ز هر محل

[دنا 679/2؛ فهرستواره منزوی 845/2 و 505/10]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4791

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1306 ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن زرد سیر، 119 گ، 30 سطر، اندازه: 6/35×21/8 سم [ف: 2-76]

• تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān

شریف صفوی، زین العابدین بن فتحعلی، ق 14 قمری

(-20c) (Šarīf-e safavī, zayn-ol-"ābedīn ebn-e fath-'alī

رساله در تاریخ و نسب دودمان صفوی است.

[دنا 679/2؛ فهرستواره منزوی 846/2]

تهران، ادبیات، شماره نسخه: 207-ج

آغاز: بسمله، مختصر تاریخی است که نگاشت آن را بنده ... زین العابدین الشریف الرضوی؛ انجام: و تاریخ کشته شدنش: «نادر بدرک رفت» خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ تملک: امیر فیروز کوهی در 1317؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 28 گ، 14 سطر (7×14)، اندازه: 13×20 سم [ف: 1-57]

تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān

شیرازی، محمد حسین بن فخر الدین، ق 14 قمری

(-20c) (Šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e faxr-od-dīn

تاریخ مختصر پادشاهی ایران است از سلسله پیشدادیان تا قبل از

ص: 562

آغاز: ایران حدود آن از جانب جنوب به خلیج فارس و دریای هند و از سمت مشرق و شمال و مشرق به آب سند و رود جیحون منتهی می شود

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ از کتاب های عبدالحسین سینتا؛ جلد: تیماج قرمز، 158 گ، مختلف السطر، اندازه: 16×10 سم [ف: 1-80]

تاریخ ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān

غیر همانند: 1. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 54 - ج

آغاز: یزدجرد یعنی پسر و بعضی برادر بهرام گفته اند؛ انجام: صبح روز دوشنبه دوازدهم شهر صفر در دار المؤمنین مذکور (مشهد) به جوار رحمت ایزدی پیوست نعلش آن پادشاه ... بدار المؤمنین قم برده در جوار معصومه گذاشته عمارت عالی ساختند و موقوفات مقرر شدند همه روز آب و آش بمستحقین داده میشود امید که عمر بدولت این پادشاه عالم پناه در تزیید باد

برب العباد. تم تم تم

از یزدگرد آغاز و می رسد به ولادت شاه صفی بن صفی میرزا بن شاه عباس و جلوس وی و در پایان کامل است و خندانهای شاهان ایران را تا 1051 دارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، 39 گ، سطور چلیپا (18×9/5)، اندازه: 23×13/5 سم [ف: 1-58]

2. تهران: لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 7/3

در زمان صفویان ساخته شده و به نثر و نظم تا اندازه ای شیوا؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول زرین [نشریه: 3-32]

۲. میبد؛ مخطوطات و اسناد میبد؛ شماره نسخه: 17

آغاز: از تأثیر تیغ عالم گیر از پیش مردم دیده و دیده مردم نهمان کرده

از تواریخ مربوط به دوران صفویه است که در آن از شیخ زاهد و شیخ صفی الدین کتاب صفوة الصفا نام برده شده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ 224 گ، 12 سطر، اندازه: 11/5 × 17/5 سم [ف: 25]

4. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 352

تألیف 1018 (193 روپ 164 پ) در این سه جا این کتاب «مجمل» خوانده شده: «پ 164 193 پ» مؤلف پس از دیباچه ای در آفرینش و تاریخ و سالشماری می گوید که «این بی مقدار در اول سال تألیف این مجمل از زیج الغ بیکی برسم کتابخانه ... محمد قلی قطب شاه والی تلنگانه در مکه معظمه تقویم تامی بافق حیدر آباد گلکنده استخراج نمود که نوروز سلطانی در شنبه چهاردهم ذی الحجة الحرام سنه 1017 اتفاق افتاده ...»، کتاب در هفت فصل» است: 1. سرگذشت پیامبران، 2. سرگذشت محمد و امامان، 3. پادشاهان ایران پیش از اسلام، 4. امویان، 5. عباسیان، 6. پادشاهان معاصر عباسیان، 7-صفویان؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: 2-65]

5. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 148/1

آغاز: از ماورالنهر و ترکستان باتفاق یکدیگر قصد خراسان کردند؛ انجام: سپهر بفرمان جهانش به کام*** دعا کوی اوانس و جان و السلام رحمت الله ابن عبدالله نوسی شامل مطالب تاریخی در مورد ایران است و سلسله های پادشاهی آن شامل ابواب و فصول مختلف که که آغاز آن افتاده است از تاریخ غزنویان را دارا می باشد ذکر غزنویان و عدد ایشان، ذکر غوریان، آل بویه، سلجوقیان، خوارزمشاهیان، اتابکیان، اسمعیلیان، و ...؛ خط: نستعلیق خوب، کان رحمت الله ابن عبدالله نویسی، تا: محرم 1038ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد علی فرزند آقای علی اکبر نصر آبادی؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی حنایی، جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 88ص (ار 88)، 17 سطر (11×16/5)، اندازه: 17×24/5سم [ف: 136]

6. قم؛ گلیپاگانی؛ شماره نسخه: 7689-39/69

آغاز: تربیت کشیده بلکه آنچه مطلوب است از کتب معتبره این فن چون تاریخ طبری محمد بن جریره بترجمه ابو علی محمد بیغمی وزیر آل عباسیان ... دیگر روضه الصفاى محمد بن امیر خواننده شاه خارزمی دیگر حبیب اسیر ... و غیرهم منشرح و منبسط است؛ انجام: تا تاریخ تألیف این مختصر که شهر رمضان المبارک سنة تسع و خمسين و تسعة مائة صد و هشتاد و هشت سال و از ایشان تا غایت بیست و یک تن سلطنت رسیده آمد اول امیر تیمور گورکان ... بیستم میرزا همایون بن میرزا بابر که الحال در هند پادشاهی ممکن است ... سلطان احمد جلایر ...

کتاب مختصری است در بیان تاریخ ایران از صدر اسلام تا اواسط قرن ده با عنوان «حکایت - حکایت» که به سال 959 ق تألیف شده و در آغاز منابعی را که از آنها نقل نموده اسم می برد تاریخ طبری با ترجمه ابوعلی محمد بیغمی، تاریخ مروج الذهب مسعودی، و تاریخ فتوح کوفی با ترجمه احمد بن محمد مستوفی تاریخ منتظم ابن جوزی، تاریخ آل عباس با ترجمه یحیی جریادگانی کشف الغمة علی بن عیسی اربلی، جامع الحکایت عوفی، مرات الجنان عبدالله نافع یمنی، جامع التواریخ خواجه رشید، تاریخ قوام الملکی قاضی ابرقی، طبقات ناصری منهاج من سراج جورجانی، تاریخ فخرالدین داود، مجمع النوادر احمد نظامی تاریخ و صاف شیرازی، ظفرنامه یزدی، جهانگشای جوینی، مطلع السعدین سمرقندی، روضه الصفا، حبیب السیر، تذکرة الشعراء، دولت شاهی و مجالس النفایس امیر علیشیر و ...؛ خط:

ص: 563

نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوا عطف

گالینگور قهوه ای، 112 گ، 19 سطر، اندازه: $23/5 \times 12/5$ سم [ف: 2-684]

7. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5078

آغاز: کیومرث لفظی است سریانی و معنی وی زنده گویا باشد؛ انجام: وقتست که کمیت خوشخرام قلم بذکر ملوک انعطاف نماید ... و مامول از عنایت کردگار.

سرگذشت پادشاهان ایران و پیامبر است و نسخه از کیومرث است تا خالد بن سنان و در پایان آن از «امیر مؤید جوانبخت» و مخدومی حقایق پناهی طیب الله صدر العارفین» یاد شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج حنایی ترنجی، 365 گ، 19 سطر ($21/5 \times 10$)، اندازه: 17×30 سم [ف: 15-4106]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1171/5

آغاز: اول پادشاه که بهم رسید کیومرث برادر شیت بود؛ انجام: از وسطام اثری نیست شهر زرو از اقلیم چهارم است.

یک دوره تاریخ ایران از زمان کیومرث تا پادشاهی شیرویه بنا بر مدار کی داستانی و حماسه فردوسی و سایر تاریخ نویسان گذشته گرد آوری شده است و در آخر آن یک صفحه در مطالب جغرافیایی آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: قوام الدین محمد بن الحاجی مولانا عبدالاحد همدانی، تا: 1171 ق، جا: بلده نجنکر من بلدو کج؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج سیاه با ترنج و نیم ترنج، 120 گ، 17 سطر ($8 \times 15/5$)، اندازه: $21/5 \times 12/5$ سم [ف: 3-203]

9. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 37/28-7238

آغاز: رسیدن شکست اشرف بموجب اعلام او و معتبرین بلد را که در میانه ارک کنار شهر احداث کرده بودند جمع ... در بیان محاربه سرده خار و کسر رایت شوکت افغانی بعنایت سبحانی؛ انجام: وقایع تنکورئیل موافق سال هزار و صد و پنجاه و شش هجری شبی که بیست و چهارم ماه محرم الحرام بود ... و هر کس که باین جماعت اظهار عداوت نماید خارج از دین و محروم از شفاعت حضرت خاتم النبیین ...

بندی از کتابی است در تاریخ ایران در عصر نادرشاه، بین سال های 1144 تا 1156 در نسخه حاضر موجود است و بیشتر به جنگهای افغانه با ایران پرداخته است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 91 گ، 23 سطر، اندازه: 20×28 سم [ف: 2-684]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4241

آغاز: بسمله. باب اول در بیان حدود کوهستان و کمیر (کویر) و جنگل و رودخانه ها و هوای دولت علیه ایران است

تاریخ عمومی ایران است، در آخر افتادگی دارد، شیوه کتابت و ذکر حدود ایران نشان می دهد که مؤلف معاصر است؛ خط: نستعلیق، بی

کا، تا: محتملا اواخر قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 114، 14 سطر [ف: 11-257]

11. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 69 - ب

آغاز: ذکر باقی حالات و واقعات تنگوزئیل سنه سته و تسعین و تسعمائة سال اول جلوس سعادت مانوس حضرت اعلی شاهی و بیان فتنه ای که در گاه معلی میانه امرا وقوع یافته جمعی از اعظام امرا بقتل رسیده اند چون خطه اعلی شاهی ظل الهی در اوآن طفولیت در دارالسلطنه هرات نزد علیقلی خان الله و طایفه شاملو نشوو نما یافته؛ انجام: در نسخه ما افتاده و با عنوان «سته و ثمانین و ثمانمأة» را دارد

در این نسخه عنوان دوم تاریخ شاه عباس و وقایع سیچقان سال 997 است سپس درباره «توجه موکب همایونی بصوب خراسان»، عنوان چهارم در «ذکر گرفتاری علی خان لیلی» و «فتح قلعه اولاد مازندران» سپس «سوانح ایام 1007» پس از این قضایای ماوراء النهر واحوال عبدالله خان و سلاطین اوزبک است سپس از مرگ عبدالله خان و فرمانروایی و به تخت نشستن عبدالرحمان خان و مرگ او و بتخت نشستن پیر محمد خاندن بخارا و عبد الامین خان در بلخ یاد می شود پس ازین تاریخ خراسان است و از تخت نشستن دین محمد خان در هرات یاد می گردد و آغاز داستان گشودن خراسان و جنگ با دین محمد خان اوزبک است. در نیمه دوم نسخه داستان نخستین گشودن قسطنطنیه است و حوادث تاریخی از سال 875 آغاز می گردد خاتمه آن در اخبار و آثار جهانبانی خسرو سلاطین روزگار است و آخرین تاریخ سال 886 می باشد و رویهم 22 داستان دارد. عنوان «خاتمه کتیبه» در پایان هست؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آبی، 188 گ، 15 سطر (21×12)، اندازه: 20/5 × 30/5 سم [ف: 1-58]

12. تهران، فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)، شماره نسخه: بدون شماره

جنرال سایکس، ترجمه فارسی، در بیست «فصل»؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج تریاکی، مقوایی، رحلی [نشریه: 7-544]

13. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 561/2

آغاز: لآلی ثنا می زند مخزن دارا و فزون از مخزن دریا گزارشی از لشکر کشی فتحعلی شاه در سال 1225 در حدود آذربایجان؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: میرزا قاسم بن کربلانی محمد باقر شیرازی، تا: 29 شوال 1272ق؛ مجدول؛ 6 گ (8 پ - 13ر)، اندازه: 20/5 × 29/5 سم [ف: 3-107]

14. اصفهان، ادبیات، شماره نسخه: 3

آغاز: پیرایه رخسار نیکو عذار معانی و الفاظ دلفریب و حلیه گرانبهای سراپای عروسان زیبا روی و حوراو شان مشکین موی؛ انجام: جهانرا بانصاف آباد کن.

ساخته زمان ناصرالدین شاه «از روی تاریخ پادشاهان عجم» از پیشدادیان تا یزدگرد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: فضل الله بن عبد الله، تا: شنبه 15 رمضان 1276ق، در زمان ناصرالدین شاه؛

مجدول؛ قطع؛ ربعی [نشریه: 4-475]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2543-ف

همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-30]

15. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1814

آغاز: پس از استیلای عرب و انقراض سلسله ساسانی مملکت ایران طرف تعرض اقوام وحشی و بدوی متعدد قرار گرفت و در نتیجه صدمات کلی یافت و بسیاری از بلاد؛ انجام: مجلس مؤسسان بعد از آنکه کار خود را به آخر رسانید و استدعایش مورد توجه شخص شاهنشاه واقع شد منحل و از این تاریخ بود که سلطنت رسمی اعلیحضرت همایون شاهنشاه رضا پهلوی سردودمان پهلوی آغاز می شود.

تاریخ ایران به اختصار از انقراض حکومت افغانه تا مشروطه (1324-1142) را در یازده «فصل» نوشته است. ظاهره دروس تحصیلات متوسطه است که در سال 1317 شمسی در دفتر کلاسور نوشته شده است؛ خط: تحریری، بی کا، تا: 1317ق؛ مجدول؛ جلد: مقوا، 118گی، 25 سطر، اندازه: 27×20سم [ف مخ: 1-305]

16. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11927

آغاز: پس الرشید خلیفه عباسی؛ انجام: به بهشت و به ثواب و به فراوان کردار

جزوات درسی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: مریم میرهادی، تا 1323ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن ضربی، 21 سطر (16×12)، اندازه: 16×20سم [الفبائی: -98]

17. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25681

بی کا، تا: 1324ق، خریداری از رضا غیبی [رایانه]

18. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 747/11

آغاز: نادر با آن وقایعی که البته ... جاده را صاف کرد و کاملاً آسوده خیال گردید به خیال سلطنت افتاد چون امراء و قشون؛ انجام: دست یافتن روس و تقلیس به تبریز - عباس میرزا در خوی بود ... بعضی از اکابر اساساً از صحت عمل و ممانعت عباس میرزا ناراضی بودند ... مختصری است در تاریخ دوره نادری و پس از او تا جنگ های ایران و روس؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول لاجوردی؛ جلد: مقوا عطف تیماج زرشکی، 36 گ، اندازه: 16×20سم [ف مخ: 1-305]

19. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1168/1

آغاز: ابتدا با عثمان پاشا ایرانیها جنگ کردند و عمال پاشا فرار کرده اند؛ انجام: مستعمرات انگلیس در آمریکا عبارت است از کانادا و در اقیانوسیه، تمام استرالیا و چند جزیره بزرگ دیگر خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: گالینگور با عطف پارچه ای، 173 گ، اندازه: 17×21سم [ف مخ: 1-304]

20. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 4033/2

آغاز: از قصد او ایمنی نداشت راه کرنر پیش گرفت و ترکستان رفت و بلاش بغایت عدل گستر و رعیت پرور بود و در انواع هنر بصیرتی کامل و در فنون آداب ذهنی صافی داشت؛ انجام: و بهرام در قفای ایشان می باخته و بنه و ائقال و امتعه و احمال به تاراج می داد تا به کلی چون هوا از مهب صبا متفرق و اداره شدند و از حدود خوارزم مراجعت کرد با نجیح مرام و پیروزی نادر با کان

تاریخ پیشدادیان و کیان ایران زمین است. از مثنوی هایی شبیه «شاهنامه» یاری گرفته است و عبارات عربی نسبتا فراوان و در برخی مواضع، آیات مبارکه قرآن مجید به چشم می خورد. از این ابی مقفع، ابوعلی مسکویه و کتابش «آداب العرب و الفرس» یاد کرده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، 97 گ (25 ر - 121 پ)، 16 سطر، اندازه: 21×34 سم [ف مخ: 1-304]

21. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1548 ف

نسخه اصل: کتابخانه دکتر اصغر مهدوی ش 352. تاریخ ایران = مجمل؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، 228، 19 سطر [فیلمهاف: 1-30]

22. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1695 و 1718 ف

نسخه اصل: کتابخانه دولت علیه ایران ش 1170 (کتابخانه ملی 246) به نام ترجمه تاریخ مملکتی ایران. مارکهام (مارخام)

CI. R. Markham: A. General Sketch of the history of Persia

تاریخ دولت شاهنشاهی ایران است از پیشدادیان تا سال 25 سلطنت شاهنشاهی که به دستور او به فارسی ترجمه شده است؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-30]

23. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5439

صفاریان و سامانیان و غزنویان و زندیان؛ خط: نستعلیق خوش بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی کبود، جلد: گالینگور قهوه ای، 87 گ، 11 سطر (15×9/5)، اندازه: 21×15 سم [ف: 9-16]

24. تهران: لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 7/3

بی کا، بی تا [نشریه: 3-7]

25. فردوس؛ قائم؛ شماره نسخه: 2

آغاز: سرخای را مسدود ساخت و چون سرخای لکزی در جمعیت از حاجی داود پیش و بحسب قوت در پیش بود شیروان را به فرمان قیصری متصرف شد؛ انجام: و علیشاه را کور ساخت امیر اصلان خان از انجام کار علیشاه با جمعیت خود روانه تبریز و ابراهیم خان روانه همدان شد چون امیر اصلان

کتابی است در تاریخ که از بیان وقایع برخی حمله ها به اصفهان در سال 1133 شروع و به بیان وقایع سال 1159 پایان می یابد. برخی عناوین آن چنین است: در بیان احوال محمود غلجه و آمدن او بر سر کرمان و اصفهان، در بیان آمدن روسیه به گیلان و وقایع آن زمان، در بیان چند نفری که در زمان فطرت ایران به ادعای شاهزادگی اظهار خودسری و آزادگی کردند، در بیان نسب و مولد حضرت ظل الهی، در بیان آغاز محاربه ظل سبحانی با ملک محمود سیستانی، در بیان نصب رضاقلی خان از دربار

ص: 565

شاهی به امر سرداری، در بیان سرداری محمد خان ترکمان، در بیان محاصره قلعه قوزغان و تنبیه تاتار مرد، در بیان ورود کوکبه والا به اصفهان و خلع سلطنت از شاه طهماسب، در بیان آمدن عثمان پاشای سر عسکر به جانب فرا تپه، انقلاب اوضاع در بند و شیروان و توجه موکب شاهزاده نصرالله میرزا به عزم تسکین فتنه آن دیار، خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: فاتحی؛ جلد: مقوای لایی باروکش آبی، 140 گ، 19

سطر، اندازه: 20×31/5 سم [ف مخ]

26. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 36

آغاز: ناله و زاری خطاب آمد ز چرخ *** کای خداوندان جاه الاعتبار

تاریخی است مختصر در ذکر پادشاهان و دانشمندان و عرفا و شاعران ایران از اوایل قرن هشتم تا اواسط قرن یازدهم. مؤلف بیشتر به تاریخ ولادت و وفات آنان نظر داشته و اشعار و ماده تاریخ های فراوانی در اثناء از خود یا شاعران ذکر می کند. نسخه حاضر از پادشاهی سلطان ابوسعید و در گذشت او به سال 736 و جانشینی ملوک طوایف (فرزندان هلاکو خان و تولی خان) شروع شده و به وفات حضرت عالم شیخ عزیزان از عرفای سده یازدهم) پایان می یابد؛ خط: نستعلیق زیبا، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ 500 ص [عکسی ف: 1-50]

← تاریخ ایران از زمان بسیار قدیم تا انقراض دولت ساسانی ← ایران باستان

• تاریخ ایران باستان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān-e bāstān

تاریخ پادشاهان ایران قبل از اسلام است از پادشاهی هوشنگ تا نیمه پادشاهی یزدجرد بن بهرام، مؤلف در اثنا مثال های عربی به نثر و نظم و همچنین اشعاری به فارسی می آورد. آغاز به دانش کیومرث را ثانی است *** حقیقت سزاوار سلطانی است. ذکر پادشاهی هوشنگ و کیفیت سلطنت او

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 9132-60/72

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ 111 گ، 15 سطر، اندازه: 20×13 سم [ف: 2-685]

• تاریخ ایران باستان و اسکندر / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e īrān-e bāstān va eskandar

در تاریخ باستان است از ذکر ملوک و جنگ های ایشان همراه با ذکر فتوحات اسکندر و جانشینان وی. از مروج الذهب و تاریخ ملکم انگلیسی نام برده است.

قم، مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 4057/3

آغاز: پس از داراب پسر بزرگش اردشیر ثانی که یونانیان او را از راس گویند و منسو مون لقب داده اند به تخت نشست چون بسی با هوش و درایت و خیلی فطن بود؛ انجام: و بنا بر قول فردوسی غباد پسر پیروز داخل آسرا بود که سوخزا با لشکری گران از زابل آمده او را رها کرد و سلطنت پیروز بیست سال طول کشید.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 54 گ (184-137 پ)، 18 سطر، اندازه: 17×23 سم [ف مخ: 1-305]

• تاریخ ایران (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(t. tāriḫ-e īrān)

ملکم، جان، 1833-1769 میلادی

(malkom, jan (1769-1833

مترجم: حیرت، اسماعیل بن محمد علی -1287 قمری ترجمه فارسی اثر سرجان ملکم سفیر فرمانروای انگلیس در هند نزد فتحعلی شاه در دو جلد از پیشدادیان تا قاجاریان. ترجمه دیگری از آن را شیخ محمد اصفهانی دارد. چاپ: چند بار چاپ شده است

[فهرستواره منزوی 845/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4814

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا؛ میرزا محمد علی شیرازی، تا: 1287 ق، به دستور محمد نبی خان شیرازی؛ تملک: یوسف خان مستشارالدوله که در 1293 آن را به میرزا محمد مستوفی بخشیده؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میسن آلبالویی سیر، 197 گ، 19 سطر، اندازه:

[ف: 2-75]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4354

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1287 ق؛ اهدایی یوسف مستشارالدوله به میرزا محمد مستوفی در 1292؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میسن آلبالویی طلا کوب، 201 گ، 19 سطر، اندازه: 24/8×33/2 سم [ف: 2-75]

• تاریخ ایران معینای اردوبادی / تاریخ ایران / فارسی

tāriḫ-e īrān mo'īnā-ye ordobādī

تاریخ تألیف: 1075ق از آغاز اسلام تا زمان شاه عباس دوم و سال 1075 که فهرست خوبی است از شاهان ایران و سال ها به سیاق است

[دنا 681/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2591/7

آغاز: بسمله: احوال سلاطین زمان و خواتین دوران که از زمان هجرت پیغمبر که الحال یکهزار و هفتاد و پنج سال است، سلاطین

ص: 566

هر کدام چند سال سلطنت کرده اند؛ انجام: سلاطین صفوی ... (سیاق است)

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، 12ص (800-811)، سطور چلیپا (14/5 × 25)، اندازه: 18×27 سم اف: 9-1420]

• تاریخ ایران و ایرانیان (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(t. tāriḫ-e Īrān va Īrānīyān)

خواجه نوریان، ابوتراب، 1237-1306 شمسی

(xāje nūrīān, abū-torāb (1858-1927

به دستور: حاج علیقلی خان سردار اسعد بختیاری ترجمه است از کتاب ژورف آرتور گوینو در تاریخ ایران. چاپ: فهرست فارسی مشار
1/1043

[دنا 681/2؛ فهرستواره منزوی 849/2]

1. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 306

جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی تفرشی، تا: چهارشنبه 12 صفر 1333 (پایان جلد دوم)؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی،
368گ، 12 سطر، اندازه: 18×22/5 سم [ف: 1-226] و [نشریه 11-886]

2. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 307

جلد سوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی تفرشی، تا: ربیع الثانی 1333ق؛ جلد: تیماج مشکی، 296 گ، 12 سطر، اندازه:
18×22/5 سم [ف: 1-226]

• تاریخ ایران و جهان / تاریخ ایران / فارسی

tāriḫ-e Īrān va jahan

تاریخ جدیدی است در پادشاهان ایرانی و ارتباط آنان با ممالک دیگر و نیز تاریخ اسلام. از شخصی به نام «سید جمال الدین» با عنوان
«استادنا» یاد کرده است. از شیوه تاریخ نویسی ایرانی انتقاد و تاریخ نویسان یونانی را ستوده است. عناوین آن «گفتار» و «مجلس» است.

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 4066/5

آغاز: زاماسب همین که به تخت نشست سال (496) از میلاد گذشته بود با بزرگان ایران در باب کار قباد گنکاش نمودن

گرفت؛ انجام: در یازدهم شهر ربیع الاول که ارتحال آن حضرت به دار بقاء به وقوع پیوست به محض استماع این خبر لشکر اسامه بن زید

از راه برگشته در مسجد مدینه مشغول سوگواری حضرت سید المرسلین گشتند. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 43 گ (135-177ر)، 18 سطر، اندازه: 22×17 سم [ف مخ: 1-306]

تاریخ ایران - تاریخ بابر شاه

• تاریخ ایران و خلفا / تاریخ / فارسی

tārīx-e īrān va xolafā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15951/5

تا معتصم و فتح بغداد به دست هلاکو؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب مجدول محرز، کمند کشی شده، رکابه دار؛ جلد: تیماج مشکی، 116ص (213-328)، 21 سطر، اندازه: 13×23/5

سم [ف: 44-152]

• تاریخ ایران و عربستان و روم / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e īrān va 'arabestān va rūm

ترجمه از یکی از زبان های فرانسه یا انگلیسی است و تاریخ مختصر ایران و عربستان و روم را قبل از اسلام بیان می کند.

[دنا 681/2؛ فهرستواره منزوی 849/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6408

آغاز: بسمله، بطوری که در تاریخ ایران دیده ایم بعد از اسکندر ایران و شام و آسیای صغیر؛ انجام: ظهور حضرت مسیح. بطوری که گفتیم مذهب قدیم رومی دارای جنبه اخلاقی و روحانی ... (پس از دو صفحه و نیم) و کسی که از تمام دارائی خود صرف نظر نکند پیرو و شاگرد دینی نیست. خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: مقوای رویه ابری، 57 گ، 18 سطر، اندازه: 21×13/4 سم [ف: 2-76]

• تاریخ ایل بختیاری / تاریخ ایران / فارسی

tarix-e il-e baxtiyari

اهدا به: حاج علی قلی خان سردار اسعد در چگونگی پیدایش این ایل از زمان قدیم که بنا به گفته مؤلف اینان اصل ایرانیان اند و اقوام دیگر به این سرزمین کوچ کرده اند. این جزوه را یکی از ملازمان حاج علی قلی خان سردار اسعد نگاشته و به وی تقدیم نموده است.

[دنا 681/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8344

آغاز: الحمد لله الذي خلق الانسان علمه البيان ... بر ارباب خرد و بینش و صاحبان بصیرت و دانش واضح و مبرهن است؛ انجام: ما بقی
امم یا ترکند یا عرب یهود هم از فصیله اعراب قدیم است خط: نستعلیق، کا: عاحش، تا: ربیع الثانی 1328ق؛ جلد: تیماج سبز، 22گ،
11 سطر، اندازه: 17×22سم [ف: 21-304]

← تاریخ ایلچی نظامشاه ← خلاصه التواریخ

• تاریخ بابر شاه / تاریخ / ترکی، فارسی

ص: 567

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: بدون شماره

عکس نسخه کتابخانه سلطنتی بی فیلم و هنوز هم شماره گذاری نشده است. از آغاز پادشاهی او در ماه رمضان 899 تا 935، متن ترکی با ترجمه فارسی؛ بی کا، بی تا فیلمها [ف: 1-30]

• تاریخ بایان / تاریخ / فارسی

tārīx-e bābīyān

در آغاز این تاریخ مختصر، گفتاری از اتحاد وحدت و نهضت آمده پس از آن رویدادهای آغاز ظهور بایان و مخصوصاً آزارهایی که به اتباع این مسلک وارد شده گزارش شده و مؤلف خود را یکی از خارجیان غیر ایرانی معرفی کند که طالب اصلاح و ترقی مملکت است.

[دنا 681/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9259

آغاز: خرده بینان خردمند بفر فراست دریافت کنند و دانشمندان بصیر بعین الیقین ببینند و هوشمندان خبیر بنور کیاست و دانش دانند؛ انجام: قبر اخوی مرحوم علی بسته اند. خط: نستعلیق، کا: نور محمد بن محمد، تا: 4 رجب 1340ق؛ تملک: جواد حسین زاده دانشوری نژاد؛ جلد: مقوائی عطف پارچه، 241گ، 12 سطر، اندازه: 18×11سم [ف: 24-53]

• تاریخ بافق / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e bāfq

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18086

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 150گ، اندازه: 29/3×19/8

سم [رایانه]

• تاریخ بانک / اقتصاد / فارسی

tārīx-e bānk

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9451/31

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ ص (1340-1346) مختصر [ف: 125]

• تاریخ بایزید خواندگار روم / تاریخ / فارسی

tārīx-e bāyazīd xāndegār-e rūm

[دنا 682/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3677 و 3678 عکس

نسخه اصل: موزه آسیایی آکادمی علوم شوروی CCC. II؛ خط: نستعلیق، کا: علی رضا عباسی، تا: 1010ق؛ واقف: شاه عباس برای آستانه شاه صفی؛ 145گ [فیلمها ف: 1-30]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [نشریه: 3-100]

• تاریخ بجوی / تاریخ / ترکی

tārīx-e bajāvī

ابراهیم افندی

ebrāhīm afandi

تاریخ مفصل عصر سلطان سلیمان خان عثمانی است که مؤلف از افراد مورد اعتماد شنیده و درباره گفته ها بررسی کرده و در این کتاب تدوین نموده است. در آغاز این کتاب خاندان سلاطین عثمانی با اختصار پس از آن صدر اعظم های سلیمان خان و وزیرای اورجال درباری و مشاهیر علما و فضلا و مشایخ آن عصر نگارش یافته پس از آن از سال 926 تا سال 1049 تاریخ سنواتی است با فواید تاریخی متفرقه ای که به مناسبت مطالب اضافه شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6688

آغاز: حمدا لرب من عبد ذلیل ... اما بعد خلال صفا و اخوان با وفایة خفی و پوشیده اولمیه؛ انجام: بلکه لطف و احسانیکه معامله ایدوب طریق عدلیه کتمیه بمنه و لطفه خط: نسخ، بی کا، بی تا، تملک: عثمان کاتب مصرف به تاریخ 14 ربیع الاول 1168، سید مصطفی مسعود سر اطبا خاصه به تاریخ 1227؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه ای، 502گ، 15 سطر، اندازه: 2014/5 سم [ف: 17-249]

• تاریخ بحر الانساب در شرح حال شیخ احمد جام / تراجم / فارسی

tārīx-e bahr-ol ansāb dar š.-e hāl-e šeyx ahmad-e jām

حکیم جامی نامقی، محمد

hakīm jāmi nāmedī, mohammad

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17827

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• تاریخ البحرين و تراجم أعلامه = الذخائر في جغرافيا البنادر و الجزائر / جغرافيا، تراجم / عربی

tārīx-ul bahrayn wa tarājim-u a'lām-ih

آل عصفور، محمد علی بن محمد نقی، 1289-1350 قمری

āl-e 'osfūr, mohammad 'alī ebn-e mohammad naqi

ص: 568

تاریخ تألیف: جمعه 12 شعبان 1319ق

تاریخ بحرین و بیان وضعیت جغرافیایی این منطقه و شرح حال علمای بحرین است در یازده «باب»: 1. مشتمل علی عدد قریها و آسامیها و غیر ذلك من المطالب؛ 2. أقسام فواکها و رطبها و تمرها؛ 3. عیونها؛ 4. ذکر ملوک البحرین و ما وقع علیها؛ 5. ما وقع علیها بعد ظهور الاسلام؛ 6. ذکر مشایخ آل مذکور؛ 7. نبذة

من مکاتبات السلاطین مع مشایخ آل مذکور، فصل فی أسماک البحرین و حوتها، فصل فی ذکر تكون الوؤلوة؛ 8 ذکر مواضع البحرین التي ضبطها صاحب القاموس؛ 9. ذکر الوقعات البحرین و ما صدر علیها من کلام علی (علیه السلام)؛ 10. قصة الوزير مع أهل البحرین بالرمانة؛ 11. ذکر محاسن أهل البحرین و شعرائها. مفصل ترین بخش کتاب به شرح حال علمای بحرین اختصاص دارد و در این باب ترجمه جمعی از علمای آل عصفور نیز درج شده و در خاتمه، شرح حال و آثار مؤلف به عنوان «حالات مؤلف الكتاب» آمده است و از تألیفات خود نام برده است از آن جمله: جلاء الضمیر فی حل مشکلات آية التطهير؛ جلاء الضمایر فی انتصار ابن عامر؛ تحف الخواص فی شرح سورة الاخلاص؛ طبقات النحاة؛ حاشیة علی الألفية؛ دقایق الحقایق فی انتصار صابح الحدائق؛ الفوائد الجمیلة فی الرسائل الجلیلة.

آغاز: الحمد لله الذي فوات بين العباد وفضل بعض خلقه على بعض حتى في الأمكنة و البلاد

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18549

آغاز: بسمه، الحمد لله الذي خلق كره الأرض على وفق؛ انجام: جهة الشمال 20 دقيقة و طولہ 50 درجه 20 دقيقة جهة الشرق.

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14 [رایانه]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1389 عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: انما شهرة العالم بمصنفاته و مؤلفاته و كان ذلك في يوم الجمعة ... نسخه اصل: کتابخانه سید هادی آل بالیل موسوی دروقی در قم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمعه 12 شعبان 1319ق؛ تملک: هادی بن سید یاسین آل بالیل موسوی در شعبان 1409 و مهر مکتبه وی؛ 278ص، 15 سطر [عکسی ف: 4-182]

3. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 340

آغاز: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ 145 ص [عکسی ف: 1-399]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 17939

آغاز: برابر؛ انجام: و انما شهرة العالم بصنفاته و مؤلفاته سنة 1319

خط: نسخ شکسته، بی کا، تا: 1319ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، 7 سطر (16×12)، اندازه: 16×20سم [رایانه]

• تاریخ بخارا (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(t.ārīx-e boxārā)

ابونصر بخاری، احمد بن محمد، ق6 قمری

(abū-nasr-e boxārī, ahmad ebn-e mohammad (-12c

تاریخ تألیف: 522ق کتاب تألیف ابوبکر محمد بن جعفر نرشخی (286-348) است که به نام ابو محمد نوح بن نصر بن احمد سامانی (332) ساخته و این کتاب را ابو نصر احمد بن محمد بن نصر قباوی از عربی به فارسی ترجمه کرده است. آغاز: چنین گوید ابونصر بن احمد چاپ: ترجمه فارسی این کتاب توسط مسیو «شارل شفر» مستشرق فرانسوی در 1892 در پاریس چاپ شده است؛ مدرس رضوی در سال 1317ش در تهران چاپ کرد. [استوری 370 و 1300؛ دنا 682/2؛ فهرستواره منزوی 849/2]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 642-ف

نسخه اصل: بغدادلی وهبی ش 1130؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9، 111 [فیلمهاف: 1-31]

2. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1642/2

خط: نستعلیق، کا: سناء الملة بن ضیاء الحق بن حاج مولوی، تا: 1235ق؛ 74گ (37پ-110ر) [ف: 3-296]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 225/2

آغاز: برابر خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1301ق، کاغذ: فرنگی مخطوط، 15 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 16/5×9 سم [ف: 2-126]

4. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2626-ف

نسخه اصل: پاریس شماره 1513 فارسی؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-31]

5. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2627-ف

نسخه اصل: پاریس ش 1522 فارسی؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-31]

• تاریخ بخارا (تخلیص) / تاریخ ایران / فارسی

(tārīx-e boxārā (talxīs

وابسته به: تاریخ بخارا (ترجمه)؛ ابونصر بخاری، احمد بن محمد (قرن 6) تاریخ تألیف: 574ق تاریخ بخارا به عربی تألیف ابوبکر محمد بن جعفر نرشخی (286-347)

(می باشد ترجمه آن به فارسی از ابونصر احمد بن محمد بن نصر قباوی است. تلخیص ترجمه از محمد بن زفر بن

عمر می باشد که همین کتاب است. چاپ: ترجمه فارسی این کتاب به توسط مسیو «شارل شفر» مستشرق فرانسوی در 1892 در پاریس چاپ شده است.

ص: 569

1. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 959

آغاز: بسمله، سپاس و ستایش خدای تعالی جل جلاله که آفریننده جهان است و داننده نهران است و روزی دهنده؛ انجام: وزمین و آسمان را یک معبودی علیحده است اما معبود آسمان در دیگران بزرگتر است

در این نسخه علاوه از ترجمه تاریخ بخارا از صفحه 86 به بعد قسمت هایی از کتاب مجمل التواریخ و تاریخ گزیده در ذکر امراء آن دیار و سپهسالار تاش و آمدن بفراخان به بخارا و ذکر ابوالقاسم سیمجور و امیر عبدالملک بن رضی بن نوح و وقایع فیما بین اسمعیل بن نوح و ایلک خان و تعریف شهر بخارا و سمرقند و فاریاب و دیگر شهرهای آن سامان اضافه شده؛ خط: نسخ، بی کاه، تا: قرن 13، 255، 18 سطر (149)، اندازه: 16×21 سم [ف: 87]

2. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 1075

خط: نستعلیق، کاه: مسیح، تا: 8 رجب 1292ق؛ 138، 15 سطر، اندازه: 22×15 سم [ف: 167]

3. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 883

آغاز: بسمله، چنین گوید ابو نصر احمد بن محمد بن النصر القبادی که ابوبکر محمد بن جعفر النرشخی کتابی تالیف کرده است.

باهتمام امیر احمد بن نوح بن نصر بن اسماعیل اشرافی؛ انجام: او را در سرخس بند کردند و ملک آن سامان از دست ایشان بیرون رفت
خط: نستعلیق خوش، کاه: محمد بن حاجی محمد قلی، تا: 1310ق؛ 146، 13 سطر (25×14)، اندازه: 21×34 سم [ف: 25]

تاریخ بخارا = مزارات بخارا = تاریخ ملازاده / تراجم، تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e boxārā = mazārāt-e boxārā = tārīx-e mollā-zāde

ملازاده هروی، احمد بن محمود، ق 8 قمری

(mollā-zāde-ye heravī, ahmad ebn-e mahmūd (-14c

تاریخ تألیف: 21 رمضان 824ق؛ محل تألیف: بخارا در ذکر مشاهد و مزارات و اسامی علماء و مشایخ بخارا که در آن بلد وفات یافته اند. در دو «قسم»: 1. ذکر اکبری که در نفس شهر و در فناء شهر مدفونند تا مقدار نیم فرسنگی؛ 2. ذکر عزیزانی که در حوالی شهرند، و رای حد مذکور، پس از خطبه می گوید: اینان گروهی از متقدمان و متأخران هستند که من خود گور آنان را بررسی کردم و آثارشان را دیدم. سپس در فضیلت شهر بخارا و تاریخ گشودن آن در 54ق سخن می گوید و در اینجا از ربیع الابرار کشف، تاریخ بجعیگیر نامه، جهانگشا و انساب فرشجی نقل می کند.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي تفرّد بالبقاء و تو حد بالعز و الکبریاء ... اما بعد هذا ذکر طائفه من اهل بخارا و نواحیها من العلماء و الکبراء ... بدانکه تقرب بارواح طیبه و مشاهد مقدسه علمای دین و مشایخ روی زمین ... هر آینه سبب مزید برکات است ...

چاپ: به کوشش احمد گلچین معانی به نام «تاریخ ملازاده»، تهران، 1339 ش

[دنا 682/2؛ ؛ فهرستواره منزوی 177/1]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1650ف

نسخه اصل: موزه آسیایی آکادمی علوم شوروی A. 223؛ بی کا، تا: جمادی الثانی 973ق [فیلمهاف: 1-193]

2. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1642/1

آغاز: برابر؛ انجام: و وفات او در 21 رمضان 814 بوده است. یاربنا بلغ منک تحية و سلامة الی ارواحهم.

خط: نستعلیق، کا: سناء الملة بن ضیاء الحق بن حاج مولوی، تا: شعبان 1106ق، مجدول؛ از روی نسخه خط محمد شفیع بن ملا نظر محمد در شعبان 1106 نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: روغنی زرد مقوایی، 36گ (1پ - 36پ)، 16 سطر، اندازه: 12/5 20×سم [ف: 3-295]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1570ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-31]

3. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 4330/26

خط: نسخ، بی کا، تا: 1292ق [ف: 7-356]

4. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 225/1

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1301ق، کاغذ: فرنگی مخطط، 72گ، 15 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 9×16/5سم [ف: 2-126]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1646/1 ف

نسخه اصل: موزه آسیایی آکادمی علوم شوروی. 2307B؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-624]

6. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 374/6

آغاز: برابر

در فهرست تصور شده که ملازاده کاتب این رساله است و این رساله بدون نام مؤلف آمده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد:

تیماج سبز ضربی، 24ص (156-179ر)، اندازه: 26×15سم [ف: 2-81]

(t.ārīx-e boxārā

وامبری، آرمین، 1832-1913 میلادی

(vāamberī, ārmīn (1832-1913

اصل کتاب به زبان انگلیسی است و در سال 1873 م در لندن چاپ شده و از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه گردیده و شامل دوره قبل از اسلام تا 1873 م می باشد. آغاز: بسمله، فصل دوره قبل از اسلام، بنام خداوند جان آفرین

ص: 570

... در موقعی که با اهمیت ترین زمینهای (آسیا) پنهان کرده اند انجام: حالا تمام شد تاریخ بخارائی من وقتیکه بیدق روسها را علم نمودند در روی قلعه سمرقند و باز گمان میتوان برد که اگر چه امروز نمیشود ولی روزی بیاید

[دنا 682/2؛ فهرستواره منزوی 849/2]

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)، شماره نسخه: 908

آغاز و انجام: برابر

خط شکسته نستعلیق، کا: چاکر خانه زاد امیر، تا: 14 ذیحجه 1322ق؛ 307، 15 سطر (18×14)، اندازه: 21×27/5سم [ف: 45]

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11383

همان نسخه بالا [نشریه: 5-316]

• تاریخ بخارا (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(t. tārīx-e boxārā)

تاریخ تألیف: 14 صفر 1321ق ترجمه حیدر خان سرتیپ و مترجم روسی و حاجی حسن خان یاور معلم محرر و روزنامه روسی از روسی به فارسی برای ظل السلطان، اصل تاریخ حکم رانان بخارا و کاشغر و خوقند است ساخته میرزا شریف (شمس) بخارایی در ربیع الثانی 1286.

تهران؛ دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: 185

از امیر میر حیدر و پسر امیر شاه مراد گرفته تا می رسد به جهانگیر خواجه کاشغری؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی حسن خان اور معلم، تا: 14 صفر 1321ق، قطع: ربعی [نشریه: 5-619]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3158ف

همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-86]

• تاریخ بخارا (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(t. tārīx-e boxārā)

بخشی از تاریخ بخارا است که از روسی ترجمه شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 4079/1

آغاز: ابتدای تواریخ عمدۀ ممالک آسیا قبل از بعثت حضرت پیغمبر (صلی الله علیه و آله) به طریق حکایت و افسانه بوده. لهذا بخارا هم شروع می کند تاریخ حال سلطنتی خود را انجام: و این موانع برای خیالات وی کافی است ناچار به دربار اوکتای قآن پادشاه با قدرت ترکان که در کوه های (التائی) یا به ساحل جیحون مقام داشت ملتجی شد.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سبز، 21×13 سم [ف مخ: 1-403]

• تاریخ بخارا - تاریخ بزرگان 571 و تاریخ برامکه - اخبار برامکه = ترجمه تاریخ برامکه

/ تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e barāmake = axbār-e barāmake = t.-ye tārīx-e barāmake

هروی، محمد بن حسین، ق 5 قمری

(heravī, mohammad ebn-e hoseyn (-11c

کتاب تاریخی است به نثر فارسی بسیار خوب که گویا ترجمه ای باشد از اصل عربی، نوشته ابوالقاسم بن غسان که مترجم به پیروی از سبک انشای او چنین نگاشته. حکایاتی است به نقل از ابو القاسم بن غسان درباره برمکیان و از آمدن برمک به دمشق نزد سلیمان بن عبد الملک خلیفه اموی آغاز می گردد.

آغاز: بسمله، و به نستعین الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین روایت کرد ابو القاسم بن غسان گرد آورنده اخبار آل برمک گفت برمک مردی بود از فرزندان وزرای ملوک اکاسره

انجام: غلام از پیش او فرار نمود، خلیفه بطلب غلام کس فرستاد و او را گرفته بیاوردند و خلیفه گفت ای عبد صاحب تو کیست و چرا از پیش من فرار نمودی و غلام همین جواب داد. گویند غلام را بکشت. تمت و الله اعلم و احکم بالحق و الحمد لله رب العالمین

چاپ: تهران، به کوشش میرزا عبدالعظیم قریب، 1313 ش؛ به کوشش رضا مایل هروی، خراسان، 2 (1361) ش 2.

[دنا 683/2 ؛ فهرستواره منزوی 851/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5138/82

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه ش 82 ادبیات مشهد ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ آگ (255) [ف: 15-169]

2. مشهد؛ ادبیات، شماره نسخه: 82 فرخ

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، از صفحه 149 به بعد با حواشی و تعلیقاتی از مرحوم قریب به خط ابراهیم شاملو در اردیبهشت 1344 ش؛ کاغذ: مشقی، جلد: پلاستیک، 77 گ، 9 سطر (6×10/5)، اندازه: 16/5 × 10/5 سم [ف: 19]

• تاریخ بزرگان عرب / تاریخ عربی

tārīx-e bozorgān-e 'arab

شرح حال بزرگان عرب از معاویه بن ابی سفیان تا سلطان العرب مولای رشید بن علی الملک الموید الشریف الحسینی را با احراز مدارک تاریخی و کتب رجال می آورد ... ابتدا نام شخصی را ذکر می کند و سپس سال تولد او را بیان می دارد و بعد پاره ای از حوادث مهم ایام او را ذکر می کند. در این مجموعه تواریخ بیشتر تکیه بر خلفای اموی و عباسی شده و مستند نویسنده نیز

ص: 571

بیشتر نوشته های ابن خلکان است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 81

آغاز: معاویه بن ابی سفیان صخر بن حرب ابن امیه بن عبد الشمس؛ انجام: واستنم فی السلطنه سبع سنوت و توفي فی سنه ثمان و ثمانین ... بعض المغاربه

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبزی یک لا، 239 گ، 27 سطر (8×14)، اندازه: 19×11/5 سم [ف: 7-78]

تاریخ بعد النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ اسلام / عربی

tārīx-u ba'd-an nabī

تاریخ تألیف: قرن ششم تاریخ مختصری است به ترتیب سنوت، مؤلف، کتاب را با ولادت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) شروع نموده و تا سال 526ق یعنی تا زمان خودش ادامه داده است. فهرست نگار طوپ قاپی، نام کتاب را «حوادث السنین» ثبت کرده، لیکن روی برگ عنوان چنین آمده «تاریخ بعد النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) الی تمام الخلفاء العباسیه»، که شاید این هر دو نیز نام اصلی کتاب نباشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 852 عکسی

آغاز: الحمد لله رب العالمین اما بعد فهذه نبذة من التاريخ الخصتها و جمعتها على سنين الهجرة النبوية ... الى ما انتها اليه زماننا؛ انجام: سنة ست و عشرين و خمس مائة ... وقد تم ما اردناه من هذا التاريخ المبارك ... و حسبنا الله و نعم الوكيل

نسخه اصل: سلطان احمد ثالث استانبول، ش A 2981 (فهرست خطی عربی طوپ قاپی

5/3-344)؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: احتمالاً قرن 7؛ مصحح؛ 169 گ، 17 سطر [عکسی ف: 2-329]

تاریخ بلده نور / تاریخ ایران / فارسی

tarix-e balade-ye nur

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، 1259-1313 قمری

(e'temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e 'alī (1843-1896

تاریخ تألیف: در سال های 1303 و 1304ق این کتاب از تالیفات محمد حسن خان صنیع الدوله وزیر علوم و انطباعات دوره ناصر می باشد. آغاز: بعد الحمد لله خالق الظلمات و النور و جاعل الظل و الحرور انجام: چون بتوفیق رفیع موشح و مطلع گردند اعتماد نمایند و انحراف نجویند بر این جوانب نروند تا به مجدت و ارتضا معروف گردند.

[دنا 683/2؛ فهرستواره منزوی 851/2]

ساری، طاهری شهاب؛ شماره نسخه: 189

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، 22، 19 سطر (21617) [نشریه: 6-613]

• تاریخ بلعمی = ترجمه تاریخ طبری = تاریخ نامه / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e bal'amī = t.-ye tārīx-e tabarī = tārīx-nāme

بلعمی، محمد بن محمد، -363 قمری

(-974) (bal'amī, mohammad ebn-e mohammad)

وابسته به تاریخ طبری؛ طبری، محمد بن جریر (224-310) به دستور: منصور به نوح سامانی (366 ق)

تاریخ عمومی است از آغاز جهان تا روز نگارش. کار بلعمی با اصل کتاب تفاوت های بسیار دارد و ترجمه ای متصرفانه است. او زنجیره اسناد را انداخته و مطالبی درباره روزگار پیش از چیرگی اسلام بر آن افزوده است و مطالب را به گونه دیگر در «باب» «فصل» ها مرتب کرده است. این ترجمه به دستور منصور به نوح سامانی (366 ق) انجام یافته است.

آغاز: 1: سپاس و آفرین مر خدای کامکار کامران ... اما بعد بدانکه این تاریخ نامه بزرگ است. گرد آورده ابو جعفر محمد 2: شکر و سپاس حضرت خالقی را که انوار دقایق حکمت او از هر ذره از ذرات

چاپ: جلد اول، به تصحیح مرحوم ملک الشعراء بهار و اهتمام آقای پروین گنابادی، اداره کل نگارش وزرات فرهنگ، 1341ش، 1232 صفحه، قطع وزیری، طبع سربی؛ گانپور، سنگی، 1334ق/1916م. (چاپ پنجم)، وزیری بزرگ، 2+800ص

[کشف الظنون 297/1؛ فهرستواره منزوی 579/1؛ تاریخ ادبیات در ایران 619/1]

، نیز رک به مقدمه مرحوم پروین گنابادی بر تاریخ بلعمی چاپ تهران؛ رک: مجله دانشکده ادبیات مشهد ش 3 سال دوازدهم ص 550؛ ریحانة الادب 280/1، الذریعه 86/4

و 222/3؛ دنا 683/2 (69 نسخه)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7481

آغاز: بقية من فتح حاضریه و قنسرین - گفتا و خالد سیف الله روی بقر نسرین نهاد بس مردمان قنسرین بسیار کار زار کردند؛ انجام: و علم و جامه سبین کردند تا سفاح را از آنجا لشکر بایست فرستادن تا همه را بکشد. والله اعلم بالصواب.

جزء دوم از جلد دوم. و مشتمل بر وقایع دوران خلافت عمرست تا کشته شدن مروان یعنی حوادث سال های 15 تا 132 هجری با تشویش و سقطی در اوراق چنانکه استاد مجتبی مینوی در مقدمه چاپ عکسی آن که از طرف بنیاد فرهنگ ایران در سال 1344 شمسی نشر یافته است توضیح داده اند؛ خط: نسخ، کا: اسحق بن محمد بن عمر بن محمد شروانی، تا: محرم 586ق، جان زنجان؛ در ستون آخر فهرست به خطی همزمان نسخه و شاید اندکی پس از

ص: 572

آن چنین مسطورست: «الله المعین، لخزانه كتب الملك العالم العادل المؤید المظفر المنصور المجاهد المرابط محیی العدل فخر الدنیا و الدین عز الاسلام و المسلمین شاه غازی ابوالمظفر بهرامشاه بن داود نصیر امیر المؤمنین مدالله ظله»، به همان خط نوشته شده است: «یاد گار بنده مخلص اسمعیل بن ابی القاسم المستوفی المعروف بضیاء الدین تغمده الله برحمته»؛ کاغذ: نخودی ضخیم، جلد: تیماج ضربی مشکی، 244گ، 21 سطر (15×20)، اندازه: 17/5×25 سم [ف: 7-32]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1403ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-38]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8656

آغاز: خدای عز و جل کس نداند اما آنک محمد بن جریر گوید ما از پس این یاد کنیم اگر خدای توفیق دهد ان شاء الله در پیدا کردن خدای تعالی این خلق را از پی چه آفریده است؛ انجام: آن روز آیت فرستاد الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا پس خلق را بدرود کرد و بگفت که من ...

جلد اول؛ خط: نسخ ریحان، بی کا، تا: قرن 6؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، محشی با عناوین «مسعود بن ابراهیم عفی عنهما» و «م بهار»؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج، 367گ، 19 سطر، اندازه: 28/5×21 سم [ف: 28-188]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11505

آغاز: خدای عزوجل با بندگان خویش عتاب کند؛ انجام: پیغامبر او را پرسید

خط: نسخ، بی کا، تا: در اواخر قرن 6 یا اوایل قرن 7؛ افتادگی: انجام این نسخه با تاریخ بلعمی چاپ تهران تفاوتی دارد که عبارت است از: (1) صفحه اول و دوم حاوی سؤالاتی است که از پیامبر اکرم کرده اند، و ظاهراً مربوط به تاریخ بلعمی نیست، (2) پس از صفحه دوم، اوراقی از نسخه ما افتاده است که تقریباً برابر با 30 صفحه تاریخ بلعمی طبع تهران است، (3) هم بعد از صفحه 168 نسخه حاضر افتادگی دارد که برابر است با صفحه 401 نسخه چاپی، (4) نیز نسخه حاضر از صفحه 346 افتادگی دارد که برابر است با صفحات 851 تا 906 نسخه چاپی، (5) آغاز «اخبار پیغامبر ما محمد مصطفی علیه السلام» که در نسخه ما عنوان قرار گرفته و مطالبی به دنبال دارد، برابر است با پایان تاریخ بلعمی چاپ تهران؛ مجدول؛ واقف: علی اکبر عبد الحسینی؛ کاغذ: دولت آبادی خوش قلم آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 328گ، 21 سطر، اندازه: 32×26 سم [ف: 9-19]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 307-بهار

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 6 و 7؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول [نشریه: 5-659]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 186-بهار

از سر گذشت محمد تا المهتدی؛ خط: نسخ درشت، بی کا، تا: قرن 7؛ با تملک 12 ربیع الثانی 956 در سبزواری و تملک 1086؛ قطع:

رحلی بزرگ [نشریه: 5-659]

6. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 868-ف

نسخه اصل: موزه انجمن همایونی آسیایی لندن RAS ش 22؛ خط: نسخ، کان محمد شاه بن علی بن محمود شاد بخت حافظ اصفهانی، تا: شنبه 18 شوال 701ق؛ 373گ، 33 سطر [فیلمهاف: 1-37]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1535-ف

نسخه اصل: فاتح ش 4285. در هفت مجلد؛ کا: احمد بن نجم خطاط اخلاطی، تا: یکشنبه 1 شوال 702ق؛ 368گ [فیلمهاف: 1-38]

8. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 79-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 3050؛ خط: نسخ، کا: عثمان بن احمد بن ابی بکر معروف به خالویه، تا: رجب 713ق؛ فتح الله بن نظام الدین شیروانی 27 رمضان 6802 447گ [فیلمهاف: 1-37]

9. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 80-ف

نسخه اصل: ایاصوفیه ش 3051؛ خط: نسخ، کا: محمود بن محمد ابن ابی بکر بن احمد معروف به خالویه، تا: اواخر ذیقعد 718ق؛ 330گ، 35 سطر [فیلمهاف: 1-37]

10. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 869ف و 3272-ف

نسخه اصل: فاتح ش 4281؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن سعد الله بن ابی غالب اصفهانی، تا: پنج شنبه 21 ربیع الاول 725ق، جا: فیروزان در خانه دارنده نسخه امیر نظام رکن الدین امیر غازان؛ واقف: سلطان محمود غازی [فیلمهاف: 1-38 و 2-113]

11. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 846ف و 1076-ف

نسخه اصل: پاریس P. 63؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الأول 727ق؛ 396گ، 37 سطر [فیلمهاف: 1-37 و 38]

12. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 831-ف

نسخه اصل: بادلیان 376 الیوت eliot؛ خط: نسخ، کا: اسمعیل بن محمود بن محمد بن مسعود بن محمد انسی جبرانی، تا: چهارشنبه 15 صفر 744ق؛ 388، 27 سطر [فیلمهاف: 1-37]

13. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 473

آغاز: برابر 1؛ انجام: که این کتاب تمام کند که فرمان یافت از آغاز بعثت تا کشته شدن متوکل؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9؛ با حاشیه هایی از زین العابدین حسنی عفی عنه؛ 295گ، 23 سطر، اندازه: 33×15سم [ف: 2-30]

14. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1552

هر دو جلد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9، کاغذ: سپاهانی و فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 635گ، 21 سطر،
اندازه: 33×19سم [ف: 3-402]

15. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 481

آغاز: تاریخ طبری - بسمله شکر و سپاس بی حد و قیاس آفریننده زمین و آسمان را آنکس که نه ممتاز و نه انباز و نه دستور و نه یار

ص: 573

و نه زن و نه فرزند همیشه بوده همیشه باشد و بر هست او نشانهای آفرینش او پیداست آسمان و زمین و شب و روز و آنچه در آن اندر است؛ انجام: خلافة مستظهر بالله. بعد از مقتدی خلیفه مستظهر بود و نام وی احمد بود و کنیت وی ابو العباس بود و مدت عمر وی چهل و یکسال و شش ماه و شش روز بود و بیست و پنج سال و سه ماه و یازده روز خلیفتی کرد ... تمام شد کتاب تواریخ روزگار عالم از احد آدم و احیا پیغمبران و ملکان و تازیان و پارسیان و گردش روزگار ایشان و این کتاب که گرد آورده ابو جعفر بن محمد بن جریر بن یزید بن خالد الطبری رحمة الله علیه (مقداری از سطور در اثر وصالی از بین رفته است و در زمان منصور بن اسمعیل سامانی در این موضع هم جملات محو شده است) روز پنج شنبه ششم ماه (محو شده) اول سنه احد عشرین و ثمانمائه 821 کاتب (محو شده) محمود بن محمد ...

خط: نسخ و نستعلیق، کان محمود بن محمد، تا: 821ق؛ در آن نوشته شده «ابتیاعی از ورثه مرحوم طهماسب میرزا مؤید الدوله بتاریخ شهر محرم الحرام 1297 داخل کتابخانه مبارکه موزه سرکاری شد»؛ مهر: «الحاج مصطفی صدقی»؛ کاغذ: بخارایی نخودی، جلد: مقوای روکش چرم سبز، 866ص، 23 سطر، اندازه: $26/8 \times 34/2$ سم [ف: 5-251]

16. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5575

آغاز: برابر 1؛ انجام: ولجميع الخلايق بفضل رحمتك الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله الطيبين الطاهرين. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 824ق؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: شکری نازک سمرقندی، جلد: تیماج فیلی تیره ضربی، 1118ص، 24

سطر، قطع: رحلی، اندازه: 17×26 سم [ف: 17-38]

17. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 189

آغاز: برابر 1؛ انجام: و مدت خلافت المتقدر بالله بیست و چهار سال و یازده ماه بود. والسلام. تم کتاب محمدی .. خط: نسخ و نستعلیق، کا: تاج الدین احمد (نیمه دوم)، تا: بخش آغازین از قرنهای 7 و 8 ق و نیمه دوم اواسط صفر 838؛ شیوه نوشتن کهن (ذ = د، ج = چ، ک = گ، ...)، با یادداشت سعید نفیسی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکلی، 450گ، مختلف السطر $(23/5 \times 16/5)$ ، اندازه: 23×32 سم [ف: 1-42]

18. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 78-ف

نسخه اصل: ایاصوفیاش 3049؛ خط: نسخ، کا: یعقوب بن حسین مهاجری، تا: دوشنبه 23 صفر 146ق، جا: اصفان، مسجد جامع؛ 486گ [فیلمهاف: 1-37]

19. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8221

آغاز: برابر 1

خط: نسخ، بی کا، تا: 15 ذیقعده 848ق؛ مجدول زر و لا-جورد، دارای کتیبه های مذهب و مرصع؛ تملک: رضاقلی هدایت مورخ 1262ق؛ مهر: «الفقیه عبدالحمید» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکلی با ترنج با سر، 4446گ، 25 سطر، اندازه: 27×19 سم [ف: 27/2 -

20. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 872

با جدول صور اقالیم سبعة و طبقات ملوک در 12 گی تا ملحدان الموت، خط عباسقلی سپهر پسر میرزا محمد تقی لسان الملک کاشانی مورخ 1 صفر 1311 نیلان نیل در ص ع هست؛ خط: نسخ، کا: شهاب احمد بن محمد بن یعقوب بن احمد بن الحاج علی دهقلی، تا: 9 محرم 852ق، 16 شعبان 852 در نیمه 2؛ مجدول زر و لاجورد، با سرلوح؛ کاغذ: ترمه، 414گ، 29 سطر (21×15/5)، اندازه: 22/5 × 27/5 سم [نشریه: 2-176]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1590ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-38]

21. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3318

آغاز: برابر 1؛ انجام: و ملک آل سلجوق در روم هنوز باقیست اما طبقه ملاحظه و خوارزمیان در تاریخ جوینی مذکور است تم التاريخ الموسوم بتاريخ الطبري في 5 محرم الحرام سنه اثني و خمسين و ثمانمئة هجرية ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 852ق؛ مجدول؛ تملك: عنایت الله احمد افندی به تاریخ 1198ق با مهر «عنایت الله 1147»؛ جلد: چرمی ضربی، 310گ، 27 سطر، اندازه: 31/5 × 23/5

سم [ف: 1-247]

22. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 482

آغاز: ما یشاء و بیت الا اربعة اشیا الرزق و الاجل و السعادة بس جهودان گفتند ای محمد بتورته اندر همچین نوشته است؛ انجام: فی تاریخ غره رجب المرجب سنة تسع ثمانین و ثمانمائه الهجرية آمرزیده باد که از برای نویسنده این کتاب فقیر گناه کار ... سعدالدین بن تاج الدین بن علی بن محمد بن نجیب الکا زرونی سوره فاتحة الكتاب بخواند و دعاء آمرزش از حضرة الله سبحانه و تعالی طلب کند علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین و سلم تسلیم دائما ابدا کثیرا.

از آغاز خلقت تا خلافت المستظهر بالله. مطالب مندرجه مانند نسخه شماره دفتر 481 می باشد؛ خط: نسخ، کا: سعد الدین بن تاج الدین بن علی بن محمد بن نجیب کازرونی، تا: 889ق؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه)؛ پشت صفحه اول نوشته شده «ابتیاعی از ورثه مرحوم طهماسب میرزا مؤیدالدوله بتاريخ شهر محرم الحرام 1297 داخل موزه کتابخانه اقدس ظل اللهی شد»، یک یادداشت در مورد وبای هولناک سال 1267 ق نوشته شده که از کشتار این مرض پناه بر خداوند عالمیان برده و بکر مش امیدوار شده اند، یادداشت دیگری از زلزله مهیب شهر شیراز به سال 1269 ق نوشته شده که دوازده هزار کس بهر رسم و اسم از دارفانی بسرای بقا شتافتند - بامضای فتح الله شیرازی؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی

نخودی، جلد: مقوای روکش چرم لاکى رنگ، 998ص، 27 سطر، اندازه: 24/5 × 17/3

سم [ف: 5-481]

23. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 3160

آغاز: مکه در رودخانه ای افتاده است و آنجا زرع نمیباشد و او را

ص: 574

بکه نیز گویند و بارو دارد و هر که نوبت اول بکعبه رسید البته بخندد از غایت خرمی؛ انجام: که چگونه کشته شد و ملک عجم از دست وی برفت ابتدای آن از انساب پیغامبر صلی الله علیه و سلم.

بخشی است از آغاز همین ترجمه؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول، رقم کاتب در پایان نسخه: «تمام شد نصف اول از تاریخ محمد بن جریر بن یزید الطبری علیه الرحمة... و صحبه اجمعین»، یادداشت هایی از ملک الشعراء، چند جمله ای را میر محمد باقر در رمضان 1181 از باب سیاهه مشق نوشته؛ تملك: علی اصغر بن محمد ابراهیم در 1292 با مهر بیضی شکل او؛ کاغذ: اصفهانی مایل به زردی، جلد: تیماج سبز، 410ص، 27 سطر، اندازه: 17/5×25 سم [ف: 10-743]

24. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2570

آغاز: برابر 1 انجام: کیست آن جز خدای در دو سرای ** کامتره بود ز سهو و خطای

خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 10؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مشکی، 778 گ، 21 سطر (18×7/5)، اندازه: 12×24 سم [ف: 6-89]

25. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3814

از آغاز کتاب تا تاریخ خلافت المسترشد بالله عباسی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول به زر و مشکی، مصحح، دارای سرلوح رنگین مختصر؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی،

460 گ، 25 سطر، اندازه: 28/5×20 سم [ف: 10-192]

26. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3006

آغاز: برابر 1؛ انجام: وصیت می کنم شما را که فرمان برید آنرا که امیر شماسست و خیانت مکنید و آن غنیمت مدزدید ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 392 گ، 23 سطر، اندازه: 23×33 سم [ف: 8-179]

27. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4154

خط: نسخ، بی کا، تا: اواخر قرن 10؛ افتادگی: آغاز (ورق اول)؛ تملك: مرتضی قلی در 1295؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: مرغش آلبالویی، 503 گ، 27 سطر، اندازه: 19/8×31/2 سم [ف: 2-77]

28. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5613

خط: نستعلیق، کا: برهان بن وحید الدین بن نورالدین هروی، تا: 933ق؛ با یک سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی آهاردار شگری، جلد: روغنی تیره رنگ با ترنج و نیم ترنج دور خط کشی، 928ص، 25 سطر، اندازه: 22/5×34 سم [ف: 17-67]

29. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3906

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد بن احمد کاتب افزری جهرمی، تا: 12 صفر 941ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میسن سیاه ضربی، 506گ، 23 سطر، اندازه: 19×30/2 سم [ف: 2-76]

30. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ج-1

آغاز: بسمله و به نستعین آغاز جلد دوم از تاریخ ابو جعفر بن محمد بن جریر الطبری رحمة الله علیه که در اول بزبان تازی بود؛ انجام: و الصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و سلم تسلیما دائما حمدا کثیرا تمام شد کتاب طبری بعون الله تعالی. جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا علی بن مظفر بن محمود خاتون آبادی، تا: 999ق؛ بعضی از صفحات را آقای محمد ملک زاده با نسخه دیگری مقابله و تصحیح کرده اند، مرحوم ملک الشعرا بهار این نسخه را تصحیح کرده و در حواشی بعضی از صفحات توضیحاتی داده اند، در حاشیه صفحه اول این کتاب آقای محمد ملک زاده نوشته اند: «هنگامیکه مرحوم ملک الشعرا از طرف وزارت فرهنگ مامور اصلاح و تصحیح ترجمه تاریخ طبری بود و نسخ خطی را نزد خود جمع نموده بود این نسخه نیز از طرف فرهنگی خراسان نزد آن مرحوم فرستاده شد و چندین ماه مورد مطالعه و استفاده آن مرحوم قرار گرفت و یادداشت هایی بخط خود در حواشی این نسخه مرقوم داشت این خود یادگاری است از مرحوم ملک الشعرا بهار که در کتابخانه فرهنگ خراسان نگاهداری می شود روز یکشنبه 26 اردیبهشت یادداشت شد 1333 امضاء محمد ملک زاده؛ اهدایی: دکتر سید موسی خان حجازی به کتابخانه کاغذ کاهی صیقلی زرد، جلد: مقوای ساغری مشکی، 724ص، مختلف السطر (10×15/5)، اندازه:

17×23 سم [ف: 105]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2162-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-38]

31. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9466/218

درباره شامل احوالات حکمای طبرستان؛ خط: نستعلیق، کا: حسن اسفندیار، تا: قرن 11؛ اص (472) [مختصر ف: 920]

32. تهران: لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 178

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: رحلی [نشریه: 3-7]

33. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2291

آغاز: الحمد لله العلی الاعلی الولی الأولی؛ انجام: آله اجمعین الطیبین الطاهرین. خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ آغاز این نسخه با آغاز چاپ لکنهو و نسخه خطی دیگری که به شماره 231 در این کتابخانه هست اختلاف دارد. بدینگونه که در آغاز این نسخه خطبه و دیباچه ای به زبان عربی هست که تا سطر 8 صحیفه 2 می رسد و بجای آن در دو نسخه دیگر مقدمه ای به زبان فارسی آمده که در بیشتر از نسخه های معتبر هم هست و تنها پس از آن مقدمه عربی که مطابق سطر 15 صحیفه 5 نسخه چاپی است، این نسخه با دو نسخه دیگر تطبیق می شود. در این مقدمه عربی که اندکی از آن پاره شده و وصالی کرده اند نام پادشاهی که به فرمان او این کتاب ترجمه

شده «امير السيد الملك المظفر ابي صالح منصور ابن احمد بن اسماعيل بن احمد بن سامان بن ... (پارگی) الرازي الأصفهد المرزبان»
آمده و پیداست که این نسبت به

ص: 575

هیچ وجه درست نیست. سپس در این مقدمه گفته شده که فایق الخاصه در سال 261 به ترجمه این کتاب فرمان داده است و حال آنکه فایق امیر ترک معروف به فایق الخاصه از امرای معروف دربار نوح بن منصور (365-387) بوده و اگر به فرمان او این کتاب ترجمه شده است می بایست لااقل در 361 باشد نه 261 احدی و ستین و مأتین) که در این نسخه نوشته شده. منصور نام در میان پادشاهان سامانی دو تن بوده اند یکی منصور بن نوح بن نصر بن احمد بن اسماعیل بن احمد که از 350 تا 65 سلطنت کرده و دیگر منصور بن نوح بن منصور بن نوح بن احمد که از 387 تا 389 سلطنت کرد و منصور بن احمد نامی که کنیه او ابوصالح بوده باشد در میان سامانیان نبوده و ابوصالح کنیه همان منصور بن نوح اول است. لذا مطالب این مقدمه عربی به کلی نادرست و ساختگی است و معلوم نیست به چه اندیشه آن را ساخته اند؛ کاغذ: امیری شکری آهار مهره، جلد: روغنی، 133ص، 25 سطر، اندازه: 18/5×30/5سم [ف: 6-244]

34. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9226

خط: نسخ، کا: عبدل اول پسر مولانا لطف الله، تا: قرن 11؛ مهر: امیر سیف الدین گویا مورخ 1106؛ واقف: احمد والی رقه؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ترنجی، 27گی، 23 سطر (19×10)، اندازه: 30 818سم [ف: 17-325]

35. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 190

آغاز: (برابر ص 69 چاپی) گریید بی مادر و پاشنه پای بر زمین مالید چنانکه رسم کودکان بود؛ انجام: (در «خبر الوقعة ببغداد و خلع الأمین و مقتل حسین بن علی بن عیسی» افتاده است): ... و چون به رقه رسید بیمار شد و حسین بن علی ...

خط: نسخ پخته، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز، از مرگ هاجر و آوردن اسماعیل آغاز می گردد؛ کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور قهوه ای، 260گ، 31 سطر (26×17)، اندازه: 35×23سم [ف: 1-42]

36. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3936

از داستان تعبیه عرب و حرب کردن خالد بن ولید با ایشان تا المستظهر بالله؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شریف، تا: اواخر جمادی الثانی 1014ق؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن یشمی طلاکوب، 432گ، 15 سطر، اندازه:

18/4×25/3 سم [ف: 2-76]

37. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4072

نسخه منتخب؛ خط: نستعلیق، کا: نجف قلی بن میر اشرف، تا: شنبه 11 جمادی الاول 1049ق، کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن نارنجی، 265، 20 سطر، اندازه: 18/4×25/3 سم [ف: 2-77]

38. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4207

آغاز: بدانکه این تاریخنامه بزرگست؛ انجام: و در دوپست و نود و چهار سمت اتمام پذیرفت خط: نستعلیق، کا: محمد قاسمین استادی، تا: 15 شعبان 1054ق، جا: دژ پنجده؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرمی، 414 گ، 25 سطر (26×14/5)،

اندازه: 37/5×23سم [ف: 7-33]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2241-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-38]

39. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 88

آغاز: چنین گوید وهب بن منبه که از پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) شنیدم که فرمود: انجام: دیدند که ایشان حرب را ساخته بودند پس حرب اندر گرفتند

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن حسین جرمغانی، تا: پنج شنبه 18 رجب 1061ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ تملک: فرهاد میرزا بن ولیعهد در 1302، و نیز تملک به بیع از کتب حسام السلطنة از حاج بابا کتابفروش؛ جلد: تیماج مشکى، 441گ، 25 سطر، اندازه: 31×19سم [مؤید: 3-469]

40. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1142

آغاز: برابر 1؛ انجام: و آن کسی که از پس این زمان ما باشد بی این تاریخ خلفا و سلاطین خود می نویسند تم الکتاب بحمد الله تعالی و حن توفیقه. خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: شنبه 27 صفر 1093ق؛ افتادگی: انجام کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 549گ، 21 سطر

(24×13)، اندازه: 20×32/5سم [ف: 3-165]

41. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22246

آغاز: هر جایی طلب کسی همی کردند این خبر یزدجرد بن شهريار شد ... آغاز اخبار پیغامبر محمد مصطفی؛ انجام: خبر خلافت المستظهر بالله ... اندر پهلوی پدر خویش دفن کردند رحمة الله و الحمد لله.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، فروردین 1374؛ کاغذ: کشمیری نباتی، جلد: مقوا با روکش کاغذی عطف گالینگور سبز، 189گ، 25 سطر، اندازه:

28×16/5سم [اهدائی رهبر: 8-387]

42. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1551

آغاز: برابر 1؛ انجام: و محمد جریر الطبری خواست که این کتاب تمام کند فرمان یافت.

هر دو جلد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکى ضریبی مقوایی با ترنج، 20 سطر، اندازه: 33×21سم [ف: 3-402]

43. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3314

آغاز: بسمله روایت کند محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بخاری ... و سلم نشسته بودم جابر بن عبدالله انصاری در آمد و بنشست؛ انجام: برگ نونویس: ... گفت روزی پیش حضرت رسول صلی الله علیه و علی آله و اولاده الطیبین الطاهرین و سلم نسخه: ... و دوشنبه از مکه بمدینه هجرت کرد و اندر روز دوشنبه وفات یافت تمت الكتاب بعون الله ... الوهاب ... قسمتی از ترجمه تاریخ طبری؛ خط: نستعلیق، کا: مامد ابن محمد بیگ، تا: 1185ق؛ مجدول؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی نخودی، جلد: چرمی، 176، 18 سطر، اندازه: 13/5×20

سم [ف:3-1021]

ص: 576

44. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3739

آغاز: برابر 1؛ انجام: اندر این آیت زیرا که اگر پیغمبر راسهو افتاد تانماز از وقت شدی ...

از آغاز کتاب تا اواخر قصه حضرت سلیمان؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت تاریخ فوت به سال های 1291 و 1293 و 1331 آمده؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی ضریبی، 177گ، مختلف السطر، اندازه: 17×21/5سم محدث ارموی مخ: 1- [270]

45. قم: فیضیه؛ شماره نسخه: 171

آغاز: برابر 1؛ انجام: که این کتاب تمام کند که فرمان یافت خط: تحریری، کا: محمد علی بن محمد حسین حسینی قزوینی، تا 1240ق؛ 425، 19 سطر، اندازه: 21×30سم [ف: 2-30]

46. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37250

آغاز: چنین گوید وهب بن منبه که از پیغامبر صلی الله علیه و سلم شنیدم که فرمود: خدای عزوجل زودتر چیزی که بیافرید از خلقان دیوان آفرید؛ انجام: چون به مسلمانان رسیدند دیدند که ایشان حرب را ساخته بودند پس حرب اندر گرفتند

از آغاز تا خلافت امیر المؤمنین (علیه السلام) بدون مقدمه؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن حسین چرمغانی، تا: پنج شنبه 18 رجب 1261ق؛ مجدول، با سرلوح و کتیبه کم کار؛ تملک: فرهاد میرزا به تاریخ چهارشنبه 9 شوال 1302؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 443گ، 25 سطر، اندازه: 19/5×30/5سم [اهدائی رهبر: 8-388]

47. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19334

آغاز: رس سجود کنند و گویند یا رب زینهار به گناه خلق (کذا)؛ انجام: چهار سال و یازده ماه بود و الله اعلم ... محمد بن جریر الطبری. خط: نستعلیق خوش، کا: قزوینی، محمد حسن، تا: 1263ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با عطف و گوشه تیماج، 23 سطر (12/5 × 24/5)، اندازه: 34×20/5سم [رایانه]

48. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6257

خط: نستعلیق، کان محمد رحیم بن محمد حسن کوهبنی تفرشی، تا: دوشنبه 25 رجب 1310ق، برای میرزا احمد خان کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 393گ، 22 سطر (12×22)، اندازه: 21×35سم [ف: 16-228]

49. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 106/2

مستخرجات و گزیده هایی از تاریخ طبری ترجمه بلعمی از روی نسخه موزه بریتانیا Or. 7524؟ کا: مجتبی مینوی، بی تا [نشریه: 6-681]

50. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 231

آغاز: سپاس و آفرین مر خدای جهانیان و آفریننده زمین و زمان آنکس نه همتا و نه انبار و نه دستور و نه یار و نه زن و نه فرزند و همیشه بود و همیشه باشد

مجلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، دارای سرلوح ممتاز، اطراف دو صفحه اول تذهیب و ترصیع قدیمی اعلی؛ کاغذ: نباتی و حاشیه کاغذ زرد و سرخ، 293 گ، 19 سطر، اندازه: 15×24 سم [ف: 2-129]

51. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 190

بی کا، بی تا [ف: 191]

52. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5863 ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی و نیز LXXXII God CXXXXLL or 128؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام [فیلمهاف: 3-188]

53. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 17 ف

نسخه اصل: و نیز کتابخانه ملی سن مار کو ونیسیا، نسخه خطی شرقی ش 128 پرو وینزا، مانی ژیا کومو، ش 77 کلکسیون ش 171 نسخ در 724 گ (در دو قسمت عکس شده: بخش نخستین 3715-3723، نیمه دوم 1385-1479)؛ بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز

و انجام [فیلمهاف: 1-37]

54. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 68

آغاز: سپاس و آفرین مر خدای کامکار و کامران و آفریننده زمین و آسمان و آنکس نه همتا و نه انبار و نه دستور و نه یار و نه زن و نه فرزند؛ انجام: ذکر خلافت الناصر لدین الله ابوالعباس احمد بن المستضی بامر الله غره ذي القعدة سنة خمس وسبعین و خمسمائة بخلافت بنشست.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجلدول؛ مهر: «محمد علی 1259» (شش ضلعی)؛ جلد: تیماج زرد مایل به حنایی ضربی، 590 گ، 27 سطر، اندازه: 17×29 سم [ف: 1-86]

55. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1354 ف

نسخه اصل: دیوان هند 3315 اته 8؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 722 گ، 21 سطر [فیلمهاف: 1-38]

56. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1355 ف

نسخه اصل: دیوان هند 1938 اته 19 خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 18 گ [فیلمهاف: 1-38]

57. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1356 ف

نسخ اصل: دیوان هند 2669 اته 2؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-38]

58. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3583

آغاز: خداوندی است که بیافرید پس خدای تعالی طبع توحید و معرفت خود در دل او پیدا کرد بی آن که کاری کرد یا کسی او را پیاموخت و حکما ایدون گویند که مثل ابراهیم اندر آن وقت چنان بود؛ انجام: چون کیخسرو از جایگاه خویش با این لشکر بیامد آن دایه بیامد نام او سومهار و همه اهل بیت خویش را گرد کرد و پیش کیخسرو آمد و دستوری خواست که ایشان را بدان جنگ بیرون برد تا (نگین) سیاوش بخواهد کیخسرو آن زن را نیز برد پس آن خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: گالینگور سیاه، 111گ، 19 سطر، اندازه: 36623 سم [ف مخ: 1-403]

59. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 867ف

ص: 577

نسخه اصل: بادلیان Land Or 323؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 611گ، 31 سطر [فیلمهاف: 1-37]

60. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1073-ف

نسخه اصل: مونیخ ش

203 فارسی؛ بی کا، بی تا، 415گ [فیلمهاف: 1-38]

61. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 715-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 7324؛ بی کا، بی تا؛ 141گ، 20 سطر [فیلمهاف: 1-37]

62. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 795-ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی وین Cod Mict بی کا، بی تا، 306گ، 27 سطر [فیلمهاف: 1-37]

63. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17852

آغاز: برابر 2؛ انجام: قبل از این آنحضرت چند درجه از مدارج عمر طی کرده بود که وحی نازل شد ... / در وفات حضرت نبی اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) ...

انجامه: زاد آنجمنان از دنیا به نیکو کاری بردارید، گوشه گیر از جهان مجاز توشه آنجمنان درین میاز.

ترجمه بخشی از تاریخ طبری است؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: ایراندوه صفویه، تا: قرن 12؛ با سرلوح مذهب ناتمام، کتیبه رنگه نویسی، مجدول، از معدود نسخه های خطی ترجمه تاریخ طبری اثر ابی عداله صالح بن محمد که به تصریح مقدمه و خطبه کتاب و با توجه به بررسی منابع و مآخذ، نسخه نادر است، انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ کاغذ: سپاهانی فرنگی نخودی، جلد: فرنگی الحاقی یکپارچه مقوایی با رویه تیماج، 246گ، 20 سطر اندازه سطور: 90، اندازه: 15×30/6 م [رایانه]

• تاریخ بلغراد / شعر / ترکی

tārīx-e belqerād

به نثر و نظم ترکی از منیف افندی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9695/3 خط: نستعلیق ترک، کا: محمد سعید، تا: قرن 13

کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج مشکی زرکوب مقوایی، 2گ (73پ-74ر)، 29 سطر (17×7/5)

، اندازه: 13×23سم [ف: 17-453]

tārīx-e balvā-ye esfahān

منشی، عبدالحسین بن محمود، 1250-1336 شمسی

(monšī, 'abd-ol-hoseyn ebn-e mahmūd (1871-1957

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18337 ض

بی کا، تا: 1277 ق [د.ث. مجلس]

tārīx-e banāder-e xālīj-e fārs

کازرونی، ابراهیم بن اسماعیل، 1175-1260 قمری

(kāzerūnī, ebrāhīm ebn-e esmā'īl (1762-1844

تاریخ تألیف: 1253 ق نویسنده این کتاب از شاعران، عارفان، پزشکان و ادیبان عصر قاجار است که به «نادری» تخلص می کرده است. وی که در میانسالی سفری به هند کرده و از آن ثروتی به دست آورده بود، پس از بازگشت به شیراز به سبب آگاهی از اوضاع جنوب کشور، از طرف محمد شاه قاجار (1250 ق) مأمور به نگارش کتابی در شناخت بنادر و جزایر خلیج فارسی می شود. در آن آمده: «حکم محکم جهان مطاع ... رف صدور پذیرفته؛ مشعر بر این که شخصی کارآگاه را مأمور به سیاحت مساحت ساحت بنادر و جزایر بحر العجم و خلیج دریای فارس فرمایند که عرض و طول و فراسخ و جبال و جنوب و مال صبا و دبور و خراب و معمور و کثرت و قلت و پریشانی جمعیت و مرب و ملل و عامل و عمل و مبذر و بساتین و مذهب و آیین و میاه و آبار و فرضات و بازار و مزرعه و انهار از کم و بسیار بنادر و جزایر دریابار اطلاع کلی حاصل نمود [5] در کتابچه مفصل و مشروح نگاشته به درگاه جهانیان امید گاه منظور نظر انوار اولیا ... سازد. امثالاً- فرمان واجب الادعان ... این هیچ کس هیچ مدان محمد ابراهیم الشهیر بکازرونی المتخلص بنادری را منظور نظر آفتاب اثر هیچمدانش از یک نظر مرحمت اثر همه دان و رخام خام وجود نابود را جلوه مهر درخشان و فروغ گوهر رخان ارزانی داشت اگر چه به نحوی که از غم مرحوم و والد مغفور این سراپا قصور مشهود ... گردیده که آباء و اسلاف ایشان از نژاد مرحوم مغفور میرزا اشرف بن ... میرزا حفیظ ... بن میرزا اشرف بن ... میرزا حسین بن ... میرزا محمد اشرف بن میرزا احمد ابن عم و داماد سلطان المحققین ... استاد میر محمد باقر داماد المتخلص به اشراق بوده اند. سپس به صورت مفصل شرح حال خاندان و مهاجرت آنها به هند و بازگشتشان را نقل کرده است. سر آخر هم از پدرش میرزا اسماعیل می گوید که در قصبه گازران فارس اقامت می گزیند و مؤلف نیز در همان جا می ماند. تنظیم شده در دو «باب»: 1. حقیقت و چگونگی بنادر واقعه در سواحل دریای فارس از بندر محمره که در کنار شط کاران واقع به فاصله سه فرسخ به دریا مانده بندر مذکور وقوع یافته؛ 2. چگونگی و حقایق جزایری که در خلیج بحر فارس واقع است و ذکر هر جزیره را در مقابل هر بندر که واقع است متعرض می گردد، و هر یک از این دو باب تقسیم می شوند به فصول متعدد به قدر آبادی و خرابی و جمعیت و پریشانی آن بندر و جزیره؛ از آن که بندر محمره از سمت شمال تقدیم دات بر جمیع بنادر و بندر مینا و از جانب جنوب و داعی دولت

قاهره از طرف مال حسب الأمر متوجه دم از این جهت ابتداء به بندر محمره نموده و ابواب

ص: 578

حقایق و چگونگی آن را بر چهره ناظر این کتاب گشود. با مقدمه ای دراز دامن در توصیف محمد شاه قاجار و گزیده ای از تاریخچه قاجاریه از رساله ملوک الکلام. با عناوین «حقایق نگاری فلان هر» و «حقایق نگاری فلان جزیره».

آغاز: بسمله، الحمدلله الذي خص محمدا ابا السلطنة الكبرى و سلطه سلطانا على بسيط ... و جعله مبعوثا على كافة الدنيا و تلاطم في لجج معرفته ... و بعد پس از حمد خداوند که ناخدای هستی قدرت بالغه اش فلک فلک دوار را به بادبان اراده چاپ: تاریخ بنادر و جزایر خلیج فارس در زمان محمد شاه قاجار، محمد ابراهیم کازرونی متخلص به نادری، با تصحیح و تحشیه منوچهر ستوده، تهران، موسسه فرهنگی جهانگیری، چاپ اول، 1367، 177ص + یازده ص.

[دنا 685/2؛ فهرستواره منزوی 1: 177؛ نسخه های منزوی 6: 4235]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8140

آغاز: برابر؛ انجام: و جمیع فراسخی که در کنار دریا از سامان بندر محمره تا هنگامی که به بندر مشعور می رسد که اول بنادریست که در کنار دریا واقعست بیست و دو فرسنگ راه است و از بندر مشعور تا مینا و مضافات آن، آنچه بحساب آمده صد و چهل و هشت فرسنگ که تمامی آنها چهارصد و هفتاد فرسنگ با مضافات مینا تحریر یافت.

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ رکابه دار، مصحح، جلد: مقوایی با روکش تیماج مشکلی با ترنج و سرترنج، 92، 13 سطر، اندازه: 14/8×20/8 سم [ف: 27/1-263]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9152

آغاز: برابر انجام و از بندر معشور تا مینا و مضافات آن آن چه به حساب آمده چهار صد و چهل و هشت فرسنگ که تمامی آنها چهار صد و هفتاد فرسنگ با مضافات مینا و تحریر یافت که بر خواننده مجهول نماند. خط: نستعلیق، کا: محمد علی حسینی، تا: ربیع الثانی 1255ق؛ با سرلوح مذهب و مرصع با کتیبه قلمدانی زرپوش، مجدول، مذهب، کمند کشی شده، رکابه دار؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ خریداری از جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: روغنی نفیس عطف تیماج قهوه ای، آگ، 15 سطر (6/3×12/5)، اندازه: 9/3×16/9 سم [ف: 29/2-811]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4273-ف و 4725-ع

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-40 و ف: 1-31]

← تاریخ بناکتی ← روضة أولی الألباب فی معرفة التواریخ و الانساب

• تاریخ بناکتی و تاریخ گزیده مستوفی / تاریخ / فارسی

tārīx-e banāketī va tārīx-e gz.-ye mostawfi

تاریخ بلغراد - تاریخ بنای 579 وابسته به: تاریخ گزیده = شرفنامه؛ حمدالله مستوفی، حمدالله بن ابی بکر (750-) روضة أولی الألباب فی

معرفه التواریخ و الأنساب = تاریخ بناکتی؛ بناکتی، داود بن محمد (-730)

تهران؛ صنعتی زاده، همایون شماره نسخه: بدون شماره

منتخب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 [نشریه: 7-799]

• تاریخ بنای آتسگاه و رهرام / شعر، تاریخ / فارسی

tārīx-e banā-ye ātašgāh va rahrām

تاریخ تألیف: 1200ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2577/6

سروده سال 1200 در 105 بیت؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 8ص (448-441)، 15 سطر (14×8/5)، اندازه: 12×20/5 سم [ف: 9-1379]

• تاریخ بنای خانقاه سلطان الب / شعر / فارسی و ترکی

tārīx-e banā-ye xāneqāh-e soltān alb

منظومه ای است فارسی و ترکی در تاریخ بنای خانقاه سلطان الب که مطابق شعر «مثال باغ جنان» سال تاریخ آن می شود. در این نسخه 20 بیت از اشعار موجود است.

قم؛ طبسی، شماره نسخه: 535/2

آغاز: زهی خجسته مکانی منزل پاکان *** مطاف اهل جهان جای مرشد کامل / ایماس عجیب دیسام قبله بنی آدم *** مزار عارف کامل طواف کعبه دل؛ انجام: دلی بگفت حزد وف ثانهان اینجا *** کدام دیده بدیده چنین مکان شریف زهی بنای امین بیک عالیشان اینجا. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، آگ، 19 سطر، اندازه: 24×11 سم [ف مخ: 1-90]

• تاریخ بنای قلعه صالح آباد / شعر / فارسی

tārīx-e banā-ye qal'e-ye sāleh-ābād

داعی دزفولی، عبدالله بن محمد باقر، 1158-1256؟ قمری

(dā'ī dezfūlī, "abd-ol-lāh ebn-e mohammad bāger (1745-1840

پنجاه و پنج بیت شعر فارسی است درباره تاریخ قریه صالح آباد دزفول که صالح خان در سال 1236 ق بنا نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12117/2

آغاز: باز از مکرمت خسرو خورشید نگین ** صاحب افسر و

ص: 579

اورنگی و سلیمان امین / شاه بن شاه شهنشاه نشان *** حامی بیضه اسلام و همه کشور دین؛ انجام: خواستم ماده تاریخ من از پیر خرد *** تا دهم دفتر ایام بذکرش تزین / زد رقم خامه داعی ز پی تاریخش *** صالح آباد بود طعنه زن خلد برین»

خط: نسخ، بی کا، تا: 1236ق؛ جلد: تیماج، قهوه ای ترنج با سر، کص (267-268)، 22 سطر، اندازه: 18/5

× 29/5 سم [ف: 122-35]

• تاریخ بنگاله / تاریخ / فارسی

tārīx-e bangāle

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1228/5

ف نسخه اصل: بادلیان 378 اوزلی (ش تا: 1067ق [فیلمهاف: 1-581])

(280)؛ خط: نستعلیق، بی کا،

• تاریخ بوشهر / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e būšehr

سعادت، محمد حسین بن محمد علی، ق 14 قمری

(sa'ādat, mohammad hoseyn ebn-e mohammad 'alī (20c

تاریخ تألیف: 1340ق تاریخ بوشهر و بندرهای جنوبی ایران است.

آغاز: حمد له. بر ارباب بصیرت و دانش مستور و پوشیده نیست که امروزه شناختن علم تاریخ و دانستن فن جغرافیا

[دنا 686/2؛ فهرستواره منزوی 851/2]

1. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 95 حکمت

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج تریاکی، قطع: خشتی [ف: 2-5]

2. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 95 حکمت

بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی، قطع: رحلی [ف: 2-6]

• تاریخ بهادرشاهی / تاریخ / فارسی

واقعات عالم گیری: عالی، در آن آمده است: «بیا ای ساقی میخانه عالی ×× یکی از درد نویشان زلالی». مربوط به قطب الدین شاه عالم بهادر شاه (1119-1124) که در شب پنج شنبه پایان رجب 21 مهرماه الهی در برهان پور از مادر زاده است و چنانکه در متن آمده است در 1119 با این ماده تاریخ «در عام رحمت عالم آمده» بر تخت شاهی نشسته است. باز در آن آمده: «ازین عهد بهادر شاه غازی*** به فعل آید هوسهای هواخواه». درباره دو سال نخستین پادشاهی بهادرشاه است. (دانش پژوه)

آغاز: هو الله الکریم. بسم الله الرحمن الرحیم دست بر آورد به جود کریم. ناز و نعیم دو جهان در کفش*** خلق ازل تا به ابد مصرفش. افسر سلطان سخن حمد مالک الملکی است که سریر شاهنشاهی به جواهر کلمات معجز آیات فتعالی الله الملک الحق... الکریم ترصیع پذیرفته انجام: و جمعی کثیر از بندگان عاطفت خلقت و اضافه و خدمت به مراد رسید الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی سید المرسلین محمد و آله و سلم.

[فهرستواره منزوی 1163/2]

تهران؛ دانشگاه، شماره نسخه: 8007/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سرخ ضریبی، 96گی (3ر-98ر)، 9 سطر (15×7/5)، اندازه: 22×12سم [ف: 17-6]

تاریخ بهارستان تهماسبی = جهانگشای نادری / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e bahārestān-e tahmāsbī= jahāngošā-ye nāderī

وقایع نگار، عبدالعلی، ق13 قمری

(-190) (vaqāye'-negār, 'abd-ol-'alī)

تاریخ سقوط صفویه و استیلای افشاریه از زمان جلوس شاه سلطان حسین صفوی در میانه سال های 1126 و 1135 ق و تا سرگذشت فرزندان رضا قلی میرزا و ایلچی گوی می رسد. نسخه از سال 1960 ق به بعد در خاتمه کار خاقان مغفور و کیفیت قتل اولاد و احفاد آورده شده که به نظر می رسد از الحاقات قاجاریه باشد. این کتاب با جهانگشای نادری، تألیف میرزا مهدیخان منشی الممالک، «منشی دربار نادرشاه» مطابقت زیادی دارد که اگر اختلافات اندک در کلمات و عبارات را در نظر نیاوریم، می توانیم بگوییم که این همان کتاب جهانگشای نادری است و غیر از این هم نیست. مؤلف فهرست کتب خطی فارسی مدعی شده است که کتابی به نام تاریخ بهارستان

وجود ندارد و کسی که خطبه کتاب جهانگشای نادری را تعویض نموده، خواسته است که تألیف آن را به خود نسبت بدهد.... به نظر ما این احتمال وجود دارد که نام مؤلف اصلی همان عبدالعلی وقایع نگار باشد که زحمت ملازمت پیوسته رجال سیاست و رزم را بر خود هموار نموده و به عنوان کارگزار «میرزا مهدی منشی استرآبادی» کار می کرده و میرزا مهدی به دلیل شهرت منشی گری خود استفاده را می برده است و نظیر این امر بسیار اتفاق افتاده است که عموم از آن بی اطلاع می باشند ولی به عنوان مثال کتاب «المآثر و الآثار» تألیف اعتماد السلطنه که در اصل، تألیف ملا عبدالوهاب قزوینی، پدر شادروان علامه محمد قزوینی است و اعتماد السلطنه خود در منتظم

ناصری بدان

ص: 580

اعتراف نموده، و از شیوه نگارش او انتقاد کرده است. (سید محمود مرعشی) آغاز: بسلمه سپاس خداوند برا سزاست که پروردگار جهانست ... و بعد چنین گوید ... عبدالعلی و قایع نگار در سنه تنگوزئیل یکهزار و صد و بیست و شش پس از رحلت شهنشاه سعید و جلوس ... شاه سلطان حسین بهادرخان

[دنا 686/2؛ نسخه های منزوی 4224/6؛ فهرستواره منزوی 831/2]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2773

آغاز: برابر؛ انجام: علی شاه میرزا تمامی نقود و اسباب (افتاده در دنبال عنوان: اولاد شاهزاده نصرالله میرزا)

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد:

روغنی، 128 گ، 20 سطر (12×21)، اندازه: 19×29 سم [ف: 10-1629]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11205

آغاز: هنگام صبح اهل مشهد بر مخالف ملک اتفاق کرده دروازه را گشوده؛ انجام: علی شاه میرزا در روز بقصاص خون شاهزادگان با دیده نابینا سر در زیر با دیده پی روان از عقب برادران دوان شد

خط: شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ در آن نام ملا محمد رفیعیای گیلانی آمده؛ کاغذ: سمزقندی، جلد: چرم مشکی، عطف: چرم قهوه ای، 124 گ، 21 سطر (13×27)، اندازه: 20×32/5 سم [ف: 28-293]

تاریخ بهرام میرزا صفوی / تاریخ / فارسی

tārīx-e bahrām mīrzā safavī

بافق، محمد مفید بن محمود، ق 11 قمری

(-170) (bāfqi, mohammad mofīd ebn-e mahmūd)

تاریخ تألیف: 1075 ق زندگانی و احوال بهرام میرزا پسر شاه اسماعیل صفوی و فرزندان آن شاهزاده است. جد مؤلف همراه بهرام میرزا بوده و بعضی از وقایع و احوالات زندگی او را به رشته تحریر در آورده بود که مؤلف آن نوشته ها را به همراه اطلاعات دیگری در این کتاب تدوین کرده است. تحریر نهایی کتاب هم زمانی که مؤلف عازم هندوستان بود به دستور شاه عباس ثانی در 1075 ق به انجام رسید. از کتابی با نام تاریخ بهرام میرزا در زمره تألیفات محمد مفید مستوفی یاد نشده است. اما از او کتاب دیگری با نام جامع مفیدی در تاریخ یزد در 3 جلد می شناسیم: جلد اول: تاریخ یزد از عهد اسکندر تا امیر تیمور گورکان؛ جلد دوم: تاریخ یزد پس از آن دوران تا شاه سلیمان صفوی که معاصر مؤلف بوده است؛ جلد سوم: شرح احوال رجال و وصف نواحی یزد.

با قرآینی که در کتاب دیده می شود به احتمال فراوان نسخه ما بخشی از پایان جلد دوم کتاب است. متأسفانه متن کامل این جلد هنوز به دست نیامده و فقط بخش هایی از آن در دو کتابخانه سالار جنگ هندوستان و موزه بریتانیا موجود است. بنا بر این امکان مقابله برای

اطمینان بیشتر فراهم نشد.

جلد اول و سوم جامع مفیدی به کوشش ایرج افشار چاپ شده است. (در تهران، کتابفروشی اسدی، 1340-1342ش، و تجدید چاپ آن در تهران، اساطیر، 1385ش) جامع مفیدی بین سال های 1090-1082 ق. در مولتان هند تحریر شده و مؤلف در پایان کتاب شرح حال مفصلی از خود آورده است.

[فهرستواره منزوی 939938/]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28401

آغاز: تزئین این صفحه بلاغت آئین به ذکر بعضی از صادرات افعال و واردات احوال شاهزاده بلند قدر عالی تبار، انجام: شرح حالات و کیفیت فتوحات آن حضرت ولایت مرتبت و شاهزادگان کیوان منزلت بر سبیل تفصیل و تبیین به امداد ... سحاب قلم فیروزی رقم در مجلد دیگر نگارش یابد ان شاء الله تعالی وحده العزیز

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1162ق، در برگ اول نوشته شده: «تاریخ بهرام میرزا و سلطنت قندهار، 86 ورق» با فهرست مطالب کتاب در اول نسخه، ابتدای فهرست نوشته شده: «فهرست مطالب تاریخ پادشاهان بهرام میرزا برادر اعیانی پادشاه شاه طهماسب تصنیف محد مفید مستوفی»، در پایان فهرست هم تاریخ کتابت آن ذکر شده است: «اتمام در 12 ربیع الاول روز یک شنبه سنه احمد احمد شاه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1381؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوارویه کاغذ ابر و باد، 84گ، 17 سطر، اندازه: 15×21/5 سم [اهدائی رهبر: 8-367]

← تاریخ بیت المقدس و ذکر بناه ← فضائل القدس

• تاریخ بی دروغ = ماجرای قتل ناصرالدین شاه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e bī-dorūq = mājarā-ye qatl-e nāser-ed-dīn Šāh

ظهیرالدوله، علی بن محمد ناصر، 1281-1342 قمری

(zahr-od-dowle, "alī ebn-e mohammad nāser (1865 1924

مؤلف که از درویش و درباریان ناصرالدین شاه قاجار و داماد وی شوهر فروغ الدوله ملکه ایران بوده، در کتاب حاضر کیفیت قتل ناصر الدین شاه را با ذکر جزئیات دقیق حادثه گزارش نموده است. در 7 «فصل»: 1. جشن قرن سال پنجاهم، 2. میرزا رضا کرمانی، 3. سوء اتفاق، 4. روز دوم، به خاک سپاری، 5. تخت نشینی مظفرالدین شاه، 6. قصاص، 7. تا چند توان وضع مکرر دیدن عزلی، نصبی، قیامتی، آشوبی آغاز: فصل اول - جشن قرن سال پنجاهم سلطنت ناصرالدین شاه

ص: 581

قاجار دهم ماه ذی‌قعدۀ 1313 هجری محمدی (صلی الله علیه وآله وسلم) با جمعی از احباب و رفقا به رسم همه سال رفتیم به باغ قصر قاجار.

انجام: و تقریباً به نظر غیر ممکن می‌آید بالاترید قبول و یقین کردم و در این تاریخ مختصر یادداشت نمودم و عنان قلم را در کشیدم.

[رجال بامداد 367/2-370؛ دنا 686/2؛ فهرستواره منزوی 852/2، الذریعه 22/25]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10400

آغاز و انجام: برابر

خط شکسته نستعلیق، کا: ظهیرالدوله، تا: 1314ق [الفبائی: 598]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7960/15

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: وحید اشراقی، تا: آخر جمادی الثانی 1314ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج، 60ص (414-473)، اندازه: 13×19/5سم
[ف: 26-440]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3329/4-ف

نسخه اصل: ملکی آقای عبدالله انتظام؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 24 ذیحجه 1324ق

[فیلمها ف: 2-125]

• تاریخ بیزمارک / تاریخ / فارسی

tārīx-e bīzmārk

بارن نورمان، ق 13 قمری

(bāron normān (-19c)

از: دکتر موریتس بوش؛ مترجم: بارون نورمان؛ سال ترجمه: 1298ق

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1885

آغاز: ترجمه: جلد دوم تاریخ کنت دو بیزمارک و همراهانش در اوقات جنگ فرانسه با پروس؛ انجام: در این مدت آنچه که ممکن بود بشود شده و بانجام رسیده است

این نسخه جلد دوم تاریخ بیزمارک است و از فصل پانزدهم متن اصلی شروع میشود و تا آخر کتاب می آید. در این نسخه وقایع آلمان و جنگ های پروس و فرانسه و سایر وقایع اتفاقیه این دوره بیان می شود. این نسخه از زبان آلمانی ترجمه شده است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمود بن رشید مدرس عراقی، تا: 1298ق، جا: تهران؛ مجدول؛ به خط ناصر الدین آمده: «تماما ملاحظه شد اما حقیقت بی مزه و بی معنی نوشته بود نه تاریخ است نه حکایت نه روزنامه هیچ نمیدانم مرد که بنگ خورده بوده است که اینطورها نوشته است تمام شد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل آبی با گل و بوته، 236 گ، 11 سطر (17×10)، اندازه: 21×32 سم [ف: 4-342]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1872

آغاز: مقدمه، وقایعی که بیست سال قبل ازین در اولین و آخرین؛ انجام: که ظاهرا ما به صاحب آن بهیچوجه اذیتی نرسانده بودیم جلد اول، در جنک 1870 و 1871 میلادی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمود بن رشید مدرس عراقی، تا: 1298ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول، به خط ناصرالدین شاه آمده «تماما ملاحظه شد اما جلد آخر را هم خواندیم (خواندیم) بی معنی نوشته شد» با کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل آبی با گل و بوته، 149 گ، 11 سطر (17×10)، اندازه: 19/5×32/5 سم [ف: 4-332]

• تاریخ بیست ساله نفت ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e bīst sāle-ye naft-e īrān

مکی، حسین، 1290 شمسی

(1911) hoseyn, makkī-

چاپ: چاپ 1323 خ در 272 و 382 در دو جلد.

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4096-ف

نسخه اصل: چاپ محمد علی علمی در 4-1323، ج 1 و 2؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-14]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4652-ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-84]

• تاریخ بیست و شش سال (ترجمه) / تاریخ / فارسی حکومت الکساندر دویم

tārīx-e bīst va šeš sāl hokūmat-e aleksānder-e doyyom

(.t)

آوانس

اهداء به: مظفر الدین میرزای ولیعهد سال ترجمه: 1312 ق الکساندر دویم پادشاه معروف روسیه مدت بیست و شش سال سلطنت کرد و از سلسله تسارها بود. در این کتاب شرح حال او می آید. ابتداء مقدمه ای در شرح حال نیکلای اول است و بعد شرح حال الکساندر دوم می آید. اصل کتاب به زبان فرانسوی بوده و از آن زبان به فارسی برگردانده شده است

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1832

آغاز: مقدمه تاریخی نیکلای اول از سنه 1825 تا سنه 1855؛ انجام: چند صد نفر اسیر... و عثمان پاشا مجروح و دستگیر شد خط: نستعلیق، بی کا، تا: شعبان 1312 ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج ماشی با گل و بوته زر، 206 گ، 13 سطر (23×11/5)، اندازه: 20/5×33 سم [ف: 280-4]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 226

ص: 582

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1312 و 1313ق؛ دارای سرلوح مذهب؛ 502گ، 13 سطر، اندازه: 21/5×34 سم [ف: 2-127]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 227

خط: تاییبی، بی کا، تا: 1312 و 1313ق؛ دارای سرلوح مذهب؛ 502گ، 13 سطر، اندازه: 21/5×34 سم [ف: 2-127]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 228

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1312 و 1313ق؛ دارای سرلوح مذهب؛ 502گ، 13 سطر، اندازه: 21/5×34 سم [ف: 2-127]

• تاریخ بیهق / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e beyhaq

بیهقی، علی بن زید، 499-565 قمری

(beyhaqī, 'alī ebn-e zeyd (1106-1170

تاریخ خراسان بزرگ، طاهریان، سامانیان، غزنویان و سلجوقیان. در آن از سال های 561 و 561 یاد شده است.

چاپ: چاپ بهمنیار در تهران به سال 1317 با دیباچه قزوینی

[معالم العلماء 334؛ بیست مقاله قزوینی 76/2-86؛ سبک شناسی 365/2؛ استوری 354/1-1295؛ دنا 686/2؛ فهرستواره

منزوی 852/2]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 55-عکسی

نسخه اصل: نسخه لندن؛ بی کا، تا: 835ق آنشریه: 2-271]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 53-عکسی

نسخه اصل: نسخه برلین؛ بی کا، تا: 1265 ق [نشریه: 2-271]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 56-عکسی

نسخه اصل: موزه بریتانیا؛ بی کا، بی تا [نشریه: 2-271]

4. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 10-عکسی

نسخه اصل: لندن 3585 Or.؛ بی کا، بی تا 180گی [ف: 1-529]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 52-عکسی

نسخه اصل: کتابخانه دولتی برلین شماره 737 با مقدمه محمد قزوینی؛ بی کا، بیتا (نشریه: 2-271)

• تاریخ بیهقی = تاریخ ناصری = تاریخ آل سبکتکین = تاریخ مسعودی / تاریخ ایران / فارسی

āl-e tāriḫ-e = nāserī tāriḫ-e tāriḫ-e beyhaqī = saboktakīn = tāriḫ-e mas'ūdī

بیهقی، محمد بن حسین، 385-470 قمری

(beyhaqī, mohammad ebn-e hoseyn (996-1078

در میان سال های 450-451 نگاشته است، رویدادهای روزگار سلطان مسعود پسر محمود سبکتکین غزنوی است. میخواند گوید: در 30 جلد بوده که «تاریخ بیهقی» بخشی از آن است که باقیمانده که سال های 421-432 را دارد؛ یعنی از به تخت نشستن سلطان مسعود تا شکست او از سلجوقیان. آغاز: 1: بسمله، الحمدلله رب العالمین. اما بعد چنین گوید

گوینده داستان باستان ابوالفضل بیهقی که چون سلطان محمود 2: گوینده تاریخ ابو الفضل بیهقی گوید: که چون سلطان غازی محمود بن سبکتکین رحمه الله علیه در غزنی گذشته شد ... انجام: و خردمندان را در این باب عبرت بسیار است و چون از این فارغ شدیم بای دیگر پیش گیریم تا آنچه وعده کرده ایم به اتمام رسانیم انشاء الله تعالی چاپ: طهران، سنگی، 1307 ق.، وزیری، 30690 صص؛ تهران، دانشگاه تهران، تصحیح سعید نفیسی، 1319-1322 ش، 3 ج؛ مشهد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه مشهد، تصحیح علی اکبر فیاض، 1350 ش، 1090 ص [فهرستواره منزوی 852/2، الذریعة 3: نسخه های منزوی

4236/6 (29 نسخه)؛ مشترک پاکستان 1459/11؛ استوری 1281, 253؛ مشار فارسی

1049/1 (5 چاپ)؛ اعلام زرکلی: ج 6 ص 100؛ دنا 686/2-687 (36 نسخه)

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 6569

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: وسط؛ با سرلوح، مجدول زر و لاجورد و زنگار؛ با تاریخ تملک 7 شوال 14 (1004)؛ نسخه در لاهور بوده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج روغنی سبز، 326 گ، 18 سطر (9×19)، اندازه: 17×27 سم [ف: 16-299]

2. تهران؛ لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 115

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول زرین؛ جلد: گالینگور (نشریه: 3-7)

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8502

انجام: خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، محشی؛ مهر: «عبدالله الکریم الموسوی» (بیضوی)، «المتوکل علی الله عبده محمود» (مربع)؛ جلد: تیماج سرمه ای، 356، 19 سطر، اندازه: 23×15 سم [ف: 28-74]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2783ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-32]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5933

خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن 12؛ با تکمیل نفیسی؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج تریاکی ضربی، 221، 20 سطر (16×10)، اندازه:

18×25 سم [ف: 16-161]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3827-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-254]

.. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37189

آغاز: زندگانی خداوند عالم سلطان اعظم ولی النعم دراز باد؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی ک، تا: 15 رمضان 1207ق؛ مصحح، تملك:

محمد علی ناصح به تاریخ 1345؛ جلد: تیماج قهوه ای، 207گ، 21 سطر، اندازه: 17/5×27سم [اهدائی رهبر: 8-368]

مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1109

ص: 583

همان نسخه بالا [مؤید: 3-104]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8222

آغاز: بسمله زندگانی خداوند عالمان سلطان اعظم ولی النعم؛ انجام: برابر خط: نسخ، کا: عبدالله بن میرزا محمد رضا اصفهانی، تا: شوال 1208ق؛ جلد: روغنی با نقش گل و بوته، 375گ، 17 سطر، اندازه: 21×13/5 سم [ف: 27/2-17]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5590

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کان عبد الوهاب، تا: 1209ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول، مذهب، دارای کمند؛ کاغذ: فرنگی آبی کمرنگ خیلی نازک، جلد: تیماج قهوه ای، 502ص، 21 سطر، اندازه: 26/5×17 سم [ف: 17-48]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7566

آغاز: گوینده این داستان بوالفضل بیهقی ... زندگانی خداوند عالم سلطان اعظم ولی النعم دراز باد؛ انجام: برابر قطعه ای از آن تاریخ می باشد شامل احوال سلطان محمود؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 4 رمضان 1259ق؛ تملکی بدون نام به تاریخ 1287 در دارالسلطنه تبریز؛ جلد: تیماج ضربی مشکی، 213گ، 19 سطر، اندازه: 21×13 سم [ف: 19-371]

9. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1341

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: دوشنبه 16 جمادی الثانی 1260ق؛ اندازه: 26×16 سم [نسخه پژوهی: 2-121]

10. خوی؛ نمازی، شماره نسخه: 880

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: پنج شنبه 11 شعبان 1264ق؛ جلد: تیماج نارنجی، 263گ، 21 سطر، اندازه: 25/5×17 سم [میراث اسلامی: دفتر دهم -763]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 229

آغاز: برابر 2

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1265ق؛ کاغذ: الوان، 214گ، 21 سطر، اندازه: 22×12 سم [ف: 2-127]

12. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1663

آغاز: چون سلطان محمود در غزنین گذشته شد پسر بزرگ ولیعهد او؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1270ق، کاغذ: فرنگی،

جلد: تیماج قرمز، 258گ، 21 سطر (18/5 × 10/5)، اندازه: 20/5×31 سم [ف: 4-139]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3073

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین اما بعد؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1272ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی مخمل عنابی، 171، 25 سطر (14×22)، اندازه:

22×32 سم [ف: 6-870]

14. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2582-ف

نسخه اصل: پاریس. 1054S.P.؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک شنبه 5 ربیع الثانی 1274ق، به فرمایش وزیر مختار فرانسه [فیلمهاف:

1-31]

15. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 878

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

خط ثلث، بی کا، تا: چهارشنبه 12 جمادی الاول 1274ق؛ جلد: مقوایی تیماج مشکی پوشانیده، 163گ، 25 سطر (14×23)، اندازه:

21×34/5 سم [ف: 2-36]

16. تهران: نوربخش؛ شماره نسخه: 350

آغاز: زندگانی خداوند عالم سلطان ولی النعم دراز باد و در بزرگی و دولت پادشاهی و نصرت و رسیدن؛ انجام: برابر از آغاز آمدن برادر

حاجب علی تا جنگ شاه ملک خط: نستعلیق، کا: فتحعلی شیرازی پسر خان جان، تا: شوال 1284ق، حسب الامر حاجی میرزا محمد

خان مجد الملك متولی باشی آستان قدس رضوی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی،

490ص، 23 سطر، اندازه: 22×35 سم [ف: 2-81]

17. اصفهان: جابری انصاری؛ شماره نسخه: 45

خط: نستعلیق، کا: میرزا صادق خان مشار دیوان، تا: 1286ق [نشریه: 6-597]

18. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 7672

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه 27 ذیقعد 1288ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 263گ، 18 سطر (9×18)،

اندازه: 17×27 سم [ف: 16-668]

19. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1120

آغاز: برابر 1؛ انجام: و اگر هر یکرا شرح دهم علی حده کتابی است از خبر راستی بیرون نباشم و خردمندان را در این باب عبرت بسیار است اگر مطالعه کنند. خط: نستعلیق خوش، کا: صادق بن کاظم شیرازی، تا: پنج شنبه 9 محرم 1291ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آبی با گل و بوته، 366گ، 18 سطر (9×19)، اندازه: 18×28سم [ف: 3-140]

20. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7024-36/24

آغاز: چنانکه چون لشکر سوی هرات کشید باز به شراب در آمد... نویسند چون بوسعد نام سلطان بگفت همگان پیاده شدند و باز برنشستند؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1292ق؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشتی از ابوالحسن قاجار شیخ الرئیس که این نسخه را استکتاب نموده و به امیر حسن خان اهداء کرده با مهر وی؛ جلد: تیماج سرخ، 326گ، 19 سطر، اندازه: 20×30سم [ف: 2-685]

21. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14105

آغاز: بسملة الحمدالله رب العالمین؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: سید محمد، تا: 1296ق؛ توسط داود همدانی کسر نویسی شده؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 23 سطر

ص: 584

(22×10)، اندازه: 18×31 سم [الفبائی: 98]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3139

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: داود، تا: جمادی الثانی 1296ق، جا: مشهد مقدس؛ افتادگی: آغاز؛ کاتب فرزند میرزا محمد تقی همدانی، که بر حسب فرمایش سید محمد لشکر نویس باشی خراسان نوشته، این نسخه را ملک الشعراء بهار در سوم فروردین 1316ش خریده، آن را خواننده و تصحیح نموده و در کنار برگها تصحیحات خود را نوشته؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، 630ص، 23 سطر، اندازه: 21×34 سم [ف: 10-709]

23. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1587

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 7 ذیحجه 1297ق، جا؛ تهران؛ جلد: تیماج قهوه ای، 236گ، 23 سطر، اندازه: 19×30 سم [ف مخ: 1-306]

24. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2983

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 10 رجب 1299ق، مجدول، با سرلوح زرین و آراسته؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 283گ، 21 سطر (22×11)، اندازه: 18/5×32 سم [ف: 10-1896]

25. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3865

خط: نستعلیق، کا: میرزا علی بن محمد هادی استرآبادی، تان چهارشنبه 20 رجب 1339ق، جا: قم، برای میرزا مهدی خان اعتضاد الدوله، متن و هامش؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن قرمز، 369گ، 9 سطر، اندازه: 16/8×21/1 سم [ف: 2-77]

26. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2187ف

نسخه اصل: مدرسه نواب ش

831؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-31]

27. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2620-ف و 2621-فی

نسخه اصل: دیوان هند ش 3736؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-31]

28. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2630ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or 1925؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-31]

29. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3631ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or 1926 بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-31]

30. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2632فی

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or 1927؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-31]

31. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2619-ف و 2635-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 1928؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-32]

32. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2618-فی

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or 45576؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-32]

33. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15972

آغاز: بسملة الحمدالله رب العالمين و الصلوه و السلام خير خلقه محمد و آله اجمعين؛ انجام: و عجائب اين باب خوارزمشاه بپايان آمد

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: میسن، 21 سطر (20×13)، اندازه: 21×30سم [رایانه]

← تاریخ پادشاهان ← تاریخ سلاطین

• تاریخ پادشاهان = تقویم تاریخ / تاریخ ایران / فارسی

tarix-e padesahan = taqvim-e tarix

تاریخ پادشاهان ایران باستان و پس از اسلام است به شیوه تقویم التواریخ چلبی و با جداول مرتب. در آغاز، تاریخ و احوال پیغمبر (صلی الله علیه و آله وسلم) است با خلفاء راشدین تا امام حسین بن علی (علیه السلام) و پس از آن فهرست: پیشدادیان، کیانیان، طبقه اسکندر رومی (که به گفته مؤلف از بین طبقات پادشاهان افتاده)، اشکانیان، ساسانیان، سامانیان، آل بویه، سبکتکینیان، سلجوقیان، خوارزمشاهان، ملاحده و در آخر طبقه بنی امیه و بنی عباس. نویسنده در آغاز پادشاهان نخست فهرست اجمالی طبقات آنها را یاد می کند. در جداول برای هر یک از افراد طبقات، این عناوین یاد شده: کنیت ها، نام ها، پدران، مادران، توقیعات، لقب ها، مدت عمر، مدت پادشاهی (یا خلافت). این عناوین گاه در طول جداول است و گاه در عرض آنها.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6363/7

خط: نستعلیق، کان محمد اسماعیل بن محمد صادق شیرازی، تا: 1251ق، جا: بغداد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 18ص (207-224)، اندازہ: 14/5 × 21/5سم [ف: 19-422]

• تاریخ پادشاہان انگلستان / تاریخ پادشاہان / فارسی

tārīx-e pādēšāhān-e engelestān

قاجار، اسماعیل میرزا بن فتحعلی، 1279 قمری

(qājār, esmā'īl mīrzā ben fath-“alī (-1863

در حالات پادشاہان انگلستان از ادوارد اول تا ملکہ ویکتوریا و مهمترین رویدادہای تاریخ آنان و آنچه تعلق بہ خاندان ہای سلطنتی دارد، ترجمہ شدہ از فرانسوی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخہ: 10308

آغاز: وقتی کہ هنری سیم بدبخت مرد پسر ارشدش ادوارد بود در خارج و جنگ می کرد در شام خط: نستعلیق، کا: محمد علی منشی آشتیانی، تا: ذیحجہ 1319ق؛ بیست و ہفت عکس از نسخہ ای چاپی الصاق شدہ؛ جلد: تیماج قرمز، 50 گ، 17 سطر، اندازہ: 25×19سم [ف: 26-246]

← تاریخ پادشاہان ایران ← تاریخ سیاقی

← تاریخ پادشاہان ایران ← تاریخ سلاطین ایران

← تاریخ پادشاہان ایران ← مجمل التواریخ

• تاریخ پادشاہان ایران = تاریخ ایران = خلاصہ التواریخ / تاریخ ایران / فارسی

ص: 585

ادیب کاشانی، احمد بن ابوالحسن، ق 13 قمری

(adīb kāšānī, ahmad ebn-e ab-ol-hasan (-19c

اهدا به: ناصرالدین شاه تاریخ تألیف: 1265 ق نام پادشاهان ایران و توران و عثمانی و هند و مدت فرمانروایی آنها را به سیاق آورده است. منابع او در دیباچه یاد شده و از آنها است دساتیر و تاریخ الفی. تاریخ اجمالی سلاطین عجم که در ملک اسلام حکومت کرده اند، از پادشاهان قبل از اسلام پشدادیان شروع و به شاه سلیمان صفوی (1077-1105) ختم می کند، اول نام پادشاه را می آورد بعد سال جلوس و وقایع مهم دروه سلطنت وی را به طور فهرست وار و بعد وفات را با حساب سیاق ذکر و در آخر آثار باقیمانده از دوره هر پادشاه را فهرست گونه می آورد به ضمیمه جدولی در کنی و القاب و اعقاب ائمه اطهار علیهم السلام. آغاز: بسمله. احمد اللهم مالک الملک ... و بعد چون علم تاریخ و اطلاع بر احوال سلاطین سالفه و اوضاع ماضیه علمی است شریف ... بخاطر این بنده ... احمد الادیب الکاشانی رسید که خلاصه ای از کتب تواریخ ... از سلاطین ایران و توران و روم و هند را ... از ... کیومرث الی یومنا هذا که یکهزار و دویست و شصت و پنج است که زمان دولت شهنشاه اعظم افخم [است] ذکر نمایم. انجام: ناصر الدین شاه بن محمد چهارده سال.

[دنا 687/2-688؛ فهرستواره منزوی 844/2 و 853]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 740

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا، جا: تهران؛ با سرلوح، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، 34 گ، 14 سطر (1166)، اندازه: 18×11 سم [ف: 2-261]

2. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 317/5

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد حسن حسینی زنوزی خوبی، تا: 1243 ق، واقف: شهید؛ جلد: تیماج ضربی با ترنج، اندازه: 21×15 سم [ف: 158]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3115

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ مجدول، یادداشت های تاریخی 1264 و 1313 و 1329 ق و 1299 و 1304 ش در پایان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ زرکوب عطف و درون سبز، 47 گ، 12 سطر (9/5×5/5)، اندازه: 15/5×9 سم [ف: 11-2070]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7340/3

آغاز: برابر؛ انجام: سلطان العصر محمد شاه قاجار انشاء الله تعالی بعمر طبیعی برسد.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج سبز عطف تیماج مشکی، 16 گ (44 پ 59 پ)، اندازه:

15×20/5 سم [ف: 19-133]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5519/1

خط: نسخ، کا: ابن ملا محمد مهدی آقا بابا شه میرزادی، بی تاب کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز تیره، 18 گ (1پ-18ر)، 19 سطر (14×7)، اندازه: 14×21 سم [ف: 16-27]

تاریخ پادشاهان ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e pādešāhān-e īrān

غیر همانند: 1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1481/8

تاریخ پادشاهان روزگار عباسی از طاهریان تا مغولان؛ بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: آهار مهره قورخانه ای، جلد: میسن یشمی، 5 گ (252ر - 256ر)، اندازه: 21×31 سم [ف: 5-273]

2. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 1481/9

تاریخ پادشاهان ایران پیش از یورش از سامانیان و اشکانیان و کیان؛ بی کا، تا: قرن 13؛ در 262 پ سرگذشت فریدون و ضحاک و جمشید است؛ کاغذ: آهار مهره قورخانه ای، جلد: میسن یشمی، 1 گ (256-262 پ)، اندازه: 21×31 سم [ف: 5-273]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7952/1

آغاز: بعد از تقدیم حمد و ثنای، نظم پادشاهی که پادشاهان را xx پادشاهی بمحض قدرت اوست؛ انجام: درود از فضل حق بادا مکرر xx بر او و اولاد او تا روز محشر تاریخ مختصری است از پادشاهان پیشدادیان و کیانیان و اکشانیان و ساسانیان و ملوک تابع خاندان اخیر قبل از ظهور اسلام. این قطعه بخش دوم از کتابی است بزرگی که به بخش چهارم آن نیز حواله داده شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 14 ربیع الثانی 1268 ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 66 گ (1پ-66 پ)، 17 سطر، اندازه: 21×31 سم [ف: 20-287]

4. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1408

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ روی برگ اول یادداشتی است به تاریخ جمعه هشتم ذیقعد 1264؛ جلد: تیماج آبی، 121 گ، مختلف السطر، اندازه: 15/5×21 سم [ف: 4-242]

5. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1054

آغاز: از آغاز جهانگیری چنگیز خان و تاخت و تاز لشکر مغول تا انجام شهر پاری زندیان که پانصد و شصت و نه سال است؛ انجام پس از این داستان کیخسرو خان بخونخواهی برادرش گماشته شده او نیز کشته گردید پس از آن محمد زمان خان. تاریخ نسبتاً مختصر و نیکویی است از پادشاهان و حکمفرمایانی که در ایران حکومت داشته اند از آغاز پادشاهی مغولیان (سال 636) تا حکومت زندیان (سال

1205)، که مجموعاً، بنا به نوشته

ص: 586

مؤلف این کتاب شانزده گروه می باشند. در هر گروه پادشاهان و حکمرانان آنها به ترتیب تاریخی ذکر می شوند و رویدادهای عصر هر یک را می آورد و بزرگان و علمای آن روزگار را برمی شمارد. این نسخه تا آغاز گروه نهمین (افغانان) را دارد؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ یادداشتی روی برگ اول به تاریخ چهارشنبه یازدهم شعبان 1320 می نویسد که کتاب را در مقابل اجاره اطاقی نوشته است؛ جلد: گالینگور سبز، 177گ، 10 سطر، اندازه: 20×12سم [ف: 3-287]

← تاریخ پادشاهان عجم ← تاریخ سیاقی

← تاریخ پادشاهان عجم ← مجمل التواریخ

• تاریخ پادشاهان عجم = مجمل التواریخ / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e pādešāhān-e 'ajam = mojmāl-ot tavārīx

محمد ابراهیم بن اسماعیل، ق 11 قمری

(mohammad ebrāhīm ebn-e esmā'īl (-17c)

مجممل تواریخ پادشاهان ایران است از کیومرث تا شاه صفی اعداد و رقم ها به سیاق است. نویسنده این تاریخ ریزه کاری های

جالب و نکته های تاریخی سودمند در این کتاب خود گنجانیده و نیز روشی خاص و غریب دارد. از عنوانها چنین فهمیده می شود که کتاب دارای هفتاد «مجممل»، پنجاه و هفت «حرف» و چند «دفعه است». مؤلف در ذیل تاریخ شاه اسماعیل اول، فهرست اسامی سادات، فضلا و شعرای معاصر آن پادشاه را یاد می کند و القاب «مولانا» «قاضی» یا «امیر» را بالای نام ها چنان می نویسد که در نظر اول شبیه به اعداد سیاق است. اینک آن فهرست: سادات عظام و فضلاء کرام و شعرا که معاصر آن حضرت بوده اند: صدرالدین محمد، غیاث الدین منصور، جلال دوانی، نورالدین سعید، ابو یزید، شرف الدین علی، عبدالله، اهلی شیرازی، نعمة الله ثانی، تاج الدین کرمانی، میر حسین یزدی، غیاث الدین محمد، توانا اصفهانی، قوام الدین حسین، معز الدین محمد، نورالدین، اسمعیل شنب غازانی، عبدالوهاب، صفی الله، مسافر، مسیح، بغدادی، عبدالصمد، بیک قناد، علاء الدین، حسین، ابراهیم علی، محمد، زین الدین علی نعمة الله حلّی، ضیاء الدین، نور الدین عبد الله، دهکی، شهیدی، شمس الدین محمد، جعفر، قاسم نور علی، قوام الدین شمس الله بن علی، بهاء الدوله، امیری، رکن الدین محمد، قاسم نجفی، سلطان حسین، شمس الدین علی سبزواری، ابوالقاسم، جعفر، زاده محمد، علی اکبر، غیاث الدین محمد، محمد مولوی، نظام الدین علی استرآبادی، علاءالدوله ثانی، ابوالحسن رازی، کمال الدین حسین، عبدالحسین مصری، سید احمد قاسم، محمد مؤمن، عبد المؤمن، خاطر واعظ، نظام الدین بیک، نظام الدین احمد جیلانی.

[استوری 1271/1؛ فهرستواره منزوی 854/2]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5698

آغاز: از تاریخ پادشاهان عجم که در مملکت ایران سلطنت کرده اند از ابتداء سلطنت کیومرث ... الی جلوس شاه عباس (گویا منظور شاه عباس ثانی است که پس از شاه صفی جلوس کرده است).؛ انجام: در لوی نیل سنه 1049 بیلاق و غشلاق در دارالسلطنه اصفهان واقع

شد ... و در سنه 1050 نواب رضوان جایگاه همایون بعزم یورش دار القرار قندهار ... در ... کاشان مریض شد بتاريخ ... 18 صفر ... انتقال فرمودند. مدت سلطنتش بیست و دو عام (بسیاق) و 7 ماه.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مهر: «عبده محمد ابراهیم بن اسماعیل» (بیضی) و به نظر می رسد نویسنده کتاب او باشد؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای، 144ص، مختلف السطر، قطع: وزیری، اندازه: 16×27سم [ف: 153-17]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14831

آغاز: مجمل از تاریخ پادشاهان عجم که در مملکت ایران سلطنت کرده اند از ابتداء سلطنت کیومرث تا شاه صفی از کیومرث تا حوادث سال 1050 و ذکر فوت شاه صفی صفوی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12، جلد: تیماج قهوه ای، 71گ، مختلف السطر، اندازه:

14/5×23/3 سم [ف: 23541]

3. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 984

آغاز: بسمله، مجمل التاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده اند از ابتدا کیومرث که بعضی او را آدم علیه السلام؛ انجام: منوچهر خان حاکم مشهد مقدس شد بمدافعه او رفته ابوالغازی گرفتار شد و سیچقان نیل و اودئیل 1046 اردوی معلی در اصفهان نزول اجلال داشته در فهرست ناشناس است. از کیومرث تا قسمتی از شاه عباس؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی باروکش تیماج سبز، 172ص، 13 سطر (8×15)، اندازه: 20×14سم [ف: 105]

• تاریخ پادشاهان عجم / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e pādešāhān-e 'ajam

1. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 14

آغاز: اول احوال پادشاهان که قبل از ظهور اسلام پادشاهی کرده اند، دفعه اول احوال پیشدادیان و آثار و اختراع ایشان تاریخ بسیار مختصری است از پادشاهانی که بر ایران حکمرانی کرده اند، از پیشدادیان تا صفویان (شاه صفی)، تاریخ ها سیاق و در آن بعضی از خصوصیات جغرافیائی ایران نیز آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن مرتضی ساکن اشرف مازندران، تا: 28 شعبان 1078ق، جا: دارالفتح اوجین، به دستور مرتضی قلی

ص: 587

خان بیگ؛ 39 گ، مختلف السطر (18×34) [ف: 14]

۲. مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 319

همان تاریخ سیاقی است؛ خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 83 گ، مختلف السطر، اندازه: 15×21/5 سم [ف: 2-46]

۳. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه: 17

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 نشریه: 3-119

4. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 10/150-عکسی

آغاز: مختصری از پادشاهی ملوک عجم. بدانکه پادشاهان کیان چهار (طبقه) کرده اند. اول پیشدادیان بوده اند؛ انجام: و کسی نام دین کیان نتوانستی بردن، که در حال او را بکشند، و السلام و الاکرام. تاریخ ایران باستان است، در چهار طبقه: پیشدادیان، کیانیان، اشکانیان و چهارم ساسانیان. که می رسد به توراندخت و بر افتادن ساسانیان؛ خط: نستعلیق آمیخته به شکسته، بی کا، تا: 2 صفر 1218 ق؛ 10 ص (338-347) [عکسی ف: 2-53]

5. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1119

آغاز: بایسته بود همیشه، هست بی شد یسه و دادار را در آغاز هر کار یاد کردن هنر است که فر فروزه گانش ارونند پاک گوهر است؛ انجام: و هر سال صد هزار خائیه زرین از روم به ایران می فرستاد، چون ناهید را دهان بوی بد میداد داراب را

تاریخ مختصری در شرح حال و چگونگی حکومت یافتن پادشاهان عجم. نام کتاب با توجه به مطالب کتاب در عنوان آورده شد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ بعضی لغات در حاشیه توضیح داده شده؛ جلد: تیماج و عطف تیماج مشکی، 290 گ، 12 سطر، اندازه: 19/5 × 25/5 سم [ف مخ: 1-307]

6. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 204

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 39 گ [چند نسخه - ف: 347]

7. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3269

آغاز: (بعد از دو برگی فهرست و ضبط آغاز و مدت عمر و سلطنت کیومرث با سیاق) کیومرث بن انوش بن شیث بن آدم نخستین سلاطین جهان اولین ملوک پیشدادیان است؛ انجام: و بعد از گیرودار بسیار او را منهزم و پیر قلیخان قاجار را مأمور بمجادله مصطفی خان شیروانی نموده معاودت به تبریز نموده و در برگ آخر «تاریخ پادشاهان عجم، از ابتدای سلطنت کیومرث الی انتهای دولت فتحعلی شاه قاجار، سلاطینی که بعد از ظهور اسلام سلطنت کرده اند، از خلافت خلفای بنی امیه الی قاجاریه، فتحعلی شاه قاجار» و پشت این برگ «در دوم شهر ذی حجة الحرام بعد از کشته شدن مرحوم آقا محمد خان الی 19 محرم الحرام 1212 که یوم ورود آنحضرت بطهران و جلوس

تاریخی است جدولی و سیاقی از اول تاریخ اساطیری ایران سلطنت کیومرث) تا حوادث سال 2119 ق اواسط سلطنت

فتحعلی شاه قاجار؛ خط: نسخ تعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، 101 گ، 13-26 سطر، اندازه: 21×34/5 سم [ف: 160-1]

8. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3297

آغاز: بعد از جدول و تاریخ بطرز سیاق «اول احوال پادشاهان که قبل از ظهور اسلام پادشاهی کرده اند مشتمل بر چهار دفعه؛ انجام: در لوی پیل سنه 1037 امام قلیخان اراده تسخیر بصره نموده و نواب همیون را عارضه روی داده مدبر طبیعت دست از قوای نامیه بدن برداشت و در شب پنج شنبه 24 شهر جمادی الأول 1037 هنگام طلوع صبح مرغ روحش بریاض رضوان خرامید انا الله و انا الیه راجعون مدت سلطنت آن یگانه سلاطین ایام ... و اختراعات او زیاده از آن است که تحریر توان نمود و این مجمل را گنجایش آن نیست لهذا قلیلی از آن ... میشود، عباس آباد اصفهان، جامع اصفهان که از عجایب روزگار است، زاینده رود ... که مشهور به پل و رود مصیب خان، فرح آباد مازندران، شرف آباد، شارع مازندران.

از ابتدای تاریخ اساطیری ایران (سلطنت کیومرث) تا حوادث سال 1037 ق و واقعه وفات شاه عباس کبیر، تاریخی است جدولی و سیاقی؛ خط: نسخ تعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: چرمی سیاه، 55 گ، 17-13 سطر، اندازه: 15×20/5 سم [ف: 161-1]

9. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1178

آغاز: کیومرث بن قینان بن أنوش بن ... سلاطین جهان اولین ملوک در ایران؛ انجام: آن حضرت را مسخر و مسلم، و توضیح این مقال علی سبیل الایجاز و الاجمال آنکه

تاریخ پادشاهان عجم را از زمان کیومرث تا محمد شاه قاجار نوشته و هر کدام را به طور مختصر بیان کرده و سال سلطنت آنها را گفته است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی؛ انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 90 گ، مختلف السطر، اندازه: 15×21/5 سم [مؤید: 155-]

3

10. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19076

تاریخ پادشاهان عجم؛ بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 3×11/1×20 سم [رایانه]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17146 بی کا، بی تا، خریداری از امرالله صفری؛ اندازه:

10/3×17/2 سم [رایانه]

• تاریخ پادشاهان عجم به سیاق / تاریخ ایران / فارسی

از کیومرث تا فتحعلی شاه قاجار. در آغاز، فهرست طبقات سلاطین ایران پیش از اسلام را آورده اند. در این نسخه آغاز سلسله قاجایه و سلطنت آقا محمد خان و فتحعلی شاه با تفصیلی بیشتر یاد شده. این کتاب را به «سیاق التواریخ» هم نام برده اند و نسخ آن از حیث انجام با هم اختلاف ها دارد.

ص: 588

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3722

انجام: (ذیل فتح علی شاه) و در سال پیچی نیل 1215 والده آن حضرت عازم عتبه بوس ... شده ... به غارت رفت و طالب آنان شدند. تا وقایع سال 1215؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن لاجوردی لایی، 98 گ، 20 سطر، اندازه: 14/4×21/9 سم [ف: 2-77]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3912

تا وقایع سال 1220؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن یشمی مغزی قرمز، 72 گ، مختلف السطر، اندازه: 38/2 × 27/4 سم [ف: 2-77]

3. تهران، ملک، شماره نسخه: 3932

تا وقایع سال 1220؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن سیاه ضربی، 78 گ، مختلف السطر، اندازه: 32/4 × 20/4 سم [ف: 2-77]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4175

تا وقایع سال 1212؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن لایی پشمی مغزی دار، 96 گ، مختلف السطر، اندازه: 29/9 × 20/8 سم [ف: 2-78]

5. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 318

از پیشدادیان تا قاجاریه؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مهر: «لا-اله الا الله الملك الحق المبين محمد بن جعفر» (مربع)؛ جلد: تیماج زرشکی، 74 گ، مختلف السطر، اندازه: 21/5×33 سم [ف: 1-232]

6. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 804/1

بر خلاف برخی از نسخ، دانشمندان و فضلا و عصر آن پادشاه یاد نشده؛ خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، مختلف السطر، اندازه: 22×12 سم [نشریه: 13-180]

7. تهران؛ صنعتی زاده، همایون؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1212 ق (نشریه: 7-799)

8. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 42

تا پایان پادشاهی فتحعلیشاه قاجار؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 62 گ، اندازه: 34×21 سم [ف: 2-17]

9. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 666 تا پایان پادشاهی فتحعلیشاه قاجار؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ این نسخه با نسخه شماره 42 مدرسه فیضیه تفاوت‌هایی دارد ولی با نسخه ای که در سال 1262 چاپ شده برابر است؛ 172 گ، اندازه: 14×22 سم [ف: 2-17]

• تاریخ پادشاهان عجم (مختصر) / تاریخ ایران / فارسی

(.tārīx-e pādešāhān-e 'ajam (mx

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1144

رساله ای است به قاعده و قانون اهل سیاق مشتمل بر خلاصه تاریخ پادشاهان عجم پیش از اسلام و پس از آن، از پیشدادیان تا فتح علی شاه قاجار مبتنی بر آثار و ابنیه و اختراعات غریبه و وقایع اتفاقیه زمان هر یک از ایشان، شماره و تواریخ به خط سیاق؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز ضربی و مقوایی، 85 گ، 18-29 سطر (8×14)، اندازه: 14×23 سم [سنا: ف: 2-133]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 250

به ترتیب علم سیاق از زمان پیشدادیان تا دوره فتحعلی شاه و هنگام محاربه دولت ایران با روسیه (12×18)؛ خط: شکسته تحریری، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ 87 گ، 20 سطر، اندازه: 14×22/5 سم [ف: 2-139]

• تاریخ پادشاهان و امراء / تاریخ / فارسی

'tārīx-e pādešāhān va omarā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9466/90

خط نستعلیق، بی کا، تا: شعبان 1041 ق؛ اص (194) [مختصر ف: 125]

• تاریخ پادشاهی طهماسب یکم / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e pādešāhī-ye tahmāsb-e yekom

افسانه وار و داستان مانند.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2990-ف

نسخه اصل: مجلس. افسانه وار و داستان مانند؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز

• تاریخ پجوی / تاریخ / ترکی

tārīx-e pačavī

به ترکی عثمانی چاپ: چاپ استانبول در مطبعه عامره در 1283.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3765-ف

ج 1 و 2؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-245]

• تاریخ پرتقال / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e porteqāl

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11448

از 1092 تا 1862؛ بی کا، بی تا [نشریه: 3165]

• تاریخ پرتقال (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی

(tārīx-e porteqāl (t

گروسی، عیسی، ق 13 قمری

ص: 589

ترجمه عیسی مترجم مخصوص ظل السلطان، از جنگ اوریک الی یومنا هذا به طور خلاصه.

1. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 888

آغاز: در سنه هزار و نود و دو مسیحی که شهرها و بلوکات تورنتانی در تصرف خلفای ملوک کرد و بود و فقط چند بلده و بلوکی که عبارت از منهو و تر الشمت و قسمتی از بعیره باشد در بد تمالک عیسویان باقی مانده بود، انجام: بواسطه این وصلت و سرپرست شخص خودش تعهد کرد که بسیره برادرش رفتار نماید و یکی از حافظ و نگاه داران قویم استقلالات و ایمنهای مملکتش باشد

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی 1302ق، دارای جداول متداخل؛ 65ص، 12 سطر، اندازه: 33×21سم [ف: 29]

2. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 973

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ 58ص، 12 سطر (19×9)، اندازه: 22×13/5

سم [ف: 98]

3. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 903/3

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 14؛ 34ص (240-273)، 19 سطر (19×11)، اندازه: 19×29سم [ف: 41]

4. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 901/3

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن طباطبائی محرر نائینی، تا: قرن 14؛ 34ص (236-269)، 17 سطر (19×10)، اندازه: 30×19سم [ف:

(39)

• تاریخ پسندیده / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e pasandīde

الاری شیرازی، روح الله، ق 10 قمری

(-16c) (lārī šīrāzī, rūh-ol lāh)

وابسته به: ظفرنامه تیموری = فتح نامه صاحبقرانی؛ شرف الدین علی یزدی (-858) گزیده ای است از «تاریخ تیموری» شرف الدین علی یزدی آغاز: بسمله. حمد و ستایش بی آرایش بر پادشاهی که پادشاهان جهان سر بر خط بندگی و فرمان او دارند ... خاک راه بندگان درگاه عالم پناه روح الله منشی از تاریخ تیموری تألیف ... شرف الدین علی یزدی ... و ابیات عربیه ... بیرون کرده ... آن را «تاریخ پسندیده» نام نهاد انجام: بعدلش جهان یکسر آراسته *** ز عالم رسوم بدی کاسته / خلائق مرفه ز احسان او *** زمین و زمان زیر فرمان او (تمت)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4092

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12-11؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ:

سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 251 گ، 19 سطر

(12/5×13)، اندازه: 21/5 × 35/5 سم [ف: 11-87]

• تاریخ پتر کبیر / تاریخ / فارسی

tārīx-e peter-e kabīr

ولتر، فرانسوا ماری آروئه دو 1694-1778 میلادی

(volter, ferānswā mārī āro'e do (1694-1778

ولتر می گوید پس از تدوین کتاب شارل دوازدهم دست به تحریر شرح حال پتر کبیر زدم چه پتر کبیر از چهره های درخشان زمان خود بود و در قیاس با شارل دوازدهم، که پادشاهی مشهور و بر اثر جنگ های متعدد خود شهرت بسزایی یافته بود، بسیار برتر آمد زیرا پتر کبیر از آنجا که منجی ملت روس و نشان دهنده زندگی نو به آنها بود کارهایی کرد که کمتر پادشاهی می کند و در حقیقت یکی از پادشاهان بزرگی عالم است. در این کتاب ولتر با قلم موشکاف خود نکات تاریک زندگی پتر را روشن می کند و اعمال او را یک یک شرح می دهد. مترجم در ترجمه رعایت سادگی نکرده و با اخلاق و تکلف نثر بعد از دوره صفوی این مطالب را ترجمه نموده است. جلد اول این کتاب دارای هیجده «فصل» و بیشتر جنبه تاریخ شخصی پتر را دارد و جلد دوم دارای سیزده «فصل» و بیشتر جنبه تاریخ عمومی روسیه را دارد.

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 476

آغاز: هو الله الموفق المعین. ترجمه تاریخ پتر کبیر که در عهد سلطنت کترین مشهور بخورشید کلاه حکیم والتر مشهور نوشته . حکیم والتر می گوید؛ انجام: در سنه 1138 کترین را به پادشاهی اختیار کرده زمام مهام دولت بکف اقتدار و ذمه اهتمام او سپردند خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جان محتملا تهران؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز با گل و بته و منگنه زر، 120 گ، 21 سطر (اندازه: 13/5 × 7/5)، 22 × 13/5 سم [ف: 1-459]

2. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 19/9-3679/1

آغاز: بسمله، حکیم والتر می گوید که صد و پنجاه سال قبل از این اهل اروپا بر این بودند که در میان سلاطین اهل مشرق کسیکه در امور لشکر کشی و مهام کشور گشائی مهارت تام؛ انجام: در سنه 1138 کترین را پادشاهی اختیار کرده زمام مهام بکف اقتدار او سپردند. در حاشیه صفحه اول این نسخه احتمال داده شده که این تاریخ میان سال های 1184-1183 تألیف شده باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا:

صفر 1266ق، مجدول مشکی؛ جلد: تیماج مشکی، 65گ، 25 سطر، اندازه: 21×30سم [ف: 2-686]

۳. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4071

آغاز: بسمله. از قرار تحریر مؤرخین سوید چنین مفهوم می شود که باعث قتال؛ انجام: بعد از آنکه مردم با دل دردناک و گریان

ص: 590

چاک پتر را دفن کردند در سنه 1138 کترین را پادشاهی اختیار کرده زمام مهام بکف اقتدار او سپردند جلد دوم. در سیزده فصل. فصل اول در بیان جنگ دولت عثمانیه با دولت روسیه و احوالات لوئی دوازدهم و تفصیل احوالات قترین زن پتر؛ خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 44گ، 15 سطر (11/5 × 22)، اندازه: 18×26/5 سم [ف: 11-68]

• تاریخ پتر کبیر / تاریخ / فارسی

tārīx-e peter-e kabīr

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2483/10

آغاز: فصل پنجم در خصوص سلطنت الکسی، الکسی بعد از پتر بزرگ یکسال در سلطنت پدر خود میشل گذشته بنای عروس گذاشت و دختر یکی از نجبای روسیه را بعقد خود در آورد؛ انجام: مکرر اسمش مذکور شد و او باعث جنگ سوویه گشته بود از اوضاع پادشاه نویسنده مایوس شده نزد پتر کبیر آمد خدمت و ملازمت ... تاریخ مفصل و داستان وار پتر کبیر امپراطور تزاری روسیه و سرزمین روس و نقل جریانات و حوادث بسیار که در چند فصل تنظیم شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام تمام کتاب در هامش و لابه لای سطور رساله ها نگاشته شده و چندان قابل استفاده نیست؛ 157 گ، چلیپا سطر، اندازه: 12×21 سم [ف مخ: 1-307]

← تاریخ پنجاب ← تاریخ هندوستان

• تاریخ پنج سلطان عثمانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e panj soltān-e 'osmānī

از: هانری ماتیه؛ مترجم: زکی. مترجم می گوید دهامر (مقصود هامر آلمانی نویسنده معروف تاریخ سلاطین عثمانی است) تاریخ مفصل شاهان آل عثمان را از آغاز تا سلطنت سلطان حمید اول تألیف کرده است و من آن را ترجمه نموده ام ولی وقایع ایام پنج سلطان دیگر را یعنی: عبدالحمید اول، سلطان سلیم ثالث، سلطان مصطفی رابع، سلطان محمود ثانی و سلطان عبدالمجید اول را ذکر نکرده است لذا من برای تکمیل کار او و رفع نقص به ترجمه حال این پنج سلطان از کتاب هانری ماتیه پرداختم گر چه کار هانری ماتیه مختصرتر از کار دهامر است ولی برای رفع نقص چاره ای جز این ترجمه نبود خاصه آنکه ماتیه نیز معظم کار این پنج سلطان را آورده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1547

آغاز: بسمله تبارک و تعالی شانه العزیز: چون دهامر صاحب منصب

تاریخ پسندیده - تاریخ پیامبر 591 معروف آلمان؛ انجام: یک دولت بزرگی حاضر و ناظریم خداوند متعال صلح عمومی برهم نزند خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13، جا؛ تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 48گ، 20 سطر (14×26/5)، اندازه: 21/5×34

سم [ف: 4-39]

• تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / عربی

آغاز: الكهنة عن علمهم وفي تلك الليل تساقطت الأصنام؛ انجام: و احمد و اخوه و ابوالحسن و من اصفهان خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: نخودی، جلد: میسن، 9 سطر (6×12)، اندازه: 18×11 سم [الفبائی: -98]

تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) = سیرة المصطفی / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / فارسی

tārīx-e payāmbār = sīrat-ol mostafā

رساله مفصلی است در تاریخ حضرت پیامبر (ص) مشتمل بر

چندین «باب» و هر باب در چندین «فصل»، در نسخه حاضر 26 باب کتاب موجود است: 1 و 2. ندارد؛ 3. تعاقب ولات به خانه کعبه و ترتب ولایت از یشان؛ 4. ظاهر شدن چاه زمزم؛ 5. ذبح عبدالله پدر پیغمبر (علیه السلام)؛ 6. مولود پیغمبر (علیه السلام)؛ 7. رضاع حضرت پیغمبر (علیه السلام)؛ 8. کفایت ابوطالب سید را علیه السلام؛ 9. اوصاف و اخلاق پیغمبر (علیه السلام)؛ 10. تقدیم داشتن قریش سید را علیه السلام از مبعث تا حجر الاسود؛ 11. خبر دادن یهود و نصاری و کهنه عرب از مبعث حضرت پیغمبر (علیه السلام)؛ 12. مبعث پیغمبر (علیه السلام)؛ 13. اسلام حمزه عبدالمطلب کرم الله وجهه؛ 14. ماجرا میان پیغمبر (علیه السلام) و قریش رفت؛ 15. عنوانش خالی مانده است؛ 16. معراج پیغمبر (علیه السلام)؛ 17. ندارد؛ 18. رفتن پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) به سوی طائف؛ 19. عرض دادن پیغمبر خود را در موسم حاج به قبیله عرب؛ 20. بیعت کردن انصار با پیغمبر (علیه السلام)؛ 21. هجرت صحابه به مدینه؛ 22. هجرت پیغمبر (علیه السلام)؛ 23 تا 25. عنوانش خالی مانده است؛ 26. غزاهای پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم). در اول باب دوازدهم آمده که المجلد الثاني من جملة السيرة المصطفی (علیه السلام) و گویا نام کتاب سیرة المصطفی است.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4943-25/33

آغاز: و پوشانیدن وی جامه در کعبه چنین گویند که نخست

کسی که جامه در خانه کعبه پوشید تبع بود و تبع دو بودند یکی؛ انجام یکی را از قوم خزاعه بکشند و قوم بنی خزاعه هم عهد پیغمبر صلوات الله علیه بودند و قریش بیاری بنوبکر رفتند و بنی خزاعه.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، 134 گ، 20 سطر، اندازه: 25×18 سم [ف: 2-691]

تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبران / فارسی

tārīx-e payāmbar

ظاہرۃ غیر همانند:

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8864/25

آغاز: فصل ششم در بیان ملاقات عبدالمطلب با بوئک شوم من الابرهة الأشرم در وقت آمدن او بقصد تخریب خانه کعبه و درین فصل چند از قضیه مبین می گردد.. وهب این منیة (کذا) روایت می کند که چون ذونواس ملک یمن بود و کیش یهودی را نصرت می کرد؛ انجام: فصل دهم در بیان ذکر عبدالله ابن عبد المطلب و واقعات او و تزویج آمنه خاتون و حمل او به حضرت سید المرسلین... که در جمال و کنال یگانه روزگار بود و در استحضرار صحائف آسمانی نشان داشت و در.

بخشی از کتابی است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: میشن عنایی، 5 گ (79-83 پ متن و حاشیه)، ابعاد متن:

8/6×17/3 ، اندازه: 27/9×15/6 سم [ف: 1-29/170]

تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / فارسی

tārīx-e payāmbar

1. قم، دار الحدیث، شماره نسخه: 129

جلد دوم کتاب است و در آن تاریخ حضرت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) در شش «جهت» بیان شده، با این عنوانها: جهت 1. ظهور نور وجود مقدس آن حضرت، در دوازده «فائده»، 2. طلوع آفتاب عالمتاب سرور کائنات، 3. بیان لفظ و معنای نبی و رسول و اولوالعزم در ده «فائده»، 4. بیان بعثت و رسالت حضرت سید المرسلین، 5. بیان اسامی، القاب، شمایل و... 6. بیان احوال باقی انبیا و رسل که در سلسله نسب آن حضرت داخل نیستند؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، جلد: گالینگور، 225 گ، 27 سطر، اندازه: 21×37 سم [ف: 106]

2. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 761

زندگی پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم). باب دوم: در بیان بشاراتی است که انبیاء و اوصیاء و غیر ایشان برای بعثت و ولادت پیغمبر آخر الزمان داده اند... باب پنجاه و نهم: در بیان فضائل سنیه و اخلاق علیه و رفعت شأن و سایر احوال حضرت سلمان رضی الله عنه؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 465 گ، اندازه: 20×28/5 سم [ف: 3-15]

3. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 22/89-4369

آغاز: بسلمه، اعوذ بالله ... وقل رب ادخلنی ... نصیر. در مکه معظمه چون کار بر پیغمبر تنگی شد یعنی به قسمی که این چهار نفری که اسلام آورده بودند از دست کفار قریش نمی توانستند؛ انجام: من بات وفي یده غمر فعرض له عارض ... یعنی کسیکه با دست نشسته بخوابد ... اتته امرءة فقال ألك بعلم قال نعم قال کیف انت له قالت ما آلوه قال هو جنتك ونارك قال أن الله عز وجل يبغض الشيخ الغریب. رساله مفصلی است در تاریخ حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و وقایع صدر اسلام که از کتاب های ناسخ التواریخ و حیات القلوب انتخاب و نقل شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: میر محمد حسین بن محمد اسماعیل اصفهانی، تا: یک شنبه 29 جمادی الاول 1305ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 459 گ، مختلف السطر، اندازه: 18×23 سم [ف: 2-690]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25589

بی کا، بی تا؛ خریداری از امان الله [رایانه]

5. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 216

آغاز: نکشم طعام بگذاشت و گمان برداشت و بطلب محمد پیروز آمد آنحضرة را دید پیش خانه کعبه که بصد فکر و اندیشه؟ انجام: اگر شیر نر بود از پنجه مردی می دریدند و اگر پلنگ ... بزور بازو سرش از تن جدا می گردانید مؤلف در این کتاب وقایع و تاریخ حضرت پیامبر را به ترتیب سال ها بیان نموده است.

مؤلف از ذکر مصادر و منابع خودداری نموده و در دو مورد از کتاب سیر مولی جمال الدین حسین (حسن) خوارزمی مطالبی را نقل نموده است. این کتاب غیر از روضة الصفا و حیب السیر است، در نسخه حاضر وقایع از پناه بردن مسلمانان به شعب ابی طالب شروع و تا وقایع سال هفتم از هجرت را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «یا شفیع المذنبین» (بیضوی)؛ جلد: مقوا عطف پارچه، 143، 16 سطر، اندازه: 15×24 سم [ف: 1-185]

5. مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1096

آغاز: بود مرا گفت ترا سوگند میدهم بخدای تعالی ای ابوبکر؛ انجام: پدر و مادرت مسلمان شده اند می خواهی که ترا کتابی است در تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) که به حسب سال های حیات آن حضرت تنظیم شده و عناوین آن فصل است و در هر فصلی واقعه هایی ذکر کرده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: «سید ریحان الله موسوی در 1312 با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضوی)؛ مهر: سید محمد باقر بروجردی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 225، 25 سطر، اندازه: 16×26/5 سم [مؤید: 3-95]

• تاریخ پیامبر و ائمه (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی

tarix-e payambar va a'emme

ظاهرة غیر همانند:

ص: 592

آغاز: از حضرت اله دستوری خواست چون دستوری یافت دست برداشت و دعا کرد خدای تعالی ماه به دو نیمه کرد؛ انجام: به امر الهی غایب شد وحی و موجود است و به اشارت و فرمان الهی جل جلاله ظهور کند ان شاء الله تعالی وحده العزیز تمت الكتاب بعون الله. کتابی است در تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و بیان فضائل آن حضرت و تاریخ اسلام پس از رحلت آن حضرت و تاریخ ائمه اطهار تا امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و بیان فضائل و معجزات معصومین (علیهم السلام) دارای فصول، که برای پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و امام علی (علیه السلام) فصول متعددی را اختصاص داده اما درباره هر یک از امامان بعد از علی (علیه السلام) تا امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) یک فصل اختصاص داده در ولادت و بخشی از معجزات و فضائل و وفات آن حضرات. شباهت دارد به «احسن الکبار» ورامینی [نک: فهرستواره کتابهای فارسی، منزوی 1536/3 و 1749] و یا «لوامع الانوار» زواره ای که تلخیص «احسن الکبار» است. از «فصل فی ذکر مغازی النبی صلی الله علیه و آله» تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: شاه علی بن عماد الدین شیعی زواری، تا: چهارشنبه 1 ربیع الاول 984ق، جان قریه محمدی از قراء نائین؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ مجدول؛ جلد: مقوا با عطف پارچه ای، 187، 19-21 سطر، اندازه: 17×23 سم [ف: 2-687]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7972/1

آغاز: بسمله حمد و ثنای واجب الوجودی را سزاست که غواص فکرت را از دریای حیرت در کف اندیشه در آرد حکیمی که به موجب حکمت تامه و به مقتضای مصلحت عامه رساله ای است مشتمل بر احوال حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و احوال هر یک از ائمه دین صلوات الله وسلامه علیهم از مولود و اعمار و وفات و موضع قبور و فضل زیارت و کیفیت زیارت روضات مقدسه ایشان، مشتمل بر چهارده «باب» و هر باب در چند فصل. مؤلف در فصل دوم از باب چهاردهم در عمر حضرت صاحب الزمان علیه السلام گوید: «عمر آن حضرت در حین تحریر این رساله که از تاریخ هجرت نهصد و بیست سال گذشته بود و در روز ولادت حضرت صاحب الزمان محمد بن حسن صلوات الله علیه از هجرت دویست و پنجاه و پنج سال رفته پس عمر آن حضرت از روز ولادت تا حین تحریر این رساله ششصد و هفتاد و چهار سال باشد. بنابراین توضیح تألیف کتاب در سال 920ق صورت گرفته است. در آن از شیخ طوسی و شیخ صدوق و ابن طاووس نقل قول نموده است؛ خط: نستعلیق، کا: شرف الدین، تا: 1040ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 31 گ (1-31 پ)، 15 سطر، اندازه: 11/5 × 19/5 سم [ف: 26-451]

3. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 2576-14/26

آغاز و برادر او علی بن ابی طالب که هیچ پیغمبری را چنین معجزه نبود... فصل دوم در بیان کیفیت معراج و آن را به روایات مختلفه؛ انجام: و روایت به اسناد از مولی نبی... از ابی جعفر (علیه السلام) که گفت چون قائم... کند دست خود را بر سر بندگان نهد پس عقلشان.... و در کتاب مونس الحزین آورده که روایت کرده اند که چون قائم... رساله مفصلی است در تاریخ حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و دوازده امام مانند حیات القلوب علامه مجلسی ولی غیر از آن، مؤلف در اغلب موارد مصادر خود را ذکر نکرده و روایات را با حذف سند و با ترجمه فارسی آورده است. او کتابش را در چهل «فصل» قرار داده که عنوان برخی از آنها چنین است: فصل 1. ندارد، 2. کیفیت معراج، 3. ذکر خواب کردن امیر المؤمنین علی (علیه السلام) در مقام پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)، 4. معجزات شامل 53 معجزه از حضرت، 5. ذکر مغازی، غزوه بدر، 6. احد، 13. بیان نصوصی که در بیان ائمه اثنی عشر واقع است، 14. ذکر ولادت حضرت امیر، 15. معجزات حضرت علی، چهل معجزه، 16. ذکر بعضی از قضایای حضرت امیر، چهل قضیه، 17. ذکر بعضی

مناقب حضرت امیر، 18. ذکر خبر سقیفه؛ 29. ذکر ولادت حضرت ابی جعفر محمد باقر؛ 34. ولادت امام علی النقی (علیه السلام)؛ 35. ولادت امام محمد ابی الحسن. مؤلف در آن از شیخ صدوق با تعبیر ابو جعفر قمی مطالب زیادی نقل نموده است. همچنین در آن از کتاب مونس الحزین شیخ صدوق نیز مطالبی را نقل نموده است. این کتاب غیر از شواهد النبوه جامی، معارج النبوه مسکین فراهی، حیاة القلوب مجلسی، حدیقة الشیعه مقدس اردبیلی و مجمع الهدی زوارهای است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر بن ملا علی لنگرودی، تا: 1060ق، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 245گ، 22 سطر، اندازه: 17×28سم [ف: 2-686]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 23989

آغاز: و نه بودند و از زنان دوازده کس بودند؛ انجام: و اعتماد

کلی بر عصمت حق تعالی بوده ... در این نسخه که صدرا و ذیلا ناقص و مؤلف آن اهل تسنن است حالات نبی اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و زوجات و فرزندان بلافصل آن حضرت و ائمه اطهار و معجزات آنها را از منابع اهل سنت نقل کرده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف تیماج قهوه ای، 36گ، 15 سطر، اندازه: 11×20سم [ف: 26-141]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13330

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین اما بعد، رشحه اول، در بیان نسب و ولادت و رضاع حضرت خاتم النبیین صلی الله علیه و آله؛ انجام: آنچه برایشان لازم است گفت خلافت و پادشاهی را بعد از خود برای من قرار ده حضرت فرمود که این به دست من. تاریخ مفصلی است در شرح حالات چهاردهم معصوم (علیه السلام). مؤلف آن را از کتاب های شیعیان از جمله «بحار الانوار» و «حیات القلوب» علامه مجلسی جمع آوری نموده و از علامه مجلسی با دعای «رحمه الله» یاد می کند. او کتابش را در دو «لجه» و هر لجه را در ده «موج» و هر موج را در ده «رشحه تنظیم نموده است.

ص: 593

نسخه حاضر که نسخه مؤلف است ترتیب فصول و ابواب آن نامنظم و این مطالب و فصول را شامل است: لجه اول: در حالات اصحاب کسا شامل ده موج با این عناوین: موج 1 و 2. حالات حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)، 3 و 4. حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام)، 5 و 6. حضرت امام علی (علیه السلام)، 7 و 8 امام حسن (علیه السلام)، 9 و 10. امام حسین (علیه السلام). لجه ثانی: در غزوات حضرت پیامبر، شامل ده موج: موج اول غزوه بدر و احد. بعد از آن فهرست ابواب و فصول نامرتب و بدین صورت است: باب 33. غزوه حمراء ثلاث اسد، باب 34. بیان وقایعی که در ما بین جنگ احد و غزوه احزاب واقع شد، شامل چند فصل، 35. بیان جنگ خندق که آن را غزوه احزاب می نامند، 36. غزوه بنی قریظه، 37. بیان غزوات و وقایعی که در ما بین غزوه احزاب و غزوه حدیبیه واقع شده، شامل چند فصل، 38. غزوه حدیبیه، 39. بیان فتح خیبر و قدوم جعفر طیار از حبشه، 40. بیان عمره قضا و نوشتن نامه ها به پادشاهان و سایر وقایع تا غزوه موته، 41. بیان غزوه موته است، 42. بیان غزوه ذات السلاسل است، 43. بیان فتح مکه معظمه، 44. بیان غزوه حنین و سایر وقایع که پیش از آن و بعد از آن به وقوع پیوسته، 45. بیان غزوه تبوک و قصه عقبه و مسجد ضرار، 46. بیان نزول سوره برائت، 47. بیان مباحله؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج سرخ، 426 گ، 25 سطر، اندازه:

29×20 سم [ف: 36-288]

6. سمنان؛ مسجد اعظم شه میرزاد؛ شماره نسخه: 23

آغاز: رسول الله من بعد از این مرا دشمن دارد رسول ص از دست وی فراستد و در چشمش نهاد ... السادس و الثلثون روایت کردند از عبدالله بریده که گفت؛ انجام: روایت کرد مخزوی که گفت ابوالحسن موسی کسی فرستاد و موالی و شیعه را جمع کرد و گفت میدانید که شما راه مرا جمع کردم ... که گفت ابو جعفر علی بن موسی را گفتم بدرستی که قومی کتابی است در تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و امامان (علیهم السلام) شامل چند فصل. «فصول موجود در نسخه: معجزات پیامبر اکرم شامل 60 معجزه، فصل في ذكر مغاذي النبي (صلی الله علیه وآله وسلم)، فصل في غزوة الرقاع، فصل في غزوة الخيبر ... فصل في ذكر طرف نص النبي (صلی الله علیه وآله وسلم) علی امامة اثني عشر من عترته و ذریته ... فصل في ذكر خبر السقيفة ... فصل في ذكر جمع آمدن خوارج بنهروان ... سپس ولادتها و وفیات ائمه را می آورد و از کتب مختلفی چون کفایة الاثر و روضة الصالحین و ... نقل می کند. این کتاب حیات القلوب مجلسی نیست، از معجزات پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) تا وفات امام موسی (علیه السلام)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 180 گ، 15 سطر، اندازه: 19/5 × 23/5 سم [ف مخ]

7. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: 202

اوراقی از آن است و اشعار فارسی زیاد دارد؛ بی کا، بی تا چند [نسخه ف: 346]

8. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 17

آغاز: آنحضرت فرمود ای عزرائیل میخواهم بملاقات پروردگار خود فایض شوم؛ انجام: که وقت شامی بود که سکینه بر در خیمه ایستاده بود و میدید که مردم بسیار از آنجا عبور می کنند از زینب خاتون پرسید مجالسی است در ذکر ولادت و شهادت و وفیات معصومین علیهم السلام دارای ابواب و فصول متعدد، مؤلف از اشعار سروده خود بسیار استفاده می کند با عنوان «لمؤلفه» شرح حال امام حسین (علیه السلام)، و جریان عاشورا مفصلترین بخش کتاب را تشکیل می دهد از تحفة المجالس و کتب دیگر نقل می کند. تاریخ

(سلام الله علیها) تا پایان نهضت حسینی (علیه السلام)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، 152 گ، 25 سطر، اندازه: 20×33 سم [ف مخ: 1-91]

← تاریخ پیامبر اکرم ← تاریخ النبی (صلی الله علیه وآله وسلم)

• تاریخ پیامبران و اسلام / تاریخ پیامبران / فارسی

am tārlīx-e payāmbārān va eslām

رساله مفصلی است تألیف شده در اواخر قرن سیزدهم، مؤلف در آن تاریخ پیامبران را به صورت مختصر و پس از آن تاریخ حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و غزوات آن حضرت و تاریخ فاطمه زهرا و پس از آن وقایع دوران خلافت سه خلیفه را ذکر نموده است. او از علامه مجلسی و کتاب بحر المصائب در موارد متعدد مطالبی را نقل کرده است. این کتاب به سبک منبر تألیف گردیده و مؤلف اغلب از ذکر مصادر و مآخذ خودداری نموده است.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 16/1-2991

آغاز: و کیفیت حضرت یونس بدین قسم است که آن پیامبر در سن سی سالگی مبعوث شد و مدت سی سال قوم خود را دعوت نمود. در آن مدت دو نفر متابعت او نمودند؛ انجام: اما بدن عزیز زهرا را عمدا بیرون خاک گذاشت و منظور آن حرامزاده این بود که درندگان صحرا بیایند آن ابدان مقدسه را پاره پاره نمایند و آثاری از آن ابدان باقی نماند. خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج زرد، 277 گ، 17-18 سطر، اندازه: 22×36 سم [ف: 2-687]

• تاریخ پیامبران و سلاطین / تاریخ

tārlīx-e payāmbārān va salātīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 291/11 - فیروز

بخش از نفائس الفنون آملی؛ بی کا، بی تا، کاغذ: مختلف آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 31 ص (274-304)، اندازه: 22×35 سم

ص: 594

تاریخ پیدایش سبب زمینی / تاریخ / فارسی

tārīx-e peydā šodan-e sīb-zamīnī

مستشار الدوله، یوسف بن کاظم، 1313 قمری

(mostašār-od-dowle, yūsof ebn-e kāzem (-1896

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18638 ض

ترجمه از فرانسه به فارسی، نسخه بسیار نادر؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

تاریخ پیدایش مشروطیت ایران به انقلاب طوس / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e peydāyeš-e mašrūtiyat-e īrān = enqelāb-e tūs

ادیب هروی، محمد حسن بن محمد تقی، 1302 ق 14 قمری

(adīb-e heravī, mohammad hasan ebn-e mohammad taqī (1885-20c

شامل سه جلد و هر سه جلد تألیف محمد حسن ادیب هروی خراسانی است که خلاصه آن را به نام انقلاب طوس به سال 1336 و تمام آن را به عنوان تاریخ پیدایش مشروطیت ایران به سال 1372 ق، به طبع رسانیده و پس از چاپ نسخه دستنویس خود را وقف کتابخانه آستان قدس کرده است.

آغاز: بسمله. و تحسبونه هیئا و هو عند الله عظیم. چنین گوید نگارنده این اوراق احقر عباد محمد حسن بن محمد تقی خراسانی اقل خدام دربار فیض آثار چون واقعه توپ بستن روس باستان عرش بنیان [دنا 690/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15772

آغاز: برابر، انجام: اللهم عجل فرج ولیک المنتظر الامام الثانی عشر. خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه 8 محرم 1338 ق، جان مشهد، مدرسه فاضلیه؛ در ابتدای نسخه تصویر مؤلف آمده؛ مهر: مؤلف: جلد: تیماج، 78 گ، 18 سطر، اندازه: 17×23 سم، ف: 44 - [56]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8486

آغاز: بسر نیامده عمر عزیز جهدی کن xx که چون قلم ز تو در هر قدم اثر ماند؛ انجام: در قصر سلطنتی ایران، رجوع شود بکتاب اختناق ایران مصور ص 401.

جلد اول است با 87 قطعه عکس که بیشتر آنها از روزنامه‌ها بریده شده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: چرمی، 122گ، 17 سطر (16×10/5)، اندازه: 17/7×23/5سم [ف: 7-16]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8487

آغاز: فهرست مندرجات متن: در دوره دوم مجلس شورای ملی؛ انجام: محرر این سطور در جلد متمم این نسخه موجوده ایراد نموده است و الحمدلله علی ما ختم.

جلد دوم. دارای 58 قطعه عکس؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: چرمی، 273 گی، 17 سطر (16×10/5)، اندازه: 18×23/5سم [ف: 7-16]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8488

آغاز: فهرست مندرجات متمم جلد دوم: مقبره مرحوم شیخ بهائی؛ انجام: امیدست پس از طبع این دو جلد در آتیه نزدیکی بجمع و تألیف مجلد 3 نیز موفق شویم.

جلد سوم یا متمم جلد دوم است با نوزده قطعه عکس؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ واقف: مؤلف، آبان 1335؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: چرمی، 130گ، 17 سطر (16×10/5)

، اندازه: 19×24سم [ف: 7-17]

5. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: الف-55

آغاز: برابر؛ انجام: الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله قد وقع الفراغ عن تسويد ...

خط: مختلف، بی کا، تا: 1339ق؛ اهدایی: آقای شمس الدین طباطبائی؛ مهر: مؤلف به نام «محمد حسن»؛ کاغذ: فرنگی وسط سفید تیره خط دار، جلد: مقوای چاپی، 240ص، مختلف السطر (13×6)، اندازه: 17×11سم [ف: 104]

• تاریخ پیش از هبوط آدم (علیه السلام) / تاریخ عمومی / فارسی

tārīx-e pīš az hobūt-e ādam

امیر علی، 1849-1928 میلادی

(amir ali (1849-1928

کتابی است در تاریخ پیش از هبوط آدم و انبیاء در پنج «باب» و «خاتمه»: باب 1. که عنوانش مشخص نیست در تاریخ هبوط آدم است؛ 2. ذکر نسب حضرت پیغمبر و حضرت ائمه اطهار و عدد اولاد و مدت اعمار ایشان؛ 3. بیان غزوات سید کائنات و باعث ایجاد موجودات است؛ 4. ذکر خلفا؛ 5. معرفت کیفیت طرق و مذاهب و ملل خلق است؛ خاتمه در بیان مواعظ و نصایح مجمله که فی

الجملة مورث تنبيه برادران دینی است. مؤلف کتابی در

تاریخ اسلام» به زبان انگلیسی تألیف کرده که در الذریعه معرفی شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15670

آغاز: بسمله. بعد از حمد و ثنا حضرت ... و درود نامعدود بر خاتم الانبیا ... چون این نسخه مختصری از احوالات جان و خلقت انسان؛
انجام: هزار حيله توان ساخت وز همه آن به که هم ز صلح و هم از چنگش احتراز کنی. تمت الكتاب ... سنه 1221 هجری

ص: 595

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، 57 گ، 19 سطر (8/3×15/5)، اندازه: 15×20/5 سم [رایانه]

• تاریخ تأثر / متفرقه / فارسی

tārīx-e te'ātr

سیما، حسین، ق 14 قمری

(sīmā, hoseyn (-20c

کتاب مختصری است در تاریخ تأثر اروپا و برخی از نمایشنامه نویسان آن.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 717

آغاز: در سال 1400 میلادی یعنی اواخر قرن چهارم فلورانس دارای یک جمهوری بود بسیار علامانه و با سیاست کامل و مقتدر مردم هم کاری و با صنعت بودند، انجام و در اغلب آنها نیز تأثیرات آثار کرنی ورامین به خوبی معلوم است ولی از طرف دیگر بدون اینکه خود او متوجه شود تجددهایی در تراژدی آورد که حیات تراژدی را کاملاً به خطر انداخته است

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1328 ش؛ قلم خوردگی؛ جلد: مقوا، 12 گ، مختلف السطر، اندازه: 15×21 سم [ف مخ: 1-308]

← تاریخ تاج محل ← احوال بانویگم (مختصر)

• تاریخ تاج محل / جغرافیا / فارسی

tārīx-e tāj mahal

تاریخ عمارت مقبره تاج محل (1000-1040 ق) دختر نواب آصف

خان و همسر شاه جهان پادشاه (1037-1067 ق) و گزارش ساخت مقبره و هزینه به کار رفته و مهندسان ساختمان است.

[فهرستواره منزوی 175/1-176 و 1167/2؛ نسخه های منزوی 3937/6]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1761

آغاز: طاقچه 12 بابت باله تتمه گلدسته؛ انجام: مبلغهای کلیه میزان کلی

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره 10 (ردیف 34)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ تصویر حاضر از صفحه 80 تا 98

نسخه اصل را دربردارد؛ 38 ص، 8 سطر [عکسی ف: 5-209]

• تاریخ تازی / تاریخ / عربی

tārīx-e tāzī

رصاصی، علی بن صلاح، ق 11 قمری

(rasāsī, 'alī ebn-e salāh (-17c

این کتاب که قسمت اول آن در این نسخه افتاده و نام تاریخ عربی بر حسب ثبت پشت جلد گرفته است تاریخ ولاتی است که بر یمن حکم رانده و مذهب زیدیه داشته اند. در ابتدا سلاطین چرکس و ترک می آیند و سپس وقایع به شکل وقایع السنین تا 1055 ق ثبت می شود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1569

آغاز: فاصلحه کله و اتقن عمله و عم ما فی صحن المسجد؛ انجام: لاستفتاح تهامه الکره الثانیه.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1069 ق؛ افتادگی: آغاز؛ صفحه اول امضاء و خط فرهاد بن ولیعهد (شاهزاده فرهاد میرزای معتمد الدوله)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 246 گ، 31 سطر (22×15)، اندازه: 21×30/5 سم [ف: 10-97]

• تاریخ تبت = مسافرت نامه / سفرنامه / فارسی

tārīx-e tabbat = mosāferat-nāme

صحافی، اسماعیل بن ابراهیم، ق 13 قمری

(sahhafbasi, esma'il ebn-e ebrahim (-19c

از پترزبورگ تا هند تا چین تا تبت در پنجاه «فصل»، ترجمه از انگلیسی به فارسی از متن سوبج هنری لاندور.

آغاز: ترجمه: بسمه تعالی شأنه العزیز. بر حسب امر اعلیحضرت قدر قدرت اقدس همایون شهریاری ابوالمظفر و المنصور مظفرالدین شاه قاجار خلدالله ملکه و دولته و حشمته و جلاله و قدرته بسیاحت نامه

[دنا 691/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 188- بهار

نام مترجم به استناد فهرستواره منزوی 151/1 ذکر شد. جلد 1؛ خط: نستعلیق، کا: عزیز الله، تا: 16 ذیقعدہ 1322 ق؛ قطع: وزیری [نشریه: 5-659]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 276

آغاز: برابر؛ انجام: اجزائی که بنا شده همراه من بیایند منحصر شده به چهار نفر متعهد شدند باتفاق من تا تنگه مسیوم بیایند. آخر نسخه: تمام شد جلد اول مسافرت نامه سویچ هنری لاندور ترجمه غلام خانه زاد لسان السلطان پسر مرحوم صحاف باشی فی شهر رجب المرجب سنه یکهزار و سیصد و بیست و دو هجری 1322.

جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: رجب 1322ق، جان تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مخمل آبی با گل و بته، 125 گ، 14 سطر (10×15)، اندازه: 17×26سم [ف: 1-270]

• تاریخ تبریز / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e tabrīz

ثریاقاجار، نادر میرزا بن میرزا صاحب اختیار،

ص: 596

(sorayyā dājār, nāder mīrzā ebn-e mīrzā sāheb-e extlyār (1829-19c)

تاریخ تألیف: آغاز 1299ق و انجام 1302ق مجموعه ای است پراکنده از مطالب تاریخی و شرح جامعی است در خصوص شهر تبریز با ذکر اسامی مساجد و ابنیه تاریخی و اماکن قدیمی و جدید آن زمان اسامی قنوت و همچنین نام مشاهیر و بزرگان و شعرا و عرفای تبریز و شمه ای در احوال حکمرانان و امیرانی که در تبریز حکومت داشته اند و خلاصه ای از عهدنامه و شرح جنگ ها و مبارزات بین ایران، روس و عثمانی با ذکر تاریخ و نیز شرحی راجع به حفر کانال سوئز با قید و ذکر تاریخ و صورت مخارج و معائدات مربوطه بین سعید پاشا از کشور مصر و ناپلئون از کشور فرانسه و چگونگی احوال مسیو لسیپس مهندس و رئیس کمپانی حفر کانال سوئز به اضافه اینکه مؤلف این کتاب تاریخچه ای از دوران نادرشاه افشار، کریم خان زند و اوایل سلطنت سلسله قاجاریه و شرح مبسوطی از حالات نیاکان و احوالات خویش را به رشته تحریر کشیده است. در انتها فصلی درباره عشیره دنبلی و فصلی در شورش بابک خرم دین اختصاص داده شده است. در 1299 بدان آغاز و در 1302 ق به پایان رسانده است. تاریخ آغاز در الذریعه 1302 ق به نام میرزا کاظم طباطبائی تبریزی و انجام آن 22 محرم 1314 ق ذکر شده است.

آغاز: آغاز مقدمه: بسمله به نستعلیق: بسی نامه خواندم بسی رنج بردم*** ز گفتار تازی و هم پهلوانی / بچندین هنر شصت دو سال بودم*** که توشه برم ز آشکار و نهانی / بجز حسرت و جز وبال گناهان*** ندارم کنون از جوانی نشانی. ایدوست آنگاهم بنواختی و کار فرمودی که پیر دریافته است و دیده از کردار مانده و موی سپید و از جهان نا امید ... ای دوست آن گاه هم بنواختی و کار فرمودی که پیری دریافته است انجام: این فصل بیاوردم که به تاریخ های پارسی بدین شرح نبود. چاپ: تهران، سنگی، 1323ق، رحلی، 397ص

[دنا 691/2؛ الذریعه 245/3؛ فهرستواره منزوی 914/2 «تاریخ و جغرافیای دارالسلطنه تبریز»]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15109

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13 [مختصر ف: 125]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 288

آغاز: تبریز - اکنون مصر اعظم ایران و قاعده آذربایجان و متبخر این اقلیم است و این شهر بنائی است که پس از بعثت پیغمبر صلوات الله و سلامه علیه نهاده اند و بتحقیق ندانیم که بانی کیست و بکدام روزگار آباد شده اکنون سزاوار است که سخن های کوتاه از گفتار مورخین بیاوریم تا آیندگان نه پندارند که با آن یادداشت ها نه دیده و نه دانسته ایم فی بناء التبریز و باینها و الاختلاف بین المورخین؛ انجام: یکی از اکراد عثمانی از شیخ مفارقت کرده میخواهد بخاک عثمانی عبور کند در آنجا دستگیر شده محافظین سرش را بریده مالش را ضبط میکنند. قد تم بعون الله الملك المنان.

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی کا، تا: ذیقعده 1302 ق؟؟ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوای روکش چرم لاک، 460ص، 17 سطر، اندازه: 22×34/5سم [ف: 5-43]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3720

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: محرم 1314ق، جا: تبریز؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آبی، جلد: میسن قرمز، 107گی*، 16 سطر، اندازه: 15/2×21 سم [ف: 2-78]

• تاریخ تبریز / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e tabriz

فیلسوف الدوله، عبدالحسین بن محمد حسن، 1277 1360 قمری

(filsūf-od-dowle, 'abd-ol-hoseyn ebn-e mohammad hasan (1861-1941

رساله کوتاهی است در تاریخ شهر تبریز، و شامل: وجه تسمیه تبریز، محصول و صنایع آن، آب و هوا، تعداد جمعیت، آداب و رسوم، آثار عتیقه، اخلاق و طرز معاشرت، مذاهب، شعرا و فضیله معروف، مقابر، مزارات متبرکه و محلات معروف شهر، که به صورت گزیده، به معرفی آنها پرداخته شده است.

آغاز: در وجه تسمیه تبریز ما بین مورخین اختلاف است، به عقیده حمد الله مستوفی زبیده زن هارون الرشید، در سال یکصد و هفتاد و پنج هجری، بنای این شهر نموده. انجام: مسافت از تبریز تا نقاط دیگر آذربایجان، بنا به قول مرآت البلدان، تا او جان 8 فرسخ، اردبیل 30 ... مراغه 18، میاندوآب 20، ساوجبلاغ 30

[دنا 691/2؛ ریحانة الأدب: 384/4-385]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13003/1

آغاز و انجام: برابر خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالله موسوی اشتهاردی، تا: 1358ق، جا: قم؛ مصحح، کتابت این نسخه به دستور آیت الله مرعشی نجفی صورت گرفته؛ کاغذ: فرنگی خط دفتری، 8گ (آپار)، 17 سطر، اندازه: 10/5 × 15/5 سم [ف: 14-33]

• تاریخ تبریز = زلزله های تاریخی تبریز / تاریخ ایران / فارسی

tarix-e tabriz = zelzele-ha-ye tarixi-ye tabriz

ص: 597

تاریخچه تبریز است. در آن از بنیاد تبریز به دست وهسودان پس از ویرانی بزرگی که از زلزله رخ داد و از اینکه به دعوت وهسودان چهار تن از مشایخ هر یک در یکی از چهار گوشه شهر، سنگی و نیز از این که پیش بینی کردند که محال است دیگر تبریز به زلزله یا سیل خراب گردد، یاد شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 114/14590

آغاز: بنیاد تبریز در زمان خلافت هرون الرشید زن اوزیده خاتون فرمود خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه 27 ربیع الأول 723ق، جلد: تیماج کرم قهوه ای، اص (439)، 41 سطر، اندازه: 19×32سم [ف: 41-93]

← تاریخ تحریم تنباکو ← تحریم تنباکو

• تاریخ تحولات اقتصادی ایران / اقتصاد / فارسی

tārīx-e tahavvolāt-e eqtesādī-ye īrān

دادبخش، محمد، ق 14 قمری

(dādbaxs, mohammad (-20c)

در تحولات اقتصادی ایران از زمان صفویه تا دوران ملی شدن صنعت نفت با استفاده از درس دکتر رشیدی. مؤلف از سال 1350 شروع به تألیف آن نموده است.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 431

آغاز مسائلی که باید برای آن گزارش تهیه شود: 1 نقش دولت و سازمانهای دولتی در تحولات اقتصادی ایران خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، در پایان کتاب تئوری اقتصاد ضمیمه شده است؛ کاغذ: کاهی خط دار، جلد: مقوایی، 150گ، مختلف السطر، اندازه: 24/5×30 سم [ف: 2-99]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1149

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-434]

• تاریخ ترک / تاریخ / فارسی

tarix-e tork

علی آبادی مازندرانی، زکی بن مقیم، ق 14 قمری

(alī-ābādī māzandarānī, zakī ebn-e moqīm (-20c

ترجمه ای است از فرانسه. مترجم گویا میرزا زکی خان سرهنگ است که تاریخ گل را به فارسی گردانیده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1497/2

آغاز: طائفه ترگ از طوایف قدیم اند و از آن منشعب شده است سلاطین عثمانلو؛ انجام: وقلعه را که مسخر شده بود آتش زده ویران نمود (ناقص مانده). بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سبز تیره، 80 گ (61 پ-140)، 27 سطر، اندازه: 34×20 سم [ف: 296-3]

• تاریخ ترکستان / تاریخ / فارسی

tārīx-e torkestān

ترجمه ای از یک متن روسی در تاریخ ترکستان در زمان قاجار.

تهران مرکز فرهنگی خراسان شماره نسخه: 93 عکسی بی کا، تا: 1263 ق [جنگ: 1-446]

• تاریخ ترکمانیه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e torkamāniye

نیشابوری، محمود بن عبدالله، ق 11 قمری

(neyšābūrī, mahmūd ebn-e 'abd-ol-lāh (-17c

اهدا به: امیر قرا محمد ترکمان در دودمان قراقوینلو: قرامحمد پایه گذار دودمان (-792ق) و پسر او قرایوسف (-823ق) و در پایان سلطان قلی قطب الملک پایه گذار قطبشاهان هند. [دنا 691/2؛ فهرستواره منزوی 855/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1886-ف

نسخه اصل: دیوان هند ش 3022 (اته 573)؛ کا: منشی میرزایی بیک، تا: 19 جنوری 1230ق، جا: کلکته، به دستور کرنل مکنان صاحب بهادر [فیلمهاف: 1-32]

• تاریخ ترکی (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(tārīx-e torkī (t

سالنیک، مصطفی افندی، -1010 قمری

(salānīkī, mostafā afandī (-1602

تاریخ تألیف: 1282ق تاریخ و حوادث روزگار و واقعات دوران سلطنت سلطان سلیمان عثمانی است که به امر ناصرالدین شاه قاجار به فارسی ترجمه شده است و به نظر می رسد که کاتب همان مترجم نسخه است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 728

آغاز: آغاز مقدمه: بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي لم يورخ قدم ذاته و لم ينسخ عظم صفاته ... اما بعد در این اوان.. ناصرالدین شاه قاجار ... حسب الامر اقدس اعلى ... این جان نثار ... حسن ابن علی را فرمان داد که این تاریخ ترکی العبارة بعبارت فارسی ... ترجمه نماید ... الی آخر.

آغاز متن تاریخ: بسمله - دفتر حوادث روزگار و واقعات دوران که در زمان سلطنت سلطان سلیمان خان خلدالله خلافته واقع شده در

ص: 598

این پریشان اوراق ثبت نموده ... حرره في أوائل شهر صفر 971 در تاریخ سلخ محرم الحرام و غره صفر المظفر نهصد و هفتاد و یک؛ انجام: چاپ کننده تاریخ یغما با تفصیل محرر است از طبع باقی دیگر صرف نظر گردید ... تمه الكتاب بعون الله الملك الوهاب في پانزدهم شهر رمضان المبارک 1282.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1282ق؛ مجدول، مذهب، کمنددار، سه سرلوح، دارای تذهیب و ترصیع ممتاز؛ کاغذ: فرنگی نخودی رنگ آهار مهره، جلد: مقوای روکش چرم مشکی، 321ص، 17 سطر، اندازه: 22/5×36 سم [ف: 5-49]

← تاریخ تقویمی ← تاریخ سیاقی

← تاریخ تقویمی ← تقویم التواریخ (ترجمه)

← تاریخ تقویمی ← مجمل التواریخ

• تاریخ تمدن / تاریخ / فارسی

tārīx-e tamaddon

ایمن، ایرج

Īman, Īraj

یادداشت هایی است از درس جناب آقای رهنما برای ششم ادبی دبیرستان فیروز بهرام سال 1324 1325 شمسی

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 3854

آغاز: بطوری که آگاهیم بیداری افکار در اروپا خیلی زودتر از سایر نقاط عالم شروع گردیده و در نتیجه پیدایش صنایع و کارخانه جات جدید تحولاتی تازه در اوضاع اجتماعی دول روی داده؛ انجام: در همین دوره به تدریج قبائل مختلف به داد و ستد پرداختند و همچنین دهات و قصبات کوچکی بنا نهادند که مرحله شهرنشینی دنباله همان تمدن کشاورزی است که در این دوره بشر برای رفت و آمد و استفاده از افکار

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: 1324-1325ش؛ جلد: مقوای 52گ، مختلف السطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 1-308]

• تاریخ تمدن جدید اروپا و ایران / تاریخ / فارسی

tārīx-e tamaddon-e jadīd-e orūpā va īrān

جزوه درسی یکی از دانش جویان که در زمینه تمدن جدید، آزادی افکار، سرمایه داری و مسائل مربوط به پول و بانک و انجمن ها و مجلات علمی اروپا، بحران های سیاسی و اقتصادی دنیا و تاریخ معاصر ایران نگاشته شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2320

آغاز: تاریخ تمدن: تعریف تاریخ: تاریخ عبارست از شرح وقایع گذشته و اتفاقاتی که برای نوع بشر رخ داده؛ انجام: قابل خواندن نیست
جزوه درسی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1327ق؛ جلد: مقوا آبی با عطف پارچه سیاه، 260گ، 14 سطر، اندازه: 17×22سم [مخ: 1-309]

• تاریخ تنباکو د تاریخ تحریم تنباکو = تاریخ الدخانیه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e tanbākū = tārīx-e tahrīm-e tanbākū = tārīx-od doxānīye

کربلائی، حسن، - 1320 قمری

(karbalāī, hasan (-1902

تاریخ تألیف: 1310ق؛ محل تألیف: سامره گزارشی از جریان امتیاز تنباکو دادن ناصرالدین شاه قاجار در سال 1309 به انگلیس ها و تحریم نمودن میرزا محمد حسن مجدد شیرازی استعمال دخانیات را که منجر به لغو امتیاز گردید. این کتاب اسناد و مدارک مهمی از این قضیه در بردارد و شایان تحقیق و بررسی تاریخی می باشد. آغاز: یا مبتدئا بالنعیم قبل استحقاقها لك الحمد كثيرا ... ای خدای بخشنده مهربان چون من نادان و ناتوانی را کجا سرزد پیرامون ستایش و ثنای تو گردد انجام: انجام رساله را نیز بنقل یک چند آیت و روایت مسکی الختام گردانیم ... چاپ: چاپ دهکان، 1333ش؛ به کوشش رسول جعفریان، سده

تحریم تنباکو، تهران، 1373: ص 1-229 (قسمت دوم از کتاب)

[دنا 691/2؛ فهرستواره منزوی 856/2 و 864]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7530

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد رضا طباطبائی تبریزی، تا: شعبان 1346ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج زرد بدون مقوا،
124گ، مختلف السطر، اندازه: 13/5×20 سم [ف: 19-336]

2. قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 408

آغاز: برابر خط: نسخ، کان شریف الکتاب علی رضوی قمی، تا: یکشنبه هفته دوم ذیحجه 1347ق، به دستور حاج میرزا عبدالحسین صاحب الداری؛ مجدول؛ تملك: عبد الحسين بن علی بن محمد علی بروجردی صاحب الداری عراقی؛ جلد: مقوایی عطف پارچه،
117گ، 16 سطر، اندازه: 17×21سم [ف: 2-258]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10905

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جمال الدین بن محمد حسن نجفی نائینی، تا: چهارشنبه 26 صفر 1356ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه قرمز، 81گ،
21 سطر، اندازه: 14×21سم [ف: 27-322]

ص: 599

• تاریخ تنزل و خرابی دولت روم / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e tanazzol va xarābī-ye dowlat-e rūm

مهندس تبریزی، محمد رضا، 1299 قمری

(mohandes-e tabrizī, mohammad rezā (-1882

تاریخ تألیف: 1247 ق از: گیان (= گیون). این کتاب که از معروف ترین تاریخ های راجع به روم قدیم است با تشریح وضع جغرافیایی روم آغاز می گردد و پس از شرح مفصلی از تاریخ آن کشور به ذکر قحطی ای که در آن سرزمین اتفاق افتاده می پردازد و با ذکر آن نسخه انجام می پذیرد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 66

آغاز: جلد اول تاریخ تنزل دولت روم مشتمل است بر ده فصل فصل اول در بیان وسعت و لشکر مملکت روم در عهد سلطنت این دو سلطان عادل؛ انجام: خلاصه کلام باین طریق دولت و مملکت روم روز بروز روی در تنزل نهاده بود. آخر نسخه: جلد اول بعون ملک ازل و ابد در دویم شهر رمضان المبارک من شهور سنه هزار و دویست و چهل و هفت هجری در دارالصفای خوی با تمام رسید. جلد اول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 2 رمضان 1247 ق، جان خوی؛ قبل از فهرست یک صفحه وجود دارد که می رساند صفحه قبل آن افتاده است و در این صفحه مترجم سبب آشنایی خود را با عباس میرزا ذکر می کند و می گوید: «من بنده و خدمتگزار شاهزاده جهانگیر میرزا بوده ام و در زمان حکومت جهانگیر میرزا در خوی این کتاب از انگلیسی ترجمه شد و بصحابت محمد حسن بیگ بخراسان نزد ولیعهد فرستاده شد»؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج قرمز، 267 گ، 16 سطر (21×13)، اندازه: 19/2×29/2 سم [ف: 1-56]

• تاریخ تولد / تاریخ / فارسی

tārīx-e tavallod

غیر همانند: 1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6955/2

تاریخ تولد شیخ بهائی در غروب آفتاب روز چهارشنبه 27 ذیحجه 953 به نقل از روی خط پدر او و تاریخ مرگ او در 11 شوال 1030 و تاریخ تولد شهید ثانی در 911 و مرگش در 965 به نقل از خط پدر بهائی و تاریخ تولد پدر بهائی در روز 1 محرم 918 و مرگش پس از 66 سال و دو ماه و هفت روز در 18 ربیع الاول 984 از روی خط شیخ بهائی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، 15

سطر (6×12)، اندازه: 14×24 سم [ف: 16-409]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8971/20

سه تاریخ تولد، مربوط به سه فرزند محمد رحیم خان بن حاجی اسمعیل خان قاجار به نام های محمود و محمد حسن و محمد محسن در

سال های 1246 و 1248 و 1254ق، با شرح و توضیح احوال اجرام آسمانی و زندگی اجتماعی خودش. نوشته شده در شنبه 5 صفر و 18 شوال 1255 ق به خط محمدرحیم خان؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، آگ (43)، 23 سطر (9/5×18/5)، اندازه:

[ف: 29/1-503] سم 16/2×26/1

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1045/11- طباطبائی

تاریخ تولد نور چشمی زهرا بیگم ملقب به سلطنت بیگم؛ کا: سید محمد بن صادق طباطبائی (سنگلجی)، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 1ص (31)، اندازه: 11×17 سم [ف: 23-346]

• تاریخ تولد ام الائمه (علیهم السلام) / تاریخ / فارسی

tārīx-e tavallod-e omm-ol a'emme

تولد سیده نساء العالمین زهراى بتول علیها السلام را با استفاده از روایات و کتب بیان کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3787/3

آغاز: در تولد ام الائمه النقباء النجباء فاطمة الزهراء وصاحب کتاب عدد رحمه الله روایت کرده است که پنج سال بعد از بعثت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله حضرت فاطمه سلام الله علیها از خدیجه متولد شد؛ انجام: دیدم که احدی را دوست تر از علی بن ابیطالب نمی داری با این سبب تکلم نمودم به لغت علی بن ابیطالب علیه السلام تا موجب زیادتى محبت تو و قلع هموم و غموم تو شده خط: نسخ، کا: محمد حسین لنگرودی، تا: رجب 1295ق؛ فائده در مجلس روضه امام حسین (علیه السلام)؛ جلد: مقوا، 12 گ، 17 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف مخ: 1-513]

• تاریخ تهران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e tehrān

مشکور، علاء الدین بن محمد حسن، ق 14 قمری

(-20c) (maškur, 'alā'-od-dīn ebn-e mohammad hasan)

تاریخ تألیف: 1343ق کتابی در رویدادها و تاریخ و جغرافیای ری و تهران و زندگی نامه گروهی از بزرگان معاصر مؤلف در تهران و ذکر چهل تن علاء الدین نام (به مناسبت نام مؤلف که علاء الدین می باشد). مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه: در معنی تاریخ و لفظ «طهران» و جغرافیای آن؛ مقاله 1. تاریخ طهران قبل از اسلام؛ مقاله 2. تاریخ ری از زمان فتح تا خرابی آن؛ مقاله 3. تاریخ طهران تا اوان مشروطیت؛ خاتمه: در ذکر گروهی از بزرگان معاصر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3197

آغاز: سپاس بی قیاس حضرت لم یزل ولا یزال را سزاست که از جمله آثار قدرتش تغییر و تبدیل در این عالم ناسوت ثابت و برقرار است
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ یادداشت های درهم است و به دفترهای دیگر احالت می دهد که ظاهرا در آنها تحقیقات مؤلف نگاشته
شده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 57گ، مختلف السطر، اندازه: 17×21سم [ف: 8-420]

• تاریخ تیمور / تاریخ / فارسی

tārīx-e teymūr

اقبال آشتیانی، عباس، 1276-1334 شمسی

(eqbāl-e āštlyānī, `abbās (1897-1955)

از ظهور او در سال 736 آغاز می شود.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5440

آغاز: اوضاع ایران مقارن استیلاء تیمور؛ انجام: تمام تابستان سال 787 را در سمرقند و زمستان در بخارا بسر برد. خط: نستعلیق، کاتب =
مؤلف، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور قهوه ای، 116گ، 10 سطر، اندازه: 11×16سم [ف: 9-16]

• تاریخ تیمور / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e teymūr

شرح حال تیمور گورکان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8971/21

آغاز: تیمور خان گورکان پسر طراغای از نسل قراجارنویان بود و ایام عمرش چون به بیست رسد دغدغه جهانگیری بر مزاج مبارکش راه
یافت و در آن زمان امیر حسین از نسل چنگیز خان پادشاه بلخ بود؛ انجام: تا خود را به ترکستان رسانید و اراده کرد که به جانب خطا رود
چون ابتداء یراق سفر کردند و لشکری را فرمود تا اختیار وازق راه نمایند تب کرده فوت شد خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 کاغذ: فرنگی
نخودی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، 8گ (43-50پ)، 23 سطر (9/5×18/5)، اندازه: 16/2×26/1 سم [ف: 1-503]

• تاریخ تیموری / تاریخ / فارسی

tārīx-e teymūrī

تاریخ روزگار و رویدادهای عصر سلطان حسین بایقرا، با انشائی ادبی نیکو ولی پر تملق در چند گفتار که به نسب وی شروع شده و با ذکر اولادش ختم می گردد، نگاشته شده است.

تاریخ تنزل - تاریخ تیموری 601

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7953

آغاز: مشاطه رخسار ابکار سخن و پیرایه بند عذار حکایات نوو کهن جواهر اخبار خاقان منصور ظهور می آورد؛ انجام: هست درر ار کفش ابروار نیست ولی چون کفش ابر بهار خط: نستعلیق، کا: اسماعیل، تا: 1233ق؛ نشانی تعارف ملا آقای شهمیرزادی با مهر «محمد هادی بن محمد ابراهیم» (مربع)؛ تملک: زین العابدین بن میرزا اخوی اشتهااردی اصفهان با مهر الواثق بالله الغنی عبده زین العابدین» (مربع)، تملکی بدون نام به تاریخ رمضان 1292 با مهر «عبده علی اصغر بن محمد ابرهیم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سبز، 127گ، 20 سطر، اندازه: 20×29سم [ف: 20-288]

• تاریخ تیموریان و مغول / تاریخ / فارسی

tārīx-e teymūrīyān va moqol

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1253-ف

نسخه اصل: بادلیان ش 188 اوزلی؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 203گ، 13 سطر فیلمها [ف: 1-32]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1253-ف

نسخه اصل: بادلیان ش 189؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 203گ، 13 سطر (فیلمها ف: 1-32)

• تاریخ تیموری (جهانگیری) / تاریخ ایران / فارسی

(tārīx-e teymūrī (jahāngīrī

شرح احوال و بیان حسب و نسب خاندان امیر تیمور کورگان است با ذکر و توصیفی از جنگ ها و فتوحاتش و شمه ای از محاسن و خصایص آن امیر آغاز: بسمله پیام خدایی که از نام اوست *** که ما را توانائی و گفت و گوست ... گفتار در خصایص این تألیف و ذکر مزیتی چند که بدان مفردست در بیان اشباه و نظایر تاریخ مفاخر و مآثر حضرت صاحبقرانی بروجهی که مسوده آن مکمل شده و بی تغییری در آن زیادتی و نقصان به بیاض خواهد رفت انجام: خاتمه مقاله در ذکر خصایصی که صاحب قران الی آخر ... قد فرغ عن تحریر الکتاب فی شرح الشباب لکنی عن توارد الا حزان و الا لم لم قریب عن المشیب و الهمرم.

1. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 761

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ انتقالی از قصر بلور؛ مجدول، کمند کشی، یک سرلوح مرصع مذهب منقش خوب؛ مهر: دولت علیه ایران 1329؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای روکش جرم ساغری مشکی، 610ص، 25 سطر، قطع: وزیری [ف: 5-54]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 762

ص: 601

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن لقمان مختاری کوبنانی، تا: 863ق؛ این نسخه در سال 1299 هجری متعلق به فرهاد میرزا معتمدالدوله بوده و سپس به سال 1322 هجری داخل کتابخانه موزه سرکار شده؛ مجدول، با یک سرلوح کتیبه ای سبک کار هرات، یک سرلوح مرصع مذهب منقش خوب؛ کاغذ: ختایی، جلد: مقوای روکش چرم مشکی با ترنج، 798ص، 13 سطر، اندازه: 24/5×17/5سم [ف: 58-5]

← تاریخ الثقیفة ← سقیفه بنی ساعده

• تاریخ ثورة نجف اشرف / تاریخ / فارسی

tārīx-e sawrat-e najaf-e ašraf

امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی، -1367 قمری؟

(emām jom'e xūll, mohammad amīn ebn-e yahyā (1948

تاریخ روزانه حرکت و جنگ نجفی هاست ضد انگلیس ها به سال 1336ق و چگونگی حصار نجف و مقاومت اهالی، با پاره ای از تلگراف و نامه هایی که بین دو طرف رد و بدل شده است. آن گونه که در مقدمه نسخه چاپی آن آمده با توجه به اینکه کار مرحوم صدر الاسلام امام جمعه خوئی فراتر از یک استتساخ صرف می باشد و ضمنا چند بار نیز در متن کتاب نامش آمده و خودش نیز در واقعه مذکور در نجف حضور داشته و از سوئی اگر شخص، اندکی تأمل کند، در سه نسخه ای از این رساله به خط آن مرحوم موجود است، متوجه می شود که نسخه ها اندکی با یکدیگر متفاوت است و بر اساس «خاطرات ذهنی» نگاشته شده است و کامل ترین نسخه همان نسخه شماره 9322 می باشد که چاپ شده است. با توجه به این دلایل خدشه ناپذیر، به احتمال قوی این تاریخ مختصر، از جمله تألیفات خود مرحوم صدرالاسلام، امام جمعه خوئی است، چنانچه در نسخه چاپ شده این رساله هم در مقدمه اش آن را ترجیحا از آن مرحوم دانسته اند («و الله العالم») ضمنا در یکی (از کتاب های خود آثار و تألیفات خوئی) صریح در ضمن تألیفات نام این کتاب را آورده است.

آغاز: روز سه شنبه ششم جمادی الاخری که دو روز به تحویل شمس و عید سلطانی مانده بود سنه هزار و سیصد و سی و شش هجری (1336) اول فجر جماعتی از اهالی

انجام: انسان با حشرات و حیوانات نباید این معامله را بکند فضلا از نوع خود

چاپ: به کوشش احمد حسینی اشکوری، میراث اسلامی 3. 257-310: (1375)

[دنا 692/2؛ معجم المؤلفین 81/9]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12259/1

آغاز: شب سه شنبه 6 جمادی الثانیة است 1336 هجری قمری مطابق 29 حوت 1266 شمسی نزدیک فجر دفعة صدای تیر و تفنگها در

فضای نجف بلند شد و غلطیدن گرفت؛ انجام: و بعضی را عقیده بر آنست که نظر سیاسی بوده و این اقدام در نتیجه روابطی بوده که در بین اعراب نجف و عجمی

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، نسبت به نسخه شماره 9322 اختلافات جزئی و جابجایی جملات و کلمات دیده می شود؛ کاغذ: مشکئی، 9 گ (91)، 20 سطر، اندازه: 9/5×16/5 سم [ف: 31-100]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12259/2

آغاز: شب سه شنبه 6 جمادی الثانیة است 1336 هجری قمری مطابق 29 حود 1296 شمسی نزدیک فجر دفعة صدای تیر و تفنگها در فضای نجف بلند شد احدی انتظار این صدا را نداشت؛ انجام: نسبت به قضایای آتیه تاریخ و جغرافی دار الحکومة حالیه نجف را نیز مقدمه بطور خیلی اختصار به عرض ایشان برسانم خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: تیماج عسلی با ترنج گل و بوته، 4 گ (10-13)، 20 سطر (9/5×17/5)، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 31-101]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9322

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ 30 گ، 20 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 24-113]

• تاریخ جاهلیت / تاریخ / فارسی

tārīx-e jāhēlīyat

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27473

بی کا، بی تا؛ اهدایی: مهدی سراج انصاری [رایانه]

• تاریخ جائس / تراجم / فارسی

tārīx-e jā'es

جائسی، عبد القادر خان، ق 13 قمری

(ja'esi, abd-ol-qaderxan (-19c)

عبد القادر از علاقمندان به تصوف و از مریدان شیخ غفور اشرف اشرفی جائسی بود و در این اثر شرح حال بزرگان صوفیه در جائس را به تفصیل آورده است. مؤلف برای کتاب نام خاصی انتخاب نکرده است ولی در فهرست کتابخانه ندوة العلماء به عنوان «تاریخ جائس» معرفی شده است. نسخه منحصر به فرد تاریخ جائس در کتابخانه ندوة العلماء در لکهنو نگهداری می شود.

آغاز: بسمله. و الصلوة والسلام علی رسولہ محمد و آلہ و اصحابہ أجمعین، أما بعد در اوائل ورود مسعود که قصبه جایس بقدم کرامت لزوم جناب سیادت مآب قطب الاقطاب غوث الصمدانی ... میر سید اشرف جهانگیر سمنانی قدس الله سره العزیز رونق پذیر گشت، شرفا و اکابر خیلداران که عبارت از منصب داران صاحب؛ انجام: بیان حضرت مرشدی بواسطه میان منگری مرحوم شنیده ام می نویسم فقط، تمت. نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره 11 (ردیف 106)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بیتا؛ مصحح؛ انجامه کاتب: «تمت تمام شد - کار من نظام شد، از رساله مولوی شیخ عبدالقادر خان صاحب بنارسی مدفن جایسی موطن، تحریر شد»؛ 110 ص، 14 سطر [عکسی ف: 5-166]

• تاریخ (جدول) / تاریخ / ترکی، فارسی

(tārīx (jadval

یک دوره تاریخ عالم است که از ابتدای هبوط آدم شروع و تا حوادث سال 1751 ق و قایع عالم علی التوالی می آید و در ضمن تعدادی از این وقایع که وابسته به دوران سلاطین عثمانی می باشد به زبان ترکی آمده است. حوادث مندرج در آن ضمن جداولی بیان که به ابتدای آن جداول سال مورد بحث نیز ذکر شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2072

آغاز: ظاهر میگردد از آن کیفیت تعلیم و امیدوار است از کاملین و مطلعین؛ انجام: ال کیومرث ... و طبرستان سنه 957

خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، 24 سطر (9/5×19)، اندازه: 29×19 سم [ف: 5-81]

• تاریخ جدید / تاریخ ایران، بهائیت / فارسی

tārīx-e jadīd

همدانی، میرزا حسین، -1299 قمری

(hamadānī, mīrzā hoseyn (-1882

تاریخ باب و بهاست. چون مؤلف تقلید در مذهب و دین را جائز نمی دانسته در سفری که به ایران آمده وقایع اتفاقیه خود را آورده تا عبرتی برای دیگران باشد، مؤلف پس از سیاحت در جمیع فرنگستان و اروپا و هندوستان و بررسی ملل و ادیان این ممالک، به ایران رسیده و قصد ماندگاری نداشته، ولی پس از اقامت با طایفه بابی ها ارتباط برقرار کرده و نسبتا مفصل به حالات و عقاید و شرح حال علمای آنان پرداخته است.

مؤلف این کتاب که خود را سیاح فرانسوی معرفی کرده است تألیف خود را در دو دفتر تنظیم نموده است: دفتر اول: در تاریخ این فرقه؛

دفتر دوم: در بیان عقائد این فرقه. (سید جعفر حسینی) برون آن را به انگلیسی برگردانده است (چاپ کیمبریج در 1893)

آغاز: خورده بینان به فراست دریافت کنند و دانشمندان بصیر به عین الیقین بینند و هوشمندان خبیر به نور کیاست و دانش دانند

[نسخه های منزوی ص 1736؛ فهرست نیکولسون ص 77؛ ذیل ریوش 15؛ فهرستواره منزوی 857/2]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3350-ف

خط: نسخ، بی کا، تا: 6 ذیقعه 1329ق [فیلمهاف: 2-128]

2. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان، شماره نسخه: 126

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه از ذیحجه 1331ق؛ دو برگ آخر لوح جابر در فضائل فاطمه زهراء (سلام الله علیها)؛ جلد: تیماج قهوه ای،

215گ، 19 سطر، اندازه: 13×21سم [ف: 98]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4046/1-ف

نسخه اصل: کیمبریج (9) F55, F56(7)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3]

• تاریخ جدید / تاریخ / فارسی

tārīx-e jadīd

معتمد الملک

mo'tamed-ol-molk

تاریخ جدید اروپا را در سه «قسمت» گزارش کرده است: کیفیت تأسیس یا تشکیل دول امروزه اروپا، کشف اراضی جدید و نتایج حاصله آن، اختراعات مهمه و ترقی مادی و معنوی اورپ. آغاز: تاریخ عمومی و خصوصی هر ملتی را بمناسبت وقایع عمومی و خصوصی هر ملتی تقسیم و تنظیم می توان کرد.

مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 460/3

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمود خان دانشجوی کلاس چهارم مدرسه سیاسی، بی تا، جلد: گالینگور سبز، 283گ (139پ-421ر)، اندازه:

11×16/5 سم [ف: 2-139]

• تاریخ جدید (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(t.ārīx-e jadīd)

ماردروس، ق 19 میلادی

(mārdrūs (-19c)

معمد الملک تاریخ تألیف: 15 محرم 1287ق از: لامه فلوریه، مترجم: ماردروس داود خانف و معتمد الملک.

ص: 603

شامل تاریخ اروپا و وقایع کشورهای اروپایی تا سال 1774م است مترجم با کمک معتمد الملک آن را به سبک خاصی از فرانسه به فارسی برگردانده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 220

آغاز: تاریخ جدید که مختصره نقل شده. مستدعی از دوستان چنانم که اگر نقشه جغرافیایی اروپا حاضر داشته باشند کمال ملاحظه و دقت را در سمت شمالی آن نقشه نمایند. انجام: فهرست وقایع تاریخ فرانسه که مقارن این گزارشات مشروح می باشد در سنه 1774 فوت لوی پانزدهم و جلوس لوی شانزدهم بر تخت سلطنت فرانسه

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 15 محرم 1287ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ در صفحه دوم نوشته شده: «تماما ملاحظه شد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه با گل و بته زر، 168گ، 12 سطر (16×10)، اندازه: 19×26/5سم [ف: 1-213]

• تاریخ جدید / تاریخ / فارسی

tārīx-e jadīd

تاریخ قرن جدید است که در مدرسه سیاسی قدیم خوانده می شده است.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 84-د

آغاز: بسمله. تاریخ جدید 1453-1789، تاریخ عمومی و خصوصی را هر ملتی ... تنظیم میتواند کرد؛ انجام: کار را منجر بانقلاب تغییر حکومتی فرانسه مینماید خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی بن عبدالجلیل، تا: پنج شنبه 13 قوس اول ربیع الاول 1297/1337

، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 395گ، 15 سطر (15×7/5)، اندازه: 11×18/5سم [ف: 25]

• تاریخ جدید یزد / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e jadīd-e yezd

کاتب یزدی، احمد بن حسین، ق 9 قمری

(-15c) (kāteb-e yezdī, ahmad ebn-e hoseyn)

اهدا به: جهاننشاہ قره قویونلو (839-872ق) تاریخ تألیف: 881ق؛ محل تألیف: یزد کتاب در 881ق به انجام رسیده، در آغاز کتاب از تاریخ 850 یاد شده است پس کتاب میان این دو تاریخ ساخته شده است. در دوازده مقاله: 1. سلطنت اسکندر فیلفوس؛ 2. ملوک فرس از اردشیر بابکان تا یزدگرد بزه کار و ساختن کتھ و بیده و عقدا؛ 3. عمارت هایی که در یزد شده در اسلام؛ 4. آمدن جلال الدین شاه سلجوقی به سپاهان و علاءالدوله بیرد؛ 5. اتابکان یزد پس از با کالنجار تا سلغرشاه؛ 6. بنی مظفر؛ 7. عمارت ها که در یزد شده از زمان تیمور گورکان تا زمان مؤلف؛ 8. مساجد و مدارس و مزارت و مقابر و سرگذشت برخی از مشایخ و تاریخ مرگ آنها؛ . باغستان و محلات آن و باغ های اهرستان و کتھویه و مریا باد و یعقوبی و سلفر آباد و آسیاهای اهرستان؛ 10. آبها و کاریزها و چاه های یزد؛ 11. مرک خاقان

معینی شاه‌رخی و سلطنت سلطان محمد؛ 12. سلطنت جهان شاه تا سال 762. (دانش پژوه) آغاز: 1: بسمله، برفت رسم تمیز و نماد عرض و وقار نه عزت فقرا و نه حرمت مهمان 2: بسمله، حمد و ثنا و سپاس سزاوار پروردگار یست که عالم و آدم را آفریده و آسمان و زمین اثری از آثار کبریا و عظمت و جلال اوست ... چنین گویند مؤلف این رساله ... احمد بن حسین بن علی الکاتب ... بدان ای عزیز من که این رساله ایست موسوم بتاریخ جدید منسوب بتاریخ ... یزد چاپ: مشار 1064/1 (3 چاپ)

[دنا 693/2؛ دیباچه تاریخ یزد آیتی چاپ 1317 در یزد ص 17؛ مشار 310؛ تاریخ یزد جعفری ص 171؛ نسخه های منزوی 4240/6؛ فهرستواره منزوی 858/2]

1. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 3876

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز، 140 گ، 18 سطر، اندازه: 13/2 × 21/7 سم [ف: 79-2]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8281

آغاز: بسمله هست در چارسوی کون و فساد، انجام: که چون بر خواند این گوید دعائی خط: نستعلیق، بی کا، تا: احتمالا قرن 11؛ از ص 280 تا 295 گویا نونویس و به خط محمد ابراهیم سنه 1228؛ مصحح؛ جلد: رونی

گل و بوته، 295 ص، 17 سطر، اندازه: 14 × 21 سم [ف: 49-27/2]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2274

آغاز: هست در چارسوی کون و فساد؛ انجام: و برنج زرد و سفید و فالوده زعفرانی خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی بی مقوا، 327 ص، 15 سطر، اندازه: 18/5 × 12/5 سم [ف: 229-6]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4721-عکس و 4787-عکس و 4788-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-231 و 232]

4. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1709

آغاز: برابر 1؛ انجام: که چون بر خواند این گوید دعا. تمام شد کتاب تاریخ جدید.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 3 رجب 1098 ق؛ اهدایی: عباس جواهری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی کاغذ رنگین عطف تیماج تریاکی، 110 گ، اندازه: 12 × 16 سم [ف: 1033-3]

5. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 3757

آغاز: در خطبه است؛ انجام: به نیم دانگ سیاه به کس طمع

نکرده و رعایت رعایا واجب شناختی اما خرابی خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن قهوه ای سیر، 208، 13 سطر، اندازه: $10/3 \times 14/6$ سم [ف: 2-79]

6. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 3780

خط: نسخ، کا: عبد الحی بن محمد معز عبدالحسنی، تا: 14 رجب 1179ق؛ قسمت افتاده در خطبه توسط آقای حاج حسین ملک واقف کتابخانه در اوراق جداگانه کامل شده؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: ساغری کاغذی فرنگی، 148 گ، 16 سطر، اندازه: $19/6 \times 139$ سم [ف: 2-79]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2651-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-39]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13374

آغاز: برخیز من برخاستم آن فالج از من برفت شیخ صالح از طرف کرد رو بر در مسجد مقیم بود در آن شب که سید وفات کرد گفت دیدم؛ انجام: و مجوسیان بسیار از آن ... و باغها و کشخوان ها ساختند و به غایت باغستانی خرم روح.

قسم نهم: ذکر باغستانها» و یک صفحه از قسم دهم: ذکر میاه و کاریزها؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: میشین سر مه ای، گ، 16 سطر، اندازه: $19/5 \times 14$ سم [ف: 36-320]

8. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1312

آغاز: برابر

2؛ انجام: و مفصل تر ازین نسخه تاریخ جدید نسخه دیگر را نیافتم تحریر فی ... خط: نسخ، کا: حسن حسینی، تا: 1330ق، اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 213 گ، 17 سطر (7×125)، اندازه: $11/5 \times 18$ سم [ف: 3-925]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: 12

همان نسخه بالا [نشریه: 4-375]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2595-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-39]

9. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 84/2 - د

آغاز: نقل از تاریخ مختصر جعفری چنین گوید مؤلف این رساله ... جعفر بن محمد بن حسن یعرف بجفری ... این رساله موسوم بتاریخ

یزد در زمان ... ابوالمظفر شاهرخ بهارد خان تألیف نموده م در ده قسم قرارداد (هامش آغاز) بدان ای عزیز که این رساله مبتنی بر دوازه مقاله است ده مقاله از احوال و اوضاع قدیم و دو مقاله مشتمل بر تاریخ جدید از زمان وفات خاقانی متصل شاهرخی و آنچه از صادرات و واردات در بلاد واقع شدی مجملا و آنچه در یزد واقع شدی مفصلا؛ انجام: و بذیل عفو و مرحمت بیوشانند ... بآمرزش رساد آن آشنایی ***که چون بر خواند این گوید دعایی از دیباچه یک صفحه و نیمی پیش از نام جهانشاه بهادر خان را دارد و می رسد تا به دو صفحه ای از مقاله 11 درباره صادرات و واردات

یزد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز؛ در هامش آغاز آمده که نسخه نزدیک 1312 نوشته شده؛ 85ص (44-129ر)،
15 سطر (7/5×13/5) [ف: 1-63]

10. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2198/2-ف و 2199/2 ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-649]

• تاریخ جرجان / تاریخ / فارسی

tārīx-e jorjān

جرجانی، حمزه بن یوسف، 340-427 قمری

(jorjānī, hamze ebn-e yūsof (952-1037

در شناخت علمای جرجان و تاریخ و اخبار ایشان بر اساس حروف معجم. چاپ: در بادلیان آکسفورد چاپ شده؛ حیدرآباد دکن،
1950م

1. تهران، مینوی؛ شماره نسخه: 282بخش 3

نسخه اصل: بادلیان آکسفورد، لاود 276lavd؛ بی کا، بی تا [ف: 136]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 114-عکسی

نسخه اصل: از کتابخانه بادلیان اسکفورد 176-58؛ بی کا، بی تا [نشریه: 2-271]

• تاریخ جزری / تاریخ / عربی

tārīx-e jazārī

ابن جزری، محمد بن محمد، 751-833 قمری

(ebn-e jazārī, mohammad ebn-e mohammad (1351 1430

نویسنده پس از آنکه به تفصیل از فوائد تاریخ سخن می گوید و بیان می دارد که تاریخ چه اثری در تحول افکار دارد بر آن می شود که حوادث مهم زمان را بر حسب تاریخ وقوع آنها بنگارد. وی ابتداء چهار مبداء تاریخ را شرح می دهد یعنی «تاریخ سکندری» و «تاریخ دقلطیانوس» و «تاریخ هجره النبی» و «تاریخ یزدجردی» و سپس یکایک حوادث زمان را از زمان پیغمبر شرح می دهد تا واقعه سال هفتصد هجری و بدین ترتیب نخستین واقعه ذکر شده بعثت عم رسول (حمزه سید الشهداء) است برای جنگ و آخرین واقعه آمدن غازان خان است با قشونش به طرف فرات و قصد حلب کردن. (انوار)

[دنا 693/2؛ ریحانة الادب: 265/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4585/2

آغاز: بسمله. قال شیخنا و سیدنا اما الائمة ... الجزری ... و بعد فهذا شهر مولد سید الأنبياء و خیر رسل الله؛ انجام: یا رب من فتنة الذبح و درک الشقاء و سوء القضاء و اعف عنا و اغفر لنا و تکرّم انت مولی الوری الجزیل العطاء و قد تم

خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عبدالرشید اصفهانی، تا: 143ق،

ص: 605

جا؛ ابرقوه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، 45گ (41پ - 85ر)، 21 سطر، اندازه: 22×14سم [ف: 12-281]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 469

آغاز: قال العبد الفقير محمد بن محمد بن محمد بن الجزري عفا الله عنه ورحمه و لطف به. الحمد لله الذي جعل الحوادث؛ انجام: و هذا آخر ما لخصه من تاريخ حافظ الاسلام ابي عبد الله محمد بن عثمان الذي رحمه الله و فرغت منه في يوم الجمعة رابع عشر شهر رجب ثمان و تسعين و سبعمائه بمدينة انطاكية حرس الله ثغرها و ذلك ... و الروميه المحروسه نصر الله تعالى ملكها العادل السلطان أبا يزيد خان بن مراد خان بن اور خان بن عثمان بن اردكرل ... خط: نسخ، كا: عبد القادر بن احمد فقيه، تا: 910ق، جان ادرنه؛ مجدول، با يك واسطه منقول از خط مصنف است؛ کاغذ: خانباغ، جلد: ميشن قهوه ای با ترنج، 208گ، 21 سطر (19×12)، اندازه: 26×17سم [ف: 7-391]

• تاریخ جزیره قشم / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e jazīre-ye qešm

، محمد حسن، 1368 قمری

(rahīmī kāšānī, mohammad hasan (-1949

رساله کوتاهی است در تاریخ و جغرافیای جزیره قشم از جزایر ایران در خلیج فارس، مؤلف در این رساله به بیان مذهب، محصول، تجارت، صنعت، رسوم و عادات مرمان این جزیره پرداخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14763

آغاز: بسمله، مذهب عموم سکنه جزیره، در عداد اهل سنت و طریقه شافعی دارند، و شیعه آنجا انگشت شمار است، صنعت جولای بافی است، منسوجات پنبه بافند، از قبیل؛ انجام: عده رجال آنجا به ششصد و هفتاد نفر، و کشتی غوص به هفتاد و سه فروند خانه هائی که از گل و سنگ نباشد، به دوپست و پانزده باب رسیده است.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1368ق؛ کاغذ: خط دار دفتری، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 14گ، 18 سطر (22×18/5)، اندازه: 27×22سم [ف: 37-356]

← تاریخ جعفری ← تاریخ یزد

• تاریخ جعفری / تاریخ / فارسی

tarīx-e jafari

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 107 بخش 3

آغاز: نخستین عنوان پس از افتادگی: ذکر ابتداء سلطنت عالی

حضرت سلطان اعظم غیاث الحق و السلطنة والدین سلطان محمد بهادر. نسخه اصل: گویا از لنینگراد (دیباچه تاریخ یزد چاپ افشار ص 195-یزدنامه او 53-60). تاریخ خلفا را هم دارد و می رسد به قسم چهارم ذکر سلاطین زمان بنی عباس؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب افتادگی: آغاز؛ در دو نیمه با یادداشت های تاریخ 19 رمضان 1240، 14 ذیقعدہ 1258، سیچقان نیل شعبان 1219، 16 ذیقعدہ 218، 1221/24، 1240، با یادداشت های ترکی مورخ 241، 1218، 1221 [ف: 106]

• تاریخ جلال الدین خوارزمشاه (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(t. tārīx-e jalāl-od-dīn xārazm-šāh)

اصل از نامق پاشا دانشمند عثمانی در 16 «فصل» و مترجم فارسی آن دانسته نشده کیست

[فهرستواره منزوی 858/2]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2644

آغاز: هو الفتح العلیم. بسمله. و به نستعین. الحمد لله رب العالمین... بهتر آن است قبل از شروع به تحریر کتاب اسامی سلاطین

خارزمی را بقارئین محترم معرفی نموده؛ انجام: جان را بجان آفرین تسلیم نمود فسبحان الذی من لایموت خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن غلامعلی، تا: 17 جمادی الاول 1342ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 104گ، 29 سطر (29×13/5)، اندازه: 22/5 × 35/5 سم [ف: 10-1519]

• تاریخ جلوس سلاطین / شعر، تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e jolūs-e salātīn

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3680/5

به نظم؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا حسن کرمانی، تا: قرن 12 [ف: 7-19]

• تاریخ جنگ آلمان و فرانسه / تاریخ / فارسی

tārīx-e jang-e ālmān va farānse

ترجمه تاریخ جنگ آلمان و فرانسه در سال 1870 میلادی است که مختصر به زبان فارسی نگاشته شده بدون ذکر نام مترجم و کاتب و دارای 24 قطعه عکس چاپی فرنگی است از مناظر مختلف مربوط به این تاریخ که از تابلوهای اصل نقاشی عکس گرفته شده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 912

آغاز: صورت اول ورود پادشاه پروس به برلین در پانزدهم ژولیه

ص: 606

1870 یعنی 15 ربیع الثانی 1287. بر اشخاص با ادراک پوشیده نماند که رفت و مرحمت خداوندی در حق ملت پروس و پادشاهان اندامی بوده است چنانچه از تاریخ این سنوات مجددا معلوم کردند. پس از آنکه اهالی قدیم رومن طایفه شاهزادگان هوهن اشتوفن را مضمحل نموده و مملکت آلمانی را ویران نمودند باز رعایای این مملکت بزیر سایه طایفه شاهزادگان هوهن سولرن روز گاری گذرانیدند؛ انجام: تا شب صورت فردریک از اطفال احاطه بود و احسنت احسنت نسبت پادشاه و بخصوص بعیال او علی الدوام بلند میگشت. خوشی قلب و مهربانی ملکه اکوستا و امداد او در هر چیزیکه باعث آبادانی ملت است و معرفت او با اختراعات در صنایع و در علوم در هزار و هزار قلوب ابدالمدت یاد خواهد ماند ... خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران 1329؛ کاغذ: فرنگی کبود رنگ، جلد: مقوای روکش میشن سرمه ای با ترنج، 15، 16 سطر، اندازه: 21/5×15 سم [ف: 5-90]

• تاریخ جنگ استریا / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e jang-e āsterīyā

مشمول بر وقایع جنگی که در سال 1705 م مطابق با 1220 قمری فیما بین دولت فرانسه و نمسه (وین) و روس در استریا (اطریش) واقع شده و به فارسی ترجمه شده است.

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 983

آغاز: بسمله، ترجمه بیان از جانب جناب ناپلئون امپراطور فرانسه باهل مجلس سناست که مجلس؛ انجام: اگر آرام نگیرند زیاده از آن تأدیب خواهیم کرد وین کیفیت را باهل عالم ظاهر خواهیم ساخت. خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش تیماج عنابی با ترنج و سرترنج مذهب، 141ص، 14 سطر (8/5 × 14/5)، اندازه: 20713 سم [ف: 105]

• تاریخ جنگ ایران و ترک / تاریخ / فارسی

tārīx-e jang-e īrān va tork

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4158-ف

در 1576-1586 از جوتو مازومینادوی از مردمرودی و پزشکی چاپ 1588 ش 88 همان فهرست)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-23]

• تاریخ جنگ بلوچستان / تاریخ / فارسی

tārīx-e jang-e balūčestān

تاریخ نفیس و با ارزشی برای محققان و پژوهشگران منطقه بلوچستان، می باشد، این کتاب صورت گزارش یکی از صاحب منصبان دولتی است در خصوص جنگهای سال 1307 |

تاریخ جزیره - تاریخ جنگ 607

شمسی به بعد که از ناحیه طایفه «باران زائی» و سایر طوائف محلی بلوچستان با دولت مرکزی صورت گرفته است.

آغاز: سالهای متمادی است که منطقه بلوچستان از تحت سلطه و نفوذ حکومت شاهنشاهی بکنار آمده؛ انجام: دوست محمد خان قبول ننموده روز چهارشنبه در میان هزاران مرد و زن که عموماً جدا از حرکت او ممانعت داشته اند حرکت مینماید

خط: شکسته نستعلیق، بی کاه، تا: قرن 14؛ خط مرحوم صدر الاسلام محمد امین بن میرزا یحیی امام جمعه خوئی در آغاز نسخه در سال 1312 شمسی آمده؛ کاغذ: معمولی خط دار، جلد: تیماج مشکی با ترنج گل و مرغ و گوزن، 61 گ، 61 سطر (13×15/5)، اندازه: 16×21/5 سم [ف: 31-98]

• تاریخ جنگ چین و قشون متحده ملل اروپا / تاریخ / فارسی

tārīx-e jang-e Čīn va qošūn-e mottahede-ye melal-e orūpā

صحافی، اسماعیل بن ابراهیم، ق 13 قمری

(-19c) (sahhā'fbāšī, esmā'il ebn-e ebrāhīm)

تاریخ ترجمه: جمادی الاول 1321 ق اصل از: هنری سوج لاندنر. مترجم: اسمعیل پسر مرحوم صحاف باشی. در این کتاب ابتداء از اقوام چینی معروف به بوکسور (=مشت زن) بحث می شود و سپس از جنگی که ممالک متحده اروپا در 1900 میلادی با چین کرده اند که سرانجام به شکست چین و از بین رفتن امپراطوری آن کشور می کشد به طور مفصل سخن به میان آید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 226

آغاز: تاریخ جنگ چین و قشون متحده ملل اروپا سال 1900 میلادی مطابق سال هزار و سیصد و هیجده هجری. فصل اول: در مملکت چین از قدیم، انجام: برویم به بینیم در ضمنی که ما بطرف پکن هجوم می بریم برای استخلاص سفارات چه حادثه در سفارات محصور رخ نمود؟. آخر نسخه: تمام شد جلد اول تاریخ جنگ چین و سیاحت نامه هنری سوج لاندنر ترجمه غلام زاد اسمعیل پسر مرحوم صحاف باشی مترجم مخصوص همایونی روحی فداه فی شهر جمادی الاولی 1321.

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، بی کاه، تا: جمادی الاول 1321 ق، جا: تهران؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب، به خط مظفر الدین شاه نوشته شده: «هو الله تعالی شأنه امروز که روز جمعه 15 شهر جمادی الاولی است در قصر صاحب قرانیه هستم ناخوشی وبا هست این کتاب که جلد اول تاریخ جنگ چین با دول اروپا است با حضور فخر الملک و سیف السلطان و نظام السلطان و ناصر خان

و بصیر السلطنه و حکیم الملک، دکتر خلیل خان که از حکمای مخصوص خودمان است در حضور در وقت ظهر تمام کرد 1332»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مخمل آبی، 142 گی، 15 سطر (10×16/5)، اندازه: 18×27 سم [ف: 1-233]

• تاریخ جنگ روس و عثمانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e jang-e rūš va 'osmānī

کتابی مفصل و شرح کاملی است از عملیات نظامی که از جانب سپاه امپراطوری روسیه در جنگ سال 1877 میلادی با دولت عثمانی شده است. ظاهراً از یکی از زبان‌های اروپایی ترجمه شده و بیشتر بدان می ماند که از روی اسناد نظامی روسی ترجمه کرده اند. نام مؤلف و مترجم معلوم نیست و چون خط و کاغذ آن خط از اوایل قرن حاضر است پیداست که در اواخر قرن سیزدهم یا اوایل قرن چهاردهم ترجمه کرده و نسخه برداشته اند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2275

آغاز: فصل نهم - فهرست جنگ آسیا. حرکت چهارستون از سپاه روس؛ انجام: جنگ در قراغ بمتار که انجامید و زمین آزاد شد. ظاهره مجلد دوم از کتاب است و از فصل نهم تا فصل هیجدهم را در بر دارد و به وقایع یازدهم سپتامبر 1877 منتهی می شود؛ خط: نسخ تعلیق، کا: محمد علی حسینی تفریشتی، بی تا، کاغذ: آبی فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، 574 ص، 12 سطر، اندازه: 17/5×21/5 سم [ف: 6-230]

• تاریخ جنگ روس و عثمانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e jang-e rūš va 'osmānī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2276

آغاز: جلد سیم. مشرق زمینی؛ انجام: وضع جدیدی بظهور رسید. خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 17 ربیع الثانی؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، 704 ص، 13 سطر، اندازه: 17/5 × 21/5 سم [ف: 6-231]

• تاریخ جنگ روس و عثمانی (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(t. tārīx-e jang-e rūš va Rosmānī)

محلاتی، محمد کاظم بن احمد، 1250-1313 قمری

(mahallātī, mohammad kāzem ebn-e ahmad (1835 1896

از مسیو آمدلفر (لوفر)؛ سال ترجمه: 1298 ق

در قرن سیزدهم دو جنگی مهم فرانسه و آلمان به سال 1287 ق و روس و عثمانی به سال 1294 ق در گرفته و مسیو آمدلفر فرانسوی تاریخ

این دو جنگ را نگاشته است، ناصرالدین شاه قاجار به مخبرالدوله دستور ترجمه این کتاب را در مدرسه دارالفنون داده

و مترجم آن را در دو جلد ترجمه کرده است. مترجم که معلم طبیعی مدرسه دارالفنون است این کتاب را که شامل جنگهای دولتین عثمانی و روس و مجملی از جغرافیای عثمانی و تاریخ و جغرافیای قره طاغ و قشون آن ولایت و نیز تاریخ و جغرافیا و قشون سرب است از زبان فرانسوی به فارسی بر می گرداند.

آغاز: بسمله، فصل اول: فهرست دولتین عثمانی و روس مجملی از تاریخ جنگهای این دو دولت

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1481/4

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ 30 گ (51-80 پ) [ف: 272-5]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1667

آغاز: برابر، انجام: با کمال مشقت و شدت مواظبت دیده بودند مانعی باقی نماند جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1298 ق، جا: طهران؛ با سر لوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج قرمز، 184 گ، 17 سطر (23×13)، اندازه: 21×33 سم [ف: 4-4] [144]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1542

آغاز: برابر؛ انجام: برای تدارکات زیادی که روسها با کمال مشقت و شدت مواظبت دیده بودند مانعی باقی نماند

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: اسدالله محلاتی، تا: 1298 ق؛ مجدول؛ خط ناصرالدین شاه: «جلد اول تاریخ جنگ عثمانی و روس تماما ملاحظه شد»؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج ماشی با گل و بوته، 187 گ، 15 سطر (12×24/5)، اندازه: 21×34 سم [ف: 4-35]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1544

آغاز: بسمله، فصل نهم. فهرست. جنگ آسیا. حرکت چهار ستون سپاه روس؛ انجام: جنگ در قراطاغ بمتار که انجامید و زمین آن آزاد شد

جلد دوم از فصل نهم کتاب اصلی شروع می شود و شامل: جنگ روس ها و ترکها در آسیا، جنگ جلو باطوم، حمله و تسخیر اردهان، استحضارات جنگی از قارص، تسخیر بایزید و قراکلیسا، جنگ اطراف قارص، حرکت ژنرال ترکو کاشف، اماکن ساخلوی عثمانیان، شورش قفقاز و سوخوم قلعه؛ خط: نستعلیق، کا: محتملا اسداله محلاتی، تا: 1299 ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ خط ناصر الدین شاه: «تماما ملاحظه شد»؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج قرمز با گل و بوته، 267 گ، 15 سطر (12×24/5)، اندازه: 21×33/6 سم [ف: 4-36]

5. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 890

آغاز: برابر؛ انجام: و شهر مزبور معظم ترین ولایست که از سمت گرجستان در دهنه ارمنیان متعلق بروس واقع است

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد کاظم بن احمد محلاتی، تا: رمضان 1299ق؛ 332ص، 17 سطر (12×23)، اندازہ: 21×33سم [ف:

[31

ص: 608

6. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 894)

آغاز: برابر؛ انجام: در پانزدهم ماه ژون آب رودخانه دانوب شروع به تنزل سریع نمود و پس از چند روز دیگر برای تدارکات زیادی...

جلد اول، خط: نسخ عالی، بی کا، تا: اوایل قرن 14، 245 گ، 24 سطر (22×13)، اندازه: 22×35 سم [ف: 33]

7. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 891)

آغاز: بسمله، فصل اول، فهرست وضع سپاه در آسیا دستور العمل مختار پاشا؛ انجام: جنگ سخت تری که برای ممالک اروپا اهمیت و اعتبار نامه داشت باید عما قریب شروع شود و یحتمل بعدها سوانح آنجنگ را ما در رشته تحریر در آوریم

جلد دوم: مشتمل بر وقایع مذکور در سال 1877 ال 1878 شامل 15 «فصل» و هر فصلی محتوی چند مطلب؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: فرج الله تفرشی محرر تلگرافخانه، تا: 14 صفر 1301ق؛ دارای سرلوح مذهب، جداول متداخل، دارای انجامه گل و بوته به زر؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مقوایی با روکش تیماج سبز، 747ص، 17 سطر (14×25)، اندازه: 33×21 سم [ف: 32]

8. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 485

آغاز: الحمدلله رب العالمین... چون در این قرن اخیر در بسیاری از نقاط معتبره کره زمین جنگهای مهمه عظیمه رویداد و در وضع ممالک تغییرات کلیه پدید آمد

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا پیشخدمت سرکار حضرت اشرف، تا: جمعه 23 ذیقعه 1302ق، به دستور شاهزاده عبدالله میرزا حشمت الدوله؛ جلد: تیماج سبز ضریبی، 454 گ، 16 سطر، اندازه: 21/5×35 سم [ف: 2-177]

9. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 654

آغاز: برابر؛ انجام: و شهر مزبور معظم ترین ولایتیست که از سمت گرجستان در دهنه ارمنیان متعلق بروس واقع است. تذکر: در فهرست با عنوان ظاهر، نام کاتب به عنوان مترجم آمده است؛ در این کتاب از جنگ سال 1877م. که بین دو دولت روس و عثمانی اتفاق افتاده و از عهدنامه ای که پس از پایان این جنگ میان طرفین منعقد گردیده است بحث می شود؛ خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: 1304ق، جان محتملا تهران؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 160 گ، 12 سطر (5/13×9/5)، اندازه: 21×15 سم [ف: 2-158]

10. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1837

آغاز: بسمله، فصل نهم. فهرست. جنگ آسیا. حرکت چهار ستون؛ انجام: جنگ در قراطاغ بمتار که انجامید و زمین آن آزاد شد

جلد دوم؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: عبدالغفار همدانی، تا: 1305ق، کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج، قرمز، 255 گ، 17 سطر (5/12×23/5)، اندازه: 21×32/5 سم [ف: 4-287]

11. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3911

آغاز: بسمله، حمدله ... چون در این قرن اخیر در بسیاری از نقاط معتبره کره زمین جنگهای مهمه عظیمه روی داد؛ انجام: می گوئیم جنگ مشرق زمین تمام شد. جلد دوم؛ خط: شکسته، نستعلیق، کا: سید جواد کاشانی، تا: فطر 1307ق، کاغذ: کاغذ فلفل نمکی آبی فرنگی، جلد: میشن قرمز، 265گ، 16 سطر، اندازه: 21×27/2 سم [ف: 2-189]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5601

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چون در این قرن اخیر در بسیاری از نقاط؛ انجام: با مصالحه نامه به انجام رسید و میگویم جنگ مشرق زمین تمام شد، تمام شد جلد دوم جنگ مشرق زمین 1300-هـ.

جلد دوم و اواخر جنگ روس و عثمانی است با ذکر کامل وقایع؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن میرزا محمد علی گیلانی، تا: 1311ق، به امر شاهزاده امیر بیک ملقب به حشمت الدوله؛ کاتب متذکر شده که نسخه را در نهایت دقت مقابله و تصحیح کرده است؛ کاغذ: فرنگی نازک آهاردار شکری، جلد: تیماج سرخ، 622، 17 سطر، اندازه: 22×35 سم [ف: 17-57]

13. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 308

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چون در این قرن اخیر در بسیاری از نقاط معتبره کره زمین جنگهای مهمه عظیمه رو داد؛ انجام: و يتحمل بعدها سوانح آن جنگ را ما در رشته تحریر در آوریم ولی کوشش ما امروز با مصالحه تامه بانجام رسیده. جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: پنج شنبه 18 صفر 1319ق، برای شاهزاده عبدالله میرزا حشمت الدوله؛ کتاب را غلامحسین بختیار به تاریخ 12 مرداد 1327 به فرزندش یحیی خان بخشیده؛ جلد: تیماج مشکی، 313گ، 20 سطر، اندازه: 21×35 سم [ف: 1-414]

14. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7823

خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ برای محمد ابراهیم خان پیش خدمت خاصه و پسر فرخ خان امین الدوله در 6 شوال 1301 در دو جلد؛ هدایی: آقا حسن علی غفاری معاون الدوله کاشانی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 260گ، 29 سطر (23×15)، اندازه: 22×34 سم [ف: 16-715]

15. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 893

آغاز: بسمله، فصل اول فهرست، وضع سپاه در آسیا دستور العمل مختار پاشا؛ انجام: جنگ سخت تری که برای ممالک اروپا اهمیت و اعتبار نامه داشت باید عما قریب شروع شود جلد دوم؛ خط: نسخ عالی، بی کا، بی تا؛ 632، 24 سطر، اندازه: 22×13 سم [ف: 33]

• تاریخ جنگ سودان / تاریخ / فارسی

tārīx-e jang-e sūdān

مجیر شبیانی، علی محمد، 1307-1229 شمسی

تاریخ ترجمه: 1308ق

به درخواست: اعتماد السلطنه

اهدا به: ناصر الدین شاه قاجار (1264-1313ق) تاریخ جنگ های مصریان و انگلیسی ها با شورشیان سودان و تاریخچه سودان از ابتدای استیلای خانواده محمد علی پاشا و احوال محمد احمد سودانی معروف به متمدی از سال 1819 تا 1885م است که از مجله اللطائف قاهره ترجمه شده است. مترجم که نایب وزارت انطباعات بوده می نویسد: «واقع شده با مقدمه مختصری در تاریخ سودان از ابتداء استیلاء خانواده محمد علی پاشا بر سودان الی یومنا هذا که از جریده عربیه موس. م به اللطائف منطبعه قاهره مصر ترجمه و نقل و نگارش می شود». مشتمل بر سیزده فصل: 1. غلبه و استیلاء خانواده محد علی پاشا بر مملکت سودان؛ 2. جغرافیای بلاد و احوال عباد سودان؛ 3. خلاصه احوال گردون پاشا؛ 4. ذکر حکومت رؤوف پاشا در سودان و قیام متمدی؛ 5. حکومت عبدالقادر پاشا در سودان؛ 6. جنرال هکس؛ 7. وقایع احوال شورشیان و هل عصیان در سواکن؛ 8 اعاده جنرال گردون از انگلیس به طرف سودان؛ 9. حمله انگلیس بر سواکن؛ 10. حرکت عساکر انگلیس از سواکن؛ 11. وقایع احوال قشون جنرال هربرت استورت؛ 12. احوال سپاه جنرال ارک و بیرون کشیدن سپاه انگلیس از خاک سودان؛ 13. واقعه جنس. (حافظیان و حکیم)

آغاز: بعد بسمله. این تاریخ مشتمل است بر تفصیل معارک و حروبی که میان مصریان و انگلیسیان با شورشیان سودان واقع شده، با مقدمه مختصری در تاریخ سودان از ابتداء استیلاء خانواده محمد علی پاشا بر سودان الی یومنا هذا که از جیده عربیه موسوم به اللطائف منطبعه قاهره مصر ترجمه و نقل و نگارش می شود... فهرست تاریخ و سفرنامه سلطنتی ص 92-93

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1215

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شب صفر 1308ق؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی و مقوایی، 109گ، 11سطر (13×9)، اندازه: 21×13سم [سنا: ف: 2-170]

2. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 41

آغاز: برابر؛ انجام: و از هفوات آن اغماض فرماید. فسبحان من تفرّد بالعصمة و الکمال

خط: نستعلیق، کا: علی کاشانی، تا: پنج شنبه 28 ربیع الاول 1307ق؛ اهدایی: سید عبد الوهاب مهدوی اصفهانی، 1307ش؛ جلد: تیماج زرد، 400گ، 9 سطر، اندازه: 20×12/5

سم [مؤید: 3-587]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37145

آغاز: برابر؛ انجام: حسن شیم خویش اقات کنند و از هفوات آن اغماض فرمایند فسبحان من تفرّد بالعصمة و الڪمال

خط: نستعلیق شکسته، کا: علی کاشانی، تا: پنج شنبه 28 ربیع الاول 1307ق؛ یادداشت سید عبدالوهاب مهدوی اصفهانی در 13 مرداد 1307؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی مجدول، 196 گ، و سطر، اندازه: 12/5 × 20سم [اهدائی رهبر: 8-369]

4. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1771

آغاز: بسمله، تاریخ حروب سودان و ترجمه حال محمد احمد سودانی معروف بتمهدی که از روی اسناد صحیحه در جراید عربیه منطبعه مصر در ظرف چند سال بطبع و انتشار رسانیده اند این بنده درگاه جهان پناه علیمحمد مستوفی خادم وزارت انطباعات و اداره روزنامجات بر حسب اشارت جناب جلالتماب اعتماد السلطنه وزیر انطباعات و دارالترجمه دولتی و مترجم مخصوص حضور همایونی از عربی فارسی ترجمه نموده و نسخه از آنرا بامید اینکه در پیشگاه آستان مبارک شرف قبول یافته ... تقدیم خاکپای همایون داشت؛ انجام: با این حالت حکومت مصر پلتیک حزم پیش گرفته برای خاموش کردن آتش فتنه و شورش سودان بتدبیر صواب پرداخت ... و فواید اینکار در تسکین حرکات و اسکات نعره و فریاد اهل شورش ... روز بروز ظاهرتر و بیشتر میگردد. و انه علی کل شیئی قدیر. تم تحریر فی شهر شعبان المعظم بارس نیل سنه 1308.

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1308ق؛ مجدول مذهب، دو کتیبه منقش مذهب؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: مقوای روکش مخمل زنگاری، 320ص، 11 سطر، اندازه: 22×33سم [ف: 5-92]

5. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 2277

آغاز: برابر؛ انجام: از هفوات آن اغماض فرمایند فسبحان من تفرّد بالعصمة و الڪمال انتهى. خط: نسخ تعلیق، کا: اسدالله بن هاشم ملایری، تا: 1309ق؛ دارای 2 تذهیب بسیار متوسط از طلای بدل، مجدول؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج خرمایی، 337ص، 11 سطر، اندازه: 14/5×21سم [ف: 6-231]

6. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 1858

آغاز: هو الله تعالی دیباچه کتاب تاریخ سودان بسمله و به نستعین الحمدلله المدرك الغیب و الشهود؛ انجام: با رعایت شرائط استقصاء و استكمال در مجلدی دیگر پردازد و محقر هدیتی تقدیم آستان اعلی سازد خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1325ق، جان تهران؛ با سرلوحه مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، فلفل نمکی، جلد: مخمل بنفش با گل و بوته، 112گ، 15 سطر (13×23)، اندازه: 22×33سم [ف: 4-321]

• تاریخ جنگ شرق اقصی / تاریخ / فارسی

tārīx-e jang-e šarq-e aqsā

ثمر انصاری، حسین بن محمد علی، 1284-1344 قمری

samar-e ansārī, hoseyn ebn-e mohammad 'alā (1868

(1926

به دستور: میرزا فضل الله خان لواء الملك رئیس قشون اصفهان تاریخ تألیف: از 1328 ق تاریخ مفصل جنگ های ژاپن و روس می باشد که طی فصول در چند جلد نگارش یافته و گویا ترجمه از کتابی به روسی باشد.

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7975

جلد دوم کتاب و فصل های 13-20؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ شاید به خط مؤلف؛ جلد: مخمل قرمز، 208 گ، مختلف السطر، اندازه: 21×34 سم [ف: 20-301]

2. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 4057/1

آغاز: در اوایل ماه ژویه با وجود فتوحات جزئیة ساخلو و اقدامات مجدانه فرمانده قلعه وضع پرت آرتور ظاهرا روبه نومییدی می رود؛ انجام: صورت کشتی های مضمحل شده و نابود شده از این قرار است: بوردنیو، اسکندر سیم، کیناز سوارف ارل جنگی منچوری را دربردارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 46 گ (1پ-46ر)، 14 سطر، اندازه: 17×23 سم [ف: 1-309]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7976

جلد چهارم، مشتمل بر فصل های 24-28؛ خط: نستعلیق، بی کا،

بی تا؛ 224 گ، مختلف السطر، اندازه: 21×34 سم [ف: 20-302]

• تاریخ جنگ مشرق زمین / تاریخ / فارسی

tārīx-e jang-e mašreq zamīn

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3825

آغاز: طرح جنگهای روس بعد از تسخیر پلونا. اعمال جنگی ژنرال کور کو؛ انجام: می گوئیم جنگی مشرق زمین تمام شد، ترجمه جلد اول جنگ مشرق زمین. قسمتی از جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی حسینی تفرشی، تا: دوشنبه 27 رمضان 1305 ق، کاغذ فرنگی، جلد: میشن قرمز، 200 گ، 12 سطر، اندازه: 17/1×21/6 سم [ف: 2-189]

• تاریخ جنگهای ایران و روس / تاریخ ایران / ترکی، فارسی

شرح بخشی از جنگ های ایران و روس به زبان فارسی و ترکی است که بیشتر راجع به جنگ آوری های علیمردان خان سرهنگ فوج گروس از سرداران عباس میرزا (نایب السلطنه) و جعفر قلی خان صحبت می کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15924

آغاز: بنده بر حسن خان گفتم که من بر سردار آباد می روم بنده هشت ساعت از شب؛ انجام: کتور بالازانی صابور بالا قازانی *** یمان قون شوید قوهوم باش بلاقازانی خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ کاغذ: فرنگی فستقی و نخودی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابر و باد، 50ص (16-65)، 14 سطر (10/5 × 15/5)، اندازه: 22/5×17/5سم [رایانه]

• تاریخ جواهرات در ایران / تاریخ / فارسی

tārīx-e javāherāt dar īrān

اقبال آشتیانی، عباس، 1334-1276 شمسی

(eqbāl-e āštyānī, 'abbās (1897-1955

از یادداشت های اقبال آشتیانی با سیاهه جواهرات آستان قدس رضوی در پایان.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5432/10

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، ماشین شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور مقوایی، 35گ (169-203)، قطع: رحلی، اندازه: 23×29سم [ف: 16-7]

• تاریخ جودت = تاریخ عثمانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e jawdat = tārīx-e 'osmānī

ارونقی، محمد حسین بن سلطان محمد، ق 13 قمری

(arūnaqī, mohammad hoseyn ebn-e soltān mohammad (-19c

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار تاریخ تألیف: 1274ق این کتاب تاریخ دودمان عثمانی است تا کریمخان زند. مترجم آن را از کتاب احمد جودت افندی (-1283 ق) از ترکی به فارسی برگردانده است. او می نویسد که من سی و دو جلد تاریخ خیر الله افندی را به فارسی در آوردم. احمد جودت به فرموده عبدالمجید خان این کتاب را ساخته و در آن یک «مقدمه» و دوازده «مقاله» گذارده و از وقایع سال 1988 آغاز نموده است.

آغاز: بسمله، حمد و سپاس بقیاس سزاوار معبود بحق شایسته مالک الملک مطلقى است جلت عظمته و عظمت قدرته ...

1. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 558

آغاز: سپس سپاس خالق بیچون تالی حمد بقیاس قادر کن فیکون تعالی شأنه؛ انجام: و از تجار ایشان در ممالک عثمانیه گمرک و باج و سایر رسومات معاف باشد. جلد سوم؛ خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، تا: قرن 13، جا: تهران، با سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مقوایی قرمز، 136، 15 سطر (10×14)،

ص: 611

اندازه: 17×23 سم [ف: 2-47]

2. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 4368

آغاز: برابر؛ انجام: باعث ریختن خون بیگناه خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 88گ، 21 سطر (8×20)، اندازه: 11×24 سم [ف: 13-3337]

3. تهران، ملی، شماره نسخه: 557

آغاز: برابر؛ انجام: و اوراق رسمیه و مجلدات سایره و معلومات و ذوات معارف سمات بختام رسید.

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد حسین مترجم خوئی، تا: 1274ق، جا؛ تهران؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج قرمز، 250گ، 15 سطر (10×14)، اندازه: 16×23 سم [ف: 2-46]

4. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 2280

آغاز: مجلد اول (ص 4-95): «بعد از حمد و سپاس بی قیاس جناب رب العزه...»، مجلد دوم (ص 96-160): «پس از حمد و سپاس بی قیاس خالق بی همتا...»، مجلد سوم (162-241): «حمد لا یعد ولا یحصی مختص خداوند بی همتا...»، مجلد چهارم (ص 243-319)

(حمد و شکر بی عد و شمار سزاوار کردگار لا یزالی است..)، مجلد پنجم (ص 323-1388): «حمد و سپاس فزون از قیاس مختص ذات بی همتای معبود مطلق...»، مجلد ششم (ص 391-474): «حمد بی نهایت سزاوار شهنشاه قلمرو حکومت...» یا انجام: مجلد اول: «استقلال کلیسای شرق را ادعا میکردند.

مجلد دوم: «مدت چهل و پنج اتفاق افتاده بود در این مجلد دوم درج نمود.»، مجلد سوم: «مشمول است بر غزوات و فتوحات خداوندگار اورخان غازي و السلام»، مجلد چهارم: «بقیه وقایع و احوالات حواله بجلد خامس کرده بتتمیم پرداخت.»، مجلد پنجم: ... توقف اناطولی بلا موجب دانسته عود کرد.»، مجلد ششم: «چنانکه تفصیله در جلد هفتم و هشتم مسطور خواهد شد.» شامل شش مجلد از کتاب است از آغاز تاریخ عثمانی تا پایان سلطنت سلطان محمد خان در سال 824؛ خط: تحریری، بی کا، بی تاب این نسخه جزو کتابخانه صنیع الدوله محمد حسن خان بوده؛ کاغذ: فرنگی سفید شکری آهار مهره، جلد: میشن حنایی، 474ص، 21 سطر، اندازه: 21/5×34 سم [ف: 6-233]

• تاریخ جوک = هر بنش نامه / داستان / فارسی

tārīx-e jok = harboneš-nāme

فیض محمد، 1862-1930 میلادی

(feyz mohammad (1862-1930

تاریخ ترجمه: 985ق؛ محل تالیف: کلکته ترجمه کتاب «تاریخ جوک» است. اصل کتاب به زبان است. رمانی است که قصه هرینس یکی از برهمن های هندی را بیان می کند. در اول آن چنین آمده است: «و می گویم وقتی در نیم

کهار سونک نام برهمنی بود بزرگی از پرسوت پرسید و گفت شما با من سخنان شیرین داستانهای اولاد بهرت و قصه های دیوتها و دانو و کند هرت و مارد دراجهس و دیلت و سده و کشجک گفتید درس اعما ایشان نیز به تفصیل فرمودید و ابتدای خلقت کوران از شما شنیدم ولیکن از پیدا شدن خانواده جاودنان بمن نگفته اید بگوئید بعد از آن پسر سرت گفت که چندان ثواب که در صد جک اسمیده و صد جک راج سوی و قصد جک باج پی است هر کس این کتاب هرینس را بشنود یا بخواند یا بنویسد و این کتاب را چنانچه بی سیتا بن باراخه ختمچه گفته بود من با تو می گویم بشنو ...» و بعد از آن تاریخ آنان را به صورت رمان افسانه ای مفصل تا آخر کتاب آورده است. (عبدالاحسین حائری)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7168

آغاز: اول نویس دارالعیار معانی حقیقت نگار که میزان پر کار محاسبه حواس را که صاحب توجه دفتر خانه وجود نمود کریمی که ارباب مناصب عرفان را هر روزه؛ انجام؛ و هر کس خیراتی که در هرینس گفته شد بدهد ثواب جک اسمید بیاید این سخن را پاس گفته است تمت. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 985ق، جا: کلکته؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج با، 258گ، 18 سطر، اندازه: 28×17سم [ف: 174-25]

• تاریخ جوک / اخلاق / فارسی

tārīx-e jok

از: پادهری زیرونیمو شویر. نویسنده می گوید کتابهای بسیار در اخلاق و آیین ملکداری خوانده ام و معرفت بسیار در این زمینه آموخته ام لذا بر آن شدم که عصاره خواننده های خود را بنگارم و به خدمت شاه وقت عرضه دارم و «چون پادشاه این ضروریات را رعایت فرمود مقتضیات سلطنت را به خوبترین وجهی به تقدیم رسانید». دارای چهار فصل «و یک «خاتمه» است: فصل 1. بیان عزت که پادشاه بخدا خواهد داد و مشتمل است به عجز و نیاز و عزت که به الله و به چیزهای الهی بجا خواهد آورد؛ 2. بیان اصلاح پادشاه بنفس نفیس خود؛ 3. بیان تعلیم عهده داران؛ 4. محبت رعایا و پناه گرفتن ایشان را؛ خاتمه: در سخنان مسینس حکیم که به او گوستو قیصر گفته است. این کتاب در هند نوشته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1998

خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج آبی مقوایی، 259گ، 19 سطر (7×17)، اندازه: 24×14سم [ف: 4-503]

• تاریخ جونپور / تاریخ / فارسی

ص: 612

تاریخ کوتاه جونپور است با گزارش بیشتر درباره سلاطین شرقی در دو «فصل» و یک «تتمه». تتمه آن در سرگذشت دانشمندان جونپور است. مؤلف در مقدمه گوید: «چون به خدمت منشی گری ... مستر چارلس جیزم صاحب بهادر دام دولته که صاحب رجستر بلده جونپور بود سرفراز شد روزی صاحب ممدوح ازین راقم فرمود که احوال جونپور و عمارت این شهر و کیفیت سلاطین شرقیه آنچه راستی و دوستی باشد به عبارت مختصر برنگار ... فصل اول در بیان بنای جونپور و احوال سلاطین شرقیه که در جونپور سلطنت کردند، فصل دوم در عمارت شهر و تتمه در بیان احوال بزرگان جونپور ... نام مؤلف در برخی منابع، غلام حسین جونپوری ثبت شده، ولی در نسخه حاضر غلامحسین» آمده است. مؤلف از استادان خود، «محمد عسکری» را نام برده که در سال 1189 ق وفات یافته است.

[فهرستواره منزوی 1169/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1145/1

آغاز: بسمله. بر صاحبان دانش مخفی نماند که راقم این اوراق یعنی سید غلام حسن جونپوری ... فصل اول در بیان بنای جونپور و احوال سلاطین گذشته. در تاریخ جهان آرا می نویسد که آغاز بنای جونپور از سلطان فیروزشاه است؛ انجام: در همه علوم قدرت داشته باشد در جونپور نیست، الله تعالی آن جناب را تا دیر سلامت دارد.

خط نستعلیق، بی ک، تا: قرن 13؛ 20ص (1-20) [عکسی ف: 3-303]

• تاریخ جهان / تاریخ / فارسی

tārīx-e jahān

دردی اصفهانی، اسمعیل، ق 14 قمری

(dordī esfahānī, esmā'īl (-20c)

تاریخ تألیف: 1305 ق تاریخ اجمالی است از اوضاع جهان در نیمه دوم قرن نوزدهم میلادی، و مخصوصاً به هند و ایران عنایت بیشتر داشته و اوضاع اجتماعی و اقتصادی این دو کشور را با تفصیل زیادتری بیان می کند، ضمناً تصریح می کند که این جلد اول عنوان مقدمه را دارد و اصل مطلب مقصود در جلد دوم بیان می شود. در این کتاب از روزنامه ها و اطلاعات خبرگزاری ها استفاده بسیار شده و گاهی بعضی از فرازهای مهم و سندهای تاریخی را با همان لغت انگلیسی نقل کرده و به فارسی ترجمه می کند و از این رهگذر بر اهمیت نوشته های خود می افزاید. برق ترقی روس و جرمن و انگلیس چشم مؤلف را پر کرده و از فعالیتها و اصلاحات انگلیس ها در هند تمجید می نماید و آرزو می کند

هموطنان عزیزش (ایرانیان) همان راه را بپیمایند و جدا مانند آنان خودسازی کنند. ولی در عین حال از سیاست انگلیس نکوهش کرده و جابجا از آنها خرده گیری می کند. مؤلف از مردم اصفهان است و بیست و پنج سال قبل از تألیف این کتاب به هند (ظاهرا حیدرآباد) مهاجرت کرده و در فقر و فلاکت می زیسته و از این جهت در پاره ای مطالب اظهار ناراحتی می کند و دو کتاب «امراض مسلمانان» و «رساله در تغییر رسم الخط مسلمانان» را از خود یادآوری می کند. به وطن خویش ایران علاقه فراوان دارد و آرزوی جشن بسیار مفصل پنجاهمین سال سلطنت ناصرالدین شاه قاجار را در دل خود می پروراند و به وسیله انتقاد شدید می خواهد اسباب ترقی و تعالی کشورش را فراهم سازد. در این کتاب برای بار دوم تجدید نظر شده و تاریخ ماه رمضان 1305 در صفحه 580 به همین منظور دیده می شود، و صفحه های آخر را با خبری به تاریخ پنجم ذیقعده 1305 به پایان برده است. عناوین مهم کتاب: حالات استریا و هنگاری؛ حالت فرانس؛ حالت جرمن؛ حالت ملک ایتالیا؛ حالت انگلستان؛ حالت یونیتد استیتس در آمریکا؛ حالت ملک هندوستان؛ فقرات و کیفیات مختلفه؛ حالت چین؛ حالت چیان؛ حالت ملک عثمانی؛ حالت ایران ویران ما؛ حالت حیدرآباد؛ حالت ملک هند قدیم و جدید؛ فقرات مختلفه؛ شرح حال پارسیان (زردشتیان) هند؛ قونسل جنرال ایران و پارسیان؛ نکته چینی و ملا-حظه این کیفیت؛ تحریف القباى مسلمانان؛ معاملات ایران و دول خارجه.

[دنا 695/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2439

آغاز: حالت استریا و هنگاری، 1 در علم، تا در این سنوات اخیر حالت علم و تربیت بسیار بد بود؛ انجام: خدایا به پاکان درگاہت اثری بخش میوه این محن خالصانه ارادت مندانه مصنف را. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ شاید به خط مؤلف؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 298گ، 19 سطر، اندازه: 20/5×32 سم [ف: 7-36]

• تاریخ جهان / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e jahān

تاریخ اسلام و اروپا است از استیلای قوم بربر تا پادشاهی هانری سوم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4825

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ جزوه درسی مدرسه ای را می ماند؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 183 گ، 20 سطر (17×12)، اندازه: 17×22 سم [ف: 14-3852]

• تاریخ جهان / تاریخ / فارسی

ص: 613

تاریخ عمومی اتفاقاتی است که از عصر پادشاهی سلطان حسین میرزا بایقرا گورکانی (875-911ق) تا اواخر سلطنت اکبر شاه (1014-963ق) در هندوستان رخ داده است. مؤلف ضمن بیان تاریخ هجری به وقایع آن سال پرداخته و جزئیاتی از تاریخ زندگانی پادشاهان را آورده است، نام کتاب و مؤلف را نیافتیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13296

آغاز: و امیرزاده حسینعلی درینوقت بموجب حکم در تبریز بود و حال لشکر پادشاه دگرگون شد و بواسطه صلح امیر غیاث الدین محمد پادشاه زاده ساری را به اردوی امیر حسن بیگی فرستاده؛ انجام: تا مجموع لشکرهای آن حدود را بی توقف به مدد خان جهان روانه شوند و با نسیک و اصفخان با لشکری کی بدفع رانا تعیین یافته بود تا حدود کو کند بی توقف رفتند.

خط: نستعلیق زیبا، کا: یوسف بن ابوالحسن منشی باشی علی آبادی، تا: شعبان 1313ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، دارای سرلوح زیبای مرصع با زمینه طلا و طرحهای اسلیمی با رنگ های گوناگون، مجدول به طلا، کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشکی عطف تیماج مشکی، 259گ، 15 سطر (14×21/5)، اندازه: 22/5×30سم [ف: 33-522]

• تاریخ جهان آرا / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e jahān-ārā

تهرانی، ابوبکر، ق 9 قمری

(-150) (tehrānī, ābū-bakr)

این تاریخ در شرح حال و نسب شاه اسماعیل اول صفوی و کیفیت جلوس او براریکه سلطنت و فتوحات و کشورگشایی های آن سلطان است و سپس مختصری به دوران شاه طهماسب اول می پردازد و بعد با دعای خیر درباره او کتاب به پایان می رود. از آنجا که نویسنده به دوره شاه اسماعیل بوده است، کتاب او حاوی مباحث جالبی از اوضاع دربار شاه اسماعیل صفوی است.

در ابتدای صفحه اول کتاب نویسنده ملا ابوبکر طهرانی ذکر شده، اگر این ملا ابوبکر طهرانی همان مؤلف تاریخ دیار بکریه باشد که معاصر اوزن حسن است چنین شخصی ممکن نیست که بتواند نویسنده این کتاب باشد و اگر ملا ابوبکر طهرانی جز او باشد آن هم بعید می نماید که به دوره شاه اسماعیل، با گرمی بازار تشیع، ابوبکر نامی نویسنده تاریخ شاه متعصب شیعه باشد بی شک نویسنده کس دیگر است و انتساب کتاب به ابوبکر طهرانی از سهوهای کتاب یا اغلاط عمدی است شاید از قاضی احمد غفاری باشد. (عبدالله انوار)

مسلم از احمد غفاری نیست.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی اشرف الانبیاء والمرسلین.

انجام: که ویرا هیچ امید عافیت نیست ... ظلم بر مظلوم.

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن نور، تا: 1099ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، مشکی با ترنج و نیم ترنج، 335، 17 سطر (12×21)، اندازه: 18×30سم [ف: 3-548]

تاریخ جهان آرا = رطب اللسان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e jahān-ārā = ratb-ol lesān

همای مروزی، محمد صادق، ق 13 قمری

(homā-ye marvazī, mohammad sādeq (-19c

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار (1212-1250ق) تاریخ بیست ساله نخست سلطنت فتحعلی شاه قاجار را (1212 1233) از ابتدای جلوس او تا سال 1232ق با انشایی ادبی نگاشته است. این تاریخ در دو جلد تألیف شده: 1. در وقایع ده ساله اول حکومت فتحعلی شاه قاجار؛ 2. اختصاص بوقایع ده ساله دوم فتحعلی شاه دارد و در آن از وقایع مربوط به جنگ های ایران و روس مفصل سخن می رود.

آغاز: جلد اول: نحمد اللهم یا من لك الامر و لك الملك ... حمد خداوندی را رواست که خاک تیره را منبت لاله و گل گردانیده ...

جلد دوم: بسملة الحمد لله رب العالمین حمد و سپاس و ثنا و ستایش مر خداوندی را رواست که ما سوی خود بابداع و اختراع از عدم بوجود آورد و از روی رحمت بمحض قدرت عالم و آدم موجود نمود ... آغاز بهار آرائی یازدهم سال جلوس میمنت مأنوس موافق یکهزار و دو بیست و بیست و دو هجری مطابق سال فرخ فال توشقان نیل خیریت دلیل ترکی

انجام: منت خدایا که بمیامن بخت فیروز اعلیحضرت خلافت پناهی وقایع عشره ثانیه دولت ابد آیت .. اتمام و انجام پذیرفته ... یا رب اندر دهن روح الامین آمین باد. اللهم ابد دولته العلیه و خلد خلافته البهیة بمحمد و آله خیر البریة، الحمد لله اولاً و آخر و ظاهر و باطن و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و سلم تسلیما کثیرا کثیرا

چاپ: با نام تاریخ جنگهای ایران و روس: یادداشتهای میرزا محمد صادق وقایع نگار هما مروزی، گرد آورنده: حسین آذری به تصحیح امیر هوشنگ آذر، ناشر: مصحح، تهران، 1386ش

[دنا 695/2 (27 نسخه)؛ نسخه های منزوی ج 4305/6 ؛ ریحانة الادب ج 321/4 ؛ الذریعه

247/2 و 298/5 ؛ فهرستواره منزوی 944/2 و 973/2]

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: 2-72]

2. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 7240

آغاز: برابر؛ انجام: تا جه کند شاه و چه گوید قضاء xx یا چه بود حکم و چه سازد قدر فقط تاریخ قاجار را در بر دارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، 244گ، 17 سطر (11×19/5)، اندازه: 16/5×26 سم [ف: 4-130]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3907

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: رویه کاغذی ساغری قرمز فرنگی، 274گ، 15 سطر، اندازه: 19/1×28/2 سم [ف: 2-197]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4126

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ با یک سرلوح مذهب؛ کاغذ:

کاغذ فستقی، جلد: روغنی گل و بوته زمینه طلائی، 369گ، 15 سطر، اندازه: 20/6×19/9 سم [ف: 2-197]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4299

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن

قرمز، 364گ، 15 سطر، اندازه: 18/5×28/2 سم [ف: 2-197]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1500

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: برابر جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جا: طهران؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم سبز با گل و بوته، 166گ، 15 سطر (12×18/5)، اندازه: 20×30 سم [ف: 3-549]

7. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: برابر جلد دوم، حاوی وقایع ده ساله دوم سلطنت فتحعلیشاه قاجار و آخرین فصل آن در «تتمیم ذکر رکضت شاهزاده آزاده بولایت تربت و خاتمه کار محمد خان قرائی»؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13، جا: تهران؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: فستقی جلد: روغنی مقوایی با گل و بوته، 170، 14 سطر (19×12)،

اندازه: 20×30 سم [ف: 1-10]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1792ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-32]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 44

آغاز و در عین عزت ذلیل آرد جز حریم بار گاهش کسی را پناهی نیست و در آن بارگاه احدی را بگستاخی راهی؛ انجام: و خاطر ارادت ذخایر همای شکسته بال از عنایات گوناگون شاهنشاهی خرم و مسرور. تا چه کند شاه و چه گوید قضا $\times \times$ تا چه بود حکم و چه سازد قدر تاریخ ده ساله اول سلطنت فتحعلی شاه است و ابتدا از نسب طائفه قاجار آغاز سخن می کند و پس از بحث در حوادث ایام ده ساله اول سلطنت فتحعلی شاه سخن را در «ذکر عمارت سپهر برین که تاریخ جهان آرا 615 در چمن سلطانیه بحکم سلطانی معمور آمده» به پایان می برد؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 224 گ، 16 سطر (20×12)، اندازه: 19×29 سم [ف: 1-32]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1816 ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-32]

9. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2259

آغاز: برابر؛ انجام: همای شکسته بال از عنایات گوناگون شاهنشاهی خرم و مسرور خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 335 گ، 19 سطر (11×20/5)، اندازه: 18/5×20 سم [ف: 5-379]

10. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2262/2

آغاز: برابر، انجام: باغوی خالد پاشا بابان قدم از مرز خویش فراتر نهاد خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی با ترنج و نیم ترنج، 163 ص، 15 سطر (20×12)، اندازه: 29/5×20 سم [ف: 5-382]

11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20481

آغاز: چون سر کوز او زلی ایلچی دولت انگلیس در چمن سلطانیه به استدعا و تمنای رویش جوف سردار روس از حضرت خلافت رخصت انصراف به دارالسلطنه تبریز حاصل نموده با جناب قائم مقام میرزا ابوالحسن خان سفیر دولت علیه وارد تبریز گردید؛ انجام: شاهنشاه اسلام پناه بر گشاد مکارم خسروانه به اقتضای مروت شاهانه از خوش در گذشته

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ مجدول، به خطی جدید در ابتدا نام آن را این چنین نوشته اند: جهان گشای فتحعلیشاه قاجار المتوفی 1250 و مؤلف آن وقایع نگار می باشد که از رجال دولت بوده و ادیب بوده و این کتاب نسخه دره نادری می باشد که کتابی ادبی است»؛ تملک: «سید مصطفی صفایی خوانساری» به تاریخ رمضان 1402 ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج مشکی،

141 گ، 15 سطر، اندازه: 19×29 سم [اهدائی رهبر: 8-395]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8623

انجام و اکنون شروع به ترتیب وقایع عشره ثانیه کرده شود و شواهد معانی از پرده فکرت به بهترین صورتی خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، دارای سرلوح مرصع مذهب، مجدول؛ تملک: محمد حسین جلیلی کرمانشاهی به سال 132ق؛ جلد: روغنی با ترنج و سرترنج، 273 گ، 15 سطر، اندازه: 18×28سم [ف: 28-168]

13. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8171

آغاز: برابر جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی، تا: شنبه 20 صفر

ص: 615

1226ق؛ جلد: تیماج مشکى، 154گ، 20 سطر، اندازه: 30×19سم [ف: 21-153]

14. تهران؛ سلطنتى؛ شماره نسخه: 721

آغاز: برابر

جلد 2؛ انجام: ذکر محاصره خوبشان و انجام مهمان رضا قليخان ... این کتاب مستطاب مسمى بجهان آرا در مدت ده روز بخامه ارادت ختامه کاتب حضرت سلطانی محمد مهدى حسینی فراهانی صورت تحریر پذیرفت بتاريخ روز چهارشنبه هفتم شهر رجب المرجب سنه 1233. خط: نستعلیق، کا: محمد مهدى حسینی فراهانی ملک الکتاب کاتب حضرت سلطانی، تا: چهارشنبه 7 رجب 1233ق؛ مجدول، کمند کشى، یک سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم سرنجی رنگ منقش به گل و برگ، 356ص، 14 سطر، قطع: وزیرى، اندازه: 29/8×20/9 سم [ف: 5-317]

15. تهران؛ سلطنتى؛ شماره نسخه: 720

آغاز: بسمله تاریخ جهان آرا مشتمل بر فتوحات و وقایع سی ساله دولت علیه صاحب قران گیتی ستان خلدالله ملکه؛ انجام: ذکر عمارت سپهر برین که در چمن سلطانیه بحکم سلطانی معمور آمده ... این کتاب مستطاب که روزنامه مآثر حضرت صاحبقران گیتی سنان وقایع سی ساله دولت ابد نشانست به تصنیف و انشای بنده وقایع نگار دولت علیه شاهنشاه قاجار محمد صادق مروزی و اهتمام در استکتاب عالیجاه مقرب الخاقان عمده السادات العظام ملک الکتاب میرزا مهدى فراهانی در روز شنبه بیست و دویم شهر ذی حجة الحرام یکهزار و دویمست و چهل و دو صورت اتمام و سمت انجام پذیرفت امید که مستحسن خاطر آفتاب مظاهر شاهنشاه اسلام پناه افتاده از راه مرحمت گستری و ذره پروری بقبول آن ابواب اعتبار و افتخار بر چهره فدویان دولت ابد آیت گشاده آید اللهم ابد دولته العلیه و خلد خلافته البهیة بمحمد و آله خیر البریه.

وقایع سی ساله سلطنت فتحعلیشاه قاجار است؛ خط: نستعلیق، کان میرزا مهدى فراهانی ملک الکتاب، تا: شنبه 22 ذیحجه 1242ق؛ مجدول، کمند کشى زرین، یک سرلوح مذهب؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه فرنگی، جلد: مقوای روغنی بوم سبز چمنی مذهب به اسلیمی و گل و برگ زرین، 532ص، 21 سطر، اندازه: 42×25/5 سم [ف: 5-326]

16. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 8203

آغاز: برابر، انجام: از عنایات گواگون شاهنشاهی خرم و مسرور خط: نستعلیق، کا: میرزا مهدى حسینی فراهانی، تا: شنبه 22 ذیحجه 1243ق؛ با سرلوح مذهب منقش زیبا، مجدول، مذهب؛ جلد: مقوای روغنی منقش به گل و برگ الوان، 499، 21 سطر، اندازه:

42×26/5 سم [ف: 27/2-10]

17. تهران؛ سلطنتى؛ شماره نسخه: 2353

آغاز: برابر؛ انجام: ذکر عمارت سپهر برین که در چمن سلطانیه بحکم سلطانی معمور آمده ... این کتاب مستطاب که روزنامه مآثر حضرت صاحبقران گیتی سنان ... به تصنیف و انشای بنده وقایع نگار در استکتاب عالیجاه مقرب الخاقان ... میرزا مهدى حسینی

الفراهانی بتاریخ روز شنبه بیست و دوم شهر ذیحجه الحرام 1243 صورت اتمام و سمت انجام پذیرفت ...

خط: نستعلیق، کا: میرزا مهدی حسینی فراهانی ملک الکتاب، تا: شنبه 22 ذیحجه 1243ق؛ مجدول، کمندار زرین، یک سرلوح مذهب مرصع، یک سرلوح مختصر اکلیلی؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روغنی بوم قهوه ای منقش به سه دسته گل الوان با تزیینات بسیار دیگر، 594ص، 21 سطر، اندازه: 26/7×42/4 سم [ف: 5-329]

18. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1749

آغاز: برابر

جلد 2؛ انجام: ذکر محاصره خبوشان و انجام مهمان رضاقلیخان ... خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، کمند کشی زرین، و رنگین، یک سرلوح مذهب مرصع منقش؛ 306ص، 15 سطر، اندازه: 20/5×39/8 سم [ف: 5-328]

19. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1052

آغاز: دریغا که از دور گردون فتاد ** چنان سلک جمعیتی ز انتظام؛ انجام: زماه رجب تا به سلخ صیام ** مرین نامه نامور شد تمام ... خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ 136، 9 سطر، اندازه: 20×14 سم [ف: 2-45]

20. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 719

آغاز: برابر؛ انجام: منت خدایرا از یمن اقبال بیزوال خسرو عدیم المثل وقایع و آثار ده ساله خلافت کبری انجام پذیرفته آمد اکنون شروع به ترتیب وقایع عشره ثانیه کرده شود ... امید ... که از عنایت گوناگون شاهنشاهی خرم و مسرور. تا چند کند شاه و

چه گوید قضا*** یا چه بود حکم و چه سازد قدر خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ به سالهای 1282 و 1322 به ترتیب از عرض گذشته، یادداشتی راجع به تألیف این تاریخ به امضای عباسقلی سپهر، مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب مختصر؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم گلی رنگ منقش به گل و برگ های مختلف الوان و تزیینات بسیار دیگر، 569ص، 15 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 30/5×20/8 سم [ف: 5-323]

21. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1761

آغاز: برابر؛ انجام: منت خدایرا از یمن اقبال بیزوال خسرو عدیم المثل وقایع و آثار ده ساله خلافت کبری ... انجام پذیرفته آمد اکنون شروع به ترتیب وقایع عشره ثانیه کرده شود ... امید ... که از عنایت گوناگون شاهنشاهی خرم و مسرور. تا چند کند شاه و چه گوید قضا *** یا چه بود حکم و چه سازد قدر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار، مشیر السلطنه 1322ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روغنی بوم

گلی رنگ منقش به گل و برگ های با تزیینات بسیار دیگر، 16ص، 15 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 3×20/30سم [ف: 5-325]

22. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1750

آغاز: برابر جلد 2، انجام: ذکر محاصره خبوشان و انجام مهمام رضا قلیخان ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، دارای یادداشت: «جلد ثانی تاریخ جهان آرا که در سنه 1234 هجری با تمام رسیده بنظر اشرف شاهنشاه عالم پناه روحی رسیده است»، یادداشت دیگر «این دو جلد کتاب را مرحوم میرزا محمد صادق وقایع نگار که از قاجار مرو شاهجهان هستند تألیف کرده اند. غلام زاده عباسقلی سپهر ثانی»، مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب منقش کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم سرنجی رنگ با تزیینات بسیار، 234، 15 سطر، اندازه: 8/29×9/20 سم [ف: 5-319]

23. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1825

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: ذکر محاصره خبوشان و انجام مهمام رضا قلیخان

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، کمند کشی، یک سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم سرنجی رنگ منقش به گل و برگ الوان و تزیینات دیگر، اندازه: 3/29×5/20 سم [ف: 5-322]

24. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1762

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: ذکر محاصره خبوشان و انجام مهمام رضا قلیخان

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روغنی بوم سرنجی رنگ منقش به گل و برگ با تزیینات بسیار، 330ص، 15 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 5/29×8/20 سم [ف: 5-320]

25. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1803

آغاز: برابر جلد 2؛

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فستقی، اندازه: 3/20×5/29 سم [ف: 5-321]

• تاریخ جهان گشا = تاریخ جهانگشای = جهانگشای جوینی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e jahān-gošā = tārīx-e jahāngošāy = jahāngošā-ye joveynī

؟ جوینی، عطا ملک بن محمد، 623-681؟ قمری

(joveynī, 'atā malek ebn-e mohammad (1227-1283

تاریخ تألیف: 658ق

در تاریخ مغول و سلاطین خوارزمشاهیه و دیگر وقایع تا سال

655 و تا گشودن بغداد در 656ق، در سه جلد. شامل اخبار و وقایع دروان چنگیز و هلاکو خان مغول به زبان فارسی که لغات مغولی و ایغوری بسیار در آن به کار رفته ولی دارای انشائی منشیه و نثری قابل توجه است به اضافه آنکه کم و کیف اتفاقات و رویدادهای آن زمان بخوبی نمایان است.

آغاز: بسمله. سپاس و ثنا معبودی را که واجب الوجودست بسجودی کی وجود او واهب انوار عقل وجود است... چنین گوید چون در شهر سنهٔ 500 و ستمانه بخت مطاوعت نمود و سعادت مساعدت کرد... مع هذا چون بچند نوبت دیار ماوراء النهر و ترکستان تا سر حد ماچین و اقصی چین که مقر سریر مملکت... چنگیز خان است و واسطه عقد ملک ایشان مطالعه افتاد و بعضی احوال معاینه رفت و از معتبران و مقبول قولان وقایع گذشته را استماع افتاد از التزام اشارت دوستان... مقرر و محقق گشت در قید کتابت کشید و مجموعه این حکایات را بتاریخ جهانگشای جوینی موسوم گردانید...

چاپ: تهران، به کوشش علامه قزوینی و ادوارد براون، 1355ق؛ تهران، به کوشش سید جلال الدین تهرانی، 1312ش [دنا 696/2 (45 نسخه)؛ الذریعة 247/3 و 248 و 300/5

؛ فهرستواره منزوی 945/2 و 946؛ نسخه های منزوی 4306/6؛ مشار 17 1068]

شرح و حواشی:

1- فرهنگ لغات ترکی جغتایی جهانگشای جوینی

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 182-ف

نسخه اصل: عمجه حسین پاشا ش 359؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا:

یک شنبه 14 شعبان 698ق [فیلمهاف: 1-33]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4025/1-ف

نسخه اصل: کتابخانه مجتبی مینوی 77؛ خط: نسخ، کان محمد شاه بن علی بن محمود بن شاد بخت شیخ حافظ اصفهانی کرانی، تا: 698ق [فیلمهاف: 3-4]

3. تهران: مینوی؛ شماره نسخه: 77/1

هر سه بخش؛ خط: نسخ، کا: محمد شاه بن علی بن محمود بن شاد بخت معروف به شیخ حافظ اصفهانی، تا: نیمه ذیقعده 698ق، جان محله کران؛ جلد: تیماج عنابی مقوایی (نشریه: 6-679)

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16427

بی کا، تا: 814ق؛ قطع: وزیری [د.ث. مجلس]

5. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 67/1

هر سه جلد در متن؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 149ق، کاغذ: سپاهانی [نشریه: 2-95]

. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 231 صدر

کمی از دیباچه افتاده. از چنگیز خان شروع شده.

پس از پایان جلد اول هشت برگی از «مشارب التجارب» بیهقی و «جوامع العلوم» رازی در سرگذشت بلکاتکین به فارسی هست و پس از آن اندکی از جلد سوم است که فقط هفت برگ اول آن باقی است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ بایک سرلوح، مجدول؛ واقف: محمد تقی تهرانی، وصی حکمی، در 1343ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، 76گ، 23 سطر (24×12)، اندازه: 21/5
34×سم [ف: 4-131]

ص: 617

7. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1805

جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای، 289 گ، 14 سطر، اندازه: 20×13/5 سم [ف]:
[5-225

8. تهران: لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 108

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1011 ق، تاریخ پایان جلد دوم جمادی الثانی 11 (گویا 1011 یا 1001)؛ جلد: تیماج مشکی یک لا، قطع:
خشتی [نشریه: 3-7]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4222

انجام: و نوروز عالم افروز ازین کار بازیب و تزیین فقطع دابر القوم الذین ظلموا.

نیمه دوم از جلد سوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ واقف: نایینی، کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 232 گ، 16
سطر (21×8)، اندازه: 23×14/6 سم [ف: 7-29]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 276 - فیروز

خط: نسخ، کا: غلامحسین ابو القاسم گلپایگانی، تا: 1208 ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قرمز، 420 ص، 32 سطر،
اندازه: 33×21/5 سم [ف: 21-61]

11. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2096

آغاز: برابر، انجام: ازین فتح مبین است و نوروز عالم افروز ازین کار بازیب و تزیین فقطع دابر القوم الذین ظلموا.

خط: نستعلیق، کا: احمد اصفهانی، تا: 1211 ق، برای یکی از سلاطین؛ مصحح، مجدول، دارای سرلوح رنگین، در برگ آخر تاریخ
جلوس بعضی از سلاطین عثمانی و مدت سلطنت آنان آمده؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 217 گ، 18 سطر، اندازه: 28×19 سم [محدث [رموی مخ: 1-270]

12. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه: 9

خط: نستعلیق، کا: عبدالمطلب شیرازی، تا: دهه دوم ربیع الثانی 1223 ق؛ تملك: «افوض امری الی اله عبده محمد صالح»؛ جلد:
سوخته زركوب، 162 گ، قطع: رحلی [چند نسخه ف: 5]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 533

آغاز: برابر

انجام: غریق رحمت یزدان کسی باد***که کاتب را بالحمدی که ...

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1230ق، جان محتملا تهران؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ساغری سیاه، زر و سیاه، 229گ، 19 سطر (18×15/5)، اندازه:

13/5 23 سم [ف: 2-27]

14. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2053

آغاز: برابر؛ انجام: در مضیق زندان از ترس ایشان پیمانہ بود کہ بسر آمد و باری کہ بسته شد و ذلك ذکرى للذاکرىن.

خط: نستعلیق، کان محمد مومن جابر می گرایلی، تا: 1230ق، جا: خراسان؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز یک لا، 197، 21 سطر (22×12)، اندازه: 19/5×29 سم [ف: 5-52]

15. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2988

آغاز: برابر؛ انجام: و نور عالم افروز ازین کار با زیب و تزیین

خط: نسخ، بی کا، تا: 1233ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تمام میشن تریاکی، 178، 20 سطر (13/5×22/5)، اندازه: 20×29/5 سم [ف: 6-742]

16. تهران؛ مفتاح، شماره نسخه: 527

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی کا، تا: 17 رمضان 1237ق؛ با سرلوح زرین، مجدول [نشریه: 7-110]

17. تهران، ملک، شماره نسخه: 4118

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 21 ربیع الثانی 1239ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، یادداشت محمد بن کاظم بروجردی در 1323؛ کاغذ: کاغذ ترمه اصفهانی، جلد: میشن سیاه ضربی، 198 گ، 19 سطر، اندازه: 17/7 × 28/5 سم [ف: 2-199]

18. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 7

آغاز: برابر؛ انجام: و تشویق در دل تمامت خلق عالم تا به چه حد کشیده و از مخاصمت ایشان شب و روز در مضیق زندان از ترس کارد زنان ایشان. تاریخ جهانگشا تمام شد تاریخ جهانگشای جوینی بتاریخ یوم الخمیس فی خامس عشرین ذی القعدة الحرام سنه خمس و اربعین و مأتین بعد الألف، کاتب الحروف الاثم الجانی محمد تقی ابن محمد کاظم الهمدانی، امید اگر سهوی یا خطائی باشد در اصلاح او کوشند سه جلد در یک مجلد؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد تقی بن محمد کاظم همدانی، تا: پنج شنبه 25 ذیقعدة 1245ق، جا؛ تهران؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مقوایی، 199، 22 سطر (10×20)، اندازه:

18/5 28 سم [ف: 1-4]

19. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 1541

هر سه جزء در یک جلد؛ خط: نستعلیق، کا: ابوطالب، تا: 21 جمادی الاول 1249ق، برای

کتابخانه شهرداری؛ یک سرلوح؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج زرد، 24 سطر (12×23)، اندازه: 19/5×31 سم
[ف: 4-131]

20. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4082

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 24 شعبان 1252ق، برای عزالدوله حاکم همدان؛ مجدول؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه ای،
279گ، 20 سطر، اندازه: 15/2×25/1 سم [ف: 2-199]

21. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2024

آغاز: برابر؛ انجام: سپاهیان و ترکان بعضی بگریختند و بعضی کشته شدند و بهری ایل گشتند و بکوفه و بصره نرفته ایل شدند و السلام.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1253ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 141گ، 21 سطر)

(8/5×18/5)، اندازه: 27/5×17 سم [ف: 5-22]

22. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2616

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1254ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 77گ، 24 سطر (22/5×12)، اندازه: 21/5
×35 سم [ف: 9-1476]

ص: 618

23. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8339

جلد او 2؛ خط: نستعلیق، کا: سید حسن تحیت پسر آقا میر عبدالمجید واعظ اصفهانی، تا: دهه یکم جمادی الاول 1267ق، برای اتابک میرزا میرزا آقا؛ با حواشی قزوینی؛ تملک: عباس اقبال در 28/10/27، خریداری قزوینی از او؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، 156گ، 18 سطر (10×12)، اندازه: 18×28سم [ف: 17-113]

24. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10915

خط: نستعلیق ممتاز، کا: محمد حسین بن علی علییادی، تا: 18 ذیحجه 1273ق؛ نسخه هنری، مجدول، دارای سرلوح مرصع؛ قطع: رقعی کوچک (میراث شهاب: س و ش 2-5)

25. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه: 29

خط: نستعلیق، کا: حاجی میرزا علی انصاری، تا: 1274ق [نشریه: 596-6]

26. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5701

آغاز: برابر؛ انجام: و نوروز عالم افروز ازین کار با زیب و تزئین بيقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمدلله رب العالمین. خط: نسخ، بی کا، تا: 1275ق، کاغذ: فرنگی سفید، جلد: روغنی زمینه طلائی حاشیه سرخ و سبز و مشکی، 226ص، 26 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 21/5×34سم [ف: 17-157]

27. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: 122

خط: نسخ خوب، بی کا، تا: 1280ق، جان همدان، به دستور عزالدوله عبدالصمد میرزا، دارای سرلوح دقیق، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، 275 گ، 20 سطر، اندازه: 20/5 × 33/5سم [ف: 101]

28. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3948

خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان 1280ق، جا: اصفهان؛ به فرمان نظام الملک نوری؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن زرد، 171گ، 21 سطر، اندازه:

17/8×28/4 سم [ف: 2-199]

29. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 892 ط

آغاز: برابر؛ انجام: تو چنان زی که بمیری برهی ×× نه چنان زی که بمیری برهند ... نوروز عالم افروز ازین کار با زیب و تزئین فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمدلله رب العالمین و صلی ...

خط: نستعلیق، کا: حسن بن عبدالمجید حسینی واعظ اصفهانی، تا: 1280ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره زرافشان، جلد: تیماج عسلی با

ترنج، 208گ، 19 سطر، اندازه: 18×28/5سم [ف: 24/2-59]

30. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1058

آغاز: برابر؛ انجام: و سپاهیان و ترکان بعضی بگریختند و بعضی کشته شدند و بهری ایل گشتند و بکوفه و بصره نرفته ایل شدند. از ورق 1 تا 136 جلد اول، از ورق 137 تا 289 جلد دوم، از ورزق 289 تا 386 جلد سوم، از 387 تا 399 شرح فرستادن ایلچی به بغداد از طرف هلاکو برای سرکوبی ملاحظه؛ خط: نستعلیق خوش، کا: میر علی شیرازی، تا: 1288ق، جا: محتملا طهران؛ با سرلوح زر، مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی،

391گ، 14 سطر (12×25/5)، اندازه: 21×35/5سم [ف: 3-76]

31. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1729

آغاز: برابر؛ انجام: ... ذکر تتمه احوال رکن الدین و انتهای کار ایشان ... نمقه الداعی ... محمود بن الغفور الحاج محمد خوئی الاصل تبریزی الوصل فی شهر ذیقعدة الحرام من شهور سنه ست و تسعین بعد ما تین و الف من الهجرة ... خط: نستعلیق، کا: محمود بن حاج محمد خوئی، تا: 1296ق؛ مهر: کتابخانه علیه دولت ایران 1329؛ مجدول، کمند کشی، یک سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی نباتی رنگ، جلد: مقوای روکش تیماج قهوه ای، 534ص، 19 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 19/5 × 26/5سم [ف: 5-97]

32. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 148/1 - ج

سه جلد جهانگشای جوینی است با گفتار خواجه طوسی درباره گشودن بغداد؛ کا: اسدالله بن میرزا عیسی تفرشی، تا: دوشنبه 15 صفر 1303ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی، 307گ، 16 سطر (8/5×15/5)، اندازه: 21×15/5سم [ف: 1-61]

33. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 238/1 - ج

از سرگذشت منکوقا آن است تا پایان کار نزاریان؛ خط: نستعلیق، کا: مجتبی مینوی، تا فروردین 1303ق؛ از روی نسخه نوشته سید اسدالله بن میرزا عیسی حسینی تفرشی در 1303 قمری از روی نسخه مورخ 15 ذیقعدة 698 نوشته شیخ حافظ محمد شاه بن علی بن محمود بن شاهد بخت کرانی سپاهانی از روی نسخه صاحب دیوان کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور مقوایی، 85 گ، 21 سطر (11×17)، اندازه: 24×17سم [ف: 1-61]

34. تهران؛ نوریخس، شماره نسخه: 520/1

آغاز: برابر؛ انجام: پیمانته ای بود که بسر آمد و بادی که می وزید بسته شد.

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن میرزا احمد مستوفی تفرشی، تا: 22 شوال 1305ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 725ص (2-726)، 16 سطر، اندازه: 23×16/5سم [ف: 2-182]

35. تهران؛ نوریخس، شماره نسخه: 520/3

آغاز: وان یمسسک الله بضر ... به حکم آنکه به هر وقتی وزمانی؛ انجام: و امانی عزیزان و دوستان را زندگانی باد و السلام.

خلاصه تاریخ جهان گشا؛ خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن میرزا احمد مستوفی تفرشی، تا: 2 ذی‌عده 1305ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 33ص (732-764)، 16 سطر، اندازه:

16/5×23 سم [ف: 2-183]

36. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9311

آغاز: برابر، انجام: بسر آمد و بادی می نمود که نشسته شد ذلك ذكری للذاکرین و كذلك الله یفعل بالظالمین

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین تبریزی، تا: 1307ق؛ مصحح، رکابه دار، فرهنگ لغات ترکی به کار رفته در کتاب ضمیمه نسخه؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، 262گ، 19 سطر، اندازه:

ص: 619

37. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 249 - ج

از جهانگشای چنگیز خان است تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، کان محمد برکات الله بهوپالی هندی، تا: 1319ق، جا: لندن، برای ادوارد برون؛ از روی نسخه مورخ 658/14

و مقابله شده با نسخه های موزه بریتانیا ش Or 155 (ریو صفحه 160) و دیوان هند؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج سبز، 374، 22 سطر (11×21)، اندازه: 20×26 سم [ف: 1-61]

38. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 141/2 - ب

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبد الوهاب قزوینی، تا: 23 جمادی الثانی 1325ق؛ 155ص [ف: 1-61]

39. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 141/1 - ب

جلد یکم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبد الوهاب قزوینی، تا: 12 ذیقعدہ 1334ق، برای چاپ آماده کرده بود و دیباچه و حواشی او را دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 143+83ص، 38 سطر (15×30)، اندازه: 37×27 سم [ف: 1-60]

40. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 141/3 - ب

جلد سوم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبد الوهاب قزوینی، تا: 5 ذیحجه 1351ق؛ 228ص (301046-47+435) [ف: 1-61]

41. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 753

آغاز: برابر؛ انجام: ذکر تتمه احوال رکن الدین و انتهای کار ایشان ... و از مخاصمت ایشان شب و روز در مضیق زندان ... پیمانہ بود کہ بسر آمد و بادی می نمود کہ نشستہ شد ... خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: بغدادی، جلد: مقوای روکش میشن مشکی، اندازه: 26×19 سم [ف: 5-94]

42. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 755

آغاز: برابر؛ انجام: و جمال الدین تفرسی که یکی از اکابر عراق جمعی معارضان او سبب حد یا از روی حقیقت او را بشنامت قدم موسوم کردند ...

خط: نسخ خوب، بی کا، بی تا؛ نسخه متعلق به کتابخانه سلاطین تیموری هندوستان بوده و در حواشی اغلب صفحات حکایات

کوتاه و اشعار و احادیثی به قلم های مختلف یادداشت شده به سنوات 1148-1155ق، دارای دو سرلوح مذهب مرصع کار کشمیر، مجدول؛ کاغذ: کشمیری، فاقد جلد، 439گ، 19 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 14/7×23 سم [ف: 5-96]

هر سه جلد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 48 [8]؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی نشریه: 2-65]

آغاز: برابر؛ انجام: تشویش در دل تمامت خلق تا به چه حد کشیده و از مخاصمت ایشان شب و روز در مضیق زندان از ترس کار دزدان ایشان تم.

از اول کتاب تا وقایع سال 655ق؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب افتادگی: انجام؛ مجدول زرین و لاجوردی و محرر؛ تملک: بهمن میرزا فرزند عباس میرزا نایب السلطنه با دو مهر «یگانه گوهر دریای خسروی بهمن 1241» (مربع) و «بهمن بن نایب السلطنه عباس

میرزای قاجار 1251» (مربع)؛ یادداشتی از محمد کبیر موسوی مبنی بر هدیه نسخ از طرف فرزند بهمن میرزا به وی با مهر «محمد کبیر الموسوی 1309»؛ جلد: تیماج مشکی، 140 گی، 25 سطر، اندازه: 15×25/5سم [ف: 38-250]

← تاریخ جهانگشای ← تاریخ جهان گشا

← تاریخ جهانگشای نادری ← جهانگشای نادری

← تاریخ جهانگشای نادری ← وقایع الایام و ...

• تاریخ جهانگشای نادری (منتخب) / تاریخ / فارسی

(mn) .tārīx-e jahāngōšā-ye nāderī

وابسته به: جهانگشای نادری = تاریخ جهانگشای نادری = تاریخ نادری = وقایع نادری؛ استر آبادی، محمد مهدی بن محمد نصیر (1100-1180)

ظاهرا غیر همانند:

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12144/2

آغاز: در روز فلان، خسرو سیارگان رخت به شهرستان حمل کشید شاهد گل پیرهن بهار در شبستان چمن و دامن جویبار آغاز جلوه گری کرد؛ انجام: متقبل مال و خراج گردید و ساحت گلزار از رستن گل‌های لاله عباسی بندر عباس شده . ناتمام. بیشتر بخش های ادبی تاریخ جهانگشای نادری در این نسخه انتخاب شده است. از وقایع سال 1143ق ورود نادر به مشهد رضوی تا وقایع سال 1147ق را شامل است؛ خط: شکسته خوش، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام برخی از نامه ها و منشآت نگارنده ظاهرا در حاشیه آمده؛ کاغذ: فرنگی کلاسیک آهار مهره، 9گ (135)، 12 سطر، اندازه: 15×7سم [ف: 30-604]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1745

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با نسخه 1744 اندکی جدایی دارد، یادداشت محمد علی بن عباس بن یحیی بن یعقوب مورخ 1256 در پایان

کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 128گ، 23 سطر (21×11/5)، اندازه: 29/5 × 19/5

سم [ف: 8-269]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 962/1

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین محمد شفیع، تا: 1229ق؛ 15 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 3-44]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1744

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 27 ربیع الاول 1244ق، جا: طوس؛ مجدول سرخ و لاجورد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 122گ، 21 سطر (23×14)، اندازه: 23/5 × 20/5 سم [ف: 8-269]

ص: 620

• تاریخ جهانگیر = مقدمه ظفرنامه تیموری / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e jahāngīr = moqaddame-ye zafar-nāme-ye

teymūrī

شرف الدین علی یزدی، 858 قمری

(Šaraf-od-dīn `alī-ye yazdī (-1454)

اهدا به: شاهرخ میرزا (807-805ق)

تاریخ تألیف: 822ق

مقدمه بر ظفرنامه اوست در آفرینش جهان و تاریخ انبیاء و پادشاهان مغول.

آغاز: افتتاح تاریخ جهانداری و ابتدای نامه ظفر و بختیاری سپاس حضرت

انجام: هنگام آن آمد که در اصل تاریخ حضرت صاحبقرانی شروع کرده شود و هذا آخر مقدمه.

[دنا 697/2 (5 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 859/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10382

بی کا، تا: نیمه دوم قرن 10؛ مجدول [میراث شهاب: س 8 ش 4-57]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1342

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 935ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قرمز مقوایی، 45گ، 21 سطر (159)،

اندازه: 17×25 سم [ف: 3-405]

3. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 6575

آغاز: برابر؛ انجام: در جنب مسجد جامع واقع است تا معلوم باشد. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 و 11 کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای،

51گ، 25 سطر (5×16)، اندازه: 23×34 سم [ف: 16-301]

4. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 269-عکسی

آغاز: برابر نسخه اصل: گنج بخش، ش 330 (مشترک 10/161). تنها مقدمه است؛ خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن 11؛ 78 گ (1-78) عکسی [ف: 2-191]

5. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1505

آغاز: برابر

انجام و نسب قبایر ناله آدم ... سبق ذکر یافته. (ناقص، در سرگذشت خانهای توران). تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، یک سرلوح؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج حنایی، 83 گ، 21 سطر، اندازه:

13/5 24/5 × سم [ف: 3-297]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14195

آغاز: بی منتهای اوست طاوس بوستان؛ انجام: که نسبت خرقة اش

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 17 سطر (6×13)، اندازه: 14×22 سم [الفبائی: -98]

• تاریخ جهانگیر شاهی = فرهنگ بدیع لغات جهانگیری / ادبیات فارسی

farhang-e badī-e loqā-t-e

jahāngīr-šāhī = tārix-e jahāngīrī

خواجه زاده ولی سرهندی، ق 11 قمری

(-17c) (xāje-zāde valī sarhendī)

اهداء به: نورالدین محمد جهانگیر

تاریخ تالیف: 1013 ق

در یک «مقدمه و فهرست و یک «مقاله» به نام نورالدین محمد جهانگیر، ساخته در چهل سالگی در 1013، در پایان نسخه آمده: المنتخب فرهنگ بدیع اللغات جهانگیری» نام دیگر آن تواریخ جهانگیر شاهی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1143-ف

نسخه اصل: بادلیان Seld Sup 23 231؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ چند صفحه در پایان شعر است در قصیده و لغز به خط چلیپا؛ 45 گ، 17 سطر (فیلمهاف: 1-147) و [فیلمهاف: 1-33]

tārīx-e jahāngīrī = nosxe-ye zībā-ye jahāngīr

مطربی اصم سمرقندی، ق 11 قمری

(motrebī asam-e samarqandī (-17c

اهداء به: جهانگیر پادشاه بابر هند (1014-1037ق) تاریخ تالیف: آغاز: رجب 1034ق، پایان: جمادی الثانی 1036ق؛ محل تالیف: هند کتابی است درباره پادشاهان جغتایی و ازبک و شعرا و دانشمندان عهد ایشان و نیز شاهانی که با ایشان پیوستگی داشتند. مؤلف در این تذکر شرح احوال شعرا را که از ماوراء النهر به هند رفته اند و تا 1034 با آنها ملاقات کرده، آورده است. کتاب در یک «مقدمه»، دو «سلسله» و یک «خاتمه» است: سلسله اول در ذکر سلاطین چغتای و شعرای بلاغت شعاری که در زمان ایشان خلعت ظهور و اشتهاار پوشیده اند و دیوان اشعار ایشان در ماوراء النهر رواج داشته است؛ سلسله دوم در ذکر سلاطین اوزبکیه و افاضلی که در ایام دولت ایشان خلعت اشتهاار پوشیده اند، و این سلسله مشتمل بر دو «طبقه» است: طبقه اول در ذکر سلاطینی که نسبت پیوستگی به این خاندان عالی شان دارند و افاضلی که در ایام دولت به ایشان بوده اند، طبقه دوم در ذکر سلاطینی که نسبت ایشان به پادشاه چنگیز خان می رسد و افاضلی که در ایام ایشان خلعت اشتهاار پوشیده اند؛ خاتمه در

ذکر ملازمت خلیفه الهی ضلّ الهی و وقایع وارده در ایام ملازمت و لیالی. مطربی در آن شرح ملاقات های خود با جهانگیر را به نسخه منضم ساخته است. نام کتاب در منابع تاریخ جهانگیری «ضبط شده است ولی به نام «نسخه زیبای جهانگیر» به چاپ رسیده است؛ چون مؤلف ماده تاریخ تألیف این اثر را «نسخه زیبای جهانگیر» سروده است.

چاپ: این کتاب به کوشش اسماعیل بیگ جانوف و سید علی موجانی در سال 1377 ه.ش، به اهتمام کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی ره به چاپ رسیده است. [تاریخ تذکره های فارسی 526/2-530؛ دانشنامه ادب فارسی 255/1 و 269 و 822]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1681

آغاز: ای نام تو افتتاح هر دیوانی *** وز نام تو آرایش هر عنوانی

/ در کنه کمال تو کی تندیشه رسد *** در راه تو عقل کل بود حیرانی.

بعد از تذکره حمد الهی تعالی و تعظیم و پس از تبصره نعمت رسالت پناهی ... بنده کمتر از هر کم مطربی الأصم؛ انجام: و در اختتام این رباعی ذو فاقین گفته شد، رباعی: صد شکر که این نامه با تمام رسید *** و آغاز کتاب ما بانجام رسید / نقشی که مراد مطربی بود بدهر *** آمد ز پس پرده ایام پدید، تمت.

نسخه اصل: ایندیا آفیس لندن، شماره 3023؛ خط: نستعلیق، کا: محمد امین حسینی، تا: سه شنبه 23 ربیع الاول (برابر با 20 اسفند) 1075ق، هنگامی که بندگان حضرت خلافت پناهی ابی الظفر محی الدین اورنگ زیب بهادر عالم گیر پادشاه غازی فروغ بخش اورنگ شاه جهان آباد بودند؛ مصحح؛ 481ص، 15 سطر [عکسی ف: 5-101]

← تاریخ چرا کسه ← بدائع الزهور فی وقائع الدهور

← تاریخ چغتایی ← تاریخ نادر شاهی

• تاریخ چلبی / تاریخ / فارسی

tārīx-e Čalabī

چلبی زاده، اسماعیل عاصم، ق 12 قمری

(Čalabī zāde, esmā'īl 'āsem (-180)

وابسته به: تاریخ؛ راشد افندی، محمد (-1148ق) اهدا به: سلطان احمد خان غازی بن سلطان محمد خان بن سلطان ابراهیم خان عثمانی ذیلی است بر تاریخ راشد افندی تألیف اسماعیل عاصم چلبی زاده شامل وقایع و سوانح سنواتی از 1135 تا 1141 هجری.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4179

آغاز: حمدی که بنور قدس آراسته اند *** حمدی که چو بزم قدس پیراسته اند

/ حمدی که بدان حمد تقرب جویند *** آنها که زهر دو کون برخاسته اند؛

انجام: اوامر جهان مطاع ارسال اولندی. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ شیوه عثمانی، با یک سرلوح کوچک، مجدول؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج ضربی مشکی در وسط ترنج طلائی، 236 گ، 29 سطر (10/2×22/2)، اندازه: 15×26/8 سم [ف: 7-29]

• تاریخ جلبی برهان الدین در فتح قلعه «معن» / تاریخ

tārīx-e Čalabī-ye borhān-od-dīn dar fath-e qal'e-ye «man

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:

573/38

ف نسخه اصل: لالا اسماعیل ش 487ر؛ بی کا، تا: صفر 792ق؛ آگ (282) [فیلمهاف: 1-504]

• تاریخچه د تاریخ عمومی / تاریخ جهان / فارسی

tārīxČhe = tārīx-e 'omūmī

مختصری است در تعیین تواریخ انبیا و بزرگان و پادشاهان وقایع و حوادث تا قرن 10 که نویسنده خود زندگی می کرده و مؤلف تاریخ بسیاری از وقایع قرن 9 و 10 و وفیات معارف را بسیار دقیق یاد کرده است. به هنگام نوشتن این رساله از ولادت پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) 934 سال می گذشته است.

[دنا 699/2؛ فهرستواره منروی 575/1]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2785/5

آغاز: بسمله، تواریخ انبیا و اولیا و الملوك و السلاطين و الحوادث الواقعة في العالم. ابتداء آفرینش عالم چنانچه در تواریخ ... مشهور است و بزرگان اعتبار کنند؛ انجام: وفات میر اعظم ملك الأمراء المعظم امیر نظام الدین اشرف بیک ولد یار علی بیک ... در قزوین فی شهر ربیع الاول سنه مذکوره، وفات امیر اعظم ابو الفتح ولد سلطان حسین بایندر فروردین ماه جلالی در حوالی شیراز و کشته شدن امیر اعظم شیخ علی بیک ولد یار بیک ... فی یوم الاثنین 19 ذی القعدة الحرام سنة 988 هجریه. تمت الرساله بعون الملك الوهاب.

بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی شکری رنگ، جلد: تیماج خرمایی طلاکوب، لاص (49-55)، 23 سطر، قطع: نیم خستی، اندازه: 19×12/5 سم [ف: 10-26]

← تاریخچه احوالات پسرهای خاقان ← تاریخ ملکزادگان تخمه خاقان مغفور

• تاریخچه احوال علماء و مشاهیر / تراجم / فارسی

← تاریخ چهارده معصوم ← تاریخ معصومین (علیهم السلام)

← تاریخ چهارده معصوم ← زندگی نامه معصومین (علیهم السلام)

• تاریخ چهارده معصوم / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e Čahārdah ma'sūm

خیر آبادی، امان الله، ق 13 قمری

(xarābādī, amān-ol-lāh (-19c

تاریخ تألیف: 1222 ق رساله ای است مختصر در احوالات چهارده معصوم (علیهم السلام) که در ذیل نام شریف هر یک از معصومین (علیهم السلام) این مطالب به صورت اختصار آورده شده است: اسماء شریفه، کنیه، القاب، مکان ولادت، روز و ماه و سال ولادت، نام پدر و مادر، نقش نگین، تعداد دختران و پسران و همسران، تاریخ وفات و شهادت و سبب شهادت، محل وفات و شهادت، مکان مرقد مطهر، نام سلطان زمان وی، نام نائب و وصی و نام دربان درگاه

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5995/4-30/65

آغاز: بسمله، از کتاب مستطاب مسمی بالسفینه اینست که و جلاء العیون و از بعضی کتب معتبره دیگر غلام درگاه آل رسول سید امان الله خیر آبادی برای تسهیل مرام محبان خاندان علی؛ انجام: معصوم چهاردهم اسم شریف امام محمد بن حسن (علیه السلام) کنیت شریف ابوالقاسم ... نام دربان درگاه عثمان بن سعید نام اوصیاء العلم عند الله تمام شد.

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ در آخر نسخه در دو صفحه انواع خیر «متواتر، آحاد، صحیح، حسن، موثق، ضعیف، مقبول، مشهور، مضمهر و ...» توضیح داده شده؛ جلد: مقوای سفید، عطف گالینگور، 13، 24 سطر، اندازه: 18×25 سم [ف: 2-689]

• تاریخ چهارده معصوم / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e Čahārdah ma'sūm

خوانساری، ولی الدین علی

xānsārī, valī-od-dīn 'alī

رساله ای است در شناختن القاب و انساب و مبدء نشو و نما و عدد اولاد ازدواج و مدت عمر ائمه (علیه السلام)، مشتمل بر 14 «نور».

آغاز: حمد خداوندی را سزاست که سمند خیال را در بیابان بی پایان تصورات به جلوه ظهور در آورده و شکر معبودی را سزد

[دنا 698/2]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 38118

آغاز: برابر؛ انجام: در دانستن بعضی از عبارات ضروریه. خدا یکی را از شر شیطان و دیو نفس اماره نجات دهد بحق محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1234ق؛ مجدول؛ مهر: «الراجی محمد باقر بن محمد حسن» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، 22گ (آپ-22پ)، 20 سطر، اندازه: 10×14/5 سم [اهدائی رهبر: 8-173]

مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1483/1

همان نسخه بالا [مؤید: 3-390]

تاریخ چهارده معصوم / تاریخ معصومین / عربی

tārīx-e Čahārdah ma'sūm

تاریخچه موالید و وفیات و زندگی پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و امامان (علیهم السلام) است مستخرج از مقنعه شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان بغدادی (م 413). نویسنده در پایان این تاریخچه از رجال میرزا محمد استر آبادی یاد کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1805/42

آغاز: تاریخ ولادت رسول الله و الاثمه علیهم السلام و وفاتهم و موضع وفاتهم و مدة عمر هم علی ما ذكره المفیده فی المقنعه، محمد بن عبد الله (صلی الله علیه وآله وسلم) و لدبمكة يوم الجمعة السابع عشر من شهر ربيع الاول في عام الفيل؛ انجام: یرمی فقال لله امر هو بالغه و مات رحمه الله سنة تسع و عشرين و ثلاثماية وقعت الغيه الكبرى رجال میرزا محمد خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 1079ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز ضربی، 4ص (304-307)، 25 سطر، اندازه: 21×34 سم [ف: 9-363]

تاریخ چهارده معصوم / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e Čahārdah ma'sūm

غیر همانند: ۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1233

آغاز: آنحضرت است، بدانکه اشهر میان علمای امامیه آنست که؛ انجام: و باطل را به او سرنگون سازم و دینت حق برای من خالص باشد، باینجا ختم کردم این عجاله کتابی است در تاریخ چهارده معصوم (علیهم السلام) است که بر 14 «باب» مرتب است و هر بابی دارای فصولی است. تاریخ تألیف 6 محرم 1089 است. از تاریخ امام حسین (علیه السلام) شروع می شود؛ خط: نسخ، کان ملا ربیعا بن محمد صادق، تا: چهارشنبه 5 جمادی الثانی 1115ق؛ افتادگی: آغاز؛ کتابت از روی خط مصنف ظاهراً مصحح، با علامت بلاغ؛ مهر: «المذنب عنایت الله» (بیضوی)؛ جلد: معمولی، 253گ، 21 سطر، اندازه: 16/5 × 24/5 سم [مؤید: 3-198]

2. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 157

آغاز: افکند برای نثار ولادت آن حضرت و شیعیان را به زنجیر

ص: 623

بستند و چهل روز در قلعه ای محبوس کردند؛ انجام: و یرقان است بر بنی آدم و علت گرفتن محصولات و اشجار و طاعون عظیم است در روم مکرر و خرابی اکثر امصار کتابی است مختصر در حالات چهارده معصوم در چهارده «باب»؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: ورثه امام زاده؛ کاغذ: الوان، جلد: پارچه ای چهار خانه، 70 گ، مختلف السطر، اندازه: 14×23 سم [ف: 140-1]

۳. تهران: نوربخش؛ شماره نسخه: 774/2

جدول «معرفت احوال» چهارده معصوم است با تشجیر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، 8 گ (73-80)، 18 سطر، قطع: خشتی، اندازه: 15/5×20 سم [نشریه: 13-158]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 94/1 - فیروز

جدولی است با 21 خصوصیت برای هر یک از 14 معصوم؛ خط: نستعلیق، کا: علی پناه سالکی، تا: 1239 ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 2 ص (1-2)، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 21-230]

5. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 405

آغاز: و تلقای نفس خود چیزی نمی گفت فائده جبرئیل و میکائیل دو اسم عجمی اند که ... کرده اند جبر در لغت سریانی به معنی عبد است؛ انجام: و کفرها که از ایشان صادر شده و تا حال بحمدالله جمعی از ایشان شیعه و مومن شدند و الله یهدی من یشاء الی صراط المستقیم

احوال و تاریخ زندگانی چهارده معصوم را به گونه ای بسیار مختصر گزارش کرده و در تاریخ حضرت حجت به تفصیل پرداخته و چون از آغاز نسخه افتادگی دارد نام کتاب و مؤلف باید تحقیق شود؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن سید مهدی اردستانی طباطبائی، تا: ربیع الثانی 1260 ق، جا: اردستان؛ افتادگی: آغاز؛ 105 گ، 19 سطر، اندازه: 16/5×20

سم [ف: 2-129]

6. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7878/2 - 53/88

آغاز: رفتند که حقیقت واقعه را معلوم کنند ایشان را به تیره های شهاب زدند برای دلالت پیغمبری آنحضرت بخشی از کتابی است در تاریخ ائمه. در نسخه حاضر تاریخ حضرت پیامبر و حضرت علی (علیه السلام) موجود است. گویا بخشی از کتاب حیوة القلوب علامه مجلسی است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تاب افتادگی: آغاز و انجام؛ 38 گ، 18 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 688-2]

7. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2129

آغاز: الاسم رجب المرجب بعد عام الفیل بسی سال گویند؛ انجام: و جوانی را دید نیکو روی گندم گون با دو ذوبه. کتابی مشتمل بر تاریخ

چهارده معصوم (علیه السلام) و بعضی از معجزات؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی، 212 گ، 15 سطر (7×12)، اندازه: 13×19 سم [ف: 4-21173]

8. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 4074

بی کا، بی تا [نشریه: 13-362]

• تاریخچه استفاده از چای و شکر در ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīxČhe-ye estefāde az čāy va šekar dar īrān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8968/38

آغاز: چای اگر چه قبل از ظهور این دولت وارد ایران گردیده است اما مثل اغلب طیبات و مواد تنعم خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: اوایل قرن 14؛ کاغذ: فرنگی نخودی و فستقی، جلد: چرم قهوه ای با ترنج منقش به گل و مرغ، کص (368-369)، اندازه:

12/6×21/8 سم [ف: 1-29/496]

• تاریخچه افکار سیاسی / تاریخ / فارسی

tārīxche afkār-e sīyāsī

میر حسینی، یدالله، ق 14

(-14c) (mīrhoseynī, yad-ol-lāh)

تاریخ تألیف: 1320-1321 ش پژوهشی است فلسفی تاریخی درباره افکار سیاسی و چگونگی تشکیل دولت ها از دید فلاسفه یونان و رم، در دو بخش (فصل)، و نوشته ک. ر ماریس و ماری ماریس که میرحسینی در سال تحصیلی 1320-1321 ش آن را به فارسی برگردانده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4167

آغاز: فصل اول یونانیان جمهوری افلاطون، زمانی که یونانی جهان را از نظر می گذرانند می دید که قابل فهم و ادراک است؛ انجام: و دنیا ناچار بود جریمه آنرا بصورت هفتصد سال جهل جهل و تاریکی بپردازد.

خط: نستعلیق زیبا، کا: میرحسینی، یدالله، بی تا؛ نسخه را متر جم به آقای دکتر صورتگر تقدیم داشته؛ جلد: گالینگور سبز، 40 گ، 20 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 11-179]

• تاریخچه الماسهای بزرگ / طبیعیات / فارسی

tārīxche-ye almās-hā-ye bozorg

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، 1259-1313 قمری

ebn-e 'alī

(eftemād-os-saltane, mohammad hasan (1843-1896

تاریخچه هجده قطعه از الماس های بزرگ و مشهور جهان است که از روزنامه انگلیسی ترجمه شده و مترجم علی الظاهر محمد حسنخان اعتماد السلطنه است.

[دنا 699/2 ؛ فهرستواره منزوی 3800/5]

ص: 624

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4187

آغاز: ترجمه روزنامه انگلیسی است که در باب الماسهای بزرگ نوشته اند؛ انجام: خوبست که کتاب او را گرفته و بفرصت مطالعه نمایند.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ با سرلوح گل و بوته اسلیمی زرین، مجدول؛ واقف: اشرف السلطنه همسر اعتماد السلطنه، سوم شعبان 1334؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: پارچه ای، 13 گ، 10 سطر (9/8×16)، اندازه: 21/5×15/8 سم [ف: 7-30]

به تاریخچه بنی شیبان « طایفه شیبانی

• تاریخچه جنگ ارامنه و مسلمانان قفقاز (ترجمه) / تاریخ / فارسی

tārīxĉhe-ye jang-e arāmane va mosalmānān-e qafqāz

نبیل خانی تبریزی، محمد بن علی

mohammad-e bn-e "alī nabīl xānī tabrizī

تاریخچه جنگ ارامنه و مسلمانان قفقاز در 1905 از اردوبادی، محمد سعید، ترجمه فارسی از محمد بن علی نبیل خانی تبریزی. از روی نسخه چاپی بادکوبه.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3743/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شعبان 1334ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روی ابری فرنگی، 154ص (1-154)، 14 سطر، اندازه: 12×19 سم [ف: 34-7]

• تاریخچه خراسان / تاریخ ایران / فارسی

tārīxĉhe-ye xorāsān

سیفی، عبدالحسین بن ملا علی جان، ق 14 قمری

(seyfī, abd-ol-hoseyn ebn-e mollā 'alī jān (-20c

جغرافیای شهر مشهد و تاریخ روضه مطهره حضرت امام رضا

(علیه السلام) را از کتاب «زندگانی حضرت رضا» تألیف ابوالقاسم سحاب انتخاب کرده با افزودگی هایی در ماده تاریخ های بعضی از وقایع و شخصیت ها، به اضافه فرازی از ناشر جریده «تمدن اسلام» سید علی رضا حسینی شهرستانی که به مناسبت فجایع مشهد درباره زناشویی و حجاب نگاشته بود.

[دنا 699/2؛ فهرستواره منزوی 860/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6255

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... اما بعد چنین گوید حقیر بی بضاعت خادم در گاه حضرت ابی عبد الله خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، مجدول؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، 71 گ، مختلف السطر، اندازه: 14×23/5 سم [ف: 16-238]

• تاریخچه خروج چرا کسه / تاریخ / عربی

tārīxČhe-ye xorūj-e Čarākese

عبد الآوی

abd-ol-āvi

رساله ای است در تاریخ حمله دولت عثمانی به بلاد شام و خروج چراکسه شام علیه آنان و بیرون راندن آنها توسط سلطان سلیم خان بن بایزید خان عثمانی که مؤلف از او در مقدمه به احترام یاد نموده است. آغاز: بسمله، الحمد لمن تنزه سلطان عزه عن سمات الزوال و تقدس کرباء ملکه عن شرابب الانتقال الذي قصم بسيف نغمته رقاب الجائرين ... اما بعد فانه كان في التفكير في سير الامم الماضية. التدبر في قصص القرون الخاليه

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2882/13

آغاز: برابر؛ انجام: في كل ما اقول و اعمل و كيف لاونعتي عجز و فتور و صفتي نقص و قصور وان لم يتفق الأمر كما هو المرام فليس هذا اول قارورة كسرت في الاسلام و السلام خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 857ق؛ کاغذ: ترکی ضخیم، جلد: تیماج قهوه ای، 23ص (717-739)، 13، 15، 19 سطر، اندازه: 14×41/5 سم [ف: 10-264]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1925/13

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-385]

• تاریخچه دودمان قاجار / تاریخ ایران / فارسی

tārīxČhe-ye dūdmān-e qājār

شرح دودمان قاجاریه و چگونگی سلطنت آقا محمد خان و فتحعلیشاه قاجار در پنج فصل « گزارش شده؛ به اضافه پنج مقاله در بیان وضع جغرافیای خلیج فارس و حکمرانان مملکت عمان؛ وضع جغرافیای ممالک وسط آسیا و خیوق و بخارا و افغانستان؛ صورت عهدنامه ای که ما بین دولت علیه ایرانش و دولت بهیه انگلیس منعقد شده است؛ صورت عهدنامه ای که ما بین دولت علیه ایران و دولت بهیه روس انعقاد یافته؛ اسامی سفرای کبار و وزرای مختار دولت انگلیس و دولت روس و دولت فرانسه که به دربار دولت علیه ایران مأمور شده اند.

[دنا 699/2؛ فهرستواره منزوی 860/2]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2314

آغاز: مصنف تاریخ پادشاهان هوشنگ نشان سلسله جلیله را به پنج قسمت منقسم ساخته و هر قسمتی را در تلو فصلی مندرج نموده و بعضی مطالب را که راجع بتاریخ مملکت ایران و سلطنت سلسله جلیله میباشد در پنج مقاله بیان نموده ... جلوس آقا محمدشاه غازی بتخت سلطنت در سنه یکهزار و دویست و ده هجری نبوی ... مطابق سنه یکهزار و هفتصد و نود و پنج عیسوی

ص: 625

واقع شد؛ انجام: اسامی سفرا و وزرای مختار دولت روس مأمور دربار دولت علیه ایران جنرال بر مول اوف در 1233 هجری مطابق 1817 مسیحی ... موسیوبل شارژ دفر در 1289 هجری مطابق 1871 مسیحی ... خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی چهرهای رنگ، جلد: مقوای روکش مخمل آبی، 473ص، 12 سطر، اندازه: 21×14/9 سم [ف: 5-331]

← تاریخچه زوجات خاقان ← تاریخ عضدی

← تاریخچه کشف آمریکا ← کشف الغرایب

• تاریخچه مالیه ایران / اسناد / فارسی

tārīxčhe-ye māīlye-ye īrān

جزوه ای است در تاریخچه مالیه ایران در ابتدای سلطنت ناصرالدین شاه تا اوایل سلطنت پهلوی و مقایسه اوضاع مالی انگلیس، فرانسه، آلمان و ایتالیا در دوازده فصل که نسخه حاضر تا آخر فصل هفتم را دارد. برخی از عناوین بدین تفصیل می باشد: فصل 1. تاریخچه مالیه ایران از ابتدای سلطنت ناصرالدین شاه تا سلطنت پهلوی؛ 2. خالصجات دولتی و خالصجات انتقالی؛ 3. مالیاتهای مستقیم؛ 4. مالیات مستقیم بر عایدات؛ 5. مالیات غیر مستقیم گمرکات و عوایدی را که این اداره وصول می کند ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15673

آغاز: مقدمه: چون دروه اول سال درس علوم مالیه اصول و قواعد کلی این علم را دیدیم حال لازمست وضعیت مالی؛ انجام: 9 گذرنامه - 2000000 ریال 10- عایدات متفرقه و غیر مترقبه - 15000000 ریال

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: دفتری خط دار، جلد: مقواروکش کاغذ زرشکی عطف پارچه سرمه ای، 93گ، 19 سطر (14×18)، اندازه: 22×17 سم [رایانه]

• تاریخچه مدرسه دارالفنون / تاریخ ایران / فارسی

tārīxčhe-ye madrese-ye dār-ol-fonūn

مهندس، آقاخان، 1274-1356 قمری

(mohandes, āqā-xān (1858-1937

همراه با شرح حال مختصری از جمع آورنده کتاب.

[دنا 699/2؛ فهرستواره منزوی 861/2]

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 3873

آغاز: در موضوع مدرسه دارالفنون اگر بخواهم شرحی بنویسم باید مقدمه مختصری از حال مرحوم مغفور رضا قلیخان امیر الشعرا متخلص بهدایت رحمة الله شروع نمایم؛ انجام: حالا دیگر بواسطه

ضعف قوا گوشه انزوا اختیار کرده حتی المقدور کمتر رفت و آمد دارم و منتظرم که چه وقت این جان ناقابل را تسلیم کنم و بگذرم خداوند انشاء الله عاقبت را خیر کند. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذی، 15، 13 سطر (7×14)، اندازه: 11×18 سم [عمومی اصفهان (فرهنگ سابق): فی: 1-46]

• تاریخچه مشروطیت / تاریخ ایران / فارسی و عربی

tārīxche-ye mašrūtiyat

تویسرکانی، ضیاء الدین بن حاجی آقاسی، ق 14 قمری

(toyserkāni, zīyā-od-dīn ebn-e hājī ādāsī (-20c)

[فهرستواره منزوی 861/2 با عنوان «تاریخچه مشروطیت»]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3460

در فهرست با عنوان «جنگ». گرد آورده ضیاء الدین تویسرکانی به نظم و نثر خود او و پدرش حاجی محمد نبی و تاریخ مشروطیت است به فارسی و عربی بدینگونه: 1. بلوای تهران در 1323 و تحصن بزرگانان و پیشه وران در سفارت انگلیس و شعرهایی که آنها در جلو چادرهای خود نوشته بودند (93)، 2. مرگ مظفرالدین شاه و پادشاهی محمد علی شاه (101)، 3. حوادث نهاوند و تویسرکان در 1326 و داستان شیخ فضل الله نوری و ملا محمد آملی و دیگران در برابر مشروطه خواهان (107)، 4. حوادث پس از رفتن محمد علی میرزا بفرنگستان در 1329 در ایران (118)، 5. تاریخ در گذشت دانشمندان و بزرگان (3 و 150-151 و 193)، 6. شورش سالار الدوله و آشوبهای ولایات ثلاث (169)، 7. شورش دودمان سکوند در تویسرکان و ریشه کن ساختن آنها در 1313 (180)، 8. شورش رجبعلی سرابی در تویسرکان در 1320 (196). در پایان نسخه یادداشت 1316 و 1317 از خود گردآورنده هست و در ص 191 یادداشت 1326 دارد. چنین است نام سرایندگانی که شعر آنها در این جنگ آمده است: رباعی روی سنگ قبر ابن سینا که نگار خانم دختر عباس میرزا نایب السلطنه در ربیع الثانی 1316 تعمیر کرده بود گویا از خود او، شعر: هلالی، ضیاء الدین تویسرکانی، ملا تقی کهرودی، قاضی میر حسین یزدی، ناصر خسرو، میر فندرسکی، جمال الدین محمد اردستانی، آقا حسین خوانساری، خلیفه سلطان، سنایی، آگهی یزدی، اوحدی مراغه ای، خواجه نصیر طوسی، ذهنی کاشانی، ابن یمین فریومدی، میرزا یوسف مرندی، عشرت تویسرکانی، کیوان تویسرکانی، بحر العلوم، ابی الفتح برهانی، جامی، شیخ بهائی، حاجی آقا نبی تویسرکانی، میرزا اشرف، ناصرالدین شاه قاجار، میرداماد، علیقلی میرزای اعتضاد السلطنه، شیخ آذری، قاضی میر حسین میبیدی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز ضریبی مقوایی، 102گ، 14 سطر (9×15)، اندازه: 17×10 سم [ف: 11-2468]

گرد آورده ضیاء الدین بن حاجی آقاسی تویسرکانی زنده در 1309 و گذشته از نکات تاریخی و ادبی شعر عشرت تویسرکانی، خرم تویسرکانی، خود ضیاء الدین تویسرکانی، مصور تویسرکانی و مجنون تویسرکانی حاج حسین قاری در آن هست و در آن یاد شده از: 1. نزاع متشرعه و شیخیه در همدان در 1315، 2. پیدا شدن خشت کاشی در رود آور تویسرکان در 1292 که در آن شعری بوده است، 3. سفر ناصرالدین شاه به تویسرکان و برخورد مؤلف با او با علما در 1309، 4. سجع مهر چند پادشاه و تاریخ جلوس و مرگ آنها، 5. واقعه امتیاز و انحصار تنباکو به انگلیسیها و شورش مردم در شهرها در 1309، 6. سفر ناصرالدین شاه به عتبات در 1309؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: آغاز قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی، 90، 18 سطر (15×7)، اندازه: 17×11 سم [ف: 11-2413]

• تاریخچه مکه / تاریخ

tārīxĉhe-ye makke

سؤال و جوابی درباره تاریخ مکه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 32/8 خوئی

خط: نسخ تحریری، کا: شاه رضا حیدر کهنموئی، تا: قرن 10 [ف: 7-287]

← تاریخچه منظوم ← تاریخ مشروطیت

• تاریخچه منظوم عروسی شاه با فوزیه / شعر / فارسی

tārīxĉhe-ye manzūm-e 'arūs7-ye šāh bā fūzīye

تجلی سبزواری، رجبعلی، 1319-1261 شمسی

(tajallī sabzevārī, rajab--alī (1882-1940

مثنوی است که شاعر در تهنیت ازدواج محمد رضا پهلوی با فوزیه سروده و در آن مفصلاً هیئت اعزامی ایران به مصر و عراق و سایر اموراتی را که در مراسم ازدواج صورت گرفته تعریف و مدح نموده است. تخلص شاعر تجلی می باشد از همین شاعر کتاب «تجددنامه» به چاپ رسیده است. [الذریعة 167/9؛ فرهنگی سخنوران 111]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7650

آغاز: ساقی گلچهر من ای رشک مه *** ای به دورخ ماه شب چارده؛ انجام:

هر دورسد نصر تشان از خدا *** از حق اجابت ز تجلی دعا

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، بی تا؛ مجدول محرر؛ جلد: گالینگور آبی عطف

تیماج، 22 گ، 17 سطر، اندازه: 21×13/5 سم [ف: 26-146]

• تاریخچه میرزا کوچک خان / تاریخ ایران / فارسی

tārīxčhe-ye mīrzā kočak-xān

موسوی برغانی، محمد بن هبة الله، ق 14 قمری

(mūsavī baraqānī, mohammad ebn-e hebat-ol-lāh (-20c

تاریخ تألیف: 25 ربیع الثانی 1370 ق در تاریخچه میرزا کوچک خان جنگلی پسر میرزا بزرگ فرزند میرزا یونس، کیفیت قدرت یافتن میرزا کوچک و جنگها یا سازهاش وی را با بعضی از حوادث مربوط به روس ها و بالشویکها نقل کرده است. مؤلف دل خوشی از میرزا ندارد و می گوید: آنچه نقل می کنم یا خود شاهد بوده ام یا از مدارک معتبره به زحمت به دست آورده ام و بدون مرض و اعمال غرض ثبت می نمایم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15 155

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... تاریخچه میرزا کوچک خان، سوم ربیع الاول در این روز از سال یکهزار و سیصد و چهل (هـ) سر میرزا کوچک خان از تن جدا گردید؛ انجام: و اعمال غرض ثبت نمود تا مغرضین چه بگویند و چه بنگارند. خط: نستعلیق زیبا، کاتب = مؤلف، تا: 25 ربیع الثانی 1370 ق؛ جلد: چرم قهوه ای، 15 گ، 18 سطر، اندازه: 3/23×19 سم [ف: 135-43]

• تاریخچه نادرشاه / تاریخ ایران / فارسی

tārīxčhe-ye nāder-šāh

مینورسکی، ولادیمیر فنودوروویچ، میلادی

1877-1966

(mīnorski, velādīmīr fe'odorovič (1877-1966

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11223

خط: تحریری، کا: رشید یاسمی، تا: 20 آبان 1313 ش [مختصر ف: 126]

و تاریخچه وهاییها از روزنامه تجدد / تاریخ

tārīxčhe-ye vahhābī-hā az rūznāme-ye tajaddod

تاریخچه وهاییها از روزنامه تجدد، ش 157 و 159 مورخ 21 و

29 مرداد.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9377/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای عطف گالینگور، 28 ص (1-28)، 17 سطر (5/16×10)، اندازه:
12×20 سم [ف: 17-358]

• تاریخ چین / تاریخ / فارسی

tārīx-e Čīn

ص: 627

از: محمد خلیل بن محمد هاشم و محمد هادی دامغانی؛ زمان تألیف: 1322 ق محمد هادی دامغانی می گوید به سال 1322 ق در کربلا بودم و در آنجا به حاجی میرزا خلیل نام برخوردیم که ایرانی بود و به زبان های هندی و عربی و انگلیسی آشنایی داشت. او روزی به من می گفت که در هند کتابی یافته ام که حاوی اطلاعات جامع و مانعی در تاریخ چین است و من آن را از زبان اردو به فارسی برگردانده ام. دامغانی می گوید من این کتاب را دیدم و کتابی بسیار پریشان یافتم که فقط شامل یک سلسله مطالب تاریخی چین بود چون مترجم را چنین دیدم که قصد چاپ آن را دارد دریغ آمدم که به تنقیح آن دست نیازم پس منقحش کردم و به آن ملحقاتی از وقایع کشور چین تا سال 1330 ق به اضافه جنگ ژاپون و روس افزودم و چون از کربلا به تهران آمدم نسخه را برای چاپ آماده کردم. این نسخه در سال 1324 ق به نام تاریخ چین و ماچین به مترجمی ندیم السلطان محمد خلیل بن محمد هاشم شیرازی به چاپ رسیده است. توضیح: تاریخ چاپ یعنی 1324 ق با تاریخ 1330 ق که وقایع چین تا آن تاریخ می آید قابل تطبیق نیست. در دو جلد: جلد دوم حاوی سه «دفتر» می باشد:

1. مشتمل بر یک «مقدمه» و هفده «باب» و یک

خاتمه» و یک «تکمله» که از نسب اهل چین شروع می شود تا تأسیس جمهوریت؛ 2. دارای یک «مقدمه» و هفده «باب» است که در این مقدمه و ابواب از تجارت چین صحبت می شود؛ 3. دارای یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه» است و در آن از اوضاع ترکستان و حکومت آن صحبت می شود؛ جزء دوم: در شش «باب»: که در این باب ها از: جزیره فارموسا، مملکت کورتا، چین، تبت، ملکی حامی، جزایر لوچو و انقلابی که بعد از جمهوریت روی نموده است، سخن می گوید. (عبدالله انوار)

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1926

آغاز: بسمه تعالی شأنه العزیز، جلد دوم از کتاب تاریخ چین و آن مشتمل است بر سه دفتر؛ انجام: آلمان و اطریش و ایتالیا که مدتی است مذاکره می کند تعجیل نماید جلد دوم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1330 ق، جا: تهران؛ در صفحه 559 باب ششم جزء دوم دفتر سیم خاتمه می پذیرد بعد از صفحه 560 تا 565 به خط نستعلیق وضع جمهوریت چین و حوادث بعد آن می آید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز مقوایی، 283 گ، 18 سطر (16×10)، اندازه: 22×16 سم [ف: 4-384]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1918

خط: نسخ، کا: محتملا محمد هادی دامغانی، تا: قرن 14، جان کربلا کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با گل و بوته، 151 گ، ابعاد متن: 16×10، اندازه: 21×16/5 سم [ف: 4-370]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1787

آغاز: جلد دوم از کتاب تاریخ چین، احوالات کنک تسو

کنفسیوس؛ انجام: و اسم تسی خانواده خود داد جلد دوم، در احوال کنفسیوس؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1324 ق، جا: تهران؛ با سرلوح گل و بوته زر، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، فلفل نمکی، جلد: مخمل آبی با ترنج و نیم ترنج، 160 گ، 16 سطر (25×13/5)، اندازه:

22×35سم [ف: 4-244]

• تاریخ چین / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e Čīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16436

کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: خشتی [د.ث. مجلس]

• تاریخ چین / تاریخ / فارسی

tārīx-e Čīn

تألیف ایس که توسط ادوارد برجیس با همکاری میرزا صادق برای بهمن میرزا ترجمه شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3814

خط: نستعلیق، کا: میرزا صادق، تا: 6 شعبان 1263ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، 70گ، 12 سطر، اندازه: 14/6 × 21/5سم [ف:

2-79]

• تاریخ چین / تاریخ / فارسی

tārīx-e Čīn

این کتاب ترجمه گونه ای است از تاریخ باستان چین و وقایع قبل از میلاد مسیح آن دیار به ابتدای خود شمه ای از جغرافیای آن مرز و بوم را نیز حاوی است. در آن بزرگان و شاهان باستانی چین آمده و سرانجام با ذکر کنفوسیوس کتاب به پایان می رود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1684

آغاز: بسمله، بهترین آثار تاریخی که مایه دقت و توجه انسان و موجب کشف؛ انجام: آنحقایق و افتخارات همیشه پایمال عیب و فساد می گردد خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1322ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، فلفل نمکی، جلد: مخمل آبی با گل و بوته،

124گ، 19 سطر (26×14)، اندازه: 22×35/5سم [ف: 4-158]

• تاریخ چین / تاریخ جهان / فارسی

ص: 628

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 195-بهار

تاریخ چین و قشون ملل اروپا در 1900؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ به همان خط سفرنامه یا تاریخ سیاست تبت. [نشریه: 5-659]

← تاریخ حافظ ابرو ← مجمع الفنون

← تاریخ حافظ ابرو ← تاریخ شاهرخ

← تاریخ حافظ ابرو ← مجمع التواریخ السلطانیه

← تاریخ حب الوطن ← حب الوطن (مثنوی)

• تاریخ حجاج بن یوسف / تاریخ

tārīx-e hajjāj-bn-e yūsof

میر سیادت علی خان

mīr-sīyādat 'alī xān

تاریخ حکومت حجاج بن یوسف (95ق) والی عراق و خراسان در زمان عبدالملک بن مروان است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 34714

آغاز: واقعات بیان توکئی جاتی همین لیکن اس طریقی پر که معلوم هوتاهی که حجاج ہی زیاده بری خصلت اور بری؛ انجام: خراج دیتی آرهی تهی اس لئی ان کی لئی به کوهی نی بات تهین تهی خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت 1386؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج فرنگی مشکی، 167گ، 18 سطر، اندازه: 21×16سم [اهدائی رهبر: 8-369]

← تاریخ حزین ← تذکره انطاکی

← تاریخ حزین ← تذکره الاحوال

• تاریخ حسن بیگ ترکمان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e hasan beyg-e torkamān

مقامی ترکمان، حسن بیگ، -1009؟ قمری

(moqīmī torkamān, hasan beyg (-1601

نویسنده این تاریخ یعنی حسن بیک از نبائر امیر سلطان روملوست او این کتاب را به نام یکی از شاهزادگان نوشته و در آن حوادث بین اوایل قرن دهم هجری تا اواسط همان زمان را به رشته تحریر کشیده است و آن حاوی وقایع زمان شاه اسماعیل اول صفوی و شاه طهماسب اول و شاه اسماعیل دوم است و در این وقایع جنگ های شاه اسماعیل اول بسیار جالب توجه می باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2005

آغاز: بسمه و به سقتی (=ثقتی، کذا فی الأصل) حمد و سپاس و شکر بیحد و قیاس سلطانی را سزاست که؛ انجام: آنحضرت از غایت... سخن دان تر و ایشان فرستاده... خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: بخارائی، جلد: روغنی بوم تریاکی با گل و بوته، 326 گ، 15 سطر (9×17)، اندازه: 15×16 سم [ف: 5-5]

• تاریخ حضرت آدم (علیه السلام) / شعر، تاریخ پیامبران / فارسی

tārīx-e hazrat-e ādam

قادری، محمد عثمان بن محمد، ق 13 قمری

(-19c) (qāderī, mohammad 'osmān ebn-e mohammad

تاریخ تألیف: 1242 ق شاعر در این منظومه مفصل تاریخ حضرت آدم (علیه السلام) را از اخراج از بهشت، توبه و وقایع بعدی تا درگذشت حضرت آدم و وصیت وی بیان نموده است. در پایان نسخه محمد گیسو دراز دو بیت در ماده تاریخ تألیف کتاب (1242 ق) سروده:

«چو آن سالک راه خیر الأنام *** بیان ساخته حال آدم تمام / خردسال تألیف و تصنیف او *** بگفت ذکر آدم علیه السلام»

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 15/42-2802/1

آغاز: ای کلید باب علم آن علیم 88 هست بسم الله الرحمن الرحیم / هست بسم الله کلید گنج هو *** گنج هوراکی رسی بی عشق او؛ انجام: با ثنای حق و نعت مصطفی *** منتظم شد ذکر آدم هم حوا / ربنا هر دم رسان از ما سلام *** بر محمد آل و صحبش تاقیام خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 75 گ، 15 سطر، اندازه: 16×23 سم [ف: 2-690]

• تاریخ حضرت آدم و پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبران / فارسی

tārīx-e hazrat-e ādam va payāmbār-e akram

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2236

آغاز: بتقدیم رسانیدند؛ انجام: و چند گاو و گوسفند. اشعاری از مؤلف دارد که تخلص او

«واعظ» است.

(صاحب ابواب الجنان؟)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، 108 گ، 12 سطر
(7×12)، اندازہ: 17×12 سم [ف: 4-1213]

• تاریخ حضرت سید المرسلین و ائمه معصومین / تاریخ معصومین / فارسی

va a'emme-ye

tārīx-e hazrat-e seyyed-ol-morsalīn ma'sūmīn

ص: 629

مشمول بر دو « فصل »:

1. ذكر پیغمبر اکرم؛ 2. ذكر ائمه معصومین.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7134/3

آغاز: شکر و سپاس مر خدای را که سلاطین جهان بر آستانه عظمتش؛ انجام: در ماه صفر بیمار شدند و بدواز دهم ربیع الاول. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11، افتادگی: انجام؛ کاغذ: سرکه بی، جلد: پارچه ای، 13، 15 سطر (8/5×15/5)، اندازه:

[164-7 سم] 18/6× 12/5

← تاریخ حفیظ الله خانى ← شرفنامه

← تاریخ حکماء ← نزهة الأرواح و روضة الافراح

← تاریخ حکماء ← خلاصة الحيات في أحوال الحكماء والاعیان

← تاریخ حکماء ← خلاصة الخمسة

• تاریخ حکماء = اخبار العلماء باخبار الحكماء / تراجم / عربی

axbār-ul 'ulamā' bi-axbār-il

'tārīx-ul hukamā' = hukama

قفطی، علی بن یوسف، 568-646 قمری

(qeftī, "alī ebn-e yūsof (1173-1249

شرح حال فلاسفه و حکما و پزشکان پیش از اسلام و دانشمندان معروف اسلامی است، به ترتیب حروف آغاز نام آنها با ذکر آثار تألیفی و امتیازات علمی هر کدام و در پایان معروفین به کنیه را نیز آورده است. این کتاب در فن خود بسیار مشهور و آخرین شخصی که در آن شرح حالش بازگو شده ابن رضوان متوفای سال 460 می باشد. (سید احمد اشکوری)

آغاز: الحمد لله خالق الكل و عالم ما قبل و جل و واهب العقل و باعث مخلوقاته يوم الفصل و صلى الله على أنبيائه الاكرمين چاپ: مصر، مطبوعات السعادة، 288ص، 1326ق.

شرح و حواشی:

1- تاریخ الحکماء (ترجمه)؛ زوزنی، محمد بن علی (-7) 2- تاریخ الحکماء (ترجمه)

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9308

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول 970ق؛ در پایان سرگذشت ابن سینا است از تتمه صوان الحکمة بیهقی و سرگذشت خود فقط از تاریخ ذهنی از گفته برادرش که در حلب در 648 نوشته؛ تملک: میرزا محسن منشی، احمد بن محمد مدرس یکی از مدارس هشت گانه قسطنطنیه، محمد بن محمد شاهی، یحیی بن محمد؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، 121 گ، 23 سطر (9×18)، اندازه: 16×24 سم [ف: 17-343]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8015

آغاز: برابر؛ انجام: و كان الفراغ منها في يوم الجمعة النصف من شعبان سنة 422 للهجرة النبوية صلى الله على مهاجرها

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ تملک: محمد طاهر بن محمد باقر حسینی طیب خورزنی عرشی افسسی به تاریخ 1139، مصطفی کاشانی به تاریخ 1290 در اصفهان؛ جلد: تیماج سبز، 218 گ، 17 سطر، اندازه: 12×18 سم [ف: 21-24]

3. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 3480

دیباچه مختصر في ذكر بعض الحكماء اليونانيين و الملمين؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن طالب ابهری اصفهانی، تا: شنبه 3 جمادی الاول 1089ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن قهوه ای، 205 گ، 17 سطر، اندازه: 13/2×21 سم [ف: 1-19]

4. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1817

آغاز: برابر؛ انجام: و كتب في آخره و كتبه على بن رضوان بن علی بن جعفر الطیب لنفسه. خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 9 شعبان 1293ق؛ در برگی سید محمد باقر حسینی موسوی فاطمی به تفصیل تاریخ تولد خود را می نویسد و روی برگ اول تملک وی به تاریخ 1395؛ جلد: تیماج قهوه ای، 158 گ، 19 سطر، اندازه: 16/5 × 21/5 سم [ف: 2365]

5. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 42

آغاز: بسمله-رب وفق و یسر- المنتخبات الملتقطات من کتاب تاریخ الحکماء تالیف الوزير جمال الدین ابن الفقطنی وزیر السلطان بحلب و هو علی الأحياء الى سنة ستة و اربعين و ستمائه هجرية الحمد لله خالق الكل عالم؛ انجام: و آخره و كتب ... علی بن جعفر الطیب ... و كان الفراغ منها في يوم الجمعة هذا.

(منتخبات)؛ خط: نسخ شکسته، کا: علی بن جعفر طیب، بی تا؛ کاغذ: کلفت نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، 165 گ، 23 سطر (10/5×18)، اندازه: 16×24 سم [ف: 1-41]

رساله ای است در تاریخ حکمای یونان و اسلام. در آغاز خواب دیدن مأمون ارسطو را می آورد، که پس از بیداری به دنبال کتاب های او در شهرهای روم و اسلام به جستجو می پردازد، تا اینکه به راهبی بر می خورد و جای نگارشات ارسطو را به مأمون نشان می دهد و او پنج بار شتر از آن کتاب ها را حمل می کند و مترجمین را به ترجمه آنها وا می دارد. سپس دهریون و طبعیون و الهیون و ریاضیون و منطقیون را یاد می کند. سپس سرگذشت هایی است برگزیده از نزهة الأرواح شهر زوری همچون: ابر خیس شاعر یونانی (اخوان الصفا و خلان الوفاء)،

جبرائیل بن بختیشوع، جعفر بن المکتفی، الحکم بن ابی الحکم دمشقی الطیب، ذیمقراطیس، دیوجانس الکلامی، رزق الله المنجم، النحاس المصري، سنان ثابت بن قرة الحرانی، صالح بن بهلة الهندي، عبدالله بن ابی سهل بن نوبخت المنجم، عبید الله بن الحسن المعروف بغلام زحل المنجم، غراب الخطیب الصقلی. آغاز: من تاریخ الحكماء فی ترجمه ارسطو طاليس حکي محمد بن اسحق النديم فی کتابه أن المامون رای فی منامه كان رجلا ابيض مشربا حمرة واسع انجام: اذا قد نشأت تلميذة يستظهر على معلمه، فقال من حضر بيض ردى الغراب ردى اى تلميذ نكد و معلم نكد

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1805/46

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 1079ق، کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، 2ص (321-322)، 25 سطر، اندازه: 21×34سم [ف: 9-367]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4900/62

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 1079ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای مغزی دار، آگ (166-172)، 25 سطر (29×15)، اندازه: 23×35سم [ف: 14-81]

• تاریخ الحكماء / تراجم / عربی

'tarix-ul hukama

شرح حال بزرگانی چون: جالینوس، جعفر بن عمر بلخی، ابراهیم بن سیار بصری نظام، بطليموس ثانی، حارث بن کلدی، حنین بن اسحاق طیب عبادی، بقراط، فیثاغورس، اسحاق بن ماهان موصلی، محمد بن زکریا رازی، خواجه نصیرالدین طوسی، بختیشوع بن جبرئیل طیب، علی بن عیسی طیب، ابوالهذیل علاف، علی بن احمد غزالی مغربی و عمرو بن عبید در این اثر آمده است. ظاهراً، جدیدترین تاریخی که در این کتاب بیان شده، تاریخ درگذشت قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی (710 ق) است. عناوین کتاب به صورت «الحکیم» آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13442/4

آغاز: کلنا و قلنا دونه و تفسیر بقراط ضابط الخیل... الحکیم جالینوس، هو آخر الحكماء المشهورين و یسمى خاتم المعلمين؛ انجام: الحکیم الزاهد عمرو بن عبید ابن باب الزاهد المشهور... لو كان هذا الدهر ابقى صالحا *** ابقى لنا عمرو بن عثمان شاید بخشی از کتابی است در تراجم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: اوایل قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ مهر: آیه الله مرعشی نجفی؛ واقف: محمد مکی بن محمد ضیاء الدین مکی عاملی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج سبز مجدول، 16گ (141-631) تاریخ حفیظ - تاریخ الحكماء (156)، 15 سطر (13×6)، اندازه: 18×11سم [ف: 34-117]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 221/4 - فیروز

آغاز: اعلم ان ایجاد الحکمه نشات اولاً من آدم صفی الله بخشی است از تاریخ حکماء؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛
افتادگی: آغاز، کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج زرد، 4ص (121-124)، اندازه: 21×39سم [ف: 21-268]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3455/268

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم حکيم هر مس العظیم المحموده آثاره المرضية اقواله الذي يعد من الأنبياء الكبار ويقال له ادریس؛ انجام:
انه لاثقة بشئ من امر الدنيا القى منها ما منه بدو اقتصر على ما لا بد منه و عمل يما يوثق به بابلغ ما قدر عليه. سرگذشت و آراء عقاید و
سخنان جمعی از حکمای قبل از اسلام یونان است در آغاز هر مس و در پایان دیمقراطیس یاد شده؛ بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قرمز، 8ص
(374-381)، اندازه: 15/5×33سم [ف: 10-1372]

غیر همانند: 1. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6665-34/35

آغاز: کتاب مستطاب تاریخ الحکما را ... و این مجموعه ان شاء الله به مقدمه و چند باب خاتمه صورت تمامت خواهد پذیرفت مقدمه
اول در تعریف علم و مذمت جهل و به جهت همین؛ انجام: الامام فخر الدین محمد بن علی الرازی تصانیف بسیار دارد و در اکثر علوم
روز ... گفت صاحب کتابی است در حکمت و تاریخ حکما شامل «مقدمه» و چند «باب» و «خاتمه»: مقدمه اول در تعریف علم و
مذمت جهل ... مقدمه سوم در دیدن ماهها، مقدمه چهارم در دوستی و دشمنی ... مقدمه ششم در بیان سخنی چند که در سلوک با
دوست و دشمن بکار آید ... مقدمه یازدهم در صبر و پس از آن شرح حال حکمای متقدم همچون سقراط و افلاطون و فیثاغورث و
ارسطو و لقمان و جالینوس و سپس شرح حال حکمای متاخر چون اسحاق بن حسین و یعقوب بن سفید دمشقی و ابونصر فارابی و در
نسخه تا شرح حال امام فخر رازی موجود است. مؤلف گوید چون جنگی نگاشته بود مناسب دید که کلمات اکابر را از مکارم

الاخلاق و احیاء العلوم و کشف الغمه و ربیع الابرار و اخوان الصفا و دیگر کتابها انتخاب نموده و تاریخ حکما را بیاورید. این رساله به میر محمد سعید حمده الملک تقدیم شده است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجلدول محرر مذهب مشکى؛ جلد: مقوایی، 110، 17 سطر، اندازه: 14×13 سم [ف: 2-682]

2. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1861

آغاز: الحمد لله الأول و الآخر و الظاهر و الباطن ... و بعد پوشیده نماند که این کلمات چند است از احوال حکماء انجام: و پیش بعضی چیزی خوانده که بعضی را شاگرد و بعضی را مصاحب و آشنا بود

در تاریخ و بیوگرافی گروهی از حکما و فلاسفه اسلامی و پیش از اسلام، بدون مراعات ترتیب مخصوص و بیشتر شرح حالها بسیار کوتاه می باشد و در سال 1050 نگارش یافته است؛ خط: نستعلیق، کا: سید علی حسینی، تا: رجب 1087 ق، به جهت میرزا محمد رفیع؛ جلد: تیماج قرمز، 2 گ (2پ-چپ)، اندازه: 15×25/5 سم [ف: 5-278]

3. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 8891/7

آغاز: فیثاغورس حکیم فرماید: و از سخنان اوست که بالای علام طبیعت عالم نورانی است که عقل؛ انجام: و این همه آثار از مبدء که به مؤثر خود دارند برگردان ... باشند.

شامل شرح حال و سخنان این کسان: فیثاغورس، جاماسب، زردشت، انکساغورس، سقراط، اسقلینوس، سولون، افلاطون، هرقل، ارسطاطالیس، برقلس، اقلیدس، دیو جانس، افلاطن، فرفورئوس، تامسطیوس، نيقوماخس، ابلونیوس، افیقورسف ذیمقراطیس، ثالیس، از شرح حال فرفورئوس به بعد (صصفحه 489 تا پایان) متن بسیار مختصر می شود. کتابت این صفحات چلیپا است و آن را بعدا به متن اصلی افزوده اند؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی نخودی و شکری آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای ضربی با ترنج، 14 ص (379-492)، 15-17 سطر (16×9)، اندازه: 14×22/4 سم [ف: 1-248-29]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1822/25

آغاز: بقراط شاگرد اسقلیوس ثانی است و از فرزندان اسقلیوس اول است

تاریخچه اجمالی چند تن از اطباء و فیلسوفان یونان و شاید خود فقره ای از کتاب انتخاب طبری مزبور باشد؛ بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، کص (191-192)، 20 سطر، اندازه: 15×10 سم [ف: 9-428]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 328/6 - فیروز

بخشی است از کتابی در تاریخ که در آن در ذیل تاریخ اسکندر ترجمه عده ای از حکما و فیلسوفان باستانی آمده است و مؤلف در پایان شرح حال اسکندر می گوید: «بر ضمائر ارباب بصائر پوشیده نماند که جامع این کلمات پریشان و متردد می بود که حالات اصحاب حکمت را در چه محل از این اوراق ثبت نماید تا در نظر مقیمان خطه بلاغت نامناسب ننماید ... صورت حال برای آفتاب ... معروض گردانید بر زبان گوهر افشانش جریان یافت که چون اکثر ... حکما مثل افلاطون و ارسطو و غیرهما معاصر اسکندر بودند و بعضی از

ایشان نیز ملازمت او می نمودند در ذیل قضایای این سعادت‌مند شمه ای از صادرات اقوال و افعال ایشان در سلکی تحریر در آید شاید ... قلم مشکین رقم بر موجب اشارت در آن باب شروع نمود و از روی جرت بر ایراد دو بیتی که از نتایج فکر این بنده کم بضاعت است ... اقدام نمود. در سکه گر چه نیست ولی نقش نام تو *** بر لوح خاطر همه چون سکه بر زر است / ذکر جمیل تست بر اطراف بر و بحر *** بی منت خطیب که بر چوب منبر است»، این فیلسوفان شرح حالشان در این نسخه یاد شده است: سقراط، دیوجانس، فلاطون، بقراط، ارسطو، سلیوس، بطلمیوس، جالینوس؛ کا: سید علی، بی تا؛ جلد: تیماج سیاه، 16 گ (38-پ 46 و 110-پ 116)، اندازه: 12×24 سم [ف: 21-296]

6. قم: مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1526/2

آغاز: این طایفه جلیل الشان به دیده بصیرت اسرار آفرینش را مشاهده فرموده و بر وحدت آفریدگار و سرکار واقف گشته خود را به هدایت دیگری محتاج ندانستند و مقلد دینی نگشتند؛ انجام: سزاوار بزرگی به فروتنی است که خدای تعالی او را عزیز گردانیده است او را بر عالمیان دراز کرده ذکر پادشاهی بهمن بن اسفندیار مختصری در تاریخ حکیمان از لقمان و فیثاغورث و ... و نیز پادشاهان ایران که به قلمی شیوا نگاشته شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، وگ، اندازه: 17×20 سم [ف مخ: 1-310]

7. قم؛ گلپایگانی، شماره نسخه: 20

بخشی از تاریخ الحکماء؛ بی کا، بی تا [ف: 2-682]

• تاریخ الحکماء (ترجمه) / تراجم / فارسی

(t. 'tārīx-ol hokamā')

وابسته به: تاریخ الحکماء = اخبار العلماء باخبار الحکماء؛ قفطی، علی بن یوسف (568-646) اهداء به: شاه سلیمان صفوی (1077-1105ق)

تاریخ تألیف: 4 جمادی الاول 1099

در اخبار مشاهیر حکماء و اطباء متقدمین و متأخرین از یونانی و ایرانی و عرب و اسامی تصانیف آنان. این کتاب تألیف جمال الدین ابو الحسن علی بن یوسف قفطی مصری وزیر و موسوم به اخبار العلماء باخبار الحکماء است، محمد بن علی خطیبی زوزنی (قرن 7) یکسال پس از وفات ابن قفطی در 647 با عنوان المنتخبات الملتقطات من کتاب اخبار العلماء باخبار الحکماء آن را مختصر کرده و به «تاریخ الحکماء» مشهور گردیده؛ این

ص: 632

گزیده زوزنی را کسی به دستور میرزا محمد ابراهیم مستوفی به پیشنهاد برخی از بزرگان در روزگار بهادر خان شاه سلیمان صفوی حسینی (1077-1105) به فارسی در آورد که کتاب

حاضر است. آغاز: قیمتی تر گوهر سخنی که غواص قوت نطق و بیان از تک عمان تعمق و امعان در صدف کن جستجو و بر ساحل لب گفتگو آرد نثار در آمد حمد و ثنای یگانه ایزد قدیم ... مصنف بعد بعد از حمد و ثنا میگوید علما را اختلاف است در آنکه کی است اول کسیکه در حکمت نظری سخن کرد انجام: خطی واضح بود و در آخر آن به عبارت نوشته کتب علی بن رضوان بن علی بن جعفر لنفسه و الحمد لله وقع بتیسیر الله تعالی ولی کل حول قوة الفراغ عن اخراج تلك الترجمة من السواد الى البياض علی ید مترجمها لیلۃ الأحد الرابع من شهر جمادی الاولی سنه تسع و تسعين بعد الف فالحمد لله حمدا كثيرا والصلوة علی محمد و اله و تسلیما شایعا متسطیرا چاپ: به همت دکتر بهمن دارائی، تهران، دانشگاه تهران، 1347 ش [دنا 701/2] در آن جا به نادرست نویسنده کتاب محمد بن علی زوزنی مترجم دانسته شده است]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 536

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1099ق؛ 69گ، 27 سطر، قطع: رحلی اندازه: 22/5×35/5

سم [ف: 2-317]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 424 و 2643-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجدول، مقابله شده با دو نسخ؛ جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 171 ، 19 سطر (16×9/5)، اندازه: 15×23/5 سم [ف: 4-693] و [فیلمهاف: 1-33]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 535

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول؛ 273 گ، 14 سطر، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 2-316]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 185-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ جزء کتابخانه سارو خان قورچی باشی بوده. بر پشت برگ آغاز؛ یادداشتی درباره این کتاب به قلم سید جلال الدین طهرانی، دارای کتیبه ای است مذهب، دارای سرلوح و کتیبه مذهب و مرصع، مجدول، در پایان نسخه، ترجمه شرف الدین اسماعیل جرجانی به خط نستعلیق ممتاز که الحاقی است؛ تملک: شجاع الدین ولد سارو خان قورچی باشی مورخ 14 ربیع الاول 1105ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج زرد با ترنج و نیم ترنج، 196گ، 19 سطر، اندازه: 15×24/5 سم [ف: 24-134]

5. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7068-36/68

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: آقا بابا بن ملامحمد هادی شاهمیرزایی؟، تا: چهارشنبه 16 ذیقعده 1099ق، حسب الامر ساروخان قورچی باشی برای کتابخانه وی؛ از روی مسوده مترجم، مجدول زرین، در پایان نسخه شرح حال اسماعیل جرجانی صاحب ذخیره خوارزمشاهی درج شده؛ جلد: تیماج زیتونی سوخت، با ترنج و سرترنج، 242گ، 20 سطر، اندازه: 14×23سم [ف: 2-878]

6. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 1559

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12، در پایان سرگذشت سید اسماعیل گرگانی نگارنده «ذخیره خوارزمشاهی» نوشته شده؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج زرد، 223گ، 15 سطر، اندازه: 14/5×22سم [ف: 3-401]

7. تهران، ملک، شماره نسخه: 3895

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ دارای چهار یادداشت عرض قرن دوازدهم؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز، 204گ، 20 سطر، اندازه: 14/8×24/9سم [ف: 2-129]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2870ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-33]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8887

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، با بلاغ مقابله، رکابه دار؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 184ص، 19 سطر (15×8/5)، اندازه: 14/6×23/9سم [ف: 1-239]

9. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1896/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج قهوه ای، 130گ (پ-130ر)، 27 سطر، اندازه: 21/5×34سم [ف: 5-323]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4082

آغاز: برابر؛ انجام: فی طرف و تسلیم و تدق و لاشد فی شوال المکرم سنه 1296 خط: نستعلیق، کا: سید ولی، تا: شوال 1296ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 15 سطر (14×23)، اندازه: 21×33سم [الفبائی: -98]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2871ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-33]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7526

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ برای امیر ساروخان قورچی باشی ایران؛ مجدول؛ جلد: تیماج قرمز، 217گ، 20 سطر، اندازه: 21×13/5سم
[ف: 19-333]

• تاریخ حکما و علما / تراجم / فارسی

ص: 633

شیرازی، محمد حسین بن فخرالدین، ق 14 قمری

(Šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e faxr-od-dīn (-20c

خلاصه ای است در شرح حال حکمای بعد از هبوط آدم و پس از هجرت و ترجمه شعرای سبعه معلقه و برخی از راویان و بزرگان علما در علوم مختلف و برخی از خوشنویسان.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 106

آغاز: آمون حکیم ظهور او 1694 سال بعد از هبوط آدم این لفظ لقب اوست اسم وی ثیلو خس از شاگردان ادریس حضرت ادریس او را به یک ربع زمین حکومت داد خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ تملک: عبدالحسین سپنتا؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه ای، 101 گ، مختلف السطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 1-83]

تاریخ حکمای طبرستان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e hokamā-ye tabarestān

مختصری است در بیان سلاطین ولایت طبرستان و وقایع دوران حکمرانی آنها و چگونگی به حکومت رسیدن و فوت آنان و ...

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 251/2

آغاز: اما بعد در کتاب استفسار چنین روایت کرده اند که حاکم بن عزیز بن مغیر بن منصور بن قاسم بن مهدی که از خلفای بنی اسماعیل؛ انجام: و فاطمه خاتون مادر خواجه معزالدین ملک حسین هم بود و زبیده خاتون زن خواجه عمادالدین ملک است که مادر امیر نظام است. خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه 8 شوال 1221 ق؛ 17 گ، مختلف السطر، اندازه: 17×20/5 سم [ف مخ: 27]

تاریخ حکمرانان اردلان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e hokmrānān-e ardalān

در این رساله که در دو بخش تدوین شده، تاریخ وقایع حکمرانان اردلان بیان شده است. در بخش اول حکمرانان این منطقه از آغاز صفویه تا سال 1228 به ترتیب تاریخی با ذکر مختصری از جنگ ها و وقایع هر سال بیان شده است. این حاکمان اغلب در سنج بوده و اغلب آنان با حکومت های عصر خود همکاری داشته اند و در جنگ های ایران با سایر کشورها نقش داشتند که در این تاریخ به صورت مختصر بیان شده است. در این تاریخ اغلب وقایع حکمرانی خان احمد خان و فرزندش خسروخان بیان شده است؛ در بخش دوم احکام و منشآت که از طرف این حاکمان صادر گردیده تحریر شده است. ماه شرف خانم مستوره کردستانی را کتابی است در همین موضوع که با عنوان «تاریخ اردلان» با مقدمه آقای ناصر آزاد پور، در کرمانشاه سال 1332 ش در 225 صفحه به قطع رقعی، منتشر گردیده و بخش هایی از آن در گفتار بیست و هفتم «امرای اردلان» کتاب تاریخ مشاهیر کرد بابا مردوخ کردستانی بخش دوم (جلد سوم) ص 230-300 به

حاضر گویا همان تاریخ اردلان مستوره کردستانی است.

[نسخه های منزوی 839/2؛ مشار فارسی 1026/1]

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 12/46-2156

آغاز: طهماسب برادرش ساخت سرخاب بک نیز عریضه به خدمت شاه طهماسب نوشت گزارش القاضی میرزا آنچه گذشته بود تفضلاً عرض واستدعای عفو او را کرد؛ انجام: نظر وقال ولا تنظر الی من قال رشته ای و مرا به همه جهت درهای معانی باز است، لیکن اطالت کلام موجب ملال است باقی ایام ولایت به کام باد برب العباد.

خط: نستعلیق شکسته، کا: صوفی محمد ویس محمدی بن محمد زمان، تا: جمعه 17 ربیع الأول 1287ق، جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 141، 17 سطر، اندازه: 18×22سم [ف: 2-692]

تاریخ حکومت تاتارها در قریم / تاریخ / فارسی

tārīx-e hokūmat-e tātar-hā dar qoraym

زمان تألیف: 1293ق پس از انحلال دولت چنگیزیان طایفه هایی از تاتارها به سوی قریم (کریمه کنونی) روی آوردند و سلسله ای بدانجا تشکیل دادند که در تاریخ به نام خان های قریم معروف اند (رجوع به طبقات سلاطین اسلام لین پول شود). چون عهدنامه روسیه و عثمانی در قینارجه امضاء شد روس ها روی به کریمه نهادند و خاندان تاتاری را از هم پاشیدند و سرزمین آنها را در قلمرو خود آوردند. این کتاب حاوی تاریخ حکمرانی این تاتارها بر قریم است با انتقاداتی بر عثمانیان بواسطه مصالحه قینار جه.

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1227/3

آغاز: در بیان کیفیت مملکت قریم و انقراض دولت سلسله چنگیزیه؛ انجام: درین دو سه سال جنگهای عظیم در ما بین .. که عبارتند از سلطان مرحوم و امپراطور فرانسه و پادشاه انگلیس باشد در آن مملکت واقع شده. خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالستار گرگانی، تا: 1300ق، جان تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 50ص (518-567)، 16 سطر (16×7/5)، اندازه: 22×14سم [ف: 3-273]

2. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 3961/3

نگارش دیگری از مجموعه 1227 کتابخانه ملی. شماره های 2، 3 و 4 مجموعه حاضر مطابق با شماره 3 مجموعه کتابخانه ملی می باشند که در مجموعه حاضر تفکیک شده اند و در مجموعه ملی تفکیک نشده اند؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: تاریخ 1306ق؛

کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: میشن زرد، 17 و 18 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 7-112]

← تاریخ حلب ← بغية الطلب في تاريخ حلب

• تاریخ حمله مغول به ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e hamle-ye moqol be īrān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16878

بی کا، تا: 1334ق [دث. مجلس]

• تاریخ حمیدی - ترجمه شرح حال سلطان عبدالحمید ثانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e hamīdī = t.-ye š.-e hāī-e soltan abd-ol-hamīd-e sānī

سردار اسعد بختیاری، علیقلی بن حسینقلی، 1274 1336 قمری

(sardār as ad-e baxtīyārī, "alī-qolī ebn-e hoseyn-qolī (1858-1918

مؤلف این اثر ژرژ دوریس یونانی الاصل است که به زبان فرانسه آن را نگاشته و پیر کی لارد (یا کییارد) بر چاپ پاریس این اثر دیباچه ای نوشته است. این اثر در سال 1317 ق = 1278 در طهران از سوی مطبعه مبارکه شاهنشاهی تحت سرپرستی عبدالله قاجار با عنوان «تاریخ زندگانی سلطان عبدالحمید پادشاه عثمانی» با مقدمه آرشاک خان آجودان همایون و به صورت چاپی سربی منتشر شده است و در آن مترجم را به اشتباه همان مقدمه نویس دانسته اند در صورتی که در دیباچه به صراحت نام مؤلف آمده است. همچنین پشت کتاب چاپی مزبور و نیز در توضیحاتی که از سوی نوادگان مترجم و پرویز صدیقی روی برگ نخست نسخه آمده این اثر با عنوان «تاریخ حمیدی» معرفی شده است. بیشتر این کتاب شرح بیدادگریها و خونخواری های سلطان عبدالحمید عثمانی است و شرح بیماری های جنون آمیز روانی او در مراقبت از خود در برابر خطرات موهوم و ترس و نگرانی از اطرافیان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17005

آغاز: دیباچه کتاب شرح حالات سلطان عبدالحمید پادشاه عثمانی. مورخین آینده پریشان خاطر خواهند بود برای آن که انتخاب نمایند یکی از القاب مختلفه را که برای سلطان عبدالحمید مذکور شد؛ انجام: و ظلم های او را ملتعثمانی هرگز فراموش نخواهند کرد و در تواریخ او را سلطان خونریز باید نوشت.

انجامه: کتاب شرح حالات سلطان عبدالحمید پادشاه مملکت عثمانی که بزبان فرانسه در پاریس بطبع رسیده بود. در جوشقان چهارمحل، اواسط شهر ذی قعدة الحرام شروع بترجمه آن نموده الحمدلله بدون علت مزاج در ششم شهر محرم الحرام هزار و سیصد و بیست و یک (1321) فراغت حاصل شد. کامل؛ خط: نسخ ممتاز، کا: به احتمال عین الملک منشی مترجم، تا: 6 محرم 1321ق، جا: جوشقان چهارمحل؛ تملك: ابوالقاسم اسعد بختیاری نواده مترجم؛ جلد: چرم یشمی، 357ص، 10 سطر (20×11)، اندازه: 18×27 سم

تاریخ حیا / شعر / فارسی

tārīx-e hayā

سی و شش ماده تاریخ منظوم فارسی است سروده حیا گویا همان شیورام حیای اکبر آبادی از مردم کایتیه و شاگرد بیدل و سراینده گلگشت بهار ارم و در گذشته 1144: 1. تاریخ عطای شمشیر و علم از جناب رسول الله (1203)؛ 2. تاریخ رحلت مسکین (1186)؛ 3. تاریخ گنبد متولی مسکین (1203)؛ 4. تاریخ رحلت مکه مان صاحبه (1996)؛ 5. تاریخ ثانی مکه مان صاحبه (1195)؛ 6. تاریخ رحلت میر امام (1201)؛ 7. تاریخ نسبت پسر اکمل شاه (1201)؛ 8. تاریخ کتخدایی شاه محمد خلف اکمل شاه (1203)؛ 9. تاریخ کتخدایی انورخان (1203)؛ 10. تاریخ کتخدایی قاردخان (1203)؛ 11. تاریخ تولد پسر معزالدین خان (12039)؛ 12. تاریخ عمارت محمد نو احداث معمور خان (1203)؛ 13. تاریخ خطاب صدر جنگ (1191)، 14. تاریخ رحلت عبدالولی عزلت (1989)؛ 15. تاریخ عنایت پالکی به حکیم قطب الدین خان از پیش کار محمد رنمست خان بهادر ساکن، گرنول عرف قمرنگر (1201)؛ 16. تاریخ تولد برخوردار خواجه غلام حیدر (1190)؛ 17. تاریخ تولد خواجه ابراهیم (1203)؛ 18. تاریخ ثانی (1203)؛ 19. تاریخ فتح نرمل (1997)؛ 20. تاریخ رحلت احمد علی خان خلف محمد ندوله خان بهادر (1201)؛ 21. تاریخ رحلت میرزاخان (1175)؛ 22. تاریخ ثانی (1175)؛ 23. تاریخ خدمت قضای قاضی معین الدین (1999)؛ 24. تاریخ رحلت والد مرحوم (1997)؛ 25. تاریخ ثانی (1997)؛ 26. تاریخ مردن کهتامل بریت (1202)؛ 27. تاریخ حوض دیوان خانه رنمست خان بهادر (1999)؛ 28. تاریخ عمارت نواب مشیر الملک بهادر (1998)؛ 29. تاریخ قلعه عمارت پاکتور که امین خان عرب نموده (1201)؛ 30. تاریخ ثانی (1201)؛ 31. تاریخ فرزند میرزا بقاییک (1202)؛ 32. تاریخ رحلت والده مرحومه (1199)؛ 33. تاریخ رحلت برخوردار خواجه فتح الله (1200)؛ 34. تاریخ نسبت شادی اسماعیل خان بهادر (1203)؛ 35. تاریخ تولد صبیبه حیدر خان (1203)؛ 36. تاریخ رحلت ابراهیم صاحب (1203).

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8038

آغاز: رب یسر و تمم بالخیر، بسمله. تاریخ عطای شمشیر و علم از

ص: 635

جناب رسول الله ص.

خدیدو دو جهان رنمست خان را *** مدارجهای علیا از کرم داد /

قبول بارگاه مصطفی کرد *** علودین و دنیا را بهم داد /

لوای حمزه و صمصام پر دم *** برای کثرت فوج و حشم داد /

به فراشی روضه کرد ممتاز *** باین خدمت شکوه محترم را

انجام: تاریخ رحلت ابراهیم صاحب مرحوم.

پیر آگاه دل خلیل الله *** بود اسم مبارک ابراهیم /

کرد او را ندای ایتونی *** از جهان فضا خدای کریم /

کرد رحلت ز صدمه اش یکسر *** گشت دلها برنگ پسته دو نیم /

جوش دریای غم تلاطم کرد *** بهر سالش حیا به قلب سلیم /

از بکا گفت ملهم فیاض *** جای آسودنش ریاض نعیم.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ کاغذ: هندی رنگارنگ، 26ص، 11 سطر (8×13)، اندازه: 5×13/5 / 20سم (ف: 12-17)

• تاریخ حیات لرد کلیو / تاریخ / فارسی

tārīx-e hayāt-e lord kelīv

ملکم، جان، 1833-1769 میلادی

(malkom, jan (1769-1833

مترجم: صحافباشی، اسماعیل بن ابراهیم، قرن 13ق

هند گردید. این تاریخ به وسیله ارال آف پویس از روی روزنامه های داخلی تدوین و توسط سرجان ملکم تألیف گردیده و ماکولی در سال 1386 ق آن را حک و اصلاح نموده است. این تاریخ به صورت رمان برگزار شده و توسط اسماعیل فرزند صحاف باشی دولت علیه ایران به فارسی ترجمه شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7690

آغاز: تاریخ حیات لرد کلیورا که سبب استیلای انگلیس شد بر هند ارال آف پویس از روی روزنامجات داخله تدوین و سرجان ملکم تألیف و ماکولی سنه 1386 حک

و اصلاح نموده، می نگارد؛ انجام: که فرانسویان به ترکت می گذارد بوی ارزانی دارد و هم حصه از آن عزت و حرمت که آخرین سلسله هنود به تمثال لرد ویلیام بنتیک می نمودند بوی بکنند. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قرمز مذهب، 114گ، 11 سطر، اندازه: 17×25سم [ف: 26-185]

• تاریخ حیات و ممات پادشاهان صفویه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e hayāt va mamāt-e pādešāhān-e safavīye

ذوالقدر، خلیل، ق 11 قمری

(Z0-1-qadr, Xalil (-17c

لیست کوتاهی از سال ولادت و جلوس و وفات پادشاهان صفوی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8948/20

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: حدود 1054ق، جا: احمد آباد گجرات؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 2گ (256پ - 257ر)، اندازه:

14/4×26/4 سم [ف: 29/1-441]

← تاریخ حیدری ← زبده التواریخ

• تاریخ حیدری = زبده التواریخ = مجمع التواریخ / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e heydarī = zobdat-ut tavārīx = majma'-ot tavārīx

رازی، میر حیدر بن علی، ق 11 قمری

(rāzī, mīrheydar ebn-e 'alī (-170

تاریخ تألیف: آغاز 1020ق (در بیست و پنج سالگی مؤلف) و انجام 1028ق

تاریخ عمومی از آغاز تا روزگار نگارش. جلد دوم آن در سرگذشت فرزندگان و سراینندگان است و در 5 «باب» است: 1. جهان عرب، 2. ایرانیان، 3. آسیای مرکزی و خاوری، 4. غرب (اروپا)، 5-هند. (احمد منزوی)

[فهرستواره منزوی 646/1؛ تاریخ تذکره های فارسی 769/2-772؛ نسخه های منزوی 4194/6؛ دنا 702/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8839

آغاز: باب دویم ذکر ملوک عجم و سلطنت کیامرث. پوشیده نماند که مؤیدان عجم را گمان آن است که مدتی مدید و عهدی بعید عالم از فرمان فرمای خالی بود. آخر مردم کیامرث را بر خود پادشاه ساختند؛ انجام: بعد از هفت سال که حکومت کرد خوارزم شاهیان بر خراسان مستولی شدند و دولت از آن سلطنت بیرون رفت. ذکر حکومت هلاکو خان و اولادش در ایران باب دوم (سلسه های ایرانی)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مجدول به شنگرف و لاجورد، کمنددار، مصصح؛ کاغذ: فرنگی نازک نخودی آهار مهره، جلد: روغنی زمینه مشکی با ترنج و سرترنج، 212 گ، 35 سطر (13×24/5)، اندازه: 21/8×34/1 سم [ف: 29/1-84]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5842

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کامل کرده سعید نفیسی از روی نسخه مجلس و با فهرست او؛ کاغذ: مقوایی، جلد: تیماج مشکی، 716 گ، 25 سطر (20×19)، اندازه: 27×19 سم [ف: 16-104]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6573

خط: نسخ، بی کا، تا: 9 ربیع الاول 1271ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، 149 گ، 36 سطر (13×25)، اندازه: 32×34 سم [ف: 16-300]

4. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 2770-ف

ص: 636

بی کا، بی تا؛ کتابخانه سعید نفیسی ش

344 [فیلمهاف: 1-33]

← تاریخ خاجهانی و مخزن افغانی ← مرآت الافغانه

• تاریخ خاندان حکمت / تاریخ / فارسی

tarix-e xandan-e hekmat

جابری انصاری، حسن بن علی، 1287-1376 قمری

(jāberī ansārī, hasan ebn-e `alī (1870-1957)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8925

آغاز: بنام بخشنده مهربان، مجملی از مائر خاندان تیمسار هنرپرور جناب اکرم افخم؛ انجام: بتفصیل حالش را بنگارم خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1314ق، جا: اصفهان، کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ابعاد متن: 1779، اندازه: 18×26سم [الفبائی: 98]

تاریخ خاندان صفویه / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e xāndān-e safaviye

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 882

آغاز: بکاخ دماغ راه داده دیگری را بنظر در نمی آورد، و شاه دین ... در باب مهم او آغاز می شود فرمود در آن اثنا ... عطر فشانی خامه مشکین سواد در گلزار اخبار شیخ صدر الدین موسی و اولاد: شیخ صدر الملة و الدین پس از انتقال شیخ صفی الدین به بهشت برین در آن زاویه عرش پیرایه به تمهید بساط هدایت و ارشاد پرداخت ...

بگسترده شیخ معارف پناه *** بساط بزرگانه در خانقاه؛

انجام: و آن حضرت از جمله سادات مختاریه است و علوی نسب و سمو حسب نبی مختار ... تاریخ اعقاب صفویه است. شاید مختصر «عالم آراء» باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی با ترنج، 269گ، 19 سطر (9×15/5)، اندازه: 14×22سم [ف: 2-732]

← تاریخ خاندان طاهری ← جستجوی تاریخی درباره خاندان طاهری

• تاریخ خاندان مرعشی مازندران = مشجر سادات مرعشی / انساب / فارسی

tārīx-e xāndān-e mar'ašī-ye māzandarān = mošajjar sādāt-e mar'ašī

فهرست مختصری شامل: گفتار در خبردار شدن میر عبد الکریم و مردم مازندران و جمعیت ایشان و امداد درویشان؛ گفتار در آمدن میر مقل ترکمان با خیل و حشم به مازندران و نهیب و غارت نمودن؛ گفتار در ذکر خروج درویشان و آوردن سید عبد الکریم و سید ابراهیم آملی نوبت دیگر؛ گفتار در حکومت میر زین العابدین و قضیه سانحه او و جلوس میر شمس الدین به مسند سلطنت در شهر سنه اربع و تسعین و ثمانمائه؛ گفتار در بیان سلطنت میر سمي الدین و وقایع زمان حکومت او؛ گفتار در وقایعی که از زمان میر شمس الدین سانح گردید و آمدن میر عبد الکریم نوبت دیگر به مازندران ...

چاپ: چاپ بنیاد فرهنگ

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 642/1

آغاز: بسمله و به ثقتی، شاداب ترین گلی که در چمن فصاحت و بیان و خوشاب ترین لؤلؤی که در بحر بلاغت و تبیان؛ انجام: پدر چون قرض بسیار و کلفت بسیار داشت و مدار خود را در اردوی معلی به لیت و لعل می گذرانید و قادر بر چیزی نبود لمحه سر در پیش انداخته و به دریای. خط: نستعلیق، کا: ابو تراب بن تیمور ابن ...، تا: قرن 12؛ انجام؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج تریاکی، 182گ (1-182)، 18 سطر (19/5 × 11/5)، اندازه: 27×19 سم [ف: 2-547]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4601/1-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-77]

• تاریخ خانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e xānī

الاهجی، علی بن شمس الدین، ق 10 قمری

(-160) (lāhejī, 'alī ebn-e Šams-od-dīn)

اهدا به: سلطان احمد خان تاریخ تألیف: از محرم 921 ق تا 15 صفر 922 ق به نام احمد خان حسینی آخرین پادشاه گیلان که یک بار از 943 تا 975 ق و بار دیگر از 985 تا 1001 ق پادشاهی کرده است. در تاریخ گیلان و مرعشیان مازندران و دانشمندان آن سرزمین. در سه «باب».

[دنا 703/2؛ نسخه های منزوی 4242؛ فهرستواره منزوی 862/2]

1. تهران، مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف: 89

نسخه اصل: خاورشناسی لنینگراد 94D عکس نسخه پاریس (بلوشه 306/1 ش 499) (239Sp)؛ بی کا، تا: 8 ربیع الاول 978 ق [ف:

[164]

تهران؛ بنیاد فرهنگ ایران؛ شماره نسخه: ف: 89

همان نسخه بالا [نشریه: 11-992]

2. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 90

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 491C، از محرم 921 تا نیمه صفر 922 نوشته شده است. دارای یادداشت روز شنبه 21 ذیقعده 1199 و 3 رجب 1250 [ف: 164]

تهران؛ بنیاد فرهنگ ایران، شماره نسخه: ف 90

ص: 637

همان نسخه بالا [نشریه: 11-992]

به تاریخ خرابی دهلی به وقایع خرابی دهلی

• تاریخ خراسان / تاریخ / فارسی

tārīx-e xorāsān

مشهد رضوی؛ شماره نسخه: 15850

آغاز: و (بغلان) و (والحج) و بدخشان؛ انجام: در ماه رجب به مشهد معاودت نمود ناقص؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: معارق (احتمالا)، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز کاغذ: کاهی، اندازه: 21×28 سم [رایانه]

← تاریخ خسروی ← زبده التواریخ

← تاریخ خط و نقاشی ← قلمیه

• تاریخ خلافت امیر المؤمنین (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e xelāfat-e amīr-al-mo'menīn

یزد؛ وزیر؛ شماره نسخه: 560

آغاز: بسمله، خلافت حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله عنه ... چون عثمان را بکشتند مردمان؛ انجام: ترا خاطری دراک و بلاغتی کامل و عبارتی بارع و فصاحتی شامل خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیحجه 966ق؛ اهدایی: وزیر؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی کاغذ آبی، 240گ، 19 سطر (21×10/5)، اندازه: 20×29 سم [ف: 2-478]

• تاریخ خلفاء / تاریخ / فارسی

tārīx-e xolafā

ابرقوهی، اسماعیل، ق 7 قمری

(abarqūlī, esmā'īl (-13c

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3192/2-ف

نسخه اصل: مجلس؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کاتب سجستانی، بی تاب جا: سجستان [فیلمهاف: 2-96]

• تاریخ الخلفاء / تاریخ / عربی

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، 849-911 قمری

(F soyūtlī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506

کتابی است مشهور در شرح حال خلفا از دوران ابوبکر تا زمان مؤلف که به شرح حال المتوکل علی الله أبوالعز عبدالعزیز بن یعقوب (819-903ق) پایان می پذیرد.

سیوطی ضمن یاد کرد از هر یک از خلفا چکیده ای از وقایع مهم دوران آنها و زندگی بزرگان دین و دانش معاصرشان را ذکر کرده است. در پایان هم منابع تألیف و ارجوزه ای در نام خلفا و تاریخ وفاتشان آمده است.

آغاز: أما بعد حمد الله الذي وعد فوفى و اوعده فعفا... فهذا تاريخ لطيف ترجمت فيه الخلفا امرا المؤمنين القائمين بأمر الأمة من عهد أبي بكر الصديق رضي الله عنه إلى عهدنا هذا على ترتيب زمانهم الأول فالأول و ذكرت في ترجمة كل منهم ما وقع في أيامه من الحوادث المستغربة و من كان في أيامه من أئمة الدين و أعلام الأمة. چاپ: القاهرة، المكتبة التجارية، تحقيق محمد محيي الدين عبد الحميد، الطبعة الثالثة، 1964، 535ص؛ السعودية، دار المنهاج، الطبعة الأولى، 1430ق، 700 صحيفة

[دنا 703/2؛ الأوقاف العامة موصل 212/2؛ كشف الظنون 293/2؛ دليل مخطوطات السيوطي ص 222-221]

شرح و حواشی:

1- میزان الدین فی معرفه الیقین؛ سپهر، عبدالحسین (1250-1312)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18694

آغاز: برابر؛ انجام: فتنه التتار علی اعظمها و اسئل الله ان یقضینا الی رحمته الواسعة قبل وقوع فتنه المأة التاسعة بجاه نبیه محمد (صلی الله علیه وآله و سلم)

خط: نسخ، بی کا، تا: 1 محرم 990ق؛ از روی نسخه مورخ 8 جمادی الاول 987ق، مجدول، با سرلوح زرین و مرصع نفیس، با کتیبه؛ اهدایی: رهبری، فروردین 1372؛ کاغذ: سمرقندی حنایی آهار مهره، جلد: مقوارویه کاغذی عطف میشن قهوه ای، 203گ، 21 سطر، اندازه: 13×19/5 سم [اهدائی رهبر: 8-374]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9223

آغاز: برابر؛ انجام: لا تعدوه فصرفت عنه الی عثمان فلما قتل.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ دارای یک سرلوح؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرمی ضربی، 98گ، 19 سطر (7×13/5)، اندازه: 13×21 سم [ف: 7-30]

3. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 531

بی کا، تا: قرن 11؛ قطع: خشتی [ف: 80

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 279 فیروز

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 602ص، 18 سطر، اندازه:

31×33/5 سم [ف: 21-33]

5. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 101ت

خط: نسخ خوش، کا: محمد بن محمد حسین حسینی رشتی، تا: 1236ق؛ تملک: دولت شاه محمد علی قاجار پسر فتح علی شاه؛

499گ [رشت و همدان: ف: 1097]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1544/2 عکسی

ص: 638

آغاز: برابر؛ انجام: إلى رحمته الواسعة قبل وقوع فتنة المایة التاسعة بجاه محمد (صلی الله علی و سلم و آله) و أصحابه تم التاريخ المبارک بحمد الله و منه و عونہ و حسن توفيقه و الحمد لله رب العالمين.

نسخه اصل: کتابخانه روان کوشکی در ترکیه، شماره 1552؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، مجدول، با سرلوح مذهب؛ 199 ص (37-235)، 25 سطر [عکسی ف: 4-466]

• تاریخ الخلفاء / تاریخ / عربی

'tārīx-ul xulafā

تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 388/1

از ابوبکر تا المعتصم، مؤلف معاصر قلاون باید باشد؛ بی کا، تان قرن 13 [ف: 3-60]

• تاریخ الخلفاء / تاریخ / عربی

'tārīx-ul xulafā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3630/1

کتاب فيه تواریخ ذکر الخلفاء و الملوك و سيرهم و احوالهم و ما كانوا عليه؛ خط: نسخ، کا: قاسم عبدالله، بی تا [ف: 7-7]

• تاریخ خلفاء / تاریخ / فارسی

'tārīx-e xulafā

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2377/2

آغاز شده و به او عود می کند خون شهدا تمام در گردن اوست و چه خوب گفته اند.؛ انجام: خاشاک کفر و شرک زبرق غضب بسوخت *** لبریز کن ز گلبن دین دامن و بغل در تاریخ خلفای بعد از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) از مصادر شیعه و اهل سنت.

و چون این کتاب از آغاز و اواسط و آخر افتاده دارد معلوم نشد که چیست؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا افتادگی: آغاز و انجام و وسط؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکى، 168 گ (194-361 پ)، اندازه: 14×20 سم [ف: 6-360]

• تاریخ الخلفاء و الائمة / تاریخ / عربی

tārīx-ul xulafā' wa-l a'imma

وابسته به: الصواعق المحرقة علی اهل الرفض و الزندقة؛ ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد (909-973ق) از روی کتاب اصواعق محرقة («ابن حجر در پنج باب») گرد کرده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2527/2

تاریخ خرابی - تاریخ خلفای 639 آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد فهذه رسالة جمعت فيها ما ذكره ابن الحجر في صواعقه من احوال الخلفاء و الائمة؛ انجام: ولا يصح الاعتقاد بمجرد الامكان. تمت الرسالة في يوم الاثنين في بلدة

کاظمین فی ج 2-1235 ق. بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، وگ (34-42پ) [ف: 3-298]

تاریخ خلفای اسماعیلی مصر و قیروان / تاریخ / فارسی-عربی

tārīx-e xolafā-ye esmā'īlī-ye mesr va qīrvān

چهارده تن بوده اند 65 سال در رفاده و قیروان و دویست سال در مصر فرمان رانده اند که روی هم می شود 270 سال.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1482/12

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، گ (1130 - 133 ر) [ف: 2755]

تاریخ خلفای بنی امیه / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e xolafā-ye banī-omayye

سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی، 1268-1342 قمری

(sepehr-e kāšānī, 'abbās-qolī ebn-e mohammad taqī (1852-1924

اهدا به: مظفر الدین شاه

سپهر در مقدمه گوید در روز سه شنبه دوم ذیقعده 1319 که شرفیاب حضور شدم شاه به نگارش تاریخ سلاطین اسلامیة امر مقرر فرمود.

آغاز: سپاس خداوندی را که اخبار مردم بر گذشته روزگاران را موجب بصیرت و عبرت دانشمندان حال و هوشیاران استقبال

گردانید ... بنده درگاه الله و چاکر پیشگاه جهان پناه عباسقلی سپهر وزیر تألیفات و دار الشورای کبری معروض میدارد بر دانایان بصیر و

بینایات خبیر معلوم باد ...

[دنا 703/2؛ فهرستواره منزوی 1571/3]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3109

آغاز: برابر؛ انجام: چون معاویه بهوش آمد و یزید را بدید گفت ای پسرک من چه کردی گفت بمسجد شدم و خطبه بخواندم و مردمان با

کمال رغبت با من بیعت کردند و خرسند بازگشتند و بمنازل خود باز شدند و بعضی مکالمات او با او خط: نستعلیق، کا: محمد تقی خان

کمال السلطنه، تا: 1321ق؛ یادداشت به خط مؤلف (عباسقلی سپهر): «این چند حرف خط فرزندی میرزا محمد تقی خان کمال السلطنه

پیشخدمت حضور مهر ظهور همایونی است. حرره العبد الجاني عباسقلی سپهر کاشانی فی سنة 1321؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد:
مقوایی با عطف

ص: 639

تیماج نارنجی، 72ص، 12 سطر، اندازه: 22×17سم [ف: 10-668]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1619

آغاز: بسمله، بیان پاره حکایات و مکالمات عبدالملک بن مروان با ادبای زمان؛ انجام: و بتوفیق کردگار لم یزل بنگارش جلد پنجم شروع میشود جلد چهارم شامل التواریخ؛ خط: نستعلیق، کا: محمود نوری، تا: 1323ق، جان تهران؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مخمل قرمز با گل و بوته، 243گ، 17 سطر (11×21/5)، اندازه: 20/5 × 31/5 سم [ف: 4-102]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1620

آغاز: برابر؛ انجام: و انشاء الله تعالی بعون خدا و توجه خدا بنگارش جلد دوم که بدولت بنی مروان بدایت و نهایت می گردد شروع میشود جلد اول شامل التواریخ؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد رضا متخلص به صفا و ملقب به سلطان الکتاب لشکر نویس محلاتی، تا: جمعه 7 رجب 1329ق، جا: تهران؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مخمل قرمز با گل و بوته، 415گ، 17 سطر (11×21/5)، اندازه: 20×32سم [ف: 4-103]

← تاریخ الخلیفة ← التاریخ العبرانی

← تاریخ الخمیس ← الخمیس فی احوال نفس النفیس

← تاریخ خواجه ← تاج التواریخ

تاریخ خوارزم / تاریخ / عربی

tārīx-e xārazm

عباسی خوارزمی، محمود بن محمد

abbāsī xārazmī, mahmūd ebn-e mohammad

آغاز: تاریخ خوارزم شاه. بسمله من تاریخه خوارزم للحافظ الرجال محمود بن محب ابن عباس بن ارسلان الخوارزمی من مجلد کتاب نقل علیه من أوله إلى آخره ساق ثلاثة احاديث باطلة في فضل خوارزم علقها في فضائل البلدان. اخبرنا شيخ القضاة ابوعلی ابن اسماعیل بن احمد بن الحسين البيهقي انا ابي الى ابو عبد الله الحافظ انجام: بعث اليها اثنين من الخوارزميين تم تاريخ خوارزم بالتمام و الكمال بعون الملك الوهاب ليراجع عند الاحتياج اليه برسم مولانا قاضي القضاة قدری افندی الحاکم الشرعي بفوه (؟) دامت فضائله

[دنا 703/2؛ فهرستواره منزوی 863/2]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 29-ع

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، درہامش بندی است از احیاء غزالی و محاضرات راغب اصفہانی ابوالقاسم حسین بن محمد. در پایان تفسیر
سورۃ فاتحۃ الکتاب است از «الجلالین»؛ 4 گ (94-97)، 20 سطر [فیلمہاف: 1-293]

• تاریخ خوزستان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e xūzestān

شوشتری جزایری، نورالدین بن محمد، 1316-1364 قمری

(šūštarī jazāyerī, nūr-od-dīn ebn-e mohammad (1899 1945

در 3 مجلد؛ 1. جغرافیا، 2. تاریخ سیاسی و امیران، 3. زندگی نامہ.

[دنا 704/2؛ فہرستوارہ منزوی 863/2]

1. مشہد؛ رضوی؛ شمارہ نسخہ: 13461

آغاز: مقدمہ تاریخ و منابع آن، کاوشہا و اعصار قدیمہ؛ انجام: عضو ادارہ کل فلاح و تجارت خاتمہ بہ کمک او آمدند خط: نستعلیق
تحریری، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، ابعاد متن: 14×18، اندازہ: 18×21 سم (الفبائی: 99)

2. مشہد؛ رضوی؛ شمارہ نسخہ: 13432

آغاز: ذکر خروج قلندر رکوہ کیلویہ؛ انجام: بطرف روسیہ پرواز می کنند

بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 7 سطر (77)، اندازہ: 21×35 سم [الفبائی: 99]

• تاریخ خوزستان مظهر الدولۃ / تاریخ / فارسی

tārīx-e xūzestān-e mozher-od-dowle

تہران؛ دانشگاه؛ شمارہ نسخہ: 5096/2 ف

نسخہ اصل: دانشگاه لوس آنجلس 1182M؛ بی کا، بی تا [فیلمہاف: 3-133]

• تاریخ خوی / جغرافیا، تاریخ / فارسی

tārīx-e xoy

امام جمعہ خوئی، محمد امین بن یحیی، 1367 قمری؟

(emām jom'e xū'ī, mohammad amīn ebn-e yahyā (1948

گزیده ای از تاریخ شهر خوی است که علاوه بر تسمیه شهر خوی و اوضاع تاریخی آن، به موقعیت جغرافیایی آن نیز پرداخته، عناوین رساله بدین شرح است: 1. مقدمه؛ در سبب تألیف کتاب؛ 2. وجه تسمیه کلمه خوی؛ 3. وضعیت تاریخی شهر خوی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13333/5

ص: 640

آغاز: تابستان سال پیش (1315 هـ) یکی شبی در دربند شمیران که هوا در نهایت صافی و اعتدال بوده و قرص عالم ارای قمر نور پر ابتهاج و ذرات اشعه مهیجه خود انجام: فاصله آن با نهر ارس که حد فاصل ما بین خاک ایران فعلی و بلاد قفقازیه روس است مطابق تعیین نقشه مرسومه ... کیلومتر است خط شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1315ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: دفتری خط دار، جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته، 15گ (45پ59ر)، 18 سطر (17×13/5)، اندازه: 20×17سم [ف: 33-573]

• تاریخ خوی / تاریخ / فارسی

tārīx-e xoy

خوئی، ابوالقاسم بن اسدالله، 1277 ق 14 قمری

(xūī, ab-ol-qāsem ebn-e asadollāh (1861-20c

تاریخ و جغرافیای شهر خوی و آثار مهم تاریخی آن شهر و بیشتر به شرح حال خود مؤلف که هدف اصلی از تألیف این تاریخ بوده می پردازد و ضمناً وقایع بسیاری از رویدادهای عصر خویش را آورده و از جنبه تاریخی اهمیت دارد. دنا 704/2؛ سخنوران آذربایجان 825/2

؛ تاریخ خوی (آقاسی) [484]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8530

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد این مختصری است. در بیان حسب و نسب خود و شرح گزارشات و وقایع عمر و زندگانی؛ انجام: و همی می گفته است که این حاجی حیدر خان است. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، افتادگی: انجام؛ مصحح جلد: تیماج قرمز، 228گ، 17 سطر، اندازه: 20×15/5سم [ف: 111-22]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12260

آغاز: الحمدلله المتفرد بالعز و البقاء الممتزه بصفات القدس و الکبرياء .. و بعد این صحیفه نیفه (کذا) خود مختصری است؛ انجام: و بهر طلبه که قرض میداند اگر نداشت طلب خود را از میرزا میگرفتند خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ در تطبیق با نسخه 8530 این نسخه، جز چند برگ آغازین، موجود نیست و مقدار قابل توجهی از آن افتاده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج گل و بوته، 30گ، 18 سطر (15×10/5)، اندازه: 21/5×16سم [ف: 31-102]

• تاریخ خیرات = اصح التواریخ = احسن التواریخ / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e xayrāt = asahh-ot tavārīx = ahsan-ot tavārīx

موسوی خراسانی، محمد بن امیر کبیر، ق 9 قمری

(mūsavī xorāsānī, mohammad ebn-e amīr kabīr (-150

اهدا به: شاهرخ (807-850ق) تاریخ ایران است از آفرینش تا مرگ تیمور 807 و رویدادها را تا 850 نیز بر آن افزوده است. در 1 «مقاله» و 3 «قسم» و 1 «خاتمه»: قسم اول از کیومرث تا یزدگرد، در 4 طبقه» (باب)؛ دوم از شیث تا المعتصم 8 «طبقه»؛ سوم پادشاهان روزگار عباسیان، 13 (12) «طبقه». در آن از 49 کتاب بهره برده، از آن میان از «تاریخ حافظ ابرو» و «تاریخ و صاف» نیز یاد کرده است. (احمد منزوی)

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد حکیمی را ... که گوهر وجود انسان را ... به صحرای وجود آورد انجام: و در دهم رمضان سنه خمس و عشرين و ثمان مائة براه آمدند و الله اعلم بالصواب

[دنا 704/2؛ استوری 89/1 و 1326؛ ذیل ریوش 423؛ فهرستواره منزوی 575/1]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 872-ف

نسخه اصل: بادلیان ش 2 البیوتاه 32؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: نیمه های ذیحجه 843ق؛ 436گ، 35 سطر [فیلمهاف: 1-34]

2. تهران، ادبیات، شماره نسخه: 61. ب

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1243ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای،

174 گ، 21 سطر (13×21/5)، اندازه: 30×21سم [ف: 1-64]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5576

خط: نستعلیق، کا: علی اصغر رودباری، تا: 1267ق؛ با یادداشت 11 ذیحجه 1268 که نسخه را اسحاق میرزا پسر رئیس الدوله از قزوین برای نویسنده یادداشت فرستاده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز تیره ضربی مقوایی، 156گ، 26 سطر (22×12)، قطع: رحلی، اندازه: 31×21سم [ف: 16-38]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2771 ف و 2796-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-34]

تاریخ دار الایمان قم / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e dār-ol-īmān qom

ارباب، محمد تقی بیگ بن حسنعلی بیگ

arbāb, mohammad taqī beyk-e bn-e hasan--alī beyk

اهدا به: میر سید مهدی موتمن السلطان حکمران قم بعد از تصمیم امنای دولت، بر تألیف کتاب «مرآت البلدان فی احوالات بلاد ایران» از حکام ولایات خواسته می شود که از اشخاص خبیر و بصیر هر ولایت بخواهند تا احوالات آن ولایت را تحریر و تألیف نمایند. لذا مؤلف به خواسته «میر سید مهدی موتمن السلطان» حکمران قم این تاریخ را تألیف نموده است در یک «مقدمه» و چند «باب». عنوان مطالب: در ذکر قم، در ذکر عدد نفوس اشراف و اعیان و علما و سادات قم، اماکن و

ص: 641

عمارات عالی درجات که اول به قم آمدند، در ذکر باره بلده قم و انهار و رباغات و مستقلات و مساجد و مدارس در دوباره قم و محلات شهر، در ذکر اصناف بازار قم و مالیات قدیم و جدید، در ذکر دهات و مزارع. آغاز: بعد بسمله و حمد. و بعد چون رأی بیضا ضیای امنای دولت قاهره و اولیای سلطنت باهره بر تألیف و تصنیف کتاب مرآت البلدان فی احوالات بلاد الایران ... قرار گرفته بود که در شهری بصیری و چیزی از اهل ولایت باشد احوالات آن ولایت را بقدر قوه دانش خود بنگارد و اتمام این عمل را در دارالایمان قم از بندگان ... میرزا سید مهدی حکمران این ولایت خواسته ... بعهدہ این بنده گذارده ... چاپ: به کوشش حسین مدرسی طباطبائی، فرهنگ ایران زمین، مجلد 22، 1356 ش، 17-66

[دنا 704/2؛ فهرستواره منزوی 863/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1334

آغاز: برابر؛ انجام: دیگر کوه و برادران است که دو کوه لمعی هم است ... انشاء الله بنظر بینش قبول ارباب دانش شود حرره و صنفه چاکر جان نثار دربار معدلت مدار محمد تقی بیک ولد حسین علی بیک قمی میر آب قنات ناصری ... خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم تفرشی، تا: محرم 1295 ق؛ کاغذ: رنگارنگ، جلد: ساغری سبز، 102 گ، وسط (7×12)، اندازه: 18×11 سم [سنا: ف: 2-225]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 454 عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-403]

← تاریخ دارالمؤمنین قم ← تاریخ قم (ترجمه)

← تاریخ داغستان ← گلستان ارم

تاریخ دانشمندان گمنام / تراجم / فارسی

tārīx-e dānešmandān-e gomnām

امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی، -1367؟ قمری

(1948) (emām jom'e xū'ī, mohammad amīn ebn-e yahyā)

زندگی نامه 34 تن از علما و دانشمندان و مفاخر علمی و ادبی خوی می باشد که در استدرآکی بر کتاب «دانشمندان آذربایجان» تألیف محمد علی تربیت» نگاشته شده است و ضمن آن از تاریخ و جغرافیای منطقه خوی نیز سخن به میان آمده است. این کتاب برای پژوهشگران تاریخ خوی اثر بدیع و در خور توجه می باشد. مؤلف، در مقدمه آن گوید: «زحمتی که نگارنده برای تألیف این وجیزه بر خود هموار کرده ام خیلی پیش از آن ست که قطر این وجیزه آن را نشان می دهد.»

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12274/1

آغاز: چندی پیش یک شبی در دربند شمیران در کنار بوستان حلقه از دوستان در هوای صاف و مهتاب؛ انجام: ابو عمران مظفر بن الحسین

بن المهند السلماسی الخوئی خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی خط دار، 36 گ (1-36)، 20 سطر، اندازه: 14×19 سم [ف: 31-119]

• تاریخ دانی / تاریخ / فارسی

tārīx-dānī

قراچه داغی، محمد علی بن احمد، -1310 قمری

(qarāčē-dāqī, mohammad 'alī ebn-e ahmad (-1893

در چگونگی پیدایش تاریخ امری رضانی و تاریخ هجری و تاریخ سلطانی است و پیروی از شاهان مخصوصاً شاه عصر خود، ناصرالدین شاه قاجار را لازم می داند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 884/15

آغاز: الحمد لله الفرد البديع الملك المنيع ذي العرش الرفيع الذي دل على احديّة ذاته بواحدية صفاته؛ انجام: از فروغ عارضش خرم بهار ملک باد باغ گیتی تا بود خرم زفصل نوبهار خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن احمد قراچه داغی، تا: سه شنبه 26 شعبان 1284 ق؛ جلد: تیماج مشکی، 4 گ (135 - 138 پ)، 16 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 3-81]

← تاریخ دخانیه ← دخانیه

← تاریخ الدخانیه ← تاریخ تنباکو

• تاریخ دکن / تاریخ / فارسی

tārīx-e dakan

تنها بخشی از یک کتاب تاریخ است. با سربند: باب سیم در احوال نواب آصف الدوله امیر الممالک صلابت جنگ. مشتمل بر سه فصل: 1. در احوال مشمول رحمت الله از ابتدا تا ارتقا به معارج جاه با تمکین بر مسند ریاست و آنچه بعد از آن تا رحلت؛ 2. در بیان واقعه ای

که بعد از فوت امیر الامرا فیروز جنگ، در عهد امیر الممالک آصف الدوله به معرض وقوع در آمد در آن از 12 محرم 1165 ق یاد شده که بایستی پس از این تاریخ نگاشته شده باشد. [فهرستواره 1175/2 - 1176]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 231/1 - عکسی

نسخه اصل: گنج بخش، ش 7848 (گنج 2030/4)؛ خط: نستعلیق شکسته آمیز، بی کا، تا: قرن 12، 16 گ (1-16) [عکسی ف: 2-

tārīx-e dakan-e hend

احمدی خیشکی خورجوی، عبدالعلیم نصر الله

ahmadī xīšakī xūrjavī, 'abd-ol-'alīm nasr-ol-lāh

تاریخ مفصل پادشاهان دکن هند است شامل تاریخ سلسله های: عادلشاهیان، قطب شاهیان، برید شاهیان، نظام شاهیان، عماد شاهیان و در پایان ذکر مزارات مشایخ دکن. آغاز: سپاس خداوند صمد راست که سفر را وسیله ظفر گردانید درود فرسته آخر زمان محمد (ص) راست ... الحمد لمن هو محمود في كل شأن و الصلوة على رسوله.

چاپ: چند بار در هند به چاپ رسیده است.

[فهرستواره، منزوی 1176/2؛ مشار فارسی 1076/1]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14154

آغاز: برابر؛ انجام: و دهم مزار حضرت مولانا شاه سعد الله صاحب مجددی مظهری نقشبندی است ... سر ما خاک ره پیر مغان

خواهد بود الحمدلله بر احوال بزرگان طریقت ختم گردید رحمهم الله. بس کن ز حدیث عشق بس کن *** ای سوخته ترک این نفس کن. خط: نستعلیق، کا: میر کریم الدین تلمیذ سید محمد حسین بن حسن بن سعید علوی هراروی نقشبندی قادری، تا: جمعه 7 جمادی الثانی 1285ق؛ مجلد: گالینگور قهوه ای، 195 گ، 17 سطر، اندازه: 32×24سم [ف: 38-195]

← تاریخ دلگشای شمشیر خانی ← تاریخ شمشیر خانی

← تاریخ دمشق ← تاریخ مدینه دمشق

tarix-e damesq

بدر العینی، محمود بن احمد، 762-855 قمری

(badr-ol-'eynī, mahmūd ebn-e ahmad (1361-1452

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 696-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Add. 22360. از سال 717 تا 798؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا (فیلمهاف: 1-293)

ابن منظور، محمد بن مكرم، 630-711 قمری

(ebn-o manzūr, mohammad ebn-e mokarram (1233 1312

وابسته به: تاریخ مدینه دمشق؛ ابن عساکر، علی بن حسن (499-571)

تاریخ دارالمؤمنین - تاریخ دمشق 643 کتاب «تاریخ دمشق الكبير» حافظ أبو القاسم علی بن حسن بن هبة الله شافعی، معروف به ابن عساکر را در حدود سی جزء مختصر نموده است. چاپ: دمشق، محقق: روحیه النحاس، و ریاض عبد الحمید، و محمد مطیع الحافظ، دار الفکر، مطبعة العلمية، مجلد 1-29، 1404 و 1409 ق.

[دنا 704/2؛ کشف الظنون 294/1؛ معجم المؤلفین 46/12]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 570 عکسی

آغاز: ناخوانا: باب اشتقاق اسم للتاریخ و الفائدة بالعناية به؛ انجام: ثم قضی من ساعته، نجز الجزء الأول و يتلوفي الثاني ... باب صفة خلقه و معرفة خلقه (صلی الله علیه وآله و سلم).

نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A 2888/1 (فهرست خطی عربی طوپ قاپی 2/3. 541). جزء اول؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شنبه 22 صفر 690 ق؛ 151 گ، 21 سطر [عکسی ف: 2-62]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 571 عکسی

آغاز: من اسم ابيه على حرف الالف: احمد بن احمد بن وركشيين و يقال بر كشين؛ انجام: نجز الجزء الثالث و يتلوه في الرابع ان شاء الله تعالى: ابراهيم بن احمد بن الحسن ابو اسحق القرمسينى المقرئ الصوفي. نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A 2888/3

(فهرست عربی طوپ قاپی 452/3). جزء سوم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سه شنبه 28 جمادى الاول 690 ق؛ 162 گ، 21 سطر [عکسی ف: 2-63]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 572 عکسی

آغاز: اشعث بن جبیر و يعرف بابن ام حميدة؛ انجام: كان ممن اهدر رسول الله (صلی الله علیه وآله و سلم) دمه يوم فتح مكة و كان ... لله و رسله. نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A 2888/5. جزء پنجم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 6 رمضان 690 ق؛ مصحح 176 گ، 21 سطر [عکسی ف: 2-64]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 573 عکسی

آغاز: جبیر بن مطعم بن علی بن نوفل ابن عبد مناف بن قصی؛ انجام: الحسن بن علی بن شیبب ابو علی المعمری البغدادی ... نجز الجزء السادس من مختصر تاریخ دمشق، ویتلوه فی السابع آن شاء الله عزوجل الحسن بن علی بن ابی طالب. نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A 2888/6 (فهرست عربی طوپ قاپی 452/3).

جزء ششم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یک شنبه 21 محرم 691ق؛ مصحح؛ 159گ، 21 سطر [عکسی ف: 2-65]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 574 عکسی

آغاز: الحسن بن علی بن ابی طالب ابو محمد سبط سیدنا رسول الله (صلی الله علیه وآله وسلم) وریحانته واحد سیدی شباب اهل الجنة؛ انجام: خالد بن المهاجر بن خالد ... نجز الجزء السابع من مختصر تاریخ دمشق

ص: 643

و يتلوه في الجزء الثامن انشاء الله عز وجل، (خالد بن الوليد سيف الله)

عربي طوپ قاپی 453/3). جزء هفتم؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: شب 1 ربيع الاول 691ق؛ مصحح: 165گ، 21 سطر (عكسى ف: 65-2)

6. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 575 عكسى

آغاز: خالد بن الوليد بن المغيرة بن عبد الله؛ انجام: الزبير بن الاروح التميمي عراقي من التابعين ... نجز الجزء الثامن و يتلوه في التاسع ان شاء الله عز وجل، الزبير بن جعفر بن محمد بن هرون بن محمد بن عبد الله بن المعتز بالله. نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A. 2888/8 (فهرست عربي طوپ قاپی 453/3).

جزء هشتم؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: جمادى الاول 691ق؛ مصحح؛ 167، 21 سطر [عكسى ف: 66-2]

7. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 576 عكسى

آغاز: الزبير بن جعفر بن محمد بن هرون بن محمد بن عبد الله؛ انجام: وصوابه: ابن غنيم بغين معجمه و نون، و الله اعلم، نجز الجزء التاسع و يتلوه في العاشر ان شاء الله عز وجل سعيد بن الفضل. نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A. 2888/9 (فهرست عربي طوپ قاپی 453/3). جزء نهم؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: سه شنبه 7 رجب 691ق؛ مصحح؛ 159گ، 21 سطر [عكسى ف: 67-2]

8. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 577 عكسى

آغاز: عبدالله بن محمد بن ابى يزيد ... القاضي، ول قضاء الكرخ ببغداد و قيل: ول قضاء دمشق؛ انجام: عبد الرحمن بن الغاز بن ريعة الحرشى من اهل دمشق ... نجز الجزء الرابع عشر من مختصر تاريخ دمشق بحمد الله وعونه. نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A 2888/14 فهرست عربي طوپ قاپی 454/3). جزء چهاردهم؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: شب اول رمضان 692ق؛ مصحح: 156گ، 21 سطر [عكسى ف: 67-2]

9. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 578 عكسى

آغاز: عروة بن الزبير بن العوام بن خويلد ... الاسدي القرشى الفقيه.؛ انجام: فقال أبو بكر انا هو يا رسول الله، قال: لا... نجز الجزء السابع عشر من مختصر تاريخ دمشق و يتلوه في الجزء الثامن عشر ان شاء الله تعالى بقية ترجمة على بن ابى طالب (عليه السلام) ... نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش (A 2888/17) فهرست عربي طوپ قاپی 454/3). جزء هفدهم؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: نيمه جمادى الثاني 693ق؛ مصحح؛ 155گ،

21 سطر [عكسى ف: 68-2]

10. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 579 عكسى

آغاز: عون بن عبد الله بن عتبة بن مسعود ... الهدلی؛ انجام: فتيلة بنت وائلة ... تم الجزء العشرون من مختصر تاريخ دمشق ويتلوه آن نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش

A 2888/20 فهرست عربي طوپ قاپی 454/3). جزء بیستم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یکشنبه 22 محرم 694ق؛ مصحح؛ 157گ، 21 سطر [عکسی ف: 2-69]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 580 عکسی

آغاز: محمد بن عبد الرحمن ابن اشعث بن نافع ابن عبدالله العجلی امام جامع دمشق؛ انجام: مالک بن ادهم بن محرز ... نجز الجزء الثالث والعشرون من تاريخ دمشق ويتلوه في الرابع والعشرين أن شاء الله عزوجل، مالک بن اسما بن خارجه. نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A 2888/23 فهرست عربي طوپ قاپی 454/3). جزء بیست و سوم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 20 رجب 694ق، مصحح: 156گ، 21 سطر [عکسی ف: 2-70]

12. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 581 عکسی

آغاز: هارون الرشید ابن محمد المهدي بن عبدالله المنصور بن محمد بن علی؛ انجام: یزید بن القعقاع ابو جعفر المخزومی ... نجز الجزء السابع والعشرون من مختصر تاريخ دمشق ويتلوه في الجزء الثامن والعشرين ان شاء الله ... نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A 2888/27 جزء بیست و هفتم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمعه 5 ربيع الاول 695ق (فهرست عربي طوپ قاپی 455/3)؛ مصحح: 156گ، 21 سطر [عکسی ف: 2-70]

• تاریخ دنبله / تاریخ / فارسی

tārīx-e danābele

دنبلی، بهاء الدین

donbalī, bahā'-od-dīn

بی کا، بی تا [نشریه: 4-338]

• تاریخ دنبلی / تاریخ / فارسی

tārīx-e donbalī

دنبلی، ابن حسین قلی

donbalī, ebn-e hoseyn-qolī

نویسنده شیعه، شرح حال قبيله دنبلی را که از اکراد بوده و در آذربایجان و شمال عراق می زیسته اند، نگاشته است.

تهران، مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: 45 عکسی

خط: نسخ روشن، کا: محمد حسین بیجانی، تا: 12 جمادی الاول 1286ق؛ 461گ [جنگ: 1-446]

ص: 644

• تاریخ دنبلیان / تاریخ / فارسی

tārīx-e donbolīyān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10956/9

پراکنده هایی است درباره تاریخ دنبلیان که همه آن به یک خط است ولی صحافی آنها منظم نیست؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ 20 گ (41-43 و 48-48 پ و 58 پ - 61 پ و 68-79 پ)، ابعاد متن: 8/5×14، اندازه: 11/5×18 سم

[ف: 548-20]

• تاریخ دنیای قدیم از آغاز خلقت / تاریخ / فارسی

tārīx-e donyā-ye qadīm az āqāz-e xelqat

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 63/1

سرود ناقص؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا نشریه: 13-424]

← تاریخ دوازده امام ← تاریخ محمدی

• تاریخ دودمان دنبلی / تاریخ / فارسی

tārīx-e dūdmān-e donbalī

مفتون دنبلی، عبدالرزاق بن نجفقلی، 1176-1243

قمری

(maftūn-e donbalī, 'abd-or-razzāq ebn-e najaf-qolī (1763-1828

نخست تاریخ و آئین ایران است (1-93) سپس شرح فرمانروایی دنبلیها (95-210) و در پایان زایچه رستم خان پسر احمد خان دنبلی است مورخ روز دوشنبه 1 رجب 1266 در خوی در ص 104 از تاریخ ریاض

الجنة نقل شده است و در ص 154 آمده: در تاریخ آقای عبدالرزاق بیگ ابن نجفقلی خان بیگلر بیگی» با اینکه در ص 59 آغاز بخش دوم آمده: «يقول حاوی الاوراق ... ابن نجفقلی الدنبلی عبد الرزاق عفي الله تعالى» در ص 120 و 124 آن از تاریخ سلاطین اگراذ نقل شده است. پیداست که کسی این کتاب را در باره این دودمان نوشته و از ریاض الجنة بهره برده و این کتاب را گویا پس از مرگ مفتون و پس از 1266 ساخته است.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3210

آغاز: بسمله. و به نستعین. ذکر طبقه سلاطین پیش دادیان کیومرث ... نخستین سلاطین جهان.؛ انجام: چنانکه گفت از نم آن بحر آب بهم رسید قد تم بالخیر و السعادة (سپس زایجه است) خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز تیره، 106گ، 19 سطر (11×18)، اندازه: 16/5×25 سم [ف: 11-2166]

• تاریخ دول الاسلام علی الولاء و خلفاء الأمة و ملوکها و اعلامها / تاریخ / عربی

tārīx-u duwal-il islām 'ala-1 wilā' wa xulafā'-il umma wa mulūk-i-hā wa a'lām-i-hā

ذهبی، محمد بن احمد، 673-748 قمری

(zahabī, mohammad ebn-e ahmad (1275-1348

وابسته به: تاریخ الاسلام و طبقات مشاهیر الأعلام = تاریخ الاسلام للذهبی = تاریخ ذهبی؛ ذهبی، محمد بن احمد (673-748)

گزیده التاریخ الكبير خود اوست از آغاز تا سال 715 با ذیلی از گمنام که تاریخ را تا به سال 744 رسانده است. چاپ: قاهره، الهيئة المصرية العامة، محقق: فهيم محمد شلتوت و محمد مصطفى ابراهيم، چاپ جدید، دو جزء، 1393ق. [آربری 94 بروکلیمان 47/2 و ذیل 45/2

؛ فهرست المخطوطات المصورة التاريخ ش 662 و 1047]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5308

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ از روی نسخه نوشته محمد بن علی الکتب انصاری سخاوی عصفور در 27 رمضان 755 کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 226، 19 سطر (12×23)، اندازه: 21×33 سم [ف: 15-4199]

• تاریخ دولت روم = تاریخ قیاصره = تاریخ قیصر / تاریخ / فارسی

tārīx-e dowlat-e rūm = tārīx-e qayāsere = tārīx-e qaysar

شیرازی، محمد ابراهیم، ق 13 قمری

(Šīrāzī, mohammad ebrāhīm (-19c

مؤلف بنا بر خواهش دوستان خویش تاریخ رم را از هفتصد سال پیش از میلاد مسیح تا ششصد سال پس از ظهور اسلام در این کتاب نگاشته و سیزده سال به تألیف مشغول بوده است. ترجمه محمد ابراهیم شیرازی و میرزا رضا مهندس باشی. آغاز: خدایا خالقا پرورده گارا اصح تواریخ کلام و کتاب مجید تو و اصدق و افصح مورخین حبیب و پیغمبر برگزیده تو است

[دنا 705/2]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3877

آغاز: که در شهر گذشته بوده بدیشان رسانیدند؛ انجام: به دام عشق خود در آورده در فهرست با عنوان «ژولیوس قیصر» آمده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ تملک: فرهاد میرزا در ذیقعدہ 1276؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن یشمی مغزی دار، 629گ، 13 سطر (16/6×22/3) [ف: 3-443]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4162

ص: 645

آغاز: برابر، انجام: چنانچه بعد از این به تفصیل مرقوم خواهد شد. و الله اعلم جلد اول؛ خط: نسخ، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: 7 شوال 1274ق، برای بهاء الدوله؛ تملک: بهاء الدوله در 1274، آجودان مخصوص در 1309، مهدی خان غفاری در 1288؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میسن نارنجی سیر، 220گ، 31 سطر، اندازه: $21/8 \times 35/2$ سم [ف: 2-89]

۳. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 887

آغاز: برابر؛ انجام: ذکر طاعون و قحط که در ولایت روم اتفاق افتاد ... و بعد از آن نوشته اند در مملکت روم مخلوق خدا بحدی کم شد که ...

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: محرم 1310ق، جان اصفهان، به دستور ظل السلطان فرماندار اصفهان؛ خطوط مختلف جلد اول سید علی 1309 و جلد دوم محمد علی منشی محرم الحرام 1310، دارای جداول متداخل نیلی و قرمز، مصحح، کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مقوایی با روکش تیماج عنابی، 423ص، 24 سطر (28×16)، اندازه: 35×22 سم [ف: 28]

4. تهران، مجلس؛ شماره نسخه: 230

آغاز: برابر تا معاشقه آنتوان با کلوپاتر ملکه مصر رسیده و در اینجا ناتمام مانده؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 61، 27 سطر، اندازه: 17×31 سم [ف: 2-128]

• تاریخ دولت عثمانی = تاریخ سلاطین عثمانی = سلطان التواریخ / تاریخ / فارسی

tārīx-e dowlat-e 'osmānī = tārīx-e salātīn-e 'osmānī = soltān-ot tavārīx

علی آبادی مازندرانی، زکی بن مقیم، ق 14 قمری

(alī-ābādī māzandarānī, zakī ebn-e moqīm (-20c)

از هامر پورگشتال (1774-1856) (Hammer Furgstal) ترجمه مسیو دوشز (Dochez) فرانسوی از آلمانی به فرانسه، ترجمه میرزا محمد زکی خان پسر حاج میرزا مقیم مستوفی علی آبادی مازندرانی طبری یاور و سرهنگ و سر تیب توپخانه و ژنرال آجودان مخصوص همایونی که از شاگردان اعزامی زمان محمد شاه قاجار به اروپا بوده و پس از باز شدن دارالفنون مترجم کریشیش اطیشی شده بود و سپس سرهنگ یکی از فوج های تهران. برادرش میرزا رضا دکتر در پاریس درس خوانده و زنی فرانسوی داشته به نام مارگریت که معلم ظل السلطان بوده است

(گفته آقای حسین محبوبی اردکانی از تاریخ مسعودی و جز آن) از فرانسه به فارسی به دستور ناصرالدین شاه در سال های 1277-1313 در تهران با افزودن ترجمه فارسی تاریخ هانری ماتیه، روی هم 7 مجلد. شامل یک دوره تاریخ عثمانی است. مترجم در مقدمه ترجمه خود گوید: «در این کتاب مستطاب که تاریخ دولت سلاطین جلالت آئین عثمانی است مسیو دو هامر دانشمند معروف آلمان پس از آنکه سال های بسیار زحمت کشید و در حقیقت عمر خود را صرف مطالعه تواریخ سلاطین ممالک شرقیه نمود از روی دویست مجلد کتاب تواریخ ایران و ترک و عرب و به علاوه تواریخ دول اروپا و راپورت های وزرای مقیم دربار عثمانی که به دولت های خودشان نوشته بودند

تتبع نموده این تاریخ مفصل و مبسوط را در احوالات سلسله جلیله عثمانی و وقایع اتفاقیه دولت آنها تألیف کرد، مسیو دوشز فاضل فرانسوی آن را از زبان آلمانی به فرانسه ترجمه نمود و این بنده بی مقدار ... بر حسب امر .. شاهنشاه ... آن را از فرانسه به فارسی ترجمه نمود ... انا العبد الأقل الاحقر زکی الطبري العلي آبادی»

[دنا 705/2]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4168

آغاز: جلد اول ترجمه تاریخ دولت عثمانی که سلطان التواریخ طوایف ترک. طایفه ترک از طوایف قدیمه اند و از آن منشعب شده است شعبه سلاطین عثمانلو و ترکی که عثمانلوها اصل خود را بدو منسوب میدارند؛ انجام: از برخوردن به برج و باره وین درهم شکستند. تمام شد جلد اول تاریخ دولت عثمانی بتاریخ مهر صفر 1300 ترجمه بنده در گاه میرزا زکی

خان سرتیپ علی آبادی. جلد یکم و در 26 باب (مانند س 2281)؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1300ق، کاغذ: فستقی، جلد: میشن سبز، 468گ، 20 سطر، اندازه: 22/2

× 33/7 سم [ف: 3-474]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4349

آغاز: ترجمه جلد دوم تاریخ دولت عثمانی موسوم به سلطان التواریخ. باب بیست و هفتم. فرستادن مأمور به دولت ونیدیک؛ انجام: در این وقت عنان اختیار دولت به دست رذل ترین و بی رتبه ترین موجود است که خواجه های سفید و سیاه باشند در افتاده و نتایج و عواقب امور و اعمال آنها در جلد سیم ان شاء الله تعالی مذکور خواهد شد. جلد دوم از باب بیست و هفتم تا باب پنجاه و یکم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: صفر 1307ق؛ کاغذ: فرنگی آبی و سفید، جلد: میشن پرتقالی، 657گ، 19 سطر، اندازه: 23/7×34/9 سم [ف: 3-474]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7071

آغاز: طایفه ترک از طوایف قدیمه اند و از آن منشعب شده است شعبه سلاطین عثمانلو و ترکی که عثمانلوها اصل خود را بدو منسوب میدارند؛ انجام: آنچه از این قبیل اخبار بار میر سید جمیعا را در دفاتر خود یادداشت میکرد و در نقشهائی که در پیش چشمش علی الدوام حاضر بودند نشان میگذاشت.

ص: 646

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، بی کا؛ جلد: تیماج بنفش، 80گ، 21 سطر، اندازه: 22×35سم [ف: 25-81]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2186

آغاز: ترجمه؛ بسمله حمد و سپاس فزون از قیاس؛ انجام: دیگر توقف آناتولی را بلا موجب دانسته بنا را بعودت گذاشت جلد پنجم تاریخ دولت عثمانی یعنی وقایع کشور عثمانی از سال 791ق تا سال 805ق می آید، در این مدت سلطان کشور عثمانی ایلدرم بایزید خان است و این جلد به طور دقیق و مفصل حوادث ایام او را از زمان جلوس او یعنی سال 791ق مورد گفتگو قرار می دهد و تا زمان محاربه با امیر تیمور و شکست او از امیر تیمور و علاوه بر آن در این تاریخ محاربه قوصوه بوجه کامل آمده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه کاغذی مشکی، 89گ، 11 سطر (9/5×15/5)، اندازه:

15/5×22سم [ف: 5-268]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1630

آغاز: بسمله تبارک و تعالی شأنه العزیز، جلد سیم، تاریخ دولت عثمانی، باب پنجاه دویم، عزل سیاوش پاشای صدر اعظم؛ انجام: اقبال روسیه از بالا بزیر منحد رشد و هرچه در معبر آن واقع باشد در محل خطر است جلد سوم؛ خط: نستعلیق، کا: علی ابن هدایت اله بن نصیر الملک علی آبادی مازندرانی، تا: 1213ق؛ کاغذ: فرنگی (فلفل نمکی)، جلد: تیماج قرمز، 779گ، 21 سطر (13×26)، اندازه: 22×35سم [ف: 4-113]

6. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 4148

آغاز: باب اول در ذکر انساب اتراک و بیان اجداد ابن طایفه و مجملی از حالات سلاطین آل عثمان. طایفه ترک از طوایف قدیمه اند و از آن منشعب شده است شعبه سلاطین عثمانلو؛ انجام: از شدت نومیدی چنان دست از جان شیرین شستند که به دست خود خانه ها را آتش زدند دست عیال و اطفال خود را گرفتند و زنده در میان آتش رفتند... قلعه را آتش زده ویران نمودند. جلد 1: در هفت «باب» از باب یکم و آغاز کتاب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1277ق؛ کاغذ: فرنگی آبی آهار مهره، جلد: کاغذ ساغری سیاه، 79گ، 23 سطر، اندازه:

22×35/9سم [ف: 3-473]

7. تهران، ملک، شماره نسخه: 4169

جلد سوم تا پنجم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: آغاز قرن 14؛ در پایان آن مانند نسخه متن 2285 مجلس 91 صفحه از تاریخ هازی ماتیه در احوالات پنج سلطانی عثمانی اخیر را افزوده اند؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی آبی، 901گ، 20 سطر، اندازه: 23/9×35سم [ف: 3-474]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2281

آغاز: طایفه ترک از طوایف قدیمه اند و از آن منشعب شده است؛ انجام: از برخوردن برج و باره وین در هم شکستند. ترجمه قسمتی از مجلد اول از آغاز تاریخ عثمانی تا پایان باب

بیست و ششم در سلطنت سلیمان اول و محاصره شهر وینه؛ خط: نسخ، شکسته، بی کا، تا: 1300ق؛ گاهی مترجم یادداشت هایی در توضیح مطالب متن در حاشیه نوشته، از صحیفه 504 تا 599 را شماره گذاشته و اشتباه از 508 تا 614 شماره کرده اند و سپس از 814 تا 862 را نیز اشتباهها 887 تا 899 شماره گذاشته اند؛ کاغذ: روسی سفید، جلد: تیماج سرخ، 883ص، 19 سطر، اندازه: 22/5 × 35سم [ف: 6-235]

9. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1622

آغاز: ترجمه: در اصل و نسب اتراک و تاریخ از غوزها و ترکمانان و سلاجقه روم و ایران، بسمله، باب اول در اصل؛ انجام که هوای فرو برون مملکت المان را بر سر داشتند از برخوردن ببرج و باره وین درهم شکستند

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1303ق، جا: طهران؛ دارای دو صفحه مقدمه در اول کتاب کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 475گ، 20 سطر (14×26/4)، اندازه: 22×35/5سم [ف: 4-105]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2282

آغاز: در باب گذشته اشارتی شد بر اینکه پولتیک سلیمان و صدراعظم او چگونه بیدل انعامات انجام: که کردستان باشد داشتند و در جزیره العرب. مجلد دوم و شامل باب بیست و هفتم تا قسمتی از باب چهارم، در صحیفه 2 نوشته شده: «صفر المظفر سنه 1307»؛ خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: 1307ق؛ از ص 580 تا 621 را اشتباه در اصل از 611 تا 652 شماره گذاشته اند، گاهی یادداشت هایی از جانب مترجم در حاشیه نوشته شده؛ کاغذ: روسی سفید، جلد: میشن زرشکی، 621ص، 19 سطر، اندازه: 21/5 × 35سم [ف: 6-237]

11. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2291

آغاز: فرستادن مأمور بدولت وندیک عیش ختنه سوران شاهزاده ها - آمدن سفرای فردیناند و زاپولیا و لهستان و روسیه و فرانسه - محاصره گونس و مراجعت از مملکت اسیتری - یورش پنجم گورون-طالب صلح شدن فردیناند از باب عالی - وقوع مصالحه اول فیما بین اطیش و دولت عثمانی؛ انجام: در این وقت عنان اختیار دولت بدست رزل ترین و بی رتبه ترین موجودات که خواجه های سفید و سیاه باشند در افتاد بتاریخ و عواقب امور و اعمال آنها در جلد سیم انشاء الله تعالی مذکور خواهد شد. تمت یزدان یکتا و خداوند بی همتا را سپاس که ترجمه جلد ثانی تاریخ سلاطین ... آل عثمان که بر حسب امر قدر اعلیحضرت ... ناصرالدین شاه قاجار ... در چهاردهم شهر صفر المظفر 1307 تقریباً سه هفته قبل از ورود موکب همایون در مراجعت از سفر سیم فرنگستان بدارالخلافه باهره طهران به اتمام رسانیدم و انا العبد الفقیر ... زکی ابن الحاجی میرزا مقیم العلی آبادی المازندرانی ... کتبه الفقیر ... علی ابن مرحوم میرزا هدایت اله مستوفی علی آبادی مازندری 1307. خط: نستعلیق، کا: علی ابن مرحوم میرزا هدایت اله مستوفی علی

ص: 647

آبادی مازندری، تا: 1307ق؛ مهر: اعتماد حضور، علی اکبر بن حسین الحسینی؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی رنگ، جلد: مقوای روکش
چرم گلی رنگ، 1456ص، 17 سطر، اندازه: 21/5 × 33/8 سم [ف: 5-294]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2285/1

آغاز: مجلس دیوان روز یک شنبه میخواست ختم شود خبر فوت سلطان احمد ثانی را بصدر اعظم رساندند؛ انجام: از بالا بزیر منحدر شد
و هر چه در معبر آن واقع باشد در محل خطر است جلد پنجم (ص 1-903) از آغاز باب شصتم که در مجلد پیشین نیز کاتب نوشته تا
پایان کتاب. در پایان کتاب (ص 902) نوشته شده: «از وقتی که مامور این خدمت شدم تا این زمان که به پایان آمد سالهای دراز طول
کشید اولاً بزرگ بودن کار و کوچک بودن کارگر یک سبب بود ثانیاً موانع روحانی و جسمانی زیاده از اندازه تاب و توانائی این بنده موجود
بودند ثالثاً معین و یآوری در ترجمه این تاریخ که تقریباً صد هزار بیت می شود نداشتیم مترجم و منشی و نسخه نویس و پاکنویس خودم
بودم و مهمما امکن بعبارت فارسی ساده روان نوشتیم در ترجمه بخلاصه و اختصار نکوشیدم و بهر تفصیلی که مؤلف نوشته بود
ترجمه کردم ... فی الواقع این تاریخ از برای ادبای ایران در این وقت گوهر یک دانه است و نظیر و شبیه ندارد ... انا العبد ... زکی بن المقیم
العلی آبادی المازندرانی ژنرال آجودان مخصوص همایونی غره ربیع المولود 1313»؛

خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: 1313ق؛ با آنکه مترجم تصریح کرده که نسخه نویس و پاکنویس وی بوده است این نسخه که به خطوط
مختلف است ظاهرة بخط او نیست و چند

کاتب آن را نوشته زیرا که در بالای صحایف 493 و 496 به خط زیر نوشته شده «خط سید جعفر شیرازی»؛ 903ص (1-903) [ف:
238-6]

13. مشهد: دانشکده ادبیات مشهد؛ شماره نسخه: 173 فرخ

خط: نستعلیق، کا: علی بن هدایت الله بن نصیر الملک علی آبادی، تا: ربیع الأول 1313ق، کاغذ فستقی؛ جلد: تیماج خرمایی،
763گ، 21 سطر (5/12 × 25)، اندازه: 20×31 سم [ف: 19]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2283

آغاز: بصره و بغداد ورقه و موصل و دیار بکر را متصرف بودند؛ انجام اعمال آنها در جلد سیم انشاء الله تعالی مذکور خواهد شد. جلد
سوم، شامل قسمتی از باب چهلیم تا پایان باب پنجاه و یکم؛ خط: نسخ تعلیق، بی کا، بی تا، در اصل از ص 1 تا 118 [ف: 6-237]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2284

آغاز: دوستی آغا سلیمان خواجه با سیاوش پاشای صدر اعظم طولی نکشید؛ انجام: تاریخ عثمانی را بحوادث و تقدیرات اروپا ثابت
مینماید.

جلد چهارم از آغاز باب پنجاه و دویم تا پایان باب ششم؛ خط: نسخ تعلیق، بی کا، بی تا، از صحیفه 1 تا 55 را در اصل شماره گذاشته اند
و سپس از صحیفه 100 تا 155 را اشتباه از 104 تا 159 و از ص 156 تا 163 را از 60 تا 67 و از ص 164 تا 219 را از 167 تا 222 و

از ص 274 تا 425 را از 277 تا 428 و از 426 تا 660 را از 428 تا 662 شماره گذاشته اند، گاهی یادداشت هایی از جانب مترجم در حاشیه نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی آسمانی رنگ، جلد: میهن سیاه، 660ص، 21 سطر، اندازه: 21×33/5 سم [ف: 6-238]

16. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2285/2

آغاز: عبدالحمید آخرین پسر احمد سیم وقتی که به تخت سلطنت جلوس کرد؛ انجام: لیکن به نظر من چنان می آید که به حالت سکران یک دولت بزرگی حاضر و ناظریم خداوند متعال صلح عمومی را برهم نزنند خط: نسخ تحریری، بی کاه، بی تا، در پایان نسخه نوشته شده: «تمام شد تاریخ هانری ماتیه چاکر بی مقدار زکی»، یادداشت هایی از جانب مترجم در حاشیه نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی آسمانی رنگ، جلد: میهن عنابی، 89 ص (908-996)، 21 سطر، اندازه: 21×33 سم [ف: 6-239]

← تاریخ دولت علیه عثمانی ← تاریخ عثمانی (ترجمه)

← تاریخ دیار بکر ← تاریخ سلاطین ترکمان

• تاریخ ذوالقرنین = تاریخ نامه خاقان = رساله صاحب قرانی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e zo-l-qarnayn = tārīx-nāme-ye xāqān = r.-ye sāheb-qerānī

خاوری شیرازی، فضل الله بن عبد النبي، 1190-1267 قمری

(1776 1851) (xāvarī šīrāzī, fazl-ol-lāh ebn-e `abd-on-nabī)

تاریخ تألیف: 6 ربیع الثانی 1249 و 13 ربیع الثانی 1263 ق نویسنده که در ابتداء متولی شاهچراغ بوده و در این شغل عمر می گذرانده ولی بعد به خدمت فتحعلی شاه قاجار می رسد و به منشی گری او برگزیده می شود. روزی فتحعلی شاه به او می گوید از تو تاریخی خواهم که وقایع ایام حکومت من در آن مضبوط باشد بدون حشو و زواید یا عبارت پردازی های سست و بارد. پس او این امر را می شنود و در پی نگارش این تاریخ می رود و آن را در دو جلد و یک «خاتمه» می پردازد: جلد 1. در وقایع قرن اول از دولت ابد مدت خسروانی موسوم به «نامه خاقان»؛ جلد 2. در ایراد اوضاع قرن ثانی از شوکت جاوید مبانی موسوم به «رساله صاحبقرانی»؛ خاتمه: در ذکر شمائل و مآثر و تعداد اولاد امجاد و نبایر و نتایج حضرت صاحبقرانی. (عبدالله انوار)

آغاز: جلد 1: فتح الباب نامه خاقانی و فصل الخطاب رساله صاحب قرانی سپاس افزون از قیاس شاهنشاهی راست که ساعات فتح المناجات خداوندیش بری از حوادث زوال است.

ص: 648

جلد 2: عنوان رساله صاحب قران حمد خداوند ذوالجلال است جل شانہ کہ فرمان خلافت سلاطین صاحب قران را به طغرای غرای التفات بی کران موشح داشت ... آغاز خاتمه: روزنامه چه همایون: خاتمه هر کلام صد ملک علامی است کہ سلطنتش را بدایتی نیست و مملکتش را نہایتی

انجام: 1: شکر مرخدای را کہ جلد اول این روزنامه همایون کہ مسمی به نامہ خاقان و حاکم بر جمیع وقایع یک قرن از دولت جاوید ارکان است ... به انجام رسید و این گوہر آبدار آویزہ گوش مشممان روزگار گردید. امید چنانکہ .. وقایع قرن ثانی نیز بہ آسانی بر ورق تحریر کشیدہ آید و بر رای مشکل پسند شہریار جهان پسندیدہ گردد تحریر فی پنج شنبہ ششم شہر ربیع الثانی 1249 (نسخہ مہدوی نوشتہ سه شنبہ 8 ذوق 1252 در تہران). انجام: 2: نسخہ مہدوی: این بندہ مدحت گزار بعد از اوقات آن خسرو عالی تبار ... بہ ... اصفہان شتافتیم ہفت ماہہ وقایع ہذہ السنۃ یونت نیل یا در آن دیار ... شرح دارم و این روزنامہ با شرح و بسط را در روزگار بیاد گار نہادم. انجام: 2: نسخہ مجلس: و خارستان روزگار را از آبیاری ابر ہمت سرشار رشک گلستان ارم گردانید ... قصیدہ طریقت ملک جاوید بعون اللہ و توفیقہ بہ اتمام رسیدن این کتاب

[استوری 337/1 و 1285؛ فارس نامہ ناصری 40/2؛ منتظم ناصری 112/3؛ مہدوی ش 244 اصل و ناتمام (نشریہ 65/2)؛ فہرست نیکولسون ص 116 ش 11 (12H مورخ 10 شعبان 1257 و اصل و دارای دو جلد و خاتمہ)؛ فہرست ریو 292/1 ش 1361Or. نزدیک 1855 دارای تنها خاتمہ؛ دانشگاه لنینگراد 1164 ص 4 فہرست رماسکوویچ؛ فہرست طاہر جانوف ص 201 همان ش 1164 در دو جلد و خاتمہ ج 1 نامہ خاقان (1-137) تاریخ 1241-249 ج 2 رسالہ صاحب قران (138) تاریخ 1242؛ بریگل 952؛ فہرستوارہ منزوی 864/2 و 911/2، الذریعہ 44/10 «ذوالقرنین»، همانجا 288/9 «دیوان خاوری»؛ اعلام 768/1 خاوری شیرازی؛ نسخہ های منزوی 4242/6 (10 نسخہ)؛ مشترک پاکستان 1468/11؛ دنا 706/2]

1. تہران: ملک؛ شمارہ نسخہ: 4302

آغاز و انجام: برابر جلد اول در 3 مجلد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1262ق، جان شیراز؛ با وقف نامہ او در ص 1 با تولیت میرزا آقا بابای راز ذہبی در جمادی الاول 1262؛ کاغذ: فرنگی آہار مہرہ، جلد: میسن قہوہ ای، 438گ، 23 سطر، اندازہ: 21/3 × 30/7 سم [ف: 2-389]

تہران؛ دائرۃ المعارف، شمارہ نسخہ: 283-عکس

نسخہ اصل: همان نسخہ بالا [عکسی ف: 2-54]

2. تہران؛ مہدوی؛ شمارہ نسخہ: 244

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ ناتمام (نشریہ: 2-65)

تہران؛ دانشگاه؛ شمارہ نسخہ: 3733-ف

همان نسخہ بالا [فیلمہا ف: 2-234]

آغاز و انجام: برابر جلد 2

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ کاغذ: فرنگی

برنگی شکری، جلد: پلاستیک مقوادر به رنگ سبز تیره، 20 سطر، اندازه: 36×23سم [ف: 10-788]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2241

آغاز: برابر جلد 1، انجام دهم اللهوردی خان یازدهم ذوالفقار خان دوازدهم بهرام خان

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 222، 30 سطر (24813)، اندازه: 34621سم [ف: 5-364]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2644 آغاز: برابر جلد 1؛ انجام: امامقلی خان دهم اللهوریدی خان خان یازدهم ذوالفقار خان دوازدهم بهرام خان از صفحه یک تا 266 جلد اول و از 267 تا 453 جلد دوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1255ق؛ مجدول، با نسخه خط مصنف مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی با ترنج و نیم ترنج، 227گ، 27 سطر (20/5 × 12/5)، اندازه: 31×21سم [ف: 6-205]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1771

آغاز: برابر جلد 1؛ انجام: شاید شنود یا رویاید بهوا*** زن نای تو در راه صبا ای نائی خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1262ق، جان شیراز، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی با ترنج و نیم ترنج، 443گ، 23 سطر (21611)، اندازه: 30/5 × 21/5 سم [ف: 4-229]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5519/2

شرح نسب و حسب و شمایل و اولاد فتح علی شاه؛ خط: نسخ، کان ابن ملا محمد مهدی آقا بابا شهمیرزادی، تا: 1266ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز تیره، 98گ (120-23)، 19 سطر (7×14)، اندازه: 21×14سم [ف: 16-27]

8. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 703

آغاز: بسمله خاتمه هر کلام حمد ملک غلامیست که سلطنتش را بدایتی نیست و مملکتش را نهایتی نه نبوت حقه را بخاتمیت جناب خاتم پیغمبران ختم ساخت و از ظهور شاهنشاهی عادل و ظل الهی باذل بختم سلطنت پرداخت لمؤلفه. محمد شه نبیره خسرو دوران که میباشد *** فلک طیش و ملک جیش و قضا حکم و قدر فرمان اما بعد چنین گوید بنده احقر فضل الله الحسینی الشیرازی متخلص بخاوری که از قرار یکه بکرات در روزنامهچه دولت روز افزون تحریر یافته این بنده ... بر حسب امر صاحبقران ... مأمور بود که خاتمه بر آن روزنامهچه همایون افزایش و این کتاب مستطاب را بذکر ... ایام دولت شاهنشاه مغفرت مرار نورالله مضجعه آراید؛ انجام: حسینیقلی خان ... اکنون نیز در دارالخلافه طهران مقیم است و سبب افراط در استعمال شراب

ناب پیوسته سقیم اللهم اصلح اموره چهارم محمد کاظم خان پنجم فضلعلی خان مردی صاحب ذوق ... دوازدهم بهرام خان. تم الكتاب في شهر رجب سنه 1291.

خط: نستعلیق عالی، بی کا، تا: رجب 1291ق؛ مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح کتیبه ای مذهب منقش کاغذ: فرنگی کبود رنگ، جلد: مقوای روکش چرم سرمه ای، 190ص، 14 سطر، اندازه: 13/7×3/20سم [سلطنتی ف: 5-352]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3207

آغاز: برابر

جلد 1؛ انجام: به انجام رسید و این گوهر آبدار ... تا اینجا صورت خط مؤلف طاب ثراه بود و این نسخه از کتابی که بخط خود مؤلف مرحوم مبرور ... میرزا فضل الله خاوری بود استنساخ شد و در شهر ذي حجة الحرام سنه 1325 یکهزار 1325 اختتام یافت اللهم اجعل عواقب امورنا خيرا بمحمد و آله الأطهار خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1325ق؛ درباره این کتاب شرحی به تاریخ 1326 به خط عنایة الله دست غیب نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج قرمز، 398، 20 سطر، اندازه: 36×22/5سم [ف: 10-788]

10. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 722

آغاز: برابر جلد 1؛ انجام: گفتار در خاتمه کار شاهنشاه صاحبقران و رحلت آنحضرت در دارالسلطنه اصفهان ... روز پنجشنبه نوزدهم شهر جمادی الثانی سنه یکهزار و دوست و پنجاه مطابق با سال نکبت مأل یونت نیل سه ساعت بغروب مانده در عمارت قزل اوطاق هفت دست سعادت آباد واقعه در خارج شهر اصفهان از جامه خواب استراحت برخاست و پس از صرف غذای شوربا و ادای فریضه بدرگاه ایزد بیهمتا تا بجهت اطمینان خلق بسرا پرده همایون خرامید قامت قیامت علامت را بجامه خلافت بیاراست در هنگامیکه ایستاده بند قبا را می بست ضعفی بر مزاج همایونش مستولی گشته بی اختیار بر زمین نشست آغا بهرام قراباغی را که یکی از خواجه سرایان محرم بود طلب کرد و از فرط ضعف و بیحالی باو تکیه فرمود و نفسی چند گسیخته کشیده و طایر روح پر فتوحش بر شاخسار درخت طوبی آشیان نمود ... تاریخ تولدی که در صدر کتاب ذکر شده فرمایشی است و اعتباری ندارد مدت سلطنتش سی و هفت سال و نیم شمسی و عمر مبارک آن حضرت هفتاد سال بود ... این بنده مدحت گزار بعد از وفات بجهت بی شمار قدرت همراهی با اردو را نیافتیم ... بدار السلطنه اصفهان شتافتم و هفت ماهه وقایع هذه السنة یونت نیل را در آن دیار شرح دادم و این روزنامهچه با شرح و بسط را در روزگار بیاد گار نهادم تحریرة في التاريخ يوم الاثنين پانزدهم شهر رجب المرجب سنه خمسین و ماتان بعد الألف. تمت تمام شد.

خط: نستعلیق خوب، بی کا، بی تا؛ با امضای سیدعلی مستوفی، محمدرضا الحسینی، حسین بن هدایت الله؛ یادداشتی بدین شرح: این کتاب از اول تا آخر خوانده شد ابتدا ز عراق شد بروجد و توسرکان تا مراجعت سلطنت آباد فرمودند در شب بیست و هفتم شهر صفر المظفر سنه 1310 لوی نیل در حضور مبارک حضرت اقدس شهریاری فاطمه سلطان کتابخوان باتمام رساند، مجدول مذهب، کمند کشی، یک سرلوح؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای روکش چرم لاکه رنگ با ترنج، 440، 25 سطر، اندازه: 33×27/2سم [ف: 5-347]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17763

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 35/3×21/7سم [رایانه]

← تاریخ ذهبی ← تاریخ الاسلام و طبقات مشاهیر الأعلام

• تاریخ راجه های هندی / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e rāje-hā-ye hendī

علی ابراهیم خان، -1208 قمری

(alī ebrāhīm xān (-1794

مؤلف در این رساله بخشی از تاریخ راجه های هند را برای کورنر جنرل چارسی ارل کارن باجی راو، جمع آوری نموده و از حکمرانی ساموجی از قوم هوسله و باجی راد شروع و راجه های بعد از وی را ذکر نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 11/151 - 2051/4

آغاز: الحمد لله علی نعمائه و الصلاة علی نبیه و اوصیائه این وقائع بدائع، بدائع آثار عبرت نامه اولی ... که در عهد حکومت امیر والajah فلک بارگاه مرکز دائره اقبال نکو خواه؛ انجام: اگر چشم حقیقت بین گشاده و آئینه انصاف از ظلمت ... این نکته روشن تر از آفتاب است که چرخ ستیزه کام به جرم بد اندیشی اولاد

خط: نستعلیق، بی ک، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، 56گ، 12-13 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 2-692]

• تاریخ راشد / تاریخ / ترکی

tārīx-e rāšed

ملطیوی، محمد بن مصطفی

malatyavī, mohammad ebn-e mostafā

ثالث) تاریخی بسیار مفصل به زبان ترکی که به دستور سلطان احمد بن محمد غازی (سلطان احمد سوم / ثالث) در تاریخ پادشاهان عثمانی از 1071 تا 1134 ق نگاشته است. مؤلف در پایان، فصلی مختصر نیز در احوالات خود دارد. به جز نسخه ای که از آن در موزه بریتانیا به شماره Add. 23585 موجود است.

چاپ: نخستین بار در سه جلد به سال 1153 ق در قسطنطنیه و سپس در 1282 ق در همانجا (استانبول) و این بار در پنج جلد

چاپ شده است.

ص: 650

آغاز: بسمله حمد اول مبدع کارگاه ایجاد و تکوین جنبه که متتبعان صفحات تواریخ و ازمان وقوف زمان ازل عنوان وجودنده حیران و متصفحات طبقات حوادث و اکوان ... اما بعد، بو پی سپر منزل رسان مناهج و مرشد ابو المکارم محمد المدعو برآشد لنک و لوک وادی عریض البوادی نظم و انشایه؛ انجام: بو عبد فقیر کبی پخه بیچارگان بیسیر و سامانی مکار مبدوله لریله پی در پی مسروز و شادکام ایلیه. امین. [رقم: تمت.

خط: نسخ ترکی، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول، با سرلوح مذهب، مصحح، محشی با علامت «ط» و «5»، با علامت «بلغ»، نسخه در برگ 275 ر به پایان کتاب اول (جلد اول) می رسد و پس از دو صفحه سفید، کتاب دوم شروع می شود. در برگ 484 پ کتاب دوم پایان می یابد و از برگ 486 پ پس از سه صفحه سفید، کتاب سوم آغاز می شود. اوراق 534 تا 543 وارونه صحافی شده؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج آبی، 573 گ، 27 سطر، اندازه: $30/7 \times 19/3$ سم [ف: 27/1-285]

آغاز: این خامه مهمساز سر مصلحت اول *** مدحتگر کارخانه منقبت اول. نحن نقص احسن القصص؛ انجام: بو عبد فقیر کی ... مکارم مبدوله ایله پی در پی مسروز و شادکام ایله امین

در فهرست از حسن بن راشد دانسته شده، از آغاز کتاب دوم را دارد؛ خط: نسخ بشیوه ترکی، بی کا، تا: قرن 12؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترکی، جلد: گالینگور عنابی، 994 ص، 28 سطر، اندازه: 30 718 سم [ف: 17-305]

• تاریخ راقم = تاریخ راقمی = تاریخ سید راقم = تاریخ نامه راقم = تواریخ میر سید راقمی = تاریخ کثیره / تاریخ ایران / فارسی

$tārīx-e rāqem = tārīx-e rāqemī = tārīx-e seyyed rāqem$

$tavārīx-e mīr seyyed-e = tārīx-nāme-ye rāqem rāqemī =$

راقم سمرقندی، میر شرف الدین شریف بن نورالدین، ق 12 قمری

($rāqem-e samarqandī, mīr \check{S}araf-od-dīn \check{S}arīf ebn-e nūr od-dīn (-18c$

تاریخ تألیف: 1113 ق این کتاب تاریخ کوتاهی است در شرح رویدادهای تاریخی پادشاهان شیبانی و خانان ازبک ماوراء النهر و شرح جنگهای آنان با تیموریان و صفویان و نیز تاریخ درگذشت بسیاری از دانشمندان، ادیبان، شاعران، امیران، وزیران، پادشاهان و دیگر نامداران ایران و ماوراء النهر به ترتیب سال با شرح کوتاه احوال هر یک از آنان. در آن شرح رویدادها از تولد امیر تیمور (736 ق) تا شاهی عبدالعزیز بن ندر محمد خان از جنیان استراخان بخارا در سال 1054 گزارش شده است. مشابهت فراوان میان این اثر و تاریخ ترکستان محمد امین بخارایی سبب گردیده که برخی پژوهشگران گمان برند که یکی از این دو کتاب مطالبش را از دیگری گرفته است. این کتاب به نام تاریخ راقمی و تاریخ نامه راقم و تواریخ میر سید شریف راقم و تاریخ تیمور و چنگیز میر شریف راقم و تاریخ نامه کثیره هم خوانده می شود. آغاز: بر ضمایر ارباب دانش و خاطر اصحاب بینش واضح و لایح است که در تواریخ حوادث ایام علمای عظام و فضلالی کرام

لثالی نظم و جواهر نثر وانموده اند انجام: رفت یوسف زبده یعقوب تاریخی تألیف تاریخ نامه راقم تاریخ: هزار و صد گذشته سیزده هم ***
ز سال هجرت سلطان عالم / بنوک خامه اش راقم رقم کرد *** تواریخ چنین خوب و مکرم. انجام 2: که در عالم فقر و فنا غم را براحتی و
الم را..

چاپ: تاشکند، 1332ق، در حاشیه «تحفة الاحباب في تذكرة الاصحاب» قاری رحمت الله واضح بخارایی، چاپ سنگی

[فهرستواره منزوی 864/2]

1. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 122 - ب

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای عطف

تیماج آبی، 228گ، 15 سطر (8×17)، اندازه: 15/5×27/5 سم [ف: 1-65]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7912/1

خط: نستعلیق، کا: میرزا ابوالحسن قورتی، تا: جمعه 22 ذیقعدة 1308ق، جان کابل؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 15

سطر (7×13/5)، اندازه: 11/5×20 سم [ف: 16-734]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5174/2 ف

نسخه اصل: چاپ سنگی طاشکند؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمنان حاجی بن عبدالوهاب، تا: 1332ق [فیلمهاف: 3-140]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14429

آغاز: ناله و زاری خطاب آمد ز چرخ *** کای خداوندان جاه الاعتبار. و ابن یمین نیز در فوت سلطان گوید: چون گذشت از سال هجرت

هفتصد با سی و شش *** وزیرین هم سیزده بگذشته بود، انجام: تاریخ وفات حضرت عالم شیخ عزیزان قدس سره قدوه علمای

زمان مرجع مشایخ اهل عرفان ... شهاب الدین سهروردی صدیقی قدس سرهما تمت. از وقایع سال 736 (سال فوت سلطان ابوسعید) تا

وقایع سال 1045؛ خط: نستعلیق زیبا، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ بی کا، بی تا؛ مجدول زرین؛ جلد: مقوایی قهوه ای، عطف

گالینگور قهوه ای، 250گ، 13 سطر، اندازه: 19/5×12 سم [ف: 38-567]

ص: 651

← تاریخ راقمی ← تاریخ راقم

• تاریخ راه آهن / تاریخ / فارسی

tārīx-e rāh-āhan

بارن نورمان، ق 13 قمری

(baron norman (-19c

مترجم: میرزا هارتون مترجم ق 13 قمری ترجمه ای است از میرزا هارتون مترجم از کتاب:

Historique des chemins de fer, application de chemins de fer

از بارون نورمان مهندس مخصوص دولت ایران.

تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 41 - ب

آغاز: تاریخ مخترعات راه آهن مشعر است بر تتبعات طرق و شوارعی که راه آهن کار کرده میشود؛ انجام: فارسی: خوشوقتی و خورسندی داریم در نسخه ما متن فرانسه و ترجمه فارسی هر دو هست و نقشه هم دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1296ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل قرمز، 14 سطر (14×23)، اندازه: 20×32/5 سم [ف: 1-66]

← تاریخ رستم ← داستانهای شاهنامه

• تاریخ رستم خان و عصر او / تاریخ / فارسی

tarix-e rostam xan va asr-eu

بیجن، ق 12 قمری

(bījan (-18c

تاریخ تألیف: 17 ربیع الاول 1181ق تاریخ صفوی خان؛ به نام رستم خان پسر قراخان و پسرش سلیمان زمان سپهسالار و بیگلر بیگی آذربایجان، از آنچه بیجن بیژن از زبان خان شنیده بود. در 3 «فصل» و «خاتمه». بیجن گویا همان نگارنده «تاریخ شاه اسماعیل» باشد.

[دنا 706/2؛ استوری 318/1 و 304 و 1279؛ فهرستواره منزوی 865/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3927-ف

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، موزه بریتانیا. Add. 7655؛ در ص ع عبارت «کتاب جلوس شاه صفی» و نام «محمد رحیم بک» با

تاریخ 4 رمضان 1188 و تاریخ 7 ذی‌قعدة 1188، همچنين عبارت «آقاجعفر خراسانی خانه اش به شماعی خانه حضرت پیوسته» و «سپه سالاری رستم خان 17 شعبان 1040 و شهادت او 1051»، [فیلمهاف: 2-283]

• تاریخ الرسل و الملوك / تاریخ / عربی

tārīx-ur rusul wa-l mulūk

طبری، محمد بن جریر، 224؟-310 قمری

(tabarī, mohammad ebn-e jarīr (840-923

نمونه: ثم دختت سنة ثلث و ثلاثين في هذه السنة كانت عزاه معاوية حصن المراء من ارض الروم بناحية ملطبة و فيها كانت عزاه عبدالله بن سعد. چاپ: قاهره، دار المعارف، 1960، اعاد نشره: محمد ابوالفضل ابراهيم،

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5503ف

آغاز: بسمله ذكر قصة صاحب شعيا مين ملوك بنى اسرائيل و سنحاريب ... ذكر من كان على ثغر العرب من ملوك الحيرة عمر بن هند ... يتلوه في الذي بعد ذكر نسب رسول الله و ذكر بعض اخبار آبائه و اجداده با عبارت» قال أبو جعفر در جای جای آن؛ بی کا، بی تا

[فیلمهاف: 3-163]

← تاریخ رشیدی ← تاریخ محمدی

• تاریخ رشیدی (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(t. tārīx-e rashidi

گورکان، محمد حیدر بن محمد، 905-958 قمری

(gūrkān, mohammad heydar ebn-e mohammad (1500 1551

مترجم: سر تیپ، میرزا احمد خان -1315 قمری

اهدا به: عبدالرشید خان پسر ابوالفتح سلطان سعید خان تاریخ مغولستان و کاشغر است از روزگار تغلق تیمور (748 764ق) تا بابر (933-937ق). در اصل «بابرنامه» است که آن را تحریر تازه کرده و بر آن افزوده. زندگی نامه دانشمندان و سرایندگان و موسیقیدانان و مذهبیان را نیز دارد. بر اساس آنچه در آغاز نسخه شماره 8043 مجلس شورا آمده اصل این کتاب به فارسی و بعضاً ترکی بوده که توسط مستر الیاس با همکاری مستر راس به انگلیسی ترجمه و منتشر شده و به جهت کمی نسخه، مجدداً با دستور ظل السلطان توسط میرزا احمد خان سر تیپ از انگلیسی به فارسی ترجمه می شود. نسخه های داخل ایران اکثراً ترجمه از انگلیسی است. آغاز: دیباچه مترجم: بسمله و به نستین بعد الحمد و الصلوة، این کتاب مستطاب ابتدا به لسان فارسی و ترکی نگاشته شده بواسطه مرور دهور نسخه آن بکلی

در صفحات ایران و ترکستان معدوم و مفقود الاثر می شود. سپس از روی یک نسخه که در کتاب خانه دولتی انگلیس ضبط بود مستر الیاس، جنرال قونسول دولت معظم الیها، مقیم خراسان و سیستان از دولت متبوعه خود تحصیل اجازه نموده به معاونت و دستکاری مستر دینزن راس که از دانشمندان معروف است آن را از زبان فارسی بزبان انگلیسی ترجمه می نماید و در سال 1895 میلادی بحلیه طبع میرسد.

ص: 652

چون تحصیل نسخه فارسی غیر ممکن بود لهذا بر حسب امر وارده سنیه بندگان حضرت مستطاب اشرف اسعد امجد ارفع والا شاهنشاه زاده اعظم افخم «ظل السلطان» روحنا فدا، این چاکر بی مقدار میرزا احمد خان سرتیپ، مترجم مخصوص سرکاری که از خاندان آستان ملایک پاسبان است با عدم لیاقت و قابلیت، اقدام به ترجمه و تالیف نسخه انگلیسی نموده به لسان ساده فارسی نگارش کرد ترجمه متن: پس از حمد و ستایش حضرت رب العزه، بر رای منیر اریاب خرد و دانش مخفی و پوشیده نیست که یکی از علوم مهمه که تحصیل آن برای بنی نوع انسان فرض و لازمست همانا علم شریف تاریخ می باشد... لهذا این اقل عباد الله محمد حیدر ابن محمد کورکان با قلت دانش و... آغاز در فهرستواره منزوی: افتتاح تاریخ جهاننداری و ابتدای نامه ظفر و بختیاری... انجام: ترجمه متن: مولانا یوسف، خطیب کشمیر بملاحظه آنکه این مرتبه دوم بود که برای ما در کشمیر فتح و ظفر دست داده بود «فتح مکرر» را تاریخ این واقعه دانست. از خوانندگان محترم ملتسمیم که از نواقص و خطاهای مسطوره غمض عین فرموده بر نگارنده خورده نگیرند. تمت.

چاپ: تاریخ رشیدی، محمد حیدر میرزا دوغلات، تصحیح دکتر عباسقلی غفاری فرد، میراث مکتوب، چاپ اول، 1384، 1080ص

[فهرستواره منزوی 865/2؛ استوری 274/1 و 1273؛ دنا 707/2]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8673

از میانه کتاب، نخستین عنوان «ذکر ملاقات سلطان سعید خان با منصورخان بار دویم» بازسین عنوان «ذکر توجه مؤلف کتاب از تبت به جانب بدخشان» در میانه آمده (13ب) «فرار نمودن پدرم محمد حسین گورکان انارالله برهانه از پیش شاهی بی خان به خراسان و تذکره چند» سرگذشت هنرمندان را دارد همانها که محمد شفیع در مجله مدرسه خاوری چاپ کرده است و میان برگهای 15 و 16 هم افتاده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: بخارایی، فاقد جلد، 34گ، 15 سطر (15×7/5)، اندازه: 20/5 × 12/5 سم [ف: 17-191]

2. تهران؛ دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب

گرکانی؛ شماره نسخه: 33

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: ربعی [نشریه: 5-620]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3218-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-102]

3. تهران، مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: 43عکسی

جزء سوم کتاب، شامل گروهی از عرفا، ادبا، امرا و کلماتی از

آنان؛ کا: بهاء الدین، تا: 1272ق؛ 56گ [جنگ: 1-446]

4. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 909

آغاز: برابر؛ انجام: فراونه به لغت قدیم مغول به معنای تیرانداز است و بمعنی شکم پرست هم آمده از توجیحات مهمه آنکه این طایفه هم اکنون وجود دارند

خط: نسخ، کا: عنایت الله اصفهانی، تا: سه شنبه 29 شعبان 1322ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، 435ص، 21سطر (20×13)، اندازه: 28×21سم [ف: 45]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8043/1

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: سید احمد چالشتی، تا: پنج شنبه 17 ذیقعه 1345ق، مطابق با 28 برج ثور توشقان نیل؛ ترجمه حاضر از روی ترجمه انگلیسی راس انجام شده که شرح آن را در «آغاز» نقل شده. پس از دیباچه مترجم، فهرست مندرجات آمده و پس از آن ترجمه مقدمه انگلیسی را در حدود پنجاه برگ است و ارزش دارد که جدا نشر نشود. پس از آن، از برگ 58 تا 220 ترجمه فارسی متن از روی ترجمه انگلیسی است. بخش آخر، ترجمه لاقحه ای است از «راجرز»، دارای رکابه، در حواشی مطالبی با عنوان «مترجم گوید» آمده که به نظر می رسد آنها را بعدا افزوده است و این شاید نشانگر این باشد که نسخه در محیطی کتابت شده که مترجم نیز در آن حضور داشته و می توانسته بعد این حواشی را بنگارد. نام کتاب در برگ دوم به خط همان کاتب چنین است: «مجلد تاریخ رشیدی در تعریف احوال مغولان آسیای وسطی»؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه ای مخمل به رنگ بنفش سیر، 21 سطر، اندازه: 20/4×27/2 سم [ف: 84-27/1]

• تاریخ رضوی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e razavī

میر عوض بن یوسف خان بن احمد، ق 11 قمری

(-170) (mīr-'avaz ebn-e yūsuf xān ebn-e ahmad)

تاریخ خاندان خود اوست به ترتیب سنواتی. نگارنده در دیباچه بلند خود آغاز می کند از زایش میرزا یوسف خان در 130 ق در مشهد خراسان، و این که در 32 (چنین در 968ق (چنین) پدرش میرزا احمد در می گذرد. در این هنگام زیستن وی در مشهد دشوار شده به قصبه «اخلوبد» (اخلوبد، دهی ست در راه مشهد - قوچان. معین) پناه می برد، دلتنگی رفع نشده به سفر هندوستان می پردازد و در ملتان که آن روز در حکومت قاسم خان نیشاپوری بود فرود می آید. در 12 شعبان 968ق به قریب دارالخلافة می رسد. اکبر به پیشواز او می فرستد و از آنجا فتوحات میرزا یوسف آغاز می گردد. نام نگارنده که تبار خود را به موسی مبرقع و حضرت جواد می رساند، در دیباچه آمده است. همانجا دو بار از کتاب به «شکرف نامه» تعبیر می کند ولی خود آن را صراحتاً «تاریخ رضوی» می نامد. در ص 676 از درویش محمد امن آبادی (نک: قامع الأمراض؛ طب اورنگی

ص: 653

شاهی، مشترک 622/1) یاد می کند که کتاب «مفتاح الحکمت» (مشترک 740/1) را سروده به وی داه است. در ص 464 آمده: « دفتر دوم از تاریخ رضوی در ذکر احوال خیر مآل نواب صف شکن خان می پردازیم» و اینجا سفارش پدرش را به نگارش «تایخ رضوی» یاد می کند.

آغاز: تاریخ رضوی. بسمله. وله الکبریاء فی السماوات و الارض و هو العزیز الحکیم. ایبات: لله الحمد قبل کل کلام به صفات الجلال و الاکرام - حمد او تاج تارک هر سخن است ... (88 سطر بعد): قطعه. سپهر دانش و بینش یگانه اکبر شاه - که همچو صبح بروی جهان گشاده جبین شهی که دیده ز آموزگار دل تعلیم - شهی که یافتم از مرشد خرد تلقین. اما بعد، مؤلف این اصول و مصنف این فصول ... میر عوض بن میرزا یوسف خان بن میرزا احمد بن میرزا بیگ.

انجام: در این وقت ساجده ماجده قبله و کعبه بیگم آنچه خانم بدیدن راقم تشریف ارزانی فرمودند و بگونه مهربانی و عنایت مراسم طبابت به تقدیم رسانیدند، از آزار و بیماری بنده بسیار دلگیر شدند و در باب طلب حکیم تاکید فرمودند لهذا معتمد نور محمد را روز پنج شنبه برای آوردن حکیم کدا کمبلاسکی جیم فرستاد.

[دنا 707/2]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 2055- عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه از زایش میرزا یوسف خان و مرگ پدرش و کوچ او به هندوستان آغاز می شود و به جنگ های دارا شکوه و غره محرم 1069 ق و بیماری نگارنده می رسد، و بی انجامه ای به پایان می رسد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 11؛ چند صفحه پایانی با دستی لرزان نوشته شده، با خط خوردگیها که می تواند نسخه به خامه نگارنده و از روزهای واپسین او باشد، یادداشت هایی از 1153 و غره رجب 1229 ق؛ 698 ص (1-698)، 22 سطر (12×21/5)، اندازه: 21×30 سم [عکسی ف: 1-57]

• تاریخ رفتی / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e raffati

افشار، یوسف بن خداداد، ق 14 قمری

(afšār, yūsof ebn-e xodādād (-20c

تاریخ و جغرافیای مختصر جهان است با انشایی زیبا و روان در 14 «باب» که هر باب به اقتضای مقام دارای چند فصل است با تطبیق تواریخ هجری قمری با تواریخ میلادی، و به سال 1320 بدان اشتغال داشته است. فهرست ابواب کتاب: 1. حکمت عملیه و سیاست مدنی و اندرز پادشاهان ایران؛ 2. جغرافیا و شناسائی سطح کره زمین؛ 3. حالات پادشاهان ایران؛ 4. ذکر ممالک فرنگ؛ 5. اسامی ملوک و رؤساء تمام کره زمین؛ 6. حالات

سکندر و سایر قیاصر روم؛ 7. حالات بعضی از مردان کاردان جهان؛ 8 شرح اکتشاف ینگی دنیا؛ 9. حوادث غریبه عالم؛ 10. شرح

مملک ژاپون و تعریف پادشاهان آنجا؛ 11. ذکر پادشاهان ایران؛ 12. شرح حالات بعضی از نسوان بزرگ؛ 13. شرح انکشاف قطب شمال؛ 14. حالات اساتید خط اساتید خط و مکاتیب سلاطین. آغاز: حمد بیحد مالک الملکی را سزد که شاه باز بلند پرواز اندیشه بساحت فضای کبریائی او طیران نتوان نمود انجام: و با قباد ساسانی و انوشیروان معاصر بود و در پانصد و شصت و پنج وفات یافت

[فهرستواره منزوی 576/1]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3277

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف (شاید)، بی تا؛ مصحح، شخصی کتاب را خوانده و چند یادداشت در آغاز نسخه نوشته؛ جلد: تیماج قرمز، 180 گ، 18 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف: 9-62]

• تاریخ الرقة / تاریخ عربی

tārīx-ur raqqa 1x-u

قشیری، محمد بن سعید، -334 قمری

(qoṣayrī, mohammad ebn-e sa'īd (-946)

تاریخ مختصری است از شهر رقه و کسانی که از اصحاب رسول خدا (ص) و تابعین و فقهاء و محدثین در آنجا زیسته اند، مؤلف آنها را در سه جزء جمع آوری نموده و ابو احمد محمد بن عبدالله بن احمد بن قاسم بن جامع دهان آن را از قشیری روایت نموده است.

چاپ: سوریه، طبع بحماة، 1960م، نشره: طاهر النعسانی [كشف الظنون 295/1]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 612/1

آغاز: أخبرنا الشيخ الجليل ... الأصل بدرالدين احمد ... بن يوسف بن هبة الدين نسخة اصل: کتابخانه دار الکتب الظاهرية (مدرسه عمریه)، دمشق 3771؛ کا: محمد بن داود، بی تا؛ با سماعی از وی، در ابتدای هر رساله نام آن و مؤلف و کسانی که از مؤلف روایت کرده اند آمده، ابتدای هر جزء از رساله اول علامت سماعی از «احمد بن محمد بن ...» که کتاب را نزد «بدرالدين ابوالقاسم عبدالرحيم بن يوسف دمشقی» به همراهی کاتب در سال 631 خوانده، و نیز صورت سماع «ابوطاهر احمد بن محمد بن احمد سلفی اصفهانی» در سال 573 در اسکندریه و نیز سماعی به سال 719 مندرج است؛ 80گ (2-81) [عکسی ف: 2-220]

ص: 654

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 645/1

آغاز: فصل شانزدهم جنگ دوم پونیک از 218 تا 201 (پیش از میلاد)؛ انجام: و اثر جزئی که در دولت باقی مانده بود معدوم ساخت.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1324ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 70گ، 17 سطر، اندازه: 20×16سم [ف: 3-15]

• تاریخ روابط بین ایران و ونیز / تاریخ / فارسی

tārīx-e ravābet-e beyn-e Īrān va venīz

موسیو لوکو مادر کیوم برشه

tārīx-e ravābet-e beyn-e Īrān va venīz

مترجم: ریشار خان، یوسف 1868-1935 میلادی این کتاب ترجمه تاریخ و روابط بین ایران و ونیز است که از زبان ایتالیایی به توسط دکتر کاستالدی به زبان فرانسه ترجمه شده و ریشارد خان مؤدب الملک آن را جهت مظفرالدین شاه قاجار در سفر فرنگستان در شهر ونیز به سال 1902 میلادی به زبان فارسی ترجمه نموده است که محتوی مطالب تاریخی و روابط بین دولت ایران و ونیز است در زمان سلطان اوزون حسن آق قوانلو تا انقراض سلسله صفویه.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 814

آغاز: بسمله، در سنه 1902 موقع تشریف فرمائی اعلیحضرت ... مظفرالدین شاه بشهر ونیز در قصر (وژها) و در قصر (سن ماز) و نظر بالتفات و افتخار نسبت باین جانب فرمودند که کتاب مسیو (لوکو مادر کیوم برشه) مصنف که مشتمل بر روابط سلاطین قدیم ایران و جمهوری ونیز است برای اعلیحضرت همایونی ترجمه نمایم ... فصل اول. اسم مملکت ایران در عهد خلفا 1258-652 تقریباً معدوم شده بود و بعد مدتی هم بتصرف اعراب و مغولها و تاتار و ترکمانها افتاد و در مائه پانزدهم عیسوی اوزون حسن نامی مملکت اجدادی کیانیان و ساسانیان را دو مرتبه باسم ایرانی خود پایدار نمود؛ انجام: اهالی ونیز همیشه در ایران محترم بودند بهمان قسم که ایرانیها در ونیز محترم و معزز هستند. شهر میلان 3 مارس 1904. مترجم دکتر (کاستالدی) قنصل اعلیحضرت اقدس شهریاری نویسنده میر مجتبی.

خط: نستعلیق خوش، کا: میر مجتبی، تا: اوایل قرن 14؛ مجدول زرین، سرلوح مذهب منقش مرصع، در صفحات 42 و 44 عکس دو نامه از شاه سلطان حسین به فرمانفرمای ونیز به زبان ترکی و فارسی است که حاوی الطاف و اظهار دوستی فیما بین است، در صفحات 41-43 دو عکس چاپی یکی از کاسه فیروزه ای است که سلطان اوزون حسن برای رئیس جمهوری ونیز فرستاده و دیگر از مجلس معارفه سفیر فوق العاده ایران است به نام فتحی بیک که به حکم رئیس جمهور ونیز نقاش معروف ایتالیائی به نام کابریل کالاری به تاریخ پنجم مارس 1603 نقاشی کرده؛ مهر: شاه سلطان حسین صفوی «وارث ملک سلیمان جهان سلطان حسین»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره.، جلد: مقوای روکش مخمل، 44ص، 16 سطر، اندازه: 36×22/5سم [ف: 5-167]

• تاریخ روابط سیاسی افغانستان / تاریخ / فارسی

tarix-e ravabet-e siyasi-ye afqanestan

فرخ، مهدی، 1265-1352 میلادی

(farrox, mahdi (1265-1352

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17799

بی کا، تا: 1314ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 22/1×29/3

سم [رایانه]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18475

بی کا، تا: 1317ق؛ 176گ، اندازه: 22/5 × 18 سم [رایانه]

• تاریخ روسیه / تاریخ / فارسی

tāriḫ-e rūsiye

ابکاریوس، اسکندر بن یعقوب، -1303 میلادی

(ābkārīyās, eskandar ebn-e ya'qūb (-1303

مترجم: میرزا آبکار ارمنی با تصحیح محمد علی متخلص به مسکین. میرزا آبکار خان مترجم که در جولاهه اصفهان دیده به دنیا می گشاید و در مدرسه الازروف مسکو زبان روسی فرا می گیرد، چون به ایران بر می گردد عهده دار ترجمه این کتاب و کتب دیگر می شود. در ترجمه این کتاب محمد علی مسکین علاوه بر کتابت دست به عبارات نیز می برد و به زیبایی لفظی آنها توجه می کند منتهی از این بابت، چنانکه در کتاب نیز آمده، توفیق چندانی نمی یابد. این کتاب حاوی وضع سیاسی روسیه از سال 862 م تا 1540 م است و در آن از سلاطین متعدد و شهرهای مختلف روسیه شرح مفصلی آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 146

آغاز: باب اول در ذکر بنیان طائفه روسیه از سنه 862 الی سنه 1540 اصل بنای سلطنت آنها از چند طائفه می شود که آن بمرور دهور؛ انجام: ذکر اجتماع فلر نطنیسک ذکر مطرا پلید ویلنا ذکر حالات جمعیت لیوانیا و السلام خیر الحتام

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کان محمد علی مسکین، تا: 1 ذیقعه 1282ق، جان اصفهان؛ کاغذ: فرنگی فستقی لب طلایی، جلد: تیماج قهوه ای با گل و بته، 165گ، 12 سطر (15×17/5)، اندازه: 15×24 سم [ف: 1-141]

• تاریخ روسیه / تاریخ / فارسی

tārīx-e rūsīye

سلاویوف، ولادیمیر سرگی یویچ، 1853-1900 میلادی

(sālāvyūf, velādīmīr sergīyevič (1853-1900

مترجم: ماردروس ق 19 میلادی زمان ترجمه: 1282ق؛ اهداء به: ناصرالدین شاه در این کتاب تاریخ روسیه از سال 862 میلادی شروع می شود و تا سال 1825 میلادی وقایع مهم آن می آید. سال شروع تاریخ زمانی است که هنوز روسیه متدین به دین مسیحی نبوده و مردم صحرائشین و بت پرست داشته است و سال 1825 میلادی زمانی است که دولت نیکلا بر روسیه حکمفرما بوده است گرچه ترجمه به وسیله مادروس خان به عمل آمده ولی عبدالرحیم افسر عبارات فارسی آنرا تصحیح کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1716

آغاز: هو الله تعالی شانه، دیباچه ترجمه کتاب بهیه روسیه. تاریخ دولت؛ انجام: و آن کتاب را با کمال تدقیق و تحقیق در اول قرن نوزدهم است کتاب و چاپ کرد خط: نستعلیق، کا: شاید عبدالرحیم افسر، تا: محتملا 1282ق، جان تهران؛ کاغذ: فرنگی، لب طلائی، جلد: تیماج قرمز با گل و بوته، 403گ، 16 سطر (24×11)، اندازه: 31×19سم [ف: 4-184]

• تاریخ روسیه / تاریخ / ترکی

tārīx-e rūsīye

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 516

خط: نستعلیق ترک، بی کا، تا: قرن 13؛ با یک رحلی بزرگ [نشریه: 2-65]

نقشه به اندازه

• تاریخ روسیه / تاریخ / فارسی

tārīx-e rūsīye

ظاهرا غیر همانند: 1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4340

آغاز: اجمال مطالب جلوس نیکولا... صلح ترکمان چای، تسلط و نفوذ دولت روس در طهران. الکساندر اول اکبر اولاد ذکور امپراطور پل در 13 ماه دسامبر سنه 1825 میلادی در شهر... فوت کرد؛ انجام: بعد از چهل سال صلح عمومی دوباره مبتلی به بلای عظیم گردید. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آبی، جلد: میسن نارنجی سیر، 286گ، 13 سطر، اندازه: 21/2×33/4 سم [ف: 80-2]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7340 / 2

آغاز: بیان مجملی از کیفیت اوضاع ممالک روسیه ... طایفه روسیه که مشهور به بنی الاصفهر و مملکت ایشان؛ انجام: و طهمورث میرزا پسر او از گرجستان گریخته و روی نیاز بدرگاه شاهنشاه مظلوم نواز آوردند و خانمان چندین ساله. تاریخ مختصری است از پادشاهی روسیه با اشاره به رویدادهای آنکشور و چگونگی مداخله آنها در گرجستان؛ خط: نسخ، بی کابیتا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سبز عطف تیماج مشکی، 5 گ (12 پ - 16 پ)، اندازه: 15×20/5 سم [ف: 19-132]

3. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1597

آغاز: در اثنای تدارکات جنگ در یک قسمت فرنگی تغییرات بی حد نسبت به روسیه ظاهر گردیده بود و مخصوصاً شخص امپراطور نیکلا طرف عداوت و تهمت های آنها واقع شده و سبب این جنگ؛ انجام: مملکت مغشوشی که استقلال خود را از دست داده و به واسطه ضعف خود اسباب دست اندازی همسایه های خود گردیده است زندگی کند. از فصل دوم تا فصل شانزدهم را در بر دارد و خود فصل شانزدهم دارای چند باب است که این نسخه تا باب نهم آن را دارد پس باب هیجدهم آن که در تاریخ عصیان لهستان است آمده که دارای هشت فصل «می باشد؛ خط: نستعلیق، بی کابیتا، افتادگی: آغاز و وسط؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 345 گ، 13 سطر، اندازه: 20×33 سم [ف مخ: 1-310]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11219

خط: نستعلیق، بی کابیتا؛ تا: قرن 14 [مختصر ف: 158]

تاریخ روسیه برای اطفال دبستان (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(t. tāriḫ-e rūsiye barāye atfāl-e dabestān)

محمود میرزا بن بهمن میرزا، ق 14 قمری

(mahmūd mīrzā ben bahman mīrzā (-20c)

از: سالوویوف، ولادیمیر سرگی یویچ، ترجمه محمود میرزا فرزند بهمن میرزا به مراقبت و جمع آوری و نگارش علی محمد بن محمود متخلص به طغرل و ملقب به شمس الشعرا. نگارنده کتاب را به امر ظل السلطان جمع آوری و به نگارش در آورده مشتمل بر: «مقدمه» و دو «بخش» و «متفرعات» دیگر: مقدمه: در بیان نگارش و تألیف و ترجمه کتاب؛ بخش اول: تاریخ روس برای اطفال دبستان؛ بخش دوم: شرح حل و تاریخ نیکلای اول از سنه 1825-1855 م؛ متفرعات: شامل مطالب متفرقه دیگری است در تاریخ روس جهت بصیرت خواننده.

1. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 947

آغاز: قوشن روس که امروز عالم را متزلزل و قانون نظام و انتظامشان اهل کره رامات و حیران دارد یکی از طوایف و قوام

تاجگذاران تاتاران شمالی بوده اند، انجام: وفایده از آمدن من به بلاد هند حضور تو بوده و این فایده تمام دارد مشتمل بر نظام لشکر روسیه و غیره؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ به مراقبت و نگارش علی محمد شمس الشعرا از صفحه اول تا اواسط ص 72 این کتاب برابری می کند با ص 432 تا 463 کتاب شماره 21، از اواسط صفحه 72 تا پایان کتاب وصایا و نصایا و حکایات از تاریخ روضه الصفا نقل شده؛ 129 ص، 15 سطر (11×15)، اندازه: 22×17/5 سم [ف: 74] و [عمومی اصفهان (فرهنگ سابق): ف: 1-1-352]

2. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 892

آغاز: بخش اول: تاریخ روس برای اطفال دبستان که در سال 1880 در مطبع مدرسه م کاتکوف طبع شد؛ انجام: دولت روس از چهار طرف اقدام بکار کرد یکی از طرف ایرانی یکی از طرف آسیای مرکزی دیگری از طرف بیر و چین دیگری از طرف قفقاز خط: نسخ خوب، بی کا، تا: آغاز قرن 14؛ علی محمد بن محمود ملقب به شمس الشعراء متخلص به طغرل؛ 787 ص، 24 سطر (21×12)، اندازه: 34×21/5 سم [ف: 32]

3. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 948

آغاز: فصل دوم فهرست مطالب در اثنای تدارکات جنگ در یک قسمت فرنگی تغییرات بیحد نسبت به روسیه ظاهر گردید؛ انجام: با اینکه دائما در یک مملکت مغشوش که استقلال خود را از دست داده و به واسطه ضعف خود اسباب دست اندازی همسایه های خود گردیده است زندگی کند.

جلد دوم از ابتدای فصل دوم باب چهارم تا فصل شانزدهم و فصل شانزدهم (در آزادی دهاقین) مبوب بر نه باب است پس از پایان ابواب نه گانه باب هجدهم متضمن هشت فصل؛ خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: اوایل قرن 14، 538 ص، 17 سطر، اندازه:

22×17 سم [ف: 75] و [عمومی اصفهان فرهنگی سابق]: [ف: 1-33]

4. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 895

آغاز: امپراطور بعد از کلمات مزبوره اظهار مینمود ما به خوبی می دانیم اجرای قوانین جدید چقدر اشکالات خواهد داشت؛ انجام: دولت روس از چهار طرف اقدام بکار کرد یکی از طرف ایران یکی از طرف آسیای مرکزی دیگری از طرف سپر و چین دیگری از طرف قفقاز از اواخر باب هفتم فصل شانزدهم شروع و تا آخر فصل اول باب بیست و سیم خاتمه پیدا می کند (مطالب از فصول و ابواب متفرق نوشته شده)؛ خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: قرن 14؛ 312 ص، 14 سطر، اندازه: 22×34/5 سم [ف: 34]

5. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 898

آغاز: اصل ولایت روس نشین یعنی وطن اصلی روسها چنان که در نقشه مملک روس دیده می شود؛ انجام: با سی هزار قشون و یکصد و بیست ارابه توپ تسلیم ژنرال روس (رد کر) گردید

بخش اول: تاریخ روس برای اطفال دبستان؛ خط: نسخ عالی، بی کا، تا: اوایل قرن 14، 628ص، 15 سطر (5/19613)، اندازه: 21×27سم [ف: 36]

6. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11420

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم مقدمه تاریخی نیکلای اول از سنه 1825 الی سنه 1800 عیسوی، باب اول فصل اول ... آلكساندر اول ارشد اولاد ذکور امپراطور پل؛ انجام: از قرار این اصول برای تنظیم وضع آینده رعایای مملوکی و نوکر و حقوق و تکالیف مالک و مملوک و فرایض ذمه رعایا نسبت بدولت و ملاکین از روی دقت قوانین مفصله تاسیس شده است. باب اول تا قسمتی از باب ششم فصل شانزدهم (آزادی دهاقین)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: اوایل قرن 14

کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 279ص، 27 سطر (18×22/5)، اندازه: 20×25/5سم عمومی اصفهان (فرهنگ سابق): [ف: 1-32]

7. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 946

آغاز: بسمله، اجمالی مطالب جلوی نیکلا عصیان عسکریه در سنت پترز پورغ بظهور رسید؛ انجام: و اظهار تألف نمود خلاصه بدیع وضع ها جنگ اعلان شد و اروپا بعد از چهل سال صلح عمومی دوباره مبتلا بر بلای عظیمی گردید. مشتمل بر چهار باب و هر باب دارای چند فصل است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: اوایل قرن 14؛ 322ص، 17 سطر ()

9/15)، اندازه: 21×17سم [ف: 73]

8. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11425/1

خط: نسخ، بی کا، تا: ذیقعه 1309ق، کاغذ: فرنگی، جلد: ساغری قرمز ضربی گل و بوته دار، 13 سطر (10×15)، اندازه: 22618سم عمومی اصفهان (فرهنگ سابق): [فی: 1-353]

به تاریخ روسیه (کاترین دوم) « تاریخ قترینه به تاریخ روسیه و احوال کاترین دوم به شرح حال کاترین دوم

تاریخ روضة الصفاء (منتخب) / تاریخ / فارسی

(mn) 'tārīx-e rowzat-os safā'

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 1/14820

بخش های اخلاقی آن گزیده شده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بیتا؛ جلد: میشن مشکی، 15 سطر (متن و حاشیه)، قطع: پستی [ف: 2-119]

تاریخ روضة تاج محل / تاریخ / فارسی

tārīx-e rowze-ye tāj mahal

[نسخه های منزوی 1932]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6213/2 ف

ص: 657

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش؛ بی کا، بی تا (فیلمها ف: 3-210)

• تاریخ روم / تاریخ / فارسی

tārīx-e rūm

در تاریخ روم است از وضع اداری و حکومت امپراطور آقسس آغاز و پس از بحث مفصل درباره سپاه روم و آداب و سنت رومیان و ذکر نام شاهان بعد از آقسس و پیدایی کانسل در حکومت رومی و جنگ های رومیان با ایرانیان و اسارت والرین امپراطور روم با ذکر طاعون و قحطی در روم کتاب پایان می رود. ظاهرا این کتاب باید ترجمه تاریخ روم گیون (=تنزل و خرابی دولت روم) باشد که در زمان عباس میرزا از انگلیسی به فارسی ترجمه شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1666

آغاز: بسمله در تنزل و خرابی دولت روم و آن مشتمل است بر چند فصل؛ انجام: چنانچه بعد ازین بتفصیل مرقوم خواهد شد و الله اعلم تمت جلد اول جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جان محتملا تبریز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی با ترنج و نیم ترنج، 350 گ، 16 سطر (21/5×11)، اندازه: 20/5×33 سم [ف: 4-143]

• تاریخ روم (ترجمه) / تاریخ / فارسی

tārīx-e rūm mīrzā ebrāhīm tabrizī

تبریزی، میرزا ابراهیم

ترجمه میرزا ابراهیم تبریزی به دستور محمد شاه از روی متن انگلیسی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3771

آغاز: فصل اول در بیان اصل و نسب رومیان و وجه تسمیه شهر روم؛ انجام: که در شهر گذشته بود به ایشان رسانیدند. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ تملک: فرهاد میرزا در ذیقعد 1276؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذ ابری فرنگی، 168 گ، 13 سطر، اندازه: 16/8×5/20 سم [ف: 2-80]

• تاریخ روم (ترجمه) / تاریخ / فارسی

tārīx-e rūm

زیرک زاده، غلامحسین

zīrak zāde, qolām-hoseyn

اصل کتاب از آلبر ماله و ژول ایزاک.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11225

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی تا [مختصر ف: 126]

• تاریخ روم و شهرباران آن مرز و بوم / تاریخ / فارسی

tārīx-e rūm va šahrīyārān-e ān marz va būm

محمد حسن میرزا مهندس، ق 13 قمری

(mohammad hasan mīrzā mohandes (-19c

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار در شرح سلاطین عثمانی که توسط حاج میرزا مهندس به نام ناصرالدین شاه در زمان محمد خان سپهسالار وزیر جنگ از فرانسه ترجمه شده است. مؤلف از پدرش محمود میرزا نام می برد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 700

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 16 ربیع الاول 1280ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن لایی پشمی، 49 گ، 15 سطر، اندازه: 11/4×17/3 سم [ف: 2-80]

• تاریخ روم و قیصره / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e rūm va qayāsere

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2272

آغاز: فهرست جلد اول از مجلدات تاریخ روم و قیصره. عهد اول. ذکر سلاطین باستان روم و بدو تشکیل نژاد رومیان از سنه هفتصد و پنجاه و سه الی پانصد و ده قبل از میلاد مسیح علیه السلام؛ انجام: زیرا که فتح زاما هنوز جنگ ثانی رم و کرج را تمام نکرده بود بلکه فتح جهان در اینوقت آغاز مییافت. کتاب حاضر جلد اول از تاریخ قیصره رمیه الکری (ایتالیا) است با ذکر نام سلاطین باستان روم و بدو تشکیل نژاد رومیان از هفتصد و پنجاه و سه الی سال پانصد و ده قبل از میلاد مسیح که در بیست و پنج «فصل» به تفصیل آمده است؛ خط: نستعلیق خوب، بی کا، بی تا؛ مجلدول، کمند کشی، یک سرلوح؛ کاغذ: فرنگی بخور رنگ، جلد: مقوای روکش مخمل گلی رنگ با ترنج، 703ص، 20 سطر، اندازه: 32×35/5 سم [ف: 5-365]

← تاریخ رویان ← تاریخ طبرستان

• تاریخ رویان / تاریخ ایران / فارسی

به دستور شهریار ابوالمعالی فخرالدوله شاه غازی پسر زیار پسر کیخسرو اسپهبد طبرستان (761-780ق). در 763-780ق در یک «مقدمه» و ده «باب» (هشت باب):

1. ابتدای عنارت رویان، 2. ملوک استندار، 3. حکام بیگانه در رویان، 4. تصحیح نسب پادشاهان استندار، 5. پادشاهان گذشته، 6. پادشاهان صد سال

نزدیک به او، 7. باقی ملوک، 8 در ذکر واقعه مازندران. از ترجمه آلمانی و انگلیسی و فرانسوی آن یاد شده است. آغاز: بسمله و به نستعین، محامدی که محدود او هام بشر نگردد و مدایحی که معدود افهام ارباب فکر و نظر نشود حضرت واجب الوجود علی الاطلاق و مالک الملک بالاستحقاق را چاپ: تهران، 1313 شمسی، به کوشش عباس خلیلی؛ تهران،

1348 شمسی، با تحقیق و پیشگفتار منوچهر ستوده

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4075

آغاز و انجام: برابر

در یک مقدمه و هشت باب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی آبی عطف و گوشه تیماج، 50 گ، 25 سطر (14×22)، اندازه: 23×34 سم [ف: 11-71]

2. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 94 - ج خط نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ نسخه در پاریس در 1328/10/27 نزد اقبال بوده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 72 گ، 17 سطر (11×19)، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 1-67]

• تاریخ زردشت و قسمتی از زند / ادیان و مذاهب / فارسی

tārīx-e zardošt va qesmatī az zand

در مقدمه مختصری از تاریخ زندگی زردشت آمده و سپس قسمتی از زند و پازند نقل و همراه آن شرح آنها به فارسی آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 724

آغاز: بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان، عرضه داشت اینکه چون سی سال بر پادشاهی شاه گشتاسب گذشت پیغمبری پدید آمد زراتشت نام که عرب او را ابراهیم خوانند؛ انجام: آگاه دهید انجمنیان نران و مادگان بزم امشا سفندان چه نرایشان ده اند مادعج ایشان ده. خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 13، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یک لا، 25 گ، 11 سطر (7×11)، اندازه: 10×15 سم [ف: 2-229]

• تاریخ زفره / تاریخ / فارسی

tārīx-e zefre

رجایی زفره ای، محمد حسن، 1310 شمسی

(-rajāyī zefre-ī, mohammad hasan (1931

مؤلف خلاصه تاریخ زفره را به ضمیمه نمونه اشعار رجاء زفرهای در 1345 ش به چاپ رسانده و در کتاب حاضر مفصل تاریخ زفره و از قلم افتاده ها را آورده است. وی مطلبی درباره وضعیت جغرافیایی زفره و فرهنگ مردم آن و شرح حال عده ای از بزرگان آن دیار آورده و در

پایان فهرستی از کتاب های خطی و چاپی کتابخانه خود به دست داده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9478

آغاز: زفره جزو بخش کوهپایه اصفهان و دارای هوائی سالم و آبی گواراست؛ انجام: فهرست کتابخانه دانشکده الهیات تهران که به جای شماره اول سال 8 مجله همان دانشکده منتشر شده خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: 1345ق؛ جلد: مقوا عطف پارچه، 55 گ، 15 سطر، اندازه: 17/5 × 21/5 سم [ف: 30-160]

• تاریخ الزمان و سبب تفرق الناس في البلدان / تاریخ / عربی

tārīx-uz zamān wa sabab-u tafarruq-in nās fi-l buldān

کبسی، محمد بن اسماعیل، -1308 قمری

(kabasī, mohammad ebn-e esmā'īl (-1891

سبب متفرق شدن مردم بعد از طوفان حضرت نوح (علیه السلام) در بلاد مختلف و پادشاهان حمیری، ساسانی، رومی، عربی، غربی و شرقی قبل از اسلام تا اوایل اسلام در این کتاب با ذکر اشعاری به مناسبت های مختلف جمع آوری شده، به درخواست والی و مشیر آن بلاد (یمن) محمد عزه که کتابی در این باره می خواسته و چون کتابی موجود نبوده خود به تألیف این کتاب همت گماشته و تاریخ ملک یمن را در زمان اسلام به کتاب دیگر خویش که در ایام مشیر سابق مصطفی عاصم نوشته ارجاع داده است.

[مؤلفات الزیدیه 234/1]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 333

آغاز: الحمد لله الملك الكريم المعبود الصمد المقصود الرؤوف الرحيم المحمود الكثير الانعام الوافد الجود نسخه اصل: کتابخانه آکادمی لینیچی رم 358 Ansaldi؛ خط: نسخ، کا: یحیی بن علی بن احمد (یا حمید) آنسی زیدی عدلی، تا: یک شنبه 19 رجب 1350ق؛ 142 ص [عکسی ف: 1-393]

• تاریخ زمین / زمین شناسی / فارسی

tārīx-e zamīn

تاریخ ترجمه: رمضان 1292ق از: بر تیر، لئون، مترجم: کرمانشهرانی. در تاریخ احوالات کره زمین و مشتمل بر یک «مقدمه» و دو مبحث» و «خاتمه» می باشد و هر مبحث شامل چند «فصل».

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 84/3

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد این رساله ای است در تاریخ احوالات زمین؛ انجام: تکمیل جنس انسان را از موهبت و فیوضات

خود را در او خواهد نمود به تکمیل قسمت با افتخار وی خط: شکسته نستعلیق خوب، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی حنایی و مایل به حنایی،
جلد: تیماج قهوه ای روشن مجدول، 80ص

ص: 659

تاریخ زندگانی پیامبر اسلام و ائمه معصومین علیهم السلام / تاریخ / فارسی

tārīx-e zendegānī-ye payāmbār-e eslām va a'emme-ye ma'sūmīn 'alay-hem-os-salām

تاریخ تألیف: 1303 تاریخ زندگانی پیامبر اسلام و ائمه معصومین است. مؤلف، در پایان زندگانی حضرت امام حسین بن علی چنین نوشته: «بتاریخ سلخ ماه شوال در طهران در مدرسه مرحوم جنبت مکان [حجة الاسلام آقای آقا سید صادق، در روز یکشنبه این چند کلمه تحریر گردید، و کان ذلك في تاريخ سنة 1303] وی اشعاری به فارسی نیز سروده و در چند مورد از کتاب «کشف الغمة» نقل کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15191/3

آغاز: در اخلاق حضرت رسول (صلی الله علیه و آله) و سنتهای آنحضرت که مشترکست در میانه آنحضرت و سایر ائمه. اخلاقه. سخن نمیگفت در جایی که بکار آید؛ انجام: یوم زیارته. روز جمعه تعلق بحضرت صاحب الامر (صلوات الله علیه) دارد ... السام علیک یا مولای یا صاحب الزمان أنا مولی لک. خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، جا؛ تهران؛ مصحح، محشی، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، 12 گ، اندازه: 14×20 سم [ف: 38-567]

تاریخ زندگانی فوبلاس (ترجمه) = ترجمه حیات فوبلاس / تراجم / فارسی

tārīx-e zendegānī-ye fobelās (t.) = t.-ye hayāt-e fobelās

علی بخش میرزا قاجار، 1254 ق-

‘(1838) qājār mīrzā baxš (-ālī)

مترجم می گوید: در سال 1292 ق به مشهد رفتم و پس از بازگشت به تهران دو جلد کتاب به نام های: تشریح الابدان و کتاب لیوردور که را از زبان فرانسه بر گرداندم و آن را به خدمت شاه تقدیم کردم. پس از احسان شاهانه قصد ترجمه کتبی در جراحی داشتم که مرا به ترجمه حیات فوبلاس تشویق کردند. من هم با وجود آنکه سنم از ترجمه این گونه کتب گذشته بود دست به ترجمه این کتاب زدم در این کتاب از رفتار و کردار و هوسرانی های فوبلاس بحث شده است. آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله رب العالمین و جاعل الانسان من طین جلد دوم: بسمله. جلد دوم واقعات شش هفته از تاریخ حیات شوالی و فوبلاس. بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم *** فلک را سقف بشکافیم و طرح نو براندازیم

***انجام: صد هزاران گل شکفت و بانگ مرغی بر نخواست *** عندلیبان را چه پیش آمد هزاران را چه شد. سبحان من هو حی لا یموت و الصلوة علی محمد و آله الطیبین الطاهرین. [دنا 709/2 (15 نسخه)]

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: 22 صفر 1296ق، جان تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی، 225 گ، 16 سطر (10×17)، اندازه: $17/5 \times 25/5$ سم [ف: 1-204]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1846

آغاز: برابر، انجام: علامت سوال است که متکلم از مستمع سوال نمود خط: نسخ، بی کا، تا: 1294ق، جان تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، 201 گ، 20 سطر (11×22/6)، اندازه: 20×33 سم [ف: 4-302]

3. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 868

آغاز: برابر؛ انجام: اگر چه اول ادعا نمود که حسود نیست اما الی در مضیف مادام لین پول ما را ترک نکرد و با ما آمد.

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الثانی 1294ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج زرد مقوایی، 421 گ، 13 کامل سطر (8/5×15)، اندازه: $20/5 \times 13$ سم [ف: 2-402]

4. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 7855

آغاز: این کتاب ترجمه تاریخ و روزنامه موسیو شوالی دو فبلاس است که یکی از نجباء فرانسه و بسیار خوشگل بود برای حاصل نمودن تجربه مطالعه کنندگان خوب است که عبرت گیرند و بدانند که هرزگی چه مفسده های عظیم دارد و حاصلش جز بدنامی و تلف کردن عمر چیزی نیست؛ انجام: برابر جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، برای عبدالحسین بن سردار محمد حسن خان در هشت ماه نوشته شده؛ تملك: عبدالحسین بن سردار محمد خان 20 صفر 1296؛ جلد: مقوا، عطف تیماج، 187، 17 سطر، اندازه: $16/5$

$21/5$ سم [ف: 26-335]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9306

آغاز: برابر

جلد 2؛ انجام: و شمشیر خود را از نیام کشید من نعره زده گفتم آه این شمشیر ... همان خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرائی؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 282 گ، 14 سطر، اندازه: $17/5 \times 22$ سم [ف: 30-66]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 222

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: برابر خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: جمادی الاول 1301ق، جان تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج دار، 251 گ، 17 سطر (19/5×11)، اندازه: $27 \times 19/5$ سم [ف: 1-215]

7. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25

آغاز: برابر؛ انجام: اللهم اغفر لي و لمن طالع کتابی بحق محمد و آله عليهم السلام، في شهر صفر المظفر من شهر سنه 1301 جلد اول، از ص 1 تا 3 سبب ترجمه کتاب و نام کتب دیگری که مترجم آن را ترجمه کرده یاد شده است و از 3 تا 461 شرح حال فوبلاس و نشیب و فرازهای ایام او آمده؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: صفر 1301ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، 230گ، 17 سطر (11×20)، اندازه: 18×27/5 سم [ف: 1-18]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2418

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چون در سنه 1292 به آستان بوسی حضرت ثامن ضامن علیه السلام؛ انجام: و هر جا (?) این نشان هست علامت سؤال است که متکلم از مستمع سؤال نموده.

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر (میرزا علی اکبر خان شاعر)، تا: 6 شعبان 1305ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 216گ، 20 سطر، اندازه: 21×34 سم [ف: 7-17]

9. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1675

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: برابر جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: 1306ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور عطف تیماج مشکی، 113، 20 سطر (11×23/5)، اندازه: 33×21 سم [ف: 4-151]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7056

آغاز: ترجمه تاریخ فوبلاس به طریق زبان فرانسه، اتفاقاتی که در مدت یک سال به فوبلاس روی داده است. به من گفته که اجداد تو در وطن خود همیشه با عزت و نعمت بوده اند؛ انجام: و هر جا که این نشا است علامت سؤال است که متکلم از مستمع سؤال نموده؛ اللهم اغفر لي و لمن طالع کتابی بحق محمد و آله. خط: نستعلیق شکسته، کا: ظاهر به خط مترجم، تا: 1306ق؛ جلد: تیماج، قهوه ای ترنج با سر با نقش گل و بوته مذهب، 239 گ، 18 سطر، اندازه: 17×21/5 سم [ف: 25-67]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1371

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: 1306ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 562گ، 13 سطر (15×8/5)، اندازه: 13/5×20/5 سم [ف: 3-429]

12. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 458

آغاز: بسمله ترجمه تاریخ حیات (فوبلاس) بطریق زبان فرانسه اتفاقاتی که در مدت یکسال رویداده است؛ انجام: و هر جا (?) این نشان هست علامت سؤال است که متکلم از مستمع سؤال نموده جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسن یوسف آشتیانی، تا:

ذیحجه 1309 ق، برای ظل السلطان؛ 458ص، 14 سطر (14×21)، اندازه: 27×20سم [ف: 54]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1191

آغاز: برابر؛ انجام: اما الی در مضیف (مادام لین پول) ترک نگردد با ما آمد.

جلد اول؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: ذیحجه 1311ق، جان دارالسلطنه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 306گ، 17 سطر (9×14/5)، اندازه: 14×21سم [ف: 3-225]

14. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2419

آغاز: که صندوقی چرمین در عقب کالسکه بنهادند جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی حسینی فراهانی قائم مقامی، تا: غره رمضان 1331ق؛ افتادگی: آغاز، به دستور حضرت اشرف سردار اسعد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 451گ، 14 سطر، اندازه: 32/5×21سم [ف: 7-18]

15. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ) اصفهان، شماره نسخه: 921

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: برابر

جلد دوم؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسن آشتیانی، بی تا؛ 1060ص، 13 سطر (1378)، اندازه: 18613سم [ف: 55]

← تاریخ زندگی پیامبر (ص) ← تاریخ پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)

← تاریخ زندگی شاه طهماسب ← شاه نامه قاسمی

تاریخ زندگی و مقاصد آرامنه / تاریخ / فارسی

tārīx-e zendegī va maqāsed-e arāmane

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3743/2

از روی جریده «آچیق سوز» چاپ بادکوبه؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: شعبان 1334ق [ف: 7-34]

← تاریخ زندیه ← تاریخ لطفعلی خان زند

← تاریخ زندیه ← ذیل تاریخ گیتی گشای

تاریخ ژرمن و رم (ترجمه) / تاریخ / فارسی

tārīx-e Žerman va rom (t.) an

قاجار، حسینعلی بن ناصرالدین شاه، ق 14 قمری

(qājār, hoseyn-'alī ebn-e nāser-od-dīn šāh (-20c

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15001

ترجمه از اصل کتاب اثر فلیکس و آن؛ خط: تحریری، بی کا، تا: 14 صفر 1340 ق [مختصر ف: 158]

• تاریخ ساختن بقعه امام رضا در سناباد طوس / تاریخ / فارسی

tārīx-e sāxtan-e boq'e-ye emām rezā dar sanābād-e tūs

تاریخ تألیف: 1312 ق دارای مطالب تاریخی مهم از آنها است تخریب و ویران کاری میرزا فضل الله وزیر متولی و برادر میرزا آقا خان نوری صدر اعظم

ص: 661

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7535/56

خط: نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: قرن 14، نستعلیق راسته و چلیپا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل آبی، 14 سطر (7×16)، اندازه: 13×21/5 سم [ف: 16-617]

• تاریخ سپه / تاریخ / فارسی

tārīx-e sepah

جاوید، حسن

jāvīd, hasan

تاریخ تألیف: 1342 ق در تاریخ عمومی ملل و دولت های روی زمین از آغاز ظهور تا سال تألیف (1342)، مشتمل بر سه جلد که اکثر آنها ترجمه ای است از مصادر تاریخ خارجی و داخلی که نظرات خود را نیز بدان افزوده است. این کتاب دارای مقدمه ای است در اهمیت علم تاریخ و قوانین ویرایشی که در زمان تألیف کتاب در کشورهای اروپایی مرسوم بوده و مؤلف آنها را در کتاب حاضر رعایت نموده است.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 456

آغاز: حکمت علی الاطلاق و وجود هستی بخش دائمی و سرمدی فی ازل الازل الی ابد الابد سزاوار ذات قادر متعال حکیم مطلق و علیم اعلم خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ مصحح؛ برگ های پایانی به خط مؤلف، ظاهر جهت چاپ سنگی آماده شده؛ 301 گ، مختلف السطر، اندازه: 21×34 سم [ف: 2-364]

• تاریخ سرحدات ترکیه و ایران / تاریخ، اسناد / فرانسوی

tārīx-e sarhaddāt-e torkīye va īrān

اعتلاء الملك، نصر الله، ق 14 قمری

(eftelā-ol-molk, nasr-ol-īāh (-20c

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16534

آغاز: آغاز به لاتین؛ انجام: انجام به لاتین ج 1، کا: اعتلاء الملك نصر الله، تا: 1329 ق، کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 131، 25 سطر (14×14)، اندازه: 18×23 سم [رایانه]

• تاریخ سرگذشت مسعودی = تاریخ مسعودی / سفرنامه / فارسی

اهدا به: بدرخواست فرزندش اسماعیل میرزا تاریخ تألیف: 1323ق؛ محل تألیف: بیلاق قمشلو سرگذشت پنجاه و هشت ساله ظل السلطان است که به درخواست فرزندش اسماعیل میرزا هنگام اقامتش در بیلاق خود (قمشلو) به سال 1323 تنظیم کرده و در آن مخصوصاً به سفرهای خود پرداخته و پاره ای از حوادث عصر خود را نیز افزوده و در پایان ضمایی بر آن اضافه کرده است. این کتاب دارای شش «باب» است: 1. مختصر تاریخ خودم؛ 2. سفرنامه مازندران و استرآباد؛ 3. سفر فارس؛ 4. سفر اصفهان؛ 5. سفر عراق؛ 6. سفر لرستان و بروجرد. آغاز: بتاریخ هزار و سیصد و بیست و سه در برج اسد که در بیلاق خودم قمشلو بودم و یادداشت سفرهای خودم را ترتیب میدادم چاپ: تهران، سنگی، 1325ق

[فهرستواره منزوی 869/2، الذریعه 286/3 «تاریخ مسعودی»]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10096

آغاز: بتاریخ هزار و سیصد و بیست و سه در برج اسد که در بیلاق خودم قمشلو بودم و یادداشت سفرهای خودم را ترتیب میدادم خط: نستعلیق، کا: محمد علی آشتیانی منشی خلوت، تا: صفر 1324ق؛ مجدول، کاتب نسخه و فتحعلی آشتیانی سرتیپ توپخانه و محمد حسن سرتیپ توپخانه کتاب را مقابله کرده اند، دارای عکس ظل السلطان؛ جلد: مخمل قرمز، 373گ، مختلف السطر، اندازه: 21×35سم [ف: 26-65]

• تاریخ سزار (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(t. tārīx-e sezār)

محسن بن حاج شیخ کاظم، ق 13 قمری

(-19c) (mohsen ebn-e hāj šeyx kāzem)

شرح فتوحات ژول سزار، سردار و سلطان معروف روم، در سرزمین گل (= فرانسه کنونی) است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 899

آغاز: بسمله، حمد و ستایش بی حد و حصر و شکر و نیایش خالی از آرایش نقص و کسر مر خداوندی را شاید و کردگاری را باید که؛ انجام: در آنسرزمین بفرغت و رفاهیت احوال بحکمرانی اشتغال نمود. تم بالخیر و السعاده و الاقبال. خط: نستعلیق، کا: محتملاً مترجم، تا: قرن 13، جا: محتملاً طهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ابره کاغذی، 67گ، 11 سطر (7×13)، اندازه: 13/5 ×

20/5سم [ف: 2-435]

← تاريخ سعيد علاء الدين محمد بن تكش بن ايل ارسلان و

ص: 662

جلال الدین مینکبرنی ← سیرت جلال الدین مینکبرنی

← تاریخ سلاطین ← خلاصه التواریخ

• تاریخ سلاطین / تاریخ / فارسی

tārīx-e salātīn

فهرستواره ای است از خاندان های سلاطین عجم و خلفای اسلام و مدت حکمفرمایی هریک از آنها، بدین ترتیب: فرع بنی امیه، آل عباس، ملوک صفاریه، آل سامان، آل سبکتکین، سلاطین غور، آل بویه، سلاجقه، خوارزمشاهی، آل اسماعیلیه، سلاطین ایلکانیه، فرقه چوپانیه، آل مظفر، ملوک کرت، سلاطین کورکانیه، سلاطین قراقویونلو، سلاطین آق قویونلو

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9023/2

آغاز: فرع فراعنه بنی امیه چهارده نفر بوده اند بدین موجب ... بودند از سگان امیه چهارده ***بگرفته اند عرصه آفاق سر بسر؛ انجام: پنجم سلطان مراد بن یعقوب بیگ پانزده سال. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1318ق؛ جلد: تیماج قرمز، 18گ (54پ-71ر)، 16 سطر، اندازه: 12×18 سم [ف: 23-176]

• تاریخ سلاطین اسلامی در هند / تاریخ / فارسی

tārīx-e salātīn-e eslāmī dar hend

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12348

آغاز: دو رکعت نماز گذاردم؛ انجام: رمضان سنه 984 بفتحپور سیکری رسیدند خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضریبی، 15 سطر (9×18)، اندازه: 14×24 سم [الفبائی: 99]

• تاریخ سلاطین ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e salātīn-e īrān

احسان الله خان، محمد

ehsān-ol-lāh xān, mohammad

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10606

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ مصحح؛ قطع: وزیری کوچک امیراث شهاب: س وش 2-5]

• تاریخ سلاطین ایران / تاریخ ایران / فارسی

غیر همانند:

1. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 644

آغاز: وی بوده و درباره او چکامه‌ها گفته است بیست و شش سال پادشاهی کرد؛ انجام: تیزهوشی وی چنین بود که ده دوازده چکامه را به یک بار شنیدن یاد می‌گرفت خواجه حافظ روزگار تاریخ بسیار مختصر خاندان‌های سلطنتی و حکمفرمایان ایران می‌باشد و در این نسخه بدون آغاز و انجام از «آل مظفر» تا زندیه آمده است. خاندان‌ها جدا از یکدیگر ذکر شده و رویدادهای عصر هر یک از آنها را می‌آورد؛ خط: نستعلیق، بی‌کاه، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قرمز، 107 گ، 16 سطر، اندازه: 18×11/5 سم [ف: 2-304]

2. اصفهان؛ مکتبه الزهراء؛ شماره نسخه: 26

آغاز کردند گویند از پادشاهان ترک اول کسی که از فرات عبور کرده او بود؛ انجام: قبول فرزندی یافته، سیم ابراهیم، چهارم میرزا بدیع الزمان. نام کتاب و نام مؤلف معلوم نیست ولی معلوم می‌شود که تاریخ سلاطین ایران بوده تا زمان شاه طهماسب؛ خط: نستعلیق، بی‌کاه، تا: 1227 ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 107 گ، 20 سطر، اندازه: 12×10 سم [ف: 31]

3. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 17/124-3344

آغاز: تواریخ متعلقه به جبل یامدی یاعراق وعجم مقدمه مخفی نماند که در کتب تواریخ و سیر عرب وعجم از طبقات سلاطین که قبل از طبقه ساسانیان؛ انجام این بود عقیده واقوال مورخین قدیم یونان درباره مدی یا جبل یا عراق عجم تا زمان غلبه کیخسرو بر مد و قرار دادن مد و پارس را تحت سلطنت واحده تاریخ مفصلی است از شاهان ایران در قبل از ساسانیان، مؤلف در اثنای رساله به اشعار شاهنامه نیز استناد کرده است؛ خط: تحریری، بی‌کاه، تا: قرن 14، جلد: مقوای سرخ با عطف و گوشه پارچه، 59 گ، 11-12 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف: 2-693]

4. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 2/39-219

آغاز: بیست و نه سال ونیم. بیستم و طایع بن مطیع هفده سال و دو ماه. بیست و یکم قادر بن اسحاق بن مقتدر چهل و یک سال و چهار ماه ... و من بدایع الاتفاقات. ابوسعید بن کلثوم بن ثابت نقل کرد که من در زمان مأمون صاحب برید خراسان بودم و ... تمثیل. مشهور است که چو ارسلان سلجوقی در منتصف جمادی الاخر سنه احدی و سبعین و خمسمائة در گذشت.؛ انجام: و من البدایع شاه شجاع چون بعد از فوت سلطان .. و فرمان فرمای سلطانیه است قصدی به خاطر آوردم لاجرم.

کتابی است شامل حکایات و وقایع تاریخی با عنوانهای: من بدایع الاتفاقات، تمثیل، نظم، من النوادر، من التدایر، القصه، من مکارم الأخلاق، نکته، حکمت، من مآثر الاقبال، من الغرایب، من السوانح، من مآثر التقوی، طبقات سلاطین سلجوقی و خوارزمشاهی و اتابکان و آل عبد المؤمن و خلافت اسماعیلیه و ... را آورده و از روضة الصفا نقل می‌کند و گاهی به مناسبت احادیثی را می‌آورد که نشانگر شیعه بودن مؤلف است؛ خط: نستعلیق، بی‌کاه، بی‌تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سرخ،

ضربی، 104گ، 22 سطر، اندازه: 16/5×25 سم [ف: 2-693]

• تاریخ سلاطین ترکمان = دیار بکریه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e salāṭīn-e torkamān=dīyār bakrīye

تهرانی، ابوبکر، ق 9 قمری

(tehrānī, ābū-bakr (-15c

اهدا به: ابوالنصر غیاث السلطنه تاریخ تألیف: 875 یا 876 ق تاریخ دودمان آق قوینلو است. گویا همان «تاریخ احوال سلاطین ترکمان» باشد که در عالم آرای عباسی (ص 19 چاپ دوم) از آن یاد شده است. چاپ: آنقره، 1962، دو جلد، 634ص [فهرستواره منزوی 967]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2659-ف

نسخه اصل: نزد محمد احمد خان بهادر المحامی در بصره است؛ کا: عدنان ارزی، تا: 1363 ق (1944م)، برای مکرمین خلیل اینانج استانبولی با نسخه بدل ص 1-413 (نیز نسخه دکتر والتر هینتس W. Hinz در گوتینگن) [فیلمهاف: 1-87]

2. تهران، ادبیات، شماره نسخه: 24 عکسی حکمت

عکس نسخهای تازه ای است (شاید همان نسخه بالا)؛ بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی به خط فرنگی، در پایان نامه اوزن حسن است به سلطان محمد از مجموعه کتبخانه اسعد افندی ش 3369 ص 281-283 گویا از قرن 9، 415ص (1-415) [ف: 2-16]

• تاریخ سلاطین روسیه (ترجمه) / تاریخ / فارسی

tārīx-e salāṭīn-e rūsiye

محمود، ق 14 قمری

(mahmūd (-20c

از: سیرقی سالادیف، مترجم: محمود؛ این کتاب شامل 53 «باب» است و در این ابواب از وضع سرحدات روسیه گفتگو می شود و نیز تاریخ روسیه، از قرن نهم بعد از میلاد تا پادشاهی امپراطوری نیکولای پاولوویچ (=سنه 1850م) می آید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 295

آغاز: ترجمه: کتاب تعلیم تاریخ روس انشاء سیرقی - سالادیف کتاب هشتمین است مسکو در چاپخانه مدرسه (م کات کوف) سنه 1880 باب اول بعد البسمله وضع اطراف که حالا معلوم است با اسم روس الی به نصف قرن 9 بعد از تولد حضرت عیسی ع نگاه کنیم بنقشه روسیه این است؛ انجام: تسلیم شد به جنرال روس رد قریبا 30000 نفر قشون و 120 عراده توپ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: پنج

شنبه 15 رجب 1300ق؛

کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 327، 13 سطر (10×16/5)، اندازه: 22×18 سم [ف: 1-289]

تاریخ سلاطین روم / تاریخ / فارسی

tārīx-e salātīn-e rūm

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4766/1 ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-104]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4766/3-ف

ترجمه از فرانسه شاید از سلطان التواریخ؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-104]

تاریخ سلاطین روم (ترجمه) / تاریخ پادشاهان / فارسی

(tārīx-e salātīn-e rūm)

به دستور: محمد خان امیر کبیر تاریخچه سلاطین عثمانی از سال 723 عثمان خان اول تا سال 1198 سلطان عبدالحمید خان و سپس سلطان مصطفی خان رابع ذکر شده است. اصل این کتاب به زبان فرانسوی بوده است. اصل فرانسوی کتاب در کتابخانه محمد خان است. آغاز: بسمله، حمدی که مقبول پیشگاه ساکنان ملاء اعلی و مطبوع مقیمان بارگاه عالم بالا باشد انجام: سلطان متغیر شد او را محبوس کرده و بسبب اغتشاش او را در حبس گشتند تمام شد.

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1241

آغاز و انجام: برابر خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج

سیاه، 37، 15 سطر (14×7)، اندازه: 19×12 سم [ف: 3-293]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 38172

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق زیبا، کا: رضا قلی سرابی، تا: 1253ق، به امر محمد قلی خان؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشککی، 50گ،

12 سطر، اندازه: 22×14 سم [اهدائی رهبر: 8-375]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1015

همان نسخه بالا [مؤید: 3-29]

آغاز و انجام: برابر

از عثمان خان است تا مصطفی چهارم در 1231، به دستور میرزا احمد خان امیر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 12 شعبان 1255ق؛ کاغذ: فستقی اسلامبولی، جلد: میشن آلبالوئی ضربی، 25 سطر، اندازه: 18/3×27/6 سم [ف: 7-209]

• تاریخ سلاطین صفویه / تاریخ پادشاهان / فارسی

ص: 664

رساله ای است مختصر در تاریخ پادشاهان صفوی که از شاه اسماعیل تا سلطان حسین و آغاز دوره نادری را داراست.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 483/1

آغاز: شاه اسماعیل اول پادشاه است از سلسله صفویه پسر سلطان حیدر نواده شیخ صفی الدین که از اولاد حمزه بن موسی کاظم علیه السلام است؛ انجام: و در مقام قلع و قمع افغانه بر آمد و آنها را مغلوب و مطرود کرد و پس از فتوحات بسیار طهماسب را هم از سلطنت خلع و خودش مستقل گردید. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: غره ذیقعدہ 1340ق، جلد: تیماج قهوه ای، 14گ (2پ 15پ)، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 2-347]

← تاریخ سلاطین عثمانی ← تاریخ دولت عثمانی

• تاریخ سلاطین عثمانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e salātīn-e 'osmānī

سلطانی کرمانشاهی، حسینقلی بن مصطفی، 1247 1303 قمری

(soltānī kermānšāhī, hoseyn-qolī ebn-e mostafā (1832 1886

تاریخ تألیف: 1286ق از احوال عثمان بن ارطغرل تا سلطان سلیم خان سوم را شرح داده؛ و از ترکی ترجمه شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3774

آغاز: گفتار در تأسیس مبانی پادشاهی دوره عثمانی. بدان که مورخین را در تأسیل نسب آل عثمان اختلاف است، بجهت آنکه طبقه مرقومه قدیم العهدند و در بلاد بعیده نشو و نما یافته اند. پس برخی این طایفه را بسلاله؛ انجام: قرار گرفت ولی در اجرای حکم خویش ضعف بهم رسانید. تا این مقام نسخه اصل عربیه نزد نگارنده بود... هنوز نسخه منحصر به همین مجلد است بجهت تعدد تا کنون کتابی دیگر از آن نگاشته نشده تا مقام فرصت خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 17 ربیع الاول 1293ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن زرد سیر، 174گ، 21 سطر، اندازه: 3/5×21/1 سم [ف: 2-82]

• تاریخ سلاطین عثمانی / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e salātīn-e 'osmānī

غیر همانند:

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 708

آغاز: تاریخ اصل ملت ترک روم از بدو دولت آنها. شرح سلطنت سلطان عثمان. سلطان عثمانی را مدقق و محققا ... ملاحظه کرده اند که در آغاز کار و رئیس قبیله کثیره بی شماری از اهل سواحل شرقی بحر خزر می بود؛ انجام: آنها را متعاقب نموده این چنین در بحر جنگ می نمایند و همچنین اهل سوئد در کشتی تیراندازان خوب دارند که غفلت از جلو کشتی از کمین در می آیند و محاربه می نمایند و بعد نزدیک بر سفاین دشمن می شوند، از برای اطلاع حرکت آنها و خبر دادن از اوضاع آنها ...

ظاهرا ترجمه از کتابهای فرانسوی است؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه ای، 234، 12 سطر، اندازه: $11/5 \times 18/2$

سم [ف: 2-81]

2. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 1076/2

آغاز: هو، بسمله، حمدیکه مقبول پیشگاه ساکنان ملاء اعلی و مطبوع طبع؛ انجام: او را محبوس کرد و بسبب اغتشاشی او را در حبس کشتند.

در شرح حال و گزارش ایام سلاطین عثمانی است و شامل وقایع سالهای هفتصد و بیست و سه هجری تا هزار و دو بیست و سی و هشت هجری یعنی از وقایع سلطنت عثمان خان اول تا سلطان محمود خان غازی ثانی می باشد؛ خط: نستعلیق، کا: شکر الله علی آبادی، تا: ربیع الأول 1274ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 185گ، 23 سطر (12×22)، اندازه: 19×32سم [ف: 3-96]

3. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 440

آغاز: تفصیل حالات و وقایع سلاطین عثمانی که نسلا بعد نسل سلطنت کرده اند خصوصا در خاتمه و مال سلطنت و عاقبت هر یک از آنها از عثمان اول؛ انجام: ابتدای این اقامت و نقل باین مقر سلطنت در سنه 1453 مسیحی مطابق سنه 807 هجری بوده است در این رساله اسامی شاهان عثمانی، از عثمان اول که به سال 1259م (=658ق) به دنیا آمده تا خلع سلطان عبدالعزیز خان و به سلطنت رسیدن سلطان مراد خان پنجم که در اواخر قرن سیزدهم هجری قمری اتفاق افتاده است، می آید و نویسنده برای هر پادشاه با عبارت مختصر، مطالبی که حاوی اهم وقایع عهد اوست، می آورد؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: رجب 1293ق، جا: تهران؛ آخر نسخه: «ترجمه خانه زاد دولت روز افزون محمد حسن مترجم رجب 1293»؛ کاغذ: فرنگی لب طلائی، جلد: مقوایی تیماج سیاه، آگ، 15 سطر (16×9)، اندازه: $22 \times 14/5$ سم [ف: 1-429]

4. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 622/3

آغاز: حمدی که مقبول پیشگاه ساکنان ملاء اعلی از سلطان عثمان خان اول (723) تا سلطان مصطفی خان رابع (1231). ترجمه از فرانسوی و انگلیسی؛ بی کا، بی تاب اندازه:

16×21/5سم [ف: 2-381]

5. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 1482/11

با یادداشت از تاریخ هشت بهشت و از عثمان بیگ پایان 567،

ص: 665

سالی که آنها پادشاهی کردند؛ خط نستعلیق، بی کا، بی تا[ف:5-275]

تاریخ سلاطین عجم = تاریخ ایران = پهلوی نامه ناصری / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e salāṭīn-e 'ajam = tārīx-e īrān = pahlavī-nāme-ye nāserī

وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، 1298-1232 قمری

(vaqār-e šīrāzī, ahmad ebn-e mohammad safi" (1817 1881

اهداء به: ناصر الدین شاه قاجار تاریخ تألیف: 1281 ق تاریخ ایران باستان از پیشدادیان تا پایان ساسانیان، آغاز آن درست برابر «تاریخ ایران» اوست. نویسنده که از خاندان فضل و علم شیراز بوده می گوید سالها سر آن داشتم که نامه شگفت به زبان پهلوی برنگارم که «اندر آن نامه نغز از گفتار تازی هیچ نشان نبود و هیچگونه سخن نرود و در خور چنان دیدم که این نامه پهلوی را روزنامه خسروان پارس سازم تا در جهان یادگاری گذارم». متأسفانه حوادث ایام به او فرصت نمیدهد و بدین جهت او در مقدمه پوزش ازین ناکامی می خواهد گرچه مناقبی از کتاب خود بر می شمارد. آغاز: بسمله، سپاس بی کران و ستایش بی پایان خداوندی را سزاست چاپ: به اهتمام دکتر محمد علی صادقیان، شیراز، انتشارات دانشگاه شیراز، 1357

[دنا 711/2؛ فرهنگ سخنوران 652؛ ملی 50/4؛ فهرستواره منزوی 834/2]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1554

آغاز: هو الله کتاب پهلوی نامه ناصری که پارسی صرف نوشته شده و گفتار سلاطین عجم بنظم آمده من تألیف السعید وقار شیرازی؛ انجام: امید که روزگار پادشاه آئین پناه بانجام نرسد و کارهای نیکو بانجام رساند خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13، جان شیراز؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 89 گ، 29 سطر (24×10/5)، اندازه: 19×39 سم [ف: 4-50]

2. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 24 حکمت

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، جلد: تیماج سرخ

مقوایی، سطر، قطع: ربعی [ف: 2-5]

3. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 14 حکمت

تاریخ کیانیان است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ:

فرنگی کبود، جلد: تیماج سرخ مقوایی، سطر، قطع: ربعی [ف: 2-5]

4. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 25 حکمت

تاریخ کیانیان است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، قطع: ربعی [ف: 2-5]

5. تهران، ادبیات، شماره نسخه: 63 حکمت

تاریخ پادشاهان اشکانی و ساسانی است، گویا از وقار، خط: نستعلیق، کا: یوسف فسائی بفرمایش آقا میرزا محمد باقر، تا: جمادی الثانی 1327ق؛ جلد: تیماج سرخ مقوایی، سطر، قطع: ربعی [ف: 2-5]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1211

آغاز: برابر؛ انجام: پیارس. بدخمه پادشاهان فرستاد و روزگار ساسانیان نیز سر آمده و نامه انجام رسید. خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: 1331ق، جا: شیراز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی سیاه عطف تیماج سیاه، 305گ، 15 سطر (7×13/5)، اندازه: 16×20/5سم [ف: 3-245]

←تاریخ سلاطین کرمان ← سمط العلی للحضرة العلیا

• تاریخ سلاطین گجرات / تاریخ / فارسی

tārīx-e salātīn-e gojarāt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18408

بی کا، تا: 1255ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 409ص، اندازه: 17×27سم [رایانه]

←تاریخ سلاطین گورکانی ← اکبر نامه

• تاریخ سلاطین مصر / تاریخ / فارسی

tārīx-e salātīn-e mesr

تهران؛ ملک، شماره نسخه: 3828

آغاز: در زمان خلیفه ثانی دیار مصر و بلاد شام بدست عمر و عاص مفتوح شد؛ انجام: وعموشان قطب الدین موسی احدی از اولاد او را گذاشت که مستبد به امر باشند. اخبار سال 559 (رفتن شیر کوه به مصر) تا وفات ملک فضل الدین پسر صلاح الدین در 622 را در بردارد؛ خط: نسخ، کان محمد باقر، تا: دوشنبه 17 ربیع الاول 1304ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول به طلا؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن سیاه ضربی، 190گ، 21 سطر، اندازه: 17/1 × 22/5سم [ف: 2-82]

• تاریخ سلاطین هند (مختصر) / تاریخ هند / فارسی

(.tārīx-e salātīn-e hend (mx

خلاصه ای از تاریخ سلاطین مغول که در هند حکومت کرده اند تا عهد نادرشاه و سپس شمه ای از تاریخ نادر شاه را آورده است. در دیباچه مصادر و مدارک خود را ذکر می کند.

مشهد، شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1386

ص: 666

آغاز: از آنجا که این قبیل تصنیفات همیشه مطبوع عامه است؛ انجام: نسخه ای از این تاریخ صحیح که بقدر ذره ای به این اتفاقات که قلمی گردید پس و پیش ندارد تحریر شد که تاریخ صحیحی در دست باشد خط: نستعلیق، کا: احمد تفرشی، تا: ذیقعدہ 1320ق، به امر ناظم السلطان در عهد مظفر الدین شاه؛ مجدول، نام محمد علی ناصح دیده می شود؛ جلد: تیماج سرخ، 87گ، 12 سطر، اندازه: 22×14/5 سم [مؤید: 3-317]

• تاریخ سلاطین هند و افغان / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e salātīn-e hend va afqān

کتابی است در تاریخ سلاطین هند و افغانستان و داستان جنگ ها و حوادث تاریخی آنان که به جهت افتادگی طرفین نسخه نام دقیق کتاب و مؤلف به دست نیامد. شروع نسخه با حکایت شورش میرزا کامران است در قرن دهم هجری، سپس به تفصیل وقایع سال اول سلطنت تا سال چهاردهم سلطنت یکی از پادشاهان را آورده است.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6122-32/32

آغاز: این حرام نمک را از دروازه آهنین کابل بیاویزند که موجب عبرت خودسران نفاق پیشه گردد؛ انجام: امید ایشان بجواهر مکارم گران شد و خلعت عفو پوشیده کامیاب آمال پیش پدر شتافتند. از اختصاص یافتن خرج بحضرت شاهشاهی تا آغاز سال چهاردهم از جلوس شاهنشاه؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا عطف و گوشه گالینگور قهوه ای، 214گ، 21 سطر، اندازه: 28×18 سم [ف: 2-694]

• تاریخ سلانیکه = تاریخ سلطان سلیمان خان / تاریخ / ترکی

tārīx-e salānīkī= tārīx-e soltān soleymān xān

سلانیکه، مصطفی افندی، -1010 قمری

(salānīkī, mostafā afandī (-1602

وقایع و حوادث روزگار سلطنت سلیمان خان و سلاطین عثمانی پس از او است و حوادث سال های 971 تا 1001 ق (یا 1008ق) را دربر می گیرد. این تاریخ به زبان ترکی است و مؤلف آن مصطفی افندی سلانیکه کاتب دربار و سپاه عثمانی است. مؤلف در برخی موارد، اشعار فارسی و ترکی نقل کرده است. چاپ: در سال 1281 ق در مطبعه عامره استانبول، در 351 صفحه

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1535 عکسی

آغاز: دفتر حوادث روزگار و واقعات دوران که در زمان سلطنت حضرت سلطان سلیمان خان جوزی -بالرحمة و الرضوان واقع شده در این پریشان اوراق را ثبت نموده شد، اگر به مرور ایام به نظر آید، امید که سبب دعا شود و بالله التوفیق. تاریخ هجرت نبویه نك علی صاحبها افضل التحية سنه احدی و سبعین و تسع مائة، ده واقع سلخ محرم الحرام و غره صفر المظفر کی دوشنبه کوننده سحردن حضرت پادشاه دین پناه اید الله وقواه؛ انجام: اواخر شهر بیع الآخر در دیار برک بیکلر بکیسی دیوانه ابراهیم پاشا عزل اولنوب. نسخه اصل: در کتابخانه

اسعد افندی به شماره 2144، منتقل شده به کتابخانه سلیمانیه در استانبول؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: سید محمد شریف صاحب الحاج خزّه حامد پاشازاده؛ 296، 25 سطر [عکسی ف: 4-455]

← تاریخ سلجوقیان ← ذکر سلاطین آل سلجوق

• تاریخ سلجوقیان کرمان - تاریخ کرمان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e saljūqīyān-e kermān = tārīx-e kermān

خبیصی، محمد ابراهیم، ق 11 قمری

(xabīṣī, mohammad ebrāhīm (-17c

تاریخ سلجوقیان کرمان و کمی درباره سلجوقیان عراق تا روی

کار آمدن قره ختانیان در 619ق است. چاپ: به کوشش هو تسمان، لیدن، 1886م؛ سپس استاد پاریزی، تهران، 1343ش

[فهرستواره 871/2 «تاریخ سلجوقیان کرمان»؛ نسخه های منزوی 4246/6؛ استوری 358/1 «تاریخ سلجوقیان کرمان»؛ بر گل، روسی، 2059/2؛ پیشگفتار چ پاریزی؛ نفیسی

118/1؛ مشار 1016/1 «تاریخ آل سلجوق کرمان»؛ دائرة المعارف اسلامی 57/1 [

تهران، دائرة المعارف، شماره نسخه: 1794/1 - عکسی

آغاز: بسمله. دادار جهان اگر دو بودی نه یکی - دادار بودی لشکرستان دکی. و با بهرام قومی دیلم بودند؛ انجام: در سنه 619 از تملک زوزن گرفته بر مسند ایالت متمکن شد، و چون احوال قتلغ سلطان در کتب تواریخ مذکور است عنان قلم ... خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز (گویا بسیار)؛ گویا از روی نسخه چاپ فرنگستان؛ 131ص (2-132) [عکسی ف: 1-57]

• تاریخ سلطان = قصص الانبیاء / تاریخ / فارسی

“tārīx-e soltān = qesas-ol anbiyā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28669

آغاز: بسمله، افتتاح سخن آن به کند اهل کمال ثنای ملک الملک خدای متعال پادشاهی که انجام: بر چهار مذهب شوند مذهب

ص: 667

شیعه امامیه از اول تا بحال برقرار خود است الحمد ... رب العالمین.

کامل؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 1268ق؛ واقف: کتابخانه شخصی احمد شاهد؛ کاغذ: نباتی سرخی، جلد: تیماج، 20 سطر (9/3×15)، اندازه: 15×21/4 سم [رایانه]

• تاریخ سلطان ابراهیم / تاریخ / فارسی

tārīx-e soltān ebrāhīm

ملا عزیز الله، ق 10 قمری

(mollā 'azīz-ol-lāh (-160

سرگذشت و جنگهای سلطان ابراهیم فرمانروای عثمانی و عزل و کشته شدن او است و از عنوان «ذکر لشکر کشیدن روم بجزیره جریده و کیفیت آن» (تاریخ 1059) آغاز می شود و شعرهای فارسی بسیاری در آن آمده است. آغاز: بر ضمائر واقفان آثار امم و عارفان اخبار عالم روشن است که طراوت شجره دولت از آبیاری سحاب عدالت خسروان معدلت آثار است و نصارت بوستان مملکت بدهقانی شفقت و انصاف سلاطین نصف شعار اقامت معالم شریعت مثمر استقامت احوال عباد است و اضاعت مراسم دین و ملت منتج تخریب بلاد.

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4838

آغاز: برابر؛ انجام: زمزمه سنجی مرغان روحانی بر سر .. فصاحت بر گلبن ... (پاره شده). خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 21 گ، سطور چلیپا (1979)، اندازه: 14×23 سم [ف: 14-3857]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 487/4

آغاز: برابر؛ انجام: سر بصر او جنگل نهاده در رفتند فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمدلله رب العالمین خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، جلد: مقوایی، 30 گ (53 پ - 82 پ)، اندازه: 12×18 سم [ف: 2-97]

• تاریخ سلطان حسین میرزا بایقرا / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e soltān hoseyn mīrzā bāyqarā

شرح مجملی است از اوصاف و احوال سلطان حسین میرزا بایقرا از ابتدای ولادتش

که در ماه محرم 842 در دارالسلطنه هرات اتفاق افتاد و تاریخچه ای است از روزگار نوجوانی و آغاز جهانگیری و سلطنت و مبارزاتش و همچنین ذکر شمه ای از احوالات اولاد و امجاد آن سلطان و نیز شرح احوال بعضی از علما و فضلا و شعرا و سادات و مشایخ معاصر آن زمان با انشائی تفننی ضمن ایاتی چند به رشته تحریر در آمده است. ابو الغازی سلطان حسین بایقرا از نوادگان امیر تیمور (842-911ق) بوده است.

مشارالیه بعداز مبارزات و کشمکش های طولانی که با ابوسعید داشت بالاخره در سال 872ق به پادشاهی قسمتی از خراسان بزرگ رسید و شهر هرات را پایتخت خویش قرار داد. سلطان حسین بایقرا پادشاهی ادیب و فاضل و ادب پرور و شیفته هنر بود و در شعر به (حسینی) تخلص می کرد. در بار این پادشاه مامن و ماوای جمع کثیری از فضلا و دانشمندان و خوشنویسان و نگارگران بنام از جمله امیر علیشیر نوائی وزیر دانشمند، استاد کمال الدین بهزاد، سلطان علی مشهدی کاتب السلطانی بوده که به خلق آثار علمی و ادبی و هنری می پرداختند که هم اکنون بقایای این آثار بدیع و نفیس زینت بخش بعضی از موزه ها و کتابخانه های جهان می باشد. آغاز: ذکر مجملی از اوصاف و احوال خاقان منصور مظفر معزالسلطنه و الخلافه ابو الغازی سلطان حسین میرزا. مشاطه آبکار سخن و پیرایه بند غدار حکایات نو و کهن جواهر مآثر خاقان منصور برین منوال بر منصفه ظهور می آورد که آن سالک طریق پادشاهی مؤید بود بتائیدات الهی و موافق بتوفیقات نامتتهای در سپهر جود و سخا ... در هفته دو نوبت بروز شنبه و پنج شنبه قضاة و علما را به مجلس اشرف اعلی طلبیدی و مهمی که روی نمودی بمقتضای فتوی ائمه دین بفیصل رسانیدی و بصحبت درویشان و گوشه نشینان و مجالس وعظ بسیار تشریف بردی ... ذکر مجملی از اوصاف و احوال خاقان منصور مظفر معزالسلطنه و الخلافه ابوالغازی سلطان حسین میرزا. مشاطه آبکار سخن و پیرایه بند غدار حکایات نو و کهن جواهر مآثر خاقان منصور برین منوال بر منصفه ظهور می آورد که آن سالک طریق پادشاهی مؤید بود بتائیدات الهی و موافق بتوفیقات نامتتهای در سپهر جود و سخا ... در هفته دو نوبت بروز شنبه و پنج شنبه قضاة و علما را به مجلس اشرف اعلی طلبیدی و مهمی که روی نمودی بمقتضای فتوی ائمه دین بفیصل رسانیدی و بصحبت درویشان و گوشه نشینان و مجالس وعظ بسیار تشریف بردی انجام: سیر فلک باد بکامش مدام*** نامه امید بنامش تمام. پایان ... امید آنکه بمساعدت بخت بیدار و معاضدت عنایت آصف جم اقتدار از خط زلل مصون مانده کیفیت فتوحات شاه اسکندر صفات را در حسن مدارات و ایمن استعارات بمسامع دور و نزدیک و ترک و تاریک رسانند. مثنوی چون بعنایات خداوندگار*** بخت موافق شد و توفیق یار / ... سیر فلک

باد بکامش مدام*** نامه امید بنامش تمام. تمة الكتاب بعون الملك الوهاب.

[فهرستواره منزوی 871/2]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 605

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، یک سرلوح مذهب؛ کاغذ: بخارائی، جلد: مقوای روکش چرم لاک، 229، 23 سطر،

ص: 668

اندازه: 21/7×33 سم [ف: 5-235]

تاریخ سلطان حسین میرزا بایقرا / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e soltan hoseyn mlrżā bāyqarā

به نثر و نظم آغاز: حضرت با نصرت پادشاه اسلام ظل الملك العلام

[فهرستواره منزوی 932/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4137/44

آغاز: حضرت با نصرت پادشاه اسلام ظل الملك العلام خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یشمی ضربی، اص (65)، اندازه: 15/9 × 29/5 سم [ف: 7-215]

← تاریخ سلطان سلیمان خان ← تاریخ سلانیکی

تاریخ سلطانعلی بن امام باقر علیه السلام / تاریخ / فارسی

tārīx-e soltān--alī ebn-e emām bāqer 'alay-he-e-salām

در حکایت نامه نگاشتن جمعی از اهالی چهل حصار فین کاشان به امام محمد باقر (ع) که یکی از پسران خود را بر ایشان پیشوا نماید و رفتن قاصد به مدینه و آمدن آن شاهزاده به کاشان و شهادت وی.

۱. کاشان، عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: 79/1

آغاز: کنم حمد خدای حی یکتا*** کنم مدح نبی ای حی دانا. راویان اخبار چنین کرده اند که جمعی از شیعیان چهل حصاران فین خصوصاً سعید بن جلال الدین فینی و علی بن قوام الدین چهل حصاری خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد مهدی، تا: قرن 14، جلد: مقوایی عطف پارچه ای، 15 گ (1پ-15ر)، اندازه: 11/5×18 سم [ف: 67]

۲. کاشان، عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: 80

خط: نسخ، کا: محمد، تا: 1300ق، فاقد جلد، 20 گی، مختلف السطر، اندازه: 11/5 × 17/5 سم [ف: 68]

تاریخ سلطان محمد قطب شاه / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e soltān mohammad qotb-šāh

در یک «مقدمه» (سرگذشت قرايوسف ترکمان) و چهار مقاله «و یک «خاتمه» تألیف شده است: مقاله 1. احوال شاهزاده سلطان قلی قطب الملک (918-940ق)، 2. جمشید قطب الملک (940-957ق) و پس او سبحانقلی (957-957ق)، 3. ابراهیم قطبشاه (989-

ق)، 4. محمد قلی قطب شاه (989-1020ق).

[فهرستواره منزوی 1181/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3885

آغاز: از مهر ولای آن حضرت والاست ... اما بعد بر ضمیر مهر تنویر ارباب درک و دانش که گلدسته باغ آفرینش اند مستور نماند؛ انجام: امیر فصیح الدین محمد سرخیل قطب شاه ... دولته و حشمته و اقباله الی یوم الدین بحرمة سید المرسلین و عترته الطاهرین. خط: نستعلیق، کا نظام بن عبدالله شیرازی، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، دارای سرلوح؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن یشمی، 234 گ، 18 سطر، اندازه: 14/1×24/9 سم [ف: 2-83]

← تاریخ سلطانی ← تاریخ قاجاریه

• تاریخ سلطانی / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e soltānī

حسینی استرآبادی، حسن بن مرتضی، ق 12 قمری

(-18c) (hoseynī estarābādī, hasan ebn-e morteza)

هدا به: سلطان حسین صفوی تاریخ تألیف: 1115 ق تاریخ عمومی است از بدو خلقت تا عصر صفویه در سه «باب»: 1. تاریخ جهان قبل از آدم تا حضرت خاتم؛ 2. تاریخ انبیا و پادشاهان و سلاطین؛ 3. تاریخ خاندان صفوی. آغاز: افتتاح سخن آن به که کند اهل کمال **بشای ملک الملک خدای متعال. صحایف حمدی که مستوفیان خیال در استیفای آن عاجز آیند

[دنا 712/2؛ فهرستواره منزوی 576/1]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2413

آغاز: برابر، انجام: دگر بشاه رسل مصطفی رسول الله *** دگر بحیدر صفدر علی ولی الله. خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد ابراهیم اصفهانی، تا: پنج شنبه 20 رجب 1222 ق، جا: اصفهان؛ تملک: محمد بن هادی حسینی ساکن قریه اسفیه واجان و مهر «محمد بن هادی الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 258 گ، 23 سطر، اندازه: 21×33 سم [ف: 7-12]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3243

خط: نسخ، کا: حاجی محمد نجف آبادی، تا: جمعه 4 رجب 1255 ق، جلد: تیماج مشکی، 378 گ، 24 سطر، اندازه: 20/5×30 سم [ف: 9-37]

مشمول بر تتمه باب دوم در احوال معصومین (علیه السلام) می باشد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: سلخ ذیقعدہ 1255ق؛ مجدول؛ تملك: سيد
علی بن ابراهیم و مهر «حسین الحسینی» (بیضوی)، محمد حسین بن محمد سمیع؛ مهر: «هو الله الخالق عبده محمد صادق» (مربع)؛

جلد: تیماج قهوه ای، 248گ، 16 سطر، اندازه: 24×17سم [ف: 8-403]

تاریخ سلطانی = تاریخ قاجاریان / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e soltānī = tārīx-e qājārīyān

صاحب مازندرانی، محمد تقی بن محمد زکی، -1256 قمری

(sāheb-e māzandarānī, mohammad taqī ebn-e mohammad zakī (-1840

[فهرستواره منزوی 891/2]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 243

آغاز: بعد البسمله، خاقان هو البحر من ای النواحي اتيته، فلجته المعروف و البر ساحله، تراه اذا ما جئته مستهلا، كانك تعطيه الذي انت سائله؛ انجام: خطا و ربط استاد زمانست قولاً و فعلاً استاد اقران از جواهر منظومه و در آری منثور کتاب مستطابش بعضی را زیور این کتاب ساخت و بالله التوفيق خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: 1234ق، اهداء به فتحعلی شاه کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج سیاه، 25گ، 14 سطر، اندازه: 12/5 × 19/5 سم [ف: 1-245]

تاریخ سلطانی / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e soltānī

؟ سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی، 1268-1342 قمری

(sepehr-e kāšānī, “abbās-qolī ebn-e mohammad taqī (1852-1924

استوری از آن یاد نکرده و در فهرست فارسی مشار هم نام آن نیامده است. در فهرست مؤلفین و الذریعه نیز یادی از آن نیست. در چند جلد: جلد 1: در سرگذشت پیامبر و امامان، انساب و قبایل سادات، پادشاهان ایران از کیومرث تا یزدگرد، سرگذشت حکما و سخنان پند آمیز ایشان (از یونانیان)، گاه شماری انساب گورگانیان تا اکبر شاه، پادشاه عثمانی تا سلطان محمد چهارم. آغاز: همه باب اول از تاریخ سلطانی فائده در ذکر احوال حضرات مطهرات سدره مراتب عرش درجات ائمه اثنا عشر صلوات بسم الله الرحمن الرحیم بر وثیقه شناسان دفاتر معرفت کردگار و حق گزینان افراد جمع و خرج روزگار پوشیده نماناد

[فهرستواره منزوی 576/1]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 83

آغاز: برابر؛ انجام: بعد چون معلوم نتوانست نمود بهمین اکتفا نموده و الله الموفق و المعین در فهرست ناشناس آمده ولی در معرفی نسخه عکسی آن از سپهر دانسته شده، جلد اول، خط: نستعلیق، بی کا، تا: صفر 1240ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 95گ، 23 سطر

(21/5×13)، اندازه: 30×21 سم [ف: 1-71]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1904 ف

همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-34]

• تاریخ سلطانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e soltānī

سلطان نواز خان بهادر قاهر جنگ

soltān navāz xān bahādor qāher jang

از شاه اسماعیل تا شاه صفی. استوری (1282/1) از تاریخ سلطانی یاد می کند که در تاریخ صفویان است تا تاریخ 1163 الیس 59 مورخ (1205) و نیز (134/1) از یک تاریخ سلطانی دیگر.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3249-ف

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-107]

← تاریخ سلطنت سلسله قاجاریه ← تاریخ قاجاریه

• تاریخ سلطنت مظفرالدین شاه قاجار / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e saltanat-e mozaffar-ed-dīn-šāh-e qājār

قراجه داغی، علی بن حسین، ق 14 قمری

(-20c) qarāje dāqī, "alī ebn-e hoseyn

اهدا به: مظفرالدین شاه نویسنده، که ظاهراً از متملقان درباری بوده، پس از ذکر نام سلاطین سابق بر مظفرالدین شاه به طور خلاصه، شروع به ذکر تاریخ مظفرالدین شاه می کند و با ستایش های مشمئز کننده ای از او، چنین می نماید که او با این تاریخ نگاری ملتمس پاداش و احسانی از شاه بوده است. [فهرستواره منزوی 872/2]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 436

آغاز: بسمله. در بیان ابتدای ظهور سلطنت در سلسله قاجار جلالت و جلادت شعار اول سلطان مقتدر این طائفه آقا محمد خان است؛ انجام: تا بود ممکن عروج حمد بر اوج فلک *** باد یا رب آفتاب سلطنتشان بی زوال. و صلی الله علی محمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین المعصومین خط: نسخ بدخط، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی قهوه ای، 10 گ، 12 سطر (8/5×15/5)، اندازه:

17×21/5 سم [ف: 1-427]

• تاریخ سمرقند / تاریخ / عربی

ص: 670

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 937-ف

نسخه اصل: پاریس ش 6284 عربی؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-293]

• تاریخ سند = تاریخ معصومی / تاریخ / فارسی

tārīx-e send = tārīx-e ma'sūmī

ترمذی سمرقندی، محمد معصوم، 1019-944 قمری

(termezī samarqandī, mohammad ma'sūm (1583-1611

اهدا به: اکبر پادشاه (963 - 1014 ق)

در یک «مقدمه» و چهار «جزء»: 1. گشودن سند به روزگار ولید پسر عبدالملک، گماشتگان امویان و عباسیان؛ 2. پادشاهان هند که پس از عباسیان بر سند فرمانروایی

کردند؛ 3. ارغونیان و جنگهایشان و در اینجا دو «فصل» در زندگینامه سادات و پیران و قاضیان و سرایندگان؛ 4. انتقال فرمانروایی سند از سلطان محمود به تیموریان و اکبر پادشاه (963-1014 ق) و احوال حاکمان ایالت بهکر تا روزگار نگارش. (احمد منزوی) آغاز: بر ضمائر صافیه کار آگاهان عالم بی اساس و خواطر زکیه هوشمندان سخن شناس چاپ: در چهار جزء در بمبئی بسال 1938 با دیباچه ای در سرگذشت او بچاپ رسیده است

[دنا 713/2؛ مشار 341؛ ش 2907؛ آربری 271؛ استوری 652/1 و 1324؛ فهرستواره منزوی 1182/2]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2907

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: هندی، جلد: تیماج سرخ ضربی زرکوب، 180 گ، 15 سطر (8/5×17)، اندازه: 12/5×23 سم [ف: 10-1753]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 5341

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 12؛ مجدول زر و لاجورد، با سرلوح آراسته [ف: 15-4209]

← تاریخ سنواتی ← تاریخ سیاقی

← تاریخ سنواتی ← تقویم التواریخ (ترجمه)

• تاریخ سنواتی = تاریخ منظوم / تاریخ / فارسی

تاریخ سنواتی منظوم است، با ماده تاریخ. نام و تاریخ او «ریاض النور» است؛ از درگذشت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) تا روزگار نگارنده (قرن 13ق) و نه آن چنان مرتب. بخش پایانی آن ارزشمند است: تاریخ رحلت حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)، ابوبکر، عمر، عباس، عثمان، علی (علیه السلام)، حسن (علیه السلام)، حسین (علیه السلام)، یزید پلید: شد ز دنیا یزید شیطان خوی *** سال مرگش ز لفظ جانی جوی. حسن بصری حبیب عجمی ... ابو حنفیه، مال و می رسد به: غلام قدر رسول نگر 1291، غلام احمد سکنه کولو واله 1283، احمد الدین ساکن مکه شریف 1262، مولوی علی محمد صاحب مکهد 1253، شیخ احمد مجدد الف ثانی 1033 و ناتمام. آغاز: الحمد لله محیی الممیت الخالق الذي خلق الليل والنهار لتعلموا عدد السنین ... اما بعد، بنده قلیل البضاعة.. اجیر الدین محمد المتخلص به مدعت بن المرحوم ظهیرالدین احمد.

[مشترک 1044/11]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 231/2-عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: اکتب لعام رحلته «وارث الرسوم». نسخه اصل: گنج بخش ش 9950؛ خط: نستعلیق پخته، کا: شیخ احمد، تا: 1312ق؛ 64گ (17-80) [عکسی ف: 2-55]

• تاریخ سنواتی / تاریخ / فارسی

tārīx-e sanavātī

غیر همانند:

1. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 202/10-عکسی

آغاز: تاریخ ششم در تاریخ ابتداء عالم و غیره. حکما چنان نوشته اند که از ابتدای آفرینش عالم تا سال اول که صکر خان به پادشاهی بنشست هشت هزار و هشتصد و شصت و سه؛ انجام: روز شنبه 8 ربیع الاول 1023 و کور شدن حضرت امامقلی خان در سنه ایلائیل و جلوس حضرت نذر محمد خان بر تخت سلطنت ماوراء النهر در سنه اسب و نشستن حضرت خلافت مرتبت بر تخت سلطنت حضرت عبدالعزیز بهادر خان در ماوراء النهر در سنه 1051ق هجری و آن سال حمدونه بود. والله اعلم نسخه اصل: گنج بخش ش 745؛ که بایستی ستاره شناسی از مردمان فرارود باشد. که به دنبال جدول هایی در ستاره شناسی با

مقدمه ای در بیان تواریخ ششگانه» پرداخته، تاریخ سنواتی را از آفرینش آغاز می کند، و می رسد به 1051 ق بخش های واپسین آنها برای تاریخ فرارود ارزشمند است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 11 و 12، 13 (161-173) [عکسی ف: 2-55]

آغاز: بسمله، این چند کلمه است در معرفت تواریخ افلاک و انجم و بعضی از حوادث ایام؛ انجام: رفتن حکام لاهیجان به جانب فومن و قتل که کد خلیفه و رستم سپهسالار ... رویدادهای بزرگ جهان به ویژه ایران و گیلان و مازندران در آن آمده است که 950 از هجرت گذشته است. مؤلف به خاندان کیا در مازندران و صفویان توجه ویژه داشته است؛ خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی کا، تا: قرن 13، 4 گ (363 پ -

۳. مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 497

آغاز: آغاز کتاب در بیان اموری که واقع شده در سال اول رحلت

خاتم النبیین، نقل است که چون حضرت خاتم النبیین از سال اول در گذشت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) تا سال اول جلالی ملکشاهی. گاهی وقایعی در این نسخه ناتمام مانده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، دارای نشانی عرض به تاریخ 1237؛ مهر: «عبدہ الراجی کیومرث» (بیضوی)، «افوض امری الی الله عبد الرحیم» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، 437، 31 سطر، اندازه: 21×34 سم [ف: 2-165]

• تاریخ سنواتی اسلام / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e sanavāti-ye eslām

از سال اول هجرت تا سال 736 ق و در پایان فهرست مطالب به صورت سنواتی آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8788/1

آغاز: هجرت جناب پیغمبر صلی الله علیه و آله بود از مکه به مدینه که چون آیه و اذا یمکر ... نازل شد و خدای تعالی حضرت پیغمبر را از مکر و حيله كفار که در دار الندوه اختیار کرده بودند اخبار فرمود: انجام: در قراباغ از سر سلطان اعظم بوسعید دست تقدیر الهی افسر شاهی ربود، و دولت مغول به آخر رسید.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، عطف تیماج قرمز، 71 گ (آپ-71)، اندازه: 20/5×33/5 سم [ف: 28-262]

• تاریخ سنی ملوک الارض و الانبیاء / تاریخ / عربی

tārīx-u senī-yi mulūk-il ard wa-l anbiyā

حمزه اصفهانی، حمزه بن حسن، 280؟ - 360؟ قمری

(hamze-ye esfahānī, hamze bn-e hasan) (894-972)

کتابی تاریخی است و اصل آن مشتمل بر ده «باب» است. چاپ: لیبسک، 1844 و 1848 م؛ کلکته، 212 ص، 1866 م؛ برلین، 1340 ق.

شرح و حواشی:

1- سنی ملوک الارض و الانبیاء (ترجمه)؛ المعی نژاد، علی (-14)

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 139-عکسی

نسخه اصل: از ترکیه نسخه انقره 28517؛ بی کا، تا: قرن 6 [نشریه: 2-272]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3784-ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمهاف: 2-248]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3428-ف

نسخه اصل: لیدن 767 وارن Warn 767. از آغاز تا فصل 10 باب 10؛ خط: نسخ روشن، بی کا، بی تا، تملك: محمد بن محمود خوارزمی قرافی شادلی در 831 و خوانده شده در این سال (146/2 ش 753) [فیلمهاف: 2-140]

3. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 345بخش 3

نسخه اصل: موزه، گویا شماره 787؛ کا: ابوبکر بن شاوگیر بن عبدالله فقیهی، تا: شنبه 20 ذیقعد؛ با تملك 1078 [ف: 147]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 671-ف

نسخه اصل: اسماعیل صایب؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-294]

5. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 50-ت/566

آغاز: بسمله و به نستعین الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة علی نبیه و حبیبه محمد و آله اجمعین و هذا کتاب اودعته تواریخ سنی ملوک الارض؛ انجام: یوم الاحد التاسع من رجب سنه اثنتین وستین و ماتین ماه اسفند مذروزدین و لما ورد محمد بن طاهر بغداد (کذا) اعاد المعتمد الی یده عمل الشرطه. تا باب هشتم بیشتر ندارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج قهوه ای سیر، 80گ، 17 سطر (11×6)، اندازه: 12×17/5 سم [ف: 2-156]

← تاریخ سوادکوه ← التدوین فی احوال جبال شروین

• تاریخ سودان / تاریخ / فارسی

tārīx-e sūdān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19794

بی کا، بی تا، خریداری از مریم ادیس پور [رایانه]

• تاریخ سیاح / تاریخ / ترکی

tārīx-e sayyāh

متفرقه، ابراهیم بن عبد الله، - 1160 قمری

(motefarreqe, ebrāhīm ebn-e 'abd-ol-lāh (-1746

تاریخ تألیف: 1141 ق در ظهور اغوانیان و سبب انهدام دولت شاهان که ابراهیم متفرقه در 1141 آن را از لاتینی به ترکی برگردانده است. در این کتاب تاریخ صوفیان از شاه اسماعیل اردبیلی تا شاه سلطان حسین و تاریخ تهماسب قلی یا نادرشاه هم هست و نیز یورش افغانها بر ایران و پادشاهی میراویس و محمود. اصل لاتینی از Pere Judasz Tadeusz Krusiski است که به عنوان سیاح در زمان شاه سلطان حسین به اصفهان سفر کرده است و نزدیک 26 سال در آن شهر مانده است و اوضاع زمان خود و مشاهدات خود در استیلای افغانها را به زبان لاتین نوشته است. از روی این ترکی به نام «عبرت نامه» یا «بصیرت نامه» به فارسی

ص: 672

ترجمه شده است. ژان ویکتور شوکه (Jean Victor Choquet) آن را از ترکی به فرانسه برگردانده و در استانبول در صفر 1142

چاپ شده است. از دیباچه نسخه حاضر بر می آید که دو بار آن را از لاتینی به ترکی ترجمه کرده اند و نویسندگان عثمانی چون آن را درست دیدند از آن خرده ای نگرفتند. چاپ: استانبول، 1142

[دنا 713/2 ؛ استوری 335/1]

شروح و حواشی:

۱- بصیرت نامه = عبرت نامه = نصرت نامه؛ مفتون دنبلی، عبدالرزاق بن نجفقلی (1176-1243)

تهران؛ دانشگاه، شماره نسخه: 188/1 -ف

نسخه اصل: اسعد افندی 2178 (فهرست ترکی بلوشه 2: 82 و 162 ش 877 و 1095 مورخ شعبان 1193)؛ خط: نسخ، کا: شیخ احمد بن حاج محمد نشاطی، بیتا (فیلمهاف: 1-2)

• تاریخ سیاسی اروپا / تاریخ / فارسی

tārīx-e sīyāsī-ye orūpā

ارنست لادیس (گویا).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11221

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 14 [مختصر ف: 127]

• تاریخ سیاسی ایران / تاریخ / فارسی

tārīx-e sīyāsī-ye īrān

شوستر، ویلیام مورگان، 1877-1960 میلادی

(šūster, vīlīyām morgān (1877-1960

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16297

آغاز: اگر بخواهیم شرح مفصل وقایع سیاسی ایران را انجام: تا در کار خود موفق شویم باقی مطالب زیادی است خاتمه خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: نباتی، جلد: مخمل، 18 سطر (22615)، اندازه: 21×27 سم [رایانه]

• تاریخ سیاسی دوره رضاخان / تاریخ ایران / فارسی

مجموعه ای است شامل مطالبی، مربوط به دوره رضاخان پهلوی بدین ترتیب: 1- مذاکرات مجلس در تصویب لایحه خلع سلطنت قاجاریه، در این جلسه این افراد در موافقت و مخالفت، صحبت کرده اند: تقی زاده (مخالف لایحه)، سید یعقوب (موافق لایحه و در جواب سید حسن تقی زاده)، علائی (مخالف لایحه)، یاسائی (موافق و در جواب علائی)، مصدق (موافق)، داور، نائب رئیس. که متن مذاکرات هر کدام از آنها در این مجموعه درج شده است؛ 2. مذاکرات مجلس در جلسه 29 شهریور 1305 درباره قرار داده 1919 که متن قرارداد نیز در پایان این بخش آمده است؛ 3. صلح دو کارنو به قلم مشفق کاظمی؛ 4. تعلیمات مدنی شامل تعریف دولت و فرق بین دولت مشروطه و مستبدانه قانون اساسی، مدت انتخابات وکلای مجلس شورای ملی و عده آنها، وظایف مجلس و وظایف مجلس سنا، وظایف هیئت وزراء، انجمن ولایتی، وظایف وزیر امور خارجه، وزیر مالیه، عدلیه، وزیر علوم و اوقاف، وزیر پست و تلگراف، تعریف خانواده ملی (ملت)؛ 5. افتراحت و انتقادات تعریف انتقاد و اقتراح، نویسنده در آن گوید که از مطلبی که در مجله آینده منتشر کرده عده ای انتقاد کرده اند و او در اینجا به آن انتقاد پاسخ داده است؛ 6. مقاله ای از حسن کاظم زاده ایران شهر؛ 7. علمای معروف دوره تمدن اسلامی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8222-56/72 آ

غاز: لایحه خلع سلطنت، مقام محترم مجلس مقدس شورای ملی نظر به این که عدم رضایت از سلطنت سلسله قاجاریه و شکایاتی که از این خانواده می شود بدرجه رسیده خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: وسط؛ 32 گ، 22 و 23 سطر، اندازه: 20713 سم [ف: 2-695]

← تاریخ سیاقی ← تاریخ سیاقی

← تاریخ سیاقی ← مجمل التواریخ

← تاریخ سیاقی ← زبده التواریخ

• تاریخ سیاقی = سیاق التواریخ = تاریخ پادشاهان ایران - تاریخ پادشاهان عجم = تاریخ مجداول = تاریخ سنواتی = مجمل التواریخ = تاریخ تقویمی = تقویم التواریخ / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e sīyāqī=sīyāq-ot tavārīx = tārīx-e pādešāhān īrān

شیخ محمد ابراهیم

Šeyx mohammad ebrāhīm

از محمد ابراهیم که به خواهش محمد امین خان از صورت سیاقی به طریق واضحی در رشته تحریر کشیده است. از کیومرث است تا شاه عباس دوم در دو مقدمه. صد و شصت و شش نفر در 5035 سال پادشاه شده اند با فهرستی از امیران قزلباش در آخر.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4107

آغاز: لثالی حمد بی منتها و ثنای لا یحصی نثار بارگاه کبریای مالک المملکی است؛ انجام: مدت سلطنت او سیزده سال و شش ماه است
(سال 1051).

ص: 673

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه ختایی، جلد: میسن آلبالویی، 206گ، 11 سطر، اندازه: 26/8×20/3 سم [ف: 3-481]

• تاریخ سیاقی = تاریخ پادشاهان عجم = خلاصه التواریخ / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e sīyāqī = tārīx-e pādešāhān-e 'ajam = xolāsat-ot tavārīx

سمنانی، مهدی، ق 13 قمری

(semnānī, mahdī (-19c)

تاریخ کوتاه جهان و ایران است از پادشاهی کیومرث (برخی از آدم) که پایان آن بنا به اختلاف نسخ متفاوت است و این نسخه تا روزگار محمدشاه قاجار ادامه یافته است. عناوین و اعداد به خط سیاق و مطالب به شیوه دفاتر مستوفیان عهد قاجار نگاشته شده است. در نسخ گوناگون نامی از مؤلف کتاب به میان نیامده ولی در نسخه مورد سخن که تا روزگار محمد شاه قاجار را به صورت ناتمام دربر دارد در ذیل احوال محمدشاه، نام مهدی سمنانی دیده می شود که به ظاهر مؤلف کتاب است، عبارت او چنین است: «چنانچه فقیر حقیر مهدی سمنانی که قدمت خدمتم وسیله اعتبار آمده زیاده از توقع و چشم داشت خود مورد تقد شاهانه ... گشته». در بخش مربوط به احوال فتحعلی شاه چندین برگ و در بخش محمد شاه یک برگ که برگ پایانی است نانوشته رها شده و چون عنوان مطالب در بالای برگهای یاد شده وجود دارد پیدا است که نویسنده قصد ادامه مطالب را داشته است.

[الذریعة 7:216؛ منزوی 6:4107]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 530-طباطبائی

آغاز: تاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده اند؛ انجام: توضیح این مقال علی سبیل الایجاز و الاجمال آنکه چون مرحوم فتح علیشاه در سنه 1249 بعزم سفر اصفهان از دارالخلافه نهضت و وارد اصفهان خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ در حاشیه صفحه 160، یادداشت مغرضانه ای در باب امیر کبیر و پایان کار او دیده می شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 82گ، اندازه: 31/5×21 سم

[ف: 24-343]

• تاریخ سیاقی = سیاق التواریخ = تاریخ پادشاهان ایران - تاریخ پادشاهان عجم = تاریخ مجدول = تاریخ سنواتی = مجمل التواریخ = تاریخ تقویمی = تقویم التواریخ / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e sīyāqī = sīyāq-ot tavārīx = tārīx-e pādešāhān īrān = tārīx-e pādešāhān-e 'ajam = tārīx-e
=mojadval = tārīx-e sanavātī= mojmal-ot tavārīx = tārīx-e taqvimī

taqvim-ot tavārīx

نسخه های این کتاب متفاوت است و نام های آن نیز متفاوت ثبت شده و شاید تحریرهای گوناگون باشند از نگارندگان مختلف. تاریخ

کوتاهی است از ابتدای آفرینش تا روزگار گردآورندگان. مؤلف تصمیم گرفته حالات و مدت سلطنت هر یک از پادشاهانی را که بر ایران حکمرانی کرده و آثاری خیری به یادگار گذاشته اند به طریق سیاق به رشته تحریر در آورد. نسخه ای از آن به عنوان تاریخ پادشاهان عجم که از کیومرث آغاز شده و تا پایان روزگار فتحعلی شاه قاجار به انجام رسیده، در سال 1262 ق در تهران به چاپ رسیده است. آغاز: 1. بسمله، تاریخ پادشاهان عجم و غیره که در ملک ایران سلطنت کرده اند در ذکر پادشاهانی که قبل از ظهور اسلام سلطنت کرده اند 2. کیومرث اول پیشدادیان است و آن پادشاهی را در جهان گذاشت قبل از او هیچیک از فرزندان آدم (علیه السلام) بر مسند سلطنت متمکن نشده بودند

[دنا 714/2 (68 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 854/2 و 873-874؛ کشف الظنون 473/1؛ الذریعه 70/6 و 192 و 202 و 214]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4428

از پیش از سلام تا عصر محمد شاه قاجار؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (ظاهرة)، بی تا، جلد: تیماج مشکی، 106 گ، مختلف السطر، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 12-25]

2. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 56/1

آغاز: بسمله، مجمل التاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده اند از ابتداء سلطنت کیومرث که بعضی او را آدم علیه السلام؛ انجام: یونت نیل 1051 نواب همیون بعزم یورش قندهار از اصفهان بیرون آمده در دار المؤمنین کاشان مریض و در شب چهارشنبه 18 شهر صفر بعالم جاودانی انتقال نمود. انا لله و انا الیه الرجوعون (=راجعون) مدت سلطنت او سیزده عام و ششماه بود مشتمل بر وقایع تاریخی عالم از عهد کیومرث تا سال 1051 ق است. مطالب بسیار مختصر و فهرست وار آمده و در ذکر حوادث فقط قناعت به نام حوادث و تاریخ آن شده است. در ذکر حوادث تاریخی ما قبل اسلام ایران تکیه بر شاهنامه و تاریخ گزیده گردیده و از مطالعه کتاب برمی آید که مؤلف آن مذهب شیعه داشته است؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1091 ق، جا: اصفهان؛ آخر نسخه: «مجمل التاریخ که متضمن حصول علم بر تعداد و افراد پادشاهان عجم است و سیاق کیفیت آن موافق صیغ علم سیاق وضع و در موازی (کلمه ای لا یقرء) حسب الفرموده عالی حضر [؟] میرزائی از روی افراد مذکور نقل شد که بقرینه فصول علم آن معلوم و وصول بادراک لذت اخبار ماضیه مفهوم گردد. بتاریخ شهر ربیع الاول 1091 مرقوم قلم شکسته رقم اقل عباد الله

ص: 674

الغنی میرزا محمد الحسینی البروجردی گردید»؛ مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، 68، 17 سطر، اندازه: 7×17 سم [ف: 1-42]

۳. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 2087/1

آغاز: بسمله و به نستعین، حمد و ثنائی که غایتی مراورا نیست بر پروردگاری؛ انجام: هرگاه مطالعه آن نمائی احوال سلف ... بر تو واضح ولایح خواهد شد و الحمدلله رب العالمین در بلده طیبه اجمیر در سنه 1091 هجری مطابق سنه 24 جلوس میمنت مأنوس اورنگ زیب پادشاه در هنگامی که لشکر بر سر رایا کشیده بود فراهم آورنده این کتاب به سال 1075 ق وارد بغداد شده در آنجا کتابی مختصر در تاریخ از یکی از نویسندگان استانبول می بیند که

او وقایع عالم را از هبوط آدم تا سال 1060 ق علی التوالی به شکل تقویم ضبط کرده است بر آن می شود که آن را در ابتداء از ترکی به عربی ترجمه و سپس به فارسی برگرداند تا منفعت آن هم عرب را در بر گیرد هم عجم را، نام مترجم در متن نیامده ولی در صفحه 114 از شخصی به نام ایگنجی خلیفه ملقب به مصطفی نام برده می شود که خود را مسود این اوراق معرفی می کند ظاهرا این شخص بایستی نویسنده فهرست ها و جدول باشد. در آخر کتاب محل تسوید را بلده اجمیر و سال آنرا 1091 ق می آورد باری در این کتاب حوادث فهرست وار آمده و دنباله حوادث از 1060 تا 1091 نیز از آن مترجم باید باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید قاجار آغچه قوینلو، تا: احتملا قرن 12، جا: قلعه ایروان؛ کاغذ: فرنگی،

جلد: تیماج قرمز مقوایی، 114، 35 سطر (23/5 × 12/5)، اندازه: 32×21 سم [ف: 5-99]

4. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 2789

آغاز: تشخیص فراسخ عالم نقل است از سلمان فارسی علیه الرحمه که حضرت امیر المومنین؛ انجام: بتاریخ شب چهارشنبه هجدهم شهر صفر بعالم بقا و جنت المأوی و فردوس اعلی انتقال فرمودند انالله و انا الیه راجعون در این نسخه یک دوره تاریخ ایران از کیومرث تا حوادث 1051 ق آمده است. طرز تحریر مطالب چون نگارش سیاق است؛ خط:

نستعلیق، بی کا، تا: احتملا قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج

مقوایی تریاکی ضربی، 43 گ، 30 سطر (22×12/5)، اندازه: 27×16 سم [ف: 6-410]

5. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 2846

آغاز: برابر 1؛ انجام: و از سراسب بزیر آمده او را گرفته نزد آقا محمد خان بردند اولاً کور و آخر بقتل رسید. به صورت مختصر و بر طریق سیاق نویسان تنظیم یافته یک دوره تاریخ داستانی و باستانی ایران را از کیومرث تا اوضاع ایران بعد از لطفعلی خان زند را آورده است. آن به ابتدا در یک صفحه فهرست و از خلفای سلسله آل عثمان را از عثمان اول تا سلطان عبدالمجید خان پسر سلطان محمود خان که سی و یک تن بوده اند بر شمرد و مدت عمر و سلطنت و تاریخ ولادت و جلوس آنها را ذکر می کند و سپس به تاریخ می پردازد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12، کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج مشکی، 63 گ، 35 سطر (23×12)، اندازه: 32×20 سم [ف: 6-497]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8517

می رسد تا سال 940 خط: نستعلیق سیاق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 35 گ، 22 سطر (24×13)، اندازه: 34×20 سم [ف: 17-151]

7. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 39

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12، کاغذ: فرنگی نشریه: 11-902

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2143

آغاز: زمان هبوط آدم الی هجرت پیغمبر صلی الله علیه و اله که بحسب احادیث؛ انجام: جزیره خارک 56، جزیره الان 8 جزیره، ایروال 7، جزیره قیش 7 از هبوط آدم تا وقایع سال 1178 ق را شامل است و علاوه بر آن در خاتمه نیز یک دوره جغرافیای سیاسی شهرهای ایران را آن هم به صورت سیاقی واجد است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 178 گ، 28 سطر (19×11)، اندازه: 5×13/20 سم [ف: 5-197]

9. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 607

آغاز: برابر 1 از پادشاهی کیومرث نخستین شاه پیشدادی تا فتحعلی شاه قاجار، و در بخش تاریخ سلاطین ایران بعد از اسلام پس از یزدگرد به احوال خاتم پیامبران و خلفای راشدین و امامان دوازده گانه شیعه و خلفای اموی و عباسی نیز پرداخته پس از آن به سلاطین ایران؛ خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مهر: حاج سعید کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع لاجوردی عطف پارچه

سرخ، 90 گ، 18 سطر (9/5×17/5)، اندازه: 14×12 سم [ف: 2-724]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4245

آغاز: برابر 1؛ انجام: او را گرفته نزد آقا محمد خان بردند، اولاً کور و آخر بقتل رسید، مدت حکومت در شیراز دو عام. از پیشدادیان تا قاجاریه، و چون فاقد مقدمه است مؤلف آن معلوم نیست ولی با اینکه بر صدر تمام صفحات نوشته شده است: «تاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده اند» بعد از یزدگرد بن خسرو پرویز احوال خاتم الانبیاء و خلفای راشدین و ائمه اثنا عشر و خلفای اموی و عباسی نیز در آن مسطورست؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ نسخه ما تا احوال مصطفی خان بن جعفر خان زند بیشتر ندارد و صفحه آخر آن که خلاصه ای است از احوال قاجاریه تا ذکر سلطنت ناصرالدین شاه مربوط به اصل نسخه نیست و الحاقی است؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکی ضربی، 62 گ، مختلف السطر، اندازه: 5/15×27 سم [ف: 7-126]

11. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3801/2

فهرست اسامی و مدت عمر انبیاء و ائمه و سلاطین عجم به صورت جدول تا ناصرالدین شاه قاجار؛ بی کا، تا: قرن 13 کاغذ:

آهار مهره فرنگی، جلد: میسن آلبالویی سبز، 9 سطر، اندازه: 14/3×21/8 سم [ف: 7-49] 12. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 123

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ در دو برگ آغازین نام کتاب مجمع التواریخ آمده؛ تملک: «حاجی ابوطالب» به سال 1270، مهدی بن ابوطالب اردکانی»، «محمد حسین بن حاجی عیسی اردکانی»؛ تاریخ تولدی به سال 1323 به خط علی بن ابوطالب؛ جلد: تیماج قهوه ای سوخته، 87 گ، مختلف السطر، اندازه: 14/5 × 21/5 سم [ف: 1-111]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1118

آغاز: برابر 1؛ انجام: دبیر خاقان قاجار را مأمور بمجادله مصطفی خان شیروانی نموده و معاودت بر تبریز نمود. از زمان کیومرث تا وقایع اوایل دوران سلطنت فتحعلی شاه می باشد، نویسنده در این کتاب وقایع را بصورت حسابهایی که در دفتر داری قدیم برای مخارج تهیه می کنند در آورده و در آن هر حادثه ای را شرح داده است علاوه بر تاریخ ایران این کتاب تاریخ خلفای اموی و عباسی را نیز شامل است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، 102 گ، 24 سطر (12/5 × 21/5)، اندازه: 19/5×30 سم [ف: 3-138]

14. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1369

آغاز: تاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده اند از ابتدای سلطنت؛ انجام: تتمه سلاطین قاجار الاجل الاعظم الاکرم محمد شاه قاجار حفظه الله. خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 96 گ، 28 سطر (8/5×14)، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 3-428]

15. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 866

آغاز: تاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده اند به خاطر سرگردان وادی نادانی مرتضی مازندرانی رسیده نسخه اصل: کتابخانه مسجد جامع چهل ستون تهران - 838. از مرتضی مازندرانی دانسته شده؛ خط: نستعلیق و خط سیاق، بی کا، تا: قرن 13؛ 78 ص [عکسی ف: 3-55]

16. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 907

آغاز: برابر 2 نسخه اصل: کتابخانه انجمن آثار ملی - تهران. از زمان کیومرث تا وقایع اوایل دوران سلطنت فتحعلی شاه می باشد، نویسنده در این کتاب وقایع را به صورت حساب هایی که در دفتر داری قدیم برای مخارج تهیه می کنند در آورده و در آن هر حادثه ای را شرح داده است علاوه بر تاریخ ایران این کتاب تاریخ خلفای اموی و عباسی را نیز شامل است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ در چند برگ آخر اضافاتی به خط دیگر و نونویس آمده و ادامه سلطنت ناصرالدین شاه تا پادشاهی محمد علیشاه را کتابت نموده است؛ اهدایی: مرحوم عبدالحسین بیات؛ 167 ص [عکسی ف: 3-107]

17. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 908

نسخه اصل: کتابخانه انجمن آثار ملی - تهران. همان نسخه سابق است و فقط کاتب آن متفاوت بوده و در عبارات اندکی با یکدیگر اختلاف دارند؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تفرشی، تا: رمضان 1257ق، به امر وزیر لشکر منصور در زمان پادشاهی محمد شاه قاجار؛ 275 ص [عکسی ف: 3-108]

18. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 2273

آغاز: فهرست اسامی و عدد سنوات سلطنت و حکومت؛ انجام: و سابقا متعهد شده بود بفرستد. چون مؤلف در صحیفه 168 کتاب را به وقایع سال 1213 به پایان رسانده است پیداست که در این سال به پایان رسیده؛ خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: سفید فرنگی رگه دار آهار مهره، جلد: کاغذ ابری آبی و سرخ و سفید و سیاه، 168ص،

اندازه: 21×13سم [ف: 6-229]

19. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 4680

آغاز: برابر 2؛ انجام: ابراهیم او را با تفنگ ... بقتل رسانید و مدت حکمرانی اشرف پانزده سال است ... مقهور شدند. از ابتدای سلطنت کیومرث تا پایان دولت فتحعلی شاه را به شیوه سیاق تاریخ نویسی کرده است و شرح مختصری درباره آنها داده است. هر بخش نسخه به یک سلسله اختصاص دارد به ترتیب تاریخی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مهر «حاج سید نصرالله تقوی»؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: چرمی قهوه ای، 86گ، ابعاد متن: 13×8، اندازه: 21×14سم [ف: 13-62]

20. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9831

از آغاز تا فتح علی شاه؛ خط: نستعلیق ریز، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ربعی، 80گ، 20 سطر (8×13)، اندازه: 21×13سم [ف: 17-492]

21. اصفهان؛ ادبیات، شماره نسخه: 12

خط شکسته و سیاق، بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: رحلی [نشریه: 4-476]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 88 ض سرود

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [نشریه: 13-431]

23. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 228

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ با برخی از حوادث روزگار باب با کاغذ: سپاهانی [نشریه: 11-902]

24. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 38220

آغاز: تاریخ پادشاهان عجم از ابتدای کیومرث الی انتهای دولت فتحعلی شاه قاجار، سلاطینی که پیش از ظهور اسلام سلطنت کرده اند.

انجام: و آذربایجان و غیرها آن حضرت را مسخر و مسلم آمد توضیح این مقال علی سبیل الایجاز و الاجمال آن که از کیومرث تا فتحعلی شاه قاجار در برگ پایانی نسخه سرگذشت مختصر محمد شاه قاجار (1250-1264ق) هم بدان افزوده شده ولی ناقص مانده است؛ خط: نستعلیق شکسته و سیاق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ:

ص: 676

فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 84گ، مختلف السطر، اندازه: 15 × 21/5

سم [اهدائی رهبر: 8-375]

25. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 103-ب

آغاز: برابر 1؛ انجام: اگر ولایت دیگر بمن مرحمت شود از پادشاهی پیشدادیان آغاز شده و تا پادشاهی فتحعلی شاه پایان یافته است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضریبی مقوایی، 76گ، 31 سطر (20×11)، اندازه: 17/5×28

سم [ف: 142]

26. تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 102

آغاز: در ذکر پادشاهانی که قبل از ظهور اسلام سلطنت کرده اند؛ انجام: در دار الایمان قم در جوار حضرت معصومه مدفون شد از: محمد تفرشی محتم: زمان تألیف: 1257ق. از قبل از اسلام تا آخر دوره فتحعلی شاه است؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد تفرشی، تا: رمضان 1257ق؛ سنوات با اعداد سیاقی است؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی روشن با ترنج و نیم ترنج، 267، 17 سطر (8×15)، اندازه: 15/5 × 21/5 سم [ف: 141]

27. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 238-فیروز

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا عبدالله طبری منشی، تا: 1258ق؛ افتادگی: انجام؛ این نسخه در اواخر (مجمل 66 در تاریخ 1043) به پایان رسیده است و پیداست کاتب دنباله سخن را نا تمام گذارده است و نیز این که نام محمد ابراهیم بن اسماعیل که در آخر تمام صفحات آن نسخه هست در نسخه حاضر در هیچ جا دیده نمی شود. یکی از امتیازات مهم نسخه جای سخن که در نسخه 5698 نیز هست (و در دیگر نسخه ها این کتابخانه نیست) فهرست اسامی علماء و شعرا و خوش نویسان معاصر هر یک از پادشاهان است در ذیل

(شماره 5698 در فهرست 17 ص 154) آورد و اسامی علماء و اهل هنر یاد شده در بقیه کتاب را به ترتیب صفحات و با مقایسه میان هر دو نسخه در اینجا می آورد. کاتب نسخه چند برگ سفید است و بر چند صفحه اشعار مختلف و چند صورت محاسبه و در آخر یادداشت طبری درباره محمد زمان الشکر نویس آمده و نیز بر یکی از این برگهای سفید این یادداشت دیده می شود «تاریخ خلاصة التواریخ پادشاهان عجم را این بنده که میرزا حسن علی مستوفی می باشم به آقا میرزا بزرگ خان بخشیده ام. به تاریخ دهم محرم 1301». بر پشت نخستین برگ، نسبت کیومرث به آدم و به نوح به نقل از تاریخ گزیده و سپس شعر و صاف «نخستین خدیوی که کشور گشود...» گویا به قلم عبدالله دیده می شود؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج زرد، 146ص، مختلف السطر، اندازه: 28×17 سم [ف: 21-26]

28. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4246

انجام: که سابقا متهد شده بود بفرستد، مدت سلطنت چهل عام. از پیشدادیان تا قاجاریه، و بعد از یزدگرد بن خسرو پرویز احوال خاتم الانبیاء و خلفای راشدین و ائمه اثنا عشر و خلفای اموی و عباسی نیز در آن آمده؛ خط: نستعلیق، کا: فتح الله لاریجانی، تا: 1261ق، نسخه

ای است بسیار مغلوپ ولی کامل و به احوال فتحعلیشاه و زوجات و اولاد او پایان می یابد؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید آهار مهره، جلد: تیماج ضربی قهوه ای، 88گ، مختلف السطر، اندازه: 14/8×22/8 سم [ف: 7-126]

29. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 258 - ج

آغاز: هو الله الموفق. بسمله. خلاصه تاریخ پادشاهان عجم و غیره که در ملک ایران سلطنت کرده اند؛ انجام: که سابقا متعهد شده بود بفرستد (... این خط شکسته من کتابت کردم. کاندرا پس مرگ یادگارم باشد 11 محرم تمام شد 1262) تاریخ پادشاهان ایران پیش از اسلام است تا فتحعلی شاه؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1262ق، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج حنایی ضربی، 21 سطر (19×10)، اندازه: 13/5×15/5 سم [ف: 1-320]

30. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 2878-15/118

آغاز: برابر 2؛ انجام: السلطان العادل فتحعلی شاه قاجار ابن حسینقلی خان ... جسد منورش را به اعزاز تمام به دار الایمان قم آورده در آنجا مدفون است. از کیومرث تا فتحعلی شاه قاجار، توضیحات در بخش صفویه، افغانه، افشاریه، و زندیه نسبتا مفصل است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، تاریخ بیعی به سال 1263 در پایان نسخه؛ جلد: تیماج مشکی، 79گ، مختلف السطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 3-1733]

31. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 142

آغاز: پیرایه رخسار نیکو عذار معانی و الفاظ دلغریب و حلیه گرانبهای سراپای عروسان زیبا روی و حورا و شان مشکین موی از پیش از سلام تا عصر محمد شاه قاجار با مختصری از حالات پیامبر اسلام و ائمه طاهرین (علیهم السلام) و خلفای بنی امیه و بنی العباس؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: فضل بن عبدالله، تا: شنبه 15 رمضان 1276ق (در زمان ناصرالدین شاه)؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین مختصر؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، 175، 12 سطر، اندازه:

13×21 سم [ف: 1-103]

32. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6439

خط: نستعلیق، بی کا، تا: اوایل قرن 14؛ تملک: علی اکبر بن غلامعلی مروج الاسلام به تاریخ 6 شوال 1349؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌های، 76گ، مختلف السطر، اندازه: 15×21/5 سم [ف: 17-47]

33. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15145/7

آغاز: برابر 2؛ انجام: نه هر کوزن بود نامرد باشد *** زن این مرد است کویبدرد باشد. این کتاب نیز گویا از تألیفات علی بن عبدالعظیم خیابانی تبریزی واعظ (در گذشته: 1366ق) باشد که چند رساله از او در همین مجموعه آمده است و احتمال دارد همان مجالس الملوک محمد مفید بن محمود بافقی یزدی (در گذشته: پس از 1090 ق) باشد که آغاز آن به نسخه موجود شباهت دارد. یادآوری می شود نسخه

موجود به نقل از کتاب لجه الاخبار است که از منابع برخی از کتاب های خیابانی تبریزی می باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، کان علی بن عبدالعظیم خیابانی تبریزی واعظ، تا: قرن 14؛ محشی، 6 برگ، شامل مطالبی درباره چای، قهوه، چوب چینی و ... به نقل از لجه الاخبار و صورت مکتوب آقا میرزا علیخان پاور به خدمت آقای اقبال ... در باب مخایره قتل ناصرالدین شاه قاجار به سال 1313 ق به خط همان خیابانی در پایان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای مجدول، وگ (144-152)، 20 سطر (16×10)، اندازه: 21×17 سم [ف: 38-444]

34. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 591

آغاز: برابر 2؛ انجام: و تمام بزرگان و اصناف باستقبال ایشان رفتند تا آنکه روز شنبه 5 ربیع الثانی بطهران رسیدند 1328. گمان می رود که کتاب سیاق التواریخ باشد که به دستور میرزا عبدالحسین آقا اصفهانی برای وقایع تاریخی آن مجلس و تصویر ساخته اند. تاریخ مختصری است. شامل دو بخش است 1- ذکر سلاطین قبل از اسلام از ابتدای سلطنت کیومرث تا ابتدای ظهور اسلام که در ایران سلطنت کردند، 2- بعد از اسلام، از ابتدای ظهور خاتم الانبیاء تا احمد شاه قاجار. با سی مجلس و تصویر رنگی که برخی از آنها سیاه قلم است بدین ترتیب: تصویر مجلس کیومرث پادشاه، تصویر مجلس هوشنگ، تصویر جنگ طهمورث با دیوان، مجلس جمشید، ضحاک، جنگ منوچهر با سلم و تور، بلند کردن پوردستان افراسیاب را (عمل عباسعلی) بر تخت نشستن کیقباد، کیکاوش و شکار شیر، (عمل عباسعلی) کشتی رستم (عمل عباسعلی) سیاوش، فرامرز، کشته شدن اسفندیار، تصویر شاپور ذوالاکتاف که دور قلعه سیاحت می کند، کشتن بهرام شیر و گور را، کشته شدن شیرویه، تصویر طاهر و عبدالله، امیر تیمور گورکانی، صورت عباس میرزای نایب السلطنه، صورت فتحعلی شاه قاجار، صورت محمد شاه قاجار، صورت میرزا تقی خان اتابک اعظم، صورت حاج میرزا حسین خان صدر اعظم، صورت ناصرالدین شاه، صورت مظفرالدین شاه، صورت محمد علیشاه، صورت ستارخان سردار ملی، باقرخان سالار ملی، احمد شاه نایب السلطنه و عضد الملک ...؛

خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 2 صفر 1331ق، حسب الفرموده میرزا عبدالحسین آقا اصفهانی؛ مجالس و تصاویر رنگی و سیاه قلم؛ مهر: حاج سید سعید کاغذ: کاهی، جلد: تیماج قهوه ای، 86گ، 14 سطر (5/13×9)، اندازه: 21×16/5 سم [ف: 2-708]

35. تهران؛ لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 154

از کیومرث است تا ناصرالدین شاه؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ جلد: تیماج قهوه ای تیره با ترنج و سرترنج، قطع: وزیری [نشریه: 3-21]

36. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9146

از پیش از سلام تا عصر محمد شاه قاجار؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مهر: کتابخانه مهندس بغایری؛ جلد: تیماج قهوه ای، 87گ، مختلف السطر، اندازه: 19×29 سم [ف: 23-276]

37. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 170 فرخ

آغاز: برابر 1

از پیشدادیان تا قاجاریه که در سال 1274 ق تالیف گردیده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج عنابی، 57گ، مختلف السطر، اندازه: 19×30سم [ف: 107]

38. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17249

تا پایان زندیه، دارای اختلافاتی چند با نسخه های دیگر؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

39. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7573

آغاز: تاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده اند از ابتدا سلطنت کیان؛ انجام: آثار و اختراعات آنحضرت که به نظر احقر این بی بضاعت رسیده بنحویست که مرقوم کلک گردیده و الله اعلم بحقایق الامور.

از آغاز سلسله پیشدادیان تا اواسط سلسله قاجاریه؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج قرمز، مجدول، 120گ، مختلف السطر، اندازه: 14/5×24 سم [ف: 26-68]

40. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 117

آغاز: برابر 2؛ انجام: انجام در سال فرخنده فال 1220 بعد از جشن نوروزی بطرف سلطانیه نهضت و در آنجا خبر قتل ابراهیم خلیل خان و تفرقه ایلات از آغاز پیشدادیان تا نادرشاه؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج حنایی یک لا، 88گ، 20 سطر (15×17)، اندازه: 11×19/5سم [ف: 2-523]

41. تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 103

آغاز: خلاصه التاریخ از قرار تفصیل ذیل است؛ انجام: آنکه در اوایل ذیقعد جمع کثیری از او باش و بیعار شهر را ... حوادث پادشاهان قبل از اسلام تا حکومت ناصرالدین شاه را داراست؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، در آخر کتاب، حوادث ایام مظفرالدین شاه و محمد علیشاه تا سال 1325 با قلم الحاقی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی رویه کاغذی عطف تیماج تریاکی، 165ص، 18 سطر (8/5×16)، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 141]

42. تهران؛ فرمانروایان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره 1

از کیومرث تا شاه سلطان حسین؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تریاکی لاک، قطع: رحلی [نشریه: 7-550]

43. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1453

آغاز: تاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده اند از ابتداء سلطنت کیومرث؛ انجام و در سمرقند با امام قلیخان محاربه نمود به قتل رسیده و در این سال فرح آباد بنا شد. از آغاز سلسله پیشدادیان تا اواسط سلسله قاجاریه؛ خط: نسخ جلی، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترینج و سر، 131، 12 سطر، اندازه: 11×17سم [ف: مخ: 1-307]

44. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5043

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قرمز، 73 گ، مختلف السطر، اندازه: 30×20 سم [ف: 13-239]

45. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 960

پیش از اسلام تا عصر محمد شاه قاجار و فتحعلی شاه؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکی، 81 گ، مختلف السطر، اندازه:

20×34 سم [ف: 3-181]

46. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5044

از پیش از اسلام تا عصر محمد شاه قاجار؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 46 گ، مختلف السطر، اندازه: 20×30 سم

[ف: 13-240]

47. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 591

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم السلطان ناصرالدين شاه قاجار خلد الله ... مجمل التاريخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده اند از ابتدای سلطنت کیومرث که بعضی او را اولاد آدم علیه السلام و برخی فرزندان هفتم نوح علیه السلام خوانده اند؛ انجام: چون در این اوراق مراد بر اختصار بود ازین بیش نیفزود هرگاه منظور نظر کیمیا اثر بنندگان ذیشوکت ... امیر معظم اتابک اعظم دام اجلاله العالی .. مقبول خاطر رأفت مظاهر افتد ... سایه مرحمت و عنایت سرکار عظمت مدار را بر سر عموم ... مستدام و پاینده دارد.

العبد أقل السادات محمد جعفر الحسينی ... خط: شکسته نستعلیق، کا؛ سید محمد جعفر حسینی متخلص به آصفی، بی تا؛ مجدول؛

مهر: ناصرالدين شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: مقوای روغنی بوم مرعشی قهوه ای، 133 ص، 23-21-10 سطر، قطع:

وزیری، اندازه: 21×32 سم [ف: 5-396]

← تاریخ سید راقم ← تاریخ راقم

تاریخ سیره البرامکه / تاریخ / عربی

tārīx-u sīrat-il barāmaka

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3553-ف

نسخه اصل: برلین، 109-74 peterman، 381. wetzeimn ii

1331 fol، 262 fol 75 peterman ii، (فهرست اهلورت)

8: 55 ش (9076)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-178]

• تاریخ سیستان / تاریخ ایران / عربی

tārīx-e sīstān

ابن معتمر، عبدالله بن محمد، 247-296 قمری

(ebn-e mo'tazz, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (862 -910

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 692

تاریخ سیاقی - تاریخ سیستان 679 خط: نسخ کهن، بی کاء، بی تا، با یادداشت های غلام حسین در 1296 و سعد الدین ملا محمد کرکوکلی در 1243، با تصحیح ملک الشعراء بهار در هامش و تحقیق او در صفحه آخر با 19 بیت شعر در ص ع کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی با ترنج و سرترنج، 197، 17 سطر (16×10)، اندازه: 15×23 سم [سنا: ف: 2-32]

• تاریخ سیستان / شعر، تاریخ / فارسی

tārīx-e sīstān

تاریخ تألیف: 1206 ق از ظهیر. منظومه ای است در تاریخ سیستان از روزگار باستان تا تاریخ 1206 که سروده شده است. [فهرستواره منزوی 874/2]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 119

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی [نشریه: 2-65]

• تاریخ سیستان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e sīstān

در دو بخش جدا، یکم آن می رسد به 444-445 ق (اوایل سلجوقیان)، بخش دوم کسی دیگر دنبال کرده رویدادها را به 725 ق رسانده است. در آغاز بنای سیستان و حدود شهر سجستان و احوال و انساب بزرگان و وقایع تاریخی آن سرزمین، گرفته شده از کتاب گرشاسب و کتاب فضائل سجستان هلال بن یوسف اوقی. آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و سبحان الذي أحاط بكل شیء علمه و نفذ فی کل موجود حکمه و ظهر فی جمیع .. اخبار سیستان از اول که بنا کردند و انساب بزرگان و حد و شهر سجستان که از کجا بود، اندر ابتدا و فضائل آم بر دیگر شهرها

انجام: مقاومت و معاندت از میان بر گرفتند و با هم می گذرانند تا آخر و بالله التوفیق و الاعانه چاپ: در پاورقی روزنامه ایران به سال 1299-1302، به کوشش ملک الشعراء بهار، تهران، 1315

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 360-بهار

خط: نسخ، کا: ایرانی تیموری، تا: قرن 19

کاغذ: سمرقندی، 392ص، قطع: ربعی [نشریه: 5-659]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3910]

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ تملک: کتابخانه صنیع الدوله در 1298؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قرمز، 111گ، 19

سطر، اندازه: $20/4 \times 29/4$ سم [ف: 2-83]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1929

ص: 679

آغاز و انجام: برابر

این نسخه تا آنجا که با نسخه چاپی مطابقت شد ظاهره اختلافی بین آن دو نیست چه سقطات هر دو یکی و اسما به همان شکل است که در نسخه چاپی است. ظاهراً باید این نسخه از روی روزنامه ایران استتساخ شده باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جا؛ تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، 96 گ، 17 سطر (9/5×16/5)، اندازه: 21/5×17 سم [ف: 4-387]

4. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 246 - ج

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1299ق؛ از نسخ میرزا محمد خان قزوینی، از روی پاورقی های روزنامه ایران سال 1296-1302 نویسنده عباس اقبال آشتیانی برای میرزا محمد خان قزوینی در 28 ربیع الاول 1345، با یادداشت های قزوینی در ص ع مورخ 1349 با نامه آقای سعید نفیسی به قزوینی که در 1 رجب 1342 به او رسیده بود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 181 گ، 13 سطر (17×12)، اندازه: 17/5×12 سم [ف: 1-67]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2527-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-34]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9037

آغاز و انجام: برابر

طبق یادداشتی روی برگ اول این نسخه کتاب حاضر میانه سالهای 445-725 تألیف شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، جلد: گالینگور مشکی، 191، 13 سطر، اندازه:

21/5816 سم [ف: 23-194]

6. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 62

نقل از روزنامه ایران؛ خط: نستعلیق، کا: آقای احمد مینوی برادر آقای مینوی، تا: 1305ق؛ مقابله شده با نسخه کهن ملک الشعراء بهار؛ 696 گ [نشریه: 6-640]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5436

در آغاز و انجام آن خط اقبال آشتیانی است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور قهوه ای، 123 گی، 23 سطر (14×19)، اندازه: 18×23 سم [ف: 8-16]

← تاریخ سیفی ← تاریخ نامه هرات

• تاریخ سیکها / تاریخ هند-هندی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5328

از سرگذشت چارت سینگه 1757Ghart Singh تا رنجیت سینگه (پایان ماه می 1810 به پایان ربیع الثانی 1220)؛ خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: پایان ربیع الثانی 1220ق، در نسخه دیباچه ای نیست و نام مؤلف در آن یاد نشده و گویا بخشی است از کتاب اقوال فرقه سیخان از خوشوقت رای؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه ای زرکوب مقوایی، 8گ، 13 سطر (10×17/5)، اندازه: 16/5×25 سم [ف: 15-4205]

• تاریخ شاپور (ترجمه) / داستان / فارسی

(t. tarix-e Sapur)

زند، عبدالحسین، ق 14 قمری

(zand, 'abd-ol-hoseyn (-20c)

اهداء به: مظفرالدین شاه و عین الدوله تاریخ تألیف: اردیبهشت 1321 تا 1323ق کتاب مفصل و بسیار جالبی است در احوال شاپور فرزند هرمز فرزند گودرز که پدرش به دست اعراب قبیله بنو قیصر، به شیخوخیت حسان بن نعمان در حمله به جزیره خوشاب کشته می شود. مادر شاپور، پریچهر به کمک غلام خود فیروز، کنیزش گلنام و به همراهی خواهر بزرگتر خود، همایون دخت می گریزد و شاپور را در پناهگاهی دور از دسترس اعراب به دنیا می آورد. پس از چند روز، فیروز که در حال تلاش برای تهیه مایحتاج مخدومان خود است به دست اعراب که دیگر جزیره را تصرف کرده اند می افتد. اما با خوش برخوردی حسان بن نعمان مواجه می شود. رابطه اعراب و این چند فارسی پس از چند بار هدیه فرستادن و دید و بازدید، به نیکی می گراید. ایشان اسلام می آورند و شیخ بنو قیصر جنوب جزیره را در حکمی تحت اختیار همایون دخت و پریچهر و و فرزندانشان، شاپور و ماه آفرید (دختر تازه به دنیا آمده همایون دخت که در زمان حمله اعراب در شکم مادر بوده است می گذارد. کل کتاب سرگذشت شاپور و ماجراهای وی است که سرانجام به حکمرانی او بر ولایت فارس و شهر شیراز در عهد هارون الرشید و برمکیان می انجامد.

مترجم کتاب که در مقدمه، خود را عبدالحسین زند معرفی می کند ماجرای ترجمه کتاب را به این صورت شرح داده که در آغاز اردیبهشت 1321 هجری و در عهد مظفرالدین شاه قاجار و در روزگاری که تحت سرپرستی شاهزاده عین الدوله صدر اعظم، فضلا با فراغ بال به ترجمه و طبع افسانه های دلپذیر که در انتشار و اشاعه تهذیب اخلاق بی نظیرند می پردازند، وی نیز به پیشنهاد دوستی، چند ماهی را صرف ترجمه یکی از افسانه های نوشته شده به فرنگی می کند. مورد انتخابی وی ترجمه تاریخ شاپور از فرانسه به فارسی است. اصل کتاب به عربی است و به روایت محمد ابن نصر ابن بابک فارستانی، از ندمای شاپور تحریر شده است. در قرن ششم هجری یکی از موبدان فارسی در وسرات هند آن را از عربی به گجراتی برمی گرداند. سپس در ادوار بعد، دانشمند زبانهای شرقی کاربن کایلوس آن را از گجراتی به فرانسه ترجمه می کند. همین ترجمه فرانسوی است که در اختیار عبدالحسین زند بوده و به فارسی برگردانده شده است. نثر کتاب ساده و دارای عناصری از تناسب سازی های غیر افراطی نثر گذشته است.

از ویژگی های کتاب، استفاده از ابیات فارسی به میزان بسیار کم در خلال نثر روان و ساده کتاب است. او خود در این باره در مقدمه اش نوشته: «هر کجا مترجم مذکور (کاربن کایلوس)، عبارات گجراتی را که معنی اشعار عربیه بوده ترجمه تحت اللفظی نموده این حقیر بر طبق همان معنی شعری انشا کرده و اگر تقریباً مطابق همان مطلب بیتی چند از شعراء سابقه به خاطر داشتم بنگاشتم، که لطافت و سلاستی در طی حکایت آشکار شود و طبع خواننده از قرائت آن دچار انفجار نگردد. و چون غرض این بنده نگارنده فهم عموم ناس بود، از اندراج لغات غریبه و عبارات غامضه اجتناب نمود». مترجم بر ساده بودن سبک نثر ترجمه خود تاکید دارد و در پایان همین مقدمه، خواهش کرده: «از دانشوران کرام و ادباء فخام متمنی آنم که بر عیب سادگی این ترجمه چشم اغماض فرا پوشند ... که این حقیر این لباس ساده را بجای جامه دیبا، محض فهم قاطبه هموطنان در اندام زیبای این داستان پوشانیده». کتاب حاضر در دو جلد تدوین شده است. از تاریخ ذکر شده در بالای صفحه اول و نیز دیباچه مترجم در جلد نخست و نیز تاریخ نگارش پایان جلد دوم بر می آید که ترجمه این کتاب حجیم، از اردیبهشت 1321 تا 1323 ق به طول انجامیده است. (جواد بشری) آغاز: بسمله - گوهر حمد و جوهر ثنائی که از میامن برکات و قراین لمعات آن و جنات مقیمان صوامع ملکوت و سکان مواضع ناسوت بفروغ وجود و پر تو خلود منور و مصور گشته، نثار دربار پروردگار رحیم ... و بعد این حقیر فقیر مستمند، عبدالحسین زند در آغاز اردیبهشت سنه 1321 هجری که جهان از خرمی رشک بوستان بهشت بود با یکی از دوستان عزم بوستان کرده در باغی از خارج شهر که صفا و لطافتش از فردوس یاد میداد یتفرج مشغول ورشته کلام را در لالی معقول و منقول بسط همی دادیم

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8066

آغاز: برابر؛ انجام: و آن شب را صحبتی جز دلیری و قوت بازو و چابکی و مردانگی ملکزاده شاپور در میان نبود و چون پاسی از شب برفت، رشید جعفر و شاپور را مصحوب خود بخیم حرم برده تا نیمه شب بعیش و طرب مشغول بودند پس هر یک برای استراحت بخیمه خود شدند و علی الطلوع رشید بارگاه خرامیده جعفر را فرمود امروز نوبت حکایت با کدام یک از حضار است. عرض کرد با عبدالله ابن مالک. دردم عبدالله برخواسته زمین بیوسید و عرض کرد. تمام شد جلد اول کتاب شاپور. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: 1321ق؛ دارای رکابه؛ در آغاز صفحه نخست نوشته شده: «تاریخ سرگذشت شاپور بن هرمز که در سنه 1321 از فرانسه بفارسی ترجمه شده است و الحق که اگر افسانه است بهترین جمیع افسانه های روزگار است.»؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی دارای طرح ابر و باد، 177گ، 24

سطر، اندازه: 20/5×26/3 سم [ف: 27/1-118]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8067

آغاز: بسمله - آورده اند که در مملکت مصر تاجری بود یعقوب نام که او را مکت الی پایان و مال فراوان بودی در تمام نقاط عالم گماشتگان او تجارت کردند و فرستادگان بهر طرف برای خرید امتعه در خور مصر گسیل داشته بودی؛ انجام: رشید برای دفع رافع که در سمرقند کوس طغیان زده و عمال و حکام اطراف را شکست فاحش داده بود بطرف خراسان عزیمت نموده در گرگان مریض گشته و در طوس وفات یافت و شاپور در فارس بحکومت و کامرانی می زیست تا در خلافت معتصم ... (؟) لذات وی را از تمتع دنیا محروم ساخت و اطفال و اعقابش از اندوخته پدر کامرانی همی نمودند تا باجداد ملحق شدند. فسبحان من لا یموت و هو الحی القیوم. سنه 1323.

جلد دوم و با داستان نقل شده عبدالله ابن مالک در بارگاه رشید آغاز می شود؛ خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1323ق؛ دارای رکابه، روی برگ عنوان نسخه مطلب مهمی درباره تاریخ این نسخه نوشته شده: «این یادگاری احمد علی ناصر افشار یکی از بندگان

آقای بهرام خان وارسته بتاريخ 7 بهمن 1308. آژان نمرة 562. (امضا)؛ کاغذ: خط دار چاپی، جلد: مقوایی با روکش کاغذ طرح ابر و باد، 231 گ، 24 سطر، اندازه:

[ف: 27/1-120] سم 20/5×26/3

• تاریخ شارل دوازدهم / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e šārl-e davāzdahom

ولتر، فرانسوا ماری آروئه دو 1694-1778 میلادی

(volter, ferānswā mārl āro'e do (1694-1778

شرح احوالی است که والتر از شارل دوازدهم پادشاه سوئد نوشته و در فصول هشت گانه آن، تاریخ زندگانی شخصی شارل و تاریخ عمومی سوئد را گزارش می دهد.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3679/2

19/9- آغاز: ممالک سوئد و فنلند بقدر دوپست لیو عرض و سیصد لیو طول دارد که هر فرسخ ایرانی یک لیو و نیم و دو فرسخ سه لیو می باشد؛ انجام: خواهر شرل پادشاه سوئد کشته با جمیع دشمنان خویش قانون مصالحه پیش گرفت خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول مشکی؛ جلد: تیماج مشکی، 44 گ، 25 سطر، اندازه: 30×21 سم [ف: 2-695]

• تاریخ شارل و خرابی دولت روم / تاریخ / فارسی

tārīx-e šārl va xarābī-ye dowlat-e rūm

ولتر، فرانسوا ماری آروئه دو 1694-1778 میلادی

(volter, ferānswā mārl āro'e do (1694-1778

اثر ولتر که از فرانسه به نام محمد شاه قاجار توسط موسی

ص: 681

جبرئیل ترجمه شده است.

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3861

جلد دوم کتاب که از سلطنت کلادیس شروع می شود و از آخر در ذکر جنگ ادرنه افتاده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فستقی آبی، جلد: میشن زرد، 128گ، 11 سطر، اندازه: 17/2×21/6 سم [ف: 2-83]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3754

آغاز: حکیم والتر شرح احوال شرل دوازدهم را در چند فصل ایراد کرده؛ انجام: مصالحه پیش گرفت. خط: نستعلیق، کا: رضاقلی بن مهدی قلی سروری، تا: 14 ذیحجه 1261ق، مجدول به اکلیل؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قهوه ای، 98گ، 18 سطر، اندازه:

12/8×21/8 سم [ف: 2-83]

← تاریخ شاه اسماعیل ← عالم آرای شاه اسماعیل صفوی

تاریخ شاه اسماعیل صفوی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e šāh esmā'īl-e safavī

امامقلی میرزا قاجار، ق 13 قمری

(emām qolī mīrzā qājār (-190

مؤلف از طرف برادر خود نادر میرزا قاجار مأمور شد در تکمله لیور دور (اسرار الوجود) - که تاریخچه چند تن از پادشاهان در آخر داشت - کتابی در تاریخ چند تن از پادشاهان ایران مانند امیر تیمور، شاه اسماعیل و نادر شاه، پردازد، امامقلی میرزا این تاریخ را نوشته و نخست به تاریخ پادشاهی شاه اسماعیل اول آغاز کرده است. این که گفتیم همان است که در دیباچه کتاب آمده اما نسخه حاضر در پایان تاریخ زندگی و سلطنت شاه اسماعیل پایان یافته است. امامقلی میرزا در دیباچه، از ناصر الدین شاه و از علی بخش قاجار و ترجمه های او از فرانسه بخوبی یاد می کند.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چون نوبت دارایی ولایات محروسه ایران صانها الله عن الحدثان - به وارث ملک کیان و سلیمان زمان السلطان بن السلطان ناصرالدین شاه قاجار . انجام: خوردن جز بغض اهل بیت رسول خدا جهتی دیگر ندارد امر بر قتل او فرمودند قوم حیان در همان لحظه او را پاره پاره کردند. چاپ: با تصحیح سید سعید میر محمد صادق، در میراث بهارستان، دفتر دوم، ص 323 تا

397

[فهرستواره منزوی 875/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6314/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: 1298ق؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: تیماج قرمز، 65ص (621-685)، اندازه: 20/5×33 سم [ف: 19-302]

• تاریخ شاه اسماعیل صفوی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e Šāh esmā'īl-e safāvī

کتابی است در تاریخ شاه اسماعیل اول صفوی با انشایی ادبی آمیخته به شعر مشتمل بر سه «حدیقه»:

1. بیان شمه از فضایل امیر المومنین علی بن ابی طالب؛ 2. بیان فضایل ائمه طاهرین؛ 3. بیان مجملی از حال شیخ صفی الدین اسحق که حدیقه سوم شامل چندین روضه می باشد. قسمت دوم این کتاب مربوط به یورش بر مشعشیان خوزستان، حمله بر اوزبک ها، فتح هرات و ... و در خاتمه احوال فضلالی آن عصر را بیان کرده است. آغاز: بسمله، گوشه نشینان خلوتخانه انس که راز دار آن خلوتخانه انس اند تا در دل نقش صورت

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15776

آغاز: برابر؛ انجام: و دور طبعش بنظم اشعار ملایمت تمام دارد و احبانا ایات خط: نستعلیق، کا: علیخان بن علی بیک، تا: 1039ق؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبين عنایت الله الرضوی» (چهار گوش)، «عبده محمد بن عبدالغفار» (بیضی)، «عبده محمد قلی» (چهار گوش کوچک)، «دارد امید شفاعت محمد عسکر» (بیضی)، «عبده علی الرضوی» عبدالله 1190» (بیضی)، دارد امید شفاعت ز محمد میرزا» (چهار گوش)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج اناری، 360 گ، 15-16 سطر (8/5×17/3، 8×17)، اندازه: 15/5×26 سم [رایانه]

• تاریخ شاه اسماعیل صفوی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e Šāh esmā'īl-e safāvī

تا پاره از جنگ سلیم پاشا با رومیان است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1454

آغاز: بعد بسمله و حمد. آورده اند که امام مفترض الطاعة حضرت امام موسی کاظم علیه السلام جد ماجد سلطان فیروز شاه ... دارالارشاد اردبیل وطن داشت و خداوند تعالی از نور علوم غیبی و فیوض لاریبی شهریار فیروزمند و ارجمند و سربلند گردانیده بود؛ انجام: شاه فرمودند عده صوفی گری اینست سخن مرا بشنوی او سر فرود آورد حکم را برداشت و به جانب شیراز روان شد و شاه فرمود خود را به زودی به شیراز رسان که مبادا او داخل شود دو روز بود که آمده ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مهر: ابراهیم موسوی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف

تیماج قهوه ای، 122گ، ابعاد متن: 12×23، اندازه: 20×32سم [سنا: ف: 2-264]

ص: 682

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3868-فی

دیوان هند ش 1877 (536 اته)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-273]

هروی، محمود بن خواندمیر، ق 10 قمری

(heravī, mahmūd ebn-e xāndmīr (-160

وابسته به: حبیب السیر فی اخبار افراد البشر؛ خواندمیر، غیاث الدین بن همام الدین (880-942) اهدا به: رکن السلطنه محمد خان بن شرف الدین فرمانروای هرات میان (953-957ق) تاریخ تألیف: 955ق نخستین عنوان آن «ذکر بعضی از اوصاف پادشاه جمجاه ابوالمظفر نواب کامیاب سپهر رکاب شاه اسماعیل علیه رحمة الملك الجمیل». باز پسین عنوان آن: «تبیین کلام در رفتن شاه محمد سلطان بعزم تاخت و تاراج ولایات خراسان و بیان اختلال احوال سکنه و متوطنان آن بلاد از اعمال طایفه اوزبکیه و شرح کشته شدن سلطان مذکور»..

آغاز: بسمله. و به نستعین. زیور افسر اخبار شاهان عالم مدار و حلیه تاج مآثر خسروان گردون اقتدار جواهر محامد مالک الملکی است که سرفرازی سلاطین ذی شوکت ... از تشریف الباس و تایید اجلاس او است. باستحقاق خلدالله ظلّه منتفع و بهره ور گردد من الله العون و المدد.

چاپ: به کوشش علامرضا طباطبائی مجد، تهران، ضمن انتشارات موقوفات دکتر افشار، 1370ش، به نام ایران در روزگار شاه اسماعیل و شاه تهماسب

[دنا 717/2؛ فهرستواره منزوی 876/2]

1. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1514

آغاز: لا علاج خود را به قافله رسانید تا بگویم که کی به خدمت آن شهریار خواهد رسید. و پس از ذکر خروج شاه اسماعیل در گیلان و بیرون رفتن با هفت نفر صوفی که همراه او بودند گوید: الحال از حالات شهریار زمان انجام: شاه طهماسبی (کذا) را آوردند در دارالسلطنه تبریز بر تخت نشاندند. و السلام علیکم فی 129 (شاید 1029). خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: فرنگی [ف: 3-298].

2. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 222-عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: سنة خمسة عشر و الف موافق یوئث نیل. نسخه اصل: گنج بخش، ش 2357 (گنج 2031/4)؛ خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: 1012-1015ق؛ 106گ [عکسی ف: 2-55]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 393

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 2 جمادی الاول 1050ق؛ مهر: خاک راه علی بود بسحر))؛ اهدایی: استادان صنف خباز یزد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی تیماج آلبالویی، 207گ، 17 سطر (8×19/5)، اندازه: 13×25سم [ف: 1-357] و [نشریه: 4-375]

4. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3614

آغاز: برابر؛ انجام: و بداغ خان دانست که استعداد حراست ارک ازو مسلوبست از آغاز حال شاه اسماعیل صفوی تا وقایع عهد همایون پادشاه؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب افتادگی: انجام، مجدول، مذهب، دارای سرلوحی با آب طلا و مینا؛ و در برگ 9/1 س 4 تاریخ تألیف و تحریر (957ق) را ذکر میکنند و در برگ 91/1 س 12 از پدر خود و تألیف وی «حیب السیر» سخن میراند؛ جلد: چرمی، 14 سطر، اندازه: 16/5×24 سم [ف: 2-704]

• تاریخ شاهان عجم / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e šāhān-e 'ajam

وابسته به: حیب السیر فی اخبار افراد البشر؛ خواند میر، غیاث الدین بن همام الدین (880-942)

تاریخ پادشاهان عجم است که مؤلف از حیب السیر برای همت یار خان یکی از امرای هند تلخیص و تحریر نموده و در چهار طبقه قرار داده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 11/151 - 2051/1

آغاز: شه کلامی که سریر آرای فصاحت و ملاححت و دلاور مرامی که معرکه پیرای بلاغت و سلاست تواند بود ... حسب استعداد فهم خود از حیب السیر به اخذ و ضبط؛ انجام: در سال 31 از هجرت به وقوع انجامید و ایام دولت و اقبال ساسانیان به نهایت و اختتام رسید. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: مقوا، 58گ، 12-13 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 2-695]

← تاریخ شاهرخ ← مجمع التواریخ السلطانیه

• تاریخ شاهرخ / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e šāhrox

ص: 683

حافظ ابرو، عبد الله بن لطف الله، 763؟ - 834؟ قمری

(hāfez abrū, 'abd-ol-lāh ebn-e lotf-ol-lāh (1362-1431

قسمتی از مجموعه تاریخی حافظ ابرو است که به دوره پادشاهی شاهرخ تیموری اختصاص دارد. حافظ ابرو این تاریخ را به دستور شاهرخ نوشته و حوادث و وقایع دوره سلطنت وی را تا سال 819ق آورده است. آغاز: حمد و سپاس مبدعی را که بیک اشارت کن ابداع موجودات و اختراع مصنوعات کرد. استوری، (ترجمه فارسی ادبیات فارسی) 4/2-503؛ فهرستواره منزوی 878/2؛ بر گل، فارسی 502/2 «تاریخ شاهرخ» که می گوید تا سال 816ق /1413م را دارد؛ دنا 717/2

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 881عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: ذکر ... در آن ایام که رایات همایون حضرت سلطنت شعاری خلد الله تعالی ملکه و سلطانه به ممالک فارس در آمد ایلچی بجانب کرمان نسخه اصل: کتابخانه دانشکده ادبیات - تهران، بشماره (2-ب)

[در فهرست ادبیات مجمع التواریخ معرفی شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ 77گ (201پ تا 278پ)، 31 سطر [عکسی ف: 2-359]

2. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 440/6-عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: در اوایل ربیع الآخر تسع عشر و ثمانمائه بدان حوالی رسیدند و اهالی به نهب و غارت و انواع عقوبت مبتلا و بلاد کرمان مجمع فتنه و بلا و مسکن رنج و عنا شد، سلطان اویس ... و لوله اخبار استماع کردند روی به قلعه نهادند. نسخه اصل: ملک 4164 (ملکی 222/7)؛ خط: نسخ پخته، کا: ابن محمد مهدی، آقا بابا شه میرزادی، تا: 1271 ق [عکسی ف: 2-56]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3923-ف

آغاز: برابر؛ انجام: خاص و عام و شیخ و شاب چند روز متعاقب قدم بر بساط نشاط نهادند و به تجرع ریحق ارغوانی با ... (یک کلمه خوانده نشده است) کامرانی مداومت و مواظبت نموده و به استماع اغانی از لحن غوانی نصیبی وافر و حظی کامل داشت. بخشی است از زبده التواریخ که ربع چهارم آن است و در «تاریخ شاه رخ و جغرافیا؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-282]

← تاریخ شاهرخ میرزا ← مطلع السعدین و مجمع البحرين

• تاریخ شاهزاده خانم بابلی = رمان ولتر / داستان / فارسی

tārīx-e šāhẓāde xānom-e bābelī= romān-e volter

ولتر، فرانسوا ماری آروئه دو، 1694-1778 میلادی

(volter, ferānsvā māri āro'e do (1694-1778

شرح حال و وقایع ایام یکی از سلاطین بابل بنام «بلوس» است و

در آن ولتر نشان میدهد که دربار این مرد، با اینکه خود را برترین مردان عالم می دانست، چگونه محل چاپلوسان شد و نابخردان و متملقین به آنجا نفوذ کردند و سرانجام به بدنامی شاه کشید... در این کتاب از آثاته و وسائل دربار نیز اسم برده شده است. این رمان یازده «فصل» دارد. آغاز: فصل اول، بسمله، یکی از سلاطین قدیم بابل که او را بلوس می نامیدند انجام: آنجشن چنان مفصل شد که هفتاد نفر از شعرای بزرگ مشغول قصیده سرائی و مداحی آن بزم بودند و تعریفات او را در کتاب های خود مینوشتند.

[دنا 718/2؛ فهرستواره منزوی 299/1 و 416؛ نسخه های منزوی 3719/5 (1 نسخه)]

1. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 963

آغاز و انجام: برابر در فهرست به عنوان «تاریخ بابل» و بدون نام مؤلف آمده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ 152 ص، 14 سطر (17×9)، اندازه: 22×15/5 سم [ف: 91]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 241

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 13، جا: تهران؛ به خط ناصر الدین شاه نوشته شده: «تماما در کلاردشت ملاحظه شد»؛ کاغذ: فلفل نمکی، جلد: تیماج مشکی، 86 گ، 14 سطر (10/5×17)، اندازه: 27/5×19 سم [ف: 1-243]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 634

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن محمد شریف قزوینی، تا: 1313 ق، کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز، 122 گ، 11 سطر (13×7)، اندازه: 20/5×14 سم [ف: 2-143]

• تاریخ شاه صفی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e šāh safī

حسینی تقریشی، ابوالمفاخر بن فضل الله، ق 11 قمری

(-17c) (hoseynī tafrišī, ab-ol-mafāxer ebn-e fazl-ol-lāh)

اهداء به: شاه سلطان صفی صفوی تاریخ عمومی ایران است در سال های 995-1052 ق در تاریخ به سلطنت رسیدن و سوانحی که برای شاه سلطان صفی صفوی اتفاق افتاده است، مشتمل بر یک «مقدمه» و دو «باب»: مقدمه: در بیان چگونگی به سلطنت رسیدن شاه صفی؛ باب 1. بیان سوانحی که بعد از جلوس وی رخ داده است؛ باب 2. ذکر وقایعی که بعد از رجعت لشکر روم و قتل زینل خان به وقوع پیوسته

است. آغاز: سبحان الله زهی رتبه بیضا ساطعه ارجمد ابد پیوند جلال پادشاه حقیقی و جهتی مزیت ازل لامعه بی مانند متعال ایزد تعالی

ص: 684

انجام: تا منقبت فکرت لالی صفات، صفات این خدیو دوران برشته ألفت انتظام داد.

[دنا 718/2؛ فهرستواره منزوی 877/2]

1. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2590

آغاز: برابر

خط نستعلیق، بی کا، تا: 9 محرم 1078ق؛ 269ص [عکسی ف: 7-177]

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2585/1

آغاز: یا ازلی الظهور یا ابدی البقا *** نورک فوق النظر حسنک فوق الثنا / شاهد عرفان تست از همه کس بی نیاز *** گو همه دلها بسوز گو همه جانها برة نسخه اصل: کتابخانه ملی وین اتریش. تا ابتدای صدارت میرزا حبیب الله، ظاهرة ناتمام مانده است؛

خط: نستعلیق، کان محمد نصیر بن محمد جعفر نصیری طوسی، تا: ذیقعه 1087ق؛ مصحح عکسی ف: 7-174]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2339

آغاز: برابر، انجام: تا منقبت فکرت لالی صفات، صفات این خدیو دوران برشته ألفت انتظام داد. خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن مولوی محمد جعفر، تا: 25 ذیقعه 1131ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 105 گ، 17 سطر، اندازه: 24×15/5

سم [ف: د لا 3166]

← تاریخ شاه عباس ← عباس نامه

• تاریخ شاه عباس دوم / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e Šāh 'abbās-e dovvom

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3882-ف

در آن آمده است که در 1056 عمارت جهان نمای اصفهان نمودند؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: 2-275]

• تاریخ شاه عباس صفوی / تاریخ / فارسی

tārīx-e Šāh 'abbās-e safavī

محمود بن عبد الله، ق 11 قمری

مؤلف، کار گزار دولت قطب شاهیان دکن در حیدر آباد بوده و در زمان سلطنت شاه عباس پس از سفر حج به اصفهان رفته است.

تهران، مرکز فرهنگی خراسان شماره نسخه: 24 عکسی بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ 173 گ [جنگ: 1-447]

تاریخ شاه عباس یکم / شعر، تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e šāh 'abbās-e yekom

منظومه تاریخی است در حوادث و اخبار عهد شاه اسماعیل ثانی که بیشتر ناظر به وقایع جنگ های مازندران است و در آن از سنوات 978 و 996 یاد شده است. بنابراین وقایع تاریخی را تا آغاز سلطنت شاه عباس اول در بردارد. آغاز: سزای سر حرف هر تاجدار *** بود آن سر / کز الماس انجم به فرق جهان *** مرصع نمود افسر آسمان انجام: ز چتر دل افروز سلطان حسین *** جهان باد تا قاف روشن چو عین

[دنا 718/2؛ فهرستواره منزوی 878/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4769

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید احمد حسینی خلیفه نواده صدر خاصه شریفه، تا: 21 ربیع الأول 1132ق؛ کاغذ: کاغذ سمرقندی، جلد: میسن قهوه ای، 397گ، 20 سطر، اندازه: 18×28/7سم [ف: 2-84]

تاریخ شاه محمود / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e šāh mahmūd

تاریخ پادشاهی و سلطنت و جنگهای قطب الدین شاه محمود است با بیانی ادبی و با استفاده بسیار از اشعار فارسی و بعضاً عربی که مناسب با مقام است. در فهرستواره کتابهای فارسی منزوی 872/2

چند کتاب در این موضوع معرفی شده روی جلد نسخه نوشته شده: «پس از فوت امیر مبارز الدین محمد مظفر پسرش امیر قطب الدین شاه محمود پادشاه شد و تاریخ را و زیرش نوشته در سنه 775».

قم، گلپایگانی شماره نسخه: 375-2/195

آغاز: بنابراین هر که از این بحر غرغه کرامت گردد دلیل آن باشد که او مستحق نصیبی از مشرب انبیاست ولعمری انه شرب الصافی؛

انجام: در این ایام زینت گوش و گردن روزگار ساخته و بوصف الحال انشاء آن فرمود اثبات ... شعر ... فما ربحت تجارتهم ولیکن ***

سینمحي العزيز بادخلوها خط: نستعليق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مذهب؛ فاقد جلد، 49گ، 17 سطر، اندازہ:
17×12 سم [ف:2-696]

• تاریخ شاهی = تاریخ کرمان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e Šāhī= tārīx-e kermān

خواجہ ابوسعید کرمانی، ق 7 قمری

(xāje abūsa'īd-e kermānī (-13c

ص: 685

این تاریخ که قسمت اول آن افتاده پس از نعت پیغمبر اسلام، ابتدا امر سلطنت را به پیش می کشد و وجود سلطان را برای ملک لازم می داند و بعد به تفصیل از آداب ملک داری سخن می گوید و در ضمن آن آراء دیگران را در این زمینه بیان دارد. ادامه مطالب آن چنین است: فصلی با عنوان «آداب و خصال اتباع و حواشی ملوک» که در آن نشان داده می شود که حواشی سلطان بایست به چه آدابی متأدب باشند و چه کنند تا ملک روی سعادت ببیند؛ مسأله خصال وزراء و آداب وزیری و نیز مسأله «عدل» می رسد؛ رساله ای از خواجه نصیرالدین طوسی در مورد عدل و مؤلف می گوید که او چگونه عدل و آداب مملکت داری را به هلاکو آموخت در ذیل این مطلب مسأله خراج و حفظ اموال عمومی و خرج خاصه سلطنت و بیت المال را شرح می دهد؛ رقت و خداترسی پادشاهان که نویسنده آن را لازم خصلت ملوک و سلاطین میداند؛ «سیاست منزل و سیاست مدن» مربوط به شاه و قصه احوال جامع این تاریخ با این عنوان: قصه احوال جامع این تاریخ و ذکر توقفی و تأخیری که در مجلد سیم افتاد». متأسفانه در همه موارد نویسنده نامی از خود نمی برد و در آن خود را «بنده نویسنده» ذکر می کند و در ذیل این عنوان می گوید وقتی ترکان خاتون گفت باید ترتیبی برای حفظ اموال اوقاف شود و به وجهی از آنها نام برداری گردد من چون به سابق حجابت مرحوم مجدالملک داشتم و در این کار وارد بودم قبول کردم که این کار کنم؛ «قصه احوال مهد اعظم عصمة الدینا و الدین قنلق ترکان طیب الله تراها و جعل الجنة مثواها»؛ واقعه بغداد به نقل از نسخه ای که به قلم خواجه نصیر الدین طوسی است و چگونگی حکومت قتلح ترکان بر کرمان؛ صفت عدل و شفقت این معصومه جهان را در حق فقرا؛ قصه وقایع قتل اتابکان فارس و داستان وقایع فارس و آمدن الشکر حنیانویین به کرمان و رفتن ایشان به ولایت شبانکاره و شهید شدن ملک مظفر الدین مبارز؛ «قصه آمدن بیگی خاتون دختر ارغون اغا بکرمان و ذکر مناکحت و مزاجت او با سلطان مظفرالدین»؛ قصه احوال تاج الدین ستلمش و پسران او، «مسلم شدن سیرجان و مضافات آن ترکان را»؛ «دی ... حالات و حوادث که بعد از مراجعت خداوند ترکان سمت ظهور یافت در آخر سالها آخر سنه سبعین»؛ «قصه آمدن سوار ده هزار لشکر نکودر قهر هم الله بولایت فارس و کرمان و هرموز و شبانکاره و ذکر خرابی ولایات و غارت و تاراج و کشتن مردم»؛ «وفات ملک هرموز محمود احمد و دیگر منازعتی که میان فرزندان او رفت و آمدن بنتی بنت ابی النصر بدار الملک و کشته شدن تهمتن بردست سیف الدین و فتنه ها که در آن ولایت هرموز انگیخت»؛ «قصه روان شدن موکب خداوند صفوه الدینا و الدین پادشاه خاتون باردو پادشاه جهان اباقاخان»؛ «قصه حالات و حوادث که بعد از آن که خداوند عالم صفوة الدینا والدین پادشاه خاتون خلدالله ملکها متوجه اردو گشت سمت وقوع یافت»؛ «قصه حوادث وقایع سال ششصد هفتاد و چهار»؛ دیگر موقوفات ترکان خاتون آمده؛ «قصه وقایع سال سال ششصد و هفتاد و پنج و از آنجمله کشته شدن مبارکشاه است»؛ «قصه رفتن سلطان مظفر الدین باردو اباقاخان و عزل خواجه شرف الدین حسن بوقت مراجعت»؛ «قصه بی ادبی ها و بی رسمیهها که خواص سلطان مظفر الدین اساس نهادند»؛ «قصه احوال سلطان مظفرالدین در غیبت خداوند ترکان»؛ «قصه رسیدن موکب خداوند ترکان به سرحد ولایت کرمان و گریختن تاج ستلمش و پسران از خدمت سلطان و رفتن به سیستان»؛ «قصه وصلتی که میان ملک شمس الدین محمد بیگ و بین ترکان رفت و رفتن او به یزد»؛

قصه جنگ براق و اباق خان که در گاز رگه براه افتاد و ذکر رفتن سلطان مظفر الدین بمدد از کرمان و زخم خوردن او در آن جنگ و کشتن سلیمانشاه». نسخه ناتمام پایان می یابد. شاید این تاریخ همان تاریخ شاهی باشد که برای سلاطین قراختائی کرمان نوشته شده است. چاپ: چاپ باستانی پاریزی در 1345 ش فهرستواره منزوی 879/2؛ چاپ باستانی پاریزی در 1345]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2878

آغاز: و آن شدند چون ایشان برفتند چشم باز کردم؛ انجام: چون کمر و سلاح از زر دید از خوف ...

در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: محتملاً قرن 9، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی رویه بلغار

مشکی با ترنج و نیم ترنج، 277، 11 سطر (11×14/5)، اندازه: 19/5 × 23/5 سم [ف: 6-555]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4241-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-35]

• تاریخ شاهیه نیشابوریه / تاریخ / فارسی

tārīx-e šāhīye-ye neyšābūrīye

همدانی، قاسمعلی

hamadani, qasem-all

تاریخ پادشاهان نیشابوری (اود) که در شمال هند سلطنت می کردند و پایتخت آنان لکهنو بود از سال 1118 که جد این خاندان امیر محمد از نیشابور به هند رفت تا زمان شکست آنها به دست انگلستان.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: 19 عکسی

بی کا، بی تا؛ 173 ص [جنگ: 1-447]

• تاریخ شرق / تاریخ / فارسی

tārīx-e šarq

اقوام باستانی مشرق زمین گاهواره تمدن و نشانه های تمدن آنان

ص: 686

از جمله خط مصری ها و سومری ها را در این جزوه درسی بیان کرده است.

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 3793

آغاز: کشورهایی که به اسم تاریخ شرق قدیم معروف بوده و مهد تمدن اولیه بشر می باشند به نواحی جنوب شرقی مدیترانه اطلاق می شود، انجام: این ناحیه از پرورش دام تأمین می شده و از محلی به محل دیگر کوچ می کردند. در ارتفاعات این ناحیه رگهای معادن مانند معادن مس KOPTOS و سنگ های [لاق و خارا]

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 21، 20 سطر، اندازه: 17×21 سم [ف مخ: 1-311]

تاریخ شطرنج / متفرقه / عربی

tārīx-e Šatranj

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8825/25

خط: نستعلیق، کا: سید محمد طباطبائی طبیب یزدی، تا: با تاریخ 1286ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشین قهوه ای، آگ (103)، اندازه: 22×35/3 سم [ف: 1-29/60]

تاریخ شعرا / تراجم / فارسی

tārīx-e Šo'arā

1. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1067/2

آغاز: شعر در لغت دانش و ادراک معانی است به حدث صائب و اصطلاحاً سخنی است اندیشیده و مرتب معنوی موزون مکرر مقفا. اولاً قید (اندیشیده) برای اخراج؛ انجام: سلطان بخندید و از خوش در گذشت. پس از آنکه به سحر گرفتار غزان شد و اکثر قسمت خراسان سوی جیش نمود و خواجه مجدداً منش پیوست چند بیت از قصیده که در مدح کفه ثبت می شود. رشید الدین وطواط خواجه محمد علی شرح حال شاعران معروف ایرانی را به اختصار آورده است؛ خط: تحریری، بی کا، تا: 1330ق، جلد: مقوا، 39گ، اندازه: 24/5×19 سم [ف مخ: 1-311]

2. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 82-د

آغاز: بسمله. و به نستعین. شعر بمعنی دانش و ادراک معانی است بحسب صائب؛ انجام: و نیز فصیح العراقرین شیرازی از شعرای معاصر میباشد از شمس العلما است و در کلاس پنجم مدرسه سیاسی قدیم خوانده می شده است؛ خط: نستعلیق، کا: امرالله بن حسینعلی خان از ندریانی ملایری از خانهای ترکمان، تا: شنبه 25 ربیع الأول 1332ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوا، 88گ، 15 سطر (8×14/5)، اندازه: 11×18 سم [ف: 25]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

در احوال شعرای پارسی گوی مشهور، از قرن دوم تا قرن چهاردهم ق، از شمس العلما که در روز دوشنبه 4 ربیع الثانی سال 1332، آن را به پایان برده است؛ بی کا، بی تا [میراث شهاب: س ش 1-112]

← تاریخ شعراء ← تاریخ ادبیات ایران

← تاریخ شعرای فارسی ← تذکره نفیسی

• تاریخ شمس العماره / شعر / فارسی

tārīx-e Šams-ol-'emāre

فرهاد میرزا قاجار، 1233-1305 قمری

(farhād mīrzā qājār (1818-1888

با این مطلع: ناصر الدین شد آفتاب ملوک *** شهریار زمانه ظل

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7910/3

خط: نستعلیق، کا: علی رضا حسینی شیرازی، تا: یک شنبه 6 جمادی الاول 1318 ق، برای میرزا عماد التولیه؛ مجدول مذهب محرر؛ جلد: پارچه قهوه ای، 2 گ (10-11 ر)، 10 سطر، اندازه: 22×13/5 سم [ف: 26-391]

• تاریخ شمشیر خانی = دلگشای شمشیر خانی شاهنامه منثور = خلاصه شاهنامه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e Šamšīrxānī = delgošā-ye Šamšīrxānī = Šāhnāme ye mansur = xolase-ye sahname

حسینی، توکل بیک بن تولک بیک، ق 11 قمری

(hoseynī, tavakkol beyk ebn-e tūlak beyk (-170

وابسته به: شاهنامه فردوسی، ابوالقاسم (329-416) اهدا به: محمد حیات شمشیر خان حاکم غزنین (1063-1069 ق) تاریخ تألیف: 1063 ق گزیده ای است از شاهنامه فردوسی به نثر فارسی از توکل بیک بن تولک بیک واقعه نویس و امین شهر غزنین که گویا همان توکل بیک کولالی پسر قوشچی اعتقاد خان فرمانفرمای کشمیر باشد، ساخته در 1063 سال 26 جلوس شاه جهان شاه غازی هنگامی که شهر کابل به شاهزاده محمد داراشکوه سپرده می شده است و به نام شمشیر خان فرمانروای غزنین. آغاز: 1: بسمه گهر ریزی برگ ابر نسیان خامه به آرایش ستایش شاهنشاهی: حمد بی غایت و ثنای بی نهایت مر حضرت کبریا واجب الوجودی را که جناب قدس موهبت جلالش انجام: دلم سیر شد زین سرای سیم *** خدایا مرا زود برهان رریم. تمام شد شاهنامه نثر پنج شنبه به ساعت نیک، ، 1213

هجری چاپ: اسلام آباد، مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، به کوشش طاهره پروین اکرم 1382 ش فهرستواره منزوی 879/2؛
نسخه های منزوی 3726/5 «شاهنامه منشور»

[(نسخه)، همانجا 4251/6 (31 نسخه)؛ مشترک پاکستان 147/10 (54 نسخه)؛ صفا، حماسه سرایی 316؛ استوری 1008/1؛ الذریعه
231/14 «شمشیر خانی» با لغزش چاپی در نام کتاب؛ دنا 719/2]

1. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 232-عکسی

آغاز: برابر 2؛ انجام: فهرست پادشاهان عجم که فردوسی طوسی در شاهنامه گفته است تا همین جا، تمت تمام شد.

نسخه اصل: گنج بخش ش 4217 (گنج 2050/4)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 10 رمضان 1013ق؛ 367ص (16-382)
[عکسی ف: 2-56]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19076

آغاز و عجم و سید ملک و آدم احمد مجتبی محمد مصطز فی صلی الله علیه و آله و أصحابه و سلم اما بعد این رساله مختصر در هنگام
هزار و شصت و سه هجری مطابق سنه بیست و شش جلوس همایون صاحب قران ثانی شاه جهان ... دارا شکوه؛ انجام فرخزاد بن
انوشیروان یک ماه پادشاهی راند بعده یزد ابن خسرو بیست سال پادشاهی کرد.

خط: نستعلیق درشت خط، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مذهب، ایات داخل جدول های مذهب؛ اهدایی:
رهبری، آبان 1372؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا، روکش مشمع قرمز، 347گ، 11 سطر، اندازه: 29×17/5 سم [اهدائی رهبر:
8-376]

3. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 31/3-5947

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ با تصویرهای رنگین؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، 244گ، 15 سطر، قطع:
ربعی [آستانه قم: 176]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 34783

آغاز: برابر 2؛ انجام: خدایا توئی داور و دستگیر *** بیخشیای تقصیر این مرد پیر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ صفحه پایانی نونویس
در صفر 1233ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت 1386؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای، 180 گ، 19
سطر، اندازه: 22×14 سم [اهدائی رهبر: 8-377]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5676

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1213ق؛ کاغذ: فرنگی الوان ضخیم، جلد: تیماج عنابی، 832ص، 13 سطر، اندازه: 16×22/5 سم [ف:

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11040

خط: نستعلیق، کان محمد علی بن ملا نادعلی چشمه ای، تا: جمعه 11 رمضان 1264ق؛ قطع: رحلی [میراث شهاب: س ش 2-5]

7. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3714

آغاز: برابر 2؛ انجام: اردوان آمده با وردشیر روبرو شد

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی با گالنگور مشکی، 210گ، 13 سطر (9×19)، اندازه: 17×25سم [ف: 5-1760]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6768

آغاز: برابر 2

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ بدستور حکیم قربانعلی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 228گ، 15 سطر، اندازه: 17×26/5سم [ف: 17-315]

9. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5661

خط: نستعلیق هندی، کا: علم الله پر کنه ای سر دهنه ای، تا: 7 ربیع الثانی، سال تخت نشینی شاه عالم، کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی، 217، 22 سطر (9×17)، اندازه: 14×22سم [ف: 16-61]

10. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5297

آغاز: برابر 2؛ انجام: بود خاک در دیده انباشتن.

خط: نستعلیق هندی، بی کا، بی تاب نوشته از روی چاپ 11 رجب 1245، در مطبع قادری و گویا هم نسخه ای باشد که در همین تاریخ برای چاپ نوشته اند؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه ای، 220، 23 سطر (11×22)، اندازه: 20×30سم [ف: 15-4196]

11. مشهد؛ مدرسه حاج حسن شماره نسخه: 3

آغاز: حاصل کلام بعد از دیر و انتظام بسیار مفهوم میشود ... اگر چه کسی ترجمه شاه نامه را به لباس نثر پوشانیده عبارات از و مختصر رابطه داده بیان نمایند نیکو باشد. یاران مجلس خاموش ماندند این خاکسار محض برای رضامندی و خورسندی منزلت و مرتبت خان مشارالیه این معنی را قبول نمود و محرر این نسخه گردید ...

و این رساله را تاریخ دلگشای شمشیر خان نام نهاد؛ انجام: بابک دختر خود را باو داد و گفت تو خاطر جمع دار از و فرزندى حاصل شد. خط: نستعلیق بد، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فستقی، فاقد جلد، 88گ، 18 سطر (17×12)، اندازه: 16×21سم [نشریه:

12. یزد؛ آصف پور؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام. [نشریه: 7-710]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17558

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 17/4×29/4 سم [رایانه]

• تاریخ شوالیه دنکیش (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی

(t.ārīx-e šovālīye donkīšot)

جلال الملك قاجار

jalāl-ol-molk-e qājār

ص: 688

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 975)

آغاز: این قصر در یکی از نواحی اسپانیول که مانس نامند واقع است در قلیل زمانی قبل از این عصر نجیب زاده که در فن شکار قابل و ماهر بود سکنا داشت؛ انجام: رشپور برای توبه کردن و ریاضت کشیدن و چله نشینی بوده ... برای بجا آوردن اینگونه اعمال است نمیخواهم. مقداری از جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ 124ص، 14 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 99]

← تاریخ شوشتر ← تذکره شوشتر

← تاریخ شوشتر ← مجموعه

• تاریخ الشهابی و القمر المنیر / تاریخ / عربی

at-tārīx-uš šahābī wa-l qamar-ul munīr

عینتابی، احمد بن ابی العباس، ق 9

(-90' abbās - ahmad ebn-e ab-el- ayntābī,

کتاب مفصلی است در تاریخ در هفت «جزء» با عناوین «فصل فصل» به ترتیب سنوات.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 640 عکسی

آغاز: فصل فیما وقع من الحوادث فی السنة السابعة و العشرین بعد الاربعمائیه؛ انجام: و بطل القتال ذلك اليوم، ثم صمم السلطان صلاح الدین علی البلد ففتحه. نسخه اصل: از نسخه سلطان احمد ثالث، ش A 6/2952 (فهرست عربی طوپ قاپی 386/3). جزء ششم، و از حوادث سال 427، الی اثناء 571ق؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا، افتادگی: انجام؛ مصحح، قبل از کتاب وقفنامه آن و شرحی راجع به نحوه استفاده از کتاب به خط مؤلف به تاریخ نیمه ربیع الاول 834ق نوشته شده است؛ 140 گ، 25 سطر [عکسی ف: 2-121]

• تاریخ شهداء اسلام / تاریخ / فارسی

tarix-e Sohada'-e islam

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2512

آغاز: حمدی که از رشحات فیض مزارع اعمال اهل ایمان بالیدن گیرد؛ انجام: فصل چهارم در عقب امام موسی کاظم ... ابو جعفر صورانی از اولاد او است در ده «باب» و یک

«خاتمه» باید باشد. در نسخه ما که افتادگی دارد کسی از روضه الصفا داستان کشته شدن هایبل به دست قایل را گرفته و در آغاز آن تا ص 11 گذارده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج حنایی، 231 گ، 18 سطر (24×12/5)

(، اندازه: 20×34سم [ف: 9-1292])

تاریخ شهداء یزد / تاریخ / فارسی

tārīx-e Šohadā'-e yazd

مالمیری، محمد طاهر

mālmīrī, mohammad tāher

به دستور محفل روحانی یزد و اجازه محفل روحانی مصر. چاپ: چاپ نخستین فرج الله ذکی کردی در محرم 1347 در 623 ص در قاهره.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18290

آغاز: 1309 مطابق نوروز مطابق 15 خرداد ماه فارسی؛ انجام: گرفتاری جمعی از احباب در سنه 1300 بدسیسه ... علی اکبر شه میرزادی خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 1318ق؛ کاغذ: مشقی، 19 سطر (10×17) [رایانه]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4663ف

بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-85]

تاریخ شهر بسطام / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e Šahr-e bastām

ده ملائی، اسماعیل بن حسین، ق 13 قمری

(deh-mollā'ī, esmā'īl ebn-e hoseyn (-19c

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4330/5

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [ف: 7-355]

تاریخ شهر قسطنطنیه و قیاصره (ترجمه) / تاریخ / فارسی

tārīx-e Šahr-e qostantāniye va qayāsere

قاجار، محمد حسین بن رضا قلی، ق 13 قمری

(qājār, mohammad hoseyn ebn-e rezā qolī (-19c

سال ترجمه: 1261ق نویسنده می گوید: پس از آنکه مدتی در روم (=ترکیه فعلی) به سر بردم روزی به خاطر رسید که جزوه ای فراهم آورم در شرح حال قیاصره و تاریخ شهر قسطنطنیه، لذا دست به ترجمه این رساله زدم. این رساله شامل چهار داستان است بدین شرح: . ذکر روملوس و چند نفر از اولاد او که به تخت حکومت و سلطنت تمکن داشتند؛ 2. ذکر دولت جمهوری؛ 3. ذکر قیاصره؛ 4. ذکر قسطنطین و اولاد قیاصره یونانی و تعریف قسطنطنیه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 877

آغاز: بسمله، حمد و ستایش کریمی راست که از وجود بیغایت مخلوقات عالم علوی و سفلی را خلعت وجود پوشانند؛ انجام: با وجود کثرت مخارج آنچنان بنیان عالی ارکان و مروجات آن

ص: 689

مبالغی هر رساله از زواید خرج مخزون میگردانیدند. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1261ق، جا: طهران؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 66گ، 12 سطر (6/5×13)

(، اندازه: 20×13سم [ف: 2-411])

• تاریخ شهر مشهد / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e Šahr-e mašhad

قطعه ای از تاریخ شهر مشهد و افرادی که در این شهر حکمرانی کرده و یا تسلط یافته با ذکر تاریخ آن و تغییراتی که طی این تحولات در حرم امام رضا داده شده است.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 109

آغاز: بواسطه آن زلزله در کله مطهر پیدا شد؛ انجام: ظاهراً تاریخش مقدم باشد بتاریخ در ششما دارالسیاده خط: نسخ متوسط، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فرنگی مایل به حنایی، جلد: الحاقی گالینگور آبی، 13گ، 20 و 21 سطر (12/5×17)، اندازه: 16/5

× 21/5سم [ف: 103]

• تاریخ الشیخ الرئیس ابی علی بن سینا (مختصر) / تاریخ / عربی

(.tārīx-uš Šayx-ur ra'īs abī 'alī ibn-i sīnā (mx

تهران؛ دانشگاه شماره نسخه: 2268/2-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 3722؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-665]

• تاریخ شیراز / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e Šīrāz

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20990

بی کا، بی تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

• تاریخ صاحبقرانی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e sāhebqerānī

محمود میرزا قاجار، 1271-1214 قمری

تاریخ تألیف: آغاز ربیع الثانی 1248 و انجام 1249 ق تاریخ خاندان قاجار است. در دیباچه می گوید: فتحعلی شاه تاریخ رویدادهای 38 ساله پادشاهی خود را خواست، مترسلان درباری با الفاظ پیچیده پرداخته بودند. شاه از من خواست این

کار را به شیوه درست انجام دهم. آنگاه از تبار این دودمان آغاز می کند و نام سران ایل قاجار تا آغا محمد خان را یاد می کند، سپس به سرگذشت آغا محمد خان می پردازد، آنگاه رویدادهای 1190 تا 1249 ق را سال به سال می آورد. (احمد منزوی)

آغاز: حمد پروردگاری را که بما بندگان قدرت حمد ذات و قوت ادراک آثار صفات عطا فرموده شکر آفریدگاری را که بما شکستگان توانائی شکر نعم فراوان روا دید. اگر با صد هزار زبان درود و ثنای واردات هر نفسی از عطای شایان و سخای بی پایان او گوئیم هنوز سر عجز و قصور ... اما بعد چنین گوید محمود قاجار که کم ترین از چاکران پادشاهی انجام: تورا صاحب سلامت گفتم و خود را دعا کردم. ثناجویی بر کافه انام و بر جمله اهل اسلام ... مادامی که ماه را نور است و مهر را ضیاء برقرار بدار اصل اورا مبارک کن نسل اورا. چاپ: تصحیح نادره جلالی، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، 1389ش، 352ص

[دنا 719/2؛ فهرستواره منزوی 881/2]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 63

آغاز: برابر؛ انجام: هماره دوست نواز و صید انداز باشند محمودش غلام باشد و ایامش بکام خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: احتمالا 1248ق، جا: تهران؛ با سرلوح تاج زر، مجدول؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج قرمز، 162گ، 15 سطر (11/5 × 18/5)، اندازه: 29/5×19 سم [ف: 1-54]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1892-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-34]

• تاریخ صدر اسلام / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e sadr-e eslām

غیر همانند: .. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4476-22/196

آغاز: غروب کرد گفت غروب کننده را دوست ندارم و قابل را خدائی نباشد من به خدائی متوجه شوم که خالق زمین و آسمان است؛ انجام: از اجله ملائکند شیطان اول در زمره ملک بود از پای سجده رساله ای است که از روی کتاب های دیگر با خط بد و ناخوانا تحریر شده و در آن وقایع اوایل پیامبری حضرت پیامبر و غزوات بدر و خندق و دیگر حوادث صدر اسلام بیان شده است؛ خط: تحریری بدخط و ناخوانا، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: کاغذی، 135 گ، 11 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 2-697]

2. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8352-57/22

آغاز: اندوه و کینه. بیت: سبب آن غزوه را گویند آن بود *** که چون از بدر ابوسفیان مردود / گریزان رفت سوی ملک بطحا *** به دل محنت، به جانش کرده غم جا تاریخ مفصلی است شامل حالات و وقایع زمان حضرت پیامبر از بدو تولد تا رحلت و همچنین وقایع زمان حکومت حضرت علی و

ص: 690

شرح حال کوتاهی از امامان. بخش موجود، اندکی از مجموع کتاب است و از آغاز و اثنا و آخر آن مقدار معتنا بهی افتادگی دارد و باقی اوراق نیز در صحافی جابجا شده اند. مؤلف شیعه محب اهل بیت بوده و وقایع مربوط به خاندان اهل بیت را با بسط و تفصیل بیشتری گزارش داده است. خصوصاً شرح حضرت علی و مبارزات آن حضرت را در جنگها او در اثنای مطالب به مناسبتی اشعار و ابیاتی به پارسی می آورد و معلوم نمی کند که اشعار از خودش است یا از دیگری نقل می کند. عنوان اصلی بخش های کتاب «گفتار-گفتار» است و هر گفتار شامل بخشهای کوچکی است که با عبارت «ذکر...» شروع می شوند. این کتاب غیر از روضه الصفا و حبيب السیر است و به احتمال زیاد بعد از آنها تالیف شده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ 94 گ، 21 سطر، اندازه: 13×28 سم [ف: 2-696]

۳. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 95/3

آغاز: الحمدلله رب العالمین... در خیرست از جابر بن عبدالله انصار که روایت کرده است از ابن عباس؛ انجام: بعد از آن به اتفاق شاه ولایت با لشکر اسلام روی به مدینه نهادند و الله اعلم بالصواب روایت از جابر بن عبدالله انصار در مورد دعوت اهل (یهودیان) خیر به اسلام توسط حضرت رسول (صلی الله علیه وآله وسلم)؛ خط: شکسته نستعلیق متوسط، کا: گل محمد کیامرای الاصل، بی تا، کاغذ: فرنگی الوان، جلد: مقوایی روکش تیماج مشکی، 30 گ (156 پ - 185 پ)، اندازه: 16×21 سم [ف: 88]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17373

بی کا، بی تا، خریداری از مصطفی حسینی؛ 113 گ، اندازه: 15×20/8 سم [رایانه]

5. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 55

آغاز: و لحظه مناجات و رفع حاجات اشتغال نمود و از شراشر آن. انجام: برادرش حمزه آهنگ. وقایع صدر اسلام را از اصحاب فیل شروع و تا جنگ صفین به تفصیل بازگو می کند، شامل وقایع بعث، غزوات آن حضرت و خلافت خلفاء... مؤلف از عامه می باشد و گاه گاهی به مناسبتی ابیاتی به فارسی از خودش می آورد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مرصع؛ واقف: ساجدی، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج با سر، 25 سطر، اندازه: 21×33 سم [ف: 42]

• تاریخ صد ساله ممالک فرنگستان / تاریخ / فارسی

tārīx-e sad-sāle-ye mamālek-e farangestān

میرزا هارطون، ق 13 قمری

(mīrzā hārton (-19c

یک دوره تاریخ صد ساله کشورهای اروپایی است که به امر ناصرالدین شاه ترجمه کرده است. شامل تاریخ صنایع و فنون و ترقیات علوم و تعلیم و تربیت جدید در کشورهای اروپایی از 1750 میلادی تا 1850 میلادی، که در چند جلد تدوین شده است.

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1696

آغاز: حالات دول اروپا در قرن هیجدهم بسمله، در سال 1713 عیسوی مطابق 1129 هجری؛ انجام: از عسرت و پریشانی مرفه الحال و آسوده احوال شده باشد جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1281ق، جا: طهران؛ با سرلوح زر؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج، 232 گ، 21 سطر (13×26)، اندازه: 23×37/5 سم [ف: 4-168]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1582

آغاز: ذکر احوالات مملکت ایتالیا در قرن هیجدهم. مملکت ایتالیا در آن زمان از حرص و هوای خودسری؛ انجام: در حقیقت ناپلیان بی اختیار و بیجا اسباب تعدی و ظلم و آسیب دنیا گشته پادشاهی او را هرگز مستقر و معتبر نباید شمرد جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1282ق؛ مجدول؛ به خط ناصرالدین شاه آمده: «تماما ملاحظه شد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 156 گ، 19 سطر (13×24)، اندازه: 22/5 × 36/5 سم [ف: 4-72]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1592

آغاز: ذکر احوالات لشکر کشی بزرگ ناپلیان نو به تسخیر مملکت روس و گرفتن دار الملک مسقو؛ انجام: خاصه جزایر متعدد ممالک پولینزی و مالزی ولایات معمور و... کیفیت تغییر راه زیاد مستغنی و منتفع خواهند گشت جلد سوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1283ق، جان تهران؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز با گل و بوته زر، 190 گ، 19 سطر

(13×24)، اندازه: 22×36 سم [ف: 4-80]

← تاریخ صدور قاجار ← صدور التواریخ

• تاریخ صفوی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e safavī

تاریخ مفصلی است از دوران صفویه، از حدود سال هزار تا هزار و سی با رویدادهای آن دوران، و انشائی ادبی زیبا

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8089

آغاز: برگها: باب ششم در ذکر احوال شهر قزوین که مقام و مولد و منشأ مؤلف است و آن هشت فصل است خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 19 جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، 41 گ، مختلف السطر، اندازه: 14×20/5 سم [ف: 21-91]

← تاریخ صفویه ← عالم آرای شاه تهماسب

ص: 691

هروی، محمود بن خواندمیر، ق 10 قمری

(heravī, mahmūd ebn-e xāndmīr (-160

از محمود پسر خواند میر که در ص ع جهان آرای خوانده شده است. به نام شاه تهماسب و محمد خان.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5497/1-ف

نسخه اصل: کتابخانه توپینگن MaIII43؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 19 رمضان 1042ق [فیلمهاف: 3-161]

داستان سرایی و سخنوری نقالان روزگار صفوی است با عنوان های: «بشنو از اختر خان، بشنو از چاپارشاه، بشنو از بابا کلیم، بشنو از شاه عباس، بشنو از اصفهان، بشنو از درویش حسین، بشنو از اجاق زاده، بشنو از اردو، بشنو از کشمیر، بشنو از هند، بشنو از زاغ پیاده، بشنو از لالا، بشنو از هوشیار، بشنو از خان، بشنو از نسیم خان، بشنو از بنگاله، بشنو از غولان بهادر قلعه دار، بشنو از طوطولان بن پیران، بشنو از شاپور، بشنو از هیار، بشنو از کهزاد، بشنو از مشعل چی، بشنو از قمررخ، بشنو از الفاباد» تا می رسد به «بشنو از قافلان، بشنو از نایب». درویش در این کتاب گویا به نام درویش حسین باشد و گویا این کتاب را هم در هند ساخته اند. گذشته از این تاریخ افسانه ای که یاد شده است کتابی دیگر در دست هست به نام تاریخ عالم آرای شاه اسماعیل که در 1086 ساخته اند.

همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه: 7

آغاز: آغاز نسخه مفتاح: جنت مکان فردوس آستان شاه عباس ماضی غازی ماضی اعلی حضرت شاه عباس بن شاه سلطان محمد ... پشت بر پشت که نوشته شد نصب (نسب نامه اعلی حضرت ... شاه سلیمان الصفوی موسوی الحسینی ... (ص 1)؛ (ص 2) تاریخ عالم آرای جلد اول شاه اسماعیل و ابتداء کار او تا انتها. بسمله پشت هشتم حضرت شیخ المحققین شیخ صفی الدین اسحاق است و از شیخ پنج پشت می گذرد شت ششم شاه اسماعیل بهادرخان است که از شاه اسماعیل تا سلطان فیروز شاه چهارده پشت است که اعلی حضرت مریخ صولت ... سلطان شاه اسماعیل صفوی الموسوی الحسینی بهادر خان علیه الرحمة و الغفران آورده اند که چون مفترض الطاعة.. حضرت امام موسی کاظم ... که جد ما جد سلطان فیروز شاه است و سلطان سید فیروز شاه در دارالارشاد اردبیل وطن داشت. خروج نمودن سلطان خواجه علی سیاه پوش ... رفتن تیمور به خراسان ... نامه میرزا جهان شاه به سلطان جنید ... خبردار شدن بجل پادشاه شیروان از سلطان جنید

... ذکر خروج شاه اسمعیل ... رفتن شاه اسماعیل به اصفهان و مولود شاه تهماسب ... رسیدن شاه اسماعیل بهادرخان و فرار نمودن سلطان سلیم قیصر از شاه.. جنگ کردن دیو سلطان باجانی بیک سلطان و عبدالله خان؛ انجام: رفتن مهتر شاه قلی شیروان و شیخ شاه او را

گرفتن در زنجیر نمودن و به خدمت شاه فرستادن و شاه او را به دست ملازمان میرزا شاه حسین اعتماد الدوله دادن و او را پاره پاره کردن. و تعزیه کامل آن مرشد کامل آن سرور را گرفتند و آن شهیار نامدار را آوردند در جوار مرقد منور جد بزرگوارش مدفون نمودند و غریق رحمت حق سبحانه و تعالی کردند

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 و 13، به فرموده ادیب السالکین مرشد آداب طریقت درویش محمد حسین بحرآبادی؛ افتادگی: آغاز؛ 221گ، 17 سطر، قطع: ربعی [نشریه: 5-372]

• تاریخ صفویه / تاریخ / فارسی

tārīx-e safavīye

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9957/3

مختصری است در تاریخ صفویه از شاه صفی ابن سام میرزا ابن شاه عباس تا سال 1134؛ بی کا، تا: دوشنبه 3 رجب 1259ق؛ جلد: تیماج سرخ، 15گ (71-85پ)، 18 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 31-150]

← تاریخ صفین ← الصفین

• تاریخ صفین = صفین / تاریخ اسلام / عربی

tarīx-e seffin = seffin

به نثر آمیخته به نظم، نامه هایی است میان حضرت علی به جریر بن عبدالله بجلی (: سلام علیک ... اما بعد، فان معاویة بن ابی سفیان کتب إلی کتابة و اراد ان لا یكون لی فی عنقه بیعة) و نیز نامه هایی از ایشان به معاویه، و معاویه به ایشان و به عمرو عاص، و حضرت به عمر عاص. نامه ها به نثر و آمیخته به نظم.

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 1680-عکسی

آغاز: فقال الحمد لله الذي اختاره لنفسه فمولاه دون خلقه، الا شريك له في الحمد ولا نظير له في المجد ولا اله الا هو.. ثم

قال: أيها الناس أن الناس بايعوا عليا (عليه السلام) بالمدينة من غير محاباة بيعتهم اياه لعلمه بكتاب الله عز وجل و سبق الحق و ان طلحة و الزبير نقضا بيعته علي غير حدث؛ انجام: ان تبعثوا غير ابى موسى الاشعري حكما فايتم خط: نسخ و ثلث، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ تملك: علی (علی نقی) بن الشیخ احمد بن زین الدین البحري (الهجری) با تاریخ 1 ربیع الثانی 1236ق؛ 512ص، 19 سطر (9×15/5)،

ص: 692

اندازه: 30×21سم [عکسی ف: 1-58]

• تاریخ صنعاء (تاریخ الرازی) / تاریخ عربی

(tārīx-e san'ā' (tārīx-ur rāzī

رازی صنعانی، احمد بن عبد الله، ق 10 قمری

(rāzī san'ānī, ahmad ebn-e 'abd-ol-lāh (-160

تاریخ مختصر صنعاء یمن است در چند «فصل»؛ ابتدا به تاریخ مختصر حضرت آدم (علیه السلام) تا پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) پرداخته است.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 321/4

آغاز: الحمد لله رب العالمین... قال وهب بن منبه: کان بین آدم ونوح عشرة آباء؛ نسخه اصل: کتابخانه لنینچی رم 41 roosi 342؛ خط: نسخ کم نقطه، بی کا، تا: سه شنبه 10 ذیحجه 1070 ق؛ 72 ص (98-169) [عکسی ف: 1-380]

← تاریخ طاهری ← روضة الطاهرین

• تاریخ طب ایرانی / طب / انگلیسی

tārīx-e tebb-e īrānī

الگود

A medical history of Persia and the Eastern Caliphals from the earliest times until the year A. D. 1932, 1951

[فهرست کتابهای انگلیسی درباره ایران از محسن صبا ص 33]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3476-ف

از روی چاپی؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: 2-149]

• تاریخ طبرستان = تاریخ ابن اسفندیار = تاریخ رویان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e tabarestān = tārīx-e ebn-e esfandīyār = tārīx-e rūyān

ابن اسفندیار، محمد بن حسن، -613؟ قمری

(ebn-e esfandīyār, mohammad-e bn-e hasan (-1217

تاریخ تألیف: 602 - 613ق؛ تاریخ رویدادهای طبرستان از بنیاد آن تا روزگار خود او به مدت سی و هشت سال که معاصر رستم بن اردشیر از ملوک طبرستان بوده است و از 602 تا 613 ق بدان پرداخته است و در برخی از نسخه های خطی ذیلی از روی تاریخ رویان تألیف اولیاء الله آملی بر آن افزوده اند و تا وقایع سال 750 را بر آن الحاق کرده اند. در سبب تدوین کتاب چنین نگاشته است: «روزی در دار الکتب مدرسه شهنشاه غازی رستم بن شهریار در میان کتب جزوی چند یافتیم در ذکر گاو باره به خاطر افتاد که ملک سعید

تاریخ صفویه - تاریخ طبرستان 693 حسام الدوله اردشیر ... به کرات اوقات از من پرسیده بود که می گویند وقتی به طبرستان گویان لقب پادشاهی بوده، در کتب تازی پارسی هیچ جا بر تو گذشت که از کدام رهطو قبیله بود من از آنکه دلی داشتم بولای او معمور ... گفتم جز از لفظ ... شهریار ... این لقب نشنیدم و تاریخ طبرستان جز باو نام ... از تکاذیب اهل قری و افواه عوام الناس به نظم کرده اند دیگری نیافتند از این اندیشه این اجزا بر گرفتیم ... همگی همت ... بر آن مقصور گردانیدم که ترجمه آن سخن کنم.» آغاز: بسمله، حمد و ثنا و مدح بی منتهی آفریدگاریرا سزاست انجام: آخر ایشان ملک فخر الدوله حسن بود که واقعه او در سنه خمسین و سبعمائة بود الملک الله تعالی الواحد القهار و الباقي و هو الله و الحکم عند الله. چاپ: با اضافات، به کوشش عباس اقبال، 1320ش، در دو جلد.

[الذریعة 262/3 و 48/10؛ فهرستواره فارسی 884/2 نسخه های منزوی 4255/6؛ فهرست مشار ص 322؛ دنا 720/2]

1. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 24/2 - ب

خط: نسخ، کا: عماد الدین محمود بن حافظ مسعودی سمنانی، تا: جمعه 20 جمادی الثانی 1003ق؛ آقای سعید نفیسی بخش آخر را از روی نسخه اقبال به خط نستعلیق نوشته و شرحی نیز درباره نسخه نوشته؛ 158گ (127-284) [ف: 1-70]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4071

خط: نستعلیق، کا: همت مازندرانی، تا: اواخر محرم 1028ق، جان فرح آباد؛ دارای فهرست مورخ جمادی الاول 1303؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میسن لیمویی، 258گ، 14 سطر، اندازه: 17/6×25/9 سم [ف: 2-85]

3. تهران، مجلس؛ شماره نسخه: 4610

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: همت بن رستم تاق مازندرانی، تا: 6 شوال 1034ق؛ با سرلوح زر، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مقوایی قهوه ای، 458گ، 21-22 سطر، اندازه: 15/5×26/4 سم [ف: 13-2]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1209

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباس بن محروم مرتضی همدانی، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 265گ، 19 سطر (8×15/5)، اندازه: 16×21/5 سم [ف: 3-244]

انجام: برابر؛ پس در این نسخه افزوده‌هایی است که پس از مؤلف بدان افزوده شده و شاید نسخه پیکه صاحب «التدوین» از آن نقل کند همین نسخه باشد خط: نسخ، کا: آق بابا پسر ملا مهدی شهمیرزادی، تا: 23 ربیع الثانی 1270ق؛ تملك: اعتضاد السلطنه در 1286ق؛ واقف:

سپهسالار، 1297ق، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج حنایی، 204گ، 19 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 3-299]

. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2286

آغاز و انجام: برابر شامل متن کتاب است و آن ذیل؛ خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا 1272ق؛ کاغذ: فرنگی زرد رنگ آهار مهره، جلد: تیماج حنایی، 441، 15 سطر، اندازه: 15/5

× 21/5 سم [ف: 6-240]

7. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 1 - ج

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول 1275ق؛ تملک: اسماعیل خان افشار استر آبادی در 10 ذیقعدہ 1324 و عباس اقبال در پاریس در 1228/10/27؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی مقوایی، 127گ، 21 سطر (9×19)، اندازه: 17×27 سم [ف: 1-71]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2248

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1277ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز،

117گ، 19 سطر (13×23)، اندازه: 21×34 سم [ف: 5-369]

9. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 923

آغاز و انجام: برابر در فهرست نسخه حاضر شامل دو اثر از تاریخ طبرستان است یکی تاریخ طبرستان ابن اسفندیار و دیگری تاریخ طبرستان ظهیر الدین مرعشی که فهرست نگار هر کدام را مجلدی برای دیگری فرض کرده و در یک مجموعه آورده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عمادالدین محمود بن حافظ مسعود سمنانی، تا: 1280ق؛ تملک: مرحومه مهد علیا؛ سجع مهر مشیرالسلطنه، کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روکش چرم لاکی رنگ، 1153ص این تعداد شامل هر

دو اثر است، 14 سطر، اندازه: 18×28 سم [ف: 5-256]

10. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1535

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی ساوجی بن حاجی عبدالرزاق، تا: 1282ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با گل و بوته، 154گ، 21 سطر (10/5×21)، اندازه: 20×34 سم [ف: 4-27]

11. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 880 ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: محرم 1294ق؛ جلد: تیماج قرمز زرشکی، 204گ، 15 سطر، اندازه: 14/5 × 21/5 سم [ف: 24/2-56]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2665-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-34]

12. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 23-ب

گذشته از اینکه از اصل کتاب بخشی از میان رفته و در آنها دیده نمی شود بخش هایی بر آن افزوده اند و دنباله وقایع را تا به سال 750 کشانده اند، نسخه ما از سرگذشت حسام الدوله است تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ از روی نسخه مدرسه سپهسالار (شماره 1468) نوشته آقابابا پسر ملا محمد مهدی شیرازی در 23 ربیع الثانی و نسخه مجلس مورخ جمادی الأول 1272 و نسخه کتابخانه ملی مورخ پایان محرم 1028 در فرح آباد نوشته همت مازندرانی نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه، 126گی، 35 سطر (19×31)، اندازه: 21×33 سم [ف: 1-68]

13. تهران؛ دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: 153

نسخه می رسد به ملک فخرالدوله حسن در گذشته 750؛ خط: نستعلیق، کا: غلام رضا بن محمد گرکانی، تا: ذیحجه 1338ق؛ قطع: ربعی [نشریه: 5-620]

14. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 4057/2

آغاز: برابر؛ انجام: الاصفهید المعظم علاء الدوله حسن بن رستم بن علی باقرب عهد مستور نمانده باشد که سخاوت و سیاست او از منزل کمال فرسنگ تا بحر وکان در جنب آن. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 36گ (48پ-83پ)، اندازه: 17×23 سم [ف مخ: 1-312]

• تاریخ طبرستان = تاریخ مازندران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e tabarestān = tārīx-e māzandarān

(- 17c) (šayx `alī gīlānī)

شیخ علی گیلانی، ق 11 قمری اهدا به: خواجه محمد علی اشرفی مازندرانی تاریخ تألیف: 1046ق برای خواجه محمد علی (یا خلف محمد علی اشرفی مازندرانی، هنگامی که پنج شش سال از هفتاد سالگی او گذشته بود، به سال 1046ق. در تاریخ طبرستان از آغاز آفرینش تا روزگار نگارنده، به ویژه روزگار پادشاهان مرعشیه. پادشاهان و ساختمان ها. (احمد منزوی) آغاز: 1: بسمله. دیباچه های کتب تواریخ و نباء و منشاء صحایف دعا و ثناء برای حصول رضای پروردگاری تواند بود انجام: شمس الدین دیو بدان حدود رفته منصور بهرام را کشت. والسلام علی من اتبع الهدی. چاپ بنیاد فرهنگ در 1352؛ نسخه های منزوی 4254؛ فهرستواره منزوی 884/2 و 899]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6281/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک شنبه 12 ذیحجه 1114ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن زرد، 41گ (1پ-41پ) [ف: 9-306]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4155-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-23]

ص: 694

تاریخ تألیف: 881 ق تاریخ عمومی طبرستان و مازندران و رویان در ذکر بنیاد طبرستان و ذکر ملوک و علما و زهاد و اکابر آن است، بخش ابتدایی این کتاب از احادیث و اشعار عربی و فارسی بسیار استفاده کرده است. در نیمه دوم کتاب به جزئیات بیشتری در مورد اسپهبدان و ملوک پرداخته است. او این کتاب را از روی تاریخ رویان اولیاء الله آملی و تاریخ علی بن جمال الدین بن علی بن محمود نجیبی رویانی که برای کار کیا میرزاعلی پسر کار کیا سلطان محمد (883-911) نوشته و تاریخ ابن اسفندیار ساخته است اگر چه در دیباچه نامی از تاریخ این اسفندیار نمی برد. مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «فصل» می باشد. آغاز: حمد بیحد و قیاس مالک الملکی را که ذات پاکش بصفه دوام و قدم موسوم و موصوف است انجام: از کرده و حشر خود که موجب رضای تو در آن نبود پشیمانم، ربنا ظلمنا انفسنا و ان لم تغفر لنا و ترحمنا ...

چاپ: بکوشش برنهاد دارن، پترزبورگ، 1266 (1850م)؛ با پیشگفتار جواد مشکور و به کوشش عباس شایان، تهران، 1333 ش دنا 721/2 (17 نسخه)؛

[الذریعة 261/3؛ ریحانة الادب: 291/5؛ كشف الظنون: 297/1؛ نسخه های منزوی 4256؛ فهرستواره منزوی 885/2]

1. تهران، ادبیات، شماره نسخه: 24/1 - ب

خط: نستعلیق، کا: عمادالدین محمود سمنانی، تا: قرن 110 کاغذ: سپاهانی فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 284 گ، 19 سطر (16x22)، اندازه: 23x34 سم [ف: 1-71]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3781

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، 219 گ، 17 سطر، اندازه: 15x24/5 سم [ف: 10-166]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6553

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ برگ آخر در شب چهارم جمادی الاول 1273 نوشته شده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 126 گ، 23 سطر،
اندازه: 20/5×33 سم [ف: 17-137]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5679

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه 24 صفر 1033 ق؛ میان ص 1 و 2 افتاده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، 103 گ، 18 سطر
(10×18)، اندازه: 16×24 سم [ف: 16-65]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3951

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن اسماعیل بارفروش، تا: چهارشنبه 8 محرم 1097 ق، مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میسن قرمز،
164 گ، 24 سطر، اندازه: 17/3×27/8 سم [ف: 2-85]

6. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 642/2

آغاز: فصل در ابتدای عمارت ساری روایتی است از طوس نوذر که سپهسالار کیخسرو بود در پنجاه هزار مه اکنون کوسان می نامند
شهری بنیاد کرد و طوسان نام نهاده انجام: گفتار در محاربه سید زین العابدین با سادات پازواری و لشکر گیلان (امیر شبلی ترکمان و منهزم
ساختن ایشان) چون مدتی از آن بگذشت ... و صباح را سید هیبت الله با جمعی بقلعه رفت و لشکر گیلان را، تالان کرد ... تاریخی که
حضرت مرحمت و غفران پناهی ... از کرده و گفته خود که رضای تو در آن نبود پشیمانم ... ولا تخزنا یوم القیمة انک لا تخلف المیعاد.
تمت الكتاب الملک الوهاب ... دوشنبه ... ابوتراب بن تیمور ابن ... خط: نستعلیق، کا: ابو تراب بن تیمور ابن ...، تا: دوشنبه قرن
12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج تریاکی، 136 گ (183-318)، 18 سطر (11/5 × 19/5)، اندازه:

19×27 سم [ف: 2-548]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12766

آغاز: که یکی از علماء شهر آمل حرسها الله تعالی بود تصنیف کرده است و دیگر آنکه مغفرت پناه علی بن جمال الدین محمود الحسنی
رویانی غفر الله ذنبه و ستر عیوبه به اسم خزینه سیارک و کتب خانه تبارک حضرت سلطنت پناه اسلام ملاذی جمجاه خدایگانی؛ انجام:
به طاعت کرا روز عصیان بتاب *** مکن سوی آزار خلقان شتاب. خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛
محشی از آیه الله مرعشی نجفی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای آبی عطف تیماج قهوه ای، 119، 17 سطر (7×14)، اندازه: 13/5×19 سم
[ف: 32-442]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7229

خط: نستعلیق، کا: عبدالباقی، تا: 25 رمضان 1267ق، به دستور حاجی محمد اسماعیل طهرانی؛ جلد: تیماج سبز، 55 گ، 20 سطر،
اندازه: 23×16/5 سم [ف: 19-33]

9. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: 1273 ق [میراث اسلامی: 5-567]

10. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 135

ص: 695

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 24 جمادی الاول 1275ق؛ تملک: رضاقلی خان هدایت؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج مقوایی عنابی، 263ص، 23 سطر (12×23/5)، اندازه: 21/5×34/5 سم [ف: 169]

11. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 923

آغاز: برابر؛ انجام: گفتار در ذکر سنوات حکومت سادات آمل و چگونگی ... چون در حین تألیف این نسخه سن این فقیر به شصت و شش رسیده است و قوای جسمانی و روحانی فتور و قصور یافته ... توقع عفو و اغماض است ... قد فرغت من تسوید هذا الكتاب علی حسب الحكم الاشراف الأرفع المستطاب سرکار رکن الدوله ... اردشیر میرزا دام اجلاله ... اقل خلق الله میرزا اسمعیل سمنانی خلف الصدق مرحوم مغفور میرزا علی اکبر السمنانی المشهور بالیاهو ... من شهور سنه 1280.

خط: نسخ و نستعلیق خوش، کا: میرزا اسمعیل بن میرزا علی اکبر سمنانی مشهور به یاهو، تا: 1280ق، 14 سطر، 18×28 سم [ف: 5-256]

12. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 729

آغاز: برابر؛ انجام: و چون در حین تألیف این نسخه سن فقیر بشصت و شش رسیده و قوای جسمانی فتور و قصور یافته ... اگر در انشای سهو و رکالتی بینند توقع عفو و اغماض است ... موجب تحریر کتاب. در سال گذشته امر قدر قدر همایون ... ناصر الدینشاه قاجار بعهدہ مقرب الخاقان موتمن السلطان صنیع الدوله محمد حسنخان مترجم مخصوص ... باستنساخ این کتاب مستطاب شرف صدور یافت و معزی الیه انجام این خدمت را ... باین چاکر جان نثار منشی روزنامجات رجوع نمودند ... سعی در تصحیح و تحریر و اتمام کتاب شد ... کتبه العبد المذنب الحقیر الفقیر علی النائینی غفر ذنوبه ... یوم شنبه یازدهم شهر شوال المعظم سنه 1290 تخاتوی نیل فرخنده دلیل.

خط: نستعلیق، کا: علی نائینی، تا: 1290ق؛ مجدول، کمند کشی زرین، دو سرلوح مذهب مرصع کاغذ: فستقی بخور رنگ، جلد: مقوای روغنی بوم مرغشی منقش به گل و بته، 324ص، 17 سطر، اندازه: 23×35/9 سم [ف: 5-260]

13. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1493

خط: نستعلیق، کا: رضاقلی خان هدایت، تا: چهارشنبه شعبان 1295ق؛ تملک: اعتضاد السلطنه در 1295ق؛ واقف: سپهسالار، 1297ق؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، 133گ، 27 سطر، اندازه: 35×22 سم [ف: 3-300]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 586

خط: نسخ، کا: عباس بن مرتضی همدانی، تا: چهارشنبه جمادی الاول 1297ق؛ با یادداشت رضاقلی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز ضربی، 173گ، 27 سطر (23×11)، اندازه: 34×21 سم [سنا: ف: 1-378]

15. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6310

آغاز: برابر؛ انجام: هوا داری و دولت خواهی انهای ضمیر انور اعتکاف کیوان. خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 14؛ در آغاز نسخه خلاصه کتاب در پنج صفحه نوشته شده؛ واقف: محمد رضا بدخشان، اردیبهشت 1319، کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج بنفش، 210گ، مختلف السطر (10×15/8)، اندازه: 17/3 × 22/5 سم [ف: 7-31]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1838-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-34]

16. قم، مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3570

آغاز: السفلة إلى مواضع العلیه فانصرف عن هذا الزامی معنی آن است که بدرستی که در عالم امم هر اقلیمی مخصوصند به فضیلتی وهنری و شرفی که اهل دیگر اقلیم از آن بی بهره اند؛ انجام: ای مرگی تو آب روی عالم برده *** خود را و مرا به خاک و غم بسپرد / کی بود یقینم که بینم روزی *** تو مرده و من نه مرده و نه زنده. جلد اول و دوم است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج زرشکی، 151گ، 25 سطر، اندازه: 35×23 سم [ف مخ: 5-1937]

17. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4601/2-ف

بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 126گ (193-318) [فیلمهاف: 3-77]

← تاریخ طبری ← تاریخ بلعمی

تاریخ طبری / تاریخ / عربی

tārīx-e tabarī

طبری، محمد بن جریر، 224؟ - 310 قمری

(tabarī, mohammad ebn-e jarīr (840-923)

تاریخ طبری که یکی از کتب تاریخی معروف است. چاپ: لیدن، 1876 الی 1901م؛ مطبوعات الحسینیة، 1336 ق. شرح و حواشی: 1- تاریخ بلعمی = ترجمه تاریخ طبری = تاریخ نامه؛ بلعمی، محمد بن محمد (-363) 2- تاریخ نامه = ترجمه تاریخ طبری 3- تاریخ طبری (ترجمه)

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 100

از خبر فتح خناصره و قنسرین رم تا خبر مقتل مروان (دو دوره)؛ کا: اسحق بن محمد بن عمر بن محمد شیروانی، تا: نیمه محرم 586ق، جا: ارزجان، خزانه شاه غازی ابوطالب بهرام شاه بن داود یادگار اسماعیل بن ابی القاسم مستوفی [ف: 163] و [نشریه: 11-991]

• تاریخ طبری (ترجمه) / تاریخ / ترکی

(t. tāriḫ-e tabarī)

وابسته به: تاریخ طبری؛ طبری، محمد بن جریر (224-310)

1. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2462

آغاز: اما قیامت نه کون قو پا جغین حق تعالی کیمنسیه بیلدر مدی زیرابش درلونسنه واردر کیم؛ انجام: بواراده حبش سلطانی و ابوطالب داخلی اولدی ایکسنگ داخلی اولومی برایلده اولدی. ترجمه ای است از تاریخ ابوجعفر طبری (310) به زبان ترکی که از آغاز تا پایان حدیث نخستین هجرت و مسلمان شدن حمزه را داراست؛ خط: نسخ، کان محمد صالح بن ملوانا درویش این میرزا شیخ طبقی، تا: 1029ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، در برگ آخر تاریخ زلزله تبریز به سال 1133 و رفتن عثمانلو به تبریز به سال 1143 آمده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 348گ، 21 سطر، اندازه: $27/5 \times 18/5$ سم [محدث ارموی مخ: 1-359]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3485-ف

نسخه اصل: باکوش B- 657/90282، ص 13 فهرست؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-151]

• تاریخ طبری (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(t. tāriḫ-e tabarī)

وابسته به تاریخ طبری؛ طبری، محمد بن جریر (224-310)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3486ف

[نسخه اصل: باکوش D- 282/65121، ص 13 فهرست؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-151]

• تاریخ طبری (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(t. tāriḫ-e tabarī)

وابسته به: تاریخ طبری طبری، محمد بن جریر (224-310)

غیر همانند: 1. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 568-عکسی

آغاز: 1 صفحه نونویس: سپاس و آفرین مر خدای کامکار و کامران و آفریننده زمین و آسمان؛ انجام: فصل در ذکر خبر پرویز با بهرام شونین (چنین) ... ش صفحه بعد: فرود آمد بخانه زنی پیر، با غلامان خاصه خویش و آن زن ... نسخه اصل: میرداد خان افغان که در پیشاور پاکستان به خرید و فروش کتاب می پردازد. در 2 مجلد؛ خط: نسخ کهن، بی کا، تا: قرن 7 و 8 افتادگی: انجام و وسط؛ 568ص، 17

سطر [عکسی ف: 2-56]

2. تهران، دانشگاه شماره نسخه: 7007-عکس

نسخه اصل: گوتا؛ کا: علی بن محمد بن علی سمنانی، تا: 713ق،

جان اصفهان؛ ابراهیم بن حسن بسنوی بروسوی در مدرسه اینه بک در 1193 در روزگار عبدالحمید خان آن را خریده است با یادداشت او در پایان مجلد چهارم در 1994، در ص

ع آمده که نام همین سمنانی در میانه در جلد سوم نیز هست؛ 267گ [فیلمهاف: 3-271]

3. تهران؛ خان ملک ساسانی؛ شماره نسخه: 28

خط: نستعلیق خوش، کا: حاجی حسن بن مظفر بن حاجی حسن

کاتب، تا: 15 ذیحجه 881ق، جا: یزد آنشویه: 5-114]

4. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: 14

بی کا، تا: 1087ق [نشویه: 4-338]

5. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 17363

با نثری متفاوت؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22246

آغاز: هر جایی طلب کسی همی کردند این جز؛ انجام: خلقه محمد و آله و أصحابه و ازواجه اجمعین برحمتك یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، 25 سطر (11×22)، اندازه: 16×28سم [رایانه]

• تاریخ طبیعی / طبیعیات / فارسی

tārīx-e tabīī

اشرفی، علیمحمد

ašrafī, 'alī-mohammad

مختصری است گویا از درسهای دار الفنون ناصری در تهران، این بخش مربوط به مشخصات حیاتی جانداران می باشد، با اشکال و نقاشی

های بیانی در بعضی مسائل.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1253

آغاز: تاریخ طبیعی، حیوان شناسی، تعریف: تاریخ طبیعی علمی است در آن بحث می شود از موجودات طبیعت خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی طهرانی، شیخ حسین بافقی، تا: دوشنبه 16 شعبان 1345ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 54گ، 21 سطر، اندازه: 13×20/5سم [ف: 4-64]

• تاریخ طبیعی حیوان شناسی / حیوان شناسی / فارسی

tārīx-e tabī-ye heyvān-šēnāsī

از محمد خان مشهور به دکتر محمد (محتمم؟)؛ شامل دو «فصل» است: فصل اول: حاوی تاریخ طبیعی حیوانات که از ترکیبات عمومی اجساد حیوانات و اعمالی که از اعضای مختلفه آنها ناشی شود در دو مبحث: «مبحث اول: در اعمال تغذیه شامل یازده «فصل» و یک «فرع»: (1) صورت و تشکیل کل اجسام دیروح، (2) اعمال تغذیه، (3) عمل هضم که خود نیز شامل هشت فقره جداگانه است، (4) عمل جذب، (5) عمل عروق جذابه، (6)

ص: 697

خون، 7) دوران خون در داخل بدن، 8) عمل تنفس، 9) حرارت حیوانی، 10) بدل ما یتحلل، 11) دفع نشر بدن، فرع آن «تفریع در مختصراتی بیانات»؛ مبحث دوم: در قوای ربطی دارای یک «مقدمه» و چهارده «فصل»: مقدمه: «در اعمال و افعال حیوانات زنده»، 1) بیان آلات حساس، 2) حس، 3) قوه لامسه، 4) قوه ذائقه، 5) قوه شامه، 6) قوه سامعه، 7) بیان قوه باصره (عنوان فصل ذکر نشد است)، 8) حرکت، 9) اسکلت، 10) عضلات، 11) وضع، 12) انتقال، 13) آواز، 14) عقل و شعور.

تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 18

آغاز: مقدمه در تاریخ طبیعی، حیوانشناسی مشتمل بر دو فصل: فصل اول - اگر چه از تاریخ طبیعی بمعنی؛ انجام: این رساله بیاناتی که متعلق به طبیعت و صفات عمومی و عمده آنها ست و فی الحقیقه تذکره ماندی بجهت رؤوس مسائل. 15 شوال المکرم 1293 هجری. خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 1293ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی روغنی، 543ص، 14

← تاریخ طغیان اکراد ← وقایع فتنه شیخ عبدالله

• تاریخ طغیان اکراد / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e toqyān-e akrād

قوریانس، اسکندر، ق 13 قمری

(qūrīyāns, eskandar (-19c

گزارش دقیق طغیان و فتنه شیخ عبدالله کرد است در سال 1297 که اسکندر قوریانس مترجم و منشی کمپسیون دولت ایران در اکسپوزسیون پاریس از سال 1878 (1295) در بازگشت از مأموریت دعور از مناطق آذربایجان و کردستان خود شاهد و ناظر آن بوده و این گزارش را برای استحضار ناصرالدین شاه نوشته و مأمورین دولت را باعث این فتنه و فساد دانسته است. آغاز: قربان خاکپای جواهر آسایت شوم. اگر فدوی جان نثار بعرض این مختصر وقایع اسف آمیز ... آغاز وقایع: حمزه آقای منکور پس از آنکه فرارا از خاک عثمانی مراجعت نموده و به ایل خود که از تبعه دولت علیه ایران است ملحق شد در اثنای دو سال چنان بنظر میآید که صدمه ای محبوسیت و ناملایمهای غربت او را بمعقولیت و انسانی دلالت کرده و او هم از خیالات وحشیانه خود برگشت کرده پس از این خیالش در این است که روزگار خود را صرف خدمت دولت کرده اسباب آسایش خویش را حاصل کند انجام: ولی از عدم استطاعت چون ذره بیمقدار در زیر کرد خانها مانده اند قدم بعرصه ظهور گذاشته مظهر هزار گونه خدمات لایقه و مصدر اصدرات فایقه خواهند شد.

[دنا 722/2؛ فهرستواره منزوی 885/2]

1. تهران، ملک، شماره نسخه: 3759

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: باقر، تا: 28 رمضان 1298ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه ای، 61گ، 13 سطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 2-85]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5064

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-130]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4180

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: پارچه ای، 87گ، 15 سطر (8/5×14/7)، اندازه: 20/5×13/7 سم [ف: 7-33]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2873

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میر عبدالله صمغ آبادی قزوینی، تا: 28 جمادی الاول 1304ق، حسب الفرمایش

عباسقلی خان سپهر؛ کاغذ: فرنگی اصفهانی، جلد: پارچه سبز مقوایی، 150ص، 12 سطر، اندازه: 20×13 سم [ف: 10-228]

• تاریخ طلوع باب / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e tolū'-e bāb

تاریخ تألیف: 1266ق از آغاز کار سید علی محمد باب است تا کشته شدن او در 1266 ق و مرگ حسین علی در 1309ق. تا اینجا به روش بهائیان و از این پس به روش ناقضین یعنی پیروان میرزا محمد علی فرزند کوچک حسین علی بهاء الله.

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي ليس له شبيه ولا نظير ولا شريك و الا وزير و لا تدرکه الأبصار وهو اللطيف الخبير انجام: و معلوم است که اصدق الصادقين و اصدق القاتلين بوده ... لاحول ولا قوة الا بالله العلي العال العادل المقتدر العظيم

[دنا 722/2؛ فهرستواره منزوی 886/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6103/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: قهوه ای ساغری، 80گ (آپ 80پ)، 11 سطر، اندازه:

9×13/5 سم [ف: 9-161]

• تاریخ طم وری / داستان / عربی

tārīx-e tem-varī

از تواریخ افسانه ای پیش از اسلام.

آغاز: فصل في السلکان في الأرض قبل بنى آدم ... روى مجاهد عن أبى عباس رضى الله عنهما قال كان في الأرض امم قبل الجن والبن فانقرضوا انجام: و بعد هذا خلق الله آدم عليه السلام قال الله تعالى انى جاعل في الأرض خليفة آدم عليه السلام.

کاتب سپس افزوده: «کتابه احمد غلام خزانه عامره هنگام وحشت طرفین ایرانی و روى حق بخیر بگذارند 25 صفر 1140» کا: احمد غلام خزانه عامره، تا: 25 صفر 1140 ق؛ جلد: تیماج قرمز، 2 ص (401-402)، اندازه: 33×15/5 سم [ف: 10-1375]

← تاریخ طوایف ← کتاب اسکات

تاریخ طوایف بنی اردلان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e tavāyef-e banī ardalān

وقایع نگار کردستانی، علی اکبر بن عبدالله، ق 14 قمری

(-20c) (vaqāye'-negār-e kordestānī, 'alī akbar ebn-e 'abd-ol lah

مؤلف در آغاز گوید: بر مرآت خواطر دوربینان پرتوافکن می شود که طوایف بنی اردلان و حکام ذی شأن ایشان از ایام قدیم الی الان در ولایت موصل و دیار بکر کردستان و بابان متمکن مسند حکمرانی و معاصر چنگیزی و امیر تیمور کورکانی بوده ... کتابی مشتمل بر کیفیت احوال ایشان برشته تحریر برنیامده.

بنابراین گزارش آن طایفه در پرده خفاست ... آنچه در شرف نامه به نظر رسیده و از دانشمندان شنیده یا در سایر کتب معتبر دیده به رشته تحریر و سلك تسطیر کشیده است.

آغاز: بسمله بهترین حمدی که آغاز کلام را شاید شکر خالقی است ... و بعد بر مرآت خواطر دوربینان و ... که طوایف بنی اردلان و ولات و حکام ذی شأن ایشان از ایام قدیم الی الان در ولایت موصل و دیار بکر و سایر کردستانات متمکن مسند حکمرانی ... ولی کتابی مشتمل بر کیفیت احوال ایشان برشته تحریر و سلك تسطیر برنیامده آنچه در شرفنامه بنظر رسیده و از دانشمندان شنیده یا در سایر کتب معتبر دیده برشته تحریر و سلك تسطیر کشیده. در بیان اکراد بنی اردلان ... [دنا 722/2؛ فهرستواره منزوی 886/2]

1. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 837-5/127

آغاز: برابر؛ انجام: اگر قنبر علیخان را ندیدستی برو بشنو *** که قنبر چون ز جان و دل غلام شاه مردان شد / پی کوچ ارسنندج تا به اصلان بکاری 97 گران شد آنچنان کز بهر یک خر شد در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: وسط و انجام؛ قسمتی از نسخه به لاجورد تحریر شد، برگها از هم جدا شده؛ جلد: مقوا بنفش عطف پارچه سرخ، 25 گ، 21 سطر، اندازه: 21×14 سم [ف: 2-]

[681]

2. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 1/14810

آغاز: برابر؛ انجام: ذکر حکمرانی میرزا محمد ابراهیم خان نظام الدوله امیر تومان و واقعات ایام او مورخ گوید اکنون که بیست و دویم شهر ربیع الثانی 1306 هـ است ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، 15 سطر (7/5×15)، اندازه: 14/5×21 سم [ف: 2-]
[107]

• تاریخ طوس / تاریخ / عربی

tārīx-e tūs

علوی سبزواری، محمد مهدی بن ابراهیم، 1326-1350 قمری

(a'lavī sabzevārī, mohammad mahdī ebn-e ebrāhīm (1908-1932

تاریخ تألیف: 19 جمادی الثانی 1345ق؛ محل تألیف: سبزواری رساله کوتاهی در تاریخ و جغرافیای طوس و زندگانی کوتاه امام رضا (علیه السلام) است. آغاز: بسمله. بعد الحمد و الصلاة هذه رسالة و جیزة كتبها للمؤلفين بقراءة المباحث التاريخية ... طوس هي حاضرة ایالة خراسان و من امهات بلاد ایران. چاپ: بغداد، مجله الرشد، 1346ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19923

آغاز: برابر، انجام: فلم یجد احق بالخلافة من علی الرضا(علیه السلام)انتهی. هذا ما أردت ایراده في هذه الرسالة الموجزة من الحقائق الناصعة ... و تخليتها عن الخرافات و الأوهام التي لا تقبلها العقول السليمة و من الله التوفيق ... سبزواری في 19 جمادی الاخره 1345 هجرية محمد مهدی العلوی. خط: نسخ، کا: احمد صفایی خوانساری، تا: قرن 14؛ محشی با نشانی «العلوی»، در دو صفحه پایانی شرح حال مختصری از مؤلف به قلم سید صالح شهرستانی مدیر مجله المرشد آمده است (195ر195پ)؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: صنعتی جدید، جلد: مقوار و کش کاغذی بنفش، 10گ (186ر195پ)، 15 سطر، اندازه: 17×10/5 سم [اهدائی رهبر: 8-]
[377]

• تاریخ طهماسب قلی خان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e tahmāsb qolī xān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11227

خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 14 [مختصر ف: 127]

• تاریخ ظهور المنطق / منطق / عربی

tārīx-u Zuhūr-il mantīq

علامه حائری مازندرانی، محمد صالح بن فضل الله، 1297-1391 قمری

(allāme hā'erī māzandarānī, mohammad sāleh ebn-e fazl-ol-lah (1880-1971

تاریخ تألیف: دهه دوم ربیع الاول 1355 ق رساله ای است تحقیقی درباره منطق. قبل از دیباچه چنین آورده است: «هذه رسالة في تاريخ فن المنطق و تشخيص مؤسسه المحقق تتضمن تاريخ افلاطون و ارسطو و زينون الياثي و الرواقى و غير هم و غير ذلك من الفوائد المهمة الفناها في العشر الثاني من ربیع الأول 1355 ه آغاز: نحمدک يا من وهب المنطق لا رسطو و وقاه ممن يبطن به او يسطو و نشكرک على تعليمک لنا الميزان و فضلك بالقول الفصل بين نوعى المغالطة و البرهان و الصلاة و السلام على من تكاملت الانواع لوجوده

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27021

آغاز: برابر؛ انجام: قلنا عموم مستوعبة و هموم مخصوصة فالحمدلله علهذا القدر من التوفيق او اللعب الدقيق او التفريح الأنيق ... و انا مؤلفها خط: نسخ و نستعليق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ هدایی: کتابخانه آية الله شيخ محمد صالح علامه حائری در تیر 1351؛ کاغذ: خط دار فرنگی، جلد: مقوا، 23 گ، اندازه: 17×22/5 سم [ف: 24-26]

• تاریخ عالم / تاریخ عمومی / فارسی

tārīx-e 'ālam

فروغی، ابوالحسن، 1263-1338 شمسی

(foruqi, ab-ol-hasan (1884-1959

مؤلف هنگامی که معلم دارالفنون و علوم سیاسی بوده خلاصه تاریخ اروپا و آمریکا و خاور دور را (در قرن 19 م) در 15

«فصل» و یک «خاتمه» نوشته است. خاتمه کتاب در اوضاع حالیه عالم است و گویا برای دانشجویان و دانش آموزان نگاشته باشد.

آغاز: بسمه تعالی مقدمه، مقدمات و علل انقلاب کبیر فرانسه شورش است که واقع شده است در آن واحد بر چند چیز یکی آثاری که از اوضاع شوالیه باقی بود دیگر استبداد سلطنت که در قرون جدید تولید شده بود انجام: و امروز فلسفه تکامل و ارتقاء مبنای تاریخ طبیعی و علوم راجعه باحوال انسان است حاصل آنکه نتیجه تحقیقات علمی جدید اعتقاد بیک ترقی قهری طبیعی در دنیا گردیده است باقی کیفیات از تمدن معاصر مشهورتر از آن است که قابل تذکار باشد. [فهرستواره منزوی 582/1]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 3326

آغاز و انجام: برابر خط: شکسته تحریری، کا: عبدالحسین هژیر، تا: شوال 1337 ق؛ دو صفحه قبل از آغاز را مرحوم هژیر در مورد تاریخ نویسی و درباره وطن پرستی و نیز توصیف شخصیت علمی و سیاسی مؤلف کتاب (فروغی) اختصاص داده و در یک صفحه فهرست مندرجات نسخه را نگاشته است و مطالب نسخه به فضولی چند منقسم گردیده است اسماء اعلام خارجی را نیز به لاتین نوشته؛ کاغذ:

سفید خط دار پستی، جلد: تیماج مشکى، 239

، 20 سطر، اندازه: 13/5 × 21 سم [ف: 10-1098]

2. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4844-24/144

آغاز: بسمله (نژادهای انسان برادر عزیز من - مردم روی زمین همه بیک ... و صورت نیستند و از جهت رنگ پوست بدن و حالت چشم و بینی؛ انجام: اورشلیم از دست مسلمین ... از فرانسه از راه قسطنطنیه عازم بیت المقدس شدند سنه 1096 میلادی. کتاب کوچکی است که برای تدریس تاریخ در مدارس ابتدایی کلاس های پنجم و ششم توسط ذکاء الملک تالیف شده است؛ خط: تحریری، کا: احمد صدرزاده مازندرانی، تا: 14 رمضان 1340ق؛ از روی چاپ سنگی استنساخ شده؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 280 گ، 20 سطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 2-697]

• تاریخ عالم / شعر، تاریخ / فارسی

tārīx-e 'ālam

عنوان نگار، تقی بن محمد، ق 14 قمری

(onvān-negār, taqī ebn-e mohammad (-20c

مثنوی بسیار مفصلی است از ابتدای خلقت حضرت آدم (علیه السلام) تا عصر سراینده با سرآغازی دارای ده «فایده و شرایط تاریخ نویسی و نیاز حکام و زمامداران ممالک به خواندن تواریخ امتهما. تخلص ناظم در پایان هر مقطع از این منظومه «دبیر اعلم» می باشد.

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 500

آغاز: بشکر منعمی دیباچه آغاز *** که نطق از حمد او گردیده ممتاز / بفهرست مفاخر انبیا را *** بود حمد و ثنایش زینت افزا؛ انجام: خدا داند ز بدو و از نهایت *** دبیر اعلم آرد بس حکایت از حق خواهد صلوات و افره خوش *** که داریش کند خلاق دلکش این نسخه که دارای حدود هجده هزار بیت است تا سلطنت یزدجرد گزارش شده و گویا نیمی از منظومه باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، 288 گ، 25 سطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 2-121]

← تاریخ عالم آرای عباسی ← عالم آرای عباسی

ص: 700

• تاریخ عباسی = روزنامه ملاجلال / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e 'abbāsī=rūznāme-ye mollā-jalāl

منجم یزدی، جلال الدین محمد، ق 11 قمری

(-170) (monajjem-e yazdī, jalāl-od-dīn mohammad)

در اخبار سلطنت شاه عباس (1052-1077ق) دارای ده «فصل»: 1. کراماتی که بزبان الهام بیان نواب گیت ستان جنت مکان جاری گشته؛ 2. کلمات مستحسنه که به لفظ دربار به آن تکلم فرموده؛ 3. رویای صادقه که آن حضرت را مشاهده شده؛ 4. سؤال از مسائل شرعیه؛ 5. بیان تدبیر و فراست و حدس آن حضرت؛ 6. کمانداری ها که از آن جناب برای العین مشاهده شده؛ 7. لطایف و ظرایف؛ 8 ذکر بعضی از اشعار و تصانیف ترکی و فارسی؛ 9. استخاره ها که بکلام مجید فرموده اند و آیات مناسب وارده شده؛ 10. نقل احکام که از علم نجوم و رمل ملا جلال جد فقیره معروض داشته و مطابق آمده. همه کتاب درباره شاه عباس است. در آن از شیخ بهائی و صدرین و حکیم کاشف یزدی و از درویش یوسف ملحد و صاحب تصانیف بسیار در الحاد که در یکشنبه 10 ذی قعدة 1001 کشته شده و از میر

جلال الدین حسین صدر خاصه و میر صدر الدین محمد محتسب الممالک یاد شده است. نسخه ها متفاوت است.

آغاز: بعد البسمله و به ثقتی، معلوم باشد که چون آفتاب وجود با جود او از مطلع ولادت فرخنده آثار مطالع گشت ماه غره عالم افروزش در شب غره ماه نهم از سال و غره هشتم از ماه دهم از برج حوت پایدار لامع گشت چاپ: با مقدمه سیف الله وحیدنیا، وحید، 13 (1354): 6635-629 خاطرات، ش 1 (پاییز 1358): 16 و ش 2 (زمستان 1358): 17 - 32 و ش 3 (بهار 1359): 33-48. استوری 308/1؛ نسخه های منزوی 4331 و 4257؛ [فهرستواره منزوی 886/2 و 976/2 با عنوان «روزنامه ملا جلال = تاریخ ملا جلال»]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3762

آغاز: فرخنده رعایات گردیده، چون زیاده از این گفتن موجب اطناب و عدم رضای صاحب است به این قدر اختصار رفت؛ انجام: روز پنج شنبه هفتم رجب المرجب سنه 1020 ولی محمد خان را دستگیر کردند و به فنا آوردند. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول به طلا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ، 252گ، 17 سطر، اندازه: 11/8×21/8 سم [ف: 2-86]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6183-6

همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-206]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 310

آغاز: برابر؛ انجام: بجرأت تمام پیش آمده طرح جنگی انداخت

روز پنج شنبه هفتم رجب المرجب سنه هزار و بیست و لیمحمد خان را دستگیر کرده به قتل آوردند انا الیه راجعون خط: نسخ خوش، کا:

ملا محمد مهدی آقا بابا شاهمیرزائی، تا: 1273ق، جان تهران؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قرمز، 242گ، 20سطر (15×8/5)، اندازه: 22×14/5 سم [ف: 1-302]

• تاریخ عباسیان / تاریخ / فارسی

tārīx-e 'abbāsīyān

گفتاری است کوتاه در تاریخ پادشاهان بنی عباس، با عنوان: «و من البدایع، فرع»..

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4719/60

آغاز: و من البدایع. آورده اند که دولت بنی امیه بریختن؛ انجام: سی و هفتم مستعصم بن مستظهر یازده سال و هفت ماه. تمه الاسامی العباسیة فی یوم الخمیس من شهر ربیع الثانی فی دارالخلافة طهران سنة 1234.

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1234ق، جا: تهران؛ در متن و هامش؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه میشن سیاه ضربی، آگ (157ر - 157پ)، اندازه: 28/2×17/2 سم [ف: 8-75]

• تاریخ عباسیان / تاریخ / فارسی

tārīx-e 'abbāsīyān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10967/6

آغاز: یحیی به مرتبه ای رسید که وزارت در چشم او حقیر نمودی. هارون مذهب مالک داشت بر نماز و روزه نافله مداومت نمودی و هر روزه هزار درم از مال خود زاد و راحله دادی... الامین محمد بن هارون بعد از پدر در بغداد خلافت بر وی مقرر شد. از بنی عباس هیچ کس را به غیر از مادر و پدر عباسی نبود. بر زنان میلی داشت.

آستین فراخ اختراع اوست یک برگ از کتاب تاریخی مختصری است که زندگی سه خلیفه عباسی - امین و مأمون و معتصم - از آن به جای مانده، مؤلف شیعی است؛ خط: نسخ معرب، بی کا، بی تا، 1 گ، 10 سطر (17/10)، اندازه: 5/5×11/5 سم [ف: 20-560]

• التاريخ العبرانی = تاریخ الخلیقة / هیات / عربی

at-tārīx-ul 'ibrānī = tārīx-ul xalīqa

صوفی، محمد بن احمد، - 950؟ قمری

(sūfī, mohammad ebn-e ahmad (-1544)

رساله مختصری است در استخراج تاریخ یهود که از «تورات» استخراج شده با شناخت اوایل سال و ماه و اوقات روزه و اعیاد ایشان بنا بر

اصول احبار یهود که به نام «حساب قبیعت» نامیده می شود. شاید رساله حاضر بخشی از کتاب «مختصر زیج الغ

ص: 701

بیگ» وی باشد که در «کشف الظنون» (966/2) معرفی شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6461/1

آغاز: الحمد لله رب العالمین و بعد فهذه نبذة وجيزة و الفاظ غريزة في الكلام على التاريخ العبراني المشهور بتاريخ الخليقة و زعم احبار اليهود انه تاريخ آدم المستخرج من التورات؛ انجام: و رأس السنة دائما تشرى شفت صوم يوم اثنين يكون فيما بين عاشره الى خامس عشرة و في ثالث عشرينه صوم يوم الرجفة بطرقه و الله اعلم بالصواب خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسين (حسن) منجم حسینی اصفهانی، تا: قرن 13؛ مجلد، دارای اشکال هندسی، محشی؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج مشکی، 13 گ (2 پ -14ر)، اندازه: 14×21/5 سم [ف: 20-40]

• تاریخ عبرة لمن اعتبر / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-u 'ibra li-man i'tabar

انار کی کرمانی، میرزا کریم، ق 14 قمری

(anārakī kermānī, mīrzā karīm (-20c)

در وقایع درگیری دو طائفه شیخیه و بالاسریه در سال 1315 ق در همدان، مؤلف در آن سال در آن جا بوده و مشاهدات خود را گزارش کرده است: «و سبب این فتنه و فساد و جمیع واقعات را بدون کم یا زیاد من اوله الی اخره به طرز روزنامه و تاریخ به قدری که از روی بصیرت و یقین چه خود دیده و چه از بی غرضان هر طایفه أهم از حضرات شیخیه و بالا- سریه تا رجال دولت و رؤسای ملت و اهل جماعت و سنت و محققان یهود و ارامنه و دیگر عاکفان بلکه مدتی مدید تجسس و تحقیق نموده). مشتمل بر چهار «مقدمه» و شش «واقعه» و یک «خاتمه» و برخی از حکایات مناسب بعضی از حالات و اتفاقات، بدین ترتیب: مقدمه 1. بیان سبب و اشخاصی که اسباب وقوع این فتنه و فساد گشتند؛ مقدمه 2. شرح حالات و خیالات و گفتار و کردار ملا عبدالله بروجردی و اتباعش؛ مقدمه 3. شرح حال بعضی اشخاص که از خود سلسله شیخیه خورده سبب این فتنه و هنگامه عظیمه گشتند؛ مقدمه 4. شرح حال و گفتار شرانگیز و فتنه خیز سید محمد عباسی و سید فاضل و ارادل در همدان و اشرار؛ واقعات 1. روز سه شنبه غره شهر شوال و عید فطر سنه 1315 در همدان میان شیخیه و بالاسریه؛ واقعات 2. در واردات روز چهارشنبه دویم شهر شوال سنه 1315 بعد از حرکت حاجی میرزا محمد باقر از همدان؛ واقعات 3. قتل و شهادت جمعی از حضرات شیخیه بر دست ارادل و اشرار همدان به فتوی سید محمد عباسی و بعضی مفتیان بی ایمان؛ واقعات 4. واردات روز پنج شنبه سیم شهر شوال سنه 1315 و گرفتاری جمعی از شیخیه به دست اشرار پلید برای تجدید مسلمانی و شرح حال بعضی که در فرار گرفتار بوده اند؛ واقعات 5. شرح مأموریت زین العابدین خان حسام الملک به اخذ اشرار و استرداد اموال حضرات شیخیه و اخراج ساداة بنی عباس و حاجی میرزا مهدی و جمعی خدانشناس دیگر و طغیان گروه ستمگر به دولت و توپ بستن به همدان و گرفتاری اشرار بر دست مأمورین دولت قدر توامان و بیان واردات چندی که در آن اوقات برای جماعة حضرات شیخیه مظلومه از بعضی جهات روی داد؛ واقعات 6. شرح دادخواهی شیخیه در دار الخلافه به دولت علیه و مقرر نمودن اسامی دولت جمعی را به حکومت و استعفای همگی ازین خدمت و تحکم حتمی اعلی حضرت شاهنشاهی حکمرانی جناب مظفر الملک را به همدان و فی الجمله شرحی از رفتار آن جناب در آن سامان و سرگذشت حضرات شیخیه اخر الامر در مجلس دیوانخانه عدلیه و ثبوت مظلومیت ایشان در حضور جمعی از امنای دولت جلالت توامان دولت ایران؛ خاتمه: در شرح بعضی از حالات حاجی میرزا محمدباقر بعد از حرکتش از همدان تا ورودش

به طهران و مراسلاتش برای امنای دولت و رؤسای ملت اسلام و ایمان و عزیمتش به قریه جندق و ملحق گشتش به دوستان آن سامان و في الجملة شرحی از مولد و موطن و نسب و حسب و روزگار پرنج و تعب آن جناب از زمان ولادتش تا هنگام رحلتش اعلى الله مقامه و فهرست برخی از کتب و رسائلش که به دست آمده بعد از غارت همدان. نویسنده کتاب پیش از تألیف مدتی به «سیر و سفر» در «اغلب بلدان ایران» پی سپرد و طی چند سال به عتبات عالیات و مشهد و دارالخلافه و پس از آن در 1315 ق به همدان سفر کرد. در پایان هر بخش عبارت: «ذلک عبرة لمن اعتبر» تکرار شده است. (حکیم) آغاز: حمد و ستایش یزدان پاکی را سزاست که احد واحد است در ذات و صفات و افعال و عبادات ...

چاپ: اخیراً توسط شیخیه در مشهد و تهران چاپ شده است

[دنا 723/2؛ فهرستواره منزوی 1028/2 از محمد کریم خان کرمانی (1225-1288 ق) دانسته که خطاست بلکه از انار کی کرمانی شاگرد اوست؛ مشار فارسی 1101/1 (در این دو متبع نام مؤلف به اشتباه محمد کریم بن ابراهیم کرمانی (1225-1288 ق) ثبت شده است)]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14835

آغاز: برابر؛ انجام: ... رساله در جواب سؤالات متفرقه ملازمین العابدین کرمانی از پاره تهمتها که از معاندین شنیده. جلد خط شکسته نستعلیق عالی، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج زرشکی، 149 گ، 14 سطر، اندازه: 13×21/8 سم [ف: 23641]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8886

آغاز: برابر؛ آغاز بخش افزوده: «چون بعضی از اکابر ذوالمجد و المفاخر بنده قاصر را امر فرمود که في الجملة شرحی از مولد و موطن و نسب و حسب جناب حاجی میرزا محمدباقر و بعضی حالات آن جناب را»؛ انجام: و ختم این سخن است و سلام من

ص: 702

بر عبرت گیرندگان هر زمن و هر انجمن است. تمام شد تألیف تاریخ عبرة لمن اعتبر ... الطیبین الطاهرین از شهر سال فرخنده فال یکهزار سیصد و هجده هجری علی هاجرها الاف السلام و الصلوة والتحیات سنه 1318. انجام بخش افزوده: «رساله در جواب بعضی اخوان در ثمره خلقت نجبا و نقبای اخیار و تطبیق بعضی مستناقضات. جلد. رساله در جواب سوالات ملا زین العابدین کرمانی از پاره ای تمتمها که از معاندین شنیده. جلد». . کامل؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمد بن میرزا محمد علی طباطبائی نائینی، تا: ربیع الأول 1321ق، برای آقا میرزا محمد حسین خان منشی باشی، پس از آن شرح زندگانی و تألیفات میرزا محمد باقر بن محمد جعفر همدانی (1239-1319ق) افزوده شده. بخش اصلی کتاب پایان یافته در یکشنبه 17 ربیع الاول 1318 ق. بخش الحاقی شرح حال افزوده شده در رمضان 1319ق، مصحح، رکابه دار، خریداری از باقر رقت؛ کاغذ: فرنگی نخودی و حنایی آهار مهره، جلد: میشن عنابی با ترنج و سرترنج، 143 گ، 15 سطر (8×15/5)، اندازه:

[ف: 29/1-238] 14/7×22/2 سم

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3842/1

آغاز: پس این ارازل از جوان جنگی گرفته سالخورده و خورد سال از زیرو... و جوانی دیگر از حرص و نترسی که از آن تنگنای مخوف با پای شکسته خود را بیرون انداخته و در برف کوچه به رو درافتاده؛ انجام: و حاجی عبدالرحیم چند سفر به همدان... صبیبه خطیب همدانی را عیال گرفته... و گاهی به خانه و مقر خویش می رفت روضه را مؤثر و محزون می خواند و اذان را به صوت حس فصیح و بلیغ می گفت و ظهر عید فطر در مسجد حضرات شیخیه و اقامه جماعت اوان ظهر و عصر را ادا نموده در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، 33گ، اندازه: 18×23 سم [ف مخ: 3-1368]

تاریخ عبید الله غید / تاریخ / فارسی

tārīx-e `obeyd-ol-lāh-e qīd

شیخ طه که از خاک عثمانی به ایران مهاجرت کرده و محمد شاه قاجار هفت قریه در «مرکور» از محال ارومیه بدو واگذار کرده بود، ادعای قطیبت داشت و پس از مرگش فرزندش شیخ عبید الله غید به جای وی بر پوست تخت درویشی بنشست و پس از ورود ارتش

روس به خاک عثمانی در سال 1295 شیخ به کمک عثمانیان برخاست و با ارتشی از اکراد ایرانی به آن سرزمین رفت و در چند برخورد جنگی بر روسیان پیروز شد و به مقر خود با اسلحه فراوان و غنایم جنگی باز گشت. شیخ در سال بعد (1296) به جهت مطالبه دولت عثمانی اسلحه و پرچم دولتی را، با عثمانیان به اختلاف برخاست و سلطان عثمانی و پادشاه ایرانی را تهدید نمود، عثمانیان صلاح را در صلح با وی دانستند و از درخواست خود صرف نظر نمودند. عبیدالله در سال 1299 به فکر خروج بر دولت ایران افتاد و گروهی از یاران و مریدان خود را گرد آورد و پس از جنگی در محال کردستان شکست خورد. این کتاب که با انشایی مغلوط نگارش یافته و مؤلف آن با گروه شیخ سخت دشمن بوده است، برای شناخت گوشه هایی از تواریخ کردها سودمند می باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10446

آغاز: اول دفتر بنام خدا و نعت نبی صلوات الله و سلامه علیه و هدایت ائمه اطهار سلام الله علیهم؛ انجام: کدخدایان را اظهار مرحمت نمود یکان یکان را احوال پرسی نمودند و به آن نهج وارد دیوانخانه شدند خط: نستعلیق، بی کا، تا: 18 ربیع الاول 1299ق؛ جلد: تیماج

قهوه ای، 243گ، 10 سطر، اندازه: 20×16سم [ف: 26-364]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 511

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-103]

← تاریخ عتبی ← تاریخ الیمینی

• تاریخ عتبت = سیرت معصومین / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e 'etrat = sīrat-e ma'sūmīn

واعظ شامی، علی بن محمد نظام، ق 9 قمری

(vā'ez-e šāmī, 'alī ebn-e mohammad nezām (-15c)

تاریخ تألیف: 803ق؛ محل تألیف: حلب رساله مختصری است در سیره عتبت (ص) در دیباچه می نویسد جلدی (است) در ذکر عتبت مصطفی و جزوی (است) در محمادت و منقبت و کیفیت وضع و مولد و مسکن و مسقط و مدفن و حسن سیرت و فضل سریرت هر یک. در آن دارد که لفظ بر طبق معنی پی در پی می رسید و شرطی که رفته در سطور مرعی است مگر در نقش نگین هر یک چون محل تغییر و تصرف نبود بر وضع خود مروی است. سرگذشت پیامبر و دوازده پیشوا در آن یاد شده است.

آغاز: بسمله. صنوف حمد بی حد و فنون شکر ببعده در نعت حضرت معبودیست که بیرنگ هستی بر لوح وجود کشیده بنده تصویر ویست؛ و ضروب مدحت بی مر و شعوب منت بی کیفر وسیله قربت مقصودی که جبین هر موجود در محل سجود بر عتبه تقدیر وی ... و بعد سبب تحریر سطری چند که مرقوم میگردد و موجب تسطیر حرفی دو که مزبور میشود تقریر کرده تحریر میپذیرد که هر شغلی بسببی منوطست و هر عملی بموجبی مربوط در شهور رجب مورخ هشتصد و سه هجری. انجام: وجودش در مکه طلوع کند و سیصد و سیزدهم کس بر عدد لشکر بدر بدو پیوندد و جنود ملکی و وفود فلکی معونتش کنند و عرصه کیتی در عهد وی بموجب فرموده رسول پر عدل

ص: 703

و خصب گردد. و الله اعلم تمت الرسالة.

[دنا 723/2؛ فهرستواره منزوی 1573/3 نامعلوم]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12844/4

آغاز: دم فروکش که وقت دم زد نیست *** خمشی هم بوقت خود بد نیست؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9، افتادگی: آغاز؛ در حاشیه مورب نگارش یافته، مرصع، مجدول با طلا، کاغذ: فرنگی، 15گی * (1-15)، 17 سطر، اندازه: 16×3 سم [ف: 32-604]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 286/1

نام کتاب از فهرست مرعشی 604/32 تصحیح گردید؛ کا: محمد همام طیب، تا اواخر محرم 112ق، جا: شب غازانی؛ کاغذ: سفید سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، 4 ص (1-4)، 24 سطر (13×5)، اندازه: 16×8/5 سم [سنا: ف: 1-145]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1164/2

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام مؤلف نیامده است و به استناد فهرستواره 1700/3 تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 11 گ (38 پ - 48 پ) [ف: 6-2153]

• تاریخ عترت / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e 'etrat

حسینی حسنی، عبدالغفار

hoseynī hasanī, 'abd-ol-qaffār

به روش عرفانی نگاشته شده و جز «تاریخ عترت» است که در فهرست دانشگاه ص 2153 یاد شده است و در فضائل عترت است. آغاز: بسملة الحمد لله الذي انزل على عبده الكتاب ولم يجعل ... اما بعد این چند کلمه ای است که ... عبد الغفار صدیقی حسینی حسنی خراسانی ... از منازل مطالعه و استفهام ... برچیده

[دنا 723/2؛ فهرستواره منزوی 1573/3]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2844/3

آغاز: برابر؛ انجام: و هیئی لنا من امرنا رشدنا. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ محشی با نشانه «منه غفر له»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 36 گ (152 پ - 187)، 19 و 20 سطر، اندازه: 22613 سم [ف: 3-300]

در خرده گیری از کردارهای او .

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 586/4

آغاز: بسمله. لما استخلف عثمان بن عفان آوی الیه عمه الحکم بن العاص خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی
[چهار کتابخانه مشهدف: 231]

← تاریخ عثمانی ← تاج التواریخ

← تاریخ عثمانی ← تاریخ جودت

• تاریخ عثمانی (ترجمه) = تاریخ دولت علیه عثمانی / تاریخ / فارسی

افشار، محمود خان، ق 14 قمری

(afšār, mahmūd xān (-20c

تاریخ سلاطین عثمانی ترجمه از ترکی. اصل ترکی این کتاب که «تاریخ دولت علیه عثمانی» نام دارد تألیف خیرالله افندی دانشمند و سیاستمدار ترک (و در ده [یا 8] مجلد است. دو ترجمه به فارسی دارد یکی از محمد حسین خوئی که با عنوان تاریخ جودت = تاریخ سلاطین عثمانی» معرفی شده و دیگری از محمود خان افشار که به نظر می رسد بعد از ترجمه خوئی بوده است. تفاوت میان این دو ترجمه در خصوصیات صدر و ذیل و در اجمال و تفصیل و در کیفیت و کمیت عبارات است و روی بر هم این ترجمه مفصل تر است.

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2978

آغاز: ج 7: بعد از حمد و ثنای الهی و درود نامحدود حضرت رسالت پناهی مخفی نماناد که دفر ششم تاریخ دولت علیه عثمانیه ... آغاز ج 8: حمد و ثنای لایعد و لایحصی قادر قیومی او شایسته و سزاست که در سایه سلاطین عدل آئین ... آغاز ج 9: حمد نا معدود حضرت معبودیرا سزاست که مالک ملک ملوک و محیط بر کل وجود است ... آغاز ج 10: حمد و سپاس بشماره انفس ناس مر خالق عقول و حواس و مدبر انواع ...؛ آغاز ج 11: حمد فراوان و سپاس بی پایان صانع کون و مکان را سزاست ... انجام: ج 7: اسلحه ... در جنگها بسیار کار دیده است در اینجا در سایه حضرت پادشاهی این دفتر هفتم بانجام رسیده شروع بدفتر هشتم می شود؛ انجام ج 8: نام راهب یا پاپ آنوقت که لیون دهم نام داشت تقویت یافت که تفصیل آن در دفتر نهم مرقوم و مسطور است در زیر سایه هماوایه حضرت خلافت پناهی ... شروع بتسطیر دفتر نهم شد فی سنه احدی و سبعین و ماتین و الف فی اواسط ربیع الاول؛ انجام ج 9: که باید زمام سلطنت

بدست سلطان سلیم سپرده شود که تفصیل آن در دفتر یازدهم که عهد

ص: 704

سلطنت او را بیان میکند مذکور است در سایه همایون حضرت پادشاهی دفتر نهم تاریخ دولت علیه عثمانیه بانجام رسیده شروع به ترتیب دفتر دهم شد فی 23 رجب سنه 1273؛ انجام ج 10: و مجاهد و مرتاض بودنشان نیز از فتوحات جلیله که موفق گشته اند ثابت میگردد بعد از این شروع بتجریب دفتر یازدهم میشود که شامل وقوعات عصر حضرت سلطان سلیمان است؛ انجام ج 11: باز رفع رنجش شده همیشه اتفاق سلطنت عظمی با دولت مشارالها هم قدیم و با اساس و مستحکم بود تم بتاریخ 19 شوال سنه 1302.

بخش های هفتم و هشتم و نهم و دهم و یازدهم تاریخ سلاطین عثمانی است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1302ق؛ مترجم در آغاز آن نوشته که ترجمه را در 15 جمادی الاول 1302 شروع کرده و در 29 شوال 1302 به پایان رسانیده، در پشت برگ نخستین کتاب نوشته: این جلد 65 جزء 1025 صحیفه است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج نارنجی، 1025ص، 14 سطر، اندازه: 17×21/5سم [ف: 10-427]

۲. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 937

آغاز: پس از حمد و ثنای خالق و دود و درود نامحدود بر پیغمبر محمود صلی الله علیه و آله و سلم؛ انجام: تفصیل احوالش در دفترهای هفتم و هشتم مندرج است مراجعت شود. کتاب ثانی؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 18 ربیع الاول 1302ق؛ در 21 ربیع الاول 1302 تصحیح آن خاتمه یافته؛ 549ص، 15 سطر (18×14)، اندازه: 21×17سم [ف: 67]

۳. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 940

آغاز: آغاز دیباچه: فراید منظومه محامده سعوره ولائی منضوده ائینه محموده نثار بارگاه حضرت کبریائی باد، انجام: و هیبت و محبت در قلوب عامه تجدد کرده بهارستان علم و هنر و صنایع رونق و طراوات تازه کسب نمود مشتمل بر وقایع سلطان سلیم دوم تا سلطان محمد چهارم از دفتر دوازدهم الی هیجدهم بشرح ذیل، دفتر دوازدهم از 974ق تا 982ق، دفتر سیزدهم از 982ق تا 1003ق، دفتر چهارم از 1003ق تا 1012ق، دفتر پانزدهم از 1012ق تا 1026ق، دفتر شانزدهم از 1026ق تا 1032ق، دفتر هفدهم از 1032ق تا 1049ق، دفتر هیجدهم از 1049ق تا 1058ق؛ خط: شکسته، کاتب = مؤلف، تان 10 جمادی الاول 1303ق؛ 801ص، 13 سطر (17×14)، اندازه: 21×16سم [ف: 69]

۴. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 939

کتاب ثانی: از دفتر اول تا آخر دفتر سوم؛ خط: نستعلیق عالی، کا: میر برغانی، تا: محرم 1304ق؛ در آخر صورت اسامی 35 تن از سلاطین عثمانی به ترتیب آمده؛ 223ص، 15 سطر (18×10)، اندازه: 24×16سم [ف: 68]

۵. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 938

آغاز: درود بی شمار نثار سراق عظمت و جلال پادشاه بی زوال باد؛ انجام: و مفهوم وقایع مفصله که در این باب نوشته اند اخذ و استنباط نموده ایم کتاب ثانی: دفتر چهارم؛ خط: نستعلیق بسیار خوب، کا: میر برغانی مرتضی حسینی، تا: 1304ق؛ 124ص، 15 سطر (18810)، اندازه: 25×16سم [ف: 67]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5565

آغاز: آغاز دفتر دوم: بسمله. پس از حمد و ثنای خالق و درود نا محدود بر پیغمبر محمود صلی الله علیه و آله و سلم. مخفی نماناد که دفتر اول که قبل ازین سمت نگارش یافت. شامل مقدمه اعتلاء کو کب کو کبه دولت علیه عثمانیه بود... از خول طغرل غازی... تا وفات او... آغاز دفتر 3: بسمله. پس از حمد خدا و درود خواجه هر دو سرا.... مخفی نماناد چون دفتر ثانی که قبل از این نگارش یافت در زیر سایه هما آیه پادشاهی و اصل حد ختام

گردید. این دفتر ثالث نیز تفصیلات سی و شش ساله فتوحات...

و امورات داخله را از جلوس اورخان غازی بر تخت عثمانی مطابق 866 الی وفات ایشان... در ضمن آن احوال جمیع ملوک اسلامیه... فصل اول در بیان احوالات مختلفه ملوک اسلامیه... آغاز دفتر 4: دفتر چهارم از وقایع دولت علیه عثمانیه از 761 تا 791 درود بی شمار نثار سراق عظمت و اجلال پادشاه بی زوال باد... اما بعد منت خدای را که دفتر ثالث در زیر سایه حمایت ملوکانه... السلطان الغازی عبدالمجید خان به سر حد ختام رسید... و دفتر چهارم... در سه فصل شرح و بیان می گردد... آغاز دفتر 5: سپاس مر خداوندی را که از نیستی هستی پدید آورد. در زیر سایه... السلطان عبدالمجید غازی دفتر چهارم... در اثناء شرح و قعه قصوه قرین ختام گشته این دفتر پنجم از جلوس یلدرم بایزید

خان... آغاز دفتر 6: حمد بی غایت و درود بی نهایت نثار بارگاه... اما بعد دفتر پنجم این تاریخ... که از کتب مختلف جمع و ترتیب می نمایم تا وقایع 805 هجری... قرین ختام گردید و دفتر سادس از ما بعد وقعه مشهوره... شروع نمود؛ انجام پایان دفتر دوم: با وقایع عثمان خان غازی که بانی این دولت است داخل نموده این جلد دویم را ترتیب دادیم فنعم الخاتمه در روز چهارشنبه بیست و یکم شهر صفر المظفر سنه 172 اختتام یافت... پایان دفتر 3: ان وقت کسانی که به دیده عبرت به این احوال نظر می کردند این را استدلال می نمودند که عن قریب عربها در آندلس محو و منقرض خواهند شد انتها. این دفتر ثالث و قوعات 35 ساله... سلطان مراد اول را شامل است و همه اش در جلد رابع نگاشته شده است. تمام شد دفتر ثالث. فی 26 محرم 1302. پایان دفتر چهارم: و این حقیقتها را از مال و مفهوم وقایع منفصله که در این باب نوشته اند اخذ و استنباط نموده ام. این دفتر چهارم که

وقایع عمومی... را جامع بود که قصه آن در دفتر خامس است 12 صفر 1302. پایان دفتر 5: برق که یلدرم باشد محو شد و آهی که کنایه از تیمور است باقی ماند. خاتمه دفتر پنجم... در اینجا در زیر سایه شاهانه به حسن ختام پیوسته است به دفتر سادس که چگونگی احوال چلبی سلطان محمد خان و سایر شهزادگان را شامل است شروع می شود. پایان دفتر 6: در این تاریخها بود که ناخدای مشهور کریستف کلمب در یکی از قریه های ژنوه متولد گشت تحصیل علوم و فنون نمود و بجای این که در عوض خدماتهای شایسته... مظهر مکافات گردد... مورد چندین زحمتا و فلاکتها گردید که تفصیل احوالش در دفتر هفتم و هشتم مندرج است مراجعت شود. تمام جلد اول کتاب تاریخ عثمانی خط: نسخ، بی کا، تا: 1302ق؛ دفتر دوم کاتب است؛ کاغذ: فرنگی شکری رنگ و آهار مهره، جلد: تیماج سر مه ای با ترنج و نیم ترنج، 246ص، 10 سطر، اندازه: 17×33سم [ف: 21-33]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 150-فیروز

فهرست مندرجات: دفتر دوم مشتمل است بر وقایع سال های 725-780 هجری و زمان حکومت عثمان غازی و چگونگی تأسیس دولت عثمانی و آغاز سلطنت غازی و احوال معاصرین وی از ملوک اسلامی و عیسوی (دفتر نخست شامل مقدمه ای درباره تاریخچه و سابقه دولت عثمانی و وقایع سالهای 620 680 هجری = زمان سلطنت طغرل غازی است که در نسخه حاضر نیست)، دفتر سوم از سال 726 تا 761؛ دفتر چهارم از سال 761 تا 791، دفتر پنجم از سال 791 تا 805 دفتر ششم-از سال 805 تا 824؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، در پایان چنین نوشته شده در حضور مرحمت ظهور منور حضرت مستطاب اشرف اقدس شاهنشاه زاده اعظم ظل السلطان... این غلام آستان مبارک فتح الله از بدو الی ختم قرائت نمود فی شهر جمادی الاول 1302» و شاید نسخه خط همین فتح الله است؛ کاغذ: فرنگی شکری رنگ آهار مهره، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 632، 11 سطر، اندازه: 17×33سم [ف: 21-37]

9. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1921

آغاز: بسمله، حمد بیغایت و سپاس بی نهایت سزاوار شهنشا قلمرو؛ انجام: بزحمت و فلاکت گرفتار گردید چنانکه تفصیلش در جلد هفتم و هشتم مسطور می گردد جلد ششم، مؤلف درین جلد حوادث دولت عثمانی را بزمان شهزادگان ایلدرم بایزید خان و حکمروایی امیر تیمور بر آن کشور می آورد و درین بیان تنها وضع کشورهای اسلامی مذکور نمی افتد بلکه از وقایع بزرگ ملل اروپا و بقول نویسنده کتاب حکمرانان عیسویه» و همچنین از کریستف کلمب و کشف قاره آمریکا سخنی چند مذکور می افتد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ابره کاغذی مشکی، 92گ، 11 سطر (15×9/5)، اندازه: 16×21/5سم [ف: 4-379]

• تاریخ عثمانی و صفوی و معاصران / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e 'osmānī va safavī va mo'āserān

تاریخ تألیف: 978ق تاریخ عمومی است تا 978 که سال نگارش است. با سربندهای

صحیفه). صحیفه سوم در باره پادشاهان صفوی امامی و ذیل آن پادشاهان همروزگار صفوی در رم، مصر، شام، حجاز، عراق عرب و دیار بکر و موصل.

[فهرستواره منزوی 582/1]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2657ف

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-35]

• تاریخ عجم / تاریخ / فارسی

tārīx-e 'ajam

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25297

بی کا، بی تا؛ خریداری از حسن صدیقی [رایانه]

• تاریخ عرب / تاریخ / فارسی

tarix-e arab

ضیا بخش، ق 13 قمری

(zīyā baxš (-19c

تاریخ تألیف: 12 رجب 1246 ق تاریخ مختصری است دارای چهار «مقاله» و یک «تتمه»: مقاله 1. اصل و منشا عرب؛ مقاله 2. ادیان عرب قبل از اسلام؛ مقاله 3. زبان عربی و بعضی از آراء در آن؛ مقاله 4. علم ادب در میان عرب؛ تتمه: در تصانیف معتبره که مؤلف از آنها استفاده کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1764

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عدد خداوندی را سزد که بنی نوع انسان را از سایر مخلوقات ممتاز فرموده؛ انجام: التماس صمیمی می رود که بقلم عفو هفوات آن را تصحیح و بمداد خطا پوشی سهوات آنرا تنقیح فرمایند خط: نستعلیق نازیبیا، بی کا، بی تا، دارای تعالیقی است از خود مؤلف بر کتاب؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 72گ، 12 سطر، اندازه: 15×20سم [ف: 5-146]

• تاریخ عربستان / تاریخ / فارسی

tārīx-e 'arabestān

فروغی، محمد علی، 1321-1254 شمسی

(for Ūgī, mohammad 'ali (1875-1942

ص: 706

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16402

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

تاریخ عرب و عجم (منظوم) / شعر / فارسی

(tārīx-e ‘arab va ‘ajam (manzūm

هجری تفرشی، محمد صادق بن فضل الله، - 1160 قمری

(hejrī tafrešī, mohammad sādeq ebn-e fazl-ol-lāh (1747

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4593

آغاز: چرخ لوایی که نخستین گشود *** بر سر اکلیل کیومرث بود؛ انجام: هر سخنی صورت راز دل است به هر دلی آینه آب و گل است / چه زگفتی بدل *** دایره طی کرد که طی السجل خط: نستعلیق، کا: محمد رحیم بن محمد حسن تفرشی، تا: جمادی الثانی 1321ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: عطف میسن سبز رویه کاغذ فرنگی، 56گ، 11 سطر، اندازه:

10×15/1سم [ف: 2-86]

تاریخ عرفا و حکما / تراجم / فارسی

tārīx-e ‘orafā va hokamā

در سرگذشت کمیل، بشر حافی، بهلول، معروف کرخی سقطی، شبلی، قونوی، عبدالرزاق کاشانی، سهروردی، نجم کبری، سعد حموی، سنائی، حلاج، زین الدین تایبادی، صفی اردبیلی، صدرالدین موسی، قاسم انوار، قطب الدین حیدر تونی،

حیدر علی بن سعید حسینی آملی، عطار، مولوی رومی، سعدی، محمد نوربخش، شمس الدین محمد لاهیجی نوربخش، طاهر رضی الدین اسماعیلی اثنا عشردکنی، حافظ شیرازی، خواجه طوسی، فارابی، ابن سینا، سقراط، افلاطون، ارسطو، انکاغورس

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 777/2

آغاز: بسمله. حمدله ... جمیع فرقه صوفیه صافی اعتقاد؛ انجام: نفس آدمی به دروازه اجل داخل نمی شود مرگ او رد میکند.

والسلام خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، با دو سرلوح؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن قرمز ضربی، 67گ (9ر - 72 و 177ر، 179پ)، 16 سطر [ف: 5-173]

تاریخ عسگری عثمانی (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی

(tārīx-e ‘asgarī-ye ‘osmānī (t

حسن خان، ق14 قمری

(hasan xān (-20c

به امر: ظل السلطان مترجم که معلم سواره و محرر روزنامه روسی است آن را از ترکی به فارسی ترجمه نموده است. اصل کتاب تألیف احمد جواد بیک می باشد. مشتمل بر «مقدمه» و بیست و دو «فصل» است.

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 936

آغاز: پس سپاس و محمد بقیاس حضرت خداوندی و درود حضرت؛ انجام: بعضی کوه بینان مسئله القای یکچریها را ندانسته محاکمه مینمایند این نسخه ترجمه کتاب اول تاریخ مزبور می باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 15 رمضان 1315ق؛ 295ص، 18 سطر (14×18)، اندازه: 22×18سم [ف: 66]

تاریخ عصار / تراجم / عربی و فارسی

tārīx-e 'assār

عصار، محمد بن محمود، 1264؟ - 1356؟ قمری

(assār, mohammad ebn-e mahmūd (1848-1937'

تاریخ تألیف: جمادی الاول 1349ق تاریخ زندگانی مرحوم سید محمد عصار تهرانی است به قلم خودش که هفت سال پیش از فوتش نگاشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4181

آغاز: بعد الحمد و التحية يقول العبد الجاني الفاني ... آغاز مطلب: ولدت في طهران سنة جلوس السلطان ناصرالدين شاه، انجام: کتبه باقتضاء واحد الاعلام في جمادی الأولى سنة 1349 من الهجرة. خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1349ق؛ واقف: محمد عصار؛ کاغذ: مشقی، جلد: پارچه ای، 21 گ، 21 سطر (9/5×18/5)، اندازه: 22/5 × 14/5 سم [ف: 7-35]

←تاریخ العصامي ← سمط النجوم العوالي في انباء الاوائل و التوالي

تاریخ عضدی = خاقان نامه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e 'azodī = xāqān-nāme

احمد میرزا قاجار، 1234-1319 قمری

(ahmad mirza qajar (1819-1902

اهدا به: ناصرالدین شاه تاریخ تألیف: جمادی الاول 1304ق؛ محل تألیف: همدان تاریخی است در احوال همسران فتحعلیشاه قاجار و خواجه سراها و مراسم معمول با شرح اولاد و احفاد وی است که بنا به دستور ناصرالدین شاه و ابلاغ آن از طرف اعتماد السلطنه مأمور تدوین آن می شود. او این شرح را به هنگام فرمانداری خود در همدان می پردازد. در این کتاب شرح حال فتحعلی شاه و زوجات و

ص: 707

فرزندان و نزدیکان او می آید. گرچه نویسنده به وقت مرگ فتحعلی شاه بیش از ده سال نداشته ولی در تدوین کتاب تا آنجا که توانسته مطالبی از دیگران پرسیده و با این مسموعات آن را پرداخته است. آغاز: زوجات خاقان خلد مکان چند نمره بودند از خانواده سلطنت و سایر شعب قاجاریه و بزرگ زادگان معتبر ایران بودند که عدد آنها قریب چهل بلکه زیاده بوده سبک خاقان مبرور با این طبقه حفظ احترام کامل بود حتی در حضور آنها با سایر طبقات ابدأ التفات نمی شد روزی یکساعت حق حضور داشتند مثل سلامهای رسمی بزرگ حاضر می شدند قاجاریه یک سمت می ایستادند مابقی در صف دیگر به ترتیب شئون پدران خود می ایستادند ایجاد این سلام از زمان خاقان شهید آقا محمدشاه و یاسای آن حضرت بود در موقع سلام یک نفر یساول زنانه درب اطاقهای آنها به آواز بلند این عبارت ترکی را می گفت (خانم الارکلیز) خانمها منتظر وقت و گوش بر آواز یساول بودند و به سلام می آمدند و دیگران در آن ساعت حق حضور و تشریف نداشتند و بر هر یک اظهار مرحمت می فرمودند از بعضی تفقد احوال کسان آنها می شد اگر مطلبی داشتند عرض می کردند سر صف قاجاریه آسیه خانم مادر نایب السلطنه مرحوم خواهر امیر خان سردار بود که زن معقوده دائمه حضرت خاقان بود دیگر انجام: حتی الامکان در انجام فرمایش اقدام شده باشد، بتاریخ شهر جمادی الاولی در زمان حکومت همدان نگارش یافت، مطابق اواخر ایت ایل سنه 1304 یکهزار و سیصد و چهار. چاپ: بمبئی، 1306ق، 158ص؛ تهران، به کوشش کوهی کرمانی، 1328ش

[الذریعه 265/3؛ فهرستواره منزوی 860/2 با عنوان «تاریخچه زوجات خاقان» و 887 با عنوان «تاریخ عضدی»؛ دنا 724/2 (7) نسخه)]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4182

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1304ق، جا: همدان؛ نسخه ما فاقد خطبه است و «سبب تألیف کتاب» که جزو مقدمه است در آخر آن نوشته شده است؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 163گی، 14 سطر (7/5 × 13/5)، اندازه: 20×27سم [ف: 7-35]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 466

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: ابوطالب الحسینی همدانی، تا: قرن 13، جان همدان؛ آخر نسخه: «بتاریخ شهر جمادی الاولی در زمان حکومت همدان نگارش یافت اواخر ایت ئیل و اتمه ابوطالب الحسینی الهمدانی»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز ترنج و نیم ترنج، 107گ، 14 سطر (9/5 × 15)، اندازه: 21×15سم [ف: 1-451]

3. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 706

آغاز: برابر؛ انجام: سبب تألیف کتاب - چون جناب فخامت نصاب ... اعتماد السلطنه ... و از تربیت و تشویق ... ناصرالدین شاه غازی خسرو صاحبقران ... از عنفوان شباب تا این زمان اوقات خود را مصروف نشر علوم و معارف نموده ... بر حسب امر قدر قدر همایون ... باین فدوی در گاه آسمان پناه ابلاغ فرمود که از واقعات زمان سلطنت خاقان ... آنچه شنیده و دیده بعرض برساند اگر چه هنگام سلطنت پدر تاجدار خود بیش از ده سال نداشتیم لیکن هر چه در آن قلیل زمان دیده و در نظر بود یا در مدت عمر خود از بزرگان اناث و ذکورا

شنیده بودم در این مختصر تحریر نموده ارسال خدمت داشتم خط: نستعلیق خوب، کا: غلامحسین همدانی، تا: 1240ق؛ کاغذ: فرنگی کبود رنگ، جلد: مقوای روغنی نقاشی آب و رنگ شمایل نور علی شاه، 211، 17 سطر، اندازه: 21×15سم [ف: 5-333]

4. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3294

آغاز: برابر؛ انجام: اولاد مرحوم ولیعهد که در حیات ایشان عروس و داماد نشده بودند همه را شاهنشاه مانند عموها و عمه ها چنانچه شرح داده شد باز علی قدر مراتبهم آنچه از سیم و زر و گوهر مرحمت فرمودند. بتاریخ نوزدهم شهر رمضان او دئیل خیریت تحویل هزار و سیصد و شش در شیراز حسب الفرمایش سرکار مقرب الخاقان آقای میرزا ابوالقاسمخان یاور تلگرافخانه مبارکه دام مجده سمت تحریر پذیرفت کاتب الحقیق الفقیه محمد رضا ابن محمد علی خان کرجی و السلام خط: نسخ تعلیق، کا: محمد رضا بن محمد علی خان کرجی، تا: 1306ق؛ تملک: «حاج محمد صادق ولد حاج محمد رحیم»؛ کاغذ: فرنگی، نیلی، جلد: چرمی سرخ، 142گ، 8-11 سطر، اندازه: 21×13سم [ف: 1-170]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7487

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حسین علی فریقی کمره ای، تا: جمعه 25 ربیع الاول 1319 ق، برای امتحان الممالک؛ محمد وثوق معتمد السلطنه سبرادر قوام السلطنه از حراج نسخه های سپهدار اعظم رشتی در 15/2/5 خریداری کرده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای 251ص، 15 سطر (15×7/5)، اندازه: 5×13/20سم [ف: 16-590]

6. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 360-ج

آغاز: برابر؛ انجام: و در و گوهر مرحمت فرمودند. شکر علی السلامة بر حسب امر ... معتمد الحرم آقا میرزا دائی ... این نسخه از روی نسخه خطی تألیف مرحوم سلطان احمد میرزای عضد الدوله ابن الخاقان المغفور استنساخ و در روز یکشنبه دوم شهر رمضان المبارک یونت نیل سال 1324 ... بقلم ... محمد رضاء الشریف ابن المرحوم حسینعلی شیرازی ... اختتام پذیرفت خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا شریف بن حسنعلی شیرازی، تا: سه شنبه 13 شعبان 1324ق، به دستور معتمد الحرم آقا میرزا دائی؛ از روی نسخه خطی سلطان احمد میرزای عضد الدوله

ص: 708

ابن خاقان مغفور؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج سرخ، 130گ، 11 سطر (15×11/5)

(، اندازه: 23×18سم [ف: 26]

7. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1409

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: در عصر مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 80گ، 14 سطر، اندازه: 22×15سم [ف: 4-242]

• تاریخ علمای خراسان / تراجم / فارسی

tārīx-e 'olamā-ye xorāsān

مدرس، عبدالرحمن بن نصر الله، 1268-1338 قمری

(modarres, "abd-or-rahmān ebn-e nasr-ol-lāh (1852 1920

اهدا به: علیقلی میرزا اعتضاد السلطنه وزیر علم وقت محل تالیف: مشهد رضوی کتابی است در شرح حال 103 تن از مشاهیر علمای متأخر خراسان (از 1136 تا عصر مؤلف) آغاز: بسمله، سپاس و ستایش و نیاز و نیایشی که فاتحه اظهارش رائجه بخش مشک تار انجام: این بنده حقیر را سنین عمر به بیست و شش سال و اند ماه رسیده خداوند تعالی جده هفوات گذشته را بکرم خویش بیامرزاد و در آینده تأیید و تسدید کناد و توفیق خیر دهاد انه ولی التوفیق چاپ: توسط محمد باقر ساعدی در مشهد (1341) چاپ شده

[دنا 724/2؛ فهرستواره منزوی 2040/3]

1. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 93 فرخ

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق خوش، کا: میرزا عبدالرحمن شیرازی مدرس متوفی 1337، تا: یک شنبه 4 ذیقعده 1294ق؛ دارای یک سرلوح مرصع، مجدول، مذهب، کمند با طلا و مشکی و لاجورد و شنگرف؛ مهر: اعتضاد السلطنه؛ جلد: تیماج عنابی، 77، 15 سطر (16×8)، اندازه: 14×21/5سم [ف: 52]

2. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3290

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید مهدی حسینی، تا: 24 ذیقعده 1294ق؛ یادداشتهایی از شهاب الدین الحسینی نجفی مرعشی به تاریخ 1368 ق در شهر قم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی نرم سبز، 119گ، 15 سطر، اندازه: 22×17/5سم [ف: 1-240]

3. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 3569

خط: نستعلیق، کا: فیض

الله حسینی شیرازی، تا: 1300ق؛ دارای سرلوح مذهب و مجدول به طلا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن قرمز ضربی، 91گ، 13 سطر، اندازه: 16×23/9 سم [ف: 2-87]

• تاریخ علم حقوق / حقوق / فارسی

tārīx-e 'elm-e hoqūq

تاریخ مختصر علم حقوق را نوشته و بعضی اصطلاحات انگلیسی آن را ذکر کرده است.

قم، مسجد اعظم، شماره نسخه: 1690

آغاز: هرگاه نظامات حقوقی را تحت مطالعه قرار داده و بخواهیم مقررات آن را به خوبی درک و مورد استفاده قرار دهیم ملاحظه خواهیم نمود که فقط .. کردن قوانین و مرکوز ذهن ساختن؛ انجام خود را تا اندازه مالک کمک نر و نمی ... محسوب می کرد و این مالکیت در تقابل مالکیت اجتماعی قبیله عرض اندام نمود و از آن تا اندازه ای متمایز. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور عطف پارچه، 20گ، 27 سطر، اندازه: 32×21سم [ف مخ: 1-312]

• تاریخ علوم محاربات / فنون نظامی / فارسی

tārīx-e 'olūm-e mohārebāt

در این کتاب مؤلف بحث مفصلی از تاکتیک قوای نظامی در میدان محاربه می کند و نیز از آرایش هایی که قشونهای فاتح یونانی و رومی در میدان های جنگ به خود گرفته اند مطالبی می آورد و به آخر آن نقشه های جنگی آمده است. مؤلف آن شخصی فرانسوی و نایب معلم مکتب خانه حریه است. به قرار معلوم این کتاب جلد اول تاریخ او و مشتمل بر اصول و قوانین فنون معمول در قوای یونانی و رومی است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 277

آغاز: ترجمه تاریخ علوم محاربات و اصول فنون نظمیه معموله لشکریان از لسان فرانسوی از مصنفات رو کانکور نایب معلم مکتب خانه مخصوصه حریه. بعز عرض حضور خداوندگاری می رساند که جلد اول کتب علوم حریه مشتمله بر اصول و قوانین فنون نظمیه معموله؛ انجام: و هر قدر در مطالعه دستور العملهای او تأمل و تفکر نمایند و بتدقیق و بتحقیق رسانند باعث زیادتى بصیرت و تجربت خواهد شد خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جا: تهران، دارای چهار نقشه کاغذ: فرنگی لب طلائی، جلد: تیماج قرمز، گل و بته زر، 171گ، 16 سطر (9/5×18/5)، اندازه: 26/5×17سم [ف: 1-271]

• تاریخ عماد الدین ابوالفداء / تاریخ عربی

tārīx-e 'emād-od-dīn ab-ol-fedā

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره / 2

چند برگی از تاریخ عماد الدین ابو الفداء؛ بی کا، بی تا [میراث شهاب: س 7 ش 1-2-40]

ص: 709

← تاریخ عمومی ← تاریخچه

• تاریخ عمومی / تاریخ عمومی - فارسی

محمد حسن، ق 14 قمری

tārīx-e 'omūmī

(mohammad hasan (-20c)

اهداء به: سراج لشگری تاریخ تألیف: 1325 ق تاریخ مختصری است از عصر قدیم، عصر وسط و عصر جدید در سه کتاب و هر کتاب شامل چند «فصل» می باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15570

آغاز: (1) معریان - پنجهزار سال پیش ازین اروپا مسکون بود ولی سکنه انجا بهیچگونه نیست و؛ انجام: دولت مزبور تسالی را در 1878 متصرف شد 26 یهود رجوع شود به نمره 12 تمام شد نام مترجم در مهر طباطبائی است ولی در جایی که خود نامش را نوشته ناخوانا است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مهر: «عبد حسن طباطبائی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل سبز ترنج و سرترنج، 155گ، 18 سطر (6×17/5)، اندازه: 21×14/5 سم [رایانه]

• تاریخ عمومی / تاریخ عمومی / ترکی

tārīx-e 'omūmī

غیر همانند: .. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5071

آغاز: کتاب ثانی ابتدای خلقتدن بوانه دک قبائل عربک شعوب و اجناسی و معاصر لری؛ انجام: مرو نام یلده ده عرب النده مقتول اوله رق ساسانیان دولتی هجرت سنیه نک او توزنجی سنه سنده منقرض اولدی تاریخ مفصلی است برای امم و سلاطین و فرمانروایان عالم و رویدادهای جهان از آغاز خلقت آدم تا عصر سلاطین عثمانی در ترکیه. در اثنای کتاب، برای هر خاندانی از خاندانهای سلاطین و انساب امتهما مشجری ساخته و ریشه و نسب آنها را بدینوسیله توضیح می دهد.

نسخه حاضر کتاب دوم از این تاریخ می باشد؛ خط: نسخ زیبا، کا: یوسف مخلص، تا: یک شنبه 4 صفر 751ق؛ مصحح، محشی با نشانی «مترجم»؛ جلد: گالینگور نیلی، 138گ،

25 سطر، اندازه: 21×33 سم [ف: 13-263]

2. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3792

آغاز: بعد از اسکندر ممالک او به دست سردارانش افتاده و مدت بیست سال با هم دیگر کشمکش و نزاع داشته اند و عاقبت آن ممالک را به

سه قسمت کرده که عبارت باشد از مصر و شام؛ انجام: امپراطوری که مشر کین را شکنجه و آزار نمود ... کبیر نام داشت که شرح حال او را خواندیم پس وقتی که دولت روم غربی بدست طوایف ... منقرض شد تمام رومیان عیسوی بودند تاریخ مختصر ایران از دوره اشکانیان، تاریخ اسلام در صدر و سپس خلفا، تاریخ اروپا است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1303ق؛ جلد: مقوا، 50گ، مختلف السطر، اندازه: 15×20سم [ف مخ: 1-312]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2496

آغاز: بسمله، و از بعضی ثقات به یک دو واسطه مسموع شد که در ایام حکومت و اخشتبو خان پهلوانی بازیگر ... وارد شوستر گردید؛ انجام: فرزند که متولد شود پس چهار سال که رسید او را از مادر گیرند.

تاریخ هند و فرنگ؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ 6 برگ در آغاز و 18 برگ در پایان در هیئت و نجوم متفرقه ضمیمه است؛ اهدایی: وزیری موسس؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی روکش تیماج تریاکی، 87گ، 17 سطر (5/6×11/5)، اندازه: 16/5×10 سم [ف: 4-1318]

4. تهران، مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: 57عکسی

مجهول المؤلف (ق 9).

کتاب، یک دوره تاریخ عمومی است. این دفتر (دفتر دوم) از خلافت امیر المومنین (علیه السلام) تا خلافت عباسیان را در بر دارد. نویسنده کتابش را در دربار امیر علی شیر نوایی نوشته است؛ بی کا، بی تا [جنگ: 1-447]

• تاریخ عمومی ایران و دنیا در قرن بیستم / تاریخ / فارسی

tārīx-e 'omūmī-ye īrān va donyā dar qarn-e bīstom

فرزاد عباس زاده، حسین، ق 14 قمری

(farzād-e 'abbās-zāde, hoseyn (-20c)

مؤلف اطلاعات تاریخی، جغرافیایی، سیاسی و اقتصادی را با مدارک و اسناد تاریخی از جرائد مختلف، مانند: طوفان (از شماره 100 در سال 1305 ق)، سهند، ایران و ... گرد آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11611

آغاز: مناسبات و روابط پنج ساله ایران و روس نظری بگذشته، آینده روسیه در آسیاست پرنس کارچاکوف وزیر خارجه عصر حکمرانی و سلطنت امپراتور الکساندر دوم؛ انجام: در این صورت مجلس و پارلمانیکه از روی همین قانون باشد مورد اعتراض و فدیون خواهد بود. خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن 14؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذی مشکی عطف پارچه سبز، 73گ، 22 سطر (5/12×17/5)، اندازه: 16/5×20

سم [ف: 29-348]

• تاریخ عمومی معاصر / تاریخ / فارسی

tārīx-e 'omūmī-ye mo'āser

ص: 710

غیر همانند: ۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15116

آغاز: بسمله، تاریخ معاصر مقدمات شورش بزرگ فرانسه شورش کبیر فرانسه شورشی است؛ انجام: هر بدی که خوب نشد ناچار معدوم شود. خط: نستعلیق شکسته، کا: علی بن حسینقلی تبریزی، تا: 1332ق؛ کاغذ کاهی، جلد: مقوا، 18 سطر (14×17)، اندازه: 17×21سم [الفبائی: 627]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15120

آغاز: بموجب عهدنامه سالهای 1381 نام می برد، انجام: و عهدنامه 18 ماده انجام خمسه ضمانت می نمایند. خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا؛ کاغذ: کاهی، جلد: مقوا، اندازه: 17×22سم [الفبائی: 627]

• تاریخ عهد باستان / تاریخ / فارسی

tārīx-e 'ahd-e bāstān

طباطبائی، ابوالمحسن

tabātabā'īl, ab-ol-mohsen

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 130/1

سرود ذکر شمه ای از ... خط: تاپپی، بی کا، تا: 1314ق؛ قطع: خشتی [نشریه: 13-441]

نام تاریخ عهد پهلوی به تاریخ مستور

• تاریخ عهد قاجار / تاریخ / فارسی

tārīx-e 'ahd-e qājār

تاریخ مفصلی است از حوادث، تاج گذاری ها، جنگها و اتفاقات عهد سلسله قاجاریه که از چندی قبل از آن شروع شده و تا اواسط تاریخ جنگ های ایران و روسیه ادامه یافته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11290

آغاز: بسمله، فصل در ذکر سلطنت امیر تیمور، ایشان بیست نفرند که در ایران سلطنت کرده اند و اول ایشان امیر تیمور گورکان است؛ انجام: و از تقلیس الی ایران با آذوقه و جبه خانه فراوان در کنار رودخانه ارس بسمت سردار آباد ترول نموده بودند خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج سیاه مجدول، 120گ، 19 سطر، اندازه: 16×21سم [ف: 33/2-63]

← تاریخ عینی ← عقد الجمان فی تاریخ اهل الزمان

tārīx-e qaffārī = andarz-nāme

غفاری کاشانی، محمد علی، ق 14 قمری

(qaffārī kāšānī, mohammad 'alī (-20c

تاریخ تألیف: 1301 ق (1884) سرگذشت میرزا محمد علی خان نایب اول پیشخدمت باشی ولی عهد مظفر الدین میرزا است از خود او با یادداشت های او و تاریخ سالانه است. چاپ: تهران، 1361 شمسی، در 426 ص [فهرستواره منزوی 888/2]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1161 ف

نسخه اصل: نسخه آقای ابراهیم غفاری، ش 1288/4؛ در دو جلد با عکس ولی عهد از عکاسی به نام منوچهر؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمد منشی تبریزی، تا: جمادی الثانی 1309 ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 426 گ، 17 سطر [فیلمهاف: 1-35]

2. قم؛ گلیپایگانی؛ شماره نسخه: 8621-58/71

آغاز: علیخان حضور داشته و مراتب درستکاری و بی طمعی دولت خواه را عرضه داشت ... از قرار تفصیل ذل دستخط صادر نموده، مقرب الخاقان میرزا محمد علیخان نایب اول پیش خدمت باشی ... منظور نظر مبارک والا از ماموریت آن مقرب الخاقان عمده گرفتن سربازان فوج مخبران شقاقی بود بخشی از کتاب تاریخ غفاری مؤلف است. در این بخش سوانح سال های 1300 و 1301 و 1302 مندرج است. مطالب موجود در نسخه حاضر بدین قرار است: نامه به مقرب الخاقان میرزا محمد علی خان نایب اول پیش خدمت باشی، و چند نامه دیگر که باز به مؤلف نوشته شده؛ کتابچه برای تغییر حکومت شقاقی (نامه مفصلی است که مؤلف برای تغییر حکومت شقاقی در یازده فصل کوتاه و پنج بند نگاشته است)، نامه ای که اعتضادالسلطنه به مؤلف نوشته؛ ختم جلد اول با شعری از بونصر شیبانی؛ جلد دوم از وقایع سال 1301 شروع می شود و مؤلف در 32 سالگی خود نوشته است او در آغاز این جلد از ناتوانی ولیعهد در اداره امور خبر داده ولی به جهت رعایت «غیرت نوکری» از درج آنها خودداری نموده است، فرمان برقراری مواجب مؤلف، فرمان نصب میرزا هدایت الله خان به نایب الحکومتی میاندوآب، وکالت نامه مؤلف از طرف اهالی میاندوآب، شرح درگیری اهالی میاندوآب و کردها؛ نامه صدیق الدوله به مؤلف در باب حوادث میاندوآب، مؤلف در این بخش جزئیاتی از حوادث درون دربار ولیعهد و خیانت خدمتگزاران وی از جمله صدیق الدوله مینگارد که جالب توجه است؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛

47 گ، 14 سطر، اندازه: 22717 سم [ف: 2-698]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 43-عکس و 44-عکس

محمدا از همان محمد علی غفاری کاشانی باشد، نسخه 2397 بایزید (266/1 - 444)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-220]

قطعه ای است از کتاب تاریخی که در آن وقایع از سال 589 تا 613 تحریر شده است. در این کتاب تاریخ شاهان غوری از سال 589 تا 613 با انشایی مسجع و مصنوع و با عبارات پردازی های متکلفانه درج شده و بخش اعظم آن اشعار عربی و فارسی است. مؤلف ابتدا بندهایی در پند و اندرز و نصیحت به سلطان می آورد و پس از آن به ذکر تاریخ می پردازد و در اثنا نیز عبارات هایی در تعریف اسب و مرکب و شمشیر و ... آورده است. فهرست بخش های موجود چنین است: فتح اجمیر کرت دوم در 589، فتح تهنگر، ذکر تفویض ایالت تهنگر به امیر معظم بهاء الدوله طغرل، فتح کادیور هند در 592، تعریف مسجد جامع دهلی، نهضت مبارک بر سمت قلعه کول و خطه بنارس در 590، استخلاص قلعه کول که در ذیل آن آورده: «و چون ریات عالیه - لازلت محفوفة بالنصر و الظفر از حضرت خوارزم اجلها الله در شهر سنه ست مائه مراجعه کردند. لشکر خطا-خذلهم الله و ایادیهم جمعیتی کردند و خدایگان اعظم را - اعظم الله قدره و نظم امره از آن طایفه که چون ستارگان آسمان بی نهایت بودند ... روی به ملتان آورد و به وقت رسیدن به امیر داد حسن میر علم بلعجی آغاز نهاد ...»، بهاء الدین محمد، ابن سنکوان که در حدود ملتان اقطاع داشتند، و ریات دولت از دارالملک غزنه روان شد و امیر حاجب سراج الدین ابوبکر، ذکر تفویض ایالت قلعه کالنجر به هویز الدین حسن ... و عنوان شهنشاهی و صدر تاریخ جهاننداری به ذکر آن بهجت و بها یافت هفت خوان و قصه مازندران در طی نسیان آمد ... به پیروزی به دار الملک غزنه روان گشت، نهضت مبارک به طرف قلعه کول و تفویض ایالت ابن موضع به ملک حسام الدین فتح کالنجر، ذکر شکسته شدن چشم عزنی و گرفتار شدن ملک تاج الدین در سنه 612 ذکر وفات سلطان السلاطین قطب الدین، ذکر مرتب شدن امراء اطراف در سلک خدمت و مسلم شدن ممالک هند و سند محمد کوفی و شیخ محمد سرزی. نمونه ای از نثر و نظم این رساله چنین است (ص 8): «فتح اجمیر کرت دوم، و در شهر سنه تسع و ثمانین و خمسمائة بدرگاه همایون که قبله امانی و مقصد آمال است آنها کردند که هراج والی اجمیر رایت ضلال و لواء غوایت بر افراخت و نائره شر که در دل و چشم او روشن بود برافروخت و راه فتنه و فساد که پیوسته بسته داشت بگشاد و اثر عصیان و امارت طغیان پیدا کرد و از غایت خذلان عنان هوا پرستی بدست شیطان داد و سوداء ارتقاء مدارج سروری و معارج بهتری در دماغ گرفت و با مل مکذوب که حجاب تاریکی عقل او بود مغرور گشت، شعر: ویل لمغرور عصاک فانه *** متعرض لمخالب الضرغام. نظم: چنان غرور دهد دشمن ترا گردون *** که ماه تاب بگیرد بنرخ پیرهنی / کسی که پیرهن کین تو فروپوشد *** جهان چه گوید بدوزهی کفنی. وجیهی که روی لشکر وی است سپاه او بود شتابان بحدود دهلی آمد.»

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7698-52/38

آغاز: ملازمت این خصال مرضی اصلی معتبر شناسد و لطایف تنوق و دقایق تامل بر وجه استقصاء بجای آرد خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 98گ، 23 سطر، اندازه: 16×26سم [ف: 2-699]

تاریخ تألیف: پنج شنبه 15 ذیحجه 883ق

او در این کتاب از تاریخ عراق از زمان سقوطش توسط مغولان تا زمان مؤلف سخن گفته و بیشتر از هر کتاب دیگر از خاندان قرافوینلو سخن داشته است او چنانکه خود می گوید از نظام التواریخ بیضاوی و تاریخ ابی الفدا بهره برد و بیشتر مدرک های او برای زمان های بعدی روایت ها و اوراق و حواشی بوده که به او رسیده است. این کتاب در دست قاضی نورالله بوده و در مجالس المؤمنین در سرگذشت سید محمد مشعشی (جند 16 مجلسی 8) و جاهای دیگر از آن یاد کرده است. این کتاب در یک «مقدمه» و شش «فصل» است. کتاب با ذکر انبیاء و اولیاء آغاز می شود و پس از آن از ملوک فارس سخن می گوید. فصل سوم آن به ذکر خلفاء اختصاص دارد که در چهار طبقه مرتب شده است و پس از آن از خلفاء بنی عباس در ایران و اخبار ترک سخن گفته می شود. آغاز: البسملة... الحمد لله الباقي بعد فناء خلقه الدائم فلا فناء ولا زوال لملکه، و الصلاة علی سیدنا محمد خیر خلقه و آله و عترته أجمعین. و بعد: یقول کاتب هذه الأوراق أحوج الخلق إلى الخلاق عبدالله بن فتح الله البغدادي الملقب بالغيث، عفا الله عنهما: أن من كثرة الفتن و تواتر المحن التي جرت بأرض العراق، لم يضبط أحد تواریخها من دور الشيخ حسن الی یومنا هذا، أولاً: من عدم أهل هذا العلم و و من ينظر فيه. و ثانياً: أن أكثرها تواریخ ظلم و عدوان ترکها خیر من ذکرها، لأن هذا الدور الذي نحن فيه یسمى دور الإدبار، و قد ابتداء من حدود سنة 616 قریب تاریخ انقراض دولة العرب و ابتداء دولة الترك. و مقدار مدته 640 سنة، و یجی شرحه فی موضع آخر... فخطر لی أن أکتب هذه الأوراق ببعض ما جرى فی زماننا بأرض العراق، و أضمت إليه بعض أخبار الزمان الماضي علی سبیل الإختصار. فما كان من زمان آدم علیه السلام إلى أيام السلطان أبی سعید، ملتقط من کتاب نظام التواریخ للقاضي ناصر الدين عمر البيضاوی، و غیره. و ما كان من زمان الشيخ حسن الی یومنا هذا، و لم أنقله من کتاب، بل أنقله من أوراق و حواشی، و أكثره من ألسن الراویین،

و بعض ما جرى في زماننا و كتابه عالمون. فكتبت ذلك و حويته في هذه الأوراق ... و جعلته على مقدمة وست فصول، و سميته بالتاريخ الغيائي

[دنا 725/2 ؛ الذريعة 271/3 ؛ تاريخی علم الفلك في العراق از عباس غزاوي چاپ 1378 بغداد صفحه 118؛ از التعريف بالمورخين 249/1-251؛ ف فهرست گور گيس عواد 49؛ مجله سومر 220/6 ؛ مجمع علمی عراقی 245/1]

1. تهران؛ ادبيات؛ شماره نسخه: 134 -ج

آغاز: بسمله و به نستعين الحمد لله الباقي بعد فناء خلقه ... و بعد يقول .. عبدالله بن فتح الله البغدادي الملقب بالغيث ... و سمية بالتاريخ الغيائي؛ انجام: عزل کلابی و خرج خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ از روی نسخه کتابخانه عمومی بغداد که به دستور عباس عزاوی برای عباس اقبال نوشته شده؛ تملک: عباس اقبال: 14 شهریور 1325؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 226، 19 سطر (8/5×16)، اندازه: 17×21/5 سم [ف: 1-73]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2662ف

نسخه اصل: متحف عراقی بغداد؛ بی کا، بی تا؛ 88گ [فیلمهاف: 1-294]

• تاریخ غیبت حضرت حجة (عجل الله تعالی علیه) / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e qeybat-e hazrat-e hojjat

سپهر، عبدالحسین، 1312-1250 شمسی

(sepehr, abd-ol-hoseyn (1871-1933

اهداء به: مظفرالدين شاه قاجار تاريخ تأليف: 1320ق تاريخ احوالات و ذکر کنیه و القاب و فهرستی جامع از نام نیاکان حضرت حجة (عجل الله تعالی علیه) است که عبدالحسین لسان السلطنة پیشخدمت همایونی و نایب اول وزارت خارجه از کتاب تاریخ ناسخ التواریخ استفاده و جمع آوری و تصنیف نموده است.

1. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 926

آغاز: دیباچه آخرین کتاب از مجلدات ناسخ التواریخ در احوال امام عصر عجل الله تعالی فرجه. بسمله الحمد لله الذي تفرد في وحدانيته و توحد في صمدانيته لا تناله ظنون الفضلاء و لا تدركه عيون العلماء ... چون فرمانش مرا وی آسمانی و امر و نهی یزدانیست خیل خوابم برمید ... نام مبارک و نام پدران بزرگوار امام دوازدهم علیهم السلام؛ انجام: شرح حال صفی بن ریاح از قبیله بنی اسد است دو بیست و هفتاد سال در این سرای زوال بماند ... قد تم هذا الجلد الأول من مجلدات ناسخ التواریخ في يوم الحادي و العشرون من شهر رجب المرجب بيد الاحقر شيخ محمد نجفی 1320. خط: نسخ، کا: شیخ محمد نجفی، تا: 21 رجب 1320ق؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: مقوای روکش مخمل نیلی رنگ، 381ص، 15 سطر، اندازه: 24×35 سم [ف: 5-306]

آغاز: فهرست جلد اول و دوم کتاب غیبت نام مبارک و نام پدران کنیه و القاب آنحضرت از روی اختصار عنوانات آنحضرت سال ولادت نام مادر آنحضرت کیفیت خریداری نرجس خواتون؛ انجام: ناگاه عیسی با زبانی گویا فرمود منم بنده ای از بندگان یزدانی که کتاب آسمانی بر من نازل شد و رتبت رسالتم بخشید و در هر جا که باشم مبارکه و سعادت خواست. تمام شد کتاب غیبت از کتب آخر ناسخ التواریخ بید احقر العباد محمد حسن الگلپایگانی سنه 1321 جلد دوم، از تاریخ غیبت حضرت حجة (عجل الله تعالی علیه) است به شرح نسخه شماره دفتر 926؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن گلپایگانی، تا: 1321ق، کاغذ: فلفل نمکی فرنگی، جلد: مقوای روکش مخمل منقش گل، 379، 15 سطر، اندازه: 35×24سم [ف: 5-308]

• تاریخ فارسی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e fārsī

برگ های پراکنده است از کتابی در تاریخ عمومی قبل و بعد از اسلام، بسیار مختصر و مفید و گویا از تألیفات قرن هشتم و قطعه ای از آن مربوط به قزوین می باشد، ترجمه از کتابی است که مؤلف آن قزوینی است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5545

آغاز: اقبال که در آن اوقات بمنصه ظهور رسید آن بود که چون احمد بیک کرابینا؛ انجام: در فلان روز جنگ سلطانی انداخته از رخنهائی که بضر توب در چند برج پدید آمده یورش ... خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 250گ، 23 سطر، اندازه: 18×29سم [ف: 14-308]

• تاریخ فارسیان و نوروز و مهرگان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e fārsīyān va nowrūz va mehgān

بیدل بن داراب پسر رستم

bīdel ebn-e dārāb pesar-e rostam

از پهلوی و فارسی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1291/8-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش

Add. 24413؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-590]

• تاریخ فال انبیاء / متفرقه / فارسی

نسخه اصل: بادلیان 2827 وینفیلد 8؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1012ق، جا: لاهور [فیلمهاف: 1-571]

تاریخ فتح انگروس / تاریخ / ترکی

tārīx-e fath-e angerūs

تاریخ تألیف: گویا 1005ق از عندلیب؟ در بیان فتوحات سلطان محمد ثالث بن سلطان مراد سلطان (1012-1003 ق) است و شرح جریان فتح انگروس مجارستان فعلی به دست سلطان محمد ثالث مشهور به فاتح آگری در این کتاب آمده است. مؤلف در یکی از ابیات، تخلص خود را عندلیبی ذکر کرده است. شرح حال مؤلف به دست نیامد. این کتاب فاقد ابواب و عناوین است و تنها در برگه 2 عنوان «مجلس ثانی» دیده می شود. نسخه اصلی این کتاب در کتابخانه حالت افندی بوده و اکنون در کتابخانه سلیمانیه نگهداری می شود. در ترجمه فهرست کتابخانه ملی وین (ج 1 ردیف 955) کتابی به عنوان «نامه فتوحات ممالک انگروس» از مؤلفی ناشناخته، تألیف اوایل ربیع الاول 936 معرفی شده و در توصیف کتاب ذکر شده است: «این کتاب گزارشاتی مبنی بر فتح مجارستان می باشد که در دو قسمت جدا از هم، یعنی فتح بلگراد و فتح ممالک مجارستان و توابع آن نگاشته شده که نویسنده و زمان تألیف هر قسمت جدا بوده، به طوری که قسمت اول در تاریخ اول ربیع الاول 936 و قسمت دوم در اواخر ذی قعدة 932 نوشته شده است». (حافظیان) فهرست نسخه های خطی تاریخ و جغرافی در کتابخانه های استانبول 130 - 131؛ لغات تاریخی و جغرافیه، احمد رفعت افندی 282/1؛ [میراث شهاب س 12ش 3و 1274]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1348 عکسی

آغاز: بسمله. ان الله اشترى من المؤمنین أنفسهم آیات بیناتندن مراد و جاهدوا فی سبیل الله حق جهاده ایتنی مجاهدین غزا پیشه و خدیوان هدایت اندیشه یه اعلان و اعلام؛ انجام: عالم بربرینه کیروب ذخیره دن جمله عسکر زحیر زحمتنه گرفتار اولوب، تمت. نسخه اصل: کتابخانه حالت افندی، نسخه شماره 263 منتقل شده به کتابخانه سلیمانیه در استانبول ترکیه؛ خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا، در صفحه عنوان نام کتاب: «فتح بلاد انگروس» آمده، مجدول، دارای کتیبه مذهب؛ مهر: کتابخانه حالت افندی (بیضی)؛ 112ص، 13 سطر [عکسی ف: 4-96]

تاریخ فتحعلی شاه = تاریخ قاجار به / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e fath-alī-šāh = tārīx-e qājārīye

بدایع نگار، محمد حسین بن ملک احمد، ق 13 قمری

(badāye' negār, mohammad hoseyn ebn-e malek ahmad (-19c

به امر: فتحعلی شاه قاجار تاریخ تألیف: از جمادی الثانی تا شعبان 1248ق تاریخ قاجار به از شرح نسب طایفه قاجار تا وقایع سال 1239ق است.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3599

آغاز: بسمله. اختر آفتاب سنای سپاس و مهر ستاره فروغ ستایش که منجوق انور آن؛ انجام: بسکاویدج کار خود را آشفته تر از طره ترکان چین یافت ناچار دست از معادات و مضادات کشیده بسمت قراباغ بشتافت، چو صرصر که دنبال او کس نیافت. الحمدلله الکریم الوهاب قد وفقنی با تمام هذالکتاب لایخفی انی قد أمرت فی غرة شهر ذیحجة الحرام من شهر سنه سبع و اربعین و مأتین بعد الالف بتلفیق هذا الكتاب و فارغت فی غرة شهر شعبان من شهر سنه ثمان و اربعین و مأتین بعد الألف عن تسویده و ما هذا الا ذکر عجاب خط: نسخ تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1248؛ مجدول، مذهب، دارای سرلوح نفیس؛ جلد: روغنی با گل و بوته، زر افشان اصفهان، 333گ، 15 سطر، اندازه: 18x29/5سم [ف: 1-171]

• تاریخ فتوح ابن اعثم کوفی (ترجمه) = ترجمه الفتوح = تاریخ احمد کوفی / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e fotūh-e ebn-e a-sam-e kūfī (t.) = t.-ye al-fotūh = tārīx-e ahmad-e kūfī

مستوفی هروی، محمد بن احمد، ق 6 قمری

(mostawfi-ye heravī, mohammad ebn-e ahmad (-12c

وابسته به: الفتوح؛ ابن اعثم کوفی، احمد بن اعثم (-314) اهدا به: وزیر مؤید الملک قوام الدوله تاریخ تألیف: 596ق؛ محل تألیف: مدرسه تاییاد نزدیک پوشنک ترجمه تحت اللفظی مشهوری است از «الفتوح» ابو محمد احمد بن اعثم کوفی. برخی احتمال داده اند که کتاب حاضر دو مترجم دارد و پس از درگذشت محمد مستوفی، محمد بن احمد بن ابی بکر مابیزنا بادی کار نیمه تمام او را ادامه داده است. مترجم پس از حمد خدا و مدح پیغمبر می گوید: «شبی در مدرسه تاییاد» از طریق دوستی حکایتی از کتاب فتوح خواجه احمد بن اعثم کوفی گفته آمده. چون کتاب مناسب دیده شد از من خواستند که آن را به فارسی برگردانم تا همگان را به کار آید من نیز با مشکلاتی که در پیش داشتم به تحریر و ترجمه آن دست زدم.» آغاز: مقدمه مترجم: الحمد لله الملك الکریم و لا حول و لا قوة

ص: 714

الا-بالله العلی العظیم. سزاوار شکر و ثنا خداوندی است که شکر به توفیق او متعلق است و ثنا به تلقین او منوط ... متن: چنین گوید
خواجه احمد بن اعثم الکوفی (رضی الله عنه) چون اشرف کاینات و سرور موجودات و محرم قاب قوسین، مصطفی مجتبی ابوالقاسم
محمد مصطفی (صلی الله علیه وآله وسلم)...

انجام: پس گفت بار خدایا تو او را یار و معین باش که تو بر همه چیز توانا و قادری و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الاجمعین
برحمتک یا ارحم الراحمین. چاپ: با تصحیح غلامرضا طباطبائی مجد، تهران، 1372ش، انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، 1086
ص.

[دنا 726/2 (22 نسخه)؛ مشار 409/1 و 2009/2، استوری 207/1، 1260؛ فهرستواره منزوی 1585/3]

1. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3279

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم، الحمد لله الملك القديم المنان الکریم الرؤوف الرحیم هو الأول و الآخر و الظاهر و الباطن و هو بكل
شیئی علیم و الصلوة علی خیر خلقه محمدن الموصوف باوصاف انک لعلی خلق عظیم و علی آله و أصحابه المتحلین بحلل الرضا و
التسلیم بعد هذا میگوید فقیر حقیر اضعف عبادالله القوی؛ انجام: رسول علیه السلام گفت ای امت من امروز بر این سخن میگریید و فردا
که روز واقعه او باشد او را مدد ندهید و یاری نکنید ای بار خدای تو او را یار و معین باش که تو بر همه چیزها توانا و قادری و صلی الله علی
خیر خلقه محمد و آله اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین خط: نستعلیق، کا: لطف الله، تا: 181ق، جان شیراز؛ مجدول، مذهب،
دارای سرلوح زیبا، یادداشت واقف جنت مکان مرحوم نخبجوی؛ تملک: «محمد تقی مورخ ذیقعدده 1235»، «محسن آقا»، «حاج
حسنعلی» که کتاب را به پنجاه روپیه خریده؛ جلد: چرمی، 334گ، 21 سطر، اندازه: 16/5 × 28/5 سم [ف: 1-246]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3092-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-74]

2. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 855

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: روغنی گل و مرغ، اندازه: 17×28 سم [نسخه پژوهی: 2-127]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9414

آغاز: که محمد رابح خلق فرستاده که اکثر آنروز با دو برادر شما بیعت کردند و من چهل مزد یافتی؛ انجام: در عراق سه سال طعام کم
بود و مردم برنج باشند و پر بادیه سه سال آب زیاده.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول به شنگرف و سبز؛ جلد: تیماج مشککی ضربی، 192گ، 22 سطر،
اندازه: 13/5×24/5 سم [ف: 24-186]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 955

آغاز: بسمله، چون عثمان را بکشند مردمان پیایی به خدمت امیر المؤمنین آمدند و او را گفتند ابوالحسن این امر بکشتند؛ انجام و ایشانرا در مرافقت جماعتی از معتمدان خویش بجانب مدینه گسیل کرد تمام شد. پایان نسخه: و تاریخ ترجمه ست و تسعین و خمسمانه است فی التاريخ يوم الخميس بیست و دویم شهر ربیع الاخر سنه اثین و سبعین و الف ... جلد دوم، شامل حوادث خلافت علی (علیه السلام) است تا قتل امام حسین و اسارت خاندان او بشام و سپس بازگشت آنها بمدینه بامر یزید؛ خط: نستعلیق، کان محمد زمان ابن حاجی خانمیرزای مراغی، تا: پنج شنبه 22 ربیع الثانی 1072ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج، 311گ، 19 سطر (11×19)، اندازه: 28/5×18سم [ف: 2-493]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37577

آغاز: الحمد لله الملك القديم و المنان الکریم و الرؤوف الرحیم ... بعد هذا می گوید فقیر و حقیر اضعف عبادالله القوی محمد بن احمد المستوفی الهروی که چون در ایام جوانی؛ انجام: مظفر و منصور و مؤید و مسرور به جانب کوفه روان شد. الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین. حرب جمل به آخر رسید و مجلد دوم از ترجمه فتوح احمد کوفی تمام شد. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ نوشته ای به خط محمد علی در 1267 ق و نوشته دیگری به خط مازندرانی؛ تملک: ابوالقاسم در 1279ق با مهر: «ابوالقاسم 1244» (بیضوی) و «العبد ابو القاسم» (مربع)؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: کشمیری حنایی آهار مهره، جلد: تیماج زیتونی با ترنج و سرترنج، 203گ، 18 سطر، اندازه: 21/5×11

سم [اهدائی رهبر: 8-394]

6. اراک؛ بیات، عبدالحسین شماره نسخه: 44

آغاز: الحمد لله الملك القديم و المنان الکریم؛ انجام: شیبیه بن حریم الاسدی می گوید سخن زینب استماع کردم و گوش به مطالع و مقاصد او داشتم هیچ زن. خط: نستعلیق متوسط، بی کا، تا: اوایل قرن 13، دارای دو سرلوح زیبا، قسمتی از آخر نانویس؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: چرمی ترنج دار عنابی، 20 سطر، اندازه: 18×29سم [نشریه: 6-88]

7. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1861

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله الملك القديم و المنان الکریم - الرؤوف الرحیم؛ انجام: رو بساقی خویشتن کرده و گفت اسقنی شرب عظام بل اسق مثلها ابن زیاد خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج ماشی، 234، 22 سطر (9/5×22/5)، اندازه: 18/5 × 33/5سم [ف: 4-323]

8. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1028

آغاز: الحمد لله الملك القديم و المنان الکریم الرؤوف الرحیم هو الاول و الآخر؛ انجام: مظفر و منصور و مؤید و مسرور بجانب کوفه روان شد، الحمد لله رب العالمین جلد دوم از تاریخ پیامبر تا پایان جنگ جمل؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ نوشته ای است با خط محمد علی در 1267 نوشته ای

دیگری در همین تاریخ به خط مازندرانی؛ تملک: به تاریخ 1279 با مهر «ابوالقاسم 1246» (بیضوی) و «العبد الآثم ابوالقاسم» (مربع)؛ جلد: تیماج زیتونی، 206گ، 18 سطر، اندازه: 22×11سم [مؤید:]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4434

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن مرحوم ملا نجف قزوینی، تا: 12 رجب 1266ق؛ مجدول، با سرلوح زر؛ کاغذ: اصفهانی، 288، 19 سطر [ف: 12-120]

10. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4298

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن ملا نجف قزوینی، تا: 1273ق، به دستور حاجی مفید شیخ الاسلام؛ مجدول؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن پشمی ضربی، 300گ، 19 سطر، اندازه: 28/7×17/3سم [ف: 2-128]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17115

کا: محمد حسن بن مرحوم، تا: 1273ق؛ خریداری از امرالله صفری؛ اندازه: 18/2×28/4سم [رایانه]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15291

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 27 محرم 1274 ق [مختصر ف: 157]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1175

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله الملك القيم ... الرؤف الرحیم هو الاول؛ انجام: که تو بر همه چیزها توانا و قادری و صلی الله علیخیر لقه محد و آله اجمعین. خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 1278ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، 240گ، 23 سطر (7/5×14/5)، اندازه: 14×22سم [ف: 3-207]

14. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4332

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 2 رمضان 1280ق، به دستور حسین خان حاکم سمنان؛ کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قرمز ضربی، 270گ، 20 سطر، اندازه: 21×34/3سم [ف: 2-129]

15. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4083

آغاز: بسمله الحمد لله الملك القديم المنان الکریم؛ انجام: بل اسق مثلها ابن زیاد ... شهر شوال المکرم من شهر سنه 1296 خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1296ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 25 سطر (2011)، اندازه: 34821سم [القبائی: 99]

16. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 275 حکمت

تا بخشی از تاریخ ابوبکر؛ خط: نستعلیق، کا: فتح الله شیرازی، تا: 1321ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج، قطع: رحلی [ف: 2-7]

17. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 2175

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری (رشت و همدان: ف: 1245)

18. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 685-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا. Add 2349؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 431گ، 17 سطر [فیلمهاف: 1-144]

19. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1219-ف

نسخه اصل: بادلیان ش 5-284 اوزلی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 484، 24 سطر [فیلمهاف: 1-144]

20. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 8/44

آغاز: الحمدلله الملك القديم و المنان الکریم الرؤوف الرحیم؛ انجام: ای بار خدای تو او را یار و معین باش که تو بر همه چیزها توانا و قادری و صلی الله علی خلقه محمد و آله اجمعین خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ بیتا با سرلوح، مذهب، محشی؛ کاغذ: نازک فرنگی، جلد: مقوا با تیماج قهوه ای سیر، 308گ، 21 سطر (19×10)، اندازه: 17×27سم [ف: 1-43]

21. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 786

آغاز: برابر؛ انجام: بر فوت امام حسین (علیه السلام) و دیگر عزیزان نوحها میگردند علی ابن حسین روزی بازار دمشق میگذشت المنهال بن عمر و الصبانی او را پیش آمد پرسید خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ مجدول، یک سرلوح کتیبه ای؛ کاغذ: بغدادی، جلد: مقوای روکش چرم تریاکی وسط ترنج و سرترنج، 889ص، 21 سطر، اندازه: 13/5×9سم [ف: 5-18]

22. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 920

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین الحمدلله الملك القديم و المنان الکریم الرؤوف الرحیم هو الاول و الاخر و الباطن و الظاهر و هو بکل شیئی علیم... بعد هذا میگوید فقیر و حقیر اضعف عبادالله القوی محمد بن احمد المستوفی الهروی که چون ایام جوانی و کهولت در خدمت اکابر وقت و اعظم روزگار گذرانیده آمد و سرد و گرم و شیرین و تلخ ایام دیده و شنیده و چشیده شد و آفتاب عمر روی بافق مغرب و پیری نهاد و اندیشه یوم معاد سایه افکننده عزیمت انزوا و عزلت مصمم کرده آمد و دست از تنبع اشغال کشیده؛ انجام: ذکر سخن گفتن زینب دختر علی بن ابیطالب علیه السلام شیبۀ بن حریم الاسدی میگوید سخن زینب استماع کردم و گوش بمطالع و مقاصد کلمات او داشتم هیچ زن... نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز آن تعیین گردید؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، کمندار، یک سرلوح مذهب؛ کاغذ: ختائی، جلد: مقوای روکش چرم لاک، 559ص، 19 سطر، اندازه: 17/8×27سم [ف: 5-20]

تاریخ فتوح ابن اعثم کوفی (ترجمه) / تاریخ اسلام / فارسی

(t.ārīx-e fotūh-e ebn-e a-sam-e kūfī)

وابسته به: الفتوح؛ ابن اعثم کوفی، احمد بن اعثم (-314)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1724

آغاز: باطریق اطاعت و موافقت از بدو ترا این معنی معلوم شد؛ انجام: رو بساقتی خویشتن او را گفت ... ثم مل مثلها ابن زیاد این نسخه حاوی نصف آخر تاریخ اعثم کوفی است و از اول

ص: 716

خلافت حضرت امیر شروع می شود تا بردن اهل بیت سید الشهداء به شام خط: نستعلیق، کا: محمد مومن مشهدی، تا: 1024ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج و بنفش، 245گ، 23 سطر (15×25/5)، اندازه: 20/5×31 سم [ف: 4-190]

• تاریخ فتوح ابن اعثم کوفی (ترجمه) / تاریخ اسلام / فارسی

(t.ārīx-e fotūh-e ebn-e a-sam-e kūfī).

وابسته به: الفتوح؛ ابن اعثم کوفی، احمد بن اعثم (-314) مترجم ناشناخته ولی شیعه بوده است. از آغاز خلافت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب (علیه السلام) تا ذکر آوردن اهل بیت امیر المؤمنین حسین (علیه السلام) را به نزدیک عبیدالله زیاد علیه اللعنة. کاتب نسخه را به آخر نرسانده و شاید هم مترجم.

مشهد؛ ادبیات، شماره نسخه: 52 فرخ

آغاز: بسمله چون عثمانرا بکشتند مردمان پیامی بخدمت امیر المؤمنین علی علیه السلام؛ انجام: گفتند یا امیر دستوری فرمای تا کلمه چند بگوید باشد که از او چیزی خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ نوشته شده: «این کتاب از مال خالص ... حاج محمد عظیم ولد ... حاج یعقوب تاجر مروی در شعبان 1128»؛ کاغذ: شکری رنگ، جلد: تیماج تریاکی، 216گ، 22 سطر (11/5 × 22/5)، اندازه: 18×29/5 سم [ف:

27]

← تاریخ فتوحات ← حوادث نامه

• تاریخ فتوح الشام / تاریخ / عربی

tārīx-u futūh-iš šām

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25788

بی کا، تا: 1281ق؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

• تاریخ فتوح شام / تاریخ / فارسی

tārīx-e fotūh-e šām

تهران، دانشگاه: شماره نسخه: 1883-ف

نسخه اصل: دیوان هند 248 اته 134؛ بی کا، بی تا، 346گ [فیلمهاف: 1-35]

• تاریخ فرانسه / تاریخ / فارسی

tārīx-e farānse

اهداء به: ناصر الدین شاه

تاریخ تألیف: 1302 ق مؤلف، که سمت کارگزاری کربلای معلی را داشته است، این کتاب را درباره تاریخ فرانسه از منابع مختلف جمع آوری کرده و ترجمه نموده است. این کتاب از ورود قوم «سلت» به «گل» آغاز سخن می کند و سپس شرح حال یک یک شاهان فرانسه را می آورد تا به لوی فیلیپ اول از طائفه اورلئان می رسد و در این جا کتاب را به پایان می برد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 165

آغاز: بسمله، از قراریکه مورخین می نویسند در سال هزار و پانصد و هشتاد قبل از حضرت مسیح قومی از طوائف آسیا موسوم به سلط آمده در طرف مشرق اروپا سکنا نمودند؛ انجام: در ماه (او) سلطنت فرانسه از طرف وکلای ملت به شاهزاده اورلئان واگذار شد که در تحت نام لوی فیلیپ بتخت سلطنت برقرار و زمام حکمرانی را بدست خویش گرفت خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف (محملاً)، تا: 1302ق، جا تهران؛ آخر نسخه: «برفته بود ز هجرت هزار و سیصد و دو*** که اختتام پذیرفت این کتاب ز نو»، با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل سبز، 81گ، 13 سطر (9×16)، اندازه: 16×23/5سم [ف: 1-170]

• تاریخ فرانسه (ترجمه) / تاریخ / فارسی

tārīx-e farānse

ثمر انصاری، حسین بن محمد علی، 1284-1344 قمری

(samar-e ansārī, hoseyn ebn-e mohammad 'alā (1868 1926

تاریخ تألیف: رجب 1308ق؛ محل تألیف: تهران ترجمه ای است از تاریخ فرانسه به وسیله میر آقا خان حسین ثمر انصاری فرزند میرزا بابا خان صورت گرفته و در تهران به چاپ رسیده است. [مشار فارسی 1112/1]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7676

آغاز: یکهزار و پانصد و هشتاد سال قبل از حضرت عیسی علی نبینا و آله و علیه السلام طایفه ای از طوائف آسیا موسوم به ثلت به اروپا گذر نموده هوا را مساعد دیده در طرف مغرب سکنی کردند پس از چندی معروف به انجام: تمام شد تاریخ سلاطین فرانسه از ابتدای توطن و تمدن ایشان در خاک اروپا تا زمان لوی فیلیپ، ترجمه شده اقل چاکران و خانه زادان دولت ابد آیت قاهره میرزا آقا بن میرزا بابا خان در دارالخلافة الباهره در شهر رجب المرجب.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول محرر، مذهب، با سرلوح

مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: تیماج قرمز مجدول، 97گ، 10 سطر، اندازه: 16×21/5سم [ف: 26-173]

• تاریخ فرانسه / تاریخ / فارسی

tārīx-e farānse

تاریخ فرانسه در دوران سلطنت لویی چهاردهم و پیش از انقلاب فرانسه است.

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 4169

آغاز: در فصول سابقه دیدیم که عظمت داشته ... در عهد لوی 14 به کمال رسید و حکومت استبدادی با همه صفات لازمه اش در فرانسه عرض وجود نمودند؛ انجام: ملکه فورا مازارن را که ظاهره با نظریات سیاسی اش مخالف بود ... تعیین نموده و مخالفین خود را به دین ترتیب ساکت می کند. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 393گ، مختلف السطر، اندازه: 22×18سم [ف مخ: 1-313]

• تاریخ فرانسه و ممالک دیگر / تاریخ / فارسی

tārīx-e farānse va mamālek-e dīgar

مختصری است در تاریخ ممالک اروپایی که به قلم یکی از معاصرین نوشته شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1291

آغاز: با ثروت ترین ممالک اروپا در شانزدهم مملکت ایتالیا بود که از حیث آبادی و تمدن و ثروت طبیعی و علم و هنر؛ انجام: هنرمندان را تشویق کرده اند به طوری که عمارت ایشان مجموع هنرمندان وم حل تربیت جوانان با استعداد بوده است. خط: نستعلیق، بی کا، بی تاب افتادگی؛ آغاز؛ جلد: مقوا، 31گ، مختلف السطر، اندازه: 23×19سم [ف مخ: 1-313]

• تاریخ فرخ آباد / تاریخ / فارسی

tārīx-e farrox-ābād

مولوی، محمد ولی، قرن 13 قمری

mowlavī, mohammad valī

تاریخ تألیف: 1243-1245ق تاریخ فرخ آباد و حکمرانان بنکش است از 1126 تا 1243 ق در دو قسمت، یکم در شش و دوم پنج «مقاله». مقالات قسم یکم: 1. محمد خان بهادر غضنفر جنگ بنگش (1156ق)؛ 2.

محمد خان قدیم جنگ (1161ق)؛ 3. محمد احمد خان غالب جنگ (1185 ق)؛ 4. دلیر همت خان مظفر جنگ (1201 ق)؛ 5.

عماد حسین خان نصیر جنگ (1228ق)؛ 6. خادم حسین خان شوکت جنگ (1238ق) و پسرش تجمل حسین خان. قسم دوم، کسانى که به فرخ آباد آمده اند، شامل: 1. پادشاهان و امیران؛ 2. پیران و فقیران؛ 3. دانشمندان و پزشکان؛ 4. سرایندگان و خوشنویسان؛ 5. زندگى نامه نگارنده. (حافظیان)

[فهرستواره منزوی 1194/2-1195؛ فهرست مشترک 561/10؛ فهرست نسخه های خطی کتابخانه رضا رامپور 638/1؛ فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانه ندوة العلماء لکهنو 657]

1. تهران، مرکز فرهنگى خراسان؛ شماره نسخه: 113 عکسى

بی کا، تا: 1277ق؛ 297گ [جنگ: 1-447]

2. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 1684

آغاز: ای نام تو تاج فرق آغاز *** وز نام تو نامها سرافراز / عام است یکی زرحمت تو *** خاص است وگر بخاص همراز. ستایش و نیایش بجانب مستطاب خداوندی سزد که افراد نوع انسان را بتشریف کریمه و لقد کرمنابنی آدم امتیاز بخشید؛ انجام: اگر پرسند تاریخ وصالش *** بگو با رحمت الله پیوست. رحمه الله واسعة و ختم الله لنا بالخير. تمام شد تواریخ فرخ آباد نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء لکهنو، شماره 16 (ردیف 105)؛ خط: نستعلیق، کا: باقر حسین عرف پیاری (؟)، تا: 19 جنوری آژانویه 1913 میلادی؛ از روی نسخه ای که به خط منور علیخان بنکش در چهاردهم جمادی الاول 1253 برای لعل صاحب کتابت شده بود؛ 347ص، 17 سطر [عکسى ف: 5-106]

• تاریخ فردریک (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(t. tārīx-e fredrīk)

شامل یک دوره تاریخ فردریک است که به زبان فارسی ترجمه شده و مطالب آن در پنجاه و یک «فصل» آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 643

آغاز: فصل اول در رفتن صوفی در ته بیک مجلسی که بحکم فردریک گیوم اول ترتیب داده شده بود؛ انجام: و ما بکلی منصب او را از میان برداشتیم تا اینکه بعد از بارون مسطور کسی در منصب او نباشد. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: گالینگور سبز، 340گ، 11 سطر (13×7)، اندازه: 21×13/5 سم [ف: 2-150]

• تاریخ فردریک کبیر پادشاه پروس / تراجم / فارسی

tārīx-e fredrīk-e kabīr pādēšāh-e perūs

گروسی، عیسی، ق 13 قمری

(-19c) (garrūsī, 'īsā)

تاریخ تألیف: 3 صفر 1296 ق مشتمل است بر شرح حال فردریک کبیر از عهد کودکی و نیز متضمن حکایات و داستان هایی است نغز و دلشین و بنا بر قول مترجم جلد اول این کتاب، شرح حال فردریک کبیر است.

ص: 718

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 117

آغاز: بسمله، تاریخ فردریک کبیر پادشاه پروس که منشیانه تصنیف شده است فی الواقع نخبه حکایات نغز آن را جمع کرده و برسم و عظم و نصیحت و ایهام وقایع مندرجه را نموده است بوضع خوش و طرز خاصی نوشته است، فصل اول یک شبی از شبها اطاقها بواسطه شمعیهای بر افروخته؛ انجام؛ و ملکه را در این تفرج تنها نگذاریم شال و کلاهش را برداشت و پائین آمد

خط: نستعلیق شکسته خوش، کاتب = مؤلف، تا: 1296ق، جان تهران؛ در صفحه اول عکس فردریک پادشاه پروس، مجدول؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مقوایی، 124، 16 سطر (10×25/5)، اندازه: 34×20سم [ف: 1-111]

• تاریخ فرس قدیم و تاریخ یزدگردی / ستاره شناسی، تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e fors-e qadīm va tārīx-e yazdgerdī

منجم اصفهانی، اسدالله

monajjem-e esfahānī, asad-ol-lāh

در ستاره شناسی است به دستور چند زردشتی پارسی هند، همراه چند فتوا در این زمینه.

[فهرستواره منزوی 889/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 999/2 ف

نسخه اصل: بادلیان 78. 2811. ind ist, pers (ج 3 ص 79)؛ بی کا، تا: 1244ق، جا: دربند بمبئی [فیلمهاف: 1-552]

• تاریخ فرسیه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e forsiye

مستوفی هروی، عبد الله

mostaofi-ye heravī, 'abd-ol-lāh

کلمات چند از تاریخ اهل فرس جمع نموده و نام آن را «تاریخ

فرسیه» نهاده است. (احمد منزوی) آغاز: بسمله، سپاس و ستایش مر احدى را سزد که عالم گوناگون با چندین شؤون. انجام: کشمکش هر چه دروزند گيست *** پيش خداوندی او بندگيست / کشمکش هر چه دروزند گيست *** پيش خداوندی او بندگيست

[دنا 727/2؛ فهرستواره منزوی 889/2]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 7134/1

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سرکه ای، جلد: پارچه ای، 30 گ، 15 سطر)

اندازه: $12/5 \times 18/6$ سم [ف: 7-163]

← تاریخ فرشته ← گلشن ابراهیمی

• تاریخ فرقه بابیه / تاریخ / فارسی

tārīx-e ferqe-ye bābīye

رساله مختصری است در تاریخ باب و بابیان و چگونگی شکل گیری این فرقه.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1362

آغاز: بسمله. صلی الله علیه و آله یا ولی العصر ادر کنی. خلاصه فهرست مطالب این بود در سنه 1235 متولد شد در شیراز و بعد در ایام شیر خوارگی پدرش مرد در تحت نظر دایی خودش؛ انجام: رفتند به طرف اردو، یکی از لشکریان آقا رسول را کشت و باقی مانده را هم در قلعه کشتند

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا، 16 گ، مختلف السطر، اندازه: $12/5 \times 18$ سم [ف مخ: 1-313]

• تاریخ فرهنگ معاصر / تاریخ / فارسی

tārīx-e farhang-e mo'āser

در 12 «فصل» که بیشتر آن مربوط به تاریخ و انقلاب فرانسه می باشد با در نظر گرفتن اثر گذاری آن در فرهنگ عمومی اروپا و تمدن جهانی پس از آن.

مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 460/4

آغاز: ما این قسمت از تاریخ را در ضمن یک مقدمه و دوازده فصل شرح خواهیم داد خط: نستعلیق، کا: محمود خان دانشجوی کلاس چهارم مدرسه سیاسی، بی تا، جلد: گالینگور سبز، 164 گ (422-585 پ)، اندازه: $16/5 \times 11$ سم [ف: 2-141]

• تاریخ فریدرک ثانی / تاریخ / فارسی

tārīx-e ferīdrīk-e sānī

(qājār, mohammad hoseyn ebn-e rezā qolī (-19c

ترجمه فارسی از زبان فرانسه (این نسخه از زبان اصلی به توسط بارون ژومینی به زبان فرانسه ترجمه شده است). ترجمه و تصنیف این نسخه در زمان ناصرالدین شاه قاجار به سرپرستی یحیی خان مؤتمن السلطان آجودان مخصوص انجام شده است. مطالب این تاریخ در بیان احوال فریدریک ثانی پادشاه پروس است. از بدو سال 1740 میلادی تا ختم سال 1745 میلادی مطابق سنه 1153-1158 هجری قمری و شرح و توصیف بعضی از جنگ های او با امیر اطریس ماری ترز پادشاه اطریس در یک مقدمه « و سه «باب».

ص: 719

آغاز: بسمله. ترجمه کلامیکه مترجمان فصاحت قرین و متکلمان بلاغت آیین زبان از بیان آن به بی زبان گشوده... گویند که چون فریدریک غلیوم پادشاه پروس جهان فانی را وداع گفته رخت بسرای باقی کشید فریدریک ثانی تاج سلطنت بسر بر نهاد و بجای پدر بنشست و آنزمان دول فرنگستان را از هر جهت کمال امنیت حاصل و هیچیک را مخاصمت و کینه دیگری در دل نبود جز دولت انگلیس و اسپانیول؛ انجام: و نیز باید از ترقیات صنعت حریبه و علم و آداب آن و از کار پولیطیکه چشم در پوشیده نا امید بود و بر اینکه ما را از کار آنها یکنوع مردیتی حاصل شده کمالیتی دست دهد امید نباید داشت و شاید که ما از مشاهده واقعات از منه (هون) و (واندال) و تاتاریبی نصیب نماییم. قد تم فی شهر رمضان المبارک... در شهر ذی قعدة الحرام 1280 صورت اختتام یافت امید که این خدمت ناشایسته در معرض قبول پادشاهی در آید. خط: نستعلیق، کا: علی محمد جرفادقانی منشی، تا: 1280ق؛ مجدول، مذهب، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب مرصع ممتاز؛ کاغذ: فرنگی آبی رنگ، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی، 578ص، 21 سطر، اندازه: 35/5×23سم [ف: 5-312]

• تاریخ فوت محمد شاه / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e fowt-e mohammad šāh

بن فتحعلی، 1298-21234

اعتضادالسلطنه، علیقلی قمری

(e'tezād-os-saltane, 'alī-qolī ebn-e fath-'alī (1819-1881)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6151/26

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 [ف: 1969]

• تاریخ فیروزشاهی / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e fīrūz-šāhī

برنی، ضیاء الدین، 684-760؟ قمری

(1286-1359) ا

barani, ziya-od-din تاریخ روزگار هشت پادشاه از پادشاهان دهلی است که طول 95 سال بر دهلی حکمرانی کرده اند از تاریخ زندگانی سلطان غیات الدین بلبن (662) آغاز و به شش سال از سلطنت سلطان فیروز شاه ختم می گردد. آغاز: حمد و ثنا مرخدائی را که اخبار و آثار انبیا و مرسلین وحی سماوی بندگان.

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1025

آغاز: حمد و ثنا مر خدائی را که اخبار و آثار انبیا و مرسلین وحی

سماوی بندگان؛ انجام: باری تعالی این تألیف را در دلها شیرین گردانادا خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعدہ 983ق؛ مجدول، قبل از کتاب گفتاری است در پنج برگ در معرفی کتاب که ابوالمحمّد عرشی حیدر آبادی به تاریخ 21 محرم 1393 نوشته؛ جلد: گالینگور زرد، 211گ، 21 سطر، اندازه: 20×27سم [ف: 3-219]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17600

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• تاریخ فیض بخش / تاریخ / فارسی

tārīx-e feyz-baxs

شیو پرشاد، ق 12 قمری

(-18c) (šīū paršād)

هدا به: فیض الله خان تاریخ تألیف: 1190ق در تاریخ فرمانروایان رامپور یا Rohilla افغان. [آبری 294؛ استوری 695/1-1327؛ دنا 728/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5305

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 12؛ با تبدیل کلمات هندی متن به حروف لاتین در هامش، نسخه میانه کتاب است؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، 58گ، 19 سطر (10×20)، اندازه: 24×14سم [ف: 15-4198]

• تاریخ فیل / تاریخ

tārīx-e fīl

یزد؛ فرمند، محمد علی؛ شماره نسخه: 3

سالک الدین محمد حموی یزدی هیکل فیل دارد (جامع مفیدی 3:407) آیا این تاریخ همان بوده است؛ بی کا، بی تا؛ نسخه آقای حاجی رئیس یزدی، ملک پدر آقای محمد علی فرمند که به گفته ایشان آن را پدر ایشان به آقای نخجوانی داده بودند و اکنون باید در کتابخانه مرحوم حاجی محمد آقای نخجوانی باشد. ولی نگارنده از آقای حاج حسین آقای نخجوانی در تبریز پرسیدم می گفتند که از آن آگاهی ندارم. [نشریه: 4-463]

← تاريخ قاجار ← عقد اللآلي في نقد المعالى

• تاريخ قاجار / تاريخ ايران / فارسى

tārīx-e qājār

امامقلی میرزا قاجار، ق 13 قمری

(emamqoli mirza qajar (-19c

ص: 720

تاریخ تألیف: 1298ق تاریخ قاجار است از طلوع ایل قاجار به نقل از کتاب «مأثر عبدالرزاق (دنبلی)» تا روزگار محمد شاه قاجار و کشتن میرزا آقاسی که بیشتر مطالب راجع به روزگار نویسنده به قلم اوست و کاتب نیز علت تحریر و مرگ نویسنده را در پایان نسخه ذکر می کند.

[دنا 728/2 ؛ فهرستواره منزوی 891/2]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 914

آغاز: بسمله، حمدا كثيرا مبارکافیه توتی الملك من تشاء و تنزع الملك من تشاء؛ انجام: همین منزل است این جهان خراب *** که دیده است ایوان افراسیاب؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: مرتضی قاجار، تا: یک شنبه 3 جمادی الاول 1298ق، جا: دار السطنه تبریز؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز مقوایی، 193، 14 سطر (5/5×14)، اندازه: 21×14سم [ف: 2-449]

• تاریخ قاجار / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e qājār

همای مروزی، محمد صادق، ق 13 قمری

(homā-ye marvazī, mohammad sādeq (-19c

باید یکی از کارهای او در این زمینه باشد: ترجمة الجنان في خصائص السلطان فتحعلی شاه)، رطب اللسان (دهساله شاهی فتحعلی شاه)، قواعد الملوک (در احوال عباس میرزا)، مأثر فتحعلی شاه و مجمع المآثر. (احمد منزوی) [فهرستواره منزوی 892/2]

تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: 8

بی کا، بی تا [نشریه: 4-338]

• تاریخ قاجار / تاریخ / فارسی

tārīx-e qājār

شیرازی، محمد حسین بن فخر الدین، ق 14 قمری

(šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e faxr-od-dīn (-20c

تاریخ مختصری است در سلسله پادشاهان قاجار و تقسیمات طوائف آن و گزیده ای از شرح حال آنان تا آغاز سلطنت فتحعلی شاه.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 104

آغاز: ایل قاجار طایفه ای از طوایف تر کند گفته اند که چون از اولاد قاجار یونان بن سرتاق نویان بن سابا یونان بن جلایر بن نیرون بوده اند بنام جد اعلی شهرت یافته اند خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، رباعیات باباطاهر افزوده شده؛ تملک: عبدالحسین سپنتا؛ جلد:

تاریخ قاجار / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e qājār

منشی رازی، احمد، ق 14 قمری

(monšī rāzī, ahmad (-20c)

اهدا به: ناصر الدین شاه (1264-1313ق) در تاریخ این دودمان از آغاز تا 1271 ق و از 1273 و 1275 ق نیز در آن یاد شده است. در نسخه حقوق که دست نویس خود اوست دگرگونی هایی در آن داده و این دستبردگی او در 1304 ق برابر 40 سالگی شاه ناصرالدین شاه انجام گرفته است. از دیباچه بر می آید که می خواهد به کتاب نام «بدیع التواریخ» یا «تاریخ بدیع» بدهد. (احمد منزوی)

آغاز: 1: بسملة. الحمد لله الواهب المنان فايض الجود قديم الاحسان ... فرخ نامه ای که کلک بدایع طراز عقول زیب دفتر اقبال و قبول سازد 2: بسملة. الحمد لوليه و الصلوة على نبیه محمد و آله چون سال هجرت رسول ص بر یکهزار و دوست و هفتاد و پنج رسید و ده سال تمام از روزگار سلطنت پادشاه جهان خداوند منصور ابو النصر قاجار انجام: و سه دیگر شاهنشاه جوان ناصر الدینشاه خلد الله ملکه که خاطر همایونش با ستاره همراز باد و روزگار همیونش با سیاره در تک و تاز (تم الكتاب)

[دنا 728/2؛ نسخه های منزوی 4261 و 4365؛ فهرستواره منزوی 890/2]

1. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 122/1

ب آغاز: برابر 1؛ انجام: و ما الطول الا ان يطيل له العمرا خط: نستعليق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ مهر: «یا احمد 1307»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 64 گ، 18 سطر

(12/5 × 23/5)، اندازه: 22 × 34/5 سم [ف: 28]

2. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 122/2 ب

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نستعليق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ مهر: «یا احمد 1307»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 55 گ، 21 سطر (13 × 25)، اندازه: 22 × 24/5 سم [ف: 29]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4243-ف

همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-36]

← تاريخ قاجاريان ← كلام الملوك ملوك الكلام

← تاريخ قاجاريان ← تاريخ سلطاني

• تاريخ قاجاريان / تاريخ ايران / فارسي

tārīx-e qājārīyān

ص: 721

محمود میرزا قاجار، 1214-1271 قمری

(mahmūd mīrzā cājār (1800-1855

تاریخ تألیف: محرم 1256 ق پس از پرداختن از «تاریخ صاحبقرانی» که آن نیز در تاریخ این دودمان است، بدین یکی پرداخته است. آغاز: محمود بن فتحعلی شاه قاجار در آغاز سال 1256 که نخست روز ماه محرم الحرام فی یوم جمعه است چنان می نگارد. انجام: سال تاریخ دگر شاهد حال بنده با بخت محمد محمود [فهرستواره منزوی 891/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3742

آغاز: محمود بن فتحعلی شاه قاجار در آغاز سال 1256 که نخست روز ماه محرم الحرام فی یوم جمعه است چنان مینگارد؛ انجام: سال تاریخ دگر شاهد حال *** بنده با بخت محمد محمود

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: 16 ذیقعدہ 1260 ق، جا: تبریز، به دستور محمود میرزا؛ دارای یادداشت مربوط به فوت عزیز خان سردار کل در چهارشنبه 20 شوال 1287؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای روشن، 264 گ، 14 سطر، اندازه: 14/6x21/6

سم [ف: 2-87]

← تاریخ قاجاریه ← تاریخ ملک آرا

← تاریخ قاجاریه ← تاریخ فتحعلی شاه

• تاریخ قاجاریه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e qājārīye

میرزا فضل الله، ق 13 قمری

(mīrzā fazl-ol-lāh (-19c

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14722/5

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ 18 گ (7558 پ) مختصر [ف: 902]

• تاریخ قاجاریه / تاریخ / فارسی

tārīx-e qājārīye

امیرخیزی، اسماعیل بن محمد تقی، 1255-1344 شمسی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9873

آغاز: در روز یکشنبه بیست و دوم محرم 1268 ناصرالدین شاه میرزا آقا خان اعتمادالدوله را بصدرات برگزید؛ انجام: افسوس که خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود. خط: نستعلیق، کا: اسماعیل امیر خیزی، تا: قرن 14؛ متن خط خوردگی دارد؛ 67 گ، 21 سطر، اندازه: 23×27 سم [ف: 31-118]

• تاریخ قاجاریه = تاریخ سلطنت سلسله قاجاریه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e qājārīye = tārīx-e saltanat-e selsele-ye qājārīye

ظاهرة غیر همانند: .. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11390

آغاز: بعد از حمد و الصلاة در صحایف تاریخ مملک ایران را بجزر و مد عدیده در اعصار کثیره در قطعه آسیا (آسیای وسطی)؛ انجام: ولی بعد از آن با اولادش سازش نکرده آب جعفر خان زند مخالف شد و جهت جلد 1، تاریخ سلسله قاجاریه می باشد ولی مؤلف

آن را از پادشاهان صفوی آغاز نموده و تا عصر خود ادامه داده است. مؤلف از نمایندگان دوره دوم مجلس شورای ملی در زمان جنگ جهانی اول بوده است.

بنا به نوشته روی جلد تالیف این کتاب در عراق انجام شده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1334ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، دارای قلم خوردگی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: کاغذی با مقوا، عطف پارچه ای، 73 گ، 19 سطر (18×13)، اندازه: 22×18 سم [ف: 28-655]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4318/1

آغاز: هوا السلطان العظم و الخاقان الاکرم الافخم ... ناظران به رأی العین شاهد و مستمعان را کمال قدرت پروردگار شاهد است که از صباحی که هاتق مشیت کامل از مکمن حکمت (در متن) با دیباچه ای در ستایش و سرگذشت فتحعلیشاه و خاندان قاجار. سپس عهدنامه های منعقد شده میان روس و ایران، و ایران با عثمانی آورده شده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: نیمه اول قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن زرد سیر ضربی، 22 سطر، اندازه: 34/6×20/7 سم [ف: 7-340]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1039/2 - طباطبائی

آغاز: آغاز تاریخ قاجاریه: بسمله قاعده کلیه و قانون عمومیه چنین است سخن صدق و حق در روی احدی نتوان گفت ... بنابراین اعتماد کلی بر قول تاریخ نگاران نتوان داشت ... و قیاس در عصری که در او زندگی میکنیم باید کرد ... پس بنا بر تحقیق ... احوالات دنیا کان قاجاریه را که از تاریخ نویسان این عهد نوشته اند ... اغراق و تملق است؛ انجام: بزرگ کاری کرد این بزرگ شاه ولی *** چنین کنند بزرگان چو کرد باید کار تاریخ مختصری است از سلسله قاجاریه با اشارت به کیفیت سلطنت سلاطین صفویه» به عنوان مقدمه و درج مختصری از تاریخ عضدی درباره زنان درباره فتحعلی شاه قاجار. مؤلف از نام خویش یاد نمی کند اما از اشارات او چنین پیداست که از

نزدیکان ناصرالدین شاه بوده و در مراسم و سلامهای خاص شرکت میکرده است در ص 189 آمده: این بنده نگارنده در موارد

ص: 722

سلامهای خاص که بعد از سلام عام منعقد میگردد حالتی ... دیده ام که گفتنی نیست. از سپهر با عنوان «سپهر کجرفتار» و از ناسخ التواریخ و روضة الصفای ناصری یاد می کند و مؤلفان آنها را گزافه گو و اغراق نویس می خواند (در ص 102 میگوید: چون غالب مردم منتهای میل را به دانستن تاریخ صحیح قاجاریه دارند و اطلاعات ایشان منحصر است به خواندن روضة الصفای ناصری و ناسخ التواریخ که آن دو مورخ یا از عدم علم از اصل مسئلهها از راه تملق و اضطراب ... نوشته اند از صحت دور و به اغراق نزدیک است. هر چند اطلاع این احقر هم سطحی است و آنچه میدانم از مأخذ نگارش مورخین ... همین عصر است ولی از تتبع ... مرا از این تتبع ... و حصول اطلاعات خارجی می توان چیزی نوشت که صحیح تر از نگارش دیگران باشد ... مرا از این تحریر جلب منفعتی در نظر نیست ... به تصدیق و تکذیب هیچ کس کاری ندارم و نگارش خود را قابل ملاحظه اهل فضل و ادب نمیشمارم ...» در آغاز این قسمت چنین آرد: «اگر چه مقصود این گمنام از نگارش این منتخب بعضی دقائق و نکات بود که شاهزاده عضدالدوله در تاریخ نسوان خاقان ... نوشته بود ... لکن اختیار قلم با من نیست ..» در جای دیگر که به رفتار غیر انسانی آغا محمد خان با لطفعلی زند اشارت می کند، می گوید: «من مدعی درست نویسی هستم والا روضة الصفا و ناسخ ... مسجع و مقفاتر از این رساله است». مؤلف در اول این تاریخ مختصر درباره سپهر آرد: سپهر کج رفتار میرزا تقی خان لسان الملک به اعتقاد عموم ... مورخ آگاه این دوره است و به قول خودش سطری به کذب رانده ... منصفان دانند ... و عاقل از اوراق تألیفات وی چه خوانند ... این بی دیانت ... منتهای خیانت ورزیده و زحمت خود را به هدر داده». و خود ادعاء درست نویسی دارد و نویسنده مدعی است کوشش می کند از مأخذ معتبرتر نقل کند؛ بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 62 گ (10-19 و 44 پ - 95 ر)، اندازه: $13/5 \times 21/5$ سم [ف: 23-339]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8868/20

آغاز: در کجلد اول ازین کتاب جملی از محامد مأثور و موافق مشهور امیر تاج بخش فتحعلی خان و پادشاه جهان جهانگشا محمد حسین خان تولاها الله برضوانه یاد رفت و ترجمه مآثر و تذکره مفاخر شاه شهید سعید آقا محمد شاه و خاقان مغفور میرور فتحعلی خان تغمدهما الله بغفرانه موشح و مذیل گشت درین مجلد بندی از لباب حکایات و نقاوه روایات عهد ماضی و روزگار سلطنت ... ناصرالدین شاه قاجار خلد الله ملکه نگاشته می آید؛ انجام: و غیث المحتاجین نمودار فره ایزدی ستوده عهد در مردی و تجردی در. مقدمه کتابی است که جلد اول آن در شرح زندگی فتحعلی شاه (1250-1212 ق) نوشته شده بود و مؤلف قصد داشته در جلد دوم حکایات عصر ناصری (1264-1313 ق) را تحریر کند؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: صنعتی نخودی و نیلی آهار مهره، جلد: مقوای سفید عطف میشن زیتونی، آگ (76 ر)، اندازه: $11 \times 21/4$ سم [ف: 29/1-181]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8968/13

آغاز: یادگار دودمان فریدون و جم فرزند ملک الملوک عجم شاهزاده معین الدین میرزا در سال 1268 چهار ساعت پیش از آن که آفتاب در جهت مغرب افول کند در طهران متولد گشت مقدمه یکی از تواریخ قاجاریه است که در نسخه به نامش اشاره ای نشده. بخش موجود در نسخه ما ناقص است. آن چه از همین چند صفحه به دست می آید این است که کتاب شرح حال ناصرالدین شاه قاجار (1264-1313 ق) است و مجلد اولش

تا وقایع جشن نصب ولیعهد همزمان با روز میلاد خاتم انبیاء، را در بر خواهد گرفت؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: اوایل قرن 14؛ کاغذ: فرنگی نخودی و فستقی، جلد: چرم قهوه ای ضریبی با ترنج، 4 ص (76-79)، اندازه: $12/6 \times 21/8$ سم [ف: 29/1-494]

6. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 492

تاریخ سالانه است تا فتح علی شاه؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: 11-886]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2018/4

آغاز: بذکر نسب این طایفه قاجار عمومی ما و حسب نسب جلیله جلادت شعار خدیو کامکار خصوصا حکایت گذار و وقایع نگار است آنچه از تتبع سیر و اخبار معلوم و مستفاد است و دانشوران ترکمانیه دشت قیچان را نیز خلفا عن سلف در یاد این است که در نواحی ترکستان قصبه ای بود مسمی بترکستان این طایفه جلیله با اتباع خود در آنجای سکنا داشته اند و ایشان پنج برادر بوده اند و بمقتضای شہامت پیوسته زبان بمنظوم این مضمون میکشاد که: ما پنج برادری که از یک پشتیم *** در پنجه روزگار پنج انگشتیم / چون فرد شویم در نظرها علمیم *** چون جمع شویم در دهن ما مشتیم؛ انجام: یکی از از بار یافتگان دربار معدلت مدار به تبلیغ پر لیغ بلیغ و اتمام فحوای فرمان قضا تبلیغ در رکاب شاهزاده والا تبار پی سپار آمد و تتمیم این حکایت در موضع خود خواهد رفت اکنون مصراع: همانا فرض ترزین کار دارم *** ذکر عزیمت جعفر قلی خان. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 28 گ (498-525)، 19 سطر (10×20)، اندازه: 14×24 سم [ف: 8-636]

8. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 27/30-5360/1

آغاز: ظهور گشت شانا بشان و حالا بحال تکمیل تربیت پذیرفت تفصیل این اجمال آنکه ایل جلیل قاجار از ارو میمون؛ انجام: بیخشائیم نعمت جاودان اللهم فتمم احسان الی فیما بقی من عمری کما احسنت علی فیما مضی منه به نام فتحعلی شاه (1212-1250) ساخته، و در تاریخ خاندان قاجاریه است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: رجب 1281ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 8 گ، 14 سطر، اندازه: 17×26 سم [ف: 2-700]

ص: 723

9. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3471/4

آغاز: در بیان اجمال نسب سلسله قاجاریه. چون ششصد و پنجاه و سه سال قمری از هجرت نبوی گذشت، هلاکو خان بفرمان منگوقاآن؛ انجام: بعد از اطلاع آن ضعیفه را بخانه برادرش برد نسبنامه خاندان قاجاریه است و تاریخ آنان؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1288ق؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: رویه میشن قهوه ای مجدول، کگی (26پ-27پ)، اندازه: 13/4

20/8× سم [ف: 6-454]

10. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3273

تاریخ قاجار است از آغاز سلطنت این سلسله تا فتح قلعه شوش و ظاهره تحریر دیگری است از «مأثر سلطانی»؛ خط: نستعلیق، بی کا، بیتا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ 29 گ، 18-19 سطر [ف: 1-173]

11. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: 7

در یک «مقدمه» و هشت فصل. در آن از قآنی و مرآت البلدان یاد شده است؛ بی کا، بی تا، ش 4883. [نشریه: 4-338]

12. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 36- ب

آغاز: ذکر سلطنت علی قلی خان و ابراهیم خان افشار و انطفاء مصباح دولت هر یک ... و نبذی از احوال شاهرخشاہ بعد از اینکه چراغ سلطنت نادری در محفل ایران بتند باد حوادث زمان خاموش میگردد؛ انجام: هر فخریه ایست که ایشان راست پس از فرمانروایی علی قلی خان و ابراهیم خان افشار است تا فتحعلیشاه (نسخه ما)، و از آن بر می آید که مؤلف در 1223 یازده سال داشت (یک سال پیش از فرمانروایی فتحعلیشاه) سپاهانی و آخوند ملا ولی الله هزار جرینی مازندرانی و آقا محمد کاظم واله سپاهانی و از مادر پدر نواده مجلسی دوم و از پدر مادر از سیدهای گلستانه سپاهان و میرزا محمد باقر گلستانه ناظر سرکار اقدس همایون م مادر و میرزا محمد منشی دیوان عم خودش و پدر پدر او از نابین است ... و هنگام تالیف از دربان محمد ولی میرزا شده بود. کتابی به سبک بدیع و صاف نوشته و در 1235 به عرض رساند؛ بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: عطف میش زرد، 40 گ، 21 سطر (23×11)، اندازه: 21×33 سم [ف: 1-74]

• تاریخ قائمه بانک / تاریخ / فارسی

tārīx-e qā'eme bānk

عارف منشی، محمد، ق 14 قمری

(āref-e monšī, mohammad (-20c)

1. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 951/12

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی نوری، تا: 18 محرم 1302ق، 13 سطر [ف: 81]

2. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 950/12)

آغاز: قائمه های بانکی که کاغذی است مطبوع با رنگهای مختلف و دارای قیمت متفاوت؛ انجام: که در این باب تقلب کنند و قلابی آنرا درست نمایند و رو نوشته شده و از جانب مأمورین خزانه بیانگ.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1309ق؛ 2 ص (37-38)، 1 سطر (10×15)، اندازه: 18×22 سم [ف: 80]

• تاریخ قیچاق خانی / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e qepčāq-xānī

قیچاق خان بلخی، قلی بیک بن امام قلی بیک، ق 12 قمری

(qepčāq-xān-e balxī, qolī beyk ebn-e emām qolī beyk)

(18c)

تاریخ تألیف: 1138ق خواجه قلی بیک قیچاق خان بلخی پسر قیچاق خان امام قلی بیک قوش بیکی سبحان قلی خان فرمانروای توران که در 1134 آن را به نگارش در آورده و در 1 ربیع الاول 1137 دوباره بدان نگریسته و چیزهایی بر آن افزوده و در 27 شوال 1138 به انجام رسانده است.

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 1239ف

نسخه اصل: بادلیان 184 اوزلی اته 117؛ بی کا، بی تا؛ 301گ، 15 سطر [فیلمهاف: 1-36]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 1240-ف

نسخه اصل: بادلیان 185 اوزلی؛ خط: نستعلیق، کا: سید حافظ معصوم ساقی، تا: چهارشنبه 5 ربیع الاول سال: «تاریخ اتمام خاتمه کلام» [فیلمهاف: 1-36]

• تاریخ قترینه = تاریخ روسیه (کاترین دوم) = شرح حال کاترین دوم / تاریخ جهان / ترکی

tārīx-e qatrīlyneh = tārīx-e rūsiye (kātrīn dovvom) = š. e hāl-e kātrīn dovvom

کاسترا، ژان

kāsterā, žān

مترجم: یاکوواکی ترجمه تاریخ کاترین است از اصل فرانسوی. مؤلف کتاب سفیر فرانسه در دربار تزار روسیه بوده است. در مقدمه کتاب تاریخچه گذشته کشور روسیه را (تا عهد کاترین دوم) دارد. مترجم دیباچه مفصلی دارد با اشاره به موضوعات کتاب شرح و حواشی: 1-

شرح حال كاترين دوم = تاريخ روسيه و احوال كاترين دوم؛ كاسترا، ژان، مترجم: دنبلې، سلیمان بن حسینقلی خان (قرن 13)

ص: 724

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 35- فیروز

نام مؤلف و مترجم به استناد فهرست ملک (7: 773) تعیین شد؛ خط: نسخ ترکی، بی کا، تا: 1234ق؛ تملک: محمد حسن طباطبائی مورخ 1282؛ کاغذ: فرنگی نازک، جلد: تیماج یشمی عطف و گوشه مشکی، 248 ص، 26 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 22×34سم [ف: 21-33]

← تاریخ قدیم ← نقطه الکاف

• تاریخ قرآن کریم / علوم قرآن / عربی

tarix-e qor'an-e karim

تاریخ جمع قرآن کریم و اعداد حروف و آیات و کلمات و اسماء انبیاء و غیر ذلك در قرآن کریم و مقدمه یکی از تفاسیر است و در آن، چند «فصل» آمده: فصل فی ذکر من جمع القرآن اولاً؛ فصل فی عدد سور القرآن و آیه و کلامه و جمیع حروفه؛ فصل فی ذکر الانصاف؛ فصل فی ذکر کلمات القرآن و ذکر جمیع حروفه؛ فصل فی عدد الألفات؛ فصل فی ذکر الأنبياء علیه السلام؛ فصل فی ذکر اماله ابی عمرو بصری؛ فصل فی المد...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12163/13

آغاز: بسمله فصل فی ذکر من جمع القرآن اولاً و من کتبه و ادخله بین اللوحین. ذکر ابو عبدالله المقرئ ... قال اول من جمع القرآن ابوبکر خط: نسخ، کا: محمد بن سالم بن محمد بن سعید بن عمر عذری عوسجی بلدة و شافعی مذهباً، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 5ص (130-134)، 31 سطر، اندازه: 17/5×26

سم [ف: 35-173]

• تاریخ قراباغ / تاریخ / ترکی

tārīx-e qarābāq

خزانی، محمد مهدی بن هاشم بیگ، ق 13 قمری

(-19c) (xazānī, mohammad mahdī ebn-e hāšem beyk)

کتابی است در تاریخ شهر قره باغ آذربایجان، شامل یک «مقدمه» و 24 «فصل» و یک «خاتمه» که به امر بزرگی نگاشته است. مؤلف، خود را در مقدمه چنین معرفی کرده: «الراجی الی الله آخوند السید میر مهدی بن مرحوم میر هاشم بیگ بن میرزا محمد باقر الموسوی الرضوی وزیر ولایات الثلاثة مشهد المقدسی الاصل و قراباغی المسکن المتخلص به خزانی» و گفته که بزرگی از او درخواست نموده که مجموعه ای مختصر به زبان ترکی در تاریخ قدیم و جدید قراباغ و انساب و احوال خوانین سابقین مرحومین پناه خان و ابراهیم خان و مهدیقلی خان و حکایات جنگهای ایران و روس بنویسد. مؤلف در ذکر وقایع مختلف از تاریخ هجری قمری و میلادی استفاده می کند و

آخرین تاریخ ذکر شده در کتاب، 1838 میلادی است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1190 عکسی

آغاز: حمد و ثنای بیحد و عدد اول مالک کل ممالک و خالق کل خلائق خداوند شایسته و لایق‌دور که تاج دولت و شرافتی؛

انجام: مهدیقلی خان ایمراتور ... و حرمت فرمانی 1838 نیلنک او کتبر آبی ننکی او توز مجی گونی صادر اولوب یتشمشدی. نسخه اصل: کتابخانه آکادمی علوم آذربایجان در باکو، شماره B518 (فهرست کتابهای شرقی در آکادمی علوم آذربایجان: 53/1-54)

(خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن 13؛ مصحح، محشی به امضای «منه»، در اول نسخه جدول تطبیق تاریخ هجری قمری با تاریخ میلادی دیده می‌شود که در آن تاریخ‌های: 1160 ق سال وفات نادرشاه، 1161 جلوس پناه خان به حکومت قراباغ، 1170 بنای قلعه شوشی، 1174 وفات پناه خان و حکومت ابراهیم خان، 1210 وفات آقا محمد شاه و جلوس فتحعلی شاه، 1222 وفات ابراهیم خان و جلوس مهدیقلی خان، 1242 شاهزاده کلن و مصالحه دولتین و تطبیق این سالها با تاریخ میلادی ثبت شده؛ 213 ص، 14 سطر [عکسی ف: 3-451]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1657

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-77]

• تاریخ قراباغ / تاریخ / فارسی

tārīx-e qarābāq

جوانشیر قراباغی، جمال

javānšīr-e qarābādī, jamāl

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3488-ف

نسخه اصل: باکوش 116 1150/11603 B-، ص 52 فهرست؛ بی‌کا، بی تا [فیلمهاف: 2-152]

• تاریخ قرون جدید / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e qorūn-e jadīd

شاملو صدرزاده، علی، ق 14 قمری

(šāmlū sadr-zāde, 'alī (-20c)

تاریخ تألیف: دو شنبه 14 ربیع الاول 1338 ق تاریخ قرون جدید را که بعد از فتح اسلامبول شروع می‌شود به طور مختصر در پانزده

«فصل» نگاشته است. نام های لاتین در این کتاب به فرانسوی در مقابل نام فارسی آنها آورده شده است.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 399

آغاز: بالاخره دیدیم که در قرون وسطی دولت روم شرقی باقی ماند و مسلمین هم نتوانستند قسطنطنیه را بگیرند؛ انجام: دوران دم که از مقدمه تکمیل طب و تاریخ طبیعی یعنی حیوان شناسی است ظاهر شده. خط: نستعلیق به رنگ لاجورد، کا: علی شاملو صدرزاده، تا:

ص: 725

دوشنبه 14 ربیع الاول 1338ق؛ مصحح، کاغذ کاهی، جلد: تیماج زرد مجدول، 210گ، 15 سطر، اندازه: 17×10/5 سم [ف: 81-2-]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 385

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-442]

• تاریخ قرون جدید / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e qorūn-e jadīd

ماله، آلبر، 1864-1915 میلادی

(male, alber (1864-1915

آلبر ماله و ژول ایزاک

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11226

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14 [مختصر ف: 128]

• تاریخ قرون وسطی / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e qorūn-e vosta

رجبعلی خان، ق 14 قمری

(rajab- "alī xān (-20c

تاریخ تألیف: 29 رجب 1333ق = 1915م (شروع) مؤلف که معلم مدرسه علوم سیاسی بوده این رساله را در تاریخ ملل غربیه در قرون وسطی نگاشته است.

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 3359

آغاز: قبل از شروع بمقصود اصلی یعنی بیان تاریخ قرون وسطی برای جلب توجه از آن و تبیین مطالب مندرجه در فصل آتیه پاره توضیحات را لازم میدانیم لذا در قسمت اول این رساله بطور؛ انجام: ژوتی نین در جمع آوری قوانین و تدوین کتب مزبوره

خدمت بزرگی به بقای اصول حقوقی روم قدیم نمود چنانکه امروز هم برای مطالعه تاریخ علم حقوق به همان کتب رجوع میکنند ولی خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 54گ، 18 سطر، اندازه: 21×14 سم

[ف مخ: 1-314]

• تاریخ قرون وسطی / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e qorūn-e vosta

غیر همانند: 1. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 85-د

آغاز: تاریخ قرون وسطی. بسمله و به نستعین. قبل از شروع بمقصود اصلی؛ انجام: و فتح ازیشان باشد در مدرسه سیاسی قدیم خوانده می شده است؛ خط: نستعلیق، کا:

امر الله خان دفتر دار مدرسه سیاسی که میرزا حسین خان بن علی بن عبدالجلیل آن را کامل نمود، تا: 1 ربیع الأول (13 قوس) 1337/1297، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 252گ، 15 سطر (8×14/5)، اندازه: 17/5×11 سم [ف: 29]

2. مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 460/2

آغاز: مقدمه، قبل از شروع به مقصد اصلی یعنی بیان تاریخ قرون وسطی برای جلب توجه از آن تاریخ مختصر ممالک اروپایی است ضمن هجده فصل؛ با توضیحات در آغاز کتاب برای روشن شدن مطالبی که در آن مندرج است؛ خط: نستعلیق، کا: محمود خان (دانشجوی کلاس چهارم مدرسه سیاسی)، بی تا، جلد: گالینگور سبز، 133گ (192-60 پ)، اندازه: 16/5×11 سم [ف: 2-139]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12428

آغاز: مورخین اروپا تاریخ عمومی عالم را به پنج دوره تقسیم کرده اند؛ انجام: با چشم اشکبار ترک می گفتند. جزوه درسی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: مریم میر هادی، بی تاب کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، ابعاد متن: 18×11، اندازه: 16×20 سم الفبائی: 99

• تاریخ قرون وسطی و ابتداء اعصار جدیده / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e qorūn-e vosta va ebtedā'-e a'sār-e jadīde

عماد الملک، احمد خان، ق 14 قمری

(emād-ol molk, ahmad-e xān (-20c'

یک دوره تاریخ ممالک اروپا در قرون وسطی و ابتداء اعصار جدید بیان شده و اوضاع سیاسی و اقتصادی و مذهبی آن ممالک و اهمیت پاپ ها و به وجود آمدن دولت عثمانی و حمله آن دولت به کشورهای مجاور و نفوذ ترکها در مردم اروپا شرح داده شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1034

آغاز: قرون وسطی و ابتداء اعصار جدیده فصل اول گول قدیم و مردمان آن با مذهب و اخلاق آنها؛ انجام: شورشهای اهالی آنجا و خوف دائمی اروپا هم از جنگلها جهش همین است.

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: 29 جمادی الثانی 1336ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 104گ، 16 سطر (10×17)، اندازہ:
17×22سم [ف: 3-40]

• تاریخ قرون وسطی یا جنگ صد سالہ / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e qorūn-e vostā yā jang-e sad-sāle

مالہ، آلبر، 1864-1915 میلادی

(male, alber (1864-1915

ص: 726

خط: تحریری، کا: عبدالحسین هژیر، تا: قرن 14 [مختصر ف: 128]

تاریخ قره چیان (ترجمه) / حدیث، تاریخ جهان / فارسی

(.tārīx-e qara-clīyān t

عارف منشی، محمد، ق 14 قمری

(āref-e monšī, mohammad (-20c'

متن از احمد مدحت افندی ترک. ترجمه گویا از محمد عارف منشی، در احوال کولیان خانه به دوش در 7 «مبحث» و 1 «تکمله» از مترجم. (احمد منزوی) آغاز: قره چی ها که کولبارچه به دوش گدائی کرده کوه و صحرا و گرما و سرما نگفته در یک وضع عسرت و پریشانی اغلب جاهای کره زمین را زیارت کرده [فهرستواره منزوی 585/1]

1. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 951/7

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی نوری، تا: 18 محرم 1302ق؛ 13 سطر [ف: 81]

2. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 950/7

آغاز: برابر؛ انجام: روزی دیده نشد که این قوم در اویه های خود بیکدیگر نچسبیده و فحش نداده و کتک کاری نکرد خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1309ق؛ 62ص (1-62)، 13 سطر

(10×15)، اندازه: 22×18سم [ف: 78]

خلفای عباسی / تاریخ عربی

tārīx-e qorayš va xolafā-ye 'abbāsī

تاریخ نسب قریش و احوالات خانواده بنی هاشم و بنی امیه و شرح وقایع و حوادث دوران خلافت 37 خلیفه عباسی است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1733

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم و هو ثقتی و کفی. اللهم صلی علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم. کان لبني عبد مناف في قریش محل من العدد و الشرق لا یناهضهم فيه احد من سایر یطون قریش دکان فخذ اهم بنی امیه و بنواهاشم؛ انجام: و الله یحفظ سیاج الدوله الاسلام و الامه و یمد القائمین بامور هم بمواد التائید و الاعانة من الله و فضله و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله و صحبه و سلم.

خط: نسخ تحریری، بی کا، بی تا، مجدول؛ کاغذ: بغدادی، جلد: مقوای روکش چرم گل ماشی رنگ، 411ص، 36 سطر، اندازه: 35×25سم [ف: 5-301]

• تاریخ قزلباشیان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e qezelbāshīyān

در دو بخش: قسم یکم در ذکر جماعتی که در دست راست می باشند، قوم شاملو؛ قسم دوم در ذکر اقوام آق قوینلو [فهرستواره منزوی 893/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6284

آغاز: ستایش و سپاس بی اندازه و قیاس و حمد و ثنای قوس اساس خداوندی را سزاست که جوهر جان پاک ... اما بعد این کتابیست در ذکر طوایف قزلباش که بتاج و هاج شاهی مفتخر و مباهی اند و کمر خدمت خاندان عظیم الشان صفوی بر میان بسته؛ انجام: و سلیمان بیک که در دارالسلطنه قزوین بوده، حرره محمد رشید 13 (رقم مشکوک) خط: نستعلیق خوش، کا: محمد رشید، تا: 1013ق؛ نام کتاب به خط دیگر در صفحه عنوان چنین آمده: «تاریخ قزلباشیه»، با یادداشت تاریخ قزلباشیه به خط رشید؛ کاغذ: کاغذ ترمه ختائی، جلد: میشن مشکی، 78گ، 9 سطر، اندازه: 13/5 × 20/5سم [ف: 88-2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4026ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-4]

← تاریخ قطبشاهی ← تاریخ سلطان محمد قطب شاه

← تاریخ قطب شاهیان ← حدیقة العالم

← تاریخ قطب شاهیه ← خلاصة التواریخ

• تاریخ قم (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(.tarīx-e qom (t

قمی، حسن بن علی، ق 9 قمری

(qomī, hasan ebn-e 'alī (-15c)

اهدا به: برای خواجه فخرالدین وزیر تاریخ تألیف: 806ق متن از حسن بن محمد شیبانی قمی، به سال 378ق، برای صاحب بن عباد. ترجمه حسن بن علی قمی در 865 یا 805 و 806ق. از متن عربی آن جز چند بند در دست نیست و فارسی آن بایستی در 20 «باب» و 50 «فصل» باشد. ولی اکنون بیش از 5 باب آن در دست نیست، ولی نوری در «مستدرک» از نسخه 8 بابی آن یاد کرده است. عناوین

«باب» های موجود آن چنین است: 1. ذکر قم و حدود شهری آن؛ 2. خراج و توابع شهر قم؛ 3. اشخاصی که در قم توطن کردند؛ 4. آوردن اشعریها به آوه و قم؛ 5. تاریخ اشعری ها و عشایر ایشان. آغاز: الحمدلله جاعل العلماء انجما للاهتداء زاهرة و اعلام للاقتداء ظاهرة چاپ: توسط سید جلال الدین تهرانی، در 1313ش

ص: 727

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2472

آغاز: برابر؛ انجام: و مرا از آن هیچ عذر نمی باید خواست جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: بهاء الدین حسن بن بهاء الدین بن حسن بن عبد الملک حافظ، تا: دوشنبه 27، 137ق، جا: قم؛ با سرلوح مذهب؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 27گ، 17 سطر (23×18)، اندازه: 23×32 سم [ف: 5-647]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3802ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 2-251]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 451عکسی و 452عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا، در دو قسمت [عکسی ف: 1-400]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3846-ف

انجام: و آن مسجد به ابوموسی اشعری منسوب است نسخه اصل: موزه بریتانیا 3391 Or؛ خط: نستعلیق، کا: شاه حسین کاتب، تا: 3 ربیع الثانی 1105ق؛ با تاریخ «خمس و ست و

ثمانمائة»، مجدول، در ص ع آمده: «سنة 115 (گویا 1150 یا 1105 یا 1015، قیمت سیصد دینار)»، نیز در آن آمده است: «سنه 1160 داخل عرض شد»؛ کاغذ: سمرقندی مجدول مذهب، جلد: تیماج ترنج دار مشبک طلاپوش [فیلمها ف: 2-257]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7216

آغاز: برابر؛ انجام: و جمعی از اینها که در کشتی نشسته اند و نام ایشان نبرده اند.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ تملک: میرزا عبدالوهاب خان بیان الملک که عباسقلی مشیر افخم کاشانی به تاریخ 22 جمادی الاول 1326 نوشته؛ جلد: تیماج قهوه ای، 170، 18 سطر، اندازه: 21/5×16/5 سم [ف: 19-25]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 39 13

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ تملک: کتابخانه اعتماد السلطنه؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن سبز، 139، 19 سطر، اندازه: 29/5 × 19/3 سم [ف: 2-88]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7670

آغاز: برابر؛ انجام: و مرا از صحبت داشتن با او هیچ عاری نیست و مرا از آن هیچ عذر نمی باشد. خط: نسخ جلی، بی کا، تا: قرن 13؛

مجدول محرر مذهب، با سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: پارچه زرد، 151گ، 24 سطر، اندازه: 30×19سم [ف: 26-168]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 718

خط: نستعلیق، کا: علی حسینی، تا: 1202 یا 1252؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، 135 گ، 17 سطر (17×9)، اندازه: 28×16سم [سنا: ف: 2-43]

تهران؛ مفتاح، شماره نسخه: 484

همان نسخه بالا [نشریه: 7-110]

7. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 187

تاریخ تألیف در این نسخه 865 است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه 10 ذی‌قعدة 1229ق [نشریه: 2-65]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3805-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها: ف: 2-251]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 38528

آغاز: برابر؛ انجام: و مرا از صحبت داشتن با او هیچ عاری نیست و مرا از آن هیچ عذر نمی باشد و الله اعلم بالصواب خط: نسخ، کا: محمد کاظم مشهور به آقا جان بن ملا زین العابدین خادم سر کار فیض آثار، تا: پنج شنبه ربیع الأول 1237ق، حسب الفرموده میرزا اسد الله متولی؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386

کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 206گ، 16 سطر، اندازه: 20×29سم [اهدائی رهبر: 8-390]

مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1255

همان نسخه بالا [مؤید: 3-214]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5651

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالقاسم گلپایگانی، تا: 1275ق؛ مهر: محمد رضا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج عنابی با ترنج، 276ص، 20 سطر، اندازه: 17/5×37سم [ف: 17-106]

10. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12405/1

آغاز: برابر، انجام: و اما کنیزک عقلیه نام آن کنیز کی است ملک بن و در حباله من مرا از صحبت داشتن با او هیچ عاری نیست و مرا از و هیچ عذری خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1281ق؛ مصصح، محشی، بیع نامه ای به تاریخ 1323 که احمد بن محمود

ضرابی نسخه را به مبلغ سی تومان به عمواقلی حبیب الله خان فروخته، در پایان چنین آمده است: «در سنه تنگوزئیل ترکی مطابق یکهزار و دویست و هشتاد و یک که مرا شرف ... آستانه حضرت معصومه علیها السلام اتفاق افتاد، با دوستان آن بلد ذکری از تاریخ قم به میان آمد که آیا کسی چیزی نوشته یا نه، جناب مرتضوی انتساب حاج میرزا سید حسین متولی باشی که شخصی مستغنی از توصیف و جامع کمالات صوری و معنوی هستند، نسخه تازه نویسی که خود داشتند دادند، سلاله دودمان رسالت میرزا علی نقی هم نسخه کهنه قدیمی فرستادند هر دو را به اتفاق خود ببلده کاشان که موطن اصلی من است آورده با بذل جهدی در تصحیح بقدر امکان استنساخ شد، چون هر دو نسخه ناتمام بود و موافق فهرست مؤلف تا ابواب بیست گانه؛ پانزده باب باقی مانده اوراق سفید ر اضمیمه کتاب کردم تا اگر انشاء الله نسخه تمامی بدست آید، استکتاب و آن را تمام کنند، فی شهر شوال 1281 تحریر شد»، کاتب ظاهره محمد کاظم خان فرزند محمد حسین خان کاشانی

است؛ کاغذ: فرنگی، 143 گ، 21 سطر، اندازه: 20/5×10/5 سم [ف: 31-360]

11. قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه: 12

ص: 728

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: شوال 1281ق؛ با رساله علی آبادنامه» سرکار محمد کاظم خان کاشانی در پایان [چند نسخه ف: 106]

12. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1467

خط: نستعلیق شکسته، کا: مهدی بن شیخ حسن قمی، تا: 6 شوال 1295 ق، به دستور علی اکبر فیض و به فرمان اعتضاد السلطنه؛ برابر چاپ سید جلال الدین تهرانی 1313 ش است؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 212 گ، 14 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 3-301]

13. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 73/4-6010

تا باب پنجم است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 10 شوال 1300 ق، به دستور فرزند سپهسالار اعظم آقای اعتضاد الدوله محمد مهدی خان که در 1299 تا 1304 حاکم قم بوده؛ تملک: محمد باقر حسینی متولی باشی در 1340؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 170 گ، 13 سطر، قطع: خشتی [آستانه قم: 85]

14. تهران: ادبیات شماره نسخه: 122-ج

خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه 23 شوال 1300ق؛ تملک: حاجی میرزا حسن نوری بوده، به دست قزوینی رسیده و او آن را خوانده و حاشیه بر آن نوشته؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 103 گ، 18 سطر (11×15/5)، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 1-75]

15. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 142/1 - ب

نیمه نخستین کتاب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1308ق، جا: لندن؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 392ص، 12 سطر (24×14)، اندازه: 19×29 سم [ف: 1-76]

16. تهران: ادبیات، شماره نسخه: 142/2 - ب

نیمه دوم کتاب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 8-1307ق، جا: لندن؛ نوشته از روی نسخه خلخالی نوشته بهاء الدین بن حسن بن بهاء الدین بن حسن بن عبدالملک حافظ در روز دوشنبه 27 ذیحجه 847 مقابله شده، نسخه را آقای مینوی بقزوینی بخشیده؛ این نسخه هم مانند چاپی است و نسخه اصل هم بیش از آن نبوده است. 29ص (394-422) [ف: 1-76]

17. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2025

آغاز: هذا کتاب تاریخ قم حسب الامر آقای (یک کلمه ساقط) در سه هزار و سیصد و سیزده هجری نسخه شد، بسمله، الحمدلله؛ انجام: و عذر غلط و اشتباه را متر جم این نسخه خواسته است ملتمس دعائی هستم.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1313ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز با گل و بوته زر، 218 گ، 15 سطر (11/5 × 19/5)، اندازه: 28×19 سم [ف: 5-23]

آغاز: برابر؛ انجام: هیچ عذری نمی باید خواست ... و الحمدلله رب العالمین. خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الاول کاغذ: نخودی، جلد: تیماج الفبائی: [449]

19. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 3843/1-ف

با تاریخ تالیف «در شهور سنه ... و ست و ثمانمائه»؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ از روی نسخه اصل نوشته در روز دوشنبه 27 ذیحجه 837 فیلمهاف: [256-2]

تاریخ قم / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e qom

قراچه داغی، محمد علی بن احمد، - 1310 قمری

(qarāḥe-dāqī, mohammad 'alī ebn-e ahmad (-1893)

تاریخ تألیف: شعبان 1284 ق تاریخ مختصر قم و روایت هایی که در فضیلت این شهر آمده، در دو «مقام»: مقام 1. بیان مجملی از کیفیت بنای قم؛ مقام 2. بعضی اخبار وارده در فضیلت قم آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد محتاج لطف باری محمد علی بن احمد القراچه داغی الانصاری ... بر الواح قلوب صافیه و صحایف خواطر زاکیه اخوان صفا و خلان وفا مینگارد که چون حکمت بالغه خالق عالم از تکوین آدم و بنی آدم مقتضی این شده که از جهت مصالح کثیره انجام: بعد از مراجعت از تبریز در همان سال که درخواست شده بود مشرف زیارت مکه معظمه و مدینه منوره شده و برگشتیم و الحمدلله أولا و آخره چاپ: به کوشش محمد باقر بدوی، میراث اسلامی ایران، دفتر دهم، صص 499-520، 1378 ش،

[دنا 730/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4898/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج قهوه ای، 17 گ (73 پ-89 پ)، اندازه: 17×11 سم [ف: 13-73]

2. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 357/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیحجه 1289 ق، جلد: تیماج قهوه ای، 19 گ (39 پ-57 ر)، اندازه: 12×19 سم [ف: 1-467]

← تاریخ قندهار ← لطایف الاخبار

• تاریخ قوامی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e qavāmī

قوام شیرازی، اسدالله بن ابراهیم، 1197-1280 قمری؟

(qavām-e šīrāzī, asad-ol-lāh ebn-e ebrāhīm (1783-1864

اهدایه: فتحعلی شاه قاجار (1212-1250ق) تاریخ تألیف: ذیحجه 1239 تا 1263ق

ص: 729

مؤلف به دستور شاه در 1215 ق کور شده و این کتاب را در زمان نابینایی تألیف کرده است. سرگذشت خانواده قوام شیرازی است و در آن از «بزم غریب» که سفرنامه مکه اوست و در 1221 ق نگاشته یاد کرده است. در 4 «باب»: 1. کیفیت نسب؛ 2. از ولادت تا اوان مغضوب شدن؛ 3. در انحراف مزاج مبارک سلطانی؛ 4. تفصیل احوال بعد از سیاست. یک دوره تاریخ ایران از پیشدادیان تا یزدگرد پسر شهربار واپسین ساسانی نیز هست.

احمد منزوی) آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد چون چندی بود که بخاطر فاتر ... این بنده ... چنین می آمد که مجملی از ... کیفیت احوال خود ... مرقوم قلم شکسته رقم ... دارد. انجام: و چشم از بهانه گویی و عیب جوئی پوشند. مصرع: قلم اینجا رسید سر بشکست والسلام علی اشرف الانبیاء و سایر ائمة الهدی و رحمة الله و برکاته. (در پایان قصیده ایست از داوری در رثای مؤلف). چاپ: به کوشش احمد شعبانی، مرز پر گهر، شیراز، 1372: ص 369-444.

[دنا 730/2؛ فهرستواره منزوی 894/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8999

آغاز: شدن از سلطان جهانیان و قبله عالم و عالمیان باب سیم در انحراف مزاج مبارک سلطانی و اثبات حقیقت؛ انجام: فائده از مطالبه این ابواب و ثمره از بوستان این کتاب اقتطاب (کذا) نماید لاجل العذر هذا ... موعظة للناظرین و ما توفیقی الا بالله الملك المبین و الصلوة و السلام علی اشرف الانبیاء و المرسلین و علی آله الهادین المهدین. نسخه مقدار زیادی افتادگی دارد: مقدمه کتاب (اولین برگ) که در نسخه دیده می شود نیم صفحه آخر مقدمه و یک صفحه و نیم از آغاز باب اول را دارد) پس از برگ اول هم اوراق زیادی افتاده است و ادامه باب اول در نسخه نیست. آغاز باب دوم و بخش هایی از آن هم افتاده است. از برگ 15 ر به بعد باب سیم آغاز می شود.

از برگ 24 پ باب چهارم که از آن جا تا پایان کتاب نسخه نقص ندارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ محشی، رکابه دار؛ خریداری از صادق عالم شناس؛ کاغذ: فرنگی نخودی و فستقی و شکری آهار مهره، جلد: مخمل صورتی، 105گ، 11 سطر (

6×12/5)، اندازه: 10×17/5 سم [ف: 29/1-584]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3013

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول، با سرلوح زرین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی

مقوایی، 78گ، 14 سطر (7/5 × 13/5)، اندازه: 13لاسم [ف: 10-1952]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3794-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-249]

←تاریخ قیصره ← تاریخ دولت روم

qayāsere-ye nāsere-ye = k.-e tāriḫ-e qayāsere homāyānī

نائینی منشی، علیخان بن محمد، ق 13 قمری

(nā'īnī monšī, 'alīxān ebn-e mohammad (-190

تاریخ تالیف: 1296 ق تألیف مسیو سوء تن، ترجمه علی منشی نائینی ابن حاج میرزا محمد مجتهد. تاریخ قیاصره دوازده گانه رومه الکبری از مصنفات مسیو سوء تن مورخ لاتینی بوده و مسیو دلاهازب فرانسوی آن را به زبان فرانسه ترجمه نموده و سپس در دارالترجمه همایونی ترجمه تحت اللفظی به فارسی شده و چون ترجمه مزبور عاری از بلاغت بوده لذا محمد حسن خان صنیع الدوله در ذیحجه 1295 به امر ناصرالدین شاه قاجار تألیف و تحریر تاریخ مزبور را به عهده مترجم مذکور محول می نماید و علی منشی پس از هفت ماه آن نسخه آشفته را با عباراتی سلیس و مضامینی بلیغ تلفیق داده و جلدین را به خط خود به اتمام رسانده و نام آن را «کتاب قیاصر ناصره همایونی» که به حساب ابجد مساوی با سال 1296 قمری است قرار داده است. (محمد علی هدایت) نسخه های منزوی 317/5؛ [دنا

[730/2

1. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 872

آغاز: بسم الله تعالی شانه - مبارک خطبه ایست در تهنیت قرن ثانی اعلیحضرت قدر قدرت ... ناصرالدین شاه قاجار که جناب حاج میرزا محمد مجتهد نائینی والد کاتب و مؤلف کتاب کمترین چاکر آستان شاهنشاه مالک رقاب علی منشی پیرانه سر نگاشته ایفاد داشته اند تیمنا در صدر کتاب نگار می یابد تا بخاکپاشی اقدس

بحلیه قبول متجلی و موصول آید و بر ترقب آن پیر دعاگو فزاید؛ انجام: سلطنت قیصر و سپازین و دو پسرش تیتوس و دمیسین معادل سلطنت قیصر کلد و قیصر نرن سی و دو سال بحساب آمده (و الله العالم). تاریخ کتاب بنام مبارک اعلیحضرت شاهنشاه مالک رقاب روح العالمین فداه اسم کتاب مبارک ماده تاریخ بحساب آمد (کتاب قیاصره ناصره همیونی) 1296 ... کتبه العبد الحقیر المذنب ابن الحاج میرزا محمد مجتهد و ابن بنت المرحوم المغفور میرزا محمد المنشی علی النائینی غفر ذنوبه و ستر عیوبه فیمحروسه دارالخلافة الناصره 1296. جلد دوم از تاریخ قیاصره روم است که مشتمل بر نه باب در شرح

ص: 730

احوال قیصر کایوس گالیگولا، قیصر کلد، قیصر نرن، گالبا، اتن، و تیلیوس، و سپارین، طیتوس، و باب نهم ذکر حالات قیصر دمیسین است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1296ق؛ مجدول، کمند کشی زرین؛ مهر: «علی اکبر بن حسین الحسینی - اعتماد حضور»؛ کاغذ: فرنگی کبود رنگ لبه طلائی، جلد: مقوای روغنی بوم سبز چمنی با تزینات بسیار، 308ص، 15 سطر، اندازه: 21×35سم [ف: 5-367]

2. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 886

آغاز: آغاز دیباچه: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله المعصومین سیما ابن عمه ... اما بعد چنین گوید احقر ... آغاز جلد اول که مشتمل بر چهار باب میباشد: باب اول در شرح احوال قیصر ژول ... فصل اول در ذکر مبادی حالات و تفصیل اختلالات امور و پریشانی اوضاع قیصر ژو، قیصر ژول شانزده ساله بود که پدرش ... آغاز جلد دوم که مشتمل بر نه باب است: باب اول در بقیه شرح احوال قیصر کایوس کالیگولا که چهار فصل آن در جزو جلد اول مرقوم گردیده بود؛ انجام: انجام جلد اول: کمینه چاکر حضرت علی نائینی*** که کس چه او نبود سر شکسته در امثال ...

انجام جلد دوم: بلکه ترجمه را در هر باب با اصل نسخه که بخط فرانسه نوشته شده مقابله کرده معلوم شد که مکتوبات مترجم در این باب با مرقومات مورخ مطابق اس

خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: 14 صفر 1297ق، جلد دوم در لیلة الرغائب 1297، 14 سطر، اندازه: 21×32سم [ف: 27]

3. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 955

آغاز: آغاز جلد اول: باب اول در شرح احوال قیصر ژول ... آغاز جلد دوم: باب اول در بقیه شرح احوال قیصر کالیگولا، انجام: انجام جلد اول: کمینه چاک حضرت علینائینی، که کسی چه او نبرد سر شکسته در امثال. انجام جلد دوم: معلوم شد که مکتوبات مترجم در این باب با مرقومات مورخ مطابق است والا مبادرت در اینگونه عبارات نمی نمود، والله العالم جلد 1 و 2. در خاتمه مترجم قصیده ای را در وصف ممدوح خویش سروده است؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1297ق، ج اول در ماه صفر و ج دوم در لیلة الرغائب؛ دارای دو سرلوح زیبا همراه با تذهیب، مجدول متداخل به نیلی و شنگرف و سبز و زر؛ 664، 15 سطر، اندازه: 22×14سم [ف: 84]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3766

جلد دوم تاریخ قیصره در نه باب و ترجمه سال 1296 است؛ خط: نستعلیق، کا: عباس بن مترجم، تا: 4 صفر 1302ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن زرد سیر، 238 گ، 11 سطر، اندازه: 8/21×17/2 سم [ف: 2-88]

• تاریخ قیاصره / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e qayāsere

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، 1259-1313 قمری

(e'temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e "alī (1843-1896

ترجمه تاریخ قیصره کشور روم (ایتالیا) است که در اصل به زبان لاتین بوده و سپس مسیو دلاهارپ به زبان فرانسه ترجمه کرد و محمد حسن خان صنیع الدوله رئیس دارالترجمه دستگاه ناصری به فارسی ترجمه نموده است که جلد اول آن مشتمل بر چهار «باب» و یک «مقدمه» در شرح احوال «ژول» قیصر روم و اکتاویوس و گالیکولا می باشد و در خاتمه قصیده ای است در مدیح ناصرالدین شاه قاجار و ماده تاریخ قرن مبارک همایونی که به وسیله کاتب این نسخه سروده شده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 871

آغاز: بسملة الحمدلله رب العالمين و الصلوة على محمد و آله الطاهرين

مقدمه ابتدای سلطنت رومه در شبه جزیره ایتالیای حالیه بوده و این شبه جزیره را منقسم بسه قسمت نموده بودند قسمت شمالی که از رود (پ) و شعب آن مشروب و موسوم به (گالیای سیز آلپین) و مسکن طایفه گال بوده؛ انجام: فصل چهارم در خصوص مراتب قنسلی کایوس و بیان چگونگی حالات او در آن خصوص ... لمؤلفه الحقییر و کاتبه الفقیر اقل چاکران دولت علیه ... ابن الحاج میرزا محمد مجتهد و ابن بنت المرحوم المغفور میرزا محمد منشی نائینی الراحی علی المنشی غفر الله بتاریخ یوم شنبه بیست و یکم شهر ربیع المولود روز اول هفته آخر سال خجسته مال پارس نیل سنه 1296 هجری. خط: نستعلیق، کا: علی نائینی، تا: 1296ق؛ مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب منقش ممتاز؛ کاغذ: فرنگی کبود رنگ لبه طلائی، جلد: مقوای روغنی بوم سبز با تزیینات، در میان ترنج وسط نوشته شده «جلد اول از کتاب قیصره»، 263، 15 سطر، اندازه: 35×21سم [ف: 5-362]

← تاریخ قیصر ← تاریخ دولت روم

← تاریخ قیصر روم ← قیصر نامه

← تاریخ کاشان ← مرآة کاشان

← تاریخ کاشان ← کاشانه دانش

• تاریخ کاشغر (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(t. tārlīx-e kāšqar)

اسپناچی پاشازاده، محمد بن محمد شریف، ق14 قمری

(espenāqčī pāšāzāde, mohammad ebn-e mohammad šarīf (-20c)

اهدا به: ناصر الدین شاه قاجار تاریخ تألیف: شعبان 1305ق

ص: 731

اصل از: محمد عاطف بیک؛ مترجم: محمد عارف معروف به «سپناچی» ارضرومی منشی و مترجم لسان ترکی عثمانی در دارالترجمه مخصوصه شاهی به تصحیح میرزا محمد حسین اصفهانی متخلص به فروغی. این تاریخ مشتمل است بر احوال ولایات سبعة کاشغر از دوران قبل از اسلام تا زمان خود مؤلف که در کتابخانه ملت عثمانی کتابدار بوده است. این کتاب که بنا به نوشته مؤلف در سه جلد نگاشته شده است به زبان ترکی بوده و در زمان سلطنت ناصرالدین شاه قاجار در دارالتألیف و دارالترجمه وزارت مطبوعات دارالخلافه تهران به وسیله محمد عارف به زبان فارسی ترجمه گردیده است و مترجم خود اعتراف نموده که چون یک ترک زاده بوده است لذا ترجمه این تاریخ را از نظر تدقیق و تصحیح محمد حسین اصفهانی متخلص به «فروغی» گذرانیده است. آغاز: فهرست جلد اول تاریخ کاشغر .. حمد بیحد و شکر بیعد سزاوار است بأن احد و صمد و لم یلد ولم یولد (جل جلاله و عم نواله و لا اله غیره) از کفو و همتا مبرا و از سهو و خطا معر است ... باید دانست که مورخین چین خطه کاشغر را چهار مملکت تقسیم کرده باین قسم که مملکت ختن را (یلتین) و مملکت یار کند را (چائوچو) و مملکت کاشغر را (سوله) و مملکت آقصورا (تیانشان) مینامند

[فهرستواره منزوی 895/2؛ دنا 731/2]

1. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2293

آغاز: برابر؛ انجام: علمای علم تاریخ هر قوم این کتاب را که موسوم به عنوان العبر) است بزبانهای مختلف ترجمه کرده و بانظار مدققین رسانیده اند. انتهی خاتمه جلد اول. ترجمه جزو اول جلد اول تاریخ کاشغر بیاری خدای بی همتا بانتهی رسید ... العبد عارف.

کتبه الحقیقیر میرزا رضا بن علی المعروف بجراح ساوجی غفر الله له ولدالدیه فی دار الخلافة الناصری فی الیوم الخامس و العشرین لسنه ست و ثلثمائه و الف من هجرة نبی الاشراف 1306. خط: نستعلیق، کا: میرزا رضا بن علی معروف به جراح ساوجی تا: 1306ق؛ مجدول، مذهب، دارای چند سرلوح؛ مهر: اعتماد حضور، علی اکبر بن حسین الحسینی؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: مقوای روکش مخمل زنگاری رنگ، 497ص، 14 سطر، اندازه: 20/5×33 سم [ف: 5-370]

2. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 932

آغاز: برابر؛ انجام: و علمای علم تاریخ هر قوم این کتابرا که موسوم به «عنوان العبر» است بزبانهای مختلف ترجمه کرده و بانظار مدققین رسانیده اند جزء اول از مجلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد علی آشتیانی (پیشخدمت منشی ظل السلطان)، تا: ذیقعد 1306ق، جان اصفهان، به امر ظل السلطان؛ 518ص، 12 سطر (16×10)، اندازه:

[ف: 63] 16×22 سم

3. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 931

آغاز: (بعد ادای ما و جب علینا) چون ترجمه و تدوین (تاریخ کاشغر) من مؤلفات (محمد عاطف بیک)؛ انجام: چون مجلد ثانی جلد اول این کتابرا مؤلف در آخر این فصل بختام رسانیده بود فقیر نیز خط خاتمه بترجمه این مجلد کشید جزء دوم از مجلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی آشتیانی، تا: شوال 1307 ق، به امر ظل السلطان؛ 204ص، 12 سطر (17×12)، اندازه: 22×18 سم [ف: 62]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1690

آغاز: بعد ادای ما و جب علینا. چون ترجمه و تدوین (تاریخ کاشغر) من مؤلفات (محمد عاطف بیک)؛ انجام: ترجمه: چون مجلد ثانی جلد اول این کتاب را مؤلف در آخر بن فصل بختام رسانده بود فقیر نیز خط فاتحه ترجمه این کشید خط: نستعلیق، کا: میرزا رضا بن علی السواجی معروف به جراح، تا: 1307ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، فلفل نمکی، جلد: مخمل بنفش با گل و بوته، 197، 14 سطر (22×12)، اندازه: 33×21/5

سم [ف: 4-163]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 232

آغاز: پس از مقدمه مختصر چنین شروع می شود: «انگاه که عطف نظر بمملکت بخارا مینمائیم میبینیم که هر چند این مملکت نزدیکتر بکاشغر بوده»

جلد سوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1314ق؛ بیست صفحه از ثلث اخیر کتاب نانوشته؛ 138، 14 سطر، اندازه: 18×30/5 سم [ف: 130-2]

• تاریخ کامبج / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e kāmboj

تفرشی، زین العابدین، ق 13 قمری

(-19c) (tafrešī, zayn-ol-ābedīn)

در آن کامبج، از بلاد هند و چین، را وصف می کند و وصف آن به روزگاری است که کامبج یکی از مستعمرات فرانسه بوده است. مطالب آن در شش «فصل» است: 1. وضع جغرافیایی = جغرافیای (طبیعی)؛ 2. معدنیات و فلزات؛ 3. مذاهب و اعتقادات باطله؛ 4. حکومت پادشاه و طرز اداره کشور؛ 5. زبان و ادبیات و هیئت و نجوم؛ 6. وحشیان سامر ویرها و اقوام دیگر.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1598

آغاز: بنظر ما می آید که باید در آنجا یک ... از اعتقادات براهمائی دید؛ انجام: بسمله، شرح احوالات مملکت کامبج که یکی از ممالک، چین خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی (فلفل نمکی)، جلد: مخمل آبی با گل و بوته، 360گ، 16 سطر (13×25/5)،

ص: 732

اندازه: 22×35/5سم [ف: 4-85]

← تاریخ کامل ← الكامل في التاريخ

← التاريخ الكبير ← الاعلام بتاريخ الاسلام

• تاریخ کبیر جعفری / تاریخ / فارسی

tārīx-e kabīr-e ja'farī

جعفری، جعفر بن محمد، ق 9 قمری

(ja farī, ja'far ebn-e mohammad (-15c

تاریخ تألیف: قرن 9 تاریخ عمومی است از آغاز آفرینش تا روزگار امیر تیمور و کشور گشایی ها و فرزندان او تا سال 845ق و سرگذشت مشایخ و فقیهان و قاریان و مفسران و فرزندگان و سرایندگان در شش «قسم»: 1. شیوخ و پیامبران از آدم تا نوح، ... 6. تیمور و جانشینان او تا روزگار نگارش. (احمد منزوی)

[دنا 731/2؛ استوری 86/1؛ بریگل 351؛ نسخه های منزوی 4114؛ فرهنگی ایران زمین 2/6 و 3؛ یغما 7/15؛ تاریخ یزد 186؛ فهرستواره منزوی 586/1]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4775-ف

کتابخانه عمومی لنینگراد 201 تازه (فهرست کاستیگواص 89) P.N.S. 20؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-105] 29 ش

• تاریخ کتاب «سیر العارفين» / متفرقه / عربی

«tārīx-u k.-i «sayr-ul 'ārifīn

توضیح تاریخ پایان تألیف کتاب سیر العارفين است که با الفاظ سدس اول و ثانی و عشر الاول و ثانی و مانند آن بیان شده و شبیه به معما است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13886/36

آغاز: قد وقع التاريخ من فراغ تحرير هذا الكتاب في النصف الأول من السدس السادس من العشر الثاني ... هذا كلامه و انی كنت فارغ البال من هذه التأويلات بی کا، تا: قرن 11؛ جلد: مقوا عطف تیماج، 1گ (95) [ف: 37-474]

← تاریخ کترینه ← شرح حال کاترین دوم

← تاریخ کثیره ← تاریخ راقم

در تاریخ امام حسین علیه السلام و حرکت وی از مدینه تا شهادت وی و یاران و قیام مختار، و از مسیب خزاعی بسیار نقل می کند و در هر بخش به اشعاری استشهاد نموده است. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: 243 آغاز: عالم روشن در چشم من سیاه و تاریک می شود اگر خدایتعالی توفیق دهد من کاری با قاتلان امام حسین علیه السلام بکنم که تا روز قیامت باز گویند؛ انجام: سپهدار ایشان خاقان است صد و سی هزار پیادهء کماندار دارد و دیگر سپهدار زنگی صد و شصت هزار زنگی بچنگ آورده خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ از موقوفات شیخ محمد رضا خدایی، کاغذ الوان؛ جلد: تیماج مشکی، 169 گ، 17 سطر، اندازه: 21/5×17 سم [ف مخ:

[28

واقعه کربلا و شهادت امام حسین (علیه السلام) را به صورت قصاید با وزنهای مختلف به نظم کشیده است: از به تخت سلطنت نشستن یزید شروع کرده و به اسارت اهل بیت به شام پایان می دهد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3764-19/94

آغاز: در شام جانشین پدر گشت چون یزید *** شد والی مدینه بفرمان او ولید / فجار را به بیعت دست یزید خواند *** اهل فجور دست سپردند بر یزید؛ انجام: شبانه برده بکنج خرابه جا دادند *** نه آب و نه نان و نه فرش و نه بوریا دادند. خط نستعلیق، بی کا، بی تا، تملکی به تاریخ 28 ذیحجه 1336؛ جلد: تیماج مشکی، 219 گ، 15 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 4-1785]

مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 327/1

کتاب ناشناخته. وقایع کربلا، شاید مقتل آقا بن عابد شیروانی دربندی (1286 ق) موسوم به إکسیر العبادات فی أسرار الشهادات باشد؛ بی کا، بی تا [اوراق عتیق: 1-255]

در آن ابتداء از طوایف مختلف کرد و اصل آنها و خصوصیات این طوایف بحث می شود سپس از حوادث تاریخی که بر این قوم از ابتدای زمان شاه اسماعیل اول صفوی تا زمان عباس میرزای نایب السلطنه رفته صحبت می گردد. [فهرستواره منزوی 895/2]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2213

آغاز: بسمله، اصل اکراد بعضی از مورخان و ناقلان آنها را از نسل چند نفر؛ انجام: و پردگی تتق جاه و جلال اعنی شاهزاده بیهمال روانه

عتبه بوسی

ص: 733

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 62، 15 سطر (16×11/5)، اندازه: 17×21 سم [ف: 5-306]

• تاریخ کرد / تاریخ / فارسی

tārīx-e kord

تاریخ تألیف: احتمالاً 1200ق در آن سلسله های کرد از برمکیان و اخشیدیان و دنبلیان و پرویان و امیران و پیربدان آمده تا می رسد به غیاث بک زنده در 1062 و ارقام در دنبال سرگذشت هر امیری به سیاق است در آن از شهنشه نامه صبا یاد شده است.

[دنا 731/2؛ فهرستواره منزوی 895/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3061

آغاز: خلاصه تاریخ پادشاهان عجم و ذکر پادشاهانی که بعد از ظهور اسلام سلطنت کرده اند از ابتداء خلفا الی دولت قاجاریه. طبقه برامکه. وقایع برامکه و دولت اخشید؛ انجام: حال سرکار محمود خان ملک میباشند سلسله عظیمی شده اند والسلام از هجرت عام 1200 (بسیاق). خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ گویا نسخه اصل است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی مقوایی زرکوب، 32گ، 19 سطر (19×10)، اندازه: 17×26 سم [ف: 10-1999]

← تاریخ کردستان ← شرفنامه

← تاریخ کردستان ← تحفه ناصری

• تاریخ کردستان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e kordestān

قاضی، محمد شریف، ق 13 قمری

(qazi, mohammad sarif (-19c)

تاریخ تألیف: نزدیک 1175 تا 1224 ماه شرف خانم مستوره کردستانی در تاریخ کردستان از آن آورده است. [فهرستواره منزوی 896/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6578

این نسخه از فصل 40 در ذکر نسب اکراد و نسب ولایت و حکام اردلان و ایام ایالت و حکومت ایشان است؛ خط: نستعلیق، کا: ایوب حبیب دوستدار، بی تا، برای نفیسی؛ از روی نسخه اصل آقای حمدی در سنندج؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 28گ، 37 سطر (18×30)، اندازه: 21×35 سم [ف: 16-301]

کتابی جامع در مورد اکراد و رجال و مشاهیر آنها.

تهران، مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: 97 عکسی

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [جنگی: 1-447]

به امر: ناصر الدین شاه قاجار کتاب تاریخ کردستان است که برای ثبت اسامی عشایر، ایلات و طوایف نگاشته شده است، شامل یک «مقدمه» در سه «مقصد» و نه «مطلب» بدین شرح: مقصد اول: در بیان مساکن و مواطن بزرگ اکراد و سایر طوایف؛ مطلب 1. طوایفی که حرف اول آنها الف است؛ مطلب 2. احشامی که حرف اول نام آنها ب است؛ مطلب 3. طوایفی که اول اسم آنها حرف تاء است؛ مطلب 4. بیان طوایفی که اول اسم آنها حرف دال است؛ مطلب 5. بیان طوایفی که اول اسم آنها زاء است؛ مطلب 6. بیان طوایفی که اول اسم آنها حرف سین است؛ مطلب 7. طوایفی که اول اسم آنها حرف شین است؛ مطلب 8. بیان طوایفی که اول اسم آنها قاف است؛ مطلب 9. طوایفی که اول اسم آنها کاف است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13213/2

آغاز: حمد بی منتها خالقی را سزاست که از امتزاج آب و خاک فطرت پاک آدم را ... و بعد درین اوان میمنت تو امان تو یع رفیع همایون شاهنشاه عالم پناه ... شرف صدور و نفاذ یافت که اسامی عشایر و ایلات و طوایفی که در حدود خاک کردستان؛ انجام: هشتم کوهان این طایفه در محل کره زمن محل کردستان ایران هستند. افتاده. خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج گل و بوته، 32 گ (171-202 پ)، 12 سطر، اندازه: 15×9 سم [ف: 33-399]

← تاریخ کرمان ← تاریخ و جغرافیای کرمان (ترجمه)

← تاریخ کرمان ← تاریخ و جغرافیای کرمان

← تاریخ کرمان ← تاریخ سلجوقیان کرمان

← تاریخ کرمان ← تاریخ شاهی

tārīx-e kermān

شریف قمری

کرمانی، محمد حسین بن محمد علی، ق 13

Šarīf-e kermānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad

ص: 734

تاریخ تألیف: 1231ق؛ در فرهنگ ایران زمین جلد 12 دفتر 1-4 ص 302 سال 1342 این نسخه وصف شده است. (از آن آقای منتظر صاحب کتابدار خانقاه است) از هموست «روضه حسینی» در سوگواری. [فهرستواره منزوی 896/2]

شیراز؛ منتظر (آقای)؛ شماره نسخه: 1

بی کا، بی تا [نشریه: 5-295]

تاریخ کرمان / جغرافیا / فارسی

tārīx-e kermān

عراقی، محمد خان

erāqī, mohammad xān

گزیده ای است از روی سالاریه احمد علی خان وزیری کرمانی در دو بخش: جغرافیای کرمان است و تاریخ کرمان. چاپ: به کوشش باستانی پاریزی، 1340ش

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 387

خط شکسته نستعلیق، کا: سید محمد هاشمی کرمانی، تا: قرن 14؛ در پایان به خط دیگر آمده است «تاریخ احمد علی خان وزیری را که میرزا محمد خان عراقی مختصر کرده تا همین جا است که از روی خط عراقی نوشته شده 1318 هجری هاشمی اصل تاریخ وزیری تا 1292 هجری بوده است» نسخه می رسد به نام علاءالملک که حکم ران کرمان و بلوچستان شده بود و از جغرافیای مملکت کرمان آغاز می شود؛ کاغذ: سفید خط دار، جلد: گالینگور، 272گ، 10 سطر (13×10)، اندازه: 21×17سم [سنا: ف: 1-221]

تاریخ کرمان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e kermān

گزارش بسیار مختصری است از رویدادهای شهر کرمان و نواحی آن و احوال حکام آن سامان، از عصر تسلط افغانه در روزگار شاه سلطان حسین صفوی تا سال 1269.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9917

آغاز: در زمان سلطنت شاه سلطان حسین صفوی در سال 1123 محمود افغان علیجانی از راه سیستان بتسخیر کرمان و اصفهان کمر بست؛ انجام: بریدی سبک سیر به امامعلی خان سرتیب که در بم بود فرستاد خط: نستعلیق، کا: زین العابدین مهرجی، تا:

تاریخ کرمان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e kerman

همانندی غیر معلوم:

1. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11454

بی کا، تا: شعبان 1322ق (نشریه: 5-316)

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25763

بی کا، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

تاریخ کرید = جزیره کرت / جغرافیا، تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e kerīd = jazīre-ye keret

قراچه داغی، محمد جعفر بن محمد باقر، -1310 قمری

(qarāčē dāqī, mohammad ja'far ebn-e mohammad bāqer (-1893

به امر: اعتضاد السلطنه تاریخ تألیف: جمادی الاول 1294ق در تاریخ و جغرافیای این جزیره دریای سفید است. اصل ترکی آن از حسین کامی خانیه وی، که به فارسی ترجمه شده است. وی این جزیره را کر تیس و «اقریطش» نامیده است و اصل ترکی آن به نام «کرید تاریخی» در استانبول به سال 1288 ق چاپ شده است. یک نسخه از چاپی را منیف افندی به اعتضاد السلطنه اهداء کرده، و او دستور ترجمه آن را صادر کرده است. گویا

فقط جلد نخستین آن به تهران رسیده و ترجمه شده است. [دنا 732/2]

1. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1530

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي هدانا للإيمان ... اما بعد چنین گوید گوشه نشین بادیه گمنامی خانیوی حسین کامی: که جزیره کرید بزرگترین جزایر بحر سفید؛ انجام: یک کسی قره مرسل اسلام را گرفته آورده اند تمت الترجمة في يوم الأربعاء تاسع شهر جمادی الأولى سنة 1294 و قد تم التحرير في سابع عشر شهر رجب المرجب سنة 1294 ... قد بلغ قباط في السبت اثنا وعشرون شهر رجب المرجب 1294.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ تملك: اعتضاد السلطنه در 1994 ق؛ واقف: سپهسالار، 1297 ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ

مقوایی، 115 گ، 18 سطر، اندازه: 26×17 سم [ف: 3-301]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 284

آغاز: ترجمه: هو الله تعالى شأنه العزيز. در اوائل شهر محرم الحرام که بدایت سنه 1294 هزار و دویست و نود و چهار هجری و نهایت سال خیریت مال سیچقان نیل ترکی؛ انجام: در آنروز شش پاره کشتی وند یکی در پیشگاه حاینه از جای توپ نرسی می گذشته یک کشتی قره مرسل اسلام را گرفته آوردند خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 13 ربیع الاول 1295 ق، جا: تهران؛ با

ص: 735

سرلوح زر، مجدول؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج آبی، 118، 17 سطر (16/5×10)، اندازه: 17×26 سم [ف: 1-276]

تاریخ کریمه / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e kerīme

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3879

آغاز: شاهینگرای خان قریم به جهت کمال ساده لوحی و غفلت از مکر و حيله روسها؛ انجام: که به خلاف حسن مواسات و مصافحات بین الدولتین باشد اصلاً تجویز نخواهد شد. خط: نستعلیق، کا: اسدالله شیرازی، تا: شوال 1286 ق، برای ناصرالدین شاه به نام «معاهده القرم»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میسن سیاه، 79 گ، 15 سطر، اندازه: 17/1×24/1 سم [ف: 2-90]

تاریخ کشته شدن عمر خطاب / تاریخ / فارسی

tārīx-e kešte šodan-e `omar-e xattāb

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، 1037-1110 قمری

(majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628-1699

در تعیین روز وفات خلیفه دوم و برخی از روایت های مربوط به این موضوع. آغاز: الحمدلله الذي أنار قلوب المؤمنين بوار الكافرين و المنافقين و حمد نفسه على قطع دابر الظالمين ... اما بعد چنین گوید تراب اقدام طالبان حق و یقین محمد باقر انجام: و بعضی می گویند که عمر سعد علیه اللعنة در این روز به جهنم واصل شده است اگر چنین باشد این شرافت نیز برای آن کافی است تمت الرسالة و الحمدلله ... و لعنة الله على اعدائهم اجمعين الى يوم الدين. [دنا 732/2؛ کتابشناسی علامه مجلسی ص 165]

1. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 78/6

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 5 گ (100 پ - 104 ر)، اندازه: 17×24/5 سم [ف: 712]

2. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4445/3 - 22/165

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، جلد: تیماج مشکی، 6 گ، 17 سطر، اندازه: 13×18 سم [ف: 2-964]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8839/13 و عکسی 1186/26

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ جلد: تیماج قهوه ای، 4 گ (179 پ - 182 ر)، اندازه: 15×23 سم [ف: 23-28] و [عکسی ف: 3-

4. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4360/7

آغاز: برابر؛ انجام: و صاحب کتاب زوائد الفوائد گفته است که این حدیث را از خط علی بن محمد بن طی رحمة الله علیه نوشتم و در ... خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 5 گ (219 پ-223)، 18 سطر، اندازه: $13/5 \times 20/5$ سم [محدث ارموی مخ: 3-1684]

5. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 838/2

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج قهوه ای، 8 گ

(11-18 پ)، 13 سطر، اندازه: $17/5 \times 11$ سم [ف: 3-50]

6. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1921/3

خط: نسخ، کان محمد صادق بن محمد علی، تا: اواخر قرن 13؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، وگ (55 پ-63 پ)، 15 سطر، اندازه: $18/5 \times 12$ سم [ف: 5-351]

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10899

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1241 ق [الفبائی: 442]

• تاریخ کشف آمریکا (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e kašf -e āmrīkā

محبعلی خان

moheb-alī xān

تاریخ ترجمه: 1315 ق این کتاب را محبعلی خان آجودان وزارت جنگ در زمان سلطنت مظفرالدین شاه قاجار بر حسب اشارت نیر المک وزیر علوم از ترکی عثمانی به فارسی ترجمه کرده ولی ذکر نکرده است که ترکی آن ترجمه از چه زبانی بوده و مؤلف چه نام داشته است. این کتاب غیر از «تاریخ کشف آمریکا» تألیف صنیع الدوله محمد حسنخان اعتماد السلطنه مراغی است که به سال 1288 ق در طهران به چاپ سنگی رسیده است. تاریخ مزبور شامل دو جلد در یک مجلدست: جلد 1. مشتمل بر مقدمه و شانزده «فصل» و «خاتمه»؛ جلد 2. مشتمل بر «مقدمه» و بیست و سه فصل.

(گلچین معانی) آغاز: جلد اول: سپاس بی قیاس مالک الملکی را سزاست که در جهان هستی و عالم امر ... جلد دوم: ثنای حضرت عزت نیمتوانم گفت *** که ره نمی برد آنجا قیاس و وهم و خیال انجام: پس از آن بواسطه سیاح مذکور مجدد کشف گردید. پس از چندی

جنازه اش را نقل نموده در جزیره کوبا در شهر اونادا دفن نمودند.

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 568 آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1315ق، جا؛ تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی قرمز، 65گ، 14 سطر
(7×125)، اندازه: $13/5 \times 21/5$ سم [ف: 2-64]

ص: 736

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4183

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1315ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 97گ، 16 سطر (8×14/5)، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 7-36]

• تاریخ کشمیر / تاریخ هند / هندی

tārīx-e kešmīr

تراین کاوِل

narāyen kāwl

پندیت بیربال از نراین کاوِل (Narayan Kaul) عاجز زنده در 1122 از آغاز تا سال 1122 با ذیل پندیت بیربال (Pandit Birbal) تا سال 1267.

[آبروی 298؛ استوری 681/1 و 1325]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5327

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: 1267 ق (1851 م = 1908 سموات Samwat)؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 257گ، 14 سطر (10×17)، اندازه: 16×25 سم [ف: 15-4205]

• تاریخ کشمیر / تاریخ / فارسی

tārīx-e kešmīr

غیر همانند:

1. تهران، دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 398-عکسی

انجام: تاریخ رشیدی تالیف ازوست. به موجب فرمایش ولیم مورگرافت صاحب بهادر میر آخور باشی دولت انگلیسیه به اتمام رسید. عزت الله خان صورت یافت. تاریخ یازدهم جمادی الثانی 1238ق. نسخه اصل: گنج بخش ش 3643؛ دیباچه را ندارد. بیشتر آداب و رسوم و زندگی مردم را در بر دارد. هزینه بدست آوردن فرآورده ها، بسیار ارزشمند است و تاریخ 1158ق را دارد، چند سریند: حقیقت ملک، اسکردو، حقیقت شکر، کرناخشو، طلئی. برای نشانی: حقیقت ملک اسکردو، حقیقت طول و عرض اسکردو که آن را مع جمیع جوانب تبت خورد (خرد) می نامند. اصل اسکردو از مشرق تا مغرب راه یک روزه، از شمال تا جنوب راه دو روزه، شهر در میان کوهها واقع است و پیش از این در عمل راجهها سه هزار خانه بود. و حال از روی ظلم تهانه دار مهاراج کلاب سنکه چیزی کم شده باشد. و قبل

بر این راجه علیشیر خان راجه آنجا بوده است؛ خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: 11 جمادی الثانی 1238ق؛ 133، 13 سطر [عکسی ف: 56-2]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17517

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 147 گ، اندازه: 17/2×28 سم [رایانه]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27157

بی کا، بی تا، خریداری از رضا میدانی [رایانه]

4. تهران، مرکز فرهنگی خراسان شماره نسخه: 117 عکسی

تاریخ کشمیر و شرق ایران در دو جلد مفصل؛ بی کا، بی تا؛ 311 گ [جنگ: 1-448]

• تاریخ کشمیر (ترجمه) / تاریخ / فارسی

tārīx-e kešmīr

شاه آبادی، ملاشاه محمد، ق 10 قمری

(-16c) (šāh ābādī, mollā-šāh mohammad)

تاریخ ترجمه: 998ق

به نام راج ترنگینی (Raja Trangini) ترجمه از هندی به فارسی، اصل به نظم است، ترجمه از ملاشاه محمد شاه آبادی در 998 و تحریر از عبدالقادر بدائونی در 999 برای اکبرشاه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3622-ف

نسخه اصل: بی کا، بی تا؛ موزه بریتانیا Add. 24032 (ریو 296) [فیلمها ف: 2-201]

• تاریخ کشمیر (ترجمه) / تاریخ هند / فارسی

(t. tārīx-e kešmīr)

حیدر ملکشاه بن ملک حسن

heydar malekšāh ebn-e malek hasan

تاریخ تألیف: 1027ق این تاریخ به ترتیب از اوایل قرن پنجم هجری آغاز می گردد و کسانی را که بر کشمیر حکومت رانده اند تا قرن دهم

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5130

آغاز: بسمله، چنین گوید کمترین بندگان حیدر ملک و لد سعادت نصاب حسن بن عالی انتساب؛ انجام: بسی راندم زشاهان کافی سخن *** که نو کردم این داستان کهن / ... نکهدار ز آسیب چشم بدش *** تو پاینده داری بلطف خودش. حسب الامر الاعلی بتاریخ 26 ذی الحجه 1188 با تمام رسید خط نستعلیق، کا: علی بن لطف الله هروی، تا: 26 ذیحجه 1188ق؛ با یادداشتی مبنی بر این تصنیف کتاب در زمان حکومت ابوالمظفر نورالدین جهانگیر به تاریخ 1027؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مقوایی قرمز، 15 سطر (17×8)، اندازه: 21×14سم [ف: 15-120]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3866/1-ف

نسخه اصل: دیوان هندش 3517 (2846 اته)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-272]

ص: 737

نجیب کاشانی، نورا بن محمد حسین، ق 11 قمری

(najīb-e kāšānī, nūrā ebn-e mohammad hoseyn (-17c

تاریخ تألیف: 1109 ق مجموعه ای است در شرح احوال و بیان حوادث دوران سلطنت سلسله کورگانی هندوستان خاصه در ذکر احوال جلال الدین اکبر شاه هندی با شرح مبسوطی در تراجم احوال شعرا، علما و بزرگان و وزرای معاصر که به دستور وزیر اعظم شاه سلطان حسین صفوی محمد طاهر وحید (وحید الزمانی) مؤلف آن را به رشته تحریر کشید. در این تاریخ نورالدین محمد شریف کاشانی به فحوای مطالب و روایات مندرجه اشعار و ابیاتی به زبان عربی و فارسی و نیز چند بیتی به لهجه کاشی در مدح و توصیف بزرگان و امرای آن عصر سروده و ضمیمه نموده است. برخی عناوین آن: گزارش قطعه و تاریخ به پادشاه زاده هندوستان در مجلس اول؛ مختصری از احوال فیثاغورس و ابتدای به هم رسیدن علم موسیقی و ساز؛ تدبیر جهانگیر پادشاه جهت وصال نور جهان بیگم و شرح احوال او و غیره ... است و به نظر می رسد که کاتب نسخه حاضر خود مؤلف باشد. مؤلف علت اسم تاریخ کشیک خانه را چنین ذکر نموده است چون حسب فرمان همیون کمترین را در دربار ایشان کشیک به کشیک بار بود و تمامی وقایع مسطوره در کشیک صحبت آن همیون جناب روی داده لهذا این کتاب را به کشیکخانه همیون موسوم نمود».

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 723

آغاز: بسمله-گوش بر آوازان لالی ستایش را بشارت که غواص روزگار گوهر شاهواری از دریای نیایش برآورده که سنجیده گوهران کامل عیار و حلقه بگوشان سلسله افتخار در کوشش میدانند ... اما بعد حسب فرمان ... شاه سلطان حسین الحسینی الموسوی الصفوی ... بتاریخ شوال 1109 و الدستور الاعظم ... وحید الزمانی ... مقرر شد که انبساط آرائی سخنان رنگین و خاطر فریبی عبارات دلنشین ... با خلف دودمان کورگانی ... شاهزاده و الاگهر سلطان جلال الدین اکبر از طرفین گذارش یافته باضافه آنچه از آنجناب در هر باب دیده و شنیده ... در سلك تحریر منسلک و این کتاب را بکشیکخانه همیون موسوم نمود؛ انجام: چون حسب الأمر شه تمامش کردم *** خود را فارغ از اهتمامش کردم / آغاز کشیکها بانجام رسید *** تاریخ کشیکخانه نامش کردم / هشتاد و چهار روز از ایام فلک *** بی آنکه معاونت بخواهد ز کمک / تألیف نجیب کرد و تاریخ نوشت *** هشتاد و چهار روز اما بی حک. تمت الكتاب بعون الملك الوهاب غره شهر محرم الحرام سنه 1110. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1110 ق؛ دارای یادداشت های متعددی است به سنوات 1162-1151 که از عرض کتابخانه دولت صفوی گذشته، به سال 1382 از عرض

کتابخانه قاجار گذشته، مجدول کمند کشی زرین؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش چرم مشکی، 724 ص، 15 سطر، اندازه: 17×29/2 سم [ف: 5-377]

← تاریخ کعبه ← مفرحة الأنام في تاسيس بيت الله الحرام

← تاریخ کلام الملوک ← شرح دعاء السحر

← تاریخ کلام الملوک ← کلام الملوک

• تاریخ کلد و آشور / تاریخ / فارسی

tārīx-e kalde va āšūr

سپهر، عبدالحسین، 1312-1250 شمسی

(sepehr, abd-ol-hoseyn (1871-1933

اهداء به: مظفرالدین شاه و میرزا نصرالله مشیرالدوله

تاریخ تألیف: 1323 ق

مؤلف که به نقل خود از پیش خدمت های همایونی و نایب اول وزارت خارجه ایران بوده است، دست به تألیف تاریخ کلد و آشور می زند ابتداء از وضع جغرافیایی کلد و آشور شروع می کند و پس از نشان دادن مختصات اقلیمی این دو ناحیه به تاریخ این دو کشور از ادوار اولیه تا انقراض بابل می پردازد و در آخر نیز از اختراعات مردم بابل و معابد و ارباب انواع و علم نجوم و پیشگویی در این دو کشور سخن می راند. (انوار) آغاز: بهترین کلام و برترین مرام سزاوار بارگاه خدائی است یگانه

[دنا 733/2]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 311

آغاز: برابر؛ انجام: پس از آنکه زایجه طالع او معلوم میشد از حالات او خبر میدادند و می گفتند هر آدمی ستاره دارد که مادام العمر خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن 14، جا: تهران؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فلفل نمکی فرنگی، جلد: مخمل بنفش با گل و بته،

154گ، 12 سطر (10×15)، اندازه: 17×22 سم [ف: 1-303]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 33

آغاز: برابر؛ انجام: بضیافت خواسته بود فرمان پادشاه اجابت نکرد و خواجگان خیر با ملک بابل خط: نستعلیق، بی کا، تا: اوایل قرن 14، جا: تهران؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: مخمل سبز، 174 گ، 11 سطر (13/5×20)، اندازه: 19×28 سم [ف: 1-24]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1818-ف

همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-36]

• تاریخ کلکته / تاریخ هند / فارسی

ص: 738

tārīx-e kalkate

زیدی جونپوری، غلامحسین

zeydī jonpūrī, qolām-hoseyn

[فهرستواره منزوی 1203/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1145/2

آغاز: بسمله. بر متقیظ صاحب بصیرت و خیرت پوشیده که این ذره بی مقدار امیدوار شفاعت مصطفی و حیدر کرار ... وجه تسمیه کلکته به چند وجه می شود، اول آنکه کلکته در اصل کهال کته بوده است؛ انجام: این ماهی به تجربه دریافت شد که بسیار صفر اخیز و شهوت انگیز است. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 18ص (21-38) [عکسی ف: 3-304]

•التاریخ الکنایسی / تاریخ / عربی

tārīx-ul kanāyisī

اورسی، کردینال

orsī, kordīnāl

تاریخ بسیار مفصلی است به ترتیب سنین برای دین مسیحی از عصر حضرت عیسی بن مریم (علیه السلام) تا عصر مؤلف در چندین جلد و هر کدام دارای چند کتاب. ضمن تشریح وقایع تاریخی سعی شده است که از دید تبلیغاتی نیز استفاده شود و لذا از جنبه مذهبی گفتگوهای دارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3956

آغاز: الكتاب الثالث من التاريخ الكنایسی ... فنقول أن ترايانوس تخلف لنیر فالذی ملک سنة و أربعة أشهر جلد دوم و مشتمل بر کتاب سوم و چهارم و پنجم از سال 98 تا 211 میلادی؛ خط: نسخ، کا: یوسف ابراهیم خوری، تا: 1277ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکى، 246گ، 21 سطر، اندازه: 21×15/5 سم [ف: 10-339]

•تاریخ کوبند سنهکی / تاریخ / فارسی

tārīx-e kūband-e sanhaki

وزیری مل کهتری، ق 13 قمری

(vazīrī mel kehtarī (-19c

تاریخ تألیف: حدود 1223؛ محل تألیف: قصبه بنلا- صوبه لاهور تاریخ سیک هاست که مؤلف آن را در 1865 بکرمی (حدود 1223ق/1808م) نگاشته است (دیباچه. بخش بندی نشده. جنگ میان زمین داران با ذکر تاریخ دقیق روز و ماه و سال و ابزارهای جنگی آنان. در دیباچه از راجه رنجیت سنگها (1195-1225ق) به «ایدالله اقباله» یاد کرده است.

[مشترک پاکستان 547/10؛ فهرستواره 1205/2]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 275-عکسی

آغاز: تاریخ خالصه. کنیش جی سهای سری کشن جیوسای. بعد حمد خالق که کشور وجود آدمی شعشعه نور آباد ساخته، و تمام مخلوقات برای خلق از کتم عدم به عرصه مشهود و ظهور؛ انجام: محتاج کردند آری که لشکر منعم حقیقی که ... ای زاغ در این باغ تماشا چه می کنی *** دنیا سرای فانی، غوغا چه می کنی نسخه اصل: گنج بخش ش 1134 (مشترک 547/10)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 1266ق، جا: راولپندی (پاکستان)؛

59گ [عکسی ف: 2-57]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2078

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 6-106]

← تاریخ گردیزی ← تاریخچه مالیه ایران

← تاریخ گردیزی ← زین الاخبار

تاریخ گزیده = شرفنامه / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e gz. = Šaraf-nāme

حمدالله مستوفی، حمد الله بن ابی بکر، - 750 قمری

(1350 -) (hamd-ol-lah-e mostawfi, hamd-ol-lah ebn-e abi-bakr)

اهدا به: خواجه غیاث الدین محمد بن رشید الدین فضل الله همدانی تاریخ تألیف: 730ق گزیده ای از تاریخ جهان است از آغاز تا سال «730» که سال تألیف است، مشتمل بر یک «فاتحه» و شش «باب» و چندین فصل: فاتحه: در آفرینش جهان؛ باب 1. پیامبران و دانایان، مشتمل بر دو فصل؛ 2. شاهان ایران باستان تا اسلام، در چهار فصل؛ 3. پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) تا عباسیان، در شش فصل؛ 4. دودمان های اسلامی، در دوازده فصل؛ 5. زندگینامه دانشمندان، در شش فصل؛ 6. ویژه قزوین، در هشت فصل؛ خاتمه: در انساب. مؤلف، خاندان و نسب خویش را به حر فرزند یزید ریاحی می رسانند. برادر او خواجه فخرالدین احمد نیز از شاعران و نویسندگان قزوین به شمار است از حمدالله سه کتاب در دست است: 1. «تاریخ گزیده»، 2. «ظفرنامه»، 3. «نزهة القلوب». آغاز: بسمله، سپاس و ستایش پادشاهی را که ملک او بی زوال است و مملکت او بی انتقال انجام: یاد کرده، و تصحیح این ایشان از کتب معتمد علیه کرده شد و

العلم عند الله چاپ: بکوشش

عبدالحسین نوائی، تهران، 1339 ش، با پیشگفتار ایشان

[فهرست مشترک 93/10 و 94؛ نسخه های منزوی 4114/6، الذریعة 271/3 و 281/3؛ تاریخ مفصل ایران ص 523-524؛ مشارص

334؛ استوری 82/1 فهرستواره منزوی

[734- 733/2 دنا؛ 587- 586/1

ص: 739

1- ذیل تاریخ گزیده؛ مستوفی، زین الدین بن حمد الله (-8) 2- تاریخ بناکتی و تاریخ گزیده مستوفی

1. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه 480

خط: نسخ، بی کا، بی تا، گمان می رود پیش نویس اصلی به خط مؤلف باشد؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکى، 159گ، 23 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 1-25]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: 48

همان نسخه بالا [نشریه: 5-13]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13668

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 68 در آخر نسخه شجره نامه ای در ذکر انساب انبیاء، اولیا، ائمه، پادشاهان وزرا و امرا در 14 برگ ترسیم شده که مؤلف اظهار داشته این شجره اختراع خواجه رشیدالدین است و وی آن را از روی کتاب های معتبر اصلاح نموده است. این شجره نامه در نسخه چاپی وجود ندارد؛ جلد: گالینگور قهوه ای، 362گ، 19 سطر، اندازه: 16×23/5سم [ف: 37-193]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11407

آغاز: با یمن شد حق تعالی بدین سبب برو خشم گرفت و دولت؛ انجام: صاحب دیانت بود تمیز میان حق و باطل بغایت کردی تحقیق در تزویرات و گواهی از باب 2 تا اواخر 6، باب 1 و خاتمه آن ساقط شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9، افتادگی: آغاز و انجام؛ به نظر می رسد نسخه حاضر، از مجموعه چندین نسخه ناقص عصر مؤلف تشکیل یافته و نواقص میان بخش ها، با خط جدیدتر، تکمیل شده؛ تملک: عباس اقبال آشتیانی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج آجری تیره، 202گ، 21 و 22 سطر (15×21)، اندازه: 18×26سم [ف: 15-29]

4. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 96/3

6033- خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 8 و 9؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ آغاز در دیباچه و انجام در «قتل شاه حسن و وزارت خواجه توران شاه و ذکر عصیان پهلوان اسد به طغانشاه در کرمان»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکى، عطف سرخ، 225، 22 سطر، قطع: ربعی

[آستانه قم: -158]

5. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1613

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9؛ هفت صفحه پایان نسخه در تاریخ جمادی الاول 1297 ق. نوشته شده، مجدول، یک سرلوح؛ کاغذ:

سمرقندی نخودی و فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 247گ، 21 سطر، اندازه: $15/5 \times 25/5$ سم [ف: 3-302]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5122ف

نسخه اصل: مونیخ 205؛ خط: نسخ، کان: محمد بن سعید بن عبدالله قادری، تا: ربیع الثانی

823ق، برای خزانه مغیث الدین ابراهیم سلطان؛ تملک: احمد احمد جاوید در 1200. [فیلمهاف: 3-134]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9368

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی کا، تا: 5 شعبان 851ق؛ دو صفحه نخست مجدول، دارای کتیبه مذهب، رکابه دار، یادداشت امانت گرفتن آن از کتابخانه اعتضاد الممالک در شوال 1338 به خط احمد بن محمد علی قراچه داغی؛ تملک: حسین عارفی به خلیل بن محمد بن خضر در 1138؛ جلد: تیماج عنابی، 240 گ، 21 سطر، اندازه: 17×24 سم [ف: 30-95]

8. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 486

آغاز و انجام: برابر؛ و قد فرغت من کتابته و اتمامه فی سلخ شهر ربیع الاول سنه ثلث خمسين و ثمانمائه الهجریه و الحمد لله رب العالمین. (و قد تمت المقابله و التصحیح الثانی). خط: نستعلیق، بی کا، تا: سلخ ربیع الأول 853ق؛ مجدول زرین، یک سرلوح نیم ترنج مذهب، مصحح، مقابله شده؛ مهر: «بنام بنده آل محمد بهرام 1170»، «ان ربک سعیکم مقام محمودا»؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوای روکش چرم

لاکی، 921ص، 17 سطر، قطع: ربعی [ف: 5-380]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16542

آغاز: بن جعفر بیک را بفارس فرستاد؛ انجام: سید حسن غزنوی معاصر سلطان بهرامشاه خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: حنایی، 17 سطر (11×17) [رایانه]

10. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 102

آغاز: برابر؛ انجام: (نونویس): ... ترتیب رفته انبیاء مرسل را

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 9 و 10ق؛ 17 برگ انجام نونویس قرن 12ق؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج مشکى، 231، 21 سطر (11×17)، اندازه: $15/5 \times 23/5$ سم [ف: 1-42]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8662

آغاز: برابر تا پایان باب چهارم؛ خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن 10؛ جلد: تیماج مشکئی، 252گ، 17 سطر، اندازه: 25×17/5 سم [ف]:
[215-22]

12. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5858

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: اواخر قرن 10؛ مجدول؛ واقف: محمد رضا بدخشان، خرداد 1388؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوایی، 257گ،
19 سطر (16×10)، اندازه: 22×15/5 سم [ف: 7-37]

13. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 502

آغاز: برابر؛ انجام: من رابطہ قدر فواق ناقہ بقزوين فله الجنة ترجمه ظاهر ست الثاني و الاربعون قال النبي (صلى الله عليه وآله وسلم)
شهداء قزوين سادة الشهداء ترجمه ظاهر ست. تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تحريرة في شهر شوال ختم بالخير و الاقبال سنه

ص: 740

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شوال 938ق؛ مجدول، مذهب، یک سرلوح مذهب، چند مهر از کتابخانه پادشاهان تیموری هندوستان به سنوات 1127-1160-1151ق، به سال 1322 از عرض کتابخانه سرکاری گذشته؛ تملک: فرهاد بن ولیعهد در 1304؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی، 724ص، 16 سطر، اندازه: $22/5 \times 35/5$ سم [ف: 5-382]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14091/1

خط: نستعلیق، کا: جمال الدین محمد بن ابواسحاق نیریزی، تا: 10

صفر 946ق؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج، 279گ (1ر279پ)، 15 سطر، اندازه: 15/5

$22/5$ سم [ف: 38-117]

15. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 5133ف

نسخه اصل: مونیخ 206؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی رومی،

تا: 948ق [فیلمهاف: 3-136] 16. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1347

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمن بن محمود بن عبدالرحمن بن قاسم سعیدی، تا: 960ق؛ مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج سیاه، 275گ، 25 سطر)

$15/5 \times 7/5$)، اندازه: $22 \times 12/5$ سم [ف: 3-408]

17. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 7218

آغاز: و خلیفه و وزیر موسی بود، انجام: یعنی همچنان که مردن برادر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: سمرقندی سفید، جلد: تیماج مشکی، 274گ، 15 سطر، اندازه: 23717 سم [ف: 3-30] 18. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 45-ج

آغاز: انداز آدم... تا زمان مبارک خاتم... و آن دو فصل است. فصل اول در ذکر پیغمبران... اکابر مورخان آورده اند؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: حسین قلی زنگنه، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز دیباچه و فهرست افتاده؛ نسخه را کسی به دقت خوانده و عنوانها را در کنار صفحه ها یادداشت کرده و یادداشت مورخ 1297 او در نسخه دیده می شود، یادداشت تملک 1164؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 345گ، 15 سطر (18×11)، اندازه: 19×25 سم [ف: 1-78]

19. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4333

آغاز: مذکور و چون در ایراد آن چندان فائده نبود خامه تیز کام راه بیان آن نپیمود.؛ انجام: در بیست و چهارم خلافت مقتضی سلطان عبد المؤمن مهدیه را از تصرف فرنگی بیرون آورد... از حضرت شیث تا سال 23 خلافت المقتضی بالله؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، جلد: تیماج سبز، 17 سطر، اندازه: 21/5×13 سم

[محدث ارموی مخ: 1-271]

20. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2154

تاریخ گزیده 741

آغاز: برابر؛ انجام: و صورت شجره اینست که بر صفحه... ثبت میشود خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1009ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: روغنی بوم سیاه، 220گ، 19 سطر (11×16/5)، اندازه: 16×24 سم [ف: 5-206]

21. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 935

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مصطفی بن گورشاه علی روملو، تا: سه شنبه 26 رجب 1028ق، جان قریه فرزاد شمیران؛ 380ص، 25 سطر (18×10)، اندازه: 15×26 سم [ف: 65]

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11410

همان نسخه بالا [نشریه: 5-316]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3018

آغاز: در اکثر ایران چهارده تن مدت ملکشان از سنه تسع و عشرين و اربعمأیه تاریخ الاوّل سنه تسعین و خمسأیه صد و شصت و یکسال. شعبه دوم بکرمان بازده تن مدت ملکشان از سنه ثلاث و ثلاثین و اربعمأیه؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نوروز علی پسر دوستعلی شیخ حیواتی معلم، تا: سه شنبه 7 ربیع الاوّل 1053ق؛ افتادگی: آغاز؛ در کنار برخی از برگ ها حاشیه هایی از اسکندر میرزا پسر رکن الدوله نوشته شده و او در پاره ای از آنها به مؤلف کتاب (مستوفی) ناسزا گفته است؛

کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج یشمی، 585ص، 17 سطر، اندازه: 45618 سم [ف: 10-466]

23. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 51/36-7576

آغاز: گفته اند و اهل نجوم از زمان طوفان تاریخی دارند و درین زمان که سنه ثمان و تسعین و ستمائه؛ خط: نستعلیق، کا: نقدعلی بن فضل علی عبدالملکی، تا: 1104ق؛

افتادگی: آغاز؛ 168گ، 15 سطر، اندازه: 18×26سم [ف: 2-701]

24. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 319/2

آغاز: برابر؛ انجام: و چون بهزار رسد اجازت طلبید مستضی را سریتی بنفشه نام بود که معدن سخا و منبع خیرات ... خط: نسخ و نستعلیق، کان محمد ابراهیم خزری، تا: از جمادی الثانی 1108ق، کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی عطف تیماج عنابی، 93گ، اندازه: 19×28سم [ف: 1-302]

25. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8841/2

آغاز: برابر، انجام: فصل چهارم از باب پنجم. در ذکر مشایخ از مسلمانان هر که صحبت رسول دریافته بود ... الثنائی قیقه پسر سعد که مقدم است ذکر او ... ابی داود السجستانی صاحب الصحاح ابن ماجه الدارائی متن تاریخ گزیده در دو بخش آمده و قسمت کمی از آن در نسخه ما نیست. ظاهرا کاتب برای آن که بعدا آن بخش را تکمیل کند دو صفحه و نیم سفید گذاشته بود اما بعدا متن دیگری در آن کتابت شد. تنها فصل پنجم از باب پنجم کتاب ناقص است؛ خط:

ص: 741

نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: با تاریخ 1110ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شرقی نخودی آهار مهره نازک، جلد: میشن مشکی عطف چرم قهوه ای، 97ص (2-98)، اندازه: 22/3×34/9 سم [ف: 29/1-86]

26. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8841/6

آغاز: جامع الأصول بود و معاصر ناصر خلیفه. علی بن محمد بن نصر الحسین الواقدي المفسر المشهور... فصل ششم از باب در ذکر شعرا و ایشان دو گروه اند عرب و عجم؛ انجام: و از ایشان اهل بیت را نام به سبزی نوشت. پادشاهان را بر موجب قیل یاد کرد و آن چه مسلمان شدند نام برد».

انجامه: «و الحمد لله كثيرا دائما ابدا که تمام شد کتاب گزیده التواریخ از تصانیف محمد بن احمد بن حسن بن نصر مستوفی بتاریخ دهم رمضان المبارک سنه 1110 هزار و صد و ده از هجرت افضل البشر شفیع یوم المحشر علیه افضل الصلوة و التحیات و التسلیمات به خط بنده کمترین تراب اقدام العارفين جمال الدین محمد در فراء در ایامی که حضرت قبله عالم پادشاهزاده محمد اکبر خلق ابو الظفر محیی الدین محمد اورنگ زیب بهادر عالم گیر بادشاه غازی تشریف داشتند و بنده در رکاب نصرت اعتصام پادشاه عالمیان بود که از کابل آمدم که نشانها و توره و خلعت از عنایات بادشاه زاده به زوجه و پسر امیر خان ولد خلیل الله خان میر میرانی برده بودم آمده کتاب گزیده تمام کردم. نوشته سالها ماند زکاتب *** نشان در خاک جوئی هم نیابی / شد ز فضل آن خدائی لا بنام *** این کتابت روز آدینه تمام.

ادامه تاریخ گزیده است. در این بخش چند سطری از کتاب نوشته مانده و جایش سفید است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: با تاریخ 1110ق؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: شرقی نخودی آهار مهره، جلد: میشین مشکی ساده عطف چرم قهوه ای، 15ص (101-115)، اندازه: 22/3×34/9 سم [ف: 3-87]

27. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14641

آغاز: درود فراوان و تحیات بی پایان برو و بر اهل بیت و یاران و اتباع و اشیاع او باد، انجام: ایشان را نوشتم اختصار کردیم. خاتمه در ذکر خط: نستعلیق، بی کا، تا: احتمالاً قرن 13؛ افتادگی: آغاز (برگ اول) و انجام؛ یادداشتی درباره اهمیت کتاب از محمدمباقر نواب متخلص به فدایی در سلخ ماه صفر 1295 با تصریح به اینکه کتاب را به مبلغ دو تومان و یکهزار خریده و در تاریخ 2 ربیع الأول همان سال وارد کتابخانه اش گردیده با مهر «نواب» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سبز یشمی، 203گ، 21 سطر، اندازه: 23/5 × 17/2 سم [ف: 41-139]

28. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2224

آغاز: حکایت بر قیصر ظاهر خواهد شد گشتاسب؛ انجام: فصل دوازدهم از باب چهارم در ذکر احوال ترک و مغول درین نسخه بر اثر صحافی بد پریشانی چند وجود آمده: صفحه

اول و دوم این نسخه در ذکر لهراسب و گشتاسب متعلق به صفحات وسط کتاب می باشد و صفحه 3 ابتدای نسخه است و آن نیز در ازاء اواسط صفحه 4 نسخه چاپی (چاپ اروپا) است و مطالب تا صفحه 416 ادامه دارد یعنی تا بغداد رفتن سلطان محمد بن ملکشاه بن الب ارسلان این مقدار ازین نسخه نسبتاً قدیمی و ظاهراً متعلق به قرن یازدهم می باشد از 417 تا 510 نسخه نونویس و متعلق به قرن سیزدهم و حاوی اغلاط املاتی بسیار است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 و 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج قرمز، 255گ، 18 سطر (8/5×14/5)، اندازه: 12/5×20 سم [ف: 5-331]

29. تهران: مفتاح؛ شماره نسخه: 512/4

بندی از تاریخ گزیده؛ خط نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [نشریه: 7-245]

30. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9851

آغاز: برابر؛ انجام: و اصفهان و قم و کاشان و نطنز و جربادغان به مؤید الدوله ابونصر بویه داد خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1206ق؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 214 گ، 17 سطر، اندازه: 15×18 سم [ف: 9-20]

31. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 48/2

فصلی از آن در آنچه به بلده قزوین تعلق دارد؛ کا: حسن حسینی، تان ربیع الأول 1265ق، جلد: چرم زرد، 15 گ (278-292پ)، 22 سطر، اندازه: 16/5×27 سم [مؤید: 3-594]

32. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 407

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: جمادی الاول 1267ق؛ با سرلوح، مذهب، مجدول، با کمند زر؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج سوخته‌های با ترنج، 798ص، 14 سطر، اندازه: 23/5×15 سم [ف: 2-116]

33. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1614

خط: نسخ، کا: محمود طباطبائی اردستانی سپاهانی، تا: جمادی الثانی 1296ق؛ تملک: اعتضاد السلطنه در 1296 ق؛ واقف: سپهسالار، 1297ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 194گ، 27 سطر، اندازه: 35×21 سم [ف: 3-303]

34. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5153

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسد الله محلاتی، تا: 20 صفر 1297ق؛ یادداشت عاریه بنام عباس قلی کاشانی؛ تملک: حاجی مخبر السلطنه؛ مهر: مشیر افخم عباس قلی» (بیضی)، «عضد الدولة الشریف بن محمد تقی لسان الملک بن محمد بن رفیع الدوله بن محمد علی بن محمد رضا»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی قرمز، 194گ، 26 سطر (24×11/5)، اندازه: 19×31 سم [ف: 15-222]

35. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3695

آغاز: برابر؛ انجام: سلطان عزیمت عراق کرد و لقب مؤید الملکی بشجاع الدین داد و قائم مقام خود کرد و روی به عراق ...

ص: 742

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی بعضا با عنوان «صدر العلماء»؛ مهر: «عبدہ الراجی آفابزرگ» بیضوی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 315 گ، 17 سطر، اندازه: 25×17 سم [محدث ارموی مخ: 1-271]

36. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 50 فرخ

خط: نستعلیق خوش، بی کا، بیتا؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه جلد: تیماج مشکی، 220 گ، 25 سطر (18×10)، اندازه: 26×16/5 سم [ف: 20]

37. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 123 فرخ

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی عطف میسن قهوه ای، 307 گ، 19 سطر (20/5 × 10/2)، اندازه: 29×14 سم [ف: 21]

38. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 233

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، دارای یک سرلوح کوچک، مجدول؛ 235 گ، 21 سطر، اندازه: 21×13/5 سم [ف: 2-130]

39. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5685/28

گزیده ای از آن؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: متن ترمه زرد، حاشیه ترمه سفید، 11 گ (130-140 ر)، 41 سطر، اندازه: 22×9/8 سم [ف: 8-462]

40. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18406

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 31/7820/3 سم [رایانه]

41. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6089

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، شرح احوال ناتمام مؤلف در ابتدای کتاب و شرح احوال مؤلف از طاهر هاشمی در گی 2 نوشته شده، توضیحات و تصحیحاتی از طاهر سید زاده هاشمی با تاریخ 1321 تا 1324؛ مهر: سید حسن سید زاده هاشمی؛ تملک: طاهر سیدزاده هاشمی مورخ 1321 = 1362 ق در کرمانشاه مبنی بر اهداء این کتاب از طرف پدرش به وی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 243 گ، 21 سطر (9/3×17/2)، اندازه: 14×21/3 سم [رایانه]

تاریخ گزیده در «اهل التفسیر و الحدیث و الفقه و الحکمة و النجوم» (منتخب) / تاریخ

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5711/2

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حاجی محمد علی، تا: پنج شنبه 2 شعبان 1224ق، جا: مشهد، مدرسه خیرات خان؛ در «شعراى عجم»
نسخ همو در همین شهر در روز جمعه شعبان 1224؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف میشن قهوه ای، گ (35-41)، 22

سطر (9×15)، اندازه: 15×21سم [ف: 16-73]

تاریخ گل / تاریخ / فارسی

tārīx-e gol

علی آبادی مازندرانی، زکی بن مقیم، ق 14 قمری

(alī-ābādī māzandarānī, zakī ebn-e moqīm (-20c

این کتاب را میرزا زکی خان سرهنگ قورخانه، از فرانسه به فارسی ترجمه کرده و به هشت «کتاب» تقسیم نموده است. اول تاریخ گل.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1497/1

آغاز: در تعریف گل و محاربه با هلوثی که سویس باشد و محاربه با آریویست؛ انجام و در آنجا بیست روز به دعای جمهوری و شادمانی
حکم داد. خط: نستعلیق، بی کا، تا: پایان قرن 13؛ تملك: اعتضاد السلطنة؛ واقف: سپهسالار، 1297 ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد:
تیماج سبز تیره، 55گ (5پ-59ر)، 27 سطر (11×23)، اندازه: 20×34سم [ف: 3-304]

← تاریخ گمنام ← تاریخ مستور

تاریخ گیتی گشا / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e gītī-gošā

نامی اصفهانی، محمد صادق، -1204 قمری

(nāmī esfahānī, mohammad sādeq (-1790

اهدا به: محمد جعفر خان زند در تاریخ زندیه از کریمخان زند تا پایان کار لطفعلی خان زند. نامی به امر محمد جعفر خان زند تاریخ
دولت زندیه را تا افتتاح قلعه طبر کی اصفهان نوشته و در 1204 وفات یافته پس از وی به حکم میرزا محمد حسین وزیر فراهانی علیرضای
شریف به اتمام تاریخ پرداخته، تتمه احوال لطفعلی خان زند تألیف آقا محمد رضای شیرازی است که ذیل دومی بر آن است و آن نیز در
آخر کتاب است و با هر دو ذیل توسط سعید نفیسی چاپ شده است. آغاز: 1: تاریخ ایام سلطنت کریمخان زند و آن قوم سعادت مند ظفر

پیوند و آن سلطان خصم گیر عدو بند ... 2: طراز کلام مورخان سخن پرور و زیور اقلام نگارندگان قصص و سیر حمد و ثنائی که پادشاهان تاجدار. انجام: مقرر شد مسکن و سواران ایشان در سلک ملتزمان مرکب منصور منظم گشتند چاپ: تهران، با دو ذیل آن به کوشش سعید نفیسی، 1317 ش.

[نسخه های منزوی 4267/6؛ [الذریعة 284/3؛ فهرستواره منزوی 897/2 استوری 331/1؛ مشار فارسی 1126/1؛ دنا 734/2 (20) نسخه]

ص: 743

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5562

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 127گ، 21 سطر (23×13)، اندازه: 31×20سم [ف: 16-35]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2249

آغاز: بسمله، تاریخ جلوس خدیو بی عدیل کریمخان وکیل؛ انجام: برابر خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 132گ، 16 سطر (26×13)، اندازه: 33×25/5سم [ف: 5-369]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1219

آغاز: تاریخ خاقان معدلت بنیان محمد کریم خان زند، انجام: از صاحبان ولایات بنزدیک و دور استمداد خواست از اول تاریخ گیتی گشای تا «بیان توجه موکب آغا محمد بجانب عراق و مجادله با خسرو خان و اسماعیل خان...»؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، سیاه، مقوایی، 181گ، 16 سطر (10×14/5)، اندازه: 21×15سم [ف: 3-254]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2537

آغاز: برابر 1؛ انجام: بهنج دلخواه در جلد دیگر بر شته تحریر خواهد کشید و موسم بجلوس ثانیس خواهد ساخت. خط: نستعلیق، کا: پیر مراد، تا: 1235ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 190گ، 19 سطر (20×11)، اندازه: 30×19/5سم [ف: 6-44]

5. قم: مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 151

آغاز: برابر 2؛ انجام: فاتحه فکرت و ختم سخن نام خدائی است بر آن ختم کن. خط: نستعلیق، کا: مهدی قلی نفر، تا: 1 رمضان 1235ق؛ جلد: تیماج مشکی، 187گ، 20 سطر، اندازه: 22×35سم [ف: 1-102]

6. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7037-36/37

آغاز: و تذکار انعام و افضال سرمایه بخش کنوز دفاتر... اما بعد بر ضمائر ارباب بصایر و خواطر اصحاب مآثر... زره بیمقدار محمد صادق موسوی متخلص به نامی که دلال متاع قلب؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: غلامعلی، تا: ربیع الأول 1243ق، حسب الفرموده محمد حسن خان قاجار؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 104گ، 19 سطر، اندازه: 30×20سم [ف: 2-702]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3803

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن اصفهانی، تا: 1243ق؛ مجدول به طلا؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: روغنی زمینه یشمی با قولق میشن سیاه، 178، 18 سطر، اندازه: 6/20×13/1سم [ف: 2-91]

8. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3928

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا رحیم، تا: 10 رمضان 1256ق، جان اصفهان، برای میرزا ابوالحسن؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن و

پشمی، 156گ، 17 سطر، اندازه: 18/2×30/1

سم [ف: 4-703]

9. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4174

خط: شکسته، بی کا، تا: 1257ق؛ با سرلوح، مجدول زرین؛ کاغذ: فستقی، جلد: روغنی

ضربی، 164گ، 16 سطر، اندازه: 20/5×30/3 سم [ف: 4-703]

10. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 162 - ج

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1257ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: عنابی ضربی، 161گ، 15 سطر (8/5×16)، اندازه: 15×21 سم [ف:

79-1]

11. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1897

آغاز: بسمله و به نستعین، تاریخ جلوس خدیو بی عدیل کریم خان وکیل؛ انجام: ذیل: که از ایشان نیز در صفحه روزگار اسم و رسمی باقی نیست فاعتبر و ایا اولو لا الابصار (اولی الابصار) تاریخ گیتی گشای نامی با ذیلی که آقا محمد رضای شیرازی در تتمه احوال لطفعلی خان زند نوشته از صفحه 314 به بعد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1259ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 164گ، 16 سطر (13/5×23)، اندازه: 21×31 سم [ف: 4-352]

12. تهران: فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: 114

آغاز: برابر 2

؛ انجام: که از ایشان نیز در صفحه روزگار اسم و رسمی باقی نیست. تمت سنه 1261 با دو ذیل آن از میرزا عبدالکریم بن علی رضای شهاوردی شریف منشی و آقا میرزا محمد رضا شیرازی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1261ق؛ مجدول؛ تملک: فرهاد میرزا در محرم 1262؛ جلد: تیماج حنایی، 20 سطر (13×24)، اندازه: 19/5×34 سم [نشریه: 3-158]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1730

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن میرزا محمد ابراهیم، تا: 1272ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز مقوایی، 149گ، 16 سطر (12/5×23)، اندازه: 19×32 سم [ف: 4-194]

14. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6874/1 - 35/54

آغاز: رعایا و مرلا- و امنیت ... بیان مختصری از وقایع قبل از این دولت علیه که از ایراد آن ناگزیر و ناچار؛ انجام: برابر خط: نستعلیق شکسته زیبا، کا: اوایل نسخه به خط معتمدالدوله نشاط و چند برگ از آن به خط محمد تقی بن محمد اسماعیل، تا: نونویس در اواخر رجب 1277ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج قهوه ای، 103گ (11-103)، 19 سطر، اندازه: 15×25سم [ف: 2-701]

15. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 256

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن محمد علی، تا: نیمه رجب 1284ق، به فرمایش میرزا محمد حسن خان؛ یک بیت شعر فارسی به خط خسرو خان به سال 1309 و یادداشتی از شخصی که نگاشته نگارنده این بیت شعر همان خسرو خان سردار ظفر

ص: 744

بختیاری است، یادداشتی از تیمور اسفندیاری بختیاری در مطالعه کتاب به سال 1332 در اصفهان و نوشتن حواشی در معنای برخی از لغات توسط او؛ جلد: تیماج قرمز عمل صادق بن محمد باقر، 183، 17 سطر، اندازه: 19/5×33 سم [ف: 1-194]

16. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 234

آغاز: برابر 2 بی کا، تا: 1284ق؛ 185، 19 سطر، اندازه: 22/5×13 سم [ف: 2-131]

17. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 451

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن محمد علی، تا: نیمه رجب 1286ق؛ کاغذ: آبی [نشریه: 11-886]

18. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7436

خط: نستعلیق، کان محمد اسماعیل بن سلطان بن محمد حسین خان سرتیپ فوج خلیج، تا: جمعه 4 ذیحجه 1314ق، جان شیراز، به فرموده آقا میرزا فرج الله خان زند و نصیر الممالک؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 95گ، 19 سطر (14/5)، اندازه: 13×21 سم

[ف: 16-570]

19. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 483/1

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

از آغاز تا رفتن آقا محمد خان از اصفهان به طهران؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن متخلص به «دبیر» فرزند ابوالحسن شیرازی، تا: جمعه 6 جمادی الاول 1329ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 19 سطر، اندازه: 15/5×20/5 سم [ف: 2-161]

20. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1467ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Add. 23524؛ بی کا، بی تا؛ 155گ [فیلمهاف: 1-36]

• تاریخ گیلان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e gīlān

مرعشی، ظهیر الدین بن نصیر الدین، 815؟-893 قمری

(mar 'ašī, zahīr-od-dīn ebn-e nasīr-od-dīn (1413-1488

اهدا به: کار کیا سلطان علی و پدرش سلطان محمد تاریخ تألیف: 880-894ق در 7 «باب» و هر باب در چند فصل» نگاشته است. آداب و رسوم مردم آن سرزمین را نیز دارد.

آغاز: شکر و سپاس بیحد پادشاهی را ...

چاپ: رشت، 1330ش، از روی نسخه بادلیان؛ به کوشش دکتر منوچهر ستوده، تهران، 1347ش. [فهرستواره منزوی 898/2]

تهران، دانشگاه: شماره نسخه: 3187-ف

نسخه اصل: بادلیان 156.Or. با یادداشت مورخ 905؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1 ربیع الاول (2 خرداد) 930ق [فیلمهاف: 2-93]

• تاریخ گیلان / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e gīlān

فومنی، عبد الفتاح، ق 11 قمری

(fūmanī, 'abd-ol-fattāh (-170

تاریخ تألیف: حدود سال های 923 تا 1038ق کتابی است در تاریخ گیلان در زمان صفویه که در 2 «فصل» و 4 «مقاله» تألیف شده است: فصل 1. در حالات ادبار و انکسار دولت مظفر سلطان مرحوم والی گیلان بیه پس رشت و انقراض دولت سلاطین اسحاقیه علیهم الرحمة که از آن زمان الی الآن مدت ممتد یکصد و چهل و دو سال مصروف شده؛ فصل 2. در احوال جلای مغفوری خان احمد خان حاکم و والی ولایت بیه پیش لاهیجان و ابتلای پسران شاه جمشید خان علیه الرحمة و الرضوان و به قتل رسیدن امیر سیاوش خان حاکم گسکر و عصیان امیر حمزه خان طالش حاکم آستارا و به قتل آمدن او در ولایت شیروان و استیصال ملوک مازندران به مدلول آیه کریمه: ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم؛ مقاله 1، در بیان حال و شرح مآل امیر حمزه، خان طالش و فرزندان مشارالیه؛ مقاله 2. در بیان یاغی شدن ملک جهان گیر ولد ملک سلطان محمد رستمدراری و مال حال او بتقدیر حضرت باری؛ مقاله 3. در بیان ابتلای بو سعید میر فومنی و فرج بعد شدت او به موجب تقدیر قادر غنی؛ مقاله 4. در بیان یاغی شدن میر حاتم سپهسالار شفت از علیخان و مال حال او بطریق استحسان. مؤلف می نویسد: «پوشیده نماند که درین پنجاه سال که مملکت معموره دارالمرز به تصرف سلاطین اسحاقیه در آمده فترات و انقلابات و هجوم و ازدحام عوام کالانعام بل هم اضل سبیلا مثل فتور غریب شاه مشاهده نشده بود این فقیر بی بضاعت عبد الفتاح فومنی را به گوشه دهقان-دهقانی) به عزلت و انقطاع بسر میبرد به خاطر فاطر خطور نمود که قضیه مذکوره را به نوعی که سانس شده بود تألیف نماید چون واقعات مذکوره حسب الواقع بتحریر واقع نشده بود به فکر آن افتاد که شمه ای از حالات ملوک و سلاطین مازندران و گسکر و آستارا و لنگر کنان که در عصر و زمان تسلط و استیلای سلاطین صفویه به وقوع رسیده بیان سازد ..». فتوحات دارالمرز نیز تحریر دیگری است از تاریخ گیلان عبد الفتاح فومنی، وی پس از رسیدن به مقام حکومتی در پی آن شد که تغییراتی در کتابش ایجاد نماید؛ اختلافات بین این دو تحریر در نسخه چاپ سال 1349ش بیان شده است. (سید محمود مرعشی) این کتاب فتوحات هم نامیده می شود ولی در خود متن بدان نام «تاریخ گیلان» داده شده است. آغاز: ای نام تو مطلع کلام همه کس *** در نظم کلام تو نظام همه کس ابر صفحه هستی قلم تقدیر ست *** تحریر کند نشان و نام همه کس. حمد و بی ثنای بی عدد مالک الملک پادشاهی

را ... اما بعد، بر ضمیر اکسیر تأثیر ارباب خیرت انجام: با چندین قافله دعای مردم گیلان عازم مقر سلطنت خویش گردید بعون الملک الوهاب. چاپ: پترزبورگ، به کوشش برنهاردان، 1274ق؛ رشت، 1314ش؛ تهران، به کوشش منوچهر ستوده، 1349ش؛ تهران، 1353 شمسی، با تحقیق عطاء الله تدین دنا 735/2 (4 نسخه)؛ مشار فارسی 335/1؛ نسخه های منزوی 4268/6 (4 نسخه)؛ مشترک پاکستان 1489/11؛ تاریخ گیلان، چاپ تهران: 1349 و 1353 ش؛ استوری 363 و 1298؛ بریگل 1077؛ فهرستواره منزوی

[897/2

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3777

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز (کمی در خطبه)، کاغذ: کاغذ فستقی آبی، جلد: ساغری پارچه، 129گ، 14 سطر، اندازه: 13/3×19/5 سم [ف: 2-91]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4061

خط: نستعلیق، کا: میرزا رضی تفرشی گیلانی، تا: جمعه 19 رمضان لیلان نیل 1310ق؛ مجدول سرخ و مشکی؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، 82گ، 11 سطر (17×12)، اندازه: 18×22 سم [ف: 13-3044]

3. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 99

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، کا: میرزا رضی تفرشی الاصل گیلانی مسکن، تا: پنج شنبه 26 محرم 1316ق، جان رشت؛ کاغذ: نباتی فرنگی، جلد: مقوا ته پارچه مشکی، 134گ، 25 سطر (5/12 × 5/24)، اندازه: 35/5 × 22/5 سم [ف: 1-43]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13720

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محمود فراهانی، تا: سه شنبه غره ربیع الثانی 1325ق، جا: تهران، حسب فرمایش ادیب الممالک؛ از سوی معتمد السلطان آقا میرزا غلامرضا خان به همراهی آقا میرزا غلامحسین خان برادرش در سال 1325ق مقابله شده؛ مهر: ادیب الممالک به تاریخ 1907 میلادی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش کاغذ زرشکی، 114گ، 14 سطر (16×11)، اندازه: 17×21/5 سم [ف: 34-665]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27147

بی کا، بی تا، خریداری از عبدالمجید پژیوان [رایانه]

• تاریخ گیوم امپراطور آلمان / تاریخ پادشاهان / فارسی

مترجم: محمد طاهر ق 13 قمری تاریخ تألیف: غره محرم 1312ق؛ محل تألیف: تهران

شرح زندگانی و سلطنت گیوم امپراطور آلمان از سال 1794 - 1847 میلادی است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2271

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم ترجمه كتاب كيلوم امپراطور آلمانی و شرح احوال زمان سلطنتش تأليف ادوارد سيمون ترجمه چاكر جان نثار محمد طاهر شروع بترجمه شده غره شهر محرم الحرام من شهر سنه اثني عشر و ثلاثمائة بعد الألف من هجره نبينا صلى الله عليه و آله في دارالخلافه الباهره طهران صان الله عن الحدثان سنه 1312؛ انجام: اگر آخر عمر و دوره سلطنتش قدری بواسطه سوسیالیستها مکدر گردید بیم ندارد که اعقاب و اخلاقیش توفیق بر حشم ماده خلاف نیافته و بقطع جهة اختلاف موفق نکردند در اساطیر الاولین میگوید که نیطون رب النوع دریاها و حکم فرمان داد بر عنصر سرکش. انتهى بحمد الله تعالی و یمن توفیقه که عمر بر اتمام این ترجمه نیز وفا کرد و با هزار گونه عوائق و ناسازگاری مزاج خاصه این نامه بپایان رسید و تقدیم خاکپای مقدس همایونی روحنا فداه گردید فی السابع من شهر الله المبارک من شهر سنه اثني عشر و ثلاثمائة بعد الألف من هجره ... و انا العبد محمد طاهر کتبه الحقییر محمد تقی الطهرانی.

خط: نستعلیق، کان محمد تقی طهرانی، تا: 1312ق؛ مجدول کمند کشی زرین، به خط ناصر الدینشاه قاجار آمده: «این تاریخ گیوم را بواسطه اینکه چشممان درد میکرد خودمان نخواندیم ادیب الممالک و بعضی پیشخدمتها خواندند بعد انشاء الله در کالسکه شاید خودمان بخانیم شروع در صاحبقرانیه شد و حالا که از دریا برگشته ایم در دهنه نهر رودبار در سر نهار ادیب الممالک تمام کرد و تمام بعرض رسید 13 شهر صفر سنه 1313»؛ مهر: اعتماد حضور، علی اکبر بن حسین الحسینی؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: مقوای روکش چرم مشکی با تزیینات، 633ص، 15 سطر، اندازه: 33/3×21/7 سم [ف: 5-384]

• تاریخ لامه فلوریه / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e lāme flowriye

ماردروس، ق 19 میلادی

(mārdrūs (-19c

به امر: ناصرالدین شاه تاریخ تألیف: 15 محرم 1287ق مؤلف ماردروس داود خانف است. تاریخ جدید از تألیفات «لامه فلوریه» از شرح حال پادشاهان فرانسه و اسپانی به سال های 1434 الی 1598 میلادی است در بیان سلطنت سلسله شارل هفتم تفصیل فوت حکمران دولت انگلیس در پاریس؛ مقرر داشتن کومپانی های رسمی؛ فتح طایفه فرانسه بر طایفه فرماندی؛ اخراج نمودن اهل انگلیس را از فرانسه ملجاء شدن لوئی یازدهم دوفین در نزد حکمران پورگن؛ فوت شارل هفتم و استقلال پسر اولوئی

یازدهم بر تخت سلطنت؛ محاصره شهر پاریس؛ ورود هنری چهارم پاریس؛ حکم نانت 1598 میلادی.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1840

آغاز: تاریخ جدیدی که مختصره مفیده ذکر میشود. ای محبین و مطابیین بجهت آنکه کنه مطالب این تاریخ بر شما بوجه احسن معلوم شود باید در حین مطالعه این کتاب وقایع و کیفیاتی را که ابتدا از آخر تاریخ (رومن) که در مؤلفات مختلفه ما بسمت تحریر در آمده بر صفحه خواطر خود متصور دارید و یا آنکه همان گزارشات عمده قرون متوسطه را بخاطر آورید؛ انجام: آخرین واقعه که در قرن شانزدهم اتفاق افتاد فوت فلیب ثانی بود و سلاطین آن قرن در مدت صد سال تمام کره ارض آنچه صنایع و هنر بود تکمیل نموده و بیشتر پیدا شدن پنکی دنیا باعث ازدیاد میل ایشان در تکمیل صنایع و ترویج علوم شده ... بواسطه ادراک و عقل و اعمال عجیبه خود جمیع کرده را مملو از علم و هنر نموده و آزادی را در کل اروپا منتشر کرده ... ورود هنری چهارم پاریس حکم نانت 1598 میلادی. خط: نستعلیق، کا: معتمد الملک، تا: 1287ق؛ مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی نباتی رنگ لبه طلائی، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی، 294ص، 12 سطر، اندازه: 19×27سم [ف: 5-386]

← تاریخ لب اللباب هند ← لب التواریخ هند

تاریخ لطفعلی خان زند = تاریخ زندیه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e lotf--alī-xān-e zand = tārīx-e zandīye

شیرازی، علیرضا بن عبدالکریم، ق 13 قمری

(-190) (Šīrāzī, 'alī-rezā ebn-e 'abd-ol-karīm)

تاریخ سلاطین زندیه است از اواخر سلطنت کریم خان زند و پس از آن تاریخ حاکمان این سلسله به ترتیب: زکی خان زند، ابوالفتح خان، صادق خان، علی مراد خان، جعفر خان و لطفعلی خان زند. این رساله غیر از رساله تاریخ زندیه یا ذیل گیتی گشای عبدالکریم بن علیرضا است. آغاز: 1: بسمله - ستایش بی آرایش کریمی را سزد که زند قدرتش از قلم صنع رقم هستی بر لوح امکان زد و از کتاب مرصع تکوین و وجود نسخه ملمع انسان را انتخاب تعیین فرمود ... در بیان سلسله زندیه این سلسله از اعظم ایلات عراق و بمردی و مردانگی شهره آفاق اند در اواخر دولت شاه شهید صفوی شاه سلطان حسین ... بحکم قضا و قدر طایفه افغانه دست عدوان بر کشور ایران گشودند ... سلسله علیه زند را با آنکه مدتی ملایر مسکن بود و از دو طرف محصور این دو دشمن بودند بقوت دل و نیروی بازو راه عبور آن دیار بر ایشان بستند 2: بسمله، بر ارباب خرد و دانش و اصحاب ذکا و بینش مخفی و مستور نخواهد بود که بمفاد آن الله رؤوف بالعباد ... ذکر وقایع انقراض دولت زندیه را احدی متعرض نشده بود. یکی از دوستان صمیم در جاده صداقت مستقیم خواهش نمود که این غبار قدوم راه روان طریق حکایت ... ابن عبدالکریم شیرازی به ذکر مجمل از وقایع اموری که بعد از فوت کریم خان تا انقراض دولت زندیه به مقتضای حکمت ازلی و قدرت لم یزلی به ظهور رسیده است، مبادرت نماید ... انجام: و در انقراض لطفعلی خان دولت سلسله زندیه منقرض گردید. زیاده بر این اطناب ننمود، سایر وقایع امور دولت روز افزون سلسله جلیله قاجاریه، به نحوی است که مورخان سر کار پادشاهی به ضبط آن متوجه شده، به نظر طالبان و ناظران خواهد رسید. چاپ: به تحقیق ارنست بیر آلمانی در لیدن سال 1888م

[دنا 735/2؛ استوری 332/1؛ ریو 198؛ نسخه های منزوی 4266/6؛ الذریعة 53/4؛ فهرستواره منزوی 868/2]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 190/1

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه 5 شوال 1232ق؛ از برگ 116 تا 127 فتح نامه هرات است که در 1314ق نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، 108گ، 11 سطر (5/8×14/5)، اندازه: 5×15/20سم [ف: 2-522]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2279

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: 1238ق، کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: میشن، 58ص، 19 سطر، اندازه: 21×30سم [ف: 6-233]

3. تهران: نوربخش، شماره نسخه: 848/2

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر خط: نسخ، کا: حاج میرزا احمد شیرازی، تا: 1269ق؛ کاغذ: فرنگی آبی و زرد و سفید، جلد: تیماج قرمز روشن، 40گ (60 99)، اندازه: 20×14سم [نشریه: 13-215]

4. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 701

آغاز: برابر 1؛ انجام: در خاتمه بیان وقایع و احوال آنان که با وجود دیدن احسان از این خاندان طریق خیانت گرفته و باندک زمان سزای اعمال بر ایشان مشهود گردید ... و انا العبد مؤلفه و ملتقطه و منتخبه و متصرفه علی محمد اللوالبانی النظامی قد فرغت من تسویده و اتمامه و کتابته یوم الاثنین من شهر شوال المکرم رحمة الله فی دار الخلافة الناصریه سنه 1287. خط: نستعلیق، کا: محمد لوالبانی نظامی، تا: دوشنبه شوال 1287ق؛ مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب مرصع نسبتا خوب، بین صفحه اول و صفحات بعد صفحاتی ساقط دارد

ص: 747

به دلیل آنکه مطالب ناقص است؛ یاد آوری: بنظر نگارنده کمترین مؤلف و کاتب نسخه حاضر (محمد اللواسانی النظامی) احتمالاً این نسخه را از تاریخ زندیه تألیف علی رضا بن عبدالکریم الشیرازی بتاريخ 1163 هجری قمری انتخاب و تصرفاتی در آن کرده است؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی، 218ص، 14 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 22×15سم [ف: 5-219]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1583 عکسی

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

نسخه اصل: آکادمی علوم آذربایجان در باکو، شماره b-2850؛ خط: نستعلیق، کا: مشهدی علی اکبر خلف مرحوم مشهدی حسینعلی تفریسی توپچی باشوف، تا: یک شنبه ربیع الثانی 1332ق؛ مجدول، با سرلوح، در صفحه ای از آن، تصویر چند نفر به چشم می آید؛ 75ص، 20-27 سطر [عکسی ف: 4-535]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14182

آغاز: دار المرز ایلغار و تا مازندران و استر آباد عنان باز نکشیده ... در بیان صادرات امور زکیخان زند و کیفیت قتل آن - چون در سال قبل فیما بین؛ انجام: انقراض دولت زندیه بود و در ... سلسله مذکور منقرض گردید زیاده. از نیمه تاریخ زکی خان زند تا آخر تاریخ لطفعلی خان زند را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکی، 137گ، 9 سطر، اندازه: 10×14/5 سم [ف: 38-239]

• تاریخ لوئی چهاردهم / تاریخ / فارسی

tārīx-e lū'7-ye čāhārdahom

ولتر، فرانسوا ماری آرونه دو 1694-1778 میلادی

(volter, ferānswā mārī āro'e do (1694-1778

کاشانی، علیقلی بن محمد باقر، ق 13 قمری

(kāšānī, 'alī-qolī ebn-e mohammad bāqer (-19c

تاریخ ترجمه: 1289ق اهداء به: ناصرالدین شاه این کتاب سرگذشت لوئی چهاردهم پادشاه معروف فرانسه است که به قلم ولتر نویسنده معروف فرانسوی تحریر یافته است. ولتر که از بانیان شرح حال نویسی مستند است. در این کتاب سعی می کند که لوئی چهاردهم را از خلال مدارک تاریخی آن طور که بوده معرفی کند. نثر کتاب از شاهکارهای نثر فرانسه می باشد و انصافاً هم علیقلی خان مترجم با آنکه در روزگار نخستین عهد ترجمه بوده به خوبی از عهده ترجمه این نثر سنگین بر آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1857

آغاز: کتاب لوئی چهاردهم پادشاه فرانسه من تألیفات حکیم ولتر فرانسوی بسمله؛ انجام: بالجمله لوئی چهاردهم یوم غره ماه سپتامبر سنه

1715 جهانرا وداع گفت خط: نستعلیق، بی کاه، تا: 1289ق، جان تهران با سرلوح زر، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج ماشی با گل و بوته، 203گ، 13 سطر (21×11/5)، اندازه: 21/5 × 33/5 سم [ف: 4-320]

• تاریخ لوئی چهاردهم / تاریخ / فارسی

tārīx-e lū'7-ye čāhārdahom

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، 1259-1313 قمری

“alī ebn-e”

(e'temād-os-saltane, mohammad hasan (1843-1896

تاریخ تألیف: 1303ق ترجمه محمد حسن خان اعتماد السلطنه و ناتمام است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4184

آغاز: شروع میکنم بتألیف و ترجمه جلد هشتم تاریخ لوی 14 و برای تحریر این تاریخ اسباب زیادی حاضر نموده ام. متجاوز از چهل کتاب و کتابچه و نقشه و غیرها. در میان این چهل و اند نسخه دو نسخه را اصل و اساس قرار داده ام. یکی روزنامه روز آروزی است که مار کی دان ژو از خواص و نزدیکان و محارم لوی 14 در ظرف سی و چهار سال از سلطنت این پادشاه منظمه برشته تحریر در آورده است، و دیگر تاریخ صحیح است که دوک سن سیمون که او نیز از رجال دولت و علمای عصر این پادشاه بزرگ بوده تصنیف و تألیف کرده است. و اینکه این مجلد را جلد هشتم نامیدم برای اینست که ذیل و دنباله تاریخی شخصی و رسمی لوی 14 است که مادمازل منت پانسیر بطور روزنامه در ضمن شرح حال خود نوشته بوده است. روزنامه شرح حال منت پانسیر تا سنه 1686 ختم می شود. پس این بنده ذیل حسب الامر قدرت اعلیحضرت صاحبقرانی ولی نعمت بی منت، روحی و ارواح العالمین فداه جلد هشتم و ما بعد را انشاء الله تعالی متدرجه ترجمه و تألیف نموده بنظر کیمیا اثر ملوکانه خواهم رسانید. و از امروز که یوم شنبه 28 شهر جمادی الأول قوی ئیل سنه 303 است بمیمنت و مبارکی جلد هشتم را شروع نمودم؛ انجام: و از تو خواهشی دارم من بعد اسم شوهر. جلد هشتم؛ خط: شکسته نستعلیق، تحریری، کاتب = مؤلف، تا:

قرن 13؛ قلم خورده خود مترجم، محشی به قلم مترجم و احمد یمن الدوله و مهر منیر و مرتضی فرهنگی؛ واقف: مهر منیر خانم، دیماه 1313؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: پارچه ای، 13، 21 سطر (16×29/5)، اندازه: 22×35/5 سم [ف: 7-37]

← تاریخ مازندران ← تاریخ طبرستان

← تاریخ مبارک غازانی ← جامع التواریخ رشیدی

ص: 748

← تاریخ متنبیین ← المتنبیین

← تاریخ مجدول ← تاریخ سیاقی

← تاریخ مجدول ← مجمل التواریخ

• تاریخ مجدول / تاریخ پادشاهان / عربی

tārīx-e mojadval

تاریخ ترجمه: ربیع الثانی 1075 ق نام مؤلف و مترجم آن معلوم نیست ولی اصل تألیف در اواخر عهد صفویه در ترکیه و به دست یکی از فضلالی استانبول انجام یافته و در ربیع الثانی 1075 از زبان ترکی عثمانی به لغت عرب برگردانده شده است. این نسخه در دو قسمت است: قسمت اول مختصر و شامل ذکر سلسله ها با تعداد سلاطین و سال ظهور و انقراض و مدت ملک آنان در نه برگ دارای هفت جدول: 1. جدول سلاطین العالم بنی آدم، جدول ملوک الأمم قبل ظهور ملوک الاسلام، 2. جدول خلفاء الراشدین، 3. جدول الخلفاء و ملوک الاسلام، 4. جدول سلاطین آل عثمان، 5. جدول وزراء العظام، 6. جدول مشایخ الاسلام، 7. جدول نقباء الاشراف، و یک «خاتمه»؛ قسمت دوم پس از شش صفحه مقدمه دارای همان مطالب و جداول با تفصیل و ذکر افراد سلاطین و جلوس و مرگ آنان با شرح مختصری درباره هر یک پس از ذکر رؤوس تواریخ در ده فقره جدول به جداول وقایع از هبوط آدم تا سال 1077 سلطنت شاه صفی پرداخته و سه تاریخ دیگر 1078 و 1079 و 1080 ضبط ولی واقعه ای برای آنها ذکر نکرده است.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3323

آغاز: قسمت اول: جدول سلاطین العالم و ملوک بنی آدم، جدول ملوک الأمم قبل ظهور ملوک الاسلام... الخ. (قسمت دوم): بسمله الحمد و الثناء و الشکر الذي ليس له انتهاء للمبدی الاول جل و علا الذي احسن صنع الفلك الدوار؛ انجام: قسمت اول - پس از جدول نقباء الاشراف خاتمه ناقص با عبارات: «... وفي الانسان علامة الشيب بياض عارضيه، كذلك الدول اذا شرعت في الانحطاط علامة مشيها اذا مال اصحابها إلى الزينة في الملبس انجام می یابد. قسمت دوم: سنه 1077 - شاه صفی الثانی بعد موت ابيه في ربیع الثانی و توجه سلطان محمد الی ادرنه و ارسال الوزير احمد پاشا الی حرب الکفار في جزيرة چرید و موت الشریف رند و شرافت ولده الشریف سعد خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1075 ق؛ مهر: «هو الکریم و انی عبدالکریم»؛ جلد: پارچه سیاه، 75 گ، اندازه: 20×30 سم [ف: 1-175]

• تاریخ مجدول / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e mojadval

تاریخ بسیار مختصر عالم از حضرت آدم تا خاتم (علیه السلام) و بعض از خاندان های سلاطین، در چند جدول. این کتاب در اصل ترکی بود و مترجم آن را اول به عربی کتاب قبل نسخه کتابخانه ملی تبریز پس از آن به فارسی برگردانده با تصحیح اشتباهات مؤلف و اضافه معلوماتی درباره صفویه.

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10228

آغاز: بعد الألف منضبط ساخته که هر واقعه از وقایع مذکوره در کدام سنه واقع شده و نسبت ما بین الوقایع؛ انجام: حرب مسلم بن سعید با کفار اتراک در فرغانه و قتل خاقان ترکی و موت سالم ...

خط: نستعلیق خوش، کا: سعید منشی شیرازی، تا: صفر 1261ق، جان قریه سیجان از قرای اصفهان؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: میرزا ابراهیم شیرازی به تاریخ ذیحجه 1261 با مهر «افوض امری الی الله عبده محمد ابراهیم» (مربع)، رضاقلی قزوینی به تاریخ 15 شعبان 1290 با مهر «رضاقلی» (بیضوی) و «عبده الراجی رضاقلی»؛ جلد: تیماج مشکى، 69گ، 15 سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 26-194]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3161

آغاز: بعد الألف منضبط ساخته که هر واقعه از وقایع مذکوره در کدام سنه واقع شده و نسبت ما بین الوقایع؛ انجام: حرب مسلم بن سعید با کفار اتراک در فرغانه و قتل خاقان ترکی و موت سالم خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 30گ، 19 سطر، اندازه: 17×25/5سم [ف: 8-392]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6457

آغاز: بعد الألف منضبط ساخته که هر واقعه از وقایع مذکوره در کدام سنه واقع شده و نسبت ما بین الوقایع؛ انجام: حرب مسلم بن سعید با کفار اتراک در فرغانه و قتل خاقان ترک و موت سالم خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای، 89گ، مختلف السطر، اندازه: 16×24سم [ف: 17-58]

• تاریخ محاربات حضرت محمد / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / فارسی

tārīx-e mohārebāt-e hazrat-e mohammad

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 26920

بی کا، بی تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

• تاریخ محاربات فرانسه / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e mohārebāt-e farānse

مهندس تبریزی، محمد رضا، 1299 قمری

(mohandes-e tabrizī, mohammad rezā (-1882)

اهداء به: فتحعلی شاه و عباس میرزا تاریخ تألیف: 1222ق با پادشاهان قرال نمچه و روس الموسوم به «حوادث نامه» ترجمه

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1930 ف بی کا، بی تا، کتابخانه ملی ش 1150؛ 113گ [فیلمهاف: 1-36]

← تاریخ محمد شاه ← تاریخ هند

← تاریخ محمدی ← احسن التواریخ

• تاریخ محمدی = تاریخ دوازده امام = تاریخ رشیدی = فهرست ائمه = تاریخ الاولاد الحضرة المصطفوی = معرفت نامه / تاریخ معصومین، شعر / فارسی

tārīx-e mohammadī = tārīx-e davāzdah emām = tārīx-e rashidi

؟ کاشی، حسن بن محمود، ق 8 قمری

(kāšī, hasan ebn-e mahmūd (-14c)

هدا به: جهان محمد اولجایتو محل تألیف: بغداد منظومه ای است کوتاه در 324 بیت؛ ناظم ابتداء اشعاری در ستایش پروردگار و سپس مدح پیامبر و امیر مؤمنان علی و ائمه (علیه السلام) آورده و سپس موعظه و نصیحت نموده آنان را که به خواندن کتب قصص و امق و عذرا و رستم و زال و غیره وقت را بیهوده هدر می دهند، و چون مردم شعر را بیشتر از نثر می پسندند لذا کتابش را به نظم کشیده و آن را «معرفت نامه» نامیدند و چون آن را به نام «وزیر رشید» نظم کرده به «تاریخ رشیدی» نیز موسوم گردانده است. در آن آمده است: «این نامه که بنده می کند درج *** نظمی است که بنده می کند خرج / تخریج کتاب تست یکسر *** پاک آمده همچون درو گوهر / تاریخ رشیدی است نامش *** از نام دوازده امامش»؛ و در آن آمده است: «نام او هست معرفت نامه *** بلکه او هست فایدت نامه». او فهرست اسامی ائمه دوازده گانه (علیهم السلام) را ابتدا مختصراً و بعد مفصل هر یک از آنان را در بخش هایی مشتمل بر: نام، کنیه، تاریخ ولادت و مکان آن، نام پدر و مادر، نقش نگین انگشتری، مدت عمر، سبب وفات و زمان و مکان آن، محل دفن، تعداد و نام اولاد آنان، غزوات و دیگر مطالب را به شعر آورده است. ناظم در حالیکه دو سه ماه سخت مریض بوده و در بستر بیماری افتاده شروع به نظم آن نموده و در «واسطه» و «حله» به فکر سرودن آن افتاده و در شهر «بغداد» بدان پرداخته است. وی در میان اشعارش از اشخاصی چون: میر علی، ابراهیم، عبد اللطیف، تاج الوزرا، شهاب الدین، میر احمد، حسن، عز الوزرا نامبرده و اشعاری در مدح سلطان وقت «اولجایتو» آورده و بعد اشعاری در اصول و فروع دین. عناوین آن عبارت است: 1. و لذكر الله اعلى و اجل؛ 2. گفتار اندر ستایش رسول؛ 3. گفتار اندر ستایش امیر المومنین علی بن ابی طالب؛ 4. گفتار اندر موعظت و نصیحت؛ 5. آغاز کتاب؛ 6. گفتار کتاب از نظر؛ 7. گفتار اندر نبوت حضرت رسالت؛ 8. گفتار اندر اعواض؛ 9. گفتار اندر اجل؛ 10. گفتار اندر ارزاق؛ 11. گفتار اندر وعد و وعید؛ 12. گفتار اندر مرگ و قیامت. در انتساب این اشعار به حسن بن محمود کاشی تردید بسیار است و جناب آقای حسن عاطفی در مقدمه خود بر چاپ دیوان حسن کاشی با قطعیت این انتساب را نفی می کند و معتقد است شاعر این اثر معلوم نیست.

چاپ: همراه با هفت بند مولانا حسن کاشی با عنوان «تاریخ محمدی» و با انتساب به حسن کاشی، به کوشش رسول جعفریان چاپ شده

آغاز: مردان و محققان دیندار *** یعنی که مهاجران و انصار /

سردار که حمزه بود و عباس *** با دانش و عقل اکمل الناس /

بمانده بزمانه نام ایشان *** بوده دو جهان بکام ایشان ا

نجام اینست بدیعه ای که گفتم *** این بود در سخن که سفتم

خط: نسخ تعلیق، کا: تورانشاه بن احمد بن تورانشاه، تا: 20 ذیقعده 819ق، جا: دار السلطنه هرات؛ به نام جلال الدین سلطان با یزید کتابت شده؛ افتادگی: آغاز، اوراق نسخه آشفته و درهم تجلید گردیده و به این جهت آغاز در برگی 96 قرار گرفته است و بعد شش بیت مناجات دارد در بحر هزج مسدس محذوف بوزن خسرو و شیرین نظامی که بیت آخرش: «مرا این نکته گفتن فرض عین است *** که دوزخ جای اعدای حسین است» می باشد، مجدول، مذهب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، 96 گ، 15 سطر، اندازه: 14/5×24 [ف: 1-177]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1005/1

و 1005/3 نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-255]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3086/4 ف و 3086/1 ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 2-72 و 63]

2. تهران: دانشگاه، شماره نسخه: 1015/37

آغاز: آغاز سخن بنام یزدان *** روزی ده انس و خالق جان. تا آنجا که: چون ساختی آنزمان تمامش *** «تاریخ محمدی» بنامش / منقوش بدان صفت که نامش *** خواند «دوازده امام»، ش. تا آنجا که: فهرست ایمة نام اینست *** کز بعد رسول مرسلین است / تاریخ محمدی بگویم *** زان پس بسوی ایمة یویم / اسمہ علیہ الصلاة والسلام / نام است رسول را محمد *** یک جای دگر خصائبش احمد؛ انجام: غایب شدنش بعشر شوال *** هشتاد و دو صد گذشته از سال / نابودن و بودنش عیانست *** گویند بگشت در جهانست / اینجا است حدیث و قصه کوتاه *** المقدره و القضاء الله. وقد تم فی 19 ذي القعدة الحرام سنة 913. خط: نسخ، بی کا، تا: 19 ذیقعده 113ق؛ کاغذ: نخودی، جلد:

تیماج حنایی، 16گ (130-145)، اندازه: 12×17/5 سم [ف: 2-524]

• تاریخ محمدی (منظوم) / تاریخ پیامبران، شعر / فارسی

(tārīx-e mohammadī (manzūm

منظومه ای مبسوط و تاریخی که با استفاده از اشعار نغز و آبدار سیر خلقت آدم و حوا و اخراج آنها از بهشت تا جریانات بعثت پیامبر اکرم و جنگ های آن بزرگوار به نظم کشیده شده است. برخی عناوین کتاب عبارتست از: داخل نمودن جناب احدیت آدم و حوا را به بهشت و سفارش شدن به آنها که از میوه درخت

نخورند ... رفتن شیطان بدستگیری مار و طاووس به بهشت ...

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: 93

آغاز: داخل فرمودن جناب احدیت آدم و حوا را به بهشت و سفارش شدن بآنها که از میوه یکدرخت نخورند ولا تقریبی هذا الشجرة .. بده ساقی آن جام یاقوت نام *** که قوت دل و دیده گردد مدام / بده ساقی آن باده سلسبیل *** که افشرد آن باده را جبرئیل / بده ساقی آن ساغر لعل رنگ *** که شوید زدلای شوریده زنگ؛ انجام: ... روشن شدن چشم معیوب مادر ابو ایوب از معجزه رسول علام الغیوب ... که مادر صاحب خانه بود *** از دیده ها هر دو ویرانه بود / برآورد فریاد و احسرتاه *** که ای کاش مقدر بودم نگاه.

خط: نستعلیق، بی ک، بی تا، افتادگی؛ آغاز و انجام؛ اشعار به صورت چهار ستونی؛ جلد: گالینگور آبی با عطف پارچه، 161 گ، 19 سطر، اندازه: 31×20 سم [ف مخ: -168]

• تاریخ محمود شاهی / تاریخ عمومی / فارسی

tārīx-e mahmūd-šāhī

فیض الدین بن زین العابدین

feyz-od-dīn ebn-e zayn-ol-'ābedīn

اهداء به: سلطان محمود شاه بن محمد شاه تاریخ عمومی از زمان حضرت آدم (ع) به بعد شامل پیامبران، اصحاب، امویان، عباسیان، سلاطین و عالمان.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: 86 عکسی

خط: نستعلیق، بی ک، بی تا؛ 644 گ [جنگ: 1-448]

• تاریخ مختار (منظوم) / شعر، داستان / فارسی

(tārīx-e moxtār (manzūm

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 21202

بی کا، بی تا، خریداری از مصطفی حسینی (رایانه)

← تاریخ مختصر ← لب السیر و جهان نما

• تاریخ مختصر / تاریخ / فارسی

tārīx-e moxtasar

شیرازی، محمد حسین بن فخرالدین، ق 14 قمری

(Šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e faxr-od-dīn (-20c

تاریخ تألیف: شوال 1317ق؛ محل تألیف: تهران

مؤلف پس از تقسیم دولت ها به سه دولت اصلی: 1. خلفای خمسه: ابوبکر، عمر، عثمان، علی، حسن، 2. بنی امیه، 3- بنی عباس؛ و سه دولت فرعی: 1. علویان مصر، 2. آل بویه ایران، 3. سلجوقیان، به بیان تاریخ مختصر آنها جهت مراجعه خویش پرداخته است.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 52

آغاز: بدانکه دولت ها بر دو گونه است اصلی و فرعی و مراد از دولت فرعی دولتی است که بر اصلی طاری شود خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ تملك: عبدالحسین سپنتا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 188گ، مختلف السطر، اندازه: 18×11 سم آف:

[51-1

• تاریخ مختصر احزاب سیاسی، انقراض قاجاریه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e moxtasar-e ahzāb-e sīyāsī, enqerāz-e qājāriye

بهار، محمد تقی، 1265-1330 شمسی

(bahar, mohammad taqi (1886-1951

جلد یکم در بر افتادن قاجاریان.

چاپ: مشار 1129/1 (3 چاپ، یکم: تهران، 1323ش)؛

[فهرستواره منزوی 900/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4718-ف

ج 1؛ بی کا، بی تا؛ 381ص [فیلمهاف: 3-95]

تاریخ مختصر ادبیات ایران / ادبیات / فارسی

tārīx-e moxtasar-e adabīyāt-e īrān

اقبال آشتیانی، عباس، 1276-1334 شمسی

(eqbāl-e āšīyānī, “abbās (1894-1955

برای دوره دوم مدارس متوسطه از قدیم ترین دوره های تاریخی تألیف میرزا عباسخان اقبال آشتیانی» که «در سه جلد منتشر» بایستی
میشد: «جلد اول از ابتدای تاریخ ایران تا تشکیل سلسله سلجوقی، دوم از تشکیل سلسله سلجوقی تا ظهور امیر تیمور، سوم از ظهور امیر
تیمور تا یومنا هذا».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4905

نسخه تا عصر سامانی است، در 256ص؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب=مؤلف، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی تازه،

ص: 751

130، 19 سطر (12×18)، اندازه: 15×23/5 سم [ف: 14-3986]

← تاریخ مختصر اروپا ← جغرافیای اروپا

• تاریخ مختصر اسلام / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e moxtasar-e eslām

شیرازی، محمد حسین بن فخر الدین، ق 14 قمری

(Šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e faxr-od-dīn (-20c

تاریخ مختصری است از آغاز خلافت امیر مؤمنان علی (ع) تا حضرت حجت (عج) و سپس وقایع تاریخی برخی از حکمای بنی العباس برخی از امامزادگان و محل دفن آنها.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 57

آغاز: خلافت علی علیه السلام 35 هجری سنه 655 مسیحی روز جمعه بیست و پنجم ذی حجه سال سی و پنجم هجری در بعضی اخبار است که بیعت با علی علیه السلام روز جمعه دهم ذی حجه مطابق روز دوم نوروز عجمان بوده و این درست نیاید خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ از کتابهای عبدالحسین سپنتا؛ جلد: تیماج مشکی، 219 گ، مختلف السطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 1-54]

• تاریخ مختصر اسلام / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e moxtasar-e eslām

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 21079

بی کا، تا: 1301 ق، خریداری از رضا شیخان [رایانه]

• تاریخ مختصر بغداد / تاریخ / عربی

tārīx-e moxtasar-e baqdād

ابن عمید، جرجس بن ابی یاسر، 602-672 قمری

(ebn-e 'amīd, jerjes ebn-e abī yāser (1206-1274

فهرس المخطوطات المصورة التاريخ 946]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1418ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 7564. الجزء الثانی؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، 220گ، 14 سطر [فیلمهاف: 1-294]

• تاریخ مختصر پتر و روسیه / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e moxtasar-e peter va rūsiye

میرزا اکبر، ق 13 قمری

(mīrzā akbar (-19c

اهداء به: ناصرالدین شاه تاریخ ترجمه: 1283ق

در این تاریخ از زندگی پتر و دوران فرمانروایی و جنگهای او با ممالک همسایگان سخن رفته و نیز از شیوه مملکت داری او مطالب مشروحی آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 614

آغاز: تاریخ جدید در بیان حکایات و احوالات پتر کبیر و سرحداث روسیه میباشد؛ انجام: و مهما امکان در خدمت پتر اقدام داشته روزگار خود را بخوبی گذرانید. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 10 ذیقعدہ 1283ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، لب طلائی، جلد: تیماج سبز گل و بوته زر، 116گ، 11 سطر (8×15)، اندازه: 13×21سم [ف: 2-124]

• تاریخ مختصر جهان / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e moxtasar-e jahān

حکمت، علی اصغر، 1271-1359 شمسی

(hekmat, 'alī asqar (1892-1980

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8926

آغاز: ما با یکدیگر می گوئیم الوار کوهستانی؛ انجام: چین قبای قیصر و طرف کلاه کی خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1331ق؛ کاغذ: آبی، جلد: مقوا، 13 سطر (8×16)، اندازه: 17×20سم [الفبائی: 99]

• تاریخ مختصر دزفول / تاریخ / فارسی

tārīx-e moxtasar-e dezful

ذهبی دزفولی، عین الدین حسین، ق 14 قمری

(zahabī dezfūlī, ‘ayn-od-dīn hoseyn (-20c

رساله مختصری است در موقعیت جغرافیایی و تاریخی دزفول از اواخر صفویه تا روزگار مؤلف.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: بدون شماره/2

آغاز: بسمله. یا قوت حموی در مراصد الاطلاع می گوید؛ انجام: وحشت بالمره رفع شده. بی کا، بی تا [نشریه: 5-736]

← تاریخ مختصر سلاطین ایران ← تاریخ پادشاهان ایران

• تاریخ مختصر سلاطین قریم / تاریخ / فارسی

tārīx-e moxtasar-e salātīn-e qoraym

تاریخ تألیف: 1273 ق مختصری از سلسله چنگیزیه قریم و انقراض آنها در 1197.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3961/5

ص: 752

انجام: تمت تاریخ مختصر سلاطین قریم سنه ربیع الثانی 1273

خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1306ق؛ نگارش دیگری از مجموعه 1227 کتابخانه ملی که رساله حاضر در آن مجموعه به صورت تفکیک نشده ضمن ش 1227/3 آمده است؛ کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: میشن زرد، اندازه: 14×21سم [ف: 7-112]

• تاریخ المختصر المصنف / تاریخ عربی

tarix-ul muxtasar-il muSannif

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9466/29

منتخب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ 3ص (56-58) [مختصر ف: 809]

• تاریخ مختصر ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e moxtasar-e nāpel'on bonāpārt

ریشار خان، رضا، ق 14 قمری

(rīšār-xān, rezā (-20c

اهداء به: ناصرالدین شاه تاریخ تألیف: ذیحجه 1279ق این کتاب از نخستین روزهای ناپلئون بناپارت و مختصری از زمان لوئی شانزدهم و انقلاب کبیر فرانسه سخن آغاز می کند و بعد از امپراطوری و فتوحات خیره کننده ناپلئون مطلب سخن می راند تا آنگاه که به روزگار سختی و اسارت ناپلئون می رسد و کتاب را به پایان می برد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 356

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی اشرف العباد محمد صلی الله علیه و آله الی یوم المیعاد و بعد چنین مینگارد مسود این اوراق رضا ریشار؛ انجام: این است مختصری که در احوال اعلیحضرت ناپلئون وعده بترقیم و تحریر دادیم. تمت (تم) الکتاب بعون ملک الوهاب فی شهر ذی حجة الحرام 1279

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: ذیحجه 1279ق، جان تهران؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز، 89گ، 11 سطر (7×13/5)، اندازه: 15×21سم [ف: 1-345]

• تاریخ مختصر یونان / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e moxtasar-e yūnān

دوروی، ویکتور

ترجمه از اصل فرانسوی است در تاریخ یونان. چاپ: تهران، 1319

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 38162-7442

آغاز: بسمله سپاس نامعود وستایش غیر محدود پروردگار یگانه معبودی را سزاست که خلقت انسانی را به خلعت علم ودانش ... و بعد درخجسته اوان جهانیان ... مظفر الدین شاه قاجار .. وزیر بی نظیر ... میرزا نصر الله خان مشیرالدوله ... تاریخ مختصر یونان (کوس) فصل اول در ذکر مجملی از جغرافیا؛ انجام: وارث عقل و هوش و تمدن و علم هلندی های قدیم واقع شده اند دوباره حاصل نماید باید بسی ترقیات تازه بکند. فصل اول تا فصل 36؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن میرزا حبیب الله، تا: سه شنبه 2 صفر 1327ق؛ جلد: گالینگور زرشکی، 325گ، 10 سطر، اندازه: 15×22سم [ف: 2-702]

• تاریخ مدرسه جدید / شعر / فارسی

tārīx-e madrese-ye jadīd

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15951/15

آغاز: در زمان شهنشه عادل *** که بود از همه شهان ممتاز؛ انجام: از هری گفت سال تاریخش *** در جنت شده بعالم باز

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول محرر، کمند کشی شده، رکابه دار؛ جلد: تیماج مشکی، اص (454)، 21 سطر، اندازه: 13×23/5 سم [ف: 44-153]

• تاریخ مدفونین بلخ و حالات سمرقند / تاریخ / فارسی

tārīx-e madfūnīn-e balx va hālāt-e samarqand

مجهول المؤلف. نویسنده ادعا می کند که پیکر مبارک امیر المومنین (علیه السلام) از کوفه به مزار شریف بلخ منتقل و در آنجا دفن شده است. وی درباره مزارات بلخ و سمرقند به تفصیل سخن گفته و شرح حال شخصیت های آنجا را بیان کرده است.

تهران، مرکز فرهنگی خراسان شماره نسخه: 31عکسی

نسخه اصل: اصل کتابخانه آصفیه، حیدر آباد هند؛ بی کا، بی تا جنگی: 1-68

• تاریخ مدینه الإسلام فی الذیل علی تاریخ الخطیب = ذیل تاریخ بغداد / تراجم / عربی

tārīx-u madīnat-il islām fi-d dayl 'alā tārīx-il xaṭīb = dayl-e tārīx-e baġdād

ابن نجار، محمد بن محمود، 578-643 قمری

از ابن نجار، مورخ و محدث و قاری که از مشاهیر علما و محدثین بوده است و تألیفات زیادی داشته از جمله کتاب حاضر که ذیلی است
مفصل بر تاریخ بغداد خطیب بغدادی، احمد بن علی (392-463ق). ابن شاکر (681-764ق) در «فوات الوفیات

ص: 753

(2: 264) می گوید «صنف التاريخ الذي ذيل به على تاريخ الخطيب، و استدرک فيه على الخطيب، فجاء في ثلاثين مجلدا دل على تبخره في هذا الشأن وسعة حفظه»؛ ابن كثير (700 774ق) در «البدایة و النهایة» (13: 169) می گوید: «انه أكمله في ستة عشر مجلدا»؛ و حاج خلیفه در «کشف الظنون» (1: 288): انه يتم في ثلاثين مجلدا، و انه رأى المجلد السادس عشر منه في حرف العين، يذكر تراجم الرجال كالطبقات) چاپ: دکن، حیدرآباد، دائرة المعارف العثمانية، مطبعة مجلس دائرة المعارف العثمانية، 455ص، ف 20 ، 1398ق.

[دنا 737/2؛ فهرست المخطوطات المصورة ش 670 تاریخ؛ مجمع علمی عراقی 257/1

و 259/1 و 260/1]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3658-ف

آغاز: بسمله و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت. قال. عبد المغیث بن زهیر بن زهیر بن علوی؛ انجام: فارجمع فاترک لهم ... فانی سمعت رسول الله صلی الله علیه و سلم یقول کفی بالمرء اثم ان یضیع ... آخر المجلد العاشر من هذه النسخة و هو آخر المجلد العشرين من الاصل و نتلوه في الذي يليه ان شالله تعالی علی بن الحسين بن ابی الحمراء و الحمد لله وحده و صلی الله علی محمد و آله و صحبه و سلم و لله الحمد و المنة و حسبنا الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر. نسخه اصل: ظاهریه دمشق 42 تاریخ في 2. از «عبد المغیث بن زهیر» است تا پایان مجلد عاشر (آخر مجلد 20 اصل) مجلد بعدی از «علی بن الحسين بن ابی الحمراء» باید آغاز شود؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 49 کاتب دویار آن را در مکتبه عمومی دمشق در 1328 و 17 شعبان 1330 خوانده است؛ تملک: ابوبکر بن رستم بن احمد بن محمود شریفی، سید اسماعیل المعزی، علمر عرب، محمد در 1209، حسین افندی اخی زاده مقتول، صادق در 1230 و 1287، محمد صادق بن سعد امین صالح؛ جلد: گالینگور سبز عطف میشن، 221گ، 27 سطر، اندازه: 19×29سم [فیلمهاف: 2-215]

مشهد؛ الهیات، شماره نسخه: 13605 عکسی

همان نسخه بالا [ف: 3-1285]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29763

آغاز: بسمله. اخبرنا الامام الفاضل العلامة محب الدين ابو عبد الله محمد بن محمود بن الحسن بن النجار البغدادي؛ انجام: لولا قتل عبید الله و في رواية أخرى قتل يوم صفين و ليس شئ قد تم هذه الرسالة. بی کا، تا: قرن 10؛ ضمیمه نسخه ش 17181؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی، 21 سطر (7/3×13/3)، اندازه: 11/7×18/2 سم [رایانه]

• تاریخ مدینه دمشق / تاریخ عربی

tārīx-u madīnat-i dimiṣq

ابن عساکر، علی بن حسن، 499-571 قمری

تاریخ تألیف: 565ق جامع ترین و بزرگ ترین کتابی است که در تاریخ دمشق نوشته شده است؛ مشتمل است بر ذکر احوال اشخاصی که به این منطقه وارد شده اند، از: اولیاء و هداة و خلفاء و ولایة و فقهاء و قضاة و علماء و بزرگان از قراء و رواة و ادباء و شعراء، و جرح و تعدیل آنان. مؤلف، کتاب را به ترتیب حروف معجم مرتب نموده است، الا- اینکه تیمنا نام نامی و اسم گرامی پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله وسلم)(احمد) و اشخاصی که به این نام بوده اند بر دیگران مقدم داشته است. همچنین در آغاز کتاب، ابوابی چند مشتمل بر اخبار در فضیلت شام، و مناقب اهل آن آورده است. حاجی خلیفه، و حاله این کتاب را در هشتاد مجلد نوشته اند. چاپ: دمشق، مطبوعات المجمع العلمي العربي؛ نشره: صلاح الدین المنجد، بیروت.

[دنا 737/2؛ کشف الظنون 294/1؛ معجم المؤلفین 69/7 بروکلیمان 1/403331؛ المخطوطات المصورة التاريخ 125 و 602 و 964؛ سرکیس، معجم 182/1 «التاریخ الكبير» و «تهذیب تاریخ ابن عساکر»]

شرح و حواشی:

1- تاریخ دمشق (مختصر)؛ ابن منظور، محمد بن مکرم (630-711)

1. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 1139

نسخه اصل: کتابخانه سعیدیه حیدر آباد دکن در هند. جزءهای 142 تا 149؛ خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن 6، از عصر مؤلف؛ این نسخه را فرزند مؤلف (قاسم بن علی) بر مؤلف خوانده و در اجزاء مختلف آن سماع او بر مؤلف در تاریخ 570ق ثبت شده، در ابتدا و انتهای اجزای مختلف نسخه گواهی سماع از افراد متعدد و در تاریخ های مختلف از جمله در سال 616 و 626ق ثبت شده، صفحات نسخه در این تصویر جایجا شده و کیفیت تصویر چندان

مطلوب نیست؛ 366ص، 22سطر [عکسی ف: 3-288]

2. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 750عکسی

آغاز: و ابوالحسن محمد بن احمد بن محمد... عن أبي عبيدة بن حذيفة قال: كنت أسأل عن حديث عدي بن حاتم، انجام: فقال ابو ذهيل لعبد الله بن صفوان في وعيده لعمة ابي ريحانه و اسم ابي ريحانه على... كلا و بيل. نسخه اصل: چستریتی، ش 4105 (اربری، فهرست خطی عربی 33/5).

از اوایل ترجمه «عدی بن حاتم» تا اواسط ترجمه «علی بن أسید بن أحيحة بن خلف بن ذهب ابن حذافة أبو ريحانظ القرشي الجمحي»؛ خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن 19 افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ 315، 25سطر [عکسی ف: 2-237]

3. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 597عکسی و 814عکسی

آغاز: اخبرنا والدي الحافظ ابوالقاسم علی بن الحسن رحمه الله بقرأتی عليه قال: الحمدلله خالق الارواح و باری الاجسام انجام: قال: كان اسحق يميل الى قول مالك... و الله سبحانه و تعالی اعلم

بالصواب و اليه المرجع و المآب، نجز الجزء الأول ...

نسخه اصل: سلطان احمد ثالث استانبول، ش A. 2887/1 (فهرست عربي طوپ قاپی

448/3). از اول تا اواخر ترجمه إسحاق بن إبراهيم بن مخلد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مصحح؛ تملك: فیض اليه المفتي في السلطنة العثمانية به تاريخ 1110؛ 576گ،

39 سطر [عكسی ف: 2-86 و 290]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 598 عكسی و 815 عكسی

آغاز: اخبرنا ابو سعد المطرز و ابو على الحداد و ابوالقاسم غانم بن محمد بن عبدالله اجازة؛ انجام: اخبرنا ابوالقاسم ... انا ابو احمد قال: ابن ضميره منكر الحديث و صعفه ... اخر الجزء السبعين بعد المائة نسخه اصل: سلطان احمد ثالث - استانبول، ش A. 2887/2 (فهرست

عربي طوپ قاپی 449/3). از اواخر ترجمه إسحاق بن ابراهيم تا آخر ترجمه حسين بن عبدالله بن ضميره؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ روى صفحه عنوان «الجزء الثاني» ثبت شده، مصحح؛ تملك فیض الله مفتي السلطنة العثمانية به تاريخ 1110ق؛ 526گ، 39 سطر

عكسی ف: 2-87 و 291]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 405-عكسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عكسی ف: 2-54]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 599 عكسی و 816 عكسی

آغاز: الحسين بن عبدالله بن محمد بن اسحاق بن ابراهيم بن زهير المعروف بابن ابو كامل؛ انجام: قال يحيى الوديعه الحر الشديد، و الله سبحانه و تعالى اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب، نجز الجزء الثالث ... نسخه اصل: سلطان احمد ثالث استانبول، ش A. 2887/3 (فهرست عربي طوپ قاپی

/449

(. از حسين بن عبد الله بن محمد تا اواسط ترجمه زياد بن عبيد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مصحح؛ تملك: فیض

الله مفتي سلطنة عثمانية؛ 434گ، 39 سطر [عكسی

ف: 2-88 و 291] تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 417-عكسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عكسی ف: 2-53]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 600 عكسی و 817 عكسی

آغاز: أخبرنا أبو القاسم بن السمرقند أخبرنا أبو بكر بن اللالكاني؛ انجام: ناخوانا. نسخه اصل: سلطان احمد ثالث استانبول، ش 2887/4
A. (فهرست عربی طوپ قاپی 449/3). از اواسط ترجمه زیاد بن عبید تا اواخر ترجمه شهر بن حوشب؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛
روی صفحه عنوان «الجزء الرابع» ثبت شده، مصحح؛ 442گ، 39 سطر

عکسی ف: 2-89 و 291]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 420-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: 2-53]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 601عکسی و 818 عکسی

آغاز: أخبرنا أبو بكر محمد بن شجاع أخبرنا أبو صادق محمد بن احمد بن احمد بن محمد بن رنجويه؛ انجام: في السنة التي قدم فيها
رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) وفيها ولد ابن عباس رضى الله تعالى عنهما، تم هذا الجزء ... نسخه اصل: سلطان احمد ثالث
استانبول، ش 2887/5 A. (فهرست عربی طوپ قاپی 449/3). از اواخر ترجمه شهر بن حوشب تا آخر ترجمه عبید الله بن عباس؛ خط:
نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ روی صفحه عنوان «الجزء الخامس» ثبت شده؛ 485گ، 39 سطر [عکسی ف: 2-89 و 292]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 404-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: 2-54]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 602عکسی و 819 عکسی

آغاز: أخبرنا أبو بكر محمد بن شجاع أنا أبو عمر و عبد الوهاب بن محمد؛ انجام: فقال حين نظر الى الصنابحي: من سره اين ينظر الى رجل
كانما صعد الى السماء فهو يعمل بما يرى فلينظر إلى هذا، و الله اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب، نجز الجزء المبارك نسخه اصل:
سلطان احمد ثالث استانبول، ش 2887/6 A. (فهرست عربی طوپ قاپی 450/3). از عبدالله بن عبدالرحمن تا آخر ترجمه عبدالرحمن
بن عسيلة؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ روی صفحه عنوان «الجزء السادس» ثبت شده؛ تملك: فيض الله المفتي في السلطنة العثمانية
به تاريخ 1110ق؛ 441گ، 39 سطر [عکسی ف: 2-90 و 292]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 418-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: 2-53]

. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 603عکسی

آغاز: أخبرنا أبو العز احمد بن عبید الله، انجام: قال سمعت محمد بن احمد المقدسي يقول: عدی بن حاتم الطای یکنی ابا طریف ... و
الله سبحانه و تعالی اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب ... نسخه اصل: سلطان احمد ثالث استانبول، ش 2887/7 A (فهرست عربی
طوپ قاپی 450/3). از عبدالرحمن أعشى همدان تا ترجمه عدی بن حاتم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ روی صفحه عنوان «الجزء

السابع» ثبت شده؛ 476گ، 39 سطر [عکسی ف: 2-91]

10. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 604 عکسی

آغاز: أخبرنا أبو الحسن بن قبيس و أبو منصور محمد بن عبد الملك قالوا قال لنا أبو بكر الخطيب؛ انجام: قال، قال رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) ان يطع الناس ... و الله تعالى اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب نسخه اصل: از نسخه سلطان احمد ثالث استانبول، ش

A 2887/8 فهرست عربی طوپ قاپی 450/3). از اواسط ترجمه عدی بن حاتم تا ترجمه عمر بن خطاب؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ روی صفحه عنوان «الجزء الثامن» ثبت شده، مصحح؛ تملك: فیض الله المفتي في السلطنة العثمانية به تاریخ 1110 ق؛ 448گ، 39 سطر [عکسی ف: 2-92]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 393-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: 2-53]

ص: 755

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 419-عكسى

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عكسى ف: 2-53]

11. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 605عكسى

آغاز: اخبرنا ابو عبد الله الخلال انا سعيد بن احمد بن محمد العيار؛ انجام: اخبرنا ابو البركات الأنماطى ... قال سمعت أبا نعيم يقول: اول من ولي القضا بالكوفة عروة بن الجعد .. والقاسم بن عبدالرحمن بن عبد الله ... و الله سبحانه و تعالى اعلم بالصواب و اليه المرجع والمآب نسخه اصل: از نسخه سلطان احمد ثالث استانبول، ش A. 2887/9 فهرست عربى طوپ قاپى (450/3). از اواسط ترجمه عمر بن خطاب تا اواخر ترجمه قاسم بن عبدالرحمن بن عبدالله؛ خط: نسخ، بى كا، تا: قرن 10؛ روى صفحه عنوان «الجزء التاسع» ثبت شده؛ تملك فيض الله المفتي في السلطنة العثمانية به تاريخ 1110ق؛ 436گ، 39 سطر [عكسى ف: 2-93]

12. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 606عكسى

آغاز: أخبرنا أبو الحسن علي بن محمد الخطيب اخبرنا ابو منصور النهاوندى اخبرنا ابو العباس النهاوندى؛ انجام: أخبرنا أبو القاسم على بن ابراهيم و ابو الحسن بن قبيس، قال حدثنا و ابو منصور المقرئ اخبرنا ... من رجب سنة خمس و خمسين و ثلثمائة و دفتن من غد ... نسخه اصل: از نسخه سلطان احمد ثالث استانبول، ش A 2887/10 (فهرست عربى طوپ قاپى

450/3). از قاسم بن عبد الرحمن تا آخر ترجمه محمد بن عمر بن محمد سلم؛ خط: نسخ، بى كا، تا: قرن 10؛ روى صفحه عنوان «الجزء العاشر» ثبت شده، مصحح؛ تملك: فيض الله المفتي في السلطنة العثمانية به تاريخ 1110ق؛ 445گ، 39 سطر [عكسى ف: 2-93]

13. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 607عكسى

آغاز: محمد بن عمر بن محمد بن ابى عقيل ابوبكر الكرحى الواعظ، سمع أبا بكر بن زيد باصبهان؛ انجام: و قال ابو موسى و الهيثم: مات نافع مولى ابن عمر سنة سبع عشرة، و ذكر أن أباه أخبره عن أبيه عن أبي موسى أن أباه أخبره عن احمد بن عبيد عن الهيثم، بذلك و الله سبحانه و تعالى اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب نسخه اصل: از نسخه سلطان احمد ثالث استانبول، ش A 2887/11 (فهرست عربى طوپ قاپى 451/3). از محمد بن عمر بن محمد بن ابى عقيل تا نافع؛ خط: نسخ، بى كا، تا: قرن 10؛ روى صفحه عنوان «الجزء الحادي عشر» ثبت شده؛ مصحح؛ تملك: فيض الله المفتي في السلطنة العثمانية به تاريخ 1110ق؛ 513گ، 39 سطر [عكسى ف: 2-94]

14. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 608عكسى

آغاز: أخبرنا أبو البركات بن المبارك انا ابو الفضل بن خيرون انا ابو العلاء محمد بن على ... قال: و نافع سنة سبع عشرة و مائة يعنى مات؛ انجام: و هذا آخر ما يسر الله جمعه من هذا الكتاب ... ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم عليه توكلت و هو رب العرش الكريم.

نسخه اصل: سلطان احمد ثالث استانبول، ش A 2887/12 فهرست عربى طوپ قاپى

451/3). از نافع تا آخر كتاب؛ خط: نسخ، بى كا، تا: قرن 10؛ روى صفحه عنوان «الجزء الثاني عشر» ثبت شده، مصحح، تملك: فيض

الله المفتي في السلطنة العثمانية؛ 515 گ، 39 سطر [عکسی ف: 2-95]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 421-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: 2-54]

15. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6438-عکس

نسخه اصل: از کتابخانه ای به شماره 2276. جلد 25؛ کا: احمد بن شیخ سلیمان اجهوری، تا: شنبه 24 جمادی الثانی 1218 ق [فیلمها ف: 3-253]

16. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1233-عکسی

بی کا، بی تا [عکسی ف: 3-528]

17. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1236

بی کا، بی تا [عکسی ف: 3-531]

18. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 432-عکسی

خط: نستعلیق کهن، بی کا، بی تا؛ هر برگ 2 صفحه. عکس از استاد فروزانفر (عکس)؛ 461 گ، قطع: رحلی (عکسی ف: 2-54)

• تاریخ مراکش / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e marākeš

لئون کودار شانوان

le'on kodār šānovān

مترجم: معتمد السلطان، حسن ق 14 قمری اهداء به: مظفرالدین شاه تاریخ ترجمه: 1316 ق تاریخ مراکش است که با اشاره نیرالملک وزیر علوم از زبان فرانسه به پارسی ترجمه گردیده است. مؤلف کتاب می نویسد که از اکثر کتب تاریخی که حاوی احوال مراکش بوده و به خصوص از تاریخ ابن خلدون استفاده نموده و در شرح احوال تقسیمات طبیعی، مناطق اقلیمی، تقسیمات دولتی، نقوس، نژاد (بربرها، اعراب، مورها) سخن گفته است.

[دنا 738/2]

1. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1863

آغاز: بسمله، شکر و سپاس فزون از اندازه و مقیاس کردگاریرا زیبنده و پروردگایرا برازننده است که مساح اندیشه و فکر مساحت پایان معرفتش را نتواند و سیاح عقل و ادراک از سیاحت بوادی ذات اقدسش فرو ماند... قسمت اول در بیان شرح مراکش و جمعیت و وسعت و زراعت؛ در بیان شرح مراکش و جمعیت و وسعت و زراعت و صنعت و غیره؛ انجام: رهبانان مرسی (مرسی نام طبقه ایست مخصوص علاوه بر تحمل فقر و اطاعت و

ص: 756

عصمت که از تکالیف آنهاست قوت قلب را چهارمین تکلیف خود قرار داده بمنتها درجه آنها دارا بودند و اغلب اوقات خود را بقید اسیری مبتلا کرده اسرار و بیچارگان را خلاص میکردند تم الكتاب سنه 1316 ... خانه زاده دولت شاهنشاهی ابن حکیم الهی علینقی الملقب بمؤتمن دیوان منشی وزارت جلیله امور خارجه. 1316

خط: نستعلیق، کا: علی نقی مؤتمن دیوان منشی وزارت خارجه، تا: 1316ق؛ مجدول، کمند کشی، دو سرلوح منقش مذهب؛ کاغذ: فرنگی بخور رنگ، جلد: مقوای روکش کاغذ نقش جودانه گلی رنگ، 459ص، 15 سطر، اندازه: 34626سم [ف: 5-398]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1744

آغاز: جلد دوم از تاریخ مراکش، بسمله، فصل اول، دودمان مردنی تا زمان جلوس؛ انجام: که بر متصرفات پرتقال با فی الجملة وسیله افزوده گردیده و آثارش از زبان مملکت هنوز بیرون نرفته است

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1316ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: گالینگور آبی عطف تیماج آبی، 227گ، 15 سطر (24×12)، اندازه: 35×22سم [ف: 4-205]

• تاریخ مرشدان صفوی / تراجم / فارسی

tārīx-e moršedān-e safavī

اهداء به: شاه تهماسب درباره آغاز کار صفویان. این نسخه در بخش دوم آن از خواجه حبیب الله وکیل هرات با عبارت «حضرت ممالک پناهی حبیب اللهی» یاد شده است و این بخش همان حبیب السیر است چنانکه خواهیم گفت. در دیباچه بخش نخستین آن که به نام و به دستور شاه تهماسب ساخته شده است آمده است: «این تألیف در موسمی اتفاق افتاده که جهان از آرایش گلزار نمونه باغ فردوس شده بود و اطراف بساط غبراء از ریاحین درخشنده چون قبه خضراء پر کواکب شده در آن آمده: «فرمان به نفاذ اقتران یافت که بنده مستهام سهام لیام حیاتی تاریخی بر آن وقایع تالیفی نماید در افصاح مهمات و ایضاح معضلات آن به قدر کوشد ... [الهی جامع ذات و صفاتی، حیاتی راز تو باشد نجاتی، به اولاد علی کن حشر اورا، که یاد بد در ابد از تو حیاتی ...

حیاتی پیرو آل رسول است، و به درگاه تو میخواهد نجاتی، ... نمود از سخن احیا مامتی، که خوش بنوشته تاریخ شهان، بیاید در ابد از نو حیاتی [در هامش گویا به خط دیگر]». این کتاب مشتمل بر سه «حدیقه» است: 1. بیان شمه ای از فضایل سلطان تخت اصطفاء پادشاه کشور «انما» شهسوار میدان «لافتی» مصدوقه «هل اتی» امیر المومنین علی بن ابی طالب؛ 2. بیان بندی از فضائل ائمه طاهرین؛ 3. بیان مجملی از حال شیخ صفی الدین اسحق، و این حدیقه مشتمل بر هشت «روضه» است: 1) خصوصیات حال آن حضرت، در نه «چمن»، 2) بیان نسب عالی آن حضرت نسلا بعد نسل، 3) بیان سلسله ارشاد واحدا بعد واحد، 4) بیان مجمل از حال عارف ربانی ابوالفتح شیخ ابراهیم زاهد گیلانی، 5) بیان مجمل از حال سلطان الاصفیاء و برهان الأولیاء سلطان صدر الدین موسی، 6) بیان اولاد امجاد مرشد آن جنت مقام و اسماء و القاب و کنیات شریفه ایشان و محل ورد و فیض

ارشاد و دیگر خصوصیات، 7) بیان بنای حظیره مقدسه و سایر بنیه عالیه آن روضه فلک رتبه، 8) بیان مریدان این سلسله علیه و خلفاء ایشان. این بخش بندی در فتوحات شاهی و تاریخ شاه اسماعیل و تاریخ شاه تهماسب هروی نیست. در روضه پنجم که در تاریخ مرشدان است در دنبال آن از صفی الدین اسحاق و رضی الدین موسی و خواجه سلطان علی و شیخ شاه ابراهیم و شاه جنید و شاه حیدر و سلطان

علی به اختصار یاد شده تا می رسد به شاه اسماعیل و ابوالفتح میرزا و شاه تهماسب و امام قلی میرزا، سپس داستان توجه شاه جنید صفوی است به دیار بکر تا می رسد به توجه رادیات گویا شاه اسماعیل به خوزستان باز از گشودن بغداد یاد می شود و از رفتن به سوی شیراز تا در پایان می رسد به سرگذشت امیر غیاث منصور دوانی و سعدالدین اسعد و شرف الدین شیفکی و مرشد الدین عبدالله تا می رسد به نورالدین محمد و حسامی واعظ و نظام الدین مشنی و میر علی و اینجا نسخه افتاده است. در این بخش نسخه ما برابر است با حبیب السیر (4: 530 تا 603 تا 618 چاپ تهران).

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 493

خط: نستعلیق، کان علی خان بن علی بیگ، تا: 1039ق؛ یادداشتی مورخ 23 رجب 1285؛ این نسخه کتاب تاریخ شاه اسماعیل خوانده شده [نشریه: 7-110]

• تاریخ مزدپرستی / تاریخ / فارسی

tārīx-e mazdā-parasti

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 914/6-ف

نسخه اصل: پاریس 1022 S. P. (بلوشه ش 209)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 15 سطر [فیلمهاف: 1-547]

• تاریخ مزدک / کلام و اعتقادات فارسی

tārīx-e mazdak

بخشی از یک کتاب زرتشتی است درباره تاریخ مزدک و چگونگی ظهور و خروج وی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13589/2

آغاز: اندرین جا پیداست و چگونگی مذهب او و چگونه کشف و او را و اقوام او نوشیروان عادل؛ انجام: و این حکایت از وی

ص: 757

بیادگار بماند حکایت مزدک ... چنین بوده است خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول؛ جلد: گالینگور سبز، 10 گ (18-27 پ)، 17 سطر، اندازه: 20×23/5 سم [ف: 37-103]

• تاریخ مستور = تاریخ عهد پهلوی = تاریخ گمنام / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e mastūr = tārīx-e 'ahd-e pahlavī = tārīx-e gomnām

امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی، -1367 قمری؟

(emām jom'e xūli, mohammad amīn ebn-e yahyā (1948

حوادث سلطنت عصر رضا خان پهلوی از سال 1299 شمسی تا 1315 شمسی مطابق سال 1339 تا 1356 ق، به صورت مختصر و فهرست وار گزارش شده است. این کتاب از جهت تاریخ اجتماعی ایران در عصر رضاخان پهلوی حائز اهمیت فراوانی است. مؤلف در دیباچه نسخه دیگری از همین کتاب که در شماره 12273 مرعشی است، می گوید: «این تاریخ را به طور یادداشت برای آیندگان به یادگار می گذارم و در این اثر دارم که این یادداشت ها را بدون هیچگونه علامت و نشانه به طور گمنام و مستور بنویسم و تا خودم زنده ام به کسی ارائه ندهم و به این مناسبت آن را «تاریخ مستور» می نامم. تاریخ عهد پهلوی ممکن است که به وسیله اشخاص بسیاری از معاصرین، به رشته تحریر و تألیف در آمده باشد؛ ولی بسیار کم اتفاق می افتد که در بیان حقایق، از نیک و بد، راه حقیقت پیموده و از افراط و تفریط، بالمره مصون بوده باشد بنای قطعی دارم بر اینکه قلم روی کاغذ نگذارم مگر چیزی را که تا امروز کسی آن را ننوشته باشد، به قدری که این جانب واقف بوده و مستحضر شده ام ... نگاشته ام». ناگفته نماند که اساس این کتاب مشتمل بر دو بخش خواهد بود:

1. ذکر قضایا و حوادث جاریه و ترتیب جریان آنها، 2. قضاوت و اظهار عقیده در قضایا و ذکر علل و عوامل مؤثره موجهه. معجم المؤلفین 81/9؛ نقباء [البشر 183-182]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12253

آغاز: بسم الله تعالی شأنه العزیز ... و بعد نظر به اینکه پس از طلوع کو کب درخشان پهلوی یک صفحه تازه؛ انجام: الا اینکه بواسطه محدود بودن روضه خو آنها نوعاً آقایان ذاکرین نمی توانستند بمجالسی برسند و مجالسی قهر می افتاد خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ یادداشت درباره خدمت آقا نورالله (اصفهان) و ناصر الملک در تهران به سال 1306 شمسی از مؤلف؛ کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: تیماج مشکی با ترنج گل و بوته، 80 گ، 19-20 سطر (17×11)، اندازه: 20×13 سم [ف: 31-92]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12273/1

آغاز: چون پس از طلوع کو کب و کبکبه پهلوی از افق ایران یک طرز نوین و صفحه تازه در تاریخ ایران باز شد؛ انجام: ناتمام: گفتند که در معابر و بازارها روضه خانی قدغن است، بروند در مساجد و منازل و تکایا مجالس را ترتیب بدهند خط شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی خط دار، 80 گ (1-80)، 19 سطر، اندازه: 13×18/5 سم [ف: 31-117]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12273/2

آغاز: مخفی و مستور نماناد که این نگارنده گمنام از اول عمر ضبط قضایا و آثار تاریخی مخصوصا ضبط قسمت روحیات؛ انجام: ناتمام و مدتی هم بر طبق آن عمل می شود پس از آن صورت قانونی پیدا می کند خط شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، قلم خوردگی های فراوان؛ گویا پیش نویس و مسوده مؤلف بوده و نسبت به سایر نسخه های موجود آن، در این کتابخانه که همگی نیز به خط مؤلف و برخی ناقص است، این نسخه افزودگی هایی دارد و هر نسخه مزیت خاص خود را دارد و دقیقا متن ها یکسان نیست، احتمالا- بر اساس محفوظات و خاطرات خود نگاشته است؛ کاغذ: فرنگی خط دار، 29 گ (81-109)، 20 سطر، اندازه: 17×12/5 سم [ف: 31-118]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12273/3

آغاز: نظر به اینکه پس از طلوع کوکب درخشان پهلوی یک صفحه تازه بر صفحات تاریخ ایران افزوده؛ انجام: ناتمام: بهر حال مردم مثل سابق در مضیقه و اضطراب نیستند خط شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از سوی مؤلف؛ از برگ 150 تا 157 یادداشت های خصوصی مرحوم صدر الاسلام خوئی مربوط به سال های 1314 و 1315 شمسی نگاشته شده با کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: تیماج عسلی با ترنج گل و بوته، 40 گ (110-149)، 21 سطر (18×14)، اندازه: 22/5×18 سم [ف: 31-118]

← تاریخ مسعودی ← تاریخ بیهقی

← تاریخ مسعودی ← تاریخ سرگذشت مسعودی

• تاریخ مسعودی = عبرة الناظرین / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e mas'ūdī = 'ebrat-on nāzerīn

مسعود الملک، محمد علی، ق 13 قمری

(mas'ūd-ol-molk, mohammad 'alī (-19c

در تاریخ فارس و سرگذشت سیاسی حاجی میرزا علی اکبر خان قوام الملک کلانتر و بیگلر بیگی فارس پسر حاجی ابراهیم خان اعتماد الدوله صدر اعظم محمد شاه و فتح علی شاه، پسر حاجی هاشم کلانتر شیراز پسر حاجی محمود پسر محمد علی پسر علی

ص: 758

ستوده است، با آوردن سرگذشت پسرش صاحب دیوان. این کتاب برای تاریخ مشروطیت سودمند است. (دانش پژوه)

[دنا 738/2؛ فهرستواره منزوی 901/2]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9961

جلد دوم است از این کتاب یا «شرح حال مسعودی و رمان مسمی به عبرة الناظرین» و در آغازش آمده که کتاب اول در 1316 - 1320 نوشته شده است. در این جلد دومی که عبرة الناظرین مسعودی خوانده شده است از حوادثی که رخ داده یاد شده است و در آن آمده که این سال 1319 است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1322ق؛ با بندی در ص 519-523 که پس از 28 سال نوشته گشت، با نقشه دورنمای بندر دیلم مورخ 18 شعبان 1321 به امضای «... شیرازی» چسبیده به صفحه 448. [ف: 17-514]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9962

چهارم و پنجم است، در آغاز آمده که کتاب سوم را تمام کردم و امروز 22 رمضان 1330 سیچقان نیل این کتاب را آغاز کردم. کتاب چهارم در پایان یک شنبه 12 ربیع الاول 1328 قوی نیل در ص 1-242 و کتاب پنجم ساخته 1334-1336 و نوشته جمعه 21 جمادی الثانی 1228 د ص 1-334، در پایان آمده کتاب ششم واقعات 1336 است و در 10 محرم 1336 واقعه حاج مسعودالدوله رخ داده است. در آن از حبیب الله قوام الملک یاد می شود، نیز ان شاء الله این کتب به طبع برسد» همچنین یاد می شود از نظام السلطنه وصوله الدوله و قوام الملک حاکم مستقل فارس در هنگام ساختن همین دفتر، در پایان یازده طغرا سند سیاسی جداگانه چاپی و خطی با نام رضاشاه و با تاریخ 18 قوس 1338 و 4 قوس 1334 و 21 حمل 1334 و 27 صفر 1334 و 14 ثور 1334 و 28 جمادی الثانی 1334 و یادداشت درباره «ایالت رضاقلی خان نظام السلطنه مافی» در 16 برگ، یادداشت های «ایالت عزیز الله میرزا ظفرالسلطنه» در برگ 3 و 4؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تاب در پایان امضای «محمد علی مسعود الملک»؛ کاغذ: فرنگی، 20ص، ابعاد متن: 7×12، اندازه: 13×17/5 سم [ف: 17-515]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9963

در آن آمده که کتاب پنجم به واقعه تیر زدن به حاج مسعود الدوله رئیس نظمیه خاتمه یافت. در کتاب ششم پس از این واقعه تاریخ سه ساله از آغاز 1336 تا 1338 درج می شود، این دفتر از «حرکات قوام الملک به گرم سیراب در 6 محرم 1226» آغاز و می رسد به اسباب چینی علم الهدی برای امیرالامراء در باب تلگراف و پسر میرزا علی خان نوری تلگرافی و آن در پایان سال 1340 و آغاز 1341 ساخته شده؛ خط نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا [ف: 17-515]

• تاریخ مشایخ بنی کعب / تراجم

tārīx-e mašāyex-e banī-kab

بی کا، بی تا (میراث اسلامی: 5-588)

← تاریخ مشجر ← تحفه سلیمانی

• تاریخ مشجر / تاریخ / عربی

tarix-e mosajjar

حنبل، یوسف بن حسن، -880؟ قمری

(hanbalī, yūsuf ebn-e hasan (-1476)

شجره نسب حضرت پیامبر و اسماء منسوبین به آن حضرت از قبیل: اولاد، ازواج، عمات، غلامان و ... به صورت مشجر رسم شده است. چاپ: این کتاب همراه کتاب تحفة الخاقان به صورت افست از روی نسخه خطی در قم در سال 1404 توسط انتشارات ارومیه ای منتشر شده است

[هدیه العارفین 560/1]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7067/2

خط: نسخ، بی کا، تا: 1081ق، جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 21

سطر، اندازه: 37×22/5 سم [ف: 25-78]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7593

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ با جداولی در هر صفحه؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج، وگ، اندازه: 20×30 سم [ف: 26-92]

• تاریخ مشروطه / تاریخ / فارسی

tārīx-e mašrūte

امیر خیزی، اسماعیل بن محمد تقی، 1255-1344 شمسی

-e amīr-xīzī, esmā'īl ebn-e mohammad taqī (1876-1965)

یادداشت های امیر خیزی است درباره تاریخ مشروطه و نیز اشاره ای به شرح حال خود و همراهی اش با ستارخان سردار ملی.

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9875

آغاز: حقوق سردار و سالار پس از قضیه پارک در اثر اقدامات بنده و مساعدت حکیم الملک روز سه شنبه 23 ذی قعدة 1328 در مجلس

شورای ملی با حضور 68 وکیل خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، 54گ، 30 سطر، اندازه: 22/5

× 35/5 سم [ف: 31-118]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9897

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ به صورت برگهای پراکنده است که داخل پوشه ای گذاشته اند؛ مختلف السطر [ف:

[124-31]

ص: 759

- ← تاریخ مشروطیت ← تاریخ انقلاب مشروطیت ایران
- ← تاریخ مشروطیت ← تلگرافهای مشروطیت
- ← تاریخ مشروطیت ← شرح حال رجال مشروطیت
- ← تاریخ مشروطیت ← تاریخ پیدایش مشروطیت ایران
- ← تاریخ مشروطیت ← سرگذشت کسانی که برای مشروطیت ایران کار کرده اند
- ← تاریخ مشروطیت ← نامه ها و تلگرافهای علما و دربار درباره مشروطیت و تشکیل مجلس
- ← تاریخ مشروطیت ← تاریخچه مشروطیت
- ← تاریخ مشروطیت ← تنبیه الامة و تنزیه الملة في لزوم مشروطية الدولة
- ← تاریخ مشروطیت ← روزنامه اخبار مشروطیت و انقلاب ایران
- ← تاریخ مشروطیت ← آشوب آخر الزمان
- ← تاریخ مشروطیت ← فهرست روزنامه های فارسی زمان مشروطیت در ایران
- ← تاریخ مشروطیت ← کابینه های مشروطیت
- ← تاریخ مشروطیت ← یادداشتهای آغاز مشروطیت
- ← تاریخ مشروطیت ← مشروطیت ایران
- ← تاریخ مشروطیت ← قانون اساسی مشروطیت و متمم آن
- ← تاریخ مشروطیت ← اخبار مشروطیت
- ← تاریخ مشروطیت ← تاریخ ادوار مشروطیت در ایران (مختصر)
- ← تاریخ مشروطیت ← بیانات شیخ فضل الله درباره مشروطیت
- ← تاریخ مشروطیت ← وقایع بیست ساله مشروطیت ایران
- ← تاریخ مشروطیت ← فوائد مشروطیت
- ← تاریخ مشروطیت ← تاریخ مفصل مشروطیت ایران

وفا، حسینقلی بن علی اصغر، - 1322 قمری

(vafā, hoseyn-qolī ebn-e 'alī asqar (-1904

دو ساله اول مشروطیت ایران. [فهرستواره منزوی 902/2]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9345/11

آغاز: عدالت خواستند ایرانی از شاه *** که عدلش از زمین گیرد الی ماه؛ انجام: شروعش بود اندر بیست با چار *** به بیست و شش بشد او ختم ناچار با عنوان «تاریخچه منظوم»؛ خط: نستعلیق و نسخ و شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی عطف پارچه ای، 10 ص (79 70)، اندازه: 15/3×23 سم [ف: 7-822]

شریف کاشانی، محمد مهدی، ق 14 قمری

(šarīf-e kāšānī, mohammad mahdī (-20c

تاریخ تألیف: 1 ربیع الأول 1333 ق در یک «مقدمه» و چهار «تذکره» و هر تذکره در پنج «فصل» و در پایان یک «خاتمه»: مقدمه در سرگذشت خود و رویدادهای روزگار ناصرالدین شاه و آغاز مظفرالدین شاه، در مقدمه می گوید: پس از ختم جلد اول کتاب تاریخ شریف که وقایع ناگوار یک محاکمه تاریخی جهان را در بر داشت و به ملاحظاتی تعطیل شد، این روزها وقایع ناگواری پیش آمده و مردم و علما در مقام جلوگیری از تعدیات دولن بر آمده، آنچه دیده بدون کم و بیش ثبت شد تا عبرت گیرند. در اکثر صفحات کتاب رقعته هایی شامل یک یا دو یا بیشتر از عکس های علماء و رجال و صاحب منصبان آن زمان می باشد. بعضی از این عکس ها در صفحات کتاب مکرر است. عکس نگارنده در صفحه آغاز و انجام نسخه چسبانده شده. این نسخه از حیث دارا بودن تصاویر علما و رجال و سران مشروطه ارزنده است. در خاتمه کتاب یادداشت مؤلف در موضوع جمع آوری عکس های مورد نظر توسط غلامرضا خان عکاس و چسبانندن عکس مشار الیه بدین مناسبت در پایان کتاب آمده است. آغاز: بسمله، حمد و سپاس مر ذات پاک یزدانی را لایق و سزااست که پیکر انسان را بحلیه عقل و دانش بیاراست ... و بعد چنین گوید عبد فانی جانی محمد مهدی شریف کاشانی ... در این ایام که بعضی وقایع ناگوار پیش آمده ... لذا خدا را حاضر و شاهد گرفته که آنچه دیده و شنیده و نوشته اند بدون کم و بیش نگاشته ... انجام: الحمدلله و له الشکر که موفق گردیده آنچه در این چند ساله دیده و شنیده بدون کم و زیاد و تغییر و تبدیل ثبت و ضبط گردیده ... هر کس این سبک و طریقه را پسندید، پسندید و هر کس را بد آمد، بد آمد ... چون فاتحه تاریخ بتاج گذاری اعلیحضرت اقدس ملوکانه رسید شایسته دیدم که تاریخ را هم در این مقام ختم نمایم، لذا در این یوم که غره ربیع المولود ختم نمود فی غره ربیع الاول 1333، الاحقر مهدی شریف.

[نسخه های منزوی 4271؛ فهرستواره منزوی 902/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6068

آغاز و انجام: برابر خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، 618 عکس و باسمه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه ای تازه، 359گ،
مختلف السطر، اندازه: $23 \times 36/5$ سم [ف: 2-93]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5183ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-141]

ص: 760

• تاریخ مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e mašrūtiyat-e īrān

مستوفی، نصرالله، ق 14 قمری

(mostawfī, nasr-ol-īāh (-20c

تاریخ تألیف: جمادی الثانی 1324 تا 1325 ق تاریخ مشروطیت ایران است، که میان 1324 ق تا 1325 ق نگاشته شده است. با یادداشت حاج آقا حسین ملک که نگارنده از گماشته های فرمانفرما فیروز میرزا قاجار و عبدالحسین میرزا قاجار بوده است، که با پدرم دشمنی داشته اند. آغاز: بسمله، اما بعد این مختصر رساله در اوضاع داخله ایران و پیش آمد امورات و حرکات مردمان تهران و تولید کلمه مشروطیت و تغییر وضع انجام: سمت اتمام و اختتام پذیرفت، و السلام خیر ختام.

[دنا 739/2؛ فهرستواره منزوی 902/2؛ نسخه های منزوی 4271/6؛ مشترک پاکستان 1492/11]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3819

آغاز و انجام: برابر در 2 مجلد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ابن نصر الله مستوفی تفرشی (گویا)، تا: 12 شعبان 1325 ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه ابری فرنگی، 397 گ، 19 سطر، اندازه: 13/8×21/3 سم [ف: 92-2]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 302-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-57]

• تاریخ مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e mašrūtiyat-e īrān

گفتگویی است بین شمازفر دیوانه ای اروپایی و جمجائیل دیوانه ای ایرانی درباره مشروطیت و رویدادهایی که در ایران برای تحقق آن پیش آمده، به روش سؤال و جواب طنز آمیز که بین این دو شخص دیوانه بوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9326

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد چنین گوید شخص دانشمند که در جلد اول حکایات اقوال جمجائیل جلد دوم و شب 28 جمادی الثانی 1327 به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مهر: شریف الواعظین به تاریخ 16 ذیقعدة 1333؛ جلد: تیماج زرد، 94 گ، مختلف السطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 24-120]

• تاریخ مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی

تاریخ تألیف: رجب 1327ق؛ محل تألیف: تهران

تاریخ مشروطیت - تاریخ مشعشعیان 761 جلد پنجم از مجموعه یادداشت‌هایی است که به نام «شرایط انسانیت و مراسم مدنیت و حفظ و حقوق آدمیت» تألیف شده و محتوی بر یادداشت‌هایی است در وقایع مشروطه و تشکیل پارلمان و وضع قانون اساسی و مجلس شورای ملی لغایت رجب 1327.

[فهرستواره منزوی 902/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3677

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کاف، تا: جمادی الاول 1328ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: عطف و گوشه میسن رویه ساغری پارچه‌ای، 137، 11 سطر، اندازه: 12/8×20/6 سم [ف: 2-92]

تاریخ مشعشعیان = الرحلة المکیة / تاریخ ایران / عربی و فارسی

tarīx-e mosasa'īyan = ar-rihlat-ul makkiya

موسوی، علی بن عبدالله، ق 12 قمری

(mūsavī, 'alī ebn-e 'abd-ol-lāh (-18c

علی خان بن سید عبدالله خان بن سید علی خان موسوی والی عربستان در شرح سفر خود به مکه و عتبات با آوردن سرگذشت خود و نیاکانش و سادات مشعشعی. این کتاب همچنین مشتمل است بر احکام و فرمان‌هایی که به فارسی از دربار صفوی نوشته شده و مؤلف صورت آنها را به فارسی درج نموده است. در آن نامه‌ها و فرمان‌هایی به تاریخ 1128ق دیده می‌شود. آغاز: بسمله. الحمدلله الذي جعل لكل شيء سببا و ميز بين خلقه منزلة نسبة نسخة های منزوی 4272؛ [دنا 739/2]

شرح و حواشی:

۱- تاریخ مشعشعیان (ترجمه)؛ جزائری، نورالدین محمد بن نعمت الله (13)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1513

آغاز: برابر؛ انجام: ثم نرجع إلى ما كنا فيه .. واخذ و هن و اما العیال (پس از آوردن نامه مورخ «قد=1128») افتاده است. کاتب = مؤلف، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: ابن المرحوم المبرور المولی فرج الله الموسوی که احتمالا از فامیل مؤلف باشد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، 226گ، 24 سطر، اندازه: 19×30 سم [ف: 3-304]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 822عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-295]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5755 و 4964-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-180 و 118]

• تاریخ مشعشعیان (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

ص: 761

جزائری، نورالدین محمد بن نعمه الله، قرن 13 قمری

(jazā'erī, nūr-od-dīn mohammad ebn-e ne'mat-ol-lāh (19c

وابسته به تاریخ مشعشعیان = الرحلة المکیة؛ موسوی، علی بن عبدالله (قرن 12) به دستور: محمد علی میرزا پسر فتحعلی شاه قاجار (1203 1237 ق) حاکم وقت خوزستان تاریخ تألیف: سه شنبه 27 ربیع الثانی 1234 ق ترجمه و ویرایش کتاب تاریخ مشعشعیان اثر سید علی بن عبدالله بن علی خان مشعشعی حویزی (قرن 12 ق) است. در سفر محمد علی میرزا به خوزستان، ملاقات هایی بین وی و نعمه الله شوشتری (پدر مؤلف و نویسنده فريدة الأصفاع) صورت می پذیرد و در ضمن گفتگوهای این دو در خصوص تاریخ خوزستان، سادات مشعشع و حکام حویزه، متوجه می شوند که در این باره کتابی در دست نیست. مولی عبدعلی خان فرمانروای حویزه از مؤلفات یکی از نیاکان خویش نسخه نزد وی پیشکش آورده بود که همان نسخه اصل این کتاب است، اما آن کتاب به زبان عربی بود و نویسنده آن هم به این زبان تسلط نداشت، لذا کتاب شیوا و رسا در نیامده بود.

لذا شاهزاده به پدر مترجم دستور داد که از آن کتاب برگزیند و سرگذشت مؤلف عربی و شرح سفرهای او و برخی از منشورها و ارقام پادشاهان که به پدران او نوشته بودند و پاره ای از قصاید و شعرهای فارسی و عربی را ببیند و آن را به فارسی برگرداند. اما پس از آن که نعمت الله شوشتری چند ورقی از آن نوشت و موبک محمد علی میرزا به سمت دارالدوله کرمانشاهان حرکت کرد ناخوشی رمد به چشم او رسید و از خواندن و نوشتن عاجز شد لاجرم پسرش کتاب را به همان ترتیب به زبان فارسی ترجمه کرد. وی هر چه ترجمه می کرد به پدر نشان می داد و برخی از مطالب که در کتاب های دیگر می دید بر آن می افزود. در جاهایی که مترجم مطالبی از خود به کتاب افزوده، آنها را با عنوان «مترجم گوید» از اصل متمایز کرده است. آغاز: بسمله. و به نستعین الحمد لله علی نعمه الفاضلة وله الشکر علی آلائه المتوافرة... و بعد... نورالدین محمد بن نعمه الله الموسوي الشوشتری برلوحه ضمیر منیر ارباب فطنت و اصحاب عرفان و خیرت انجام: مترجم کتاب گوید این خلاصه چیزی است که این حقیر در احوال متأخرین از عهد مصنف کتاب از موالی حویزه اطلاع به هم رسانده، بعضی از آن از تذکره شوشتری نقل و برخی از معمرین موثقین استماع نموده، در ترجمه ملحق ساخت. امید که مقبول طبع ارجمند مشکل پسند اقدس ارفع اشرف اعلی گردد

[دنا 739/2؛ نسخه های منزوی 4272/6 «تاریخ مشعشعیان» 2 عنوان یکی متن عربی آن و دیگری ترجمه فارسی آن؛ فهرستواره منزوی 903/2 «تاریخ مشعشعیان»]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 8934

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ مصحح، یادداشتی از محمد صادق بن محمد علی مازندرانی ملقب به ادیب حضور در جمعه 8 روز باقیمانده از جمادی الاولی 1343 ق برابر 27 برج قوس سیچقان نیل 1303 ش کتاب را به میرزا ابو عبدالله شریف زنجانی هدیه کرده است، در کنار این یادداشت دستخط ابی عبدالله زنجانی در تایید این هدیه نوشته شده؛ مهر: «الراجی مرتضی قلی» (بیضوی)؛ خریداری از محمد صادق ضیائی؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، 98 گ، 20 سطر

، اندازه: 15/3×26/4 سم [ف: 29/1-391]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3034-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 2-36]

2. تهران: مفتاح، شماره نسخه: 500/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1249 ق (نشریه: 7-244)

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 439-عکسی

آغاز و انجام: برابر نسخه اصل: گویا از دکتر مفتاح. در 2 مجلد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: سه شنبه 27 ربیع الثانی 1234 ق؛

103 گ [عکسی ف: 2-58]

تاریخ مصر / تاریخ جهان / عربی

tarix-e mesr

زین الدین معروف افندی، ق 10 قمری

(-16c) (zayn-od-dīn ma'rūf afandī)

کتابی است در تاریخ مصر و پادشاهی که بر مصر حکومت کردند و ذکر ابنیه و مساجد و بیمارستان ها و مدارس و قصرها و پل ها و عجایب بحر نیل و جز آن، در ابواب و فصول متعدد. شباهت دارد با آنچه احمد مقریزی (845ق) درباره مصر در المواعظ و الاعتبار فی ذکر الخطط والآثار آورده است. افندی در این کتاب، تاریخ ملوک و سلاطین مصر را تا سال 901 ق آورده است. از این رو، فهرست نگاران او را از مردم قرن دهم هجری دانسته اند. دو نسخه از این کتاب شناسایی شده است: 1 نسخه شماره 22/1

کتابخانه اوقاف موصل، کتابت شده در 1220 ق. سالم عبدالرزاق احمد در فهرست کتابخانه مذکور، کتاب حاضر را با نام احوال مصر معرفی کرده و آن را تلخیص کتاب خطط مقریزی دانسته است؛ 2. نسخه کتابخانه چستریتی که به خط مؤلف است و از انجام ناتمام مانده و تصویری از آن در دانشگاه کویت موجود است. تصویر مورد بحث ما نیز از نسخه چستریتی اخذ شده است. آغاز و انجام این نسخه با نسخه

قبلی متفاوت است. بروکلیمان در ذیل تاریخ الأدب العربی، این کتاب را با نام «عجائب الاخبار عن مصر الامصار» معرفی کرده است. افندی در ابتدا فرق و مذاهب موجود در مصر را معرفی کرده است. پس از آن حدود مصر را تعیین نموده و در ادامه، بابتی به ذکر جوامع مصر اختصاص داده و مساجد جامع تاریخی و بزرگ مصر را برشمرده است. وی در باب های دیگر مدارس، بیمارستان ها و خانقاه های مصر را به تفصیل ذکر کرده و سپس باب هفتم را به آنچه در فضایل مصر گفته شده و باب هشتم را به آنچه در مذمت آن گفته اند، اختصاص داده است. در باب نهم، اخبار اهرام مصر را آورده، و در فصلی مستقل به ذکر برخی از خلیجها و قناطر و برکه های مصر پرداخته است. پس از آن، بابتی شامل فصول، وقایع مصر در ابتدای ظهور اسلام و پس از آن را آورده و در باب بعدی شتاید و محن و خرابی های رخ داده در آن کشور را برشمرده است. باب ها و فصل های پایانی به ذکر ملوک و سلاطین مصر، از ابتدای بنای آن تا عصر مؤلف اختصاص دارد؛ از جمله: باب فی ذکر ملوک مصر من ابتداء عمارتها قبل الطوفان و بعده، فصل فی ملوک القبط، فصل فی ملوک العمالقة ذکر من ملك مصر من بعد الاسکندر المقدونی، ذکر ملوک رومیة الذین ملکوا مصر، ذکر من ملک مصر من قسطنطنیة، ذکر ما ینسب الی بعض الملوک المتقدم، باب یتضمن ذکر من استقل بسلاطنة مصر. مؤلف در به کار بستن الفاظی همچون «خلیفه»، «ملک» و «سلطان» دقت داشته و برای هر کدام، معنای خاصی در نظر گرفته است.

[فهرست آربری 39/4]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1064 عکسی

آغاز: احمدک اللهم یا ذا العز الشامخ المتأزر بالعظمة والجلال و یا ذا السلطان القاهر الباذخ ... أما بعد فهذه رسالة محكمة النظام واضحة السبیل رابحة المتجر، انجام: فأقام فی الملک ثلاثین سنة تنقص سبع شهور و توفي فی ثانی عشرین ذی قعدة سنة أحد و تسعمائة فقام بالأمر بعد ابنه السلطان الملک الناصر. نسخه اصل: کتابخانه چستریتی، ایرلند: ش

3858.

نسخه حاضر مسوده مؤلف است که ناتمام مانده و تنظیم نهایی ابواب و فصول آن انجام نگرفته و برگهای نسخه نیز جابه جا شده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن 10؛ مصحح، خط خوردگی دارد، چون این نسخه پیش نویس مؤلف بوده، اضافات در حاشیه دیده می شود و ابواب و فصول کتاب تنظیم نهایی نشده است، یادداشت های مختلفی درج شده، از جمله «... خط المرحوم شیخ الاسلام زین الملة و الدین معروف افندی قاضی القضاة قدس الله روحه»؛ 268، 25 سطر [عکسی ف: 3-133]

• تاریخ مصر / تاریخ جهان / عربی

tārīx-e mesr

غیر همانند:

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3313

آغاز: ذکر فسظاطا مصر اعلم ان فسظاط مصر احتفظ فی الاسلام بعد ما فتحت ارض مصر وصارت دار اسلام و قد کانت بید الروم و القبط و هم نصاری ملکیه و یعقوبیه و مناییه و حین اخط المسلمون الفسظاط انتقل کرسی المملکة من مدینة الاسکندریة بعد ما کانت

منزل الملك؛ انجام: و اما منازل الغز فاشتراها الملك المظفر تقي الدين عمر بن شاهنشاه نجم الدين ايوب بن شادي في شعبان سنة ست و ستين و خمسين و جعلها مدرسة للفقهاء الشافعية و اشترى و يتلوه الجزء الثالث ذكر حارات القاهرة و ظواهرها. بخش دوم کتابی در تاريخ مصر است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ تملک: عباسقلی سپهر ثانی در 1316 با مهر او «عباسقلی» بیضی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج نیلی، 306 ص، 27

سطر، اندازه: 18×28 سم [ف: 10-963]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2728/4

آغاز: (بسمله) و بعد فان مصر شانها و شرها غریب خلقها اکثر من رزقها معیشتها اعزز من خلقها من لم یخرج الیها لم یشبع و من لم یدخل لم ینجع؛ انجام: فان فيه الخمیس یا اصحاب الفرار ... و هذه صورة صدر ملوک ديار المصرية و الشامیة در تعریف مصر و آب و هوا و مردم و نعمت های آن؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سفید و زرد، جلد: تیماج سرخ، 17 ص (54-70)، 17 سطر، اندازه: 15×20/8 سم [ف: 9-63]

• تاریخ مصر پس از بازگشت ناپلئون / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e mesr pas az bāzgašt-e nāpel'on

تاریخ نویسی، رضاقلی بن مهدیقلی، 1207-1283 قمری

(tārīx-nevīs, rezā-qolī ebn-e mahdī-qolī (1793-1867

اهداء به: ناصرالدین شاه در وقایع مصر بعد از خروج ناپلئون از آنجا و وقایعی که بر سرکردگان آن دیار در غیبت ناپلئون گذشته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 563

آغاز: بسمله، در تاریخ ناپلئون چنانچه بتفصیل سمت تحریر یافته است همان جهت مأموریت ناپلئون بمصر و کیفیت او مذکور است؛ انجام: باز اهل فرانس مصر و اسکندریه را متصرف شده آنجاها را مسدود نمایند. اینهمه بجهت مراعات مصالح خودشان بود و السلام. خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13، جا؛ تهران؛ مجلدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: ابره، کاغذ پشت گلی مقوایی، 8 گ، 17 سطر (8×15)، اندازه: 13/5 × 23/5 سم [ف: 2-51]

• تاریخ مصر (ترجمه) / تاریخ جهان / فارسی

(tārīx-e mesr (t

ص: 763

مهندس، آقاخان، 1274-1356 قمری

(mohandes, aqa-xan (1858-1937

از بارون دومالرتی. در این کتاب وضع مصر، از زمان محمد علی پاشا تا حدود سال 1883 م.، به تفصیل آمده و ضمناً پرده از دخالت بیگانگان در آن کشور بر گرفته شده است. نویسنده

کارهای عمرانی که در آن دیار انجام شده برشمرده و با جدولی اوضاع اقتصادی و اجتماعی آن کشور را نمایش داده است، علاوه بر این شجره نامه اعقاب محمد علی پاشا نیز در کتاب ترسیم شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 512

آغاز: بسمله، در احوال محمد علی پاشا، ذکر اسم محمد علی در همه مقامات اسباب تعجب و حیرت است.؛ انجام: و عقیده آنست که دوستان ریائی و متقلب ملت خرابی مصر را بر ضرر خود ترجیح خواهند داد. خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه ربیع الاول 1266 ق این تاریخ نه با تاریخ تألیف کتاب سازگار است و نه با تاریخ تولد مترجم لذا قطعه نادرست است، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: بوم سبز گل و بوته، 193، 19 سطر (18×10)، اندازه: 24×15 سم [ف: 2-10]

• تاریخ مصور / تاریخ / فارسی

tārīx-e mosavvar

از مه آبدیان است تا پادشاهی محمد علی شاه در سه نامه. گویا کتاب درسی دبستان هاست.

[دنا 739/2؛ فهرستواره منزوی 590/1]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5116

آغاز: تاریخ مصوره بنام ایزد بخشاینده مهربان ستایش شایان مر یزدان پاک را؛ انجام: در نامه های آیندگان بخوبی سمر گردد.

خط: نستعلیق، کان محمد بن احمد سبحانی، تا: سه شنبه 1 ربیع الثاني 1333 ق؛ تصاویر شاهان مشکی، نسخه گویا برای چاپ سنگی برای مدارس ابتدائی نوشته شده؛ 103 ص، 11 سطر (15×8)، اندازه: 11/5 × 18/5 سم [ف: 15-4117]

← تاریخ مظفری ← مواهب الهی

• تاریخ مظفری / تاریخ / فارسی

tārīx-e mozaffarī

انصاری پانی پتی، محمد علی بن هدایت الله، 1209؟ قمری

اهداء به: مظفر جنگ خان خانان معین الدوله محمد رضا خان

تاریخ تألیف: 1202 (برابر تاریخ مظفری) تاریخ تیموریان هند، از تیمور گورکان (771-807ق)

تا روزگار نگارش. خود مؤلف در آغازین جملات کتاب محتویات آن را این گونه به قلم می آورد: «راقم نیز بر طبق همان مثال استعداد ناقص مواد خود را صرف نظیر مجملی از احوال بانوی عصمت مآب النقوا و امیر تیمور صاحبقران و اولاد امجاد آن حضرت اعنی فخر الدین جهانگیر بادشاه و شاهجهان بادشاه و عالم گیر اورنگ زیب بادشاه و شاه عالم بهادر شاه بادشاه و محمد معز الدین جهاندار شاه بادشاه و شهید مرحوم محمد فرح سیر بادشاه و شمس الدین رفیع الدرجات بادشاه و شاهجهان ثانی رفیع الدوله بادشاه و نیکو سی پسر اکبر ابتر و بعد از آن مشروحاً به نگارش وقایع سلطنت فردوس آرامگاه محمد شاه بادشاه و احمد شاه بادشاه بن فردوس آرامگاه محمد شاه و عالم گیر ثانی بادشاه و شاه جهان ثالث بادشاه انار الله برهانم و ذکر سلطنت حضرت جهانبانی و ظل سبحانی شاه عالم عالی گوهر بادشاه غازی که علت غایی تألیف این کتاب است نموده در سنه یک هزار و دو صد و دو هجری 1202 نبوی به سلک عبارت خالی از استعارات در آورده و به جهت مناسبت خطاب معلى القاب آن جناب به تاریخ مظفری مسمما کرده». نسخه ما [نسخه آستان قدس در وقایع سال 1202 ق تمام می شود اما احمد منزوی نوشته که بعضی از نسخه ها افزودگی هایی تا سال 1225 ق دارند که کسی جزء مؤلف آنها را تنظیم کرده است. (حافظیان و حکیم) آغاز: حمدی از حد اعتداد افزون نثار بارگاه شاهنشاهی است که تاجداران عرصه غربا غاشیه اطاعت او بر دوش همت گذارند.

[اریو 292 و 925؛ نسخه های منزوی 4620؛ استوری 522/1؛ دنا 740/2؛ فهرستواره منزوی 1209/2-1210]

۱. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 27826

آغاز: برابر، انجام و در سخاوت نام حاتم طایی طی کرد و این

چنین ثروت کیخسرو که کرد خدایش بیامرزد. خط: نستعلیق، کا: راجه بکر ماجیت، تا: شنبه 28 رمضان 1249ق، تاریخ تحریر برابر سنه 29 جلوس اکبر شاه برابر 27 فروری فوریه سنه 1834 عیسوی موافق 1890 هندی، در ایام بی شغلی برای سید دوستان از کتاب منشی نهاکردانس نقل برداشته شد؛ مجدول، اهدایی: رهبری، دی 1380؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای، 359 گ، 13 سطر، اندازه: 2014/5 سم [اهدائی رهبر: 8-378]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 6003/2

ف نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 1764؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-189]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6067-ف

نسخه اصل: لاهور دانشگاه پنجاب، نسخه شیرانی 371/3375 (33/1)؛ بی کا، بی تا

[فیلمهاف: 3-196]

tārīx-e mozaffarī = tohfe-ye mozaffarī

سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی، 1268-1342 قمری

(sepehr-e kāšānī, "abbās-qolī ebn-e mohammad taqī (1852-1924

به فرمان: مظفرالدین شاه

در بیان شرح حال و اسامی و عناوین اجداد ابوالمظفر جلال الدین اکبر شاه گورکانی هندوستان و نیز شمه ای از احوالات زندگی ظهیر الدین محمد بابر شاه مؤسس سلسله باری یا گورکانی تا وقایع سال بیست و چهارم از سلطنت جلال الدین اکبر شاه است که حاوی ایراد و ذکر فتوحات و حوادث و اتفاقات رزمی و بزمی دوران مذکور می باشد. این تاریخ به فرمان مظفرالدین شاه قاجار به وسیله مورخ مشهور عباسقلی سپهر در مدت پنجاه و دو روز از اصل نسخه [تاریخ تاج المآثر] که چهل هزار بیت کتابت داشته استنساخ و به ده هزار بیت مختصر گشته و به نام تاریخ مظفری نامیده شده است. آغاز: هو الله تعالی بسمله الحمد لله رب العالمین ... بعد از ستایش یزدان پاک ... معروض میدارد که چون ... مظفرالدین شاه قاجار شاهنشاه ... فرموده اند که تکمیل نفوس بشریه ... و کتب تواریخ و اخبار ... از همه چیز مفیدتر ... لهذا باین کهنتر چاکر ... عباسقلی سپهر مستوفی اول دیوان اعلی و وزیر مجلس شورای کبری دولت علیه ... چنین کتاب را ... در چنین مدت قلیل .. باختصار و بعلاوه بااستنساخ ... در آورد

[دنا 740/2؛ فهرستواره منزوی 1210/2 و 575/10]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2296

آغاز: برابر؛ انجام: آغاز سال بیست و چهارم الهی از جلوس اکبر شاهی یعنی سال اسفندار مذ از دور دوم ... آیات جود و افضال شاهنشاهی از ماه تا ماهی پدیدار گشت خسرو و فیروز جشن نوروز در سپرد و جهانیانی را باعطای دینار و درهم شاد خوار و خرم فرمود.

خط: نستعلیق، کا: محمود نوری جلودار اصطلب خاصه همایونی، تا: 1314ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوای روکش کاغذ ابری آبی گلدار، 438ص، 26 سطر، اندازه: 22/5×35/3

سم [ف: 400-5]

tārīx-e mozher-od-dowle

داعی دزفولی، عبدالله بن محمد باقر، 1158-1256 قمری

(dā'ī dezfūlī, "abd-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (1745-1840

اهدا به: فتح علی شاه و محمد علی میرزا

تاریخ تألیف: 1226ق در وقایع و اوضاع خوزستان و احوالات آن سامان و بقاع دزفول در 3 «فصل» و 1 «خاتمه». نام نگارنده و تاریخ نگارش در دیباچه آمده است. آغاز: بسمله. نیر اعظم سپهر سلطنت و تاجداری و کامکاری دو جهانی و درخشنده اختر نیر جهانگیر صبح صادق ... انجام: و گر دزدی کند قصد شکستش *** شکست دست بادا مزد دستش

[دنا 740/2]

تهران؛ ملک، شماره نسخه: 6208/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ربیع الثانی، تا: 1306ق؛ جلد: میشن لایی تریاکی، 19گ (58پ-76ر)، 14 سطر، اندازه: 17×28سم [ف: 9-268]

← تاریخ معارف الامامیه ← ظلامه العترة الطاهرة في معارف الامامیه

• تاریخ معارف امامیه / کلام و اعتقادات / فارسی

tārīx-e ma'āref-e emāmīye

علامه حائری مازندرانی، محمد صالح بن فضل الله، 1297-1391 قمری

(allāme hā'erī māzandarānī, mohammad sāleh ebn-e fazl-ol-lah (1880-1971'

وابسته به: ظلامه العترة الطاهرة في معارف الامامیه؛ علامه حائری مازندرانی، محمد صالح بن فضل الله، 1297-1391 قمری تاریخ تألیف: ذیقعه 1358ق؛ محل تألیف: سمنان ترجمه کتاب «ظلامه العترة الطاهرة الى حضرة قادة الاسلام الباهرة» خود علامه سمنانی است که در دو بخش مفصل اصول عقاید شیعه و مشاهد خاندان نبوت و شعائر اجتماعی و عمرانی شیعیان را بررسی کرده و ضمناً از گفته های دشمنان آنها پاسخ می گوید. هدف مؤلف رفع شبهات و احیای معارف عترت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) می باشد. نسخه حاضر ترجمه مقدمه بسیار مفصل کتاب می باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10108

آغاز: تاریخ معارف امامیه ... کتاب ظلامه العترة یا تاریخ معارف امامیه کتابی است دینی مذهبی فلسفی اجتماعی خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 64گ، مختلف السطر، اندازه: 22/5×35سم [ف: 26-74]

ص: 765

• تاریخ معارف جدید در ایران / تراجم / فارسی

tārīx-e ma'āref-e jadīd dar īrān

نفیسی، سعید، 1345-1274 شمسی

(nafisi, said (1895-1966

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8979/2

بی کا، بی تا؛ 36ص [ف: 17-268]

• تاریخ معارف و فرهنگی اردستان / تاریخ / فارسی

tārīx-e ma'āref va farhang-e ardestān

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق 14 شمسی

(Šaffī ardestānī, morteza ebn-e ahmad (-20c

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12129

آغاز: اردستان، از روزگار کهن جایگاه فرهنگ و علم بوده؛ علماء، فضلاء، ادباء، حکماء، عرفاء، اطباء... بسیاری از آنجا برخاسته اند؛ انجام: مرتضی شفیی اردستانی بن شیخ احمد بن آخوند ملا غلامعلی اردستانی بخط این جانب مؤلف در تهران... به پایان رسید. خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه 29 ربیع الاول 1418ق، جا؛ تهران؛ مصحح، مجدول؛ جلد: مشمعی سر مه ای، 40گ، 14 سطر (15×17)، اندازه: 21617سم [ف: 30-577]

• تاریخ معاصر / تاریخ / فارسی

tārīx-e mo'āser

تاریخ معاصر است که در مدرسه سیاسی قدیم خوانده اند.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 83

آغاز: بسمله. و به نستعلیق. تاریخ معاصر بطور نت. مسئله آزادی طلبی یکی از خصائص عمده اروپا است؛ انجام: که قابل تدریس باشد خط: نستعلیق، کا: میرزا حسین خان محاسب و دفتر دار مدرسه علوم سیاسی، تا: دوشنبه 6 رجب 17 حمل 1298/1337؛ کاغذ:

فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 303، 15 سطر (15×7/5)، اندازه: 17/5×11/5 سم [ف: 32]

تاریخ معاصر فرانسه و انگلستان و چگونگی شکل‌گیری مشروطه در آنجا

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1067/1

آغاز: ابتدای قرون معاصر روز انتضاد آناژ تر و در 1787 است و فرق حدود مملکت فرانسه در حالیه بین بورد و تمام اتراس مورن جزء فرانسه محسوب می‌شد؛ انجام: تاریخ طبیعی انگلیس بیان کرده است و حکیم ... که پیش ... تبریک ... انگلیسی است و باید دانست

که صنعت کلی و و اعیار اسکناس و تمام ترتیبات ثروتی در سه دوره برقرار شده است.

خط: تحریری، بی‌ک، تا: 1330ق، جلد: مقوا، 88گ، 24 سطر، اندازه: 19×24/5سم [ف مخ: 1-315]

امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی، -1367 قمری

(emām jom'e xū'ī, mohammad amīn ebn-e yahyā (1948

کتابی است تاریخی که مجموعه رخدادهای اواخر دوره قاجاریه تا اواخر دوره سلطنت رضاخان سالهای 1285-1320 شمسی را بازگو می‌کند. مؤلف، بیشتر مطالب را پیرامون حکومت 16 ساله سلطنت رضاخان پهلوی آورده و در آن از تغییر تحولات و

حوادث این دوره مانند نهضت میرزا کوچک خان جنگلی نیز سخن به میان می‌آورد. مؤلف پیش از این کتابی به نام «تاریخ عصر رضاخان» به فارسی نگاشته است. این کتاب شامل نکات بسیار با ارزش تاریخی دوره پهلوی اول می‌باشد و نقطه روشن این کتاب در این است که مؤلف خود در متن این حوادث قرار داشته و مطالبی را که خود مشاهده نموده و یا مستقیماً شنیده، نقل نموده است. این اثر احتمالاً حدود سال‌های پایانی دوره سلطنت رضاخان نگاشته شده باشد.

[دنا 740/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12267

آغاز: جلالة الملك الأعظم ... و ليعلم أنه لابد لنا في المقام من تقديم قطعة من تاريخ العهد و أوضاعها الاجتماعية؛ انجام: و الاقول ما اقول شططا و غلطة فلا تسمع إلا حاق حقيقة إن شاء الله تعالى

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ مصحح، دارای استدراکات فراوان از مؤلف در حواشی و برخی با نشان «منه»، یک

برگ الصافی متضمن اشعار محمد قاسم بن غلامحسین حرمی خوئی حائری» که در تاریخ 1364 ق در مدح «حاج میرزا یحیی امام جمعه خوئی» پدر مؤلف سروده و مطلع آن چنین است: چون آیه الله خوئی شد زین جهان سوی جنان *** گفتی شکست ارکان دین فقدان آن قدس آشیان»، کاغذ: فرنگی خط دار، جلد: تیماج عسلی با ترنج گل و بوته، 39 گ، 20 سطر (14×18/5)، اندازه: 18×22/5 سم [ف: 31-109]

← تاریخ معاصر ایران ← تاریخ مملکت ایران و سلطنت سلسله

ص: 766

جليله قاجاريه

• تاريخ معاهدات قديم / اسناد

tārīx-e mo'āhedāt-e qadīm

et On Recueil Traitez anciens

.des Historie chronologique par Barleirag, 2 Vols Amsterdam 1739

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3537 تا 3545-عکس

نسخه اصل: از فيلم کتابخانه ملی از کتابخانه ملی پاریس. F 1797-8 (نشریه 3/104) از فيلم آن به شماره 3656 در فهرست (2/214) یاد شده است؛ بی کا، بی تا [فيلمها ف: 3-226]

← تاريخ معجم ← المعجم في تاريخ ملوك العجم

← تاريخ معجم ← شرح احوال شيخ نجم الدين رازی

← تاريخ معجم ← كيمياء

• تاريخ معجم / تاريخ

tārīx-e mo'jam

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18128

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 20/2 × 13/5

سم [رایانه]

• تاريخ معجم / تاريخ

tārīx-e mo'jam

تهران؛ شهشهانی، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-605]

← تاريخ معصومی ← تاريخ سند

← تاريخ معصومين ← تواريخ المعصومين

تاریخ المعصومین = ارجوزة في مواليد الأئمة و وفياتهم و مناقبهم / شعر، تاریخ معصومین / عربی

tarix-ul masumin = urjuza fi mawalid-il a'imma Wa wafayāt-i-him wa manāqib-i-him

حر عاملی، محمد بن حسن، 1104-1033 قمری

(horr-e 'āmeī, mohammad ebn-e hasan (1624-1693

منظومه ای است در حدود 1366 بیت با استفاده از کتب معتبر تاریخی و حدیثی که در آغاز به نام برخی از آنها اشاره کرده است: همچون ارشاد مفید، اعلام الوری، کشف الغمه، مطالب السؤل و... را ذکر می کند و به مأخذ آنها همچون مسار الشیعه، توضیح المقاصد، التمه و غیر آن؛ در 14 «باب» در تاریخ ائمه(علیهم السلام)، باب اول در شرح حال پیغمبر است و باب چهاردهم با شرح حال امام قائم. آن را ملا محمد اسماعیل در دوره فتح علی شاه شرح کرده است. آغاز: الحمدلله علی الهدایة*** الی سبیل الحق و الولاية / ابان اعلام الهدی للامة*** و اوضح النص علی الائمة. انجام: و الحمدلله علی الاتمام*** فهو ختام أشرف الختام.

[الذریعة 466/1 ؛ دنا 740/2 ، الذریعة: 465/1-466]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11/1 خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز روشن بدون مقوا، 104ص (2-105)، 12 و 15 سطر، اندازه: 15×20سم [ف: 7-7]

2. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 240/8

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد علی عاملی، تا: 1121ق؛ جلد: تیماج شتری مجدول، 20 سطر، اندازه: 18712/5 سم [ف: 1-204]

3. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4268/7

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، جلد: تیماج قرمز ضریبی، 43گ (103پ-145پ)، 15 سطر، اندازه: 21/5 × 15/5 سم [محدث ارموی [

4. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2918/6

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1230ق؛ کاغذ: فرنگی، 7گ (106-112ر)، اندازه: 21/5×31 سم [ف: 3-101]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5243/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا همت زاده (نواده وصال)، تا: عید غدیر 1294ق، برای فرهاد میرزا فرمانفرمای فارس؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضریبی مقوایی، 46گ (2پ-47پ)، 14 سطر (7x15)، اندازه: 21614سم [ف: 15-4175]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12651

آغاز: برابر؛ انجام: وضوه حیدره الاسلع ربیع المولودسنه

خط: نسخ، کا: علی شیرازی، تا: 1295ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 15 سطر (7x1367)، اندازه: 17x10 سم [الفبائی: 97]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2010/4

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: محمد جواد بن آقا رضای گلپایگانی، تا: 3 ربیع الاول 1297ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد عطف مشکی، 19گ (143ر-161ر)، 19 سطر (5/15710)، اندازه: 23/5x18سم [ف: 8-631]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8262/18

آغاز و انجام: برابر

ص: 767

خط: نسخ، کا: احمد وقار شیرازی، تا: 1297ق، جلد: تیماج قرمز، 13 (158ر-170 ر)، 26 سطر، اندازه: 21×35سم [ف: 27/2-40]

9. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1132/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 20 ذیحجه 1302ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 37گ (1پ-37پ)، اندازه: 11×17/5سم [ف: 3-306]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1409

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سعید بن علی حسینی، تا: 26 محرم 1306ق؛ یادداشت و خریداری امیر الشعراء محمد صادق حسینی فراهانی قائم مقامی که در کربلا شب جمعه 13 ماه ... 1309 با مهر او؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قرمز، 54گ، 12 سطر (7×13)، اندازه: 13×19سم [سنا: ف: 2-248]

11. قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 488

خط: نسخ، کا: محمد حسن طباطبائی بروجردی (فرزند آیه الله بروجردی)، تا: سه شنبه 20 ربیع الاول 1385ق؛ مجدول؛ 43گ، 15 سطر، اندازه: 11/5×17/5سم (ف: 2-308)

12. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4818

آغاز: اعنی النبی و علیا و الحسن و فاطمه ثم الحسین الممتحن؛ انجام: برابر خط: نسخ متوسط، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز (بین برگ 1 و 2 و بین برگ های 2 و 3، 8 و 9)؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، 22گ (1-22)، 17 و 18 سطر (7×13)، اندازه:

12/5 × 18/5 سم [رایانه]

13. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 259/3

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکی، اندازه: 14×20/5سم [ف: 1-234]

14. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3780/4 - 19/110

آغاز: برابر؛ انجام: فی جده افضل ساع حافدة *** لسر من ینمی الیه صدقا / لسطر تاریخ ائمة الهدی *** فی رجب الاصب. خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه ای، 10گ، 23 سطر چلیپایی، اندازه: 13/5×216سم [ف: 1-297]

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، در صفحات چهار ستونی؛ مهر: محمد الموسوی (بیضی)؛ 22 گ (اب - 22 ر)، 21 سطر، اندازه: 11×7 سم
[ف: 15-52]

تاریخ المعصومین / تاریخ معصومین / عربی

tarix-ul masumin

بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی، 1178-1259 قمری

behbahānī, mohammad ja'far ebn-e mohammad 'alī

(1765-1843)

تاریخ تألیف: 1259 ق

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 4700

خط: نسخ، کا: سید عبد الستار کاظمی، بی تارشت و همدان: ف: 1292]

تاریخ معصومین (علیهم السلام) / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e ma'sūmīn

رساله ای در شناخت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و ائمه اطهار (علیهم السلام) در دوازده فصل: 1. نسب پیغمبر؛ 2. اخلاق پیغمبر؛ 3. خواص پیغمبر؛ 4. فضایل امیر المؤمنین (علیه السلام)؛ 5. مطاعن ابابکر و عمر و عثمان و دلیل بر بطلان امامت ایشان؛ 6. امامت امیر المؤمنین (علیه السلام)؛ 7. امامت باقی ائمه (علیه السلام)؛ 8. مسائل چند که میان عدلی و جبری واقع شده؛ 9. مسائل شیعه؛ 10. مسائل چند که امیر المؤمنین (علیه السلام) آن را حل کرده؛ 11. احادیث چند که حضرت رسالت (صلی الله علیه وآله وسلم) در حق امیر المؤمنین علی (علیه السلام) فرموده؛ 12. مولود قائم آل محمد (علیه السلام) و علامات قبل از ظهور وی. آغاز: شکر و سپاس مر آن خدای را جلت عظمته که خلق بیافرید و حق مبین ساخت و به جهت ارشاد خلق تعیین پیامبران نمود هر پیغمبری را به وصی مخصوص گردانید و همه را بر انجام: و قل لمن افتخر بالملك لمن الملك اليوم الله الواحد القهار صدق رسول الله و صلی الله علیه و علی آله الطیبین الطاهرین اجمعین برحمتك یا ارحم الراحمین.

همانند: 1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7972/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شرف الدین، تا: 1040ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 37گ (54-90ر)، 15 سطر، اندازه: $11/5 \times 19/5$ سم [ف: 26-452]

2. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 6077/1

آغاز و انجام: برابر کان محمد اسماعیل بن محمد صادق اصفهانی، تا: چهارشنبه 12 رمضان 1231ق، جلد: میسن قهوه ای، 45گ (1پ-45ر)، 12 و 14 سطر، اندازه: $15/9 \times 21/7$ سم [ف: 9-138]

3. مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1208/1

آغاز: برابر؛ انجام: و کنیت امام محمد باقر و امام محمد تقی علیهما السلام ابو جعفر بود و کنیت صاحب الامر صلوات الله علیه ابوالقاسم بود خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 79گ (آپ-79پ)، 9 سطر، اندازه: $16/5 \times 21$ سم [مؤید: 3-179]

تاریخ معصومین (علیهم السلام) / تاریخ معصومین / عربی

tārīx-e ma'sūmīn

ص: 768

1. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 232

آغاز: و هو يدعوهم إلى الله وقاتل حمزة ابن عبدالمطلب فمر به سباع ابن عبد العزى فقال له حمزة هلم اتى يابن مقطعة... قال وثن العباس رجله عن فرسه ودفعه إلى غلام له؛ انجام: قال ثم مضى حتى جزنا دور بني عوف فاذا نحن عن ايماننا بقبور سبعة أو ثمانية فقال أمير المؤمنين (عليه السلام) ما هذه القبور كتابى است شامل تاريخ پیامبر و امير المؤمنين (عليه السلام) و داستان جنگهای صدر اسلام و جنگهای زمان امام علی (عليه السلام) و شرح حال ائمه اطهار و خصوصا جریان نهضت کربلا را به تفصیل بیان می کند به نقل از کتب شیعی و سنی و با آوردن اشعار عربی بسیار از شیخ کاظم ازری و هاشم کعبی و دمستانی و سید مهدی سید داود، شیخ حسن بن ملا محمد مقیم، شیخ صالح الکواز، شیخ هاشم بحرانی، سید حیدر؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای، 400گ، 15 سطر، اندازه: 20×14سم [ف مخ: 1-19]

۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: 319

آغاز: بود که بدون شهادت به آن مرتبه نمی رسد و کوشش فرمود تا خود را به آن مرتبه عظمی رسانید و در اخبار است که آن ملاعین که در کربلا حاضر شده نبود مگر بلایی گرفتار نشود؛ انجام: و عمر در وقت مردن از روی حسد می گفت که نبوت و امامت در یک خانه نمی توانم دید هر چند که علی مستحق امر امامت است و همچنین کتابی متوسط در ذکر تاریخ و زندگی معصومین چهارده گانه شاید هم امامان دوازده گانه که بدون فصل بندی خاصی تنظیم شده و در میان زندگی امام صادق (عليه السلام) به تفصیل به رد صوفیه پرداخته است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 11 محرم 1264ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوای سفید، 75گ، 28 سطر، اندازه: 18×12سم [ف مخ]

۳. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: 211

آغاز: مدینه رسیده و اهل مدینه عزم کرده اند که از مدینه بیرون روند شاه مردان گفت؛ انجام: کسی گوید این جادویی است قائم علیه السلام گوید که ای آب این ملعون را. چند «فصل» در بیان فضائل و مناقب و معجزات و موالید و وفیات ائمه (علیهم السلام) با استشهاد به آیات و روایات و کتب اخبار؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج

قهوه ای، 262گ، 16 سطر، اندازه: 17×21/5سم [ف مخ: 28]

4. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 2497

شامل: مجلس 4. ذکر شهادت امام حسن (عليه السلام)، مجلس 5. ذکر شهادت مسلم بن عقیل، مجلس 6. ذکر شهادت فرزندان مسلم بن عقیل، مجلس 7. ذکر رسیدن امام حسین (عليه السلام) به کربلا و محاربه نمودن با اعدا، مجلس 8. ذکر شهادت و محاربه نمودن اصحاب امام حسین (عليه السلام)، مجلس 9. ذکر شهادت قاسم بن حسن و تتمه اولاد امام حسین (عليه السلام)، مجلس 10. بردن سر مبارک امام حسین (عليه السلام) و سرهای باقی شهدا (عليه السلام) به شام؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 117گ، اندازه: 12×20/5سم [ف: 3-15]

آغاز: باب پنجم در بیان تاریخ ولادت و شهادت حضرت سید شهدا و خامس آل عبا و پیشوای اهل صبر و ابتلا، انجام: و باطل را سرنگون سازیم و دین حق برای من خالص باشد، به این جا ختم کردم این عجاله کثیر الفائده را ... قطعه ای از کتاب تاریخی است مشتمل بر چند «باب» از احوالات خاندان حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و گویا ترجمه یکی از کتاب های عربی است و گاهی با عبارت «مترجم گوید» مطالبی بر اصل افزوده است. این ابواب موجود است: 1. تاریخ امام حسین (علیه السلام)، 6. تاریخ حضرت سجاد (علیه السلام)، 7. تاریخ حضرت امام باقر (علیه السلام)، 8. تاریخ حضرت صادق (علیه السلام)، 9. تاریخ حضرت کاظم (علیه السلام)، 10. تاریخ حضرت رضا (علیه السلام)، 11. تاریخ حضرت جواد (علیه السلام)، 12. تاریخ حضرت هادی (علیه السلام)، 13. تاریخ حضرت عسکری (علیه السلام)، 14. تاریخ حضرت حجت (علیه السلام)؛ خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین بسیار زیبا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی ضربی زرین، 282گ، 19 سطر، اندازه: 18×28/5 سم [ف: 5-247]

6. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 2

در اوایل کتاب درباره زند، زنادقه، قوم موسی، معنای نصاری و سایر ادیان و مذاهب بحث کرده است و سپس در زندگانی پیامبر اکرم، برخی از عناوین بدین قرار است: فصل 28. بیان عدد اولاد و ازواج آن حضرت است، آن حضرت را هشت اولاد: چهار پسر قاسم و ابراهیم و طیب و طاهر و ایشان در حال حیات آن حضرت وفات کردند ...، فصل 29. بیان اختلاف امت بعد از آن حضرت، امت هفتاد و دو فرقه شدند. اوراق کتاب کلا به هم ریخته و به طور اجمال در تاریخ معصومین است، در قرن اخیر نگارش یافته است، از خصوصیات کتاب: قاصر گوید، قاصر گوید باشد. پس از کتاب چند برگ افسانه است که احتمالاً از داستان امیر حمزه صاحبقران باشد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج مشکی، 211گ، 22 سطر، اندازه: 24×37/5 سم [ف: 1-16]

7. شیراز؛ بنیاد فارس شناسی؛ شماره نسخه: 55

عنوان اصلی کتاب «مجلس» است و هر مجلس دارای چند مجمع می باشد: مجلس

3. بیان شمه ای از احوال علی بن ابی طالب (علیه السلام)، مجلس 4. بیان مختصری از اخبار ولادت و احادیث شهادت تلخ کام ... امام حسن مجتبی (علیه السلام)، مجلس 5. ولادت سید الشهداء (علیه السلام)؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا افتادگی: آغاز و انجام؛ روی برگ دوم: «للمرحوم سید مهدی النجفی طاب ثراه: هذا مصاب الذی جبرئیل خادمه *** ناگاه فی المهد اذ ینطت تمانمه / هذا مصاب الشهد المستظام و من *** فوق السموات قد قامت ماتمه / سبط النبی ابو الاطهار والده *** الکرار مولی اقام الدین صارمه / صفوا الزکی حفی قلب البتول له *** اقسومة لیس فیها من یقاسمه /

لهفي على الآل صرعى في الطفوف و ما *** غير العليل بهذا اليوم سالمه / حزن طويل أبی أن ینقضی ابدا *** حتی یقوم بامر الله قائمه. یادگار محمد تقی نهاوندی در دارالسلطنه اصفهان قلمی شد بتاريخ سنه 1245»، پشت برگ آخر: «زاهد نکند گنه که قهاری تو *** ما غرق گناهییم که غفاری تو/ زاهد قهارت خواند ما غفارت *** ایا به کدام نام خوش داری تو / یک چشم برای فرقت یار گریست *** چشم دگرم کرد حسودی نگریست / چون روز وصال شد قرارش دادم *** گفتم نگریستی نباید نگریست / زینب زار کجا کوچه و بازار کجا *** سینه زار کجا خرف دل آزار کجا / عابد زار کجا دیده خونبار کجا *** ال اطهار کجا مجلس اغیار کجا / روی گلنار کجا سیلی کفار کجا *** دل افکار کجا جور ستمکار کجا»؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سر ترنج، 174 گ، 17 سطر (8×15)، اندازه: 21×15 سم [ف: 73]

8. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 226

آغاز: باب پنجم در بیان تاریخ ولادت و شهادت حضرت سیدالشهداء وخامس آل عبا و امام سعدهاء کتابی در شرح تاریخ معصومین (علیهم السلام) که ظاهراً در 14 باب تنظیم شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز (چهار باب) و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 150 گ، 17 سطر [ف: 1-48]

9. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3091

آغاز: این چه نوراست حق تعالی وحی کرد؛ انجام: ای مهدی آل رسول ما پیش از کتابی است نظیر جلاء العیون مجلسی و بیشتر از جلاء العیون نقل کرده؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: مؤذن؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج قرمز، 318 گ، 21 سطر (12×18)، اندازه: 18×24/5 سم [ف: 5-1529]

10. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 102

آغاز: قلبی و نفسی بحب المرتضی برینا *** من المعائب و الامراض و العلیل. یعنی دل و جانم به محبت مرتضی بری شده اند از عیبها و مرضها و علتها یعنی به برکت محبت حضرت مرتضی که باب مدینه العلم است؛ انجام: ولادت و وفات و مدت عمر و بعضی از معجزات حضرت مهدی و غایب شدن و علامات ظهور و بعضی از وقایع زمان رساله‌های متوسط در تاریخ و سرگذشت ائمه معصومین که در آن به مناقب و فضائل امامان شیعه پرداخته شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 128 گ، 17 سطر، اندازه: 19×11 سم [ف: 19]

• تاریخ معصومین (علیهم السلام) (جدول) / تاریخ معصومین / عربی

(tārīx-e ma'sūmīn (jadval

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11552/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [مختصر ف: 224]

و تاریخ معمول و غیر معمول ایران / تقویم / فارسی

منظور تواریخی است که در ایران بدان عمل می کنند که شش تاریخ است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1373/14 ط

خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1170ق؛ 20ص [ف: 24/3-97] (125-144)

← تاریخ معینی ← مواهب الهی

← تاریخ مغول ← شجره ترک

← تاریخ مغول ← شاه نامه چنگیزی

• تاریخ مغول = ابتداء تاریخ مغول / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e moqol = ebtedā' -e tārīx-e moqol

قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود، 634-710 قمری

(qotb-od-dīn Šīrāzī, mahmūd ebn-e mas'ūd (1237-1311

تاریخ مختصری است از فرمانروایی مغولان، از چنگیز خان تا جلوس ارغون شاه. نام این کتاب، در شمار تألیفات قطب شیرازی یاد شده و نشان آشکاری نیز در برگ های پراکنده این مجموعه بیاضی، به دست نیامد؛ لیکن چون این نسخه به خط آن دانشمند کتابت شده او را لاقبل به عنوان «راوی» به جای مؤلف، پیشنهاد می کنیم؛ اگر چه شواهد و دلایل خارجی فراوان، انتساب این کتاب را به ایشان تأیید می کند. (سید محمود مرعشی)

آغاز: ابتدا دولت مغول و خروج چنگیز خان بن پیسوکان بن قبلا بن سنقوبهادر در شهر سنه تسع و تسعین و خمسمائة هجری. انجام: روز آدینه بیست و هفتم جمادی الاولی پادشاه جهان ارغون بمبار کی به تخت نشست بطالع قوس که بر جهانیان مبارک و میمون باد و دولت او در تزیید و عظمت و پادشاهی در تضاعف و ... عترته الطاهرین.

[دنا 741/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12868/2

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 685ق؛ مصحح، مجدول؛ کاغذ: شرقی، 18گ (22-39پ)، 26 سطر، اندازه: 14×5/5 سم [ف: 32-638]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10117/2

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 34ص

ص: 770

(35-68)، 16 سطر، اندازه: 12/5 × 19 سم [ف: 32-143]

• تاریخ مغول / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e moqol

شیرازی، محمد حسین بن فخر الدین، ق 14 قمری

(Šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e faxr-od-dīn (-20c

تاریخ تألیف: 19 ذیقعدہ 1317؛ محل تألیف: تهران

رساله مختصری است در تاریخ مغول از آغاز پیدایش تا پایان سلطنت میرزا ابابکر بن میرانشاه و بیان طبقه تراکمه قراقوینلو در پایان کتاب.

اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 107

آغاز: ترک بن یافث بن نوح ابتدای ملوک ترک و جلوس او دو هزار و سیصد و چهل است بعد از هبوط

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ تملک: عبدالحسین سپینتا؛ جلد: مقوایی قرمز عطف تیماج قرمز، 174 گ، مختلف

السطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 1-83]

• تاریخ مغول / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e moqol

با این عنوانها: ذکر توجه چنگیز خان به جانب ترمذ، ذکر توجه تولی خان به جانب خراسان، بیان خرابی بعضی دیگر از ولایات ایران، ذکر واقعه هرات، مراجعت چنگیز خان به جانب توران زمین، انتقال چنگیز خان از جهان گذران، ذکر او ندای قآن.

[دنا 742/2؛ فهرستواره منزوی 905/2]

تهران؛ ملک، شماره نسخه: 5685/20

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه زرد و سفید، 10 گ (40-31 پ)، 41 سطر، اندازه: 22×9/8 سم [ف: 8-460]

• تاریخ مغولها (مغولستان و ترکستان) / تاریخ ایران / فارسی

(tārīx-e moqol-hā (moqolestān va torkestān

قاجار، فریدون بن مسعود، ق 14 قمری

(qājār, fereydūn ebn-e mas'ūd (-20c

تألیف هانری هورف انگلیسی، ترجمه فریدون میرزا پسر ظل السلطان که به فرمان پدر از انگلیسی به فارسی ترجمه نموده است. [دنا 742/2؛ فهرستواره منزوی 905/2]

اصفهان، صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)، شماره نسخه: 960

آغاز: بسمله، کتاب تاریخ مغولها از قرن نهم الی قرن نوزدهم که هانری هورف انگلیسی به زبان انگریز بحلیله طبع رسانیده، فصل هشتم تفصیل وقایع حالات (وای برد) و کوئیز قزاق و براک خان شرح و درج نموده؛ انجام: و تا زمانیکه محمد علی خان حیات داشت دو بیست جین مبلغ معاهد را بوی میداد و پس فوت او بسایر حکمرانان خوقند نداده کتاب مزبور تا ص 275 پایان می یابد و از ص 276 قسمتی از تاریخ خراسان به قلم مترجم نوشته شده و صفحه آخر را مترجم به خط خود امضاء نموده؛ خط: نسخ، کا: حسن خان یاور، تا: رجب 1323ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مقوایی باروکش مخمل بنفش، 275، 11 سطر (14×9)، اندازه: 22×17سم [ف: 88]

• تاریخ مفصل مشروطیت ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e mofassal-e mašrūtiyat-e īrān

فرزاد عباس زاده، حسین، ق 14 قمری

(farzād-e `abbās-zāde, hoseyn (-20c

تاریخ تألیف: 1310 شمسی

کتابی است در تاریخ مشروطیت ایران که اوضاع سیاسی و اقتصادی آن دوره، از آغاز سلطنت مظفر الدین شاه قاجار تا خلع محمد علی شاه و اخراج او از ایران را بررسی نموده و در پایان مطالبی در خصوص افتتاح مجلس دوم و اوضاع ایران را در سال 1328ق نیز مورد بحث قرار داده است. این اثر در یک «مقدمه» و چهار «باب» و هر باب دارای چند «فصل» تنظیم گردیده است. این کتاب در سه جلد بوده. (سید محمود مرعشی)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11612

آغاز: بر ارباب علم و معرفت پوشیده نیست تا کنون در مملکت ما کتاب تاریخی؛ انجام: سردار اسعد (وزیر جنگ) و ثوق الدوله (مالیه) صنایع الدوله (فوائد عالیه)، مشیر الدوله (تجارت)، سردار منصور (وزیر عدلیه) معتمد خاقان (وزیر پست و تلگراف) بخش نخست از جلد اول، خط: شکسته نستعلیق تحریری و نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1310ق؛ کاغذ: معمولی خط دار، جلد: کاغذی، 32گ، 20 سطر (14×17/5)، اندازه: 16×20/5سم [ف: 29-349]

• تاریخ مقدس = ترجمه احوال حضرت ختمی مرتبت = سرگذشت پیامبر / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / فارسی

tārīx-e moqaddas = t.-ye ahvāl-e hazrat-e xatmī martabat = sargozašt-e payāambar

شیرازی، محمد ابراهیم، ق 13 قمری

تاریخ ترجمه: 1271ق = 1854م کتابی است در احوال و اطوار و اخلاق پیغمبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) و احوال خلفا، و ترجمه ای است از کتاب انگلیسی Life of Mohamet (زندگی محمد) از واشنگتون ایروینک

ص: 771

(Washington Irving) آمریکایی (1783-1859م.) که میرزا محمد ابراهیم شیرازی به فارسی ترجمه کرده است. در چند «فصل»:
1. تعریف عربستان؛ 2. تولد و نسب محمد؛ 3. مکه؛ 4. سفر اول محمد به شام؛ 5. ایام تجارت محمد؛ ... 39. شمائل محمد(صلی الله علیه وآله وسلم). خاتمه در شرایط اسلام.....

آغاز: بسمله. شکر می کنم خدای قادر یگانه را که عهد دولت ناصر الدین شاه غازی ... این بنده ضعیف خود را بترجمه برخی از احوال و صفات حمیده و اخلاق و عادات پسندیده حبیب و پیغمبر برگزیده خود محمد مصطفی ... و بتذکره اسامی و اوصاف بعضی از صحابه کبار و ائمه اطهار ... این بنده محمد ابراهیم شیرازی می گوید که یکی از مشاهیر فضلالی ینگی دنیا انجام: یعنی محمد پیغمبر، ایام حیات و شریعت او. چاپ: تهران، 1344ق

[دنا 742/2؛ فهرستواره منزوی 1575/3]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4205

آغاز و انجام: برابر

جلد اول، عبارت «ترجمه احوال حضرت ختمی مرتبت» عنوانی است که در کتابخانه به آن داده؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 24 ربیع الثانی 1275ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: چرمی زرد، 194گ، 13 سطر (10×14/2)، اندازه: 18×23/3 سم [ف: 7-54]

2. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2845

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ تملک: اعتضاد السلطنه در 1284ق؛ واقف: سپهسالار، 1297ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آبی، 172گ، 17 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 3-305]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4589

آغاز: برابر؛ انجام: کسانی که بخواهند بیش از این از کیفیت و تفصیل سرگذشت پیغمبر آگاه شوند ... تمام شد کتاب ایرونیگ واشینگتون که در بیان احوالات جناب پیغمبر ... که از روی پنجاه و دو نسخه کتاب جمع کرده و غالباً از کتاب ابوالفداء مورخ نقل کرده در یوم چهارشنبه اول دیسمبر 1858 ... بیست و چهارم ربیع الثانی 1275 ... حسب الاشاره ... سید نصر الله الاخری التقوی خط: نسخ، کا: محمد علی بن عبدالخالق مصاحبی نائینی متخلص به عبرت، تا: جمعه 26 ذیحجه 1338ق؛ سه صفحه آخر دربارہ نسخه فرهاد میرزا است که این نسخه از روی آن استنساخ شده، محشی از مؤلف، مترجم و نقیب زاده؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، 150گ، 19 سطر (65-68)، اندازه: 16×23 سم [ف: 12-287]

• تاریخ مقدماتی ایران / تاریخ / فارسی

tārīx-e moqaddamātī-ye īrān

روئین فر، اسدالله، ق 14 قمری

رساله ای است مختصر مشتمل بر چهار «کتاب» و هر یک در

چندین «فصل» و به صورت 235 سؤال و جواب و از تاریخ پیشدادیان تا محمد علی میرزای قاجار را داراست.

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 297

آغاز: تاریخ مقدماتی ایران کتاب اول تاریخ قدیم ایران فصل اول پیشدادیان سؤال یک: فائده علم تاریخ چیست

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ مصحح، 35گ، 12 سطر، اندازه: $21/5 \times 14/5$ سم [ف: 2-23]

← تاریخ مقیم خانی ← تذکره مقیم خانی

• تاریخ مکاتبات علامی / نامه نگاری / فارسی

tārīx-e mokātebāt-e "allāmī

همشیره زاده فیضی ناگوری دکنی منشأت او را در این کتاب گرد آورده است.

1. تهران؛ دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب

اگر کانی؛ شماره نسخه: 67 انجام؛ مثنوی حضرت شاهنشاهی به قوام الدین شقدار ... که ترا اهل نوشته ام

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی؛ انجام؛ جدول زر و لاجورد؛ قطع: ربعی [نشریه: 5-620]

2. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: 130

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ افتادگی؛ آغاز (یک برگ)؛ تملک: فرهاد میرزا در 4 جمادی الاول 1287؛ کاغذ: هندی، جلد:

تیماج قهوه ای، 17 سطر (5×13)، اندازه: $19/5 \times 10$ سم [نشریه: 3-158]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3895/2 - ف

نسخه اصل: دیوان هند ش 2985 (اته 271)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-276]

• تاریخ مکه / تاریخ / عربی

tārīx-e makke

ازرقی، محمد بن عبد الله، - 250؟ قمری

(azraqī, mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh (-865

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5470/1-ف

نسخه اصل: از دانشگاه توینگن Ma VI 24؛ بی کا، بی تا؛ تملک: محمد بن احمد بن علی بن قاسم ابو غنیم جعفری شافعی قادری در
پایان محرم 1250 [فیلمهاف: 3-155]

ص: 772

• تاریخ مکه / تراجم / عربی

tārīx-e makke

عبدالله بن محمد عبد الشکور، ق 13 قمری

(abd-ol-lāh ebn-e mohammad 'abd-oš-šakūr (-190

کتابی است در شرح حال شرفاء مکه معظمه به ترتیب سنوات. مؤلف، کتاب را از وقایع و حوادث سال 1143 ق آغاز و به وقایع سال 1220 ق به پایان آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 592 عکسی

آغاز و به الاعانه و نساله التوفیق ... یا موجد هذا الوجود من العدم، و مکون الکائنات و مخترع العالم؛ انجام: ثم هذا الجایر الجانی رفع یده و اطلق رقاب الناس من الاسر ... بعون الملک الغفار نسخه اصل: مدینه خزانه سی (طوپ قاپی) استانبول، ش M.511 فهرست عربی طوپ قاپی (446/3)؛ خط: نسخ، کان محمد سعید حسینی مفتی زاده، تا: یک شنبه 13 جمادی الاول 1269 ق، جان آستانه؛ 301 گ، 17 سطر [عکسی ف: 2-81]

• تاریخ مکه / تاریخ عربی

tārīx-e makke

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: 250

عنوان «الباب الثالث في ذكر اول من ولي مكة إلى يومنا هذا» را دارد و می رسد به تاریخ 1136؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ تملک: فرهاد بن ولیعهد در 7 ذیقعد 1288؛ جلد: تیماج مشکى ضربی، قطع: ربعی [نشریه: 3-417]

• تاریخ مکه / تاریخ / فارسی

tārīx-e makke

به صورت جغرافیای تاریخی است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3746/2

آغاز: آدم علیه السلام سنگها آورد برای وی در پنج جبل؛ انجام: ... میان این دو حد را بطن عرنه گویند. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 16 جمادی الثانی 1254 ق، جان مکه؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میشن سیاه، 15 سطر، اندازه: 21×15/2 سم [ف: 7-34]

← تاریخ ملاجلال ← تاریخ عباسی

← تاریخ ملا زاده ← تاریخ بخارا

• تاریخ ملا کمال / تاریخ / فارسی

tārīx-e mollā kamāl

تاریخ مقدماتی - تاریخ ملک آرا 773

تاریخ تألیف: 1059 ق کتابی است در تاریخ، از صدر اسلام تا شاه عباس دوم با مختصری از احوال حاکمان و پادشاهان روم و ازبک، در صفحه اول نسخه چنین نگاشته اند: «به شرحی که عباس میرزا به شاهزاده فریدون میرزا می نویسد، قصص الخاقان است» و در موضعی دیگر تاریخ تألیف کتاب طبق گفته مؤلف، 1059 یاد شده است.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: 90/1

آغاز: حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه وآله وسلم) بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبدالمنف که جمهور مورخان برآند؛ انجام: بانعام و زیادتی موسوم سرفراز گردیدند، تمة التاريخ بتاريخ سلخ شهر محرم الحرام سنة 1121 خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ 178 گ (11-178 پ)، اندازه: 17 × 30 سم [ف: 1-103]

• تاریخ ملک آرا = تاریخ قاجاریه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e molk-ārā = tārīx-e qājārīye

چلاوی، علیقلی بن محمد، ق 13 قمری

(-19c) (Čalāvī, 'alī-qolī ebn-e mohammad)

اهدا به: محمد قلی میرزا شاهزاده ملک آراء حاکم مازندران تاریخ تألیف: 1245 ق؛ محل تألیف: اصفهان مؤلف که منشی محمد قلی ملک آرا حاکم مازندران بوده این کتاب را در دو جلد و یک «خاتمه» نگاشته است: جلد 1. انساب اتراک و طایفه قاجار؛ جلد 2. پادشاهی فتح علی شاه قاجار (1250-1212 ق)؛ خاتمه در سرگذشت شاهزادگان وی. آغاز: بسملة الحمد لله خالق العباد و ساطح المهاد و مسیل الوهاد و مخضب النجاد ... مبدعی که خامه ابداعش صور آفرینش را جواهر معقوله ... به حیز وجود آورده انجام: از دروازه خارج گشته در ظاهر قلعه مسافع مسافعت و مواقع مواقعت آراست. قد جف القلم المؤلف الی هنا.

[الذریعة 218/22؛ فهرستواره منزوی 906/2؛ دنا 742/2]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1600

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13، جا: تهران؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 170 گ، 23 سطر

(12×24/5)، اندازه: 21/5 × 35/5 سم [ف: 4-87]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2238

آغاز: برابر؛ انجام: تا زمان محاصره پنج ماه کشید ... کرمانیان را زمان بحران رسید

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 197 گ، 51 سطر (20×12)، اندازه: 21×34/5 سم [ف:

5-361]

ص: 773

۳. تهران، ملک، شماره نسخه: 4161

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ تملک: بهاء الدوله در صفر 1272؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن یشمی، 172گ، 17 سطر، اندازه:

20/6×33/3 سم [ف: 2-87]

4. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3589

آغاز: برابر؛ انجام: ابراهیم خلیلخان بعد از آن که چند بار لشکر به بیرون باره فرستاد و شکستهای فاحش یافت در روز دوازدهم شهر محرم الحرام خود بالشکری بنام و ساز و برگی تمام از دروازه خارج گشته در ظاهر قلعه مسافع مسافت و مواقع موافقت آراست جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج، 212گ، 18 سطر، اندازه: 21×35سم [ف مخ: 1-315]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 235

آغاز: برابر این نسخه ناتمام و در حوادث سال 1209 هجری به خاتمه رسیده؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 184، 17 سطر، اندازه: 15×28/5سم [ف: 2-132]

• تاریخ ملکزادگان تخمه خاقان مغفور = شجره نامه قاجار / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e malek-zādegān-e toxme-ye xaqān-e maqfūr = Šajare-nāme-ye qājār

انصاف، ایرج میرزا بن فتحعلی شاه، 1222-1295 قمری

(ensāf, Īraj mīrzā ebn-e fath-‘alī-Šāh (1807-1878

اهدا به: ناصرالدین شاه

تاریخ تألیف: پس از 1289ق

از ملک ایرج قاجار رئیس الاطباء پسر خاقان خلد آشیان که در سه «نمره» و چهار طبقه» نگاشته است: نمره 1. متولدان پیش از سلطنت؛ نمره 2. متولدان آغاز سلطنت از 1312 تا 1223؛ نمره 3. متولدان سالهای 1224 تا 1250؛ طبقه 1. فرزندان خود خاقان؛ طبقه 2. نواده او؛ طبقه 3 و 4. هر چه یافت شود. ترتیب شرح حالها الفبایی است و در حسنعلی میرزا که شانزدهمین نفر است پایان می پذیرد. این رساله پس از سال 1289 ق تألیف شده چون در شرح حال داراب میرزا پسر سوم بهمن میرزا نوشته: «سنه 1289 در طهران مرحوم شد». آغاز: بسمله، حمد و ستایشی که از اظهارش گلهای معارف از بوستان آمل بصد آب و رنگی از خاک خیزد و استغاثه و استغفاریکه از گفتارش انواع ذنوب و معاصی از شاخسار وجود چون برگ رزان از باد خزان ریزد و ستار العیوبی را جلت عظمت سزااست ... اما بعد چنین گوید فدوی آستان سلطان ... ملک ایرج ابن خاقان خلد آشیان ... که حسب الامر .. مأمور نوشتن تاریخ ملکزادگان تخمه خاقان مغفور ... شوم ... این بنده کتاب را به سه نمره و چهار طبقه نهادم ... و شرح احوال اولاد و نواده خاقان در این کتاب مستطاب عرض شده انجام:

پسر ششم: قهرمان میرزا سالهاست که در مشهد متوطن می باشد. خط نستعلیق را خوب می نویسد. سه پسر و چهار دختر و سه نواده دارد. پسر هفتم: ابوسعید میرزا وفات کرده چاپ: با تصحیح میر هاشم محدث، گنجینه بهارستان، تاریخ 2(قاجار)، مسلسل 12، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، 1384ش

[فهرستواره منزوی 860/2 با عنوان «تاریخچه احوالات پسرهای خاقان» و 906/2 با عنوان «تاریخ ملکزادگان تخمه خاقان»؛ دنا 743/2
[

1. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 717

آغاز: برابر؛ انجام: حرره خانه زاد حضرت ظل اللهی سنجر بن ملک ایرج شهر ربیع الاول سنه 1292.

خط: شکسته نستعلیق، کا: سنجر بن ملک ایرج، تا: 1292ق؛ مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح و دو کتیبه، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای روکش چرم لاکه وسط گل ترنج، 250ص، 15 سطر، اندازه: 18×27سم [ف: 5-315]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 593

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با کمند زر و لاجورد، با سرلوحه کاغذ: سفید، جلد: گالینگور، 24گ، 12 سطر (8×15)، اندازه: 16×24سم آسنا: ف: 1-383]

• تاریخ الملك الظاهر / تاریخ / عربی

tarix-ul malik az-zahir

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 947-ف

نسخه اصل: از ترکیه ش 2306. جزو دوم. در پایان این نسخه آمده که محمد شرف الدین مدرس جامعه استانبول در 26 نisan 13 صفر 1356 آن را به ترکی در آورده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا [فیلمها: ف: 1-294]

← تاریخ الملوك و الأنبياء ← تاریخ ملوک عجم

← تاریخ ملوک کرت ← تاریخ نامه هرات

• تاریخ ملل قدیمه مشرق / تاریخ / فارسی

tārīx-e melal-e qadīme-ye mašreq

فروغی، محمد علی، 1254-1321 شمسی

(forŪgī, mohammad `alī (1875-1942

تاریخ تألیف: 1317ق ترجمه میرزا محمد علی خان فروغی اصفهانی (1294-1361ق) از کتاب مسیوسن یوبس فرانسوی و انشاء
پدرش میرزا محمد

ص: 774

حسین خان ادیب ذکاء الملک فروغی (1255-1325ق) در زمان وزارت خارجه میرزا نصرالله خان مشیرالدوله نایینی در 1317 برای مدرسه سیاسی. چاپ: تهران، سنگی، 1318ق، رقعی، 482ص؛ طهران، سنگی، 1328، رقعی، 329+1صص

[بامداد 384/3 و 450؛ دنا 743/2؛ مشار فارسی ج 1، ص 1142]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9956

خط: نستعلیق، کا: حاج میرزا سید احمد تفرشی قمی، تا: 3 صفر نیلان نیل 1323ق؛ با فهرست کتابهایی که خود او نوشته است در ص ع؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 157 گ، 18 سطر (6×9)، اندازه: 13×20 سم [ف: 17-513]

• تاریخ ملل قدیمه مشرق / تاریخ / فارسی

tārīx-e melal-e qadīme-ye mašreq

فروغی، ابوالحسن، 1263-1338 شمسی

(foruqi, ab-ol-hasan (1884-1959

با مقدماتی درباره تاریخ و پس از آن تاریخ کوتاه تمدن های کهن مشرق زمین.

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10868/1

آغاز: مقدمه. تعریف تاریخ عبارت است از شرح تغییرات راجعه به انسان که در اوضاع عالم حادث شده است؛ انجام: تاریخ فراغنه تقریباً در حدود 5000 سال قبل از میلاد مسیح شروع شده و مؤسس سلسله خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، 20 گ (1-20 پ)، اندازه: 14×21/5 سم [ف: 20-444]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 10871/1

آغاز: تعریف تاریخ. تاریخ شرح وقایع و تغییرات گذشته است که در احوال انسان خصوصاً ملل متحده دارای خط و کتابت حاصل شده است؛ انجام: ولی در این مورد باید متذکر بود که حب پادشاه در میان ایرانیها منشأ دیگر داشته است یعنی به منزله حب وطن بوده است خط: نستعلیق، کا: سید مرتضی خلف سید محسن تقوی رضوی اخوی، تا: سه شنبه 23 شوال 1337ق؛ جلد: مقوا، 16-18 سطر (10×15/5 و 8/5×13)، اندازه: 12×18/5 سم [ف: 20-451]

• تاریخ ملوک اسلامی / تاریخ / ترکی

tārīx-e molūk-e eslāmī

تاریخ تألیف: 1080ق مشجراتی است در تاریخ ملوک اسلامی از صدر اسلام تا سال تألیف (1080). در متن شجره هایی است که سلسله های پادشاهان را نمایش می دهد و در حاشیه به نثر ترکی مطالب توضیحی می آید.

آغاز: بسملة. الحمد لله الأول قبل الأوائل و الآخر بعد كل زائل و الصلوة على نبیه محمد ... اما بعد بو رساله که رسول اکرم صلی الله علیه و سلم دن با شلیوب الی یومنا هذا یعنی تاریخ محر تدن نیک سکسان بر سنه سنه کلنجه ملوک اسلامیه نک سلسله نسباری شجره طریقی اورره تحریر اولنوب و حاشیه خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج سرخ ترنج دار، 16 گ (109-94 پ)، 19 سطر، اندازه: 820 31سم [ف: 43-31]

• تاریخ ملوک ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e molūk-e īrān

غیر همانند: 1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13741/45

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه و مظهر حقه و آله و أصحابه بعد باید دانست که از روزگار آدم صفی که پدر نخستین آدمیان بود بدین عصر تاریخ مختصر پیش دادیان و کیانیان و اشکانیان و ساسانیان است با ذکر اسامی شاهان در جداول و ذکر سنت هر کدام و لقب و مدت پادشاهی هر یک؛ خط: نستعلیق، کا: فریدون بن مرزبان، تا: 1036 ق (= 11 بهمن ماه الهی 996 یزدجرد بن شهریار)؛ جلد: پارچه مشکی عطف تیماج، 4 گ (489 پ-492 ر) [ف: 37-276]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13842/38

مختصری است در تاریخ پادشاهان ایران قبل از اسلام رسم شده در جداولی بدین ترتیب: طبقه اول پیش دادیان و طبقه دوم کیان و اسکندر رومی، طبقه سوم اشکانیان و طبقه چهارم ساسانیان؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1036 ق؛ جلد: مقوایی آبی عطف پارچه، 3 گ (254 ر-256 ر)، 18 سطر [ف: 37-407]

• تاریخ ملوک عجم = کتاب تاریخ / تاریخ ایران / ترکی

tārīx-e molūk-e 'ajam = k.-e tārīx

امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه، 844-906 قمری

(amīr 'alī-šīr-e navā'ī, 'alī-šīrebn-e kīčakne (1441 1501

تاریخ پادشاهان ایران باستان است که پیش از 890 ق نگاشته شده است. در 4 طبقه: 1. پیشدادیان، 2. کیانیان، 3. اشکانیان، 4. ساسانیان. نخست آن را در «خمسه» به زبان ترکی جغتائی نگاشته است، سپس به فارسی در آورده است. (احمد منزوی) آغاز: عجم تاریخی دافرس سلاطینی نی تورت طبقه دیب دولار انجام: قیامت قه چه حشمتینک مستدام سلامینک قیلیب شاه لار و السلم

چاپ: پاریس، در سال 1841 م/1257 ق به کوشش کاتر مر؛ تاشکند، به کوشش استاد خلیل اف، 1968 م

[دنا 743/2؛ فهرستواره منزوی 906/2]

1. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3582/18

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: ابریشمی و ترمه، جلد: چرمی سیاه و باسمه منقش، 16 گ، اندازه: 23/5×34 سم [ف: 3-1111]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1770/14

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول زرین و فیروزه ای، یک شمسه مذهب مرصع ممتاز، دو صفحه اول تمامی متن مذهب مرصع ممتاز به سبک کار هرات، به سفیداب چنین رقم رفته «کتاب کلیات افصح المتکلمین علامه الزمان و املح المتأخرین نادره الدوران حضرت امیر علیشیر نوائی علیه الرحمة و الغفران»؛ تملک: سلیمان بن محمد خان قاجار بوده؛ کاغذ: عادلشاهی، جلد: مقوای روکش چرم مشکی ساغری با تزیینات، 27 سطر، اندازه:

35×24 سم [ف: 3-90]

• تاریخ ملوک عجم / تاریخ / فارسی

tārīx-e molūk-e 'ajam

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4087

آغاز: بعضی چنین گفته اند کیومرث از اسباط؛ انجام: جهانرا به انصاف بادکن خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 19 کاغذ: حنایی، جلد: پارچه ای، 21 سطر (20×14)، اندازه: 18×23 سم [الفبائی: 100]

• تاریخ ملوک عجم / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e molūk-e 'ajam

بندی کوتاه در تاریخ پادشاهان ایران از کیومرث تا فرخ زاد و یزد گرد

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5685/8

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه زرد و سفید، آگ (17 ر 17 پ)، 41 سطر، قطع: اندازه: 9/8×22 سم [ف: 8-459]

• تاریخ ملوک عجم = تاریخ الملوک و الأنبياء / تاریخ / فارسی

'tārīx-e molūk-e 'ajam = tārīx-e molūk va anblyā

گویا گزیده از «حیب السیر» میرخواند و یا بخشی از «هفت اقلیم» رازی است. از روزگار شاه عباس (996-1038ق).

[فهرستواره منزوی 906/2]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4085

آغاز: باب دوم در ذکر ملوک عجم و سلطنت کیامرث پوشیده نماند که موبدان عجم را گمان آن است که انجام: و لو احق کرده به فراغت گذرانید (ناقص)

خط: نستعلیق، بی کاه، بی تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 31 سطر (24×13)، اندازه: 18×30 سم (الفبائی: 100)

• تاریخ ملوک عجم و اولاد معصومین / تاریخ / فارسی

tārīx-e molūk-e 'ajam va owlād-e ma'sūmīn

چیزی مانند «بحرالانساب» و ساخته در طبرستان است. در آن یاد شده از: ابراهیم سپاه انگیز و پولاد کوشکی و طلاکوب بن محمد بن خوب کار و منشور نامه جلال مورخ 670 بر دست امیر حسن بن منوچهر از عصر ملک سعد الدوله بن اردشیر بن قباد بن دیوبند بن فروزین .. آغاز: بسمه و الله المستعان. رب یسر ولا تعسر ان الله اصطفی آدم و نوحا.. ملکا عظیما در تفسیر اهل بیت در این معنی چنین است که بر گزیدم آدم را و نوح را ... اما بعد در این نامه از اخبار تاریخ چند از ملوک عجم و اولاد ائمه معصومین ذکر می رود تا هر گاه اولاد ائمه از تقیه بیرون آیند این سر رشته بر دست اولاد و اتباع اهل بیت باشد و بر طریق آباء و اجداد خود توانند بود

[فهرستواره منزوی 907/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2817/3-ف

نسخه اصل: کتابخانه سعید نفیسی، ش تا: قرن 12 [فیلمهاف: 1-734]

239؛ خط: نستعلیق، بی کاه،

• تاریخ ملوک قاجار / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e molūk-e qājār

بدایع نگار، محمد ابراهیم بن محمد مهدی، 1241 1299 قمری

(badāye' negār, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad mahdi (1826-1882

مؤلف پیش از این رساله «هزار داستان» را در بدایع حکایات و روایع روایات نگاشت و نیز کتاب «بدایع البدایع فی محاسن الصنایع» را

سامان داد و دو کتاب مذکور را تقدیم به پادشاه عصر خود نموده و مقرب خاقان شد، لذا تصمیم گرفت که رساله حاضر را در شرایف اطوار و لطایف اخبار ملوک نامدار که از ایل قاجارند بنگارد.

قم: گلیپاگانی شماره نسخه: 37/115-7325

آغاز: بسمله زیباترین کلامی که قائد زبان عنان بیان بدان معطوف سازد و دبیر خامه روان نامه از آن معشوف حمد خداوند تبارک و تعالیست؛ انجام: وازتف سخط شاهنشاهی بر آسایند مگر هفت تن

ص: 776

ازین معنی ابا کردند و بر فساد نیت و سوء خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مجدول محرر مذهب، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 48گ، 12 سطر، اندازه: 13×21سم [ف: 2-703]

• تاریخ ملوک مصر / تاریخ پادشاهان / عربی

tārīx-e molūk-e mesr

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3718

آغاز: استعین ذکر مولد النبی صلی الله علیه و سلم علی سبیل الاختصار قال ولد النبی ... عام الفیل؛ انجام: (افتاده در الوزیر ابوعلی) و یقال انه کفن و حنط بما مبلغه عشرة الاف دینار. عنوان های نسخه: فتح مکة، اولاده، الخلفاء تا القائم بامر الله، الخلفاء الفاطمیین، ذکر دولة بنی ایوب تا السلطان السادس و الثلاثون من ملوک الترتکی و الثاني عشر من الجراکسة هو ... سیف الدین ابی النصر (قلاون الفی منصور 678-689) ذکر نبذة من اخبار بعض الوزراء؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 19 افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: ترمه، جلد: میسن سرخ، 76گ، 17 سطر، اندازه: 13/2×16/7 سم [ف: 1-78]

• تاریخ الملوک و البلدان / جغرافیا، تاریخ / عربی

tārīx-ul mulūk wa-l buldān

تاریخ تألیف: قرن 11

کتابی است شامل ابواب با فصول متعدد در ذکر تاریخ پادشاهان ممالک مختلف از قاره های آفریقا و آسیا از جمله مملکت عثمانی را به تفصیل می آورد و در شمارش شاهان عثمانی تا سال 1012 ق پیش می رود تقسیم اولیه کتاب «باب-باب» است که تا باب الخامس و الخمسون (55) فی ذکر الأمم الماضية والقرون الخالية و الامور التالية و عجایب الغرایب» شامل پنج فصل، در نسخه موجود است، سپس در بیان مدن و بلدان به ترتیب حروف معجم از الف تا یاء است حرف الف از ارم ذات العماد شروع می شود و تا حرف یاء که در نسخه به «یونان» ختم می شود. از تحفة الألباب و تاریخ البلدان، الجلیس و الأنیس ابوالفرج، تاریخ ابن ابی الدنیا، تاریخ حافظ ابو عبدالله محمد بن هیتم، خریدة العایب و ... نقل می کند و مؤلف باید اهل ترکیه باشد و معاصر با سلطان احمد خان بن سلطان محمد خان که در 1012 ق به تخت نشست و جریان وفات سلیم خان و به تحت نشستن سلیمان خان در 924 ق را به تفصیل ذکر می کند و جنگ سلیمان خان در 955 با بلاد عجم و طهماسب را شرح می دهد. پس از آن مرگ سلیمان خان و سلطنت پسرش سلیم خان در 977 را می آورد و پس از او فرزندش سلطان مراد خان و سپس فرزندش سلطان محمد خان که در 1003 به تخت نشست و پس از او فرزندش سلطان احمد خان که در 1012 به سریر سلطنت رسید.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4/64-594

آغاز: ... ابی تاسقین علی الاندلس وهو الذي رثاه الشاعر بقصيدته المشهورة بالعيه وفيه. بنو المظفر والایام ما برحت *** مراحل والوری منها علی حذر؛ انجام: و اما الالهیون قسمان منهم متقدمون ... و منهم متأخرون کبقراط استاد افلاطون و ارسطا طالیس وهو الذي رتب المنطق و هذب .. از الباب الرابع و العشرون فی ذکر ملوک الغرب عن الملتمین تا حرف الیاء (یونان)؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی:

تاریخ مملکت ایران و سلطنت سلسله جلیله قاجاریه = تاریخ معاصر ایران / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e mamlekat-e Īrān va saltanat-e selsele-ye jalīle ye qājārīye = tārīx-e mo'āser-e Īrān

رحیم بن حکیم الممالک، ق 14 قمری

(rahīm ebn-e hakīm-ol-mamālek (-20c

هدا به: ناصر الدین شاه تاریخ ترجمه: 16 جمادی الاول 1301 ق متن از ماراخام نایب وزارت امور خارجه انگلیس. در 2 «فصل» و 3 «مقاله»: مقاله 1. از حکومت آغا محمد خان (1160-1163ق) تا پایان فتحعلی شاه و وضع جغرافیایی قفقاز و برخی شیخ نشین های خلیج فارس؛ 2. محمد شاه (1250-1264ق) تا 25 سال شاهی ناصرالدین شاه (1290 ق) و وضع جغرافیایی آسیای میانه، مرو، خیوه، هرات و ایل های این بخش و فرمانروایان افغان، نیز کشته شدن امیر کبیر؛ 3. گزیده ای از پیمان ها میان ایران و انگلیس و ایران و روس و ایران و فرانسه، از کهن تا کنون. در پایان نام سفیران انگلیس، روس و فرانسه از 689ق/1290م تا 1290 ق/1873م در ایران را آورده است. احمد منزوی) متن انگلیسی کتاب در سال 1874 در لندن با این عنوان چاپ شده است:

.A General Sketch of the History of Persia by Clements R. Markham, London, 1874

مترجم فارسی تنها قسمت های 12 تا 20 کتاب که خاص دوره قاجاریه است ترجمه کرده است. آغاز: تاریخ مملکت ایران و سلطنت سلسله جلیله قاجاریه. شرح سلطنت آقا محمد شاه غازی. بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف الخلائق محمد و آله الطاهیرین المعصومین ... مصنف این مختصر تاریخ ماراخام که از اهالی انگلستان و نایبان وزارت خارجه .. انجام: اسامی سفرا و وزرای مختار دولت فرانسه مأمور دربار دولت علیه ایران موسیو دوماسیناک در سنه 1283 هجری

ص: 777

(مطابق سنه 1866 مسیحی) کنت دو مونتی شارژدافر در سنه 1287 هجری (مطابق سنه 1870 مسیحی) موسیو بل شارژدافر در سنه 1286 هجری (مطابق سنه 1871 مسیحی)

[دنا 743/2 و 740؛ فهرستواره منزوی 907/2]

1. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 327-ج

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... مصنف این مختصر تاریخ نار خام که از اهالی انگلستان و نایبان وزارت امور خارجه دولت انگلیس است تاریخ دولت شاهنشاهی ایران را بطور اختصار از پیش دادیان تا سال بیست و پنجم سلطنت شاهنشاه ... ما ... بزبان انگلیسی نگاشته. این اقل خانه زادن و غلامزادگان رحیم بن حکیم الممالک بر حسب امر قدر قدر شاهنشاهانه ... امروز فقط تاریخ سلطنت سلاطین نامدار ... سلسله جلیله قاجاریه میپردازد ... و شرح احوال مصنف و مترجم را ... در ابتدای جلد ثانی ... خواهد نگاشت؛ انجام؛ و باسلاف خویش تأسی نکرده باشد سپس ملحقات است) ... موسیو بل شارژدافر در سنه 1289 هجری (مطابق سنه 1871 مسیحی) (فهرست سفیران)

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ تملک: مخبر السلطنه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، 106گ، 20 سطر (8/5×16)، اندازه: 22×15/5 سم [ف: 32]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 202

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: جمادی الاول 1301ق، جا: تهران؛ با سرلوح تاج و گل و بته زر، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز با گل و بته دار، 241گ، 12 سطر (7/5×14)، اندازه: 17×25 سم [ف: 1-200]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 338-فیروز

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1301ق؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: تیماج مشکی دارای کمند و منطقه و ترنج زرین، 484ص، 12 سطر، اندازه: 17×25 سم [ف: 21-25]

• تاریخ مملکت چین / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e mamlekat-e Čīn

صحافیباشی، اسماعیل بن ابراهیم، ق 13 قمری

(sahhāfbāšī, esmā'īl ebn-e ebrāhīm (-19c)

تاریخ مختصری است از مملکت چین که از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شده و مشتمل است بر تاریخچه ای از کشور چین قدیم و شمه ای از احوالات و چگونگی جنگ و مخاصمه بین چین و ژاپن در سال 1900 میلادی که در پانزده «فصل» شرح گردیده است.

انجام: در مدت چند روز اواخر ماه اپریل 1901 دستخط امپراطوری صادر شده اقدامات لازمه را که مخصوص ترقی امور است منطبع کنند و عموماً رأی بر اینست که مملکت چین از خرابی و انهدام متخلص میشود در صورتیکه آرای فرنگی را در انتظام امور دولت قبول کند

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1874

آغاز: بسمله تبارک و تعالی، بنام نامی و اسم گرامی حضرت قوی شوکت اسعد اقدس؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن مرحوم حاجی محمد قلی آشوری قزوینی، تا: 1323ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، فلفل نمکی، جلد: مخمل آبی با گل و بوته، 214گ، 14 سطر (12×21/5)، اندازه: 22×34/4 سم [ف: 4-334]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1787

آغاز: هو الله تعالی شانه. بر حسب امر مقدس ... مظفرالدین شاه قاجار ... تاریخ مملکت چین از زبان انگلیسی بکسوت پارسی در آمد فی شهر ذیحجه سنه 1322. تاریخ مملکت چین فصل اول. در تمام ممالک وسیعه قدیمه عالم فقط مملکت چین خود را در مقابل اتفاقات زمان و حملات دشمنان حفظ و حراست کرده؛ انجام: برابر ... ترجمه غلام زاد لسان السلطان اسمعیل پسر مرحوم صحافیاشی شهر ذیقعدة الحرام سنه 1322. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، کمند کشی اکلیلی و رنگین؛ کاغذ: فرنگی آبی رنگ لبه طلائی، جلد: مقوای روکش مخمل نیلی رنگ، 331ص، 17 سطر، اندازه: 22×35 سم [ف: 5-120]

3. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 71

آغاز: تاریخ مملکت چین. بسمله. در تمام ممالک وسیعه قدیمه عالم فقط مملکت چین خود را در مقابل اتفاقات زمان و حملات دشمنان حفظ و حراست کرده است؛ انجام: برابر ... تمام شد ترجمه تاریخ چین که از زبان انگلیسی فارسی نقل شد فی 1324 در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1324ق، کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مقوایی مخملی، 280گ، 16 سطر (14×8)، اندازه: 16/5×31 سم [ف: 21]

• تاریخ مملکت «ساووا» و «پی یمن» / تاریخ / فارسی

<<tārīx-e mamlekat-e «sāvōā» va «pī yemn

تاریخ ترجمه: 1288ق. اهداء به: ناصر الدین شاه. این کتاب از متن فرانسه ترجمه شده و حاوی اطلاعات جغرافیایی و تاریخی دو کشور «ساووا» و «پی یمن» است، در شانزده «فصل» است که حوادث این دو کشور تا سال 1849م آمده است. وقایع این کتاب تا زمان پادشاهی ویکتور امانوئل ثانی می آید و در آن نشان داده می شود که چگونه امانوئل با

کمک فرانسه و پروس تمام ایتالیا را تصرف کرد و حاکم بر آنجا گردید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 532

آغاز: توضیح القاب فرنگیه چون در میانه ملل اروپا بعضی القاب متداول است که در این کتاب مسطور خواهد شد؛ انجام: بتاریخ بیست و ششم مارس ماه سنه 1849 بر تخت نشسته با امداد دول فرانسه و پروس جمیع ایتالیا را بید تصرف در آورد.

پایان: در عهد سلطنت شاهنشاه جمجاه اسلام پناه ناصرالدین شاه قاجار خلدالله ملکه و سلطانه کمترین درگاه علیقلی بن محمد باقر کاشانی از زبان فرانسه بفارسی ترجمه کرد سنه 1288. خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1288ق، جان محتملا تهران؛ کاغذ: فرنگی، لب طلائی، جلد: تیماج بنفش با گل و بوته زر، 133گ، و سطر (9×14/5)، اندازه: 17×23سم [ف: 2-26]

• تاریخ مملکت هندوستان / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e mamlekat-e hendūstān

صحافی، اسماعیل بن ابراهیم، ق 13 قمری

(-19c) (sahhāfbāšī, esmā'īl ebn-e ebrāhīm)

به امر: مظفر الدین شاه ترجمه ای است از فرنگی در 6 جلد، که نام های کمی متفاوت به خود گرفته ولی به نظر یک مجموعه چند جلدی است که کمی پراکنده شده است. تاریخ هندوستان است و وضع فرقه های مختلف هند و روابط اجتماعی این فرقه با هم و ورود انگلیسی ها به آن سرزمین و تحت سیطره انگلیس ها در آمدن آن می باشد. این کتاب به امر مظفر الدین شاه بفارسی برگردانده شده تا مورد استفاده اهل فن و شاگردان مدارس جدید قرار گیرد. (عبدالله انوار) آغاز: جلد اول: بنام خداوند بخشنده مهربان، ترجمه تاریخ کل ممالک هندوستان مشتمل است بر جلد دوم: سهمی که بنا بود بکمپانی داده شود چون سایر حقوق تجار تی در تغییر و تبدیل بود

[دنا 744/2 (2 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 1217/2؛ ملی 31/4 با عنوان «تاریخ سلاطین مسلم هندوستان»]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1712

آغاز: ترجمه جلد سیم تاریخ کل ممالک هندوستان. فصل پانزدهم چون لرد تنموت؛ انجام: مترجم مینگارد: زنده است نام فرخ نوشیروان بعدل *** گرچه بسی گذشت که نوشیروان نماند جلد سوم از استعفاء لرد تنموت از حکمرانی مملکت بنگال شروع می شود و بعد از جانشین او کرنوالیس سخن به میان می آید و حوادث هند و قیام های متعدد آن ناحیه بر شمارده می شود تا به حکومت مار کویس ولزلی می رسد؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب

= مؤلف، تا: شعبان 1318ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، فلفل نمکی، جلد: مخمل سبز با گل و بوته، 269 گ، 16 سطر (21×12)، اندازه: 35/5 × 22/5 سم [ف: 4-180]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1632

آغاز: برابر جلد 2؛ انجام: و در سال 1797 هندوستان را وداع گفت جلد دوم تاریخ مملکت هندوستان است از فصل هشتم آن کتاب یعنی از وقایع سال 1766 میلادی که کمپانی هند شرقی دست خود را در گلوئی کشور هند فرو می برد تا وقایع سال 1797 میلادی در بین حوادث این ایام وضع اجتماعی کشور هند و سلطان های نواحی متعدد آن کشور و نحوه استعمار انگلیس ها مفصل می آید؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1317ق، جان تهران؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: تیماج قرمز با گل و بوته، 231گ، 17 سطر (14×22)، اندازه: 22/5×36 سم [ف: 4-114]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1785

آغاز: برابر جلد 1؛ انجام اقدامات حکومت مزبور یا بواسطه طبیعت دشمنی آنها. تمام شد جلد اول تاریخ کل ممالک هندوستان جلد اول، خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار، تا: 1318ق، جا؛ تهران؛ با سرلوح، مجدول؛ دارای دو صفحه مقدمه؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مخمل حاشیه گل و بوته، 198، 17 سطر (12×22)، اندازه: 20/5 × 32/5 سم [ف: 4-242]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1778

آغاز: جلد چهارم تاریخ کل ممالک هندوستان فصل بیست و یکم. مارکوئیس کورنوالیس در ورود بهندوستان، انجام: بعضی از خطایای او ازین دو چشمه بود خدمات او را باید همیشه در کمال حق شناسی بخاطر آورد جلد چهارم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1320ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: مخمل آبی با گل و بوته، 173گ، 17 سطر (20×12/5)، اندازه: 22×35/5 سم [ف: 4-236]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 259

آغاز: بسمه تعالی شأنه. جلد پنجم تاریخ کل ممالک هندوستان فصل بیست و یکم. مارکوئیس کورنوالیس در ورود بهندوستان مستعد شد هر قدر بتواند تمام فوائدی را که بحسن تدبیر و مراقبت مارکوئیس و زلزلی فرمانفرمای پیشین برای انگلستان حاصل شده بود متروک نماید؛ انجام: بعضی از خطایای بزرگ او از این دو چشمه بود، خدمات او را باید همیشه در کمال حق شناسی بخاطر آورد جلد پنجم. در این جلد از ورود مارکوئیس کورنوالیس به هندوستان و تدابیر او در مملکت داری صحبت می شود تا وداع و بازگشت مارکوئیس و زلزلی از هندوستان در ژانویه 1823م. در ضمن مباحث کتاب از اعمالی که فرمانروایان انگلیسی هند در دوره تصدی خود در هندوستان کرده اند نیز بحث می گردد که

ص: 779

بعضی از آنها بسیار قابل توجه و دقت است؛ خط: نسخ خوش و شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1322ق؛ آخر نسخه: تمت ترجمه الكتاب بعون الملك الوهاب ترجمه غلام خانه زاد لسان السلطان اسمعیل پسر مرحوم صحاف باشی مترجم مخصوص اعلیحضرت اقدس همایونی روحنا فداه فی شهر رجب المرجب 1322 و السلام؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مخمل آبی، گل و بته ضربی، مقوایی، 218گ، 16 سطر (17×10)، اندازه: 26/5×17/5سم [ف: 1-256]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1540

آغاز: تاریخ سلاطین مسلم هندوستان. فصل اول: دخول اعراب در مملکت سند سال 712 میلادی؛ انجام: این تسلط و اقتدار یکه انگلیسها در آنجا دارند باز تغییر مهمی در طباع آنها داده نشد که بکلی ریشه کن بشود احتمالاً جلد ششم، در این جلد از ورود مسلمانان به هند و ابنیه ای که آنها در هند ایجاد کرده اند و پیشرفت هایی که اسلام در هند نموده تا زمان حکومت بابر پادشاه ترک نژاد هندی اطلاعات جامعی وجود دارد. ما در این کتاب درباره مساجد بزرگی که در هند ساخته شده و نیز از ورود نخستین قوم عربی به هند و حملات محمود و گرفتن آتشکده ها و از بین بردن بت ها، به مطالب جالب توجهی برخورد می کنیم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج محمد قلی قزوینی اشوری، تا: 1323ق، جا: تهران؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج سبز با گل و بوته، 173گ، 14 سطر (5/11)

× (21/5)، اندازه: 35×22سم [ف: 4-31]

• تاریخ منتخب / تاریخ / ترکی

tārīx-e montaxab

تاریخ بسیار مختصری است مشتمل بر احوال انبیاء و ملوک و مخصوصاً آل عثمان و آنچه مربوط به ترکیه است، به نام سلطان سلیمان خان عثمانی، و برای کسانی که اجمالی از تاریخ و قضایای آن بخواهند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3027

آغاز: ابتدا بر نام حق شد فتح باب این کتاب *** ختم شد بر نام شه و الله اعلم بالصواب. ناظم جواهر اخبار راقم نوادر آثار اولان بنده خاکسار بو جریده خریده یی و بودزه فریده یی؛ انجام: شکر خدا که هرچه طلب کردی از خدا *** بر منتهای همت خود کامران شدی. خط: نسخ، کا: عبدالباقی بن علی قاضی قسطنونی، تا: غره شعبان 995ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 142گ، 13 سطر، اندازه: 20×12/5سم [ف: 8-212]

← تاریخ منظوم ← تاریخ سنواتی

• تاریخ منظوم الهامی = مسعود نامه / تاریخ / فارسی

tārīx-e manzūm-e elhāmī = mas'ūd-nāme

اهداء به: امیر حسین خان حسام الملک امیر تومان درباره شورش خاندان احمد و نه چلبی فهرست، عناوین مندرجات: 1. دنباله دیباچه

در مدح ناصرالدین شاه؛ 2. تعریف محمد حسین خان حسام الملک والی کرمانشاه؛ 3. اشاره به کارهای ناهنجار ایل حماوند و جوانمیر رئیس آنها؛ 4. در شرح اعمال طایفه طاغیه احمدوند چلبی بنام مسعودنامه؛ 5. رزم طایفه احمدوند با عثمانیها و پناه آوردن بعضی از آنها با جوانمیر به خاک ایران؛ 6. پناه دادن محمود خان ناصر الملک جوانمیر را و فرستادن او را به اصفهان نزد ظل السلطان؛ 7. رفتن جوانمیر باصفهان و بخشیدن ظل السلطان جرایم او را و بازگشتن به سرحد کرمانشاهان با خلعت و لقب موجب و منصب؛ 8. مأمور شدن محمد حسین خان حسام الملک به حکومت کرمانشاه و ثابت شدن خیانت و نفاق جوانمیر و همدستانش به او؛ 9. آمدن فقیه قادر به خاک ایران و متفق شدن جوانمیر با او و طایفه احمدوند؛ 10. نامه نوشتن سلطان عثمانی «روم» به پادشاه ایران و فرستادن پیام سفیر و درخواست یاری برای رفع شر آن طایفه؛ 11. نامه ظل السلطان به حسام الملک در دفع ایل احمدوند چلبی؛ 12. لشکر آرائی حسام الملک و فرستادن خان علی خان یاور فوج ششم را با فوج به مقدمه سپاه به طرف سرحد؛ 13. رفتن حسام الملک با اردو به طرف سرحد و منزل کردن در باغ نشاط؛ 14. برقرار نمودن حسام الملک میرزا حسین خان مستوفی دیوان را به جای خود به نیابت حکومت و عزیمت به سوی ماهیدشت؛ 15. رفتن اردو از ماهیدشت به منزل هارون آباد؛ 16. رفتن سپاه از هارون آباد به کرد؛ 17. رفتن سپاه از کرد به سرخه دز؛ 18. رفتن سپاه از سرخه دز به پاتان؛ 19. رفتن حسام الملک به سرپل ذهاب و سان دیدن از اردو؛ 20. مشورت کردن جوانمیر با خلیفه و یاران خود؛ 21. پاسخ خلیفه پیشوا و مرشد جوانمیر و راهنمایی مدبرانه؛ 22. نامه جوانمیر به مهر علی خان پدرزن خود برای وساطت و تأمین؛ 23. پاسخ مهر علی خان به جوانمیر و رفتنش به اردو؛ 24. رفتن حسام الملک از پل ذهاب به قصر شیرین و استقبال اهالی از او؛ 25. سان دیدن امیر از اردو و مأمور کردن جوانمیر برای طرد کردن فقیه قادر از خاک ایران به روم و اطاعت جوانمیر؛ 26. انجمن کردن جوانمیر با یاران خود؛ 27. مأمور کردن حسام الملک جوانمیر را به دستگیری حسن ابن رحیم و رفتن اسمعیل خان برادر جوانمیر با عزیز بیک شرف باینی به گرفتن حسن؛ 28. نامزد شدن شاه مراد خان احمدوند به جنگ حسن ابن رحیم و چگونگی این داستان؛ 29. برگشتن شاه مراد خان به اردو و کشتن پلنگ در راه و آمدن به حضور حسام الملک؛ 30. رفتن جوانمیر با برخی از فوج گوران به طرد کردن سواران احمدوند فقیه قادری و تار و مار کردن آنها؛ 31. دعوت کردن محمد پاشا سرعسکر روم حسام الملک

را و نپذیرفتن و خواستن او محمد پاشا را و پذیرفتن او؛ 32. بخشش کردن حسام الملک به مهمانان رومی خود هدایایی را؛ 33. مراجعت محمد پاشا سرعسکر روم و مشایعت حسام الملک او را تا حوالی سرحد؛ 34. رأی زدن جوانمیر با یاران در کار خود و بنای حيله گری نهادن و آگاه کردن یکی از جاسوسان حسام الملک را از عذر جوانمیر که به همدستان خود گرفته بود؛ 35. فرمان حسام الملک به لشکر جهت محاصره قلعه جوانمیر و شروع به جنگ سخت از دو سو و بقیه وقایع؛ 36. رفتن حسام الملک برای تسخیر قلعه و گشودن آن و شکر گزاری حسام الملک به خداوند از فتح و غلبه خود؛ 37. به خاک سپردن کشته شدگان سپاه ایران و استمالت حسام الملک از رشادت آنان و دادن پاداش به سپاهیان و فرستادن محمود خان سنجابی را به سرپل ذهاب جهت دستگیری برادر جوانمرد و موفق شدن او به انجام فرمان؛ 38. مدح و تعریف شاعر و مؤلف از رفتار حسام الملک؛ 39. فرستادن حسام الملک کلب علی خان کشیک چی باشی را برای دستگیر ساختن جافهای برادی که خونی محمد پاشای سرعسکر رومی بودند و گرفتن آنها و آوردن نزد امیر؛ 40. تلگراف ناصر الدین شاه به حسام الملک و امر به سیاست جوانمیر و کشتن اشرار و ارسال سرهای آنان به طهران.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1148

خط: نستعلیق، کا: گویا مؤلف، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: آبی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 74 گ، 10 سطر (7×13)، اندازه: 13×21 سم

[سنا: ف: 1382]

• تاریخ منظوم ائمه / شعر / فارسی

tarix-e manzum-ea'emme

؟ نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (120-1274

25 بیت است در تاریخ منظوم تولد و وفات و مدت امامت ائمه (علیه السلام) است با حروف ابجد و با استفاده از نام علی (علیه السلام). در جایی ندیدیم که چنین اشعاری را به خواجه نسبت داده باشند در آثار و احوال خواجه نیست و در کتاب شعر و شاعری، معظمه اقبالی هم به آن اشاره نشده است باید گفت که ابتدا دانش پژوه در فهرست دانشگاه گفته آن هم با استناد به عبارت اول نسخه که در یکی از نسخه های دانشکده الهیات مشهود بوده و به خواجه تصریح شده ولی در نسخه مجلس شورا قرینه ای دال بر انتساب آن به خواجه دیده نشد لذا می توان گفت که از اشعاری است که به خواجه منسوب شده و هیچ قرینه ای بر آن نیست گرچه استفاده از حروف ابجد با کاربرد نام علی (علیه السلام) برای تاریخ ولادت و مدت امامت و سال وفات ائمه، هنری بوده که در این اشعار به کار رفته است گرچه ابتدا دقیق به نظر نمی رسد. آغاز: از علی گردد جلی تاریخ جمله اولیاء*** هم ولادت هم زمان عمر هم فوت ای فنا / مدت عمرش بود تضعیف عشر مرکزش*** بهر تاریخ وفاتش لام را بر یا فزا انجام: فتح کن بر رویم این فتاح ابواب فتوح*** یا مفتوح تب علینا ربنا فاغفر لنا

[دنا 744/2 (5 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 1567/3]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1182/56

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش (8201)

M 140؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: با تاریخ قرن 11، اص (167)

[عکسی ف: 3-426]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1207/6

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «منظومه تاریخ تولد و وفات ائمه» آمده و بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1234ق؛ کاغذ: فرنگی سفید
آهار مهره، 19 سطر [ف: 1741]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13727/13

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیپا، کا: محمد حسن هزار جریبی، تا: 1295 - 1298ق؛ جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی، 2 گ (1206-207) [ف:
254-37]

4. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 56116

آغاز: عن خواجه نصیرالدین طوسی (رحمت الله علیه): از علی گردد جلی تاریخ فوت مرتضی در فهرست با عنوان «اشعاری در تاریخ»
آمده است؛ بی کا، بی تا؛ کاغذ ترمه، جلد: تیماج سبز ترنج دار، مص، اندازه: 13×19 سم [ف: 1-472]

5. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 694/67

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «قصیده» و بدن نام مؤلف آمده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی و فستقی، جلد: تیماج عنابی،
1ص، اندازه: 13/5×22/5 سم [ف: 1-547]

6. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4354/9

آغاز و انجام: برابر بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 2 گ (333-334)، 22 سطر (9×17)، اندازه: 11×21 سم [ف: 13-
3310]

حکومت کیومرث تا تاریخ منظوم است با وزن مثنوی از ابتدای حجاج را به شعر کشیده است.

ص: 781

آغاز: چرخ لوائی که نخستین گشود 68 بر سر اکیلیل کیومرث بود؛ انجام: برد چه حجاج از این جنگ نام *** کو کب او یافت عروجی تمام.

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1296ق، جان سنندج کردستان؛ افتادگی: وسط؛ دارای لوح و کتیبه، مجدول و کمند کشی؛ جلد: تیماج قهوه ای عطف تیماج، 33گ، 12 سطر، اندازه: 20×12سم [ف مخ: 1-316]

← تاریخ الموالید ← تاریخ موالید اهل البیت

• تاریخ موالید اهل البیت = موالید الأئمة و انسابهم و وفیاتهم / تاریخ معصومین / عربی

tārīx-u mawālīd-i ahl-il bayt = mawālīd-ul a'imma wa ansāb-i-him wa wafayāt-i-him

ابن خشاب یمنی، محمد بن احمد، - 650؟ قمری

(ebn-e xaššāb-e yamanī, mohammad ebn-e ahmad (1253

تاریخ تألیف: 616ق در تاریخ ولادت و وفات و کنی و القاب و مدت عمر و محل دفن هریک از چهارده معصوم (علیه السلام). به روایت شیخ محمد عبدالله بن احمد بن خشاب از شیوخ خود. این کتاب که از مصادر بحار الانوار مجلسی محسوب می شود. آغاز: بسمله. وصلی الله علی محمد و آله المعصومین اخبارنا السید العالم الفقیه صفی الدین ابو جعفر محمد بن سع الموسوی فی العشر الآخر من صفر من سنة ست عشرة و ستمائة قال أخبرنا الاجل العالم زین الدین ابو العز احمد بن ابی المظفر محمد بن عبدالله بن محمد بن جعفر قرائة علیه فافر به و ذلك فی آخر نهار یوم الخمیس ثامن صفر من السنة المذكورة بمدينة السلام بدرج الدواب قال أخبرنا الشیخ الإمام العالم الاوحد حجة الاسلام ابو محمد عبدالله بن أحمد بن محمد الخشاب قال قرأت علی الشیخ ابی منصور محمد بن عبدالملک بن الحسن بن خیرون المقري یوم السبت الخامس و العشرين من المحرم سنة احدى و ثلاثین و خمسمائة من اصله بخط عمه ابی الفضل احمد بن الحسن و سماعه عنه فیہ بخط عمه فی یوم الجمعة سادس عشر شعبان من سنة أربع و ثمانین و اربعمائة قال أخبرکم ابو الفضل احمد بن الحسن فاقربه قال أخبرنا أبو علی الحسن بن الحسين بن العباس بن الفضل بن دوما قرائة علیه و انا اسمع فی رجب سنة ثمان و عشرين و اربعمائه قال أخبرنا ابوبکر احمد بن نصر بن عبدالله بن الفتح الذارع النهر و انی بها قرائة علیه و انا اسمع فی سنة خمس و ستین و ثلاثمائة قال حدیثا حرب بن محمد المؤدب قال حدیثنا الحسن بن محمد القمي البصري قال حدیثی أبی قال حدیثی محمد بن الحسين عن محمد بن سنان عن محمد بن مسکان عن

ابی بصیر عن ابی عبدالله الصادق جعفر بن محمد علیهما السلام. انجام: حدیثی محمد بن موسی الطوسي حدیثی عبید الله بن محمد عن الهیثم عدی قال یقال کنیته الخلف الصالح ابوالقاسم و هو ذوالاسمین و صلی الله علیه و علی آباءه الطاهرين.

[دنا 744/2 (5 نسخه)]

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، 5گ، 23 سطر، اندازه: 19×24/5 سم [ف: 26-613]

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3372/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، در پایان علامت بلاغی از عبدالله بن محمود شوشتری، یادداشتی از محمد ابراهیم موسوی به نقل از عمویش صاحب روضات درباره مصحح کتاب ملاعبدالله شوشتری؛ 4گ (101پ-104ر)، 27 سطر، اندازه: 18/5×24/5 سم [محدث ارموی مخ: 1-271]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1143/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن عبدالله جزایری، تا: پنج شنبه 17 صفر 1026ق، جا: قریه طیب آباد در زمان شاه عباس حسینی؛ 6ص (23-28)، 27 سطر [عکسی ف: 3-299]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24867

آغاز و انجام: برابر؛ من نسخه بن محمد قلی ملا باقر البهبهانی النجفی و الحمدلله علی ذلك

خط: نستعلیق تحریری، کان کنتوری، حامد حسین بن محمد قلی تا: شنبه 13 جمادی الثانی 1283ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، 5گ، 23 سطر، اندازه: 19×24/5 سم [اهدائی رهبر: 2 اخبار 1-177]

5. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2119/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن، تا: 14 صفر 1325ق؛ از روی نسخه پدرش محمد مهدی بن علی بن یوسف حسینی طباطبائی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی عطف قهوه ای، 5گ (1پ-5ر)، 23 سطر (10×19/5)، اندازه: 18×25/5 سم [ف: 8-757]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15716/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای، 10گ (139-30)، 14 سطر، اندازه: 16×11 سم [ف: 44-19]

← تاریخ موسوی ← اعجاز موسوی

ص: 782

• تاریخ موسیقی / موسیقی / فارسی

tārīx-e mūsīqī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20745

بی کا، تا: 1339ق، خریداری از امرالله صفری [رایانه]

• تاریخ الموصل / تاریخ / عربی /

tarīx-ul musil

از دی، یزید بن محمد، -334 قمری

(-946) (azdī, yazīd ebn-e mohammad)

در تاریخ موصل به ترتیب سنوات، مؤلف وقایع دیگری را که اتفاق افتاده در سال مربوط به آن واقعه ذکر می کند.

چاپ: القاهرة، المجلس الاعلی للشؤون الاسلامیة، تحقیق علی حبیبه، الطبعة الأولى، 1967م، 526ص

[كشف الظنون 307/1؛ معجم المؤلفین 238/13؛ دنا 744/2؛ مجمع علمی عراقی 251/1 و 252/1]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 446عکسی

آغاز: ثم دخلت سنة احدى و مایه فیها خرج یزید بن المهلب من سجن عمر بن عبد العزيز، انجام: تم الجزء الثاني من كتاب تاریخ الموصل رواية ابی زکریا یزید بن محمد بن ایاس الازدی

نسخه اصل: چستریتی دبلین به شماره 3030. مجلد دوم و مشتمل است بر وقایع سال 101 تا 224ق (اربری فهرست خطی همانجا 11/1)؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن جماعة بن علی، تا: 16 ربیع الثانی 654ق؛ مصحح، محشی؛ 183 گ، 21 سطر [عکسی ف: 1-395]

• تاریخ مهابهارت / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e mahābahārat

تاریخ تألیف: 995ق

مجموعه ای است از افسانه های و اسطوره های تاریخی مذهبی و فرهنگی باستانی هندی. مطالب این تاریخ در بیان پیکار بین دو طایفه و راجه های هندی بنام های (کوروان - پندوان)، تاریخی دینی و مذهبی هندوان، شرح احوال راجه ها و سلاطین هندوستان، توصیف بزم و رزم گذشتگان، شمه ای در کیفیت راز آفرینش، در بیان حکایات و روایات، در نصایح و حکمت و ریاضت است که ضمن هیچده «باب»

تنظیم و تدوین شده و در تاریخ 995ق از زبان هندی به زبان فارسی ترجمه شده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 151

آغاز: آغاز خطبه: ای مژده هزار عالم از شوق تو مست *** سر در ره جست و جوی و جان بر کف دست بر نکته سنجان دقیقه رس و روشن ضمیران صبح نفس که راصدان دقایق عقول و نفوس و کاشفان عوامض معقول و محسوس اند پوشیده نماند... کمترین مخلصان درگاه ابوالفضل ابن مبارک ... مأمور شد که خطبه ای برای این ترجمه بنویسد ... سخن را بر سعادت ختم کردم - ورق کاینجا رساندم در نوردمقدم الخطبه روز آخر سه شنبه ... آغاز نسخه: راویان اخبار هندوستان در کتب خود چنین نوشته اند که (؟ ...) بود (لوم هر گن) نام و او پسری داشت نام او (کرسواو اوراسوت) پورانک هم میگفتند چرا که پران را خوب میدانست و آن پسر علوم هندویرا که آنرا بزبان هندو (پران) گویند بغایت خوب میدانست؛ انجام: من بآنجا نمیروم مرد گنه کاری که بجهت خاطر او تمام عالم همدیگر را کشتند و او اصلا صله رحم نگاه نداشت.

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ مجدول، یک سرلوح مذهب مرصع به شیوه هندی، باب هیجدهم در پایان کتاب افتادگی دارد؛ کاغذ: کشمیری ملون، جلد: مقوای روکش چرم قهوه ای، 1541ص، 27 سطر، اندازه: 18×30سم [ف: 4155]

• تاریخ میافارقین / تاریخ عربی

tārīx-e mayyāfāreqīn

از جنگ صلیبی در آن یاد شده و سرگذشت صلاح الدین ایوبی است و می رسد به عنوان «ذکر ولایة الملک نجم الدین ابن ابی سعید» و «ذکر عمارة میافارقین».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 712-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا 0r. 5803؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-294]

• تاریخ نائین = تذکره نائین / تاریخ / فارسی

tārīx-e nā'īn = tazkere-ye nā'īn

حسینی نائینی، حسنعلی بن محمد علی، ق 14 قمری

(hoseynī nā'īnī, hasan--alī ebn-e mohammad 'alī (-20c)

کتاب بسیار مختصری است در تاریخ و آثار باستانی و رویدادهای مهم و فضلا و شعرای نائین تا کمکی برای تکمیل تاریخ حاج میرزا احمد ایشک آقاسی حسام السلطنه باشد. در چهار «باب» است: 1. بنای آنجا و محال جغرافیائی آن شهر؛ 2. صنایع آن ولایت؛ 3. بزرگان نائین؛ 4. شعرای آنجا.

آغاز: بعد از ستایش یزدان پاک و درود نا محدود بر سید لولاک و آل اطهارش که باعث هستی آب و خاک اند

انجام: تا باز جوان گردهم و از سر گیرم *** مدحتگری شاه جهان ای ساقی

چاپ: به کوشش محمود طیار مراغی، میراث اسلامی ایران، 3. 492-435: (1375)

[دنا 745/2 ؛ فهرستواره منزوی 1860/3]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6563/3

ص: 783

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 6 ربیع الاول 1290ق، جلد: تیماج نیلی، 29گ (34پ-62پ)، اندازه: 18×11سم [ف: 17-144]

← تاریخ ناپلئون ← حوادث نامه

• تاریخ ناپلئون / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e nāpel'on

مشاور الدوله، عباس

mošāver-od-dowle, 'abbās

مورخ 15 اپریل 1821 ترجمه و نگارش عباس مشاور الدوله. در چهار جلد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5603

جلد 4 آن با وصیت نامه او؛ خط: نستعلیق، کا: = مؤلف، بی تا؛ اصل مترجم با خط خوردگی، در چهار جلد هر یک در چند «فصل»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 305گ، 12 سطر

(13×8)، اندازه: 20×13سم [ف: 16-44]

• تاریخ ناپلئون / تاریخ / فارسی

tārīx-e nāpel'on

همانندی غیر معلوم ۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 9541

خط: مختلف، کا: محمد کاظم، تا: 1265 ق [القبائی: 100]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17747

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāpel'on bonāpārt

مهندس تبریزی، محمد رضا، 1299 قمری

به دستور: محمد شاه قاجار (1250-1264) تاریخ تألیف: 1253ق؛ محل تألیف: تهران نوشته لوی د بوریین به نام *Memories* که در 1829م در پاریس منتشر شد. شرح حال ناپلئون به قلم منشی خصوصی اش بود و معروفیت بسیار پیدا کرد. این کتاب از فرانسه به انگلیسی در آمد و از آن زبان تحت عنوان «تاریخ ناپلئون» به فارسی ترجمه شد. ماجرای ترجمه از این قرار است که در اواسط جمادی الاول 1252ق محمد شاه قاجار که به عزم سفر به قصد جنگ با ترکمانان را داشته است مترجم را مأمور ترجمه این کتاب می کند. مترجم در این سفر شاه را همراه می کند و در ضمن سفر به ترجمه کتاب می پردازد. در سال بعد (1253) شاه بعد از فارغ شدن از کار ترکمانان عزم هرات و خوارزم می کند و از مترجم می خواهد که در تهران بماند و کار ترجمه را به اتمام برساند و مترجم نیز چنین می کند و ترجمه را در چهار جلد تدوین می کند. در خاتمه جلد دوم هم یادداشت مفصلی از محمد حسن عبدالکریم منشی درباره ویرایش دو جلد اول کتاب به دستور منوچهر خان ارمنی گرجی معتمدالدوله حاکم اصفهان (1263 ق) در سال 1262ق آمده است. خلاصه مطلب آن این است که میرزا محمد رضا تبریزی در سال 1262ق جهت بازدید آب گرند وارد اصفهان می شود و کتاب مزبور را به خدام والا مقام در مجلس منوچهر خان هدیه می کند. اما هر از چند گاهی که حاضران اقدام به خواندن آن کتاب در مجلس می کنند، لغات ثقیل و عجیبی که در کتاب به کار رفته بود، موجب ملالت و نفرت مستمعان می شود. از این رو احمد خان اصفهانی کتابی مستقل در توضیح و تشریح لغات آن کتاب به ترتیب حروف ابجد و تهجی تألیف می کند. پیش از این جلد سوم و چهارم کتاب توسط منشیان دربار «به سطور ایجاز و اختصار که روایات خالی از کنایات و عبارات عاری از استعارات است زیب و زینت یافته» بود، از این رو محمد حسن عبدالکریم منشی جلد اول و دوم را به همان سبک و سیاق در سال 1263ق بازنویسی می کند. به جز این میرزا رضاقلی تاریخ نویس

هم در سال 1266ق بنا بر دستور ناصرالدین شاه عبارات دو جلد اول کتاب را اصلاح و آنها را تحریر کرده است. تاریخ ناپلئون کتاب شایعی بوده و نسخه های متعددی از آن باقیمانده است. اما متأسفانه در موارد متعددی فهرست نگاران در شناخت آن دچار سهو شده اند. این اشتباه بیشتر از آن جا ناشی شده که مجلدات دوم تا چهارم کتاب مقدمه مؤلف را نداشته اند یا حتی در بعضی از نسخه ها مقدمه آغازین مؤلف هم از ابتدای جلد اول کتاب افتاده است. کتاب در 4 جلد تدوین شده است. با این توضیح که جلد اول دو بار ترجمه شده یک بار مختصر و پس از آن مفصل تر.

آغاز: جلد 1. سالکان مسالک هنروری و گوی ربایان حلیه فصاحت گستری را سررشته آن و سران افواج ارباب درایت و صاحبان مناصب فطانت و کیاست را چنان است که تشید مبانی نظام بر کلام و تشدید ارکان بر افتتاح و اختتام ... فصل اول در بیان اصل و نسب و هنگام تحصیل و بدایت احوال ناپلیون بناپارت. شارح این وقایع مذکور می نماید که در باب تولد و اصل و نسب و نجابت ناپلیون اختلاف و گفتگوی بسیار است اصح همه اقوال این است که او

جلد 2: جلد دوم تاریخ ناپلئون مشتمل است بر چند فصل و فصل اول در بیان تمهید مقدمه در فصول مصالحه که در مابین دولتین علیتین، نمسا و فرنس ... آغاز: چه بسیار اختلال و اختلاف که در کار اولی مملکت در زمان قلیل پدید آمد و زمان اندکی تغییر کلی را کفایت کند

جلد 3: جلد سوم تاریخ ناپلیون مشتمل بر چند فصل. فصل اول

در بیان آمدن پادشاه سوری به حوالی شهر حمبرق و تهدیدات پادشاه

جلد 4: در بیان تهیه و تدارک امپراطور ناپلیون جهت منبع هجوم خصم بر مملکت فرانس و شرح شروع مصالحه

انجام: جلد 1: که شهر را با ابرو تسلیم سپاه فرانس کرد و ملامت از جانب دولت برای او حاصل نگشت»

جلد 2: به اول مرحله توصیف و تعریف زبانی قاصر و بیانی عاجز دارند. کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست ***گر تر کنی سر انگشت صفحه بشماری. ان شاء الله الملك العزه در زیر سایه بلند پایه اعلی حضرت شهر یاری ایدالله ملکه قرون بی شمار و اعصار بسیار رعیت پرور و عدالت گر باد.

جلد 3: که شاید مثمر ثمری برای امورات ناپلیون شود و احکام به احضار جنود به اطراف روان ساخت جلد 4: بناء علی هذا قرار چنان شد که قلب وی را در حقه نقره گذارند و جوهر شراب در آن ریزند

1. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 732

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام پایان کتاب فتوحات اسکندر مشهور بذوالقرنین ... تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في يد الحقیق رضاعلی سراسی تاریخ نویس اعلیحضرت شهر یاری ... في اول شهر جمادی الاول سنه سادس و خمسين بعد الف و ماتین من الهجرة... 1256.

خط: نستعلیق، کا: رضاعلی سراسی، تا: 1256ق؛ چند تصویر سیاه قلم از ناپلئون سوار بر اسب و پیاده به قلم ناصرالدین شاه قاجار، در حواشی صفحه هفتم و هشتم اظهار نظر و یادداشت هایی راجع به تاریخ ناپلئون بخط ناصرالدین شاه قاجار است، در حاشیه صفحه 12 شرحی است به قلم ناصرالدین شاه قاجار: «روز دوشنبه 4 شهر ربیع الأول لوی نیل 1273 چهار ساعت از دسته ساعت گذشته در بیرون بودم نهار تازه خورده بودم جناب صدراعظم هم در حضور نشسته بود یکدفعه یدالله خان پیشخدمت وارد شد و عرض کرد مژده فتح هرات آورده اند برخاستم غلام حسینخان یوزباشی شاهسون که در امورات وقایع نگار دولت بود نه (9) روزه آمده بود و عرض کرد شهر را تسلیم قشون ظفر نمون کرده اند از توجه مرتضی علی (علیه السلام) فتح شایانی شد و چشم دشمنان خاصه انگلیس کور شد صد و ده تیر توپ هم مبارک حضرت علی انداخته شد نقاره خانه زدند هزار تومان به یدالله خان داده شد مژده از قضایای فلکی در همین ساعت ولیعهد که بسن شش سال بود بانو به غش جهان را بدرود گفت ما می دانستیم شادی کنیم یا گریه کنیم. انالله و انا الیه الراجعون»، مجدول، کمند کشی، با چهار سرلوح مذهب مرصع؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روکش میشن لاکی رنگ با تزیینات، 1060ص، 20 سطر، اندازه: 28×5/30سم [ف: 5-418]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1057

آغاز: برابر

جلد اول؛ انجام: و این وصیت نامه من که ناپلیونم بالتمام بدست خط خود نوشته و بدستهای خود در حال شعور و اختیار دستخط گذاشته ام و جمهور داشته ام و السلام.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1 صفر 1257ق، جان محتملا تهران؛ اهداء به بهمن میرزا ولد عباس میرزا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز،

252گ، 22 سطر (11/5 × 22)، اندازه: 20/5 × 34/5 سم [ف: 3-75]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1853-ف

همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-37]

۳. مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 493

آغاز: برابر

جلد اول خط: نستعلیق خوب، کا: محمد اسماعیل بن محمد ابراهیم کاشانی، تا: عید نوروز 1260ق، به دستور دوستعلی خان؛ جلد: تیماج مشکی، 253 گ، 27 سطر، اندازه: 43/5 × 28

سم [ف: 2-162]

4. تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 124

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: در آن مکان محقر جسد بزرگواری که صفحه ممالک فرنگستان بر وجود روی تنگ بود جای دادند. پایان وصیت نامه: با التمام بالتمام) بدست خود نوشته و بدستهای خود در حال شعور و اختیار دستخط گذارده و ممهور داشته ام.

همراه با وصیت نامه ناپلئون؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد ابراهیم حسن کوهنی تفرشی، تا: 1262ق، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: تیماج مقوایی تریاکی، 778ص، 21 سطر (12/5 × 22)، اندازه: 20 × 30 سم [ف: 161]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1615

آغاز: برابر

جلد اول؛ انجام: در مقام ضرورت که پیشرفت امر دولت مقتضی میشد بی اختیار هر چه مصلحت میدید معمول میداشت

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1262ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم قهوه ای با تزیینات، 476گ، 24 سطر (30815)، اندازه: 40/5 × 25/5 سم [ف: 4-99]

. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1532

آغاز: بسمله، فصل مشتمل است بر وقایع نتایج مصالحه امپراتور ناپلئون با امپراطور اسکندری انجام: جنگهای معتبر ناپلئون را در روی آن نوشته اند

خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک شبه 14 رجب 1264ق، جا: تبریز؛ تملك: اعتضاد 1279ق؛ واقف: سپهسالار، 1297ق، کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 175گ، 17 سطر، اندازه: 21/5 × 14/5 سم [ف: 3-306]

7. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 128

آغاز: برابر جلد 1؛ انجام: برابر جلد 1

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، کا: میرزا رضا قلی تاریخ نویس، تا: جمادی الثانی 1266ق؛ آخر نسخه: «این تاریخ بناپارت ناپلئون را علاوه بر دو جلد دیگر که سی هزار بیت می باشد و بتاریخ بزرگ علاوه و افزوده گشته میرزا رضای مهندس حسب الامر

ص: 785

شهنشاه خلداشیان و خسرو فردوس مکان نورالله مرقدہ برد الله مضجعه جعل الله مع محمد و آلہ الطاہرین محشرہ از زبان فرنیسی بزبان فارسی ترجمہ کردہ و حسب الحکم جهان مطاع اعلیٰ حضرت قدر قدرت سلیمان حشمت سکندر شوکت حامی بیضہ اسلام و ما حی زک ظلام از لوح خاطر انام اعلیٰ حضرت ناصرالدین شاہ غازی اطال الله ظلال شوکتہ و دولته الی یوم القیامہ میرزا رضاقلی تاریخ نویس باصلاح عبارت و تحریر کتابت آن پرداختہ تم فی شہر جمادی الثانیہ من شہور سنہ 1266)؛ مجدول؛ کاغذ؛ ترمہ، جلد: ساغری سپاہ با ترنج و نیم ترنج، 129 گ، 20 سطر (18×9/5)، اندازہ: 17×28 سم [ف: 1-118]

8. تہران؛ ملی؛ شمارہ نسخہ: 10

آغاز: برابر

جلد دوم، انجام: کہ بعد از ورود و استقرار شاہرادہ در تخت سلطنت خویش، مملکت سپانیول را تخلیہ کردہ داخل خاک فرنس شوند و منتظر احکام مجدد باشند خط: نستعلیق ریز، کا: رضاقلی تاریخ نویس، تا: 1266 ق، جان تہران؛ مجدول؛ کاغذ؛ ترمہ، جلد: تیماج مقوایی، 210 گ، 20 سطر (18×9)، اندازہ: 18×28 سم [ف: 1-7]

9. تہران؛ دانشگاه؛ شمارہ نسخہ: 5130

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الاول 1267 ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، 286 گ، 22 سطر (13/268)، اندازہ: 21×34 سم [ف: 15-4121]

10. تہران؛ عبدالعظیم؛ شمارہ نسخہ: 143

آغاز: برابر

جلد دوم، انجام: فصل بیستم در خاتمہ جلد ثانی و سبب تألیف و ترتیب کتاب مزبور ... مستر بورین از محررین و مورخین خاص جناب ناپلئون ... عطوفت از معایب پوشیدہ و قلم عفو کشیدہ ...

جلد دوم 20 فصل. نام مؤلف بہ استناد جلد 20 دانشگاه تہران ص 523 ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کا: رجبعلی بن عباسعلی قزوینی، تا: دوشنبہ 6 ربیع الاول 1268 ق؛ مصحح، با تاریخ اتمام مقابلہ بہ سال 1268 ق؛ واقف: حسنعلی شاہرخی، 1332؛ جلد: تیماج مصنوعی قہوہ ای، 185، 15 سطر، اندازہ: 17/5×21 سم [ف: 1-92]

11. تہران؛ سپہسالار؛ شمارہ نسخہ: 1536/1

آغاز: بسملہ مؤرخین نوشتہ اند کہ ناپلئون از بدو تمیز و رشد در فہم علوم و درک رسوم مصر و میرم بود؛ انجام: برابر جلد 1 جزء اول تنہا، از آغاز تافتح شہر موتنو از شہرہای ایتالیا در بردارد. در فہرست نام کاتب بہ اشتباہ مؤلف ذکر شدہ کہ بہ استناد فہرست دانشگاه 524/20 تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مہدی بن عبداللہ خان پوزباشی، تا: 10 شعبان 1270 ق، بہ امر علیقلی میرزا علی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 93 گ (آپ).

93 پ)، 23 سطر، اندازہ: 22×33/5 سم [ف: 3-305]

آغاز و انجام: برابر

تمام مجلدات را دارد، جلد اول دویار ترجمه شده است که هر دو تحریر در این نسخه هست؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1280 و 1270ق، انجامه ها: «تمت في 1280» (جلد اول، 74ر) «تمت المجلد الأول بعون الله الآخر الأجل و يتلوه المجلد الثاني بنفايسه السبحاني 1270» (جلد اول اقبض 156پ) «تم المجلد الثالث في شنبه سيم شهر جمادى الاخر من شهور سنة 1270» (جلد سوم 403پ)؛ صفحه اول بر چسب کتابخانه محمد حسن خان صنيع الدوله با این عبارات: «داخل کتابخانه صنيع الدوله محمد حسن خان 1298. نمره چهارم کتب تاريخ، تاريخ ناپليون»، یادداشت: «از کتب مرحوم دبیر الملک فراهانی است که به توسط حاجی رضا کتابفروش کرمانی به مبلغ چهل و شش تومان ابتیاع گردیده داخل کتابخانه جناب جلالت مآب افخم آقای صنيع الدوله دام اقباله العالی گردید اللهم بارک بمحمد و آله تحریرة شهر رجب 1299»؛ جلد: تیماج زيتونی با ترنج، 457گ، 27 سطر

[521-20: ف] سم 35×21، اندازه: (26/56 13/5)،

13. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1745

آغاز: برابر

جلد اول دارای همه چهار جزء کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین کرمانشاهی، تا: 29 ذیقعدہ 1270 ق، برای عماد الدوله امامقلی میرزا قاجار؛ در پایان جزء دوم تتمه ای است از محمد حسن بن عبدالکریم منشی اشتهاردی که به دستور معتمد الدوله منوچهر خان، از کنسولی اول ناپلئون تا نهایت امپراطوری و عاقبت و خاتمت روزگار وی، نوشته است؛ جلد: تیماج فہوہ ای ضربی، 474گ، 21 سطر، اندازه: 20×33 سم [ف: 5-147]

14. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2801

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: من که ناپلئونم و بالتمام را بدست خط خود نوشته خدژود در حال شعور و اختیار دستخط گذارده و مهر کرده ام معمول دارند. نام مؤلف به استناد فهرست دانشگاه تهران ج 20 ص 523 ذکر شد؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد تقی کازرونی، تا: 1271ق؛ سرلوحه سبز و بنفش و زر و گل و بوته قرمز و آبی و سفید، جدول خارجی زر و جدول دور سطور زر و آبی، دو صفحه اول بین سطور طلااندازی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی یشمی، 169گ، 29 سطر (15×26)، اندازه: 36/5×23 سم [ف: 6-418]

15. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: 111

آغاز: برابر جلد اول

خط: نستعلیق، کا: عبد الله متخلص به محبوب، جمعه غره رمضان 1271 (جزء اول)، جزء آخر را محمد کاظم بن محمد متخلص به ناظم در سه شنبه 13 شوال سال 1272 نوشته؛ جلد: سبز و لاجورد، 223گ، سطر، اندازه: 30/5×19 سم [ف: 1-18]

16. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1535

آغاز: برابر

جلد اول؛ انجام: بی اختیار هرچه مصلحت میدید معمول می داشت ... خط: نستعلیق، کا: سلیمان بن سلیمان جدید الاسلام ابا و اما،
تا:

ص: 786

شهر ذیقعدہ قوی ایل 1275ق، جا: قصبہ بناب، به اشاره عبد العلی خان سرتیپ توپخانه مبارکہ؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی
ضربی، 25 سطر، اندازہ: 21×3/5 سم [ف: 3-306]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8185

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: وصیت می کنم که بانضمام منافع آن با نیمی از اسباب و متروکات مرا بسر کردگان و سپاه فرانس که از
تاریخ سنہ 1792 لغایت سنہ 1815 عیسوی کہ بیست ... [ناقص رہا شدہ، چند سطر به پایان مانده]

خط شکستہ نستعلیق، بی کا، تا: 1284، جان شیراز؛ جلد: مقوایی باروکش تیماج سبز یشمی، 221گ، 19 سطر، اندازہ: 34×21/3 سم
[ف: 27/1-444]

18. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 282/2-فیروز

خط: نسخ، بی کا، تا: 1299ق؛ کاغذ: اصفہانی، جلد: تیماج قرمز، 504ص (46-549)، 25 سطر، اندازہ: 21×34/5 سم [ف: 21-
271]

19. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 5792

آغاز: تاریخ ناپلئون بر وجه مختصر کہ تصویر بعضی از حرکات و کارهای او را کشیده اند ... در باب تولد و اصل و نسب و نجابت ناپلئون
اختلاف و گفتگوی بسیار داشت؛ انجام: صورت نودم نشان گاہ دیگر است کہ در میلان مقبرہ ناپلئون ساخته اند و اسم جنگهای معتبر
ناپلئون را در روی آن نوشته اند.

نیمہ دوم نسخه قواعد نظام ناپلئون است (چاپی)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، از دو نویسنده کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذ سیاه،
57گ، 14 سطر، اندازہ: 21×14/4 سم [ف: 3-455]

20. قم؛ مؤسسہ آیة اللہ بروجردی؛ شماره نسخه: 607

آغاز: برابر جلد اول تذکر: نام مؤلف به استناد فہرست دانشگاه تهران ج 20 ص 523 ذکر شد؛ خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: قرن 13؛
مجدول؛ جلد: روغنی معمولی، 139گ، 19 سطر، اندازہ: 20×30 سم [ف: 2-380]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3545/1

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: گرمی هنگامہ طاقت و توان خصم بدسگال را از حدت سیف جرات و شدت تیغ غیرت.

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج عنابی، 101ص (2-102)، 13 سطر، اندازہ: 32×2 سم
[ف: 10-1506]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3545/2

آغاز: مؤلف این اوراق و مرصف این طباق بی زواید و اغراق بیان مینماید در اوقاتی که فیما بین دولت؛ انجام: مأمور با تمام مصالحه شده بودند و مشارالیه هنوز در شهر قزوین که سواد اعظم ولایت.

جلد 2؛ خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج عنابی، 91ص (102-192)، 13 سطر، اندازه: 32×2 سم [ف: 10-1507]

23. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5185

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: و چون بیکی نوبت نمیخواست او را از مرجعیت و احترام باز دارد لذا بمرور این کار را انجام داد.

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ مجدول بشنگرف و لاجورد؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه ای، 192گ، 20 سطر (15/786/2)، اندازه:

14/2 × 22 سم [ف: 7-39]

24. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1714

آغاز: ترجمه کتاب تاریخ ناپلئون که از فرانس با نگریزی و از انگریزی بفارسی ترجمه شده است؛ انجام: با وجود آنهمه خسارت. اهل خاندان داشته است

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، جان تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، 610گ، 18 سطر (25×12/5)، اندازه: 36/5 × 21/5 سم [ف: 4-182]

25. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4185

آغاز: جلد اول وقایع احوال ناپلیون که فرنگستان؛ انجام: به مرور این کار را انجام داد خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه ای، 20 سطر (8×16)، اندازه: 15×22 سم [الفبائی: 100]

26. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 859

نام مؤلف به استناد فهرست دانشگاه تهران ج 20 ص 523 ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، 379گ، 18 سطر (12×11)، اندازه: 19×29 سم [سنا: ف: 2-78]

27. قم: مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3565

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: فقره سوم اولاً که بدانید نقد و جنسی که مال طلق من است هیچ یک از اهل فرانس نمی توانند آن را غصب نمایند حساب آن با گنجور حساب آن با گنجور من است از وی محاسبه اموال خصوصی مرا مطالبه نمایید جلد اول تا جلد چهارم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: صفر 1300ق (جلد دوم)؛ مجدول؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج، 293گ، 25 سطر، اندازه: 35×22 سم [ف مخ:

438-1]

28. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه 11980

آغاز: برابر جلد اول، انجام: در آن مکان محقر جسد بزرگواری که صفحه وسیع ممالک فرنگستان بر وجود وی تنگ بود جای دادند. پس از این در سه صفحه وصیت نامه امپراطور ناپلئون در پانزدهم 1831 میلادی).

خط: نستعلیق زیبا، کان شاهزاده جلال الدین ابن شاهرخ ابن حسنعلی ابن فتحعلی شاه قاجار، تا: 1303ق؛ مجدول به نارنجی و آبی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، 23 سطر (26×4/5)، اندازه: 32×21سم [ف: 3-1661]

29. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11654

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: برابر جلد دوم خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1303ق، جا: شیراز؛ دارای یک

ص: 787

سرلوح و برگ دوم تمام زر و لاجورد، رکابه دار؛ جلد: تیماج قرمز، 121 گ، 24 سطر (13×26)، اندازه: 20×32/5 سم [ف: 32-34]

30. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14578

خط: نستعلیق، کا: حسن بن مراد علی چهارمحالی، تا: شعبان 1314 ق [مختصر ف: 159]

31. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15478

نقیس و کامل است. در چهار فصل و یک مقدمه؛ خط: نستعلیق زیبا، کان حسن بن مراد علی چالشتی چهار محالی از محال اصفهان، تا: 1314 ق، حسب الامر آقا یوسفخان بختیاری؛ دارای سرلوح، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج مشکی، 353 گ، 21 سطر،

اندازه: 22×35 سم [ف: 43-116]

32. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14299

آغاز: برابر جلد اول، انجام؛ در آن مکان محقر جد بزرگواری را که صفحه و سیه ممالک فرنگستان بر وجود وی تنگ بود، بخاک سپردند. تم مجلد الرابع في شهر ذي حجة الحرام سنة 1315

خط: نستعلیق ممتاز، کا: حسن چالشتی چهار محالی، تا: 1315 ق، برای غلامحسین خان شهاب السلطنه؛ ترجمه وصیت ناپلئون آمده؛ مجدول چهار خطی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرم ساده لاک، 356 گ، 21 سطر (13/5×26/5)، اندازه: 21/5×35 سم [ف: 36-132]

33. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4350

آغاز: برابر جلد اول؛ انجام: تزلزل در عقیده هیچ یک از رعایا به ظهور نرسید. خط: شکسته، نستعلیق، کا: غلامرضا بن محمد حسین ادیب، تا: 20 ربیع الاول 1316 ق؛ تقدیمی محمد ناصر زعفرانلو به کتابخانه رکن الدوله فرمانروای خراسان؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، 492 گ، 17 سطر، اندازه: 22/8×34/4 سم [ف: 2-93]

34. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5157

وصیت نامه ناپلئون مورخ 15 ماه اپریل 1821 در جزیره سنت هلن (حلینه) در کاخ لائق ود در سه بند (نوشته ذق 1316 هـ ق ص 693-696)؛ خط: نستعلیق، کا: حسن جاکشتی چهارمحالی، تا: ذیقعه 1316 ق؛ مجدول، با شش سرلوح، گویا نسخه شاهانه باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 348 گ، 21 سطر (13×23)، اندازه: 22×35 سم [ف: 15-4129]

35. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 348 حکمت

خط: نستعلیق، کان عبد العالی قاجار، تا: یک شنبه 23 رجب 1320 ق؛ جلد: تیماج مشکی مقوایی، قطع: رحلی اف: 2-6

36. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 582

آغاز: برابر جلد اول

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1321ق؛ 293گ، اندازه: 21×33سم [ف: 3-19]

37. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 36273

آغاز و انجام: برابر جلد سوم

جلد سوم؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 14؛ مقابله و تصحیح شده در جمادی الاول 1303ق، یادداشت مطالعه در 1305 ق در طهران؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج زیتونی، 250گ، 17 سطر، اندازه: 21×14/5 سم

[اهدائی رهبر: 8-379]

38. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3562/1

آغاز: بسمله، بعد از جنگ آسپر لیتند که تفصیل آن در اواخر جلد دوم گذشت؛ انجام: ناپلئون میشود و احکام باحضرار جنود باطرف روان ساخت.

شامل بیست و هفت فصل است و بیشتر در ذکر وقایع جنگ و لشکر کشی های ناپلئون است. شامل جلد چهارم و سوم و ترجمه متن وصیت نامه ناپلئون؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، کاغذ: فرنگی و ضخیم، جلد: تیماج سرخ، 391ص (2-392)، 18 سطر،

اندازه: 20×35سم [ف: 10-1524]

39. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3562/2

آغاز: در بیان تهیه و تدارک امپراطور ناپلئون جهت منع هجوم خصم؛ انجام: ممالک فرنگستان بر وجود وی ننگ بود جای دادند تمت الکتاب بعون الله.

مشمول بر 16 فصل است شامل تاریخ زمان جنگ و مصالحه متفقین است تا پایان دوران زندگی و مرگ ناپلئون. جلد 4؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی سفید و ضخیم، جلد: تیماج سرخ، 202ص (393-594)، 18 سطر، اندازه: 20×35سم [ف: 10-1525]

[1525]

40. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1680/2

انجام: بدستهای خود در حال شعور و اختیار دستخط گذارده و مهر کرده ام معمول دارند خط: نستعلیق، کا: خلیل الله فرگوزلو، بی تا؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: تیماج مشکی با گل و بوته، 399ص (36-434)، 25 سطر (13/5×24/5)،

اندازه: 20/5×33 سم [ف: 4-155]

41. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1954ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی 1121-619. جلد 1، بی کا، بی تا؛ 140گ [فیلمهاف: 1-37]

42. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-567]

43. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 25456

بی کا، بی تا، خریداری از سهیلا چاره دار [رایانه]

• تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāpel'on bonāpārt

مترجم: آنتوان ق 19 میلادی

(antuwan (19c

متن از: روزر پیر؛ مترجم: میرزا آنتوان خان

ص: 788

اهداء به: محمد علی شاه قاجار تاریخ تألیف: 1322ق؛ محل تألیف: تبریز این نسخه جلد اول تاریخ ناپلئون بناپارت امپراطور معروف فرانسه است و در آن زندگی ناپلئون از زمان خردسالی تا ایام بزرگی شرح داده شده و از فتوحات او و جنگ های معروفش آنچه می بایست نویسنده در این نسخه آورد، آورده شده است. در ابتدای این جلد دودمان ناپلئون شرح داده می شود و نیز ورود او به مصر و فرود آمدن او در اسکندریه از مطالب دیگر این نسخه می باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1784

آغاز: بسمله، فصل اول: سالهای اول ناپلیون، دودمان بوناپارت بچه کورس؛ انجام: که شمس و قمر در آسمان درخشان می باشند و این ...

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1322ق، جا: تبریز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: کاغذی، عطف تیماج قهوه ای، 160گ، 15 سطر (13×22)، اندازه: 35/5×22سم [ف: 4-241]

• تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāpel'on bonāpārt

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 171

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 نشریه: 2-66]

• تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāpel'on bonāpārt

از ناشناس، بایستی از ترجمه های روزگار ناصری (1264 1313 ق / 1849-1895) باشد. در چند قسمت. یکم در 2 «فصل»: فصل اول سال های اول ناپلئون، فصل دوم مقدمات تاریخی قسمت دوم بونا پارت جنرال آن شیف، چند «فصل»: فصل اول جنگ ایتالیا، فصل دوم قسمت دوم جنگ ایتالیا- مشترک پاکستان

2031/12 چند «تاریخ ناپلئون» [

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 732

آغاز: فصل اول، سالهای اول ناپلیون، دودمان بونا پارت، بچه کورس، شاگرد مدرسه برین، صاحب منصب توپخانه، ایامی که ناپلئون در شهر اراکسیو در تاریخ پانزده ماه اوت 1769م ولادت یافت؛ انجام: و هم فریمر سال ششم 30 ماه نوامبر سنه 1797م

خط: نستعلیق تحریری خوش، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا تیماج زرد تند پوشانده، 76گ، 15 سطر (9/5×16)، اندازه: 18×12/5 سم [ف: 2-36]

tārīx-e nāpel'on bonāpārt

تاریخ تألیف: 25 ربیع الثانی 1257 ق این کتاب از «گذشتن بو نپارت یعنی ناپلئون از کوه سنبر نار» تا آخرین روزهای او و شرح حال بعضی از سرداران او گفتگو می کند. در این کتاب جنگ معروف واتر لوو شکست ناپلئون و نیز حوادث بعد از او بویژه کنفرانسهای صلح اروپا و زحمات تالیران مفصل آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 46

آغاز: گذشتن بو نپارت یعنی ناپلئون از کوه سنبر نار اروپا خیال می کردند که قونسول اول یعنی ناپلئون مشغول اتمام امر دولت است؛ انجام: در محاصره شهر کلراک و شهر منتوبان و سین تان تونین و مانت پلیسه سردار لشکر پادشاه بود در سال هزار و ششصد و سی و دو بسن شصت و سه سالگی فوت شد. آخر نسخه: تمه [کذا] الکتاب بعون الملک الوهاب بتاریخ بیست و پنجم شهر ربیع الثانی سال هزار و دو بیست و پنج و هفت هجرت جناب مصطفویه صلی الله علیه و آله و سلم مطابق او دئیل خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 25 ربیع الثانی 1257 ق، جا: تهران؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز، غیر مقوایی، 53 گ، 16 سطر

(17/5×10/5)، اندازه: 27/5×18 سم [ف: 1-34]

• تاریخ ناپلئون بناپارت = تاریخ ناپلئون (ترجمه) / تاریخ پادشاهان / فارسی

(tārīx-e nāpel'on bonāpārt = tārīx-e nāpel'on (t

ترجمه تاریخ زندگی و لشکر کشی و جهانگشایی ناپلئون امپراطور فرانسه است در نود صورت (فصل) و دارای نود قطعه عکس چاپی سیاه و سفید با زیرنویس فرانسه است که مربوط به حوادث و وقایع آن دوران است. نام مترجم در این نسخه نیامده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1976

آغاز: بسمله. مورخین نوشته اند که ناپلئون از بدو تمیز و رشد در فهم علوم و درک رسوم مصر و مبرم بود فی الحقیقه برای انسان بالاتر ازین صنعتی و مکتبی نخواهد بود که در دانستن مطلبی و فهمیدن مسئله جاهد و سعی باشد تا همچو ناپلئون ممتاز گردد ... صورت اول جنگ پاریس است؛ انجام: صورت نودم نشانکاه دیگر است که در میان مقبره ناپلئون ساخته اند و اسم جنگهای معتبر ناپلئون را در روی آن نوشته اند. حسب الحکم همایون اعلیحضرت شهریاری روحی و روح العالمین فداه در دست کمترین بنده درگاه عالمیان پناه رضاقلی کاتب شهریاری با تمام رسید تمام آنکه شود که در نظر همایون پسند افتد در نوزدهم شهر شوال 1260. خط: نیم شکسته هندی، کا: رضاقلی کاتب شهریاری، تا

ص: 789

1260ق؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقواروکش تیماج یشمی، 100ص، 3-16 سطر، قطع: رقعی، اندازه: 11/5×18/9 سم [ف: 5-425]

• تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāpel'on bonāpārt

تاریخ ترجمه: 1258ق تاریخ مفصل و مبسوطی از زندگی، جنگها و سلطنت ناپلئون بناپارت امپراطور فرانسه است که از متن اصلی در دو جلد ترجمه شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2182

آغاز: فصل اول در بیان تولد و ... شارح این وقایع مذکور مینماید که در باب تولد واصل و نسب و نجابت ناپلئون بناپارت اختلاف و گفتگو بسیار است اصح اقوال این است که در پانزدهم ماه ...؛ انجام: با کمال احترام مرخص فرمود و جوسف بناپارات را با عساکر فرانس احضار کرد که بعد از ورود و استقرار شاهزاده مزبور در تخت سلطنت خویش مملکت اسپانیول را تخلیه کرده داخل خاک فرانس شوند و منتظر احکام مجدد باشند تم شامل دو جلد و کامل است؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محب علی یکانلو، تا: جمادی الثانی 1262ق؛ جلد: تیماج سیاه سوخت، 254گ، 17 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف مخ: 1-316]

• تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāpel'on bonāpārt

قسمتی از تاریخ ناپلئون است در کیفیت تسخیر مملکت اسپانیول و پرتقال و وقایع آنزمان با عناوین مکرر: «مورخ گوید» و چون دیباچه ای ندارد مؤلف و مترجم شناخته نمی شود.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4186

آغاز: فصل مشتمل است بر وقایع چند، اولاً نتایج مصالحه امپراطور؛ انجام: در میان مقبره ناپلیون ساخته اند و اسم جنگهای معتبر ناپلیون را در روی آن نوشته اند خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: جمعه 5 ربیع اول 1264ق، جا: طهران؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 136، 17 سطر (14/5×15/2)، اندازه: 14/5×22

سم [ف: 7-39]

• تاریخ ناپلئون بناپارت / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāpel'on bonāpārt

به دستور: ناصر الدین شاه قاجار تاریخ ترجمه: 1274ق این نسخه ترجمه تاریخ ناپلئون از زبان فرانسه به فارسی است، مشتمل بر چهل و هشت «فصل» و هر فصلی محتوی است بر چند بیان در ذکر حالات و چگونگی جزیره کرس و مولد و منشاء ناپلئون و خانواده وی و

شرح جنگها و فتوحات و بالاخره ذکر وقایع سال 1237 هجری و اسارت در جزیره سنت هلن و شرح وصیت نامه آن امپراطور.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 934

آغاز: تاریخ ناپلئون عظیم امپراطور فرانسه - بسمله سپاس و ستایش آنچنانکه باید و بندگی و پرستش بد انسان که شاید پادشاهی را سزاست که بهر کاری تواناست و بهر زبانی دانا... فصل اول مشتمل است بر هفت بیان. بیان اول در ذکر حالات جزیره کرس؛ انجام: ختم ترجمه این همایون کتاب... پاشاخان پیشخدمت خاصه... چون حکم ترجمه این کتاب رفته بود... پرداخت... قد فرغ من تألیفه و تسویده فی یوم الخمیس سابع و العشرین من شهر رجب المرجب سنة خمس و سبعین و مائین بعد الف من الهجرة 1275 قد حرره العبد الداعی الدوام الدولة القاهرة الباهره محمد باقر گلپایگانی خط: نستعلیق، کا: محمد باقر گلپایگانی، تا: 1275ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، کمنددار، یک سرلوح مذهب، به خط ناصر الدین شاه قاجار آمده: «درختهای قصر قاجار... درخت چنار و توت سوای درختهای دیگر روز چهارشنبه چهارم شهر ذیقعدہ شمرده شد از این قرار است. چنار (اک ماصه ک اصله 1185) درخت توت ماف اصله 150)؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فرنگی زنگاری رنگ لبه طلائی، جلد: مقوای روکش چرم لا-کی رنگ، 926 ص، 15 سطر، اندازه: 23×35سم [ف: 5-422]

← تاریخ ناپلئون (ترجمه) ← تاریخ ناپلئون بناپارت

• تاریخ ناپلئون (ترجمه) / تاریخ پادشاهان / فارسی

tarix-e napel'on

یحیی بن محمد نبی، ق 13 قمری

(-190) (yahyā ben mohammad nabī)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار به دستور)

تاریخ تألیف: 1274ق ترجمه یحیی بن محمد نبی از فرانسه به فارسی ترجمه شده، مشتمل بر 48 فصل و هر فصلی محتوی چند بیان.

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 885

آغاز: سپاس و ستایش آنچنان که باید و بندگی و پرستش بد انسان که شاید پادشاهی را سزاست که بهر کاری توانا است؛ انجام: و چون حکم بترجمه این کتاب رفته بود و مقصود آنکه بدون کم و زیاد همان عباراتی که مورخ بزبان فرانسه نوشته بود تسوید یابد

ص: 790

خط: نستعلیق عالی، بی کا، تا: قرن 13؛ در صفحه آخر نوشته: «این کتابرا از بدو تا ختم برای ظل السلطان قرائت نمودم شهر صفر المظفر 1302 فتح الله»؛ مهر: «فرج الله طباطبایی» (بیضوی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی، باروکش چرم ساغری، 615ص، 21 سطر (13×25)، اندازه: 22×34سم [ف: 27]

• تاریخ ناپلئون (ترجمه) / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāpel'on

علیخان بن محمد طاهر

ālī-xān mohammad ebn-e tāher

تألیف: کنت ولدسکاز، ترجمه از علیخان فرزند حاج محمد طاهر. سرگذشت ناپلئون و از وقایع تاریخی زمان ناپلئون بناپارت

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3188

آغاز: مقدمه مقصود من در اینجا ثبت و ضبط جمیع اقوال و افعال اعلیحضرت امپراطور ناپلئون است که در مدت توقف من در نزد وی روزبروز از ایشان بروز و ظهور نموده است ولی قبل از شروع در زمان رولوسیون (شورش) فرانسه زیاده بر بیست و یک سال نداشتم و در همان اوان بمنصب نیابت کشتی که بر حسب درجه نظامی قرینه سر کرد کی دوم است مفتخر و سرافراز گردیدم؛ انجام: لاغر اندام و صاحب چهره سرخ و موی زرد مایل خرمایی با چشمی چون هنود غیر مستقیم ابروهای درشت خرمایی رنگ پر پشت و برجسته «امپراطور از حیث قیافه او را بسیار بد کل و بد شکل و از حیث مکارم اخلاق شخصی بسیار خوبی می یافت» دور نیست که مشارالیه با النسبة بآمیرال مشخص خوبی باشد. خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی کا، تا: 1315ق، جان تهران؛ شامل دو جلد است؛ مهر: «غلامحسین»؛ کاغذ: فرنگی سفید مارک دار، جلد: تیماج سرخ، 475ص، 20 سطر، اندازه: 22/5 × 17/5 سم [ف: 10-771]

• تاریخ ناپلئون چهارم = ناپلیان چهارم / تاریخ / فارسی

(tārīx-e nāpel'on-e Čahārom (=nāplīyān Čāhār

مترجم: غفاری، رضا ق 13 قمری متن از: لانس دو پن، مترجم: رضا غفاری در این رساله ابتداء از وضع فرانسه در دوران پیش از تولد ناپلئون چهارم بحث می شود و بعد از ناپلئون و طرز زندگانی و رشد و تربیت او سخن می رود که در قسمت تربیت آن ما بآداب خاص اشراف فرانسه بر می خوریم.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 851/1

آغاز: بسمله، کتابچه سن رشد و بلوغ چهارم من تألیف لانس دو پن و ترجمه بنده در گاه جهان پناه رضای غفاری مترجم؛ انجام

تاریخ ناپلئون - تاریخ نادرشاه 791 خدعها (=خدعه ها) و تذویراتی (=تزویراتی که وطن را از شأن و لیاقتش بیرون کرده است ترجمه. خط: نستعلیق، کا: محتملا مترجم، تا: محتملا قرن 13، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج آبی، 65ص (1-65)، 11 سطر

(15×10)، اندازه: 16×21 سم [ف: 2-386]

• تاریخ نادر شاه / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e nāder šāh

به زبان ساده است و در آن از این پادشاه به «نادر الهی» تعبیر شده است عنوان «فیروز تنگوزئیل سال 1244 در مشهد مقدس انقضاء یافت و روز بعد نوروز عازم هرات شدند» در آن آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 821

خط: نستعلیق درشت خط، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: آبی، جلد: تیماج سرخ، 79 گ، 12 سطر (13×25)، اندازه: 22×38 سم [سنا: ف: 2-69]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 519

همان نسخه بالا [نشریه: 7-112]

• تاریخ نادرشاه / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāder šāh

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8343

آغاز: بسمله از آنجا که این قبیل تصنیفات همیشه مطبوع عامه است؛ انجام: عظمت اوج خواهد گرفت ... میرزا عبدالرحیم خان تفرشی خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1312ق، جان تهران؛ کاغذ: آبی، جلد: میشن، 17 سطر (8×19)، اندازه: 14×25 سم [رایانه]

• تاریخ نادر شاه / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāder šāh

از صفا (؟)، که در پایان آن آمده: صفا نوشت به امرت بدیع ملک ملک *** به یادگار برایت همین کتاب بدیع. آغاز: هو الله تعالی. تاریخ نادر شاه. نادر شاه که در اروپا معروف به قلی خان است در کلات واقعه در ایالت خراسان متولد شد. انجام: چنان شخص عالی همت و شجاع بچه اندازه در معارج بزرگی و عظمت اوج خواهد گرفت. الا- که چهر تو باشد چو آفتاب بدیع *** گفت به وجود بود هر زمان سحاب بدیع. به یادگار برایت همین کتاب بدیع حره العبد سلطان الکتاب محلاتی شهر شعبان المعظم سنه 1319

[فهرستواره منزوی 909/2]

خط: نستعلیق، کا: سلطان الکتاب محلاتی، تا: شعبان 1319ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 54گ، 15 سطر (14×7/5)، اندازه: 21×13سم [ف: 16-30]

تاریخ نادر شاه افشار و کریم خان زند / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāder-šāh-e afšār va karīm xān-e zand

امیرخیزی، اسماعیل بن محمد تقی، 1344-1255 شمسی

(amīr-xīzī, esmā'īl ebn-e mohammad taqī (1876-1965

بخشی از کتابی است در تاریخ پادشاهان ایران، که این بخش شامل تاریخ نادرشاه افشار و کریم خان زند تا ابتدای قاجاریه است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9900

آغاز و در دشت کرنال بیست و پنج فرسخی شاه جهان آباد که یک طرف آن رودخانه انجام: که تا برای پختن آشی وقتشان ببطالت نگذرد
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 35، 21 سطر، اندازه: 30×23سم [ف: 31-125]

تاریخ نادر شاه (ترجمه) / تاریخ ایران / فارسی

(tārīx-e nāder-šāh (t

قراگوزلو، ابوالقاسم، 1306-1244 شمسی

(qarāgūzlū, ab-ol-qāsem (1865-1927

به دستور: صدیق السلطنة تاریخ تألیف: 1305ق تألیف

فریزر، جیمز بیلی (1783-1856م)؛ تاریخ کوتاهی از پادشاهان تیموری هند تا یورش نادر بدانجاست. در دو بخش: قسمت آغازین تاریخ سلاطین مغول و بخش دوم تاریخ نادرشاه شامل جنگ های او با محمد پادشاه تیموری و بازگشتش به ایران و دیگر وقایع عمرش پیش از مرگ. فریزر میان سال های 1730 تا 1740م در هندوستان بود و پس از بازگشت به انگلستان این کتاب را در لندن در سال 1742م به چاپ رساند که بخش اعظم احوال نادر در آن ترجمه نوشته میرزا زمان منشی سربلند خان در روزنامه معاملات نادرشاه هندوستان) است. ناصر الملک هم در آغاز کتاب این چنین گزارش کرده است: «خلاصه تاریخ سلاطین مغول از روی ... (نام یک کتاب سیاه شده) وقعات بابری، سیر جهانگیری، پادشاهنامه و تاریخ عالم گیری و غیره نوشته شده است و صورت این کتاب در آخر کتاب مسطور است و با این کتب تواریخ مشرق زمین که برای نوشتن این تاریخ جمع کرده ام امیدوارم صحت آن محل تردید نباشد. فصل راجع

به اوضاع سلطنت مغول در هندوستان قبل از ورود قشون ایران و اسبابی که باعث رفتن نادرشاه به هندوستان شد از روی یک نسخه ایرانی ترجمه شده است. نسخه مزبور را هوم فریز کول رئیس کارخانه انگلیس در پطنه برای دکتر مید فرستاده است. در این که وقایع مسطوره در این نسخه صحیح است شکی نیست زیرا که خود من بیش از ده سال در هندوستان مانده در اواخر مدت سه سال متصل با بعضی ایرانی و مغولها در آن جا مراوده و مکاتبه داشته ام و اغلب از قشون کشی نادر شاه مذاکره می کردیم. اما تفصیل اوایل حال نادرشاه از یک نفر شخص محترمی که حالا در انگلستان است به من رسیده است و خود او سال ها در ایران اقامت داشت. زبان فارسی می داند و مکرر با نادرشاه ملاقات کرده است. روزنامه وقایع و احوال بعد از ورود نادر شاه را به هندوستان را به نادرشاه منشی سربلند خان برای میرزا مغول پسر علی محمد خان به احمد آباد فرستاده بود. چون رابطه دوستی میان ما بود روزنامه مزبوره را به من داد. چون این بنده فقیر سراپا تقصیر این تاریخ را صحیح دانسته لهذا بر خود مخمر نموده که بر حسب امر مبارک جناب ... ناظم السلطان دام اقباله العالی یک نسخه از روی این تاریخ نوشته که یادگار بماند.» (حافظیان و حکیم) آغاز: از آنجا که این قبیل تصنیفات همیشه مطبوع عامه است در اقدام بنوشتن این کتاب انجام: در معارج بزرگی و عظمت اوج خواهد گرفت. چاپ: کرمانشاه، مطبعه شرافت، ذیحجه 1327ق، 173ص؛ تهران، 1321ق، سنگی؛ بی ناشر، 1321ق. (چاپ دوم)، وزیری کوچک، 11+355+1صص

[دنا 746/2؛ فهرستواره منزوی 908/2]

شروح و حواشی:

1- تتمه تاریخ نادر شاه؛ قائم مقام فراهانی، عبدالوهاب بن علی (قرن 14)

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2269

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 86گ، 14 سطر (8×15/5)، اندازه: 14×24سم [ف: 5-387]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9320

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 14؛ مجدول به سرخی، رکابه دار؛ جلد: مقوا عطف

پارچه، 91گ، 12 سطر، اندازه: 13×19/5سم [ف: 30-71]

3. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 152-ج

خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه رمضان 1305ق؛ مجدول، از محل هدیه جناب آقای دکتر مصدق خریداری شده؛ کاغذ: فرنگی،

ص: 792

جلد: مخمل مقوایی، 122گ، 11 سطر (8×16)، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 33]

4. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1144

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق خوش، کا: سلمان شریف فراهانی، تا: صفر 1306ق؛ پس از کتاب سواد فرمان نادر شاه در باب فتح هرات و سواد فرمان معافی اهل ایران به خط کاتب نسخه افزوده شده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 99گ، 12 سطر، اندازه: 17/5 × 11 سم [ف: 379-3]

5. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 236

آغاز: برابر خط: شکسته نستعلیق ریز، بی کا، تا: 1308ق؛ 112گ، 11 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 14/5×7 سم [ف: 2-132]

6. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 3719

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: تقی قزوینی، تا: 1311ق؛ یادداشت خریداری میرزا رضی مذهب در 1312، کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن قرمز، 129گ، 11 سطر، اندازه: 13/9×21/2

سم [ف: 2-94]

7. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1222

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: نصرالله منشی همدانی، تا: 1311ق، جا: تهران؛ اهداء به میرزا احمد خان نصیر الدوله؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل سبز، 103گ، 11 سطر (8×15)، اندازه: 14×21 سم [ف: 3-258]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8342

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم

تفرشی، تا: ذیحجه 1314ق؛ واقف: سردار کل یار محمد خان افشار؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: تیماج یشمی، 73گ، 17 سطر (8×19)، اندازه: 15/4×26 سم [ف: 7-40]

1. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 977)

آغاز: نادرشاه که در اروپا معروف به قلیخان است در کلات واقعه در ایالت خراسان متولد شد؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: محمدرضا سلطان الکتاب، تا: شوال 1317ق؛ عباراتی به خط ظل السلطان در مقایسه اوضاع و احوال زمان نادر با دوره حاشیه نویسی شده؛ 103ص، 10 سطر، اندازه: 21/5×14 سم [ف: 101]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6775

آغاز: نادر شاه که در اروپا معروف به قلیخان است در کلات واقعه.؛ انجام: برابر بیست ورق از آغاز که مشتمل است بر احوال تیمور و اولاد و احفادوی و اوضاع و احوال هندوستان نوشته نشده و از احوال نادر شاه شروع می شود؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد رضای سلطان الکتاب، تا: ذیقعه 1319ق، کاتب متخلص به صفا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: محمد علی شالچیان، 18 تیر 1326؛ کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه ای، 65گ، 12 سطر ($7/5 \times 14/2$)، اندازه: 13×20 سم [ف: 7-40]

11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37010

آغاز: برابر؛ انجام: که به قدر ذره ای با این اتفاقات که قلمی گردید پس و پیش ندارد تحریر شد که تاریخ صحیحی در دست باشد. خط: نستعلیق شکسته، کا: احمد تفرشی، تا: ذیقعه 1320ق، به دستور ناظم السلطان؛ مجدول؛ یادداشت خریداری محمد علی ناصح به 5 قران، یادداشت مطالعه نسخه از محمد بن حسن تبریزی در 22 ذیقعه 1334ق؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386، کاغذ: کشمیری الوان آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، 109گ، 12 سطر، اندازه: 15×22 سم [اهدائی رهبر: 8-380]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2288

آغاز: تاریخ نادر شاه که موسوم به طهماسب قلی خان بوده؛ انجام: برابر خط: تحریری، بی کا، بی تا؛ کاغذ: تحریری فرنگی سفید، جلد: میشن تریاکی، 235، 13 سطر، اندازه: $12/5 \times 20$ سم [ف: 6-241]

• تاریخ نادرشاهی = تاریخ جغتایی / تاریخ / فارسی

tārīx-e nāder-šāhī = tārīx-e Čoqatāyī

وارد، محمد شفیع بن محمد شریف، ق 12 قمری

(-180) vāred, mohammad Šafi' ebn-e mohammad Šarīf

تاریخ تألیف: میان سال های 1150 - 1152ق در سرگذشت نادرشاه افشار (1148-1160ق) از جوانی تا درگیری او با پادشاهی تهماسب میرزای صفوی، جنگهایش با اشرف افغان، پادشاهی نادر، لشگر کشی وی هند. و از هموست: مرآت صادق، مرآت واردات، تاریخ جغتایی، تاریخ محمد شاه، دیوان، و چهار مثنوی: گلستان نیرنگ، مرآت فرخی، چمن دیدار و ساقینامه. میان سال های 1150-1152ق ساخته است که در دیباچه آن تاریخ 1139 آمده، دو تحریر دارد، تحریر دومش همان «تاریخ جغتایی» است. (احمد منزوی) آغاز: خداوندی که این نادر فسانه *** بود از حکمت خاصش نشانه چاپ: از روی تنها نسخه اش به کوشش دکتر علی اکبر شعبانی، در 404ص چاپ شده است. استوری 133/1 و 610 و 1319؛ ریو 275 و 975 و 1050 و ذیل ص 257؛

[الذریعة 1247/9؛ فرهنگ سخنوران 638؛ فهرستواره منزوی 1212/2]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3237-ف

آغاز: برابر نسخه اصل: پاریس ش 490 بلوشه S. P. 233 که گفته گویا از طاهر بیک است. (استوری 328/1)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف:

[105-2

ص: 793

← تاریخ نادری ← [علم کوک]

← تاریخ نادری ← جهانگشای نادری

← تاریخ نادری ← وقایع الایام و ...

← تاریخ نادری ← دیوان بیضا

• تاریخ نادری / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e nāderī

از: شیخ یوسف. تاریخی است با انشائی ادبی و تضمین بسیاری از آیات و احادیث و امثال، از رویدادهای عصر نادرشاه افشار. نام کتاب و مؤلف روی برگی قبل از کتاب آمده. فهرست بعضی مطالب بدین تفصیل است: حال امیر ویس غلیجان و اسدالله ابدالی؛ در بیان استیلای افغانه در اصفهان؛ در بیان خاتمه کار محمود و جلوس اشرف و قتل خاقان شهید؛ در بیان تدریج حال و ترقی نادرشاه؛ در سطوت لشکر نادری؛ در بیان نهضت همایون به جانب هرات؛ در بیان استیصال اشرف افغان؛ در بیان فتح ارومیه و تبریز؛ در بیان جنگ افغانه با ابراهیم خان؛ در بیان انصراف موبک نادری به خراسان در بیان عروسی رضاقلی میرزا؛ در بیان تسخیر هرات و قلع افغانه؛ در بیان توجه طهماس به جانب ایروان؛ در بیان نهضت نادر به جانب بغداد؛ در بیان طغیان محمد خان بلوچ؛ توجه عبدالله پاشا با فوج رومی به جانب دیوان نادری؛ در بیان فتح و جلوس نادرشاه؛ در تسخیر قندهار؛ در بیان فتح بلخ و بخاری و کابل؛ در بیان تسخیر هندوستان؛ در تفویض سلطنت هندوستان به محمد شاه؛ در بیان تسخیر ممالک سند؛ در مجملی از وقایع شاه طهماس و رضاقلی میرزا؛ در بیان تسخیر خوارزم، در بیان تذهیب قبه نجف اشرف؛ در توجه نادر شاه به جانب داغستان؛ در طغیان و تمرد بزرگان لکزیه؛ در بیان فتح مسقط و تأدیب خوارج؛ در بیان سنوح رضاقلی میرزا و سقوط او؛ در بیان توجه به جانب روم؛ در تسخیر کرکوک و موصل و اردبیل؛ در بیان قتل نادرشاه با اولاد و اعقاب؛ در ذکر کلمات اساس به اقتباس؛ در بیان سلطنت علی شاه؛ در بیان جلوس شاه رخ میرزا در خراسان؛ در ذکر جلوس ابراهیم خان در تبریز.

[فهرستواره منزوی 910/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3620

آغاز: نقص علیک من انباء ما قد سبق ... مصدوقه این سخن حال امیر ویس غلیجانی و اسدالله ابدالی است؛ انجام: و اختتام مرام بنام آن خدائی که نام او مصباح زجاجه روح است و پیغام او مفتاح دریچه فتوح خط: نستعلیق، بی کا، تا: شوال 1296ق؛ جلد: تیماج قرمز،

172گ، 13 سطر، اندازه: 11×16/5 سم [ف: 10-17]

• تاریخ ناصرالدین شاه / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nāser-ed-dīn šāh

منشی رازی، ابراهیم، ق 14 قمری

(monšī rāzī, ebrāhīm (-20c

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار به نام همین شاه ساخته شده ولی ناتمام مانده است.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 179

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ کاغذ: ترمه [نشریه: 2-66]

← تاریخ ناصری ← تاریخ بیهقی

• تاریخ ناصری / تاریخ / فارسی

tārīx-e nāserī

حسینی منجم، محمد حسن بن محمد حسین، 1265 قمری

ebn-e

(hoseynī monajjem, mohammad hasan mohammad hoseyn (-1849

اهداء به: ناصرالدین شاه در استخراج تاریخ از سال 1264 قمری. آغاز: بسمله، الحمد لله ذي المحامد الزاخرة ... اما بعد چنین گوید ... محمد حسن بن محمد حسین الحسینی المنجم که چون بزرگ شد بر من نعمت شاهنشاه روی زمین ... ناصر الدین و قریب یکصد سال گذشت که خود و آباء و اجداد و نیاکان این بنده عبودیت ارکان از خوان نعمت این دودمان که جاویدان باد پوشیده و نوشیده ...

1. تهران، ملک، شماره نسخه: 3257

آغاز: برابر؛ انجام: اجمعین الی یوم الدین. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، با سرلوح، مجدول به طلا؛ کاغذ: کاغذ ترمه اصفهانی، جلد: میشن سیاه، 9 گ، 9 سطر، اندازه: 17/2610/9 سم [ف: 2-94]

2. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 3745

خط شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الاول 1296 ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سیاه، 16 گ، 9 سطر، اندازه: 14/2×20/6 سم [ف: 2-94]

← تاریخ نامه ← تاریخ بلعمی

• تاریخ نامه = ترجمه تاریخ طبری / تاریخ / فارسی

tārīx-nāme=t.-ye tārīx-e tabarī

وابسته به: تاریخ طبری؛ طبری، محمد بن جریر (224-310)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 868/1 ف

ص: 794

نسخه اصل: موزه انجمن آسمایی همایونی لندن S.a.r؛ خط: نسخ، کان محمد شاه بن علی بن محمود شاد بخت حافظ اصفهانی، تا: شنبه 18 شوال 701ق؛ 33 سطر [فیلمهاف: 1-544]

← تاریخ نامه خاقان ← تاریخ ذوالقرنین

← تاریخ نامه راقم ← تاریخ راقم

• تاریخ نامه هرات = تاریخ ملوک کرت = تاریخ سیفی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-nāme-ye harāt = tārīx-e molūk-e kart = tārīx-e seyfi

سیفی هروی، سیف بن محمد، 681ق 8 قمری

(seyfi heravi, sayf ebn-e mohammad (1283-14c

اهدا به: غیاث الدین محمد کرت (708-729ق

تاریخ تألیف: 720ق تاریخ هرات و پادشاهان کرت است از 618 تا 721ق و از دو دفتر آن تنها یک دفتر در دست هست، که در 138 بند به نام «ذکر»..

چاپ: کلکته، 1362ق، به کوشش محمد زبیر صدیقی.

[دنا 747/2؛ نسخه های منزوی 4278؛ فهرستواره منزوی 911/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9651

آغاز: کلام من بچه ارز در آن جناب شریف *** که دون صف نعالست موقف حسان ... بنابراین ابواب در تألیف این کتاب بر موجب المامور معذور شروع کردم ... و این تاریخ نامه را بر چهار صد ذکر ختم کردم؛ انجام: در باب ایشان مبذول داشت و هر یک را علیحده مثال عالم زال فی الأقطار. نسخه حاضر یک برگ از آغاز افتادگی دارد و در انجام تا ذکر صد و سی و ششم را در بردارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ مجلدول؛ تملک: فضل الله زنجانی؛ جلد: تیماج قهوه ای رویه پارچه قرمز، 311گ، 17 سطر، اندازه: 22×32سم [ف: (33-31)

• تاریخ نبوی / تاریخ اسلام / فارسی

tārīx-e nabavi

تاریخ مفصل و مبسوطی از حوادث ولادت و سیر زندگی پیش از رسالت و جریانات بعثت پیامبر اکرم به نبوت، جنگها و غزوات آن حضرت، خلفا و جانشینان آن حضرت و فتوحات سرزمینهای اسلامی که بدون فصل بندی خاصی آورده شده و در لابه لای مطالب اشعاری نیز نوشته شده است.

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: 237

آغاز: ذکر رفتن عبدالله این پس و کشته شدن سفیان بن خالد، سفیان بن خالد مزیلی با آنکه بعضی از صحابه را شهید ساخت و به تبع مهم برخی از آن دولتمندان پرداخت چنانچه رقمزده کلک بیان گشت و خط: نستعلیق جلی، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول شنگرف و لاجوردی؛ جلد: گالینگور سیاه با عطف پارچه، 255 گ، 24 سطر، اندازه: 24×36 سم [ف مخ: -23]

• تاریخ النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) / عربی

tārīx-un nabī

؟ رازی، احمد بن فارس، 326؟ 395؟ قمری

(rāzī, ahmad ebn-e fārs (939-1006

در ذکر چیزهایی که دانستش بر هر مسلمان واجب است از نسب رسول الله و محل تولدش و احوال او در جنگ هایش و اسامی فرزندان.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1626/20

خط: نسخ، بی کا، تا: 854 ق [ف: 5-313]

• تاریخ النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ پیامبر اکرم / فارسی

tārīx-un nabī

تاریخ زندگانی پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) است از نسب شریف آن حضرت و ولادت تا وفات ایشان و وقایعی که بعد از رحلت ایشان و در زمان امام علی (علیه) اتفاق افتاده است.

قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: 108

آغاز: محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 410 گ، 14 سطر، اندازه: 11×18/5 سم [کتابخانه های قائن: ف: 95]

• تاریخ نبیل زرنندی (مختصر) / بهائیت / فارسی

(tārīx-e nabīl-e zarandī (mx

اشراق خاوری، عبدالحمید -1315 شمسی

(ešrāq-e xāvarī, 'abd-ol-hamīd (-1999

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 4238 بی کا، بی تا [نشریه: 13-379]

• تاریخ نجف یا دانشگاه اسلامی / تاریخ / فارسی

tārīx-e najaf yā dānešgāh-e eslāmī

مدرس گیلانی، مرتضی بن شعبان، ق 14 قمری

(modarres-e gīlānī, morteza ebn-e ša`bān (-20c

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16632

ص: 795

جلد 1؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16636

جلد 2؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• تاریخ نخجیر ناصری / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e naxjīr-e nāserī

ناصر الدین قاجار، شاه ایران، 1247-1313 قمری

(nāser-od-dīn-e qājār, Šāh-e Īrān (1832-1896

شرح و توصیف شکارهای ناصرالدین شاه قاجار است در نواحی شهرستانک و شکارگاه های سلطنتی که روزانه به قلم خودش به انضمام وقایع روزمره و اتفاقات قاجاریه یادداشت می شده و سپس به امر وی محمد حسن خان محقق الملک آنها را جمع آوری و تنظیم کرده و با تذهیب و تزئینات تفتنی آراسته است. آغاز: بسمله، شکارهاییکه از ماه محرم 1279 ایت نیل و ما بعدها میشود در این کتابچه ثبت و ضبط میشود بطور روزنامهچه. روز شنبه چهاردهم شهر محرم الحرام از سلطنت آباد بعزم بیلاق شهرستانک حرکت شد از راه کوه البرز رفتیم راه را در کمال خوبی ساخته بودند که هیچ جا از اسب پیاده نشدیم. عین الملک در شمران ماند برای امر سواره کرد و ترک چهار شب بعد آمد شهرستانک ... امروز که این روزنامه را می نویسم روز شنبه بیست و یکم شهر محرمست تا اینجا مقدمات بود حالا باید تفصیل شکارهاییکه شده نوشته شود انشاء الله. انجام: روز دوشنبه صبح رفتم حمام ... بعد سوار شده رفتم طرف رودخانه سرا پائین قرقی انداختم ساری اصلان امروز از شهر آمده بود کنار رود جایی از برای نهار پیدا نشد رودخانه ناران را گرفته رفتم زیر کلاک چمن و بیدی بود آفتاب گردان زده نهار خوردیم طربوزان روزنامه خواند بعد با امین الملک نشستیم جواب عرایض سپهسالار را نوشتیم بعد از آن کتابچه مطالب مفصلی داشت کشیک چی باشی آورده خوانده جواب دادیم بعد قدری خوابیدیم محقق روضه الصفا خواند علیرضا خان محمد علیخان بودند ادیب الملک آقاعلی حاجی میرزا علی عکاس باشی موجهولخان همه بودند ... روز یک شنبه بیست و هفتم مراجعت شد بسلطنت آباد ... امر و مقرر ... محمد حسن خان محقق الملک ... بسعی و اهتمام در انجام ترقیم و تصحیح و تذهیب آن مأمور فرمودند ... انا العبد کاتب الحضرة السلطان محمد حسین شیرازی فی شهر ذیقعدة سنه 1282.

[دنا 748/2؛ فهرستواره منزوی 912/2]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 842

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق بسیار خوب، کا: محمد حسین شیرازی (کاتب حضرت السلطان)، تا: 1282ق؛ یادداشت هایی به خط ناصر الدین شاه قاجار که نمایانگر خواندن و تصحیح نمودن این کتاب می باشد، مجدول، مذهب، کمند کشی زرین، چهار سرلوح مذهب؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای روغنی عکس چاپی ناصرالدین شاه، عمل آقا رضای عکاسباشی، 503ص، 11 سطر، اندازه: 17/5 × 25/5 سم [ف: 5-354]

• تاریخ نژاد و صفات و کیلیه / داستان / فارسی

گفتگوی دونفره درباره میرزا مصطفی وکیل لشکر و طائفه وکیلویه و هجو ایشان است که به شیوه نمایش نامه (تئاتر) نوشته شده. مؤلف از خود یاد نکرده ولی درباره برگزیدن این روش نوشته است: «حکمای فرنگستان چون خواهند حکایتی را بیان کنند که طبایع را از آن انزجاری حاصل نشود و آن مطلب هم چنانچه هست به درستی منکشف گردد فقره ای طرح و به قاعده سؤال و جواب رسمی آن را نوشته علم تیاترش گویند. چون فیما بین جناب شیخ محمد تقی ملقب به شیخ شریعت و میرزا خلیل طلبه در مدرسه صحبتی واقع شده بود به قانون تیاتر نوشته می شود».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37111

آغاز: اعوذ بالله من غضب الله. حکمای فرنگستان چون خواهند حکایتی را بیان کنند که طبایع را از آن انزجاری حاصل نشود... ملا محمد تقی شیخ شریعت در مدرسه کنار حوض نشسته میرزا خلیل طلبه وارد شده می گوید شیخنا سلام علیکم؛ انجام: را به رسیدگی تقلبات این علیه ما علیه انداخته وجود ذی جود مسعود قبله عالم را در کمال شادکامی و سلامتی بدارد خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 14؛ ابتدای نسخه نام آن را چنین نوشته اند: «تاریخ نژاد و صفات و کلیه علیه الهاویه»، ابتدای نسخه دو نامه اداری به ریاست شعبه نظام آمده است؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: مقوارویه پارچه ای عطف تیماج قهوه ای، 117گ، 15 سطر، اندازه: 16/5×22 سم [اهدائی رهبر: 8-382]

مشهد، شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1471

همان نسخه بالا [مؤید: 3-382]

• تاریخ النصرانی (فصل من کتاب) / ادیان و مذاهب عربی

(.tārīx-un naḫrānī (faṣl-un min k

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 660/13

خط: نسخ، کا: اسدالله بن ظهیر الدین علی دوانی، تا قرن 11 [ف: 358]

• تاریخ نظام شاهی = وقایع دکن / تاریخ هند / فارسی

ص: 796

tārīx-e nezām-šāhī= vaqāye'-e dakan

تجلی علیشاه حیدر آبادی، 1215 قمری

(-1801) (tajallī 'alī-šāh-e heydar-ābādī)

تاریخی است مشتمل بر شرح وقایع سلاطین سلسله نظام شاهیان حیدر آباد دکن هند، از وقایع عصر میر قمر الدین نظام الملک آصف جاه اول (1113-1161ق) مؤسس سلسله نظام شاهیان حیدر آباد دکن و پسر وی میر احمد نظام الدوله ناصر جنگ (1164-1161

ق) و فرزند وی میر نظام علیخان نظام الدوله آصف جاه ثانی (1175-1218ق).

[دنا 748/2؛ فهرستواره منزوی 1368/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13746

آغاز: اشعه ستایش بی آرایش مراحدی را سزد که از خلوت خانه غیب هویت خود را به هویت غیب جلوه گر ساخت و به مضراب صورت سرمدی قانون ساز؛ انجام: انجام نسخه: نواب مدار المهام بمظفر الملک و ملک عیسی تأکید بلیغ فرستادند که از آن گردیده بطرف

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ با سرلوح مزدوج مرصع، مجدول؛ جلد: تیماج یشمی، 259 گ، 13 سطر، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 37-281]

• تاریخ نظام و قشون = کیفیت لشکر نظام / فنون نظامی / فارسی

tārīx-e nezām va qošūn

در ابتداء از ظهور نظام و لشکر آرائی جدید که مطابق با روش های علمی است بحث می شود و ضمن این بحث از لشکر کشی ها سرداران بزرگ تاریخ سخن به میان می آید و به تاریخ پیدا شدن و کشف اسلحه های آتشین پرداخته شده.

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1227/6

آغاز: در بیان کیفیت ابتدای لشکر نظام بامروز زمان ترقی و بنظم آن؛ انجام: واز کثرت تجربه روز بروز در ترقی و کمالست. خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالستار گرگانی، تا: 1300ق، جان تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، وص (651-659)، 16 سطر (16×7/5)، اندازه: 14×22 سم [ف: 3-275]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3961/10

خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1306ق؛ نگارش دیگری از مجموعه 1227 کتابخانه ملی؛ کاغذ: فرنگه خط دار، جلد: میشن زرد، 17 و 18 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 7-113]

← تاریخ نعیم ← روضة الحسین فی خلاصة اخبار الخاقین

← تاریخ نگارستان ← نگارستان قزوینی

• تاریخ (نگارستان منتخب) / تاریخ / فارسی

(.tārīx-e negārestān (mn

۱. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 694/31

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ فرنگی و فستقی؛ جلد: تیماج عنابی، آگ، اندازه: 13/5 × 22/5 سم [ف: 1-540]

۲. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 694/29

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ فرنگی و فستقی؛ جلد: تیماج عنابی، 11 ص، مختلف السطر، اندازه: 13/5 × 22/5 سم [ف:

1-540]

• تاریخ نو / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e no

جهانگیر میرزا، 1269-21222 قمری

(jahangir mirza (1807-1853

تاریخ تألیف: 1267 ق؛ محل تألیف: تویسرکان در ذکر وقایع ده سال اخیر سلطنت فتحعلی شاه و چهارده سال پادشاهی محمد شاه و اوایل زمان ناصر الدین شاه از 1240 تا 1265 هجری. دارای نثر ساده و روشن و فاقد استعارات ادبی و گاه حتی عامیانه است و بمنزله ذیل مآثر سلطانیه می باشد. آغاز: بسمله. اما بعد چون اثبات حوادث روزگار در دفاتر آثار و اخبار امریست مرغوب برای آنکه عبرتی از گذشته در آینده حاصل آید و بصیرتی برای مطالعه نمایندگان فریاد لهذا این بنده درگاه الهی و دعاگوی دوام دولت پادشاهی امیرزاده جهانگیر میرزا خلف مرحوم نایب السلطنة عباس میرزا طاب ثراه را در این تاریخ که اول سنه 1267 هجری است در قصبه تویسرکانی من محال قلمرو همدان که بحکم پادشاه مرحوم محمدشاه طاب ثراه از سنه 1251 هجری متوقف است بخاطر فاطر رسید که وقایعی را که از سنه 1240 هجری الی حال تحریر از وقایعات کلیه در مملکت ایران صانها الله عن الحدثان روی داده برشته تحریر در آورد که برای خوانندگان و مطالعه نمایندگان تجربه حاصل آید ... چون عدد لفظ تاریخ نو مصادف با سال اختتام این کتاب آمد مسمی بتاریخ نو گردید انجام: ذکر فتح مشهد مقدس پادشاه جهان ... قد فرغ من تحریر هذا التاريخ في يوم الأربعاء من شهر ربيع الأولى سنة سبع و ستون مائین بعد الألف الهجرة النبوية صلوات الله و السلام 1267. چاپ: به کوشش عباس اقبال آشتیانی، تهران، 1327 ش، 347 ص.

[دنا 748/2؛ رجال ایران 284/1؛ فهرستواره منزوی 913/2]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 705

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1267ق؛ مجدول، کمند کشی، یک سرلوح منقش؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ:
فرنگی

ص: 797

آهار مهره، جلد: مقوای روکش 559ص، 15 سطر،

اندازه: 15×22سم [ف: 5-359]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9358

آغاز: برابر؛ انجام: بضاعت نیاوردم الا امید *** خدایا زعفروم مکن نا امید خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح؛ یادداشتی به تاریخ
غره رجب 1297 ق در تبریز، یادداشتی از حبیب الله به تاریخ 1291ق، اظهار نظری از نادر میرزا، مطالبی درباره سید علی محمد باب؛
جلد: تیماج مشکی، 190گ، 17 سطر، اندازه: 15×21/5سم [ف: 30-88]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3741

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا علی اکبر، تا: 1296ق؛ تملک: فرهاد میرزا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، 323گ، 12 سطر، اندازه:
15/5×21/9 سم [ف: 2-94]

4. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 678

آغاز: برابر؛ انجام: بضاعت نیاوردم الا قبول *** الهی زعفروم مکن نا امید خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه رجب 1299ق؛ کاغذ نخودی؛
جلد: تیماج سبز، 209گ، 19 سطر (15/5×11)، اندازه: 16×22سم [ف: 1-26]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 770

خط: نستعلیق، کا: موسی علی آبادی، تا: 21 شعبان 1305 ق، به دستور معتمد الدوله فرهاد میرزا؛ مجدول لاجورد و شنگرف، با دو
سرلوح مذهب؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ و مقوایی، 182 گ، 19 سطر (7×16)، اندازه: 27×16سم [سنا: ف: 2-56]

6. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 514

خط: نستعلیق، کا: موسی علی آبادی، تا: 21 شعبان 1305 ق، به

دستور حاجی فرهاد میرزا؛ با دو سرلوح، مجدول. [نشریه: 7-112]

7. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 88

خط شکسته نستعلیق، کا: حبیب الله پسر علی اکبر خان افشار خرقانی، تا: پنج شنبه 14 ربیع الثانی 1308 ق، برای غلام حسین خان
صدیق السلطنه پیش خدمت خاصه اول حضور پسر آقا خان امین الصحة؛ 332ص، قطع: خشتی [نشریه: 6-640]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 238

آغاز: برابر خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1310ق؛ 274 گ، 12 سطر، اندازه: 17/5×12 سم [ف: 2-133]

انجدانی، یعقوب بن محمد ابراهیم، ق 13 قمری

(anjodānī, ya qūb ebn-e mohammad ebrāhīm (-19c

مؤلف چون در اکثر بلاد و امصار و اردوها و اسفار و میادین مجادله و گیر و دار سیر و سلوک، شاهد فراز و نشیب روزگار بوده، مشاهدات و ملحوظات خود را با قلمی روان و ساده به رشته تحریر کشیده و مشتمل است بر مقدمه در: 66 فصل. چاپ: در سال 1332 توسط ابراهیم دهگان با تلخیص، تصحیح و به نام «مخلص تاریخ نو» در اراک به چاپ رسیده است.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: 96

آغاز: ستایش بی آرایش ... را سزاست جلت عظمتی که از قدرت کامله اش سرادقات سماوات بر فراز عناصر اربعه بی عمود و ستون است.؛ انجام: او را در قبرستان ارامنه دفن کردیم، دگر لله الحمد کسی نمرده. گر نگهدار من آن است که من می دانم *** شیشه را در بغل سنگ نگه می دارد. خط: تحریری، کا: حسین فرزند حاجی آقا خلیل، تا: پنج شنبه 26 شوال 1319 ق؛ 135 گ، اندازه: 15×23 سم [ف:

[108-1

← تاریخ نیشابور ← کتاب السیاق التاریخ نیشابور (منتخب)

خلیفه نیشابوری، احمد بن محمد، ق 9 قمری

(xalīfe-ye neyšābūrī, ahmad ebn-e mohammad (-15c

متن از ابن البیع شیخ ابو عبدالله محمد فرزند عبدالله حاکم نیشابوری (405ق)، در 12 «جلد». ترجمه گزیده آن است. در آن از 808 ق و 732 یاد شده است. آغاز: حمد و سپاس و پاس لایق بعدد انفس و انفس خلائق مر خالق را که جواهر روحانی و عناصر جسمانی از مکامن عدم چاپ: تهران، فرهنگ ایران زمین، به کوشش بهمن کریمی، 1339 ش، [دنا 748/2؛ فهرست المخطوطات المصورة ش

607؛ فهرستواره منزوی 913/2]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 145-ف

آغاز: برابر نسخه اصل: حسین چلیبی 18؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 778 ق؛ 74 گ

[فیلمها ف: 1-39]

• تاریخ نیک پی / تاریخ / فارسی

نیک پی، بن مسعود، ق 8 قمری

tārīx-e nīk-pey

(nīk-pey, ben mas'ūd (-14c

وابسته به: تاریخ جهانگشا = جهانگشای جوینی؛ جوینی، عطا ملک بن محمد (623-681) تاریخ بزرگی است. دنباله تاریخ
«جهانگشای جوینی» در 4

ص: 798

«قسمت» 1 و 2 در باره پادشاهان ایران پیش از اسلام؛ 3- درباره عربستان پیش. پس از اسلام تا گشودن بغداد 656ق؛ 4- در باره دیگر پادشاهان اسلامی که به روزگار عباسیان بوده اند. بخش هائی از آن به فرانسوی چاپ شده است. «منزوی، احمد»

[دنا 748/2؛ فهرستواره منزوی 592/1]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2877-فی

پاریس ش 61 بلوشه ج ش 253؛ بی کا، بی تا (فیلمهاف: 1-39)

• تاریخ نیکلای اول / تاریخ پادشاهان / فارسی

tārīx-e nīkolāy-e avval

تاریخ تألیف: قرن 13 شرح حال نیکلای اول فرزند امپراطور پل است، که بعد از فوت برادرش الکساندر اول به تخت نشست. در آن از فتوحاتی که به زمان او روس ها در آسیا کرده و از قراردادهایی که نیکلا با کشورهای دیگر بسته سخن رفته است. آغاز: بسمله، مقدمه تاریخی، نیکلای اول از سنه 1820 تا سنه 18 عیسوی، باب اول: اجمال وقایع جلوس نیکلا

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 601

آغاز: برابر؛ انجام: در عهد این پادشاه دولت روس از چهار طرف اقدام بکار کرد یکی از طرف ایران و دیگری در سمت آسیای مرکزی و دیگری از طرف سیبری و چین و دیگری از جانب قفقاز. خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13، جا؛ تهران؛ اهداء به شاید ناصرالدین شاه؛ کاغذ: فرنگی شگری، جلد: تیماج قرمز، مقوایی،

2. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 945)

آغاز: برابر؛ انجام: بموجب قوانین جدید دهاقین که تا کنون به آب و ملک خود پابست بوده اند می توانند بعد از مدتی معینی دارای جمیع امتیازات زراع آزاد باشند خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ 279 ص، 27 سطر، اندازه: 25×20 سم [ف: 73]

• تاریخ واسط جعفری / تاریخ / فارسی

tārīx-e vāset-e ja farī

[تاریخ یزد جعفری ص 186]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5311ف

نسخه اصل: ملی تبریز مجموعه حسین نخجوانی؛ بی کا، بی تا

[فیلمهاف: 3-147]

← تاریخ واسطی ← تاریخ یزد

•التاریخ و اسماء المحدثین و کناهم / رجال / عربی

at-tarix wa asma-ul muhadditin wa kuna-him

قاضی مقدمی، محمد بن احمد، -301 قمری

(qāzī moqaddamī, mohammad ebn-e ahmad (-914

اسماء اصحاب رسول الله (صلی الله علیه وآله وسلم) را که به کنیه مشهورند و یا کنیه آنانی که به اسم مشهورند در این رساله گرد آورده است. در برخی از نام ها یا کنیه های مشترک عباراتی در جرح و تعدیل آنان با توضیحاتی در اسانید هر یک آمده تا از یکدیگر تمیز داده شوند.

[الاعلام زرکلی 308/5 با عنوان: اسماء المحدثین و کناهم، معجم المؤلفین 319/8

با همان عنوان]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2644

آغاز: أخبرنا الشيخ الفقيه أبو القاسم سليم بن أيوب الرازي رحمه الله ورضي عنه قال أخبرنا الشيخ أبو نصير طاهر بن محمد بن سليمان بن يوسف الموصلی بالموصل نسخه اصل: کتابخانه دار الکتب الظاهرية-دمشق؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 5؛ مصحح، دارای چندین سماع و اجازه به سال های 571 و 577 و 476 و 521 و 522، وقفنامه کتاب از ابوالحسن علی بن محمد بن السلم المسلمی و یادداشت قرائتی آمده؛ 87ص [عکسی ف: 7-245]

•تاریخ واقدی / تاریخ / عربی

1x - tāriḫ-e vāqedī

واقدی، محمد بن عمر، 130-207 قمری

(vāqedī, mohammad ebn-e `omar (749-823

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1520

آغاز: بسمله وبه نستعین، قال الشيخ الإمام العلامة ابو عبدالله بن عمر الواقدی؛ انجام: و حسبنا الله نعم الوکیل ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظيم و الله اعلم. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، نوسازی، رویه گالینگور عطف میشن مشگی، 369گ، 23 سطر (16610)، اندازه: 15/5×22سم [ف: 10-16]

← تاریخ واقعه بغداد ← ذیل تاریخ جهانگشای جوینی

• تاریخ واقعه بغداد با کیفیت واقعه بغداد / تاریخ / فارسی

tārīx-e vāqe'e-ye baqdād yā keyfīyat-e vaqe'e-ye baqdād

تهران، دانشگاه شماره نسخه: 4025/2-ف

ص: 799

نسخه اصل: کتابخانه مجتبی مینوی 77؛ بی کا، تا: 698ق [فیلمها فی 3-4]

• تاریخ و الاعتقادات / تاریخ عربی

at-tārīx wa-l i'tiqādāt

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2834

آغاز: وجب علی حقل وارید نصیحتک؛ انجام: و اولی الامر منکم ولم ینف ذلك. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ آبی عطف تیماج عنابی، 57گ، 34 سطر (8×18)، اندازه: 13×22/5 سم [ف: 4-1445]

• تاریخ و انساب مشجر / انساب / عربی

tārīx va ansāb-e mošajjar

شجره نسب و تاریخ و انساب ائمه اطهار (علیه السلام) است از حضرت حجة بن الحسن (علیه السلام) آغاز و به نیای پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) عدنان ختم گردیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5953/2

آغاز: الامام الحجة المنتظر محمد بن الحسن العسکری (علیه السلام) و علی و آبائهما الطاهرین .. المهدی کنیته ابوالقاسم یولد فی آخر الزمان و ینزل عیسی (علیه السلام)؛ انجام: عدنان متفق علی صحته روی النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) قال اذا بلغ ... شیث هبة الله بن آدم صفوة الله علیه و علی أبناؤه الأنبياء افضل الصلوة و السلام قد تمت النمیقه فی مشهد سیدنا و مولانا الحسین

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، جان کربلا؛ کاغذ: فرنگی سفید

ضخیم آهاردار، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه ای، 43ص (202-244)، 17 سطر، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 17-338]

• تاریخ و ترجمه جغرافیای عراق / تاریخ و جغرافیا / فارسی

tārīx va t.-ye joqrāfiya-ye 'arāq

عارف منشی، محمد، ق 14 قمری

(āref-e monšī, mohammad (-20c'

اهداء به: ناصرالدین شاه تاریخ تألیف: 1301 ق نگارنده منشی و مترجم زبان عثمانی در دارالترجمه خاصه همایونی دوره ناصری است می

گوید در ماه مبارک رمضان 1301ق، که فراغتی از کار رسمی حاصل شده بود، کتابچه حاضر را که مبتنی بر شرح احوال جغرافیایی و تاریخی ولایت عراق به زبان عثمانی بوده، لایق ترجمه و نگارش دیده، و پس از

ترجمه آن را توسط محمد حسن خان صنیع الدوله (اعتماد السلطنه 1259-1313ق) وزیر انطباعات و رئیس دارالترجمه خاصه همایونی به ناصرالدین شاه تقدیم نموده است. به گفته نگارنده، این کتابچه بنا بر اشاره دربار عثمانی که بعد از عهدنامه برلن عمارت و احیای ولایت مذکور را از مقتضیات امور سیاسی خود قرار داده بوده، توسط جمعی از صاحبان علوم و فنون که سالها در ولایت مذکور در جرگه مأمورین کشوری و لشکری بوده اند، از سال 1300 تا 1301 به دربار دولت مشارالیه تقدیم گردیده است و بعد محض توسیع دایره معلومات و اطلاعات، از 18 جمادی الاول به این طرف آن را در روزنامه «طریق» منطبعه اسلامبول پی در پی نگاشته اند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6962

آغاز: بعد از ادای ما و جب علینا وارسته از عرض و ایضاح است که تکلیف مترجمین فقط ترجمه بعض فقرات روزنامه های خارجه نیست؛ انجام: وهنا نام محل مستور با یک نوع ریگ نرم و قرمز رنگ است خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1301ق؛ مصحح، محشی با امضای مترجم؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی، 58گ، 13 سطر (5/10 × 5/15)، اندازه: 22×16/5 سم [رایانه]

تاریخ و جغرافی / تاریخ و جغرافیا / عربی

tārīx va joqrāfi

حکایات تاریخی است از مهدی عباسی، ابوالغارات طلایع بن زریکی وزیر مصر (با قصیده ای که عماره فقیه در مرگ او سرود)، طاهر ذوالیمینین، از محقق شریف در شرح مواقف، احکام ذوات الذنب، محمد بن سلیمان بن قطرش (از ادیبان زمان)، از فراستهای ایاس بن معاویه، داستان والی اهواز، اسماء مکه و مدینه، ابیاتی از شریف نوبند جانی، لطائفی به نظم و نثر با عنوان «لبعضهم». سپس اشعاری است لطیف از شاعرانی ناشناس که از جمله این اشعار لطیف و پر مغز، این 3 بیت است: «ان التصوف في الزمان الاول *** كان التخلق بالجميل الافضل / ورع صحيح لا- يشاب بريبه *** و زهاده مقرونه بتبتل / و الان مخرقة و لبس مرقع *** و الرقص من حب الغزال الاكل»، و چند مطلب از لقمان، یحیی بن زکریا و درباره فضیلت موسی یا عیسی و چند لطیفه منثور.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 879/20 - طباطبائی

کا: محمد بن میرزا محمد حسینی، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی رنگارنگ، جلد: تیماج عنابی دارای ترنج و نیم ترنج، 8ص (67-74)، اندازه: 20/2×12 سم [ف: 23-171]

تاریخ و جغرافی / تاریخ و جغرافیا / فارسی

ص: 800

تاریخ ترجمه: 1313ق دارای مقدمه ای است از مترجم در وصف شهرهای بین طهران تا بروجرد و کتاب را در همین راه ترجمه کرده است. مطالب کتاب عبارت است از هفت فصل در تاریخ عالم، جغرافیای امریکا و فرنگی و آسیا و تاریخ طبیعی و فیزیک و نجوم و حساب. اصل فرانسه Alphabet Rouge نام داشته است. چاپ: تاریخ ایران: ایران، سنگی، رقعی، بدون تاریخ، 114ص، 38ص، 22، 16ص، 36ص،

[فهرستواره منزوی 592/1]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2019

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمعه 21 محرم 1314ق؛ دارای دو سرلوح رنگی، مجدول با تزئینات طلایی؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن سبز، 116گ، 9 سطر، اندازه: 11/2 × 17/5 سم [ف: 2-95]

تاریخ و جغرافیا / جغرافیا، تاریخ / فارسی

دفتری است متشکل از دو بخش: 1. تاریخ ترکستان یا توران زمین و نیز شرح حالی از چنگیز خان مغول؛ 2. مختصری است از جغرافیای عمومی

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1028

آغاز: سرزمین ترکستان یا توران مابین فلات ایران و دریای خزر و سیبری و جبال میانشان واقع گردیده و در این جهت دریاچه های آرال و بالخاش و ایشیق قرار گرفته؛ انجام: و در جلگه حیوانات مخصوص به جلگه زیست می کنند و مثلاً میمون و سمور از حیوانات جنگلی هستند ولی گوره خر و گوزن از حیوانات جلگه و بنابر این تغییر اوضاع نباتی باعث تغییر اوضاع است. خط: نستعلیق و تحریری، کا: اصغر کشاورز، بی تا؛ واقف: محمد رضانی؛ جلد: مقوا، 51گ، مختلف السطر، اندازه: 17×21/5سم [ف مخ: 1-317]

تاریخ و جغرافیای آستان قدس رضوی / تاریخ و جغرافیا / فارسی

نوبر، علی، ق 14 قمری

(nowbar, 'alī (-20c)

التاریخ و الاعتقادات - تاریخ و جغرافیای 801

گزیده ای است در تاریخ و جغرافیای مشهد مقدس و گزارش اوضاع و احوال آستان قدس رضوی، همراه با شرح وقایع و مصائب وارده بر آن آستان مبارک، در طی قرون و اعصار گذشته.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14351

آغاز: کمترین علی نوبر در سنه (1310) که با تعتکاف آستان بوسی امام همام ابوالحسن علی بن موسی الرضا علیه آلاف التحية و الثنا نایل آمد؛ انجام: تمام شد این نسخه شریفه جغرافیای ارض از تصنیفات پر عمه ام سر کار میرزا علی خان سرهنگ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن محمد نوری، تا: 1311ق؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی چاپی، 38 گ، 16 سطر (8×15)، اندازه: 13×21/5 سم [ف: 36-248]

← تاریخ و جغرافیای پنجاب ← تاریخ هندوستان

تاریخ و جغرافیای حافظ ابرو / تاریخ و جغرافیا / فارسی

tārīx va joqrāfīya-ye hāfez abrū

حافظ ابرو، عبدالله بن لطف الله، 763؟ - 834؟ قمری

(hāfez abrū, 'abd-ol-lāh ebn-e lotf-ol-lāh (1362-1431

1. تهران، مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: 19 عکسی

اصل کتابخانه ملک، تهران؛ کا: ملک محمد بن حمد بن بروجنی، تا: 5 جمادی الاول 1272ق؛ 252 گ [جنگ: 1-456]

2. تهران: مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 19

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 1987 (ریو 991- دیباچه ذیل جامع التواریخ حافظ ابرو از خانابا بیانی ص 59-146)؛ بی کا، بی تا [ف: 164]

3. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 20 نسخه اصل: موزه بریتانیا Or, 9316 (مردیت اونس 155-نشریه 650/4) (ع 17 تا 19)؛ بی کا، بی تا [ف: 164]

4. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: 12 و ع 13

نسخه اصل: کتابخانه گلستان (ش 257/1151 کتابخانه دولت) همان دیباچه بیانی ص

57-فیلمها 66/1)؛ بی کا، تا: یکشنبه رجب جمادی الثانی [ف: 164]

5. تهران: مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ع 15 و 166

نسخه اصل: بادلیان 1357 الیوت (332 اته). در آغاز آمده که در جمادی الاول 1044 به پایان رسیده است (فیلمها 66/1)؛ بی کا، بی تا [ف: 164]

← تاریخ و جغرافیای دارالسلطنه تبریز ← تاریخ تبریز

• تاریخ و جغرافیای سیلان / جغرافیا / فارسی

ص: 801

هدا به: ناصرالدین شاه تاریخ تألیف: 23 جمادی الاول 1302 ق کتاب حاضر شامل پنج بخش متمایز است: 1. جغرافیا و تاریخ سیلان، 2. جغرافیا و تاریخ هندوستان، 3. احوال مملکت نیال، 4. مختصر جغرافیای کره ارض (نسخه کتابخانه ملی فاقد این بخش است)، 5. احوال ایالات مستقله واقعه در سرحدات هندوستان نسخه کتابخانه ملی فاقد این بخش است. دو اثر ترجمه ای در جغرافیا و تاریخ هند باقی است. یکی از آنها که در بر گیرنده کلیات جغرافیای تمام هندوستان است نسخه هایی در مجلس به شماره 687، آستان قدس 5481 و کتابخانه عمومی اصفهان (رک: منزوی 3959/6) دارد. اثر دیگر، همین نسخه پیش روی ماست که به دلیل نداشتن دیباچه و آغاز شدن با جغرافیای سیلان (سراندیب)، به اشتباه تک نگاری ای درباره سراندیب و سیلان دانسته شده است. حال آنکه حدود یک چهارم کتاب به سراندیب اختصاص دارد و از آن پس، این قسمت ها آمده است: تاریخ حالات لشکری و کشوری فرمانروایان بومی هندوستان؛ در احوال نواب و فرمانرواهای اسلامیه هندوستان؛ در بیان مجملی از تاریخ آباء و اجداد نظام دکن؛ سایر رؤسای اسلامیه؛ در باب رؤسای هنود مملکت هندوستان؛ رؤسا و فرمانرواهای هندوستان مرکزی؛ در احوال ایالات مستقله واقعه در سرحدات هندوستان؛ در بیان مختصر جغرافیای کره ارض؛ و در ذیل هر کدام از این قسمت ها، شرح ایالت هایی از هند آمده است. از این کتاب دو نسخه دیگر شناخته شده است که در فهرست ها به اشتباه جغرافیای سیلان معرفی شده. یکی از این نسخه ها در مدرسه علمیه کمالیه در خرم آباد نگهداری می شده است که منزوی به واسطه یادداشت اکبر ثبوت، آن را در فهرست نسخه های خطی فارسی معرفی کرده است. آغاز این نسخه و قسمت های برشمرده اش ما را به یقین می رساند که نسخه ای از همین کتاب ماست. نسخه دیگر نسخه کتابخانه ملی ایران است. این نسخه البته قسمت پایانی نسخه مجلس را که در جغرافیای کره ارض است ندارد. نسخه مجلس نام مترجم را ندارد ولی از طریق مقایسه آغاز آن با نسخه ملی، یقین شد که همان کتاب است. مترجم در پاره ای موارد توضیحاتی بر اصل کتاب افزوده و آن را با «مترجم گوید» متمایز کرده است. (جواد بشری) آغاز: بسمله، این کتابچه عبارتست از جغرافیای جزیره سیلان و حالت حالیه سایر اقطاع هندوستان از اوضاع حکومتهای مستقله مملکت مزبوره و عده قشون آنها و استعداد و روابطی که با دولت انگلیس دارند و محارباتی که فیما بین ایشان و دولت انگلیس اتفاق افتاده و چون محتوی بر مطالب مفیده بود از روزنامجات هندی ترجمه و ترتیب نمود. جزیره سیلان: اگر چه در عالم جغرافیایی یک قسمتی از شبه جزیره هندوستان می باشد لیکن عموم اهالی هند از وضع و حالت طبیعی جزیره مزبور مستحضر نیستند انجام: باید دانست که در سرحدات شمالی و مشرقی هند بعضی ایالات واقع است که در عالم جغرافیائی داخل ... همین قدر ذکر نیال و بهوتان را می نمایم. چاپ: با تصحیح پروین استخری، گنجینه بهارستان، تاریخ 3 تاریخ و جغرافیای شبه قاره هند، مسلسل 17، تهران، کتابخانه

مجلس شورای اسلامی، 1388 ش [دنا 749/2]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 8138

آغاز: برابر؛ انجام: تعداد نفوس تمام اهالی روی زمین. موافق سرشماری سنه 1870 عیسوی تمام جمعیت کره ارض دوهزا و چهارصد و بیست و دو کرور بود و از روی سرشماری بعد بثبوت رسید که تقریباً دویست و بیست کرور دیگر جمعیت روی زمین ترقی کرده است. خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ دارای رکابه، نسخه بسیار هنری، دارای سرلوحی دقیق و مذهب؛ جلد: مقوایی باروکش

تیماج قهوه ای روشن دارای تزیینات، 113گ، 10 سطر، اندازه: 12/7×20/3 سم [ف: 27/1-260]

2. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 387

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد صادق تویسرکانی، تا: 23 جمادی الاول 1302ق، جا: تهران؛ آخر نسخه: «ترجمه چاکر دعا گوی دولت ابد مدت قاهره سید حسن شیرازی مترجم روزنامه جات هندوستان و تحریر جان نثار محمد صادق تویسرکانی بتاریخ بیست و سوم جمادی الاولی سنه 1302»، اهداء به ناصرالدین شاه؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی لب طلائی، جلد: مخمل بنفش با گل و بته، 10 سطر (7/5×13/5)، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 1-373]

• تاریخ و جغرافیای کرمان = سالاریه = تاریخ کرمان / جغرافیا، تاریخ ایران / فارسی

tārīx va joqrāfīya-ye kermān = sālārīye = tārīx-e kerman

وزیری کرمانی، احمد علی بن علی محمد، -1295 قمری

(1878) (vazīrī kermānī, ahmad 'alī ebn-e 'alī mohammad

در یک «مقدمه» و چهار «تنبیه» و یک «خاتمه»: مقدمه در تسمیه و طول و عرض

کرمان؛ تنبیه: 1. تفصیل گواشیر و بلوکات شرقی آن؛ 2. بلوکات شرقی جنوبی؛ 3. صفحات غربی؛ 4. ولایات

ص: 802

شمالی. خاتمه در تاریخ آن محال. گویا نگارنده تا پیرامون رویدادهای 1209 را نگاشته و در گذشته و کار ناتمام مانده است. آن گاه پسرش اقاخان آن را تا رویدادهای 1319 می رساند و به نام سالار لشکر فرمانفرما عبدالحسین میرزا «سالاریه» می نامد. (احمد منزوی) آغاز: حمد له. صلاة. آنچه در تاریخ عرب و یهود و کلدانیان مسطور است کرمان منسوب به کرمان هیتال بن سلام ... و بعضی از کتب تواریخ مثل معجم البلدان و قاموس و غیره بفتح

کاف چاپ: توسط دکتر محمد ابراهیم باستانی پاریزی در دو جلد به نام های تاریخ کرمان (تهران 134) و جغرافیای کرمان (تهران، 1346) چاپ شده است.

[دنا 749/2؛ فهرستواره منزوی 180/1]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4259

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: سید علی بن محمد حسینی، تا: 14 جمادی الثانی 1295ق؛ تملك: محمد حسن خان صنیع الدوله؛ کاغذ کاغذ فرنگی، جلد: میشن آلبالویی مغزی سیاه، 300گ، 11 سطر، اندازه: 16/7×26/7 سم [ف: 2-184]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5793

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 285ص، 16 سطر (8×16)، اندازه: 14×23 سم [ف: 16-92]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5800

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14 کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، 195، 14 سطر (8×16)، اندازه: 14×23 سم [ف: 16-93]

4. تهران؛ حقوق شماره نسخه: 156-ج

آغاز: برابر؛ انجام: که اکنون معتنا نیست اعتنا نکردیم خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد محمد محمد آبادی فرزند محمد حسین یزدی محمد آبادی، تا: ربیع الأول 1314 ق، به دستور بهجت الملک امیر تومان؛ کاغذ: فرنگی سیر، جلد: تیماج حنایی ضربی، 384، 11 سطر (8×15)، اندازه: 14×22 سم [ف: 133]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3827

فقط مقداری از آغاز نسخه است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حسین توپچی، تا: 1 جمادی الاول 1316ق، جا: بم؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن قرمز، 31، 14 سطر، اندازه:

[ف: 2-89]

6. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 882/1

آغاز: برابر؛ انجام: فوراً حکمی و مأموری با و عنایت میکنند احکام مخالف یکدیگر بدست مدعی و مدعی الیه داده میشود تا که قبول افتد

و چه در نظر آید. خط: نستعلیق، کا: محمد یزدی، تا: 18 جمادی الاول 1318 ق [ف: 24]

• تاریخ و جغرافیای کرمان / تاریخ ایران، جغرافیا / فارسی

tārīx va joqrāfīya-ye kermān

کرمانی، افضل الدوله، ق 14 قمری

(kermānī, afzal-od-dowle (-20c

تاریخ تألیف: 1323 ق در اوضاع آن روز کرمان و مرگ حسن علی خان امیر نظام گروسی و دفن او در ماهان و تأسیس کنسولگری های انگلیس در 1312 و روس در 1321 در کرمان یاد کرده است. میکیل خوما کلاری (پیام نوین س 2 ش 2 ص 17) از این رساله نام برده است. در پایان تظلم مملکت کرمان بخاکپای شاهنشاه ایران» آمده است و بدبختی آن روزه مردم کرمان از آن پیدا است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2856

آغاز: تاریخ و جغرافیای قدیم کرمان است از تواریخ قدیم و آثار میم استنباط می شود که مملکت کرمان بزرگ و عظیم بوده؛ انجام: استدعا چنین است که مهندس قابلی برای بازدید و ساختن این دو سد از دارالخلافه فرستاده شود شهر صفر 1323 قدوی افضل الدوله کرمانی خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل سبز، 11 گ، 18 سطر (11×21)، اندازه: 16×21 سم [ف: 10-1698]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5851 ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-187]

• تاریخ و جغرافیای کرمان (ترجمه) / جغرافیا، تاریخ / فارسی

(tārīx va joqrāfīya-ye kermān t

نواب شیرازی، نصرالله، ق 14

(navvāb-e šīrāzī, nasr-ol-lāh (-14c

تاریخ تألیف: 1322 ق؛ محل تألیف: کرمان متن از میجر سایکس امجی که در (1312 ق / 1895 م) سرکنسول انگلیس در کرمان و بلوچستان بوده، سیاحت نامه ای به نام «ده هزار میل در خاک ایران» به انگلیسی نگاشته که بخشی از آن تاریخ و جغرافیای کرمان بوده است. این بخش را میرزا نصر الله خان نواب شیرازی مترجم کونسولگری کرمان به فارسی ترجمه کرده به تصحیح افضل الملک کرمانی به سال 1322 در کرمان پایان رسانده است. (احمد منزوی) آغاز: ستایش خدایی را که کتاب آفرینش را تاریخ بینش ارباب دانش قرار داد انجام: رتق و فتق اغلب امور بجناب اجل شهاب الممالک نایب الایاله سپرده است الحمدلله رعیت آسوده و مملکت منظم است.

[دنا 749/2؛ مشار فارسی ج 1 ص 1123 ترجمه از تاریخ کرمان مزبور به مستعان الملک ابو تراب قاجار کرمانی نسبت داده شده و از ترجمه مذکور ذکری نشده؛ فهرستواره منزوی 896/2]

ص: 803

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4108

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد حسینی محرر، تا: غره رجب 1223ق؛ واقف: اشرف السلطنه، شعبان 1334، کاغذ: سفید
فرنگی، جلد: روغنی گل و بوته دار، 39، 15 سطر (7/7×15)، اندازه: 137×21 سم [ف: 7-56]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3790

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: رویه مخمل سبز مغزی میشن قرمز، 38، 15 سطر، اندازه: 13/8×21/1 سم
[ف: 2-89]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3958

خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان 1322ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن قرمز، 40گی، 15 سطر، اندازه: 21/4 × 14/3 سم [ف: 2-89]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6130

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: سلمان حسینی، تا: شعبان 1322ق؛ امضای افضل کرمانی (مصحح کتاب) در پایان نسخه؛ جلد: مخمل سبز،
36گ، 15 سطر، اندازه: 20/13×5 سم [ف: 16-131]

5. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2073

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، بی کا، تا: شعبان 1322ق؛ جلد: تیماج با روکش مخمل سرمه ای با حاشیه گرهی زر و عطف تیماج سرخ، 39گ، 15
سطر، اندازه: 13×20 سم [ف مخ: 1-314]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4208

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسینی، تا: 1323ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: روغنی، 15 سطر (7×15)، اندازه: 14×21 سم [الفبائی: 100]

7. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1303

خط: نستعلیق، بی کا، تا: غره ربیع الاول

1328ق؛ اندازه: 21814 سم [نسخه پژوهی: 2-121]

8. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 192 فرخ

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شعبان 1333ق؛ کاغذ سپاهانی؛ جلد: مقوا با روکش مخمل سبز، 38گ، 15 سطر (7×14/5)، اندازه: 19/5×12/5 سم [ف: 20]

9. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 979

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ عالی، بی کا، بی تا، در آخر کتاب عین عبارت و خط مؤلف به زبان انگلیسی و عربی بدین شرح نوشته شده «الجناب الافخم الممالک نایب الایاله کرمان من حبیبه میجر سایکس قونسل انگلیس فی کرمان»؛ 73ص، 15 سطر (8×15)، اندازه: 14×21 سم [ف: 102]

تاریخ و جغرافیای هند / تاریخ هند / فارسی

tārīx va joqrāfiya-ye hend

بخشی است از آیین اکبری با عنوان های «صوبه دار الخلافه شاه جهان آباد» و «صوبه زنده اوده» و «صوبه دارالملک کابل»..

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6363/3

آغاز: از اکثر تواریخ هندی و فارسی جهان بمطالعه در آمده خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن محمد اسماعیل بن محمد صادق شیرازی، تا: 1251ق، جا: بغداد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 12ص (156-167)، اندازه: 14/5 × 21/5 سم [ف: 19-421]

← تاریخ و جغرافیای هندوستان ← تاریخ هندوستان

تاریخ و جغرافیای هندوستان = گزیده تعلیمات خرد افروز / جغرافیا / فارسی

tārīx va joqrāfiya-ye hendūstān = gz.-ye ta'īlmāt-e xerad-afrūz

رساله متوسطی است در تاریخ و جغرافیا که برای کتاب درسی دانش آموزان هندوستان به دستور اجماع اشاعت علوم» کلکته از منابع انگلیسی و بنگالی به پارسی ترجمه شده و در سال 1827م در کلکته به چاپ رسیده و این نسخه گویا از روی همان نسخه چاپی تحریر شده است. شامل ده «خزینه» است: 1. ذکر یافتن ارض جدید؛ 2. ذکر حدود کشور هند، اساس خطط و معمورات که در میان این حدود واقع شده؛ 3. ذکر تجارت هند، اجناس تجارتی هند؛ 4. ذکر سیاحت هوایی خواجه سید لر؛ 5. ذکر کوه آتش فشان؛ 6. ذکر نخستین سفر از یورپ به هندوستان؛ 7. ذکر حاصلات طبیعی که خاص کشور هندوستان است.؛ 8 ذکر سفینه بخاری؛ 9. ذکر عنوان محمدمت توامان پادشاه انگلستان؛ 10. ذکر طیطس که یکی از قیصره روم است

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 57/121-8451

آغاز: بسمله، گزیده تعلیمات خرد افروز و تلقینات دانش آموز محتوی بر تخطیطات بلاد. آغاز: بسمله، خزائن طفلان نو آموز پر از جواهر تجارب دل افروز خزینه نخست در ذکر یافتن ارض جدید یاکیهان نو این رساله بخشی از خزینه دهم همین کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 154گ، 12 سطر، اندازه: 20×13سم [ف: 2-704]

• تاریخ و جغرافیای یونان / تاریخ جهان / فارسی

tārīx va joqrāfīya-ye yūnān

مختصری است در تاریخ و جغرافیای یونان که از کتاب های انگلیسی گویا در سر کلاس درس تحریر شده است.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8991-59/211

ص: 804

آغاز: جغرافیای مختصر یونان: یونان مملکت کوچکی است و شبه جزیره است که وسعت آن تقریباً به قدر پرتغال است خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14، 14 گ، 16 و 17 سطر، اندازه: 16×10 سم [ف: 2-705]

• تاریخ و الحکایات / تاریخ / فارسی

tārīx va-1 hekāyāt

منشی نائینی، محمد، ق 13 قمری

(monšī nā'īnī, mohammad (-19c)

نام مؤلف در این نسخه مشخص نیست و احتمالاً همان میرزا محمد منشی نائینی است که از منشیان زمان فتحعلی شاه قاجار و از شاگردان معتمدالدوله نشاط منشی الممالک بوده است در اواسط قرن سیزدهم هجرت 1244. مجموعه ای است در پنج صحیفه: در بیان سیرت و عادات و احکام با هرات و معجزات پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و ائمه اطهار (علیهم السلام) در ذکر احوالات جمعی از صحابه کبار؛ قصص و حکایات و تمثیلات؛ تراجم احوال وزراء و خواصان دربار فتحعلیشاه قاجار؛ بیان طبقه دانشوران و کار آگهان؛ در ذکر پرهیزکاری اسمعیل سامانی با یک «مقدمه» در توحید و نعت حضرت رسول خاتم النبیین (صلی الله علیه وآله وسلم) و چهار «باب» در ذکر احوال مشایخ، در صفات پسندیده تواضع، شجاعت، فضیلت عفو، فضیلت عفت و عدالت. مؤلف در این نسخه ضمن مدیح و توصیف فتحعلیشاه قاجار از حاجی محمد حسین خان اعتماد السلطنه، معتمد الدوله نشاط، فتحعلی خان ملک الشعراء، میرزا محمد صادق وقایع نگار هم به وسیله اشعاری که خود سروده تعریف و تمجید نموده است.

آغاز: سپاس و ستایش آنرا که بستودن سزاست و بر بخشش و بخشودن توانا و پادشاه رحمتش بر غضب فایق و عفوش بر رحمت شایق دانش قدیم و فضلش عمیم کاینات جهان و ممکنات را در آن بی هیچ هیولا و صورتی و سابقه طاعت او طاعتی صرف جبلت جود بعرصه وجود آورد. انجام: لمؤلفه. روزی دو سه با کام دل خویش بسر برد *** تا چون دگران رخت از این ورطه بدر برد

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 168

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ در پشت برگ اول نوشته شده که کاتب این نسخه میرزا محمد منشی سرکار شاهنشاهی است، ولی به نظر می رسد که کتابت نسخه در زمان خود مؤلف بوده است، مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب مرصع؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوای روغنی بوم زرک، 548 ص، 24 سطر، اندازه: 3/26×5/38 سم [ف: 5-464]

• تاریخ و حکایات مذهبی / تاریخ / فارسی

tārīx va hekāyāt-e mazhabī

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 570

آغاز نمود و گفت غایت نهایت تلهف شما بر فوات ادريس مرا معلوم شده است ... داستان چهارم: در کتاب ادیان العرب آمده است
عمران بن الحصین مشرک بود رسول ع او را گفت اگر به بلایی مبتلا گردی رفع آن را از که داری؛ انجام: چون حرکت کردندی و در معرکه
روان گشتندی گفتی که مگر قیامت آمده است. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی،
جلد: مقوایی ابری مشکی عطف تیماج، 90 گی، 25 سطر، اندازه: 23×33 سم [ف: 2-483]

← تاریخ وحید ← عباس نامه

• تاریخ و روایت از بزرگان / داستان / فارسی

tārīx va revāyat az bozorgān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18623

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 10×15/2 سم [رایانه]

• تاریخ و روایت از بزرگان دین و غیره / گوناگون

tārīx va revāyat az bozorgān-e dīn va qeyre

شبيه به آثار مجلسی.

کاشان، عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 ق (ظاهرا)؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور و سرمه ای، 250 گ،
اندازه: 10×15 سم [نشریه: 7-725]

• تاریخ ورود و خروج پست / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e vorūd va xorūj-e post

مربوط به خطوط شهرهای مختلفی مانند خراسان و کرمان و استر آباد و مازندران و هندوستان و فرنگستان و یزد و فارس و ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8968/52

خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: اوایل قرن 14؛ کاغذ: فرنگی نخودی و فستقی، جلد: چرم قهوه ای ضربی با ترنج، اص (400)، اندازه:
12/6×21/8 سم [ف: 1-29-497]

← تاریخ وزرا ← ذیل نفثة المصدور

← تاریخ الوزرا ← ذیل نفثة المصدر

• تاریخ الوزراء / تراجم / فارسی

'tārīx-ol vozarā

حسینی کاشانی، فرج الله بن هاشم، ق 14 قمری

(hoseynī kāšānī, faraj-ol-lāh ebn-e hāšem (-20c

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: 1296ق؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س هس 3 و 4-151]

• تاریخ وزرا / تراجم / فارسی

tārīx-e vozarā

افضل الملك، غلامحسین بن مهدی، 1279-1348 قمری

(afzal-ol-molk, qolām-hoseyn ebn-e mahdī (1863-1930

شرح حال گروهی از وزرای قدیم و متأخر، از آصف بن برخیا وزیر حضرت سلیمان تا حسین بن قاسم وزیر المقتدر بالله عباسی، بیشتر آن گرفته شده از تجارب السلف و تاریخ الوزراء جهشیاری و تاریخ ابن خلکان با افزودگی هایی از مؤلف. در پایان فصولی در آداب وزارت و آنچه مربوط به این پست است.

1. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1047

آغاز: باید ادب ورزم و بخداوند خود اعتماد داشته باشم که این کتاب را که هم تألیف است و هم تصنیف به انتها برسانم خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ تمام نسخه پیش نویس کتاب می باشد، در پایان چند برگ تفسیر بعضی کلمات قرآن کریم از مؤلف

می باشد، یادداشتی از سعید نفیسی به تاریخ شنبه 21 فروردین 1396 ش و فرزند مؤلف غلام رضا زندگی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 145گ، مختلف السطر، اندازه:

17×21/5سم [ف: 3-281]

2. تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه: 63 بی کا، بی تا [نشریه: 7-689]

• تاریخ الوزراء / تراجم، تاریخ ایران / فارسی

رساله مفصلی است در شرح حالات وزیران دوران اسلامی از صدر اسلام تا صاحب دیوان محمد بن شمس الدین جوینی؛ این رساله غیر از تجارب السلف است. در شرح حال صاحب بن عباد نوشته: «ذکر وزرات الکفی الکفات الصحاح اسماعیل بن عباد و جنابش را صاحب از ال گفتند که در اوایل حال مصاحبت وزیر ابن العمید کردی و او را صاحب ابن العمید خواندند و مخایل درباره صاحب دیوان ایران قصیده ای که در قبر وی در چرنداب الصاق بوده آورده است.»

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 17/77-3297

آغاز: عهد نمودیم که بر آنچه فرمان دهند اطاعت کنیم و برای خود و رسول (صلی الله علیه وآله وسلم) به عهد خود وفا نمائیم پس یاران من تقدم جستند و من باز پس ماندم برای آنچه خدا؛ انجام: و چندانکه ضراعت نمود و بار یافتگان حضرت را به شفاعت انگیخت سود نداد و سرانجام به تیغ قهر مقتول گشت سبحان من بقی و یفنی کل شیء خط شکسته، تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 95 گ، 14 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-682]

• تاریخ الیمن و انسابه / شعر، تاریخ / عربی

tārīx-ul yaman wa ansāb-i-h

حمیری، نشوان بن سعید، 573 قمری

(hamyarī, našvān ebn-e sa'id (-1178)

قصیده ای است یائیه در 56 بیت در بیان مختصری از تاریخ یمن و قبایل و طوایف مختلف آن.

[مؤلفات الزیدیه 239/1]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 721/12

آغاز: ذکرت دیارا دارسات خوالیا*** رسوما و أطلالا عفت و مغانیا نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم 1131؛ کا: عبد المغیث بن عزالدین بن هادی مسوری حمیری ملقب به توهمی، بی تاب 3 گ (173-175) [عکسی ف: 2-387]

• تاریخ و سالهای زاد و مرگ / تراجم / فارسی

tārīt va sāl-hā-ye zād va marg

پیران و مشایخ و دانشمندان و سراینندگان از محمد تا ارتضی علی خان خوشنود در 1270.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8005/3

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه عطف تریاکی، 12 ص (1-12)، 11 سطر (9×15)، اندازہ: 14/5×21 سم [ف]:
[5-17]

• تاریخ و سیر / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx va seyar

رسالہای ناقص در سرگذشت خاندان پیغمبر (صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم) و بہ روش شیعی نگارش یافته و در آن از «شواہد النبوة» یاد شدہ است. آنچه در نسخہ ما موجود است. مطالب آن دستہ بندی خاصی ندارد و بیشتر مطالب و موضوعات با کلمہ «ذکر» شروع می شود

ص: 806

و کلمات «راوی، قصه، حکایت، فی القصه، سر رشته سخن» و مانند آنها دیده می شود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2995

آغاز: الا که نگو نساار شود و دریاچه ساوه آبش زمین فرورفت و خشک شد و آتش

کران فارس همه بمرد. هذا نبي الهدى *** هذا الشفيع الغدى؛ انجام: مثنوی: و احسرننا که سروروان از چمن برفت *** یعنی که نور دیده زهرا حسن برفت / یعقوب وار دیده نرگس سفید شد *** کز مصر باز یوسف گل پیرهن برفت. بخشی از زندگی عبدالمطلب است تا بخشی از سرگذشت حسین بن علی (علیه السلام)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج زرد ترنج و نیم ترنج، 499ص، 28 سطر، اندازه: 35×23سم [ف: 10-445]

← تاریخ و صاف ← تجزیة الأمصار و تجزیة الاعصار

تاریخ و صاف ← تتمة اللغات

• تاریخ و طبقات سلاطین ایران / تاریخ جهان / فارسی

tārīx va tabaqāt-e salāṭīn-e īrān

باب اول در تعریف تواریخ سال های ملوک فرس و طبقات چهارگانه آنها.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1533/3

کان عبد الوهاب، تا: 1296ق؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: گوناگون، جلد: میشن قهوه ای [ف: 2855]

• التاریخ و العلل / تاریخ / عربی

at-tārīx wa-l 'ilal

بغدادی، یحیی بن معین، 158-233 قمری

(baqdādī, yahyā ebn-e mo'īn (776-848

کتاب رجالی است در 11 جزء که ابوالفضل عباس بن محمد بن حاتم دوری بغدادی (271ق) و ابو العباس بن یعقوب بن یوسف اصم آن را از یحیی بن معین روایت کرده اند. نسخه ای از این کتاب در دار الکتب ظاهریه موجود است. یوسف العیش در فهرس مخطوطات الظاهرية (التاریخ و ملحقاته: ص 232)، این کتاب را چنین معرفی کرده است: «التاریخ و العلل، عن أبي زكريا يحيى بن معين رواية أبي الفضل العباس بن محمد بن حاتم الدوري عنه، في أحد عشر جزء و هو أقوال عن يحيى غير مرتبة ينقلها الدوري وقد يخالف أستاذه فيها و معظمها في الرجال و وفیاتهم و تقدّمهم و من رووا عنه، و قد يختلط بذلك أخبار عن الخلفاء و أشعار قيلت أمامهم و فتاوى في مسائل فقهية». احمد محمد نور سيف در مقدمه تحقیق این کتاب، بحث مبسوطی راجع به مؤلف و کتاب ارائه کرده است، از جمله درباره نام

تاریخ الوزرا - التاريخ و العلل 807 کتاب می نویسد: در منابع کهن از آن به عنوان «التاریخ» یاد شده و نام «التاریخ و العلل» در اول نسخه درج شده است. همچنین در منابع و مصادر، گاهی تألیف کتاب به یحیی بن معین منسوب شده و گاهی از شاگردش عباس دوری که راوی، جامع و ترتیب دهنده کتاب است، دانسته شده است. (حافظیان) چاپ: مکه، محقق: احمد محمد نور سیف، مرکز البحث العلمي و احیاء التراث الاسلامی، قاهره، مطابع الهيئة المصرية العامة للكتاب، ج 1-4، 1399ق. [معجم المؤلفین 232/132؛ فهرست المخطوطات المصورة 150/2؛ بروکلیمان ذیل 259/1؛ سزگین 107/1؛ فهرست ظاهرية، التاريخ 60902 و 627 و 689]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1425 عکسی

آغاز: بسملة. و الحمد لله وحده و صلواته على محمد وآله و سلم و لا قوة الا بالله العلی العظيم، سمعت یحیی بن معین، یقول فی الرجل یصلی خلف الصف وحده قال یعید، سمعت یحیی یقول فی الرجل یصلی و هو علی غیر وضو و هو جنب، قال یعید و لا یعیدون. قال یحیی فی زکاة الفطر؛ انجام: سمعت یحیی بن معین عن القراءة عند القبر ... ، انه قیل لبنیه اذ أدخلوه فی القبر [. و قولوا بسم الله و علی سنة رسول الله و سنوا التراب سنا و اقروا عند رأسی أول البقرة و خاتمتها، فانی رأیت ابن عمر یتحجب ذاك، سمعت العباس قال: و سألت أحمد بن حنبل ما یقرأ عند القبر فقیل ما أحفظ فیہ شیئا. اجزا التاريخ و الحمد لله وحده و صلی الله علی محمد و آله. نسخه اصل: دار الکتب ظاهریه در دمشق، نسخه شماره: مجامیع 112 (فهرس مخطوطات دار الکتب الظاهرية، التاريخ و ملحقاته، یوسف العیش 232؛ فهرس مجامیع المدرسة العمریة فی دار الکتب الظاهرية بدمشق 603-604). نیمه دوم کتاب و از جزء ششم تا یازدهم؛ خط: نسخ، کا: ضیاء الدین ابو عبدالله محمد بن عبدالواحد مقدسی (متوفی 643 ق) (گویا)، تا: با تاریخ 610ق؛ در آخر هر یکی از اجزاء سماع همین مقدسی در مسجد جامع هرات در نزد قبر شیخ الاسلام انصاری به سال 610ق بدین مضمون آمده: «سمع جمیع هذا الجزء علی الشیخ ابي روح عبد المعز بن محمد بن ابي الفضل الصوفي بسماعه، عن المضري، عن ابي سعد الاسفرايني، عن ابي الحسن الاسفرايني، عن الأصم، عن الدورى، هراة عبد الواحد المقدسى ... و ذلك فی رجب سنة عشر و ستمئة، بجامع هراة عند قبر شیخ الاسلام الأنصاري و لله الحمد و المنة ..»، با بلاغ قرائت بدین مضمون: «بلغت قراءة من البلاغ بخطی فی هذا الجزء الی آخره، علی والدي ابي عبدالله محمد بن عبدالرحيم بن عبدالواحد بن أحمد المقدسى، باجازته من عبد المعز الهروي ... فسمع ابنتي امه الرحيم و ابنا خالی أحمد و عبدالرحمن، ابنا محمد بن احمد ... و صح ذلك يوم الاثنين تاسع عشر جمادى الآخرة سنة خمس و ثمانين و تسعمئة، كتبه أحمد بن عبد الرحيم - عفی الله عنه -، در ابتدای هر جزء شماره جزء و اسامی راویان

بدين سبک: «الجزء ... من التاريخ عن أبي زكريا يحيى بن معين - رحمة الله عليه - رواية أبي الفضل العباس بن محمد بن حاتم الدورى عنه، رواية العباس محمد بن يعقوب بن يوسف الأصم عنه، رواية

أبي الحسن على بن محمد بن علي بن الحسين بن شاذان عنه، رواية أبي سعيد حكيم بن أحمد بن محمد بن اسماعيل السفراينى عنه، رواية أبي الفتح محمد بن علي المضري عنه، رواية أبي روح عبد المعز بن محمد بن أبي الفضل الصوفي عنه؛ مصحح: 188ص، 25

سطر [عكسى ف: 4-243]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4524-ف

نسخه اصل: ظاهريه ش 3848 (1-166) وش 1214؛ بی کا، بی تا؛ 264گ [فیلمهاف: 3-68]

• تاریخ وفات / تاریخ / عربی

tārīx-e vafāt

تاریخ وفات محمد بن علی بن حسن بن محمد بن صالح لویزانی جباعی و پدر و مادر او و تاریخ عبد الصمد بن محمد بن علی بن حسن جباعی

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 604/12

بی کا، تا: قرن 19 اص (36) [ف: 5-106]

• تاریخ وفات / تاریخ / فارسی

tārīx-e vafāt

ظاهرا غیر همانند: 1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 604/19

منقول از خط شهید اول. تاریخ وفات یعقوب بن اسحق بن سکیت، محمد بن سالم حجمی بصری مولای قدامه بن مظعون، و ابی بکر محمد بن درید زدی، و ابوعاشم جبائی، و محمد بن ادريس شافعی، و ابونواس و ابو تمام و ابوالعلاء معری و محمد حسن مولی ابن سنان و ابن سراج نحوی و خلیل بن احمد و ابوالفتح علی بن جنی و ابوالحسن ربیع بی کا، تا: قرن 9 [ف: 5-107]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 604/38

تاریخ وفات رضی الدین عمید و مؤید الدین علقمی؛ خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: قرن 9؛ اص (214) [ف: 5-108]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2842/83

تاریخ وفات گروهی از علماء شیعه؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم وفاء تا: قرن 13؛ در هامش [ف: 1366]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2881/19

تاریخ وفات گروهی از بزرگان و علماء؛ بی کا، تا: با تاریخ 1030ق [ف: 6-153]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13727/14

تاریخ وفات چند تن از قدمای شیعه (کلینی، شیخ صدوق، شیخ طوسی و...)، سالهای عمر پیامبران، اقسام نفس انسانی (اماره، لوامه، مرضیه، مطمئنه، ملهمه)، حدیث فاصله مشرق با مغرب از حضرت علی (علیه السلام) اوصاف عوج بن عنق، روایت هایی از حضرت موسی و عیسی (علیه السلام) و چند حدیث از حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و امام حسن (علیه السلام)؛ خط: نستعلیق چلیپا، کا: محمد حسن هزار جریبی، تا: 1295-1298 ق؛ جلد: تیماج سرخ، 5 گ (207-211 پ) [ف: 254-37]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9466/276

تاریخ وفات میر سلطان مراد خان حسینی مازندرانی به نقل از آخوند مولانا قائمی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ اص (553 - همان) [مختصر ف: 129]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9004/10 تاریخ وفات انوری و سلطان سنجر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: نخودی آهار مهر، جلد: میسن قهوه ای ضربی با ترنج و سر ترنج، اص (134ر)، ابعاد متن: 9/5×20، اندازه: 13/2×23/1 سم [ف: 29/2-600]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8885/29

تاریخ وفات سلاطین؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: قرن 11 و 13؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میسن زیتونی، آگ (32)، اندازه: 15/6×25/8 سم [ف: 29/1-233]

تاریخ وفات جمعی از علما و فضلا / تاریخ / فارسی

tārīx-e vafāt-e jam'ī az 'ulamā va fozalā

ذوالقدر، خلیل، ق 11 قمری

(Z0-1-qadr, xalil (-17c

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8948/21

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: 1054ق، جا: احمد آباد گجرات؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و سرترنج، 1 گ (257ر)، ابعاد متن: 23/5 × 10/5

، اندازه: 14/4×26/4 سم [ف: 29/1-441]

• تاریخ وقایع بابری / تاریخ / ترکی، فارسی

tarix-e vaqaye-e baberi

ظهیر الدین، محمد بن عمر، 888-937 قمری

(zahīr-od-dīn, mohammad ebn-e `omar (1484-1531

مجموعه ای است از تقریرات و یادداشت های بابر شاه که حاوی مطالب تاریخی، علمی و ادبی است با شرح و توصیف وقایع و حوادث دوران زندگی وی از ابتدای سلطنت تا هنگام مرگ به لغت ترکی جغتایی که سطر به سطر ترجمه فارسی تحت اللفظی دارد؛ شامل پنج «بخش»: 1. دارای اشعاری به زبان ترکی در توحید پروردگار یکتا و در نعت و مناقب حضرت رسول اکرم

ص: 808

(صلی الله علیه وآله وسلم) و ذکر واجبات و فروع دین مبین اسلام با زیرنویس ترجمه تحت اللفظی زبان فارسی؛ 2. دارای یک «مقدمه کوتاه منثور، اوزان و بحور شعری به نظم آمده؛ 3. شرح و توصیف اجزای مدار و اوزان شعری به نثر؛ 4. شرح وقایع زندگی بابر شاه؛ 5. چند قصیده در شکر و سپاس از خداوند متعال، در مناقب حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم)، و یک رساله از احکام واجبات شرعی. بابر شاه از اولاد تیمور بوده است که در سال 888 هجری قمری در فرغانه ترکستان متولد شده و در سال 910 هجری قمری به افغانستان رفته و تا سال 931 در آنجا فرمانروایی داشته و سپس در سال 932 هجری قسمتی از هندوستان را فتح کرده و مؤسس سلسله بابر گورکانی تیموری گشته و تا سال 937 هجری که حیات داشت پادشاه هندوستان بوده است و بعد از او 17 نفر از اولادان و نوادگان وی تا سال 1275 هجری قمری در هندوستان سلطنت می کردند. به طور کلی خاندان سلسله بابر تیموری در هر سرزمینی که حکمرانی داشتند به ادب و فرهنگ زبان فارسی علاقه داشته و در ترویج و توسعه زبان و هنر فارسی کوشا بوده اند و آثار بی شماری در زمینه های هنر و ادب اصیل فارسی از آنان بیادگار مانده است.

[بدری آتابای دنا 751/2]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2249

آغاز: بسمله

حق قه حمد و ثنا ادا قیلدیم *** حق تعالی بیرله ابتدا قیلدیم / خدا را حمد و ثنا ادا کردم به نام خدا را همراه آوردم؛ انجام: اختتامی عه سیسی بو کلام *** عامل ایل کا اوزینی معمول ایت / باختتامش رسید این کلام *** بمردم عامل خودش را معمول کن. نیل توقوز یوز ایدی و او تورمش - سال نهصد و سی و پنج خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1022ق؛ مجدول زرین، در حواشی بعضی از صفحات معانی لغات مشکله متن را به زبان ترکی نوشته اند، یادداشتی است به تاریخ 27 شهر ربیع الاول سال 1022، نسخه در نهم شهر شوال سال 1248 در تبریز ایتباع شده و داخل کتابخانه (دارائی) شده و سپس در سال 1277 هجری قمری به توسط محسن میرزا میرآخور پیشکش حضور ناصرالدین شاه قاجار گشته؛ مهر: «عالمگیر شاه» نشان کتابخانه سلاطین تیموری هند؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای روکش چرم سرمه ای، 1036ص، 18 سطر (9- سطر کتابت ترکی و 9 سطر ترجمه به فارسی دار)، اندازه: 41×26سم [ف: 5-460]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6013 تا 6017-عکس

همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-237]

به تاریخ وقایع و سوانح افغانستان به تاریخ افغانستان

تاریخ ولادت ابراهیم / تاریخ / عربی

tārīx-e velādat-e ebrāhīm

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 195/84-ف

نسخه اصل: حمدیه ش 1447؛ بی کا، تا: با تاریخ 750ق؛ درهامش

تاریخ ولادت اکبرشاه / تاریخ / فارسی

tārīx-e velādat-e akbar-šāh

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1116/12

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی و مقوایی، 5ص (576-580)، ابعاد متن: 11×5،
اندازه: 16×28سم [سنا: ف: 2-122]

تاریخ ولادت پیامبر و امامان / تاریخ معصومین / عربی

tārīx-e velādat-e payāmbār va emāmān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4900/58

آغاز: محمد بن عبدالله ولد بمكة يوم الجمعة السابع عشرین من شهر ربیع الأول؛ انجام: و مات رحمه الله سنة تسع وعشرين و ثمانماية فوقعت الغيبتا الكبرى خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای مغزی دار، 3گ (156-158پ)، 25 سطر (15×29)، اندازه: 23×35سم [ف: 14-79]

تاریخ ولادت محمد میرزا / گوناگون / عربی

tārīx-e velādat-e mohammad mīrzā

تاریخ تألیف: 1091ق مؤلف سید محمد بن میرزا محمد حسینی، این تاریخچه را برای تولد فرزند خویش محمد میرزا نگاشت و از اوصافی که برای او می آورد استنباط می شود که فرزند وی در این وقت در سن کمال به سر می برده است. ماده تاریخ تولد او را (غانم مطابق 1091) یاد می کند و در پایان به کیفیت استخاره ای که برای ازدواج با مادر این فرزند با قرآن کرده است اشاره و آن آیات قرآن را نقل می کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 879/14 - طباطبائی

آغاز: بسملة الحمد لله على آلائه المتتابعة المتواتره .. و الصلوة والسلام على اللطيف الحقيقي والمعروف التحقيقي محمد خاتم الأنبياء ... و بعد فان تاريخ ولادة الولد الميمون ... و الطفل المبارك المحمود العالم الفاضل و الدين التقى ... علم الهدى و ابو الشرف محمد ميرزا وقاه خالقه اقسام الشرور ... و جعله خير خلف و احسن عقب تقر به العين من الثقلين و تنتظم بوجود ذاته

الباقیه ما انتشر من عقد السنه النبویه و تفرق من سمط الشریعه الالهیه .. لیلۃ الأحد 28 ربیع الآخر ... سنۃ تاریخ لفظها غانم 1091 کاتب = مؤلف، تا: 28 ربیع الثانی 1091ق؛ کاغذ: اصفهانی رنگارنگ، جلد: تیماج عنابی دارای ترنج و نیم ترنج، اص (32ر)، اندازه:

12×20/2 سم [ف: 23-169]

• تاریخ ولادت و شهادت ائمه معصومین (علیه السلام) / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx-e velādat va šahādat-e a'emme-ye m'sūmīn

از امیر المؤمنین (علیه السلام) تا امام صادق (علیه السلام)

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8885/2

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 11 و 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میسن زیتونی، آگ (2پ)، اندازه: 15/6×25/8 سم [ف: 29/1-230]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8885/26

خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: قرن 11 و 13؛ ادامه مطلب برگ 2پ است؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میسن زیتونی، آگ (23پ-232)، اندازه: 15/6×25/8 سم [ف: 29/1-232]

• تاریخ ولادت و وفات شیخ الاسلام احمد جام / تاریخ / فارسی

tārīx-e velādat va vafāt-e šeyx-ol-eslām ahmad-e jām

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 375216-عکس و 3753/6-عکس

نسخه اصل: توبینگن Or. Oct 3784؟ بی کا، بی تا؛ آگ (164پ-) [فیلمهاف: 3-227]

• تاریخ و مقتل / تاریخ معصومین / فارسی

tārīx va maqtal

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20775

بی کا، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

• تاریخ و مناقب امیر المؤمنین / تاریخ / فارسی

tārīx va manāqeb-e amīr-al-mo'menīn

کتابی در تاریخ خلافت حضرت امیر المؤمنین علی و فضایل آن حضرت می باشد که در چند «مجلس» نگاشته شده است، مؤلف از کتاب های: نهایی ابن اثیر، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، عیون اخبار الرضا شیخ صدوق، مجالس المؤمنین قاضی نورالله مرعشی شوشتری و مثالب الصحابة و الزام النواصب نقل نموده و عنوان «فقیر گوید» را بسیار به کار برده، عناوین مجالس چنین است: 2. حسب و نسب مخالفان حضرت امیر المؤمنین؛ 4. بیان

انساب برخی دشمنان اهل بیت؛ 5. بیان مرگ ابوبکر؛ 6. بیان مرگ عمر بن خطاب؛ 7. اخبار شوری و روایات وارده در آن؛ 8 بیان کیفیت برگ عثمان؛ 9. اخبار جنگ جمل

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13387

آغاز: ... با تو و صاف بودی با ایشان و ایشان ناصاف بودند با تو و ایشانرا راضی و خوشنود ساختی؛ انجام: در مروج الذهب مذکور است در خریبه که حوالی بصره است واقع شده در روز پنج شنبه خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظلّه العالی»؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، 165 گ، 14 سطر (8×16)، اندازه: 14×20 سم [ف: 33-33-665]

• تاریخ و موقوفات آستان قدس رضوی / تاریخ / فارسی

tārīx va mowqūfāt-e āstān-e qods-e razavī

ادیب هروی، محمد حسن بن محمد تقی، 1302-ق 14 قمری

(adīb-e heravī, mohammad hasan ebn-e mohammad taqī (1885-20c

شرحی است از اقدامات میرزا فضل الله که از طرف حکومت به تولیت آستان قدس رضوی منسوب شده. مؤلف در این رساله از اقدامات انجام شده توسط وی در اصلاح امور آستانه و رسیدگی به موقوفات و همچنین تعمیرات مسجد گوهرشاد و جدا ساختن مردان و زنان در هنگام زیارت یاد می کند. همچنین در این رساله قسمتی از موقوفات بارگاه ملکوتی حضرت امام رضا (علیه السلام) ذکر شده است. مؤلف از اختلاط زن و مرد در هنگام زیارت را که موجب مفساد است نقد کرده و گوید که حاکم وقت مقرر نموده که زنان قبل از ظهر در ساعات خاصی به زیارت بروند و در آن مدت مردان را حق رفتن به حرم نیست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12482/2

آغاز: حمد بیحد مبدعی را رواست که بجهت شیرازه بندی اوراق صحیفه عالم چه بسی کارکنان محقق گماشته؛ انجام: جزئی و کلی اموات را از وی دفاتر بجمعیت خواطر ملاحظه نموده و بمیزان عقل سنجیده در صدد این بر آمدند خط: ثلث معرب، بی کا، بی تا؛ اوراق جابه جا شده، مجدول محرر مذهب مرصع؛ جلد: مقوا، زرد، 5 ص (29-33)، 16 سطر، اندازه: 15×22/5 سم [ف: 35-437]

• تاریخ و نامهای بروج / هیئت

tārīx va nām-hā-ye borūj

به هندی و تاریخ عربی و نام ماه ها و مباحثی نجومی.

ص: 810

خط: نستعلیق ریز، بی کا، بی تاب کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی، 11 گ (315-325 پ)، 14 سطر (17×9)، اندازه: 17×26 سم
[ف: 16-705]

تاریخ ویلیوم اول پادشاه پروس / تاریخ / فارسی

tārīx-e vīlīyom-e avval pādešāh-e perūs

افشار، محمود، 1362-1272 شمسی

(afšār, mahmūd (1893-1983

ترجمه از متنی انگلیسی است در تاریخ تولد ویلیام پروس و به شاهی رسیدن او و انتخاب بیسمارک به صدر اعظمی پروس و حمله او به فرانسه و شکست فرانسویان.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 411

آغاز: قیصر ویلیام ژرمنی. تفصیل عمر اعلیحضرت معظم له؛ انجام: دایم الایام در ترقی و پیش رفته بود هر صنف از اصناف ملت از آن با بودن صلح دائمی بهره یاب گردند خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 1304ق، جان تهران؛ اهداء به: ناصرالدین شاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل قرمز، 57 گ، 17 سطر (14×9)، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 1-396]

تاریخ هانری چهارم / داستان / فارسی

tārīx-e hānrī čahārom

امین دفتر، محمد بن عبد الله، 1328 قمری

(amīn daftar, mohammad ebn-e `abd-ol-lāh (-1910

متن از: الکساندر دوما. ترجمه داستان دلدادگی پادشاه فرانسه هانری چهارم (1553-1610م) و ملکه مارگریت دو والوا است. چاپ: جلد اول به صورت سنگی در تهران، شوال 1322ق، به خط مرتضی حسینی برغانی، در 256 صفحه با مقدمه ای از تقی دانش ضیاء لشکر چاپ شده است.

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10927

آغاز: خلاصی زنی فلورانسسی اسباب اضطراب غریبی برای تمام ساکنین قصر لوور گردید بلکه همه خدام درباری از شاهزاده ها و شاهزاده خانمها متوحش و منقلب بودند؛ انجام: روزی چند در کمال مسرت به سر بردند که ناگاه شورشی سخت در میان کاتولیک و پروتستان در گرفت. شرح این شورش در جلد سیم ازین کتاب می آید

جلد دوم؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شنبه 15 ذیقعده 1325ق؛ در متن برخی از کلمات و جملات را خط زده و به جای آن چیز دیگری نوشته اند، در حاشیه هم اضافات زیادی دارد؛ جلد: مقوا با کاغذ ابر و باد، عطف تیماج مشکی، 110گ، 15 سطر (23×12)، اندازه: 22×32سم [ف: 20-505]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10944

آغاز: به نام خداوند بخشنده مهربان. در یکی از شبهای ماه تموز از سال 1572 دو نفر سوار از شهر (بو) به شهر نیراک از مستملکات فرانسه مسافرت می نمودند و این دو جوان هر یک قریب بیست مرحله از مراحل زندگانی طی نموده یکی را رنگ گندم گون و دیگری را گونه گلناری بود؛ انجام: فوراً مرد از جا بسته کلاه خود را برداشته دو زانو پیش صندلی هانری به زمین آمده گفت همان است همان است هانری

جلد اول از آغاز تا اواسط فصل پنجم. این نسخه با چار تفاوت هایی دارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ بعضی از کلمات و جملات را به قلمی جدیدتر اصلاح و ویرایش کرده اند؛ 38، 11 سطر (16×7/5)، اندازه: 16×25سم [ف: 20-530]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10951/1

آغاز: فردای شبی که سموئیل کشته شد و ساره خانم فرار کرد صبح زود شاه از خواب برخاسته عزیمت شکار فرمود؛ انجام مسیو فورون رئیس مجلس رو به زنی نموده گفت چنان عالی را باید به کلیسا ببریم تا استماع جلد اول، از فصل 14 تا اواسط فصل 19. با تفاوت هایی نسبت به چاپ سنگی کتاب؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ برگهای 3 تا 18 به خط مؤلف و بقیه به خط کاتب نسخه شماره 10944، با اضافات و خط خوردگیهای فراوان در متن و حاشیه که به احتمال زیاد از مترجم باشد؛ 24گ، 14 - 18 سطر (11/5 × 19/5)، اندازه: 18/5×23سم [ف: 20-536]

• تاریخ هرود توس (ترجمه) / تاریخ / فارسی

tārīx-e herodotūs

مترجم، علی بن محمد اسماعیل، ق 14 قمری

(-20c) (motarjem, 'alī ebn-e mohammad esmā'īl

ترجمه جزء یکم تاریخ اوست با سرگذشت و زندگی هرودتوس به دستور علی قلی خان سردار اسعد بختیاری. [دنا 752/2؛ فهرستواره منزوی 592/1]

1. تهران: ادبیات؛ شماره نسخه: 51 حکمت

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 24 ربیع الثانی 1331ق؛ جلد: مقوا، 340ص، قطع: خشتی [ف: 2-6]

2. تهران: ادبیات؛ شماره نسخه: 52 حکمت

ترجمه این تاریخ است تا هشمین جزء آن؛ خط: شکسته نستعلیق، کان محمد علی تفرشی، بی تا؛ جلد: مقوا، 343ص (341-683).

سطر، قطع: خستی [ف: 2-6]

← تاریخ همایونی ← تحفة التواریخ

ص: 811

• تاریخ هند = طبقات اکبری / تاریخ / فارسی

tārīx-e hend = tabaqāt-e akbarī

عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین، 1052 958 قمری

(abd-ol-haqq-e dehlavī, 'abd-ol-haqq ebn-e sayf-od-dīn (1551-1643'

تاریخ پادشاهان دهلی است از معزالدین محمد بن سام تا اکبرشاه (1014 ق)؛ مؤلف تاریخ و احوال سلطان معزالدین محمد بن سام تا سلطان غیاث الدین بلبن (664-686 ق) تا سلطان فیروز ثانی (695-689

ق) را از تاریخ فیروزی و از بعد وی تا زمان بهلول لودی (855-894 ق) را از تاریخ بهادر شاهی و از بهلول لودی تا جلال الدین محمد اکبرشاه (963-1014 ق) را که عصر مؤلف می باشد، از سماع و مشاهده خود ثبت نموده است.

[دنا 752/2 ؛ نسخه های منزوی 4623/6]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7701

آغاز: اللهم مالك الملك توتي الملك من تشاء ... منطوق آیه کریمه سایل است مر تمامت ملک ها را که مالک الملک علی الاطلاق جل جلاله و عم نواله مر بندگان خود را عموما و خصوصا عطا فرموده؛ انجام: آفتاب دولت غزنویان به غروب پیوست و خلافت از خانواده سبکتکین انتقال نمود. نسخه حاضر جلد اول کتاب می باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تان قرن 13، بی کا، بی تا، مجداول محرر، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: تیماج قهوه ای، 111 گ، 15 سطر، اندازه: 16×28 سم [ف: 193-26]

• تاریخ هند / تاریخ هند / اردو

tārīx-e hend

از منشی نظام الدین. در برگ 2 چین دارد: مصنف منشی نظام

هندوستان احوال هندوستان جنت نشان اسکاییان یون هی.

[دنا 752/2]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 8258

آغاز: انشاء ثناء اس صانع کامل کی واسطی سزاوار هی که حسن؛ انجام: نظر او بی تو البمنصف کی خطاهی. خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: هندی سفید، جلد: تیماج قهوه مقوایی، 17، 16 سطر، اندازه: 22×31 سم [ف: 3-307]

• تاریخ هند / تاریخ هند / عربی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15748/2

آغاز: من مباشر اعمالها في الهند من قطع معاش سلطان دهلی و حرمانه من ولاية زكوره و ولاية الله آباد ... نحن بعد ما تأملنا و دققنا النظر في هذه المعاهدة صوبنا الامضاء على معاهده بنارس و التقرير عليها بالتصحيح. قال مستر ملز في كتابه أن الإنجليس؛ انجام: انگلیس جلبوا القوات من عموم الهند قبل ... و الشدة و احتكروه في مخازنهم. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در متن خط خوردگی دارد؛ جلد: تیماج فرنگی، 62 گ (62-123 پ)، 19 سطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 44-41]

• تاریخ هند / تاریخ هند / فارسی

غیر همانند: 1. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1509

آغاز: سازد اندر سایه او باز نصرت آشیان. شعر: یسیر حوالیها الملوک با وجه *** تباهی ظبی اسیافهم صفحاتها؛ انجام: کلما رمت لونه منع الناظر موج کانه مسک حصار و دقیق قذ الهباء انیق متوال في متمم مزهار کتابی است مانند «تاج المآثر» و لیکن پس از آن نگاشته شده است. با این عنوان: سرگذشت ناصر الدین محمود سنه 614 (مانند تاج المآثر در فصل آخر)، مرگ سلطان قطب الدین، جلوس سلطان شمس الدین در 607ق، فتح جالیور، شکست غزنین و گرفتاری ملا تاج الدین بلدی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 8؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملك: اعتضاد 1284ق؛ واقف: سپهسالار، 1297ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکى، 31 گ، 25 سطر (20×12)، اندازه: 16×24 سم [ف: 3-307]

2. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 23742

آغاز: چینی و مس و طلا و آلات از قسم کمر مرصع و نسخه ای است آشفته و چنین می نماید که شرح وقایع زندگی پسر جلال الدین اکبر شاه پادشاه هند (1029ق) می باشد. در صفحه 143 نسخه آمده: «در تاریخ پنجم شهر ربیع الاول 1029ق، در دو منزلی لاهور نزول واقع شد و سر کار عمارت از لاهور بکورش ما سرافراز گشت که عمارت با تمام رسده و دلخواه ساخته و در یکسال و نیم هزار و هشتصد لک روپیه خرج عمارت شده ...» به خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سرخ، 105 گ، 14 سطر (7×13/5)، اندازه: 18/5 × 10/5 سم [ف: 3-1001]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3930/1

آغاز: و چون ایام جوانی گذشته ... و این منقسم بر چهار فصل شده، والله اعلم بالصواب. فصل اول از تاریخ سنه 949 (و سال به سال است از فصل اول تاریخ 949 که حضرت همایون پادشاه به سبب بی مهری برادران از تبریز آمده متوجه خراسان و عراق و ملاقات حضرت شاه طهماسب شد؛ انجام: در سنه 998 که در بلده لاهور فوت کرد و قبل از اینکه فوت کند خدمت مشارالیه را

به نواب محمد قلیج محمد خان خط: نستعلیق، بی کا، تا: آغاز قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول شنگرف؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه ای، 15 سطر، اندازه: 28/6618/8

سم [ف: 7-111]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4870

آغاز: کس نامه انوار جلی نویسد *** تا بر سر او هو العلی نویسد ... طلعه صباح ستایش بی آرایش پرتوانگیز فضای دلگشای احدی یکتا و واحدی بی همتاست، انجام: و لهذا بر این مقدار از گفتار اختصار افتاد بالنبی و آله الامجاد سرگذشت و حوادث و وقایع هند و رویدادهای آن سرزمین است از سال 587 با انشائی ادبی و ابیاتی به فارسی و عربی. این کتاب بر فراز صفحه اول به ابوریحان بیرونی نسبت داده شده و درست نیست؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ برگ اول و آخر ننویس و به خط شاهروردی بن جمال الدین می باشد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 127 گ، 19 سطر، اندازه: 23/5×19 سم [ف: 54-13]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6441

آغاز: گوناگون خلقت و رنگارنگی آفرینش از مکامن خفا... (پس از نه برگ موضوع کتاب اینگونه آغاز می شود): هندوستان ملکیت وسیع و ولایتی است بس فراخ که ولایات دیگر بعشر عشیره انجام: سال چهل و نهم بلایی نورانی جمال ماه جمادی الاول آغاز سال ... بهادر زیب ارشاد شد که ولیعهد بهادر ... از ابتدای راجه جد هشتر پاندوان تا منتهاح راج پنهو که خاتمه سلطنت جماعت هنود است و سلاطین اسلام از ناصرالدین سبکتکین تا محمد اورنگ زیب. مؤلف این کتاب را در مدت دو سال از هزار و یکصد و هفت هجری از کتابهای مربوط بتاریخ هند گزین کرده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: کاغذ نوعی ترمه، جلد: تیماج قهوه ای، 394 گ، 16 سطر، اندازه: 27×16/2 سم [ف: 2-95]

6. تهران؛ باقر رقت (ترقی)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: انتخاب صحایف ایجاد صوفیانه در خطبه نام میرزا محمد کاظم عالمگیر نامه نویس آمده و گفته شده که خلاصه کتاب اوست؛ بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-623]

• تاریخ هند = تاریخ محمد شاه / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e hend = tārīx-e mohammad-šāh

در این رساله تاریخ سلطنت محمد شاه که در بیجار پور بعد از مرگ پدرش اورنگ زیب به سلطنت رسیده بیان گردیده است.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 11/151 - 2051/2

آغاز: مشاطه جادو نگار قلم کردن و گوش عرائس سخن را ... این سوراخ فرحت انگیز ... ابوالمظفر محی الدین محمد اورنگ زیب عالم گیر پادشاه انجام این است حقائق دو کان شاه کامد بقلم نظر زدلخواه

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: مقوا، 14 گ، 12-13 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف: 2-705]

تاریخ هند (ترجمه) / تاریخ هند / فارسی

(t.ārīx-e hend)

فخر داعی گیلانی، محمد تقی، 1260-1343 شمسی

(fāxr dā'ī-ye gīlānī, mohammad taqi (1881-1964)

اصل کتاب از دولافوز ام. آی. آکسفورد

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11229

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14 [مختصر ف: 159]

تاریخ هندوستان / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e hendūstān

طغرل، علی محمد، ق 14 قمری

(toqrol, "alī mohammad (-20c)

وابسته به: عالم نمای مسعودی؛ طغرل، علی محمد (-14) اهدا به: ظل السلطان (به امر) تاریخ تألیف: سه شنبه 17 محرم 1314 ق
تاریخی از ابتدای دورانی که هندوستان به چنگ انگلیس ها افتاد تا تاریخ تحریر. به نظر می رسد که این کتاب متمم عالم نمای مسعودی
باشد. (محمد علی هدایت) آغاز: اگر چه از این کتاب مقصود اصلی افتادن هندوستان بچنگ دولت قوی شوکت انگلیس و چگونه از
دست دادن مسلمانان خارج شدنست در آن مقصد انجام: مملکت موصوف دارای شش کرور جمعیت و دو کرور نیم تومان مالیات است
اما معلومات از مملکت نپال سوای درالخلافة آنجا خبر نداریم

[دنا 752/2؛ فهرسنواره منزوی 1217/2]

1. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 903/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ 47 ص (1-47)، 19 سطر (19×11)، اندازه: 19×29 سم [ف: 41]

2. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 901/1

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، کان محمد حسن طباطبائی محرر نائینی، تا: محرم 1314 ق؛ 47 ص (1-47)، 17 سطر (19×10)،

اندازه: 30×19 سم [ف: 38]

• تاریخ هندوستان = تاریخ پنجاب جغرافیای مملکت پنجاب / تاریخ هند / فارسی = تاریخ و

tārīx-e hendūstān = tārīx-e panjāb = tārīx-e v joqrāfiya

ص: 813

هدا به: ناصر الدین شاه قاجار (1264-1313ق) و ظل السلطان مسعود میرزا (پسر او) محل تألیف: اصفهان مختصری است از تاریخ هندوستان شامل فواید جغرافیایی و مطالب تاریخی در زمان استیلای انگلستان بر هندوستان. حسین فارسی که مدتی برای تحصیل فنون و دانش و اطلاع بر السنه مختلفه هند در هندوستان می زیسته بعد از مراجعت به وطن در زمان سلطنت ناصرالدین شاه قاجار همت به ترجمه این تاریخ گماشته و تقدیم پادشاه وقت کرده است به اضافه عکس های بقاع و ابنیه تاریخی مملکت پنجاب. آغاز: بسملة الحمد لله الذي جعل اللسان ترجمانا للبيان وجعل البيان مفسرة عمانى الجنان ... چنین مینگارد ... العاصی سید حسین بن سید رضای فارسی ... بخاطر گذشتیم که بتوفیقات یزدانی و تشویقات حضرت صاحبقرانی کتاب مؤلف مولوی سید محمد نصرت علیخان دهلوی ... جامع استقرای جغرافیای تمامت مساحت مملکت پنجاب ... اعداد اشخاص و نفوس و بیان مذاهب و ادیان و بنیان دور و قصور و قلاع و بقاع است ... بزبان فارسی و بیان پهلوی ترجمانی نماید ... بر ساکنان ربع مسکون ... مستور نماناد که از جمله شعب کشور هندوستان یکی مملکت پیچ آبست که پنجاب نیز انجام: زبان مردم اینجا اردو و پشتو و پنجابی است و این ممالک مذکوره در اقسام عشره کل در قبضه دولت انگلیس است.

[فهرستواره منزوی 1214/2]

1. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 926

آغاز: برابر؛ انجام: بیان دو ضلع سیم از قسمت دهم مملکت پنجاب ...

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج محمد قلی قزوینی معروف به آشوری، تا: 20 ذیحجه 1300ق؛ با سرلوحه مذهب بسیار ظریف، مذهب؛ 124ص، 12 سطر (19×11)، اندازه: 17×26سم [ف: 59]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2289

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، کا: محمد بن ... حاجی محمد قلی قزوینی معروف به عاشوری، تا: 1300ق؛ این نسخه متعلق بمرحوم حاج میرزا علی خان امین الدوله صدر اعظم معروف ایران بوده و بخط خود نوشته: «دخل في نوبتي» و مهر «امین الدوله» را زده؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج کبود، 128ص، 12 سطر، اندازه: 17/5 × 25/5 سم [ف: 6-242]

3. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 915

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاجی محمد قلی قزوینی معروف به عاشوری، تا: 1301ق؛ مجدول، مذهب، کمند کشی زرین، با یک سرلوح مذهب مرصع کار هند، به خط ناصرالدین شاه قاجار نوشته شده «تماما ملاحظه شد»، باضافه 42 صفحه کاغذ دولای لاهوری شگری رنگی از تصاویر چاپ سنگی؛ کاغذ: فرنگی کبود رنگ، جلد: مقوای روکش مخمل سبز چمنی، 124ص، 12 سطر، اندازه: 17×25/9 سم [ف: 5-33]

• تاریخ هندوستان / تاریخ هند / فارسی

tārīx-e hendūstān

جزوه کوچکی است از یادداشت ها برای آگاهی های شخصی، نخست جغرافیا، سپس تاریخ روزگار پادشاهان اسلامی، نامبوب.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 285

آغاز: هندوستان در 3 حصه تقسیم شده است: اول هندوستان خاص، دویم دکن، سیم پنین شلاء... هندوستان خاص مشتمل بر چهارده ولایت است؛ انجام: ملقب به سرفراز خان است که از وزرا و امرای افغانه بود خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 13، 17، 19 سطر (14/5×6)، اندازه: 18/5 × 11/5 سم [ف: 1-43]

• تاریخ هندوستان (تاریخ بنگال) / تاریخ هند / فارسی

(tārīx-e hendūstān) (tārīx-e bangāl)

مختصری در تاریخ و احوال سلاطین هندوستان خصوصا شاهان بنگال از قرن هفتم تا تسلط انگلیس بر هندوستان است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13719

آغاز: در بیان اعز الملک تاج الدین ارسلان خان سنجر خوارزمی است شخص مذکور، انجام: و مصلحت گذار او علی ویردیخان پسری نداشت و لیکن هر سه دختران او را پسران برادرش حاجی احمد به تزویج خود در آورده بود حاکم جدید مثل وقایع شاهان هندوستان را از سال 658ق (سلطنت تاج الدین ارسلان خان سنجر خوارزمی) تا سال 1139 (حکمرانی شجاع الدین سلطان ناظم در بنگال) را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در حواشی نسخه توضیحاتی به فارسی و هم چنین اسامی به انگلیسی نوشته شده؛ جلد: مقوایی آبی عطف پارچه، 165، 17 سطر، اندازه: 17×21 سم

[ف: 37-245]

• تاریخ هندوستان (ترجمه) / تاریخ هند / فارسی

(tārīx-e hendūstān) (t

میرزا محمود خان، 1246-1333 شمسی

(mīrzā mahmūd xān (1867-1954

در تاریخ هندوستان است. نام مؤلف ذکر نشده ولی مترجم آن

ص: 814

میرزا محمود خان می باشد، در پایان آن را جزو دوم نامیده ولی معلوم نیست که جزو اول آن ضمیمه این رساله هست یا کتاب علیحده ای بوده است.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 67-ت/680

آغاز: ابتدای مراوده انگلیسیان با ممالک هندوستان قبل از آنکه شروع در مراوده انگلیسیان با ممالک هندوستان بنمائیم، لازم است در اینجا ذکر کنیم؛ انجام: در مسئله نیک بختی و سعادت هر یک از ممالک عالم مدخلیت کلی دارد ترجمه جزو دوم (کذا) از کتاب تاریخ هندوستان بعون الله الملك المنان در یوم 14 شهر محرم الحرام سنه 1317 با تمام رسید. خط: نستعلیق، بی کا، تا: محرم 1327ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج سرخ، 110، 19 سطر (17×10/5)، اندازه: 16/5 × 22/5 سم [ف: 2-267]

• تاریخ هندوستان (ترجمه) / تاریخ هند / فارسی

(t. tārīx-e hendūstān)

اردشیر، ق 14 قمری

(ardesir -20c)

به امر: ظل السلطان از انگلیسی به فارسی ترجمه شده.

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 980

آغاز: طوایف معظم و فرمانفرماهای هندوستان به راجپوتها موسوم هستند آنها طوایف جنگی هندوستان و بعلاوه جنگی بودنشان خیلی هم مغرور و ذوالحواس هستند؛ انجام: و از چندین هزارها عریضه که در هر ماهی از هندوها بفرمانفرمای انگلیس داده میشود فقط سه چهار عریضه شکایت از وکلا و رؤسای انگلیسی است و مابقی شکایت از رؤسای بومی خود. خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش مخمل آبی رنگ، 383ص، 13 سطر (14×8)، اندازه: 13×21 سم [ف: 103]

← تاریخ یافعی ← مرآت الجنان و عبرة القیظان فی معرفة حوادث الزمان و تقلب احوال الانسان

• تاریخیة (مطالب) / تاریخ / عربی

(tarixiya (matalib

مطالب تاریخی است برگرفته از کتاب «نظم الجواهر» تالیف شخصی به نام «سعید ابن بطریق نصرانی» طبیب یکی از محلات شهر اسکندریه مصر که در تاریخ بنی اسرائیل است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 146/2

تاریخ هندوستان - تاریخ یزد 815 آغاز: قال فی مفتتح کتابه بعد الدیباچه أن الله عزوجل خلق الدنيا بما فیها و آدم و حوا فی ستة ایام وکان

خلق آدم في اليوم السادس وبارك الله في يوم السابع؛ انجام: و كان ابوقره ممن ثبت ايضا السجود للصرر و وضع في ذلك كتابا سماه ممر السجود للصرر ومات تا وفيلس وملك بعده ابنه ميخائيل فوثب عليه فايده يسمي باسيل فقتله وقام ملكا على الروم وكان في ايام المعتمد بالله. خط: نستعليق، بي كا، بي تا؛ جلد: تيماج قهوه اي، 24گ، مختلف السطر، اندازه: 28×20سم [ف مخ: 5-2027]

• تاریخ یزد = تاریخ جعفری = تاریخ واسطی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e yezd = tārīx-e ja farī = tārīx-e vāsetī

جعفری، جعفر بن محمد، ق 9 قمری

(-15) (ja'farī, ja'far ebn-e mohammad)

اهدا به: شاهرخ (807-850ق) تاریخ تألیف: 845ق تاریخ یزد است از پیش از اسلام و کسانی که این شهر را ساخته اند، فرمانروایان این شهر پس از اسلام تا آغاز روزگار تیموری و سال 817ق، به نام شاهرخ (807-850ق)، به سال 845 تا 850 ق. بخش آغاز آن نامعتبر ولی بخش های پسین آن بسیار سودمند است. بالاخص آن قسمت که از باغها و ساختمان های روزگار خود یاد می کند. (منزوی، احمد) آغاز: تاریخ شهر یزد، بسمله، شکر و سپاس آفریدگاریا که بفضل یزدانی زاویه ملکوت را دار العباده ملایک مقربین ساخت انجام: سال تاریخ و نام بانی او *** میر چقماق شاملیست بدان چاپ: تهران، 1338ش، با پیشگفتار ایرج افشار، 13+254ص.

[دنا 753/2؛ تاریخ یزد ص 167؛ الذریعه 47/5؛ فهرستواره منزوی 592/1 و 917-916/2]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2661-ف

نسخه اصل: کالج فورت ولیم 1809 ش 42. D؛ بی کا، تا: ذیقعدہ 988ق [فیلمهاف: 1-32]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2274/2

هشت صفحه از تاریخ یزد؛ خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: تيماج عنایبی بی مقوا، 8ص (328-335)، 15 سطر، اندازه: 12/5 × 18/5 سم [ف: 6-230]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2131

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: محتم قرن 13؛ آخر ناتمام صفحه اول نونویس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، رویه کاغذ سفید، 97گ، 14 سطر (6/5×12)، اندازه: 11×18/5 سم [ف: 5-183]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8555

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین حسینی، تا: 1315 ق، به فرمایش

سید محمد بن اسماعیل بن میر ابوطالب امام مسجد سرریگ و در 60 سالگی کاتب؛ از روی نسخه ای به خط علی رضا بن حسین بن شمس الدین مهرجردی در ربیع الثانی

1307ق، مصحح، یادداشت تقدیم کتاب از سلطان علی شیخ الاسلامی به سال 1310ش؛ جلد: تیماج قرمز، 140گ، 12 سطر، اندازه: 11×17/5 سم [ف: 28-113]

5. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: 10

بی کا، بی تا [نشریه: 4-338]

• تاریخ یزد / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e yezd

بروجردی، محمد بن کاظم

borūjerdī, mohammad ebn-e kāzem

[فهرستواره منزوی 917/2]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4526 ض

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [الفبائی: -100]

• تاریخی (مطالب) / تاریخ / عربی

(tārīxī) (matāleb)

مطالب تاریخی در باب خلقت عالم و چگونگی آن و پیامبران آن دوره و حوادث و قصه طوفان و ذوالقرنین و داریوش که از کتاب «عنوان» بیوس نصرانی برگزیده شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 146/1

آغاز: قال انه قد علم ذوي الألباب واهل المعرفة من الامور التي پرونها تجري منذ البدء من اول العالم أن ... منه ومبتدأ الخلاق و نسق السنين و الأيام من وقت استواء الليل و النهار؛ انجام: وكذلك عامة الناس من النصارى اليوم في المشارق و المغرب لا يعرفون سبب لاختلاف للذي فيما بين التورية السريانية التي هي نسخة العبرانية. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای، 11گ، اندازه: 20×28 سم [ف مخ: 5-2027]

• تاریخ یمن / تاریخ / عربی

رساله ای است در وصف یمن و شهر صنعا و بخش هایی از تاریخ آن و ذکر بناهای تاریخی همچون قصرها، سدها، مقابر و کنوز، با استفاده از اشعاری که شعرای عرب در این باره سروده اند، دارای ابواب است و حوادث تا سال 1117ق را آورده است.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 32/50-6350

آغاز: بسمله باب ما جاء في ذكر قصور اليمن و معاقلها اقدم شيء قصر غمدان قال الحسن الهمداني اول قصور اليمن و اعجبها ذكره و ابعدها صيتا قصر غمد آن و هو قصر از آل و هو في صنعاء انجام: اقاويل حمير قد تولوه *** بعد عقد الأمور منهم و تفض / الف ملكي سقاهم الدهر كأسا *** مرة زلزلت بهم كل ارض .. خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ نسخه عکسی است؛ مجلد، به همراه کتاب دیگری بوده در حساب به نام «معرفة الغالب و المغلوب و الطالب و المطلوب» که عکس آن در این نسخه موجود نیست؛ جلد: گالینگور قهوه ای، 92، 15 سطر، اندازه: 30×21سم [ف: 705-2]

• تاریخ (اليمن منظومة في) / تاریخ / عربی

(tārīx-ul yaman (mnz.-un fī

منظومه ای است در 286 بیت در تاریخ حکومت «مولانا رضوان» که به سال 972ق از طرف حکومت عثمانی وارد یمن گردید. دارای ابوابی است: باب تقرير مولانا صاحب السعادة رضوان للأمير محمد بن يحيى المغربي على نيابته زبيد و ماوالاها من البلدان، باب وصول رضوان الى مدينة تعز، باب ارسال رضوان الى الباب العالي يطلب الفسخ من مولانا السلطان، باب نزول رضوان من محروسة صنعا الى بندر البقعة و توجهه إلى الأبواب الشريفة، باب خلاف القبائل على مولانا الباشا مراد، باب تدبير مولانا الباشا مراد و من حضر من اعيان العسكر لاجواد امر المسير الى تعز، باب الواقعة التي وقعت لمولانا الباشامراد و من معه من العسكر، باب وصول الخبر إلى محروسه زبيد بقضية مولانا مراد، باب قدوم مولانا حسن باشا بندر البقعة من ارض اليمن، باب مجئ اللهف الطمع الزيدي على الشوع قاصدا قبض مدينة زبيد و وقوعه في مكره، باب قدوم شاول باشا من قبل باشا عثمان، باب قدوم عثمان باشا الى بندر الصليف، باب مصير مولانا عثمان من حبس الى مدينة تعز، باب مجئ محمد بن شمس الدين الى تعز، باب وصول الوزير سنان و اعانته لباشا عثمان، باب وقوع الوحشة بين الوزير سنان و الباشا عثمان، باب مسير الوزير سنان الى القاعدة، باب وصول الخبر إلى الوزير بوصول بهر مراد بعد أن ظهر الخلاف من قبائل اليمن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1243/2

آغاز: بسمله. الحمد لله الكريم المنان *** جاعلنا من حزب اهل القرآن / ثم صلوة الله كل الاحيان *** على النبي المصطفى من عدنان؛ انجام: ثم صلوتي و سلامي اتمام *** على رسول الله خير من صام / و آله و الصحب حزب الاسلام *** ما فتح الزهر طواء الأكمام. تمت. بی کا، بی تا، 13ص (31-43)، 13 سطر [عکسی ف: 542-3]

• تاریخ الیمینی = تاریخ عتبی = معجز الكتاب و محرز الاداب / تاریخ / عربی

عتبی، محمد بن عبدالجبار، 350؟ - 427؟ قمری

(otbī, mohammad ebn-e 'abd-ol-jabbār (962-1037'

اهداء به: یمین الدوله سلطان محمود بن سبکتکین غزنوی تاریخ حوادث و جنگ ها و وقایع سلطنت ناصر الدین ابو منصور سبکتکین غزنوی از سال 367 ق تا زمان مرگ وی به سال 387 ق و تاریخ اولادش تا سال 421 ق که با عباراتی فصیح و کلماتی بلیغ و رسا تألیف شده است، کتاب پس از تألیف به ویژه از جهت ادبی و لغوی مورد توجه ادیبان و نویسندگان واقع و شروح متعددی بدان نگاشته شده است. این تاریخ توسط ابو اشرف ناصح بن ظفر جرفاد قانی به فارسی ترجمه شده است. عتبی در عهد سلطان محمود غزنوی، متصدی دفتر و انشاء بوده و از ادبای زمان خود است، وی تاریخ آل سبکتکین را به نام یمین الدوله سلطان محمود بن سبکتکین غزنوی، تألیف نموده، لذا به نام «تاریخ الیمینی» و «سیره الیمینی» و «الیمینی» معروف است و از آن به «تاریخ العتبی» هم نام برده اند. آغاز: بسمله الحمد لله الظاهر بآياته الباطن بذاته القريب برحمته البعيد بعزته الكريم بالائه العظيم انجام: وقیح الله من نقص عمره علی زیادة الآثام و مساءة الأنام و حيازة الملام، و یرحم الله عبدا قال آمین. چاپ: این کتاب، در دهلی، و قاهره، چاپ شده است؛ مشار عربی، ص 155؛ لاهور، سنگی، 1300 ق.، وزیری، 372 ص

[الذريعة 256/3؛ دنا 753/2 (28 نسخه)؛ نسخه های منزوی 4221/6 و 4294؛ كشف الظنون 660/2]

شرح و حواشی:

1- جوامع العبر و لوامع الفكر؛ کرمانی، فضل الله بن عبدالحمید (70) 2- تاریخ الیمینی (ترجمه) = ترجمه تاریخ عتبی؛ جرفاد قانی، ناصح بن ظفر (7-) 3- بساتین الفضلا و ریاحین العقلا (الفضلاء) = شرح تاریخ الیمینی؛ نجاتی نیشابوری، محمود بن عمر (728-) 4- الفتح الوهبي علی تاریخ ابی نصر العتبی؛ منینی، احمد بن علی (1089-1172)

5- تاریخ الیمینی (ترجمه) = ترجمه تاریخ عتبی؛ اهری، عبدالکریم بن محمد صادق (13)

6- بث الشکوی = ترجمه تاریخ عتبی، ثقة الاسلام تبریزی، علی بن موسی (1277 - 1330)

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4165

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: احمد جرفاد قانی، تا: 524 ق؛ کاغذ: حنایی، جلد:

تیماج، 19 سطر (18×22)، اندازه: 24×32 سم [القبائی: 100]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 391-ف

تاریخ یزد - تاریخ الیمینی 817 نسخه اصل: ایاصوفیا ش 2949؛ خط: نسخ، کا: ابو العلاء بن احمد بن مسافر سهروردی، تا: 15 محرم 573 ق، جا: دمشق؛ با خط محمد بن احمد بن عبدالعزیز بن محمد العجمی الشافعی در ص ع؛ واقف: سلطان محمود خان به خط احمد

شیخ زاده مفتش اوقاف الحرمین؛ 232، 17 سطر [فیلمهاف: 1-294]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5767

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7 یا اوایل 8؛ محشی، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج سرخ با ترنج و نیم ترنج، 542ص، 15 سطر، اندازه: $24 \times 5/5$ سم [ف: 17-206]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2018

آغاز: و یندبهم العقاب و لم یقتصر علی ما اقامه من الحجّة و اوضحه من المحجّة؛ انجام: برابر خط: نسخ، کا: مفرد الرستانی بن زین الدین محمد بن ابی بکر بن محمد بن سلمان، تا: 22 ربیع الاول 663ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح: جلد: تیماج قهوه ای با ترنج، 107گ، 21-22 سطر، اندازه: $18/5 \times 29$ سم [ف: 25-27]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 717عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: چستریتی، ش 4260 (اربری، فهرست خطی عربی 81/5)؛ خط: نسخ، کا: ابوالعلاء بن منصور بن ابوالعلاء بن محمود بن منوچهر المصی، تا: جمعه 8 شوال 676ق؛ مصحح: تملك: أحمد مختار مدرس مدرسه أياصوفيه؛ 242گ، 15 سطر [عکسی ف: 2-201]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4166

آغاز: برابر؛ انجام: و الخلق فیها شرع و الاخر للاول تبع ... من البدو الی المال 1282 خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 18 کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 17 سطر (18×11)، اندازه: 17×25 سم

[رایانه]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4111

انجام: و ذلك لان شمس الکفاة ندبني لمجاورته خط: نسخ معرب، کا: محمد بن احمد قاضی زاده، تا قرن 19 افتادگی: انجام؛ تملك: جمال الدین یوسف بن عجمی؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سیاه، 152گ، 19 سطر، اندازه: $20/1 \times 26/7$ سم [ف: 1-512]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1640

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ در پشت صفحه اول آمده: «از کتابخانه سلطان صفویه انار الله برهانهم بتاريخ 26 ربيع الأول 1115»؛ مهر: «محمد صادق الحسينی»؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، 146 گ، 20 سطر (9×16)، اندازه: 16/5×25

سم [ف: 10-217]

9. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: 3

ص: 817

کا: محمدرضا ن اسماعیل آملی، تا: 14 جمادی الاول 1066ق [نشریه: 4-325]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4295

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1082ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرمی عنابی، 177، 17 سطر (9/5×16)، اندازه: 25/5×17سم [ف: 7-43]

11. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 275

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 83گ، 23 سطر (8×16)، اندازه: 16×22سم [ف: 7-246]

12. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 240

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1113ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی با ترنج مذهب، 338، 15 سطر (14/5×5)، اندازه: 12×21سم [ف: 7-211]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 817/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله بن محمد علی متخلص به قآنی، تا: 1249ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی با ترنج و نیم ترنج، 275 ص (1-275)، 15 سطر (7/5×15/5)، اندازه: 15×21سم [ف: 8-321]

14. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 106

خط: نسخ، بی کا، تا: 1250ق [ف: 3-78]

15. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1312

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: 1256ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 158گ، 17 سطر (11×15)، اندازه: 19×28سم [ف: 9-298]

16. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3293

آغاز: بتاتا و تنبع الملح الأجاج عذبا فراتا و تقذف الاکلین لحمنا طریا؛ انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد مسیح بن میر عبدالحمید موسوی

اصفهانى، تا: 1258ق؛ افتادگى: آغاز (چهارده سطر)؛ كاغذ: فرنگى، نىلى، جلد: چرمى سياه، 147گ، 15 سطر، اندازه: 21×13/5 سم
[ف: 1-185]

17. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 181

خط: نستعلیق معرب، كا: محمد على، تا: صفر 1270ق، جا: قریه میلان؛ مصحح، محشى؛ جلد: تیماج مشكى، 193گ، 12 سطر،
اندازه: 21/5×15/5 سم [ف: 91]

18. كاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: 21

آغاز: برابر؛ انجام: و البراءة من فوادح الاوزار قوادح النار و ليعلم ان الاساتذ تعقب على الأيام عناء ثقیلا و عباء و بی و خطبا جلیلا و السانا
كالحسام صیقلا فافتح الله من نقص عمره على زیادة .. انتهى بعون الله.

كامل؛ خط: ثلث جلی، كا: باقر بن شیخ احمد بن شیخ حسین عبدالعالی كاشانی، تا: شنبه 25 ربیع الاول 1271ق، به خواهش سید فرج
الله بن سید هاشم (میرزا سید)؛ جلد: تیماج سبز تیره با ترنج با سر، 171گ، 12 سطر، اندازه: 31818 سم [ف مخ]

19. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1486/1

خط: نسخ، كا: حاجی آقا بن عبدالله تبریزی، تا: 1271ق، كاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشكى، 84گ (2پ-85پ)، 27 اسطر،
اندازه: 20×34 سم [ف: 3-308]

20. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1487

خط: نسخ، كا: مصطفى بن ملا-زین العابدین منجم، تا: 1272ق؛ كاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشكى، 17 سطر، اندازه:
31×19 سم [ف: 3-309]

21. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: 3919

خط: نسخ، بی كا، تا: 1 ربیع الاول 1272ق؛ با سرلوح زرین، مجدول مذهب؛ كاغذ: ترمه، جلد: میشن زرد سیر، 202گ، 17 سطر،
اندازه: 15/7×27/2 سم [ف: 1-78]

22. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1483

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ خوش، كا: حاجی عبدالمجید بخرم، تا: 1272ق، جان مشهد؛ با سرلوح، مجدول؛ كاغذ: ترمه، جلد: تیماج
تریاكی روشن با ترنج و نیم ترنج، 169گ، 17 سطر (8×18)، اندازه: 16×27/5 سم [ف: 9-504]

23. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8705

خط: نسخ، كا: محمد تقی ساوجی، تا: 1272ق، به فرمایش میرزا محمد تقی سپهر مستوفی دیوان اعلی؛ مصحح، محشى، یادداشتی از

عباس قلی سپهر در 1323ق که نگاشته کتاب بعد از فوت پدرش به او ارث رسیده با مهر «عباس قلی» (بیضوی) و «مشیر افخم عباس قلی» (بیضوی)؛ تملک: محمد تقی ملک الشعراء بهار خراسانی به سال 1308ق؛ جلد: تیماج قرمز، 245 گ، 15 سطر، اندازه: 33×20/5 سم [ف: 28-216]

24. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4091

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد قاری، تا: 1276ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن پرتقالی، 187 گ، 14 سطر، اندازه: 6/25×3/17 سم [ف: 1-512]

25. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1323/2

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: عبدالله بن ابراهیم، تا: 1282ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 199ص، 25 سطر (5/10 × 5/22)، اندازه: 5/32×20 سم [ف: 3-385]

26. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10520

آغاز: برابر؛ انجام: و انفسنا خیر الغنیمه انها*** توب و فیها ماؤها و حیاؤها

ص: 818

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد موسوی بحرینی، تا: 1292ق؛ جلد: تیماج قرمز، 174 گ، 17 سطر، اندازه: $17 \times 26/5$ سم [ف: 27-27]
[13]

27. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8737

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بحرینی موسوی، تا: 1303ق؛ یادداشتی به خط خسرو میرزا بن محمد ولی میرزا از 1316 ق در خدمت ابوالقاسم مجتهد و ملا محمدعلی حایری شهرستانی و ملا ابوالقاسم خوشنویس در منزل ملا محمد کاظم متخلص به صورتی ملک الشعراء، نیز یادداشتی از ابوالقاسم مصحح کتابخانه مبارکه رضویه در اینکه یادداشت به خط کیست، یادداشتی از مهدی بیانی در معرفی ابوالقاسم خوشنویس، محشی با رمز «م.ب» محمد تقی بهار؛ جلد: تیماج قرمز ترنج و سرترنج دار، 193 گ، 16 سطر، اندازه: 22×15 سم [ف: 28-235]

28. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25102

بی کا، بی تا، خریداری از امرالله صفری [رایانه]

29. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3295

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ تعلیق، بی کا، بی تا؛ یادداشت مرحوم واقف (حاج محمد نخجوانی که خداوند غریق رحمتش فرمایاد بتاریخ «در 25/ جمادی الاول 43...»)، یادداشت تملکی به شرح «بتاریخ روز شنبه 5 شهر شوال المکرم ایت نیل سنه 1278 از شخصی بنام سید قزوینی توسط آخوند ملا احمد سلمه الله ابتیاع شده و ممهور به مهر

«قولا سلام من رب رحیم»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی ترنجی، 140 گ، 19 سطر، اندازه: $14/5 \times 20/5$ سم [ف: 1-186]

30. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8136/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی باروکش تیماج مشکی ساغری، 179 گ، 17 سطر، اندازه: $18/7 \times 30/3$ سم [ف: 1-256]

تاریخ یمینی (ترجمه) = ترجمه تاریخ عتبی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e yamīnī (t.) = t.-ye tārīx-e 'otbī

جرفادقانی، ناصح بن ظفر، ق 7 قمری

(jorfādeqānī, nāseh ebn-e zafar (-13c

وابسته به: تاریخ الیمینی = تاریخ عتبی = معجز الکتاب و محرز الاداب؛ عتبی، محمد بن عبد الجبار (350-427) اهداء به: شمس الدوله غازی بیک ایدقمش از اتابکان لرستان

تاریخ تألیف: 603ق دانشمندان و ادیبان که در دربار ملک‌شاه و سنجر پرورش یافته بودند پس از واژگونی دربار سلجوقی پراکنده شدند، برخی به خوارزم و برخی به بغداد و برخی به سلجوقیان روم و برخی به دربار ناصر الدین قباچه به هند پناه بردند و برخی مانند ناصح جرفادقانی در عراق به گوشه ای خزیده و به گفته خویش پاره های جگر خود می خوردند.

در 592ق جمال الدین الغ باریک آی ابه با اتابک ازبک همدست شده و در عراق درباری به راه انداخت و در این هنگام است که وزیر ابوالقاسم علی پسر حسن پسر محمد پسر ابوحنیفه به ناصح جرفادقانی دستور دارد تا به سال 603ق تاریخ یمینی را به فارسی گردانید. صاحب الذریعه ترجمه «تاریخ آل عباس» را نیز که از مدارک تاریخ نگارستان است به این جرفادقانی نسبت داده است (الذریعه 3: 257). ناصح جرفادقانی هنگام ترجمه تاریخ یمینی کتابچه ای را که عتبی در مرثیه امیر نصر پسر ناصر الدین نگاشته، ترجمه نکرد و متن عربی آن را در دنبال ترجمه یمینی نهاد، و پس از آن دنباله ای به فارسی برای کتاب یمینی (در 280 بیت نوشته) بساخت که در همه نسخه های خطی ترجمه یمینی دیده می شود. سال 1272ق هنگام چاپ ترجمه یمینی در تهران این دنباله را انداختند و کتابچه مرثیه را نیز کسی به نام حبیب الدین محمد پسر علی اصغر جرفادقانی از عربی به فارسی ترجمه کرد و این ترجمه از ص 441 تا ص 460 پایان نسخه چاپی را گرفته است. بهمن میرزا پسر فتحعلی شاه پیشگفتاری برای این چاپ نگاشته و در آن گوید من از حبیب الدین جرفادقانی خواستار شدم تا نسخه ترجمه یمینی را با دو نسخه دیگر برابر و با دیدن شرح منینی و فرهنگ های فارسی آن را تصحیح نمود و سپس دستور چاپ آن را دادم. (علینقی منزوی) آغاز: 1: بسمله سزاوارتر چیزیکه زبان گوینده بر آن مشعوف باشد و عنان جوینده بدان معطوف حمد و ثنای باری جلت قدرته ... اما بعد همی گوید بنده مخلص و دعاگوی قدیم ابو الشرف ناصح ابن ظفر بن سعد المنشی الجرفادقانی ... اکنون بر سر مقصود آیم و ترجمه کتاب آغاز نمایم بعون الله ... ذکر ناصر الدین سبکتکین ... امیر ناصر الدین سبکتکین غلامی بود ترک نژاد 2: حمد و سپاس و ستایش بیقیاس مکنونی را که به ارادت بیچون چاپ: تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، به اهتمام جعفر شعار 1345 ش، 639 ص؛ دارالخلافة طهران، سنگی، بی ناشر، 1272ق،، وزیری، 460ص

[دنا 754/2 (46 نسخه)؛ الذریعه 87/4؛ درباره این کتاب و مؤلف آن و سبک نگارش وی مرحوم بهار خراسانی شرحی در جلد دوم کتاب سبک شناسی (ص 386-390) درج کرده است؛ فهرستواره منزوی 927/2؛ مشترک پاکستان 152/10]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1497

خط: نسخ، بی کا، تا: 3 محرم 618ق؛ مذهب؛ کاغذ: کاغذ دولت آبادی، جلد: میشن سیاه نو، 214گ، 15 سطر، اندازه: 32×23/3 سم
[ف: 2-96]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 189-ف

نسخه اصل: اسعد افندی ش 2225؛ خط: نسخ، کا: محمد بن

ص: 819

محمد بن عبدالرحمن رازی، تا: چهارشنبه 22 ربیع الثانی 636ق؛ 202 [فیلمهاف: 1-40]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 208-ف

نسخه اصل: شهید علی پاشا ش 1854؛ نام مؤلف در ص ع این نسخه «ابوالشرف ناصح منشی» و در پایان آن «محمد بن مهذب کاتب» یاد شده؛ بی کا، تا: یک شنبه 13 ذیقعدہ 638ق؛ 214گ [فیلمهاف: 1-40]

4. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 150 بخش 3

نسخه اصل: موزه بریتانیا. Add 24960؛ کا: اسعد بن عثمان بخاری، تا: رجب 646ق؛ 12گ (262-273+1) [ف: 113]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6ع

نسخه اصل: موزه بریتانیا B221-B233، Add. 24950. پایان کتاب ذکر حوادث ایام در شهور اثنین و ثمانین و خمسمائه؛ خط: نسخ، کا: سعید بن عثمان بخاری، تا: سه شنبه 5 رجب 664ق؛ افتادگی: انجام؛ 13گ (261-273پ) [فیلمهاف: 1-39 و 3-219]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 123-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 3147؛ خط: نسخ، کا: قتلوجه بن عبدالله کاتب، تا: 19 رمضان 696ق؛ افتادگی: انجام؛ 284گ [فیلمهاف: 1-40]

7. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 131

آغاز: برابر 1؛ آغاز دنباله: چون این ترجمه بآخر رسید طرفی از احوال روزگار و انواع فتنه و تشویشی که در ایام فتور و عجائب اتفاقات ... شکل حوادث ایام در شهور سنه اثنین و ثمانین و خمسمایه کواکب هفتگانه را در برج میزان اجتماع افتاد؛ انجام: انجام تاریخ یمینی و آغاز کتابچه مرثیه در نسخه دانشگاه (ص 268) چنین است: و جهان از فضل و معالی و معانی و مکارم خویش عاطل گذاشت، و عتبی در مرثیه او این رساله انشاء کرده است: آه من سفره بغیر ایاب *** آه من حسرة علی الأدیاب. انجام کتابچه مرثیه: ثوابا یحفظ علیهم دینهم و یثقل فی موقف العدل موازینهم جعلنا من المستعدين لیوم الدین أن حکم الله یقری الجفلی و الخلق فیها شرع و الآخر للاول تبع. انجام: روز محشر و عرض اکبر بدان خرم و شادمان باشند انشاء الله تعالی. للذین احسنوا الحسنی ... اولئک اصحاب الجنة هم فیها خالدون خط: نسخ نزدیک به ثلث، کا: ابن القاضی، تا: 745ق؛ مصحح تملک: «من کتب العبد الداعی عبد العلاء الرفاعی ... ربیع الآخر 846»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج حنایی، 146گ، 21 و 22 سطر (14×18/5)، اندازه: 24×16/5 سم [ف: 2-536]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2178

آغاز: برابر 1؛ انجام: به خون و مال مسلمانان ابقانمی کردند و از احداث خط: نسخ، بی کا، تا: محتملاً قرن 9، افتادگی: انجام کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، 86ص، 24 سطر (19×13)، اندازه: 25×17 سم [ف: 5-257]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16455

آغاز: برابر 1؛ انجام: اولئك اصحاب الجنة ... دهم شهر جمادی الاول 1072 خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1072ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 19 سطر (19×10)، اندازه: 18×29سم

[رایانه]

10. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2742

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز انجام می رسد به سرگذشت نصر بن ناصر الدین سبکتکین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، 156گ، 17 سطر (8×18/5)

، اندازه: 15×26/5 سم [ف: 10-1612]

11. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3404

آغاز: برابر 1؛ انجام: روز محشر و عرض اکبر بدان خرم و شادمان باشند ان شاء الله تعالی. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مجداول، مصحح؛ تملك: «علیقلی میرزا اعتضادالسلطنه، به سال 1274 و یادداشتی که وی کتاب را به مخبر الدوله به سال 1296، یادداشت وقف کتاب از «... بن محمد رضی»؛ جلد: تیماج قرمز، 82گ، 25 سطر، اندازه: 18×24/5 سم [محدث ارموی مخ: 1-360]

12. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1483

آغاز: آغاز نسخه برابر چاپی و نسخه دانشگاه است. در انجام آنچه آن نسخه دارد خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ یک قصیده در ستایش سید الوزراء در چهار صفحه به عربی در پایان؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی، 167گ، 15 سطر، اندازه: 13×22سم [ف: 3-402]

13. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4104

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: میشن قهوه ای روشن، 172گ، 21 سطر، اندازه:

16/7×27/2 سم [ف: 2-96]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2874

آغاز: حیات روشن که گردانید و لمعه از فیض نور بحر است اساس و ایالت خطه وجود او که باز داشت و چون تخمیر طینت و تدبیر بنیت او بتمام رسید و هنگام رحلت و میعاد نهضت بفضای صحرا نزدیک شد بیشی منزلی لایق نهاد؛ انجام: روز محشر و عرض اکبر بدان خرم و شادمان باشد انشاء الله تعالی الذین احسنوا الحسنی ... اصحاب الجنة هم فیها خالدون. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز؛ نوشته هایی از مرحوم بهار، این نوشته ها یا شرح و توضیح و معنی عبارت های متن است و یا اینکه تصحیح کلماتی که نادرست نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: روغنی گل و بوته دار، 304 ص، 17 سطر، اندازه: 16/5×26 سم [ف: 10-229]

15. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 376

خط: نسخ و نستعلیق، بی ک، تا: قرن 13 [ف: 3-12]

16. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 36996

ص: 820

آغاز: برابر 1؛ انجام خواستم تا هم بر ثنای او این کتاب ختم شود این قصیده در وصف حالی به خدمت او اصدار افتاده است ... يستخبر الركبان طول نهاره *** عنكم و يخبر عنكم السولا كامل به همراه خاتمه مترجم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ معنی لغات مشکل در حاشیه؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: فرنگی نباتی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای ضربی با ترنج و سر ترنج، 191، 17 سطر، اندازه: $21/5 \times 13/5$ سم [اهدائی رهبر: 8-392]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8208

آغاز: برابر؛ انجام: و عتبی رساله ای در مرثیه او انشا کرده است در اصل کتاب مسطور است. خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا حسن بن علی محمد، تا: قرن 13، بر حسب امر شاهزاده ملک محمود میرزا؛ تملک: محمد قوام حضور مشهد به مهندس وثوق، فرزند معتمد السلطنه به تاریخ 27/4/19 و در انتها این یادداشت آمده از کتابهای مرحوم حاجی دبیر الدوله است، یادداشت از محمد و ثوف مذکور مبنی بر اینکه این نسخه از کتب محمود میرزا پسر فتحعلیشاه به دست وی افتاده است؛ جلد: تیماج مشکى، 149 گ، 15 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 27/2-12]

18. مشهد: رضوی، شماره نسخه: 4209

آغاز: برابر 1؛ انجام: و السعادة العظمی و للر آی مزید العلو و الرفعة. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1251ق، مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: روغنی روی جلد گل و بوته و مرغ، 90 گ، 22 سطر ($22 \times 12/5$)، اندازه: $29/7 \times 19/3$ سم [ف: 7-57]

19. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 813612

آغاز: برابر 1؛ انجام: ولی في ذلك الشرف الأعلى و السعادة العظمی و للرای مزید العلو و الرفعة. [رقم:] الحمد لمن وفقني لاتمامه و الشکر علی ما انعم بي في ختامه فانما الدهر كسيل ثاعب و الزمان كماء داعب. لايقوم في محطه شجر ولا حجر ولا يطيق مع نظه ورق و لا مدر و ان الاعمار سايرة فانية و الآثار ثابتة باقية. فخير ما يستوصله غابر عابرا و أحسن ما يسترسله مذکور ذاکرا هي ازاهير لآلی الضمير اذا بان الباین او لطایف التنميق و التصوير لو طبع بالبنان. فاني لما رايت هذا البحر المسجور و الجواهر المنثور الذي بلغ اقصى مراتب الفصاحة و علا اعلى مدارج البلاغة و هو مما انشاء ابوالنضر عبد الجبار العتبي في شرح اخبار السلطان محمود و لاقیت ترجمه عليه قد کلت الألسن عن تبيان نبذة منه و

حارث الأوهام في اتيان كلمة معه و هي مما املاه ابوالشرف المشي الجرفاد قانی فاردت ان اكتبها بيدي و اطير في رياضها بجناحي حتى يكون منى خلفا لمن يسبقني سلفا و لم اكن ممن اسرف عيشه تلفا و كان ذلك الكتاب اول ما ابتدرت بكتابتته و استوفقت بختامته و انا العبد الخادم القائم في خدمة السلطان الاعظم الاكرم و الخاقان الاجل الافخم السلطان الغازي محمد شاه قاجار خلدالله تعالى ملكه، محمد علی بن بیژن خان و قد اغتممت به حين بعثت عن الحضرة العية و ارسفت من سدة السنية الى دارالمرز جيلان لا يصال منال الديوان و كنت واقفا في ذلك البلد و قوف الرضوان في الاعراف و عشت فيه كالذبيح في الاسهاف كلما تفرست لم ار فيه احدا انيسا الا تعالبا و عيسا لن يقتربوا بي الا صدمما و تضريسا فزهدت عنهم و اشتغلت بذلك بتوفيق اله و اتممته بغايته في يوم السبت الثاني و العشرين من شهر محرم الحرام في سنة ثمان و خمسين و مأتين بعد الألف من الهجرة النبوية المصطفوية صلوات الله عليه و على آله اللهم اغفر لنا و لمن سلف و خلف. تم.

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد علی بن بیژن خان، تا: شنبه 22 محرم 1258ق، جان گیلان؛ یک بار گویا توسط خود کاتب مقابله شده و در موارد متعدد نشانه بلاغ «بلغ» دارد، مجدول مذهب، با کمند زرین، در لابه لای سطور و نیز در حواشی لغات عربی شرح و معنی شده که به احتمال بسیار کار محمد حسین اصفهانی در 1258ق باشد که به خواهش کاتب آن را نوشته، وی به خط ثلث جلی خوش در پایان چنین نوشته: «حسب الفرمایش سرکار عالیجاه، معل جایگاه، عزت و سعادت همراه، مجدت و نجدت پناه، زبده الأمائل و الاقران و قدوة الأكابر و الاعیان، صاحب الجود و الاحسان مقرب الخاقان آقائی، آقا محمد علی بیگ زید عزه العالی حواشی نسخ این کتاب بخط این بنده محمد حسین اصفهانی سمت تحریر پذیرفت سنه 1258»، که این رقم با القابی که برای محمد علی بن بیژن خان آورده شده روشننگر بخشی از احوال کاتب نیز هست، روی برگ عنوان ابیاتی عربی آمده بدین شرح: چهار بیت عربی ابوالفضل میکالی در مدح ابونصر عتبی، دو بیت از ابونصر عتبی، ده بیت عربی با عنوان «لعلی بن فضل الله الحسینی علیه ما علیه»؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج مشکی ساغری، 175گ (پ-175 پ هاشم)، 38 سطر، اندازه: 18/7×30/3 سم [ف: 27/1-257]

20. تهران؛ نوربخش، شماره نسخه: 521 آغاز: برابر 1؛ انجام: و معالی و معانی و مکارم خویش عاطل گذاشت

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول 1261ق؛ این نسخه را اسماعیل تفرشی کاتب نسخه ش 520 در تاریخ 1317 خرید و مدتی در تملک او بوده؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکی، 340ص، 15 سطر، اندازه: 14/5×22 سم [ف: 2-183]

21. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4081

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 7 شعبان 1261ق، جا: تهران؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میسن قهوه ای سیر، 190گ، 14 سطر، اندازه: 13/5×21/6 سم [ف: 2-96]

22. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 86

آغاز: برابر 1؛ انجام: و عتبی رساله در مرثیه او انشا کرده است در اصل کتاب مسطور است خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی کا، تا: جمعه 23 ربیع الثانی

ص: 821

1261ق، جا؛ تهران؛ کاغذ: ترمه، جلد: ترنج دار، 149، 15 سطر (21×11/5)، اندازه: 19×29/4 سم [ف: 1-74]

23. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3276

آغاز: برابر 1؛ انجام: و عتیبی رساله ای در مرثیه او انشاء کرده است در اصل کتاب مسطور است. خط: نستعلیق، کا: امام ویردی بیک، تا: دوشنبه 24 جمادی الثانی 1261ق؛ کاتب در ذیل برگ آخر نوشته است «سمت تحریر یافت فی عهد شهنشاہ عالم پناه اعنی محمد شاہ غازی ادام اللہ تعالیٰ حرره امام محمد ویردی بیک ... 1261»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: زرافشان اصفهان، 119گ، 20 سطر، اندازه: 20/5 × 30/5 سم [ف: 1-248]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1909-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-40]

24. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2293

آغاز: برابر 1؛ انجام: انشا کرده است در اصل کتاب مسطور است. خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: 2 رجب 1262ق، کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، 192ص، 23 سطر، اندازه: 17/5 × 27 سم [ف: 6-247]

25. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37830

آغاز: برابر 1؛ انجام: خرم و شادما باشند ان شاء الله تعالی للذین احسنوا الحسنی و زیاده ولا یرهق وجوههم قتر ولا ذلة اولئک اصحاب الجنة هم فیها خالدون کامل به همراه خاتمه مترجم؛ خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: 1263ق؛ مجدول، کمند کشی شده، با سرلوح مزدوج مذهب؛ تملک در 1278 و 1345ق؛ یادداشت خریداری امین پور محسن عراقی در 8 ربیع الاول 1356ق مطابق چهارشنبه 22 تیر 1311ش به مبلغ 5 تومان؛ سه بیت شعر از شمس المعالی قابوس وشمگیر؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: اصفهانی نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سر ترنج، 161گ، 21 سطر، اندازه: 17/5 × 28/5 سم [اهدائی رهبر: 8-391]

26. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 86

آغاز: برابر 1؛ انجام: ولا یرهق وجوههم قتر ولا ذلة اولئک اصحاب الجنة هم فیها خالدون والسلام خط: نسخ، بی کا، تا: 1263ق؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: انیس پور محسن عراقی در 1251؛ جلد: تیماج زرشکی، 156گ، 21 سطر، اندازه: 16/5 × 28 سم [مؤید: 3-647]

27. تهران؛ لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 159

خط: نستعلیق، کا: میر عبدالمجید حسینی سپاهانی، تا: دهه سوم رجب 1265ق، جلد: تیماج تیره ترنج و سر ترنج، قطع: وزیری [نشریه: 8-3]

28. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4331

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعدہ 1269ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سیاہ، 178گ، 17 سطر، اندازہ: 21/3×33/4 سم
[ف: 2-96]

29. تہران؛ سپہسالار؛ شماره نسخه: 1484

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 26 ربیع الثانی 1269ق؛ برابر نسخه 1483 است، بہ جز قصیدہ ستایش کہ در پایان افزودہ شدہ؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 169گ، 17 سطر، اندازہ: 19×30 سم [ف: 3-403]

30. تہران؛ سپہسالار؛ شماره نسخه: 1486/2

خط: نستعلیق، کا: محمد مہدی بن محمد تقی حسنی حسینی، تا: 1271ق؛ مطابق چاپ تہران 1272ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، 112گ (87پ-198ر)، 27 سطر، اندازہ: 20×34 سم [ف: 3-403]

31. تہران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1508

آغاز: برابر 1؛ انجام: و عتبی رسالہ در مرثیہ او انشاء کردہ است در اصل کتاب مسطور است خط: نستعلیق، کا: سیف الملک عباسقلی خان میرپنج، پترز بورغ، تا: 1271ق؛ با سرلوح مذہب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاہ، 164گ، 16 سطر (20×10)، اندازہ: 18/5×30 سم [ف: 4-7]

32. تہران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 257 حکمت خط: نستعلیق، کا: محمد علی حسنی

حسینی، تا: دوشنبہ 14 جمادی الثانی 1272ق، برای خداد خان،؛ مجدول، با سرلوح زیبا؛

جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی [ف: 2-8]

33. تہران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2187

آغاز: برابر 1؛ انجام: در بلاد ایران و سایر امصار و دیار بوجہ صحیح و مشتہر باشد و اللہ ہو الموفق المعین خط: نستعلیق خوش، کا: حبیب اللہ حسینی، تا: 1272ق، جان تہران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 112گ، 18 سطر (7×14/5)، اندازہ: 12/5×21 سم
[ف: 5-269]

34. اصفہان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 459/2

تمہ ترجمہ تاریخ یمینی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد جرفادقانی، تا: دوشنبہ 28 رمضان 1272ق، جا: تہران؛ مصحح، بین رسالہ اول و دوم مقداری از رسالہ الانسان الکامل عبدالکریم جیلی، عریضہ از نواب امان اللہ خان بہ احتشام الدولہ خاتر میرزا بہ سال 1273 کہ بہ انشای حبیب الدین محمد بن علی اصغر گلپایگانی است، رسالہ نیمہ تمام مفصلی در کیفیت استخراج مجهولات کمیہ از معلومات مخصوصہ در چہار وجہ، یادداشتی در معنی بخارا، یادداشتی در واضعان خط و انواع خطوط و مخترعان ہر یک از آنها و نسب پیامبر (صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم)، یادداشتی در تفسیر آیہ «و لکم فیہا ما تشہی انفسکم» از کاتب حبیب الدین محمد بن علی اصغر؛ جلد:

مقوایی، عطف تیماج قهوه ای، 3 گ (49-51 پ)، اندازه: 18×22 سم [ف: 2-366]

35. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 183

کا: بدیع بن مصطفی بن عبد الحمید موسوی اصفهانی، تا: 1273 ق؛ مجدول [ف: 194]

ص: 822

36. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 9847 خط: نستعلیق، کا: عبدالله حسینی، تا: 17 شوال

1273ق؛ برای شجاع الدوله سام خان ایلخانی؛ محشی، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 187 گ، 15 سطر (10×20)، اندازه: 16×27 سم [ف: 17-495]

37. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4995

آغاز: برابر 1؛ انجام: آن الهدایا علی مقدار مهدیها بر خواند و این کتاب مستطاب که در حقیقت گنجی است نایاب و از مؤلفات فاضل ادیب ابوالشرف... کتبه الفقیر میر علی شیرازی جمادی الأولى سنه 1277

خط: نستعلیق، کا: میر علی شیرازی، تا: جمادی الاول 1277ق؛ دارای یک سرلوح بسیار زیبا، مجدول، با کمند زرین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج لاجوردی، 183، 14 سطر (13×24) [ف: 14-286]

38. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 248-فیروز

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1279ق؛ دارای کتیبه مرصع و مذهب، مجدول، با کمند زین و لاجورد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی سفید، 450ص، 15 سطر، اندازه: 30818 سم [ف: 21-37]

39. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2292

آغاز: برابر 1؛ انجام و در موقف عدل سبب ثقل موازین گردد.

خط: نسخ متوسط، کا: حسن بن عبدالمجید حسینی واعظ اصفهانی، تا: جمعه سلخ رجب 1281ق؛ کاغذ: فرنگی راه کبریتی نیلی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 343ص، 19 سطر، اندازه: 18/5×29/5 سم [ف: 6-246]

40. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3937

خط: نستعلیق خوش، کا: علی نقی بن یوسف استاد المذهبین، تا: ربیع الاول 1298 ق، برای فرهاد میرزا؛ از روی نسخه 3 محرم 618، دارای سرلوح مذهب و مجدول به طلا ب کاغذ: کاغذ آهار مهره حنایی فرنگی، جلد: ساغری سیاه، 144 گ، 17 سطر، اندازه: 19/3×30/8 سم [ف: 2-96]

41. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8120/2

آغاز: برابر؛ انجام: یضم الی خفیف اوزانه ثقیلا اوالی علی شأنه عقیلا لزمته مساء صباح و خدمته کما یخدم الأجسام الأرواح ولی فی ذلك الشرف الأعلى و السعادة العظمی و للرأي مزید العلو و الرفعة. [رقم:]: تمت ترجمة ابی الشرف المنشی الجربادقانی علی تاریخ ابی النضر عبدالجبار العتبی فی شهر رجب ... [؟]. من شهر سنه 1304. بخش خاتمه یمینی اثر جریادقانی (برگ 322 تا 332 پ) نیز آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1304ق؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج سرخ، 331 گ (2-332 پ)، 27 سطر، اندازه: 19/3×30/5 سم [ف: 1-223/27]

42. تهران: مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 186

آغاز: پس از طراوات چمنستان سخن طرازی بآبیاری حمد و ثنای خلقی که انجام: آمدن سلطان مجدالدوله خلف فخرالدوله آل بویه در بعضی از تواریخ روضة الصفا و تاریخ الحکماء شمس الدین ...

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد عبد الجبار خان صاحب آصفی نظامی، تا: دوشنبه 22 شعبان 1315ق؛ یادداشتی از کاتب مبنی بر نام کتاب و نام مترجم که امضای کاتب و تاریخ آن همزمان با تاریخ کتابت نسخه می باشد؛ مهر: کاتب محمد عبد الجبار خان آصفی نظامی» (بیضوی)؛ کاغذ: فرنگی مایل به حنایی (هندی)، جلد: مقوایی روکش

کاغذ آبی منقوش، 233گ، 21 سطر (26/5 × 12/5)، اندازه: 20×32سم [ف: 168]

43. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1612

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، در پایان آمده است: «چون این ترجمه بآخر رسید طرفی از احوال روزگار و انواع فتنه و تشویش که در ایام فتور و عجائب اتفاقات و سرهای بزرگان که بر سر کار شد و خرابی خطه عراق و حال جربادقان بر وجه ایجاز و اختصار آورده شود ان شاء الله تعالی ... این قسمت هفت برگ است»؛ 183گ، 14 سطر، اندازه: 14×22سم [ف: 2-18]

44. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7477

آغاز: برابر 1؛ انجام: از فضل و معالی و معانی و مکارم خویش عاطل گذاشت و عتبی رساله ای در مرثیه او انشاد کرده است و در اصل کتاب مسطور است. خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج قهوه ای، 128 گ، 18 سطر، اندازه: 15×26سم [ف: 19-278]

45. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 118-عکسی

نسخه اصل: از موزه بریتانیا ش. 8194Or؛ بی کا، بی تا (نشریه: 2-272)

46. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 754

آغاز: برابر 1؛ انجام: ذکر امیر صاحب الجیش

ابوالمظفر نصر بن ناصر الدین ... بر هیچ خلق جور و جفا ناکرده و تقدیر باری تعالی او را امان نداد و او بجوانی فرورفت و جهان از فضل و معالی و مکارم خویش عاطل گذاشت ... تم بحمد الله و منة و الصلوة و السلام علی محمد و آله صلوات الله و سلامه علیه. خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب مرصع خوب؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه دولا آهار مهره، جلد: مقوای روکش میشن گلی رنگ، 333ص، 15 سطر، اندازه: 22/5×14سم [ف: 5-287]

47. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12062

آغاز: برابر 1؛ انجام: در مرثیه آن انشاء کرده است در اصل کتاب مسطور است تم الکتاب خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: نباتی، جلد:

تیماج، 15 سطر (8×15)، اندازه: 13×21 سم [رایانه]

48. مشهد، شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 1176

آغاز: برابر 1؛ انجام: یستخبر الركبان طول نهاره - عنکم و یخبر عنکم السولا - حق اذا مد

ص: 823

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج زرد، 186، 17 سطر، اندازه:

13/5 × 21/5 سم [مؤید: 3-153]

49. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه: 92

بی کا، بی تا [نشریه: 5-342]

50. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 312062

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [الفبائی: -100]

• تاریخ یمینی (ترجمه) = ترجمه تاریخ عتبی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e yamīnī (t.) = t.-ye tārīx-e 'otbī

اهری، عبدالکریم بن محمد صادق، ق 13 قمری

(-190) aharī, 'abd-ol-karīm ebn-e mohammad sādeq

وابسته به: تاریخ الیمینی = تاریخ عتبی = معجز الكتاب و محرز الاداب؛ عتبی، محمد بن عبد الجبار (350-427) به دستور: بهرام میرزا فرزند عباس میرزا نایب السلطنه در آذربایجان تاریخ تألیف: 1262 ق در دیباچه نام کتاب و مترجم و مهدی الیه و آغاز کار در 1261 آمده است. مترجم می نویسد که پس از آنکه از تبیین و توضیح تاریخ بیهق پرداخت این ترجمه را آغاز کرده است. آغاز: بسملة الحمد لله علی آلائه و الصلاة علی نبیه و آله، بر آئینه ذهنهای صافی و مستقیم، صورت این مدعا ظاهر و متجلی است، که سلطنت و دین گوهران یک در چند انجام: در مرثیه او انشا نموده است، که در اصل کتاب مسطور است

[دنا 755/2؛ الذریعة 256:3 و 87:4؛ فهرستواره منزوی 929/2]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4200

آغاز و انجام: برابر؛ در دهم صفر 1262 از شغل کتابت ترجمه تاریخ یمینی ... ابراهیم الاهی ... بتاریخ (1262) که صفحه ممالک آذربایجان بانوار ... بهمن میرزا فرزند ... آراسته بود. سرکار ... بنده دعا گو عبدالکریم اهری را مأمور فرمودند که تاریخ یمینی ترجمه نماید ... که بعین عنایت ملحوظ شود خط: نستعلیق، کا: ابراهیم اهری، تا: 10 صفر 1262 ق؛ بدستور بهرام میرزا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 18 سطر (20×9)، اندازه: 17/5 × 28/5 سم [ف: 11-214]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25068

بی کا، بی تا، خریداری از امرالله صفری [رایانه]

• تاریخ یمینی (ترجمه) = ترجمه تاریخ عتبی / تاریخ ایران / فارسی

tārīx-e yamīnī (t.) = t.-ye tārīx-e 'otbī

وابسته به: تاریخ الیمینی = تاریخ عتبی = معجز الکتاب و محرز

الاداب؛ عتبی، محمد بن عبد الجبار (350-427)

تهران، دانشگاه شماره نسخه: 3789-ف

نسخه اصل: گویا از هند؛ بی کا، بی تا، با تملک 1169 [فیلمهاف: 2-249]

← تاریخ ینگی دنیا (ترجمه) ← کشف امریکا

• تاریخ یونان / تاریخ جهان / فارسی

tārīx-e yūnān

منصورالملک، رجبعلی، ق 14 قمری

mansūr-ol-molk, rajab-alī (-20c) m

شامل 20 «فصل»: 1. جغرافیای یونان؛ 2. نژاد و مذهب یونانیان؛ 3. اعصار پهلوی و دوره ماقبل تاریخی یونان؛ 4. بقیه اعصار پهلوی و دوره ماقبل تاریخی یونان؛ 5. وقایع بعد از جنگ تراوا، حفریات و اکتشافات راجع به تاریخ یونان؛ 6. تاریخ اسپارت از مراجعت هراکیده تا جنگهای ندیک؛ 7. تاریخ آتن تا جنگهای مدیک؛ 8. دول کوچک یونان، مستعمرات یونانی؛ 9. جنگ اول مدیک؛ 10. دوره دوم جنگ های مدیک؛ 11. عظمت و ترقی آتن؛ 12. ترقی افکار و علوم و صنایع در آتن در قرن یا قرن پریکلس؛ 13. جنگهای پلوپونز؛ 14. نفوذ و قدرت اسپارت، حکومت جباران سی گانه در آتن؛ 15. اقتدار طب؛ 16. اوضاع یونان قبل از استیلای مقدونیه (قرن چهارم)؛ 17. اقتدار و استیلای مقدونیه؛ 18. اسکندر و فتوحات او از 336 تا 323، 19. وقایع یونان بعد از اسکندر تا استیلای دولت روم؛ 20. اطاعت یونان و مملکاتش به دولت روم از 255 تا 141. (حکیم)

آغاز: فصل اول. جغرافیای یونان. یونان شبه جزیره ای است در جنوب شرقی اروپا که در بحر ابیض متوسط جلو آمده سکنه یونان در قریم خود را هلن ... انجام: و مشار الیه در 1903 در سالونیک به دست یک نفر سوسیالیست کشته شد و پسرش Gilantin به جای او نشست و امروزه دارای افسر پادشاهی هلن است.

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9025

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین خان (شاگرد مدرسه علوم سیاسی)، تا: جمعه 3 ذیقعدة 1335ق؛ برگ آغازین نسخه یادداشتی از کاتب که

کتاب را معرفی کرده است و فائده آن و تاریخ را توضیح داده است با مهر او «عبدالحسین» (بیضوی) و مهر کتابخانه باقر ترقی به شماره 26؛ خریداری از باقر ترقی؛ کاغذ: صنعتی نخودی خط دار، 105گ، 19 سطر (5/5)

$18/5 \times$ ، اندازه: $17/6 \times 22/5$ سم [ف: 29/2-638]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15917

ص: 824

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد فهرست مجلس 638/29 و آغاز و انجام ذکر شد؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: تبریزی، باقر خان، تا: 1342ق؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، اندازه: 17×10 سم

[رایانه]

۳. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 354

آغاز: برابر؛ انجام: نتوانستند کما فی السابق در بلاد اقامت کرده کار و کسبی پیش گیرند بلکه سربازی را حرفه خود قرار داده خواستند ... در فهرست بدون نام مؤلف. تنها 13 فصل کتاب را دارد؛ خط: نسخ، کا: فضل الله، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور قرمز، 184 گ، 16 سطر، اندازه: 11/5×18 سم [ف: 1-462]

• تاریخ یونان (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(.tarix-e yunan t)

مترجم: سید علی اصغر مستوفی اول، ماتن: مسیو آن دریو کس.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15426

آغاز: این مختصر تاریخ قدیم را که اصل آن بزبان فرانسه و از تصنیفات؛ انجام: برای آذوقه لشکر دیده نشد و این غفلت اسباب خرابی

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1317ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، 12 سطر (7×15)، اندازه: 14×21 سم [الفبائی: 627]

• تازکی = چراغ زمین = رساله در نجوم / هیأت - فارسی

tāzak = čerāq-e zamīn=r. dar nojām

نهروانی، صدیق بن یوسف، ق 8 قمری

(nahravānī, seddīq ebn-e yūsuf (-14c

محل تألیف: هند رساله ای است در نجوم، دارای چهل و هفت «باب»: 1. معرفت افلاک؛ 2. معرفت منازل و اتصالات؛ 3. معرفت اجتماع؛ 4. معرفت مذکر و مونث و لیل و نهار کواکب؛ 5. معرفت مذکر و مونث طبیعت عناصر ... 10. معرفت وجوه کواکب ... 20. معرفت اصل کواکب ... 30. معرفت جواب سائل در دهم خانه ... 47. معرفت اختیارات بر کواکب. آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمین و حمد الشاکرین و الصلوة والسلام علی خیر ... این مختصریست در علم نجوم صحیح است آغاز علم ازلی بدان ناطق است ...

[دنا 756/2؛ فهرستواره منزوی 2838/4 و 3082/4، الذریعه 80/24]

مشهد؛ الهیات، شماره نسخه: 489/3

آغاز: برابر؛ انجام: در چهارم خانه بود و رجعت بود و باقوی بود و درما خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ تملك: توحید بن منصور مورخه 1151 در پنجاب هندوستان، میرزا محمد صادق منجم باشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 331 گ، 19-21 سطر (21×10/5)، اندازه: 18×30 سم [ف: 1-350]

← تازیانه سلوک ← العینیه

• تاسیسات / فقه / فارسی

ta'sīsāt

تنکابنی، محمد بن سلیمان، 1234-1302 قمری

(tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819-1885

تاریخ تألیف: 4 شعبان 1292 ق رسالهای متوسط در بیان قواعد فقهی که در یک «مقدمه» و هفتاد و چهار «تأسیس» و یک «خاتمه» که در 34 روز تألیف

شده و بالغ بر شش هزار سطر می گردد. آغاز: حمد و شکر و سپاس و ستایش حضرت یکتایی را سزد که شرع اطهر انور پیغمبر را به وجود علماء اعلام و فقهاء عظام در نهایت اتقان و احکام و مایه انتظام نظام مهام انام مقرر فرمود و صلوات و تسلیمات

[دنا 756/2، الذریعه: 298:3]

1. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 8887

آغاز: و طهارت هستند و نفرین بر دشمنان ایشان باد... بر صفحه صحیفه اخلاء روحانی و دفتر در که برادران ایمانی؛ انجام: و اگر گویند که فقها اجماع کرده اند بر اینکه... خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تاب جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 84 گ، 14 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 23-76]

2. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 453/1

خط: نستعلیق، کا: مقصود علی بن حسین قلی کلاردشتی، تا: 1293 ق؛ جلد: مقوا، 15 گ، اندازه: 11×18 سم [ف: 250]

3. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 325/2

آغاز: برابر کان محمد صالح بن محمد رفیع کجوری، تا: صفر 1294 ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 120 گ، اندازه: 11×18 سم آف: 209]

4. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 139/2

آغاز: برابر خط: نسخ نازیا، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور آبی، 45گ، 17 سطر، اندازه: 17×21سم [ف: 184]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6650

آغاز: برابر؛ انجام: صد و پنجم در تکلیف حاکم در مرافعه که مسئله آن خلافیه باشد. خط: نستعلیق زیبا، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 122گ، 16 سطر، اندازه: 12/5 × 19/5 سم [ف: 17-215]

ص: 825

• تاسیسات اسلامی / کلام و اعتقادات / فارسی

ta'slāsāt-e eslāmī

حکمت، علی اصغر، 1271-1359 شمسی

(hekmat, 'alī asqar (1892-1980

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8985/03

آغاز: تاسیسات اسلامی 1- فصل اول ... هیچ یک از گروههای مختلفه اقوام اسلام؛ انجام: ابوحنیفه یک اشتباه قائل شده است ... بر علیه تلفظ عرب خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، اندازه: 13×20 سم [الفبائی: 545]

• تاسیسات الاتقان و المئانه فی علل الکلی و المئانه / طب / عربی

ta'slās-ul itqān wa-l mitāna fī 'ilal-il kullī wa-l matānah

عنتابی، محمود بن احمد، 812-؟-902 قمری

(antābī, mahmūd ebn-e ahmad (1410-1497'

تاریخ تألیف: 887ق؛ محل تألیف: مکه مکرمه مؤلف آن را جهت ساکنان مکه مکرمه در موقعی که اکثر به امراض مربوط به کلیه و مثانه مبتلا بودند تألیف نموده است. موضوعات ابواب کتاب بعد از مقدمه ای که مؤلف در خصوص تشریح کلیه و مثانه و منافع آنها ترتیب داده بدین شرح است: باب 1. ذکر امراض کلیه و اسباب و علامات آنها و طرق معالجه آن؛ باب 2. ذکر امراض مثانه و علامات و اسباب و طرق معالجه آنها؛ خاتمه در سه فصل: «الف» ذکر ادویه مرکبه نافع، «ب» بیان ادویه مفرده نافع، «ج» ذکر ادویه ای که به جهت معالجه این امراض عموماً مفید است و آنها را متقدمین از مشاهیر اطبا در کتاب های خود ذکر نموده اند.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6339

آغاز: بسملة الحمد لله الذی الان صم الحجر و اخرج منه الماء و فجر؛ انجام: بالرادعات الی عند الانتهاء ثم تقتصر علی المحللات و الله تعالی اعلم خط: نسخ، کا: محمد بن احمد الاسری (کذا)، تا: 27 ربیع الثانی 1029ق؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: مقوا با رویه پارچه، 17 گ، 27 و 28 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 137-19]

• تاسیسات الاصول / اصول فقه / عربی

ta'slās-ul usūl

حسینی گیلانی، محمد یوسف بن محمد صادق، ق 14 قمری

رساله مختصری است در قواعد اصول فقه، با عنوان «اصل - اصل» بدون استدلال و گاهی با اشاره به اقوال بعضی از علماء و گویا مؤلف خواسته که کتاب درسی بنگارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2639/1

آغاز: الحمد لله الذي زين حقائق شقایق اغصان حدائق الفروع بايقان قواعد تأسيس الاول؛ انجام: المقتضي لتعدد الالة دون العكس كما لا يخفى، هذا ما أفاده الشهيد في التمهيد. خط: نستعليق، عبارات عربی نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا، افتادگی: انجام؛ مصحح و اضافہ دارد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 16 گ (1 پ - 16 پ)، اندازه: 18×22/5 سم [ف: 7-212]

• تأسيس الصحة في شرح اللمحة / طب / عربي

ta'sīs-uṣ ṣiḥḥa fī ṣ.-il lamḥa

عنتابی، محمود بن احمد، 812؟ - 902 قمری

(antābī, mahmūd ebn-e ahmad (1410-1497'

شرحی است مزجی از ابن الامشاطی (مظفر الدین محمود بن احمد بن حسن بن اسماعیل بن یعقوب بن اسماعیل العنتابی) بر «اللمحة» از تألیفات ابن امین الدوله [حاجی خلیفه نام مؤلف المحه را عقیف ابو سعد بن ابی سرور الساوی الاسرائیلی می نویسد و مشخص نیست که این شخص همان ابن امین الدوله است یا احتمالاً فرد دیگری است. (ابن امیرالدوله در البدر الطالع 2:293 محرف است که آن را بر اساس اقوال ابن سینا در قانون و رازی در حاوی و ابن هبل در المختار و ابن نفیس کرمانی در شرح اسباب و علامات و غیر هم تألیف نموده است. (غلامعلی عرفانیان). کتاب تأسیس الصحة از کتب نادر است و تنها

نسخه ای از آن در یکی از کتابخانه های فرانسه موجود است.

شرح و حواشی: 1- تأسیس الصحة (منتخب)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24496

آغاز: بسمله الحمد لله الذي شرح في ادنى من لمحة المشكلات الادواء و الأسقام؛ انجام: قطع ذنبه و خلی في البيت قبل البواقي من الفار و الله تعالی اعلم و احکم. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ جداول اوراق به سرخی و لاجورد؛ هدایی: رهبری، 1376؛ کاغذ: حنایی هندی، جلد: تیماج مشکی فرنگی، 323 گ، 22 سطر، اندازه: 18×28 سم [ف: 19-139]

• تأسيس الصحة (منتخب) / طب / عربي

(ta'sīs-uṣ ṣiḥḥa (mn

وابسته به: تأسيس الصحة في شرح اللمحة؛ عنتابی، محمود بن احمد (812-902) اين رساله مختصر، بخشی از كتاب تأسيس الصحة
تأليف

ص: 826

مظفر الدین ابو الثناء محمود بن احمد معروف به ابن الأمشاطی است که آن نیز شرح اللمحة تألیف ابن امین الدوله می باشد. در بخش منتخب، «امراض آلات تناسلی و تشریح آن و آنچه که از قوانین، قواعد کلی و مسائل به تفصیل و اجمال لازم است» آمده است. (سید محمود مرعشی)

[دنا 756/2؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی 38/3؛ الضوء اللامع لأهل القرن التاسع عشر

(سخاوی) 129/10؛ معجم المؤلفین 145/12؛ هدیة العارفين 411/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12078/2

آغاز: هذه المقالة من تأسيس الصحة للأمشاطی، أمراض آلات التناسل و تشریحها و ما يتعلق بذلك من القوانين و القواعد الكلية؛ انجام: و يؤخذ منه نصف رطل يلقي عليه قولنجان نصف درهم و يشرب منه مقدار الاستمراء آخر لبن بقري و سمن و دهن ناتمام؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، محشی، چند فائده طبی مختصر از مجربات «قطب الدین محمد جیلانی» و دیگران آمده، کاغذ: فرنگی قدیم و ضخیم، 6 گ (33-38)، 21 سطر، اندازه: 8×15 سم [ف: 30-491]

• تأسیس القوافي / ادبیات فارسی

ta'sīs-ol qavāfī

منشی، محمد رضا

monšī, mohammad rezā

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 909

خط: نستعلیق، کا: گویا کلهر، تا: 1298ق؛ مجدول زر و لاجورد؛ قطع: ربعی [نشریه: 7-112]

← تاک تیک ← علم جنگ

• تاکتیک / فنون نظامی / فارسی

tāktīk

رساله ای است در فن نظامی که نام مؤلف آن در نسخه نیامده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1039/3- طباطبائی

آغاز: بسملة تاکتیک فن بیرون کردن قشون است به جنگ و تعیین مقام آنها و نیز حرکت دادن لشکر است هر نوع که مقتضی شود و فن تاکتیک ... در تحت قاعده ای ... غیر متغیر نیست؛ انجام: شیخ میفرماید: چو در لشکر دشمن افتد خلاف *** تو بگذار شمشیر خود در

غلاف. و تفصیل این فقره ... از قراری است که نگاشته میشود. به بعضی از آن واقعه اشارت میشود. بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 26ص (144-169)، اندازه: $13/5 \times 21/5$ سم [ف: 23 - 340]

• تاکتیک جنگ / فنون نظامی / فارسی

tāktīk-e jang

کتابی است در علم و آداب جنگ که در آن از استراتژی و تاکتیک و تاریخ جنگ بحث می شود، شامل مطالبی مانند: تاکتیک قبل از اسلحه آتشی، تاکتیک بعد از اختراع اسلحه آتشی، تاکتیک مقرری پیاده نظام، حرکت قشون، جنگ، علانم مناصب جنگی، دسته بندی های جنگی (گروهان و ...) و بعضی مطالب دیگر دارای نقشه های سلاح های مورد استفاده در جنگها

1. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1081-6/171

آغاز: بسمله علم تاکتیک. علم جنگ درجه اعلی عبارت است از تاریخ جنگ استراتژی و تاکتیک علم جنگ داخلی عبارت است از علم اسلحه و قلعه سازی و نقشه برداری و جغرافیای جنگی و علم صرفه نظامی؛ انجام: و مرحمتش بیش است و سوای چند تیربا جعبه ساچمه نمی توان تیراندازی نمود و حال آنکه با ... می توان بهتر خود نگاهداری نمود. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 13 و 14؛ تملک: غلامحسین خلیفه اتاق ثوپخانه مدرسه دارالفنون؛ جلد: گالینگور قهوه ای عطف تیماج، 108گ، مختلف السطر، اندازه: 11×17 سم

[ف: 2-706]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1018

آغاز: بسمله، تاکتیک علم جنگ درجه اعلی عبارتست است از تاریخ جنگ و استراتژی و تاکتیک؛ انجام: بغیر ستونهای معمول در رژیمان ستون بندیهای ذیل نیز مجری و متداول است. در این نسخه از تاکتیک نظامی و از آرایشی که قوای طرفین به هنگام جنگ باید بگیرند و بالا-خره از صورت بندی ارتش ها در جنگهای اخیر (خاصه جنگ های معروف و نزدیک به زمان تحریر این کتاب) سخن رفته است؛ خط شکسته نستعلیق، کا: محتملا نویسنده، تا: قرن 13، جان محتملا تهران؛ حاوی تعدادی نقشه راجع به قسمت های مختلف قشون و عملیات و آرایش آنها؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 154گ، 15 سطر (11×15)، اندازه: $17/5 \times 22$ سم [ف: 3-17]

• تاکتیک عملیات جنگی / فنون نظامی / فارسی

tāktīk-e 'amalīyāt-e jangī

تاریخ تألیف: رجب 1284ق ترجمه از زبان فرانسه. جزوه تاکتیک که جناب آجودان کماندان آقای علی خان از زبان فرانسه به فارسی ترجمه فرموده است. گویا این جزوه از امیر خان نامی بوده است. در دو کتاب

ص: 827

آغاز: بجهت اینکه قشون پس از حرکت در رسیدن به نقطه مقصود مستعد جنگ باشد؛ انجام: ضرر و منفعت در کمی و زیادی او است. خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: رویه ابری فرنگی، 84گ، 14 سطر، اندازه: 11/1×17/9

سم [ف: 2-96]

تأکید قاعده اسطاطکو در مورد محلهای متنازع فیہ میان دولت ایران و عثمانی / اسناد / فارسی

ta'kīd-e qā'ede-ye estātko dar mowred-e mahalhāye motanāze' fyh mīyān-e dowlat-e Irān va 'osmānī

تاریخ تألیف: 8 جمادی الثانی 1286ق توسط علی اصغر خان صدر اعظم در زمان ناصرالدین شاه در هفت فقره و سواد رقیمه وزارت خارجه ایران به جهت تاکید قواعد اسطاطکو و رفع برخی مشاجرات سرحدی مورخ 8 جمادی الثانی 1286 با قراردادی دیگر میان دولت ایران و عثمانی به ترکی نوشته داود بن محمد حسین بن علی مازندرانی در روز دوشنبه 16 جمادی الثانی 1321.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 982/36

خط شکسته نستعلیق، کا: داود بن محمد بن علی مازندرانی، بی تا؛ گ (120ر125پ) [ف: 7-117]

تألیف الاحادیث / گوناگون / عربی

ta'līf-ul ahādīt

مؤلف مجموعه ای از روایات، قصص و حکایات، ادعیه و اشعار را در این اثر جمع آوری کرده و در انتهای کتاب نام کتب مورد استفاده را در جدولی ذکر نموده است در برخی صفحات از اشعار فارسی نیز بهره جسته است. نام مزبور در برگ اول نسخه نوشته شده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 39

آغاز: بسمله يقول مؤلف هذا الكتاب يسر الله له، تیمناه و وفقه لما يحبه و يرضى ... هذه ابیات سمحت بها قریحتی و جادت بها رویتی متضمنة لما نطق بعض الآيات والأحاديث من فضائل سيد المرسلين و مناقب امير المومنين و ... قال النبي ع ما خلق الله خلقا افضل مني و لا اكرم عليه مني. دلا- تا توانی به نعت پیمبر *** بکش تارهای نفس را بگوهر / بمداحی سرور هر دو عالم *** بر آور خطیب زبان را بمنبر؛ انجام: و لنختم هذا التألیف فیما يفعل ... وان کتبتها فی رقعة و جعلها فی کفه الیسار عند رویة الهلال و يقول ما ذکرناه افضل ... لجامعه: همین وسیله مرا بس که هست در مشتم *** زعقد انمله نام چهارده معصوم

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی بن معصوم، تا: 1237ق؛ تملك: عبدالله بن حسن بن عبدالله در 1283ق؛ جلد: تیماج قهوه ای،

18گ، 31 سطر [ف: 1-49]

• تألیفیه = تناسب تألیفی / هیأت / فارسی

ta'lifye = tanasob-e ta'lifi

کوبنانی، ابواسحاق، -886 قمری

(-1482) (kūbnānī, ābūeshāq)

وابسته به: حلل المطرز في المعما و اللغز = حلل مطرز؛ شرف الدين على يزدی (-858) تاریخ تألیف: رمضان 862ق؛ محل تألیف: کرمان گزارشی است بر مسأله ریاضی تناسب تألیفی «حلل مطرز» شرف الدين على يزدی در 1 «مقدمه» و 3 «مطلب» و 1 «خاتمه» نگاشته است. آغاز: نقل از حلل مطرز در فن معمی و لغز روح مؤلفه معتبر در تناسب تألیفی حال فصل حدود است و حال طرفین ... مفتتح کلام و بجهت اقامه برهان برین معانی محکمة المباني اقل خدام ابواسحق بن عبدالله الکوبنانی مقدمه و سه مطلب و خاتمه مرتب میگردد شرح: معتبر در مناسبات تألیفی حال فصل حدود است و حال طرفین و اما واسطه که در مناسبات عددی و هندسی تالی یک نسبت می باشد و مقدم آن دیگر ... هیچ یک از نسبتین نه مقدمست و نه تالی ... انجام: و این مساوی ضرب اصغر است در فصل ثانی پس ضرب طرف اصغر در اوسط را با این ضم کنیم یک مسطح دیگر طرفین را حاصل شود تم و الحمدلله.

[دنا 757/2 (1 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 2620/4]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2417/5

آغاز و انجام: برابر کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی 868 ق، جان جرون؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی زرکوب مقوایی، 11ص (425-435)، 14 سطر (11×5)، اندازه: 10/5 × 17/5 سم [ف: 9-1054]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 576/6 - عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-58]

2. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 6321/14

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قرمز، 95ص (148-242)، اندازه: 12×17 سم [ف: 19-317]

ص: 828

• تامة الحكمة لاكمال النعمة = تام الحكمة / عرفان و تصوف / فارسی

tāmmat-ol hekma le-ekmāl-en ne'ma

مجدالاشراف، محمد بن ابوالقاسم، 1246؟ - 1331؟ قمری

(majd-ol-ašraf, mohammad ebn-e ab-ol-qāsem (1831 1913

وی این کتاب را مقدمه کتاب «قوائم الانوار و طوابع الاسرار» پدر خود قرار داده و در آن از مسائل متفرق عرفانی به روش ذهبیه سخن گفته است. از کتاب «هادی المضلین» میرزا هدایت الله و تعلیقاتی که خود بر آن نوشته و نیز از رساله منامیه پدر خود و رساله عنقائیه خود یاد می کند. در بیان مراتب چهارگانه تکمیلیه تشریحیه و اطوار سبعة نشأت انسانی که در عالم خلقت آنها را طی می کند. آغاز: چون همواره حق تعالی از بدو خلقت آدم حقیقی و عالم واقعی و اشیاء امکانیه بجهت معرفت و شناسائی خود

[دنا 757/2؛ الذریعة ج 3: 300؛ فهرستواره منزوی 168/7]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6894/1

آغاز: برابر؛ انجام: وفقنی الله و ایاکم بالثبات فی الصراط المستقیم بحوله و قوله در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: میرزا حسین عشقی، تا: 24 جمادی الثانی 1301ق، جلد: تیماج قرمز، 42گ (1پ-42پ)، اندازه: 13×19/5 سم [ف: 18-85]

2. تهران؛ نوریخس؛ شماره نسخه: 602/2

آغاز: برابر؛ انجام: سروش غیبی نهفته به گوشم گفته ... فی الصراط المستقیم. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 25 محرم 1302ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، 71ص (14-84)، اندازه: 22×13/5 سم [ف: 2-245]

← تام الحكمة ← تامة الحكمة لاكمال النعمة

• التأملات / فقه / عربی

at-ta'ammulāt

قزوینی، علی اکبر بن محمد باقر، ق 13 قمری

(qazvīnī, 'alī akbar ebn-e mohammad bāqer (-19c

رساله ای است درباره بعضی از تأملات مندرج در کتاب ریاض

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1783/9

بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، میشن مشکی، گ (115-120)، 17 سطر، اندازه: 19/5 × 23/5 سم [ف: 10-368]

• تأملات رياض المسائل فقه / عربي

ta'ammulāt-u rīyād-il masā'il

مشهد؛ الهيأت، شماره نسخه:

22502/17 این رساله چاپی است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، تملك: ابراهيم بن محمد رضوی با مهر «العبد المذنب ابراهيم بن محمد الرضوی» مورخ 1296ق، کاغذ فرنگی مشقی و کاهی؛ جلد: تیماج عنابی لایه ای، وگ (200-208)، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 702-2]

• تأملیه = حاشیه شرح الوقایة / فقه / عربي

ta'ammulīyya = ḥāshīyat-u š.-il wiqāya

احمد غلام بن میر عبدالله

ahmad qolām ebn-e mīr 'abd-ol-lāh

وابسته به: شرح وقایة الروایة فی مسائل الهدایة = شرح الوقایة؛ صدر الشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-750)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18714

نسخه بسیار نادر؛ بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

• التأمین فی الصلاة / فقه / عربي

at-ta'min fi-s salat

حسین بن صارم الدین بن ابراهیم بن عبدالرحیم بن سلامة؟

hoseyn ebn-e sārem-od-dīn ebn-e ebrāhīm ebn-e 'abd or-rahīm ebn-e salāme

از رسائل زیدی است در اینکه آیا «آمین گفتن» در نماز چنانچه اهل سنت انجام می دهند موجب باطل شدن نماز می شود یا نه؟

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15686/2

آغاز: الحمد لله ... و بعد فانه بلغ الینا انه صدر منکم سؤال فی مسألة التأمین فی الصلاة فانه کان الجواب علیکم بوجوب الانکار لذلك؛ انجام: فان الامر عظیم و الخطب جسیم ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم خط: نسخ عربي، بی کا، تا: 9 ربیع الاول 1046ق؛ از روی نسخهای که چهارشنبه 10 شوال 1043 در مدرسه شمسیه در شهر دمار (یمن) نوشته شده بود (شاید سال تألیف رساله اخیر باشد)؛ جلد: چرم قهوه ای، 2 گ (10 پ- 11 پ)، 24-27 سطر، اندازه: 16/7×22/7 سم [ف: 43-241]

← تأویل الآيات ← التأویلات

• تأویل آیات / عرفان و تصوف / عربی

ta`vīl-e āyāt

تأویل عرفانی آیاتی از سوره نجم قرآن و بیشتر تأویلات درباره

ص: 829

حقیقت محمدی و ولایت است. نسخه موجود با تاویل آیه «فلما اتاها نودی یا موسی انا ربک» آغاز و با تاویل سوره توحید به نقل از تأویلات عبدالرزاق کاشی پایان یافته است و به نوشته مرحوم تنکابنی در حاشیه، ناقل شرح کاشی را بر بسمله فاتحة الكتاب (در کتاب تاویلات به اینجا آورده و در آغاز تاویل سوره توحید قرار داده است. تنکابنی بخش آخر این تاویلات - تاویل سوره توحید - را که در نسخه ناقص است خود در حاشیه تکمیل و شاید از تاویلات مولی عبدالرزاق نقل کرده است. نویسنده این تاویلات، در تاویل آیه «اتی امر الله» می گوید ««کاکان» (صلی الله علیه وآله وسلم) من اهل القيامة الكبرى يشاهد احوالها في عين الجمع كما قال بعثت انا الساعة كهاتين. و لما كان ظهورها على التفصيل بحيث يظهر لكل احد لا يكون الا بوجود المهدي قال «فلا تستعجلوه» لان هذا ليس وقتظهوره»..

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3920/17

بی کا، بی تا، کاغذ: آهار مهره شکر، جلد: تیماج قهوه ای، 9ص (716-724)، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 10-1965]

• تاویل آیات / تفسیر / عربی

ta'wīl-ul āyāt

از فاضل نیشابوری.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6124

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا [الفبائی: -101]

• تاویل آیات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة / فضائل و مناقب، تفسیر / عربی

ta'wīl-ul ayat-iz zahira fi fada'il-il itrat-it tahira

استر آبادی، شرف الدین علی، -965 قمری

(-1558) (estaraḅādī, šaraf-od-dīn 'alī)

استر آبادی در این کتاب به گردآوری آیاتی پرداخته است که محدثان و مفسران شیعی و سنی در کتاب حدیثی و تفسیری در مدح اهل بیت (علیهم السلام) و مدح دوستان و ذم دشمنان ایشان به شمار آورده اند و تاویل و تفسیر کرده اند. وی این آیات را به ترتیب سوره های قرآن تنظیم کرده است. کتاب در دیباچه چنین توصیف شده است: «و بعد فانی لما رأیت بعض آیات الكتاب و تأویلها يتضمن مدح اهل البيت عليهم السلام و مدح اولیائهم و ذم اعدائهم في كثير من كتب التفاسير و الاحادیث و هي متفرقة فيها صعبة التناول لطالبيها احببت ان اجمعها بعد تفریقها و اؤلفها بعد تمزیقها في كتاب مفرد لتكون اسهل للطالب و اقرب للراغب و احلی في الخاطر و اجلی للمناظر المناظر و ابین للتحقیق و اهدی الی سواء الطريق و اخذت هذا التاویل و جله عن الراسخين في العلم اولی التاویل و مما ورد من طریق العامة و هو من ذلك النزر القلیل و الحقت كل آية منها بسورتها و جلوتها لاهلها في احسن صورتها و سميته تاویل الايات الظاهر في فضائل العترة الطاهرة». علم بن سیف بن منصور نجفی حلی بخش هایی از این کتاب را با عنوان «جامع الفوائد و دافع المعائد» انتخاب کرده است. در بعضی نسخه ها عنوان این گزیده «کنز الفوائد و دافع المائد» یا «کنز جامع الفوائد و دافع المعائد» یا «کنز الفوائد و دافع

المعانَد» ثبت شده است. در پایان بعضی نسخه های «تأویل الآيات»، اضافاتی از علم بن سیف حلی آمده است. به نظر می رسد این زیادتی بخشی از اواخر «جامع الفوائد» یا همان «کنز الفوائد» باشد. مجلسی می گوید: «کتاب تأویل الآيات را اختصاری است به نام «کنز جامع الفوائد» و برخی مختصر را نیز به خود نگارنده نسبت داده اند». لیکن این نسبت صحیح نیست زیرا که مختصر آن به نام «جامع الفوائد» نگارش علم بن سیف بن منصور است و به سال 937 آن را به پایان رسانیده و در الذریعه (ج 5 ص

66) یاد شده است. مجلسی همچنین می گوید: «بیشتر مطالب آن از کتاب «ما نزل من القرآن في اهل البيت» نگارش محمد بن عباس بن علی بن مروان بن ماه یار، معروف به ابن جحام (ج خ) که ترجمه او در رجال نجاشی هست، گرفته شده»، لیکن این مؤلف به غیر از کتاب ابن ماهیار از کتاب های «کنز الفوائد کراچکی (-449) و «کشف الغمة» نگارش اربلی (-692) و کتاب های علامه حلی (-726) نیز نقل کند. آغاز: أن احسن ما توج به هام الفاظ الكلمات و سطرته اقلام الكرام الحافظ في صحايف اعمال البريات انجام: و ینجینا من أهوال يوم القيامة بشفاعتهم و یدخلنا الجنة في زمرةهم انه بالاجابة جدير و هو علی کل شیء قدير. چاپ: با تصحیح حسین استاد ولی، تهران، 1367ش؛ قم، توسط مدرسه الامام المهدي و جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، 1409ق

[کشف الحجب و الاستار ص 94؛ نسخه های منزوی 24/1؛ دنا 759/2 (34 نسخه)]

شرح و حواشی:

1- کنز جامع الفوائد و دافع المعاند = کنز الفوائد و دافع المعاند = منتخب تأویل الآيات الظاهرة في العترة الطاهرة = جامع الفوائد و دامغ المعاند؛ نجفی حلی، علم بن سیف (قرن 10)

2- تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة (خلاصه)؛ فضل الله (قرن 12)

3- تأویل الآيات الظاهرة (منتخب)

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2011

از آغاز تا نیمه سوره احقاف؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ نسخه را علی بن ابی طی دیده و خط او، یادداشت مورخ 899 در 2 هست؛ تملك: محمد بن علی بن ابی طی و پدرش، سردار کابلی در 1334ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه ای، 167گ، 23 سطر (12×19)، اندازه: 25/5 × 18/5 سم [ف: 8-631]

ص: 830

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1449

آغاز: برابر؛ انجام: و سلم تسلیم کثیرا کثیرا برحمتک یا ارحم الراحمین خط: نسخ، کا: احمد بن سلیمان بن محمد حسینی، تا: 28 جمادی الثانی 995ق؛ در رمضان همانسال محمد علی قطیفی نسخه را مقابله و تصحیح کرده؛ واقف: ابن خاتون؛ 248گ، 21 سطر، اندازه: 30×20سم [ف: 4-410]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4847

آغاز: برابر؛ انجام: مطمئن الی النار فما شرابکم الا الجحیم فما تنفعکم شفاعة الشافعیین از سوره حمد تا سوره کوثر؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ تملک: جلال الدین مؤرخ 1289، جعفر موسوی مؤرخ ربیع الأول 1316؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی،

210گ، 17 سطر (16×11)، اندازه: 25×18سم [ف: 13-278]

4. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2070

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، محشی با عناوین «بهاء»؛ تملک: «بهاء الدین محمد بن محمد باقر حسینی» با مهر «بهاء الدین محمد حسینی»

(مستطیل)، تملک با مهر «محمد تقی بن محمد شفیع استرآبادی» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، 184 گ، 22 سطر، اندازه: 26×19سم [محدث ارموی مخ: 1-268]

5. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3273

آغاز: و اعلم ایدک الله انه قد ورد من طریق العامة و الخاصه الخبر المأثور عن عبدالله بن العباس رضی الله عنه أنه قال قال لی امیر المؤمنین صلوات الله علیه نزل القرآن ارباعة ربع فینا و ربع فی عدونا؛ انجام: برابر منتخبی از اصل کتاب است ولی آغازش (برگ دوم) با آغاز اصل کتاب یکسان است و غیر از «جامع الفوائد و دافع المعاند» است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ تملک: صادق بن شیخ حسن لاهیجانی، محمود بن اصغر لنگرودی در 1302 ق؛ مصحح، با علامت مقابله؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج

مجدول، 253 گ، 20 سطر، اندازه: 26×19سم [ف مخ: 1-318]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9146

آغاز: اعظام رحم محمد وان کل مؤمن و مؤمنة من شیعتنا هو من رحم محمد ... فالویل لمن استخف بشیء من حرمة رحم محمد؛ انجام: سروة الاخلاص ... سبحانه فی افرايت من اتخذ الهه هواه ...

غشاوة فمن یهدیه من بعد ... بن سعید عن محمد. از اوایل شرح سوره حمد تا اواسط سوره اخلاص؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، رکابه دار؛ مهر: عبده الراجی نجف علی» (مربع)، «احمد ابن نجفعلی» (بیضوی)، کتابخانه جعفر سلطان

القرایی؛ خریداری از جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوای سفید با عطف میشن قهوه ای، 219 گ، 20 سطر
(17× 11/5)، اندازه: 18/3×25/20 سم [ف: 29/2]

[805-

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1029

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ناصر بن محمد نجفی، تا: 1065ق، جا: مدرسه دار العلم اصفهان؛ مصحح، نویسنده پس از انجام کتاب و ذکر تاریخ نوشتن به اشتباهی دچار شده و نوشته است: «این کتاب کنز جامع الفوائد» نام دارد» و اشتباه نویسنده سبب گمراهی دیگری که آن را مطالعه نموده شده و او در کنار صفحه آخر نسخه، کتاب را نگارش علم بن سیف بن منصور معرفی کرده و تاریخ نگارش را «سنة سبع و ثلاثین و تسعمائة» معین نموده است. البته این حاشیه برای نامی که نویسنده به این کتاب داده صحیح است، ولی «جامع الفوائد» یا «کنز جامع الفوائد» نام مختصر این کتاب می باشد نه خود آن و نسخه این کتابخانه اصل کتاب «تاویل الآيات الظاهرة» می باشد. در صفحه اول، معرفی این کتاب و مختصر آن را کسی از مقدمه بحار نقل کرده و همان شخص در صفحه آخر نسخه آن را مختصر تاویل الآيات معرفی کرده، در کنار صفحه اول نیز نوشته است: «این نسخه مختصر است نه اصل کتاب»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ روپوش پارچه، 241، 25 سطر (6/5×17)، اندازه: 11×29/2 سم [ف: 1-23]

8. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 1363 ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کان علی بن داود مازندرانی، تا: 1069ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 427ص، 20 سطر، اندازه: 19×29 سم [ف: 24/2-89]

. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 259

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مایل به نستعلیق، کا: حسین مطر جزائری آل الحسینی، تا: جمعه 27 رجب 1070ق، جا: نجف اشرف؛ روی برگ اول نسخه به خط سید نعمت الله جزائری چنین آمده است «تفسیر الايات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة» بعد نوشته است: «تألیف محمد بن العباس من علماء الامامية»، مصحح؛ تملک: سید نعمت الله حسینی جزائری، پس از آن اجازه ای است که فیض کاشانی به جهت ناسخ شیخ حسین جزائری به تاریخ رجب 1070 نوشته 100گ، 26 سطر، اندازه: 18×25 سم [ف: 1-290]

10. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2071

خط: نسخ، بی کا، تا: 1071ق؛ مصحح، تملک: «عبدالقیوم بارجینی یزدی» با مهر «لا اله الا هو الحی القيوم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سبز، 255 گ، 19 سطر، اندازه: 19/5×26

سم [محدث ارموی مخ: 1-268]

11. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 775

خط: نسخ، بی کا، تا: 1 ربیع الأول 1073ق؛ کاغذ: سمرقند [نشریه: بهم 144-2]

12. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1450

آغاز و انجام: برابر

ص: 831

خط: نسخ، بی کا، تا: ذیحجه 1074ق؛ واقف: نائینی؛ 216گ، 20 سطر، اندازه: 26×20 سم [ف: 4-411]

13. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 538

خط: نسخ، کا: شاه محمد بن مظفر حسین نیشابوری، تا: پنج شنبه 11 جمادی الثانی 1074ق؛ مصحح؛ مهر: «عبدہ شمس الدین الحسینی» (مربع)، در صفحه آخر میرزا محمد (?) نوشته است که کتاب را در مشهد مقدس به تاریخ چهارشنبه سوم ربیع الاول 1087 مقابلہ نموده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 212 گ، 21 سطر، اندازه: 26/5×20 سم [ف: 2-141]

14. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3802

خط: نسخ نازیبا، کا: علی بن سلیمان شامی غروی، تا: چهارشنبه 5 ذیقعدہ 1086ق، جا: مشهد، مدرسه خیرات خان؛ مصحح، مقابلہ این کتاب دو مرتبه توسط کاتب نسخه انجام گرفته، اول با همان نسخه ای که از روی آن نوشته شده بود با شیخ عبدالنبی و برادرش عبدالمهدی فرزندان شیخ لطف الله بحرینی و شیخ احمد بن عبدالله جزائری، و بار دوم در رشت به تاریخ 24 ربیع الاول 1087؛ جلد: تیماج قرمز، 150گ، 23 سطر، اندازه: 25×19 سم

[ف: 10-184]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5299

آغاز: برابر؛ انجام: موجوده و لقد علمت لمن نجا وقال مؤلف الكتاب ختمت کتابي في مديح سادة من الله رب الخلق جل جلاله خط: نسخ، کا: طهماسب بن محمد بن حسین جزائری، تا: سه شنبه ذیحجه 1088ق، جان شیراز، مدرسه خانیه؛ تملک به خط شیخ عیسی نجفی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای آبی، 386گ، 18 سطر (6/5×15)، اندازه: 22/5 × 12/5 سم [ف: 16-218]

16. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1734

آغاز: الطريق و اخذت هذا التأویل و حله عن الراسخين في العلم خط: نسخ، کا: میرزا علی بن حاج نادعلی گلپایگانی، تا: 1092ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، 274گ، 21 سطر (9×15)، اندازه: 12×14 سم [ف: 3-1039]

17. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2355

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد بن ابراهیم احسائی، تا: چهارشنبه 6 رجب 1097ق؛ تملک: نجم الدین علی سپاهانی، عبدالله بن نجم الدین قندهاری، در 6 ربیع الثانی سال 10 با آگاهی محمد علی صحاف برای «خانه زاد پادشاه غازی محمد شاه: احمد حسین خان» (مهر مورخ 1133) خریده شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، 219گ، 26 سطر (11/5 × 19/5)، اندازه: 28/5×30 سم [ف: 9-962]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1260

آغاز: الطيبين منقادة لامرهم مومنا بظاهرمهم و باطنهم اعطاه الله؛ انجام: انى رسول الله اليكم فامن بى على بن ابى طالب عليه السلام

سرا و جهرا و حماني ابوطالب جهرا. خط نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، رمضان 1309؛ کاغذ: استانبولی آهار مهره، جلد:

تیماج مشکی، 430گ، 15 سطر، اندازه: 20×15سم [ف: 1-418]

19. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 93

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد امین، تا: ربیع الأول 1102ق؛ توسط ابراهیم بن جعفر عاملی فراهی مشهدی تصحیح و مقابله گردیده؛ تملک: محمد شفیع عاملی؛ واقف: ملا محمد کاظم وحید التولیه (فرزند میرزا محمد علی رضوی وکیل)، 1221 ق در مشهد؛ جلد: تیماج عنابی، 309ص، 20 سطر (7×17)، اندازه: 24/5×13سم [ف: 100]

20. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 8657

نسخه ماگزیده است و باید جامع الفوائدی و دافع المعاند علم بن سیف بن منصور نجفی حلی باشد که در 937 آن را ساخته است؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد جعفر، تا: 24 جمادی الثانی 1144ق؛ افتادگی: آغاز کاغذ: فرنگی، نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، 162گ، 19 سطر (7×13)، اندازه: 17×10سم [ف: 17-188]

21. قم: دار الحدیث؛ شماره نسخه: 30/6

آغاز: برابر از ابتدا کتاب تا اوایل سوره آل عمران، از آخر نسخه و همچنین چند سطری از آغاز کتاب افتادگی دارد؛ خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ 11گ (162-172ر)، 29 سطر [ف: 106]

22. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6434-32/134

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، با علامت بلاغ مقابله با نسخه اصل؛ جلد: تیماج سرخ مجدول، 185 گ، 25 سطر، اندازه: 31×20سم [ف: 2-671]

23. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1465

آغاز: برابر؛ انجام: و الصلوة علی خاتم النبیین محمد و اهل بینه الطاهرین سلم تسلیم کثیرا آنچه مدرک این کتاب بوده تفسیر محمد بن عباس بن علی است؛ خط: نسخ، کا: خواجه علی بن مرحوم مولانا محمد علی، تا: 1210ق؛ کاغذ: دولت آبادی، 265گ، 22 سطر (17×10)، اندازه: 23/5 × 18/5سم [ف: 9-492]

24. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3004

آغاز: برابر خط: نسخ، کا: حسین یزدی، تا: 11 شوال 1252ق، تملک: «محمد مهدی»، «محمد حسین بن محمد ابراهیم»؛ اهدایی:
حاج میرزا تقی رسولیان؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، 246گ، 22 سطر (15×10)، اندازه: 21×16/5 سم [ف:
5-1502]

25. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 435

آغاز: برابر؛ انجام: فقال النبي صلى الله عليه وآله لعلي عليه السلام

ص: 832

اقرأها على الوتر فجعل امير المؤمنين عليه السلام كلما قرء اية انحلت عقدة حتى فرغ منها وكشف الله على نبيه ما سحر به وعافاه. رزقنا الله سبحانه الفوز... في اناء الليل وأطراف النهار.

خط: نسخ، كا: محمد باقر بن علي اكبر خوانساری، تا: يك شنبه شوال 1259ق؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی، 74گ، 31 سطر، اندازه: 26×17سم [ف مخ: 1-318]

26. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6240

آغاز و انجام: برابر؛ انجام اضافات: ان اوصلت الى آياته فيها تاويل كثير اخذت موضع

خط: نستعلیق، كان محمد جعفر بن صادق آشتیانی، تا: 1268ق؛ مصحح، محشی؛ تملك: کاتب، محمد ضرابی در 1380 ق در آمل و کربلا، علی چوپان؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 188گ، 22 سطر (8×15)، اندازه: 21/5 × 15/3 سم [رایانه]

27. قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 309/1

خط: نسخ، كا: حسين بن عبدالله آشتیانی، تا: 1269ق، جلد: تیماج مشکی، 206گ (1پ-206ر)، اندازه: 21×15سم [ف: 1-182]

28. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه: 43

خط: نسخ، كا: احمد بن حسن بیرجندی یزدی، تا: 10 ربيع الثاني 1271ق؛ تملك: رضا قلی بن محمد ابراهیم رهبر به تاریخ شوال 1281، تملکی بدون نام به تاریخ سلخ جمادی الاول 1280، تملکی بدون نام به تاریخ 26 جمادی الثاني 1343 با مهر «محمد بن علی اکبر حسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، 231گ، 21 سطر، اندازه: 24/5×14سم [ف: 30]

29. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11765

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ خفی، كا: حسین، تا: يك شنبه 12 محرم 1278ق؛ واقف: حاج محمد باقر کتابچی، تیر 1356؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: تیماج زیتونی، 99گ، 29 سطر (11×23)، اندازه: 19×32/5سم [ف: 11-539]

30. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6944

خط: نسخ، كا: عبدالحسین قوچانی، تا: 21 جمادی الثاني 1286ق؛ مهر اسدالله؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، 459گ، 15 سطر (8×14)، اندازه: 21×15سم [ف: 16-407]

31. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1454-عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: بعد شكر الله على نعمه لسابقات على من يحبه و يتولاه. الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله و نسأله بعد موالاتهم بجاههم العريض و فضلهم المستفيض و قدرهم الغالي وجود اياديهم ... خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: جمعه 10 جمادی الثاني 1299ق؛ 309ص، 23 سطر (11/5 × 22/5)، اندازه: 21/5 × 30سم

32. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1490/6

آغاز: برابر

کان سید احمد صفائی خوانساری، تا: 1328ق [اهدائی ف: 378]

33. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20875

آغاز: برابر؛ انجام: فجعل امیر المؤمنین (علیه السلام) كلما قرأ آية انحلت عقدة حتى فرغ منه و كشف الله على نبيه ما سحر به و عافاه رزقنا الله سبحانه الفوز لمحبتة التي هي نعم الذخر لدار القرار و وقفنا للعمل بطاعته في آناء الليل و اطراف النهار. در فهرست به نام «کنز جامع الفوائد و دافع المعاند = جامع الفوائد و دامغ المعاند» و مؤلف: نجفی حلی، علم بن سیف، معرفی شده است؛ خط: نستعلیق خفی، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: 18 شعبان 1328ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: میشن مشکی، 104گ، 22 سطر، اندازه: 17 × 21/5 سم [اهدائی رهبر: 22-369]

34. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 322

خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ وقفنامه کتاب به تاریخ ماه رمضان 1298؛ جلد: تیماج سبز، 142گ، 26 سطر، اندازه: 31 × 19/5 سم [ف: 1-359]

35. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 813/4 - 5/103

آغاز: يستمعون القول فيتبعون أحسنه و القول هو القرآن و يؤيد هذا ما رواه الشيخ ابو جعفر الطوسي باسناده إلى الفضل بن شاذان ... قال الله تعالى فأينما تولوا فثم وجه الله و نحن الآيات و نحن البيئات؛ انجام: و ذريتك في الدرجات العلى في عليين و قلت بابي أنت و أمي يا رسول الله فشيعتنا قال شيعتنا معنا و قصورهم. خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج با سر، 190گ، 23 سطر، اندازه: 22 × 14/5 سم [ف: 671-2]

36. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1867

آغاز: برابر؛ انجام: قال: نزلت هذه الآية فينا و في شيعتنا و ذلك أن الله سبحانه. نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، 199ص [عکسی ف: 5-329]

37. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: 2 مجموعه بدون شماره

بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز [دلیل المخطوطات: 1-153]

• تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة (خلاصه) / تفسير، فضائل و مناقب / عربى

Zāhira fi fadā'il-il 'itrat-it ṭāhira

(ta'wīl-ul āyāt-iz (xulaṣa

فضل الله، ق 12 قمرى

(fazi-ol-lah (-13c

وابسته به تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة؛ استر آبادى، شرف الدين على (-965)

ص: 833

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 17867

آغاز: ذکر الشيخ العلامة الفهامه ... ابراهيم الدرّازي البحراني؛ انجام: وقع الفراغ من تسويد من الكتاب المستطاب ... وآله الطاهرين.
خط: نسخ، بی کا، تا: 1102ق؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 150گ، 15 سطر (8×16)، اندازه: 13×21سم [رایانه]

• تأویل الآيات الظاهرة (منتخب) / علوم قرآن / عربی

(.ta'wīl-ul āyāt-iz Zāhira (mn

وايسته به: تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة؛ استر آبادی، شرف الدين علي (165) انتخابی است با حذف اسانید احادیث، از کتاب «تأویل الايات الظاهرة» شرف الدين علي استر آبادی، و چون آغاز نسخه افتاده است معلوم نشد از کیست «کنز جامع الفوائد علم بن سيف نیست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5259

آغاز: وقد ورد عن ابن عباس رضی الله عنه قال قال لي امير المؤمنين نزل القرآن ارباع انجام: فمن اجل ذلك أنه لا يحصى كثرة ولا يعلم به الا الله العلي العظيم والحمد لله رب العالمين خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه از صفر 1182ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، این کار توسط نصرالله بن الحسين موسوی حائری انجام گرفته و کتاب را به شخصی به نام حاج فضل الله نسبت داده؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج فهوه ای، 114گ، مختلف السطر، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 14-53]

• تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة / فضائل و مناقب، تفسیر / عربی

ta'wil-ul ayat-iz zahira fi fada'il-il itrat-it tahira

طبسی، محمد بن محمود، ق 11 قمری

tabasī, mohammad ebn-e mahmūd (-170) ar

تاریخ تألیف: 1085ق

آن را پس از زبده البيان خود ساخته و این جز تکمله زبده البيان اوست و جز کتاب سيد شرف الدين علي حسینی استرآبادی است که به همین نام است. آغاز: بسمله، الحمد لله و كفى. و الصلاة على عباده الذي اصطفى محمد و عترته المعصومين ... و بعد فيقول ... محمد بن محمود الطبسي اني لما فرغت من كتاب زبده البيان في شرح آيات قصص القرآن ... و سميته بكتاب تأويل الايات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة ...

[الذريعة 4/414 و 12/21]

1. تهران؛ ملك، شماره نسخه: 6195

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن 11؛ محشی، با یادداشت فرهاد میرزا، با مهر «یا علی بن موسی الرضا» (بیضی)؛ کاغذ: ترمه جلد: میشن قهوه ای، 87گ، 19 سطر، اندازه:

12/7×18/8 سم [ف: 1-79]

2. تهران، ملک، شماره نسخه: 1247

آغاز: برابر؛ انجام: والحمدلله رب العالمین، هذا ما قصدنا ایراده من ذکر الآيات الدالة على امامة امير المؤمنين و سایر اهل البيت (عليهم السلام) ... فقد تم ذلك على يد ... محمد بن محمود بن مولانا علی الطبسی فی اوایل ذی القعدة الحرام سنة 1085، و الحمدلله رب العالمین. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ پیشکش ملا محمد امین شوشتری در 1085 به کتابخانه یکی از پادشاهان هند با عرض های 1095، 1096، 1098، 1112، 1113 و 1131؛ کاغذ: فستقی هندی، جلد: میشن سبز، 142گ، 25 سطر، اندازه: 20/5×27/3 سم [ف: 1-79]

• تاویل آیات قرآنی / تفسیر / عربی

ta'vīl-e āyāt-e qor'ānī

علم الهدی، علی بن حسین، 355-436 قمری

(alam-ol-hodā, "alī ebn-e hoseyn (967-1045)

این کتاب درباب تاویل و تفسیر مقداری آیات قرآن مجید است، مؤلف آن به طوری که در مقدمه ذکر شده السید الأجل المرتضی علم الهدی ابوالقاسم علی بن الحسین بن موسی بن محمد بن موسی الکاظم (علیه السلام) موسوی العلوی الحسینی می باشد.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 181/10

آغاز: بسمله - الحمدلله رب العالمین حمد العارفين الشاکرین و صلوته و تحياته علی سید المرسلین، انجام: أن الرجال قد استلاموا و لبسو السلاح و قوله و شکت الفسادسه (کذا) ای اتخذت بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 8گ، 18 سطر، اندازه: 13/5×7/5 سم [ف: 1-161]

• تاویل آیه امانت / تفسیر / عربی

ta'vīl-e āye-ye amānat

مختصری است در بیان مقصود از عرض امانت بر انسان و اباء و اشفاق فرشتگان و تفسیر کلمه ظلوم و جهول به شیوه عرفان، پیوسته نسخه تفسیر آیه نور کاشانی است و شاید کاتب دفتر این را نیز از کاشانی دانسته است. سید حیدر آملی رساله ای در این باب دارد و در آغاز کتاب «جامع الاسرار» نیز درباره آن سخن گفته. علم الهدی در یادداشتی که در پشت گ 2 دفتر دارد تنها از دو رساله (شماره 1 و 2) دفتر یاد کرده و از دیگر رساله های موجود در دفتر با اینکه با همان خط و قلم اند و احتمال الحاق نمی رود نام نبرده است.

آغاز: بسمله، وبه نستعين، انا عرضنا الایة المراد بالعرض التجلی وبلا مائة الذات مع الصفات اي الاسماء الالهيه معنی تجلینا باسمائنا الحسنی السموات العالم العلوی وارض العالم السفلی و جبال الكائنات بينهما فابین أن يحملنها؛ انجام: ترد نفسك الى طاهرة كما قبلتها مني طاهرة والله المستعان وعليه التكلان تم. خط: نسخ، كان محمد بن جلال الدين محمد شهير به مؤمن كاشاني، تا: 1028ق؛ كاخذ: اصفهانی شكري رنگ، جلد: تیماج قرمز، 2ص (22-23)، 23 سطر، اندازه: 11×22سم [ف: 9-647]

← تاویل آیه تطهیر ← استخراج اسامی ائمه از آیه تطهیر

• التاویلات = تاویل الآیات / تفسیر ا عربی

at-ta`wīlāt = ta`wīl-ul āyāt

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، -736؟ قمری

(abd-or-razzāq-e kāshī, 'abd-or-razzāq ebn-e ahmad (1336

تفسیر مزجی مختصری است مشتمل بر تاویل آیات به روش عرفا و صوفیان چنانکه خود کاشانی فهمیده، و اگر آیه ای احتیاج به تاویل نداشته یا تاویل آن را نمی دانسته، تاویل نکرده تا شاید دیگران بهتر بفهمند. به تصدیق شهید ثانی این کتاب در موضوع خود بی نظیر بوده و مثل آن تألیف نشده است. آغاز: بسملة. الحمد لله الذي جعل مناظم كلامه مظاهر حسن صفاته و طوابع صفاته مطالع نور ذاته ... و بعد فانی طال ما تعهدت تلاوة القرآن و تدبرت معانيه بقوة الايمان ... و تهتم آن الظهر هو التفسير و البطن هو التاويل ... و قد نقل عن الامام المحقق السابق جعفر بن محمد الصادق انه قال لقد تجلى الله العباده في كلامه و لكن لا تبصرون و روى عنه عليه السلام انه خر مغشيا عليه و هو في الصلاة فسئل عن ذلك فقال ما زلت اردد الایة حتى سمعتها من المتكلم بها فرايت آن اغلق بعض ما يسبح في الأوقات من اسرار البطون و انوار شوارق المطلعات و ما يتعلق بالظهور و الحدود ... في تسويد هذه الأوراق ... مراعيًا لنظم الكتاب و ترتيبه ... انجام: و اما في صورة غيره من صور الاسماء فلا يتم ايضا الاستفادة منه الا بالله و الله العاصم.

چاپ: این کتاب در بیروت توسط انتشارات دار الیقظة العربیة در سال 1387 ق در دو جلد اشتباها به نام تفسیر القرآن کریم منسوب به محیی الدین بن عربی (638 ق) به چاپ رسیده.

[دنا 757/2 (38 نسخه)؛ كشف الظنون 336/1؛ معجم المطبوعات 177/1؛ الذريعة 303/3؛ معجم المؤلفين 215/5؛ هدية العارفين 567/1؛ كشاف الفهارس 89/3-93؛ مكتبة امير المومنين 195/1؛ الأوقاف العامة بغداد 54/1]

شروح و حواشی:

1- تاویل بسم الله الرحمن الرحيم = حاشیه تاویلات القرآن؛ قیصری، داود بن محمود (-751ق) 2- التاویلات (منتخب)

۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 198

انجام: یدلان علی أن المراد بهم هم الموحدون الكاملون الاستعداد الذين لاكمال فوق كمالهم فلا يبقى شيء وراء مرتبتهم يريدون التحول اليه قل لو كان البحر از آغاز فاتحة الكتاب تا پایان سوره مریم؛ خط: نسخ مایل به نستعلیق، بی کا، تا: قرن 18 افتادگی: انجام؛ صفحات آغازین مجدول، روی برگ اول نام کتاب و مؤلف و وقف بر صاحب الزمان؛ تملك: «عبدالله بن محمد عكاشی یزدی»؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 181، 19 سطر، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 1-192]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10266

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعه 756ق؛ تملکی به تاریخ 1251 با مهر «امامقلی بن محمد علی بن شاه فتحعلی» (بیضوی)؛ مهر: کتابخانه میرزا ابوالفضل طهرانی؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه ای، 408گ، 17 سطر، اندازه: 18×2 سم [ف: 26-220]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9180

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 18 جمادی الاول 819ق، جا: نیشابور؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، 230، 24 سطر (13×17)، اندازه: 27×21 سم [ف: 17-311]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6784

آغاز: برابر؛ انجام: تم الكتاب وربنا المحمود*** و له المكارم و العلي و الجود خط: نسخ، کا: علی بن تاج الدین بن خلیل معلم سرانيساووری، تا: سه شنبه غره محرم 829ق، برای سید تاج الدین بن شرف الدین بن تاج الدین بن شرف الدین الهادی حسینی؛ مصحح، محشی؛ تملك: میر عبد العظیم رضوی به تاریخ 23 صفر 1327، سید محمد بن عبد الغفار رضوی به تاریخ رمضان 1173، عبدالحی بن امیر سید محمد رضوی، محمد یوسف بن زین العابدین طیب رضوی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 262گ، 25 سطر، اندازه: 16/5×24 سم [ف: 17-324]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 282

خط: نسخ، بی کا، تا: 5 جمادی الاول 891ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میسن مشکی، 279گ، 25 سطر، اندازه: 12/7×21/9 سم [ف: 1-80]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12129

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1 ربیع الاول 892ق؛ مهر: «محمد تقی بن عبد الغفور» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، قهوه ای، 189گ، 27 سطر، اندازه: 17×34 سم [ف: 35-131]

ص: 835

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15923

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ تملک: حسین بن حیدر حسینی کرکی در سال 1000ق با یادداشتی از وی که نسخه را به سید خلف هبه کرده، محمد بن علی بن حیدر بن حسن بن حیدر نعیمی بحرانی، علی نقی بن احمد بن زین الدین احسایی در 1216 ق با مهر «علی بن احمد بن زین الدین»؛ جلد: تیماج مشکی، 370گ، 21 سطر، اندازه: 18×25سم [ف: 44-135]

8. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 179

آغاز: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9 و 10ق؛ افتادگی: انجام؛ نزد حسینعلی ایروانی امانت بوده؛ از موقوفات رمضانیه 1230؛ واقف: ابراهیم شریف حسینی، 1230؛ جلد: تیماج ضربی با شمشه، 517ص، 25 سطر، اندازه: 17/5×27سم [ف: 95]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 426

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-22]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1233

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ هندوستان، بی کا، تا: قرن 10؛ واقف: امیر جبرئیل از حیدر آباد دکن، تاریخ وقف 1037ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 382گ، 24 سطر، اندازه: 16×27سم [ف: 1-417]

10. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 231

خط: نسخ، بی کا، تا: 16 جمادی الاول 911ق؛ با سرلوح، مجدول؛ تملک: اسماعیل با مهرش، فاضل تونی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 268، 27 سطر (12×17/5)، اندازه: 18×26سم [ف: 480]

11. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 49

خط: نستعلیق ترک، کا: مصطفی، تا: جمادی الاول 988ق، جان خانچه یا چاهیچه؛ جلد: مقوا، 355گ، 19 سطر به شیوه ترکی، اندازه: 14/5×20سم [ف: 1-27]

12. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 19/182-3852

آغاز: والملائكة التي بحضرتها ينتقش بما لا ينتقش هي في غير ذلك .. وقولهم سبحانك لا علم لنا إلا ما علمتنا شهادة وجوداتهم بالدلالة؛ انجام: برابر بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 287گ، 17-21 سطر، اندازه: 13×19سم [ف: 2-672]

13. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1258/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسين العميد، تا: جمادى الثانى 1014ق؛ اشتباها عنوان كتاب را چنین نگاشته اند: «هذا كتاب تأويلات القرآن المجيد مما نقل عن شيخ المحققين من وراث سيد المرسلين بهاء الدنيا و الدين العالمی»؛ واقف: این خاتون، 1067؛ کاغذ الوان آهار مهره، جلد: تیماج، 19 سطر، اندازه: 11×20سم [ف: 1-550]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15232/22

گزیده از تاویلات (یک گفتار)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 1035ق؛ آگ (138ر)

[مختصر ف: 678]

15. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: 161

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1055ق [ف: 42]

16. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 919

نستعلیق، کا: بهاء الدین بن محمد یوسف فراهانی، تا: 23 جمادى الثانى 1063ق؛ قطع: وزیرى [رشت و همدان: ف: 1291]

17. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5398

آغاز: برابر؛ انجام: فکان علمه بالحقائق عن علمه بذاته و الله اعلم در دو جزء: اول از آغاز سوره فاتحة الكتاب تا ابتدای سوره كهف و جزء دوم از سوره الكهف تا آخر قرآن؛ خط: نستعلیق، کا: رضا بن حسن تنكابنی کریجانی، تا: 12 رمضان 1079ق، جان تهران؛ در برگ 131پ من افادات بابا افضل و 477ر من مناجات شیخ شهاب الدین سهروردی هست؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، 277گ، 24 سطر، اندازه: 13×19/5سم [ف: 16-303]

18. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 1453

آغاز: برابر؛ انجام: و سلم تسلیم کثیرا خط: نستعلیق، کا: بنیاد بن بابا جان، تا: محرم 1092ق؛ پس از این وصیتی است از مؤلف به ناظرین این تفسیر در اهتمام و مواظبت به آداب شرع و بیان اقسام تاویل، دارای سرلوح کوچک مذهب، مجدول؛ واقف: نائینی؛ 310گ، 21 سطر، اندازه: 13×21سم [ف: 4-409]

19. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 285/2

از سوره فاتحه تا پایان سوره اسراء؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 300گ (20ر - 319پ)، 21 سطر (9×17/5)، اندازه: 15×24سم [ف: 198]

20. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 34782

آغاز: حلفا عن كل مافات ولا تموتن الا على حال اسلام الوجوه له اى الكين موتكم؛ انجام: بحيث لم يصلوا الى طور من الروحانيات وراء
في القدرة

از آيه 102 سوره آل عمران تا اول سوره يونس (آيه 2)؛ خط: نستعليق، بي كا، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز و انجام

کاغذ: نخودی، جلد: ميشن دار چيني، 76گ، 19 سطر، اندازه: 19×24/3 سم [اهدائي رهبر: 1 علوم قرآن-86]

21. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13420/7

آغاز: حم، ظهور الحق بالصورة المحمدية، تنزيل الكتاب، الكل الجامع لجميع الحقايق من الذات الأحذية الموصوفة بالرحمة الرحمانية
التامة؛ انجام: كما قال كل من عليها فان ويبقى وجه ربك ذو الجلال و الاكرام فقط تفسير سوره فصلت يا حم سجده؛ خط: نستعليق، بي
كا، تان قرن 12؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکى، 4گ (75-78)، 18 20 سطر، اندازه: 15×10 سم [ف: 34-51]

ص: 836

22. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: 130

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11 یا 12؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب، مصحح؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرتنج، 426گ، 23 سطر، اندازه: 20×12سم [ف: 196]

23. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10026

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد باقر لاهیجانی، تا: چهارشنبه 24 شوال 1180ق؛ مصحح؛ تملك: علی بن موسی به تاریخ نهم ربیع الثانی 1329؛ جلد: تیماج مشکی، 301گ، 21 سطر، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 23-26]

24. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4389/7

آغاز: برابر؛ انجام: تستمد من النفوس الخبيثة المظلمة الارضية المناسبتها اياهم و مجانستها في الظلمة الكدورة و الخبث فعجب رسوله صلى الله عليه و آله و سلم

خط نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ اشعاری از شیخ علی نقی کمره ای و مخمس جامی و ساقی نامه پرتوی و ترجیع بند ملا آنی و اشعاری از ابوالقاسم متخلص به صولت آمده؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، 59گ، اندازه: 11×18 سم (محدث ارموی مخ: [

25. ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه: 221/14

بی کا، تا: قرن 13، 4ص، ابعاد متن: 17×201 [نشریه: 6-630]

26. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9436

آغاز: برابر؛ انجام: و قبل هذه الوصية و اتقى و الله يقول الحق و هو يهدي السبيل و هو حسبي و نعم الوكيل.

خط: نسخ، کا: محمد جعفر، تا: 9 جمادی الاول 1206ق؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج خرمایی، 244گ، 24 سطر، اندازه: 21×32سم [ف: 11-538]

27. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1367

خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن جعفر پاراوی لاهیجانی، تا: شنبه 15 شوال 1227ق، به خواهش میرزا طالع؛ کاغذ: فستقی قورخانه ای، جلد: میشن قهوه ای، 239، 23 سطر، اندازه: 21/3×34 سم [ف: 1-80]

28. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12228

آغاز: برابر؛ انجام: هذه الوصية و اتقى و الله يقول الحق و هو يهدي السبيل و هو حسبي و نعم الوكيل. خط: نسخ، کا: آقا بابا بن ملا محمد مهدی شاهمیرزائی، تا: شنبه 22 ذیقعده 1285ق؛ جلد: تیماج مشکی، 342گ، 23 سطر، اندازه: 18/5×28 سم [ف: 35-221]

آغاز: براب؛ انجام: علی يد اقل خلق الله محمد الخراساني الترتبي. خط: نسخ، کا: محمد خراسانی تربتی، تا: 1347ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکى با ترنج و نیم ترنج، 180 گ، 30 سطر (11/5 × 20/5)، اندازه: 30/5 × 20/5 سم اف: 9-50)

30. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5333/9

آغاز: بسمله. اسم الشين ما يعرف به فاسماء الله تعالى هي الصدر النوعية التي تدل بخصائصها و هوياتها على صفات الله و ذاته؛ انجام: و كان عرشه الذي هو قلب المومن على ماء، و مادة الحية مستوليا عليه متعلقا به تعلق التصوير و التدبير. خط: نستعليق، کا: احمد بن علی محمد رشتی، بی تا، آخر نسخه: من تاویلات مولانا عبدالرزاق القاسانی رحمه الله تعالى؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکى، 2 گ (91-92پ)، 20 سطر [ف: 16-244]

31. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12135

آغاز: اعلم أن الله تعالى تجليات غير متناهية تجليين هما اصل التجليات الاول تجلى الذات في ازل الازال و ظهر منه وجود الصفات؛ انجام: سواه موجود بوجوده ليس بشي في نفسه لان الامكان خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ در نسخه حاضر اشتباه این کتاب را تفسیر عرایس البیان» روز بهان بقلی پنداشته اند؛ جلد: تیماج سرخ، 684 گ، 21 سطر، اندازه: 13/5 × 24 سم [ف: 35-134]

32. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10033/1

آغاز: برابر؛ انجام: لا يجب أن يكون حارا و اذا كانت النار شامل دياچه، سورة فاتحه و اوایل سورة بقره؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن علی واعظ حنفی، بی تا، افتادگی: انجام؛ تملك: ریحان الله الموسوی و مهر بیضوی او، شرف الدین محمد مکی بن محد ضیاء الدین بن شمس الدین بن حسن بن زین الدین من ذریة الشریف ابی عبدالله الشهید شمس الدین محمد بن مکی مطلبی عاملی به تاریخ 1175ق؛ جلد: تیماج با روکش سبز، 8ص (1-8)،

19 سطر، اندازه: 13 × 18 سم [ف: 32-47]

33. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1866/16

آغاز: اعلم أن للغیب مراتب اولها غیب الغیوب و هو علم الله تعالى المسمى بالغایه الاولى بخشی از تاویلات یا تاویل الایات در بیان مراتب غیب (به اصطلاح عرفا)؛ بی کا، بی تا، اص (99) [ف: 9-547]

34. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1822/16

تاویلات در تفسیر آیه «و اضرب لهم مثل»؛ بی کا، بی تا؛ 2ص (148-149) [ف: 5-240]

35. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2669

آغاز: برابر؛ انجام: و أما في صورة غيره من صور الاسماء فلايتم أيضا الاستعاذة منه الا بالله تعالى. نام کتاب و مؤلف باستناد جلد 51/34

مرعشی تعیین شد؛ خط: نسخ نازیبا، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ تملک: آقا رضا به تاریخ 6 ربیع الاول 1310 و مهر «الواثق بالله الغنی عبده محمد مهدی» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 230 گ، 22 سطر، اندازه: 30×21 سم [ف: 7-248]

36. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14059

ص: 837

آغاز: آخر له شان و جنس براسه له برهان كجبريل من بين الملائكة؛ انجام: و مدركاتهما تعظيما للانسان و اظهار الشرفه. خط: نسخ خفي، بي كا، بي تا؛ افتادگي: آغاز و انجام كاغذ: حنایی، جلد: تیماج ماشي ضربي، 55گ، اندازه: 13×18سم [ف: 11-539]

37. مشهد؛ الهيات؛ شماره نسخه: 204/2

خط: نسخ، بي كا، بي تا، افتادگي: انجام؛ دارای یک سرلوح زمينه طلا، مجدول؛ جلد: مقوا، 182 گ، 19 سطر (8×16)، اندازه: 15×24/5 سم [ف: 1-309]

• (التأويلات منتخب) / تفسير عربي

(at-ta'wīlāt (mn.) Šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547-1621

وايسته به: التأويلات، عبدالرزاق كاشي، عبدالرزاق بن احمد، - 736؟ قمری عنوان این بخش را با شنگرف چنین نگاشته اند: «آيات منتخبات من التأويلات مما نقل عن بهاء الدنيا و الدين الشيخ بهاء الدين العاملي». ولی در اصل منتخباتی از همان تأويلات ملاعبدالرزاق

كاشانی است و نه شيخ بهائی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1258/2

آغاز: بسمله. الله لا اله الا هو فكل ما عبد دونه لم تقع العباده.؛ انجام: فتقرب ولا تخاف و اصعد على الأعراف. تم الكتاب الموسوم بالتأويلات البهائية على يد أفقر العميد ... من رجب. در رایانه آستان قدس نام مؤلف شيخ بهائی آمده؛ خط: نسخ، كان هاشم بن حسين العميد، تا: جمادى الثاني 1014ق؛ واقف: ابن خاتون، 1067؛ كاغذ: الوان آهار مهره، جلد: تیماج، 19 سطر، اندازه: 11×20سم [ف: 1-551]

• التأويلات / تفسير عربي

at-ta'wīlāt

آملی، حيدر بن علی، 720-782؟ قمری

(āmolī, heydar ebn-e `alī (1321-1381

تفسير عرفانی و صوفیانه ای است بر سوره فاتحه (الحمد) و بیان اسرار آن. بنا به گفته مؤلف در سر آغاز آن به الفاظ و ظواهر و گفته های مفسران نمی پردازد و فقط بنا دارد که اسرار باطنی آن سوره را كشف کند.

1. اصفهان؛ کتابی (آقای)؛ شماره نسخه: 1

بی كا، تا: قرن 10 [نشریه: 5-325]

آغاز و الکتان و غلب بالتوفیق الا التي حکم الاخفاء على الاعلان و لم یزل هذا حاله الى أن جدد الحق؛ انجم: و من بقى بحکم ذاتک ولم تستملکه و تعهده اصباغ ظهوراتک ثبت شهود خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجم؛ جلد: مقوایی عطف

تیماج قهوه ای، 150گ، 19 سطر، اندازه: 20/14×5 سم [ف: 13-219]

• التاویلات / تفسیر / عربی

at-ta'wīlāt

کاشانی، نورالدین علی، ق 8 قمری

(-14c) (kāšānī, nūr-od-dīn 'alī)

مأخوذ از تاویلات نورالدین قاشانی صاحب مصباح الهدایه است. ابتداء آیه «اذا نودی للصلوة يوم الجمعة» بحث می شود و خود تاویلات به تفسیر سوره جمعه مربوط است و در آخر تفسیر آیه فاذکروا الله كثيرا لعلمکم تفلحون می باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1610/12

آغاز: بسمله و به نستعین، اذا نودی للصلوة من يوم الجمعة؛ انجم: فوضوا أمر الرزق الیه بالتوکل فان الله خیر الرازقین. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1237ق؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: مقوایی تیماج زرد، 2ص (129 - 130)، 20 سطر (17×12)، اندازه: 21/5×16/5 سم [ف: 10-155]

• التاویلات / تفسیر / عربی

at-ta'wīlāt

همدان؛ مدرسه غرب: شماره نسخه: 491

آغاز: او هو غافل قوي یکتب على البناء للمفعول، آثارهم بالرفع و کل شیء منصوب بعامل مضمّر یفسره احصیناه ای و احصینا کل شیء احصینا، و قرى کل شیء بالرفع على الابتداء یجوزان یكون وصفه بالحکیم لكونه دلیلا ناطقا بالحکمة کالهی ... آغاز سوره الزمر: بسم الله الرحمن الرحیم تنزیل الکتاب من الله العزیز الحکیم انا انزلنا الیک بالحق ... لاجل مسمى الا هو العزیز الغفار قرى نعبد بالضم النون اتباعا للعين كما تتبعها الهمزة في الأمر و التثوين في ... آغاز سوره الناس: بسم الله الرحمن الرحیم قل اعوذ برب الناس من الجنة و الناس قرء في السورتین قل عوذ بحذف الهمزة و نقل حرکتها الى اللام كما في قوله فخذ ربعة، الوسواس بمعنی الوسوسة كالزلال بمعنی الزلزلة؛ انجم: انجم سورة الناس: و لهذا قال الله تعالی قل ادعوا الله و ادعوا الرحمن ایا ماتد عوفله الأسماء الحسنی. انجم: فهو موقوف على حد علمه محجوب عن خفايا اسرار علمه به و استغفر الله لي ولكم و لمن سمع و وعی و قبل حکم هذه الوصية والفی الله. از پس تا آخر قرآن؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ قطع: خشتی (رشت و همدان: ف: 1291)

• تأویلات القرآن = منتخب غرائب القرآن و رغائب الفرقان / تفسیر / عربی

garā'ib-ul qur'ān wa = mn.-u ta'wīlāt-ul qur'ān raga'ib-ul furqan

وابسته به: غرائب القرآن و رغائب الفرقان = تفسیر نیشابوری؛ نظام الاعرج، حسن بن محمد (-728ق) تأویلات عرفانی تفسیر «غرائب القرآن و رغائب الفرقان» در این کتاب، گرد آمده است. آغاز: قوله تعالى و علم آدم الأسماء كلها، التأویل عن النبي صلى الله عليه وسلم ان الله خلق آدم فتجلى فيه ... انجم؛ ونحن ايضا نختم التفسیر بهذا التحقيق و الله ولي التوفيق و الهادي في العلم و العمل إلى سواء الطريق.

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2676/1

آغاز و انجم: برابر

نام کتاب به استناد نسخه ش 15167 همین کتابخانه تکمیل شد؛ خط: نسخ، کا: شعيب بن مسعود، تا: 863ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکى، 147گ (پ-147ر)، 27 سطر، اندازه: 16×28سم [ف: 7-254]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15167

آغاز و انجم: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: ابن محمد رضوی، تا: رجب 1263ق؛ محشی با نشان «محمد حسین»، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 181گ، 19 سطر (7×15)، اندازه: 21/5×14سم [ف: 38-508]

• تأویلات مشکلات الاحادیث / حدیث / فارسی

ta'wīlāt-e moškelāt-ol ahādīs

فخر رازی، محمد بن عمر، 544؟-606 قمری

(faxr-e rāzī, mohammad ebn-e 'omar (1150-1210

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 612/27-ف

نسخه اصل: سلیمانیه ش 1208؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 839ق؛ 2گ (1320 - 321پ)، 19 سطر [فیلمهاف: 1-512]

• تأویلات و مکاشفات / تفسیر / عربی

ta'wīlāt wa mukāšifāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15232/32

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1305ق؛ 20گ (177-196ر) [مختصر ف: 130]

• تاویل الأحادیث / خوابگزاری-عربی

ta'wīl-ul ahādīth

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری

(kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 1871

اهداء به: محمد رحیم (فرزندش) تاریخ تألیف: 26 ربیع الثانی 1271؛ محل تألیف: خبیص (قریه) این رساله در علم تعبیر خواب است که در پاسخ محمد رحیم خان (فرزندش) نگاشته، شامل یک مقدمه و شش «باب»: مقدمه در بعضی مقدمات لازمه؛ باب 1. تقسیم رؤیاهای صادق و کاذب؛ 2. اقسام رؤیا؛ 3. سر اختلاف صورت بعض چیزها در عالم مثال با صورت آنها در این دنیا؛ 4. کلیاتی در علم تاویل و تعبیر؛ 5. ذکر بعض اخبار وارده در این باب؛ 6. ذکر اقوال علما در امر رؤیا. آغاز: الحمد لله رب العالمین ... قد سألنی قرّة عینی و فلذة کبدی و ثمره فؤادی ابني محمد الملقب بالرحيم انجام: و جعلها يخرج من قلمي خالصة لوجهه مطابقا لحكمة محمد و آل محمد عليهم السلام

[چاپ: کرمان، 1352 فهرست مشایخ 240؛ ریحانة الادب 51/5؛ دنا 760/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 16/11330

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: اواخر قرن 13؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، 106گ (185-290)، 17 سطر، اندازه: 14×8سم [ف: 28-540]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1/6899

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اصغر بن محمد صادق موسوی، تا: 1271ق؛ مصحح جلد: تیماج مشکی، 100گ (3پ -102ر)، 15 سطر، اندازه: 20×12/5سم [ف: 18-92]

3. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 4/1765

خط: نسخ، بی کا، تا: 1272ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 59گ (96-154)، اندازه: 15×21/5سم [ف: 3-1047]

4. قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1/715

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد رضا بن حاجی چمن، تا: 1285ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 120گ (1پ - 120ر)، 15 سطر،
اندازه: 20×14/5سم [ف: 2-371]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1724

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1285ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سرخ، 15 سطر، اندازه: 14×22/4سم [ف: 1-79]

6. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 766/5

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 و اوائل 14؛ جلد: تیماج قهوه ای، 66گ (112-177)، 18 سطر (16×11)، اندازه: 14×20/5سم [ف:
2-875]

ص: 839

رساله ای است در تفسیر و تأویل تعدادی از احادیث مشکله و برخی مباحث اعتقادی، فلسفی، فقهی و تفسیری که غالباً به صورت سؤال و جواب برگزار شده از پاسخ های مؤلف بر می آید که وی اخباری بوده و با فلسفه میانه خوبی نداشته است. برخی از مباحث کتاب چنین است: شرح حدیث من عرف الحق لم یعبد الحق، حکم تسمیة المهدی (عجل الله نعالی فرجه)، معنی حدیث من عرف نفسه فقد عرف ربه، فی الترتیل بالصوت الحسن (بحثی است پیرامون غنا)، فی أن الأرض لا یخلو من حجة، فی التناقض بین الآیات فی سورة البقرة و السجدة و النازعات، فی حدوث العالم که این بخش را در ذی حجه 1221 نوشته است)، فی حال تفسیر العسکری (علیه السلام). در اول و آخر نسخه کسی احتمال داده این کتاب از رسائل شیخ احمد احسائی باشد ولی بعید به نظر می رسد. احتمال می رود «تسلية القلوب» محمدبن عبدالنبي اخباری باشد.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 10/151-1841

آغاز: المتوجهة الى غيره و الثواب العقاب الذين يستحقهما غيره و ان كان قصرة اضافة بالنسبة الى ما اضيف اليه؛ انجام: لذلك التفسير على الاقرب و احتمال كونهما سند الوضع اعني انهما نق؟

گونه موضوع متجه ايضا على بعد فتدبر و الله اعلم بالصواب خط: نسخ، بی کا، تا: 1234ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملك: محمد جعفر خراسانی؛ جلد: تیماج مشکى با ترنج با سر، 79گ، 20-21 سطر، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 2-672]

روزبهان بقلی، روزبهان بن ابی نصر، 522-؟-606 قمری

(rūzbahān-e baqlī, rūzbahān ebn-e abī-nasr (1129-1210

بندی از ابو محمدبن روزبهان در تأویل اعمال وضوء.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 504/5

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9، کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکى، 1 ص (346)، 25 سطر (18×11)، اندازه: 17×26 سم [سنا: فی: 1-

تأویل و تفسیر کلمه «افواجا» در آیه شریفه «یوم ینفخ فی الصور فتاتون افواجا».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1202/55-طباطبائی

آغاز: قال معذبین جبل قلت یا رسول الله أخبرنی عن قوله تعالی یوم ینفخ فی الصور ... فقال ... یا معاذ یحشرون لعشرة اصناف الغوج الاول فیحشرون ... و بطونهم من الحیات و العقارب؛ انجام الامن تاب و عمل عملا صالحا فاولئك یدل الله سیاتهم حسنات خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، 55گ [ف: 23 - 731]

• تأویل اکثر اهل الجنة البله / شرح حدیث - فارسی

ta'vīl-e aksar-o ahl-el janna al-bolah

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883 قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/35

خط: نستعلیق، کان محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13، 3ص (652-650) [مختصر ف: 130]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 8631

آغاز: بسمله. من کلمات قدوة العشاق سید اهل الاشتیاق الشیخ الموحد الشیخ مولانا احمد الملقب بجمالی قدس الله سره در بیان تأویل اکثر اهل الجنة البله ای عزیز اهل عافیت بلهند که در عافیت دوست دیدار نمی نما به این آیت بسیار خوانده باشی؛ انجام: و من اوفی بما عاهد علیه الله فسیوتیه اجرا عظیما توقع که یاران را بجمیع سلام رساند امکان دارد که اگر حیات باقی باشد باری دیگر صحبت اتفاق افتد. خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیحجه 1242ق؛ در «ذح 1245 ضبط کتابخانه اشرف ارفع شد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، 3گ، 15 سطر (12/5×6/5)، اندازه: 12×19 سم [ف: 17-182]

• تأویل بسم الله الرحمن الرحیم = حاشیه تأویلات القرآن / فلسفه / عربی

hāshiyat-u =

ta'vīl-u bism-il-lāh-ir rahmān-ir rahīm ta'wīlāt-il qur'an

قیصری، داود بن محمود، -751 قمری

(qeysarī, dāvūd ebn-e mahmūd (-1351

وابسته به: التأویلات = تأویل القرآن؛ عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد (736ق) تعلیقاتی عرفانی و حکمی بر «تأویلات» استادش

ملا عبدالرزاق کاشی است. دارای دیباچه مبسوط و پنج «مقدمه» و موضوع آن بحث در حقیقت صورت نوعیه ای که فلاسفه و عرفا برای انسان و هر یک از انواع موجودات قائل اند و تأویل آیه «بسم الله الرحمن الرحیم» است به صورت نوعیه انسان. به طوری که خود در دیباچه این رساله تصریح کرده استاد وی، رساله ای در تأویل بسم الله به صورت کامله انسانیت نوشته بوده و چون مورد طعن بی بصران واقع گردید داود را مأمور توضیح و بسط آن رساله

ص: 840

کرده، وی به منظور امتثال امر استاد این تألیف را انجام داده است. وی در آن برخی از وجوه عرفانی را در مسئله علم الهی به اشیاء، وجودات خاصه، تعریف وجود من حیث هو هو، اسماء الحسنی آورده است.

آغاز: الحمد لله الذي خلق الانسان على صورته وكرمه تكريم و اسجد له الملكة كلهم و عظمه تعظيما انجام: من الآيات المبينة للتوحيد الذاتي و الله يقول الحق وهو يهدي السبيل هذا آخر ما اردنا بيانه و الحمد لله اولاً و آخراً و الصلوة على رسوله باطنا و ظاهراً.

[دنا 760/2]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 38889

آغاز: بسمله. قال الامام المرحوم المشار اليه في اول كتابه الموسوم بالتأويلات؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع فیروز آبادی، تا: 1083ق، جان حیدر آباد؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میسن قهوه ای، 3، 25 سطر، اندازه: 18×10/5 سم [اهدائی رهبر: 1 علوم قرآن-97]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18826 ض

بی کا، تا: با تاریخ 1284ق [د.ث. مجلس]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9472/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: استانبولی، جلد: مقوای عطف تیماج تریاکی، 7گ (48پ - 54پ)، 15 سطر (5/5×12)، اندازه: 16×10 سم [ف: 17-378]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1405

آغاز و انجام: برابر بی کا، بی تا، به شکل بیاض دعا کتابت آن مشجر است؛ جلد: تیماج برنگ قرمز بدون مقوای مختلف السطر، اندازه: 25×6 سم [ف: 4-183]

• تأویل «جبل» در قرآن / تفسیر / عربی

ta'vīl-e «jabal» dar qor'ān

کوثر همدانی، علی نقی بن محمد رضا، -1296 قمری؟

(1879) (kowsar-e hamedāni, 'alī naqī ebn-e mohammad rezā)

تاریخ تألیف: 1248ق گفتار کوتاهی است درباره تفسیر و تأویل کلمه «جبل» که در آیه های «فلما تجلی للجبل» و «ان استقر الجبل» و

جز آنها آمده است. این بیان را علی نقی بن الشیخ از پدر خود به طور شفاهی شنیده و در 1248 آن را یادداشت کرده است. در آغاز و انجام این گفتار، پدر را دعا کرده و در پایان رقم خود را آورده است. این علی نقی، گویا همان میرزا علی نقی همدانی پسر ملارضا همدانی است که از عارفان معروف زمان ناصرالدین شاه هستند و ترجمه آن در ریحانة الادب و لغت نامه دهخدا (زییده) و خیرات حسان آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2913/3

آغاز: بیان بعضی ما تضمنه من الاشارة والتأويل على سبيل التلويح والتمثيل و كان ايده الله قد ذكر لي مشافهة أن ثلث الجبل وقع في البحر فكان طعام الحوت ولكن كلامك هذا حق و انا اشير اليه و مراد سيدنا بيان تأويله لا تفسير ظاهره؛ انجام: و اعذر يا سيدي في الخطأ في بسط الكلام و تسهيل العبارة فاني كتبتها ليلة أثنى امر كم بعد ما مضى و كر من الليل على غير صحة و فراغ مع نعاس و دواع تمت الرسالة 1248. خط: نستعليق، كا: على نقى بن شيخ، تا: 1248ق؛ كاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، كص (241-242)، 19 سطر، اندازه:

21×15 سم [ف: 10-311]

← تأويل الرؤيا ← تعبير الرؤيا

• تاویل العرش و الكرسي / تفسير عربي

ta'wīl-ul 'arṣ wa-l kursī

حسني، قاسم بن ابراهيم، 169-246 قمری

(hasanī, qāsem ebn-e ebrāhīm (786-861

رساله ای است در تاویل و تفسیر آیات مربوط به عرش و کرسی و پاسخ بر گفته های مشبهه که خدای تعالی را مانند سایر اجسام دانسته اند، به روایت علی بن محمد بن عبدالله از حسن بن قاسم از حسین بن قاسم.

[مؤلفات الزيدية 241/2]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 71/17

آغاز: قال علي بن محمد حدثني الحسين بن القاسم، عن الحسين بن القاسم رضوان الله عليه قال سألت ابي رحمه الله و ارضاه عن تاويل نسخه اصل: كتابخانه ای در یمن؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: 2 رجب 1064ق؛ 25ص (440-464) [عكسي ف: 1-90]

• تاویل القرآن / علوم قرآن عربي

ta'wīl-ul qur'ān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10172/1

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10 [مختصر ف: 408]

• تأویل قراءات السبع / قرائت / عربی

ta'wīl-u qirā'āt-is sabo

ص: 841

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، -667؟ قمری

(bībā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn (-1269

در اینکه هفت گونه قرائت، هفت مقام نفس است: امر، نهی، قصص، تمثیل، حکمت، موعظه، وحدت که وصول به کل و توحید کثرات است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 431/7

آغاز: القراءات التي قيل هي سبعة من القرآن؛ انجام: و عدد ته واحد او هو الحق بي كا، بي تا؛ اص (124ر) [ف: 3-333]

• تاویل قصص الانبياء / داستان / عربی

'ta'wīl-u qiṣaṣ-il anbīyā

داستان های پیامبران گذشته و پاره ای از جزئیات آنها را، به روش اسماعیلیان تأویل و تفسیر کرده و آنها را از ظاهرشان منصرف می کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5711/2

آغاز: الحمد لله مؤيد الحق و نصيره و مظهر الخلق بتدبيره و مقسم الارزاق بتقديره و مدحض الباطل و مبيره؛ انجام: و حسبنا الله و نعم الوكيل نعم المولى و نعم النصير

خط: نسخ، کا: احمد علی بن نور بهائی، تا: 29 جمادی الاول 1318ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 84گ (508پ - 591پ)، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 15-112]

• تاویل کلمات ابی بکر حدیث / عربی، فارسی

ta'wīl-e kalamāt-e abī-bakr

برای نتیجه السلاطین، با شعر فارسی در صد کلمه، شاید گرفته از رشید وطواط.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9470/7

آغاز: الحمد لله الذي خلقنا للمعرفة و تحصيل الكمال و خلصنا بايقاف الحق من الجهل و الضلال ... فهذه رسالة كتبها في تاويل كلمات الامام ... امير المومنين ابى بكر الصديق؛ انجام: چو تاريخش ز هجرت صاد و فاء و زاء بگذشت (887)، به اتمام آمد این نسخه که پیش عارفان خوب است. تمت هذه الرسالة الشمسية بعون الله و حسن توفيقه في آخر رمضان المبارك لسنة سبع عشر و قسعمائه.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوای عطف تیماج مشکى، 51گ (61پ-111ر)، 15 سطر (8/5×11/5)، اندازه: 15×11 سم [ف: 17-377]

• تأویل کلمات و آیات قرآن / تفسیر / فارسی

ta'vil-e kalamat va ayat-e qor'an

در آن ادعا کرده که باب تأویل کلمات و آیات قرآنی که هیچ کس تا به حال آن را ندانسته است، ذکر خواهد کرد و مدعی است که در عالم رویا از حضرت علی ولی الله افاضه شده است.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 400/2

آغاز: مخفی براخوان و دانشمندان نماناد که این کتاب را گفتگوئی علمی بوده باشد مراورا اشرف العلوم الادیانی و الابدانی؛ انجام: عالمان لغت عرب میت نکرد که نتواند در حق اوفتوی دهند که قول میت کالمیت بوده باشد خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 14 گ، 9 سطر، اندازه: 6/5×12 سم [ف: 1-376]

• تأویل «لقد جائکم رسول من انفسکم» (رساله در) / تفسیر / فارسی

(ta'vil-e (laqad jā'a-kum rasūl-un min anfus-a-kum) (r. dar

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883 قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/31

خط: نستعلیق، کا: محمد مریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13؛ اص (648-همان) [مختصر ف: 130]

• تأویل مشکل القرآن / علوم قرآن / عربی

ta'wil-u muškil-il qur'ān

ابن قتیبه، عبدالله بن مسلم، 213-276 قمری

(ebn-e qotayba, "abd-ol-lāh ebn-e moslem (829-890

ابن قتیبه در پیشگفتار این کتاب بحثی در امتیازهایی که دستور زبان و خط عربی دارد آورده است، حروف عربی 28 است و دیگران کمتر دارند و اعراب کلمات عربی فاعل را از مفعول جدا می سازد. سپس در مجاز و استعاره سخن می گوید، و پس از آن از اعتراضاتی چون تناقض گویی که ملحدان بر قرآن وارد کرده یاد می کند و پاسخ می گوید و علت اختلاف قرائت هایی چون ابن مسعود و علت آمدن آیه های متشابه را بیان می کند برخی عنوان های کتاب چنین است: باب الرد علی اختلاف القراءت؛ باب اللحن؛ باب تناقض؛ متشابهات مجاز استعاره و تکرار مطالب؛ باب تأویل المشکل الذی ادعی القرآن؛ باب اللفظ الواحد للمعانی المختلفة. (علینقی منزوی) آغاز: بسملة. قال ابو محمد عبدالله بن مسلم بن قتیبة رحمه الله. الحمد لله الذی نهج لنا سبیل الرشاد و هدانا بنور الکتاب و فضلنا علی سائر

الملل من العباد ... لم يجعل له عوجا فيما نزله قيما

ص: 842

چاپ: قاهرة، دار احیاء الکتب العربیة، 1954م، نشره: سید صقر، مقدمه 67ص + النص 1-441ص + الفهارس 443-536

[فهرس المخطوطات المصورة 45/1؛ دنا 761/2]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 478-ف

نسخه اصل: ملت فیض الله ش 232؛ خط: نسخ، کا: عبدالعزیز بن فتوح بن منصور بن صالح بن علی بن شعیب جدامی، تا: 20 ذیحجه 629ق، برای خودش؛ او در دهه سوم صفر 620 آن را بر ابو محمد عبدالله بن عبدالمحسن بن عبدالاحد اسکندری مودب خوانده بوده؛ 154گ، 17 سطر [فیلمهاف: 1-382]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4690/2

آغاز: برابر؛ انجام: و النجاد الطبیعة و الجوهر فأراد أن سماتها تدل علی جواهرها، و الله أعلم. خط: نسخ معرب، کا: علی بن سعید بن علی، تا: چهارشنبه 8 ذیقعه 704ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 118گ (126پ-243پ)، 20 سطر، اندازه: 17×13 سم [ف: 12-276]

3. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2029/1

آغاز: برابر؛ انجام: قال قتاده فی قوله اتقوالله حق تقاته. قال أن يطاع فلا يعصا. قال ثم نسخها: اتقوالله ما استطعتم. و الله اعلم بالصواب خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9، کاغذ: سمرقندی، نخودی، جلد: مقوایی رویه تیماج حنایی، 121گ (1-121)، اندازه: 13×18 سم

[ف: 11-114]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 68

آغاز: برابر؛ انجام: الیاء مکان اللام. قال ما خلقنا هم الا بالحق ای الا للحق. خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ تملك: مشکاة الملك و مهر او به تاریخ 1301 و تملك دیگر بتاریخ 1267؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج سرخ، 111، 17 سطر (13×7/7)، اندازه: 13/5 × 19/5 سم

[ف: 1-209]

• تأویل و تحقیق / متفرقه / عربی

ta'wil wa tahqiq

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، -736؟ قمری

'abd-or-razzāq-e kāšī, 'abd-or-razzāq ebn-e ahmad (1336

از شیخ عبدالرزاق الکاشانی، در آصف بن برخیا-

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5908/7

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، اص، 18 سطر (6×12)، قطع: جیبی، اندازه: 16×10سم
[ف: 16-144]

• التاهیل الغریب / ادبیات عربی

at-ta'hīl-ul garīb

ابن حجة، تقي الدين بن علي، 767-837 قمری

(ebn-e hejja, taqi-yod-dīn ebn-e 'alī (1366-1434

مجموعه ای است منظوم و منثور از شعرا و فضلاى متقدم و معاصر عرب زبان تا زمان مؤلف در شرح غرایب شعر فی الخیل من المدح و الذم، باب المراتی فی الغزل البدیع الغریب، باب الربیعیات فی المواعظ، باب الخمریات و الساقی ما وقع لابی اسحاق الندیم من غرائب الاغزال المنخمسه، قول غتر ابی دلف ارجانی اصمعی ابن اسحق ابراهیم بن خفاجه ابی نواس شمس الدین محمد الواسطی ... و غیره.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 1339

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي هدانا لتاهيل الغريب فاکرنا مثواه و ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله فله الحمد على هذه النعمة التي هي عن كثير من الناس بمعزك اذ غريب الادب لم يتاهل بقفا بنك من ذكرى حبيب و منزل بل و قرنى صدور هبت عليهما نسيمات الالهام فتكلمت بالنفس العالی ... بعد فان غريب الأدب قد مرقة الشباب اید سبا و نظمه بعد تاهيل غربته في اسلاك الغربا و قد هزتني حمية الأدب ال یلم شمله و اجتماعه بالنسب من اهله و لما جعلت له هذا الكتاب جامعا صلت اقلام التالیف في قبلة و قد سمیته تاهيل الغریب؛ انجم: و لعجبني هنا قول الصاحب فخر الدين معانش في نصر عنه رحمة الله تعالى ... یا رب أن لم تغتفر اوزاری *** لانافعی اهلی و لا زواری لكن تهتلي القديم و كلته *** يوم الحساب بحكمة الستار. آخر تاهيل الغریب للعلامه

ابن حجة رحمة الله تعالى ... و سلم سنه 862 خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: 862ق؛ در سال های 1282 و 1322 هجری به ترتیب از عرض کتابخانه مبارکه گذشته؛ تملك: محمد الخلاصین در سال 1188ق؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: بغدادی ملون، جلد: مقوای روکش چرم قهوه ای با ترنج، 423ص، 24-20 سطر، اندازه: 18×27/8 سم [ف: 7-54]

• تأهیل الغریب / ادبیات عربی

ta'hīl-ul garīb

نواجی، محمد بن حسن، 788؟-859 قمری

(navājī, mohammad ebn-e hasan (1387-1455

جنگی است از قصاید عربی شعرای متقدم و معاصر مؤلف که آنها را به خواهش یکی از دوستان خویش گرد آورده است. برخی از قصاید نیز از خود گرد آورنده است که غالباً در مدح حضرت رسول الله (ص) است. قصاید جنگ بر اساس حروف الفبا مرتب شده است. در فهرست دارالکتب نسخه ای با عنوان « تأهیل الغریب » به تقی الدین ابوبکر علی بن عبدالله معروف به ابن حجة حموی نسبت داده است و آغاز آن با این نسخه

ص: 843

متفاوت است. نام برخی از شاعران این جنگ عبارت است از: علی بن قزل المشد، شمس الدین محمد بن عبدالرحیم ابن اللبان المنهاجی، قاضی صدرالدین علی بن الادمی الحنفی، ابن الزین لیبکم، عبدالملک بن عبدالرحیم حارثی، احمد بن عبدالسلام الثار ماجی، سعد الدین محمد بن محمد، ابو عمرو العربی القلعی، ابن الواعظ، ابراهیم بن سهل بن ابی العیش اسرائیلی اشبیلی، شیخ قطب الدین حنفی، اسعد بن مماتی، علی سبط الشیخ شرف الدین حنفی، اسعد بن مماتی، علی سبط الشیخ شرف الدین بن الفارض، شرف بن اسماعیل راجح حلّی، امیر ناصر الدین بن النقیب، شرف الدین شعیب بن محمد بن میمون غربی، قاضی مهذب بن زبیر، قاضی عبدالوهاب مالکی، قاضی محیی الدین بن عبد الظاهر، الجند البلدی، سید سیف الدین علی بن قول، نجم الدین محمد بن سوار بن اسرائیل شیبانی دمشقی، شیخ شرف الدین بن عنین، سعد الدین محمد بن عربی، شهاب الدین محمد بن عبدالمنعم معروف به ابن الخیمی، شهاب محمود، صدرالدین بن الوکیل، نجم الدین عماره یمنی، شمس الدین محمد بن فرا الضریر النحوی تاج الدین محمد بن عبدالمنعم بن حواری تنوخی دمشقی، ابواسحاق ابراهیم بن عثمان غزی کلبی، عرقله دمشقی، مهذب الدین بن الدهان الموصلی مهذب الدین بن القیسرانی، شمس الدین بن صائغ عجمی، ابن المستوفی، نورالدین بن صاحب تکریت، شیخ المشایخ انصاری حموی، ابو نصر احمد بن یوسف المنازی، ابن زقاق، ابوعلی بن الحمارة اندلسی، شهاب الدین أحمد بن یهوذا حنفی، شمس الدین محمد بن عبدالکریم موصلی.

[دنا 757/2؛ دار الکتب فؤادیه 122/1؛ معجم المؤلفین 203/9]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 877 ط

آغاز: بسمله و صلی الله ... قال الفقیر ... الحمد لله جامع الناس لیوم الاریب فیه، مدبر الخلق بیدیع حکمه البلیغه ... و بعد فقد سألني من لا استطیع له ردا ولا اجد من امثال او امره؛ انجام: يبلغ في الأعداء ما يريد *** و هو یری منهم في اکید خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9؛ دارای یادداشت: «هذا کتاب تأهیل الغریب تألیف راجی عفور به القریب محمد بن حسن بن علی النواجی رحمه الله تعالی و عفی عنه»، دارای شرح حال ابن سراج به نقل از ابن خلکان؛ تملک: عبدالمحسن مشغری بکیری با مهر او؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و نیم ترنج، 239 گ، 23 سطر، اندازه: 13/5×19/5 سم [ف: 24/2-56]

• تأییدات / شعر / فارسی

ta'yidat

مجدوب تبریزی، محمد بن محمد رضا، 1093 قمری

(1682) (majzūb-e tabrizī, mohammad ebn-e mohammad rezā)

اهداء به: شاه سلیمان صفوی تاریخ تألیف: 1088 ق منظومه ای است در حقایق و معارف و توحید و اخلاق مشتمل بر سیصد و چهارده بند هفت مصرعی بر وزن رباعی؛ تاریخ نظم و دایع توفیقات» و «عواید توفیقات» است، برابر 1088.

آغاز: این درج پراز جواهر تحقیقات

*** باشد نام مبارکش تأییدات / بیچون چون بود پیش از ایجاد جهان *** با خلق جهان نیز همانست همان / نفوذ جهان ساختش

عزت و شان *** او با همه و بی همه باشد سلطان / الآن کما کان کما کان الآن *** بیجا همه جا یکیست پیدا و نهدان. اینست ره معرفت ذات و صفات. انجام: هر دل غم دلبری بود دلبندهش *** هر دیده رخ کسی کند خرسندش / هر جبهه بسجده بی فرود آرندهش *** هر سجده قبله بی بود پیوندهش / هر فرقه رهی گزیده حق داندهش *** با مهر علی و یازده فرزندش. دین دین نبی است بر محمد صلوات

[دنا 761/2؛ نسخه های منزوی 2705/4؛ فهرستواره منزوی 509/10]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1105

آغاز: برابر؛ انجام: چون داشت ودیعهها از اخبار ثقات *** تاریخش شد ودایع توفیقات *** تاریخ دگر عواید توفیقات خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1088ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 45گ، 14 سطر (7×14)، اندازه: 12×19 سم [ف: 3-127]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4463

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 11؛ دو صفحه اول تمام تذهیب، دارای دو سرلوح، مجدول، محشی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرمی، 135 گ، 15 سطر (8/8×20)، اندازه: 17/5 × 29/5 سم [ف: 7-230]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15968/1

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن محمد صادق تبریزی، تا: دهه اول شوال 1098ق؛ مجدول، کمند کشی شده، دارای سه سرلوح مذهب، محشی، رکابه دار؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم (صدرالافاضل) در صفر 1344 ق با مهر وی؛ جلد: تیماج سرخ، 193گ، 14 سطر، اندازه: 17/5 × سم [ف: 44-162]

4. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1457

آغاز: برابر

خط: نسخ، کان محمد صادق بن زوار شعاری کربلائی رضاعلی، تا: جمعه 16 جمادی الاول 1245ق؛ محشی؛ اندازه: 28/5×20 سم [نسخه پژوهی: 2-121]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8798

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1255ق؛ کاغذ کاهی، جلد: مقوایی، 84گ، 18 سطر (8×15)، اندازه: 21/5×13 سم [ف: 7-231]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7857/1

آغاز و انجام: برابر کا: نجفقلی بن محمد رضا ساکن قریه حاجی شاه، تا: شنبه 17 شوال 1283ق؛ جلد: پارچه آبی، 165گ (1ر165ر)،
20 سطر، اندازه: 22×17/5 سم [ف: 26-336]

• تأیید الحق / کلام و اعتقادات / عربی

ta'yid-ul haqq

طباطبائی، محمد باقر، ق 13 قمری

(-19c) (tabātabā' 11, mohammad bāqer)

تاریخ تألیف: (تأیید الحق برحمة الله =) 16 رجب - پایان ذیحجه 1280ق

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3833

آغاز: بسمله. الفصل الثاني في ابطال التثليث باقوال المسيح.؛ انجام: علی هاجرها الاف التحية.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه 16 ربیع الثانی 1285ق؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: مقوا، 61گ، 22 سطر (17×9)، اندازه:
21×14 سم [ف: 12-2819]

• تأیید سید محمد حسن سلطان الواعظین کاشانی / گوناگون / فارسی

ta'yīd-e seyyed mohammad hasan soltān-ol-vā'ezīn-e kāšānī

سید محمد حسن سلطان الواعظین کاشانی رساله ای درباره وظایف علما و سلاطین در عصر غیبت نوشته که این مسئله موجب گردیده
عده ای از وی انتقاد و او را متهم به کفر و ارتداد نمایند. لذا تعدادی از علمای اسلامی برای رفع اتهام از وی تأییدیه ای نوشته اند که در
رساله حاضر جمع آوری شده است. در این رساله تأییدیه این علما موجود است: از علمای خراسان: حاجی محمد ابراهیم، حاجی شیخ
عبدالرحیم، میرزا احمد، حاج شیخ جعفر جیلانی؛ از علمای یزد: آقا میرزا محمد تقی، آقای شیخ محمد تقی، ملا محمد اردکانی، میرزا
محمد حسین طباطبائی و ... شیخ زین العابدین مازندرانی، میرزا حبیب الله رشتی، سید محمد حسین بحرالعلوم میرزا ابوالقاسم کربلایی
طباطبائی، شیخ محمد فاضل شریانی، شیخ عباس عرب ملا محمد اروانی. [دنا 761/2]

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4960-25/50

آغاز: بسمله الحمد لله الذي جعل العزة في ذرية رسوله الأجد ابى القاسم محمد صلى عليهم ملك السماوات ... و بعد چون حضرات
علماء اعلام؛ انجام: یکی هم اتمام حجت بر بعضی از عباد الله لئلا يقولوا يوم القيامة انا كنا عن هذا غافلين والسلام علی من اتبع الهدی
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن آقا میرزا شریف قزوینی، تا: محرم 1308ق، چاپ سنگی است؛ جلد: گالینگور، 15گ، 14 سطر،
اندازه: 22×18 سم [ف: 2-673]

• تایید المنه فی السنة / عرفان و تصوف / عربی

ta'yīd-ul minna fī ta'yīd-is sunna

بکری صدیقی، محمد بن ابی الحسن، ق 962 قمری

bakrī-ye sadīqī, mohammad ebn-e ab-el-hasan

تاریخ تألیف: 25 محرم 959ق؛ محل تألیف: مکه در عرفان، دنباله ای در مکه بر آن افزوده است.

[دنا 761/2]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1037/4

آغاز: قال سیدنا و مولانا ... بسمله. بحمد اللهم شرق انوار الجمال بمشاهدته المعانی؛ انجام: و علی آله و صحبه و سلم بی کا، بی تا، کاغذ: پسته ای، جلد: میشن سیاه ضربی [ف: 5-225]

• تب / طب / فارسی

tab

حکیم محمد سعید

hakīm, mohammad sa'īd

رساله مختصری است در معالجه تب های شایع به دستور پادشاه ایران (شاید شاه عباس) ساخته؛ مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «فصل» (که فصل پنجم را ندارد) و یک «خاتمه»: مقدمه در تعریف تب و ذکر اجناس آن؛ فصل 1. بیان اقسام مفرده تبهای خلطی و علاج تب صفراوی؛ فصل 2. بیان تب دموی دائمی که داخل عروقی است؛ فصل 3. بیان تب بلغمی غیر دائمی؛ فصل 4. علامات تب سوداوی و علاج آن؛ خاتمه در ذکر نسخه هایی که در اثنای معالجات اسامی آنها ذکر کرده بود. آغاز: و هو یشفی بلطفه الکریم ... به عرض اشرف اعلی میسراند که چون مقرر فرموده بودند که دستور العمل مجمل در باب بعضی تبهای کثیرالوقوع که شایع و اکثری الوقوع است نوشته شود لهذا مختصری در کمال اجمال به موقف عرض میسراند و ترتیب میدهد این مختصر را بر یک مقدمه و پنج فصل و خاتمه ... مقدمه در تعریف تب و ذکر اجناس آن. انجام: نسخه معجون حلتیت که به جهت تب ربع نافع است ... و در وقت احتیاج به قد یک مغز فندق کوچک می داده باشند که نافع است ان شاء الله تعالی هذا آخر ما اردنا و السلام علی من اتبع الهدی

[دنا 761/2 (1 نسخه)؛ مشترک پاکستان 548/1]

ص: 845

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1072/1- طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11، کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، 27 گ (1 پ-27)، 12 سطر، اندازه: 12×19 سم [ف: 525-23]

2. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3165/4 - 16/175

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «حمیات» و بدون مؤلف؛ خط: تحریری بی کا، تا: 1084ق، جلد: مقوا عطف پارچه مشکی، 17 گ، 13 سطر، اندازه: 10×15 سم [ف: 3-1682]

3. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8742/1

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف تیماج حنایی، 13 گ (3-15ر)، 21 سطر (8×16) [ف: 17-208]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3936/7

آغاز و انجام: برابر در فهرست ناشناس آمده؛ بی کا، بی تا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، 35 ص (207-173)، 15 و 24 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف: 10-2051]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2296/6- ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-669]

• تب طب / فارسی

tab

در این رساله از تب و نشانه ها و دارو و درمان آن گفتگو می شود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1046/37

آغاز: بسمله و حمد و صلوة. أما بعد طریق تدبیر آنستکه چون از تب بهم رسد خالی از آن نیست که سرفه دارد یا نه؛ انجام: که منذر بسرسام است. حقه اولی است خصوصا وقتیکه شود. تم بعون الله و حسن توفیقه. خط: نستعلیق، کا: رجبعلی بن جواد علی، تا: تقریبا

•التبادر (رسالة في) / اصول فقه / عربي

(at-tabādur (r.-un fi

آرانی کاشانی، ابوطالب بن محمد حسن، ق 13 قمری

(-190) (ārānī kāšānī, abu-tāleb ebn-e mohammad hasan

تاریخ تألیف: 15 ذیحجه 1241ق رساله ای کوتاه در مباحث مربوط به تبادر که با استفاده از نظرات استادش «سید علی طباطبایی حائری» (1231-ق) در شش

حدیقه» و یک «خاتمه» نگاشته: حدیقه 1. تعریف التبادر؛ 2. تقسیمه؛ 3. محل البحث؛ 4. حجیته؛ 5. ثمره التبادر؛ 6. دفع الشبهات الواردة؛ خاتمه، ما صورة الجهل بالحال.

[دنا 762/2]

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: 71/2

آغاز: فی التبادر و تحقیق الکلام فیہ یتوقف علی التعرض لتعریفه واقسامه و حجیته و ... و غیر ذلك مما سیجیء فہنا عدة مطالب یتکفلہا عدة حدائق الحدیقة الأولى فی تعریفه ففی المناہج انه فہم المعنی من اللفظ؛ انجام: ولذا هو علیہ یقدم فالوجه فی التعلیل ما ذکره الاستاذ نفعنا الله بما اثبتنا یوم التناد. کامل؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 15 ذیحجه 1241ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قہوہای، 17ص (8×70)، اندازہ: 22×15سم [ف مخ: -66]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 298/2

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-352]

← التباشیر ← الطباشیر

•التباعد بين البئر و البالوعة / فقه / عربي

at-tabā'ud bayn-al bi'r wa-l bālū'a

حسنی حسینی، مسعود بن فضل الله، ق 11 قمری

(-17c) (hasanī hoseynī, mas'ūd ebn-e fazl-ol-lāh

تاریخ تألیف: 1031ق در این بحث بسیار کوتاه بیست چهار وجهی که تصویر می شود در روایت هایی که می گویند مستحب است بین

چاه و بالوعه پنج ذرع فاصله باشد، تشریح شده و دائره ای برای مجسم نمودن موضوع ترسیم کرده است. آن را بدرخواست بعضی الاخوان تالیف کرده است.

[دنا 762/2]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 19/156 - 3826/10

آغاز: بسمله. الحمد لله حق حمده و الصلوة على من لانی بعده و آله الأوصیاء بعده و بعد فاعلم أن التباعد بین البئر و البالوعة مستحب بقدر خمسة أذرع أن كانت الأرض صلبة أو كانت البئر فوقها أو كانت البئر الى جانب الشمال و بقدر سبعة أذرع ان لم يكن كذلك تنبيه الصور في هذه المسئلة أربع وعشرون؛ انجام: انجام: توضیح فاعلم بعد النظر في الجدول و تحقیق الصور بکیفیه تباعدهما في كل واحدة من الصور.. لتیین اقسام هذه المسئلة اجابة بعض الاخوان و انا الفقیر اضعف عبادالله الغنی مسعود بن فضل الله الحسنی الحسینی في سنة 1031 خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 1057ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه ای، آگ، 19 سطر، اندازه:

ص: 846

12×19/5 سم [ف: 2-706]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1396/16

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-664]

•التباعد بين البئر و البالوعة / فقه / عربی

at-tabā'ud bayn-al bi'r wa-l bālū'a

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11305/7

خط: نسخ، کا: عبدالله دامغانی، تا: قرن 11 [مختصر ف: 130]

←التبانیات← اجوبة المسائل التبانیات في حرمة العمل بأخبار الآحاد

•تبدیل رأی المجتهد / اصول فقه / عربی

tabaddul-i ra'y-il mujtahid

انصاری، مرتضی بن محمد امین، 1281-1214 قمری

(ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800-1865

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11484/10

خط: نسخ، بی کا، تا: حدود 1301ق؛ 2ص (169-170) [مختصر ف: 318]

•تبدیل اکسیر و معرفت کیمیا / کیمیا / فارسی

tabdīl-e eksīr va ma'refat-e kīmīyā

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 1323/3

بی کا، تا: قرن 12؛ قطع: ربعی [نشریه: 7-278]

•تبرائییه (رساله) / کلام و اعتقادات / فارسی

(.tabarra'iye (r

اصفهانى، عبدالرحيم بن كرمعلی، ق 14 قمری

تاریخ تألیف: 1294 ق رساله ای است در پاسخ فردی در این که تبری از دشمنان خدا و اهل بیت (علیه السلام) مقدم است بر تولی و دوستی آنان.

[دنا 762/2؛ فهرستواره منزوی 169/9 و 321/9]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5461/4

آغاز: الحمد لله رب العالمین الذي وفقنا بالبراءة من اعداء آل محمد .. أما بعد پس چنین گوید عبدالرحیم؛ انجام: و شما باید همیشه باشید هزار سال طول کشید ... خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 16 گ (51 پ-66 ر)، 17 سطر، اندازه: 17×21/5 سم [ف: 14-243]

• تبرانامه = الرسالة اللعنية / دعا / عربی

tabarrā-nāme = ar-r.-ul la'nīya

؟ نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)

رساله ای کوتاه و موجز در لعن و نفرین دشمنان اسلام و اهل بیت (علیه السلام) که در چهارده «فصل» تنظیم شده است، در منابع کتابشناسی نسبت این رساله به خواجه طوسی نامعلوم است بلکه می توان گفت که کاملاً مجعول است. دلیل روشن آن افزودگی و کاستی و تغایر بسیار در عبارات نسخه های موجود است و در برخی نسخه های دستورالعمل و شرح ختم لعن و آثار آن، منسوب به خواجه نیز آمده است که نسخه ای از آن در مجلس شور است که قبل از لعنیه در یک صفحه به فارسی آمده است. آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم اعوذ بالله من النار ومن غضب الجبار ومن شر الكفار العزة لله الواحد القهار، الفصل الأول: اللهم العن اول ظالم ظلم حق محمد وآله و غضب حقهم انجام: اللهم العن بنی امیه قاطبة و بنی عباس و خلفاءهم و من تابعهم و لعنة الله على القوم الظالمين من الآن الى اليوم الدين. چاپ: اصفهان، سنگی، 1360 ق.، خشتی، صص 304-307

[دنا 762/2 (6 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 169/9]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15078/12

آغاز: الحمد لله على عظيم نعمائه والشكر له على جميع افضاله .. فيقول محمد بن الحسن الطوسي قدس سره القدوسي، اني لما صرت مريضاً في غاية الشدة نذرت لله سبحانه أن ارمى سهام اللعنة؛ انجام: واللعن أعدائهم من الأولين و الآخرين لعنة وبيلا و عذبهم عذاب اليم. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، 6 گ (73-78)، 12-13

سطر، اندازه: 7×11 سم [ف: 38-201]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 579/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: ابراهیم بن احمد، تا: قرن 13 کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: روغنی گل و بوته، 76ص (2-77)، اندازه: $14/6 \times 23/3$ سم [ف: 5-89]

3. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: 268/1

آغاز: برابر کا: غلامرضا بن محمدعلی آرانی

کاشانی، تا: 1225ق؛ جلد: تیماج سیاه، 3گ، اندازه: 10×20 سم [ف مخ: -75]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 209

آغاز و انجام: برابر این تیرا نامه در مقدمه خود چند بیت فارسی دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: کامران، تا: 1298ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج زر، وگ، 10 سطر (8×15)، اندازه: 13×21 سم [ف: 7-178]

ص: 847

5. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: 604

خط: نسخ، کا: محمود کتابفروش، تا: 1320ق؛ با سرلوح زرین؛ به انضمام زیارت نامه حضرت عباس که گویا انشاء یکی از علما باشد.
[ف: 40]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9182/4

آغاز: اللهم العن (کذا) اول ظالم ظلم. نسخه: یس و القران الحکیم؛ انجام: برابر خط: نسخ، کان محمد ابراهیم بن زین العابدین خوانساری، تا: 1354ق؛ مجدول؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، 11 سطر، اندازه: 16810 سم [ف: 15-425]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12359/12

سه لعن آخر موجود در این نسخه در نسخه ای دیگر نیست و به نظر می رسد افزوده جدید دیگران است؛ بی کا، بی تا، جلد: تیماج، قهوه ای، 5ص (148-152)، 21 سطر، اندازه:

20×13/5 سم [ف: 319-35]

• التبر المذاب فی بیان ترتیب الاصحاب / تاریخ معصومین / عربی

tibr-ul mudāb fī bayān-i tartīb-il ashab

خوافی حسینی، احمد بن محمد

xāfi hoseynī, ahmad ebn-e mohammad

در فضایل و مناقب حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و همچنین مناقب ائمه معصومین (علیه السلام) است، چنانکه در احادیث اهل سنت و صحاح و مسانید معتبر آنها آمده است، در نهایت شجره ای از نسب نبی اکرم و مختصری از تاریخ اجدادش. پس از خطبه نسبتاً مفصل، اشاره مختصری در چند سطر به تاریخ قتل عثمان دارد و سپس می گوید: «و یجب ان یعتقد ان الخلیفة بعد عثمان بن عفان رضه علی بن ابیطالب (علیه السلام) ابن عبدالمطلب جد النبی (صلی الله علیه وآله وسلم) بلا فصل فلأجل ذلك خص بعد من تقدمه بالفضل فهو اخو رسول الله (صلی الله علیه وآله وسلم) ...». سپس فضائل آن حضرت را از کتاب های عامه نقل می کند و بعضی از خطبه ها و کلمات قصار علی (علیه السلام) به ترتیب تهجی. آغاز: الحمد لله الذي لا یبلغ مدحته القائلون و لا یحصی نعمائوه العادون و لا یؤدی حقه المجتهدون الذي لا یدر که بعد الهمم.

[ایضاح المکنون 221/1؛ دنا 762/2 (7 نسخه)]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8110

خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه 8 ربیع الاول 1173ق؛ محشی گویا از کاتب آن؛ جلد: تیماج قهوه ای، 90 گ، 17 سطر، اندازه: 13/5 × 21/5 سم [ف: 21-113]

2. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 476

آغاز: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوایا روکش کاغذ ابری، 65گ، 19 سطر (9×15)،
اندازه: 21/5 × 14/5 سم [ف: 2-582]

3. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 18/129-3609

آغاز: برابر؛ انجام: جمعت في هذا الكتاب مقدار ما يستأنس بمدارسته العاقل الفقيه و يستوحش من مذاكرته الجاهل السفیه خط: نسخ
زیبا، بی کا، تا: چهارشنبه ربیع الاول 1271ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، ضربی، ترنج باسر، مجدول، 79گ، 22 سطر، اندازه: 15×21 سم
[ف: 2-707]

4. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 36/176-7176

آغاز: برابر؛ انجام: و يستوحش من مذاكرته الجاهل السفیه و الحمدلله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله قد تمت خط:
نستعليق، بی کا، تا: 2 رمضان 1272ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، 84گ، 17 سطر، اندازه: 12×21 سم [ف: 6-3164]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14152/1

آغاز: برابر؛ انجام: و هو شاب مربع حسن الوجه ... سواد شعره و الحيته و رأسه صلوات الله و سلامه عليه و على آبائه .. آمين رب
العالمين. خط: نستعليق، کا: محمد حسين بن محمد رضا تبریزی، تا: 8 رجب 1285ق، جا: نجف اشرف محشی یک مورد با نشان
حرره بيده الفانية الجانية محمد حسين بن محمدرضا؛ کاغذ: فرنگی، 107گ (1پ-107پ)، 15 سطر، اندازه: 9×14 سم [ف: 722-
[35]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10002

خط: نسخ، کا: محمد بن نور محمد تبریزی، تا: 23 جمادی الثاني 1303ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 73گ، مختلف السطر، اندازه:
17/5×22 سم [ف: 4-26]

7. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3776

آغاز: برابر؛ انجام: حسن الثغریسیل شعره علی منکبیه و یعلو نور وجهه سواد شعره و لحيته و رأسه. خط: نسخ، کا: علی بن عبدالعظیم
تبریزی خیابانی، تا: 16 ذیحجه 1311ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، 76گ، 20 سطر، اندازه: 17×21/5 سم [محدث ارموی مخ:
[273-1]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7330

آغاز: برابر؛ انجام: حسن الثغریسیل شعره علی منکبیه و یعلو نور وجهه سواد شعره و لحيته و رأسه.

نام مؤلف به قرينه آغاز نسخه تعيين شد؛ خط: نسخ، كا: علينقى بن محمد اسماعيل

حسينى واعظ قارى اصفهانى، تا: 29 جمادى الثانى 1316ق؛ جلد: تيماج قرمز عطف تيماج قهوه اى، 71 گ، 20 سطر، اندازه:
17×21/5سم [ف: 19-122]

← التبر المسبوك في نصيحة الملوك ← نصايح الملوك

← التبصرة ← التثيت عند التبييت

ص: 848

ابن سهلان ساوی، عمر بن سهلان، - 450 قمری

(ebn-e sahlān-e sāvī, 'omar ebn-e sahlān (-1059

در منطق که برخی آن را به ابن سینا نسبت داده اند و در هفتاد و دو «فصل» است و فهرست آن در دیباچه کتاب آمده است. این کتاب در دفتر کتابخانه به نام «تبصره» یاد شده است. در بسیاری از نسخه ها پس از آن ترجمه بخش طبیعیات و الهیات اشارت و تنبیهات ابن سینا آمده است و همین موجب شده است که بسیاری این رساله را بخش اول (منطق) آن ترجمه بدانند. همچنین در برخی نسخه ها آن را به اشتباه دانشنامه علائی دانسته اند. آغاز: سپاس مر خدای را که هستی همه حقائق از اوست و درود بر پیغمبران و پاکان و گزیدگان او ... اما بعد بدان که رستگاری مردم در شناخت خدای تعالی است

[دنا 763/2 (11 نسخه)؛ مصنفات ابن سینا از مهدوی 164]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 11-ع

نسخه اصل: احمد 3 ش 3447/81. به نام دانشنامه علائی ابن سینا؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 18 ربیع الثانی 866ق؛ 42گ، 17 سطر [فیلمهاف: 1-40 و 3-219]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3442/1

آغاز فصل بیست و یکم در پیدا کردن عکس فصل بیست و دوم در آغاز قیاس فصل بیست و سیم اندر پیدا کردن احوال قیاس؛ انجام: منطق: و هیچ لفظ مشترک بکار شده است یا نه و مقدمات راست هستند یا نه هر آینه دانسته شود که نتیجه راست هست یا نه و چون آنچه در این کتاب بیان خواستیم کرد تمام شد سخن را بسپاس خدای بخشنده خرد ختم کنیم. این رساله در فهرست بخش اول (منطق) رساله دوم مجموعه که ترجمه اشارات و تنبیهات ابن سیناست دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ در صفحه چهار حاشیه ای است به قلم ملا علی نوری؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز، 23 سطر، اندازه: 13×12/5 سم [ف: 10-1301]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1051/1

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن محمد مومن خادم مشهدی، تا: 1 ربیع الاول 1082ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن لایی مشکی، 19 سطر [ف: 5-227]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 918/1-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-549]

آغاز: برابر

این رساله به اشتباه جزء نخست رساله بعد این مجموعه یعنی ترجمه اشارات و تنبیهات ابن سینا دانسته شده؛ خط: نسخ ریز، کا: میرزا عبدالخالق محمد علی نایینی مصاحبی متخلص به عبرت، تا: دوشنبه 11 محرم 1342ق؛ 24 سطر، اندازه: 7×14 سم [ف: 2-54]

تهران؛ دانشگاه، شماره نسخه: 923/1-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-550]

5. تهران؛ ملک، شماره نسخه: 6212/1

آغاز: برابر؛ انجام: که نتیجه راست هست یا نه، و چون آنچه در این کتاب بیان خواستیم کرد تمام شد. سخن به سپاس خدای بخشنده خرد ختم کنیم، انشاء الله تعالی در غره شهر رجب 1298 ... حسب الامر ... آقا میرزا صادق خان بروجردی الاصل طهرانی ... بید ... ابن میرزا عبدالخالق محمد علی صاحبی نائنی متخلص بعبرت فی (سه شنبه 26 شعبان 1342) خط: نسخ، کا: محمد علی متخلص به عبرت نائینی، تا: رمضان 1342ق؛ جلد: ابری عطف گوشه میشن سیاه، 104ص (2-105)، 19 سطر، اندازه: 17/5×21/8 سم [ف: 9-270]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4251/1

آغاز: برابر این رساله را فهرست نگار بخش اول (منطق) رساله بعدی مجموعه که ترجمه اشارات و تنبیهات ابن سیناست دانسته؛ خط: نستعلیق، کان شرف الدین بن زین الدین بن نائینی، بی تا؛ مصحح در 1298 از میرزا عبدالله مهر: «محمد علی حسینی»، «حاج سید نصر الله تقوی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مشکی، 17 سطر (6×12/5)، اندازه: 12/5×9/5 سم [ف: 11-265]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 9-عکس

نسخه اصل: ایاصوفیا 2540؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [فیلمها ف: 3-219]

8. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 10-عکس

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 2530. به نام دانشنامه علائی ابن سینا؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 80گ، 15 سطر [فیلمها ف: 1-40] و [فیلمها ف: 3-219]

9. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 972ف و 12/1-عکس

نسخه اصل: نور عثمانیه ش 2748. به نام دانشنامه علائی ابن سینا؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ با رساله الفصد ابن سینا و نامه کوتاهی از او (دیباچه تبصره ساوی ص 50): 39گ (1-39)، 37 سطر فیلمها [ف: 1-40 و 3-219]

at-tabbyira

ابراهيم بن ابي طالب، ق 11

(ebrāhīm ebn-e abī tāleb (-11c

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 14737

آغاز: بسمله. نحمدك اللهم لك وحدانيه العداد؛ انجام: و الصلوه على محمد وآله من غير عدد.

ص: 849

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 19 سطر (5×11)، اندازه: 10×15 سم [القبائی: 101]

•التبصرة / اخلاق / عربی

at-tabSira

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 752

آغاز: الدعاء و نحن نسیح بحمدک و نقدس لک؛ در خطب و مواعظ حاوی هشتاد مجلس. دیباچه کتاب و قدری از مجلس اول افتاده، از مجلس

چهل و چهارم تا پنجاه و دوم 31 ورق شکسته و ترکیده، تالیف شیخ ابوبکر احسانی (؟)؛ خط: نسخ، کا: عبدالعزیز بن عبدالرحمن بن عبد اللطیف، تا: 1270ق؛ افتادگی: آغاز؛ 254گ، 23 سطر، اندازه: 22/5 × 32/5 سم [ف: 2-474]

•التبصرة / شعر / عربی

at-tabSira

عبارت است از ارجوزه سیوطی در صد و پنجاه بیت در سؤال و جواب در قبر باین مطلع: «الحمد لله على الاسلام *** والشكر لله على الانعام / و افضل الصلوة و الثناء *** على النبي ختم الأنبياء».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13672/2

انجام: فاحمد الله على ما يلهم *** ثم على نبيه اسلم خط: نسخ، کا: محمد بن مهدی، تا: 1281ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، اندازه: 16/7×21 سم [ف: 12-333]

•تبصرة الاخوان في بيان اكبرية القرآن / كلام و اعتقادات / عربی

tabSirat-ul ixwān fī bayān-i akbarīyyat-il qur'ān

خواجهئی، محمد اسماعیل بن حسین، -1173 قمری

(-1760) (xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn)

در تفصیل قرآن کریم بر عترت و رد بر آنان که می گویند عترت از قرآن افضل می باشند، در اثر مشاجره ای که بین گروهی از دانشمندان در این موضوع پدید آمده بود تألیف شده است. دارای یک «مقدمه» و دو «فصل» و یک «خاتمه»: المقدمة: في ذكر رسوم القرآن و تعريفاته؛ فصل 1. الأحاديث الواردة في الباب من طرق الخاصة و العامة؛ فصل 2. اجوبة الشكوك و الشبهات؛ الخاتمة: في جملة من الاخبار [دنا

[763/2

1- هدایة المؤمنین الی الصراط المستقیم فی تفضیل الام المبین علی القرآن العظیم؛ شریف، یحیی بن محمد شفیع (-14)

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3023

آغاز: الحمد لله الذي بعث محمداً بقرآن قد بينه و فرقان قد أحكمه ليعلم العباد ربهم بعد أن جهلوه و ليقروا به بعد أن جحدوه؛ انجام: و من الله الاستعانة في جميع الأمور صعابها و سهالها و عليه الاعتماد و التكلان خط: نستعليق، كاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ مهر: «عبد محمد صادق بن محمد حسين الحسيني» (بيضوی)، «عبد محمد صالح» (مربع)؛ جلد: تیماج بدون مقوا قهوه ای، 35 گ، مختلف السطر، اندازه: 12/5 × 18/5 سم [ف: 8-209]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1606/17

خط: نسخ، کان محمد کاظم پسر میرزا محمد، تا: 1247ق، جا اصفهان، مدرسه جده؛ 46گی (150-195پ) [ف: 3055]

تبصرة الادباء / ادبيات عربي و فارسي

tabṣirat-ul udabā

طارمی، جلیل بن عباس، ق 13 قمری

(-190) (āramī, jalīl ebn-e 'abbās)

تاریخ تألیف: 28 ذیحجه 1291ق در شرح چند بیت دشوار عربی به عربی و در پایان به فارسی. از شاعری ناشناخته که بیت اول آنها این است: «أذاب التبر في كأس اللجين XX رشا بالراح مخضوب الیدین». در آغاز مفردات و مسائل ادبی این ابیات را به عربی توضیح داده پس از آن مراد شاعر به فارسی بیان شده است. آغاز: بسمله و به نستعین. الحمد لمن هو اولی به ... و بعد ... جلیل بن عباس بن سلیمان الموسوی الحسینی الطارمی ... لما كنت في سنة احدى و تسعين بعد الالف و الماتین ... ساکنا فی مدرسة صدر .. الطهران مستقلا بالتدرس و التدريس فقد سئلني ذات يوم من هذه السنة بعض اخوان الايمان ... عن توجيه ابيان كانت عليه مشكلة و عن كشف القناع عن وجوهها ... فلا جرم اجبت مسئلته. انجام: و چگونگی و صورت واقعه را بجهت مبالغه در اثبات مدعای خود قد فرغت عن تألیف هذه النسخة المسماة بتبصرة الأدباء في يوم الثامن و العشرين من ذي الحجة الحرام من سنة احدى و تسعين بعد الالف و الماتین ... و تحية.

[دنا 763/2]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5872/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق، کا: حسین بن اسماعیل سبزواری، تا: 1292ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 4 گ (6روپ)، اندازه: 17×21/5 سم [ف: 15-]

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر ورامینی، تا: 17 رجب 1293ق، کاغذ: فرنگی سفید و کبود، جلد: تیماج حنایی مقوایی، 22گ (1-22)، 13
سطر (6×12)، اندازه: 12×18سم [ف: 13-3127]

ص: 850

• تبصرة الادلة في علم الكلام / كلام و اعتقادات / عربی

tabsirat-ul adilla fī 'ilm-il kalām

نسفی، میمون بن محمد، 418-508 قمری

(nasafī, maymūn ebn-e mohammad (1028-1115

در اصول الدین. در برخی جاها دارد (مانند 100 پ) «قال الشيخ ابو المعین» (قرطای 4730 نسخه مورخ روز پنج شنبه 11 محرم 595، بروکلمن در تبصرة الادلة، 426/1 ذیل 757، دفتر فان اس سرچشمه های بهره برده نشده درباره کرامیان» ص 11 و 12 و جاهای دیگر، ترجمه فارسی آن در معارف 1/9 ص 34)، با عنوان های: القول في تحديد العلم الكلام في تفضيل علي. در فهرست 46 بند مطالب کتاب شمرده شده است. آغاز: الحمد لله على منته التي لا يحيط بها الحد و نعمه التي لا يبلغها الاحصاء و العد تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 266/2 بخش 3 و 267/2 بخش 3 و 90/2 بخش 2

آغاز: برابر نسخه اصل: احمد ثالث ش 1866؛ کا: محمد بن احمد بن ابی بکر نجم المالقی، تا: جمادی الثانی 653ق؛ 222گ (24پ- 245ر) [ف: 133 و 86]

• تبصره الأصول / كلام و اعتقادات / فارسی

tabserat-ol osūl

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21889

آغاز: بسمله، الحمد لله ... مقدمه در بیان بعض فرق صوفیه؛ انجام: هو الزمان الذي ... في البلاد المعتدله.

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: 127ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 19 سطر (5×12)، اندازه: 17×10 سم [رایانه]

• تبصرة الاعیاد سلیمانی / دعا / فارسی

tabserat-ol a'yād-e soleymānī

شاهوردی، فضلعلی بیک بن شاهوردی، ق 12 قمری

(-18c) (šāhverdī, fazl--alī beyk ebn-e šāhverdī

اهداء به: شاه سلیمان صفوی (جلد 1077-1105 ق) اکتاب مشتمل بر قوالی لآلی مأثوره در آداب و شرایط اعیاد مرتب بر دو «مطلب»: اول در اعیاد و زینت در هشت «باب»: 1) عید مبعث، 2) عید غدیر، 3) عید آل محمد، 4) عید فطر و اضحی، 5) عید نوروز سلطانی، 6) عید محمد (ص) که جمعه است، 7) بیان تزئینات، 8) غسل اعیاد و زیارات متعلقه به آن؛ مطلب دوم در رویاهایی که در خاطر مانده.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 3133

آغاز: با مرتبه پادشاهیش (کذ) بخدمت مهر داریش سرافراز است فصلوات الله علیهم مادامت الاعیاد موجه للسرور اما بعد؛ انجام: و در کنز العمل و مفتاح الهدی و عروة الوثقی از آثار صحیحه صادقین جمع و ترجمه شده و الله یهدی من یشاء تمت الكتاب بعون الملك تحریرا بتاریخ شهر ربیع الاخر سنه 1105 مجموع نسخه شریفه هزار و هفصد بیت است. خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1105ق؛ افتادگی: آغاز؛ برگ اول نسخه افتاده و از باب هشتم به بعد کتابت نشده با این توضیح که بعد از اتمام بعد هفتم، زیارات اباعبدالله علیه السلام را تحت عنوان «باب پنجم» مرقوم و نسخه را به پایان رسانده؛ کاغذ: آهار مهره حنایی،

جلد: مقوا با روکش پارچه، 60گ، 18 سطر، اندازه: 11/6×20 سم [ف: 15-134]

• تبصرة أولی الألباب فی علم الحساب / ریاضیات / فارسی

tabserat-o ole-l albāb fī 'elm-el hesāb

همام، محمد بن محمد، ق 9 قمری

(homām, mohammad ebn-e mohammad (-15c

تاریخ تألیف: 813ق در سن هشتاد و سه سالگی برای شاگردش نظام الدین محمود کاشی، در «مقدمه» و سه «مقاله» و «خاتمه»: مقاله 1. اعمال حسابی دو باب؛ 2. مساحت در مقدمه و چهار باب؛ 3. طرق استخراج مجدولات و توابع آن سه باب؛ خاتمه در نوادر

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3076/1

آغاز: الحمد لله المنزه عن ادراك عقول الأنام ... اما بعد چون فرزند مولای اعظم؛ انجام: سنة 813 هجرية خط: نستعلیق، بی کا، تا: 10 ذیحجه 140ق؛ مجدول زرین؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه ای سیر، 17 سطر، اندازه: 9×14 سم [ف: 6-200]

• تبصرة البشر فی شرح الباب الحادي عشر ا کلام و اعتقادات / فارسی

tabesrat-ol bašar fi š.-el bāb-el hādī 'ašar

شانه تراش شوشتری، محمد باقر بن محمد رضا، ق 12 قمری

(šūštarī, mohammad bāqer ebn-e šāne-tarāš-e mohammad rezā (-18c

وابسته به: النافع يوم الحشر فی شرح الباب الحادي عشر = شرح باب حادی عشر؛ فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله (-826) اهداء به: محمد علی غلام خاص سلطان حسین صفوی (1105-1135)

چون تمام افراد را قدرت بر استفاده از زبان عربی نبود و بسیاری از کتب نیز به این زبان نوشته شده لذا مؤلف به درخواست محمد علی بن فریدون بیگ غلام خاص سلطان حسین صفوی، کتاب «الباب الحادي عشر» علامه حلی (726) را ترجمه و شرح

مختصری نموده است. مترجم ابتدا مقدمه ای ذکر می کند و سپس مطالب کتاب را ترجمه و بعضا مطالبی را از خودش توضیح می دهد.

[الذریعه 83/4 شماره 365؛ دنا 764/2]

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 556/2

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد واجب الوجودی را سزد که به ید قدرت بساط عدل رابه قانون حکمت بر ممکنات نامعدود منبسط گردانیده
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن مشهدی حسینی شبستری، تا: 1226ق؛ افتادگی: انجام؛ وقف شهید؛ جلد: تیماج قهوه ای، 107ص
(85-191)، اندازه: 13×21سم [ف: 290]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 943/2

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-159]

•التبصرة الجلیة و التذكرة الحسامیة فی المسائل المهمة الرضاعیة / فقه / عربی

at-tabŞirat-ul jalīyya wa-t tdkirat-ul hisāmīya fi-1 masā'il-il muhimmat-ir ridā'īya

طریحی نجفی، حسام الدین، -1096 قمری

(torayhī najafī, hosām-od-dīn (-1685

تاریخ تألیف: جمعه ربیع الثانی 1094ق؛ محل تألیف: مشهد رساله ای استدلالی در احکام رضاع به همراه با نقل بعضی از اقوال فقها
معروف و توضیحاتی در حواشی، در یک «مقدمه» و پنج «فصل» و یک «خاتمه»: المقدمة: احادیث فی آداب الرضاع و المرضعة؛ فصل
1. المحرمات من الرضاع؛ 2. حد الرضاع الذي یحرم؛ 3. ارکانه؛ 4. شروطه؛ 5. احکامه؛ الخاتمه: فی جملة من احکام الرضاع و ثلاثین
حدیثا من نوادره. آغاز: الحمدلله وحده و الصلاة علی من لا نبی بعده ... هذه یا اخوان الدین و خلان الیقین التبصرة الجلیة و التذكرة
[الحسامیة الذریعه 317/3 ؛ دنا 764/2]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1598/2

آغاز: برابر؛ انجام: و علی آله الذین أذهب الله عنهم الرجس و طهرهم تطهیرا. خط: نسخ، کان محمد جعفر خورانی، تا: 1271ق؛ کاغذ:
فرنگی، جلد: مقوایی تیماج تریاکی با ترنج و نیم ترنج، 64ص (171-234)، 19 سطر (10×15)، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 10-
129]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8951

آغاز: برابر؛ انجام: فکتب علیه السلام فعل مکروه و لایاس به، و لیکن هذا آخر ما اردناه. خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ نزدیک عصر مؤلف؛
جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 58گ، 15 سطر، اندازه: 14/5×11 سم [ف: 23-124]

دوانی، محمد جعفر بن عبد الصاحب، ق 13 قمری

(davvānī, mohammad ja'far ebn-e 'abd-os-sāheb (-19c

رساله مختصری است با عناوین «مسألة مسألة» از طهارت تا دیات، که آن را از دو کتاب «تذكرة الفقهاء» و «تحریر الأحكام الشرعية» علامه حلی برگزیده و در پایان اغلب کتب، تاریخ تألیف را نیز به طور کامل ذکر کرده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16637

آغاز: کتاب الطهارة مسألة ماء المطلق هو في الأصل طاهر مطهر اجماعاً من الحدث والنخب. مسألة ماء البحر طاهر مطهر.؛ انجام: و جنین الذمی عشر دية ابيه ثمانون درهم ... و آله اجمعين. خط نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 25 جمادی الاول 1296ق، واقف: دکتر جعفر مهرداد، آذر 1367؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی یک لا، 43گ، 20 سطر، اندازه: 16×21سم [ف: 20-65]

مولی محمد سعید

mawlā mohammad sa'īd

در علم قوافی در یک «مقدمه» و ده «باب» و یک «خاتمه». آغاز: بسمله، بعد از تحمید حضرت الهی که فاتحه کلام قافیه سنجان سخن پرور و ابتداء مقال هنر پروران نظم گستر است فقیر حقیر کثیر التقصیر محمد سعد مشهود ضمیر شعر فهمان شیرین زبان ... می گرداند که چون این احقر را بر اکثر نفائس فنون اطلاع و وقوف دست داد و خدای تعالی ابواب ادراک و وجدان سخنان صحیح از سقیم بر وجنات روز گارش پیش نهاد ... لهذا رساله ای در فن قوافی از روی کتب استادان و نسخ معتمدان در حیز تحریر آورده

انجام: هر لحظه سپاهی بر عشق من و حسن تو کو نکته نخواهد از ابن حسامت بر معجز موسی نبود دست عصارا حاجت بگواهی

[الذريعة 3/318؛ دنا 2/764؛ نسخه های منزوی 2154]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3256/2

آغاز و انجام: برابر

کا: غلامرضا متخلص به حیران، تا: 1278ق؛ کاغذ آهاردار، جلد: تیماج عنابی، 56ص (67-122)، 15 سطر، اندازه: 12×19/5سم

[ف: 10-846]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6555/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غلام رضای حیران، تا: 12 صفر 1280ق؛ کاغذ:

ص: 852

فرنگی، جلد: تیماج مشکى، 27 گ (51 پ-77 ر)، 14 سطر (8×14)، اندازه: 21×15 سم [ف: 16-296]

• تبصرة الشيعة / كلام و اعتقادات / فارسی

tabserat-oš šī'a

(-19c) *alī ebn-e samī (deylārsetāqī,

دیلا رستاقی، علی بن سمیع، ق 13 قمری تاریخ تألیف: 1240 ق رساله ای در امامت و وصایت از عهد انبیاء پیشین تا حضرت ختمی مرتبت و ذکر ادله فریقین از عامه و خاصه و همچنین در کیفیت اجتهاد اهل سنت و امامیه و بیان بعضی از مباحث فیما بین مؤلف در خطبه کتاب آن را به هشت «مسلك» و هر مسلكی را به سه مرحله تقسیم نموده است. آغاز: الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین، و بعد چنین گوید کمترین داعیان علمای امامیه و دوستاران ...

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11263

آغاز: برابر؛ انجام: چنانکه حکم خدا و رسولش را در فدک رد و شهادت اعرابی را که بر پاشنه خود بول میکند قبول کردی پس خلایق بر هم خوردند تا مرحله سوم از مسلك 5 را دارا می باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ با توجه به سطر دوم در برگ 7، تاریخ تألیف کتاب 1240 ق آمده، بنابر این آنچه مسلم است مؤلف تا این سال در قید حیات بوده است، مصحح، در آغاز فهرست موضوعات کتاب نگاشته شده، البته آن هم تا مسلك 8 آمده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج، 137 گ، 16 سطر (7×14)، اندازه: 18×11 سم [ف: 28-393]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19271

آغاز: برابر؛ انجام: به مثل ارتکاب و ترک واجبات و در عصمت گویند که در عصمت نیز با نفس مفهوم خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش 19270، نسخه دوبار نوشته شده؛ کاغذ: فستقی، شکری، سرخی، جلد: تیماج، 15 سطر () 13/5×6/5، اندازه: 10/5×17 سم [رایانه]

• تبصرة الصائمين = تنبيه المخلصين / آداب و سنن / فارسی

tabserat-os sāmīn=tanbīh-ol moxlesīn

حسینی علویجه، محمد علی بن زین العابدین، 1348 قمری

(-1930) *ābedīn (hoseynī 'alavīje, mohammad 'alī ebn-e zayn-ol-

تاریخ تألیف: شوال 1333 ق مؤلف پیش از این کتابی در آداب و فضیلت روزه و روزه دار

التبصرة الجليلة - تبصرة الصائمين 853 تألیف کرده و آن را «تحفة الصائمين» نامیده بود، کتاب مذکور در راه گلپایگان به سرقت رفت و

مفقود گشت و مؤلف کتاب حاضر را به جای کتاب مفقود شده و به سبک آن در یک مقدمه و «چهل» «مجلس» و یک «خاتمه» ترتیب داد و نام «تبصرة الصائمين» را بر آن برگزید. مقدمه در دو فصل شامل بیان فضیلت روزه و فضیلت ماه رمضان است و در ضمن مجالس چهل گانه شرح ادعیه روزهای ماه رمضان و اعمال و فضایل لیالی قدر را آورده و خاتمه مفصل کتاب در بیان اعمال و ادعیه ماه رمضان شامل چهارده «فصل» است و مؤلف این خاتمه را «تنبيه المخلصين» نامیده است. فصول چهارده گانه خاتمه کتاب (= تنبيه المخلصين): 1. آداب دیدن ماه رمضان و ادعیه آن؛ 3. دعاهای مخصوصه روز اول ماه؛ 4. دعاهای وقت افطار و آداب آن؛ 5. دعاهای بعد از نمازهای ماه رمضان؛ 6. اعمال و دعاهای شب های ماه مبارک و فضیلت شب های آن؛ 7. دعاهای سحر؛ 8. دعاهای روزهای ماه رمضان؛ 9. اعمال و ادعیه شب قدر؛ 10. دعاهای مخصوصه شب های دهه آخر؛ 11. آداب و ادعیه وداع ماه مبارک؛ 12. نمازهای شب های ماه رمضان؛ 13. دعاهای سی روزه ماه رمضان؛ 14. اعمال و ادعیه شب عید فطر. ختم کتاب به دعای کمیل و سمات. دو تن از مراجع شیعه بر آن تقریظ نگاشتند: 1. مرحوم آیه الله سید اسماعیل صدر در محرم 1338 ق؛ 2. مرحوم آیه الله حاج شیخ عبدالکریم حائری در 10 رمضان 1341 ق. صورت این دو تقریظ در ابتدای نسخه حاضر آمده است. در ابتدای نسخه حاضر لیست اسامی رساله هایی است که مسائل شرعی مندرج در کتاب حاضر از آنها اخذ شده است، از جمله: جامع عباسی، فقه مجلسی، مجمع الرسائل، نجات العباد، ذخیره المعاد شیخ زین العابدین مازندرانی، رساله مرحوم حاجی میرزا محمد اشرفی، مشکوة الأنام، ذخیره العباد میرزا محمد تقی شیرازی، عنوان الکلام و زاد المعاد.

[دنا 764/2؛ الذریعه: 743/26؛ نقباء البشر: 1442/4]

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 49

آغاز: الحمد لله و الصلوة و السلام على رسول الله و على آله آل الله ... و بعد چنین می نگارد این مجرم عاصی ... این رساله ای است در آداب و فضیلت روزه و روزه دار که ... آن را مسمس به تبصرة الصائمين نمودم؛ انجام: به حق محمد و آله محمد و عتره محمد صلوات الله عليهم اجمعين. الحمد لله اولاً و آخره كما هو اهله. تمام شد بید مؤلفه آنچه منظور بود در ماه شوال المکرم من شهر سنه 1333. خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن محمد علی حسینی رفیعی پور فرزند (مؤلف)، تا: 1379 ق؛ واقف: علی حسینی رفیعی پور،

1340/12/14 ش؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه ای، 214 گ، 20 سطر، اندازه: 15/5

× 24/5 سم [ف: 1-92]

ص: 853

حسينی مازندرانی، محمد باقر بن محمد تقی

hoseynī māzandarānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqi

چون به نظر مؤلف کتاب های فقهی متداول مفصل بوده، لذا کتاب حاضر را خالی از حشو و زوائد فقهی شامل مسائل مورد نیاز عموم مکلفین، با توجه به اخبار تألیف نموده و در هر بحث فقط یک روایت را که به نظر وی صحیح بوده آورده است. این کتاب به مسائل طهارت و نماز در چند «باب» و هر باب شامل چند «فصل» پرداخته و در آن از «وسائل الشیعة شیخ حر عاملی و «بحار الانوار» علامه مجلسی نقل نموده است. در الذریعه (ج 11 ص 96 رقم 590) رساله ای به نام «رسالة في اعمال الاسابيع» به فارسی آمده که احتمالاً از همین مؤلف می باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7020

آغاز: الحمد لله الملهم عباده حمده و فاطرهم علی معرفة ربوبيته ... اما بعد فيقول الواثق بالله الغني عبده محمد باقر بن محمد تقی الحسينی المازندرانی عفی عنهما أن المطلوب الأهم لنيل السعادة الأبدية بعد معرفة الله و الرسول و اولى الامر طاعتهم ... وهذا الذي دعاني إلى تأليف كتاب في الفروع ينطق بالحق من آيات الفرقانية و اخبار النبوية و آله الطاهرين .. خال عن الحشو و الزوائد من المسائل الفرضية النادرة الوقوع التي لا تزيد فارضها للحكم بها براهه الا خسارة، مقتصد عن الأطناب الممل و الايجاز المخمل بذكر خير واحد من الاخبار الواردة في الباب اذا لم اجد له معارضة او كان موافقة للمشهور مع التعرض للجمع او الطرح الا اذا كان الخبر الذي اعتمد عليه مخالفة لما ذهب اليه الجمهور فحينئذ ايسط الكلام بسطاً يرفع به الحجاب عن عين اليقين تبصرة للصالحين و سميته به و الله هو المعين. كتاب الطهارة و فيه ثمانية أبواب، الباب الأول: في المطهرات و فيه فصول، الفصل الأول: في الماء المطلق و هو الذي يصح اطلاق؛ انجام: و من اذا اصاب خيراً قال الحمد لله رب العالمين و من اذا اصاب خطيئة قال استغفر الله و اتوب اليه. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج سرخ ضری، 171 گ، 17 سطر، اندازه: 24×17 سم [ف: 25-29]

شريف

کاشانی، فضل الله بن محمد، ق 11 قمری

(-17c) (Šarīf kāšānī, faẓl-ol-lāh ebn-e mohammad

اهدا به: عبدالرحمان (فرزندش) در ادبیات زبان عربی. در دو بخش، نخست به نام «حدیقه»، دارای 26 «باب» به ترتیب تهجی در الفاظ مفرد و مرکب چنانکه در باب الف: اللهم، احتساباً، اصلاً، و مانند آن را گزارش داده، و در باب جیم: جراک، جبروت و مانند آن را ...

بخش دوم را بستان نامیده و در آن فواید گوناگون نحو و صرف زبان عربی را آورده است. نگارنده در دیباچه خود را فضل الله شریف پسر محمد الشریف، نامیده و چنانکه گوید؛ این کتاب را برای فرزند خود عبدالرحمان نگاشته است. آغاز: بسمله. احمد الله جل و علی لایتناهی ... فیقول محمد شریف الشریف فضل الله هذه فوائد جمعتها لمبتدی الطلبة في الأخدان و لاسیما الولد العزیز عبد الرحمن و سمیته تبصرة الصبیان و لما اشتملت علی ما هو عندهم بمنزلة ما يتداوله الشبان من التفاح و الرمان و الريحان و الأرجوان رتبها علی شطرين عبرت عنهما بالحدیقة و البستان ... انجام: و فعله بكسر الفاء و سکون العین نحو جیره جار و فعل بضم تین نحو نمر ککتف

[دنا 764/2]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 740/2

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد مومن فتحانی امامی ادیبی قاری، تا حدود 1101ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، 86گ (80پ-165)، 14 سطر، اندازه:

13×18/6 سم [ف: 5-162]

۲. اهواز؛ دانشگاه اهواز؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-588]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 180

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، نام نویسنده در پایان این کتاب نیست ولی در برگ 5 هر در پایان دفتر: «ابن ابی الحسن المازندرانی، محمد» یاد شده و تاریخ نیز در همانجا با همان خامه «1260ق» دیده می شود؛ نسخه در برگ 52 دفتر پایان یافته و پس از آن یک کتابچه در معنی حمد و شکر و دیگر رساله وضعیه عضدی هست، در (برگ 55-ب) تاریخ زادن نویسنده محمد محسن خوزانی ولد ابی الحسن مازندرانی در 27 ذیحجه 1242 ق به خامه خود وی نوشته شده و نام مادرش را فاطمه آورده است و در بالای آن فرزند این نویسنده، محمد تقی پسر ملا محسن مازندرانی، تاریخ زایچه فرزند خود ابوالفضل محمد را در 12 رجب 1274 ق یادداشت کرده با کاغذ: فرنگی آهار مهره سفید، جلد: تیماج مشکی، 62گ، 15 سطر (14×7/2)، اندازه: 12×18 سم [ف: 2-340]

• تبصرة العارفين و منهاج السالكين / کلام و اعتقادات / فارسی

tabserat-ol 'ārefin va menhāj-os sālekīn

حسینی موسوی، علی بن ابی القاسم، ق 13 قمری

(hoseynī mūsavī, 'alī ebn-e abe-l-qāsem (-19c

تاریخ تألیف: 28 جمادی الاول 1273ق

ص: 854

در کلام ورد بر یهود و نصارا در پنج فصل» و «خاتمه»: 1. وحیهای منزله به حضرت موسی؛ 2. وحی های منزله به حضرت اشعیای نبی؛ 3. وحی های منزله بر حضرت حبقوق نبی؛ 4. نمایش به حضرت دانیال؛ 5. وحیهای منزله بر کودک؛ خاتمه اشاره بر رد دین مخترعه نصاری به موجب آیات تورات و انجیل.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8238

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي بعث الأنبياء ليبينوا لحق علينا ... اما بعد بر الواح زاكية و صفایح اذهان صافیه مینگارد؛ انجام: ثلاث و سبعین و ما تین بعد الألف سنة 1273. خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یک شنبه 28 جمادی الاول 1273ق؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 156گ، 10-15 سطر (5/5×12/5)، اندازه: 19×10/5 سم [ف: 17-82]

• تبصرة العارفين في شرح زيارة مولينا امير المؤمنين (عليه السلام) / شرح دعا / فارسی

tabserat-ol 'ārefīn fī š.-e zīyārāt-e mawlā-nā amīr-el mo'menīn

شاهرودی خراسانی، محمد علی بن محمد کاظم، 1293 قمری

(šāhrūdī xorāsānī, mohammad 'alī ebn-e mohammad kazem (-1876

تاریخ تألیف: جمادی الثانی 1292ق شرحی است بر زیارت هفتم امیر المومنین (علیه السلام) که علامه مجلسی در کتابش نقل کرده است؛ وفایی شوشتری در ربیع الثانی 1292 از مؤلف خواسته که او شرحی بر زیارت جامعه کبیره بنویسد چرا که شرح های موجود به زبان عربی است، مبسوط ترین آنها شرح شیخ احمد احسایی است که بسا از کتب ضلال شمرده شود به جهت اشتمال بر مطالبی که از شرع قویم دلیل بر آنها اقامه نتوان نمود. مؤلف طولانی بودن زیارت جامعه را عذر آورد و به شرح زیارت امیر المومنین که مختصر است روی آورد.

[دنا 764/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9968

آغاز: بسمله. الحمد لفاطر الارضين و السموات حمدا يحبه و يرضيه كما هو يستحقه لانه خالق البريات؛ انجام: از هیچ خطابی مثل خطاب یا امیر المومنین مسرور نمی شود خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: دهه اول جمادی الثانی 1292ق؛ مصحح، رکابه دار، جلد: تیماج مشکی ترنج دار، 181 گ، 14 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف: 31-156]

• تبصرة العجائب و مرآت الغرائب / گوناگون / فارسی

tabserat-ol 'ajā'eb va mer'āt-ol qarā'eb

نصیر الاسلام، محمد علی بن حسین، 14 قمری

(nsīr-ol-eslām, mohammad 'alī ebn-e hoseyn (-20c

جنگ مانندی است و سرگذشت خود او هم در آن آمده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3691/1

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 154 ص (1-154)، 19 سطر (13×16)، اندازه: 17×22 سم [ف: 12-2698]

• تبصرة العوام / گوناگون / فارسی

tabserat-ol 'avām

؟ کرباسی، محمد ابراهیم بن محمد حسن، 1180؟ - 1262 قمری

(karbāsī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad hasan (1767-1846

کتابی است در وعظ و پند مذهبی شیعی و از همه علوم دینی نمونه ای در آن هست. فهرست مطلب ها را کسی در پایان نسخه نوشته است. گویا از حاجی ابراهیم کرباسی که خط او در ص 2 آمده است باشد. خطبه دیگری هم در ص 3 دارد بدین گونه:

بسمله، نحمدک یا مروج عقول العارفين بمظاهر كما لك ليلا ونهارا).

آغاز: 1: بسمله. الحمد لله الذي ابدع الخلق لكمال علمه وقدرته. انجام: فانطلقت في حاجة رسول الله.

[دنا 764/2؛ فهرستواره منزوی 357/6]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3373

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 و 14؛ در ص 2 آمده «من حاجی ابراهیم کرباسی سلمه الله»؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: تیماج مشکی، 214 گ، 20 سطر (9/5×15)، اندازه: 14/5×20 سم [ف: 11-2373]

• تبصرة العوام في معرفة مقالات الأنام / ادیان و مذاهب / فارسی

tabserat-ol 'avām fī ma'refat-e maqālāt-el anām

؟ علم الهدی، مرتضی بن داعی، ق 6 قمری

(alam-ol-hodā, mortazā ben dā'ī(-12c'

تاریخ تألیف: قرن 6؛ محل تألیف: شیراز در اعتقادات ملل و نحل مختلف فلسفی و اسلامی با توضیحاتی مختصر درباره هر یک از ملل

پیش از اسلام و بعد از آن، مشتمل بر بیست و شش «باب»: 1. مقالات فلاسفه و امثال آن؛ 2. مقالات مجوس و کیش ایشان؛ 3. مقالات یهودان و ترسایان و صابیان؛ 4. اصل فرق ایشان و مقالات ایشان؛ 5. فرق خوارج و مقالاتشان؛

ص: 855

6. معتزله و احوالات ایشان؛ 7. مقالات جحیم بن صفوان و اتباع وی؛ 8. مقالات مرجیان؛ 9. مقالات نجار و اصحابش؛ 10. مقالات کرامیان و ظهور ایشان؛ 11. مقالات مشبهه و مجسمه؛ 12. مقالات اهل تناسخ؛ 13. مقالات اهل سنت و جماعت؛ 14. ذکر اصحاب مالک و شافعی؛ 15. مقالات ابن کلاب و ابوالحسن اشعری؛ 16. مقالات صوفیان؛ 17. مقالات و مراتب صوفیه؛ 18. آنچه اهل سنت در حق انبیا گویند؛ 19. مقالات شیعه؛ 20. دانستن حق از باطل؛ 21. اعتقاد امامیه؛ 22. حکایت فدک؛ 23. احادیثی که تشیع بر امامیه می کنند و رد بر آنها؛ 24. بعض فضائح بنی امیه؛ 25. اختلاف بین اهل عدل و جبر؛ 26. مسائلی که بر امامیه تشیع می کنند. عباس اقبال در دیباچه خود بر چاپ آن درباره مؤلف آن سخن داشته و در مکتب اسلام (ش 108) هم گفتاری از سید موسی شبیر زنجانی در این باره دیده می شود. در «معتقد الامامیه» حسن بن علی طبری (قرن 7ق) (ص 128 چاپ 1339 تهران) نکته ای از یکی از دانشمندان شیعی درباره حقانیت این آیین آورده شده که مانند آن در فصل بیستم این کتاب هم (ص 188) و پس از آن دیده می شود. همان دلیلی که ناصر خسرو یاد کرده و طوسی از او گرفته و دوانی از آن خرده گرفته است. اگر مؤلف معتقد الامامیه در این سخن مؤلف تبصرة العوام را خواسته باشد پس این کتاب بایستی در قرن 6 یا 7 ساخته شده باشد چون این را هم می دانیم که این کتاب پس از فاطمیان (567) و پیش از بر افتادن صباحیان (654) ساخته شده است. صفی الدین ابو تراب مرتضی بن داعی بن قاسم حسنی رازی که نسبت این کتاب به او بیشتر معروف است از مشایخ شیخ منتجب الدین رازی (504-600ق) صاحب «فهرست» (روضات الجنات چاپ اول ص 665. مستدرک الوسائل ج 3 ص 465) است و نقل داستانی از کتاب «المستحیل» غزالی (505-450ق) در باب 25 و هم عبارتی در باب 19 در ذکر فرقه اسماعیلیه و پیروان حسن صباح که پیش از برافتادن آنها این کتاب در دست تألیف بوده می رساند که مؤلف این کتاب از اعلام امامیه قرن ششم یا بعد از آن است. بنابراین روایات دیگر از نسبت این کتاب به شریف مرتضی علم الهدی (355-436) مسلم بی پایه است. همچنین این کتاب به شیخ ابو الفتوح جمال الدین حسین بن علی رازی (552 قرن 6) و جمال الدین ابو عبدالله محمد بن حسن بن حسین مرتضی رازی صاحب «نزهة الکرام و بستان العوام» و بعضی به صفی الدین ابو تراب مرتضی بن داعی بن قاسم حسنی رازی نسبت داده اند و به دلایلی که آقای عباس اقبال در مقدمه چاپی که از این کتاب کرده اند، آورده اند از هیچ یک از این چند تن نیست. این کتاب همچنین به خواجه نصیر طوسی نیز نسبت داده شده است. ترجمه عربی آن در 658ق از حسین بن علی بطیطی ما را به حدود زمان نزدیک تر می کند. آغاز: بسمله حمد بیحد و سپاس بیعد مرخدایرا عزه وجل که جمله موجودات از عدم بوجود آورد و از نیستی به هستی رساند بی مایه... اما بعد بدانکه مدت مدید بود که انجام: و این مذهب اهل سنت و جماعت است و آنکه گوید به یکبار واقع نشود مذهب روافض است والله اعلم بالصواب. چاپ: و چندین بار در هند و ایران بچاپ رسیده؛ مشارف فارسی، ج 1، صص 1175-1176، تهران، سنگی، بی ناشر، 1309ق، وزیر، 103-1صص (358-460)؛ 1304ق.

[دنا 764/2 (69 نسخه)؛ نسخه های منزوی 1722/2 (28 نسخه)؛ الذریعة 318/30 و 107؛ [برای کسب اطلاع کیفیت انتساب آن به سید مرتضی داعی رازی رجوع کنید به مقدمه آقای عباس اقبال بر تبصرة العوام. و 50/11-52 مشترک پاکستان 996/2 : (3 نسخه)؛ فهرست مشار و مجله مکتب شیعه؛ کشف الحجب 96، فرج المهموم 107؛ بحار 276/11؛ گفتار دانش پژوه در فرهنگ ایران زمین [102/12

شرح و حواشی:

۱- تبصرة العوام في معرفة مقالات الأنام (ترجمه)؛ بطیطی، حسین بن علی (-7) 2- تبصرة العوام (منتخب)

آغاز: برابر؛ انجام: گواهی دو مرد عدل او اقرار دوبار و السلام علی من اتبع الهدی. خط: نسخ کهن، کا: یوسف بن محمد بن عیسی بن محمد، تا: 13 محرم 716ق؛ دارای سربرگ لوح زرین؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج، 167گ، 25 سطر، اندازه: 18×28سم [ف: 33/1 - 45]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10422

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9 [مختصر ف: 131]

3. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 2811

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9، افتادگی: آغاز؛ برابر است با سطر 16 صفحه 4 چاپ اقبال تا پایان کتاب؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، 139، 19 سطر، اندازه: 17×25سم [ف: 3-310]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3366/7

آغاز: برابر؛ انجام: و غیر ایشان گویند مذهب شافعی بهتر از آن دیگران بود زیرا که خویش (کلمه اخیر زاده صفحه بعد است که در نسخه نیست). خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماج قرمز، 133ص (70-202)، قطع: خستی اندازه: 16×21سم [ف: 10-1205]

5. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 671

آغاز: در اصل فرق اسلام و مقالات ایشان پیغمبر ما محمد صلی الله علیه و آله و سلم گفته است که قوم یهود بعد از موسی علیه السلام بهفتاد و یک فرقه شدند و امت من بعد از من هفتاد و سه فرقه شوند؛ انجام: از مشهد بیرون نتوانند آمد ایشان لوازم

ص: 856

حضرت امام الجن و الانس بجایی آورده بسعادت زیارت مستعد گردند. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، عطف پارچه، 186 گ، 15 سطر، اندازه: 18×12 سم [ف مخ: 1-93]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9710

آغاز: برابر؛ انجام: پس عرش را بیافرید و گفت الرحمن علی العرش استوی. از اول تا اوایل باب هفتم؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: احتمالاً قرن 10؛ مجدول؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: آهار مهره حنایی، جلد: تیماج مشکی ضربی، 53 گ، 12 سطر، اندازه 21×13 سم [ف:

[11-52]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10556

آغاز: باب دوم در ذکر مقالات مجوس، بدانکه مذهب مجوس آنست که عالم را در صانع هست؛ انجام: حدیث هفدهم: گویند رسول (صلی الله علیه وآله وسلم) گفت در بهشت کوشکی دیدم از زر که مرا بشگفت آورد ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سبز، 311 گ، 12 سطر، اندازه: 9×15 سم [ف: 1-33-95]

8. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1574

آغاز: برابر؛ انجام: یعنی خود را آل محمد است نزد آن مهدی ظاهر شود و الحمدلله ... و آله الطاهرين. خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 11 ربیع الثانی 934ق؛ تملک: محمود بن خضر بن جعفر جزایری؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، 15 سطر (14×9)، اندازه: 20×14 سم [ف: 4-2124]

9. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6578

تا پایان باب 24 دارد و باقی را ندارد و از نظر مطلب برابر چاپ اقبال است. دیباچه این نسخه جز دیباچه چاپ اقبال است و عبارات نیز دگرگون است. در دیباچه نام کتاب هست و نام مؤلف نیست و در کنار صفحه به خط تازه افزوده شده: «این ضعیف مرتضی الملقب به علم الهدی» و در کنار پایان نسخه، عبدالحسین بافقی رساله را به خواجه نصیر منسوب داشته است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 967ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، 142 گ، 17 سطر، اندازه: 17/5 × 23/5 سم [ف: 3-310]

10. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8948

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 992ق؛ مجدول؛ تملک: حسنعلی اصفهانی به تاریخ ربیع الثانی 1032؛ جلد: تیماج قرمز، 245 گ، 15 سطر، اندازه: 6/5×12/5 سم [ف: 23-120]

11. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3352

در این فهرست نام مؤلف ذکر نشده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ برابر با ص 2 تا 8 آخر

ص 227 چاپ اقبال (باب 1-23) کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکى، 176گ، 15 سطر (7×12)، اندازه: 29×12سم [ف: 2353-11]

12. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2597

آغاز: برابر؛ انجام: و از او چند فرزند بیارد و بعد از چند سال مرد از سفر باز آمد خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «العبد المذنب رمضان علی» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکى، 198گ، 15 سطر، اندازه: 20×10سم [محدث ارموی مخ: 1-274]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2099

آغاز: برابر؛ انجام: گواهی دو مرد عدل او به اقرار دو بار و السلام علی من اتبع الهدی خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملاً قرن 11؛ مجدول؛ کاغذ: بخارایی، جلد: تیماج مشکى، 263گ، 140 سطر (5/5 × 12/5)، اندازه: 10×17سم [ف: 5-111]

14. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 294

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ صفحه آخر نونویس «گویا» از بیانی است؛ تملک: سید محمد علی طباطبائی نیماد فتوحی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه ای، 183، 17 سطر

(7×14)، اندازه: 21×12سم [سنا: ف: 1-149]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1056 ط

آغاز: خسیسند و گویند هر ملائکه جبار که در آسمانند پادشاهی بودند بزرگ؛ انجام: اما آنچه می گویند از علامات اهل بدعت یکی آن بود که خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکى، 152گ، 15 سطر، اندازه: 19×12سم [ف: 24/2-121]

16. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2842

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، بعضی اوراق ترمیم و به تاریخ شوال 1255 ق بازنویس شده ولی اصل نسخه از قرن یازدهم است؛ تملک: «محمد علی بن حاجی رضا» با مهر «عبدہ الراجی محمد علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکى، 123 گ، 17 سطر، اندازه: 14×19/5سم [محدث ارموی مخ: 1-274]

17. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19004

آغاز: و غم و شادی منزه است از همه عیبه؛ انجام: مستغنی است از جمله مخلوق احتیاج همه بر او و او از ... این جماعت وجه. خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، فاقد جلد، 12 سطر (7/5×12) [رایانه]

18. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13112

آغاز: صلوات و تحیات بر جان پاک و مطهر؛ انجام: موجود از در خانه بدین عظمت گذر خط: نستعلیق، بی کا، تا قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: نخودی، جلد: میشن، 20 سطر (8×19)، اندازه: 12×23 سم [الفبائی: 101]

19. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 847

آغاز: از پایان باب چهارم: سب خدای تعالی کرده باشد؛ انجام:

ص: 857

ابن شریح از شاگردان شافعی بود گوید ... خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوایی کاغذ روغنی پوشانیده، 131، 17 سطر (16/5×11)، اندازه: 16×23 سم [ف: 2-37]

20. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6413

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، 216 گ، 15 سطر (8×14)، اندازه: 13×18 سم [ف: 16-261]

21. تهران: ادبیات، شماره نسخه: 141/1

خط: نستعلیق، کا: محیی الدین، تا: چهارشنبه 9 ذیقعده 1014 ق [ف: 3-30]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2055

آغاز: بدانکه مدت مدیدی بود که جماعتی از سادات و غیرهم؛ انجام: من الجهل و العمی و وقینا من اتباع الهوی فانه ولی ذلک. خط: تحریری، بی کا، تا: 1023 ق؛ افتادگی: آغاز یک صفحه از خطبه را ندارد؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: میشن خرمایی، 354، 17 سطر، اندازه: 13/5 × 23/5 سم [ف: 6-52]

23. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1613

آغاز: برابر، انجام: تم الكتاب ... من تصنیف ... سید مرتضی المقلب بعلم الهدی خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1025 ق؛ تملک: بدیع الزمان در 1025، امیر فضل الله الحسینی بن میر محمد در 1079؛ 200 گ، 19 سطر، اندازه: 12×22 سم [ف: 2-19]

24. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10210

خط: نسخ، بی کا، تا: 20 جمادی الثانی 1030 ق [مختصر ف: 131]

25. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10210

آغاز: و نظیر و یارو وزیر و مشیر و زن و فرزند؛ انجام: اعاذنا الله من الجهل و العمی و وقانا و آله الطاهرین اجمعین. خط: نسخ، بی کا، تا: 20 جمادی الثانی 1030 ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی» (بیضوی)، در زیر انجامه کاتب مهر «عبد محمد علی» (بیضوی) و «رفعنا مکانا علیا» (بیضوی)؛ یادداشت ع. روحی اصفهان اردیبهشت 1310 ق؛ جلد: تیماج جگری با عطف قهوه ای، 19 سطر، اندازه: 13×24/5

سم [ف: 32-255]

26. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3008/9 حاشیه

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بهاری، تا: دوشنبه صفر 1045 تا 9 رجب 1049؛ جلد: تیماج مشکى، 44گ (162ر205)، 25 سطر، اندازه: 34×22سم [ف: 8-187]

27. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 310

خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی نائینی، تا: اواخر ربیع الأول 1046ق؛ افتادگی: آغاز؛ اشعاری به فارسی از حکیم ازرقی و میر محمد باقر و حدیقه سنائی و مظهر استر آبادی و امینا به خط کاتب به سال 1046، نیز اشعاری از عراقی و بابا رجب بالاکتی؛ اهدائی: ورثه امام زاده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 170گ، 13 سطر، اندازه: 12/5×19 سم [ف: 2-54]

28. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1552-9/102

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم، تا: غره جمادی الاول 1046ق. مجدول، با سرلوح مزدوج زرین و لاجوردی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 180گ، 18 سطر، اندازه: 11×19 سم [ف: 2-708]

29. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، تا: جمعه 22 جمادی الاول 1056ق [دلیل المخطوطات: 1-221]

30. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8392/1

26 باب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن میرزا عبدالعلی عبدل آبادی، تا: دوشنبه 27 جمادی الاول 1057ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، 13گ (2ر-14ر)، 18 سطر (12×17) [ف: 17-127]

31. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3200

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: سید جلال الدین حمزه حسینی، تا: 23 رجب 1066ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 192گ، 9 سطر، اندازه: 25×14سم [ف مخ: 1-319]

32. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5850

آغاز: و راه سعادت اعظم بنماید و خیرات اول و آخر بیان کند و حاکم و رئیس شود و در نفسها حکم کند؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1068ق؛ افتادگی: آغاز؛ پس از کتاب گفتاری است به فارسی در اعتقادات اجمالی هفتاد و سه فرقه و نیز اشکالات ابلیس و جواب بر آنها از قاضی نور الله شوشتری؛ جلد: تیماج قهوه ای عطف تیماج قرمز، 177، 16 سطر، اندازه: 12/5×19/5 سم [ف: 15-232]

33. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: 80

کا: محمد مؤمن بن استاد رجب حسینی، تا پایان صفر 1072ق [نشریه: 5-210]

34. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16564

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق حسینی، تا: 1072ق؛ افتادگی: آغاز و انجام [د.ث. مجلس]

35. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18686

آغاز: برابر؛ انجام: وقال ما لم يعلم اعاذنا الله من الجهل... شهر محرم سنه 1076 خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1076ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 17 سطر (6×14)، اندازه: 11×21سم [رایانه]

36. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1050

خط: نسخ، بی کا، تا: اواخر محرم 1076ق؛ مصحح؛ واقف: توسط حاج محمد صادق تاجر قزوینی، اندازه: 16×24/5سم [نسخه پژوهی: 2-121]

ص: 858

37. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1288

خط: نسخ، بی کا، تا: 1079ق؛ به نام «مرتضی الملقب به علم الهدی» در دیباچه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی پارچه ای تریاکی، 166گ، 17 سطر، اندازه: 13×18سم [ف: 3-917]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2492-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-40]

38. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1209

خط: نستعلیق خوش، کا: عبد المرتضی، تا: صفر 1082ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: 1245]

39. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6861

خط: نسخ و نستعلیق، کا: میر محمد مطیع بن میر محمد اسماعیل حسینی قاری، تا: شنبه 29 شوال 1088ق؛ مهر: «العبد المذنب محمد اسماعیل» (مربع)، «رب ارحم» (مربع)، «المتوکل علی الله عبده هاشم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج سبز، 159گ، اندازه: 12/5×19 سم [ف: 18-49]

40. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3388/2

نام مؤلف در این فهرست ذکر نشده است. اندکی از باب 19 است تا اندکی از باب 26؛ بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 68گ (123ر-190پ)، 18 سطر (1879)، اندازه: 13×21سم [ف: 11-2386]

41. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6364

مانند چاپ اقبال با اندکی اختلاف واژه ها. پایان کتاب تا میان باب 26 افتاده و نیمه دوم آن باقی است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه ای، 254گ، 12 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 3-310]

42. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 7457

خط: نسخ، کا: محمد بن شکر الله قاری، تا: قرن 12؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زر، 222گ، 14 سطر، اندازه: 13×19/5 سم [ف: 3-310]

43. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1050

آغاز: با وی شریکند و در هزار سال اول زحل شریک وی باشد... باب دویم در؛ انجام: برابر از باب دوم در ذکر مقالات مجوس تا آخر؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1100ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، 15 سطر (9×12/5)، اندازه: 13×18سم [ف: 3-]

[1440]

44. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 111ت

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ با افزونی ها بر چاپ شده؛ 246ص، قطع: وزیری (رشت و همدان: ف: 1097)

45. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2056

آغاز: برابر، انجام: پس حال معاویه بهتر از حال علی نباشد که معاویه. خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: اصفهانی شگری آهار مهره، جلد: ساغری سیاه، 279، 14 سطر، اندازه: 14/5×25 سم [ف: 6-53]

46. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6058

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: 1105ق؛ کاغذ: کاغذ فستقی جلد: میسن لابی، 98گ، 18 سطر، اندازه: 13/6×19/4 سم [ف: 2-97]

47. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2755/1

آغاز: من تبصرة العوام لمولانا محمد الطوسی نصیرالدین باب اول در مقالات فلاسفه و اتباع ایشان از اصحاب طبایع و نجوم و غیرهم بدانکه فلاسفه عالم را قدیم خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ برابر ص 4-12 چاپ عباس اقبال؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج زرد، 3گ (2-4پ)، 20 و 26 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 3-309]

48. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2712

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: وسط؛ در مساله باب بیست و ششم نانوشته مانده؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میسن سیاه، 76گ، 22 سطر، اندازه: 14/7 × 20/7 سم [ف: 2-97]

49. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2056

آغاز: برابر؛ انجام: و بعد از چند سال مرد از سفر باز آمد. خط: تحریری، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: میسن حنایی، 493ص، 10 سطر، اندازه: 12×22 سم [ف: 6-53]

50. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12414

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن مصطفی سلامی حسینی کازرونی، تا سه شنبه 12 رجب 1206ق؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: آهار مهره شگری، جلد: تیماج مشکی، 95گ، مختلف السطر، اندازه: 15×22 سم [ف: 11-50]

51. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1862

خط: نستعلیق، کا: زمان بن عطا مہدی جاجرمی، تا: سه شنبه 2 ذيقعدہ 1234ق؛ در ديپاچه اين نسخه نام مؤلف مرتضى و لقبش علم الهدى است و در پايان آن نويسنده او را مرتضى رازى نامد؛ کاغذ: فرنگى سفيد، جلد: تيماج حنايى، 169 ، 17 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 3-309]

52. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2287

آغاز: برابر؛ انجام: والحمدلله رب العالمين ... على بن ابيطالب و اله الطاهرين خط: نستعلیق، کا: مير ابوالفتح حسيني، تا: 1237ق؛ کاغذ: فرنگى، جلد: تيماج ماشى با ترنج و نيم ترنج، 174گ، 15 سطر (8×14/5)، اندازه: 14/5 × 20/5 سم [ف: 5-404]

53. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 26509

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1253ق؛ کاغذ: شکرى فرنگى، جلد: تيماج مشكى، 15 سطر (14×9)، اندازه: 14/5×21/8 سم [رایانه
[

ص: 859

54. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5862

خط: نسخ، بی کا، تا: 1256ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی با تریج، 198ص، 20 سطر، اندازه: 15/5 × 22سم [ف: 17-267]

55. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 114916-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن رضا حسینی، تا: 1258ق؛ دارای ابیاتی به عربی در مدح ائمه از قوام، واعظ قزوینی و غیره؛ 125گ (48-172)، اندازه: 16/5 × 21/5سم [ف: 23-625]

56. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 50

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1259ق؛ جلد: مقوا، 164گ، 21 سطر، اندازه: 15×26 سم [ف: 1-27]

57. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 444/2

آغاز: بر جان پاک مطهر مجتبی و معلای مزکی محمد مصطفی ... اما بعد بدانکه مدت مدید بود که جماعتی از سادات و غیرهم از این ضعیف مرتضی الملقب بعلم الهدی التماس می کردند؛ انجام: برابر خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر بن ملا محمد آوجی الأصل، تا: چهارشنبه سلخ جمادی الاول 1261ق، جلد: تیماج قهوه ای، 37گ (52-88پ)، 16 سطر (15×10)، اندازه: 15×21سم [ف: 2-58]

58. قزوین؛ امام صادق شماره نسخه: 235

آغاز: برابر؛ انجام: عرض الذي جهلت من البرهان، ما ظالم في الاثم الا دون من تهيج عن ذي الظلم بالتيهان. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ با تاریخ

1266ق؛ 131، 15 سطر [ف: 1-50]

59. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5051

خط: نستعلیق، کا: عبدالله فسائی، تا: شنبه 26 رجب 1266ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 181، 14 سطر (15×9)، اندازه: 14×21سم [ف: 15-4097]

60. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: 8/3

باب بیست و یکم؛ خط: نسخ، کا: محمد بدیع بن سید مصطفی بن میر عبدالحمید موسوی اصفهانی درب امامی (از علمای بزرگ اصفهان)، تا: یک شنبه 29 ذیحجه 1272ق؛ در فهرست حاضر کتاب به: مرتضی بن داعی نسبت داده شده است؛ 17 سطر، اندازه: 15×20سم [ف: 15]

68. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1281 - 7/181

آغاز و انجام: برابر خط نستعلیق، کا: حسین بن محمد علی دارائی، بی تا، جلد: تیماج،

مشکی، 162 گ، 18-21 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف: 2-708]

69. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2594-ف

نسخه اصل: کتابخانه وزیری ش 4649؛ بی کا، بی تا؛ 137 گ فیلمها ف: 1-40

70. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 1023/2-ف

نسخه اصل: بادلیان فرازر 114 (35 و 1766 و 1792). در 26 باب. مؤلف در آن به نام

«مرتضی ملقب به علم الهدی» خوانده شده

ص: 860

است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 16 سطر [فیلمهاف: 1-555]

تبصرة العوام في معرفة مقالات الأنام (ترجمه) / كلام و اعتقادات / عربي

(.tabŞirat-ul 'awām fi ma'rifat-i maqālāt-il anām (t

بطیعی، حسین بن علی، ق 7 قمری

(batīī, hoseyn ebn-e 'alī (-13c

وابسته به تبصرة العوام في معرفة مقالات الأنام؛ علم الهدی، مرتضی بن داعی (6) تاریخ تألیف: اواسط رجب 658ق؛ محل تألیف: استرآباد ترجمه آزادی است از کتاب «تبصرة العوام» جمال الدین مرتضی بن داعی حسینی رازی با افزودن برخی از مطالب، تنظیم شده بر مبنای اصل کتاب در 26 «باب» و در پایان کتاب بابتی در احوال ملوک تاتار و مغول بر اصل کتاب افزوده است. در صفحه ع آمده «کتاب في معرفة مقالات الأنام تألیف الشیخ الامام جمال الدین محمد بن الحسین بن الحسن الرازی و الفه بشیراز بالفارسیة دون العربیة حتی نقله الامام الحسن بن علی البطیعی الحافظ في سنة ثمان و خمسين و ستمائة ببلدة استر آباد.»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1256

آغاز: الحمد لله الذي أطاق متاع العدم عن حدود الوجود وزين قدود ذوي الوجود بحلل طاعته و حلى السجود ابتسم في وجه ملكوته غواني الغيوب .. خط: نسخ، کا: حسین بن محمد، تا: جمعه 5 جمادی الثاني 898ق، جان مدرسه فقیه احمد بوجانی؛ مصحح، محشی از از «فاسم حسینی»؛ تملک: شیخ بهاء الدین محمد عاملی، سید محمد تقی حسینی مکی قمی در 1054؛ مهر: «محمد مؤمن بن عبدالعال» (مربع)؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، 190گ، 14-16 سطر (9×13)، اندازه: 18×12سم [سنا: ف: 2-194]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2436

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 7-43]

تبصرة العوام (منتخب) / كلام و اعتقادات / فارسی

(.tabŞirat-ul 'awām (mn

وابسته به: تبصرة العوام في معرفة مقالات الأنام؛ علم الهدی، مرتضی بن داعی (6) گزیده ای است از «تبصره العوام في معرفة مقالات الأنام» که منسوب به سید مرتضی بن داعی حسینی رازی می باشد لکن در آغاز رساله مؤلف خواجه نصیرالدین طوسی معرفی شده است.

[الذریعة 318/3]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14059/3

آغاز: این رساله ایست منتخب از تبصرة العوام از مصنفات سلطان

المحققين و المدققين في العالم محمد بن طوسی باب در اعتقاد فلاسفه: فلاسفی عالم را قدیم گویند و افي صانع مختار کنند؛ انجام: اگر عذاب فرود آمدی جز از آن خلاصی نیافتی بدانکه واضع این حدیث را و ایمان برسول (صلی الله علیه وآله وسلم)... که گوید روز بدر فرو خط: نستعلیق، کا: افضل بن شمس الدین محمد مشهور به آقا بزرگ ساوجی حسینی، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ داستان رفتن ذوالقرنین به ظلمات در انجام رساله در یک برگ آمده؛ کاغذ: شرقی، 4 گ (47-50 پ)، 18 سطر، اندازه: 8×15 سم [ف: 35-543]

• تبصرة الفقهاء / فقه / عربی

'tabṢirat-ul fuqahā

اصفهانى، محمد تقى بن عبد الرحيم، -1248 قمرى

(-1833) (esfahānī, mohammad taqī ebn-e 'abd-or-rahīm

فقه استدلالی با نقل اقوال فقها و با عناوین «تبصره - تبصره». اکثر مسایل فقهی را با نقل اقوال بزرگان ورد و ایراد در آنها در این مجموعه گرد آورده و و کتاب الطهارة، اوقات الصلاة، زکات و بیع آن معرفی شده است.

[دنا 766/2]

1. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 366 ط

آغاز: بسمله. الباب الثالث في الغسل و هو غسل متعلق بجميع البشر او ما نزل منزلته؛ انجام: و حکمهم باق عند علمائنا و هو مؤذن بالاجماع عليه مع عدم تمت كتابته و الباقي في النسخة ناقص.

شامل الباب الثالث في الغسل تا كتاب الزكاة؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج سرخ، ترنج با سر، 364 ص، 19 سطر، اندازه: 15/5×22 سم [ف: 16-24/3]

2. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: 116/1

مقداری از کتاب الطهارة؛ کا: ملا زین العابدین گلپایگانی، تا: دوشنبه 17 جمادى الاول 1251 ق؛ محشی از کاتب با عناوین المحرره زین عفی عنه؛ 32 گ (2 پ-34 پ)، اندازه: 15×21 سم کتابخانه های [گلپایگان: ف: 94]

3. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1043

آغاز: كتاب الطهارة وهي في اللغة النزاهة و النظافة و عند المتشعبة يطلق على معان عديدة منها الصفة المقابلة

نسخه اصل: کتابخانه سید محمد علی روضاتی - اصفهان. مشتمل بر کتاب الطهارة، اوقات الصلاة، زکات و بیع می باشد؛ خط: نسخ، کان مسمى به تاسع الأئمة (جواد)، تا: جمعه 10 جمادى الثانی 1281 ق؛ یادداشتی از «شیخ هادی نجفی» درباره کتاب و مؤلف و ابواب و نسخه آن؛ 486 ص [عکسی ف: 3-303]

آغاز: بسمله كتاب الطهارة و هو في اللغة النزاهة و النظافة شامل مباحث طهارة، صلواة، بيع، زكواة؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛

کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج آلبالویی رنگ، 23 سطر (8/5×15/5)، اندازه: 14/5×21 سم [ف: 2-222]

•التبصرة في بيان اصطلاحات الصوفية / عرفان و تصوف

at-tabyira fi bayan-i istilahat-is sufiya

اصطلاحات صوفیان است از عبدالرزاق کاشانی و سپس نکوهش از تصوف و گویا از همان شوشتری کاتب باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2830/11

آغاز: بسمله تحف و دعوات غیر معدود ... ديه روح بهتر عالم و عالمیان پیغمبر آخر الزمان و بعد فهذه رسالة في بيان الالفاظ المصطلحة بين الطائفة الصوفية وقد نص بمضامينها ... مولانا کمال الدین ... شیخ الرزاق الکاشانی؛ انجام: و لا تنظروا الی من له عمامة طویل عریض وله من الأثواب اقبیة سود و بیض و السلام علی من الهدی و سيعلموا الذین ضللوا ی منقلب ینقلبون انا لله راجعون خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن حسین بن محمد شوشتری، تا: قرن 13، جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، وص (173-181) [ف: 10-1669]

•التبصرة في الحساب / حساب / عربي

at-tabsira fi-1 hisab

(ebrāhīm ebn-e abī tāleb (-11c

ابراهیم بن ابی طالب، ق 11

کتابی است در علم حساب، مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «مقاله» و یک «خاتمه».

[دنا 767/2]

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 47-ت/603

آغاز: بسمله، نحمدک اللهم لك وحدانية العدد. یا مضعف نوال الجدید و الاجد و یا جامع خروب (ضروب) النهم علی کل احد؛ انجام: و الحمد لو اهب العقل بلا نهاية و الصلوة علی محمد و آله من غیر عدد و غاية و قد وقع الفراغ من تکتیبه بعون الغفار المتاب (کذا) علی ید العبد لمذنب و اقل الطلاب، مهدی بن عبد الوهاب فی العشر الثاني من الشهر السادس من العام الثامنة من العشر الثالثة من الماته الثالثة من الألف الثانية من الهجرة النبویه علیه و آل الف الف التحية.

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن عبد الوهاب، تا: 1228ق؛ دارای چند جدول حسابی، محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکى،

135 گ، 15 سطر (10/5×5/5)، اندازه: 10/5×15 سم [ف: 2-194]

•التبصرة في الصرف = تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى اصرف عربي

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، 1225-1288 قمری (1810)

(ebn-e ebrāhīm kermānī, mohammad karīm 1871

اهدا به: فرزند خود حاج محمد خان تاریخ تألیف: 29 رمضان 1272 ق کتاب مختصر و جامعی است که در آن کلیات علم صرف و مواد الفاظ را بدون ذکر علل سامان داده و آن را تبصره ای برای مبتدی و تذکره ای برای منتهی و متن مناسبی برای شرح و تعلیق دانسته است، در یک «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه»: المقدمة في بيان ما يجب تقديمه من المبادئ والامور الكلية، الباب 1. في تصارييف الفعل؛ الباب 2. في تصارييف الاسم.

آغاز: حمدله ... لما بلغ قرة عيني و ثمره فوادی محمد اطال الله بقاءه و جعل آخرته خيرا من اولاه مبلغا استعداد فيه لتحصيل العلوم الادبية و اخذ في علم الصرف انجام: و اجلت الفكر في اطراف ما ذكرنا من القواعد الكلية القدرت على فهم تصارييف اكثر الالفاظ و لم يفتك منها الاقليل فنختم الكلام حامد الله سبحانه على بلوغ المرام

[فهرست مشايخ 2/242؛ الذريعة 26/146؛ دنا 2/767 (20 نسخه)]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17135

بی کا، تا: 1172 ق؛ خریداری از امرالله صفری؛ اندازه: 1/21×16/2 سم [رایانه]

2. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 24

کا: محمد بن احمد مازندرانی، تا: 1272 ق [ف: 239]

3. قم، مسجد اعظم، شماره نسخه: 1858

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 29 رمضان 1272 ق، جلد: تیماج قهوه ای، 100 گ، 14 سطر، اندازه: 21×15 سم [ف مخ: 1-319]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7723/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 29 رمضان 1272 ق؛ مقابله شده توسط مرتضی قلی طباطبایی 22 شعبان 1350؛ محشی به امضاء «منه اعلى الله مقامه»؛ جلد: تیماج، قرمز، 49 ص (380-428)، 25 سطر، اندازه: 33×21 سم [ف: 26-214]

5. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 880

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1273ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، 102گ، 14 سطر (16×8)، اندازه: 22×15سم [ف: 2-731]

6. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1922

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف بن محمد حسین، تا: ذیقعدہ 1273ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوایی

ص: 862

روکش پارچه رنگین، 54گ، 19 سطر (10/5 × 15/5)، اندازه: 17×22سم [ف: 3-1095]

7. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 299/2

خط: نسخ، کا: حسین بن ملا قاسم، تا: شنبه 20 شوال 1273ق؛ جلد: چرم مشکی، 50گ (پ-56پ)، 20 سطر، اندازه: 15×21سم [مؤید: 1-264]

8. مشهد، شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 822

خط: نسخ، کا: محمد حسینی، تا: غره ربیع الثانی 1274ق، جان کرمان؛ مصحح، مقابله شده؛ تملك: محمد علی نراقی، محمد حسینی همدانی (کاتب ظاهرا)؛ جلد: چرم مشکی، 92، 15 سطر، اندازه: 17×10سم [مؤید: 2-262]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14577

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الثانی 1274ق؛ محشی؛ مهر: عبدالحی الرضوی 1281؛ جلد: تیماج مشکی، 125گ، 13 سطر، اندازه: 15/7×21سم [ف: 5841]

10. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1433/1

خط: نسخ، کا: محمد علی خراسانی، تا: 1277ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، 92گ، 16 سطر (6/5×12)، اندازه: 17×10/5سم [ف: 3-958]

11. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 25/51 - 4961/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شیخ احمد بن عبدالکریم کوهبنانی، تا: 10 شوال 1278ق، جلد: مقوا، 116گ، 9 سطر، اندازه: 22717سم [ف: 2-712]

12. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15108

آغاز: برابر؛ انجام: علی فهم تصاریف اکثر الالفاظ و لم یفتک منها الاقلیل. خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد صادق، تا: جمادی الثانی 1279ق؛ مذیل است به لغز شیخ بهائی در نحو با آغاز: «بسمله اما بعد الحمد و الصلوة فیقول الفقیر الی ربه الغنی ... یا من صرف فی مطالعة النحو ایاما و خاض فیہ شهورا و اعواما» و خاتمه آن چنین: «بقی حرف واحد و هذا من اعجب العجائب»؛ واقف: مکتبه امیر المؤمنین ع، اردیبهشت 1365؛ کاغذ: حنایی، 83گ (4+78)، 17 سطر، اندازه: 15/3×22/3سم [ف: 12-35]

13. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1404

خط: نسخ، کا: حسین، تا: 12 رمضان 1281ق، ؛ اهدایی: میرزا محمود شیخی زاده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، 183گ، 10 سطر (6×12)، اندازه: 17×10/5 سم [ف: 3-950]

14. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2761/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: 1285ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سبز یشمی، 84گ (12-95پ)، 16 سطر (7×14)، اندازه: 16×22 سم [ف: 13-234]

15. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 480

خط: نسخ، بی کا، تا: 1286ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 69گ، 16 سطر (8×13)، اندازه: 13/5×21 سم [ف: 480]

16. همدان؛ بحر الفضائل؛ شماره نسخه: 1

آغاز: الحمد لله رب ... وصلى الله ... ورهطه المخلصين و لعنة الله على اعدائهم اجمعين؛ انجام: برابر خط: نسخ خوش، کا: عبد العظيم، تا: 15 صفر 1291ق، برای ملا محمد عظیم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زنگاری تیره، 162گ، 9 سطر (6/5×13)، اندازه: 17/5×11 سم [رشت و همدان: ف: 1663]

17. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3978/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 11 ذیقعه 1293ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: چند برگ

چاپ سنگی را به هم چسبانیده، 90گ (اپ-90پ)، 15 سطر (9×15)، اندازه: 21/5 × 13/2 سم [ف: 17-269]

18. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 3/1

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ پخته، کان یوسف بن علی شیرازی، تا: 1309ق، جان شیراز، برای آقا میرزا محمد بن شیخ الاسلام (سلطانی) بهبهانی؛ 123گ (1پ-123پ) [ف: 1-43]

19. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1043

انجام: انها من باب عدة اوصحیح اللام ينسب كما هو نحو عدی وزنی خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، 75گ، 16 سطر ()

اندازه: 8×14/5، 14×21 سم [ف: 3-832]

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین؛ انجام: لقدرت علی فهم تصاریف أكثر الألفاظ ولم یفت منه الا القلیل. خط: نسخ، کا: حسین بن امیناء، تا: 18 ذیحجه؛ جلد: چرم زرد، 27 گ (129-155)، 25 سطر، اندازه: 21×34 سم مؤید: 1- (116)

•التبصرة في علم الهيئة / هیأت عربی

at-tabŞira fī 'ilm-il hay'at

خرقی، محمد بن احمد، -533 قمری

(xaraqī, mohammad ebn-e ahmad (-1139

اهداء به: علاء الدوله فخر الملک ابوالحسن علی بن الصاحب نصیر الدین محمود بن ابی نوبه المظفر خرقی این کتاب را پس از «منتهی الادراک» نوشته و در دیباجه تبصره می گوید «استقصاء در این فن را به آن کتاب رجوع کنید». در دیباجه از کتابی در منطق که در دست تألیف دارد و به دلیل اشتغال به تبصره، تکمیل آن را به بعد موکول ساخته و نیز از کتابی در حکمت که می خواسته به نام امیر مزبور بنگارد و

ص: 863

نتوانسته یاد می کند. تبصره در دو «قسم» است (قسم اول در 22 باب و قسم دوم در 14 باب) و در تألیف آن از شیوه ابن هیثم پیروی کرده و در تعیین عرض بلاد شیوه مجسطی را به کار برده است. (عبدالحسین حائری)

آغاز: الحمدلله حمد الشاکرین ... و بعد فان العلماء ... کانوا قبل زماننا هذا مستوفین علی جمع العلوم ... اذ كانت اوقاتهم صافیه عن الشوائب و الان فقد نامت سوق العلم و الحکمه و بارت بضائع اهلها ... الأمير الأجل السيد شمس الدين قوام الاسلام ... عمدة الملوك و السلاطین علاء الدوله فخر الملك ابوالحسن علی بن الصاحب نصیر الدین محمود بن ابی نوبه المظفر ادام الله علوهما و قد كنت احدث نفسي ... في ان اجمع برسم خدمته کتابا في الحکمه و كانت العوائق يعترض دون هذه الامنيه و الان فقد اشتغلت بتألیف کتاب في علم المنطق .. غیر أن ذلك الكتاب يقتضى برهه من الايام و لما قرب قدومه الميمون ... فاخرت الكتاب المذكور و الفت هذا الكتاب في علم الهيئه ... مقتديا بابی علی بن الهيثم في تقسيم الافلاك كلها من الحوامل و التدوير .. دون الاقتصار على الدوائر المتوهمه ... كما هو دأب اكثر المتقدمين اذذاك هو في الحقيقه اشاره الى كيفية حركات الافلاك و كميتها دون البحث عن اوضاع الافلاك على الهيئه التي يتصور معها حركات الافلاك على النظم الموجود و سميته کتاب التبصره على الهيئه التي يتصور معها حركات الافلاك على النظم الموجود و سميته کتاب التبصره في علم الهيئه و اجتهدت في الاختصار ... و من اراد التناهي في هذا الفن فليتا مل کتابی الموسوم بمنتهی الادراك في تقاسيم الافلاك فانه لا يكاد يستغني في هذا الفن من ذاك

انجام؛ و المجموعون يقسمون كل ساعة من الساعات بستين قساما سمي كل قسم منها دقيقه على ما جرت عادتهم في قسمة الدرج و اجزائها بالاجزاء الستينيه و حين انتهى الى هنا فلنختم الكلام على نعمه

[بروکلمان ج 1 ص 624 و ج 2 ص 278 و ذیل 1:863 معجم المؤلفين؛ 1/338؛ كشف الظنون 8/238؛ دنا 767/2]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 653ف

نسخه اصل: بوسا اولو جامع ش 2398؛ خط: نسخ، کان نصیر بن یحیی منجم، تا: نیمه های رمضان 799ق؛ 68گ، 17 سطر [فیلمها ف: 1-294]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8591/1

خط: نسخ، بی کا، تا: رمضان 887ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، 66گ (1پ - 66پ)، 17 سطر (1389) [ف: 167-17]

۳. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه: بدون شماره

نام مؤلف در فهرست نیامده است؛ بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام [میراث اسلامی: 5-567]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3936/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عباس بن حیدر قمی اصفهانی، تا: 6 جمادی الاول 1063ق، کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکى با ترنج و

نیم ترنج، 132ص (1-132)، 15 و 24 سطر، اندازه: 19×13 سم [ف: 10-2047]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2296/1-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-669]

5. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 5399

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد هادی بن مظفر علوی طیب، تا: 25 جمادی الثانی 1076ق، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی،

86گ، 12 سطر (8×5)، اندازه: 14×8 سم [ف: 15-4242]

6. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1572/2

آغاز: بسمله، قال الشيخ الامام الاجل بهاء الدين ضياء الاسلام حجة الحق ابو محمد عبد الجبار النافتي رحمة الله؛ انجام: برابر خط:

نستعلیق، بی کا، بی تا، گویا کاتب نسخه خطبه کتاب و نام مؤلف را تغییر داده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی عطف تیماج عنایی، 25

سطر (12×18/5)، اندازه: 18×25/5 سم [ف: 3-992]

• التبصرة في الفقه و بيان اختلاف المذاهب على مذهب الشافعي / فقه / عربي

at-tabṣira fi-1 fiqh wa bayān-u ixtilāf-il madāhib 'alā madhab-iš šāfi'ī

از مجدالدین عبد الخالق، با عنوان های «باب»..

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 197-بهار

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمد لله حق حمده و صلواته علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه. اعلم ان اول ما يجب علی العبد بعد معرفة

الله تعالی الايمان به و ملائکته و کتبه و رسله و اليوم الاخر والصلاة و لاتصح الصلاة الا بالطهارة؛ انجام: وان اسلمه ... ولد نصرانی حیل

بینه ... الی ان یسلم او ... فیعتق خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن عبدالله بن عبدالرحمان فامی دمشقی، تا: شعبان 574ق؛ با تملک 964 و

1034؛ قطع: ربعی [نشریه: 5-659]

• التبصرة في الكلام (ترجمه) / كلام و اعتقادات / عربي

(t at-tabṣira fi-1 kalām)

متن مانند فصول فارسی خواجه نصیر است و نزدیک به همان عناوین.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3966/2

آغاز: بسمله حمدله .. تقسیم من تفکر بادی نظر علم ان الموجود

ص: 864

اما موجود ... اولی؛ انجام: الختم و النصیحة من نظر ببصر البصيرة الى حكم الله ... الا القوم الكافرون هذا آخر الكلام و خاتمة المرام خصص الله المؤمنین و المؤمنات بجميع الطافه ... اجمعین. نجز من منصرم شوال من شهور سنة ستین و ستمائة على يد مترجمه محرره حفه الله بكرمه في العافية خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7 کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن قهوه ای روشن، 21 سطر، اندازه: 9/9×19/5 سم [ف: 7-121]

•التبصرة في الهيئة / هیئت / عربی

at-tabŞira fi-1 hay'a

اثیر الدین ابهری، مفضل بن عمر، - 660 قمری

(asīr-od-dīn-e abharī, mofazzal ebn-e 'omar (-1262

مشهد، الهیات، شماره نسخه: 700/4

آغاز: بسملة الحمد لله حق حمده والصلوة على خير خلقه محمد ... وبعد فان العلماء و الحكماء كانوا قبل زماننا هذا متوفرين على جميع العلوم و تالیفها ... كنت احدث نفسي و اراجع فكري في أن جمع برسم خدمته كتابا و الفت هذا الكتاب في علم الهيئة ... وسميته كتاب التبصرة في علم الهيئة ... و من اراد التناهي في هذا الفن فليتاامل كتابي الموسوم بمنتهى الادراك خط: نسخ، بی کا، بی تا، دارای جدول نجومی؛ جلد: تیماج عنابی، 19 سطر (7/5×11)، اندازه: 16/5×11 سم [ف: 1-289]

•تبصرة القراء / تجويد / فارسی

'tabserat-ol qorrā

قاری قاننی، محمد حسن، ق 11 قمری

(qārī qā'enī, mohammad hasan (-17c

اهدا به: شاه عباس دوم صفوی تاریخ تألیف: 1077 ق در قواعد تجوید. مؤلف خود در مقدمه گوید که بیست سال در روضه امام علی بن موسی الرضا به تلاوت قرآن و تعلیم مردم مشغول بوده و این کتاب را در زمان شاه عباس تألیف کرده و از این قرار در اواخر قرن دهم و اوایل قرن یازدهم می زیسته است. شامل یک «مقدمه» و دوازده «باب» است: 1. بیان استعاذه؛ 2. بیان بسمله؛ 3. بیان مخارج حروف؛ 4. بیان صفات حروف؛ 5. بیان احکام را و لام جلاله؛ 6. بیان هاء کنایه؛ 7. بیان مد و قصر؛ 8. بیان احکام نون ساکنه و تنوین؛ 9. بیان ادغام؛ 10. بیان وقوف و رموز آن؛ 11. بیان رسم الخط؛ 12. بیان اختلاف حفص و بکر در کلمات قرآنی. (سعید نفیسی) آغاز: بهترین امری که قاریان کلام صحیح الاحکام عبادت و حافظان ارکان دار السلام اطاعت .. فسبحان من تکلم بغير آله و

أدوات انجام: عین صلاح و صلاح عین دانسته مقتضای اخوت را بتقدیم رساند، علی ان الانسان من النسیان

[نسخه های منزوی 71/1؛ دنا 768/2 (5 نسخه)]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2004

آغاز: برابر، انجام: نگاه باید داشت مثل ایاک نعبد و ایاک نستعین. خط: نسخ متوسط، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ مؤلف در پایان نسخه نوشته: «فارغ شد از تحریر و ساکت گشت از تقریر مسود این اوراق و مشوش خاطر حذاق اقل عباد الله الباری محمد حسن القاری در هنگامی که خطر کلیل و ذهن علیل را انواع پریشانی و حرمان از آمال و امانی حاصل بوده توقع آنکه اگر سهوی یا نسیانی در تقریر قراءتی و تحریر عبارتی واقع شده باشد اصلاح آن را عین صلاح و مصلحت عین دانسته مقتضای اخوت را بتقدیم رساند علی ان الانسان من النسیان»، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی شکری آهار مهره، جلد: میشن خرمایی، 143ص، 11 سطر، اندازه: 18×11/5 سم [ف: 3-6]

2. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1443/2

آغاز: برابر خط: نستعلیق، کا: حسین حسینی بنادکی، تا: 1227ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشککی، 54گ (31-84)، 12 سطر (7×12/5)، اندازه: 17×10/5 سم [ف: 3-961]

3. قم؛ حجّتیّه؛ شماره نسخه: 703/1

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1239 و 1243 ق [ف: 121]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 612/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه 4 شوال 1243ق، جلد: تیماج قرمز، 46گ (15-60پ)، اندازه: 16/5 × 10/5 سم [ف: 2-209]

5. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1981/1

آغاز: دلهاست بل تکون حروف و کلمات و تحف تحیات زاکیات؛ انجام: لتارکوا آلّهتتا و کلمه اثن در سوره شعرا مرسوم است. نسخه اصل: کتابخانه شخصی؛ بی کا، تا: با تاریخ 1329ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ 26ص (1-26) [عکسی ف: 5-434]

• تبصرة الکحالین / طب / فارسی

tabserat-ol kahhālīn

کحال، حسینعلی بن مقصود علی، ق 11 قمری

(-17c) (kahhālī, hoseyn--alī ebn-e maqsūd 'alī)

تاریخ تألیف: 1084ق کتابی است در چشم پزشکی، در 7 «مقام» و «مقدمه» و «خاتمه»: مقدمه: در بحث و تعریف و تشریح عین، محتوی بر چند فصل؛ مقام 1. مشتمل بر شش باب؛ 2. بیماری های پلک چشم، بیست و نه باب؛ 3. بیماری های گوشه چشم، سه باب؛ 4. بیماری های

طبقه ملتحمه، سیزده باب؛ 5. بیماری های طبقه قرنیه، ده باب؛ 6. شناخت امراض

طبقه عنیه، پنج باب؛ 7. شناختن بیماری هایی که آن را به حس ادراک نتوان کرد، هجده باب؛ خاتمه: در متفرقات.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14220

آغاز: شکر و سپاس و ستایش بی قیاس خالق النوری را سزایت عیون ما بی بصر انرا بعدد طبقات سموات بمقتضای آیه وافی هدایه و «خلق سبع سموات...»؛ انجام: سال تالیفش این قم گرد بد *** نور چشم همه کتاب بود.

خط: نستعلیق، کا: صالح ابهری، تا: قرن 11؛ مصحح، محشی و توضیحات از مؤلف؛ تملك: «مسی بن میرزا محمد مهدی» و مهر بیضی او، کاغذ: شرقی، جلد: مقوایی با روکش پارچه قهوه ای، 86گ، 19 سطر (19×10)، اندازه: 15×25سم [ف: 30-36]

• تبصرة المبتدی (المبتدین) / فقه / عربی

(tabŞirat-ul mubtadī (al-mubtadi'In

جزائری، احمد بن اسماعیل، -1151 قمری؟

(jazā'irī, ahmad ebn-e esmā'il (-1739

در طهارت از فقه شیعه. این کتاب در الذریعه (ج 3 ص 1179) تبصره المبتدین است و در نسخه ما «تبصره المبتدی» دیده می شود.

[دنا 2؛ الذریعه 3: 1179 ش، 17: 161 ش 25 850: 71 ش 385]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3808/22

آغاز: بسمله. حمدله... و آله الطاهرين. وبعد سالنی بعض... رساله مختصره في الطهاره و الصلاة... وهي مرتبه على مقصدین؛ انجام: افضل من القصر. و بذلك نختم الكلام و بالله... و قد وقع الفراغ من كتابه... المسماء «تبصره المبتدی» تصنیف احمد الجزائري النجفي رحمه الله في 3 صفر عند... محمد حسين ولد شيخ محمد رضا بن عبدالحسين... نصف و على يد شاكرده شاگرد او) نصف محمد حسين ولد شيخ محمد رضا بن عبدالحسين... نصف و على يد شاكرده (شاگرد او) نصف في سنة 1163

خط: نسخ خوش و مغلوپ، کا: محمد حسين بن محمد رضا بن عبدالحسين، تا: 1163ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایه روپه کاغذ زرد، 12گ (171پ-182)، 20 سطر (11×15/5)، اندازه: 15×21/3سم [ف: 17-25]

• تبصرة المبتدي في الهيئة / هیأت / عربی

tabŞirat-ul mubtadī fi-l hay'a

عاملی، علی بن حسین، 1135 قمری

(-1723) (āmelī, 'alī ebn-e hoseyn

تاریخ تألیف: 1095 ق

منظومه ای است که مسائل هیئت را به امر سید اسماعیل به نظم کشیده با ذکر مقدماتی در هندسه و مشتمل بر 558 بیت می باشد.

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2753/1

آغاز: الحمد لله الذي بلا مدد *** قد رفع السماء من غير عمد؛ انجام: یبین کل ذا لمن ينظر في *** ذا الشكل و هو ظاهر غير خفي

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه میرزا حسین خلیلی - نجف اشرف؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ 36 ص (1-36) [عکسی ف: 7-348]

← تبصرة المبتدی و تذكرة المنتهى ← التبصرة في الصرف

تبصرة المبتدی و تذكرة المنتهى / نحو / عربی

tabṢirat-ul mubtadī wa tadrīrat-ul muntahī

صمیری، عبدالله بن علی، ق 5 قمری

(-11c) (samīrī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'alī

تاریخ تألیف: 496 ق در اصول و فروع علم نحو

چاپ: محقق: فتحي احمد مصطفى على الدين، مکه، جامعة ام

القری، 1402 ق؛ دمشق، دار الفكر، 2 ج، 1402 ق.

[دنا 768/2]

مشهد، الهیات؛ شماره نسخه: 51

آغاز و به نستعين و صلى الله على محمد و آله محمد ... قال ابو محمد عبدالله خط: نسخ، بی کا، تا: 743 ق؛ در شهرستان تبرآ تصحيح و

مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 100 گ، 29 سطر (به شیوه خط مغربی)، اندازه: 16×23 سم [ف: 1-28]

تبصرة المبتدی و تذكرة المنتهى / مواظ / عربی

tabṢirat-ul mubtadī wa tadrīrat-ul muntahī

ابن جوزی، عبدالرحمن بن علی، 508؟ - 597 قمری

کتابی است در اخلاق و مواعظ که برخی مسائل اخلاقی با عناوین «مجلس، مجلس» با استناد به احادیث نبوی و اشعار گوناگون مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. برخی عناوین آن: مجلس في ذکر القبر، في ذکر القيامة، في ذکر الجنة، في ذکر جهنم، لوعظ السلطان، لبعض ارباب الولايات وفي التغازی. مؤلف، کتاب را به ترتیب مجالس و ظاهرا در چند جزء تألیف نموده است. علو چی می نویسد: ابن رجب، می گوید این کتاب در بیست جزء است.

چاپ: تحقیق مصطفی عبد الواحد، القاهرة، مكتبة عيسى البانى الحلبي و شكاه، الطبعة الأولى، الجزء الاول، 1970م، 507ص

[فهرس مخطوطات دار الكتاب الظاهرية، حديث: 39؛ فهرس المخطوطات العربية، چستريتي: 167/1؛ كشف الظنون: 339/1؛ معجم المؤلفين: 157/5؛ مؤلفات ابن الجوزي، عبدالحمدي العلوجي: 78؛ هدية العارفين 21/1 و 520؛ ذيل 918/1؛ دنا 768/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13138

آغاز: حضرت رجلا في النزع فجعلت اقول له، قال لا اله الا الله، فكان يقول فلما كان آخر ذلك قلت له قل لا اله الا الله، فقال كم تقول اني كافر؛ انجام: فما يزالون كذلك حتى يستلبهم الموت على قبح الخطايا فيستقبلون العذاب، هذا آخر كتاب تبصرة المبتدى و الحمد لله دائما.

خط: نسخ، كا: ابوبكر بن عمر بن صبح بن عبدالله حراني، تا: 10 رمضان 777ق؛ مصحح، محشى؛ كاغذ: شرقى، جلد: تيماج زرشكى، 66ص، 16-17 سطر (10×15)، اندازه: 18×14سم [ف: 269-33]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 706عكسى

آغاز: أن لا يمكن من رأيت من آفات دنياه سلم، و من شاهدته صحيحة ما سقم؛ انجام: تالله ما فيهم مثل حنبل، ارفع صوتك بهذا ولا بأس، آخر المجلس نسخه اصل: چستريتي، ش 3947 (اربرى، فهرست خطى عربى 68/4). جزء اول، تا پايان مجلس سى و چهارم را در بر دارد و مقدارى از اول مجلس اول افتاده است؛ خط: نسخ، كا: احمد بن عمر بن محمد بن متمام ناسخ حموى، تا: شنبه 4 ربيع الاول 790ق؛ افتادگى: آغاز؛ مصحح؛ 204گ، 21 سطر [عكسى ف: 2-190]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6265

آغاز: الطبقة الثانية من هذا الكتاب فيها مجالس تشتمل على فضائل ايام السنة و لياليها المذكورات و فيها أحد عشر مجلسا المجلس الأول في ذكر عاشوراء المحرم، بسمله. الحمد لله الذي طهرتبا ديبه من اهل تقريبه نفوسا و سقى ارباب مصافاته من شراب مناجاته كوسا؛ انجام: المجلس التاسع عشر في محاسبة النفس الحمد لله الذي الفرد الاجلال... و نعم الوكيل. خط: نسخ معرب، بى كا، تا: قرن 7 و 8 كاغذ: سمرقندى، جلد: تيماج سبز ضربى ترنجى، 253گ، 19 سطر (14×19)، اندازه: 28×18سم [ف: 16-230]

• تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى / عرفان و تصوف / فارسى

tabŞirat-ul mubtadī wa tadjirat-ul muntahī

صدرالدين قونيوى، محمد بن اسحاق، 607-673 قمرى

(sadr-od-dīn qūnīyavī, mohammad ebn-e ešāq (1211 1275

به نثر و نظم عرفانى، داراى «مقدمه» و سه «مصباح»: 1. معرفت ذات در سه لامع؛ 2. احكام طور و ولايت و دو نبوت در دو الامع؛ 3. معرفت دنيا و آخرت در دو «لامع»، سپس يك خاتمه. اين كتاب از شيخ ناصر الدين محدث نیز دانسته شده است.

آغاز: سزاوار حمد و ثنا، حضرت جلال احدیت را است آن خدای ودود که نتیجه مقدمات آفرینش ارواح ... اما بعد این کلمه چند است در اصول معارف و قواعد طور ولایت

انجام: بر خاک درش چو سر نهی سرداران *** از خاک در تو تاج تارک دارند

چاپ: به تصحیح نجفقلی حبیبی، معارف، 2 (1364): 69-128.

[نسخه های منزوی 1072/2؛ کشف الظنون 337/1؛ دنا 768/2 (15 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 170/7]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 557/3-ف

نسخه اصل: حالت افندی ش 92 خط: نستعلیق، کا: علی بن سلیمان بن یونس قونوی، تا: 20 رجب 660ق، جا: لادین؛ 34گ (49پ) - 82پ [فیلمهاف: 1-497]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 760/4-ف و 915/5-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 113 (بلوشه 149)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: یکشنبه اواخر رمضان 753ق؛ 13 سطر فیلمهاف: 1-536 و [548]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9104/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد بن سید حسن کربلائی، تا: 888ق، جا: کشمیر، خانقاه امیریه؛ جلد: تیماج مشکى، 31گ (1-131) (ف: 23-248)

4. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 57/1 د

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مهر: عبد الباقي بن صدر الدین محمد الفیضی؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج تریاکی، 31گ (2-32پ)، 20 سطر (6/5×12/5)، اندازه: 16/5×10/5 سم [ف: 34]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 531/24

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: سفید ترمه، جلد: مشکى مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 28گ (278-305پ)، 23 سطر (6×9)، اندازه: 26/5×17 سم [سنا: ف: 1-338]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3497/24-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 2-154]

6. تهران، ملک، شماره نسخه: 4196/14

آغاز و انجام: برابر

در یک مقدمه و سه مصباح و یک خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک شنبه ربیع الأول 1017ق؛ کاغذ: ترمه، بیاضی، جلد: رویه میشن
آلبالویی، 18گ (101-118پ)، 25 سطر، اندازه: $14/6 \times 25/7$ سم [ف: 7-259]

7. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 10029/1

ص: 867

آغاز: کاریست مرا که تا ابد در پیش است؛ انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبد الرشید بن عوض شوشتری، تا: 4 شعبان 1043ق، جان شیراز؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج جگری با ترنج و سرترنج، 19ص (1-19)، اندازه: 17×12سم [ف: 32-36]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8793/2

آغاز: را ببینند و بر خوردار شوند اکنون پا بر قصر بلندم دست ایشان بدان جمال نرسید پس در زیر قصر صورتها ساخت و در دیوارها و در بر صورتی آینه نشانند و خود بر منظره نشست خط: نستعلیق، کا: صنیع الله، تا: ربیع الثانی 1069ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج عنایی ترنج دار، 20گ (41-60پ)، اندازه: 21×15سم [ف: 28-268]

9. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 30/98-6028

آغاز و انجام: برابر از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 25 جمادی الثانی 1115ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور قهوه ای، 24گ، 21 سطر، اندازه: 20×12سم [ف: 2-709]

10. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 30/155-6275/9

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی گلپایگانی نجفی، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج سرخ، 13، 23-24 سطر، اندازه: 21815سم [ف: 2-710]

11. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 4/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رضا قلی بن محمد هادی متخلص به هدایت، تا: 1244ق؛ 16گ (41-56پ)، اندازه: 12/5×20سم (مؤید: 3-527)

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 649

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1276ق؛ 47گ، 13 سطر، اندازه: 21613/5سم [ف: 2-414] 13. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6309/11

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: 1284ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای، 33گ (145پ-177پ)، 15 سطر، اندازه: 16/2×22/3سم [ف:

14. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 131/11-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 4819؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-417]

15. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6555/8

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسین عمیدی، بی تا، 21 گ (177پ - 197پ) [ف: 3-311] 16. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1332 ط (ض)

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 60ص (1-60)، اندازه: 19×12سم [ف: 24/3-68]

تبصرة المبتدی و تذكرة المنتهى / تجويد / عربی

tabŞirat-ul mubtađī wa taŖkirat-ul muntaĥī

شریف استر آبادی، علی بن علی، ق 10 قمری

(-160) (Şarīf-e estarābādī, 'alī ebn-e 'alī)

رساله کوتاهی است در علوم وارد در قران کریم و در قرائات آن از وقوف و معرفت «لامات» و «ماآت» و «الفات» و اقسام و غیر آن را همراه با ذکر علامت هر کدام به اختصار؛ عنوان رساله از عبارات مؤلف در ابتدای رساله گرفته شده «اردت ان انبه علی علامتها و معرفتها لتکون تبصره للمبتدی و تذکره للمنتهى فاقول

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4054/6

آغاز: بسمله، بحمدك على ما الهمتنا من معرفة الايمان و شكرك على ما اكرمتنا به من درايه قرائه القرآن فنزلته نورا و هدى و عبره للعالمين ... و بعد فيقول اضعف عباد الله العادي ... اني لما عرفت من اثبات القراءات السبعة المتواتره و الثلاثه في هذا المصحف المجيد و؛ انجام: و لروح ش اما خلف عن نفسه فر مزه و اسحاق و ادریس. تمت الرساله. خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه، 2 گ (54-55پ)، 19 سطر (8×13)، اندازه: 12/5×20/5سم [ف: 17-373]

تبصرة المبتدی و تذكرة المنتهى / علوم قرآن، آداب و سنن / عربی

tabŞirat-ul mubtađī wa tadkirat-ul muntaĥī

موصلی، ابراهیم بن مصطفی، -1159 قمری

کتابی است مختصر در فضل و آداب تکبیر در آخر قرآن کریم و پس از قرائت و رسم سور قرآن کریم. روی صفحه عنوان برخی نسخه ها، نوشته شده که این کتاب از تالیفات «ابوعمر و عثمان بن سعید بن عثمان اموی اندلسی، معروف به ابن صیرفی الدانی» (-444ق) می باشد، به استناد همین نوشته دکتر عزة حسن در فهرست مخطوطات ظاهرية علوم القرآن (ص 81) و صلاح محمد الخیمی در فهرست مخطوطات ظاهرية علوم القرآن (ج 319/1) و دکتر ابتسام مرهون الصفار در «معجم الدراسات القرانیة المطبوعة و المخطوطة» القسم الثالث، منتشره در مجله المورد (مجلد 10 عدد 3 و 4/409) کتاب را از آن «ابو عمرو عثمان بن سعید الدانی» دانسته اند. لکن با مراجعه به مصادر و مآخذ معلوم شد کتابی به این نام برای الدانی ثبت نشده است. علاوه بر این، مؤلف در این کتاب از فخر رازی (-606ق) و از شرح شاطبیه ابو عبد الله الفاسی (-656ق) و از «جمال القراء و کمال الاقراء علم الدین علی بن محمد بن عبد الصمد سخاوی (-643ق) و از «الاتقان فی علوم القرآن» (-911ق) و از ابن

حجر هیمتی مکی (-973ق) نام می برد که همگی متاخر از الدانی» بوده اند. همچنین مؤلف در موارد بسیاری از خود الدانی» نام برده است. حاجی خلیفه کتابی به همین نام «تبصره المبتدی و تذکرة المنتهی فی القراءت» و در همین موضوع از ابو محمد عبد الله بن علی بن احمد معروف بسبب الخياط (541ق) ثبت نموده است که آن هم با منقولات کتاب حاضر سازگار نیست. به هر حال مؤلف بر اساس منقولات کتاب باید از اعلام قرن دهم هجری به بعد باشد. آغاز: الحمد لله الذي نزل على عبده الفرقان و پسره فمالت القلوب الى نشر معاینه الحسان ... و سميتها: تبصرة المبتدی و تذکرة المنتهی انجام: و هذا آخر ما تيسر لي جمعه بحب الطاف المنان و صلى الله و سلم على سيد ولد عدنان ... و على عباد الله الصالحين

[دنا 769/2؛ کتابنامه قرآن کریم 1245/4؛ مخطوطات اوقاف موصل 315/6]

شرح و حواشی:

۱- تکملة تبصرة المبتدی و تذکرة المنتهی = ملحق تبصرة المبتدی و تذکرة المنتهی؛ موصلی، ابراهیم بن مصطفی (-1159)

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 229 عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: ظاهریه دمشق ش 6171 (الخیمی فهرس علوم القرآن 319/1)؛ در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12ق؛ مصحح، محشی، بعد از کتاب هشت برگ در تتمیم فائده مطالب کتاب از خود مؤلف نوشته شده؛ 57گ، 17 سطر [عکسی: 210-1]

قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 1047/1 - عکسی همان نسخه بالا [ف: 2-298]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 199/2

آغاز: برابر؛ انجام: قیل الاخذ شرط فجعلت الاجارة كالشهادة من الشيخ للمجاز بالاهلية انتهى در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، کا؛ مصطفی بن محمد، تا: 1213ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قرمز، 77ص (82-158)، 17 و 23 سطر، اندازه:

15/1 × 31/3 سم [ف: 5-8]

تبصرة المبتدی و تذکرة المنتهی / نحو عربی

tabSīrat-ul mubtadī wa tadhkirat-ul muntahī

مؤلف سابقا کتابی در علم صرف نگاشته به نام «التبصرة» (نک: الذریعة

3/314، رقم 1157) و کتابی در لغت عربی نوشته و کتاب حاضر را در علم نحو سامان داده است. در ابتدا هشت مطلب آورده از جمله درباره رتبه علم نحو و حد و تعریف آن و موضوع و فایده نحو و فهرست مطالب کتاب، سپس کتابش را در یک «مقدمه» و سه «مقاله» و یک «خاتمه» مرتب نموده است: مقدمه در آنچه تقدیمش واجب است مانند رؤوس ثمانیه و منشأ علم نحو و معرفت کلمه و کلام و تقسیم

الفاظ و ... مقاله اول در افعال و اقسام آن؛ مقاله دوم در اسماء و تقسیمات آن؛ مقاله سوم در حروف و اقسامش؛ خاتمه در احکام کلام و جمله و محله آن در کلام.

قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 10/112-1802

آغاز: بهم البتة و لأجل ذلك اشتد تنفرهم و الحمدلله عنهم ... ان اصنف لهم هذا الكتاب لئلا يبقى لهم عذر في ترك ... علم العربية و ليكون كتابة جامعة لاغلب المسائل ... و الرابع مرتبة هذا الكتاب معلوم أنه في علم النحو؛ انجام: و تلحق آخر الماضي و ان اعل حرف حتى في نحوده و قد و يجوز في رجحان في مثل أغزة و ارمة و احشه و لم يغز

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوای سرخ عطف

گوشه تیماج، 234گ، 19 سطر، اندازه: 16×21سم [ف: 2-710]

• تبصرة المتحیرین / عرفان و تصوف / فارسی

tabserat-ol motahayyerIn

خوئی، مصطفی بن محمد، ق 13 قمری

(-19) (xūī, mostafā ben mohammad)

آغاز: یا شیخ احمد رحمك الله شیئا لله بدانکه در حدیث نبوی وارد است.

[دنا 769/2؛ فهرستواره منزوی 171/7]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2572/4

آغاز: یا شیخ احمد رحمك الله شیئا لله بدانکه در حدیث نبوی وارد است؛ انجام: و ملحد و اهل بدعت شده اند تحریرا في سنه هزار و دو بیست پنجاه و دو تحت الرساله الموسومة بتبصرة المتحیرین. کاتب = مؤلف، تا: 1252ق؛ اهدایی: شیخ محمد جواد علمیه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، وگ (70-78)، ابعاد متن: 5/5×14، اندازه: 8×16/5

سم [ف: 4-1347]

• تبصرة المتذکر و تذكرة المتبصر / تفسیر / عربی

tabsirat-ul mutidakkir wa tadkirat-ul mutibassir

کواشی، احمد بن یوسف، 591-680 قمری

(kavāšī, ahmad ebn-e yūsof (1196-1282

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16788

نسخه نادر، جلد اول از آغاز قرآن تا پایان سوره یوسف؛ کا: محمد بن محمد سقا حموی شافعی، تا: 941ق [د.ث. مجلس]

• تبصرة المتعلمين / ادبیات / فارسی

ص: 869

نظام العلماء، محمد رفیع بن علی اصغر، 1250-1326 قمری

(nezām-ol-'olamā', mohammad rafī' ebn-e 'alī asqar (1835-1908

اهداء به: معزالدوله، حاکم آذربایجان تاریخ تألیف: 1267 ق مشتمل بر «مقدمه و پنج «باب» و «خاتمه»: مقدمه: در بیان تعریف علم صرف و نحو و معانی پاره الفاضلی که در السنه اهل این دو فن مذکور است؛ باب 1. اقسام اسم به اعتبار صیغه؛ 2. اقسام فعل به اعتبار صیغه؛ 3. اسم به حسب صنف؛ 4. اقسام فعل به حسب صنف؛ 5. اقسام حرف؛ خاتمه: در ذکر پاره قواعدی که در میان ابواب مذکوره ذکر نشده.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1165

خط: نسخ، بی کا، تا: ذیقعه 1275 ق، مجدول، اندازه: $17 \times 10/5$ سم [نسخه پژوهی: 2-121]

• نبصرة المتعلمين في أحكام الدين / فقه / عربی

tabSirat-ul muti'allimin fi ahkam-id din

علامه حلی، حسن بن یوسف، 648-726 قمری

(allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251-1326'

متن فتوایی مختصر و معروفی است که مدتی در حوزه های علمیه شیعه تدریس می شده است. شامل هیجده «کتاب» هر کتاب دارای ابوابی و هر باب دارای فصولی است. این کتاب به دلیل اختصار و روان بودن عباراتش از زمان مؤلف تا کنون مورد توجه فقهای عظام بوده و شروح فراوان بر آن نوشته اند که در الذریعه بالغ بر 27 شرح ضبط شده است. آغاز: الحمد لله القديم سلطانة العظیم شانه الواضح برهانه المنعم علی عباده بارسال انبیائه علیهم بالتکالیف انجام: و ان لم یکن وارث فالامام و لو کان خطاء فالذیة علی العاقلة ... وهذه خلاصة ما اثبتناه في هذه المختصر. و نسأل الله تعالی أن يجعل ذلك لوجهه خالصا انه قریب مجیب. و الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا ... بمدينة حلة حماها الله عن الافات چاپ: تهران، 235 ص، 1329 ق؛ بمبئی، سنگی، 1323، جیبی، 1+191 صص؛ ایران، سنگی، 1342، جیبی، 198 ص؛ [تهران]، سنگی، 1318، جیبی، 1+255 صص؛ ایران، سنگی، 1303، جیبی، 200 ص

[الذریعة 321/3؛ مکتبة امیر المومنین 198/1؛ جزائری نجفی ص 6؛ دنا 771-769/2

[81 نسخه]

شرح و حواشی:

۱- الجوهرة في نظم التبصرة؛ ابن داود حلی، حسن بن علی [647-74]

2- شرح تبصرة المتعلمين؛ مشهدى، محمد بن حسين (-11)

3- تبصرة المتعلمين في أحكام الدين (ترجمه)؛ موسى، محمد بن ابى الحسن (963-1043)

4- تبصرة المتعلمين منظوم؛ حسيني سيفى، محمد بن محمد مهدي (1150)

5- تذاكر المعلمين في شرح تبصرة المتعلمين؛ شيرازى، عبدالنبي بن محمد مفيد (-1192) 6- المرشد في شرح التبصرة؛ خوانسارى، محمد حسين بن على اكبر (13)

7- شرح تبصرة المتعلمين؛ كرمانشاهى، محمد بن عاشور (13)

8- آمال المجتهدين في شرح تبصرة المتعلمين؛ نراقى، على بن ابى القاسم (13)

9- شرح تبصرة المتعلمين؛ قراچه داغى، محمد بن محمد على (-13)

10 - الفوائد النورية في شرح التبصرة؛ نورالدين نورالله بن اسدالله (13)

11- شرح تبصرة المتعلمين؛ كرمانشاهى، محمد محسن بن محمد سميع (-1223)

12- صراط اليقين في شرح تبصرة المتعلمين؛ احسانى، احمد بن زين الدين (1166-1241) 13 - التكملة في شرح التبصرة = شرح تبصرة المتعلمين؛ بهبهانى، محمد جعفر بن محمد على (1178-1259)

14- التذكرة في شرح ديباجة التبصرة؛ بهبهانى، محمد جعفر بن محمد على (1178-1259)

15- شرح تبصرة المتعلمين؛ استر آبادى، محمد جعفر بن سيف الدين (1198-1263)

16- تكملة المحصلين = شرح تبصرة المتعلمين؛ كرباسى، محمد جعفر بن محمد ابراهيم (-1292)

17- شرح تبصرة المتعلمين؛ همدانى، حسين بن محمد حسن (-14)

18- الآية المبصرة في شرح التبصرة = شرح تبصره؛ قزوینى، عباس بن اسماعيل (-1304)

19 - المواهب السنية في شرح التبصرة العلية؛ استر آبادى، على بن محمد جعفر (1242-1315)

20- شرح تبصرة المتعلمين؛ بهارى همدانى، محمد باقر بن محمد جعفر (1277-1333) 21- تبصرة المتعلمين منظوم؛ زنجانى، عباسعلى (-1344)

22- تكملة المتألمين في شرح تبصرة المتعلمين؛ اردبيلى، احمد بن كربلايى بابا (1294-1350)

23- نهاية التذكرة في شرح التبصرة؛ تبريزى، صادق بن محمد (1351)

24- شرح تبصرة المتعلمين؛ آفا ضياء عراقى (1278-1361)

25- كفاية المحصلين في شرح تبصرة المتعلمين؛ مدرس، محمد على بن محمد طاهر (1296-1373)

ص: 870

26- نهاية التذكرة في شرح التبصرة؛ طواری یزدی، عباس بن محمد (15)

27- حاشية تبصرة المتعلمين؛ فاضل قائنی، محمد بن عبدالکريم (1405)

28- تبصرة المتعلمين في أحكام الدين (ترجمه)، کرمانی، محیی بن محمد

29- تبصرة المتعلمين منظوم

30- تبصرة المتعلمين في أحكام الدين (ترجمه)

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13854

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 10 شوال 749ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ واقف: فاضل خان، 1065 ق، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 106گ، 15 سطر، اندازه: 12×17/5 سم [ف: 21/1-201]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2281

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمود بن حسن بن علی حسنی، تا: ذیقعدة 753ق؛ مصحح، مقابله شده، دارای چند بلاغ؛ تملک: محمد بن علی عاملی؛ واقف: ابن خاتون، 1067؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوارویه پارچه، 71گ، 18 سطر، اندازه: 15×12 سم [ف: 202-21/1]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4953/9

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 25 ربیع الثانی 759ق؛ مصحح، با بلاغ هایی به خط محمد بن حسن حلی، محشی با نشانه «ن»، اجازه ای از فخر المحققین محمد بن حسن بن یوسف حلی جهت ابوسعید بن عماد الدین یحیی بن محمد بن احمد کاشی به سال 759 و در پایان نیز انهایی از همو در همان سال، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، 45گ (41-85پ)، اندازه: 19×13/6 سم [ف: 14-229]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2213

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 6-269]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2992/5-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-777]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13880

آغاز: به و لا- الخبيث به و ان كان طاهرة مسائل: الأولى: الماء المستعمل في رفع الحدث طاهر مطهر الثانية الماء المستعمل في ازالة النجاسة نجس؛ انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد بن حسين، تا: 780ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشي با نشان «ها» که چند مورد آن به فارسی است، مصحح، با نشان «بلغ» و «بلغت المقابلة» مقابله گردیده؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع مشکى عطف تیماج مشکى، 137گ، 15 سطر (5×10/5)، اندازه: 18×10 سم [ف: 35-253]

6. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 187

آغاز: برابر

خط: نسخ نازیبا، بی کا، تا: قرن 18 محشي و با عبارت «منه» و «عل مد ظله العالی»؛ تملکی بدون نام با مهر «محمد بن مرتضى بن صادق الحسينی» (بیضوی)، جلد: تیماج مشکى عطف تیماج مشکى، 119گ، 15 سطر، اندازه: 13/5 × 20/5 سم [ف: 1-135]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 206

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-229]

7. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2719

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9 افتادگی: انجام (ترقیمه کاتب)؛ دارای علامت بلاغ و مقابله، مصحح، محشي؛ جلد: تیماج قهوه ای، 143 گ، 12 سطر، اندازه: 17×13 سم [ف مخ: 1-320]

8. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2178/2

آغاز: للصلاة عدا ما نقص عن تسعة الدرهم البغلي من الدم غير الدماء الثلاثة وعفى عن دم القروح والجروح مع السيلان نسخه اصل: کتابخانه امير المومنين عليه اسلام -نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی کا، تا: اواسط رمضان 828ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشي؛ 149ص (72-220) [عکسی ف: 6-221]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2280

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: عبدالعزيز بن فضل الله، تا: شوال 850ق؛ محشي؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوارویه پارچه، 163گ، 13 و 14 سطر، اندازه: 17×8 سم [ف: 1/21-203] 10. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 4572/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حیدر حسینی طبری، تا: 869ق، جا: مدرسه مولانا علی الحافظ الکوهمیانی؛ مصحح، محشي؛ کاغذ: فرنگی نخودی،

جلد: تیماج قهوه ای روشن مقوایی، 130 گ (پ - 130)، 15 و 17 سطر (5×12)، اندازه: 9×17/5 سم [ف: 19-204]

11. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12728

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 870ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «العبد سیف الدین بن حسین ... علی بن ابیطالب ...» (دایره)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج، 109 گ، 14 سطر (8×12)، اندازه: 13×18/5 سم [ف: 32-360]

12. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10119/1

خط: نسخ معرب، کا: حسن بن حسین استرآبادی، تا: 25 رمضان 872ق؛ جلد: تیماج مشکی، 119 گ (پ - 123ر)، 15 سطر، اندازه: 9/5×17 سم [ف: 26-85]

13. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6432

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: علی بن محمد عرآنزانی، تا: پنج شنبه 19 ذیقعده 878ق؛ محشی؛ واقف: مهدی قدوسی، اسفند 1319؛ کاغذ:

ص: 871

نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، 147گ، 14 سطر، اندازه: 18×12سم [ف: 5-405]

14. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10840

خط: نسخ، کان حسین بن عزالدین بن علی بن فریدون استرآبادی، تا: جمادی الاول 883ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز، 213، 14 سطر، اندازه: 18×8سم [ف: 27-257]

15. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11076

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسینی، تا: شنبه اواخر ذیقعده 885ق؛ مصحح، محشی؛ وقفنامه حجت الاسلام آقا شیخ رستم قفقازی ساکن قم که این نسخه را بر مدرسه مؤمنیه وقف کرده اند؛ مهر: کتابخانه مؤمنیه با عنوان «وقف کتابخانه عمومی مدرسه مؤمنیه، تحت نظر حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی - قم کوی سفید آب» با مهر با امضای آقا محمد شفیع؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج، 136، 12 سطر، اندازه: 11×8سم [ف: 28-113]

16. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9278

خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه اواخر ذیقعده 885ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز، 122گ، 13 سطر، اندازه: 11×17/5سم [ف: 24-67]

17. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3274/4

خط: نسخ، بی کا، تا: اواسط شوال 886ق؛ مصحح، محشی، در دو برگ اول دعایی از امام صادق (علیه السلام) در هلاک دشمن و تعبیر خوابی از هندیان که برای انوشیروان عادل فرستاده اند به فارسی به ترتیب حروف الفبا؛ 137گ (41پ - 177ر)، 12 سطر، اندازه: 18×12/5سم [محدث ارموی مخ: 1-275]

18. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9062/1

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کان عبد الحسین بن جعفر بن حسن با تار، تا: اوایل ذیحجه 889ق؛ مصحح، محشی با نشانی (5)؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی، «مرتضی...» (دایره)؛ خریداری از جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 124گ (1پ - 124ر)، 14 سطر (12×8)، اندازه: 17/3×12/2سم [ف: 29/2-689]

19. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2074/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن احمد رضوی، تا: غره ذیحجه 895ق؛ مصصح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، 83گ (16 پ - 98 پ)، 21 سطر، اندازه: 21×12 سم [ف: 6-87]

20. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه: 30/2

خط: نسخ، کا: شمس الدین بن شرف الدین بهرام استر آبادی، تا: جمادی الثانی 899ق؛ تملک: خضر بن عباس نجفی با مهر او: الواثق برب الناس خضر بن عباس) (بیضوی)؛ نشان وقف بر طلاب؛ جلد: مقوایی، 126گ (18 پ - 143 ر)، 12 سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: 110]

21. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1350

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ اهدایی: محمود شیخی زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، 134، 12 سطر (10×7)، اندازه: 14×10 سم [ف: 3-936]

22. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16996

آغاز: اذا زالت الشمس الى ان يصير ظل كل شيء مثله؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز (از ابتدای این نسخه تا الفصل الثاني في اوقات الصلاة) و انجام (یک سطر)؛ مصصح؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر 1368؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 99گ، 14 سطر، اندازه: 12/5 × 17/5 سم [ف: 1-204-21]

23. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20814

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مصصح، مقابله شده؛ تملک: کمال الدین حسینی در رجب 1077؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا، 161گ، 11 سطر، اندازه: 17×11/5 سم [اهدائی رهبر: 3-115]

24. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14135

آغاز: برابر؛ انجام: ولوزادت الدينة على العاقلة اجمع كان الزايد على الامام ولوزادت العاقلة وزع بالحصص

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام (چهار پنج سطر از انتهای آن ساقط)؛ مصصح؛ واقف: فاضل خان، سال 1065ق، کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 107گ، 12 سطر، اندازه: 18×12/5 سم [ف: 1-20521]

25. تهران: حقوق؛ شماره نسخه: 27-د

طهارة؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی بن اسمعیل سپاهانی، تا: 5 صفر 137ق؛ افتادگی: آغاز؛ بلاغ دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، 99گ، 15 سطر (7/5×11)، اندازه: 12/5×18 سم [ف: 281]

26. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26154

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق خفی، کا: محمد بن طهماسب قلی، تا: 957ق؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: مقوا با عطف تیماج، 12 سطر (7/5×11)، اندازه: 17/5×12 سم [رایانه]

27. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5396

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسمعیل بن علاء الدین دیلمی جهرمی، تا: پنج شنبه 16 جمادی الاول 961ق؛ دارای بلاغ؛ تملک: محمد مهدی در 1221، ابو جعفر بن ابو محمد حسین؛ مهر: «بنده آل علی میرزا خان»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، 120گ، 14 سطر،

ص: 872

اندازه: 12/5 × 19/5 سم [ف: 16-302]

28. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1559/2

خط: نسخ، کا: شاه ملا پسر بابا جان مشهدی، تا: 11 رمضان 965ق؛ کاغذ: پسته ای، جلد: رویه کاغذی، 19 سطر [ف: 5-289]

29. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 583/1

خط: نسخ، کا: محمد بن محمود بن محمد علوی، تا: صفر 967ق؛ برگ هایی از کتاب طهارت افتاده؛ با سرلوح، مجدول، محشی با نشان «ع ل، کنز العرفان، ذکری، نجاریه، تحریر، مجمل، نافع، ارشاد، صحاح، قواعد، لکاتبه، آب، مختصر، رس، ش»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکى، آگ (2پ-2پ)، 10 سطر (8/5×5/5)، اندازه: 10×14/5

سم [ف: 336]

30. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1483

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 972ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 253 گ، 11 سطر، اندازه: 11×17 سم [ف: 4-324]

31. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2279

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد بن علی نیمدهی، تا: 977ق؛ از نسخه مورخ جمعه هفتم شعبان 919 استنساخ شده؛ واقف: امیر جبرئیل، 1037؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 130 گ، 11-13 سطر، اندازه: 13×18 سم [ف: 1/1-202]

32. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1542

خط: نسخ، کا: عبدالمحسن بن مولانا عطاء الله آملی، تا: 977ق؛ مصحح، مقابله شده در 15 رمضان 1188 توسط محمد نصیر بن نورالدین؛ اندازه: 14/5 × 19 سم [نسخه پژوهی: 2-121]

33. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2553

آغاز: برابر خط: نسخ خوب، بی کا، تا: 977ق؛ محشی بدون امضاء و نقل از مهذب و قواعد و نزهة العابدین و تنقیح و ارشاد و مختصر مصباح و تحریر و مختصر نافع و ایضاح و غیره؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، 120 ص، 15 سطر، اندازه: 12×18 سم [ف:]

[370-1]

34. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 14506

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی عریضی حسینی جزى اصفهانی، تا: 989ق؛ محشی غالباً با رمز «ع ل»، مصدر به بعضی از صیغ النکاح و میزان الأوزان؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکى، 102گ، 19 سطر، اندازه: 21×12 سم [ف: 21/1-201]

35. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16995

آغاز: المیاء المء علی ضریین مطلق و مضاف فالمطلق ما یتحق اطلاق اسم المء علیه؛ انجام: ان لم یکن له مال و یقسط الیدیه علی الأقرب و الأقرب تقدیرها علی الإمام

تبصرة المتعلمین 873 خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز (یک برگ) و انجام یک برگ؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر 1368؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج ضربی، 113گ، 15 سطر، اندازه: 23×13/7 سم [ف: 21/1-206]

36. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 300

آغاز: بسمله الحمد لله القديم سلطانه العظیم شانه ... اما بعد فهذا الكتاب الموسوم؛ انجام: وفي سلس البول الیدیه وفي الصوت الیدیه. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ معلق به حواشی: «ه ق»؛ تملك: علی محمد بن حاجی محمد شریف عربی استرآبادی؛

جلد: مقوا، 137، 12 سطر (8×11)، اندازه: 14×18 سم [ف: 249]

37. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2398

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کلب علی، تا: جمعه 7 شعبان 1028ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای عطف تیماج مشکى، 120گ، 15 سطر، اندازه:

19/5×13 سم [محدث ارموی مخ: 1-274]

38. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 11/153-2053

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 11 شعبان 1038ق؛ جلد: مقوا عطف پارچه آبی، 71گ، 19 سطر، اندازه: 20×15 سم [ف: 2-711]

39. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4254

آغاز و انجام: برابر از آغاز کتاب «طهارت» تا پایان کتاب «قصاص»؛ خط: نسخ، کا: محمد زمان بن علی، تا: چهارشنبه 13 ذیقعده

1060ق؛ مهر: «حاج سید نصرالله تقوی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: قهوه ای، 12 سطر (4/5×10)، اندازه: 17×10 سم [ف: 11-269]

40. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2089/1

آغاز: الأول الجاری کمیاه الأنهار ولا ینجس بوقوع النجاسة فیها مالم یتغیر طعمه اولونه او را یحتہ بها فان تغیر نجس المتغیر خاصة دون ما قبله ومابعده وحکم ماء الغیث حال؛ انجام: برابر از میانه طهارت تا پایان؛ خط: نسخ، کان اسمعیل بن عبدالحسین بحرانی (بحرانی اصلا و الجزایر مولد و اصفهان مسکن)، تا: 25 جمادی الاول 1068ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سرخ با عطف تیماج قهوه ای، 197گ، 9 سطر، اندازه:

15×21 سم [ف مخ: 1-320]

41. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2789

خط: نسخ، کا: میرزا شریف سلامی، تا: 16 ذیحجه 1071ق؛ تملک: محمد علی در 1306؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن تریاکی، 111گ، 14 سطر، اندازه: 15/1 × 20/3 سم [ف: 1-80]

42. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 18843/4

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن میران قمی، تا: 1080ق؛ جلد: مقوا با روکش کاغذ سفید عطف پارچه ای، 14 سطر (6/5×13)،

ص: 873

اندازه: 12×19 سم [ف: 2-258]

43. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 2619

آغاز: الأول الجاری کمیاه الأناهار ولا ینجس بما یقع فیہ من النجاسة فیها مالم یتغیر لونه او طعمه او را یحتمه؛ انجام: برابر خط: نسخ، کان محمد طاهر بن محمد رضا اصفهانی، تا: 25 ذیقعدہ 1085ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 102گ، 17 سطر، اندازه: 18×11 سم [ف مخ: 1-320]

44. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3309

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سکندر علی، تا: قرن 12؛ محشی بلند فارسی در هامش برخی صفحات؛ تملک: محمد علی بن عبدالله هرنندی در 1237ق؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و با سر، 161گ، 9 سطر، اندازه: 15×22 سم آف مخ: 1-320]

45. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 5908

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، 127گ، 12 سطر، اندازه: 10×14/5 سم [ف: 3-311]

46. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22828

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، ؛ محشی؛ واقف: مرحوم آیه اللهی شیرازی، اسفند 1374، کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مزین به ترنج و سرترنج، 182گ، 11 سطر، اندازه: 14/5×22 سم [ف: 21/1-203]

47. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 712

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 12؛ با نشان «بلغ»؛ کاغذ: فستقی نخودی، جلد: مقوایی تیماج قهوه ای پوشانده، 315 گی، 7 سطر (10×6)، اندازه: 20×13 سم [ف: 2-38]

48. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 31911

کامل؛ خط: نسخ، کان محمد هاشم بن محمد اسماعیل نارهمولی، تا: شنبه 14 جمادی الثانی 1108ق، به درخواست فرزندش محمد سمیع؛ محشی، نسخه نزد محمد ابو الحسن بن سید دلدار علی در سال 1275 تصحیح و مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، بهمن 1383؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه ای، 76گ، 20 سطر، اندازه: 16×22/5 سم [اهدائی رهبر: 3-115]

49. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7192

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مهر: محمد تقی شریف یزدی، علی رضا مورخ 1184؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، 209 گ، 17 سطر (5/5×12)، اندازه: 11×28/5 سم [ف: 16-480]

50. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20678

آغاز: کتاب المتاجر و فيه فصول الأول في التجارة و قد تجب؟ انجام: و سبیل الله لزم ما دامت العين باقیة مشتمل بر «کتاب المتاجر» و فصل دوم «کتاب الهبات» است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 13؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1372؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، 18 گ، 18 سطر، اندازه: 18×11 سم [زاهدائی رهبر: 3-116]

51. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 36282

آغاز: کتاب القضاء و الشهادات و الحدود و فيه فصول الفصل الأول في صفات القاضی؛ انجام: بما یراه الامام رادعة از ابتدای فصل اول تا پایان فصل ششم کتاب القضاء و الشهادات و الحدود؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 2 گ، 20 سطر، اندازه: 16×22 سم

[اهدائی رهبر: 3-116]

52. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2656

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، 332 گ، 5 سطر (6×13/5)، اندازه: 14×22/5 سم [ف: 4-1379]

53. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19564

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد ابراهیم فراهانی، تا: یک شنبه 26 جمادی الاول 1211ق؛ حواشی ترجمه و توضیح برخی از عبارات؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن خرمايي، 143 گ، 11 سطر، اندازه: 16×11 سم [اهدائی رهبر: 3-117]

54. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 2767/2

آغاز: برابر؛ انجام: و الرطل العراقي ثمانية و ستون مثقالا و ربع مثقال بالصير في ادا كان احدي و تسعين مثقالا بالشرعي بنحو ما مر من التقريب فينقص عي نصف ثمن المن الشاهي الذي ياكل به بالفار سیه بیست و پنج درم بسته مثنای قیل و ثلثه ارباع مثقال و الحمد الله و حدخ تمت خط: نسخ، بی کا، تا: 1237ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه، 57 ص (17-73)، 29 سطر، اندازه: 33×20 سم [ف: 9-178]

55. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1396

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسینی، تا: 1259ق؛ 102گ، 15 سطر، اندازه: 11×20سم [ف: 1-37]

56. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10645

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: پنج شنبه 7 ربیع الثانی 1268ق؛ مصحح؛ واقف: محمد زهرایی، تیر 1350؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 72گ، 19 و 20 سطر، اندازه: 9×15سم [ف: 1/1-203]

57. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض10617

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد اسماعیل، تا: دوشنبه دهه سوم جمادی الاول 1268ق؛ واقف: محمد زهرایی، تیر 1350؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج و سرترنج، 39گ، 26 سطر، اندازه: 14/5×21/8سم [ف: 1/1-206]

ص: 874

58. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: 44/1

خط: نستعلیق، کا: عبد الجواد بن حاجی الحرمین ملا باقر سعید آبادی، تا: 20 صفر 1269ق؛ مهر: «الراجی الی الله عبدالجواد بن محمد باقر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکى، 29گ (1پ-39پ)، اندازه: 15×21سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: 155]

59. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 782

بی کا، تا: 1276ق؛ در سال 1278 توسط احمد خوانساری با نسخه ای که مؤلف تصحیح کرده بود مقابله شده؛ قطع: خشتی [ف: 81]

60. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 5072-25/162

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد صفار، تا: پنج شنبه 29 رجب 1297ق؛ جلد: تیماج مشکى، 129گ، 13 سطر، اندازه: 14×9سم [ف: 711-2]

61. مشهد: الهیات، شماره نسخه: 14844/2

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق گلپایگانی، تا: 1303ق؛ مصحح توسط شیخ محمد حسن صحاف کربلائی؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا عطف میسن قهوه ای، 10 و 18 سطر، اندازه: 13×20سم [ف: 2-145]

62. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14590 /2

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن گروسی، تا: 1314ق، کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: مقوا باروکش پارچه، 22 سطر، اندازه: 15/5 × 20/7سم [ف: 16-67]

63. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 2604/3

تا نزدیک به پایان حدود؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: میسن سیاه ضریبی، 114گ (121پ-234ر)، 23 سطر، اندازه: 12×19سم [ف: 6-70]

64. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2013

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اهدایی؛ وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، 85گ، 13 سطر (9/5×13/5)، اندازه: 14×20سم [ف: 4-1128]

65. قزوین؛ امام صادق شماره نسخه: 126

آغاز: برابر؛ انجام: الخامس ان يتوارى عنه جدران بلده وهو اذا في محل الترخيص للمقصر ولا ينفع سواده از ابتدای کتاب تا صلاة مسافر؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، 72گ، 20 سطر [ف: 1-50]

66. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2098

آغاز: الخروج و تغطية الرأس و التسمية والاستبراء و الدعاء عند الله خول و الخروج و الاستنجاء؛ انجام: ولا ما يثبت بالاقرار ولا صلحا ولا جنایة الانسان على نفسه ولا ما تجنيه البهيمه. خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: حاج شیخ احمد شریعت عقدایی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکى، 214گ، 10 سطر (7/5×12)، اندازه: 11/5×17 سم [ف: 4-1164]

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2594-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-295]

67. مشهد؛ اصغر زاده (مجموعه)؛ شماره نسخه: 6

بی کا، بی تا نشریه: 7-769

68. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20011

بی کا، بی تا، خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

69. مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 185/11

شامل کتاب القضاء؛ بی کا، بی تا؛ جلد: چرم زرد، 3گ (304پ-306ر)، اندازه: 21/5×15 سم [مؤید: 1-182]

70. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام (تراثنا: س 2 ش 4-27)

71. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: 30

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، 14 سطر، قطع: ربعی، اندازه: 11/5×8/5 سم [تراثنا: س ش 1-78]

72. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 25483

بی کا، بی تا؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]

73. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20967

بی کا، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

74. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1759/2

نسخه اصل: کتابخانه سید محمد حسین مدرسی - قم. فقط کتاب الطهارة و مقداری از کتاب الصلاة تا ابتدای بحث تکبیرة الاحرام؛ خط: نستعلیق، کا: سید احمد مدرسی یزدی، بی تا؛ 19 ص (25 43) [عکسی ف: 5-215]

75. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 677

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ قطع: خستی [رشت و همدان: ف: 1292]

76. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8942-59/162

آغاز: برابر

از اول تا بحث دیات؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 82 گ، 16 سطر، اندازه: 16×11 سم [ف: 2-711]

77. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 219/1

آغاز: و نصفاً بشر مستوی الخلقه لم ینجس بوقوع النجاسة فيه ما لم تتغير احد اوصافه خط: نستعلیق، کا: یوسف بن علی خطیب، بی تا، افتادگی: آغاز؛ 95 گ (1ر95پ)، اندازه:

14×5/20 سم [ف: 1-189]

78. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 412/ر-13

آغاز: اقسام القسم الأول الاری کمیاه الأناهار ولا ینجس بما یقع فيه من النجاسة ما لم یتغیر لونه او طعمه؛ انجام: فصل فی دية الجنین فی النطفة بعد استقرارها فی الرحم عشرون. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوایا تیماج مشکى، 100 ص، 14 سطر (6×5/12)، اندازه: 20×11 سم [ف: 2-11]

ص: 875

تبصرة المتعلمين في أحكام الدين (ترجمه) / فقه / فارسی

(.tabŞirat-ul muti' allimīn fī aḥkām-id dīn t

موسوی، محمد بن ابی الحسن، 963-1043 قمری

(mŪsavī, mohammad ebn-e abe-1-hasan (1556-1634

وابسته به: تبصرة المتعلمين في احكام الدين؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (648-726) آغاز: بسمله، سپاس و ستایش خدای را که قدیم است پادشاهی او، عظیم است شأن خدائی او

انجام: و اگر پدر فرزند خود را به خطا بکشد دیه بر عاقله پدرست اینست تمامی آنچه خواستیم ما در این مختصر و میخواهیم از حضرت حق سبحانه و تعالی او و بدرستی

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1463/2

آغاز: بعد بسمله و حمد. اما بعد این کتاب ترجمه تبصرة المتعلمين است که جمع فرموده است آنرا حضرت ... حسن بن المطهر الحلی ... چنین فرموده که این کتاب را ساختم از برای راه نمودن نو آموزان و فایده دارای مرطلب کنندگان در حالتی که میطلبیم از خدای تعالی یاری و توفیق او؛ انجام: برابر خط: نستعلیق، کا: شاهوردی بن میر حسین منجیلی، تا: شنبه 28 رمضان 994ق؛ کاغذ: سفید سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، 116ص (79-194)، 19 سطر [سنا: ف: 2-276]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3020-ف

خط: نسخ، کا: وجیه الدین بن اسماعیل بن عباس، تا: پنج شنبه 22 شوال 1025ق؛ با سرلوح و جدول [فیلمهاف: 2-28]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12059

آغاز: برابر؛ انجام: امید از حضرت سبحانه و تعالی آن که بگرداند سعی ما را خاصه از جهت رضای او آمین.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن رفیع الدین حسینی، تا: 9 محرم 1052ق؛ مجدول؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد 1361؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، 74گ، 22 سطر، اندازه: 21×12سم [ف: 20-81]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1092

آغاز: برابر؛ انجام: و اگر عافله زیاده باشد بر دیه دیه را بحصه بخش کند بریشان و اگر ...

از «عبادات» تا «احکام بمعنی اخص»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی با ترنج، 214گ، 14 سطر (8×13/5)، اندازه: 21×14سم [ف: 3-114]

• تبصرة المتعلمين في أحكام الدين (ترجمه) / فقه / فارسی

(.tabSirat-ul muti'allimin fi ahkam-id din (t

کرمانی، محیی بن محمد

kermānī, mohī ebn-e mohammad

وابسته به: تبصرة المتعلمين في أحكام الدين؛ علامه حلّی، حسن بن یوسف (648-726)

برای بزرگی همانم پیغمبر که به هرات رسیده بود در هنگامی که مترجم از عراق به خراسان رفته بود.

شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه: 5

آغاز: بهترین اموری که موجب تمهید قواعد توفیق و امداد و مستتبع ایضاح شرایع تبصره و ارشاد تواند بود سپاس بی قیاس و ستایش بی آرایش مالک الملکی راست ... که شناختن شرایع و احکام و دانستن مباحث حلال و حرام را از امهات مهمات دینی گردانیده ... چون ... محی بن محمد کرمانی مدتها اوقات خود را به استخراج در معانی آن صرف کرده بود ... به خاطر فاطر می رسد که اگر معانی آن را به عبارت فارسی ترجمه نماید هر آینه به طبایع و عقول انسب؛ انجام: و اگر وارث نباشد و ارث امام است و اگر خطا ولد را قتل کرد همچنان دیه بر عاقله است خالصا و الله اعلم. فرغ من تمینق هذه النسخة الشريفة في يوم الخميس ثاني عشرين شهر شوال ختم بالخير و الاقبال سنة خمس وعشرين بعد الالف على يد الفقير الحقير المحتاج الى رحمة ملك الناس وجيه الدين بن اسماعيل بن عباس غفر ذنوبهم و ستر عيوبهم

بی کا، بی تا [نشریه: 5-271]

• تبصرة المتعلمين في أحكام الدين (ترجمه) / فقه / فارسی

(.tabSirat-ul muti'allimīn fī ahkām-id dīn (t

وابسته به: تبصرة المتعلمين في أحكام الدين علامه حلّی، حسن بن یوسف (648-726)

ظاهرا غیر همانند:

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5466

جز ترجمه محیی الدین محمد کرمانی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 134، 21 سطر (8×13/5)،

اندازه: 18×12 سم [ف: 16-17]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2274-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-49]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13874

آغاز: سپاس بی قیاس مر خدای را که قدیم است پادشاهی او و بزرگ است شأن او ... اما بعد این کتابیست موسوم به تبصرة المتعلمین در حکمهای دین ... کتاب العبادات بدانکه عبادات شرع هفت است نماز و روزه و اعتکاف و؛ انجام: واگر کشت پدر پسر خود را به عمد، بستانند از وی دیت دیگری را دهند از ما تثبتناه فی هذه المختصر ... يجعله ذلك لوجهه خالصا انه قریب مجیب

ص: 876

ترجمه تحت اللفظی و روانی است؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن قوج احمد ایمنابادی، تا: غره صفر 974ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکى، 169گ، 13 سطر، اندازه: 15×20سم [ف: 37-441]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 2834

آغاز: سپاس و ستایش خدایی است که قدیمست پادشاهی او و عظیمست شأن خدائی او و روشن و ظاهر است دلیلهای یکتائی او آن خداوند که انعام فرموده به بندگان خود بفرستادن پیغمبران؛ انجام: فصل دوازدهم در حکم جنایتی که بر حیوان واقع شود کسی که تلف گرداند حیوانی حلال گوشت را به ذبح شرعی لازم می شود بر وارث از برای مالک آن و اگر به غیر ذبح تلف گرداند لازم می شود بر او بهای آن در روز تلف

ترجمه تحت اللفظی و روانی است از «تبصرة المتعلمین» علامه حلی که غیر از چند ترجمه موجود در دانشگاه میکر فیلم شماره 3020، سنا 276/2، دانشگاه تهران 16/17 شماره 5466 می باشد. نسخه حاضر از انتها ناقص است و از ابتدا (طهارت)، تا اواخر دیات را در بردارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، جلد: مقوا با روکش مشما عطف تیماج سیاه، 290گ، 11 سطر، اندازه: 11×16 سم آف مخ: 1-404]

4. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4360/1

آغاز: سپاس و ستایش خدائی راست که قدیم است پادشاهی او و عظیم است شأن خدائی او و روشن و ظاهر است دلیلهای یکتائی او؛ انجام: و همه مؤمنان و دوستان خاندان نبوت و ولایت را با دوست داشتگان ایشان برانگیزاند انه سمیع مجیب و الحمدلله. خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد طاهر کفرانی، تا: چهارشنبه 17 شعبان 1078ق؛ مصحح، یادداشتی

تاریخی در جلوس ناصرالدین شاه قاجار به سلطنت در سال 1264؛ جلد: تیماج قهوه ای، 147گ (پ 1-147ر)، 15 سطر، اندازه: 20/5×13/5 سم [محدث ارموی مخ: 1-360]

5. یزد؛ علومى، شیخ علی؛ شماره نسخه: 11

آغاز: سپاس و ستایش خدای را که قدیم است و پادشاهی او عظیم است شان خدایی او روشن و ظاهر است دلیلهای یکتایی او ... اما بعد بدانکه این ترجمه تبصرة المتعلمین است که جمع فرموده است آن را حضرت شیخ اجل اکرم اعلم ذی الفضائل الجلیة [و] الخصایل السنیه المعنی آثار حضرت النبوی المحیی المآثر العتره المصطفویه الشیخ جمال الملة و الشریعة و الدین حسن بن مطهر الحلی افاض الله علیه شایب الرضوان و اسکنه فرادیس الجنان ... و چنین فرموده که این کتاب را ساختیم از برای راه نمودن نو آموزندگان و فایده در آن مر طلب کنندگان؛ انجام: که بگرداند سعی ما را خاصه از جهت رضای او آمین یا رب العالمین و الصلوة.

همانند نسخه ثقة الاسلام تبریزی؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10 و 11، 135 گ، 20 سطر، قطع: ربعی آنشریه: 4-437]

6. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره/2

تبصرة المتعلمین 877 آغاز: سپاس و ستایش خدای را که قدیمست پادشاهی او و عظیمست شأن خدایی او، و روشن و ظاهر است

دلیل‌های یکتایی او ... اما بعد بدانکه این کتاب ترجمه تبصرة المتعلمين است که جمع فرموده است آن را حضرت بی‌کا، بی‌تا [نشریه: 7-539]

• تبصرة المتعلمين منظوم / فقه، شعر / عربی

tabSirat-ul muti'allimin-i manzum

حسینی سیفی، محمد بن محمد مهدی، - 1150 قمری؟

(hoseynī seyfī, mohammad ebn-e mohammad mahdī (1738

وابسته به: تبصرة المتعلمين في أحكام الدين؛ علامه حلّی، حسن بن یوسف (648-726) متن تبصرة المتعلمين في أحكام الدين از علامه حلّی (726 648ق) که در بالا یاد شد نظم آن به عربی شاید از قوام الدین سیفی قزوینی (-1150 ق) صاحب «تحفه قوامیه» باشد که چندین متن دیگر را نیز به عربی سروده است. این منظومه مفصل در حدود دو هزار بیت است. آغاز: بسملة الحمد لله الذي تقادما *** سلطانة و شانه تعاضما / و بعد فالتبصرة المعظمة *** تبصرة لمن بغى تعلمه

[دنا 772/2؛ الذريعة 462/3 و 487/9]

1. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6157

آغاز: برابر؛ انجام: کان علی عاقله الاب الدينة *** و تم ما في خاطري أن أنهيه / و الحمد لله و تسليمي علی *** محمد و آله خير الملا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن 12؛ با تاریخ 1137ق، حاشیه‌های فارسی و عربی؛ دارای منظومه ای از ملا محراب؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج زرد، 108گ، 17 سطر (13×7/5)، اندازه: 19×12/5 سم [ف: 3-312]

2. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2034

آغاز: برابر؛ انجام: کان علی عاقله الاب الدينة *** و تم ما في خاطري أن تهيه / و الحمد لله و تسليمي علی *** محمد و آله خير الملا در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کا: حسین ملا شاهمراد شولستانی، تا: یکشنبه 19 محرم 1185ق؛ جلد: تیماج قرمز، 128 گ، 15 سطر، اندازه: 17/5 × 11/5 سم [محدث ارموی مخ: 3-1613]

3. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 2476/3

آغاز: برابر بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج تریاکی، 111گ (27-137)، اندازه: 8/5×15/5 سم [ف: 4-1309]

• تبصرة المتعلمين منظوم / فقه / عربی

ص: 877

زنجانى، عباسعلى، 1344 قمرى

(zanjani, abbas'ali (-1926

وابسته به: تبصرة المتعلمين في أحكام الدين علامه حلى، حسن بن يوسف (648-726) منظومه ای حدود سه هزار بیت، که «تبصرة المتعلمين» علامه حلى به نظم کشیده شده است.

قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 6084

آغاز: الحمد لله القديم الاول *** الواحد الفرد العلى الأجلل / هو الذي كرم ابن آدم *** فضلنا على السوى في العالم؛ انجام: و كل من أوصى باخراج الولد *** من دون مانع من الارث فسد

خط: نسخ، کا: فیاض زنجانی (از آغاز تا آخر جهاد)، تا: جمعه 19 ربیع الاول 1325، باقی نسخه به خط غلامحسین زنجانی، 23 ربیع الاول 1325؛ در برگهائی قبل از کتاب تاریخ در گذشت ناظم و دو یادداشت بخط فرزندش و پس از کتاب چند یادداشت از ناظم دیده میشود؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 159 گ، 12 سطر، اندازه: 11×17/5 سم (ف: 16-90)

• تبصرة المتجهدين و قره عين العابدین / فقه / فارسی

tabserat-ol motehajjedīn va qorrat-o 'ayn-el 'ābedīn

بروجنى، على بن باقر، ق 14 قمرى

(borūjenī, 'alī ebn-e bāqer (-20c

مؤلف پس از نوشتن تفسیر قرآن کریم و شرحی بر کتاب ریاض در فقه به نوشتن شرحی بر جواهر الکلام به نام «بحر الجواهر» در هزار بیت پرداخت و هنگام نوشتن شرح کتاب نکاح آن، یکی از دوستان در خواست نمود که رساله ای در اعمال شب از واجب و مستحب و اذکار بنگارد.

در پاسخ این درخواست کتاب حاضر را در هشت «باب» و یک «خاتمه» ترتیب داد: 1. آداب وضو؛ 2. آداب اذان و اقامه؛ 3. آداب مغرب و عشاء؛ 4. آداب نماز شب؛ 5. آداب سحر و بعضی ادعیه آن؛ 6. آداب نماز جعفر طیار؛ 7. آداب نماز آیات؛ 8. احکام نماز آیات.

1. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 2927

آغاز: فيقول أضعف عباد الله الصالحين ... فأردت أن أكتب بعض ما يفتقر اليه عباد الله المؤمنون؛ انجام: پس انداخت موسى عصائیکه در دست داشت دیدند ازدهای بزرگی شد ... خط: نسخ، کاتب مؤلف، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 18 گ،

19 سطر، اندازه: 21×16 سم [ف: 8-119]

2. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3615-18/135

آغاز: بسملة الحمد لله على ما عرفنا من نفسه و ألهمنا من شكره و فتح لنا من ابواب العلم بربوبيته .. فبعد فيقول ... على بن الحاج ملا باقر البروجنی فانی مع فقري و قلة بضاعتی؛ انجام: صاننا الله و اياكم من حوادث الزمان من متابعة الهواء و الشيطان بأسمائه العظام و أنبيائه الكرام

خط: نسخ، کا: ابراهيم اصفهانی، تا: غره محرم 1320ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج

قرمز، 141، 13 سطر، اندازه: 13/5 × 21/5 سم [ف: 2-711]

• تبصرة المجتهدين في استظهار استار حجب اليقين / فقه / عربي

tabŞirat-ul mujtahidīn fī istiḡhār-i astār-i hujub-il yaqīn

حسينی علوی، محمد بن احمد، ق 11 قمری

(hoseynī `alavī, mohammad ebn-e ahmad (-17c

رساله ای درباره نماز جمعه است که مؤلف در آن جانب عدم و جوب تعیینی آن را گرفته است و به رد شهید ثانی پرداخته است که معتقد به جوب تعیینی آن بوده است. در این کتاب به طور خاص به کتاب صلاة الجمعة» شهید ثانی نظر دارد و عبارات وی را از آن کتاب جمله به جمله نقل می کند و در آن مناقشه می کند. این کتاب کتاب میسوطی است که در ابتدای آن مقدمات اصولی در اجماع و دلالت صیغه امر و غیر آن می آید و در آن از جدش نقل قول می کند.

[مکتبه امیر المومنین 199/1]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5338

آغاز: الحمد لله ارتاح بفجره في ظلمات وحشته المرس يوم النشور و استضىء بمصباح عدله في غسقات كربات نفخة الصور؛ انجام: رزقنا الله سبحانه و تعالى في حريم القرب من أشعة جماله و سقانا في جنة الوصل من كأس وصاله بحق محمد و آله

خط: نسخ، کا: ملک محمد معلم سمنانی، تا: جمادی الثانی 1079ق؛ مهر وقفی «حاج محمد علی طهرانی نوری» (مربع)؛ جلد: پارچه مشکی، 204گ، 12 سطر، اندازه: 16×9 سم [ف: 14-125]

۲. اصفهان، مکتبه الزهراء؛ شماره نسخه: 105

بی کا، بی تا؛ از جمله مجموعه شماره 102 می باشد؛ 15 گ، 15 سطر، اندازه: 24×18 سم [ف: 71]

• تبصرة محمدیه / منطق / فارسی

tabsere-ye mohammadīye

بادی، محمد

bādī, mohammad

در آداب البحث.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18220 ض

بی کاء، تا: قرن 13 [د.ث. مجلس]

تبصرة المذاکر و نزہة الناظر / تجوید / عربی

ص: 878

بعدانی، عبدالله بن علی

bo'dānī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'alī

رساله مختصری است در احکام مد و وقف و همزه و جز آن مطابق مذهب عیسی بن میناء قالون (220) دارای سیزده «فصل»

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 453/4

آغاز: الحمد لله الذي انزل القرآن على سيد الأنام و جعل قارئه مع البررة الكرام و حامله حاملا راية الاسلام نسخه اصل: کتابخانه آکادمی
لینچی رم 35؛ بی کا، تا: جمعه محرم 962ق؛ 21ص (240-260) [عکسی ف: 2-48]

• تبصرة المسافرین = سفرنامه = سوانح عمری / سفرنامه / فارسی

tabsserat-ol mosāferīn = safar-nāme = savāneh-e 'omrī

طباطبائی، محمد حسن بن میرزا باقر، 1249-1308 قمری

(tabātabā'ī, mohammad hasan ebn-e mīrzā bāqer (1834 1891

اهدا به: ناصر الدین شاه تاریخ تألیف: 1308ق میرزا حسن خان منشی که در پست های منشیگری صدراعظم و وزیر جنگ وزیر خارجه ایران خدمت کرده است بر آن می شود که جنگی از مشاهدات خود در عالم سیاحت و مأموریت در اسلامبول و اروپا فراهم آورد. وی در آن مطالب مهمی که از روزنامه ها استخراج می کرده نیز آورده است. در این جنگ اطلاعات زیادی راجع به اروپا قرن نوزدهم و وضع حکومت قاجار در آن عهد و تاریخچه ای از رجال ایران در آن زمان و مختصری از تاریخ ایران وجود دارد. (عبدالله انوار)

آغاز: بر هر فردی از افراد لازم است که سرگذشت خود را سفره و حضرا ... بنویسد

انجام: قرین افتخار و مباحات نیز فرمودند

[دنا 772/2؛ نسخه های منزوی 3994]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2264

آغاز: بسمله، در سالنامه دولت روس سنه 1874 مسیحی که مطابق سنه 1291 هجریست؛ انجام: سانتیمتر صد یک متر، د کامتر ده یک متر (?)

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا عبدالوهاب خرقانی، تا: 1293ق، جا: تهران؛ اهداء به صدیق الملک؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی،
154گ، 14 سطر (19×13)، اندازه: 21×26/5سم [ف: 5-383]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4320

آغاز: برابر؛ انجام: تم ... در دارالسلطنه تبریز 1308 من الهجرة النبوية.

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1308ق؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میسن سبز، 470گ، 21 سطر، اندازه: 21/5×35/4 سم [ف: 97-
[2

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4223-ف و 3460-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-33 و 2-147]

3. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 14-ب

آغاز و انجام: برابر

در آن نامه ها و فرمانهای دیوانی هم هست؛ خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن محمد تفرشی (برخی به خط سید تقی خان منشی است)،
تا: 1314ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 245گ، 19 سطر (27×13)، اندازه: 35/5×22 سم [ف: 1-315]

تبصرة المؤمنین / عرفان و تصوف / فارسی

tabserat-ol mo'menān

حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان، ق 11 قمری

ebn-e

(mo'men, mohammad mo'men hakim mohammad zamān (-17c

تاریخ تألیف: 1086ق؛ محل تألیف: دار السلطنه قزوین

رسالهای متوسط در تأیید و دفاع از صوفیه و مبانی و قصاید تصوف که در رد و نقد نظرات «محمد طاهر قمی» ضد صوفی معروف صفویه نوشته است، در دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: 1. اثبات واقعیت و حقیقت و بیان آنکه مخترع صوفیه حقه نیست؛ 2. تحقیق ولایت و مراتب ایمان و معنی ... و جواز ترک حیوانی؛ 3. بیان عشق؛ 4. جواز ذکر جلی و ذکر خفی به طریق مخصوص ایشان و تحقیق غنا و وجد و حال؛ 5. تحقیق غیب و الهام و وحی و جواز کشف و رویای صادقه و عروج روح؛ 6. وحدت وجود؛ 7. اثبات انوار و حجب؛ 8. جواز چله نشینی؛ 9. بیان شطح و طامات؛ 10. اثبات روح اعظم و اتصال ارواح مؤمنین به آن؛ 11. اثبات رتبه فناء فی الله؛ 12. جواب مطاعن مولوی که نسبت بهر یک از عرفاء بیان نمود؛ خاتمه در دلالت و تشیع و تاویل اقوال مشایخ کبار.

آغاز: الحمد لله الذي يهدي من يشاء الى صراط مستقيم بعد بر ارباب الباب پوشیده نماند که حضرت مولوی به ظاهر مولانا محمد طاهر چون قعود در مسند قضای قم را با قیام به پیش نمازی جمعه که بر غیر معصوم اجتماع ضدین است جمع فرموده خواست که در وحدت

مسلك عرفاء و متشرعين حقه تفرقه اندازد ... رسائل چند از نظم و نثر در مطاعن عرفا كه صوفيه حقه اند انشاء نمود و طريق سالكان راه حق را غير جاده شرع دانست اختراع مذهبي به سلطان العارفين ... شيخ صفى الدين قدس سره و فرقه كاملين شيعه داده بناء على هذا خادم فقراء و خاك قدم عرفاء محمد مؤمن الحسينى التنكابنى الطيب واجب دانست كه اصول طريقه اين فرقه را ... بيان سازد تا بر عوام نيز ظاهر گردد

ص: 879

انجام: به اصل صرفیت خود بسلامت روان شدن کنایه از عدم موانع راهزنان عقبات عالم بقا است نسبت به بی تعلقات عالم حسنی

[الذریعة 325/3 که در کلام و اصول دین دانسته شده است؛ نسخه های منزوی 905/2 (5 نسخه) 1799/2؛ فهرستواره منزوی 171/7؛ دنا 772/2 (15 نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 62

آغاز و انجام: برابر؛ قد تمت التالیف فی شهر سنه 1086 هزار و هشتاد و شش فی دار السلطنه قزوین.

خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: 1086ق؛ به مهر و نظر مؤلف رسیده؛ واقف: نادر شاه افشار، 1145ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه ای زرد خردلی، 62، 17 سطر، اندازه: 12×18 سم [ف: 1-56]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10219

بی کا، تا: اوائل قرن 11؛ مصحح، نسخه در عصر مؤلف کتابت شده. [میراث شهاب: س

ش 4-56]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 933/4-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 کاغذ: فرنگی ضخیم شکری و تیره رنگ، جلد: تیماج مشکى، 32ص (67-98)، قطع: خستی، اندازه: 16/5×20 سم [ف: 23-232]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1031/1-طباطبائی

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن امام وردی اصفهانی، تا: 1103ق؛ کاتب در ذیل تبصرة المؤمنین تاریخ تألیف آن رساله را 1086 و در قزوین قید می کند؛ کاغذ: اصفهانی ضخیم آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکى، 59ص (1-59)، 21 سطر، اندازه: 20×9/5 سم [ف: 23-320]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 38/1 سرود

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی شکری و آبی رنگ، جلد: تیماج مشکى، قطع: خستی نشریه: 13-417

6. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 389/1

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ پخته، کا: علی بن حسین ملقب به رضا ذهبی، تا: قرن 13؛ 67گ (2پ-68ر) [ف: 1-43]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3928/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عباسعلی درویش نعمة اللہی کرمانی، تا: 1215ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 168ص (67-234)، 14 سطر، اندازہ: 17×11 سم [ف: 10-2010]

8. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1656-9/206

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر طیب خوئی الاصل، تا: 1215ق؛ مصحح: جلد: تیماج قہوہ ای، 91گ، 13 سطر، اندازہ: 15×10/5 سم [ف: 2-709]

9. تہران؛ الہیات؛ شماره نسخه: 576/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد قلی بن میرزا اسماعیل زنگنه، تا: پایان جمادی الاول 1224ق، جا: روستای بویوک آباد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 41گ (48ر 88پ)، 19 و 20 سطر (7×11/5)، اندازہ: 11×11/5 سم [ف: 334]

10. تہران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4935/1

آغاز و انجام: برابر

خط: شکستہ نستعلیق، بی کا، تا: 18 ربیع الثانی 1270ق؛ کاغذ: فرنگی آہار مہرہ، جلد: میشن قہوہ ای، 55گ (1پ 55ر)، 14 سطر، اندازہ: 18/2×10/8 سم [ف: 1358]

11. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: 77/9

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قہوہ ای، 42گ (67پ) -

108پ)، اندازہ: 21×16 سم [ف مخ]

12. شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه: 9/18

بی کا، بی تا [نشریہ: 5-268]

13. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22999

آغاز: برابر؛ انجام: و الحمد للہ رب العالمین تمت بعون اللہ و حسن توفیقہ

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی،

19 سطر (7×13)، اندازه: 12×18 سم [رایانه]

14. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 989/1-ف

نسخه اصل: بادلیان ش 246 فرارزش 1299 ات؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-551]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1132/7-طباطبائی

تنها اوایل رساله تبصره نقل شده است؛ بی کا، بی تا؛ 2 گ (240 241) [ف: 23-600]

• تبصرة المؤمنین / فقه / فارسی

tabserat-ol mo'menīn

نراقی، عبدالصاحب محمد بن احمد، 1215؟ -1297 قمری

(narāqī, 'abd-os-sāheb mohammad ebn-e ahmad (1801 1880

رساله عملیه شامل مسائل طهارت و صلوات. چاپ: مشار فارسی، ج 1، ص 1176، دارالخلافة طهران، سنگی، 1281 ق.، خشتی

قم: فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: میر سید علی بن میر سید محمد حسینی نائینی، تا: 1261 ق

[تراثنا: س 13 ش 1-139]

ص: 880

تبصرة الناظرين / ادبیات / فارسی

tabserat-on nāzerīn

حسینی، امین بن عبد العظیم، ق 14 قمری

(hoseynī, amīn ebn-e 'abd-ol--azīm (-20c

تاریخ تألیف: 1301 ق

کاتب نسخه که در ترقیمه گوید: «تم علی ید کاتبها و مؤلفها 14 ذیقعدہ 1301». کتاب منتخب معانی الاخبار نیز از اوست. در دو «مقام» و یک خاتمه و چند مقال:.. مقام .. مهمات مسائل و قواعد صرفیه، در چند مقاله مقام 2. قواعد و مسائل نحویہ در سه مقاله.

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 457/5

آغاز: و مقصود از آنها و چون در این امت و ملت این کلمات؛ انجام: احکام بسیاری از مفردات در این مقاله مذکور گردید و کفایت می کند. و الحمدلله اولاً و آخراً ...

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: 14 ذیقعدہ 1301 ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ 77 گ (167,91 ر) [ف: 1-44]

تبصرة الناظرين / گوناگون / عربی

tabserat-on nāzerīn

حسینی تنکابنی، اسماعیل بن کاظم، ق 14 قمری

(hoseynī tonekābonī, esmā'īl ebn-e kāzem (-20c

کشکولی است مشتمل بر مطالب متفرقه علمی و تاریخی و ادبی و رجالی که مؤلف آنها را در چند باب گرد آورده است. این نسخه شرح احوال علماست که باب دوم می باشد و از کتاب استخراج شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7628

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، در آغاز نسخه صفحه ای است به خط آیه الله مرعشی در شرح حال مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه ای، 45 گ، 13 سطر، اندازه: 18×23 سم [ف: 20-33]

تبصرة الناظرين في كشف مدارك احكام فروع الدين / فقه / عربی

tabširat-un nāzirīn fī kašf-i madārik-i ahkā-m-i furū'-id dīn

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ق 13 قمری

(raṣṭī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafi* (-19c)

اهداء به: ناصر الدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: سه شنبه 29 ربیع الثانی 1267ق؛ محل تألیف: رشت ملا محمد صادق که یکی از علماء گیلان بود برای امتحان مراتب علمی مؤلف سی مسئله فقهی نزد وی فرستاد، مؤلف ده مسئله بر آنها افزود و به چهل مسئله در این کتاب به طور استدلالی پاسخ گفته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2659/4

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فیقول العبد الحریق فی بحار الخطایا و المعاصی و المتخلص بالعاصی؛ انجام: اوفی عوالم البرزخ فی برهوت العیاذ بالله او وادی السلام انشاء الله اوفی القیامة انشاء الله سبحانه.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: غره رجب 1267ق، جا: قریه ابراهیم آباد قزوین؛ جلد: تیماج قهوه ای، 60 گ (202 پ-261ر)، اندازه: 17×22 سم [ف: 7-239]

• تبصرة الناظرین و تذكرة الذاکرین / عرفان و تصوف / فارسی

tabserat-on nāzerīn va tazkerat-oz zākerīn

محقق اردبیلی، محمد بن سلطان محمد، ق 11 قمری

(mohaqqeq-e ardabīlī, mohammad ebn-e soltān mohammad (-17c)

تاریخ تألیف: جمعه دوازدهم محرم 1050ق

رساله ای عرفانی بر مشرب صوفیان ذهبیه در معانی ذکر در یک «مقدمه» و شش «تذکره» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان معنی ذکر و ذاکر؛ تذکره 1. بیان اینکه ذکر افضل عبادات است؛ 2. معنی لا اله الا الله؛ 3. ذکر جهر و جمعیت صلوة؛ 4. ذکر خفی و قلبی؛ 5. بیان آنچه بعضی اهل سلوک را روی می دهد در مجالس ذکر؛ 6. بیان تواجد و وجد و وجود خاتمه: در بیان آنکه سالک طریقت را با وجود صدق نیت و صفای طویت و نفس عازم و قلب حازم ... بامداد پیر راه دیده ... احتیاج است. مؤلف در پایان اسم و سلسله طریقتی و مشایخ خود را ذکر می کند.

آغاز: الحمد لمن لیس للحمد أهل دونه فلا یشارکه فی الثناء سواء الذی نبه علی ذکره فی ذکره بذکره فاعلم انه لا اله الا الله فهو سبحانه لم یزل ذاکرة مذکورة متجلية بذکره علی الأئمة انجام: و لهذا در آن خوض نمیرود هداانا الله و سایر الطالبین للحق و الیقین الی طریقة الأئمة المعصومین و اتباعهم المتقین و الأولیاء المنتجبین من مشایخ الدین و افاض علینا من اسرار هم انوار الصدق و الیقین

[دنا 773/2 (3 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 172/7]

۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: 356/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1079ق؛ فاقد جلد، 25گ (1پ-25ر)، 22 سطر، اندازه: 20×14سم [ف مخ]

2. خوی؛ نمازی، شماره نسخه: 345

آغاز: برابر؛ انجام: انوار الصدق و الیقین اتفق الفراغ من تلیق هذا المختصر ... من غیر التفات الی کتب القوم من اهل الحال و القال او اقتباس شیء منهم فی المعانی او المقال.

ص: 881

خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 19 شوال 1194ق، جلد: مقوایی، 95ص، 13 سطر، اندازه: 20×15سم [ف: 171]

قم مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 484

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 2-85]

• تبصرة الواعظین / عربی

tabSirat-ul wa'iZin

محمد حسن بن اسماعیل

mohammad hasan ebn-e esmā'īl

مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 257/3

بی کا، بی تا [اوراق عتیق: 1-256]

• تبصرة الولی فی النص الجلی / حدیث / عربی

tabŞirat-ul walī fi-n nass-il jalī

بحرانی، هاشم بن سلیمان، -1107؟ قمری

(bahrānī, hāŞem ebn-e soleymān (-1696

کتابی در اثبات امامت و خلافت علی بن ابیطالب است و دارای چهار «رکن»: 1. در آنچه به لفظ امام آمده و در این رکن صد حدیث از طریق خاصه و سی و دو حدیث از طرق عامه نقل شده؛ 2. در آنچه که به لفظ خلیفه ذکر شده و در این رکن هم صد حدیث از طریق خاصه و بیست حدیث از طرق عامه ذکر شده؛ 3. در قول حضرت رسول به علی که فرمود انت منی بمنزلة هرون من موسى الخ و در این رکن هفتاد حدیث از طریق خاصه و هشتاد حدیث از طرق عامه نقل شده؛ 4. وجوب تمسک به ثقلین و امر رسول الله به آن و در آن هشتاد و یک حدیث از طریق خاصه و بیست و سه حدیث از طرق عامه آورده شده. این کتاب جز اثر دیگر مؤلف با عنوان تبصرة الولی فیمن رأى المهدی است.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 112/4

آغاز: الحمد لله العلی العظیم الولی الکریم الروف الرحیم؛ انجام: اهبطوا بنا إلى المكان الذي كانوا فيه وعلی هذا انقطع الكلام و الصلوة والسلام علی محمد و آله صفوة الملك العلام خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: پارچه، قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: 1375]

• تبصرة الولی فیمن رأى القائم المهدی / حدیث اعربی

بحرانی، هاشم بن سلیمان، -1107؟ قمری

(bahrānī, hāšem ebn-e soleymān (-1696

تاریخ تألیف: 1099 ق (به نوشته الذریعه)

داستان دیدار 76 تن از حضرت حجت است، در این کتاب اشخاصی که در زمان ولادت و صباوت و در غیبت صغری و کبری حضرت امام قائم (عجل الله تعالی فرجه) را زیارت کرده و صدای مبارک ایشان را شنیده و از آن حضرت روایت کرده اند با ذکر اسناد ذکر شده. مؤلف در این کتاب هم کوچکترین تصرفی نکرده و فقط نقل روایات می باشد و در حدود 19000 بیت است.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي لا يخلو الارض من حجة لئلا يكون للناس على الله حجة و جعل به قوام

انجام: و يشخدون السلاح ينتظرون قائمنا و أتى الحجة عليهم على هذا فقطع الكلام

چاپ: مشار عربی، ص 158، دارالخلافة طهران، سنگی، 1272ق، رحلی، 26ص (صص 758-783)

[الذریعه 326/3؛ دنا 773/2]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18611

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی خوش، کا: بحرانی، علی بن عبد الله، تا: 1099ق؛ مجدول؛ ضمیمه نسخه ش 1668؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج زرشکی دارای ترنج و سرترنج، 31 سطر (19×12)، اندازه: 30821سم [رایانه]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18385 ض

خط: نسخ خوب، کا: علی بن سلیمان بحرانی، تا: 1103ق (د.ث. مجلس)

3. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1746/3

آغاز: برابر، انجام: روایت عدة لیلال قد نزل من الغرفة وضوء السراج خط: نسخ، کا: سید حسین هندی، تا: 1268ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، 45 گ، 21 سطر، اندازه: 34/5×22

سم [ف: 1-221]

4. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: 125/3

انجام: فأخذتها و كنت اعمل بها و رأيت عدة ليالى قد نزل من الغرفة وضوء .. خط: نسخ، كا: احمد بن محمد بن مبارك بن حسين السارى
بحرانى، بى تا؛ افتادگى: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، 11 گ (430 پ - 440 پ)، اندازه: 31823 سم [ف: 103]

5. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 2128/2 - عكسى

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، كا: على بن محمد كرماني، تا: 18 جمادى الثانى؛ 92 گ (83 پ - 174 پ) [عكسى ف: 1-59]

6. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 1115/3

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بى كا، بى تا؛ جلد: تیماج قرمز، 23 گ (387 پ - 409 ر)، 31 سطر، اندازه: 20/5×30 سم [ف: 3-286]

← تبصره يوسفیه ← شرح عوامل ملامحسن

ص: 882

• تبصیر الرحمن و تیسیر المنان ببعض ما يشير الى اعجاز القرآن = تفسیر المہامی / تفسیر / عربی

tabpīr-ur raḥmān wa taysīr-ul mannān bi-ba'd-i mā yašīr ilā i'jāz-il qur'ān = tafsīr-ul mahāyimī

مہامی، علی بن احمد، 776-835 قمری

(mahā'emī, 'alī ebn-e ahmad (1375-1432

کتابی است درباره اعجاز قرآن که در فہرست نسخہ های خطی عربی کتابخانہ ندوۃ العماء (ہند) ص 23 با عنوان: «تبصیر الرحمن» مؤلف کتاب اہل دکن ہند بودہ و شرحی بر

«فصوص الحکم» محیی الدین بن عربی و نصوص صدر الدین قونوی دارد.

آغاز: بسملہ. الحمدللہ الذی أنار بکلامہ قلوب أولی الألباب لیبصروا بہ مع عقولہم چاپ: دہلی، 1286ق

[فہرست نسخہ های عربی ندوۃ العماء ص 23؛ معجم المؤلفین 9/7؛ ہدیۃ العارفین 730/1؛ معجم المطبوعات، سرکیس 1717/2؛ کشف الظنون 339/1؛ دنا 773/2 (5 نسخہ)؛ الأوقاف العامۃ بغداد 56/1]

1. تہران؛ مروی؛ شمارہ نسخہ: 438

آغاز: برابر دورہ قرآن است؛ بی کا، تا: با تاریخ 963ق؛ در 963 فقیہ داود بن فقیہ محمد آن را مقابلہ کردہ؛ 342گ [ف: 82خ

2. مشہد؛ رضوی؛ شمارہ نسخہ: 1237

آغاز: برابر؛ انجام؛ و علی ملک کریم و کل ذی فضل عظیم. تمت مقابلۃ تفسیر المخدوم الأعظم علی ... من الہجرۃ النبوة اعلى افضل الصلوات و از کیہا.

خط: نسخ ہندوستان، کا: داوود بن فقیہ محمد، تا: ربیع الثانی 959ق، کاتب (ساکن وانرہ)؛ مجدول؛ واقف: امیر جبرئیل، از حیدر آباد دکن، 1307؛ کاغذ: کشمیری نخودی آہار مہرہ، جلد: پارچہ ای فیلی، با عطف تیماج قہوہ ای، 356 گ، 30 سطر، اندازہ: 18x27 سم [ف: 1-419]

3. مشہد؛ رضوی؛ شمارہ نسخہ: 1238

آغاز: برابر؛ انجام؛ و علی ملک کریم و کل ذی فضل عظیم تمت مقابلۃ تفسیر المخدوم الأعظم علی ... من الہجرۃ النبوة اعلى افضل الصلوات و از کیہا.

خط: نسخ ہندوستان، بی کا، تا: 972ق؛ مجدول؛ واقف: امیر جبرئیل از حیدر آباد دکن، 1307؛ کاغذ: کشمیری نخودی آہار مہرہ،

جلد: تیماج سبز با عطف خرمایی، 426گ، 28 سطر، اندازه: 24816سم [ف: 1-420]

4. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 638

آغاز: بالفناء فيك و انت خير الراحمين بالابقاء بك فافهم تم و الله الموفق و الملهم و الحمد لله رب العالمين؛ انجام: ان الينا اياهم ثم يسهل علينا تكبير العذاب عليهم أن علينا حسابهم ثم

از آخرین آیه سوره «المؤمنون» تا آیه 25 سوره «الغاشية»؛ خط: نسخ خوب، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ فاقد جلد، 194گ، 26 سطر، اندازه: 14×22سم [ف: 1-542]

5. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 34/82-6712

آغاز: برابر؛ انجام: و هو يوجب الايمان بكل ما انزل اليك منه و من السنة و بما انزل على الأنبياء من كتبهم و سنتهم من قبلك فلاشك الذين يؤمنون بما انزل اليك و ما انزل من قبلك اما طوبا لهدايات كلها

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ قبل از شروع رساله کتابی چاپی در نسخه صحافی شده به نام «تاریخ حیات پیغمبر اسلام» ترجمه از الابطال انگلیسی، قصیده سراج الدین با مطلع: «اله مالک مولی الموالی *** له وصف التكبر و التعال»، و قصیده شیخ علوان: «نشهد أن الله موجود واجب الوجود...» و قصیده طنطنرانیه: «یا خلی البال قد بلبلت بالبلبال بال...» و دعای صباح با ترجمه: «یا من دلع لسان الصباح» و حدیث معراج؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، 53گ، 19 سطر، اندازه: 15×20سم [ف: 2-713]

• تبعض البضع / فقه / عربی

taba'uz-ul bud

طباطبائی بروجردی، محمد بن عبدالکریم، ق 12 قمری

(tabātabā'ī borūjerdī, mohammad ebn-e 'abd-ol-karīm (-18c)

شاهد ثانی در کتاب الروضة البهية در شرح عبارتی از کلام شهید اول در اللمعة الدمشقية دلیلی ذکر کرده که بر مبنای آن تبعض بضع در مسأله نکاح امکان پذیر نیست با این عبارت: «و لا يجوز تزويجها لاحدهما لاستلزامه تبعض البضع من حيث استباحته بالملك و العقد و البضع لا يتبعض...» و به این دیدگاه شهید ثانی و حیدر بهبهانی اعتراض نموده است. مؤلف در این رساله به دفع اعتراض و حیدر که از وی با عنوان «و حیدر الزمان» یاد کرده، می پردازد. بایستی توجه داشت که حیدر بهبهانی داماد مؤلف بوده و به نظر می رسد این اشکال را در ایام جوانی بر گفته شهید ثانی ایراد کرده باشد.

آغاز: بسمله، قال شارح اللمعة طاب ثراه في شرح قول المصنف رحمه الله ولا يجوز تزويجها لأحدهما لا استلزامه تبعض البضع ... أقول أما قوله و البضع لا يتبعض فليس انجام: ثم عرض على هذا واحد و على هذا واحد و على هذا واحد ثم قال لعله أن يخفف عنهما ما لم ييسا.

[الذريعه 227/8 ؛ دنا 774/2]

1. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 12997/13

ص: 883

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1279ق؛ مصحح، محشی با نشان های «5» و «منه ره» که به نقل از خود مؤلف می باشد؛ کاغذ: فرنگی، 10گ (134ر 143)، 17 سطر (7/5×14/5)، اندازه: 21/5×13سم [ف: 32-980]

2. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 232/8

آغاز: برابر

خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز، 4گ (34پ -137)، 19 سطر، اندازه: 21×14سم [ف: 1-193]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 31/9

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-44]

• تبعية المأموم للإمام في السجود / فقه / عربی

taba'iyat-ul ma'mum li-imam fi-s sujud

بهبهانی، عبدالله بن اسماعیل، 1262-1328 قمری

(1846-1910) 11 (behbahānī, 'abd-ol-lāh ebn-e esmā')

تاریخ تألیف: 1300ق

رساله ای است در این که اگر مأموم در سجده اول امام سر از سجده بردارد و بیند امام در سجده است و برای متابعت امام دوباره به سجده رود و بعد از برداشتن سر از سجده متوجه شود امام سجده دوم خود را به اتمام رسانده، اگر مأموم به سجده سوم برود این سجده چه حکمی دارد؟

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8405/7

آغاز: حکمی بعض الثقات عن شیخنا الامام العلامة الأنصاري قدس سره انه افتی فیما لو رفع المأموم راسه في السجدة الأولى بزعم تحقق الرفع من امامه؛ انجام: و إلا فکلاهما نکاح و الأصل عدم اختلافهما في الأحكام ما ثبت بالدلیل فتأمل.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 3گ (152پ - 154پ)، 17 سطر، اندازه: 21×16/5سم [ف: 12-28]

• تبعية اهل البيت (عليه السلام) / كلام و اعتقادات / عربی

taba'iyat-u ahl-al bayt

قاسمی، محمد بن اسماعیل، -1097 قمری

(qāsemī, mohammad ebn-e esmā'īl (-1686

چون فقیه احمد بن جابر کسانی بر مذهب شافعی بوده و دوستدار پیروی مذهب اهل بیت (علیه السلام)، مؤلف در این مختصر به توضیح مذهب اهل بیت (زیدیت) پرداخته است. این کتاب احتمالاً بخشی از کتاب «الجوابات الشافیه» قاسمی باشد.

[مؤلفات الزیدیه 379/1]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 471/6

آغاز: ذکر الفقیه الأرشد الصالح ان شاء الله الاسعد احمد بن جابر الکسانی فیما کتبه الینا کتابخانه آکادمی لنینچی -رم 34 روسی 335؛ بی کا، تا: ربیع الأول 1008ق؛ آگ (340-346) [عکسی ف: 2-68]

• تبعید العلماء عن تقرب الأمراء / حکومت و سیاست / عربی

tab'īd-il 'ulamā' 'an taqrīb-il umarā

قاری هروی، علی بن سلطان محمد، -1014 قمری

(qārī heravī, 'alī ebn-e soltān mohammad (-1606

چاپ: با تحقیق محمد علی المرصفی، 1990

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22116

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي جعل العلماء ورثة الانبياء؛ انجام: لا يستكمل العبد عملاً مادام هو في تقليد مجتهد واحد خط: نسخ، بی کا، تا: 1012ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین 1374؛

جلد: مقوا، 29گ، 19 سطر [رایانه]

• تبکیت / کلام و اعتقادات / فارسی و عربی

tabkīt

میرزا علی

mīrzā 'alī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21764

آغاز: هذا البياض الشريف جمعه تبكيت المخالفين؛ انجام: و

گوید ای نبلومن بعهد من وفا کردی بی کا، بی تا؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ 197گ [رایانه]

• تبلیغ مذهب بهائیت (مقاله در) / کلام و اعتقادات / فارسی

(tablyāq-e mazhab-e bahā'iyat (maqāle dar

هزار جریبی، علی اصغر

hezār jarībī, 'alī asqar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26977

آغاز: بسملة البهی الابی جل اسمه الأعظم بعون ربنا العلی الاعلا؛ انجام کار خود را به مقامی میرسانیدند که در راه محبوب خود جان نثار مینمودند ... استنساخ شده است.

خط: نستعلیق تحریری، کا: قزوینی، محمد مهدی، تا: 1343ق، جا: رشت؛ 7گ، 18 سطر، اندازه: 17/5×22 سم [رایانه]

• التبویب / کیمیا / عربی

at-tabwīb

جابر بن حیان، 120-198؟ قمری

ص: 884

گویا از جابر.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 397/4

خط: نسخ کهن، بی کا، تا: 732ق [نشریه: 2-117]

• تبویب الأمالی / حدیث / عربی

tabwāb-ul amālī

طوسی، غیاث الدین جمشید، ق 10 قمری

(-16c) (tūsī, qiyās-od-dīn jamšīd

وابسته به: الامالی = المجالس = امالی صدوق = عرض المجالس؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (311-381)

اهداء به: شاه طهماسب صفوی

تاریخ تألیف: پنج شنبه سلخ رمضان 950ق؛ محل تألیف: دلیجان کتابی نفیس در باب بندی و تقسیم موضوعی مطالب «امالی» شیخ صدوق که برای استفاده بهتر در سه «باب» با حذف اسانید تنظیم شده است: باب 1. مما يتعلق بمناقب اهل البيت عليهم السلام؛ باب 2. مما يتعلق بالعبادات والاوراد والاذکار؛ باب 3. مما يتعلق بالمتفرقات. این رساله در سال 950ق موافق با جمله «ظن خیر القرون» تألیف شده است.

آغاز: ما احسن في المقال و اطاب في البال من افاد ان خير خبر يجعل عنوان صحيفة الحديث حمد الملك المتعال و اطيب كلام يقتبس من جذواته غرر الكلام شوارق الانوار و بدايع الاشرار شكر الخالق ذي الجلال

[دنا 774/2]

1. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: 104

آغاز: برابر؛ انجام: حدثنا جعفر بن علی بن الحسين بن علی بن عبدالله بن المغيرة الكوفي رض قال ... قال رسول الله ص اربع لا تدخل بيت واحدة منهن الا خرب و لم يعمر بالبركة الخيانة و السرقة و شرب الخمر و الزنا ... تمة المجلد الأول من الامالی

جلد اول و كامل است؛ خط: نستعلیق، كاتب = مؤلف، تا: پنج شنبه سلخ رمضان 151ق، جا: دلیجان من قصبات عجم عراق؛ از روی نسخه عبدالجبار بن علی بن منصور نقاش رازی با تاریخ 507ق که آن هم از نسخه فقیه امام جعفر بن علی بن عبدالصمد نیشابوری مکتوب در مشهدالرضا نقل و ترتیب و تبویب شده، نسخه حاضر پس از کتابت بوسیله مؤلف در محضر ابو الحسن شریف احمد ابیوردی مقابله و تصحیح شده؛ تملک: عبدالعظیم بن عبد الغنی الحسینی با مهر «ذلک الفوز العظیم 1107» (بیضوی)، باقر بن نجفعلی آرانی در 1206

ق با مهر «غرم قنع و ذل من طمع 1207» (بیضوی)، غلامرضا بن محمد علی آرانی با مهر «المتوکل علی الله عبده غلامرضا 1222» (مربع)؛ نسخه وقف اولاد ذکور ملا- غلامرضا آرانی؛ جلد: مقوا با روکش پلاستیکی با عطف تیماج قرمز، 172 گ، 21 سطر، اندازه: 24×21 سم [ف مخ: -23]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 248

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی: 1-282]

2. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 745/2

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد لما وجدت كتاب امالی الشيخ السعيد.. مشحونا بالا حادITH المرغوبة المفيدة؛ انجام: الابتقوی الله عزوجل فمن كنت اتقي منه فانت افضل منه تم باب الثاني من المنتخب من كتاب الامام ابن بابويه.

خط: نسخ، کان محمد حسین بن امیر ابوالفتح حسینی، بی تاب مصحح؛ بعد از باب اول این کتاب «269-273» چند برگگی در وصف جهنم آمده و کاتب یا مؤلف آن نوشته که چون کتاب روضه کافی بابی در صفت بهشت داشت و از این بحث سخنی به میان نیامده لذا تصمیم به اضافه نمودن این مطلب نموده است؛ جلد: تیماج سوخت، 42، 22 سطر، اندازه: 25×18 سم [ف: 401]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 861/2

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-50]

3. قم؛ روحانی، مهدی؛ شماره نسخه: 1

آغاز: برابر؛ انجام: تم المجلد الأول من الامالی من املاء الشيخ ... علی يد العبد المذنب المحتاج الى رحمة الله الملك العلی افقر خلق الله اقل الخلیقة بل لاشيء في الحقيقة غياث الدين جمشید ... الساكن بقصبة الطيبة الدليجان من قصبات عراق العجم في يوم الخميس السلخ من شهر رمضان المبارك من سنة 951 و نقلته من النسخة الصحيحة التي كان تاريخها يوم الاثنين الخامس من ذي القعدة الحرام من سنة 507 بخط الشيخ الفاضل الكامل العالم المتقي عبد الجبار بن علی بن منصور النقاش الرازی و هو نقله من نسخة الشيخ الفقيه العلم الامام ابی محمد جعفر بن علی بن عبدالصمد النیشابوری غفره الله و لآخيه الشيخ الفقيه العالم ابی الحسن علی بن عبدالصمد في مشهد مولانا الامام المعصوم ابی الحسن علی بن موسی ...

بی کا، بی تا؛ از روی خط مؤلف، مصحح [چند نسخه ف: 343]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 98

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-120]

• تبویب خلاصة الأقوال / رجال / عربی

tabwīb-u xulāṣat-il aqwāl

وابسته به: خلاصة الأقوال في معرفة احوال الرجال؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (648-726) رساله‌های متوسط در تنظیم و تبویب «خلاصة الأقوال في معرفة الرجال» علامه حلی است که برای استفاده بیشتر مراجعین از زندگی روات و سهل الوصول بودن آن به باب بندی جدید آن اقدام شده است.

کاشان؛ مدرسه امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: 6

ص: 885

آغاز: الحمد لله الذي هدانا الى طريق السداد و الصلوة و السلام على محمد ... و بعد فان النظر في احاديث الاماميه موقوف على العلم بحال روايتها المرضية و غير المرضية و عليه تبنتي الأحكام الشرعية الفرعية؛ انجام: وقد اقتصرنا من الروايات الى هؤلاء المشايخ بما ذكرت و الباقي من الروايات الى هؤلاء المشايخ و الى غيرهم مذكور في كتابنا الكبير من اراده وقف عليه هناك و الحمد لله رب العالمين و صلى الله عليه خير خلقه محمد و اله اجمعين.

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مومن بن عبدالعلی، تا: وسط ذیحجه 1179ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج، 135 گ، 18 سطر، اندازه: 13×19 سم [ف مخ]

• **تبها = حمیات / طب / فارسی**

tab-hā = hommayāt

طیب، محمد باقر بن محمد حسین، ق 12 قمری

(tabīb, mohammad bāqer ebn-e mohammad hoseyn (18c

اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی (1105-1135ق) در بیان حمیات (تبها) و مداوای آنها، در یک «مقدمه» و 8 «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در تعریف تب و ذکر اجناس آن و جملی از امور مهمه در معالجه آن در هشت فصل؛ باب 1. علاج حمی یوم و ذکر اسباب و علامات و معالجات آن، در دو فصل؛ 2. تب دق و اسباب و علامات و معالجات آن؛ 3. حمیات عفن و اقسام آن و اسباب و علامات و معالجات هر یک از اقسام آن، در چهار فصل و یک تذیب؛ 4. حمی غشیه و علاج آن در دو فصل؛ 5. وباء و علامات ظهور آن و تدابیر کلیه در آن در دو فصل؛ 6. اسباب و علامات و معالجه آبله و حصبه، در سه فصل؛ 7. معرفت نکس و احوال و علامات و علاج آن در دو فصل؛ 8 احوالی که عارض می شود ناقه را و علاج آن در دو فصل؛ خاتمه: در ذکر نسخه هایی که در اثنای معالجات اسامی آنها ذکر شده بود. مؤلف در مقدمه اشاره کرده که اجدادش همگی طیب بوده اند.

آغاز: سپاس بلند اساس و ستایش بی آرایش شایسته در گاه کبریائی است که قانون شفای دردمندان بادیه جهالت و مستمندان وادی ضلالت در کتابخانه بر و احسان اوست انجام: و شیره تخم گشنیز خشک داخل نموده بجوشانند تا به قوام آید و باقند سفید به طریق نوشدارو به عمل آورند ان شاء الله تعالی نافع باد.

[فهرستواره منزوی 3534/5 «طب»]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5279/2

آغاز: برابر؛ انجام: شربت مبرد در حمیات خصوصاً دمیه و در خلطی بعد از تنقیه مجرب و نافع است انشاء الله. تالیف والد مرحوم ابن فقیر.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ از دو کاتب. قسمت بیشتر به خط پسر مؤلف و ناشناس؛ کاغذ: سپاهانی دورنگ، راسته و چلیپا، جلد: مقوایی شکسته، 22 گ (5-26) [ف: 16-98]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6634

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: محمد مومن بن محمد نصیر، تا: قرن 11؛ مجدول، دارای سرلوح مرصع مذهب، ظاهرا این نسخه جهت خزانه سلطان تهیه شده، یادداشتی به خط عبدالحسین بن آقا یوسف راسخی؛ جلد: تیماج قرمز با ترنج و سرترنج، 100گ، 12 سطر، اندازه:

14/5 × 21/5 سم [ف: 20-165]

3. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: 134/5

خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی محمد رشتی متطبب، تا: 1229ق؛ کتاب در نسخه حاضر به شاه سلیمان صفوی تقدیم شده؛ جلد: گالینگور قهوه ای، 29گ (139-167ر)، اندازه:

16 × 21/5 سم [ف: 69]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6593

آغاز: برابر؛ انجام: ربع جزو کوفته و پخته با گلاب قرص سازند و در وقت احتیاج یک مثقال را با اشربه مناسبه بدهند که نافع است.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: غره رمضان 1270 ق (یا 1207ه)؛ در برگ های پایانی یادداشتی مفصل در ماء الجین (53پ - 56ر) و بیخ چینی (56پ - 59ر) و پادزهر (59ر - 61ر) و جذوار (61ر - 62پ) و تریاق فاروق (62پ - 63پ) و حبوب سلیمانی (63پ - 65پ) ظاهرا برگرفته از رساله های عمادالدین محمود شیرازی و دیگران؛ جلد: تیماج قرمز، 80گ، 16 سطر، اندازه: 10 × 16/5 سم [ف: 20-143]

• **تیبیان / اصول فقه / عربی**

tibyān

کرمانی، محمد بن محمد کریم، 1263-1324 قمری

(kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 1906

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 4279

بی کا، بی تا [نشریه: 13-383]

• **تیبیان / تفسیر / ترکی**

tibyān

آغاز: اولاً بو کتاب عزیزى ابتدا قیلاق اللهه استعاده قیلمغله که امر حقه امثائل اولنوب؛ انجام: امین اولور حق تعالی فضل برله و

عنايتی برله. در تفسير است و در نسخه ما ديپاچه ای نيست و نامی هم بدان داده نشده است ولی کامل است، در فهرست تاشکند (354/7) (در وصف «مواکب» از تفسير تبيان یاد شده و گویا این کتاب نباشد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1157ق؛ با دو سرلوح، مجدول زرین؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میثن آلبالویی، 695گ، 33 سطر، اندازه: 18/5×29/5سم [ف: 1-601]

•التبيان / تفسير / عربی

at-tibyān

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 250/4

آغاز: و اعلم يا ولدي ان هؤلاء قوم لا يأكلون ولا يشربون ولا يدخلون ولا يخرجون من شيء الا باذن الله تعالى با نسخه امامت یکی است؛ خط: نسخ نازیبا، بی کا، تا: پنج شنبه 3 ربيع الثاني 666ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، اندازه: 18×14 سم [ف: 1-220]

•التبيان / هیئت / عربی

at-tibyān

کتاب در شناخت آلت شکاذیه و استخراج وقت تمام شهرها، مرتب بر «مقدمه» و 24 «فصل»، در مقدمه دو بحث است: 1. معرفت درجه شمس؛ 2. معرفت رسوم آلت شکاریه، فصل اول في معرفة اخذ الارتفاع و فصل 24 في معرفة الطالع.

مشهد، الهیات؛ شماره نسخه: 566/5

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فهذا مختصر في معرفة العمل بالآلة الشريفة الجامعة المعروفة بالشكاذيه صنفته لبعض الاحباء؛ انجام: و هو السابع و العاشر هو المتوسط و نظيره الرابع و الله سبحانه و تعالى اعلم خط: نسخ، کان محمد قطری، بی تا، کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج سبز، 6گ، 24-22 سطر، اندازه: 22×16 سم [ف: 1-526]

•تبيان الاصول / اصول فقه / عربی

tibyān-ul usūl

حسینی علوی، نظام الدین، ق 13 قمری

(hoseynī a'lavī, nezām-od-dīn (-19c)

تاریخ تألیف: 1260ق؛ محل تألیف: کربلا کتابی است نسبتاً مفصل در اصول فقه با رد و ایرادات بسیار و غالباً بدون تصریح به نام قائل، در پنج مجلد و چند مسلک. مؤلف پس از استفاده از دروس استادش سید ابراهیم بن سید محمد باقر موسوی قزوینی حائری، صاحب ضوابط (- 1262) و مراجعات خصوصی به وی و مراجعه نوشته های او، با توجه به دیگر مصنفات علماء و آراء و نظریات خودش نگاشته و مطالبی نیز که در تالیفات دیگر بیان نشده افزوده است.

آغاز: بسملة الحمد لمن شيد قواعد الفروع و فوائد الاصول و فنن قوانين المدارك و مسالك الفصول ... و رتبته على مقدمه و مسالك و خاتمة مشتملة على مطالب لم يشر الى جلها الفحول من علماء الأصول

[دنا 775/2]

١. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1226

آغاز: بسملة الحمد لمن شيد قواعد الفروع و فوائد الاصول و فنن قوانين المدارك و مسالك الفصول ... و رتبته على مقدمه و مسالك و خاتمة مشتملة على مطالب لم يشرالى جلها الفحول من علماء الأصول؛ انجام: لكونه تصرف في مال الغير بغير اذنه فلا يكون من باب المفهوم قد تمت مجلد الأول في مشهد مولانا ابي عبدالله الحسين (عليه السلام) ...

جلد اول، در مباحث الفاظ تا مفاهيم؛ خط: نسخ، كا: محمد باقر بن محمد على حمصى حائرى، بى تا؛ تملك با مهر «سلطان العلماء جعفر بن محمد» (چهار گوشه)؛ كاغذ: آهار مهره، جلد: تيماج سرخ، 26 سطر (11/5×21)، اندازه: 20×30 سم [ف: 4-1861]

قم، مركز احياء؛ شماره نسخه: 1473

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسى ف: 4-299]

2. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1211

آغاز: بسملة المسلك الثالث في العام و الخاص و فيه مفتاحان. المفتاح الاول في العام تبيان في تعريف العام؛ انجام: بعد وضوح المرام بالقراين الواضحة التي ... فلا يحتاج الى تطويل القيل و القال الذي صدر عن جل من علماء الاعلام.

جلد دوم، از مبحث عام و خاص تا تسامح در ادله سنن؛ خط: نسخ، كا: محمد باقر بن محمد على حمصى حائرى، بى تا، تملك با مهر «جعفر بن محمد سلطان العلماء» (چهار گوشه)، كاغذ: فرنگى آهار مهره، جلد: تيماج سرخ، 519 ص، 25 سطر (12×20)، اندازه:

21×31 سم [ف: 4-1854]

قم: مركز احياء؛ شماره نسخه: 1474

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسى ف: 4-300]

٣. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1205

آغاز: بسملة المسلك السادس في الأدلة العقلية و لما تكون الأدلة التي يستنبط الفقيه منها الأحكام الفرعية منحصرة غالبا في الاربعه و هي الكتاب و السنة و الاجماع و العقل و هذا الفن يكون متكفلا البيان احوالها العارضة لها بلا واسطة أو معها و مضى الكلام في الثلاثة الأولية منها مفصلا في المسلك الخامس و هو الأدلة الشرعية لكونها المراد منها فاعطفنا عنان الكلام الى تنقيح رابعها و هو العقل فهذا المسلك الذي يكون سادس المسالك؛ انجام: فالارجح بتقديم الراجح على المرجوح لولا الا رجح على الراجح فلنقطع الكلام ...

جلد 3، از مسلک ششم در ادله عقلیه تا آخر مبحث تعادل و تراجیح، مطالب تحت عنوان «تبیان» آمده؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد علی حمصی حائری، تا: سه شنبه 9 رجب 1269ق؛ تملک با مهر «جعفر بن محمد سلطان العلماء» (چهار گوشه)؛ کاغذ آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، 529ص، 26 سطر (11/5 × 20/5)، اندازه: 21×31سم

[ف: 4-1850]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1475

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 4-300]

4. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 132 و عکسی 678

آغاز: المسلك الثالث في العام والخاص وفيه مفتاحان المفتاح الأول في العام، الكلام في تعريف العام جلد سوم از پنج جلد است دارای این مسالك می باشد: المسلك الثالث: في العام والخاص، المسلك الرابع: في المجمعل والمبين، المسلك الخامس: في الأدلة الشرعية. تذکر: نام و مؤلف کتاب به استناد نسخه ش 1211 گوهرشاد ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کان جعفر بن محمد رفیع گیلانی حائری، بی تاب جا: کربلا؛ محشی بهبا نشان «منه»، «منه ره» و «الأستاذ»، «ج» (احتمالاً شیخ جعفر کاتب نسخه)، وقفنامه کتاب به خط کاتب نسخه به تاریخ 1255؛ جلد: گالینگور مشکی، 183 گ، 21 سطر، اندازه: 15/5 × 21/5سم [ف: 1-184] و [عکسی ف: 2-310]

• تبیان الأوقات / فقه / عربی

tibyān-ul awqāt

اردبیلی، محمد حسین بن الله وردی، ق 11 قمری

(ardabīlī, mohammad hoseyn ebn-e al-lāh-vīrdī (-17c

کتابی فقهی در بیان وقت نمازهای واجب و مستحب و چگونگی شناخت وقتها و مسائل فقهی و احادیث و روایاتی که بدان ها در این موضوع نیاز باشد، با فواید ریاضی و نجومی مناسب مسائل و ترسیم اشکال و جداول که به دستور استاد خود همنام پنجمین امام از اهل بیت (علیهم السلام) (محمد باقر)، در دو «مشرق» و سه «درجه» با عناوینی چون «مطلع، صفیحه، اشراق، اصباح، تنویر، درجه، دقیقه، لمعه» و یک «خاتمه» ساخته است: المشرق الأول: فیما یناسب الرسالة من الرياضیات، شش مطلع؛ المشرق الثاني: فیما یتعلق بالرسالة من الفقیهات، پنج مطلع؛ الدرجة الأولى: فی وقت فرض الظهرین و نوافلهما؛ الدرجة الثانية: فی وقت فرض العشائین و النوافل؛ الدرجة الثالثة: فی وقت فريضة الغداة و نوافلتها الخاتمة: فی الأوقات المكروهة و اوقات سائر الصلوات. (سید احمد اشکوری)

آغاز: الحمد لله الذي بقدرته فلق الاصباح و اغطش الليل كما عطس انف الصباح و خلق الخليفة فقارن بين الأشباح و الأرواح. [دنا

[775/2]

شرح و حواشی:

1- حاشیه تبیان الاوقات؛ اردبیلی، محمد حسین بن الله و بردی (11)

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11406/2

آغاز: برابر؛ انجام: لان الظاهر منه أن الأول صدر عن تقيه وفي الاستبصار جواز حمله على التقيه. تمت.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ محشی با امضای «منه سلمه الله»؛ جلد: تیماج قهوه ای، 195، 18 سطر، اندازه: 16×26 سم [ف: 114-33/2]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10878

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، مقابله شده؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س و ش 2-5]

3. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1725

آغاز: برابر؛ انجام: المشهور بین الأصحاب أن لكل صلاة وقتین موسعین لكل منها خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف پارچه مشکی، 166 گی، 15 سطر، اندازه: 15×24/5 سم [ف: 5-128]

4. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر بی کا، تا: عصر مؤلف؛ در کتابت ناتمام؛ مصحح، محشی [تراثنا: س 18 ش 1 و 2-207]

تبیان البیان فی قواعد القرآن / تجوید / فارسی

tebyān-ol bayān fī qavā'ed-el qor'ān

زنجانی، محمد حسن بن قنبر علی، 1256 ق 14 قمری

(zanjānī, mohammad hasan ebn-e qanbar 'alī (1840 20c

تاریخ تألیف: دوشنبه 27 رجب 1290 ق؛ محل تألیف: زنجان

در قواعد تجوید قرآن به روشی مفصل و وافی که در زنجان به سال 1285 مطابق جمله «رجفة المقالة» آغاز کرده و در نیمه شب دوشنبه 27 رجب 1290 پایان یافته است. مشتمل بر شش «مقدمه» و ده «قاعده» و یک «خاتمه»: مقدمه 1. تعریف و موضوع و فائده علم تجوید؛ مقدمه 2. شرافت و فضیلت این علم؛ مقدمه 3. بعضی نکات لازمه و شرایط این علم؛ مقدمه 4. فوائد تجوید و قواعد ترتیل؛ مقدمه 5. تعریف و تعداد حروف؛ مقدمه 6. عدد و اسماء دندانها؛ قاعده 1. مخارج حروف؛ قاعده 2. استعاذه و بسمله؛ قاعده 3. انواع مد؛ قاعده 4. اقسام ادغام؛ قاعده 5. وقوف و انواع آن؛ قاعده 6. تعریف قراء و قرائات؛ قاعده 7. فضیلت قرآن و حامل آن؛ قاعده 8 تقسیمات قرآنی؛ قاعده 9. تفصیل وقف النبی و وقف معانقه و لازم؛ قاعده 10. فضایل سور؛ خاتمه: در فضل صلوات بر پیامبر و چگونگی لعن

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5453

آغاز: نحمدک یا من خلق الاشیاء بالكاف و النون و صرح به فی محکم کتابه الممكنون... أما بعد چنین گوید اقل الخلیقه عملاً؛

ص: 888

انجام: گرانبه است طلاب جهان را ***به آب زر نویسنده این بیان را

مقاله دوم از «مقولات عشر» مؤلف است که گویا مجموعه ده کتاب می باشد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سه شنبه ربیع الأول 1296ق، جان زنجان؛ مصحح، دارای چند تقریظ؛ جلد: تیماج مشکى، 467گ، مختلف السطر، اندازه: 17×21/5سم [ف: 14-235]

• تبیان التقویم فی علم التنجیم / هیئت فارسی

tebyān-ot taqvīm fl 'elm-et tanjīm

کوکانی، عبدالعلی بن احمد، -1325 قمری

(1907-) (kūkānī, "abd-ol-"alī ebn-e ahmad

نویسنده می گوید: «در اوان عهد جوانی در میان شباب زندگانی مشعوف بودم باخذ کردن علم نجوم که مشتمل است بر معرفت اوضاع اجرام علوی و محتویست بر حقیقت احوال اجرام سفلی تا اینکه بعضی از فوائد مضامین آن علم مستفید و مستفیض شدم و اکثری از اخوان کرام و دوستان ذی العز و الاحترام خواهش نمودند که مختصری ازین علم که مشتمل باشد بر معرفت تقویم و بعضی فوائد دیگر باشد جمع نمایم لذا به جهت تفصیل مجملات و تبیین معضلات این فن این مختصر را از تصنیفات علماء مقدمین و از تألیفات فضلاء متقدمین جمع نمودم». سپس او به علم حساب می پردازد و بعد سال های شمسی و قمری و یزدگردی و مسیحی و جلالی را بیان می کند و مبدأ هر یک را می گوید و نیز از سال کبیر و ساعات و ایام هفته و آن چیز که مربوط به تقویم است مطالبی می آورد. (عبدالله انوار)

آغاز: بسمله، حمد و ثنا آفریدگایرا سزاست که کلک قدرت افلاک را انجام: بدائرة نصف النهار درین باب مشهور و معروف است و الله اعلم بحقایق الامور

[دنا 775/2؛ فهرستواره منزوی 2838/4]

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3009/1

آغاز و انجام: برابر کان محمد رضی بن محمد جعفر بن محمد رضی، تا: 1290ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میسن مشکى، 40ص (1-40)، 15 سطر (7×13)، اندازه: 18×11 سم [ف: 6-771]

2. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1273

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: علی بن موسی، تا: جمادی الثانی 1293ق؛ جلد: تیماج مشکى، 34 گ، 15 سطر، اندازه: 12×18/5 سم [مؤید: 3-226]

←التبیین الجامع لعلوم القرآن ← التبیین فی تفسیر القرآن

• تبیان الحق / اخلاق / فارسی

مصباح الهدی، محمد رضا بن عباسعلی، ق 14 قمری

(mesbāh-ol-hodā, mohammad rezā ben 'abbās 'alī (-20c

دارای چند «مجلس» در بیان توحید، توکل، صبر، اسلام، اتحاد، علم، توبه، خمس و زکات، سخاوت و بخالت و دیگر مسائل اخلاقی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16997

آغاز: کعب الاحبار میگوید روزی جبرئیل بصورت مردی نزد فرعون آمد؛ انجام: و من ترا پیش بت در سجود دیده ام عمر خجلت کشیده دست از وی برداشت. خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن 14؛ انتقال از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در مهر 1368؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 203 گ، 19 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 14-123]

• تبیان الرموز / عرفان و تصوف / فارسی

tebyān-or romūz

فخر العلماء، محمد

faxr-ol-olama', mohammad

وابسته به: مطلع خصوص الکلم فی معانی فصوص الحکم = مقدمه شرح فصوص الحکم؛ قیصری، داود بن محمود (-751) شیخ محمد فخر العلماء که به دستور والی امان الله خان ثانی مأمور می شود تا شرح مقدمه قیصری را از عربی به پارسی برگرداند، مشتمل بر 12 «ترجمه»: 1. بیان وجود و آنکه اوست عین حق سبحانه؛ 2. شرح اسماء و صفات او تعالی؛ 3. توضیح اعیان ثانیه؛ 12. تحریر نبوت و رسالت.

چاپ: به کوشش محمود فاضل، الهیات مشهد، ش 28 (بهار 1358): 135-165

مشهد؛ الهیات، شماره نسخه: 14830

آغاز: بسمله سپاسی که مساوق سریان سر وجود در هیکل هر موجود و ستایشی که مطابق سیلان عین شهود در مجرای استعداد هر شاهد و مشهود است ... و بعد قلم شکسته قدم مستهام مستکین خط: نستعلیق، بی کا، تا: 25 شوال 1268ق؛ مصحح، محشی بارمز

منه منه؛ جلد: تیماج قهوه ای، 69 گ، 16 سطر (7/5×16)، اندازه: 14×21 سم [ف: 2-133]

• تبیان سلیمانی = تفسیر تبیان / تفسیر / فارسی

tebyān-e soleymānī = tafsīr-e tebyān

قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا، -1107 قمری

(qomī mašhadī, mohammad ebn-e mohammad rezā (1696

اهدایه: شاه سلطان حسین صفوی

ص: 889

این تفسیر را به زبان فارسی موافق احادیث ائمه (علیهم السلام) و طرق علماء شیعه تالیف و به نام تفسیر «تبیان سلیمانی» موسوم ساخته است. روش مفسر چنین است که نخست آیات را به خامه ای روان ترجمه نموده و سپس احادیث وارده از خاندان عصمت را ذکر کرده است. آن را برای شاه سلطان حسین صفوی ساخته و در آن وی را چنین ستوده است: «آن فلک قدری که بر درگاه مسکین پرورش *** سجده ریزد هر کرا باشد سری چون آفتاب /

گر نسیم جوهر تیغش به توران بگذرد *** لرزد از دهشت بلارک در کف افراسیاب»

آغاز: بسمله سپاس بیقیاس مرمتکلمی را سزااست که بساط کلام را در بسیط محاورات فرق انسان انبساط داده

[دنا 775/2]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9438

آغاز: برابر؛ انجام؛ که از عجز و ضعف منزّه و مقدس است جلت عظمة قدرته.

جلد 1، از اول کتاب تا آخر سوره مائده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: نیمه رجب 1085ق؛ این نسخه از کتب کتابخانه سلطنتی بوده است؛ مهر: شاه سلطان حسین صفوی «حسین از غلامی شاه نجف-سلیمان شد بعز و شرف» (گوشه دار)؛ عرض دید در 3 صفر 1115؛ در شوال 1123 شهریار مذکور این نسخه را وقف نموده؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: آهار مهره حنایی احتمالا سمرقندی، جلد: تیماج خرمایی، 215گ، 35 سطر، اندازه: $18/5 \times 30$ سم [ف: 11-545]

2. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 28

آغاز: برابر؛ انجام: تم المجلد الأول من تفسیر الذي الفها الشيخ الفاضل الكامل الجامع بالمنقول والمعقول میرزا محمد بن محمد رضا المشهور بالخياط يد المذنب المسمى محمد اشرف ابن محمد الطبسي في المشهد الرضوي على مشرفه الف الصلوة والتحية في يوم الاحد ثامن عشر من شهر ربيعي الثاني سنة خمس وثمانين بعد الالف من الهجرة النبويه صلى الله عليه وآله اللهم لصاحبه وقاريه و كاتبه و جميع المومنين و المومنات بالنبي وآله تم

از سوره بقره تا سوره مبارکه مائده؛ خط: نسخ خوب، کا: محمد اشرف بن محمد طبسی، تا: 1085ق؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب به طرح گنبد، ابتیاعی از ورثه مرحوم طهماسب میرزای مویدالدوله بتاريخ شهر محرم الحرام داخل کتابخانه مبارکه موزه سرکاری شد؛ مهر: مشیر السلطنه، علی اکبر بن حسین الحسینی؛ کاغذ: اصفهانی نازک، جلد: تیماج آلبالویی رنگ با ترنج، 383ص، 25 سطر، قطع: رحلی، اندازه: 25×38 سم [ف: 1-173]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1661

آغاز: برابر؛ انجام: عذاب لا اعذبه عذابی که عذاب نکنم آن نوع عذاب، احدا من العالمین. تا سوره مائده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: اواخر قرن 12؛

کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، 164گ، مختلف السطر، اندازه: 18×25 سم [ف: 3-1014]

4. مشهد؛ اصغرزاده، سید علی اصغر؛ شماره نسخه: 1

آغاز: برابر؛ انجام: انجام در سوره مائده: قال عیسی بن مریم اللهم ربنا انزل علينا مائدة من السماء اللهم ای بار خدایا ابورجای جامی عطاردی گفته که هفتاد نام از نامهای الهی در لام اللهم تعبیه است و از نضرین شمیل نقل کرده اند که هر که گوید اللهم خدای را به همه نامها خوانده باشد و لهذا عیسی (علیه السلام) در وقتی که طلب مائده کرد حق سبحانه را بدین کلمه خواند بی کا، بی تا [نشریه: 5-613]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9439

آغاز: يعتذرون عذر خواهند آورد الیکم بسوی شما یعنی عذر خواهند خواست از تخلف؛ انجام: بر وفق کردار پاداش خواهد داد که بوجه احسن باشد.

جلد 2، از تفسیر آیه 95 سوره توبه تا آیه 44 سوره عنکبوت؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ تشخیص همانا به ضبط شادروان واقف نسخه است و سبک انشائی این نسخه با نسخه شماره 9438 نزدیک؛ واقف: خان بابا مشار؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، 335گ، 23 سطر، اندازه: 36×22/5 سم [ف: 11-546]

• تبیان الطلاق / فقه / عرب

tebyān-ut ṭalāq

کاشانی نجفی، محمود بن محسن، ق 14 قمری

(kāšānī-ye najafī, mahmūd ebn-e mohsen (-20c)

گویا تقریر درس «آخوند خراسانی» است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14227

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد خاتم النبیین و آله الأصفیاء من ذریته المعصومین؛ انجام: و لا وجعلنا و لا أحد من أولادنا من الظالمین و لا حشرنا مع أحد منهم، بل مع موالینا الطیبین الشافعیین خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن 14، جا: نجف اشرف؛ مصحح و دارای قلم خوردگی بسیار؛ دارای وقفنامه با تاریخ 1342ق و با خط و مهر مؤلف؛ کاغذ کاهی فرنگی، جلد: چرم لاکه، 237گ، 17 سطر (16×10)، اندازه: 18×24/5 سم [ف: 36-36]

• تبیان عرفان طائفة المحقة و تبیین انها الناجية فصل في / کلام و اعتقادات / عربی

(...tibyan-u irfan-i ta'ifat-il muhiqqa Wa tabyin-u innaha an-nājiyya (faṣl-un fi

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14602

خط: نسخ، بی کا، بی تا [الفبائی: -103]

• تبيان العوام في تجويد الكلام / تجويد / فارسی

tebyān-ol 'avām fī tajvīd-el kalām

خوسفی، محمد بن حسن، ق 13 قمری

(xūsefī, mohammad ebn-e hasan (-19c

مطالب تحت عنوان فریده آمده است.

مشهد، الهیات، شماره نسخه: 14821/14

آغاز: بسملة الحمد لله الذي لطفه عميم وذاته قديم وهو بالنسبة الى خلقه جهر و اخفاء ... و آن اين است كه هر امر ذی شأنی

خط: شكسته، نستعلیق، كاتب = مؤلف، تا: 15 ربيع الاول 1295ق؛ كاغذ الوان، جلد: تیماج عنابی، 22گ، اندازه: 21×15سم [ف: 2-

[121

• التبيان في ... / -عربی

... at-tibyan fi

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18933 كا: عبدالولی، تا: 713ق؛ انتقالی از كتابخانه پهلوی -مجموعه نوازی؛ 323گ، اندازه: 17/4 ×

26/5سم [رایانه]

• التبيان في آداب حملة القرآن / علوم قرآن / عربی

at-tibyān fī ādāb-i ḥamalāt-il Qur'ān

نووی، یحیی بن شرف، 631-676 قمری

(navavī, yahyā ebn-e šaraf (1234-1278

دارای ده «باب»: 1. اطراف من فضيلة تلاوة القرآن و حملته؛ 2. ترجیح القرآن و القاری علی غیرها؛ 3. اكرام اهل القرآن و النهي عن

ایذائهم؛ 3. آداب معلم القرآن و متعلمه؛ 5. آداب حامل القرآن، 6. آداب القراءة و هو معظم الكتاب و مقصوده؛ 7. آداب الناس

كلهم مع القرآن العظيم؛ 8 الايات و السور المستحبة في اوقات و احوال مخصوصة؛ 9. كتابة القرآن و اكرام المصحف؛ 10. ضبط الفاظ

الكتاب.

آغاز: بسملة اللهم يسر يا كريم الحمد لله الكريم المنان ذي الطول و الفضل و الاحسان الذي هدانا للايمان و فضل ديننا على ساير الأديان

انجام: و هو نبذة مختصرة بالنسبة إلى آداب القرآن ... و حسبنا الله و نعم الوكيل

چاپ: تصحيح محمد شادى عربش، دمشق، دار الفكر، 1965م، 106ص؛ السعودية، دار المنهاج، الطبعة الثانية، 1430ق، 272 صفحه

[دنا 776/2 ؛ الأوقاف العامة بغداد 58/1 ؛ طبقات الاسنوى 477/2 ؛ الأوقاف العامة موصل 260/2 و 142/3 ؛ كشف الظنون 340/1 ؛ سر كيس، معجم 1877/2]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3142

آغاز و انجام: برابر؛ قال مصنفه رحمة الله ورضي عنه ورضى عنا به ابتدات في جمع هذا الكتاب يوم الخميس ثانی عشر ربيع الأول و فرغت من جمعه صبيحة الخميس الثالث من شهر ربيع الاخر سنة است و ستين و ستمائة و الحمد لله وحده» و در حاشیه بلغ مقابله من اوله إلى آخره على نسخة مصلوحة حسب الطاقة فصح و الحمد لله رب العالمين» خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7؛ از لحاظ نوع کاغذ و خط و مرکب به کتب عهد مؤلف شباهت دارد و بدون تردید از نوشته های قرن هفتم به بعد نیست؛ جلد: چرمی تریاک، 65گی، 17 سطر، اندازه: 14×18 سم [ف: 1-188]

۲. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین، شماره نسخه: 23

خط: نسخ، کا: محمد واسطی، تا: قرن 11؛ تملک: محمد قاسم بن محمد ظهیر حافظ کلام الله؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 83گ، 15 سطر، اندازه: 20×12 سم [ف: 31]

3. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 256-عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: عند اهل اللغة الخشوش مواضع ... نسخه اصل: گنج بخش ش 1430. انجام در باب 6 افتاده؛ خط: نسخ پخته، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام، 122ص [عکسی ف: 2-58]

التبيان في اعراب القرآن = املاء ما من به الرحمن من وجوه الاعراب و القراءات في جميع القرآن = اعراب ابوالبقاء / علوم قرآن / عربی

at-tibyān fi i'rāb-il qur'ān=i mlā'-u mā min bi-hi-r rahmān min wujūh-il i'rāb wa-l qirā'āt

عکبری، عبدالله بن حسین، 538-616 قمری

(okbarī, 'abd-ol-lāh ebn-e hoseyn (1144-1220'

آیات و کلمات قرآن را از اول تا آخر ترکیب می کند و ضمناً قراءات مختلف را ذکر کرده و وجه اعراب آن را بیان می نماید و برای آنها شواهدی از لغات و اشعار بیان می کند و مختصرة متعرض جهات نحوی آیات شده است. در نسخه چاپی اشتباهات نسبت داده شده به ابوالبقاء نحوی رازی. این تفسیر را چنانکه خود در مقدمه فرموده مختص به اعراب کلمات قرآن و وجوه قراءات آنها قرار داده و آن را «التبيان في اعراب القرآن» و اعراب ابوالبقاء» و «املاء ما من به الرحمن من وجوه الاعراب والقراءات في جميع القرآن» گویند. آیات و کلمات قرآن

را از اول تا آخر تركيب مى كند و ضمن قراءات مختلف را ذكر كرده و وجه اعراب آن را بيان مى نمايد. آغاز: بسملة. الحمد لله الذي وفقنا
لحفظ كتابه و وفقنا على الجليل من حكمه ... اما بعد فان اولى ماغنى باغى العلم بمراعاته واحق ما صرف الغاية الى انجام: و اما الناس
الاخير فقيل هو معطوف على ذى الوسواس اى من شر القبيلين و قيل هو معطوف على الجنة. آخر الكتاب و الحمد لله رب العالمين و
الصلوة و السلام على خير خلقه

ص: 891

چاپ: مطبوعات شرف، جزء 2، 1303ق؛ المطبوعات الميمنية 1306ق؛ طهران، سنگی، 1276ق، رحلی

[كشف الظنون 341/1 ؛ ذخائر التراث العربي الاسلامی 694/2 ؛ مشار عربي ص 159 ؛ معجم المطبوعات ج 1 ص 294 ؛ الأوقاف العامة بغداد 57/1 ؛ دنا 776/2 (43 نسخه)]

1. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 19-ت-132

آغاز: بسمله و به نستعين سورة الأعراف المص قد ذكر نا في اول البقره ما يصلح أن يكون هاهنا؛ انجام: وافق الفراغ منه يوم الجمعة حادي عشر ربيع الآخر من سنه خمسين و ستمائه كتبه محمد بن علي بن يوسف ابن عمر التفليسي

جلد دوم و تا آخر قران؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علي بن يوسف عمر تفليسي، تا: 650ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با کاغذ ابری، 219گ، 19 سطر (12×19/5)، اندازه: 16×23/5 سم [ف: 1-112]

2. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 2063

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعليق، کا: ابو محمد بن هبة الله، تا: 659ق؛ اوراق زیادی از آن افتاده بوده و مسلما این قسمت نونویس هم قبل از قرن یازدهم بوده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: حنایی، جلد: چرمی ضربی، 206ص، مختلف السطر، اندازه: 18×24/5 سم [ف: 1-97]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6156

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7 و 18 کاغذ: دولت آبادی، جلد: میسن قرمز، 243گ، 23 سطر، اندازه: 18/2×25/8 سم [ف: 1-80]

4. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 165

جلد 2 از آیه 170 سورة اعراف تا پایان قرآن؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7 و 8 پایان نونویس حاجی محمد شوشتری، مقابله شده، محشی با نشان «كشف المشكلات»؛ تملک: عثمان بن حسین؛ خریداری شده احمد بن محمد بن احمد اردبیلی در شهر سر من رأی (سامرا) با تاریخ 704؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکي، 206گ، 21 سطر (19×12/5)، اندازه: 18×25 سم [ف: 481]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2051

از آغاز است تا تفسیر سورة ناس و پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 7 و 8؛ در چند جا بلاغ سماع مؤلف در هامش، عبد المؤمن محمد شریف اردستانی در رمضان 795 نسخه را وقف نموده و عبارت «وقف نعمة الله» در آن آمده؛ تملک: محمدرضا بن محمد صدرشیرازی در جمادی الثاني 1149؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، 28گ، 23 سطر (12/5)

× (19/5)، اندازه: 18/5×29 سم [ف: 8-680]

6. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 25-ج

از نیمه اعراب استعاده است (الضمة على الواو فنقلت الى العين) تا نیمه های سوره انعام (قوله تعالى ممن كذب)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 8 افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، 164گ، 22 سطر (19×12)، اندازه: 26×18سم [ف: 282]

7. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 13-ت/77

آغاز: من المشكلات فقصدت بی هذا الكتاب الى تفسير مشكل الاعراب و ذكر الله؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: شنبه 10 ذیقعه 717ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، 312، 17 سطر (18×13)، اندازه: 26/5×17/5سم [ف: 1-69]

8. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 463

خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم بن عثمان حنفی، تا: 29 محرم 729ق؛ مصحح، مقابله شده؛ اندازه: 23717سم [نسخه پژوهی: 2-122]

9. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین، شماره نسخه: 2

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: 21 رمضان 737ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 275گ، 23 سطر، اندازه: 23/5×15/5سم [ف: 15]

10. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: 174

آغاز: برابر

تا سوره قلم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9، افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: مظفر بن غدیر مسمی به علی بر عشی، شیخ صالح بن عبد الکریم بحرانی در 29 ربیع الاول 1081 با مهر، ابو الخیر محمد بن محمد بن محمد الحافظ القاری، ابو محمد وجیه الدین سلیمان، سید ماجد حسینی با مهر؛ 194گ، 25 سطر (11×15/5)، اندازه: 21/5×15سم [ف: 1-16]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1991

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-445]

11. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1570

آغاز: و حذف الألف من الخط لكثرة الاستعمال؛ انجام: وقيل الباء بمعنى على وقيل على اصلها انزلناه

خط: نسخ، کا: رمضان علی، تا: قرن 9، افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، 71گ، مختلف السطر، اندازه: 27×22سم [ف: 3-992]

12. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 347-2/167

خط: نسخ، کا: حسن بن ابی یزید بن حسن حافظ اصفهانی، تا: جمعه 11 ذیحجه 835ق؛ دارای علامات بلاغ، مصحح، محشی با نشان «کشاف» و «غرائب» و با امضاء «ق» و «ک»؛ مهر: محمد صادق الموسوی 1158 (بیضوی)؛ تملك: سید محمد تقی بن ابی القاسم موسوی حسینی؛ واقف: هاجر خانم بنت سید مهدی 1276ق؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، 335گ، 19 سطر، اندازه: 13×18 سم [ف: 2-713]

13. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8172

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز؛ در پایان «فائدة من کلام شیخنا الشیخ علی بن عبد العالی علی مقاله ابن المتوج» است که حاشیه ای است فقهی در 3ص؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 274گ، 17 سطر (7×11/5)، اندازه: 12×17/5 سم

ص: 892

14. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: 132

آغاز: عن الأئمة الأثبات، و الكتب المؤلفة في هذه العلم كثيرة جده مختلفة ترتيبية واحدة؛ انجام: وفي جیدها حبل مبتدا و خبر في موضع الحال من الضمير في حمالة ... خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول به طلا و مشکی؛ 21 سطر، اندازه: 15×25 سم [ف: 92]

15. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا، شماره نسخه: 10

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ تملک: محمد جواد بن علی صدرالدین مدنی حسینی حسنی؛ مهر: «صار وقف صدرالدین محمد بن محمد» (دایره ای)؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول،

418ص، قطع: رحلي [اوراق عتیق: 1-268]

16. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 53

از آغاز قرآن تا پایان سوره انعام؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، 183 گ، 31 سطر (19×10/5)، اندازه: 16/5×25 سم [ف: 481]

17. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5984

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح؛ تملک: محمد تقی بن الله قلی مشهور به ملا پروانه عباسی صفوی عباسی با مهر «محمد تقی من المذنبین» (بیضوی)، تملکی بدون نام بتاریخ 1173 در اصفهان با مهر «عبدہ اسماعیل» (بیضوی)؛ مهر: «الله اکبر» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی، 159 گ، اندازه: 15/5×24 سم [ف: 15-359]

18. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 5175

از آغاز تا آیه «لا یألونکم خیبالا»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی ابری، 96، 20 سطر، اندازه: 25×25 سم [ف: 3-313]

19. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 2699

از سوره انفال تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، بی کا، تا: شوال 1083ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی قرمز، 327ص، 20 سطر (14×8)، اندازه: 14×21 سم [ف: 1-197]

20. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 212

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد هاشم، تا: 1091ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، عطف تیماج زرد، 509گ، 14 سطر (9×14/5)، اندازه: 21/5 × 14/5 سم [ف: 7-183]

21. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1036

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن ابو تراب

کنکازی، تا: جمعه 4 شعبان 1091ق؛ کاتب اهل قرای اصفهان، یادداشتی که محمد به تاریخ 15 شوال 1236 نوشته؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد رضا» (بیضوی)، «محمد اسماعیل بن عبدالعزیز» (بیضوی)، «عبده احمد الحسینی» (مربع)، «أفوض أمري إلى الله عبده سيد محمد الحسینی» (بیضوی)، «العبد سيد محمد الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه ای، 268گ، 23 سطر، اندازه: 17×25 سم [ف: 3-227]

22. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1684

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، وقفنامه کتاب با مهر «پیرو دین محمد رضا» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 258گ، 23 سطر، اندازه: 17/5×24 سم [ف: 5-96]

23. اصفهان، مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 442

آغاز: الوجهین أحدهما انهم ما قالوا آمنا و خادعنا و الثاني انه أخبر عنهم بقوله يخادعون و لو كان منهم لكان نخادع بالنون

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11 یا 12؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با امضای بلاغ؛ جلد: تیماج قرمز، 205گ، 23 سطر، اندازه: 19/5 × 25/5 سم [ف: 2-321]

24. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 499

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: جعفر، تا: 26 شوال 1103ق؛ این نسخه را محمد نبی بن محمد مهدی جابری انصاری برای خود استکتاب نموده؛ تملک: محمد قاسم مورخ 1113ق در شیراز با مهر: «من توکل علی الله فهو حسبه محمد قاسم» (بیضی)؛ واقف: امیر علیمردان خان تیموری - نصرت الملک، 1303ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا عطف میشن، 322گ، 25 سطر (7×16)، اندازه: 12/5×22 سم [ف: 410]

25. مشهد؛ مدرسه خیرات خان، شماره نسخه: 68

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: جعفر، تا: 26 شوال 1103ق؛ تملک: محمد قاسم در 1113ق در سبزوار؛ وقف به مدرسه خیرات خان و در سال 1311 بازدید و در 1304 داخل

عرض گردید؛ واقف: نصره الملك؛ کاغذ: نخودی، جلد: روغنی، 340گ، 25 سطر (7×15/5)، اندازه: 22×13سم [رشت و همدان: ف: 1724]

26. خوی؛ نمازی، شماره نسخه: 385

خط: نسخ، بی کا، تا: 9 شعبان 1112ق؛ از موقوفات رمضانیه 1230؛ جلد: تیماج قهوه ای، 30 سطر، اندازه: 25×14سم [ف: 196]

27. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 1455

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1114ق؛ دارای یک سرلوح مذهب نفیس، مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ 255گ، 23 سطر، اندازه: 25×14سم [ف: 4-412]

28. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 7324

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن میرزا محمود تفرشی، تا: ربیع الأول 1134ق؛ واقف: شیخ حسین امامی، شهریور 1329؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 206گ، 21 سطر، اندازه: 18×25سم [ف: 22-70]

29. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 336

ص: 893

بی کا، تا: 1160ق؛ شاگرد شیخ صالح بحرانی آن را کاملاً تصحیح کرده [اوراق عتیق: 1-242] 30. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12702

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالوہاب حسینی قمی، تا: رجب 1173ق، جان شیراز، مدرسہ محیبہ؛ کاتب این نسخہ تصرف در کتاب نمودہ اییات و شواہد شعری را برای رعایت اختصار حذف کردہ است؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: حنابی، جلد: مقوا، 111، 20 سطر، اندازہ: 14×20سم [ف: 11-544]

31. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16994

آغاز: والاستقرار وقال الكوفيون المحذوف فعل تقدیره ابتدأت و ابدأ؛ انجام: برابر از اواخر سورہ حمد تا پایان قرآن؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبہ 12 ذیعدہ 1178ق؛ افتادگی: آغاز (دو برگ)؛ مصحح؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر 1368، کاغذ: نخودی آہار مہرہ، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سرترنج، 207گ، 31 سطر، اندازہ: 19×32/7

سم [ف: 22-69]

32. مشهد؛ مدرسہ باقریہ؛ شماره نسخه: 31

خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبہ 12 ذیعدہ 1178ق؛ افتادگی: آغاز؛ وقف بر مدرسہ سمیعہ؟ کاغذ: ترمہ، 31 سطر، اندازہ: 11×22سم [تراثنا: س ش 1-78]

33. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1454

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الاول 1246ق؛ واقف: نائینی؛ 296گ، 19 سطر، اندازہ: 15×21سم [ف: 4-412]

34. تہران: مروی؛ شماره نسخه: 38

بی کا، تا: 1271ق؛ قطع: رحلی [ف: 82]

35. قم؛ زنجانی (آیة اللہ)؛ شماره نسخه: 110

از آغاز تا پایان سورہ انعام؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن علی عسکر، تا: یکشنبہ 20 محرم 1279ق؛ 80گ، 21 سطر، قطع: ربعی [چند نسخہ ف: 238]

36. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 559

آغاز: برابر؛ انجام: و يجوز أن يكون حالا- من الضمير في مقطوع، و تأويله أن دابر هنا في معنى مدبري هؤلاء از اول قرآن تا آيه «أن دابر هؤلاء مقطوع مصبحين» [الحجر: 66]؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی، قبل از کتاب برگی است دارای موضوع وجه تشبیه صلاة بر پیغمبر اکرم به صلاة بر ابراهیم از محقق دوانی؛ تملك: علی محمد بن محمد علی الشریف به تاریخ جمعه 9 شوال 1283 و مهر «الواثق بالله علی محمد بن محمد علی الشریف» (بیضوی) و «علی محمد» (بیضوی)، علی محمد اصفهانی به تاریخ جمعه 28 شعبان 1284 در مدرسه نمود، جلال الدین الشریف ابن میرزا علی محمد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 180 گ، 20 سطر، اندازه: 18×25 سم [ف: 160-2]

37. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12111

آغاز: برابر؛ انجام: قد ذکر في الحاقه و الهاء في هية ها السکت و من اثبتها في الوصل اجری الوصل مجری الوقف لئلا یختلف رؤوس الای. نار خبر مبتداء خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجداول؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، 314 گ، 21 سطر، اندازه: 21/5×13 سم [ف: 117-35]

38. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 21-ت/154

آغاز: برابر؛ انجام: قوله تعالی قل اغیر الله هو مثل قوله و من یتغ غیر الاسلام و قد ذکر قوله تعالی درجات قد ذکر في قوله تعالی نرفع درجات من نشاء تمت جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا با تیماج قرمز، 171 گ، 21 سطر (10/5 × 17/5)، اندازه: 16×24/5 سم [ف: 1-132]

39. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12069

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج زرد، 242 گ، 23 سطر، اندازه: 13/5×22 سم [ف: 35-80]

40. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3109

آغاز: و ليس الياء أصل الألف و كما ان الهاء تضم بعد الألف فكذلك تضم بعد الياء بعد الياء المبدله منها و ... سورة البقره قوله تعالی الم هذه الحروف المقطعه كل واحد منها اسم فالف يعبر به عن مثل الحرف الذي؛ انجام: الفيل الابابيل جمع لا واحد له من لفظه و قيل واحده ابون كعجول و قيل واحده ابيل و قيل ابال و تر ميههم

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای ها تفسیر البیان و ... کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، 324 گ، 17 سطر (8×14)، اندازه:

12×18/3 سم [ف: 14-234]

41. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف در فهرست ناشناخته مانده که به قرینه آغاز نسخه تعیین گردید؛ بی کا، بیتا [تراثنا: س 18 ش 1 و 2-205]

42. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 2689

از اول تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن حنبلی، تا: سه شنبه 4 ذیقعده 96 ... کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی آلبالوئی،
571ص، 23 سطر (14×20)، اندازه: 18×26سم [ف: 1-195]

43. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24110

آغاز: تبیین اغراضیه و مضراه معرفته؛ انجام: و لمن قراه و الناظر فیه و لجميع المسلمین و المسلمات

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 18 سطر (14×9)، اندازه: 20×15سم [رایانه]

44. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6/39-949

ص: 894

آغاز: عین بالاغواء اعراب التسمية الباء في بسم الله متعلقة بمحذوف فعند البصريين المحذوف مبتدأ و الجار و المجرور؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: نسخه قدیمی است؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: پارچه سرخ، 223گ، 25 سطر، اندازه: 18×27/5سم
[ف: 2-714]

45. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 256/1

آغاز: برابر؛ انجام: و الأصل في يقول يقول بسكون القاف و ضم الواو لانه نظير يقعد و يقتل ولم يأت إلا على ذلك فنقلت ضمة الواو الى القاف ليخف اللفظ بالواو و من هاهنا اذا امرت لم يحتج الى الهمزة بل تقول قل لان فاء الكلمه قد تحرك فلم يحتج الى همزة الوصل قوله تعالى.

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. سوره حمد و هشت آیه اول سوره بقره؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، آگ، 20 سطر، اندازه: 22×14سم [ف مخ: 1-187]

46. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1993

آغاز: برابر؛ انجام: و ان كان قبلها ساكن لان لم لمدة يفصل بينهما و قد قرى في الشاذ بكسر الياء على انه اسم مضممر كسر لانتقاء الساكنين ...

قوله تعالى: قل اغير الله هو مثل قوله و من يتبع فاتحه تا آخر انعام؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مهر: «افوض امرى الى الله عبده احمد» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 287گ، 17 سطر، اندازه: 23×13سم [ف مخ: 1-320]

•التبيان فى بيان القرآن / تجويد / عربى

at-tibyān fī bayān-il qur'ān

حافظ تونى، حسين بن شجاع، -879؟ قمرى

(-1475) "hāfez-e tūnī, hoseyn ebn-e sojā"

اهداء به: جلال الدين فيروز شاه (-808ق) محل تأليف: هرات تحرير مبسوط ترى است از تأليف ديگرش «المفيد في علم التجويد» که سرفصل های هر دو نیز - با جابه جایی جزئی - با هم مشابه اند، که در یک «مقدمه» و شش «فصل» و خاتمه تأليف شده است: مقدمه في مخارج الحروف و صفاتها التي يحتاج القاري اليها؛ فصل 1. كيفية اداء الحروف في الكلمات القرآنية و تجويدها؛ 2. احكام المد و القصر؛ 3. احكام الوقف و الوصل؛ 4. احكام التفخيم و التريق؛ 5. احكام ادغام الحروف المتماثلة و المتجانسه و المتقاربة؛ 6. احكام الساكنة و التنوين خاتمه در تجويد الفاتحة. مؤلف در خاتمه 265 شرط و مسئله تجويدى سوره فاتحه را به صورت جدول بندى آورده که به نظر می رسد اين خاتمه در واقع همان «شرح قصيده لاميه» وى باشد که در اين رساله از فارسى به عربى برگردانده است. آغاز: الحمد لله الذي نزل الحديث كتابا متشابها و الصلاة على العربي المبعوث إلى الأقصي و الاداني و على آله و أصحابه المجودين كتاب الله بتصحيح الألفاظ و توضيح المعاني ... فيقول ... الحسن بن شجاع بن محمد الحافظ التونى ... لما اتفق و وصول العبد إلى هرة رايت نجوما

زاهرات ... فرقه فائقة يعلمون معالم التنزيل و يتعلمون ... و يحرصهم ... جناب الامير ... جلال الدولة و الدين فيروزشاه ... و هو معذلك خائض في هذا الفن الجليل فائض باشاعة التجويد و الترتيل فحررت في هذا الفن كتابا لجنابه ... و سميته التبيان في بيان القران و جعلته مشتملا على مقدمة و ستة فصول و خاتمة ...

[تراجم الرجال 151/1 ؛ لغت نامه دهخدا ماده فيروزشاه؛ كشف الفهارس 243/1 ؛ دنا 777/2 (6 نسخه)]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12012/6

آغاز: برابر؛ انجام: المفردات الخامس عشر التفكيرو هو أن تتفكر و تدبر في القرائت

خط: نسخ خوش، كا: شمس الدين فرزند نصير بالو كلاتي، تا: 882ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، دارای افزودگی هابی در خصوص نمازهای روز و شب همچنين مطالب ديگري در مورد منسوجات از حيوانات دوازده گانه، مطهرات ده گانه از ميتة، محرمان ده گانه از ذبيحة، مسئله ای در خمس و ... كاغذ: شرقي، 42گ (51-92)، 15 سطر (5×12)، اندازه: 18/5×9 سم [ف: 30-361]

2. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 56/2-د

آغاز: برابر؛ انجام: فبسطتها في جداول بهذا العدد بسطا ... و الجدول سيزكر (جای جدول در نسخه ما به اندازه يك صفحه است سپس دو صفحه و نیمی اسناد قرائت قاریان است)

خط: نسخ، بی كا، تا: قرن 10؛ 16گ (23-38ر) [ف: 282]

3. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1972/5

آغاز: برابر؛ انجام: هذه كلها احكام الوقف بالسكون فاما اذا رمت فحكمه كا: يحيى بن حسين بن عشيرة سلمابادی، شب 16 ذیحجه 918ق؛ از روی اصل به يك واسطه؛ مصحح، محشی؛ كاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش كاغذ ابری عطف تیماج قرمز، 11ص

(115-125)، اندازه: 17×12 سم [ف: 3-1111] و [نشریه: 4-408]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2420/6-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-680]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2290/5

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 6-331]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 39984

آغاز: بسمله. اعلم أن حركة الدال لا بد أن تكون ضعيفة حسين اللفظ و حركة اللام قوية؛ انجام: فبسطتها في جداول ... لم تصح فاتحته

عند الهمزة في هذا الفن و الجداول هذه (دوبرگ جدول) ... خلوص الكسرة في هاء عليهم الثاني و عدم امالته. از فصل پنجم تا اواخر خاتمه؛ خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن 11؛

ص: 895

افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش مشمع زرشکی، 4گ، 21 سطر، اندازه: 12×23/5 سم [اهدائی رهبر: 1 علوم قرآن-301]

•التبيان في بيان ما في ليلة النصف من شعبان / اخلاق / عربي

at-tibyan fi bayan-i ma fi laylat-in nisf min saban

قاری هروی، علی بن سلطان محمد، -1014 قمری

(qārī heravī, 'alī ebn-e soltān mohammad (-1606

رساله ای در ذکر فضایل ماه شعبان و شمه ای از اعمال وارده در آن، از طریق عامه می باشد.

[هدية العارفين 751/1-753؛ دنا 777/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11166/1

آغاز: الحمدلله الذي قدرل الارزاق و الاجال و دبر امور العباد من الأحوال و الأفعال؛ انجام: و انفرد بمقام الحضور في خدمة مولاه و سلام على المرسلين و الحمدلله رب العالمين

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن 13؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: فرنگی، 19گ (1-19)، 19 سطر، اندازه: 15×9 سم [ف: 28-235]

•التبيان في تفسير القرآن = التبيان الجامع لعلوم القرآن / تفسير / عربي

at-tibyān fī tafsīr-il qur'ān = at-tibyān-il jāmi' li-'ulūm il qur'ān

؟ شیخ طوسی، محمد بن حسن، 385-460 قمری

(Šayx-e tūsī, mohammad ebn-e hasan (996-1069

تاریخ فراغت از تألیف: 21 رجب 441ق، تاریخ فراغت از تبیض: یک شنبه 14 جمادی الثانی 444ق اولین تفسیر کم نظیر شیعی است که شامل جمیع علوم قرآن از قرائت، معانی، اعراب، اسباب نزول، بحث در متشابه و جواب شبهات مجبره و مشبهه و مجسمه می باشد. شیخ الطائفه با استناد به روایات اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) و استفاده از مکتب آنان، اثری ارزنده به وجود آورده، که مورد استفاده مفسرین بعد از او مانند طبرسی و دیگران بوده است. تفسیر تبیان، دارای مقدمه مفصلی درباره اهمیت قرآن کریم و کیفیت نزول آن و مسئله تحریف ورد آن و تفسیر برای و مطالب دیگر می باشد. چاپ: تهران، چاپخانه اسلامیه، 1365ق 1376ق، حروفی، در 10 مجلد وزیری

[دنا 777/2 (50 نسخه)؛ الذریعه 328/3-331 «التبيان» به تفصیل؛ مشار عربی 158 «التبيان الجامع لعلوم القرآن» (2 چاپ)]

1- التبیان فی تفسیر القرآن (منتخب) = المنتخب من تفسیر القرآن و النکت المستخرجة من کتاب التبیان = مختصر التبیان = التعليقة علی التبیان فی تفسیر القرآن؛ ابن ادريس، محمد بن احمد (543-598)

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 83 و 76 عکسی

آغاز: ... قوله تعالى و اذ غدوت من اهلك تبويء المؤمنین مقاعد للقتال و الله سمیع علیم [آل عمران: 121]، انجام: و لم يقع اللبس الان حروف الصفات تقوم بعضها مقام بعض [دنباله آیه 50 از سوره مائده]

جزء سوم؛ خط: نسخ نازیبا، بی کا، تا: قرن 5؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ روی برگ اول شیخ طوسی نوشته که کتاب را شیخ ابو الوفاء عبدالجبار بن عبدالله مقری رازی خوانده و شیخ ابو محمد الحسن بن الحسين بن بابویه قمی و ابو علي الحسن ابن محمد (پسر شیخ طوسی) به تاریخ ربیع الاول 455 شنیده اند، و نیز روی همین برگ زیر خط طوسی شیخ ابو الوفاء نوشته که کتاب را فرزندم ابوالقاسم علی بن عبدالجبار بر من خوانده و سید ابوالفضل داعی بن علی بن الحسين الحسینی به تاریخ سلخ جمادی الاول 494 شنیده است، مطالعه علی بن حسین بن الشرایع العودی، صورت قرائت علی بن احمد بن محمد ... و علی بن الفتح الواعظ الجرجانی بر ابی علی پسر شیخ طوسی، علی بن الفتح نوشته که نسخه ام را با این نسخه مقابله نموده ام؛ تملك: حسین ابن محمد بن نصر بن علوي بن سليمان بن يحيى بن جعفر بن احمد ابن محمد بن ... جملات، علی بن الحسين العبدی، عباس علی سلطانی؛ مهر: «... رفیع الدین بن محمد الحسینی الموسوی» (بیضوی)، «محمد نبی الله» (بیضوی)، «یا ارفع من کل رفیع» (بیضوی)، «اقل العباد علی ...» (دائری)؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی، 266 گ، مختلف السطر، اندازه: 14×18/5 سم [ف: 1-103] و [عکسی ف: 1-79]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3607 و 77 عکسی

از سوره یوسف تا فاطر (دنباله نسخه شماره 83)؛ خط: نسخ نازیبا، بی کا، تا: قرن 5؛ مصحح، محشی، اجازه شیخ طوسی روی برگ اول آن بوده؛ جلد: تیماج مشکى، 217 گ، 19 سطر، اندازه: 14×19/67 سم [ف: 7-10] و [عکسی ف: 1-80]

قم مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 11 و 12

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-25 و 26]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 13115 عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 3-1287]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2972 و 2975/1 -ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-295 و 744]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6147-عکس

نسخه اصل: نسخه فخر الدين نصيرى امينى. جلد 4، از آيه 47 سورة المائدة تا آيه 74 سورة الأنعام؛ خط: نسخ، كا: هبة الله بن على بن محمد مالكى كاتب، تا: دهه سوم رجب 477ق، جان نجف، براى سيد ابوالمحاسن اسعد (اسماعيل بن عقيل حسيني سليقى؛ 261ص

[فيلمها ف: 3-242]

ص: 896

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 13

نسخ اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-27]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8419

جزء دوم و سوم شامل سوره بقره و آل عمران؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 6 افتادگی: انجام؛ مهر: «عبد محمد سمیع الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز، 381 گ، 15 سطر، اندازه: 16×24 سم [ف: 17-22]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3665

جزء هفتم و هشتم و از آیه «اذ تغشیکم النعاس أمنة منه» [سوره انفال: 11] تا آیه «قالوا یا شعیب اصلا تک تأمرک» (سوره هود: 87)؛ خط: نسخ نازیبا، کا: عزیزی بن محسن بغدادی، تا: ذیقعد 86 (تاریخ ناتمام است و احتمال می رود که نسخه از سده ششم باشد)؛ تملک: علی بن الحسین بن محمد بن ابراهیم البدنی؟، در آن آمده که مالک صاحب نسخه خواجه صلاح الدین ظهیر الاسلام شیخ الائمه بوده و خط وی به تاریخ شعبان 538 نوشته شده بود و این یادداشت را محمد ابن متکا بن ابی علی استرآبادی نوشته است؛ جلد: تیماج سبز، 145 گ، 21 سطر، اندازه: 16/5 × 18/5 سم [ف: 10-56]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11884

آغاز: سوره هود علیه السلام هی مکیة فی قول قتادة و مجاهد و غیرهما و هی مائة و ثلث و عشرون آية فی الکوفی و اثنتان فی المدنی و واحدة فی البصری؛ انجام: ولو کان بعضهم ظهیرة أي معینة و المثلیة التي تجدوا بالمعارضة

از آغاز سوره هود تا آیه 88 سوره بنی اسرائیل؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 6 افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده با عبارت:

بلغ قراءة أیده الله؛ نسخه از ورثه مرحوم عباس علی سلطان خریداری گردیده، در برگ 3 نام «گوهر سلطان بیگم، آمده؛ تملک: «یحیی ... سنة سبع و ...»، «ابراهیم بن سلیمان» در سال نهصد و ... (کاغذ: شرقی، جلد: چرم مشکی، میان لاکه روغنی، 189 گ، 20 سطر (19×11)، اندازه: 17×25/5 سم [ف: 30-160])

7. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 6234-عکس

جلد 7 و 8 از انفال تا آیه 87 سوره هود؛ خط: نسخ، کا: عبدالعزیز بن محسن بغدادی، تا: شعبان 538 ق؛ در پایان ج 2 (گی 75 و 76) آمده که محمد بن متکا بن ابی علی استرآبادی در شعبان 538 دارنده نسخه بوده و این یادداشت هم نوشته خود اوست؛ در پایان برگ 8 شعرهای عربی رئیس ابوالغنائم محمد بن علی بن معلم ملقب به نجم الدین از مردم روستای نهر صینه واسط شب 17 جمادی الاول 591-4 رجب 592) آمده؛ واقف: میرزا

محمد رفیع تبریزی در گذشته 1222. [فیلمها ف: 3-246]

8. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 174

آغاز: قوله: وقيل يا ارض ابلعي ماء ك و يا سماء اقلعي؛ انجام: قوله: الم تر الى الذين بدلوا نعمة الله كفرا و احلوا قومهم دار البوار جلد ششم، مشتمل بر تفسیر آیه 44 از سوره هود الی آیه 62 از سوره كهف؛ خط: نسخ، كا: محمد بن علی، تا: 566ق؛ تملك: محمد بن موسى بن عیسی؛ كاخذ: دولت آبادی، جلد: میسن مشکی، 255ص، 19 سطر، اندازه: 17×25/4 سم [ف: 1-80]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1105

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-388]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 78عکسی و 79عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا، در دو قسمت [عکسی ف: 1-81]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 13101 عکسی و 13102 عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا، در دو بخش [ف: 3-1288]

9. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 7005-عکس

آغاز: بسملة قوله تعالى قولوا آمنا بالله و ما انزل اليك و ما انزل الى ابراهيم و اسمعيل و اسحق و يعقوب؛ انجام: لكنه لا يفهم الأبيان اصله. تم الجزء الثاني و يتلوه في الجزء الثالث تفسير قوله و اذغدوت من اهلك تبوى المؤمنين مقاعد للقتال و الله سميع علیم. نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه پرینستن 1259 (642H). جلد 3، جزو دوم، از آیه 136 سوره بقره تا آیه 120 سوره آل عمران؛ خط: نسخ، كا: علی بن حمزة بن محمد بن احمد بن شهریار خازن، تا: 567ق، جا: نجف؛ مقابله شده با اصل طوسی در (ثلث و ستین و خمس مائة)، مصحح، دارای نشانه بلاغ و مقابله با نسخه مصنف؛ تملك: محمد بن ابراهیم بن یعقوب بن حسان بن ثابت انصاری؛ 221، 19 سطر [فیلمها ف: 3-271]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 31عکسی و 416عکسی و 811عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-33 و 365 و 2-287]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 17عکسی

همان نسخه بالا [ف: 3-1286]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 329

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-388]

10. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 417عکسی

آغاز: و قوله الذين هم في غمرة ساهون صفة للخاصين و موضع الذين رفع نسخه اصل: حراجی اغلی بورساش 1822. جلد 9، از چند آیه بسوره الرحمن مانده تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی محمد بن حسن بن حیدر، تا: شنبه 26 جمادی الاول 581ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به نقل از کشاف و مفاتیح و تفسیر قاضی، در آخر نسخه آمده است که تاریخ فراغت از تألیف، روز 21 رجب 441ق، می باشد و تاریخ فراغت از تبیض

آن در روز یک شنبه 14 جمادی الثانی 444ق، بوده، پس از آن آمده که عدد آیات قرآن 6204 و قرآن کریم دارای 79277 یا 79287 یا 79239 کلمه می باشد و نیز تعداد آیاتی که در مکه و مدینه نازل شده است به تفکیک آمده است؛ 340گ، 18 سطر (عکسی ف:

[365-1

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 265

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی : 308-1]

ص: 897

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 21 عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 3-1289]

11. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 16

نسخه اصل: کتابخانه امام صادق (ع) «نوربخش» - بروجرد 32. جزء چهارم؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن عبد القاهر بن محمد بن عبدالله بن یحیی بن الوکیل معروف به سطلوی، تا: جمعه 7 رمضان 593 ق تا جمعه 3 ربیع الاول 594؛ مصحح؛ 632 ص [عکسی ف: 1-29]

12. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 373

نسخه اصل: کتابخانه الاحقاف، تریم - یمن. از اول سوره صافات تا آیه 10 سوره بلد؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن عبد القاهر، تا: ربیع الثانی 594 ق؛ 614 ص [عکسی: 1-432]

13. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: 4

جزو 7؛ بی کا، تا: قرن 6 و 7 نشریه: 4-325

14. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1099

از سوره مریم تا آیه «سخر الشمس و القمر کل یجری لاجل مسمى» (سوره زمر: 5)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 811 ق؛ مصحح؛ تملک: حسن بن محمد بن اسماعیل القرانی، علی بن شیخ عبدالنبی با تاریخ شوال 811 مرتضی بن احمد الحسینی الرشتی و مهر «المتوکل علی الله عبده مرتضی الحسینی» (مربع)؛ 224 گ، 29 سطر، اندازه: 18×30 سم [ف: 3-274]

15. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: 107/1

از سوره ابراهیم تا پایان سوره بنی اسرائیل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح؛ مهر: «یا من هوفی مجده حمید» (مربع)، مهر دایری وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه؛ جلد: تیماج مشکى، 101 گ (1پ-101پ)، 20 سطر، اندازه: 20×26 سم [اوراق عتیق: 1-169]

16. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37193

آغاز: بسمله. سوره هود علیه السلام هي مکية في قول قتادة و مجاهد و؛ انجام: بصفاته التي لا يشرك فيه احد و قيل كبره عن كل ما لا يليق وصفه به. از ابتدای سوره هود تا پایان سوره بنی اسرائیل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386، کاغذ: نخودی آهار مهره خراسانی، جلد: مقوا با عطف میشن مشکى، 207 گ، 20 سطر، اندازه: 17/5×26 سم [اهدائی رهبر: 1 علوم قرآن-87]

17. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2062-عکسی

آغاز: الحمد لله اعتراف بتوحيده، و اخلاصا لربوبيته و اقراره بجزيل نعمه ... شيئاً قبل شىء كالسلسلة الممدوده ... (5 صفحه بعد) سورة

حم السجده. هي مكية في قول قتاده و مجاهد. ليس فيها ناسخ و لا منسوخ انجام: در المجادلة: انه كتب في اللوح المحفوظ و ما

كتبه الله فلا بد من أن يكون. و قال الحسن من امن الله بيتأفظ.

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: سید مرتضی السمری النجفی؛ یادداشت «دخول محمود افغان»؛ 337ص،
20 سطر (13×20)، اندازه: 21×30سم [عکسی ف: 1-59]

18. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه: 91

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ تاریخ وقف: 1163 [نشریه: 6-338]

19. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 913

مقداری از سوره آل عمران تا مقداری از سوره مائده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الثانی 1049ق، جا: قزوین؛ ظاهراً از روی نسخه ای که
نزد مؤلف و فرزندش ابی علی خوانده شده، مصحح، صورت اجازة های مؤلف و فرزندش نیز نوشته شده؛ مهر «یا محمد» هشت گوشه،
«ناد علیة یرفع المکاره» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، 253گ، 19 سطر، اندازه: 19/5

× 25/5سم [ف: 3-102]

20. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 5205

آغاز: و عمرو. و قال الشاعر اوس بن حجر الم یکسف الشمس النهار مع النجم و القمر الواجب. و الشمس لا تکور الا بالنهار؛ انجام: کل
میل إلى ما آتی به ابراهیم علیه السلام من الشریعة یتلوه فی الجزر الثاني تفسیر قوله تعالی: قولوا آمنا بالله و اما انزل الینا ... حمد له ... قد
فرغت من کتابته یوم الخمیس ثامن عشرین شهر شعبان المعظم سنة خمس و خمسين بعد الف.

خط: نسخ، بی کا، تا: 1055ق؛ در صفحه اول خط نصرالله سلامی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قرمز گل و بوته دار، 187گ، 19
سطر (10/5×20)، اندازه: 19/5×32سم [ف: 16-37]

21. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12727

آغاز: پس از بسمله: سورة یوسف علیه السلام هذه السورة مکية في قول مجاهد و قتادة و هي مائة و احدى عشرة آية بلا خلاف في ذلك قوله
تعالی الر تلك ايات الكتاب المبين 5- آية بلا خلاف؛ انجام: علی قدر اعمالکم من الطاعات و المعاصي بالثواب و العقاب. از تفسیر سوره
یوسف تا آخر سوره یس؛ خط: نسخ، کان ابوالحسن طبسی، تا: 1084ق؛ واقف: حسین کی استوان؛ کاغذ: آهاری حنایی، جلد: تیماج
خرمایی، 387گ، 21 سطر، اندازه: 18×24سم [ف: 11-543]

22. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4211

آغاز: خلق جدید و هم بلقاء و بهم کافرون، خمس آیات فی الکوفی و البصری و ست آیات فی المدنی؛ انجام: و عدد کلمة و جمیع حروفه
ثلثمائة الف حرف و ثلاثة و عشرون الفة و خمسة عشر حرفا، و عدد نقطه مائة الف و ست و خمسون الفاً و احدى و ثمانون نقطة، تم و الله

الحمد. تم كتاب التبيان في تفسير معانى القرآن وهو اثنا عشر جزوا من اصل اجزاء المصنف قدس الله روحه و نور ضريحه و هو الشيخ ابو جعفر محمد بن الحسن بن على الطوسي على يد العبد الأقل على بن شمس الدين البغدادي حامد مصلياً

از سوره سجده تا سوره ناس؛ خط: نسخ، كا: على بن شمس الدين بغدادى، تا: قرن 12؛ افتادگى: آغاز؛ مهر: كتابخانه مرحوم نصرالله تقوى؛ كاغذ: فرنگى، جلد: تىماج سرخ، 460گ، 21 سطر

ص: 898

(1789/5)، اندازه: 20×27سم [ف: 11-224]

23. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 36681

آغاز: بسمله. هي مدينة في قول ابن عباس ومجاهد وقتاده وقال ابو جعفر بن مبشر هي مدينة الا آية نزلت في حجة الوداع؛ انجام؛ وروي عن عمر أنه قال لا تنكحوا اهل مكة فانهم اعراب ... من شهد هذه الواقعة فله الفضل. از اول سوره مائده تا آیه 73 سوره انفال؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: نخودی آهار مهره کشمیری، جلد: مقوا با عطف و گوشه میشن زرشکی، 262گ، 21 سطر، اندازه:

17/5×24/3 سم [اهدائی رهبر: 1 علوم قرآن-88]

24. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 491

آغاز: من تفسیر القرآن أن الآية لتكون اولها في شيء و آخرها في شيء و هو كلام متصل يتصرف على وجه؛ انجام؛ و من یقاتل في سبيل الله فیقتل أو یغلب فسوف نؤتيه أجرا عظیما قیل وعد له الأجر العظيم ... اواسط مقدمه کتاب تا اواسط سوره نساء؛ خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکى، 110گ، 26 سطر، اندازه: 22×30سم [ف: 1382]

25. مشهد؛ رضوی، شماره نسخه: 11611

آغاز: الحمد لله اعترافا بتوحيده و اخلاصا لربوبية و اقرار بجزيل نعمه؛ انجام؛ و رجل مدفع ای عن نسبه. جلد 1، از اول کتاب تا اواخر تفسیر آیه 252 سوره بقره، خط: نسخ، کا: محمد گرجی، تا: 18 ذیحجه 1325ق؛ واقف: فرید محسنی؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: میشنی ارغوانی، 250گ، 25 سطر، اندازه: 21×30سم [ف: 11-541]

26. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11610

آغاز: پس از نام سوره و بسمله: قال قتاده هي مكية وقيل هي مكية الا قوله و سلهم الى اخر السوره؛ انجام؛ و جعل أهلها شيعة. جلد 2، از تفسیر سوره اعراف تا اوایل سوره قصص؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1328ق؛ 305گ، اندازه: 21×30سم [ف: 11-542]

27. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 278-2/98

آغاز: سورة العنكبوت، قال قوم هي مكية وقال قتاده العشر الاول مدني والباقي مكى ... بسمله ألم أحسب الناس أن يتركوا أن يقولوا آمنا ... ألم و لم يعده الباقون ... قال قتاده نزلت؛ انجام؛ آخر المجلدة الرابعة من كتاب التبيان و يتلوه في الجزء الخامس سورة الصافات. و الحمد لله رب العالمين و صلواته على محمد النبي و آله الطاهرين وسلم تسليما.

سوره عنكبوت، سوره روم، سوره لقمان، سوره سجده، سوره احزاب، سوره سبأ، سوره فاطر و يس؛ خط: نسخ، کا: احمد خادمی بروجردی بن میرزا علی اکبر خادم، تا: پنج شنبه 20 ربیع

الثانی 1361ق، به دستور آیه الله حاج آقا حسین طباطبائی بروجردی؛ مصحح؛ جلد: مقوا صورتی، عطف پارچه مشکى، 116گ، 18

سطر، اندازه: 21×17سم [ف: 2-714]

28. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 479-3/99

آغاز: سورة الشعراء قال قتادة هي مكية وقيل اربع آيات منها مدینه من قوله و الشعراء الى آخرها و هي مائتا آية وسع و عشرون آية مدنی و كوفي و شامی و مائتا آية و ست و عشرون آية؛ انجام: و إلى الله ترجعون يوم القيامة اي الى الموضوع الذي لا يملك احد التصرف فيه سواه لان الله تعالى قد ملك في الدنيا

الكثير من البشر التصرف فيها. سورة شعرا و نمل و قصص؛ خط: نسخ، كا: حاج احمد خادمی بروجردي ابن ميرزا علي اكبر خادم، تا: 4 جمادى الثاني 1362ق؛ جلد: مقوا آبي عطف پارچه سرخ، 68گ، 18 سطر، اندازه: 17×21/5سم [ف: 2-714]

29. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 168

آغاز: هم افضل منهم من الدذين قراؤا الكتاب و علموا الشرايع قد آمنوا به و صح عندهم انه النبي الموعود في كتبهم ... الحمد لله الذي انزل على عبده الكتاب؛ انجام: و نظر يهدي إلى المعرفة ولا- كتاب منيرو هو الوحي ثاني عطفه اي متكبيرا في نفسه فان ثنى العطف عبارة عن الخيلا م. خط: نستعليق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ مصحح؛ محشی از مجمع البيان، نهايه و غيره؛ جلد: گالينگور سبز عطف تیماج زرشکی، 188 گ، 27 سطر، اندازه: 32×20سم [ف مخ: 1-321]

30. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11559

آغاز: الحمد لله اعترافا بتوحيده و اخلاصا لربوبية و اقرار بجزيل نعمه؛ انجام: انه قادر على تعجيل العقاب فاحذروا معاجلته.

جلد 1، از اول کتاب تا آخر سورة انعام؛ خط: نسخ روشن، بی کا، بی تا؛ روانشاد حاج آقا محسن عراقی نسخه بدخطی از این کتاب را به دست آورد و دستور استنساخ داد، مؤيد الاطباء [ميرزا محمد علي بختيارى تهرانى ملقب به مؤيد الأطباء از پزشکان فاضل بود. در اواخر عمر در كربلاء اقامت داشت و در اواسط قرن 14ق در آنجا در گذشت (بخواش حاج آقا مصطفی عراقی فرزند آن روانشاد) همت به نسخه برداری نمود و به خط نسخ روشن خود هفت سال رنج این کار را کشید و کسری را از مجمع البيان طبرسی تتميم کرد؛ واقف: فرید محسنی؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: میسنی ارغوانی، 250گ، مختلف السطر، اندازه:

30×22/5سم [ف: 11-540]

31. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11561

آغاز: پس از آیات: 5 خمس آیات 5 في الكوفي و اربع في ما سواه عد اهل الكوفة طسم آية؛ انجام: و لما وجب بان ياتي بلفظه في هذه المواضع كلها و الله اعلم و احكم. جلد3، از اول تفسير سورة قصص تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 275 گ، مختلف السطر، اندازه: 32×22سم [ف: 11-543]

32. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11613

آغاز: قوله تعالى قد خلت من قبلكم سنن فسيروا في الارض

ص: 899

فانظروا كيف كان عاقبة المكذبين معنى قوله قد خلت من قبلكم سنن اي سنن من الله تعالى في الامم السالفة؛ انجام: و ذروة كل شيء اعلاه و الحرث الزرع و الحرث الأرض. جلد 1، از تفسیر آیه 131 سوره آل عمران تا آیه 137 سوره انعام؛ خط: نسخ، کا: محمد گرجی (بخش اول)، بی تا؛ 194گ، 25 سطر، اندازه: 21×30سم [ف: 11-542]

33. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7841-53/51

آغاز: و انواع الثواب و المغفرة يستر الذنب حتى يصير كأنهما لم تعمل في زوال العاربهها از آیه شریفه «قد خلت من قبلکم سنن فسیرو فی الأرض...» تا اول جزء رابع «آیه شریفه یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا الیهود و النصارى اولیاء...»؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛

147گ، 23 سطر، اندازه: 24×16سم [ف: 2-715]

34. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 372

آغاز: هي مدينة في قول ابن عباس و مجاهد و قتادة و قال أبو جعفر بن مبشر؛ انجام: و كانت في صبيحة السابع عشر من شهر رمضان على رأس ثمانية عشر شهرة من الهجرة من شهد هذه الواقعة فله الفضل. از اول سورة المائدة تا آخر سورة الأنفال؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ تملك: ریحان الله بن جعفر موسوی در 1323 با مهر بیضوی؛ مهر: سید محمد باقر بروجردی؛ جلد: عادى، 264گ، 21 سطر، اندازه:

24×17/5 سم [مؤید: 1-311]

35. مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 742

از اوس سوره هود تا آخر سوره اسراء؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، دارای بلاغ؛ صورت وقف کتاب در قزوین؛ 210گ، 20 سطر،

اندازه: 26×17/5 سم [مؤید: 2-220]

• التبیان فی تفسیر القرآن (منتخب) = المنتخب من تفسیر القرآن و النکت المستخرجة من کتاب التبیان = مختصر التبیان = التعليقة على التبیان فی تفسیر القرآن / تفسیر / عربی

(mn qur'ān il tafsīr-fl tibyan-at.)

ابن ادريس، محمد بن احمد، 543-598 قمری

(ebn-e edrīs, mohammad ebn-e ahmad (1149-1202)

وابسته به: التبیان فی تفسیر القرآن = التبیان الجامع لعلوم القرآن؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (385-460) تاریخ تألیف: ذیحجه 582ق

کوتاه شده تفسیر تبیان شیخ طوسی است از ابن ادريس حلی نگارنده سرائر. صاحب الذریعه زیر عنوان «تبیان» (3: 331) از آن به نام مختصر تبیان یاد نموده است. شیخ حر در «امل الأمل»

کتابی به نام تعلیقات تبیان به او نسبت داده، می گوید نسخه آن را به خط نگارنده دیده ام، صاحب الذریعه نیز در (4: 225 و 6: 31)

تعلیقه یا حاشیه تبیان را به ابن ادریس نسبت داده ولیکن گمان نمی رود که جز این مختصر و کوتاه شده تبیان چیز دیگری باشد. روش او در این کتاب چنان است که برای هر آیه که در تبیان تفسیر شده، فصلی جدا ساخته و در آن از تبیان نزدیک نه دهم آن را کاسته و یک دهم را آورده است. گاهی چند آیه را به کلی انداخته و از این روی این مختصر فقط نزدیک 14000 بیت نوشته دارد در صورتی که تبیان چاپ شده بیش از صد هزار بیت می باشد. لیکن ترتیب ده جزء کتاب تبیان در این مختصر از نسخه تبیان چاپی روشن تر است.

چاپ: در قم و نجف، 1429ق، 1387 ش چاپ شده

[دنا 779/2؛ الذریعه 184/20]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8586

آغاز: فقد ضل سواء السبيل قصده و وسطه و ده كثير من أهل الكتاب الاية نزلت حين قالت اليهود للمسلمين بعد وقعة احد الم تروا الى ما أصابكم و لو كنتم على الحق ما هزتمم فارجعوا إلى ديننا فذلك قوله لو يردونكم من بعد ایمانکم؛ انجام: ولا يمس الكتاب الذي. از تفسیر اواخر آیه 102 سوره بقره تا قدری از سوره حدید؛ خط: نسخ، کا: مهنا بن علی بن عطف بن سلیمان بن مختار، تا: صفر 640ق؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ [انتساب این کتاب به ابن ادریس مسلم است. تسمیه آن به «تعلیقه» همانا به ضبط این نسخه است که 42 سال پس از فوت وی نوشته شده است و کاتب در مواضع متعدده این کتاب را به نام «تعلیق» ضبط کرده است. در روضات الجنات آمده که «تعلیقات» حاشیه نقدی ورد و ایراد بر کتاب «تبیان» است. الذریعه در جلد 4 ص 224 پیروی از روضات الجنات نموده و در جلد 20 ص 184 برای ابن ادریس کتابی به نام مختصر التبیان» ضبط کرده و آورده است که این کتاب غیر از تعلیقات» او است. چنانکه گذشت در این نسخه کهن معتبر نام کتاب «تعلیقه» ضبط شده است و محتوای آن مختصر کتاب «تبیان» است و در مدارک موجود کتابی به نام «مختصر التبیان» در آثار قلمی ابن ادریس به نظر نرسید. ناگفته نماند که جمع «تعلیقه» تعالیق است و «تعلیقات» غلط شایع در زبان فارسی است که استعمال آن از دانشمند عربی چون ابن ادریس بعید است.)، نسخه معلق است به یک رشته حاشیه توضیحی به خطر بالنسبه قدیمی که مؤلف آن شناخته نشد؛ آخرین تاریخ کتابت (که در بخش تعلیق بر جزء هفتم نوشته شده است): صفر 640؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج دار چینی، 160گ، مختلف السطر، اندازه: 18×25سم [ف: 11-555]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 1-366]

2. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1476

از سوره بقره تا سوره هود را دارد در پنج جزء؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 10 شعبان 1092ق؛ 199گ، 19 سطر، اندازه: 12×19 سم [ف:

ص: 900

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4584

آغاز: فصل في قوله تعالى قولوا آمنا بالله.. الاسباط جمع سبط قال تغلب يقال سبط عليه؛ انجام: و يجعله خالصا لوجهه و مقربة من رضاه بمنه و كرمه و هو حسبنا و نعم الوكيل.

خط: نسخ، بی کا، تا: سلخ ذيقعه 1092ق؛ تملك: صالح بن عبد الكريم بحرانی، تملکی بدون نام به تاریخ 1242 در تبریز با مهر عبده الراجی اردشیر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، 197گ، 25 سطر، اندازه: 16×28سم [ف: 12-156]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 263

آغاز: بسمله فصل قوله تعالى قولوا آمنا بالله و ما انزل الينا و ما انزل الى ابراهيم و اسمعيل و اسحق و يعقوب و الاسباط الايات. الاسباط جمع سبط قال ثعلب يقال سبط عليه العطا و الضرب اذا تابع عليه حتى يصل بعضه ببعض؛ انجام: سورة العاديات قوله تعالى و العاديات ضبحا.. ان الانسان لربه لكنود الايات اتفق الفراغ من نسخه... در صفحه بعد آمده: صورة خط المصنف ابن ادریس رحمه الله تعالى. تم التعليق من الجزء التاسع من كتاب التبيان في تفسير القرآن و بتمامه تم كتاب المنتخب من تفسير القرآن و النكت المستخرجة من كتاب التبيان و الله المستعان...

از میانه سوره البقرة تا پایان جزو نهم؛ خط: نسخ، کا: کرم الله بن سید عطاء الله حسینی جزایری، تا: ذيقعه 1094ق؛ مجداول، مقابله شده خود جزایری، چنین آمده: «بسمله بلغ مقابلة من فاتحته الى خاتمته في اوقات كلمه حرفا حرفا على اصله و هو نسخه المصنف بخطه تعمد الله برحمته و اسكنه بحبوحه جنته و كتب اقل خلق الله تعالى الراجي عفوه و مغفرته و كرمه كرم الله ابن السيد عطاء الله الحسيني حامدا مسلما، در پایان نسخه ما سواد صورت خط ابن ادریس آمده که او در آخر ذیحجه 582 از این انتخاب بیاسوده است؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، 339گ، 17 سطر، اندازه: 15/6 × 25/7سم [ف: 1-545]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 13104 عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 3-1345]

5. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5016

خط: نسخ، کا: کرم الله بن عطاء الله موسوی جزائری شیرازی، تا: 21 رجب 1101ق؛ ظاهرا از روی نسخه مؤلف نوشته شده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 325گ، 19 سطر، اندازه: 22/5×13سم [ف: 13-218]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3770-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 2-246]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 13105

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 3-1346]

6. تهران، دانشگاه شماره نسخه: 21

آغاز: بقوله: و الو الأرحام. فصل. قوله: و آن خفتم شقاق بينهما فابعثوا؛ انجام: آنچه هست: فصل. قوله كذب ثمود بطغواها إذا انبعث أشقاها.

خط: نسخ خوب، کا: علی بن کرم الله جزائری، تا: 1105ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ گوید آن را از روی نسخه خط نگارنده رونویس کرده ام، تاریخ نوشتن در پایان برخی جزءها 5 محرم 1105 است، یعنی در همان زمان که شیخ حر (-1104) گوید: نسخه آن را به خط نگارنده اش دیده ام؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج حنایی با مقوا، 254گ، 20 سطر

(7/8×16/2)، اندازه: 23/5×14سم [ف: 1-201]

التبيان في تفسير القرآن / تفسير / عربي

at-tibyān fī tafsīr-il qur'ān

تفسیری است مزجی از مفسری ناشناخته که علت تألیف آن را چنان بیان می دارد: «چون پیش از این تفسیر کبیری نوشته بودم اصحاب خواهش مختصر آن را نمودند لهذا این کتاب را نوشتم که تحفه ای باشد برای خزانه امیر اسفہسالار مظفرالدوله و الدین قطب الاسلام و المسلمین ملک الامراء ابی زنجی بن مودود بن تكله» که اگر مراد از این مظفر الدوله و الدین زنگی، دومین پادشاه سلغری فارس (556-570) باشد، این تفسیر می بایست از آغاز نیمه دوم قرن ششم باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1227

آغاز: بسمله. رب اختم بالخیر. الحمدلله مجزل [النعم و منزل الحكم و مصور الامم و مقدر القسم الذي خلق الانسان علمه البيان؛ انجام: وقوله فليعمل مجزوم به لام الأمر و لايشرك مجزوم لانه عطف عليه تم المجلدة الأولى من كتاب التبيان في تفسير القرآن ... و بالله التوفيق. جلد 1، از آغاز قرآن تا پایان سوره كهف؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عمر بن محمد بن عبد المجید، تا: ربیع الثانی 767ق؛ واقف: امیر جبرئیل، 1037؛ کاغذ: نخودی ضخیم، جلد: تیماج مشکى، 238گ، 40-45 سطر، اندازه: 32×20سم [ف: 1-421]

التبيان في تفسير القرآن / تفسير / عربي

at-tibyān fī tafsīr-il qur'ān

از شیخ طوسی و ابوالبقاء عکبری نیست شاید از خضر بن عبدالرحمن ازدی در گذشته 773 (چلبی) باشد. از آیه «ان هذه امتكم أمة واحدة، أي أن هذا الدين دينكم و هو الاسلام دينا واحدا، ای لادين الا هو وما سواه باطل» تا سورة الملائكة (الفاطر) «فانه كان بعباده بصيرا، ای ان الله بصير بعباده المستحقين للعقوبة و المستحقين للمثوبة، و قيل بصير ... و قال ابن عباس: المراد باهل طاعته و اهل معصته، تمت المجلدة الثالثة من تفسير القرآن من كتاب التبيان، و الحمدلله و الصلا و الصلاة.»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8185

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 8 و 9 کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج

ص: 901

تریاقی ضربی مقوایی، 317، 20 سطر (17×12)، اندازه: 25/5×17/5 سم آف: 17-48)

التبيان في شرح الديوان = شرح ديوان متنبی / ادبيات / عربی

at-tibyān fī Ṣ.-id d. = Ṣ.-e d.-e mutannabī

عکبری، عبد الله بن حسین، 616-538 قمری

(okbari, abd-ol-lah ebn-e hoseyn (1144-1220

وابسته به: دیوان المتنبی؛ متنبی، احمد بن حسین (303-354ق) شارح می گوید که من دیوان را نزد امام ابو الحرم مکی بن ریان ماکسینی در موصل به سال 599 و نزد شیخ ابو محمد عبدالمنعم بن صباح تیمی نحوی خواندم و دیدم که گروهی بر آن شرح نوشته اند و هیچیک از آنها را کامل ندیدم، پس من این شرح را از روی شرحهای ابن جنی و ابوالعلاء معری و خطیب تبریزی و ابو الحسن علی بن احمد واحدی و ابو علی ابن فورجه و ابوالفضل

عروضی و ابوبکر خوارزمی و ابو محمد الحسن بن وکیع تنیسی اقلیلی و دیگران ساخته ام. روش وی در این شرح چنان است که یک شعر را می آورد و زیر عنوان های «المعنی» و «الغریب» آن را گزارش می دهد. این شرح در دو جلد است. چلبی در کشف الظنون شماره بیت های دیوان متنبی را چنین برشمرد: شامیات (2352)، سیفیات (1540)، کافوریات (528)، فاتکیات (357)، شیرازیات (396)، همه آنها (5173 بیت). مسافرت های متنبی در شعر وی تأثیر کرد و واژه های غیر عربی داخل آنها کرد و از این روی نیازمند گزارش گردید و شرح های بسیار بر آن نگاشته شد. ابن خلکان می گوید از برخی استادان شنیدم که دیوان متنبی چهل بار شرح شد. صاحب «الصیح المنبیء» آن را چهل و دو شرح دانسته است. (علینقی منزوی)

آغاز: الحمد لله العظيم الجزيل احسانه الواضح برهانه ... اما بعد فاني لما اتقنت الديوان الذي انتشر ذكره في سائر البلدان

انجام: وقد صرح في جميع ذلك بما كان اخفاه في مدحه من قوله في غير هذه و ما طربي لما رأيتك بدعة *** لقد كنت ارجوان ان اراك فاطرب چاپ: کلکته، 1261ق؛ بولاق، جزء 2، 1287ق؛ بمبئی، سنگی، 1302 ق.، وزیری، 270 ص (در هامش) با عنوان خلاصة التبيان في شرح ديوان ابو الطيب المتنبی

[دنا 780/2]

1. اردکان یزد؛ امام صادق شماره نسخه: 184

انجام: و من العرب من يقلب التاء ذالا و يدغم و يقرأ بتخفيف الذال و فتح الخاء و ماضيه ذخر ... تعالی و مصدقا حال معطوفة خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ تملك: «محمد امين بن قطب الدين حيدر بنیاد بن خليل قزوينی»، «محمد سعید بن محمد صنوبر الشریف»؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، 66گ، 20 سطر، اندازه: 24/5×19 سم [ف: 1-173]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4464

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله باعقیف، تا: 1082ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج لاک، 644گ، 29 سطر (2/10 × 5/22)، اندازه: 19×32سم [ف: 7-191]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4465

آغاز: الغریب الثاکل المرآة التي تفقد ولدها؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1200ق؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، 253گ، 29 سطر، اندازه: 20/8 × 30/5سم [ف: 7-232]

4. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 937

آغاز: الغریب الثاکل المرآة التي تفقد ولدها يقال (و این برابر است با سطر 5 ص 33 جلد دوم چاپ بولاق 1287 ق)؛ انجام: برابر فقط جلد دوم؛ کا: ابوالقاسم مشهدی پسر محمد ازغدی، تا: ذیحجه 1249ق؛ افتادگی: آغاز؛ در 5 برگ پس از آن تخمیس لامیة العجم طغرائی در (350 بیت) نوشته شده آغاز تخمیس: قصر رویدک عن لومی و عن عدلی *** فلسط اصفی لقول غیر ممثیل / ولی مراد و مطلوب ولی امل *** اصالة الراي صانتي عن الخطل او حلية الفضل زانتی لدى العطل)؛ تملک و مهر «المتوکل علی الله عبدالفتاح الطباطبائی» در شوال 1258ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشک، 227گ، 25 سطر (15×22)، اندازه: 21×30/5سم [ف: 2-706]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2769

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کان محمد حسین بن محمد تقی تبریزی، تا: 28 جمادی الاول 1278ق، کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن قهوه ای، 382، 31 سطر، اندازه: 18/8×31سم [ف: 1-81]

• التبیان فی شرح القاموس المألن من الجمان / لغت / عربی

at-tibyān fī š. -il qāmūs-il mala'ān min-al jumān

قزوینی، محمد یحیی بن محمد شفیع، ق 12 قمری

(-18c) *šafi ben mohammad yahyā mohammad (qazvīnī)

وابسته به: القاموس المحيط = قاموس اللغة = قاموس المحيط و القابوس الوسیط = الجامع لما ذهب من کلام العرب شماطیط؛ فیروزآبادی، محمد بن یعقوب (729-817) شرح بسیار مفصل «قاموس اللغة» نگاشته فیروزآبادی (817ق) که در آن ابتدا مفردات لغات آورده شده و شرح و توضیح مبسوطی از آنها که گاهی به چند سطر می رسد به دنبال آن ذکر گردیده است، در بسیاری جاها عنوان «بحث، بحث» و «دفع بحث، دفع بحث مع بحث» و ... مطرح کرده و به تشریح گسترده

معانی آن لغات پرداخته است، در «الذریعة» کتابی به نام ترجمان اللغة» در شرح قاموس به زبان فارسی به مؤلف نسبت داده ولی از این کتاب نامی برده نشده است.

مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 138

آغاز: بسمله باب العین، فصل الهمزة، ائیع کزبیر شاعر من همدان و زید بن ائیع کزبیر و یثیع بالیاء بدل الهمزة روی الحدیث عن علی بن ایطالاب از یع کزیر من الاعلام و اصله و زیع؛ انجام: و فقنی لاتمام کتاب التبیان فی شرح القاموس الملائن من الجمال و القاموس المملی باللؤلؤ و المرجان تعریف علی به گفتگو ممکن نیست *** گنجیدن بحر در سبو ممکن نیست / من ذات علی به واجبی شناسم *** اما دانم که مثل او ممکن نیست.

جلد دوم، از باب العین تا آخر باب الیاء؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: شهر الله الأصم 1121ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی؛ تملکی به این عبارت: «این نسخه شرح قاموس به خط شارح مرحوم مغفور میرزا یحیی قزوینی را که فی الحقیقة در نزد اولی الالباب و الافهام کمتر از متن نیست و شارح نور رسمه تحقیقات دقیقه فرموده اند، جناب عالیجاه معلی جایگاه مخدوم الأنامی محمد خان سعدلو به این ذره بيمقدار بخشیده اند»؛ جلد: تیماج سیاه، 397گ، 22 سطر، اندازه: 19×26سم [ف: 19]

• التبیان فی شرح زبدة الأصول / اصول فقه / عربی

at-tibyān fī š-ī zubdat-il usūl

کاشانی، مرتضی بن محمد مؤمن، -10834 قمری

(kāšānī, mortazā ben mohammad mo'men (-1673

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (953)

شرحی است بر «زبدة الاصول» شیخ بهائی با عناوین «قال - اقول» که نخستین تألیف او در جوانی است. آغاز: زبدة الأصول و خیر الکلام حمدالله الملك العلام المفضل النوع الانسان على غيره من الوحوش و الأنعام المتفضل على عباده بانواع الأنعام المتطول عليهم انجام: فاذا عرفت الترجيحات في الدلائل فاعلم أنه قد يتركب المرجحات بعضها مع بعض مثنى وثلاث ورباع فصاعدا ويحصل اعداد لا يكاد ينحصر فاتبع من هذه الترجيحات ما يكون والزم ما هو اقرب الى التقوى وفيما ذكرناه كفاية انشاء الله انتهى كلام المصنف طاب مرقده فلنقطع الكلام

[الذریعة 13/301 و 156/1 و 250/1 ؛ دنا 780/2 ؛ مستدرک الذریعة 150]

1. قم: مرعشی؛ شماره نسخه: 13484

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد جعفر بن حاجی ... تبریزی، تا: 10

رجب 1078ق؛ مصحح؛ مهر: «عبدہ محمد بن ...» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرترنج، 124گ، 20 سطر (15×7)، اندازہ: 21×13سم [ف: 34-212]

2. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 845

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن حاجی آخیجان تبریزی، تا: رجب 1078ق؛ مصحح، محشی با امضای «منہ»؛ مهر: «عبدہ محمد محسن الحسینی» (بیضی)؛ یادداشت تملک به تاریخ 1223 ق؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، 182 گ، مختلف السطر، اندازہ: 20×13سم [ف مخ: 1-321]

3. تهران؛ الہیات؛ شماره نسخه: 176

آغاز: برابر؛ انجام: قال و اما الخارج فالمعتضد ... اقول و اما الترجیح بحسب الخارج فمن وجوه ایضا ... لم يذكره بسبب وروده لانه يدل على زیادة اهتمام به خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی به نشان «ح فی ل، منہ، کنز، ق»؛ کاغذ: فرنگی، 15 سطر (12×8/5) (ف: 753)

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13437

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خلیل ہزار جریبی، تا: 3 صفر 1216ق، جان کاشان؛ این نسخه از روی نسخه ای به خط جمال الدین اسحاق بن محمد علم الہدی ابن فیض کاشانی مورخ 23 جمادی الاولی سال 1110ق کتابت شدہ؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمعی زرشکی عطف زرکوب، 158گ، 15-20 سطر (12×6)، اندازہ: 17×11سم [ف: 34-107]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14758

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: ابوطالب موسی خوانساری، تا: چهارشنبه 11 صفر 1277ق، جان بروجرد؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: آہاری شکر، جلد: تیماج ضربی خرمایی، 142گ، اندازہ: 16×8سم [ف: 16-58]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث شہاب: س 4 ش 2-93]

7. ہمدان؛ مدرسہ غرب؛ شماره نسخه: 494/2

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ قطع: خشتی [رشت و ہمدان: ف: 1413]

آغاز: برابر؛ انجام: الثالث ترجیح الخبر المتضمن لدرء الحد و نفيه على الخبر الموجب لثبوته لأن الحد ضرر فيكون مشروعيته على خلاف الأصل لقوله خط: نستعليق خوانا، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضای «منه» و «عصری»؛ اهدایی: جواد کمالیان؛ جلد: تیماج، قهوه ای، 136گ، 15 سطر، اندازه: 20×15سم [ف: 1-499]

•التبيان في علم البيان المطلع على اعجاز القرآن /

at-tibyān fi 'ilm-il bayān-il maṭla' alā 'i'jāz-il qur'ān

زملكاني، عبدالواحد بن عبد الكريم، -651 قمرى

(zamlakānī, 'abd-ol-vāhed ebn-e 'abd-ol-karīm (-1254

تمام مباحث علوم معانى و بيان و بديع را با عناوين «سوابق» و مقاصد» و «لواحق» مورد بررسى قرار داده است: السوابق: در سه مقدمه: (1) فضل علم البيان، (2) بيان حصر مواقع الغلط في اللفظ، (3) طريق تحصيله، المقاصد: در سه «ركن»: (1) الدلالات الأفراديت، در سه باب، (2) مراعات احوال التأليف، (3) معرفة احوال اللفظ و اسماء اصنافه في علم البديع؛ اللواحق: في بيان الجهة التي تحصل بها البلاغة و الاعجاز في القرآن. آغاز: بسمله، الحمد لله الذي انطق السنة الأفلام باحكام الاحكام - و لم اجد من المصنفات فيه الا القليل مع انها مشحونة بالقال و القيل و اجمعها كتاب دلائل الاعجاز - فانه جمع فاعوى غير أنه واسع الخطو كثير اما يكرر الضبط فقيد للتبويب طريد من الترتيب و قد سهل الله جمع مقاصده و قواعده و ضبط جوامحه و شوارده مع فرائد سمح بها الخاطر و زوائد نقلت من الكتب و الدفاتر هذا وان تليفه وقع في ايام قلائل و قد رتبته على سوابق و مقاصد و الواحقا انجام: و قد اطلعتك بهذا الكتاب على رياض كنت عنها في عميا و عن طلابها في خبط عشواء فان حدثك نفسك إلى مراجعته - اراك الحق جليا بعد ما كان عنك خفيا و انجلي عن صدى الشك و الارتياب و علمت من اين يقتبس الصواب و ان لا يظفر به الا طبعاً سليماً و خاطراً مستقيماً انه سميع النداء مجيب الدعاء بمحمد و آله الاصفياء البررة الاتقياء و اماتنا على محبتهم انه على ذلك قدير بالاجابة جدير و هو حسبنا و نعم الوكيل. چاپ: تحقيق احمد مطلوب و خديجة الحديثى، بغداد، الطبعة الاولى، 1964م، 256ص

[دنا 780/2؛ بروكلمان 1 ص 528 و ذيل يكم: 736؛ قاهره 181/2؛ معجم المؤلفين 2096]

شرح و حواشى:

1- المجيد في اعجاز القرآن المجيد؛ زملكاني، عبدالواحد بن عبدالكريم (-651)

1. تهران؛ ملي؛ شماره نسخه: 2280

آغاز: و من عجب شمس تظللني من الشمس ... و اجيب عن الأول أن ادعا الاسدية ... و عن الثاني أن لفظ الأسد لو كان تبعاً لتلك الصفة لم يكن ابين ... و عن الثالث بان التعجب ... فان قيل: الاصرار على ادعاء الاسدية ينافي نصب القرينة (گ 1ر) ... قال البحترى: اذا سفرت اضءت شمس دجن و مالت في التعطف غصن بان فان قوله شمس دجن و غصن بان تشبيهات لو نصبها، و لورفعا كما يقال اذا سفرت اضءت شمس دجن ... قال أبو الطيب: لما غدا مظلم الاحشاء من اشرف *** أسكنت جانحتيه كوكبا يقدر ... ثم الجامع في الاستعارة إما أمر واحدا و في حكمه، و الاول يتنوع الاستعارة فيه الى أصلية و تبعية (گ 1ر) ... و القسم الثاني من الاستعارة التمثيلية (گ 7ر) و اعلم أن الشيخ نظم هذا المجاز في سلك الاستعارة (گ 17ر) ... كناية عن ذات من شبه به على نحو مثلك وجود بسم الله الرحمان الرحيم و به التوفيق. (گ 28پ) علم البديع هو معرفة وجوه تحسين الكلام، و التحسين اما راجع الى المعنى او الى اللفظ او اليهما جميعا و البحث عن القسم الثاني وظيفه الفصاحة و عن الأول و الثالث وظيفه البلاغة، فهاهنا بابان الباب الأول التحسين الراجع الى المعنى وهو انواع (گ 29ر)؛ انجام: عليه صلوات أطيبها يبقى بقاء نعيم غير منصرم. ختم الكتاب ختام مسك كما ختم بختام خاتم النبيين صلى الله عليه و سلم

و آله الطيبين في رابع من شوال سنة خمس و عشرين و سبعمئة و الحمد لله وحده. قد تم تعليقه على يد العبد المذنب محسن بن أبي القاسم جعل الله احواله بالسداد و الصلاح في رابع من شوال من سنة ستين و سبعمئة... و مصليا على نبيه محمد و آله و عترته الطيبين الطاهرين انجام نسخه با كتاب «التبيان في المعاني و البيان» حسين بن عبدالله طيبي منطبق است؛ خط: نسخ متوسط، كا: محسن بن ابي القاسم، تا: 4 شوال 760ق؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه ای که تاریخ 725 داشته است؛ کاغذ: خانبالغ نخودی کلفت، جلد: مقوایی رویه تیماج قهوه ای، 150گ، 15 سطر [ف: 11-704]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4040

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 20 صفر 777ق؛ واقف: فاضل خان، 1065ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، 26گ، 27 و 29 سطر، اندازه: 24×17سم [ف: 25-24]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 205/2 - طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ تملك: مير احمد بن شيخ موسى بن شيخ جعفر بن شيخ خضر مورخ 1253؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکى، 35گ (107پ-141)، 30 سطر، اندازه: 23×12سم [ف: 22-71]

•التبيان في معاني القرآن / تفسير / عربي

at-tibyān fī ma'āni-l qur'ān

تفسیر بسیار مختصر لفظی است که بیشتر به معانی الفاظ و کیفیت قراءات اهمیت می دهد و مباحث دیگر را کمتر متعرض می شود. این کتاب «التبيان في اعراب القرآن» ابوالبقاء عکبری نیست. در کشف الظنون (341/1) چند کتاب را به نام «التبيان» راجع به قرآن یاد آور شده است، ولی چون نسخه حاضر از اول کتاب نیست شناخته نشد که از کیست و ما احتمال می دهیم که محمد بن محمد الحسینی (کاتب نسخه) مؤلف باشد زیرا در پایان جمله «کاتبه و مرتبه» را نوشته و در حواشی اضافات بسیاری دارد که عادت مؤلفین چنین کاری می کنند. (سید احمد

ص: 904

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1143

آغاز: کهیعض قرأ ابو عمرو و بکسر الهاء و فتح الیاء ضده ابن عامر و حمزه بکسرهما و ابوبکر الکسائي و الباقون بفتحهما؛ انجام: عن ابی هریره انه سماع النبی صلی الله علیه و سلم یقول ما أذن الله الشیء ما أذن لنبی حسن الصوت بالقرآن بحضرته قسمت دوم کتاب و از سوره مریم تا آخر قرآن است؛ خط: نسخ مایل به رقعی، کا: محمد بن محمد حسینی، تا: اواخر شعبان 764ق؛ محشی؛ تملک: سید عبدالرحیم فیضی زاده به تاریخ 20 شوال 1166؛ جلد: تیماج قهوه ای، 319گ، 19 سطر، اندازه: 13/5×19 سم [ف: 3-317]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3066ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 2-59]

التبیان فی المعانی و البیان / بلاغت / عربی

at-tibyān fi-l ma'ānī wa-l bayān

طیبی، حسین بن محمد، -743؟ قمری

(tībī, hoseyn ebn-e mohammad (-1343)

تاریخ تألیف: قرن 8 این کتاب، در دو فن بلاغت و فصاحت، تمام مباحث مربوط به علوم مبانی و بدیع را مورد بحث و تحقیق قرار داده است. به نوشته ابن عماد حنبلی، خود مؤلف شرحی بر آن نگاشته است.

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی اشرقت بسناء محامده فی سماء المعانی من شمس البیان انجم و بدور انجام: ختم کتاب ختام مسک کما ختم بختام خاتم النبیین صلوات الله وسلامه علیه و علی آله و صحبه الطیبین الطاهرین.

[دنا 780/2 (2 نسخه)]

شرح و حواشی:

1- مفاتیح الفتوح؛ علی بن عیسی (-8) 2- حدائق البیان فی شرح التبیان؛ علی بن عیسی (-8)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4041

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حمید بن محمود بن احمد خوارزمی، تا: اواسط جمادی الثانی 772ق، جان ملطیه؛ تملک: محمد بن سلار حنفی ماردینی در شوال 829، عبدالله مشهور به حلیم زاده در غره ذیقعد 1087 در احمد آباد کجرات؛ واقف: فاضل خان، 1065ق؛ کاغذ:

نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی با ترنج و سر ترنج، 89 گ، 21 سطر، اندازه: 17×26 سم [ف: 23-25]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4106

آغاز: و تعزز عن التذليل و الصلاة و السلام على أفضل مبعوث من أكرم جرثومة؛ انجام: برابر نام مؤلف به قرینه انجام نسخه و همخوانی با نسخه آستان قدس ج 23/25

تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن الیاس موغانی، تا اواسط ربیع الاول 776ق؛ افتادگی: آغاز: مصحح، محشی، دارای علامت سماع؛ تملك: حیدر ابن ظاهر حسینی و مهر «عبدہ حیدر الحسینی» (هشت گوش)؛ جلد: تیماج مشکى، 227 گ، 13 سطر، اندازه: 16×11/5 سم [ف: 11-121]

3. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 3986

آغاز: برابر؛ انجام: تبقتی بقانعیم غیر منصرف و العاقبة للمتقين

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9، کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، 17 سطر (15×10)، اندازه: 22×15 سم [رایانه]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 39876

آغاز: الرابع و العشرون و الانشاء قوله أخبرني ظاهره امر؛ انجام: تقدیر العزیز العلیم

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: نخودی، جلد: پارچه ای، 27 سطر (5×15)، اندازه: 21×11 سم [رایانه]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 3987

آغاز: الرابع و العشرون في الانشاء قوله أخبرني ظاهره امر؛ انجام: ذلك تقدیر العزیز العلیم خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: نخودی، جلد: پارچه ای، 27 سطر (5×15)، اندازه: 21×11 سم [رایانه]

6. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 445

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: اسماعیل بن حاجی ابراهیم، تا: 1123ق؛ یادداشت حسن بن محمد عمری عاملی؛ واقف: شیخ محمد باقر مدرس، 1176ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه ای لایه ای، 157، 16 سطر (14×7/5)، اندازه: 21×14 سم [ف: 364]

• تبیان القواعد للحساب / ریاضیات / عربی

tibyān-ul qawā'id li-hisāb

در یک «مقدمه» و چند «باب».

آغاز: الحمد لله مفتاح الأبواب، ملهم الصواب، مسهل الصعاب، ميسر الحساب؛ انجام: باب في مسائل معضله في باب الحساب نسخه
تنها مقدمه و باب يكم در قواعد حساب را در نه قاعده دارد؛ خط: نستعلیق، بی ک، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه،

جلد: رویه میشن یشمی، 12 گ (214 ر-225 پ)، اندازه: 15/9×29/5 سم [ف: 7-220]

• تبیان القواعد النحویة فی شرح الهدایة المهدیة / نحو عربی

ص: 905

قزوینی، حسن بن محمد، ق 13 قمری

(qazvīnī, hasan ebn-e mohammad (-19c

وابسته به: الألفية في الاعراب = ارجوزة في النحو = نحو منظوم؛ حسینی قزوینی، محمد تقی بن امیر مؤمن (-1270) تاریخ تألیف: 1240 ق اصل کتاب منظومه ای است در نحو از «سید محمد تقی بن امیر مؤمن» که از سوی شاه عباس امیر حجاج بوده و شارح آن را با عناوین «قوله قوله» به امر استادش «بهاء الدین عبدالغنی طارمی» در حجمی متوسط شرح کرده است. در الذریعة این کتاب معرفی نشده است.

قم، مسجد اعظم، شماره نسخه: 407

آغاز: قال التقی بن التقی بن الرضا*** مفتخرا بالمصطفى و المرتضى / الحمد لله الذي احسن في *** محاسن اللسان باللفظ الحقي ... العلوم الدينية وخلعت بتقبيل ذوى سنة اهلها الفائزين بالسعادات ... افتتح الكتاب بالتسميه؛ انجام: او كون الجملة هو المبتدا معنى نحو قولی زید قائم وقل هو الله احد و اشار بقوله والظرف التزم الى ان للظرف متعلق التزم وجود الرابط فيه ولا يريد به ان الظرف قسم برأسه لا بد من تحملة للرابط كما مر خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، جلد: تیماج قهوه ای، 155 گ، مختلف السطر، اندازه: 15x21 سم [ف مخ: 1-322]

• تبیان القوانین / اصول فقه / فارسی و عربی

tibyān-ul qawā'nīn

کلاک، حسن بن علی اصغر

kalā'k, hasan ebn-e 'alī asqar

وابسته به: القوانین المحکمة في الأصول = قوانین الاصول میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن (1151-1231) تاریخ تألیف: شنبه پنجم ربیع الاول 1267 ق شرح استدلالی است با رد و ایراد بر «القوانین المحکمة» با عناوین «قوله قوله» و فقط مقداری از باب اول آن را شرح نموده است.

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1739

آغاز: قوله اختلفوا في جواز ارادة اكثر من معنى من معانى المشترك في اطلاق واحد يعنى اختلاف كردند که آیا اراده اكثر از معنى واحد از معانى مشترك از لفظ مشترك نسخه اصل: کتابخانه مدرسه صدر (خاتم الانبياء)-بابل؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تاب با مصحح و خط خوردگی و اضافات؛ 82 ص [عکسی ف: 5-194]

• تبیان الکبائر / حدیث / عربی

قائمی، محمد بن عبد الله، 838 قمری

(qāyenī, mohammad ebn-e 'abd-ol-īāh (-1435

شرح و حواشی:

۱- تبیان الكبائر (منتخب)

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2809/3 -ف

نسخه اصل: نفیسی ش 429؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-733]

• تبیان الكبائر (منتخب) / کلام و اعتقادات / عربی

(.tibyān-ul kabā'ir (mn

وابسته به: تبیان الكبائر قائمی، محمد بن عبد الله (-838)

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5927/3

خط: نسخ، بی کا، تا: رمضان 976ق؛ در متن، هامش به فارسی در شمارش

گناهان؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، 6گ (79پ-84ر)، 21 سطر (8×14)، قطع: بغلی، اندازه: 12×17سم [ف: 16-157]

• التبیان لأهل الإیمان و اصحاب الایقان / حدیث / عربی

at-tibyān li-ahl-il īmān wa aṣḥāb-il īqān

موسوی تنکابنی، محمد مهدی بن محمد جعفر، ق 13 قمری

(mūsavī tonekābonī, mohammad mahdī ebn-e mohammad ja'far (-19c

مؤلف سه جلد کتاب در اربعین حدیث جمع آوری کرده است: کتاب اول به نام «اربعین» پیرامون متعه، کتاب دوم «تبیان» که نسخه حاضر است و کتاب سوم به نام «الجواهر المقطعة». در کتاب حاضر مفصلاً به بحث و بررسی چهل حدیث که به نظر مشکل می آید و احتیاج به شرح و توضیح دارد، پرداخته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 4458/1

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فیقول ان هذه اربعون احادیث صعبة مستصعبة تحتاج إلى البيان فبينها بتوفيق الله بابين

البيان؛ انجام: قال تجلسون و تحدثون قلت نعم جعلت فداك قال عليه السلام تلك المجالس احبها فاحيوا أمرنا يا فضيل فرحم الله من
احيي امرنا خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ مصحح، با افزودگی های بسیار در حاشیه

جلد: تیماج مشکى، 75گ، اندازه: 17/5×21/5سم [محدث ارموى مخ: 1-275]

• نبيان اللغة / لغت / عربى به فارسى

ص: 906

(modarres-e Čahārdehī, mohammad 'alī ebn-emohammad nasir (1837-1916)

وابسته به: الصحیفة الكاملة السجادية = الصحیفة السجادية؛ علی بن حسین (علیه السلام)، امام چهارم (38-94)

فرهنگ واژه های عربی به فارسی است، ویژه واژه های دشوار «صحیفة سجادية»، به ترتیب الفبایی در آغاز واژه ها، هر حرف در یک «باب». مؤلف در سبب تألیف گوید: «... فبعد چنین عرض نماید قاصر از درک معانی محمدعلی بن نصیر الدین الجیلانی در از منہ سابقه تعدی از حد خود نموده شرح فارسی بر زیور اهل بیت یعنی صحیفة السجادية نوشته که تذکره از جهت خود شود و بعضی از لغات او به قدر وسع ضبط شده در این اوان نظر نموده به کتاب بلد الامین مؤلف شیخ ابراهیم کفعمی ملاحظه نمود دید تمام لغات مشکله صحیفة از کتب معتبره لغویه و غیر او استخراج نمود در حاشیه کتاب نوشت. از اینکه متفرق بود باعث و داعی شده تمام لغات مزبوره به طریق حروف تهجی با انضمام لغات کثیره از قرآن که به او ضم شد ذکر نماید، تا کسانی که نزد ایشان بلد الامین نیست، یا اینکه معنی لفظ بخواهند از روی لغت بدون اینکه بخواهند بدانند تناول و اخذ او سهل و آسان باشد در هر دعاء و از دعاء صحیفة که آن واقع شده باشد معنی او بدانند اگر مکررات در حاشیه باشد اسقاط شود. و این کتاب مسمی شد به تبیان اللغه» که در واقع ترجمه حواشی کفعمی بر صحیفة است. مؤلف در این رساله حواشی کفعمی را به فارسی ترجمه و مرتب نموده تا دسترسی به آن در ترجمه دعاهاى صحیفة و دیگر ادعیه و نیز آیات قرآن کریم آسان تر باشد.

آغاز: حمد و ثناء مر معبودی را سزاست که انسان را علاوه بر اعطاء عقل و درک قوه و قدرت بر تنطق نمودن بما فی الضمیر ... بعد، چنین عرض نماید قاصر از ادراک معانی محمد علی بن نصیر الجیلانی ... لغات مشکله صحیفة ... به انضمام لغات کثیره از قرآن انجام: هیئات کلمه ای است که در مقام تبعید است و به فتح تاء یعنی بعید است.

چاپ: با تحقیق مجید غلامی جلیسه، ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر پانزدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، 1385 ش

[دنا 781/2؛ الذریعه 333/3]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6110

آغاز: برابر؛ انجام: در رفتن و مظلوم شدن یک کلمه [ناخوانا] ای المظلوم

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی تاب با بعضی اضافات در حواشی؛ واقف: مرتضی مدرسی چهاردهی فرزند مؤلف، دی 1347؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، 36 گ، مختلف

السطر، اندازه: 15/7 × 22 سم [ف: 13-17]

آغاز: برابر؛ انجام: باب ما اولنه الیایم دریا ... صبر و سلوک خوش داشتن.

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 14؛ مقابله شده با نسخه دستنویس نگارنده، به گواهی آقای مرتضی مدرس چهاردهی؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: مقوا آبی، ته تیماج قهوه ای، 52ص، 20 سطر (10/5×15/5)، اندازه: 15×21/5سم [ف: 2-38]

• التبیان لمبهمات القرآن / تفسیر / عربی

at-tibyān li-mubhamāt-il qur'ān

این جماعه، محمد بن ابراهیم، 639-733 قمری

(ebn-e jamā'a, mohammad ebn-e ebrāhīm (1242-1333

وابسته به: التعریف و الأعلام فی ما أبهم فی القرآن من الأسماء الأعلام؛ سهیلی، عبدالرحمن بن عبدالله 508؟ - 581ق تاریخ تألیف: ذیحجه 685ق این کتاب که در «کشف الظنون» (1: 924) به نام «البيان» ضبط شده است تکمله کتاب «التعريف و الاعلام في ما ابهم في القرآن من اسماء الاعلام» از عبدالرحمن بن عبدالله سهیلی اندلسی است. مؤلف در مقدمه می گوید: کتاب «التعريف و الأعلام» نوشته عبدالرحمن بن عبدالله اندلسی سهیلی را مورد مطالعه قرار دادم آنچه که مؤلف از قلم انداخته بود به آن افزودم و زواید را حذف و مطالبی نیز از کتب تفاسیر به آن اضافه کردم و اقوال مختلف علما را ذکر نموده و سایر مباحث مهم را از ابتدای قرآن کریم تا آخر به ترتیب سوره ها آوردم. کتاب التعريف و الأعلام» چنانکه در جای خود خواهید دید به ذکر و شرح کسانی می پردازد که در تواریخ و سیر با اسامی خویش مذکور ولی در قرآن مجید به طور اجمال و ابهام ذکر گردیده اند.

[دنا 781/2؛ الأوقاف العامة موصل 32/4]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13780

آغاز: بسملة، الحمد لله ذي الجلال و الاكرام الملك القدوس السلام الذي اكرنا بدين الاسلام و كتابه الفارق بين الحلال و الحرام و اتباع سيدنا محمد عليه افضل الصلاة و اتم السلام و على آله الأئمة الأعلام و أصحابه البررة الكرام؛ انجام: من الجنة و الناس قيل معناه انه يوصل الوسوسة من جهة الجن و من جهة الانس ... متوسلا اليه به و بنيه في خاتمه الخير و ما يقرب اليه و هو حسبنا و نعم الوكيل و صلى الله على سيدنا محمد ...

در فهرست مدرسه فاضليه ص 40 کتابت این نسخه 720 ثبت شده. معرفی این نسخه در جلد 22 فهرست هم آمده است و گمان

می رود نسخه معرفی شده در مدرسه نواب نیز همین نسخه باشد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 20 جمادی الثاني 720ق؛ نسخه رونویس شده از نسخه اصلی است، مصحح، مقابله شده؛ واقف: فاضلخان؛ کاغذ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی، 105 گ، 23 سطر، اندازه: 17×25/5 سم [ف: 11-648 و 22-70]

• تبیان اللمعة / فقه / عربی و فارسی

tibyān-ul lum'a

کلاک، حسن بن علی اصغر

kalāk, hasan ebn-e 'alī asqar

وابسته به: اللمعة الدمشقية في فقه الامامية = لمعه؛ شهید اول، محمد بن مکی (734-786) شرحی است مزجی بر کتاب «اللمعة الدمشقية» شهید اول که بیشتر به ترجمه عبارات و بعضاً توضیح برخی مطالب و گاهی نیز از عبارات «الروضة البهية» شهید ثانی استفاده نموده است. از اول طهارة تا آخر دیات با عناوین «کتاب کتاب».

[دنا 781/2]

بابل، خاتم الانبیاء، شماره نسخه: 197

آغاز: و الکر یتحقق بعشرة شبر لان کل واحد من العرض و الطول و العمق؛ انجام: به جهت عدم رضا مالک حرام است به خلاف میتة که حرمت ذاتیه دارد. نسخه حاضر از آخر افتاده دارد؛ خط: نستعلیق، کا: = مؤلف، تان 1269؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، 282 ص، 20 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف: 136]

قم مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1279

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 4-104]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1740

نسخه اصل: تتمه همان نسخه بالا [عکسی ف: 5-194]

• تبیان مقاصد التذكرة / هیأت / عربی

tibyan-u maqasid-it tadhira -u

منجم حمادی، محمد بن علی، ق 7 قمری

(monajjem-e hamādī, mohammad ebn-e 'alī (-13c

وابسته به: التذكرة النصيرية = تذكرة نصيريه؛ نصيرالدين طوسی، محمد بن محمد (597-672) شرحی است به نام «تبیان مقاصد التذكرة» در این شرح ایراد و اعتراض بسیاری بر تحفه قطب الدین شیرازی کرده و علامه شیرازی در کتاب «فعلت فلا تلم» آن اعتراضات را پاسخ گفته است. آغاز: الحمد لله رب العالمین بقول احوج خلق الله محمد بن ... لما كان ... التذكرة من مصنفات افضل المتأخرین ... شدید الانغلاق عسر المرام محتویا علی اصول لم یطلع علیها المتقدمون التمس منی بعض الاصحاب ام اکتب له شرحا لیسهل الاطلاع علی معانیها و ادراک الأصول المخترعة و فحواویها ... و اضفت الیه ما سنج للفکر من اصول ینحل بها جمیع الاشکالات الواردة علی حركات الافلاک من غیر خلل و بعد اتمامه سمنه تبیان مقاصد التذكرة (نقل آغاز از فهرست کتابخانه مجلس ج 10 ص 1991 در ضمن معرفی «فعلت فلا تلم» قطب شیرازی.) شروح و حواشی: 1- فعلت فلا تلم؛ قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود (634 710 ق)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1459/28 ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 23570؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: 1-604]

• تبیان المسالك / عرفان و تصوف / عربی

tibyān-ul masālik

آشتیانی، احمد بن محمد حسن، 1300-1395 قمری

(āšṭiyānī, ahmad ebn-e mohammad hasan (1883-1975

رساله ای است در بیان مسالک مختلف در مسأله وحدت وجود. چاپ: به کوشش رضا استادی، نور علم: 1 (4-1342) ش 10: 142-

127

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: 127/1

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی سید الأنبياء و المرسلین ... و بعد فیقول العبد الدائر الفانی احمد ابن محمد حسن الآشتیانی قدس سره قد امرنی؛ انجام: پس بیا ای هادم لذتها، ای خلیل الله کن بتها ز جا و مع ذلك ... فی یوم العشرین من شهر شعبان المعظم. خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1340 ق؛ کاغذ: کرم، جلد: کاغذ کرم، 22 گ (1 پ - 22 پ)، اندازه: 13×21 سم [ف: 1-

[139

• تبیيض الصحيفة في مناقب ابی حنیفة / تراجم / عربی

tabyīd-uṣ ṣahīfa fī manāqib-i abī-ḥanīfa

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، 849-911 قمری

(soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506

مناقب و فضایلی که درباره ابوحنیفه گفته اند و همچنین روایت هایی که روایت کرده است و تاریخ ولادت و وفات وی را گرد آورده است.

آغاز: الحمد لله وكفى وسلام على عباده الذين اصطفى، هذا جزء أفته في مناقب الإمام أبي حنيفة النعمان بن ثابت انجم: ولم يقدرُوا على دفنه من كثرة الزحام انتهى ملخصة بحذف الأسانيد. چاپ: الميمنية، 1309ق؛ حيدر آباد، مطبعة الدائرة، 40ص،

ص: 908

1317 و 1334ق. 1410ه در بیروت.

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1532/7 عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در مادرید اسپانیا، ش 1544؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 17610ص (57-73)، 23 سطر [عکسی ف: 4-451]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14111/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ انجامه: «انتهی ملخصا بحذف الأسانید فان المؤلف کان له نسخة غیر هذه مذکور فيه الاسانید و اختصر هذه والله اعلم و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم ... آمین»؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، 6 گ (25 - 30 پ)، 21 سطر، اندازه: 14/5×9 سم [ف: 35-649]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 416/7

آغاز: برابر؛ انجام: قال الحافظ جمال الدین المزی فی التذهیب و صلی علیه ست مرات و لم یقدر علی دفنه إلی العصر من کثرة الزحام

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قرمز، 18 گ (43 پ - 60 ر)، اندازه: 13/5×22 سم

[ف: 2-19]

التبیض و التصفیر / کیمیا / عربی

at-tabyd wa-t tasfir

جابر بن حیان، 120-198؟ قمری

(jāber ebn-e hayyān (739-814

رساله در تبیض و تصفیر از جابر بن حیان در علم کیمیا.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1863/13

خط: نستعلیق، کا: عبدالنبی شافعی و عزیز الله قادری، تا: 1152ق، جان بصره؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، میشن تریاکی، 3ص (48 - 50)، 28 سطر (9×15)، اندازه: 9/5×21/5

• التبييض و التلميح (رسالة في) / كيميا / عربي

(at-tabyīd wa-t talmīḥ (r.-un fī

زسيموس حكيم، ق 4 ميلادی

(zesīmūs-e hakīm (-4c

زوسيموس (Zosimos) در زمان افلوطين می زیسته و از کاهنان مصر کيميا آموخته است. نامش را در نسخه ها چند گونه نوشته اند: دو سموس، ريسموس، رسيموس، ريشموش، روسو مس، ذوسم، ذيسموس، ارشموس. ابن ندیم (ص 496) او را مانند اوسطانس (Osthane) و نگارنده المفاتيح في الصنعة که 70 رساله است خوانده است. این رساله در فهرست دانشگاه با نام «رسالة ذوسم الى امه في التبييض و التلميح» معرفی شده است و احتمالا یکی از رسائلی باشد که زسيموس به خواهرش آثاسيا (او تاسيه) نوشته است. اسزگين، تاريخ نگارشهای عربي، جلد 4، ص 106]

1. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:

280/31 نام نویسنده و شماره برگ ها به استناد سزگين (4: 76) وارد شد؛ بی کا، تا: قرن 13، گ 2 [نشریه: 2-104]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 941/4

آغاز: بسمله رساله ذوسم الى امه في التبييض و التلميح. سلام عليك. اما بعد فانی اخبر کک و افسر لک تدبير المغنيسيا؛ انجام: وقال هر مس في بيان السحق اذ قال في تقية الرصاص: بيضه حتى يخرج سواده فحينئذ يتم العمل عمل المغنيسيا و تباض. و حسبك و السلام. خط شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ گ 2 (18-19 ر) [ف: 4-984]

• تبیین اسانید من لا يحضره الفقيه = حاشية من لا يحضره الفقيه / رجال / عربي

tabyīn-u asānīd-i man lā yaḥdar-u-hu-1 faqīh = ḥāshīyat u man la yaḥdar-u-hu-1 faqih

زرفخی قائینی، محمد رضا بن محمد صادق، ق 12 قمری

(zarfaxā qā'īnī, mohammad rezā ebn-e mohammad sadeq (-18c

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9641/2

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن 11؛ هامش [مختصر ف: 131]

• تبیین الاسرار عرفان و تصوف / فارسی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16486

کاتب = مؤلف، تا: 120ق؛ قطع: وزیری (د.ث. مجلس)

تبیین اوهام الفصیح / ادبیات عربی

tabyin-u awham-il fasih

جوالیقی، موهوب بن احمد، 466-539 قمری

(javāliqī, mawhūb ebn-e ahmad (1074-1145

به روایت ابو منصور موهوب بن احمد بن محمد بن خضر جوالیقی بغدادی از کبار لغویین و ائمه ادب و از مشاهیر اصحاب خطیب تبریزی است و در آن فی الواقع داوری می کند بین زجاج و ثعلب در باب کتاب فصیح مذکور در ذیل کتاب «مخاطبة» زجاج.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13711/3

ص: 909

آغاز: بسمله اخبرنی شیخنا شیخ الاجل العلامة ابو محمد عبدالمنعم بن صالح بن احمد بن محمد التیمی النحوی قراءة علیه و هو ينظر في أصله المنقول منه يوم الاربعاء الثالث عشر من شهر رمضان المعظم سنة سبع عشرة و ستمایه قال قرأت علی الشيخ الاجل العالم الصدر الثقة الأمين المحدث ابي الثناء حماد بن هبة الله بن حماد بن الفضیل الحرانی ادام الله سلامته بمنزله بثغر الاسكندرية المحروس الست خلون من شهر ربیع الآخر سنة أربع و ثمانین و خمس مائة قال انبانی الشيخ ابو منصور موهوب بن احمد بن محمد بن الخضر الجوالیقی رحمه الله اجازة فیما كتب لي بخطه قال مخاطبة جرت بین ابي العباس احمد بن یحیی رحمه الله و بین ابي اسحاق ابراهیم بن السري الزجاج رد فیها علیه مواضع من كتاب الفصیح ظلمه فیها فتبینت صوابها؛ انجام: وقد رواها غیره بفتح الهمزة ایضا علی ان ابا العباس قرأها عن الفراء (کاتب بقیه کتاب را نوشته است). خط: نسخ، بی کا، تا: اواخر قرن 18 کاغذ: حنایی، 17 سطر [ف: 201-13]

• تبیین ترکیب جمل / نحو / فارسی

tabyīn-e tarkīb-e jomal

ونلت راما راد

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 3875/1

آغاز: بسمله جمیع ستایش و نیاش مرآن بی نحو را سزا و رواست خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش گالینگور قرمز عطف تیماج قرمز، 12 ص (1-12)، 11 سطر (11×16/5)، اندازه: 16×24 سم [ف: 5-1829]

• تبیین الحجر (رسالة في) / کیمیا / عربی

(tabyīn-ul ḥajar (r.-un fi

طغرانی، حسین بن علی، 455-514 قمری

(toqrā'ī, hoseyn ebn-e 'alī (1064-1121

در بیان و توضیح حجر در لسان حکمای علم کیمیا. احتمالا بخشی از یکی از کتاب های او است.

قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 911/3

آغاز: بسمله، اعلم ان الحجر هو الطبايع المفرد لهذا صح لهم أن ينقوا كل شيء قال الطغراني لان حجر هم الذي هو الطبايع ساوي كل شيء خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی، 2 گ (35 ر 136)، 11 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 2-175]

• تبیین حدود خراسان / اسناد / فارسی

tabyīn-e hodūd-e xorāsān

1. تهران، ملک، شماره نسخه: 4326/30

آغاز: بنا بدستور واحد المضمون مأمور اعلیحضرت ... سلیمان خان صاحب اختیار امیر تومان، و مأمور اعلیحضرت ... نقولا قوزمین قارادیف، در خصوص قرارداد آب و تعیین زمین در میان اهالی؛ انجام: سلیمان خان صاحب اختیار امیر تومان. در نه «فصل»، به تاریخ 28 شعبان 1301؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ارقام سیاق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن سبز، کگی (115 پ-116 ر)، اندازه: 21/9 × 25 سم [ف: 7-351]

2. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4326/32

آغاز: بنا بدستور العمل واحد المضمون مأمور اعلیحضرت؛ انجام: سلیمان خان صاحب اختیار امیر تومان تبیین حدود خراسان در کنار رودخانه دو شاخ: (فارسی) در دو فصل، به تاریخ 14 شعبان 1301. به امضای امیر تومان سلیمان خان و نقولا قوزمین قارادیف (از طرف روس)؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ارقام سیاق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن سبز،

اص (119 پ)، اندازه: 21/9 × 25 سم [ف: 7-351]

3. تهران؛ ملک، شماره نسخه: 4326/33

آغاز: بنا بدستور العمل واحد المضمون؛ انجام: سلیمان خان صاحب اختیار امیر تومان تبیین حدود خراسان در خصوص قرارداد آب و تعیین زمان در میان اهالی اتک و اهالی سرحدیه در جز و کلات، در دو فصل، به تاریخ 14 شعبان همان سال به امضای همان دو کس؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ارقام سیاق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن سبز، اص (121 پ)، اندازه: 21/9 × 25 سم [ف: 7-351]

4. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 4326/34

آغاز: بنا بدستور العمل واحد المضمون؛ انجام: سلیمان خان صاحب اختیار امیر تومان تبیین حدود خراسان در خصوص تعیین زمین و آب: (فارسی) در هفت فصل، به امضای همان دو کس مورخ 9 رمضان 1301؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ارقام سیاق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن سبز، گ (123 پ-124 ر)، اندازه: 21/9 × 25 سم [ف: 7-352]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4326/35

آغاز: بنا بدستور العمل واحد المضمون؛ انجام: سلیمان خان صاحب اختیار امیر تومان تبیین حدود خراسان و تعیین زمین و آب اهالی اتک و کلات، در نه فصل، بتاريخ 5 جمادی الاول 1301 به امضای همان دو کس؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ارقام سیاق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن سبز، گ (125-127 ر)، اندازه: 21/9 × 25 سم [ف: 7-352]

• تبیین الحقائق فی شرح کنز الدقائق / فقه / عربی

tabyīn-ul ḥaqā'iq fī š.-i kanz-ud daqā'iq

زیلعی، عثمان بن علی، -743 قمری

(-1343) (zayla 7, 'osmān ebn-e 'alī)

وابسته به: کنز الدقائق؛ نسفی، عبدالله بن احمد (-710) شرحی است متوسط و استدلالی بر کتاب «کنز الدقائق» در فقه حنفی. این شرح نسبتاً مفصل و در 6 جزء نگاشته شده است. با عنوانهای «قال قال» که شارح در آن فروعی نیز بر متن اصلی افزوده است. آغاز: الحمد لله الذي شرح صدور العارفين بنور هدايته وزينها بالايامن و ما ألهمها من حكمته چاپ: مصر، جزء 6، 1303ق؛ بولاق، 1313 و 1315 ق.

[دنا 782/2؛ ريحانة الادب 403/2؛ كشف الظنون 1515/2؛ سر كيس 988/1؛ اعلام زرکلی 373/4؛ معجم المطبوعات العربية 988/1؛ الاوقاف العامة بغداد 390/1 و 391/1

و 392/1؛ الأوقاف العامة موصل 69/4 و 70/4]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1290

آغاز: برابر

انجام: و آن ملک أمه لا تصير أم ولد له لعدم ثبوت نسبة.

و الله اعلم بالصواب جلد اول، به باب استیلاذ ختم می گردد؛ خط: نسخ، کا: شعبان بن شیخ مکرمین، تا: چهارشنبه 2 ربیع الاول 793ق، به جهت عبدالکریم حنفی از اقی؛ مصحح، محشی؛ وقف نامه کتاب به سطر، اندازه: 28×19 سم [ف: 4-86]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4289

جلد اول؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 9، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور قرمز، 167گ، 23 سطر، اندازه: 27/5×18 سم [ف: 11-286]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14025

آغاز: لانه خرج عن ملكه بالبيع قال و يقسم في المنقول و العقار المشتري و دعوى الملك ای يقسم في المنقول الموروث و العقار المشتري و فيما اذا ادعوا الملك؛ انجام: لو ماتت المرأة و خلفت ثلاث اخوات متفرقات و زوجا ... و لو جعلت كانها لم تكن لكانت من ستة و بقى سهم للعصبة و الله سبحانه و تعالى اعلم بالصواب.

جلد چهارم، از نیمه کتاب قبل از «کتاب المزارعه» تا آخر شرح؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحمن محمد بن اسمعیل حنفی شهیر به کرکی، تا: جمعه 22 جمادی الاول 838ق؛ جلد: گالینگور قهوه ای، 240 گ، 25 سطر، اندازه: 18/5×28 سم [ف: 38-45]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3544

کتاب طهارت تا کتاب الوقف؛ خط: نسخ، کا: محمد بن سلامة بن قاسم مدینی حنفی، تا: 8 محرم 976ق؛ مصحح، تملك: عبدالرحمن

بن حسين و مهر مربع؛ جلد: تیماج مقوایی عطف

گالینگور نیلی، 324گ، 31 سطر، اندازه: 26×18سم [ف: 9-338]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2643

آغاز: کتاب الوكالة الوكالة الحفظ و منه الوكيل في اسماء الله تعالى و لهذا قلنا فيمن قال و كلتك؛ انجام: فاذا استوفت الاخت نصيبها و هو ثلاثة بقى خمسة و لو جعلت كانها لم تكن لكانت من ستة و بقى سهم للعصبة؛ و الله اعلم بالصواب. تم الكتاب ...

ظاهرة جزء سوم و مشتمل بر مباحث: كتاب الوكالة، كتاب الدعوى، كتاب الاقرار، كتاب الصلح، كتاب المضاربة، كتاب الوديعة، كتاب العارية، كتاب الهبة، كتاب الاجارة ...، كتاب الفرائض؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 987ق؛ مصحح، کاغذ: اصفهانی نخودی و فرنگی شکرى، جلد: تیماج تریاکى، 402، 25-31 سطر (13×19/5)، اندازه: 17×27سم [ف: 13-57]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3049

آغاز: برابر؛ انجام: و لوقام الامام في الكعبة و تخلفه المقتدون حولها جاز اذا كان الباب مفتوحة لانه كقيامه في المحراب في غيرها من المساجد و الله الهادي للصواب. جلد اول و كتب طهارت و صلوات؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1072ق؛ مصحح؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: تیماج مشكى، 215گ، 19 سطر (5/11×9)، اندازه: 18/5×27سم [ف: 14-167]

• تبیین الحق في أجل الخلق / كلام و اعتقادات / عربی

tabyin-ul haqq fi a'jl-il xalq

فقهی عینی، محمد، ق 12 قمری

(-180) feqhī "eynī, mohammad

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1383/5

عکسی آغاز: بسمله. الحمد لله الكبير المتعال المنزه عن الشريك و المثال الذي قدر الآجال و خلق الأعمال ... قد اعتقد كثير من المحدثين و المشايخ الصوفية أن الأعمال البر كالصدقة و صلة الرحم تزيد العمر و أن الفسق و الظلم ينقصه و حكموا بأن للخلائق أجلين معلق و مبرم؛ انجام: هذا آخر ما تصدينا بتحريره من الكلام في أجل الأنام و الحمد لله أولا و آخر و الصلوة على سيدنا محمد و آله الطيبين و رحمة الله على العلماء الصالحين آمين. خط: نسخ، بی کا، بی تا، رکا به دار، محشى با امضای «منه»؛ 4ص (86-89)، 23 سطر [عکسی ف: 4-170]

• تبیین حقیقت / فارسی

tabyīn-e haqīqat

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18397

کا: میرزا منیر، تا: 1288ق، از نبیل زاده قزوینی، میرزا منیر؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 126گ، اندازه: 16/5 × 26/5
سم [رایانه]

• تبیین الرؤفة (فیما له من الضیافة) / ادبیات عربی

ص: 911

(tabyġn-ur ra'fa (fġmā li-1-lāh min-ad diyāfa

مشهد، رضوی؛ شماره نسخه: 4321

خط: نسخ، بی کا، تا: 952ق [الفبائی: -103]

تبیین العجب فیما ورد فی فضل رجب = فضائل رجب / شرح حدیث / عربی

tabyġn-ul 'ujb fġmā warad-a fi fadl-i rajb = fadā'il-i rajb

ابن حجر عسقلانی، احمد بن علی، 733-852 قمری

(ebn-e hajar-e 'asqalānī, ahmad ebn-e 'alī (1333-1449

رساله ای است در بررسی احادیث مربوط به فضایل ماه رجب که در آغاز آن به معانی رجب پرداخته، سپس 38 حدیث در فضیلت صوم و صلاة در ماه رجب آورده است.

چاپ: مصر، 1351ق

[کشف الظنون: 2/1275؛ هدیه العارفين: 1/128؛ ابن حجر عسقلانی و دراسة مصنفاة ... 440/1؛ ایضاح المکنون: 1/224]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14111/1

آغاز: الحمد لله كثيرا و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له و اكبر تكبيرة ... اما بعد فقد تكرر سوال جماعة من الاخوان في جمع ما ورد في فضائل شهر رجب؛ انجام: قال ابن دحية الصيام عمل بر الافضل صوم شهر رجب فقد كان عمر ينهى عن صيامه و الله اعلم تم الكتاب ... رب العالمين آمين.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مهر «هادی بن حسن الموسوی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، 19گ (1پ -19پ)، 21 سطر، اندازه: 9×14/5 سم [ف: 35-648]

تبیین عهدنامه دولتین ایران و روس / اسناد / فارسی

tabyġn-e ahd-name-ye dowlateyn-e ġrān va rūš

وابسته به: عهدنامه ایران و روس (سرحدات) تبیین عهدنامه دولتین ایران و روس راجع به حدود مشرق بحر خزر: در چهار فصل که از طرف ایران اختیار امیر تومان سلیمان خان و از طرف روس نقولا قوزمین قارادایف امضا کرده اند.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4326/29

آغاز: بموجب عهدنامه منعقدہ در تاریخ نهم محرم 1299 مطابق نهم ماه دسامبر 1881 م فیما بین دولتین ... و بنا بر وکالت و اختیار

مأمورین دولتین؛ انجام: بتاريخ 6 شهر جمادی الأولى 1303 سلیمان خان صاحب اختیار امیر تومان. خط شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ارقام سیاق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن سبز، گ (107 پ - 112 پ)، اندازه: 21/9 × 25 سم [ف: 7-351]

• التبيين في انساب القرشيين / انساب / عربي

at-tabyīn fī ansāb-il qurašīyīn

ابن قدامه، عبدالله بن احمد، 541-620 قمری

(ebn-e qodāma, "abd-ol-lāh ebn-e ahmad (1147-1224

در ذکر نسب پیامبر اکرم (ص) و اقارب آن حضرت و اولاد آنها و بیان مقداری از شرح حال و فضایل آنان. آغاز: قال الشيخ ... موفق الدين ابو محمد عبد الله بن أحمد بن محمد بن قدامة المقدسی ... هذا كتاب ذكرت فيه نسب رسول الله (صلى الله عليه وآله) و اصحابه من اقاربه انجام: ابنا عیاش الفقیهان ابو دلامه و ابو عطا السندي الشاعران، اخر الكتاب والحمد لله رب العالمین

چاپ: بیروت، محقق: محمد نایف الدیلمی، عالم الکتب، مكتبة النهضة العربية، 671 ص، 1408 ق.

[كشف الظنون 343/1 ؛ هدية العارفين 459/1 ؛ زرکلی اعلام 191/4 ؛ معجم المؤلفين 30/6]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 729 عکسی

آغاز و انجام: برابر نسخه اصل: چستریتی، ش 3974 (اربری، فهرست خطی عربی 77/4)؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن محمد بکری بغدادی، تا: پنج شنبه 26 جمادی الثانی 630 ق؛ مصحح: 124 گ، 24 سطر [عکسی ف: 2-213]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1550/3 عکسی

آغاز و انجام: برابر نسخه اصل: کتابخانه ملت در ترکیه، ش 2413؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ این نسخه به خزانه المؤید بالله محمد بن المنصور بالله قاسم بن محمد تقدیم شده؛ چند یادداشت از جمله به تاریخ 1093 ق و 1297 ق؛ 63 ص (98-160)، 32 سطر [عکسی ف: 4-475]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 52 عکسی

آغاز: برابر؛ انجام: عمر و بن زبیر ... و من ولده الولید بن عمر و بن الزبیر ... و هو من جلساء مالک ابن انس و يقال انه الذي الف له موطاء، و سعید بن عمرو و اخوه روی عن نسخه اصل: رئیس کتاب منتقله به سلیمانیه استانبول، ش 593، قسمت اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: احتمالاً اواسط قرن 8 ق؛ واقف: مصطفی افندی رئیس کتاب؛ 130 گ، مختلف السطر

[عکسی ف: 1-55]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 53 عکسی

آغاز: مالک و عبد الرحمن بن ابی الزیاد و ولی الشرط للعباس بن محمد بن ابراهیم؛ انجام: برابر نسخه اصل: رئیس الکتاب منتقله به سلیمانیه استانبول ش 593. قسمت دوم؛ خط: نسخ، بی ک، تا: احتمالا اواسط قرن 8ق؛ مصحح، در ذیقعه 791ق با نسخه ای که بر آن سماع مصنف بوده

ص: 912

مقابله شده، همچنين، علی بن محمد بن علی حمید حنبلی بعلی در روز جمعه بیست و چهارم شوال 771 ق از ترمیم و تصحیح آن فراغت یافته؛ واقف: مصطفی افندی رئیس

الکتاب؛ 130 گ، مختلف السطر [عکسی ف: 1-56]

← التبيين في تفسير القرآن المبين ← التبيين في شرح المواظ و البراهين

• التبيين في شرح المواظ و البراهين = التبيين في تفسير القرآن المبين / تفسير / فارسی

at-tabyīn fī š.-el mavā'ez va-l barāhīn = at-tabyīn fī tafsīr-el qor'ān-el mobīn

شهیدی قزوینی، ابوتراب، 1240؟ - 1335 شمسی

(Šahīdī qazvīnī, abū-torāb (1861-1956

تاریخ تألیف: اوایل نیمه دوم قرن 14 تفسیر فارسی مفصلی است که مؤلف با استفاده از فرمایشات پیامبر اکرم و اولاد طاهرینش (علیهم السلام) به تفسیر قرآن پرداخته است، در مقدمه خود اظهار داشته است: «نظر به اینکه قرآن مجید کتابی است که کلمات و آیات آن به قلب مبارک حضرت رسول نازل شده و ظاهرش حکم و باطنش علم است، و اسراری است بین حبیب و محبوب، لذا بیان آن را به عهده آن حضرت نهاده است، ... و نیز هر کسی که آن نور پاک، مرجع علم قرآن، برای امت معرفی نموده است. این تفسیر در پنج جلد نگارش یافته و شامل جلدهای یک و دو و سه و پنج است. متأسفانه جلد چهارم این اثر نفیس مفقود است که شامل جزء 18 تا 23 قرآن کریم می باشد. مستدرکات اعیان الشیعة: 6/3؛ [مستدرک الذریعة: 760؛ دنا 783/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13080

آغاز: الحمد لله الذي خلق السموات والارض وجعل الظلمات والنور فانزل الكتاب على عبده ليخرج الناس من الظلمات إلى النور ... و بعد نظر به اینکه قرآن حمید مجید کتابی است که کلمات و آیات؛ انجام: و لو خود ادراک علت و حکمت و فلسفه آنرا ننموده باشد، ایمان به غیب آورد، چنانکه در اول سوره بقره توضیح لزوم ایمان به غیب را نمودیم، و السلام علی من اتبع الهدی.

جلد اول، از مقدمه و تفسیر سوره فاتحه تا آخر سوره نساء؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ محشی از مؤلف، دستخط آیت الله مرعشی نجفی چنین آمده: «بسمه تعالی، التبيين في تفسير القرآن المبين، للعلامة التقى الزاهد العابد، المعرض عن الدنيا، المنعزل عن الخلق و المشتغل بنفسه و تفسير كتاب الله، آية الله الحاج ميرزا أبي تراب بن العلامة الحاج ميرزا ابي القاسم بن العلامة الآية السعيد الشهيد الحاج ملا محمد تقى البرغانى القزوینی الشهير بالشهيد الثالث، كان المؤلف من اوتاد علماء عصره، سكن سنين في بلدة طهران، و كان منزوية جليس البيت، دائم الاشتغال بالكتابة و المطالعة و العبادة، أخذ العلم عن جماعة، منهم العلامة، الحاج ميرزا فتح الله الشهير بشيخ الشريعة الاصفهاني، و منهم العلامة الحاج الشيخ فضل الله النوري الطبرسي الشهيد غيرهم و عنهم، و هذا التفسير في زها مجلدات، كلها بخطه الشريف، و من العجيب انه جاء- باربع مجلدات منه رجل من أهل العلم و قد اعطاه رجل من ارباب سيارات و قال انه وجد هذه الكتب في خارج طهران في نهر من الماء و جمعها الرجل و أتى به و أعطاه إلى شخص من الطلبة و جاء ذلك به الى و كان لم يعرف مؤلفه فمن الله على باقتناء هذا الكتاب في المكتبة العامة الموقوفة، بقاء الاسم مؤلفه المرحوم الذي افنى عمره في خدمت القرآن الشريف، و توفي

سم [ف: 33-145]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13081

آغاز: بسم، شروع می کنم ذکر مطالبی را که در این سوره است به اسم ذات، الله الرحمن الرحيم، الله که بخشنده تمام نعم است به عموم خلق؛ انجام: به اقتضای اعمال قلبیه و جوارحیه اش حکومت نماید، نه از حق و اجر احدی ناقص کند و نه بر مجازاة احدی ذره ئی بیافزاید، اللهم احکم لنا بالخیر و السعادة. جلد دوم، از سوره مائده تا سوره یونس؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ محشی؛ کاغذ: خط دار دفتری، جلد: چرم ساغری مشکی، 202گ، 34 سطر (30/5 × 17/5)، اندازه: 22/5×36×36 سم [ف: 33-148]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13082

آغاز: شروع نمودم بیان مندرجات این سوره را به اسم خدا، بخشنده نعم به عموم خلق و مهربان به مؤمنین در دنیا و آخرت؛ انجام: چنانکه در آیه 8 «محمد» (صلی الله علیه وآله وسلم) فرموده: إن تنصروا الله ینصرکم و یشب أقدامکم، ربنا انصرنا و لا تخذلنا فانا معتصم بک و متوکل علیک و أنت ولینا نعم المولی و نعم النصیر. جلد سوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1361ق؛ کاغذ: خط دار دفتری، جلد: تمام چرم ساغری مشکی، 216گ، 24 سطر، اندازه: 18×30 سم [ف: 33-149]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13083

آغاز: حم، تنزلی الکتاب من الله العزیز العلیم، ای محمد (صلی الله علیه وآله وسلم) نازل شدن این قرآن از طرف ذات مقدس الله است؛ انجام: و لذا صعب است او را تبته نمودن از متابعت او ابتدا کوتاهی نخواهد نمود، چنانکه در آیه (201) اعراف فرموده ... هذا آخر ... جلد پنجم و از سوره مؤمن آغاز و تا آخر قرآن کریم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1365ق؛ کاغذ: خط دار دفتری، جلد: تمام چرم ساغری مشکی مجدول، 256گ، 34 سطر (30×18)، اندازه: 23×36 سم [ف: 33-148]

• تبیین کذب المفتري فيما نسب الى ابى الحسن الاشعري / تراجم / عربى

tabyīn-u kidb-il muftarī fi-mā nasab ilā abi-l-ḥasan al aš'arī

ابن عساکر، علی بن حسن، 499-571 قمری

(ebn-e 'asāker, 'alī ebn-e hasan (1106-1176

کتابی است در دفاع از آراء و عقاید و شرح حال ابو الحسن اشعری امام اشاعره، ضمنا مؤلف شرح حال جماعت کثیری از اعیان و مشاهیر اشاعره را ذکر نموده است. چاپ: بیروت، تحقیق دکتر احمد حجازی سقا؛ لیدن، 165ص، 1878م.

[معجم الأدباء 77/13؛ كشف الظنون 342/1؛ هدية العارفين 701/1؛ بروکلیمان

[783/2؛ 403(331)/1

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 200 عکسی

آغاز: قال الشيخ ... الحمد لله الذي منح اهل التحقيق في توحيدہ بصائر و احلاما؛ انجام: و اختتم بحمدك يا كريم مقالنا شكرا على افضل الك المترادف نسخه اصل: چستر بيتى دبلین ش 3239 (اربری فهرست چستر بيتى 101/1)؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن حسین بن جعفر، تا: شعبان 596ق؛ مصحح، با نسخه منقول منه مقابله شده؛ تملک: محمد بن محمود حنفی به تاریخ 1048ق، محمد ابو الفتح العجلونی در 1177ق؛ 137، 21 سطر [عکسی ف: 1-183]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10033/8

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمين ... يقول دخلت المسجد الحرام يوم الاحد فيما بين؛ انجام: و حسن اولئك رفيقا فانه بالفضل جدير و على ما يشاء قدير خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن علی واعظ حنفی، تا: 902ق؛ تملک: ریحان الله الموسوی و مهر بیضوی وی، شرف الدین محمد مکی بن محمد ضیاء الدین بن شمس الدین بن حسن بن زین الدین من ذریة الشریف ابی عبدالله الشهید شمس الدین محمد بنمکی مطلبی عاملی جزینی عاملی به تاریخ 1175ق؛ جلد: تیماج با روکش سبز، 5 ص (137-141)، 19 سطر، اندازه: 13×18 سم

[ف: 32-48]

• التبیین لاسماء المدلسين / رجال، تراجم / عربى

at-tabyīn li-asmā' -il mudallisīn

سبط ابن عجمی، ابراهیم بن محمد، 753-841 قمری

(sebt-e ebn-e 'ajamī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1353 1438

تاریخ تألیف: جمادی الاول 818ق رساله مختصری است در بیان اقسام سه گانه تدلیس و اسامی مدلسین با ترجمه کوتاهی از آنان به ترتیب حروف تهجی. وی این کتاب را از «المراسیل» صلاح الدین خلیل علانی تلخیص نموده و خود مطالبی بر آن افزوده است. عناوین تدلیسها: 1. تدلیس الاسناد؛ 2. تدلیس الشیوخ؛ 3. تدلیس التسویه. آغاز: قال شیخنا الشیخ الإمام العلامة... فهذا تعليق في أسماء المدلسين كنت جمعته قديما في سنة

انجام: لا اعرف في المتأخرين من يذكر به الا ابابكر... والله اعلم انتهى. هذا آخر ما علقه شيخنا امتع الله بحياته من المدلسين فمن وجد بعد ذلك منهم احدا فليحقه في مكانه فانه قابل للزيادة.

چاپ: بیروت، دارالکتب العلمیة، تحقیق یحیی شفیق، 1406ق

[کشف الظنون 343/1 ؛ هدیه العارفین 20/1 ؛ زرکلی اعلام 62/1 ؛ بروکلیمان ذیل 72/2 ؛ دنا 783/2]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 357/3 - ف

نسخه اصل: حراجچی اوغلی ش 321؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد بن خلیل حلبی طرابلسی ابن عجمی، تا: 792ق؛ با افزوده های مؤلف در جمادی الاول 818؛ 5گ (190-194)، 20 سطر [فیلمها ف: 1-458]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14161

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن خطاب بدری، تا: سه شنبه 17 صفر 824ق؛ مصحح: تملک علی بن حمادی بن علی بشاری به سال 888 با مهر بیضی؛ کاغذ: فرنگی، نوع جلد: تیماج زرشکی، 8، 21 سطر (15×10/5)، اندازه: 15×20/5سم [ف: 35-734]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 27/2 عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: ظاهریه دمشق ش مجموع/12 (یوسف العث، فهرس مخطوطات الظاهرية التاريخ / 217 و 246)؛ خط: تعلیق، کا: محمد بن ابی بکر بن زریق، تا: در حدود 838، 9گ (12-20)، 21 سطر [عکسی ف: 1-28]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24520

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ صورت اجازه مؤلف به نجم الدین ابوالقاسم محمد المدعو عمر بن تقی الدین ابی الفضل محمد بن نجم الدین ابی نصر محمد بن فهد هاشمی مکی که تمام کتاب را در شنبه 19 محرم 838 ق در مدرسه شرفیه حلب بر او خوانده است. در این اجازه مؤلف تاریخ تولد خود را 12 رجب 753 ق در حلب یاد می کند؛ اهدایی: رهبری، اسفند 1376؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا باروکش کاغذ ابر و باد، عطف تیماج

قهوه ای، 12گ، 15 سطر، اندازه: 15/5 × 23/5سم [اهدائی رهبر: 69 8] و [ف: 27-88]

• تبیین المحارم / اخلاق / عربی

tabyīn-ul maḥārim

ص: 914

سنان الدین، یوسف بن حسام الدین، 986 قمری

(sanān-od-dīn, yūsof ebn-e hesām-od-dīn (-1579

تاریخ تألیف: 4 رجب 980 ق رساله ای است در نواهی که در قرآن کریم آمده در نود و هشت «باب». این نواهی بعضی حرمت شرعی و بعضی از آنها حرمت اخلاقی دارند و مؤلف همه را به عنوان محارم یاد کرده است. در هر باب آیه های مربوط را ذکر می کند و از جنبه تفسیری و فقهی نیز از آنها بحث می نماید.

[دنا 783/2؛ بروکلیمان 387:2 ذیل 452:2 و 524]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1804/1

آغاز: الحمد لله الذي أنزل علينا كتاب احکمت آیاته ثم فصلت من الدنه تفصيلا و نور به قلوبنا و شرح به صدورنا؛ انجم: اللهم اجعل كتابنا هذا حجة لنا يوم القيامة و لا تجعله حجة علينا و صلى الله على سيدنا سيد الأولين و الاخرين ... خط: نستعليق، كا: مصطفى بن عمر الساكن بخربولي، تا: اوایل جمادی الاول 1105 ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 247 گ (1 پ - 247 ر)، اندازه: 13/5×20 سم [ف: 5-189]

تبیین المراد من شواهد الانتقاد / ادبیات عربی

tabyīn-ul murād min sawāhid-il intiqād

قزوینی، محمد مهدی بن علی اصغر، -1129 قمری

(qazvīnī, mohammad mahdī ebn-e 'alī asqar (-1717

وابسته به: الانتقاد؛ قزوینی، محمد مهدی بن علی اصغر (-1129) تاریخ تألیف: اواخر جمادی الاول 1093 ق مؤلف ابتدا کتابی در شرح اشعاری که در علم نحو به عنوان شواهد ذکر شده بود تألیف نمود که نیاز به شرح و تفسیر داشت. بنابراین در کتاب حاضر مطالبی را که نیاز به شرح و تفسیر داشته شرح داده و آن را در دو «فهرست» و نه «باب» تنظیم نموده است: باب 1. شواهد ما قبل النوع الاول و الحروف الجارة؛ 2. شواهد الحروف المشبهة بالفعل؛ 3. شواهد ما و لا المشبهتين بليس و واو مع و الا الاستثنائية و حروف النداء؛ 4. شواهد نواصب المضارع و جوازم و لا- التي لنفي الجنس؛ 5. شواهد حروف العطف؛ 6. شواهد حروف التنبيه و حرف التفسير و حروف التخصيص و حرف الردع و حروف التصديق و حروف الاستفهام و حروف المصدر و حرف التوقع و حرف الاستقبال و حروف النفي و حروف التانيث و التنوين و نون الوقاية و كاف الخطاب؛ 7. شواهد حروف الشرط و نون التأكيد و ما الكافية؛ 8. شواهد الألف واللام و ياء النسبة و لام الابتداء؛ 9. شواهد الخاتمة.

[دنا 783/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7992/2

آغاز: الحمد لله الذي نصب شواهد الآيات ورفع اعلام العلامات على توحيده بذاته و تفرده بجليل صفاته ثم من علينا بان عطف ضمائرنا الى انجام: هذه صورة بمعنى طلع و بالجملة في البيتين شاهد آخر هو استعمال لدن غير مقرونة بمن و لم تستعمل كذلك في التنزيل. خط: تحريري، بي كا، بي تا، بي تا، جلد: تيماج سبز، 402گ، 20 سطر، اندازه:

13/5 × 20/5 سم [ف: 26-478]

• تبیین مصادرة اقليدس في الخطوط المتوازية / رياضيات / عربي

tabyīn-u muṣādirat-i uqlīdes fi-l xuṭūṭ-il mutawāziya

سالار، علی بن فضل الله، ق 6 قمری

(-12c) (sālār, 'alī ebn-e fazl-ol-lāh)

رساله ای در خطوط متوازی، مشتمل بر شش «مقدمه» و یک «مثال» و یک «برهان» و نه «شکل».. آغاز: بسمله، مقدمات لتبیین المصادرة التي ذكرها اوقليد (س) في صدر المقالة الأولى فيما يتعلق بالخطوط المتوازية انجام: فيلقى خط آج خط هب لا محالة و ذلك ما اردنا أن نبين والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب [دنا 783/2 (2 نسخه)]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5412/4

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الأول 672ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: چرمی مشکی، 10ص (31-40)، 16 سطر (11/5×8/5)، اندازه: 12/5×16 سم [ف: 8-420]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 5414/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 672ق [رایانه]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1260/13

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستریتی ش 3045؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 699ق؛ 5ص (63-67)، 19 سطر [عکسی ف: 3-585]

← تبیین معارف ضروریه دینی ← رموز و اصطلاحات کتابهای شهید ثانی

← تبیین معارف ضروریه دینی ← ثمره شجره الهیه

• التبیین و الاستدراک / کلام و اعتقادات / عربي

at-tabyīn wa-l istidrāk

سموقی، علی بن احمد، ق 5 قمری

(sammūdī, 'alī ebn-e ahmad (-11c

آیاتی از قرآن کریم را در موضوعات مختلف

آورده و آن گونه

ص: 915

که خود می خواهد مطابق اعتقاد درزبان تفسیر و تأویل نموده و به مخالفین نسبت کفر و الحاد می دهد.

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1571/3

آغاز: توکلت علی المولی الاله الحاکم مازل الازل و توسلت الیه بولیه القائم الهادی علة العلل نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم 913؛
خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن 12، 19 ص (35-53) [عکسی ف: 4-408]

التبیینات فی الارث و التوریتات = البینات فی تحریر المواریت = البینات فی علم المواریت / فقه / عربی

at-tabyīnāt fi-l irt wa-t tawrītāt = al-bayyināt fī tahrir-il mawarīt = al-bayyināt fi ilm-il mawarīt

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

در سه بخش: 1. فرائض در سه «باب»؛ 2. تعیین الوارث در چهار «باب»؛ 3. لواحق المیراث در هفت «فصل». جز فرائض نصیرییه است. از خواجه نصیر فقط یک اثر فقهی آن هم در فرائض و با همین موضوع آمده است و رساله دیگری در آثار او شناخته نیست. در الذریعه رساله ای با عنوان «البینات فی تحریر المواریت» نامبرده شده که مؤلف آن مجهول است و سر آغاز آن با این رساله همانند است و نسخه ای در ملک دارد که آن هم ناشناس آمده و الذریعه می گوید: «رایتها فی خزانه کتب سیدنا ابی محمد الحسن صدرالدین ره». چنین نسبتی را در ضمن تألیفات خواجه نیافتیم و مدرس رضوی هم در چاپ جدید کارش ذکری از آن نکرده است. فقط دانش پژوه در نسخه دانشگاه چنین نسبت داده است. نسخه ای در مجلس شورا دارد که از مفلح بن حسن صیمری (ق 9ق) دانسته شده که نام «التبیینات فی الارث و التوریتات» دارد و همین رساله است. آغاز: بسمله، الحمد لله الذی ارشدنا بدین الاسلام و اوضع لنا الحق بایضاح الکلام ... و بعد فانی حررت کتاب المواریت فی وریقات و سمیتها البینات و جمعت فیها الأصول و التعریفات ... الاول الفرایض و ابوابه ثلثة.

انجام: لانها کسرت مخرج الربع فیضرب اربعة فی اصل الفریضة و هی ثمانية تبلغ اثنان و ثلاثون و السهم الزاید یؤخذ من الجمیع فیکون ثلثة و ثلثین و هذا آخر ما قصدنا حصره فی هذا الکتاب و الحمد لله رب العالمین.

[دنا 783/2 (3 نسخه با نسبت به صیمری)؛ الذریعه 195/3 و 150/16؛ مدرس رضوی 290]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1613/2

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 21 رمضان 1039ق؛ جلد: میسن آلبالویی سیر. [ف: 5-307]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7689/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، وص، 20 سطر (6×14)، اندازہ: 15×21 سم [ف: 16-672]

• التبینات فی الارث و التوریتات = البینات فی تحریر الموارث = البینات فی علم الموارث / فقہ / عربی

at-tabyīnāṭ fi-l irt wa-t tawrītāt = al-bayyināt fī taḥrīr-il mawārīt = al-bayyināt fī 'ilm-il mawārīt

صیمری، مفلح بن حسن، - 2900 قمری

(saymarī, mofleh ebn-e hasan (-1495

همان رساله بالاست که به خواجه نصیر نیز نسبت داده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10070/7

آغاز: بسملة الحمد لله الذي ارشدنا بدين الاسلام و اوضح لنا ... و بعد فانی جردت رساله فی کتاب الموارث فی وریقات و سمیتها؟
انجام: و السهم الزاید یوخذ من الجميع فیکون ثلاثة و ثلاثین ... نامیه زاکیه خط: تعلیق، کا: کمال الدین عطاء الله بن مسیح آملی، تا:
سلخ رجب 133ق؛ 16ص (152-167پ)، اندازہ: 12×16 سم [ف: 91-32]

• تنمة / نحو / عربی

tatimma

ملک محمد

malek mohammad

مختصری است در علم نحو.

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 9747/11

آغاز: بسملة. حمدله ... اعلم یا بنی ... أن المبتدء و خبره مرفوعان؛ انجام: و لاتضرب بی کا، تا: قرن 11 کاغذ: ہندی، جلد: تازہ، 3گ
(73پ-75ر)، اندازہ: 15×23 سم [ف: 17-475] 2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13594/5

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... اعلم یا بنی اطال الله تعالی عمرک و اعطاک علما نافعا أن المبتدأ و الخبر
مرفوعان؛ انجام: نحو اضرب و لاتضرب.

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق ہندی، کا: حاج محمد

ص: 916

ادریس، تا: 1269ق؛ کاغذ: فستقی و حنایی، 5گ، اندازه: 13×5/20سم [ف: 12-357]

• تتمه اسکندرنامه / شعر / فارسی

tatemme-ye eskandar-nāme

نظامی، الیاس بن یوسف، 530-614؟ قمری

(nezāmī, elyās ebn-e yūsof (1136-1218

وابسته به: اسکندرنامه = شرف نامه = اقبال نامه؛ نظامی، الیاس یوسف (530-614) تتمه اسکندرنامه از متن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8752/6

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، 6گ (هامش 1383-388پ)، 17 سطر (17×9) [ف: 17-

[213

• تتمه البیان فی تاریخ افغانستان (ترجمه) / تاریخ / فارسی

(tatemmat-ol bayān fī tāriḫ-e afqānestān (t

جمال الدین اسد آبادی، 1254-1314 قمری

(jamāl-od-dīn-e asadābādī (1838-1897

مشمول است بر مجملی از احوال سابقه و لاحقہ: فصل اول در بیان اسم طایفہ افغان. پوشیدہ مباد کہ پارسیان این قوم را افغان می نامند

...

چاپ: مطبوعات الموسوعات، 192، 1318 ق.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3711/2

آغاز: این رسالہ مشمول است بر مجملی از احوال سابقہ و لاحقہ ... فصل اول در بیان اسم طایفہ افغان. پوشیدہ مباد کہ پارسیان این قوم را افغان می نامند؛ انجام: و من با تو درین عہد و قرار استوارم. خط: نستعلیق، بی کا، تا: محرم 1304ق؛ کاغذ: آہار مہرہ فرنگی، جلد:

میشن قرمز، 15 سطر، اندازه: 17/2×10/9سم [ف: 7-32]

• تتمه بیان «لقد جائکم رسول من انفسکم» (رسالہ در) / تفسیر / فارسی

(tatemmat-o bayān-e «laqad jā' a-kum rasūl-un min anfus-i-kum» (r. dar

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883 قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/33

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13؛ 2ص (649-650

([مختصر ف: 131]

• **تتمه تاریخ فرشته / تاریخ هند / فارسی**

tatemme-ye tāriḫ-e fereštē

اهدا به: سلطان مراد میرزا ابن بهرام میرزا ابن شاه اسماعیل در این کتاب شخصی که نامش ذکر نشده به دستور سلطان مراد میرزا ابن بهرام میرزا ابن شاه اسماعیل صفوی تتمه تاریخ فرشته را از سلطنت جهانگیر تا سال پنجم سلطنت اورنگ زیب نوشته است.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 65/2/674

آغاز: مقدمه: بدایع طراز سحر آفرین سخن پرداز دانش گزین ابو القاسم فرشته ... تتمه: شایسته سریر سلطنت و فرمان روای زینبده افسر خلافت و کشور گشای جگر شکاف هژبران ... ابو المظفر نور الدین محمد جهانگیر پادشاه غازی؛ انجام پایان مقدمه: امید که بذریعه بدیعه این سواد نامی بر صفحه روزگار بماند. پایان: و بتاریخ مذکور موبک فلک شکوه شاه جهانی بظاهر دار الخلافه در باغ نور نزول اقبال ارزانی فرموده رونق افزای تخت و دیهیم شد. خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: نخودی نازک، جلد: مقوا با تیماج سرخ، 8 گ، 28 سطر (17×33)، اندازه: 38/5×سم [ف: 2-259]

• **تتمه تاریخ نادر شاه / تاریخ ایران / فارسی**

tatemme-ye tāriḫ-e nāder-šāh

قائم مقام فراهانی، عبدالوهاب بن علی، ق 14 قمری

(qā'em maqām-e farāhānī, 'abd-ol-vahāb ebn-e 'ali (20c

وابسته به: تاریخ نادر شاه (ترجمه)؛ فراگوزلو، ابوالقاسم (1244 1306ق) تاریخ تألیف: 1322ق، در زمان سلطنت مظفرالدین شاه قاجار مؤلف که خود را در دیباچه چنین معرفی کرده: «عبد الوهاب بن میرزا علی محمد خان سید الوزراء ابن مرحوم میرزا علی قائم مقام ابن مرحوم میرزا ابوالقاسم قائم مقام حسینی فراهانی صدر شهید»، درباره انگیزه تألیف این کتاب می گوید: «چون در سده چهارم هجری میل مردم ایران به نوشتن و خواندن تاریخ های گذشته مایل شده، به خاطر این بنده گذشت که تاریخی نویسد شاید بدین واسطه اسمی از خویش در صفحه روزگار گذارده باشم بعد از تفکر و جستجوی بسیار دیدم که سخن نگفته باقی نمانده جز تاریخی که جمس فریزر انگلیسی معاصر نادرشاه در شرح احوال نادرشاه با تاریخ مختصری از هندوستان نگاشته و در این عصر ابوالقاسم خان ناصر الملک

همدانی آن را به فارسی ترجمه کرده، این تاریخ ناتمام است لذا از برگشتن نادرشاه از هندوستان تا انجام سلطنت او و بقیه سلطنت دودمان گورکانیه در هند تا انقراض آن طایفه به دست انگلیس و تاریخ مصرف دولت انگلیس مملکت هندوستان را و جغرافیای هندوستان را اضافه نمود. تتمه تاریخ نادرشاه از روی تاریخ جهانگشای نادری

ص: 917

و بعضی تواریخ دیگر و بقیه سلطنت دودمان تیموری را از روی تاریخ سلالة السیر که تاریخ تمام هندوستان است نقل شد»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9259

آغاز: بسمله. چنین گوید عبد الوهاب بن میرزا علی محمد خان ... که چون دیدم در این مائه چهاردهم از هجرت نبوی؛ انجام: یکی از شعب رودخانه گنگ واقع است و هشتصد هزار نفر سکنه دارد و این تکلمه را در روز دهم ... و انا العبد عبدالوهاب الحسینی الفراهانی خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 10 شوال 1322ق، جان تهران؛ رکابه دار؛ جلد: تیماج زیتونی، 65گ، 11 سطر، اندازه: 19×12سم [ف: 30-39]

•تتمة تعلیقة منهج المقال / رجال / عربی

tatimmat-u ta'ā'iqat-i minhaj-il maqāl

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، 1205 1118 قمری

ebn-e

(vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer mohammad akmal (1707-1791

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14467/12

خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 8گ (271 - 278ر)، 25 سطر، اندازه: 23×15سم [ف: 38-615]

- تتمه التنکیت علی کتاب ابن الصلاح، النکت عب کتاب ابن الصلاح

•تتمة جامع الاخبار / حدیث / عربی

tatimmat-u jāmi'-il axbār

وابسته به: جامع الاخبار = معارج الیقین فی أصول الدین = معارج الیقین فی أصول الدین لمن اراد التقوی = معارج التقی لمن اراد کمال التقوی؛ شعیری سبزواری، محمد بن محمد (-7)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18813 ض

بی کا، تا: 1075ق [د.ث. مجلس]

•تتمة جواهر الكلمات في الصیغ العقود و الايقاعات / فقه / عربی

tatimmat-u jawāhir-il kalamāt fi-ṣ siyag-il 'uqūd wa-l īgā'āt

شهید ثانی، زین الدین بن علی، 911-965 قمری

(1506-1558) (Šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī)

وابسته به: جواهر الکلمات فی صیغ العقود و الایقات = جواهر

العقود؛ صیمری، مفلح بن حسن (9000) شهید ثانی بر کتاب «جواهر الکلمات» صیمری (قرن 9) تتمهای نوشته در سه قسم، نکاح، رضاع، عبادات (نیت، وضو، غسل، تیمم، صلاة، زکاة، حج، عقد نکاح، صیغة عتق عن الکفارة، عقد بیع، اقاله و سلم) و برای هر قسم خطبه جداگانه ای تنظیم کرده است. مخفی نماند که کتاب جواهر الکلمات اشتباها به افرادی نسبت داده شده است مثلا در الذریعه (278/5 رقم 1304) به مولی عطاء الله و (در رقم 1305) به محقق کرکی و (در رقم 1304) به شهید ثانی نسبت داده شده است، ولی حق این است که این کتاب از تألیفات صیمری بوده و تألیف شهید ثانی تتمه جواهر الکلمات می باشد و مولی عطاء الله کاتب نسخه بوده نه مؤلف آن و تألیف محقق کرکی در این موضوع به «صیغ العقود و الایقات» موسوم است که غیر از جواهر می باشد. آغاز: آغاز قسم اول نکاح: الحمد لله الكبير المتعال و الصلوة علی محمد و آله بالغدو و الاصال اعلم وفقك الله. آغاز قسم دوم: الحمد لله كما هو اهله و الصلوة علی محمد و آله اعلم وفقك الله قد اشتهر علی السنة الطلبة. [دنا 784/2 (4 نسخه)]

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 114/3

آغاز: برابر؛ آغاز قسم سوم افتاده: اتوضوء لرفع الحدث واستباحة الصلاة واجبة لوجه شامل هر سه قسم؛ خط: نسخ، کا: خلیل بن حاج ابراهیم صغری ساز، تا: 1260ق؛ وقف نامه به خط محمد هادی بن حاجی باقر 1260 با مهر وی «محمد هادی بن حاجی باقر» (مربع)؛ مهر: «یا خلیل الله» (بیضوی)، «عبدہ الراجی ابوالفتح»؛ جلد: تیماج با ترنج، 44ص، 22 سطر، اندازه: 17/5 × 25/5 سم [ف: 67]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 872/4

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-61]

2. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: 759/4

قسم سوم نیت عبادات می باشد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: تیماج سوخت با ترنج با سر و نقش «محمد» در سر ترنج، 22 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف: 409]

•تتمة الحاشية علی ذخيرة المعاد / فقه / عربی

tatimmat-ul ḥāshīya 'alā daxīrat-il ma'ād

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، 1118 1205 قمری

ebn-e bāqer

(behbahānī, mohammad vahīd-e mohammad akmal (1707-1791)

آغاز: تحقيق خطر بالخاطر الفاتر، القاصر وانا العبد الاقل ابن محمد اكمل محمد باقر و هو من تنمة حاشية كتبها على الذخيرة

ص: 918

1. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 23/14

آغاز: برابر؛ انجام: لعلک بملاحظه ما ذکرنا تقدیم علی التصحیح و التقسیم بالنسبة إلى سائر ما ارتكبه الفقهاء (رضوان الله علیه) من التعديت من مورد النص و موضع الحكم خط: نسخ، کا: محب علی بن مراد علی لاهیجانی، تا: 14 شوال قرن 12؛ جلد: تیماج سرخ مجدول، 2گ، اندازه: 15×21سم [ف: 243]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9109/5

آغاز: برابر؛ انجام: هذا من موضع الاحتیاج خط: نسخ، کا: محمد معصوم بن علی مدد خراسانی، تا: 1214ق، جان کربلا؛ کاغذ: فرنگی شکر، جلد: تیماج عنابی، عطف میسن خرمایی، 24 سطر، اندازه: 15×21سم [ف: 16-347]

• تتمه الحواشی فی إزالة الغواشی / کلام و اعتقادات / عربی

tatimmat-ul ḥawāšī fī izālat-il ḡawāšī

قره باغی، یوسف بن محمد جان، 1054؟ قمری

(qara bāq , yūsof ebn-e mohammad jān (-1645

وابسته به: شرح العقائد العصدیة = شرح عقائد العصدی؛ دوانی، محمد بن اسعد (830-908) حاشیه شرح العقائد العصدیة = خانقاهی؛ قره باغی، یوسف بن محمد جان (-21054ق) تتمه حواشی قبلی است به نام حواشی خانقاهی که بر شرح عقاید عضدیة ملا جلال دوانی نگاشته است. وی در مقدمه می گوید: بعد از اینکه تعلیقاتی بر شرح جلال نوشتم و مدتی به بحث و درس آن پرداختم، به نظرم رسید که موارد پنهان تعلیقه خودم را آشکار سازم، بلکه ضمیمه کنم بر آن از نقد و جرح آن چیزی که در مقام خود بیان نشده، ولی میسر نشد، تا اینکه 33 سال گذشت و فراغی حاصل آمد و در مقصود شروع نمودم؛ در این بین مسافری تعلیقه ای که آن را به ملا حسین خلخالی نسبت می داد، کسی که زمانی مستند من بوده) نزد من آورد و من در نسبت کتاب شک کردم زیرا اعتقاد من درباره او این بود که او به نوشته های امثال ما، توجه نمی کند، پس [در این کتاب موارد شک خود را در تعلیقه خلخالی، درج نمودم...] [به اختصار و نقل به مضمون از مقدمه کتاب نقل شد. به نظر می رسد که مؤلف، در تجاهل کردن، احتیال نموده تا بتواند راحت تر، متعرض خلخالی شود زیرا سید در همان حال، در قید حیات و در دسترس مؤلف بوده است. (سید محمود مرعشی) آغاز: لك الحمد یا متمم كل الأمور و یا من تنزه عن نسبة الغیب و الحضور انجام: صاحب الدرجه العلی من البررة الكرام المقبولین بالطول عند الخواص و العوام

[الذریعة: 125/6 ؛ كشف الظنون: 1144/2 ؛ دنا 784/2]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11683/3

آغاز: برابر؛ انجام: الموجود الخارج عنها واجبة لأنه لو كان ممكنا الزم خلاف المفروض ... خط: نستعلیق ماوراء النهری، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، آهار مهره، 24گ (58-81)، 23 سطر، اندازه: 8/5×17سم [ف: 29-463]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11409

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: محمد فرزند ملا بابا فرزند ملا محمد مؤمن،

احصاری، تا: جمعه 14 ذیحجه 1239ق؛ مصحح، محشی، دارای کمند، مجدول، کتابت نسخه در زمان سلطان میر حیدر محمد، صورت گرفته؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج آجری با ترنج، 266 گ، 21 سطر (8/5×17/5)، اندازه: 26/5×16 سم [ف: 16-29]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1056

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: 1298ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اندازه: 26/5 × 15/5

سم [نسخه پژوهی: 2-122]

• **تتمه داستان گرگسار بن چاچ / داستان / فارسی**

tatemme-ye dāstān-e gorgsār ebn-e čāč

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 16192

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 14 [مختصر ف: 132]

• **تتمة الدر المنثور / رجال / عربی**

tatimmat-ud durr-il mantūr

عاملی، علی بن محمد، 1104-2103 قمری

(āmelī, `alī ebn-e mohammad (1605-1693`

وابسته به: الدر المنثور من الخبر المأثور و غیر المأثور؛ عاملی، علی بن محمد (1104-1013) شیخ بهاء الدین محمد بن علی بن حسن عودی جزینی یکی از شاگردان شهید ثانی که از دهم ربیع الاول 945 تا دهم ذیقعدہ 962 افتخار شاگردی او را داشت، کتابی به نام «بغیة المرید» در شرح حال شهید نگاشته و آن را در یک مقدمه و خاتمه و ده فصل تنظیم نموده که به ضبط الذریعه متأسفانه اغلب فصول آن از بین رفته و موجودی را حفیدش شیخ علی بن محمد بن حسن بعینه در کتاب خود «الدر المنثور» آورده، آن گاه به تألیف «تتمة الدر المنثور» که همین کتاب حاضر باشد همت گمارده و در آن به ترجمه و شرح حال شهید ثانی و گروهی از علما که از شاگردان و ذریه او می باشند پرداخته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 21713

آغاز: تتمه من الجزء الثاني من الدرر (کذا) المنثور للشيخ... في باب حسن الخلق ما رواه محمد بن يعقوب رض في الكافي في

باب حسن الخلق بسنده عن أبي عبد الله ع قال هلك رجل على عهد النبي صلى الله عليه وآله؛ انجم: ثم بعد ذلك رأيت في تاريخ ابن خلكان في ترجمة الحيص بيص هذا آخر كلام الشيخ الفاضل الكامل. جلد دوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول؛ تملک: فرزند شیخ حسن سلطان العلماء؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: مقوا، عطف میسن قهوه ای، 88گ، 17 سطر، اندازہ: 14/5×24 سم [ف: 27-89]

• تتمه الدرۃ المنظومۃ / فقہ / عربی

tatimmat-ud durrat-il manžūma

حجت طباطبائی، محمد باقر، 1856-1913 میلادی

(hojjat-e tabātabā'iyā, mohammad bāqer (1856-1913

وابسته به: الدرۃ البھیة = الدرۃ النجفیة = الدرۃ المنظومۃ = الدرۃ الغالیة فی مسائل العالیة؛ بحر العلوم، محمد مهدی بن مرتضی (1212-1155)

آن گونه ای که از تصریح نامبرده استفاده می شود این سروده تتمه صلاة «الدرۃ المنظومه سید بحر العلوم است ولی صاحب الذریعه فرموده نامبرده علاوه بر نماز حج را نیز بدان افزوده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9219

آغاز: بسمله، احمد من صلی علی من صدعا*** بامرہ مبلغا ما شرعا؛ انجم: مصلیة علی النبی و الأولى 88 بهم لنا الدین الحنیف اکملا تنہا صلاة را شامل است؛ خط: نسخ، کا: جواد بن حسن بن احمد حسینی شهیدی، تا: ربیع الأول 1383ق؛ استکتابی در کتابخانه آستان قدس رضوی؛ کاغذ: شکر، جلد: مقوا، عطف پارچه مشکی، 30گ، 13 سطر، اندازہ: 16×22 سم [ف: 21/1-207]

• تتمه الدرۃ النجفیة / فقہ / عربی

tatimmat-ud durrat-in najafīyya

کاشف الغطاء، صالح بن مهدی، -1317 قمری

(kasef-ol-qeta', saleh ebn-e mahdi (-1900

وابسته به: الدرۃ البھیة = الدرۃ النجفیة = الدرۃ المنظومۃ = الدرۃ الغالیة فی مسائل العالیة؛ بحر العلوم، محمد مهدی بن مرتضی (1212-1155)

دنباله منظومه مرحوم بحر العلوم است که به نام «الدرۃ النجفیة» معروف و ناظم در رساله حاضر از صلاة نذر تا پایان صلاة مسافر را به نظم آورده است.

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 2431

آغاز: ما وجبت بالنذر تبع *** فليمثل ناذرها كما وضع نسخه اصل: کتابخانه کشف الغطاء نجف اشرف؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا، 39ص [عکسی ف: 7-39]

← تنمة الرسائل ← التنمة لمعرفة الأئمة

• تنمة رسالة حل الطلسم / کیمیا / عربی

tatimmat-u r.-i ḥall-iṭ ṭilism

عمری، ابوالعباس، -905 قمری

(omari, ab-ol-abbas (-1500)

وابسته به: حل الطلسم و کشف سر المبهم = سر الطلسم؛ عمری، ابوالعباس (905ق) این رساله تکمله رساله حل الطلسم است که در دنبال آن رساله، از سوی همان مؤلف نگاشته شده، و با عناوین «اعلم یا أخي، و من خواصه» ترتیب یافته است، در رساله 12632/9 مرعشی هر دو یک جا آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3016/2

آغاز: فلنأخذ في ذكر هذه السر العظيم و الحجر الكريم و ما يحتوي عليه من المنافع و الخواص و العجائب و الطلسمات و الخوارق العادات، الذي رمزتها الحكماء و فرقوه في الكتب الكثيرة خوفا من فساد العالم؛ انجام: و هذا القسم الرابع من المولدات المتعلقة بطوالع العالم العلوي، و شيء يسير من الاكليل الأول، بعد تلطخه جميعه بدم ذلك القرد، ثم احرق جميع ذلك القرد الحجر و يكون منصوبا على نصف عمود الحجر الأسود خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، 14گ (6ر - 19پ)، 20 سطر، اندازه:

[ف: 30-33]

• تنمة السبيل / اصول فقه / عربی

tatimmat-us sabīl

قزوینی، محمد هاشم بن عبدالرحیم، ق 13 قمری

(qazvīnī, mohammad ḥāšim ebn-e `abd-or-rahīm (-190)

وابسته به: سبیل الجنة؛ قزوینی، محمد هاشم بن عبدالرحیم (قرن

تاریخ تألیف: شب چهارشنبه 11 محرم 1260 ق مؤلف کتابی مفصل در اصول فقه در 5 جلد تألیف کرده بود چون بحثهایی لازم از علم اصول در آن کتاب نیامده بود در این کتاب بدانها پرداخته است. این کتاب استدلالی مفصل دارای مباحث استصحاب و اجتهاد و تقلید و تعادل و تراجیح در سه «منهج» مشتمل بر مباحث «و مقاصد» و «فصول» می باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10956

آغاز: الحمد لله الذي تمم السبيل و ختم بجدي محمد الدليل اذ لا سبيل للدين بعده و ليس دليل اليه غيره و غيره اما نفسه او طالب

ص: 920

الما عنده، انجام: و ثبتنا علی حمده فانه وليه و الصلاة و السلام علی نبیه و الائمه المعصومین من آله

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای، 376 گ، 24 سطر، اندازه: 17×22 سم [ف: 27-365]

• تتمه شرح الزوراء / فلسفه / عربی

'tatimmat-u Š.-iz zawrā

دوانی، محمد بن اسعد، 830-908 قمری

(davvānī, mohammad ebn-e as'ad (1427-1503

وابسته به: شرح الزوراء = حاشیه الزوراء = الحوراء فی شرح الزوراء = شرح رساله الزوراء؛ دوانی، محمد بن اسعد (830-908)

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: 20/9

کا: محمد قاسم بن تاج الدین محمود حسینی، بی تا، 3 گ (92-94 پ)، اندازه: 18×11/5 سم [ف: 42]

• تتمه شرح «کن فی الدنيا کانک غریب» (رساله در) / عرفان و تصوف / فارسی

(tatemme-ye Š.-e «kun fi-d dunyā ka-anna-ka garīb» (r. dar

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، 814-883 قمری

(jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479

وابسته به: بیان «کن فی الدنيا کانک غریب» (رساله در)؛ جمالی اردستانی، جمال الدین محمد (814-883 ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9326/24

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج سبز با ترنج و سرترنج زرین، 21 سطر [شورا: ف: 30-74]

• تتمه شفاء الاوام / حدیث / عربی

tatimmat-u Šifā'-il uwām

هادی، صلاح بن ابراهیم، -702 قمری

(hādī, salāh ebn-e ebrāhīm (-1303

وابسته به: شفاء الاوام فی احادیث الأحکام = شفاء الاوام للتمییز بین الحلال و الحرام؛ حسینی، حسین بن محمد (-662) تتمه ای است بر

کتاب مهم حدیثی زیدیه به نام «شفاء الأوام فی احادیث الاحکام» که در آن مسائل فقهی را با عناوین خبر، خبر، جمع آوری کرده و استنباطهای خود را مختصر در اوایل ابواب یا ضمن نقل احادیث آورده است.

[دنا 785/2؛ اعلام المؤلفین الزیدیه ص 315؛ مؤلفات الزیدیه 207/2؛ فهرست کتب عربی واتیکان 117/1]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1221

آغاز: قال الأمير الكبير ... اما بعد حمدالله تعالى على نعمه التامة و اياديه العامة و صلاته على محمد المويد بالكرامة نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم 1016؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 9؛ مصحح؛ دوامضای سماع یکی به تاریخ ربیع الاول 1177 و از کتاب به «شفاء الأوام» تعبیر کرده؛ 538ص [عکسی ف: 4-45]

• تنمة صوان الحكمة / تراجم / عربی

tatimmat-u Ṣiwān-il hikma

بیهقی، علی بن زید، 499-565 قمری

(beyhaql, 'alī ebn-e zeyd (1106-1170

وابسته به: صوان الحكمة؛ ابویعقوب سجستانی، اسحاق بن احمد (386)

تاریخ تألیف: 577ق تاریخ فرزندگان پس از اسلام است، که بر صوان الحكمة افزوده است. این تنمة به فارسی در آمده و «دره الاخبار و لمعة الانوار» نامیده شده است. در دیباچه «صوان الحكمة» آمده است که رساله ای در پایان «تنمة» افزودم و آن را «اتمام التمة» نامیدم. (احمد منزوی) آغاز: الحمد لله المنعم له نعم مابت اوصافها الامتداد و امدادها الازدياد

چاپ: دو چاپ دارد یکی از کرد علی در دمشق بسال 1946، دیگری از محمد شفیع در لاهور بسال 1351

[معالم العلماء 334؛ دنا 785/2]

شرح و حواشی:

۱- مختصر الملحقة بتتمة صوان الحكمة = مختصر الرسالة الملحقة بكتاب تنمة صوان الحكمة = اتمام التمة؛ غضنفر تبریزی، ابراهیم بن محمد (624-692) ۲- الرسالة الملحقة بكتاب تنمة صوان الحكمة ۳- تنمة صوان الحكمة (مختصر)

1. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 52/2-عکسی

آغاز: برابر نسخه اصل: بشیر آغا، ش 494؛ خط: نسخ پخته، کا: ابوالحسن علی بن الموفق متطبب، تا: پایان رمضان 689ق؛ 21 سطر [عکسی ف: 2-59]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 935/2-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-550]

2. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 38 تا 39-عکسی

نسخه اصل: از کتابخانه دولتی برلین، پتر من 2 شماره 737؛ بی کا، تا: محتملا قرن 10 و 11؛ با مقدمه محمد قزوینی؛ 99گ [نشریه:

[2-272

تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 12-عکسی

همان نسخه بالا [ف: 1-530]

ص: 921

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4096

آغاز: برابر؛ انجام: و تسلّم و تدقّ ولا تندم و السلام تسع و تسعين و خمس مائه بیلده خوارزم خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه ای، 15 سطر (7×12)، اندازه: 13×19 سم [القبائی: 103]

4. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 3647/2-ف

نسخه اصل: مراد ملا ش 1431؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-209]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3648/2-ف

نسخه تهران: کوپرولوش 902؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-210]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 28/2 بخش 2

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: 68]

6. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3649/8-ف

نسخه اصل: فاتح ش 3222؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 2-210]

• تنمة صوان الحکمة (مختصر) / تراجم / عربی

(.tatimmat-u Siwān-il hikma (mx

وابسته به: تنمة صوان الحکمة؛ بیهقی، علی بن زید (499-565)

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 958/5-ف

آغاز: بسمله. هذا تعليق من كتاب «منتخب صوان الحکمة». قيل أن للفلسفة مبدأ آخر غير المبدأ المنسوب الى اتاليس الملطي وذلك من فيثاغورث. وقد يرى أن المبادي هي الاعداد والمعادلات التي فيها. و كان يسمها تأليفات و يسمى المركب من جملة ذلك استقسات و هذا سيأتي ايضا؛ انجام: و منها الهياكل و رسالة سماها لغت موران و سفير سيمرغ آواز پر جبرائيل و پرتونامه و رساله غربة الغربية وله معما اوتى من واقع العلوم و جوامع الحکم شعر أعذب من الماء لجارى و اطيّب من المسك. تمت التعليقات و الحواشى هذه الحواشى ايضا بخط مولانا الشهيد المتبحر، افضل المتأخرين فيلسوف الروم (؟) فخر الدين ابراهيم الغضنفر (ق) نسخه اصل: ليدن ش 133 شرقى گوليوس A 1429. (فهرست 2/292/ش 888)؛ کا: ابن غلام قونوى، تا: 692ق؛ وگ (35-43) [فیلمهاف: 1-556]

تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 338/4-عکسى

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسى ف: 2-96]

• التتمة في تواريخ الأئمة / تاريخ معصومين / عربی

at-tatimma fi tawarix-il a'imma

حسینی عاملی، تاج الدین بن علی، ق 12 قمری

(hoseynī 'āmelī, tāj-od-dīn ebn-e 'alī (-180

تاریخ تألیف: 1018ق در موالید و وفیات و اسماء و القاب و کنی و نقش نگین مبارکه

چهارده معصوم است مشتمل بر چهارده «فصل»: الفصل الأول في النبي صلى الله عليه وآله مولده بمكة ... الفصل الرابع عشر في الامام الثاني عشر.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 1935

آغاز: الحمد لله الذي ختم نبينا صلى الله عليه وآله جميع الأنبياء و باوصيائه جميع الاوصياء و خط لهم على عرشه احسن الاسماء و اختار للائمة عدد النقباء صلوات الله عليهم في جميع الأوقات و الأثناء صلوة تنعش قلوب الاولياء و تكسر رقاب الأعداء و سلم تسليمًا انجام: ثم انتبعت و هي قايلة بالاسلام ثم أتاها العسكري بعد ذلك في ناقص و تا قدری از آخر فصل چهاردهم را دارد؛ خط: نسخ، كا: حاج ميرزا محمد مهدي عماد المحققين، تا: ذیحجه 1323ق، جان مشهد؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فهرستی، تیر 1310؛ كاغذ: مشقی، جلد: مقوا با روکش پارچه، 27گ، 20 سطر، اندازه: 13×21سم [ف: 5-64]

• تتمه قرابادین شفائی / طب / فارسی

tatemme-ye qarābādīn-e šafā'ī

وابسته به: قرابادین شفائی = مرکبات شفائی = قرابادین مظفری = طب شفائی شفائی، مظفر بن محمد (963) تتمه قرابادین است و همانند آن مرتب بر اساس حروف.

مشهد؛ شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 668/5

آغاز: باب الالف: انوش، داروی لؤلؤ کبیر که اعضا ریشه را قوت بخشید؛ انجام: هر روز ده مثقال با عرق بید مشک بخورند خط: نستعلیق، كا: محمد بن جعفر حسینی طهرانی، تا: 1244ق؛ جلد: چرم قرمز، 27گ (207-1233)، 22 سطر، اندازه: 14×21/5سم [مؤید: 2-176]

• تتمه قرانات / هیأت / فارسی

tatemme-ye qerānāt

بکرانی، محمد بن نجیب، ق 7 قمری

وابسته به: اتصالات کواکب = قرانات؛ ابو معشر فلکی، جعفر بن محمد (172-272) تتمه قرانات ابو معشر بلخی است در 860 تا 1080 ق. آغاز: حمد له. اما بعد این رساله تتمه قرانات حکیم فاضل محمد بکرانی رح است ...

[فهرستواره منزوی 2839/4]

تهران؛ دانشگاه، شماره نسخه: 1328/3-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 1488؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-596]

ص: 922

•تتمة قربادین / طب / عربی

tatimmat-u qarbadīn

سمرقندی، محمد بن علی، 619 قمری

(samarqandī, mohammad ebn-e 'alī (-1223

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7815/2

خط: نسخ ریز، کا: عبد الصمد بن احمد بن مسعود بن ابی بکر بن عبدالکریم بن ابی سعید تستری معروف به بنده، تا: سه شنبه 22 ذیحجه 685ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج آلبالویی، 10ص، 19 سطر (8×17)، اندازه: 11×21سم [ف: 16-714]

•تتمة كتاب البلغة / لغت عربی، فارسی

tatimmat-u k.-il balaga

فنجکردی، علی بن احمد، 433-513 قمری

(fanjokerdī, 'alī ebn-e ahmad (1042-1120

وابسته به: البلغة المترجمة في اللغة؛ کردی نیشابوری، یعقوب بن احمد (-474ق) در 84 لغت در چند فصل. فارسی به عربی.

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3433/2-ف

نسخه اصل: چستریتی 305 (71/3)؛ خط: نسخ، کا: عبدالملک، تا: 25 شوال 668ق؛ در آن آمده «قال الكاتب [الچلبی فی الاسامی: البلغة المترجمة في اللغة لنوح بن مصطفى القاضی بقونية] انتهى و الله اعلم بالصواب»؛ تملك: ابوبکر بن رستم بن احمد شروانی، ابوالخیر احمد، موسی زاده محمد عبدالله. [فیلمها ف: 2-142]

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 79/2 وف 80/2

همان نسخه بالا [ف: 183]

•تتمة كتاب مجمع الفصاحین في فضائل امیر المؤمنین / حدیث / عربی

tatimmat-uk.-i majma-il fasahatayn fi fada'il-i amir il-mu'minīn

تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 462/106 (آ) - 463/106 (ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش 1589؛ بی کا، تا: با تاریخ 756ق؛ در هامش؛ 3گ (383-385ر) [فیلمها ف: 1-486]

• تنمة كنز الحكمة / كيميا / عربى

tatimmat-u kanz-il hikma

ابن مسكويه، احمد بن محمد، 320-421 قمرى

(ebn-e meskavayh, ahmad ebn-e mohammad (933 1031

وابسته به: كنز الحكمة في علم الصنعة الالهية؛ ابن وحشية، احمد بن على (296) در قانون باب الاعظم

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 14148

آغاز: بسنله الحمد اللوج العالمين؛ انجام: فانه مقيد بقيددين و السلام خط: نستعليق، بى كا، تا: 1275ق؛ كاخذ: حنايى، جلد: ميشن، 17 سطر (7×15)، اندازه: 12×20سم [الفبايى: 103]

• تنمة اللغات = فرهنگ لغات غريبه تاريخ و صاف / لغت / فارسى

tatemmat-ol loqāt = farhang-e loqāt-e qarībe-ye tārīx-e vassāf

وابسته به تجزیه الأمصار و تجزیه الاعصار = تاريخ و صاف = تجزیه الأمصار و ترجمة الاعصار؛ و صاف الحضرة، عبدالله بن فضل الله (663-730) در دنبال «تاريخ و صاف» آمده و واژه های دشوار آن را گزارش داده و به کمک و از روی «قاموس» و «کنز» و «منتخب اللغة» و شمس اللغة» و جهانگیری و «برهان» و «فرهنگ ترکی و مغولی» ساخته شده، و در آن می گوید: که معنی چند کلمه ترکی و عربی و مغولی به دست نیامده است. آغاز: حرف الألف. آبی: انکار کننده است، آجام بمعنی نیستان است انجام: لغات نایاب ترکی نیز اضطرارا ترک نموده. چاپ: در بمبئی به چاپ رسیده

1. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 2931/9

خط: شکسته نستعلیق خوش، بى كا، تا: قرن 13، 28گ (33پ-60ر) [ف: 6-168]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 14674

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، كا: محمد صالح اميرى رودبارى، تا: شنبه 8 جمادى الثانى 1298ق، جا: قريه كليجان = گليجان از اعمال تنكابن در اطاق سرکار عباس آقا نائب الحكومه؛ جلد: چرم قهوه اى، 60گ، 14 سطر، اندازه: 13/3 × 22/2 سم [ف: 15341]

3. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1676/2

آغاز و انجام: برابر بى كا، بى تا؛ 28گ (457پ-484پ) [ف: 3-314]

• التتمة لمعرفة الأئمة = تتمة مناقب الأئمة = أربع عشريات = تتمة الرسائل / شعر / عربي

tatimmat-ul = a'imma at-tatimma li-ma'rifat-il

ص: 923

manāqib-il a'imma = arba'-u 'ašarīyāt = tatimmat-ur rasā'il

اصفهانى، محمد كاظم بن محمد صادق، 1205-1273 قمرى

(esfahānī, mohammad kāzem ebn-e mohammad sādeq (1791-1857

وابسته به: اطراء الرضى = اربع عشریات؛ اصفهانى، محمد كاظم بن محمد صادق (1205-1273ق) این رساله به عنوان تتمه ای است بر اربع عشریات. کل اربع عشریات شامل 110 قصیده هستند در 1100 بیت. این تتمه شامل 112 بیت است.

[دنا 786/2]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1122/21

آغاز: بسمله حمدله ... یا ربنا صل علی أهدى رسول خاتم؛ انجام: قال محمد كاظم و اجعل جميعا في سقر خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: جمادى الاول 1225 تا شنبه 10 ربيع الثانى 1255، جا: اصفهان؛ مصحح، محشى به خط مؤلف در میان سطور و هامش؛ کاغذ: فستقى، جلد: تیماج مشکى، آگ (198-192)، 10 سطر (11/5×6/5)، اندازه: 11×17 سم [ف: 3-1561]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8579/15

خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: قرن 13؛ مصحح، محشى از مؤلف؛ جلد: تیماج مشکى، 6 گ (106-111)، 12 سطر، اندازه: 17/5×10/5 سم [ف: 28-135]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 530/20

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگى آهار مهره ای، جلد: تیماج مشکى، 15 سطر (14/5×10)، اندازه: 21/5×15 سم [ف: 2-636]

•تتمة الماء / کیمیا / عربى

tatimmat-ul mā

جابر بن حیان، 120-198؟ قمرى

(jāber ebn-e hayyān (739-814

آغاز: بسمله، حمد له قال جابر انا مستقيم بهذا الكتاب ما ابتدأت به من ذكر الماء المستخرج من جميع انجم: اذا مارست تدبير شي مرة واحدة سهل ذلك عليك في الثانية جدا انشاء الله تعالى تم

۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 28774

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1267ق؛ اهدائی مرحوم حاج آقا محمد ایرانی به کتابخانه آستان قدس رضوی -1350 هو العلی الاکبر؛ ضمیمه به نسخه ش 28769؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج ضربی، 15 سطر (10×15/2)، اندازه: 15×21/7سم [رایانه]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11048/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد کرمانشاهی، تا: 1267ق؛ ضمیمه نسخه ش 11048 [رایانه]

• تمة مجمع المصائب في نواب الاطائب / تاريخ معصومين / عربی

tatimmat-u majma-il masa'ib fi nawa'ib-il ata'ib

حسینی قزوینی، قریش بن محمد، -1279 قمری

(hoseynī qazvīnī, qorayš ebn-e mohammad (-1863

وابسته به: مجمع المصائب في نواب الاطائب؛ حسینی قزوینی، قریش بن محمد (-1279) در مقدمه می گوید کتاب نخستین تنها در مقتل حسینی بوده و من آن را تکمیل کردم به این کتاب که مقتل علی و فاطمه و حسن و موسی بن جعفر و علی بن موسی (علیه السلام) است در شش مقصد». آغاز: الحمد لله الذي رفع درجات الشهداء و اعطاهم بشهادتهم ارفع مراتب السعادات و نجی من ذکر مصابهم ... اما بعد فيقول المرتجي إلى عفوره الغني قریش بن محمد الحسيني الاساوجبلاغي اني لما فرغت عن تأليف مجمع المصائب في مقتل مولانا ... احببت ان اجمع جملة من الأخبار الواردة في وفات سيدنا ... المقصد الأول في وفات اشرف الانبياء و خاتمهم انجام: من كانت له الى الله حجة فليزر قبر جدی الرضا بطوس و هو على غسل و يصل عند راسه ... يستجيب له ما لم يسئل في مأثم أو قطيعة رحم ... لا يزورها مومن الا اعتقه الله من النار و احله دار القرار

[دنا 786/2

(7 نسخه)]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1113/2 - طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ جلد: تیماج یکسان، 163 گ (19×30)، اندازه: 15×21سم [ف: 23-562]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3208/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حبيب الله بن استاد ابو طالب حداد طالقانی برغانی، تا: پنج شنبه 15 جمادى الثانى 1235ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج
تریاقی، 16 سطر (7×14)، اندازه: 14/5×21 سم [ف: 11-2165]

۳. مشهد؛ مدرسه آية الله خوئی؛ شماره نسخه: 79

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه 16 صفر 1236ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 146، 19 سطر، اندازه: 15×31 سم
[ف: 50]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1545

ص: 924

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 4-361]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18615

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد باقر، تا: 1241ق؛ وقف نامه به تاریخ شنبه 2 جمادی الثانی 1312؛ کاغذ: شکری؛ سرنج، جلد: تیماج، 18 سطر (8/5×14/5)، اندازه: 14×21سم [رایانه]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12541/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد قاسم، تا: 1 شعبان 1282ق؛ واقف: حسین کی استوان، آبان 1348؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج ماشی، 272 گ، 18 سطر، اندازه:

16/5×22 سم [ف: 14-470]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5425/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قهوه ای، 61 گ (131 ر 191)، 22 سطر، اندازه: 15/5×21 سم [ف: 14-210]

7. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 5527/2

آغاز: برابر

مقصد یکم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، 12 گ (1170-181) [ف: 5-514]

• **تتمة المختصر في اخبار البشر / تاریخ / عربی**

tatimmat-ul muxtaṣar fi axbār-il basar

ابن وردی، عمر بن مظفر، 691-749 قمری

(ebn-e vardī, 'omar ebn-e mozaffar (1293-1349)

وابسته به: المختصر في تاریخ اخبار البشر = المختصر في أخبار البشر = تاریخ ابو الفداء؛ ابوالفداء، اسماعیل بن علی (672-732)

کتاب «المختصر في اخبار البشر» ابو الفداء را، مختصر و تهذيب نموده و در بعضی موارد توضیحات و مطالبی به آن افزوده است. همچنین وقایع تاریخی را از سال 709ق که ابو الفداء تاریخ خود را به پایان آورده، تا سال 749ق که خود زنده بوده به طور ذیل بر آن افزوده است. چاپ: قاهره، المطبوعات الوهبیه، 1285ق؛ مطبعة الحسينية 1325ق؛ مطبعة الحيدرية، 2ج، 1969م.

[بروکلیمان ذیل 175/2 ؛ زر کلی اعلام 228/5 ؛ دنا 786/2]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 387 عکسی

آغاز: الحمد لله المتفرد بالبقاء والقدم ... و بعد فيقول ... عمر بن مظفر بن عمر بن محمد ابن ابی الفوارس الوردی المعری الشافعی ... و سمیته تتمة المختصر في اخبار البشر؛ انجام: ثم دخلت سنة تسع و اربعین و سبعمائه ... بعد از دو برگ و فيها في ذی لاحجة بلغنا وفاة القاضي شهاب الدين احمد بن فضل الله العمري بدمشق ... تم بعون الله

نسخه اصل: سلطان احمد سوم-استانبول ش A 2961 (فهرست خطی عربی طوپ قابی

372/3)؛ خط: نسخ، کا: ابوبکر بن احمد، تا: دوشنبه 9 جمادی الاول 869ق؛ از روی نسخه مؤلف در حاشیه تصحیح شده و با نسخه خط مؤلف مقابله شده؛ 279، 29 سطر عکسی ف: 1-341]

← تتمة مناقب الائمة ← التتمة لمعرفة الائمة

• تتمة المنتهي في وقایع ایام الخلفا / تاریخ / فارسی

tatemmat-ol montahī fī vaqā'ye 'e ayyām-el xolafā

قمی، عباس بن محمد رضا، 1254-1319 شمسی

(1875-1940) (qomī, 'abbās ebn-e mohammad rezā

تاریخ تألیف: 20 جمادی الثانی 1325ق این کتاب که تتمة ای است بر کتاب مشهور «منتھی الامال» مؤلف دارای یک «مقدمه» در عبرت از گذشتگان و ذکر خطبه شریفه ای از امیر مومنان علی (علیه السلام) و ذکر مجملی از جنگ های جمل صفین و نهروان ذکر خلافت حضرت امام حسن مجتبی (علیه السلام) ذکر امارت معاویه بن ابو سفیان و ذکر خلافت بقیه خاندان بنی امیه و خلفای عباسی. آغاز: الحمد لله كلما و قب لیل و عسق و صلی الله علی محمد و آله ما لاح نجم و خفق و بعد: چنین گوید این بنده بیضاعت و متمسک بذیل احادیث اهل بیت رسالت انجام: تمام عباسیین بمنصور دوانیقی منتهی می شوند وفات متوکل 12 شعبان سنه 945 واقع شد ... و اللعنة الدائمة علی اعدائهم و مخالفیهم اجمعین. چاپ: بارها به چاپ رسیده است.

[دنا 786/2 ؛ نقباء البشر 100/3 ؛ فوائد رضویه 220/1]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13921

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کاتب = مؤلف، تا: 1330ق؛ مصحح، دارای حواشی فراوان به فارسی و برخی نیز به عربی؛ تملک: مؤلف به سال 1345ق و خط فرزند ایشان مرحوم حاج میرزا محسن محدث زاده به سال 1369ق؛ کاغذ: فرنگی، نوع جلد: تیماج قهوه ای، 84گ، 23 سطر (16×10/5)، اندازه: 18/5 × 22/5 سم [ف: 35-320]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14473/2

آغاز: برابر؛ انجام: تا شهید شد رحمه الله و در وقعه صفین امیر المؤمنین علیه السلام به اشتر فرمود تا با قراء .. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرم مشکی، 10گ (65-74)، 18 سطر (9×15)، اندازه: 18×23 سم [ف: 36-451]

• **نتمة یتیمه الدهر / تراجم / عربی**

ص: 925

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، 350-429 قمری

(sa'ālebī, 'abd-ol-malek ebn-e mohammad (962-1038

وابسته به: یتیمه الدهر فی محاسن أهل العصر؛ ثعالبی، عبدالملک بن محمد (350-429ق) تتمه ای است بر کتاب «یتیمه الدهر» مؤلف. وی می گوید از آنجا که دیده است در کتابش مکان قومی از ساده نیامده است، برای جبران این نقص تتمه حاضر را نوشته است و آن را مطابق با چهار قسم کتاب اصلی در چهار قسم قرار داده است: تتمه القسم الأول فی محاسن أهل الشام و الجزيرة؛ تتمه القسم الثاني فی محاسن أهل العراق؛ تتمه القسم الثالث فی أهل الری؛ تتمه القسم الرابع فی محاسن أهل الخراسان.

چاپ: محقق: عباس اقبال، تهران، مطبعة فردین، 185 ص، 1353ق.

[دییاجه اقبال بر این کتاب چاپ 1353 ق ص 67]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 14-ع

نسخه اصل: پاریس A. 3308؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن احمد قلعی، تا: 17 صفر 989؛ 77

، 39 سطر [فیلمهاف: 1-296]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 14-عکس

نسخه اصل: پاریس A 3908؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-219]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26541

آغاز: من اخری کل یوم انا من؛ انجام: حدثني بالملوك و الكبراء

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام

کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی [رایانه]

• **تتميم الأدب في مجاري كلام العرب / لغت / عربي**

tatmīm-ul adab fi majārī-yi kalām-il 'arab

رساله ای در تأنیث و تذکیر و جمله ای از مباحث مناسبه، در سه باب.

قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

انجام: قد استراح قلم الاستعجال لتقله من السواد الى البياض ... الليلة الأحد الثالث عشر من شهر جمادى الآخرة المنتظمة في سلك شهور حجة ثلاث و مائة بعد الألف بدار السلطنة أصفهان، حميت عن بوائق الحدثنان في المدرسة الجليلة الرفيعة المرتضوية، عمرت بأفضل البرية، و الحمدلله أولا و آخر. قد وقع الفراغ من تسويد هذه الرسالة أقل طلبة مذهب العاصي يحتاج الى مغفرة يزداني محمد حسين الخبوشاني ... بدار السلطنة أصفهان في المدرسة لبنان سنة 1116. كا: محمد حسين خبوشاني، تا: 1116ق، جا: دار السلطنة اصفهان، مدرسه لبنان [تراثنا: س 13 ش 1-140]

• تميم الافصاح في ترتيب الايضاح / رجال / عربي

tatmīm-ul ifṣāḥ fi tartīb-il idāh

موسوی اصفهانی، جعفر بن حسین، 1090-1158 قمری

(mūsavī esfahānī, ja'far ebn-e hoseyn (1679-1745

وابسته به: ايضاح الاشتباه في اسماء الرواة = ايضاح الاشتباه في ضبط تراجم الرجال؛ علامه حلي، حسن بن يوسف (648-726) رجال كتاب «ايضاح الاشتباه» علامه حلي را به ترتيب حروف تهجي گرد آورده با اضافه مطالبی از خلاصة الأقوال علامه و ديگر كتب رجالی که ذکر آنها را لازم دانسته با اشاره به ثقه يا ضعيف بودن روات با استفاده از وجيزة علامه مجلسی. [الذريعة 493/2 ذيل رقم 1934 و 3/336]

قم: مركز احياء؛ شماره نسخه: 4259/7

آغاز: الحمدلله رب العالمين ... و بعد فيقول فقير عباد الله ... اني لما رأيت كتاب ايضاح الاشتباه لعلامة علمائنا الاعلام رفع الله تعالى درجته مع كثرة نفعه و نهاية الاحتياج اليه؛ انجام: و كان قاضيا لأبي جعفر المنصور على سواد الكوفة و كان شاعرا و في المغنية عبدالله بن شيرمه ضعيف. نسخه حاضر تا عبدالله بن شيرمه را داراست و ظاهرا تا همين جا تأليف شده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکى، 22گ

[112 پ (133-ر)، 25 سطر، اندازه: 21×13سم [محدث ارموی مخ: 1-276]

• تميم امل الآمل / تراجم / عربي

tatmīm-u amal-il āmil

قزوینی، عبدالنبي بن محمد تقی، 1125-1197 قمری

(qazvīnī, 'abd-on-nabī ebn-e mohammad taqi (1713 1783

وابسته به: أمل الآمل في تراجم علماء جبل عامل = تذكرة المتبحرين في (ترجمه العلماء المتأخرين؛ حر عاملی، محمد بن حسن (1033-1104) ا به دستور: سيد محمد مهدي بحر العلوم تاريخ تأليف: آغاز 1191ق امل الآمل» حر عاملی که شرح حال علمای پس

از شیخ طوسی تا عصر خودش می باشد، در این کتاب تکمیل شده و شرح حال گروهی از علمای معاصر حر تا عصر قزوینی را افزوده که به ترتیب حروف تنظیم شده و فقط تا مقداری از حرف شین تألیف شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5003/7

آغاز: الحمد لله مفيض الخير و السعادة و موفق أولى العلم و العبادة و جعلهم القادة و السادة؛ انجام: فکان شیخ الاسلام فی رشت و شیراز له رساله فی البداء و تحقیقه

ص: 926

خط: نسخ، کا: علی بن موسی (ثقة الاسلام تبریزی و نامش در نسخه ها نیامده است)، تا: ربیع الأول 1307ق، جا: نجف اشرف جلد: تیماج قهوه ای، 37گ (57پ-93ر)، اندازه: 21×15سم [ف: 13-200]

• **تتمیم جامع عباسی / فقه / فارسی**

tatmīm-e jāme‘-e ‘abbāsī

قرشی ساوجی، محمد بن حسین، ق 11 قمری

(-170 qorašī sāvajī, mohammad ebn-e hoseyn)

الاستعداد به عهده

وابسته به: جامع عباسی؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (953)

«جامع عباسی» فقه فتوایی فارسی مهمی است. شیخ بهائی مؤلف آن به دستور شاه عباس صفوی (1038) تالیف آن را آغاز نمود و بنا داشت همه احکام فقهی را در بیست «باب» تنظیم نماید و فقط توانست 5 باب آن را در عبادات تا آخر حج تألیف کند و فوت کرد. شاگرد او نظام الدین ساوجی، به امر او آن را تکمیل کرد و قسمت معاملات و احکام را جمعا در 20 باب سامان داد. ابواب تکلیف شده عبارت است از: باب 6. وقف، صدقه قرض؛ 7. زیارت معصومین (علیهم السلام)؛ 8. نذر، عهد، کفاره؛ 9. بیع، تجارت، کسب؛ 10. اجاره، عاریه، غصب؛ 11. نکاح، تحلیل، ملک یمین؛ 12. طلاق، ایلاء، ظهار، لعان؛ 13. شکار؛ 14. ذبح حیوانات، حلال و حرام آنها؛ 15. طعام خوردن، آب نوشیدن، رخت پوشیدن؛ 16. قضا؛ 17. اقرار، وصیت؛ 18. تقسیم ترکه و میراث؛ 19. حدود؛ 20. خون بهای انسان و ... برای دیدن کامل نسخه ها به «جامع عباسی» نیز رجوع شود. آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمین ... و بعد چون همگی همت عالی ... باب ششم از کتاب جامع عباسی در وقف کردن و تصدیق نمودن و قرض دادن ... مطلب اول در بیان وقف کردن انجام: یا رب دعای خسته دلان مستجاب کن و ختم این کتاب بر دعای دوام دولت ... ولله الحمد علی نعمائه و حسناته و جزایل آلائه

چاپ: مکرر با برخی از حواشی به چاپ رسیده است؛ بمبئی، سنگی، 1323ق، وزیری بزرگ، 32ص (صص 137-464) [الذریعة 3/ 340؛ دنا 787/2 (34 نسخه)]

1. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 35/150-6970/2

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ جلد: تیماج قهوه ای، 288گ، 15 سطر، اندازه: 18×10سم [ف: 2-716]

2. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 463

آغاز: برابر، انجام: امید که ایزد تعالی فواتح و خواتیم این پادشاه جوان سرفراز تخت را بمیامن برکات بی انتهای خویش و به انواع خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: حنایی اصفهانی، 415گ، 15 سطر (14×25) [ف: 1-409]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15089

خط: نستعلیق ممتاز، کا: حاج علی اکبر تبریزی، تا: 1069ق [مختصر ف: 222]

4. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 333

از باب ششم تا بیستم می باشد؛ خط: نستعلیق، کا: شاه بنده ابن شاه رضا، تا: 27 صفر 1073ق؛ جلد: شمیم شیری، عطف تیماج مشکی، 189 گ، 23 سطر، اندازه: 26617 سم [ف: 1-323]

5. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: 94

دنباله جامع عباسی؛ خط: نستعلیق، کا: تقیا (بقبا) بن محمد مقیم قاضی جورمکی تونی، تا: 7 جمادی الاول 1078ق؛ مصحح، در چهار برگ آخر مقداری از اصول و فرائض امام رضا (علیه السلام) که به مأمون نوشته آمده؛ جلد: تیماج قهوه ای عطف تیماج مشکی،

182 گ، 21 سطر، اندازه: 13×25 سم [ف: 78]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 8300

آغاز: برابر؛ انجام: امید آنکه منظور نظر کیمیا اثر نواب همیون ارفع اعلی گردیده ... و الصلوه و السلام علی سیدنا محمد و اله الطاهرین. ابواب ششم تا بیستم؛ خط: نسخ خوش، کا: عبدالرحیم بن حاجی شاه ویرری، تا: 1086ق، جا: مشهد؛ مصحح؛ مهر: «علی محمد (مربع)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، 222 گ (106 پ-327)، 21 سطر (17/5×7/5)، اندازه: 13/5×24/3 سم [رایانه]

7. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9382

آغاز: برابر؛ انجام: و وظیفه دعا گوئی دوام دولت ابد قرین شاهی

ظل اللهی قیام و اقدام تواند نمود. خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن محمد رضا بر کویری، تا: ربیع الثانی 1088ق، به جهت فرزند ارجمند ملا سعدی؛ جلد: تیماج مشکی، 262 گ، 19 سطر، اندازه: 12×24 سم [ف: 24-165]

8. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 37/111-7321

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی بن حسین بیک، تا: جمعه 15 جمادی الاول 1091ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 182 گ، 17 سطر، اندازه: 17×24 سم [ف: 2-716]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16078

آغاز: برابر؛ انجام: دهم آن که در دو خمس خونبها در آن لازم است و آن نیز در دو. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 افتادگی: انجام؛
واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور 1367؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، 207 گ، 15 سطر، اندازه: 14/2 × 20 سم [ف:
316-21/1]

10. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22804

آغاز: برابر؛ انجام: و اگر خطایی به جهت حاکم شرع در حکم اتفاق شود از بیت المال باید داد و در غیر حکم خطای او بر عاقله

ص: 927

است و الله يعلم. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ واقف: عبد الباقي آية اللهی، اسفند 1374؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکى، 218 گ، 19 سطر، اندازه: 12×15/2 سم

[ف: 21/1-317]

11. یزد؛ وزیرى؛ شماره نسخه 8880

آغاز: برابر؛ انجام: و وظیفه دعا گویی دعای دولت ابد قرین شاهد ظل اللهی قیام و اقدام تواند کرد ... تم. خط: نسخ نازیبیا، بی کا، تا: قرن 12؛ در برگ پایان سرودهای از ابوعلی سینا در پزشکی هست؛ اهدایی: حاج علی عطار، شعبان 1283؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج زرد، 222 گ، 19 سطر (17×8/5)، اندازه: 22×13/5 سم [ف: 2-735]

12. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 2312

آغاز: برابر؛ انجام: ظل اللهی قیام و اقدام تواند نمود. خط: نستعلیق، کا: سعد الدین محمد بن ابوالحسن حسینی، تا: 12 ربیع الثانی 1106 ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: مرتضی قلی خان، 1340؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکى، 141 گ، 24 سطر، اندازه: 23×12 سم [ف: 21/1]

[316-

13. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 132 سرود

از باب ششم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1110 ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایا روکش

کاغذ چینی، قطع: وزیرى (نشریه: 13-442)

14. تهران: وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: 2-53

خط: نستعلیق، کا: مظفر بن فتح الله دماوندی، تا: 1112 ق؛ مجدول مذهب، حاوی سه پرده نقاشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 220 گ، اندازه: 23712 سم [ف: 9]

15. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22753

آغاز: و چون بعد از اتمام پنج باب آن در دوازدهم ماه شوال یک هزار و سی و یک هجری، به جوار رحمت ایزدی پیوست؛ انجام: و در غیر حکم از وی خطا عاقله او می دهد (کذا) مصنف داعی دولت قاهره نظام ساوه ای ... و وظیفه دعا گوی دوام دولت ابد قرین شاهی ... خط: نستعلیق، بی کا، تا: یکشنبه 15 شوال 1117 ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ واقف: شیخ عبد الباقي آية اللهی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکى، 186، 17 سطر، اندازه:

[ف: 21/1-318] 23/6617/6 سم

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 14 رجب 1121ق؛ اندازه: 13×23سم [نسخه پژوهی: 3-83]

17. مشهد؛ میدی؛ شماره نسخه: 345

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی 194، 21 سطر، اندازه:

14/5 × 19 سم [ف: 2-57]

18. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: 155

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ واقف: آیت الله مرعشی نجفی، 1338/3/5؛ جلد: تیماج مصنوعی زرشکی با ترنج و سرترنج،

154گ، 18 سطر، اندازه: 17/5 × 23/5 سم [ف: 1-170]

19. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 27043

آغاز: در طلاق و خلع وعده داشتن زنان باب سیزدهم در شکار کردن و شروط آن؛ انجام: بورثه صاحب مال میرسد و اگر فوت او بعد ...
احرام

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

20. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14635

آغاز: برابر؛ انجام: در سر من رای روز یکشنبه و به قولی روز جمعه هشتم ربیع الاول در سال دویست و شصت هجری. از باب ششم تا
باب هفتم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا
رویه گالینگور، عطف تیماج قهوه ای، 25گ، 11 سطر، اندازه: 16×21سم [ف: 1-21-319]

21. قم؛ طبسی، شماره نسخه: 697

آغاز: آنکه آن چیز ملک اقرار کننده نباشد پس اگر گوید که ملک من از فلانست صحیح نیست، سیزدهم آنکه چیزی باشد که احکام اقرار
در آن جاری باشد؛ انجام: وظیفه دعا گویی دوام دولت ابد قرین شاه ظل الهی قیام و اقدام تواند نمود والحمدلله علی فواضل نعمانه و کوافل
مبراتة وحسناته و جزایل آلائه و هیأتة التي منه التوفیق لاختتامه کتاب الاقرار، کتاب الوصیة، باب هجدهم کتاب المیراث ... باب بیستم در
خون بهای آدمی و اعضا؛ خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد تقی، تا: یکشنبه 24 رجب 1230ق، جا: چاپوشلی؛

افتادگی: آغاز؛ 84گ، 15 سطر، اندازه: 11×16/5 سم [ف مخ: 1-93]

22. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9990

آغاز: برابر؛ انجام: شرمنده خویشان خود باشد تا دیگر چنین کار نکند ... زدوده است شرک خفی جلی. از ششمین باب تا پایان بیستمین باب یعنی انتهای قصاص؛ خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن ابراهیم تجریشی، تا: 1245ق؛ مذیل به شش ورق در اصول فقه، محشی به حواشی حاج ملا علی؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، شهریور 1348؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: ماشی، 156گ، 21 سطر، اندازه: 26×15 سم [ف: 315-21/1]

23. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14859

آغاز: برابر؛ انجام: شرمنده خویشان خود باشد تا دیگر چنین کار نکند ... زدوده است شرک خفی جلی خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالله بن ابراهیم مرندی، تا: پنج شنبه 21 ذیحجه 1249ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم 1405ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکى، 221گ، اندازه: 30×21 سم [ف: 317-21/1]

24. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6484-33/34

ص: 928

آغاز: برابر؛ انجام: خاتمه داعی دولت قاهره نظام ساوجی گوید که از استاد خود اعنی افضل المتقدمین ... تا دیگر هم چنین کاری نکنند و السلام نظم الهی برحمت تو امداد کن *** زما هر دورا توروان شاد کن ... خط: نستعلیق، کا: علی بن ملا احمد ذیر حبی، تا: چهارشنبه ربیع الثانی 1263ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، 176، 18 سطر، اندازه: 26815سم [ف: 2-716]

25. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 31/9-6129

آغاز: برابر؛ انجام: و عبادات الهی و وظیفه دعاگوی دوام دولت ابد قرین شاهی ظل الهی قیام و اقدام نماید

خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان 1266ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 134گ، 26 سطر، اندازه: 32×20سم [ف: 2-716]

26. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14615

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي لم يتخذ صاحبة و لاولدا ... اما بعد باب ششم از کتاب بست باب جناب مولانا الشیخ بهایی علیه الرحمة؛ انجام: شرمند خویشان خود باشد تا دیگر چنین کار نکند ... زدوده است شرک خفی جلی. فاقد مقدمه است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه 15 رمضان 1303ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم 1405؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن قهوه ای، 119گ، 19 سطر، اندازه: 19×28سم [ف: 21/1-318]

27. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: 109

آغاز: برابر، انجام: بخلاف حد، چه بعضی از آنها ساقط نیست داخل تخییر در تعزیر بحسب انواع تعزیر بخلاف که در آنها. از باب ششم تا بیستم؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: شمیمز آبی عطف تیماج نیلی، 96گ، مختلف السطر، اندازه: 18×22سم [ف: 1-133]

28. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: 44/1

آغاز: برابر؛ انجام: هر که صایم بود سجد کند *** اکل اندر ان برکت / بعد خوردن بشرط آنکه بخواب *** بروی بهر حق کنی حرکت ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سیاه، 157گ، اندازه: 20×15سم [ف: مخ]

29. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 31/37-6157/3

آغاز: برابر؛ انجام: دهم کسی که غافل فریاد کند و به واسطه آن طفل یا دیوانه یا بیماری یا صحیح المزاجی بمیرد ضامن است خون بها را از مال خود و بعضی خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج قهوه ای، 106گ، 23 سطر، اندازه: 18×28سم [ف: 2-716]

30. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 56/106-8256

آغاز: بسمله، حملة و الصلوة و السلام علی خاتم النبیین محمد المصطفی صلی الله علیه و آله و خیر الوصیین امیر المؤمنین علی المرتضی و آلهما الأئمة النجباء علیهم صلوات العلی الاعلی اما بعد از اول باب ششم وقف تا باب نوزدهم مطلب چهارم در خونبهای

آدمی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ دستخط عباس بن علی طالقانی که در آن تاریخ تولد فرزند خود را در سال 1125 یادداشت نموده؛ 323 گ، 15 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف: 716-2]

31. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26415

آغاز: احکام غصب کردن و توابع آن؛ انجام: اقرب اول است فصل دوم در بیان ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

32. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25457

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [رایانه]

33. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/5

بی کا، بی تا [تراثنا، س 2 ش 4-49]

34. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: 29/2

آغاز: برابر؛ انجام: و فقیر ایشان چهار یک مثقال و قول اقرب آنست که قسمت می کند امام آن را.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ 15 سطر، اندازه: 14×24 سم [ف: 61]

•تتمیم الصرف الزنجانی صرف و نحو عربی

tatmīm-iṣ Ṣarf-iz zanjānī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25066

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد فهذه فصول ملحقة؛ انجام: حمید فی احمد و محمود و محمد و تمت خط: نسخ، بی کا، تا: 1177ق؛ ضمیمه نسخه ش 25063؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 8 سطر (9/5×5/5)، اندازه: 10/5×15 سم [رایانه]

•تتمیم الفوائد بسرد ابیات الشواهد = شرح شواهد قطر الندی / نحو / عربی

tatmīm-ul fawā'id bi-sard-i abyāt-iṣ Ṣawāhid = Ṣ.-u Ṣawāhid-i qatr-in nadā

ابن هشام، عبد الله بن یوسف، 708-761 قمری

(ebn-e heṣām, `abd-ol-lāh ebn-e yūsof (1309-1360

وابسته به: شرح قطر الندی و بل الصدی = القترية؛ ابن هشام، عبدالله بن يوسف (708-761ق) ابیاتی را که مؤلف به عنوان شاهد در کتاب «شرح قطر الندی و بل الصدی» خود آورده، در کتاب حاضر شرح و توضیح داده است. چاپ: در سال 1282 و 1330 ق در مصر به چاپ رسیده است.

ص: 929

[سرکیس 275/1؛ دنا 788/2]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7486/1

آغاز: قال الشيخ الإمام العالم العلامة جمال المتصدرين و تاج القراء، تذكرة ابي عمر و سيويه و الفراء جمال الدين ابو محمد عبدالله بن يوسف بن عبدالله بن هشام الانصاري ... اما بعد فهذه نكت حررتها على مقدمتي لشواهدا؛ انجام: أنا الذي يجدوني في صدورهم لا ارتقى صدره هنا و لا اردوا

و الى الله العظيم ارغب ان يجعل ذلك لوجهه الكريم

خط: نستعليق، كان محمد علي بن ابراهيم، تا: پنج شنبه 7 شوال 1110ق؛ واقف: علويه سيد بيگم خانم بر طلاب علوم دينيه؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 24ص (1-24) [ف: 25-456]

• **تتميم الكر / فقه / عربي**

tatmīm-ul kurr

تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین، -1321 قمری

(-1903) (tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn)

رساله ای است در این که اگر آبی نجس که کمتر از کر باشد، آب پاکی روی آن بریزند تا به اندازه کر شود آیا پاک می شود و حکم آب کر را پیدا می کند یا نه. در این رساله استدلالی اثبات می کند که آب پاک می شود و در دیباچه می گوید که سابقا نیز رساله ای در این مسئله در ده ورق نگاشته بوده است. این رساله در دو بخش می باشد: اصل و قاعده طهارت - ادله خاصه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8512/2

آغاز: الحمد لله تعالی و الصلاة على رسوله و آله موالی، مسألة اذا تمم الماء القليل النجس بماء آخر فبلغ كرافهل يفيد ضم ذلك الماء اليه طهارته؛ انجام: و لم يجوز نقص شيء من الأبعاد الثلاثة الا يسير القلة وجدانها تامة فاغتفر اليسير لذلك. خط: نسخ، كا: عبد الله بن محمد حسن هشترودى (شاگرد مؤلف)، تا: 1335ق، جان نجف اشرف، به جهت ميرزا محمد امين صدر الاسلام خوئی؛ جلد: تیماج قرمز، 25گ (19ر-143)، 19 سطر، اندازه: 16×21/5 سم [ف: 22-97]

• **تتميم الكواكب الباهرة / فقه / عربي**

tatmīm-ul kawāḳib-il bāhira

خوراسکانی، محمد حسین، ق13 قمری

(-19c) (xorāskānī, mohammad hoseyn)

وابسته به: تکملة القواعد الدينية = شرح قواعد علامه = الكواكب الباهرة؛ هزار جریبی، محمد علی بن محمد باقر (1188-1245 ق) شرح زندگانی و تألیفات پدر و خودش است. به همراه صورت اجازات پدرش از صاحب قوانین، ملا احمد بن محمد مهدی نراقی و سید محمد جواد عاملی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8902/3

آغاز: الحمد لصاحب المنح و العواید. الشکر لمکمل القواعد و القواید و الصلوة علی اشرف الخلائق محمد و عترته الاعظم الاعالی الأماجد. اما بعد فهذه مواهب فاخرة ترفع الحجب الساترة؛ انجام: ولا تتبع الهوى فانه يضلک عن سبيل الله و الله علی ما نقول وکیل وحبسنا الله و نعم الوکیل. قد فرغ من تأليفه و كتب يمينه فقير عفوره الباقي محمد حسين ابن محمد علي في الليل الثاني من ربيع الثاني من شهر سنة 1259 الف و مأتين و خمسين و تسعة و صححت التتيم و قوبلت الاجازات مع اصلها و الحمد لله رب العالمين و صلی الله علی محمد. آله الطيبين الطاهرين اجمعين و الملتمس من الناظرين أن يستغفرو لی ربی و يدعوني بالخير تم بالخير.

خط: نسخ، کا: محمد حسين بن محمد علی هزار جریبی، تا: 2 ربيع الثاني 1259 ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، 23 گ (82 پ-104 پ)، 17 سطر (9×16)، اندازه: 14/6×21/6 سم [ف: 271-29/1]

• **تتميم معتصم الشيعة في احكام الشريعة / فقه / عربي**

tatmīm-u mu'taṣam-i š šī'a fi aḥkām-i š šārī'a

علم الهدی کاشانی، اسحاق بن محمد، -1147 قمری

(-1735) (alam-ol-hodā kāšānī, ešāq ebn-e mohammad)

وابسته به: معتصم الشيعة في أحكام الشريعة؛ فيض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (1006-1091) تاریخ تألیف: یکشنبه 8 رمضان 1140 ق؛ محل تألیف: کاشان کتابی است در تتميم و تکميل کتاب «معتصم الشيعة» جدش ملا محسن فيض کاشانی و آن گونه که از مقدمه فيض بر کتاب «مفاتيح الشرائع» بر می آید، چون کتاب «معتصم الشيعة» بسیار مفصل می شده، لذا فيض تنها طهارت و بخشی از صلوة آن را نگاشته و از ادامه آن منصرف شده، آنگاه اقدام به نگاشتن کتاب «مفاتيح الشرائع» نموده که شامل تمامی ابواب فقه می باشد. آنگاه مولی جمال الدين اسحاق بن مولی محمد علم الهدی ابن فيض کاشانی تتميم و تکميل کتاب «معتصم الشيعة» جدش را بر عهده گرفته، که نسخه حاضر از کتاب زکات تا پایان کتاب حج و عمره و زیارات می باشد، سپس قصد داشته کتاب نذور و عهود را بنگارد و مشخص نیست موفق به انجام این مهم گردیده یا نه. قبل از کتاب زکات، 3 مقدمه نسبتاً مفصل در احکام و مسائل اسلام مطرح نموده است.

[الذريعة 210/21؛ معادن الحكمة، چاپ جامعه مدرسین حوزه علمیه قم 19/1، 45، 50؛ طبقات اعلام الشيعة، قرن 12، ص 56]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13565

ص: 930

آغاز: الحمد لله الذي جعل سرائرنا تهوى الى اقتفاء قواعد الأحكام و جبل مدار كنا تحن الى اقتناء مسائل شرايع الاسلام ... اما بعد فلا يخفى على من اخذه بيده الحجى؛ انجام: و على آله الطيبين و اوصيائه المرضين الف الف صلوة و سلام و تحية و بتمامه قدتم كتاب الحج و العمرة و الزيارات من كتب

خط: نسخ زيبا، كاتب = مؤلف، تا: يكشنبه 8 رمضان 1140ق، جان كاشان؛ محشى و افزودگى ها به خط او؛ تملك: عبدالباقى بن صدرالدين محمد بن ابى تراب بن نصير الدين سليمان كاشانى فيضى، صدرالدين محمد بن ابى تراب بن نصير الدين سليمان بن محمد علم الهدى كاشانى فيضى همراه مهر صدرالدين محمد (مستطيل) و مهر فرزندش عبدالباقى با نشان «عبدالباقى بن صدرالدين محمد الفيضى» (بيضى)؛ كاخذ: شرقى، جلد: تيماج قهوه اى، 283گ، 21 سطر (8×18)، اندازه: 15/5×25/5 سم [ف: 34-385]

• تثبيت الامامة / كلام و اعتقادات / عربى

tatbīt-ul imāma

حسنى، قاسم بن ابراهيم، 169-246 قمرى

(hasanī, qāsem ebn-e ebrāhīm (786-861

در دفاع از مذهب زیدى در تقديم حضرت امير المومنين (عليه السلام) بر مشايخ، با استناد به آيات بسيار و بعضى احاديث و ادله عقلية. در اين كتاب مسائل عجيبى آورده كه پيشينيان در اين باره مذاكره نكرده اند. [مؤلفات الزيدية 247/1]

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: 71/3

آغاز: الحمد لله فاطر السموات و الارض مفضل بعض مفطور خلقه على بعض نسخه اصل: كتابخانه اى در يمن؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: 2 رجب 1064ق؛ 22ص (84-105) [عكسى ف: 1-85]

• تثبيت الامامة / كلام و اعتقادات / عربى

taṭbīt-ul imāma

رسى يمنى، يحيى بن حسين، -298 قمرى

(rasī yamanī, yahyā ebn-e hoseyn (-911

اين اثر در مؤلفات الزيديه چنين معرفى شده ست: «في اثبات الامامة على طريقة الزيدية مستشهدا بآيات كريمة و أحاديث نبوية شريفة و هورد على الفرق الاسلامية الأخرى القائلين بالاختيار و غيره و هو منتزع من كتاب «انوار اليقين» للامام الحسن بن بدر الدين». ولى در نسخه عكسى مرعشى چنين معرفى شده است: «كتاب تثبيت امامة امير المؤمنين و سيد الوصيين و [...] رسول رب العالمين الصديق الأكبر و الفاروق الأعظم الأزهر اسدالله الغالب على بن ابى طالب عليه و على آله افضل الصلاة و السلام، تصنيف مولانا امير المؤمنين الهادي الى الحق يحيى بن الحسين بن القسم عليهما افضل الصلاة و السلام» و رساله هاى ديگر به همين نام كه جز رساله قبلى است به اين

مؤلف وبه احتمال به زيد بن علي (-122 ق) منسوب شده است.

[اعلام المؤلفين الزيدية 1103-1111 و 440؛ مؤلفات الزيدية 248/1؛ معجم الآثار المخطوطة حول الامام علي (عليه السلام) 57؛ مصادر التراث في المكتاب الخاصة في اليمن 287/1 و 414 و 383 و 527 و 119/1 و 311 و 383]

1. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 1222/3

بی کا، تا: سلخ شهر رمضان 1215ق؛ 4ص (22-25)، 33 سطر [عکسی ف: 3-514]

2. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 1222/4

آغاز: بسمله. هذا كتاب من اعتزل الشك والدعوا والأهوا وأخذ باليقين والتوبة عبد فاطعة الله و طاعه رسول (صلى الله عليه وآله وسلم) وما اجتمعت عليه الأمة بعد رسول الله، انجم و حسن اولئك رفيقا ذلك الفضل من الله وكفى بالله عليما. تم الكتاب في تثبيت الامامة والأخذ بما اجتمعت الأمة من الكتاب والسنة والحمد لله المبتدى بالنعم والعائد على بريته بالفضل والمنة وصلى الله على محمد نبي الرحمة وسيد الامة وسلم تسليمًا. خط: نسخ، بی کا، تا: سلخ شهر رمضان 1215ق؛ 4ص (25-28)، 33 سطر [عکسی ف: 3-514]

3. قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 1114/7

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي خلق السموات و لارض و جعل الظلمات و لانور ثم الذين كفروا بربهم يعدلون لانشرک بالله شيئاً ولا تتخذ من دونه الها و لاوليا؛ انجم: من عرف فيهم و انصف، نسال الله تعالى التثبيت و اليقين انه على كل شي قدير. نسخه اصل: كتابخانه واتيكان، شماره 1111. جز رساله قبل است؛ خط: نسخ، کا: عبدالله سعد مولد زیدی عدلی، تا: 1219ق؛ لاص (141-135) [عکسی ف: 3-240]

• تثبیت دلایل النبوة / کلام و اعتقادات / عربی

tatbit-u dala'il-in nubuwwa

همدانی، عبدالجبار بن احمد، 359-415 قمری

(hamadānī, 'abd-ol-jabbār ebn-e ahmad (971-1025

کتاب مفصلی است در دو جزء در اثبات نبوت پیامبر اکرم (صلى الله عليه وآله وسلم) با استدلال به آیات قرآن و احادیث، با عناوین «باب-باب». این کتاب، بر اساس همین نسخه که تا کنون تنها نسخه شناخته شده آن می باشد، چاپ شده است. چاپ: بیروت، محقق: عبدالکریم عثمان، دار العروبة، ج 2، 1386ق

[معجم المؤلفين 78/5]

قم؛ مرعشي؛ شماره نسخه: 630 عکسی و 636 عکسی

آغاز: الحمد لله الذي من على عباده بارسال رسله ... هذا كتاب تثبيت دلائل نبوظ نبينا محمد رسول الله صلوات الله عليه و سلامه؛
انجام: فاخذوه اسيرا و اتوا به ابا بكر الصديق نسخه اصل: شهيد على پاشا (سليمانيه) استانبول، ش 1575. هر دو جزء؛ خط: نسخ، بی کا،
تا: احتمالا قرن 10؛ افتادگی: انجام؛ مصحح: 313گ، 17 سطر [عكسى ف: 2-112 و 117]

• التثبيت عند التبييت = سؤال القبر (ارجوزة) = فتنة المقبور = التبصرة / كلام و اعتقادات، شعر / عربى

at-tatbīt `ind-at tabyīt = su`āl-ul qabr (urjūza) = fitnat ul maqbūr= at-tabṣira

سيوطى، عبدالرحمن بن ابى بكر، 849-911 قمرى

(soyūtī, `abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446-1506

ارجوزه کوتاهى است در 175 بيت، در سؤال قبر و آمدن نكير و منكر و تلقين اموات، با اشاره به بعضى روايات مربوط بدين موضوع و
تصريح بنام راويان آنها. آغاز: الحمد لله على الاسلام *** و الشكر لله على الانعام / و افضل الصلوة و الثناء *** على النبي ختم الأنبياء.
انجام: ابياها كانجم درية *** في مائة و نصفها سرية / فالحمد لله على ما يلهم *** ثم على نبيه اسلم چاپ: قاهره، مطبعة الحسينية؛ فاس،
1314 و 1321ق.

[دنا 788/2؛ الأوقاف العامة موصل 101/2 و 107/2 و 290/2]

شرح و حواشى:

1- جمع الشيتيت شرح آيات التبييت عند التبييت؛ مغلومى، حسين بن ابراهيم (-12)

العمل

1. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 202/3

آغاز: برابر

خط: نسخ، كا: عبدالله بن احمد بن عثمان شافعى بغدادى، تا: با تاريخ 1095ق؛ مصحح، محشى؛ جلد: تيماج زرد عطف تيماج قرمز،
4ص (156-159)، 23 سطر، اندازه: 15×20سم [ف: 1-151]

قم: مركز احياء؛ شماره نسخه: 400/3

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسى ف: 1-456]

2. اراك؛ دهگان؛ شماره نسخه: 143/3

خط: تحريرى، بی كا، تا: قرن 12؛ محشى با نشان «منه»؛ كاغذ: ليموبى، جلد: مقوايى با رويه پارچه گلدار، 13 (77-89پ)،

اندازه: 15×20 سم [ف: 1-184]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1721/2

خط: نسخ، کا: مصطفیٰ اعور ثاوجی، تا: 1191ق؛ وگ (28-36)، اندازه: 10/5×17 سم [نسخه پژوهی: 3-175]

4. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 3142/3-6/152

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، کا: احمد بن ملاهادی خضرائی، تا: 1221ق، جلد: تیماج مشکى، 8گ، 11 سطر، اندازه: 11×15 سم
[ف: 1-298]

5. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1491/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حامد مردوخی، تا: 1234ق؛ جلد: مقواعی عطف تیماج قهوه ای، 11گ (82پ - 92پ)، و سطر، اندازه: 11×16 سم
[ف: 4-340]

6. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1117/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی کا، تا: 1268ق؛ 10گ (51پ - 60پ) [ف: 2-37]

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13620

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1330ق، کاغذ: نخودی، 12 سطر (10×17)، اندازه: 17×22 سم

[الفبائی: 101]

8. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 225/5

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: احمد بن شیخ مصطفیٰ ترجانی، تا: ذیقعدہ 1333ق؛ جلد: مقواقهوه ای عطف تیماج، 12گ (222ر - 233پ)،

اندازه: 18×22 سم [ف: 1-198]

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی کا، بی تا؛ کاغذ: حنایی آهاری، جلد: تیماج عنابی، 7ص (40-46)، 14 سطر، اندازه: 16×10/5 سم [ف: 73]

10. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 19310/4

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ معرب، بی کا، بی تاب؛ جلد: تیماج مشکی، 14 سطر، اندازه: 22×15/5 سم [ف: 374-2]

• تثقیف التعریف بالمصطلح الشریف / انشاء / عربی

tatqīf-ut ta'rīf bi-l-mustalah-iš Šarīf

محبی دمشقی، عبدالرحمان بن مقر، ق 8 قمری

(-14c) (mohebbī damešqī, 'abd-or-rahmān ebn-e moqerr)

اهدا به: ملک شعبان اشرف پسر محمد ناصر پسر قلاوون پسر ایوب صالح، از پادشاهان ممالیک مصر (764-778ق) تاریخ تألیف: پایان سال 778ق رساله ای در ادبیات زبان عربی و دستور نامه نگاری برای طبقات مختلف، خلیفه ها، وزیران، والیان، بزرگان، مسلمان و کافر، عرب، ترک، ترکمان، کرد، و جز ایشان و نسخه های نمونه: فرمان، منشور، فتح نامه، متارکه نامه، سوگندنامه، سفارش نامه و جز آن، بدان سان که نویسندگان و دیوانیان مصر و سوریه و عراق در سده هفتم و هشتم به کار می برده اند و چگونگی تغییرها که در آن دوره ها به نگارش داده شده است. قلقشندی می گوید: «چون کتاب «التعریف بالمصطلح الشریف» نگارش مقر شهابی یعنی احمد بن فضل الله عدوی عمری مقداری از

ص: 932

اصطلاح ها که نزد نویسندگان پسندیده است ترک کرده بود ابن ناظر الجیش، مقر تقوی (تقی الدین) دستور خود را به نام «تثقیف التعریف» نگاشت. در آن از مقر شهابی پیروی نمود، همان راه را رفت و آنچه از مصطلحات از او مانده بود و یا پس از زمان او پیدا شده بود بیافزود، امروز (در پایان قرن هشتم) این کتاب شهرتی بسزا دارد و چنان گرانبهاست که هر کس آن را دارد پنهان کرده از نمایاندن آن دریغ کنند». از سخنان قلقشندی چنین می نماید که وی «صبح الاعشی» را در جمع میان «التعریف بالمصطلح الشریف» و تکمیل آن «تثقیف التعریف» نگاشته است.

وی آن را در هفت «قسمت» و یک «باب» جداگانه مرتب ساخته:

قسمت 1. نامه نگاری به نام خلیفه و شاه و والی: باب 1 خلیفه و ولی عهد خلافت او، 2 شاهان مسلمان، در سه فصل، 3 شاهان کافر، 4 والیان ترکی و ترکمان و کرد که مقام شاهی دارند؛ قسمت 2. نگارش به سوی ولی عهد پادشاهان، در شش باب؛ قسمت 3. نگارش نامه به سوی بزرگان عربان و ترکمانان و کردان. در دو باب: 1 عربان، 2 ترکمان و کرد؛ قسمت 4. نگارش به سوی وزیران و قاضی القضاة و پیران صوفیه؛ قسمت 5. در چند «باب»: 1 نگارش قراردادها، 2 نگارش فرمان ها و دستورنامه ها، 3 توقیع نامه ها، 4 منشورنامه ها؛ قسمت 6. نگارش سپرده نامه، سفارشنامه. در سه «باب»: 1 سوگندنامه میان کافر و مسلمان، 2 سپرده نامه و متارکه نامه جنگ، 3 فسخ نامه؛ قسمت 7. لقب های بزرگان، در پنج «باب»: 1 لقب های شمشیر داران، 2 دارندگان مقام های مذهبی، 3 دارندگان وظایف دیوانی، 4 پیران صوفی و پرهیزکاران، 5 بازرگانان؛ باب جداگانه: در نامه نگاری برادرانه. (علینقی منزوی) آغاز: بسمله، أما بعد. حمدا لله علی مزید انعامه و نواله، و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله. فهذه و رقاقات وضعتها کالدستور تشتمل علی المکاتبات الصادرة عن المواقف الشریفة السلطانية خلدالله ملک مالکها إلى الخلفاء و ولاية عهدهم و ملوک الاسلام و الکفر و غیرهم من العظماء و الاکابر من الحکام بجميع الأقطار من سائر الطوائف و جميع النیاب و الولاية و العربان و الترمکمان و الاکراد بالممالک الاسلامیة المحروسة ..

انجام: او المجلس العال و علی هذا فقس و الله تعالی اعلم بالصواب.

[دنا 789/2]

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4466

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 4 رجب 128ق، جا: دمشق؛ یک سرلوح و گوی و ترنج، عبارت میان سرلوح: «تثقیف التعریف» عبارت میان ترنج: «بالمصطلح الشریف تألیف الفقیر إلى الله تعالی القاضی تقی الدین عبدالرحمن بن المقر المحبی ناظر الجیوش المنصورة

الاسلامیة عفا الله تعالی عنه»؛ واقف: ابن خاتون؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج جگری ضربی، 85، 17 سطر (9/5×12/5)، اندازه: 18/5×14 سم [ف: 7-233]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 218

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ زیبا، بی کا، بی تا؛ همراه ادب الکاتب در یک جلد، مجدول، در برگ (64پ) کتاب پایان یافته و در زیر آن نویسنده کتاب دیگری را آغاز کرده و لیکن در این نسخه فقط چند سطر پایان رویه مانده و باقی برگها از آن جدا شده است. آغاز آنچه

هست: «احمد اللهم و المحامد راجعة اليك ولا أحصي ثناء عليك كيف انشاء ثناء يليق»؛ كاغذ: اصفهانی حنایی، جلد: تیماج حنایی،
64 گ، 19 سطر (18×11)، اندازه: 19/5

× 26/5 سم [ف: 2-12]

•التجارات و المنافع و الصناعات / فقه / عربي

at-tijārāt wa-l manāfi' wa-ṣ ṣinā'āt

اخباری، محمد بن عبد النبي، 1178-1232؟ قمری

(axbārī, mohammad ebn-e 'abd-on-nabī (1765-1817

تهران دانشگاه؛ شماره نسخه: 3341/10

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 140 گ (162-301)، 23 سطر (15×9)، اندازه: 15×20/5 سم [ف:
[11-2330

•التجارب = عوارض العلل / طب / عربي

at-tajārub = 'awārid-ul 'ilal

کتابی است که یکی از شاگردان رازی آن را در مجموع معالجاتی که از استاد خود دیده یا شنیده بوده به صورتی نامنظم و تعلیقه مانند فراهم آورده بوده و بعد شخصی دیگری با تقدیم و تأخیر مطالب و تنظیم آنها مطابق با رسم معهود که از امراض سر و طرق معالجه آنها شروع و به امراض پا و نحوه علاج آنها ختم می نمایند آن را به صورت فعلی مرتب و بر سسی و یک باب به شرح ذیل مبوب نموده است: في الصداع؛ في علل الدماغ؛ في البرسام و الشوصة؛ في المالیخولیا؛ في الدوار؛ في أنواع الرمد؛ في الزكام و ما يعرض في الأنف؛ في اوجاع الأذن و ما يعرض فيها؛ في اوجاع الحلق و الفم و ما يعرض فيها؛ في اوجاع الصدر و ما يعرض فيها؛ في اوجاع المعدة و ما يعرض فيها؛ في الخفقان المفرد و المركب؛ في اوجاع الكبد و ما يعرض فيها؛ في الاستسقاء في اوجاع الجنب و الخاصرة و المنكبين؛ في الحلفة و الزحیر و المغص في القولنج و ما يشبهه؛ في اوجاع الأرحام و ما يعرض فيها؛ في اوجاع الكلى و المثانة و القضيب؛ في البواسير و النواصير و ما يعرض؛ في اوجاع المفاصل و النقرس؛ في الرياح؛ في الخنازير و الاورام و البثور في السري و البثرات؛ في الجرب و الحكة في البرص و البهق و القوابي و السعفة و الثاليل؛ في

ص: 933

السقطة و الضربة على الرأس و سائر البدن؛ في شيب البهائم و الانسان في الحميات و الجدرى و الحصبة؛ في اخراج الدم، و بعده اقاويل مختلفة. آغاز: بسمله. هذا كتاب نظمنا فيه ما كان علقه تلميذ الحكيم الفاضل محمد بن زكريا الرازي عند السماع من لفظه مما اشار به على السائلين عن عوارض عللهم انجم: سألته عن طبيعة المشمش فقال هو بارد في غاية البرد و آن كانت فيه ادنى حلاوة فانها يصير الى البرد الا انه لا- يرخى بل يصلب و هو يبرد المعدة فقلت يرخى فقال لا بل يصلب و انما يرخى الحرارة و الدسوعات انتهى مقدار ما علق من التجارب همانند:

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 360/28

در 32 باب؛ خط: نستعلیق، کا: طیب حموی، تا: 12 محرم 1007ق؛ کاغذ: سفید [سنا: ف: 1-188]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9580

آغاز و انجم: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن حاجی ابراهیم خاتون آبادی، تا: 1096ق؛ واقف: دکتر بقراط الحکما، آذر 1345؛ کاغذ: شکری آهاری، 105گ، 17 سطر، اندازه: 16×10سم [ف: 19-362]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4573/25

آغاز و انجم: برابر

در سی و یک باب؛ بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: مینش زرد سیر، 20گ (166-185ر)، اندازه: 23×39/5سم [ف: 7-428]

تجارب الأمم في اخبار ملوك العرب و العجم / تاريخ جهان / فارسی

tajārob-ol omam fi axbār-e molūk-el 'arab va-l 'ajam

حمدالله مستوفی، حمد الله بن ابی بکر، - 750 قمری

(hamd-ol-lāh-e mostawfi, hamd-ol-lāh ebn-e abī-bakr (1350

تاریخ پیامبران است از سام بن نوح و تاریخ ایران تا جنگ عرب ها در زمان یزدگرد و تاریخ عرب پیش از اسلام. ترجمه متنی است به عربی که زمان عبد الملک مروان در سال 75 به کوشش امیر بن شراحیل شعبی در گذشته پیش از 110 و ایوب بن فهر ابن القریه و سپس عبدالله بن مقفع ساخته شده است و نام آن نهایتاً الأرب فی اخبار الفرس و العرب است. نسخه به خط کوفی بوده و دربار عباسی هم آن را می شناخته است و به دست اتابک سعد بن زنگی سلغری در گذشته 623 افتاده و او نتوانست بخواند. اتابک نصره الدین احمد لر (696-733) فرمانروای لرستان دستور داد که مستوفی آن را به پارسی در آورد [ص ع نسخه یادداشت مورخ 811]. (دانش پژوه)

[دنا 789/2؛ فهرستواره منزوی 593/1]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 190ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 3115؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: شوال 789ق، جان شهر ایذج؛ 174 گ، 21 سطر [فیلمهاف: 1-41]

2. تهران: مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: فیه نسخه اصل: چستربیتی 319 و 320 (76/3)

؛ بی کا، تا: 25 ذیحجه 811ق [ف: 164]

• تجارب الأمم و تعاقب الهمم / تاریخ عربی

tajārub-ul umam wa ta'āqub-ul himam

ابن مسکویه، احمد بن محمد، 320-421 قمری

(ebn-e meskavayh, ahmad ebn-e mohammad (933 1031

ابن مسکویه می گوید من کتب بسیار از احوال و اخبار بلدان خواندم و نیز در تاریخ تتبع بسیار کردم پس بر آن شدم که تاریخی تدوین کنم تا همگان را به خصوص صاحبان مقام و اولیای امور از کشوری و لشکری را در ملک داری به کار آید و نتیجه همتم این کتاب شده است. (عبدالله انوار) چاپ: جزء 1 در لیدن، 1909م؛ جزء 6 با کتاب العیون و الحدائق فی اخبار الحقائق چاپ شده؛ جزء 6 در لیدن، 1913م؛ مصر، مطبوعات شركة التمدن، جزء 5 و 6 چاپ شده. [دنا 789/2 (13 نسخه)]

1. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 120-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 3117. ج 2؛ خط: نسخ، کا: ابوطاهر محمد بن علی بن محمد بلخی و حسن بن منصور و محمد بن حسن بن منصور، تا: 26 ربیع الثانی 505 و 15 شوال 536 و 3 جمادی الاول 551؛ 297 گ، 12 سطر [فیلمهاف: 1-296]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 121-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 3118. ج 3؛ خط: نسخ، کان ابوطاهر محمد بن علی بن محمد بلخی و حسن بن منصور و محمد بن حسن بن منصور، تا: 505 و جمادی الثانی 537 و 18 جمادی الثانی 551؛ 297 گ، 12 سطر [فیلمهاف: 1-296]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 122-فی

نسخه اصل: ایاصوفیا ش 3119. ج 4، خط: نسخ، کا: ابوطاهر محمد بن علی محمد بلخی و محمد بن حسن منصور، تا: 27 رجب 505 و 551؛ نقل علی بن حنظله؛ 390 گ، 12 سطر [فیلمهاف: 1-296]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4090

آغاز: بسمله و دخلت سنه احدی و مایه و فیها ولی یزید بن عبدالملک الخلافه؛ انجام: فلم یوثر شیئا فلما نظر جلد 2؛ خط: نسخ، بی کا،

تا: قرن 18 کاغذ: نخودی، جلد: میشن،

257 گ، 20 سطر، اندازه: 16×20 سم [القبائی: 103]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1638 ف

ص: 934

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-296]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: 284 بخش 3

همان نسخه بالا [ف: 136]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1236

آغاز: بسمله، رب یسر ولا تعسر الحمد لله حمد الشاکرین و صلوته علی نبیه و اله اجمعین قد انعم الله علینا؛ انجام: و کثر جنده فامر باحصائهم فکانوا ما ته. از ابتدای تاریخ تا وقایع سال 195 هجری قمری، جلد اول؛ خط: نسخ، کا: حویزی، تا: 1067ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن پشمی با ترنج و نیم ترنج، 329گ، 26 سطر (14×20)، اندازه: 29×20سم [ف: 9-218]

6. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1237

آغاز: الف و خمسة و عشرين الفابین فارس و راجل فاعطی الفارس اربعین درهما؛ انجام: و يقال أن مبدء ذلك به كان بالموصل الا انه لم يظهر امره لاحد. جلد دوم، وقایع از سال 196 ق تا وقایع سال 369ق که زمان تالیف این کتاب است، مطالب تاریخی بر حسب ترتیب بندی نویسنده آمده است؛ خط: نسخ، کا: حویزی، تا: 1067ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن یشمی، ساده، مقوایی، 325گ، 26 سطر (14×20)، اندازه: 28×20سم [ف: 9-219]

7. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4145

خط: نسخ، کا: محمود طباطبائی اردستانی، تا: 10 ذیحجه 1294ق؛ تملک: صنیع الدوله در 1298، علی قلی میرزای اعتضاد السلطنه در 1295؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن نارنجی سیر،

507گ، 25 سطر، اندازه: 22/2×35سم [ف: 1-82]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4791-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-107]

8. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 4324

جلد 2؛ خط: نسخ، کا: محمد بن داود حسینی مشهدی، تا: 14 جمادی الاول 1307ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ ضربی، 231، 21 سطر، اندازه: 29/6×20سم [ف: 1-82]

9. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 3918 عکسی

جلد اول است که در تاریخ 1909 میلادی با عکس برداری چاپ

شده و فهرست اعلام مرتبی بر آن علاوه شده بابی کا، بی تا [ف: 188]

10. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 3917 عکسی

جلد پنجم. این مجلد در سال 1913 میلادی با عکس برداری چاپ شده و فهرست اعلام در آخر آن مرتب کرده اند؛ بی کا، بی تا [ف: 190]

11. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: 3916 عکسی

جلد ششم و در سال 1917 از همان نسخه ایاصوفیه عکس برداری شده و این مجلد فهرست ندارد؛ بی کا، بی تا [ف: 191]

← تجارب الانسان و انوار الحكمة ← انوار الحكمة

• تجارب الإنسان و انوار الحكمة / اخلاق / فارسی

tajārob-ol ensān va anvār-ol hekma

در اخلاق است به مانند «تحفة الملوك» چهل بابی. برای رسیدن به هر خواسته ای چهار چیز یاد می کند ولی بدون عنوان خاص. آغاز: سپاس بی قیاس آفریدگار جهان را باضعاف قطرات باران و ریگ بیابان ... و این کتاب «تجارب الإنسان» نام کرده شد از گفتار ائمه و حکما انجام: چهار چیز باید داشت: پیش حاکم دست، پیش عالم زبان، پیش نامحرم چشم، پیش اولیا دل. و الحمدلله رب العالمین و صلی الله چاپ: تهران، 1308ق،

[سنگی؛ تهران، 1312، سنگی الذریعة 347/3؛ فهرستواره منزوی 357/6؛ دنا 789/2-790]

1. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 2887

آغاز: برابر؛ انجام: فیلقوس حکیم فرماید چهار چیز دل بگشاید: نواخت سلطان مساعدی دووان دعای زایران. (این لفظ رابط آخر صفحه و خارج از متن می باشد)

خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: ظ 855ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرمی دو تکه، زرد و قهوه ای، 2، 13 سطر، اندازه: 13/5×18/5 سم [ف: 190-1]

2. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه: 20/22 در حاشیه

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: معین شیرازی، تا: 909ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج

مشکی، 2 گ (51-52)، اندازه: 18×25 سم [ف مخ]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4275/33

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: 1081ق؛ با یک سرلوح و دو پیشانی، مجدول، با کمند به زر؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: رویه روغنی گل و بوته، 3گ (172پ 174ر)، 19 سطر، اندازه: 16/8×24/7 سم [ف: 7-329]

4. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 2188/23

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: 1085ق؛ صفحه اول دیوان الحسین(علیه السلام)، دارای سرلوح مزدوج مذهب، مجدول، با کمند؛ واقف: محمد حسام واعظی، 1397، کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج، 24 سطر، اندازه: 27×17 سم [ف: 5-559]

5. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: 1136

خط: نسخ، کا: احمد آشتیانی متخلص به «واله»، تا: 1329ق؛ آخر نسخه یک قصیده در 49 بیت در تهنیت مولود پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) از کاتب؛ اندازه: 17/5×11 سم [نسخه پژوهی: 2-122]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4379/11

آغاز و انجام: برابر

ص: 935

کان محمد تقی بن حسین خاتون آبادی اصفهانی، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: ساغری سیاه ضربی، گ (30-31 پ هامش)، اندازه: 21/1×35/2 سم [ف: 7-368]

7. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4220/5

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، گ (57 پ-58 پ)، 28 سطر (20×8)، اندازه: 12×23 سم [ف: 13-3195]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7662/9

آغاز: برابر بی کا، بی تا، در حاشیه؛ جلد: تیماج قهوه ای، اندازه: 15/5 × 22 سم [ف: 26-160]

9. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2398/21

آغاز: برابر؛ انجام: حسن بصری ره گوید بچهار چیز مر عزیز است ... خشم پیش اولیا و الحمدلله ... و سلم بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، 5 ص (102-106)، 20 سطر (20×12)، اندازه: 16/5×25 سم [ف: 9-1005]

• تجارب الحکمة / طب / فارسی

tajārob-ol hekma

کازرونی، علی بن محمود، ق 10 قمری

(-16c) (kāzeronī, 'alī ebn-e mahmūd)

در قواعد طبی و قوانین پزشکی، مشتمل بر بیست و هفت «باب»،

که به قواعد کلی شروع شده و پس از آن بیماریهای گوناگون و اسباب و علاج آنها را آورده است. بسیاری از عللها و تجربه های شخصی مؤلف در کتاب آمده است. نام کتاب و مؤلف روی برگه قبل از کتاب با خطی نونویس نوشته شده و نمی دانیم تا چه اندازه صحت دارد. این عناوین در نسخه دیده می شود: باب 3. تدبیر اطفال و کودکان و پیران؛ 4. بیان تدابیری که تعلق به زینت بدن دارد؛ 5. اقسام مرض و امتلاءات مندره به امراض؛ 6. حمیات و اسباب و علامات و معالجات آنها؛ 7. بیان حصبه و چدری و سایر بثرها؛ 8 احوال دماغ؛ 9. احوال چشم؛ 10. احوال گوش؛ 11. احوال بینی؛ 12. احوال دهان؛ 13. احوال حلق؛ 14. احوال دل؛ 15. احوال مری و معده؛ 16. امراض معده؛ 17. احوال جگر و مراره؛ 18. احوال سپرز؛ 19. احوال روده؛ 20. امراض مقعد؛ 21. احوال گرده؛ 22. احوال مثانه؛ 23.؟! 24. احوال آلات؛ 25. امراض مفاصل؛ 26. ادویه سموم زیان کار؛ 27. بیان بعضی از الفاظ غریبه.

[دنا 2/790؛ فهرستواره منزوی 3332/5]

آغاز: و اما رباط که شبیه است بعصب در سپیدی و نرمی و کشیدگی و صلابت در انفصال، انجام: و رب عبارت است از غلیظ ساختن خواه بافتاب و خواه باآتش چنانچه گفته شد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: رمضان 1030ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج نیلی، 417گ، 20 سطر، اندازه: 18×30سم [ف: 14-286]

• تجارب السلف / تاریخ جهان / فارسی

tajārob-os salaf

هندوشاه بن سنجر، -730؟ قمری

(hendū-šāh ebn-e sanjar (-1330)

هدا به: نصر الدین احمد بن یوسف شاه (695-730) تاریخ تألیف: 724ق ترجمه ای است از «الفخري» و «منیة الفضلاء» ابن طقطقی (709) با افزودگی هایی. این کتاب مشتمل است بر احوال امم سالفه و بیان وقایع دوران از زمان حضرت رسول اکرم (ص) و بعد از آن احوال خلفا بر سبیل اختصار و ایجاز تا آخر دولت عباسیان که مبدأ آن ماه ربیع الاول سال یازدهم هجرت و آخر آن صفر سال 757ق می باشد که تاریخ قتل ابوبکر مستعصم خلیفه است و انقضای دولت عباسیان و ذکر حوادث و اتفاقات تاریخی آن زمان. مؤلف بنا به قول خودش اکثر مطالب مندرج در این تاریخ را از کتاب «منیة الفضلاء فی تواریخ الخلفاء و الوزراء» از مصنفات مرتضی سعید ملک المحققین محمد بن علی الطقطقی استفاده کرده است. با سرگذشت پیامبر و زنان و جنگهای او آغاز می شود، سپس دولتهای اسلامی را به دو گروه اصلی و فرعی تقسیم می کند: اصلی آن از سه دولت 1. خلفای راشدین و حضرت علی و امام حسن، 2. امویان، 3. عباسیان؛ فرعی آن: الف: علویان مصر، ب: بویهیان، ج: سلجوقیان. در هر یک از بخش ها وزیران و رویدادها را برمی شمارد. آغاز: ادامت تهلیل و تمجید و اقامت تسییح و تحمید حضرت ذوالجلال را سزد که به حکمت بالغه و قدرت کامله موجودات سماوی و ارضی از مکامن عدم به مظاهر وجود رسانید و از امتزاج عناصر و ازدواج انجام: به تقریر پیوست بعد از این کتاب را ختم کنیم باری تعالی این تألیف را بر متأملان مبارک و میمون گرداند بالنبي و آله الطاهرين و اصحابه الغر المحجلین. چاپ: به کوشش اقبال آشتیانی، در سال 1313 و 1345 ش

[الذریعة 348/3؛ نسخه های منزوی 4120/6؛ کشف الظنون 344/1؛ فهرستواره منزوی 593/1؛ دنا 790/2 (37 نسخه)]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7805

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 15 ذیحجه 146ق؛ جلد: تیماج قرمز، 250 گ، 17 سطر، اندازه: 13×21سم [ف: 26-289]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3087-ف

نسخه اصل: ملی تبریز ش 3396؛ بی کا، تا: 854ق؛ خوانده شده بر مؤلف و با خط او

[فیلمهاف: 2-73]

۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11403

خط: نسخ، بی کا، تا: نیمه ذیحجه 864 ق، جا: هرات؛ محشی لغوی؛ تملک: مصطفی قلی بن حاجی شاه قباد، ندافی شروانی در 1035،
خلیل بن حاج احمد در 1068، اسعد حسینی؛ محشی لغوی؛ 162 گ، 27 سطر، قطع: وزیری [نشریه: 5-319]

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 928

آغاز و انجام: برابر

همان نسخه بالا [ف: 60]

4. مشهد؛ الهیات، شماره نسخه: 52

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ 220 گ، 15 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 1-28]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1939

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 268، 17 سطر (7×14)، اندازه: 15×21/5 سم [ف:
398-4]

6. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: 114

خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن 13؛ تملک: عبدالحسین بیات به تاریخ 15 اردیبهشت 1341 در تهران؛ جلد: تیماج قرمز، 220 گ،
15 سطر، اندازه: 21×26/5 سم [ف: 92]

7. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 130 - ب 1

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مورخ 1271 کامل شده با کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 175 گ، 19 سطر (12/5×23)،
اندازه: 3320 سم [ف: 1-80]

8. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4070

آخر کتاب در مستعصم ناقص مانده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ مجدول به طلا؛ کاغذ: کاغذ ختایی، جلد:
میشن لاجوردی، 416 گ، 12 سطر، اندازه:

16×25/2 سم [ف: 2-98]

خط: نسخ، بی کا، تا: 1223؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای عطف میسن، 185، 17 سطر (7×9)، اندازه: 16×24 سم [ف: 8-253]

10. قم؛ گلیایگانی؛ شماره نسخه: 7276-37/66

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن میرزا محمد علی مستوفی اصفهانی، تا: سه شنبه 27 رجب 1273ق، به جهت صدرالدوله؛ جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج، 279 گ، 15 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 2-718]

11. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1548

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن محمد خان بیگدلی، تا: 8 ذیقعد 1274ق؛ تملک: علی قلی 1275ق، سپهسالار 1298 ق، کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج حنایی، 216 گ، 19 سطر، اندازه: 35×22 سم [ف: 3-314]

12. تهران، دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گر کانی؛ شماره نسخه: 172 خط: نستعلیق، کا: سید حسن بن عبدالمجید حسینی اصفهانی، تا: پنج شنبه 28 جمادی الثانی 1274ق؛ قطع: وزیری [نشریه: 5-620]

13. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3824

خط: نسخ، کا: آقا بابا بن ملا محمد شهمیرزادی، تا: 1274ق، برای بهاء الدوله؛ مجدول؛ تملک: بهمن میرزا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میسن سیاه، 219 گ، 21 سطر، اندازه: 14/3 × 21/7 سم [ف: 2-98]

14. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1039

خط: نسخ، کا: میرزا محمد علی بن میرزا احمد شهیر به عقدایی، تا: چهارشنبه 10 جمادی الثانی 1276ق؛ 239 گ، 17 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-19]

15. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 121-فیروز

خط: نسخ، بی کا، تا: 1276ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه ای، 245 ص، 17 سطر، اندازه: 14×22 سم [ف: 37-21]

16. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 147-فیروز

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1277ق؛ محشی، یادداشت: «هو الله تعالی استکتاب نموده ولی بقدری مغلوط است که نمی توان ازو انتفاعی نمود العبد الأقل بتاريخ شهر رجب المرجب في شهر سنه 1277»؛ کاغذ: فرنگی شوری رنگ آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 500 ص، 15 سطر، اندازه: 14/5 × 21/5 سم [ف: 21-38]

آغاز: برابر؛ انجام: امید که روزگاران بالطف حضرت سلطان زندگی یافته ... قد تم بيد اقل السادات الحسينی بن عبد الله المجد المواعظ الاصفهانی، سيد حسن بتاريخ چهارشنبه دوم شعبان 1277 خط: نستعلیق، کا: سيد حسن حسینی، تا: چهارشنبه 2 شعبان 1277ق؛ یادداشت آقا میرزا سید علی که کتاب را به عبد الوهاب نوری ملقب به نظام الملک وزیر لشکر هدیه کرده به تاریخ 1310 با مهر «نظام الملک وزیر لشکر» (بیضوی)، یادداشت میرزا اسماعیل سر رشته دار اصفهانی که کتاب را به میرزا سید علی حسینی در تاریخ ذیقعده 1289 هدیه کرده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قرمز، 215گ، 19 سطر (18×10)، اندازه: 18×27سم [ف: 1-15]

18. تهران، دانشسرای عالی - کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب

گرکانی؛ شماره نسخه: 50 خط: نستعلیق، کا: حسن بن عبدالمجید حسینی واعظ اصفهانی، تا: 1277ق، برای احتشام الدوله؛ قطع: وزیري [نشریه: 5-620]

19. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 533

آغاز: برابر

ص: 937

خط: نسخ، بی کا، تا: 1280ق؛ مجدول؛ 207گ، 21 سطر، اندازه: 13/5×23 سم [ف: 2-314]

20. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3868

از انتها در سرگذشت مستعصم نانویس مانده است؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: 1281ق؛ افتادگی؛ انجام؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره
فرنگی، جلد: میشن عنابی سیر، 229گ، 15 سطر، اندازه: 14/2×22/8 سم [ف: 2-98]

21. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3288

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، کان امین الله محرر، تا: 1285ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، 229گ، 16 سطر، اندازه: 14/5 × 22/5 سم [ف:
1-190]

22. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2857

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بسیار خوش، کا: میرزا اسماعیل بن میرزا معصوم تفرشی، تا: 1287ق؛ اهداء به کیومرث میرزا، مجدول؛ کاغذ: فرنگی،
جلد: مقوایی عطف چرم مشکی، رویه کالینگور،

156گ، 19 سطر (19×10)، اندازه: 18×27 سم [ف: 6-514]

23. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2533

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: عبد الوهاب بن میرزا محمد هاشم حسینی، تا: 25 جمادی الاول 1299ق؛ تملک: حسن انصاری جابری به
تاریخ 16 ربیع الثانی 1322؛ جلد: تیماج نیلی، 299گ، 12 سطر، اندازه: 14×20 سم [ف: 7-119]

24. تهران؛ فرمانفرمائی، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: 1299ق؛ با سرلوح، مجدول، با یادداشت مرتضی بن حسن قاینی خراسانی، در 1299؛ جلد: تیماج
سبز ضربی ترنجی مقوایی، قطع: ربعی [نشریه: 7-544]

25. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه: 36

خط: نستعلیق، کا: میرزا عبد الوهاب خان مستشار دفتر، تا:

1299ق؛ با توضیحات حاج میرزا علی انصاری. [نشریه: 6-596]

26. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4189

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد، تا: 22 ربیع الاول 1303ق؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 120گ،
22 سطر (16×19/2)، اندازه: 25/5×17سم [ف: 7-44]

27. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4188

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن، تا: 20 محرم 1304ق؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: زرد فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 241گ، 15
سطر (9×14)، اندازه: 17×22/2 سم [ف: 7-44]

28. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11404

خط: نستعلیق ریز، کا: محمدباقر بن عبدالحسین خان بن حاجی

محمد حسین خان صدر اصفهانی، تا: شوال 1414ق، برای ظل السلطان؛ از روی نسخه آشفته و مغشوشی؛ مجدول، با سرلوح؛

356ص، 19 سطر (9×17)، اندازه: 15×22 سم آنشویه: 5-319

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان، شماره نسخه: 929 همان نسخه بالا [ف: 61]

29. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: 11405

خط: نستعلیق، کا: محمود بن شهاب الدین محمد علوی فاطمی، تا: 28 شعبان 1320ق، برای آقا باشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با
روکش تیماج مشکی، 562ص، 15 سطر (9×14)، اندازه: 22×16 سم [نشریه: 5-319]

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: 930

همان نسخه بالا [ف: 61]

30. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 283

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمود بن شهاب الدین محمد علوی، تا: جمادی الثانی 1321ق، به عنایت میرزا اسد الله خان؛ مجدول؛ جلد:
تیماج قهوه ای، 284گ، 15 سطر، اندازه: 16×22 سم [ف: 1-209]

31. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 485

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، مذهب، کمند کشی، یک سرلوح مذهب بسیار خوب سبک کار شیراز؛ کاغذ: ترمه آهار مهره، جلد: مقوای روکش چرم زنگاری، 525ص، 16 سطر، قطع: وزیری، اندازه: 15×23/8 سم [ف: 5-46]

32. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13161

آغاز: ربیع بن یونس یکی از وزرای منصور است کنیه و نسب او ابوالفضل الربیع بن یونس بن محمد بن کیسان است و کیسان مولی عثمان بن عفان؛ انجام: کان الوزیر نظام الملک لؤلؤة*** شریفه صاغها الرحمن من شرف / بدت قلم تعرف الایام قیمتها*** فردها قیمه منه إلى الصدف. خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه ای، 132، 11 سطر، قطع: پالتویی، اندازه: 17×10 سم [ف: 36-244]

33. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 26070

بی کا، بی تا؛ خریداری از سید مرتضی علی حسینی [رایانه]

• تجارب شهریاری / کیمیا / فارسی

tajārob-e Šahrīyārī

شهریار بن بهمنیار پارسی، ق 5 قمری

(-11c) Šahrīyār ebn-e bahmanyār-e pārsī

وابسته به: سر الاسرار؛ رازی، محمد بن زکریا (251-313) از شهریار بن بهمنیار پارسی، شاگرد ابن سینا (-428ق) و به نوشته نفیسی از قرن 6 ق. ترجمه ای است از سر الاسرار رازی، در 20 «باب»؛ نسخه ها با یکدیگر تفاوت هایی دارند. ابواب بیست گانه: 1. تدبیر زیبق؛ 2. تدبیر نوشادر؛ 3. تدبیر کبریت و

ص: 938

زرنیخ؛ 4. تدبیر توتیا و عرق سنگ بصری؛ 5. تدبیر حل شعر؛ 6. تدبیر تکلیس ها؛ 7. تدبیر شمع؛ 8. تدبیر حل مرکبات؛ 9. تدبیر حل ملحها و زاجها و جسدها؛ 10. تدبیر عقدها؛ ... 15. تدبیر تصفیه اجساد؛ ... 20. مزاجت به اجمال. (احمد منزوی)

آغاز: 1: بسمله. سپاس و ستایش مر خدای را که پروردگار عالم و عالمیان است اما بعد، بدانکه ایزد تبارک و تعالی به قدرت قدیم
2: بالله التوفیق. چنانچه فرمان باریتعالی بود ... بعد چنین گوید مؤلف این کتاب شهريار بن بهمن استادان معتبر عجایب لطایف ...
تجارب شهرياری نام نهادم انجام: منازل شریف برساند. و الله اعلم بالصواب.

تمت

چاپ: این کتاب در سال 1334 شمسی همراه با کتاب سرالاسرار زکریای رازی به چاپ رسیده است

[الذریعه 348/3؛ نسخه های منزوی 615/1؛ مشترک پاکستان 775/1؛ مشار فارسی 1183/1؛ فهرستواره منزوی 3943/5؛
مصنفات رازی، نجم آبادی 228؛ دنا 791/2 (14 نسخه)]

1. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2541/14 - ف و 6893 - عکس

نسخه اصل: برلین 8066 Or. (پرچ ش 303 ص 326)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1063 ق؛ 35 گ (110 ر-144 پ) [فیلمها ف: 1
714 و ف: 3-264]

2. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 106/2

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: احمد بن بابا مراغی، تا: قرن 12؛ 16 گ (15 پ - 30 پ) [ف: 1-44] 3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:
14189

آغاز: برابر 1؛ انجام: کسی را در دنیا و آخرت بدان حکیم دعوی اعتراض نتواند کرد و اگر باشد بزرگ یافته باشد از حضرت ایزد جل علا.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، محشی با نشان 12؛ کاغذ: فرنگی؛ نوع جلد: تیماج قهوه ای ضربی با ترنج، 30 ص، 18

سطر (9×16/5)، اندازه: 17×22/5 سم [ف: 35-764]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 192016

آغاز: برابر 1؛ انجام: باب بیستم: در مزاجت اکنون آغاز کنیم طریق مزاجت را که اصل دوم است اگر این معنی را همچنان مرموز
بگذاریم که حکما گفته اند خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن محمد یوسف چرکس، تا: 1140 ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: ابره،
کاغذی، عطف تیماج، قهوه ای، مقوایی، 31 ص (164-194)، 14 سطر (13×18/5)، اندازه: 21×15 سم [ف: 4-375]

5. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5399

انجام: برابر

در 22 باب؛ خط: نستعلیق، کا: عبد البدیع بن ملا محمد واعظ مشهدی، تا: 3 صفر 1218ق؛ افتادگی: آغاز (چند سطر)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن میشن سرخ، سرخ، 46گ، 17 سطر، اندازه: 5x13/5 / 20 سم [ف: 16-304]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2795-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-41]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 10922

آغاز: برابر 2؛ انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1239ق؛ مصحح، نسخه ای از سرالاسرار محمد بن زکریای رازی و رساله صنعت از زکریای رازی و سر الربانی و رساله ای از جلد کی ضمیمه اند؛ کاغذ: نباتی، جلد: میشن، ابعاد متن: 8x14، اندازه: 20/5 x 14 سم [الفبائی: 104]

7. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 331/8

در بیست باب؛ کا: محمد علی بن آخوند ملا احمد، تا: چهارشنبه

29 رمضان 1264ق، جا: قم [نشریه: 2-112]

8. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 443/1

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 10 رجب 1271ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 51گ (2پ-52پ)، اندازه: 11/5 x 17/5 سم [ف: 2-127]

9. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4117/5

این نسخه از آغاز نیست و چسبیده بمطلب دیگر و تنها نام کتاب و مترجم بدین گونه دیده می شود: «چنین گوید مؤلف این کتاب شهریار بن شهریار فارسی ... این جمله را تجارب شهریار نام نهادم» عنوان های باب 1-19 در آن دیده می شود و در 101ر باز می رسد به مطلب کیمیایی عربی و پایان رساله درست معلوم نیست؛ بی کا، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی عطف قهوه ای، 23گ (79ر-101ر)، 19 سطر (8x13)، اندازه: 11x18 سم [ف: 13-3096]

10. تهران، دانشگاه، شماره نسخه: 6130/1-عکس

نسخه اصل: علی امیری 951؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا [فیلمهاف: 3-240]

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف 10/1 همان نسخه بالا [ف: 181]

11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 10828

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [الفبائی:-104]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12607/1

آغاز: بسمله الکیماء، در کتاب کشف الرموز بعضی از آن گفته اند و عاقبت پوشیده نگذاشته اند و همچنین چند چیزی را که اصول یکی بدان متعلق است؛ انجام: شمس پسر در طبیعت، قمر دختر، مریخ پسر، مشتری پسر، عطارد دختر، زهره دختر، شمس پسر، زحل پسر
خط: نستعلیق، کا: مشهدی علی ترک تبریزی، بی تا، افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور مشکی، 88ص (1-88) [ف: 36-163]

•التجارب (فصل فی) / طب / فارسی

(at-tajarub (fasl-un fi

ص: 939

نسخه اصل: پاریس 343 .S. P. به گفته بلوشه دنباله فوائد الأشياء باید باشد و پس از این فصل 7 باب 1 و سپس نه باب است نه هفت باب که در دیباچه گفته شده؛ کا: ابوالحسن بن محمد قلی جربادقانی، تا: رمضان 1033ق؛ آگ (7×19) [فیلمها ف: 1-595]

← التجارة ← آداب التجارة

← تجارت ← المتاجر

← تجارت ← آداب کسب

← تجارت ← احکام تجارت

• التجارة / فقه / عربی

at-tijāra

غیر همانند:

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14297/3

آغاز: الحکد لله رب العالمین ... المقصد الثاني من مقاصد کتابی هذا في المعاملات وهي على نوعين عقود وإيقاعات و العقود كثيرة و لكن منها كتاب البيع؛ انجام: و بذلك يجاب عن الأخبار المذكورة المحمولة على صور الإشتراط كما دل عليه خبر محمد بن شريح اثر محققانه ای است در باب تجارت، در خصوص مکاسب محرمة و ولایات، به طریقه استدلالی، با روش بسیار دقیق که با کتاب مکاسب شیخ اجل «انصاری» قابل مقایسه بوده، بلکه دقائق و الطائف تازه ای نیز، در بر دارد. متأسفانه، مؤلف بزرگوار که از شاگردان برجسته «صاحب جواهر» بوده و نام خود را یاد نکرده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن

13؛ دارای قلم خوردگی و بازنگری و بازنگاری؛ کاغذ: فرنگی، 175گ (202-28)، 44 سطر، اندازه: 17×32سم [ف: 36-126]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض13377

آغاز: مما بني عليه كتاب التجارة في الخيار الذي هو بمعنى الخيرة ای المشية في ترجيح احد الطرفين؛ انجام: وفي المكيل و الموزون كيلها او وزنها الى غير ذلك من الأقوال المتفقة على انه

حاشیه ای است استدلالی و تحقیقی بر متن یکی از کتب فقهی، حاوی مباحث خیارات است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ واقف: اسدالله فاضلی، تیر 1362؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوارویه گالینگور، عطف تیماج قهوه ای، 30گ، 23 سطر، اندازه: 15/5

× 21/5سم آف: 1/208-21

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 15363

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین... کتاب التجارة و فيه فصول الأول في وجوه الاكتساب؛ انجام: لا یرید شرائها لسبقه غیره فیزید زیاده و الناجش و التدابر قال في الفصل (ناقص). مختصری است استدلالی با عناوین «مسأله» در بیان برخی از مکاسب محرمه و نجاسات. مؤلف در هر مسأله به اقوال فقهای بزرگ و بعضا به روایات استدلال می نماید: الفصل الأول: في وجوه الاكتساب، الفصل الثاني: في الاحتكار. بقیه فصول ساقط است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ واقف: علی اصغر احمدئی، آبان 1365، کاغذ: حنایی، جلد: مقوا عطف تیماج، 16گ، 20 سطر، اندازه: 17/5×22 سم [ف: 20-66]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19175

فصل دهم؛ بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی، مجموعه نوازی [رایانه]

• تجارت / فقه / فارسی

tejārat

غیر همانند: 1. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه: 110

بخشی از فقه؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [نشریه: 7-695]

2. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 312

خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 17 جمادی الاول 1228 ق [ف: 3-12]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 299

آغاز: حمد و ثنای بی حد و بی حصر آن معبود به حق را سزاوار است که پروردگار عالمست و صلوات و رحمت بی غایت آن پروردگار بر اشرف و افضل مخلوقات؛ انجام: پس سخن دلالت و سمسار معتبر است با قسم او به جهت آنکه ایشان منکرند و همچنین است حکم اگر اختلاف بنمایند در قیمت آن جنس که تلف شده است. رساله ای است فتوایی در احکام کسب و تجارت مشتمل بر هشت فصل و یک خاتمه؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 یا 14؛ تملکی با مهر «محمد جعفر بن سلطان العلماء» (مربع)؛ 80گ، 19 سطر، اندازه: 15/5

× 21/5 سم [ف: 1-212]

4. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 155 فیاض

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرين و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین کتاب مکاسب بدانکه در اینجا بمعنی مطلق کسب است از بیع و شرا و اجاره و استجاره و زراعت و فقه خلاصه ای است متاخر، از یکی از دانیات شامل تجارت، بیع، ذبح و مطاعم حجر و تقلیس، ضمان، غصب و رهن، حواله، صلح، شرکت، عاریه، وکالت، اجاره، مزارعه، مساقات؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ 27 سطر)

9/5×14/5)، اندازه: 19/5×13/5 سم [ف: 21]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 21031

بی کا، بی تا، خریداری از محسن هوائی [رایانه]

•تجارت خانه های داخلی و خارجی بوشهر / اسناد /

ص: 940

tejārat-xāne-hā-ye dāxelī va xārejī-ye būšehr

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1392/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، 9ص، 10 سطر (10×15)، اندازه: 13×20سم [ف: 17-361]

• تجارت سید انبیا (صلی الله علیه وآله وسلم) / تاریخ معصومین / فارسی

tejārat-e seyyed-e anbīyā

قضیه تجارت رفتن حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) را در نه مجلس به نقل از قطب راوندی، ابن شهر آشوب، بحار الانوار بیان کرده است، مؤلف در پایان به ذکر مصیبت اهل بیت (علیه السلام) پرداخته است.

قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 3787/2

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد این چند مجلس در بیان تجارت رفتن پیغمبر خدا و عروسی آن حضرت است؛ انجام: یا ابا عبدالله آیا چه وارد آمد بر آن مصیبت زدگان در تغسیل و تکفین و تدفین آن صغیره یتیمه الا لعنة الله علی القوم الظالمین و سيعلموا الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: مقوا، 64 گ، 17 سطر، اندازه: 15×20سم [ف مخ: 1-322]

• التجارة و البيع / فقه / عربی

at-tijāra wa-l bay

کجوری مازندرانی، مهدی، 1216-1293 قمری

(kajūrī māzandarānī, mahdī (1802-1876

کتابی است قطور در فقه که اول و آخر آن افتاده است و چون در بالای بعضی صفحات تاریخ های مختلف نوشته شده است. به نظر می رسد که طلبه ای دروس روزانه و یا هفتگی خود را که تاریخ های مختلف از استاد می گرفته (به شکل امالی) در این دفتر ثبت کرده است. چنانکه در صفحه 21 تاریخ 15 ذیقعدة 1282 و در صفحه 317 تاریخ 16 ذیقعدة 1285 و در صفحه 403 تاریخ 15 ربیع الاول 1287 قید کرده است.

1. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 341

آغاز: بسمله و به نستعین - کتاب التجاره و المراد بها فی المقام هو المعاوضة قصد بها الاکتساب؛ انجام: و ان لم یرد الصلوة فیه لکن اذا لم یعلم من الخارج کون الحب موضوعا لخصوص الشرب کما هو المتداول. خط شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ محشی؛

مطالب کتاب یکنواخت و پشت سر هم، بدون ذکر باب و فصل و غیره نوشته شده است؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با تیماج سرخ، 771ص، 22 سطر (11×15)، اندازه: 22×17/5

سم [ف: 2-250]

2. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 791

آغاز: آنچه موجود است: بسم الله و الصلوة على اشرف مرتبه و عترته الطاهرين، كتاب التجاره، و المراد بها في المقام هو المعاوضة قصد بها الاكتساب اولفوت؛ انجام: و آن اصاب الواقع كما هو واضح انتهى و لعل مرجعه إلى ما ذكرنا فتدبر - ثم أن النفقة في. شامل كتاب تجارت، كتاب بيع، كتاب الغصب و كتاب الاجاره است؛ خط: نستعلیق، بی کاه، تا: 1282 و 1285 و 1287ق؛ افتادگی: 367گ، 24 سطر (10/5×15)، اندازه: 20×16سم [ف: 2-255]

•التجارة و الرهن / فقه / عربی

at-tijāra wa-r rahn

فقه استدلالی است به صورت شرح مزجی بر متنی در فقه امامیه که در نسخه حاضر کتاب التجارة و الرهن از آن موجود است. از کتب علامه حلی نقل می کند. بر کتاب متن شروح دیگری هم نوشته شده و شارح حاضر از آن شروح نقل می کند در جایی آورده است: «کما فهمه الشارح»

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 6749/1 - 34/119

آغاز: من الغرابة ما لا يخفى ضرورة عدم المدظلية للمعنى المزبور في جميع مقاصد الكتاب على انه هو ايضا في باب الزكوة بعد أن ذكر تعريف المصنف لمال التجارة قال ان تعريفه بذلك ... كما فهمه الشارح؛ انجام: لو اختلفا في التفريط وعدمه كان القول قول الدلال مع يمينه كما في كل امين ... وصاحب المتاع يمينه وله أن يأخذ المتاع ان وجده ... القواعد و كذا الوسيلة فلا خط و تأمل والله العالم بحقيقة الحال في جميع السمائل قد تم. خط: نسخ، بی کاه، تا: 1206ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه ای مجدول، 208گ، 23 سطر، اندازه: 22×17سم [ف: 2-718]

•تجارت و مکاسب / فقه / فارسی

tejārat va makāseb

رساله ای است در تجارت و مکاسب که به درخواست برادران دینی نوشته شده است. حسن بن جعفر طباطبایی در صفحه عنوان نسخه ما نوشته است که این رساله عملی فارسی از نیای بزرگم نگارنده ریاض است و به خط او است.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: 263-ج

آغاز: بسمله. حمدله ... این رساله ایست در احکام تجارت و مکاسب حسب الالتماس برادران دینی ... تألیف شد تا آغاز احکام اجاره

است و بدین جا «اجرت باشد و نه عامل»

ص: 941

پایان می یابد، ؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج پارچه دار، 71گی، 23 سطر (1689)، اندازه: 21615 سم [ف]:

[34]

← تجاریه ← احوال تاجران

← تجاریه (رساله در ...) ← احکام تجارت و مکاسب

•التجیر فی المعجم الکبیر / حدیث / عربی

at-tajbīr fi-l mu'jam-il kabīr

سمعانی، عبدالکریم بن محمد، 506-562 قمری

(sam'ānī, 'abd-ol-karām ebn-e mohammad (1113-1167

وابسته به: المعجم الکبیر؛ طبرانی، سلیمان بن احمد (260-360) چاپ: بغداد، رئاسة دیوان الأوقاف، محقق: منیره ناجی سالم، چاپ اول، دو جزء، 1394 ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 11713

خط: نسخ کهن، کا: احمد بن علی الغازی ابیوردی، تا: قرن 6 مختصر ف: [132]

← تجدد طبایع ← جواب من سأل عن تجدد الطبایع

← تجدد الإیمان ← الشک فی الإیمان

•تجدید الإیمان / کلام و اعتقادات / عربی

tajdīd-ul īmān

فقهی عینی، محمد، ق 12 قمری

(feqhī 'eynī, mohammad (-18c

رساله ای کوتاه در رد قول کسانی که قائل به تجدید ایمان عموم مسلمانان در مسائلی که بدان عادت دارند، است. در این رساله مؤلف با استفاده از روایات و اقوال بزرگان اثبات می نماید که نیازی به تجدید ایمان نیست، بلکه همان اعمالی که بر اساس عادات انجام می گیرد،

کفایت می نماید. [دنا 2/793؛ معجم المؤلفین 131/11]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12103/11

آغاز: الحمد لله الذي يعلم حقائق الأمور من غير التباس و يحكم بمقتضى علمه و آن جهل الناس؛ انجام: تركه أبعد عن التهمة فكان تركه واجبا كما ذكره غير واحد من علمائنا، والله أعلم. خط: نستعليق، بي ك، تا: قرن 13؛ محشى؛ كاغذ: فرنگى، جلد: مقوايى با كاغذ ابرى، عطف تيماج قهوه اى، 4 گ (95-98)، 15 سطر (7×13)، اندازه: 13×21 سم [ف: 30-538]

• تجديد الدوارس و تحديد المدارس / فقه / عربى

tajdīd-ud dawāris wa taḥdīd-ul madāris

معزى دزفولى، محمد على، ق 14 قمرى

(moʻezzi dezfūlī, mohammad ‘alī (-20c)

شرح استدلالى و تحقيقى مبسوطى است با عناوين «قال الشيخ ايدہ الله تعالى» بر رساله فتوايى «كلمة التقوى» تأليف شيخ محمد رضا بن محمد جواد بن محسن دزفولى. مؤلف در اين كتاب آراى فقهاى پيشين را با استناد به آيات و روايات با شيوه اى جديد و اسلوبى نوين مورد بحث و بررسى قرار داده و آراى متروك آنان را بار ديگر به ميدان بحث كشانده و توجه فقها را به آن جلب و براى هميشه در خاطره ها زنده و جاودانه ساخته و اين نام را كه حاكى از ابتكار عمل اوست براى آن برگزيده است. اين تأليف در هفت جلد تنظيم گرديده كه مباحث هر يك تحت رقم خود نگاشته شده است. (براعلى غلامى مقدم)

[دنا 793/2]

1. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 11842

آغاز: بسمله، حمدله قال الشيخ ايدہ الله تعالى كتاب الطهارة و فيه مقدمة و ثلاثة مقاصد و خاتمة؛ انجام: و اما كراهة الفعل فلا و الله العالم هذا آخر ابواب المياه و الوضوء من كتاب تجديد الدوارس ... قد انتقل من السواد في ليلة الخميس رابع رمضان من سنة سبع و اربعين و ثلاثمائة بعد الألف من الهجرة بيد مصنفه الحقيير محمد على بن عبد الحسين الدزفولى غفر الله تعالى ذنوبهما آمين. جلد 1، از «الفصل الأول في المياه» تا انتهای مبحث وضوء؛ خط: نستعليق مخلوط به شكسته، كاتب = مؤلف، تا: پنج شنبه 4 رمضان 1347ق؛ واقف: شيخ مصطفى معزى، آبان 1359؛ كاغذ: نخودى، جلد: مقوا، 202 گ، مختلف السطر، اندازه: 17×20 سم [ف: 21/1-209]

2. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 11843

آغاز: بسمله، حمدله قال المقصد الثاني في الغسل و هو واجب و مندوب فالجواب الغسل من الجنابة و دماء النساء، انجام: لأن اضافة الغسل إلى اليوم والليلة يفيد المعنى الأول و الله العالم هذا آخر ابواب الأغسال ... من شهر صفر من شهر سنة خمسين و ثلاثمائة بعد الألف من الهجرة بيد مصنفه ... آمين جلد 2، از احكام جنابت تا تغسيل اموات؛ خط: نستعليق، كاتب = مؤلف، تا: صفر 1350ق؛ واقف: شيخ مصطفى معزى، آبان 1359؛ كاغذ: نخودى، جلد: مقوا، 192 گ، مختلف السطر، اندازه: 17×20/8 سم [ف: 21/1-210]

3. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 11845

آغاز: بسمله، حمدله، قال المقصد الثالث في التيمم و فيه مباحث المبحث الأول و في مسوغاته؛ انجام: المبحث الثالث في اوانى الخمر و

المسكرات وقد سبق الكلام عليها مفصلا فلا وجه لاعادته والله العالم هذا آخر ابواب النجاسات و المطهرات من كتاب تجديد الدوارس .. تم كتاب الطهارة ... يوم السبت ثانی عشر ربیع الثانی سنه ثنتين وخمسين و ثلثمائة بعد الألف بيد مصنفه الحقیق ... و آله اجمعین جلد 3، نسخه حاضر از ابتدای تیمم شروع و به انتهای کتاب

ص: 942

طهارت ختم شده است؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کاتب = مؤلف، تا: شنبه 12 ربیع الثانی 1352ق؛ وقفی شیخ مصطفی معزی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، رویه پارچه، 120گ، 28-30 سطر، اندازه: 17×20/8 سم [ف: 21/1-211]

4. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11849

آغاز: بسمله، حمدله قال الشيخ رحمه الله كتاب الزكاة وفيه مقصدان المقصد الأول في زكاة المال وفيه فصول؛ انجام: فقد مر الكلام فيه في زكاة المال فلا وجه لا عاداته و الله العالم هذا آخر كتاب الزكاة ... وقد انتقل من السواد بيد مصنفه الحقير ... عصر يوم الثلاثاء الرابع والعشرين من ربيع الأول سنة ستين و ثلثمائة بعد الألف و الحمدلله ... و آله الطاهرين جلد 5، همه مباحث زكات؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کاتب = مؤلف، تا: 24 ربیع الاول 1360ق؛ واقف: شیخ مصطفی معزی، آبان 1359؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 115گ، اندازه: 17×23 سم [ف: 21/1-213]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11848

آغاز: زكات: بسمله، حمد له قال الشيخ رحمه الله كتاب الزكاة وفيه مقصدان المقصد الأول في زكاة المال وفيه فصول. خمس: بسمله، حمد له قال المصنف كتاب الخمس وفيه مباحث. صوم: بسمله، حمداله كتاب الصوم وفيه فصول الأول في النية وفيه مطالب.؛ انجام: زكات: فقد مر الكلام فيه في زكاة المال فلا وجه لاعاداته و الله العالم هذا آخر كتاب الزكاة ... وقد انتقل من السواد بيد مصنفه الحقير ... عصر يوم الثلاثاء الرابع والعشرين من ربيع الأول سنة ستين و ثلثمائة بعد الألف و الحمدلله ... و آله الطاهرين.

خمس: و الانتفاع بما يحصل منها والله العالم تم كتاب الخمس ... سنة ست وثمانين و ثلثمائة ... صوم: و يعرف بذهاب الحمرة المشرقية تم كتاب الصوم ... قال المصنف قد فرغت من تهذيبه و تلخيصه يوم الاحد عاشر جمادى الثانية سنة ست و ثمانين و ثلثمائة و الف ... جلد 5، مشتمل بر كتب زكات، خمس و صوم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: 10 شوال 1361ق؛ واقف: شیخ مصطفی معزی، آبان 1359، کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 136گ، مختلف

السطر، اندازه: 18×22/5 سم [ف: 21/1-214]

6. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11850

آغاز: بسمله، حمدله كتاب الخمس وفيه مباحث؛ انجام: و يعرف بذهاب الحمرة المشرقية كما مر الكلام عليه في باب المواقيت من كتاب الصلاة و الله العالم بالاحكام تم كتاب الصوم ... و كان الفراغ منه في عاشر شوال من شهور سنة إحدى وستين و ثلثمائة بعد الألف ... و آله و سلم.

جلد 5، از كتاب الخمس تا انتهای صوم؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، بی تا: 10 شوال 1361ق؛ واقف: شیخ مصطفی معزی، آبان 1359، کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 142گ، مختلف السطر، اندازه: 17×20/8 سم [ف: 21/1-215]

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11846

آغاز: بسمله، حمدله، قال قده المقصد السابع في الجماعة وفيه مباحث المبحث الأول الجماعة مستحبة في الفرائض الخمس اليومية؛

انجام: و الحكم بان المسافر يكلف بالتدارك والحاضر لا يكلف به بعيد عن الاعتبار ... حاضرة كان او مسافرا والله العالم بالأحكام هذا آخر ابواب صلاة المسافر ... من شهور سنة ثلث و ستين و ثلثمائة بعد الألف ... وصلى الله على محمد وآله وسلم. جلد 4، از «المقصد السابع في الجماعة» تا انتهای «صلاة المسافر»؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: 1363ق؛ واقف: شیخ مصطفی معزی، آبان 1359، کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 95گ، مختلف السطر، اندازه: 17×20/8سم [ف: 211-212]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11847

آغاز: بسمله، حمدله، قال قده المقصد السابع في الجماعة وفيه مباحث المبحث الأول الجماعة مستحبة في الفريضة الخمس اليومية؛ انجام: على انه دل الخبر على ان هذا التسبيح انما هو لتمام النقص والنقص من لوازم القصر سواء ياتي بها في السفر او الحضر والله العالم باحكامه هذا آخر ابواب صلاة المسافر من كتاب تجديد الدورات ... بيد مصنفه الحقيق محمد على بن عبد الحسين و كان الفراغ منه يوم الأحد حادى عشر صفر سنة ثلث و ستين و ثلثمائة و الف من الهجرة النبوية ... قال المصنف عفى عنه ثم جددت النظر فيه و اصلحت مواضع الخلل منه بالزيد و الحذف فجاء بحمدالله مهذبة محررة و كان الفراغ منه ليلة الخميس خامس عشر شعبان المعظم سنة خمس و ثمانين و ثلثمائة و الف ... الطاهرين اجمعين جلد 4، خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: یک شنبه 11 صفر 1363ق؛ مؤلف در سال 1385ق آن را تصحيح کرده است؛ واقف: شیخ مصطفی معزی، کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، 91گ، مختلف السطر، اندازه: 17×3/2سم [ف: 211-213]

9. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11844

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمين؛ انجام: فان صلى فرادى جاز و مثله في كلام الحلوى و اما ترتيب طبقات الاولياء فقد سبق جلد 3، علاوه بر مباحث نسخه 11845 احكام دمء ثلاثه و اموات را نیز شامل است به نظر می رسد این نسخه مسوده نسخه مزبور است. از ابتدای تیمم تا «المبحث الثالث في اواني الخمر و المسكرات» عینا برابر با همان نسخه شماره 11845 می باشد؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، بی تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ واقف: شیخ مصطفی معزی؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، 110گ، مختلف السطر، اندازه: 18×22/5سم [ف: 211-211]

tajdīd-ul wudū

• تجديد الوضوء / فقه / عربی

تقوى نصير آبادی، دلدار على بن محمد معين، 1166 1235 قمری

ص: 943

(naqavī nasīr-ābādī, deldār- alī ebn-e mohammad mo'īn (1753-1820

اگر کسی تجدید وضو کند و پس از وضو معلوم شود که وضوی سابق باطل بوده آیا وضوی مجدد صحیح است یا بنا به شرط نیت رفع حدث و استباحه باطل می باشد. این مسأله و احکام وضو با اشاره به اقوال فقها ورد و ایراد مورد بحث و بررسی قرار گرفته. کاتب نسخه را در اواخر ناتمام گذارده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 18753

آغاز: بسمله. حمدلة الرابع من جدد وضوئه ثم ذکران وضوئه السابق لم یکن صحیحا فوضوئه صحیح علی الظاهر و بناء علی اشتراط نية رفع الحدث و الاستباحة لیس بصحیح، انجام: و الأحوط أن یمسح من الاصابع الی المفصل بحيث یصیر القبة ممسوحة ایضا ضمنا و توضیحه خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 اهدائی: رهبری، در فروردین 1372؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، عطف و گوشه میسن قهوه ای، 61گ، 15 سطر، اندازه: 20×12/5 سم [اهدائی رهبر: 3-117]

• تجربه الاحرار و تسلیة الابرار / تاریخ ایران / فارسی

tajrobat-ol ahrār va taslīyat-ol abrār

مفتون دنبلی، عبدالرزاق بن نجفعلی، 1176-1243 قمری

(maftūn-e donbālī, 'abd-or-razzāq ebn-e najaf-qolī (1763-1828

تذکره گونه ای است. مشتمل بر سه «قسمت»: 1. شرح احوال بیست تن از علما و معاریف؛ 2. ذکر اخبار و اشعار سید علی مشتاق اصفهانی، عاشق اصفهانی، آذر بیگدلی شاملو صاحب آتشکده، عذری بیگدلی شاملو، سید احمد هاتف اردوبادی، حاجی سلیمان صباحی بید کلی کاشانی، اقا محمد تقی صهبا، رفیق اصفهانی، میرزا محمد جعفر صافی، طوفان هزار جریبی، میرزا محمد حسین غالب اصفهانی، میرزا جعفر غیرت، درویش عبدالمجید طالقانی، نصیب اصفهانی، میرزا احمد نیازی، میرزا ابوالقاسم هجری تفرشی؛ 3. شرح حال مؤلف و مراسلات و اشعار وی و شمه از تاریخ. این کتاب اگر چه در التزام اسجاع و نگارش مترسلانه شبیه تجزیة الامصار و تجزیة الاعصار عبدالله بن فضل الله شیرازیست اما با این مایه تصنع که در آن به کار رفته در اسلوب انشاء از نظائر خود نیکو ترست. (یوسف اعتصامی)

آغاز: سر شوریده درین بازار پر سودا سامان کجا پذیرد تا طوق عبودیت آفریننده جهان بر گردن نیفکند

انجام: روز گاری ازین بیش توفیق نداده رحمة الله علیه

چاپ: تبریز، 1349ش، جلد اول، 30+523ص.

[دنا 793/2؛ فهرستواره منزوی 917/2]

شرح و حواشی:

1. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2253

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و نسخ خوش، کا: محمد رضا شیرازی، تا: 1281ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 283 گ، 17 سطر (24×12)، اندازه: 20/5×34 سم [ف: 5-372]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 534

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی؛ کاغذ: زرد، 232 گ، 21 سطر، اندازه: 19/5×29/5 سم [ف: 2-315]

• تجربه التجربة / حیوان شناسی / فارسی

tajrobat-ot tajroba

چنگیزی، محمد موسی بن رحمانقلی

čangīzī, mohammad mūsā ebn-e rahmānqolī

کتابی در فنون بازداری و تشخیص علامات بیماری های باز که آن را در سی «باب» جهت شاهزاده ای که اسمش را به طریق تعمیه آورده نگاشته است شامل: 1. در وقوف صیاد و گرفتن جوارح دامی و چگونه آنچه آشیانیست از آشیان برداشتن تا سلیم و صحیح بوده و از چه قرار محافظت کردن و طعمه دادن تا بزرگ گردد؛ 2. در شناخت جره و توار و علامات خوبی و بدی هر یک از جوارح دورنگ و غیره؛ 3. بخصوص خوبی و بدی قزلقوش؛ 4. در گرفتن و گشاد کردن باز و باقی جوارح تا بشکار در آوردن؛ 5. طعمه دادن هر یکی از جوارح شکاری بشکار و غیر شکار؛ 6. در گیر کردن معراج شکار هر یکی از جوارح؛ 7. در بیجا طپیدن جوارح بشکار و غیر شکار و جهت علاج آن؛ 8 در خبردار بودن احوال و طعمه بردن جوارح و فواید آن؛ 9. در فواید چاق نگه داشتن و تندرست بودن جوارح؛ 10. در طعمه هایی که از صید و غیر صید به هر یکی از جوارح سازگار و ناسازگار است؛ 11. در طریقه فتیل دادن؛ 12. در قراقر شکم جوارح و علاج آن؛ 13. در طریقه نمک دادن و معالجه مضرت نمک و فتیل؛ 14. در آخثق نمودن جوارح پر استخوان و فتیله را و سبب و علاج آن؛ 15. در علت خستگی و انتهای این کوفت که زانق او کج گشته و علاج آن؛ 16. در علت لرزیدن جوارح و بعضی این کوفت را شوخ نامیده اند و سبب و علاج آن؛ 17. در گرفتگی نفس و درد سر و گرفتگی دماغ و چشم پوشیدن جوارح و سبب علاج هر یک؛ 18. در جوشش کام و زبان و گوش و پشت دماغ جوارح و این کوفتها را عاقل گویند و سبب و علاج آن؛ 19. در طعمه بسیار خوردن جوارح و علاج آن؛ 20. در گرم داشتن جوارح و پر خود را کندن و علاج آن؛ 21. در گوشت برگردانیدن جوارح و سبب و علاج آن؛ 22. در کاهش باز و باقی جوارح که خوره گداز گویند؛ 23. در آماس

کف پا و پشت پای جوارح و این کوفت را قداق گویند و شکستگی و از بند بیرون رفتن و علاج هر یک؛ 24. در ناخوراک گشتن جوارح غیر تولک و سبب و علاج آن؛ 25. در بادخوره افتادن منقار و چنگ و ناخن و پای خود را کندن جوارح و پنجه او سست گشته صید خود را خلاص کند؛ 26. در شپش داشتن جوارح و سبب و علاج آن؛ 27. فواید جلاجل بستن پپای باز و باشه؛ 28. در تولک بستن و هوای تولک خانه و طعمه دادن به هر یک از جوارح؛ 29. بچه نحو از تولک برداشتن جوارح که بی آسیب به شکار در آید؛ 29. طریقه به شکار بردن هر یک از جوارح را به صید او از پله پراندن و بجا طبل نمودن و اگر بد فعلی و دور نموده و از نظر غایب شده به چه تدبیر به دست آوردن و در باب نصایح و میرشکاری واقف شدن و بعد به شکار رفتن.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 13407/3

آغاز: بسمله حمد و سپاس بی قیاس مرملکی را سزاست که شاهباز بلند پرواز فکر عمیق اذکیاء و شاهین با تمکین نظر دقیق عقلاء در بیداء عظمت و جلال؛ انجام: تا او آنچه داند اظهار و تعلیم دهد و الا آنچه داند. (از آخر یکی دو ورق کسر دارد) خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 83ص، 13 سطر، اندازه: 18×12سم [ف: 19-595]

• تجربه دوستی و دشمنی (جدول) / ترکی

(tajrobe-ye dūstī va došmanī (jadval

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10975/18

خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ قطع: رحلی [میراث شهاب: سوش 2-41]

• تجربه الرمل / رمل / فارسی

tajrobat-or raml

عطائی لاهوری، محمد

atā'ī lāhūrī, mohammad'

اهداء به: لاله بهادر مختصری است برگرفته از کتاب های گذشتگان و بیانات سلاله خاندان اصطفی خواجه عبدالله و آنچه خود مؤلف به تجربه حاصل نموده، در چند «قسم»: 1. بیان اشکال؛ 2. احکام نقاط. آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد این گم کرده راه بادیه ضلالت و کم شعوری محمد عطائی لاهوری

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4470/2

آغاز: برابر؛ انجام: و اثبات و نفی هر کار از مفقود شدن نقطه مطلوب همان سؤال باید گفت.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 32گ (23-54پ)، اندازه: 24×16سم [ف: 12-57]

آغاز: برابر؛ انجام: و این هرگز خطا نشود خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1235ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوای با عطف تیماج، 21 سطر (13×18)، اندازه: 14×23سم [رایانه]

• تجربه نامه / طب، شعر / فارسی

tajrobe-nāme

تاریخ تألیف: 904ق

منظومه ای در طب. در اواخر منظومه تاریخ تألیف 904 و نام کتاب را می گوید: «هست در تاریخ و ختم و اسم این / چار و نهصد بود از هجرت رقم *** کامد این نسخه زغییم در قلم» تا می گوید: «چون شدم فارغ من از اتمام او *** تجربه نامه نهادم نام او». ناظم طبیبی مشهور به ابن سیفی بوده چنان که در دو جا از آغاز منظومه گفته و برای شخصی به نام مولانا ایاب ساخته است. طرفه این که عنوان ها از آغاز تا پایان به نظم جداگانه کشیده چنان که در آغاز گوید: «هست در توحید رب العالمین»، سپس اشعاری در توحید سروده و در باب درود بر پیغمبر اکرم گوید: «این بود نعت ختم المرسلین» و همچنین تا آخر کتاب.

اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه: 2/3

آغاز: هست در توحید رب العالمین. حمد وافر قادر قیوم را *** کرد موجود از عدم معدوم را انجام: و بر بشیر گوسفندان سیاه *** خط نویسی ای رفیق نیکخواه / چون به آتش داری او را در زمان *** می شود مطلوب ظاهر بی گمان. خط: نستعلیق زیبا، بی کا، بی تا، 21 گ

(28-8ر)، اندازه: 17×12سم [نشریه: 5-135]

• تجربیات / طبیعات / فارسی

tajroblyāt

فایده کوتاهی است در بیان خواص اشیا به نقل از عجایب المخلوقات که در آغاز به عنوان «تجربیات عجایب المخلوقات» معرفی شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 1235/2 - 7/135

آغاز: مقناطیس را به آب دهن صائم تر کنند آهن بر باید غضبان درخت انجیر را در دیک گذارند ... برگ درخت چنار با سرکه بجوشانند؛ انجام: مو که سر در بیابانم شب و روز به سرشک از دیده بارانم شب و روز / نه تب دیرم نه جایم میکرو درد *** همی دانم که نالانم شب و روز. تمت الكتاب خط: نستعلیق، کا: غلامحسین، تا: 1297ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، آگ، 12 سطر، اندازه: 13/5 × 21/5سم [ف: 2-

[718

• **تجربیات حکمای هندوستان به چند نسخه پزشکی / طب فارسی**

tajrobīyāt-e hokamā-ye hendūstān = cand nosxe-ye pezeškī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9466/240

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ اص (501) [مختصر ف: 132]

• **تجرد النفس / فلسفه**

tajarrud-un nafs

خواجوی، محمد اسماعیل بن حسین، -1173 قمری

(xājā ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (-1760

تهران؛ شهشهانی، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-606]

← تجرد نفس ناطقه ← حقیقة النفس

• **تجرد نفس و کیفیت ادراک / فلسفه / فارسی**

tajarrod-e nafs va keyfiyat-e edrāk

در دوازده «فصل» و مانند ترجمه ای از رساله چند فصلی کوتاه منسوب به ارسطو که بابا افضل هم ترجمه به فارسی کرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 94/5-ف

آغاز: این فصلی است از کلام حکیم در اثبات جوهریت نفس و صفات؛ انجام: و قابل فساد و تغییر و مرگ نیست. فهدا ما أردنا اثباته و لو اهب العقل الحمد والشکر نسخه اصل: ایاصوفیا 3722؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ 3 گ (40-42)، 19 سطر [فیلمهاف: 1-406]

• **التجری / فقه / عربی**

at-tajarrī

حسینی کاشانی، مصطفی بن حسین، 1337 قمری

(hoseynī kāšānī, mostafā ebn-e hoseyn (-1919

رساله استدلال مفصلی است بر اینکه تجری و جرأت بر گناه موجب استحقاق عقوبت می شود یا نه. در این رساله نقل اقوال و گفته های بسیاری از فقهای متأخر شده و در آنها رد و ایراد می کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2794

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فیقول العبد المفتاح الاحقر علی الاطلاق الجانی الفانی؛ انجام: وقد عرفت بناء علی القول بأن العدالة هي الاجتناب الفعلي تفصیل الکلام فی التجری و قدحه فیها و عدمه.

خط: نسخ، بی کا، تا: شنبه 6 ربیع الاول 1325ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 29گ، 19 سطر، اندازه: 18/5×14 سم [ف: 360-7]

•التجری / اصول فقه / عربی

at-tajrī

قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 29/6

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 59گ (90-148)، اندازه: 16/5×20/5 سم [ف: 30]

•التجرید / کیمیا / عربی

at-tajrīd

جابر بن حیان، 120-198؟ قمری

(jāber ebn-e hayyān (739-814

مؤلف پس از تألیف کتاب های صد و دوازده گانه خود شروع به نگاشتن کتاب های موازینیه خویش می نماید که بالغ بر 144 کتاب و رساله است. این کتاب شرحی است بر مختارات رساله صنعتیه سقراط حکیم آغاز: قال جابر بن حیان انی بعد فراغی من کتب المائة واحدی عشر کتاب واعراضها الکسیر عملت کتابی هذا، سمیته کتاب التجرید، و سمیت کتابا فی المائة و عشر کتابا بالمجردات، جردت فیہ أبوابا انهیها الی اصحابنا من الفلاسفة چاپ: بمبئی، 1892م، سنگی، با عنوان «مجموعه احد عشر کتابا فی علم الاکسیر»

[دنا 794/2؛ ریحانة الادب: 111/5؛ تاریخ التراث العربی: 364/4]

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6206/27

آغاز: برابر؛ انجام: بین الزیبق و النحاس یعدن شیئا واحدا. و قد تم العمل آخر کتاب التجرید ... (فاهم الزرنیخین بالسویة مذکور فی کتبه)

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13 کاغذ: فرنگی، جلد: میسن قهوه ای، 8ص (399-406)، 23 سطر، اندازه: 18×29 سم [ف: 262-9]

2. تهران: مهدوی؛ شماره نسخه: 261/6

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [نشریه: 2-99]

3. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 6465/10

آغاز: برابر؛ انجام: قال خذ من الزرنيخين بالكبرتين المذكور في كتبه خط: نسخ، بی کا، تا: 1265ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای،
مگ (34-37ر)، 24 سطر، اندازه: 16×27سم [ف: 9-419]

4. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: 11048

آغاز: برابر؛ انجام: و تعلم أن كتابي هذا هو كتاب النفقه

ص: 946

خط: نستعلیق، کا: هو العلی اکبر، تا: 1267ق، جا: تهران؛ ضمیمه نسخه ش 11048؛ کاغذ: نخودی؛ فرنگی، جلد: تیماج، 15 سطر (10×15)، اندازه: 15×21سم [الفبائی: 280]

5. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1872/16

آغاز: برابر؛ انجام: شیئا واحدا وقد تم العمل.

خط: نستعلیق، کان محمد جعفر بن محمد علی سواد کوهی مرا مکوهی، تا: 1288ق، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، تیماج تریاکی، 8ص (176-169)، 15 سطر (15)، اندازه: 14×21/5سم [ف: 10-502]

6. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 735/2

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1299ق؛ 21 سطر، اندازه: 17×22سم [ف: 2-467]

7. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 907/1

آغاز: برابر؛ انجام: اتصال بین الذبیق و النحاس حتب یعدن شیئا واحدا وقد تم العمل آخر کتاب التجرید.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جلد: تیماج زیتونی، وگ (1پ ور)، 11 سطر، اندازه: 11×18سم [ف: 2-170]

8. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28781

آغاز: برابر؛ انجام: وانا اکرر و اتمم فافهم هذا حتی تبلیغ مراد کی و لتعلم ان کتابی هذا هو کتاب الفضة حقا

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ضمیمه نسخه ش 69×28 [رایانه]

9. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12632/23

آغاز: برابر؛ انجام: باب اقادینه الشیخ الکبیر الذی قد ذکرته فی غیر کتاب من کتبی قال خذ من الزر نیخین بالسویة مذکور فی کتبه.

خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی (کاظمی)، تا: اواخر قرن 12 یا اوایل قرن 13ق؛ رکابه دار؛ کاغذ: فرنگی، گ (53-54)، 71 سطر، اندازه: 18×8/5سم [ف: 32-77]

•التجرید / حدیث / عربی

at-tajrīd

ابن عساکر، علی بن حسن، 499-571 قمری

مشمول بر روایتی که از انس بن مالک روایت کرده اند به ترتیب حدود الفبا

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1077/2

آغاز: و مما رواه عباد بن عبد الصمد ابو معمر البصری نزیل افریقیة عن انس

نسخه اصل: کتابخانه دار الکتب الظاهریه (مدرسه عمریه)-دمشق 3747. سوریه، دمشق، ظاهریه، مدرسه عتریه، ش 995. جزء چهارم و از حرف عین (عباد بن عبد الصمد) تا حرف نون (نعیم)؛ بی کا، تا: با تاریخ 725ق؛ 26ص (18-43) [عکسی ف: 3-351]

التجريد = مسائل الحکمة = طبیعیات و الهیات = مشارق النور و مدارک السرور / فلسفه / عربی

at-tajrīd = masā'il-ul hikma = ṭabī'iyāt wa ilāhīyāt

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، -948 قمری

(daṣṭakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (1542

یک دوره حکمت الهی و طبیعی را برای مبتدیان بیان کرده است. شیوه او در این کتاب آن است که صرفاً مسائلی از حکمت را که مورد قبول خود اوست بدون برهان ولی توأم با دقایق و لطائف آورده است. همان طور که از مقدمه پیداست، این کتاب تلفیقی از حکمت مشاء و حکمت اشراق است و بتوان - چنان که قاضی نورالله گفته - آن را همان کتاب الاشارات و التلویحات نامید. مشتمل بر دو «قسم» است: قسم اول در طبیعیات و دارای هشت «فن»: (1) فی سمع الکیان، (2) فی السماء و العالم، (3) فی الکیون و الفساد، (4) فی آثار العلویة، (5) فی المعادن، (6) فی النبات، (7) فی الحيوان، (8) فی النفس؛ قسم دوم در الهیات و دارای چهار «فن»: (1) فی الفلسفة الأولى، (2) فی واجب الوجود و صفاته، (3) فی الجواهر الروحانية، (4) فی العناية و كيفية دخول السر فی القضاء الالهی و معنی القضاء و القدر.

آغاز: بسمله. اللهم يا نور الارض و السماء و يا عالم السر و اخفى انت اعلم لحوائج السائلين فلا تجعلنا فيما أملنا من الخائبين صل و سلم على احمد اشرفت اراضى القلوب بنوره و استنار ابصار البصائر بحضوره و آله و اتباعه و احبابه و بعد اقل الخليفة بل اللا شئى في الحقيقة منصور بن محمد الحسيني احسن الله أحواله و حصل آماله انى جردت في هذا الكتاب بالتماس بعض الاحباب مسائل الحکمة عن البرهان تسهيلا على الأذهان و لكن وشحتها باشارات الى حقائق و تلويحات الى دقائق خلت عنها مؤلفات الأولين و مصنفات الاخرين

انجام: و اعلم انك نور من لمعات نور الله فاجتهد في التنوير بسائر الانوار فتكون نورا على نور يهد الله لنوره من يشاء و يضرب الله للناس الامثال. و نختم الرسالة حامدا لله الأحد الصمد مصليا على حبيبه المسمى بأحمد، قائلا: بنور وجهك اللهم ارزقنا الهداية واجنبنا عن الغباوة و الغواية في البداية و النهاية.

چاپ: به کوشش عبدالله نورانی در مصنفات غیاث الدین منصور حسینی دشتکی شیرازی، جلد 1 (تهران، دانشگاه تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی: 1386)

1. شيراز؛ ملي؛ شماره نسخه: 78-ح/2/595

آغاز: برابر؛ انجام: ونختم الرساله حامدا الله الاحد الصمد مصليا على حبيبه ... تمت الرساله بيد الفقير ... محمد تقى الفارسى ... في شهر رمضان ببلدة الموحدين قزوين عام 936

ص: 947

مختلف، جلد: مقوا با تیماج مشکی، 24گ، 20 سطر (7×12)، اندازه: 16×10/5 سم [ف: 2-184]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6019

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 997ق، نسخه از مسوده مغلوپی رونویس شده؛ 21گ، 15 سطر، اندازه: 20×12 سم [ف: 4-38]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2056-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 1-296]

3. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 1841/7

در دو بخش طبیعی و الهی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: ترمه، جلد: میسن آلبالویی [ف: 5-380]

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ واقف: آقای زین العابدین؛ 20گ، 17 و 18 سطر، اندازه: 20×12 سم [ف: 4-38]

•التجريد / تجويد / عربی

at-tajrīd

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29807

آغاز: بسمله حمدله و بعد فاعلم أن ما يذكره القراء مه واجب و منه مندوب و الامر به مطلق موكد؛ انجام: فيكمل بذلك له الثواب اصلح الله لنا و لاخواننا امر الماب تم الكتاب بعون الملك الوهاب خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ ضمیمه نسخه 17×15 [راپانه]

•التجريد / رياضيات / عربی

at-tajrīd

از ناشناسی که نام خود را در دیباچه نیاورده و «حاجی خلیفه» او را به گمان از خواجه نصیرالدین طوسی (-672ق) دانسته است. پیشکش شده است به «الامام المرتضی ذی الفخرین ابی الحسن مطهر بن ابی القاسم دام دولته» (مدرس رضوی این انتساب را تأیید نمی کند). هندسه است بر پایه «مجسطی» اقلیدس، در 7 در نسخه در دست هر مقاله انجامه جداگانه دارد. تنها 4 مقاله را دارد و در میانه مقاله 5 نانویس می ماند.

[الذریعه 351/2 «التجريد» في الهندسه، به نقل از حاجی خلیفه؛ حاجی خلیفه، 351/1]

«التجريد في الهندسة»؛ مدرس رضوی، احوال و آثار، 566؛ دنا 794/2 [

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1845/3 - عکسی

آغاز: الحمد لله الذي فتح علينا ابواب نعمته و بسط لدينا مهمات، و دل بديع صنعته ... فقد اوضح العلماء من الأوائل، القدر الذي يحتاج اليه الانسان من كل علم ... يكفي في علم الهندسة هو أن يعمل التنجيم بالبرهان الهندسي الذي ذكره بطلميوس في كتاب التعاليم المعروف بالمجسطي؛ انجام: اذا كانت المقادير اكثر من اربعة كم كانت فانه يكون خط: نسخ پخته، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ در ص 79-91 انگار رساله دیگر در حساب، نیز در آغاز افتاده؛ 5 ص (92-96) [عکسی ف: 1-59]

← تجريدات الغواشي ← حاشية الجديدة على شرح التجريد الجديد

• تجريدات الغواشي و تشييدات الحواشي = حاشية الحاشية الدوانية الأخيرة / كلام و اعتقادات / عربي

tajrīdāt-ul gawāshī wa tašyīdāt-ul ḥawāshī = ḥāshiyat-ul ḥāshiyat-id dawwānīyat-il axīra

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدين محمد، -948 قمری

(1542) (daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad)

وابسته به: حاشية الأجد على شرح تجريد الاعتقاد؛ دواني، محمد بن اسعد (830-908) در مناظراتی که بين پدر مؤلف (صدر الدين دشتکی) و ملا جلال دواني در قالب چند حاشیه صورت گرفته، پدر مؤلف موفق به نگارش سومین حاشیه در رد بر حاشیه اجد دواني شده است و وفات نموده، لهذا مؤلف این ردیه را در رد بر دواني نگاشته است. آغاز: رب يسر و تمم يا غياث المستغيثين قد كشف جمالك على الأعالي كنه حقايق المعالي انجام: على النحو الذي هو وجه له فانه لا يظهر لهذا القيد وجه وجيه.

[الذريعة 67/6 و 352/3 و 67/6؛ دنا 795/2 (13 نسخه)]

1. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: 882

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مجدول زرین؛ تملك: جعفر بن علی بن حسین حسینی با مهرش و محمد فاضل بن شاه محمد؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میسن قهوه ای، 304گ، 29 سطر، اندازه: 13/4×22/6 سم [ف: 1-168]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19828

آغاز: برابر؛ انجام: بالعرض انه و حاصل ما ذكره ان الدليل جادق في الحال خط: نسخ و نستعليق، کا: لطف الله بن نورالله جيلاني، تا: 943ق؛ تملك: رفيع الدين محمد بن حيدر الحسيني؛ اهدای: رهبری 1373؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، 46گ، 24 سطر (9×15)،

ص: 948

اندازه: 21×14 سم [رایانه]

۳. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 6220

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول، با سر لوح زرین؛ کاغذ: سپاهانی، 333 گ، 24 سطر (6×14)، قطع: ربعی، اندازه: 21×13 سم [ف: 16-220]

4. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 859

آغاز: بسمله ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم هذا الصراط؛ انجام: اطیعوا علیه من أن الماده و الصورة

خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج ماشی، 379، 21 سطر (7×12/5)، اندازه: 19×12 سم [ف: 8-360]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 711

در فهرست از دوانی دانسته شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ تملک: علی حسینی، علی بن باقر حسینی در 1278 با مهر او؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مغز پسته ای، 430، 18 سطر، اندازه: 19×11/8 سم [ف: 1-109]

6. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 103

آغاز: پس از یک صفحه دیباچه: بسمله. و لاحول ولاقوة... العظیم اللهم اهدنا الصراط المستقیم و حسبنا عن الباطل الذمیم... و انتشعت

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ افتادگی: انجام؛ در 10 ص در معاد جسمانی است به خط دیگر، سپس حاشیه ای است با عنوانهای «قوله، قال، قول» که بیشتر جاها سفید مانده سپس در اواخر که یک کتاب است یا بیشتر باز دیباچه است و در آن از سلطان بایزید خان یاد شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، 151 گ، 27 سطر (7/5×16/5)، اندازه: 11/5×22 سم [ف: 523]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10042

آغاز: برابر؛ انجام: ثم اجاب عما اورده... اطلاق الموجود بالذات

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع بن ملا عبدالله، تا: 1038 ق؛ جلد: تیماج مشکی، 25 سطر، اندازه: 13×21/5 سم [ف: 32-57]

8. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 95 خوئی

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12، کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: مقوالیمویی، 470 ص، 18-21 سطر، اندازه: 12×19/5 سم [ف: 7-94]

آغاز: بسم ... اعوذ نسالك اللهم التجريد عن غواشى الجلال و التفرید عن وساوس شیطان الخیال ... بعد یقول اقل الخلیفة بلا اللاشی فی الحقیقة منصور؛ انجام: اعتبر الحوادث كلها امرا واحدا استندا إلى علة واحدة دفعة واحدة نام کتاب در فهرست «شرح زورا» ذکر شده است که با توجه به آغاز نسخه تصحیح گردید؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 12 افتادگی: انجام کاغذ: زرد آهار زده، جلد: تیماج قهوه ای، وگ (82-74 پ)، 12 سطر (5×11)، اندازه: 17×11 سم [ف: 109]

10. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 638/5

آغاز: بسمله. ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظيم. نسالك اللهم التجريد عن غواشى ... و بعد یقول اقل الخلیفة بل لاشی فی الحقیقة منصور بن محمد الحسینی الشیرازی. هذه اشارة هادیة للظالمین .. و تنبیهات منبهه للهابطین؛ انجام: (نانویس مانده): مع مالز مه الزام. فكان علاجه علاجهم باشد مبالغة. بخشی از رساله ای است که می تواند «تجريد الغواشى» او باشد. در آغاز آن از «الزوراء» و «شرح الزوراء» دوانی یاد می کند؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الاول 1241ق، سربندها نانویس؛ گ (67-68 پ) [ف: 2-122]

11. مشهد، شیخ علی حیدر، شماره نسخه: 338

آغاز: اجتماع النقیضین بسواد و یصدق هذا الحكم علی المنصف؛ انجام: كذلك صدق الممكن مثلا یستلزم قیام الامکان و لیس خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: چرم قرمز، 200گ، 25 سطر، اندازه: 14×22 سم [مؤید: 1-288]

12. همدان؛ مدرسه غرب، شماره نسخه: 317/1

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای، از صفحه 1 تا 746 و از 812 تا آخر کتاب، 25 سطر (9×18)، اندازه: 31×18 سم [رشت و همدان: ف: 1409]

• تجريد الاصول / اصول فقه / عربی

tajrīd-ul usūl

نراقی، مهدی بن ابی ذر، 1128-1209 قمری

(narāqī, mahdī ebn-e abī-zar (1716-1795

تاریخ تألیف: 1190ق کتابی استدلالی در مبانی و قواعد کلی اصول فقه که بعدها توسط فرزند مؤلف «ملا احمد نراقی» شرح و بسط داده شده است. دارای پنج «مقصد»: 1.... 2. الأدلة الشرعية، 3. مشترکات الكتاب و السنة، 4. الاجتهاد و التقليد، 5. التعادل و التراجیح ... آغاز: بسمله. و به نستعین.

احمدالله علی جزیل نعمه و اصلی علی نبینا محمد و عترته و بعد یقول الاحقر مهدی بن ابی ذر هذا ما اردت من تجريد الاصول و تهذیبها عن الفضول نبین مراد ک انجام: یرکب من اعتبار التراجیحات فی الأدلة و مقدماتها صور کثیرة و التراجیح بما یقتضیه النظر و من

الله العصمة عن الزلل ولنا الحمد على تاييده والصلاة على اكمل عبيده. چاپ: ايران، سنكي، 1317، جيبى، 4+250 [دنا 795/2 8)
نسخه]

شرح و حواشى:

1- تجريد الاصول (مختصر)؛ نراقى، مهدي بن ابى ذر (1128-1209)

2- شرح تجريد الاصول = مفتاح الاصول الى كنوز تجريد الاصول؛ مجذوبعلى شاه، محمد جعفر بن صفر (1175-1238)

3- شرح تجريد الاصول؛ نراقى، احمد بن محمد مهدي (1185 وجمال

ص: 949

4- جواهر العقول في شرح تجريد الاصول = شرح تجريد الاصول؛

اشرفی مازندرانی، خضر بن اسماعیل (1336)

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25825

آغاز: في حرم الربا وفي خمس من الابل شاة و نحو الطهارة؛ انجام: فاحمد الله حمدا يليق بجلاله خط: نستعليق، بی کا، تا: 1190ق؛
افتادگی: آغاز، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، 19 سطر (8/5×18/5)، اندازه: 11×20سم [رایانه]

2. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 88

خط: نسخ، کان محمد رضا بن محمد صفی حسینی کاشانی، تان دوشنبه پایان شوال 1191ق؛ محشی [ف: 3-78]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4825

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن فضل الله، تا: دهه اول رجب 1191ق؛ انهایی به خط مؤلف مورخ عشر ثالث از شهر رابع من السنة
العاشرة من العشر التاسع من المائة الثانية من الألف الثاني که به نام ملا خلیل فرزند حاج عبد المنیع الکاشانی نوشته است؛ مهر: محمد
جعفر بن سلطان العلما، عبده الراجی جعفر بن محمد (بادامی)، کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، 165گی، 15 سطر (7×14)، اندازه:
13×20سم [ف: 13-236]

4. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: 230

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن حسن رضا، تا: 8 رجب 1192ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، 145گ، 12 سطر، اندازه: 14×20سم
[ف مخ: -23]

5. تهران، ملک؛ شماره نسخه: 1844/1

آغاز: بها يستنبط منها ينقضه ... المقصد الثاني في الأدلة الشرعية؛ انجام: برابر بی کا، تا: با تاریخ 1193ق؛ افتادگی: آغاز (مقصد اول
افتاده)؛ کاغذ: پسته ای، جلد: میسن قهوه ای [ف: 5-380]

6. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: 21

خط: نسخ، کا: رحیم بن محمد حسینی، تا: قرن 13؛ یادداشت استکتابی از «احمد بن علی نقی» با مهر «عبده احمد» (بیضوی)،

یادداشتی پاک شده به سال 1217 با مهر «المتوکل علی الله عبده محمد جعفر» (مربع)؛ یادداشت تملکی به سال 1234؛ مهر: «عبده حسن بن محمد علی» (بیضوی)، «محمد بن محمد حسین» (بیضوی)، «عبده الراجی محمد باقر بن احمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 106گ، 15 سطر، اندازه: 14×20سم [ف: 26]

7. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: ربعی [نشریه: 7-33]

8. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 19893

بی کا، بی تا، خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

9. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: 1054

آغاز: برابر؛ انجام: فان امکن الجمع ولو بوجه تعیین الأولیة .. خط: نسخ، بی کا، بیتا (زمان حیات مؤلف)؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ هدایی: سید محمد نواب رضوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی، 111گ، 14 سطر (8×13/5)، اندازه: 14×21سم [ف: 3-836]

تجرید الاصول فی احادیث الرسول = تجرید جامع الاصول لاحادیث الرسول / حدیث / عربی

tajrīd-ul usūl fi ahādīs-er rasūl = tajrīd-i jāmi' -ul usūl

li-ahādīt-ir rasūl

این بارزی، هبة الله بن عبدالرحیم، 645-738 قمری

(ebn-e bārezī, hebat-ol-lāh ebn-e 'abd-or-rahīm (1248 1338

وابسته به: جامع الاصول الأحادیث الرسول (ص)؛ ابن اثیر، مبارک بن محمد (544-606ق) گزیده ای است از کتاب جامع الاصول ابن اثیر جزری که در آن زواید را حذف نموده است. وی در مقدمه چنین آورده: فاستخرت الله فی تحریر اخباره و آثاره و استعنته علی تلخیصه و اختصاره فالغیت منه ما زاده علی الاصول من شرح الغریب و الاعراب و القیت عنه ما ارتکبه من التکرار و الاسهاب فلیشهر بتجرید الاصول فی احادیث الرسول و لما کثرت فیہ الکتب و الابواب و رتبتها علی حروف المعجم لئلا یحتاج طالب الحکم الی تصفح اکثر الکتب و الابواب و ضبط ذلك بالحرف الأول من الحکم بعد حذف آلة التعریف الا أن یكون من احکام کتاب حرف آخر فانه یذکره مثاله ذکر الغنیمه فی کتاب الجهاد من حرف الجیم ...) [کشف الظنون 535/1؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی 87/3]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 14196

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فقد وقفت علی کثیر مما دونه العلماء من احادیث رسول الله صلی الله علیه ... ثم أن الشیخ الامام مجدالدین ابا السعادات المبارک بن محمد ... فابرزه فی تالیف سماه جامع الاصول؛ انجام: فان کان آخر کلام رسول الله صلی الصلوة و

اتقوا الله فيما ملكت ايمانكم. خط: نسخ، كا: نجم الدين كنانى، تا: ربيع الثاني 1173ق؛ مصحح؛ تملك: حسنعلی در تاریخ 1245ق، محمد صالح السویدی، محمود ... 1245ق همراه با مهر «افوض امری الی الله عبده محمود» (بیضی)، عصام الدین بن محمود با مهر «عصام الدین 1287» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با ترنج و سرترنج چرمی، عطف: تیماج قهوه ای، 284گ، 27 سطر (9×15/5)، اندازه: 16×21سم [ف: 35-774]

ص: 950

• تجريد الاصول (مختصر) / اجتهاد و تقلید / عربی

(.tajrīd-ul usūl (mx

نراقی، مهدی بن ابی ذر، 1128-1209 قمری

(narāqī, mahdī ebn-e abī-zar (1716-1795

وابسته به: تجريد الاصول؛ نراقی، مهدی بن ابی ذر (1128- 1209)

ملا مهدی بن ابی ذر نراقی کتاب «تجريد الاصول» خود را مختصر کرده و زوائد آن را حذف نموده؛ ولی بنظر می رسد که این کتاب ناقص باشد.

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 757

آغاز: بسمله و به ثقتی - الحمد لله علی جزیل نعمته و اصلی علی نبینا محمد و عترته و بعد فیقول الاحقر مهدی ابی ذر هذا ما أردت من تجريد الاصول و تهذيبها عن الفضول؛ انجام: اذا خلت عن المفاسد قيل اعتبار حبسها (كذا) يوجب اعتبارها قلناهم والا و جب نقيضه فيجتمع.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با پارچه سبز، 25ص، ابعاد متن: 15×7، اندازه: 11/5×20/5سم [ف: 2-119]

• تجريد الاعتقاد = تجريد العقاید = تجريد الکلام في تحرير عقاید الاسلام / کلام و اعتقادات / عربی

tajrīd-ul i'tiqād = tajrīd-ul a'qāyid = tajrīd-ul kalām fī tahrīr-i 'aqāyid-il islām

نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

تاریخ تألیف: قرن 7 نام این کتاب گوناگون نقل شده با این که خود مؤلف در مقدمه اش نام آن را معین کرده است و پس از او، اشتباه کاتبان و ناسخان نام های زیر را بدان داده است: تجريد الاعتقاد (الذریعه)؛ تجريد الکلام في تحرير عقائد الاسلام (الذریعه 352/3)؛ تجريد

الکلام (کشف الظنون 346/1)؛ تجريد العقائد در علم کلام مدرس رضوی ص 422)؛ تجريد القواعد (مقدمه کشف المراد ص 12).

استاد حسن زاده آملی در مقدمه خود بر کشف المراد با گزینش نام «تجريد الاعتقاد بر این کتاب، درباره آن گفته است: «النسخ الاصلية كلها ناصه من غير التباس على قوله و سميته بتجريد الاعتقاد، حتى أن النسخة الأولى بل اکثر النسخ صريحة على التجريد. على أن تسمية العلامة شرحه بكشف المراد في شرح تجريد الاعتقاد و هو تلميذه و كذلك کلام الخواجه تسجيحا و سميته بتجريد الاعتقاد ... و كذلك

تسمية شمس الدين الاسفراينى شرحه بتعريف الاعتماد في شرح تجريد الاعتقاد كلها ينادي بان الكتاب موسوم بتجريد الاعتقاد لا تجريد العقائد او القواعد». كتاب «تجريد الاعتقاد بلاشك از مهمترين و متقن ترين كتب كلامى است كه نقش خود را فراتر از مذهب تشيع، به ديگر فرق اسلامى نيز سرايت داده و عالمان بسيارى از اهل سنت را به شرح و حاشيه و نقد خود را داشته است. برخى

گفته اند كه اين تاليف مختصر، اولين كتاب در علم كلام بر طبق مذهب حقه اماميه است. فاضل قوشچى، شارح اين اثر مى گويد: انه مخزون بالعجائب مشحون بالغرائب صغير الحجم وجيز النظم. كثير العلم جليل الشأن حسن النظام. مقبول الائمة العظام. لم يظفر بمثله علماء الأمصار».

برخى در نسبت آن به خواجه ترديد کرده اند و معتقد اند خواجه، تجريد را از ديگرى وام گرفته! (تفتازانى در شرح مقاصد، مبحث دوم از قول عضدى) ولى اين سخن نابجاست و ترديدى در نسبت آن به خواجه نيست. بايد نقش خواجه را در علم كلام همانند نقش ابن سينا در فلسفه اسلامى دانست. او با تاليف «تجريد الاعتقاد» كلام اسلامى را وارد مرحله جديدى کرد كه همچنان نقش خویش را در فربهى و گسترش اين علم در عالم اسلام حفظ کرده است. بدون شك در بررسى تاريخ علم كلام اسلامى، نقش خواجه و تجريد او، قسمت عمده اى از آن را تشكيل خواهد داد. مؤلف در مقدمه خود بر اين كتاب مى گويد: «اين كتاب را بر بهترين روش ترتيب و تنظيم نمودم و آنچه اعتقاد من بوده و آن را با دليل يافته بودم در اين كتاب درج كردم». او اين كتاب مختصر را در شش «مقصد» و هر مقصد شامل چند «فصل» و هر فصل را در چند «مسئله» سامان داده است و مجموعه داراى يازده فصل» و دويست و بيست و پنج «مسئله» مى باشد: مقصد اول. في الأمور العامة (هفتاد و پنج مسئله)، در سه فصل: (1) الوجود و العدم چهل و هفت مسئله)، (2) الماهية و لواحقها (يازده مسئله)، (3) العلة و الملول (هفده مسئله)؛ مقصد دوم. في الجواهر و الأعراض، در پنج فصل: (طبيعات: هفتاد و چهار مسئله)؛ (1) الجواهر (يازده مسئله)، (2) الاجسام (سه مسئله)، (3) بقية احكام الاجسام (شش مسئله)، (4) الجواهر المجردة (چهارده مسئله)، (5) الاعراض (چهل مسئله)؛ مقصد سوم: في اثبات الصانع تعالى، در سه «فصل» (الهيئات: هفتاد و شش مسئله)؛ (1) وجوده تعالى، (2) صفاته تعالى، (3) افعاله تعالى؛ مقصد چهارم: في النبوة (شش مسئله)؛ مقصد پنجم: في الامامة (نه مسئله)؛ مقصد ششم: في المعاد (بيست و يك مسئله). اين كتاب از بدو تاليف شهرت ويژه اى يافت و عده بسيارى از دانشمندان شيعه و سنى بر آن شرح و حاشيه نوشته اند و برخى از شروح و حواشى آن نيز داراى شروح و حواشى است كه مجموعه آن به بيش از 230 تاليف مى رسد. اين اثر گرانسنگ همراه با تاليفات وابسته به خود فقط در ايران داراى بيش از 2400 نسخه خطى است كه نشان از توجه و تأثير ويژه آن، ميان دانشمندان و علمائى اسلام بالاخص علماء اماميه دارد. تاليفات كلامى خواجه بسيار است، همچون قواعد العقائد، نقد المحصل، رساله اعتقاديه، فصول نصيريه،

رسالة في الامامة، رساله در اصول دين و غيره؛ ولي هيچكدام به جامعيت و تاثير تجريد الاعتقاد نبوده است.

شروح و حواشی خود تجريد به بیش از 50 تالیف می رسد ولی مهمترین و مؤثرترین آنها عبارت است از:

1- کشف المراد فی شرح تجريد الاعتقاد؛ علامه حلی، حسن بن يوسف (648-716)

2- تسديد القواعد في شرح شرح تجريد العقائد؛ اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن (674-749) که به شرح قدیم مشهور است

3- شرح تجريد الاعتقاد (شرح قوشچی)؛ قوشچی، علی بن محمد (-879) که به شرح جدید مشهور است

4- شوارق الالهام في شرح تجريد الاعتقاد؛ عبدالرزاق لاهیجی (1071-)

بر شروح و حواشی تجريد بیش از یکصد و هشتاد شرح و حاشیه وجود دارد. مهم این که شرح اصفهانی و قوشچی که هر دو بسیار مورد توجه بوده، هر دو از عامه اند و در مذهب متفاوت با خواجه طوسی و کمتر اثری با رنگ و بوی شیعی چه در شرح و چه در نقد و حاشیه، همانند کتاب تجريد الاعتقاد خواجه می توان یافت. گفته شده آن را در بغداد در سال 660 بر او خوانده اند (فهرست مجلس 389/2) و گفته شده این آخرین اثر و تالیف خواجه است که در حدود 669 نگارش یافته است. (سبع رسائل، تصحيح سيد احمد تويسرکانی، ص 288).

آغاز: أما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه و الصلاة علی سيد انبيائه و علی اکرم احبائه فانی مجيب الی ما سئلت من تحرير مسائل الكلام و ترتيبها علی أبلغ النظام مسيرا الی غرر فرائد الاعتقاد و نکت مسائل الاجتهاد مما قادنني الدليل اليه و قوی اعتمادی عليه و الله اسئل العصمة و السداد

انجام: و كذا النهي عن المنكر و بالمندوب مندوب سمعا و الا لزم ما هو خلاف الواقع و الاخلال بحكمة الله تعالى و شرطهما علم فاعلها بالوجه و يجوز التأثير و انتفاء المفسدة و الله اعلم بالثواب اللهم ثبتنا علی دينك و طاعتك و لاترغ قلوبنا بعد اذ هديتنا و هب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب

چاپ: تهران، سنگی، بدون تاریخ، جیبی، 111صفحه؛ تهران، 1280ق، سنگی، همراه با شوارق الالهام، بمبئی، 1311ق، سنگی، 344ص، همراه با کشف المراد؛ این اثر در سال 1407ق با تحقیق محقق معاصر سید محمد جواد حسینی جلالی از سوی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم منتشر گردیده است؛ یک کتاب شناسی جامع و کامل از آثار مرتبط با کتاب تجريد العقائد از سوی محقق سخت کوش و دوست دیرینم علی صدرايي خویی تهیه گردیده و در سال 1382 ش به چاپ رسیده است

[الذريعة 352/3 و 31/6 و 113 و 144 و 354/3؛ كشف الظنون 346/1-351؛ ريحانة الأدب 180/2؛ آثار و احوال خواجه از مدرس رضوی: 209؛ کتابشناسی تجريد الاعتقاد، صدرائی خوئی، ص 19-21؛ معجم التراث الكلامی: 162/2؛ فهرست المخطوطات العربية الاسلامية بمكتبة الفاتيكان: 178/1 و 179؛ دنا 795/2-797 (75 نسخه)]

شرح و حواشی:

1- کشف المراد في شرح تجريد الاعتقاد؛ علامه حلی، حسن بن يوسف (648-726)

- 2- تسديد القواعد في شرح تجريد العقائد = تشييد العقائد في شرح تجريد العقائد = شرح قديم تجريد؛ اصفهاني، محمود بن عبدالرحمن (674-749)
- 3- تقرير الاعتماد في شرح تجريد الاعتقاد بهشتي اسفرايني، محمد بن احمد (-749)
- 4- المفيد في شرح تجريد الاعتقاد؛ مصري، احمد بن محمد (-757)
- 5- حاشية تسديد القواعد في شرح تجريد العقائد = حاشية شرح القديم للتجريد = حاشية شرح الأصفهاني على التجريد؛ جرجاني، علي بن محمد (740-816)
- 6- شرح تجريد الاعتقاد = شرح تجريد العقائد = شرح جديد تجريد = شرح تجريد الكلام = شرح التجريد؛ قوشجي، علي بن محمد (-879)
- 7- حاشية حاشية تسديد القواعد في شرح تجريد العقائد؛ خطيب زاده، محمد بن ابراهيم (-891)
- 8- ايضاح مشكلات التوحيد في حل معضلات التجريد؛ حسيني، شجاع بن علي (-10)
- 9- حاشية شرح التجريد الجديد؛ حسيني، فضل الله بن محمد (-10)
- 10- حاشية حاشية تسديد القواعد في شرح تجريد العقائد ملازاده (-10)
- 11- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ استر آبادي صدرى، جلال الدين (-10)
- 12- حاشية شرح التجريد الجديد؛ مشكك رستمدرارى، محمد بن علي (-10)
- 13- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ اصفهاني، حسين بن ميرزا علي (-10)
- 14- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ شريف گيلاني، قاسم بن عزيز الدين (-10)
- 15- حاشية شرح التجريد الجديد؛ استر آبادي، شمس الدين محمد (-10)
- 16- حاشية تسديد القواعد في شرح تجريد العقائد؛ بحر آبادي، محمد بن يوسف (-10)
- 17- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ شيرازي، محمود بن يعقوب (-10)
- 18- تحقيق التجريد؛ لارى، كمال بن محمد (-10)
- 19- ملحقات لارى؛ لارى، كمال بن محمد (-10)
- 20- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد = حاشيه حاشيه شرح جديد تجريد العقائد؛ لارى، كمال بن محمد (-10)

21- حدائق الفوائد في تحقيق شرح تجريد العقائد؛ غفاري، حامد بن برهان (10-)

ص: 952

22- تحرير تجريد العقائد؛ نيريزى، محمود بن محمد (-10)

23- حاشية القديمة على شرح التجريد الجديد؛ دشتكى شيرازى، مير صدرالدين محمد (828-903)

24- حاشية الجديدة على شرح التجريد الجديد؛ دشتكى شيرازى، مير صدرالدين محمد (828-903)

25- حاشية على شرح التجريد الجديد؛ دشتكى شيرازى، مير صدرالدين محمد (828-903) 26- حاشية في مغالطة جذر الأصم على

شرح التجريد = حل شبهة جذر الأصم = حل شبهة ابن كمونة = شبهه جذر اصم؛ دشتكى شيرازى، مير صدرالدين محمد (828-903)

27- حاشية القديمة على شرح التجريد = حاشية شرح تجريد؛ دوانى، محمد بن اسعد (830-908)

28- تحقيق التقابل؛ دوانى، محمد بن اسعد (830-908)

29- حاشية الجديدة على شرح التجريد الجديد؛ دوانى، محمد بن اسعد (830-908)

30- حاشية شرح التجريد؛ دوانى، محمد بن اسعد (830-908)

31- حاشية شرح تجريد العقائد؛ دوانى، محمد بن اسعد (830-908)

32- حاشية شرح التجريد الجديد؛ محمد بن الحاج حسن (-911)

33- حاشية حاشية تسديد القواعد في شرح تجريد العقائد = حاشية على حاشية سيد شريف بر شرح قديم تجريد؛ عجم سنان، يوسف (-)

(936)

34- تعليقات على الشرح الجديد للتجريد = النفس و الهیولى؛ دشتكى شيرازى، منصور بن صدرالدين محمد (-948)

35- حاشية شرح التجريد الجديد؛ الهى اردبيلى، حسين بن عبدالحق (950-870)

36- حاشية شرح التجريد الجديد = حاشيه بر شرح الهيات تجريد = تعليقه بر الهيات شرح تجريد؛ خفرى، محمد بن احمد (-957)

37- حاشية شرح التجريد الجديد (امور عامه)؛ خفرى، محمد بن احمد (-957)

38- تعليقات بر شرح تجريد = محاكمات التجريد؛ عجم، محمد بن احمد (-957)

39- حاشية شرح التجريد؛ اشرفى جرجانى، عبدالحى بن عبدالوهاب (-959)

40- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد = حاشيه بر حاشيه قديم ملا جلال بر شرح جديد تجريد؛ ملا عبدالله بن حسين

يزدى (-981)

41- حاشية شرح التجريد الجديد = اثبات الله؛ فخرالدين حسيني، محمد بن حسين (-984)

- 42- حاشية شرح التجريد الجديد = حاشية امور عامه؛ فخرالدين حسيني، محمد بن حسين (-984)
- 43- حاشية شرح التجريد الجديد = حاشية الجواهر؛ فخرالدين حسيني، محمد بن حسين (-984)
- 44- الحاشية على شرح التجريد؛ تركه طوسي، افضل الدين محمد (-991)
- 45- الحاشية على الهيات شرح الجديد على التجريد؛ مقدس اردبيلي، احمد بن محمد (993)
- 46- حاشية تجريد الاعتقاد؛ عبادي، احمد بن قاسم (-994)
- 47- حاشية الخوانساري على شرح التجريد و حاشية القديمة و حاشيتها؛ ميرزا جان باغنوي، حبيب الله (-994)
- 48- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد = حاشيه حاشيه بر حاشيه قديم تجريد؛ ميرزا جان باغنوي، حبيب الله (-994)
- 49- حاشية شرح التجريد الجديد؛ ميرزا جان باغنوي، حبيب الله (-994)
- 50- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ شيرازي، شاه فتح الله بن حبيب الله (-997)
- 51- تحفه شاهي و عطيه الهي = ترجمه تجريد الاعتقاد بدخشي، على بن عبدالله (-11) 52- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ حسني، محمد باقر بن ابو محمد (-11)
- 53- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد؛ حسيني توني، ميرك موسى بن امير محمد اكبر (-11)
- 54- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد؛ مدرس اصفهاني، محمد قاسم بن محمد صالح (-11)
- 55- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ حسني حسيني، حمزه بن محمد (-11)
- 56- حاشية شرح التجريد الجديد (جواهر)؛ قاضي زاده كرهودي، عبدالخالق (-11)
- 57- حاشية شرح التجريد الجديد (الهيات)؛ قاضي زاده كرهودي، عبدالخالق (-11)
- 58- حاشية شرح التجريد؛ شيرازي، محمد هادي بن معين الدين (-11)
- 59- نقد الحواشي؛ شيرازي، محمد هادي بن معين الدين (-11)
- 60- التشخص؛ رشتي، عبدالغفار بن محمد (-11)
- 61- حاشية شرح التجريد الجديد؛ حسيني دشتكي، احمد بن ابراهيم (-1015)
- 62- حاشية شرح القديم للتجريد؛ نسابه شيرازي، محمد (-1019)

63- حاشية شرح التجريد؛ شوشتری، نورالله بن شرف الدين (956-1019)

64- حاشية شرح التجريد الجديد؛ همدانی، ابراهيم بن حسين (1026-)

65- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد؛ ميرداماد، محمد باقر بن محمد (-1041) 66- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد؛ صدرالدين شيرازي، محمد بن ابراهيم (979-1050)

67- رياض القدس و حظيرة الأنس؛ علوی عاملي، احمد بن زين العابدين (-1054)

ص: 953

- 68- مصابيح القدس وقناديل الانس؛ علوى عاملى، احمد بن زين العابدين (-1054)
- 69- روضة المتقين في أمامة الأئمة المعصومين؛ علوى عاملى، احمد بن زين العابدين (-1054)
- 70- حظيرة الإنس من اركان رياض القدس = حاشية شرح التجريد؛ علوى عاملى، احمد بن زين العابدين (-1054)
- 71- حاشية حاشية القديمة على شرح التجريد؛ علوى عاملى، احمد بن زين العابدين (-1054)
- 72- عقد الجواهر المتعلقة بكتاب التجريد الزاخر؛ علوى عاملى، احمد بن زين العابدين (-1054)
- 73- حاشية شرح التجريد؛ علوى عاملى، احمد بن زين العابدين (-1054)
- 74- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد = حاشية حاشية شرح تجريد العقائد؛ سلطان العلماء، حسين بن محمد (1001-1064)
- 75- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد = حاشية فخريه؛ شيرازى، محمد ابراهيم بن ملاصدرا (-1070)
- 76- حاشية شرح التجريد الجديد = حاشية رزاقية؛ لاهيجى، عبدالرزاق بن على (-1071) 77- شوارق الالهام في شرح تجريد الكلام؛ لاهيجى، عبدالرزاق بن على (-1071)
- 78- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ لاهيجى، عبدالرزاق بن على (-1071)
- 79- حاشية التشكيك على الحاشية القديمة على التجريد = التشكيك؛ محقق سبزواري، محمد باقر بن محمد مؤمن (1017-1090)
- 80- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ حسيني قزويني، محمد معصوم بن فصيح الحق (-1091)
- 81- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ گلپايگانى، ابوالقاسم بن محمد (-1092)
- 82- كحل الابصار و نور الأنظار = حاشية حاشية شرح التجريد؛ قزويني، محمد بن حسن (-1096)
- 83- حاشية شرح التجريد الجديد؛ شيروانى، محمد بن حسن (1033-1098)
- 84- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ شيروانى، محمد بن حسن (1033-1098)
- 85- حاشية حاشية الخفرى على شرح التجريد؛ شيروانى، محمد بن حسن (1033-1098) 86- حاشية شرح التجريد الجديد؛ ملا شمس، شمس الدين محمد (1098-1016)
- 87- حاشية حاشية التشكيك = التشكيك؛ محقق خوانسارى، حسين بن محمد (1016-1099)
- 88- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد؛ محقق خوانسارى، حسين بن محمد (1016-1099)

89- حاشية شرح التجريد الجديد؛ محقق خوانساري، حسين بن محمد (1099-1016)

90- شرح تجريد الاعتقاد؛ تبريزي، عبدالله بن محمد كاظم (-12)

91- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفري على شرح التجريد = زمان موهوم (رسالة در اثبات ...); اصفهاني، محمد بن محمد زمان (-12)

92- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد؛ عبدالباقى بن محمد حسين (-12)

93- حاشية شرح التجريد الجديد؛ سلطان العلماء قايى، محمد (-12)

94- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد؛ كاشاني، غلامرضا بن عبد العظيم (-12) 95- خلاصة علم المنطق و الكلام؛ بسطامى، عبدالقادر بن محمد مهدي (-12)

96- حاشية تجريد الاعتقاد؛ نائى، محمد رضا بن رشيد (-12)

97- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد؛ تنكابنى، حسين بن ابراهيم (-1105)

98- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد؛ قمى مشهدى، محمد بن محمد رضا (-1107)

99- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد = حاشيه جماليه؛ آقا جمال خوانساري، محمد بن حسين (-1125)

100- تعليقات حاشية الخفري على شرح التجريد؛ مسيحا فدشكوئى محمد مسيح بن اسماعيل (1037-1127)

101- حاشية شرح التجريد الجديد؛ مسيحا فدشكوئى، محمد مسيح بن اسماعيل (1037-1127)

102- حاشية تجريد الاعتقاد؛ گيلانى، حمزه (-1134)

103- حاشية شرح التجريد الجديد؛ گيلانى، حمزه (-1134)

104- علاقة التجريد؛ حسينى علوى، محمد اشرف بن عبدالحسيب (-1145)

105- ابطال الزمان الموهوم = حاشية حاشية آقا جمال خوانساري على حاشية الخفري على شرح التجريد الجديد؛ خواجوئى، محمد اسماعيل بن حسين (-1173)

106- كشف المرام في شرح تجريد الكلام = شرح تجريد الكلام؛ طبرى، محمد كاظم بن رضا (13)

107- حاشية شرح التجريد الجديد؛ لاهيجى، محمد جعفر بن محمد صادق (13) 108- حاشية فلسفية؛ موسوى نجفى، على (13)

109- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفري على شرح التجريد؛ موسوى، محمد بن فتح الله (-1225)

110- حاشية شوارق الالهام؛ رونق عlishاه كرماني، محمد حسين بن محمد كاظم (-1230)

111- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفري على شرح التجريد؛ اردكاني، احمد بن محمد ابراهيم (1175-1238)

112- حاشية حاشية الخفري على شرح التجريد؛ اردكاني، احمد بن محمد ابراهيم (1175-1238)

ص: 954

- 113- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفري على شرح التجريد؛ هرندی، محمد بن محمد على (-1243)
- 114- مفتاح الكنوز؛ هزار جریبی، محمد على بن محمد باقر (1188-1245)
- 115- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفري على شرح التجريد؛ نوری، على بن جمشيد (-1246)
- 116- حاشية شوارق الالهام؛ بسمل شیرازی، على اكبر بن على (1187-1263)
- 117- البراهين القاطعة في شرح تجريد العقاید الساطعة؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سيف الدين (1198-1263)
- 118- نهاية التحرير في شرح التجريد = نظم تجريد الاعتقاد؛ حسینی قزوینی، محمد تقی بن امیر مؤمن (-1270)
- 119- حاشية شوارق الالهام = حاشية الشوارق؛ واحدالعین، اسماعیل بن محمد سمیع (-1277)
- 120- حاشية حاشية اللاهيجي على حاشية الخفري على شرح التجريد؛ واحد العين، اسماعیل بن محمد سمیع (-1277)
- 121- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفري على شرح التجريد؛ واحد العين، اسماعیل بن محمد سمیع (-1277)
- 122- حاشية حاشية آقا جمال على حاشية الخفري على شرح التجريد؛ سبزواری، هادي بن مهدي (1212-1289)
- 123- منتخباتی از شرح تجريد؛ گلپایگانی، محمد تقی (-1292) 124- حاشية شرح التجريد القديم؛ شیروانی، محمد حسین بن محمد
- (-14)
- 125- حاشية شوارق الالهام؛ شرندي قزوینی، کلبعلی بن عباس (-14)
- 126- لوامع الاعلام من شوارق الالهام؛ حسینی، محمد تقی بن اسدالله (-14)
- 127- حاشية شرح التجريد الجديد؛ حسینی، محمد تقی بن اسدالله (-14)
- 128- شرح تجريد الاعتقاد؛ تنكابنی، محمد بن سلیمان (1234-1302)
- 129- شرح تجريد الاعتقاد؛ میرزای شیرازی، محمد حسن بن محمود (1230-1312)
- 130- شرح تجريد الاعتقاد؛ اشرفی مازندرانی، خضر بن اسماعیل (-1336)
- 131- شرح تجريد الاعتقاد؛ امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی (-1367)
- 132- حاشية شوارق الالهام؛ علامه حائری مازندرانی، محمد صالح بن فضل الله (1297-1391)

133 - التعليقة على كشف المراد؛ طواری یزدی، عباس بن محمد (15-)

134 - توضیح المراد فی شرح كشف المراد؛ حسینی كاشانی، هاشم بن مهدی (-1412)

135 - حاشية شرح التجريد = شرح سمرقندی؛ سمرقندی، محمد سعید

136 - شرح تجريد الاعتقاد؛ محمود بن محمد

137- حاشية شرح التجريد الجديد على نقي

138 - حاشية شوارق الالهام؛ همدانی، ملارضا

139- حاشية شرح تجريد الاعتقاد = رساله فخريه؛ مازندرانی، ابراهيم بن اسماعيل

140- ايضاح المقاصد في ترجمة تجريد العقائد

141 - تجريد الاعتقاد (با ترجمه منظوم)

142- تعليقات بر مبحث خلاء شرح جديد تجريد

143- حاشية التجريد و شرحه القديم و الجديد (2 ناشناس)

144- حاشية التجريد و شرحها 145- حاشية تجريد الاعتقاد (4 ناشناس)

146- حاشية تسديد القواعد في شرح تجريد العقائد (2 ناشناس)

147- حاشية تسديد القواعد في شرح تجريد العقائد = حاشية شرح التجريد القديم

148- حاشية حاشية الجرجاني على تسديد القواعد (3 ناشناس) 149- حاشية حاشية الجلالية على شرح التجريد 150- حاشية حاشية

الخفري على شرح التجريد (4 ناشناس) 151- حاشية حاشية الدواني القديمة على شرح التجريد (4 ناشناس)

152- حاشية حاشية السماكي على شرح التجريد (2 ناشناس)

153- حاشية حاشية تجريد الاعتقاد 154- حاشية شرح التجريد (45 ناشناس)

155- حاشية شرح التجريد = حاشيه بر شرح الهيات تجريد

156- حاشية شرح التجريد الجديد (26 ناشناس)

157- حاشية شرح التجريد الجديد و حواشيه

158- حاشية شرح التجريد القديم (3 ناشناس)

159- حاشية شرح التجريد القديم و الجديد (2 ناشناس)

160- حاشية شرح التجريد و الحاشية القديمة للدواني

161- حاشية شرح التجريد و حاشية الخفري عليه

162- حاشية شرح الجديد للتجريد

163- حاشية شرح تجريد الاعتقاد

164- حاشية شرح كتاب في الحكمة

165- حاشية شوارق الالهام (4 ناشناس)

166- حاشية كشف المراد

167- حاشية شرح تجريد الاعتقاد

168- حواشى شرح التجريد = حواشى شرح جديد

169- حواشى شرح التجريد الجديد

170- شرح تجريد الاعتقاد (30 ناشناس)

171- شرح تجريد الكلام

172- شرح كشف المراد فى شرح تجريد الاعتقاد

173 - المجمع الخامس في خلاصة علم الكلام

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 630/7

آغاز: برابر

بى كا، تا: قرن 98 شرح ذيل را كه در پشت صفحه اول مرقوم است

ص: 955

خط خواجه نصیر تشخیص داده اند: «قرء علی هذا الكتاب و هو کتاب تجرید الاعتقاد صاحبه قرأه مستوضح لمبانیه و قواعدہ مستشرح لمعانیه و مقاصده و کتب مؤلف الكتاب محمد بن الحسن الطوسی اعانه الله علی مرضیه و وفقه لطاعته و غفرله خطایاه و عفا عنه انه غفور رحیم لطیف کریم و ذلك بمدينة السلام بغداد ... الخامس و العشرون من ربيع الأول سنة تسع و ستین و ستمائة هلالیه هجریه و الحمد لله رب العالمین و هو حسبی

و نعم المعین»؛ اندازه: 22×12 سم [ف: 2-389]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 462/7 (آ)-463/7 (ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش 1589؛ بی کا، تا: سه شنبه 21 محرم 754ق؛ گ(121 پ-126 پ) [فیلمهاف: 1-479]

3. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7025/2 و 2510/2 -ف

خط: نسخ معرب، کا: محمد بن عبدالمجید بن فضل الله طبری، تا: چاشت روز شنبه نزدیک پایان ماه شعبان 859ق؛ در زمان هبلرودی؛ کاغذ: سمرقندی موریانه خورده، جلد: تیماج تریاکی مقوایی با لولا فرسوده، 20 گ (120 پ - 139)، 20 سطر (12×10)، قطع: ربعی، اندازه: 13×18 سم [ف: 16-433] و [فیلمهاف: 1-708]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1048 عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، ایتالیا؛ ش 1177؛ خط: نسخ، کان ابراهیم بن علی بن یحیی بن محمد بن عیسی بن اسعد سعدی مالکی مرادی مدحجی، تا روز عرفه جمعه ذیحجه 861ق مصحح، در جای های مختلف علامت بلاغ؛ 44ص (5-47)، 21 سطر [عکسی ف: 3-102]

قم، مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1582/1

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 4-438]

5. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 98

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ مصحح، محشی، وقف نامه کتاب از محمد تقی بن محمد کاظم قمی و یادداشتی کلامی و نام میرزا مهدی نائب الصدر و یک بیت شعر فارسی؛ واقف: محمد تقی بن محمد کاظم قمی، جلد: تیماج قهوه ای، 185 گ، 5 سطر، اندازه:

12×20 سم [ف: 1-75]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 2532/1

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 10؛ محشی، مجدول؛ مهر: «عبدہ الراجی حسین الموسوی 1254)، «عبدہ الراجی حسین بن ابی

القاسم الموسوي 1254»، «بنده دین محمد محسن 1070»؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ عطف میشن قهوه ای، 80گ (آپ-80)، 8 سطر، اندازه: 11×20 سم [ف: 6-36]

7. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 2261/14

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ محشی با نشان «شرح صحائف، مولانا جلال، شرح»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه ای سیر، 6گ (94-99پ)، اندازه: 12×18 سم [ف: 5-453]

8. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3123/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: قریش بن هاشم حسینی، تا: دوشنبه ذیقعده 155ق، جان مکه؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه ای، 11گ (33-43پ)، 20 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 8-354]

9. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1654/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد حسینی، تا: نیمه ربیع الأول 162ق، تاریخ کتابت به نقل از خط سید صفد حسینی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج سرخ عطف مشکی، 29گ، 14 سطر، اندازه: 11/5 × 18/5 سم [ف: 5-67]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10467/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الاول 964ق، جلد: تیماج سیاه، 15 سطر، اندازه: 10×17 سم [ف: 33/1-42]

11. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: 182/4

خط: نسخ، بی کا، تا: سه شنبه 26 رمضان 968ق؛ قطع: جیبی [نشریه: 4-410]

12. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5066

خط: نسخ، بی کا، تا: 27 رمضان 969ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، 74گ، 7 سطر (5/5×11)، اندازه: 13×19 سم [ف: 15-4102]

13. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 5123/7

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن عبد الله استرآبادی، تا: جمادی الثانی 975ق، جان دمشق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: مقوایی عطف تیماج

قهوه ای، 26 گ (137 پ-162 پ)، 15 سطر، اندازه: 15/5×9/5 سم [ف: 13-327]

14. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4176/2

خط: نستعلیق، کا: ابو القاسم بن سلطان حسین عبدالعظیمی، تا: 984ق؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکى، 67 گ (9-75)، 15 سطر (11×3)، اندازه: 19×9 سم [ف: 13-3143]

15. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 26201

بی کا، تا: 984ق؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصور تألهی معین الدین [رایانه]

16. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6365

تنها بخش کلام؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 987ق؛ یک سرلوح در آغاز، مجدول زر و لاجورد؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج مشکى، 49 گ، 10 سطر، اندازه: 15×10/5 سم [ف: 3-315]

17. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6908/3

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن حسین بیانه کلانی لاهیجانی، تا: سه شنبه 13 صفر 996ق، جا: قزوین؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج

ص: 956

مشکی، 14 گ (61 پ - 74 پ)، 21 سطر، اندازه: $12/5 \times 19$ سم [ف: 18-102]

18. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11579/2

آغاز: برابر، انجام: و إلا لكان الثواب أنقص حالا من العوض و التفصیل علی تقدیر حصوله فیهما خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، در پایان مطالبی به صورت منظوم درباره برجهای دوازده گانه بیان شده؛ کاغذ: سمرقندی نخودی نازک، 24 گ (25-48)، 15 سطر، اندازه: $7 \times 13/5$ سم [ف: 29-291]

19. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2198/2

مقداری از مقصد پنجم افتاده است یعنی از اواسط مسئله ششم تا پایان مقصد پنجم در متن افتادگی است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: دولت آبادی، نخودی، جلد: تیماج زرشکی، 60 ص (98-157)، اندازه: $9/5 \times 17$ سم [ف: 11-493]

20. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10218/2

بخش منطق؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ هامش [مختصر ف: 132]

21. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 6556/2

بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح؛ تملک: حر عاملی با مهر بیضوی؛ جلد: تیماج مشکی، 31 (67 پ - 97 پ)، اندازه: $11/5 \times 19$ سم [ف: 20-125]

22. کرمانشاه؛ میدی (خاندان)؛ شماره نسخه: 60

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 27، 14 سطر، اندازه: $12/5 \times 18/5$ سم [ف: 49]

23. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1795

خط: نستعلیق، کا: مهر علی، تا: قرن 11؛ 60 گ، 9 سطر، اندازه: 11×18 سم [ف: 1-37]

24. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3323/1

آغاز: بسمله: المقصد الثالث: في اثبات الصانع وصفاته وآثاره وفيه فصول، الأول في وجوه الموجود ان كان واجبة فهو المطلق و الا استلزمه لاستحالة الدور و التسلسل؛ انجام: و شرطهما علم فاعلمها بالوجه و تجویز التأثير و انتفاء المفسدة و الحمد لله الموفق لنا علی دفع المضرة و جذب المنفعة بخش الهیات؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1011 ق؛ افتادگی: وسط؛ جلد: تیماج فهوه ای مجدول، وگی، 20 سطر، اندازه: 11×20 سم [ف مخ: 1-323]

25. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15918/1

خط: نسخ، بی کا، تا: شنبه 6 شوال 1018ق؛ رکابه دار؛ تملك: صدرالافاضل لطفعلی بن محمد کاظم تبریزی بن محمد کاظم تبریزی به تاریخ 1295ق، مبارک بن علی بن عبدالله بن ناصر جارودی در 1187ه و فرزندش عبدالله در 1234ق، حسین بن محمد بن عبدالله بن عمران قطیفی در 1182ق؛ جلد: مقوارویہ کاغذ ابر و باد عطف، 51گ (2پ-52ر)، 10-15 سطر، اندازہ: 12/5 × 19 سم [ف: 44-132]

26. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6525/7

آغاز و انجام: برابر خط نستعلیق، کان محمد حسین تبریزی معروف به برهان المنجمین، تا: 1042ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج سبز، وگ (50پ - 58ر)، 27 سطر چلیپا، اندازہ: 17×25 سم [ف: 17-107]

27. قم؛ فیضیہ؛ شماره نسخه: 1161

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن ہمدانی، تا: 1049ق؛ 180 گ، 16 سطر، اندازہ: 12×20 سم [ف: 1-39]

28. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7413/1

کا: عبدالحسین بن میر باقر حسینی خاتون آبادی، تا: 15 ذیحجہ 1054ق؛ کاغذ: سپاہانی،

جلد: تیماج قہوہ ای، 15 سطر (6×12/5)، قطع: ربعی، اندازہ: 13×19/5 سم [ف: 16-551]

29. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 2604/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1056ق، کاغذ: اصفہانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی روشن، عطف تیماج عنابی، 31 (2-32پ)، 13 سطر (6/5×11)، اندازہ: 12×19 سم [ف: 6-13]

30. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4954/23

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میر جعفر بن عبد اللہ الحسینی، تا: سه شنبه 25 ذیحجہ 1068ق، کاغذ: سپاہانی، جلد: روغنی حاشیہ گل و بوته میان ترنج، 23 گ (317-339ر)، 4 سطر (7/5×14)

(، اندازہ: 15×25 سم [ف: 14-242])

31. تهران؛ سپہسالار؛ شماره نسخه: 6685/1

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع بن محمد رضا، تا: دوشنبه جمادی الاول 1078ق؛ کاغذ: سپاہانی، جلد: تیماج قہوہ ای، 25 گ (آپ-)

25، 15 سطر، اندازه: 10×17 سم [ف: 3-316]

32. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13822/1

آغاز: و تحديدهما بالثابت العين و المنفى العين أو الذي يمكن ... (ر) الفصل الثاني في الماهية و لواحقها ... (15ر) المقصد الثاني في الجواهر و الأعراض فيه فصول الفصل الأول في الجواهر؛ انجام: برابر مشتمل بر تمام کتاب به جز بخشی از فصل نخست که مقصد اول افتاده؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد حسینی، تا: 3 رمضان 1079ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، کاغذ: فرنگی، 43گ (1ر - 43پ)، 10 سطر، اندازه: 12×8 سم [ف: 35-97]

33. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 7143

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن حاجی غلام رضا، تا: 1093ق؛ وقف اولاد محمد مهدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکى، 51 گ، 10 سطر (9×5/5)، اندازه: 10/5 × 14/5 سم [ف: 16-465]

34. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 12447/3

آغاز: المقصد الثالث في إثبات الصانع تعالى و صفاته و آثاره و فيه فصول الفصل الأول في وجوده الموجود؛ انجام: برابر

ص: 957

از مقصد سوم در اثبات صانع تعالی تا پایان؛ خط: نسخ، کا: حسین بن سالم، تا: یک شنبه 3 ذیحجه 1094ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی نخودی، 14گ (86-99)، 11-14 سطر، اندازه: 12×8سم [ف: 31-439]

35. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6366

خط: نسخ، بی کا، تا: 22 جمادی الثاني 1097ق؛ مجدول؛ محشی از شرح ملا علی و «12»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سرخ، 104گ، 7 سطر، اندازه: 12/5×17 سم [ف: 3-315]

36. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 407/3

خط: نسخ، کا: اسحاق

شولستانی، تا: شنبه 22 جمادی الاول 1098ق، جلد: تیماج مشکی، 24گ (27-50ر)، 15 سطر، اندازه: 11×18/5سم [ف: 2-130]

37. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 7557/3

تنها منطق را دارد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ محشی با نشان «ع. ل» و «شرح» و «س»؛ کاغذ: سفید و نخودی فرنگی، جلد: تیماج مشکی، 31 (147-187)، 14 سطر، اندازه: 22×13سم [ف: 3-316]

38. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20851

آغاز: بسمله. المقصد الثاني في الجواهر و الاعراض؛ انجام: الصوريه و يحصل منه و يعرض له كيفيه ممیزه خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: نخودی، جلد:

میشن، 14 سطر (12×5)، اندازه: 18×11سم [رایانه]

39. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه: 40

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ با سرلوح مذهب مرصع مزدوج، مجدول، مصحح، محشی، درون کتیبه سرلوح نوشته اند: «وقف للعام»؛ مهر: «وقف مدرسه سعديه طهران 1290» (بیضوی)؛ تملك: عبدالفتاح موسوی که کتاب را در مشهد مقدس رضوی آموخته است با مهر مستطیل که فقط کلمه «عبدالفتاح» از آن باقیمانده عبدالله [ابن حاجی محمدرضا نجل مرحوم آقا ... با مهرش؛ واقف: سید یحیی، ربیع الاول 1291 ق با مهر او: «یحیی الموسوی» مستطیل)؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج سوخت، 363گ، 21 سطر [ف: 75]

40. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 1762

خط: نستعلیق، کا: حسین بید کا بادی، تا: جمادی الاول 1101ق؛ ترقیمه: «قد فرغ من تعلیق هذا الكتاب و رسم الشکاله و تصحیحه و تعلیق حواشیه و مطالعته علی قدر ما وصل الیه فکره القاصر و نظره الفاتر فی جمادی الاخر سنة الف و اربع و عشرين من الهجرة بمدينة اصفهان جعلها الله مملوءة بالخیرات و معمورة بالبرکات احوج خلق الله الیه حسن بن سعد بن الحسن القایینی رزقه الله علما نافعا و عملا

رافعا و نقلته من نسخة كان طالعها السلطان الفاضل الملك العالم العادل افتخار الحكماء و ناصر المسلمين المؤيد بتأييد الملك الديان الغ بيبك بن شاهرخ بن تيمور كور كان ثم ساقها الدهر الى الحكيم الفاضل و الاستاد الكامل افضل الفضلاء و الحكماء افتخار المهندسين قدوة العلماء المتألهين معز الدين محمد الأصفهاني اعلي الله شأنه في الدارين و رفع مكانه في المنزلة مصليا على رسوله المصطفى و آله و اولاده الطاهرين النجباء ... نمقه العبد الأقل الضعيف الراجي اليغفور به الكريم الغفار الغني ابن حاجي محمد حسين بيد كبادي في تاريخ شهر جميدى الاول سنة 1101)؛ 203گ، 15 سطر، اندازه: 18×13سم [ف: 1-38]

41. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: 9224

آغاز: برابر؛ انجام: و ينبغي أن لا يتجسس من أحوال الناس.

خط: نسخ، کا: محمد مهدى بن حسنعلی محولاتی فیض آبادی، تا: سلخ جمادى الاول 1122ق؛ محشى؛ کاغذ: حنايى، جلد: مقوا با روکش پارچه، 33گ، 12 سطر، اندازه: 18×10سم [ف: 11-52]

42. يزد؛ مدرسى؛ شماره نسخه: بدون شماره/2

آغاز: برابر؛ انجام: و صلى الله على خير خلقه محمد و آله الطاهرين.

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: شعبان 1128ق، جلد: تیماج تریاکی، 53گ (79-131)، 7 سطر (10×6)، اندازه: 14×9سم [میراث اسلامى: 8-456]

43. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 1759

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد امین، تا: اواخر صفر 1157ق؛ مصحح، کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 18گ، 22 سطر، اندازه: 21×13سم [ف: 5-141]

44. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه: 14724/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: حدود قرن 13، کاغذ: فرنگی آهار مهره، 40گ (3پ-42پ)، 10 سطر، اندازه: 7/5×13/5سم [ف: 37-274]

45. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: 866/2

بی کا، تا: قرن 13؛ قطع: رقعی [ف: 318]

46. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 8944/3

از آغاز مقصد دوم تا پایان آن؛ خط: نسخ، کا: قاینی، تا: شنبه 29 ذی‌قعدة 1203ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکى،
گ (107پ-114)، 18 سطر (6×11) [ف: 17-259]

47. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 71/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: محمد بن محمد ابراهیم تاجر تهران، تا: شعبان 1245ق، جلد: تیماج قهوه ای، 51 گ، اندازه: 15×21سم [ف:
211]

48. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 13833/6

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملا شهر بابکی مشهور به کرمان، تا: 1256ق؛ جلد: تیماج مشکى، 36 گ (157پ-192ر)، 11 سطر
[ف: 37-388]

ص: 958

49. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 118/13

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 5 جمادی الاول 1259ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج ضربی مشکی، 438ص (394-431)، 17 سطر (14×7)، اندازه: 21×13سم (سنا: ف: 1-62)

50. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1282/1-ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن حسینی بن میرزا رضا طیب، تا: 9 صفر 1261ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، 98ص (1-98)، اندازه: 15×8/5سم [ف: 24/3-52]

51. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه: 152

آغاز: برابر؛ انجام: قد وقع الفراغ من تسوید يوم السبت الرابع من شهر المحرم سنة 1262 من الهجرة

خط: نسخ، کا: میرزا مهدی، تا: 4 محرم 1262ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 67گ، 9 سطر، اندازه: 6×3/5سم [ف: 149]

52. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7858/1

آغاز: علی الأمور الخارجية بمثلها وجب التطابق في صحیحية و الافلا. (3) الفصل الثاني في المهية و لواحقها وهي مشتقة عنا هو ... (12ر) المقصد الثاني في الجواهر و الاعراض و فيه فصول، الفصل الأول في الجواهر؛ انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: محمد علی بن محمد حسن نائینی برای آخوند ملا عبد الجواد، تا: 1268ق؛ افتادگی: آغاز کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 46گ (11-46ر)، 11 سطر، اندازه: 22×12سم [ف: 20-200]

53. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: 37

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شیرین، کا: جمادی الاول، تا: 1268ق؛ تملك: محمد صادق بن فاضل بسطامی در 20 محرم 1306ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، 27گ، 15 سطر (5/6×12/5)، اندازه: 5/10×5/17سم [ف: 54]

54. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6367

از اثبات صانع تا پایان مقصد سوم؛ خط: نسخ، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: شعبان 1280ق؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوایی، 14گ، 10 سطر، اندازه: 5/13×20سم [ف: 3-315]

55. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: 61/3

خط: نسخ، بی کا، تا: 1289ق، جلد: تیماج مشکی، 38 (127ر - 164ر)، 11 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف: 46]

56. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1123/1

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر حسینی موسوی متخلص به صفی، تا: 1292ق؛ کاغذ: فرنکی الوان (بیشتر زرد رنگ)، جلد: تیماج قرمز، 57ص (2-58)، اندازه: 13×21 سم [ف: 3-572]

57. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5076

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: عبدالله، تا: پنج شنبه 23 رجب 1308ق؛ با یک سرلوح زیبا، مجدول، کمند مشکی؛ کاغذ: فرنکی، جلد: تیماج، 77گ، 9 سطر (7×3/5)، اندازه: 7×11 سم [ف: 15-35]

58. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: 146/1

آغاز و انجام: برابر از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمد علی حائری (سنقری)، تا: 1323ق؛ محشی، در حاشیه اشعار از منظومه ملاهادی سبزواری در حکمت؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج، 24گ، 19 سطر، اندازه: 17×11 سم [ف مخ: 1-94]

59. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 8534

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، کا: شیخ عباسقلی شریف رازی، تا: 20 ربیع الاول 1353ق؛ محشی؛ واقف: شیخ عباسقلی شریف رازی، مرداد 1336، کاغذ: مشقی، جلد: مقوا باروکش

پارچه خاکستری، 20گ، اندازه: 13×20 سم [ف: 11-53]

60. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 29855

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، ضمیمه نسخه ش 29851؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 15 سطر (7/11×5)، قطع: رقعی، اندازه: 9/5×17 سم [رایانه]

61. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14820

آغاز: برابر؛ انجام: فی تسعه اختلفوا فی آن خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 16 سطر (7×18)، اندازه: 14×25 سم [الفبائی: 104]

62. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 364

آغاز: برابر؛ انجام: ثم أنه فرض كفاية لا-فرض عين خط: نستعليق، کا: محمد مقیم، بی تا، مجدول؛ واقف: نادرشاه؛ 31 گ، مختلف
السطر، اندازه: 20×29 سم [ف: 4-39]

63. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 28281

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مهر: کتابخانه ناصریه لکهنو-کتب وقف کرده علامه حامد حسین صاحب ره کاغذ: نخودی، جلد:
گالینگور، 15 سطر (8/5×11)، اندازه: 11/7×18/3 سم [رایانه]

64. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 24585

آغاز: برابر؛ انجام: ویغنی أن لا ینجس الكتاب و السنة. تم و الحمد لله خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: میشن عنابی، 7 سطر (7×13)،
قطع: وزیری، اندازه: 14×22 سم [رایانه]

65. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 915

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: خاکستری، جلد: میشن سرخ، 35 ص، 12-14 سطر، اندازه:

15×9/5 سم [فهرست عراقی: 1-290]

66. گلپایگان کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: 115/3

ص: 959

انجام: ولا يجب مقارنة العدم ولا يجوز بقاء المعلول بعده و آن جازفی بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، لاگ (101پ-107پ)، اندازه: 13 × 18 سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: 94]

67. خوی؛ نمازی، شماره نسخه: 640

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ با حواشی از شرح قوشچی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 12 سطر، اندازه: 15 × 10 سم [ف: 347]

68. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 3451/2

آغاز: برابر؛ انجام: فلا يكون واحدا من كل الوجوه فان تصوران لا يكون فيه تعدد بوجه ما كان خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی و فرنگی شکری، جلد: تیماج یشمی، 403گ، 20 سطر (17 × 6/5)، اندازه: 25 × 13 سم [ف: 15-266]

69. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 518/3

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ نخودی؛ جلد: تیماج عنابی، 18 سطر (5/4 × 13/5)، اندازه: 18 × 10 سم [ف: 1-434]

70. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 8661/1 - 58/111

آغاز: المقصد الثالث في اثبات الصانع وصفاته و آثاره وفيه فصول الأول في وجوده تعالى. الموجود ان كان واجبا فهو المطلوب والا استلزمه چند برگ از اول «المقصد الثالث في اثبات الصانع ..»؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا، 9گ (1-9)، 10 سطر، اندازه: 12 × 17 سم [ف: 2-719]

71. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7639/4 - 51/99

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ 11گ، 19 سطر، اندازه: 20 × 15 سم [ف: 2-719]

72. قم؛ گلپایگانی شماره نسخه: 176/1 - 1/176

آغاز و انجام: برابر از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، 20گ، 19 سطر آف:

[719-2]

73. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2435/4 - ف

نسخه اصل: کتابخانه وزیری جامع یزد، ش 1446؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-692]

74. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 3621/2

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن حاجی محمد شریف نهاوندی، بی تاب جا: نهاوند، مدرسه مؤمنیه؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، 48ص (83-130)، 17 سطر (14×9)، اندازه: 20×15 سم [ف: 12-2623]

75. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 4750-ف

خط: نسخ، بی کا، بی تا، در آغاز آن رساله غرض و فائده سید

شریف علی گرگانی؛ 34ص (115-148) [فیلمهاف: 3-99]

76. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 186/8

انجام: و اما القوة الحيوانية المحركة فغايتها الوصول الى المنتهى و هو قد يكون غاية للقوة الشوقية أيضا و قد لا يكون بي كا، بي تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، 8گ (102ر 109پ)، اندازه: 18×11/5 سم [ف: 1-137]

77. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 30/2

آغاز: برابر؛ انجام: و الفسق الخروج عن طاعة الله تعالى مع الايمان به و النفاق اظهار الايمان و اخفاء الكفر خط: نسخ، کا: محمد خیبر خیبر) بن سلطان حیدر حسنی حسینی طباطبائی میبیدی، بی تا، افتادگی: انجام؛ مهر: «محمد خیبر بن سلطان محمد الحسنی» (بیضوی)، «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، 47گ (84پ - 130پ)، و سطر، اندازه: 10/5×15 سم [ف: 1-36]

78. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: 125-ش/608

آغاز: برابر؛ انجام: دیباچه: او ما يتواتر الى اهل الفضل من كرمه الفضلاء مبرور امن قال آمين ابقى الله ... فان هذا دعاء يشتمل البشري - تمت الדיباچه. متن کتاب: في ذاته دون فعله له فان شرب السقمونيا علة فاعليه عرضيه لحصول البرودة مع انه عدة معدة ذابته الحصول البرودة قد تم بعون الله تعالى. این نسخه شامل دیباچه و مقصد اول است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی نازک، جلد: تیماج قهوه ای، 130گ، 23 سطر (6/5×12/5)، اندازه: 18×12 سم [ف: 2-196]

79. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [دلیل المنحطوطات: 1-221]

• تجريد الاعتقاد (با ترجمه منظوم) / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی

(tajrīd-ul i'tiqād (bā t.-ye manzūm

وابسته به: تجريد الاعتقاد = تجريد العقاید = تجريد الکلام في تحرير عقاید الاسلام نصیرالدين طوسی، محمد بن محمد (597-672)

آغاز: حمد اظهار حال آن ذاتی *** که بود جامع کمالاتی / در وجوب وجود هست ایما *** که رسد خلق را از نعما / اول نعمتی که هست وجود *** داده ما را بمحض رحمت وجود / ذکر نعماء توان علی الاجمال *** وز تفاصیل آن لسان سلال. آغاز: بسمله کلام فی الشک و السهولا حکم لسهو مع غلبة الظن و لالناسی القرائة و الجهر او الاخفات خط: نسخ، کا: اسدالله بن ظهیر الدین علی دوانی، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ 50 گ (1391 - 440 پ) [ف: 359]

• تجرید الایام الشریفة / فقه / عربی

tajrīd-ul ayyām-iš Šarīfa

ص: 960

حسینی جعفری، حسین بن حسن، ق 10 قمری

(hoseynī ja'farī, hoseyn ebn-e hasan (-160

تاریخ تألیف: 14 رمضان 961 رساله در بعضی اعمال که در روزها و شب های متبرک وارد شده و مخصوصاً صیغ عقود و ایقاعات را بیشتر تفصیل داده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2785/4

آغاز: الحمد لله الذي جعل الليل و النهار خلفه لتبتغوا من فضله و فضل بعضها على بعض؛ انجام: و اجعلنا من الذين يستمعون القول فيتبعون أحسنه. خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 14 رمضان 961ق؛ جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا، 25 گ (89 پ - 113 پ)، اندازه: 13×18/5 سم [ف: 7-349]

← تجريد البلاغة ← اصول علم البلاغة

• تجريد البيان في تجويد القرآن / تجويد / عربی

tajrid-ul bayan fi tajwid-il qur'an

رساله مختصر و دقیقی در آداب تلاوت و اصول و قواعد تجويد قرآن که به روش و سبک قدماء نوشته شده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 485/5

آغاز: بسملة الحمد لله المنان علم القرآن خلق الانسان علمه البيان و نشهد ... و بعد فهذا تجريد البيان في تجويد القرآن حسب الإمكان و الله المستعان، باب آداب التلاوة؛ انجام: الثاني من مرقدنا في سورة يس، الثالث من في من راق في سورة القيامة، الرابع بل في بل ران في سورة المطففين، و الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد وآله و صحبه اجمعين. خط: نسخ کهن معرب، کا: شعبان بن عثمان الفهدی، تا: 1096ق، جا: مصر؛ جلد: گالینگور سرخ، 5 گ [ف: 1-1395]

← تجريد التجويد ← الملتقط من معانى حرز الامانى

← تجريد جامع الأصول لاحاديث الرسول ← تجريد الأصول في احاديث الرسول

• تجريد الصارم الهندي / فقه / عربی

tajrīd-uṣ ṣārum-ul hindī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 26676

آغاز: بسملة. الحمد لله الذي نور ابصارنا بصائر الحق و اليقين و رفع عنها عشاوة؛ انجام: بالفضل و الكرام لا بالعدالة و ان يتفضل على ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمہ نسخہ ش 26659؛ کاغذ: شکری، جلد: اسقاطی، 20 سطر (15×10/5)، اندازہ: 15×20 سم [رایانہ]

← تجرید العقاید ← تجرید الاعتقاد

• تجرید العقائد (منظوم) / کلام و اعتقادات / عربی

(tajrīd-ul 'aqā'id (manzūm

143 بیت در علم کلام.

شیراز؛ علامہ طباطبائی؛ شماره نسخه: 261/2

آغاز: انی بعون الملک الودود *** من بعد حمد الواجب الوجود / علی انعمه و صلواتنا علی *** سید انبیائہ عین العلی خط: نسخ، کا: محمد بن دولت محمد کابلی، تا: 22 جمادی الاول 1220ق؛ 10 گ (172-181)، اندازہ: 10×15/5 سم [نسخہ پڑوہی: 3-86]

• تجرید فی اعراب کلمۃ التوحید / حدیث / عربی

tajrīd-un fi i'rāb-i kalimat-it tawhīd

قاری ہروی، علی بن سلطان محمد، -1014 قمری

(qārī heravī, 'alī ebn-e soltān mohammad (-1606

آغاز: بسملة. الحمد لله العلی الاعلی الذی اعلى کلمة العلیا و جعل

1. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22127

آغاز: برابر؛ انجام: و لا تحرمننا من البرکات الشیخ محمد امین صدیقی خط: نسخ، کا: صدیقی، محمد امین، تا: 1012ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 19 سطر (16×7)، اندازہ: 12×22 سم [رایانہ]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 22120

آغاز: برابر؛ انجام: و الحمد لله اولاً و آخراً تمت کاتبه غفر الله امین

خط: نسخ، بی کا، تا: 1012ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، 19 سطر (16×8)، اندازہ: 12×22 سم [رایانہ]

• التجرید فی التجوید / تجوید / عربی

at-tajrīd fi-t tajwid

«التجريد» ابی عمرو دانی رساله ای است مفصل در تجوید. این نسخه با توجه به محتوا و ابواب (احتمالاً) گزیده کتاب «تجريد» دانی می باشد که ابواب و فصول آن چنین است: باب ذکر ما ینبغی للقاری ان یأخذ نفسه به من استعمال تجوید اللفظ بالحروف علی عینها باب ذکر مخارج حروف المعجم و تفصیلها؛ ذکر اصناف هذه الحروف و اجناسها؛ فصل فی ختم

ص: 961

الكتاب به «قصيدة الرائيه = الخاقانية» لابي مزاحم موسى بن عبید الله خاقاني (325ق.)، در 52 بيت با مطلع: «اقول قولاً معجبة الأولى الحجر ولا فخر ان الفخر يدعو الى الكبر»..

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 40084/6

بی کا، بی تا، اهدایی: رهبری، دی 1380؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج سبز فرنگی [اهدائی رهبر: 1 علوم قرآن-335]

•التجريد في المحاسن و التفريد اعربي

at-tajrīd fi-l mahāsin wa-t tafrīd

مؤلف که نامش مشخص نیست در آغاز از تألیف دیگر خود به نام «الطيف في الطيب» نام می برد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 17285

بی کا، تا: 999ق [د.ث. مجلس]

•التجريد في كلمة التوحيد / عرفان و تصوف / عربي

at-tajrīd fī kalimat-it tawhīd

غزالی، احمد بن محمد، - 520 قمری

(qazālī, ahmad ebn-e mohammad (-1127

رساله عرفانی کوتاهی است در اسرار کلمه توحید و در شرح روایت «کلمة لا اله الا الله حصنی فمن دخل حصنی آمن من عذابی»؛ در چند فصل. آغاز: بسمله... قال الشيخ الامام... في الحديث الصحيح والنقل الوارد الصريح عن سيد البشر محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم قال أخبر عن الله تعالى: لا اله الا الله حصنی... انجام: فصل لا اله الا الله حصنی و من دخل حصنی آمن من عذابی جعلنا الله ممن دخل حصنه بمنه و كرمه و رزقنا معانی ابراره بمنه و كرمه و جوده و نعمه. چاپ: مصر، مطبعة التضامن الاخوی، نشر ضمن مجموعه أولها: جواهر الاطلاع ودرر الانتفاع علی متن الأصفهانی ابی شجاع المصطفى بن يوسف سلام الجيزاوی، 1350ق.

[نسخه های دیگر التجريد غزالی چنین است: 1-بلديه استانبول (1: 384 و 60402 فهرست)، 2-اسكوريال (2ش 762/1 و ش 1566/1)، 3 بورسہ-اولو جامع در مجموعه 1695، 4-اياصوفيا 67/1، 5-ديوان هند 2ش 1241 و 291/7 و 694/5، 6-بانکی پور 15: 959/5، 7-برلين 2595 و 3409، 8-بنگال 1: 551 ش 1067 (1-588)، 9-پاریس 1: 12482 و 5296، 10 بغداد، جبوری 167/2، 11-ماخ 2365، 12-گارت 2003/9، 13-واتیکان 1253/1؛ کشف الظنون 351/1؛ قاهره، فؤاد سید 126/1؛ دنا 798/2 (8 نسخه)]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9277

انجام: فصل کاشف القلوب يقول لا اله الا الله و کاشف الأرواح

يقول. خط: نسخ نازيبا، بی کا، تا: قرن 8 افتادگی: انجام، مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، 17، 17 سطر، اندازه: 14×19 سم
[ف: 24-67]

2. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1168/16

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی ش 3486؛ خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ 884ق؛ 18ص (139-156) [عکسی ف: 3-369]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15666/1

آغاز: برابر

خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی کا، تا: قرن 10؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی عطف تیماج مشکی، 20گ (3پ-22پ)، 17 سطر،
اندازه: 13/4×19/3 سم [ف: 43-228]

4. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4044/8

خط: نستعلیق، کا: نظام الدین بن حیی استرآبادی، تا: نیمه جمادی الثانی 117ق، جان حلب در مسجد شیخ یوسف عقاد حریری؛
مجدول؛ کاغذ؛ پسته ای، جلد: میشن سیاه، 23 سطر، اندازه: 15×21/4 سم [ف: 7-163]

5. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 4190/1-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: 3-28]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2032/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا، جلد: مقوایی عطف پارچه قرمز، 21گ (6پ-26ر)، 17 سطر، اندازه: 15×20 سم [ف: 6-37]

7. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12729

آغاز: بسمله، اللهم صل علی سیدنا محمد و آله ... قال الشيخ الامام جنال الاسلام ابو العباس؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بیتا [الفبائی: -150]

8. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4057/117

آغاز: قیل المرید الذی مات قبله عن کل شیئی دون الله؛ انجام: و دعوة الحق و الحصن الحصین جعلنا الله و ایاکم من دخل حصن الله بمنه و کرمه.

خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، بی تا، کاغذ: قورخانه، جلد: میشن قهوه ای، آگ (218ر - 219ر)، اندازه: 23/5×19 سم [ف: 7-192]

9. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10527/6

آغاز: برابر؛ انجام: جعلنا الله و ایاکم ممن دخل حصن الله بمنه و کرمه و احسانه بدایة و نهایة و رزقنا معانی اسراره بفضله و رحمته. خط: نستعلیق، کا: الحاج محمد سعید، بی تا، در ادامه چند صفحه ای در تلخیص برخی آثار و نظرات محی الدین عربی و رساله «غوئیة» ابن عربی آمده؛ جلد: مقوا باروکش اسلیمی، 15 گ (125-139ر)، اندازه: 17×21 سم [ف: 1-33-77]

10. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 12006/10

ص: 962

آغاز: اعلم أن هذا الحصن متحصن في مدينة انشانك في ولاية القلب و كل من في هذه المدينة من سمع و بصر و يد و رجل؛ انجم: و اياكم ممن دخل حصن الله بمنه و كرمه و رزقنا الله تعالى معاني اسراره بفضله و رحمته انه كريم جواد. خط: نسخ، بی کا، بی تاب تمامی مجداول مذهب؛ جلد: تیماج مشکى ترنج با سر، 32 (126-157)، 19 سطر، اندازه:

16×28/5 سم [ف: 21-35]

• تجريد الكشاف مع زيادة نكت لطاف / تفسير / عربي

tajrīd-ul kaššāf ma'a zīyādat-i nukat-in liṭāf

حسنی، علی بن محمد، -837 قمری

(hasanī, 'alī ebn-e mohammad (-1434

وابسته به: الكشاف عن حقایق غوامض التنزیل و عیون الاقاولیل فی وجوه التأویل = تفسیر کشاف زمخشری، محمود بن عمر (467-538)

تاریخ تألیف: جمعه غره رمضان 795ق؛ محل تألیف: صنعاء

مؤلف، کتاب کشاف زمخشری را مختصر نموده و نکاتی را که لازم دانسته خود بر آن افزوده؛ اکثرا با عناوین «وقیل، وقیل».

[مؤلفات الزیدیه 250/1 ؛ اعلام المؤلفین الزیدیه ص 717]

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 701 عکسی

آغاز: الحمد لله الذي انعم علينا بالقرآن مجيد؛ انجم: قالوا و ما الشرك الأصغر، قال: الريا، و قال ... اراد بقوله ولا يشرك، لا يعبد مع الله غيره. تم الكتاب.

نسخه اصل: چستريتي، ش 4195 (اربري، فهرست خطی عربي 62/5). از اول تا پایان سوره كهف؛ خط: نسخ، كا: صالح بن يحيى بن صالح بن محمد قرشى اموى، تا: جمادى الثانى 789ق؛ مصحح، محشى؛ 255گ، 27 سطر [عكسى ف: 2-185]

2. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: 1796

آغاز: الذاکر و المورّد للقصة في كتابه صديقة نبية أي كان صديقة مع كونه نبيا و الصديق مبالغة في الصدق

نسخه اصل: کتابخانه وایتیکان -رم 996. جلد دوم کتاب و از اواسط آیه 44 سوره مریم تا پایان قرآن؛ خط: نسخ، كا: ناجی بن ابراهیم، تا: جمعه از دهه اول جمادى الثانى 864ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ 375ص [عكسى ف: 5-264]

← تجريد الكلام في تحرير عقايد الاسلام ← تجريد الاعتقاد

← تجريد اللغات ← كالنصاب

tajrīd-ol loqāt = ka-n-nesāb

بادکوبه ای، علی بن مصطفی، ق 13 قمری

(bādkūbeī, 'alī ebn-e mostafā (-19c

اهدا به: ناصر الدین شاه

تاریخ تألیف: 1265ق؛ محل تألیف: قزوین

نصاب ترکی به فارسی است، به پیروی از نصاب الصبیان فراهی

که به خواهش برخی از برادران گیلانی در شهر قزوین سروده است. مؤلف پیش از این واژه نامه به دستور زبان ترکی پرداخته است. (احمد منزوی)

آغاز: الحمدلله الذي جعلنا ناطقا و الصلاة و السلام على من أرسله صادقا و على آله الذين جعلهم الله بين الحق و الباطل فارقا؛ چنین گوید علی باد کوئی *** کتاب من بخوان تا ترکی گوئی، حصر ناصر و نصر حاصره ... بنا بحسب خواهش بعضی از اخوان از اهل گیلان که اصلا اصطلاح اتراک را نمی دانستند کتاب کالنصاب بعون الملک الوهاب در دارالسلطنه قزوین بنظر در آوردم چون از نصاب گذشته بود لهذا سمیته بکالنصاب ... ناظم بکالنصاب زبان را چون برگشود *** تاریخ در هزار و صد و شصت و چار بود ...

چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، 1314 ق.، رقی، 117 صص 1-117؛ ایران، سنگی، 1286، رقی

[الذریعه 355/3 و 251/17 ؛ نسخه های منزوی 1966/3 ؛ فرهنگنامه ها 114 ؛ مشار فارسی 1184/1 ؛ دنا 798/2 (4 نسخه)]

1. تهران؛ دائرة المعارف، شماره نسخه: 760/9

آغاز: برابر؛ انجام: نوشته آنچه را باید، نکردم هیچ کوتاهی، قد تمت هذه النسخه

خط: تحریری، بی کا، تا: 1282-1286ق؛ 48گ (1176-129) [ف: 2-200]

2. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: 1101/2

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ افتادگی: انجام؛ 32گ (22-53)، اندازه: 10/5

× 17/5 سم [ف: 3-130]

۳. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 278

آغاز: برابر

انجام: نوشتم آنچه را باید، نکردم هیچ کوتاهی ...

خط: نسخ پخته، کا: اسماعیل، تا: قرن 13 کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، 27گ، مختلف السطر، اندازه: $10/5 \times 14/5$ سم
[ف: 1-206]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 461

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1285ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ 64 گ، 10 سطر، اندازه: 20×32 سم [ف: 2-271]

5. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: 1968/2

آغاز: برابر؛ انجام: چکسون سواق او وی کشد ماله خانه را *** ورسون بزرگ ها می دهد زینت تمام

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 14؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، وگ، 18 سطر، اندازه: 17×21 سم [ف: 5-353]

ص: 963

آغاز: برابر؛ انجام: نوشتن آنجا را باید نکردم هیچ کوتاهی خط: نسخ، بی کا، تا: 1305ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: میسن [رایانه]

التجريد لنفع العبيد = حاشية فتح الوهاب بشرح منهج الطلاب / فقه / عربي

at-tajrīd li-naf*-il 'abīd = ḥāshīyat-u fath-il wahhāb bi S.-i minhaj-iṭ ṭullāb

بجیرمی، سلیمان بن محمد، 1131-1221 قمری

(bojayremī, soleymān ebn-e mohammad (1719-1806

وابسته به: فتح الوهاب بشرح منهج الطلاب؛ انصاری، زکریا بن محمد (826-926)

حاشیه ای است بر کتاب «فتح الوهاب بشرح منهج الطلاب» زکریا انصاری با عناوین «قوله - قوله».

چاپ: همراه متن فتح الوهاب در مصر سال 1286 ق چاپ شده

[سر کیس 529/1؛ معجم المؤلفین، کحاله 6797/1]

1. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 223/2

آغاز: کتاب الزکوة هي لغة التطهير و النماء و غيرهما و شرعا اسم لما يخرج من مال انجام: فيقبل قوله بلا تحليف و لو بعد عزله كما اعتمده السبكي آخر لانه عند تصرفه نائب عنه

جلد دوم، از آغاز «کتاب الزکاة» تا آخر «کتاب الحجر»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه 23 شوال 1305ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 20 سطر، اندازه: 22616 سم [ف: 1-194]

2. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 525/2

آغاز: باب الصلح، لو عبر بکتاب لکان اوضح لأنه لا یندرج تحت ما قبله؛ انجام: إذ لا تحل له الا بمحلل علی دعواها فانکر الزوج ما ادعته و ادعی أنه طلقها طلقه فقط فانه یحلف و یستمر العقد ولا عبرة بدعواها اهشیخنا

جزء سوم و از «کتاب الصلح» تا «کتاب الخلع»؛ خط: نسخ خوانا، کان عبدالرحمن، تا: پنج شنبه 2 ذیحجه 1310ق؛ در برگ اول ابتدای تاریخ استتساخ را روز چهارشنبه هفدهم رمضان 1307 در عهد حکومت نظام الدوله بیان کرده؛ جلد: تیماج قهوه ای، 299 گ، 20 سطر، اندازه: 22×15 سم [ف: 1-451]

3. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 526/2

آغاز: کتاب الطلاق هو اسم مصدر لمطلق و مصدره التطلق و مصدر لطلقت؛ انجام: قوله بخلاف مالوا وصی الخ أي فانه يخرج الحجة

من الثلث آن وفي بها و الا فيصرف للحجة ما يخصها من الثلث و تكمل من التركة

جزء چهارم از «كتاب الطلاق» تا «كتاب أمهات الاولاد»؛ خط: نسخ زيبا، بی کا، تا: شنبه 25 جمادى الاول 1310ق؛ جلد: تیماج

قهوه ای، 20 سطر، اندازه: 22615سم [ف: 1-452]

4. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 221/2

آغاز: الحمد لمن اصطفى لدينه خلاصة العالمين و هدى من احبه للثقة في الدين حمدنسلک به منهاج العارفين انجام: بل كان ذلك حرام ان كان من مال محجور و لو من التركة او من مال ميت عليه دين او ترتب عليه ضرر او نحو ذلك و الله أعلم

از آغاز حاشیه تا پایان جزء اول (آغاز کتاب کتاب الزکاة)؛ خط: نسخ زيبا، بی کا، بی تا، جلد: تیماج قهوه ای، 20 سطر، اندازه: 16×23سم [ف: 1-192]

• تجريد المنطق / منطق / عربی

tajrīd-ul mantiq

نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، 597-672 قمری

(nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274

تاریخ تألیف: میانه شعبان 656ق رساله مختصری است در علم منطق دارای نه «فصل»: 1. مدخل هذا العلم؛ 2. المقولات من الأجناس العالیة؛ 3. القضايا و احوالها؛ 4. القیاس؛ 5. البرهان و الحد؛ 6. الجدل؛ 7. المغالطة؛ 8. الخطابة؛ 9. الشعر. چند شرح و حاشیه از آن معرفی شده که مهمترین و مشهورترین آن جوهر النضید علامه حلی است که محمد طاهر طبرسی کلاردشتی بر آن حاشیه دارد که در هامش جوهر النضید چاپ شده است. دیگر حاشیه صدرالدین محمد دشتکی شیرازی (1903) که یک نسخه از آن با آغاز و انجام ناقص در مرعشی معرفی شده است و همچنین شرحی از محمود بن محمد نیریزی (زنده در 922) گزارش شده که برخی آن را شرح بر جوهر النضید دانسته اند و فقط یک نسخه از آن در کتابخانه ملی فارس معرفی شده است.

آغاز: بسمله. نحمدالله حمد الشاکرین و نصلی علی محمد و آله الطاهرین و بعد فانا اردنا أن نجرد اصول المنطق و مسائله علی الترتیب ... الايجاز و التهذيب تجريدا يتيسر له للحافظ ولا يتعسر على الضابط تذكرا، فجعلنا تلك الأصول مرتبه في تسعة فصول انجام: لانها كلما كانت اغرب فهي الذوا عجب، تم كتاب التجريد و بالله العصمة و التسديد.

چاپ: تهران، 1311 ق، سنگی وزیری، خط محمد صادق بن محمد رضا تویسرکانی، با جوهر النضید در یک جلد

[دنا 799/2 (4 نسخه)]

شرح و حواشی:

١- الجوهر النضيد في شرح منطق التجريد؛ علامه حلي، حسن بن يوسف (648-726)

2- شرح تجريد المنطق؛ نيريزي، محمود بن محمد (-10)

٣- حاشية تجريد المنطق؛ دشتكي شيرازي، مير صدرالدين محمد (828-903)

4- شرح منطق التجريد

ص: 964

1. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 640/5

آغاز و انجام: برابر تم کتاب التجريد و بالله العصمة و التسديد، فرغ من تأليفه في أواسط شعبان سنة ست و خمسين و تسعمائة خط: نسخ، کا: محمد بن ابی طیب خادم گویا جوربدی، تا: سالهای 665 تا 667ق؛ در 83ر آمده که این نسخه در روزگار خواجه طوسی نوشته شده؛ تملک: محمد بن صنعان در 942 کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن قهوه ای مغزی مشکی، 31گ (52پ - 82ر)، 21 سطر، اندازه: 15×9سم [ف: 5-125]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 7413/7

کان عبد الحسين بن مير باقر حسینی خاتون آبادی، تا: رمضان 1054ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، 15 سطر (6×12/5)، اندازه: 13×19/5سم [ف: 16-551]

3. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 441/2 - طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1059ق؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه سربی رنگ، 35گ

(30پ - 64ر)، 12 سطر، اندازه: 10/5 × 18/5سم [ف: 22-169]

4. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: 781

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرتضی حسینی، تا: دوشنبه 21 ذیقعده 1337ق؛ یادگاری سید جلال بن سید علی حسینی به سال 1410؛ اهدائی: سید علی نجف آبادی؛ جلد: تیماج مشک با لفاف کاغذی، 64گ، 10 سطر، اندازه: 18×11/5سم [ف: 3-584]

• تجريد الميزان / منطق / عربی

tajrīd-ul mīzān

صدر الافاضل، احمد بن سلطانعلی، -1343 قمری

(sadr-ol-afāzel, ahmad ebn-e soltān' alī (-1925

وابسته به: الشريفة = ارجوزة في المنطق؛ كشفى، جعفر بن ابی اسحاق (1189-1267ق) تاريخ تأليف: پنجم صفر 1335ق شرح مزجی است بر ارجوزه «الشريفة» سید جعفر بن ابی اسحاق دارابی كشفى در قواعد منطق.

آغاز: الحمد لله الذي توحد بالملك فلا ندله في ملكوت سلطانه و تفرد بالآلاء و النعماء فلا ضد له في جبروت شانه

انجام: و لتختم في ألف مضي هجره و المائتين ثم احدى عشرة، قد فرغت من تسويد شرحه و تأليفه

1. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 9667

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 67 گ، 12 سطر، اندازه: 16/5×27 سم [ف: 25-43]

۲. اصفهان؛ سید کشفی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر

کا: سید روح الله کشفی، تا: 29 ذیحجه 1350 ق [دلیل المخطوطات: 1-44]

• تجرید نامه / شعر / فارسی

tajrīd-nāme

گوهری هروی، محمد ابراهیم بن آقابابا، ق 14 قمری

(gowharī heravī, mohammad ebrāhīm ebn-e ācā-bābā) (20c)

تاریخ تألیف: 1312 ق

دفتر سوم از مجموعه «ریحان العرفاء» سراینده است، دارای یکصد و هشتاد و یک رباعی در پند و اندرز به روش رباعیات بابا طاهر عریان همدانی، و می گوید: این نظم به وزن رباعی نیست ولی در آن وزن گفته های عریان پیروی شده که آن را رباعی می نامند. رباعی ها به ترتیب حروف قوافی آنها تنظیم شده است. ناظم به خط خود در پایان نسخه می نویسد «قسم می توان خورد که از این تجرید نامه هر کس منقلب نشود از خود ناامید شود که اهل جهنم است»

[دنا 799/2؛ فهرستواره 511/10]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1402 و عکسی 2380

آغاز: میائید از عدم بیرون حذارا *** ببینید ای بشر دهر دغارا / که نام و دل پر خون برون کرد *** ز خود او انبیا و اولیا را

خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک شنبه 29 جمادی الاول 1313 ق؛ مصحح به خط خود سراینده؛ جلد: تیماج مشکی، 14 گ، 12 سطر، اندازه: 14×21 سم [ف: 4-237] و [عکسی ف: 4766]

• تجرید نسخه فی العروض / ادبیات عربی

tajrīd-u nusxat-in fi-l 'arūd

اهداء به: فرید العصر فخر العرب جمال الزمان

تاریخ تألیف: جمعه 25 ربیع الثانی 698ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 1107/2

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، 16ص (321-336)، 24 سطر (10×16)، اندازه: 17×25 سم [سنا: ف:
[119-2]

• تجرید و تفرید / عرفان و تصوف / فارسی

tajrīd va tafrīd

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبد الله، 730؟ -834 قمری

(ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330-1431

به نشر.

ص: 965

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 149/7

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه ای، کص (37-38)، 20 سطر (1377)، اندازه: 18811 سم سنا: ف:
[74-1]

التجزی = تعلیقة على مسألة تجزي الاجتهاد / اصول فقه / عربی

at-tajazzī= ta'liqat-un 'alā mas'alat-it tajazzi-1 ijtiḥād

همدانی، عبدالصمد بن محمد حسین، -1216 قمری

(hamadānī, 'abd-os-samad ebn-e mohammad hoseyn (1802

وابسته به: الاجتهاد و الاخبار = رسالة الاخبار و الاجتهاد، وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (1118-1205 ق)

تاریخ تألیف: 1196 ق

تعلیقہ مفصلی است بر رسالہ «اجتهاد و اخبار» استادش مرحوم وحید بهبهانی؛ همراه با نقل اقوال علما و رد و ایراد در آنها. در دو «مقام»:
1. فی جواز تجزی؛ 2. اذائب جوازہ عقلا فهل يجوز أن يجتهد و يعمل با جتهاده ام لا.

آغاز: الحمد لله المنزه هي وصمة التجزی والترکیب والصلوة على الهادي إلى طريق التصویب و آله المعصومین.

[دنا 799/2؛ ذریعه 257/3]

1. خوی؛ نمازی، شماره نسخه: 848/6

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج حیدر کرمانی گنجوی، تا: جمادی الاول 1201 ق؛ از روی نسخه مؤلف؛ 7 گ (130 ر 136 ر)، اندازه:
1669 سم [میراث اسلامی: دفتر نهم -104]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1567/5

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 4-395]

2. خوی؛ نمازی، شماره نسخه: 133/8

آغاز: برابر؛ انجام: غیره قاصرة عنها في الحجية بل اقوم و امتن من كثير منها.

خط: نسخ خفی، بی کا، تا: 1203ق؛ در حاشیہ رسالہ اول حاشیہ ای از مؤلف بہ لفظ منہ سلمہ اللہ؛ واقف: حسن صدرزادہ خوبی، 1347ش؛ جلد: تیماج قہوہ ای مجدول، 23 سطر، اندازہ:

19×24 سم [ف: 77]

3. تہران؛ ملک؛ شمارہ نسخہ: 2439/12

آغاز: برابر؛ انجام: ہذا آخر ما جری بہ القلم و الحمدللہ علی ما اولینا من النعم خط: نسخ، کا: محمد صالح خوانساری و حاج قاسم بن علی اکبر، بی تا؛ کاغذ: فستقی، رویہ کاغذی مقوایی، 5گ (126ر-130)، 25 سطر، اندازہ: 16×21/2 سم [ف: 6-17]

• تجزی / اصول فقہ / عربی

tajzī

علی بن محمد

alī ebn-e mohammad

تاریخ تألیف: 1197ق

نویسنده می گوید بعضی از دوستان از من خواستند کہ در مسألہ تجزی در اجتهاد کتابی بپردازم و این مسألہ را روشن کنم من بنا بہ درخواست ایشان این کتاب را در تجزی اجتهاد پرداختم. از مطالعہ این کتاب بر می آید نویسندہ از موافقان تجزی است.

تہران؛ ملی؛ شمارہ نسخہ: 2882/1

آغاز: بسملہ، الحمدللہ رب العالمین والصلوٰۃ والسلام علی محمد و آلہ اجمعین، أما بعد فیقول؛ انجام: قد تمت الرسالہ بعون اللہ و حسن توفیقہ وبرکۃ اخبار السادات و سادات الاخیار

بی کا، تا: اوایل قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عطف تیماج مشکئی، 27 ص (1-27)، 16 سطر (6/5×11/5)، اندازہ: 11×16/5 سم [ف: 6-565]

← تجزیۃ الأمصار و ترجمۃ الاعصار ← تجزیۃ الأمصار و ترجمۃ الاعصار

• تجزیۃ الأمصار و ترجمۃ الاعصار = تاریخ و صاف = تجزیۃ الأمصار و ترجمۃ الاعصار / تاریخ ایران / فارسی

tajzīyat-ol amsār va tazjīyat-ol a'sār = tārlīx-e vassāf = tajzīyat-ol amsār va tarjomat-ol a'sār

وصاف الحضرة، عبدالله بن فضل الله، 663-730؟ قمری

(vassāf-ol-hazra, "abd-ol-lāh ebn-e fazl-ol-lāh (1265 1330

تاریخ تألیف: جلد اول در 699ق و جلد پنجم در 712ق

این کتاب در پنج جلد و دنباله تاریخ جهانگشای جوینی می باشد و در روش انشاء نیز پیرو او و پدر خود در المعجم است و آن روش را به درجه کمال خود رسانیده است. پسینیان او مانند شرف الدین علی یزدی در «ظفرنامه» و صابین الدین علی ترکه و وحید قزوینی و میرزا مهدی استرآبادی در «دره نادری» و «جهانگشای نادری» و میرزا صادق نامی در «گیتی گشا» که از وی پیروی کرده اند، به او نرسیده اند. او نثر فنی فارسی را پیرو عربی ساخته و آن را از جمله ها و واژه های عربی انباشته است و جسته جسته واژه های مغولی نیز در آن یافت می شود، وی با همه درستی و راستی این تاریخ را تا پایه مقامه نویسی و مجلس گوپی پایین آورده است. خود در آغاز بخش دوم کتاب می گوید من

ص: 966

برای نمایش توانایی انشای خود چنین نگاشته ام. در این کتاب تاریخ چنگیز خان و فرزندانش از سال (656ق) تا بوسعید بهادر خان (728ق) را آورده است. این کتاب تا پایان قرن سیزدهم هجری یک متن کلاسیک به شمار می رفت و آن را در آموزشگاه ها به جوانان می آموختند. (علینقی منزوی).

از ترجمه آلمانی، اردو و شرح ترکی آن یاد شده است.

آغاز: ج 1: حمد و ستایشی که انوار اخلاصش آفاق و انفس را چون فاتحه صبح صادق متلالی سازد ...

ج 2: فرخ ترین نوایی که نای مرغ زمزمه سرای زبان را

ج 3: الحمد لله الذي خلق الانسان من حماء مسنون..

ج 4: ابتمس الورد بنشر النسيم ... اما بعد ... چون در مجلد سوم تا آخر شور سنه سبعمائه درین فصل الخطاب، سخن بذکر استخلاص دمشق و شامات ...

ج 5: هر سپاسی که ساحت اوضاعش مصون از ساحت خیال ...

انجام: جلد 2: و اقامت و سلم و حرب رفیق و همنشین گردد ... وحده العزیز

ج 3: بتأیید و نصرت کرامت کن، و پرجم الله عبدا قال آمینا

ج 4: با ظالم بممانعت هرگز گردش روزگار نخرود و ناخن ندامت رخسار جان او را نخرشد یا ایها الناس قد جائکم موعظة من ربکم ... و رحمة للمومنین بتوفیق رب العالمین.

ج 5: لایزال روزگار دولتیار مخدوم جهانیان را کرامت باد شعر: و هذا دعاء لو سکت کفیه *** لانی سألت الله فيك و قد فعل. و الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی رسول الله و آله الطاهرین. چاپ: مشار، فارسی 1185/1 (16 چاپ)؛ تهران، 1346ش، تحریر تازه ای از عبدالمحمد آیتی، با عنوان «تحریر تاریخ و صاف»؛ دارالسلطنه تبریز، سنگی، 1272ق، وزیری، 280ص؛ تهران، 1314ق، وزیری، 303؛ بندر بمبئی، سنگی، 1269، رحلی کوچک، 708ص؛ لاهور، سنگی، 1929م، وزیری، 296ص

[کشف الظنون 352/1 و 309/1 ؛ الذریعة 358/3 ؛ نسخه های منزوی 4280/6 ؛ مشترک پاکستان 156/10 ؛ فهرستواره منزوی 918/2 ؛ ریحانة الادب 318/6 ؛ معجم المؤلفین 102/6 ؛ دنا 800/2 (164 نسخه)]

شرح و حواشی:

1- تنمة اللغات = فرهنگ لغات غریبه تاریخ و صاف

2- شرح تاریخ و صاف

1. تهران: مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: 193

آغاز: در این قطعه که گفته ام لمعه ایست از برق این بیان؛ انجام: بر افاق و انفس لمعان یافت و دست هتک و عدوان

قسمتی از جلد اول و دوم؛ خط: شکسته نستعلیق متوسط، بی کا، تا: شعبان 711ق؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: مقوایی روکش تیماج تریاکی، 73گ، 23 و 25 سطر (22×12/5)، اندازه: 20×34سم [ف: 174]

2. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2819-ف

نسخه اصل: نور عثمانیه ش 3207. ج 4، بی کا، تا: با تاریخ 711ق؛ در پایان آن ترجمه النصایح است از همو مورخ شعبان 711؛ 311گ [فیلمهاف: 1-41]

3. تهران؛ ادبیات، شماره نسخه: 25/1 - ج

جزو او 2؛ خط: نسخ، کا: محمد بن احمد معروف به کاتب تستری، تا: یکشنبه 3 ربیع الثانی 750ق؛ مجدول؛ تملک: محمد کوچک چلبی، سید محمد امین قاضی قسطنطنیه، احمد مختار مدرس مدرسه ایاصوفیه، احمد ینگلی میرزا زاده، محمد امین پاشا زاده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، 201گ، 25 سطر (17811)، اندازه: 25×17سم [ف: 1-81]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5632-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 3-172]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13045

آغاز: برابر جلد 4، انجام: برابر جلد 5

جلد 4 و 5 خط: نسخ، بی کا، تا: 8 رمضان 144ق، جان شیراز؛ از روی نسخه مورخ 712ق در شهرستان سبزوار کتابت شده، دارای دو سرلوح عهد تیموری بسیار زیبای، مجدول مذهب، مصحح؛ تملک: مرحوم آیت الله میرزا علی ثقة الاسلام تبریزی شهید؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج ضربی، 209گ، 19 سطر (11×17/5)،

اندازه: 25/5×16سم [ف: 33-98] و [میراث شهاب: س 9 ش 2-6]

5. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4093

آغاز: آخر الامر دست در دامن الابرام وسیلة النجاح زد آخر جلد سوم؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: 14 محرم 857ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای چهار پیشانی مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میسن قرمز، 463گ، 18 سطر، اندازه: 18/6×26/6سم [ف: 99-2]

6. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3900

خط: نسخ معرب، بی کا، تا: 26 شعبان (جلد اول) و 22 شوال (جلد دوم) 858ق؛ افتادگی: انجام؛ دارای سه سرلوح و ترنج، مجدول مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میسن قرمز، 398گ، 23 سطر، اندازه: 16/4×26/3سم [ف: 2-98]

7. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8321

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر ج 5

خط: نستعلیق ریز، کا: نیکرو بن خضر شاه، تا: یک شنبه 3 ذیقعده 868ق؛ دارای 5 کتیبه مذهب و مرصع، مصحح، مجدول؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده عبدالله 1233» (مربع)؛ تملك: از فتح الله عینی مورخ 1150ق؛ جلد: تیماج مشکى، 25، 359، 25 سطر، اندازه: 25×17 سم [ف: 27/2-64]

8. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 2820-ف

نسخه اصل: نور عثمانیه ش 3204. از آغاز کتاب تا پایان جلد 5 کا: ابراهیم بن عبدالعزیز بن محمد قرشی، تا: پنج شنبه 23 صفر 871ق؛ 484گ [فیلمها ف: 1-41]

ص: 967

9. تهران: مجلس؛ شماره نسخه: 2923

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5

خط: نستعلیق، کا: احمد بن قطب الدین محمد جامی، تا: 5 ربیع الاول 886ق، جان آماسیه؛ محشی از: قاموس اللغة، مجمع البیان، صحاح اللغة برهان، مهذب، سروری، کنز اللغة، مجمل و جز آنها؛ گویا وقفنامه ای از میرزا علی نجل میرزا محمد کاظم مستوفی؛ کاغذ: ترکی ضخیم، جلد: تیماج ماشی دارای ترنج و نیم ترنج،

767ص، 25 سطر، اندازه: 17×25سم [ف: 10-325]

10. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: 679

جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 9-10؛ مجدول؛ جلد: میسن آلبالویی، 122 گ، 21 سطر (17×10/5)، اندازه: 17/5×26 سم [ف: 1-27]

11. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 596ت

خط: نستعلیق ریز، بی کا، تا: قرن 10 و 11؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرمی، 370ص، 22 سطر (13×5)، اندازه: 11×18سم [رشت و همدان: ف: 1097]

12. تهران: دائرة المعارف، شماره نسخه: 172-عکسی نسخه اصل: گنج بخش، ش 845 (گنج، ش 2036/4).

در 4 جلد؛ خط: نستعلیق خوش، کا: نصر الله بن کمال الدین بن عبدالرزاق بن سلیمان حسنی حسینی، تا: 25 شعبان 102ق؛ با سرلوح؛ 1050ص [عکسی ف: 2-59]

13. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 18041

بی کا، تا: 997ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: 17×25/9 سم [رایانه]

14. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2798

آغاز: برابر 1؛ انجام: بنهاد قدم باز براه مقصود خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: محتملاً قرن 11؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی کالینگور بنفش، عطف تیماج مشکی، 455گ، 23 سطر (24×12)، اندازه: 36×22سم [ف: 6-416]

15. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1690

جلد چهارم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مجدول، یک سرلوح؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: روغنی مشکی با ترنج، 215گ، 17 سطر، اندازه: 18/5×29 سم [ف: 3-318]

16. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1324

آغاز: برابر 1؛ انجام: والحمدلله رب العالمین و الصلوة علی رسول الله محمد و آله الطاهرین. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ با سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز عطف تیماج سبز، 470گ، 22 سطر (23×12/5)، اندازه: 21×34سم [ف: 3-386]

17. تهران: ملی: شماره نسخه: 56/5

آغاز: برابر 1؛ انجام: و بیرون از دو شاه سیارگان و در اندرون بارگاه پیش تخت فلک پایگاه هفت نوبت زانو زدند، نظم: دولت نعم صباح کنان. ظاهرا از آخر کتاب چند صفحه افتاده است.

پس از ذکر مقدمه وقایع سال 658ق می آید که شرح جلوس قبلاقا آن است؛ خط: نستعلیق، کان محمد حسینی بروجردی، تا: قرن 11؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ 27گ (139 - 165)، 21 سطر، اندازه: 19×9سم [ف: 1-45]

18. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 7268

جلد سوم و چهارم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، محشی، مجدول، با سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج نیلی ضربی، 238گ، 18 سطر، اندازه: 19×29/5سم [ف: 19-58]

19. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 901/17-طباطبائی

آغاز: برابر 1؛ انجام: سلام کروض الحزن رق نسیمه. خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه ای با ترنج و نیم ترنج، 3ص (112-114)، اندازه:

25×15/5 سم [ف: 23-204]

20. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3926

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ کاغذ: ترمه، جلد: میسن آلبالویی مغزی زرد، 617گ، 20 سطر، اندازه: 15×27سم [ف: 2-99]

21. تهران؛ ملک، شماره نسخه: 3949

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میسن قرمز، 283گ، 25 سطر، اندازه: 18/4×3/30سم [ف: 2-99]

22. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3190

آغاز و انجام: برابر 4 جلد چهارم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، محشی، توسط محمد مسیح ساکن ساری با نسخه مشهور به صحت مقابله شده؛ نسخه توسط محمد مسیح مزبور وقف بر اولاد ذکور شده با مهر «عبده محمد مسیح» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه

ای، 202گ، 26 سطر، اندازه: 12×24سم [ف مخ: 1-324]

23. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه: 81

جلد سوم؛ خط: نسخ معرب، بی کا، تا: 20 شعبان 1010ق؛ وقفنامه کتاب توسط ملامحمد مهدی نراقی کاشانی نوشته شده؛ جلد: مقوای عطف تیماج مشکی، 121گ، 22 سطر، اندازه: 16×28/5سم [ف: 83]

24. کاشان؛ ابوالرضا، سید؛ شماره نسخه: 2

جلد سوم؛ بی کا، تا: 20 شعبان 1010ق (نشریه: 4-355)

25. تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: 132

آغاز و انجام: برابر 4

جلد چهارم، شامل حوادث دوران سلطان غازان خان و سلطنت سلطان محمد خدابنده و حوادث و وقایع اوایل قرن هشتم هج است؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: ذیحجه 1022ق؛ مجدول زر و لاجورد و قرمز و مشکی؛ کاغذ: بخارایی، جلد: تیماج مقوایی تریاکی، 210ص، 27 سطر (14×27)، اندازه: 21×33سم [ف: 167]

26. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: فضل الحق بن کمال الدین حسین بن ضل الحق بن عبدالحق

ص: 968

بن محمد بن منتھی بن محمد علی بن ابو الکرام حسینی خورزنی، تا: پنج شنبه 20 ربیع الثانی 1027ق [دلیل المخطوطات: 1-221]

27. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 9440

آغاز: مالی که در شان پیکر دفتر مخبر اوان شانک هو الابر؛

انجام: برابر 5

خط: نسخ، کا: ابراهیم شروانی، تا: 1028ق، جا: اردبیل؛ افتادگی: آغاز؛ کتابت شده به نام: معصوم، محمد؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 25 سطر (23×11)، اندازه: 21×36 سم [الفبائی: 104]

28. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5267

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5 پنج جلد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1034ق؛ محشی؛ تملک: علاء الحکماء؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، 456گ، 22 سطر (24/3×12)، اندازه: 40/5×23/5 سم [ف: 16-89]

29. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 437

آغاز: از تأثیرات حرکات شویی از آن سلسله اسطقتسات اربعه با تضاد امزجه و اختلاف کیفیات و تباین انیات در یکدگر پیوست خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن عبدالرزاق رشتی، تا: 1047ق؛ افتادگی: آغاز؛ 1047ق؛ مجدول، محشی، مصحح، یادداشتی در تصحیح کتاب از محمد قاسم بن عبدالقادر ... در 29 ذیحجه 1109 با مهر «افوض امری الی الله عبده محمد قاسم» (مربع)، مهر «سلام علی ابراهیم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، 422گ، 19

سطر، اندازه: 26/5×16 سم [ف: 2-352]

30. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10322

خط: نسخ زیبا، کان ابراهیم بن حاجی عبدالجلیل شیروانی (پایان جلد دوم)، تا: 1052ق، مجدول، دارای چهار سرلوح رنگین نفیس؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، 341گ، 25 سطر، اندازه: 33/5×19 سم [ف: 26-263]

31. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 8237

جلد 4 و 5؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن حاجی عبد الجلیل شروانی، تا: یک شنبه ربیع الاول 1054ق، جان رشت گیلان؛ مجدول؛ تملک: فرهاد میرزا در 1304ق، کاغذ: متن و حاشیه اصفهانی سفید، جلد: تیماج قهوه ای، 165گ، 27 سطر، اندازه: 17×30 سم [ف: 319-3]

32. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: 131

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن، تا: اواخر دهه سوم جمادی الاول 1055ق؛ مجدول، دارای سرلوح، دارای کتیبه زرین؛ جلد: تیماج مشکی، 620 گ، 20 سطر، اندازه: 17×29 سم [ف: 106]

آغاز: برابر 1 تا 5؛ انجام: برابر 5

هر 5 جلد؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: عین علی تبریزی، تا: 1059ق (بخش چهارم)، ذیحجه 1068ق (بخش یکم)، صفر 1069 (بخش دوم)، 1070ق (بخش سوم و پنجم)؛ نویسنده عین علی تبریزی همه پنج بخش را در یک جلد نوشته، در روی برگ 2 جمله هائی نادرست و دست خورده بی نوشته شده و از آنها چنین بر می آید که این نسخه به دستور محمد نصیر پسر رضی الدین محمد حسینی از روی نسخه ای که حاشیه های آن به خامه نگارنده (وصاف الحضرة) بوده نوشته شده است و در آن از مستوفی خاصة رضی الدین محمدا، و میرزا محمد حسینا ضابطه نویس نیز نامی آمده است، محشی بسیار با نام «مجمل، فرهنگی، قاضی، صحاح، ق، 12، هـ مجمع البیان، ثعالبی، حیاة الحیوان خلکان، «شریف، و جز آنها»، در این حاشیه ها گاهی به زندگی کسانی که نامشان در متن آمده نیز اشارت هست، مجدول، مذهب؛ پیش از این در (اردیبهشت 1308) در کتابخانه تیمورتاش بوده؛ کاغذ: ترمه اصفهانی نخودی، جلد: روغنی گل بوته، 556، 20 سطر (10×22)، اندازه: 17×30سم [ف: 2-525]

34. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4123

جلد چهارم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم نصیری طوسی، تا: ربیع الاول 1062ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه سمرقندی، جلد: میشن آلبالویی سیر، 171گ، 21 سطر، اندازه: 16/8×27/3 سم [ف: 2-99]

35. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 63/2

جلد 4 و 5؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1065؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 216گ، 17 سطر (10×20)، اندازه: 19/5×29سم [دانشکده ف: 21]

36. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2716

هر پنج جلد؛ خط: نستعلیق، کا: ابو الحسن بن عبدالله، تا: 1068ق؛ با سرلوح زرین، مجدول، محشی؛ تملك: امیر نظام گروسی در تاریخ 1265؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، 290گ، 25 سطر (18×13)، اندازه: 15×20سم [ف: 10-1593]

37. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8325

آغاز: برابر 1 انجام: برابر 5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1070ق؛ دارای چهار سرلوح مذهب و مرصع، مصحح، مجدول، گواهی بلاغ علی رضا عباسی به تاریخ 1074ق؛ تملك: طباطبائی به تاریخ 11 شوال 1258ق و مهر وی، قاسم غنی؛ جلد: تیماج سرخ عطف تیماج زرد، 519گ، 21 سطر، اندازه: 19/5×34سم [ف: 27/2-65]

38. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 408

جلد یکم؛ خط: نستعلیق، کا: صفی قلی بن فرهاد غلام، تا: 1 رجب 1070ق [نشریه: 2-66]

39. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 16019

آغاز: شمس زرگر دار الضرب ایجاد سکه ففی کل شیء له آیه؛ انجام: و الصلوه علی رسول الله و آله الطاهرین

خط: نسخ، کا: عطار سبزواری، حسین بن منصور، تا: 1073ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 21 سطر (17×9)، اندازه: 17×28سم [رایانه]

40. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7169

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5

ص: 969

خط: نستعلیق، کا: عنایت الله بن محب علی، تا: 24 رمضان 1079ق؛ مجدول مذهب محرر، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ تملک: عنایت الله بن محب علی در بلده شاه جهان آباد، سید علی حکاکی به تاریخ 1272 با مهر بیضوی؛ جلد: تیماج قهوها ترنج با سر، 306گ، 23 سطر، اندازه: 16×27/5سم [ف: 25-175]

41. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4191

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5 کامل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم معلم مازندرانی، تا: 13 ربیع الاول 1090ق؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرمی قهوه ای، 450 گ، 23 سطر (13×25/2)، اندازه: 21/5 × 35/5 سم [ف: 7-48]

42. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2733

آغاز: برابر 3؛ انجام: (انتهای جلد دوم)؛ و اقامت و سلم و حرب رفیق و همنشین گردد... وحده العزیز حاوی جلد سوم و جلد دوم که بر اثر صحافی در ابتداء جلد سوم آمده و بعد جلد دوم: جلد سوم از صفحه یک تا 163 و جلد دوم از صفحه 167 تا 339 نسخه حاضر است. جلد سوم از آغاز حکومت گیخاتو است تا احوال ملک مصر و جلد دوم از وضع حکومت فارس به دست خاندان سلغری است تا شرح حال اتابکان لور؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمود بن احمد بن یعقوب ایروانی، تا: 1099ق، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، 170گ،

17 سطر (13×21/5)، اندازه: 23×20سم [ف: 6-342]

43. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 6442

جلدهای 1 و 2 و 3؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 11 و 12؛ با یک سرلوح، دو پیشانی، مجدول؛ مهر: محمد حسن حسینی؛ کاغذ: ترمه بخارائی، جلد: میشن تریاکی، 25 سطر، اندازه: 24/8×7/5سم [ف: 2-100]

44. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 1689

جلد 4 و 5 خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ محشی در سپاهان؛ تملک: فرج الله بن عبدالله افشار در 2 جمادی الاول 1216ق، علی رضا بن اسدالله حسینی در 1190ق؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه ای، 301گ، 18 سطر، اندازه: 18×30سم [ف: 3-317]

45. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1691

پنج جلد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر حسینی، تا: چهارشنبه 21 رجب 1100ق؛ مجدول، محشی، در پنج شنبه 29 رجب همان سال با نسخه ای کهن مقابله شد و در پنج شنبه 9 شعبان 1101 ق مقابله دیگر شده، در آغاز عباراتی از مقریزی و میدانی درباره «یاسا» هست شاید نسخه 1676 از روی این نسخه نوشته شده باشد؛ تملک: اعتضاد السلطنه در 1291 ق، سپهسالار در 1297ق؛ کاغذ: اصفهانی ترمه سفید، جلد: تیماج مشکی، 383، 27 سطر، اندازه: 26×17/5سم [ف: 3-318]

46. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1692

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ کاغذ: کبود فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج سرخ، 99 گ، 22 سطر، اندازه: 20×31/5 سم
[ف: 3-319]

47. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11695

آغاز: برابر 1؛ انجام خواهی که عیش خویش بودت کار بر مراد *** با نیستی بساز و کم کار و بار گیر / چون روزگار کس ندهد پند آدمی *** خواهی که پند گیری از روزگار گیر خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 12؛ مهر: «محمد یوسف» (بیضی)، «یا علی» (بیضی)، «لا إله إلا الله الملك الحق المبين عبده محمد كريم» (مربع)؛ کاغذ: فرنگی، آهار مهره، جلد: مشمعی قهوه ای عطف: تیماج قهوه ای، 143 گ، 20 سطر (9×19)، اندازه:

17×28 سم [ف: 29-477]

48. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2649

آغاز: برابر 1؛ انجام: مستلزم میرات مدعواست چون شرایط ... بجا آورده هنگام آنکه

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 12؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، 339، 21 سطر (22/5 × 15/5)، اندازه: 18/5×29 سم [ف: 6-211]

49. قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 205

جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق و نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ تملکی پاک شده به تاریخ 1287؛ جلد: تیماج مشکی، 232 گ، 17 سطر، اندازه: 30/5×22 سم [ف: 1-126]

50. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 120

خط: نسخ و نستعلیق، کا: خلیفه بن یوسف نسفی، تا: 10 رمضان 1105 ق (در جزو 2) و سیف الدین محمود بن هدایة الله در 12 شعبان 1045 ق (پایان نسخه) [نشریه: 2-66]

51. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 756

آغاز: برابر 1؛ انجام: لمؤلفه. دریغ طبع مرا گر مربی بودی *** زبان ناطقه دادی بیندگیش اقرار ... حسب الأمر بندگان ... علیمردان خان ایشک آقاسی باشی دیوان اعلی ... اقل خلق الله ابن لطف الله محمد یحی بهبهانی بنوشتن این نسخه بدیعه در قصبه رامهرمز کوه کیلویه شروع و بتوفیق دادار جهان در دارالسلطنه اصفهان بتاریخ شهر رمضان سنه اثنی عشر و مائه بعد الألف من الهجرة ... تمام بود.

خط: نستعلیق، کا: محمد یحیی بهبهانی، تا: 1112 ق، اصفهان؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، کمند کشی، مذهب، قصیده ای شامل نام و اسامی گوشه ها و ردیف های موسیقی ایرانی به مطلع «مقام اندر عدد هشت آمد و چار *** دو شعبه هر مقامی راست ناچار / مقام راست کنج رنج گاه است *** مبرقع لازمش با پنجگاه است» و مقطع «همین ترتیب تا آخر نوشتیم *** برو بردار از این تخمی که کشتم»، در ذیل

اشعار در درون دایره تزئینی اسامی ردیف ها و گوشه های موسیقی ایرانی به ترتیب آورده شده است که از نظر فن موسیقی قابل توجه و تعمق است؛ تملك: طهماسب میرزا

ص: 970

مؤیدالدوله؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران 1329، کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روغنی بوم ابری قهوه ای زمینه طلائی (کار ابوطالب مدرس) با تزیینات، 752ص، 25 سطر، اندازه: 24×37سم [ف: 5-446]

52. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 138

جلد 4، خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابن مرحوم اصیل محمد قاسم اردوبادی، تا: سه شنبه پایان جمادی الاول 1132ق؛ محشی با نشانه: «مختار الصحاح، فرهنگ، میدانی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، 210گ، 19 سطر (9×18/5)، قطع: رحلی، اندازه: 28×15/5

سم [ف: 22]

53. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 15877/1

آغاز: بسمله. حمد و ستایشی که انوار اخلاصش آفاق و انفس را چون فاتحه صبح صادق؛ انجام: فی العلم و العمل عن ضالة الرأي و خطل التدبیر انه على ذلك التقدير و بالاجابة جدير و صلى الله على محمد بشير و نذير و هو في اياجير الظلمة انور من سراج و قمر منير و على آله و سلم ... خط: نستعلیق، کا: محمدرضا حاجی محمود اصفهانی، تا: شعبان 1183ق؛ رکابه دار؛ جلد: تیماج سرخ، 176ص (2-177)، 25 سطر، اندازه: 30×19سم [ف: 44-110] 54. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4095

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 3

خط: نسخ، کا: دوست محمد مذهب بن مولانا محمد یار، تا: 4 جمادی الاول 1191ق (پایان جلد 1)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، 322گ، 21 سطر (17×10/5)، اندازه: 17/5 × 26/5سم [ف: 91-11]

55. قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3414

آغاز: برابر 1

کان محمد جعفر زنجانی (پایان جلد پنجم)، تا: ربیع الثانی 1196 (جلد اول)، 1243ق (جلد دوم)، 1262ق (پایان جلد سوم)، 1243ق (پایان چهارم)، 1196ق (پایان کتاب)، جا: دارالسلطنه زنجان؛ مصحح، محشی؛ تملک: «حسین رضوی» 1293ق، فرزندش «جعفر بن حسین رضوی»؛ جلد: روغنی گلدار، 391گ، مختلف السطر، اندازه: 20/5 × 29/5

سم [محدث ارموی مخ: 1-277]

56. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5705

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13؛ محشی؛ این نسخه را ملا هدایة الله به ابوالفتح میرزا هبه کرده؛ کاغذ: فرنگی آهاردار سفید، جلد: روغنی دارای ترنج و نیم ترنج، 788ص، 25 سطر، اندازه: 20/5 × 30سم [ف: 17-159]

57. تهران: ملک؛ شماره نسخه: 4337

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13، مجدول؛ کاغذ: کاغذ فستقی آبی، جلد: میسن قهوه ای، 216 گ، اندازه: 23/6720/2 سم [ف: 2-]
[99]

58. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4193

آغاز: برابر 1؛ انجام: جلد اول: خواهی که پند گیری از روزگار گیر. جلد دوم: خواجه سیف الدین را مقرر داشت بیش از وصول. جلد اول و دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: نیمه دوم قرن 13؛ دارای دو سرلوح بزرگ، مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 174 گ، 17 سطر (1373×22/8)، اندازه: 30/5×20/7 سم [ف: 7-46]

59. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4359

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول، مذهب، دارای

چهار سرلوح مذهب، محشی به لغات و فوائد، کاغذ: کاغذ ترمه اصفهانی، جلد: روغنی گل و بوته پشت زنبق و سنبل و نرگس، 456 گ، 22 سطر، اندازه: 36/5×24 سم [ف: 2-100]

60. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4190

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5

کامل؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ دارای چهار سرلوح، محشی، مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری فرنگی آهار مهره، جلد: ساغری مشکی، 456 گ، 22 سطر (25/5 × 12/5)، اندازه: 25×39 سم [ف: 7-47]

61. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 1309/1

آغاز: برابر 1؛ انجام: روزی از پیش ایلچیان بخانه مزاجعت.

خط: نسخ خوش، کا: وصال، تا: قرن 13، جان شیراز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 251 ص، 25 سطر (10×16)، اندازه: 15/5×25 سم [ف: 3-372]

62. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 751

آغاز: برابر 5؛ انجام: الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی رسول الله محمد و آله الطاهیرین.

جلد پنجم؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: محتملا قرن 13؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز با ترنج و نیم ترنج، 107 گ، 15 سطر (6×12)، اندازه: 11/5×18 سم [ف: 2-272]

63. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4197

آغاز: جلد دوم: علی الله رب العالمین توکلی؛ انجام: جلد دوم:

خواجه سیف الدین را مقرر داشت پیش از وصول.

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 19گ،

25 سطر (23/5 × 12/3)، اندازه: 29/7 × 20 سم [ف: 7-48]

64. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 31556

آغاز: برابر 2؛ انجام: ارغون در خجالت مثل جام لاله مذاب می شد مانده

جلد دوم و دو صفحه اول جلد سوم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ اهدایی: رهبری، بهمن 1382؛ کاغذ: کشمیری نخودی،

جلد: تیماج فرنگی قهوه ای، 56گ، 27 سطر، اندازه:

17 × 30 سم [اهدائی رهبر: 8-385]

65. قم، مؤسسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 43

جلد سوم و چهارم و پنجم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی کا، تا:

ص: 971

قرن 13؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکى، 347گ، 17 سطر، اندازه: 31×21/5 سم [ف: 1-34]

66. تهران؛ مهدوى؛ شماره نسخه: 528

جلد 1؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 12 و 13؛ با سرلوح [نشریه: 2-66]

67. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1676/1

هر پنج جلد کامل با فرهنگ واژه ها به نام «تمة اللغات»؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ مجدول، شش سرلوح، محشى، در آغاز دو صفحه درباره «ياسا» از خط مقریزی آورده؛ تملک: اعتضاد السلطنة در 1292ق، على قلى میرزا در 1284 ق، کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج مشکى، 456گ (آپ-456)، 22 سطر، اندازه: 28×42/5 سم [ف: 3-316]

68. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4719-24/19

آغاز: برابر 4؛ انجام: برابر 4 جلد 4، خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 13، جلد: تیماج مشکى،

160گ، 19 سطر، اندازه: 19×30 سم [ف: 2-721]

69. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2730

آغاز: برابر 1؛ انجام: چون خلیفه الناصر لدین الله دعوت ارجعی را اجابت کرد از وی ... قسمتی از تاریخ و صاف از ابتداء آن تا ابتدای کار و جنگ با خلیفه؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: محتملا قرن 13؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: تیماج مشکى، 34گ، 25 سطر (20×10/5)، اندازه: 21/5 × 33/5 سم [ف: 6-338]

70. تهران؛ مهدوى؛ شماره نسخه: 520

جلد 1 و 2؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13 [نشریه: 2-66]

71. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 223 حکمت

پنج بخش دارد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12 و 13؛ جلد: تیماج سبز، قطع: رحلی [ف: 2-6]

72. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1687

در پنج جلد کامل بی لغتنامه؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد کاظم همدانی، تا: 1205ق؛ مجدول، یا سرلوح، محشى، مصحح، مقابله شده در یکشنبه 3 محرم 1264ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکى، 458گ، 22 سطر، اندازه: 42×26 سم [ف: 3-317]

73. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 241

از ابتداء جلد سوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1222ق؛ 268، 22 سطر، اندازه: 26×15 سم [ف: 2-135]

74. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7288

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن ابی الحسن شریف نائینی، تا: 1223ق؛ مجدول مذهب مرصع؛ تملک: حسینعلی خان به تاریخ 1273، محمد جعفر بن محمد حسینی نائینی به تاریخ 1244؛ جلد: روغنی دورو با نقش گل و بوته و پرندۀ پشت جلد نقش گل، نام مجلد: طالب، تاریخ ساخت جلد 1234، 568گ، 19 سطر، اندازه: $21/5 \times 33/5$ سم [ف: 25-280]

75. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4192

آغاز: برابر 1؛ انجام: سراج و قمر منیر و علی آله و سلم.

جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالکریم ساروی، تا: 1224ق؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 122گ، 16 سطر ($13/5 \times 23$)، اندازه: $33/8 \times 21$ سم [ف: 7-45]

76. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4194

آغاز: جلد دوم: علی الله رب العالمین توکلی؛ جلد سوم: برابر 3؛

انجام: برابر 3

جلد دوم و سوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالکریم ساروی، تا: 1224 و 1255؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 200گ، 16 سطر ($23/5 \times 13/5$)، اندازه: $33/6 \times 20/8$ سم [ف: 7-45]

77. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4196

آغاز: برابر 4؛ انجام: برابر 5

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالکریم ساروی، تا: 1225ق؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: تیماج عنابی، 151، 16 سطر ($23/5 \times 13/5$)، اندازه: $13/6 \times 20/8$ سم [ف: 7-46]

78. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2260

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1228ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، 408گ، 17 سطر (12×20)، اندازه: 30×30 سم [ف: 5-380]

79. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 8617

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن حاجی میرزا عبدالله آشتیانی، تا: 1230ق، جا: تبریز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز تیره، 31

سطر (22/5 × 10/5)، اندازه: 19×31 سم [ف: 17-177]

80. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه: 8

بی کا، تا: 1230 ق [نشریه: 7-566]

81. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3321 آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر

مجلدات پنجگانه؛ خط: نسخ تعلیق، بی کا، تا: 1230 ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح آب طلا؛ مهر: «عبدہ الراجی احمد»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی گل و بوته، 431 گ، 23 سطر، اندازه:

29/5×20/5 سم [ف: 1-184]

82. قم: مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: 127

آغاز و انجام: برابر 2 جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد علی بن ملا عظیمی ساکن ساری، تا: 1231 ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 128 گ، 15 سطر، اندازه: 32×20 سم [ف: 1-108]

83. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4195

آغاز: برابر 3؛ انجام: برابر 5 خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1231 ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 265 گ، 23 سطر (21/5×13)، اندازه: 30/5×20/5 سم [ف: 7-47]

ص: 972

84. کرمانشاه؛ مدرسه آیه الله بروجردی؛ شماره نسخه: 139

خط: نسخ خوب، بی کا، تا: 3 جمادی الاول 1231ق؛ مجدول؛ وقفنامه کتاب به تاریخ 7 رجب 1317؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز، 310 گ، 25 سطر، اندازه: 19×30 سم [ف: 110]

85. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 243

جلد چهارم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1232ق، 218 گ، 23 سطر، اندازه: 16/5×26 سم [ف: 2-135]

86. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: 3320

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابره کامل؛ خط: نسخ، کا: ظاهره محمد جعفر بن زین العابدین، تا: 1232ق؛ مجدول مذهب؛ قصیده طنزانه منسوب به «رشید وطواط» را با خطی درشت تر، کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، 277، 31 سطر، اندازه: 30/5×20/5 سم [ف: 1-183]

87. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1251/1

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابره

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه ربیع الأول 1233ق؛ جلد: معمولی، 464 گ، 22 سطر، اندازه: 29/5×21 سم [مؤید: 3-211]

88. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 38526

آغاز: برابر 1؛ انجام: مخدوم جهانیان را کرامت باد... والصلوة علی رسول الله محمد و آله اجمعین الطیین الطاهرین از جلد اول تا پنجم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 19 ربیع الاول 1233ق؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: گالینگور مشکی، 404 گ (آپ- 404 پ)، 22 سطر، اندازه: 29/5×21 سم [اهدائی رهبر: 8-384]

89. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1756

آغاز و انجام: برابر 3

جلد سوم، حاوی وضع پریشان مغولان بعد از ارغون شاه است تا زمان حکومت کیخاتون چه او دست به تنظیم ملکت می زند و اوضاع آشفته را سامان می دهد. در این قسمت به تفصیل وضع اداره مملکت به دست کیخاتون می آید به اضافه مباحثی چند درباره اوضاع کشور مغولان خاصه ایران دارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 1233ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی با ترنج و نیم ترنج، 92، 42 سطر (13×22)، اندازه: 30/5×21 سم

[ف: 4-214]

90. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20111

آغاز: برابر 4؛ انجام: غره شهر ربیع الأولى من شهور سنه 1234 هزار و دوست و سی و چهار هجری خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1234ق، کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، 21 سطر (2012)، اندازه: 20×30سم [رایانه]

11. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 20111

آغاز: برابر 4؛ انجام: که خود قومی که بر گردون رئیسند 88 به زر بر لوح گردون می نویسند جلد چهارم و جلد پنجم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ربیع الأول 1234ق؛ محشی؛ تملک: مصطفی حسینی صفایی خوانساری در ربیع الاول 1371 ق در قم با مهر او: « مصطفی الحسینی 1342» بیضوی؛ مهر: «صح اسماعیل 1278» (گلابی شکل)، مهر: گوهر تاج الحسینی 1320» (بیضوی)؛ یادداشت آقای نواب خان در 27/1/27 که نسخه را به آقا شیخ عبدالرحیم جعفری هدیه کرده؛ اهدایی: رهبری، خرداد 1373؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج قهوه ای، با ترنج و سرترنج، 351گ، 21 سطر، اندازه: 20×30/5سم [اهدائی رهبر: 8-384]

92. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 130 - ب

از آغاز تا پایان جلد دوم (صفحه 256 چاپ بمبئی)؛ خط: نسخ، کان محمد شریف بن عبدالمطلب تبریزی، تا: ربیع الثانی 1234ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکى، 158گ، 21 سطر (21×12/5)، اندازه: 30×21سم [ف: 1-81]

93. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 124

جلد چهارم؛ بی کا، تا: 1234ق؛ تاریخ معجم از فضل الله بن عبدالله پدر صاحب و صاف و متوفای 698 تحریر 1234 ضمیمه این نسخه است، قطع: رحلی [اهدائی ف: 251]

94. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4109

جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 17 محرم 1234ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول، مطلا کاغذ: کاغذ ترمه اصفهانی، جلد: میشن یشمی، 149گ، 15 سطر، اندازه: 27/2×17/4سم [ف: 2-99]

95. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 759

آغاز: برابر 1؛ انجام: و بالا جابة جدیر توصلی الله علی محمد بشیر و نذیر و هو فی دیا جیه الظلمة أنور من سراج و قمر منیر و علی آله و سلم. تم الجلد الأول من الكتاب ... جلد اول، خط: نسخ، کا: ابوالقاسم، تا: ذیقعدہ 1234ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب مرصع به طرح محرابی عالی؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فستقی جلد: مقوای روغنی بوم گل ماشی با ترنج و سرترنج، 358ص، 20 سطر، اندازه: 13/3×21/5سم [ف: 5-453]

96. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 4084

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5 خط: نسخ، بی کا، تا: 1235ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: روغنی، 27 سطر (23×12)، اندازه: 31×18سم [القبائی :

97. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 966

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5 از سال 658 جلوس قبلان؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الأول 1236ق؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج، 357، 21 سطر، اندازه: 20×30 سم [ف مخ: 1-323]

98. تهران، سپهسالار؛ شماره نسخه: 7329

تمام پنج بخش؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالله آشتیانی قمی، تا: 1336-1237ق، جا: آشتیان و شوشتر؛ کاغذ: فرنگی، جلد:

ص: 973

تیماج مشکی، 387 گ، 22 سطر، اندازه: 23×12 سم [ف: 3-319]

99. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 15724

آغاز: برابر 1؛ انجام خواهی که پند گیری از روزگار گیر و الله يجعل احوالنا مقرونه بحسن العواقب و خیر الماخر ... انور خیر سراج منیر تم المجلد الأول من الكتاب و تیلوه مجلد الثاني بالصواب جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی کا، تا: 1237ق؛ با سرلوح و کتیبه قلمدانی مذهب، کمند اندازی، مجدول؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: روغنی بوم آجری با ترنج و سرترنج، 137 گ، 15 سطر (18×10/3)، اندازه: 29/3×20 سم [رایانه]

100. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8326

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5 خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیحجه 1237ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: عبدالکریم بن موسی در دهم ربیع الثانی 1242 ه و مهر وی، و نیز یادداشت: « .. برسم یادگار خدمت جناب فضائل و کمالات شعار آقای میرزا ابراهیم بوذری ایده الله تعالی انفاذ گردید العبد عبد الحمید ملک الکلامی کردستانی به تاریخ 4 شعبان 1347»؛ جلد: تیماج مشکی عطف قهوه ای، 371 گ، 25 سطر، اندازه: 22×31/5 سم [ف: 27/2-65]

101. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 1688

پنج جلد بی لغت نامه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد رضی بن محمد رحیم آشتیانی قمی، تا: جمادی الثانی 1239ق؛ محشی؛ تملک: محمد جعفری کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه ای، 372، 22 سطر، اندازه: 31×21 سم [ف: 3-317]

102. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 10077

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن حاج مصطفی منشی، تا: رجب 1240ق، جان کردستان؛ مجدول، به با سرلوح رنگین؛ مهر: کاتب محمد ابراهیم بن مصطفی «(بیضوی)؛ جلد: تیماج قرمز، 366 گ، 27 سطر، اندازه: 18×25/5 سم [ف: 26-54]

103. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 2488

پنج جلد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه شنبه 17 ربیع الاول 1242ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی، 245 گ، 24 سطر (12/5 × 25/5)، اندازه: 33×21 سم [ف: 9-1257]

104. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4353

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ابراهیم حسینی، تا: 6 ربیع الأول 1242ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه اصفهانی، جلد: میسن قرمز، 279 گ، 39 سطر، اندازه: 6/35×23 سم [ف: 2-100]

105. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: 521

جلد 3 و 4 و 5؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1242ق (نشریه: 2-66)

106. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1429

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعدہ 1243ق؛ محشی؛ تملک: محمد علی ناصح؛ جلد: تیماج مشکی، 284 گ، 18 سطر، اندازه: 21×30 سم [مؤید: 3-347]

107. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 1138

جلد 2؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 20 شوال 1243ق؛ قطع: رحلی [نشریه: 7-112]

108. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 4179

خط نستعلیق، کا: یحیی بن اسماعیل، تا: 1243 ق، کاغذ: فستقی، جلد: میشن سیاه، 283 گ، 27 سطر، اندازه: 23/2×35 سم [ف: 2-99]

109. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 38391

آغاز: برابر 1، انجام: برابر 3

جلد اول و دوم و سوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعدہ 1243ق؛ مصحح؛ یادداشت خریداری محمد علی ناصح در پنج شنبه 27 صفر 1341 به مبلغ سیزده قران؛ هدایی: رهبری، مهر 1386 کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر

ترنج، 284 گ، 18 سطر، اندازه: 21×30 سم [اهدائی رهبر: 8-385]

110. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 706

آغاز: برابر 1 تا 5 هر پنج جلد؛ خط: نسخ خوش معرب، کا: زین العابدین بن محمد حسین بن زین العابدین، تا: 1244ق، جا: تهران؛ با سرلوح بزرگ، مجدول، کمندبندی 3 راه به زر و مشکی؛ جلد: مقوایی روکش تیماج مشکی، 101+1076+104+74 گ، 21 سطر (23×12/5)، اندازه: 19/5×29/5 سم [ف: 2-38]

111. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 25195

آغاز: برابر 1؛ انجام: ولا یتبعهم هم نشین انشاء الله وحده تم المجلد الثانی خط: نستعلیق خوش، کا: شوشتری، حسین، تا: 1245ق؛ دارای سرلوح و کتیبه مذهب و مرصع، مجدول، کتیبه، کمند، ترصیع؛ کاغذ: شکری، فرنگی، جلد: تیماج، 20 سطر (21×11)، اندازه:

19×30/5 سم [رایانه]

112. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 4607

خط: نستعلیق زیبا، کا: زین العابدین بن علی همدانی، تا: شعبان 1245ق، جان همدان، به دستور امیر محمد مهدی ملک الکتاب؛

مجدول، مصصح، محشی، دارای سرلوح زرین زیبا؛ جلد: تیماج مشکى، 456گ، 22 سطر، اندازه: $23/5 \times 40/5$ سم [ف: 12-173]

113. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7175

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5 خط: نسخ، کا: عبد الغفار شیرازی بن زین العابدین، تا: چهارشنبه 15 ذیحجه 1247ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: تیماج سرخ ترنج با سر، 474گ، 21 سطر، اندازه: 18×28 سم [ف: 25-179]

114. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 397

خط: نستعلیق، کا: علینقی رازی، تا: 1248ق؛ 373گ، 20 سطر، اندازه: 18×28 سم [ف: 2-18]

115. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: 111

آغاز: برابر 1؛ انجام: چون روزگار که ندهد پند آدمی *** خواهی

ص: 974

که پند گیری از روزگار، گیر جلد اول، خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه 19 ذیحجه 1248ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه ای، 197گ، 20 سطر، اندازه: 25×15سم [ف: 22]

116. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 10920

آغاز: برابر 1؛ انجام: و خلل التدبیر انه علی ذلك لقدیر و بالاجابة جدیر و صلی الله علی محمد بشیر و نذیر فهو فی دیار الظلمة أنور من سراج و قمر منیر و سلم تسلیمًا کثیرا

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1249ق؛ مصحح، محشی؛ تملکی در 1288ق؛ مهر: «عبده محمد شریف» (بیضوی)؛ یادداشت خریداری از آخوند جناب ملا مهدی؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه ای، 120گ، 18 سطر (20×11)، اندازه: 30×20سم [ف: 20-498]

117. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 1051

آغاز: برابر 1؛ انجام: تمت بالخیر عمت و منه الابتداء و الیه الانتهاء و الصلوة علی رسولہ المصطفی و آله المرتجی تمت بعون الله تعالی هو العلی الاعلی ... شامل پنج جلد؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن علی همدانی، کربلا، تا: 21 شوال 1250ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم زر، 456گ، 22 سطر (24×12)، اندازه: 24×39/5سم [ف: 3-68]

118. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 2350

آغاز: برابر او 2 و 3؛ انجام: برابر 3 جلد اول تا سوم؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن علی همدانی، تا: 1252ق؛ محشی؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فرنگی نباتی رنگ آهار مهره، جلد: مقوای روکش چرم زیتونی با ترنج و چهار سر ترنج، 218ص، 22 سطر، اندازه: 42×25سم [ف: 5-457]

119. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 201

آغاز تا پایان جلد پنجم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسین حسینی قمی، تا: یکشنبه 7 ربیع الأول 1253ق؛ تملک: فاضل تونی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، 250گ، 23 سطر (5/12×22/5)، اندازه: 21/5×34/5سم [ف: 22]

120. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: 63/1

جلد 1؛ خط: نسخ، کا: ملا محمد پسر محمد کاظم، تا: 1254ق؛ تملک: مهدی الهی قمشه ای در 30/11/12، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 122گ، 21 سطر (11×16/5)، اندازه: 29×19سم [ف: 21]

121. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 242

مجلد اول، خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: 1254ق؛ 73گ، 26 سطر، اندازه: 17×30سم [ف: 1352]

122. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 7528

آغاز: برابر 2؛ انجام: در مجاری عروق جاری می گشت. شعر: تبدي نواظرها و الحرب مظلمة*** من الاسنة نار و القنا شمع. از اضطکاک تیغ و نهب و تاراج گوش فلک.

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1255ق؛ افتادگی: انجام؛ دستخط سلطان المحدثین؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج با سر، 100 گ، 23 سطر، اندازه: 22×35 سم [ف: 26-30]

123. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 975

آغاز: برابر 1؛ انجام: این حکایت جمله عقلا را دلیل واضح و مرشد ناصح است تا در سوانح حالات از تبعه استبداد احتراز نمایند و عاقبت کارها به دیده فکرت دوربین نظر کنند تا خیر و اصابت و یمن و برکت در طعن و اقامت و سلم و حرب و رفیق و هم نشین گردد

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: غفار بن محمد عظیم کوزه کنانی الاصل، تا: 26 محرم 1255ق، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، 149 گ، 21 سطر، اندازه: 20×30 سم [ف مخ: 1-324]

124. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه: 12

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1256ق (نشریه: 6-594)

125. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 758

آغاز: برابر 1؛ انجام: تم المجلد الأول من الكتاب و يتلوه مجلد الثاني بالصواب

جلد 1؛ خط: نستعلیق خوب، کا: محمد علی لواسانی (صفا)، تا: چهارشنبه رجب 1257ق؛ مجدول، مذهب، کمند کشی زرین، یک سرلوح مذهب مرصع خوب؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم دلربائی با ترنج و سرترنج و تزیینات بسیار، 170 ص، 22 سطر، اندازه: 19/5×33 سم [ف: 5-451]

126. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 1906

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5 از جلد اول تا جلد پنجم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1258ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 297، 25 سطر (22×12)، اندازه: 20×5/30 سم [ف: 4-358] 127. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 5793

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5 خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن علی کاتب همدانی، تا: 1260ق؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی نخودی رنگ ضخیم، جلد: روغنی گل و بوته دار، 921 ص، اندازه: 22×36/5 سم [ف: 17-225]

128. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12609

آغاز: برابر 1؛ انجام: خواهی که پند گیری از روزگار گیر ... من شهور سنه 1261 جلد 1؛ خط: نستعلیق، کا: محمد جان زرین رکابی، تا: 1261ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج ضربی، 17 سطر (8×17)، اندازه: 14×24 سم [الفبائی: 104]

آغاز: برابر 1؛ انجام: چون روزگار کس ندهد پند آدمی *** خواهی که پند گیری از روزگار گیر، و الله يجعل أحوالنا مقرونة بحسن العواقب ... وقمر منیر وعلی آله. جلد اول؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: علی همت، تا: 20 جمادی

الثانی 1261ق؛ مجدول، محشی؛ جلد: تیماج مشکى، 109گ، 18 سطر، اندازه: 28/5×18

سم [ف: 1-56]

130. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 239

آغاز: برابر 1 خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1262ق؛ دارای دو سرلوح، مجدول؛ 456گ، اندازه: 31/5×18سم [ف: 2-134]

131. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2246

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابره خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1262ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، 228گ، 25 سطر (24/5×14)، اندازه: 37/5×22 سم [ف: 5-367]

132. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11719

آغاز: برابر 1؛ انجام: و الله يجعل أحوالنا بحسن العواقب و خير الآخر و يعصمنا في العلم و العمل عن انغیالة الرأي و خطل التدبير على ذلك التقدير و بالإجابة جدير. خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: 1262ق؛ مصحح، محشی؛ تملك: عيسى بن محمد سعيد طباطبائي؛ کاغذ: فرنگی الوان آهار مهره، جلد: تیماج مشکى با ترنج و سرترنج، 184 گ، 12 سطر

(2210)، اندازه: 18×31 سم [ف: 29-501]

133. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1908

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5 جلد اول تا پنجم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کان مرتضی بن عبدالغفار، تاندوشنبه 25 رمضان 1263ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 318گ، 24 سطر، اندازه: 36/5×22 سم [ف: 5-334]

134. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 703

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 24 ربیع الثانی 1264ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکى با ترنج، 102گ، 19 سطر (9×17)، اندازه: 17×27 سم [سنا: ف: 2-34]

135. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 3012

آغاز: برابر 5؛ انجام: و ناخن ندامت رخسار جان او را بخراشد یا ایها الناس قد جاء کم موعظة من ربکم و شفاء لما في الصدور و هدی رحمة للمؤمنین جلد پنجم؛ خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: 11 رمضان 1264ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، 235 گ، 21 سطر، اندازه: 20×33 سم [ف: 8-202]

136. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 37983

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 3 جلد اول و دوم و سوم؛ خط: نستعلیق خوش، کا: فخر الدین بن محمد ابراهیم تفرشی کوهین مسکن، تا: رجب و شعبان 1266ق؛ مهر: عبده الراجی احمد الحسینی 1230) (بیضوی؛ اهدایی: رهبری، مهر 1386؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: میشن زرد با ترنج و سر ترنج، 140گ، 28 سطر، اندازه: 21×31سم [اهدائی رهبر: 8-385]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: 1418

همان نسخه بالا [مؤید: 3-336]

137. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 53/4-7794

آغاز: برابر 1 جلد اول؛ خط: نسخ، کا: دوست محمد بن پیر محمد قراچه داغی من محال دزمار، تا: شنبه ذیقعده 1266ق، دزمار، مدرسه طالبیه؛ 118گ، 17 سطر، اندازه: 21×31سم [ف: 2-721]

138. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 19278

آغاز: بسمله. دیباج دیباجه کتاب فصاحت؛ انجام: من ثامن رمضان المبارک سنة ثمان و ستین و مأتین و الف اللهم اغفر لمن استغفر لکاتبه. خط: نستعلیق شکسته خوش، بی کا، تا: 1268ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج ضریبی با ترنج و سر ترنج، 9 سطر (8×15)، اندازه: 15/5×21/5 سم [رایانه]

139. مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: 409

بی کا، تا: 1269ق [اوراق عتیق: 1-242]

140. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14331

آغاز: برابر 1؛ انجام خواهی که پند گیری از روزگار گیر. جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1271ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، 19 سطر (10×22)، اندازه: 17×30سم [رایانه]

141. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 14/116-2666

آغاز: علی الله رب العالمین توکلی *** وفي کل احوالی علیه معمولی. فرخ ترین نوائی که نای مرغ زمزمه سرای زبان بدان داستان زند و دلنواز ترین یادگاری؛ انجام: در ظعن و اقامت و سلم و حرب رفیق و همنشین گردد و لایتبعهم هم یشین ان شاء الله تعالی وحده تم المجلد الثانی و يتلوه الثالث کما يتلو المثنی عقیب المثلث. جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: پنج شنبه جمادی الثانی 1272ق؛ جلد: تیماج قهوه ای با ترنج با سر، 170گ، 13 سطر، اندازه: 13×216سم [ف: 2-721]

142. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 18 اط

خط: نسخ، کا: علی بن محمد، تا: 1272ق [مختصر ف: 132]

143. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 118-طباطبائی

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد، تا: 1272ق؛ محشی؛ تملك: حاج احمد؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی،
112گ، 18 سطر، اندازه: 21×30سم [ف: 24-98]

144. تهران، فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نسخ، کان محمد رضا بن ملا رجب، تا: ربیع الثانی 1272ق؛ جلد: تیماج حنایی، قطع: رحلی [نشریه: 7-544]

145. تهران: ملی؛ شماره نسخه: 1775

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1274ق؛ مهر: ناصرالدین شاه، کاغذ: فرنگی، جلد: بوم سیاه، ترنج و نیم ترنج و گل و بوته دار، 323گ، 19
سطر (21×11)، اندازه: 20×30سم [ف: 4-232]

ص: 976

146. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: 605ت

جلد سوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: 5 ذیحجه 1277ق؛ جلد: چرمی، 436، 19 سطر (12×15)، اندازه: 17×21سم [رشت و همدان: ف: 1097]

147. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: 91

از آغاز لشکر کشی چنگیز خان و آخرین مبحث آن پادشاهی ارغون است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1280ق؛ مصحح، محشی با نشان «12» «شاهد» «شاه جهان»؛ تملک: ابراهیم دهگان؛ کاغذ: شیری، آهار مهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج، 138 گ، 18 سطر، اندازه: 20×28سم [ف: 1-105]

148. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 6869

آغاز: هو الله مشهور است که هارون الرشید روزی با ملکه مملکت و عقيله دولت خود زييده بملاعبت شطرنج دفع ملالی و تطيب حالی می کرد؛ انجام: و حسرت و صجرت از عقب نوازل قضا و قدر مثل لمع السراب للصراری بی فايده و ربح جلد اول و صاف ضبط است.

خلاصه کننده: غلامحسین قاجار ملقب به صدر الشعراء. تنها قسمت اندکی از جلد اول تاریخ و صاف است که در مورد ماجرای ازدواج هارون الرشید با یکی از کنیزانش و به دنیا آمدن مامون از این ازدواج و چگونگی تقرب وی نزد هارون و ... می باشد؛ خط: نستعلیق خوش، کا: غلامحسین قاجار ملقب به صدر الشعراء، تا: 1283ق، جا: دارالخلافة طهران؛ یادداشت اهدایی: «این نسخه را در دارالخلافة طهران در سنه یکهزار و دوست و هشتاد و سه 1283 جهة پیشکش حضور نواب مستطاب اشرف امجد والا مرحوم مغفور شاهزاده رضوان آرامگاه شعاع السلطنه اعلى الله مقامه و رفع الله درجاته حقیر المذنب الراجی غلامحسین قاجار ملقب به صدر الشعراء نوشته که با توجه به زنده بودن شعاع السلطنه در تاریخ فوق، این یادداشت، یادداشتی اهانت آمیز به نظر می رسد، در غیر این صورت ممکن است خطای کتابتی بوده یا کلمه ای جا افتاده باشد؛ اهداء آن به ملک منصور میرزا ملقب به شعاع السلطنه یکی از برادران ناتنی ایرج میرزا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج اناری، 10گ، 7 سطر (5/5×11/5)، اندازه: 17×10/8سم (رایانه)

149. تهران؛ لغت نامه دهخدا، شماره نسخه: 184

خط: نسخ، کا: آقا باب پسر ملامحمد مهدی شاه میرزایی، تا: شنبه رجب 1290ق؛ با فرهنگ لغت های نادر؛ جلد: تیماج سبز تیره، قطع: رحلی [نشریه: 3-7]

150. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: 3950

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: رضا بن لهوردی، تا: 19 شوال 1298ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میسن لایی سیاه، 109گ، 20 سطر، اندازه: 18/2×27/4سم [ف: 2-99]

151. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 2475

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 3

جلد اول تا جلد سوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: 1344ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، بوم مشکی با گل و بوته زر و شنجراف و لاجورد و سبز، 346گ، 20 سطر (21/5 × 12/5)، اندازه: 19×29سم [ف: 5-649]

152. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 20053

بی کا، بی تا، خریداری از مهر دخت همایی [رایانه]

153. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 5127

خط: نسخ، بی کا، تا: رجب 1229 (جلد 1 و 2)، شعبان 1229 (جلد 2، ج 3 و 4 و 5)؛ با چهار سرلوح زیبا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، 531گ، 19 سطر (20×11/15)، اندازه: 18/5×28/5سم [ف: 15-4120]

154. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17485

بی کا، بی تا، خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه:

18×30/6سم [رایانه]

155. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 17923

بی کا، بی تا انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ 183گ، اندازه: 19/6×33/8

سم [رایانه]

156. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 7028-36/28

آغاز: برابر 1؛ انجام: برابر 5

جلد اول تا پنجم؛ خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح: جلد: تیماج مشکی روغنی، مجدول زرین، 505گ، 19 سطر، اندازه: 18×30سم [ف: 2-721]

157. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: 206-2/26

آغاز: برابر 4؛ انجام: یا زوج زوج همچون چهار که اول عدد مجذور است یا زوج فرد. جلد چهارم به ضمیمه دیباچه جلد پنجم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا در برگ اول اشعاری در مدح امام علی (علیه السلام) به تاریخ 1219 با خط شکسته نستعلیق از علی اصغر بن حاجی میرزا محمد همدانی؛ جلد: تیماج سرخ، 173گ، 23 سطر، اندازه: 16/5 × 27/5سم [ف: 2-721]

158. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 2986

آغاز: برابر 1؛ انجام: چون روزگار کس ندهد پند آدمی *** خواهی که پند گیری و از روزگار گیر در فهرست با عنوان «تاریخ سبکتکین» و از عبدالله بن فضل الله دانسته که مجلدی از همین کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، 119، 19 سطر، اندازه: 28/5×17 سم [ف: 8-161]

159. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 10390

آغاز: برابر؛ انجام: سخن اردشیر بابکست که از جمله ملوک اربعه بر تمامت معموره زمین حکم کرده لا استعمال لمن عصا حیثما یکفی

خلاصه بی از تاریخ مزبور است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی،

ص: 977

54گ، 15 سطر، اندازه: $15/5 \times 24/5$ سم [ف: 9-22]

160. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 1651

آغاز: برابر 1؛ انجام: آن امانت که آیه أنا عرضنا الأمانة علی السموات و الارض بیان آن می کند شدیم اکنون پیچیده کار می باید بود خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سیاه، 143گ، 19 سطر، اندازه: 19×29 سم [ف مخ: 1-324]

161. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: 3678/2

آغاز: برابر 5؛ انجام: مصراع رب الوری والثری والبری دوازدهم حسن بیان اول معنی بیان کنم از راه لغت بیان یا مصدری باشد از بیتین یا اسمی باشد از بین همچون نبات از بنت و کلام

جلد پنجم؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، 43گ، 19 سطر، اندازه: 30×21 سم [ف مخ: 1-324]

162. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 12462

آغاز: برابر 1؛ انجام: در آن دیار به محافظت اطراف

خط: نسخ، بی کا، بی تا، کاغذ: شکری، جلد: تیماج، 25 سطر (11×21)، اندازه: 19×31 سم [الفبائی: 104]

163. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 14271

آغاز: پس از دو برگ متفرقه و زار می سرانید با هر که در آمیختم از من بیرید؛ انجام خواهی که پندگیری از روزگار گیر ... سید علی الحسینی البروجردی

خط: نستعلیق، کا: علی حسینی بروجردی، بی تا، کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، 21 سطر (12×22)، اندازه: 19×28 سم

[الفبائی: 104]

164. قم؛ مسجد اعظم، شماره نسخه: 1906

آغاز: برابر 1؛ انجام: چون روزگار کس ندهد پند آدمی. خواهی که پندگیری از روزگار گیر والله يجعل احوالنا مقرونة بحسن العواقب و خیر المآخیر و یشمنا فی العلم و العمل.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، دارای کتیبه، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه ای، 142گ، 19 سطر، اندازه: 14×24 سم [ف مخ: 1-324]

165. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 240

جلد اول و دوم و قسمتی از جلد 3؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ 157گ، 27 سطر، قطع: رحلی، اندازه:

14×26 سم [ف: 2-134]

166. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: 984

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ 112 گ، 14 سطر، اندازه: 16×21 سم [ف: 2-18]

167. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: 394/1

آغاز: برابر 1 خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج

سرخ، 165 گ [ف: 1-406]

168. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 286-فیروز

خط: نسخ، کا: عبدالله تبریزی، بی تا؛ دارای پنج سرلوح مذهب و مرصع، با حاشیه ای از ابراهیم چلبی، بین خطوط طلاکاری، مجدول، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی رنگ، جلد: تیماج سبز، 752، 27 سطر، اندازه: 21×24/5 سم [ف: 21-38]

169. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 145 سرود

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ قطع: رحلی [نشریه: 13-445]

170. همدان؛ اعتماد الدوله؛ شماره نسخه: 56

بی کا، بی تا [نشریه: 5-342]

171. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: 516

آغاز: برابر 1 انجام: خواهی که پندگیری. از روزگار گیر. و علی آله و السلام.

جلد 1؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، 304 ص، 16 سطر، اندازه: 15×21 سم [ف: 2-180]

172. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: 757

آغاز: برابر 1؛ انجام: لمؤلفه ... دریغ طبع مرا گر مری بودی *** زبان ناطقه دادی به بندگیش اقرار ... تمت بالخیر عمت و منه الابتدا و الیه الانتها و الصلوة علی رسولہ المصطفی و آله المرتجی تمت بعون الله. فی ارض کربلا و مشهد الحسین صلوات الله علیه و علی سائر المستشهدین معه و الحمد لله رب العالمین.

جلد کامل از تاریخ و صاف است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا، جان کربلا؛ محشی؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: فرنگی، جلد:

مقوای روغنی سبز چمنی، 910 ص، 22 سطر، اندازه: 25×42 سم [ف: 5-455]

آغاز: برابر 1؛ انجام: دریغ طبع مرا گر مری بودی *** زبان ناطقه دادی بیندگیش اقرار. توفیق در افاضت احسان که کفیل عمر ثانیست لایزال روزگار دولت یار مخدوم جهان را کرامت باد تمت بالخیر تمت و منه الابتداء و الله الانتها و الصلوة علی رسولہ المصطفی

جلد 1؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، کمند کشی زرین، با پنج سرلوح مذهب مرصع، محشی؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه آهار مهره، جلد: مقوای روغنی بوم تریاکی با ترنج و سرترنج با تزیینات بسیار، 912 ص، 22 سطر، اندازه: 26/8×42/3 سم [ف: 5-449]

•التجزیة و التحلیل / شیمی / عربی

at-tajziya wa-t tahīlī

کتاب درسی شیمی است که این عناوین در آن دیده می شود: المقدمة: في ماهية التحليل الكيمى؛ قسم 1. كيفية تفريق المواد المعدنية الى صفوف بواسطة الفواعل العمومية و كيفية الكشف الخصوصي عن كل من المواد المعدنية؛ قسم 2. كيفية تفريق المواد المعدنية إلى صفوف بالفواعل العمومية و كيفية الكشف الخصوصي عن كل منها؛ قسم 3. كيفية الكشف بالحرارة؛ قسم 4. يوضح كيفية اعداد مادة مجهولة للفحص عنها و طريقة هذا

ص: 978

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 8753

آغاز: فاتحة في ايضاح الاصطلاحات قد اردنا قبل الشروع في ذكر

كيفية التحليل ان يوضح بعض الكلمات الاصطلاحية المستعملة في هذا الكتاب التذويب قد تعلمنا من الكيمياء؛ انجام: واكشف جانبا
خر بمذوب النترات الفضيک بند 97 ثم اكشف عن الحوامض التي تدل عليها هذه الكواشف. خط: نستعليق، بی کا، تا: قرن 13؛
مجدول، مصحح؛ جلد: مقوایی، 111، 17 سطر، اندازه: 13×20 سم [ف: 28-244]

• تجزيه و تحليل در آمد ملی / اقتصاد / فارسی

tajziye va tahlīl-e darāmad-e mellī

دادبخش، محمد، ق 14 قمری

(dādbaxš, mohammad (-20c

تاریخ تألیف: 1352 ش مباحث مختلفی است درباره درآمد ملی و محصولات خالص داخلی و درآمد ملت و قیمت نسبی و ... که
مؤلف با استفاده از درس دکتر منوچهر فرهنگی در دوره فوق لیسانس اقتصاد آن را به رشته تحریر در آورده است و در سال 1352 شروع به
تألیف آن نموده است.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: 427

آغاز: تعریف: در آمد ملی ثمره کوشش تولیدی یک ملت است با دو استثناء یکی در مورد کشورهایی که قرض می گیرند و دیگر
کشورهایی که منابع زیرزمینی

خط: نستعليق، کاتب = مؤلف، بی تا، دارای جداول و اشکال، نام کتاب و مؤلف و استاد و فهرست مطالب آمده؛ کاغذ: معمولی خط دار،
جلد: مقوایی، 12 گ، مختلف السطر، اندازه: 29×22 سم [ف: 2-97]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1184

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-469]

• التجزیه و التركيب صرف و نحو عربی

at-tajziya wa-t tarkīb

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: 32

خط: نسخ، بی کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، 30 سطر (9×18)، قطع: مستطیلی [تراثنا: س ش 1-79]

• تجزیہ و ترکیب بسمله / نحو

tajzīye va tarkīb-e besmelah

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9043/7

خط: نستعلیق شکسته تحریری، کا: جامع، تا: قرن 13؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، 2 گ (31 پ - 32 ر)، [ف: 659-29/2]

• تجزیہ و ترکیب چند سوره / ادبیات عربی

tajzīye va tarkīb-e Čand sŪre

در آن سه سوره قرآن تجزیہ و ترکیب شده: ابتداء سوره الحمد می آید و یکایک کلمات آن از لحاظ صرفی و نحوی مورد بحث قرار می گیرد و بعد سوره «قل هو الله» و سپس آیه الكرسي.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 55/3

آغاز: بسمله، الحمد اسم جعل معنی معرف باللام مرفوع؛ انجام: و هو ضمیر مرفوع لانه مبتداء و العلی خبر المبتداء و العظیم خبر بعد خبر تمت الاوراق بعون الملك الخلاق.

خط: نسخ کهن، بی کا، تا: 862ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکى با ترنج و نیم ترنج، 3 ص (96-98)، 17 سطر (7/5×12)، اندازه: 12/5×18 سم [ف: 7-56]

• التجزي في الاجتهاد / اصول فقه / عربی

at-tajazzī fi-l-ijtihād

بهبهانی، عبدالحسین بن محمد باقر، - 1240 قمری

(behbahānī, "abd-ol-hoseyn ebn-e mohammad bāqer (1825

آغاز: الحمد لله الذي شيد عماد الاجتهاد و مهذبة الوساد حتى جعله عرضة الانظار الأوتاد الخ فيقول. العاثر عبدالحسين بن محمد باقر هذه وريقات قلاويل و حريقات سلاسل اثبتها في بيان حكم التجزي في الاجتهاد انجام: و بالجملة ربما يكون الاحتياط خلاف الاحتياط. هداانا الله و اياكم سواء الصراط بمحمد و آله الهداة

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 4303/4

آغاز و انجام: برابر کان محمد حسین بن ابراهیم هزار جریبی، تا: آخر محرم 1210ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 18 سطر
(9/5×15)، اندازه: 15×21 سم [ف: 11-317]

2. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض 11423

آغاز و انجام: برابر خط: نسخ، بی کا، تا: 1280ق؛ مصدر به شرح دیباچه استبصار و یک صفحه مطلب به زبان عربی از صاحب معالم؛
کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه، 21 سطر (10×15/5)، اندازه: 17/5×22 سم [الفبائی: 104]

ص: 979

•التجزي في الاجتهاد / اصول فقه / عربي

at-tajazzī fi-1 ijtihād

آرانی کاشانی، محمد حسین بن محمد باقر، ق 14 قمری

(ārānī kāšānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad bāqer (-20c

تاریخ تألیف: ربیع الاول 1280 ق مسأله تجزی در اجتهاد را در یک «مقدمه» و سه «مقام» و «خاتمه» مورد بررسی قرار داده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 3479/4

آغاز: الحمد لله الموفق عباده المستعدين للوصول الى معارج التفقه في فروع الدين و الصلاة و السلام على المخصوص بالدرجة الختمية بين الأنبياء و المرسلين؛ انجام: فعلیه جبرانه باستكمال ما هو العمدة فيها مطلقا ولا حول و لا قوة الا بالله تم ما اردنا ایراده. خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: 1280 ق؛ مصحح: 10 گ (403 پ - 412 ر)، 17 سطر، اندازه: 16/5×22

سم [محدث ار موی مخ: 1-277]

•التجزي و امکانه / اصول فقه / عربي

at-tajazzī wa imkān-uh

کاشانی، محمد ابراهیم بن محمد، -1339 قمری

(kāšānī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad (-1921

رساله ای است کوتاه در بحث تجزی در اجتهاد که از مسائل اصول فقه است.

[دنا 805/2؛ دائرة المعارف تشیع 204/1؛ هدیة ذوی الفضل و النهی بترجمة المولی محمد علم الهدی با مقدمه معادن الحکمة، چاپ دوم از انتشارات دفتر جامعه مدرسین قم، 60/1]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 13414

آغاز: القول في المتجزي و الكلام فيه يقع في مراحل ثلاثة الأولى في اثبات حجیة ظنه له، الثانية، في انه على الأول، هل يجوز للمقلد تقليده ام لا، انجام: لانه جاهل فيها و وظيفة الجاهل تكون التقليد، هذه بضاعتنا و الله الموفق و عليه التكلان

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر سده 13 یا اوایل 14؛ یادداشت فرزندش، محمد جعفر، مشهور به علامه فیض کاشانی؛ مهر: آیه الله مرعشی نجفی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، 23 گ، 11 سطر (7×12)، اندازه: 11×18 سم [ف: 34-37]

•التجلیات / عرفان و تصوف / عربي

كتاىبى عرفانى كه تجليات حضرت الوهى قابل درك را، در يكصد و نه (يا 108) تجلى را بر شمرده است. كه عبارت است: 1. تجلى الاشاره من طريق السر، 2. تجلى تعوت التنزه فى قره العين، 3. تجلى تنزيل الغيوب على الموقنين، 4. تجلى الاشاره فى عين الجمع، 5. تجلى الانية من حيث الحجاب و السر، 6. تجلى اخذ المدركات عن قدراتها الكونية، 7. تجلى اختلاف الأحوال، 8. تجلى الالتباس، 9. تجلى رد الحقائق، 10. تجلى المعية، 11. تجلى المجادلة، 12. تجلى القطرة، 13. تجلى السريان الوجودى، 14. تجلى الرحموت، 15. تجلى الرحمة على القلوب، 16. تجلى الجود، 17. تجلى و العدل و الجزاء، 18. تجلى الرحمة على القلوب، 19. تجلى السبيحات، 20. تجلى التحويل فى الصور، 21. تجلى الجبرة، 22. تجلى الدعوى، 23. تجلى الانصاف، 24. تجلى معرفة المراتب، 25. تجلى المقابلة، 26. تجلى القسمة، 27. تجلى الانتظار، 28. تجلى الصدق، 29. تجلى التهيو، 30. تجلى الهمم، 31. تجلى الاستواء، 32. تجلى الولاية، 33. تجلى المزج، 34. تجلى الفرد ابيه، 35. تجلى التسليم، 36. تجلى نور الايمان، 37. تجلى معارج الأرواح، 38. تجلى ما تعطيه الشرايع، 39. تجلى الحد، 40. تجلى الظنون، 41. تجلى المراقبة، 42. تجلى قدرته، 43. تجلى القلب، 44. تجلى النشأة، 45. تجلى الخاطر، 46. تجلى الاطلاع، 47. تجلى تاره و تارة، 48. تجلى الوصية، 49. تجلى الاخلاق، 50. تجلى التوحيد، 51. تجلى الطبع، 52. تجلى اليك و منك، 53. تجلى الجو و الأمر، 54. تجلى المناظره، 55. تجلى لا يعلم التوحيد، 56. تجلى ثقل التوحيد، 57. تجلى العلة، 58. تجلى بحر التوحيد، 59. تجلى سريان التوحيد، 60. تجلى

جمع التوحيد، 61. تجلى تفرقة التوحيد، 62. تجلى جمعيته، 63. تجلى توحيد الغناء، 64. تجلى اقامة التوحيد، 65. تجلى توحيدى الخروج، 66. تجلى تجلى التوحيد، 67. تجلى توحيد الربوبية، 68. تجلى دى التوحيد، 69. من تجليات المعرفة، 70. تجلى النور الاحمر، 71. تجلى النور الأبيض، 72. تجلى النور الأخضر، 73. تجلى الشجرة، 74. تجلى توحيد الاستحقاق، 75. تجلى نور الغيب، 76. من تجليات التوحيد، 77. تجلى العزة، 78. تجلى النصيحة، 79. تجلى لا يعز تك، 80. تجلى العمل فى غير معمل، 81. تجلى الكمال، 82. تجلى خلوص المحبة، 83. تجلى نعت الولى، 84. تجلى باى عين تراه و من تجليات الحقيقة، 85. تجلى تصحيح المحبة، 86. تجلى المعاملة، 87. تجلى كيف الراحة، 88. تجلى حكم

المعدوم، 89. تجلى الواحد لنفسه، 90. تجلى العلامة، 11. تجلى من انت و من هو، 192. تجلى الكلام، 93. تجليات الحيرة، 94. تجلى اللسان و السر، 95. تجلى الوجهين، 96. تجلى القلب، 97. تجلى خراب البيوت، 98. و من الفناء، 99. تجلى طلب الروية، 100. تجلى الدور، 101. تجلى الاستعجاب، 102. تجلى الحظ، 103. تجلى الامانى، 104. تجلى التقرير، 105. تجلى نكث المبايعه، 106. تجلى المعارضة، 107. تجلى فناء الجذب، 108. تجلى ذهاب العقول. آغاز: الحمد لله محكم العقل و الراسخ فى عالم البرازخ بواسطة

الفكر التنامخ و ذكر المناخ معقل الأعراس و محل وجود الأنفاس.

انجام: عن مثل هذا يرتفع الخطاب فانه مجنون و نعم المجنون. چاپ: در رسائل محيي الدين (حيدر آباد دکن، دائرة المعارف العثمانية: 1948م)

[دنا 805/2]

شرح و حواشی:

1- شرح التجليات؛ نوری، اسماعیل بن سودکین (646)

2- شرح التجليات لمحيي الدين عربي؛ جيلاني، عبدالکريم بن ابراهيم (767-832)

1. آشتيان؛ حوزة علميه؛ شماره نسخه: 23/1

بخش يكم آغاز: برابر؛ انجام: فيما لا يعلم من علامات من هو من اهل الله تعالى، هذا آخر التجليات الموعودة في اولها، فله الحمد على افضاله و الصلوة و السلم على نبيا و سيدنا محمد و آله و أصحابه

خط: نسخ معرب، کا: عبدالله بن عبيد الله بن عبدالکافي عبيدي، تا: 27 صفر 779ق؛ کاغذ: نخودي، ضخيم، جلد: تيماج قهوه ای تيره، 27 سطر، اندازه: 17×12 سم [ف: 56]

2. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: 1175/11

خط: نستعليق، بی کا، تا: 148ق؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: 1465]

3. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15270/4

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق، بی کا، تا: قرن 11؛ مصحح، در پایان اشعاری از مغربی، مولوی، سنایی و شاه قاسم انوار؛ کاغذ: شرقی، 11گ (23-13)، 30 سطر، اندازه: 20×9 سم [ف: 764-38]

4. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 650

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: 1085ق؛ 30گ، 25 سطر، اندازه: 14×19/5 سم [ف: 414-2]

5. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 6886

آغاز: برابر؛ انجام: و حسن الظن في ما لا يعلم من علامات من هو من اهل السلام. خط: نسخ، بی کا، تا: 1311ق؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 18 گ، 18 سطر (10×14)، اندازه: 17×21 سم [ف: 11-54]

6. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 8556/12

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی عبدالله بن سید طه عرب، بی تا، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه ای، 35 گ (225-259 پ)، 15 سطر، اندازه: 13×22/5 سم [ف: 22-134]

• تجلیات / ادبیات / فارسی

tajallīyāt

طغرای مشهدی، -1100 قمری

(toqrā-ye mašhadī (-1689)

نثر آمیخته به نظم، در وصف کشمیر و ستایش از میر حسین سبزواری، در پایان آن گوید: چون خامه جلاپذیر شد از رقمش *** آن به که «تجلیات» نامش سازد.

آغاز: طغرا تا از تجلیات خویش بیهوش ساز کلیم ناطقه ... کشمیر بود و فصل خزان عالم نور *** بر طالب فیض، دیدنش هست ضرور ...

انجام: سخنور با سخن دارد سر و کار *** زمین فکر چه گلخن چه گلزار

چاپ: گانپور، سنگی، 1266 ق.، وزیری بزرگ، وص (رسائل طغرا: صص 100-108)؛ 1302 ق./1885 م؛ 1288 ق./1871 م؛ الکهنو، سنگی، 1281، وزیری بزرگ، 9 ص

[نسخه های منزوی 3543/5 : (10 نسخه)؛ مشترک پاکستان 164/5 : (10 نسخه دیگر)؛ دنا 805/2 (8 نسخه)؛ شعرای کشمیر 746/2 [

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 10171/4

خط: نستعلیق، بی کا، تا: 1039ق؛ ص (223-229)، اندازه: 11/5×17/5 سم [ف: 32-204]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3296/6/5

آغاز: خط عشق بنور این غنی میسازد؛ انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 12 کاغذ: ہندی شکاری، جلد: مقوای چینی با عطف تیماج مشکئی، 10 ص (218-227)،
13 سطر، اندازہ: 14×23/5 سم [ف: 10-944]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15114/2

آغاز: برابر؛ انجام: چون خامہ جلا پذیر شد از رقمش *** آن بہ کہ تجلیات نامش سازد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، کاغذ: فرنگی، 10 گ (17-8)، 12 سطر، اندازہ: 1286 سم [ف: 316-38]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 15274/8

آغاز: برابر؛ انجام: چون خامہ جلا پذیر شد از رقمش *** آن بہ کہ تجلیات نامش سازد. خط: نسخ، بی کا، تا: قرن 12؛ مصحح، کاغذ:
شرقی، 4 گ (61-64)، 19 سطر، اندازہ:

10×17/5 سم [ف: 38-783]

5. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 769/11

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پختہ، بی کا، تا: قرن 12؛ 10 گ (106 ر 115 پ) [ف: 2-39]

6. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 750/5

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12، 13 گ (94-106 پ)

[ف: 2-39]

7. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 200/4 - عکسی

ص: 981

نسخه اصل: گنج بخش، 2086 (گنج، 1258/3)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن 12 [عکسی ف: 2-59]

8. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 258/5-عکسی

نسخه اصل: کتابخانه میرداد خان افغان که در پیشاور پاکستان به خرید و فروش کتاب می پردازد؛ خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن 12؛

گ (31-37) [عکسی ف: 2-59]

9. تهران، دانشگاه؛ شماره نسخه: 5861/6-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره 874/9 فارسی؛ کا: ظهیرای تفرشی، تا: 1245ق [فیلمهاف: 3-187]

10. تهران: بانکی پور؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: 5-627]

11. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 110/12

آغاز و انجام: برابر این نامه 180 بیت نوشته دارد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج سرخ، اص (63ر)،

15 سطر (19/5×10)، اندازه: 29/5×18سم [ف: 2-199]

12. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 3215/2

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ با سرلوح، مجدول، دارای کمند؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی، 8ص (26-33)، 32 سطر (9×27)،

اندازه: 32/5×16سم [ف: 10-794]

• التجلیات / عرفان و تصوف / عربی

at-tajallīyāt

از فتوحات مکیه استخراج گردیده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: 6588/3

آغاز: الحمد لله محکم العقل الراسخ في عالم البرزخ، انجام: من هو من اهل الله تعالى. بی کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ پس از آن چنین

دارد: باب ششم در بدء خلق و سپس باب هشتم در بدء جسم، باب 8 ارض، 22 منزل المنازل است. و ناقص مانده، و گویا همه آنها از

«فتوحات» باشد؛ 16گ (75-90) [ف: 3-320]

• تجلیات اربعه از کتاب نور الهدایة / کلام و اعتقادات / فارسی

tajallīyāt-e arba e az k.-e nūr-ol hedāye

آغاز: فصل سیم در بیان تجلیات اربعه از کتاب نور الهدایة بسم الله الرحمن الرحیم ای عزیز بدانکه اولیاء الله در حقیقت بذات خویش بی زوال و منتهای کمال قرب وصال و حیران شدگان؛ انجام و از این حدیث ظاهر می شود که نص صریح حجت الله قاطع که بدلناهم جلودا غیرها لیدوق العذاب نیز چنین دلالت می کند که تبدیل جلود خواهد شد و از آیه کریمه یوم تبدل الأرض غیر الأرض، ظاهر می شود که تبدیل مکان نیز خواهد و از این آیه وافی هدایة ثم یرج الیه فی یوم کان مقداره الف سنة مما تعدون که زمان نیز مبدل خواهد شد و الله اعلم و احکم بالصواب.

خط شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا، قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: 1555]

• تجلیات رحمانی / عرفان و تصوف / فارسی

tajallīyāt-e rahmānī

حسینی قادری، علی محمد بن عبدالرحمن

hoseynī qāderī, 'alī mohammad ebn-e 'abd-or-rahmān

در عرفان در بیست و هشت «تجلی»؛ 1. اول نشان وجود محض هستی صرف 28. ولایت اولیاء الله. آغاز: حمد بی غایت مرخازن کنز وحدت را که به خواهش اظهار رجب ذاتی در خزانه غیبت برای آراستگی ظهور مجلس سرو سامان صفاتی را به نظر اجمالی دید انجام پس از علم حق خود را عبد دانسته بگوید اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له و اشهد ان محمدا عبده و رسوله

[دنا 805/2]

1. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9743/10

آغاز: برابر؛ انجام: گویا ناتمام: و دم را حبس کند. خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، اص (92ص)، 19 سطر (24×13)، اندازه: 30 820 سم [ف: 17-472]

2. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 8080

آغاز و انجام: برابر خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 13؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، 77گ (9 برگ سفید)، 19 سطر (24×11)، اندازه: 30×19 سم [ف: 17-25]

← تجلیات سلطانیه ← جلوات ناصری

• تجلیات عباسیه / فضائل و مناقب / فارسی

tajallīyāt-e 'abbāsīye

وقاری یزدی، محمد امین بن عبد الفتاح، -1083؟ قمری

(vaqārī yazdī, mohammad amīn ebn-e 'abd-ol-fattāh (1673

در دیباچه می گوید: «انوری در درگاه سنجر نام سنجر را با اولی الامر و لقب او را با منکم موافق یافته ولی کار او درست نبوده و من این آیه را با نام و زندگی شاه عباس برابر می سازم». نام کتاب و نگارنده در دیباچه آمده است.

[دنا 805/2 ؛ فهرستواره منزوی 920/2]

ص: 982

آغاز: بسمله، غنچه سر بمهر فیض از چمن اسرار لاهوت بخون آغشته تواند چید که در دامن کوه طور ... و بعد چون بموجب ندای کبریای یا ایها الذی آمنو اطیع الله و الرسول انجام: نواب صاحبقران گیتی ستان را روی خواهد نمود، تمت الرسالة بافضاله خط: نستعلیق، کا: میر علی کوهساری، تا: 1048ق؛ با یک سرلوح، نسخه سلطنتی زر افشان، مجدول؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده مهدي الحسيني» (چهارگوش)، «بنده شاه عباس شاه ولایت عباس» (گرد)؛ یادداشت به خط زیبای میرزا مهدی ملک الکتاب با مهر «عبده مهدي الحسيني 125» (بیضی) [ف: 2-100]

• التجلیات و عرفان الذات و الصفات في التوحيد / عرفان و تصوف / فارسی

at-tajallīyāt va 'erfān-oz zāt va-s sefāt fe-t towhīd

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 1142/20 - ف

نسخه اصل: بادلیان اکسفورد ش 94 والکر (ش 1298)؛ بی کا، بی تا [فیلمهاف: 1-568]

← تجلی اشراق ← تجلی الاشراق

• تجلی الاشراق = شرح شارع النجات / کلام و اعتقادات / فارسی

tajallī-uol ešrāq = š.-e šāre'-on nejāt

مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، 1037؟ 1127 قمری

(maslīhā fedeškū'īs, mohammad maslīh ebn-e esmā'īl (1628-1715)

وابسته به: شارع النجاة في ابواب العبادات = شارع نجات میرداماد، محمد باقر بن محمد (-1041) شرحی است مفصل بر مقدمه «شارع النجاة» مرحوم میرداماد خود کتاب فقهی است که در مسائل اعتقادی است دارای اصل: 1. توحید و معرفة الله؛ 2. عدل؛ 3. نبوت و امامت و معاد که ظاهراً معاد آن را شرح نکرده است. خود مقدمه ای مبسوط در آغاز آن نوشته و این مقدمه نثری پر تکلف دارد مشتمل بر ثنای خداوند پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و علی بن ابی طالب (علیه السلام) و نیز آیات بسیار (که ظاهراً از خود نویسنده است) در خلال مطلب آورده و اسامی تألیفات میرداماد را در آن تضمین کرده است. آغاز: (آغاز مقدمه): بسمله زبان تجلی بیان اشراق لمعان ارباب شهود، زبانه ثناء فائض السناء واجب حقیقی است تقدست اسمائه الحسنی که نور حقیقتش عین وجود فاتحه کلام قدسی پیام کر و بیان، بیان تقدس بنیان نعت خاتمه رساله نبوت است ... صلی الله علیه و سلم ... (آغاز شرح): بسمله اما بعد بدان جعلك الله تعالی من العارفين الموقنين که خواص متکلمین ... در تفسیر کریمه فاذکرونی اذکرکم فرموند ذکر بر دو قسم است: یکی ذکر لسانی و دوم، ذکر قلبی و لذا تصریح نمودند که شغل نمودن به مسائل کلامیه و علوم الهیه اثوب است از علوم فقهیه ... بنابراین مصنف قدس سره بیان مسائل این کتاب را که در علم فروع است مصدر نمود به ذکر آن که پیش از معرفت مسائل شرعیه و فقهیه بر هر مکلف واجب عینی است که معارف مبدأ و معاد را به دلیل برهان معلوم کند انجام: پس واجب است اطاعت ناس مر خلیفه حق را در امور ... اگر تهاونی نمایند مانند ابلیس از جمله کفار باشند. نعوذ بالله منها هذا فصریه من المستبصرین و کن من الشاکرین و الحمد لله رب العالمین.

[دنا 806/2 (2 نسخه)؛ فهرستواره منزوی 103/9 با همین سر آغاز نام اصول دین داده است و از ناشناس دانسته که به نظر خطاست]

1. اصفهان، دانشگاه؛ شماره نسخه: 192

آغاز: برابر متن؛ انجام: برابر در فهرست ناشناس آمده آغاز و انجام هماهنگ است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الثانی 1199ق؛ مصحح؛ مهر: «علی الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای، 43گ، 21 سطر، اندازه: 18×11/5 سم [ف: 1-142]

2. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 975/3-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر بی کا، تا: قرن 12 و 13، کاغذ: اصفهانی شگری رنگ، جلد: تیماج مشکی یک لا، 116ص (10-125)، اندازه: 16×9 سم [ف: 23-253]

قم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: 1096

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: 3-376]

• تجلی الاشراق = شرح رساله عرفانی طوسی / عرفان و تصوف / فارسی

tajall-el ešrāq = š.-e r. 'erfānī-ye tūsī

وابسته به: اخلاق ناصری؛ نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد (672-597)

ق) شرحی است از دانشمندی سنی بر اخلاق ناصری خواجه طوسی از آغاز تا پاره ای از کتاب تا بند «عقل نظری خوانند» در فصل 1 قسم 1 مقاله 1، و بسیار مفصل که اگر به انجام می رسید چندین برابر آن می شد. در آن از شرح اشارات و تجرید طوسی و شرح تجرید گویا از قوشچی و شرح مطالع گویا از رازی و درة التاج و شرح هیاکل نور از دوانی و حدود ابن سینا و شفای او و مجمع البحار و از داود قیصری و عبدالرزاق کاشانی و اصطلاحات الصوفیه او و از نگارنده روضة الجنان شاید ابوالحسن قاینی و دانشنامه و از سید المدققین میر صدرالدین و اوصاف الاشراف

ص: 983

طوسی و حقایق التاویل و شرح زوراء دوانی و جواهر التفسیر و الطایف الطویف و از عارف نجفی و غیاث منصور ... یاد شده است. آغاز: حمد بی حد و مدح بی عد « ائمه لغت بر آنند که اشتقاق حمد از حمده است. «خلقت انسانی که طراز عالم امری داشت» انجام: و تمثیل آن از کلام سید المحققین گذشت متدبر

[فهرستواره 564/7]

1. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: 367

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 12 [ف: 3-21]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 2758-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمهاف: 1-131]

2. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 4489

آغاز و انجام: برابر؛ تمت هذا شرح اخلاق الناصري في يوم چهارشنبه غره شهر ربيع الثاني سنه 31 جلوس معلی. تمت تمام شد هذه النسخة مسمى بتجلی الاشراف. خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه 1 ربيع الثاني، جلوس معلی؛ مجدول شنگرف و لاجورد، با سرلوح؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه ای، 194 گ، 19 سطر (9×19)، اندازه: 14×25 سم [ف: 13 - 3436]

• تجلیه الأرواح بحقائق الانجاح / فلسفه / عربی

tajliyat-ul arwāḥ bi-ḥaqā'iq-il injāḥ

متن مختصر نیکویی است در اصول فلسفی و مبانی عقلی، در یک «مقدمه» و دو «قسم» و یک «خاتمه»، مشتمل بر مباحث و فصول و ابواب، بدین عناوین: المقدمة: في الأمور العامة القسم الأول: في الطبيعي؛ القسم الثاني: في الالهيات؛ الخاتمة: في ثلاث جمل.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 6888

آغاز: و مستعید من الضلالة و الغواية سائلا کل محقق اصلاح ما اطلع عليه من مواضع الخطأ؛ انجام: و اعطاء رونقها و جمالها فسبحان الأبعد الأقرب الأرفع الأدنى خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 19 افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، 54 گ، مختلف السطر، اندازه: 13×17 سم [ف: 18-80]

• تجلی حضرت واجب بر کلیم الله (شرح کلام برخی اکابر در) / عرفان و تصوف / فارسی

(tajallī-ye hazrat-e vājeb bar kalīm-ol-lāḥ (s.-e kalām-e barxī akāber dar

خادم بسطامی، محمد طاهر بن حسن، ق 11 قمری

(xādem-e bastāmī, mohammad tāher ebn-e hasan (-17c

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9466/141

خط: نستعلیق، بی کا، تا: رمضان 1044ق؛ 3ص مختصر ف: [505] (298-296)

• تجلی حقیقت / تاریخ / فارسی

tajallī-ye haqīqat

تابنده، سلطان حسین، 1293-1371 شمسی

(tābande, soltān hoseyn (1914-1992

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: 11956

آغاز: بسمله، اول دفتر بنام ایزد دانا؛ انجام: به تعالی و ترقی سوق می دهند ... خرداد 1319 ش خط: مختلف، کا: حسینی قزوینی، اسدبن جمال الدین، تا: 1319ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، مختلف السطر (18×13)، اندازه: 20×17سم [القبائی: 105]

• تجلی خداوند بر حضرت موسی علیه السلام = تجلی خداوند بر کوه طور / عرفان و تصوف / فارسی

tajallī-ye xodāvand bar hazrat-e mūsā ‘alay-he-s-salām = tajallī-ye xodāvand bar kūh-e tūr

نواب اصفهانی، سلطان محمد

navvāb-e esfahānī, soltān mohammad

رساله ای است در بیان تجلی خداوند بر حضرت موسی (علیه السلام) در طور سینا به صورت عرفانی، این رساله در فهرست کتابخانه مجلس سنا (سابق) با عنوان: عبارتی که خان عالم ایلچی شاه سلیم از هند آورده درباره شک در تجلی خدا ...، و مؤلف آن خواجه سلطان محمد معرفی شده است، البته در نسخه دائرة المعارف مؤلف «نواب آصفجاهی خواجه سلطان محمود» آمده است ولی همین رساله است.

آغاز: هو تجلی حضرت کلیم الله در طور سینا کنایه بر حکمت است. در اینجا کنایه است بر آنکه اجساد و اجرام خصوص جرم خاک را استعداد رؤیت ازلی و تاب تجلی سرمدی نیست.

انجام: مرد باید که بر تواند کرد *** ورنه عالم پر از نسیم صباست

[دنا 806/2؛ فهرستواره منزوی 172/7]

1. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 568/9

عبارتی که خان عالم ایلچی شاه سلیم از هند آورده در باره شک در تجلی خدا بر موسی در کوه طور و پاسخ آن از خواجه سلطان محمد وزیر امام قلی خان؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی کاه، تا: قرن 11؛ کص (25-26)، ابعاد متن: 8×16، اندازه: 22×12 سم [سنا: ف: 1 357]

2. تهران: دائرة المعارف؛ شماره نسخه: 1079/5

آغاز: حلی که نواب آصفجاهی خواجه سلطان محمود نموده اند،

ص: 984

تجلی حضرت واجب بر کلیم الله در طور سینا کنایه بر حکمت است، بر آنکه اجساد و اجرام، خصوصاً جرم خاکی را استعداد رؤیت ازلی و تاب تجلی سرمدی نیست؛ انجام: به ترقی حرف رابع بوده باشد. همان که از خواجه سلطان محمد دانسته شده؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن 11 و یا آغاز 12؛ به دنبال گفته ای از خفزی در همین زمینه؛ گ (118-119ر) [ف: 2-39]

3. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 1038/9/1

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی کا، تا: با تاریخ 1056ق؛ در پایان همان عبارت دیباچه با اندک جدایی آمده است: «هو ایضا تجلی حضرت کلیم الله در طور سینا کنایه بر حکمتی است زحل معدل باشد. اسرار برون می نتوان داد و گرنه در کوچه هست خبرها ز شررها»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، گ (66پ - 67ر)، 31 سطر (9/5×19/5)، اندازه: 11×26سم [ف: 3-438]

4. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 11619/16

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کان محمد نصیر فرزند ملا حسن، بلانکایی جیلانی، تا: قرن 12؛ مصحح، کاغذ: فرنگی، گ (86 و 87)، 22 سطر، اندازه: 6×15سم [ف: 29-374]

5. قم، گلپایگانی؛ شماره نسخه: 4859/7 - 24/159

آغاز: سؤال الحكماء الهند و طبلوا شرحه تجلی حضرت واجب بر کلیم الله در طور سینا کنایه بر حکمة است که اسم مبارک موسی علیه السلام بترتیب حجر مبارک چهار است؛ انجام: و الا فرعون صفت کوس نافرمانی کوفته و بر مرکب جهل سوار می شود و غرق دریای آتش مهجوری و حرمان میگردد. بدست خویش تبه می کنی تو صورت خویش *** وگرنه ساخته اندت چنانکه میبایی در فهرست آمده: «سؤال حکمای هند و جواب شیخ بهایی»؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابوالقاسم خفزی، تا: ذیقعد 1262ق؛ گ، اندازه: 17×10سم [ف: 4-2325]

6. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: 382/1

آغاز: هو-حلی که نواب اصفهانی خواجه سلطان محمد نمودند - تجلی حضرت بر کلیم الله در طور سینا؛ انجام: پس بر این تقدیر حرف ثالث بترقی حرف رابع بوده باشد و السلام. خط: تعلیق، بی کا، بی تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، 19 سطر (6×15)، اندازه: 19/5×9/5سم [ف: 3-265]

← تجلی خداوند بر کوه طور ← تجلی خداوند بر حضرت موسی علیه السلام

• تجلی فیض در اخلاق و عرفان عرفان و تصوف / فارسی

tajallī-ye feyz dar axlāq va 'erfān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: 27316

بی کا، بی تا؛ خریداری از بانو سهیلا چاره دار [رایانه]

• تجلیل مستر ویلیام جاکسن /

tajlāl-e mester vīlyām jāksen

تجلیل مستر ویلیام جاکسن، خاورشناس امریکایی، و یادداشت ادبی، به نظم در سه صفحه، در پایان آمده رئیس اداره امور عدلیه دولت ایران (احمد)، سپس نامه فارسی به او از همین احمد در تبریک ورود او.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 9361

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 14؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، 3 گ، 19 سطر (8/5×15)، اندازه: 20×14 سم [ف: 17-355]

• تجلی نور = تذکره مشاهیر جونپور / تراجم / فارسی

tajallī-ye nūr = tazkere-ye mašāhīr jonpūr

ظفر آبادی زیدی، نورالدین، ق 14 قمری

(zafarābādī-ye zeydī, nūr-od-dīn (-20c

زندگی نامه پیران، سراینندگان و بزرگان جونپور است. گویا کتاب حاضر در چند بخش تنظیم شده، چنانکه در ابتدای نسخه حاضر و نیز نسخه کتابخانه آصفیه آمده است: «حصه دوم تجلی نور المعروف بتذکره مشاهیر جونپور».. چاپ: جونپور، 1900 میلادی، چاپ سنگی

[فهرستواره منزوی 2044/3؛ فهرست کتب خانه آصفیه 162/3؛ مشار فارسی 1188/1]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: 1726

آغاز: بنام ایزد فکرت تیزرو *** رساندی سخن را به انجام تو. گوناگون ستایش خدای گیتی را که فیض است که بآیاری قدرت سبزه را دمیدن و نهال را سر کشیدن و میوه را رسیدن و لب را زمزمه آفریدن آموخت؛ انجام: سهو خطایم را که لازمه بشریت است خورده گیری نکنند و از دامن عاطفت بپوشند زیاده از آن روی قلم سرنگون، تمت بالخیر. نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره 12 (ردیف 39). حصه دوم از کتاب؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: 20 ربیع الثانی 1351 ق؛ 196، 17 سطر [عکسی ف: 5-164]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: 9469/86

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 11؛ اص (131) [مختصر ف: 99]

• تجنیسات / شعر / فارسی

tajnīsāt

به نظم فارسی در یازده بیت.

تهران، دانشگاه شماره نسخه: 7140/3

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن 10؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، آگ (18-18پ)، 19 سطر (12/5×7/5)، اندازه: 12/5×18
سم [ف: 16-464]

• تجنیسات (رساله) / عرفان و تصوف / فارسی

(tajnīsāt (r

انصاری، عبدالله بن محمد، 396-481 قمری

(ansārī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006-1089

[فهرستواره 512/10]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: 441/6-ف

نسخه اصل: بایزید ولی الدین ش (47-48) [فیلمهاف: 1-473]

1819؛ بی کا، تا: قرن 9، 2گ

• تجنیس اللغات = نصاب عبدالرحمان / لغت / عربی به فارسی

tajnīs-ul lugāt = niṣāb-e 'abd-ur-raḥmān

۱. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: 22766/2

آغاز: بسمله. بعد توحید و صفات خالق شام و سحر *** وز پس نعت و ثنای خواجه خیر البشر / بهر تزیین عروسان سخن از بحر طبع
*** میکشم در لغت یکسان درین سلک

گهرا کردم این مجموعه را در صنع تجنیس اللغات *** تا ضیائی را لغت دانی بیاد آری مگر / بخل باشد ممسکی و نحل شد نام مگس ***

نخل را گر باز پرسی معنیش میخوان شجر؛ انجام: خاموشی همیشه گیر عبد رحمان *** تا چند سخن طویل گوئی چندان / بس

کن که همین رساله کافیهست ترا *** زین بیش مده درد سر خود بکسان.

تمام شد نسخه نصاب من تصانیف عبدالرحمان. خط: نستعلیق، کا: یار محمد، تا: 1214ق، جاء هندوستان در صوبه پر خصوصی خیر آباد، افتادگی: آغاز کاغذ: هندی، جلد: میسن جگری، 8گ (2013)، 13 سطر (7×14/5) [ف: 3-897]

2. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: 107/1

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن 13، 6گ (آپ آپ)، 9 سطر، اندازه: 16/5×25/5

سم [ف: 1-103]

ص: 986

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتابخانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارك امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

